Gregorius de Arimino in Primo sen tentiarũ nuperrime impressus. Et q̃z diligentissime sue integritati resti tutus. Per venerabilem sacre theologie bacalariuz fra trem Paulum de Genazano.

¶ Frater Paulus de Benaçano heremita Augustinianus Reuerendo in Christo patri fratri Egidio Uiterbiensi Theologo excellentissimo ꝛ coheremitę. S.

GRegorium nostrum Ariminensem totum antea corruptū ꝛ mea industria nuperrime suę pristinę integritati restitutum: nomini tuo dicatū emittere decreui: qui tametsi peripatheticus est: platonico tamē tibi ꝛ platonicoꝝ maximo nō poterit (vt arbitror) nō esse gratissimus. Id aūt nō ideo feci: vt sua te lectione īdigere existimarem: sed magis vt religio nostra tota intelligeret se sub nomine tuo propediem esse sanctimonię ꝛ doctrinę ꝙ̄felicissima incremēta suscepturam. Nemo nāq3 mortaliū potuit a me tali titulo dignior inueniri. Cum tu tātū tibi nomen eius viri ꝛ famam vendicaueris: cui dumtaxat lucubrationes nostrę ꝛ vigilię debebantur. Nā mediusfidius omnes: qui tuis interfuere concionibus geminum te virum esse pręd icant: nō Marianū Benaçanensem: non Uiterbiensem Egidium: sed nescio quem alium ex vtroq3 conflatum: alterutro tamē meliorem. Quapropter Pithagorici quidam antiquum euphorbum obliti sui testimonio vtuntur in suę opinionis fulcimentū: audacter te tibi patrui mei Mariani animū insinuasse affirmātes. Quę quidem l3 vera non sint: nemo tamen pōt ire inficias: quin sint vero ꝙ̄simillima. eodem nāq3 proposito: eodemq3 instituto christianā beatitudinē sectaris: vt ille. Accipe quapropter gratanter hęc parua nostra munuscula: ꝙ si facies: vt spero: ad maiora ꝛ altiora me animabis. Ego deinde posthac mihi ἐν πάσῃ τύχῃ μόνον κατὰ τὰς ἀθήνας διηγήσιον περιθήσω quas ęquo animo ferre ἀδύνατον ἐστιν ἐμοι. R. pater Egidi nisi me tuo protegas Egide. Uale nostrę religionis decus: ꝛ omnium bonarum artium vir refertissime. Patauii kal. April. Anno Dñi. M. D. II.

¶ Lectura in ṗmo sententiarū excellentissimi sacre theologie ꝓfessoris Gregorij de Arimino: prioris gñalis quōdam totius ordinis fratrū Heremitarū sancti Augustini feliciter incipit. Questio. I.

CIrca plogū ṗmi libri sententiarū. Quero primo. Utrū de obiecto theologico: ꝑ theologicum discursū notitia ꝓṗe sciētifica acq̄ratur. Et arguo ṗmo ꝙ sic. Nā per theologicū discursum acq̄rit̃ notitia suꝑior fide. ḡ notitia scientifica. ꝯñtia pꝫ: q̄ȓ nulla notitia alia a sciētia est suꝑior fide: si qua enī esset: illa vt videt̃ eēt opīo: sed fm̄ Hugo. de sac. libro ṗ. fides est opīone suꝑior. Unde diffiniens fidē ait: ꝙ est certitudo animi de rebus absentibus supra opīonē ⁊ infra sciāꝫ cōstituta. Aūs probat̃: q̄ȓ alias fidelis theologus inutiliter huiꝰ theologicos discursus exerceret: q̄ȓ nō plus post q̄̃ ante cognosceret. ¶ Cōfirmat̃: q̄ȓ alias doctus theologus nō haberet maiorē notitiā de veritatibus theologicis q̄̃ simplex fidelis. contra Augᵐ 14° de trini. dicentē: ꝙ hac sciā nō pollent fideles plurimi: q̄uis polleāt ipsa fide plurimū. ¶ 2° ad q̄ōnē arguo ex intentione Augⁱ cōtra epistolā fundamēti dicētis. Ego nāq̧ catholicā fidē profiteor: ⁊ per illā me ad certā scientiam peruenturū esse presumo: ergo fm̄ ip̄m habita fide ꝯtingit peruenire ad sciam eoꝝ que credunt̃. hoc aūt nō est nisi per theologicū exercitiū ⁊ theologicas ꝓbationes. igit̃ ⁊c̃. ¶ 3° idē Augᵘˢ 14. de trini. dicit ꝙ eā sciam qua scit̃: quēadmodū illud qd̄ credimus pijs opitulet̃ ⁊ ꝯtra ipios defendat̃: ꝓprio vocabulo sciāꝫ appellare videtur Apls: ⁊ hac nō pollent: vt premisit ⁊ iā allegatū est: fideles plurimi: q̄uis plimū fide polleāt. Cum igit̃ huiꝰ scia nō sit nisi theologia. de qua loquimur. s. que ꝑ theologicos discursus acquiritur habet̃ propositum.

gt. 3. cap. 2. — *cap. ṗ.* — *2* — *cap. 19.* — *cap. 3.*

Oppoᵐ Ad oppositū arguit̃. Per nullū discursum non demonstratiuū acquirit̃ notitia ꝓprie scientifica. Sola enim demōstratio est syllogismus faciens scire. Sed nullus discursus theologicus est syllogismus demonstratiuus: cum quilibet constet ex vtraq̧ vel altera credita. igitur ⁊c̃.

In ista q̄ōne erunt articuli q̄tuor. Primo nāq̧ videbit̃ in gñali quid est obiectū sciētie: seu quid scitur per sciāꝫ per demonstrationē acq̄sitam: ⁊ per hoc patebit quid ꝓprie est obiectū theologicum. ¶ Scd̄o inquiret̃ quis discursus est ꝓprie theologicus. ¶ Tertio videbit̃ q̄s ex actibꝰ ⁊ habitibus itellectus ꝓprie dicit̃ scia. ¶ Quarto qd̄ querit̃ ṗncipaliter.

ṗᵘ artic. Ocham q. 9. plogi et in pluribꝰ alijs lo. ṗᵐ 2ᵐ

Quantū ad ṗmū dī a q̄busdā ꝙ dñia est iter obm̄ ⁊ subm̄ scie: q̄ȓ subm̄ scie est subm̄ ꝯclōnis: obiectū autē scie est illud qd̄ scitur ⁊ imediate terminat actū sciendi. huiꝰ autē est ipsa cōclusio scita: ⁊ ita subm̄ est pars obiecti: ⁊ si sit obiectū nō est nisi ꝑtiale. ¶ Pro isto dicto innuit̃ ratio duplex. Prima est. ꝙ nihil scitur nisi verum: sola autem ꝓpositio est vera. ḡ sola ꝓpositio scitur: ⁊ nō nisi ꝯclo. ergo ⁊c̃. ¶ Scd̄o obm̄ scie demonstrationis vlis est ꝯ ipsius demōstratiōis. ergo ⁊ cuiuslibet scie per demōstrationē acq̄site obm̄ est conclusio demōstrationis illius. Assumptū ꝓbat̃: q̄ȓ vel ipsa ꝯclusio demōstrationis vlis est obiectū illius scie: ⁊ habet̃ ꝓpositū: vel res extra aīam: sed hoc esse nō potest: q̄ȓ nec res vlis: cū nulla sit huiꝰ: nec res singularis: quia nō potius vna q̄̃ alia significata per subm̄ ꝯclusionis. Ubi gr̃a. si cōclusio sit hec. omnis triangulus habet tres ⁊c̃. ⁊ non plus vnus singularis triāgulus q̄̃ alius est obiectū. ergo quilibet: ⁊ cū omne obiectū actus sciendi cognoscat̃ ab intellectu: sequit̃ ꝙ demonstrans huiꝰ ꝯclusionē actu ⁊ imediate cognoscat quēlibet singularē triāgulū: qd̄ ē falsū.

¶ Tertio potest sic argui. idē est obiectū imediatū actꝰ sciendi ⁊ actus assentiendi ei qd̄ scitur: siue actus sciendi distinguat̃ ab actu assentiendi siue nō: sed sola ꝓpositio est obiectū actus assentiendi: nō enī assentit quis nisi cōplexo qd̄ indicat esse veꝝ: q̄ȓ imo nō est aliud alicui assentire q̄̃ indicare illud esse verū. ergo ⁊c̃. ¶ Confirmatur. q̄ȓ si obiectū assensus sit res extra: eadē rōne ⁊ obiectū dissensus. Ponatur igitur ꝙ aliquis demōstraret deū eē eternū. iste scit ⁊ assentit ꝙ deus est eternus: ⁊ simul cuꝫ hoc dissentit vel dissentire potest ꝙ deus nō est eternus: et per ꝯñs si res ad extra sit obiectū eadeꝫ res: scilꝫ deus est obiectū assensus ⁊ dissensus: ⁊ eidē simul quis assentit ⁊ dissentit: qd̄ est impoīe. ¶ Item ꝓpositio per se nota que est ṗncipiū demōstrationis est obiectū assensus intellectualis. ergo ⁊ cōclusio demōstrata est obiectū assensus scialis ac per hoc ⁊ sciētie. ¶ ꝑ. Si res ad extra eēt obiectū assensus sola apprehensio eius sufficeret ad causandū assensum de ipsa: ⁊ per ꝯñs superfluū foret formare ꝓpositionē qua mediante causaretur assensus. ¶ 4°. qd̄ nihil oīno est: nō est obiectū scie vel assensus: sed frequenter qd̄ significat̃ per cōclusionē demōstrationis est oīno nihil: sicut pꝫ si demōstraret̃ ꝙ infinitum vel aliud impoīe non est. igit̃ ⁊c̃. ¶ 5°. fm̄ Phm̄ 6° ethicoꝝ illud est scibile qd̄ est demōstrabile. ergo illud scitur per sciāꝫ genitā per demōstrationē: qd̄ ꝑ illā demonstrat̃. hec aūt est sola ꝯclusio. ergo ⁊c̃. ¶ Confirmat̃ fm̄ eundē ibideꝫ qui vult ꝙ itellectus sit ṗncipioꝝ ⁊ scia ꝯclōnū. ¶ Ista opinio nō apparet mihi vera: ideo ꝯtra eā ⁊ pro respōsione ad articulū istū pono tres ꝯclōnes. ¶ Pria est: ꝙ conclusio demōstrationis nō est obiectū scie acquisite ꝑ demōstrationē. 2° est: ꝙ nec res ex̃. 3° est: ꝙ significatum totale ꝯclusionis est obiectū sciē: ex qua patebit ꝙ significatū totale ꝯñis theologice est obiectū theologie acq̄site per theologicū discursum. Et simil̃r theologie que est circa theologicū ṗncipiū: obiectū est significatū totale dicti principij. ¶ Primā ꝯnem ꝓbo. Primo sic. si obiectū scie esset ipsa ꝯclusio: sequeret̃ ꝙ quilibet actu sciēs scia acq̄sita per demōstrationē actu apprehenderet ꝯclōneꝫ sue demōstrationis. hoc pꝫ. sed ꝯñs ꝓbat̃ esse falsuꝫ per experientiā. Nā pleruq̧: imo q̄si semꝑ ꝯtingit ꝙ demōstrans q̄uis formet ꝯnem: nō tñ actu reflectit̃ suꝑ illam apprehēdēdo ipsaꝫ: sed directe figit suū aspectū in id qd̄ ipsa significat: nihilominus tñ acq̄rit sciam per illaꝫ demonstrationē: cū sit syllogismus faciens scire. ¶ Cōfirmatur: q̄ȓ si ꝯclusio apprehendat̃: aut apprehēdit̃ tñ apprehēsione que simplex intelligentia: aut apprehēsione etiā iudiciaria q̄ cognoscit̃ aliquid de ipsa. Primuꝫ non obuiat. Nā talis apprehēsio nō est scia: vt nūc de scia loq̄mur: cū ꝑ quālibet sciam sciat̃ aliq̄d alicui inesse vel nō īesse: qd̄ simplici apprehēsioni nō ꝯuenit. ¶ ꝑ. Talis apprehēsio nō ꝑ se causat̃ per demōstrationē: q̄ȓ imo si absq̧ ṗmissis ꝯclusio illa formaret̃ in itellectu nō minꝰ eaꝫ intueri ille posset ⁊ apprehēdere tali apphēsione simplici. scia aūt de qua loquimur nō nisi per demōstrationē acq̄rit̃. ¶ Rursuꝫ nō tñ ꝯclo demōstratiōis: sed etiā ṗma ṗncipia prīt sic apprehēdi: ⁊ sil̃r ipsa simplex apprehen-

3ᵐ — *4ᵐ* — *5ᵐ cap. 7.* — *cap. 7.* — *ꝯ Ochā l. q. 9. ꝓlogi: ⁊ i alijs lo.* — *ṗᵃ ꝯclo. ṗᵐ*

sio que nō est ꝓpositio: quinimo etiā ꝛ vna ꝓpositio falsa: ꝛ tñ nec pma pncipia nec apprehensio icoplexa nec ꝓpositio falsa scitur scia: de qua nūc loquimur. ergo ꝛc. ¶ Si dicaṫ ꝙ ꝯ apprehendiṫ apprehensione iudiciaria ꝛ enūtiatiua: hoc erit vt videṫ: apprehēsione q̄ cognoscitur ipsa cōclusio esse conformis rei seu esse vera. Nā nulla alia videtur esse ad ꝓpositum: sed certum est ꝙ nō quilibet demōstrās hēt talē notitiā de sua ꝯclusione. Unde nec geometer demōstrans latera trianguli descripti fm doctrinā pme ꝯclonis pmi Euclidis esse equalia cōsiderat vel apphēdit: ꝙ ꝯ qua enūtiat illa esse eq̄lia est vera. nec medicus cōcludēs tali morbo talē debere dari medicinā cogitat ꝙ sua ꝯ est vera q̄uis vterq3 cognoscere facillime possit. ¶ Pꝫ. sicut aliud est q̄rere vtꝝ latera hui⁹ triāguli sint equalia: ꝛ aliud vtrū hec ꝓpō. latera huius trianguli sunt eq̄lia. sit vera. sic aliud est scire hoc ꝛ aliō est scire illud. Et certū est ꝙ primū scire vel solū vł maxime est geometre: ꝛ tale acquiriṫ in eo per demōstrationē. g̃ eius obiectū nō est ꝯclo illa. ¶ Pꝫ. Nec secūdi scire illa ꝯclo est obiectū totale. nā per ipsum sciṫ ꝙ illa ꝯclo est vera: ꝛ per ꝯñs si aliq̄ ꝓpō debeat dici obm eius. erit hec latera huius triāguli sunt eq̄lia: est ꝓpō vera: ꝛ eius pars est illa pma ꝯ vt pꝫ. ¶ Itē etiā ipsa nō est ꝯ demōstrationis ꝑ quā acqriṫ ipsuꝫ scdm scire: ꝛ ꝑ ꝯñs nullius scie obm est ꝯ demōstrationis per quā acqraṫ. ¶ 2° ad pncipale suppono ꝙ sic eē vel nō sic esse. nō est ꝓpositionē enuntiātē sic esse vel nō sic esse verā. ꝛ hec suppositio nota est: ꝛ pꝫ etiā ꝑ Phm in postpdicamētis cap de pori. vbi vult ꝙ q̄uis illa adiuicē ꝯuertanṫ fm ꝯñaꝫ: nihilominus tñ sic eē est cā ꝙ ꝓpō sit vera ꝛ nō eꝯ. ꝛ per ꝯñs sic esse nō est ꝓpositionē enūtiantē sic esse verā. ¶ Iteꝫ suppono: ꝙ sic esse nō est ꝓpō enūtiās sic eē: ꝛ hoc etiaꝫ dicit Phs in postpdicamētis. caplo de oppositis. Nō est aūt iquit ꝙ sub affirmatione ꝛ negatiōe iacet affirmatio ꝛ negatio: ꝛ ꝓbat. affirmatio nāq3 est oꝛo affirmatiua et negatio oꝛo negatiua: hoꝝ vō que sub affirmatione ꝛ negatione sunt nullū est oꝛo. suppono etiā 3° ꝙ ꝓpō aliqua nō est ipsaꝫ eē verā. hoc pꝫ. nā alias qcūq3 apprehēderet ꝓpōnē: apprehēderet ipsam esse verā. Itē qa ꝯtingit eādem ꝓpositionē esse verā ꝛ falsaꝫ successiue. His suppositis arguo sic. per demōstrationē cuius ꝯ est. sup quālibet lineā finitā rectā contingit triāgulū equilateꝝ collocare: acquiriṫ scia qua precise scitur ꝙ super quālibet lineā finitā rectā ꝯtigit ꝛc. igiṫ illius scie nō est obm ipsa ꝯclusio. Añs pꝫ: qa si aliquid aliud sciret: nō videreṫ ꝙ aliud q̄ꝫ ꝙ illa ꝯ est vera: sed hoc est falsum. nam lꝫ hoc sciatur hoc est per aliū discursum: quo ex eo ꝙ sup quālibet lineā ꝛc. infertur ꝙ ꝓpositio illud enuntiās est vera: ꝛ ꝑ ꝯñs per aliā sciam. ¶ Cōfirmaṫ: qa sicut non idē est sic esse: ꝛ ꝓpositionē enūtiantē sic esse: esse verā. vt pꝫ ex postpdicamētis ꝛ ex pma suppōne: sic nō eodē actu sciēdi scitur vtrūq3. ꝯñtia nota est: qꝛ sup quālibet lineā ꝛc. nō est ipsa ꝯ. vt pꝫ ex scda suppōne: sed per ipsam significaṫ: ꝛ sicut de illa ꝯne argutū est: ita ꝛ de q̄libet respectu scie acqsite ꝑ demōstrationē: cui⁹ ipsa est ꝯ: argui potest. ¶ Pꝫ. Arguo ꝙ nullius scie ꝯ demōstrationis sit obꝫ: qa si eēt alicuius vel illius qua sciṫ sic eē sicꝫ ipsa sigñat: vel illius qua sciṫ: ꝙ ipsa est vera: nō eni appet cui⁹ alteri⁹: sed neutrius: qa neutrū dictoꝝ scibiliū vł scitoꝝ ipsa est obm vt pꝫ ex 2° ꝛ 3° suppōnib⁹. ¶ Scdaꝫ ꝯnē ꝓbo pmo qa si res extra esset obiectū multe scie eēnt de ꝯtingentibus aliter se hñe tanq̄ꝫ de obiectis: ꝯñs est falsum accipiēdo sciam ꝓpꝛie. Nā vt ait Phs 6° ethicoꝝ. Oēs suspicamur qō scim⁹ nō ꝯtingere aliter se habere ꝛ ex hoc concludiṫ ꝙ scibile est eternū ꝛ ex necessitate et eādē sniam

2ᵐ · 2ᵃ ꝯclo. pᵐ · cap. 7.

ponit pmo posterioꝝ. ꝯñtia tꝫ. Nā ois res corruptibilis pōt aliter se hēe fm Phꝫ: ꝛ fm veritatē: ois res pter deū est ꝯtingēs ꝛ non necessaria. Si vō res extra sint obiecta sciaꝝ multe scie ꝛ physice ꝛ geometrice ꝛ alie plēs essent de rebus alijs a deo ꝛ ꝯtingētibus. Et pro certo ad nullū verū sensuꝫ saluari posset ꝙ hui⁹ scie eēnt de necessarijs ꝛ ipossibilib⁹ aliter se hēe ꝛ eternis ꝛ alia his silia dictis phoꝝ si res exṫ scirenṫ seu eēnt sciaꝝ obiecta. ¶ 2° si res exṫ eēnt obm totale scie: vt nūc de obiecto loqmur: eadeꝫ ratione res extra eēnt obiectū opionis ꝛ fidei ꝛ erroris: ꝛ ꝑ ꝯñs cōtingeret ꝙ idē hō idē sciret et opinareṫ ꝛ crederet: ꝛ etiā ignoraret ignorātia ꝯrie dispōnis q̄ error nominaṫ: que oīa sunt absurda: pꝫ ꝯñtia. Nā cōtingit eūdē scire ꝙ de⁹ est etern⁹: opinari ꝙ solus ꝛ imediate moueat celū: credere ꝙ sit trinus in ꝑsonis: errare putās ꝙ sit in vigore finitus. ¶ 3°. si res eēt obm scie eēt etiā obiectuꝫ assensus scialis. Nā eidē assentim⁹ ꝙ scimus: ꝛ silī rōne eēt obm fidei: ꝛ vlterius sequiṫ ex hoc ꝙ aliqs fidelis licite ita firmiter crederet diabolo sicut deo. Nā fidelis licite eque firmiter credit ꝙ diabolus nō est oipotens sicꝫ ꝙ de⁹ est oipotēs: seqṫ etiā ꝙ eidē assentiret silī ꝛ dissentiret sicꝫ in ꝯfirmatiōe rōnis op. recitate dclabaṫ. Oia hec aūt sunt absurda: q̄re ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbaṫ. pmo qa vł obiectū scie totale est ꝯ. vel tota demōstratio: vel res extra vł significatū totale ꝯnis: seu significata totalia pmissaruꝫ ꝛ ꝯnis: sed nō ꝯ vt pus ꝓbatū est: nec etiā tota demonstratio sicꝫ eisdē ꝓbari pōt: nec etiā res extra: vt pꝫ ex 2ᵃ ꝯne. nec sigñata oium ꝓpōnū demrationis: qa vt ifra patebit nō eodē actu oīa cognoscunṫ. igiṫ sigñatū totale ꝯclonis. ¶ Scdo idē est obm scie ꝛ assensus scialis siue assensus sit scia siue distiguaṫ. Naꝫ ei qō qs scit assentit: sed obm assensus scialis est significatū ꝯnis: ei eni assentit qs hñs demōstrationē qō sigñat ꝯ demōstrationis. Un̄ hñs demōstrationē ꝙ sup lineā rectaꝫ finitam ꝛc. assensu scialī assentit ꝛ credit idipꝫ qō sigñat illa ꝯ: ꝛ idē est de q̄cūq3 alio assensu siue fidei siue opionis. Nā ꝑ illū id creditur qō cōplexū ꝯforme significaṫ. Un̄ sicꝫ ꝑ istā. de⁹ est ops. sigñat deū eē oipotētē: sic fidelis credit deū esse oipotentē: ꝛ ita de alijs ꝯsilr. ¶ Ex h̄ vlteri⁹ pꝫ: qō est obm theologicū. Nā idipsuꝫ qō est sigñatū totale ꝓpōnis theologice. ¶ Cōtra istud argui pōt pmo: qa vel sigñatū totale ꝓpōnis est aliqd: vel nihil. si nihil. g̃ nihil est obm scie: ꝛ sic scia nullū hꝫ obm: cui⁹ oppoᵐ dꝫ. Si aliqd: vel ens in aīa: vel ens exṫ aīaꝫ. si ens in aīa: vel cōplexū: vł icōplexū. nō icōplexū vt pꝫ. g̃ cōplexū: qō est ꝯ pmā ꝯnē. ¶ Itē ꝑ rōnes pme ꝯclonis ꝓbari pōt ꝙ nō sit ens i aīa cōplexū vel icōplexū. Si ens exṫ aīaꝫ hētur ꝯ scdaꝫ ꝯnē. ¶ Scdo de talib⁹ significatī ꝓpōnū vꝫ nullo mō posse dici ꝙ sint eterna ꝛ ex necessitate ꝛ nō ꝯtingētia alr se hēe. g̃ nō sūt obiecta sciaꝝ. Assumptū pꝫ: qa sicut supra tāgebaṫ: nihil aliud a deo est necessariū. hec aūt sigñata non sunt deus. ergo ꝛc. ¶ 3° ex 3ᵃ ꝯne argui pōt ꝯ scdaꝫ. Nā sigñatū isti⁹ ꝓpōnis scibilis. deus est. est deū esse. hoc eni ipsa sigñat. ꝛ hoc pōt esse obm alicuius scie ꝛ assensus: sed deū eē nō est aliud q̄ꝫ de⁹. qō ꝓbaṫ: qa omni alio a deo circūscripto deus est. g̃ cū deus sit vera: imo verissima ꝛ sūma res exṫ aīaꝫ aliqō obiectū scie est res exṫ aīaꝫ: qō est ꝯ ꝯnē scdaꝫ. ¶ Ad pᵐ dōm: ꝙ hoc nomē aliqd. sicꝫ ꝛ ista alia sibi synonyma ens ꝛ res pñt accipi tripłr. vno mō cōissime. fꝫ ꝙ oē significabile cōplexe vel icōplexe ꝛ h̄ vere vel false: diciṫ res ꝛ aliqd: isto mō phs in postpdicamentis. ca° de oppositis sigñata ꝓpōnū ꝯdictoriarū vocat res: vt ibi pꝫ ꝛ eodē mō accipit rē ibidē. ca° de pori. cū ait. dū res est vł nō est oꝛo vera vł falsa necē dꝫ eē: nō eni qa hō nō ē aut qa asinus nō est ista oꝛo. hō est asin⁹. est falsa: sꝫ qꝛ hō nō est asinus

2ᵐ · 3ᵐ · 3ᵃ ꝯclo · 2ᵐ · pᵐ ꝯtra scdaꝫ op. argumētaṫ. · 2ᵐ · 3ᵐ · Rñ° ad pᵐ ꝯ scdā opionē.

est asinus:nec qa hõ est:aut qa albedo est:aut etiã qa hõ
ꝛ albedo sũt:iõ hec est vã.hõ est albus:sed qꝛ hõ est alb⁹:
ꝛ iõ res ibi accipiẽ ꝑ significato totali ꝓpõnis.s.ꝑ hoiez
ẽẽ albũ:ꝛ h̄ manifeste pꝫ ibidẽ ex textu. Ita etiã alibi in
diuersis locis. vt ifra diffusius tãget. ¶ Alio mõ sumũẽ
pro omni significabili cõplexe vel incõplexe:sꝫ vere.i.ꝑ
verã enũtiationẽ:ꝙ aũt false nñ dĩ non ens.ꝛ sic accipit
Phs 5° meta.ca° de ente.vbi distiguit ens l eo qd̄ sigñat
eẽntiã:ꝛ qd̄ sigñat verũ ꝛ falsum dicit esse nõ ens:ꝛ idez
6° meta.circa finẽ:qd̄ aũt inquit vt verũ ens ꝛ nõ ens vt
falsum:qm̄ ꝟm cõpõnẽ ꝛ diuisionẽ ꝛc̃.Sic etiam accipit
nõ ens ꝑ posterioꝝ.cũ ait:qd̄ nõ est nõ est.i.nõ ꝯtigit sci-
re:vt ꝙ diameter sit symeter. ¶ Tertio mõ sumũẽ ista
vt sigñant aliquã eẽntiã siue entitatẽ existẽtẽ:ꝛ hoc mõ
qd̄ nõ existit dĩ nihil:iuxta illud Aug⁹ ꝯ eplam funda-
mẽti.ꝯstat qd̄ nõ est nihil est. ¶ Nũc ad argm̄ cũ dĩ vtrũ
istud totale sigñatũ sit aliqd vl̄ nihil.dico ꝙ si aliqd su-
maẽ ꝑ mõ vl 2° mõ est aliqd.si võ 3° mõ sumatur nõ est
aliqd.vñ hoiez ẽẽ aial nõ est aliqd:sed est hoiez ẽẽ subaz
aiatã sensibilẽ rõnalẽ:nec hoiez ẽẽ risibilẽ est aliqd: sꝫ ẽ
hoiez posse ridere. ¶ Et si iferas.ḡ hoiez ẽẽ aial est nihil
ꝗuis ꝟm aliquos hec ꝯñia posset negari:ꝛ siliter ꝯña.ꝑ
nũc tñ ꝯcedo ꝯñs queadmodũ Phs 4° meta.satis ꝓpe
ꝑn̄ dat istã.nõ ens est nõ ens.ꝛ hoc dico sumẽdo opposi
te ad aliqd 3° mõ sumptũ:ꝛ vlterius ꝯcedo aliũ qd̄ iferẽ
scilꝫ nihil est obm̄ scie siue hec ꝓpõ sit affirmatiua ꝛ va-
leat istã.nõ ens est obm̄ scie siue negatiua valẽs hãc.nul-
lũ ens est obm̄ scie eodẽ mõ quo prius accipiẽdo ens.Sꝫ
vlteriorẽ ꝯñaz nego qua dĩ.ḡ scia nullũ hẽt obm̄.Nam
hẽt obm̄.qd̄ nõ est ens. ¶ Ad scdam dõm:ꝙ nõ ideo di-
cunẽ scie esse de eternis ꝛ necessarijs ꝛc̃.qa earũ obiecta
dicunẽ entitates quedã eterne ꝛ necessarie:qm̄ nulla en-
titas alia a deo siue in aĩa siue ex̄ aĩaz est eterna et nec̃ia:
sed iõ dicunẽ esse de necessarijs:qa ea que sciunẽ nõ con
tingit nõ sic ẽẽ.vbi grã.hoc scibile sup quãlibet lineã re-
ctã finitã posse triãgulũ equilateꝝ collocari:iõ dĩ neces-
sariũ:qa necesse est sup quãlꝫ lineã ꝛc̃.posse triãgulus eq
laterus collocari:ꝛ dĩ eternũ:qa semꝑ sup quãlibet huiꝰ
lineã potuit ꝛ poterit triãgulus ꝛc̃.Et eodẽ mõ cetera sci
bilia q̄ ꝓpe scibilia dr̄ vtpote q̄ sũt significata ꝯnũ syl-
logismoꝝ demr̄atoꝝ itelligi debent nec̃ia ꝛ eterna:ꝛ silr̄
obiecta ꝓpõnũ aliaꝝ necessariaꝝ. ¶ Ad 3m̄ ꝯcedo ꝙ deũ
ẽẽ nõ est aliud.i.alia entitas q̄ de⁹:nec tñ est de⁹:sed nul-
la oĩno entitas est:nec sequitur.oĩ alio a deo circũscripto
deus est.ḡ deus est deũ ẽẽ.Sicut etiã non sequiẽ.oĩ alio
ab hoie circũscripto hõ nõ est.ḡ hõ est hoiem nõ esse:nec
sequiẽ.oĩ alio ab hoie et deo circũscripto hõ est iustus.ḡ
hõ est hoiem iustũ ẽẽ.vel homo est hoiem deo posito vl̄
nõ circũscripto iustũ ẽẽ:nã vtrobiq; aña ẽ veꝝ.ꝛ ꝯñs fal
sum.Et innumerabiles alie istãtie possent dari. ¶ Ad ra-
tiones opi.dõm.ad ꝑmã respõdeẽ negando minorẽ.vbi
sciẽdũ est ꝙ nõ solũ enũtiationes ipse dr̄ vere vl̄ false:
sed earũ enũtiabilia seu sigñata adeq̃ta:lꝫ in alio ꝛ alio
sensu.vñ Phs in postꝑdicamẽtis.ca° de oppositis vult ꝙ
sigñata ꝓpõnũ ꝯdictoriaꝝ sint adinuicẽ opposita sicut ꝛ
ipse ꝓpões ꝯdictorie.ꝛ ifra dicit ꝙ si vnũ est verũ ꝛ re-
liquũ falsũ ꝛ dr̄ hꝰ vera ꝛ falsa q̄dã extrīseca dñoĩatio
ne ab ipsis enũtiabilibus veris ꝛ falsis:vnde illud diciẽ
falsum enũtiabile cuiꝰ enũtiatio est falsa:vel eẽt falsa si
esset.ꝛ illud verũ cuiꝰ enũtiatio est vera vl̄ esset vera si
formareẽ.vl̄ aliter.illud dĩ veꝝ qd̄ ẽ enũtiabile ꝑ veraz
enũtiationẽ.illud falsũ qd̄ ꝑ falsaz.isto mõ dicimꝰ ꝙ ho-
minẽ nõ esse asinũ est veꝝ:ꝛ hoiez ẽẽ asinum est falsum.
Etiã si nulla alia enũtiatio creata existeret. ¶ Pñt aũt et
oĩa talia vera enũtiabilia dici vera a vitate icreata que
oium eoꝝ ꝛ cuiuslibet eoꝝ ẽ verũ iudiciũ.Et sꝫ h̄ dicũt
Augꝰ i soliloquijs:ꝛ Anselmꝰ in de vitate l monolo.suo
ꝙ añq; mũdus fieret veꝝ erat mũdũ fore:ꝛ si mũdus ite-
riret verũ eẽt mũdũ iterijsse:ꝛ ita ẽt si nulla creatura eẽt
veꝝ eẽt nullã creaturã ẽẽ:ꝛ qd̄libet denoiareẽ veꝝ a pri-
ma vitate.Et iste modus dicẽdi potior est qa ꝟm modũ
ꝑorẽ nullã creaturã ẽẽ nõ eẽt veꝝ poẽ:sed falsũ impos-
sibile:qd̄ nõ videẽ dãdũ. ¶ Sed tunc quõ falsum diceẽ
falsũ cũ nulla sit falsitas ꝑma a qua ipsum possit deno-
minari falsum.huic dĩ ꝙ nullũ diceẽ falsum:ꝛ ꝙ de tali
bus ꝯdictorijs enũtiabilibꝰ nõ tꝫ regula:ꝙ si vnũ est ve-
rũ reliquũ est falsũ.Sed ꝙ reliquũ nõ est veꝝ ꝗuis q̄-
rũlibet ꝯdictoriaꝝ enũtiationũ vna sit vera ꝛ reliq̃ fal-
sa. ¶ Posset tñ forte nõ icõueniẽter dici ꝙ reliquũ est
falsũ:nõ qdẽ falsũ:qa falso signo significeẽ:sꝫ qꝛ nõ eo
ꝙ oĩuꝫ veroꝝ est signũ ꝛ a quo oẽ veꝝ denotaẽ ipsũ si-
gnificaẽ.vl̄ 3° põt dici aliqd̄ enũtiabile ẽẽ veꝝ:qa sic est
si ipsum est affirmatiuũ tñ vl̄ affirmatiue enuntiabile:
vl̄ qa sic nõ est si est negatiuũ.v.g.hoiez ẽẽ aial est verũ.
Quia hõ est aial.Et hoiez nõ ẽẽ asinũ est veꝝ:qa hõ non
est asinꝰ:ꝛ sic de alijs. Siue tñ hoc vel alio mõ diceẽ:pꝫ
ꝙ nõ solũ ipe ꝓpões dr̄ vere:sꝫ etiã eaꝝ sigñata adeq̃-
ta:ꝛ de talibꝰ veris sũt scie tãq; de obiectis. ¶ Ad 2m̄ ne-
go añs.Ad ꝓbationẽ dõm ꝙ nec ꝯ demr̄ationis nec res
aliq̃ ex̄ est obm̄ sꝫ sigñatũ adeq̃tũ ꝯnis:qd̄ qdẽ neq; ipꝫ
nec aliq̃ eiꝰ ps est aliq̃ res sicẽ ibi res sumiẽ.s.ꝑ aliq̃ eẽn-
tia vl̄ entitate extra in reꝝ nã. ¶ Ad 3m̄ nego minorez.
Ad ꝓbõnẽ dico ꝙ nõ assentimꝰ ꝓprie loquẽdo nisi signi-
ficabili ꝑ cõplexũ:nec aliũde vere dicimur assentire ali-
cui cõplexo nisi qa assentimꝰ ei qd̄ ipm̄ sigñat:seu qd̄ idẽ
est:qa credimꝰ sic ẽẽ vl̄ nõ sic ẽẽ sicẽ ipm̄ enũtiat. ¶ Cõ-
firmatio nõ est ꝯ sꝫ facit ꝑ ꝯne scda. ¶ Ad illũ qd̄ addiẽ
de ꝓpõne ꝑ se nõ:pꝫ qd est dõꝫ ex sensu dato q̄ dicimur
assentire ꝓpõni. ¶ Aliud qd̄ addiẽ nõ est ꝯ qa arguit ꝙ
res ex̄ nõ est obm̄ assensus:qd̄ ꝯcedo.Si autẽ reducaẽ ꝯ
ꝓpõm̄ arguẽdo ꝙ si obm̄ assensus eẽt sigñatum ꝓpõnis
adeq̃tũ sufficeret notitia illiꝰ:nec oporteret formare ꝓ-
positionẽ ꝑꝑ hꝰ assensũ:dõm ꝙ vbi assensus est notitia
vel causaẽ ex notitia obiecti sicẽ sunt assensus itell̄s ꝛ scie
ipsa notitia obiecti assensus est ꝛ ꝓpõ q̄dã ꝛ mẽtalis enũ-
tiatioꝛ vltra illã nõ ẽ nec̃ia ꝓpõ alia ꝑter assensũ ꝗuis
aliqñ añ illã hẽaẽ ꝓpõ idẽ sigñans q̄ nõ est notitia q̄ cõ-
gnosciẽ sic ẽẽ sicẽ ꝯtigit l addiscẽte ꝑ doctrinã q̄ ꝑus audi-
tas ꝓpões ꝯcipit ꝛ ꝯsi̇̄les format añq; cogñscat sic esse:
vbi aũt assensus nõ est notitia nec caẽ ex notitia obiecti
sicẽ ẽ de assensu fidei:ibi est nec̃ia ꝓpõ vt significeẽ nobꝰ
cui assentire debeamꝰ. ¶ Ad 4m̄ pꝫ ex rñsione ꝑmi. Ad
vltimũ dõm ꝙ scibile dĩ demr̄abile idest ꝑ demr̄ationẽ
cognoscibile:vñ demr̄atio est sylls̄ faciẽs scire:tale autẽ
cognoscibile nõ est ꝯ demr̄ationis:sed eius significatus.
Satis tñ in visu est vt dicaẽ aliq̃ ꝯ scibilis ꝛ scita ꝛ aliq̃
credita ꝛ aliq̃ opinata:quoꝝ dictorũ verus sensus est ꝙ
illiꝰ sigñatũ est scitũ:illiꝰ creditũ:illiꝰ võ opinatũ:siue qa
crediẽ existiaẽ sic ẽẽ vt ille sigñant reddẽdo sinꝰ singlis.

De secũdo

articulo dicit vnꝰ doctoꝝ ꝙ in theolo-
gia multiplex ꝓcessus reperiẽ.aliquã-
do eñi ꝓcediẽ ad ꝯnẽ scitã vl̄ sciẽdã vt cũ q̄riẽ vtrũ deꝰ
sit vnꝰ vl̄ ifinitꝰ:ꝛ sic de alijs ꝯnibꝰ metaphysicis que in
theologia tractanẽ. ¶ Aliqñ võ ꝓcediẽ ad ꝯnẽ credẽdã
de qua mũdũ determinatũ est qd tenẽdũ:vt cũ q̄riẽ veꝝ
spũs scũs distigueret a filio si nõ ꝓcederet ab eo:ꝛ huiꝰ.
¶ Aliqñ tñ ad ꝯnẽ creditã ꝛ determinatã ꝑ fidẽ. ¶ In
scdo ꝓcessu pt icedi q̄druplici via.pña ex vna ꝓpõne cre-
dita ꝛ alia nec̃ia. ¶ 2° ex ambabꝰ creditis. ¶ 3° ex vna
credita ꝛ alia ꝓbabili. ¶ 4° ex ambabus ꝓbabilibus.

Marginalia: ifra.d.3.q.ꝑ°. — T.c.14. — T.cõ.8. — c°.vltio — T.cõ.2. — Ad 2m̄ — Ad 3m̄ — Ad rões pro op. Ocham — Ad 2m̄ — Ad 3m̄ — Ad 4m̄ ꝛ 5m̄. — 2° arti. — Aure.ꝑ° q.ꝓlo. ꝛ vlt.q.ꝑ°

¶ Si eni via scilz ex ambab⁹ necessarijs coincideret i pri-mū ꝓcessuz:g est ad ꝯnē sciēdā:qm̄ ꝓcessus ex ambabus necc̄ijs scietificus est ⁊ faciēs scire. ¶ In p̄mo ꝓcessu acq̄rit̄ habit⁹ metaphysicus ⁊ nō theologicus:et p̄mo ꝓbat̄: q̄a oīs demr̄atiua notitia de deo ⁊ de diuinis veritatib⁹ est meta^{ca}: vt pꝫ 6° meta. per Cōmētatorē dicentē q̄ ad sciaꝫ diuinā pertinēt illa in quoꝝ diffōne ponit̄ deus:sic̄ in diffōne nāliū nā. ¶ Scd̄a ꝓbat̄:q̄a talis habitus non supponit fidē:qnimo cogeret itellm̄ cuiuscūqꝫ ad assen-sum. Sed theologia supponit fidē. iuxta illud Aug. cōtra ep̄lam fundamēti. Ego fidē catholicā ꝓfiteor ⁊ per illaꝫ me ad certā sciam ꝑuēturū esse presumo. Et illo Isa. nisi credideritis nō itelligetis. ¶ In 2° ꝓcessu q̄cūqꝫ via ꝓ-cedat̄ nō acq̄rit̄ theo^a: nō eni ex p̄ma vel scd̄a:q̄a ex am-babus creditis aut vna credita ⁊ alia necc̄ia nō acquiritur alius habitus a fide. Nec etiā ex 3° vel ex 4°:q̄a ⁊ ex am-babus ꝓbabilibus ⁊ ex altera tn̄ ꝓbabili acquirit̄ opio tn̄: theologia aūt nec fides est vt pꝫ per Aug^m 14° de tri. qui hāc sciam a fide distinguit:nec etiaꝫ est opio:q̄a opio necc̄io est cū formidine:q̄ nō stat cū fide:theologia v̄o ne-cessario supponit fidē vt ꝓbatū est. ergo ⁊c̄. ¶ In tertio autē ꝓcessu scilz ad ꝓpōnē creditā ⁊ determinatā ex ꝓ-positionib⁹. s. ꝓbabilib⁹ sumptis ex alijs sciētijs. Cū etiā dissoluunt̄ dubia ⁊ termini exponunt̄ acq̄rit̄ habit⁹ ꝓp̄e theologic⁹. ¶ Ex istis pꝫ q̄ s̄m hāc opionē discursus ꝓ-p̄ie theologic⁹ est g ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilib⁹: vel saltez ex altera ꝓbabili est ad ꝯnes creditas:⁊ de quibus iā deter-minatū est per fidē: quid sit tenēduꝫ. ¶ Ex quo duo alia sequunt̄. ¶ Primū ē: q̄ p̄n^a theo^e sūt tm̄mō ꝓpōnes ꝓ-babiles in lumie nāli. ¶ 2^m est. q̄ ꝯnes ꝓp̄ie theologice sūt sole ꝓpōnes credite:⁊ de q̄b⁹ determinatū est q̄ sūt tenēde p fidē: q̄les sūt oēs articuli fidei. ¶ Et q2 q̄dlibet ꝑdictoꝝ reputo falsuꝫ: idcirco ꝯ̄ opionē istā: pono tres ꝯ-nes. Quaruꝫ p̄ia est: q̄ nullus discursus: ꝓp̄ie theologi-cus est ex ꝓpōnib⁹ mere ꝓbabilib⁹: distiguēdo ꝓbabiles cōtra p se notas vl̄ imediatas:⁊ etiā ꝯtra creditas vt di-stinguit iste doctor. ¶ 2°. q̄ ꝓpōnes ꝓbabiles nō sūt p̄n-cipia theologie ꝓp̄ie sūpte. ¶ 3°. q̄ nō solū ꝓpōnes cre-dite ⁊ iā determinate vt credant̄ sūt ꝯnes ꝓp̄e theologi-ce. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo p̄ sic. nullus discursus ex se natus cāre opionē tm̄mō de sua ꝯne seu de signato sue ꝯnis est theologic⁹ ꝓp̄e. Sꝫ oīs discursus ex mere ꝓbabilib⁹ est h⁹. g̃ ⁊c̄. maior pꝫ: qm̄ oīs discursus ꝓp̄ie theologic⁹ na-tus est cāre theologiā: theologia aūt ꝓp̄ie sumpta ēt s̄ꝫ istū nō est opio. qnimo s̄ꝫ ipm̄ necesē ei cōpossis in eodē subto circa eādē ꝯnē. minor ꝓbat̄: qm̄ s̄m eūdē ex amba-bus ꝓbabilib⁹: imo ex altera ꝓbabili q̄liscūqꝫ sit eliq̄ acq̄rit̄ op. tn̄. ¶ 2° s̄m istū doctorē nullus discursus ex ambab⁹ euidentib⁹ ⁊ necc̄ijs est ꝓp̄ie theologicus. g̃ nec aliq̄s ex ambab⁹ ꝓbabilib⁹: ꝓbat̄ ꝯn̄ia p dicta eiusdeꝫ: qm̄ rō q̄re p̄mus nō est theologicus vt dicit: est: qm̄ hit⁹ cāt⁹ ex eo nō supponit fidē: sꝫ ꝯstat s̄m eū q̄ opio non supponit fidē: imo nec eā secū cōpatit̄: vt in eadeꝫ q̄ōne ipse dicit: ⁊ ex tali discursu nō nisi opio acq̄rit̄. g̃ ⁊c̄. ¶ 3° q̄libet discursuꝫ ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilib⁹ ad ꝯnē creditā ꝯtigit elici mediāte habitu ab hoīe carēte penit⁹ theolo-gia ꝓp̄ie dicta. g̃ nullus discursus ex ꝓbabilib⁹ ad ꝯneꝫ creditā est theologic⁹: ⁊ p ꝯn̄s ēt v̄lr nullus ex ꝓbabilib⁹ ad q̄lēcūqꝫ sit ꝯneꝫ: sicut pꝫ ex dictis istius: ꝯn̄ia ꝓbat̄: q̄a discursus ⁊ hitus quo mediāte elicitur sunt vnigenei ita q̄ si vn⁹ ē p̄hic⁹ vl̄ meta^{cus}: aut qualiscūqꝫ: talis est ⁊ ali⁹: nō eni discursus elicit⁹ mediāte hitu geometrico est metaphysicus vel moralis: nec elicitus mediante opi. est sciētificus. Cōstat aūt q̄ discursus elicitus a carēte theo^a: mediāte tm̄ aliq̄ hitu nō est elicit⁹ mediāte theologia: sꝫ mediāte hitu. g nō est theologia. Añs ꝓbat̄. Nā Gētilis p̄hs carēs prorsus fide: ⁊ per ꝯn̄s theo^a s̄m istū pōt ex ꝓ-babilib⁹ ꝯcludere q̄ cetera sūt a deo facta: quā ꝯnē nos credimus ad bonū itellectū loquēdo. Et huiꝰ discursus frequētare pōt donec in eo habitus generet̄: quo mediā-te postmodū p̄ompte ⁊ facilr̄ in similes discursus ꝓsiliet. ¶ Et si dicat̄ q̄ iste nō ꝓcedit ad ꝯnē a se creditā: q̄uis creditā a nobis. Doctor aūt iste itelligit p̄mo mō. ¶ Cō-tra. ponat̄ q̄ iste fiat chrian⁹ ⁊ credat hāc ꝯnē quā prius opinabat̄: nec tm̄ studeat in theologia: ꝯstat q̄ ipse eq̄ fa-ciliter postea exhibit in sileꝫ discursuꝫ: ⁊ tūc ꝓcedet ad ꝯ-nē a se creditā: nec tm̄ hēbit habitū theologie: nisi forsan diceret̄ q̄ habit⁹ g p̄us nō erat theo^a supueniēte fide fa-ctus sit theologic⁹: qd̄ friuolū est. ¶ Cōsilr itaqꝫ dōꝫ est: q̄ ex silib⁹ discursib⁹ a chr̄iano theologo frequētatis an-teq̄ habuerit habitū nō acq̄rit̄ theolo^a: sꝫ alius aliq̄s ha-bitus: quē ēt sine theo^a posset acq̄rere. ¶ 4° ex dictis opi-nātis sic. nullus discursus ex ꝓbabilib⁹ ad ꝯnē credēdā nōdū dterminatā est theologic⁹: g̃ nec discursus ex ꝓba-bilib⁹ ad ꝯnē creditā. añs pꝫ: ex dictis ei⁹ recitatis. ꝯn̄aꝫ ꝓbo: qm̄ si illa ꝯ credēda determinet̄ p ecclesiā: ⁊ fiat cre-dita: tūc silis ꝓcessus oīo ei g p̄us erat ad credendā erit ad creditā: ⁊ mediāte eodē hitu eliciet̄: ⁊ tm̄ ille habitus nō erit theo^a: nisi diceret̄. q̄ opio ⁊ hitus nō theologicus supueniēte determinatiōe ecclīe fiat theologi^a: qd̄ nullꝰ diceret cōpos mētis. ¶ 5°. si theologicus discursus eēt ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilib⁹ in lumie nāli: sequeret̄ q̄ negāti sa-crā scripturā: ⁊ maxie quo ad dicta ei⁹ p̄cise credita: ꝓba-ri posset theologice v̄itas theologica: ꝯn̄s est falsum: ꝯn̄a pꝫ: qm̄ adhuc relinq̄rent̄ ꝓpōnes ꝓbabiles: ex q̄b⁹ pōt argui eodē mō q̄ si assētiret sacre scripture: falsitas ꝯn̄ꝰ ꝓbat̄: ex itentione bt̄i Dionysij in de di. no. ibi eni cū ꝓ-basset ꝯsubalitatē triū ꝑsonarū dinarū ex auc̄tibus sacre scripture ait. Si eni est aliq̄s diuinis ꝑsus eloquijs isur-gens lōge erit oīo a sapia q̄ apud nos est: alia aūt trāsla-tio hēt a nr̄a p̄hia: qd̄ idē iportat: ⁊ nisi ei cure sit diuine sapie elogoꝝ quo mō nos curabim⁹ ei manuꝫ porrigere ad theologicā sciaꝫ. vbi alia trāslatio hēt: quo mō nobis cure sit isti⁹ manuductōis ad theologicā sciaꝫ: ⁊ seq̄t̄. Si aūt ad eloquioꝝ v̄itatē mētē adhibet iste: nos ⁊ canone ⁊ lumie vtētes ad missionē vt potētes sumus ibim⁹: ⁊ ibi vocat canonē ⁊ lumē ipsaꝫ scripturā: ⁊ subdit. Est eni: tn̄ ex dinis eloquijs dinas declatiōes assumētes vt quādā regulā optimā v̄itatis ⁊c̄. ¶ Ex istis pꝫ: q̄ s̄m itentionē bt̄i Dionysij q̄ nō assentiēti sacro canoni theologice ꝓba-ri nō pōt v̄itas illa q̄ s̄m istū doctorē ēt ꝓp̄rijssime dicit̄ theologica: ⁊ idē iudiciū est de alijs theologicis v̄itatib⁹. ¶ 2^a ꝯ ꝓbat̄ ex p̄ma: q̄a si ꝓpōnes ꝓbabiles eēnt p̄n^a in theo^a: ꝓcessus ex talib⁹ ad ꝯnes theologicas eēnt ꝓp̄ie theologice: sꝫ oppo^m hui⁹ est ꝓbatuꝫ. g̃ ⁊c̄. ¶ 2° si sic eēt seq̄ret̄ q̄ theologia ꝓp̄e sūpta subalternaret̄ alijs hitib⁹ hūanis ⁊ nō q̄libuscūqꝫ sꝫ opionib⁹: qd̄ nimis d̄rogat ei⁹ dignitati. pꝫ ꝯn̄ia: q̄a sumeret ab illis p̄n^a sua. ¶ 3^{am} ꝯnē ꝓbo sic. oīs ꝯ sequens ex ꝓpōnib⁹ vere theologicis est ꝯ theologica. pꝫ: qm̄ ꝯnes ⁊ p̄n^a sunt vnigenea: sꝫ aliq̄ ꝯ nō determinata est h⁹. g̃ ⁊c̄. ꝓbat̄ minor: qm̄ ex dictis sacre scripture q̄ sūt ꝓpōnes v̄e theologice sequunt̄ mlt̄e ꝯnes nō determinate p ecclīā ad credēdū. vn̄ ista spūs sc̄us ꝓ-cedit a p̄re ⁊ filio. anteq̄ eēt determiata ex eisdē sacre scri-pture dictis seq̄bat̄ ex q̄b⁹ seq̄t̄ postq̄ est determinata. ¶ Cōfirmat̄: qm̄ iō ecclesia p̄cise eā determinauit: q2 vi-dit eā seq necc̄io ex dictis sacre scripture. ¶ R̄ño g̃ ad ar-ticulū q̄ discursus ꝓp̄e theologic⁹ est g ꝯstat ex dictis si-ue ꝓpōnib⁹ in sacra scriptura cōtētis: vel ex his q̄ dedu-cunt̄ ex eis: vel saltē ex altera huius: istud ꝓbat̄ p̄mo ex

Coll. 2. — cap. 19. — cap. 5. — 5 Aure. vbi. s. — p̄ª ꝯclo. — 2^m — artic. 3°. pp. 2°. — 3^m — 4^m — 5^m — cap. 2. — scd̄a ꝯ. — 2^m — 3ª ꝯclo. — R̄n̄° ad articlꝫ.

auctoritate pallegata beati Dionysij: vult eni ꝙ nō assen
tiēti eloquijs sacre scripture nō pt manuductio fieri ad
theologicā sciaʒ: cū ḡ nō aliud sit manuductio ad theolo
gicā sciaʒ ꝙ̄ discursus gignitiuus theologice scie ꝑ solus
di ꝓprie theo^{us}: sicͭ etiā ille tm̄mō di geometric^{us} ꝑ queʒ
acgrit geo^{a}: sequit ꝙ nullus discursus nō ꝓcedēs ex di
ctis sacre scripture: vel ex his q̄ deducunt ex eis est theo
logicus: pʒ ꝯn̄ʒ: qꝛ si alius eēt: tūc ex cōcessis illis ex q̄
bus ꝯstaret posset adhuc theologice argui cōtra nō acge
scentē sacre scripture: si aūt nullus alius est. ḡ ille est qui
ex sacra scriptura ꝓcedit vt dictū est. ⁊ hec ꝯn̄tia pʒ: qꝛ
ꝯtigit aliquē eē discursuʒ theologicū. ¶ Cōfirmat etiā
hoc ex alia pte auctoritatis qua ait. Si aūt ad elogoꝝ ve
ritatē mētē adhibeat iste: ⁊ nos ⁊ canone ⁊ lumie vtētes
ad missionē vt potētes sum^{us} ibim^{us}: ⁊ silr ex eo qd̄ subdit.
Eteni in diuinas declationes assumētes ⁊c̄. ¶ Scd̄o idē
ꝓbat ex cōi oiuʒ cōceptione. Nā oēs arbitrant tūc solū
theologice aliqd̄ ꝓbare cū ex dictis ꝓbāt sacre scripture.
vn̄ si. v. g. querat vtrum deus sit eternus: ⁊ vnus ꝓbet ꝙ
sic ex eternitate mot^{us} sicut ꝓcessit Phs. iz. meta. ali^{us} aūt
ꝓbet ex eo qd̄ scriptū est Jo. p̊. in p̄n^{o} erat vbū ⁊c̄. sicͭ pro
bat Aug. de fide ad pe. vel si querat: vtrū de^{us} sit aliq̄ mō
mutabilis ⁊ ꝓbet aliqs ꝙ nō ꝑ rōnē sumptā ex motu sicͭ
incessit Phs. 8. phicoꝝ. ali^{us} vō ꝑ illō qd̄ scriptū est exo.
Ego suʒ q suʒ. ⁊ ps. Tu aūt idē ipse es ⁊c̄. sicͭ ꝓbat Aug. 5.
de tri. ⁊ de fide ad Pe. aut ꝑ illud apl̄i p̊me ad Tim. qui
solus hēt imortalitatē: sicͭ idē Aug. ꝓbat ꝯ maxi. li. z. non
est dubiū ꝙ oēs ꝯsentiēt p̊mas vtriusqꝫ ꝯnis ꝓbōnes nō
eē theologicas: ⁊ silr q̄slibet alias que ex ꝓpōnib^{us} supti
ex hūanis sciētijs ꝓcedūt. Reliqs vō ⁊ siles q̄scūqꝫ dice
rēt eē theologicas. ¶ 3° vt doctor cui^{us} op̄. reprobata est ꝑ
se assumit: ⁊ veꝝ est: ꝓcessus Aug. in li. de tri. ad declarā
dū ꝙ de^{us} est trin^{us} ⁊ vn^{us} est vere theologic^{us}. Similr ꝓces
sus eiusdē ꝯ Faustū ad ꝓbādū chʒ natū fuisse ex maria
vgine: ⁊ spūʒ sanctū fuisse locutū ꝑ ꝓphetas: vt ipse assu
mit est vere theologicus. Sʒ rogo illū reuerēdū magr̄m
vbi in p̄dictis libris p̄dictas vitates ꝓbauit Aug. ex ꝓba
bilib^{us} ꝓpōnib^{us} aut alijs q̄libuscūqꝫ ex mūdanis suptis
doctrinis: puto ꝙ iuenire nō poterit: sʒ h̄ solū inueniet qd̄
ex auctoritatib^{us} ꝓbauit scripture. H̄ ꝯfirmat ēt dictū pro
priū Augu. qd̄ idē doctor ꝓ se allegat: sed inaduertenter
vt estimo: cū nō ꝓ eo: sʒ ꝓrsus ꝯ eū militet: ait eni Aug.
p̊mo de tri. Oēs quos legere potui qui añ me scripserunt
de trinitate que deus est: diuinoꝝ libroꝝ veteꝝ ⁊ nouoꝝ
catholici tractatores hec intēdūt sm̄ scripturas docē ꝙ
pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs scūs vnius eiusdē subc: iseꝑabili eq̄lita
te: diuinā isinuent vnitateʒ: nō ait sm̄ alias scias vel do
ctrinas aut ꝓbabiles ꝓpōnes: sed sm̄ scripturas inquit
sup^{a} dinas. Huc accedit illud dictū magistri qd̄ etiā iste
doctor pro se allegat. Ait eni magr̄ in ꝓlogo. se itēdere fi
dē nr̄am dauidice turris clipeis cōmunire. Sed nūqd ꝑ
clipeos turris dauidice intelligit ꝓpōnes ꝓbabiles: aut
etiā in doctrinis alijs ꝓbatas: ⁊ non potius auctoritates
sacre scripture. Ex hoc viteri^{us} pʒ ꝙ p̄ncipia theologie sic
sumpte q. s. ꝑ theologicos discursus acgrit sunt ipe sacri
canonis vitatē: qꝛ ad ipsas stat vltimata resolutio to
tius discursus theologici ⁊ ex eis p̊ cūcte ꝯnes theologi
ce deducunt: ꝯnes aūt theologicas distiguēdo ꝯ p̄n^{o} dico
oēs vitates nō sm̄ se formalr i sacra scriptura ꝯtētas: sʒ
ex ꝯtētis in ipsa de necessitate sequētes: ⁊ hoc siue sint ar
ticuli fidei siue nō: siue etiā sint scibiles vl̄ scite ꝑ sciam
aliā vel nō: siue etiā sint determinate ꝑ ecclesiā siue nō.
Ceteraꝝ aūt vitatū: scilʒ nō sequētiū ex dictis sacre scri
pture nullā dico eē ꝯnē theologicā: hoc aūt ꝓbat ex dictis
Augustini 14° de tri. vbi dicͭ se huic scie tribuē nō qcqd

ab hoie sciri pōt in rebus humanis: sʒ illud tm̄mō quo
fides saluberrima q̄ ad verā btitudinē ducit gignit nu
trit defēdit: roborat. sʒ ꝯstat ꝙ qōlibet tale vl̄ exꝓsse sʒ
se ꝯtinet in sacra scriptura vl̄ ex ꝯtētis in ea deducitur:
alioqn nō ipsa sufficeret ad nr̄aʒ salutē ⁊ nr̄e defensionē
fidei ⁊c̄. qd̄ est ꝯ Aug^{us} z^{o} de doc. chri. dicētēʒ ꝙ qcqd hō
extra didicerit si noxiū est ibi dānat: si vtile ibi inuenit.
¶ Sed ꝯ hoc qd̄ dictuʒ est de p̊ncipijs theologie pōt ar
gui p̊mo: qꝛ vt di p̊mo topicoꝝ. p̄n^{a} sūt q̄ nō ꝑ alia: sed ꝑ
seipsa hñt fidem. Sed auctēs ꝯtēte in sacro canone non
ꝑ seipsas: sed ꝑ aliud hñt fideʒ. puta ꝑ auctēm ecclesie.
iuxta illud Augustini ꝯ eplaʒ fundamēti. Ego euangelio
nō crederē nisi me ecclesie catholice cōmoueret auctori
tates: ⁊ isra catholicis ꝓcipiētib^{us} euāgelio credidi: ⁊ ideʒ
pluries seu sil̄e dicit. ¶ z^{o} ꝯ idē pōt argui sm̄ rōnes qb^{us}
doctor cui^{us} opio recitata est ꝓbat ꝙ articuli fidei nō sint
p̄n^{a} theologie. ꝯstat eni ꝙ multi articuli exꝓsse sm̄ se cō
tinent in sacra scriptura: ēt qꝛ ad quelibet scriptura cō
tenta pñt rōnes ei^{us} applicari. Arguit aūt sic. nulla scia ꝓ
cedit ad sua p̄n^{a} p̊ma ꝯcludēda: sed potius ex eis ad alia:
sed theologia ꝓcedit ad ꝯcludēdos articulos: ⁊ silr alia q̄
expresse in sacra scriptura ꝯtinent. vn̄ oēs doctores theo
logici formāt qōnes de articulis fidei: vt vtrū de^{us} sit trin
vn^{us}. vtrū oipotēs. imēsus: ⁊ sic de alijs articulis ⁊ ꝯtētis
in sacro canone: ⁊ ad eas declarādū ⁊ ꝯcludēdū ꝓcedūt.
ḡ ⁊c̄. ¶ 3° ꝙ vt pʒ ex itētione Aug. 14° de tri. supius alle
gata. Jntētio habit^{us} theologici est fidē gignere: defende
re: ⁊ roborare: sed hoc nō faceret nisi ꝓcederet ad articu
los tāqꝫ ad ꝯnes. ḡ ⁊c̄. ¶ 4°. qꝛ sicut supra tactū est in re
citādo opionē sequit ꝙ theologia esset fides vel opio: et
vtrūqꝫ est falsuʒ. ¶ Ad p̊^{m} dico. ad maiorē ꝙ nō est itelli
gendū ꝙ p̊ma nō hñt fideʒ per alia: sic ꝙ nihil aliud ab
ipsis p̊ncipijs sit cā assentiēdi eis. Nā h̄ est falsū: sicͭ pʒ i
p̊ncipijs q̄ sumūt ex expiētijs singulariū q̄ꝝ assensus cā
est expimētū: cui^{us} cāe ēt fuerūt expiētie m̄lte singulariū
vt di z^{o} poste^{r} i fine: ⁊ i ꝓhe^{o} meta. Sʒ itelligēdū ē ꝙ nō
hñt fidē ꝑ alia sup^{a} p̄n^{a} ex qb^{us} ipsa demōstrent: ita ꝙ as
sensus illoꝝ alioꝝ sit ꝑ se cā assēsus circa ipsa. tūc ad hūc
sensū nego maiorē: nec auctas Aug. est ꝯ. Qm̄ nō dixit se
credē euāgelio ꝑ assēsuʒ quē hēat ad aliqd̄ aliō p̄n^{m} ex q̄
euāgeliū demōstraret vl̄ syllogistice ꝓbet eē veꝝ: sʒ so
lū ex auctēe ecclie tāqꝫ ex cā mouēte ipʒ ad fidē euāgel.
Et est q̄si sil̄e huic dicto qd̄ iste vl̄ ali^{us} dicͭ potuisset: nō
crederē euāgelio nisi me ecclie scitas cōmoueret. vl̄ si tē
pore chr̄i dixisset aliqs credētiū: nō cred^{m} euāḡ nisi chr̄i
miracula me mouerēt. Ex qbus dictis etsi fidei euāg. cā
aliq̄ assignaret i talib^{us}: nō tn̄ aliqd̄ p̄n^{m} p̊^{m}. cui^{us} fides cā
eēt vt euāg^{o} crederet. ¶ Dices imo. s. istō. oē qd̄ ecclia iu
bet eē credēdū: est credēdū quē ex isto p̄n^{o} cū minori ias
hita ꝑ expiētiā euā^{m} iubet ecclia eē credēdū ꝯcludit euā
geliū eē veꝝ atqꝫ credēdū: ⁊ ita eē sicͭ ipm enūciat: ⁊ silr
mō ꝓbat de q̄libet pte scripture. ¶ Rn̄o ꝙ q̄uis pōle
fuerit Aug. ex tali p̄n^{o} credē euāgelio: nō h̄ tn̄ nec̄io ꝯclu
dit ex ei^{us} auctē: posito tn̄ ꝙ ita fuerit adhuc: nō tn̄ seqt
ꝙ illō fuerit in eo p̄n^{m} ꝑse theologicū: ita ꝙ assēsus theo
logicus acqsitus in eo ꝑ aliquē theologicū discursū redu
ceret vltiate in ipʒ ꝑ se: qd̄ pʒ ex duob^{us}. ¶ Prio qdē: qꝛ
respcū ꝯnis theologice seu signati ꝯnis eiusdē rōnis dis
cursum ipe habuit quē hūerūt vl̄ habuissent si eā theo
logice ꝯclusissent p̊mi theologi q cū chr̄o fuerūt. Constat
aūt ꝙ illi vtpote apl̄i nō hēbāt ꝓ p̄n^{o} sui discursus theo
logici. Oē qd̄ ecclia iussit eē credēdū ⁊c̄. qn poti^{us} hūissent
illud vl̄ h̄ de futuro. Oē qd̄ ecclia iubet ⁊c̄. ꝓ ꝯne theolo
gica deducibili nec̄io ex doctria chr̄i. ḡ nec Aug. nec ali^{us}
theolog^{us} hñt illā ꝓpōnē ꝓ ꝑ se p̄n^{o} sue theologie. sm̄ ꝙ

Margin notes (left column): bti Dionysij de diui. no. cap. z. — z^{m} — T. c. 29. ⁊ 41. ca. 6. — T. c. 46 si. 52. 83 ⁊ 86. cap. 3. cap. z. cap. 7. cap. 6. — 3^{m} — cap. 4. — cap. p̊.

Margin notes (right column): ca^{o} vlti^{o}. — ꝯ suam op̄. arg. — cap. z. — z^{m} — 3^{m} cap. p̊. — 4^{m} — Ad p̊^{m} — Cōtra — Rn̄o

de theo° est nūc s̄mo. ¶ 2° qa si illud eēt p se pn̄m discursus theologici seq̄r q̄ glibet articulus fidei theologice ꝯcluderet̄ sic arguēdo. Oē qd̄ eccl'ia iubet ꝛc̄. sed hūc articulū. v.g. s.s. ꝑcedit a pr̄e ꝛ filio. eccl'a iubet eē credēdū. ḡ ꝛc̄. Et sic de qlz. Sz ꝯstat q̄ q̄uis vere ꝛ bn̄ ꝯcludat̄: nō tn̄ theologice: nisi illa maior sumat̄ tāq̄ ꝯclo alteri⁹ theologici discursus: quo. s. ipsa ex sacra scriptura sit deducta: aliogn qlz fidelis ꝛ nouit̄ baptizat⁹ adult⁹ q nūq̄ legit vl' audiuit sacrā scripturā recipiēs symbolū credendū ab eccl'ia: ꝛ hn̄s illd̄ pn̄m theologice posset ꝯclud̄e quēlibet articulū fidei: ꝛ sic absq̄z studio ꝛ notitia sacre scripture foret theologus: qd̄ nullus sapiēs dicēt sicut puto.

Ad 2m ¶ Ad 2m ꝯcedo maiorē de ꝑdicatiōe simplr̄: q̄uis elenchice possez illā ꝓbare: minorē nego si itelligat̄ de articulis expsse ꝛ formalr̄ i sacra scriptura ꝯtētis. vn̄ si theologo negēt deū eē tm̄ vnū vl' oipotētē nulla ꝓbatio ei restat alia nisi oñdēt h̄ eē scriptū in canon̄. ¶ Ad ꝓbādū aūt alios articlos nō s̄z se ꝯtētos i sacra scriptura vtiq̄z theologice ꝑcedit ex dictis sacre scripture. Qd̄ aūt adducit̄ de doctorib⁹ ꝛ disputātib⁹ q̄ōnes formatas de articulis nō valet ꝯ ꝓpo̅m: qm̄ cū ipsi tales ꝓpōnes iducūt non ex scriptura: nō faciūt h̄ imediate p hitū theologicū: sz p aliū vt p ph̄icū vl' p metaphysicū. aut aliū aliquē. vn̄ purus physic⁹ q nūq̄ vidisset canonē biblie. siles rōnes faceret: ꝛ forte aliqn̄ fortiores: ꝛ tn̄ talē nullus dicēt habere theologiā. ¶ Cōfirmat̄ etiā illd̄ p ipsūmet arguētez: vult eni ipse q̄ nullus discursus ex notis ꝛ nec̄ijs ē theologic⁹: ꝛ tn̄ ꝯstat q̄ doctores disputātes vtrū de⁹ sit ifinitus ꝛ etern⁹: si pn̄t ꝓbāt illa ex nec̄ijs ꝛ euidētib⁹ ꝛ mlto libēti⁹ q̄ ex ꝓbabilib⁹ tm̄.

Ad 3m ¶ Ad 3m dōm q̄ fidē gignit theolog⁹ iqn̄tū theolog⁹ vl' ꝓbādo ex sacra scriptura: si illd̄ nō ꝯtineat s̄z se i ipsa vl' si ꝯtinet̄ ostēdēdo vbi: ꝛ exponēdo scripturā ꝛ remouēdo dubia. nō āt ꝓbādo p dcā ꝓbabilia vl' hō iqn̄tū theolog⁹ ē. nisi forte p tāto dicēt̄ h̄ facē: qa alie scie ācillant̄ ꝛ subsuiūt sacre scripture iux̄ illd̄ puerbiox. Misit ancillas suas vt vacarēt ad artez. (cap. 9.) Et iō ipsa q̄si architecta eis vtit̄. in obsequm suū.

Ad 4m ¶ Ad 4m ꝯcedo q̄ theologia ē fides i sensu q dabit̄ arti° 4° h⁹ q̄ōnis. vbi ēt r̄ndebit̄ ad auc̄tē Aug. q̄ adducta ē in ꝯ̄riū.

3° artic. **Nunc tertio** vidēdū est qs ex actib⁹ intell's ꝓpe di scia: accipiēdo sciaz p actu scdo q di scire. ¶ Silr̄ qs hit⁹ di ꝓprie scia: ꝛ est optia inq̄sitio hui⁹: qa est circa obm scie: qd̄ ꝓpe est illud qd̄ signat̄ per ꝯn̄ē demr̄ationis: vt pz ex pmo articulo. intell's autē hēt actū enūtiādi ꝛ actū cognoscēdi ꝛ actū credēdi seu assentiendi. nā p ipsaz ꝯn̄ē enūtiat sic eē si est affirmatiua: vel nō sic eē si ē negatiua. cognoscit etiā sic eē sic̄ enūtiat. vn̄ p° posterioꝝ. di q̄ scire est per demr̄ationē itelligere. ꝛ q̄ demr̄atio est syll's faciēs scire: nō solū āt enūtiat ꝛ cognoscit sic eē: sz etiā credit seu assentit q̄ ita ē: vn̄ paulopost dicit ph̄s: q̄ opz credere ꝛ scire rē in hō hn̄do syll'm quē vocam⁹ demr̄ationē: ꝛ idē ꝯtir repetit de ꝯn̄ib⁹ ꝛ de pn̄cipijs. ꝛ Aug. in soliloquijs li° p°. Oē inqt qd̄ scim⁹ fortasse etiā cred̄e dicimur: at nō oē qd̄ credim⁹ ēt scire. (cap. 5°) ¶ Pōt aūt eē du̅m: vtrū alio actu enūtiet ꝛ alio cognoscat et alio assentiat: ꝛ si sic: qs hoꝝ triuz actuū ꝓprie scia appellat̄.

p̄m ¶ Pōt siqdē ꝑ̄uideri alicui q̄ ipsa ꝯ̄ demr̄ationis extra in itellu est act⁹ distict⁹ ab actu assētiēdi ꝛ ab actu cognoscēdi. p° qdē qa ꝯtigit itell'z formare hui⁹ ꝯn̄ē ꝛ ignorare vꝝ sic sit sic̄ enūtiat. Et silr̄ nō assentire: sz dubitare: qui imo ꝛ dissentire. v.g. mlti formāt in mēte istā ꝓpōnē. diameter est icōmēsurabilis coste: q tn̄ nō cognoscūt sic esse nec assentiūt: imo sic̄ ph̄s in ꝓhemio meta. dicit. mirū vi eē oib⁹ si qd minimoꝝ nō mēsurat̄: ꝛ iō multi dubitant ꝛ forte credūt oppo̅m. ¶ Cōfirmat̄: qa ois ꝯ̄ demr̄atiōis est qd̄ 2° posterioꝝ. ꝛ p ꝯn̄s dubitabilis ꝓpō. ḡ nulla est formalr̄ cognitio vl' assensus saltē talis q̄lē hēt p demr̄ationē qs de significato sue ꝯn̄is. nā tali cognitiōe ꝛ assensu scit ꝛ estimat q̄ impole est alr̄ se hr̄e: vt pz p° poste°.

2m ¶ Scdo si ꝯ̄ eēt talis cognitio: ipsa eēt ꝓpō p se nota: et p ꝯn̄s indemr̄abilis. pz ꝯn̄a: qa statim ipsa posita in itellectu itell's assentiret: qm̄ qn̄cūq̄z itell's euidēter cognoscit sic eē vl' nō sic eē mox assentit. ois aūt talis est ꝓpō p se nota.

3m ¶ 3° sic̄ qdā doctor arguit seq̄r q̄ piret scire nisi tota demr̄atio sit scire: qa si obliuio deleat p̄missas ꝛ quātūcūq̄z remaneat ꝯ̄ nō est euidēs sic eē sic̄ signat̄ p ꝯn̄ez euidētia q̄ p̄us: lz p memoriā aliq̄ mō cognoscat̄ euidenter. sequit̄ eni. sciui hoc. ḡ hoc est veꝝ. ḡ ꝯ̄ ipsa nō est illa euidētia. recolo eni me euidēter sciuisse aliqd̄ qd̄ mō nō scio. ḡ vl' nullus act⁹ est scire: vl' tota demr̄atio tm̄ est scire. vel scire est effect⁹ demr̄ationis ab ea distict⁹: qd̄ est ꝑpositū. (Ado2 in 2. le. q. 6 ꝓlo. i fi.)

4m ¶ 4° sequit̄ q̄ eadē ꝓpō in mēte eēt successiue; imo ēt sil' credere ꝛ opinari ꝛ scire: qa sil' habet̄ auctoritas cui adhereat̄ ꝛ mediū ꝓbabile ꝛ mediū demr̄atiuū ꝛ tūc habet̄ itrinsece ꝛ extrinsece qcqd reqrit̄ ad quēlibet istoꝝ actuū.

5m ¶ 5° sequeret̄ q̄ sil qs posset assentire ꝛ dissentire sic eē: qa sil' cū ꝓpōne eadē quā ponis assensuz pōt stare ꝓpō quā ponis dissensuz: ꝛ ꝓpō alia que poneret̄ media assentiēdi ꝛ dissentiēdi: qd̄ ꝓbat̄: qa nulle ꝓpōnes plus repugnāt q̄ ꝯdictorie: sz iste sil' in mēte se cōpatiunt̄. s̄m Cōmē. 6° meta.

6m ¶ 6° nō minus sufficit ꝓpō euidētior ad causandū assensuz a se distictū q̄ alia min⁹ euidēs vl' alie min⁹ euidētes: sz ille sufficiūt vt pz in topico. nā ille cāt assensū ab eis distictū. ꝓbo: qa demr̄atiua ꝓbatio oppositi cāt vl' cāre pōt dissensuz sic eē illis ꝓpōnibus topicis stātib⁹ i mēte. ḡ ille manēt ꝛ nō manet ille assensus p eas cāt⁹: qa tūc hō assentiret sil' ꝛ dissentiret sic esse: qd̄ est ipole. (Com. 8)

7m ¶ 7° qa nō min⁹ vna ꝓpō eēt su⁹ assensus q̄ alia: sz aliq̄ cui assentit̄ nō est su⁹ assensus: sic̄ pz de illo q vidēs baculū cui⁹ ps est in aq̄ format hāc ꝓpōnē. iste baculus est fract⁹: et iudicat sic eē. Qd̄ eni ipsa nō sit talis assensus ꝓbat̄: qa postq̄ est certificat⁹ p tactū vl' p demr̄ationē aut alio mō q̄ ipse nō est fract⁹ adhuc hz eādē ꝓpōnē in mēte: nec tn̄ assentit alias sil' assētiret ꝛ dissentiret.

8m ¶ 8° fidelis ꝛ ifidelis in oi actu simplici cog̃scēdi ꝯuenire pn̄t. ꝛ p ꝯn̄s formare pn̄t ꝓpōnes ex illis eiusdē rōnis: ꝛ tn̄ vn⁹ assentit ei quā format: ꝛ ali⁹ nō assētit alij quā format eiusdē rōnis. ḡ neutra ē assensus fidei: et eadē rōne nulla ꝯ̄ est assensus scie.

9m ¶ 9° quācūq̄ ꝓpōnē formaret fidelis nisi velit nō assentiret. Si aūt assensus eēt aliq̄ illaꝝ ꝓpōnū vl' mlte ꝓpōnes vellet nollet assentire. ḡ assensus fidei nō ē ꝓpō cui assentit̄: ꝛ eadē rōe nec assēsus scie.

2 ¶ 2° pt argui q̄ act⁹ q̄ cognoscit̄ sic eē sicut enūtiat ꝯclo sit alius ab actu q̄ credit̄ seu assentit̄ sic eē.

p̄m ¶ Prio qdē: qa aliqn̄ videmus actū cog̃scēdi separi ab actu assētiēdi. sic̄ pz in eo q hz rōnes ꝓbabiles ad vtrāq̄z ptē ꝯdictiōis dubitat de vtraq̄z ꝛ neutri assentit: ꝛ tn̄ p illas rōnes ꝓbabiles hēt aliquā notitiā lz debilē ꝛ iperfectā.

2m ¶ 2° qa alius est hitus q̄ cognoscit̄ sic eē ꝛ alius quo assentit̄. ḡ ꝛ alius est actus cognoscēdi aliusq̄z act⁹ assentiēdi. pz ꝯn̄tia: qa diuersi act⁹ ex diuersis actib⁹ gn̄ant̄ ꝛ ad diuersos inclināt. aīs ꝓbat̄. nā si aliqs sciēs demonstrare aliquā ꝯn̄em. v.g. q̄ diameter est symeter: frequētet hui⁹ demr̄ationē gn̄abit̄ in eo hitus cog̃scēdi ꝛ hit⁹ assētiēdi ꝯformit̄: ita q̄ qn̄cūq̄z audiet ꝓferri hō ꝓpōnē ēt sine nouo discursu ꝑmpte assētiet sic eē. ponat̄ ḡ q̄ frequēter eā audiat ꝛ qn̄ cūq̄z audit assētiat. nō demr̄et aūt ipaz: tādē ꝯueniet ad h̄ q̄ obliuiscet̄ dmr̄are eā: ꝛ tn̄ prōpte illi assentiet cū audiet illā vl' ꝯcipiet. ḡ delet⁹ erit habit⁹ demr̄andi ꝛ cog̃scēdi sic eē: nō autē hit⁹ assentiēdi. ḡ

dū ex

dum ex habitu poterat in vtrūqz actū:alio habitu pote-

Rñ ad articulum

rit in actū cognoscēdi:ꝛ alio in actū assentiēdi. ¶ Rño ad articulū istū ponēdo ꝯnes tres. p^a est. ꝙ ꝯ demr̃atio nis mētalis ꝓpͤ accepte est assensus de sic esse sicut ipsa significat. 2^a. ꝙ hꝰ ꝯ est cognitio q̄ cogr̃scit sic eē. 3^a ꝯ est. ꝙ circa talē demr̃atū vel scitū nō sūt ponēdi tres actꝰ distincti in aīa ad enūtiādū ꝯnē ꝛ cogr̃scēdū ꝛ credēdū seu assentiēdū sic eē vel nō sic eē:sed ꝙ idē actꝰ sufficit ad h̄ ꝛ idē actus est ꝯ:notitia:ꝛ assensus. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo

p^a ꝯ

sic.oīs actꝰ assentiēdi seu assensus est enūtiatio.ḡ ꝯ est assensus:aīs ꝓbaſ:qm̄ nihil aliud est assentire q̄ȝ iudicare sic eē:iudicare aūt sic eē:est enuntiare mētaliter ꝙ sic est:vn̄ iudicare ꝙ hō est aīal est enūtiare ꝛ affirmare ꝙ hō est aīal. ¶ Ꝓ.Oīs actꝰ itellꝰ verus vel falsus est enūtiatio:oē iudicium seu assensus est verus vel falsus.ḡ ꝛc.

2

T.c.21.

maior ꝑȝ per ꝓh̄m 3° de aīa:vbi distinguēs ogōnes itellectus dicit ꝙ in qbꝰ est verū vel falsūȝ:est cōpo quedā intellectuū:minor nō est:sic.n.dicimꝰ aliud iudiciū eē verū:ꝛ aliud falsum:imo ꝛ qōlȝ eē verū vel falsum:sicut q̄lȝ enūtiationē dicimꝰ verā vel falsam eē:ꝛ sic ꝑȝ aīs:ꝯña ꝓbaſ:qꝛ si ꝯ nō eēt ipē assensus inutilr ꝛ supflue ipa poneref in itellectu demr̃ante:cū in q̄lȝ tali itellectu sit assensus q est enūtiatio idipm significans qō significat ꝯ:ꝛ ipa ꝯ ad nihil valeat ad qō nō sufficiat assensus. ¶ Scđam ꝯnē ꝓbo sic.ꝯ mentalis demr̃ationis elicita ex habituali scia est actualis notitia eiꝰ qō habitualr scimꝰ per sciam ex q̄ ꝓcedit.ḡ ꝯ hꝰ est actꝰ cogr̃scēdi sic eē:sicut significatur per ipsam:ꝛ vlteriꝰ.ḡ quelȝ demr̃atiōis ꝯ est actꝰ cogr̃scēdi sic eē:sicut ipa significat. ¶ Prima ꝯña ꝑȝ:qm̄ per habitualē sciaȝ scimꝰ sic eē.v.g.per geometricū habitū ꝙ anguli trianguli valēt duos rectos.Scđa ꝯña clara est:aīs ꝓbo:qꝛ ꝯ hꝰ nō est aliud q̄ȝ qōdā vbū seu locutio quedā mētalia q̄ scimꝰ sic eē:sicut per habitualē sciaȝ nouimꝰ: sȝ talis locutio est notitia eiꝰ:qō scimꝰ:sicut ꝑȝ per Aug.

2^a ꝯ

cap̄ p̄

15.de tri.vbi postq̄ȝ ꝓbauit q̄sdā cogitatiōes eē cordis locutiōes subiūgit ꝙ tales locutiōes si ex scia orianſ sunt quedā visiones seu notitie:vn̄ ait. Nec tn̄ qꝛ dicimꝰ locutiones cordis eē cogitatiōes:iō nō sūt ēt visiones exorte notitie de visionibꝰ vn̄ vere sūt:foris.n.cū per corpꝰ hec fiūt:aliud est locutio aliud visio:intus aūt cū cogitamus vtrūqz verū est:sȝ auditio ꝛ visio.i.actualis notitia:ꝛ lſra neċe est ingt:cū verū loqmur.i.qō scimꝰ loqmur:ex ipsa scia quā memoria tenemus:nascaſ vbū qō eiusmodi sit

cap̄.12.

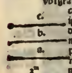
oino cuiusmodi est illa scia de q̄ nascit.ꝛ in fine.12.cap̄. tūc ingt est vbū simillimū rei note de q̄ gignit ꝛ imago eiꝰ qm̄ de visiōe scie visio cogitatiōis exorit qō est vbuȝ lingue nulliꝰ.Ex qbꝰ habeſ clare ꝙ vbū ꝛ locutio iterior ex scia hītuali ꝓcedēs est visio seu notitia actualis eius rei de q̄ habemus sciam eiqz scie a q̄ ꝓcedit simillima.

15.d tri. cap̄ p̄ et 12.

Nec pōt dici ꝙ Aug.sumat vbū vel locutionē ꝓ notitia que est simplex itelligētia tm̄:qꝛ nl'mo:sic appet ibi māifeste loqſ de cogitatiōibꝰ ꝛ locutiōibꝰ enūtiatiuis. ¶ 2°

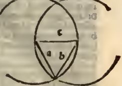
2^m

ꝯtigit hīc dmr̃ationē mētalē absqz vlla alia ꝓpōne que sit notitia.ḡ ꝯ mētalis dmr̃atiōis est notitia ꝑȝ ꝯña:qm̄ nō ꝯtingit demr̃ationē hīi sine ꝯne:aīs ꝓbaſ:qm̄ si qs vbi grā cogr̃scat ꝙ si aliq̄ sūt eidē eq̄lia iter se sūt eq̄lia:ꝛ cogr̃scat simul cū h̄ ꝙ a.ꝛ b.sunt eideȝ.v.g.c.eq̄lia ipse vtrīqz cogr̃scit ꝙ a.ꝛ b.sunt inter se eq̄lia:ꝛ hēt demr̃ationē ꝑfectā:nec alia ꝓpter illud sciēdū est necessaria sibi:sed totū hoc est ipole absqz vlla ꝓpositiōe alia ab istis notitijs:ꝛ q̄lȝ earꝫ:sicut experiētia docet in eo maxime q ex ꝓpria iuētione ꝛ nō aliena doctrina ad hāc notitiā deuenerit. ¶ 3°



3^m

ꝑmisse mētalis demr̃ationis sunt notitie qbꝰ cogr̃scit sic eē:sic per ipsas significaſ.ḡ ꝛ ꝯ demr̃ationis eiusdē est notitia qua cognoscit sic eē:sicut ipsa significat.ꝯña ꝑȝ:qm̄ non est maior neċitas ponēdi ꝯnē ꝛ notitiā sibi ꝯformē obtiue a se distinctā:q̄ȝ ponēdi ꝑmissas ꝛ notitias sibi cōformes ab eis distictas:nec vtilitas aliq̄ ēt appet:cū ad habēdū talē notitiā sufficiāt notitie ꝑmissaꝝ.i.que sūt premisse:aīs ꝓbaſ.ꝛ grā exēpli sumo istā miorē demr̃ationis assumpte in ꝓcedēti rōne.vȝ.a.ꝛ.b.sūt eq̄lia.c.sint a.ꝛ b.due linee ducte a cētris duoꝝ circuloꝝ se secātiū ad pūctū sectiōis que cētra sint extremitates linee.c.iuxta doctrinā ꝑme ꝑmi Euclidis.ꝯstat ꝙ ad cogr̃scēduȝ ꝙ a.ꝛ b.sūt eq̄lia ipsi.c.sufficit cogr̃scē ꝙ si linee alique trahuntur a cētro circuli ad eiꝰ circūferētiā sūt eq̄les:ꝛ ꝙ linea a.ꝛ.c.trahunſ a cētro vnꝰ circuli ad eiꝰ circūferētiā.ꝛ silr linea b.ꝛ linea.c.ꝛ totū h̄ pōt intuitiue cognosci absqz formatione alterius ꝓpōnis vocalis vel mētalis distincte ab istis notitijs ꝛ q̄lȝ earū:imo certe si aliq̄ alia formareſ inutilr ꝛ superuacue fieret:ꝛ h̄ dico in eo q mētalr in seipso demr̃at.ꝛ idē est de maiore:ꝛ qbuslȝ primis notitijs cōplexis: qm̄ ꝑter ipsas nulle alie ꝓpositiones vel notitie sūt necessarie.



¶ 4° h̄ ꝓbaſ ex intentione ꝑhi p^o posterioꝝ dicētis.ꝙ demr̃atio est syllm̄s apodecticon.i.vt Eustratius ꝛ ipsemet exponit:ꝑm quē in habēdo ipm scimꝰ:h̄ aūt nō eēt verū:nisi vel ipsa demōstratio vel aliq̄ ꝑs eiꝰ eēt scia formalr:sic nec in habēdo aliquē colorē essemꝰ albi:nisi ille color eēt albedo formalr.ḡ ꝛc. ¶ 3^a ꝯ ꝑȝ ex ꝑcedētibꝰ:qm̄ si eadē ꝯ est assensus.ꝛ cognitio de sic eē:sic ipa significat:nō tribꝰ actibꝰ distinctis:sȝ vno eodēqz qs enūtiat:cogr̃scit ꝛ credit seu assētit ꝙ sic est sic significat ipsa ꝯ.Et ꝯfirmaſ:qm̄ nulla expiētia vel rō quātū appet cogit ad ponēdū illā actuū multitudinē:nec ēt aliq̄ auctoritas sacra.quapꝑ rōnabilius illa multitudo negaſ q̄ȝ poniſ. ¶ Pro solone rōnū ꝑmitto ꝙ sic ꝑȝ per Aug.15.de tri.ꝛ per Ansel.in mon.sic ēt per experiētiā volēti diligēter aduertē:duplex est genꝰ enūtiationū mētaliū.Qōdā.n.est eaꝝ que sūt vocaliū enuntiationū imagines vel silitudines ab exteriorbꝰ vocibꝰ in aīaȝ deriuate vel per ipaȝ ficte iuxta modū q lſra dis. 3.declabiſ de abstractiōe ꝛ fictiōe in aīa ꝑēꝑtū vel cōceptuū.ꝛ iste nō sūt eiusdē rōnis in oībꝰ hoībꝰ.Sȝ alie sūt in greco:alie in latino ēt idē significantes:sicut alie sūt enūtiationes vocales q̄s ꝓfert exteriꝰ grecus:ab his q̄s idē significantes ꝓfert latinus.has in se pōt aduertere q̄lȝ cum tacēs ore:loquiſ corde formādo vba silia his que si ore loquereſ ꝓferret exteriꝰ.Qōdā vō genus est enūtiationū mētaliū que nullarū sūt silitudines vocū:nec ꝑm illarū diuersitatē in hoībꝰ habētibꝰ diuersificanſ:sed eedē sunt ꝑm spēm apud oēs idipm nālr significantes:qō vocales eis subordinate ad significandū ad placitū:ꝛ per institutionē significant:ꝛ ille sūt illa vba que nullius lingue sūt:ꝛ ista vba:vocalia vba exteriꝰ sonātia:ꝛ mētalia p^o mō dicta ꝓcedūt ꝑm sniam Aug.Hoc aūt genꝰ 2^m enūtiationū mētaliū subdiuidiſ:qm̄ quedā imediate ex reꝝ intuitiuis notitijs icōplexis:tanq̄ȝ ex partialibus causis:vel ex alijs cōplexis vel icōplexis:ex illis mediate vel imediate causatis seu ex habitibꝰ ex talibꝰ notitijs cōplexis derelictis cāntſ:vel forsitan etiā quedā nō ex aliqbꝰ icōplexis notitijs cāntſ:sed sunt simpliciter ꝑme venientes in mentē nālr:de quibus nescimus quādo in nobis existunt:aut vnde vel quomodo ꝑm Cōmen.3° de aīa.huiꝰ sunt enūtiationes ille quas qs absqz ꝓlatione exteriori

4^m

3^a ꝯ

ꝓ solone nota ca.1.ꝛ.21 ca.14.

Cō.36.

enūtiationū vocaliū: ⁊ interiori ēt formatiōe illis similiū format. dū aliquā veritatē mēte demrāt: h⁹ ēt eēnt q̄ si quis formaret q nālr surdus eēt: aut nullā oino loquelā lingue didicisset: dū aliq̄ veritatē mēte demrāret. Quedaz vō sūt que nō ex talib⁹ pmis notitijs rerū aliq̄ pdictoꝝ modoꝝ cānt: cuiusmodi sūt enūtiatiōes qb⁹ qs enūtiat mēte ⁊ indicat sic vel sic eē aut nō eē nō cognoscēs: tn̄ intuitiue aut alia notitia p⁹ vel ex intuitiua deriuata que sic sit vel nō sit: sicut enūtiat in mēte qs duz credit vel opinat. Iste manerieꝝ ppōnū mētaliū sic se habēt ꝙ ppōnes pmi generis sic sūt enūtiatiōes ꝙ nō sūt notitie formalr neqꝫ assensus nō plus q̄ enunciatiōis vocales qb⁹ sūt siles. Secūdi aūt generis ppōnes ⁊ enūtiatiōes sūt ⁊ notitie ⁊ assensus. Tertij aūt generis ppōnes ⁊ enūtiationes quedā sūt ⁊ assensus: sꝫ nō notitie. Ex his aūt sequitur ꝙ dissensus nō est aliqs act⁹ itellect⁹ a q̄libet assensu distinct⁹: qnimo q̄libet est assensus qdā: qd̄ pbat̄ qm̄ cū assensus mētalis sit enūtiatio dissensus erit enūtiatio sibi opposita: que erit ēt assensus sui significati: qd̄ est oppositū signato relique opposite. vn̄ sicut assensus quo qs assentit seu credit diametrū eē symetruz nō est aliud q̄ iudiciū quo affirmat diametrū esse symetrū: ⁊ dissensus opposit⁹ nō est aliud q̄ iudiciū quo negat̄ diametrū esse symetrū: ⁊ ipse est: sicut pꝫ assēsus sui signati. s. ꝙ diameter nō est symeter: vn̄ assensus ⁊ dissensus nō sūt nisi assensus oppositi ⁊ q̄libet assensus pōt dici dissensus eius: cui⁹ opposita enūtiatio est assensus. Ulteri⁹ seq̄t ex istis ꝙ nō ois mētalis enuntiatio est assensus: lꝫ ois assensus sit mētalis enūtiatio. Et ꝙ quāuis ois notitia cōplexa. i. de cōplexo enūtiabili sit mētalis enūtiatio: nō tn̄ ecō ois mētalis enūtiatio est talis notitia. Itē ꝙ q̄uis ois h⁹ notitia sit assensus: nō qlꝫ tn̄ assensus est talis notitia. Sequitur ēt ꝙ lꝫ aliq syll'i vocales: ⁊ aliqui ēt mētales vtpote vocalib⁹ similes aliq̄ dicant̄ ⁊ vocent̄ demrātiōes: ppꝛie tn̄ ⁊ stricte loquēdo de demrātione: que. s. est syllus: in quē habēdo scimus illi soli sylli mētales qui ꝯstāt ex ppōnib⁹ que sūt formalr notitie dicunt̄ ⁊ sūt demrātiones. Aliq vō de qb⁹ dcm̄ est solūmō dicunt̄ demrātiōes: q2 sunt veris demrātionib⁹ in signando subordinati: vn̄ ad placitū ea ipsi signant que isti signant nāliter: vel ēt q2 eis mediātib⁹ ad hos qui sunt vere demrātiōes deuenit̄: sicut per vocalē demrātionē doctoꝝ inducit̄ discipulus ad ꝯsiderationē eoꝝ ex quoꝝ notitijs in ei⁹ aīa vera dmrātio gn̄at̄. Notāda aūt est diligēter talis diuersitas demrātionū qm̄ plura dicta phi ⁊ alioꝝ itelligēda sūt de istis que nō de illis: ⁊ ecō: sicut diligēter ꝯsiderās pōt aduertere. ❡ Sed pōt moueri dubiū. Utrū ipsa enūtiatio mētalis sit cēntialr cōposita ex ptialib⁹ notitijs qbusdā simplicib⁹: q̄rū vna sit subm ⁊ alia pdicatuꝫ: an vnus sit act⁹ nō ex talib⁹ partib⁹ ꝯstans. Et pro nūc vi mihi rōnabilius dici ꝙ talis enūtiatio mētalis cuiuscunqꝫ generis mētaliū sit nō est talr cōposita.

Dubiū hētis. so pbis⁹ p̄ 3° p̄n⁹

❡ Pro q̄ pte arguo sic. p̄ᵐ si eēt sic cōposita ppō mētalis cū eadem sit rō in cūctis quātū ad h: vt vi posse eēt eē duas ppōnes mētales nālr ⁊ nō ad placitū signantes oino siles: ⁊ eiusdē rōnis specifice: quarū vna eēt polis: imo ēt de facto vera ⁊ reliqua pꝛsus ipolis: ꝯns h est falsuꝫ: nā quelibet tales ppōnes idē adeq̄te signant: ⁊ per ꝯns si vna est vera vel polis ⁊ reliq̄ ⁊ ecō: ⁊ ꝯna declarat̄. nā ppō mētalis cui subordinatur hec vocalis. ois albedo est entitas. polis est: imo de facto vera: ea vō cui subordinat̄ ista vocalis. ois entitas est albedo. est penit⁹ ipolis. Sꝫ si iste cōponerent̄ sic ex terminis oino siles ⁊ eiusdē spēi eēnt termini vtriusqꝫ: ⁊ cū tales sint in eodē subiecto idiuisibili: p⁹ ⁊ per ꝯns nulla situatione aut alia habitudine iter se vel ad sua tota possint variari in vna magis q̄ in alia vtriqꝫ ipe ppōnes erūt eiusdē rōnis specifice. Nō. n. est itelligibile ꝙ sint aliq̄ duo tota: quoꝝ quelibet ps vnius similis sit alicui pti alteri⁹: ⁊ ecō: ⁊ q̄litercūqꝫ vna se hꝫ ad suū totū vel ad alias cōptes sui toti⁹ taliter se hēat sibi silis in alio toto ad suū totū ⁊ suas cōptes: qn̄ illa tota sint silia: ⁊ eiusdez rōnis.

2ᵐ

❡ P. Nō appet modus polis talis cōpōnis: nā si qs nihil affirmās vel negās hēat notitias aliq̄s simplices: ⁊ deinde formet ppōnē non appet que variatio fiat in illis: pp quā adiuicē plus cōponāt q̄ pus nec prodest ad h si de nouo cāt̄ur aliqs ꝯcept⁹ alius: siue cathegorematic⁹: siue syncathegoreumatic⁹: q2 nec cū illo: nec pp ipm aliq̄ ipaꝝ plus cōponet cū alia q̄ pus adiuicē cōponerēt: cū pus ita eēnt in eodē sbiecto adeq̄te sic̄ postea est ipe ꝯcept⁹ nouiter addit⁹.

3ᵐ

❡ P. Cur vna ps erit subꝫ vl pdicatū potius q̄ alia vel ecō certe nō vi posse assignari cā cū sit in eodē subiecto p⁹ ⁊ eq̄liter nate sint subijci ⁊ pdicari supposito ꝙ sint. Ex quo vlteri⁹ seq vi ꝙ vel neutra erit sic subm aut pdicatū: ac per h nulla erit ppō mētalis sic cōposita vel vtraqꝫ erit ⁊ subm ⁊ pdicatuꝫ: ⁊ si sic seq̄t ꝙ eadē ppō mō erit vā ⁊ ipolis: sicut vna subordinatarū eidē est vera: ⁊ altera ipolis: vt pꝫ in exemplo supra posito: sed h nullatenus vi dādū. g.

Rn̄⁹ 8ᵒ

❡ Forte diceret aliqs ad ista ꝙ q̄uis sint siles taliū ppōnū ptes: ac ēt in eodē subiecto p⁹: ppter ordinē tn̄ diuersum pductiōis earū diuerse ppōnes resultāt: ⁊ nō est eadē ps s̄m spēm subm in vna ⁊ pdicatū in altera: sed ei⁹ qd̄ in vna est subiectū silis est in altera pdicatū: similr eiusdē ppōnis ps pus pducta est subm: posterius vō pducta est pdicatuꝫ. ❡ Ista respōsio nō valet. tū q2 talis successio pductionū irrōnabiliter ponit̄: cū. n. in itellectu pūt esse ⁊ pduci plures act⁹ diuersarū rōnū vt pbabit̄ in p⁹ distinctione: valde mirū erit si simul totā vnā ppōnē pducere nō poterit.

2

❡ P. Uel h idē oportebit dicere ꝯtīgē in angelis: qd̄ nimis vi absurdū. cū Augu. dicat. 4. sup gen̄. ꝙ mens angelica cūcta que voluerit simul notitia facillima cōprehēdit. ⁊ ca⁹. 36. ꝙ oia simul mens angelica pōt que singillatim per ordinē cōnexarū cārū s̄mo distinguit vel eadez in illis remanebit difficultas: q̄lr. s. h⁹ ppōnes diuersificant̄ in eis ⁊ cetera que argumētata sūt.

cap. 34.

3

❡ P. Cōstat ꝙ deus saltē pōt cuiuslibet taliū ppōnū ptes simul in intellectu pducere: ⁊ tūc stabit difficultas pmissa. Tū q2 data tali successione pductionū nō ipedit̄ argumētū: nā ex quo partes vtriusqꝫ sunt penit⁹ similes ⁊ subm idē pmo varia successio pductionū nō faciet ꝙ diuersa tota resultent: sicut. n. pus fiat tectū q̄ paries vel ecōtra: dūmmō idētitas sit in partib⁹ nō alterius rōnis domus resultabit ex his q̄ ex illis: ita si prius manus aīalis generet̄ q̄ coꝛ: ⁊ similr qualiscūqꝫ alius esset ordo generationis membroꝝ: dūmō nō sint alia ⁊ alia mēbra: sed eadē adequate gn̄arent̄ nō aliud ⁊ aliud s̄m spēm corpus resultaret: sed idē vt clarū est: sic in pposito.

Coꝛᵐ

Ex istis pꝫ ꝙ affirmatio ⁊ negatio in intellectu nō dicunt̄ act⁹ cōpositi cēntialiter ex talib⁹ notitijs partialiter distinctis quarū vna sit subm ⁊ reliqua pdicatū vt multi putāt: sed q2 equiualent in significando plurib⁹ vocibus vel scripturis ppositionē vocalē vel scriptā suo mō cōponentib⁹: vel q2 cōpositionē aut diuisionē signant in entib⁹ ad modū loquēdi Cōmen. 6⁰ meta. d. ꝙ vera affirmatiua signat cōpositionē in entib⁹: ⁊ vā negatiua diuisionē.

Cō. 8.

Ad p̄ᵐ 3 p̄n⁹ arti.

❡ Ex his rn̄deo ad rōnes. Ad pmaz dico. ꝙ ans est verū de ꝯne mētalis demrātionis ꝯstantis ex ppōnib⁹ mētalib⁹ pmo modo sumptis: nō aūt de ꝯclusione demonstrationis cōstantis ex ppositiōib⁹ mētalib⁹ 2⁰ mō dictis: que. s. sunt notitie. ❡ Ad confirmationē cū dicit̄ ꝙ omnis ꝯclusio demon-

stratiõis est qð:dico ꝙ h põt hēre duplicē sensuʒ. vnū accipiēdo ↄ̃nē ꝓ ꝓpone illa que est pars tertia demr̃ationis:ꝛ nūc dico ꝙ illud est verū de ↄ̃ne demr̃atiõis vocalis ꝛ mētalis ēt pͦ mõ sumpte:nõ aūt de ↄ̃ne demr̃ationis mētalis accepte 2ͦ mõ. Aliū sensum põt hēre accipiēdo per ↄ̃nē significatū ↄ̃nis:vt sit sensus.omne ↄcludibile demr̃atiue seu per ↄ̃neʒ demr̃ationis significabile est qð.igit̃ queribile.ꝛ hoc vniulr̃ est verū:ꝛ in h sensu magis forte locuti sunt auctores ꝛ rõnabiliter:qr̃ sic ꝓprie ipsa ↄclusio nõ dĩ scibilis vel scita:sed qð significat̃ per illā:vt pʒ ex pͦ articulo. Sicut nec ipsa proprie dĩ queri: seu esse queribilis seu dubitabilis:sed potius qð significat̃ per ipsam:ꝛ in hoc sensu cõcedo vlterius ꝙ ↄclusio demr̃ationis ēt mentalis 2ͦ mõ accepte est dubitabilis: qr.s.eius significatū est dubitabile:lʒ nõ sit dubitabile

Ad 2m

ab habēte ↄ̃nē ipsaʒ significantē isto mõ acceptā. ⸿ Ad 2m dico ꝙ talis ↄclusio potius dici dʒ notitia ꝛ assensus q̃ȝ per se nota. Tū qr qð per ipsam significat̃ nõ est per se notū:sed per notitias aliorum ꝓpositionum enūtiabiliū taliter est notū:qr̃ notitie illoꝝ sunt cause notitie qua formaliter ipm cognoscit̃ ꝛ ad hūc intellectū sunt accipiēda dicta auctoꝝ dicētiū ↄ̃nē nõ esse per se notā. vel etiā põt intelligi de ↄ̃ne demr̃atiõis vocalis ꝛ mētalis pͦ mõ accepte.

Ad 3m

⸿ Ad 3m dico ꝙ verū ↄcludit de ↄ̃ne vocalis demr̃ationis:ꝛ de ↄ̃ne mētalis pͦ mõ dicte:nõ aūt de ↄ̃ne demr̃ationis mentalis accepte 2ͦ mõ:vnde si illa maneret deletis p̃missis vtrīqʒ illud esset scitū ꝛ euidēs sicut prius: quēadmodū ꝛ iste doctor hʒ dicere:ꝙ si nota ↄ̃nis maneret deletis notitijs p̃missarū:illud adhuc esset scitū ꝛ euidens sicut p̃us.

Ad 4m

⸿ Ad 4m nego ↄsequētiā. ad ꝓbationeʒ dico.ꝙ sicut aliud est mediū demõstratiuū ꝛ aliud ꝓbabile ꝛ aliud creditiuū:qr̃ pͦm cõponit̃ ex ꝓpositionibus que sunt notitie ꝛ assensus:duo vͦ sequētia ex ꝓpositionibus que sunt assensus tm̃ lʒ alterius ꝛ alterius rõnis sic alia est ↄclusio mentalis que est scire:alia que est opinari:ꝛ alia que est credē. ⸿ P. falsum est ꝙ simul in mēte habeant̃ mediū demõstratiuū ꝛ mediū ꝓbabile:accipiēdo illa media pro his que cõponunt̃ ex ꝓpõnibꝰ mētalibꝰ 2ͦ mõ vel 3ͦ mõ acceptis:verū aūt si accipiant̃ illa media pro cõpositis ex ꝓpõnibꝰ mētalibꝰ p̃mi modi possunt simul esse in intellectu:nõ curo:qr nihil ad ꝓpositū:eo ꝙ nullius coꝝ ↄclusio est scire vel opinari. ꝛ ꝓterea esto ꝙ eadē eēt vtriusqʒ ↄclusio:nõ sequit̃ inconueniens illatū.

Ad 5m

⸿ Ad 5m nego ↄsequētiā:ꝛ similr̃ ꝓpõnem assumptā ad eius ꝓbationem. Et cū dĩ ꝙ nulle ꝓpões magis repugnāt ꝛc̃. dico pͦ ꝙ si hoc intelligat̃ de repugnātia quātū ad simul esse in eodē subiecto ꝛ nõ quātū ad eē verū:sicut opʒ intelligi:quāuis ↄcedēdū sit ꝙ nulle ꝓpões plus repugnāt q̃ȝ ↄtradictorie ꝓpter illam dictionē q̃ȝ:que ↄfundit terminū sequentē:tñ verū est ꝙ ↄtradictorijs alique nõ ↄ̃dictorie plus repugnāt. Nā alique cõtradictorie mētales.s.p̃mi modi vtrīqʒ p̃nt simul eē:ꝛ tñ ꝓpões mētales secūdi modi quarū vna sit scia ꝛ alia opinio eiusdē enūtiabilis seu significati nõ possunt siml̃ esse.

6ͦ .M.c. 8.

Scdo dico ꝙ dcm̃ Cõmētatoris intelligendū est de ꝓpõnibꝰ ↄ̃dictorijs ꝛ mētalibꝰ p̃mi modi:nõ aūt secūdi: siue sint opiniones:siue scie:q̃uis loquēdo de scia sm̃ ꝙ est notitia veri necessarij q̃lis est ↄclusio demr̃atiõis de qua loqmur:ipsa nullā possit hēre ↄ̃dictoriā mētalē secūdi modi:qð pʒ:qr ↄ̃dictoriū sui enūtiabilis est ipossibile ꝛ per ↄñs nec cõplexe scibile.

Ad 6m

⸿ Ad 6m põt ↄcedi maior accipiendo illas ꝓpões eiusdē modi vtrobiqʒ:puta ꝙ ambe sint de pͦ mõ mētaliū vel ambe de mētalibꝰ secūdi modi:minor aūt negāda est. Ad ꝓbationē dõm ꝙ ꝓpositiones medij topici mētales secūdi modi nõ cāntur assensum a se distinctū:sed quelibet est assensus qdam. ꝓbatio vͦ que adducit̃ assumit falsum.s.ꝙ demr̃atiua ꝓbatio possit cāre dissensum oppositū stātibus illis:q̃ȝuis forte posset cāre stantibꝰ aliꝗs ꝓpõnibꝰ topicis de pͦ gñe mētaliū ꝓpõnū:sed illas nõ dico esse assensus.

Ad 7m

⸿ Ad 7m dico.ꝙ si fiat cõparatio iter ꝓpões mētales:quaꝝ quelibet est de pͦ gñe mētaliū:aut inter eas quarū quelibet est de pͦ gñe sub 2ͦ gñe mētaliū ↄtēto.s.earū que sūt notitie ꝛ assensus:aut vͦ iter eas que pertinēt ad 2m genus sub 2ͦ gñe ↄtentū.s.que sunt assensus tm̃:maior est vera: sed si absolute de ꝓpositionibꝰ mētalibus sit cõparatio falsa est:qr̃ nulla de pͦ gñe est assēsus vel dissensus:quelibet aūt de reliqs duobꝰ generibꝰ est assensus vel dissensus:nec h icõueniēs dʒ reputari:cū sit prorsus alterius ꝛ alterꝰ rõnis:sicut ēt nulla de pͦ gñe est notitia:quelibet aūt de 2ͦ secūdi siue de pͦ secūdi est notitia:nec mirū:cū nulla de pͦ gñe singificet suū enūtiabile nāliter:sʒ mere ad placitū:sicut ꝛ vocalis ꝓpõ:cuius ipsa est similitudo: quelibet aūt reliquarū sit nālis similitudo ꝛ signum sui enūtiabilis. idipm reperit̃ ēt in terminis icõplexe significātibꝰ:nullus.n.talium vocalis vel mētalis p̃mi modi est formalr̃ notitia:sicut nec aliꝗs est nāle signū significati:sed ad placitū tm̃:ꝛ tñ termini mētales secūdi modi sūt formalr̃ notitie:sicut ꝛ nālia sunt signa suoꝝ significatoꝝ:tūc cū assumit̃ de ꝓpõne quā format vidēs baculū:cuiꝰ pars est in aq̃:dico ꝙ illa ꝓpõ qua iudicat p̃mo baculuʒ eē fractū nõ manet in mēte postq̃ȝ certificatus est de opposito:sed si postea aliquā formaret:vel ēt si q̃ remaneat quā p̃us formasset enuntians baculū esse fractum:nõ est illa qua formalr̃ iudicauit p̃us ipm esse fractū:sed alia ꝛ sm̃ iudiciū ꝛ sm̃ spēm:est.n.de p̃ma manerie mētaliū:quarū nulla vt sepe dcm̃ est:est assensus vel dissensus.

Ad 8m

⸿ Ad 8m cõcedo ꝙ fidelis ꝛ infidelis possunt formare ꝓpositiones eiusdē rõnis:ꝓpões inq̃ȝ mentales p̃mi generis:sed si fidelis assentiat ꝛ nõ ifidelis:fidelis habebit vnā de 2ͦ gñe mētaliuʒ:que.s.assensus erit:ꝛ infidelis nullā habebit eiusdeʒ rõnis.

Ad 9m

⸿ Ad 9m pʒ quid dõm:qr̃ nõ nisi de ꝓpõnibꝰ p̃mi generis ↄcludit.

Ad pͦm alteriꝰ partis

⸿ Ad pͦm eoꝝ qbꝰ arguit̃ ꝙ actꝰ cognoscēdi distinguit̃ ab actu assentiendi. Dõm ꝙ sic dubitās notitiā nullā cõplexā:q̃ s.cognoscat sic esse:de cuiusmodi notitia nūc loqmur:hʒ ꝑfectā vel iperfectā accipiēdo ꝓprie cognoscere. ꝛ istud pʒ:qr̃ nec simplr̃ credens per auctoritateʒ vel testimoniū alioꝝ:vel ēt determinate alterā partē opināś ꝓpter rõnes que sibi de altera parte videnť ꝓbabiliores:de qbus tñ magis videret̃ q̃ȝ de sic dubitate hʒ aliquā notitiā ꝓprie dictā de a se credito vel opinato:vnde Aug. in de vtilitate credēdi ait. intelligēs oīs credit:qui assentit

cap.12.

credit:ꝛ oīs qui opinat̃:nõ oīs qui credit itelligit:nullus qui opinat̃ itelligit.

Ad 2m

⸿ Ad 2m nego añs si itelligat̃ de assensu sciētifico. Ad ꝓbationē dico:ꝙ ex illo casu nõ ꝓbatur añs:qr̃ habitus demõstrādi alicuiꝰ est vł totalr̃ vel partialr̃ ab habitu cognoscēdi sic eē:sicut ↄclusio significat: ꝛ si ipse sit totalr̃ alius:tūc habitꝰ demr̃andi nõ est habitus cognoscēdi:sʒ habitꝰ qdā quo ꝓmpte qs ordinate vtit̃ habitibꝰ p̃missarū ad aliā ↄ̃nē sumēdo.s.debitā maiorē ꝛ sub illa debitā minorē quē habitū qdē dicūt esse logicū spālē:quā Com. dic̃ quālʒ sciam hēre. Si vͦ nullus talis habitꝰ dat̃ opʒ dicē ꝙ nõ per habitū ↄ̃nis tm̃:sʒ ꝛ per habitꝰ p̃missaꝝ elicit̃ demr̃atio:ita ꝙ oēs simul dicant̃ habitus demr̃ationis qui vtrīqʒ quocūqʒ illoꝝ deleto nõ remanēt q̃uis reliq remaneāt. ⸿ P. argm̃ sumpsit dubiuʒ s.ꝙ ille penitꝰ obliuisceret̃ demr̃are ꝛ ipe assentiat mediāte habitu scie. Nā videt̃ rõnabilr̃ dici posse ꝙ nõ:sʒ ꝙ qr meminit se alias sciuisse ꝛ demõstrasse ↄclusioneʒ

illam seu significatū ipsius nunc audiens illam assentit: sed ille assen. sus nō est scientificus: sine ab habitu sciētie ꝓprie dicto: quē prius habuit: sed quedā adhesio alterius rōnis. ¶ Ex his oībus pꝫ: quātū ad illud qd̄ in hoc articulo pncipalr inquirit̄ q̄ act⁹ qui ꝓprie scire dr̄: est ipsamet ꝯclusio demōstrationis mētalis ꝓprie accepte: ⁊ actus cognoscendi sic esse: sicut ꝯclusio enūtiat: necnō actus assentiēdi: eidē nāqꝫ actui oīa ista competunt. Si aūt querat̄ sub qua potius rōne dicat̄ actus ille sciētia: dicēdum q̄ inquātum est actus cognoscendi sic esse: qd̄ ꝓbat̄: tū qꝛ si eēnt tres act⁹ distincti: quoꝝ vno tm̄ enūtiaret alio cognosceret sic esse ⁊ alio assentiret: nō est dubiū q̄ ꝓprie ille solus vel maxime quo cognosceret̄ sic esse: eēt scia: pꝫ etiā per ph̄m qui scire spāliter per cognoscere describit: vnde p⁹ posterioꝝ dicimus inquit scire est per demōstrationē intelligere ⁊ cognoscē. Itē Aug⁹ pmo de libe. arb. illud inquit qd̄ scire dicim⁹ nihil aliud est q̄ʒ rōne habere perceptū. Et p⁹ retracta. distinguens scire ꝓprie sumptū cōtra scire cōmuniter dictū. proprie inquit cū loqmur ad solum scire dicimus qd̄ mentis firma rōne cōprehendimus. Cōstat autē q̄ percipere ⁊ cōprehendere: cognoscere est: habitus vō ille proprie scia dicit̄ quo quis prompte ⁊ faciliter elicit hunc actū sciēdi. Et sic patet de articulo isto toto.

cap. 7.
cap. 14.

4⁹ arti.

Nunc restat videre de 4° articulo. vꝫ. Utꝝ per discursum ꝓprie theologicū acquiratur de obiecto theologico scia ꝓprie dicta: ⁊ est vna opinio que circa h̄ tria dicit. Primū est: q̄ articuli fidei ⁊ eadeʒ ratione ea que continentur in sacra scriptura: ex quibus velut pncipiis constant discursus theologici: non tm̄ sunt nobis credita: sed etiam euidentia ⁊ intellecta. Scḋm. q̄ theologia per huiꝰ discursum acquisita: est scientia proprie dicta. Tertiū. q̄ his nō obstantibus adhuc fides est nobis propter assensum necessaria. ¶ Primū probat multipliciter. pmo sic. nullus tenetur indubitanter credere aliquid qd̄ non est sibi per se notū vel ex per se notis sibi deductū: sed quilibet catholicus tenetur indubitāter credere articulos fidei. ergo illi sunt sibi per se noti vel ex per se notis deducti: minoꝛ est nota: qꝛ qui dubitat in fide infidelis est: ⁊ peccat: non peccaret auteʒ si nō teneretur indubitanter credere: maioꝛ ꝓbatur: qꝛ nullus tenetur firmius adherere cōclusioni: q̄ʒ sit certitudo notitie quā habet de cōclusione: seu ꝓpter quā adheret conclusioni: hoc patet: qꝛ conclusio nō debet excedere certitudinem principii: sed omnis qui assentit alicui conclusioni: assentit ei ꝓpter notitiā quā habet de illa cōclusione: alias frustra assentiret illi plus q̄ʒ opposite. g̃ nō tenebitur firmius adherere conclusioni q̄ʒ sit certitudo notitie quā habet de conclusione: sed nulla notitia nō per se nota vel ex per se notis deducta est certa īfallibiliter. g̃ nullus tenet̄ credere infallibiliter qd̄ nō est sibi per se notum: vel ex per se notis deductū. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ nullus credit aliqd̄: nisi qꝛ illud constat sibi: non ideo cōstat qꝛ credit. Ex hoc arguitur: propter qd̄ vnūquodqꝫ tale ⁊ illud magis: sed quicūqꝫ credit ideo credit consequenti: qꝛ constat sibi antecedens. ergo notitia qua constat sibi dꝫ eē certioꝛ ipa fide: nulla aūt notitia est certioꝛ fide: nisi per se nota vel ex per se notis deducta. igit̄ ⁊c̄. ¶ Secūdo sic. aliqd̄ pōt proponi intellectui tripliciter vel vt aliqd̄ per se notū in falsitate. vbi grā. vt deus nō est: vel vt aliqd̄ per se notū in veritate: vel ex per se notis deductū. vbi grā. deus est: vel mō medio. s. probabile vel deductum ex aliquo ꝓbabili. Tūc sic sicut qlibet tenet̄ indubitāter discredere illud qd̄ est sibi per se notū in falsitate: ⁊ indubitanter credere illud quod est sibi per se notum in veritate: ita tenet̄ probabiliter credere illud qd̄ est sibi ꝓbabiliter notū: sed articulos ⁊ cetera que in scriptura nobis ꝓponunt̄ nō tenemur probabilr̄ tm̄: sed indubitanter credere. g̃ illa nō proponunt̄ nobis vt probabilia: sed vt per se nota vel ex per se notis deducta. ¶ 3° nullus habitus formaliter neuter ad vtrūqꝫ oppositorū determinat̄ ad alterū illoꝝ nisi mediante habitu determinate respiciēte alteru illoꝝ nisi a casu: sꝫ fides est habitus neuter ad verū ⁊ falsum: qꝛ fides pōt eē vera ⁊ falsa: sicut opinio ⁊ fides nostra est determinata ad verū: ⁊ nō a casu. g̃ mediante habitu: talis aūt habit⁹ nō est opinio: qꝛ illa nō respicit determinate verū: vt dcm̄ est. g̃ est scia ꝓprie dicta. ¶ 4° cū in creditis nō sit ꝓcedere in infinitū: opꝫ deuenire ad aliqd̄ vnū vel plura pmo credita tunc de pmo credito quero cur sibi assentis: aut enim assentis ei ꝓpter se: aut propter aliud creditū: aut propter aliud per se notū: nō propter aliud creditum: qꝛ ipsuꝫ ponitur pmū creditū: si ꝓpter se: g̃ est per se notū: qꝛ nullū obiectū inferioris ordinis pōt causare assensum obiectū superioris ordinis: sed obiectū per se notū est supremuꝫ obiectū in genere cognoscibiliū: ⁊ proprius modus assentiendi sibi est assentire ei per se. g̃ nullū nō per se notuꝫ: qd̄ est inferioris ordinis poterit causare assensuꝫ ꝓpter se. g̃ omne qd̄ pōt causare assensuꝫ ꝓpter se est per se notum ⁊ sic pmū creditū erit per se notū. Si vō ei assentiatur ꝓpter aliud per se notū. g̃ ipsum est deductuꝫ ex per se noto: ⁊ h̄ sufficit etiā in ꝓposito. ¶ Scḋa ꝯ. s. q̄ theologia que acquirit̄ ex tali discursu est scia proprie dicta. probat̄: qꝛ omnis habitus qui innitit̄ medio necessario est ꝓprie scientificus: theologia est hꝰ. Naꝫ innitit̄ huic medio: omne reuelatū a deo est verū: omne contentuꝫ in sacra scriptura est reuelatū a deo: ⁊ hoc ꝓbat̄: qꝛ reuelatum est ab illo qui faciebat opera supernālia: que necessario arguebant cām supernaturalē: sicut effectus nāles arguunt cām nālē: cā aūt supernālis deus est. g̃ omne cōtentū in sacra scriptura est verū. Ad explicandū aūt qualis scientia est: pmittūt q̄ aliud est cognoscere passioneʒ aliquā de subiecto: aliud est cognoscere ꝓpositionē enūtiantē passionē de subiecto eē verā: sicut aliud est passio subiecti a passione ꝓpositionis: ⁊ aliud ꝓpositio ab ipso subecto passionis: sicut vbi grā. aliud est cōcludere q̄ hō est risibilis. aliud est ꝯcludere q̄ hec ꝓpositio. homo est risibilis. est vera: lꝫ ista duo se habeāt ꝯtr̄ adinuicem: qꝛ qcūqꝫ ꝯcludit imediate q̄ homo est risibilis: ꝯcludit ex ꝯnti q̄ ista ꝓpō. homo est risibilis. est vera: ⁊ ecōuerso ꝯcludens hāc esse verā cōcludit q̄ homo est risibilis. Et f̄m h̄ dicūt q̄druplex eē genus sciarū. Nā quedā scia imediate ⁊ a pori ꝯcludit passioneʒ de subecto: ⁊ mediate ēt a pori ꝯcludit ꝓpositionē enūtiantē passionē de subiecto esse verā: sicut geometria cōcludit a pori ⁊ imediate q̄ anguli trianguli equiualent duobus rectis. Deinde ex hoc tanq̄ʒ ex causa: ⁊ per ꝯsequens a priori concludit q̄ illa ꝓpositio est vera: ⁊ tales cōmuniter sūt scie subalternantes. Quedā vō cōcludit imediate a posteriori passione de subecto: ⁊ mediate a priori veritatē ꝓpositionis de ꝓpositione: sicut scie que per effectus ⁊ signa ꝯcludūt passionē de subecto quales sunt cōmuniter sciētie subalternate. Quedā vō ꝯcludūt imediate ⁊ a pori veritatem ꝓpōnis de ꝓpositione: ⁊ mediāte hac a posteriori passionē de subecto: sicut est aliq̄ scia beatoꝝ. Nā beatus cognoscit a pori q̄ oē reuelatū a deo est verū: ⁊ si per experientiam sibi constet: sicut est pole aliqd̄ esse reuelatū a deo: puta q̄ gñale iudiciuꝫ erit ad mille annos imediate. ⁊ a pori cognoscit hāc eē verā. iudiciū erit ad mille annos. ⁊ mediāte illa notitia ꝯsr̄ ꝯcludit a posteriori q̄ iudiciuꝫ

frācisc⁹ de mar. ī ꝓlogo q. 3.

p⁹ ꝯ frā.

2ᵐ

3ᵐ

4ᵐ

2ᵃ ꝯ frā. de mar.

erit ad mille annos. ¶ 4ᵐ vo genus scie est ꝙ vtrūq ↄcludit a posteriori: ſ3 pᵒ ↄcludit veritatē ꝓpōnis de ꝓpōne: ⁊ ex ↄñti ↄcludit passionē de subiecto: sic est theologia vie: que pᵒ a posteriori ↄcludit ꝙ ille articulus. deus est trinᵘ ⁊ vnᵘ: ⁊ siłr de alijs ē verᵘ ꝑ ħ q2 reuelatᵘ a deo: ⁊ ex ↄñti ↄcludit ꝙ deᵘ est trinᵘ ⁊ vnᵘ: p3 igiꝰ ꝙ theologia est scia ꝓp̄e dicta ⁊ q̈lis scia est. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbaꝰ: q2 vt p3 ex dictis initiꝰ vłr illi medio. oē reuelatū a deo ⁊c. istō aūt mediū l3 sit nec̄ium: q2 tñ est extraneū: nec sumptū ex nā subiecti vel p̄dicati: ſ3 ex ↄditiōe agētis. s. dei reuelātis: l3 faciat nec̄io assentire ꝯni: nō tñ facit euidētē notitiā seu sufficiētē euidētiā de ꝯne: ⁊ cū ista ⁊ manifesta apparentia videanꝰ repugnare ꝯni: iō ꝑꝑ talē repugnātiā apparētē ⁊ ieuidētiā cōcomitātē eiᵘ certitudo adhesionis reuocaꝰ in dubiū: ⁊ fit dubiū qꝺ erat certū. ꝓpter qꝺ nec̄ariᵘ est aliq̄s hitus iclinās potētiā ne reuocet in dubiū ⁊ talis est hitus fidei infꝰe: que fides q2 nō est in infideli: iō tale mediū sibi nō cōcludit.

3ᵃ ꝯ frā. de mar.

¶ Ista opio. vt mihi vr̄ est falsa: ⁊ iplicat repugnātiā: ⁊ iō ꝯ eā pono tres ꝯnes. pᵃ est. ꝙ nō oēs articuli fidei: nec oīa ↄtēta in sacra scriptura sᵗ ꝑ se noti vel ex ꝑ se notis ꝺducti. 2ᵃ ꝙ nō ols ꝓpō enūtiās veritatē de articulo est ꝓp̄ie scita vel scibilis. Ex hac iferꝰ correlariū ꝙ illud mediū omne reuelatū a deo ⁊c. cui totā initi dicit theologiā nō ē demr̄atiuū. 3ᵃ ꝯ. ꝙ si ꝓpō enūtiās veritatē de articulo aut alia veritate sacre scripture eēt scita: eēt ipe articulus eēt scitus: vel facilr̄ posset sciri. Et ex ħ iferā ꝙ si talis ꝓpō enuntiās veritatē de articulo: aut alia veritate scripture eēt scita: nō eēt nec̄ia fides ꝑꝑ assensum illiᵘ. In toto aūt isto ꝓcessu cū dico ꝓpōnē aliquā eē scitā vel creditaз itelligo iuxta sensuз datū supra in arti. pᵒ. vtor aūt isto mō loquēdi: ⁊ q2 vsitatior est: ⁊ q2 breuior.

ꝯ pōnē frācisci de mar.

¶ Primā ḡ ꝯnē ꝓbo: ⁊ pᵒ ꝙ nō ois articulus est ꝑ se notᵘ: nō opз ꝓbare: cū experientia ħ doceat quēlз viatorē: cui articuli ꝓponunꝰ: p3 ēt: q2 si eēnt per se noti: ēt īfidelis sciēs qd iportaꝰ per nomē: ⁊ oēm notitiā nec̄iā ad assensuз ꝓpōnis per se note hñs: quā fidelis hз: ita assentiret sicꝰ ⁊ fidelis. cuз ꝓpō per se nota dicaꝰ: quā glз ꝓbat auditā vt dicit Boetiᵘ: ⁊ tñ oppositū cōcedit. Qz aūt nō sint ex per se notis nobis deducti: ꝓbo pᵒ: q2 si eēnt nō eēt nec̄ia fides ꝓpter eorū assensum: ↄñs aūt falsum est: ēt ꝺm opi. ↄñа ēt clara est: qꝛ tūc de eis eēt scia ꝓp̄ie dicta: que sufficiēter iclinat ad assensuз: vñ sicꝰ ad assentiēdū ꝙ triāgulus hз tres ⁊c. nulla fides est nec̄ia: cū de ħ scia habeaꝰ: ita eēt in proposito.

pᵒ ꝯ

pᵐ

¶ 2ᵒ si deducerenꝰ ex per se notis ħ eēt ꝺm opi. q2 deducunꝰ per illud mediū. oē reuelatū a deo ⁊c. ſ3 illud nō valet: qꝛ p̄misse huiᵘ medij nō sunt per se: nec ēt ex per se notis deducte: nō. n. maior. ↄstat. n. ꝙ ipsam negasset phs: cū ipsa iplicet vnū qꝺ phus falsum reputat. s. deū itelligere aliqꝺ ex̄ se: nō est ḡ per se nota. ¶ ꝓ. multi theologi tenēt q̄uis nō recte: vt ifra ꝓbabiꝰ: ꝙ deus pōt reuelare falsum: ḡ illa nō est per se nota. Minor ēt non est per se nota: nec certe deducibilis ex per se notis. Nā mere credēdū est ꝙ ↄtēta in sacra scriptura fuerūt a Chrō reuelata: per nullā. n. viā ħ scimᵘ: nisi q2 ħ credit ecclesia: ⁊ sic audiuimᵘ a patribus nr̄is: ⁊ sic in p̄dicta sacra scriptura ↄtineꝰ: ſ3 ↄstat ꝙ ħ nō reddit illud eē nob per se notū: aut ex per se notis deductū: sed mere creditū: sicꝰ ēt p3 ex snīa Augᵘ in de vtilitate credēdi. Itē nō est nobis per se notum nec per se notificabile ꝙ ipse fuerit deus: aut ēt ꝙ ipse fecerit miracula illa: ⁊ iō minor illa nobis remanet mere credita.

2ᵐ

cap. 31.

¶ 2ᵃ ꝯ probaꝰ: q2 aliq̄ est ↄtingēs. v. g. hec ista ꝓpō deus iudicabit mundū: est vo ↄtingēs: ḡ nō est ꝓp̄ie scibilis. p3 ↄñа: q2 scia nō est nisi de nec̄arijs ⁊ ipossibilibᵘ alr̄ se hñe pᵒ posterior. añs ꝓbaꝰ. Nā ↄstat posse esse ꝙ deus nō iudicabit mundū: cuз libere ⁊ contingēter sit iudicaturus. ḡ ista est possibilis. deus nō iudicabit mundū: ḡ ista nō est necessaria. deus iudicabit mundū: ⁊ per ↄñs nec illa p̄ma. s. ista est vera. deus iudicabit mundū: cū hec necessario īferat illā: ⁊ si ↄñs est ↄtingens: añs nō est necessariū. Ex hoc aūt correlarie sequiꝰ ꝙ illud mediū oē reuelatuз a deo ⁊c. nō est demr̄atiuū seu faciēs scire: qꝛ per ipsum ita hēri posset scia de ꝓpōne p̄assumpta: sicut de aliq̄ alia: qꝛ eodē mō penitus ꝓbareꝰ ꝙ illa. deus iudicabit munduз. fuerit a deo reuelata: quo ꝓbareꝰ de ista. deus est trinus ⁊ vnus: aut aliqua alia in scriptura sacra cōtenta. Probaꝰ etiaз correlariū illud. eo ꝙ p̄misse huius medij. omne reuelatum a deo ⁊c. nō sunt euidētes. ⁊ vna illarū est mere credita vt ostensum est. ¶ Ex hoc etiaз vlterius sequiꝰ ꝙ hec opinio nō sufficienter ꝓbat theologiā esse scientiā: cū per eam totā initaꝰ huic medio: qꝺ tñ constat nō esse demōstratiuuз.

¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbaꝰ p̄mo sic. si aliq̄s scit sic esse sicut significat ꝓpositio enūtians passionē de subiecto scit passionē de subiecto loquēdo more illius opinionis: ħ p3 q2 nō aliud enūtiat ipsa nisi passionē de subiecto: sed si aliquis scit ꝓpositionē enuntiantē passionē de subiecto esse verā: ipse scit sic esse in re: sicut talis ꝓpositio significat: qꝛ nihil aliud est ꝓpositionē esse verā q̄3 significare eē qꝺ est si est affirmatiua: vel significare nō eē qꝺ nō est: si est negatiua. ḡ si aliquis scit ꝓpositionē enuntiantem passionē de subiecto esse verā ipse vtiq3 scit passionē illaз de subiecto. Et per ↄñs si ꝓpositio enuntians veritatē de articulo: aut alia ꝓpositione sacre scripture est scita: ēt ipsa ꝓpositio de qua enuntiaꝰ est scita.

3ᵃ ꝯ

¶ Scđo si quis cognoscit euidenter aliquā ꝓpositionē: ille si euidenter etiā cognoscit quādā aliā sequi ex illa: euidenter cognoscit illā aliā sequētem: hoc p3. ḡ si quis cognoscit euidenter aliquem articulū esse verū: euidenter etiā cognoscit illum articulū: si euidenter cognoscat ipsum necessario seq ex illa ꝓpositione: aut si nō actualiter cognoscit pōt faciliter ⁊ nāliter cognoscere: sed cōstat ꝙ huiꝰ ↄsequētiaз quilibet facillime pōt cognoscere: quinimo ipsa est per se nota: vnde ⁊ ꝓ p̄ncipio sumit phus pᵒ periher. Si verū est dicere: qꝛ est albū vel nō est albū: necesse est albuз vel nō albū esse: ⁊ si est albū vel nō albū verū est affirmare vel negare. Et Boe. dicit ibi hanc esse rerū ↄsequentiā vt rē subsistentē vel existentē ꝓpōnis veritas ↄsequatur: supple si formeꝰ ꝓpositio ⁊ veritatē ꝓpōnis rei de qua loquiꝰ esse comitē. ¶ Et infra subdit: ꝙ veritas rei que est ⁊ res que est veritati: falsitas vo rei que nō est: ⁊ res que nō est falsitati ↄuertunꝰ: ⁊ accipit reз ꝓ significato ꝓpōnis: ⁊ istud cuilibet statim est notū. Cuilibet ḡ aduertēti statim notū est qꝺ sequiꝰ: hec est vera deus est trinus ⁊ vnus: ḡ deus est trinus ⁊ vnus: da eniз oppositū sequiꝰ ꝙ illa enuntiat esse qꝺ nō est: ⁊ per ↄsequens ipsa nō est vera.

2ᵐ

¶ Tertio istud p3: ex dictis opinionis: vt. n. supra recitatū est dicit opinio. ꝙ ista consequenter se habent ꝙ quicūq3 cōcludit imediate ꝙ hō est risibilis: quā gr̄a exempli assumit: cōcludit mediate ꝙ ista ꝓpositio. homo est risibilis. est vera ⁊ econuerso. Ex hac sequiꝰ: sicut dicebā correlariū ꝙ si ꝓpositio enūtiās veritatē de ꝓpositiōe theologica: siue sit articulus: siue alia est euidēter scita. nō est necessaria fides aliqua alia ꝓpter assensum illius propositionis: de qua veritas enūtiaꝰ. rō est: q2 si veritas illa est scita: ⁊ ista ēt est scita vel saltem sine oīum fide pōt sciri: ⁊ ꝓpter nullius talis assensum est necessaria fides. Alias pōt dici ꝙ fides eēt necessaria ad assentiendū alicui ꝯni geometrice que est scita per aliam vel alias conclusiones priores. ¶ Et q2

3ᵐ

etiã eadẽ rõne fides nõ est necessaria ꝓpter assensum il lius qua enũciat̃ veritas de articulo:nõ appet quõ ipsa sit necessaria ꝓpter assensuʒ alicuiꝰ:vnde clare apparet hãc opinionem repugnare sibiipsi dicẽdo ex vna pte ꝙ articuli nõ tñ sũt crediti:sʒ ẽt euidẽter noti ex per se no tis ꝛ per mediũ demõstratiuum:ex alia võ ponẽdo ꝙ fi des est necessaria:vt assẽtiat̃ articulis:nec aliqd valet il lud dctũ de repugnãtia apparẽte:ꝛ ineuidẽtia ꝯcomitã te:quõ.n.qd est euidẽter scitũ reuocari põt in dubiũ pro pter aliqd aliud apparẽs:¶ ꝑ.ita dõm eẽt ꝙ ꝓpter as sensum aliarũ ꝓpositionũ nãliter scitaꝝ erit necessaria aliq̃ fides vltra sciam ne reuocent̃ in dubium ꝓpter ali quã apparẽtiã in oppositũ:qd nec ipsi nec aliq sapiẽtes dicerent.

Ad pᵐ rationẽ frãcis.d marcħ. caꝑ p

¶ Ad pᵐ rõnẽ opi.ridẽo simplr negãdo ma iorẽ ꝛ merito:cũ expsse dicat Aplus:ꝙ fides est argumẽ tũ nõ apparentium:ꝛ ꝙ sine fide ipole est placere deo.ğ ẽm eũ tenemur credẽ nõ apparẽtia:ꝛ per ꝯñs nõ ꝑ se no bis nota:aut ex talibꝰ deducta. Augᵘˢ quoqʒ.13.de tri.in quit ꝙ ꝓpterea credere iubemur:qꝛ id qd credere iube mur videre nõ possumꝰ:cũ ẽt 3ᵒ artica.parisieñ.37.eam expresse condẽnet.d.ꝙ nihil est credẽdum:nisi per se no tũ vel nisi ex per se notis possit demõstrari error. ¶ Ad ꝓbationẽ cũ assumit̃ ꝙ nullus tenet̃ firmiꝰ adherẽ ꝯni ꝙ̃ sit certitudo notitie ꝑꝑ quã illi adhereret:ista posset ꝯcedi cũ aliq̃ ꝯditiõe.s.si ille teneat̃ adherere ꝯni pcise ꝓpter certitudinẽ notitie:vbi aũt nõ subest dicta ꝯditio ꝓpõ est simplr negãda:in ꝓposito aũt nõ subest qm̃ nõ pcise ꝑꝑ certitudinẽ aliquã notitie(ꝓprie loquẽdo)si ue ꝯnis:siue pncipioꝝ tenet̃ catholicꝰ adherere talibꝰ: gnimo qcqd sibi ꝓponat̃ per scripturã vel ecclesiã fo re credẽdũ nulla alia notitia habita credẽ tenet̃. ¶ Ad ꝯfirmationẽ cũ dĩ nullus credidit nisi qꝛ illd sibi ꝯstat: si loquat̃ de ꝯstantia notitie falsum est:si de ꝯstãtia ad hesionis:tũc ẽt põt negari:qꝛ equalet isti.nullus credit aliqd:nisi qꝛ credit illud:que in sua ꝓprietate nõ est ve ra.

Ad 2ᵐ

¶ Ad 2ᵐ dõm:ꝙ nullo istoꝝ modoꝝ quis tenet̃ arti culos credere:nec etiã ipsi articuli ꝓponunt̃ ipsi intelle ctui fidelis aliquo istoꝝ modoꝝ:sed ꝓponunt̃ vt credẽ di auctoritate ꝛ testimonio dei reuelantis vel per se vel ꝑ ecclesiã suã.

Ad 3ᵐ

¶ Ad 3ᵐ pʒ.ꝙ nihil valet ex eo ꝙ fides simplicis fidelis nõ hñtis theologiã nõ minꝰ est deter minata ad verum ꝙ̃ fides maximi theologi:ꝛ tñ nõ per theologiam aut aliũ habitũ aliquẽ:vñ ğ est ꝙ fidelis in quãtũ hmõ sꝑ credit veꝝ ꝛ fides sua in nullo est falsa:Di co ꝙ id est:qꝛ pᵒ credit auctoritati dei reuelãtis:que nec falli nec fallere põt.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo.ꝙ aliqd est pᵒ cre ditũ cui adhereo ꝑꝑ se.i.nõ ꝑꝑ aliud creditũ:nec ẽt seqt̃ ꝙ illud sit ꝑ se notũ:qꝛ talis assensus vel adhesio nõ est ex notitia rei pñtis aut alia aliq̃ ꝓpe loquendo ꝛ stricte de notitia:sicut est notitia qua pmis ꝓponibꝰ assentimꝰ: ac per h̃ nec est assensus ꝓpriꝰ per se notꝰ.

Ad aliã ꝓbatio.

¶ Ad rõnẽ se cũde ꝯnis dõm:ꝙ ad h̃ ꝙ ex aliq̃ medio gñet̃ habitꝰ ꝓ prie scietificꝰ nõ sufficit ꝙ illud sit necessariũ:sed cũ h̃ requirit̃ ꝙ sit ex per se notis vel per experientiã vel ex his que ex taliter notis deducunt̃ euidẽter:ostẽsum aũt est ꝙ illud mediũ nõ est tale. ¶ ꝑ.põt dici ꝙ illud me diũ nõ est neciuʒ cũ maior vere sit ꝯtingẽs. Nã pole est deũ aliq̃ que reuelauit nõ reuelasse.v.g.dicta de futuro. ¶ Ad alia dicta oꝑ.nõ expedit rñdere.

Tho.p. pᵃq.i.ar ti.2.

¶ Aliq dixerunt ẽt ꝙ ex discursu theologico acqrit̃ scia ꝓpe dicta:sed sub alternata scie dei ꝛ beatoꝝ:cuiꝰ ꝓbatio est. Qm̃ ois ha bitus ꝓcedẽs ex pncipijs sibi creditis:notis aũt in lumi ne superioris scie est ꝓprie scientia subalternata:pʒ de musica que vtiqʒ est ꝓprie scia subalternata:qꝛ ꝓcedit ex pncipijs sibi creditis ꝛ notis in arithmetica:ꝛ idẽ est de ꝑspectiua que credit pnᵃ que sunt nota in geometria: sed ꝓcedit theologia ex pncipijs tñ in ea creditis qua lia sũt articuli ꝛ alia ꝯtenta in sacra scriptura:notis aũt in lumine supioris scie.s.dei ꝛ beatoꝝ.ğ ꝛc. ¶ Pro ista opi.arguit̃ ab alijs sic.ꝑspectiuus iquãtũ ꝑspectiuus est sciẽs:pʒ.qꝛ ꝑspectiua est spẽs scie:sʒ ꝑspectiuꝰ nõ est geo metra iquãtũ ꝑspectiuꝰ.ğ ꝑspectiuꝰ inquãtũ nõ est geo metra est sciẽs:sʒ iquãtũ nõ est geometra nõ hʒ notitiã de his pncipijs:ğ nõ ẽ neciũ oẽʒ sciaʒ hẽre notitiã de suis pncipijs. ¶ Cõfirmat̃:qꝛ ꝑspectiua ẽ scia distincta a geo metria:ꝛ tñ vt sic ñ hʒ notitiã suoꝝ pnᵒᵖ:ğ si aliqs hñs ꝑspectiuã nõ hñs geometriã ille credẽt tñ sua pnᵃ:ꝛ tñ eẽt sic vere sciẽs:sic ẽ in ꝓposito de theologia nr̃a. ¶ Cõ firmat̃ 2ᵒ:qꝛ deꝰ põt ꝯseruare i itellectu alicuiꝰ hitũ ꝑspe ctiue:nõ ꝯseruãdo in eo hitũ geometrie:sʒ i tali itellectu ipa ꝑspectiua ẽ vere scia sbalterna:ꝛ tñ de pncipijs suis ille nõ hẽt notitiã:sʒ fidẽ tñ. ¶ ꝑ.Scia subalterna in quãtũ subalterna supponit sua pnᵃ ꝛ nõ nouit ea:sʒ iquã tũ est scia subalterna est scia.ğ aliq̃ scia supponit sua pnᵃ ꝛ nõ nouit ea:sic ğ est de theologia.

3 Tho. p

¶ Cõtra hãc opi. Ar guo pᵒ sic:aut notitia ꝯnis vel enũtiabilis per ꝯnẽ fit nõ nobis nãliter ex alia ꝑori notitia cõplexa aut nõ:si nõ:ğ nõ est scia ꝓprie loquẽdo que dĩ eẽ ꝯnis:sʒ potius dĩ eẽ pnᵐ itellectꝰ ꝛ ꝓpõnis imediate:ꝛ illa ẽt est quedã mẽ talis notitia ꝛ ꝓpositio imediata. Si võ fit in nobis ex alia ꝑori notitia cõplexa:illa notitia ex q̃ fit est notitia pncipij:siue eiꝰ qd per pnᵐ iportat̃:ğ ois scia que in nob nãlr acqrit̃ fit in nobis ex notitia pnᵒᵖ:ꝛ per ꝯñs cuiuslʒ scie nãlr acqsite pnᵃ sũt vel fuerũt hñti illã sciam nota. ¶ Cõfirmat̃ ꝑ pħm p posterioꝝ dicẽ ꝙ neċe est demr̃a tiuã sciaʒ originalẽ eẽ ex veris ꝛ pmis ꝛ notioribꝰ ꝛ ꝑori bus ꝛ causis ꝯnis:originat̃.n.hmõ scia ex veris notitijs p mis ꝛ notioribꝰ.i.euidẽtioribꝰ ꝛ ꝑoribus ꝛ causis ꝯnis.s. mẽtalis:qm̃ ille pme notitie que vtiqʒ sunt pme demr̃a tionis mẽtalis vtiqʒ sunt cãe notitie que est ꝯ:vel si ẽm alios dicat̃:ꝙ ꝓpõ nõ est notitia:tũc est sẽsus ꝙ notitie pncipioꝝ sũt ꝑores ꝛ cãe notitie ꝯnis. Et addit phs ꝙ si ne his vtiqʒ erit syllus:demr̃atio aũt nõ erit:nõ.n.faciet sciaʒ. Itẽ ita dicit ꝙ neċe est nõ solũ cogscẽ pᵒ.i.pnᵃ seu que per illa signant̃:sed ꝛ magis:semꝑ.n.inqt ꝑꝑ qd est vnũqdqʒ ꝛ illd magis. Et subdit:qm̃ qd scimꝰ ꝛ credimꝰ per pᵃ.i.per notitias pmoꝝ illa scimꝰ ꝛ credimꝰ magis. Ex qbꝰ pʒ:ẽm ipm ꝙ quelʒ scia acqrit̃ ex notitijs pnᵒᵖ suoꝝ. Ex q̃ seqt̃ illd qd pus. Per h̃ pʒ:ꝙ nõ sufficit pnᵃ eẽ alteri nota:vt ego sciam habeã de ꝯne:qm̃ per nullã notitiã existentẽ in alio causari põt imediate ꝛ nãlr ali q̃ scia in mẽte mea. Cũ ğ pnᵃ theologie nõ sint neqʒ fue rint nobis nota:vt isti ꝯcedũt theoᵃ que acquirit̃ de cõ muni lege in theologia de q̃ ẽt nũc est ẽmo non est vere scia.

2ᵒ

¶ Scdo si scia subalterna põt acqri suis pncipijs nõ notis acqrẽti:sʒ tñ creditis notis:aut hñti superiorẽ sciaʒ:eadẽ rõne ꝛ scia nõ sbalterna poterit acqri ab aliq̃ esto ꝙ nõ nouerit eiꝰ pnᵃ:dũmõ credat illa:ꝛ alius noue rit:nõ.n.rõ potior ibi ẽ ꝙ̃ hic:ꝛ per ꝯñs nõ oportebat di cẽ ꝙ theologia ẽ scia subalterna:sʒ absolute poterat dici scia.

Ad pᵐ rationẽ Tho.et thomistarum

¶ Ad pᵐ rõnẽ opi.quãuis maior sit impropria:qm̃ nulli scie siue subalterne siue nõ subalterne sua pnᵃ sũt credita vel nõ:cũ nulla sit pnᵒᵖ suoꝝ fides vel itellectus tñ si trahat̃ ad bonũ itellectũ:vt dicat̃ ois hitꝰ ꝓcedens ex pncipijs in lumine supioris scie tñ notis ẽ scia subal terna:h̃ põt itelligi duplr:vno mõ ꝙ illa pnᵃ sint nõ ha bẽti ipsam sciaʒ:cuiꝰ sint pnᵃ:ꝛ sic põt ꝯcedi:sʒ tũc pʒ ꝙ minor est falsa:qꝛ pnᵃ theologie nõ sũt nota theologo:vt dicũt. Alio modo ꝙ nõ sint nota illi:sed credita alteri:ꝛ tũc est ipsa falsa:qꝛ ex notitia pncipioꝝ exñte in vno nõ

causat notitia ꝯnis in alio. ¶ Ad pbationem de musica
respectu arithmetice. dico ꝙ nllus ignorās arithmeticā
nisi pn° musice per expiētiā: aut p aliā viā nosceret: sʒ tm̄°
crederet: acqreret musicā q̄ ē scia: sʒ tm̄° quēdā bitū cre-
ditū ⁊ q̄dā fidē: quā si vellem° possem° appellare musi-
Ad 2ᵐ
cā creditiuā. ¶ Ad aliā dimissis mltꝭ alioꝝ solonib°. Di
co p̊ ꝙ rō peccat in forā triplr: tū qꝛ est in 3ª figura mino
re existēte negatiua: tū qꝛ altera p̄missarū existēte negatiua
ꝯ est affirmatiua: tū ēt: qꝛ mediū itrat ꝯnē. Si vo reduca
tur ad debitā formā nō seqꝭ: aliq̄ ꝯ ad suū ppositū sic
pōt facilr patē ispicienti. ¶ 2° dico: ꝙ sic nō solū bit° scie
tifici dicunt physici vel metaphysici: sʒ ēt aliq̄ opinati:
vn̄ frequēter phs q̄rūdā antiquoꝝ opiones: lʒ falsas vo-
cat physicas: q̄rūdā dicit nō eē physicas: sic ēt ⁊ q̄dā bit°
crediti pnt dici metaphysici ⁊ geometrici ⁊ arithmetici:
⁊ talis eēt pspectiu° ille bit° quē gs acqreret simplr cre-
dēs pn° pspectiue. ¶ Hoc āt puenit: qꝛ aliūde noiat bi-
tus physic° vl metaph. ⁊ hꝯ ⁊ aliūde scia dī. Nā ex eo ꝙ
de talib° vel talib° reb° est obiectiue dī physic° vel aliqs ta
lis: vt pʒ 6° metaphysice. ¶ Dī āt scia ex eo: ꝙ est bitua-
lis notitia ex actualib° vel ex his que per tales mediate
vel imediate notitijs ꝯnis cātis ex notitijs p̊oꝝ° ⁊c̄. iux
ta doctrinā phi p̊ posterioꝝ acq̄sitā. Et iō p̄ter defectum
rōnis q̄ ad formā: est ēt defect° in mā: qꝛ vtraqꝫ istaꝝ. p
spectiu° iquātū pspectiu° est sciēs: pspectiua iquātū pspe
p̊
ctiua est scia: est falsa. ¶ Ad p̊ᵐ ꝯfirmationē dico: ꝙ nō
ois pspectiua ē scia: sʒ illa dūtaxat q̄ ē euidēs notitia ex
euidēti noti° suoꝝ pn° ime° vl me° genita: aut aliq̄ alia
2
eiusdē rōnis quā de° ime° p seips vellet cāre. ¶ Ad 2ᵐ
ꝯfirmationē: dico p̊ ꝙ idē argumētuʒ posset fieri de scia
nō subalterna supposito ꝙ itellus pn° distiguat ab bitu
ꝯnis: ⁊ sic pariter potuissēt dixisse absolute: ꝙ theologia
est scia absqꝫ ꝙ adderent subalterna: qđ tn̄ nō dicerent.
¶ Dico 2° ꝙ si aliq̄ pspectiuā: que nūc de facto est scia:
de° ꝯseruaret absqꝫ geo°: adhuc ipa eēt scia apta data in
act° sillēs: in quos nūc est: si cetera pariter ꝯcurrerent: nō
aūt ex h̄ seqꝭ ꝙ pspectiua que acqreret in aliquo carēte
geo° esset scia. ¶ Ad 3ᵐ rōnē ꝯcedo ꝙ scia subalterna: ⁊
silr nō subalterna nō nouit sua pn°: qꝛ scia nō est pn° vt
supra dcm̄ est: sʒ tā hec q̄ illa est notitia ex notitijs suoꝝ
Rn̄sio ad arti.
pn° cāta. ¶ Rn̄deo ḡ nūc alr ad articulū istū. Et pono
ꝯnes. 4. ¶ Prima est. ꝙ ex discursu theologico nō p se
acqrit scia. ¶ 2° ꝙ acqrit adhesio in animo dātis fideʒ
sacre scripture: in alijs aūt nō. ¶ 3° ꝙ nō acqrit adhesio
cū formidine. ¶ 4° ꝙ acqrit fides q̄dā: ex quo patebit
ꝙ bitus theologie g ꝯnter acqrit est q̄dā bitus crediti-
p̊ª ꝯ
uus ⁊ fides q̄dā acq̄sita. ¶ Primā ꝯnē pbo sic. Omnis
discursus per quē per se acqrit scia est ex ppōnib° p̊mis
⁊ imediatis note sūt: pʒ ex p̊ posterioꝝ. vbi phus dicit: ꝙ
sine his vtiqꝫ erit syllus: sed nō faciet sciam: sed discur-
sus theologicus nō est ex talibus: cū sit ex creditis: vt pʒ
ex articulo 2°. ḡ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat: qꝛ ois discursus faciēs
per se scire est demr̄atio: pʒ ex diffōne demr̄ationis p̊ po
sterioꝝ: sed discursus theologicus nō est demr̄atio: alias
infidelē ēt in nālib° bene dispositū faceret scire ⁊ assen-
2ᵐ
tire ꝯni theologice: qđ pʒ falsum. ¶ 2° nullus discursus
p̊ in itens auctoritati generat sciaʒ: sʒ ois discursus theo-
logic° est hꝯ: vt pʒ ex arti° 2°. ḡ ⁊c̄. maior pʒ: qꝛ ex auctē
cap̄. xi.
sola fides gignit: iuxta illud Aug. in de vtilitate credēdi
cap̄. 3°
qđ itelligim° debemus rōni: qđ credim° auctoritati. ⁊ in p̊
de libe. arbi. ait: nū ad auctēm legis ꝯfugiēdū censes ho
minib° iā nō tm̄ credē: sed itelligere cupiētib°: q. d. nul-
lo mō. vbi manifeste inuit ꝙ pbatio per auctēz nō sciaʒ:
3ᵐ
sed tm̄mō fidē aggenerat. ¶ 3° nullus discursus theolo
gicus maiorē euidentiā vel certitudinē facit de veritate
aliq̄ theologica q̄ᵐ alius theologicus discursus faciat de
veritate theologica ꝯtingēti per nullā experiētiā nobis
notā. ḡ nullus discursus theologicus per se facit scientiā:
ꝯsequētia pʒ: qm̄ nulla veritas ꝯtingens que nō est nota
nobis per expiētiā est eque nobis nota: sicut illa de qua
habemus sciam: ans pbat: qm̄ siue theologice pbet: ꝙ
deus est trinus ⁊ vnus: siue ꝙ est eternus vel sapiēs: aut
q̄ᵐcūqꝫ aliā veritatē necessariā vel ꝯtingentē mere credi
bilē: aut ēt nāliter scibilē: quis theologice pbet: nō maio
reʒ faciet de ea euidentiā vel certitudinē q̄ᵐ faciet alius
de ista veritate ꝙ deus iudicabit mundū: ⁊ ꝙ seculū fi-
niet: aut alia mere cōtingente si theologice pbet illā. pʒ
qm̄ vtrūqꝫ ex auctoritatib° sacre scripture pcedet: vt dī
ctū est in arti. 2°. nō maiorē aūt euidentiā vel certitudi-
nem faciet in mente vna auctoritas sacre scripture iquā
2ª ꝯ
tum hui° q̄ᵐ alia: sicut pʒ. ḡ ⁊c̄. ¶ 2° ꝯ quo ad p̊mā partē
pbat: qm̄ ois discursus necessitans intellectū credentis
sacrā scripturā ad assentiendū ei: cui alias nō assensisset
per se causat in illo adhesionē: hoc pʒ: sed discursus theo
logicus est hꝯ. pbatio: qꝛ si theologice pbet aliq̄ veritas
nō formalr ꝯtenta in sacra scriptura: nec per ecclesiā de-
terminata ad credēdū: cui ēt ante hꝯ pbationē nō assen-
sisset fidelis: necessitat talis itellectus ad assentiēdū illi:
qm̄ ipossibile est nāliter assentire p̊ncipijs qn assentiat
ꝯni: si appeat euidēter qđ necessario sequit ex illis. Quo
ad aliā partē: pʒ ꝯ: qꝛ ꝯstat ꝙ discursus theologicus non
causat adhesionē in animo alicuius pagani vel alterius
nō recipiētis sacrā scripturā ad fidē: esto ꝙ ille ita noue
rit ꝯnē sequi ex p̊missis: sicut fidelis catholic° vel theo-
logus. ¶ Cōfirmat etiā ista ꝯclusio ex auctoritate Dio-
cap̊ 2°
nysij de diui. no. allegata superi° in articulo 2° q̄ōnis hu-
3ª ꝯ
ius. ¶ 3° ꝯ pbat: qꝛ ois adherēs sine formidine aliqui-
bus p̊missis: adheret sine formidine ꝯni: quā noscit ne-
cessario sequi ex illis: hoc pʒ: qꝛ nō apparet: vnde isti cō-
tingat formido: qꝛ nec ex p̊missis: cuʒ eis assentiat firmi
ter: ⁊ sine formidine: nec ex illatione: cū illam cognoscat
esse necessariā. ¶ Cōfirmat: qꝛ nō vī possibile nāliter:
ꝙ aliquis euidēter cognoscat ⁊ indubitāter assentiat: ꝙ
ans nō pōt esse verū sine ꝯsequēte. Et indubitāter assen
tiat antecedēti: qn indubitāter ēt ꝯsequēti qđ cognoscit
euidēter ⁊ idubitāter esse ꝯ̄ns ad illud. Premisse aūt in
discursu theologico debite regulato sunt ans ad ꝯnem
theologicā: sed dans firmaʒ fidē sacre scripture assentit
indubitanter p̊missis discursus theologici: vt pʒ ex arti.
2ᵐ
2°. ḡ ⁊c̄. ¶ 2° qꝛ alias periculosum esset in theologia stu
dere: qꝛ de tali studio ꝯsurgēt dubitatio circa sacrā scri-
pturā: vbi aūt dubitatio est: fides nō est: vt dicit Hu. de
p. 2. c. 2. ca° 4°.
sa. li. p̊. Et Aug. 8° de tri. vult ꝙ in his que ad fidē ptinēt:
sicut est scriptura sacra: nō licet dicē forte: qꝛ dubitationē
iportat: vn̄ ait. salua fide licet dicē forte virgo maria ta
lem faciē hēbat: forte aūt nō talē: forte aūt de virgine na
tus est chr̄s nemo salua fide chr̄iana dixerit: ⁊ sic de stu-
dio theologie qs fieret hereticus: ꝯ̄ns pbat: qꝛ q̄cūqꝫ du
bitat de v̄itate ꝯ̄ntis ⁊ cert° est de ꝯ̄na ei° ad ans: ꝯnter
dubitat de v̄itate an̄tis. igit si theologus de veritate cō-
clusionis theologice dubitaret: quā vtiqꝫ certus est seq
ex sacra scriptura: ꝯnter dubitaret de veritate sacre scri-
4ª ꝯ
pture. ¶ 4° cōclusio faciliter probat: qꝛ omnis assensus
absqꝫ euidētia ⁊ formidine est fides: hec satis clara ⁊ sen
li° p̊mo p. 2. cap. 2.
tentialiter sumit ab Hug. de sa. vbi proximo supra: sed
adhesio causata in animo firmiter credentis sacre scri-
pture est huiusmodi: vt patet ex ꝯclusionibus preceden
tibus. ergo ⁊c̄. Ex hoc etiaʒ vlterius patet vt dicebatur:
ꝙ habit° ex huiusmodi adhesionib° derelictus est habi
tus creditiuus ⁊ fides quedā habitualis acquisita: ⁊ per

ꝯña theo° sic accepta fides q̄dā est. Ex h̄ vlterius sequit̄ ꝙ theo° sic accepta nō pōt ab ifideli sic acq̄ri: nec ē posse aliquē ifidelē eē theologū. Et loquor de infideli simplr: qualis est purus gētilis vel paganus: nulli p̄ti scripture sacre dans fidē. Si v̄o accipiat̄ theologia nō pro huiꝰ habitu: sed pro eo vl̄ his quo vel q̄bus: q̄s nouit sensuꝫ scripture: ⁊ vnū dcm̄ exponere ⁊ p̄bare p̄ aliud: necnō ex eiꝰ dictis alia deducere que nō formalr̄ ꝯtinent̄ in ea: huiꝰ theo° nō solū in fideli: sed in ifideli pōt acq̄ri: sic ē clarꝫ.

Ad p̄m p̄ncip̄le. **Ad rationes** p̄ncipales q̄onis. ¶ Ad p̄m cū assumit̄: ꝙ p̄ theologicū discursuꝫ acq̄rit̄ notitia sup̄ior fide. Si intelligat̄ de notitia cōplexa qua cognoscit̄ sic eē: sic signat ꝯ̄ istius discursus: ꝙ ead̄ sit de ꝯñtia: nego añs. Et cū dī. alias fidelis inutilr̄ huiꝰ discursus theologicos exerceret: nego: q̄ q̄uis non acq̄rat̄ talem notitiā: acq̄rit tñ habitū p̄bādi ex sacra scriptura theologicā v̄itatē: ⁊ per ꝯñs defendēdi ⁊ roborādi fideꝫ ꝯtra ipios: ⁊ nutriēdi in ipsis fidelibꝰ: necnō ⁊ nouā fidē acq̄rit de his veritatibꝰ: q̄ nō sunt exp̄sse cōtente in scriptura: nec determinate p̄ fidē q̄s explicite antea nō credebat: iste aūt nō modicus: sed valde magnus est fructꝰ. ¶ Ad cōfirmationē de notitia illa loquēdo de qua negatuꝫ est añs: ꝯcedo ꝙ magnus theologus nō hꝫ maiorem notitiā q̄ simplex fidelis: nec forte maiorē fidē: saltē nō est necessariū de his ita eē: que simplex fidelis explicite credit: nihilominus tñ hꝫ aliā notitiā: quā nō hꝫ fidelis: sciłꝫ p̄bādi ⁊ defendēdi ⁊c̄. vt dictū est. Et de notitia tali vel scia loq̄tur ibi Aug. sic pꝫ intuēti. ¶ Ad 2m pōt dici duplr̄. vno mō: ꝙ p̄ sciaꝫ certā intelligamꝰ clarā visionē que fidei succedit in p̄ia. Et iste sensus roborat̄ ex dicto eius 9° de trini. vbi ait. certa eni fides vtcūq̄ ichoat cognitionē: cognitio v̄o certa nō perficit̄: nisi post hāc vitaꝫ: cū videbimus facie ad faciē. ¶ Scd̄o illud pōt intelligi: ꝙ ēt in hac vita p̄sumebat se p̄uēturū ad certā sciētiaꝫ: deo. s. specialiter reuelāte ⁊ illaꝫ infundēte: sicut plerūq̄ fecisse vere credētibꝰ de multis credibilibꝰ pie credēdū ē: ⁊ huic sensui fauet dictū eiusdē. 2° de libe. arbi. d. Neq̄ q̄sq̄ inueniēdo sit idoneus: nisi anteq̄ crediderit qd̄ est postea cogniturus: quapp̄ dñi p̄ceptū obtēperātes q̄ramꝰ istāter: qd̄ eni hortāte ⁊ ipso q̄rimꝰ: eodē ipso demōstrāte inuenimꝰ: quātū hoc in vita ⁊ a nobis talibꝰ inueniri queūt: nā ⁊ a melioribꝰ: ⁊ dū has terras icolūt ⁊ certe a bonis ⁊ pijs oibꝰ post hāc vitā euidētius atq̄ p̄fectius ista cerni obtineriq̄ credēdū est: ⁊ nob̄ ita forte sperādū est: ⁊ hūc sensuꝫ eū in v̄bis allegatis habuisse innuit etiaꝫ clare v̄ba q̄ paulo post subdit. Seq̄mur inq̄t eos q̄ nos iuitāt p̄us credere qd̄ nōdū valemꝰ ītueri: vt ipsa fide valētiores facti qd̄ credimꝰ ītelligere mereamur: nō iā hoībus: sꝫ ip̄o deo mētē ītrinsecus illuminātē atq̄ firmāte: sed ꝯstat ꝙ talis scia nō est theo° illa q̄ cōiter p̄ theologicos discursus acq̄rit̄. ¶ Ad 3m dico: ꝙ sic pꝫ ītuēti ibidē Aug. vocat sciaꝫ illū habitū vel illos: quo vel q̄bꝰ q̄s nouit d̄fendere fidē ⁊c̄. vt supra dicebat̄: hoc eni scire q̄dāmō vtiq̄ scire est: sed non est scire ꝙ ita sit: sicut significat cōclusio: de quo scire erat questio presens ⁊c̄.

Margin: Ad 2m; cap. p̄.; cap. 3.; Ad 3m

¶ Prologi. Questio. III.

p̄m. **Visō** ex q̄one p̄cedēti ꝙ de obiecto theologico nō acq̄rit̄ p̄ theologicū discursuꝫ scia p̄p̄e dicta: ꝯñr q̄ro. Utrū de huiꝰ obiecto possit h̄ri scia vl̄ opio. ¶ Arg̃r ꝙ nō. p̄ sic. ipōle est habitꝰ specifice diuersos eē de eodē subiecto: ⁊ itelligo p̄ subꝫ illō p̄ quo supponit subꝫ ꝯ̄nis: igit̄ ipōle est diuersos habitus sp̄e eē de eodē obiecto: ex q̄ vltra seq̄t̄: ꝙ nulla scia vl̄ opio pōt h̄ri de obiecto theo°. 2° ꝯñs p̄bat̄: q̄ q̄lꝫ scia ⁊ q̄lꝫ opio sp̄e dn̄t ⁊ distiguunt̄ a theo°: cū theo° n̄ sit scia nec opio: sꝫ fides vt patuit i. q. p̄ce: ꝯña v̄o p̄° pꝫ: q̄ illud qd̄ iportat subm̄ ē p̄s obiecti: sic subm̄ p̄s ꝯ̄nis: ad idētitatē aūt totiꝰ seq̄t̄ idētitas p̄tis: añs p̄bat̄ ex auc̄te p̄hi. 3° de aīa dicētis. Secāt̄ scie. i. diuidunt̄ queadmodū ⁊ res: igit̄ alia ⁊ alia scia sit d̄ alia ⁊ alia re: ⁊ nō d̄ eadē. ¶ 2° nullaꝝ sciarū sp̄e dn̄tiū ē vna ꝯ̄: igit̄ nec vnū obꝫ: pꝫ ꝯña. añs p̄bat̄: q̄ s̄ꝫ p̄hꝫ p̄° poste. nō ꝯtigit demr̄antē de gñe in gen̄ d̄scēdere: sed h̄ ꝯtingēt si eadē ꝯ̄ eēt diuersaꝝ sciarū: tūc. n. p̄ p̄n̄ vnius sciētie cōtingeret p̄bare ꝯclusionē alterius.

Margin: 3. c. 38.; 2m

Contra. Deū eē etnū ⁊ icorruptibilē ē obꝫ theologicū: ⁊ de ip̄o pōt h̄ri tā scia q̄ opio: q̄ pōt ꝯcludi tam per demr̄ationē q̄ per syllm̄ topicū. igit̄ ⁊c̄.

Margin: In opm̄

Ista q̄ō pōt h̄re duplicē itellectū. vnū. vtꝝ de eodeꝫ obiecto de q̄ ē theo°: possit h̄ri scia vel opio: siue ab eodē: siue a diuersis. Aliū. vtꝝ ab eodē hoīe possit h̄ri theo° ⁊ scia vel opio. Erūt ḡ. 4. arti. in hac q̄one. p̄ videbit̄ de q̄one in p̄ sensu. 2° vtꝝ ab eodē hoīe possit haberi de eodē obiecto simł theo° ⁊ scia. 3° vtꝝ ab eodē possit de eodē h̄ri simł opio ⁊ theo°. 4° g̃rā p̄dictoꝝ: vtrū ab eodem de eodem possit haberi simul scia ⁊ opinio.

Margin: p̄° arti.

Quātū ad p̄m arm̄ p̄p̄ diuersitatē opinātiū: ⁊ aliq̄ tacta in argumētis. pono ꝯ̄nes 4or. p̄° ē. ꝙ diuersi hitꝰ sp̄e p̄nt eē d̄ eodē subiecto. 2° diuersi hitꝰ sp̄e p̄nt eē de eodē obiecto. 3° diuersoꝝ hituū sp̄e nō pōt eē vna ꝯ̄ mētalis 2a posito i q̄one acq̄sita: q̄. s. est signū nāle: ⁊ nō ad plm̄: q̄uis possit vna vocalis: ac ēt vna mētalis sibi similis ⁊ idip̄ꝫ signans ad plm̄: sic i p̄cedēti q̄one dicebat̄. 4° ꝯ̄ est. ꝙ de aliq̄ obiecto eodē pōt h̄ri scia ⁊ theo° ⁊ opio. ¶ p̄am ꝯ̄nē p̄bo p̄ sic. diuersa sp̄e obiecta scibilia h̄nt idem subꝫ. ḡ diuersi hitꝰ sp̄e p̄nt eē d̄ eodē subiecto. ꝯña p̄bat̄: q̄ q̄rūlꝫ obiectoꝝ scibiliū diuersoꝝ sp̄e: p̄nt eē diuerse notitie sciētifice: q̄ p̄mo si de q̄lꝫ h̄eat̄ notitia: notitia vnius dīt sp̄e a notitia alteriꝰ: ex diuersis aūt notitijs talibꝰ diuersi hitꝰ sciales p̄nt gñari: añs p̄bat̄. Nā ꝯstat ꝙ aliō obm̄ scibile est ꝙ angulus q̄lꝫ rectilineꝰ pōt diuidi in duo media: ⁊ aliō ē ꝙ q̄lꝫ āgulus rectilineꝰ eq̄lis p̄t eē suo opposito: ⁊ h̄ duo obiecta h̄nt idē sbꝫ. s. āgulū rectilineū: voco. n. subꝫ nūc illō p̄ q̄ supponit subꝫ p̄pōnis: cꝰ signatū totalē est hoꝰ obm̄. ¶ 2° itellius ⁊ scia p̄nt eē de eodē subiecto. ḡ diuersi hitꝰ ⁊c̄. pꝫ ꝯña: q̄ itells q̄ ē hitꝰ p̄ncipiōꝝ alteriꝰ rōnis ē a scia q̄ est hitꝰ ꝯ̄nū. añs pꝫ: q̄ idē est subm̄ mioris ⁊ ꝯ̄nis in demr̄atiōe potissima: cuiꝰ ambe p̄misse sūt imediate: mior āt ē hitualr̄ nō p̄ hitū q̄ dī itells: ꝯ̄ v̄o p̄ sciam. ¶ 3° ꝯ̄ dictoꝝ enūtiabiliū p̄nt eē hitꝰ diuersi: igr̄ d̄ eodē subiecto diuersi sūt hitꝰ s̄ꝫ speꝫ: ꝯña pꝫ: q̄m i ꝯ̄dictorijs ē idē subꝫ: ⁊ hitꝰ ꝯ̄dictoriorum vtriq̄ distiguit̄ s̄ꝫ speꝫ: añs clarꝝ ē. Nā ꝯtingit diuersos hoīes diuersa opiari: vtputa ꝯ̄dictoria. ꝯtingit ēt vnū hoīeꝫ scire alteꝝ ꝯ̄dictorioꝝ: vtpote ꝙ diameter n̄ ē symeter: ⁊ aliū hoīeꝫ opiari reliquū ꝯ̄dictorioꝝ. s. ꝙ diameter ē symeter. ¶ 4° ꝯstat ꝙ d̄ eisdē celi ⁊ d̄ eisdē astri ē p̄hica ⁊ astro°. d̄ eisdē ēt magnitudinibꝰ p̄hica ⁊ geo°: ⁊ multe alie dn̄tes scie de eisdē rebꝰ ꝯsiderāt: sic facile pꝫ ītuēti. ¶ Ad h̄ sūt auc̄tes p̄hi 2° phy. ⁊ p̄ ethi. ⁊ Aue. 3° ce. ⁊. 2° phy. ¶ Itē 2° meta. ait. ꝙ cū ens dicit̄ s̄m ꝯsiderationē d̄mr̄atiuā itrabit vna nā duas artes: vt ꝯsiꝰ mathe̊ ⁊ diuini d̄ nuō: ⁊ silr̄ mathe̊ ⁊ nāl̄ i corꝰ ⁊ linea ⁊ sup̄fi. Itē Eust. p̄ ethi. sup̄ i° v̄bo p̄hi: etenī rhetor ⁊ geometer dn̄ter inq̄rūt rectū ait: inueniūt̄. n. multotiēs dn̄tes methos factas: circa idē subm̄: n̄ s̄ꝫ eādē itētionē: sꝫ hāc q̄dē s̄ꝫ h̄: illā āt s̄m aliō p̄p̄om̄. ¶ Ex his p̄t ꝯñr apperere falsitas illiꝰ opiniōis q̄ dic̄ ꝙ ipōle ē aliq̄s hitꝰ differre sp̄e: nisi sint d̄ distictis totalr̄ vl̄ p̄tialr̄. vꝫ q̄ vnꝰ icludit aliq̄ rē ifra suā cōsiderationē quā n̄ icludit aliꝰ sic metaꝰ igunt ē d̄ rebꝰ abstractis d̄ q̄bꝰ n̄ ē aliq̄ alia scia q̄uis ꝯsideret d̄ his rebꝰ de

Margin: 3m; 4m; 2° phys. t. com. 18.; p̄° eth. c. 7; 3° ce. c. 6.; 2° phyic. c. 16. t. 71.; 2° me. 35.; vl̄ p̄°. me. 10.; Ioā. de la na in p̄lo. q. 8. ar. p̄°

quibus alie ɔſiderãt:ſic etiã geometria ad plures lineas ſe extendit q̃ꝫ perſpectiua:cũ ꝓſpectiua de viſuali tm̃ cõſideret:ſic etiã de pħica dicũt que lꝫ ſit ɔſideratiua oĩuꝫ de qb⁹ tãq̃ꝫ de obiecto eſt geometria:de plibus etiã alijs cõſiderat de qb⁹ nõ illa:vt de q̃litatib⁹ ſenſibilib⁹ de mã ⁊ alijs multis. ⸿ Ex p̃dictis pꝫ falſitas hui⁹ opionis dicte ⁊c̃. Prio qa ꝓbatũ eſt:ꝙ de eodẽ ſubiecto pñt eẽ diuerſi habitus ꝑtiales:vocãdo habitũ ꝑtialeꝫ q eſt vnius ɔ̃nis tm̃.totalẽ vo vocãdo illũ hitũ q eſt pluriũ ɔ̃num:ſiue ſit vnus eẽntialr̃ ſiue collectio pluriũ de quo ĩfra inquiret̃:ſic vſum eſt vocare vnã ſciam geometriam vel geomet. oĩuꝫ ɔ̃nũ:q̃rũ doctrina tradit̃ ab Euclide:⁊ ſilr̃ phyſicaꝫ ⁊ metaphyſicã:⁊ ita de alijs:de quaꝝ qualibet multe cõcluſiones ſeu multaꝝ ɔ̃nũ ſignificata ſciunt̃.igit̃ nihil ꝓhibet de eiſdẽ reb⁹ p̃cipue eſſe diuerſos hitus totales:pꝫ ɔ̃ñtia:qa ex alijs ⁊ alijs partialib⁹ alij et alij totales ſũt. ⸿ Cõfirmat̃.nã ɔſtat ꝙ illa pars pħie totalis que eſt de corꝑib⁹ celeſtib⁹:⁊ eoꝝ motib⁹:nõ diſtinguit̃ ab aſtronomia:per hoc ꝙ alia pars phyſice eſt de alijs reb⁹:de quibus nõ eſt aſtronomia:imo ſi nulla alia pars pħie eẽt:vl̃ etiã nulla alia res nãlis:adhuc pħica de celo eſſet ali⁹ habitus ſm ſpẽm ab aſtronomia. ⸿ Scdo qa de qbuſcũq; põt eſſe ſcia põt eſſe opinio.igit̃ de eiſdẽ p̃cipue cõtingit eſſe habitus totales diſtinctos ſpecifice:patet ɔ̃ñtia:cũꝫ opinio ⁊ ſcia ſpecifice diſtinguat̃:aũs patet:qm̃ omne qđ poteſt demonſtrari poteſt etiam ꝓbabilr̃ concludi ⁊ conformiter aſſentiri. ⸿ Confirmatur ex intentione pħi 4° meta.dicentis ꝙ circa idem genus verſatur ſophiſtica ⁊ dialectica cum phyſica:⁊ loquitur de dialectica vtente ⁊ non docente iuxta diſtinctionẽ expoſitoꝝ:⁊ ſequit̃.eſt autẽ dialectica tẽtatiua de qbus pħia eſt ſciẽs:vbi Commentator.Cõmune eſt:inquit:eis loqui de ente:⁊ qa conueniunt ſubiecto deducit.ſ.Ariſto.modũ ſm queꝫ differunt.Et dicit.ſcia eñi ⁊c̃.ideſt genus oĩum iſtoꝝ triũꝫ:in quo cõſiderant eſt vnũ:⁊ eſt ens ſimplr̃:ſꝫ pħia vera dĩt a logica per modũ ſcientie:pħia enĩ cõſiderat de ente cõſideratione demonſtratiua:logica vo cõſideratione ꝓbabili:hec Cõmentator.Ex his patet ꝙ de quibuſcũq; rebus poſſunt eſſe ſciẽtie:poſſunt eſſe ⁊ opiones. ⸿ Arguit̃ autẽ pro opione illi⁹ tripliciter. Et p̃mo auctoritate pħi 3° de aĩa allegata in p̃ma rõne facta ad queſtioneꝫ. ⸿ 2° quia oĩs ſcientia probat aliquã paſſionẽ de ſuo ſubiecto:quam alia non probat:igit̃ habet aliud ſubiectũ. ⸿ Tertio quia 6° metapħ.dicit̃ Phs ꝙ ſi non eſſet ſubſtãtia ſeparata:phyſica eſſet prima pħia:igitur ſi nunc metaphyſica diſtinguit̃ a phyſica:hoc eſt quia ɔſiderat de ſubſtãtijs abſtractis:de quibus nõ cõſiderat phyſica. ⸿ Quarto ad idem induci poteſt auctoritas Cõmẽtatoris:q̃uis ipſi eam non inducant. Ait eñi ſcđo metaphy.ſuper illo verbo pħi.videtur eniꝫ ꝙ quelibet natura habeat mãꝫ.inquit.Videt̃ enĩ ꝙ omne ens hẽat cãm mãlem:⁊ ſi ita eſt nulla ſcientia eſt alia a ſcientia naturali. Fundat̃ aũt hec ɔ̃ñtia ſuper hoc ꝙ de omni re habẽte mãm hꝫ ɔſiderare nãlis.Ex eius aũt cõſequente infertur vlterius ꝙ ſi eſt nũc aliqua alia ſcia a nãli:illa vtiq; eſt de rebus carẽtibus mã:de qbus nõ eſt pħica. ⸿ Ad p̃mũ dico ꝙ pariter per illã auctoritatẽ ꝓbaret̃ ꝙ nec etiã due ſciẽtie partiales poſſunt eẽ de eadẽ re.cuius oppoſitũ manifeſte eſt oſtenſuꝫ.2° ꝙ illa v̓ba pħi non ſcribunt̃ ad ꝓpoſitũ illđ.non enim vult dicere Phs ꝙ diſtinctio ſciarũ ſit ſm diſtinctionẽ rerũ ⁊ ecõtra.nec hoc facit ad propoſitũ ſuuꝫ:ſed vult dicere ꝙ ſimili diuiſione diuidunt̃ res ⁊ ſciẽtia atq; ſenſus ſcilꝫ diuiſione ſm actũ ⁊ potentiã.vnde Cõmentator exponens illud qđ allegatuꝫ eſt:ſecatur igitur ſcientia ⁊ ſenſus in res:que quidẽ potentia in ea que ſunt

T.cõ.5.
Com̃.5.
Ar° pro opi.ioã. de lana vbi.ſ.
3° de aĩa T.c.38.
6° meta phyſice. T.cõ.3.
Com̃.16 T.c.16.
ad p̃mũ arg. pro opi.io.đ lana
Cõ.38.

potentia ⁊c̃.inquit.Cuꝫ poſuit ꝙ anima eſt quodãmodo anima:incepit declarare illum modũ:dicit dicamus ⁊c̃.quia differentie entium quibus diuiduntur cum differẽtijs anime ſunt eedem ⁊ ſunt potẽtia ⁊ actus. Sicut enĩ ⁊ intellectus ⁊ ſenſus ſunt potẽtia aut actu:ita omne ſenſibile aut itelligibile eſt aut potẽtia aut actu: ⁊ cũ ita ſit ſi ſentiẽs eſt in potẽtia:ſenſatũ erit ĩ potẽtia. Et ſi fuerit in actu:ſenſatũ erit in actu:⁊ ſic eſt de itellectu cũ itellecto.Et ex hoc ɔcludit ipſe ⁊ Phs:ꝙ ſciẽs eſt quodãmõ ſcitũ ⁊ ſentiẽs ſenſatũ.Et quia hoc nõ põt eſſe ſm eſſentiam ſuã:qa lapis nõ eſt in aĩa:nec in ea erit:ſed ſm ſilitudinẽ ⁊ ſpẽm.Et ideo cõcludit ꝙ intell's eſt ſpecies ſpecierũ:⁊ ſenſus ſpecies ſenſibiliũ.patet autẽ ꝙ iſta nõ faciunt ad propoſitũ. ⸿ Ad ſcđm dico p̃mo.ꝙ ɔſequentia non eſt neceſſaria. Nam de eodẽ ſubiecto poſſunt diuerſi artifices diuerſas paſſiones demonſtrare:ſicut de aſtris alias paſſiones ꝓbat Aſtrologus:alias ꝓbat phyſicus.Et de magnitudinibus alias ꝓbat paſſiones phyſicus:alias geometra. ⸿ Scđo dico ꝙ ſi in antecedente accipiatur ſciẽtia cõmuniter pro partiali ⁊ pro totali:patet ipſuꝫ eẽ falſum:quoniã eandẽ paſſionem de eodẽ ſubiecto diſtincte ſcie partiales probãt:vt in ſequẽtibus patebit. ⸿ P. Quicquid ſit de habitibus ſcientificis:vniuerſalr̃ tamẽ de habitibus loquendo:illud antecedẽs nõ eſt verũ.naꝫ omnẽ paſſionẽ quã ꝓbat de aliquo ſubiecto ſciẽtia phyſica:probare etiã poteſt de eodẽ ſubiecto opinio phyſica:qui tamẽ habitus ſpecie diſtinguunt̃. ⸿ Ad tertiũ dico ꝙ nõ eſt intentio Phi ꝙ phyſica eſſet p̃ma pħia.i.metaphyſica. In hac enim ſignificatione aliquãdo vtitur iſto termino complexo prima pħia:ſed intẽdit ꝙ eſſet pħia p̃ma.i.vniuerſalis ⁊ cõmunis:qua nulla eſſet cõmunior.ita ꝙ ly prima:p̃cipue exponitur negatiue ⁊ intelligit̃ de p̃mitate cõmunitatis.patet autẽ hanc eſſe intentionem eius.nam de tali primitate loquitur Phs ibi.ait eñi.dubitabit aliquis vtrũ pħia ſit vniuerſalis aut circa aliqđ genus ⁊ nãꝫ vnã:⁊ ɔcludit ꝙ eſt vl'is:qa eſt circa oĩa:⁊ qa ſi nõ eſſent ſubſtãtie ſeꝑate phyſica eẽt circa omne ens:ideo eſſet vniuerſalis ⁊ p̃ma.Similr̃ Cõmẽtator ibi dicit exponẽdo ſi non eſſet hic alia ſubſtãtia a ſenſibili nõ eſſet aliqua ſcia prior nãli:quare auctoritas illa non vadit ad propoſitum.nam eſto ꝙ nulla eſſet cõmunior ea adhuc poſſet eſſe aliqua alia ab ea:ſicut cõſideratio metaphyſici de magnitudine alia eſt a conſideratione geometre:⁊ tamen non eſt aliqua magnitudo naturalr̃ abſoluta. ⸿ Ad quartũ etiam eodem modo non intendit Cõmentator ꝙ non eſſet aliqua alia ſciẽtia diſtincta a nãli. Conſtat enim ꝙ adhuc mathematica eſſet alia a pħica:ſed vult ꝙ non eſſet alia cõmunior:⁊ de aliquibus conſiderans:de quibus ipſa non cõſideraret:qa tunc ipſa cõſideraret de oĩbus rebus:⁊ hec ſolutio roborat̃ ex precedẽte. ⸿ Scđa ɔcluſio probatur.p̃mo qm̃ de ſic eſſe ſicut cõcluſio aliqua vna ſignat põt hñi per vnũ hoĩeꝫ ſcia ⁊ per aliũ opio:⁊ iterũ per alium fides:ſicut ⁊ eideꝫ enuntiabili quis põt aſſentire per demõſtrationẽ quã habet circa id:alius precipue ꝓpter ꝓbabile mediũ:alius aũt ꝓpter auctoritatẽ p̃cipue.cõſtat aũt ꝙ predicti habitus iter ſe differũt ſpecie.igit̃ ⁊c̃. ⸿ 2° de aliq̊ obiecto ꝓpõnis põt habere vnus notitiã complexã mediante notitia ſimplr̃ intuitiua rei:de quo alius hẽt notitiã per demõſtratiuũ diſcurſum:ideo de eodẽ obiecto pñt eſſe habitus ſpecifice diſtincti.pꝫ ɔ̃ñtia:qm̃ nõ plus impoſſibile eſt de habitibus q̃ꝫ de actib⁹:aũs pꝫ.nã beat⁹ v̓tute ituitiua notitie quã hẽt de deo euidẽter nouit deũ eſſe:qđ aliquis viator nouit per ſciaꝫ acq̃ſitã per demõſtrationẽ. ⸿ Tertio nõ min⁹ cõtingit habit⁹ diuerſarũ rõnũ eſſe de eodẽ obiecto

Ad 2m
Ad 3m
T.cõ.3.
Com̃.3.
Ad 4m
ſcđa ɔ̃.

q̄ notitias: sed 2m de facto ptigit in beatis: qa fm Augustinū de rebus habēt notitiā in verbo: ꝛ notitiā in ꝓprio genere: que notitie nulli dubiū ꝙ debēt dici specie distīguī: patet cū quātūcūq; intenderet notitia in ꝓprio gñe nunq; equaret in pfectione notitie in vbo: igit ꝛc. ¶ 4º quelibet astronomia a q̄libet physica distinguit specie: aliqua autē astronomia ꝛ aliqua physica sunt de eodem obiecto. nam ꝙ astra sint sphęrica ꝛ ꝙ terra sit rotunda per physicaꝫ scitur: ꝛ per astronomiā: sicut patet scḋo celi. vbi physice ꝓbatur pmū ex eo ꝙ astra nō mouent recte: ꝛ astronomice ex eo ꝙ eclipses solis fiunt arcuales ꝛ hanc probationē pertinere ad astrologiam dicit expresse Phs in textu ꝛ Cōmētator ibidē: ꝛ primā dicit esse nālē. Scḋm etiā ꝓbatur in eodē libro physice ꝑ equalē tēdentiam partiū ad centrū: ꝛ astronomice ex eo ꝙ eclipses lune non semꝑ fiūt arcuales: ꝛ ꝙ pma ꝓbatio physica sit. scḋa vo non: sed mathematica: ꝑꝫ ibidē per Cōmen. vbi dicit etiā ꝙ tales scilꝫ mathematicas facit Phs ad cōfirmādū. non qa sint inate poni in hac scia. s. que dicit physica. Idē etiā dicit Auic. ꝑ sufficiētie de istis ꝓbatiōibꝰ nālī ꝛ astronomica: ꝙ terra sit rotunda. ¶ 5º de eodeꝫ obiecto pōt haberi scia ꝛ per demōstrationē a priori ꝛ per demōstrationē a posteriori. scia autē acquisita per demonstrationē a priori alia est specifice a scia acquisita per demōstrationē a posteriori. vnde sicut per mediū ꝓbabile nō acquirit habitus scientificus: sed alterius rōnis: nec per mediū demonstratiuū acquirit habitus eiusdē rōnis cū eo: qui acquiritur per mediū ꝓbabile: ita rōnabilr videt dicendū ꝙ etiā per media demonstratiua alterius ꝛ alterius rationis habitus alterius ꝛ alteriꝰ rationis generet. ¶ Iste due vltime rationes nō efficaciter ꝯuincerent proteruū. fundant enim super hoc radice ꝙ media diuersarū rationū circa idem obiectū causant actus ꝛ habitus diuersarum rationū: qḋ ideo proteruus negare posse videret: qa in alijs videmꝰ ab aliquibus causis diuersarū rōnū: effectus eiusdē rōnis ꝓduci: sicut eiusdē rationis caloꝛē ab igne ꝛ a sole videmus produci. Et quia forte non potest euidens ratio assignari q̄re ex diuersis medijs non fiant similes habitus sicut ex alijs quibusdam causis differentibus specie fiunt eiusdē rationis effectꝰ. ideo forte nō potest ꝑdicta proteruia euidenter excludi: verūtamē qa nulla apparet impossibilitas ꝙ de eodē habeantur actus ꝛ habitus diuersarū rationū: et qa ꝓbabilius videt dici ꝙ vniuersalr ex medijs alijs et alijs fm spēm alij ꝛ alij actus ꝛ habitus circa illud qḋ per ꝯnem significat: causant. Alias posset dici: nec videret maioꝛ ꝯtrarietas: ꝙ ex medio theologico ꝛ ex medio demōstratiuo causant habitus eiusdē rōnis: ꝙ visio albedinis et visio nigredinis sūt eiusdē rōnis: cū nō aliunde q̄ ex diuersitate caꝫ. s. albedinis ꝛ nigredinis videat earū diuisa posse ꝯcludi: quoꝝ tn̄ nullū aliquis dicit quē videris. Iō probabilius vident ꝯcludere rōnes ꝑdicte. ¶ ꝓ. Silr dici poterit ꝙ ex actibus diuersarū rationū causant habitus mozales ꝛ mentales etiam eiusdē rationis: ꝛ sic ex scribere ꝛ cytharizare eiusdē rōnis habitus generantur: ꝛ ex aggredi terribilia ꝛ tribuere ꝓpria idē habitus moralis acquirit: ꝛ sic vniuersalr peribit omnis via cognoscēdi distinctionē habituū specifica. ¶ ꝓ. Quāuis a causis diuersarū specierū ꝓueniant aliqui effectus eiusdeꝫ rationis: a quibuslibet tamē prouenīūt effectꝰ diuersarū rationū: sed qui effectus diuersi ꝓuenīāt ex medijs diuersis nisi assensus vel habitus cōuenietes: nō apparet: ꝛ si aliquos alios assignares. ita tibi facilr negabo de illis sicut tu mihi de istis. ¶ Ex hoc vlterius infero ꝙ nō est vera opio dicētiū ꝙ ad distictionē sciaꝝ requirit distinctio subiectoꝝ vel predicatoꝝ: ita ꝙ non est possibile diuersarum scientiaꝝ esse eandē cōclusionē. Naꝫ inquiūt. impossibile est respectu eiusdē ꝯclonis simplr sint actus sciendi distincti specie. ¶ Istud autē motiuuꝫ nullā hēt rationē probabilitatis: tum quia nō videt possibile mihi ꝙ respectu eiusdem complexi sint notitie complexe ꝛ actus sciendi distincti specie: q̄ ꝙ eiusdem obiecti sint notitie incomplexe distincte specie. Constat autē ꝙ notitia intuitiua: quā angelus habet de albedine: et intuitiua: quam habet homo: ꝛ sensitiua quā habet brutus de eadē albedine non sunt eiusdem rationis. tum etiaꝫ quia non obstante idētitate obiecti complexi stat diuersitas specifica actuūꝫ assentiendi scientifici ꝛ opinatiui. ¶ Tertia cōclusio probatur: quia habituū specie differentiuꝫ sunt actus propꝛij specie differentes: igitur huiꝰ habituū mētales ꝯclones: de quibus est sermo: sunt specie differētes. Añs notū est ex scḋo ethicoꝝ: ꝯntia probatur qm̄ assensus scientialis est proprius actus scientie: et assensus opinatiuus opinionis: et assensus creditiuus seu credere est actus fidei: quilibet autē istoꝝ assensuum est quedā mētalis cōclusio: vt ex pcedenti questione ꝑꝫ. igit ꝛc. Non obstante igit idētitate obiecti: qḋ est totale significatuꝫ cōclusionū mentaliū diuersoꝝ habituuꝫ stat diuersitas ꝯnuꝫ ipsarū: sicut etiā stat ꝛ diuersitas ꝯclonū ꝛ mētalis ꝛ vocalis ꝛ assensuum predictoꝝ ꝛ ipsoꝝ habituū hūtiū idipsum obm. ¶ 4ª ꝯ ꝓbat facilr. sicut de eodē aliquo obiecto. v. g. ꝙ deus est incorruptibilis: vel ꝙ cuiuslibet hoīs est aīa sibi ꝓpria. potest quis habere assensuꝫ euidētem per mediū demrātiuū: ꝛ alius assensum certū: sed in euidētē ꝑ mediū theologicū: ꝛ alius assensuꝫ formidinosum per mediū aliqḋ ꝓbabile. igit de eodeꝫ obiecto pōt haberi theologia ꝛ scia ꝛ opio. añs ꝑ experientiā pōt facilr cognosci. ꝯña ꝑꝫ: si loq̄mur de theologia q̄ est actꝰ scḋo ꝛ silr de scia ꝛ opione: quia tales assensus sunt hꝰ actꝰ. Si etiā loq̄mur de theologia scia ꝛ opione hitibꝰ idē ꝑꝫ: qm̄ ex frequētatione talium actuuꝫ huiꝰ habitus generant.

Pro secundo articulo sciendus est ꝙ (vt ꝑꝫ ex pcedēti q̄one) theologia pōt accipi duplr. vno mō pro habitu vel habitibus: quo vel qbꝰ qs nouit sensuꝫ sacre scripture: ꝛ scit vnū dictū eiꝰ ꝑ aliud exponere ꝛ ꝓbare: necnon alia que nō fm se formalr cōtinent in ipsa: et his que in ipsa cōtinent: deducere ꝛ inferre: ꝛ penes hūc modū pōt accipi theologia etiaꝫ pro actu vel actibus ꝑdictoꝝ habituū. Alio mō pōt accipi theologia pro assensu tā actuali q̄ habituali in aīo fideli acquisito per discursum theologicum de obiecto theologico. ¶ Iuxta hoc pono pro articulo isto quatuoꝛ ꝯnes. Pria est: ꝙ theologia primo modo accepta siue ꝑ actu siue ꝑ habitu sumatur cōpossibilis tam habitui q̄ actui scientie in eodē homine circa idē obiectū. Tres ꝯclones alie sunt de theologia scḋo mō accepta. Et vna est theologia actus nō est cōpossibilis sciētie actui. seu ꝙ impossibile est eundē eideꝫ obiecto assentire actu simul assensu sciētiali ꝛ assensu theologico. ¶ Alia. ꝙ theologia actus cōpossibilis est scie habitui: ꝛ theologie habitus scie actui. ¶ Ultima est. ꝙ theologia habitus non est cōpossibilis scie habitui. ꝛ intelligo in oībus predictis de cōpossibilitate in eodē subiecto ꝛ de theologia cū scia eiusdē obiecti. ¶ Probo primā ꝯnem sic: ꝯtigit aliquē scientē demonstratiue: vbi gfa: deū eē eternū. vel nō oluꝫ hoīeꝫ vnicaꝫ eē aiam: aut aliqḋ aliud theologicū ꝓpter ꝛ facilr idipꝫ theologice ꝓbare: ꝛ ecōuerso ꝯtingit aliquē habente hꝰ habitū theologicū ꝓmpte ꝛ facilr probare idipsuꝫ seu demrare. q̄ scia bitus cōpolis est tam habitui theologico q̄ actui. ꝛ theologia habitus cōpossibilis est actui ꝛ habitu sciali.

Marginalia: T. c. 59. ꝛ t. c. 108 ꝛ. 109. T. c. 59. Com. 59 — Cō. 108. ꝛ. 109. — capl̄o. 8. — 5º — Sič negat oliꝰ pluribꝰ locis. — 3ª ꝯ — capl̄o. 5. — 4ª ꝯ. — 2ᵘˢ artic. — pª ꝯclo.

sciali. añs ex experientia notū est: ɔñtia pbat: qa prom-
ptitudo ꝛ facilitas exeundi in actus puenit ex habitu: vt
cap. p. docet experientia. ꝛ pȝ 2° ethicoꝝ. omne igit cōpossibile
actui prompte ꝛ facilr elicito cōpossibile est habitui quo
mediāte elicit. nā eiusdē potētie sunt actus et habitus: quo
mediāte elicit: ꝛ loquor de promptitudine que per se p-
uenit ex frequētatione pcedēti silium actuū: qualez cōstat
2° esse promptitudinē huius discursus eliciēdi. ¶ Scdo cū
actus atqȝ habitus sciēdi sic esse sicut ꝯ aliq̄ significat cō-
possibilia est habitus pbādi ꝛ deducēdi eius ɔdictoriū.
igit cū actu ꝛ habitu scie cōpossibilis est theologus pmo
mō sumpta circa idem obiectū añs patet. qm̄ multi sūt
qui ex habitu prompti sunt cōcludere aliquā ɔclōnē per
aliqd mediū theologicū: cuius oppositū prompti sunt de-
monstrare per sciam: ꝛ dum actualiter ipsam demōstrāt
nō minus prompti sūt elicere huiꝰ theologicū discursū
ɔnis oppositē: ꝛ hoc maxime pȝ in his qui prius opinati
sunt oppositū q̄ demōstratione eius qd̄ sciūt acceperit:
ɔñtia pȝ: qm̄ non minus sunt cōpossibiles habitus ꝛ actꝰ
scie cū alio habitu deductiuo alterꝰ rōnis de eodē obie-
cto: qualis est theologia: de qua loquimur: q̄ cū habitu
deductiuo alterius rōnis ꝛ oppositi obiecti. imo magis
apparet possibile. ¶ Ex istis rōnibus habet q̄ tā habitꝰ
q̄ theologicus actus cōpossibilis est habitui scie ꝛ econ-
uerso tā habitꝰ scie q̄ actus cōpossibilis est habitui theo-
logico. ex hoc autē vlterius pbat q̄ actꝰ est cōpossis actui
quātū est de se nā q̄rūcūqȝ habituū nālr acquisitoꝝ sūt cō-
possibiliū actꝰ etiā sūt quātū est ex se cōpossibiles: dico autē
quātū est ex se: qa forsitā videret aliqb̄ q̄ potētia nō sit
nālr capax multoꝝ actuū sibiuīc nō tot quot gnālr ɔcur-
rūt ad actꝰ de qbꝰ est sermo. Si tñ eēt nālr capax eoꝝ
scdo ɔ vl oīuꝫ quoꝝ hitus hēntes sit hic posset. ¶ Scdā ɔnē
pbo rōne cōi sic. impossibile est idē obm̄ sil eē eidē actualr
notū: ꝛ nō esse actualr notū: igit impossibile est idez obiectū
ab eodē actu sciri ꝛ actu credi: ꝛ accipio hic credere non
cōiter pro assensu: sed spāliter pro assensu fidei cōdistin-
cto cōtra sciētificū: opinatiuū: ꝛ suspiciosū: ex quo vltra
seqnit q̄ impossibile est eundē scire aliqd̄ obm̄ ꝛ eidē assensu
theologico assentire: cū talis assēsus sit quedā credulitas
ꝛ fides: vt patet ex pcedēti questione: añs pȝ. ɔñtia pbat.
qm̄ omne qd̄ quis scit est illi notū habitualr si habitualr:
actualr si actualr: ꝛ nullū qd̄ quis credit est ei notū: nam
nomine fidei sic accepte nihil aliud itelligimus q̄ assen-
sum nō euidentē ꝛ nō apparētiū seu icognitoꝝ. vnde Aug.
cap. 9. in encħ. ait. Nā qd̄ attinet ad nō vidē siue que credunt
siue que sperantur fidei speiqȝ cōe est. in epla quippe ad
hebre. qua teste vsi sunt catholice fidei illustres ac regu-
le defensores: fides etiā dicta est cōiectio reꝝ que nō vi-
dent: q̄uis quādo se quisqȝ nō verbis. nō testibꝰ. nō de-
niqȝ vllis argumētis sed pñtiū reꝝ euidētie credidisse
hoc est fidē accōmodasse dicit. nō ita videat absurdū. vt
recte reprehendat in verbo: eiqȝ dicat. igit vidisti ꝛ non
credidisti. vnde putari potest nō esse ɔsequēs vt videat
res queciūqȝ creditur. Sed melius hanc appellamꝰ fidē:
cap. 8. quā diuina eloquia docuerūt: cap. 8. reꝝ que nō dicunt.
de spe quoqȝ Apls ait. 8. ad Romanos. Spes que videt
nō est spes: qd̄ enī quis videt quid sperat. Ex qua aucto-
ritate patet. pmo tam per Aplm q̄ per Aug. q̄ fides est
eoꝝ que non sunt euidentia credenti. ¶ Scdo ɔcludit
cap. 4. idē per illud qd̄ ait Apls ꝛ etiā Aug. de spe. nō enim spes
potꝰ de nō visis ꝛ incognitis est q̄ fides cū hoc formalr
in diffōne fidei ponat. Itē 8° de tri. Credimꝰ inquit dnm
iesum chr̄m natū de vgine q̄ Maria vocabat. qd sit autē
vgo ꝛ qd sit nasci: ꝛ qd sit nomē pprium nō credimꝰ: sȝ p̄-
sus nouimꝰ. ecce qd̄ nos credere negat eā q̄ nouimꝰ. Itez

libro 13°. vnusqsqȝ sui animi cōscius nō credit vtiqȝ hāc cap. 2.
esse suā sed plane peruidet voluntatē. ꝛ in pluribus aliis
locis eadē penitꝰ ponit sniam. ¶ Ad hanc duplr cōsue-
uit respōderi. ¶ Primo ad añs dicendo nō esse inconue- p° r̄nsio
niens idem eidē notū esse ꝛ ignotū: dumodo hoc non sit
sm idem: sed sm aliud ꝛ aliud: sicut idez lac est sile mar-
garite sm albedinē ꝛ nō est ei sile sm dulcedinē sed dis-
simile potius. ¶ In pposito dicit q̄ idem obm est eidē
notū per sciaz ꝛ nō est eidē notū per fidē sed potius igno-
tū: ꝛ p ɔñs nō sm idē notū ꝛ ignotuz. ¶ Scdo dr q̄ ɔñtia 2° r̄nsio
nō valet: qa ꝛ si sit euidēs per sciam illud qd̄ scit: non tñ
est ineuidēs per fidē illud qd̄ creditur: fides enī si non fa-
ciat euidentia: nō tamē facit ieuidētā: ꝛ idifferēter pōt
esse euidentia ꝛ nō euidētia: in quo differt a scia que non
euidētis esse nō pot. ¶ Cōtra responsionē pmā. impossibile ɔ p° r̄n.
est alicuius cōtradictionis vnā partē esse verā per vnaz
cām ꝛ reliquā etiā esse verā per alterā causam. alias ego
possem vnā partē verificare ꝛ tu aliaz. Et sic tu ꝛ ego sil
possemus facere duo ɔtradictoria esse simul vera: qd̄ est
absurdū. ¶ Unde nulla ɔdictoria de quibuscūqȝ sint p-
dicatis absolutis vel relatiuis: seu ɔnotatiuis substātibus
vel accidentalibus siue in deo siue in creaturis. verifica-
ri possunt nec sm idē nec sm diuersa. Exemplū qd̄ indu-
cit nō est ad propositū: qm̄ iste nō cōtradicūt. hoc lac est
simile huic margarite per albedinē. hoc lac nō est simile
margarite per dulcedinē: eidē vtrobiqȝ demōstratis: cū
nō sint qdē termini penitus ꝛ a parte pdicati et subiecti
vtriusqȝ: sed vtiqȝ he due cōtradicūt. hoc lac nō est sile
huic margarite: ꝛ hoc lac est simile huic margarite: q̄rum
altera tñ est vera: etiā similr si dicat: hoc lac est sile. hoc
lac nō est sile. ɔdictorie sunt si termini vniuoce accipian-
tur: ꝛ simul verificari nō pnt: ꝛ si dicat q̄ idē pōt eē sile
vni ꝛ nō sile alteri: ꝛ per ɔñs simul vificari: neganda est
ɔña: qm̄ si ē sile vni aut alicui: hec est vera. h est sile. naz
sequit. hoc est sile huic vel illi. igit est sile: negatiua vo
erit falsa: nō enī sequit. hoc non est sile huic vel illi. igit
nō est sile: licz ecōuerso sequat: q̄uis igit he pnt sil esse ve-
re: hec ppō seu hoc obm est euidēs huic p sciam: h obm
nō est huic euidēs p fidē: que nō sunt ɔdictorie. he tñ. h
est euidēs. hoc nō est euidēs huic eidē: tñ hincinde demō-
stratis ꝛ terminis vniuoce sumptis nūqȝ pnt sil eē vere.
nūc autē sequit. hoc est scitū ab isto. igit hoc est euidens
isti: ꝛ etiā sequit. hoc est creditū ab isto. igit non est euidens
isti: qre r̄nsio pma nō valet. ¶ Scda responsio est insuffi- ɔ 2ᵃᵐ r̄n
ciēs: qa lȝ fides nō faciat ieuidēs illud qd̄ credit: nō pōt
tñ esse: nisi credenti ineuidēs sit qd̄ credit: ideo falsuz est
qd̄ assumit responsio. vȝ q̄ fides pōt eē idifferēter euidēs
ꝛ ineuidēs. nā sm hoc sequit q̄ de pmis pncipiis ꝛ ppo-
sitionibus p se notis seu de significatis eaꝝ totalibꝰ pos-
set haberi fides pprie dicta: ꝛ sil aliqd̄ esse notū euidēter
mediāte intuitiua notitia: ꝛ creditū per fidē: qd̄ est cōtra
oēs sanctos d hac mā loquētes: ꝛ etiā glosas ad hebreos g. p. c. 2.
que oēs dicūt q̄ de apparētibꝰ nō est fides: sed agnitio: ꝛ
cōtra Gregoriū in homel. d. que apparent nō hñt fidem
sed agnitionē. ꝛ Hugo. li. p de sacra. diffinit fidē: q̄ est cer-
titudo animi de rebus absentibꝰ: ꝛ īfra subdit: q̄ de fide
que ppe ꝛ nō abusiue fides appellat dictum est. si vides
non est fides. ¶ P. Si hoc esset veruz: nō bene diffinisset
Apls fidē ponēs in eius diffōne reꝝ nō apparentiū. naz
opȝ diffinitionē vlr couerti cū diffinito. ¶ Scdo ad ɔñe 2ᵐ
sic. si fides est scie cōpossibilis circa idē nō ē necessariuz
q̄ accedēte scia vel clara notitia fides cedat: ꝛ p ɔñs etiā
in patria sit cū visione fides remaneret. hoc ē falsuz ꝛ ɔ
Aug. p de doc. chr̄ia. dicēte. q̄ qcūqȝ ad eternā gliaz pue- cap. 4. 5
niūt decedētibꝰ fide ꝛ spe: charitas auctior ꝛ certior per- cap. 12.

cap. iz.

manebit. ¶ Itē libro p̄ soliloq̃oꝝ q̄rit Aug. vtrū aīe cū3 deū videre ꝯtigerit. illa tria. s. fides spes et charitas sint neč̃ia. ⁊ r̄ndet ibi. fides q̄re sit neč̃ia: cum iam videatur: spes multo minus: q̄a iam tenet: charitati v̄o nō solū aliq̄d detrahetur: sed addet̄ etiā plurimū. ⁊ infra. neq3 dicenda est anima. s. tunc fidem habere q̄a illa sint verba vera q̄ñ nulloꝝ falsoꝝ īterpellatione sollicitat̄ neq3 q̄cquid sperandū ei restat cū totū secura possideat. ¶ Item

cap. 57.

iz. sup Gene. ad l̃ram. dicit ꝙ fides ⁊ spes sūt vtiles huic vite ⁊ postea nō future. Et subdit. Iste quippe virtutes q̄ nūc ꝓpter trāseundū istā peregrinationē valde necessarie sunt: nō erunt in illa vita: ꝓpter quā adipiscēdā sunt necessarie. vbi p3 s̄m ipsū3 ꝙ in patria nō esset fides: q̄d oīno ⁊ p̄sertim de actu fidei veꝝ esse fatendū est. ¶ S3 forte diceret aliquis ꝙ fides remanet adueniēte scīa vł visione: sed nō remanet fides. idem eni assensus s̄m numerū vł sp̄ēm cū est de absentib⁹ est fides: cū aūt de p̄sentibus nō est fides sed v̄itas seu scīa. Et h̄ videt̄ posse ostēdi de intētione Aug. iz. de tri. aliq̄ñ inquit ⁊ rebus falsis

caplo p̄.

accōmodat̄ fides. loq̄mur enī sic vt dicam⁹ hita est ei fides ⁊ decepit: q̄lis fides: si tñ ⁊ ipsa dicenda est fides: nō culpabilr̄ de cordib⁹ perit: q̄ñ eā inuēta v̄itas pellit. optabilr̄ aūt reꝝ veraꝝ in res easdē fides trāsit. nō enī3 dōm est perit: q̄ñ ea que credebant̄ vident̄. nunq̄d enī adhuc fides dicēda est cū diffinita sit in ep̄la ad hebreos fides dictūq3 sit eē ꝯiectionē rerū q̄ nō vident̄. vbi p3 ꝙ p̄mo dicit rerū falsarū fidē de cordibus perire comperta veritate: fidē v̄o rerū verarū dicit nō perire q̄ñ ea que credebant̄ vident̄: manet igit̄. ¶ Scd̄o p3 ꝙ ipsa non manet fides: ⁊ ideo ait: nūq̄d adhuc fides dicēda ē ⁊c̄. Huic etiā

cap. i8.

fauet aliud ei⁹ dictū. 4.° de tri. vbi ait. ꝙ fides nr̄a videndo fiet veritas q̄d cōcordat ei q̄d dicit hic. rerū veraru3 in easdē res fides trāsit. i. in presentiā ⁊ visione3 rerū: de

Contra

quibus erat fides. ¶ Hec respōsio stare nō potest: tū q̄a

rīsionē

Augustinus caplo p̄allegato. p̄ solilo. cū dixisset ꝙ fides ⁊ spes decedūt. Iteꝝ subdit. tria in hac vita oīa. post hāc vitā sola charitas. Cōstat autē ꝙ fides nō trāsibit in charitatē sic ꝙ essentia que nūc est fides sit postea charitas. Si igit̄ sola charitas manet ex his tribus: nulla res que est aliqua duarū p̄maꝝ remanet post hāc vitā. ¶ Scd̄o

cap. 8.

ista respōsio cōtradicit intentioni Aug. i4. de tri. vbi ait ꝙ fides in p̄teritis habebit̄ q̄ñ sub enigmate spem iam esse destiterit: aliāq3 nūc trinitatē facit per suā p̄sentiā3 recta cōspecta dilecta. aliā tūc faciet per quoddā sui vestigiū q̄d in memoria preteriēs dereliquit. Ecce ꝙ Aug. dicit ea3 desinere esse: nec pōt glosari: vt ideo p̄terire sic dicat: q̄a desinet esse fides: nō q̄a simplr̄ desinet esse: q̄ñ si sic esset sequeret̄ ꝙ sicut nūc ipsa s̄m se est p̄sens: ⁊ per suam presentiā cōstituit illā trinitatē: ita et tunc non per aliq̄d eius vestigiū in memoria derelictū: sed per suā presentiā esset p̄sens: ⁊ eādē quā nunc: cōstitueret trinitatē. ¶ Ad auctoritatē Augustini in qua fundat̄ respōsio dicendū est: ꝙ iō dicit Aug. fidem falsoꝝ comperta v̄itate perire: q̄a tunc sic desinit vt nec ipsa remaneat nec aliq̄s alius assensus de eisdē falsis sibi succedat: s3 potius succedat de eisdem dissensus ⁊ assensus oppositoꝝ suorum. ¶ Fides aūt veroꝝ nō iō perire dicit̄: q̄a q̄uis ⁊ ipsa desinat eē: succedit sibi tñ ali⁹ assensus ⁊ p̄fectior circa idē: vnde idem assentit cum habetur visio cui assentiebatur prius per fide3: ⁊ hec est intentio Aug. in auctoritatibus

3^m

illis. ¶ Tertio p̄ncipalr̄ ad ꝯclonē arguo ꝑ auctoritate3

p. 2. c. 3.

Hugonis libro p̄ de sacra. d. alia sunt ex rōne. alia s̄m rationē. alia supra rōnē: ⁊ p̄ter hec. alia sunt que sunt ꝯtra rōnē. Ex rōne sunt neč̃ia. s̄m rōnē ꝓbabilia. supra rōnē mirabilia. ꝯtra rōnē icredibilia: ⁊ duo q̄dē extrema fidē non capiunt: que enī sunt ex rōne: oīno nota sunt et credi nō possunt q̄ñ sciunt̄: que v̄o contra rationē sunt: nulla similr̄ rōne credi p̄nt: q̄ñ nulla3 suscipiunt rationē: nec acquiescit ratio aliq̄. Ex hoc manifeste p3: ꝙ ea q̄ sciunt̄: ⁊ per rationē nota sunt: credi non p̄nt: q̄d in sensibilibus intelligendū est. ¶ Cōtra ꝯclonem arguit̄ p̄mo. Non est

ꝯ scd̄a3 ꝯclonē.

maior repugnantia fidei ad sciam: q̄ auctoritatis ad demonstrationē: p3 hoc: q2 si qua sit repugnātia eaꝝ. cū illa nō proueniat ex obiectis: cum de eodem possit esse scīa ⁊ fides: vt patet ex precedenti ꝯclone: op3 ꝙ proueniat ex medijs. mediū aūt scīe est demōstratio: fidei v̄o auctoritas: sed auctoritas ⁊ demōstratio sunt compossibiles: q̄ñ quis demōstrationē sil ⁊ auctoritatē de eodē potest hr̄e. ¶ Cōfirmat̄. q̄a p̄hs frequēter post demr̄ationes aliq̄rū ꝯclonū adducit auctoritates etiā antiquoꝝ p̄hoꝝ: q̄d non faceret si auctoritas ⁊ demōstratio essent incompossibiles: aut aliud incōpossibile scientie causate ꝑ demonstrationē causaret: sic enī sciā3 quā p̄us causauit destrueret: q̄d est valde reprehensibile: aut etiā si nullū assensu3 causaret: q̄ñ tunc superfluū foret illas auctoritates alle-

2^m

gare. ¶ Scd̄o. Cuicūq3 est possibile mediū theologicu3 ⁊ assensus circa premissas illi eidē est cōpossibilis assensus ꝯclonis theologice. p3: q̄a assensus circa ꝯclone3 ꝯn̄s est assensui circa premissas. cuicūq3 autē cōpole est an̄s: cōpole est ⁊ ꝯn̄s: sed scīe aliculus ꝯclonis theologice cōpossibile est mediū theologicū et assensus circa p̄missas eius. igit̄ ⁊c̄. ¶ Probatio minoris. ꝯstat enī ex precedēti ꝯne ꝙ sciens aliquā ꝯclonē potest deducere eandē ꝑ mediū theologicū: patet etiā ꝙ premissis potest assentire cū sint auctoritates sacre scripture: vel saltē altera earū vel deducta ex scriptura: alioquin non posset esse verus fidelis: nec potest dici ꝙ assentiat vtriq3 assensu scientifico: q̄ñ tunc mediū nō esset theologicū: igitur assentit salte3 alteri assensu fidei. Et hoc sufficit ad ꝓpositu3: q̄ñ assensus fidei circa vnā premissam cu3 assensu scientifico circa alteram nō causant circa ꝯclone3 nisi assensum fidei.

Ad p̄^m

¶ Ad p̄mū dico ⁊ dōm est ꝙ auctoritas potest sumi dupliciter. vno mō pro assensu qui adhibet̄ dicto vel s̄moni alicuius: s̄m quē modū dicim⁹ aliquē3 hoiem: vel doctrinā esse magne auctoritatis. s. cui adhibet̄ magna fides ⁊ assensus. ¶ Alio mō pōt sumi auctoritas pro ipsismet dictis ⁊ sermonibus: s̄m quē modū soliti sumus dicē aliquē allegare multas auctoritates vł paucas in p̄dicatione vł disputatione. Si sumat̄ auctoritas p̄mo mō nego minorē: ⁊ ꝯcedo maiorē: eo ꝙ assensus qui ꝓprie ē auctoritas nō est cōpossibilis demōstrationi mētali: illi. s. qui inducit scia3. Si v̄o sumat̄ auctoritas scd̄o mō nego maiorē: ⁊ rōnabilr̄. vt p3: q̄ñ nō solū demōstrationi est compossibilis circa eandē ꝯclone3 auctoritas sic sumpta: sed etiā errori de ꝯclone opposita: pole enī3 est: ꝙ habēs opinionē ⁊ errorē intensu3 ꝙ deus sit corporeus: habeat mēte auctoritatē. d. deum nō esse corporeū. Et tñ stat ꝙ iste non pōt simul cu3 assensu illo erroneo assentire ei q̄d significat auctoritas illa. Similr̄ eꝯ hr̄is demōstratione3: ꝙ nō oīum hoīum est vnus intellectus pōt habere menti dictū Cōmētatoris opp^m asserētis: nec tñ pōt simul illi dicto assentire ⁊ ꝯcloni seu ei q̄d significat ꝯ illa sue demōstratiōis. ¶ Ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ illa repugnātia nō ꝓuenit ex obto ⁊c̄. Dico ꝙ l3 nō sit repugnantia ex obto absolute: est tñ repugnātia ex obiecto s̄m quid: inquātū est obm hu⁹: ⁊ ip̄m est tale. s. igno^m ⁊ s̄m ꝙ est illius est tale. s. notū: ⁊ hoc sufficit ad icōpossibilitatē illoꝝ actuū. ¶ Similr̄ hoc p3 in simili in actibus nr̄is volūtatis: desideriū enī ⁊ cōplacentia seu delectatio circa idem sunt obiectū. Sed desideriu3 est circa illud dum est futuru3.

Delectatio

Delectatio vo dum est p̃sens: idipsuz eni p̃sens delectat q̃ ante desiderabat̃ dum erat futurũ: ⁊ cõstat q̄ deside/riũ ⁊ delectatio circa idez non sunt cõpossibiles in eodẽ: non est eniz possibile q̄ quis simul desideret ⁊ delecteẽ in aliquo: ꝓprie loquẽdo de talibus actibus. Idez est de spe ⁊ fruitione. Nam eo q̄ speramus fruemur: et tñ non possumus simul eodẽ frui ⁊ illud sperare: vt pz p Augᵐ supra: ⁊ per Aplm ad Romanos in auctoritate superius allegata. ¶ Ad cõfirmationẽ dico: q̄ nõ occurrit mihi ꝓ nũc vbi Phs post demr̃ationes inducat aliorũ auctorita/tes: q̃uis aliq̃n post suas argumẽtationes: que quidẽ nõ sunt demõstratiue: sed ꝓbabiles ⁊ dialectice: alleget etiã auctoritates alioꝝ. Dato tñ q̄ h̃ faceret: post demr̃atio/nes. puto tñ nõ id eũ facere vt per eas causaret aliquem assensum. Tum q̃a bene sciebat: q̄ habenti euidentẽ no/titiã siue imediatã siue scientificam: auctoritas alterius nullũ causat vel auget assensum: vnde si oẽs mundi ho/mines mihi testificarent̃: q̄ si ab equalibus equalia de/mant̃ que relinquunt̃ equalia erunt: aut q̄ ego viuo: vel q̄ cuiuslibet trianguli anguli valẽt duos rectos: aut ali/quid alioꝝ que mihi nota sunt euidenter nõ plus assen/tirem: q̃ si nullus hoc diceret. Tum q̃a frequenter taliũ auctoritates inducit: quoꝝ dictis nec ipse dabat nec cir ca suos auditores dare volebat: nec nos etiã vlluz dam⁹ assensum. ¶ Ad quid igit̃ allegabat eorum dicta: potest dici vt ostenderet ꝯuenientiã doctrine sue cuz doctrinis alioꝝ: vel aliquãdo vt qui demõstratiões capere nõ sũt idonei: auctoritatibus causet assensum: aut aliqua alia causa sibi nota. ¶ Ad zᵐ nego maiorez. Ad ꝓbationem dico: q̄ non semꝑ assensus circa ꝯclusionẽ natus causari ex assensibus circa p̃missas: ꝯñs est ad illos assensus: q̃a non tũc q̃ñ potẽtia non est apta recipere. Actus eñl acti/uorũ sunt in patiente disposito zᵒ de aĩa. ¶ Intellectus autẽ habens assensum scientificũ de ꝯne non est aptus ꝓ tunc simul recipere assensuz tãtũmodo creditiũ seu fidẽ: ⁊ est satis cõueniẽs exemplũ in corporalibus. Nam cale factio videt̃ esse naturalr̃ ꝯñs illuminationẽ: vñ sol illu/minãdo calefacit: ⁊ tñ non in quocũqz causat lumẽ cau/sat ꝯñr calorẽ. Illuminat eniz spheras inferiores: q̃s tñ nõ calefacit: q̃a ille nõ sunt susceptiue caloris: et idipsum contingeret in aere: si deus aliquã formã incõpossibilem calori causaret in aere. ¶ Si dicat̃: ex hoc sequit̃: q̄ pos/sibile est nãliter assentire p̃missis ⁊ nõ assentire ꝯclõni. cõtra illud dictũ in p̃cedenti q̃one. ¶ Negandũ est hoc sequi. Nã iste qui hẽt sciam ⁊ mediũ theologicuz vtiqz assentit ꝯclõni: lz non per assensuz causatũ ex illo medio theologico: ⁊ vtiqz assentiret etiã ꝑ assensuz cãtũ ex illo medio nisi ali⁹ assensus in eo sibi icõpossibilis haberet̃: incõueniẽs aũt eẽt si p̃missis assentiret ⁊ nõ ꝯni. ¶ Ter/tia ꝯ. videlz: q̄ theologus habitus est compossibilis scie actui: ⁊ scia habit⁹ theologie actui. Probat̃. q̃a non min⁹ iste habit⁹ illi actui est cõpossibilis q̃ habitui vtutis vel vitij sit cõpossibilis actus de gñe actuũ oppositi habit⁹: ⁊ actui scie habitus erroꝝ oppositi: pz: eo q̄ maior: vl̃ nõ saltẽ minor lter eas repugnãtia videat̃: sed ista sunt com possibilia: pz eñl experiẽtia. Nã aliqs habitualr̃ vitiosus põt elicere vnũ actũ de gñe virtutis nõ perdendo totalr̃ habitũ vitij: ⁊ ita vnus habẽs habitũ erroꝝ bene ĩtellᵐ põt elicere demõstrationẽ vnã nõ perdẽdo habitũ p̃di/ctũ: qõ pz: q̃a si nõ frequẽter demõstrationẽ ⁊ obliuiscat̃ se demõstrasse ꝯclonẽ illã: reperiet se promptũ ad assen/tiẽdũ ꝯclõni opposite vt prius. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝓbat̃: q̃a quorũ/cũqz habituũ nãlr̃ acq̃sitoꝝ actus sunt icompossibiles: ⁊ ipsi habitus sunt nãlr̃ incõpossibiles. Sed habituũ theo logie ⁊ scie: de eadẽ ꝯne act⁹ sũt incõpossibiles: igit̃ ⁊ ipsi habitus: minor pz: ex ꝯne scd̃a huius articuli: maior pro/bat̃ ⁊ iductiue: vt pz intuẽti tã in habitibus moralib⁹ q̃ itellectualibus. Et rõne: q̃a si actus habituũ sũt incõpos/sibiles: cũ habitus nõ nãlr̃ acquirant̃ nisi per act⁹ tales: habitus nõ pñt simul acq̃ri. Itẽ cũ actus gñatiuus vni⁹ habitus sit nãliter corruptiuus hitus act⁹ sibi incõpossi/bilis: sequitur q̄ neuter post alteꝝ possit p̃ore remanẽre acq̃ri: ⁊ per ꝯñs nullo modo pñt nãliter sil̃ haberi: igit̃ sunt icõpossibiles nãlr̃. ¶ Confirmat̃: q̃a si dent̃ aliqui habitus cõpossibiles: quoꝝ tñ actus ex se sunt incõpossi/biles: statim dici poterit: q̄ etiã nulli habitus sunt incõ/possibiles nãlr̃: q̃ñ de icõpossibilitate habituũ nobis cõ stare nõ põt: nisi per incõpossibilitatẽ actuũ. ¶ Contra. actus habit⁹ vni⁹ gñatiuus est cõpossibilis habitui actus sibi incõpossibilis: igit̃ ⁊ habitus hitui: añs pz: ex 3ᵃ ꝯne: ꝯña ꝓbat̃: q̃a ex actu gñat̃ habitus. ¶ zᵒ. si cum habitu scie nõ staret hitus theoˡ. qui est quedã fides: periculosũ esset theologis conari acq̃rere sciam eoruz que credunt̃: q̃a sic ad id conarent̃: per qõ ꝑderent fidẽ: ⁊ per ꝯñs me/ritum. ¶ 3ᵒ non minus scia cõpossibilis est theologie: q̃ sit cõpossibilis fidei circa ea que directe cadũt sub fide: sed huic ipsa est cõpossibilis. d. Aug. libro p̃ soli. q̃uis in hoc corpore est aĩa: etiã si plenissime videat h̃ est intelli/gat deũ: tñ q̃a etiaz corporũ sensus vtunt̃ opere ꝓprio: si nihil q̃dẽ valẽte ad fallẽdũ: nõ tñ nihil ad ambigenduz: potest adhuc dici fides ea qua his resistitur ⁊ illud poti⁹ verũ esse creditur. ecce q̄ cũ plenissima itelligẽtia quam in hac vita de deo habemus stat fides: talis autẽ notitia vtiqz sciẽtifica est. ¶ Ad p̃mũ dõm. q̄ actũ illũ habitui esse cõpossibilẽ põt itelligi dupl̃r. vno mõ sic q̄ nec per ip̃m tollat̃ neqz remittat̃: et sic nego añs. Alio modo: sic q̄ nõ tollat̃ ex toto: ⁊ isto mõ ꝯcedo illud: et sic intellexi ꝯnẽ sic pz ex assumpto in ꝓbatione: ⁊ tũc nego ꝯñtiam. ¶ Ad ꝓbationẽ dico: q̄ per nullũ actũ gñat̃ hitus: cũ q̃ actu stat hitus oppositus intẽsus vel remissus accipiẽdo gñationẽ ꝓprie. s. pro inductione essentie illius habitus. ¶ Ad zᵐ nego ꝯñtiã. Ad ꝓbationẽ dico: q̄ vtiqz conaren tur ad id per qõ ꝑderẽt fidẽ: nõ quidẽ infusaz: sed illã ac/quisitã q̃ dr̃ theoᵃ: q̃uis nõ per fidẽ infusam pñt habere actũ credẽdi circa illud cuius acquisierũt sciam: nec iste conatus ꝑiculosus est: sed vtilis ⁊ desiderabilis. vnde su/pra allegatũ est per Augᵐ iz° de tri. Optabilr̃ reꝝ veraꝝ in easdẽ res. i. in p̃sentiã ⁊ euidẽtiã ipsaꝝ fides trãsit. Et cũ dr̃: q̄ per hoc perderẽt meritum: nego: q̃ñ sic dicũt sol/lẽnes doctores: lz tales scie tollant fidẽ: q̃a faciũt esse ap/parẽs id qõ ꝓponit̃: nõ tñ diminuũt rõnẽ charitatis: per quã volũtas ꝓmpta est ad id credẽdũ: si nõ apparet ac ꝑ hoc nec rõnẽ meriti. ¶ Ad auctoritatẽ Augu. p̃ dõm est: q̄ magis confert ad ꝓpoᵐ: apparet eñi ꝑ eã q̄ fides poni tur vt excludat̃ dubietas ⁊ ambiguitas que ex opere sen suum posset ꝓuenire ꝑꝑ qõ vbi nõ est tãta euidẽtia noti tie: q̄ ois dubietas excludit̃ sicut in his que ꝓprie sciun/tur nõ est fides opportuna. ¶ Scd̃o dico: q̄ Aug. per ple nissimam intelligentiã non intelligit euidentiã illã per/fectã quã ꝓprie sciam dicimus: sed eã qua maiorẽ de cõi lege habere nõ possumus de his. s. que in vita ista de deo euidẽter cognosci nõ pñt: vt deũ eẽ vnũ eẽntialr̃ ⁊ trinũ ꝑsonalr̃: filiũ a p̃re in eẽntie vnitate gñari: ⁊ spũz sanctũ ab vtroqz nõ generari: sed procedere: et alia hui⁹ de deo que sũt p̃ncipalia obiecta fidei nr̃e: quãtũcũqz eñl in hac vita ad hoꝝ notitiaz quis eleuet̃: adhuc fides necessaria est: q̃a nõ ẽ tãta notitia que omne dubiũ excludat: qõ ex sensibus põt ꝓuenire: sed cũ hoꝝ notitiã euidẽtẽ ⁊ clarã ꝑciperem⁹: qõ erit ĩ patria: tũc nõ erit fides necessaria vt ibidẽ imediate p̃missuz ẽ ⁊ supꝰ allegatũ. ¶ Cõfirmat̃

caplo. 8

Ad zᵐ

T. c. 26.

3ᵃ ꝯ.

4ᵃ ꝯ.

ꝯ q̃rtaz ꝯclonẽ.

zᵐ

3ᵐ

cap. iz.

Ad p̃ᵐ

Ad zᵐ

hoc ex intẽtione magrĩ sniaꝝ.di.31.⁊ ĩ glosa p̀me ad coꝛ.
13° vbi dicit:ꝙ fides ⁊ spes in pĩa penitus euacuabunt:
ꝭm essentiã scilꝫ ⁊ actũ ⁊ modũ in pĩa.Scia aũt quãtũ
ad actũ ⁊ modũ:nõ autẽ quãtũ ad essentiã:alium enĩꝫ te
nebit vsum:tũc scia ⁊ modũ:ꝙ̃ nũc hic in via.

3° artic. **Quantũ** ad articulũ tertiũ p̄mitto:ꝙ opĩo cõfoꝛmiter ad distinctionẽ in p̄cedenti articulo
datã de theologia põt dupl'r accipi in proposito. ¶ Uno
modo pro habitu vel habitibus quo vel quibus q̄s prõ
pte ꝯclõnẽ opinabilẽ ex p̄mis ꝓbabilibus vel altera
ꝓbabili ꝯcludit. ¶ Alio mõ pro actu vel habitu assen
tiẽdi tali cõclusioni seu ei qḋ per ipsaꝫ significat.Scdm
p° ꝯ. hoc pono tres ꝯnes. ¶ Pꝛima ꝯcl'o est:ꝙ opĩo p̀mo mo
do dicta cõpossibilis ẽ theologie tã p̀mo mõ ꝙ̃ scdo mõ
p° accepte. ¶ Pꝛobat' p̀io:qꝛ ꝯtingit aliquẽ habitũ theo
logie tã p̀mo ꝙ̃ scdo mõ dicte hñtẽ prompte ad eas ꝯclu
siones ꝓbabiles rõnes adducere:⁊ per ꝯñs simul cũ ha
bitu theologie habitũ opĩonis sic sumpte habere. ¶ Cõ
firmat':q̄ꝛ si quis penitus sacrã ignorãs scripturã opine
tur deũ intelligere alia a se:⁊ ex habitu potẽs rõnes ꝓba
biles ad hoc adducere:studeat postmodũ ĩ sacra scriptu
ra ⁊ fiat fidelis:ita ꝙ ille firmiter credat:ipse eandẽ cõ
clusionẽ tandẽ in sacra scriptura prompte deducet ⁊ cõ
formiter assentiet:⁊ nihilominus postea sicut prius rõni
bus ꝓbabilib' ꝯcludet:igiť hos habitus simul habebit.
2° ¶ Scdo opĩo sic sumpta cõpossibilis est tã opĩoni p̀mo
mõ ꝙ̃ scdo mõ dicte de ꝯdictoria ꝯne.igiť multo magis
theo.de eadẽ cõclusione:ꝯñtia clara est.Añs declaratur.
Nam si quis opinãs ꝯclõnẽ aliquã ꝓpter aliquã rationẽ
sibi magis probabilẽ nouiter occurrentẽ assentiat oppo
site:⁊ talẽ frequẽter eliciat rõnem ⁊ assensuꝫ ꝯformem:
sic ꝙ accipiat habitũ opinatiuũ:vt 3° mõ dictũ ẽ de ipsa
ꝯclõne:nõ minus prõpte ⁊ per easdẽ rõnes syllogiꝫabit
oppositã ꝯclõnẽ quã prius opinabat' ꝙ̃ antea:lꝫ nõ assen
tiat ei:igitur simul cũ vtroqꝫ habitu opĩonis postmodũ
acquisito hẽbit habitũ opĩonis p̀mo mõ dictũ de opposi
scda ꝯ ta cõclusione. ¶ Scda ꝯclusio est ꝙ theologia scdo mõ
sumpta:scilꝫ ꝓ assensu.nõ est cõpossibilis opĩoni simil'r
sumpte ita ꝙ nec actus assentiẽdi theologicus est cõpossi
bilis actui assentiẽdi opinatiuo:nec habit' h̃itui. ¶ Pri
ma pars cõclusionis:scilꝫ ꝙ act' nõ sit cõpossibilis actui
ꝓbat':qꝛ impossibile est eundeꝫ hoĩem adherere alicui
formidando de veritate oppositi:⁊ adherere eidem non
formidando de veritate opposita.Patet:q̄ꝛ alioquin for
midaret ⁊ non formidaret de eodẽ:qḋ implicat cõtradi
ctionẽ:igitur impõle est eũdẽ simul eidẽ adherere assen
su theologico ⁊ opinatiuo:ꝯclusio declarat':qꝛ hec est p̄n
cipua dĩa iter fidẽ ⁊ opĩonẽ:q̄ꝛ fides est adhesio sine for
midie:qꝛ vbi dubitatio est:fides nõ est.vt dicit Hugo.
Et idẽ pꝫ per Aug.vt habitũ est q̄stione p̄cedenti:⁊ assen
sus theologicus q̄dã fides est:vt ibidẽ dictũ est:opĩo ṽo
p.5.c.p. est adhesio cũꝫ formidine.vñ Auic.6° nãlium diffiniens
opĩonẽ dicit:ꝙ est ꝯceptio ad quã accedit' cũ formidine
alterius partis.ideꝫ etiaꝫ dicit Linconieñ.in fine p̄im ĩ
poste.loquens de opĩone ꝓprie dicta. ¶ Nec valet dicẽ:
ꝙ dĩa fidei ⁊ opĩonis non attendit' penes hoc qḋ dictuꝫ
est:sed penes media earũ.vꝫ q̄ꝛ fides est assensus causa
tus ex auctoꝛitate:opinio aũt ex rõne ꝓbabili.hoc ĩquã
nõ valet:qꝛ fides põt esse ex rõne ꝓbabili ⁊ opĩo ex au
cap.2. ctoꝛitate.Pꝛimũ patet per Aug.ᵐ 13° de tri.d.suaꝫ igitur
quisqꝫ fidẽ apud seipsum videt:in altero autẽ credit:eã
esse nõ videt:⁊ tãto firmius credit quãto fructus ei' ma
gis nouit:quos operari solet fides per dilectionẽ.Hic pꝫ
ꝭm Aug.ᵐ ꝙ quis ex operibus tanq̃ signis fidei fidelis
ꝓbabit':constat enĩ:ꝙ nõ demõstratiue arguẽs credit in

animo alterius esse fidem.Idem pꝫ per Hugonẽ de sac. p.3.c.30
libro p̀.vbi posita distinctione de his que sunt ex rõne et
ꝭm rationẽ ⁊ supra rõnẽ ⁊ ꝯtra rationẽ:⁊ adiecto:ꝙ duo
extrema fidẽ nõ capiũt:vt allegatũ est in p̄cedẽti articu
lo.pro ꝯne 2ª.subdit.q̃ que sunt ꝭm rõnẽ ⁊ que sunt sup
rationẽ:tãtũmodo vt noui suscipiũt fidẽ ⁊ in p̀mo gene
re fides rõne adiuuat':⁊ rõ fide ꝓficit'.Et ĩfra.que dicta
sunt igitur ꝭm rationẽ fuerũt ꝓbabilia rationi ⁊ sponte
acquieuit eis. ¶ Scdm etiã pꝫ:qꝛ de his quibus assen
timus ꝓpter auctoꝛitatẽ sapientũ mũdi:q̄bus tñ nõ pe
nitus absqꝫ formidine credimus:nõ dicimus nos habe
re fidẽ:sed potius opĩonẽ. ¶ P.ꝭm Phm p̀ topi.Proba
bilia sunt que videnť pluribus aut sapientibus:cui ꝯcoꝛ
dat Aug.cõtra Cresconiũ li.3.d.ꝙ ꝓbabilia dñr:q̄ꝛ pro
bant':hoc est approbãť ⁊ credunť supple eẽ vera:sequit':
ꝙ ꝓbatio per auctoꝛitatẽ sapiẽtiũ mundi est ratio ꝓba
bilis.Et per ꝯsequẽs cum fides vniuersal'r distinguatur
ab opĩone ⁊ ecõuerso:vt nũc de ipsis est sermo:nõ ẽ assu
menda earũ distĩctio:ex eo ꝙ vna causet' ex auctoꝛitate:
alia ṽo ex rõne ꝓbabili. ¶ Scdo idẽ probat' per Hugo. 2°
ibidẽ libro p̀ diffiniẽtẽ fidẽ.Dicit enĩ:ꝙ ẽ certitudo ani p.10.c.2
mi de rebus supra opĩonẽ absentib':⁊ infra sciam cõsti
tuta.Cõstat autẽ ꝙ fides nõ est supra opĩonẽ rõne euidẽ
tie.igiť rõne adhesionis:que q̄dẽ est firma:⁊ absqꝫ dubi
tatione:opĩo autẽ cum dubitatione.Et ꝙ hec fuerit itẽn
tio sua patet.Nã subdẽs dicti huius rõnẽ:plus inquit est
fide stare ꝙ̃ estimatiõe nutare.pauloante discernẽs ĩter
estimantes seu opinantes ⁊ credẽtes dicit:ꝙ opinãtes in
his que audiunt alterã partẽ eligunt ad estimationẽ:sed
nõ approbant ad affirmationẽ:q̃uis enĩ vnũꝫ e duobus
magis ꝓbabile intelligant:vtrũ tñ ipsum adhuc verum
sit asserere non presumunt:credẽtes autẽ sic alterã pteꝫ
comprobãt vt eius approbationẽ etiã in assertionẽ assu
mant.Et paulopost subdit:ꝙ vbi dubitatio est:fides nõ
est.Ex quo patet ꝙ per assertionẽ itelligit firmũ ⁊ stabi
le iudicium ⁊ assensum:nũc autẽ impõle est eũdẽ simul
assumere aliq̄d in firmã assertionẽ:⁊ non ꝯsumere illud
in firmã assertionẽ:igiť impossibile est simul eundẽ cre
dere ⁊ opinari idem. ¶ Patet igiť ꝙ actus assentiendi
theologicus et actus assentiendi qui est opinio:non sunt
de eodem cõpossibiles in eodẽ. ¶ Ex quo patet vlterius
sequi scda pars cõclonis.s.ꝙ nec habitus sibi inuiceꝫ cõ
possibiles sint:sicut ꝓbabatur ꝙ habitus scie ⁊ fidei nõ
sũt compossibiles ex incõpossibilitate actuũ suoꝝ. ¶ P.
Impossibile videť esse acq̄sitos simul in intellectu duos
habitus habentes inclinationẽ repugnantes adinuicem.
3° ꝯ ¶ Cõclusio tertia:ꝙ actus vnius aliquo modo cõpossibi
lis est habitui alterius ⁊ ecõuerso.actualis assensus theo
logicus de sic esse compossibilis est habituali opĩoni de
nõ sic esse:igitur cõpossibilis habituali opĩoni de sic esse.
Cõsequẽtia patet per locũ a minori.Nã minus videreť
esse de p̀mo ꝙ̃ de scdo.Añs probat':qꝛ nõ q̄libet assensus
etiã sine formidine de vno oppositoꝝ elicitus post habi
tũ intensuꝫ de reliquo opposito corrũpit total'r illũ:sicut
nec quilibet act' bon' corrũpit total'r habitualẽ malitiã
inclinatiuã ad actũ oppositũ.Eodẽ mõ põt ꝓbari:ꝙ ha
bitui theologico sit cõpossibilis assensus actualis opina
tiuus circa idẽ obiectũ.Nã ei est compossibilis assensus
actualis opinatiu' de obiecto opposito:alias quãtũcũqꝫ
itẽsuꝫ habitũ theologicũ q̄s hñet de aliquo obiecto theo
logico illũ total'r ꝑderet q̃cũq̃ debili assensu circa opp̃m
adueniẽte:qḋ est falsuꝫ.Nã desinẽte illo actu assentiẽdi
opposito:nec simili vlterius elicito:experiet' quis prõpte
⁊ faciliter eidẽ:cui prius:se assentire:qḋ nõ contingeret:si
prioꝛ habitus fuisset ex toto corruptus.

Quantũ ad articulũ q̃rtũ: de incõpossibilitate scilʒ vel compossibilitate scie ꝛ opinionis ponẽde sunt tres ꝯnes. ¶ Prima est: ꝙ opinio pmo mõ accepta ſm distinctionẽ positã in pncipio precedẽtis articuli: siue sumat̃ pro actu vel pro habitu compossis est scie. Probat̃ sicut prius probatũ est ꝙ sit cõpossibilis theologie. ¶ Scđa ꝙ opinio scđo mõ sumpta nõ est compossis scie: nec actus actui: nec habitus habitui. Probat̃. q̃a nõ est posse nãlr aliquẽ dubitare assentire ei qđ est actualr euidẽter sibi notũ: igit̃ nõ est possibile nãliter aliq̃ eadẽ simul ab eodẽ opinari ꝛ sciri: pʒ ꝯñia. Añs pbat̃: q: nullus assentiẽs alicui dubitat ne sic sit: nisi q̃a nõ est actualiter sibi euidẽter notũ ꝙ sic sit: vnde pone ꝙ sit sibi notum euidẽter sic esse: statim cõcludet̃: ꝙ ois dubitatio excludit̃ de opposito. Et ideo bene dicit Phs in prohemio metaphysice: ꝙ qui dubitat et admirat̃: ignorare videt̃. tolle igit̃ ignorantiã ꝛ tollet̃ ois dubitatio. ¶ Tertia ꝯ. ꝙ actus sciẽdi cõpossibilis est aliquo mõ habituali opioni. rõ est: q̃a nõ semꝑ necesse est tam intensum esse actuʒ scie: ꝙ moꝝ totũ habitũ opionis corrũpat: nedũ opionis de eodẽ obiecto: sed nec etiam opionis de opposito. vt in scđo articulo dictũ est: qđ tñ magis videret̃. Econuerso etiã assensus opionis cõpossibilis est scie habituali: cum enim nõ semꝑ quis vtat̃ habitu scie quẽ habet: nõ appa ret cur si pbabile mediũ circa eãdẽ ꝯclonẽ menti occurrat: nõ possit assentire ꝯcloni assensu ꝯueniẽti illi medio: ac per hoc assensu opinatiuo. ¶ Contra hoc qđ in vtroqʒ vltimoꝝ articuloꝝ sũptũ est de opione. s. ꝙ ipsa habet necessario formidinẽ annexaʒ. Arguit̃ multipliciter per aliquos. vno quidem supposito ex intentione phi primo posterioꝝ: ꝙ de eadẽ ꝯclone põt esse opio ꝛ scia: q̃uis nõ in eodẽ hoie. Ex quo sequitur. ꝙ de aliquo vero necessario potest esse opinio: tũc arguit̃. aut ois opinãs aliqđ verum necessariũ estimat illud possibile aliter se habere: aut nõ. si sic. igitur quelibet opinio de vero necessario est falsa: cum quelibet estimet possibile se aliter habere qđ non potest aliter se habere. ¶ Item sequunt̃ ꝯtradictoria. Nam omnis opinio qua quis opinat̃ veruʒ: est vera. ꝛ sic simul erit vera ꝛ non vera. ¶ Si vo nõ estimet illđ verũ necessarium possibile aliter se habere. igit̃ illa opinio est sine formidine. Cuius ratio est: q̃a omnis noticia qua quis estimat rem esse sicut est: ꝛ nõ estimat eã possibiliter aliter se habere: est sine formidine. ¶ Scđo premittunt: ꝙ aliud est considerare aliquã ꝓpositioneʒ esse veram absolute: aliud est cõsiderare ꝓpositionẽ esse veram necessario vel cõtingenter: ꝛ in re possunt tales considerationes separari. Tunc sic. qualis est ordo actuũ ad actus ex quibus generant̃ habitus: talis est habituũ inter se: sed in aia possunt esse act⁹ sumẽtes ꝓpõnes vt simplr veras de inesse: sine hoc ꝙ sumant̃ vt necessarie vel contingẽtes: igitur similes poterunt esse habitus in anima. Actus autẽ qui respiciunt veritatẽ solã ꝓpõnis: ꝛ qui cõtingentiã ad alterã partem tñ: quales etiam sunt multi possibiles: sunt sine formidine: cũ non respiciant contingentiam ad partem oppositã: ac per hoc non sumunt eas vt possibiles aliter se habere: igitur habit⁹ ex eis geniti sunt sine formidine: sed isti habitus non sunt scie: cũ scia determinate cõcernat necessitateʒ ꝓpositionis: nec sapiẽtia: vel intellectus: cum sint vel possint esse de contingentibus: de quibus nec intellectus nec sapiẽtia esse potest: nec apparet ad qđ genus habituũ possint reduci aliud q̃ ad opinionem. Ex quo concluditur: ꝙ sunt alique vel est aliqua spẽs opionis nõ includens formidinem. ¶ 3°. ois actus formidolosus corrũpit per sui reiterationẽ omneʒ habitũ firmiter adhesiuum. pʒ: q̃a actus habitus ꝯtrarij sunt per reiterationẽ corruptiui relĩq ꝯtrarij habitus: vt pʒ de actu intẽperantie respectu tẽperãtie ꝛ alijs habitibus cõtrarijs. Sed nõ ois actus opinatiuus ꝑ sui reiterationẽ corrũpit habitũ firmũ adhesiuũ: igit̃ non ois talis est formidolosus: minoꝛ pʒ: q̃a Phs ꝛ alij vtunt̃ ad ꝯnes de q̃bus hñt sciaʒ rõnib⁹ pbabilibus opinatiuis: qđ non facerent si corrumperẽt sciam. Patet etiaʒ experientia. Nam post multas rõnes pbabiles et earum iterationes eque hñt sciam vt prius. Similr fideles ad ea que tenẽt fide vtunt̃ talibus rõnibus pbabilibus nec corrũpit̃ eorũ fides. ¶ 4° si formido eẽt de eẽntia opionis: augmentata opione circa aliquã ꝯclonẽ augmẽtata eẽt formido circa ipsaʒ. ꝯñia pʒ. Falsitas ꝯñtis declarat̃: q̃a si q̃s dubitat de aliqua ꝯclone quãto ples rõnes pbabiles habebit ad illã: tãto minus formidabit circa eã vt pʒ: imo tñ poterit mltiplicare rõnes pbabiles: ꝙ ei adherebit oino sine formidine. ¶ Quinto nullũ qđ disponit ad sciaʒ vl̃ fidem includit formidinẽ: sed aliqua opinio est huiꝰ vʒ illa que est eiusdẽ ꝯnis: igit̃ ꝛc. maioꝛ pʒ: q̃a nullũ disponẽs ad aliquid includit aliqđ corruptiuũ eius: formido autẽ est corruptiua scientie ꝛ fidei. ¶ Sexto si quelibet opinio icluderet formidinẽ: sequit̃ ꝙ quãto quis vellet fortius opinari tanto vellet fortius formidare de eo qđ opinatur: sed hoc est falsuʒ. Alioquin sequit̃: ꝙ doctores fideles qui conant̃ fortes rõnes probabiles adducere ad ꝯnes fidei ꝛ ad fortiter ipsas opinandũ: conarent̃ ad dubitãdũ de ipsis: ꝛ per ꝯñs ad perdẽdũ fidẽ. ¶ Septimo hoc probat̃ auctoritate Ari. 7° ethicoꝝ. vbi dicit: ꝙ aliq tãtũ adherẽt opionib⁹ suis quãtũ alij ꝯnib⁹ demrãtiuis: qđ verũ nõ esset si ois opio icluderet formidinẽ. ¶ Pro dissolone rõnũ predictarũ pmitto: ꝙ opio duplr accipit̃ ab auctoribus. Nam aliq̃ñ sumit̃ pro presumptione seu assensu temerario cadente obiectiue partialr sup̱ scia nõ habita: sic̃ cũ q̃s estimat se scire qđ nescit: ꝛ sic opio q̃daʒ erroꝝ spẽs est. sic opionẽ sumit Augustin⁹ in de vtilitate credẽdi. vbi ait. Tria sunt genera hoiuʒ profecto improbanda ac detestãda. vnũ est opinantiũ. i. coꝝ qui arbitrant̃ se scire qđ nesciũt ꝛc. ꝛ ĩfra. Opinari inquit ob duas res turpissimũ est: ꝙ ꝛ discere nõ põt q sibi iam scire ꝑsuasit: si modo illud disci põt ꝛ ꝑ seipsa temeritas nõ hñ affecti animi signum est: ꝛ infra. Quod opinamur inquit debem⁹ errori. ꝛ hoc modo nõ accepi in suꝑioꝛib⁹ nomẽ opionis: nec ẽt accipit vsus modern⁹. ¶ Alio mõ accipitur opio ꝑ assensu cadẽte obtiue sup̱ signatũ enũtiabile alicui⁹ ꝓpõnis: siue illud ptialr icludat actũ aie: siue nõ: ꝛ isto mõ ſm Lincoñ. in fine pmi poster̃ põt triplr sumi: scilʒ cõiter: ꝓpe: ꝛ magis ꝓprie. ¶ Opio cõiter dicta vt dicit: est cõceptio cũ assensu: ꝛ sic est fides ꝛ genus scie et opionis ꝓprie ꝛ magis ꝓprie dicte. Opio ꝓprie dicta est acceptio vni⁹ ptis ꝯdictionis cũ timore alteri⁹. Et ſm B vt dicit: scia nõ est opio: tamẽ ideʒ est scibile ꝛ opinabile. ¶ Opio vo magis ꝓprie dicta est acceptio veritatis contingẽtis ĩquãtũ huiꝰ. Et ſm B nec scia est opio: nec scibile opinabile. scđo modoꝝ hoꝝ accipit̃ in cõi vsu modernoꝝ disputãtiũ opio: ꝛ sic accipiũt Auic. ꝛ Hug. vt patet supra: ꝛ silr ego in suꝑioribus dictis. ¶ Nũc ad pmã rõnẽ p ꝯ eã arguo: q̃a si valet nõ solũ pbat̃ illud qđ infert̃: sed etiã ꝙ de nullo vo necio posse est opinãtẽ formidare: qđ est expresse ꝯ Lincoñ. vt supra patet in descriptione opionis ꝓprie dicte: ꝛ ſm se falsum est. Nã clarum est: ꝙ possibile est: ꝙ aliq̃s ꝑꝑ rõnes aliquas pbabiles: vel auctoritates aliq̃s phoꝝ opinet̃ aliqd cũ dubitatione: eo ꝙ illud nõ sit sibi euidẽter notũ: qđ tñ postea ipse sciet per demrationẽ: ac per hoc ꝙ verã opionẽ cũ formidine possit habere de aliquo vero necessario. ¶ Scđo video ad

Marginalia (left): 1ª ꝯ. — 2ª ꝯ. — 3ª ꝯ. — Richard de media villa. — 2m — 3m

Marginalia (right): 4m — 5m — 6m — 7m — cap. 4. — Responsio ad rões Richardi de media villa. — cap. 12. — Ad pm

rōnē argumēti: ɔcedo q̄ opio sic sumpta pōt esse de aliq̄ vero necc̄io: ꝛ dico q̄ non est necesse: q̄ quilibet opinans illud estimet ipsuꝫ possibile aliter se hr̄e: non tn̄ sequit̄: q̄ talis opinet sine formidine partis opposite. Aliud enim est timere de opposito: aliud estimare ipsuꝫ possibile aliter se hr̄e: seu etiā oppositū esse possibile: qui eniꝫ opinat̄ vbi gr̄a circulū quadrari posse: vtiqꝫ dubitat de opposito. s. q̄ non possit quadrari: non tn̄ estimat ipsum nō posse quadrari: ga sic simul estimaret ɔ̄dictoria: nec estimat etiam possibile esse ipsum nō posse q̄drari: multū enī ru dis esset qui nō cognosceret: q̄ si circulus potest quadrari: non est possibile ipsuꝫ nō posse quadrari. ¶ Si q̄rat̄ vnde ꝓueniat ille timor opināti. Dicēdū: q̄ ex rōnibus ꝓbabilibus quas hēt ad partē oppositā: vel ex ineuidentia mediꝫ: qd̄ hēt ad propositum: ꝛ istud scd̄m potius est.

Ad 2m ¶ Cōtra scd̄am rationē arguo: quia si sit efficax sequit̄: q̄ p̄ mediū demonstratiuū possit opinio generari: qd̄ est inopinabile. hoc patet: q̄m s̄m arguētes: demōstrās pōt vti ꝑpositionibus demōstratiuis: vt veris de inesse simpliciter: nō cōcernēdo earū necessitatē: ex talibus autem actibus reiteratis nō generabitur nisi opinio s̄m ipsos. ¶ Scd̄o respōdeo ad rationē. Et dico: q̄ q̄uis ꝑpositio possit cōsiderari ꝛ vt vera necessaria: vel contingēs: quelibet tn̄ siue cōsideret̄ siue nō cōsideret̄: aut est necessaria aut nō: ꝛ simil'r aut est euidēs aut nō. Et loquēdo de mentalibus ꝑpositionibus que sunt assensus vl' notitie: si propositiones ex quibus syllogiçatur sunt necessarie ꝛ euidentes seu potius euidentie quedā: ꝛ cetera ad demōstrationem requisita concurrant prius generabitur scia absqꝫ alia reflexione super eas q̄ꝫ cognoscant̄ tales esse. sicut in p̄mo articulo p̄cedentis questionis est dictū. Si v̄o sint assensus tn̄: aut sunt assensus certi ꝛ sine formidine: ꝛ sic generabitur fides: aut cum formidine ꝛ mutatione: ꝛ sic generabitur opinio.

Ad 3m ¶ Ad tertiam cōcedo maiorē: ꝓprie loquēdo de actu formidoloso: ꝛ nego minorē. Ad ꝓbationē dico: q̄ habentes sciam vel fidē de aliqua ɔclone: lꝫ vtant̄ rationibus ꝓbabilibus: non tn̄ vtuntur actibus formidinosis seu actibus assentiendi cum formidine: qui soli ꝓprie dicunt̄ actus opinatiui seu opinionis vt de opinione nunc agit̄: qa tales ꝓpōnes nulluꝫ in eis causant assensum. Sicut etiam si quis ad aliqua p̄ se nota induceret ꝓbabilia argumenta nullum in eo causant assensuꝫ. Si queras quare Phs īducit cū demonstrationibus tales rationes ꝓbabiles.

Cō. 85. Rn̄det Cōmētator primo celi. d. Aristo. enī vtitur sermonibus ꝓbabilibus duob' modis: aliq̄ñ preīducēs eos ante demōstrationē ad exercitandū ꝛ dubitandū: ꝛ aliq̄ñ post: vt faciat cōuenire sermones ꝓbabiles cū demōstratiuis. Pōt etiā alia causa assignari: sicut supra de allegatione auctoritatū dicebat̄.

Ad 4m ¶ Ad quartū. Intelligēdo formidinē esse de eēntia opinionis. i. per se ɔ̄ns opinionē nego ɔ̄ñtiam: et pꝫ instātia in suspicione de qua nō est dubiū: q̄ per se annexaꝫ hēat

cap. 18 formidineꝫ: sicut patet per Augustinū in de vti. cre. ꝛ experiētia docet: ꝛ tn̄ nō auget̄ formido aucta suspicione: sed minuit̄. i. quāto quis itēsius suspicat̄ tāto remissius dubitat an sic sit. Unde si quis ꝓpter aliqd̄ signū aliqd de aliquo suspicetur: ꝛ iudicet cuꝫ dubitatione sic esse: si occurrāt plura signa: vel occasiones suspicandi adhuc vehementius suspicat̄ ꝛ minus dubie q̄ꝫ prius. ¶ Itē continētia per se annexā hēt difficultatē in actu ꝛ dlectationem in prauis cōcupiscentijs: nā cōtinens habet prauas cōcupiscētias: lꝫ non eas sequatur: ꝛ aliqual'r delectat̄ in

c. p̄. ꝛ 2. ipsis: lꝫ nō ducat̄. vt pꝫ septio ethicoꝝ. Et per hoc differt a temperato: ꝛ tn̄ cū auget̄ ɔtinētia nō auget̄ difficultas in actu: nec delectatio in prauis concupiscentijs: sed tam hec q̄ꝫ illa minuit̄: ꝛ sic in pluribus posset istari. Sed dices q̄ s̄m hoc in tātū possunt multiplicari rōnes ꝓbabiles: q̄ totalr' tolleret̄ formido: ꝛ tūc esset opinio sine formidine. ¶ Ad hoc dico p̄mo: q̄ si tolleret̄ totalr' formido: ꝛ simil'r opio: q̄m q̄uis opinio suscipiat magis et minus: seu possit magis ꝛ minus esse cum formidine: nunq̄ꝫ tamē est sine formidie: qd̄ suo modo videri pōt in suspicione: a qua nō pōt tolli formido ipsa remanēte suspicione. Simil'r a cōtinētia nō pōt auferri totalr' difficultas ea manēte: sed cū totalr' excludit̄ difficultas: tollit̄ continentia: ꝛ inducitur temperantia: sic in proposito si totalr' excludat̄ formido: excludit̄ opio: ꝛ iducit̄ alius habitus adhesiuus non dubius. ¶ Scd̄o dico: q̄ rōnes ꝓbabiles mētales: q̄. s. componunt̄ ex assensibus ex q̄bus īmediate g̃n̄ari hr̄t habit' assensitiui: vel sunt assensus cū dubitatione: ꝛ tūc quātūcūqꝫ multiplicent̄ rōnes nō tollet̄ formido: cū quelibet secū ꝓpriā ferat formidinem: vel sunt assensus absqꝫ formidine: ꝛ tūc cōcedo: q̄ tollant formidinē: ꝛ pariter opionē: ꝛ generabunt fidē.

Ad 5m ¶ Ad quintuꝫ dico: q̄ aliquid disponit ad aliud per accidēs: ꝛ aliqd per se. Si igitur intelligatur maior de disponēte per accñs: falsa est: ꝛ etiam ꝓbatio eius. Nam sicut experientia docet: habens vnū vitioꝝ: vel ad ipsum ex natiuitate multuꝫ inclinatus: disponitur ad virtutē per operationes de genere oppositi vitij. Unde ꝛ vt ita fiat dat̄ in documē-

cap. vlt. tum a Pho 2° ethicoꝝ. Simil'r cōtinētia disponit ad temperantiā: ꝛ tamē habet aliquid annexū corruptiuū temperantie: sciꝫ delectari in prauis concupiscentijs: multe autē instātie possent dari. Si v̄o maior itelligat̄ de disponente per se tm̄: tunc minor in eodē sensu est falsa. Non enim per opioneꝫ vt de opione nunc in p̄senti loquimur per se disponit̄ quis ad sciam vel fidem. Nam nulla tali opione prehabita nō minus quis suscipiet sciaꝫ occurrēte sibi demōstratione: q̄ꝫ si prius rōnē probabilē habuisset. Et idem dico de fide: per accñs tn̄ dicit̄ disponere qa tollit vel remittit dubia ꝛ assensuꝫ ad oppositum.

Ad 6m ¶ Ad sextum negāda est ɔ̄ñtia: ꝛ instātias habet in simili q̄ꝫ plures. Nā cōtinentia (vt dictū est) habet annexā difficultatē in actu: ꝛ tn̄ nō quāto quis magis vult eē ɔtinēs tāto magis vult pati difficultatē in actu. ¶ Itē meritūꝫ quo quis sibi meret̄ hēt annexam glorie carentiā: nec tn̄ quāto quis vult sibi magis mereri: tāto magis vult carere gloria. Fides etiā hēt annexā carentiā visionis: ꝛ spes carentiam fruitionis: nec tn̄ quāto quis vult magis credere vel sperare: tāto magis vult carere visione vel fruitione. Alie inumerabiles possent dari instātie.

Ad 7m ¶ Ad 7m

cap. 4. dōm q̄ cū Phs dicit septimo ethicoꝝ. quidā enī credūt nihilominus quibus opinatur. q̄ꝫ alteri qui sciunt. Manifestat autē Heraclitus: sic enim iacet textus. vel Phs accipit opionē pro presumptione iuxta acceptionē Augustini supra positā. ¶ Et hoc innuit̄ ex parte ꝓxime p̄cedēte que ait. Quidā enī opinantiū nō dubitant: sed estimāt certe scire. Uel accipit opionē cōiter pro adhesione distīcta ɔ̄ sciam: ꝛ sic est cōis ad opionē ꝛ fidem ꝓprie dictas. Et h̄ sufficit ad intentionē suaꝫ ibi. nec est ɔ̄ ꝓpo™ ařm.

Ad p̄m p̄ncip'le ¶ Ad p̄miā rōnē p̄ncipalē q̄ōnis. pꝫ resp̄sio ex dictis in primo articulo.

Ad 2m ¶ Ad scd̄am dōm: q̄ vel ɔclusio accipit̄ in antecedēte pro ɔclusione mētali que est assensus ꝛ notitia: et sic cōcedo antecedēs: ꝛ nego ɔ̄ñtiā qua infertur: igit̄ nec idem obiectum: quia diuersarū cōclusionū idem contingit esse obiectuꝫ. Uel accipitur cōclusio pro conclusione vocali: vel etiam mentali ei simili ꝛ ad placitum significante: ꝛ tunc nego antecedēs: ꝛ similiter si conclusio acciperet̄ pro suo significato totali etiā antecedēs nego. ꝓbatio ex dicto Phi non est ad propositum: q̄m Phs intendit q̄

dit ꝙ per sciaꝫ vnius gnis subcti nō ꝯuenit pbare aliq̄ ꝯnē nō coicantē illud genus subcti: sed alteri⁹ oino: sicut per geometriā cuius genus est magnitudo nō ꝯuenit demonstrare: vt exemplificat: ꝙ qm̄ ꝯrioꝝ est eadē disciplina: cuius ꝯnis subm nō pertinet ad genus magnitudinis. ꝙ aūt vna scia nō possit probare ꝯnē quā pbat alia scia. si ꝯclusio illa sit eiusdē gnis: cuius est vtraq̄ illarū sciaꝝ. hoc nō vult: sꝫ potius oppositū innuit in pticula statim sequēte. tales aūt sunt multe ꝯnes cū multe scie coicent saltē partialiter in gñe subcto: sicut astrologie: cui⁹ subm sub subcto phy sice comprehenditur: vtraq̄ enim de corpore celesti considerat. ꝛ etiam multe sunt alie tales.

Prologi Questio. III.

Vtrum ꝯsiter 3° vtrū oium conclusionuꝫ theologicarū sit habit⁹ vnus numero. Arguit ꝙ sic. Nō minus oium ꝯnum theologicaꝝ est vnus habit⁹ q̄ꝫ oium geometricalū: sed oiuꝫ geometricaliū est vnus habitus numero. igit ꝛ oium theologicarū: maior patet tā ex dignitate theologie q̄ꝫ ex vnitate sui subcti: qd est maxime vnū. s. deus. minor pbatur: qꝛ nisi sic: sequitur ꝙ in intellectu nō plus duarū ꝯnū geometricalium est vnus habit⁹ q̄ꝫ sit vnius geometrice ꝛ vnius metaphysicalis. ꝛ per ꝯns vlterius sequit ꝙ nō plus geometria sit vna sciētia q̄ꝫ geometria ꝛ mathematica simul sunt vna sciētia: quod est inconueniens.

Ad oppositū Nō est vnus act⁹ ſm spēm oiuꝫ ꝯnū theologicaꝝ. igit nec est vn⁹ habitus numero oium illaꝝ. Añs pꝫ: qm̄ nō est idē iudiciū specie quo iudico deū itelligere oia pñtia ꝛ futura: cuꝫ iudicio quo iudico diabolū nunq̄ꝫ esse saluandū: cū vtraq̄ sit ꝯclusio vere theologica: ꝯñtia pbat ex eo ꝙ ex diuersis actibus ſm spēm diuersi habit⁹ specifice gñant. ꝛ per ꝯns diuersi numero: qm̄ quecūq̄ differūt specie differunt numero. 5° metaphysice.

T. c. 12.

In ista qōne tres erunt articuli. Nā pmo inquiret de habitibus pprie scientificis: an pluriū ꝯnū sit vnus habit⁹ numero. 2° ostēso ꝙ nō: videbit quomodo multarum cōclusionū dicat esse vna scientia: ꝛ quarū sit: ꝛ quarū nō. 3° de qōne.

pm⁹ arti. Henricus quolibet 9. q. 4. In hac ꝯclusione cōcordat, beat⁹ tho. 1. q. 54. in sol. vlti. argumētu.

Quantum ad pm̄ est opio vna que dicit ꝙ hitus q ꝯsiderat q̄ꝫtūcūq̄ multa attributa ad vnū subm sub vna rōne formali est vnus ſm numerū: ꝛ vna forma simplex sicut qcūq̄ habit⁹ corporalis vel moralis. vnde geometria extēdēs se ad oēs geometricas ꝯnes est eque simplex res vna numero: sicut albedo aut tēperātia. vnde dicit ꝙ per vnū actū gñatiuū habit⁹ acqrit tota eēntia vel eē hitus q̄uis in gradu iperfecto: per alios vō act⁹ itendit ꝛ pficit. In h aūt tm̄ est differētia iter hitus cognitiuos ꝛ morales vel affectiuos: ꝙ affectiui generant ꝛ augent ex similibus actibus ꝛ eiusdē speciei. cognitiui aūt per actus alterius: ꝛ alterius spēi. Nā habit⁹ acquisitus per actū circa pm̄ auget per actū circa ꝯnē ꝛ acqrit respectū ad illā: ꝛ per aliū actū circa ꝯnem ampli⁹ itendit: ꝛ ad eā aliū respectum acquirit: ꝛ ſm ꝙ habet respectū ad aliam ꝛ aliam ꝯclusionē vel pncipiū: est habitus pncipij ꝛ huius ꝛ illius ꝯclusionis: ꝛ quanto ad plures ꝯclusiones habet respectū: tanto pluriuꝫ conclusionū est habitus: ꝛ ad pluriū actus inclinat. ¶ Pro hac opinione sunt rōnes: quarū prima est. ¶ Si habit⁹ ꝯclusionis est alius ab habitu principij: possibile est aliquē pfectius cognoscere ꝯclusionē: ꝛ per actū circa conclusionē eius habitū intēdere nō pfectius cognoscendo pncipiū illius ꝯclusionis. ꝯns est falsum. cū cōclusio nō cognoscat nisi per pncipia vel notitiā coꝝ. ¶ Scdo nō

Henric⁹ vbi supra pm̄

2m̄

maiorē vnitatē habere videt habit⁹ corporalis ꝛ habitus ēt volūtatis q̄ꝫ habitus intellectualis: sed tam corporalis habitus (vt albedo) q̄ꝫ habitus voluntatis (vt tēperantia) est vnus vnitate numerali ꝛ simplici: igit ꝛc. ¶ Tertio si hoc nō esset. sequeret ꝙ geometria nō eēt vna nisi per attributionē vel aggregationē nec in se esset magis vna q̄ꝫ sit cuꝫ metaphysica ꝛ medicina: qd est absurdum. ¶ Quarto in essentialiter ordinatis necesse est stare ad aliqd vnum primuꝫ: igit inter scientias est vna prima: ꝛ per cōsequens vna numero. ¶ Quinto sicut se habet potentia ad suū obiectiuum ꝛ ad omnia que continentur sub illo. ita habitus ad suum ꝛ ad contenta sub eo: sed oiuꝫ istoꝝ est vna potētia numero: vt patet de visu respectu oium celorum: igit omniū cōtētoꝝ sub obiecto suo habitus est vnus numero. ¶ Ista opinio implicite ponit tria. sicut ex probationib⁹ eius pꝫ. ¶ Unū est ꝙ multarū conclusionū: imo ꝛ oium que ꝯsiderantur in vna totali scia. quēadmodū tota geometria que acquiritur ex studio libroꝝ Euclidis: dicit vna sciētia ꝛ habit⁹ vnus numero. ¶ Aliud ꝙ ꝯclusionis ꝛ principioruꝫ est etiā vnus habitus numero. Ex quo etiā sequit ꝙ ipsorū principiorū ex quibus deducitur conclusio: est habitus vnus numero. omnia hec mihi falsa vident: ideo cōtra eā pono cōclusiones tres. ¶ Prima est. ꝙ nō oium conclusionum talium est habitus vnus numero. ¶ Secunda. ꝙ nec vnius cōclusionis ꝛ suoꝝ pncipioꝝ est habitus vnus numero. ¶ Tertia. ꝙ nec ipsoꝝ pncipioꝝ est habitus vnus numero. ¶ Primā conclusionem probo sic. pmo per rationē satis cōuenientē. Si illud esset verū sequeret ꝙ qcūq̄ sciret vnam conclusionem geometrie: sciret quālibet: qd est falsum. vt patet per experientiaꝫ. consequētiaꝫ probo. sit enim Sortes sciēs perfecte oēs conclusiones geometrie. quarū scientia inuenta est. ꝛ intelligo per scire ꝯclusiones: scire sic esse sicut per eas importatur: sicut superius me frequēter exposui: ꝛ ad hunc sensum volo intelligi in sequentibus: vbi tali modo loquendi: qui est breuior ꝛ cōmunior: intendo vti: habitus geometrie istius sit a. Sit ꝛ Plato qui vnicam sciat conclusionem geometrie. vtputa pmā: ꝛ eius geometria sit b. ſm opinionē oportet dicere ꝙ a. ꝛ b. sunt habitus eiusdeꝫ rationis. Nā cū Sortes sciuit primo pmā ꝯclusionē: quā etiā Plato scit a. fuit eiusdē rationis cū b. vt clarūꝫ est. Sed nūc a. nihil oino alterius rationis includit eēntialiter q̄ꝫ tunc ſm istaꝫ opinionē: igit ꝛ nunc est eiusdē rationis. ¶ Tunc arguo sic. cuilibet actui in quē per se pōt a. ꝛ omnis forma eiusdem rōnis pōt in similem ſm speciem. Sed in actum sciendi vel demonstrandi centesimā cōclusioneꝫ geometrie per se pōt a. igit ꝛ quelibet forma eiusdē rōnis pōt in similēꝫ illi ſm spēm: sed b. est eiusdē rōnis cū a. igit ꝛc. maior pꝫ inductiue in omnib⁹: ꝛ nec habet instantiam. ¶ Dicet ꝙ maior est vera de formis eiusdē rōnis ꝛ eque perfectis tm̄. In pposito autēꝫ dicitur ꝙ nō sunt forme eque perfecte. ¶ Scdo dicet ꝙ vera tunc tm̄ est maior quando nihil est in vna cui simile non sit in alia. Nunc autem aliqui respectus sunt in a. quoruꝫ similes nō sunt in b. videlicet respectus ad alias cōclusiones preter primā. ¶ Prima responsio nō valet: qꝛ ppositio illa nō solū de formis eque perfectis: sed etiā perfectiorib⁹ ꝛ iperfectiorib⁹ hēt veritatē: vnde si calor sūmus in nā pōt calefacē ꝛ desiccare ꝛ rarefacē passum sufficiēter dispositū ꝛ sibi pportionatū. oia pdicta pōt calor minus pfectus in passo sibi pportionato: lꝫ nō possit in eque pfectas ꝛ itēsas actiōes: nūc aūt stellus pportionatū passum est: respectu cuiuslibet sui habit⁹. igit ꝛc. ¶ Cōfirmat assumptū. per phm̄ 2° celi. vbi pbat

3m̄ 4m̄ 5m̄ 3 hēri⁹ pª ꝯ pª rñsio. 2ª rñsio. T. c. 19.

celuz nõ esse graue neq leue:per hoc φ graue per se mo-
uet ad medium.leue autem a medio.celum autem neu-
tro mõ.hoc dicit Cõmen.℄ Fundamentũ huius est sup
ppõnes:quarũ vna est:φ locus totius corporis grauis ꝛ
leuis idẽ est ꝛ partis:quo.n.mouet graue si fuerit extra
centrũ mouet tota terra si extra suum locũ esset.Et p-
bat:nã eniz partis similiũ corpoꝝ eadẽ est cũ natura to-
tius diffõne.ꝛ cũ sit eadẽ diffõne:eadẽ est forma:ꝛ cũ ea-
dem est forma eadem est actione ꝓueniente ab illa for-
ma:si igit actiones ꝓuenientes a graui ꝛ leui sunt isti duo
motus:necesse est vt sic ꝓueniant a parte sicut a toto.h
Cõmen.similr in ꝓposito.℄ Item tertio celi vbi ipro-
bat phõs dicẽtes φ figure elemẽtoꝝ sunt forme substã-
tiales eoꝝ ꝛ pñª ꝓprietaꝝ oparationũ.arguit phs.si ignis cõ-
burit per figuram habẽtẽ angulos:sequit φ alia elemẽ-
ta cõburẽt:lz ꝗm magis ꝛ minus cũ oia habẽt angulos:
vbi dicit Cõmẽ.regula est φ a causis quaꝝ nã est eadez
ꝛ nõ differũt nisi ꝗm magis ꝛ minus nõ sequit nisi vna
actio diuersa ꝗm magis ꝛ minus.Si igitur anguli acuti
calefaciãt multum:igit anguli acuminis minoris calefa-
ciẽt minus:sequit ğ ex h φ oia elemẽta sunt calefacti-
ua:sed differunt ꝗm magis ꝛ minus.Cause.n.diuerse in
quãtitate hñt cãta diuersa in quãtitate:ꝛ vtrũq est eius-
dẽ spẽi.Sermo aũt eoꝝ si esset verus:ex diuersitate cãꝝ
ꝯuenientiũ in forma ꝛ essentia ꝛ diuersarũ ꝗm magis ꝛ
minus ꝯsequeret diuersitas cãtorum ꝗm formas:qδ est
ipoẽ:ꝯtingit.n.ex h vt ex eadẽ cã in forma ꝯsequerent
cãta diuersa ꝗm formas:hoc Cõmẽtator.℄ Ex his eui-
dẽter apparet φ in quãcũq operationẽ põt forma aliq̃
in similẽ ꝗm spẽm:ꝛ si nõ in eque perfectã põt quelibet
minor eiusdem rõnis:imo dicit:φ hec est regula ꝛ ma-
xima quedam ꝛ non est dubiuz:qδ ex inductione patet.
℄ Itẽ dicit ista opinio φ impossibile est a causis differẽ-
tibus tñ ꝗm magis ꝛ minus ꝓuenire effectus differen-
tes specie:nõ ad hunc sensum φ ab eis nõ pñt ꝓuenire
plures actiones diuersarũ spẽrũ.cũ ẽt ab eodez numero
frequẽter ꝓueniant.℄ Sed qꝛ nulla põt prouenire ab
vna causa:quin alia eiusdem spẽi possit ꝓuenire ab alia
cã eiusdem speciei quecũq sit illa.ğ sicut ꝯcludit in ꝓ-
posito.si ab a.ꝓuenit actus sciendi centesimã ꝯnẽ:etiam
ab ipso b.ꝓuenit actus sciendi eandez.Nã ꝗm veritatẽ
ꝛ istãmet opinionem actus sciendi vnã ꝯnẽ alteriꝰ rõnis
est ab actu sciẽdi aliã.vñ dicit φ habitus cognitiuus in-
tendit per actus alterius ꝛ alterius rõnis qui non sunt
nisi actus circa aliam ꝛ aliã ꝯnem.℄ Scdo ꝯtra eandẽ
responsionem cõstat φ habitus vnius ꝯnis põt intendi
per actum circa eandẽ ꝯnem.cum ex eisdem actibꝰ aug-
mentet habitꝰ:ex quibus generat 2° ethi.qδ non solum
verũ est de habitibꝰ moralibus:sed etiam intellectuali-
bus sicut experientia ꝓbat in artibꝰ que vtiq perficiun-
tur ex iteratione similiũ actuũ ex qbus genite sunt.hoc
etiã ipsi ꝯcedũt.℄ Item ꝗm ipsos habitꝰ hꝫ põt itendi
per actꝰ circa alias ꝯnes.Tũc quero.aut cũ habitꝰ auge-
tur per actus diuersarũ rõnũ acqrit ipse quid absolutũ
seu aliquã entitatez absolutã aliã ꝗm spẽm q̃ quãdo in-
tendit per similes actus:aut nõ.si sic:ğ habitus perfectꝰ
potens in actus circa alias ꝯnes includit aliqua plura al-
teriꝰ rõnis.ꝛ per ꝯñs nõ est vna forma numero simplex
ꝗm essentiã.ex pluribꝰ enim formis diuersaꝝ rõnũ for-
ma nõ resultat vna numero eẽntialr.Si võ nihil aliud
acquirit ꝛc.ponat φ habitꝰ remissus vnius ꝯnis inten-
datur precise per actꝰ circa eãdẽ ꝯnẽ elicitos:aut ğ post-
q̃ erit intensus inclinabit ad actum alterius conclusio-
nis:ad quã ꝑus nõ inclinabat:ꝛ tunc sequit φ ẽt quis eli-
ciendo actꝰ tñ circa vnã ꝯnẽ determinatã acquirit sciẽ-
tiaz de alijs:ꝛ qui de aliqua ꝯclusione nunq̃ ꝯsiderauit
prompte ꝛ faciliter exibit in actum scientie circa illam:
qδ negat oino experientia.℄ Item sequitur φ tñ pote-
rit intendi habitus per actus circa illam conclusionẽ φ
habens illũ sciet omnes ꝯnes q̃s scit habẽs habitũ pfe-
ctissimũ intensum per actꝰ circa alias oẽs ꝯnes:aut tali-
ter intensus habitus nõ inclinabit ad actũ alterius ꝯnis
q̃ ꝑus:ꝛ tũc seqt φ ẽt nec itensus per actꝰ circa alias ꝯ-
nes ex quo nihil fit circa illũ habituz per dissimiles actꝰ
qδ nõ fiat per similes.℄ Patet ẽt in exemplo.Nã si ca-
lor genitus ab igne itendat a sole ꝛ nihil fiat aliud circa
calorẽ q̃ si intẽderet ab igne:ꝛ intẽsus ab igne in aliq̃
actionẽ nõ põt esse eque intensus a sole in illam nõ pote-
rit.Forma.n.ad hoc vt sit ꝑncipiũ alicuiꝰ operatiõis nõ
respicit a quo sit genita vel augmẽtata:dummõ idẽ fiat
circa ipsam qδ fieret per qδlibet illorum per que dicit
gigni vel augeri.℄ Secunda rñsio deficit ẽt.pmo.qꝛ si
forme sunt absolute eiusdẽ rõnis ꝓpter nullũ respectũ
ꝯuenientẽ vni ꝛ nõ alteri erit vna illarũ pñm alteriꝰ ope-
rationis ꝗm spẽm q̃ sit alia.Et loquor de operatiõe per
se sibi cõuenienti.Sermo enim.d.φ propter aliũ ꝛ aliũ
respectũ ꝓueniet a forma alia ꝛ alia oparatio ꝗm spẽz.est
sermo extra normã vt dꝫ pmo celi.vbi dicit Cõmẽ.Iste
sermo est extra normã:qꝛ diuersitas motuũ corpoꝝ nõ
est nisi ꝓpter diuersitatẽ formaꝝ substãtialiũ:nõ ꝓpter
diuersitatẽ in relaxatione aut quãtitate nec in alio pun-
cto.Secũdo nõ videt poẽ φ habitꝰ ꝑus ad aliquã ꝯnẽ
nullũ habẽs respectũ nullo nouo habitu vel gradu habi-
tus acquisito habeat postea respectũ ad illã.℄ Dices φ
iste habitus acquirit nouũ respectũ ad aliã ꝯnem ꝓpter
actũ nouiter elicitũ circa illã:qꝛ notitia sequẽtis ꝯnis de-
pendet a notitia ꝑoris:cuiꝰ est habitꝰ ille.℄ Cõtra mul-
te sunt ꝯnes in aliq̃ scia que nullã habẽt adinuicem de-
pendẽtiã:nec vna per alterã scit:sicut pꝫ de pma ꝛ q̃rta
Euclidis pmi.ꝛ ita est de multis alijs sciẽtijs.igitur per
actũ elicitũ circa vnã earũ nec acquiritur respectus ali-
quis in habitu alterius plusq̃ in habitu ꝯnis alteriꝰ scie
vt physice vel metaphysice.℄ P.ꝗm hanc viã idẽ esset
habitus numero subalternans ꝛ subalternatus in qbus
est subalternatio per sumptionez ꝑncipioꝝ qm notitia
ꝯnis habitus subalternati depẽdet a notitia ꝯnis subal-
ternantis tanq̃ a notitia ꝑncipij:sed hoc vt puto ipsi nõ
concederent.℄ P.Ex quo per talem nouũ actum nihil
absolutũ causatũ esset circa habitũ:sequit φ ideo ꝑcise
habet nũc nouum respectũ ad talem ꝯnem:qꝛ actus fuit
elicitꝰ circa illam.ğ cum nõ sit nãliter possibile vnq̃ po-
stea illum actum nõ fuisse:eo φ transiuit in ꝑteritum:ꝛ
nullũ ꝑteritũ possit nãliter nõ esse ꝑteritũ:seu nõ fuisse:
vt cõmuniter ꝯcedit:sequit φ ipoẽ semꝑ postea erit il-
lũ habitũ nõ habere respectũ ad illã ꝯnẽ:aut nõ esse ha-
bitum illius conclusionis dum esset.℄ Ex quo vlterius
sequitur φ impossibile esset habentem illum habitum
perdere scientiam cõclusionis illius seu obliuisci nosse
illam nisi etiam perdat scientiam eius quã ꝑmo sciuit:
imo ꝛ omnium conclusionum scientie illius.Oportebit
enim perdere absolutaz essentiam.alioquin remanerẽt
omnes respectus acquisiti propter ꝑteritos actus.ꝛ per
consequens habitus cuiuslibet conclusionis.℄ P.Aut
iste respectus est aliqua alia entitas ab essentia ꝑoris ha-
bitus aut nõ.si nõ:habitus ille nõ erit ꝓpter ipsum per
ꝑncipium alterius operationis ꝗm speciem:q̃ esset ante
ipsum.Si sit alia noua entitas:illa noua entitas potius
erit principiuz similis actus ei qui elicitus fuit circa cõ-
clusionem illam aliã:ꝛ ꝓpter quã respectus hic dicitur
acquisitus:ac per hoc magis dicẽdus erit habitus illius

Marginalia: Com.19 — ꝑ.c.ꝯ.19 — T.c.72 — Cõ.72. — 3.c.ꝯ.72 — caplo ꝑ — Contra 2m rñ. — T.c.81. — Com.81

ꝯnis q̄ hit⁹ ille p̄oꝛ. ¶ Ex quo ꝯñr habeť ꝙ illarū ꝯnū duarū nō est vnus habitus numero nec specie. Et similr pōt argui de respectib⁹ circa ꝯnes alias acqſitis. ¶ Secunda rō ad ꝯnē fiat hec: aliquis habitualr sciēs multas ꝯnes vnius totalis scie pōt perdere habitū vnius nō ꝑdendo habitū alterius: igiť earū sunt distincti habitus ꝯñtia est clara. Añs declarať. nā si talis diu cesset a ꝯſideratione vnius: frequēter aūt speculeť ⁊ demonstret aliā: tandē nō ꝓmpte poterit aliā demōstrare ⁊ nosse. aliam v̓o ꝓmptissime poterit: igiť tūc nō habebit habitū vni⁹ alterius v̓o habebit: nec pro nūc curo siue sit habitus respectiu⁹ tm̄ siue qd absolutū: quecūq3 eni res sit per quā ꝓmpte pōt in actū talē: illā habitū dico. ¶ Tertio seqť ſm hanc opinionē ꝙ quis simul habeat vel hēre possit sciam ⁊ habitualē erroꝛē de eadē ꝯne ⁊ habituales estimationes oppositas de eodē: qđ est nālīter ipossibile: cōsequētia patet. Nā ꝯtigit simul eundē habere sciam de vna ꝯne ⁊ habitū erroneū de alia eiusdē sciētie. vbi grā. sciam de a. ⁊ erroꝛē de b. si igiť scia de a. est scia de b. simľ habeť scia de b. ⁊ erroꝛ de b. Uel pōt in eadē virtute sic argui. erroꝛ de b. cōpossibilis est scientie de a. ⁊ nō est cōpossibilis scientie de b. igiť scia de a. nō est eiusdem spēi cum scia de b. ⁊ per ꝯñs nec eadē numero. Añs p3: ꝯñtia ꝓbať: q2 ois forma alicui forme alteri incōpossibilis: est etiā incompossibilis cuilibet eiusdem speciei cum illa. ¶ Secūdam ꝯclusionē ꝓbo sic. Si alicuius ꝯclusionis ⁊ suoꝝ p̄ncipioꝝ esset vnus habitus numero: cuiuslibet ꝯclusionis ⁊ suoꝝ p̄ncipioꝝ esset vnus habitus. ꝯñtia ꝓbať: q2 nō plus vnius ꝯnis notitia dependet ex notitijs suoꝝ p̄ncipioꝝ q̄ ꝯnis alterius: ⁊ quelibet similiter ad sua p̄nª cōparatiua: ac per hoc nō potioꝛ rō est ꝙ vnius ⁊ suoꝝ p̄ncipioꝝ sit vnus habitus q̄ cuiuslibet alterius. ꝯñs aūt est falsum: qđ ꝓbo. Accipio eni vnā ꝯnē: que ex multis alijs ꝯnib⁹ p̄oꝛib⁹ se inuicē p̄supponētib⁹ ꝓbať. quales sūt plures in geometria: ⁊ sit vbi grā. ꝙ ex viginti p̄oꝛib⁹ ꝓbeť. Si igiť habitus huius ꝯnis accepte que est. 21. est ēt habit⁹ suoꝝ p̄ncipioꝝ aut est habitus oium 20. ꝯnū p̄cedētiū: vel vnius p̄cedētis: aut aliquaꝝ tm̄. forte duarū ex q̄bus imediate ꝓbať: nō pōt dici 2ᵐ: q2 si est habitus harū duarū: quelibet mediāte illo pōt cognosci: ⁊ q2 nō est habitus harū: nisi q2 per ipsas cognosciť. 21. eadē rōne est ēt habitus illarū ex quib⁹ iste cognoscunť. ⁊ eadē rōne illarum ex quibus ille alie cognoscunť. ⁊ sic vltra vsq3 ad vltimaz in resolutione: ac per hoc vnus habitus erit istius ⁊. 20. p̄cedentiū. Cū igiť iste p̄us habuerit habitū secūde ⁊ p̄me ⁊ p̄ncipioꝝ eius: postea habituz tertie ⁊ secūde: ac p̄me ⁊ p̄ncipia eius. ⁊ sic deinceps: vel saltez fuit possibile vt haberet. ponať ꝙ ita fuerit. aut ille p̄mus habitus qui fuit p̄me ꝯclusionis ⁊ suoruz p̄ncipioꝝ est istemet qui est habitus. 21. ꝯnuz. ⁊ hoc est reprobatū p̄cedēti ꝯne: aut est distinctus ab habitu duaꝝ conclusionū. ⁊ ab habitu triū ⁊ sic vltra. ⁊ sequiť ꝙ in intellectu sunt. 20. habitus sciētifici frustra ⁊ superflui. Naz per habitū vltimū qui est. 21. ꝯnū sufficiēter quelibet cōclusionū illaꝝ cognosciť. nec pōt dici ꝙ quādo posterioꝛ habitus acquiriť p̄oꝛ corrumpiť. tum q2 quis experiť ꝙ dū adhuc debile ⁊ remissum hēt hituz de posteriori ꝯne hēt intensum ⁊ firmū de p̄ori. igiť tūc habitus prioꝛ nec est corruptus nec est remissus. ⁊ per ꝯñs nec qn̄ habitus posterioris est intensus: habitus p̄oris est corruptus. Et istud maxime ꝯfirmať ex dictis opinionis recitate: que vt patet in sua p̄ma rōne: hēt pro icōuenienti ꝙ ꝯclusio perfectius cognoscať quin p̄nᵐ etiā perfecti⁹ cognoscať. Multo igiť magis debet habere pro incōuenienti ꝙ ex cognitione ꝯnis remittať vel corrūpať habitus mediāte quo cognoscebať p̄nᵐ. tu3 q2 sequereť ꝙ nullus posset obliuisci scire vel demōstrare. 21. seu ꝑdere sciam de ea: nisi perderet sciam de oibus p̄cedentib⁹. ex quo tm̄ vni⁹ habit⁹ esset oium: qđ est ꝯtra experiētiā. ¶ p̄. Si oium illarū ꝯnū est vnus habitus aut est acquisitus ex actib⁹ terminatis p̄cise ad vltimā ꝯnē: scil3. 21. aut ex actib⁹ terminatis ad illā ⁊ aliquā p̄ore3. vel ad aliquas ex eis tm̄: aut ex actib⁹ terminatis circa oēs: nec p̄ᵐ nec 2ᵐ dici pōt: tum q2 nihil est obm̄ habitus qđ nō fuerit obm̄ actuum ex quibus est genitus. tum q2 nullus habitus pōt esse p̄ncipiu3 actus circa obm̄ aliud q̄ circa illud vel illa: circa qđ vel que fuerunt actus ex q̄bus est genitus. alias act⁹ sequentes ⁊ p̄cedentes habitū nō similes: sed dissimiles eēnt ꝯtra p̄hm 2° ethicoꝝ. ⁊ ꝯtra experientiā: habit⁹ aūt iste poniť esse oium ꝯnū: ⁊ per ꝯñs ēt poniť per illū quēlibet posse cognosci: tū etiam 3°. q2 magis videreť ꝙ per actū elicitū circa p̄nᵐ vel p̄orē ꝯnē acquirereť habitus de ꝯne posteriori q̄ ecōuerso: cū posterioꝛ conclusio per p̄orē cognoscať ⁊ nō ecōuerso: ⁊ tm̄ hoc nō ꝯtingit: sicut per rōnes ad ꝯnē p̄cedentē ꝓbať: igiť ⁊c. Nō pōt g̊ dari p̄ᵐ nec 2ᵐ nec ēt 3ᵐ: videl3 ꝙ sit acquisitus ex actib⁹ terminatis ad oēs. 21. ꝯnes: qm̄ nō est nālīter poſe: ꝙ actualiter quis eodē actu: imo certe nec pluribus ēt simul cognoscat tot ꝯnes: sicut experientia docet. g̊ nō habeť nālīter aliq̄s actus sciendi terminatus ad tātam multitudinem ꝯnū. ⁊ valet hec rō ad p̄ncipalē ꝯnē. ¶ p̄. Suppono vnū ex p̄ma ꝯne ꝓlogi: ꝙ scia pōt acquiri p̄cise per actus rectos terminatos obiectiue ad res extra: ⁊ intelligo per res ipsa significata que non sunt signa siue sint significata per terminos siue per ꝓpōnes. Tūc arguo. cū p̄mo acquiriť notitia de aliq̄ ꝯne ad sensum p̄missum. i. de sic esse sicut sigñat ꝯclusio. notitia vel notitie p̄ncipiorū sunt cāe notitie ꝯnis. i. notitie de sic esse sicut sigñant p̄nª seu p̄misse sunt cāe notitie de sic esse sicut sigñat cōclusio: g̊ notitia ꝯnis est alia ab illis p̄ncipijs seu notitijs eoꝝ: vel ab illa si sit vnica notitia vtriusq3. g̊ ⁊ habit⁹ ex ea vel sibi simili genitus est alius ab habitu vel habitibus p̄ncipioꝝ. tenet ꝯñtia: qm̄ vt tactū est in p̄cedēti rōne: nō est aliud obm̄ habit⁹: q̄ fuerit obm̄ act⁹ vel actuū: ex quo vel q̄bus imediate genitus est habit⁹. ¶ p̄. Demōstratio nō est vnicus act⁹ numero. g̊ habit⁹ ꝯnis non est habitus p̄missarū seu p̄ncipioꝝ. Añs p3. tū q2 p̄misse sunt cāe ꝯnis sicut dicit p̄hus p̄° poste. ⁊ per rōnez p3: q2 vt p3 qōne p̄allegata: ipse p̄misse dm̄ratiōis mētalis: de qua loq̄mur: sunt ipsemet notitie p̄ncipiorū. i. de sic esse sicut sigñant p̄nª. vnde ſm intransitiuam locutionē itelligendū est cū diciť notitie p̄ncipiorū. i. notitie que sunt p̄ncipia: huiusmodi autez notitie sunt cause notitie que est cōclusio. tum q2 non apparet possibile ꝙ aliqua vna propositio mentalis in nobis naturaliter acquisita sit affirmatiua ⁊ negatiua. vniuersalis ⁊ particularis: ⁊ de diuersis p̄dicatis ⁊ subiectis obiectiue. ⁊ hoc maxime hñt illi dicere qui tenēt ꝙ ꝓpositio mētalis cōponiť ex notitijs simplicibus terminoꝝ: vel significatoru3 per terminos: quoniam ſm eos: alie sunt partes vnius premisse: alie alterius ⁊ alie conclusionis: ⁊ per consequens alie ⁊ alie sunt propositiones abinuicem ex illis cōposite. Constat autem ꝙ demonstrationis aliqua est propositio vniuersalis ⁊ aliq̄ particularis. aliq̄n ēt aliqua est ꝓpositio affirmatiua aliq̄ negatiua. Ite3 de diuersis p̄dicatis vel subiectis obiectiue sunt: sicut aliud sigñatum totale est vnius ꝓpōnis demr̄atiōis vocalis: aliud alteri⁹: idē v̓o est sigñatū ꝓpositionis mētalis ⁊ vocalis sibi subordinate vt certum est. patet ergo antecedens. consequentia ꝓbať: quoniam ex p̄cipua demr̄atione vel demr̄ationi-

2ᵐ argᵐ p p̄ª ꝯᵉ

3ᵐ argᵐ p p̄ª ꝯᵉ

2ª ꝯ

2ᵐ

caplo p̄

3ᵐ

4ᵐ

bus similibꝰ si vna nō sufficeret absq̄ aliq̄ alio actu itellectꝰ supaddito: ⁊ per ꝯñs absq̄ aliq̄ actu vno pͦ cadēte sup ꝯnē ⁊ pmissas: cātur hitus de ꝯne. Et sic ḡ hitꝰ ꝯnis nō est hitus pncipiorꝫ. ¶ Ex pdicta rōne pōt ēt pbari ꝙ nullo per se vno numero actu pōt cogsci sic eē sicut enūtiant pmisse ⁊ ꝯ: qm̄ sic vel sic esse seu hꝰ enūtiabilia nō nisi notitijs que sunt enūtiationes pñt cogsci. nulla aūt vna enūtiatione nobis naturalr possibili pñt diuersa enūtiabilia enūtiari. vt cuilꝫ puto satis eē notū. ¶ Cōfirmatur: qꝛ qua rōne tu diceres ꝙ tria enūtiabilia pñt vnica enūtiatiōe mētali enūtiari. aliꝰ diceret ꝙ. 4. aliꝰ ꝙ. 10. ⁊ aliꝰ ꝙ. 100. ⁊ sic de q̄cūq̄ numero. ⁊ sic vnica enūtiatio sufficeret ad qōlibet enūtiabile cogscēdū. ¶ P. Nō apparet cur nō ꝯdictoriorꝫ enūtiabilium possit eē vnica mētalis enūtiatio eque bene sicut enūtiabiliū pmissarū seu per pmissas demrationis: ⁊ ipsam ēt ꝯnē maxime in demratione negatiua: Imo certe h̄ magis videt posse dici: cū ꝯdictoria sint de eisdē pdicatis ⁊ subiectis: nō tñ sic in demōstratiōe. ⁊ per ꝯñs magis per idē signabilia. Si aūt h̄ det: seqt ꝙ eadē ppō mētalis sit simł vera ⁊ falsa: affirmatiua ⁊ negatiua: qō nō apparet alicui: vt puto esse ꝯcedēdū. Ex istis aūt vt pus pbari pōt ꝙ nō est aliquis vnꝰ hitus ꝯnis ⁊ pmissarū. ¶ P. Ipōle est aliquē hīc in mēte demrationē mētalē 2o mō cōpositā. s. ex ppōnibꝰ que sūt notitie: ⁊ nō actualr simł cogscē sic eē sicut ꝯclo signat: ⁊ scire seu scia actualis nō est ipa tota demratio: ḡ est ipsa ꝯ. ḡ actꝰ sciēdi nō cadit sup sic eē sicut signant pnª. Añs pꝫ quātū ad pͣᵐ partē. tū qꝛ demratio est syllus in quē hēdo scimꝰ iuxta diffōnē eiꝰ datā p̄ posteriorꝫ. tū qꝛ alias nō quelibet ppō demratiōis eēt notitia: cuiꝰ oppositū assumit. ¶ Quātū ad 2ᵃᵐ partē pꝫ qm̄ tūc scia eēt ita de pncipijs sicut de ꝯne: Imo plus: qꝛ due ptes demōstratiōis cadūt sup pnª: ⁊ vna sup ꝯnē seu sic eē ⁊c. h̄ aūt est falsum loquēdo de scia ppie: iuxta illud phi. 2. poste. in fine. ꝙ pncipiorꝫ nō vtiq̄ scia erit: ꝯñtia pͣ clara est: qꝛ si ipsa tota demratio nō est scire nec aliq̄ pmissarū nec ambe simł sūt scire vt iam pbatū est. Et posita sola demratiōe in itellectu: est scire in itellectu: vt i añte icludit. alias nō eēt ipōle ⁊c. Relinquit ꝙ ipsa ꝯclusio sit actualis notitia: que est scia seu ipm scire. Sed ꝯstat ꝙ illa notitia que est ꝯclō nō cadit sup sic eē sic signant pmisse: qm̄ nō cadit nisi sup suū signatū: qō nō est sicut signant pmisse sic esse: sicut manifeste pꝫ in ꝯne vocali sibi in signando subordinata. Et sic pꝫ vltima ꝯñtia. ex cuiꝰ ꝯñte pōt vlterius inferri: ꝙ nec vnus hitus est de significatis ꝯnū ⁊ pmissarꝫ. ¶ P. Si det aliqs actꝰ vnus quo cognoscant pnª ⁊ ꝯclusio: aut illo actu cognoscit ꝯclusio pp pnª: vel ecōuerso: aut neutrū ppter alterū: sed vtrūq̄ est eque pͦ. Primū nō pōt esse: qm̄ cū nihil aliud sit h̄ cognosci ppter illud: q̄ꝫ h̄ cognosci: qꝛ cognoscit illud: seu notitiā huiꝰ cāri ex notitia illius: sicut aliquem velle a. ppter b. nō est aliud q̄ꝫ eum velle a. qꝛ vult b. ita ꝙ volitio b. est cā volitionis a. si eodē actu cogscerent pnª ⁊ ꝯclusio. ⁊ ꝯclō pp pnª. ⁊ ꝯ idē actꝰ eēt cā suiipsius: qō nō vꝫ pōle. Nec 2ᵐ dici pōt: qꝛ tūc ponit frustra talis actꝰ. Naꝫ qōlibet pnᵐ pprio actu cogsci pōt. Ad qd igit ponit alius actꝰ cōis quo ēt cognoscat: ⁊ psertim cūꝫ nō pfectius cogscat per illū actū cōem ⁊ ppriū simł q̄ꝫ per ppriū tm̄. ¶ P. Nō eodē actu appetit finis ⁊ id qō est ad finē ppter finē: igit nō eodē actu cogscunt ꝯclusio ⁊ pnª: ⁊ ꝯclusio per pnª: ꝯñs pꝫ per opinātes oppositū. volētes ꝙ sic se hēat notitia pncipij ad notitiā ꝯnis: sic volitio finis ad volitionē eius qō est ad finē. añs suppono p nūc: qꝛ īfra in pͣ distinctione pbabit. ¶ Ultimo quātū ad istā ꝯnē. si esset idē hitus ꝯnis ⁊ pncipiorꝫ: qꝛ nō est potior rō ꝙ vnius ꝯnis habitꝰ sit ēt habitꝰ suorꝫ pncipiorꝫ: q̄ꝫ alteriꝰ habitꝰ sit habitꝰ suorū: ēt sequit ꝙ ois scia erit itellus: ⁊ ꝙ ois scia subalternata erit scia subalternās: loquēdo de subalternatione per sumptionē pnᵒᵉ: hec aūt sunt falsa ⁊ ꝯ phm. Nā 6o ethi. ⁊ 2o poste. ex intentione pbat ꝙ pncipiorꝫ nō est scia: sꝫ itellectꝰ: ⁊ ꝙ itellectꝰ est verior ⁊ certior scia. Et ꝙ itellus seu notitia pnᵒᵖ nō acqrit per demratione: scia vͦo acqrit per demrationē pͦ et poste. nō est dubiū qn velit sciam subalternātē ⁊ subalternatā nō esse vnā: sed diuersas: ꝯñtia pꝫ: qꝛ ois notitia pncipij ⁊ habitꝰ cātus ex ea est itellus. Et ois scia pncipiorꝫ scie subalternate est scia illā sibi subalternās.

3a ꝯ ¶ 3a ꝯ. facilr pbat. pmo gdē: qꝛ aliqñ pncipiorꝫ vnū est per se notū: ⁊ reliquū per viā experiētie ⁊ memorie. iuxta doctrinam phi. 2. poste. ⁊ in pͦhe. meta. Constat aūt ꝙ taliū nō est idē habitꝰ: ⁊ maxime h̄ verū est: si respectu pncipij pmi modi nō sit aliqs hitus gñarꝰ in itellectu sicut volūt multi.

2m ¶ P. Aliqñ vnum est ppō imediata: aliud aūt mediata. ⁊ scita. ḡ taliū nō est vnꝰ hitus. ⁊ pꝫ ꝯñs ex supradictis ad ꝯnē pcedētē.

3m ¶ P. Notitia vnius pncipij pōt stare cū ignorātia alteriꝰ ēt dispōnis: igit nō est vnꝰ hitus vtriusq̄. ꝯñtia pbata est superiꝰ in simili. Añs pꝫ tā vbi vnū pnᵐ est per se notū ⁊ aliud nō: sed est ppō scibilis. q̄ꝫ ēt vbi vnū est per se notum ⁊ aliud nō: Imo per viā sensus ⁊ memorie vel vtraq̄ 2o mō. pōle est enīꝫ ꝙ qs nō habuerit experiētias singulariū sufficiētes ad sumendū vleꝫ acceptionē que est pnᵐ artis ⁊ scie: ac per h̄ illud pnᵐ nō sit sibi notū: quinimo cū h̄ pōt estimare de opposito. ⁊ tñ reliquū pnᵐ sit per se notū vel per moduꝫ pdictū vel ex terminis.

4m ¶ P. Significata pncipiorꝫ sūt alia ⁊ alia vt vnū nō cognoscat per aliud. ḡ eorūꝫ nō est vnus habitus ⁊ loquor de pncipijs pmis que sunt ppositiones imediate: añs notū est. ꝯñtia pbat: qꝛ distinctorꝫ subiectorꝫ spē: quorꝫ neutrū per alterū cognoscit: nō est idē habitus numero. alias q̄rūcūq̄ distinctarū ꝯnum ⁊ disperatarū posset quis dicere ꝙ sit vnus habitꝰ numero. per hoc ēt pōt pbari ꝙ nō sit vna notitia amborꝫ pncipiorꝫ demonstrationis: qꝛ sunt obiecta cognoscibilia specie distincta: ⁊ neutrū per aliud cognoscit. ¶ Iteruꝫ qꝛ aliqñ pncipiorꝫ alterū est affirmatiuū: ⁊ reliquū negatiuū: alterū vle ⁊ reliquum particulare: ḡ nō est eorꝫ vna notitia numero: ꝯñs pbata est.

ꝯ dicta ¶ Sed cōtra istas duas ꝯnes vltimas ⁊ quedā dicta in pbationibꝰ earū arguūt aliq tenētes oppositū. pmo sic. Respectu quorūcūq̄ pōt eē vnus actꝰ: pōt esse vnus habitus: sed respectu pncipiorum ⁊ ꝯnis pōt eē vnus actus: qꝛ nō plus repugnat syllo cōposito ex multis ppositionibus intelligi vno actu q̄ꝫ propositioni composite ex multis terminis: sed propositio itelligitur vno actu: igitur ⁊c. Maior pbat: qꝛ eque necessario pexigit actus sciendi conclusionem notitiam premissarū: sicut actus cognoscendi ppositionē notitiaꝫ terminorꝫ seu eorꝫ que per terminos significant.

Ochā. q. 8. plogi Adam i lectura lugdun. q. 7. plogi. art. 2

2m ¶ Secūdo sapiētia est vnus habitus ⁊ illa est respectu ꝯnum ⁊ pmissarū: igit. añs pꝫ per phm 6o ethi. maᵐ inquit: qm̄ certissima sciarꝫ erit sapientia: opꝫ ḡ sapiētē nō solū que ex pncipijs scie: sed ⁊ circa pnª verū dicere: q̄re vtriq̄ erit sapientia intellectꝰ ⁊ scia. ꝯñtia est nō. ¶ Ex ista auctoritate pꝫ: ꝙ sapientia est respectu pncipiorꝫ ⁊ ꝯnū: ⁊ ꝙ est scia ⁊ itellectꝰ sed nō est realr ⁊ formalr scia ⁊ itellectus: qꝛ tūc nō eēt habitus distinctꝰ ab eis: ḡ est scia ⁊ itellectꝰ equiualēter: qꝛ est respectu illorꝫ quorꝫ scia est ⁊ intellectus.

cap. 8.

3m Adam. ¶ Tertio sic. esse sicut significat per ꝯnem dependet a sic esse sicut significatur per premissas in essendo. igitur ⁊ in cognoscibile essendo. Nam vnumquodq̄ sicut se habet ad entitatem: ita se habet ad veritatem

4m
τ ſcibilitatē z° metaphyſice. ¶ 4° ipoſſe eſt euidēter cognoſci ɔ̄nē ex h̄ p̄ciſe: ꝙ itell's ferẽ abſolute ſup ɔ̄nē: igr̄ ſi nunꝗ̄ euidēter coḡſcaẽ maxime euidētia itrinſeca: h̄ erit in coḡſcēdo τ appꝛhēdēdo eā in ordine ad p̄miſſas. i. ſigñata per eas.
5m
¶ 5° ſcire eſt aliqs act⁹ vnus quo informāte aīam quocūqȝ alio circūſcripto ɔ̄dictio eſt nō ſcire: ſȝ nullus talis act⁹ eſt: niſi cadat tā ſup ſigñata ɔ̄nis ꝗ̄ p̄miſſarū: aĩr. n. nō eēt euidēs aīe ſic eē ſicut per ɔ̄neȝ ſignificaẽ: igiẽ.
6m
¶ 6° ſicē ſe hȝ finis ad ea que ſūt ad finē ad bonitatē τ appetitū: ita ſe hñt p̄n^m τ ɔ̄ ad vitatē. i. coḡſcibilitatē τ itellectū: pȝ z° phicoꝝ: ſȝ finis hȝ bonitatē a ſe ſup quā ferẽ appetit⁹: ea võ que ſūt ad finē hñt bonitatē ex fine: τ appetit⁹ nō ferẽ ſup ea niſi ꝗ̄ten⁹ ferẽ ſup finē. Aliogn ſi feraẽ per ſe habebūt rōnē finis: vt pȝ ex p̄ ethi. igiẽ nec itellect⁹ ferẽ ſup ɔ̄nē niſi ꝗ̄ten⁹ ſup p̄n^m ferebaẽ.

Aar⁹. q. 4. plo. arti. p̄ z° phy. T. c. 31. caplo. p̄

7m
¶ 7° ſi itellus feraẽ ſup ɔ̄nē ſm ſe: aut coḡſcit eaȝ ex nā terminoꝝ ɔ̄nis: aut ex copulatiōe eoꝝ: aut ex pondē nāe ſue: nō p̄^m: qꝛ tunc ɔ̄ eēt p̄n^m: nec z^m: qꝛ nō coḡſciẽ niſi ex terminis copulatio illa. Nec 3^m: tum qꝛ moneẽ ab obecto (τ iõ vel termini vel copula vel aliqd aliud monebit itellectū ad iudicādū: ꝙ h̄ ſit veꝝ) tū qꝛ nec ad coḡſcēdū vitatē p̄ncipÿ moueẽ ex pondē potētie: niſi ex terminis determineẽ. Nō ḡ itell's coḡſcēs ɔ̄nē ferẽ ſup eā ſm ſe: ſȝ ferẽ ſup eā ꝗ̄ten⁹ ſil' ferẽ ſup p̄n^m. ¶ Cōfirmaẽ: qꝛ ſcire aliqd nō eſt niſi cognoſcē: ꝙ h̄ eſt pp h̄: vñ a coḡſcēte ɔ̄ſuetū eſt queri: vñ nouit ꝙ ſic eſt: vt inuaẽ: ꝙ ſcire nō eſt: niſi ex cā coḡſcē. iuxta illō phi p̄mi poſte. Scire vnūqōqȝ opinamur cū cām coḡſcim⁹: τ qm̄ illius eſt cā τc̄.

8m
¶ 8° ſi nō eadē numero itellectio que cadit ſup v̄itateȝ ɔ̄nis caderet ſup vitatē p̄ncipÿ: tūc inueniret itell's per ſe veritatē in illa: qꝛ ipoſſe eſt intellectionē ad aliqd terminari p̄ciſe: gn ſit in illo veritas p̄ciſe: ſȝ in ɔ̄ne nō eſt veritas per ſe τ ꝓꝑe ſeu p̄ciſe: ſȝ vt eſt iūcta veritati p̄ncipÿ: ſicē bonitas τ appetibilitas nō eſt in potione amara: niſi ꝗ̄ten⁹ copulaẽ cū ſanitate per modū iducētis eā: ḡ nō aliꝗ̄ actu ferẽ itell's in vitatē ɔ̄nis: gn eodē feraẽ in vitateȝ p̄ncipÿ.

9m
¶ 9° ille act⁹ ꝗ̄ coḡſciẽ: ꝙ h̄ eſt pp h̄: vel ꝙ h̄ eſt cā ꝙ ſit h̄: trāſit ſil' ſup vtrūqȝ. ſ. ſup illud qō eſt cā τ ſup illud cui⁹ cā eſt: ſȝ act⁹ ꝗ eſt ſcire eſt noſſe: ꝙ h̄ eſt pp h̄: τ ꝙ h̄ ſit cā ꝙ ſit h̄: vt pȝ per diffōnē de ſcire p̄ poſterioꝝ: τ phicoꝝ. Et pȝ ēt ꝙ noſſe: ꝙ h̄ eſt ſimplr̄ τ ex ſe: nō eſt ſcire: ſȝ p̄n^m itelligē: igiẽ act⁹ ſciēdi ſil' trāſit ſup veritatē p̄ncipÿ τ ɔ̄nis.

T. cō. p̄.

10m
¶ 10° h̄ eſt ſcire in itellectu: qō eſt eligere in volūtate: ſicē itelligē p̄n^m in itellectu: h̄ eſt ꝙ velle finē in appetitu: pȝ h̄ z° phy. ſȝ act⁹ electionis ſimplex τ vn⁹ cadit ſup illud: qō eſt ad finē pp finē τ ſup vtrūqȝ ſimul: igiẽ τ ſcire cadit ſiml' ſup vtrāqȝ vitatē. ſ. p̄ncipÿ τ ɔ̄nis.

T. c. 13.

Ad p̄m
¶ Ad p̄^m dico: ꝙ ɔ̄ τ p̄n^m ſeu ſic eē ſicē ſigñat ɔ̄ τ ſicē ſignificāt p̄n^m itelligi vno actu pōt itelligi duplr̄: vno mō ꝙ itelligantẽ illo actu nō iudiciario nec enūtiatiuo ſeu ꝙ nō ſit affirmatio τ negatio in itellectu: ſȝ tm̄ itelligētia ſimplr̄. Alio mō ꝙ vno actu iudiciario ꝗ eſt affirmatio vl' negatio. Cū igiẽ aſſumiẽ: ꝙ re^m ɔ̄nū τ p̄miſſaꝝ pōt eē vnus act⁹: ſi itelligaẽ p̄ mō nō facit ad ꝓpoſitū: eſto ꝙ iſtō cōcederẽ. Nā act⁹ ſciēdi nō eſt talis act⁹: ſȝ eſt act⁹ iudiciari⁹ τ enūtiatiu⁹: ſeu poti⁹ enūtiatio. ſciẽ. n. eo ꝙ h̄ eſt h̄. v. g. ꝙ anguli triāguli ſunt eq̄les τc̄. Si võ intelligaẽ z° mō: nego illā τ ɔ̄ñr maiorē que aſſumiẽ in ꝓbatiōe hui⁹ ſ. ꝙ nō plus repugnat ſyl'lo τc̄. Et cū ꝓbaẽ: qꝛ eque nec̄io p̄exigit τc̄. Dico ꝙ ꝓbatio nulla eſt: qm̄ nō ſeqē: notitia ɔ̄nis eque nec̄io p̄exigit notitiā p̄miſſaꝝ: ſicē notitia p̄ncipÿ notitiā terminoꝝ: igiẽ ſicē eadē notitia ꝗ̄ coḡſciẽ p̄n^m coḡſcuntẽ termini: ſic ea notitia qua coḡſciẽ ɔ̄ coḡſcuntẽ premiſſe. Et rō eſt qm̄ vltra talē p̄exigentiā alia cā eſt ex pte p̄ncipÿ que eſt potioꝛ imo p̄ciſa τ totalis ei⁹ qō di. ſ. qꝛ termini ſeu ſigñata terminoꝝ claudunẽ iſra per ſe ſignificatū p̄ncipÿ: τ iõ notitia p̄ncipÿ ſeu que eſt p̄n^m cadens ſup ſuū ſigñatū totale nec̄io cadit ſup ſigñata terminoꝝ: que ſūt ptes ei⁹: nō ſic aūt eſt de ɔ̄ne: qm̄ ſigñata totalia p̄n^{oꝝ} nō claudunẽ iſra per ſe ſigñatū ɔ̄nis. ¶ Cōfirmaẽ ſolō ex dictis arguentis: vult. n. ipſe ꝙ aliq̄ ꝓpō demrabilis eſt coḡſcibilis experiētia: ponaẽ igiẽ ꝙ aliq̄ ſic coḡſcaẽ: ɔ̄ſtat ꝙ illa notitia cadet p̄ciſe ſup ſic eē: ſic illa ꝓpō ſigñat: τ nō ſup ſic eē ſicē ſigñant aliq̄ p̄n^a ex qb⁹ poſſet demrari: nunꝗ̄ aūt notitia p̄ncipÿ cadere pōt ſup ſigñatū ſuuȝ gn cadat ſup ſigñata terminoꝝ. nō eſt igiẽ ſimile. ¶ ꝓ. Nullā apparētiā veritatis hȝ: ꝙ ſi vnū verū τ ptes ſue p̄nt appꝛhendi vno actu ēt diuerſa v̄a: quoꝝ neutrū eſt ɔ̄s alteri⁹ poſſint appꝛhēdi vno actu: nec ēt apparētiā hȝ ꝙ ſi vnus act⁹ pōt eē affirmatio ſigñans vnū veꝝ: ꝙ vn⁹ ēt act⁹ poſſit eē affirmatio τ negatio ſigñans duo vera: nā p̄^m vtiqȝ poſſe eſt: z^m aūt in nobis ſimplr̄ eſt ipoſſe per nāȝ: τ tm̄ h̄ z^m dari opȝ ſm ſic arguētē vt ſupra eſt oſtēſum. Qō ēt aſſumiẽ: ꝙ notitia ɔ̄nis nec̄io p̄exigit notitiā p̄miſſarū. vtrū ſit verū τ in quo ſenſu nō curo ꝓ nūc: qꝛ nō eſt op⁹ ad ſoluēdū argumētū ſm tm̄ doctorē ꝗ p̄° fecit rōnē illā: h̄ negādū eſſet: ſicē pȝ per illud qō dcm̄ eſt de ꝓpōne demrabili cognoſcibili per experiētiā: verūtñ ipſe ponit minorē ſuā ſine ꝓbatione. Et ali⁹ ſequēs eū addit ꝓbationē: ꝗ tm̄ nō ɔ̄cordat cū eo in dicto eodeȝ.

Ad z^m
¶ Ad z^m dico p̄: ꝙ rō illa ꝓcedit ɔ̄ tenentes ɔ̄nē ad quā ꝓbādā adduciẽ: ſaltē ɔ̄tra duos: quoꝝ vltimo poſite ſūt rōnes. Nā vterqȝ vult: ꝙ ois actus ſciēdi cōſtāter cadat ſup ɔ̄nē τ p̄n^m: τ per ɔ̄ñs ois ſcia eſt ſapia: qō ipſi nō itendunt: neqȝ phs. Tñ m° ad rōnē negādo añs. ſi itelligaẽ. ꝙ ſi vnus hitus numero nō icludēs hitus diſtinctos ſm ſpēm. Eſt aūt ſapia vn⁹ hitus totalis icludēs tā itellectū ꝗ̄ ſciam ab vtroqȝ differēs: ſicut totū a pte vt ibidē vult Euſtratius. Et diciẽ vnus illo mō quo tota metaphyſica (que forte ſola ſm phm ꝓprie ſapia di) eſt vna ſcia: de quo mō videbiẽ in articulo ſequēti.

Ad 3^m
¶ Ad 3^m dōm ꝙ nō ꝓbat ꝓpoſitū: ſed ſi qd ꝓbat: ꝓbat ſolū: ꝙ notitiaȝ ɔ̄nis ſeu de ſic eſſe τc̄. depēdet ex notitia p̄ncipioꝝ ad eūdem ſenſum: ex h̄ aūt nō ſequiẽ: ꝙ ſit eadē notitia qua cognoſciẽ ɔ̄cluſio τ p̄n^m. ¶ ꝓ. Alius apparet defect⁹ rōnis: qm̄ ſimili mō ꝓbareẽ ꝙ nullus effect⁹ pōt cognoſci niſi cognoſcereẽ cā ei⁹ a qua depēdet: ac per hoc niſi cognoſcereẽ de⁹: τ qō plus eſt: niſi eadē notitia numero cognoſcereẽ: qō patēter eſt falſum. Qō etiā ex phō allegaẽ nō eſt ad ꝓpoſitū. Nā phus nō itēdit ponere ſimilitudinē iter vnā τ aliā ſm depēdētiā vnius ad alterā ieſſe: τ depēdētiaȝ etiā in cognoſci: vt vȝ. ſicut hec ſine illa eſſe nō pōt: ita niſi per illā cognoſci nō poſſit. Sed itendit cōparare rem ad ſuā veritatē ſm permanētiā τ varietatē ſeu neceſſitatē τ ɔ̄tingētiā: vt vȝ. ſi eſt res in ſe permanēs τ inuariabilis in eſſe: ei⁹ veritas eſt inuariabilis: τ qō cognoſciẽ de ipſa eſt inuariabiliter verū: τ tāto plus vel min⁹: quāto in eſſe fuerit plus vel minus: τ iõ inquit phus qua propter ſemper exiſtētium p̄ncipia ſemꝑ eſſe veriſſima neceſſe eſt. Nō enim quandoqȝ vera: ſed ſupple ſemper. Et ratio eſt: qꝛ nō quādoqȝ ſunt τ quādoqȝ nō ſunt: ſed ſunt ſemper. Et ſtatim cōcludit quare vnūquodqȝ ſicut ſe habet vt ita ſit τ ad veritatē. i. inquit Cōmentatoꝛ ꝙ quāto magis fuerit perfectū in eſſe tanto magis erit perfectum in eſſendo verū. Et ſic patet: ꝙ auctoritas cui innitiẽ ratio illa: nō eſt ad ꝓpoſitū ſuuȝ.

z. meta. t. cō. 4.

com̄. 4.

Ad 4^m
¶ Ad 4^m dico ꝙ añs pōt intelligi dupliciter: vno mō ꝙ ipoſſibile eſt concluſionem euidēter cognoſci ex hoc p̄cipue: ꝙ itellectus ferẽ abſolute ſuper cōcluſionē: excludendo. ſ. eius latiōnem preſenteȝ τ preteritā ſuper p̄ncipia. Et in hoc ſenſu

loquēdo de po⁹ nāli ⁊ dc notitia que ꝓpꝛe dꝛ ſcia: qḋ dico ꝓpter notitiā experimētalē. Si tñ hēri poſſit de aliq̄ ꝯne ſcibili pōt ꝯcedi añs. ⁊ negāda eſt ꝯñtia. Alio mō pōt itelligi ꝙ ex h ꝑcipue ⁊c. i. eo actu q̄ ꝑciſe fert̄ ſup ꝯnē: ⁊ ſic eſt negādū añs. ❡ Ad 5ᵐ ꝯcḋ ſit de maioꝛe. Nā apḋ multoꝝ eſt dubiū vtꝝ aliq̄ notitia creata habita vel hūi poſs nālr ſic eſſentialr ſit notitia: ꝙ nō poſſit ēt exñs in aīa nō eē notitia. Eūdo tñ ad vim argumēti. Dico ꝙ aliq̄s act⁹ ꝑciſe cadēs ſup ſic eē ſicut ſignat ꝯ eſt talis ꝙ oī alio actu circūſcripto ipſo in aīa poſito hñs ipm̄ ſcit. Et ſi act⁹ ſciēdi nō poſſit eē in aīa gn ſit notitia: dico ꝙ iſte act⁹ ꝑciſe cadēs ſup ꝯnem eſt talis: ꝙ eo poſito in aīa oī alio actu circūſcripto: ꝯdictio eſt nō ſcire. Et ſic pꝫ ꝙ minoꝛ rōnis eſt negāda. ❡ Ad 6ᵐ ꝯceſſa ſilitudine ad bonū itellectū: argᵐ nō ꝓbat ꝓpoſitū: qꝛ quāuis illud qḋ ad finē eſt: nō appetat̄ niſi ꝑꝑ ſinē: nō tñ eodēz appetitu ap-petit̄ vtrūqꝫ: ſꝫ appetit⁹ finis cā eſt appetit⁹ illius qḋ eſt ad finē. vñ ⁊ h ipm̄ eſt aliquid appeti ꝑꝑ aliud: qḋ eſt ap-peti: qꝛ appetit̄ aliud ⁊ ꝙ appetitionē illi⁹ eē cāꝫ appeti-tiōis iſti⁹. ſic in ꝓpoſito. Et ſi ꝯ ſit nō ꝑꝑ ꝑnᵐ: nō tñ eadē eſt notitia vtriuſqꝫ: ſꝫ notitia ꝑncipꝭ eſt cā notitie ꝯnis: ex q̄ ſeq̄t̄ oppᵐ. vꝫ ꝙ nō ſit eadē notitia vtriuſqꝫ. ❡ Ad 7ᵐ dico: ꝙ ex nullo illoꝝ: ſꝫ ex notitia ꝑnꝶ cālr hēt notitiā de ꝯne: ſiue aūt ſil' hēat has notitias: ſiue nō: nō eſt tñ ꝑnꝶ ⁊ ꝯnis vna notitia. Ad ꝯfirmationē dōm eſt: ꝙ aliḋ eſt dictu: ſcire eſt cogſcē h ꝑꝑ h. Aliud eſt dictu ſcire eſt cogſcē ꝙ h eſt ꝑꝑ h. Primū. n. vlr verū eſt. Nā ſcire ac-cipiēdo ꝓpꝛie oē ſcire eſt cognitio ꝯnis ad ſenſuꝫ ſuperi⁹ datū cāta ex notitijs ꝑoꝛib⁹. Et iō qḋlibet ſcire eſt cogno-ſcere h: vel cognitio hui⁹ ꝑꝑ h. i. ꝑꝑ ꝑoꝛes notitias ex q̄-bus cātur. ❡ Scḋm aūt nō vlr eſt verū: tū qꝛ ille q ſcit aliq̄d ꝑciſe a ꝑoꝛi nō cogſcit: ꝙ h eſt ꝑꝑ h. Tū ēt: qꝛ nec oīs q ſcit a ꝑoꝛi ⁊ ꝑ cāꝫ: ſcit vl' cogſcit ꝙ h ē ꝑꝑ h. ❡ Vñ demrans ꝙ luna eſt eclipſabilis ſic: oē recipiēs lumē ab alio iter qḋ ⁊ ipm̄ pōt iterponi corp⁹ opacū eſt eclipſabi-le: luna eſt hm̄. g̊ ⁊c. q̄uis a ꝑoꝛi ⁊ ꝑ cām̄ cogſcat ꝙ luna ē eclipſabilis: nō tñ ꝑ illā demrationē vel ſciaꝫ ab ipa cā-tā cogſcit ꝙ luna eſt eclipſabilis ꝑꝑ illā cām̄. vꝫ ꝙ iter eā ⁊ ſolē pōt opacū iterponi: h. n. enūtiabile. ſ. luna ē ecli-pſabilis: qꝛ recipit lumē a ſole: ⁊ iter eā ⁊ ſolē pōt opacū iterponi. eſt aliud ab iſto. luna eſt eclipſabilis. ⁊ pōt hec 2ᵃ cogſci nō cognita ꝑᵃ. ❡ P. Si ꝑᵐ ꝯtigat ſcire ꝑ demra-tionē ſcia ei⁹ nō cadit obiectiue ſup ei⁹ ꝑnᵐ: ſꝫ ꝑciſe ſup eā. ❡ Ex his pꝫ: ꝙ illa ꝯfirmatio falſū aſſumit. ❡ Ad ꝓba-tionē dōm: ꝙ phs in vbis illis nō loq̄t̄ de aliq̄ vno ſcire tñ: ſꝫ de mltis ſcire ſil' q̄b⁹ oīb⁹ res ꝑfectiſſime ſcit̄: ⁊ cog-ſcit̄. ❡ Vñ ſcire de q̄ loq̄t̄ aggregat in ſe ſciam: qꝛ eſt: ⁊ ſciaꝫ ꝑꝑ q̄d eſt: que vtiqꝫ alie ſūt abiuicē: ſicut eſt qḋ: qꝛ ē: alia a qōne ꝑꝑ q̄d eſt: vt pꝫ 2ᵒ poſt. in ꝑnᵒ. Et certe ad ꝑfe-ctā notitiā rei nō ſufficit ſcire: qꝛ eſt talis vel talis: ſꝫ req-rit̄: vt ēt ſciat̄ ꝑꝑ q̄d ⁊ ꝑꝑ quā cāꝫ eſt talis. Nos aūt loq̄-mur de vno ſcire de q̄ ipe ſtatī loquēs diffinit ipꝫ: dicēs. Scire eſt ꝑ demrationē itelligē. ⁊ h cōe eſt cuilꝫ ſcire ꝓ-pꝛie dicto. ❡ Ad 8ᵐ nego minoꝛē: ſiue. n. vitas ꝯnis ſit iun-cta vitati ꝑncipꝭ ſiue nō: ipa tñ eſt ꝑciſe alia ⁊ diſticta a vitate ꝑncipꝭ. Et ſilr eſt alia bonitas finis. v̇. g. ſanitatis: ⁊ alia ei⁹ qḋ eſt ad finē vtpote potiōis amare. Dꝛ. n. bona potio: qꝛ eſt cātiua ſanitatis: ſm̄ quā rōnē nō dꝛ ſanitas bona. ❡ Ad 9ᵐ pꝫ: q̄d ſit dōm ex dictis in ſolōne ꝯfirma-tiōis ſeptimi argumēti. Ad illḋ aūt qḋ ſpālr addit̄ illi. ſ. ꝙ noſſe ꝙ h eſt ſimplr ⁊ ex ſe nō eſt ſcire. dico ꝙ ſi illud velit itelligi: ꝙ nō oē noſce ꝙ h eſt: eſt ſcire: ꝯcedo: ſꝫ ꝑꝑ h nihil ad ꝓpoᵐ. Si v̇o velit itelligi: ꝙ nullū noſſe ꝙ h eſt: eſt ſcire: ne⁹: imo falſuꝫ eſt. Nam tale noſſe qḋ nō eſt ꝑᵐ ſꝫ ꝑ ꝑoꝛa noſſe ſeu ꝑoꝛes notitias q̄les ad demrationē

Ad 6ᵐ

Ad 7ᵐ

Ad 8ᵐ

Ad 9ᵐ

reqrunt̄ cātū vtiqꝫ eſt de ſcire. ❡ Ad 10ᵐ dico ꝙ minoꝛ ē falſa: ſicut ſupra dcm̄ eſt: ⁊ iſra ꝓbabit̄. Nūc reſtat vidē ad rōnes alteri⁹ opinionis in ꝑnᵒ hui⁹ articli poſitas. ❡ Ad ꝑ²ᵐ: dico ꝑ ꝙ dādo ſibi q̄tucūqꝫ pōt ſibi dari ſm̄ ſuā foꝛ-mā nō ꝯcludit̄ ſuū ꝓpoᵐ. ſ. ꝙ vn⁹ hit⁹ ſit oīum taliū. v̇. g. geometraᵐ ⁊ metaᵐ ꝯnū aut ſilr oīuꝫ q̄rūlꝫ aliaꝝ vnius gn̄is. rō eſt: qꝛ nō quelꝫ ꝯ eiuſdē gn̄is ſcie eſt ꝑnᵐ reᵘ alte-rius vel eꝯ. ❡ 2ᵒ dico: ꝙ vꝛ mihi ꝯñs rōnabilr poſſe ꝯce-di qꝛ q̄uis añ gnōnē habit⁹ nō poſſit nālr hꝛi notitia ꝯ-nis niſi per actuales notitias ꝑnꝶ: eoꝝ. ſ. ex q̄b⁹ imedia-te deducit̄ gn tñ gn̄ato hitu: q̄s illo mediāte poſſit elicē notitiā ꝯnis: nō eliciēdo notitiā ꝑmiſſarū nō video: ⁊ tñ ēt tūc ꝯ dicet̄ cogſci nō ex ſe: ſꝫ ꝑ ꝑnᵃ añcedēter. ſ. ⁊ cālr: ſꝫ mediate: qm̄ ex notitijs ꝑnꝶ cauſate ſunt notitie ꝯnis vel notitia: ex q̄ vel q̄b⁹ gn̄it⁹ eſt habit⁹: g ſimiliū noti-tiaꝝ poſſit eſſe ꝑnᵐ ⁊ ſm̄ h pꝫ ꝙ argumētū nō ꝯcludit ꝙ ꝯnis ⁊ ꝑnꝶ ſit vn⁹ habit⁹. ❡ 3ᵒ qui ꝯñs nollet ꝯcedē pōt negare ꝯñtiā: qꝛ diceret̄ ꝙ qñcūqꝫ ꝯ cognoſcit̄ per actū mediāte hitu ſuo circa ipſaꝫ elicito ſiml' cogſcit ꝑnᵐ per aliū actū mediāte habitu ꝑncipꝭ circa ipm̄ elicitū. Eſto igit̄ ꝙ nō poſſit itēdi habit⁹ ꝯnis ſine itēſione habit⁹ ꝑn-cipꝭ: nō tñ ſeq̄t̄ ꝙ ſit idē habitus numero hui⁹ ⁊ illi⁹: ſicut nec eadē eſt notitia. ❡ 4ᵒ dico: ꝙ nō ſolū poſt habitū: ſꝫ ⁊ ante pōt cogſci ꝯcluſio. eſto ꝙ tūc actualr nō cogſcant̄ oīa ꝑnᵃ ei⁹ mediata ⁊ imediata vſqꝫ ad ꝑma: aliās nunq̄ poſſet nālr acq̄ri notitia ꝯnis tertie: vel. 15ᵉ. aut alterius: multis alijs ꝑſuppoſitis: cū nō ſit poīe ſiml tot notitias nālr hꝛe: vt experiētia manifeſtat: vñ vꝛ mihi: ꝙ ſicut il-la ꝑma noti⁹ ⁊ ꝓpō que eſt maioꝛ demrātiōis mētalis ⁊ alia ēt ꝑᵃ ꝓpō que eſt minoꝛ cauſant notitiā tertiaꝫ que eſt ꝯcluſio: ⁊ ꝓpō nō ꝑma: ſic iſta notitia tertia remanēs in itellectu vel cū q̄daꝫ alia notitia ꝑma: vel ēt nō ꝑma. Si tñ ambe ſint ꝑmiſſe eiuſdē demrationis cāñt aliam tertiā: ēt ſi ille due ꝑme ex q̄b⁹ ꝑma ꝯcluſio cāta fuit de-ſierit eſſe. rurſus ⁊ iſta tertia cū q̄dā alia cauſat aliam: ⁊ ſic vltra: nec oꝫ imo nec eſt nālr poīe: ꝙ cuiuſlibet ꝯnis oīa ꝑnᵃ ſiml' actu cognoſcant̄. Et per ꝯñs nec ꝙ eoꝝ ha-bitus ſiml itendant̄. per qḋ ēt pꝫ: ꝙ rō illa nō ſufficiēter ꝓbat ꝙ ꝯnis ⁊ oīum ꝑnꝶ ſuoꝝ ſit vn⁹ habit⁹ nuō: ſicut in-tendit opinio. ❡ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝯnē que ſeq̄t̄: ꝙ. ſ. hitus itellectualis eſt vn⁹ nuō: nō tñ ex h ſeq̄t̄ ꝙ diuerſaꝝ ꝯ-nū aut ꝯnis ⁊ ꝑnꝶ ſit vn⁹ hitus nuō: qꝛ nec ſūt ēt eiuſdē ſpēi. vñ ſicut hitus coꝛpalis vni⁹ ſpēi ſpālīſſime eſt vna foꝛma nuō in vno ſubꝫcto. Nō aūt oēs habit⁹ coꝛpoꝛales eiuſdē gn̄is exñtes in eodē ſubꝫcto ſunt vn⁹ habit⁹ nuō: niſi per accñs rōne vni⁹ ſubꝫcti. vñ albedo ⁊ dulcedo nō ſūt per ſe vn⁹ hitus nuō: ⁊ ſic ēt hitus affectiu⁹ vel moꝛa-lis vnus ſpē exñs in eodē ſubꝫcto eſt vnus nuō: nō tñ oēs hit⁹ moꝛales eiuſdē gn̄is exñtes in eodē ſubꝫcto ſūt per ſe vn⁹ hitus nuō: imo ēt nec iuſtitia cōmutatiua ⁊ iuſti-tia diſtributiua que ſub ꝓpinq̄oꝛi gn̄e hitus ꝯtinent̄ ſūt vn⁹ hitus nuō: nec ēt tēperātia circa paſſiones guſt⁹ ⁊ tē-perātia circa paſſiōes tact⁹ ſūt vn⁹ hit⁹ nuō. Et vlr nulli hitus inclināntes ad act⁹ diſſimiles ⁊ nō eiuſdē rōnis (q̄-tūcūqꝫ ſint in eodē ſubꝫcto) ſunt per ſe vnus hitus nuō: ſicut inq̄ eſt in pecō. ſic ēt eſt de habitib⁹ itellectualib⁹. Nam quilibet habit⁹ vnius ſpeciei ſpecialiſſime vnius ſubiecti eſt vn⁹ numero: nō minus q̄ habit⁹ coꝛpoꝛalis vel habitus moꝛalis: ſed habit⁹ diuerſarū ſpecierū (qua-les ſūt hitus diuerſaꝝ ꝯnū ⁊ hitus ꝯnis ⁊ hitus ꝑncipio-rum.) nō ſunt per ſe vnus hitus numero: de qua vnitate numerali hitus nūc eſt ſermo. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſi quecū-qꝫ foꝛme que nō ſūt per ſe vna foꝛma nūero dicant̄ vnū vel vna per aggregationē tñ ꝯcedo ꝑmā parteꝫ ꝯñtis: ⁊ etiā ſecūdā ſi itelligat̄ ꝑciſe de vnitate numerali. vnde

Ad 10ᵐ

ad rōes henrici ſupidu-ctas

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

nec metaph. ꝛ geome⁹ sunt vna forma numero: nec oēs partiales geometrie sūt vns per se geometria vel vn⁹ habit⁹ aut vna forma numero tñ. Uerūtñ vna partialis geometria cū alia magis ꝯuenit: ꝙ cū metaph. q꞉ in inferiori ꝛ gñe ꝓpingori. Sicut ēt vna tēperātia magis ꝯuenit cū alia alterius spēi: ꝙ ꝯueniat cū liberalitate vel iustitia: nec tñ (vt dcm̄ est) sūt vnus hitus numero.

4ᵐ ❡ Ad 4ᵐ ꝯcedo añs ꝛ similr ꝯñam ꝛ ꝯñs: q꞉ est idefinitū. Sꝫ ex h nō ꝯcludit ꝓpositū: tū q꞉ nō oēs ꝯnes vel scie eiusdem generis (vbi gr̄a geometrie) sunt adinuicē eētialiter ordinate: gnimo alique sunt nullatenus inuicē depēdentes: vt superius dcm̄ est. ꝛ per ꝯñs saltē de talib⁹ nō ꝓbaret arg^m: qd̄ intēdit arguēs ꝓbare. Tū q꞉ ēt esto ꝙ īter eētialiter ordinatas sit dare p̄mā: videlicet illā ad quā stat vltima resolutio: nō sequit̄ ꝙ oēs ille eētialr ordinate sint vna: siue ītelligat̄ de ꝯnib⁹ siue de sciētijs seu habitib⁹: qd̄ esset ꝓbanduꝫ. Sed sequit̄ ꝙ illa p̄ᵃ est vna. qd̄ ꝯcedo: imo argumentuꝫ magis arguit oppositū: qm̄ quecūqꝫ sunt eētialiter ordinata: sūt realiter numero distincta ꝛ specie.

Ad 5ᵐ ❡ Ad 5ᵐ nego maiorē. Nā vna potentia numero pōt habere actus diuersarū rationū ꝛ circa diuersa obiecta specifice. habit⁹ aūt vnus specie ꝛ numero nō habet actus taliter diuersos neqꝫ obiecta.

2ᵘˢ arti. Quantum ad 2ᵐ articulū: qualiter plurīū ꝯnū sit scia vna vel habitus vnus: ꝛ quarū sic: ꝛ quarū nō. Pono ꝯnes tres. ❡ Prima est ꝙ si ꝯnū que dicunt̄ ad vnā sciam ꝑtinere subiecta sunt vnū gñe subalterno ꝛ oium illarū multitudo dr̄ vna scia vnitate generis subalterni. 2ᵃ ꝙ taliter sunt vna scia ille sole spāles ꝛ partiales scie: qualr est idem genus per se subiecti. 3ᵃ ꝙ nō gcūqꝫ habit⁹ habēt idē genus per se subiecti sunt vnus tali vnitate. Sed gcūqꝫ hn̄t idē genus subiecti ꝛ ex eisdeꝫ gñe p̄mis p̄ncipijs ꝓcedūt sunt sic: seu tali vnitate generis vnus.

p̄ᵃ ꝯ ❡ Primā ꝯnē ꝓbo. aut taliū scientiaꝝ vnitas est numeralis: aut specifica spālissime: aut est vnitas tñ generis gñalissimi: vel ea aliqua alia minor: aut est vnitas generis subalterni: non aūt est vnitas numeralis: vt ꝓbatum est articulo p̄cedēti: nec vnitas spēi spālissime. Nā obiectoꝝ scibiliū alterius ꝛ alterius rōnis scie sūt alterius ꝛ alterius rōnis: ꝛ nō solū hec: sed eiusdē obiecti scibilis scia a p̄ori ꝛ scia a posteriori sunt diuersarū rōnuꝫ: vt pꝫ ex p̄cedēti qōne.

2ᵐ ❡ P̄. Magis ꝯuenit scia quā hēt Sortes de a. per aliq̄ p̄n^a cū scia quacūqꝫ quā hēt Plato de a. ēt per eadeꝫ p̄n^a specie. ꝙ scia quā hēt Sortes de a. cū scia quā hēt idē de b. igit̄ iste due scie eiusdē a. ꝛ b. differunt specie.

3ᵐ ❡ P̄. Si oēs tales essent vna specie: essent ēt vna numero: cui⁹ oppositū est ꝓbatū: ꝯñtia pꝫ: qm̄ in eadē aīa nō sunt plures habitus numero ꝛ nō specie differentes: vt oēs ꝯcedunt. Nō est igit̄ vnitas spēi spālissime: sed nec est vnitas generis gñalissimi: vel alia minor istaꝫ: qm̄ tūc due particulares geometrie nō magis essent vnius scie: ꙗ vna medicina ꝛ geometria nec magis ꝯuenirent ꙗ geometria cū tēperantia vel albedine aut alia qualitate corporali: cū oēs tales forme sint eiusdē generis gñalissimi: scilꝫ q̄litatis. relinquit̄ ḡ ꝙ sit vnitas generis subalterni. ꝛ sic pꝫ p̄ᵃ ꝯclusio.

2ᵃ ꝯ ❡ Scd̄aꝫ ꝯnē ꝓbo. Quarūcūqꝫ sciaꝝ est idē genus per se subiecti: ꝛ eadē gñe p̄ᵃ p̄n^a ꝓpria: ille sunt vna scia vnitate p̄dicta: sed quarūcūqꝫ est idē genus per se subiecti: sunt ēt eadeꝫ gñe p̄ᵃ p̄n^a ꝓpria. igit̄. maior pꝫ per ph̄m p̄° post. cap̄ penultimo dicentē. vna scia est: que est vnius generis subiecti: quecūqꝫ ex p̄mis cōponit̄. vnius aūt generis subiecti vel dicant̄ ille quaꝝ subiecta ab eis sꝫ vnā cōem rōnē vel ꝯceptū sm̄ per se analogiā ad aliqd̄ vnū ꝯsiderant̄.

T. cō. 2. ❡ Un̄ ph̄s 4° metaph. Nō solū ingt eoꝝ que sm̄ vnū dictoꝝ est vni⁹ scie speculari. Sed ꝛ dictoꝝ ad vnā nāꝫ sup quo Cōmē. ait. Res. n. que habēt vnā sciam nō tñ sunt quaꝝ subm̄ est vnū specie aut gñe dicto vniuoce. Sed ꝛ quaruꝫ esse attribuit̄ vni fini aut vni agenti aut vni subiecto. Et h ꝓbat̄ ibidē per exēplū de medicina. Dixi aūt sm̄ vnā cōmunē rōnē ꝛc̄. qm̄ si alique scie de eisdē reb⁹ ꝯsiderent: nō aūt sm̄ vnā rōnē ꝛc̄. nō dicunt̄ ad vnaꝫ sciam ꝑtinere. vbi gr̄a de physica ꝛ geometria quarū vtraqꝫ de magnitudinib⁹ ꝯsiderat: q꞉ tamē physica ꝯsiderat de his vt sunt passiones corpoꝝ nāliū iquātū nālia sunt: ꝛ earum tñ passiones corpoꝝ eis ꝯuenientes inquātū huiꝰ. Geometria nō sic: sed inquātū magnitudines sunt: ꝛ per cōsequēs ēt eaꝝ passiones inquātū hꝰ: iō geometria ꝛ physica nō sunt vna scia mō p̄dicto. Et hec omnia patēt per ph̄m 2° physicoꝝ. ꝛ per Cōmē. ibidē.

Com. 2. T. c. 18. Com. 16 ꝛ 18. minor patet: q꞉ sm̄ ph̄m p̄° posterio. opꝫ p̄n^a scie esse vnigenea per se subiecto eiusdē: opꝫ ingt ipsa in eodē eē genere his que demrantur. ❡ Et pꝫ rōne: qm̄ nō ꝯuenit ex q̄libuscūqꝫ p̄ncipijs circa qd̄cūqꝫ genus entiū ꝯnes demonstrare. Unde per p̄n^a geometrie nunꝙ demōstrabit̄ deū esse separatum a magnitudine aut esse intelligentē: vel cōtrarioꝝ eandeꝫ esse disciplinā: vt dicit̄ p̄° posterioꝝ: neqꝫ per p̄n^a physice demōstrabit̄: ꝙ sup q̄llibet lineā rectā ꝯtingit triāgulū equilaterū collocare. ❡ Hoc ēt patet inducēdo. videmus enim ꝙ q꞉ geometra cōsiderat de ꝯtinuo inquātum huiꝰ: idcirco ꝛ oia sua p̄ma p̄n^a sunt de cōtinuo: vel de sibi cōuenientibus inquātū huiꝰ. Sicut quecūqꝫ eidē sunt eq̄lia: iter se sunt equalia. Et si ab equalib⁹ equalia demas ꝛc̄. Et de pūcto ad punctū rectā lineam ducere: ꝛ sic in singulis discurrendo oia ad idē genus per se pertinere subiecti videbit̄: physicus v̄o q꞉ nō sub eadē rōne cōsiderat magnitudines nunꝙ talib⁹ vtit̄ p̄ncipijs. inquātū dico physicus est. Et ideo qn̄ diuerse scie ꝓbant eadē ꝯnē per alia ꝛ alia p̄ma p̄ncipia: nō est earū sub eadē rōne idē subm̄: sed sub alia ꝛ alia rōne. hoc pꝫ etiā per Aui. p̄ lib. sue sufficiētie. vbi ostendens quō demōstrationes astrologi ꝛ physici de rotunditate terre diuersantur ait: prius inducit ꝓbationes sumptas ex cōparatione oppositionū sitnū ꝛ distantiarū.

cap. 8. ❡ He aūt sicut patet sunt cōditiones ꝑtinētes ad genus ꝯtinui iquātū huiꝰ: sub qua rōne ꝯsiderat astrologus motus celoꝝ: vt dicit Cōmen. 2° metaph. Et subdit Auicē. ꝛ inuenimus ꝙ secūdus inducit ꝓbationes sumptas ab eo qd̄ debet nā corporis naturalis. vnde est naturale. Et sic pꝫ ꝙ terra nō intrat cōsideratione vtriusqꝫ sub vna rōne: sed alia ꝛ alia: ac per hoc ꝛ ipsi ex alijs ꝛ alijs demonstrant p̄ncipijs. sic igitur patet vna pars seu vna exponētiū ꝓposite ꝯclusionis. s. ꝙ quarūcūqꝫ sciētiarū est idē per se subm̄: sunt eiusdem scie mō p̄dicto.

Cō. 25. vl p̄ me. com. 19. Reliqua pars exponēs ꝯnē illā. s. ꝙ nulle alie ab istis sic pertineant ad vnā sciam. ꝓbat̄: q꞉ quarūcūqꝫ scientiarū sunt alia ꝛ alia p̄ncipia p̄ma gñe: ipse sūt alie ꝛ alie scie: sed quarūcūqꝫ nō est idē per se subm̄: sunt alia ꝛ alia propria p̄ncipia gñe. igit̄. maior patet per ph̄m p̄ poste. dicēs. Sciētia est altera ab altera quarūcūqꝫ p̄ncipia neqꝫ ex eisdeꝫ neqꝫ ex alteris nec se inuicem sunt. nō loquit̄ de p̄ncipijs imediatis ꝛ primis que sunt premisse: ex quibus imediate ꝯclusio deducit̄: qm̄ talia sunt alia ꝛ alia ad aliā ꝛ aliam ꝯclusionē eiusdē sciētie: sed loquit̄ de principijs ad que stat vltima ꝯnis resolutio: ꝛ hoc innuit qd̄ etiā ibidē ait. hui⁹ aūt signū cū indemonstrabilia veniat.

Com. 3. ❡ Iteꝫ Cōmē. 3° meta. necesse est inquit vt scientie diuersent̄ ꝓpter diuersitatē earum in principijs vt sint modi demonstrationum vsitataruꝫ in arte aliqua alij a modo demonstrationū alterius. minor patet per ph̄m vbi supra. dicentem. multorum genere. i.

subycibili alia pn° sunt. Et statis pbās q diuersarū sciē tiarū sūt diuersa ppria pⁱ pn°: assumit q ex solis cōmu nib° pncipys nō pñt oia demōstrari. Sed cū eis opꝫ ha bere alia ppria que sunt alia ꝛ alia ꝭm aliud ꝛ aliud ge nus subiecti. ppterea dicit. alia qdē in quātitatib°. alia vo in qualitatibus sunt: cum quibus demonstraꝛ per cō munia. Et in fine capli alt. Monstratū est q altera pn cipia sunt differentiuꝫ. s. genere subycibili. ¶ Conclusio tertia pbaꝛ. s. q loquendo de habitibus in cōmuni ꝛ nō solū de scientificis de quibus tñ loquiꝛ pcedēs ꝯclusio nō qcunqꝫ habitus habēt idē genus subiecti pertinent ad vnū habitū vnitate pdicta. Nā quorūcūqꝫ habituū sunt diuersa pma pncipia illi sunt diuersi. pꝫ ex pcedentibus: sed aliquoꝝ quoꝝ est idem genus subiectum sunt diuer sa pncipia. patet de fide: scia: ꝛ opinione: quoꝝ potest esse idem sub eadem rōne subiectū: ꝛ tñ sunt vel esse cū hoc possunt diuersa pma pncipia: eo q opinio nō tñ ex pro prys: sꝫ etiā ex cōmunib° ꝛ extraneis possit haberi pnci pys. Hoc ꝯfirmaꝛ: qꝛ ꝭm phm 4° meta. Circa idē genus subm versaꝛ metaphica ꝛ dialectica. Constat aūt q non per eadē pncipia: alias opinio foret scia: igiꝛ ꝛc.

3ª ꝯ

T. cō. 5.

3° arti. pⁱ ꝯ

Quantum ad 3ᵐ pono ꝯnes duas. Una est q non oium ꝯclusionū theologicarū est vn° habit° numero neqꝫ specie spālissima. pbaꝛ per eūdem modū quo pbata est pª ꝯclusio pmi articuli: tū. s. qꝛ non qcūqꝫ hēt habitū vnius ꝯnis theologice pōt in actū cir ca quālibet: tū qꝛ cū theologia vnius ꝯnis stat error alte rius ꝯnis in eodē. Tū qꝛ theologia vni° perdi pōt rema nēte theologia alteri°. applica ꝛ extēde conformiter ista media ad illa. ¶ Scda ꝯ oiuꝫ theologicaꝝ ꝯnū est vna ois theologia quēadmodū est oiuꝫ geometraliū vna geo metria vel medicinaliū vna medicina. Patet: qꝛ oiuꝫ ta liū subiecta ꝯsideranꝛ in attributiōe ad vnū per se: ꝛ pⁱ in ea ꝯsiderandū. s. ad deū. ꝛ per eadē pn° pⁱ oēs ꝯnes theo logice pbantur. s. per auctoritates sacri canonis: igiꝛ ꝛc. Patet ꝯltia: qꝛ ex vnitate pncipioꝝ ꝛ vnitate per se sub iecti cōcludiꝛ vnitas habitus sepe dicta.

2ª ꝯ

Ad arg. pncip°.

¶ Ad argumentū pncipale questionis dōm q minor est falsa: sicut probatū est ar° pmo. g ꝛc. Qō. IIII.

Quarto quero ꝛ penultimo circa plogū. vtꝝ deus iquātū de° sit subm in theologia nr̃a. Arguiꝛ q nō: qꝛ deus non est subm in theologia. g nec iquātū de° est subm in ea: ꝯña pꝫ: añs pbaꝛ: tū qꝛ de° est oīno sim plex. Nullū aūt simplex pōt eē subm scie. Qō pbaꝛ pⁱ: qꝛ opꝫ subm scie eē aliquo mō notū ꝛ aliq mō ignotuꝫ. Nā ꝯfusa cognitio subiecti psupponiꝛ in scia ꝛ ingriꝛ di stincta. Simplex aūt aut nullo mō est notū aut notū to taliꝛ: vt pꝫ ex 9° metaph°. ¶ Itē 7° meta. diꝛ: q in simpli cib° nō est qō neqꝫ doctrina. vbi aūt nō est qō nō est sciē tia: cū ois ꝯclusio scie sit qō: igiꝛ. Tū qꝛ deus est res sin gularis ꝛ nuliū singulare est subm scie: cuꝫ nō hēat ptes subiectiuas quarū passiones ꝛ pprietates in scia ingrun tur: ēt de singularib° nō est scia vt pꝫ 7° meta. ¶ Ad op positū. idē ꝛ sub eadē rōne est obm theologie nr̃e ꝛ theo logie beatoꝝ: g deus iquātū deus est obm theologie nr̃e. Cōsequētia pꝫ: qm deus iquātū deus est subm scie beato rum iuxta illud pme Joā. videbim° eū sicuti est. Añs p baꝛ. Nā idē est subm theologie nr̃e ꝛ fidei nr̃e. sicut col ligiꝛ ex vbis Aug. 8. de tri. d. ppter ista. 3. fidē spem cha ritatē in animo edificāda oium diuinoꝝ libroꝝ machi namēta ꝯsurgūt. Et lib. 14. dicit: q huic scie tribuit illō tātūmō quo fides saluberrima (que ad verā beatitudi nē ducit) gigniꝛ nutriꝛ ꝛc. Per h inuēs q circa idē subꝫ fides ꝛ theologia versanꝛ. Idē vo subm est nostre fidei ꝛ

T. c. 22.
T. c. 59.
T. c. 53.
caplo. 3.
cap. 4.
caplo. 1.

visionis beatoꝝ: sic pbāt vba Apli pª ad corin. Videm° nūc p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. igiꝛ ꝛc. ¶ In qōne erūt articuli duo. Naꝫ pmo videbiꝛ quid sit rō subiecti scie iquātū huiusmodi. 2° videbiꝛ de quesito.

cap. 13.

Quantū ad pᵐ dicit doctor qdā in pª lectura sua: q rō pmi subiecti est ꝯtinere in se pⁱ virtualꝛ oēs veritates habitus: seu sicut dicit in lectura parisieñ. notitiā oium veritatū habit°. ¶ Probaꝛ pⁱ sic: subm pᵐ ꝯtinet ppōnes imediatas: qꝛ subm illarū ꝯtinet pdica tū: ꝛ ita euidentiā toti° ppōnis. ppōnes vo imediate cō tinent ꝯnes: igiꝛ subm ppōnū imediatarum ꝯtinet oēs veritates illius habitus: igiꝛ subm scie cōtinet oēs veri tates scie. ¶ 2° pmitas hic accipiꝛ ex p poste. ex diffini tione vniūsis ꝭm q dicit adequatione. obm aūt se hꝫ ad habitū: sicut cā ad effectū: nō est aūt cā adequata: nisi cō tineat virtualiter totū effectum. igiꝛ ꝛc. ¶ 3° in reporta tionib° ad idē sic arguit. In eētialiter ordinatis necesse est stare ad aliqō pᵐ simplꝛ: sed cognoscibilia alicuius scie habēt eētialē ordinē iter se in cognoscibilitate: qꝛ ꝯnes cognoscunꝛ ex pncipys: ꝛ pn° tandē (etiā si sunt im mediata) cognoscunꝛ ex terminis: terminus etiā pdica ti pncipy cognosciꝛ ex rōne subiecti: qꝛ pn° cōiter sunt per se 2° mō: igiꝛ subm cadit in diffinitiōe pdicati 7° meta. In isto igiꝛ ordine tādē staꝛ ad aliqō subm simplex qō est subm pncipy vel pncipioꝝ ex cuius notitia cognoscū tur oia ptinētia ad sciam: ꝛ ipm nō est cognoscē ex alys: illud igiꝛ recte diciꝛ subm pᵐ scie: qꝛ in se ꝯtinet pⁱ vir tualiter notitiā ptinentiuꝫ ad sciam. ¶ Exponit aūt qō dicit pmo virtualiter ꝯtinere: qꝛ illud est pmū qō nō de pendet ab alio: sed alia ab ipso. ita pmo ꝯtinere est nō de pendere ab alys in cōtinēdo: sed alia ab ipso: hoc est per ipossibile circūscripto omni alio in re: manēte intellectu eius adhuc ꝯtineret: nihil aūt aliud ꝯtinet nisi per rōnē eius. ¶ Hec opinio nō apparet mihi vera neqꝫ eius mo tiua. Ad cui° falsitatē ostendendū pmitto: q subm ꝛ pas sio in pposito pñt duplr accipi. vno mō pro terminis mē talibus: quoꝝ vnus vel formaliter ꝭm se vel equiualen ter est de altero pdicabilis in 2° mō dicendi per se. ita q ille qui sic pōt de altero predicari dicaꝛ passio: ꝛ ille de quo pdicaꝛ dicaꝛ subm. Dico aūt formalꝛ ꝭm se: si men talis ppositio eētialiter cōponaꝛ ex distinctis partib°: quarū vna dicaꝛ subm: alia vo pdicatū vt multi opinan tur. Si vo ppositio huiꝯ nō sic cōponaꝛ: sed sit act° eque simplex vt aligs terminus mētalis qui nō est ppō equi ualens: tñ in significādo plurib° talib° terminis ꝛ ppōni vocali vel alteri cōposite mō pdicto: aut ēt que equiua let mētali cōposite: si q foret talis: tunc inqꝫ talis passio mētalis nō nisi equalēter diꝛ pdicari de subiecto. Alio mō pñt ista accipi pro reb° ipsis pro qb° termini supponunt: vel quas significant. Ista satis nota sunt ex vsu cōmuni scholastico. ¶ Hoc pmisso pono sex ꝯnes. Pria est acci piendo subm ꝛ passionē 2° mō: nō oē subm scie vel pnci py ꝯtinet virtualiter pⁱ suā passionē. ¶ Scda q notitia subiecti nō sic ꝯtinet supra pmo virtualiter notitiā passio nis: ꝛ si subm ꝛ passio pⁱ mō accepta nō sunt aliud q no titie icōplexe subiecti ꝛ passionis 2° mō acceptoꝝ: vt aliq voluñt: tūc idē est dictu pⁱ mō accipiēdo subm ꝛ passionē q subm nō ꝯtinet passionē. ¶ Tertia q notitia incōple xa subiecti ꝛ notitia passionis incōplexa 2° mō acceptorū subm ꝛ passio ad intellectū iam datū nō ꝯtinēt virtuali ter pⁱ ipm pmū seu ppositionē imediatā: que est euidēs notitia. ¶ Quarta q vnū pnᵐ nō ꝯtinet pmo virtuali ter aliud seu vna pmissa aliā. ¶ Quinta q subm scie nō ꝯtinet virtualiter pⁱ oēs veritates illius sciētie. Ex quo ꝯcludiꝛ q rō assignata per doctorē istū nō est ratio pmi

Scot° i pª lectu ra sua q stiōe 3ª plogi. ꝛ in lectu ra pari sieñ. q. pª 2ᵐ 3ᵐ

ꝯ scotū

subiecti

subiecti scie. 6° dicet que sit ratio pmi subiecti sciencie.

pᵃ p. ¶ Primā pclonē pbo pmo sic. si qdlibet subiectū scie ptinet sic suā passionē: qlibet huiꝰ passio esset alia res ab ipso subto actualis vl potētialis. Cōsequēs est falsuz. ꝯñs ꝓz. qꝛ talis continentia virtualis est cōtinētia cāus t effectiua fm istū doctorē: qđ ꝓz tā in rōne sua scđa qua dicit ꝙ obꝫ seu subm (qꝛ idifferēter vno ꝑ altero vtit) se hꝫ ad habitū. sicut cā ad effectuz: t ex hoc concludit ꝙ virtualr cōtinet. Item manu ꝓpa postqꝫ exposuerat gd est pmo vtualr ptinere magis hoc ipm declarās addidit in margie. idē ingt est. a. vt habitualr cognitū ptinere. b. qđ est spēz. a. in memoria posse gignere spēm. b. in itelligētia. ꝓz igit ꝙ logt in hac mā de ptinentia vtuali cāe effectiue. Cōstat aūt ꝙ ois res sic ab alio ptēta: est alia res ab illo: actualis vel potētialis: actualis iquā: si actu ipsa est: potētialis vo si nō est actu. ¶ Sed falsitatē ꝯñtis ꝓbo: t sumo gr̄a exēpli: lineā rectā finitā: vel angulū recti lineū. de vtroqꝫ enī pbat pmo Euclidis ꝙ est diuisibilis in duo media. Si ista passio est alia res tc̄. Uel est aliq̄ res actu exñs in linea q̄ ipa linea est formalr diuisibilis que vocat diuisibilitas: vel linea nō est diuisibilis ꝑ hꝰ diuisibilitatē quā hēt actualr: sed ꝑ diuisionē quā haber possibilr. Si dicet pmū possibile erit per dei potētiā eē lineā absqꝫ tali nā. ꝓz. Tū qꝛ acciñs pōt esse sine subiecto: t ꝑ ꝯñs subm sine accñte. Tū qꝛ deus pōt nō cāre illā diuisibilitatē: t silr suspēdere actionē linee respectu eiꝰ: sic suspēdit actionē ignis in camino puerorꝫ: t sic erit linea t idiuisibilis: qđ iplicat icōpossibilia: cū ois linea sit magnitudo: in p mō dicēdi ꝑ se. Si dicet 2ᵐ. igit linea qñ diuidit cāt diuisionē in seipsa: qđ est absurduz.

2 ¶ ꝓ. Aut talis diuisio recipit in linea anteqꝫ sit diuisa: aut post: aut simul: dū est ꝑ recepta in linea: linea est ꝑ diuisa. Nō primū: qꝛ tūc diuisio esset in linea: t tñ linea non eēt diuisa: qđ videt iplicare: t pterea non apparet quare vel qñ linea postea erit diuisa. Nec scđm: tū qꝛ linea prius eēt diuisa qꝫ haberet diuisionē: qđ fm illā imaginationē iplicat: sic ꝙ aliquid sit albū anteqꝫ habeat albedinē. ¶ ꝓ. Ad quid postea superueniret illa diuisio. Si dicet tertiū. igit vl in qualibet parte linee diuise recipit tota diuisio: vel pars diuisionis in parte linee: t si vtrūqꝫ horū detur. sequit ꝙ vel quelibet pars erit diuisa vel in aliquo erit diuisio: t ipsum nō erit diuisum: que absurda sunt penitus. Eodem mō posset argui de angulo. ¶ Item esse ānihilabile est passio cōmunis omni creature. si igit annihilabilitas sit alia res actualiter exñs in creatura. poterit deus illaꝫ annihilare: t creatura remanebit iannihilabilis. Et si sit aliqua res possibilis eē in creatura. sequit ꝙ creatura pōt eā in se cāre: t sic se annihilare: t vlteriꝰ cuꝫ annihilatio recipiet in creatura: creatura erit t non erit: erit quidē ex quo recipit in se entitatem: nō erit vo: quia erit annihilata: ita de multis alijs passionibꝰ posset ostēdi ꝙ non sunt tales res distincte a suis subiectis: imo de oibus talibus que pdicādo reddūt ꝓponeꝫ de possibili. Scđo ꝓz ꝯñtis falsitas de passionibus de deo dictis: sic creatiᵘ incorruptibile t alie multe que de ipso predicantur in scđo mō dicēdi ꝑ se: t tñ nulla significat aliquā rē a deo aliā que sit passio dei.

2ᵐ ¶ Scđo ex eodeꝫ pōt argui ad pncipale sic. Nulla res ab aliquo virtualr sic cōtenta est in deo. igit nō omne subiectū scđo mō ptinet virtualiter passionē. i. id qđ significat: t ꝑ quo supponit passio pmo mō dicta. añs t ꝯñtia clara sunt.

3ᵐ ¶ 3° nulla creatura cōtinet pmo aliquā rem virtualr. igit nō omne subiectū tc̄. ꝯñtia ꝓz. qꝛ multe passiōes ꝯueniūt creaturis. añs ꝓbat. qꝛ impoe est aliquā rem esse vel fieri qn imediate a deo saltem partialiter causaret.

4ᵐ ¶ Quarto arguitur fm intentionem phi. naꝫ sphericitas est passio de celo t astris demōstrabilis: t tñ esto ꝙ sit res distincta a celo: nō tamē virtualr ptinet ab eo: cum ipsum celum fm intentionē phi. no sit causa effectiua sue sphericitatis: cuꝫ illa sit eterna: t res eterne fm eum nō habeāt cām agentem ꝓpe dictā. vt patebit 2° lib. [2° celi. T.c.22. t.48.]

2ᵃ p. ¶ Scđa ꝯ ꝓbat ꝑ sic. ois notitia pmo ptinēs vtualr aliā notitiā ptinet pmo virtualiter oēm aliā notitiā sine qua causaliter illa haberi non pōt. hoc ꝓz ex expōne eorꝫ de pmo virtualr cotinere: sed nō cuiuslibet subiecti notitia ptinet virtualr oēm notitiā: sine qua cāliter notitia passionis nō pot hri. igit tc̄. Maior nota est in his passionibꝰ: q̄ ꝯnotāt res distinctas a subto: sic esse iformabile: qđ est passio mãe: esse beatificabile: qđ est passio ronalis creature. esse risibile: qđ est passio hois: t sic de multis alijs. ¶ Cōstat aūt ꝙ notitia mãe nō cotinet pmo virtualr notitiā forme: cuiꝰ tñ notitia causalr pexigit ad notitiā illiꝰ passiōis. Silr nec notitia creature ronalis pmo virtualr ptinet notitiā btitudinis: nec notitia hois: risus seu actus ridendi: et hec oia ꝓbant: qꝛ nulla notitia vniꝰ rei ptinet pmo virtualr notitiā alterius (loquor de rebꝰ creatis) aut enī ituitiua cōtinet intuitiuā: aut ituitiua abstractiuaꝫ: aut abstractiua ituitiuā: aut abstractiua abstractiuā. nō pmū. tū qꝛ ꝑ notitiā ituitiuā vnius rei nō pōt haberi ituitiua alteriꝰ: vt ꝓbabit ifra. d. 3. tuꝫ qꝛ multo magis hꝰ notitia pōt cāri ab ipsamet re cuiꝰ est ituitiua: t ꝑ ꝯñs nō pmo vtualr cōtinet a notitia ituitiua alterius. nec scđm: qꝛ vel abstractiuā cōem t cōfusaꝫ: hoc nō: qꝛ talis etiā ab aliq̄ poterit cāri: vel ꝓpriā t distinctā: t hoc nō etiā: qꝛ nulla talis potest haberi nisi ꝑhabita ituitiua eiusdē rei: vt ifra ibidē ꝓbabit. nec tertiū pōt dici. Tū qꝛ abstractiua nō pōt eē pma: t per ꝯñs nec pmo cōtinere. Tum qꝛ multo minus per abstractiuā vniꝰ rei pōt haberi ituitiua alterius qꝫ ꝑ ituitiuā. Et scđm nō est possibile. vt probatū est. Nec q̄rtū etiā pōt dari ꝓpter causas iam tactas. ¶ Cōfirmat. qꝛ vt cuilibet occurrit nūqꝫ nāliter quis hret distinctā notitiā de risibilitate seu de esse risibile abstractiuā vel ituitiuā: nisi qꝛ perciperet ituitiue vel percepisset actum ridēdi: t per ꝯsequēs nūqꝫ per solā notitiā quam habere posset naturalr de hoie posset habere notitiā huius passionis. ¶ ꝓ. Passio corporis radiosi est posse causare calorē in corpore illuminabili t calefactibili. Et passio reubarbari est esse purgatiuū cholere: qnimo sunt passiones imediate de eis cognoscibiles absqꝫ demrōne: qlibet enī harū est imediata. omne radiosum est calefactiuū: et oē reubarbarū est purgatiuum cholere. Et tñ nec notitia corpis radiosi pmo vtualr ptinet notitiā illius passiōis: cū nō ptieat notitiā pmā calorꝫ. Nec notitia reubarbari cōtinet ꝑ notitiā sue passiōis: cū nō ptineat pmā notitiā cholere: sine cuiꝰ notitia illa passio cognosci nō pōt. Unñ quātūcūqꝫ hō vidēt corpꝰ radiosuꝫ vel reubarbarꝫ nisi ēt perciperet vl ꝑcepisset calorē: t cholerā ꝑ aliam notitiā nō causatā ab illa visiōe: nūqꝫ cognosceret gd sit posse causare calorē: aut posse cholerā purgare. Silr posset dici de multis alijs rerꝫ passionibꝰ. ¶ ꝓ. Ad hoiēz sic. si notitia subti ptineret sic notitiaꝫ passiōis. igit per cuiuscūqꝫ rei notitiaꝫ: absqꝫ cuiuscūqꝫ alteriꝰ rei notitia. posset euidēter cogn̄sci de illa q̄libet passio eiꝰ. ꝯñs est falsū. qꝛtūcūqꝫ enī quis ituear solē vel triāgulū nūqꝫ ex hac notitia precise: t ꝑ ꝯñs: nec ex aliq̄ alia notitia ꝑ cogn̄sceret euidēter solē eē calefactiuū: aut angulos triāgnli valere duos rectos. qnimo ad cogn̄scēdū pᵐ reqrit notitia calorꝫ q̄ nūqꝫ ꝑ vllā notitiā ituitiuā solis pcise pōt haberi: t ad cognoscēdū scđꝫ reqrit notitia anguli recti: t notitia anguli extrinseci: vel alicuiꝰ alteriꝰ qđ sit mediū deueniēdi in pdi-

ctam notitiā: sicut docet experiētia. ¶ Itē esse a deo cō-
seruabile sine subiecto: esse ppetuabile: esse annihilabile
sunt passiones accñtis corporalis sensibilis ⁊ a nobis di-
stincte cognoscibilis: ⁊ tñ per nullā notitiā intuitiuā (quā
de hō accidente possumus hēre) possunt tales passiones a
nobis euidēter de illo cognosci. Cōsequētia pȝ fm dicta
eius. Nā notitia passionis ⁊ subiecti. cōtinēt pmas ppo-
sitiones: ⁊ ille cōtinēt ҫnes. igit̃ de pmo ad vltimū. noti-
tia subti cōtinet oēs ҫnes: ⁊ hoc ҫñs satis expsse ipse dat

3ᵃ ҫ. supra in eius pbatiōe pma. ¶ 3ᵃ ҫ pbat̃. nā multe sunt
ppōnes imediate que sūt pnᵃ artis ⁊ scie in qbᵘ pdicant̃
passiones ppe de subiectis: nec tñ ad eas sumendas suffi
cit notitia icomplexa etiā distincta subiecti: ⁊ notitia di-
stincta passiōis: quales sunt ille que sumunt̃ per viā sen-
sus ⁊ experiētie: vt docet Phs in pbemio metaphysice.
⁊ 2ᵒ poste͡ʳ in fine. vbi gr̃a. omne reubarbaꝝ purgat chole
rā. vl̃ ois talis herba curat talē ifirmitatē. Omne corpus
luminosuȝ post corpᵘ opacū si oppositum sit sibi: cāt vm-
brā: ⁊ multe siles. Cōstat eni ꝙ qs pōt distinctā notitiaȝ
icōplexā hēre de reubarbaro: ⁊ de cholera etiā: ⁊ de eo qd
est purgare: qui tñ nō cognosceret ꝙ omne reubarbaruȝ
est purgatiuū cholere: ⁊ de facto hoc in multis hoībᵘ cō-
tingit. qn imo per hō notitias simplices pcise nūq̃ illud
cognoscere quis poterit: imo qd plus est: etiaȝ si qs nouit
ꝙ h singulare reubarbarū est purgatiuū cholere: ⁊ illd:
⁊ sic de pluribus: ad habēdū notitiā vlem: ꝙ omne reu-
barbarū ⁊c̃. necessario requirit̃ quedaȝ alia notitia vlis
nō cāta ex illis singularibᵘ: q̃lis est fm aliquos: si aliqd
absolutū vel pprietas ҫñs absolutū cōpetit alicui idiui
duo: cuilibet idiuiduo eiusdē rōnis pōt aliqd simile cō-
petere: aut alia aliqua vlis notitia ⁊ euidēs: cuius v̄tute
saltē partialr̃: qd in aliqbus singularibᵘ est expertū: eui-
denter sit notū oībus talibus conuenire. ¶ Similr̃ est in
alio exēplo de corpore luminoso. nā posē est ꝙ aliqs co-
gnoscat per visum corpus luminosum. vbi gr̃a. solē: ⁊ co-
gnoscat etiā vmbrā: quā aliqd aliud luminosum sibi oc-
cultatū per iterpositionē corpis opaci causat. ignorās a q̃
vmbra quā videt causatur: ⁊ an corpᵘ aliqd luminosum
illā causat vel nō: iste talis p huiȝ simplices notitias pci
se nūq̃ cognosceret oē corpus luminosuȝ esse cātiuū vm
bre post corpᵘ opacū: ⁊ qd plus est: nō cogsceret ꝙ h cor-
pus luminosuȝ vel illd est cātiuū vmbre: nisi plures alie
notitie cōcurrāt: de qbus ad plene nō est fmo plixior fa
ciēdus. ¶ Ex his pȝ ꝙ notitie icomplexe subti distīcte ⁊
pdicati seu passionis nō ҫtinēt pmo v̄tualr̃ notitiā cōple

4ᵃ ҫ. xā pncipy. ¶ 4ᵃ ҫ pbat̃ p sic. qa alicuᵘ demōstratiōis
vtraq̄ pmissa est imediata. g̃ aliqd principiū nō cōtinet
aliud eiusdē demōstratiōis. ҫñtia tȝ ex dictis istoꝝ q di-
cunt in 3ᵃ rōne sua: ꝙ si pnᵃ sunt imediata cognoscunt̃ ex
terminis: q̃uis hoc dictū coꝝ nō sit vlr̃ veꝝ: cum nō ois
ppō imediata sit p se nota. vt pȝ ex pcedēti ҫne. igit̃ nec

2ᵐ ex terminis nota. ¶ Scdo in demr̃ationibᵘ geometricis
quarū vtraq̄ pmissarū resoluit̃ mediate vl̃ imediate in

5ᵃ ҫ. cōes cōceptiones vel petitiones ⁊ neutra in aliam. ¶ 5ᵃ
ҫclo pbat̃. pmo qa subm seu notitia subiecti nō cōtinet
pmo virtualr̃ ppōnes imediatas. igit̃ nec ҫnē. pȝ ҫñtia.
qa ppōnes imediate que sunt pmisse in demr̃atione cō-
tinēt v̄tualr̃ ҫnē etiā fm istū. igit̃ vel ipse pmisse ҫtinēt
pmo v̄tualr̃ ҫnē. ⁊ si sic. igit̃ subm nō cōtinet pmū. cū fm
istū doctorē standū sit in tali ordine cognoscētis ad vnū
pmū: vel nō ҫtinet pmo: ⁊ tūc deducit̃ coꝝ cōtinētia in
aliud. aut igit̃ in aliud a subiecto: ⁊ habet̃ pncipale ppo
sitū. s. ꝙ subm nō pmo ҫtinet: vel reducit̃ in subm: ⁊ tūc
sequit̃ ꝙ subm cōtinet ppōnes imediatas: cuᵘ oppᵐ est
añs assumptū. Añs pbat̃. tum qa subm pncipy nō conti-
net pmo passionē. vt pȝ ex pma ҫclone: nec notitia subie-
ti notitiā passionis: vt patet ex scda. igit̃ nec notitiā prin-
cipy: cum notitia pncipy nō possit sine notitia subiecti ⁊
pdicati haberi. Tum qa notitia subiecti etiā cuȝ notitia
predicati nō cōtinet pmo notitiā cōplexā pncipy seu pn
cipiū ipsuȝ: vt patet ex tertia ҫclone. igit̃ nec notitia sub
iecti scie: qd est etiā alterius pncipy subm continet pmo
ppōnes ipsas imediatas. Tum qa eadem cōis cōceptio
ad plurium cōclusionū diuersoꝝ subiectoꝝ notitiā ime-
diate ҫcurrit. vt pȝ scietibᵘ geometriā. igit̃ a nullo subto

2ᵐ illaꝝ pmo virtualr̃ cōtinet̃. ¶ Scdo si qdlibet subm sic
cōtinet oēm veritatē scie. igit̃ vel qdlibet subiectū cōti-
neret pmo notitiā cuiuslibet cause vel effectᵘ: per quā vl̃
per quē ҫclo demōstrat̃: vel nulla scia haberet̃ p causaȝ
vel effectū. Falsitas ҫñtis quātū ad scdam parte pȝ per
oēs. Quātū aūt ad primā partē patet ex dictis: qm nulla
res creata ҫtinet pmo virtualr̃ pmā notitiā alterius rei:
vnde nec notitia cause cōtinet pmā notitiā effectus: nec
ecōuerso. alioquin ad oia pducibilia a sole cognoscenda
sufficeret incomplexa notitia solis: qd est falsuȝ. ¶ Iteȝ
tunc surdus a natiuitate cuȝ possit habere notitiā de cau
sis sonoꝝ: posset etiā de sonis ppriam notitiā hēre: ⁊ qui a
natiuitate caret odoratu posset hēre sciam de odoribᵘ cuȝ
ipse per tactū posset hēre notitiā de q̃litatibus pmis ⁊ ele
mentis q̃ sunt cāe odoꝝ. vt pȝ in de sensu ⁊ sen. sȝ hec oia
falsa sunt. igit̃ ⁊c̃. ҫñtia vō nota est: qm pmisse exprimē-
tes cām non pñt esse note sine notitia cause. Et similr̃ ex-
primētes effectū sine notitia illiᵘ. ¶ Ex hac ҫne vlteriᵘ
isfero ꝙ aliud dictū huiᵘ doctoris est falsuȝ. s. rō sub qua:
vel ҫceptus sub quo aliquid est subm in aliq̃ scia: est cō-
tentiua pmo virtualr̃ oium veritatū illiᵘ scie: vñ p h pro
bat ipse: ꝙ deus nō est subȝ theologie sub aliq̃ rōne cōis:
nec sub aliq̃ rōne attributali: nec sub aliq̃ rōne respecti-
ua ad extra. Falsitas āt huiᵘ pȝ ex dictis: qm si nō omne
subm ҫtinet sic veritates cuiuslibet scie: igit̃ nec iquātū
tale vl̃ tale: sub tali vel tali ҫceptu vl̃ rōne est ҫtentiuū:
nec ipsa rō sub qua est subm: est ҫtētiua oium veritatuȝ
illiᵘ scie. ¶ Hoc etiā 2ᵒ sic ōndit̃ instādo in multis. cor-
pus eni humanū (vt cōiter dicit̃) est subȝ in medicia vl̃
saltē in aliqua pte eius: iquātū. s. ipm est susceptiuū sani-
tatis vel ifirmitatis: seu iquātū est sanabile vl̃ egrotabi-
le: de illo aūt iquātū huiȝ ҫsiderat medicus ꝙ ipm ex ta
libus vl̃ talibᵘ mēbris est cōpositū ⁊ humoribᵘ talibᵘ cō
plexionatū: nec tñ ista sibi cōpetūt inquātū est sanabilis
⁊ egrotabilis: sed potius ecōuerso. ¶ Itē hō cōsiderat̃ a
morali Phō iquātū est susceptiuus virtutis ⁊ vitij: ⁊ p-
pterea cōsiderat de ipso ꝙ est liberi arbitrij et opatiuus
fm electionē: nec tñ qa est susceptiuus v̄tutis ⁊ vitij: ideo
est liberi arbitrij: cū illud sibi per pus cōpetat. ¶ Celuȝ
quoq̄ a phico ҫsiderat̃ inquātuȝ tali motu est mobile.
Et ex hoc pbat̃ de ipso ꝙ est cētitia qnta simplex sphe-
rica: ꝙ est eius motor eternᵘ: ⁊ a magnitudine sepatᵘ: q̃ꝝ
nullā veritatē cōtinet celū pmo: qa sic mobile est vl̃ mo
uet̃: q̃uis ex hoc ille iferant̃. ¶ ҫ. Si dictū eēt verū se-
queret̃: ꝙ cuiuslibet scie subm eēt subm eius sub ppria
itrīseca ⁊ qditatiua rōne sua: ҫñs est falsuȝ: vt pȝ in mul-
tis alijs scietijs de eisdē rebᵘ sub alia ⁊ alia rōne ҫsiderā
tibus. cū tñ rō ppria quidditatiua nō sit nisi vna: vt pȝ in
exemplis ppositis: ⁊ de astrologia: ⁊ physica ҫsiderātibᵘ
corpa celestia sub aliq̃ posteriori rōne ipsiᵘ. ¶ ҫ. seque-
ret̃ ꝙ ois scia demr̃aret suā ҫnē a pori: qd certū est apud
oēs esse falsuȝ. pbat̃ ҫña. qa ois scia resoluit ad ppōnes
imediatas. Si igit̃ ⁊ ille resoluant̃ ad subm fm rōneȝ p
quā pmo ҫtinet v̄tualr̃ veritatē ҫclusam: cū illa ҫtinētia
sit fm opiōnē cālis: vt supra pbatū est: ois scietifica reso-

lutio viciate stabit ad cām. Diceṫ forsitan q̄ iste doctor nō intēdit dicere q̄ subm̄ p̄ rōnē sub q̄ est subm̄ ↄtineat virtualr̄ passiones suas ꝛ veritates ↄsideratas de eo f̄m q̄ cōtinet notitiā passionū ꝛ veritatū. Sed hoc vtiqꝫ falsuz est: qd̄ pꝫ. Nā in eadē q̄one soluēdo qdā arg̃m dicit: hō id est subm̄ moralis scie: vel medicine: p̄ eo q̄ ↄtinet virtualr̄ rōnē sanitatis. id eni sanitas hoīs talis est: quia corpus hūanū est sic cōplexionatū. ¶ Itez in eadē q̄one ip̄robās oppositū dicentiū q̄ chr̄s est subz theologie ait sic. ꝯ idē est rō posita ad solonē p̄me q̄onis: q̄z v̄itates necessarie de p̄re ꝛ filio ꝛ sp̄ū scō de trinitate ipo͛e est ↄtineri p̄mo v̄tualr̄ in chr̄o: q̄a si v̄bū nō fuisset incarnatū ille veritates fuissent nec̄ie. ¶ Ex his pꝫ q̄ loq̄ṫ de ↄtinētia nō solū notitie veritatis: sed de ipsa veritate nota: seu de sic esse sicut sign̄at ipsa notitia vera vel veritas que est signū: nec solum de notitia passionis: sed de eo q̄ ipsa notitia vel passio predicabilis significat.

6° §. **Nunc dicendū** est quid est rō ꝓpria subti scie. Ad qd̄ p̄mitto q̄ vt supra tactū est: subm̄ pōt accipi dupl̄r. s. pro termino q̄ subycitṫ in ꝓpositione h̄nte p̄tes distinctas: q̄ꝝ vna dr̄ subm̄: ꝛ altera p̄dicatū. Et scd̄o mō pōt accipi p̄ eo pro quo talis terminus in ꝓpōne supponit. 2° q̄ scia pōt accipi dupl̄r. Uno mō pro aliq̄ vno habitu vni⁹ ↄn̄is demr̄ate: seu de sic esse sic̄ ipsa significat. Alio mō pro collectiōe pluriū habituū ↄnū diuersarū p̄tinētiū ad vnā sciaz totalē: illa. s. vnitate que sup̄ius in p̄cedēti q̄one declarata est. ¶ Si loquamur de subto 2° mō ꝛ scia p̄ mō: dico q̄ subz scie est illud qd̄ sciṫ p̄ illā esse tale. Et rō subti seu esse subm̄. est sciri esse tale vel tale. v̄bi gr̄a. hui⁹ scie qua sciṫ: oēm lineā rectam finitā esse diuisibilē in duo media. subz est linea. ipa eni sciṫ eē diuisibilis ꝛc̄. ꝛ ipsaz esse subm̄ hui⁹ scie: nō est aliō q̄ ipaz sciri eē diuisibilē ꝛc̄. eodē mō de aliys. ¶ Hoc pꝫ ex cōi snia. dicūt eni oēs q̄ illud est subm̄ de quo sciunṫ ꝓprietates ꝛ passiones. Illud autē est qd̄ scitur esse tale vel tale. ¶ P̄. Hoc solo posito aliq̄d est subm̄ scie. ꝛ hoc solo remoto nihil est subm̄ scie. vt pꝫ. igiṫ ꝛc̄. ¶ Si v̄o loq̄mur de subto p̄ mō sic illud est subz qd̄ subycitur in ↄne mētali: q̄ est euidēs notitia ex p̄missis demr̄ationis cāta: vl̄ alia notitia sibi equalēti: qd̄ dico: q̄a po͛e eēt talē sciaz h̄ri a deo imediate: ꝛ etiā ab hitu aliq̄ cāto ex notitys seu ↄnib⁹ ex p̄missis demr̄ationis cātis. hoc veruz est. supposito q̄ talis ↄ mētalis nō sit act⁹ simplex essentialr̄ ꝛ tm̄ obiectiue cōplexus: sed essentialr̄ sit cōposita ex subto ꝛ p̄dicato sic̄ ꝓpō vocalis ꝛ scripta: sic̄ multi opinanṫ: ꝛ sic subm̄ scie est p̄s scie actualis. Ꝺ p̄baṫ: q̄a subz scie vl̄ est ipsa ↄ: vl̄ p̄dicatū ↄnis: vl̄ subm̄ vl̄ mediū aut aliq̄ vl̄ vtraqꝫ p̄missaꝝ: sed nō mediū nec p̄dicatū vt certū est. nō ↄ nec aliq̄ p̄missarū: q̄a subm̄ f̄m oēs est aliq̄d incōplexū. Etiā q̄a ↄ hō est scia actualis seu actus sciēdi vt in p̄a q̄one pꝫ. igiṫ nō est subm̄ scie. Silr̄ vtraqꝫ p̄missa vl̄ est scia vel itellectus: subm̄ aūt scie neutꝝ hoꝝ est. Sed si ꝓpō hui⁹ mētalis nō sit ex talib⁹ diuersis p̄tibus cōposita: sꝫ sit f̄m se eque simplex: sic̄ actus itellect⁹ qui nō est affirmatio vl̄ negatio. Et dr̄ simplex itelligētia q̄uis sit de obto cōplexe enūtiabili enūtiatione vocali vel scripta: tūc talis scie nullū erit subz hoc mō: sed tm̄ scd̄o mō dictū. ¶ Si v̄o loq̄mur de scia 2° mō dicta: sicut ei⁹ sunt plures ↄnes ꝛ plura obiecta scita. sic etiā sunt plura subta. Uēꝝ q̄a q̄nqꝫ talia subiecta h̄nt ordinē iter se: vtpote: q̄a subm̄ vni⁹ scie p̄tialis accipiēdo scd̄o mō subm̄ est p̄ni⁹ vel pars: aut passio subti alteri⁹ scie p̄tialis: sicut subz logice libri p̄dicamētoꝝ pars ē subti libri p̄iher̄. Et illud iterū p̄s est subti libri p̄oꝝ. Et subm̄ ph̄ie ꝓbantis aliq̄d de mā vel de forma p̄s est subti scie ↄsiderātis de corpe n̄ali cōposito ex mā ꝛ forma vl̄ aliquā aliā analogiā seu ordinē h̄nt inter se. talis scie dr̄ esse aliqd̄ vnuz p̄mū subm̄: puta illud ex his subiectis ad qd̄ cetera talez ordinē h̄nt. Et ꝓpter qd̄ p̄fectius cognoscendū cetera cōsideranṫ: sicut medicine p̄muz subm̄ est corpus sanabile īquātū hui⁹. Nā quecūqꝫ in medicina totali partialr̄ cōsideranṫ: attributionē h̄nt ad ip̄m īquātū hui⁹: vel sicut causatiua sanitatis vel ↄseruatiua: aut significatiua: aut alio aliq̄ mō. vt pꝫ ex 4° meta. ꝛ hoc solū est vocari p̄mū subm̄ p̄mitate attributionis: q̄nqꝫ talia subiecta nō h̄nt talē ordinē iter se: eis tm̄ est aliqd̄ cōe: cuius per se passiones in aliq̄ p̄te illi⁹ totalis scie ↄsideranṫ: ꝛ in aliys p̄tib⁹ passiōes partiū subiectiuaꝝ. v̄bi gr̄a. cuiusmodi est ph̄ica: in aliq̄ eni eius p̄te ↄsideraṫ de corpe mobili ad vbi. Et in aliq̄ de mobili ad formā: ꝛ sic de aliys generib⁹ corpoꝝ mobiliū: q̄bus cōe est corp⁹ mobile: de quo ↄsideratur in libro physicoꝝ. Silr̄ in aliq̄ p̄te logice ↄsideraṫ de syllo topico. in aliq̄ de syllo demr̄atiuo: q̄bus cōe est syllogismus simpl̄r. de quo ↄsideraṫ in libro p̄oꝝ: ꝛ illud tale cōe ↄsueuit vocari p̄mū subm̄ in illa totali scia: p̄muz inquā p̄mitate cōitatis vel p̄dicatiōis: q̄nqꝫ tm̄ aliq̄d dr̄ subm̄ p̄mū vtraqꝫ p̄mitate. respectu tm̄ alioꝝ ꝛ aliorum subtoꝝ partialiū sciarū: sicut syll̄s f̄m aliquos est logice p̄mū subz vtraqꝫ p̄mitate: respectu eni sylli dialectici et demōstratiui est p̄mū p̄mitate cōitatis: ꝛ respectu ꝓpōnū ꝛ terminoꝝ est p̄mū p̄mitate attributōis. Ita pꝫ etiā de subto medicine qd̄ diciṫ corp⁹ sanabile. Ipsuz eni respectu corporis humani: de quo specialiter in aliqua partiali medicina cōsideraṫ: ꝛ respectu corp̄is eq̄ni: ꝛ respectu aliaꝝ sp̄ēꝝ corpoꝝ sanabiliū: est p̄mū f̄m cōitatem. Respectu āt p̄tiū seu mēbroꝝ hūanoꝝ humoꝝ ꝛ aliaꝝ rerū cātiuaꝝ vl̄ ↄseruatiuaꝝ sanitatis: aut aliter ad ip̄m analogiā habētiū: est p̄mū per attributionē: ꝛ ita in multis sciētys f̄m diuisionē ḡnalē sciaꝝ acceptis cōtingit: q̄ subm̄ p̄mū earū est vtraqꝫ p̄mitate p̄m: ꝛ rō subiecti p̄mi sic accepti est esse p̄mū subm̄ aliq̄ tali p̄mitate: ꝛ sub illa rōne dr̄ esse p̄mū subm̄: sub qua est hui⁹ p̄mitate vl̄ p̄mitatib⁹ primū. Et ista pꝫ discurrēdo per ea que cōiter assignanṫ subiecta in scientys: vt satis per exēpla p̄us posita declaṫ: q̄ etiā per rōnē: q̄m non apparet aliter q̄liter tot p̄tiales scie dicanṫ ad vnā sciam totalē p̄tinere: cū hui⁹ vnitas ex vnitate subti ↄsurgat: vt i p̄cedēti q̄one declaratū est. ¶ Cōfirmaṫ per Ph̄z p̄ poste͛. cap̄ penul. dicēté. vna scia est que est vnius ḡnis subti. s. subycibilis (vt cōiter exponiṫ) q̄cūqꝫ ex p̄mis cōponiṫ: ꝛ p̄tes ꝛ passiones heꝝ sūt p̄ se: p̄ p̄tes itellige cōiter subiectiuas vl̄ alias.

¶ Ad rōnes alterius opionis pꝫ ex dictis. Nā p̄ma assumit falsam: ꝛ in eo q̄ dicit subm̄ cōtinere ꝓpōnes immediatas: ꝛ in eo q̄ dicit subm̄ cōtinere p̄dicatū: si hec itelliganṫ de quolibet subiecto: nō eni omne subm̄ taliter cōtinet: vt probatū est. ¶ Scd̄a etiā nō valet: assumit eniz q̄ subz ↄtinet adeq̄te v̄tualr̄ habitū: qd̄ vtiqꝫ falsuz est. cū eni habit⁹ causeṫ ex notitys q̄ sunt ↄnes: ꝛ ille ex premissis q̄s subm̄ nō ↄtinet p̄mo v̄tualr̄: vt p̄batū est: pꝫ q̄ subm̄ nō p̄ ꝛ adeq̄te ↄtinet habitū. ¶ Ad 3m dico. primo ad maiorē q̄ in eēntialr̄ ordinatis staṫ ad vnū p̄mū totale siue ad plura partialia que sunt ad vnū totale: ꝛ Ꝺ idē ipse dicere hēt. vult eni q̄ volitio causeṫ. saltem partialr̄ ab itellectiōe. intellectio v̄o ab obto ꝛ intellectu sil̄. ꝛ hic est status: q̄a nec itell̄s reduciṫ in obm̄ tanq̄ in cām: nec ↄ. sed vtrūqꝫ est cā p̄tialis imediata respectu itellectionis: q̄rū neutra cāt i v̄tute alteri⁹: sꝫ p̄ se: ꝛ p̄ ꝓpriā v̄tutē. ¶ Sic dico q̄ in Ꝺ ordine staṫ ad p̄missas q̄ sūt p̄tiales cāe. ꝛ neutra in altera ↄtineṫ v̄tualr̄. ¶ Scd̄o ad minorē dico q̄ deficit multipl̄r. si sumaṫ ad ꝓpositū suū. loquiṫ

ad rōes Scoti vbi. §.

Ad 2m

Ad 3m

p̄

enī ille de oībus cognoscibilibus vnius totalis scie quē admodū oīum vitatū geometraliū dī esse vna scia: et sic de alijs. Sed cōstat φ nō oēs vitates scie sic sumpte hnt essentialē ordinē iter se: gnimo multe sūt que nullo mō in sui cognoscibilitate depēdent. Pz de pma et qrta pmi Euclidis: ⁊ sic sunt multe alie taz in dicta scia φ̄ in alijs. 2° deficit: qa si iter cognoscibilia scie includunt ppōnes imediate: sicut ipsemet assumit: ordo eēntialis non est iter premissas. cū neutra per alterā cognoscat̄: vt supra pbatū est. 3° deficit in eo φ ponit pmissas cognosci ex terminis si vl̄r de quibuslibet premissis imediatis intelligat: vt oportet ad ppositū suū. tūc enī quelibet imediata ppositio ⁊ quodlibet pncipiū scie esset per se notū: qđ falsum est: vt pz supra. 4° deficit in eo φ dicit pdicatū pncipij cōtineri in subiecto si intelligat de cōtinētia totali ⁊ adequata vt eū intelligere opz. hoc siqdē falsum est: vt supra pbatū est. ¶ Ad pbationē cū dicit̄: φ pncipia sūt cōiter ⁊c. cōcedo. ⁊ vlterius concedo: φ subiectū cadit in diffōne pdicati: sed nō solū subm cōplet diuisionem: sed preter ipsuz aliud cadit in diffinitione predicati. Et ideo non totalr̄ subm cōtinet ipsuz predicatū vel notitiā ei⁹.

2° artic. **Quantū** ad scdm articulū distinguēdū est de theologia: sicut superius distinctū est. Nā pōt accipi pro habitu vnius ōnis theologice tm̄: siue de sic esse: sicut ɔclō signat: ⁊ pōt accipi pro collectione multoꝝ taliū habituū. vt de sic iā dicebat̄. Si p̄ mō: dōz φ alicui⁹ theologie deus est subm: ⁊ alicui⁹ nō. Est enī subm illi⁹: qua aliqd de ipso pbat̄. illi⁹ aūt qua nihil de ipso: sed de alio pbat̄ nō est subz. Exēplū pmi: de⁹ pōt p scibm gegd mediāte creatura: aut aliqd tale. Exēplum scdi: creatura est annihilabilis: accn̄s pōt ɔseruari sine subto. Et aliud in qb⁹ de creatura aliqd enūciat̄. ¶ Si vo accipiat̄ theologia scdo mō. pono tres ōnes ɔformes doctrine Doc. nr̄i fratris Egidij. p̄a est φ deus iquātū deus est subm pmū theologie nr̄e. 2a φ nō iquātū de⁹ absolute: sed ɔcte est subm. 3a φ rōne talis ɔctionis congrue pōt dici φ deus iquātū glorificator vel glorificatiuus est subz theologie nostre.

Opīo domini Egidij.

p̄a ō.

¶ Primā ōnē pbo pmo sic. φ deus inquātū de⁹ sit subiectū pmū in theologia. Ex subiectis ptialiū theologiarū. Illud est pmū totalis theologie subm ad qđ cetera subiecta theologica (iquātū hui⁹ subiecta. s. theologica sūt) hnt p se analogiā ⁊ ordinē: ipm vo ad nihil aliud iquātū hui⁹ ordinat̄. sed de⁹ est hui⁹. igit̄ ⁊c. Maior est nota ex dictis in pmo articulo. Minor declarat̄: qm̄ quecūqz alia itrāt ɔsiderationē theologicā vl̄ ɔsiderant̄ iquātū sūt effect⁹ dei manifestātes ei⁹ potētiā: iustitiā vel misericordiā dispōnē ⁊ puidētiā: vl̄ inquātū pcepta dei: et documēta manifestātia ei⁹ volūtatē: siue qd ei placeat: vl̄ displiceat: ⁊ gnalr̄ nihil oīno itrat ɔsideratione theologicā: nisi sm̄ φ ipz aliq̄ mō attributionē hz ad deū. ¶ Cōfirmat̄ per Aug⁹ 2° de ciui. dei. vbi dicit φ in sacra scriptura: aut dei pcepta isinuant̄: aut mirabilia narrant̄: aut dona laudant̄: aut bnficia postulant̄: inueniens per h φ nihil in ea ɔtinet̄ nisi iquātū analogat̄ mō aliquo ad deū.

ca. pen⁹

Qz vo sit subm sub rōne deitatis: siue iquātū deus: declaro. Cōstat enī φ aliqua ɔsiderant̄ theologice de deo que nō cōpetūt sibi: nisi iquātū deus est. v. g. φ sit trin⁹ ⁊ vn⁹: imensus: oīpotēs: sapiēs: bonitas: magnitudo. Et generalr̄ oīs perfectio aut plenitudo per essentiaz: ⁊ multa alia similia: ita φ hui⁹ nō considerant̄ a theologo de deo sub alia rōne: φ̄ sub rōne deitatis. Cetera vo que cōsiderant̄ de psonis diuinis singulariter: vt actus notionales ⁊ proprietates etiā de eis verificant̄ inquātū sunt deus: tenendo ly inquātuz specificatiue tm̄: nō autē reduplicatiue: que etiā de creaturis considerantur in attributione ad deuz: etiam cōsiderant̄ inquātū attributionē habēt vltimate ad ipsuz iquātū deus est: sicut de oībus diligēter cōsideratis posset ostēdi.

2a ō.

¶ Scdaz ōnez pbo: si deus sub rōne deitatis absolute esset subiectuz theologie nr̄e: deus eēt cōprehēsibilis p theologiā nr̄az actu habitā vel possibilē hrī: ɔn̄s ē falsuz: nulla enī notitia: ⁊ nullis notitijs creatis: vel creabilib⁹ de⁹ cōprehēdi pōt: alias non veraciter incōprehēsibilis crederet̄. ɔn̄tia pbat̄: qa ad oēm habituz hn̄tē aliqđ subm sub aliq̄ rōne absolute spectat ɔsiderare q̄cūqz illi ɔueniūt sm̄ illā rōnē. Ex hoc enī Phs pbat φ ad phicū spectat cōsiderare de ɔtinuo ifinito et finito loco ⁊ tpe ⁊ silib⁹: qa ea ɔueniūt corpi sm̄ φ mobile est. Ex h etiā pbat φ ad metaphysicū spectat ɔsiderare de vno ⁊ multo: eodē ⁊ diuerso: priori ⁊ posteriori: ⁊ silib⁹: qa ipsa cōueniūt enti sm̄ φ ens: qđ est metaphysice p se p̄m subm. pbat̄ etiā rōne: qa nō est rō q̄re potī⁹ hēat ɔsiderare aliq̄ coꝝ que p se cōpetūt subto sub rōne qua ei⁹ subm est: φ̄ alia. ¶ P. Si aliq̄ sic. ⁊ aliq̄ nō. g̊ nō est eius subm sub tali rōne absolute: sed ɔcte. s. ad illa que de ipso iquātū tale cōsiderat: si igit̄ theologia nr̄a vl̄ aliq̄ alia creata vel creabilis hz eū pro subto iquātū de⁹ est absolute. g̊ hz ɔsiderare de ipso: vificari ⁊ cognosci pōt: ⁊ p ɔn̄s cōprehēdere vl̄ credendo si talis theologia sit fides tm̄: vt nr̄a est: vl̄ vidēdo si sit notitia q̄lis est beatoꝝ. vn̄ pōt aliter in eadē vtute argui ad ppo^m: de⁹ nō est subm theologie beatoꝝ. iquātū de⁹ absolute. alias ipse eēt creata scia ⁊ cōprehēsibilis. g̊ nec iquātū de⁹ absolute est subm nr̄e theologie. pz ɔn̄a: qm̄ fides viē: nec ifusa: nec acqsita: excedit in credēdo sciaz pr̄ie in vidēdo. vt. s. plus de deo credam⁹ nūc φ̄ tūc visuri sum⁹. alias fidei plene nō succederet visio sic innuūt cōiter verba sanctoꝝ: nec veniēte qđ perfectum est euacuaret̄ qđ ex parte est: vt dicit Apls.

Opīo domini Egidij. i. q. 2. prologi.

¶ Hec pro certo fuit intētio dicti Doct. nostri: sicut pz per rōnez eius ad hāc qōnē: infert enī φ theologia esset infinita si hēt deū pro subiecto sub aliq̄ rōne deitatis. i. deū iquantū deū absolute absqz cōtractione ad aliq̄ de ipso cognoscibiliū: cuz vt sic ifinite veritates sint de ipso agnoscibiles: quāto enī scia pluriū est veritatū: tāto pfectior: ⁊ per ɔn̄s si infinitarū ifinita: qđ ɔn̄s ipōle reputauit. Ego aūt qa nō simplr̄ reputo impoīe a deo creari aliquā ifinitaz notitiā de seipso. ifinitā inquam nō simplr̄: sed in specie sua: sed vtiqz impoīe teneo aliquā creari ipsum cōprehēdentē: sicut omnis fidelis tenet: idcirco ad istud ⁊ nō ad illud incōueniēs deducēdo ɔclōnē pbaui.

3a ō. cap. p̄.

¶ Tertia ō. faciliter declarat̄. Naz vt vult Aug. 14. de tri. theologia ea capit in sua cōsideratione: quibus fides saluberrima (que ad verā beatitudinē ducit) gignit̄ ⁊ nutrit̄ ⁊c. Ex quo innuit̄ φ deus sub eadē rōne est obiectuz theologie ⁊ fidei: ac etiā visionis patrie: ⁊ per ɔn̄s sm̄ illam contractionē videt̄ obijci fidei ⁊ theologie: sm̄ quā obijcit̄ visioni glorie: ⁊ cū hoc ad illā ordinet̄ satis cōgrue pōt talis ɔctio per illā denoiari: vt dicat̄ inquantū de⁹ glorificator vel beatificator sit subm theologie: cui tm̄ hoc non placet. Aliter tm̄ exprimat ɔctionē illā dūmō fateatur φ nō iquātū de⁹ absolute: sed cōtracte sit subm theologie: qa nec illud ille doctor vult: vt patet 3° suo quoli. q. 2. nec aliud ego intēdo. ¶ Cōtra tm̄ hāc opīonē arguit̄ multipliciter.

Scoti. i. re portatōibus pro. i. q. i. artic. quarto.

¶ Et pmo quidā Doctor arguit: cuius opīo in pcedenti articulo est reprobata duplici via. Primo quidem ostēdendo φ deus sub rōne deitatis est subm theologie. ¶ Primo sic. sub illa rōne de⁹ est subm pmuz theologie sub qua cōtinet pmo vtualiter vitates scibiles de deo: hec est rō diuine essentie. igit̄. maior (vt dicit) pz ex prius dictis per euz in qōne illa. minor probat̄. qa ratio essentie est prima: ⁊ cetere posteriores quasi proprietates ⁊ acci

2m dentia eius. ℂ Scdo sub eadẽ rõne de⁹ est obiectũ p̱mũ itellectus sui: ꝛ p̱me scie possibilis haberi de eo. Est autẽ obiectũ p̱mũ itellectus sui sub illa rõne sub qua cõtinet cognitionẽ oĩuꝫ cognoscibiliũ: ꝛ sub tali etiã est obiectũ
3m p̱me scie possibilis haberi de ipso. ℂ Scda via ꝯ opionẽ ꝑcedit negatiue: ostẽdẽdo ꝙ nõ sub spãli rõne est subm sic. Ratio sub qua aliquid est obiectũ primuꝫ excedit in perfectõe cognoscibilitatis oĩa cognoscibilia in illa scia. ratio glorificatoris aut alia quecũqꝫ specialis nõ est hꝫ. igit̃ ꝛc̃. Maior patet: qa sicut p̱mũ subiectũ hꝫ p̱mo cõtinere oĩa que continent̃ in scia. ita rõ. s. p̱ma subiecti dꝫ esse ratio p̱ma cõtinẽdi: ꝛ per ꝯñs perfectior in cognoscibilitate. Minor ꝓbat̃. qa relatio rõnis nõ põt esse perfectior in cognoscibilitate quocũqꝫ ente reali: qa nec in entitate. Relatio autẽ glorificatoris (cũ sit ad extra) est ra
4m tionis. ℂ 4° nihil sub rõne cõtracta põt esse subm scie p̱me possibilis haberi de ipso. ratio glorificatoris est cõtracta. igit̃. maior ꝓbat̃. qa ex p̱mo metaph̃ice: cum scia cõsiderante aliquid sub rõne cõtracta prior est alia: cõsiderãs illud sub rõne absoluta: qa certior. vñ dicit̃ ibi ꝙ ea que est ex paucioribus: certior est ea que est ex additio
5m ne: vt arithmetica geometria. ℂ 5° nihil põt esse subm p̱me scie de ipso sub alia rõne que nõ facit vnũ per se cũ ipso: hꝫ sunt oẽs rõnes cõtracte que assignant̃. igitur ꝛc̃. Minor pꝫ: qa quelibet talis rõ si eẽt realr distincta: eẽt realiter accñs illi: cui⁹ assignat̃ p̱ma rõ. Maior ꝓbatur. aut illa ratio cõtingẽter inest ipsi subto: aut nec̃io. Si ꝯtingenter igit̃ nõ est rõ aliqd sciẽdi de ipso: qa illa nõ est necessaria necessitate cognita de subiecto. si nec̃io. igit̃ ipsa est cognitio de subto per rõnẽ subiecti: ꝛ ita nõ est prima
6m rõ virtualiter cognoscẽdi oĩa alia de subto: nec ꝑ ꝯñs prima ratio subiecti in scia. ℂ 6° ab aliis sic: cũ dicis ꝙ sub rõne glorificatoris est subm theologie: aut ꝑ rõnẽ glorificatoris intelligis id qd formalr deus glorificat (et illud nõ est nisi deitas ꝛ essentia diuina: ꝛ sic cõcedo ꝙ sub absoluta rõne deitatis) aut intelligis respectũ ꝛ denoĩatio nẽ ad glorificatũ quo formalr de⁹ dicit̃ glorificator: ꝛ tũc sequit̃ ꝙ vna denoĩatio circa deũ erit rõ subiectiua hui⁹
7m scie: qd esse nõ põt. ℂ 7° ab eodẽ sic. sub illa rõne de⁹ nõ est subm in theologia: sub qua nõ isunt ei veritates que determinant̃ in ea: sed trinitas ꝛ alie veritates nõ sũt in deo sub rõne glorificatoris (nõ eñi est trinus inquantuꝫ glorificat: imo erat trinus anteqꝫ glorificaret) igit̃ de⁹ vt
8m glorificator nõ est subm hui⁹ scie. ℂ 8° alius sic. rõ glorificatoris est rõ attributa subto theologie. ergo nõ est rõ subiecti. Añs ꝓbat̃. qa ista est ꝓpõ theologica: deus est glorificator: ꝛ ista. de⁹ est repator: de⁹ est beatificator ꝛ siles.
9m ℂ 9° ab aliis. nobilissim⁹ habit⁹ dꝫ hr̃e nobilissimũ subiectũ sub nobilissima rõne: theologia est habit⁹ nobilissimus: ꝛ deus sub rõne deitatis est nobilissimuꝫ subm sub nobilissima rõne. igit̃ ꝛc̃. ℂ Cõfirmat̃. qa vn⁹ habit⁹ excedit aliũ nobilitate vel ex dignitate obiecti: vel certitudine demonstrationis: vt dicit Cõmentator p̱mo de aĩa. Cũ igit̃ theologia excedat in dignitate metaphysicã ꝛ nõ in certitudine demr̃ationis (vt certũ est) opꝫ igit̃ ꝙ eaꝫ excedat in dignitate subiecti: sed metaphysica saltem in aliq̃ sui pte hꝫ deũ pro subto: ac ꝑ hoc theologia illã pteꝫ nõ excedit: qa nobilius hꝫ subꝫ. igit̃ qa sub rõne nobilissima subiectiua. hoc aũt nõ eẽt nisi habẽt deuꝫ pro subto
10m sub rõne deitatis. ℂ Decimo nulla scia ꝓbat suã rõnem subiectiuã de subiecto: theologia ꝓbat deũ esse glorificatorẽ. igit̃ rõ glorificatoris nõ est sua rõ subiectiua. ℂ Ad p̱mã dico p̱mo ꝙ ꝯclo nõ est ꝯ me: ꝯcedo eñi ꝙ sub rõne deitatis est subiectum: sed nõ sequit̃ ex hoc: ꝙ sub rõne deitatis absolute: qd ego nego. 2° dico ꝙ rõ fundat̃ i falso de illa ꝯtinẽtia v̾tuali: sic̃ in p̱mo articulo. ℂ Itẽ esto ꝙ subm scie ꝓprie dicte sic p̱mo virtualr cõtineret oẽs veritates scie s̃m rõnẽ sub qua est subꝫ: adhuc nõ sequit̃ ꝙ ita sit de subiecto theologie: cum theologia nõ sit scia ꝓprie dicta: qd ꝯfirmat̃: qa hic nõ habet locũ ꝓbatio doctoris: scꝫ ꝙ theologia nõ resoluat ad ꝓpõnes imediatas notas ex terminis: quaꝝ subm ꝯtineat pdicatũ vt dedu
cebat. ℂ Ad 2m dõm ꝙ per p̱mã sciam possibilẽ haberi de deo vel intelligit̃ scia de deo simplr p̱ma (qualis est scia qua deus nouit se: ꝛ sic nihil cõcludit̃ ad ꝓpositũ: cũ de illa nõ sit q̃stio p̱sens) vel intelligit̃ scia p̱ma in genere sciarũ creatarũ vel creabiliũ: ꝛ tunc dico ꝙ vel maior intelligit̃ simplr ꝙ sub eadẽ rõne ꝛc̃. ꝛ sic cõcedo ꝯnem: qa nõ est ꝯtra me. vel intelligit̃ ꝙ sub eadẽ rõne simplr: puta ꝙ sicut absolute est obiectuꝫ itellectus sui sic absqꝫ ꝯtractione sit obiectũ scie creabilis vel create: ꝛ tũc simplr nego illam. ℂ Ad 3am dico p̱mo ꝙ maior si sumat̃ vlr ẽ falsa: qm̃ vt tũc arguebat̃ in articulo p̱mo: cuiuscũqꝫ scie subiectũ esset subm sub q̄ditatiua ꝛ p̱ma rõne sua: qd est falsum. ꝓbatio etiã maioris falsum assumit. vt supra ꝓbatũ est. ℂ Itẽ esto ꝙ in sciẽtiis ꝓprie dictis illud cocederet̃: nõ tñ opꝫ hoc de nr̃a theologia cõcedere: vt iã dixi. 2° dico ꝙ illa rõ ꝑcedit ex falsa imaginatione: imaginat̃ eñi ꝙ illa rõ cõtracta sit quedã rõ specialis distincta cõtra rationẽ essentie: ꝛ addita illi: siue per moduꝫ queꝫ Doct. qui eam fecit ponit de rõnib⁹ attributalib⁹: siue ꝑ aliquẽ aliũ: qd ista positio nõ itendit: sed per rõnẽ spãleꝫ vel cõtractã itẽdit ipsammet rõnẽ deitatis nõ s̃m oẽm modũ quo considerabilis est: ꝛ s̃m oẽm veritatẽ de ipsa scibilẽ: qd nõ sic obiicit̃ alicui intellectui creato: sꝫ ipsam deitatẽ restrictã in rõne obiecti ad determinatũ ꝯsiderationis modũ ꝛ gradũ vel terminũ veritatuꝫ: que de ipsa sciri pñt. Et capiẽdo istũ sensũ de p̱ōne ista ꝛ p̱mũ excludendo potius volui dicere ꝙ de⁹ nõ est subm sub ratiõe deitatis: vel inquãtũ de⁹ absolute: sed ꝯcte: qꝫ ꝙ nõ sub ratione diuinitatis absoluta: sed sub rõne ꝯtracta vl̃ speciali. Per illa eñi aduerbia absolute ꝛ ꝯcte nõ dat̃ intelligi talis spãlis rõ addita: qualẽ arguẽtes ꝯtra istã p̱ōnẽ suspicant̃. ℂ Ad 4m dico ꝙ cõtractio põt duplr intelligi. s. vl per additionẽ alterius rõnis minus cõis (quẽadmoduꝫ cõsueuit dici ꝙ genus cõtrahit̃ per differentiã: ꝛ sic non accipit̃ hic: ꝛ per ꝯñs rõ non ꝑcedit ad ꝓpo^m) vel per restrictionẽ cõsiderationis ꝛ exclusionẽ vlis cõprehẽsionis: quõ hic itelligo. Et tũc si maior intelligat̃ de scia p̱ma in genere creataꝝ est simplr falsa. Si võ de p̱ma simplr q̃lis est sola scia dei rõ non vadit ad ꝓpo^m. ℂ Ad 5m dõm p̱mo ꝙ ꝑcedit ex falsa imaginatione de rõne ꝯcta. vt supra dictu est. 2° dico ꝙ si rõ sit efficax ꝯcludit s̃m arguẽtem ꝙ rõ bonitatis faciet vnũ per accñs cum deitate: qd (vt puto) nõ cõcederet. pꝫ ꝯña. Nã rõ bonitatis est vna rõ specialis sub q̃ posuerũt aliq deũ esse subm in theologia: quã opionẽ ibidẽ per rõneꝫ istã ipse vult reprobare. Fundat̃ etiã illa rõ in suis ꝓbatiõib⁹ sup illa falsa imaginatione de ꝯtinẽtia v̾tuali rõnis subiectiue. ℂ Ad 6m dico ꝙ ꝑ rõnẽ glorificatoris itelligo illud quo de⁹ glorificat ꝛ deitatẽ ipsaꝫ: sꝫ restrictã obiectiue siue in rõne obiecti ad eũ gradũ vel latitudineꝫ sue cog̃scibilitatis s̃m quẽ glorificat ꝛ beatificat itellectũ creatũ: sicut supra dictum est. ℂ Ad 7m dõm ꝙ vadit s̃m falsaꝫ imaginationẽ de rõne glorificatoris: sicut ꝛ 3m. ℂ Ad 8m eodẽ mõ: ꝛ cũ hoc addo: ꝙ si rõ valeret: posset eodẽ mõ argui ꝙ de⁹ nõ sit subm sub rõne eẽntie: qd est ꝯ doctorẽ sic arguẽtẽ. H pꝫ ẽt: qa hec ꝓpõ est theologica. de⁹ est: sic ꝓbat̃ ex illo v̾bo apl̃i ad hebreos. Accedẽtẽ ad deuꝫ opꝫ credẽ: qꝛ est. ℂ Ad 9m ꝯcedo ꝙ sub rõne deitatis. nõ tñ absolute: sed

Aureol⁹ q. 5. ꝓlo. articu. 3.

Och. 13. 9 q. ꝓlo.

Cõm. p̱.

ad rõnes Sco. vbi supra.

Ad 2m

Ad 3m

Ad 4m

Ad 5m

Ad 6m

Ad 7m

Ad 8m

cap. xi.

Ad 9m

cõtracte vt dictũ est.alr nõ nobiliori mõ obiceref nobiliori scie.s.scie dei:q̃ minus nobili.s.create:cuius opposituum assumit rõ:hac tñ ɔtractione nõ obstante nobiliori mõ obicif theologie:q̃ metaphysice vel aliis habitibus humanis:qa illis si obicit sub rõne deitatis obicif cũ maiori restrictione:cũ nullus alius tot veritates de deo ɔsideret quot theologia.Et ex hoc p3 ad ɔfirmationes. ¶ Ad decimũ dõm q falsa imaginaf de illa rõne glificatoria: sic ꝛ alie pcedẽtes. ¶ Ad pncipalẽ nego añs.ꝛ vlteri⁹ dico:q simplex põt esse obm scie.Et cũ pbaf pmo:qa op3 q subm aliquo mõ sit notũ:ꝛ aliquo mõ ignotũ.Dico illud esse vex de notitia cõplexa:que est affirmatio vl negatio:ꝛ taliter ɔtingit simplex esse notũ ꝛ ignotũ.hoc est. põt aliqd sciri de ipso ꝛ aliqd ignorari.Dictũ aũt Phi intelligẽdũ est de notitia diffinitiua:q̃ nõ est affirmatio vl negatio:sic clare p3 per Cõmẽtatorẽ ibidẽ.Cũ eni nõ habeat partẽ ꝛ partẽ nõ põt pars cognosci:ꝛ pars ignorari: sicut in reb⁹ cõpositis. ¶ Ad aliã pbationẽ dõ3 q Phs nõ absolute dicit in simplicib⁹ nõ esse qõnẽ neq3 doctrinã:sed de qõne pp̃ter quid:que querit qditatem:ad quã rñdef causa formalis de mã vel alia causa forme in mã: sicut agens ꝛ finis:que in simplicibus substãtijs nõ conueniunt.Sed tñ alius modus qõnis relinquif circa substãtias simplices qui sufficit ad sciã3.Unde verba phi vbi allegant sunt ista.Pala3 ergo qm in simplicibus nõ est qõ neq3 doctrina.Sed alter modus qõnis taliu3.ecce q aliquẽ modũ qõnis dicit esse circa simplicia: aliquẽ vo negat.s.illũ de quo imediate locutus est:ꝛ ille est de quo dictum est.Unde Cõmentator ibidẽ exposito dicit.Manifestũ est q in rebus simplicib⁹ nõ cõpositis nõ querit per q̃re nec p quid:sed q̃stio in istis alio mõ erit:ꝛ idẽ dicit cõmẽto pcedẽte.Cõfirmaf ex intẽtione eorũdẽ q plura in.12.meta.nitunf de simplicib⁹ demrare. ¶ Ad aliã pbationẽ añtis.cũ dicif q nullũ singulare põt esse subm scie.nego. ¶ Ad pmã pbationẽ dõm q nõ est necẽiu3 q subm scie hẽat partes subiectiuas: nec istud dicit Phs: sed vult q vni⁹ scie genere est cõsiderare subm ꝛ partes ei⁹ supple si h3 partes. ¶ Ad aliã qua pbaf de singularibus nõ esse sciam.dico hoc esse intelligendũ de singularibus corporalib⁹:vt p3 ex tex.manifeste:ꝛ hoc tñ requirit sanũ intellectũ qui dicef alibi:de incorporali aũt singulari posse esse scia3 non negat Phs:quinimo concederet: cum ipse de deo multa conetur demonstrare in diuersis locis philosophie.

Ad 10m ad rõnẽ pncipalem. Cõ. 22. 7° met. T.c.59. T.c.59. Cõ.59. 7.m.53.

Qõ. V. Prologi.

VLtimo circa plogu3 quero. Utrũ theologia sit practica vel speculatiua.Arguif q speculatiua.Quia ois hitus qui est gra sui:est speculatiu⁹:theologia est hui⁹. igif.Maior p3 ex phemio metaphy.Minor pbaf.qa cu3 habitus qui sunt gra sui sint nobiliores his qui sunt pp̃ter aliud:vt ibidẽ p3:si theologia nõ eẽt gra sui:alius habit⁹:puta metaphysica:que vtiq3 gra sui est: vt ibidẽ vult Phs:eẽt nobilior q̃ theo^a:qd ẽ icõueniẽs. ¶ Ad oppo^m omnis habitus quo vult quis scire ꝛ hẽt pro fine virtuose operari est practicus:p3 ibidẽ:sed theo^a est hui⁹.iuxta illd Jac.Estote factores vbi nõ auditores tñ. ¶ In questione q̃tuor erũt articuli.In pmo videbif que opatio pprie dicif praxis a qua habitus scientificus vel alius practicus denoiatur. 2° que notitia pprie di practica:ꝛ que speculatiua:et quis habitus di pprie practicus quisue speculatiuus. 3° de distinctione extrinseca habituũ speculatiuox ꝛ practicox vtru3 distinguanf penes obiecta vel fines vel qũo. 4° vo de pncipali quesito.

In op^m. ca° pmo De arti culatio. pm art.

QUantum ad pmũ dico.q sicut p3 per Eustratiũ pmo ethicox:praxis in greco dicif act⁹ in latino.Et accipif actus nõ pro actu pmo:sed scdo:qui cõi noie vocaf operatio.Quãuis fm aliquẽ vsum auctorũ aliqñ opatio accipiaf pcise p actu potẽtie executiue iperato a volũtate:sicut cũ distiguit iter scire velle:ꝛ operari.In talibus eni locutionibus nec scire nec velle dicũr opationes:cũ tñ sint actus scdi.Sicut igitur actus ꝛ operatio cõiter sumpta possunt multiplr accipi.sic ꝛ praxis. ¶ Dimissis aũt aliis acceptionibus ꝛ sumendo actu3 vt ab eo habitus dicif actiuus:vel operatio vt ab ea habit⁹ dicif operatiuus:vl praxis fm quã dicif practicus q oẽs denoiationes eiusdẽ sunt signationis. ¶ Dico q praxis põt duplr accipi. Uno mõ cõiter put quilibet habitus actiu⁹ vel factiuus(siue scientificus:siue nõ)di practic⁹ a praxi. ¶ Alio mõ specialr put tñ habitus actiu⁹:distinguẽdo ipsu3 ɔ factiuũ dicif practicus:sicut actus ꝛ actio distinguunf ɔ factionẽ 6° ethicox.vt stati3 dicef. ¶ Si pmo mõ:cũ tales habit⁹ solũ in hoibus generenf(q̃uis deus ꝛ angeli habeãt de rebus practicã notitiã.)Dico q omnis operatio exñs in potestate nr̃a est praxis. Ita q descriptio praxis(a qua aliquis habitus dicif practic⁹) sit operatio exñs in hois potestate:hoc pbatur stati3:qa omnis opatio a q̃ habit⁹ aliqs di practicus existit in potestate operãtis fm habitũ.Inductiue p3.Et pbaf rõne: qm quilibet habitus practicus dirigit ad operationẽ a q̃ dicif talis.Circa nullã aũt operationẽ non existẽtẽ in potestate cadit directio.igif ois praxis est operatio existẽs in potestate nostra.Econuerso etia3 omnis operatio existens in potestate nr̃a est praxis.Qm circa quãcũq3 opationẽ põt haberi dictamẽ practicu3 seu notitia practica: ꝛ habitus practicus:ipsa est praxis. Hui⁹ est ois operatio existẽs in nostra potestate:qm qõlibet tale contingit agere ꝛ nõ agere:ꝛ vtrũq3 aliter ꝛ aliter:ac per hoc de ea põt iudicari qualr sit agẽda vel nõ agẽda. ¶ Si aũt velimus describere praxim cõius:vt videl3 etiã cõprehendaf ois opatio fm quã notitia dei vl angeli di practica: põt dici q praxis est opatio exñs in operãtis ptãte.ꝛ fm hoc opationes creaturax nãliter agẽtiũ:que vtiq3 sũt ẽt ptialr opatiões dei:cũ sint in ptãte dei operãtis erũt praxes iquãtũ sũt dei:l3 nõ iquãtũ sunt opationes creaturarũ taliũ. ¶ Si vo sumaf praxis 2° mõ vt habit⁹ practicus distinguif ɔ factiuu3.põt sic describi. ¶ Praxis est actio exñs in ptãte sumẽdo actionẽ distincte ɔ factionẽ fm q Phs sumit 6° ethicox.vbi dit.Cõtingẽtis aũt alr se hñe est aliqd factibile ꝛ aliqd agibile:alterũ autem est actio ꝛ factio.credimus aũt de ipsis ꝛ exteriorib⁹ rõnibus:q̃re ꝛ cũ rõne habit⁹ actiu⁹ alterũ est ab eo qui cum rõne factiuo habitu:ꝛ neq3 ɔtinenf subinuicẽ actio ꝛ factio:neq3 eni actio factio est.vbi Eustrati⁹ dic.Ait.s.Ar. aliud practica.i.actiua aliud factiua.Practica eni ꝛ factiua habituũ noia:actio vo ꝛ factio operationũ.i.motionũ ab habitibus.sic ẽt accipit Phs 6° meta.vbi distinguit scias actiuas a factiuis:vel(ꝛ in idem redit)põt dici q praxis est in potestate exñs rei agibilis vel actibilis opatio. ¶ Di aũt actibile vel agibile f3 Eustratiũ p ethico. q cessat agẽtis actione cessante.i.q nõ est nisi dum agit agẽs:sic itellectio nõ est nisi dũ eã agẽs agit.Et silr videre ꝛ audire ꝛ plẽs alie. ¶ Factibile vo di q cessãte actione:p quã h3 eẽ nõ cessat:seu qd nõ desinit eẽ agẽte cessante agere:sic dom⁹ vl nauis nõ cessant eẽ:earũ agẽtib⁹ cessantib⁹ agere:qd itelligi d3 de agẽtib⁹ pticularib⁹ ꝛ secũdarijs nõ de p ꝛ vli qd est deus. Nã nulla res subsistere põt deo cessante agere. ¶ Quia vo in sequẽtib⁹ nõ est necessariũ ad ppo^m inter actiuas ꝛ factiuas distinguere.iõ cõiter de eis loquẽdo sub noie habitus practici : itelligo praxim p mõ.videl3 cõiter p opatione q̃ existit in hoib⁹

Praxis dupl̃r. caplo 5° caplo 5° T.c.p.

seu in

Scot⁹ in plogo q. viii. art. ꝑ

seu in bois ptāte. ¶ Ex hoc aūt infero: ꝙ descriptio data de praxi a quodā doctore nō est ↄueniēs: eo ꝙ in minus se habeat ꝙ̄ descriptū. Describēs eni praxim ad quā notitia practica dī extēdi: ꝛ per ↄ̄ns a qua habit⁹ dī practicus: quia supponit ex cōi dicto: ꝙ habitus dicitur practicus ex extēsione eius ad praxim. dicit sic. Praxis ad quā cognitio practica extēdit est act⁹ alteri⁹ potētie ꝙ̄ itells nāliter posterior itellectione nat⁹ elici ↄformiter rōni recte ad h̄ vt sit rect⁹. ¶ Deficit aūt in duobus p̄ia descriptio. Prio qa nō ōis praxis est alterius potētie ꝙ̄ itells: qnimo aliq̄ itellectio est vere praxis. ¶ Qḋ pbo sic. Aliqua est vl' pōt eē notitia practica directiua speculatiōis: ꝛ nulli⁹ alterius opatiōis. igit speculatio aliq̄: ꝛ per ↄ̄ns opatio aliq̄ itellectus est vere praxis. ↄ̄ña pbat. qm̄ ꝑm hūc Doc. etiā ōis notitia practica dī practica ex extēsiōe eius ad praxim. talis aūt extensio nō intelligit nisi p modum directiui vt certū est. Et maxime ꝑm eū q in eadē qōne dicit ꝙ sciaꝫ esse directiuā ꝛ esse practicā idē sunt. igit ōis notitia practica est directiua praxis. igit si aliq̄ ē practica: ꝛ nullius alteri⁹ opationis sit directiua ꝙ̄ speculatiōis: speculatio vtiqꝫ erit praxis. Añs pbat. ↄtigit aliquē deliberare vtrū insistēdum sit speculationi: vel alijs opationib⁹ vite actiue: vel vtrū speculatiōi harū vel illarū rerū: Silr quo loco ꝛ quo tēpore: ꝛ quātū ꝛ quō speculandū est ꝛ iudicare ꝙ speculandū est circa veritates sacre scripture: vl' alias: ꝛ tali tēpore: ꝛ tātū: ꝛ sic de alijs circūstantijs. Constat aūt ꝙ tale iudiciū est vere practicuꝫ: nō min⁹ ꝙ̄ iudiciū quo iudicat esse tēperate viuēdū: esse subueniēdū indigenti: aut aliqḋ huiꝰ sile. Et istḋ iudiciū nullius alteri⁹ opatiōis ꝙ̄ speculationis est directiuum: vt pꝫ. ¶ Cōfirmat. qꝛ ōis notitia cui cōformiter cōuenit elici electionē ṽtuosā est notitia practica. talis notitia de speculādo vl' nō de speculādo: directiua est huiꝰ. igit. maior probat auctē Ar. 6° ethi. c. Opꝫ qdē pp h̄ rōnē veraꝫ eē: ꝛ appetitū rectū: siqdē electio studiosa: ꝛ eadeꝫ hūc qdē dicē: hūc aūt pseq. h̄ qdeꝫ igit mens ꝛ ṽitas practica. ¶ Et paulopost ait. practici ꝛ itellectui opus ṽitatis ↄfesse hñs appetitui recto. Etiā per istū Doc. in eadē. q. q volēs pbare theologiā esse practicā assumit p maiore: ꝙ illa cognitio est practica q̄ aptitudinalr est ↄformis volitioni recte ꝛ nāliter ṗor ipsa. Minor pbat. Nā ipsa electio qua qs eligit studere in sacra scriptura debito fine ꝛ alijs bonis circūstātijs vtiqꝫ ṽtuosa ē ꝛ meritoria: vt pꝫ ex ṽbis Gregorij 6° moꝝ. dicētis. Nōnūq̄ studiosus tarditate itelligentie ṗmit vt eo magis ṗmia retributionis iueniat quo magis in studio iuētionis elaborat. vbi pꝫ ꝙ conatus in studio itelligēdi veritatē sacrarū scripturarū vtiqꝫ est meritori⁹. ¶ 2° ad idē arguo sic: ex dictis huius Doc. Ōis opatio ad quā inclinat ṽtus appetitiua est vere praxis. hāc ille accipit pro maiore ad pbādū dilectioneꝫ finis esse vere praxiꝫ: sed ad studēdū ꝛ speculādū mysteria scripturaꝝ inclinat aliquos sanctos viros virt⁹ appetitiua: vt satis est certū. igit ꝛc. ¶ P. Ipse arguit ꝫ seipꝫ ōis actus iperat⁹ a volūtate est praxis: speculatio est hꝰ. igit. ¶ Rñdet ꝙ nō seqt. intellectio est iperata a voluntate. igit est praxis: sed seqt: igit est praxis vel practica. Et h̄ arguo sic. aliq̄ speculatio est imperata a volūtate: ꝛ nō est practica. igit aliq̄ speculatio est praxis. ↄñtia pꝫ ex ↄcesso. Añs pbat. qa vel itellectio ōis est practica: ꝛ eadē rōne ōis sciaꝫ: qḋ est ꝫ Phm: ꝛ oēs ꝛ hūcmet etiā doc. q dicit logicā nō esse practicā: vl' nulla itellectio nō practica posset iperari a volūtate: qḋ est ꝫ experiētiā: pōt eni iperari a voluntate cōsideratio logicalis ꝛ metaphisicalis ꝛ alie quelibet habituū speculatiuoꝝ. ¶ Cōtra h̄ ipse arguit pbans ṗmā partē sue descriptionis: qm̄ stādo pcise in actibus intellꝰ nulla est extēsio intells: qa nō extra se tēdit nisi vt actus eius respicit actuꝫ alterius potētie. ¶ Et si dicas actū vnū intells extendi ad aliū directum per eū: nō pp̄ter hoc scḋs est praxis vt nunc loqmur: nec ṗma cognitio practica: qa tūc logica esset practica: qa dirigit in actib⁹ discurrēdi. ¶ Ad illud pōt dici: ꝙ extēsio illa qua intells dī esse practicus nō semꝑ est ad aliquam opationē extra intellm: sed aliqn̄ ad actū aliū itells directū per ipm. ¶ Ad illud ṽo qḋ de logica infert. pōt ṗmo dici: ꝙ istud a multis nō reputat falsuꝫ: sed veꝝ: nec ipe op⁹ pbat. ¶ 2° pōt dici: ꝙ nō sequit: qm̄ logica nō dirigit: seu nō est directiua actuū discurrēdi: seu alioꝝ itells quasi docēs qualr: vel per que huiꝰ actus fieri debeant: vel aliq̄ alio mō quo notitia practica dī directiua operationis: vt in sequēti articulo ostēdet: q̄uis logica ostēdat que ↄ̄ne sunt bone: ꝛ qui sylli ↄcludētes: ꝛ q non. Ex qb⁹ regulis itells dirigit ad recte syllogiçādū: sic etiā ex multis ↄ̄nib⁹ geometricis mechanici aliqui dirigunt in suis actionib⁹: nec tn̄ ille ↄ̄nes sunt pp̄rie practice: vtpote nihil enūtiātes de agēdo vl' fiēdo. ¶ 2° deficit ista positio in vltima pte sue descriptionis. Nā q̄dā est praxis q̄ nō est nata ↄformiter elici rationi recte vt sit recta. ṽbi grā. odiū dei. h̄ eni nulli rōni recte ↄformari pōt vt sit rectū: ꝛ tn̄ est vere praxis: qḋ pꝫ. maꝫ qa dilectio dei est vere praxis ꝑm hunc Doc. igit ꝛ odiū: nō minus vtiqꝫ est praxis actus vitij: ꝙ̄ actus ṽtutis opposite. Tū qa respectu talis odij pōt esse ratio erronea practica iudicās deū eē odiendū q̄lis forte est in diabolo. Et silr rō practica recta indicans deū nō esse odiendū. q̄ ꝛ ipm erit praxis. ¶ Ex his pꝫ etiā: ꝙ nō solū opationes iferioꝝ potētiaꝝ ꝛ sequentes electionē sūt praxes (vt aliqui volūt) sed etiā alique opationes intells ꝛ volūtatis sunt praxes. ¶ De actib⁹ itells pbatū est. Et de actibus volūtatis pꝫ simili modo: qm̄ aliquā notitiā practicā ↄtingit esse directiuā alicui⁹ actus voluntatis ꝛ nullius alterius opationis. ṽbi grā. ꝙ inimicus pp̄ter deū sit diligēdus: ꝙ aliquis pre alio diligēdus: vt pā eꝫneo ceteris parib⁹: ꝛ silia iudicia practica: quibus iudicant tales talr: ꝛ pp talē finē: ꝛ cū alijs debitis circūstātijs esse diligēdos. ¶ Cōfirmat. qm̄ respectu actus eliciti virtutis amicitie de q̄ agit. 8. ꝛ. 9. ethic. vtiqꝫ habet notitia practica directiua illius. igit illa est vere praxis. ¶ Cōtra hoc tn̄ multe vident auctēs. Et ṗma est Eustracij ṗ ethico. diffiniētis praxim. di. Praxis quā ↄsueuerūt trāsferre in actum est ꝑm electioneꝫ hois energia. i. opatio. Et Phs 6° ethicoꝝ dicit. act⁹ ṗn̄ vnde motus: sed nō cā seu cui⁹ grā. ex hoc pꝫ ꝙ praxis ꝛ actus que idē sūt sequunt electionē tanq̄ cām: igit praxis est opatio posterior electione ꝛ ab ipsa cāta: talis aūt est opatio iferioris potētie. ¶ Qḋ ↄfirmat ex dictis Eustratij: q post ṽba pallegata paucis iterpositis sbdit. ¶ Electio inquit est duob⁹ pp̄ositis iudiciū hois hoc alteri preponēs. sequit aūt post electionē motus ꝛ ipetus ad actum. Deide sequit ṽsus ꝛ sic cessat appetit⁹. mot⁹ aūt ille ꝛ ipetus ad actū est mot⁹ iferioris potētie: ille autē est quē dicit opationē esse ꝑm electioneꝫ: ꝛ p ↄ̄ns praxim. ¶ 2° ad idē auctē Phi 6° meta. vbi distiguēs scias actiuas ꝛ factiuas a theoricis ponit. ꝙ actiue sūt circa ea quoꝝ ṗn̄ est in agēte pheresis. i. electio. Itē subdit imediate. Idē eni agibile ꝛ eligibile. q̄ ꝑm itentionē ei⁹ scia practica est tm̄ respectu coꝝ: q̄ꝝ ṗn̄ est electio: talia ṽo sūt tm̄ opationes iferioꝝ potētiaꝝ. igit ille sole sunt praxes. ¶ Ad ista ōia dico ṗ ꝙ nō ↄcludūt pp̄o⁹. Esto ꝙ cuiuslibet praxis ṗn̄ eēt electio: qa h̄ nō obstāte adhuc tā in itellu ꝙ̄ in volūtate erit praxis. Naꝫ electio pōt esse ṗn̄ ꝛ actus itells ꝛ act⁹ volūtatis, nā ꝛ de speculādo aliqd vl' nō: ꝛ de

Margin notes: cap. 3. — 2ᵐ — Scotus vbi supra — R° ad arᵐ sco. — Conte⁹. — (p 10ᵐ) — Cōtra de cia ṗ eth. Eustrati⁹ caplo 3°. — 2ᵐ — T. c. ꝑ. — R°

odiēdo vel amādo: cū eoꝝ circūstātijs pōt hīri cōsiliū ⁊ ꝯpiter electio: ⁊ illa mediāte speculari: ⁊ amare: vl' odire. ita bene sicut de eundo vel nō eūdo ad aliquē locū: aut aliquo exteriori actu. ¶ Scōo dico: ꝙ si ponderent̄ v̄ba Eustratij allegata nō solū nō excludunt̄ alij act⁹ volūtatis ab esse praxes: sed nec electio ipsa q̄ est act⁹ volūtatis. ¶ Ubi sciēdū ꝙ electio quiꝙ sumit̄ ꝓ iudicio intellectꝰ q̄ imediate sequit̄ cōsiliū qđ est act⁹ synderesis fm̄ ph'm in 6°. Aliq̄n v° ꝓ actu appetitus cōformi: ⁊ huiꝰ duplicē acceptionē electionis innuit ph's 6° ethico. cū dicit. ꝓp qđ vl' appetitiu⁹ intellꝰ electio: vl' appetit⁹ itellectiu⁹. Prio aūt mō videt̄ accepisse Eustrati⁹ electionē: nō scōo. sicut pꝫ ex v̄bis eius q̄ subdit. d. ꝙ electio est duob⁹ ꝓpositis iudiciū hoīs ⁊c. Et tūc ꝑ motū ⁊ ipetū posset itelligi ipse appetit⁹: vl' electio vt est act⁹ volūtatis. ¶ 3° dico: ꝙ esto ꝙ ph's ⁊ Eustratius loquant̄ de electione fm̄ ꝙ est act⁹ volūtatis: adhuc nō tollit̄ quin ipsa sit praxis vt nūc de praxi loquimur. ¶ Ubi sciēdū ꝙ Eustratius p° ethicoꝝ distinguit acceptiones huiꝰ nōis praxis in q̄tuor mēbra.

p° modo — Nā vno mō accipit̄ (vt ait) gn̄aliter pro oī operatione cuiuscūꝙ v̄tutis: siue libere siue nālis. Et tūc describēs eā

2° mō — dicit: ꝙ est nālis vnicuiꝙ subē v̄tus ⁊ mot⁹. ¶ Alio mō accipit̄ min⁹ cōiter: fm̄ eū: ⁊ accipit̄ praxis ꝓ opatiōe. s. ꝯnīte nām cognoscētē tātū inquātū hꝰ. ⁊ tūc etiā illā describit.

3° mō — ¶ 3° strictius pro omni operatione exn̄te in hoīs

4° mō — potestate. ¶ 4° strictissime pro opatione ꝯformiter elicita dictamini rōnis ⁊ electioni volūtatis: et tūc dicit ꝙ praxis est fm̄ electionē hoīs opatio. Sed l ꝓposito gn̄alius accipit̄. s. 3° mō: q̄r nō solū a praxi 4° mō dicta denominat̄ habit⁹ practicus: sꝫ a 3° mō sumpta: vt supra ꝓbatū est: quapꝑ dictū Eustratij nō est ꝯ. ¶ Silr ad ph'z dico ꝙ nō accipit actū gn̄alr fm̄ ꝙ ab actu hit⁹ denoīatur actiuus: sed strictius. s. pro actu ꝯformi dictamini rōnis ⁊ electioni volūtatis: sic ⁊ Eustra. in 4° praxis acceptiōe.

T. c. p° — ¶ Ad aliā ex 6° meta. dōm ꝙ ph's accipit ibi ꝓheresiꝫ ⁊ electionē pro ipsa volūtate: ⁊ eligibile ꝑ volibili: sic pꝫ

Com. p° — per trāslationē quā exponit Cōmētator: que loco ꝓheresis hꝫ volūtas: ⁊ ꝓ eligibile hēt volūtariū. Et hoc pꝫ etiā

Com. p°. t. 12. — ꝑ Cōmētatorē exponētē. Ait eni. Mānifestū est ꝙ p̄mū p̄n^m rerū artificialiū qđ est in nobis. s. in artifice est volūtas. artificiatū aūt ⁊ volūta^m sunt idē in forma. Et itēdebat ꝑ hoc ꝙ illa quoꝝ p̄n^m est voluntas: sunt alia ab illis quoꝝ p̄n^m est nā: ⁊ ꝙ scie istoꝝ sunt diuerse. Hec Cōmētator. ¶ Sic igit̄ intētio p'hi videt̄ esse ꝙ scie actiue vel practice sunt circa ea entia quoꝝ ꝑ volūtatē sumus p̄n^a: siue eoꝝ que libere efficiant̄ a nobis: sed ꝑ istud nō tollitur ꝙ tā itellectio q̄ꝫ volūtas seu volitio sit vel possit eē obm talis scie vel notitie actiue seu practice cū earū nos sumus liberū p̄n^m. Ex quo pꝫ ꝙ illa auctoritas p'hi nō ꝓbat ꝙ sole operationes exteriores sint praxes: nec etiā ꝙ electio ipsa non sit praxis. Hec de primo articulo.

2° artic. — **Quantū** ad scōm articulū: que notitia sit practica vel speculatiua: ⁊ silr de habitu videndū est. Et p°mo de notitia. ¶ Est aūt sciēdū ꝙ notitia nō dī practica seu actiua vl' factiua: q̄a aliq̄d imediate agat vl' faciat: sed q̄a ad agendū vel faciendū dirigit: vt supra tāgebat̄: sicut scia medicinalis nō imediate causat sanitatē in corpe: sed solū docēdo dirigit qualr̄ et per que sanitas fieri possit: videt eni medicus q̄liter fiat sanitas cui⁹

Cap. 18. — grā precipit: vt dicit ph's in fine. 6. ethi. Eo g° mō aliqua scia p̄t dici practica quo est praxis directiua. ¶ Triplr̄ aūt ꝯtingit notitiā esse praxis directiuā. Nā q̄dā notitia est formalr̄ fm̄ se imediate directiua praxis. Quedā v° tn̄ virtualr̄ de ꝓpinquo tn̄: ꝑ eo vꝫ ꝙ totalr̄ vel ꝑtialr̄ cōtinet virtualr̄ ⁊ de ꝓpinq̄ notitiā directiuā praxis p°mo modo. Quedā v° etiā tn̄ virtualr̄ directiua praxis sed remote plurimū. ¶ Sic etiā triplr̄ pōt accipi notitia practica. vꝫ stricte ⁊ ꝓprie. large ⁊ iproprie. largius ⁊ magis improprie.

p° modo — ¶ Stricte ⁊ ꝓprie notitia practica est notitia formalr̄ praxis directiua: et q̄libet talis est cōplexa enuntiās qualr̄ vl per que aliq̄d est agēdū vel aliq̄d fiēt. Exēplū. huiꝰ res hoīs tali egritudine laborātis tali medicina cōtēperādi sunt. talr̄ dispositꝰ talib⁹ cibis debet vti

cap. 3° — ⁊ sic de alijs silr̄ fm̄ se ad praxiꝫ dirigētibus. ¶ Qz talis notitia sit ꝓprie practica pꝫ auctē p'hi 6° ethico. di. ꝙ ad hoc vt electio sit studiosa opꝫ rōnē esse verā ⁊ appetitū rectū: ⁊ eadē fm̄ rōnē hūc dicere. Hūc v°. s. appetitū ꝓsequi. hec aūt est mens ⁊ veritas practica: mens igit̄ practica dicit ⁊ enūtiat hoc vel illud esse agēdū. ¶ Scōo idē clarissime pꝫ ꝑ Auic. p° libro medicie: seu p̄ma doc. cap. p°. vbi diuidēs medicinā in theoricā ⁊ practicā ꝓprie sumptas: aut silr̄ ōndēs q̄ notitia eius est ꝓprie theorica siue speculatiua: ⁊ que ꝓprie practica ait sic. Cū dicim⁹ de medicina ꝙ eius est theorica: ⁊ ex ea est practica: nō est estimandū ꝙ velimus dicere ꝙ vna diuisionū medicine est scire ⁊ altera opari: quēadmodū multi hūc locū ꝑscrutātes estimāt: sꝫ illud qđ volumus. i. intēdimus: est aliud ⁊ est ꝙ nā duaꝝ diuisionū medicie est nisi scia. Ex quo dicto pꝫ ꝙ vtraꝙ est scia ⁊ sequit̄: nullo iterposito dīa inter vtrāꝙ sic. sed vna eaꝝ ē ad sciēda p̄ncipia: et alia ad sciēdū operādi qualitatē. Primā notitie speculatiue aut theorice approp̄iam⁹: ⁊ alterā notitie practice. Per theoricā v° ipsius. s. medicine: significamus ꝙ est scia tn̄: et q̄n eam sciuerimus sniāꝫ tn̄ acquiremus: ita ꝙ in declaratione qualitatis opatiōis nos nō mittemus. vult dicere ꝙ medicina theorica est scia tn̄: ⁊ solū facit nos scire ⁊ acqrere sniam. Est aūt snia fm̄ eūdē 6° nāliū acceptio

pt. 5. c. p° — distincta vel certissima: qđ idem est ꝙ certa scia. Nō docet aūt ista theoria qualitatē aut modū operādi: ideo dicit ꝙ in declaratione q̄litatis opationis nos non mittemus. Et imediate ponit exēplū: sic iquit dicit̄ in medicia ꝙ genera febriū sunt tria: ⁊ ꝙ cōplones sūt q̄tuor. Apparet āt q̄ ꝑ has notitias nō dirigimur neꝙ docemur operari sanitatē vl' q̄d aliud: sꝫ solū scim⁹ has v̄itates q̄ aliq̄ mō vt dicet̄ post: sūt p̄n^a practice medicie: ⁊ tūc nullo mediāte seq̄t̄: ⁊ ꝑ practicā ipsi⁹. s. medicie: volum⁹. i. itelligimus: nō opationē in effectu: neꝙ laborē motionū corporeaꝝ: sed diuisionē opationis medicie: q̄ cū eā sciuerim⁹ auxiliabit̄ nob ad acgrēdā sniā: ⁊ ipsa snia erit in q̄litate opatiōis. i. ꝙ ꝑ practicā nō debem⁹ itellig̃ exercitiū aut execuitionē exterioris opatiōis: sic q̄dā opināt̄: sꝫ ipa est vere scia: ⁊ talis scia ꝙ ꝑ eā iuuamur ⁊ dirigimur i q̄litatē opatōis. i. q̄lr̄ ⁊ q̄ñ debem⁹ opari: qđ nō fac̄ theorica vt dcm̄ ē: ⁊ imediate dat ex^m q̄uo snia practica ē in q̄litate opōnis. d. sic dī in medicia ꝙ apatib⁹ calidis adhibenda sūt q̄ repellāt ⁊ ifrigidēt ⁊ ispissent: ⁊ postea resoluētibus repellēda tēperāda: ⁊ hec snia ē dcla⁹ q̄litatꝭ opōnis: hec Auic. ¶ Ex his clare pꝫ ꝙ noti^a ꝓp̄e practica ē formalr̄ praxis directiua: ⁊ hꝰ ē tn̄ noti^a cōplexa enūtiās q̄lr: aut ꝑ q̄: aut q̄n: ⁊ sic d alijs circūstātijs sit agēdū. Notitiā v° q̄ nō ē enūtiatiua ⁊ formalr̄ directiua pꝫ nō eē ꝓp̄e practicā: sꝫ theo^ca: q̄uis v̄tualr̄ ⁊ de ꝓxio aliq̄ mō ꝯtineat hāc notitiā q̄ ꝓp̄e practica ē.

Contra Scotus i ꝓlogo. q. vltima. — ¶ Ex his ifero aliq̄ ꝯ opionem doc. q̄rūdā. p^m ꝙ nulla noti^a icōplexa: seu q̄ nō ē affirma⁹ vl' negō ē ꝓp̄e practica. Probat̄: q̄a nulla tal dīc: vl affirmat aut negat aliq̄d circa q̄li^{tem} opōnis: sꝫ noti^a ꝓp̄e practica dīc ⁊ enūtiat fm̄ ph'z: ⁊ Auic. vt ꝓbatū ē. ¶ 2°. q̄a si aliq̄ tal noti^a eēt ꝓp̄e practica mlto magis notitia cōplexa medicie theorice eēt practica. ꝯn̄s pꝫ falsū ꝑ Auic. ꝫ rōnē: q̄a tūc nō eēt distictio iter practicā et speculatiuā

ꝯnitia

ↄſitia pbať:qꝛ talis notitia cõplexa magis eſt directiua
praxis ꝙ̄ aliq̄ incõplexa.¶ Cõfirmať.ſi eni ſimplex ap
prehenſio alicuius herbe vel aromatis eſt practica noti
tia:multo magis illa cõplexa q̄ ſciť:ꝙ illa herba eſt cali
da vel frigida.nam ex iſta põt imediatius ꝛ melius quis
dirigi ad operãdũ.ꝛ tñ iſta nõ eſt ꝓprie practica:cũ nihil
dicat in q̄litate operationis.¶ Ulteriꝰ ſm hoc ois noti
tia cuiuſcũq; ſit rei eſſet practica ꝛ nulla ſpeculatiua:qđ
eſt ↄtra omnes pħos ꝛ ipſummet doc.cum ipſe ꝛ omnes
alij diſtinguant notitias ꝛ ſcias in practicas ꝛ ſpeculati
uas.Et ſm dicta illꝰ ſi velit ↄñter loq oꝑ; dicere ꝙ nul
la ſcientia vel notitia practica eſt ſpeculatiua.Qđ pbať:
qꝛ notitia ſm eum diciť practica ꝓpter duplicem reſpe
ctum aptitudinalẽ ad praxim.ſ.cõformitatis ꝛ prioritа
tis.Speculatiua vo ꝓpter carentiã talis duplicis reſpe
ctus.Nulla aũt notitia h; tales reſpectꝰ ꝛ caret eis.igiť
nulla eſt practica ꝛ ſpeculatiua.Conſequentia pbať:qꝛ
ſi alicuiꝰ rei notitia icõplexa eſt practica.igiť ꝛ quelibet
eius complexa.Cõſequẽtia pbať:qꝛ cu; eſſe notitiã pra
cticã ſm ipm nõ ſit aliud ꝙ̄ eſſe notitia; directiuã:ꝛ no
titia incõplexa non ſit directiua:niſi q̄tenus eſt manife
ſtatio obiecti:cũ omnis notitia cõplexa ſit etiã manife
ſtatio obiecti:quelibet erit directiua praxis alicuiꝰ.¶ Pꝫ.
qua rõne notitia ſimplex vniꝰ rei eſt directiua praxis cir
ca illã rem.vt dilectionis vel alterius:eadẽ rõne cuiuſli
bet rei notitia ſimplex erit directiua dilectiõis aut odij:
vel alterius praxis circa eã.ꝛ maxime hoc pꝫ ſi ſicut ipe
dicit ſimplr̃ notitia de deo qualis eſt viſio beatifica:ſit
directiua praxis.ſ.dilectiõis circa ipm:ac per hoc practi
ca.Sic.n.ꝛ cuiuſlibet creature notitia eſt directiua dile

2ᵐ corᵐ

ctionis circa eam:ꝛ per ↄñs ſm eum practica.¶ Ex hoc
vlterius ſequiť ↄtra eundẽ doc.in eadem q̄õne.ꝙ nulla
taliu;.Deus eſt trinus ꝛ vnus.Pater generat filium.eſt
vere ꝛ ꝓprie practica:cũ nulla taliũ formalr̃ dirigat nos

Scotus vbi ſupra

ad aliquã operationẽ.¶ Cõtra hoc eſt ratio eius:qꝛ pri
ma(inquit ipſe)icludit notitiã virtualr̃ rectitudinis di
lectionis tendentis in tres ꝑſonas:ita ꝙ ſi actus elicere
tur circa vnã ſolam excludendo aliam:eſſet actus nõ re
ctus.Scđa etiã includit notitiã rectitudinis actus circa

ↄ Scotũ.

duas ꝑſonas:q̄rum vna eſt ſic ab alia.¶ Cõtra.ſi hec rõ
vera ſit ſequiť:ꝙ quecũq; notitia de deo phyſica vel me
taphyſica vel theologica ſit vere practica:ꝛ ſic iſta.Deus
eſt ens ſũme perfectu;:actus purus:neceſſe eſſe:ꝑmꝰ cã:
infinitus:ꝛ alie quelibet eẽnt ꝓprie practice.Et ſcie qbꝰ
ſcirenť iſte ſine qbus ſcireť ſic eſſe eẽnt vere practice:ac
per hoc metaphyſica nõ eſſet vere ſpeculatiua:ſicut idu
bitanter vult pħs ſ; practica:cuiꝰ oppoſitũ pbat ex itẽ

In plo.ꝛ 2ᵒ meta. tex.cõ.3.

tione.Cõſequẽtia pꝫ:qꝛ quelibet talis ita bene virtualr̃
icludit notitiã rectitudinis dilectionis tẽdẽtis in deũ:ſi
cut illa.deus eſt trinus ꝛ vnus.Similr̃ quelibet haru;.
Angelus eſt nãe intellectualis.Angelus eſt creatura.Ce
lũ eſt cã ꝑ̄ationis plantarũ.Et multe alie quas nullus
recte intelligẽs diceret eẽ practicas:niſi ois ꝓpoſitio pra
ctica diceret:cũ nulla apparens rõ de iſtis poſſit aſſigna
ri:que nõ eque bene vel alia potior:vel eque bona poſſet
de alia q̄libet aſſignari:pꝫ ↄñtia:qꝛ pꝰ ita virtualiter cõ
tinet notitiã rectitudinis dilectionis tendentis in Ange
lum ſicut illa rectitudinis dilectionis tendentis in deũ.
vnde per ꝑmam poſſum ſcire ꝙ Angelus magis eſt dili
gẽdus ꝙ̄ aſinus:ꝛ per 2ᵃᵐ ꝙ minus eſt diligẽdus ꝙ̄ deꝰ:
ꝛ per 3ᵃᵐ ꝙ celum eſt magis diligendu; etiã ꝙ̄ plumbũ.

3ᵐ corᵐ

¶ Tertiũ correlariũ contra eundem:ꝙ aliud dcm eiuſ
dem eſt falſu;.Ait enim in q̄õne ꝛ eadẽ circa fine:ꝙ me
dicia theorica eſt de vniuerſaliorib' ꝛ nobiliorib' curis:
ꝛ eſt cognitio remotior a praxi elicienda:practica vo eſt

de particularibꝰ ꝛ ꝓpinquorib' praxi ꝛ imediatius ↄfor
mis praxi eliciẽde.Et l; pꝰ reſpectu ſcđe poſſit dici ſpecu
latiua:ſimplr̃ tñ ꝛ veriſſime eſt practica:qꝛ virtualr̃ iclu
dit illã ꝑticularẽ ↄformẽ praxi:rõ ſua ad hoc eſt:qꝛ ſi ta
lis notitia v̈tualr̃ ↄtẽtiua notitie formalr̃ directiue eſſet
ſpeculatiua:ſeqꝛ ꝙ ex ꝑncipijs ſpeclatiuis poſſent dedu
ci ↄ̃nes practice:qđ falſu; eſt.¶ Hoc aũt eſt falſu;:vt di

p̊

xi pꝰ:qꝛ diť theoricã tractare de curis:cũ tñ ipſamet nul
lã doceat faceꝛ curã neq; in vniuli neq; in ꝑticulari:tunc
eni ꝓprie ꝑtineret ad partẽ practicã medicine:ↄtra quã
diuidiť.¶ Scđo qꝛ dicit illã pᵃᵐ veriſſime eẽ practicã:

2ᵒ

cuiꝰ oppoſitũ diť Auicẽna expſſe:ꝛ certe Auicẽne in hac
pꝫ videť adherẽdũ:eo ꝙ excellẽtiſſimꝰ fuerit medicꝰ:ꝛ
bene nouerit que ps medicine cenſeť theorica:ꝛ que pra
ctica:ac ꝓpter quid hec theorica:illa vo practica dicať.
Rõ iſtoꝝ nõ valet:qꝛ veriſſimũ eſt ꝙ ex altera ꝑmiſſa
ſpeculatiua ꝛ reliq̄ practica põt ſequi cõcluſio practica.
Unde ex h ꝑnꝰ practico.Ↄ̃ria ↄ̃rioꝝ appoſitione curãda
ſunt:ſicut ſupcalefacta appoſitiõe frigidoꝝ:ſumpto ſub
h ſpeculatiuo:talr̃ laborãs eſt ſupcalefactꝰ:vel talis egri
tudo eſt ex ſupabundãtia caloris:ſtatim ſequiť ↄcluſio
practica.ſ.ꝙ talis egritudo eſt curãda per appoſitionem
frigidoꝝ:ꝛ ita de alijs:qꝛ gr̃a exempli hoc eſt poſitum.

4ᵐ corᵐ ↄ Aureo lũ.3.q.p. logi.ar.3.ppo.2.

¶ Quartũ correlariũ ↄtra aliũ doctorẽ poniť dicentez:
ꝙ practica diſtinguiť a ſpeculatiua per hoc:ꝙ practica
acquiriť per aſſuefactionẽ ꝛ experientiã ſingularium in
rõne particulari:ꝛ nõ eſt niſi habitus experti.Specula
tiua vo per deductionẽ vniuerſaliũ in rõne vniuerſali ꝛ
ipſa eſt ſcia.hoc aũt eſſe falſum pꝫ p̊ ex dicto Auicen.d.
vtrãq; eſſe ſcientiã:ꝛ idẽ dicit Auer.2ᵒ meta.vbi ait.ꝙ

Com.3.

ſcientie attribute pħie ſunt due.quarũ vna eſt cuiꝰ finis
eſt ſcire tñ:ꝛ altera operari:ꝛ illã cuiꝰ finis eſt operari:
vocat imediate ſcientiã operatiuã:ſm eu; q̄ practica eſt
ſciẽtia.6ᵒ etiã metaphyſi.pħs ꝛ Cõmẽtatoꝛ volunt quaſ

textu ꝛ ↄᵗᵒ p̊.

dã ſciẽtias eẽ practicas:quaſdã vo ſpeculatiuas:ꝛ certũ
eſt vtraſq; eſſe ex vniuerſalibꝰ.Item Auicẽ.verbis ꝓal
legatis excludit expreſſe imaginationẽ iſtã:cum dicit ꝙ
per practicã nõ intelligit operationẽ in effectu:ꝛ ſimili
ter in ꝑncipio illius auctoritatis:expreſſius aũt cũ ibidẽ
poſt allegata verba ſubdit imediate.cũq; duarum diui
ſionũ medicine qualitatẽ ſcineris:ia; ſcientiã ſcientia
lem:ꝛ ſcientia; operatiuam adeptus eris:ꝛ ſi nunq̄.i.ꝙ̄
uis nunq̄ operatus fueris:ecce ꝙ practica medicina ac
quiri põt ſine aſſuefactione ꝛ abſq; exteriori ſingulariũ

2ᵒ modꝰ

experiẽtia:vel oꝑatione.¶ Large vo ꝛ iproprie notitia
practica dı̈ notitia que eſt directiua praxis 2ᵒ mõ.Exẽ
plũ.Sanitas eſt debita humorũ temperies:vel adequa
tio:tale medicamen talis virtutis exiſtit:carnes volati
lium ſunt leues ꝛ facilis digeſtionis:ꝛ ſimiles:que l; nõ
ſm ſe formalr̃ ꝛ imediate dirigãt ad ſanitatis cãtione;:
aut ad aliã operationẽ:de propinquo tamen virtualiter
cõtinent notitias ſm ſe imediate ad cãndũ ſanitatez di
rigentes.ꝙ aũt iſte(ꝙ̄uis nõ proprie ſicut he que ſunt
formaliter directiue de qbus dictũ eſt)ſint ꝛ dicanť pra
ctice auctoritate pħi 7ᵒ meta.d.ꝙ a ſanitate que eſt in

T.c.23.

aia ſit ſanitas extra in materia.Sanitas aũt in aia voca
tur ab eo diffinitio:ꝛ notitia quiditatis ipſius ſanitatis:
vt ibi pꝫ.Modus autez quo a ſanitate in aia ſit ſanitas
extra in mathematica ſm pħm eſt talis.Nouit.n.medi
cus:ꝙ ſanitas eſt dbita humoꝝ regularitas:ex hac ↄclu
dit ꝙ hũores oꝑ; regulari.Nouit ẽt ꝙ humores frigidẽ
ſupabundãt:ꝛ per ↄñs:ꝙ v̈tute alicuiꝰ habẽtis fridũ re
mitteť:ſũt ↄtẽperãdi:deinde qꝛ nouit:ꝙ illđ vel corpꝰ vl̃
medicamen eſt talis v̈tutis:ↄcludit imeᵉʳ ꝙ hđ medica
men eſt ahibẽdũ ꝛc̃.vt ibi deducit pħs in q̄ deductione

T.c.23.

ꝯstat esse plures veritates no ſm ſe formalr directiuas mō qui ꝑus dict⁹ eſt: vtpura hec ſanitas eſt debita regularitas humoꝝ: tale medicamē eſt virtualr calidū: aut talis vel talis virtutis. talis īfirmitas eſt ex ſupabūdātia humoꝝ frigidoꝝ: a qb⁹ cēntialr alie formalr directiue tanꝗ̄ ex ꝑtalib⁹ ꝑncipijs depēdēt virtualr ꝯtinent̄ ꝛ in eis eſt ordo: ꝛ analogia: vt ſuperi⁹ dcm̄ eſt. Cū aūt phs dic̄ ꝙ a ſanitate in aīa ſiue a tali noticia fit ſanitas in mā ps ꝙ eā vocat factiuā ꝛ actiuam notitiā. igit̄ illa dī notitia practica. Sed ꝯſtat ꝙ nō ꝓprie: qꝛ alias ſequeret̄: ꝙ illa pars medicine que theorica dī: ꝛ condiſtinguit̄ ꝯtra eā que ꝓprie dī practica: vere ꝛ ꝓprie eſſet practica: qḋ eſt falſum: vt antea habitū eſt. ꝯñtia ꝓbat̄: qm̄ tales notitie: ad illā partē medicine theoricā pertinēt que docet cōpoſitionē ꝛ cōplexionē membroꝝ: ſpēs ꝛ dīias egritudinū ꝛ ſigna earū: virtutes: ꝛ q̄litates ac ꝓprietates medicaminū ſiue nālium rerū: que ad ſanitatē habēt ēntialem analogiā.

T.c.23.

3⁹ mod⁹

Largius vō ꝛ magis iꝓprie diceret̄ notitia practica quelibet que tm̄ virtualiter ꝛ remote eēt directiua: ꝛ tāto magis iꝓprie q̄nto remotius. Hoc ꝓbat̄ p̄ per locū a maiori: qꝛ ſi notitia virtualiter de proximo praxis directiua (de qua nūc dictū eſt) nō eſt ꝓprie practica: multo magis nec iſta. Scḋo qꝛ ſi tales ꝓprie dicerent̄ practice oporteret cōcedere mathematicas ſcias ꝛ phyſicas eſſe vere practicas: qḋ 6° meta. reprobat̄. ꝯñtia ps: qm̄ per multas ꝯnes geometricas inuent̄ ꝛ dirigunt̄ mechanici in ſuis operib⁹: ꝛ multe tales ſūt ꝑn⁹ per que habet̄ notitia pluriū ꝯnū artiū mechanicaꝝ. Similr eſt de ꝯnib⁹ arithmeticis plurib⁹: reſpectu artiū muſicaliū ꝯnū. Sic ēt de plurib⁹ phyſicis reſpectu medicinaliū ꝛ agriculturarū ꝛ pluriū aliarū. Nec dubiū ꝙ multe ſcie ꝛ artes practice inuent̄: ꝛ iſto mō virtualiter dirigunt̄ per ſcias ſpeculatiuas: ꝛ ſubalternant̄ eiſdem. Ex his ps que notitia ꝓprie practica dī: qm̄ notitia cōplexa ſm ſe praxis formalr directiua. oīs vō alia notitia dicēda eſt ſpeculatiua.

T.cō.p̄.

2ᵐ ꝑn̄ˡᵉ de hitib⁹ Scotus vbi ſupra

¶ Nūc reſtat videre de habitibus: quis ex eis ꝓprie dī practicus ꝛ quis ſpeculatiuus. Dic dī ab aliquibus ꝙ habitus practicus eſt ille qui eſt de obiecto virtualiter ꝯtinēte notitiā directiuā operationis volūtatis circa ipm: ac ēt rectitudinē operationis ꝑdicte: que operatio ſm ipm eſt vere ꝛ ꝑmo praxis. Ille vō habit⁹ eſt ſpeculatiuus: qui eſt de obiecto nō virtualiter cōtinēte hm̄ notitiā directiuā: ꝛ rectitudinem operationis volūtatis circa ipm.

ꝯ Scotū

¶ Cōtra iſtud ꝑmo: qꝛ cū ſm ipm de⁹ ſit tale obm (vnde theologiā iō ponit practicā) ſequit̄ ꝙ de deo nō poſſit haberi talis habitus ſpeculatiuus. hoc aūt ꝯñs (q̄uis cōcedat mihi) tn̄ eſt certū ꝙ phō videt̄ eſſe falſum: ſic. n. metaphyſica de deo eſſet practica ꝛ nō ſpeculatiua hoc ēt ꝯñs (vt apparet) videt̄ eſſe falſum ſm hunc doctorē. Nā in ſoluendo qḋdā argumētū in ꝑn°. q. factū ad ꝓbandū theologiā nō eſſe practicā. ex auctē Boetij aſſignātis tres partes ſcie ſpeculatiue: quarū vna eſt theologia: ait ſic. dico ꝙ Boetius itelligit per theologiā metaphyſicā: hic vt apparet nō vult negare Boetiū: ſed exponere. ꝙ ꝯcedēs dcm̄ Boetij: ꝛ ſm expoſitionē quā dat: ꝙ ſi ſic videt̄ hic ꝯcedere metaphyſicā eē ſpeculatiuā: qḋ ſi nō ꝯcedat ex ꝯfeſſione ſua: auctoritas tn̄ Boetij ꝯ euꝫ eſt. ¶ P̄. Q̄ꝫ B ꝯñs ſit falſum ꝓbo. nā cuiuſcūqꝫ ſcie practice act⁹ ꝓprius elicit⁹ eſt notitia practica: ps qꝛ ex actibus practicis ḡnant̄ habit⁹ practici ꝛ act⁹ ſequētes habitū ſiles ſunt ꝑcedētib⁹. ex qb⁹ eſt genit⁹: ſꝫ nullus act⁹ ꝓpri⁹ metaphyſice (ꝛ loquor de metaphyſica que acqrit̄ ex ſtudio libri metaphyſice ariſtotelice) eſt notitia practica: qḋ ps: qꝛ nulla cōcluſio talis eſt formalr directiua praxis. igit̄ ꝛc̄.

2°

¶ Scḋo ſi dcm̄ ei⁹ opinionis eſſet verū: ſequeret̄ ꝙ de nulla re mundi poſſet haberi ſcia ſpeculatiua: ꝯñs reputo ſic abſonū vt nec curē ꝓbare: nec expedit: cū ipe aliquas ſciētias ponat ſpeculatiuas. Cōſequētia ps: qm̄ nulla res eſt in mūdo que nō ſit bona: ꝛ ꝑ ꝯñs que nō ꝯtineat virtualiter aliquā notitiā directiuā operationis voluntatis circa ipſam. Cōfirmat̄ iſtud: qꝛ etiā notitia que eſt ſimplex app̄henſio rei: eſt notitia ſm iſtū doc. taliter directiua vt ſupra ps: quāto magis aūt notitia cōplexa: qua cognoſceret̄ rem eſſe bonā: talē ſūt quelibet res de ſe pōt cauſare ꝯcurrentibus alijs partialib⁹ cauſis.

¶ Alia opinio dicit. ꝙ habit⁹ practic⁹ eſt ille qui eſt actiuus ꝛ cātiuus eius de quo eſt. ꝛ iō practicus qꝛ ſit actiuus. Unde in hoc qḋ eſt actiuū ꝛ cātiuū nō tm̄ directiuū ꝯſiſtit rō habitus practici ſm hāc opinionē: ꝙ. n. ſit actiuus ps ſatis per phm̄ qui ſciētias practicas vocat actiuas: ꝛ Cōmē. vocat operatiuas 6° meta. ꝛ in 7° dicit phus ꝙ a domo que eſt in aīa fit domus in mā. Sed ꝙ iſta actiuitas nō ſolū per modū dirigentis intelligenda ſit: ſed vere per modū cāntis ꝛ ꝓducētis.

Marcel. vbi ſupra arti. 2° Tex. ꝛ cō. p° 23° Cō. 31. ꝛ 4. me. 23.

p̄ᵐ

Probat̄ p̄°. qꝛ illa eſt formalis rō habit⁹ practici qua dempta demitur eſſe practicū omni alia remanente: ſed rō actiuitatis eſt hm̄: qḋ ps: qꝛ ſi aliqs haberet ꝑfecte ſciam nālē cognoſceret perfecte de roſa oēs trāſmutationes ex quib⁹ ḡnat̄: ita ꝙ poſſet dirigere reſpectu ꝓductionis roſe quecūqꝫ qui poſſet illā operari: ꝛ tn̄ certū eſt ꝙ nō haberet phyſicā practicā. pro eo ꝙ roſam practicare ꝛ agere nō poſſet: q̄uis vtiqꝫ ſciret ꝛ ſciam ꝑorē ꝛ ꝯformē haberet: ecōtra (vt ipſe ſubdit) ſi habēti ſciam de ḡnatione roſe de⁹ cōmunicaret potentiā exequēdi: ſcia illa ſtatim indueret habitus practici rōnē.

2ᵐ

¶ Scḋo ſi idee que ſūt in mēte artificis eēnt realr ſubſiſtētes ſic poſuit Plato: hērent reſpectum ꝑoritatis ꝛ ꝯformitatis ad res fiendas: qm̄ artifex faceret qcqd faceret aſpiciendo ad eas: ſed tales nō eēnt practice cuꝫ nihil operent̄: ſed artifex faceret totū. ergo reſpectus ꝯformitatis nō dat habitui ꝙ ſit practic⁹: ſed reſpectus actiuitatis.

3ᵐ

¶ Tertio moralis ſcia exiſtens in mēte nr̄a eſt eiuſdē ſpeciei cuꝫ morali exiſtēte in mente angeli: cum ſint de eodem obiecto: ꝛ in potentia eiuſdeꝫ rōnis: ipſa vō vt exiſtit in mente angeli eiuſdem ſpēi ꝛc̄. nō eſt practica. Quātūcūqꝫ ſciat angelus: qd eſt caſtitas: ſicut ꝛ oēs v̄tutes morales: nō tn̄ ſcia de caſtitate eſt practica in eo: quēadmodum nec ſcia ḡnationis roſe eſt practica in nobis. moralis vō in noſtro intellectu eſt practica: ſed iſte due morales in nullo differūt niſi in accidēte. Scia nāqꝫ de caſtitate que eſt in nobis: hꝫ rōneꝫ actiui: qꝛ poſſumus acquirere caſtitatem. in angelo vō nō hēt ꝛ tamē alios duos reſpectus hꝫ. ſ. prioritatem ꝛ cōformitatem. igitur actiuitas dat habitui: vt practic⁹ dici poſſit. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ medicina eſt quedā phyſica: ꝛ tamē eſt practica pro eo ꝙ eſt actiua. Confirmat̄ etiā: qꝛ ſi alchimia induceret veras formas: tunc phyſica que eſt de genere auri ꝛ alioꝝ metalloꝝ eēt practica. Illa nanqꝫ eſſet vera alchimia per quā homo ſciret iducē illas formas. Apparet igit̄ ingt qualiter practica ꝛ ſpeculatiua rō nō cōperit habitui ex obiecto ſolo: ſed ex obiecto relato ad talē ſcientē: qui habet poſſe agere ꝛ fabricare obm. ꝛ iō phs 6° meta. diffinit ſciaꝫ practicā que eſt illa: que reſpicit res q̄rū eſt ꝑn̄ᵐ in agēte itellectus: aut ars aut aliq̄ v̄tus. Et ſubdit. ꝙ ꝑn̄ᵐ in artificialib⁹ eſt volūtas: ꝑncipiatum aūt ſeu artificiatū ꝛ volitū idē ſunt. ¶ Importat̄ aūt inquit iſta relatio ad agens per hoc nomē operabile. Et iō bene dicit̄ ꝙ ſcia practica eſt illa que hꝫ ꝓ obiecto rē operabilē a ſe: ſpeculatiue vō obm nō eſt operabile: ſꝫ ſpeculabile tm̄: hec ipſe. Dimiſſo eo qḋ opinio hec dicit cōtra aliam videlicet: ꝙ habitus non eſt practicus propter il

T.cō.p̄.

ꝯtra illā opi. Marcolē vbi ſupra

los respect⁹ conformitatis ꝛ prioritatis nec ex eo ꝙ talis sit obiecti vel talis ꝑcise: q2 in his negatiuis ꝯuenio secũ: Ꝗtum tñ ad id qđ dicit ꝙ habitus est practicus per respectũ actiuitatis ad intellectũ supra positũ: ꝛ que hꝫ ex obiecto relato ad scientē: qui hꝫ posse agē ꝛ fabricare obm ac alia quedã que ꝯñter dicit: ipsa nõ videntᷣ mihi vera. ¶ Unde arguo sic ꝑ. eo ꝑcise aliq̃ scia est practica quo est actiua: sed eo precise est actiua quo directiua. igitᷣ eo ꝑcise est practica quo directiua. Maior pꝫ per ipsum ꝛ alios. Minorē pbo: q2 scia nõ alia rõne est vel dr̃ actiua nisi iq̃ntũ est pñᵐ agēdi: nec est pñᵐ agēdi nisi ꝑcise directiue: siue q̃tenus est directiua actionis: sicut ēt alibi per dicta hui⁹ doc. pbatᷣ. ait. n. ipse li⁰ ꝑ di. 17. vbi agit cõtra opinionē ibi recitatã sic. Certum est enĩ ꝙ ars nõ est pñᵐ trãsmutandi aliud elicitiue: sed tãtũmõ directiue. igitᷣ ẜm eũ nõ alia rõne ars dr̃ factiua nisi q2 factiõis directiua. igitᷣ nec scia est actiua nisi q2 est actionis directiua. igitᷣ eo ꝑcise est practica quo est actionis directiua: ꝛ vtor in ista rõne eo ꝛ quo tanq̃ dictionib⁹ specificis: sicut cũ in tãtũ ꝛ q̃ntũ specifice tenentᷣ. ¶ Ex hoc aũt vlterius arguo sic. scia practica q̃tum est ex se formaliter ꝛ ex nã sua (ꝛ nõ q2 in tali vel tali est subiecto. vbi grã. habente potentiam agendi ꝛ fabricãdi obm) est directiua actionis. igitᷣ ex nã sua formalr̃ ꝛ nõ q2 in tali est subiecto est practica. Assumptũ pꝫ qm̃ ex nã sua est pñᵐ notitiarꝫ formalr̃ directiuarũ ex qb⁹ gñata est. Et certũ est ꝙ quicũq3 vel q̃lescũq3 habeãt tales scientias dũmõ sint eiusdem rõnis in similes notitias ẜm spēm mediãtib⁹ talibus sciētijs exeũt: vt nõ in alias vn⁹ ꝛ in alias alius: nec idē vno tēpore in q̃sdam ꝛ alio tēpore in alias vnus: ꝛ in alias alius ẜm spēm. vnde si medicus cyrurgic⁹ mediãte sua medicina practica eliciat notitiã directiuã ꝙ habentib⁹ calidũ adhibēda sunt que repellãt iuxta exēplũ Auic. supra positũ. aut aliã similem: si perdat manus vel potētiã adhibendi talia: nõ minus mediãte illa medicina: eliciet talē actũ sicut clarũ est. ¶ ꝓ. Stultũ eēt dicē ꝙ peritus statuificus mox cũ ꝑderet manũ vel potētiam manualr̃ faciēdi statuas: simul ꝑderet artem: ꝛ h̔ repellit experiētiam: nec minus stultũ eēt dicē ꝙ ars remanens in ipso aliũ actũ eliciat ẜm spēm hēret: q̃ꝫ ꝑus dũ erat manuatus. igitᷣ sicut ꝑus per artē suã hēbat notitias directiuas ꝛ significatiuas q̃liter statua sit faciēda: sic ꝛ postea hēbit: ꝛ per ꝯñs ita erit habitus factiuus ꝛ practic⁹ sicut ante. ¶ ꝓ. Opꝫ istũ doc. ꝯcedere eundē habitũ numero frequēter successiue eē practicũ ꝛ speculatiuũ: qđ oĩno irrationabilr̃ dcm̃ eē puto: qđ q̃libet iudicaret. Assumptũ pꝫ. Nã si ĩfirmitate aliq̃ adueniēte statuificus oꝑari nõ possit exteri⁹: ei⁹ ars eēt speculatiua. Rursus eo sanato ꝛ potēte operari erit practica seu factiua. Iterũ si denuo infirmetᷣ ita vt operari nõ possit exterius erit speculatiua: ꝛ cũ iterũ sanabitᷣ erit practica. Silr̃ cũ aliq̃s peritus musicus sit raucus ita vt iuxta suã sciam formare voces nõ possit: sua musica erit speculatiua: ꝛ cum ex raucitate liberabitᷣ erit practica. pꝫ igitᷣ ꝙ ad h̔ ꝙ hītus sit practicus: nõ reqritᷣ ꝙ habēs illũ hēat potētiã exteri⁹ agēdi ꝛ causandi suũ obm. ¶ Scđo declaro ꝙ non sufficit talis potētia actiua sciētie: ad h̔ vt eius hītus sit practicus sicut ipse vult: vt pꝫ: q2 sicut ipse dicit: si daretᷣ physico potentia ꝓducēdi rosam: eius physica eēt practica. Si enim hoc esset verꝫ sequeretᷣ ꝙ de facto physica que habetᷣ de actib⁹ aĩe. s. itellectionib⁹: ꝛ volitionib⁹: ꝛ similr̃ de hītibus eēt vere practica. Nã physicus hꝫ potētiã tales act⁹ ꝓducēdi: ꝛ similr̃ hĩtus. actib⁹ mediãtibus. Similr̃ geometria de figuris: esset vere practica. cũ geometra possit figuras describere ꝛ facere. Sed nõ est dubiũ ꝙ vtrũq3

ꝯñs est falsum ꝛ ꝯ pħm 6⁰ meta. q metaphysicã ꝛ physicã ponit eē speculatiuas. Est ēt ꝯ hunc doctorē met: q in eodē arti. dicit. ꝙ tota physica in nobis est speculatiua: ꝛ in di. 35. pmi li. q. 2. arti. 3. ꝯ opionē Ricardi. dicᷣ ꝙ nulla geometria ꝓprie practica est. ¶ Tertio quero q̃uo intendit ꝙ scia practica pro obiecto hꝫ rem operabilem a se: ꝛ ꝙ scia nõ est practica nisi sit sciētis qui põt agere ꝛ fabricare obm. Cõstat. n. ꝙ per obm itelligit id qđ coiter vocatᷣ subm: rem. s. quã sigñat vel pro qua supponit subm ꝯnis: ꝛ de qua dr̃ aliqđ sciri. vbi grã. rosam dicit esse obm physice illius qui scit ex qb⁹ causis ꝛ actionibus rosa gñatᷣ. ¶ De tali igitᷣ obiecto quero: q̃uo intelligit oportere esse operabile a sciente: ad hoc vt scia de ipso sit vere practica: aut. n. intēdit ꝙ sit operabile ꝓprie: sic ꝙ per actionē agētis de nõ esse trahat: vel trahi possit ad esse: aut ꝙ sit operabile nõ sic: sed operationib⁹ nostris attigibile: quecũq3 sint ille operationes aut intellectus. s. aut voluntatis vel alterius. ¶ Primũ nõ põt dici: tũ q2 frequenter dicit oppositũ in eadē q̃ne: tum ẜm hoc theologia quã habemus de deo nõ esset practica. Cõsequēs est expresse ꝯtra eũ in eadē. q. ar. 3. Et ꝯñtia pꝫ: q2 deus nõ est sic operabilis. Si võ dicatᷣ 2ᵐ. s. ꝙ sufficit obm esse operabile. i. attingibile a nobis per nostras operatiões: quēadmodũ dicit deũ eē a nobis operabilē: q2. s. attingibilē per rões ꝛ operationes intellect⁹ ꝛ volũtatis. Et per hoc saluat ꝙ theologia est practica. igitᷣ sufficit ad h̔ ꝙ habit⁹ sit practicus ipm esse attingitiuũ sui obiecti mediantib⁹ operationib⁹ intellectus vel volũtatis. ¶ Sed hui⁹ oppositũ exp̃sse videtᷣ velle cũ dicat: ꝙ si sciens careat potētia ꝓductiua obiecti q̃ntũcuq3 hītus sit directiu⁹ ꝛ ꝯformatiu⁹ nõ est practicus. ¶ ꝓ. ẜm h̔ physica in nobis: ꝛ scia moralis in angelo: eēnt vere practice: cũ res nãles sint attigibiles a nobis mediãtib⁹ operationib⁹ itellect⁹ ꝛ volũtatis ꝛ virtutes morales ab angelis: ſꝫ vtriusq3 oppositũ ipse ponit exp̃sse: vt supra recitatũ est. ¶ Quarto sequitᷣ ꝙ de eodē nõ possit idē homo hẽre habitũ vnũ practicũ: ꝛ aliũ aliquē speculatiuũ. hoc aũt falsum est. Nã idē hõ hꝫ de actib⁹ humanis physicã speculatiuã ꝛ moralē practicã: ꝛ de eodē morbo medicinã theoricã seu speculatiuã per quã. s. scit causas morbi ꝛ q̃litatē: ꝛ medicinã practicã per quã. s. scit q̃liter morb⁹ ille debeat curari ꝛ q̃liter ēt debeat augeri si expediret: sicut cum medici q̃nq3 putrefieri faciũt aliq̃ꝫ ptē: vt meli⁹ ꝯñter possint curare: ꝯñtia pꝫ: q2 ĩpole est eãdē simĺ entitatē ab aliq̃ eē opabilē: ꝛ nõ opabilē. ¶ Quinto ẜm hãc viã magis dcm̃ eēt ꝙ hītus eēt practic⁹ ex subiecto in q̃ est: seu ex habēte ipm q̃ꝫ ex obiecto. Nã ẜꝫ hãc opionē ex variatõe ꝯditiõis ipi⁹ sciētis: nõ variata ꝯditiõe obiecti: variatᷣ hīt⁹ ẜm eē practicũ ꝛ speculatiuũ. Si. n. sciēs nõ hēat potentiã ꝓductiuã obiecti: hītus nõ est practic⁹ ſꝫ speculatiu⁹. Si võ hēat: est practic⁹. ¶ Ex q̃ vlteri⁹ seqᷣ ẜm istã opionē ꝙ hīt⁹ practic⁹ eēt per accñs practic⁹ ꝛ magis per accñs q̃ꝫ itellus. nã itellus dr̃ practic⁹ denoĩatiue ab eo qđ est formalr̃ in eo subiectiue. s. a notitia practica. Hītus võ nõ dr̃ practic⁹ ab eo qđ est in ipo: iõ nec ab aliq̃ qđ sit in eodē subiecto ꝑ cũ eo: ſꝫ ab eo qđ ē in eodē supposito. s. a potētia ꝓductiua rei exterioris: quã ꝯstat nõ eē subiectiue in itellectu ẜꝫ viã istã. Sic igitᷣ pꝫ ꝙ oplo pris fuit mltũ defectuosa nec sue rõnes ꝯcludũt valide. nõ qdē pᵃ: qm̃ minor erit falsa loquēdo de actiuitate: vt dcm̃ est sicᷣ supra ostēsum est de statuifico ꝛ musico: ꝛ ꝓbatio nulla est: qm̃ nõ iõ physica nõ est practica: q2 nõ possumus ꝓducē res nãles cũ nec pħica que acqritᷣ ex studio libri de aĩa: aut alia de actib⁹ nr̃is sit practica: cũ tñ hēam⁹ potētiã ꝓductiuã illoꝝ. ꝛ silr̃ nec geometria de figuris. Et cꝫ ars statuifice non

operātis ⁊ carētia potētia agēdi nō min⁹ sit practica ꝙ̄ dū h̄ret manꝰ. Et qḋ addit: ꝙ si de⁹ daret nobis potētiā gñandi rosam scia quā habem⁹ eēt practica: vtraqꝫ falsaꝫ est. nō. n. ꝓprie eēt practica ⁊ formalr: q̄uis quātū ad ali q̄s ptes suas eēt vtualr practica: sicut nūc est: ꝑ eo ꝙ ex talib⁹ ꝯnibus tanq̄ ex ꝑncipiȷs: cāri pōt notitia formalr practica iuxta modū supra dictū.

Ad 2m

¶ Ad 2m argm nō opꝫ rñdere: q2 nō pono ꝙ ex talib⁹ respectib⁹ habitus sit pra ctic⁹.

Ad 3m

¶ Rō 3a ðficit ꝑ in ꝓbādo ꝙ in angelo sit scia mo ralis eiusdē rōnis cū ea que est in nobis. tū q2 ꝓbatio as sumit falsuꝫ. vꝫ ꝙ illa scia sit in subiecto eiusdē rōnis siue spēi spālissime cū subiecto in q̄ est scia nr̄a. cū. n. itellus no ster sit ipsamet aīa nr̄a vt in 2o ꝓbabit: ⁊ eadē rōne itel lect⁹ angeli sit sbā angelica ꝯn̄s est: ꝙ itellus angelic⁹ ⁊ humanus nō sint eiusdē rōnis siue spēi spālissime. ⁊ per ꝯn̄s illa scia ⁊ ista nō sunt in subiecto eiusdē rōnis: tum q2 esto ꝙ sint in subiectis eiusdē rōnis: ⁊ de eodē obiecto nō sequit ꝙ sint eiusdē rōnis: cū ēt in vnico itellectu nume ro possint esse habit⁹ ⁊ scie diuersaꝝ rōnū de eodē obiecto vt ꝓbatū est supra. q. 2. ar. 5. ¶ P̄. Nō video aliq̄ neces sitatē ponēdi in angelis aliquē habitū moralem: nec iste doc. ꝓbat h̄: sꝫ gratis assumit. si tñ in eis esset aliqs eius dē spēi cū eo qui est in nobis ⁊ notitiaꝝ eiusdē rōnis eli citiuus (q̄litercūq̄ habitus itelligi debeat esse elicitiu⁹ suo rū actuū: de quo ad p̄ns nō curo) cū notitȷs quaꝝ elici tiuus est habitus q est in nobis. dico ꝙ si nr̄ est practicus ⁊ suus eēt practic⁹: nō obstāte ꝙ potētiā ꝓductiuā nō h̄ret sicut ēt habitus statuifice vel scriptoꝝ mutilatis manib⁹ ē ve practic⁹ nō obstāte carētia ꝓductiua opis exterioris: ꝑ tāto q2 est directiu⁹ seu elicitiu⁹ actuū seu notitiarum formalr directiuaꝝ ad praxiꝫ. ¶ P̄. Cōfirmatio. vꝫ q̄ dī ꝙ medicina est quedā physica: ⁊ tñ est practica: vī p̄ʰ fa cie sibi ꝯdicē: q2 vt supra recitatū est i eadē. q. dicit ꝙ to ta physica i nobis est specłatiua cū ex alia pte velit exp̄ꝑ se: ⁊ ita opꝫ eū dicē si velit loq ꝯñter ꝙ nullus vn⁹ habitus est speculatiuus ⁊ practic⁹: q̄cq̄d tñ sit de ꝯdictiōe ista: q2 forte per aliq̄ glosam eā euitaret. dico ad argm ꝙ aliqua medicina vtiqꝫ est practica: sꝫ nō q2 est actiua ad sensuꝫ in quo loquit: sꝫ q2 est directiua mō supi⁹ exp̄ꝑsso. ¶ Ad ꝯfirmationē aliā de alchimia. dico ꝙ non ꝓpterea si al chimia iduceret veras formas: physica que nunc habet de gñōne metalloꝝ: eēt practica plus q̄ nūc sit: sꝫ ars vł scia alchimie tūc esset vere practica sicut ⁊ nūc de facto ille habitus directiuus ad faciēdū alchimiā est practicus: q̄uis nō sit scia: neqꝫ ars: cū nō sit vera rōne factiu⁹: sed potius inertie: que in greco dī achenia: que est habitus cū falsa rōne factiuus: ⁊ opponit arti. vt dicit ph̄us 6o ethi. ¶ Quātū igit ad illud dico ꝯformiter ad supradicta. nā de habitu possumus dupl'r loq. Uno mō de aliq̄ habitu vno nō cōprehēdēte plres ptiales: sicut est hit⁹ vni⁹ ꝯnis tm̄: ⁊ isto mō sumpto habitu: dico ꝙ ille habitus est practic⁹ q mediāte suo actu elicito est formalr praxis directiuus h̄ ē cui⁹ ꝓprius actus elicitus est formalr praxis directi uus. Ille v̄o est speculatiu⁹ cui⁹ ꝓpri⁹ act⁹ nō est formalr praxis directiuus. nō. n. ex actib⁹ practicis gñat habitus imediate alius q̄ practicus. Silr nec ex speculatiuis ni si habitus speculatiu⁹: nec actuū speculatiuoꝝ est imediate elicitiu⁹ habitus alius q̄ speculatiu⁹. pꝫ: sꝫ act⁹ formalr di rectiui sūt practici: ⁊ nō formalr directiui sūt speculati ui: vt supra pꝫ. q̄ ⁊c̄. Alio mō sumit habitus ꝑ collectione pluriū ptialiū habituꝫ vt frequēter dcm̄ est: ⁊ sic sumēdo habituꝫ. dico ꝙ vel ille icludit p̄cise habitus speculatiuos: sic vbi gr̄a tota geometria ꝓprie sumpta: ⁊ ꝯstat ꝙ talis est speculatiu⁹: vel icludit p̄cise practicos: vt. v̄. g. medicina practica ꝯdistincta ꝯ medicinā theoricā: ⁊ tūc nō est du biū talē eē ꝓp̄e practicū. Aut includit aliquos practicos ⁊ aliq̄s speculatiuos hn̄tes ꝯueniētiā gn̄is subiecti ⁊ ana logiā ad practicos: vtpote ꝙ p̄n⁹ seu poti⁹: quoꝝ ꝯnes sī p̄n⁹ re⁹ ꝯnū habituū practicoꝝ: q̄les (vt supra dcm̄ est) sūt vtualr ⁊ de ꝓximo mediātib⁹ suis actib⁹ praxis directi ui. sic tota medicina icludēs tā medicinas ptiales specu latiuas q̄ ptiales practicas. ⁊ talis habitus ꝯgrue pōt dno minari practic⁹: qḋ pꝫ. Quia sic tota medicia p̄dicto mō sūpta. coiter dī practica. Silr ph̄ia moralis dī practica. nō obstāte ꝙ multos habitus mere speculatiuos includat: sic facilr aduertē pōt q curaꝫ voluerit adhibē.

2o

¶ Scd̄o q2 ex quo tales habitus speculatiui ⁊ practici: dīr ad vnaꝫ sciaꝫ totalē ptinē ꝑꝑ vnitatē per se gn̄is subiecti p̄nt ꝯue niēter denoīari. vno mō iuxta ꝯsuetā dnoīationē habituū. ꝯueniētius aūt vocat iste totalis habitus ab hitib⁹ quoꝝ ꝯ nes sūt deducte ex ꝯnib⁹ alioꝝ sic ex ꝑncipȷs: q̄ ex hiti bus: quoꝝ ꝯnes sūt p̄n⁹ ꝯnib⁹ alioꝝ: sic ⁊ demr̄atio: deno minat aūt vl'is vel pticularis. affirmatiua vel negatiua ex ꝯne: ⁊ nō ex ꝑncipȷs: vt pꝫ p̄ posterioꝝ.

3o

¶ Tertio idē pꝫ ex dicto Cōmē. 2o meta. vbi ait. Scia operatiua: q̄uis

Com. 3.

vtat rōcinatiōe ⁊ speculet de causis: nō tñ est digna vo cari scia speculatiua: q2 nō ꝑscrutat de causis reruꝫ ⁊ de dispōnib⁹ eaꝝ: nisi vt sciētes eā agāt: ⁊ nō vt sciāt sic est de scientȷs speculatiuis. Cōstat aūt ꝙ scia que speculat cās rerū vel nās cārū ⁊ dispōnes rerū est speculatiua: cō prehēdit q̄ talis scia de q̄ loquit habitus nō practicos sed speculatiuos: ⁊ tñ dicit eā nō esse dignā vocari specula tiuā: sꝫ practicā. Et rōnē subdit: q2 tales notitie specula tiue ordinant ad practicas: velut. s. p̄n⁹ ad ꝯnes ꝑncipalr intētas: ⁊ iō a finali pte denoīat practica.

Dubiuꝫ

¶ Restat aūt circa p̄dicta vnū dubiū. s. quō scia practica seu actiua di stinguat a prudētia: ⁊ scia factiua distinguat ab arte: ꝙ enī distinguat pꝫ ex 6o ethi. vbi ph̄us ꝓbat neqꝫ artem

c. 5o ⁊ 6o

neqꝫ prudētiā esse sciam. Si igit scia actiua vel practica sit habitus sic directiuus vt dictū est. igit ipsa est habitus v̄a rōne actiu⁹. h̄ aūt p̄dicatū diffō ē prudētie: vt pꝫ 6o ethi.

cap. 6o

Similr scia factiua erit habitus v̄a rōne factiuus: cuꝫ igit hec sit diffō artis: vt pꝫ ibidē quō igit scie iste distinguū tur a prudētia ⁊ arte. ¶ Dōm quātū mihi appet ꝙ dr̄ia harū ꝯsistit in h̄ ꝙ nulla scia siue practica actiua vel fa ctiua siue speculatiua: ꝯcludit de re aliq̄ ꝯtigēti singula rē ꝯnē. Prudētia v̄o semꝑ de re ꝯtingēti singularē ꝯclu dit ꝯnē: ⁊ h̄ siue ex altera p̄missa vl'i ⁊ maxie per exp̄iē tias singulariū nō: ⁊ reliq̄ singulari nō per sensuꝫ vł aliā

cap. 7o

exp̄ientiā: aut ex sola exp̄ientia singulariū: vnde 6o ethi. dicit ph̄s nō est prudētia vl'iuꝫ solū: sꝫ opꝫ ⁊ singularia cog̃scē. actiua est. n. actionū circa singl'aria. Et isra. eodē c. dicit ꝙ prudētia ē singl'ariū: que fiūt cognita ex exp̄iē tia. ¶ Alia rō dr̄ie est: q2 scia q̄lꝫ ex necȷs ꝑncipȷs necc̄a rias ꝯnes deducit. Prudētie v̄o ꝯnes nō sūt necc̄ie sꝫ ꝯti gētes: ⁊ dr̄ia p̄ns meli⁹ declarabit arti. sequēti. hec pꝫ eē itētio' ph̄i 6o ethi. vbi ꝓbat sciam nō esse prudētiā. ibi. n.

cap. 6o

postq̄ ꝯclusit ꝙ actus prudētie: est bn̄ ꝯsiliari: statim ex h̄ ꝯcludit ꝙ prudētia nō est scia: q2 scia est cū demr̄atio ne ⁊ de his que ex necc̄itate isūt. de talib⁹ āt nō ē ꝯsiliari: sꝫ de his tm̄mō q̄ ꝯtigūt alr se hr̄e. Sic ēt suo mō dōꝫ ē de scia factiua re⁹ artis: vt de arte ph̄s logt 6o eth. q̄uis vtraqꝫ hit⁹a m'tis artis noīe nūcupet: sꝫ nō ē curādū de noīe dūmō p̄dicte dr̄ie iter eas itelligant. Et h̄ de art. 2o.

Nunc quo ad articulū 3m. Utruꝫ per obcta vel fines ꝓprios extrinsecos: distinguant habitus specula tiui a practicis.

3o arti.

Premitto iuxta p̄habita in q̄nib⁹ supio ribus ꝙ obm̄ scie pōt dupl'r sumi. Uno mō ꝓprie pro eo qḋ scit: ⁊ sic obm̄ scie est significatū totale ꝯnis scientifi ce. Alio mō cōsuetuꝫ est vocari ab aliquibus obiectum

scie illud de quo aliqd scit: siue illud qd scit e tale vel
tale: et illud est illud p quo supponit subm sciétifice ɔnis:
et magis proprie vocat subm scie: et sic aliq moderni tm
mō vocāt: et nō obm. et sic et vsus sum p maiori parte in
qōnib9 pcedētib9: quātuis aliqn me ɔformans in mō lo-
quēdi opionib9 de qb9 tractabā et subm appellauerim
obm. In prīci aūt articulo ad vitādū ambiguitatē signa-
tionis vtar distincte noib9 obcti et subcti. iuxta sensuz p-
missum. Pono igit (quātū ad articulū istuz) ɔnes tres.
Prima φ nō qlibet hitus practic9 a quolibet speculati-
uo distiguit subcto. Scda qlibet practic9 a quolibet spe
culatiuo distinguit obcto. Tertia φ qlibet practic9 ppo
fine a quolibet speculatiuo distinguit. Et loquor hic de
habitu practico: et similr speculatiuo vno nō cōprehēdē
ti plures partiales. Ex qb9 statim patere pōt. qd sit dōm
1a ɔ de hitib9 totalib9 plures prtiales cōprehēdētib9. ¶ Pri
mā ɔnē pbo sic. ɔtingit eiusdē subcti esse notitiā practi
cā et speculatiuā. igit et habitū practicū et habitū specula
tiuū: et per ɔñs nō qlibet habit9 practic9 a quolibet specu
latiuo distinguit subcto. Cōsequētia pma pz: qz ex noti-
tijs speculatiuis habitus speculatiuus: et ex practicis ha
bitus practicus gñatur. Scda et ɔñtia pz: qz habit9 quo-
rū est idē subm nō distinguunt subctis. Añs pz. naz vbi
gr̄a. de ira pōt quis nosse φ est quedā q̄litas: et passio aie:
et φ est ebullitio sanguinis circa cor. et alias notitias spe
culatiuas hīe de ipsa: pōt et scire pro qua cā q̄liter et qn̄
eliciēda est que sunt notitie practice. Similr pōt sciri de
aliqua specie febriū. φ est talis pprietatis: et φ ex tali p-
uenit causa: que sunt notitie speculatiue: ptinētes ad me
dicinā theoricā: et pōt sciri φ talib9 est: et talib9 curanda
medicaminib9: et tali taliqz mō: que sunt notitie practi-
ce. Similr de plātis et arborib9 pñt sciri pprietates nāa-
les et passiones que notitie sūt speculatiue et ad scias spe
culatiuas ptinētes. Et pōt sciri qualiter sunt putāde vel
inserende: plantande nutriēde et colende: que notitie sūt
practice ad agriculturā: vel si melius alio nomine nūcu-
2a ɔ pet: ad sciam tñ practicā ptinentes. ¶ Scdaz ɔnē pbo.
Impossibile est eandē ɔnē vel notitiā esse practicā et spe
culatiuā. g īpole est de eodē obcto esse sciam practicā et
speculatiuā: et per ɔñs quelibet practica a qualibet specu
latiua distinguit obcto. Añs pbat ex eo φ īpossibile est
eandē notitiā esse formalr directiuā praxis: et nō esse for
maliter directiuā praxis. Cōsequētia pz: qm̄ cuiuslibet
habitus practici ɔclusio est practica: et cuiuslibet specula
tiui ɔclusio est speculatiua: nullius aūt speculatiue tota-
le signatū est totale signatū practice. Nā īpole est idem
adequate signari per ppositionē nō formalr directiuā
3a ɔ praxis et directiuā praxis: vt de se notuz est. ¶ Tertia ɔ
est. φ qlibet habit9 practicus a quolibet speculatiuo pro
prio fine distinguit. pbat: qz nullius habit9 speculatiui
est aliqs actus alius a scire pprio elicito finis: cuiuslibet
aūt habit9 practici alius act9 a scire pprio est finis. g qui-
libet habit9 practicus a quolibet speculatiuo fine distin
guit. ¶ Añs quo ad pmā ptē pz: qz nullus act9 est pprius
finis habit9 nisi vel ab ipso elicitus vel ab eo mediante
actu elicito directus. (Et loquor de fine cōpetente habi
tui ex ppria nāa: nō ex volūtate habētis habitū: q̄uis enī
qs possit addiscere geometriā vt eā doceat: et docēdo lu-
cret: nec docere nec lucrari finis est cōpetēs geometrie
ex pprie nāa: cū nec ipsa doceat docere vel lucrari: nec al-
ter eoz sit actus imediate ab ea elicitus.) Habitus aūt
speculatiui nullus est actus directus: cū ei9 act9 elicitus
nō sit directiu9: vt supra pz. ¶ Scda ps añtis ē clara: qz
ois hitus practicus directiuus est praxis alicui9 que qdē
est act9 direct9 alius ab actu pprio elicito. qlibet aūt hīs

actus est finis habit9. Unū phs 9o meta. finis aūt est act9. T. c. 15.
et hui9 grā potentia sumit. Nō enī vt visum habeant vi-
dent aialia: sz vt videant: visum hñt. Silr aūt et edificā-
di sciam: vt edificent: et theoricam vt speculent. Et paulo
post. opus enī inquit finis supple scie. act9 aūt op9. ¶ Ex
qbus euidēter appet φ fm pbm tā act9 elicitus q̄z opus
qd est act9 directiuus scie vel artis est finis eius: et silr φ
scire speculationū est finis theorice. ɔñtia aūt clara est:
qm̄ practici duplex act9 est finis: sz vnus alteri subordi-
nat. s. pprium scire et opari. speculatiui vo tm̄ scire. ¶ P.
Si actus directus ab vno habitu practico eēt actus elici
tus ab alio habitu speculatiuo: vt satis est possibile. v. g.
Si quis haberet habitū prudentie vel aliū quo sciret in
qua facultate speculatiua et quo tēpore et quādo esset stu
dendū vel meditandū: et mediante habitu illius faculta
tis meditaret et studeret iuxta dictamen iam dicti habi
tus: vtiqz talis meditatio eēt act9 direct9 ab habitu pra-
ctico et elicitus a speculatiuo: et per ɔñs finis vtriusqz ve
rū: qz nō eēt eodē mō finis amboz: sz practici tanq̄ act9
directus. speculatiui vo nō vt direct9: sz vt elicit9 tm̄: ad-
huc habitus isti possent aliquo mō differre quo ad fines
vtriqz cōem. ¶ Ista ɔ est vtriqz de intētione phi et cōmen
tatoz suoz in plurib9 locis. Ait. n. phs 2o meta. φ theori T. cō. 3.
ce finis est vitas. practice vo op9. Et Cōmē. ibi. scie inqt Com. 3.
attribute phie due sūt: quaz vna est cuius finis est scire
tm̄: et altera opari. ¶ Itē 3o de aia inqt phs cap de moto- T. c. 49
re itellus qui pp aliqd rōcinat et practic9 est differt a
speculatiuo fine. vbi Cōmē. operatiuus inquit differt a Cō. 49.
speculatiuo in participatione et fine. Finis eniz specula-
tiui est scire tm̄: opatiui opari supple nō tm̄ scire. vtriusq
enim finis est scire. iuxta illud phi 6o ethicoz. hoc. n. cap 2
omnis intellectiui opus: sed vltra scire nō est alius finis
speculatiui. practici aūt vltra scire finis est operari. φ si
de fine vltimo pprio tm̄ sit sermo: tunc vtiqz tm̄ opera-
ri est finis practici. Nā suū scire ad opari finalr ordinat:
et sic intelligenda sunt dicta phi circa mām istam. Istud
declarat ex dicto Eustratij 6o ethi. sup illo vbo. electio is
pn̄m appetitus et rō: que grā alicuius. vbi ait sic. d. s. phus
qm̄ electionis pn̄m appetitus et rō est inducēs que grā ali
cuius ostēdat rōnē et veritatē in operationib9 congruen-
tez que est nō vsqz ad veritatē stans ɔnis: sed syllogizās
grā actionis et eius qui fm ipsam finis. Et subdit. sciēti-
fica enī mens. i. speculatiua nō grā alicui9 alterius apud
ipsam verū demōstrat. Itē infra. sciētifica quidē mens
finē hz inuenire vitatē: et vltra nihil apponit. practica aūt
inuenit quidē et ipsa verū nō aūt vsqz ad h stat: sed opus
est et ipsi operare vt attingat appetibile de quo et rōcina-
ta est. Hec que de mēte practica et speculatiua dicta sunt
ɔñter et suo modo sunt intelligenda de habitu practico
et speculatiuo. ¶ Cōtra pmā ɔnē et pbationē videt intē- ɔ pmaz ɔnem
tio phi 6o meta. ibi enī dicit sententialr φ scie actiue vel
factiue sunt de his rebus: quarū pn̄m est in sciente. Spe- T. cō. p.
culatiua vo de his quarū pn̄m nō est in sciente. Impossi-
bile est aūt eiusdem rei esse et nō esse pncipium in scien-
te. g fm intentionē phi impossibile est eandem rem esse
subm practice et speculatiue scie. ¶ Scdo idem phus 6o 2m
ethi. volēs ostēdē que sit dīa itellect9 speculatiui a pra-
ctico. supponant inqt duo rōnē habentia. vnū qdez quo
speculamur talia entiū quoz pn̄a nō cōtingunt aliter se
habere. vnū aūt quo cōtingētia. Et Eustrati9 ibi dicit φ
sciētificū et rōcinatiuū differunt penes obcta que sunt ne
cessariū et ɔtingēs. ¶ Itē ifra pbat phus φ nec ars neqz cap 8o
prudētia est scia: qz scia est circa necessaria: prudētia vo
et ars circa contingentia. videt igitur velle vtrobiqz phs cap 6o
φ speculatiua scientia est de rebus necessarijs: practica

vo de ꝯtingētibus. Nō est aūt eadē res necessaria ⁊ ꝯtingens. igiť nō ꝯtingit de eodē subiecto esse speculatiuā sciē-tiam ⁊ practicā. ¶ Ad pᵐ dōm ꝙ sciam esse de aliquo vel circa aliqd pōt tripl'r itelligi. Uno mō ꝙ sit de aliq̄ tanq̄ꝫ de obiecto totali q̄le est aliqd cōplexe ꝑcise vel equi ualēter significabile. Alio mō tanq̄ꝫ de obiecto ꝑtiali: ⁊ h' dr̄: q2 vel tanq̄ꝫ de subiecto vel iportato per subm vel tan-q̄ꝫ de passione vel ꝑdicato seu iportato per ꝑdicatū. Cuꝫ igiť dr̄ ex intētiōe phi ꝙ scie actiue ⁊ factiue sūt de his quoꝝ pnᵐ est in nobis: speculatiue vo de his quorū pnᵐ nō est in nobis: istud ꝭm veritatē nō pōt itelligi accipiē-do id de quo est scia 2° mō. s. ꝓ eo qđ iportať per subm. Nā ⁊ aliq̄ actiua vel factiua est de his quoꝝ pnᵐ nō est in nobis. vt vbi grā. ars carpētaria est circa lignū. vñ di-cit ipm sic esse dolandū vel secandū ⁊ hꝯ alia ꝑdicata ꝑ-tinētia ad ipsam. ⁊ tñ in carpētario nō est pnᵐ faciēdi li-gnū: ita ēt agricultura docet quō terra est aranda fodien-da purganda ⁊ irrigāda: ⁊ tñ agricola nō hēt pnᵐ ꝓducē-di terrā. Et ecōtra ēt aliq̄ speculatiua est de his quoruꝫ pnᵐ est in nobis vt physica que est de actib⁹ ⁊ operatio-nibus nostris. opꝫ igiť hoc intelligi de obiecto totali vel partiali iportato per passionē: respectu eni cuiuslibet ta-lis: circa qđ est scia actiua vel factiua in nobis est pnᵐ in-tellectus aut ars aut potētia quedā: vt dicit phus: ⁊ potē-

Com. p.

tia inq̄ꝫ similis arti: vt exponit Comē. vñ ⁊ in carpenta-rio est pnᵐ sic dolandi lignum ⁊ secandi: ⁊ in agricola est pnᵐ terrā arandi ⁊ fodiendi. nō sic aūt est de his de qb⁹ est physica: q2 q̄uis alique res de qbus ꝯsiderat hēant pnᵐ in nobis. vbi grā. actus nostri. tamē ꝙ actus ipsi sup posito ꝙ sint tales vel tales quales eos enūciat esse phy-sicus: nulla ars vel aliqd illi simile in nobis est pnᵐ. Cō-siderat enim physica passiones que illis nāliter insunt ⁊ nō sunt in potestate nostra ꝙ illis insint: ac per h' nul-la ars vel aliqđ pnᵐ simile arti est in nobis directiuū: vt illi tales fiant. ¶ Ex his pꝫ ꝙ cuiuslibet habit⁹ practici praxis cui⁹ est directiuus est obm partiale iportatū per subm vel ꝑdicatuꝫ vel per partē subiecti vel ꝑdicati ꝯnis illius habit⁹. Est etiā actus directus ⁊ finis ꝓprius vlti-matus. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ phs ibi ponit drīam iter intel-lectū speculatiuū ꝓprie sciētificū: ⁊ itellectū practicum nō vl'r: sꝫ ꝯsiliatiuū ⁊ rōcinatiuū: qđ pꝫ: q2 statim subdit. Dicať aūt hoꝝ hoc qdē scientificū. hoc aūt rōcinatiuuꝫ. Cōsiliari. n. ⁊ rōcinari idē. Nullus aūt ꝯsiliať de nō ꝯtin-gentib⁹ aliter se hēre ⁊c̄. vult igiť ꝙ actus itellect⁹ pra-ctici vt ibi sumiť sit ꝯsiliari. Cōsiliari aūt nulli⁹ est sciē-tifici habit⁹: q2 de scibilib⁹ nō est ꝯsiliū: vñ ex h' infert cap̄ de eubulia: eubuliā nō eē sciam. o. scia qdē vtiqꝫ nō est. nō eni querūt de qbus sciūt. Eubulia ꝯsiliū quoddā. Cōsiliās aūt querit ⁊ rōcinať. nō igiť vniu'r accipit pra-cticū vt ēt dr̄ de scia: sꝫ ēt ꝯtracte ꝓ ꝯsiliatiuo ⁊ rōcinati-uo qualis est eubulia ⁊ prudētia: sed vnū hoꝝ speculari ꝯtingētia: aliud vo necc̄ia pōt dupl'r itelligi. vno mō per necc̄ia ⁊ ꝯtingētia itelligēdo res necc̄ias ⁊ res cōtingētes. Et h' nō pōt phs itelligere: cū nō scia ois speculeť res ne-cessarias. pꝫ de medicia geometria ⁊ physica: veruꝫ vl'r de q̄libet que circa creaturas ⁊ maxime gn̄abiles ⁊ cor-ruptibiles versať. Alio mō per necc̄ia ⁊ ꝯtigētia itelligē-do ipsa obiecta ⁊ signata adeq̄ta ꝓpōnū: ⁊ sic est verū di-ctū phi. Naꝫ ois scia ꝯnes necc̄ias ⁊ ex pncipijs necc̄ijs de-ductas seu poti⁹ eaꝝ signata totalia speculať. Prudētia vo ꝯnes ꝯtingētes ad sensum ꝑmissum. Est. n. prudētia singulariū: vt supra dcm̄ est in ꝑcedēti articulo. nō autē semꝑ ꝯcludit prudēs ꝙ h' singulare: puta Sortes ꝓ hoc delicto puniēdus est nūc: nec hec est vera semꝑ: sꝫ q̄nq̄ꝫ expedit peccatū ipunitū relinquere. Et ꝓpterea circa ꝯ-

Eubu-lia

nes prudentie est opportunū ꝯsiliū. ¶ Per hoc ēt pꝫ ad aliā auctoritatē phi pus allegatā. Sequiť de 4°.

Sequitur de articlo 4°: In quo vidēdū est de que-sito an. s. theologia nr̄a sit practica vel speculatiua. Et pono duas ꝯnes. Prima est. loquēdo de theologia ꝭm ꝙ est vnus hitus vni⁹ tm̄ vitatis theologi-ce: ꝙ aliq̄ theologia est practica aliq̄ est speculatiua. Se-cūda loquēdo de theologia vt est vnus hitus totalis oēs ꝑtiales de oīb⁹ vitatib⁹ theologicis cōprehendēs: illa. s. vnitate: de q̄ supra. q. 3. dictū est. theologia inq̄ꝫ sic supta est practica. ¶ Prima ꝯ ꝓbať sic. alicui⁹ theologie act⁹ nō est alicui⁹ praxis formal'r directiu⁹. alicui⁹ vo act⁹ est praxis formal'r directiu⁹. igr̄ aliq̄ theologia est practica: ⁊ aliq̄ speculatiua. ꝯña pꝫ: q2 cuiuslꝫ seu cuiuscūq̄ꝫ hit⁹ act⁹ est speculatiu⁹ ipse est speculatiu⁹: ⁊ cuiuscūq̄ꝫ actus est practic⁹ ipse est practic⁹. Cuiuscūq̄ꝫ aūt hitus act⁹ nō est formal'r directiu⁹ praxis ille est speculatiu⁹: ⁊ ois act⁹ formal'r directiu⁹ est practicus: vt supra pꝫ in 2° arti°. Et loquor de hitib⁹ itellectualib⁹. ¶ Añs quo ad pᵃᵐ partē pꝫ: q2 act⁹ theologice vitatis hui⁹. de⁹ est trinus ⁊ vn⁹. nullius praxis directiu⁹ est: vt notū est: ⁊ simil'r hui⁹. de⁹ est oīpotens. Et sil'r hui⁹. deus creauit mundū. ⁊ multaꝝ aliarū. ¶ Quātū ad 2ᵃᵐ ꝑtē pꝫ ēt. Nā act⁹ theologicus hui⁹ veritatis. deus est cultu latrie venerādus. vtiqꝫ for-mal'r directiu⁹ est hui⁹ praxis veneratio. Et sil'r act⁹ hui⁹ vitatis. deus est ꝓpter se ⁊ suꝑ oīa venerādus vel diligē-dus: hui⁹ ēt. ꝓximus est diligēdus ꝑꝑ deū: ⁊ hui⁹. ꝓpter deū subueniēdū est indigēti: ⁊ pluriū aliaꝝ veritatū qui-bus dirigimur in q̄litatē oꝑatiōis iuxta moduꝫ loquēdi. Auic. supra positū in 2° articulo existis in ꝑtāte nr̄a ac ꝑ h' praxis. ¶ Scđa ꝯ ꝓbať sic. ois hitus totalis includit aliquos partiales hitus practicos: ⁊ aliquos ēt speculati-uos (quoꝝ speculatiuoꝝ act⁹ sunt virtual'r de ꝓximo tñ praxis directiui: ⁊ ex quoꝝ ꝯnib⁹ vel ꝓpōnib⁹ tanq̄ꝫ ex pncipijs ꝯnes practicoꝝ sequunť) ꝯueniēter denoiatur practic⁹: h' pꝫ: q2 ex talib⁹ causis ⁊ totalis medicia inclu-dēs theoricā ⁊ practicā dr̄ practica. Et sil'r moralis phia in qua nō est dubiū icludi multas veritates nō formal'r praxis directiuas: ac per hoc nec ꝓprie practicas. Nō est aūt maior rō ꝓ istis q̄ꝫ ꝓ alio habitu q̄cūqꝫ tales ꝯditio-nes hñte. Pꝫ ēt ex eo qđ de demr̄atione supra dicebať s. ꝙ ex ꝯditione ꝯnis sumit denoiationem vt dicať vlis ꝑticularis affirmatiua vel negatiua: nō obstāte ꝙ altera ꝑmissarū sit alterius quātitatis vel q̄litatis. Et quātum ad ꝓpositū si ꝯclusio sit practica totus syllius (ēt si alte-ra ꝑmissa sit speculatiua) practic⁹ appellať: sꝫ theoª nr̄a totalis plures habit⁹ partiales practicos includit: ⁊ plu-res ēt speculatiuos: sicut ꝓbatū est in ꝑcedēti ꝯne: act⁹ ēt illoꝝ speculatiuoꝝ sūt virtual'r de ꝓximo directiui pra-xis: puta dilectionis erga deū: ⁊ taliū practicarū ꝯnū sūt pnª. igr̄ ⁊c̄. ¶ Assumptū pꝫ: q2 quecūqꝫ veritates theo-logice signant diuinā ꝑfectionē: aut diuinā oꝑationē ad extra creationis vel ꝓuidentie aut alterius ei⁹ beneficij: vt incarnationis chri: ⁊ alioꝝ pro redemptione nr̄a vel glorificatione: aut quecūqꝫ alia in sacra scriptura ꝯtēta nō ꝭm se formal'r directiue dilectionis dei. oēs virtual'r de ꝓximo ꝯtinēt veritates nos formal'r dirigētes ad di-ligendū deū: vt pꝫ. q. 2. oēs ad aliquā maneriē memora-taꝝ vitatū ꝑtinēt. Et de istis statiꝫ ē notū qđ dr̄. ¶ Istđ ꝯfirmať auctib⁹ sacris: ⁊ pᵒ qdē chri auctoris pnᶦᵘ huius doctrine. o. Matth. 22. Cr in mādato de dilectiōe dei ⁊ ꝓximi tota lex pēdet ⁊ ꝓphe. ¶ Itē Apls. o. ad Ro. 13: plenitudo legis est dilectio. ⁊ pᵒ ad Tim. p finis ꝑcepti charitas. Et ad idem Augusti. euch. Omnia precepta di-uina referunť ad charitatē. de qua dicit Apls. Finis pre-

cap. 22.
cap. 13.
ca. vltio

cepti charitas. Et infra. Charitas quippe ista dei ⁊ ꝓximi est. Et vtiqȝ in his duob⁹ p̄ceptis tota lex pēdet ⁊ ꝓphe. adde euāgeliū. adde Ap̄los. Diuum.n. vox ista est: finis p̄cepti est charitas. Ecce ꝙ tota lex ⁊ oēs ꝓphie euāgelij ⁊ ap̄lice doctrine: ⁊ per ꝯñs tota theologia ad charitatē ordinanᷦ ⁊ virtualr nos iducūt. (cap 2°) ¶ Itē p̄ de doc. christiana. Diuum inqt que dicta sūt ex quo de reb⁹ tractauim⁹ hec sūma est vt itelligaᷦ legis ⁊ oīum diuinarū scripturarū plenitudo ⁊ finis eē dilectio dei qua fruēdū est ⁊ rei que nobiscū ea frui pōt. (cap 7°) ¶ Itē li° 2°. Diuz inqt diuinaꝝ scripturarū studiosus nihil in eis aliud iuenturus est: q̃ dilīgēdū eē deū ꝑꝑ deū: ⁊ ꝓximū ꝑꝑ deū. (cap 5°) ¶ Itē de ci. dei li° 10. in fine. Quecūqȝ igiᷦ inqt i mysterio tabernaculi siue tēpli multis modis de sacrificijs leguntᷦ diuinit⁹ eē p̄cepta ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi significando referuntᷦ. Et sic de istis: ita de ceteris recitatis in sacra scriptura itelligēdū est. ¶ Itē btūs Greg. sup Eze. homel. 10. ait. Ad h̄ solū de⁹ per totā sacrā scripturā nobis loqᷦ vt nos ad suū ⁊ ꝓximi amorē trahat. igiᷦ quecūqȝ in ea ꝯtinentᷦ vl' formalr vel virtualr de ꝓximo nos dirigunt ad charitatē.

(ꝯ ꝯnem) ¶ Cōtra tñ ꝯnē ⁊ ēt ꝯtra id qd̄ di dilectionē dei eē praxim arguiᷦ. ¶ Et p̄ ꝯ p̄ᵐ sic. oī scia practica aliq̄ speculatiua est nobilior: pȝ ex ꝓhemio meta. sȝ theologia nulla speculatiua est nobilior: cū ipa sit oīuȝ sciaꝝ nobilissima creaturū. igiᷦ. (2ᵐ) ¶ 2° cuiuscūqȝ hītus finis ꝑp̄ri⁹ est speculari ille est speculatiu⁹ ⁊ nō practic⁹: sȝ theologie finis est speculari. igiᷦ ⁊c. minor ꝓbaᷦ ex auc̄te Aug. de vb. dn̄i. ser. 18. qui est de duob⁹ cecis sedētib⁹ secus viā: q̄uis aliqui allegent in s̄mone de btō Jacob ⁊ Esau. ait.n. Aug. sic: Tota opera nr̄a in hac vita est sanare oculuȝ cordis: vn̄ videᷦ de⁹. ad h̄ sacrosancta mysteria celebrantᷦ. ad h̄ sermo dei p̄dicaᷦ ⁊c. Et seqᷦ. Ad h̄ agūt qcqd agunt diuine scie ⁊ lr̄e: vt purgeᷦ illud iterius ab ea re: que nos ipedit a ꝯspectu dn̄i. ¶ Cōfirmaᷦ: q2 oīa que in sacra scriptura traduntᷦ ꝑtinētia ad praxim ordinantᷦ ad cognitionē: vt vita actiua ad ꝯtēplatiuā. (3ᵐ) ¶ 3° ois hīt⁹ practici subm est aliqd opabile. pȝ 6° meta. (T. cō. ꝑ.) subm theologie cū sit deus nō est a nobis opabile. igiᷦ theologia nō est hītus practic⁹. (4ᵐ) ¶ 4° ostēdiᷦ ꝙ dilectio dei nō sit praxis. nā btītudo ꝯsistit p̄ncipalr in fruitiōe seu dilectione dei. s̄m pħm autē btītudo ꝯsistit in speculatione. igiᷦ dilectio dei nō est ad genus praxim: sȝ poti⁹ speculatiōis reducēda est. (5ᵐ) ¶ 5° si dilectio dei eēt praxis: metaphysica eēt practica. nā metaphysica ꝯsiderat de deo rōnē bonitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs diligibilitatis. si igiᷦ dilectio dei est praxis: metaphysica in sua ꝯsideratiōe se extēdit ad praxim: ⁊ ꝑ ꝯñs ipsa est practica: qd̄ est falsum. (6ᵐ) ¶ 6° cuiuslibet praxis obm est agibile: sȝ dilectionis diuine obm nō est agibile: cū ipse deus sit obm. igiᷦ illa dilectio nō est praxis. maior pȝ ex itētione pħi 6° ethi. ibi.n. volēs distinguē iter artē ⁊ prudētiā distinguit ꝯrigēs in actibile ⁊ factibile. Et q2 aliud est actibile aliud factibile: ꝯcludit ꝙ aliud est actio aliō factio: per actionē vo itēdit praxim a q̃ scia seu prudētia dī actiua seu practica: ita ꝙ ipse vult ꝙ obm actiōis: ⁊ per ꝯñs praxis sit aliqd actibile: sicᷦ obm factionis est aliqd factibile. (Ad p̄ᵐ) ¶ Ad p̄ᵐ nego maiorē loquēdo de scia large: quēadmodū theologia scia dī. ¶ Ad ꝓbationē dōm ꝙ illō nō dicit pħs. nec aliqd vn̄ illud rōnabilr trahi possit. qd̄.n. magis ꝓ hac sn̄la faceᷦ vr̄ est illō quo ait. Et sciaꝝ aūt ea que sui ipsi⁹ cā ⁊ sciēdi gr̄a eligibilis est magis est sapia q̄ que euenientiū gr̄a: sȝ illud nō ꝓbat ꝓpositū. Tū q2 nō fit cōparatio speculatiuaꝝ ad practicas simplr: sȝ ad eas tñ que ꝑpter necessitatē corporalē ⁊ aliq̄ vtilitatē ꝓuenientē: vel ad aliaꝝ sciaꝝ itroductionē aut vsum aliquē exteriorē iuēte sūt: vt pȝ ex p̄cedentib⁹ ⁊ sequētibus. nō quelibet aūt practica talis est. Tuȝ q2 nō seqᷦ. est magis sapia (accipiēdo nomē sapie iuxta modū pħi) igiᷦ est nobilior: nisi cetera forēt paria: qd̄ nō semꝑ ꝯtigit. Et ꝙ talis ꝓbatio nō p̄cedat s̄m mentē pħi nec veritatē pȝ. nā ꝯstat ꝙ geometria est propter scire tm̄. ⁊ tñ nō est nobilior morali pħia: que est practica ⁊ ꝑpter virtuose opari s̄m pħm. ¶ Cōfirmaᷦ: q2 ibidē pħs ꝓbat post aliquātulū specialr metaphysicā eē alijs sciētijs nobiliorē: ⁊ tunc ibidē assumit ꝓ medio: nō ꝙ est speculatiua: sȝ ꝙ ipa est de deo: ⁊ ꝙ deus eā hēt maxime. (Ad 2ᵐ) ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo maiorem de fine vltimato ꝑprio tm̄ ⁊ sic nego minorē. ¶ Ad ꝓbationē dico ꝙ Aug. per oculū cordis itelligit mentez ipsaȝ: ⁊ magis iquātū est volūtas: q̃ iquātū affect⁹: sicut ⁊ ibi. Si oculus tu⁹ simplex fuerit ⁊c. nō pro scia: vel speculatione: sȝ pro intētione que ad volūtatē ꝑtinet oculus poniᷦ. Et certū est ꝙ ad hō purgationē maxime tēdunt diuina documēta. ¶ Per idē ad cōfirmationē: qm̄ vite cōtemplatiue potior pars est amor q̃ cognitio. (Ad 3ᵐ) ¶ Ad 3ᵐ si subm accipiaᷦ ꝑprie. añs est falsum. Si vo iproprie ꝓ obiecto: ⁊ hoc tam totali: q̃ partiali pōt cōcedi iuxta p̄dicta in articulo precedenti. ⁊ tunc probatio nō p̄cedit ad intentū. (Ad 4ᵐ) ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ dilectio dei que habeᷦ in via illa nec est beatitudo nec ꝑs beatitudinis: ⁊ talis est praxis: cū sit operatio in potestate nostra existēs. ⁊ hō est theologia nostra directiua. illa vo que habetur in patria non est praxis: si non sit in potestate diligētis: sicut cōmuni⁹ teneᷦ: nec ad illam dirigit nostra theologia: Imo nec respectu illi⁹ est aliq̄ noticia formalr directiua: ac per hoc ꝑprie practica: solā enim intuitiuā ac simplicem dei visionē cōcomitatur: que nequaq̄ practica proprie dici potest. (Ad 5ᵐ) ¶ Ad 5ᵐ nego consequentiam: quoniam q̄uis metaphysica consideret deum esse summum ⁊ perfectum bonū: ex quo sequitur ꝙ sit maxime diligibile: nusq̄ tamē dirigit nec docet quomodo aut qualiter deus sit diligendus. (Ad 6ᵐ) ¶ Ad 6ᵐ nego maiorem. ¶ Ad probationem dicēdum ꝙ pħus ibi nō dicit ꝙ obiectum actionis sit agibile: seu actibile: sed dicit ꝙ cōtingentis aliud est actibile ⁊ aliud factibile: ⁊ dicit ꝙ aliud est actio aliud factio: sȝ nullibi dicit ꝙ aliud sit actibile aliud actio: nec certe dicere potest s̄m p̄ncipia sua: cum in p̄° ethicoꝝ ⁊ 9° meta. (T. c. 16.) dicat quasdam operationes esse que sunt fines ⁊ non habent preter se alia opera. ¶ Constat etiā ꝙ quedā factiue: vel artes practice sunt circa hō actiones: quarum nō sunt actibilia a se distincta: sicut moralis pħia. etiaȝ ars cantandi ⁊ saltandi: ⁊ tamen ille etiaȝ circa agibilia esse dicuntur. igitur ipse actiones sunt agibilia quedaȝ. sic in proposito: praxis illa que est dilectio dei nō est de obiecto agibili: sed ipsa est agibile quoddam.

¶ Ad argumentū p̄ncipale. q. patet respōsio ex solutione obiectionis p̄me hic facte.

¶ Explicit ꝓlogus p̄mi libri s̄niarū fratris Gregorij ⁊c.

¶ Distinctionis prime — Questio I.

Circa p̄mā distinctionē: in qua magister loquiᷦ de frui ⁊ vti. Quero p̄mo. Utrū omnis vsus sit fruitio: seu ois actus vtēdi sit act⁹ fruēdi. Et arguiᷦ ꝙ sic. Omnis actus quo qs vult aliqd ꝑpter se est fruitio: sed oi vsu quis vult aliquid propter se. igiᷦ. maior pȝ ex diffinitione fruitionis data ab Augustino p̄ de doctrina christiana. ⁊ habeᷦ in littera. Frui inquit est amore inherere alicui rei ꝑpter seipsaȝ. Inherere aūt alicui amore ꝑpter se nihil aliud est: q̃ illū diligere: seu velle ꝑpter se. Minor ꝓbaᷦ: q2 oi vsu quis vult aliqd ꝑpter aliud: vt illud qd̄ est ad finē ꝑpter finē. igiᷦ omnis quī

vtif vult finez:⁊ nõ ppter aliud.igif ppter se.Aut igif eodē actu quo vult aliqd ppter finē:vult finē ppter se: aut alio:nõ alio.Tū qꝛ ſm hoc in voluntate simul eēnt duo actus volēdi qd nõ videf possibile.Tū qꝛ illud qd ſm se est obm volūtatis distincte a volitione alteri⁹ est ſm se volibile:⁊ nõ tñ ppter aliud:sed illud qd appeti tur ppter finē inquātū hꝰ nõ est ppter se volibile.igif ipm ſm se nõ est obm volitionis distincte a volitione fi nis:igif eadē volitione vult id qd est ad finem ppter fi nem:⁊ ipsum finem propter se:⁊ habetur ppositum.

¶ Ad oppositum. Nullus actus voluntatis referēs obm suum in aliud est fruitio:omnis vsus est huiusmodi.igif maioꝛ patet satis:⁊ etiā minoꝛ ex diffinitionibus nomi num fruitionis ⁊ vsus.

¶ Dicerunt articuli tres. p° videbif vtrū omnis actus voluntatis sit fruitio vel vsus. z° vtruz omnis vsus sit fruitio:qd pncipaliter querif. 3° vtrum actus isti vsus ⁊ fruitio possint simul esse in volūtate.

pm᷑ art. **Quantum** ad pᵐ pmitto qd per frui ⁊ vti in ppo sito intelligo.Deinde ponā aliquas ɔ̃nes.Sumo aūt ista duo coiter ⁊ ſm q distiguunt abin uicē.Et sic accipiēdo dico sicut coiter dī.q frui est assu mere in facultatem volūtatis aliqd ppter se.i.nõ iõ qꝛ aliud assumif:imo si nihil aliud assumeref:adhuc ipm assumeref.¶ Uti vo est assumē in facultate volūtatis aliqd ppter aliud.i.qꝛ aliud assumif.⁊ h vel actualr vel habitualr:ita q si ad aliud nõ esset actualis vel habitua lis inclinatio volūtatis:ipm nõ assumeref in voluntatis facultatē.Sicut cū quis vult potionē amarā:qꝛ vult sa nitatē:ita q si nõ vellet sanitatē nõ vellet potionē.Sa nitatē aūt vult ēt si nihil aliud velit:tūc talis vtif potio ne ⁊ fruif sanitate.¶ Quibus premissis ponunf ɔ̃nes.

p° ɔ̃ ¶ Prima est.q nullū nolle est fruitio.pbaf:qꝛ per nul lum nolle assumif aliqd ppter se in facultatē volūtatis. igif nullū nolle est fruitio.ɔ̃ntia clara est ex dictis.Aña pbaf:qꝛ nolle est quedā fuga volūtatis.voluntas vo ni hil refugit:nisi qꝛ aliud diligit cui ipm repugnat:vel re pugnare putaf:⁊ per ɔ̃ñs qꝛ aliud diligif:illud refugif ⁊ oditur.¶ Cōfirmaf per Aug.14.de ciui.dei:qui vt colli gif vult q amoꝛ est cā oium aliarū affectionū volunta tis.¶ Scđo ois fruitio est amoꝛ:nullum nolle est amoꝛ. igif.mioꝛ pz:qꝛ ois amoꝛ est qddā velle:maioꝛ pz ex dif finitione Aug.pmissa:frui est amore inherere ⁊c̃.Et per id qd in eodē lib° de doc.chriana ait.Dicim⁹ inqt ea re nos frui quā diligim⁹ ppter se:⁊ ita vtiqz describit frui per amorem ⁊ nõ ab alio:nisi qꝛ nullo alio actu volūtas pōt assumē in suā facultatē aliqd propter se.

[margin: ca.6°.7° 8°⁊9°. z^m cap.z°.]

z° ɔ̃ ¶ Scđa ɔ̃. oē nolle est vsus.pbaf:qꝛ per oē nolle assumif in facul tatē volūtatis aliqd ppter aliud volitū:vt pbatum est. igif ⁊c̃.¶ z° certū est q nolle illicita ppter deū est vsus qdā.Unde Aug.83.q.dicit.q pfecta hois rõ que virtus vocaf:vtif ⁊c̃.Et sequif:vtif ēt his a qb⁹ se abstinet ad tēperātiā:sed constat q nõ vtif eis volēdo.igif nolēdo.

[margin: z^m q.30.]

3^m ¶ P.Cōstat q tale nolle est ordinatū ⁊ meritoriū.igif vel est fruitio vel vsus.ɔ̃stat aūt q nõ est fruitio.igitur. ɔ̃ña pbaf.vt dicit Aug.ibidē.Ois ordinatio que vt⁹ ēt nominaf est fruēdis frui ⁊ vtēdis vti.Silr nolle subue nire idigēti ppter supabūdare diuitijs est vsus:cū sit vi tiosus:⁊ nõ sit fruitio vtēdoꝝ:qꝛ nec est amoꝛ:⁊ ſz Aug. io.de tri.nõ est alia vita hois vitiosa atqz culpabilis:q̃ male vtens ⁊ male fruens.igif ⁊ qdlibet nolle est vsus. pz ɔ̃ña.qꝛ nulla est rõ ppter quā qlibet pdictoꝝ sit vsus nisi qꝛ est ppter aliud:sed oē nolle cuiuscūqz sit obectiue est id ppter aliud:vt supra pbatū est.ḡ ⁊c̃.

[margin: cap.io°.]

3° ɔ̃ ¶ Tertia ɔ̃. q oē velle est vsus vel fruitio.Probaf.oi velle qo vult aliqd ppter se:vel ppter aliud.igif oē velle est vsus aut fruitio.ɔ̃ña pz:qꝛ quocūqz velle assumif aliqd in faculta tē volūtatis:qnimo nihil aliud assumif in facultatē vo luntatis:q̃ volēdo vel nolendo.Si aūt vult quis ppter aliud:assumit illud ppter aliud:⁊ per ɔ̃ñs vtitur.si vult ppter se:assumit ppter se:⁊ sic fruif:vt pz ex signatiōi bus terminoꝝ.Aña clarū est:cū nõ sit dare mediū:sicut nec est dare medium iter ppter aliud ⁊ nõ ppter aliud.

z^m ¶ z° idē pbo pbatiōe Aug.q̃ p° de doctri.chriana pbat deū nobis vti.queritn.n.cū scriptura dei dilectionez erga nos multū cōmendet:qūo nos diligit deus vtendo.s.vel fruēdo.Et pbat p° q nõ fruēdo:deide infert q vtendo: vnde ɔcludēdo ait.nõ igif fruif nobis:sed vtif. Nam si neqz vtif neqz fruif nõ inuenio quēadmodum diligat. Hec rõ nulla eēt si eēt aliq̃ dilectio media que nec esset vsus nec fruitio.Si aūt eēt aliq̃ volitio media que nec esset vsus nec fruitio esset ēt aliq̃ talis dilectio:cū ois vo litio sit dilectio.

[margin: cap.37.]

3^m ¶ 3° illud idē ait ifra sententialr caplo eodē.d.Cū.n.adest qd diligif:ēt dilectionē secuz necesse est gerat:per quā si trāsieris:eāqz ad illud vbi pmanen dū est:retuleris:vteris ea ⁊ abusiue nõ ppe diceris frui. Si vo inheseris atqz pmanseris:finē in ea ponēs letitie tue:tunc vere ⁊ pprie frui dicēdus es:qd nõ est faciēdū: nisi in illa sancta trinitate ⁊c̃.¶ Ex his pz ſm eū q nul la dilectio est:que nõ sit vsus vl fruitio:qꝛ nulla est que volēs:vel qd vult referat vel nõ referat in aliud:nõ re ferre aūt id:est qd signat Aug.cū ait.Si vo iheseris atqz pmanseris finē in ea ponēs letitie tue:iõ.n.in ea dī finis letitie poni:qꝛ nõ intēdif alius vlterioꝛ finis.

4° ɔ̃ ¶ Quar ta ɔ̃ q ois actus volūtatis est vsus:vel fruitio.pbaf.oē velle vel nolle est vsus vel fruitio:sed ois act⁹ volūtatis est velle vel nolle.igif.minoꝛ nota est.⁊ maioꝛ pz ex di ctis.Nā per zᵃᵐ ɔ̃nē pz:q oē nolle est vsus.⁊ per 3ᵃᵐ:q oē velle est vsus vel fruitio.

z^m ¶ Scđo si esset aliqs actus volūtatis medius:posset esse aliqs actus volūtatis deli berat⁹:nec bonus nec malus.ɔ̃ñs est falsum.dicēte Aug. z.lib° de baptismo pueroꝝ ad Marcellū aliquāto post mediū dicti.z.libri.Mirū si pōt in medio quedā volū tas ita ɔsistē q nec bona nec mala sit:aut enī iustitiā di ligimus:⁊ bona est:⁊ si magis diligim⁹ magis bona est. ēt si minus:minus bona est:aut si oino nõ diligimus:nõ est bona:quis vo dubitet dicere volūtatē nullo mõ iusti tiam diligentē nõ soluz esse malā:sed etiā pessimā volū tatē:Qꝛ si Aug.nõ solū de voluntate deliberata intelli gat:sed ēt de indeliberata magis adhuc roboꝛabif ppo situ.

4^m ¶ P.Ois act⁹ voluntatis deliberatus:vel est circa debitū obm ⁊ ppter debitū finē:⁊ cū ceteris circumstan tijs requisitis ad bonitatē actus:⁊ tunc est bonus:vel ca ret aliquo predictoꝝ:⁊ tūc est malus.ɔ̃ntia pz:qꝛ ois actus bonus vl malus(vt pz per Aug.83.q.q.30.⁊.io.de tri.vt supra allegatū est)est vsus aut fruitio.Si igif ali quis esset medius act⁹:vel ille eēt aliqs act⁹ deliberat⁹. ⁊ sequif illatū:vel esset indeliberat⁹(qd tñ nõ dicūt po nētes oppositū)⁊ tunc similr poterit esse aliqs act⁹ deli beratus medius:qꝛ circa quodcunqz obm pōt haberi actus indeliberatus:pōt circa idē haberi act⁹ similis de liberatus:vt deliberatio:vel indeliberatio facit aliquez actū esse vel nõ esse fruitionē:vel vsū:⁊ iõ si deliberat⁹ erit vsus vel fruitio:ita etiā ⁊ indeliberatus.

[margin: cap.io°.]

¶ Contra hanc ɔ̃nem arguunt aliqui tenentes oppositā ɔ̃nem sic. Uolantati pōt ostendi aliqd bonum absolute apprehen suz nõ sub rōne ppter se boni:nec ppter aliud bonū:vo luntas aūt circa tale sic ostensum pōt hēre aliquē actū:⁊ nõ necessario inoꝛdinatū.igif pōt hēre aliquē actū volē di illud absolute absqz relatiōe ad aliū:⁊ absqz fruitiōe

[margin: ɔ̃ ɔclusio nē arguit Scot⁹ li° p° dist.i. q.3.]

ppter

Aureol⁹ lib⁹ p̃.d.j. q.3.ar.p̃.

ꝓpter se. ¶ 2° ad idē arguit aliꝰ. Cōtingit hoīez dilige re aliqđ bonū creatū: vt sciam ⁊ ṽtutes: nō referēdo illđ actu in deū: nec estimādo illud eē in aliud nō referibile: nec figēdo se ad nō referēdū. igit̃ poſſe est act⁹ medius q nō sit vsus nec fruitio. Añs pz. ꝯña ꝓbat̃. Nā talis actus si est: nō est vsus: q2 actu nō refert: nec est fruitio: q2 non estimat irreferibile: nec figit se ad nō referēduz. Fruitio aūt vltra cōplacētiā addit ex pte itellꝰ estimationē: ⁊ ex pte volūtatis fixionē de nō referēdo ad aliud: sed in illo finalr̃ ꝯsistēdo.

Ochā.d. j.q.j.

¶ 3° ali⁹ sic. aliqđ pt̃ amari nō tāq̃ finis simplr̃: ⁊ tāq̃ sūmū sibi poſſe p̄ītari: nec eſſe pp̄ aliđ igit̃ aliqs act⁹ medi⁹ īter fruitionē ⁊ vſuz ē poſſis. ꝯña pz. q2 talis act⁹: cū nō sit referēs nō est vsus. Itē nō est fruitio: q2 illud nō acceptat̃ tāq̃ vltim⁹ finis ⁊ sūmuz sibi poſſe p̄ītari. Añs ꝓbat̃. Nā ſm Phm p̄ ethi. quoddā est eligi

cap̄ 3°

bile pp̄ se tm̄: ⁊ nō pp̄ aliud: vt felicitas: qđdā pp̄ aliud: ⁊ nō pp̄ se: qđdā ṽo pp̄ se: ⁊ ꝓpter aliud: q̃lia sunt honor vo luptas ⁊ ṽtutes: talia eniz vt ait. eligim⁹ pp̄ seipsa: nullo eni alio adueniēte eligerem⁹ hoꝝ vnūquodq3 ipſoꝝ. Eligi mus aūt ⁊ felicitatis grā p hoc suspicantes felices fore: ⁊ sic pz q talia p̄nt amari pp̄ se ⁊ nō pp̄ aliud: ⁊ tm̄ nō tāq̃ finis vltim⁹. ¶ Hoc pōt ꝯfirmari: q2 si talis actus eſſet fruitio eēt vitiosus: q2 eēt fruitio vtēdoꝝ. Sed nō vr̃ rō nabile dictū. igit̃. Cōstat aūt q etiā nō est vsus. igit̃ me

4ᵐ

dius. ¶ 4° ad idē arguit̃ ab aliꝗs: q2 pt̃ dare elemosynā paupi nāli pietate nō referēdo illū actū ad deū quo fruē dū est: nec ad aliđ q̃ fruēdū est: q2 nihil alio a deo fruēdū est. vt pz p Aug⁹ p̄ de doc. chriā. g̃ iste act⁹ nō est fruitio: nec vsus: q2 tūc eēt pctm̄: q2 cū sit re⁹ alteri⁹ a deo: si eēt fruitio eēt pctm̄: ⁊ cū nō sit pp̄ deū nō eēt vsus ordinat⁹:

5ᵐ

ꝯñs vt vr̃ est falsuz. ¶ 5° poſſe est rōnē alicui erronee di ctare q aliqđ est diligēdū: nō pp̄ se: nec pp̄ aliud: ponat̃ g̃ q sic dictet̃: alicui aūt volūtas pōt se ꝯformare huic di ctamini: ⁊ tūc hēt̃ ꝓpo⁹: q2 actus quo diligit aliqđ: nec pp̄ se: nec pp̄ aliud: nec erit fruitio: nec vsus. Aut nō pōt: ⁊ tūc seq̃t̃: q voluntas nec̃io erit difformis rōni: ⁊ p ꝯñs nec̃io peccabit: q2 tūc nec̃io agit: vl̃ murmurat ꝯ̄ ꝯsciaz. oē aūt qđ est ꝯ̄ ꝯsciēz: siue rectam siue erroneā est pctm̄.

Ad p̄ᵐ qđ est Scoti vbi supra

¶ Ad p̄ᵐ ꝯcedo: q aliqđ pōt absolute ostēdi volūtati vt bonū: ⁊ q volūtas hēe pōt actū circa illud: non tm̄ actū q nō sit circa illud: vl̃ pp̄ se: vl̃ pp̄ aliđ: licz non dictet̃ a rōne ipm̄ eē diligēdū pp̄ se: nec etiā ipsuz eē diligēdū pp̄ aliđ. sic ēt aliqđ pōt absolute apprehēdi absq3 dictamine quo dictet̃ ipm̄ eē diligēdū vel odiendū: ⁊ tm̄ volūtas nō pōt hēe actū circa illud: nisi diligēdo vl̃ odiēdo. Itē pōt abso lute apprehēdi: absq3 dictamie: q ipm̄ sit diligēdū: vl̃ q nō sit diligēdū: ⁊ tm̄ volūtas nō pōt: nec diligere nec non diligē: sz nec̃io diliget vel nō diliget. Si illđ aūt diligat pp̄ se: sic q nō pp̄ deū actualr̃ vl̃ habitualr̃ ꝑfecto pecca

Ad 2ᵐ qđ ē Aureo li vbi.s.

bit. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñs. Ad ꝓbationē cū ꝓbat̃ q nō sit vsus: q2 nō refert. si intelligat̃ q nō refert actu nec habi tu: ꝯcedo: sz tūc dico q est fruitio. Cū ꝓbat̃ q non: q2 nō estimat illud nō referibile: nec figit se ad nō referenduz scilz nolendo referre: dico q ꝓbatio nulla est: q2 neutrū hoꝝ requirit̃ ad fruitionē: sz sufficit hoc solū. s. nec actu nec habitu referre: ⁊ h̄ est diligere rē pp̄ seipsaz. Et q ta lis estimatio nō sit nec̃ia in intellꝰ ꝓbat̃ ex h̄ q non oīa peccāns fruēdo creatura hēt talē estimationē alias q̃libet talis hēet errorē i rōne ⁊ falsaz estimationē de fine ⁊ p̄n⁹ agibiliū: qđ falsuz est. vt de icōtinēte: ⁊ pz p q̃tidianā ex periētiā. multi eni sunt q diligūt honores ⁊ pecuniaz eis fruēdo sic oēs supbi ⁊ auari: ⁊ tm̄ nō estimāt ipa non eſſe referibilia in deū. Itē nec est nec̃iuz q i volūtate sit act⁹ volēdi referre: pauci eni sūt pctōres q talē actū volendi habeāt: sicut experiētia docet: qui tm̄ fruunt̃ creatura: vt dictū ē de supbis ⁊ auaris. Si ṽo talis nō referat actua liter: referat autē habitualr̃: tunc est vsus.

Ad 3ᵐ qđ est ochaz vbi supra

¶ Ad 3ᵐ dico q aliqđ appeti tāq̃ vltim⁹ finis: ⁊ sūmū sibi poſſe p̄ītari pōt itelligi duplr̃. Uno mō sic. q illud sit iudicatuz eſſe vltim⁹ finis ⁊ sūmū ⁊c. vel appetendū eſſe tanq̃ vltim⁹ finis: ⁊ sic aliqđ appetere tāq̃ sūmū bonū: ⁊ vltim⁹ finis nō est nec̃iuz ad hoc vt q̃s fruat̃: vt ꝓxime dictū ē. Alio mō q appetat̃ sic̃ vltim⁹ finis ⁊c. i. sic̃ appetit̃ vltimus fi nis. retēta silitudie: quātū ad hoc qđ est nō appeti ꝓpter aliđ amatū: ⁊ hoc hm̄ nec̃iuz est ad fruēdū aliq: et sufficit etiā. Et si in scđo sensu sumat̃ añs negādū est. Si ṽo in p̄ negāda est ꝯña. ¶ Ad ꝯfirmationē dico. q si talia appe tunt̃: ⁊ nō pp̄ aliud actu vel habitu: talis est appetit⁹ vi tiosus ⁊ pctm̄: nec obstat q illa ſm se bona sūt: q2 vt di cit Aug. 2° de libo arb⁹. Neq3 illa bona q̃ a peccātib⁹ appe

cap̄. 38.

tunt̃. vllo mō mala sūt: neq3 ipa volūtas libera: quaz in bonis q̄busdā nūerādā eē cōperim⁹. Sz malaz ē auersio volūtatis ab icōmutabili bono: ⁊ ꝯuersio ad cōmutabile bonū: auertit̃ aūt volūtas ab icōmutabili bono: ⁊ ꝯuerti tur ad cōmutabile. cū nō pp̄ deū aliđ bonū diligit. vnde q̄uis talia sint ſz se diligibilia: nō tm̄ sūt pp̄ se diligēda: ⁊ q ea pp̄ se diligit peccat. vt pz p Aug⁹ 19° de ci. dei. vbi

cap̄ 2°

ait. Lz a q̄busdā tūc vere honeste putent̃ eē ṽtutes: cuz referunt̃ ad seipsas: nec pp̄ aliud expetunt̃ etiā tūc infla te atq3 supbe sunt: ⁊ iō nō tūc ṽtutes: sed vitia iudicāda

Ad 4ᵐ

sunt. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo q act⁹ dādi elemosynā si nō refe rat̃ in deū: nec actu nec habitu est pctm̄. ⁊ pz hoc p Aug⁹ lib⁹ 4° ꝯ̄ Julianū vbi expreſſe determinat: q opa mīe fa cta ab infidelib⁹: q2 nō ꝓpter deū fiunt eis peccata sunt. Et antea valde ꝓlixe ꝓbat: necnō declat oīa eoꝝ opa q̃ vident̃ eſſe ṽtutes: eo q nō ꝓpter deū fiunt eſſe pctā. vn̄ ait. q̃cq̃d boni fit ab hoīe: et non ꝓpter hoc fit: ꝓpter qđ debere fieri vera sapiā precipit: ⁊ si officio videat̃ bonū: ipso nec recto fine pctm̄ ē. Et paulo ante dicit: q in īfide libus nulla est vere ṽtus: q2 cū nō ad suū referunt̃ aucto rē dona dei h̄ ipo male vtētes efficiunt̃ iniusti. Et īfra h̄ peccātes q hoīes sine fide nō ad eū finē ista opa retule rūt ad quē referre debuerūt. Itē īfra. Nō erit igit̃ in eis

ca⁹ pen⁹

vera iustitia: q2 nō actib⁹: sed finib⁹ pensant̃ officia. Itē in enchiridion. Cū ita fit īq̄t vl̃ timore pene vel aliqua intētione carnali vt nō referat̃ ad illā charitatē quā dif fundit spūs sctūs in cordibus nr̄is: nōdū fit queadmo dū fieri opz: q̄uis fieri videat̃. Si aūt nō fit vt opz: con stat q est pctm̄: ⁊ ista est expſſa snīa Aug. p magnā partē illius q̃rti lib. ꝯ̄ Jul. ¶ Ad 5ᵐ dico q q̄uis intellꝰ poſſit

Ad 5ᵐ

dubitare de aliq̃ vtrū sit diligendum ꝓpter se: vel ꝓpter aliud: q tm̄ poſſit iudicare determinate: vl̃ dictare aliqđ eſſe diligēdū: ⁊ tm̄ nec ꝓpter se: nec ꝓpter aliud: mihi dif ficile est loquēdo de hoīe sane mentis: sicut difficile mi hi est: q aliquis poſſet iudicare aliquid eſſe diligenduz: ⁊ nō eſſe diligendū. Si tm̄ det̃ ita ꝯtingere: dico q īpoſſi bile est voluntatē se tali iudicio conformare: nec ei se nō conformādo peccabit. Et verbum qđ adducit̃ intelligen dum est: vbi talis est conscientia cui se voluntatem con formare non sit impoſſibile ⁊c.

2° artic.

Quantum ad scđm articulū. Utruz. s. oīs vsus sit fruitio: est opinio vna dicēs q vsus si ue actus vtēdi pōt accipi triplr̃. Uno mō pro omni actu qui nō est fruitio. Alio mō pro actu terminato ad aliqđ

Ochā.d. j.q.j.

obiectū cāto ex actu fruēdi respectu alicuius. 3° mō pro actu qui existēs vnus tendit in aliqđ ꝓpter aliud. hoc 3° mō strictiſſime accipi dicit actū vtēdi. Et oēm talem di cit eſſe actū fruendi: lz nō respectu eiusdē obiecti: sed re spectu finis: ⁊ per qđ aliud appetitur: est fruitio: respectu ṽo eius qđ est ad finem: seu quod appetitur ꝓpter aliud

1m
est visus. ¶ Ista ꝯ probatur primo sic. sicut se habet intellectus
ad principium et ad conclusionem: sic volūtas ad finē et ad ea q̄ sūt ad finē.
sed intellectus vnico actu principium et conclusionē intelligit. igitur volūtas vni
co actu vult finē: et ea que sunt ad finē. Maior probatur. quia
nō minus pōt volūtas sup obiecta sua: q̄ intellectus sup sua.
Minor probatur. quia nō plus repugnat intellectui vnico actu
intelligere vnū discursū syllogisticū: q̄ vnā ppōnē: sed
illā pōt vnico actu. probationē dimitto: quia ad eam respon
sum est in 3º qōne prologi. ꝯ opionē recitatā et reprobatā
ibidem. ¶ 2º nullus actus qui precise terminatur ad aliquid
vnū: et pōt esse sine omni alio actu: tendit in aliqd pp aliud:
sed actus vtēdi tēdit in aliud pp aliud: igitur nō terminatur
ad aliquid vnū pcise: et pōt esse sine omni alio actu: sed cer
tū est q actus vtēdi pōt esse i volūtate sine omni alio actu
in volūtate. igitur nō pcise terminatur ad aliqd vnū: et cū ter
minetur ad id qd est ppter finē: nō terminatur ad ipsū pcise:
sed etiā ad ipsuz finē: et per ꝯns fruitio illius finis. ¶ Hoc
etiā s. q eodē actu appetitur finis: et id qd est ad finē probat
alius doctor sic. obm mãle nō attingitur alio actu ab eo q̄
attingitur obm formale: sed illud qd est ad finē: est obiectū
mãle appetitus: et finis formale: cū id qd est ad finē nō ap
petatur ppter ppriā bonitatē: sed solū pp bonitatē finis:
formalis enim rō bonitatis in eo qd est ad finē: est bonitas
finis. ¶ Ista opio nō appet mihi vera: iō ꝯ eā pono duas
ꝯnes. ¶ Prima est q nullo actu q̄ quis vult aliqd propter
aliud: sicut qd est ad finē ppter finē: vult finē. 2º q nullus
visus est fruitio. ¶ Primā ꝯnē pbo sic p. si aliqs vult fi
nē actualiter: et aliquid ppter ipsuz finē: volitio finis est cā
volitionis eius qd est ad finē. igitur nullo actu quo appe
titur id qd est ad finē ppter finē: appetitur ille finis: ꝯntia
clara est: quia nihil est cā sui. Añs pz. qm nihil aliud est. a. eē
volitū ppter. b. q̄z. a. esse volitū: quia. b. est volitū. hoc vō nō
est aliud in nobis q̄ volitionē ipsius. b. cāz eē volitiōis. a.
¶ Cōfirmatio. oē ppter qd est aliud volitū: est cā fina
lis illius: cā aūt finalis sm Phm vbicūqz de ipsa loquitur:
est cuius gratia: seu (qd tantū valet) cuius amore. igitur illud p
pter qd aliud est volitū: est cuius amore aliud est volitū:
et sic amor finis est cā amoris eius qd est ad finē: nō tñ in
eodē genere cāe: quia amor finis non est cā finalis amoris
eius qd est ad finē: sed potius effectiua ptialis tñ: eius
aūt obm cā est finalis obiecti amoris: cuius ipse cā est effe
ctiua. ¶ Confirmatur 2º. quia sicut ꝯ dicitur esse nota pp principium:
ita q est ad finē dicitur volitū ppter finē: et hac sititudine
vtuntur illi: quorū opio est recitata: sed ideo precise ꝯ dicitur
nota propter principium: quia notitia principij cā est notitie ꝯnis:
aliogn non plus ipsa esset cognita pp principium q̄ eꝯ. igitur et id
qd est ad finē dicitur volitū ppter finē: quia volitio finis cā
est volitiōis eius qd est ad finē. ¶ p. Cōstat q cū di alt
qd. vbi gratia. a. eē volitū pp. b. nō solū significatur: q vtrūqz est
volitū. nā tūc sitr posset dici: q. b. est volitū pp. a. sz vltra
hoc denotatur aliqua cōditas ipsius. b. sup volitionē ipsius
a. q̄lis nō cōpetit ipsi. a. sup eādē volitionē: vñ nō dicitur q
a. sit volitū ppter. a. sicut di q pp. b. nō appet aūt q̄ alia
sic denotetur illi ꝯuenire: nisi quia eius volitio est cā volitio
nis. a. vnde sicut iā dicebatur: nō est aliud dictū. a. esse voli
tū pp. b. q̄ si dicatur. a. est volitū: quia. b. est volitū. ¶ 2º sic.
Si eodē actu quo appetitur id qd est ad finē pp finē: appe
titur etiā finis: sequitur q qñcūqz quis appetit actu aliqd
ppter finē: appetat actu etiā ipsuz finez: et sequitur vlterius q
si ppter multos fines subordinatos appetat illud: simul
actualiter appeteret oēs illos. ꝯns est falsū: sicut probat expe
rientia: multotiēs enim appetit quis aliqd pp mltos fines
de quibus actualiter nō cogitat: et per ꝯns q̄s nō vult actua
liter. ꝯntia nota est: quia oē cuius volitio est in appetitu est
actualiter volitū nec oppositū est intelligibile: cū nō sit
aliquid aliud esse volitū aliq̄ volitione: q̄ illā volitionē
esse volitionē eius. vel si sit alia significatio terminorū
vtriusqz dicti: vnū tñ nescio infert aliud. ¶ Dices q id
qd est ad finē aliqñ est volitū ppter finē (quādo finis tñ
nō est volitus) igitur nō semp volitio finis est cā volitio
nis eius qd est ad finē: et per ꝯns cū dicitur aliqd esse voli
tum pp aliud: nō denotatur q volitio alterius sit cā volitio
nis istius. ¶ Rñdeo q aliqd est qñqz volitū ppter aliud
actualiter etiā volitū: et tūc necio volitio illius est cā voli
tionis huius: vt dictū est. Aliqñ aliquid est volitū ppter
aliud: nō quidē actualiter volitū: sed habitualiter tñ: et tūc ha
bitualis volitio seu ppie loquēdo habitualis dispositio
inclinatiua ad volitionē illius finis est partialis cā voli
tionis eius qd est volitū ppter finē: sicut in sanctis viris
charitas habitualis cā est cuiuscūqz volitiōis eorū q̄ vo
lunt aliqd ppter deū: etiā si nō actualiter de deo cōsiderēt:
et per ꝯns nec ipsum actualiter ament. ¶ 3º aliquis volens
actualiter finē: et etiā aliqd pp finē potest desinere velle fi
nē nō desinēdo velle id qd est ad finē. igitur nō ea volitio
ne vult finē qua vult id qd est ad finez. Añs pz in quoti
diana experiētia. Frequenter enim accidit q quis orat vel
aliqd aliud facit pp deū actualiter amās deū: et postea desi
nit cogitare actualiter de deo ꝯtinuās tñ orōnē suā actuali
intētione circa eā: ꝯntia probatur: quia cū aliqd desinit a nobis
esse volitū. desinit in nobis volitio eius: imo nec aliqua vo
litio eius remanet in nobis: alias ipm remaneret volitū:
igitur volitio eius qd est ad finē nō est volitio ipsius finis.
¶ Si dicatur q i casu isto q̄uis finis desinat eē volitus: nō
tñ volitio eius desinit eē: sed desinit eē eius volitio. ¶ Cō
tra. illud p nō videntur isti posse dicere: quorū opio posita est:
quia eadē rōne hērent dicere: q intellectio et quelz notitia rei
possit eē nō intellectio eius: qd nō volūt. Naz si aliqñ istud
posset cōtingere: hoc maxime videretur in casu in quo itui
tiua exterioꝝ ꝯseruaretur a deo absqz pñtia obiecti: et tamē
ipsi dicūt q tūc nō desineret eē notitia eius. ¶ p. Si sta
te volitiōe finis: finis pōt nō esse volitus: et ipsa pōt nō eē
volitio eius: eadē rōne ipsa manifeste poterit nō esse voli
tū illud: qd est ad finē: et sic ipsa poterit esse: et nullius erit
volitio: et iterū ipsa poterit esse volitio finis tñ et volitio
eius qd est ad finē tñ: et iterū volitio vtriusqz: et per ꝯns
aliqs poterit de nouo velle: postq̄ nō voluit et ecōtra. vz
nō velle postq̄ voluit: absqz vlla mutatiōe sue volūtatis:
qd est ꝯ Augustinum 5º de tri. et certe nō videtur pole nãlr. ¶ Cō
firmatur. quia tūc periret ois via probādi volitionē nrãm esse
aliam rem a volūtate nostra: et sic posset dici q voluntas
nostra esset sua volitio: sicut dicimus de volūtate diuina
qd est ꝯtra oēm doctrinā sanctoꝝ et phoꝝ. ¶ 4º si aliqs
actus volūtatis existēs circa id qd est ad finē: esset etiam
circa finē: eadē ratione et quilibet: cū nō sit potior ratio
pro vno q̄ pro alio: et sic sequitur vlterius q idē actus nu
mero est velle et nolle: qd est absurdū: ꝯntia pz. quia quis
pōt nolle aliquid ppter aliquē finē: imo vt probatū fuit in
primo articulo. ois talis actus est alicuius ppter aliud. vbi. g.
pōt quis nolle furari ppter deum: seu odire furtū ppter
deuz. Si igitur talis nolitio est dei: aut ipsa est nolitio dei:
aut volitio dei: nō primū: quia tūc esset odiū dei: et sic qcūqz
nolet furari ppter deū odiret ipsum deū: et per ꝯsequens
peccaret: qd est falsum. igitur est volitio dei. et sic idem eēt
actus nolitio et volitio. ¶ Ad hanc rōnem respōdet primus
doctor cōcedēdo ꝯñs: et dicit q nō est icōueniēs eundez
actū esse volitionē vnius et nolitionē alterius: icōueniēs
autē esset q eiusdē eēt volitio et nolitio. ¶ Sed hec solo
nimis cōcedit vt videtur: quia tunc pari rōne esset cōceden
dum q idē actus posset esse gaudiū de vno et tristitia de
alio: et desideriū de vno et metus de alio. Imo idem actus
respectu

Artica. p
pcione 1ª
2m

Aureol9
in plo. q.
4. artic. p.

ꝯ Ochã
et Aureo
li vbi. s.
p ꝯ.

2º phyſi.
t. c. 29. 5º
me. t. c. 2.

2m

3m

ca9 vlt9.

4m.

Ocham
vbi. s.

respectu diuersoꝝ posset esse metus ꝛ desideriū gaudiū ꝛ tristitia. Et iterū adhuc multo magis idē posset eē volitio bui⁹ ꝛ illius ꝛ cuiuslibet: ꝛ tandē ꝯcludit ꝙ in hoīe respectu cuiuslibet volibilis ꝛ nolibilis sufficiet vn⁹ act⁹ numero sicut deus vnico velle vult qcqd vult. ¶ Sed ꝓ certo hoc nō nisi absurde ꝓcedi videt posse. ¶ ꝓ. Mirū est de isto doc. qui dicit eundē actū esse velle ꝛ nolle: nō autē velle ꝛ delectari. ¶ 5° hoc idē pbat expressa deter-minatione Aug. ii° de tri. vbi determinat ꝙ volūtas sue volitio alicui⁹ ꝓpter aliud hꝫ pro fine seu obiecto ꝗa sic accipit finē ibi: vt pꝫ intuēti illud pcise cui⁹ est: ꝛ nō illud ꝓpter qđ est illius. Unde ait sic. volūtas videndi finem nō hꝫ nisi visionē. Si eni nō referat in aliud visionem: sed tñ voluit vt videret: nō est disputandū quō ostendatur finē volūtatis esse visionē: manifestū est eni. Si aūt referat in aliud: vult vtiq aliud qđ vniformiter est intelligēdū videlꝫ vt si actu referat ad aliud: actu vult aliud: ꝛ si nō actu sed habitu: habitu etiam vult aliud: ꝛ sequit nullo interposito: nec iā videndi voluntas erit aut si videdi nō hoc videdi. Uult dicere. ꝙ si visionē referat ad aliud: volūtas qua vult illud aliud nō erit volūtas videdi: ꝛ hoc verū est si illud aliud ad qđ refert visio non sit visio: aut si illud aliud sit visio: erit alia visio a pma: ꝛ iō volūtas eius nō erit volūtas hoc vidēdi: sed videdi aliud supple. Unde de vtroqꝫ imediate exēplificat dicēs: tāqꝫ si velit quisqꝫ videre cicatricem: vt inde doceat vulnus fuisse: qđ est exēplū pmi qñ dicit: ꝙ volūtas vidēdi illud aliud: nō est voluntas videndi: sed est voluntas docendi vulnus fuisse. ¶ Quātū ad scđm addit: aut si velit videre fenestrā vt per eam videat trāseuntes. hoc exēplū est ꝙ illa volūtas sit volūtas vidēdi: sed nō hoc videdi. s. fenestras: sed transeuntes. Et subdit. volūtas igit videndi finē hꝫ visionē: ꝛ volūtas hanc rē videndi finē hꝫ bui⁹ rei visionē: volūtas itaqꝫ vidēdi cicatricē suū finē expetit. hoc est visionē cicatricis ꝛ ad eas vltra non pertinet. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ sola visio cicatricis est finis ꝛ obiectum volūtatis qua vult videre cicatricē: vt inde pbet vlteri⁹ vulnus fuisse: pbare aūt vulnus fuisse nō ptīnet ad voluntatē illā: sed ad aliā qua est volitū: vnde addit: volūtas enī ꝓbandi vulnus fuisse alia voluntas est: ꝗuis ex illa religet: cuius idē recte finis est pbatio vulneris ꝛ voluntas videndi fenestrā finē hꝫ fenestre visionē. Altera est eni que ex ista vertit volūtas per fenestrā vidēdi trāseuntes: cuius idē finis est visio trāseuntiū. hec Aug. Ex his clare pꝫ ꝙ cū quis vult aliquid ꝓpter aliud alia volitione vult illud ꝛ alia illud ꝓpter qđ vult illud. ¶ 6° pōt argui ex eodē fundamēto quo alij arguunt sic. sicut se hñt ꝯclo ꝛ pncipia ad intellectū: sic id qđ est finis: ꝛ id qđ est ad finem ad voluntatē: sed nulla vna intellectiōe intellectus cognoscit ꝯnē ꝓpter pncipia ꝛ ipsa pncipia: vt superius pbatū est. qōne 3ª in ꝓlogo. igit nulla vna volitione volūtas vult illud qđ est ad finē ꝓpter finē ꝛ ipm finē. ¶ Scđa ꝯclo pbat ex pma sic. si aliquis actus vtēdi esset actus fruendi: aliquo vno actu volūtas vellet aliquid ꝓpter aliud ꝛ illud aliud: ꝯña clara est ex rōnibus fruitiōis ꝛ vsus: ꝯñs aūt est falsū: vt appet ex ꝯne pma. ¶ Ad rōnes alterius opionis. Ad pmā nego minorē si intelligat de notitia qua cognoscit ꝯclonē ꝓpter pncipia. ꝗa de alia nō esset ad ꝓpo⁹: nō enī nego ꝙ volūtas possit simul velle deū ꝛ creaturā ꝛ vnico actu saltē idistincte: sed dico ꝙ illo actu quo vult creaturā ꝓpter deū nō vult deū. Ad pbatione minoris responsum est in 3ª qōne ꝓlogi. ¶ Ad 2ᵐ nego maiorē. Nā hꝫ instātiā in actib⁹ volūtatis: vt pꝫ ex auctoritatib⁹ Aug. pinductis: ꝛ sic de alijs actib⁹. Nā visio cicatricis: vt inde ꝓbetur vulnus fuisse: terminat pcise ad cicatricē: ꝛ pōt esse fine oī alio actu respectu pbationis vulneris. taliter enī opꝫ intelligi maiorē illā. s. sine omni actu respectu illius: ꝓp qđ ad aliud terminat: ꝛ tñ terminat huiꝰ visio ad cicatricē ꝓp pbationē vulneris. ¶ Ad rōnē alterius: qcqd sit de maiore: nego minorē. ¶ Ad pbationē dico ꝙ ꝗuis id qđ est ad finē appetat ꝓpter finē: hꝫ tñ ꝓpriā bonitatē: et per ꝯñs appetibilitatē aliam a bonitate finis: sicut patet in potione amara: lꝫ appetat ꝓpter sanitatē (est eni ipsa causatiua sanitatis: ꝛ inquātū huiꝰ est bona: que ratio bonitatis alia est a ratione bonitatis ipsius sanitatis: cū sanitas nō sit causatiua sanitatis: ꝛ ideo ipsa lꝫ nō per se seu ꝓpter se eēt appetibilis) tamē fm se appetibilis est: ita ꝙ distī etam ꝛ ꝓpriam terminet appetitionem.

Quantum ad 3ᵐ articulū. Est opio quedā que hēt tenere ꝙ nō si teneat ꝗ dicta sunt in articulo pcedēti: vult eni opio ista: ꝙ nec in intellectu nec in volūtate pñt sil esse plures act⁹: qđ pbat sic. Cuiuscunqꝫ gñis aliq spēs sunt icōpossibiles: ꝛ oēs: pꝫ. Nā qz in genere coloꝝ albedo ꝛ nigredo sunt icōpossibiles oēs spēs coloꝝ sunt icōpossibiles: sed in gñe intellectionis aliq spēs sunt icōposes: vt opiones ꝯdictorioꝝ. vt pꝫ p phm scđo periher. igit nulli act⁹ diuersarū speꝝ pñt esse simul in intellectu. Cōstat aūt multo magis ꝙ nec alique eiusdē spēi: cū duo accidētia solo nūero dña nō pñt sil esse in eodē subiecto. Eodē mō pōt pbari de actibus volūtatis: cū aliqui sint icōposes ꝛ ꝯrij: vt velle ꝛ nolle circa idē obiectū. ¶ 2° si ples actus possent eē in itellu vl volūtate: eadē rōne ꝛ ifiniti. ꝯñs est falsū. ꝯña tꝫ per ꝯñtiā phi 4° phy. si duo corpora essent in eodē loco ꝛ ifinita. ¶ 3° idē non pōt esse pmū susceptiuū diuersoꝝ pꝫ de superficie que nō pōt sil suscipe diuersos colores. igit nec itellꝰ: nec voluntas pluriū actuū. ¶ 4° impoẜe est idē sil moueri diuersis motib⁹. igit. ꝯña tenet: ꝗa intelligere ꝛ velle qdā motus esse videnē. ¶ 5° aucte phi. p. 2° topi. ꝙ cōtigit plura scire: intelligere aūt vnū. ¶ 6° ad hoc est auctoritas Algaçelis. sicut impoẜe inqt vnū corpus plib⁹ figuris sil figurari: sic intellectū plibus itellectionib⁹ simul isormari. ¶ Opio pñs vt appet mihi nō continet veritatē: iō ꝯ eā: ꝛ p respōsione ad articulū pono ꝯnes quatuor. Pria in intellectu pñt sil esse ples actus. Scđa ꝙ etiā in volūtate. Tertia ꝙ fruitio ꝛ vsus pñt sil esse in volūtate. Quarta ꝙ fruitio pt eē in volūtate absqꝫ vsu. ꝛ eꝫ. vsus absqꝫ fruitiōe. s. actuali. ¶ Primā pbo. poẜe est itellectū simł itelligere plura distincte: ꝗ nō itelligi pñt a nobis distincte vna itellectione. igit poẜe est ꝙ in intellectu sint plures act⁹ sil. ꝯña clara est. Añs pbat: ꝗa poẜe est aliquē sil videre distincte albedinē ꝛ nigredinē: sic pꝫ in legēte scripturā nigrā in mēbrana alba: simul eni distincte pcipit nigredinē scripture: ꝛ albedinē mēbrane: idē aūt singulare sensibile: qđ homo apphēdere pōt p sensū: etiā apphendere pōt per intellectū: vt pbat ifra. distictione 3°. ꝛ etiā ex eo qđ pbabit in scđo oēm sensationē hoīs eē in itellu. Pro nūc aūt sufficit ex⁹ ꝓpo⁹ de legēte scripturā. hoc solo addito ꝙ itelligat qd scriptura significat. Si enim sic sit: nec iō itelligit scripturā quā videt. Aliogn nō itelligeret illā significare qđ significat. Una vo ratiōe itelligit scripturā quā videt itelligit etiā albedinē ifra scripturā cōprehēsam. ¶ ꝓ. Nō minus est poẜe duas itellectiones esse in intellectu: ꝗ duas sensationes in sensu. vnde oīa argumēta opionis recitate ita pñt applicari ad sensū sicut ad intellectū. Et aūt albedo ꝛ nigredo nō pñt a nobis intelligi distincte vnica itellectione satis pꝫ. Nā sic est species alia ꝓpria albedinis alia propria nigredinis: vt docet experientia imaginanti eas intrinsecus: sic alia

cap 6° 5ᵐ
6ᵐ
2ª ꝯ.
Ad rōes ꝯ tiam vbi supra
Ad 2ᵐ
Ad argᵐ Aureoli vbi supra
3ᵘˢ artic. Durādi
2ᵐ
T. c. 53.
3ᵐ
4ᵐ
5ᵐ
6ᵐ
ꝯ durāᵐ
pª ꝯ.

intellectio est hui⁹ τ alia illius. ❡ Confirmaẗ. q̄ꝛ si itel-
lectio distincta albedinis τ nigredinis est vna itellectio
nūero: multo magis eadē esset intellectio distincta albe-
dinis τ rubedinis: cū qua magis ꝯuenit: τ silr viriditatis
τ cuiuslibet medij coloris alterius: τ sic vnica itellectiōe
numero itelligeremus distincte oēs spēs coloꝝ seu oiūz
2m specierū coloris: q̄ est manifeste falsum. ❡ Scdo datis
gnque rebus. v.g. gnque bolb⁹: duob⁹ hic τ trib⁹ illic: pōt
quis euidēter cognoscere ꝙ hi tres sunt plures illis duo
bus: τ sic demōstrādo mētaliter enuntiare. igiẗ pōt istos
tres distincte apprehēdere: τ silr illos duos. alioquin nō
euidēter cognosceret istos esse tres τ illos eē duos. Sed
constat ꝙ nō pñt distincte apprehēdi τ cognosci nisi acti
3m bus distinctis. igiẗ τc̄. ❡ 3° notitia simplex ītuitiua τ iu-
diciū affirmatiuū vl̄ negatiuū sequēs sunt diuersi actus
vt certū est: sed tales duos actus cōtingit esse simul. igiẗ.
ꝓbatio assumpti. Nā hꝫ iudiciū nō habeẗ nisi mediāte
ītuitiua illa: tanq̄ eius cā effectiua partiali. igiẗ qñ illud
4m p̄mo causaẗ ipsa tūc actu est. ❡ 4° actus credēdi: τ noti-
tia simplex ītuitiua: ac etiā iudiciū sequēs quo gs euidē-
ter cognoscit τ experiẗ se credere alicui ignota narranti
sūt simul: alias nō euidēter cognosceret se actualr̄ crede
re; sed potius sic iudicās deciperet. igiẗ distincti act⁹ sūt
simul: pꝫ ꝯñtia. Nā credere ita esse sicut narrās signat τ
īmeri hāc fidē: τ vlterius euidēter cognoscere se ita cre-
dere sunt actus oīno distīcti: imo τ cū istis cōcurrit alius
actus. s. percipiēdi narrātis verba: imo τ plures. s. cogno-
scendi seu apprehēdēdi ipsum narrantē. Si audiēs etiā
videat ipm: τ actus cognoscēdi q̄ eius narratio signifi-
cat: τ multi alij actus inueniunẗ simul in mēte illius cō-
5m currere si quis diligenter aspiciat. ❡ 5° s̄m Aug. 2° τ 4°
supra Gen. in plībus caplīs. sil in angelis est notitia rerū
in vbo: τ notitia eaꝝ in ꝓprio gñe τ vna ab alia distīcta.
Ad hoc etiā arguūt aliqui de intellectu cōparāte aliqua
adinuicē: τ ponēte drīaz inter illa que sil apprehēdit: iux
t.c.44. ta dcm̄ Phi 2° de ala de sensu cōi. ❡ 2° ꝯ ꝓbaẗ p̄mo ex
t.46. p̄ma: q̄ꝛ nō minus est pole in volūtate plures actus eē sil
2° ꝯ. q̄ in itellectu. nō eni est rō in opp^m: sed in intellectu pñt
2m esse. vt ꝓbatū est. igiẗ τc̄. ❡ 2°. q̄ꝛ pole est aliquez odire
aliq̄ malū: τ sil delectari: τ cōplacere in tali odio: vt ex-
periētia docet in hoibus virtuosis: igiẗ pole est in volun
tate sil esse plēs actus. pꝫ ꝯñā. q̄ꝛ in nobis nulla cōplacē-
tia est odiū nec eꝫ. Similr̄ pōt gs sperare: aliq̄ futurū
cap. 17. sibi bonū: τ delectari sic sperando. vnde sicut ait Phs p̄
rheto. τ experiētia docet. quecūq̄ p̄sentia letificāt. letifi-
cāt τ sperātes τ memorātes. Et vt subdit: aut eni memo
rantes qūo adipiscebanẗ: aut sperātes qūo adipiscentur:
gaudent quadā dilectione: vtputa qui in febribus sitim
hñtes memorātes qūo bibāt: τ sperātes bibere gaudēt:
τ amātes: τ disputātes scribētes: τ facientes sup aliquid
de eo q̄ amatur gaudēt. Sed constat ꝙ spes vel est vel
icludit desideriū futuri: nullū aūt desideriū ē delectatio
etiā si sit delectabile. tum q̄ꝛ desideriū est respectu futu-
ri: delectatio v̄o respectu p̄sentis: tum q̄ꝛ delectabile vt
ibidē dicit Phs est factiuū delectationis. igiẗ desideriū
3m quo delectat distinguiẗ a sua delectatione. ❡ 3° si nō eēt
pole in volūtate sil esse plures actus: aut hoc ꝓpter icō-
possibilitatē actuū: aut ꝓpter limitationē potētie. Nō p̄-
mū: q̄ꝛ nō oēs act⁹ volūtatis sunt sibi inuicē incōpossibi-
les. Nec pp̄ scdm: q̄ꝛ nō est dōm ꝙ magis sit volūtas li-
mitata ad actuū vnitatē vel numerū q̄ sensus. Sed sen
sus simul pōt hēe plures sensationes: vt ꝓbatū est: τ pꝫ
cap. 7. etiā p auctē Anselmi de libo ar. vbi dicit ꝙ visus τ q vi
so uolaẗ tā nūerosus est q̄ nūerosa τ q̄ nūerose videm⁹.
cōstat aūt ꝙ numerosa simul videm⁹ vt docet experien-
tia. igiẗ. ❡ Ex eiusdē quoqz auctē ibidez īmediate ante
dicentis ꝙ volūtas que est opus instrumēti q̄ volūtas
diciẗ. i. volitio ipsa tā multiplex est q̄ mlta τ q̄ sepe vo-
lumus. cū igiẗ experiamur frequēter nos plura sil velle.
4m igiẗ tūc sunt sil plures volitiōes in volūtate. ❡ 4° pole.
est ꝙ aliquis sil velit finē τ aliqd aliud pp̄ finē illuz. Et
hoc frequēter experimur: imo qñcūqz volum⁹ p̄ vl̄ ꝓsti-
tuimus nobis aliquē finē particularē quē alias nō volu
mus: si pp̄ ipm volum⁹ aliud qd q̄ non vellemus alias
volitio finis est cā volitionis eius q̄ appetiẗ pp̄ ipsuz: τ
5m per ꝯñs est distincta ab illa τ sil in volūtate cū illa. ❡ 5°.
cōstat ꝙ in angelis beatis est dilectio beatifica. ❡ Itez
preter illam alie volitiōes quibus custodiētes nos volūt
ea que expediunt nr̄e saluti. ❡ Patet etiā de angelo tho
bie qui in ducatu eius multa gessit que nō nisi volēdo et
mediantibus volitionibus rerū creatarū fiebāt. ❡ Itez
in euāgelio dr̄ ꝙ gaudiū est angelis dei sup vno peccato
re pniam agēte. Cōstat ꝙ ille volitiones noue: τ illō etiā
3° ꝯ. gaudiū distincti actus sunt a fruitione btīfica. ❡ 3° ꝯ ꝓ-
baẗ ex dictis. Nā pole est in volūtate simul eē plēs act⁹
τ fruitio: τ vsus nō sunt actus incōpossibiles. igiẗ possibi
le est tales simul eē: ꝯñtia pꝫ: q̄ꝛ non vī qd ꝓhibeat. añs
2m est ꝓbatū. ❡ 2°. q̄ꝛ sil pōt quis velle pp̄ se aliquid τ vel-
4° ꝯ. le aliud pp̄ illud. igiẗ τc̄. ❡ 4° ꝯ ꝓbaẗ p̄mo: q̄ꝛ possibile
est: ꝙ aliqs diligat aliqd pp̄ se nihil aliud actualr̄ diligē
do. igiẗ pole est fruitionē esse in volūtate absqz vsu. ꝯñā
pꝫ ex dictis in arti. p̄. añs notū est per experientiaz: vnde
viri cōtēplatiui sic aliquotiēs rapiunẗ in amorez dei: vt
pro tūc nihil aliō actu diligāt: nec de aliquo alio actu co-
gitent. Et sile ꝯtingit in alijs: τ circa alia diligibilia. scdo
ꝓbatur alia pars ꝯnis. s. ꝙ vsus possit esse sine fruitione
actuali. Nā vt dicebaẗ in scda rōne pro p̄ma ꝯne p̄cedē-
tis articuli: ꝯtingit aliquē velle aliqd ꝓpter finē. de quo
nō actualr̄ cogitat: τ per ꝯñs quē nō actualiter vult. igiẗ
cōtingit esse vsum absqz fruitione actuali. ❡ 3° cōtingit
ꝯnē aliquā actualr̄ cognosci: non cognito simul pro tunc
actu quolibet p̄n° eius: igiẗ cōtingit vsum esse in volūta
te absqz actuali fruitione. ꝯñā pꝫ ex silitudine cōparatio
nis p̄ncipij ad ꝯnē: τ finis ad id q̄ est ad finē. añs pꝫ per
experientiā. nā cognoscēs actu vnā ꝯnē presupponentez
multas ꝓpōnes: ex quarū notitijs ordinate acquisita est
hꝫ notitia nō actualr̄ cognoscit quālibet earuz vt docet
experiētia: τ tñ oppositū sequereẗ: si añs nō esset verum.
ad rōes durādi. ❡ Ad p̄mā rōnez opionis rñdeo negādo maiorē: q̄ꝛ τ si
alique sint incōpossibiles: nō tñ oēs. pꝫ q̄ꝛ albedo τ dul-
cedo nō sunt incōpossibiles τ recipiunẗ in eodē subiecto
p̄mo. s. in mā: τ albedo τ nigredo sūt icōpossibiles. ❡ Si
dicaẗ ꝙ illa maior intelligēda est de genere ꝓxio q̄ nō
cōtineret sub se aliud gen⁹: sed imediate diuidiẗ in spēs
spālissimas: tūc minor nō ē sub maiore: cū nec itellectio:
nec actus volūtatis sint talia genera. Sub intellectione
eni cōtineṅẗ itellectio simplex τ intellectio cōplexa seu
indicatiua affirmādo vl̄ negādo: τ quelibet illarū sub se
cōtinet spēs multas. Similr̄ actus volūtatis cōtinet sub
se nolle τ velle: τ q̄libet illoꝝ ꝯtinet sub se plures spēs:
τ nō spālissimas solū: sed etiā subalternas: que etiaz sūt
Ad 2m gñā. ❡ Ad 2m negāda est ꝯñā sicut τ ista. possuz portare
duos tāti pōderis lapides. igiẗ possum ifinitos tales. Et
silr̄ s̄m ipsos illa esset negāda: si duo habit⁹ pñt esse sil in
intellectu τ infiniti. Nā añs est verū s̄m ipsos: τ ꝯñs fal
suz. ❡ Ad ꝓbationē dico p̄mo ꝙ illā ꝯñtiaz nō facit ali
cui pho quādā tñ rōnē faciebāt antiq ponētes vacuum.
vnde sic arguētes putāt phi tali vti ꝯñā. in quo duplr̄ de
cipiunẗ. p̄mo q̄ꝛ illa nō est rō phi sed antiquoꝝ. ❡ 2° q̄ꝛ
nec illi etiā sic arguebāt: ista patent. Naz iter ceteras eo-

rum

T.c.53. rum rõnes Phs recitat istã.nõ eni videbit̃ inquiebant illi vtiq3 motus esse nisi sit vacuũ:plenũ eni est ipossibile recipere.Si vo recipiet ꝛ sunt duo in eodem cõtinget vtiq3 ꝛ quelibet simul esse corpora:diias eni ꝑpter quã nõ erit vtiq3 qd dictũ est nõ erit dicere. Si aũt ꝯtigat h ꝛ paruissimũ accipi ꝛ maximũ.Multa nãq3 parua quod magnũ est. Dic p3 ꝙ ista fuit argumẽtatio coꝝ ꝛ nõ phi. Com.53 Et idẽ etiã p3 per Cõmẽtatorẽ ibidẽ.¶ Itẽ p3 ꝙ ipsi nõ inferebãt de infinitis sicut isti dicũt saltẽ ad intellectu3 eorũ.s.cathegoreumatice sumendo. ¶ P.Dico ꝙ in isto sensu Phs dixisset talẽ ꝯñtiã nõ valere.Et q̃uis ꝯcessisset añs nõ tñ cõcessisset ꝯñs cũ apud eũ infinita multitudo actualis corporu3 fm se foret impossibilis. 3° dico ꝙ dato ꝙ illa ꝯñtia foret bona cathegoreumatice siue syncathegoreumatice:nõ sequit̃ adhuc ꝙ ꝯñtia facta sit bona in ꝑposito:nã alia cã ipedit istã.s.limitatio virtutis ꝛ potẽtie:qa nõ ita põt simul in plures actus sicut in pauciores:vt docet experientia:ꝛ iõ esto ꝙ esset poẽ ifinitos actus sil' esse in rerũ nã.adhuc po° nõ põt sil' ifinitos elicere:imo certe nec quotcũq3 finitos. Sed qa nulla vtus est in loco ad recipiẽdũ corpus:nec maior difficultas vel repugnãtia est de recipiẽdo plura q̃3 duo:eo ꝙ repugnãtia tota sit ex ꝑte illoꝝ receptoꝝ:si ifinita possent eẽ i rerũ nã possent etiã3 esse in vno loco sil'. ¶ Ad 3m dico ꝙ si sumat̃ añs vlr.nego illud simplr. Nã eadẽ mã est pm susceptiuũ pluriũ formarũ accidentaliũ:ꝛ idẽ aer plurium spẽꝝ:ꝛ eadẽ etiã memoria:ꝛ idẽ intellc:ꝛ eadẽ volũtas pluriũ habituũ sil'. ¶ Ad 4m nego añs. Nã idẽ subiectũ põt simul calefieri ꝛ rubefieri dulcefieri ꝛ aliis plib° motib° diuersarũ rõnũ nõ icõpossibilibus moueri. ¶ Ad 5m q̃uis a multis varie dicat̃.pro intẽtione phi dico ꝙ illi° ꝑpõnis duplex põt esse sensus.vn° ꝙ ꝯtingat multa scire:nõ aũt cõtingat plura intelligere:ꝛ iste sensus est falsus:nec eũ intẽdit Phs.Alius ꝙ cõtingat aliquez simul plura scire f3 habitũ:seu habitualr:qñ tñ nõ actualr plura itelligit:ꝛ iste est ver° ꝛ sufficit ad ꝑpo^m Phi ibide3. Nã ibi loquẽs de loco a silib° vl' a ꝑportionib° cũ dixisset.si visu3 hẽ est videre:ꝛ auditũ hẽ est audire.dicit ꝙ ad cognoscẽdũ.verũ hoc esse sit illud esse:cõsiderãdũ est in vno ꝛ in plibus si silr se h3.Aliquotiẽs eni differũt vt si scire est intelligere:ꝛ multa scire est multa intelligere. hoc aũt nõ est verũ.ꝙ aũt hoc ꝯñs nõ sit veꝝ ꝑbat.d.cõtingit aũt plura scire:intelligere aũt nõ.que vba intellecta:vt dictũ est optime ꝑbãt suũ ꝑpo^m.Si eni hec sit cõtingẽs.plura sciẽs non itelligit plura:stati3 sequit̃.igitur multa scire nõ est multa itelligere:ꝛ ex hoc vlteri°.igit̃ scire nõ est itelligere. ¶ Ad 6m dico ꝙ si Algaçel ita dixit ꝙ nõ vidi:falsu3 prorsus dicit:nec eius auctoritatẽ i hac ꝑte recipio. ¶ Ad ꝑncipale.q.rñsio p3 ex antedictis ꝛc.

Ad 3m · Ad 4m · Ad 5m · Ad 6m

¶ Distinctionis pme. Questio. II.

Circa eãdẽ distictionẽ pmã scdo q̃ro. Utrũ fruitio sit actus solius voluntatis. ¶ Arguit̃ ꝙ nõ.qa nulla cognitio est opatio solius voluntatis:fruitio est cognitio.igit̃.Maior p3.qa q̃l3 cognitio ẽ opatio alicui° po° cognitiue.Minor ꝑbat̃. qa ois amor est q̃dã notitia:fruitio vo est amor:vt p3 ex eius diffõne. Frui est amore inherere ꝛc. c°.4.ꝛ.5. ¶ Assũptũ ꝑbat̃ p Aug^m 9° de tri.vbi dicit.ꝙ amor quo mens amat se:ꝛ notitia q̃ nouit se:sunt vnus spũs ꝛ vna eẽntia.igit̃ ille amor est notitia:ꝛ sil'r iudiciũ est de aliis scil3 ꝙ q̃libet est notitia ei° cui° est amor. 2m ¶ Scdo.nulla delectatio est opatio:ois fruitio est delectatio.igit̃ nulla fruitio est opatio:ꝛ si nõ est opatio nõ est opatio soli° voluntatis.maior p3 ex.io.ethi.vbi vult Phs ꝙ delectatio c°.4.ꝛ.5 ꝛ.6. nõ est opatio:s3 passio ꝯñs ꝛ ꝑficiẽs opationẽ:sic pulchritudo iuuentutẽ.minor ꝑbat̃ per illud Aug.83.q.q.3.di. frui dicimur ea re de q̃ capimus voluptatẽ.i.delectationem.igit̃ frui est delectari:ꝛ fruitio est delectatio.

Ad oppositũ. Ois amor est act° solius volũtatis. Nã3 nõ nisi volũtatis est amare. sed ois fruitio est amor:vt p3 ex eius descriptione.igit̃. Oppo^m

Hic erũt tres articuli.Primus vtrũ amor:vl vlr actus volũtatis sit eẽntialr aliq̃ notitia.Scds vtrũ delectatio q̃l3 sit opatio:ꝛ que opatio sit.Tertius vtꝝ fruitio sit delectatio:seu alia opatio solius voluntatis.

Quantum ad pm est opio cuiusdã moderni docto. ꝙ ois act° appetẽdi vl' odiẽdi:ꝛ ita frui est q̃dã cognitio ꝛ q̃dã appꝛehẽsio:qa ois experiẽtia alicui° obti est q̃dã cognitio ei°:sed ois act° appetit° est q̃dã experiẽtia obiecti sui.i.quo aia experit̃ tale obm:qa ois act° vitalis est q̃dã experiẽtia.alr ingt nõ plus video ꝙ eẽt act° vitalis aie talis appetit° q̃3 ꝙ spẽs ꝑuia ol actui si ponat̃.vel hitus ifusus:aut color respectu sui obti:sed ois volitio ꝛ nolitio ẽ act° vitalis.igit̃. ¶ Scdo si nõ sic eẽt:aia posset amare icognitũ:qd nõ vi veꝝ.vt p3 p Aug. 9° de tri.vbi ait.Mẽs se ipa3 amare nõ põt:nisi etiã nouerit se.Nã qũo amat qd nescit.Et alibi.Inuisa diligere possum° icognita nec̃q̃3.ꝯñs p3.qa si eẽnt obiecta absoluta realr distincta de° posset vnũ ꝯfuare sine alio. ¶ 3° nõ magis est icõueniẽs ponẽ oẽ3 volitionẽ eẽ cogñẽ quãdã (l3 nõ ois cognitio sit act° appetit° vl' appetẽdi) q̃3 ꝙ ois assensus sit apphẽsio q̃dã:l3 nõ ois apphẽsio sit assensus vl' dissensus:s3 illud nõ est icõueniẽs. ¶ 4° fm Phm 3° ꝛ 6° ethico.Electio est appetit° itellectiu°:vl' itell's appetitiu°.indifferẽter loquit̃. ¶ 5° tũc volũtas esset ceca:qa nihil cognosceret per actũ suũ de obto. ¶ 6° qa tunc posset quis esse beatus:ꝛ tñ nõ videret deũ nec cognosceret. ¶ 7° ipoẽ est simplr incognitũ placere volũtati:sed posito solo actu amãdi q̃cũq3 alio circũscripto placet obm dilectũ.igit̃. ¶ 8° aliq̃ vna opatio est vltim° finis hois:ꝛ nulla nisi cognitio ꝛ dilectio.igit̃.ꝑbatio mĩoris:qa si sit cognitio q̃ nõ sit dilectio de° posset ꝯfuare illã absq3 dilectiõe:ꝛ tũc posset eẽ hõ btũs qñ deũ nõ diligẽt. Nec põt eẽ dilectio q̃ nõ sit cognitio:qa tũc cũ beatitudie staret ꝙ de° nõ eẽt cognitus. ¶ Hoc ꝑbat̃ etiã auctibus.ꝛ p Aug.iz.de tri.d.Inueni sciptu3 esse in libro Iob. Ecce pietas est sapia.Et subdit.Pietatẽ qppe hoc loco posuit dei cultũ.Et paulo post.Et quis cultus est eius nisi amor eius:igit̃ a p ad vltimũ ille amor est sapia:ꝛ ide3 q̃si per oia habet̃ in enchi. ¶ Itẽ idẽ 15° de tri. Nũquid dicturi sumus volũtatẽ nra3 qñ recta est:nescire qd appetat qd deuitet:porro si sic:ꝑfecto inest ei sua q̃dã scia que sine memoria ꝛ intelligẽtia eẽ nõ possit.An vo audiẽdus est q̃spiã.d.charitatẽ nescire qd agat:que nõ agit perperã:ꝛ cap° sequẽti.amor ingt me° meminit ꝛ itelligit qd appetere debeat qd vitare. ¶ Itẽ Grego.homel.27.sup illõ Ioã.15°(q̃cũq3 audiui a pre meo nota feci vobis)dic sic. Dũ audita suaui amata ia3 noui:qa amor ipse notitia ẽ. Uult igit̃ opio hec:ꝙ l3 nõ ois cognitio sit volitio vl' nolitio(Nã expimur aliqñ nos itelligere aliqd:qd nec volumus:nec nolum°)ois tñ nolitio:ꝛ ois volitio cognitio q̃dã est:ꝛ aliq̃ qdẽ cognitio incõplexa:vt volitio q̃ volo aliqd bonũ.Aliq̃ vo cõplexa.vt ea q̃ aliqd esse:vel aliqd significabile cõplexe.Aliq̃ ẽt est assensus vt volitio qua gaudeo ꝙ inimic° est mortu°.aliq̃ ẽt ẽ cõplexa q̃ nec est assensus:nec dissensus nec va nec false:vtpote q̃lis ẽ hec volitio qua opto te esse beatũ:aut episcopũ aut aliqd tale:tales eni optatiue notitie:ꝛ depcatiue nõ sunt ve neq3 false:qa f3 Ph3 p ꝑiher.sola oio enũtiatiua ẽ va vl fal

Marginalia: p° artic. Add i 3° lec. lib. p di.j.q.3. · 2m · cap 2° · 3m · 4m c°5°c° 3° · 5m · 6m · 7m · 8m · 9m cap.14. · c° p.c°21 · cap.22. · 10m

sa. Si aũt nõ ẽ vera nec falsa nõ ẽ assensus nec dissensus ⁊c̃.

Contra opionem adverbi. 3

¶ Ista opio: q̃uis subtiles imaginatões habeat: nec forte bene possit ꝯ ꝓterruũ ipugnari: nõ tñ appet mihi vera: nec ꝓpter eius motiua vꝫ mihi discedendũ esse a via cõmuni.

pᵐ

¶ Primo: qꝛ sup̃flue ponit pluralitatẽ notitiarũ: ⁊ inutiliter seu sup̃flue ponit aliquã rem esse notitiã: qḋ nõ minꝰ reputãdũ est incõueniẽs: q̃ȝ sup̃flue ponere aliquã rem esse. ¶ Assũptũ declaro. Nã ſm hãc opionẽ cuiuscũqȝ cognoscibilis siue icõplexe siue cõplexe significabilis: aliq̃ volitio vel nolitio est notitia eiusdẽ. in eodẽ subiecto est aliq̃ notitia oino idẽ significãs q̃ nõ est volitio nec nolitio: ⁊ cũ hoc illud eque pfecte cognoscit̃ p solã notitiã que nõ est volitio: sic̃ p illã ⁊ volitionẽ sil̃: ⁊ per volitionẽ nũq̃ȝ absqȝ alia notitia cognoscit̃: neqȝ cognosci põt: saltẽ nãliter: vt ipsimet fatẽt. igit̃ sup̃flue p̃sus illa foret notitia. Ad qd̃ g̃ ponit̃: ¶ Cõfirmatio ex dicti

q.i. ꝓlo.

istius alibi. In 2ᵒ enĩ sua lectura tenet: ꝙ in hoie non est aliq̃ notitia ĩtuitiua rei sensibilis distincta ab omni sensatione exteriori. Et est rõ eius: qꝛ sensatio hoĩs ĩmediate recipit̃ in itellectu: ⁊ illa vna sufficit suo susceptiuo imediato ad oẽ iudiciũ habẽdũ de sensibili qḋ est eiꝰ obm̃: ⁊ sic alia sup̃flueret. Ita vꝫ in ꝓposito. Nã notitia q̃ nõ est volitio ad oia iudicia sufficit suo susceptiuo: nec volitio ad hoc formalr̃ aliqd ꝓdest: igit̃ in alio susceptiuo nõ est alia notitia q̃ sit volitio: idẽ aũt est susceptiuũ volitiõis ⁊ itellectiõis ſm eũ ⁊ ſm v̄itatẽ: vt patebit in 2ᵒ. igitur,

2ᵐ

¶ P̃. Si volitio eẽt ſm se notitia q̃dã: cũ de nouo aliqd volumꝰ qḋ p̄us cognoscebamꝰ: sꝫ nõ volebamus: expiemur vel experiri possemꝰ nos nouã notitiã hr̃e de illo seu nos alr̃ nosse q̃ȝ p̄us. ꝯñs est falsuꝫ. Nã si video aliqd: qḋ nec diligo nec odio: ⁊ postea stãte eadẽ notitia diligã hñ experiar me nouiter diligere: sꝫ non expiar alr̃ nosse aut aliquã notitiã hr̃e. ꝯña pꝫ. Nã sic accidit in oĩbꝰ notitijs: vñ si p tactũ cognoscã aliquã figurã ⁊ eãdẽ ĩtuear postea p visum vtriqȝ me expior alr̃ nosse q̃ȝ p̄us. Naȝ experior me videre ⁊ si in aliq̃ casu nãlr̃ vel sup̃nãlr̃ possibili stãte p̄ori tactione eãdẽ figurã p̄mo ⁊ adequate postea viderez illud experior vl̃ experirer. ¶ Itẽ si aliqd cognosco remisse ⁊ postea intẽse: experior vel expiri possum si volo: ꝙ perfectius q̃ȝ p̄us cognosco: ⁊ sic nõ reperit̃ instãtia ꝙ aliq̃ notitia nouiter sit ĩ mẽte: siue eiusdẽ siue alteriꝰ rõnis a priori: saltẽ si sit intẽsa: q̃ꝛ illã possumꝰ experiri. ¶ Cõfirmatio. qꝛ qua rõne experimur nos velle ⁊ intẽsius velle q̃ȝ p̄us: cũ intendit̃ volitio nr̃a: ita nos experiremur tũc intẽsius ⁊ pfectius nosse: q̃ȝ p̄us: qꝛ tũc itẽderetur nr̃a notitia si volitio sit notitia: ⁊ tñ hoc est falsuꝫ: qꝛ nõ quãto plus quis diligit tãto pfectiꝰ nouit: vel saltem nõ est nec̃iuꝫ sic esse. ¶ Cũ igit̃ p nullã experiẽtiã cõuinci possit talis notitiaꝝ multitudo: seu ꝙ sint plures tales notitie aut ꝙ volitio sit notitia: nec aliq̃ rõ euidẽs: quia nec aliqua ꝓcedẽs ex p se notis: vt certũ est: nec aliq̃ ꝓcedens ex expientia aliq̃: vt pꝫ p dicta: nec aliq̃ auctoritas ad itellectũ auctoris: quã nõ bene liceat negare: vt patebit soluẽdo rõnes opionis opposite. relinquit̃ ꝙ sup̃flue ⁊ absqȝ rõne ponit̃.

3ᵐ

¶ P̃. Sumo volitionẽ quã dicit eẽ notitiã incõplexã: ⁊ sit v̄bi grã. illa qua diligo petrũ quez ĩtuitiue video: aut ista volitio est intuitiua notitia petri aut nõ ĩmo abstractiua: non abstractiua: qꝛ illa ĩmediate terminat̃ ad petrũ in se ⁊ nõ in spẽꝫ aliquã eiꝰ vl̃ ad aliõ reprñtatiuũ. nulla aũt talis est abstractiua respectu talis sui obti: vt patebit distinctiõe 3ᵃ. ¶ Itẽ nõ põt dari ratio cur ista volitio petri q̃ est notitia eiꝰ sit abstractiua: et alia notitia q̃ nõ est volitio nõ sit abstractiua: vl̃ si illa sit ĩtuitiua (vt verũ est) hec etiã nõ sit ĩtuitiua. Nec etiã põt dici ꝙ sit intuitiua: qꝛ tũc simul de eodẽ obiecto adeq̃to in eadẽ potẽtia ĩmediate essent due notitie ĩtuitiue: qḋ sꝫ istũ est sup̃fluũ: ⁊ p ꝯñs incõueniẽs. Nec valet si dicas ꝙ intelligit de notitijs q̃rũ nulla est volitio vel nolitio: tuꝫ qꝛ rõ sua pariter ꝓcedit de q̃buslibet: vt pꝫ cõsideranti. Tũ qꝛ facilr̃ ita dicerẽt illi ꝯ quos arguit: ꝙ lꝫ sit inconueniẽs esse simul duas intuitiuas: q̃rũ quelibet sit sensatio p eũdẽ sensuꝫ: nõ tñ quarũ vna sit sensatio: altera v̄o nõ: aut si sit sensatio alteriꝰ rõnis ⁊ per aliũ sensuꝫ: ⁊ parato ꝙ isti nõ minꝰ: imo magis apperẽter euaderẽt: q̃ȝ ipse in ꝓposito isto.

4ᵐ

¶ P̃. Sumo volitionez qua desidero te esse ep̃m. ista ſm te est notitia cõplexa ⁊ quedã oꝛo optatiua: det̃ igit̃ aliqua vocalis sibi equiualẽs in significando: cuilibet enĩ mẽtali oꝛonĩ põt subordinari vocalis aliqua idip̃m significãs: quãtũ aũt apparet nõ põt dari alia q̃ȝ ista. vtinã esses ep̃s. vel ei equalens. Sed vt videt̃ talis vocalis significat desideriũ intrinsecuꝫ quo desidero illũ foꝛe ep̃m. vnde videt̃ huic eq̄pollere opto te foꝛe ep̃iscopũ. igit̃ illa interioꝛ mentalis que dicit̃ volitio idip̃ꝫ significat: ⁊ per ꝯñs illa volitio sigñat seipsam ⁊ est significatũ saltẽ partiale suiipsius: qḋ nõ videt̃ esse dicẽduꝫ.

5ᵐ

¶ Istas duas rõnes vltimas minꝰ põdero: q̃ȝ p̄cedẽtes.

cap̃ 7ᵒ.

¶ Ad hoc est etiã intẽtio Aug. expsse 15ᵒ de tri. v̄bi dans diam iter trinitatẽ increatã ⁊ creatã in nobis: q̃ attẽdit̃ penes memoriã itelligẽtiã ⁊ volũtatẽ seu dilectõeꝫ: vult ꝙ dilectio in deo sit etiã intelligẽtia ⁊ memoria: ⁊ itelligentia sit memoria ⁊ dilectio: ⁊ memoria sit itelligentia ⁊ dilectio. In nobis aũt nec itelligẽtia est memoria vl̃ dilectio: nec dilectio est itelligẽtia vl̃ memoria: nec memoria est itelligẽtia vel dilectio: sicut recte intuẽti idẽ apparet: q̃liscũqȝ expõ extorta daret̃ v̄bis eiusdẽ. Scd̃m aũt istã opionẽ ẽt in nobis dilectio eẽt itelligentia.

6ᵐ

cap̃ 6ᵒ

¶ P̃. ſm ph̃m. io. eth̃. delectatio nõ est mẽs neqȝ sensus. i. cognitio mẽtalis: vel sensualis: ⁊ tñ delectatio ſm istuꝫ Docto. ⁊ ſm veritatẽ: vt ꝓbabit̃ in sequẽti arti. est volitio. igit̃ aliq̃ volitio nõ est cognitio. ⁊ eadẽ rõne nulla.

Ad rões Ade vide supra.

¶ Ad rationes opionis istiꝰ rñdeo. ¶ Ad p̄mã cũ dicit̃. oĩs experientia obiecti est q̃dã cognitio eiusdẽ: si ꝓp̄e loq̃mur de experiẽtia ꝯcedo illã: ⁊ nego minorẽ. Et cuꝫ h̃ dico: ꝙ sic arguẽs petit p̄nᵐ. Nã oĩs experiẽtia ꝓp̄rie loquendo est notitia q̃dã ĩtuitiua: vel euidẽs iudiciũ ꝯñs illaꝫ. vñ sola talis ꝓp̄e dicit̃ experimẽtalis notitia obiecti sui: ⁊ idcirco cũ sumit̃ in minoꝛe: ꝙ oĩs actus appetitꝰ est q̃dã experientia ꝓp̄riũ est: ac si diceret̃. oĩs actus appetitꝰ est notitia ĩtuitiua qḋ eque: imo magis dubiuꝫ est: q̃ȝ ꝯ ꝓbanda. ¶ Ad ꝓbationẽ dico: ꝙ nõ oĩs actus vitalis est experiẽtia sui obiecti. Et est instãtia de actibꝰ dubitãdi ⁊ errandi: ac ẽt actu vero credẽdi ꝯdistincto actui sciẽdi ⁊ actui itelligẽdi cõplexoꝝ. Nã talis ſm veritatẽ nõ est notitia nec cognitio essentialr̃: vt in ꝓlogo visuꝫ est: ⁊ tñ est actꝰ vitalis. ¶ P̃. Probatio huiꝰ assũpti nulla est: q̃ꝛ alia rõ est q̃re actꝰ appetẽdi est actus vitalis ⁊ nõ spẽs ꝓp̄rie loquẽdo: qꝛ actꝰ appetẽdi est ꝓp̄e actꝰ scõs ⁊ opatio: nõ aũt spẽs: actus autẽ vitalis nullus dr̃: nisi q est operatio vite.

Ad 2ᵐ

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ si ꝯñs intelligat̃ de poᵃ nãli: ꝯñtia non valet: q̃ꝛ notitia obiecti est p se p̄tialis cã effectiua volitiõis: iõ nõ põt eẽ volitio icogniti. Si v̄o itelligat̃ de poᵃ dei absoluta ꝯcedo ꝯñs: nec ꝯ hũc sensuꝫ ꝓcedũt auctoritates Aug. sed ꝯ p̄mũ. vñ sic̃ ipe dicit 11ᵒ de tri. ꝙ d̃tracto visibili nulla põt oino esse visio: ⁊ tñ hec ſm hũc Doc. et ſm veritatẽ v̄putᵒ: ⁊ īfra. distinctiõe 3ᵃ ꝓbabit̃: de potẽtia dei absoluta posset eẽ visio nõ exñte re visibili: ita ꝙ dictũ Aug. itelligẽdũ est tm̃ de poᵃ nãli creature: ita in ꝓposito: ⁊ est silis cã vtrobiqȝ. Nã obꝫ est cã p̄tialis visionis: sed qꝛ deus oẽm cãlitatẽ extrinsecã supplere põt: iõ ⁊ sine obto visionẽ ⁊ sine notitia volitionez põt causare:

cap̃ 2ᵒ

nec magis

nec magis reputari ipoſſe deo debet: ꝙ ꝗs velit incogni/
Ad 3m tum: ꝙ̄ ꝙ quis videat non exnis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ maior
et minor ſunt falſe: et ꝗa neutra ꝓbat nō eſt oppoꝛtunuꝫ
Ad 4m aliqd dicere. ¶ Ad 4m dico ꝙ illud dictū nō facit ꝓ opi
Ad 5m nione cū ſit diſiunctū: faceret aūt ſi eēt copulatuꝫ. ¶ Ad
qntū dico negādo ꝯñaꝫ. Nā ꝗuis volūtas nō ſit cogniti
ua ꝑ volitionē: eſt tñ cognitiua ꝑ itellectionē: cuꝫ ipſa ſit
itell's ſm te. Si aūt poneret diſtincta ab intellectu: aut
ſi ꝯñs itelligeret ſic. i. volūtas nō eſſet apprehēſiua iquā
tū volūtas ꝯñs ꝯcederē: nec eēt icōueniēs et de facto cō
cedo hoc ſcḋm. ſ. ꝙ nō inquātū volūtas eſt cognitiua: ſed
Ad 6m iquātū eſt intell's. ¶ Ad 6m nego ꝯñaꝫ: ꝗa ad beatitudi/
Ad 7m nē ꝑ ſe et eſſentialr requirit viſio. ¶ Ad 7m concedo añs
de potētia nāli et ꝑpā nō āt de poª dei abſoluta: nec oppm
Ad 8m ꝓbat. ¶ Ad 8m ſi ꝑ vltimū finē hoīs intelligat beatitu/
do: ſicut ꝓſequēdo videt argm accipere: maioꝛ eſt falſa:
qnimo talis finis ad minus duas opationes icludit. ſ. vi/
ſionē et fruitionē: ꝗuis vna illaꝝ ſit ṗncipalioꝛ: ꝗ ſi iō ſo
la vocet vltimꝰ finis. ꝯcedo ꝙ ē vna opatio: et ꝙ illā poſ/
ſet deus cōſeruare ſine altera: ſꝫ ſi ſic fieret illa vtiqꝫ eēt
opatio que nūc eſt: nō tñ eſſet beatifica nec pars beatitu
dinis: ſicut nūc: ꝗa beatitudo nō eſſet: et loquoꝛ de beati/
Ad 9m tudine ꝑfecta: que ſola ꝓṗe dicit beatitudo. ¶ Ad ṗmā
auctem Aug. dicēdū ſicut in eiſdeꝫ capitulis pꝫ ibi. Sa/
piētia et cultꝰ ille de quo loquit nō eſt vnicus actus ſim/
plex: ſed includit tres actꝰ triū virtutū theologicaꝝ: ꝗrū
ṗncipalioꝛ eſt amoꝛ: et ꝓpterea ipſa ſapia dr amoꝛ: ex hoc
autē nō ſequit ꝙ amoꝛ ſit notitia: ſic nec ſequit ꝙ ſit fi/
Ad 10m des vel ſpes. ¶ Ad alias duas rñdeo ſicut ipſemet ꝗ eas
allegat vidit et ſcripſit poſſe dici. iō ſm veritatē ad mētē
ſanctoꝝ eſſet dicēdū: ꝙ auctēs intelligi debēt ꝑ cōcomi/
tantiā. i. oīs amās intelligit: et ꝯ iſtā rñſionē ipſe nihil dicit
videns eam nō poſſe tolli ſufficienter. Et hec de iſto.

2ª artic. **QUANTUM** ad 2m articulū pono ꝗtuoꝛ ꝯnes. Pria
eſt: ꝙ oīs delectatio ē opatio. Scḋa eſt
ꝙ oīs delectatio eſt dilectio. Tertia non oīs dilectio eſt
delectatio. Quarta nō oīs dilectio eſt deſideriū vel dele/
pª ꝯ. ctatio: ſꝫ eſt aliq̄ que nō eſt hec nec illa. ¶ Pria ꝯ ꝓbat
cap 12º ṗmo aucte Phi 7º ethico. vbi delectationē diffiniēs dicit:
ꝙ eſt eius ꝗ ſm nām hītus nō ipedita opatio. Ex ꝗ diffi
nitione pꝫ: ꝙ opatio genꝰ eſt delectationis. Et ꝑ ꝯñs oīs
2m delectatio eſt opatio. ¶ 2º Dama. libº 3º diffiniens ener
cap 16º giā que latine dicit opatio ait. Energia. i. opatio aut actio
eſt opatiuus et ſubalis nāe motꝰ. Et Euſtra. ṗ ethic. iuxta
ṗnm. Opatio ingt eſt vniuſcuiuſqꝫ ſube. i. eſſentie inatus
motꝰ. ſumit aūt motus gñaliter pro oī actu 2º ſeu ꝑ vſu
T.c.7. vtutis opatiue. ¶ Unī Phs 9º meta. dicit: ꝙ hoc nomen
T.c.11. actus ṗmo venit a motu: cū ſit māifeſtioꝛ. Et determina
turus de actu dicit: ꝙ nō pōt manifeſtari ꝑ diffōnes: ſed
magis ꝑ exēpla. Et deīde declarato ꝑ exēpla qd eſt actꝰ: di/
uidit ipm in actū qui eſt foꝛma et actū ꝗ eſt opatio. Et h
ꝑ ſilitudinē. vn̄ ait. Dicūt aūt actu non oīa ſilr: ſed aut vt
hoc i hoc: aut ad hoc. Et declarās ṗ 2m. 2º ṗm ait. hoc qdē
eni vt motꝰ ad potētiā et hoc vocat actus ſcḋs. illa vo vt
ſuba. i. foꝛma ad aliquā māꝫ: et iſte vocat actꝰ ṗmus. Silr
T.c.2. ſcḋo de aīa dicit. actus ṗmꝰ eſt vt ſcia. ſcḋs vo ſic ꝯſidera
recauꝰ ṗmꝰ eſt ṗn. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ oīs actꝰ ſcḋs ſiue mo
tus opatiue potētie eſt opatio: oīs delectatio eſt huiꝰ. nā
eſt motꝰ volūtatis. igit. Minoꝛ pꝫ: tū ꝗa nō minꝰ delecta
ri et gaudere dolere et triſtari ſūt motꝰ volūtatis: ꝙ̄ odire
et amare timere vel deſiderare put ſatis cuilibet appet.
cº.5.et.6. Tū ꝗa Aug. expſſe 14º de ci. dei. vocat delectationē et tri
q.35. ſtitiā motꝰ volūtatis: ſic etiā amorē dicit eſſe motū. 83. q.
cap.17. Tū etiā ꝑ Phm ṗ rheto. dicit ꝙ delectatio eſt motꝰ ꝗdā
aīe et cōſtitutio ſil tota ſenſibilis in exñteꝫ nām. i. in rem

exiſtētē. i. preſentē ſm nām. i. ꝯuenientē ſm iclinationē
nāe vel habitꝰ aut alterꝰ inclinātis per modū nāe: et per
ꝯñs cōmodā delectanti: et ſi bene aduertat ſnialiter: iſta
nō differt aut parū ab illa que poſita eſt 7º ethicoꝝ. et ſu cap 12º
pra allegata: niſi ꝙ hic ponit ſenſibilis. corrigit ibi Phs
dicēs: melius dici nō ipedita. ¶ 3º oīs volitio eſt opatio: 3m
oīs delectatio eſt volitio: igit. Maioꝛ et minoꝛ patēt ex/
preſſe ab Aug. 14. de ci. dei. vbi loquēs ꝺ illis 4ºr affectio cap 6º
nibꝰ: cupiditate letitia metu et triſtitia ait. Uolūtas ꝗppe
in oībꝰ ē: imo oēs nihil aliud ꝙ̄ volūtas ſunt: voluntates
vocās actus ꝗs volitiones vſitatius moderni appellāt.
¶ Scḋaꝫ ꝯnē ꝓbo ſic. Prio. oīs opatio ſeu actꝰ volūta/ 2ª ꝯ
tis eſt dilectio vl odiū (nō diſtinguo ꝓ nūc iter amorē et
dilectionē) et nlla dilectio eſt odiū. igit oīs delectatio eſt
dilectio. ꝯña pꝫ. ꝗa oīs delectatio eſt actꝰ volūtatis: vt pꝫ
ex ṗma ꝯne. Añs quo ad ſcḋaꝫ ꝑtē notū eſt. Pria ps ꝓba
tur. Nā oīs actꝰ volūtatis eſt nolle vel velle ſm oēs: ſeu
cōſenſio vl diſſenſio ſm ſniam Aug. 14. de ci. dei: ſeu ꝓſe cap 6º
cutio vl fuga ſm ꝙ innuit Phs 6º ethi. et oīa hec idē ſigni cap 3º
ficāt: oē āt velle eſt dilectio et eꝯ. et oē nolle eſt odiū et eꝯ.
ſumēdo gñalr iſtos termios odiū et dilectio. ¶ 2º oīs cō/ 2m
placētia eſt dilectio. oīs dilectio eſt complacētia. igit etc.
Maioꝛ pꝫ ꝑ Augm diffiniētē cōplacētiā 11º de tri. Placi/ cap 5º
tū ingt grata mens ſeu volūtas placitū et cōplacētiā ideꝫ:
eſt aūt volūtas grata. i. volitio ꝗ mēs ſeu appetitꝰ qeſcit:
nullo aūt actu volūtatis appetitꝰ qeſcit: niſi amore et dile
ctione: ꝗuis nō oī amore qeſcat. Minoꝛ ꝓbat ex eodeꝫ
dicto. Nā cū diffinitio ſit ꝯuertibilis vlr cū diffinito: et oī
delectatione appetitꝰ quieſcat. Unī et cōiter dr ꝙ delecta
tio iportat ꝗetē volūtatis. Et Aug. 10. de tri. ait. Fruimur cap. 10.
cognitis in qbꝰ volūtas ipſis ꝑꝑ ſeipſa delectata cōquie
ſcat: ſequit ꝙ oīs delectatio eſt cōplacētia. ¶ 3º oē deſi/ 3m
deriū eſt amoꝛ. igit oīs delectatio eſt amoꝛ. ꝯña pꝫ. ꝗa ſꝫ
oēs ſic ſe hꝫ deſideriū ad amorē nō habiti: ſic delectatio
ad amorē habiti et pñtis. Añs ꝓbat per Augm 9º de trini. ca. vlti.
vbi ſnialiter dicit: ꝙ appetitꝰ cognoſcēdi aliqd ignotū eſt
qdē de gñe amoris: et ꝓbat: ꝗa eſt ꝗdā inqſitio: et oīs inqſi
tio volūtas. Nā oīs qui querit: inuenire vult: ex qua ſnia
pꝫ: ꝙ oīs appetitus ſeu deſideriū eſt amoꝛ: et pꝫ etiā vnuꝫ
ſupra aſſumptum. ſ. ꝙ oīs volitio eſt amoꝛ. alias ꝓbatio
Aug. nulla eēt: ꝗ ꝑ hoc ꝙ iquiſitio ſeu appetitꝰ ille eſt vo
luntas: cōcludit ꝙ eſt amoꝛ. ¶ 4º idē ꝓbat aucte Aug. 4m
14º de ci. dei. vbi ait ſic. Quid eſt cupiditas et letitia niſi cap. 8º
volūtas in eoꝝ conſenſione que volumꝰ: et qd eſt metus
atqꝫ triſtitia: niſi volūtas in diſſenſiōe ab his ꝗ nolumꝰ:
Sꝫ cū cōſentimꝰ appetēdo ea que volumꝰ cupiditas eſt:
cū āt ꝯſentimꝰ fruēdo his ꝗ volumꝰ letitia vocat. Itēqꝫ
cū diſſentimꝰ ab eo qḋ accidē nolumꝰ: talis volūtas metꝰ
eſt. cū aūt diſſentimꝰ ab eo qḋ nolētibꝰ accidit: talis volū
tas triſtitia eſt. Uocat aūt Aug. oēꝫ actū volūtatis volū/
tatē: lꝫ foꝛte ſtrictioꝛi locutione actꝰ ille quē vocamꝰ lo/
cutionē: et Aug. diſſenſionē: potiꝰ dicēdus eēt noluntas ꝙ̄
volūtas: ſed nō eſt fienda vis in vocabulo: vbi ſenſus nō
latet. Dicit quoqꝫ oēs ꝓdictas affectiones eē volūtatis:
dīnt tñ: ꝗa due eaꝝ. ſ. cupiditas et letitia ſunt ꝯſenſiones
i. volitiōes. Reliq vo. ſ. metus et triſtitia ſūt diſſenſiones
ſeu nolitiones iuxta vſuꝫ modernū. cupiditas aūt eſt cō/
ſenſio nō habiti: in qḋ appetendo mouemur. Letitia vo
ꝯſenſio in eo quo fruimur: et accipit frui cōiter ꝓ qeſcere
per amorē in aliꝗ bono adepto et pñte. Ex qbꝰ pꝫ letitiaꝫ
ꝗ nō eſt aliḋ ꝙ̄ delectatio eē amorē: ꝗ in aliꝗ qeſcimꝰ et
cōplacemꝰ. Cui ꝯcoꝛdat qḋ in ſequēti cap ait. Amoꝛ igit
inhiās hr̄e qḋ amat cupiditas eſt: id aūt hn̄s eoqꝫ fruēs
letitia. ¶ Huic aucti rñdēt aliꝗ dicētes illā ꝓdicationē Scḋo la
itelligēdā eē ꝑ cāſalitatē et nō ꝑ idētitatē: ꝗa. ſ. amoꝛ fruēs i.d.i.q.5.

cã delectationis est seu leticie. Sed hoc non põt stare q̃
sit is pdicatio est: quia dicit q̃ cupiditas est amor inhiãs.
cõstat aũt istã nõ eẽ càlẽ: sed idẽtitatẽ. Nã ſm oẽs quos
vidi dsideriũ seu cupiditas est eẽntialr gdã amor hñdi.
igit̃ silr dlectatio est eẽntialr gdã amor iã hiti. ℂ Item
cap 5° Aug. 12° de tri. dicit idẽ esse dictu. btũs est q̃ viuit vt vult
τ btũs est q̃ viuit vt eũ delectat. hoc aũt nõ eẽt verũ: nisi
cap 8° delectari eẽt q̃dã velle. ℂ Itẽ p̃ de tri. hoc est inge ple-
nũ gaudiũ vĩm q̃ amplius nõ ẽ frui trinitate deo. Frui aũt
est amor ſm ipm p̃ de doc. chria. τ gaudiũ leticia τ dele-
ctatio idẽ sũt nõ faciẽdo aliã ɔtradictionẽ in vocabulis.
Audifax libro p. d. p̃ma. q. 5. c 4° τ 5° ℂ Cõtra tñ ɔ̃nes p̃dictas ilat̃ p̃ Doc. opp̃m vtriusq; tenẽ-
tẽ. Et p̃ argr̃ sic. ɔ̃ p̃mã ex auctẽ Phi. 10. ethi. d. q̃ delecta-
tio nõ est opatio vt in arguẽdo ad q. allegatũ est: τ p̃ plu-
z̃m res alios doctores dicentes q̃ delectatio est passio. ℂ 2°.
ois actus voluntatis est in ptãte volũtatis imediate ſm
cap 9° Aug̃m p̃ retho. nihil est tã in ptãte volũtatis q̃ ipsa volũ-
tas: qd̃ nõ itelligit nisi quãtũ ad actũ elicitũ: sz dlectatio
nõ est in ptãte volũtatis: q̃a eadẽ rõne tristitia esset. ɔ̃ñs
T. c. 6. est falsuz: q̃a ſm Phm 5° meta. oẽ triste est ĩuolũtariuz.
Scot° in reportationib° li. p. d. 3. q. 3 ℂ 2° ɔ̃ 2ᵐ alius arguit sic. illa sũt eadẽ vl' diuersa quoz
opposita sunt talia: sed odiũ τ tristitia q̃ opponunt̃ dele-
ctationi τ dilectioni sunt realr diuersa. igit̃ τ dilectio et
p° pba° delectatio sunt realr diuerse. Minor pbat̃ p̃ sic. odiũ est
q̃dã nolle: q̃a odire aliq̃d est nolle illud: sz act° nolendi
nõ regrit obm apprehẽsuz sub rõne existẽtis: q̃a voluntas
põt nolle obz añq̃ existat: tristitia vo respicit obz actua-
cap 6° liter exñs: q̃a Aug. 14° de ci. dei ait. amor q̃ inhians hẽre
qd̃ amat̃ cupiditas ẽ: id at hñs eoq; fruẽs letitia: fugiẽs
qd̃ ei aduersat̃ timor est: idq; si acciderit sentiẽs tristitia
2° pba° est. ℂ 2° nolitio intẽsa põt p̃cedere euentuz ipsi° noliti:
quo posito volũtas nõ hz actũ nolẽdi intensiorẽ: q̃a tunc
p̃mũ nolle nõ fuisset intẽsũ. igit̃ posito nolito in esse non
pp hoc volũtas est mutata ſm aliqd̃ nolle: mutata est tñ
3° pba° a nõ tristãte l tristãtẽ. igit̃ tristari nõ est nolle. igit̃. ℂ 3°
volũtas sic volũtarie elicit actũ volẽdi: ita τ actũ nolen-
di: q̃a volũtarie vult aliq̃d se nolle: sed nullus tristat̃ vo-
luntarie: q̃a tũc nõ tristaret̃. igit̃ tristitia nõ est act° nolẽ-
di: τ tũc sic p̃us. ℂ Confirmat̃. volũtas reflectẽs se supra
actũ suũ volũtarie elicitũ sibi coplacet: igit̃ volũtas vo-
lẽs se hẽre nolle sibi cõplacet in nolẽdo: sz voluntas refle-
ctẽs se sup tristari nõ cõplacet sibi: sz displicet sua tristi-
4° pba. tia: nullus enl cõplacet sibi in tristãdo. igit̃. ℂ 4° pbat̃
eadẽ minor sic. in deo iuenit̃ p̃pa rõ actus nolẽdi: q̃a sic
p̃ se velle suũ est cã coz que eueniũt: ita p̃ se nolle suũ est
cã ipeditiua maloz q̃ nõ eueniũt: sz de° nõ põt tristari. g̃
2ᵐ p̃n'le tristari nõ est nolle. ℂ 2° p̃ eũdẽ p̃ncipalr arguit̃ ɔ̃ ɔ̃nez:
delectatio est p̃ se obm alicui° dilectiõis: cui° nõ est dile-
ctio p̃ se obm. igit̃ delectatio nõ est idẽ realr q̃ dilectio.
ɔ̃ña pz. q̃a sic illi act° nõ sũt idẽ realr q̃ nõ hñt idez obm
realr: ita illa obta nõ sũt idẽ realr q̃ nõ sũt obm eiusdez
act°. Añs pbat̃ sic. absente delectabili volũtas nõ solum
desiderat ipsuz delectabile: sed põt desiderare delectari
in ipso. igit̃ delectatio põt esse p̃ se obm alicui° desideriȷ:
ca. viii. igit̃ τ act° dilectiõis: q̃a ſm Aug̃m 9° de tri. appetitus in-
hiantis fit amor fruẽtis: sz nõ opz volũtatẽ reflectere se
supra actũ suum qñ desiderat delectari in delectabili qñ
fuerit p̃ñs. igit̃ seq̃t̃ q̃ qñ actus amoris diligit delectari
vel delectabile nõ opz vt reflectat̃. igit̃ dlectatio põt eẽ
3ᵐ p̃n'le obm alicui° dilectiõis: cui° nõ est dilectio p̃ se obm. ℂ 3°
angelus malus põt se sũme diligere τ non põt delectari.
igit̃ τc. ɔ̃ña pz. q̃a si aliq̃ dilectio est delectatio maxie vi-
deret̃ de intẽsa vel sũma dilectione. Añs pbat̃. q̃a ſm
ca. viii Aug. 14. de ciui. Fecerũt duas ciuitates duo amores. ter-
renã diaboli. s. amor sui vsq; ad cõtẽptum dei: celestẽ vo

amor dei vsq; ad cõtẽptũ sui: igit̃ τ talẽ dilectionem sui
põt hẽre adhuc: sed q̃ nõ possit delectari pz: q̃a tristitia ve-
hemẽs oẽz excludit delectationẽ nõ solũ ɔ̃riã: sed τ ɔtin-
c. 12. τ 13 gentẽ 7° ethi. diabolus eniz ɔtinue est in sũma tristitia.
4ᵐ ℂ 4° aliq̃s põt intẽsiorẽ actũ dilectionis hẽre τ minorez
delectationẽ hẽre: vt pz in deuotl q̃ feruẽti° aliq̃ñ diligũt
5ᵐ τ dolẽt q̃ nõ p̃nt deuotionẽ suue delectationez hẽre. ℂ 5°
Ockā li. p. d. 1. q. 5 ab alio sic. diabolus tentãs aliquẽ τ iducẽs ad pctm̃ vult
ipsuz esse in pctõ: q̃a detinet eũ in pctõ quãtũ põt: qd̃ nõ
faceret sine oi actu volũtatis: tale at velle nõ est deside-
riũ: cũ nõ sit respectu non habiti: nec est delectatio: q̃a in
diabolo nulla delectatio eẽ põt: sic eni se hz ad tristitiaz
btũs: ita dãnatus ad delectationẽ: sz btũs nullã tristitiaz
hẽre põt. igit̃ neq; dãnat° delectationez. ℂ Cõfirmat̃. q̃a
ſm oẽs dãnat° post iudiciũ nullã habebit delectationẽ: τ
tñ multos hẽbit actus volũtatis respectu p̃sentiũ: q̃a vo-
6ᵐ let diabolus aliquos secũ puniri. ℂ 6° nõ oẽ odiũ est fu-
ga vl tristitia. igit̃ nõ ois amor est desideriũ vl dlectatio.
ɔ̃ntia pz. q̃a oi odio aliq̃s opponit̃ amor. igitur distincto
odio distinct° amor. τ ita illi odio qd̃ nõ est fuga nec tri-
stitia: opponit̃ amor vn° q̃ nõ est desideriuz qd̃ opponit̃
fuge: nec delectatio que opponit̃ tristitie. Añs pbat̃. Nã
ois fuga p̃supponit odiũ illi° qd̃ fugit̃. Sz fuga nõ nẽcio
p̃supponit tristitiã. Nã btũs fugit aliq̃d: q̃a vult aliquid
nõ esse qd̃ est: sic desiderat aliq̃d eẽ qd̃ nõdũ est: et tamẽ
7ᵐ nullã hẽt tristitiã. ℂ 7° Phs. 10. ethi. d. sũma tristitia ex-
c. 12. τ 13 cludit oẽm delectationẽ etiã nõ sibi oppositaz: sicut qui
sũme tristat̃ de amissione rei tẽporalis nõ delectat̃ de cõ-
sideratione alicuius speculabilis: sed illa tristitia nõ ex-
cludit oẽz amorẽ illius speculabilis: qd̃ pz: q̃a hoc posito
8ᵐ adhuc ponit laborẽ ad acq̃rendũ illã ɔsiderationẽ. ℂ 8°
si aliq̃s amor esset realr delectatio: maxie ille eẽt q̃ esset
in ɔsecutione p̃us desiderati: sed ille nõ est realr delecta-
9ᵐ tio: vt probatuz est supra de diabolo tentante. igit̃. ℂ 9°
Audifax vbi supra alius sic. possibile est augeri dilectionẽ l aliquo respectu
alicuius obiecti: τ delectationẽ diminui respectu eiusdẽ
obiecti. igit̃ non sunt realr eadẽ res: ɔ̃ña pz. Añs pbatur.
q̃a posito q̃ ratio recta alicui° beati aut iusti viatoris di-
ctet sibi q̃ act° diligẽdi deũ sit intendendus pro aliquo
tp̃e: τ eliciat talẽ dilectionẽ intensius q̃ prius. Et ponat̃
cũ hoc q̃ deus reuelet sibi q̃ ille dãnabit̃ cras: isto posi-
to certũ est q̃ delectatio quã p̃us habuit postea minuet̃:
10ᵐ τ dilectio intendet̃ respectu eiusdez obiecti. ℂ Decimo.
aliq̃ dilectio eẽt delectatio in volũtate viatoris: illa ma-
xime eẽt charitatiua dilectio: quia volũtas viatoris fruit̃
deo in via per fidẽ: q̃a speret ɔsequi eũ. Cõstat aũt q̃ ta-
lis est delectabilis: τ si aliq̃ eẽt delectatio: ista esset. Sed
hec nõ est: p̃mo q̃a stãte actu fruẽdi sic p̃us pono q̃ deus
reuelet sibi dãnationẽ suã: ita q̃ assentiat huic: iste dãna-
bit̃. ɔstat q̃ hoc posito talis nõ delectat̃. igit̃ nõ est dele-
ctatio vt p̃us: τ tñ est eadẽ fruitio q̃ p̃us. igit̃ p̃us illa frui-
11ᵐ tio nõ fuit delectatio. ℂ Undecimo. Si delectatio esset
amor nũq̃ posset eẽ delectatio in mẽte circa aliqd̃ illici-
tũ citra ɔsensũ ad illicitũ: ɔ̃ñs est falsuz. Cõsequẽtia p-
bat̃. q̃a capio aliquã talẽ dlectationẽ circa illicitũ in mẽ-
te. Ista dlectatio est volitio p̃ te: q̃a est amor p̃ hypothe-
sim: τ nõ est amor nisi isti° obti illiciti: q̃a pole est q̃ nul-
lus ali° amor circa aliud obm sit in voluntate. Si aũt sit
amor isti° obti illiciti: igit̃ est assensus volũtatis in illud
obm: qd̃ est p̃positũ. Falsitas ɔ̃ntis declarat̃ p̃ rõnez: q̃a
ex h̃ sequit̃ q̃ nũq̃ posset esse in mẽte aliq̃ delectatio cir-
ca aliqd̃ obz illicitũ: cui° ɔsensus est mortalis sine morta-
li pctõ. ɔ̃ñs est falsuz: q̃a talis delectatio non est q̃ñq; in
ptãte volũtatis: ois aũt ɔsensus mortalis est in volũtatl
12ᵐ ptãte. ℂ 12° pbat̃ auctẽ Aug. 12. de trini. c. 12. d. Nec sane

cum sola cogitatione mens oblectat̃ illicitis:nō gdē di-
scernēs esse faciēda.tenēs tñ ꝛ voluēs libēter que statiꝫ
vt attigerūt animū:respui debuerūt:negādū ēē pctm̄:ſꝫ
lōge min⁹ q̄ȝ si ꝛ opere statuat̃ iplēdū.Ex itētione Aug.
pꝫ ꝙ delectatio pōt ēē in mēte sine aliq̄ ꝯsensu respectu
eiuidē obcti.g̃ talis delectatio non est amor ꝛ eadē rōne
nec aliq̄ alia. Iste sunt rōnes gb⁹ ipugnant̃ ꝯnes p̄dicte.

Ad p^m ꝯ p^m ꝯnē. Dico p̄ ꝙ nec vbi allegat̃:nec alibi
iuenio pħm dicē ꝙ dlectatio nō est opō.Et si alicubi di-
ceret opꝫ exponi ad aliquē bonū sensuꝫ ne sibi ꝯdiceret
cū diffiniēs delectatione dicat ꝙ est opō:vt supra patet.
Ueritamē bene ait pħs ca.sequenti.ꝙ hēbat dubitatio-
nē si idē est opō delectationi:ꝛ accipit opōnē ꝯcte p sen
tire ꝛ itelligē:sicut pꝫ in toto illo pcessu:ꝛ imediate ait.
Nō tñ vr̃ ꝙ delectatio mentis ēē neq₃ sensus incōueniēs
eni:ſꝫ nō pp̄ter separari vr̃ idē gbusdā.Ubi manifeste
pꝫ ꝙ nō negat vlr delectationē ēē opōnē:ſꝫ talē.s.senti-
re ꝛ itellige.dicit ēt ꝙ opōnē pficit delectatio:sed ex h
nō seq̄t̃ ꝙ delectatio nō sit opatio:ſꝫ nō sit illa quā per-
ficit.Et si dicat̃ ꝙ nulla opatio pficit aliā:sed quelibet
imediate potētiā:ꝛ per ꝯns si delectatio pficit opōnem:
ipsa nō est aliq̄ opō. Rñdeo ꝙ delectationē pficē opō-
nē pōt itelligi tripl̃r.Uno mō ꝙ pficiat eā formalr̃:siue
sicut forma pficit mām ꝛ accñs subm:ꝛ sic nulla opō p-
ficit aliā.Alio mō ꝙ pficiat eā per modū finis siue p̄pe
siue coiter dicti:vt q̄libet bonū ꝯns aliō pōt dici finis
illi⁹ vel aliq̄ mō ēt cāliter per modū agētis:quēadmodū
dispō actiui q̄ actiuū meli⁹ agit dici pōt pficē actionē il
li⁹.Et sic nihil p̄hibet vnā opōnē aliā pficē. p̄ mō ſm in
tētionē pħi delectatio nullā pficit opōnē:sed z° mō. Pꝫ
ex vbis ei⁹ que sunt hec.Perficit aūt opōneꝫ delectatio
nō sicut hitus qui inest.i.sicut forma iformās:ſꝫ vt sup-
ueniēs gdā finis.i.pfectio. Itē aliū modū ponit Eustra.
dicēs ꝙ pficit opōnē augēs ꝛ finiēs ꝛ magis durabilem
reddēs.s.dispositiue:ꝛ h ēt pħs paulo post.d.icōueniēs.
coauget eni opōnē p̄pria delectatio.magis eniꝫ singula
diiudicāt ꝛ certi⁹ exq̄rūt cū delectatione operātes ꝛc.au
ctoritates vō alie gb⁹ pbat̃ ꝙ dlectatio est passio nō sūt
ꝯtra:q₂ nō sequit̃.est passio.igit̃ nō est opatio:imo poti⁹
oppositū:cū passio sic sumpta sit spēs opationis sumēdo
opationē gnāliter pro actu z° seu motu opatiue ṽtutis:
vt in p̄posito sumit̃.ꝙ aūt ita sit pꝫ per pħm z° eth.vbi
volēs pbare ṽtutes esse hitus dicit tria esse in ala.s.poten
tias passiones ꝛ habitus.deinde pbat ꝙ ṽtutes nō sunt
passiones neq₃ potētie:ꝛ ex hoc sic ꝯcludit.Si igit̃ neq₃
passiones sunt ṽtutes neq₃ potētie relinquit̃ habit⁹ eas
esse. Patet aūt ꝙ illa pbatio nulla ēēt nisi nomine pas-
sionū act⁹ ꝛ opōnes appetit⁹ signaret. ¶ P. Ibidē expo
nēs se qd itelligat per passiones ait.Dico aūt passiones
idē ꝙ ꝯcupiscētias irā timorē audaciā gaudiū amicitiā
odiū dsideriū ꝛc.Quis aūt dubitat ꝯcupiscētias inidiaꝫ
gaudiū amicitia ꝛ dsideriū ēē opōnes appetit⁹.Uerūtñ
sciēdū ꝙ passio pōt accipi tripl̃r.Uno modo coiter:ꝛ sic
ois opatio recepta in aīa pōt dici passio:ſm quē modū
in 3° de aīa dr̃.ꝙ itelligere est passio.ꝛ Dam.lib° z° dicit
ꝙ imaginatio est passio.Alio mō spālit̃:ꝛ sic sole opa-
tiones appetit⁹ dicunt̃ passiones:ꝛ haruꝫ magis proprie
opationes appetit⁹ sensitiui:p̄pterea q₂ cū q̄dā trāsmu-
tatione corporali fiunt:sicut docet experientia de ira ve
recūdia ꝛ aliꝫ:ꝛ isto mō sumit passionē Eustra.sup ṽbo
p̄allegato.Unde ibi sic ait. Passio est mot⁹ appetitiue po
tētie sensitiuus vel sensibilis in phantasia boni ꝛ mali:ꝛ
eodē mō diffinit Dam.li° z°.d.ꝙ imaginatio est passio.
Nūc igit̃ si passiones sumant̃ p̄ vel z° mō:quelibet dle-
ctatio est passio.Si vō 3° modo sola dlectatio sensibilis
dr̃ passio.Et sic dico dōm esse de amore ꝛ dilectiōe sicut
dico de dlectatiōe. ¶ Ad z^m cū dr̃.ois act⁹ volūtatis est
imediate in ptāte volūtatis:itelligēdo de ptāte ꝯdictio-
nis sicut p̄cedit argumētū:nego eā:ꝛ maxime p̄p illam
dterminationē imediate:pbatio nō valet:q₂ nō seq̄t̃.ni
hil est tā in ptāte volūtatis sicut act⁹ ei⁹ elicit⁹.igit̃ ois
act⁹ volūtatis est imediate in ei⁹ ptāte. Nā posito ꝙ ali
qs act⁹ sit in ei⁹ ptāte magis q̄ȝ aliqd aliud:ꝛ ꝙ multoꝝ
actuū suoꝝ alioꝝ nō hēat talē ptātē:ſꝫ positis aliꝫs req-
sitis ad posse elicere:volūtas nō possit nō elicē:añs erit
verū ꝛ ꝯñs falsuꝫ. ¶ Ad rōnes ꝯtra z^m ꝯnē. ¶ Ad p^m
dico ꝙ si minor vlr̃ intelligat̃.s.ꝙ oē odiū est res distin-
cta a tristitia (sicut opꝫ ad pbādū tristitiā nō ēē odiū)
nego illā:nec eius p^a pbatio valet:qm̄ nō ꝯcludit nisi ꝙ
aliqō odiū nō est tristitia:ſꝫ ex ea nō sequit̃ ꝙ nullum.
¶ Ad z^m pbationē:q̄uis añs sit dubiū dico eo ꝯcesso:
ꝙ volūtas posito nolito in ēē nō pōt hr̃e nolitionē eius-
dē rōnis intēsiorē:gn tñ aliā itēsiorē alteri⁹ spēi:nō seq̄t̃:
ꝛ adhuc esto ꝙ nō ēt alteri⁹ rōnis:pōt tñ hēre aliā noli-
tionē a p^a.Et dico ꝙ de facto hēbit posito casu:vñ nego
ꝯñtiā illā q̄ dr̃.igit̃ posito nolito in ēē volūtas nō est mu
tata.ſm aliqō nolle. Nā eo posito in ēē tollit̃ vnū nolle
qō erat fuga vl̃ timor:ꝛ sic mutat̃ de timēte in nō timē-
tē. Iterū ponit̃ nouū nolle qō est tristitia ꝛ mutat̃ de nō
tristāte in tristantē:ꝛ sic ſm duo nolle mutat̃. ¶ Ad 3^m
pbationē dico.p̄ ꝙ nō oēm actū volendi volūtas elicit
volūtarie.i.libere libertate ꝯdictionis:q₂ nō actū nolen
di qui sequit̃ experientiā alicui⁹ intensi sensibilis lesiui:
vnde nō puto ꝙ absq₃ miraculo aliqs posset vri ab igne
ꝛ nō dolere:ꝛ per ꝯns nolle ꝛ odire illud:q̄uis forte pos-
set nō nolle nolitione deliberata ꝛ tali tristitia nō trista
ri. z° dico ꝙ illa minor est falsa. Nā aliq̄ tristitia volū-
tarie elicit̃. Nā alias nulla esset virtuosa:qō est falsum:
cū virtutis sit delectari ꝛ tristari in gbus ꝛ q̄liter opꝫ z°
ethi.vnde tristari ſm rectā rōnē de malo p̄ximi:ṽtuosū
est ꝛ in nr̃a ptāte. ¶ 3° minor illa vr̃ repugnare maiori.
Nā posito ꝙ tristitia nō sit nolitio:ipsa tñ sine nolitione
ēē nō pōt. Nā ſm ꝙ.d.Aug.14.de ci.ꝛ ipse arguēs ēt p
se allegat tristitia est de his que nobis nolētib⁹ accidūt.
Si igit̃ est tristitia circa aliqd:est nolitio circa illud.Et
vlterius si nō est in ptāte nostra nō tristari voluntarie.
seu si necessario eliciat̃ tristitia:necessario elicitur nolle
circa illud:ꝛ per ꝯns nō oē nolle volūtarie elicit̃:cuius
oppositū assumit maior. ¶ Ad cōfirmationē pro quāto
est ꝯtra z^m dcīi in visione:cū dr̃ ꝙ volūtas reflectēs se
sup actū suū volūtarie eliciuꝫ sibi cōplacet in illo.dico
ꝙ verū est si ille actus reflexus est cōplacētia.Et vlteri⁹
cōcedo ꝙ reflectens se super suā tristitiā per actū cōpla
centie complacet sibi in illa:q̄uis obm illius tristitie nō
sibi cōplaceat:sed displiceat:nec est incōueniens ipsam
tristitiā ꝛ displicentiā esse nobis placitā sicut tristitia de
malo p̄ximi placet homini ṽtuoso:cui malū p̄ximi dis-
plicet. ¶ Ad pbationē 4^m dico ꝙ nō pbat nullū odiū
esse tristitiā:qō pbādū esset:ꝛ iste doc.ēt pbare itendit:
vt pꝫ in z° ꝛ 3° pbatione dicte minoris:sed pbat aliqō
odiū nō esse tristitiā:qō ꝯcedo:ꝛ simil̃r ꝙ aliq̄ dilectio
nō est delectatio:vt in sequēti ꝯne patebit. ¶ Ad rōneꝫ
3^m que est p̄ncipal̃r ꝯtra ꝯneꝫ.dico ꝙ añs est ipossibile.
¶ Ad pbationē ꝯcedo ꝙ voluntas pōt desiderare dele
ctari in aliquo nō reflectēdo se sup hūc actū suū qui est
amor seu desideriū actus delectandi:sed nego cōsequen
tiam vlteriorem qua infertur ꝙ delectatio potest ēē ob
iectū alicuius dilectionis:cui⁹ dilectio non sit obiectuꝫ.
hoc eni non sequit̃. Nam illo posito:q̄uis illud deside-
riū ꝛ dilectio cui⁹ est obm delectatio non sit obiectū sui

Marginalia: Ad p^m. ꝯ primaꝫ, capitulo 4°, eius 5°. cap° 6°. cap° 6°. cap. 4°. Z. c. z. cap. z3. cap. z3. Ad z^m. Ad p^m ꝯ secundaꝫ ꝯclusionē. Ad z^m pbati. Ad 3^m pbati. cap° 5°. cap° 6°. Ad 4^m pbati. Ad z^m principale Sco. vbi supra.

cuius dilectio est obm:alia tamē dilectio est ei⁹ obni.s. delectatio designata per ipm. vnde quicūq3 desiderat delectari desiderat diligere. ¶ Ad 3ᵐ rōnē dico p° q̄ non ↄcludit ppositū.s.q̄ aliq̄ delectatio nō est dilectio:sʒ solū q̄ aliq̄ dilectio nō sit delectatio:qd̄ cōcedo. ¶ 2° pbabiliter forte ↄcederet:q̄ aliq̄ delectatio aliqñ est in demone:sʒ nō nisi praua ⁊ inordinata:sed de hoc magis in soluēdo 5ᵐ rōnē. Nec dcm̄ phi videt ↄtra h̄:tū q2 nō dicit q̄ vehemēs tristitia oēʒ expellit delectationē:sʒ ecōuerso ait q̄ delectatio expellit tristitiā:⁊ que ↄria ⁊ que ↄtingens si sit fortis. vtrū aūt sit ita ecōuerso nō pbat. tū q2 phs ibi ad lr̄am loqt̄ de delectatiōib⁹ corporalib⁹ in nobis que diabolo nō ↄueniūt. Uñ sic q̄uis tristitia in nobis ipediat opōnē ēt speculatiuā:⁊ fm multos tanta pōt esse vt oēm oīno excludat:⁊ hoc tñ nō cōtingit in demone cū multarū veritatū frequēter notitiā speculatiuā hēat fm sanctos:⁊ sic in pposito forte dici posset nō valere argumētationē de delectatiōe in nobis ad demonē. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ nō pbat aliquā delectationeʒ nō eē dilectionē:sʒ ecōuerso:si tñ sufficiēter pbet̄ ↄ̄ illa (qd̄ dico:q̄ vnus doctor ↄ̄dicit illi experiētie) dico q̄ quicūq3 feruēter deū diligit feruenter ⁊ cōplacet ⁊ delectat̄ in illo. ¶ Ad 5ᵐ codē mō:q̄.s.nō pbat nullā dilectioneʒ respectu p̄sentis eē delectationē:sed aliquā:qd̄ nō est ↄtra me:⁊ tñ illā vl̄em ille doc. pbare videt̄:vt pʒ in 8° rōne superius recitata ↄtra istā 2ᵐ ↄ̄neʒ:quā rōnē facit doc. ille. 2° dico q̄ delectatio aliq̄ mala ⁊ de malo aliqñ est in demone:vñ sic diabolus desiderat lapsum viri iusti ⁊ ad h̄ eū tentat:sic si vincat eū ⁊ obtineat qd̄ intendit letat̄ ⁊ gaudet nisi deus per miraculū suspēdat gaudiū illud:qd̄ nō appet mihi necio dicē:saltē vt semp h̄ faciat. hoc dcm̄ pbat̄ ex glosa:⁊ est Aug. super illo v̄bo ps. Illumina oculos meos ne vnq̄ȝ obdormiā in morte. Et seqt̄. Qui tribulant me exultabūt si mot⁹ fuero. Qui tri.me. glo.i.diabolus ⁊ angeli eius exultabunt si motus fuero a stabilitate fidei:ac si diceret.nō solū ppter me debes illuminare sed ēt ppter hoc ne inimic⁹ gaudeat.hec glo. Ex qua pʒ q̄ in casu iusti diabolus gaudet ⁊ exultat.cū pbat̄ q̄ nulla delectatio est in eo:q2 sic hēūs tristitiā ⁊c̄. dico p̄ q̄ simili mō posset pbari:q̄ diabolus nullā notitiā aut sciam hēret:qd̄ est falsum fm oēs. Sic eni argueret. Sicut beat⁹ ad deceptionē vel errorē:sic damnat⁹ ad sciam:sed in beato nullus pōt esse error.igit̄ nec vlla in damnato scia.nō eni minus apparētes sunt premisse hui⁹ argumentationis q̄ȝ illius. 2° dico q̄ illa ppositio nō est vera fm oēm moduʒ similitudinis. Et rō est q2 hētudo per se oēm tristitiā excludit.miseria v̄o ⁊ damnatio nō oēm delectationē:quinimo delectatio de malo ipsaʒ adauget. Nā vt ait Cice. ⁊ Aug. approbat ⁊ cōmendat.13.de trini.velle qd̄ nō deceat ⁊ in ipso delectari id ipm est eē miserū. Itē cū fm Aug. beat⁹ sit qui hʒ quicqd vult ⁊ nihil male vult:beat⁹ nullā tristitiaʒ hēre pōt:qui aūt multa hʒ que nō vult:nō ex h̄ miseriā effugit si habeat aliqd qd̄ vult. ¶ Ad ↄfirmationē dōʒ q̄ nō est verū oēs tenere vt damnat⁹ nullā post iudiciū habebit delectationē:qnimo doc. ↄtra quē arguit dixit q̄ maxie in seipso delectat̄:sʒ plurimū cruciet̄ in penis atq3 tristet̄. Si tñ illud ↄcedat̄ dōm est hoc esse ex spāli dei iudicio:⁊ tūc etiā pōt dici q̄ nec diabolus nec aliqs damnatoꝝ habebit vllū actū volendi quo velit esse aliquid qd̄ apprehendat tunc esse:q2 aut ad nihil q̄ȝ ad pprias penas tūc poterit dirigē ↄsiderationē:⁊ per ↄn̄s nec volitioneʒ sicut vī velle magr̄. 4° sniaꝝ dist. 5°. 5° cap. queri pōt aūt si habebit ad aliud ↄsiderationē:⁊ cognoscet aliquos secū eē damnatos. hos tñ cogitet quoꝝ dānatio sibi erit ad penā:vel.s.q̄ nimiū dilexit eos:sicq3 illoꝝ torquebit̄ pena:vt.d.Grego. 2° moral. sup illo. sempiternus horror inhabitat:vel q2 fuit eis cā ad peccādū:ac per h̄ illoꝝ dānatio sui maioris est cā supplicij. Constat aūt q̄ circa talia ex qb⁹ affliget̄ nō hēbit actū volēdi:sʒ nolēdi ⁊ displicēdi:⁊ per ↄn̄s nullus vellet secū eē cōdemnat⁹. ¶ Ad 6ᵐ ↄcedo ↄ̄nē que nō est ↄtra me:q̄uis aliqd dubium accipiat in pbatione. ¶ Ad 7ᵐ dico q̄ nō ↄcludit delectationē nō eē dilectionē:sed aliq̄ȝ dilectionē nō eē delectationē. ¶ Ad assumptū in pbatione qd dici posset pʒ ex supradictis. ¶ Ad 8ᵐ pʒ r̄nsio ex dict̄ ad 5ᵐ. ¶ Ad 9ᵐ que est alterius doctoris. dico p̄ q̄ nō pbat aliq̄ȝ delectationē nō eē dilectionē sicut ipse tñ itēdit:vt pʒ ex sequēti rōne que ēt ei⁹ est. Sʒ pbat aliq̄ȝ dilectionē nō eē delectationē. vñ ponēdo q̄ siml' cū dilectiōe que est delectatio sit alia que nō est delectatio:sicut ipse ponit siml' cuʒ delectatione esse dilectionē que nō est delectatio. stabit casus totus:⁊ tñ nō ↄcludet̄ q̄ delectatio nō sit dilectio:q̄uis nō sit illa que intendit̄. ¶ 2° dico q̄ dato casu nō minuet̄ delectatio hti:sed siml' augebit̄ cū dilectione:q̄uis sit satis difficile mihi vidē q̄ facta illa reuelatione ⁊ eo illi assentiēte nō remitteret̄ dilectio illa saltē pp distractionē intētionis ad reuelationē ei factā:siue tñ intēderet̄ per potētiā ppriā hti:siue per potētiā dei mirabilē operantē. dico q̄ siml' itēderet̄ delectatio. ¶ Ad 10ᵐ dico p̄ q̄ ↄn̄tia nō valet nec ēt pbatio ei⁹:q2 nō seqt̄. talis dilectio est delectabilis. igit̄ est delectatio:sicut nō seqt̄ de ipa spe que vtiq3 est delectabilis nō tñ est delectatio. ¶ 2° dico q̄ facta tali reuelatiōe ⁊ accedēte assensu desinet spes illa:qua sperabat se deū habiturū:⁊ q2 spes illa cā erat dilectionis talis gaudiose seu delectationis cessabit delectatio:⁊ dilectio illa fruitiua:q̄ si adhuc diliget:diliget noua dilectione ⁊ alterius rōnis a priori:⁊ iō argumētū nō pbat aliq̄ȝ delectationē nō eē dilectionē:sʒ eↄ̄ aliq̄ȝ dilectionē nō eē delectationē. ¶ Ad 11ᵐ nego ↄn̄tiā. ¶ Ad pbationē dico q̄ nō oīs amor vel volitio est ↄsensus ppie loquēdo:nulla eni volitio indeliberata dr̄ proprie ↄsensus:cū cōsensus siue snia que idē est fm Damā. li° 2° p̄supponat ↄsiliū:⁊ iō nō oīs delectatio est ↄsensus. Et per h̄ pʒ r̄nsio ad auctēm Aug. ¶ 3° ↄ̄.s.q̄ nō oīs dilectio est delectatio pbat̄ facilr̄. nā desideriū nō est delectatio:sed oē desideriū est dilectio. igit̄ aliq̄ dilectio nō est delectatio. maior ⁊ minor pʒ ex auctē Aug. 14° de ci. dei allegata pro 2° ↄ̄ne pbanda. pbat̄ ēt hec ↄclusio ex sequēti. ¶ 4° ↄ̄ pbat̄.s.q̄ nō oīs dilectio est desideriuʒ vel delectatio. Et ad hāc tenēdā satis me mouet vna rō superius tacta arguēdo ↄtra 2ᵐ ↄ̄nē que sic pōt formari. Nō oē odiū est timor vel tristitia. igit̄ nō oīs dilectio est desideriū vel delectatio:ↄn̄tia clara est. Añs pbat̄ p̄:q2 vere in deo est odiū iniquitatis ⁊ peccati. iuxta illud p̄s. Dilexisti iustitiā ⁊ odisti iniquitatē:sed in deo nulla est tristitia. igit̄. ¶ Ad hāc rōnē r̄ndet vnus doctor dupliciter. p° ↄcedēdo in deo esse tristitiā nō qdē accipiēdo tristitiā pro attritione quā facit maluʒ p̄sens:sed pro ipsa displicentia mali. 2° negādo in deo esse odiuʒ nec vt dicit. deus odit positiue iniquitatē:sed negatiue.s.nō diligēdo ipsam:⁊ hec r̄nsio pōt ↄfirmari per quādā glosam:q̄uis ipse eam nō adducat sup illud psalmiste. Odisti oēs qui operant̄ iniquitatē ⁊c̄. Ait.n.glosa sic:odisti.i. videris odisse dū separas a te.nō.n.odiū cadit in deum:sed odire dicit̄ malos:q2 nō sinit in se manere. ¶ Cōtra p̄ᵐ fm Aug. 14. de ci. dei tristitia est dissensio ab his rebus que nobis nolētib⁹ accidunt:sed ipole est aliqd accidere deo nolēte. alias eius volūtas superaret̄:qd̄ absonū eēt dicē. igr̄ ipole est in deo eē tristitiā. Nec valet qd̄ di-

Ad 3ᵐ

10° ethi. cap 12°

Ad 4ᵐ

Ad 5ᵐ

cap 5°

Ad 6ᵐ

Ad 7ᵐ

Ad 8ᵐ

Ad 9ᵐ

Qz est ex dictis vbi supra

Ad 10ᵐ

Ad 11ᵐ

cap. 23.

3° ↄ̄

4° ↄ̄

Aureol⁹ li° p̄ di. 1. q. 2.

Contra Aureolū vbi supra cap 6°

cit de attritione illa qꝛ vel attritio illa: quā dicit nō est aliud q̄ ipsamet talis dissensio nec ecōuerso: ⁊ tūc si nō est attritio in deo nec dissensio: ⁊ per ꝯñs neqꝫ tristitia: vel est aliqd aliud a dissensione: ⁊ tūc quero an dissensio sit in deo vel nō: si nō. ḡ per te cū nec attritio sit in deo: ⁊ aliud nō possit itelligi esse tristitiā q̄ attritionē vel dissensionē: sequit̄ ꝙ tristitia nullo mō est sic repta in deo: cui⁹ oppositū dicis. si talis dissensio sit in deo. igit̄ aliqd. accidit nolēte deo illud accidē: ⁊ per ꝯñs nō est oipotēs. ℂ P̄. In beatis nulla est tristitia: vt statim ꝓbabit̄. igit̄ nec in deo. ℂ Rñsio 2ª iterū nō valet: qꝛ sicut diuine ꝑfectioni ꝯgruit amare iustitiā: ita ⁊ odire iniquitatē. vñ glosa sup̄ p̄dicta aucte allegata. Dilexisti iustitiaꝫ ⁊ odisti iniquitatē. Ait pfecte eni nō diligit̄ iustitia nisi odiatur iniquitas: nec sufficit odire negatiue: qꝛ ita ēt sufficeret amare iustitiā negatiue. s. nō odiēdo eā: ⁊ sic sicut negat̄ odiū iniqtatis a deo per te: ita alius posset ab eo negare amorē iustitie: qđ nō eēt bene dictū. ℂ Ad glosam que iducit̄ pro ꝯfirmatione rñsionis: dōm est ꝙ illa nō negat nec negare itēdit vliter odiū a deo: qꝛ nō odiū iniquitatis: sed odiū ipsoꝝ hoīum iniquoꝝ qui iquātū homines sūt creature dei sunt. ⁊ sic nō odiunt̄ a deo. iuxta illud Sapientie. Diligis eni omnia que sunt ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti. Et hec est exp̄ssa intētio Aug. ꝑ lib. ad Simplicianū. circa finē. vbi dixit: ꝙ innixus verbis iaꝫ allegatis ꝙ etiaꝫ in damnatis hoībus nō odiat deus qđ in eis fecit creando: nec qđ in eis fecit ordinādo: sed iniquitatē quā ipe nō fecit. Et huic ꝯcordat illđ Apocalypsis. Odisti facta Nicolaitarū que ⁊ ego odi. nō ait Nicolaitas: sed facta Nicolaitarū: vt nō ꝑsonas sꝫ peccata ostēderet se odire. ℂ 2° ꝓbo illud añs. nā in aīab⁹ beatis nō minus est odiū pctōꝝ ⁊ iniqtatū q̄ dū eēnt in vita p̄senti: cū nūc multo maior sit eoꝝ iustitia ⁊ perfectio: sed in ipsis nulla est tristitia vel dolor: tū qꝛ alias eēnt nō beati: tū qꝛ Aug. hoc exp̄sse dicit. 14. de ci. dei. vbi assignata rōne oium p̄dictarū 4ᵒʳ passionū seu affectionū voluntatis c° 6° ⁊ 7° ait oēs istos affect⁹ vita recta rectos hꝫ. peruersa puersos. btā vō vita eadēqꝫ eterna amorē hēbit ⁊ gaudiū nō solū rectū verūetiā certū: timoreꝫ aūt ⁊ dolorē nullū. ℂ Itē. 83. q. in fine excludēs q̄rūdā errorē qui vbū Apl'i ad Ro. Ois creatura igemiscit ⁊ ꝑturit vsqꝫ adhuc. ēt pro angelis beatis dictū itelligūt. dicit ꝙ angeli beati credēdi sunt sine dolorib⁹ ⁊ gemitib⁹ eē ne miseri eē credant̄. eadē rōne credēdi sunt ceteri beati ⁊ multo magis deus sine dolorib⁹ ⁊ tristitijs eē. s. ne miseri eē credant̄. ℂ 3° idē añs ꝓbat̄. aliqđ odiū est de aliq̄ malo in vli tm̄ app̄hēso nec iminēti vel appꝛehenso tanq̄ imineat ipsi odienti: igit̄ aliqđ odiū nō est timor neqꝫ tristitia. Añs pꝫ. Nā ſm ꝙ dicit ph̄s 2° rheto. dans diām inter irā ⁊ odiū. Ira q̄dē circa singularia ꝯputa calliā aut socratē: odiū aūt ad gña. furē eni odit ⁊ calūniatorē vnusquisqꝫ. cōstat ꝙ tale odiū vel saltē nō oē tale odium qđ est ad furē indistincte ⁊ vliter est ad malū sibi iminens vel putatū iminere: multi eni odiūt fures ⁊ furta nō putantes se futuros fures aut furta cōtra eos cōmittenda. ꝯñtia ꝓbat̄. Nā tale odium ex quo est circa malū in vli tm̄ app̄hensum nō est tristitia. Nā tristitia causat̄ ex app̄hēsione distincta singulariū alicui⁹ mali actu habiti ⁊ p̄ntis. ℂ Itē qꝛ nō est respectu iminētis seu futuri vl' putati iminere nō est timor. Nā vt dicit ph̄s sequēti ca° timor est ex phantasia futuri mali aut corruptiui aut cōtristatiui. ℂ P̄. Iudex cōdemnās furē ad mortē ꝓpter furtū ab illo cōmissum odit furtū ei⁹: sꝫ nō timet illud. ꝯstat cū nō estimet illud sibi futurū vel iminēs: nec tristat̄ in illo cū iā illud p̄terierit ⁊ nō sit p̄sens. igit̄ nō oē odiū est timor vl' tristitia. ℂ 2° p̄ncipalr' ad ꝯnē sic. aliq̄ dilectio est respectu alicui⁹ p̄ntis nō ꝯuenientis volēti ſꝫ habitū vel nām. igit̄ aliq̄ dilectio nō est desideriū neqꝫ delectatio. ꝯñtia pꝫ: qꝛ nullū desideriū neqꝫ delectatio: est respectu p̄ntis ⁊ nō ꝯuenientis ſm habitū ⁊ nāꝫ: vt pꝫ ex ei⁹ diffōne. Añs declarat̄. nā qui ꝓp ꝯseruationē vite p̄cipit sibi amputari aliqđ mēbrū aut sibimet amputat aut vrit: diligit vtiqꝫ ⁊ vult p̄sentē vstionē ⁊ abscisionē mēbroꝝ: ⁊ tn̄ illa nō est sibi ꝯueniēs ſm nām vel hituꝫ: imo sūme discōueniēs: ita ēt est de illo qui ꝓp vitandū naufragiū diuitias q̄s multū habitualr': ⁊ ēt forte actualiter diligit: ꝓijcit i mare. Nā vt ait ph̄s 3° eth̄. iste vult ꝓijcere: cū moueat mēbra ⁊ ꝓijciat. cū tn̄ posset nō ꝓijcere: ⁊ tn̄ actualis ꝓiectio nō sibi est adueniēs ſm nāleꝫ vel habitualē aut similē iclinationē: sꝫ maxime discōueniēs p̄sertim si sit ex habitu intenso auarus. ℂ Tertio sic. aliq̄ dilectio est respectu boni estimati ipoſsis ad habēdū. igit̄ aliq̄ dilectio nō est desideriuꝫ aut delectatio. ꝯñā pꝫ: qꝛ vt dicit ph̄s 2° rheto. ⁊ clarū est: nullus desiderat ea que apparēt sibi ipoſsia. igr̄ nulla dilectio respectu boni estimati ipoſsis ad habēdū est desideriū. ℂ Itē cū ois delectatio partialr' cāet̄ ex app̄hēsiōe adepti ⁊ p̄ntis boni: pꝫ ꝙ nulla est respectu estimati ipoſsis hēri. Añs ꝓbat̄. Nā aliqs virtuosus hō nō tn̄ virgo audiēs ⁊ credēs aliū esse virgineꝫ diligit eum: qꝛ est virgo: ⁊ per ꝯñs ſm Aug. 8° de tri. diligit virginitatē illius. dicit eni ibi Aug. ꝙ cū diligimus aliū quē credimus iustū ipsam formaꝫ qua est iustus diligimus: quā si nō diligeremus nec ipm diligeremus: quē ex ista diligimus: sic in ꝓposito. Sꝫ cōstat ꝙ talis putat vl' possibile est ꝙ actualr' putet sibi eē ipossibile vt sit virgo. igit̄ ⁊c. Ita etiā vidualitas in nō potentib⁹: vel putantib⁹ se nō posse ꝯtinere vidualr'. placet eniꝫ ꝯtinentia vidualis virtuosis: ⁊ ipsaꝫ ipsi diligūt ⁊ cōmendant ⁊ multa alia exēpla ad ꝓpositū possent dari. ℂ Cōtra istā 4ᵃᵐ ꝯnem sunt rōnes vnius doc. oppositū opinātis. ℂ Quarū p̄ma est: sicut se hꝫ appetit⁹ nālis in rebus sensu carētib⁹: sic aīalis in sentiētib⁹: ⁊ rōnalis in rōnalib⁹: sꝫ appetitus nālis hēt tm̄ q̄tuor actus: duos positiuos: quoꝝ vnus est moueri ad locuꝫ: ali⁹ quiescere in illo: duos etiā p̄uatiuos: quoꝝ vnus est iquietari in loco inaturali: alius fugere ⁊ moueri ab illo. igit̄ in reliqs duob⁹ appetitib⁹ aīali ⁊ rōnali erūt ꝯsilr' tm̄ q̄tuor act⁹: duo positiui. s. desiderare bonū nō p̄ns qui correspondet motui appetit⁹ nālis: ⁊ delectari in bono adepto qui correspondet quieti corporali in ꝓprio loco: habebit ēt tm̄ duos p̄uatiuos: quoꝝ vn⁹ est fuga ⁊ timor: qui correspondet motui a loco inali: ⁊ ali⁹ tristitia in malo p̄nti qui respondet inquietationi quā hꝫ corp⁹ nāle in loco sibi icōuenienti: ⁊ inali. ℂ 2° ois amor vel est amor amicitie vel ꝯcupiscentie: ois aūt amor vel est desideriū sicut quo qs optat amico suo aliqđ bonū qđ nō hēt: vel delectatio: vt cū cōplacet in bono qđ hꝫ amicus: etiā ois amor cōcupiscentie vel est desideriū nō habiti cū quis optat sibi bonū qđ nō hꝫ: vel cōplacētia hiti: vt cū quis delectat̄ ⁊ cōplacet in bono qđ hꝫ. igit̄ ois amor est vel desideriū: vel delectatio. ℂ 3° si aliqs amor eēt neuter a desiderio ⁊ delectatiōe: ille vtiqꝫ eēt q̄ icitat desideriū ⁊ facit delectari. iuxta illđ p̄mi eth̄. vnicuiqꝫ delectabile est ad qđ amic⁹ est: sꝫ talis amor nō est aliud q̄ cōplacē ⁊ delectari in obiecto ⁊ ꝯditiōib⁹ ei⁹. i. i app̄hēsiōe. idē. n. ē dictu tale qd amo: ⁊ tale qd cōplacet mihi: ⁊ me dlectat. ℂ 4° ꝓbat̄ illud ex itētiōe (vt dicitur) Aug. dicētis amorē diuidi i inhiātē q̄ ē desideriū: ⁊ fruētē q̄ ē delectatio: ⁊ odiū diuidit in fugā ei⁹ qđ aduersat̄. ⁊ in tristitiā sentientē. itē id qđ aduersat̄: ⁊ nullū aliū amorē vel odiuꝫ assignat. ℂ Ad p̄ᵐ

Marginal notes: cap̄ ii° · cap̄ 2° · cap̄ 9° · q. 67. · cap̄ 8° · cap̄ 5° · cap̄ 6° · 2ᵐ p̄nˡᵉ · cap̄ 2° · 3ᵐ p̄nˡᵉ · cap̄ 2° · cap̄ 6° · Marcel⁹ lib. ꝑ dist. 4. q. 2. ar. 1ª · 2ᵐ · 3ᵐ · cap̄ ii° · 4ᵐ · 5ᵐ · Ad p̄ᵐ

dico q illa maior nõ est vliter vã si similitudo itelligat quo ad oia vliter:ꝛ hoc ops cũ met dicere qui sic arguit: qd pȝ:alias oporteret dicere q in appetitu aiali ꝛ rõnali ẽt nõ sũt plura q̃ duo gña actuũ.s.fuga ꝛ desideriũ:cui⁹ oppositũ dicit. Assumptũ pȝ.nã appetit⁹ nãlis cũ nõ hȝ aliũ actũ:q̃ moueri ad locuȝ ꝓpriũ ꝛ recedere a loco nõ ꝓprio siue incõueniẽti:qescere enĩ in loco ꝓprio nullus oino actus est:ꝛ sic ẽt inquietari in loco aliquo:vt pȝ ↄsiderãti:nec fingere ↄuenit cuiusmodi actus sit aliqd illorũ.ꝛ amplius si verũ sit q idẽ esset motus numero quo recedit a termino a quo:ꝛ accedit ad terminuȝ ad quẽ: sicut phs velle videt.ꝛ verũ est:saltẽ de motu locali qui magis facit ad ꝓpositũ:sequit q idẽ act⁹ sit fugere a loco innãli:ꝛ moueri vel accedere ad locũ nãlẽ ꝛ si silitudo illa vliter capiat solus actus vnus fm reȝ:ꝛ in appetitu aiali:ꝛ ẽt in appetitu rõnali.põt tñ silitudo aliqliter ↄcedi.vȝ q sicut in nãlib⁹ est aliqd pncipans motum:vt grauitas ꝛ leuitas:que nõ sunt tales mot⁹ sic ẽ in alijs appetitibus est aliq̃ iclinatio ad motum desiderij vel delectationis:ꝛ illa est amor rei prius desiderate vel delectãtis.iuxta illud Aug.iȝ.confessionũ.Amor meus pondus meũ:eo feror quocũq feror.q̃uis nec illud semꝑ oporteat itelligi de amore actualr elicito.ꝛ fm hunc moduȝ silitudo pdicta eẽt magis pro ↄne pmissa q̃ ↄtra. ¶ Ad 2ᵐ dico q itelligẽdo distinctionẽ illã de amore amicitie vel ↄcupiscẽtie:queadmodũ ostẽdit prosecutio argumẽti:quo tñ modo nõ intelligũt alij doctores coiter:sic pȝ in.s.Tho.Scoto ꝛ in alijs etiaȝ scripturis posterioꝝ doctoꝝ:accipiẽdo inq̃ sicut ipse accipit.dico q illa maior est falsa.nã est aliq amor q nõ est alicui⁹ boni optati sibi:vel amico:nec quo delectat amãs in bono:q ipse vel eius amicus hȝ:sicut pȝ de amore quo qs amat abscisionẽ ꝓpriã digiti:vel ꝓiectionez diuitiarũ in mare:aut virtutẽ aliquã in gñali vel etiã in spãli.quã nec ipse nec aliquis amic⁹ hȝ:aut aliqd bonũ in se ꝛ absolute. ¶ Ad 3ᵐ posset negari p⁹ ↄñtia. Nã nõ ois amor ali⁹ a delectatione ꝛ desiderio incitat desideriũ vel facit delectari:vt satis ex dictis põt patere. 2° dico q nec ois amor icitãs desideriũ est delectari. Et si ois cõplacẽtia fm te est delectatio. Dico ẽt q nõ quelibet talis est cõplacẽtia. Si tñ cõplacẽtia vlius sumat.s.pro oi velle:tũc quilibet talis amor ẽ cõplacẽtia:sȝ nõ quelȝ cõplacẽtia est delectatio. ¶ Ad ꝓbationẽ dico q nõ est idẽ apud me dicẽ.tale qd delectat me:ꝛ tale qd amo:vel in tali delector:sumendo vbũ amãdi in sua cõi signatione:sicut nec idẽ est dictu. tale qd volo:ꝛ tale qd me delectat:sumẽdo vbũ amãdi: vt pȝ in multis supra positis exẽplis. ¶ Ad 4ᵐ dico q Aug.nõ facit pro eis:q posito q nõ faceret mẽtionẽ de aliquo amore distincto a desiderio ꝛ delectatiõe:nec de aliquo odio distincto a timore ꝛ tristitia:nõ tñ dicit vllũ aliũ amorẽ:vel aliud odiũ eẽ pter illa:ꝛ locus ab auctoritate negatiue est ifirmus. 2° dico q si subtilr attẽdãtur vba ei⁹.apparebit q facit mẽtionẽ de aliquo amore ꝛ de aliq̃ odio. Nã cũ ait.amor inhians hꝛe qd amat cupiditas est:duplicẽ notat amorẽ.vnũ quo illud in se amatur:ꝛ aliuȝ quo illi habendo inhiat:io quis.n.inhiat aliquid hꝛe q illud amat. Et ꝓpterea dicit amor inhiãs esse desideriũ hꝛe qd amat.ecce amor rei cupite quam psupponit desideriũ. Similr cum addit.id aũt habẽs eoq fruẽs letitia.i.amor fruẽs eo qd amat habito letitia est:etiã duplicẽ notat amorẽ.vnũ quẽ dicit fruentẽ ꝛ letitiã:ꝛ aliũ quẽ innuit ei⁹ qd amat. Similr pȝ de metu ꝛ tristitia:respectu odij qd psupponit:ꝛ illud signat Augu. per illud verbũ aduersat. Idẽ etiã pȝ in verbis pdibus qbus ait. Cũ cõsentimus appetẽdo ea que volum⁹:cupiditas est:cũ aũt ↄsentimus fruendo his que volumus:letitia vocat. Appetitus igit eius qd volumus:est cupiditas.vbi expresse duo actus amoris alterius rõnis notantur.alias idẽ eẽt ac si diceret.appetit⁹ ei⁹ qd appetimus cupiditas est:ꝛ fruitio ei⁹ q̃ fruimur letitia est:que dicta q̃uis eẽnt vã:inutilr tñ ꝛ supflue talis fieret replicatio.

Tho. p° 2ᵉ.q.36. arti 4° Sco.p s. dist j.q. vlam.

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

Ad 4ᵐ

Pro articulo 3° pono ↄnes q̃tuor. Pria est.q ois fruitio est act⁹ siue opatio solius volũtatis. 2ᵃ q nõ ois fruitio est delectatio. 3ᵃ q nõ ois delectatio est fruitio. 4ᵃ aliq̃ fruitio est delectatio. ¶ Pria ↄ sic ꝓbat. Ois amor est actus solius volũtatis:ois fruitio est amor.igit.maior pȝ:q sola volũtas susceptiua est amoris ꝛ odij.mior ꝓbat ex auctib⁹ Aug. diffiniẽtis fruitionẽ.p° de doc.chiana.ꝛ habet in littera. ¶ Scda ↄ ꝓbat.nullũ desideriũ est delectatio:aliqd desideriũ est fruitio.igit aliq̃ fruitio nõ est delectatio.maior est clara.minor ꝓbat.eo q aliqd desideriũ est amor alicui⁹ ꝓpter se:vt cũ quis desiderat beatitudinẽ vel sanitatẽ:aut honorẽ:aut aliqd tanq̃ finẽ:ꝛ nõ ꝓpter vlteriorẽ finẽ aliũ. ¶ Tertia ↄ ꝓbat sic. Ois fruitio ẽ amor alicui⁹ ꝓpter se:nõ ois delectatio est amor alicui⁹ ꝓpter se.igit.maior ꝓbat ex diffõne fruitiõis.mior ꝓbat:q si cut aliq̃n desideram⁹ aliqd ꝓpter aliud:sic ꝛ eo hito delectamur in eo ꝓpter aliud.probat ẽt per Aug.p° de doc. christiana. Cũ.n.adest qd diligit:ẽt delectationẽ necesse est secũ gerat:per quã si trãsieris eãq ad illud vbi permanendũ est retuleris:vteris ea:ꝛ abusiue nõ ꝓprie diceris frui.ecce q aliq̃ delectatio nõ est ꝓpe fruitio. ¶ 4ᵃ ↄ ꝓbat sic. Ois amor rei ꝓpter se est fruitio.aliq̃ delectatio est amor rei ꝓpter se.igit ꝛc̃.mior ꝓbat. Nã delectatio beatifica est amor dei ꝓpter se. Item in multis alijs desideratis ꝓpter se delectat aliq̃n volũtas pp se:q̃uis nõ recte. Hoc ẽt pȝ per vba Aug.que imediate sequunt ea que ꝓxime allegata sũt. Ait.n.si vo ibeseris ꝛ pmãseris finẽ in ea ponens letitie tue:tũc vere ꝛ ꝓprie frui dicẽdũ est. Hic apparet que delectatio ꝓpe sit fruitio. Itẽ 10.de tri. Fruimur(inqt)cognitis:in qb⁹ ipsis voluntas ꝓpter seipsam delectata cõquiescat. Itẽ.83.q. Frui dicimur(inquit)ea re de qua capimus voluptatẽ:supple ꝓpter seipsum. Itẽ p° de tri.hoc enim est plenũ gaudiũ nostrũ quo amplius nõ est frui trinitate deo. Hic pȝ:q btũfica fruitio est gaudiũ:oẽ aũt gaudiũ est delectatio.

3° arti.

p° ↄ

2° ↄ

3° ↄ

cap 2°

4° ↄ

p° de doc. chtiana cap 2°

cap 10°

q.30.

cap 8°

Ad argumenta qõnis rñdeo. ¶ Ad p^m potest negari vtraq ꝓpositio:ꝛ cum ꝓbat maior:q quelibet cognitio est opatio alicui⁹ potẽtie cognitiue.ↄcedo:sed ex hoc nõ sequit:q quelibet sit alterius potẽtie a voluntate. Nã nõ quelibet potẽtia cognitiua est distincta a voluntate:vt patuit in 2°. Cuȝ vo ꝓbat mior:q ois volitio est quedã notitia:nego. ¶ Ad ꝓbationẽ Aug.dico pmo:q si itelligat sicut sumit argumentũ:sequunt duo falsa:ꝛ ↄtra doctorẽ illũ q tenet ↄnẽ illam pro qua ꝓbanda auctoritas inducit. Primuȝ est. q nec notitia:nec amor sit res distincta a mente. Qd pȝ: q loquit ibi Aug.de mente:sicut de notitia ꝛ amore.vñ ait in fine qnti capli. Miro nãq mõ iseꝑabilia sũt ista tria a semetipsis:ꝛ tñ eoꝝ singulũ qdq suba est:ꝛ sil oia vna suba vel essentia. Secũdũ est.q ibi nõ est aliqua notitia distincta ab amore:cui⁹ oppositũ ẽt iste doctor vult. Dõm igit:q Aug.ibi loquit de notitia nõ actuali:sȝ virtuali seu(qd idem est dictu)accipit ibi notitiã pro vi cognoscitiua:cum cõnotatione tñ actualis notitie:ꝛ similr amorẽ p vi amatiua cũ cõnotatione amoris actualis seu actualr inherẽtis:ita q illa tria mens:amor:notitia:ponant vice hoꝝ triũ mens:noscens:amans:ꝛ tunc dictuȝ est verũ. Nã ipsa eẽntia aie est vis cognitiua:ꝛ amatiua:

Ad argumenta pri capitu.q

vel si loquat̃ de actib⁹ secūdis: tūc dōm est ꝙ loq̃t ipro-prie ⁊ itelligit de vnitate per accñs: nō per se: queadmodū subm ⁊ accñs dicant̃ esse vnū: ⁊ duo accidētia eidē inherentia. 5° meta. ⁊ posset intellect⁹ iuuari per verbū eius qōdā infra li° 2°. ibi enim ostensa trinitate interiori que ↄsurgit ex spē in memoria: ⁊ visione cogitātis: ⁊ intētione volūtatis copulātis: addit ꝙ ⁊ ibi sit quedaʒ vnitas ex trib⁹ nō iā nāe diuersitate distinctis: sʒ vni⁹ eiusdēq; sb̃e: ⁊ imediate exponit quo sensu ⁊ q̃liter dicat illa eē vnius sb̃e dicēs ꝙ h̃ totū itellectus est ⁊ totū vnus animus. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ maior est falsa. Ad probationem responsum est in articulo secundo.

T. c. 9. cap 4°

Ad 2ᵐ

❡ Distinctionis p̃me. Questio III.

TErtio quero circa eādē distinctionē. Utrū solo deo sit fruēduʒ. Et arguit̃ p̃ ꝙ nō. ❡ Prio sic. beati nō fruūtur deo. igit̃ nō est deo fruēdū: ⁊ per ↄñs nō solo deo. ↄña 2ᵃ pʒ ⁊ p̃ᵃ. ꝓbat̃: q̃ beati eo fruunt̃ quo fruēdum est: alias volūtas eoꝝ eēt iordinata ⁊ ꝑuersa ⁊ sic nō essent beati: sed miseri. Añs ꝓbat̃: q̃ fruitio patrie succedit desiderio vie: nūc aūt ⁊ in via nō desideram⁹ deū: sed desideramus ip̃m videre: ⁊ hēre. igit̃ in patria nō fruuntur deo: sed visione dei. i. q̃ua vident deū quā cōstat nō esse deū: sed creaturā. ❡ Scd̃o aliqd aliud a deo est eque vł magis diligendū q̃ȝ deus. igit̃ nō est diligēdū ꝑpter deū pʒ ↄñtia: q̃ alias deus esset eo magis diligendus: iuxta illud. ꝑpter qd̃ vnūqd̃q; tale ⁊ illud magis. igit̃ non est diligēdū ꝑpter aliud: q̃ oē qd̃ ꝑpter aliud diligēdū est: est vltimate ꝑpter deū diligēdū: cū ipse sit oium rerū finis: sed sequit̃. aliqd aliud a deo est diligēduʒ nō ꝑpter aliud. igit̃ est diligēdū ꝑpter se: ⁊ vltra. igit̃ eo est fruendum. Añs v̓o ꝓbat̃. ⁊ capio vnū viatorē qui ordinate diligit deū ⁊ oia alia diligibilia ꝑpter deū: ⁊ sit dilectio q̃ diligit deū a. ⁊ dilectio qua q̃deʒ diligit aliud diligibile ꝑpter deū sit b. ↄstat ꝙ a. nō excedit itēsiue b. in ifinitū: q̃ tūc a. eēt ifinita dilectio. igit̃ in ꝑportiōe finita: excedat igit̃ in dupla: tūc ostēdat̃ volūtati illi⁹ aliqd̃ diligibile qd̃ rō dictet in duplo magis diligēdū q̃ȝ p̃ᵐ: tunc eliciēdo actū dilectionis ↄformiter rōni erit dilectio in duplo intēsior q̃ȝ p̃ᵃ. vʒ b. eodē mō ostēdat̃ aliqd̃ diligibile qd̃ recta rō dictet in duplo meli⁹ ⁊ magis diligēdū q̃ȝ illud. ⁊ sic de 4° ⁊ 5° ⁊ ita sequit̃ ꝙ ↄformiter diligēdo rōni recte: ⁊ per ↄñs ordinate diliget aliud a deo magis q̃ȝ deū: ⁊ per ↄñs aliqd aliud a deo est magis diligēdum q̃ȝ deus. alias qui illud aliud a deo magis diligeret q̃ȝ deū: nō ordinate diligeret: nec ratio sic indicans illud esse diligendum esset recta: sed errans.

p̃ᵐ

2ᵐ

Ad oppositū Arguit̃ p̃° oī alio a deo est vtēdū. igit̃ solo deo est fruēdū. Añs ⁊ ↄña patēt per btm̄ Aug. p̃ de doc. chr̄iana. d. In his igit̃ oib⁹ reb⁹ ille tm̄ sūt q̃b⁹ fruēdū est: q̃s eternas atq; icōmutabiles cōmemorauim⁹: ceteris aūt vtēdū est. ❡ 2° si alio a deo eēt fruēdū h̃ maxīe videret̃ de ipsa fruitiōe btīfica. Nā iter oia creata ipa est maxīe diligēda: sic̃ ⁊ in via maxīe desiderāda est: sʒ ea nō est fruēdū. ꝓbatio: q̃ ipa nō est fruibilis. igit̃ nec fruēdū est ea. pʒ ↄña. Añs ꝓbat̃ q̃ nō est diligibilis seipsa: sic̃ nec aliq̃ notitia creata est noscibilis seipa: cū notitia dicat̃ relatiue ad noscibile vt cōmēsuratū ad mēsurā 5° meta. Et nō pōt esse mensura suimet: nec est diligibilis alia dilectione: q̃ s̃m Augu. 9° de tri. Amor non nisi seipso amari pōt.

oppoᵐ

cap 7°

2ᵐ

T. c. 20.

cap 5°

In ista qōne tres erūt articuli. ❡ In p̃ videbit̃ quō vel q̃b⁹ volūtas possit frui. ⁊ simul an solo sit deo fruēdū qd̃ ꝑncipalr̃ querit̃. In 2° videbit̃ q̃b⁹ volūtas possit vti ⁊ q̃b⁹ sit vtēdū: qd̃ tāgit̃ in vno argumēto ad .q. In 3° ꝑpter aliud argumētū videbitur an aliq̃ fruitio creata possit eē fruitio suiipsius obiectiue: ⁊ sic vtrū aliq̃ notitia possit eē suiipsi⁹ notitia.

Quantum ad p̃ᵐ articulū p̃mitto distictiones aliquas de frui. Et p̃ᵃ sit ꝙ frui pōt tripliciter accipi. Uno mō coiter ⁊ iproprie: spāliter ⁊ ꝓprie: spālius ⁊ magis ꝓprie. ❡ Primo mō frui dr̃ tā de dilectione qua aliqd diligit̃ ꝑpter aliud: q̃ȝ de ea qua diligitur aliqd ꝑpter se. isto mō sumit Aug. 9° de tri. cū ait. Cū igit̃ par nobis aut iferior creatura sit: inferiore vtēdū est ad deū. pari aūt fruēdū est: sʒ in deo: sicut eniʒ teipso nō in teipso frui debes: sʒ in eo qui fecit te: sic ēt ille quē diligis sicut teip̃m: ⁊ in h̃ itellectu exponit p̃ de doc. chr̄iana. Illud Apl̄i ad Philemo. Ego te fruar in dn̄o. Et subdit ꝙ abusiue nō ꝓprie dr̃ illo frui. ❡ Scd̃o mō idē est frui ꝙ diligē rē ꝑpter se: ꝑpter se intelligo. i. nō propter aliud: sʒ s̃m aliū modū loquēdi dilectione absoluta siue nō relata ad aliū finē: ⁊ sic sumit Aug. p̃ de doc. chr̄iana. in diuersis locis. vt patuit in p̃ᵃ qōne hui⁹ distinctionis. ❡ Tertio mō sumit̃ pro delectari in aliq̃ re ꝑpter se: ⁊ sic sumit ideʒ Aug. 10. de tri. cū ait. Fruimur cognitis in q̃bus ipsis volūtas ꝑpter seipsam delectata cōquiescit. In p̃senti articulo sumo frui 2° mō. ❡ Alia distictio est ꝙ frui sic acceptū pōt accipi duplr̃. s. coiter ad fruitionē ordinatā ⁊ inordinataʒ: ⁊ spāliter pro ordinata. Ordinata dr̃ que est circa illud quo fruendū est cū alijs debitis circūstātijs si que alie requirunt̃. Inordinata v̓o que est circa illud quo nō est fruēdū. Si qd̃ quātū ad hunc articulū itelligat̃ de fruitione coiter cōcorditer doctores dicunt ⁊ verū est ꝙ tam deo q̃ȝ creatura voluntas pōt frui. Et loquor de volūtate nō ↄfirmata neq; obstinata qualis est volūtas viatoris. Et ꝙ deo possit frui: pʒ per plures auctoritates Aug. quas magister ponit in ista distinctione. Et ꝓbat̃: q̃ alias volūtas in via nō posset deū diligere nisi vtendo eo: pʒ q̃ si nō pōt eo frui nō pōt eū ꝑpter seip̃m diligē. igit̃ si pōt diligē nō pōt diligē nisi ꝑpter aliud: ⁊ per ↄñs vti. ↄñs v̓o falsum videt̃. vt pʒ per Aug. 83. q. vbi dicit: ꝙ ꝑfecta hoīs rō que vt⁹ vocat̃ vtit̃ p̃ scipa ⁊c̃. ostēdēs ꝙ oib⁹ alijs vtit̃: ⁊ ex ei⁹ ꝑcessu pʒ expresse ꝙ loquit̃ de rōne viatoris. Et sb̃dit ꝙ deo nō vtitur: sʒ fruit̃. h̃ idē pʒ ex ꝓbatiōe sui dicti quā mox subdit. d. neq; .n. ad aliqd aliud referēdus est de⁹: q̃m oē qd̃ ad aliud referēdū est: iferi⁹ est q̃ȝ id ad qd̃ referēdū est: nec est deo aliqd superi⁹ (nō loco) sed excellentia nāe. Si igit̃ volūtas nō nisi vtēdo pōt deū diligē. igit̃ nō pōt nisi vitiose ip̃m diligē: cū vitiū sit ad aliud referre: qd̃ ad aliud nō est referendum: ⁊ ad qd̃ cetera sunt referenda. ❡ Cōfirmat̃ per illud qd̃ ibidē p̃mittit Aug. ꝙ ois humana ꝑuersio qd̃ ēt vitiū vocat̃: ē fruēdis vti velle atq; vtēdis frui. Et rursus ois ordinatio que vt⁹ ēt noiat̃ est fruēdis frui ⁊ vtēdis vti. Sʒ ↄstat ꝙ nō solū vitiose: sed ⁊ ordinate ⁊ meritorie volūtas pōt deū diligē: q̃uis nō nisi adiuta dei gr̃a: vt patebit in 2°. igit̃ volūtas pōt deo frui adiuta. s. dei gr̃a. ⁊ sic itelligo p̃ᵃᵐ ꝑtē ↄñis. ❡ 2ᵃᵐ ꝑtē ꝓbo. s. ꝙ volūtas pōt frui creatura: pʒ q̃m multi sūt peccatores seipsos amātes ⁊ nō nisi ꝑp se ⁊ ēt alia ꝑp se. ⁊ ꝑ ↄñs seipsis fruētes. pʒ ēt: q̃ sic̃ aliqs amor est charitas: ita aliqs est cupiditas. cupiditas aūt est amor q̃ creatura diligit̃ ꝑp se s̃m Aug. 3° de tri. ois aūt talis amor est fruitio: vt ex supradictis pʒ. igit̃ ⁊c̃. Si v̓o q̃stio itelligat̃ de fruitōe ordiata tm̄: tūc dico ꝙ solo deo volūtas pōt frui itelligēdo sp̃ cū auxilio gr̃e dine. ꝓbat̃: q̃ solo deo ē fruēdū: igit̃ solo deo volūtas pōt frui ordinate. Pʒ ↄñtia: q̃ nulla est ordinata fruitio nisi q̃ fruit̃ eo quo fruēdū est.

p̃° arti.

cap 8°

cap 2°

cap 10°

q. 30.

cap 8°

q.30.

cap.27.

cap 7°

aña pbaṫ:qꝛ deꝰ est ꝑpter se tm̄ diligēdus:sicut pʒ ex di cto ꝛ rōne Aug.83.q.statim adductis.⁋ Itē nihil aliud a deo est ꝑpter se diligendū:qꝛ quolibet alio est vtendū: sicꝫ pʒ ꝑ Aug.in de doc.chꝛiana liᵒ pᵒ.igiṫ solo deo est fruē dū.⁋ Cōfirmaṫ per auc̄tē Aug.Ait.n.pᵒ de doc.chꝛiana. In his igiṫ oibꝰ rebꝰ ille tm̄ sunt qbus fruendū est:quas eternas atqꝫ incōmutabiles cōmemorauimus.Ceteris aūt vtendū est.Et paulopost dans intellectū illius man dati.di.do.de.tu.ex.toto corde tuo ꝛc̄.dicit.Cū aūt ait to to corde ꝛ cetera.nullā vite nostre partē relingt que va care debeat:ꝛ q̄si locū dare vt alia re velit frui.⁋ Itē dicit.nō est fruendū nisi illa trinitate.i.sūmo ꝛ incōmu tabili bono.⁋ Cōtra ꝯnē hāc sūt opiniones due.Quarū vna dicit deū nō eē ipm obm ordinate fruitionis:ꝛ per ꝯñs nō esse deo fruendū:qꝺ est oppositū ꝑcedentis ꝯnis ꝑdicte.

cap iiᵒ

Durādꝰ liᵒ pᵒ di.i. q.i.

pᵐ

Probaṫ assumptū pᵒ sic:nullus amor ꝯcupiscen tie ferṫ imediate sup rē:sed sup habitationē rei seu sup actū quo res ipsa habeṫ:ꝛ qui est vsus eiꝰ:sed fruitio est amor ꝯcupiscētie.igiṫ nō ferṫ imediate sup rē:sed super habitationē rei.igiṫ fruitio beatifica quā vtiqꝫ ꝯstat eē ordinatissimā nō ferṫ imediate sup deū:sed sup habita tionē dei siue sup actū quo deus ipse habeṫ:qui est visio eius.maior declaraṫ.nā vinū nō est obm ꝯcupiscentie:sʒ actꝰ gustandi:iō melius di quis desiderare gustare vinū q̄ ipm vinū.minor pbaṫ.Nā fruitio beatifica est dele ctatio de dei habitatione seu de deo inquātū habitꝰ per visionem.

2ᵐ

⁋ Scđo fruitio succedit desiderio respectu eiusdē obcti:sʒ desideriū est respectu hitationis diue nō respectu dei absolute:qm̄ nō desideramus ipm:sʒ hīe vl̄ videre ipm.

3ᵐ

⁋ Tertio cū fruitio sit delectatio: obm eiꝰ est aliq̄ ꝑmutatio nr̄a ꝯiungēs ꝯueniēs cū ꝯuenienti.Nā ex tali delectatione ac ꝯiūctione cāuṫ delectatio:sʒ deꝰ nō est ꝑmutatio nobis inherēs aut sic ꝯiūgēs.igiṫ nō est obm fruitionis.

4ᵐ

⁋ 4ᵒ ois amor q est desideriū vel dele ctatio hʒ pro obiecto aliqꝺ cōplexū.Nā volūtas seqṫ actū itellus cōponētis vel diuidētis:sʒ deꝰ absolute sumptus nō est qꝺ cōplexū:sʒ deū haberi vel videri vel aliqd hꝫ. igiṫ deꝰ nō est obm desiderij vel delectationis:sʒ deū ha beri vel deū videri.

5ᵐ

⁋ 5ᵒ nihil vanū ponendū est in bea tis:desiderare aūt deo aliqꝺ bonū vanū est:cū ipse oē bo num habeat:delectari etiā ꝙ deꝰ omne bonū habeat va nū est:cū aliter eē nō possit.igiṫ delectatio btifica:ꝛ per ꝯñs fruitio nō est de deo:sʒ de habitatiōe vl̄ fruitiōe eiꝰ s.de h ꝙ deꝰ habeṫ vel videṫ.

Grēd͂ libᵒ pᵒ dis.i. q.ii.

⁋ Alia opio est ꝯdicēs po sitioni ꝑdicte in sua exponēte negatiua.dicit.n.ꝙ alio a deo est fruēdū.vn̄ distinguit de frui.d.ꝙ pōt dupl'r acci pi.Uno mō ꝑ amore absoluto quo aliquid amaṫ fm̄ se sine h ꝙ amor illꝺ ad aliud referat magis amatū.ꝛ iste subdiuidiṫ in plures:sʒ nō est oppoꝛtuna illa diuisio ad ꝑpositū ꝑ nūc.Alio mō sumiṫ pncipal'r ꝛ ꝑꝑe ꝑ amore nō solū nō referēte dilectū ad aliud:sʒ ēt accipiēte illud pro fine vltimo ꝛ repugnāte nāliter amori relato ꝛ ipsiꝰ ad aliud:sicut ad finē magis ꝑꝑe acceptū:vt loqṫ Aug.

cap iiᵒ

pᵒ de doc.chꝛiana.cū ait.Si inhe serio ꝛ ꝑmāseris finē in ea ponēs letitie tue:tūc vere ꝛ ꝑꝑrie dicēdus est frui:qꝺ nō est faciendū nisi in illa trinitate ꝛc̄.Et ille amor seqṫ cōpositionē ꝛ diuisionē itellusnon sic aūt amor pᵐus. Si h 2ᵒ mō accipiaṫ frui diceret iste doctor ꝙ nō ē fruē dū nisi deo:sed si accipiaṫ pᵒ:vt accepi.dicit ꝙ alio a deo est fruēdū:h aūt pbat dupl'r.pᵒ per ma.in ista distinctio ne.d.ex auctoritate Ambꝛo.ꝙ virtutes ꝑpter se appetē de ꝛ amāde sunt:ꝛ tn̄ ꝑpter solā beatitudinē.ꝑpter se q dē amāde sunt:qꝛ delectāt suos possessores sincera ꝛ san cta dilectione:ꝛ in eis pariunt gaudiū spirituale:verūtn̄ nō est ꝯsistendū hic:sed vltra gradiendū:cū nō hic dile

cᵒ penl.

ctionis gressus bēat:sed vltra:q̄uis neqꝫ hic sit dilectio nis terminꝰ:sʒ referaṫ h ad illud sūmū bonū:cui solū in herendū est:neqꝫ h sit dilectionis terminus:qꝛ illud ꝑꝑ se tm̄ amādū est.Et vltra illud nihil est querendū:illud eni est supremus finis.

2ᵐ

cap 3ᵒ

⁋ Scđo idem pbaṫ auc̄te phi pᵒ ethi.d.felicitatē eni semꝑ eligimus ꝑpter seipsam:ꝛ nū q̄ ꝑꝑ aliud:honorē vo ꝛ voluptatē ꝛ itellectū.i.sciam ꝛ oēm ṽtutē eligimꝰ qdē ꝛ ꝑꝑ ipsa.nullo eni adueniēte eli geremus vnūqꝺqꝫ dictoꝝ ipoꝝ.eligimꝰ aūt ꝛ felicitatis grā per h suspicātes felices foꝛe.felicitatē aūt nullus eli git hoꝝ grā:neqꝫ oino ꝑꝑ aliꝺ.Ex istis auc̄tibꝰ pʒ ꝙ ṽtu tes sūt ꝑꝑ se ꝑpēdēde ꝛ amādē:ꝛ ꝑ ꝯñs est eis fruēdū sic loquēdo de frui.Quāuis vtraqꝫ ꝑdictaꝝ opionū sufficiē ter ex ꝑbatiōibꝰ ꝯnis ꝑmisse iprobenṫ.Arguo tn̄ spālrꝰ.

Contra opi. Durandi vbi supra

⁋ Cōtra pᵃᵐ.Deꝰ est diligēdus a nobis:nec eo vti debe mus.igiṫ deo est fruēdū.ꝯña pʒ:qꝛ vt est ꝑbatū in.q.pᵃ huiꝰ di.arti.pᵒ nulla volitio eē pōt que nō sit vsus vl̄ frui tio.Añs quo ad pᵃᵐ ptē notuꝫ est ꝛ cuilibet chꝛiano:quo ad 2ᵃᵐ vo pbaṫ.tū qꝛ deus ad nihil aliud est referendus alias aliqd eēt deo meliꝰ:sic arguit.83.q.sic allegatū est.

q.30.

tū qꝛ deus pre oibus alijs est diligēdus:ꝛ per ꝯñs nō ꝑ pter aliud final'r diligēdus.nā ꝑpter qꝺ amamꝰ illꝺ ma gis amatū est:vt dicit pᵒ poste.tū qꝛ pᵒ de doct.chꝛiana ex

cap 9ᵒ

presse dicit Aug.homo diligēdus est ꝑpter deum:deus vo ꝑpter seipm.igiṫ eo nō est vtendū.Et sequiṫ vnū ex quo pbaṫ ꝯña ꝑxime facta:ꝛ sic deꝰ ingt oi hoie ampliꝰ diligēdus est ꝛc̄.vbi pʒ ꝙ innuit expsse ꝙ qꝛ ois hō dili gendus est ꝑpter deū:sequiṫ ꝙ deꝰ est oi hoie ampliꝰ di ligendus:nec tʒ ꝯña ista nisi qꝛ oē aliud ꝑpter qꝺ aliud est diligēdū est illo amplius diligēdū.tū qꝛ oi alio a deo est vtēdū:vt frequēter pbatū est per dicta sanctoꝝ.Si igiṫ deo vtēdū est:qꝺlibet diligēdū erit diligēdū ꝑpter aliud:ꝛ sic vel erit ꝑcessus infinitus in diligendis:ita vt nullus finis vltimus sit nostre ordinate dilectionis:vel erit circulus inter diligēda.ita ꝙ a.diligēdū erit ꝑpter b.ꝛ b.ꝑpter a.ꝛ vtrūqꝫ eoꝝ est falsum manifeste.tuʒ qꝛ Aug.in de ciui.dei lib.10.dicit ꝙ deꝰ ois appetitiōis est

cap 4ᵒ

finis.igiṫ nō ipse ꝑpter aliud diligēdus est:sed aliud ꝑ pter ipm.

2ᵐ

⁋ Scđo idē est obm fruitionis angelice ꝛ hu mane.igiṫ visio qua beatꝰ videt deū nō est obm fruitio nis beatifice:sed deus ipe.Añs pʒ per Aug.pᵒ de doc.chꝛi

cap.36.

stiana.Illo ingt fruētes angeli beati sunt quo ꝛ nos frui desideramus:ꝛ quāto in hac vita fruimur ꝛc̄.ꝯñtia pba tur:qꝛ visione qua hic deū videmꝰ per fidē aut etiā qua in patria vident aie sanctoꝝ per spēm angeli nō fruunṫ: nec hoies fruunṫ visione qua beati angeli vident deum. Et sic pʒ ꝯñtia quātū ad pmā partē ꝯñtis.s.ꝙ visio bea ti nō est obm fruitionis sue. 2ᵃ pʒ:qꝛ nō est aliqd aliud vnū quo angeli ꝛ hoies fruanṫ.igiṫ deus est obm vtriusqꝫ fruitionis:ꝛ per ꝯñs deo est fruēdū.

3ᵐ

⁋ Tertio visio ne beatifica est vtendū.igiṫ ea nō est fruēdum.ḡ deo est fruēdū.Añs pʒ ex auctoritate Aug.preallegata pᵐo de

cap 7ᵒ

doctrina christiana qua diciṫ ꝙ ceteris a deo est vtēdū. ꝛ in fine capli.quicquid aliud venit in animū:illuc ra piatur quo totus dilectionis impetus currat:illud autē est deus vt imediate premittit.igiṫ etiam ipsa visione vtendum est:ꝛ diligenda ipsa est ꝑpter deuꝫ.Prima cō sequētia pʒ:qꝛ humana ꝑuersio est vtēdis frui velle fm̄ eundem.83.q.Scđa ꝯñtia pʒ:tū ex auctoritate nūc alle gata:qꝛ omne qꝺ diligimus referendū est in deuꝫ:ꝛ per ꝯñs eo fruendum.tum qꝛ nō restat quo alio sit fruendū.

q.30.

Ad rōes Durādi vbi supra

Rationes opinionis modicū valent.vnde ad pmā dico ꝙ vtraqꝫ premissarum est falsa.maior qdē:qꝛ nō pōt so lum quis desiderare habitationē rei ad itellectū arguē tis eundo:sʒ ꝛ rē ipsaꝫ.Unde nō solū desiderat quis hīe

sciam: sz ⁊ sciam ipsam quā nō hz ⁊ ita de alijs reb⁹: ⁊ in ꝓposito ſm istū quis pōt desiderare visionē dei ⁊ nō solū habitationē dicte visionis. ¶ Cōfirmat̄ istud per Cōmētatorē. 12. meta. c. ꝙ res extra est finis desiderij. minor ēt est simplr falsa. ¶ Ad ꝓbationē dico ꝙ delectatio beatifica nō est de habitatione vel actu quo deus habet̄: sz de ipso deo habito tanq̄ꝫ de obiecto delectāte. ipsa tñ visio q̄ deus habet̄ partialis est cā talis delectationis: non nego tñ qn aliq̄ delectatio bene possit esse de ipsa visione obiectiue: cū ipsa sit sūme delectabilis: sed talis delectatio si det̄ nō est fruitio: qr nec illa visione delectat̄ beatus

Cō. 36.

Ad 2m

ꝓpter seipsam: sed ꝓpter deū. ¶ Ad 2m p̄° pōt dici ad minorē ꝙ respectu dei ēt est desideriū nō solū respectu visionis eius. 2° ad maiorē pōt dici ꝙ fruitio patrie potius succedit fruitioni vie. i. amori ⁊ charitati qua de⁹ in via diligit̄ ꝓpter se: que dilectio cā est desiderij quo viator desiderat deū seu habere ipm. ¶ Ad 3m dōm ꝙ maior est falsa. ¶ Ad ꝓbationē dōz ꝙ q̄uis delectatio cāetur ex ꝯiunctione ⁊c. ipsa tñ ꝯiunctio seu actus ꝯiungēs nō est obm talis dilectionis: vt dcm̄ est. ¶ Ad 4m nego

Ad 3m

Ad 4m

maiorē. ¶ Ad ꝓbationē: cū dicit̄: ꝙ volūtas sequit̄ tantūmō cōpositionē vel diuisionē intellect⁹. dico duplr. p̄° qr hoc est dubiū ⁊ a multis reputatū falsuz. Nā frequenter volūtas: vt dicūt sequit̄ simplicē app̄hensionē ⁊ maxime intuitiuā ⁊ expimētalē: sic pz cū qs per tactū imediate app̄hēdit aliqd discōueniēs ⁊ ꝯtristās aut aliqd delectabile: volūtas imediate ⁊ nālıter absq̄ alia cōpositione illius delectat̄ vel tristat̄. Et istud dcm̄ satis apparēter iudicio meo ꝯfirmari pōt. Nā si aliquā affirmationē in tali casu p̄supponeret: eēt vt videt̄ aliq̄ qua indicaret̄ illud sensatū esse bonū vel malū: seu ꝯueniēs vel discōueniens: sed istud nō p̄supponit: qr tale app̄hensionē vl̄ iudiciū nō hz nec hīe pōt: vt videt̄ nisi ex ꝑceptione tristitie vel delectationis cāte. Unde eni nouit qs: ꝙ ignis aut aliqd aliud vehemēter calidū sit disconueniens nisi qr tangēdo ꝑceperit ꝙ tristat̄ in illo? 2° dico ꝙ esto ꝙ illud dcm̄ assumptū esset verū: nō tñ ꝓbat ꝓpositū. Nā nō sequit̄: volūtas nō amat nisi p̄habito iudicio ꝙ illud est bonū vel amandū aut alio quouis iudicio vel actu cōplexo. igit̄ cōplexū vl̄ ēt significatū per cōplexū est amatū vel obm amoris: qn imo ei⁹ obm pōt eē illud qd indicat̄ eē bonū vel eē amādū: ⁊ sic est de odio re^a rei que iudicatur eē mala. ¶ Ad 5m dico ꝙ nō est vanum delectari in

Ad 5m

deo ⁊ in ꝑfectiōe ac bonitate ei⁹: q̄uō. n. diceret scriptura delectare in dño. ⁊ iterū. Letamini in dño ⁊ exultate iusti: imo certe vana est opio hui⁹ oppositū estimātis. ꝯcedo bene tñ: ꝙ vanū ⁊ inordinatū est deo desiderare aliqd bonū: sz tale desideriū nō pono in btis: nec certe in aliq̄ iusto viatore. Nec obstat si dicat̄ ꝙ de⁹ nō delectat nisi hit⁹: qr sic nihil amat̄ nisi cognitū: ⁊ tñ talis cognitio nō amat̄ amore q̄ cognitū illud amat̄: sic lz de⁹ nō delectet btm̄ nisi hit⁹ seu visus: nō tñ visio est obm delectatiōis illi⁹. ¶ Cōtra opionē 2m arguo. Et p̄ qr vt ꝓbatū est. q. i. distōnis hui⁹ ar. p̄. Nullus act⁹ volūtatis pōt eē ſm itētionē Aug. q nō sit fruitio vel vsus: ita ꝙ ois dilectio alicui⁹ nō relata in aliud est fruitio ſm ipm: nec est neciuz ad rōnē fruitiōis (vt ibidē ꝓbatū est) ꝙ dilectū estimetur eē vltim⁹ finis ⁊ tanq̄ꝫ talis finis nō referibilis accepet̄. Qd ēt adhuc ꝯfirmat̄ p eūdē. 83. q. vbi dicit. ꝙ frui cibo ⁊ q̄libet corꝑali voluptate nō a deo absurde estimātur ⁊ bestie. ⁊ tñ ꝯstat ꝙ bestia nullā rē estimat eē talr irreferibilē i aliū finē cū tali notitia ⁊ iudicio careat. Sic ēt Aug. vbi de frui logt̄ oēz dilectionē nō relatā actu vl̄ hitu vocat frui: sz in eisdē locis dicit ꝙ nullo alio a deo est fruēdū. ¶ 2° si talr loquēdo de frui posset quis licite

Ꝯ opionē 2m Uide vbi supra

q. 30.

2m

frui aliq̄ alio a deo: seq̄t̄ ꝙ aliq̄ dilectio ordinata ⁊ laudabilis poterit in nobis eē nō relata actualr vel hitualr in deū tanq̄ꝫ in finē: pz: sz ꝯñs est falsuz: sic hn̄ pz p Aug. ꝯ Julianū. li° 4° an̄ mediū. vbi ait. Noueri itaqz nō officijs: sz finib⁹ a vitijs discernēdas esse v̄tutes. offm̄ est aūt qd faciēdum est: finis vo pp qd faciēdū est: cū itaqz facit hō aliqd vbi peccare nō vr̄ si nō pp h̄ facit pp qd facere dz: peccare ꝯuincit̄. Ex q̄ pz ꝙ si qs aliqd diligat: ⁊ nō diligat pp illud pp qd dz dilige: peccat. ⁊ per ꝯñs viciosa ⁊ nō recta est. ¶ Sed ꝯstat ꝙ oē diligendū aliud a deo est diligendū pp deum ſm oium sanctoꝝ doctrinā. igit̄ ⁊c. ¶ Cōfirmat̄ per illō qd paulopost subdit: absit inqt vt v̄tutes vere cuiq̄ꝫ fuiāt: nisi illi vl̄ pp illū cui dicim⁹ de⁹ v̄tutū ꝯuerte nos. Et sbdit: que aūt nulli rei fuire volūt: nec ipe ve sūt. vere qppe v̄tutes deo fuiūt in hoīb⁹ ⁊ deo seruiunt in angelis a quo donant̄ hoīb⁹ ⁊ angelis. qcqd aūt boni fit ab hoīe: ⁊ nō pp h̄ fit pp qd fieri hēre va sapientia p̄cipit: ⁊ si officio videat̄ bonū: ipo nō recto fine peccatū est. h̄ Aug. ⁊ multa alia p eadē snīa ibi ponit ꝯ illū hereticū Julianū. Ex qb⁹ euidēter colligit̄ ſm itētionē Aug. oēm actū dilectionis circa aliqd aliud a deo elicitū nō hn̄tē actualr vel hitualr deū p fine eē pctm̄: ⁊ p ꝯñs nō est laudabilis neq̄ꝫ rect⁹. ¶ p̄. Ois amor creature nō relat⁹ in deū est cupiditas: nō charitas: ⁊ p ꝯñs viciosus ⁊ illicitus. Añs ⁊ ꝯña patēt p Aug. 9. de tri. c. nō q̄ nō sit amāda creatura: sz si ad creatorē referat̄: ille amor nō iā cupiditas: sz charitas erit: tūc. n. est cupiditas: cū ꝓpter se amat̄ creatura: tūc nō vtētez adiuuat: sz corrūpit fruētē. ¶ p̄. Uirtutib⁹ ⁊ oī alio a deo est vtēdū: vt supra ꝓbatū est. igit̄ nec v̄tutib⁹ nec aliq̄ alio a deo est fruēdū. ꝯña pz: qr ſm Aug. hūana ꝑuersio est vtēdis frui. ¶ p̄. ſm Aug. p̄° de doctri. christiana. Qd etiā ꝓpter se diligēdum est: in eo constituit̄ vita beata: sed in nullo alio constituit̄ vita beata. igit̄ nullū aliud est ꝓpter se diligēdū. ⁊ per ꝯñs nullo alio est fruendū. ¶ p̄. ſm Aug. 13. de tri. ⁊ habet̄ in littera ipsas virtutes nō amamus: nisi ꝓpter beatitudinē: quā si amare desistamus. s. actu ⁊ habitu illas etiā nō amamus. ¶ Item. 19. de ciui. dei. virtutes q̄s mens hīe sibi videt̄: per quas iperat corpori ⁊ vitijs ad qdlibet adipiscēdū vel tenendū nisi retulerit ad deum: etiā ipse potius sunt vitia q̄ꝫ v̄tutes. Nā lz a quibusdam tunc vere atqz honeste putent̄ esse virtutes: cū referunt̄ ad seipsas nec ꝓpter aliud expetunt̄: etiā tūc inflate ac superbe sunt: ⁊ ideo nō v̄tutes sed vitia iudicanda sunt. ¶ p̄. Homo nō pōt licite frui seipso: sicut ꝓbat Aug. p̄ de doctri. christiana. igit̄ nec virtutib⁹ suis. pz ꝯñtia. tū qr eadē est rō ⁊ vtrobiqz: ꝙ. s. vtrūqz diligendū est propter deū ⁊ neutrū ꝓpter se (per hoc eniz ibi ꝓbat Aug. qd dictū est) tū qr homo debet magis diligere se q̄ꝫ virtutes: imo nec illas diligit nisi ꝓpter se: sed nō vltimate: qr ⁊ se debet diligere ꝓpter deū. ¶ Ad auctoritates inductas pro opinione rñdeo. ¶ Ad pmā dico ꝙ aliqd esse ꝓpter se diligendū pōt duplr intelligi. Uno mō per negationē cause finalis: ⁊ tunc idez est dictu ꝙ aliqd est diligendū ꝓpter se. i. nō ꝓpter alium finē: ⁊ solo eo ꝙ sic est diligendū ꝓpter se est fruendū. sic aūt nō sunt diligēde v̄tutes: nec sic intelligūt Ambro. ⁊ magr̄: qd pz: qr imediate post v̄ba allegata pro opinione. ait ma. sic. ideo Aug. dicit ꝙ eas diligim⁹ ꝓpter beatitudinē solā: nō quin eas ꝓpter se diligamus: sz qr idip̄m quo eas diligimus referimus ad illud sūmū bonū: cui soli inherēdū est: ⁊ in eo permanendū: finisqz letitie ponendus: quare virtutibus nō est fruendum. hec ipse. Ex quibus patet ꝙ ipsa conclusio fit vera. s. ꝙ virtutibus non est fruendum: ⁊ etiam quod dicebatur. s. ꝙ virtutes nō sunt ꝓpter se diligēde. i. nō re-

cap 13°

3m

cap 8°

3m

4m

cap 7°

5m

cap 8°

cap. 25.

6m

cap 7°

Ad rōes Uide vbi supra

feribiliter seu non relate actu.s.vel hitu. ¶ Et ppterea
cū ma.dicit φ eas pp se diligim⁹ nō ē itelligēdū.i.nō re
late. Alias sic māifeste pȝ in eisdē vbis sibi ɔ̄diceret:qȝ
nō est ɔsentiēdū. Alio⁹ aliqd pōt itelligi eē diligēdū pp
se.i.ex se ꝛ p ppriā bonitatē:ꝛ sic vtutes pp se sūt diligē
de.sūt.n.fm se bone ꝛ honeste ꝛ delectabiles spūali de
lectatiōe:ꝛ sic itelligit ma.sic pȝ in vbis allegatis p opi
nionē. Ait.n.pp se amāde sūt:qȝ delectāt sui possessores
sincera ꝛ sancta dilectiōe:in eis pariūt gaudium spūale.
Sȝ ex h nō seqꝛ φ sint amāde absqȝ relatiōe in aliū fi
nē ꝛ magis amādū ꝛ pp quē amāde sint:sic ēt ꝛ iust⁹ hō
est pp se ꝛ pp bonitatē ppriā amādus:ꝛ tñ nō nisi in or
dine ad deū ꝛ pp deū ad quē ois amor ē referēdus:ac p
h nō seqꝛ φ vtutib⁹ sit fruēdū. ¶ Et p idē pȝ ad auctez

p ethi. cap 3°

phi:qm̄uis(vt in p°.q.hui⁹ distōnis tactū ē)phs nō dicat
vtutes eē pp se amādas vel eligēdas:lȝ eligibiles. ¶ P.
Nō φ phs sicut de vtutib⁹ sic ēt de honore voluptate ꝛ
scia dicit φ p p seipsa appetunꝛ.ꝛ tñ nō puto φ iste doc.
aut aligs catholic⁹ diceret φ honorib⁹ vel voluptatib⁹
aut ēt scia sit fruēdū. ¶ Alr itelligēdū est dcm̄ phi.s.vt
mihi vr iuxta 2ᵐ modū pmissaȝ:qȝ ēt satis īnuit cū red
dēs cāȝ q̄re talia pp se sūt eligibilia dicꝛ.nullo.n.adueniē
te eligerem⁹ vnūqȝqȝ ipsoȝ:h est ꝛ si nihil aliud eueni
ret:qȝ ipsa sūt fm se bona:adhuc eligerem⁹ ea. Sȝ nūqd
btitudo ipsa seu felicitas est diligēda pp seipsaȝ aut pp

p ethi. cap 3°

aliud: Dicit aūt phs φ felicitatē nullus eligit pp aliud:
qȝ si verū est.igiꝛ ipsa est fruēdū. ¶ Rñdeo φ btitudo
pōt triplr sumi. Uno⁹ p obiecto btificāte qȝ de⁹ est quo su

p sa.io.

mit Boeti⁹ in de ɔsol.li° 3°.ꝛ sic btitudo nō est pp aliud
diligēda. Alio⁹ p btitudine formalr nos pficiēte:que est
visio dlectatio ꝛ si q̄ alia opō ɔcurrerit elicita circa actū
beatificuȝ:ꝛ ista diligēda est pp aliud.s.pp deū:lȝ nō pp
aliā opōnē aut aliqȝ aliud bonū. ¶ 3° p btitudine com
phēdēte btitudinē p° mō ꝛ ēt btitudinē 2° mō acceptā
ꝛ oia ad statū btitudinis ptinētia que multa sūt fȝ Aug.
ꝛ Ans.quo sumit Aug.cū dicit. Btūs hō q hȝ qcqd vult
ꝛ nihil male vult. Et Boeti⁹ cū ait.5°.de ɔsol.φ btitudo
est stat⁹ oium bonoȝ aggregatiōe pfect⁹.sic btitudo nō
est ppter aliud diligēda:nec mirū:qȝ de⁹ q ppter nihil
aliud diligēdus est in hac btitudine numeraꝛ. ¶ Ad di
ctū q̄ phi dico φ vl accepit felicitatē isto 3° mō qȝ satis
īnuit:cū cōnumeret ibi multa bona diuersa:per que dicꝛ

p ethi. cap 3°

nos suspicari fore felices:vel 2° mō.ꝛ tūc dico φ itelligi
dȝ felicitatē nō eligim⁹ pp aliud.i.pp aliā opōnē vel ali
ud bonū humanū.s.vtutis vel fortune. Ipsa.n.optimuȝ
est eoȝ nō φ oē aliud bonū excludaꝛ:qm̄ nō diuinū qȝ
oium bonoȝ finis eē dȝ:siue sic tñ siue aliter senserit:nō
puto multū esse ponderādū:cū ɔstet euȝ nec de pfecta ꝛ
vera beatitudine nostra nec dilectione nostra ad deū ha
benda eiusqȝ mō ꝛ cōditionib⁹ verā habuisse notitiā. Et
sic finitur articulus pmus questionis huius.

2° artic. Quantum ad 2ᵐ articulū distīguo de vti. Nā pōt
accipi triplr.s.colter ꝛ large:ꝛ sic vti ē
aliqd assumē in facltatē volūtatis:ꝛ est cōe ad frui ꝛ ad
vti spāliter ɔtra frui distinctū.hoc mō sumit Aug.io.de

cap ii°

tri. Alio mō sumiꝛ spāliter ꝛ pprie:ꝛ sic vti est assumere
aliqd in facultatē volūtatis pp aliud.3° mō spāli⁹ ꝛ ma
gis pprie:ꝛ sic vti est assumere aliqd in facultatē volūta
tis ppter aliud quo fruēdū est:sic accipit. Aug. vti.io.de

cap io°

tri.cū ait. Utimur eis que ad aliud referim⁹ quo fruēdū
est:ꝛ isto mō vti distinguiꝛ ɔtra abuti.quoȝ distictionē

cap 3°

ibidē ēt tāgit ꝛ isto de doc.chriana.d.vti est qȝ in vsum
venit ad id qȝ amas obtinēdū referre.nō tñ amādū est
sup.pp se. Nā vsus illicit⁹ abusus poti⁹ noiandus est vl
abusio.hec ipse. Dimisso p° mō accipiēdi vsum fm duos

reliquos pono ɔ̄nes duas. ¶ Pria est.accipiēdo vti col

p° ɔ̄

ter ad vsuȝ 3° mō d:m ꝛ ad abusuȝ:q̄cūqȝ re creata vel
icreata volūtas pōt vti. Et itelligo sicut pus de volūtate
viatoris puri. Probaꝛ sic.oēm creatā rē vl icreatā volū
tas pōt diligē vel odire ppter aliud.igiꝛ oi re creata vel
icreata volūtas pōt vti.ɔ̄ña pȝ:qȝ semp sic diligēdo vel
odiēdo assumiꝛ aliquid in facultate volūtatis pp aliud.
Añs pbaꝛ:qȝ oēm rē creatā ꝛ appbēsam sub rōne boni
pōt diligē ppter deū:vel si appbēdaꝛ sub rōne mali pōt
eā odire ppter deū.quelibet aūt pōt appbendi sub rōne
boni vel mali.ipm ēt deū voluntas pōt diligē pp aliud.
pōt.n.eū apphendere vt potētē sibi largiri bona ꝛ auxi
liari:imo ēt vt auxiliantē:ꝛ sic eū ppter seipm diligere.
¶ P. fm Aug.p° de doc.chriana.ceteris a deo vtēdū est.

cap.27.

igiꝛ ceteris volūtas pōt vti. ¶ Itē fm eūdē.ii.de ci.dei

cap.25

aliq vtunꝛ deo.vñ ait.spalib⁹ magis vtēduȝ est q̄ fruē
dū vt frui mereamur eternis:nō sicut peruersi qui frui
volunt mūdo:vti aūt deo:qm̄ nō nūmū ppter deū impē
dunt:sed deū ppter nūmū colunt. Similr Ber.in de di
ligendo deo dicit:φ multi diligunt deum ppter seipsos.
igiꝛ tales deo vtunꝛ. Aug.vo dicit φ est humana puersi
tas vti fruēdis.igiꝛ oi re creata vel icreata voluntas pōt
vti. ¶ Scda ɔ̄ est.loquēdo de vti 3° mō deo nō pōt volū

2° ɔ̄

tas vti.oi aūt creatura pōt. Prima pars pbaꝛ:qȝ deo est
fruēdū ꝛ nō vtēdū.igiꝛ volūtas nō pōt deo vti.pȝ ɔ̄ñtia:
qȝ puersio est fruēdis vti:ꝛ per ɔ̄ñs est abuti. Añs patet
supra frequēter. Scda pars pbaꝛ:qȝ ois creatura licite
pōt diligi vel odiri ppter deū.igiꝛ oi creatura voluntas
pōt vti. Añs pbatū est in rōne pma pcedētis ɔ̄nis.ɔ̄ñtia
pȝ:qȝ ois talis dilectio est vsus ordinatus distinctus con
tra abusuȝ. Nā qȝ sic diligiꝛ referꝛ ad id quo fruenduȝ
est. ¶ Itē omne tale odiuȝ est licitū siue licitus vsus p
pter eādē rōnē. Et φ nō solū diligere:lȝ ꝛ taliter odire.s.
ppter deū que odiēda sunt sit licitus vsus:pȝ per Aug.
p° de doc.chriana. Ait.n.sic. Non aūt oia quibus vtendū

cap.28.

est diligenda sunt. Et sequiꝛ. Nam vtiqȝ martyres non
dilexerunt scelus persequentiū se.quo tamē vsi sunt ad
pmerendū deū:sed vsi sunt ꝛ nō diligēdo.q odiēdo sce
lus:lȝ nō hoies. ¶ Itē sicut dicit quedaȝ glosa allegata
precedenti.q.nō pfecte diligiꝛ iustitia nisi odiaꝛ iniqui
tas.igiꝛ odire iniquitatē ppter deū est licitū ꝛ laudabi
le. Nolle aūt fornicari aut aliqd phibituȝ agere ppter
deū est laudabile ꝛ meritoriū:ꝛ nullus pdictoȝ est frui
tio:cū ois fruitio sit dilectio.igiꝛ qȝlibet eoȝ est vsus li
citus. Patet ɔ̄ñtia:qȝ fm Augu.83.q. Omnis ordinatio

q.30. 2ᵐ

que virtus ēt nominaꝛ est fruēdis frui ꝛ vtendis vti. 2°
pbaꝛ eadē ɔclusio quo ad vtrāqȝ partē per eūdē ibideȝ
vbi ostēdēs pus φ deo est fruēdū ostēdit ɔ̄ñter:φ perfe
cta rō hois ceteris vtiꝛ ppter deū:ꝛ tādē ɔcludit. Ita oi
bus ꝛ sensatis ꝛ nō sensatis vtiꝛ:nec aliqd 3ᵐ est. Iudi
cat aūt de oibus de quib⁹ vtiꝛ.de solo deo nō iudicat:qȝ
fm deū de ceteris iudicat:nec eo vtitur:sed fruitur:neqȝ
ad aliquid aliud referendus est:vt supra allegatū est in
pma ɔ̄ne precedentis articuli. ¶ Cōtra istam scdam cō

Contra secundam ɔclusionē Doct. φ dȝ īnois no tñ vt ēt Durādus vbi supra

clusionē pōt argui. Et pmo cōtra pmā eius partē:qua di
ciꝛ φ voluntas nō pōt deo licite vti. Arguit qdā doctor
ex intentione tenens oppositū sumpto.s.vocabulo vsus
(vt ait)pro omni amore alicui⁹ relato ad aliud qȝ illo
actu pncipalius amaꝛ. Quia ille qui diligit deuȝ aliquo
actu precise:qȝ redemit ꝛ creauit:ꝛ ppter retributioneȝ
ꝛ hmōi:vbi ipsemet diligēs est pncipale dilectū amore ami
citie:ꝛ hec talia ppter ipm amore concupiscētie:ꝛ ppter
vnūqȝqȝ ꝛ illud magis:ille vtitur(inquit)deo:nec illi
cite q̄diu nō hēat actū aliquē vere vel iterpretatiue re
pugnantē illi amori quo teneꝛ hitu vel actu deū solū di

ligere

ligere:sicut vltimũ finem ꝛ summe acceptũ. Cõfirmari
pot per auctoritatẽ psal. Inclinaui cor meũ ad faciẽdas
2^m iustificationes tuas ꝑꝑ retributionẽ. ¶ 2°. Cõtra eandẽ
partem potest argui (hoc tñ argumẽtũ ipse nõ facit) sic.
volũtas potest deo abuti: igitur ꝛ vti. Añs pꝫ ex pͥma cõ-
clusione hui⁹ articuli. ꝯñtia pbaꝛ: qꝛ vsus ꝛ abusus eius-
dẽ obiecti sunt opposita: ꝛ per ꝯñs nata fieri circa idẽ.
3 2^m p. ¶ Cõtra scdam ptẽ ꝯnis: scilꝫ ꝙ qualibet creatura volũ-
tas vti potest. Arguiꝛ pͥmo sic. Nõ qualibet creatura vo-
luntas põt abuti. igiꝛ nec qualibet vti. Añs pꝫ per illud
cap.zi. Aug. 2° de libo arb. ṽtutibus nemo male vtiꝛ: ceteris aũt
bonis. i. medijs ꝛ minimis: nõ solũ bene: sed etiam male
quilibet vti põt. Ex quo pꝫ ꝙ virtutibus nemo põt male
vti: ꝛ per ꝯñs nec abuti: ꝯñtia pbatur sicut ꝛ precedens.
2^m ¶ Scdo odiũ dei nõ põt licite in deũ referri: igiꝛ eo nõ
põt volũtas licite vti. ꝯña pꝫ. Añs pbaꝛ. Nã si posset li-
cite referri posset licite esse: sed hoc est falsum: qꝛ impos-
sibile est odiũ dei esse sine peccato. ꝯñtia assumpta pbaꝛ.
Nã sequiꝛ odiũ dei referꝛ: ergo odiũ dei est: igiꝛ eodem
addito vtrobiqꝫ valebit ꝯñtia p ꝓbm igiꝛ sequiꝛ odiũ
dei põt licite referri: ḡ odiũ dei põt licite esse. vel sic seq-
tur. odiũ dei referꝛ. ḡ est: sed nõ põt esse libere ab aliqua
volũtate sine peccato: igiꝛ nõ põt in deuꝫ referri ab aliq̃
volũtate sine peccato. Et per ꝯñs non põt voluntas tali
3^m odio licite vti. ¶ 3° arguiꝛ ꝫ descriptionẽ datã de vti vt
distinguiꝛ imediate ꝫ abuti q̃ dĩ ꝙ vti est assumere ali-
qd in facultatẽ volũtatis ꝑpter aliud quo fruenduꝫ est.
Nam ex hoc sequiꝛ ꝙ quicũqꝫ assumit aliqd in faculta-
tem voluntatis ꝑpter aliud quo fruendũ non est: abuti-
tur: ꝛ per ꝯñs peccat. ꝯñs est falsuꝫ. Nã nulla pctã pͥmiat
deus pͥmio aliquo etiã tpali: sed strenuos actus gentiliũ
romanoꝝ (quos nõ ꝑpter verũ deũ quẽ ignorabant: sed
pro mũdi glia ac libertate pͥe ꝛ exaltatione reipublice
cap.16. gesserãt) tẽporalr pͥmiauit. d. Aug. 5° de ci. dei in pͥn: qbus
ergo nõ erat daturus de⁹ vitã eternã cũ sctis angelis ꝛc̃.
si neqꝫ hanc terrenã eis gloriã excellẽtissimi imperij cõ-
cederet: nõ redderet merces bonis artibus eoꝝ. i. virtu-
tibus quibus ad tantã gloriã peruenire nitebanꝛ. ¶ Ex
quibus ꝛ ibi sequẽtibus verbis apparet: ꝙ deus p remu-
Ad p^m neratione ṽtutũ illoꝝ gloriã Iperij tribuit. ¶ Ad pͥmaꝫ
ꝯtra pͥmã partẽ ꝯnis dico: ꝙ oĩs actus quo qs diligit deũ
ꝑpter seipsuꝫ diligentẽ: vel ꝑꝑ aliqd aliud a deo: est illi-
citus ꝛ abusus: qd pꝫ. p qdẽ: qꝛ vt dicit Aug. ꝫ Jul. ꝛ alle-
gatũ est in p articulo. Quicqd boni fit ab hoĩe: ꝛ nõ ꝑꝑ h
fit: ꝑꝑ qd fieri debere vera sapla pcipit: ꝛ si officio videa-
tur bonũ: ipso nõ recto fine pctm̃ est: sꝫ talis vsus non fit
eo fine q̃ oꝫ: qꝛ act⁹ oẽs nr̃i debẽt fieri ꝑꝑ deũ. vñ vt ibi-
dẽ dicit: vere ṽtutes deo seruiũt. i. in deũ finalr ordinan-
tur. Qd etiã ꝯfirmaꝛ p Aug^m 19° de ci. dei precallegatã ar-
ticulo pcedẽti: ꝛ ṽtutes quas mens hꝫ ꝛc̃. ¶ Ꝑ. vt supra
frequẽter habitũ est per eundeꝫ pͥmo de doc. chĩa. deus
diligẽdus est ꝑpter se: ꝛ hõ ꝑpter deũ: ꝛ per ꝯñs cũ deus
diligitur ꝑpter hoĩem: ꝛ homo diligiꝛ ꝑpter se: talis dile-
ctio vel dilectiones si plures sunt: nõ hñt rectũ finem: ac
per hoc sunt peccata. ¶ Scdo qꝛ oĩs act⁹ rect⁹ ꝛ licitus:
vel est charitas vel ex charitate procedẽs: sed talis vsus
nec est charitas nec ex charitate ꝓcedẽs. maior patet per
ca° pen° Aug^m enchi. qd fit inquit: vel timore pene vel aliq̃ intẽ-
tione carnali vt nõ referaꝛ ad illã charitatẽ: quã diffun-
dit spũs sctũs i cordib⁹ nr̃is: nõdũ fit quõ fieri opꝫ: q̃uis
fieri videaꝛ: si nõ fit vt opꝫ non rectum: sed vitiosuꝫ est.
¶ Itẽ in de spiritu ꝛ aĩa. Non est inquit fructus bonus
cap.8. qui de charitatis radice nõ surgit. minor pbaꝛ p eũdẽ 9°
de tri. vbi sñia ei⁹ ẽ ꝙ amor quo amaꝛ creatura: si refera-
tur in deũ est charitas: si ṽo ꝑpter se amaꝛ cupiditas est

nõ charitas: que cupiditas nõ vtentẽ adiuuat: sed fruen-
tem corrũpit. Nũc aũt cũ quis diligit deuꝫ ꝑpter se: ipse
diligit se sine eodẽ actu quo diligit deũ: vt vult doc. con-
tra quem arguo: nec referꝛ in deuꝫ ista dilectio sine alio
actu sm me: ꝛ tũc etiã ille act⁹ nõ refertur in deũ: ꝛ sic se-
quiꝛ ꝙ sit cupiditas: ꝛ iterꝫ alius actus quo ꝑpter se deũ
diligit: non est charitas nec ex charitate: qꝛ ex cupiditate
procedit. i. ex dilectione dei nõ relata in deum. ¶ Ꝑ. sm
istũ doctorẽmet in eadẽ qõne in solõne cuiusdã obiectio-
nis: oĩs dilectio respectu creature ex charitate procedẽs
est amor relatus illius in deũ sicẽ in finẽ: sed vsus iste nõ
3^m est amor talr relat⁹. igiꝛ. ¶ 3° nulla dilectio q̃ deus dili-
giꝛ qualr nõ est diligẽdus est ordinata: sed talis est dile-
ctio qua deus diligiꝛ ꝑpter aliud ꝛ nõ ꝑpter se tñ vlti-
mate. igiꝛ: maior pꝫ: ꝛ minor pbaꝛ auctoritate Aug. li. 5°
ꝯtra Jul. qñ inqt. deo donãte ex vera viuiꝛ fide ꝛc̃. seqꝛ.
hoc totũ recte fit qñ fit ꝑpter ipsum. i. qñ gratis amatur
ipse. hoc nota. ꝛ ꝑpter ipsuꝫ ꝛ gratis. ¶ Itẽ in de vera i-
nocẽtia. ꝑpõne 19^a. Hoc affectu ꝛ dsiderio colẽdus ẽ de⁹:
vt sui cultus ipse sit merces. Nã qui deũ colit vt aliud q̃
ipsuꝫ magis promereaꝛ: nõ deũ colit: sed illd qd assequi
cõcupiscit. ¶ Itẽ Ber. de diligẽdo deũ: non sine premio
inquit diligiꝛ deus. Et si absqꝫ pͥmij intuitu diligẽdus sit:
vacua eñi vera charitas esse non põt: nec tñ mercenaria
est. Et subdit. verus amor seipso cõtẽtus est: hꝫ pͥmiuꝫ. s.
qd diligiꝛ. Ex his euidẽter pꝫ: ꝙ deus est ꝑpter se gratis:
4^m ꝛ nõ mercenarie: seu ꝑpter aliqd aliud diligẽdus. ¶ 4°
qꝛ nullus amor quo plus amaꝛ: qd minus est amanduꝫ:
est licit⁹. iste est hui⁹. igiꝛ: maior de se clara est. Et pbaꝛ
cap.9. etiã auctoritate Aug. p de doc. chĩa. d. ꝙ ille recte ꝛ san-
cte viuit q rerũ Iteger estimator est: ipse aũt est q ordina-
tã hꝫ dilectionẽ: ne aut diligat qd nõ est diligẽdũ: aut nõ
diligat qd diligẽdũ est: aut amplius diligat qd minus est
diligẽdũ: aut eque diligat: qd aut min⁹ vl amplius est di-
ligẽdũ: aut minus vel amplius qd eque diligendum est.
¶ Ex his pꝫ: ꝙ ordinata dilectione: nõ plus diligitur qd
min⁹ est diligẽdũ: nec minus qd plus est diligẽduꝫ: ꝛ per
ꝯñs iordinata est oĩs qua diligiꝛ plus qd min⁹ diligẽdũ
est: vl ecõtra: sed minor per eũdẽ ibidẽ pꝫ. Subdit enim.
oĩs hõ inquãtũ hõ est diligẽdus ꝑpter deũ: de⁹ ṽo ꝑpter
seipsum: ꝛ si deus oĩ homini amplius diligẽdus est: qsqꝫ
caplo. 8 diligere oꝫ deum amplius q̃ seipsum. ꝛ 8° de tri. nec illa
inquit questio moueat quãtũ charitatis fratri debeam⁹
impẽdere: quãtũ deo: icõparabilr eñ plus q̃ nobis deo:
5^m fratri aũt quãtũ nobis. ¶ 5° qꝛ talis act⁹ ꝛ vsus fruẽdoꝝ:
ad sensuꝫ in quo Aug. d. ꝙ est hũana ꝑuersio: sicut patet
ex pͥma rõne cõtra hunc doctorẽmet facta in pcedẽti ar-
ticulo: nec valet qd diciꝛ: nõ est repugnãtia hui⁹ amoris
ad deũ: quo de⁹ debet diligi tãq̃ vltim⁹ finis: etiã sume
accept⁹: qꝛ siue sic siue nõ: iste amor nõ est rect⁹: sm se: sꝫ
vitiosus. ¶ Ad cõfirmationẽ dõm ꝙ ly ꝑpter in aucto-
ritate psal. nõ teneꝛ causalr: ita ꝙ retributio sit causa fi-
nalis: sed ꝯsecutiue: qꝛ iustificatiões illas ꝯsequiꝛ eter-
na retributio: qꝛ iuxta ṽbũ Bernardi: vbi supra pallega-
tũ: vacua charitas esse nõ põt: nec sine pͥmio diligiꝛ de⁹:
debet tñ diligi sine intuitu premij. Hũc etiã sensuꝫ ptẽ-
dit glosa: que ait sic. Ista opera sine dilectione facta non
sunt iustificationes: ipsa aũt dilectio eterna est eiqꝫ eter-
na parata est retributio: ꝛ ipa in eternũ diligẽs in eternũ
Ad 2^m mereꝛ habere que diligit. ¶ Ad scdm nego ꝯñtiam. Ad
pbationẽ cũ diciꝛ ꝙ vsus ꝛ abusus eiusdeꝫ obiecti sunt
cõtraria: ꝯcedo: dico tñ ꝙ non cuiuslibet obiecti abusus
cõtrariatur vsui eiusdem: accipiendo vsum stricte vt in
proposito. s. ordinatum qui non est abusus: quia non cu-
iuslibet obiecti est possibilis aliquis vsus talis: quia nõ

dei:cum eo nõ sit vtendũ:sed fruendũ:⁊ deo nullus vsus põt esse circa ipm qui nõ sit abusus:ꝑpter qd nõ sequit̃: ꝙ si eo voluntas posset abuti:posset etiam eo vti. Secus autẽ est de qualibet alia re qua vtẽdũ est:cuiuslibet eni talis rei abusus põt hr̃e vsuȝ oppositũ:scilȝ cũ quo volũtas põt vti eo sicut vtendũ est.

Ad pᵐ 3 2ᵃᵐ ptẽ. ℂ Ad pmã contra scdam partẽ ꝯclonis cũ dicit̃:ꝙ nõ qualibet re voluntas potest abuti ⁊c̃. Dõni est ꝙ vti accipit̃ equiuoce. Naȝ vno mõ dicimur vti aliquo:tanq̃ potẽtia vel habitu:sicut dicim⁹ artificẽ vti arte sua:qa operat̃ ſm eam. Alio mõ vtimur aliquo tanq̃ obto ad intellectũ datuȝ supra frequenter. Aliȷs etiã modis accipit̃ significatio dicti vocabuli: sed pro nũc isti sufficiũt. Si igit̃ ꝑpõ assumpta accipit abuti vt distinguit̃ cõtra vti pmo mõ:ꝯcedo ipsaȝ:sed ex ea in tali sensu nihil sequit̃ ad ꝑpositũ sic pȝ. Si vo accipiat̃ abuti. vt distinguit̃ cõtra vti scdo mõ dictũ:nego illam: nec valet ꝓbatio:qm̃ btũs Aug. accipit vti primo mõ:sic pȝ ꝑ vba qbus ꝯnter declarat ⁊ ꝓbat dictũ suũ. Subdit eni. Ideo vtute nemo male vtit̃:qa opus vtutis est vsus bonus istoꝝ:qbus etiã nõ bene vti possumus. s. potẽtiȷs aie. nemo aũt bene vtendo male vtit̃. vbi pȝ ꝙ opus ſm virtutẽ vocat vsum eius.

Ad 2ᵐ ℂ Ad scdm nego añs. Ad ꝓbationẽ cũ dicit̃ ꝙ tunc posset licite esse: illud ꝯñs põt hr̃e duplicẽ sensuȝ. Unus ꝙ illa res que est vl̃ põt esse odiũ dei licite posset esse in rerũ nã:⁊ sic põt ꝯñs cõcedi. Naȝ deus posset illã reȝ per se sine subiecto facere:⁊ si faceret licite ⁊ rõnabilr facẽt. Ali⁹ ꝙ qs posset licite ⁊ rõnabilr odire deũ:⁊ sic nego ꝯñtiam. Ad ꝓbationẽ quicqd sit de illa pma ꝯñtia odiũ dei refert̃. igit̃ odiũ dei est:qa in fili videbit̃ de ipsa distinc. 3ᵃ. q. pma. in dissolutione pmi dubȷ:tamẽ cũ vlterius infert hanc esse bonã ꝯsequentiaȝ. odiũ dei licite refert̃. igit̃ odiũ dei licite est. vel si iferat̃. igit̃ aliquis licite odit deuȝ:nego ꝯñtiam. nam posito ꝙ petrus odiat deũ:⁊ paulus ꝑpter deũ nolit illud odium esse:tunc añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. ℂ Ad ꝓbationẽ:qa eodẽ addito vtrobiqȝ tenet ꝯñtia:dico ꝙ dictuȝ illud dȝ intelligi:vbi illud additũ sit purũ cathegoreumaticuȝ ⁊ adiectiuũ respectu illius cui addit̃:in aliȷs aũt multiplicem hȝt instantiã. Sequit̃ eni. deus creat. ergo deus est:⁊ tñ nõ sequit̃. deus cõtingenter creat. igit̃ cõtingẽter est. Similiter sequit̃. ille punitur a deo:igit̃ peccauit. nec tñ sequit̃. iste iuste punitur a deo. igit̃ iste iuste peccauit. In ꝑposito aũt pȝ ꝙ additũ nõ est tale q̃le dictũ est debere esse. ℂ Ad aliã formã dico ꝙ nõ sequit̃:odiũ dei nõ põt libere esse ab aliq̃ volũtate sine peccato:igit̃ non põt referri in deũ ab aliq̃ voluntate sine pctõ. Nam ab aliqua volũtate non odiente:possibile est ipsuȝ referri per actũ detestandi ⁊ nolendi:in quo nõ solũ nõ peccaret sed mereret̃.

Ad 3ᵐ ℂ Ad tertiũ ꝯcedo ꝯñs pmũ sic intelligẽdo:ꝙ ꝑpter aliud a deo vltimate. Et ad hoc mihi sufficiũt auctoritates Aug. cõtra Jul. ⁊ de ci. dei. superius in precedenti articulo adducte. Alias forte latius hec mã discutietur. ℂ Cũ probat̃ ꝯñs esse falsuȝ:qa nulla peccata pmiat de⁹ etiã premio tpali. Dico ꝙ veꝝ est per se ⁊ directe. dando tale temporale pro premio. Naȝ nullũ peccatũ est meritoriũ alicuius premiȷ:sed tm̃modo pene:sed indirecte et per accñs aliqñ premiat:videlȝ cũ quis intuitu finis alicuius obtinẽdi aliquẽ actũ exercet:⁊ illũ finẽ de⁹ cõfert illi:tũc talis finis põt dici pmiũ ſm intentionẽ opantis qui ipsuȝ pro pmio intẽdebat:nõ tñ semꝑ est finis respectu dei ꝯferẽtis:q aliqñ pro premio nõ cõfert:imo forte pro pena:aut aliq̃ alia cã sibi nota:nobis vo ignota. Sic dico de Romanis de quibus adducit̃ auctoritas Aug. ꝙ glia imperiȷ sibi a deo cõcessa dr̃ merces actuũ suoꝝ:nõ qa pro illis pmiãdis data sit: sȝ qa ab illis ꝑ suis actib⁹ tanq̃ merces q̃rebat̃:sicut de hypocritis dr̃ a Saluatore receperũt mercedẽ suã. quã. s. itẽdebãt:⁊ ꝙ nõ ad pmiandũ tales eoꝝ actus data est:sed pro alio fine:pȝ per Aug. ibidẽ in pn̄ˢ. Ait eni. Ideoq̃ talib⁹ potissimũ ꝯcessit hoib⁹:

cap 14ᵒ

ad domãda grauia mala multaꝝ gentiũ ⁊c̃. Et c. 20. talibus dominãdi ptãs nõ dat̃ nisi summi dei ꝓuidẽtia:qñ res humanas talibus dñis iudicat dignas. Et paulo post adducit illud:q regnare facit hoiem hypocritã ꝑpter ꝑuersitatẽ populi:⁊ sequit̃. Quobrẽ q̃uis vt potui satis expofuerim q̃ cã deus vnus verus ⁊ iustus Romanos ſm quãdã formã terrene ciuitatis bonos adiuuerit ad tanti imperiȷ gl̃iaȝ ꝯsequẽdã:põt tñ ⁊ alia cã esse latentior:ꝑꝑ diuersa merita generis humani:deo magis nota q̃ nob: dũmodo illud constet:inter oẽs veraciter pios: neminez sine vera pietate. i. veri dei cultu:verã posse hr̃e vtutem: nec eã verã eẽ qñ gl̃ie seruit humane. Et per istã vltimã clausulã rñdetur tacito argumento:possibile fieri ex illo verbo cõtento in auctoritate arguendo allegata. s. bonis artibus. i. virtutibus. Nam tales artes nõ dicit virtutes: qa vere sint vtutes:sȝ qa formã ⁊ silitudinẽ hñt vtutuȝ: vt eni ait ꝯtra Jul. li. 4. sunt vitia que finitima videnť:

cap 12ᵒ

⁊ ꝑpinq̃ vtutibus:cũ absint ab eis:q̃ lõge absunt a vtutibus vitia. Nã sicut ꝯstãtia vtus est:cui ꝯria est incõstãtia:vitiũ tñ est ei quasi finitimũ ꝑtinacia:que cõstantiã videtur imitari:ita oibus vtutib⁹ nõ solũ sunt vitia manifesta discretiõe ꝯtraria:sicut ꝓudẽtie temeritas:verũ etiã vicina quodãmõ nec vtute:sed quadã specie fallente silia:sicut ipsi ꝓudẽtie nõ temeritas vel impendẽtia: sed astutia:⁊ ꝯnter diffuse prosequens determinat:ꝙ in ĩfidelibus nulle fuerunt vtutes vere:q̃uis in eis fuerint vitia speciem virtutum habentia.

3ᵒ artic. pᵒ ꝯ.

Quantum ad tertiũ articuluȝ pono ꝯnes septem. Prima est. ꝙ nulla volitio creata ẽ distincta volitio sui:ꝓbat̃. cuiuslibet volitiõis create partialis cã efficiẽs est notitia sui obiecti:pȝ. qa nãlr nõ põt esse aliqd volitũ nisi sit cognitũ:nec distincte volitũ nisi sit distincte cognitũ:lȝ ecõuerso aliqd possit esse distincte cognitũ ⁊ nõ distincte volitũ. igit̃ cuiuslibet voliti notitia est cã partialis volitionis:qa ipsum est volituȝ:⁊ ista ꝑñtia clara est:qa ois res põt poni nãlr positis ꝑcise suis causis:⁊ in scdo etiã magis patebit:igit̃ si aliqua volitio creata eẽt distincta volitio sui:eius distincta notitia esset ei⁹ cã. ℂ Sit igit̃ volitio qua volo sanitatem. a ⁊ si. a. est volitio sui ⁊ volita ꝑꝑ seipsaȝ:notitia q̃ ipsa cognoscitur est cã sui:⁊ sic aliq̃ notitia est cã sui obiecti:qd est absurdũ:qm̃ vt dicit Aug. 14ᵒ de tri. Siue tpe pcedẽtia siue

cap 10ᵒ

simul esse icipiẽtia cog̃scibilia:cogitationẽ gignũt:nõ cogitatione gignant̃. Rursus qa ſm eũdẽ 9ᵒ de tri. liquide

cap 12ᵒ

tenẽdũ est ꝙ ois res quãcũq̃ rẽ cognoscim⁹ ꝯgenerat in nobis notitiã sui:qd itelligẽdũ est de notitia q̃ cognoscit̃ intuitiue:q̃lr etiã ſm eũdẽ de vidẽdo deo ad paulinũ cognoscit̃ quelȝ volitio nr̃a:qua actu volumus si distincte cognoscat̃:sequit̃ ꝙ ipsa volitio sit cã illius notitie sue: ⁊ sic est cã imediata efficiẽs sue imediate cãe efficiẽtis: qd est ipole. ℂ Scdo si aliq̃ volitio est distincta volitio

2ᵐ

sui. igit̃ quelibet:cũ nõ sit maior ratio de vna q̃ de alia. Sed ꝓbo ꝯñs esse falsum ⁊ sumo volitionẽ q̃ qs fruitur deo:si illa volitio est volitio sui:aut ẽ fruitio sui aut vsus sui:pȝ qa nõ est dare mediã volitionẽ:vt ꝓbatuȝ est in pma. q. huius distinctionis. si est fruitio sui. igit̃ btũs fruit̃ sua fruitione obiectiue:⁊ per ꝯñs fruit̃ creatura:igit̃ peccat:qnimo ⁊ ipsa beatitudo est pctm̃:⁊ hũana ꝑuersio ſȝ Augᵐ est vtẽdis frui. Si vo est vsus sui:igit̃ btũs ea vult eã ꝑpter aliud:⁊ cõstat ꝙ nõ nisi ꝑpter deum:alias esset abusus ⁊ peccatũ. Si vult eã ꝑpter deuȝ:igitur in beato

est quedã

est quedaʒ alia volitio:qua vult deū:qa nō eadē volitio-
ne vult quis aliquid ꝓpter finē ⁊ ipsum fineʒ ſm Aug.
11° de tri.⁊ probatū est supra qōne prima huius distinc.
arti.2° ⁊ tūc de illa alia volitione eodē mō arguā in infi-
3m nitū:vel deueniet̃ ad aliquā que nō erit volitio sui.℄ 3°
cap 8° ſm Ansel.de libo arbi.volitio in nobis tā multiplex est
ꝙ̃ multa ⁊ ꝙ̃ sepe volumꝰ:qō intelligendū est de volitio
ne distincta ⁊ siꝉr de volito.igit̃ ſm ipm quot sunt actu
volita aut quotiēs volumꝰ:etiā si idē velimꝰ:tot sunt vo
litiones.igit̃ volitio qua volo.vbi gr̃a.lapidē nō est voli
tio qua volo illā volitionē posito ꝙ illā velim:pꝫ ꝯñtia:
4m qa tūc sunt duo volita.s.lapis ⁊ volitio eius. ℄ 4° si vo-
litio ē volitio sui:queliʒ volitio erit volitio sui:nisi quis
dicat ad placitū ⁊ sine rōne hanc ꝯñtiā nō valere:sed nō
pōt dari ꝙ nolitio sit nolitio sui:qa cū quātū ad hoc sit e
sit de oībꝰ iudiciū:quelibet nolitio eēt volita: ⁊ sic qcqd
volūtas vellet:iuite vellet.℄ Iteʒ cū ꝯtingat aliqñ nos
velle nostrū nolle:vt cū quis ꝓpter deū nolēs furari dili
git ⁊ vult tale suū nolle:seu cōplacet in illo:sequit̃ ꝙ siꝉ
vellemus ⁊ nollemus illō nolle:qō nō est possibile saltē
naturaꝉr:nisi dicas:qa tunc illō nolle nō erit volitio sui:
sed tunc sequit̃ ꝙ eadē volitio aliquādo erit volitio sui
⁊ aliqñ nō:qō penitus diceret̃ absq̄ rōne:nec pōt dici ꝙ
volitio sit nolitio sui:tum qa non apparet naturaꝉr possi
bile:ꝙ aliqua creatura sit simul volitio ⁊ nolitio:etiā re
spectu diuersoꝝ:q̃uis cōtra proteruientē forsan nō mul
tū efficaciter ⁊ apparēter posset ꝓbari:cuʒ illud non eui-
denter includat ꝯtradictionē.Sed tunc eque faciꝉr pote
ro dicere ꝙ idē actꝰ est timor:⁊ desideriū respectu diuer-
soꝝ.Et similꝉr idem est delectatio ⁊ tristitia.Et adhuc fa
cilius dicā ꝙ ideʒ est desideriū ⁊ delectatio:⁊ similꝉr idē
timor ⁊ tristitia:ideo certe idē actus erit desideriū ⁊ de-
lectatio:⁊ timor ⁊ tristitia:sed cur nō est desideriū illius
⁊ istius:⁊ cuiuslibet qō desideramꝰ:⁊ sic de alijs actibꝰ:⁊
tandē perueniet̃ ad hoc:ꝙ vnico actu ferat̃ voluntas in
q̃cūq; volēdo feretur vel nolendo:sicut deus vnico actu
vult qō vult:⁊ nō vult qō nō vult:⁊ certe ita poterit aliꝰ
addere ꝙ in nobis idem actus sit notitia ⁊ volitio respe-
ctu oīum cognitoꝝ ⁊ nolitoꝝ sicut etiā est in deo. ℄ Ulte-
rius nō magis apparet impoſe ꝙ ipsamet voluntas vel
essentia aīe sit nolitio:q̃ ꝙ illa res que est volitio sit no-
litio:⁊ sic tandem oīa saluabimus per vnicā rem.s.ipsaʒ
animā:sicut in deo dicimus ꝙ ipse est itellectio: volitio
⁊ nolitio ⁊c̃.sed oīa ista sunt contra dicta sanctoꝝ cōmu
niter ⁊ pħoꝝ:qui ponunt tales actus inter se ⁊ ab aīa di-
5m stingui ⁊ multiplicari in nobis.℄ Quinto ad hoc est au
cap 2° ctoritas Augustini 9° de trini.c.Cū aliquid amo:tria sūt
ego:qō amo:⁊ ipse amor.Et ꝯñter etiā dicit:ꝙ cū quis se
amat q̃uis amans ⁊ amatū vnū sit:amor tamē ⁊ amatū
duo sūt.Ita ꝙ sua intētio est(vt videt̃)ꝙ in nobis sem
per amatū ⁊ amor quo ipsum amat̃ sint duo quedam di
stincta.igitur cum amor amat̃ in nobis sunt duo amato-
res distincti:quoꝝ alter a reliquo est amatus:⁊ eadeʒ rō
2° ꝯ̃ est de volitionibus alijs. ℄ Scđa cōclusio aliqua voli-
tio creata potest esse confusa ⁊ idistincta volitio sui.ꝓba
tur.qa sicut ſm Pħm 2° rheto.⁊ est allegata auctoritas
ꝑcedēti qōne odiū potest esse non solū ad singularia:sed
ad genera:qa furem ⁊ calumniatorē odit vnusquisq;:vt
ait:sic ⁊ dilectio:⁊ per ꝯsequēs volitio potest esse ad gn̄a
iuxta modū loquendi Pħi.ponatur igit̃ ꝙ aliquis appre
hendat in cōmuni cōceptu dilectionē:⁊ iudicet omnem
dilectionē esse bonā:⁊ sicut iudicat omnem esse bonā:sic
etiam diligat oēm dilectionē:tunc talis dilectio erit dile
ctio sui:non quidē distincta:sed cōfusa ⁊ indistincta:⁊ si-
mili modo aliqua nolitio potest esse nolitio sui vt patet:
si quis odiret omne odium:nec cōtra hanc ꝯclōnē proce
dit aliqua ratio precedentis cōclusionis si diligenter at-
tendatur.℄ Tertia ꝯclo:ꝙ non oīs actus intellectus nr̃i 3° ꝯ̃.
est notitia sui.ꝓbatur ṗmo.qa tunc idē actus esset fides
⁊ visio:qō nō videt̃ cōcedendū.ꝯñtia pꝫ:qa fides cū sit
actus intellectus esset notitia sui:aut igitur ītuitiua sui.
(Et per ꝯñs visio)aut abstractiua sui:⁊ idē sequit̃:quia
omnis notitia abstractiua vnius rei est intuitiua alteriꝰ:
vt patebit distinctione 3°.℄ ꝯ̃.Sumo actum vnū intel
lectus qui est negatio.vbi gr̃a.quo enuntiat̃ albedinem
nō esse nigredinē:si est notitia sui:aut est notitia que sim
plex dicit̃ apprehensio:aut affirmatio vel negatio:⁊ qō-
libet hoꝝ videtur incōueniēs.Nam simplex apprehen-
sio ⁊ cōpositio ⁊ diuisio intellectus respectu quoꝝcūq;
obiectoꝝ vident̃ in nobis distingui.Iteʒ nec affirmatio
⁊ negatio:⁊ hoc oīno dicere hñt illi qui dicūt ꝓpositionē
mentalē componi ex notitijs simplicibus. Et si dicatur
ꝙ est notitia sui negatiua:tunc querendū est an neget ali
qd de se:aut neget se de aliquo:ita ꝙ ipsamet sit partiale
obiectū sui:⁊ nō videt̃ alterū ꝑdictoꝝ posse rōnabiliter
dici:aut ipsa erit totale obiectū sui:nec est possibile:quia
nullius enuntiationis obiectū seu totale significatuʒ est
aliqua entitas:sicut in ꝓlogo tactū est:⁊ infra latius ostē
detur:ipsa autē enuntiatio est aliqua entitas.℄ Quarta 4° ꝯ̃.
cōclusio:ꝙ nullus actus itellectus est notitia sui imedia
ta seu ītuitiua.ꝓbat̃:ṗmo qa nullus actus itellectus est
causa effectiua suimet totalis vꝉ partialis:sed omnis res
imediate ⁊ intuitiue in se cognita est causa effectiua par-
tialis notitie:qua sic cognoscitur vt allegatū est supra ex
Aug° 9° de tri.q.ṗma.℄ Scđo si aliquis actus itellectus 2m
esset notitia sui quelibet notitia itellectus eēt notitia sui
qa qua rōne vna et queliʒ:et siꝉr queliʒ esset tanta notitia
suimet quāta est sui obiecti primi a se distincti.vbi gr̃a.
notitia albedinis esset tanta notitia sui:quāta notitia est
albedinis:ita ꝙ per eam eque bñ cognosceret̃ ipsa sicut co
gnoscit̃ ꝑ eā albedo:nō eniʒ posset reddi cā cur ipsa esset
perfectior notitia albedinis:q̃ sui:⁊ vlteriꝰ q̄libet cogno
scēs ⁊ percipiēs rē aliquā ꝑcipet suā notitiā:et sic q̄cūq;
cognosceret aliquā rē cognoscēt se cognoscē illā reʒ.cuiꝰ
oppom experimur.℄ 3° ad hoc est expssa auctoritas Aug. 3m
15° de tri.c.q̄ eni dicit scio me viuere:vnuʒ aliqd scire se cap.12.
dicit:ꝓinde si dicat:scio me scire me viuere.duo sunt iā.
hoc vō ꝙ scit hec duo 3m scire est.sic pōt addere.4.⁊.5.⁊
innumerabilia si sufficiat:hec nō essent vera si notitia eēt
suimet notitia:alias frustra poneret̃ alia notitia: q̄ ṗma
cognosceret̃.℄ Quīta ꝯ̃.ꝙ nulla notitia i nobis nāliter 5° ꝯ̃.
habita est distincta notitia sui abstractiua.ꝓbatur.qa si
aliq̄ est.igit̃ aliq̄ est imediata cā efficiens sue cause ime-
diate efficientis:qō est impoſe nāliter declaro ꝯñaʒ.Nā
oīa notitia abstractiua est per spēʒ rei cognitā ītuitiue ꝑ
illā notitiā q̄ res abstractiue cognoscit̃:⁊ si distinctio co-
gnoscit̃ ꝑ illā opꝫ ꝙ spēs illa distīcte repñtet rē hꝯ:nulla
aūt spēs distincte repñtet aliquā reʒ:nisi a q̄ imediate
causata est in aīa:qm̄ nulla res creata pōt causare in aīa
propriā spēm alteriꝰ rei illa nō cōcausante.Et hec oīa cla
re ꝓbabunt̃ infra.distinctione 3°.Si igit̃ aliqua notitia
distincte cognoscitur abstractiue per aliquam speciem:
illa species est ab ipsa notitia cāta imediate:⁊ si ipsa no-
titia a qua est causata illa species cognoscit̃ abstractiue
per seipsam mediāte specie illa:igit̃ illa species ītuitiue
cognoscit̃ per illam:⁊ per ꝯñs imediate efficit illā:qa vt
dictū est supra:oīs res quācūq; cognoscimus.s.intuitiue
congenerat in nobis notitiā sui:⁊ ita hoc est verū de spe-
cie in memoria respectu visionis:qua cernit̃ sicut de re sen
sibili extra respectu sensationis qua aspicit̃:vt clare ha-

cap. 7. betur ex Aug° ii° de tri. ꝛ multis alijs: ꝛ hoc etiam habeť
6ª ꝯ. diffusius in 2° vbi tractať de cognitione angeloꝝ. ¶ 6ª
cóclusio. ꝙ aliqua notitia nãliter pót esse notitia abstra-
ctiua sui confusa ꝛ indistincta. ꝓbatur. q̄a aliqua notitia
nostra pót esse intuitiua notitia alicuius cóceptus simpli
cis sibi ꝛ alijs cóis: igiť pót esse notitia abstractiua cõfu-
sa sui. ꝯñtia pꝫ: q̄a in cómuni simplici cóceptu ituitiue co
gnito cognoscitur abstractiue: ꝯfuse tñ q̄dlibet ei⁹ signi-
ficatũ: sicut in cóceptu cói albedinis cognoscitur cõfuse
quelibet singularis albedo: etiã cóceptu cómuni nigredi
nis quelibet singularis nigredo: ꝛ hoc etiã 3° di. amplius
declarabiť. Añs pꝫ: qm̄ conceptum cóem qualitatis: vel
etiã cóceptũ entis: si aliquis talis deť: pót quis intuitiue
cognoscere. quilibet autẽ taliũ cóceptuũ cóis est oi itelle
7ª ꝯ. ctioni create: ꝛ per ꝯñs huic qua cognoscitur. ¶ Septia
ꝯclusio aliq̃ notitia supnãlr homini cócessa pót eẽ disti-
cta notitia sui abstractiua: ꝓbať. q̄a deus pót ostẽdẽdo se
intuitiue alicui representare illi distincte illãmet noti-
tiã numero: qua ipse videretur ituitiue: sicut ꝛ vni beato
pót representare visionẽ alterius beati. igiť possibile est
ꝙ ille simul videat suam notitiã abstractiue ꝛ distincte:
sed non est necesse ꝙ per aliam. igitur possibile est ꝙ per
illãmet: ꝛ sic eadem erit intuitiua dei et abstractiua sui.
Añs patet ꝛ certũ est qm̄ quãlibet creaturã existẽtẽ vel
possibilẽ potest pro libero libito repñsentare. ꝯña pꝫ: qm̄
tali notitia que dr̄ notitia reꝝ in vbo: ꝑfectius cognosciť
creatura q̃ꝫ ꝑ notitiã ituitiuã ab ipsa imediate causatã: ꝛ
cap. 29. per ꝯñs disticte. Assumptũ pꝫ per Aug™ ii° de ci. dei. vbi
ait: ꝙ angeli vidẽtes deũ ipsam creaturã meli⁹ ibi: ħ est
in sapia dei tãq̃ꝫ in arte q̃ facta est: q̃ꝫ in ea ipsa sciunt: ac
per ħ ꝛ seipsos ibi meli⁹ q̃ꝫ in seipsis: verũtñ ꝛ in seipsis.
facti sũt enĩ ꝛ aliud sunt q̃ꝫ ipse qui fecit. ibi igiť tanq̃ꝫ in
diurna cognitione: in seipsis tanq̃ꝫ in vespertina. Et eãdem
sniam frequenter ponit 4° sup gene. ad lr̃am. nec est du-
biũ ꝙ talẽ notitiã etiã hoibus pót ꝯcedere: ꝙ aũt ħ pos-
sit esse ꝑ eãdẽ notitiã: pꝫ: q̄ꝛ q̄dlꝫ indifferẽter pót ꝑ illam
in vbo cognosci: nec ipsa minus q̃ꝫ alia aliq̃ res. satis cla-
rũ est. Sed talis notitia cuiuscũq̃ꝫ alterius a vbo est noti
tia abstractiua respectu illius: eo ꝙ sit eius non in seipso
ꝛ imediate: sed mediãte vbo repñsentãte ꝛ ituitiue cogni-
Cõtra di- to. ¶ Cõtra tñ aliq̃ ꝑdictoꝝ arguũt aliq̄ tenẽtes oppo™.
cta arguit Et ꝑ q̄dẽ ꝓbať ꝙ volitio sit volitio sui. Et ꝑ auctẽ Aug.
Durãd⁹ 9° de tri. d. amor amať nec alio nisi amore amari pót. i. se
cap. 5. ipso. ¶ 2° idẽ ꝓbať auctẽ Ansel. d. in de libo arbi. ois vo
2™ lens ipsum suũ velle vult. Et lr̃a. sicut dicit cũ quis mẽ-
cap 5° titur: vult ipsum mentiri: sic cũ vult mentiri vult ipsum
velle. tunc arguitur. Si omnis volens vult suum velle:
aut alio velle (ꝛ tunc procediť in infinitum: ita vt simul
habeat infinita velle) aut aliq̄d vult non alio velle: sed
3™ seipso: ꝛ habetur ꝓpositum. ¶ 3° ꝓbať: ꝙ notitia q̄libet
sit notitia sui: auctoritate Aug. vbi supra ꝓximo. d. nõ enĩ
sibi est incognita notitia: qua se mens ipsa cognoscit. Et
sicut est de illa ita ꝛ de qualibet alia: aut igiť quelibet est
cognita seipsa: ꝛ sic habeť ꝓpositũ: aut quelibet per aliã:
Ad ꝑ™ ꝛ tunc simul sunt ifinite notitie. ¶ Ad pmũ pmo potest
durãdi. dici sicut dicebať ad pmũ argumẽtũ pncipale preceden-
tis q̄ónis: ꝙ Aug. non accipit ibi amoreꝫ pro actu scdo ꝛ
operatione: sed pro vi amatiua: ꝛ simil̄r notitiã pro vi co
gnitiua: ꝛ tũc argumẽtũ nõ ꝓcedit ad ꝓpositũ. ¶ Scdo
dico: ꝙ si amor accipiať pro actu scdo illo relatiuũ se nõ
pót hr̄e relationẽ ꝑsonalẽ: sed tñ simplicẽ ɓm distinctio-
nẽ grãmaticoꝝ: q̄a si eẽt relatio ꝑsonalis. i. ad idẽ indiui-
duũ ꝓpó illa esset falsa. Nã esto ꝙ amor amareť seipso
nãliter: adhuc posset amari amore alterius ɓm nãꝫ. Nã
vnus hõ pót amare amorẽ alterius: ꝛ tũc cõstat: ꝙ amor
amať amore alio a se. Si vo sit relatio simplex: nõ ad eã-
dẽ rẽ numero ꝛ ɓm indiuiduũ: sed ad eandeꝫ rem specie:
vel genere ꝓpositio est vera: ꝛ est sensus: ꝙ ꝛ id q̄d amať
est amor: ꝛ quo amatur est amor. Et illud cõfirmari pót
ex alio q̄d sequiť: probat enĩ ex alio ꝯsequenter ꝙ illius
trinitatis mens amor notitia bina sunt in singulis: ꝛ ostẽ
dit ꝙ mens ꝛ amor sunt in notitia: quia mens nouit se ꝛ
suũ amorẽ. Constat autẽ: ꝙ mens ꝛ amor nõ cognoscunť
vna notitia numero: sed alia notitia cognoscitur mens ꝛ
alia cognosciť amor: tali modo cognoscẽdi de quo ibi lo-
quitur: scilꝫ intuitiue: ꝛ tamẽ dicit: ꝙ bina sunt in singu-
lis: ꝛ per ꝯsequẽs duo in vno. Item dicit: ꝙ mens cũ suo
amore est in notitia: q̄d esse nõ pót: nec saluari de vnica
notitia numero: qm̄ per nullã notitiã vnã numero mens
Ad 2™ se nouit intuitiue ꝛ amorẽ suũ. ¶ Ad auctoritatẽ Ansel-
mi dõm: ꝙ nõ est intentio Ansel. diceř ꝙ cuiuslibet volen
tis velle sit ab ipso volitũ: sed ꝙ ois volẽs vult sponte et
nõ iuite vel nolens velle vult: ꝛ istud sufficit ad ꝓpositũ
suũ. dixeras enĩ ꝙ in potestate hominis erat ẜuare recti-
tudinẽ voluntatis: nec posse auferri ab homine eo inui-
to. ¶ Contra q̄d arguit discipulus: q̄a plerũq̃ꝫ homo re-
ctã habẽs voluntateꝫ cogente temptatione inuitus deserit
eam. Respondet Ansel. interimendo assumptã. Nã inui-
tus dicitur nolens: nemo autẽ deserit rectitudinẽ nolẽs.
ligari enim pót homo inuitus: q̄a ligari pót nolens. velle
aũt nõ pót inuitus: q̄a vt ait: velle nõ pót nolẽs velle: q̄d
ꝓbat: q̄a ois inquit volẽs ipsum suũ velle vult. que pro-
batio accepta in sensu dato vtiq̃ꝫ sufficiens est. ¶ Alius
autẽ sensus nõ est necessarius nec certe sufficiẽs ad ꝓpo-
situꝫ suũ sine isto: esto ꝙ verus esset: q̄a esto ꝙ ois volẽs
velit suũ velle: ita ꝙ suũ velle sit ab ipso ꝓprie volitum:
adhuc nõ ꝓbať: q̄a nõ velit inuitus: q̄a quicunq̃ꝫ diceret
ꝙ quis aliquo cogente mentitur inuitus: diceret etiaꝫ ꝙ
inuitus vellet illud velle quo vult mentiri: quia si velle
mendacij nõ est spõtaneũ: nec velle illius volitionis erit
spontaneũ: ꝛ tñ si daretur oppositũ ꝯcedereť pncipale ꝓ
positũ. s. ꝙ velle illud nõ esset volitum seipso: cũ eadem
Ad 3™ volitio non sit spontanea et coacta. ¶ Ad aliud dictum
Aug. de notitia dõm sicut dictũ est de amore. ¶ ꝓ. Non
est intelligendũ ꝙ notitia nõ est sibi incognita q̄si semꝑ
actu cognoscať a mẽte: sed q̄a semꝑ habitualr̄ seu q̄si ha
bitualr̄: quẽadmodũ ꝛ de ipa mẽte idẽ ait: ꝙ semꝑ se no
cap 6° uit: non tñ semꝑ se cogitat: ꝛ. 14. de tri. vbi habeť: ꝙ quã
do mens actu se conspicit ꝛ gignit in se cognitionẽ suaꝫ:
nõ ita gignit istã notitiã suã tanq̃ꝫ sibi ante icognita fue-
rit: sed ita nota iquit erat sibi quẽadmodũ note sunt res
que memoria continenť: etiã si nõ cogitenť. Et in sequẽ
ti caplo ponit ad hoc exemplũ de eo qui duarũ vl̄ pluriũ
disciplinaꝝ peritus: qñ vnã cogitat vel alias: etiã si non
cogitat: nouit tñ: ꝛ per talẽ silitudinẽ dico: ꝙ q̄si habitua
liter esset sibi nota: nõ enĩ ꝓprie habitualr̄ eo ꝙ nulluꝫ
habitũ acquirat se cognoscẽdo nec aliquẽ cócreatũ hẽat
Ad ꝑ™ quo mediãte se cognoscat. ¶ Ad pmũ argumẽtũ pncipa
pncip̄le le pꝫ responsio super articulo primo in solone scdo rõnis
Ad 2™ alterius opinionis. ¶ Ad scdꝫ: q̃uis multa possent dici:
ꝓpter breuitatẽ tamẽ nũc omitto: alias forsan suis locis
dicenda. Sed pro nunc breuiter respõdeo. d. ꝙ nihil aliud
a deo est magis diligẽdũ q̃ꝫ sit diligendus deus. vnde ne
go añs. Ad ꝓbationẽ. deť illa dilectio dei propter se que
sit. a. ꝛ cetera que ponunť in casu vsq̃ꝫ ad illud q̄d diciť.
talis diliget aliquid dilectione intensiori q̃ꝫ sit. a. volo. sꝫ
dico ꝙ ex hoc nõ sequiť ꝙ illud dilectum hac dilectiõe
magis diligať q̃ꝫ sit diligendus deus: q̄d erat ꝓbãdũ: nec
etiam ꝙ diligať magis q̃ꝫ deus siue sumať magis diligi
pro eo q̄d est perfectiori dilectione ɓm spẽm diligi: siue
pro eo

pro eo qđ est intensiori siue pfectiori dilectione sm gradū ifra spēm diligi. Nā ⁊ tūc deus diligeret pp se ab illo: ⁊ per ɔñs dilectione pfectiori sm spēm q̄ꝫ diligatur tale dilectum ppter deū. ℂ Item qa tunc ille diligetur propter deū alias nō ordinate diligeret. si eadeꝫ dilectione numero etiā diligaꝛ deus: vt aliqui dicūt. pꝫ. qa nō itensiori dilectione diligitur ille q̄ꝫ deus: vel si alia diligitur deus ppter se: ⁊ alia ille ppter deū: vt ego pono: ideꝫ pꝫ. nā tūc dilectio dei cā est dilectionis alterius: ⁊ sic alia dilectio nō est intensior dilectione dei. ℂ Ad alia argumēta ad oppositū qōnis gr̄a cōclusionū sic cōcedo. In 2ᵒ tñ sumiꝛ vnū falsum. s. ꝙ amor nō potest diligi alio amore. Ad cuius pbationē responsuꝫ est in articulo vltimo ⁊c̄.

ℂ Distinctio. II. Questio. I.

Qualia magister in distinctione secūda icipit nobis notificare vnitatē dei essentialē ⁊ trinitatē personalē: deū vō esse trinum pariter ⁊ vnū psupponit eū esse: ac etiā sm ꝙ inuit Aug. 83. q. pᵃ q̄stio de re est. vtrū sit: qđ intelligēdū est nisi experiētia vel ex se illaꝫ esse sit notū. Ideo pmo quero. vtrū deū esse sit per se notū.

qō. 28.

pᵐ ℂ Arguo pmo ꝙ sic: qa necesse esse est per se notum. igiꝛ ⁊ deū esse. ɔña tꝫ: qa noīe dei nihil aliđ itelligimus q̄ꝫ necesse esse: añs pbaꝛ: qa oppositū predicati infert oppositum subiecti. sequitur eni de quolibet non est. igitur non est necesse esse.

2ᵐ ℂ Secundo veritateꝫ esse est per se notū. igiꝛ deum esse. ɔña pꝫ: qa deus est veritas. Joā. 14. añs pbaꝛ. qa negans veritatē esse cōcedit eam esse. Nā si nulla veritas esset: verū esset nullā veritatē esse: cū aūt nihil sit verū nisi veritate. igitur veritas est.

cap. p. Ad oppositū arguitur. primo auctē Auic. primo metaphy. sue. d. ꝙ deuꝫ esse nec est manifestū per se nec dispositum manifestari.

In qōne duo erūt articuli. In pmo videbitur in generali: quid dicitur per se notum: ⁊ qs sensus sit huius dicti. In secundo vō de quesito.

pᵐ art. Quantum ad pmū dico: ꝙ tam aliquas ppositiones q̄ꝫ earū totalia ⁊ adequata significata ɔsueuimus dicere per se notas ⁊ per se nota. Unñ sic dicimus: ꝙ ista ppō. Si aliqua sunt eidē equalia sunt sibi inuicē equalia: est per se nota. sic etiā vsus est vt dicaꝛ ꝙ per se notū est: ꝙ si aliqua sunt eidē eq̄lia sunt sibi inuicē equalia. Et lꝫ vtriusq ꝫ dicti possit esse verus sensus ppositio tñ nō dī ppie p se nota. pꝫ. Aut eni dī p se nota: qa simplr per se cognita ⁊ apprehēsa: aut qa per se cognita est esse vera: aut qa per se cognitū sit esse sicut significat: seu qa significatū eius est per se notū. nō eni videꝛ in quo alio sensu ɔueniēter possit intelligi dici per se nota. Sed nec pmo modo: qꝛ tūc quelꝫ ppō tā vera q̄ꝫ falsa dicēda esset p se nota: cū quelibet siue plata siue ɔcepta possit per se apprehēdi ⁊ cognosci ab itellectu. Nec scđo mō: qa nulla ppō potest cognosci eē vera nisi cognoscaꝛ suū significatū: ⁊ cū hoc etiā: ꝙ ipsa sic significat: ⁊ p ɔñs cū quelibet talis notitia qua ppō cognosciꝛ esse vera dependeat ex pōribus notitiis cōplexis seu cōplexe significabiliū tāq̄ꝫ ex p se causis: ac p h nō est prīa: nec ipa ppō est per se nota esse per se vera. Relinquiꝛ igiꝛ 3ᵐ. s. ꝙ iđ dicaꝛ p se nota: qa eiᵘ significatū est per se notū. Ex q̄ sequiꝛ ꝙ nō ipsa: sed eius significatū ppie dī esse p se notū. Scđo. qa ɔnes demōstrationū (sic pꝫ ex pma. q. plogi) nō ppie dīr esse scite: sed ipsarū significata: igiꝛ nec premisse demōstrationū: ⁊ per ɔñs nulle ppōnes dīr ppie esse itellecte seu scite ⁊ p se note. ɔña clara est. ℂ 3ᵒ cōtingit itellectui aliquā ɔnem demonstrare anteq̄ꝫ reflectat se super aliquā ppōnē demōstratiōis: sic in pallegata qōne declatū est. igiꝛ anteq̄ꝫ pmisse sint note: ɔtigit itelligere ⁊ scire ⁊ aliqđ eē intellm ⁊ p se notū ⁊ aliqđ scitū. Ex quo sequiꝛ: ꝙ illa que dicunꝛ ppie per se nota: non sunt ipse ppōnes: sed earū significata: verūtñ qa vt dicebaꝛ vsus obtinuit: vt quedā ppōnes dicanꝛ p se note: nō est vitāda talis iproprietas locutiōis: dūmō verᵘ sensus habeaꝛ. est aūt verus sensus cū dī aliqđ enuntiabile seu cōplexe significabile esse per se notū: ꝙ eiᵘ notitia q̄ formalr cognosciꝛ ex nullius alterius extrīseci notitia tāq̄ꝫ a per se cā depēdet: ita ꝙ ipsum nālr pōt cognosci etiā si nulla cuiuscuq ꝫ extrīseci notitia haberet. Et si p se notū enūtiabile stricte sumptū velimus describere: possumus dicere ꝙ est enūtiabile qđ nāliter cuilibet vtenti seu potenti vti rōne sine indigentia notitie alicuius extrinseci pōt esse notū. Nō eni sola ea que actualr cognoscunꝛ soliti sumus vocare per se nota: sed ⁊ que pñt talr: vt predictū est cognosci. ppō aūt vere dī per se nota si sensus dicti sit ꝙ illđ qđ ipsa significat sit per se notū. sic etiā aliq̄ dī vere scita credita vł opinata si sensus sit ꝙ tale est id qđ ipsa significat est p se notū: vt supra dicebaꝛ. Et in h sensu frequēter superiᵘ dixi ⁊ in aliis locis ppōnē aliquā esse per se notā. ℂ Et sm hoc pōt describi ppō p se nota

ppō p se nota.

dđo ppō per se nota est ppō que vel alia sibi equalēs in significato cuilibet vti rōne potēti pt nālr eē nota absq ꝫ idigētia notitie extrinseci alicuiᵘ. Dico autē vel alia sibi in significato equalēs: qꝛ nulla vna numero ppō ē que oībᵘ sit vł nālr possit esse nota. Dico vō cuilibet ad differentiaꝫ quarūdā ppōnū que imediate: vel saltē pmo ex experiētia sensitiua vel intellectuali noscunꝛ. Tales eni nō dīr ppie per se note: seu cōes cōceptiones ⁊ dignitates vel ppōnes maxie: que oīa idē significāt. vñ cōstat ꝙ nulla istaꝝ. ego diligo: ego dubito: ego credo: ego sum: ⁊ similium que videnꝛ euidenter mihi p expientiā intellectualē note: esse per se nota: cū q̄libet sit ɔtingēs. Sed lꝫ quelibet similiū sit mihi nota: nulla tñ eaꝝ nec aliq̄ eis equalens cuilibet nālr pōt esse nota. nec eni ista: ego diligo: nec hec sibi equalēs. stephanᵘ diligit: pōt nālr alteri homini esse nota. Idē etiā est de notis p experiētiā sensualē imediate vel etiā mediate: qa tales carētibus illo sensu quo experiunꝛ res ille de qbus formaꝛ ppō nō pñt nālr esse note. ℂ Addo etiā sine indigētia notitie extrīseci: qa si ad suā notitiā alterius notitia esset necessaria: iam nō per se essent note. Dico aūt extrinseci: ne excludatur notitia terminoꝝ: seu eoꝝ que per terminos iportanꝛ: siue alia sine qua nō pōt esse ppō per se nota. Nā pncipia cognoscimᵘ iquātū terminos cognoscimᵘ sm Phm qđ itelligēdū est de pncipiis illis que dignitates vocanꝛ: nō aūt de illis q̄ sumunꝛ per viā sensus ⁊ experientie. Hec descriptio sic itellecta: vt appet vlr ɔuertiꝛ cū descripto: ⁊ per ɔñs bona est. Sentētialr ēt ɔcordat cū illa Boetiᵘ in hebdoᵇ. que dicit ꝙ oīs animi ɔceptio est enūtiatio quā quilibet pbat auditā: opꝫ eni si hoc debeat omni cōmuni animi cōceptioni ɔuenire: vt ly auditā nō stricte sumaꝛ referēdo ad eaꝫ que imediate sensu auris percipiꝛ. Alias nulla mentalis esset cōis cōceptio: sed gñalr ad oēm cuiᵘ significatū noscitur: quicūq ꝫ eniꝫ cognoscit qđ signat aliqua talis ppō: mox approbat illaꝫ. i. iudicat ⁊ assentit sic esse vt illa significat: ⁊ talis assensus eiusdē notitia ē: vt ostēsuꝫ est vbi supra. Huic etiā ɔsonat dictū Phi pmo postᵣ dī. ꝙ dignitas ⁊ ppō maxia est ppō imediata quā necē est hēre quēlibet docendū. i. potentē vti rōne anteq̄ꝫ ab aliquo doceaꝛ: tales eni ppōnes absq ꝫ doctrina cuilibet nāliter veniūt in mētē: vt dicit Cōmē. 3ᵒ de aīa. et absq ꝫ comitāti cognitiōe: vt idē dicit in de som. ⁊ vigil. ⁊ ita eē

p post.

Com. 36

nos experimētalr cōprehēdimus in his forte qui nunq̄
audiuere neq̄ formauerūt vocalr tales ppōnes. Unde
si vnus rusticus qui nūq̄ ore ptulit neq̄ platā audiuit
istam. vbi grā. si aliqua sunt eidem equalia sunt equalia
inter se: velit scire vtr̄ aliq̄ duo corpora distincta sint eq̄
lia accipiens virgam mēsurat quantitatē vnius: deinde
mensurat aliam sm̄ illā virge quātitatē: ⁊ si inueniat il-
lam esse equalē dicte quātitati virge subito ↄcludit illa
duo corpora sibi inuicē eq̄lia: ⁊ nō hoc nisi quia naturalr
in mētē venit q̄ si aliqua sunt equalia eidē sunt etiā eq̄-
lia inter se: ita de alijs facilr pōt aduerti. per hoc autē q̄
Phs dicit imediata: excludit īdigentiā notitie alterius
extrinseci. Et per hoc q̄ ipse dicit quēlibet: excludantur
ppōnes ille de quibus dictū est: q̄ non cuilibet nālr no-
te sunt. vn̄ si bn̄ aduertat descriptio supra posita cū qua-
libet istar̄ Boe. ⁊ Phi vlr ↄuertit: si tn̄ illa Boe. capiat
vt dictū est. ¶ Ex istis sequunt aliq̄ correlaria. ¶ Pri-

Cor^m p^m

mum q̄ nulla ppō cōtingens est per se nota. p3: q̄a nulla
vel sibi equiualēs cuilibet pōt nālr eē nota: cū quelibet
per experientiā primo fit nota. ¶ Cōfirmat hoc etiā p
Phm pmo poste. c. illo. Omnis demōstratiua scia circa
tria est. vbi expsse dicit q̄ dignitas est necesse pp seipsā.

2^m

¶ Scdm q̄ nulla ppō singularis cathegorica ⁊ affirma-
tiua de inesse alia ab ista. deus est: vel sibi equiualēte est
per se nota. rō est: q̄a quelibet talis si sit nota euidenter:
est imediate vel mediate p expientiā nota: vt p3 discur-
rendo per singulas. vtrū aūt illa. deus est. sit per se nota
in articulo 2° videbit.

3^m

¶ Tertiū q̄ nō ois ppō imedia-
ta est p se nota. p3: q̄a multe sunt imediate que absq̄ sin-
gulariū experiētia cognosci nō pnt: vt he aliqd mouet.
ois calor est calefactiuus: ⁊ vlr pn^a sciarū que sumunt p
viā experiētie ⁊ memorie: p3 etiā per Phm qui p poste.
diuidit ppōnē imediatā in dignitatē ⁊ pōnē.

4^m

Thom. p
ma parte
q. 2. art. p
Egidius
lib. p. d. 3.
q. 2.

¶ Quartū
ↄtra aliquos sollēnes doc. s. q̄ nō ois ppō: cui^s pdicatum
includit in diffōne subiecti: est p se nota: ⁊ cōtra alios q̄
nō ois ppōnis p se note pdicatū icludit in rōne subiecti.
¶ Primū pbat: q̄a vel intelligeret hoc de diffōne. d. qd
rei: vel dicēte qd nois. De pma p3 ppositū. Nam neutra
har̄ est per se nota. intellectus est suba: intells est q̄litas
cū de vtraq̄ sit magna q̄stio apud sapiētes: ⁊ tn̄ alterius
predicatū includit in ratione dicente quid rei subiecti.
Similr ista. rosa est flos. nō est p se nota: imo nec necia:
nec ista. albedo est color. est per se nota. alias eēt nota ce-
co a natiuitate. ⁊ tn̄ vtriusq̄ predicatū includit in rōne
subti: ⁊ ita de multis alijs posset argui. ¶ P. Si hoc eēt
verū: tunc quelibet ppō in qua predicaret vel genus vl
dr̄ia de sua per se specie: esset per se nota. ⁊ eadē rōne q̄l3
in qua diffinitio predicaret de diffinito: ⁊ sic ppe dīe et
diffōnes rerū absq̄ argumētatione essent note de ipsor̄
diffinitis: ⁊ illud est manifeste falsum: cū multū difficile
sit pprias diffōnes inuestigare. ¶ De diffinitione dicēte
qd nominis idē pbat: q̄a ois ppō per se nota est vera. nō
aūt ois cuius predicatū includit in diffinitione tali subti
est vera: vt p3 de ista. vacuū est locus: hec enim est falsa:
cum nullus locus sit vacuū vel vacuus: ⁊ tn̄ locus ponit
in diffinitione dicente qd nois huius termini vacuum.
Diffinit enim q̄ est locus priuatus corpore. ita de plibus
alijs posset argui: quar̄ subiecta supponere pnt p veris
rebus: ⁊ tn̄ pdicationes tales nō sunt necessarie: sed ↄtin-
gentes sicut ⁊ ipse res cōtingenter sunt: ⁊ per ↄn̄s nō sūt
per se note. ¶ Scdm p3. Nā quelibet istar̄ est per se no-
ta: hō est asinus vel nō est asinus. si aliqua sunt eidē eq̄-
lia sunt equalia inter se. Si equalibus inequalia addant
tota fient inequalia: ⁊ multe alie de q̄bus cōstat q̄ predi-
cata nō includunt in ratione subiecti.

Dubiū.

¶ Sed vnum oc-
currit dubiū quātū ad p̄sentē articulū. s. vtr̄ aliqua ppō
per se nota sit demōstrabilis: ⁊ est opinio doc. vnius. d. q̄

Aureol^s
li. p. di. 2.
q. 2. ar. 3

quedā cōes animi cōceptiones ⁊ per se note ppositiones
veniūt in mentē mediāte quodā syllogismo impceptibi-
li ⁊ neminē latēte. vt q̄ oē totū est sua parte maius. et q̄
nā est. pbat enī ex motu q̄ nā que est pn^m motus sit. pro-
batur inquit etiā oē totū esse maius sua parte ex h q̄ cō-
tinet partē ⁊ addit super eam. Sed q̄a tales deductiones
subito ⁊ impceptibilr in mēte veniunt: tales ppōnes cō-
cluse sunt p se note. Istud ↄfirmat per Alacen 2° pspecti-

cap. 2.

ue. d. q̄ plures sunt ppōnes que reputant pme: ⁊ tn̄ non
cōprehēdunt nisi per rōnē. vbi grā. q̄ totū sit maius sua
parte: ⁊ omne qd est huius gn̄is ab hoībus vocat ppost-
tio pma. tūc enī efficit ↄ in aīa. q̄si ppō manifesta. et sm̄
hūc modū fit apprehēsio partiū per rōnē in tpe isensibi-
li absq̄ indigētia argumētationis iterāde. ¶ Scdo pro-
bant idem p diffōnē Boetij supra positā de ppositione
per se nota: q̄ est enūtiatio quā q̄l3 pbat auditam: tales
aūt pbant subito ⁊ impceptibilr. Ex his p3: q̄ cum iste
doc. velit q̄ tales ppōnes nō sunt note nisi per deductio-
nē syllogisticā: ⁊ cū nihil notificet p min^s nota talis de-
ductio etiā erit ex p se notis: ⁊ p ↄn̄s demrātiua: ⁊ sic ali-
qua p se nota nō sunt nota nisi p demrātionē.

do. ĩno.
p^m

¶ Alij te-
nentes q̄ aliqua ppositio p se nota est demōstrabilis ar-
guunt. pmo sic. poīe est q̄ aliqua ppō sit p se nota p seita-
te excludēte noti^s ab effectu ⁊ quo ad nos: ⁊ tn̄ q̄ non sit
per se nota pseitate excludēte notius quo ad nām: ⁊ per
ↄn̄s q̄ posset pbari p notius quo ad nām.

2^m

¶ Scdo l3 ali-
qua ppositio sit p se nota. i. omni alio circumscripto: ipsa
tn̄ est dubitabilis: igitur l3 sit p se nota: est tn̄ demrābilis
q̄a quot q̄ribilia tot scibilia.

3^m

¶ 3° qd nō tollit qn pmisse
exprimāt cām ⁊ sint p se ⁊ vere cause ↄnis: non tollit qn
de ↄne causet actus sciēdi: ⁊ per ↄn̄s qn ipsa vere demō-
stret. p3: q̄a scire est rem per cām cognoscere. ¶ Itē de-
mōstratio est ex pmis veris ⁊c̄. Sed q̄ ppō per se nota
nobis nō tollat. hoc p3: q̄a cū hoc stat q̄ habeat cām ime-
diatā ⁊c̄.

4^m

¶ 4° in ppositionibus p se notis sunt gradus.
igit vna pōt eē euidētior alia: ⁊ p ↄn̄s pbare eā.

5^m

¶ Quī-
to aliq̄ ppō pōt esse p se nota q̄a est: ⁊ tn̄ dubitabilis pp
qd est. igit poterit demonstrari demonstratione a priori
⁊ ppter qd: esto q̄ sit p se nota.

Opīo p-
pria ptra
Aureolū
vbi supra

¶ Mihi aūt sicut ⁊ mul-
tis alijs videt q̄ ppie loquēdo de demōstratione ⁊ pro-
positione p se nota: nō solū q̄ aliqua ppō p se nota nō ē
tm̄modo nota p demrātionē: vt dicit doc. pmus. Sed q̄
nulla p se nota est demōstrabilis: cuius oppo^m dicit scds:
qd pbo p sic. Ois ppō demōstrabilis pōt fieri nota ex p
positionib^s pōrib^s ⁊ notiorib^s: s3 nulla ppō p se nota pōt
fieri nota ex notiorib^s ⁊ pōribus: igitur ⁊c̄. Intelligo aūt
ppōnē fieri notā iuxta sensum frequēter datum. i. quia
sit totū sic eē ⁊c̄. maior p3: q̄a vt dicit Phs p poste. necē
est demōstratiuā sciā eē ex veris ⁊c̄. Sequit notiorib^s
⁊ pōribus: igit ⁊c̄. ⁊ causis ↄnis: ⁊ statim sequit. syllogi-
smus q̄ erit sine his demrātio nō erit: nō enī faciet sciā.

p^m

Minor p3 p eundē ibidē. c. illo. Ois demonstratiua scia
circa tria est. vbi vult q̄ dignitas ⁊ ppter seipsam necē
est esse supple veram: ⁊ ppter seipsā videri. i. manifestā
esse apud oēm itellectū: vt supplet Lincon. ¶ Et addit
q̄ ipsa nō est: nec ptinet ad exterius rōnē: sed ad eā q̄ est
in aīa: qm̄ neq̄ sylls: vocat autē rōnē q̄ est in aīa lumen
nāle rōnis. vnde aīa aliqn̄ dr̄ rō: rōnē v° exterius vocat
argumētationē: quā aīa facit ad v̄itatē aliquā cogscēdā.
q̄ id forte vocat exteri^s: vl q̄a ex pmā. i. distīcta a rōne q̄
iteri^s: vl pōt pferri ⁊ māifestari exteri^s: vt exponūt aliq.
¶ Est igit sensus Phi q̄ dignitas nō spectat ad exteri^s
rōnē. i. argumētationē p quā fiat nota: qm̄ neq̄ syllogi-
smus est

mus est ad eã ꝑ quẽ.s.fiat nota:sed est.i.spectat ad eã rõnẽ que est in aĩa:q̃ ꝓpõ nãlis mẽtis lumĩe imediate est nota.Et huic sensui ꝯcordãt expõnes Lincoñ.ꝛ aliorũ:ꝛ intẽtio Cõmẽ.in de som.ꝛ vigil.❡ Cõfirmatio ꝑ ꝓbationẽ quã imediate apponit ꝓhs ad illð dictũ ei⁹ ꝙ ad dignitatẽ nõ est syll's:neq̧ ipsa spectat ad exteri⁹ rõnez. semꝑ eni iñgt est istare ad exteri⁹ rõnez:sed ad interius rõnẽ nõ semꝑ.i.ad quãlibet ꝓpõnẽ q̃ est nota ꝑ exteriorẽ rõnẽ est istare.i.ꝯtingit dubitare:s3 ad eã q̃ lumĩe nãli imediate est nota nõ ꝯtigit dubitare:ꝛ sic itẽdit arguere ꝓhs.Ad oẽm ꝓpõnẽ cui⁹ notitia habet̃ ꝑ exteriorez rõnẽ ꝯtingit istare ꝛ dubitare.Ad nullã v̄o dignitatẽ cõtingit dubitare.igit̃ nulla cognoscit̃ ꝑ exteriorẽ rõnem. Ex quo etiã ad nostrũ ꝓpositũ põt argui sic. Ois ꝓpositio demr̃abilis est dubitabilis.nulla per se nota est dubitabilis.igit̃.❡ 2° nulla ꝓpõ imediata ẽ demr̃abilis:ois dignitas est ꝓpõ imediata:igit̃ maior p3:ta3 de diffõne ꝓpõnis imediate q̃ est:ꝙ est illa q̃ nõ ẽ altera ꝓor neq̧ notior ꝑ quã possit demr̃ari:q̃m etiã ꝑ ꝓh3 q̃ paulopost illã diffõnẽ ꝯ illos q̃ negabãt scia3:q̃ nõ oium est demõstratio ait.nos aũt dicimus neq̧ oẽm scia3.i.notitiã euidẽtẽ eẽ demr̃atiuã:sed imediatoꝝ indemr̃abilẽ eẽ.Minor p3.Nã imediata ꝓpõ diuidit̃ tãq̧ in spẽs suas in positionẽ ꝛ dignitatẽ:sicut ibi p3.❡ Ad h̄ est auctas Auic. 6° nãliũ.d.ꝙ itelligibilia ꝑ se nota sunt ꝓpõnes q̃s ꝯtingit credere nõ aliũde:nec q̃ auditor ꝑcepit vllo mõ esse poĩe eas aliq̃n nõ credere:sicut sentimus h̄ ꝙ totũ mai⁹ est sua ꝑte:ꝛ ꝙ eidẽ eq̃lia iter se sunt eq̃lia.hoc ipse. Uñ sic p3:dicit duo de talib⁹ ꝓpõnibus. Primo ꝙ cõtingit eas credere nõ aliũde:qð expssissime est ꝯtra ꝑmũ Doc. Scðo ꝙ nõ est poĩe eas nõ credẽ:ꝛ accipit credẽ ꝑ assentire.Ex quo sequit̃:ꝙ nulla est dubitabilis:igit̃ nec scibilis:ꝛ ꝑ ꝯñs nec demr̃abilis:cũ ois demr̃atio faciat scire ❡ Ad rõnes ꝑmo dico ꝙ ista ꝓpõ.nã est:siue sit simpl'r indemr̃abilis:vt vident̃ sensisse ꝓhs ꝛ Cõmẽ.2° phy.siue sit demr̃abilis ꝓprie:l3 non a phĩco:sed a metaphĩco vt sentire videt̃ Auic.ꝑ sufficiẽtie.ipsa inquã nõ est ꝑ se nota ꝓprie loquẽdo de ꝑ se notis ꝓpõnib⁹:ꝛ idẽ dico de alia ex q̃ dicũt istã ꝓbari.s.aliqd mouet̃.dicit enĩ ꝙ hec nõ est ꝑ se nota:q̃uis sit imediata ꝛ imediate ꝑ expiẽtiã manifesta vl' nota ad dĩia3 illaꝝ q̃ ꝑ demr̃ationez inotescũt:ꝛ sic intelligi d3 de multis q̃ dñr ꝑ se manifeste vel note.Ad id qð adducũt de illa.oẽ totũ est sua ꝑte maius si volo tenere cũ Auctore ꝑspectiue dicã:ꝙ illa nõ est de se nota:q̃uis resoluat̃ in ꝑ se notas:ꝛ q̃si īꝑceptibil'r reputet̃ ab aliqb⁹ ꝓpõ ꝑma:cũ tñ nõ sit simpl'r ꝑma:ꝛ hoc innuũt v̄ba eius.Si aũt volo tenere cũ Auic.q̃ oppositu3 dicit:vt ꝓxime allegatũ est.Dico ꝙ illa nõ est demõstrabilis ꝓprie:q̃uis sit syllogi3abilis syllogismo cõstãte ex ꝓpõnib⁹ veris ꝛ necessarys:ꝛ hoc dico si sumat̃ vice huius ꝯditionalis.si aliqd est totũ ipsu3 est maius sua ꝑte:sed q̃ nõ ex notioribus:ideo nõ est demõstratio:ꝛ h̄ statim patet in syllogismo quẽ facit ad hoc.s.omne qð cõtinet aliqð ꝛ amplius est maius eo:omne totũ est ꝯtinens partem ꝛ amplius:igit̃ oẽ totũ est maius sua parte.dico enĩ ꝙ maior nõ est notior ꝯclusiõe. Qð p3:q̃ in maiore predicatur de diffinitione dicẽte quid nois subiecti ꝯclusionis idipsum qð ꝑdicat̃ in ꝯclusione de ipso subiecto. Nã quid nois diffinitio totius est:qð ꝯtinet aliqd ꝛ amplius:ꝛ hoc subycit̃ in maiore:ꝛ q̃ apud oẽm demõstrãtem ꝛ eum cui demõstrat op3 esse precognitũ quid nois tam subiecti q̃ passionis:ꝛ nulli sciẽti quid vtriusq̧ sibi magis est nota passio de diffinitione talis subiecti q̃ de ipso subiecto:sequit̃ ꝙ illa maior non est notior cõclusione:ac per hoc nec ille syllogismus est demonstratio.imo forte potius petitio ꝑncipij:salua reuerẽtia taliter demõstrantium.❡ Ad auctoritatẽ Boetij dðm ꝙ nõ capit ꝓbationẽ pro demõstratione vel argumentatione:sed pro approbatione ꝛ assensu:vt supra dictũ est.vnde per equiuocationẽ vocabuli decipi videt̃ q̃ arguit.❡ Ad primũ alterius Doc.dico ꝙ oẽ ꝑ se notũ excludit notius tã a ꝑori q̃ a posteriori ꝑ qð ipsum fiat notũ:vt p3 ex supradictis.Cõfirmat̃:q̃ alias qðlibet demõstrabile a posteriori ꝛ nõ a ꝑori posset dici per se notũ:itelligendo ꝙ esset ꝑ se notũ ꝑscitate excludẽte notius a ꝑori:ꝛ sic q̧cq̃d est de deo demõstrabile eẽt per se notũ de eo:qð est manifeste falsum.❡ Ad scðm nego añs:repugnat enĩ ꝓpõni per se note vt sit demõstrabilis:vt p3 ex dictis.❡ Ad tertiũ dico:ꝙ illa non sufficiunt ad demõstrationẽ:sed etiã requiritur ꝙ non sit per se nota:ꝛ ꝙ premisse sint notiores ea. ❡ Ad 4m dico:ꝙ l3 in ꝓpositionibus per se notis possit esse aliquis forte gradus ꝑm maiorẽ vel minorẽ cõitatez aut ꝑm ꝯñtiã vel aliũ aliquẽ:non tñ est gradus ꝑm euidentiam qualis requirit̃ ad demonstrationez. ❡ Ad 5m quicquid sit de añte.nego ꝯñtiã:q̃ tales premisse expimentes cãm non erunt notiores q̃ ipsa conclusio.

[margin: 2m · Porie ꝑ ma.c.vii. · Ad rões Aureoli vbi supra T.2.c.6 cap.5. · Ad ꝑmũ al.doc. in nominati · Ad 2m · Ad 3m · Ad 4m · Ad 5m]

Nunc scðo vidẽdũ est de ꝑncipali q̃sito:an.s.hec sit per se nota.de⁹ est. ❡ Ad qð dixerunt q̃dã ꝙ sic:ꝓbantes illud tripl'r.❡ Primo q̃ omne qð nõ põt cogitari nõ esse est notũ esse.p3 hoc:q̃ hoc est eẽ ꝑ se notũ esse tale:ꝙ nõ possit cogitari nõ eẽ tale.Sed deus non põt cogitari non esse.igit̃.ꝓbat̃ minor ex hoc. q̃ esse dei est de quiditate dei:ꝛ per ꝯñs nõ potest cogitari deus quin cogitet̃ esse.❡ 2° ois ꝓpositio nota ex sola notitia q̃d nois suoꝝ terminorũ est ꝑ se nota:sed hec. deus est.est hui⁹:h̄ enĩ noĩe de⁹ itelligim⁹ ipm eẽ aliqd quo maius cogitari nõ põt:scito aũt hoc:statim scitur ꝙ deus est.❡ 3° ois ꝓpõ cui⁹ ꝑdicatũ est de ratione subiecti ꝛ quã nullus põt directe negare:sed q̃libet ꝓbat auditã: est ꝑ se nota:sed hec.deus est:est hui⁹.igit̃.maior p3:q̃ illa tria ponũt̃ eẽ de rõne ꝓpõnis ꝑ se note itegrãte ipsa3. minor nota est quãtũ ad singulas partes. Nã eẽ de rõne est dei:nullus etiã intelligens q̃d dĩ ꝑ hoc nomẽ de⁹ põt negare hãc ꝓpõnẽ.de⁹ est:sed statim assentiet ei. Si aũt aliq̃s nõ assentiat:hoc est:q̃ nõ apprehẽdit significatu3 nois. Nũc autẽ ita est ꝙ ꝓpositio nõ dĩ per se nota:q̃ sit cuilibet ꝑ se nota.S3 cuilibet apprehẽdẽti q̃d est qð dĩ ꝑ nomẽ.❡ Cõtra.ꝑ sic.oẽ ꝑdicatũ per se notũ v̄ificari de aliquo subiecto:per se notũ est v̄ificari de diffõne exprimẽte q̃d est qð dĩ ꝑ subm illud:sed hoc ꝑdicatũ esse vel est:nõ est ꝑ se notũ v̄ificari de diffõne expmẽte q̃d est qð dicit̃ ꝑ illud subm deus.igit̃ illud predicatu3 nõ est per se notũ v̄ificari de hoc subto deus.Ex quo sequit̃ ꝙ hec nõ est ꝑ se nota.deus est.maior p3:q̃ ipoĩe est aliqd esse ꝑ se notũ de aliquo subto:nisi sciat̃ q̃d illud subm significat:quo scito eque est notũ vl' ignotũ ꝑdicatũ v̄ificari de subto ꝛ diffõne expmẽte q̃d ipm signat ꝛ econuerso:sed minor ꝓbat̃.siue enĩ hec sit diffinitio hui⁹ nois de⁹:quo maius cogitari nõ põt:siue ens ꝑm:vel eã icausabilis:de nulla istaꝝ est notũ ꝑ se ꝙ h̄ ꝑdicatũ est vel existit v̄ificet̃:nõ enĩ hec est ꝑ se nota:quo maius nõ põt cogitari ẽ: imo eã conat̃ Ansel.ꝓbare in suo proslo.Simil'r nec ista est ꝑ se nota.ens ꝑm est:vel ens icausabile est:q̃nimo doctores q̃tidie conant̃ eas ꝓbare.❡ Et si dicat̃ ꝙ hec est ꝑ se nota:eẽ est:vl' ens est.dðm.siue sic siue nõ hic terminus esse nõ est diffõ ꝓpa hui⁹ nois de⁹.nec ẽt hic termin⁹ ens:s3 op3 addere vt dicat̃ ens ꝑm:vl' ens neẽe eẽ:aut summũ:sil'r ad eẽ op3 addere puꝝ aut ꝑfectissimũ:aut aliqd alið h̄:ex q̃ ꝛ alio termĩo hẽat̃ ꝯcept⁹ ꝓpri⁹ deo nõ cõis sibi ꝛ alijs:ꝛ de nullo tali cõplexo est ꝑ se notũ v̄ificari h̄

[margin: 2° arti. · Dño egi. di. 3.q.2. · 2m · 3m · Cõtra do minũ egi. vbi supra]

2ᵐ pdicatū est scdo adiacēs. ¶ 2° nulla ppō nota p se idiget notitia alicui⁹ alteri⁹ ppōnis ad hoc vt sit nota: sʒ ꝗlibet ppō in qua pdicaī est de diffōne huius noīs deus idiget notitia alteri⁹ ppōnis ad hoc vt sit nota: igiī nulla talis est p se nota. maior pʒ ex articulo p̊. ⁊ minor pbaī: ad h̄ eni vt sciaī eē vera hec. ens pmū est: neċe est hāc eē notā. ens est p̊ᵐ: siue hec. aliqd ens est pmū. ¶ Ad hoc etiā vt hec sit nota: causa incābilis est. neċe est hāc eē notā: aliq̄ causa est incausabilis. Et sic ḡnalr nūꝙ̄ aliqd predicatū est notū de aliquo subiecto cōplexo: nisi vna pars illius cōplexi sit nota de alia: vt nō pōt vere affirmari aliquod predicatū de subiecto cōplexo: nisi vna pars illius subiecti sit nota de alia. v̄bi grā. impoſe est hanc esse veraʒ. hō asinus est aīal: nisi hec sit vera. hō est asinus. ¶ Ad rōnē

Ad p̊ᵐ dnī Egl. vbi supra

pmā opionis dōm: ꝙ cogitare pōt accipi duplr. Uno mō pro actuali notitia ⁊ ꝯsideratione: sicut cū dicit ps. Cogitaui vias meas ⁊ ꝯuer. pe. m. in. t. tua. Alio mō p q̄dā estimatione: sicut cōsuetū est dici. cogitabā te hoc aut illō fecisse. i. estimabā vel putabā. ¶ Si igiī maior illi⁹ rōnis accipiat cogitare pmo mō vt sit sensus ꝙ nō pōt cogitari nō esse ⁊c̄. i. qd nō pōt cognosci nō esse: est noᵐ eē: ipsa est falsa. nō eni pōt sciri aut cognosci corp⁹ chr̄i nō eē sub sacro dum est: nec mūdū nō icepisse: cū vtrūqʒ sit falsuʒ: ⁊ tñ nō est per se notū corpus chr̄i esse in sacro: nec mundū incepisse. Et vlterius si illa maior esset vera sequereī ꝙ oē verū necessariū eēt per se notū: cū suū oppositū nō possit cognosci aut sciri. si v̊o maior illa sumaī in alio sensu. i. oē qd nō pōt estimari aut putari nō esse: est per se notum esse. qcqd sit de ista: nego minorē. Nec valet pbatio qua dicitur ꝙ esse est de quiditate dei. Nā hoc nō obstāte pōt (lʒ false) ab aliquo cogitari deū nō esse. Et ad pbationē qua diciī ꝙ esse est de quiditate dei nō est ad ppositū.

Ad 2ᵐ ¶ Ad scdaʒ patet: ꝙ minor est falsa ex dictis antea.

Ad 3ᵐ ¶ Ad tertiā nisi illa maior sit copulatiua: sed de copulato subto. ꝯcedaī: ⁊ tunc nego minorē. Dico eni ꝙ nō qlibet sciēs qd dī per hoc nomē deus eo mō quo scim⁹ siue alia notitia assentit huic ppōni: imo dico ꝙ nullus assentit ei pp solā terminoꝝ notitiā. Si aūt sit copulatiua taʒ maior q̄ʒ minor est falsa. cū vtriusqʒ aliq̄ ps sit falsa. s. p̊ma: vt pʒ ex pmo articulo.

Sco. p̊ li. d. 2. q. p̊°.

¶ Aliq v̊o dixerūt ꝙ ppō enūtians esse de deo est duplex. Una que cōiungit ista extrema eē ⁊ eēntiā diuinā vt est hoc siue deū ⁊ eē sibi ppriū. hec aūt est in qua cōceptus quo cōcipiī eē dei sub ppꝛijssima rōne qua sibi cōpetit esse enūtiaī de ꝯceptu pprio dei quo ipse cōcipiī: vt hec eēntia qūo nec de⁹ nec ei⁹ eē a nobis ꝯcipiī: sed tñ a beatis. Alia est in q̄ ꝯcept⁹ ipsius esse dei quē nos hēm⁹ in via enūtiaī de aliq̄ ꝯceptu quē possum⁹ hr̄e de deo nō cōi sibi ⁊ creature: puta necīo ens vel ens ifiᵐ aut sūmū bonū. si igiī accipiaī hec ppō. de⁹ est. p̊ mō. s. ꝑm ꝯcept⁹ q̄s de ipsa hʒ btūs. est ppō p se nō. si v̊o 2° mō nō ē p se nō. ¶ Pria ꝯ pbaī: qa oīs ppō cui⁹ extrema sūt nata facē euidētiā v̄itatis ipsi⁹ cuiūʒ eā apprehēdēti ē p se nota: sʒ illa ppō quā format btūs est hō dōo de⁹ est. igiī. mior pbaī: qa illa ppō nō ē p se 2° mō q̄si pdicatū sit ex rōnē subti: sʒ p se pmo mō ⁊ imediata.

Ochā p̊ li. dist. 3. q. 4.

¶ Hāc ꝯnē ali⁹ doc. sic ꝯfirmat. oīs ppō cui termios ei⁹ apphēdēs necīo sibi assentit est p se nota: hec est hm̄: igiī. assūpta pbaī: qa ibi poniī idē de se. s. eē de eēntia: sed de re simplici nō pōt intell's apprehēdēs eā dubitare qn pdicatio eiusdē de eodē sit vera. Aliā etiā ꝯnē pbat: sʒ nō curo recitare pbōnes: qa ipsaʒ credo esse verā ⁊ supra pbaui eā. ¶ Pria aūt ꝯ hui⁹ opionis nō videī mihi vera.

p̊ Scot. ⁊ O hārdi supra.

Qd pbo sic. nō cuiūʒ potēti vti rōne pōt absqʒ alteri⁹ extrinseci noti⁹ eē nālr notū deū eē: igiī deū eē nō ē p se notū. Añs pʒ: nō eni hoi pōt nālr eē notū deū eē nisi ex notitia creaturaruʒ: si tñ hoc ēt sit nālr poſe tali mō nosse. ꝯña pʒ: qa cuiuslibet ppōnis p se note enūtiabile est p se notū. 2° nō cuiūʒ potēti vti rōne illa ppō quā format beatus vl' alia sibi equalēs significādo p̄t absqʒ alteri⁹ extrinseci notitia eē nālr nō. igiī illa nō ē p se nō. ꝯña pʒ ex dictis in p̊ articlo. Añs pbaī: qa nec illa nec aliq̄ sibi equalēs pōt nālr hoi viatori eē nō sine noti⁹ extrinseci. ¶ Cōfirmaī. qa ppōnes p se note nālr veniūt hoi in mētē: vt supra dcm̄ ē. Illa aūt quā btūs hēt nō nālr: sʒ supnālr et gratuite cāī in mēte ei⁹. sic igiī v̄ꝫ dōʒ q̄tū ad istū articulū: ꝙ hec ppō quā nos formam⁹ in voce: vl' ꝯcipimus in mēte dōo de⁹ ē: nō ē p se nō: nec ēt illa quā format beatus: lʒ illa sit sibi euidēs ⁊ certa: iā imediate p notitiam ituitiuā: sic nob euidēs ē id eē qd ituitiue siue p sensum siue p itell'm videm⁹. ⁊ illa tāto magꝭ q̄to illa visio ē certior ⁊ clarior visiōe ituitiua: quā hēm⁹ ī via. ¶ Ad pmā

Ad rōnē Scotistē supra.

rōnē opi. rñdeo ꝙ opʒ maiorē ad h̄ vt sit v̄a itelligi: ꝙ cuilibet nō solū apphēdēti: sʒ ēt potēti vti rōne: ipsa vl' sibi equalēs facere possit nālr talē euidētiā: ⁊ tūc nego minorē. ¶ Ad pbōnē illi⁹ minoris qn̄ dī ꝙ illa ē in p̊ mō dicēdi p se: ⁊ pdicatū est de rōne subti: dōm ꝙ nō ex h̄ seqī ꝙ sit p se nota: nō eni oīs ppō ī p̊ mō est p se nō. vt supra patuit: ⁊ vt vult iste doc. ī eadē qōne. nō oē pdicatū qd ē de rōne subti: est per se notū de subto: imo ꝑʒ eūdeʒ ibidē aliqd pdicatū pōt eē notū de ipsa rōne subti. s. dicēte qd rei: qd nō ē notū de subo: sʒ demr̄abile de ipso. ¶ Ad 2ᵐ

Ad rōnē Ochāmi supra

dico: ꝙ maior nō ē v̄a nisi itelligaī seu suppleaī: vt dcm̄ est de maiore pcedētꝭ rōnis: alr eni negāda ē ⁊ in illo sensu mior est falsa. Et cū pbaī: qa idē pdicaī de se. Dōʒ ꝙ pbō nō valet. sic eni h̄ eēt p se nō. albedo ē: ⁊ h̄. angelus est: cū ꝑm hūc doc. eēntia nō sit disticta ab esse ēt in istis: q̄uis igiī pdicatio eiusdē de eodē sit v̄a: nō tñ oīs talis ē p se nō. qd ēt roboraī ex dictis ei⁹ q vult ꝙ nō oīs pdicatio eiusdē de eodē sit necīa. ¶ Uñ h̄ pōt eē falsa. albedo est albedo: ⁊ p ꝯñs nō ē p se nō. ac p h̄ est dubitabilꝭ q̄tū est de se. sic dico in pposito: ꝙ q̄uis eēntia dei nō sit distincta a suo eē: ⁊ hec sit v̄a ⁊ necīa. deus est: nō est tñ hō p se nō. sʒ p notitiā ituitiuā q̄ itueī ipsaʒ deitatē: q̄ stāte itell's de v̄itate dicte ppōnis dubitare nō pōt. ¶ Ad p̊ᵐ

Ad p̊ᵐ pncilꝭ.

rōnē factā in pn° dico: ꝙ añs est falsum q dī ꝙ h̄ est p se nō: neċe eē ē: ⁊ cū pbaī. oppᵐ pdicati ifert oppᵐ subei. Dico ꝙ lʒ ex h̄ pbareī ꝙ ꝯñtia iter pdicatū ⁊ subʒ ē necīa. v̄. g. dicēdo. si aliqd neċe eē ē: ipm ē: qa oppoᵐ pdicati repugnat subto: nō tñ pbat ꝙ cathegorica in q̄ illō pdicatū affirmaī de subto sit p se nō. imo nec ꝙ sit v̄a. aliogn hec eēt v̄a. corp⁹ actu totū occupās ē: qa seqī nō est: igiī nō est totū actu occupās. silr hec esset p se v̄a ⁊ p se nota. hō irrōnalis est hō: qa oppositū pdicati repugnat subto. ⁊ tñ ꝯstat ꝙ vtraqʒ ē falsa. ¶ Ad 2ᵐ pōt negari p̊ ꝯña:

Ad 2ᵐ

tū qa nō est p se notū ꝙ de⁹ sit v̄itas: tū qa adhuc nō seqtur aliquā v̄itatē eē est p se notū: ḡ illā q̄ de⁹ est esse: est p se notū. ¶ 2° dico ꝙ añs est falsum si p veritatē res seu eēntia aliq̄ determinate ⁊ nō vlr q̄libet itelligaī sic opʒ si argumētū debeat ꝯcludē ad ppoᵐ illi⁹. ¶ Et cū pbaī ꝙ negās v̄itatē eē ponit eādē eē. Dico duplr. ¶ Primo ꝙ hac ꝯcessa nō hēī ꝙ v̄itatē eē sit p se notuʒ. sic nō seqī ꝙ aliquē loq sit p se notū: ⁊ tñ negās se loq loqī. ¶ 2° pt dici ꝙ assumpta est falsa. Ad pbationē si nulla v̄itas eēt verū eēt nullā veritatē esse: intelligēdo per veritatē aliquā entitatē vt p̄us: negāda est ꝯsequētia. Nā oppositūʒ cōsequētis stat cū antecedēte: qnimo ⁊ sequiī ad ipsum: sequiī eni: nulla veritas est: igiī nō est verū nullā veritatē esse: nec ex hoc vlterius sequiī: igiī nulla veritas est. nec etiā sequiī. igitur verum est aliquā veritatē esse: ita ꝙ dato cōsequente neutruʒ contradictoriorum enuntiabilium

biliū eēt verū. Et si dicat̄ q̄ h̄ est ipōle ɔcedo: sȝ ex h̄ sequat̄ q̄ añs est ipōle. s. nulla vitas est: nō tñ sequit̄ q̄ illa ɔña valeat. ⁊ pcedit ista solutio supposito q̄ enūtiabile denoiet̄ vex a vitate iuxta p̄ᵐ aut 2ᵐ modū positos de h̄ supra. q. p̄ᵃ plogi. arti. p̄. sȝ si teneret̄ terti⁹ modus ibi posit⁹. vȝ q̄ enūtiabile dī verū: q2 sic est: tūc posset ɔcedi ɔñs. s. q̄ verū eēt nullā vitatē eē: ⁊ negāda vlterior ɔña q̄ ifert̄: igit̄ vitas eēt itelligēdo per vitatē aliq̄ȝ entitatē vt p̄us. Et vȝ negādū eē illud assumptū pro pbatiōe ɔsequētie. s. nihil est verū nisi veritate. vñ sicut dī q̄ falsuȝ nō est falsuȝ falsitate: itelligēdo per falsitatē aliquā entitatē: sed q2 nō sic est si illud sit affirmatiuū: vl' nō sic nō est si sit negatiuū. sic ꝑm illū modū exponēdi verū nō dī verū aliq̄ entitate. s. que sit vitas: sed q2 sic est ⁊c̄.

¶ Distinctionis. III. Qō. I.

Supposito ex dictis in distōne pcedēti nō eē nob̄ p se notū deū eē: restat in p̄nti ingrere: vtx h̄ sit nobis noscibile p nāȝ. Et q2 Apl's dicit ⁊ magr̄ allegat q̄ inuisibilia dei a creatura mūdi. i. hoie: p ea q̄ facta st̄ itellecta ɔspiciant̄: vidēdu est q̄l'r q̄ facta sūt intelligunt̄ a nob. eox āt q̄ facta sūt: q̄dā sūt sensibilia: q̄dā isensibilia. Et de vtris q̄ opȝ ingrere: vt videm⁹ an ⁊ q̄liter de⁹ ⁊ oēs res cogſcāt a nobis. ¶ Primo igit̄ querit̄: vtx res sensibiles intelligant̄ a nobis nāliter. ¶ Et arguit̄ q̄ nō. p̄ᵒ auctē phi 3ᵒ de aīa dicētis: q̄ aīa est q̄dāmō oīa: qō declarat: q2 oīa aut sūt sensibilia: aut itelligibilia. aīa aūt per sensuȝ q̄dāmō est sensibilia: per itell'm vō itelligibilia. Ex q̄ pȝ q̄ aīa per itell'm nō app̄hēdit sensibilia: aliogn per solū itell'm eēt tā sēsibilia: q̄ȝ itelligibilia: ⁊ p ɔñs oīa entia. ⁊ p ɔñs supflue distictionē illā fecit phs. ¶ 2ᵒ nullū singulare app̄hendit̄ per itell'm: oē sensibile est singulare: igit̄ ⁊c̄. minor est nota: ⁊ maior pbat̄ per dr̄iam quā in plurib⁹ locis phic assignat phs inter sensum ⁊ itell'm. d. q̄ sensus est singulariū: itellectus vō vniuersalium.

[margin: p̄ᵐ; T.c.37.; 2ᵐ; p̄ poste.]

Oppositū pbat̄ per eūdē 3ᵒ de aīa. d. q̄ itell's itelligit oīa. ⁊ iō opȝ eū imixtū eē. Et Commētator ibi dicit. q̄ itell's recipit oēs formas māles: ⁊ p ɔñs sēsibiles. ac p h̄ seqt̄ q̄ itelligit sensibilia. ¶ 2ᵒ rōne: q2 si itell's nō itelligeret sensibilia: itellus oino nihil itelligeret: ɔñs est falsum. ɔña pbat̄: q2 nullū insensibile pōt itell'us app̄hēdere: nisi q2 p̄us factus fuit in actu ⁊ app̄hēderit sensibile aliqd: vt satis hri pōt ex 3ᵒ de aīa: ⁊ ex sequēti qōne patebit. ¶ 3ᵒ q2 de sensibilibus multas habem⁹ scias: vtputa physicas: igit̄ illa app̄hēdim⁹ per intell'm: cū scia p̄pe dicta ad solū itellectū ptineat.

[margin: T.c.4.; Cō.4ᵒ; 2ᵐ; T.c.49; 3ᵐ]

Hec questio duob⁹ articulis declarabit̄. In p̄ premissis distictionib⁹ qbusdā ponent̄ alique ɔ̄nes q̄s pbabo: q̄rū pbatiōib⁹ pbabunt̄ sil' distictiōes p̄misse. 2ᵒ mouebunt̄ dubia circa p̄dcā: ⁊ soluent̄.

[margin: p̄ᵒ arti.]

Est aūt p̄ᵃ distictio q̄ notitiax: alia est simplex: alia est cōplexa: q̄ dī affirmatio ⁊ negatio. ¶ Itē eox que simplici notitia cogſcunt̄ aliq̄ sūt ad que hōꝫ notitie imediate obtiue terminant̄: q̄dā vō ad que nō imediate terminant̄ sue notitie: sȝ ad eox sp̄es seu imagies in aīa existes. ¶ Itē q̄dā notitia est sensualis: q̄dā itellectualis. Uoco aūt sensualē oēȝ notitiā ad quā cāndā p se ɔcurrit vtus aliq̄ sēsitiua: aut aliqd ex̄ris in illa. Intellectualē aūt oēm notitiā itell'us: siue ois notitia sensualis hois sit itellectualis: siue nō: de q̄ videbit̄ in 2ᵒ: vbi de distinctiōe ⁊ idētitate potētiax aīe ingret̄. Quib⁹ p̄missis pono aliq̄s ɔ̄nes. ¶ Pria ɔ̄ est: de reb⁹ sensibilib⁹ hēm⁹ vel hīe possum⁹ nāl'r notitiā sensualē: tā simplicē q̄ȝ cōplexā. ¶ 2ᵒ q̄ de sensibilib⁹ possum⁹ hīe nāl'r notitiā sensualē simplicē imediatā rei in se: ⁊ notitiā q̄ cogſcit̄ mediāte alio cognito. ¶ 3ᵒ q̄ de sensibilib⁹ possum⁹ hīe notitiā itellectualē: ⁊ simplicē ⁊ cōplexā. ¶ 4ᵒ q̄ ēt possum⁹ de eis hīe notitiā itellectualē imediatā: ac ēt mediatā ⁊c̄. ¶ Prima ɔ̄. q̄ȝtū ad p̄ᵃᵐ partē pbat̄. s. q̄ de sensibilib⁹ habem⁹ notitiā sensualē simplicē: ex eo q̄ expimur frequēter nos aliq̄ sensibilia app̄hēdere. vbi grā audire sonos: ⁊ videre colores nihil affirmātes: aut negātes de ipsis. q̄ vō ēt cōplexā sensualē habeam⁹: pȝ: q2 multa eui dēter enūtiamus de ipsis sensibilib⁹: dū p̄sentia sunt sensib⁹ nostris: que talib⁹ sensib⁹ carētes: aut quox sensib⁹ sp̄es ⁊ res sensibiles p̄sentes nō sunt: sciēter enūtiare nō pñt. ¶ Sed hic satis cōgrue querit̄. vtrū aīalia irrōnabilia hēant aliquā cōplexā notitiā de sensibilibus: q2 q̄ simplicē hēant nō est dubiū. Et hic dico q̄ quāuis istud nō possit nobis nāliter esse plene notū. pbabiliter tamē ex eis que de eis pcipim⁹ possumus arguere q̄ talē notitiā hēant. qō pōt ɔuinci: q2 sicut videmus aliquādo brutū aliqd app̄hendit sensibile: vtputa panem ⁊ mouet̄ ad ipm. Aliquādo vō app̄hendit idē ⁊ nō mouet̄ ad illud. igit̄ mot⁹ iste cū sit per appetitū aīalē: ⁊ talis appetitus sequat̄ app̄hensionē: p̄supponit p̄ter simplicē app̄hēsionem sensibilis iudiciū: quo iudicat illud vtile vel necessariū aut tale vel tale. ¶ 2ᵒ q2 aīal appetens dulce aut aliter aliquale ꝑm saporē app̄hēso colore alicui⁹ rei determinate mouet̄ ad illam: hoc aūt vt videt̄ nō ɔtingeret nisi iudicaret reȝ illā eē dulcē. ¶ Cōfirmat̄ illud ex eo q̄ si postea gustās nō reperiat eē talē qualē querebat fugit ab illa. hāc rōnē ponit Auicē. 6ᵒ naturaliū. vbi pbat in aīalib⁹ esse sensuȝ cōem. vnde ait q̄ si nō ɔiungerent̄ in imaginatione aīaliū que carent intellectu: cū inclinant̄ desiderio p̄prio ad dulcedinem. s. q̄ res que est hui⁹ forme est dulcis: cū viderēt eā nō appeterēt ad comedēdū. Et subdit ɔcludēs postea. q̄ si nō eēt talis virtus in aīalib⁹ difficilis eis eēt vita si olfatus nō ostēderet saporē ⁊c̄. ¶ 3ᵒ pbat̄ idē experiētia: que de canibus venaticis fert̄. vȝ q̄ cū ferā fugiētē sequunt̄: si ad biuiuȝ veniant odorant vnā viarū: in qua si nō percipiāt odorē fugiētis subito absq̄ alterius vie odoratione per alteraȝ pergūt: qō nō vȝ aliūde ɔtingere: nisi q2 iudicāt ferā nō trāsiuisse per illā: quā odorati sunt: ex hoc q̄si arguentes iudicāt trāsiuisse p aliā viā. ¶ 4ᵒ q2 disciplina sine notitijs cōplexis nō fit: sed quedaȝ aīalia sunt disciplinata vt experiētia docet. Ad hoc ēt est auctoritas Auic. 6ᵒ nā. d. vbi loquēs de estimatiua dat exēpluȝ: sic ingt vis que est in oue diiudicās q̄ ab h̄ lupo est fugiēdū: ⁊ q̄ huius agni est miserēdū. ɔstat aūt q̄ oēs tales notitie sunt cōplexe. ¶ Nec valet rō doctoris vni⁹ dicētis q̄ ꝑm h̄ in talib⁹ aīalib⁹ eēt itellectus practicus: ⁊ deberēt aīalia talia vocari rōnabilia. Nō eni hoc sequit̄ loquendo de hōꝫ ad sensum: in quo dicimus hoiem esse rōnabileȝ: ⁊ hēre practicū itellectuȝ: q2 homo nō tm̄ singularia: sed ⁊ vlia: nec tm̄ circa sensibilia: sed ⁊ circa insensibilia hȝ iudicia ⁊ ex talib⁹ ratiocinat̄ ⁊ p̄prie rōnalis appellat̄. Simil'r intellect⁹ practicus nō solū ex singularib⁹: sed ex altera vniuersali quādoq̄ȝ cōsiliat̄. ¶ Itē ɔfert p̄terita p̄sentibus ⁊ futuris: ⁊ multiplex alia differētia posset assignari p̄pter quā talis ɔñtia nō tenet. ¶ Qō etiā ɔfirmat̄ per Cōmentatorē 3ᵒ de aīa. Uirtus cogitatiua hȝ talia iudicia particularia: ⁊ tamē dicit q̄ ex hoc nō sequit̄ eaȝ esse virtutē rōnabilē p̄pter cām assignatā vt patebit in probatione ɔ̄nis tertie. Si tamē velis vocare etiā illa rōnabilia potes: q2 vocabula sunt ad placituȝ. Sic etiā alius volens omnia cognoscentia vocare rationabilia: posset negare omnium noticiam etiam simplicem ab eis: ⁊ in-

[margin: p̄ᵃ ɔ̄; Dubᵐ; p̄ᵐ; 2ᵐ; pte. 4ᵃ. cap̄ p̄ᵒ; 3ᵐ; 4ᵐ; pte p̄ᵃ cap̄ 5ᵒ; Adam in 2ᵒ lectura q. 4. plogi.; Cō. 6ᵒ]

2ª ꝯ ferre:qꝛ alʼs illa essent rõnabilia. ¶ Secunda ꝯ.vȝ ꝙ de sensibilib⁹ hẽam⁹ sensualẽ notitiã simplicẽ qua res sensibilis imediate ſm se sentiẽ:ꝛ aliq̃ q̃ mediãte aliq̃:pȝ q̃n tũ ad pᵃᵐ partẽ in sensib⁹ exteriorib⁹ per quos imediate sensibilia ipa sentim⁹.v.g.colorẽ in pariete:nec aligd experimur nos ītueri ꝑ visuȝ:quo viso tanq̃ȝ medio ītueamur colorẽ in pariete.Si.n.aligd aliud ītueremur ꝑ visum mediũ iter ipm ꝛ colorẽ:ita expiremur ꝛ cognosceremꝰ nos illud vidẽ:sicut experimur ꝛ cognoscim⁹ nos videre colorẽ:qd nõ ꝯtigit. ¶ Quãtũ ad 2ᵃᵐ ptẽȝ ꝓbaẽ:qꝛ de sensibilib⁹ absentib⁹ habem⁹ cogitationẽ ꝛ recordationẽ seu memoriã sẽsualẽ.igiẽ habem⁹ notitiã nõ imediate ad ipsa sensibilia determiatã.Añs per expiẽtiã pȝ:q̃ntũ ad h.s.ꝙ de sensibilib⁹ hẽam⁹ cogitationẽ ꝛ recordationẽ seu memoriã sensualẽ.Sed ꝙ illa sit sensualis ꝓbaẽ ex eo qd.d.Aug.7° super geñ.Experti fuerũt medici ꝙ aliq̃ vẽtriculo capitis aliqñ ĩfirmitate astricto deficit officiũ memorãdi in hoĩe:quo curato recuperatũ est:h aũt nõ ꝯtingeret:nisi tale organũ per se cõ̃lr ad actũ memorãdi aliq̃ mõ ꝯcurreret.ꝯña ꝓbaẽ:qꝛ talis cogitatio aut recordatio nõ terminaẽ imediate obiectiue ad res ipsas sẽsibiles exᵃ:sȝ ad eaꝝ spẽs i memoria existẽtes:qd ꝓbaẽ:qꝛ expimur ꝙ qñcũq̃ȝ aliqd absens sensibile vel preteritum cogitam⁹:ītuemur aligd siᷓle illi sẽsibili:ita ꝙ sic obijciẽ cognitioni nr̃e:ꝛ per ipsam cog̃sciẽ:sicut color in pariete obijciẽ visioni nr̃e cũ actualr̃ ipm in seipso sentim⁹.igiẽ tũc hẽm⁹ notitiã de sensibilib⁹ nõ imediate terminataȝ ad illa:sed ad aligd aliud qd imediate cog̃sciẽ. ¶ Forte diceretẽ ꝙ illud tale qd obijciẽ nõ ẽ aliqd idolũ vl̃ spẽs rei exᵃ:sȝ est ipamet res vᵃ exᵃ existẽs. ¶ Cõtra h expsse ẽ auctoritas ꝛ rõ Aug.in de vᵃ reli.Si vna ingt roma est quã circa tyberim nescio qs romulus dĩ ꝯdidisse:falsa ẽ ista quã cogitãs fingo.nõ.n.est ipa nec ibi sum mõ.Naȝ sibi qd agaẽ mõ:vtiq̃ȝ scirẽ.Si vn⁹ est sol:falsus est iste quẽ cogitãs fingo.Nã ille curricula sua certis locis ꝛ tẽporib⁹ ꝑagit.istũ vbi volo ꝛ qñ volo ꝯstituo.Et sĩdit ad ꝓpositũ alia hic nõ ꝙ falsa roma:ꝛ falsus sol sẽ illa que nobis apparẽt. ¶ Itẽ nota ei⁹ ꝓbationẽ.s.ꝙ si vᵃ roma eẽt illa que sibi appẽt:cog̃sceret que aguntẽ in ea:ꝛ eãdẽ ꝓbationẽ adducit in de q̃ñti.aĩe.ad ostẽdẽdũ ꝙ absentia per eoꝝ imagines memorantẽ.Nam loquẽs de ciuitate Mediolani:cui⁹ memoriã hẽbat:qd igiẽ nũc agaẽ:ignoro:qd vtiq̃ȝ nõ ignorarẽ:si anim⁹ me⁹ vsq̃ȝ ad illa loca porrigeretẽ p̃sentiaq̃ȝ sentiret.Et ꝓ certo nõ vĩ rõ sufficiẽs posse assignari cur nõ ꝑ taleȝ notitiã sciretẽ de re an eẽt vel nõ eẽt:ꝛ alie vᵃtates ꝯtigẽtes de ea si ad illã imediate terminaretẽ sicẽ per notitiã sensus exterioris (eo ꝙ ad illã imediate termiaẽ) sciunẽ.Nec valet dicẽ ꝙ ista est abstractiua illa ĩtuitiua.Quia quero qd ꝑ abstractiuã itelligis:vel dices sicẽ aliq̃ dicũt eã notitiaȝ q̃ nõ p̃nt sciri tales vᵃtates ꝯtigẽtes:ꝛ tũc restat qd q̃re ꝑ vnã p̃nt ꝛ nõ ꝑ aliã:ꝛ nõ occurrit rõ dãda nisi:qꝛ h nõ ad rẽ ipaȝ imediate:sȝ ad ei⁹ imagineȝ terminaẽ.De h tñ plus dicetẽ in 2° dist.7. ¶ ꝓ.Qñq̃ȝ res de q̃ hĩ memoria nõ est.nõ igiẽ põt nãlr̃ eẽ imediatũ obm notitie simplicis alicui⁹:alias nec ꝑ visionẽ exteriorẽ essem⁹ certi de existẽtia sui obiecti.Nã si per expiẽtiã seq̃mur:ita per iteriorẽ īspicim⁹ suũ obm:sicẽ ꝑ exteriorẽ suũ obm:nec maiorẽ certitudinẽ hẽm⁹ de existẽtia obiecti exterioris notitie:q̃ȝ de existẽtia obiecti iterioris:nõ igiẽ res exᵃ:sȝ ei⁹ spẽs obijciẽ imediate tali notitie.Hec ẽt est itẽtio eiusdẽ.ii.de tri.Qd ingreẽt ad corꝑis sensuȝ aliqd corp⁹ in loco:h est ad aciẽ animi siᷓlitudo corꝑis in memoria:ꝛ qd est aspiciẽtis visio ad eã spẽȝ corꝑis ex q̃ sẽsus formaẽ:h est visio cogitãtꝭ ad imaginẽ corꝑis in memoria ꝯstitutã ex q̃ formaẽ acies animi.Ecce ꝙ sic dicit se hĩe spẽȝ in memoria ad cogitationẽ seu visionẽ cogitãtis ꝛ c̃.sicẽ spẽs ꝛ forma corꝑis sẽsibilis:qd vĩ ad visionẽ ꝛ c̃. ¶ Idẽ ẽt hĩ expsse ex capitulis.7.ꝛ.8.Itẽ.c.9°.vt aũt ingt possit eẽ visio cogitantis idõ fit in memoria de visiõe sẽtiẽtis siᷓle aligd:q̃ se ita cõuertat i cogitãdo acies animi:sicẽ se i cernẽdo ꝯuertit ad corp⁹ acies oculoꝝ:ecce iterũ ꝙ acies cogitãtes cogitãdo ita ꝯuertiẽ ad aliqd siᷓle rei sẽsibilis:sicẽ visus oculoꝝ ad ipȝ corp⁹ sẽsibile vidẽdo:ꝛ ꝑ ꝯñs cogitãs nõ imediate ipȝ sẽsibile ītueẽ:sȝ ei⁹ siᷓle. ¶ Itẽ.14.li° de tri.Ad ꝓpo^m sumẽs ꝙ alia trinitas est que īueniẽ cũ corp⁹ aliqd exteri⁹ vĩ ab ea:q̃ fit cũ illd i memoria cogitaẽ.ait faciam⁹ igiẽ i.supponam⁹ corp⁹ illd qd cernebaẽ iterisse delapsuȝ:nec ei⁹ remãsisse aligd i loco vllo:ad qd vidẽdũ recurrat aspect⁹:nũgd qꝛ imago rei corꝑalis iã trãsacte atq̃ȝ p̃terite remanet i memoria.vñ īformetẽ cogitãtis obtuit⁹ atq̃ȝ id vtrũq̃ȝ 3° volũtate iũgaẽ:eadẽ tri.eẽ dicẽda ẽ que fuerat:qñ spẽs i loco positi corꝑis videbaẽ:nõ vtiq̃ȝ:sȝ ꝓrsus alia.Nã p̃ter ꝙ illa erat extrĩsec⁹:hec ĩtrĩsec⁹:illã ꝓfecto faciebat spẽs p̃ñtis corporis:hanc imago p̃teriti. ¶ Ex his vᵇis mãifeste pȝ ſm Aug.res ipas sẽsibiles nõ i se ꝛ imediate ꝑ cogitationẽ cog̃sci:sȝ ꝑ ei⁹ imaginẽ seu spẽȝ:ꝛ ꝑ ꝯñs res sẽsibiles tñ mediãte tali cogitatiõe cognoscunẽ. ¶ Hec eadẽ s̃nia est phĩ in lib.de memo.ꝛ remi.vbi mouẽs q̃õnẽ ꝑꝑ qd:existẽte spẽ i memoria memoraẽ sensibile absens.Ait sic dubitabit aũt vtiq̃ȝ aliqs ꝑꝑ qd passiõe p̃ñte:re vᵒ absente memoraẽ ꝙ nõ ẽ p̃ñs.Et r̃ndet.manifestũ.n.qm̃ opȝ itelligẽ talẽ aliq̃ȝ factã ꝑ sensuȝ in aĩa ꝛ i ꝑte corꝑis hñte ipaȝ.s.aĩaȝ velut picturã q̃ȝdã passionẽ cui⁹ dicim⁹ hitũ eẽ memoriã:fact⁹.n.mot⁹.s.assensu ĩprimit velut figurã q̃ȝdã sẽsibilis:sicẽ sigillãtes anulis:vult dicẽ.ꝙ idõ memoraẽ qd nõ est p̃ñs:qꝛ ei⁹ siᷓlitudo ꝛ imago q̃si pictura ipȝ rep̃ñtãs ẽ i memoria:q̃ inspecta ꝛ app̃hẽsa ipȝ cog̃sciẽ ꝛ memoraẽ.Quã s̃niaȝ posuit clari⁹ Auer.li° de me.ꝛ remi.vbi querit q̃re rememorãs d̃lectẽ ꝛ tristeẽ:lȝ d̃lectabile ꝛ ꝯtristabile nõ sẽ actu.Et r̃ndẽdo.d.dicam⁹ igiẽ ꝙ rememorãs d̃lectaẽ ꝑ rememorationẽ reꝝ q̃ nõ sẽ i actu:qꝛ illa q̃ iduxerũt ipȝ ad rememorãdũ sũt p̃ñtia i actu:ꝛ sũt nẽcio siᷓles reb⁹ memorãdis:qꝛ igiẽ siᷓle rei ẽ cõprehẽsuȝ i actu ab eo accidit rememorati de d̃lectatiõe ꝛ ꝯtristatiõe apud illũ:id qd accidẽt ei si illa res eẽt i actu:ꝛ q̃si hȝ spẽȝ vt illa res exeat i actu:q̃si eẽt apd aĩaȝ poẽe qm̃ qñ rei siᷓle fuerit:tũc erit res q̃si pot̃is:vt sit qñ aĩa fuerit rememorãs aligd:ꝑꝑ aliqd siᷓle illi rei:statim ꝑcipiet ꝙ illud siᷓle ẽ de gñe illi⁹ qd erat ens i potẽtia:ꝛ ꝙ ẽ poẽe vt exeat i actũ:sicẽ ẽ poẽe ꝙ exiuit i actũ h siᷓle ꝑ qd fuit excitat⁹ sup illã rẽ:ꝛ tũc accidit rememorati de tristitia aut d̃lectatiõe qd accideret ei si eẽt i actu. ¶ Ex his pȝ.ꝙ aĩa rememoraẽ rei absentis ꝑꝑ app̃hẽsionẽ sue siᷓlitudinis actu p̃sentis.Ex q̃ vlteri⁹ pȝ.ꝙ talis cognitio ẽ ꝓp̃e rememoratio rei:nõ p̃ñtis aĩe ſm se.s.sensibilis exᵃ:nõ ãt ẽ rememoratio illi⁹ ꝯsiᷓlis:vl̃ spẽi q̃ ẽ actu p̃ñs in aĩa:sȝ illi⁹ poti⁹ est ĩtuitio q̃dã:h tñ ampli⁹ i sequẽtib⁹ patefiet. ¶ 3° ꝯ ẽ ꝙ de sẽsibilib⁹ possum⁹ hĩe notitiã itellectualẽ ꝛ simplicẽ ꝛ cõplexã.hãc ꝓbo sic.de sẽsibilib⁹ possum⁹ hĩe notitiã vl̃eȝ cõplexã:igiẽ de sẽsibilib⁹ possum⁹ hĩe notitiã itellectualẽ simplicẽ ꝛ icõplexã.Añs ꝓbaẽ:ꝛ ẽ notũ in sciẽtijs physicis.tã q̃ ad p̃n⁹ q̃ȝ q̃ ad ꝯnes q̃ sũt vl̃es ꝓpõnes de sẽsibilib⁹.ꝯña ꝓbaẽ.qm̃ notitia vl̃is itellectui ẽ ꝓp̃a.Nã sẽsus nullũ iudiciũ hȝ vl̃e:sȝ singulare tñ:qd pȝ:qꝛ si aliq̃ vᵗus sẽsitiua posset hĩe iudiciũ vl̃e:illa maxĩe eẽt cogitatiua hoĩs:cũ iter oẽs sit ꝑfectior:sed illa nõ põt:qꝛ vt.d.Cõmen.ex auctẽ.phĩ 3° de aĩa virtus cogitatiua est vᵗus distinctiua idiuidualis ꝙ nõ distinguit:nisi idiuidualr̃ ꝛ nõ vl̃r:ꝛ subdit

cap. 4. de gñis

cap 6°

cap. 8°

cap 4°

cap 3°

3° ꝯ

Cõ. 6.

ls igit hō ꝓprie hēat vtutē cogitatiuā: tn̄ h nō facit. i. in fert hāc vtutē rōnabilr eē distinctiuā rōnalē. illa. s. rōna lis qua distiguit itētiones vles ⁊ indiuiduales: ⁊ ēt vult ꝙ ꝓpriū est itellm̄ indicare īfinita in ꝓpōne vli. Et in 2° de aīa vbi. d. idē. s. ꝙ cogitatiua cōprehēdit itētiōes indiuiduales vniuscuiusqꝫ decē ṗdicamētoꝝ: ⁊ h ꝓpriuꝫ est sensib⁹ hoīs. ⁊ cōmēto. 65. Et debes ingt scire ꝙ apṗhēsio itētionis idiuidui est sensuū: ⁊ cōprehēsio itētionis vlis est itell's ⁊ vlitas: ⁊ idiuidualitas cōprehēdunt per itellectū. Eādē sniam ponit Aui. 6. nā. Pꝫ igit ꝯn̄a ꝗtuꝫ ad hāc ptē ꝯn̄tis. ꝙ itell's hꝫ de sensibilib⁹ notitiā cōplexā.

Cō. 19. Cō. 63. pte. 2°. cap 2°

¶ Quātū vo ad aliā. s. ꝙ hēat simplicē: pꝫ ēt ex ṗdictis: qm̄ oē hn̄s notitiā cōplexā de aliq̄: hꝫ notitiā simplicez terminoꝝ vel coꝝ que iportant per terminos illi⁹ cōplexi: vel habuit: aut si sint alique ṗme notitie cōplexe venientes in mētē absqꝫ ṗcedētib⁹ notitijs simplicib⁹: saltez tales notitias simplices terminoꝝ hīe pōt vt docet experiētia. Un̄ Cōmētator ꝑ ṗ° dicto. 3. de aīa vbi distinguit duas opōnes itell's. s. itelligētiā simplicē: quā vocat formationē: ⁊ in hac nō reperit vitas nec falsitas: ⁊ itelligētiā cōpositā: quā vocat fidez: ⁊ in hac est vitas ⁊ falsitas.

Cō. 21.

¶ Et subdit. itellecta aūt in qb⁹ inuenit vitas ⁊ falsitas est in eis aliq̄ cōpositio ab itellectu māli in itellectis: q ṗ° itelligit singularia. i. singulariter ⁊ seorsum ⁊ diuisim. Si igit hec cōpositio fuerit ꝯueniēs enti erit va: si nāit falsa: ⁊ ista actio itellus silis est ei qd̄ Empe. d. de actiōe amicitie in entia: quēadmodū eni. d. Empe. ꝙ multa capita erāt separata a collis. Deide amicitia ꝯgregauit ea: ⁊ cōposuit sile cū sili: ita itellecta erūt ṗ° diuisa in itellectu māli. v. g. dicere diametrū q̄drati: ⁊ dicere symetruꝫ laterū: itellus. n. itelligit ista ṗ° singularia. i. seorsum. deinde cōponit ea. i. assymetrū aut symetrū ⁊c̄. ¶ Itē cōmēto sequēti: ⁊ si illa intellecta singularia fuerint rerū que inate sūt eē: aut in ṗterito aut futuro: tūc itellus itelligit cū illis reb⁹ tp̄s in quo sūt: ⁊ postea cōponit ip̄m cū eis ⁊ iudicabit ꝙ ille res fuerūt aut erūt: sic iudicabit ꝙ diametrū est symetrū coste. Et īfra. Et qd̄ facit hec itellecta singularia eē vnū per cōpositionē postq̄ erāt multa: est itellus mālis: iste. n. distiguit itellecta singularia: ⁊ cōponit ꝯsimilia ⁊ diuidit diuersa. opꝫ. n. ꝙ virt⁹ cōprehēdēs simplicia ⁊ cōposita sit eadē. Uerūtn̄ q2 aliq ꝯcedūt nos itelligē sensibilia: sꝫ dicūt ꝙ itelligim⁹ ea in vli tn̄ in abstrahēdo qditatē vlem ab h ⁊ ab illo singulari: nec apṗhēdēdo singulare signatū. vꝫ cū determinato situ ⁊ tpe: vt hic ⁊ nūc: ⁊ sic de alijs ꝯditionib⁹ singularitatis: iō ꝓbo ꝙ per itellectū itelligim⁹ singulare sensibile determinatū vel demr̄atū vt singulare est.

Cō. 22.

6ᵐ

¶ Et ṗ sic per q̄cūqꝫ vtutē cognoscim⁹ singulare demr̄atū ⁊c̄. nō eē sensuꝫ neqꝫ itellectū siue eē distinctū ab vtroqꝫ illoꝝ cog̃scimus ip̄m singulare signatū: ⁊ sensum ⁊ itellectū: sꝫ per itellm̄ cognoscim⁹ ⁊c̄. igit per itellectū cognoscim⁹ singulare ⁊ sensum ⁊ itellm̄: ⁊ per ꝯn̄s per itellm̄ cog̃scim⁹ singulare sensibile ⁊c̄. maior est euidēs: qm̄ vtus distinguēs iter aliq̄: necīo apṗhendit qd̄libet illoꝝ vt satis declarat 2° de aīa. ca. de sensu cōi. Sꝫ ꝓbo miorē. ꝯstat. n. ꝙ nos certe cog̃scim⁹ h singulare sensibile. v. g. hāc albedinē in h pariete nūc existētē: nō eē vtutē aliq̄ nr̄am sensitiuā per quā sentim⁹ nec itellm̄ per quē itelligim⁹: sꝫ eē rē distinctā ab vtroqꝫ: sꝫ h nō possum⁹ cog̃scē ꝑ aliq̄ aliā. vꝫ ab itellectu: cū per nullaꝫ aliā possim⁹ ip̄m itellm̄ apṗhēdē vt clarū est. Et forte nec ēt ipsam vtutē sensitiuā q̄uis ꝑ aliquē sensuꝫ possum⁹ nr̄aꝫ sensationē apṗhēdē, ⁊ sentire nos sentire: vt pꝫ 2° de aīa. ⁊ per Aug. 2° de lib. arbi. Restat igit ꝙ per itellm̄ cog̃scam⁹ hꝫ diaꝫ. Dui⁹ rōnis virtutē ponit Aug. 2° de li. ar. vbi discipulo loquēs ait. Nū

t. t. cō. 44. t. c. 144 cap 6°

putas bestias posse discernē abinuicē coloreꝫ q sentit. ⁊ sensum q in oculo est: ⁊ illū iteriorē sensuꝫ apud aīam ⁊ rōnē: qua ista sigillatim diffiniunt atqꝫ dinumerant. d. nullo mō. Quid rō posset hec q̄tuor discernē abinuicē: ⁊ diffōnib⁹ terminare nisi ad eā referret ⁊ color per oculoꝝ sensum: ⁊ ipse rursus per illū iteriorē qui ei ṗsidet: ⁊ idē iterior per seip̄m: Si tn̄ iā nihil aliud iterpositū est d. nō video qūo posset alr: vbi si qs diligēter attēdit inuenit in vtute ṗ minorē deīde maiorē ṗmisse rōnis ⁊ ꝯn̄ē q̄ ꝯcludit ꝙ rō. i. itellus oīa ista q̄tuor apṗhēdit. ¶ Unde hāc ꝯn̄ē ꝑ ṗn° ad aliud ꝯcludendū assumit. d. sequēti. c. qd ipa rō que ministros suos ⁊ ea que suggerit discernit abinuicē: ministros rōnis vocat sensus q in cognoscēdo ei subseruiūt: que aūt illi suggerūt sūt sēsibilia: iter que ⁊ sensus. d. ꝙ rō discernit. ¶ Et addit. ⁊ itē quid iter h ⁊ seipsam distet: agnoscit seqꝫ illis potētiorē eē cōfirmat. Num alia re seipsam nisi seipsa. i. rōne cōprehēdēris: ⁊ in fine capituli ꝯcludit: manifesta. n. sūt sensu corpis sentiri corpalia: eūdē aūt sensum h eodē sensu nō posse sentiri: sensu aūt iteriore ⁊ corpalia per sensum corpis sentiri: ⁊ ip̄m corpis sensum: rōne vo ⁊ illa oīa ⁊ eā dē ipaꝫ notā fieri: ⁊ scia ꝯtieri. ecce ꝙ ꝑ rōnē cog̃scim⁹ illa oīa que per sensus cog̃scunt: ⁊ ēt sensus ipsos.

cap. 7°

¶ 2° sic per itellm̄ cog̃scim⁹ sensum errare iudicādo de aliq̄ sensibili singulari ⁊ demr̄ato. igit per itellm̄ cog̃scim⁹ singulare sensibile demr̄atū. ꝯn̄a pꝫ. nisi. n. cog̃scerem⁹ per itellm̄ h sensibile demr̄atū ⁊ verū haberem⁹ iudiciū de ipso: nō cog̃scerem⁹ per itellm̄: ꝙ sensus false iudicaret de illo. Añs ꝓbo. Nā ꝯstat ꝙ cognoscim⁹ iudiciū sensus de aliq̄ singulari sensibili. v. g. de h sole q nūc est supͣ hemisperiuꝫ nr̄m: ⁊ in tali pūcto celi quo iudicat ip̄m eē pedalis quātitatis eē falsum. Et ꝯstat ꝙ illud iudiciū esse falsūꝫ per nullā vtutē sensitiuā possumus cognoscē: cū nō nisi quodā discursu ⁊ argumētatiōe ex ei⁹ distātia a visu nr̄o h cōprehēdam⁹: qd̄ ꝓpriū est rōnis. igit per rōnē h cognoscim⁹: nec in casu posset dici: ꝙ rō apṗhēdit solem tn̄ in vli: ⁊ abstrahēdo a situ ēt cū ex distātia ei⁹ ad nos rō h ꝯulcat: ⁊ rō ꝯsiderat hūc solē demr̄atū fm̄ ꝙ est in loco isto: puta tali spera: ⁊ fm̄ ꝙ tāta distātia situali distat. sol aūt absolute ꝯsiderat⁹ ⁊c̄. nō ꝯsideraꝫ cū istis ꝯditiōib⁹: ꝙ si rō sic abstrahēdo ꝯsiderat tali ꝯsideratione nō cognosceret ip̄m eē distantē vel ꝓpinquū: ⁊ per ꝯn̄s nō cōcluderet tali medio ei⁹ magnā quātitatē.

2ᵐ

¶ 3° si per itellectū nō cog̃scerem⁹ sensibilia singl'aria demr̄ata: sequeret ꝙ nulla ṗn° sciaꝝ que per experiētiā singulariū sumūtur possemus hīe. ꝯn̄s est falsūꝫ. ꝯn̄a ꝓbat: talia. n. sumūtur (vt tactū ē: ⁊ p̄hs ponit ṗ metaphy. ⁊ 2° posterioꝝ in fine) ex expientia singulariū: vt q2 vidi: q2 h reubarbarū purgauit cholerā: ⁊ vidi ēt h aliud ⁊c̄. vt. d. sumo tādē hāc vlem oē reubarbaꝝ ⁊c̄. ¶ Cōstat aūt ꝙ eadē vt⁹ est qua habent tales singl'ares notitie: ⁊ qua colligit vlis: ⁊ nō alia ⁊ alia: aliogn ita sufficeret ꝙ vn⁹ ali⁹ hō hēet singulares notitias: ⁊ ego ex talib⁹ suis notitijs: quas nō haberē: sumerē vlem ꝓpōnē. Simili mō quo p̄hs. d. cū ꝓbat sensum cōem: ⁊ tu posses nosse ṗmissas: ⁊ ego iferre ꝯn̄ē: h aūt derisibile est. Relinquit q̄ ꝙ per itellectū habeam⁹ tales singulares notitias.

3ᵐ

¶ 4° q2 sicut pōt haberi ex 6° ethi. Et tactū est supra vltima. q. ꝓlogi. Prudentia est circa singularia: ⁊ ex altera ꝓpositione vniuersali ⁊ altera singulari cōclusionē singularem concludens: vt nunc sic est agēdum circa hoc ⁊c̄. ¶ Talis autem deductio nō pōt fieri per sensum: cum vniuersalem non habeat ꝯceptionem. Nec potest dici ꝙ vniuersalis tn̄ sit nota intellectui: ⁊ singularis tn̄ nota sensui: quia cum conclusio non concludatur ex altera tn̄: vt patet primo

4ᵐ c°. 6. 7. 8

hoꝝ:ſ ex vtraqꝫ ſiml'.tūc nec per ſenſuꝫ nec per itellm̄
infert ꝯcluſio:cū per eādē viꝫ cognitiuā oporteat cogſci
5ᵐ ꝯnē ⁊ p̄miſſas vt dcm̄ eſt. Idē poſſet argui de arte. ¶ 5°
qꝛ itellꝰ actiuꝰ ſeu practicꝰ vel ꝯſiliatiuꝰ eſt circa ſingu
laria ſignata ⁊ demrata:certū eſt:cū nec actio nec ꝯſiliū
ſit circa vl'ia ⁊ nō eſt aliqs ſenſus itellꝰ practicꝰ:ſ ꝑti-
cap̄ 3° net p̄ciſe ad ptē rōnalē aie ſm Aug.12.de tri.imo nō di-
ſtinguit ab itellectu ꝯtēplatiuo niſi ſm officia:vt ibidē
d.c.ſequēti.igit virtus nr̄a itellectiua eſt apphēſiua ſin-
gulariū:vt hec ſingularia ſūt. ¶ ꝓ. Cōſtat ꝙ de aliq̄ ſin-
gulari determinate poſſumꝰ loq:⁊ aliꝰ audiēs pōt deter-
minate itelligē de q̄ loqmur:igit itellꝰ pōt apphēdē de-
terminate aliqd ſingulare ſenſibile. Añs eſt notū.ꝯña pꝫ.
Nā qcūqꝫ aliqd dicit vbo vocali:ſciēs qd dicit p̄us vbo
itellectuali idip̄m itra ſe dicit:q̄ vbo itellectuali apphē
dit ipaꝫ eādē rē quā voce ſigniat:⁊ nō ſolū ipaꝫ imaginē
cap̄ 7° vocis formādo:ſic docet experiētia:⁊ ēt ponit Aug.9° de
tri.vbi dicit ꝙ in oībꝰ dictis ⁊ factis nr̄is tale mētis vbū
p̄cedit:⁊ ꝙ mētē accipiat ꝓ itellectu:pꝫ ꝙ ibidē loqt de
mēte ſm ꝙ per eā aſpicimꝰ eternā vitatē.idē li° 5° dicit.
cap̄ 11° ¶ Itē in lib.de q̄ti.aie iterrogat rō Auguſtinū.d.vtrū
ignarꝰ latine lingue noiare ſoleꝫ poſſet in loquēdo:ſi nō
itellꝰ ſolis p̄cederet ſonū.rn̄det Aug.nullo mō poſſe.Et
ſtatiꝫ poſt.d.ꝙ ſonus ad aures ſigniatio ad mētē ptinet.
6ᵐ ¶ 6° vt aliꝫ arguūt aīa ſepata cogſcit ſingularia:vt hec
nec hanc aliqs theologus pōt negare:igit ⁊ ꝯiūcta ēt illa
7ᵐ cogſcit. ¶ 7° cuiuſcūqꝫ ⁊ ſub q̄cūqꝫ rōne vtus cognitiua
iferioꝛ eſt apphēſiua:eiuſdē ⁊ ſub eadē rōne eſt apphēſi-
ua ſupioꝛ.pꝫ in ſenſibꝰ iterioribꝰ ⁊ exterioribꝰ:ſ ſingula
re apphēdit ſenſu:⁊ itellꝰ eſt vtus ſupioꝛ.igit ⁊c̄.potes
ꝯ4ᵃ tū rōnes efficaciores reputo. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ de ſenſibilibꝰ
poſſumꝰ hr̄e notitiā itellectualē ſimplicē imediate ad il
la ſenſibilia terminatā:⁊ mediāte ēt terminatā.vt de ſen
ſuali dcm̄ eſt in 2ᵃ ꝯne. ¶ Prima ps huiꝰ ꝯnis declarat
ſtatiꝫ ex dictis.pꝫ.n.ꝙ de ſingulari ſenſibili:vt h eſt:in-
tellectꝰ hꝫ notitiā certā:ex q̄ ſumit vl'is que eſt p̄nᵐ ar-
tis ⁊ ſcie. Cōſtat aūt ꝙ tale nō hēt niſi dū actu ſil' ſenſus
apphēdit idē ſenſibile. Unde abeuntibꝰ ſenſibilibꝰ ⁊ nō
mouētibꝰ ſenſum:itellꝰ talē notitiā hr̄e nō pōt:⁊ loquoꝛ
de potētia nāli:⁊ itellectu cōiuncto ⁊ relicto in cōi ſtatu
nāe humane. Sed tūc dū talē hꝫ notitiā experimur nos
imediate rē illā ſinglarē cogſcē:neqꝫ aliqd aliud mediū
per aliquā potētiā nr̄am cognitiuā apphendē. ¶ 2ᵐ vo
ptē ꝓbo:qm̄ cū ſenſibilia abſentia a ſenſibꝰ nr̄is:per in-
tellectū apphendimꝰ:illa apphēſio nō ad ipſa ſenſibilia
imediate:ſed ad coꝝ ſpēs terminat:ſicut dcm̄ eſt de ſen
cap̄ 10° ſuali notitia in 2ᵃ ꝯne:h aūt ſic eē pꝫ per.b.Aug.10° de
tri.vbi reprobās opionē coꝝ qui dixerūt mētē nr̄aꝫ eē:
corpꝰ aūt cōpaginē vel tēperationē corpis:iter cetera ait:
nullo mō fieri poſſet:vt ita cogitaret id qd ipſa eſt:quē-
admodū cogitat id qd ipa nō eſt:per phantaſiā imagina
riā cogitat hec oia:ſiue ignē:ſiue aerē:ſiue illud vel illud
corpꝰ ptēue vllā ſeu cōpaginē vel tēperationē corporis:
nec vtiqꝫ iſta oia:ſ aliqd hoꝝ eē di.ſ.mens:ſiquid hoꝝ
aūt eēt:alr id q̄ꝫ cetera cogitaret:nō.ſ.per imaginale ſig-
mētū:ſicut cogitant abſentia:que ſenſu corpis tacta ſūt:
ſiue eiuſdē gnis aliq̄:ſed q̄dā iteriore nō ſimulata:ſ va
p̄ntia. Ecce ꝙ mens rōnalis:quā ꝓbat nō eē corpꝰ corpa
lia abſentia ꝑ imagies ⁊ ſilitudines:q̄s in ſeip̄a ituet ap
prehēdit:ſic ⁊ de cogitatiua eſt ex eiꝰ dictis ſupiꝰ allega-
Cō.4° tū. ¶ Hoc idē Auerrois 3° de aia. Aia ingt rōnalis indi-
get ꝯſiderare itētiōes:que ſūt in vtute imagiatiua:ſicut
ſenſus idiget inſpicē ſenſibilia:vbi manifeſte vult ꝙ co
gnitio itellꝰ terminet ad itētiōes exn̄tes in vtute imagi
natiua ⁊ ille ſint cognite per illā:⁊ ꝯſiderate ſic ſenſus in

ſpicit ſēſibilia:⁊ illa noſcunt per illū. ¶ Itē paulo poſt. Cō.5°
cōparat ſm ſilitudinē itellm̄ in itelligēdo ad ſenſuꝫ ex-
teriorē in ſentiēdo:⁊ eſt ſilitudo ꝙ ſic ſēſatio reqrit duo
ſubiecta:vnū per qd eſt vna(⁊ per h itelligit obm̄ ſenſatū
qd eſt obm̄ circa qd)⁊ aliud per qd eſt vnū entiū:in mū
do.ſ.vtus ipa ſenſitiua:que eſt ſubm̄ in q̄ eſt ſenſatio:ſic
itellectio ſuo mō duo talia ſubiecta hꝫ.Sꝫ dr̄ia ē in h triū:
ꝙ ſubm̄ ſenſatiōis per qd eſt vna.i.obm̄ eſt extra aiam.
Subm̄ aūt per qd itellectio eſt vna.i.obm̄ eſt itra aiaꝫ:⁊
illud eſt ſpēs ſiue itētio imaginata. Un̄ hec ſūt eiꝰ vba.
Quia forte per itellm̄:vt.d.Ari.eſt ſic cōprehēdē ꝑ ſēſū: Cō.5°
cōprehēdē vo per ſenſuꝫ ꝑficit per duo ſubiecta:q̄ꝝ vnū ē
ſubm̄ per qd ſenſus ſit verꝰ ⁊ eſt ſenſatū ex̄ aiaꝫ:aliud eſt
ſubm̄ per qd ſēſus eſt forma exn̄s:⁊ eſt pꝰ ꝑfectio ſentiē-
tis:nec̄e eſt ēt vt itellecta in actu hēant hec duo ſubiecta:
q̄ꝝ vnū eſt ſubm̄:per qd ſūt va.ſ.forme que ſt vere ima-
ginationes. 2ᵐ aūt eſt illd per qd itellecta ſūt vnū entiū
in mūdo:⁊ illud eſt itellꝰ mālis:nulla.n.dr̄ia eſt i h iter
ſenſuꝫ ⁊ itellm̄:ſ in h ſupple:qꝛ ſubm̄ ſenſus per qd eſt
verꝰ.i.obm̄ eſt ex̄ aiam:⁊ ſubm̄ itellꝰ per qd eſt verꝰ eſt
itra aiaꝫ:⁊ h dcm̄ eſt ab Ari.in h itellectu.ſ.māli.per in-
tellectū aūt in actu idē itelligit qd per formare qd qdeꝫ
eſt itelligētia ſimplex:vt ſupra habituꝫ eſt per Cōmēta.
Cō.4° T.c.30. ¶ Itē phs 3° de aia.d.ꝙ ſic phantaſmata ſe hn̄t ad itel-
lectū ſic ſenſibilia ad ſenſuꝫ:qd nō ſolū veꝝ eſt q̄tū ad
mouē:ſ ēt q̄tū ad terminare actū potētie.vn̄ ait. Intel
lectiue aie phātaſmata ⁊ ſenſibilia ſūt ſupple ſenſui.Et
ſtati ſeqt.ꝓꝑ qd nequaq̄ ſine phantaſmate itelligit aia.
Et ꝙ nō ſolū h dēbeat itelligi q̄tū ad motū declarat aliō
T.c.32. vbū qd ſtatiꝫ ſubdit ꝯcludēdo.d.ſpēs qdē igit itellm̄ in
phantaſmatibꝰ itelligit:⁊ ſic in illis determiatū eſt ipſi
Cō.33. mutabile ⁊ fugiēdū ⁊c̄. Ubi Cōmētatoꝛ. Et ita ē de que-
ſito ⁊ fugito apud itellm̄:ſic de cōprehēſione q̄tū queād
modū cōprehēdit res mediātibus formis imaginū:⁊ vi-
ſus cōprehēdit per p̄ntiā reꝝ ſēſibiliū:ita itellꝰ mouet
a rebꝰ:querēdo aut fugiēdo:qn̄ forme imaginū eaꝝ ſūt
p̄ntes:queādmodū viſus querit aut fugit apud p̄ntiā il-
lius ſenſibilis:hic habes ꝙ itellꝰ cōprehēdit res ꝑ ima-
T.c.32. gines.i.ipſas ituēdo. Un̄.d.phs ꝙ itelligit ſpēs in phan-
T.c.39. taſmatibꝰ:ſicut viſus res ſibi p̄ntes. Un̄ ꝓxime ſubdit
phs ꝙ cū itelligēs ſpeculet ſēſibilia:nec̄e eſt ſiml' phan-
taſma aliqd ſpeculari:phantaſmata aūt ſic ſenſibilia ſūt
Cō.39. p̄ter ꝙ ſūt ſine mā.vbi Cōmētatoꝛ. Cā ingt q̄re itellꝰ q
eſt in nobis cū viderit aliqd aut aliq̄ ⁊ intellexerit:ipſe
nō itelligeret ip̄m niſi ꝯiūctū cū ſua imagine eſt:qꝛ ima
gines ſūt aliq̄ ſenſibilia itellectui:⁊ ſūt ei loco ſenſibiliū
apud abſentiā ſenſibiliū. Sed ſunt ſenſibilia nō mālia.
Hec cōmēta. Ex qbꝰ oībus euidēter pꝫ:ipſos ſenſiſſe ꝙ
cū ſenſibilia abſentia itelligimꝰ(que p̄us ſenſibꝰ p̄ntia
itelleximꝰ)ituemur eoꝝ ſpēs. Sicut ſenſus exterioꝛ in-
tuet imediate ipſa ſenſibilia:⁊ iſpiciēdo ſpēs ſuas cōpre
hēdimꝰ illa:⁊ ſm iudiciū ꝙ ſic ituētes hēmꝰ q̄tū ad agē
dū vl' fugiēdū poſtea per appetitū ꝓſeqmur:vt ip̄e ſpēs
apud nos ſunt ⁊ loco ⁊ vice ipſoꝝ ſenſibiliū:que nō p̄nt
ſemꝑ nobis eē p̄ſentia:hoc idē certius ꝓbat ꝑ expiētiā.
Experit enim quilibet ꝙ quando de aliqua re corporali
alteri loquit:vel etiam audit aliū loquentē:intelligens
de quo loquit in mente occurrit ei quedaꝫ phantaſia il-
lius rei:quā mēte ipſe ituet:nec aliqs negare h pōt. Un̄
cap̄ 6° Auguſt.d.8° de tri. Cartaginē qdē cū eloq volo apud me
ip̄m quero vt eloquar:⁊ apud meip̄m phantaſiā inuenio
Cartaginis:ſ eā per corpꝰ accepi.i.per corpis ſenſuꝫ:qm̄
p̄ns in ea corpe fui:⁊ eā vidi atqꝫ ſenſi memoriaqꝫ reti-
nui:vt apud me inenirē de illa vbū cum eā vellē dicere:
ipſa.n.phātaſia eiꝰ in memoria mea verbū eiꝰ nō ſonus

iste trissyllab⁹ cū cartago noiaẗ: vl' ēt tacite nomē ipm p tēporis spatia cogitaẗ: s3 illud qd in aio meo cerno cū h trissyllabū voce pfero: vel anteq̄ pferā. ¶ Ecce ꝙ spēm acceptā p sensu3: ꝛ in memoriā retētā cernit ꝛ intueẗ: qn̄ de illa vult loq̄: ꝛ idē dicit: ꝛ ita exp̄imur ēt cū loq̄ volumus de re quā nunq̄ sensim⁹: qm̄ tūc spēm de ipa p nos fictā īuenimur: vn̄ ait. sicut ꝛ Alexādriā: cū eloq̄ volo quā nunq̄ vidi p̄sto est apud me phantasma ei⁹: cū.n.a multis audissem ꝛ credidissem magnā eē illā vrbē: vt mihi narrari potuit: finxi animo imaginē ei⁹ quā potui: ꝛ h ē apud me vbū ei⁹ ꝛc. Ex qb⁹ p3 ꝓpositū ꝛ est valde h attēdēdū: q2 si p talē notitiā: qua īuenimur h⁹ imaginē nō cognosciẗ ipsa res: aut si per aliā notitiā cognoscim⁹ imediate rē ipsa3: vt qd op3 īueri spēm ei⁹: ꝛ qd plus est fingere eā cū illā nō cōprehendim⁹ per sensum ꝛ illā īueri spēm eius: certe istud omnino videẗ superfluum: qd dici nō pōt: cum hoc sit omnibus naturale.

arti. 2⁹. p̄ⁿ duⁿ

Circa ɔ̄nes aūt istas occurrūt dubitatiōes. Et vnā pono circa cognitionē sensitiuā simplicē imediate terminatā ad ipm sensibile. vt3. s. talis h̄ri possit sine p̄ntia ipsi⁹ sensibilis: vt vidē absente vel destructo sensibili possum⁹ hr̄e sensualē notitiā: qua ipm imediate noscam⁹.

2ᵐ dubᵐ

¶ 2ᵃ dubitatio est circa aliā notitiā sensualē: quā dcm̄ est termiari imediate ad spēm: vi3.n. ꝙ per talē notitiā nō cognoscaẗ mō aliq̄ res cui⁹ est spēs: s3 spēs sola. Alias ēt somniantes īuētes spēs sensibiliū possent dici illa cognoscē. ¶ Idē diceret de furētib⁹ ꝛ timētib⁹ qb⁹ imaginationes tales ēt in vigilia p̄ntanẗ: ꝛ tn̄ ɔstat ꝙ h est falsū. op3 igiẗ dicē ꝙ alia notitia fit in nobis que immediate ad ipsa sensibilia termineẗ: vt illa sint cognita nobis. ¶ Cōfirmaẗ. q2 aut notitia illa ɔsistit obiectiue in illa spe: ꝛ per ɔn̄s res extra nullo mō cog̃sciẗ: per illā aūt vltra spēm ꝓtendiẗ ad ipsa3 rem: ꝛ eadē rōne posset dici: ꝙ est quedā notitia que imediate terminaẗ ad ipsa3. ¶ Istud idē dubiū cadit circa notitiā itellus: que dicta est terminari ad spēm in aīa.

3ᵐ dubᵐ

¶ 3ᵃ dubitatio est. an per itellectū possum⁹ aliqd sensibile singulare signatū determinate cog̃scē: cū est absens ꝛ nō p̄sens sensib⁹ nr̄is: vi3 enī ꝙ nō: cū spēs in q̄ itellus īueẗ absentia sensibilia: sit abstracta totalr a mā ꝛ oīb⁹ mãe ɔditionibus: ꝛ per ɔn̄s nō rep̄sentat aliqd singulare determinate.

4ᵐ duᵐ

¶ 4ᵃ dubitatio pōt eē q̄liter itelligim⁹ que nunq̄ sensimus: Cōstat eni ꝙ nō per spēs eoꝝ: qm̄ tales acq̄runẗ tn̄ cu3 sentiantur: nec per spēs alioꝝ: cū spēs vnius rei nō representet aliā rē s̄m spēm: relinquiẗ g̃ per ɔn̄s ꝙ cognoscanẗ imediate in seipsis: ꝛ eadē rōne dici pōt ꝙ sensibilia ipa que sentim⁹ cognoscunẗ: ꝛ cū sunt absentia notitia imediata terminata ad ipa: ꝛ nullū mediū ɔcurrat qd sit cognitū.

p̄ᵐ duᵐ
Aureol⁹ i ꝓlo. primi. q. 2. arti. 3.

Quantum ad p̄ᵐ dubiū est opio vni⁹ Doc. d. ꝙ h⁹ notitia pōt fieri re absente nec actualr p̄sente. Qd duplici via declaraẗ. ¶ Primo qdē per experientias que sunt q̄nque. Quarū p̄ᵃ est in visionib⁹ derelictis ex forti visibili: quā ponit Aug. xiᵒ de tri. di. ꝙ plerūq3 cū diu solē attēderimus vel quecūq3 luminaria: ꝛ deinde oculos clauserim⁹: q̄si versanẗ in cōspectu qdam colores lucidi varie sese cōmutantes: ꝛ minus minusq3 fulgētes donec oīno desistāt: quas itelligēdū est reliq̄as eē illi⁹ forme que facta erat in sensu dū corp⁹ lucidū videreẗ: ꝛ ɔcludit: ꝙ erat ēt cū viderem⁹: ꝛ illa erat clarior ꝛ exp̄ssior: sed multū ɔiūcta cū spe rei ei⁹ que cernebaẗ. vt discerni oīno nō posset: ꝛ ipsa erat visio. hec Aug. Ex quo p3: ꝙ visio solis ꝛ alioꝝ luminariū remanet in oculo obiecto recedēte s̄m Aug. ꝛ expiētiā.

p̄ᵃ cap. 20.
2ᵃ

¶ 2ᵃ expiētia est in somnys quā ponit Cōmētator i tractatu suo de som. ꝛ vigi. fere circa mediū. d. ꝙ in somno videt homo ꝛ sētit per q̄nque sensus absq3 eo ꝙ ibi sit aliqd sensibile extrinsecū: h aūt accidit per motū ɔ̄riu3 ei q est in vigilia. In vigilia. n. sensibilia extrinseca mouēt sensus: ꝛ sensus cōis mouet v̄tutē imagiatiuā: in somno aūt reuerteẗ intētio imaginata ꝛ mouebit sensu3 cōe3: ꝛ sensus cōis mouebit v̄tutē p̄ticularē: ꝛ sic accidet ꝙ hō app̄hēdet sensibilia: l3 nō sint extrīseca: q2 itētiōes eoꝝ sunt in silr̄a sensuū idifferēter: siue iste itentiōes veniāt ab itrinseco: siue ab extrīseco: hec Cōmētator. ¶ Ex quo p3. ꝙ visio est in oculo somniātis se vidē: ꝛ auditio in auditu: ꝛ tact⁹ in tactu in absentia reali obiectoꝝ.

3ᵃ

¶ 3ᵃ apparet in timētib⁹ q sonos audiūt ꝛ terribilia vidēt dissoluti timore. teste Cōmētatore vbi supra: q ait ꝙ h accidit habētib⁹ timorē ꝛ īfirmis ꝓp debilitatē v̄tutis cogitatiue que dissoluiẗ. vn̄ accidit eis accidēs tale.

4ᵃ

¶ 4ᵃ est ꝙ in ludificatis de qb⁹ ɔstat ꝛ notū est oīb⁹ ꝙ vidēt ea que nō sūt: vt castra canes lepores ꝛ similia.

5ᵃ

¶ 5ᵃ est in habētib⁹ oculos molles in qb⁹ cū viderint rubeū aliqd: derelinquiẗ visio rubei: ita vt rubeū app̄eat eis oē qd vidēt. Et ex h īferūt vlterius ꝙ similr̄ īuitiua itell̄s pōt eē sine p̄ntialitate obiecti: q2 itellus est abstractior ꝛ magis independēs: q̄ sensus. Ex h ēt addūt ꝙ de⁹ talē īuitiuā notitiā pōt facere sine p̄ntialitate obiecti: q2 potētior est de⁹ q̄ sit ars ꝛ nā: s3 per artē fit visio absq3 p̄ntialitate obiecti visibilis: vt p3 in ludificatis ꝛ per nām in somniātib⁹ timētib⁹ ꝛ īfirmis: vt supra docuerūt Cōmēta. ꝛ Aug. igiẗ multo forti⁹ pōt de⁹ h facē.

2ᵃ via

¶ 2ᵃ via (vt dicūt) idē ꝓbādi ꝓcedit a p̄ori. Nā deus pōt facere q̄cq̄d nō iplicat ɔ̄dictionē ꝛ ɔ̄suare fundamentū relationis corrupto termino ꝛ trāseunte respectu: sed visio itellectiua ꝛ sensitiua: ꝛ vl'r ols īuitiua notitia est aliq̄d absolutū fundās respectū ad rem īuitiue cognitā: igiẗ deus poterit ɔseruare īuitionē ei⁹ absolutā corrupto respectu ꝛ rei p̄ntialitate nō existē.

ɔ̄ opinio. Aureoli vbi supra

¶ Hec opinio q̄uis aliq̄ vā dicat: plura tn̄ vt mihi app̄et dicit falsa. iō ɔ̄ eā: ꝛ pro solutione dubij pono tres ɔ̄nes. ¶ Prīa est ꝙ sensualis notitia exterior nō pōt nāliter fieri absq3 obiecto sensibili existēte. ¶ 2ᵃ ꝙ nec pōt nāliter remanere eo destructo: sic ꝙ ipm destructu3 videreẗ. ¶ Tertia ꝙ per diuinā potentiā absolutā: ꝛ fieri pōt talis sensatio sine obiecto existente. ꝛ facta siue a deo tm̄: siue etiam ab obiecto sensibili partialiter pōt ꝛ a solo deo cōseruari illo destructo.

p̄ᵃ ɔ̄

¶ Primā ɔ̄nem ꝓbo sic: si posset nāliter causari in nobis visio alicui⁹ nō existētis: eadē rōne vel maiori: visio existētis remoti q̄tucūq3 ēt occulti ɔn̄s est manifeste ɔtra experientiā cōmune3. ɔn̄tia clara est: vt puto cuilibet ɔsiderāti. Nā nullo existēte aliqd existēs ceteris parib⁹ est magis pōle sentiri: saltē tale qd si esset: esset eiusdē rōnis cū sensibili existēte: nec aliq̄ res nālis pōt fortius cāre notitiā nō existētis sensibilis: q̄ sibi similis existēs vbicūq3 ꝛ q̄litercūq3 sit. ¶ Cōfirmaẗ: q2 si aliqd sensatū nō existēs (si aliquid deẗ tale) poneret in esse: adhuc ipm si esset occultū: nō posset taliter existens nāliter videri: multo igiẗ minus videẗ possibile: vt qd nō existit videaẗ.

2ᵐ

¶ Scdo si eēt pōle nāliter cāri visionē: aut aliā sensationē de nō existe: aut g̃ de obiecto nō existēte qd aliqn̄ tn̄ fuit: aut qd aliqn̄ erit: aut qd n̄ fuit: nec erit. est tn̄ pōle eē: q2 de īpoli nō v3 dici posse eo ꝙ nullū īpossibile est sensibile: qd si tamē diceret iprobari posset: sicut p̄cedentia diuisionis membra. Si deẗ p̄mū: seq̄tur ꝙ est nāliter possibile per vnā visionē simul videri omnes colores qui fuerūt similes illi preterito qui ponitur videri qd nullus diceret sane mentis. patet consequentia: q2 posita aliqua tali visione in esse qua ratione vnus videbiẗ ꝛ quilibet sibi similis: qui nunq̄ fuit: quonīā nullus preteritorū similium plus habet: aut natura

liter plus habere pōt aliquā causalitatē: seu quācūqʒ ha
bitudinē ad ipsam visionē datā: q̄ aliqs ali⁹ hēat: nec ēt
de⁹ in casu tali plus supplet cālitatē vni⁹ illoꝝ spālr cān
do. s. eādē notitiā: quā ipm cāret si existeret: q̄ ceteroꝝ:
cū ponaᷓ talis visio nālr ꝛ cū sola dei iflūētia gnāli cāri:
nō igiᷓ erit rō aliq̄ q̄re vnus ꝛ nō ali⁹: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō glibet
videaᷓ. ℂ Eodē mō ꝓbari pōt de futuro: ꝛ ēt de poſi nō
futuro: qꝛ tūc. s. sil viderenᷓ oīa talia silia. s. futura vel
posia. Sʒ vt dicebaᷓ h̄ nō est dōm. ℂ Cōfirmaᷓ. qꝛ cō-
stat ꝙ si oīa talia p̄terita reponerenᷓ a deo i eē nō vide-
renᷓ oīa ꝑ illā visionē: nec aliqđ determinate plus q̄ ce-
tera: igiᷓ nec dū nō sūt oīa sil videri pn̄t: nec vnū deter-
minate plus q̄ cetera: igiᷓ nullū. ℂ 3° ſm h̄ nulla hēreᷓ
certitudo eu idētie de reꝝ existīa sēsibiliū: nec ꝑ ꝯn̄s de
actiōib⁹ ꝛ opōnib⁹ earū: ꝛ sic pirct oīs scia que acgriᷓ ꝑ
viā expiētie sensitiue. Et iterū ꝙ tota hūana ꝯuersatio
hoīumqʒ ꝯuict⁹ nō plus ꝓcedit ex expiētia seu euidētia:
q̄ opa somniātiū g ex gbusdā visis in somnys loquunᷓ
corpalr: ꝛ alia exteri⁹ opanᷓ: que oīa nimis absurda sūt.
ꝯn̄a pʒ: qꝛ exq̄ nālr est aliqn̄ sensatio: nō existe obcto nō
est pōe mihi fieri euidēs qn̄ obm existat vl nō existat:
qn̄. n. putabo ipm existē forte nō existet. ꝛ ꝑ ꝯn̄s qn̄ puta
bo me loq cū alio hoīe ꝛ ipm mihi: forsitan nullus erit g
mecū loquaᷓ: ꝛ cū q̄ ego loq̄r: ꝛ sic de alys segᷓ suo mō.

Auctes ℂ Isti⁹ snie idubitāter fuit ph̄s vn̄ 2° de aīa ipse suppo-

T. c. 52. nit ꝓ certo ꝙ ꝛ sine sensibilib⁹ que sūt extra nō ꝯtingit
sentire: ꝛ tūc querit cām hui⁹. ꝛ ridet ꝙ sensitiuū est tm̄

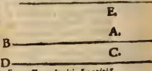
T. c. 59. in po° nō actu. ℂ Itē ifra eodē cap̄ ait. Sētire ſm actū
silr dī ipsi ꝯsiderare. differt aūt: qꝛ hui⁹ gdē actiua opō-

T. c. 60. nis extra sūt visibile ꝛ audibile. Silr aūt ꝛ reliq̄ sensibi
liū: ꝛ subdit: itelligē aūt est in aīa cū velit: sentire aūt nō

Cō. 156. est necīū in ipa aut eē sēsibile. ℂ Itē Cōmēta. 2° de aīa.
ingi. Sēsus ſg est cū p̄ntia sensibilis. imagiatio aūt nō.

2° ꝯ mlte auctes possent adduci: sʒ iste sufficiāt ꝓ nūc. ℂ 2^m
ꝯnē ꝓbo sic. Si destructo sensibili posset fieri visio ꝛ re
manere: sic ꝙ ꝑ eā ipm destructū videreᷓ: pari rōne vel
potiori pōe eēt ipm q̄tūcūqʒ occultū exn̄s videri per il
lā: ꝯn̄s repugnat expiētie. Expimur. n. ꝙ sil dū occultaᷓ
nobis visibile cessat videri: ꝛ si successiue: successiue. ꝛ si
subito occultareᷓ nō est dubiū ꝙ subito cessaret videri.
ℂ Cōfirmaᷓ: qꝛ alias interpositio corpis opaci nō ꝓhi-

2^m beret nos vidē. ℂ 2° nos expimur ꝙ cū itueṁr cāde-
lā ardētē si extiguaᷓ sil desinit videri: nec ꝑ aliq̄ moru-
lā q̄tūcūqʒ puā vī extīcta. h̄ aūt nō ꝯtingeret: vel saltē
nō sp̄: si d̄structū obm videri foret pōe nālr. ℂ P̄. Sup
pono vnū certū apud oēs. vʒ ꝙ vel est dare maximā di-
stātiā in q̄ determinatuʒ visibile a determinato vidēte
pōt videri per determinatū mediū: vel minimā in q̄ nō
pōt: ꝛ h̄ est euidēs: cū in aliquāta distātia possit videri: ꝛ
nō in q̄ntacūqʒ: q̄ p̄supposito arguo sic. Est dare maxi-
mā vl minimā distātiā ꝛc. mō dicto: igiᷓ nō ē nālr pōe
ꝙ nō exn̄s videaᷓ. ꝯn̄a ꝓbaᷓ: qꝛ q̄ rōne videreᷓ dūʒ nō
eēt: videreᷓ ēt si eēt ꝛ distaret ab oculo plus q̄ per distā
tiā maximā i q̄ pōt videri: vl plus q̄ per minimā in q̄
nō pōt videri: ꝛ per ꝯn̄s nō eēt dare aliq̄ talē maximā
vel minimā distātiā: qđ repugnat añti. ℂ Cōfirmaᷓ: qꝛ
posito ꝙ a. sit in tāta distātia visibile ab oculo b. in q̄ta
est visibile c. ab oculo d. ꝛ eꝯ: tūc si deᷓ maxima distātia
in q̄ pōt videri: tūc pono ꝙ vtrūqʒ sit in tali sua maxīa
distātia a suo oculo: ꝛ in istāti e. corrūpaᷓ visibile c. ꝛ vi-
sibile a. icipiat elōgari ab oculo b. motu ꝯtinuo. Si igiᷓ
per q̄ntūcūqʒ paruū tp̄s videbiᷓ c. pari rōne vl maiori
videbiᷓ a. ꝛ sic in maiori distantia videbiᷓ q̄ sit sua ma
xima in q̄ pōt videri. Si v̄o nō deᷓ maxīa in q̄ sic: sʒ mi
nima in q̄ nō: pono ꝙ vtrūqʒ sit in distātia in q̄ videaᷓ:
ꝛ icipiat sil elōgari a suis oculis: ꝛ ꝙ in istāti in q̄ a. p̄
erit in sua minima distātia in q̄ nō pōt videri: corrūpaᷓ
c. ipm aūt a. nō corrūpaᷓ: sʒ vlteri⁹ ꝯtinue moueaᷓ: ꝛ sic
illud istās e. si igiᷓ post instās e. aliq̄ tp̄e videbiᷓ c. eodē
toto tēpore videbitur a. ꝛ sequetur idem qđ prius. ℂ P̄.
Tūc abeūtib⁹ sensibilib⁹
a nr̄is sensibus possemus
de eis scire an eēnt ꝛ vbi
eēnt: ꝛ alias ꝯtigētes ve-
ritates: q̄les de eis scieba
mus dū adessent: cui⁹ op-
positū ph̄s exclamat ꝛ



experiētia manifestat: aut eꝯ nunq̄ per ituitiuā notitiā
possem⁹ certificari de existīa alicui⁹ sēsibilis: sic superi⁹
arguebaᷓ. ℂ Ad h̄ ēt ē Aug. q̄ expsse. ii. ꝯfes. dicit ꝙ que
nō sūt videri nō pn̄t: ꝛ nō solū de sēsuali: sʒ ēt de nō sen-
suali notitia loqᷓ: vt ibi pʒ. Uerūtn̄ de visione dūtaxat
nālr hūi pōi: nā de alia que singulari dei opōne ꝛ dono
hūi pōt: vt sūt visiones ꝓpbetaꝝ: nō est ibi ſmo eius: vt
expsse pʒ imediate cap̄ sequēti. ℂ Cōtra ꝯnē istā ꝛ alia
dicta in ꝓbatiōe ei⁹ vī posse argui. Nā q̄uis ipōe sit nā
liter cāri visionem absqʒ p̄ntia rei visē: gn tn̄ possit nālr
ꝯsuari absqʒ p̄ntia illi⁹: ita ēt vt nō exn̄s aut abn̄s aliqn̄
videaᷓ nō vī icōueniēs: imo h̄ aliqn̄ de facto vī ꝯtingē:
supposito ꝙ sit dare minimū visibile: vl absolute: aut in
certa distātia a determiato visu: ꝛ ꝑ determiatū mediū
cū determiatiōe ēt alioꝝ reqsitoꝝ ad visionē cāndā. Et
h̄ ꝓbaᷓ: qꝛ si h̄ deᷓ neċe ē vel dare vltimū istās eē rei ꝑ
manētis: p⁹ qđ nihil ei⁹ sit: qđ ē ꝯ ph̄ʒ 8° phy. vl ꝙ aliqd
min⁹ minimo visibili: aut distās plus q̄ ꝑ maximā distā
tiā: in q̄ pōt videri: videaᷓ: ꝛ pari rōne videri poterit ali
qd iā corruptū: ꝛ nō exn̄s. Declaraᷓ ꝯn̄a. Nā si sit mini-
mū visibile oppo^m visui in sua maxīa distātia i q̄ p̄t nālr
cāre visionē ꝛ actualr videaᷓ: ꝛ deide icipiat in aliq̄ istā
ti remitti vel diminui extēsiue: aut elōgari a visu motu
ꝯtinuo: qđcūq̄ p̄dictoꝝ deᷓ: ꝯstat ꝙ in istāti illo erit vi-
sio ei⁹: cū ipʒ sit adhuc integrū itēsiue vl extēsiue ꝛ i distā
tia d̄bita. Aut igiᷓ p⁹ illđ istās dato casu p̄dicto: erit aliq̄
ps illi⁹ visiōis: aut nulla: si nulla. igr̄ illđ est istās vltimū
sui eē: sic ꝙ post ipʒ nihil visiōis ē: si aliq̄: igr̄ illđ adhuc
videbiᷓ: cū quelʒ ps visionis sit visio. ℂ Sʒ qꝛ forte ne
gabiᷓ tale minimū: ac ēt maxīa distātia i q̄ aliqd possit
videri iđ illđ ꝓbaᷓ. ℂ Et p̄ de mimo visibili ex itētiōe
ph̄i p̄ celi. ꝛ cōmēta. p̄iter. n. ambo volūt ꝙ cuiuslʒ vtuti
actiue: vel passiue magnitudo seu vigor estimādus ē ſm
vltimū sui. Differēter tn̄. Nā qꝛ illa vt⁹ actiua dī maior
que pōt mai⁹ agē. iđ ipa estimāda ē ſm maximū qđ pōt
agē: qꝛ v̄o passiua dī vt⁹ illa maior que a minori pōt pati.
vn̄ visus g a minori visibili pōt imutari ceteris pib⁹ dī
vigorosior: iđ talis ē estimāda ſm mimū a q̄ p̄t moueri:
Un̄ Cōmē. ibi. Oīs igt po° aut actiua est: aut passiua. Si
aūt actiua termināda est per vltimū finē ei⁹ qđ agit. Si
passiua ꝑ mimū ei⁹ a q̄ patiᷓ. ℂ De distātia ēt pʒ expsse
ꝑ ph̄m i fine libri đ sēsu ꝛ sēsa. vbi p̄mittēs ꝙ visibile n̄
p̄t videri i ifinita distātia: sʒ finita tm̄: ꝯcludit. Est itaqʒ
aliqd vlti^m distātie: vn̄ nō vī: ꝛ p̄^m vn̄ vī: h̄ itaqʒ neċe est
isensibile eē qđ i vlteriori: qđ nō ꝯtigit sentire: exn̄s i ex
teriori aūt neċe sētire. ℂ Itē ꝑspectiui idē ponūt. vn̄ 8°
ꝓpō. 4. libri magne ꝑspectiue vitelliōis ē ista. vnūqđq̄
visoꝝ lōgitudine hʒ spatiꝫ vltra qđ nō vī. illđ āt vltra
qđ nō vī est maximū a q̄: vl in q̄ vī: ꝛ ad hūc itellectū ꝓ
baᷓ ibi p̄dicta ꝓpō in cōmēto. ℂ Rōne ēt ꝓbaᷓ idipꝫ:
qꝛ q̄ntū ad h̄ idē iudiciū est de oīb⁹ agētib⁹ mere nālr:
videmus aūt ꝙ aliqđ actiuū nāle. v. g. corp⁹ luminosum
illuminat mediū ſm maximā distātiā a sequā pōt illu-

cap. 18. ꝛ 19.

cap. 20. ꝯ ꝯclusio nem suam arguit

T. c. 69.

T. 2. cō. 116. ꝛ 117

Cō. 117.

minare:ita ꝙ maiorē partē medij nō pōt illuminare. Nā si posset faceret:cū sit agēs mere nāle:ꝛ nō liberū:igiẗ ꝛ qōlibet corp⁹ visibile imutabit mediū:ꝛ ēt organū:multiplicādo spēm suā ꝑm maximā distātiā:ita ꝙ icipiēdo a cētro oculi:vl ab alia pte organi. vnde imediate visio cātur in aīa:ꝛ eūdo vsus medium per qō cātur spēs erit dare ꝛ signare maximā partē:aut distātiā in medio quā visibile pōt imutare cādo spēm suā:ꝛ illa erit maxia a q̄ pōt videri. ¶ Qō ēt sit dādū minimū visibile a determiato oculo in certa distātia dati medij ꝓbaẗ euidēter ex eis que imediate ꝓbata sūt:ꝛ quodā alio noto ad sensum. vȝ ꝙ ceteris parib⁹ maius visibile itēsiue vel extēsiue a maiori distātia vi. Nā ex istis duob⁹ seqẗ:ꝙ qōlibet visibile est minimū visibile:seu potēs videri in sua maxia distātia:alias min⁹ eo posset in eadē vl eq̄li distātia ceteris parib⁹ videri:qō est ꝯ 2m assumptū ꝛ notū ad sensum. ¶ 2° ad idē. vȝ ꝙ visio possit remanē in absentia visibilis arguiẗ sic. Nō min⁹ pōle est visionē per aliqō tps remanere in absentia visibilis:q̄ lumē remanere in oculo in absentia corpis luminosi:vel ēt spēȝ in absentia corpis a quo cāta est. Hoc pȝ:qꝛ nō plus exprimur de pēdē visionē a visibili:q̄ lumē a corpe luminoso:aut speciē a corpe a quo deriuaẗ:sȝ lumē pōt remanē per aliqō tps in oculo in absentia corpis luminosi:vt pȝ de eo q intuit⁹ est aliquādiu solē:ꝛ postea auertit oculos a sole quā diu lucē a sole in oculo cātā imeẗ. de spē ēt pȝ ꝑ experiētiā quā ponit Aug. ii° de tri. De aspiciēte fortiter cācellos in sertarū fenestrarꝫ:ꝛ ꝑ illos luminaria aliq̄ extriseca:vel solē ipm:q post auersa facie expiẗ se vidē q̄sdaȝ lucidos colores:ac ēt silitudinē illoꝝ cācelloꝝ. Nec pōt dici ꝙ illi cācelli apparētes sint ipi veri cācelli ex̄ quos pus aspiciebat:cū iā ponaẗ auertisse faciē ab eis. ¶ Confirmaẗ: qꝛ si nō eēnt ēt illi ꝓ tūc nihil minus sic sibi appareret. ¶ Et si dicaẗ. ꝙ ēt in casu illo viderenẗ. ꝯcediẗ pncipale ꝓpositū. vȝ ꝙ visio possit remanē i absentia visibilis ꝛ nō exñte visibili. ¶ Ad idē ēt sūt rōnes ꝛ experiētie supra iducte pro alia opione ad quas postea rndebiẗ. Nūc ad istas.

[margin: 2m; cap 2°; Ad p^m rōnes cōtra suam opi.]

¶ Ad p^{am} dico. ꝙ nō est dādū minimū visibile ēt per se exñs potēs ab illo vel ab isto videri:sȝ est dare maximū nō visibile:ita ꝙ qōlibet mai⁹ eo poterit videri:ꝛ sꝑ itelligo in determiata distātia ꝛ alijs dbitis ꝯcurrētib⁹ circūstātijs. ꝛ silr dico nō eē dādū maximā distātiā in q̄ pōt videri:sȝ minimā in q̄ nō pōt videri. vtrūq; icipiēdo ab ipo vidēte. ꝛ ē sꝑ ꝑmo me⁹ de po^a nāli. ¶ Ad pbȝ ꝛ Cōmē. ꝓ celi. dōȝ ꝙ q̄tū ad itētionē pħi ibidē tñ sufficit si po^a passiua describaẗ ꝑ maximū a q̄ nō pōt pati:sic si ꝑ minimū a q̄ pōt:ꝛ iō ð vbis nō ē curādū:nec pōderāda sūt:sic nec credēdū ē ipsos pōderasse. ¶ Ad illā de distātia dōȝ ꝙ pħs ibi loqẗ ꝑm imagiatione ponētiū idiuisibilia. vñ pncipalr ibi ꝓbat idiuisibile nō eē sensibile:ꝛ accipit distātiā vñ vi:icipiēdo ab ipo vidēte ꝛ ꝓcedēdo vsus visibile:ꝛ distātiā vñ nō vi:incipiēdo a termio iā dicte distātie:ꝓcedēdo vlteri⁹ eodē mō:vt ꝓus. s. ab oculo sꝑ se magi elōgādo:ita ꝙ ab ipo vidēte vsq; ad pūctū datū:ē distātia vñ vi:ꝛ īde vltra ē distātia vñ nō vi. Et tūc pȝ:ꝙ iste distātie ꝑm illā opionē idiuisibiliū vnū hñt vltimū idiuisibile. s. ꝯtinuās eas. Et diẗ pħs ꝙ exñs citra. s. vsus oculū ē visibile:exñs vltra nō ē visibile. ¶ Ex h̄ aūt nō hȝ aliqd ꝯ ꝓpo^m. vñ ꝑȝ talē diuisionē dōȝ:ꝙ ē dare maximā distātiā in q̄ nō ē visibile. Nō est aūt dare maximā nec minimā in q̄ ē visibile:exñs. n. in illo pūcto ad bonū itellm loquēdo:qꝛ talia pūcta vl idiuisibilia ꝑȝ vitatē nulla sūt:ꝛ ꝑȝ h̄ ēt qō vi velle pħs vt i 2° patebit di. 2ª. q. 2ª nō ē visibile:nec vi vltra:citra vō sꝑ est visibile:vtrāq; vō icipiēdo a vidēte est dare minima in q̄ nō vi. Et cū visibile est in tali distātia:est in eodē pūcto in q̄ di eē:cū est in maxia in q̄ nō vi:diuidēdo ꝑm modū pħi ꝓus positū:ꝛ tūc ēt nō daẗ maxia in q̄ vi. Nā ōis in q̄ vi est mior ea in q̄ nō vi ꝛ ꝑs ei⁹:ꝛ per ꝯñs excediẗ ab illa. Et ꝯstat ꝙ nō ꝑ idiuisibile tm̄:cū idiuisibile nō faciat mai⁹:igiẗ ꝑ diuisibile:ꝛ ꝑ ꝯñs nulla ē maxima excessarū:ac per h̄ nec aliq̄ est maxia vñ pōt videri.

[margin: T. 2. cō. tie. 2. ii7]

¶ Utrꝫ aūt pħs ibi ꝯcludat efficaciter id qō pncipalr itēdit. s. ꝙ idiuisibile nō ē visibile ꝑ h̄ ꝙ ait ꝙ si idiuisibile ponaẗ sup illo vltio cōi distātiarū sil erit visibile ꝛ nō erit visibile:suā hȝ speclatione ꝛ nō nec̄iaȝ ad ꝓpo^m. ¶ Ad illō de ꝑspectiuis dōm ꝙ tātūdē valet eis ꝛ deẗ minima in q̄ nō pōt ab oculo icipiēdo. nec ꝓ certo aliō ꝓbaẗ ex dictis eoꝝ. Nā ꝓdictā ꝓpōnē ꝓbāt accipiēdo ꝓ medio qō est dare minimuȝ angulū sub q̄ res vi:ꝛ ꝙ corp⁹ qō vi a ꝓpingori:vi sub angulo maiori:ꝛ qō a remociori:sub angulo miori:qō ibi declaraẗ in septima ꝓpōne. ¶ Qꝫ aūt sit dare minimū angulū:nō ꝓbaẗ ibi:sȝ assumiẗ ex cōmē. 3. ꝓpōnis eiusdē libri:que ē. nō sub q̄cūq; angulo res sēsibiles videnẗ. Ex q nō seqẗ:ꝙ sit dare minimū angulū sub quo res vi:vt pȝ. Nec ēt ꝓbatio in cōmēto posita h̄ ꝯcludit. Ait. n. ille sic:lȝ. n. ōis angulꝰ rectilineus mathematic⁹ sit in ifinitū diuisibilis:in angulis tñ nālib⁹ ꝑm quoꝝ dispōnē fit passio opōnis sensibilis:opȝ vt sit stat⁹ in diuisiōe:qꝛ min⁹ sensibile nō erit. Pȝ aūt ꝙ ex ꝓassumpto nō seqẗ istō:cū ꝓ illo sufficiat ꝙ nō sub q̄cūq; ꝑuo angulo res possit videri. ¶ Ex h̄ ēt ꝛ alio ꝓbato. s. ꝙ sub aliq̄ vel aliquāto angulo res vi:nō determiate ꝯcludiẗ ꝙ aliq̄s sit angulus minim⁹ sub quo possit videri. Sȝ bñ seqẗ:ꝙ vel est dare minimū sub q̄ pōt:vel maximū sub quo nō pōt:q maxim⁹ mior erit oī eo sub quo pōt:cui⁹ disiunctiōis dico eē 2^{am} partē dādā:ꝙ si auctor ille putauit esse dādā partē p^{am} decept⁹ fuit:nec ꝓ certo ꝓbauit:sicut ēt multa alia dicit minus bene ꝓbata:ꝛ minus ēt vera. ¶ Pro solutione rōnis pmitto:ꝙ nō quātecūq; itensionis spēs in organo exñs sufficiēs est cāre in aīa visionēȝ sui obiecti. Sȝ aliquāte itensionis spēs existēs pōt. Nam est aliqua tm̄ intensa:ꝙ pōt causare visionem ꝛ aliquante intensionis species existens nō pōt:quoniaȝ pōt esse aliq̄ tam remissa:ꝙ nullatenus sufficiet:ꝛ est exemplū de spēbus in medio:nā aliq̄ pōt in pte posterior cāre (si verū sit cōe dcm̄ de multiplicatione taliū spēruȝ in medio) ꝛ aliq̄ nō pōt:puta illa seu aliq̄ ꝑs determiate quātitatis remotissima a corpe cui⁹ est spēs:alias qōlibet corpusculū per totū mundū multiplicaret spēm suā:qō nō est dōm. ¶ Idē ꝛ sensibili⁹ pȝ de luce. Nā est dare aliq̄ꝫ partē tāte remissionis que nō sufficiat ad cātionē alterius lucis:ꝛ extra se totalr:vtpote determinate quātitatis remotissima a corpore luminoso:alias vna cādela totū mūdū illuminaret. Est igiẗ dare vel minimā spēm intēsiue:que exñs in organo pōt cāre visionē sui obiecti in aīa:vl maximā que nō pōt:remissiorē tñ oī que pt. Et hāc ptē 2^{am} ego dico dādā eē. Nūc ad rōnē factā rndeo ꝯcedēdo ꝙ visibile pōt ꝑm maximā distātiā aliq̄ꝫ multiplicare spēm per mediū ꝛ organū. Sȝ in tali distātia dico:ꝙ nō poterit videri. Naȝ spēs ei⁹ in organo erit tūc tā remissa:ꝙ nō sufficiet cāre visionē in aīa. Si igiẗ debeat eē sufficiēs oportebit ipsum visibile plus appropinq̄re ad oculū:ꝛ i tātū ꝙ spēs ei⁹ sit maior maxia que nō pōt cāre visionē. Et sicut nō est dare p^{am} maiorē illa maxia:cū quelȝ aliq̄ latitudine excedat illā:sic nō erit dare p^{am} distātiā a q̄ corp⁹ illud videri pōt:sȝ vltimā a qua nō pōt:sumēdo talē ordinē distātiarū ꝑm motū appropinquationis illius visibilis:ꝛ illa erit minima incipiendo a vidēte a qua ipm videri nō pōt:ꝛ cum

erit in illa distātia: tūc in organo erit spēs maxima que nō pōt cāre visionē. Et per h̄ pꝫ ad ꝓbationem de minimo visibili dādo.

Ad 2ᵐ

℄ Ad 2ᵃᵐ rōnē nego maiorē. Ad ꝓbationē dico: ꝙ verū est ꝙ nos nō plus experimur visionē depēdere a visibili: q̄ꝫ lumē in aliq̄ determinato subiecto existēs a corpore luminoso. v.g. in aere puro. Et silr dico de spē. Sed bene plus experimur visionē depēdere a visibili: q̄ꝫ lumē in aliquo determiato subiecto existēs: puta oculo aut organo alio iteriori dependeat a corpore luminoso: nec est mirū: qꝛ oculus ⁊ organū illud est nō solum receptiuū: sed aliq̄liter retētiuū luminis in absentia luminaris: lꝫ per paruā morulā: q̄uis aer purus nō sit per aliqd̄ tp̄s retētiuus luminis absq̄ pn̄tia luminaris. Sic ēt nō obstāte ꝙ aq̄ sit receptiua figure sigilli: ⁊ per nullū tp̄s retentiua absente sigillo: cera tn̄ est receptiua ⁊ retētiua.

3ᵃ ꝯ

℄ 3ᵃ ꝯ pncipalis quātū ad dubiū istud est ꝙ talis sensatio pōt a deo imediate absq̄ pn̄tia sensibilis obiecti cāri: ⁊ cāta partialr a sēsibili pōt a solo deo imediate cōseruari absente: vel ēt nō existēte illo sensibili. Hoc probaꝰ facilr: qm̄ oēm entitatē quā deus pōt ɔcurrēte cā 2ᵃ cāre: vel cātā ɔseruare: pōt imediate se solo cāre: vel cōseruare: igiꝰ ⁊ visionē ⁊c̄. Añs ꝓbabiꝰ ifra distinctione 42. Si dicaꝰ ꝙ añs est verū: si intelligaꝰ ꝙ deꝰ pōt causare absq̄ cā 2ᵃ inquātū cā: h̄ est: ꝙ nō opꝫ ɔcurrere illā ad causandū: tunc est verū. Sed ex hoc nō sequiꝰ ꝙ possit visionē cāre sine obiecto. Nā obm̄ requiriꝰ nō solū ad cāndū visionē: sꝫ ad terminādū. Deꝰ aūt lꝫ possit supplere vicē cāe agētis vel ɔseruātis: nō tn̄ vicē obiecti terminātis. Istud nō valet: qm̄ obm̄ requiri in rōne terminantis: vel est requiri in rōne alicuiꝰ cāe vel nō: sed soluꝫ in rōne obiecti: seu rōne cogniti: hoc est: ꝙ ad hoc vt sit visio necesse est aliqd esse obm̄ eius: seu per illā cognosci: ⁊ h̄ est eā ad aliqd terminari. Si deꝰ pᵐ: pꝫ ꝓpositū: qm̄ absq̄ ɔcursu ⁊ existētia alicuiꝰ cāe extrinsece quālibet entitatē pōt deus ꝓducere ⁊ ɔseruare. Si 2ᵐ hoc nō ipedit ꝓpositū: cū nō sit iposse aliqd nō existēs in se imediate ⁊ distincte cognosci: vt pꝫ de deo ⁊ aliis qbꝰ deꝰ voluit prestare euidentē notitiā futuroꝝ ⁊ nō existētiū: vt suo loco videri poterit.

ꝯ sua cōclusionē arguiꝰ

℄ Sed ɔtra istā pōt argui. Primo qꝛ si deꝰ ɔseruaret in me visionē qua nūc video albedinē existentē in pariete: aut virtute illiꝰ iudicarē illā existere: sicut nūc iudico: aut iudicarē eā nō existere. nō pōt dici pᵐ: qꝛ iudiciū tūc causatū mediāte intuitiua esset falsum: ⁊ per ɔñs nulla posset haberi certitudo de existētia rei: qualr eni essem certꝰ nūc ꝙ albedo existit: si ēt cū nō existeret iudicarem eā existere: sicut nūc iudico. Nec pōt dari 2ᵐ: qꝛ iposibile est ꝙ aliq̄ cā nālite actiua nūc sit cā viꝰius effectꝰ: postea vō sit cā ɔrii: sed ista ituitiua nūc est cā iudicii quo iudico albedinē existere: igiꝰ nō erit postea cā oppositi iudicii: quale esset illud quo iudicarē eā nō existere: si aliqd̄ tale iudiciū tūc haberem.

2ᵐ

℄ 2ᵒ qꝛ nūc ɔñ̄a necessaria est: ego video albedinē: igiꝰ albedo est: igitur oppositū ɔsequētis nō pōt stare cū antecedēte. s. ꝙ albedo nō sit: ⁊ tn̄ ego videā illā.

3ᵐ

℄ 3ᵒ cū video hāc albedinē nō existentē posito casu: aut aliqd videꝰ a me: aut nihil. Si aliqd: ⁊ nō nisi albedo: igiꝰ albedo est aliqd: igiꝰ ipa est cuiꝰ oppositū dabaꝰ: si nihil: igiꝰ nō video aliqd: igiꝰ nō video hāc albedinē: qd̄ est oppositū positi.

4ᵐ

℄ 4ᵒ qua rōne est possibile vidē nō existēs: eadē est possibile me vinū nō existēs tāgere ⁊ gustare: sed illud est falsum. qꝛ eni posset tāgere vel gustare vnū nihil: ita. n. bene posset comedere vnū nihil: ⁊ nutriri de nihilo: qd̄ est absurduꝫ.

5ᵐ

℄ 5ᵒ qꝛ tūc pari rōne posset ɔseruari visio: qua video petrū currere Petro nō existēte: ⁊ per ɔñs nō currēte: ⁊ sic viderē Petrū currere: ⁊ tn̄ Petrꝰ nō curreret: qd̄ est impossibile. Nā cū visio sit cognitio: cognoscerē Petrū currere quādo nō curreret: ⁊ sic cognoscerē falsuꝫ: qd̄ est impossibile sm̄ Aug. dicētē liᵒ 3ᵒ de achademicis. nosse falsum nemo pōt. ⁊ .15ᵒ de tri. Nemo inqꝛ falsa nouit: nisi cū falsa esse nouit: qd̄ si noueris verū nouit. veruꝫ. n. est ꝙ illa falsa sunt.

cap̄ 3ᵒ
cap̄ 10ᵒ

Ad pᵐ

℄ Ad pᵐ dico ꝙ nō posito pluri in antecedente ego nō iudicarē albedinē existere. Naꝫ deficeret vna cā partialis talis iudicii. s. albedo que nūc sil cū sui notitia ituitiua coīcat iudiciū quo iudico ipam existē: nec ēt iudicarē ipsaꝫ nō existē: ⁊ ad h̄ sufficit ꝓbatio īducta in arᵒ. Dico igiꝰ ꝙ simplr iuereꝰ ipsaꝫ absq̄ vllo taliū iudicioꝝ.

Ad 2ᵐ

℄ Ad 2ᵐ nego añs: nō. n. seqꝰ: deꝰ videt antichristū: igiꝰ antichristus est: sꝫ est fallacia sm̄ qd ad simplr.

Ad 3ᵐ

℄ Ad 3ᵐ di ⁊ bene: ꝙ ꝓpō pᵃ sup qua fundaꝰ argumentū nō est dāda in casu illo: ⁊ hoc ꝓpter falsaꝫ iplicationē eiꝰ a parte p̄dicati. Nā in eo iplicaꝰ ꝙ videaꝫ hoc: ⁊ hoc sit albedo: qd̄ est falsum: sicut dicēdo video hoīem albū: iplicaꝰ ꝙ ego videā hoīeꝫ: ⁊ ꝙ ille sit albus. Si tn̄ obm̄ visionis precise significeꝰ per ꝓnomē demōstratiuū: vt dicendo. video hoc: esto ꝙ ipm̄ nihil sit: aut per nomē ꝓpriū vt dicēdo video a. vt nūc dicimus: deus videt antichristū: ɔcedenda est ꝓpō: q̄uis vt dictū est: significādo ipm̄ per terminū cōem ⁊ ꝓnomē demōstratiuū negāda sit. Et est rō qꝛ illud obm̄ non est aliq̄ entitas: ⁊ per ɔñs nō est albedo: igiꝰ nec hec albedo.

℄ Si arguas vltra: h̄ demōstrato illud obm̄ visum vel a. sit a. nomē eius ꝓpriū: nō est albedo: igiꝰ hoc nō est h̄. ⁊ a. nō est a. Respōdeꝰ pmo ɔcedēdo ɔñs: a. eni nō est a. sed pōt esse a. eodē mō dicēdū ꝙ antichristus nō est antichristus: sed pōt eē antichristus. scdo negādo ɔsequētiā: qꝛ nec hoc nec a. est inferius ad albedinē: q̄uis possis eē iferiꝰ ad ipsaꝫ. Silr dico ꝙ hec in illo casu nō est dāda. video albedinē. Naꝫ tūc hec eēt vā: nulla albedo vī a me. tū qꝛ quelibet singularis est vera: tū qꝛ hec est vā. nullū visum a me est albedo: supposito ꝙ tūc nō videaꝰ aliqd̄ qd̄ sit in rerum nā. Seqꝰ aūt nulla albedo vī a me: igiꝰ nullaꝫ albedinē video. ⁊ vltra nō video albedinē. Nā eꝯ seqꝰ: video albedinē: igiꝰ albedo vī a me. Si tn̄ hec vltima ɔñ̄a negaret. (qd̄ nō appet mihi rōnabilr fieri.) tūc posset illa dari. video albedinē. Et hoc valet ēt pro solutione secundi argumēti imediate p̄cedētis.

℄ Sꝫ adhuc pōt argumētū reduci sic. cū video a. aut aliqd videꝰ a me: aut nihil: ⁊ tūc ɔtiter vt p̄us arguebaꝰ.

℄ Ad hoc pōt rñderi sm̄ distinctionē datā in pᵒ. q. ꝓlogi articulo pᵒ. in solutione pme obiectionis. sumēdo aut nihil: aut aliqd. 2ᵒ mō dist. illius: puta vt significat entitatē existentē: ⁊ nihil sumiꝰ sibi opposite: ɔcedēdū est ꝙ nihil videꝰ a me: ⁊ vlterius qdlibet alioꝝ illatoꝝ etiā vltimū: igiꝰ nō video hāc albedinē: nō qꝛ sit inferius ad albedinē: sed ꝓpter falsam iplicationem: vt dem̄ est: ⁊ tn̄ nō sequiꝰ. igiꝰ nō video a.

Ad 4ᵐ

℄ Ad 4ᵐ si tāgere ⁊ gustare accipiaꝰ pro actibꝰ vitalibus existētibꝰ in aīa: qui sunt p̄ceptiōes tāgibilis ⁊ gustabilis: ɔcedo ꝙ posse est per diuinā potētiā: ita me tāgē ⁊ gustare non ens: sicut videre: qꝛ hoc nō est aliud dictu q̄ꝫ ꝙ notitie taliū pn̄t eē in aīa mea illis nō existētibus. Et cū dicitꝰ ꝙ ita bene posset comedere vnū nihil ⁊c̄. negaꝰ ɔñ̄a: qꝛ in comedē significaꝰ assumptio cibi in ore ⁊ fractio ⁊ masticatio ⁊ deglutitio: ⁊ alia que nō entis eē nō pn̄t.

Ad 5ᵐ

℄ Ad 5ᵐ ɔcedo ꝙ visionē qua video Petrū currentē deꝰ posset ɔseruare eo nō currēte: qd̄ si faceret: nō viderē Petrū currētē: sꝫ viderē Petrū: ⁊ nō viderē Petrū currē: imo nūc de facto nō video Petrū currē per aliā q̄ꝫ visionē simplicē: de q̄ nūc est sermo: sed bene cognosco euidēter ꝑ aliqd̄ iudiciū ⁊ notitiā cōplexā cātaꝫ ex ituitiōe Petri ⁊ ituitiōibꝰ spatioꝝ in qbꝰ successiue existit:

⁊ ipsius

ꝛ ipſis etiā rebus viſis pe. currere. tale aūt iudiciū: vt dictū eſt: in caſu illo nō eēt. ¶ Si dicaꝛ ꝙ ꝗ rōne deus pōt ſimplicē illā notitiā ꝯſeruare ei⁹ obto nō exiſte: eadē pōt ꝛ hāc notitiā cōplexā. ¶ Ad h̄ ꝑ nūc mihi vī dōz ꝙ bñ illā pōt ꝯſeruare: ſed nō ſic: ꝙ ſic cōſeruata ipſa ſit notitia vł iudiciū illi⁹ cōplexi petrū currere: ſiue ꝗ cognoſcā vel iudicē petrū currere: nō qdē cognoſcā: qa falſuʒ complexe cognoſci nō pōt: vt bñ tāgiꝛ arguēdo: nec etiā iudicari: qa tūc deus ꝑ ſe ꝛ directe me falleret: qḋ eſt impoſe: vt ꝓbabiꝛ. d. 4. 2. qḋ ꝗ dico ꝙ illā entitatē poſſet vtiqꝫ cōſeruare vel ſine ſubto: vel ſi in ſubto: ſic ꝙ ipſa non eſſet notitia nec iudiciū. nō ſilr dici pt̄ de ſimplici notitia: qꝛ ad h̄ vt ſit notitia: nō requiriꝛ ꝙ obm̄ ei⁹ exiſtat: ſic ad hoc ꝙ notitia cōplexa ſit notitia: reqriꝛ ꝙ ſit ſic ſicͭ ipſa ſignificat. vñ oēs catholici cōiter cōcedūt: ꝙ deus cognoſcit ꝛ iuteꝛ antichꝛm: ꝛ tñ nullus dicit ꝙ de⁹ cogſcit nūc antichꝛm eſſe vł ꝑdicare: ſiue ꝙ antichꝛs nūc eſt: ꝛ predicat: notitia iquā cōplexa ꝛ iudicatiua. ¶ Nunc ad rōnes opīonis. ¶ Ad p̄mā dōʒ eſt: nec auctē Aug. nec expiētiā quā adducit ad ꝓpo^m facē: qꝛ in tali caſu nullus experitur ſe videre ſolē vel luminaria: ꝗ ꝑus ipſe intuebaꝛ: nec h̄ dicit Aug. ſed dicit ꝙ verſanꝛ in cōſpectu qdā colores lucidi ꝛ ꝙ illi ſunt reliqe illius forme: ꝗ facta erat in ſenſu: ideo videꝛ qa vſaꝛ in ꝯſpectu: ꝛ illud nō eſt ſol aut luminare viſuʒ: ſed reliqa forme facte ꝑ ſolē in organo viſus ſm Aug^m. ita ꝙ ex h̄ nō hētur ꝙ videaꝛ nō exñs: nec ꝙ videaꝛ abſens: qa ille reliqe ꝛ ſūt: ꝛ pñtes ſūt. ¶ Sed dices. Aug. dicit ꝙ ipſa erat viſio. igiꝛ nūc ē viſio: ꝛ ꝯſtat ꝙ nō alteri⁹ ꝗʒ ei⁹ cui⁹ ꝑus erat. ¶ P̄. Senſibile poſitū ſupra ſenſuʒ nō facit ſenſationē. igiꝛ ille forme ꝗ videnꝛ nō ſunt in ſenſu. igiꝛ exñt: vł nō ſūt. Si nō ſūt: vī nō exñs. ſi exñt: nō videꝛ qd aliud ſine: ꝗʒ ipſa ſenſibilia ꝑus viſa: ꝛ tūc ſequiꝛ ꝙ videꝛ abſens. ¶ Ad p^m dōm ꝙ ſicut viſus dupl̄r accipiꝛ. ſ. ꝑ inſtrō corporeo ſeu organo quo mediāte ſit viſio q̄uo i p̄ cap̄ accipit Aug. vñ ait ꝙ aīa cōmixta corpi ꝑ inſtrm̄ ſentit corporeū: ꝛ idē inſtrm̄ viſus vocaꝛ: aut ſenſus alius. Alio mō accipiꝛ pro ipſa vi viſiua: in ꝗ īmediate ſic in ſubto recipiꝛ act⁹ ille vitalis quo cognoſciꝛ ipm̄ viſibile: q̄uo viſuʒ frequēter accipit Auctor de ſpū ꝛ aīa. Sic etiā viſio dupl̄r accipiꝛ. ſ. pro forma informāte viſuʒ p̄ mō acceptū: ꝛ ſic accipit Aug. cuʒ ait. ꝛ ipſa erat viſio: qḋ pʒ: qa ibi dicit ꝙ forma ꝗ ſenſui a viſibili iꝑmiꝛ: vocaꝛ viſio: ꝛ h̄ pluries repetit: ꝛ iteꝝ ꝙ īformatio ſenſus: viſus dī. Alio mō accipiꝛ pro actu vitali ꝗ eſt ſoꝛa viſus 2° mō accepti: ꝛ de tali viſione non loqꝛ Aug. Cōſtat eni ꝙ talis nō eſt viſibilis mediāte īſtrō corpeo. Ad idē dōm ꝙ ille reliqe ſunt in ꝑtib⁹ exterioꝛib⁹ oculi: vbi nō cauſaꝛ ſenſatio: ꝛ iō nō eſt ſenſibile poſitū ſupra ſenſuʒ. ¶ Ad ſcdāʒ experiētiā de ſōniantib⁹ dico: ꝙ illa ſenſatio nō ē abſqꝫ pñtia obiecti īmediate cogniti. Obʒ aūt pñs eſt ſpēs in īnſtrō ſenſus ꝑticularis ſm Cōmētā. quā apphēdit ſenſus cōis: q ſentit ꝑ inſtrā oium ſenſuuʒ: vt dicit Cōmē. eodē tractatu. Et qa in ſōno nō diſcernit ſpēm rei ab ipſa re: videꝛ ſōniāti ꝙ ipſe ꝑcipiat īmediate ipſa ſenſibilia exterioꝛa: ꝛ iudiciū vtiqꝫ falſuʒ eſt: ꝛ h̄ vult dicē Cōmē. cū ait. ꝙ hō cōprehēdit ſenſibilia: ſʒ nō ſint extrīſece: qa itentiōes eoꝝ ſūt in inſtrīs ſenſuuʒ: que ſupple īmediate apphēdunꝛ: ita ꝙ ſūt obea īmediata illi⁹ ſenſatiōis ꝗ ſenſatio vt dictū eſt: eſt act⁹ ſenſus cōis nō ſenſus ꝑticularis: q i ſōno nō hʒ actū ſuū. Vñ Cōmē. in p̄ cap̄ dicti tractat⁹ diffinit ſōnū: ꝙ eſt ligatio ſeu ligamētū vtutū exterioꝝ. Et vigiliā: ꝙ eſt diſſolutio eorūdē. ¶ P̄. Cōmētatoꝛ nō dicit vbi allegaꝛ ꝙ hō in ſōno ſentit ꝑ qnque ſenſus: ſed dicit in ſōno videt hō ꝗſi ſentiat ꝑ qnque ſenſus. Et eodē mō loquiꝛ in p̄n⁹ dicti tractat⁹: ꝛ hoc verū eſt. Nā ſic appet ſōnianti: ꝛ ſic iudicat: ſed tñ nō eſt ſic: ꝛ iō decipiꝛ. vñ 2° ſoliloquioꝝ. ait rō ad Aug^m qd cū talia nos olfacere aut guſtare vel tāgere ſōniam⁹: nōne mltitudinē imaginū eo deteriore quo in amore decipimur: Rñdet Aug. veruʒ dicis ꝛ ꝓ certo ſi talis vere videat ocl̄is: ꝛ aurib⁹ audiat: vere vigilaret. ¶ P̄. valde foret mirabile: ꝙ vere tāgeret ignē māle ſicut vī ſibi tāgere: ꝛ nō excitareꝛ a ſōno. ¶ Itē nō dicit Comētatoꝛ ꝙ ſenſatiōes ille ſunt in inſtrīs ſenſuū ꝑticulariū: ſed ꝙ intētiones ſenſibiliū: ꝗ certe nō ſūt ſenſatiōes: ſed ſenſate: quas apphēdēs: tūc hō nec diſtiguēs a ſenſibilib⁹ quorū ſunt intētiones: iudicat ſe illa ſenſibilia īmediate ſentire: qḋ etiā qñqꝫ vigilātib⁹ accidit: qñ abſtrahunꝛ a ſenſib⁹: ꝛ vehemēter eoꝝ intētio ad actionē interioꝝ vtutū ꝯuertiꝛ: ſicͭ dicit Aug. ii° de tri. vbi ait. Si volūtas ad interiorē phātaſiā tota ꝯfluxerit atqꝫ a pñtia corpoꝝ: que circūiacēt ſenſib⁹ atqꝫ ab ipſis ſenſib⁹ corpis animi aciē oino auerterit: atqꝫ ad eā ꝗ itus cerniꝛ imaginē penit⁹ conuerteret: tāta effundiꝛ ſilitudo ſpeciei corpalis exꝑſſa in memoria: vt nec ipſa rō diſcernere ſinaꝛ vtꝝ foris corp⁹ ipʒ videaꝛ: an intus tale aliqd cogiteꝛ. Et ſubdit. ex eodē gñe affectiōis eſt etiā illō qḋ in ſōnis ꝑ imagines illudimur. Sed plimū dāt. vtrū ſopitis ſenſibus corpis: ſicuti ſunt dormiētiū: aut ab iteriore cōpage turbatis: ſicͭ ſunt furentium: aut alio quodam modo alienatis: ſicuti ſunt diuinātiū aut ꝓphetātiū animi itētio ꝗdā necitate icurrat in eas: ꝗ occurrūt imagines ſiue ex memoria ſiue ex alia vi occulta ꝑ ꝗſdā ſpiritales mixturas. Simil̄r ſpiritalis ſube: an ſicͭ ſanis ꝛ vigilātib⁹ iterdū cōtingit: vt cogitatiōe occupata ſeſe volūtas auertat a ſenſib⁹: atqꝫ ita formet animi aciē varijs imaginib⁹ reꝝ ſenſibiliuʒ tāꝗʒ ipſa ſenſibilia ſentirenꝛ. hec Aug. Ex qbus vbis: ſi diligēter ꝯſiderenꝛ: apparēt duo ꝗ dicta ſunt. vʒ ꝙ ſenſationes ſeu apphēſiones ſōniātiū: ac ēt alioꝝ: qui cōmemorati ſūt: nō ſūt ſenſationes ſenſuū exterioꝝ: ſed vtutis iterioris: ꝛ ꝙ obta illaꝝ nō ſunt ſenſibilia exterioꝛa: ſed eoruʒ imagines: ꝗuis tāꝗʒ eēnt illa capianꝛ. Silem ſniaʒ in toto pōit Auc. 6° nāliū. iuxta p̄n^m. ¶ Et ꝑꝑ hec ꝗ dicta ſūt ꝑ Aug. pʒ ſolō ad aliā experiētiā: de timētibus ꝛ iſirmis: qꝛ obta ſuaꝝ ſenſationū ſūt imagines rerū ꝗs accipiūt ꝓ veris reb⁹ exñ: ꝛ ille ſenſatiōes ſūt vtutiſ iterioris. ¶ Ad 4^m de ludificatis. Dicendū ꝙ falſum eſt eos videre ea ꝗ nō ſunt: ſʒ vtiqꝫ vidētes ea ꝗ ſūt: putāt eē illa que nō ſūt. Vñ ſicͭ diffuſe pʒ ꝑ Aug^m 2° ſoliloqoꝝ rōnis ad ipʒ. oēs tales fallacie ſenſuū: ſiue ſint ꝑ ea ꝗ ſiūt a nā: aut ꝑ gñationē aut ꝑ reſultationē: ſiue ꝗ ſiūt ab arte vel a demonibus: ſiunt ſemꝑ ꝑ aliqs res vel imagines ſeu ſilitudines rerū: ꝗ mōſtrāt aliō eē ꝗʒ ſunt: ipſe tñ ve quedā res ſunt: ꝗuis nō ſint illa: quoruʒ ſiles ſunt: vnde imago leporis: ꝗuis nō ſit vere lepus: va eſt leporis ſilitudo: imo ſicͭ. d. Aug. niſi eēt in ſe va res: ꝗdā āt ſilitudo: nō poſſet eē alia res falſa: vt lep⁹ vł falſus hō. tales igiꝛ res ſiles alijs obijciunꝛ ſenſib⁹ ludificatoꝝ. Sed qa ꝑ vtutē iteriorē dictatiuā: ꝗcūqꝫ ſit illa: illas ſimplices putāt eē vere illas res qb⁹ ſūt ſiles: ꝛ nō ſūt: iō decipiunꝛ. Et ſic pʒ: ꝙ ſenſationes exteriores nō ſiūt abſqꝫ pñtia obtoꝝ. ¶ Ad 5^m eodē mō eſt dōm: ꝙ hñtes oculos molles nō vidēt rubedinē: que nō ē: ſʒ eā ꝗ eſt. Verūtñ vtus iterioꝛ: iudicat illā rubedinē i alia re vł alteri⁹ rei ꝗʒ eſt. Nā in exterioꝛib⁹ ꝑcellicllis oculi: aliqs ruboꝛ cāt⁹ eſt a corpe rubeo: ꝛ illū videt ꝛ nullū aliū: ſʒ qa cū videt aliō corp⁹: ei⁹ ſpēs mltiplicaꝛ per hāc rubedinē: ꝛ vtraqꝫ ſil īmutat viſuʒ et ſenſuʒ eōem ꝛ ſm vnā ptē. igiꝛ vtus interioꝛ nō valēs diſtiguere iudicat rubedinē eē illius corporis: vel in illo corpore: qḋ exteri⁹ mouet: ꝛ huic eſt ex^m ſilē cū qs videt parieteʒ

q. 2. — Ad rōes Aureoli vbi ſupra — Ad 2^m — cap. 7° — cap̄ 4° — p. 4. c. 2 — Ad 3^m — Ad 4^m — Ad 5^m

albū:īterposito tñ subtili velo rubeo:indicat parietē esse
rubeū:cū nō sit:⁊ tñ nō indicat rubedinē nō existem:sed
vtriqꝫ existētē:lꝫ in alio q̄ꝫ in q̄ indicat esse. ¶ Ad aliā vō q̄
arguit̄ p cognitione itellectiua pꝫ gd sit dōm ex habitis.
Nā ↄcedēdū est ꝙ p potētiā dei:pōt eē sine obto existēte:
nō aūt est hoc pole vtute nāli tn̄:q̄lis nūc ipsa est. Uerū
tñ doc.ponēs expientias pdictas p pbatiōe sue opionis
q̄dā arguit ad ipediēdū solones poles dari ad illas: q̄ iō
nō repeto:qa oīa illa ex falsis pꝫ ꝓcedere ex supradictis
manifeste:⁊ in aliquo etiā false allegat Phꝫ. Et ista pro
primo dubio sufficiant.

z^m du^m. z^i artic. Quantū ad z^m dubiū dōm est sic Phs.d.in de memoria ⁊ reminiscētia:vbi postq̄ꝫ soluit qōnē pp gd passiōe pñte memorat̄ res nō pñs : p h̄ qa ista
passio in aīa fcā est silitudo illi^9 rei absentis q̄ silitudine
īspecta res nō pñs cogſcit̄:vt supra in ꝑarti.dcm̄ ē:statī
ↄ h̄ mouet dubiū.d. Sꝫ sigdē tale accñs est circa memoriā.s.pictura vl imago vtrū hāc memorat̄ passionez aut
illō a q̄ fcā est.i.qō est obm memorationis:an.s.ipsa imago aut res a q̄ cāta fuit.⁊ arguit ad vtrāqꝫ ptē.Sigdē eni
h̄.s.passionē illā absentiū nihil vtriqꝫ memorabimur.Si
vō illō.s.a q̄ fcā est qūo sentiētes:h̄ memoramur qō nō
sentim^9 qō absens.i.qūo sentiētes hāc passionē pñtē memoramur:p h̄ illō qō est absens ⁊ qō nō sentim^9. ¶ Et
vltra arguit ad idē.d.⁊ si est sile sic figura aut pictura in
nobis hui^9 ipsi^9 sensus:pp qō erit memoria alteri^9:sꝫ nō
hui^9 ipsi^9. Agēs enī memoria.i.operās p memoriā:specu
lat̄ p hāc passionē:⁊ sentit hāc:qūo igit̄ nō pñs mēorat̄:
Uult dicē Phs ꝙ notitia hui^9 passiōis.s.spēi in memoria q̄ est sensus:eo ꝙ ē pñtis obti: nō vꝫ posse eē mēoria
alteri^9. Uñ si ē mēoria:erit mēoria sui ipsi^9 pñt̄. ¶ Tūc
soluēdo dupl'r rñdet.d.aut ē vt ↄtigit ⁊ accidit h̄:vt enī
in tabula scriptū aīal:⁊ aīal est:⁊ imago ⁊ idē ⁊ vnū ipm
est ambo eē:tñ nō idē ambor̄:⁊ est ↄsiderare ⁊ sic aīal:⁊
sic imago:sic ⁊ ꝙ in nobis phātasma:opꝫ suscipe ⁊ ipsuꝫ
aligd fm se eē:⁊ alteri^9:phātasma fm gdē seipꝫ specula
mur vt phātasma ē:īquātū vō alteri^9:vt imago ⁊ memo
rabile:q̄re ⁊ cū agat:⁊ mot^9 ipsi^9.i.cū mouet aīam ad notitiā sui:sigdē īquātū fm se sic sūpsit aīa ipꝫ vt itelligibi
le aliqō:aut phātasma vꝫ aligd eē.Si aūt īquātū alteri^9
⁊ sic ī pictura tāq̄ꝫ imaginē ↄsiderat:⁊ g nō videt corischū
vt corisci imaginē hui^9 sensus alia passio speculatiōis.s.
memoria:⁊ qñ sic aīal pictū ↄsiderat ī aīa:hec gdē fit sic
itelligibile solū:h̄ aūt vt ibi:qa imago ⁊ mēorabile.hec
Phs. ¶ Cōsistit igit̄ solo in h̄ ꝙ spēs in mēoria exñs:est
q̄dā res fm se:⁊ est imago vl silitudo alteri^9 rei:sic ēt pictura aīalis:q̄uis tñ eadē res sit q̄ est talis res.s.phantasma vl pictura:⁊ q̄ est imago alteri^9:alia tñ notitia ⁊ ↄsi
deratio est:q̄ ↄsiderat̄ vt est res talis:⁊ alia q̄ ↄsiderat̄ vt
imago alteri^9:cū igit̄ talis spēs appꝛhēdit̄ fm se tñ ipsa
tūc cogſcit̄:nō aūt p illā tūc cogſcit̄ res ex̄:cui^9 est spēs:⁊
illa notitia est sensus ꝓcise siue notitia pñtis:non aūt est
memoria siue ꝓterite rei vl absentis notitia. ¶ Sꝫ cū talis spēs appꝛhēdit̄:vt est imago alteri^9:tūc p illā notitiaꝫ
⁊ ipsa appꝛhēdit̄ siue cogſcit̄:⁊ illō ēt cui^9 est imago : illa
q̄qꝫ notitia ē sensus illi^9 imaginis:⁊ est memoria rei cui^9
est illa imago. Uñ subdit ibi ꝙ factis in nob motib^9 taliū phātasmatū:seu occurrētib^9 obiectiue phātasmatib^9
⁊ eis appꝛhēsis aliqñ accidit itelligē ⁊ reminisci:qm aliqd audiuim^9. h̄ aūt ↄtigit (vt dicit) cū ipsius phātasma
ↄsiderat̄.vt imago alteri^9:aliqñ accidit ↄtrū.s.nō itelligere nec reminisci:qm aligd audiuim^9:vt accidit cuidā
dicto Antiphōti ⁊ alijs extasim passis:q sua phātasmata
referebāt vt res factas:⁊ putabāt illa fuisse veras res nō
phātasmata. Et addit Phs ꝙ h̄ fit cū aligs imaginē nō
tāq̄ꝫ imaginē ↄsiderat. Itē addit ꝙ meditationes memoriā saluāt in reminiscēdo:h̄ aūt.s.reminisci est nihil aliō
q̄ꝫ speculari:multotiēs sic imaginē ⁊ nō sic fm se. ¶ Ex
qb^9 euidēter pꝫ fm eū (vt dcm̄ est de spe existe ī memoriā) nos duplicē posse hr̄e notitiā:q̄ruꝫ vna ipsa cogſcit̄
fm se:⁊ vt est q̄dā talis res foīs vl phātasma:⁊ alia q̄ cognoſcit̄ vt imago alteri^9:⁊ hec sola est mēoria siue recordatio seu notitia rei nō pñt̄:quē ēt duplicē modū cognoscēdi in signis ad placitū alia repñtātib^9 (vt sūt voces ⁊
scripture) distiguim^9. Nā voces ⁊ soni res q̄dā sūt:⁊ ēt signa sūt. Silr scripture res q̄dā sūt:⁊ sūt signa. ¶ Et aliqs gdē pōt voces ↄsiderare vt voces sūt:nō appꝛhēdēdo
eas vt signa sūt:sic bestia aliq̄:aut hō alteri^9 idiomatis
vt grecus voces latinas. Ali^9 vō vt latin^9 pōt eas appꝛhēdere īquātū sūt signa:⁊ etiā idē hō qñqꝫ vno mō:⁊ qñqꝫ
alio pōt appꝛhēdē. Et sile est de scripturis. Hos diuersos
modos cognoscēdi imaginē distiguit Aug. i5° de trini. Et
dicit ꝙ illi q cognoscūt imaginē vt imago est:cognoscūt
etiā p imaginē illō cui^9 est imago. Alij vō ⁊ si cognoscūt
illā rē q̄ est imago:nō tñ cogſcunt imaginē īquātū huiꝰ.
¶ Si q̄ras gd est cogſcere imaginez vt ē imago:rñdeo
sic ibi innuit Aug.ꝙ ē cogſcē imaginē eē imaginē. ¶ Duplex aūt est notitia:q̄ imago cogſcit̄ eē imago.vna q̄ formalr cognoſcit̄ eē imago:⁊ hec est notitia cōplexa. Alia
qua vtualr cogſcit̄ eē imago:⁊ hec est q̄dā notitia icōplexa imaginis:cui^9 vtute pt hāri talis cōplexa notitia:⁊ istā
puto eē alteri^9 rōnis ab illa notitia icōplexa imaginis:q̄
imago nō cognoſcit̄ vt imago. ¶ Si q̄ras vnde ꝓuenit
ista diuersitas:cū imediatū obm vtriusqꝫ sit idē:⁊ potētia susceptiua vtriusqꝫ sit eadē. Rñdeo ꝙ ex alietate ꝑtialis cāe effectiue. Nā ad illā notitiaꝫ qua cognoſcit̄ vt
imago:ptialr p se ↄcurrit habitualis q̄dā notitia rei:cui^9
illa est imago derelicta:ex intuitiua notitia illi^9 ꝓhabitas
sine qua habituali notitia imago ipsa nō posset talē notitiā actualē de se cāre:nec ēt sine ipsa imagine hāc causare sufficit ipa hitualis notitia. Et de huiꝰ hituali notitia
plus dicet̄ in solone 4^i dubij. ¶ Si dicas ꝙ notitia intuitiua nō derelingt habitū. Dōꝫ ꝙ ver̄ est eliciriuū siliuꝫ
notitiar̄.s.intuitiuar̄ eiusdē rei:neqꝫ ēt p se sufficiētē ad
actū eliciēdi:sic alij habitus:q ex cōplexis notitijs relinquunt̄. Sed qn aliqō tale habituale relinquat q̄le dictū
est nullus pōt negare:qa alias nemo appꝛhēdens aliqō signū:cognosceret illud eē signū:aut per illud aligd aliud
nosse posset:cui^9 experiētia docet opp^m:⁊ hec ↄñtia q̄uis
sit clara:declarabit̄ tñ rñdēdo ad dubiū quartuꝫ. ¶ Ex
his pꝫ ꝙ per talē notitiā:non tñ imago vel species ipsa
cognoſcit̄:sed etiam res cuius est imago:q̄uis non in se
⁊ imediate:sed mediate ⁊ in sua specie. ¶ Hūc modū distinguēdi ⁊ cognoscendi res p suas spēs:distingnit Aug.
ab eo:quo res imediate cognoſcit̄ in se:vtrūqꝫ ponēs.iꝫ
de tri.vbi ait.ꝙ corpora videmus oculis corporeis : ecce
ꝓmus modus:⁊ per ipsor̄ imagines quas memoria tenemus:etiā absentia cogitamus:ecce alius quo.s.cogitam^9
res absentes p ꝑsentes imagines. Et lib.9° cū ingt.arcū
pulchre ⁊ equalr intortū quē vidi.vbi gr̄a.Cartagini aīo
reuoluo:res quedā mēti nūciata per oculos memorieqꝫ
transfusa:imaginariū cōspectū facit:ecce ꝙ arcū per ei^9
imaginē cognoscit:quā cognitionē vocat cōspectū imaginariū:qa.s.per imaginē rei fit. Ad hoc etiā faciūt plura
posita supra pro scda ↄne. ¶ Ex istis rñdeo ad rōnem factam pro dubio:negādo ↄñtiā qua infert̄:ꝙ sōniantes ⁊
furētes possunt dici cognoscere res extra cū ear̄ species
quas hñt in memoria intuent̄:qm̄ vt habitū est : non oī
notitia spēi cognoſcit̄ res extra cui^9 est species:sed ea tñ
qua ipsa cognoſcit̄:vt imago vel silitudo illius:talis aūt

cap.23. ⁊.24.

cap. 3.

cap. 6.

Ad rōnē pro dub^9 factam a principio scdi art.

notitia

notitia nō cōpetit furentibus aut somniātibus: sed ꝑma
tñ: quecūq; sit cā ipediens: sicut ex pluribus antedictis
appet. ℂ Ad ꝯfirmationē cum q̄rit: an cognitio sistat in
specie vł vltra ꝑtendat ad rē cuius est spēs. dōm ꝙ ista
vocabula sistere: ꝑtēdi ⁊ terminari: metaphorice dr̄ de
cogne: cū ꝓprie talia dicant̄ solū de reb⁹ corꝑalibus: sed
cognitionē terminari ad aliqd: nihil aliud est: q̄ʒ illud co
gnosci per illā: ⁊ iō ſm hūc sensuʒ in ꝓposito sumēdo vo
cabula: dico ꝙ cognitio illa nō sistit ad spēm: sed ꝑtēdit̄
etiā ad rē ext̄. i. per talē notitiā nō solū cognoscit̄ spēs: sʒ
etiā res ext̄: hoc tñ est alr̄ ⁊ alr̄. Nam spēs cognoscit̄ in se
imediate: res vō nō cognoscit̄ in se imediate: sed in illa
specie: siue ꝑ spēm tanq̄ʒ ꝑ mediū cogniti. ℂ Hūc etiaʒ
modū cognoscēdi ꝑ mediū cognitū (que tñ cognitio non
ꝑtendat̄ vltra mediuʒ illud: sic ꝙ res imediate in se co
gnoscat̄: ⁊ tñ sic ꝑtendat̄: ꝙ vere cognoscat̄) hñt ponere
q̄cūq; ponūt deū cognoscere creaturas: ꝑ h ꝙ cognoscit
essentiā suā: ⁊ maxie doctor ille cuius opio est recitata: et

Aur⁹. 5. arg^m pro dubio isto. cū ipse ponat intuitū diuinū nullo mō
terminari ad creaturas: ⁊ tñ illas eē vere cognitas a deo.
Itē illi q̄ ponūt res cognosci in vbo. Itē q̄cūq; ponūt vle
esse aliqd in aia nāli siue obiectiue tm̄: siue etiā subiecti
ue: ꝯ isto cognito res ext̄ cognitione gn̄ali cognosci: de q̄
bus oībus videbit̄ suis locis. Per hoc pʒ ꝙ itells nō est
cecus quantū ad res extra: cū eius cognitio terminat̄ ad
spēm sicͭ doc. supradict⁹ arguit. Et silr̄ ꝙ diffōnes ⁊ scie
sunt vere de reb⁹: q̄ñmo alr̄ esse non pōt: sicut nec aliter
res sensibiles pñt absentes cognosci vt supra pʒ. ℂ Iteʒ
pʒ pari rōne nō posse dici: ꝙ sit aliq̄ notitia in nobis ime
diate terminata ad rē extra que est absens vł nō existit.
Nec seq̄t̄. hoc cognoscit̄ imediate cū est absens. igit̄ pōt
cognosci absens imediate: sicut nec sequit̄ res absens vł
q̄ nō est: pōt eē pñs ꝑ spēm suā. igit̄ ⁊ ꝑ seipsaʒ imediate:
⁊ loquor ita imediate de po⁹ nāli ⁊ de cōi lege nāe: nō āt
de spāli actione dei aut alteri⁹ v̄tutis supra nām nr̄am: si
qua est q̄ cāre possit i nobis notitiā absentiū ⁊ ꝑteritorū
aut futuroꝝ: q̄ imediate illa noscant̄. de q̄ ad pñs ñ curo.

3^m du^m
2^i artic. **Quantum** ad 3^m du^m ꝑter rōnē ibi factaʒ pñt ad
ducip̄les auc̄tes que vident̄ sonare ꝙ
itells ſm se nō pōt itelligere singulare sensibile: sed solū
mediāte sensu: ⁊ per ꝯñs cū illud singulare nō mouebit
actualr̄ sensuʒ: nō poterit intells illud determinate ⁊ di
stincte cōprehēdere: sed solū in vli. ℂ Et p̄ q̄dē Cōmen.

T. c. 59. scdo de aia sup illo vbo Phi vbi cōparat sensum scie et
sentire ad actū ꝯsiderādi ſʒ sciaʒ: ⁊ postea iter hos duos
actus dans dr̄iam ait. Differt autē: q̄a hǫ q̄dē actiua opa
tionis extra sunt vt visibile ⁊ audibile: similr̄ et reliqua
sensibiliū. Cā aūt q̄ꝛ singulariū que ſm actū sensus: scia

Cō. 59. aūt vliū. hec eni in ipsa quodāmō sunt aia ait. sed pria
ꝑfectio sensus dr̄ a scia sciētis q̄ est in actu q̄ñ nō ꝯside
rat: in hoc ꝙ mouēs ꝑmā ꝑfectionē in sensu ⁊ extrahens
eā in scdaʒ sunt extrīseca sensata: ⁊ mouēs sciētē de pria
ꝑfectione in scdaʒ est aliqd copulatū cū aia copulante .i.

Cō. 60. esse. Et cōmēto sequēti. Et cā inqt. hui⁹ diuersitatis iter
sensuʒ ⁊ itellectū in acq̄rēdo vltimā ꝑfectionē in hoc: ꝙ
motor est in sensu extrīsecus: ⁊ in intellu intrinsecus est:
q̄a sensus in actu nō mouet̄ nisi motu q̄ dr̄ cōprehēsio a
reb⁹ ꝑticularib⁹ sensibilib⁹: ⁊ iste sunt ext̄ aiaʒ. Intellect⁹
aūt mouet̄ ad vltimā ꝑfectionē a reb⁹ vlib⁹: ⁊ iste sūt in
aia. ꝑ hec vba tā Phi q̄ʒ Cōmētatoris: appet ꝙ itells nō
mouet̄ ad actū 2^m a rebus singularib⁹ extra aiam: sed ab
vlib⁹ q̄ sunt in aia: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nō itelligit singularia sensi
bilia: cū res vles in aia nō causent nisi vlem cognitionē:
que maxime hēri videt̄ in absentia sensibilium q̄ñ sole

2°. Cō. 5 res in aia sūt cāe itellectionis. ℂ Itē 3° de aia. dans dr̄iā
inter itellectū māle: cui⁹ nām dicit esse nām po^e: ⁊ mate
riā ꝑmā: q̄ est po^a pura ſm eū ait: ⁊ cum ista est diffinitio
intellectus mālis: manifestū est ꝙ dr̄ apud ipsuʒ. s. Ari.
a mā ꝑma in hoc ꝙ ipsa est in po^a oēs intētiones forma
rū vlium māliū. Pria aūt mā est in potētia oēs iste foꝛe
sensibiles nō cog̃scēs neq; cōprehēdēs. Et cā ꝓpter quā
ista po^a itellectus mālis est distiguens ⁊ cognoscēs. ꝑma
aūt mā nō est distinguēs neq; cognoscēs est: q̄a ꝑma mā
recipit formas diuersas. s. indiuiduales. Ista aūt recipit
vles. si ḡ spēs intells sint vles: cū ꝑ illas intelligit: intelli
git vlr̄ tm̄: ⁊ per ꝯsequens non determinate aliqȯ singu

3°. Cō. 9. lare. ℂ Itē ibidē itells cōprehēdit formā ꝑ se ⁊ cōprehē
4°. Cō. 5. dit idiuiduū mediāte sensu. ℂ Itē necesse ē vt ꝓportio
intētionis ad intētionē. s. idiuidualis ad vleʒ sit sicut ꝓ
portio v̄tutis cōprehēdētis alterā illaꝝ ad v̄tuteʒ cōpre
hendētē alterā: ⁊ cū necesse est vt due intētiones sint di
uerse: necesse est vt v̄tutes sint diuerse. ℂ Ex hac auc̄te
videt̄ hri: ꝙ nō eadē v̄tus cōprehēdit intētionē vlem et
indiuidualē: ⁊ per ꝯñs cū intells cōprehēdat vleʒ nō cō
prehēdit indiuidualem. igit̄ nec per seipsum absq; sensu
intelligere pōt singulare: q̄a hoc nō cōtingit per intentio
nem vlem. ℂ His nō obstātibus dōm ꝙ per intellectū

R. ad auctes in ductas. 1^m possum⁹ intelligere singulare sensibile distincte ⁊ deter
minate ab aliis: ⁊ cū est absens sensib⁹ nostris. Hoc ꝓba
ri pōt ꝑmo sic. poīe est hoiem actualr̄ recordari se q̄ñq;
cognouisse ⁊ dilexisse aliqȯ singulare sensibile absens: ⁊
de aliquo singulari sensibili aliquid credidisse vel esti
masse. igit̄ poīe est hoiem intelligere distincte singulare
aliqȯ: singulare sensibile nō pñte. Ans pʒ per cōeʒ expe
rientiā. ꝯña ꝓbat̄: q̄ꝛ sicut impoīe est: ꝙ ego cognoscaʒ
me cognoscere aliquā rē: q̄n illā reʒ cognoscā ⁊ per eādē
vim cognoscitiuā per quā me cognosco cognoscere illaʒ:

Cō. 136. dicēte Cōmētatore 2° de aia. Impoīe est vt aliq̄s sensus
cōprehēdat visuʒ cōprehēdere colorē: nisi etiā ipe cōpre
hendat colorē: ⁊ idē est iudiciuʒ de q̄buslibet virtutibus
apprehēsiuis: sic impoīe est me cog̃scere rē aliquā cogno
uisse q̄n illā cognoscā: ⁊ ꝑ eādē potētiā: eadē igit̄ po^a q̄ re
cordat̄: ⁊ ꝑ ꝯñs cognoscit q̄s se cognouisse: aut credidisse
vel fuisse opinatū ⁊c. cognoscit illā talē reʒ: sed cōstat ꝙ
illa nō cognoscit̄ nisi per intellectū: tū q̄a talia enūtiabi
lia de ꝑterito nō nisi per intellm cognosci pñt: tum q̄a fi
des dilectio ⁊ opio cū sunt: nō nisi ꝑ itellectuʒ apprehēdi

cap. 2. pñt. Et de fide hoc expsse dicit Aug. 13° de tri. ⁊ idē est iu
2^m diciū de ceteris. ℂ P. Actus rememorādi vł recordādi
ſm ꝙ est reuocatio eius qȯ deletuʒ fuit ex memoria: est
actus intells tm̄ vt. d. Aug. 13° de ci. dei. Et silr̄ Cōmenta

cap^o 2° tor in de memoria ⁊ remi. d. ꝙ inuestigare ꝑ rememora
tionē: ⁊ iudicare ꝙ intētio illa est istius imaginati: est in
hoie per intellectū. ℂ Itē Auic. 6° nāliū. d. ꝙ recordatio

P. 4. c. 3. que est ingeniū reuocādi oḃm qȯ oblitū est: non inuenit̄
nisi in hoie solo: cog̃scere eteni aliqd sibi fuisse qȯ postea
deletū est: nō est nisi v̄tus rōnalis: sed ꝯstat ꝙ talē actuʒ
frequēter hēm⁹ circa singularia aliqua sensibilia: vt q̄ñ
nō plene meminim⁹ q̄s hāc rē vel illā fecerit: tunc inuesti
gamus rememorādo diuersa hincinde donec inueniem⁹
recordationē ꝑfectā ꝙ q̄s determinate: vt Pe. vel Pau.
hoc fecit: ⁊ in tali die ⁊ i tali loco ⁊ huiǫ alias singulares
ꝯditiones: ⁊ ꝑ ꝯñs: tūc cognoscimus per intellectū singu

3^m lare absens determinate. ℂ P. Certū est ꝙ aia segrega
ta a corpore hʒ nāliter cognitionē taliuʒ singulariū ⁊ re
cordat̄ se fecisse hoc ⁊ illud pctm̄. vbi gr̄a. aia Jude recor
dat̄ se ꝓdidisse chr̄m: ⁊ odisse eum: ⁊ silr̄ de aliis que cō
currūt. igit̄ hʒ notitiā de ꝑsona singulari chr̄i: ⁊ aliorum
singulariū determinate: circa q̄ suos habuit malos act⁹:
⁊ hoc testatur scriptura de illo diuite epulone qui recor

dabaẗ fratrū suoꝝ:ꝛ cui Abraā dixit.recordare q̄a rece/
pisti bona in vita tua ꝛ Laçarus sir mala.Et certū est ꝙ
nō recordabaẗ tūc ꝑ memoriā sensitiuā:sed tm̄ ꝑ itelle/
ctū.igiẗ actualē hēbat notitiā intellectualē de singulari/
bus sensibilibus determinate:ꝛ eadē rōne aia coniuncta
per intellectū pōt nosse talia absentia singularia. ⸿ Ad
auctes aūt adductas rn̄deo. ⸿ Ad p̄mā pōt vno mō dici
ꝙ nec Phs nec Cōmētator loquunẗ de 2ᵃ pfectōe itells
vlr:sed de ea tm̄ q̄ est ƒ3 habitū sciētificū:ꝛ illa vtiq3 est
vlis:ꝛ ꝙ ita sit p3:q̄a p̄mā pfectionē sensus cōparat scie
que est habit⁹.nō aūt potētie itellectiue:ꝛ scḋam pfectio
nē sensus.s.sentire cōparat actui q̄ est cōsiderare ƒm ha
bitū scie:ꝛ ad illū actū ꝯcedo itellectū moueri imediate
a reb⁹ vlib⁹:q̄ sunt in eo siue sint ples vles spēs:siue hit⁹
vliū vel q̄cq̄d sit illud:ꝛ cōcedo ꝙ talis notitia est vlis:
sed cū hoc stat ꝙ intellectus habeat aliā notitiā de singu
laribus determinate:nec oppositū volunt. Alio mō pōt
dici supposito ꝙ loquereẗ vlr de scḋa pfectiōe itellect⁹:
ꝙ ipse nō dicit nec itendit dicere:ꝙ itellectus nō mouea
tur a formis idiuidualibus:ita ꝙ in hoc differat a sensu:
q̄a ille a rebus pticularibus moueẗ:iste aūt nō.sed ait ꝙ
iste itellect⁹ moueẗ a rebus vlibus.volens ꝙ ista sit dr̄ia
ꝙ sensus nō moueẗ ab vlibus:ꝛ hoc manifeste innuit ex/
clusiua locutio:qua ait de sensu ꝙ non moueẗ nisi motu
qui diciẗ cōprehēsio a rebus particularibus.Et hec solo
mihi ad plus placet:ꝛ magis cōuenit alijs dictis suis:vt
patebit in sequētibus. ⸿ Ad scḋaꝫ p̄mo pōt dici ꝙ q̄uis
Cōmētator dicat:ꝙ intellectus recipit formas vles:non
tm̄ negat eū recipere idiuiduales:ꝛ ideo dr̄ia quātū ad h̄
intelligēda est:q̄a mā recipit indiuiduales tm̄:intellect⁹
vō etiam vles. ⸿ Aliter adhuc pōt dici ꝙ Cōmē.per for
mas idiuiduales ꝛ istas itelligit formas sensibiles ꝛ ma/
teriales:q̄s q̄a recipit mā:ideo nō est cognoscēs neq3 di
stinguēs. Intellect⁹ aūt nō recipit tales:sed intētionales
tm̄:ꝛ ideo cognoscēs est ꝛ distiguēs:cū hoc aūt stat ꝙ re/
cipiat itetionales vles ꝛ intētionales singulares:ꝛ ꝙ ita
itelligat Cōmen.p3 ex duob⁹. Primo ex vbo qḋ p̄mittit
dādo dr̄iam iter mām ꝛ intellectū.d.eni ꝙ mā est in po/
tētia oēs iste forme sensibiles:intellꝰ aūt in potētia oēs
intētiones.idē igiẗ intēdit per sensibiles ꝛ indiuiduales
istas:ꝛ idē ꝑ itentiōes ꝛ formas vles.Scḋo idē ꝛ fortius
p3 ex cā quā assignat:ꝑ quā mā nō est cog̃scēs. Nā cer/
tū est ꝙ ex hoc qḋ est recipe formas itentionales singula
res nō pōt argui recipiēs nō esse cog̃scens:cū nulla vtus
sensitiua recipiat itentiones vles vt distinguunẗ ꝯ iten/
tiones idiuiduales.Sed q̄libet sensitiua recipit itētiōes
idiuiduales tm̄ vt habitū est supra:ꝛ tm̄ q̄dā sensitiue sūt
cognitiue:ꝛ iō intelligēdus est Cōmē.vt p̄us dictū est:ꝛ
tūc est vex dictū ei⁹ vlr:qm̄ nulla potētia receptiua for/
marū sensibiliū māliū est cognoscēs aut distiguēs.Et iō
dicit Phs 2ᵒ de aia.ꝙ q̄libet sensus est susceptiu⁹ spēꝝ
sine mā.vbi Cōmē.d.Si eni reciperet eas in mā:tūc idem
esse hērent in aia ꝛ ex̄ aiaꝫ:ꝛ ideo in aia sūt intētiones et
cōprehēsiones:ꝛ ex̄ aiaꝫ nō sūt cōprehēsiones neq3 intē/
tiones:sed res māles nō cōphēse oīno. ⸿ Et si dicaẗ.in
fine cōmēti dicti ipse.d.ꝙ itētiones q̄s recipit itellꝰ sūt
vles:hę vō q̄s recipit sensus sūt iste.i.indiuiduales.Silr
3ᵒ de aia.d.ꝙ vtus rōnalis distiguit itētiōes vles.Dōꝫ ꝙ
vba Cōmē.sunt ista ille vō.s.q̄s recipit intellꝰ sunt vles:
iste vō sunt tm̄ iste:ꝑ quā dictionē exclusiuaꝫ p3 ꝙ dr̄ia
ƒm eū est in h̄:ꝙ sensus nō recipit nisi idiuiduales:itellꝰ
vō nō tm̄ indiuiduales:sed ēt vles. ⸿ Et si alicubi dicēt
ꝙ nō recipit vel distiguit idiuiduales:itelligēdū est cuꝫ
exclusiōe.i.nō recipit tm̄ idiuiduales:alias sibi ꝯdiceret
expsse:cū ipse dicat ꝙ vlitas ꝛ indiuidualitas ꝑ intellm̄

Ad p̄mā auctē i co trarium.
T.c.59 2ᵒ de aia.
Ad 2ᵐ
3.a.cō.5.
3.a.cō.5.
T.c.121
Cō.121.
Cō.121.
Com.6.

cōprehēdunẗ 2ᵒ de aia:ꝛ lib.3ᵒ.ꝙ vtus rōnalis distiguit
itentiones vles ꝛ idiuiduales:sic in p̄ arti.est allegatum.
⸿ Itē eodē lib.d.ꝙ aia cōprehēdit alietatē iter formaꝫ
ꝛ idiuiduū ꝛ ꝙ cōprehēdit alietatē iter duo nec̄io vno
mō vnū:ꝛ multa alio mō.Et ista est dispō intellꝰ in cō/
ꝑhēdēdo alietatē q̄ est iter formā ꝛ idiuiduū.Ex h̄ ma/
nifeste p3 ꝙ ipse vult ꝙ itellꝰ cōphēdit idiuiduū. ⸿ Et
si dicaẗ ꝙ ipse.d.ꝙ itellꝰ cōprehēdit idiuiduū mediāte
sensu:dico ꝙ istud nō tollit ꝓpositū:q̄n itellꝰ cōprehen/
dat idiuiduū:sic ēt sensus cōis:quē ꝑ silr ibi adducit Cō
mētator.cōprehēdit sensibilia exteriora mediātib⁹ sensi
bus pticularib⁹:ꝛ tm̄ vere i eo est cōprehēsio sensibiliuꝫ:
sic licet mediāte sensu itellꝰ cōprehēdat idiuiduū:verū
tm̄ itellꝰ cōphēdit illud cōprehēsione exn̄te in ipo itelle
ctu subiectiue:alias nec cēt vex ꝙ cōprehēderet idiuiduū
nec ꝙ cog̃sceret alietatē iter mām.i.idiuiduū ꝛ formaꝫ:
nō plus q̄3 ꝙ sensus cōprehēderet formā mediāte itellꝰ:
ꝛ alietatē iter formā ꝛ idiuiduū. Nā tūc itellꝰ cōprehen
deret vnū extremū tm̄ alietatis ꝛ sensus aliud. Et iō nō
plus diceret itellꝰ apphendere alietates illoꝝ q̄3 sensus.
⸿ Sed tūc vr̄ stare ar⁹ ꝙ saltē in absentia sensibilis in/
tellꝰ nō apphēdit idiuiduū.q̄a.d.Cōmē.ꝙ itellꝰ apphē/
dit ipm mediāte sensu.s.pticulari:sed dictū est ꝙ ille nō
apprehēdit sensibile absens. ⸿ Dōm ꝙ h̄ itelligēdū est
de cōphēsione qua p̄ itellꝰ cōprehēdit singulare sensibi/
le:tūc eni nec̄io ꝯcurrit cōprehēsio eiusdē singularis sen
sibilis ꝑ sensuꝫ.S3 post p̄mā cōphēsionē: habita specie
illius sensibilis:itellꝰ pōt ipꝫ apphēdere.esto ꝙ tūc illō
sensus nō apphēdat. ⸿ Et ꝑ h̄ p3 ad 3ᵘᵐ auctē inductaꝫ.
⸿ Ad vltimā dōm ꝙ illa ꝓportio dꝫ itelligi.sicut itētio
idiuidualis nō est itentio vlis nec eꝯ.sic vtus apprehen/
dēs tm̄ idiuidualē itētionē:ꝛ est sensus:nō est vtus cōpre
hēdēs vlem q̄lis est itellꝰ. Nō vult aūt Cōmenta.ꝙ sicẗ
aliq̄ cōprehēdēs idiuidualē nō cōprehēdit vlem:sic cō/
prehēdēs vlem nō cōprehēdit idiuidualē:q̄a tm̄ ꝓpriuꝫ
est itellectui vlr cōphēdere:sic ꝙ nulla alia vtus cōpre/
hēdat vlr:ꝛ in hoc distiguiẗ ab alijs vtutib⁹ apphēsiuis.
iō frequēter Phs ꝛ Cōmē.dicūt ꝙ intellꝰ cōphēdit itē/
tiones vles nō semꝑ:cū hoc dicētes:ꝙ cōprehēdit idiui
duales:q̄a in h̄ ꝯuenit nō distiguiẗ ab alijs.Sufficit aūt
eis assignare cōprehēsionē ꝓpriā ei⁹:ꝛ maxie qui volunt
dr̄iaꝫ ei⁹ ad alias vtutes cōprehēsiuas ostēdere. ⸿ Ad ra
tionē supra factā ꝑ isto dubio dōm ꝙ illa ꝯn̄a nihil va/
let.alias ꝑ eādē rōnē ꝓbareẗ:ꝙ nec angelus:nec aia sepa
ta posset itelligere aliqḋ singulare sensibile determinate
cū spēs in eis sint abstracte:sic ille que sunt in itellꝰu nr̄o.
Et ꝯstat ꝙ illud ꝯn̄s est falsuꝫ.dico ḡ ꝙ q̄uis oīs species
exn̄s in itellectu sit abstracta ab oibus illis ꝯditionibus
in eēndo(q̄a.s.nec est quāta extēsiue:nec sitū h3:ꝛ sic de
alijs ꝯditionib⁹ mālib⁹ et corpalib⁹)nō q̄libet tm̄ est sic
absoluta in repñtādo:sed sicut ꝑ aliquā spēm iextēsaꝫ
ꝛ idiuisibilem representaẗ nobis res quāta ꝛ extēsa:quā
etiā per intellectionē indiuisibilē ꝛ inextēsam intelligi/
mus:sic ꝑ aliq̄s spēs rerū sensibiliū inextensas ꝛ ab oib⁹
ꝯditionib⁹ mālib⁹ abstractas in esse singularia illa ꝛ cuꝫ
suis ꝯditionib⁹ singularib⁹ ꝛ mālibus itelligimus deter
minate.Et vltra dico ꝙ in itellectu sunt spēs determina
te aliq̄ singularia repñtantes:sic ꝙ aliq̄ spēs sic determi
nate repñtat vnū singulare ꝙ nulliū aliud repñtat:siue
eiusdē rōnis sit siue alterius:alioq̄n op3 cōcedere vel ꝙ
nullius singularis absentis determinate hēmus recorda
tionē aut memoriā vel aliquā cognitionem:qḋ p3 multi
pliciẗ eē falsuꝫ ex dictis:vl ꝙ nō desinerem⁹ meminisse
alicui⁹ determinate vl nosse:q̄n silr oīuꝫ ꝑderem⁹ notitiā ꝛ
mēoriā:ꝯ qḋ est oīuꝫ cōis experiētia. Et ꝯn̄a p3:q̄a si nō sit

Cō.65.
Com.6.
Com.9.
3.a.c.9.
Ad 3ᵘᵐ
Ad 4ᵘᵐ
3.a.c.16
Ad rōnē factam in principio scḋe arti.

aliqua

aliqua talis spēs vnū singulariter repñtās: oīs spēs erit repñtatiua multoꝝ: ⁊ q̄ rōne aliquot: eadē rōne oīum q̄ sunt vni⁹ rōnis: vt oīum albedinū vna spēs erit repñtatiua: ⁊ oīuȝ silr nigredinū vna: ⁊ sic de alijs. tūc igit̄ vel ꝑ talē spēm nullū singulare determinate poterit cognosci: ⁊ habet̄ pma pars ꝯsequētis: aut qōlibet determinate: ⁊ ꝑ ꝯñs q̄diu illa spēs ꝑmanebit ⁊ ꝑ eā poterit aliqō coꝝ determinate cognosci: poterit ⁊ qōlibet: ⁊ qñ nō qōlibet tūc neqȝ aliqō: ⁊ habet̄ scōa ps ꝯñtis: nec magis dȝ h̄ reputari icōueniēs q̄ⁱ de itellectionib⁹: quaꝝ ꝯstat oportere dicere aliquā ita esse singularē itellectionē vni⁹ singularis: ꝙ nō est itellectio alicui⁹ alteri⁹: ⁊ aliq̄ cuiusdā alterius singularis tñ silr vt docet expientia. ¶ Ad h̄ etiaȝ est auctas Aug. 9° d̄ tri. vbi vult ꝙ notitia q̄ mēs nouit se nō est notitia alicui⁹ alteri⁹ eētie: nec tāq̄ cognoscibilitatis nec tāq̄ obti cogniti. Uñ ait. nec alterius eētie est notitia eius nō solū: qa ipsa nouit: sed etiam qa seipsam.

ca° vlt°

Pro quarto

4ᵐ duᵐ 2ⁱ artic.

dubio. s. qualr itelligim⁹ sensibilia que nec actualr sentimus: nec vnq̄ sensim⁹. pmitto ꝙ aliquā reȝ intelligi a nobis pōt duplr cōtingere. Uno mō ꝙ itelligat̄ imediate in seipsa. Alio mō ꝙ itelligat̄ i alio medio cognito. Et h̄ duplr pōt eē: qa vel illō mediū est spēs rei illi⁹ recepta in itellectu ab illa re: vel est aliq̄ foꝛa vl̄ cōceptus fictus vl̄ format⁹ ab ipso itellectu. Et h̄ iteꝝ duplr: qa vl̄ ille ꝯcept⁹ ē simplex vl̄ cōpositus ex plib⁹ ꝯceptib⁹: qualitercūq̄ recte dicat̄ aligs cōcept⁹ cōposit⁹. ¶ Itē aligd pōt itelligi duplr. s. itellectione ꝓpria ⁊ disticta: qua. s. ipm ꝑcise determinate ⁊ disticte itelligat̄: aut aliq̄ sibi equalēti ad ipm distincte cognoscēdū ⁊ itellectione vlī aut cōi sibi ⁊ alijs. Tūc rñdeo ad duᵐ sub 4ᵒʳ ꝯnib⁹. ¶ Pria ꝯ est ꝙ nō est nālr posse ꝙ aligs itelligat imediate i seipso aliqō absens sensibile: alias nō sēsatū ab eo. ¶ Dāc ꝓbo p̄ rōne: qa si det̄ oppoᵐ seq̄t̄ ꝙ cecus a natiuitate posset itelligere distincte colores: ⁊ surdus sonos. ꝯñs est falsuȝ. vt docet experiētia. ꝯña ꝓbat̄. qa ad talē notitiā si h̄ret̄ nullaten⁹ seruiret sensus: cū igit̄ in nullo alio nō cec⁹ ꝑemineat ceco: si nō cecus poterit h̄re talē notitiā: poterit ēt cec⁹. ¶ 2° nō est nālr pole aliquē sic itelligē aliqō sensibile absens alias ab ipso sensatū. igit̄ mlto magis nō est pole aliquē itelligere imediate aliqō sensibile absens nunq̄ ab ipso sensatū. ꝯña nota est. añs pȝ. qa alias absentib⁹ sensibilibus possemus nosse: an eēnt vl̄ non: ⁊ vbi ⁊ qualr: ⁊ sic de alijs veritatib⁹ cōtingētib⁹. ¶ 3° qa tūc ꝑ intellm absq̄ sensu: posset inductio haberi circa singularia sensibilia: ⁊ ꝑ ꝯñs cognosci vlis ꝓpō de sensibilib⁹: que est pnᵐ sciē: ac ꝑ hoc nihil repugnaret: qn nāliter aliq̄ sensu carēs haberet sciaȝ sensibiliū ꝑtinētiū ad illū sensuȝ: hoc aūt est ꝯtra experiētiā. Et hec rō tota ꝑt h̄ri ab Ar. p̄ poste. hec etiā est itētio Aug. pmo rheto. vbi vult ꝙ aīa de his artibus: que ad sensus corpoꝝ ꝑtinēt: sicut multa medicine: sed astrologie oīa: nisi ꝙ hic didicerit. s. ꝑ corpis sensus nō pōt dicere: ea vō que sola itelligētia capit: cū a seipsa: vel ab alio fuerit bñ iterrogata rñdet. ¶ 4° seq̄t̄ ꝙ frustra ⁊ supuacue eēnt sensus in aīalib⁹: qō pȝ: qa nec ad cognitionē pñtiū sensibiliū eēnt nec̄ij: nec sensibiliū absentiū: ⁊ per ꝯñs nec ad cognitionē singulariuȝ: sed ꝑꝑ nihil aliud sunt necessarij: vt pȝ. igit̄. Auc̄te quoqȝ idem pȝ. ait eni Aug. 11° de tri. neqȝ eni vel itelligere posseȝ narrātē: si ea que dicit: ⁊ si ꝯtexta tūc pmū audirē: nō tñ gnaliter singula meminisseȝ: qui eni mihi narrat. vbi gr̄a. monteȝ aliquē sylua exutū ⁊ oleis indutū: ei narrat qui meminerim spēs ⁊ mōtiū: ⁊ syluaꝝ: ⁊ oleaꝝ: q̄ si oblitus essem qd diceret oīno nescirē: ⁊ iō narrationē illā cogitare nō possem: ita fit vt oīs qui corporalia cogitat: siue ipse aligd cōfingat: siue legat aut audiat: vl̄ pterita narrātē vl̄ futura pnuntiantē: ad memoriā suā recurrat: ⁊ ibi reperiat modū atqȝ mēsurā oīum formaꝝ: quas cogitās intuet̄. Nā neqȝ colorē quē nūq̄ viderit: neqȝ figuraȝ corporis: nec sonū quē nūq̄ audiuit: nec saporē quē nūq̄ gustauit: nec odorē quē nūq̄ olfecit: nec vllā ꝯtrectationeȝ corporis quā nūq̄ sensit: pōt quisq̄ oīno cogitare. Et post dicit: ꝙ pterea nemo aligd corporale cogitat: nisi qō sensit: qa nemo meminit corꝑale aligd: nisi qō sensit. Ex his pȝ ꝙ nulls pōt itelligere: aut cogitare aliq̄ absentia corꝑalia q̄ nūq̄ sensit: aut etiā si sensit nō tñ meminit: qō magis ꝓbat ꝓpositū. ¶ Itē idē 2° de libo arbi. expsse. d. ꝙ rō nō posset discernere iter colorē ⁊ visionē coloꝝ: nisi color ei referret̄ ꝑ oculoꝝ sensuȝ: ⁊ ꝑ ꝯñs non cognosceret colorē nisi illū sentiret hō ꝑ visuȝ. ¶ Itē Phs i de sensu et sen. ait. Nec eni itelligit intells: que exterius nisi cū sensu. i. sine sensu: ⁊ hec oīa ꝓbant̄ ꝑ experiētiā. ¶ Scōa ꝯ est ꝙ sensibilia a nobis nō sensata: nō possum⁹ cognoscē in spēb⁹ receptis a sensib⁹. ¶ Hoc ꝓbat̄ pmo: qa aut hoc esset in spēb⁹ cātis ab ipsis sensibilib⁹ nō sensatis: aut in spēbus cātis ab his q̄ sensim⁹. nō p̄ mō qa nālr nulla res sensibilis cāt in nobis spēm nisi dū eā sentim⁹ in seipsa: alias cecus a natiuitate posset a visibilib⁹ acq̄rere spēs coꝝ: qō est falsuȝ. Nec pōt dici ꝙ in spēb⁹ cātis ab alijs: qa vl̄ h̄ esset per ꝓprias spēs illoꝝ nō sensatoꝝ: aut per spēs sensatoꝝ. Primū nō pōt eē: qa vnū sensibile nō pōt cāre ꝓpriā spēm alteri⁹ sensibilis: vt sonus spēm coloris: aut albedo nigredinis. Nec scōo mō: qa spēs vni⁹ sensibilis: nō est mediū cognoscēdi aliō sensibile: aliogn cecus ꝑ spēs sonoꝝ posset coḡscere colores: ⁊ surdus ꝑ spēm coloꝝ sonos. Et qui vidisset albedinē: ⁊ h̄ret eius spēm posset ꝑ illam cognoscere puniceū vel ceruleū. esto ꝙ nunq̄ aligd taliū vidisset: q̄ oīa sūt falsa. ¶ Ad hoc valet auctoritas Aug. ad Nebridiū. epistola. 87. pma etate ceci cū de luce coloribusq̄ iterrogant̄: qd rñdeāt nō iueniūt. nō eni coloratas vllas patiunt̄ imagines: qui sensu sen serunt nullas. ¶ Scōo qsq̄s nouit aliquā rē in aliq̄ spē nec̄io actu: vel habitu nouit illā spēm esse spēm vel imaginē seu signū illius: sed nullus q aliq̄ sensibilia nō sensit in se pōt nosse illa in aliq̄ specie. Maior pȝ ex dicti ad 2ᵐ dubiū. dictū eni fuit ibi ꝙ ꝑ illā solā notitiā spēi coḡscebat̄ res ext̄ ꝑ quā notitiā cognoscit̄ spēs: vt est imago alteri⁹. talē aūt notitiā nullus h̄re pōt: nisi q cognoscit actu vel habitu illā spēȝ eē imaginē illi⁹. Minor aūt pȝ de se. Qui eni viderit imaginē herculis in pariete ⁊ nunq̄ vidisset herculē: nō plus nosceret illā eē imagineȝ eius q̄ hectoris vel achillis. ¶ Cōtra ista pōt argui: ex eo qō dic̄ Auic. 6° nāliū. vbi ait. ꝙ vis estimatiua apphēdit itētiones nō sensatas in singulis sensibilibus: sic vis q̄ est in oue diiudicans ꝙ ab h̄ lupo est fugiēdū: ⁊ ꝙ h⁹ agni est miserēduȝ. Et idē dicit pte 4ᵃ. c. p̄. vbi ait. ꝙ ouis iudicat de inimicitia lupi ꝑ intētionē quā apphēdit de inimicitia ei⁹. Et tñ ꝯstat ꝙ illā nō sentit aliq̄ sensu exteriori. ¶ Cōmētator ēt dic̄ in de memo° ⁊ re. ꝙ ꝑꝑ admirationē imaginatiue cogitatiue ⁊ memoratiue in qbusdā hoībus ꝑñtant̄ foꝛe reꝝ sensibiliū: q̄s nunq̄ senserūt: sȝ solūmō fuerūt ad ipsos trāslate ꝑ auditū dispōnes coꝝ. Et subdit ꝙ ſȝ hūc modū pōt imaginari elephātē q nunq̄ sensit ipsum. ¶ P̄. Idē 2° de aīa. dicit ꝙ cogitatiua recipit ⁊ distiguit intētiones idiuidua'es vniuscuiusqȝ decē ꝑdicamētoꝝ: ⁊ per ꝯsequēs intentionē indiuidualē sube. Cōstat auteȝ ꝙ subam nullo sensu sentimus in se. Ex his vr̄ h̄ri ꝙ aliquoꝝ sensibiliuȝ habeam⁹ species ꝑ quas illa nouim⁹: q̄ tñ sensibilia nunq̄ sensimus. ¶ Ad ista dōm. Ad primū pōt pmo dici: ꝙ nō est ꝯ dicta: qa ſȝ veritatē ⁊ eūdēmet

p° ꝯ — 2ᵐ — 3ᵐ — cap̄ 7° — 4ᵐ — cap̄ 8° — cap. 7. — 2ᵃ ꝯ — pᵐ — 2ᵐ — Cōtra dicta arguit p. i. cap. vltimo. — Cō. 63. — Ad pᵐ

6° nālīū p.4.c.p.

Auic. vbi z° allegat. Inimicitia nō est res sensibilis: nūc
aūt nō est dictū q̄ nō possum⁹ intelligere aliq̄ isensibilia
q̄ sūt in ipsis sensibilib⁹: nisi fuerint sensata: sed de sensi-
bilib⁹ dcm̄ est. Scdo pōt dici q̄ estimatiua nō apphēdit
inimicitiā: nec in se nec in ei⁹ intētione pprie loquendo:
q̄uis pprie iudicet a lupo esse fugiēdū: sed apprehēso lu
po p sensus z iteriorē vtutē ab ipsa oue nāliter sequit̄ in
ei⁹ estimatiua iudiciū q̄ ab illo est fugiendū: z ex hoc dr̄
q̄ apprehendit inimicitiā ei⁹. tale aūt iudiciū est in ipsa
absq̄ apprehēsione inimicitie vl̄ odij exn̄tis in appetitu
lupi: cui⁹ appetit⁹ actū nō videt̄ q̄ ouis possit cogscere: z
illō p3: qa si de ligno fieret statua lupi in oībus accn̄tib⁹
silis lupo: nō est dubiū q̄ ouis vidēs eā fugeret ab ea sic̄
a vero lupo: z tn̄ nulla inimicitia esset in illa statua. non
igit̄ ad hoc q̄ istud iudiciū sit in estimatiua ouis necesse
est q̄ apprehendat aliquā inimicitiā in lupo aut iudicet
eum esse inimicū. ¶ Ad scdm̄ pmo dōm q̄ Cōmen. non

Ad z^m

loquit̄ ibidē de spēbus cātis ab ipsis sensibilib⁹: s3 de fi-
ctis poti⁹ z formatis ab ipso sentiēte: vt manifestū est eo
dē loco. ¶ z° dico esto q̄ qs fingat tales spēs pprias rex
sensibiliū q̄a nūq̄ sensit vt elephātis: aut alteri⁹ rei: nūq̄
tn̄ p tales spēs pt cogscere elephātē: nisi p exteriorē sen-
sum cognoscat eū: q̄uis narrātib⁹ credere possit talē esse
qualē finxit in mēte sua z vtute talis credulitatis multa
pōt credere p illā imaginē de elephāte: q̄ de illo p illā co
gnosceret si ipsa3 nosset eē silitudinē eius. hoc autē plus
in sequētib⁹ declabit̄. ¶ Ad aliō Cōmētatoris: qcqd sit

z° d̄ aīa. Cō.63.

de veritate illi⁹ dicti: q̄tū ad ppositū sufficit. dōm: q̄ nō
est ꝯ dicta: sic̄ nec dcm̄ Auic. pcedēs: cū suba nō sit sensi-
bilis pprie: vt hic loqmur de sensibilib⁹. ¶ 3° ꝯ. q̄ huiꝯ

3° ꝯ.

sensibilia nō sensata nō possum⁹ itellige: nisi aliq̄ specie
ficta seu ꝯceptu simplici sibi pprio. In conceptu aūt cōi-
eis z alijs possum⁹ illa itelligere: nō tn̄ distīcte z in spāli:
sed cōfuse tm̄: z q̄dā notitia gn̄ali cōi illi z alijs. ¶ Pro
cui⁹ ꝯnis euidētia est notādū fm q̄ colligere possum⁹ ex
dictis beati Aug. q modū nr̄e cognitionis diligēti⁹ z acq
sitius ceteris: quox doctrine ad nos deuenerūt: inestiga-
uit: de reb⁹ ex duo gn̄a in nobis spērum vel formarū seu
imaginū vel itētionū hēm⁹: per quas z in qbus res ipsas
absentes cognoscim⁹. Nā q̄dā spēs sunt ab ipsis rebus p
sensus nr̄os cāte z i memoria seu vi ꝯseruatiua quā me-
moriā vocat recōdite. Quedā v̄o sūt alie nō cāte a reb⁹:
sed a nobis eas cōprehēdētib⁹ spēa q̄s in mēoria tenem⁹
ficte z formate: et p ꝯn̄s triplici mō res ex sensibiles co-
gnoscim⁹. s. z p sensus eas imediate sentiēdo: z p notitias
spēx i memoria exn̄tiū: z p notitiā imaginū fictax a no-
bis: z q̄uis ista possent innumerabilib⁹ eius dictis pbari:
duo tn̄ adduco: quox vnū est 9° de tri. vbi sepe facit mē

cap 6°

tionē de hoc duplici gn̄e spēx vel imaginū. d. Vn̄ etiam
phātasias rex corpaliū p corpis sensus haustas: z q̄dam
modo memorie isusas: ex qb⁹ etiā q̄ nō visa sūt: ficto phā
tasmate cogitant̄. ecce q̄ pmas vocat haustas p sensus:
reliq̄a v̄o fictas. Et stati seq̄t̄. Nā z cū recolo cartaginis
menia q̄ vidi: z cū fingo Alexādrie q̄ nō vidi zc̄. et i fine
capl̄i. ista inqt. s. corpa aut pn̄tia sensu corpis tāgim⁹: aut
imagines absentiū fixas in memoria recordamur: aut et
eax silitudīe talia fingim⁹ q̄lia nos ipsi si vellem⁹ atq
possem⁹ etiā ope moliremur zc̄. hic vt patet sil̄ istos tres
modos noscendi sensibilia ponit. ¶ Aliud est lib. iz. vbi

cap p̄

ingrēs q̄ūo nouit qs fidē ppriā: z ōn̄dēs q̄ nō illis mōis
qbus corpalia cogscim⁹: iter ceteros modos notitie tāgit
hos tres pdictos dicēs: q̄ fidē nouim⁹: nō inqt: vt corpa
q̄ videm⁹ oculis corpeis (ecce vn⁹) z p ipsorū imagines
q̄s memoria tenem⁹ ēt absentia cogitam⁹ (ecce ali⁹ mo-
dus) z sequit̄ 3⁹ modus: nec sicut ea que nō vidim⁹: z ex
his q̄ vidim⁹ cogitatione vt p3 formam⁹ z memorie cō-
mendam⁹: quo recurram⁹ cu voluerim⁹ vt illic ea vl̄ po-
tius q̄lescūq̄ imagines eox q̄s ibi fixim⁹ silr̄ recordatio
ne cernam⁹. ¶ Ad h̄ etiā faciūt plures auc̄tes eiusdē su-
perius adducte: z que sequunt̄. ¶ Conueniūt aut he z ille
spēs z dīnt in qbusdā. ꝯueniūt qdē in hoc q̄ neutre nāle
hri pn̄t: nisi de sensibilib⁹ pus sensatis in se a nobis aliq̄
modo: vt p3 p expientiā z auc̄tes sil̄ eiusdē allegatā ꝯne
pma hui⁹ dubij: z ex sequētibus ēt patebit. Tn̄ dīnt etiā
in h̄: qm̄ de nullo sensibili nāliter spēs receptē hēm⁹ qō
imediate in seipso nō sensim⁹. Nā sicut ipse dicit lib. io.

cap. 8.

tales spēs iprimunt̄ mēorie qn̄ hec q̄ foris sunt corpalia
sentiunt̄: vt ēt cū absunt ista. psto tn̄ sint imagines eorū
cogitātib⁹. Et lib. 11° dicit. q̄ vex ē q̄ meminisse nō pos-

cap io°

sum⁹: nisi q̄ sensim⁹. S3 spēm alicui⁹ vtiq3 fingere possu
mus: qō tn̄ nō sensim⁹: sic̄ q nūq̄ vidit elephātē pōt fin-
gere spēm sue stature: z aliqn̄ pfecte: z aliqn̄ iperfecte h̄
facit. Et q nō vidim⁹ faciē chri ei⁹ silitudinē fingim⁹ in
aīa nr̄a. reqrit̄ tn̄ ad h̄ q̄ talia fingam⁹: q̄ vl̄ talē spēs f3
totū hēam⁹ in memoria receptā a reb⁹: aut fm ptes saltē
sic̄ supra p3 p auc̄tē allegatā eiusdē in p° ꝯne hui⁹ dubij.
¶ z° ꝯueniūt: qa ad h̄ q̄ p spēs receptas cogscam⁹ sensi
bilia: nec̄e est nos hr̄e hituales notitias eox: p q̄s cogsca-
mus hāc esse spēm hui⁹: z hāc illi⁹: z sic de singulis: z de
quo huiꝯ notitiā nō hēm⁹: nosse nō possem⁹: vt ex pcedē-
tibus satis p3. silr̄ vt aliqd cogitem⁹ p spēm fictā: l3 non
sit nec̄e q̄ illō in se senserim⁹. nec̄e tn̄ est q̄ senserim⁹ ali
qd sile illi. qm̄ sicut dicit Aug. io. de tri. per imaginabile

ca. io.

figmētū: sic̄ cogitant̄ absentia: q̄ sensa corpis tacta sūt si-
ue eiusdē gn̄is aliq̄: z cū h̄ etiā nec̄e est. vt notitiā gn̄alez
habitualē hēam⁹: p quā cogscam⁹ illā spēm silem eē illi
qō sensim⁹. Nā sic̄ supra tactū est. z est etiā scia Aug. io.
de tri. cū inqt. Nūq̄ eni se oculi pter specula videbūt: q̄

cap. 3.

h̄ est oīb⁹ gn̄ale: vt p nulla res aliq̄ possit cogsci: nisi ipsa
cogscant̄ eē signa illi⁹: ip3 quoq3 esse alicuius rei cogsci
nō pōt illa re penit⁹ ignorata. vn̄ q fingit formā elephan
tis: z nūq̄ vidit elephātē: p illā nō plus elephātē cogno-
scit: q̄ dormiēs vel freneticus cognoscit p phātasmata: q̄
sibi occurrūt. Et ratio est: qa nō pōt illā cōsiderare vt est
imago alteri⁹. Si aliquē āt vidisset elephātē z illi⁹ habi-
tualē hret notitiā: tūc p illā cogsceret illā spē3 silitudinē
esse elephātū: z p ꝯn̄s in illa elephātes nosse posset: etia3
quos nō vidit. ¶ Et hoc est qō dic̄ Aug. 8. de tri. vbi ait.

cap 5°

Neq3 eni in fide nr̄a quā de dn̄o nr̄o iesu chr̄o hēm⁹ illō
salubre ē qō sibi anim⁹ fingit: lōge fortasse aīr q̄ res h3:
s3 illud qō f3 spē3 de hoie cogitam⁹: hēm⁹ eni q̄si regula
riter ifixā nāe hūane notitiā: f3 quā qcqd tale aspicim⁹:
stati3 hoie3 eē cogscim⁹: aut hois formā. ecce q̄ pp noti-
tiā habitualē in nobis de hoie aspiciētes fictā3 formam
hois: cogscim⁹ illā esse formā ei⁹: z sic p illā de hoie cogi-
tam⁹. notitiā aūt illā p quā cogscim⁹ hoc nō nisi sentien
do aliquē3 vel aliquos hoies ex in se p mō potuim⁹ hr̄e.
vt p3 p eādē rōnē. ¶ P3 etiā h̄ p rōnē Aug. io. d̄ tri. vbi

cap. 3.

ingrens q̄ūo mens se amat ait: si mens sui silitudinē fin
git: z iō cū h̄ figmentū amat se: amat an̄q̄ nouerit: qz id
qō sui sile est ītuet̄: nouerit igit̄ alias mentes ex qbus se
fingit z gn̄e ipso sibi nota est: cur igit̄ alias mentes nouit
se non nouit: cum se ipsa nihil possit esse pn̄tius. Est igit̄
ꝯn̄a ei⁹ q̄ si mens se nouit in silitudine sua aliq̄ quā fin-
git. igit̄ nouit alias mētes ex qb⁹ sui silitudinē fingit in
q̄ se nouit: z p ꝯn̄s p3 ppo^m. v3 q̄ notitia rei p spēm ei⁹ fi
ctā psupponit notitiā alicui⁹ rei sibi silis in seipsa. ¶ Ad
idē est Ansel. monol. vbi ait. Faber pus ꝯcipit mente: qō

cap ii°

postea fm mētis ꝯceptionē ope pficit. Et seq̄t̄. faber pe-
nit⁹ nō pt mēte aliqō corporeū imaginādo ꝯcipe: nisi id

qō aut

qđ aut totū siſ: aut ptes ex aliqb⁹ reb⁹ aliq̄ mō vidicerit
saꝫ. Et subdit. q̄q̄ enī hō tale aliqd aīal possit cogitādo
siue pingēdo q̄le nūq̄ sit cōfingere: neq̄q̄ tn̄ h facē va-
let nisi cōponēdo in eo ptes q̄s ex reb⁹ alias cognitis in
memoriā attraxit. ¶ Itē iter spēs receptas a rebus: ⁊ fi-
ctas ab aīa est alia dr̄ia. vꝫ q̄ nulla spēs recepta ducit in
notitiā alicui⁹ rei ex̄: nisi illi⁹ singularis p̄cise q̄ sentien
do ipsa spēs est recepta in mēte: vt spēs quā memoria re
cipit: dū q̄s actu videt hāc albedinē demrātā: nō ducit in
notitiā alicui⁹ alteri⁹ albedis ab illa q̄ sensata tūc est: et
hinc est q̄ tot tales spēs hꝫ q̄lꝫ in mēoria q̄t singlaria sē-
sibilia p illas cogscē pōt: sic̄ pbari pōt ex eo qđ dcm̄ est
in solōne rōnis. ¶ Ad 3ᵐ du^m: cui q̄q̄ fauet dcm̄ Aug. 11ᵒ
de tri. c. q̄ nō possum⁹ meminisse corpoꝝ spēs nisi tot q̄t
sensim⁹ ⁊ q̄tas sensim⁹. Ex corpis enī sensu eas i memo
riā cōbibit anim⁹: h aūt dcm̄ veꝝ nō ē: nec cā ei⁹ assigna
tam nisi q̄a spēs rei sensibilis recepta p sensuꝫ rep̄ntat sin
gulr̄ tm̄: ⁊ in illi⁹ singularis p̄cise ducit notitiā: qđ sensa-
tū tūc ē. vn̄ sic̄ illa sensatio est p̄cise illi⁹ singularis: sic̄ ēt
⁊ spēs tūc cāta. spēs aūt ficta ab aīa nō tm̄ ducit in noti-
tiā illi⁹ singularis: vl' illoꝝ tm̄ q̄ p̄us nota sūt in se: sꝫ etiā
alioꝝ: vt supra frequēter ē allegatū p Aug^m. Un̄ hꝫ spēs
ficte cōpatiōe receptoꝝ sūt q̄si vl'es: q̄uis nō pfcā vlita
te: cū i eis nō ꝯueniāt pfecte oīa singularia: qđ ꝯtigit pp
eaꝝ ꝯiūctā rep̄ntationē pliuꝫ sensibiliū: nō enī rep̄ntant
colorē tm̄: aut figurā tm̄: vl' q̄titatē: sꝫ colorē determiate
q̄titatis ⁊ figure: ⁊ sic de alijs spēb⁹ fictis de alijs singu-
larib⁹: q: tn̄ nō ducit determiate in hui⁹ singularis noti-
tiā sensibilis: sic̄ q̄lꝫ recepta facit: sꝫ in notitiā ꝯfusaꝫ ali-
quoꝝ aut alic⁹ q̄si vaga q̄dā rep̄ntatiōe (vt q̄daꝫ dicūt)
pōt dici talis spēs ficta q̄dāmō vl'is: siue aūt spēs iste fi
cte sint i itellu: siue in pte sensitiua aīe. Preter eas tn̄ fa-
tēdū ē in itellu eē alias fictas abstractōes obtiue ⁊ vlio-
res: lꝫ pp abstractionē nō sic sint nobis pceptibiles: siue
vocent spēs siue itētiōes seu forē vl' ꝯcept⁹: qđ vltimuꝫ
vocabulū nūc apđ modernos est magis in vsu: q̄uis oīb⁹
p̄noīatis ⁊ plibus alijs inueniant antiq̄ vsi fuisse in eadeꝫ
sigātione: in q̄ moderni vtunt h noīe cōcept⁹. formant
aūt isti ꝯcept⁹ in itellu ex apprehēsione pliuꝫ singulariū
siliuꝫ fingēdo silitudinē quādā: seu ꝯceptū cōeꝫ cuilibet
singulariū illoꝝ ⁊ alioꝝ sibi siliuꝫ: q cōcept⁹ nullū deter
minate illoꝝ rep̄sentat: sed ꝯfuse ⁊ cōiter oīa sicut appre
hensis albedinib⁹ plibus singlib⁹ ⁊ eaꝝ ꝯuenientia in h
q̄ est esse albedinē: format cōcept⁹ cōis albedinis cuilꝫ
albedini silis ⁊ talis in eē rep̄ntatiuo q̄lis est albedo ex̄
in esse reali: sic̄ suo mō dcm̄ est de spēb⁹ fictis in p̄cedēti-
bus. vt tn̄ dixi iste est abstractior: q̄ talis cōcept⁹ forari
pōt i itellu de albedine: p quē nec quātitas aliq̄ nec figu
ra aut oīno aliqd aliđ p̄ter eēntiā albedis rep̄ntabit: sic̄
expiētia pbat in aīaduertere volēte: ⁊ ita est de alijs: sic
aūt abstract⁹ ꝯcept⁹ p v̄tutē sensitiuā hīi nō pōt: sed per
solū intellm̄: vt dicebat sic̄ experiētia docet: qđ etiā eui-
dēter pꝫ p illud qđ dicit Aug. in lib. de quātitate aīe. Nā
lōgitudo nulla est in re sine latitudie ⁊ altitudie: nec esse
pōt: nec ēt aliq̄ sēsu cogitari: ⁊ tn̄ lōgitudo sic itelligi p̄t:
vt p tūc nec lata nec alta esse cōcipiat: ⁊ isti cōcept⁹ p̄pe
sūt vl'es: ⁊ q vocant vl'ia: sicut suo loco patebit. Et iđ pro
nūc de h hec sufficiāt. ¶ Dui⁹ q̄qꝫ ꝯceptū q̄dā sūt sim-
plices. q̄dā v̄o ex plib⁹ simplicib⁹ cōpositi: sic̄ suo mō de
alijs dicebat. Et simpliciū q̄dā cōiores. q̄dā v̄o min⁹ cō-
munes. Silr̄ cōpositoꝝ q̄dā ex q̄busdā: q̄dā ex alijs. Sꝫ
de oīb⁹ istis nūc discernere nō est ptinēs ad p̄po^m. Sicut
aūt spēs ficte dicebant ꝯuenire cū receptis: ⁊ etiā differ-
re q̄tū ad hēe illas: ⁊ q̄tuꝫ ad alia intelligē p illas: sic ēt
suo mō de his q̄ in itellu sūt est sentiēdū. Ex his pꝫ statī

ꝯ pposita. Et q̄tū q̄dē ad p̄mā ptē pbat: q̄a ipoſe ē nos
hēe ppriū ꝯceptū aliquoꝝ sensibiliū: nisi aliq̄ taliū sint
sensata: vt ex dictꝭ pꝫ: ⁊ p ꝯn̄s nec illa in p̄po ꝯceptu sim
plici p̄nt a nob cogsci. Aliogn̄: vt dcm̄ ē: cec⁹ a natiuitate
posset de colorib⁹ ppriū hēe ꝯceptū. 2ᵃ ps pꝫ ex dictꝭ. Nā
ex aliqb⁹ sensatis possum⁹ formare ꝯceptū cōem illis et
alijs silib⁹ h̄ꝫ spēꝫ aut gen⁹: q̄ sensata in se nō sūt. ¶ Un̄
q̄s q vidit aliq̄s albedies pōt sibi formare cōceptū cōeꝫ
oīb⁹ albedinib⁹: q q̄dē in vl'i oēs ⁊ ꝯfuse nullāqꝫ disticte
rep̄ntabit. Nec ad formādū talē ꝯceptū specularium ne-
cesse est q̄ oēs albedines sint vise fm̄ se. Silr̄ ex visioni
bus aliq̄ꝝ spēꝝ coloris pōt q̄nalē ꝯceptū coloris forma
re: esto q̄ nō viderit cuiuslibet spēi coloris aliq̄ singula
ria. Et q̄a tales ꝯcept⁹ sūt signa illaꝝ reꝝ: ⁊ talia in eē ap
parēti ⁊ rep̄ntatiue q̄les sūt res ille realr̄ ⁊ v̄tute notitie
habitualis aliq̄ꝝ q̄ꝝ sūt signa cogscant eē signa illoꝝ et
eis siliū: ⁊ ad talia significāda formant tales ꝯcept⁹: id-
circo p illas res aliq̄ nō sēsate p̄nt a nob itelligi: vt ex su-
pra dictis appet. ¶ Uerūtn̄: q̄a illi ꝯcept⁹ sūt cōes aliq̄-
bus sensatis singularib⁹ ⁊ q̄busdā nō sensatꝭ: ⁊ hec: ⁊ illa:
vt dcm̄ est: rep̄ntant ꝯfuse ⁊ idistincte: iđ p eos talia qb⁹
sūt cōes nō p̄nt distīcte cogsci. vn̄ p cōeꝫ ꝯceptū albedis
nō possuꝫ distīcte nosse albedinē: q̄ est in camera Guiller
mi si qua ibi est: aut aliā aliquā in sp̄ali: nec p ꝯceptū co
loris possuꝫ distīncte oēs: imo nec aliquaꝫ spēm coloris
cogscere: q̄a si aliquā possem ⁊ oēs idifferēter: cū idifferē
ter qualꝫ rep̄ntet. Cōstat aūt multas esse spēs coloꝝ q̄rū
nullā in sp̄ali possuꝫ hēe notitiā. Cōfirmat hoc. q̄a alias
cū cecus possit hēe in se cōem cōceptū q̄litatis seq̄ret q̄
distīcte posset nosse colores: q sūt spēs q̄litatꝭ. ꝯn̄s est fal-
suꝫ. ¶ 4ᵃ ꝯ est q̄ sensibilia a nob nō sensata nō possum⁹
nāliter cogscere in aliquo ꝯceptu cōposito sibi pprio: in
ꝯceptu cōi cōposito possum⁹: sꝫ nō distīcte nō curo nūc:
vtrū ꝯcept⁹ dicat cōposit⁹ essentialr̄: vel soluꝫ obiectiue
⁊ equalēter: sic̄ de ppōne mentali. q. p̄ᵃ plogi dcm̄ est: q̄a
quātū ad p̄po^m tātūdē valꝫ vtrūqꝫ. ¶ Ad euidētiā ꝯn̄s
hui⁹ est sciēdū: q̄ q̄ dꝫ aliq̄ cogscē in ꝯceptu cōposito: ne-
cesse est eū hēe in mēte talē ꝯceptū: ⁊ cū hoc hēe notitiā
actualē aut habitualē q̄ nouit hūc cōceptū esse alicuius
rei signū: ⁊ ista vtiqꝫ separant abinuicē. Nā quis pōt for-
mare aliquē cōceptū cōpositū: ⁊ ignorare: an p ipm aliq̄
res significet: q̄uis sciat p qualꝫ ei⁹ ptē aliqđ significari:
imo pōt scire q̄ ille ꝯcept⁹ nulli⁹ rei est. ¶ Ex^m p̄mi. pōt
quis hn̄s cōceptū circuli ⁊ cōceptū q̄drati ⁊ ꝯceptū eq̄li
tatis cōponere ex his cōceptū vnū: q̄lis ꝯceptus eēt ille
cui subordinat hoc totū in voce: circulus eq̄lis q̄drato: ⁊
hoc expit hic q̄lꝫ. cū hoc tn̄ pōt ignorare: an iste ꝯceptus
sit ꝯceptus alicui⁹ rei: sic̄ multi hūc cōceptū formantes
ignorāt: an aliq̄ res sit vel possit esse circulus eq̄lis q̄dra
to. ¶ Exēplū scđi. si q̄s hēat ꝯceptū circuli ⁊ cōceptū an
guli ⁊ cōponat vtrūqꝫ siſ: vt fiat ꝯcept⁹ cōposit⁹: q̄lis est
hec oīo in voce: circulus angularis. certum est q̄ iste pōt
scire q̄ nulla res est: aut eē pōt cui ꝯueniat iste ꝯceptus:
⁊ in vtroqꝫ casu hēet ꝯcept⁹ cōpositus: nō tn̄ cogsceret
in illo res aliq̄ ex aīaꝫ p illū q talē ꝯceptū hēet. ¶ Scit
aūt de aliq̄ hꝫ cōceptu ipm eē ꝯceptū alicui⁹ rei: q̄ scit
ipm de ipsa re verificari: sicut tūc quis nouit q̄ cōcept⁹
in mēte q est diffinitio. v̄bi grā. aīal rōnale est cōceptus
hois: q̄ nouit q̄ hō est aīal rōnale. quo cognito dūꝫ post
modū illū cōceptū cōpositū intuet cogscit in ipso reꝫ q̄
est hō. ¶ Itē aliq̄ pōt talis ꝯceptus ppt⁹ alicui cogsci
esse ꝯcept⁹ alicui⁹ ex h q̄ cogscit ipm v̄ificari de ꝯceptu
entis pticulariter supto: sic̄ si quis nosset q̄ aliqđ ens est
aīal rōnale: de quo magis patebit in sequentibus. ¶ Ex
his pbari posset ꝯ quo ad p̄ᵐ ptē sic. Impoſe est aliqueꝫ

cognoscere aliquē cōceptū cōpositū ꝓpriū sensibilib⁹ nō sensatis ab eo verificari de aliq̄. igit̄ ipoſſe est eū nāliter cogſcere in aliquo cōceptu cōposito ꝓprio sensibilia nō sensata ꝑ eū. ꝯña pꝫ ex dictis. Añs est euidēs ꝑ experientiā: ⁊ sumat̄ grā exēpli iste ꝯcept⁹ cōposit⁹: actus diaphani ſm actū. aut iste color diſgregatiu⁹ visus. pꝫ ꝙ ꝗ nūq̄ sensisset lumē: nūq̄ posset nāliter cogſcere ꝙ aliqḋ ens est actus diaphani ſm actū: ⁊ ꝗ nūq̄ vidisset albedinē: nūq̄ posset scire ꝙ aliqḋ ens est color diſgregatiu⁹ visus. nā tales notitie nō pñt hꝛi: nisi mediante intuitiua ꝓuia vel coexiſte taliū sensibiliū. 2° ꝗa vel talis notitia hēt̄ ꝑ apprehēsionē alicui⁹ sensibilis illoꝝ q̄ꝝ est ille ꝯceptus ꝓpri⁹: aut ꝑ notitiā alicui⁹ effect⁹ vel cāe dictoꝝ sensibiliū: hoc videt̄ sufficiēs: ꝗa nec ali⁹ appet modus eā hn̄di. ❡ Si dicat̄ ꝓmū: ꝯstat ꝙ ille cōcept⁹ cōis erit etiā sensibili sensato: ⁊ ꝑ ꝯñs nō erit ꝓprius nō sensatis: vt supponit̄ in ꝯne. Per effectū aūt talis notitia hꝛi non pōt: qm̄ nullus effectus sensibilis: pter eū qui fit in sensu dū sentiunt̄: qui nō pōt iuuare ꝓpositū ꝓpter illud qḋ imediate dictū ē: ducit in talē notitiā: qḋ pꝫ. ❡ Supposito nāq̄ ꝙ aliquis calor sit effect⁹ lucis: ꝑ notitiā caloris nō poterit hꝛi notitia: ꝙ ꝓus ꝯceptus lucis verificet̄ de luce: aut etiā ente ꝑticulariter sumpto. Et rō est: ꝗa talis effectus pōt a plꝛibus alijs cāri: ⁊ iō q̄uis ex eo ꝗs posset nosse ꝙ aliqḋ ens est ꝓductiuū caloris: nō tn̄ poterit scire ꝙ lux vel lumē est ꝓductiuū caloris: nisi imediate ꝑ sensum h̄ apphēdat: ⁊ tn̄ ille ꝯcept⁹ ꝓductiuū caloris nō est ꝓpri⁹ luci: vt dictū ē: nec ꝑ illū effectū posset nosse aliquē cōceptū ꝓpriū lucis verificari de aliq̄. ❡ Itē nec ꝑ cām sensibiliū. Nā ꝗs pōt nosse oēs cās extrinsecas alicui⁹ sensibilis. s. soni: qui tn̄ nullū ꝓpriū ꝯceptū cogſcet de sono ante verificari. Surdus eniꝫ a natiuitate pōt cogſcere corpa sonātia ⁊ aerē ⁊ cōmotionē aeris ꝑ sensuꝫ tact⁹: q̄ sūt cāe soni: ⁊ tn̄ nullū ꝓpriū cōceptū soni cogſcet verificari de aliquo. ❡ Cōfirmant̄ oīa hec ꝑ illud sepe adductū: ꝙ cecus nāliter nō pōt nosse diffōnē: aut aliquē ꝓpriū conceptū coloris vel lucis de aliq̄ ente verificari: nec naturalr surdus aliquē ꝓpriū cōceptū soni. ❡ 2ª ps ꝯnis declat̄. ꝗa aliqs nāliter cecus pōt hr̄e ꝯceptū in mēte cui subordinat̄ hec vocalis oīo q̄litas sensibilis: et pōt nosse mediāte notitia tact⁹ ꝙ aliqḋ ens est q̄litas sensibilis: ⁊ pōt ꝑ ꝯñs cogſcere ꝙ ille ꝯcept⁹ est alicui⁹ entis: vel istoꝝ entiū: ac ꝑ hoc cogſcere in illo entia quoꝝ est ꝯcept⁹: sed ꝯstat ꝙ ille cōcept⁹ est cōis etiā colorib⁹: ⁊ ꝑ hūc ex ꝯsequēti cognoscet colores: nō tn̄ distincte: ꝗa nec distīcte illos signat aut repñtat.

Cōtra dicta arguit. ❡ Cōtra tn̄ hoc obijceret aliquis forte: ꝗa ꝓnm̄ motus ad supius videt̄ esse ꝯceptus ꝓprius leuitatis: ⁊ ꝓnm̄ motus deorsuꝫ ꝓpri⁹ grauitatis: ⁊ vterq̄ istoꝝ pōt cognosci verificari de ente ꝑticulariter. esto ꝙ nec grauitas nec leuitas sint sensata: solūmō eni vidēdo ignē ascēdere ⁊ terrā descēdere nullo ipellēte nosse pōt quis ꝙ aliqḋ ens est ꝓnm̄ hui⁹ mot⁹: ⁊ aliqḋ illi⁹. ❡ Rñ° ꝓmo pōt dici ꝙ grauitas ⁊ leuitas ꝓprie nō sūt ꝓꝛie sensibiles: nō eni appet q̄uo leuitas aliquo sensu poterit sentiri. vñ si nō moueret̄ corp⁹: nūq̄ aliqs posset cognoscē ipm esse graue vel leue: ⁊ iō si cognoscit̄ aliq̄ talis: h̄ est per motū: ꝗa. s. sentimus illud corp⁹ descēdere: vl̄ ꝑ visuꝫ aut ꝑ tactū ipm tenem⁹ in manu: ⁊ tn̄ nec ꝑ manuꝫ nec ꝑ visuꝫ cognoscim⁹ grauitatē imediate: sed ꝑ intellectū arguitiue. ❡ Et ad hoc facit multū dictū Cōmentatoris ꝗ 7° meta. c. 12. dicere videt̄ formas istas nō esse q̄litates: sed formas sub̄ales elemētoꝝ. forme aūt substātiales nō sunt de numero sensibiliuꝫ: vt hic est sermo de sensibilibus. 2° pōt dici ꝙ ille cōceptus ꝓncipiuꝫ motus sursum: nō est ꝓprius cōceptus leuitatis: cum videamus ipsum verificari de alijs formis a leuitate. Nā auis mouet̄ sursum etiā a se. ❡ Itē aqua ascēdit: vt pꝫ in cōductibus: ⁊ ferrū etiā ascēdit v̄sus magnetē si magnes sit supra ferrū: ⁊ cōstat ꝙ cuiuslibet hoꝝ motuū est aliqḋ ꝓncipiū et nō forma leuitatis. suo mō sic pōt dici de ꝓn° mot⁹ deorsum.

Rñ. Cō. 31. Cō. 18.

Ad illud qḋ dicebat̄ in ꝓncipio istius articuli ad rōes principales q̄oniā. ❡ Per hoc pꝫ ꝗd dōm sit ad argm̄ factū pro quinto dubio. Nam talia sensibilia nō sensata nō intelligunt̄ a nobis imediate: nec in spēb⁹ cātis a sensibilib⁹: sed in cōceptibus tm̄modo cōibus nō ꝓprijs ⁊ tn̄ idistincte ⁊ cōfuse. ❡ Ad rōnes. Ad ꝓmā dico ꝙ Phs nō dicit aiam eē sensibilē tm̄ ꝑ sensuꝫ: ſꝫ sine exclusiōe loq̄t̄: cū quo dicto stat ⁊ veꝝ est ꝙ sit sensibilis ꝑ intellm̄: nec opp⁹ ipse vl̄ aliqs sane mētis diceret: cū oē scire phicū sit de reb⁹ sensibilib⁹. verūtn̄: ꝗa nō solū ꝑ itellectū: ſꝫ ꝑ sensuꝫ aīa est sensibilis: iō ēt locut⁹ est de sēsu: ⁊ ꝗa itelligibilia cōprehēdere est ꝓpriū itellectui: iō dicit ꝙ ꝑ intellm̄ est itelligibilis: vt supra in dissolone tertij dubij ē dictū. Per qḋ pꝫ ꝗd sit dōm ad aliā rōnē factā in ꝓncipio questionis.

❡ Distinctionis tertie. Questio. II.

VIso ꝙ res create sensibiles nālr itelligunt̄ a nobis ⁊ q̄lr. ꝯsequenter q̄ro. vtrū res create insensibiles nālr a nobis intelligant̄. ❡ Et arguit̄ ꝙ nō. q̄ꝛ si aliq̄ res insensibilis cogſceret̄ a nobis. h̄ maxīe veꝝ esset de aīa nr̄a ⁊ de mente seu intellectu: pꝫ ꝗa nihil ꝓnti⁹ est intellectui nr̄o: q̄ ipemet: sed ꝯñs est falsuꝫ: vt māifestat opionū diuersitas: q̄s hoīes hn̄t de itellectu nr̄o: opināntib⁹ ꝗbusdā ipm subāꝫ quādā abstractā ⁊ vnū in oīb⁹ hoīb⁹: ꝗbusdā opināntib⁹ ipm eē subāꝫ aīe nr̄e. ꝗbusdā v̄o accñs eius: q̄ diuersitas nō eēt si ipe intells a nobis cogſceret̄. ❡ Confirmat̄. ꝗa si eēt nobis cognit⁹ intells nr̄: aut hoc esset: q̄ꝛ cognit⁹ eēt imediate in seipso: aut i specie ab ipso cāta in seipso: aut in cōceptu abstracto ⁊ ficto. non ꝓ mō: ꝗa q̄ sic cogſcunt̄ sūt nobis euidētissima ⁊ notissima: nec est necē nos ex alijs acq̄rere notitiā de ipsis. cōstat aūt ꝙ nō sic ē de itellu nr̄o: q̄n potī⁹ ex alijs reb⁹ conamur deuenire in notitiā ei⁹. nec 2° mō. ꝗa de nullo hēm⁹ nāliter spēꝫ q̄ nō fuerit nobis nota imediate in seipsa. nec 3° mō. ꝗa illū cōceptū vel intells formaret apphēdēdo seipm: aut apphēdēdo aliq̄s alios itells. nō ꝓ mō. ꝗa restaret qō q̄uo ante formationē ꝯcept⁹ illi⁹ cogſceret seipꝫ: an. s. in se imediate vl̄ in specie nec apphēdēdo alios intells: ꝗa nulls ali⁹ itells ē sibi notioꝛ: q̄ ipemet sibi: ⁊ iō mlt̄o min⁹ ex noti⁹ alioꝝ itelluū pt ⁊ poterit foꝛat̄ hō ꝯceptū ḋ se q̄ ex ꝓpa.

Contra multe v̄itates in sciētijs hūanis sunt nobis note de reb⁹ isensibilib⁹: sic pꝫ de intellu et ei⁹ opatiōib⁹. Silr de volūtate ⁊ ei⁹ actib⁹. silr de angel̄. igit̄ tales res creatas isensibiles nāliter intelligimus.

Opp⁹

In declaratione q̄ōnis videbit̄ an hō res pñt a nobis naturalr intelligi: et qualiter. scđo mouebunt̄ quedā dubia ⁊ soluentur.

Quantū ad ꝓm̄ ꝓmitto distīctionē vnā q̄ colligit̄ ex ꝓcedēti ⁊ ꝓxia. q. vꝫ ꝙ rē aliquā itelligi a nobis ꝯtigit triplr. s. imediate in seipsa: sic ꝙ notitia illa q̄ cogſcit̄ ad nullū mediū cognitū terminet̄: vl̄ q̄ꝛ cognoscat̄ in spe ꝓpa aīe in intellu cāta: vl̄ 3° mō ꝙ cogſcat̄ in aliq̄ ꝯceptu de ipsa ab aīa formato. ❡ Tūc pono tres ꝯnes. q̄ꝝ ꝓma est: ꝙ q̄dā isensibilia itelligūt̄ a nobis imediate in seipsis. Scđa ꝙ q̄dā itelligunt̄ a nobis in spēb⁹ ꝓprijs i itellu ab ipsis cātis. Tertia ꝙ q̄dā itelligunt̄ in ꝯceptib⁹ ꝑ aiaꝫ fictis ⁊ formatis. ❡ Pꝛia ꝯ ꝓbat̄. ꝓ ꝗdē ex dcis in ꝓcedēte. q. ibi eni pꝫ ꝙ spēs vl̄ imagines reruꝫ absentiū itells ituet̄: ⁊ in illis cogſcit res q̄ꝝ sūt spēs. idē q̄qꝫ patebit in 2ª ꝯne de spēb⁹ q̄rūdā mere itelligibiliū.

ꝓ° arti.

ꝓ° ꝯ.

Cōstat

Cōstat aūt q̄ tales spēs itell's nō mediāte aliquo ituet: sʒ eas ita imediate: sicut visus imediate ituet colores: ⁊ ita vnū experimur vt aliud.

2ᵐ ℂ 2° qlibet pōt in seipso experiri: q̄ ipse cogscit se itelligē aliq̄ rē determinatā: ⁊ se credē id qd̄ credit: ⁊ se velle illud qd̄ vult ⁊ nolle qd̄ nō vult. igr̄ itelligit imediate actū suū itelligēdi volēdi nolendi ⁊ credēdi. ɔña p3 rōne: ⁊ vt bacui⁹ fuit pbet̄ B de actu credēdi: ⁊ eodē mō poterit pbari de alijs. act⁹ igit̄ iste singularis credendi quē qs noscit se hr̄e de hac re signata: aut cogscit̄ ab eo p sensuʒ aut per itellm: nō p sensuʒ: qz res oīno isensibilis est: igit̄ per itellm: aut igit̄ in spē ppa vel in spē ppa alteri⁹: aut in aliquo ɔceptu: aut imediate in seipso. Nō in spē ppa: frustra. n. poneret̄: cū ipse per seipm sit p̄ns eque: vt spēs eēt: nec in spē alteri⁹ ppa. p3 ex dictis in pcedēti. q. Etiā nō appet: cui⁹ alteri⁹ rei spēs duceret in notitiā ei⁹: nec in ɔceptu: qz aūt in aliquo ɔceptu singulari pprio: vel in ɔceptu cōi. nō singulari: qz vel nullus ali⁹ est a spē: vel si esset: idē icōueniēs esset de eo qd̄ de spē: nec in ɔceptu cōi: qz per illū nō cognosceret̄ in singulari ⁊ distincte. relinquit̄ igit̄ q̄ imediate cognoscat̄ in seipso. Eodē mō pbari pōt de actu volēdi.

cap. p̄. Hoc idē p3 de intētione Aug. 13. de tri. vbi ēt in vtute ponit rōnē pdictā. Fidē ingt quā videt quisq3 in corde suo eē: si credit: vel nō esse si nō credit: alr nouimus: nō sicut corpa que videm⁹ oculis corporeis: ⁊ p ipsoꝝ imagines q̄s memoria tenem⁹: ēt absentia cogitam⁹: nec sic ea que nō vidim⁹: ⁊ ex his que vidim⁹ cogitatione vtcūq3 formamus ⁊ memorie cōmēdam⁹. Et subdit. nec sic hoiem viuū: cui⁹ ēt aiam si nō videm⁹ ex nr̄a ɔuincim⁹ ⁊ ex motibus corporalib⁹ hoiem viuū sicut viuēdo didicim⁹ ituemur ēt cogitādo: hec excludit modū cogscēdi aliqd per discursum ⁊ argumētationē: qui tn̄ modus requirit aut exigit aliquē pdictoꝝ in rōne supra facta: cū notitia cōplexa de aliquo nectio exigat incōplexā eiusdē: vt p3 ex p̄ ar° pcedētis prime. q. ⁊ imediate dat Aug. modū quo vī fides nō sic inquit. s. mō pdicto vī fides in corde in quo est ab eo cuius est: sʒ eā tʒ certissima scia: clamatq3 ɔscia. cū itaq3 ppterea credē iubeamur: qz id qd̄ credere iubemur vidē nō possum⁹: ipsam tn̄ fidem qn̄ inest in nobis videmus in nobis: qz ⁊ rerū absentiū p̄ns est fides: ⁊ rerū que foris sunt intus est fides: ⁊ rerū que nō vident̄ vī fides. ℂ Ex his p3 ɔ̄ ei⁹. s. q̄ fides vī sicut res per seipaʒ aio p̄ns: qd̄ est imediate videri in seipsa. ℂ Idē sequēti

cap. 2° c. in fine. d. de actu volēdi. vbi ait q̄ sua voluntas cuiq3 ɔspicua est. alteri⁹ aūt latet: q̄uis idē velit. Et si aliq̄b⁹ signis sese iudicet: credit̄ poti⁹ q̄ vī: vnusq̄sq3 aūt sui animi cōscius: nō credit vtiq3 hanc eē suā: sʒ plane puidet volūtatē. Nō igit̄ ex aliq̄b⁹ signis aut effectib⁹ arguitiue cognoscit qs suū velle: sicut dcm̄ est ēt de fide: sicut alterius volūtatē cōuincit ex signis: sʒ plane ex se imedia-

cap 3° te in seipsa suā peruidet volūtatē: que ēt in sequenti cap̄ distinguit: vbi dicit: quasdā esse cōes hoium volūtates: q̄s qlibet certissime nouit: nō tn̄ eodē mō vt ppriā. Vn̄ ait: sʒ aliud est videre volūtatē suā: aliud (q̄uis certissima ɔiectura) ɔuincere alienā. ℂ Ex quo manifeste p3: q̄ per videre suā nō accipit hic aliud q̄ illā imediate in seipsa intueri. ℂ Itē idē in de vidēdo deo ad Paulinū: ⁊ sicut ingt hāc lucē corporis sensu: sic ēt volūtatē meaʒ plane video: qz presto est animi mei sensib⁹: atq3 intellectus mihi p̄ns est: qd expressius dici pōt ad ppositū: qn̄ dicit: ita volūtatē videri mētē: sicut lux corporis sensu: ⁊ idē vult de actib⁹ alijs aīe: vt ibidē p3.

3ᵐ ℂ 3° pbo q̄ sicut itellect⁹ aut mens intelligit se imediate: sic mēs intelligit se intelligere illud qd̄ intelligit: qn̄ illud intelligit. Et similr̄ intelligit se velle ⁊ se velle qd̄ vult: ⁊ sic de pluribus posset dici. igit̄ mēs intelligit seipsaʒ. Añs est euidēs. ɔña pducit̄ p Aug. 10° de tri. vbi ondēs: q̄ mēs cū querit

cap 3° se nosse nouit se: ɔ̄ vnā polem rn̄sionē q̄ dici posset q̄ nō nouit se: sʒ nouit suū nosse: quo alia nouit: arguit sic: vbi q̄ nouit suū nosse si se nō nouit. q. d. B nō ē poē. Nā nouit q̄ alia nouerit: se āt nō nouerit. i. nouit se alia nosse ⁊ nō seipsaʒ. s. p reflexionē: ⁊ tūc in forma iterrogatiōis ifert ppositū dicēs: q̄ pacto igit̄ se aliqd sciētē scit que seipaʒ nescit: neq3. n. alterā mētē sciētē scit: sʒ seipaʒ: scit igit̄ se ipaʒ. ℂ Ex qb⁹ p3 q̄ Aug. vtit̄ hac ɔña. mēs scit se scire: vel se sciētē eē. igit̄ scit se: ⁊ stati post fac̄ hāc: mēs scit se nescire se. igit̄ mēs scit se. p3 ēt rōne: qm̄ ipoē est aliqd de alio cogscī: nisi illud cogscat̄. mēs igit̄ nouit seipam: aut igit̄ in aliq̄ ppria sua spē: aut in cōi aliq̄ ɔceptu quē h3 de mēte aut imediate in seipa: nō p̄: tū qz spēs frustra poneret̄ cū mēs sit p seipsam sibi p̄ns. Vn̄ si res ipe corporales p seipsas possent eē p̄ntes mētis ɔspectui nulle spēs eaꝝ fierēt in mēte: sic pōt hr̄i p ph̄3 3° de aia. ⁊ Aug. 10° de tri. dic̄. q̄ qz mēs nō pōt secū itrorsus tanq̄ i regionē icorporee nāc ipa corpa iferre: imagines eoꝝ ɔuoluit ⁊ rapit: tū qz esto q̄ eēt aliq̄ spēs mētis in ipsa mēte: adhuc nō posset p illā cogscī: nisi p̄us tpe vel nā ipa mēs cognosceret̄ imediate in seipa: vt pateē pōt ex dictis in pcedēti. q. nec in aliq̄ ēt tali ɔceptu cōi: tū qz nō cogsceret se in singulari ⁊ distincte: tū qz illū ɔceptu nō posset formare: nisi p̄us aliq̄ singularē mētē nosset. Nulla aūt pōt eē ei magis nota: q̄ illamet. Vn̄ Aug. 9° de tri. ait. si q̄sq̄ dicit ex notitia gn̄ali vel spāli mētē credē se eē talē q̄lem alias experta est: ⁊ iō amare seipaʒ insipiētissime loqt̄. vn̄ eni mens mētē aliq̄ nouit: si se nō nouit: relinqt̄ igit̄ q̄ mēs scit se imediate: ⁊ nouit in seipa. ℂ Cōfirmat̄ illud p Aug. 14. de tri. vbi dicit. q̄ mēs sibi est mēoria: q̄ p̄sto est vt sua cogitatiōe possit itelligi. ℂ Ad hāc rōnē diceret qs forte: q̄ mēs nouit se nō imediate i se: sʒ p quādā argumētationē aut discursū ex noti⁹ aliaꝝ reꝝ. ℂ Cōtra p̄ qz discursus ppē tn̄ ē iter cōplexa siue notitias cōplexoꝝ. Sumo āt B singlar̄ cōplexū ɔtigēs: h̄ mēs itelligit se velle B. v. g. b. aut B ē sibi notū p discursuʒ ab alio cōplexo sibi notiori: aut est sibi notū p notitiā simplicē rerū iportatoꝝ p terminos ei⁹. p̄ᵐ nō pōt dici: qm̄ nullū aliō cōplexū est sibi noti⁹: q̄ illud ex q̄ possit hr̄e notitiā de ipa: vn̄ sic dic̄ Aug. 15. de tri. Cū duo gn̄a sint reꝝ q̄ sciuntur: vnū eaꝝ q̄ p sensus corpis pcipit anim⁹: alterū earū que p seips: multa illi ph̄i. s. achademici garrierūt ɔ̄ corporis sensus: ai āt q̄sdā firmissimas p seips pceptōes veꝝ reꝝ q̄le ē illō qd̄ dixi. Scio me viuē: nequaq̄ i dubiū reuocare potuerūt: ⁊ talia sūt s3 eūdē ibiō. ⁊ li°. 10. hec. scio me velle. scio me scire: ⁊ scio me itellīre cogitare ⁊ plā alia q̄ tn̄ st euidētia itellīui: vt nulla ipoꝝ vitatē possit igrare: vn̄ sic nullus nouit p discursū vitates singlares ɔtigētes de reb⁹ sēsibilib⁹: q̄s apphēdit p corpis sensus: sic nec tales. Assumptū igit̄ cōplexū notū est nō per discursuʒ: sʒ imediate per notitiā rerū ipaꝝ. igit̄ de illis reb⁹: ⁊ p ɔñs de mēte nō hr̄ notitia illa per discursuʒ. ℂ 2° qz esto q̄ per discursuʒ mēs nosset se: quero an ille discursus termiat̄ ad notitiā alicui⁹ cōplexi formati de mente: aut ad simplicē notitiā ipsi⁹ mētis: si ad simplicē notitiā mētis: pcedit arg̃ᵐ querēdo q̄lr mēs p illā notitiaʒ cogscit̄: ⁊ opʒ dicē q̄ in seipsa imediate. Si ad cōplexā: cū notitia cōplexi exigat notitiā ei⁹ simplicē: aut eoꝝ que iportant̄ p ipm si plura sunt: adhuc hr̄i q̄ opʒ dare: q̄ per aliq̄ notitiā simplicē mens ipsa apphēdat̄: ⁊ pcedit argumētū vt p̄us: vn̄ in pposito nō curo an notitia mētis p̄supponat notitiā aliquā alteri⁹ simplicē: aut nō: dūmō det̄ q̄ p aliquā notitiā ipa i se imediate cogscat̄: ⁊ nō p mediū ali-

2ª ꝯ cap.3. qđ cognitū. ¶ Scđa ꝯ. aliq̄ īsensibilia ītelligunť ab ītellectu in ppꝛ̃ys spēb⁹ ab ipsis cātis. Et h̄ pbať aucte ꝛ rōne. aucte p q̄dē Aug. 14. de tri. vbi ondit φ trinitas q̄ est in retētiōe ꝯtēplatiōe ꝛ dilectiōe fidei: nō est ppetua: sed tēpoꝛalis: qꝛ fides ipsa tēpoꝛalis ē nec sp erit. Et qꝛ aliqs posset dicē ex h̄ trinitatē illaz nō pire: qꝛ ēt postq̄ȝ fides cessauerit recoꝛdabimur eā ꝛ intelligem⁹: ait: φ q h̄ dič nō discernit nūc aliā eē trinitatē qñ p̄ñtem fidē tenem⁹: videm⁹ amam⁹ in nobis: aliā tūc futurā qñ nō ipaz: sed ei⁹ velut imaginariū vestigiū in memoꝛia reconditū recoꝛdatiōe ꝯtuebimur. ꝛ īfra. Que v̄o tūc erit qñ eā recoꝛdabimur in nobis fuisse nō eē alia pfectio ei⁹ erit. hāc .n. que nūc est: facit res ipsa p̄ñs ꝛ animo credētis affixa: at illā que tūc erit: faciet rei p̄terite imaginatio recoꝛdātis memoꝛia derelicta. Et ibidē dicit ita esse de fide p̄terita quā recoꝛdamur: sicˇ de re aliq̄ coꝛpoꝛali. Nā ꝛ hāc ꝛ illā in spe derelicta cōtuemur. Itē ad idē ppositū de fide in cap 8° fine. aliā inqt nūc trinitatē facit p suā p̄ñtiā retēta: ꝯspecta dilecta: aliā tūc faciet per qđdā sui vestigiū: qđ in memoꝛia p̄teriēs dereliqt. ꝛ. c. sequēti. ad idē. d. qꝛ ꝛ tūc trinitas erit: cū illud q̄lecūq̄ȝ vestigiū ꝛ mēoꝛiter retinebiť ac cog̃sceť veraciter: ꝛ h̄ vtrūq̄ȝ 3ª volūtate iūgeť. ¶ Ex his oīb⁹ euidēter appet s̄m ītētionē Aug. φ fidē nō p̄ñtē in nobis: s̄ȝ p̄teritā recoꝛdamur ꝛ cog̃scim⁹ nō in se: s̄ȝ in q̄dā sui spe: vł imagine seu vestigio: que oīa significant idē cap.15. s̄ȝ cū qđ in mēoꝛia nr̃a d̄relinqť. ¶ Itē. 10. ꝯfess. nō vnū inqt doloꝛē coꝛpis: nec idē deest dū nihil dolet nisi tñ adessent imagiēs ei⁹ in mēoꝛia mēti nescirē qđ dicerē: nec eū in disputādo a voluptate discernerē: ꝛ plura anteceden ter: ꝛ ꝯñr. d. idē ibidē ad ondēdū φ affectiones appetit⁹ nō p̄ñtes cog̃scunť per ppꝛias spēs in mēoꝛia d̄relictas. ¶ Itē rōne. Nā si nullā talē spēȝ derelinqueret act⁹ credēdi ꝛ itelligēdi: silr act⁹ volēdi cū nos experiamur φ illos recoꝛdādo cog̃scim⁹ qñ p̄terierūt ꝛ nō sūt (expiť .n. q̄libet se aliqñ itellexisse rē aliq̄ȝ: ꝛ credidisse: ꝛ silr voluisse) s̄. queret φ tales act⁹ ītuereť imediate ł seipsis: s̄ȝ nō ē s̄ȝ h̄ maioꝛ rō de vno actu q̄ȝ de alio. igr̃ q̄libet poterit sp cog̃scē ꝛ recoꝛdari quēl̄ȝ actū itell̄ndi ꝛ volēdi: quē nūq̄ȝ habuit: ꝛ ita facilr vnū sicˇ aliū: qđ est ꝯ expientiā. igr̃ opȝ dicē φ act⁹ tales derelinquūt suas ppꝛ̃as silitudines: seu spēs in mēte q̄b⁹ retētis nec deletis ī illis pōt act⁹ tales mēoꝛare ꝛ actualr recoꝛdādo itell̄re: sicˇ d̄ēȝ ē p Aug. ¶ ꝯ. Si tales act⁹ p̄teriti possent imediate ī seipsis cog̃sci eadē rōne ꝛ act⁹ futuri: q nec sūt: nec vnq̄ȝ fuerūt qđ ē māifeste falsuȝ. Et ꝯñā pȝ: qꝛ nullā cālitatē in ītell̄u p̄ñt hēe p̄teriti s̄ȝ se plus q̄ȝ futuri: cū neutri sint aliq̄ entia ī actu: ꝛ ī po⁹ saltē magˡ nāl̄r videanť eē futuri q̄ȝ p̄teriti: ac p h̄ si ex eis alia d̄berēt posse itelligi: magˡ videreť h̄ vex̄ de futuris. Et iō cū ista sint absurda ꝯcedēdū est cū Aug. φ tales nō ī se imediate s̄ȝ in suis rep̄ñtatiuis derelictis cog̃scunť: sicˇ ēt in p̄cedēti. q. de notitia rex̄ sensibiliū p̄teritarū dcm̄ est. ¶ Ad hanc rōnē foꝛsitan diceť. φ vtriq̄ȝ opȝ ponē in itell̄u aliqđ derelictuȝ ab actu per qđ determinate ipm̄ cog̃scat postq̄ȝ fuerit: s̄ȝ illud derelictū nō est aliq̄ spēs illi⁹ act⁹: quē imēdo itell̄s veniat in notitiā act⁹ p̄teriti: vt dcm̄ est: s̄ȝ est hit⁹ q̄dā q sił cū itellectu cāt notitiā de tali actu determinate: q̄ tñ notitia ille hit⁹ nō cog̃sciť: s̄ȝ nec act⁹ p̄terit⁹ cog̃sciť in tali hitu: s̄ȝ īme^te in seipo. ¶ Istō dcm̄ nō saluat possibilitatē recoꝛdationis. Nā vt in p̄cedēti. q. tā per Aug. q̄ȝ p ph̄m ꝛ Cōmē. q̄ȝ ēt per expiētiā onsuȝ est. Recoꝛdatio ꝛ noti^a rex̄ absentiū ꝛ nō exñtiū: est noti^a alicui⁹ spēi vł imaginis seu q̄cūq̄ȝ alio noīe nūcupeť: q̄ visa vt imago rei ē. dī cog̃sci res cui⁹ imago ē: sicˇ āt expimur ī tali notitia sēsibiłm: sic ēt arguē debem⁹ eē in notitia īsensibiliū: q̄uis nō possimus sic expiri: ꝛ sic ponit Aug. vt pxime allegatū ē. ¶ 3ª ꝯ. φ q̄dā īsensibilia itelligunť a nobis in cōceptib⁹ fictis: seu 3ª ꝯ. foꝛmatis per aīaȝ. pbať h̄. Nā vn⁹ hō pōt cog̃scē aīam alteri⁹ ex certis signis ꝛ opōnib⁹ ꝛ motib⁹ que in se cog̃scit ex aīa puenire arguēdo ipm̄ viuē: ꝛ talē aīaȝ hēe: q̄lē ipse hȝ: ita φ de illo ꝯcludet φ aliqđ hȝ in se de q̄ verificať ꝯcept⁹ gñalis humane aīe quē ex notitia: quā hȝ de sua aīa foꝛmauit: in q̄ q̄dē ꝯceptu iuxta modum dcm̄ de sensibilib⁹ nō sensatis in. 5. dubio p̄cedētis q̄ōnis intelliget alias aīas rōnales. ¶ Et istō ꝯfirmať: qꝛ certū est φ nos possum⁹ cog̃scē aliquē hoīeȝ viuere ꝛ hēe aīaȝ: ꝛ per ꝯñs aliq̄ notitia gñali: aut spāli cog̃scē aīam ei⁹: aut igiť videm⁹ ipsaȝ in seipsa sicˇ q̄libet videt suā: ꝛ pȝ φ nō: aut in spe cāta ab ipa: qđ ēt nō pōt dici: qꝛ nihil cāt talē spēȝ nisi qđ apphēdiť in seipso: vt supra pȝ: aut in cōceptu ficto: ꝛ habeť ppositū. Unñ Aug. 8° de tri. neq̄ȝ inqt cū coꝛcap.6. pus viuū moueť: aperiť vlla via oculis nr̃is: ad vidēduȝ animū rē que videri oculis nō pōt: s̄ȝ illi moli aliqđ ieē sentim⁹ q̄le nobis iest ad mouēdū: silr molē nr̃aȝ qđ est vita ꝛ aīa: ꝛ subdit. animū igiť cuiuslibet ex nostro nouimus: ꝛ ex nostro credimus quē nouimus. nō eni tm̄ sentimus animū: sed etiā scire possumus qđ sit animus consideratione nostri. habemus eni animū: ecce qđ ꝯsideratione animi nostri possumus scire: qđ sit anim⁹: ꝛ foꝛmare per ꝯñs ꝯceptū in nobis q̄ditatiuū ꝛ specificū animi. ex quo vel in quo cognoscere possum⁹ mō p̄missō animū cuiuslibet eiusdē rōnis nobiscuȝ. ¶ ꝯ. Cōstat φ de substātys sepatis plures v̄itates nāl̄r cog̃scunť a nobis. igiť ꝛ iste sube separate: s̄ȝ nō imediate in seipsis: nec in spēb⁹ ppꝛ̃ys ab ipsis dum itelligerenť cātis. igiť ex conceptib⁹ fictis ex nobis notis. Unde ex q̄busdā cōceptib⁹ simplicib⁹ abstractis a reb⁹: foꝛmam⁹ vnū cōplexū: qui ppꝛius est substātys sepatis: ꝛ illū pbam⁹ de ente particulariter sumpto: ac per hoc cognoscimus illū conceptū cōplexū esse cōceptū ppꝛiū entiū aliquox̄: ꝛ ex tunc illa in illo cognoscim⁹. Cōtingit aūt hoc pbādo p⁹ quēlibet illox̄ simpliciū de ente p̄ticulariter. vbi gr̃a. ex motu celi quē videm⁹ sensu: ꝯcludimus celuȝ moueri ab aliquo alio ꝛ vltra per alias rōnes: φ illud est suba qđ mouet celū. ¶ Itē ex eo qđ circulariter moueť arguim⁹ φ suba mouens celū: est intelligēs. Et qꝛ motus ille semp videtur durare: cōcludiť vlterius φ illud mouens est incoꝛpoꝛeū ꝛ imāle. Et ex oīb⁹ istis colligim⁹: φ est aliqđ ens qđ est suba intellectualis: imālis incoꝛpoꝛea: qui ꝯcept⁹ est ppꝛius subarū sepatarū. Et iō hūc postea cōceptū intuentes mediāte habituali notitia quā habem⁹: ipm̄ eē ꝯceptū ppꝛiū aliquax̄ rerū cognoscim⁹: ꝛ ī ipso res illas determinate: s̄ȝ nō q̄nālibet distincte: ꝛ hec exēpla solū vt exēpla sint dicta: qꝛ an tales deductiōes sint efficaces ad ꝯcludendū talia p̄dicata de motoꝛe celi vel nō: nō curo ad p̄sens. hoc itaq̄ȝ mō. s. in talib⁹ ꝯceptib⁹ ppꝛ̃ys cōplexis multa cognoscunť a nobis: imo oīa quox̄ nullus cognoscimus in se imediate: nec possum⁹ alr̄ cognoscere nāliter ppꝛia cognitione: q̄uis gñali notitia possint cognosci in cōceptibus simplicib⁹ cōmunib⁹ sibi ꝛ alys foꝛmatis ꝛ abstractis de rebus aliquibus in se notis nobis: imo hōꝰ res p̄us cognoscunť in talib⁹ cōceptibus simplicibus: q̄ȝ cōcludať cōplexus cōceptus: vt pȝ in exēplo iā posito. Nā ꝯceptū sube foꝛmamus ex notitia subarū sensibiliū. Silr cōceptū itellectualitatis: habem⁹ ex notitia itell̄s nr̃i. Silr ex coꝛpib⁹ que videm⁹ foꝛmam⁹ ꝯceptū coꝛpoꝛeitatis ꝛ mālitatis: ꝛ p ꝯñs possum⁹ foꝛmare ꝯceptū negatiuū: aut ēt ex reb⁹ imālib⁹ ꝛ icoꝛpoꝛeis exñtib⁹ in nobis: q̄les sunt aīa nr̃a: ꝛ q̄ sūt in illa possum⁹ hēe talē ꝯceptū: de quo nō est multū ꝯtēdēdū. ꝯstat aūt φ q̄libet

pdictoꝝ ↄceptuū cōis est ēt subyͤs sepatis: ⁊ p eis verifica
bilis de ipsis: nullus aūt est sibi ꝓpꝛiꝰ: ⁊ qlibet ꝓpꝛiꝰ ꝓ
baꝛ diuisiꝫ de ente qd ↄcludimꝰ mouē celū: ⁊ sic i qlꝫ ta
lui ꝑus cognoscunt sive sepate: qꝫ i ↄceptu cōplexo ꝓpo eis.

2ᵒ arti. pᵐ duᵐ

Nūc scdo mouēda sūt qdā dubia: ⁊ pᵒ ↄ̄ illō dcm̄ i
pᵒ ↄ̄ne. vꝫ q̄ itellꝰ ⁊ spēs ac intellectiōes
⁊ volitiōes cogscunt imeᵗᵉ in seipsis. Nā cū talis cogni
tio videat eē intuitiua eiꝰ: qd sic imediate cogscit ꝑ ipaꝫ:
⁊ oēs hō notitie sint reflexe: segt q̄ alique notitie intuiti
ue sint reflexe: qd vꝫ icōueniēs. ¶ 2ᵒ ↄ̄ idē qꝛ tūc vꝫ seq   2ᵐ
q̄ silr actualr sint in itellu ifinite itellectiōes: qꝛ q̄ rōne
vna itellectio cogscit imediate in seipsa: eadeꝫ rōne illa
notitia q̄ pᵒ cogscit: cogscet in seipsa: cū eque pn̄s sit itel
lectui: sic ⁊ pᵃ ⁊ 3ᵃ: ⁊ sic deinceps in ifinitū. ¶ Cōfirmat:
qꝛ talis agit nālr ad notitiā sui: ⁊ itellꝰ ēt nālr patit: po
sitis aūt actiuo ⁊ passiuo nālr agēte ⁊ patiēte: ⁊ in dispō
ne debita ad agēdū necio segt actio. ¶ 3ᵒ ad ideꝫ qcūqꝫ   3ᵐ
intuitiue cogscunt: si disticta sūt euidēter cogscunt eē di
stincta: ⁊ ꝑ ↄ̄ns si pdicta que sūt in itellu nālr cogscunt
intuitiue: ⁊ ēt itellꝰ tūc eēt nobis euidēs q̄ actꝰ itellus di
stinguit ab itellectu ⁊ a spe ⁊ ab actu volūtatis: ⁊ rectꝰ
a reflexo: ⁊ silr itellꝰ a volūtate: si oīa hec adinuicē disti
guunt: aut si aliq̄ de illis maxie eēt notū q̄ distiguunt.
Et que disticta nō sūt notū eēt illa nō distigui: qd tn̄ fal
suꝫ ē: cū de qlibet pdcōꝝ diuerse sint estimatiōes ⁊ opio
nes magnoꝝ doctoꝝ. ¶ 2ᵐ duᵐ pōt eē. vtꝝ hiꝰ exn̄tes i   2ᵐ duᵐ
itellu vel volūtate cogscant imeᵗᵉ i seipsis: sꝫ de h alias.
¶ 3ᵐ duᵐ pōt eē de suba: qūo cogscat an. s. i se imediate: 3ᵐ duᵐ
vl in sua spe tm̄: vel tm̄ in ↄceptu formato per itellectū.
¶ 4ᵐ duᵐ an ⁊ qūo qs cogscat qdā isensibilia: qꝝ nullū   4ᵐ duᵐ
imediate nouit in seipo: sic. v. g. hō q nunq̄ fuit iustꝰ: ⁊ ꝑ
ↄ̄ns q nunq̄ imediate ituitus est iustitiā aliq̄ singularē
pōt noscē iustitiaꝫ: q̄ aūt aliqs pōt hō cogscē iustitiā pꝫ:
qꝛ aliqs talis pōt desiderare ⁊ velle eē iustus: qd nō pos
set nisi nosset qd est iustitia: ⁊ qd est esse iustū. ¶ Ad pᵐ   Ad pᵐ dubᵐ
duᵐ ↄcedo talia ituitiue cogsci. Et vlteriꝰ ↄcedo q̄ aliq̄
notitie ituitiue sīt reflexe eo mō q̄ (lꝫ iꝓpꝛe) dr̄ notitia
aliq̄ reflexa. ¶ Ad 2ᵐ arᵐ dico pᵒ q̄ h arᵐ est ↄ̄ oēꝫ opio   Ad 2ᵐ
nē. Nā qlitercūqꝫ itellectio itelligat: s. abstractiue vel in
tuitiue: ↄstat tn̄ ipaꝫ itelligi ⁊ eē sufficiēter pn̄tē: sic reqꝛ
rit ad ipaꝫ itelligēdā: ⁊ q̄ nō minꝰ nālr agit ad eiꝰ noti
tiā si abstractiue itelligat: qꝫ si ituitiue: supposito q̄ agat
vtrolibet mō itellecta: ⁊ sic opoꝛtebit si argᵐ valeret: q̄
sint itellectiōes ifinite sil. Et si dicat. q̄ illud qd abstra
ctiue cogscit: nō agit notitiā suā: nō minꝰ segt qd dcm̄ ē:
qꝛ qcqd sit actiuū illiꝰ notiᵉ nō erit magꝭ liberꝝ qꝫ actiuū
notiᵉ ituitiue. ¶ Dico igr̄ q̄ nō segt. notiꝰ ē pn̄s itellui:
igr̄ itellīr: loquēdo de pn̄tia eēntiali: nō aūt obtina. Et q̄
ista ↄ̄na nō valeat pꝫ i aliys ↄ̄silibꝰ. Nā vt exprimur: ⁊ . d.
Aug. xiᵒ de tri. qm̄uis i mēoꝛia multe sint spēs: ⁊ oēs eque   cap 8ᵒ
pn̄tes acici cogitātis eēntialr: nō tn̄ oēs sil acies ai ↄtue
tur. Silr vt idē liᵒ. 14. d. Mēs nunq̄ ē absens sibi: sꝫ sꝑ   cap 6ᵒ
pn̄s: si aliqd sibi pn̄s dici possit: ⁊ silr ↄspectui suo: cū cō
spectꝰ nihil aliō sit qꝫ ipa: ⁊ tn̄ n̄ sꝑ actualr se cogitat nec
est sꝑ obtiue in ↄspectu suo. i. vt exponit: nō sꝑ de seipsa
suꝰ formaī obtuitꝰ. Que aūt sit cā huiꝰ ibidē. d. Aug. se i
uenire sufficiēter nō posse. ¶ Sic dico q̄ n̄ oīs spēs aut
itellectio exn̄s in itellu actualr cogscit ab itellu. Et dico
q̄ nō solū aliq̄ reflexa: sꝫ ēt intellectio recta qua cogitat
alia: aliqn̄ nō cogscit ab itellu: ⁊ h expiētia ꝓbat: ⁊ suffi
cit ꝓbatio expiētie: esto q̄ cāꝫ huiꝰ assignare nescıremꝰ:
de h tn̄ dicet i 2ᵒ di. ii. ¶ Ad 3ᵐ arᵐ dico q̄ assumptū nō   Ad 3ᵐ
est veꝝ. Nā videmꝰ ituitiue lucē solis: ⁊ sic ituitiue vide
mꝰ quātitatē lucis: ⁊ tn̄ nō est euidēs q̄ lux illa sit res di
stincta a q̄titate illa: nec euidēs est ēt: q̄ nō sit res distin

cta. ¶ Ad 3ᵐ duᵐ ꝓ nūc pōt dici sic. d. vnꝰ doc. q̄ suba co   Ad 3ᵐ dubᵐ
gnoscit in aliq̄ ↄceptu ꝓpo negatiuo: qlis est ens nālr ꝑ
se exn̄s quē ↄceptū de ente ꝑticulariter ꝓbat qs: vl ex co
q̄ nō est ꝓcessus in ifinitū in entibꝰ: qꝝ vnū in altero sit
subiectiue: vel aliq̄ mō alio. Utrū ēt talis ↄceptꝰ sit simpˣ
aut cōpositꝰ: alias poterit discuti. ¶ Ad 4ᵐ duᵐ dōm: sic   Ad 4ᵐ dubᵐ
ab Aug. pōt hri 8ᵒ de tri. vbi difficultatē pdictā plixe ꝓ   cap 6ᵒ
tractat: q̄ talia cogscunt in ꝓpꝛys ↄceptibꝰ: quos qs hꝫ
apud seipm. vn̄ qrēs qūo q nōduꝫ iustus fuit: diligit: ⁊ ꝑ
ↄ̄ns nouit qd est animꝰ iustus: tandē determinās ait. cū
eni. d. ⁊ sciēs dico: iustꝰ est animus: q scia atqꝫ rōne in vi
ta ac moribꝰ sua cuiqꝫ distribuit: nō aliq̄ rē absentē cogi
to: sꝫ pn̄s qdē cerno: ⁊ cerno apud me: ⁊ si nō sum ipe qd
cerno: ⁊ multi si audiāt approbabūt. Et qsquis me audit
atqꝫ sciēter approbat apud se: ⁊ ipse h idē cernit ēt si nō
sit: ⁊ ipse qd cernit. Ex qbꝰ pꝫ q̄ iustū animū nouit qs ēt
q per nullū tale vidit in rōne ꝓpꝛia seu ↄceptu signante
qd est animꝰ iustꝰ. vꝫ q scia atqꝫ moribꝰ i vita ⁊ rōne ⁊c.
quē ↄceptū qlibet q sciēter id. d. apud se hēt ⁊ cogscit: ēt
si iustitiā nō hꝫ: nec ipse talis sit vt pdictꝰ ↄceptus de eo
verificari possit. ¶ Sꝫ vn̄ hō ↄceptū hꝫ in mēte: ⁊ cogscit
ipm esse alicuiꝰ ↄceptū: is qui nunq̄ aliq̄ rē vidit cui cō
ueniret ille ↄceptꝰ: Dōꝫ sicut idē Aug. tradit 2ᵒ de libe.   cap. 15.
ar. in fine ⁊ in multis ēt aliys locis: sicut nāliter impressi
sunt nobis qdā appetitus. vbi grā. beatitudis ⁊ sapie: sic
etiā taliū sunt nobis nāliter ipresse notitie: sine qbꝰ talia
appetere nō possemꝰ: vn̄ btitudinis notitiā hꝫ ēt qui nō
est beatꝰ nec vnq̄ aliquē beatū vidit. Silr appetitū ⁊ no
titiā sapie hꝫ qui nō est sapiēs: nec sapiētē quēpiā nouit.
Un̄ sicut ibidē. d. anteq̄ beati simus mentibꝰ tn̄ nostris
ipressa est beatitudinis notitia: per hāc. n. scimꝰ fidēter:
qꝫ ⁊ sine vlla dubitatione dicimus nos beatos eē velle:
ita ēt pusq̄ sapiētes simus sapiētie notionē in mente ha
bemus ipressam: per quā vnusqsqꝫ si iterroget: velit ne
eē sapiēs: sine vlla caligine dubitationis se velle rn̄det.
¶ Itē 8ᵒ de tri. neqꝫ ingt in oibꝰ his bonis vel que cō   cap 4ᵒ
memoraui: vel que alia cernunt: vel que cogitant dice
remꝰ aliud alio meliꝰ: cū ve indicamꝰ nisi nobis eēt im
pressa notitia ipsiꝰ boni: fm quā ⁊ ꝓbaremꝰ aliqd: ⁊ aliō
aliy pponeremꝰ: sic ēt nālr nobis ipressa est notitia boni
⁊ mali iusti ⁊ iniusti: siue recti ⁊ praui: per quā cuꝫ aliqd
opꝰ aspicimꝰ: statim ipm bonū aut prauū cēsemꝰ. ¶ Ex
hac igit notitia habituali nālr insita: per quā qs nouit h
⁊ illud: cū illa ↄsiderat eē bona ⁊ recte facta: illud vō ⁊ il
lud nō recte. q. nāliter ēt format sibi ↄceptū gnālē boni
⁊ iusti: ⁊ bonitatis ⁊ iustitie: in quo generali notitia iusti
tiā cogscit: qui nec in seipo iustitiaꝫ hꝫ: quā imediate in
se cogscat: nec alicuiꝰ alteriꝰ iustitiā i seipa cognouit. Cui
qqꝫ facile est cogscē qd est animꝰ iustꝰ: eo q̄ animū suū
nouit: ⁊ qd est iustitia nouit: nō sic aūt facilr cogscit que
libet alia res isensibilis quā in seipa nullus nouit: vt me
dicinā q nunq̄ medicꝰ fuit: aut liberalitatē q nunq̄ libe
ralis fuit: qm̄uis ⁊ ista in ꝓpꝛys qbusdā ↄceptibꝰ cōplexis
aut cōnotatis possit aliq̄ mō cogsci vn̄ hn̄s notitiā cōeꝫ
bitus vel artis: ⁊ notitiā sani ⁊ egri: ⁊ vidēs aliquē sana
re ꝓmpte ⁊ expedite ad moduꝫ q̄ aliy artifices agūt pōt
ↄcludē: hūc hre aliquē hitū q̄ rōnabilr sanat: ⁊ sic hre cō
ceptū medicine: qm̄uis nullā medicinā singulariter ime
diate apphēderet in seipa: hūc tn̄ ↄceptū ēt nō hꝫ nisi ꝓ
babitis pluribꝰ aliys notitiys: vt pꝫ. ¶ Ex dictis igit in ꝓ
cedēti ac pn̄ti qōnibꝰ possumꝰ colligē q̄ oīs res creata:
quā per itellm̄ cognoscimus: aut cognoscit a nobis ime
diate in seipsa: sic q̄ notitia illa ad nullā rem vel repre
sentatiuū mediū terminat: aut cognoscit in specie ꝓpa
a se cāta: aut in conceptu aliquo ꝓpꝛio aut cōi ficto: seu

formato p aīaz in q̇ 3° mō pōt icludi modus cog̃scēdi p spēz fictā. Qūo āt huic nō sit ꝯtrīū: qḋ Aug. 8° ō tri. vbi h̄ 4^m du^m discutit: ⁊ ait ꝙ iust^s anim^s noscit̄ i v̄itate iterio re: q̄ aīo pn̄s ē. Et frequēter ēt alibi logt̄ de isto mō cog̃scēdi res i eterna v̄itate q̄ de^s ē: de q̄ patebit cū q̄ret̄ q̄lr de^s cog̃sci pōt a nob̄. ℂ Ad arg^m q̄ōnis dōz ꝙ vtiq̄z mēs nr̄a seu itell̄s cog̃scit̄ a nob̄ ⁊ ime^te in seipso: q̄uis nō ōis v̄itas de ipo scibilis sit nō nob̄. Et qḋ iducit̄ de diuersitate opiōnis: mag^l arguit ꝙ itell̄s cog̃scat̄: q̄ oppo^m: q̄uis nō ōis noti^a cōplexa sciat̄ de eo: ⁊ i h̄ opinātes diuersantur. ℂ Ad ꝯfirmationē. q. pz ex dc̄is ꝙ ime^te cog̃scit̄ i se: nō tn̄ qōlz sic cognitū ita euidēter cog̃scit̄: vt sciat̄ qcq̄d ē scibile de ipo: q̄nimo ex alijs iuestigam^s ⁊ cog̃scim^s de illo ꝙ p ime^tam ei^s no^am nō ē ime^te noti: ⁊ sic finit̄ q. pn̄s.

Marginalia: cap. 6. — Ad ar^m pn^le.

ℂ Distinctionis tertie. Questio III.

C Onsequēter q̄ro vtr̄ p^a noti^a itell̄s pmitate gnōnis sit notitia intuitiua alicui^s singlari sēsibilis. ℂ Arguit̄ ꝙ nō: q2 pus notū ē ab itellu vl̄e q̄ singl̄e: igit̄ noti^a singlaris intuitiua nō ē p^a notitia itell̄s. añs pz. ex p̄ phy. vbi. d. ph̄s ꝙ p̄ māifesta sīt nob̄ magis ꝯfusa. Et post stati ꝯcludit: ꝙ ex vlib^s i singlaria opz pcedē s. i cog̃scēdo. ꝯn̄a pz: q2 ex aucto. seq̄t ꝙ noti^a vl̄is: sit p̄or q̄ notitia singlaris: ac p h̄ nō e^ꝯ. noti^a singlaris p̄or noti^a vl̄i. ℂ Itē seq̄t ex h̄ ꝙ ēt noti^a singlaris intuitiua: nō est p̄or abstractiua eiusdē. Nā vl̄is noti^a ē noti^a abstractiua ipsi^s singlaris. Nā in vl̄i cog̃scunt̄ ꝯfuse oīa singlia ei^s: ⁊ ꝯstat ꝙ nō intuitiue: sz abstractiue. Si igr̄ noti^a vl̄is ē p̄or q̄ notitia singularis: vt pbatū est seq̄t ꝙ notitia abstractiua singularis: ē p̄or q̄ notitia intuitiua eiusdē. ℂ 2° arguit̄ ꝙ notitia alicui^s insensibilis: sit p̄or notitia sensibilis: q2 nihil pōt eē p̄us pn̄s menti q̄ ipsa mēs: ⁊ per ꝯn̄s nihil pōt sibi p̄us eē notū q̄ ipsa: mens aūt q̄d isensibile est. igit̄ aliqḋ isensibile p̄us vr̄ ab itellectu cognosci.

Marginalia: p^m — T. c. 3. — T. c. 4. — 2^m

Ad oppositū arguit̄. In potēcijs sbordiatis. vbi terminat̄ cognitio īferioris icipit cognitio supioris: sz sensus ⁊ itell̄s sīt po^e subordiate: ⁊ notitia sensus: q̄ ē iterior termiat̄ i singlari sensibili: q2 nō apphēdit aliqḋ isēsibile: nec ēt vl̄e. igr̄ itell̄s icipiet i singlari sēsibili. ℂ 2° q2 noti^a itell̄s n̄ pcedit notitiā sēus: ⁊ qcq̄d sēus cog̃scit itell̄s cog̃scit. igr̄ qḋ p̄ cog̃scit̄ ab itellectu: ⁊ a sēsu cog̃scit̄. igr̄ singlare sēsibile p̄ cog̃scit̄ ab itellectu. pz ꝯn̄a: q2 solū sēsibile singlare cog̃scit̄ a sensu.

Marginalia: oppo^m — 2^m

In ista q̄ōne tres erūt articli. In q̄r̄ p̄ videbit̄ q̄ noti^a ē intuitiua ⁊ q̄ abstractiua ⁊ q̄lr distiguit̄. In 2° vtr̄ vl̄e p̄us cog̃scat̄ singlari ab intellu: vl̄ e^ꝯ. 3° vtr̄ singl̄e sensi^le sit p̄us cognitū q̄ singlare itelligi^le pure. In vltio vtr̄ noti^a singlari intuitiua sit p̄or abstra^ua eiusō. Et ex istī collect̄ rn̄° total ad ppo^tam. q.

Quantū ad p^m dico ꝙ sic pz ex duab^s q̄ōnibus p̄ximis p̄cedētib^s: q̄dā cog̃scunt̄ a nob̄ ime^te ⁊ in seipsis: sic ꝙ noti^a illa nō termiat̄ ad aliqḋ mediū: p qḋ vel in q̄ illa res cog̃scat̄: q̄dā āt cog̃scunt̄ nō i se imediate: sz in aliq̄ medio vl̄ p aliqḋ me^m p̄us cognitū ad qḋ terminat̄ ipa noti^a: ⁊ oē qḋ cog̃scit̄ altero istoꝝ modoꝝ cog̃scit̄. s. vl̄ ime^te i seipo vel mediāte alio: p qḋ cognitū aut in q̄ cognito ipz cog̃scit̄. Et fz h̄ pōt dici ꝙ notitia intuitiua est noti^a simplex: q̄ formalr aliq̄d ime^te in seipso cog̃scit̄. Abstractiua v̄o ē noti^a simp^x: q̄ formalr aliq̄d in aliq̄ medio repn̄tatiuo cog̃scit̄. Dico āt formalr: q̄ aliq̄n (q̄uis iproprie) aliq̄d dr̄ cog̃sci p aliq̄s notitias v̄tualr: eo s. ꝙ illa noti^a ꝯtinet v̄tualr: vl̄ totalr aut ptialr notitiā illi^s: sic ꝯ̄ poss̄z dici cog̃sci p notitiā pn̄^cij: ⁊ cā p notitiā effect^s: ⁊ e^ꝯ effect^s p notitiā cāe: q2 s. pn̄^cij est notitia aliq̄ mō

Marginalia: p^s arti.

cā noti^e ꝯn̄is: ⁊ noti^a cāe aliq̄n ē cā aliq̄ mō noti^e effect^s: ⁊ aliq̄n e^ꝯ noti^a effect^s ē aliq̄ mō cā noti^e cāe: nō āt q2 ea noti^a formalr q̄ cog̃scat̄ pn̄^m cog̃scat̄ ꝯ̄: ⁊ sic de alijs: ⁊ iō notitia pncipij nō ē abstractiua noti^a ꝯn̄is: nec noti^a cāe est abstractiua noti^a effect^s: nec e^ꝯ noti^a effect^s ē abstractiua notitia cāe: nisi q̄n effect^s esset mediū repn̄tatiuū cāe: sic ꝙ eo cognito i q̄ntūz ē repn̄tatiuū eadē noti^a cog̃scat̄ ⁊ cā: sic. s. dcm̄ ē: ꝙ cognita imagie vl̄ spē in mēoria existe i q̄ntū ē imago: cog̃scit̄ ēt p eādē notitiā res ipa cui^s ipa ē spēs: a q̄ re cā ē spēs ipa. Silr si aliq̄ cā sit silitudo vl̄ spēs (seu q̄cūq̄z vocet̄ noie) repn̄tatiua effectus: sic ꝙ p cognitionē ei^s i q̄ntū ē tal̄ cog̃scat̄ effect^s repn̄tat^s i illa: sic plēs dicūt de eēntia diuia: tūc cognitio illa eēt abstractiua ipsi^s effect^s: ⁊ iō si ponat̄ noti^a creaturaꝝ i v̄bo. iux itellm quē cōiter habuerūt antiq doctores: ipa notitia ē abstractiua re^r creaturaꝝ cognitaꝝ i v̄bo: ⁊ iz nō re^r v̄bi i se cogniti. Dico ēt simp^x: q̄ fz oēs affir^e ⁊ neg^e itell̄s n̄ vocant̄ intuitiue vl̄ abstractiue noti^e. Si q̄s āt nō velit tales notitias simplices vocare intuitiuas vl̄ abstractiuas: sz alr: ⁊ ali^s velit his noib^s nūcupar̄: libeꝝ ei ē: nec ō noie dz fieri ꝯtētio: dūmō ꝯstet de re. s. ꝙ q̄dā ē noti^a simp^x: q̄ res ime^te i seipa cog̃scit̄: ⁊ q̄dā q̄ mediāte aliq̄ me^o repn̄tatiuo cognito: has tn̄ noiare istis noib^s magi ē ꝯsonū dicto Apl̄i. ex q̄ doctores sumpserūt hāc distictionē notitie s. p^a ad Cori. vbi ait. Uidem^s nūc p speculū in enigmate: tūc āt facie ad faciē. Qḋ aūt Apl̄s. d. vidē facie ad faciē oēs doc. dicūt vidē intuitiue. Per dictā āt circūlocutionē nō itēdit ampli^s signare: nisi ꝙ tūc a nob̄ de^s videbit̄ i seipo: ⁊ nō in aliq̄ ei^s silitudie: seu p aliqḋ me^m repn̄tatiuū ipsi^s: q̄lr asserit eū nūc videri: qḋ expmit cū. d. nos nūc illū vidē p speculū. cū. n. res vr̄ p speculū nō vr̄ vtiq̄z i seipa ime^te: sz ei^s imago exn̄s in speculo: ⁊ i illa imagine dr̄ res ipa videri. Uñ Aug. 15. de tri. pdictū v̄bū Apl̄i exponēs. d. ꝙ Apl̄s noie speculi imaginē voluit itelligi: ⁊ i. c. pcedēte q̄le ingt sit ⁊ q̄d sit h̄ speculū si q̄ramus: pfecto illḋ occurrit: ꝙ in speclo nisi imago nō cernit̄. Itaq̄z in hac visiōe faciali quā doctores vocāt intui^uā vr̄ res ime^te in seipsa. i visiōe v̄o speclari: quā moderni vocāt abstractiuā: nō vr̄ res ipa i se ime^te: sz tn̄ mediāte sua imagie vr̄. ℂ Aduertēd^m tn̄ ꝙ sic i p̄orib^s dictū ē: nō ōis visio imaginis ē visio abstractiua rei: cui^s est imago: sz ea tn̄ q̄ vr̄ imago: tanq̄z imago: qḋ Aug. ēt notauit eodē li^o. Idipm v̄bū apl̄i ptractās. vbi. d. ꝙ illi tn̄ vidēt deū p speculū q imaginē ei^s tanq̄z ei^s imaginē vidēt: q āt nō itelligūt vel nō credūt illā eē imaginē dei: q̄uis illā vidēdo speculū videāt: n̄ tn̄ p speculū vidēt eū: q p speculū ē vided^s q̄uisq̄z facie ad faciē possit videri: ⁊ iō notat ibi Aug. diligēter v̄bū apl̄i: q n̄ ait videm^s nē speculū: sz p speculū: noie aūt imaginis ōis silitudo: ⁊ oē repn̄tatiuū rei itelligi dz. ℂ Hoc ꝯfir^r ex itētiōe Aug. eiusdē. 12. sup Gen. ad l̄ras. vbi logt̄ ō raptu Pauli. vbi vult ꝙ ipe huit tūc visionē de deo facialē quā intuitiuā vocam^s. Et distiguēs illā ab alijs. d. facialr ꝙ ē illa q̄ ime^te ipe i seipo vr̄: n̄ i aliq̄ imagie ocul̄ corpalib^s opposita: vt vidit Moyses: aut iteriori spiritui psitata: vt Isa. In h̄ igr̄ p̄ci^e vr̄ ꝯsist̄ diuisio hoꝝ modoꝝ cog̃scēdi. s. intuitiue ⁊ abstractiue: q2. s. qḋ intuitiue cog̃scit̄: cog̃scit̄ i seipo absq̄z me^o cognito. Qḋ v̄o cog̃scit̄ abstractiue p me^m cognitū: nec q̄tū ad intuitiuā notitiā iterest ꝙ obm̄ realr existat: vel nō existat: q2 si existit ⁊ ime^te cognitio termiat̄ ad ipm: ē illa noti^a intuitiua ei^s. Silr si nō existit: ⁊ aliq̄ noti^a termiat̄ ad ipm ime^te. s. si ipm ime^te cog̃scit̄ intuitiue cog̃scit̄: ⁊ ista noti^a ē ei^s intuitiua. Silr si notitia ei^s imediate nō terminet̄ ad rē sz ad ei^s repn̄tatiuū: siue illa res existat siue nō: abstractiue cognoscit̄: ⁊ iō si signatū vocabuli velit quis pōderare: ta

Marginalia: cap. 12. — cap. 9° — cap. 23. — cap. 10.

lis notitia vŕ dicēda abstractiua:nō q̄ abstrahat ab exi
stētia rei:q̄si ipa exñtia nō possit abstractiue cognosci:nec
q̄ abstrahit a ꝯditionib⁹ singlarib⁹:ſʒ q̄ q̄dāmō abstra
hit a pñtialitate obiectiua rei cognite. Nam in tali notitie
mō:nō obycit ipa res imediate mēti ſʒ ſe:vt dcm̄ est:ſʒ
aliqd ei⁹ repñtatiuū:ꝛ iō q̄si absens vŕ cognosci res ipa.no
titia v̄o ītuitiua dŕ:q̄ imediate ipa res cognita obycit ꝛ
ipa pñs est obiectiue mēti:esto q̄ nō sit pñs eēntialr:imo
ēt si nullibi existat:dūmō tūc ipa i se imediate noscat̃ si
h̄ posse sit. ¶ Ex his sequunt̃ q̄dā:vnū ē q̄ ē q̄dā notitia
sensualis ītuitiua:ꝛ q̄dā abstractiua. Et h̄ pʒ q̄ q̄dā sen
sualis est q̄ imediate cognoscit̃ res ipa sensibilis.q̄dā āt q̄
nō imediate:ſʒ i spē cognita:vt.s̄.pʒ. ¶ Silr i itellu ē q̄
dā notitia ītuitiua ꝛ q̄dā abstractiua tā re^m sensibiliū q̄3
isensibiliū. Nā itells:vt.s̄.pʒ:q̄dā sēsibilia imediate i se
ipsis app̄hēdit.q̄dā v̄o i suis repñtatiuis spēb⁹.s.vl ꝯce
ptib⁹:ꝛ ita ēt est circa isensibilia ꝛ mere intelligibilia:vt
oñsuʒ ē. ¶ 2^m qd̄ seqt̃ ē q̄ eadē notitia nūq̄ est ītuitiua ꝛ
abstractiua:ſʒ nō re^m eiusdē:imo ōis notitia abstractiua
ē ītuitiua:nō āt ōis ītuitiua ē abstractiua:h̄ pʒ:q̄ ōis no
titia abstractiua alicui⁹ ē ītuitiua sui repñtatiui in q̄ illō
cognoscit̃. Nā vt ex dcis supra pʒ:qñcūq3 aliqd cognoscit̃ in
suo repñtatiuo ipʒ repñtatiuū imediate i seipo app̄hen
dit̃:ꝛ p ꝯñs repñtatiuū vŕ ītuitiue:ꝛ res q̄ p illō cognoscit̃
abstractiue:ac p h̄ eadē notitia ē ītuitiua ꝛ abstractiua:
ītuitiua.s.repñtatiui:ꝛ abstractiua rei repñtate:ñ tñ ōis
ītuitiua ē abstractiua:q̄ nō qñcūq3 illa res app̄hēdit̃ in
se imediate app̄hēdit̃ p illā notitiā aliq̄ alia res i illa:si
cut qñ vŕ color i pariete:vl act⁹ itelligēdi i mēte:iō ēt ex
supiorib⁹ pʒ:q̄ nō sp qñ spēs i memoria cernit̃:cognoscit̃ i
illa res cui⁹ ē spēs:ſʒ solū qñ cognoscit̃ vt imago. Et iō tūc
illa notitia spē ē tñ ītuitiua visio ei⁹:ꝛ nulli⁹ ali⁹ alteri⁹
abstractiua. Notitia v̄o q̄ cernit̃ vt ē imago ītuitiua spe
ciei:ꝛ abstractiua rei ad ex̄:sic.s̄.dcm̄ ē:ēt p p̄hm q̄ talis
notitia ꝓp̄e loquēdo ē sēsus pñtis spēi ꝛ memoria rei ab
sentis:illa tñ notitia q̄ ē ītuitiua ꝛ abstractiua ē q̄litas al
teri⁹ rōis ab ea q̄ ē ītuitiua p̄cise. Nec illa q̄ ē p̄cise ītuiti
ua pōt fieri abstractiua. Nec q̄ est ītuitiua ꝛ abstractiua:
pōt fieri ītuitiua p̄cise. ¶ 3^m qd̄ seqt̃ ē q̄ isti termini ītui
tiuū ꝛ abstractiuū nō st̄ icōpossibiles ſʒ p̄dicationē circa eā
dē notitiā:ꝛ illō pʒ ex eo qd̄ stati dcm̄ ē:nō pñt tñ verifica
ri de eodē ꝓ eodē re^m eiusdē. Nā re^m cui⁹ notitia aliq̄ dŕ
abstractiua:nō dŕ ītuitiua ſʒ re^m diuersoꝝ vt p̄missuʒ ē:ꝛ
istud pʒ ex rōnib⁹ istoꝝ nominū:q̄ vtriq3 re^m eiusdē:eidē
ꝯuenire nō pñt. Impossibile.n.ē q̄ idē p eādē notitiā app̄hē
dat̃ cū medio ꝛ sine medio. Silr h̄ vŕ i aliȷs termis ꝛ
noib⁹ cōnotatiuis. Idē.n.est silitudo ꝛ dissimilitudo:nō
tñ re^m eiusdē:ꝛ eadē res ē actio ꝛ passio:imo vt i 2° oñdet̃:
ōis passio ē actio:nō tñ ōis actio ē passio:sic i ꝓposito sic
nō obstāte:q̄ ōis passio ē actio:rōnes tñ hoꝝ nominū st̄
diuersē:nec p̄dicatio vni⁹ de alio ē q̄ditatiua:ꝛ p ꝯñs nec
i p̄ mō dicēdi p se:ꝛ sic q̄uis hec sit v̄a.ōis notitia abstra
ctiua est ītuitiua:nō tñ ē in p̄ mō dicēdi p se:nec iquātū
notitia aliq̄ ē abstractiua:ē ītuitiua retēta nō reduplica
tiōis specificatiue ꝓ rōne formali:nec silr iquātū ē ītui
tiua ē abstractiua ꝛc̃. ¶ Cōtra tñ illō qd̄ dcm̄ ē i notifi
catiōe hoꝝ denoiationū ꝛ distinctiōe hoꝝ notitiarū.vel
modoꝝ cognoscēdi. Arguit doc.q̄dā p̄us ꝓbando q̄ nō ōis
notitia ītuitiua termiat̃ imediate ad rē ipaʒ i se ītuitiue
cognitā. Nā vt dŕ.visio ꝛ ītuitio q̄ fit i somnis:ē mediā
te spē:ꝛ deriuat̃ ab imagiatiōe ad oculū:nec termiat̃ ad
pñtialitatē rei ſʒ v̄itatē:cū ipa sit absens:ꝛ tñ ē ve ītuiti
ua:vt dŕ.se declarasse p Aug.ꝛ Cōmē. ¶ 2° arguit ꝯ illō:
qd̄ dcm̄ ē de abstractiua. Nā notitia imaginatiua est ab
stractiua:ꝛ tñ nō fit mediāte aliq̄ exēplari:aut imagine:

aut aliq̄ alio obiecto qd̄ imaginās aspiciat cognoscēdo.alias
roma imagiata a ꝯditore rome:nō eēt ipsamet roma:ſʒ
qd̄dā idolū ei⁹:nec dom⁹ i mēte artificis eēt eadē cū do
mo ex̄.cui⁹ oppo^m dŕ.p̄hs 7° meta.vñ pʒ q̄ imaginās rē
aliq̄3 in eā fert̃ absq3 oī medio obiectiuo:ſʒ forte p spēʒ tā
q̄3 p mediū formale sic ēt vidēs videt p spēm ꝛc̃. ¶ Ad
ista rñdeo. Ad p^m dico q̄ falsuʒ ꝯsumit.ꝓ q̄dē q̄ dŕ.q̄ in
sōnis ē ve visio ſm q̄ visio dŕ ꝓp̄e de ꝑone potētie vi
siue:qd̄ vtriq3 falsuʒ ē:sic supra in.q.de itellectiōe sensibi
liū clare mōstratū ē:neq3 Aug.neq3 Cōmēta.sūt p eo:vt
ibi pʒ. 2°.d.falsuʒ:q̄ illa notitia quā dŕ.eē visionē:nō ē
in dormiēte notitia rerū absentiū:aut si in aliq̄ ē ipa nō
est ītuitiua illarū rerū:ſʒ abstractiua est:aut ītuitiua spē
rū ad q̄s imediate termiat̃. Et si dicat̃ q̄ nō termiet̃ ad
spēʒ ſʒ p̄cise ad rē absentē:ꝛ illi⁹ ē ītuitiua. Cōfirmat̃ ꝓ
positū.vʒ q̄ ītuitiua ē que terminat̃ imediate ad rē per
ipsaʒ cognitā. ¶ Ad 2^m dico q̄ imaginās aspicit aliqd:ꝛ
ītuet̃ imaginē siue cēptā a sensib⁹ siue fictā per aiaʒ:sicut
per expiētiā ꝛ p auctēs q̄3plurimas:ac rōnes ēt multipli
ces est oñsuʒ.q.ꝓallegata. ¶ Cū ꝓbat̃ q̄ alias roma ima
ginata ꝛc̃. Dico q̄ aliqd dŕ imagiari tripl̄r. Uno mō.i.p
imaginationē fictā ꝛ formatā. Alio mō.i.per imagiatio
nē cognitā.ꝛ h̄ pōt eē dupl̄r:q̄ vel imediate vel mediā
te spē exñte in imaginatiōe aut memoria de quo nō est
vis faciēda p nūc. ¶ Tūc dico q̄ roma imagiata p̄ mō:
nō est aliud q̄3 spēs aut similitudo rome ex̄ aiam:ꝛ illa
nō est realr̄ illa roma quā fabricat in materia ꝯditor ro
me:ſʒ sit silis ei in eē imaginato ꝛ repñtatiuo. 2° mō di
co q̄ idolū rome est imagiatū:ſʒ 3° mō roma ex̄ aiaʒ est
imaginata. Et cū dŕ q̄ p̄hs.d.q̄ dom⁹ in mēte artificis ē
eadē cū domo ex̄. Dico p̄ q̄ falsuʒ est:q̄nimo dŕ.q̄ dom⁹
in materia fit ex domo in aia:ꝛ p ꝯñs nō est eadē. 2° di
co q̄ si aliq̄s auctor.d.h̄ itelligēdo est de domo q̄ ē in aia
obiectiue tñ ꝛ mediāte sua spē in aia imediate cognita:vl
si de domo imediate cognita itelligat̃:tūc nō est accipiē
dū illud dcm̄ ſm ꝓp̄etatē vocis:sed ip̄ꝓprie sicut q̄nq3
qd̄ alteri est sile dŕ eē illud:sic p̄hs 3° de aia.d.q̄ aia est p
sensuʒ ipa sensibilia:qd̄ ſm ꝓp̄etatē s̄monis nō pōt itel
ligi:cū aia nō sit ipe res ex̄ sensibiles q̄s cognoscit p sensuʒ
ſʒ p p spēs rerū sensibiliū pceptarū per sensus q̄b⁹ spēb⁹
ipsa similat̃ reb⁹:dŕ eē sensibilia:sic ēt Ans.mon.10° dŕ.
q̄ faber p̄us in mēte ꝯcipit rē:ꝛ talis ꝯceptio est v̄bū ite
rius qd̄ iter ōia v̄ba est magis sile rei. Et in h̄ sensu loqt̃
Cōmē. 7° meta.qñ dŕ.q̄ forma artis dŕ duob⁹ modis:q̄
rū p^m⁹ est de forma q̄ est in aia:ali⁹ est de illa que est ex̄
aiam:ꝛ sūt idē:ꝛ q̄ nō itelligat q̄ sūt vna res nuō essen
tialr̄:vt putāt sic arguētes:ſʒ mō p̄misso pʒ:q̄ nullo iter
posito addit.ꝛ q̄ illa q̄ est ex̄ aiam est ab illa q̄ est in aia.
Et declarat per exēplū:q̄ sanitas q̄ ē in corpe est a sani
tate q̄ est in aia:ꝛ idē frequēter dicit. ¶ Itē ibidē dŕ.q̄
sanitas in aia est itells ꝛ diffinitio sanitatis:ꝛ post dŕ.q̄
nō est sanitas q̄ est ex̄ aiaʒ. Nō igit̃ vult q̄ sint eadē eēn
tialr̄:ſʒ q̄ tm̄ per assimilationē itelligat̃ idētitas illa sic
ipse manifestat dŕ.q̄ ipse itēdebat.s. Ari. h̄ declare in h̄
c.s.q̄ artificiū i h̄ ē sile nāe.s.qd̄ fit ab eodē i forma:aut
a sili:ꝛ ē h̄ p̄n^le itentū ab eo ibidē.s.oē qd̄ fit:siue a nā:si
ue ab arte.fit a sibi simili aliq̄ mō.vnde nunq̄3 ita desi
puit p̄hs aut Cōmē.vt illā formā existētē in aia putarēt
illā esse que extra:qd̄ p̄ter ea que dicta sunt adhuc pʒ ex
eo qd̄ ait Cōmē.12° meta. Ait.n.sic. Forma.n.eius qd̄ fit:
est in aia ꝛ est aliud ab eo qd̄ est extra aiam.ꝛ sic ad illō.

Quantū ad 2^m arti^m dico q̄ singlare p̄us ē cognitū
ab itellu q̄3 vle. ¶ Ad cui⁹ ꝓbationē sup
pono vnū qd̄ in 3° ꝓbabit̃.vʒ q̄ vle nō est aliq̄ res extra
aiam:sed est tm̄ quidā cōcept⁹ fict⁹ seu format⁹ per aias

Marginalia: 1^m cor^m; 2^m cor^m; 3^m cor^m; ꝯ dicta; Doc. sine nomie tñ creditur Aureol⁹; 2^m; T.c.23.; Rñ°.; Ad 2^m; T.c.37.; Cō.23.; 7° met. cō.23.; Cō.14.; 2ª arti.

cols pluribꝰ rebꝰ: aut forte signū aliqđ exteriꝰ ad placitū
pᵐ institutū eo mō quo dicet̃ in 3º. ¶ Quo supposito ꝓbat̃
ꝓpositū ꝑ sic. anteq̃ vle fingat̃ seu formet: aliqđ singu-
lare est cognitū. igit̃ singulare prius ē cognitū q̃ vle. Añs
ꝓbat̃: q2 ipole est nālr abstrahē τ fingere ɔceptū aliquē
ab aliqbꝰ rebꝰ nisi ille res: vel alique earū sint prius apprehē-
hēse: qm̄ de rebꝰ oīno ignotis nullus ɔceptꝰ formari pōt:
vt supra pȝ in. q. de notitia sensibiliū: τ experiētia idē do-
cet. Aut igit̃ res de qbꝰ ɔceptꝰ vlis format̃: sunt note in
seipsis: τ habet̃ ꝓpositū: q2 quelibet talis est singularis:
aut sūt note aliq̃ specie recepta a rebꝰ: τ adhuc habet̃ ꝓ-
positū: qm̄ oē cuiꝰ recipit̃ spēs sic: τ qđ per eā cognoscit̃: est
in se ꝑcognitū: vt ibi supra pȝ: aut est cognitū in aliq̃ ɔce-
ptu ficto: τ tunc vt prius argui t̃: qm̄ τ anteq̃ ille fingeret̃
necesse fuit ꝑcognosci aliquā rē singularē: aut ꝓcederet̃
in infinitū i ɔceptibꝰ a parte ante: qđ est ipossibile. ɔñtia
ꝓbat̃. q2 vle intelligi idipm est q̃ ipm fingi: vel ipm si-
mul fingit̃ τ intelligit̃: aut prius fingit̃ q̃ intelligit̃. Naȝ
ipossibile est q̃ prius intelligat̃ q̃ fingat̃: qđcūq3 aūt illoꝝ
det̃. pȝ ɔñtia. ¶ Forte diceret̃ ad h̄ q̃ veruȝ est q̃ ante
formationē vlis aliqđ singulare est notū: sed per sensuȝ:
(1.τ.c.4.) nō aūt per itellectū. Cōtra h̄ est itētio ꝓhi τ Cōmē. 12º
meta. d. q̃ apud Ari. vlia sūt collecta ex pticularibꝰ in i-
tellectū: qui accipit inter ea similitudinē: τ facit ea vnā
itētionē. ¶ Intellectꝰ igit̃ ꝟm Cōmen. τ vt. d. ꝟm Ari. ēt
faciēs itētionē vlem: accipit. i. ɔsiderat: atq3 cognoscit cōsi-
militudinē iter pticularia: τ ɔstat q̃ nō pōt eoꝝ cōsimi-
litudinē cognoscē: nisi cognoscat illa. ¶ Idē vult Eustra. sup
(Cō.5º.) ꝑ ethi. vbi ait. q̃ post subsistētiā multorum aia in seipsa
subsistere facit vlia: ꝓpter hoc τ aial vle nihil aut poste-
rius. ipse Ari. in his que de aia di. nihil aūt qm̄ ꝟm se q-
dem nō subsistit: posteriꝰ aūt qm̄ ad multoꝝ existētiā τ
cōprehēsionē ipsiꝰ ɔseqt̃ itellectꝰ. ¶ Ex qbꝰ pȝ q̃ fictio
vlis ꝑsupponit cōprehēsionē particulariū: nec est imagi-
nandū q̃ vna virtus cōprehendat singularia τ cōueniē-
tiā eoꝝ. τ alia formet vle: nō plus q̃ q̃ vnus homo apprehē-
hendat singularia: τ alius abstrahat eoꝝ vleȝ conceptū.
(Cō.5º.) ¶ Confirmat̃ per Cōmē. ꝑ physi. q̃ licȝ indiuiduū nō sit
pnᵐ in scia demonstratiue: est tm̄ pnᵐ acquisitionis vlis:
qđ est pnᵐ doctrine demōstratiue. Cū enī demonstratio
fit ex vniuersalibꝰ ꝓpōnibꝰ: ideo notitia alicuius singu-
laris determinati: siue complexa siue incōplexa: non est
pnᵐ demōstrationis: nec demonstratiue doctrine. Est tm̄
pncipiū acquisitionis notitie vniuꝰlis: sicut ꝑ meta. τ. 2º
(2ᵐ) poste. ita q̃ notitia singularis ꝑcedit notitiā vlis. ¶ P.
Primū cognitū ab intellectu nō est aliqđ factū ab intel-
lectu. igit̃ singulare est pmo cognitū ab itellectu. ɔñtia
tenet. τ añs ꝓbat̃: q2 pmū cognitū ab intellectu precedit
tempore vel natura notitiā intellectꝰ: qđ aūt factum est
ab intellectu est posterius natura pma notitia itellectus
(3ᵐ) τ nō prius. ¶ P. Si vle esset pmo cognitū: aut pma noti-
tia illius eēt pma notitia qua cognosceret̃ vt signū reꝝ
extra: aut qua cognosceret̃ vt quedā res ꝟm se: sed iposs-
ibile est vt pma notitia intellectus sit alicuiꝰ vt signū: cū
notitia talis presupponat notitiā rei alicuius in se cuius
est signū: vt supra pȝ. ¶ Si dicat̃ 2ᵐ tūc cū vle ꝟm se sit
quedā res singularis: vt patebit in 3º liº licȝ vt est signum
pluriū sit vniuꝰle: sequit̃ q̃ pma notitia intellectus erit
(4ᵐ) alicuius singularis: vt singulare. ¶ P. Talis notitia nō
deseruiet aliquo mō ad notitiā singulariū habendā: nec
notitia cōmunioris vlis ad notitiā vlis minꝰ cōmunis:
cuius tm̄ oppositū intendunt ponētes vniuꝰle prius cognosci
(5ᵐ) singulari. ¶ P. Prius cognoscit̃ singulare mere itelligibi-
le. vbi grā. intellectio τ volitio q̃ vniuꝰle precise illis cō-
mune. igit̃ prius itelligit̃ singulare sensibile q̃ vniuꝰle ta-
libus singularibꝰ cōe. igit̃ singulare prius itelligit̃ q̃ vle.
Añs pȝ. qlibet. n. quātūcūq3 grossus τ rudis mox cū inci-
pit hr̄e vsum rōnis nouit τ nō nisi per itellectū determi-
nate suā volitionē: qua vult aliquā rē singularē determi-
nate. Et tm̄ cōstat: q̃ nō statim qlibet talis hȝ ɔceptū spe-
cificū vel aliū vlem illis singularibꝰ ꝓpriū: nec oīum est
tales ɔceptꝰ abstrahē. Cōsequētia pma pȝ: q2 cū singula-
re sensibile itelligibile sit ab itellectu: vt supra pȝ: eadeȝ
rōne de eo respectu vlis sui qua de aliꝭ. Patet ēt qm̄ rō
que videret̃ ab aliꝭ assignari. vȝ de ꝓcessu nāe ab iper-
fecto ad pfectū: τ notitia cōfusa ad determinatā nō plus
in his locū hȝ q̃ in illis. ¶ Hoc pōt ēt ꝓbari ex intētio-
(cap. 5º) ne Aug. 8º de tri. τ liº 9º. vbi vult q̃ notitia vlis siue ꝟm (cap. 6.)
spēm siue ꝟm genus colligit̃ ex pluriū similitudine sin-
gulariū visoꝝ in se: sicut ēt phs τ Cōmē. dicūt: vt supra (12. meta. t. τ. cō. 4.)
pȝ. ¶ Dico igit̃: q̃ cuiuslibet vlis notitiā ꝑcedit notitia
singularis ipsiꝰ in itellectu: q̃uis nō cuiuslibet singula-
ris notitia ꝑcedat in itellectu notitiā sui vlis: imo ēt nec
in sensu. Nō multi hn̄t ɔceptū vlem hois q nunq̃ quēli-
bet singularē hoiem in se nouerūt. Cōtra istud arguunt (3 dcm̄ ar-
aliq dicētes q̃ singulare in rebꝰ mālibꝰ nō itelligit̃ dire- guit Tho-
cte ab itellectu nr̄o: sed idirecte τ per quādā reflexionē. mas pme
Cuiꝰ rō est: q2 pnᵐ singularitatis in rebꝰ mālibꝰ est mā in- pte. q. 86.
diuidualis: itellectꝰ aūt noster itelligit abstrahēdo spēm arti. pº)
intelligibilē ab hmōi mā: qđ aūt a mā indiuiduali abstra-
hit̃ est vle: vnde itellectꝰ noster directe nō est cognosciti-
uus nisi vlium: per reflexionē aūt cognoscit singularia:
q2 intellectꝰ ēt postq̃ abstraxit spēs itelligibiles nō pōt
ꝟm eas actu intelligere nisi ɔuertēdo se ad phantasma-
ta: in qbus spēs intelligibiles itelligit. Cōuertendo se ad
phantasmata intelligit singularia quoꝝ sūt phantasma-
ta: τ sic prius itelligit vle q̃ singulare. ¶ Pro hac opione (pᵐ)
inducit̃ verbū ꝓhi 3º de aia. τ Cōmēta. quo vident̃ dicē (t. τ. c. 10.)
q̃ idiuiduū nō itelligit̃ nisi per lineā circūflexā aut spe-
ricalē: qditatē aūt vleȝ per lineā rectā. ¶ Itē dictū eius- (2ᵐ)
dem ꝑ physi. vbi ait. q̃ vle est notius ꝟm intellectū: sin- (T. c. 4.)
gulare vō notius est ꝟm sensum: qđ aūt est notius ꝟm in-
tellectū prius cognoscit̃ ab intellectu. ¶ Adducit̃ etiā rō (3ᵐ)
ad h̄: q2 oē qđ ꝓcedit de potētia in actū prius peruenit in (Tho. pº
actū incōpletū qui est mediū inter potentiā τ actū: q̃ ad pte. q. 85.
actū pfectū: itellectꝰ aūt noster ꝓcedit de potētia in actū arti. 3º)
τ actus eius perfectus est scia cōpleta per quā distincte
τ determinate res cognoscit̃: actus aūt incompletus est
scia iperfecta per quā sciunt̃ res indistincte sub quadaȝ
cōfusione: qđ enī sic cognoscit̃ in actu cognoscit̃ quodā
mō in potētia. Unde dicit phs ꝑ phy. q̃ sunt ꝑ nobis ma- (T. c. 3.)
nifesta τ certa cōfusa magis. posterius aūt cognoscimus
distinguendo distincte pnª τ elemēta. Manifestum aūt
est q̃ cognoscē aliqđ in quo plura continent̃ sine hoc q̃
habeat̃ notitia cuiuslibet eoꝝ: que continent̃ in illo: est
aliqđ cognoscē sub ɔfusione quadā: sic aūt pōt cognosci
tam totū vle: q̃ totū integrale. igit̃ cognitio vlis ꝑcedit
cognitionē singularis. ¶ Hec ɔtinēt quedā falsa τ etiā
repugnātia aliꝭ dictis eiusdē doc. vnde sumo pmā intel- (Contra Tho. vbi supra)
lectionē itellectus: τ quero an per illā cognoscat̃ ipsa spe-
cies abstracta vlis aut phantasma singulare: aut res ex-
tra vna vel plures: q̃rū est spēs illa abstracta. ¶ Si pᵐ
manifeste sibi cōtradicit qui in ꝑcedēti. q. 85. arti. 2º ex (Tho. pº pte. q. 85. arti. 2º)
intentione determinat q̃ species nō intelligit̃ pmo: sed
secūdario tm̄ τ per reflexionē: ꝟm quā itellectꝰ itelligit:
τ suū itelligere: τ spēm quā itelligit: qđ aūt ꝑ itelligit̃ est
res: cuius spēs itelligibilis est similitudo: vt dicūt. Et in
pª itellectiōe spēs nō ē qđ itelligit̃: sȝ ē tm̄ forma ꝟm quā
res cuiꝰ est spēs itelligit̃. ¶ P. h̄ ēt est fl̄m ꝟm se: ꝓbatū
n. ē. ŝ. q̃ abstractio vlis ꝑsupponit porē notitiā i itellu.

¶ Si dicat z^m ꝯdicit sibi ⁊ bꝫ ꝓpositū. Nā phātasma fꝫ ipos est mere singlare ⁊ nō vle. Si dicat 3^m sic opꝫ eos dare fm dicta eoꝝ q̄si prima vel primo allegata bꝫ ꝓpositū. Nā fm vitatē ⁊ fm ipos quelꝫ res talis est mere singularis: ⁊ p ꝯñs p^m cognitū ab itellectu ē singlare. ¶ Si dicat ꝙ itells p suo actu cogscit rē ex̄: abstrahēdo eaꝫ tn̄ a ꝯditioib^9 idiuidualib^9 ei^9. v.g. itelligit hoiez q̄tū ad ea que ptinēt ad rōnē spēi: nō itelligendo pn^a indiuidualia que nō sūt de rōne spēi. ⁊ istō est abstrahē vle a pticlari vt dicūt: ⁊ sic stat ꝙ p itelligat vle: nō āt singlare. ¶ Cōtra. aut res quā dicis abstrahi ab itellectu isto mō ⁊ itelligi p^a itellectione sūpta pcise fm ea que ptinēt ad rōnē spēi est res aliq̄ singularis: ⁊ bꝫ ꝓpositū ꝙ singulare p intelligit: nec talis abstractio ipedit. Aut est cois plib^9: ⁊ h est ꝯ eos: ⁊ ꝯ id qd̄ suppositū ē i pn^a hui^9 arti. ¶ P. Ds itellectionē abstrahētē sic nām a ꝯditioib^9 idiuidualib^9 valde difficile ē hr̄e: sic expiri qlꝫ pōt: vn̄ nullo mō pōt eē p^a notitia itells. ¶ P. Isti dicūt ꝙ itellus nr̄ p statu isto nullā rē mālē pōt itelligē: nisi ꝯuertēdo se ad phantasmata. Ita ꝙ necio ad h ꝙ itelligat obm suū ꝓpriū. s. nāꝫ vlez in pticulari exn̄tē opꝫ ꝙ ꝯuertat se ad phantasmata ipa singlariū. Ad phantasmata āt nō alr ꝯuertit: nisi ipa itelligēdo ⁊ ispiciēdo: sic ipsimet ēt innuūt. ¶ Ex q̄ seq̄t p ꝙ itellus nām vlez nō itelligit: nisi ꝯuersus ad phantasmata: ⁊ p ꝯñs nō directe: sꝫ p reflexionē fꝫ ipos: g iō dicūt singlare p reflexionē tn̄ itelligi: qꝛ nō itelligitur nisi in intellectu ꝯuertēte se ad phantasmata. ¶ Itē seq̄t ꝙ p^m cognitū ab itellectu ē phantasma: ⁊ vlteri^9 cū phantasma repn̄tet tn̄ singlare: ⁊ singlariter nō abstrahēdo a ꝯditioib^9 idiuidualib^9 fm istos: seq̄t ꝙ phantasma ipꝫ solū singlare itelligat ⁊ n̄ vle: aut saltē pus ⁊ magis directe. ¶ Ampli^9 cū vt i pcedētib^9 ē pbatū ꝙ p nullā spēz receptā aliq̄ res cogsci possit que nō sit pus cognita i se: seq̄t ꝙ an̄ notitiā rei i phantasmate sit ipa res singularis cognita i seipa. ⁊ cū notitia phantasmatis sit pot vl sil aut eadē cū notitia ipsi^9 vlis fꝫ dicta istoꝝ: vt pbatū ē: seq̄t ꝙ simplr p^m cognitū sit ipm singlare ex̄. ¶ P. Aut itells nr̄ nō pōt itelligē rē aliq̄ mālē: nisi astrahēdo eā a pticularib^9 ꝯditioib^9 māe: ⁊ tūc seq̄t ꝙ nunq̄ itelligit singlare fm istos: cui^9 tn̄ oppositū dicūt. aut pōt itelligere ēt nō abstrahēdo: ⁊ tūc nō bꝫ plus ꝙ pus itelligat vle q̄ singulare: q̄ ꝙ singulare pus q̄ vle. ¶ P. Isti dicūt ꝙ singulari māli nō repugnat itelligi iquātū singlare ē: sꝫ iquātū māle ē. Et ꝯstat ꝙ nō pñt h itelligē: nisi ō itellectioe directa ⁊ p^a: qꝛ itelligi idirecte ⁊ p reflexionē nō repugnat fm eos singlari māli ⁊ vt ē māle. igit repugnat ei intelligi p pcise: qꝛ māle. igit h ēt repugnat nāe māli vli: cū illa fꝫ eos nō abstrahat a mā simplr: sꝫ indiuiduali tn̄. ⁊ p ꝯñs p^m cognitū ab intellectu nr̄o nō ē vle vt dicūt. ¶ P. p^a notitia itells fꝫ eos ē notitia alic^9 toti^9 vlis i q̄ plēs cōtinent̄ entitates. Cōstat āt ꝙ nulla res ex̄ aiaꝫ ēt q̄litercūq̄ itellecta ē aliqd̄ hoꝫ totū ꝯtinēs plā ꝯtinētia. s. toti^9 vlis q̄uis ꝯtinētia toti^9 itegral aliq̄ res plā ꝯticat: vn̄ p h ꝙ aliq̄ res ex̄ aiaꝫ itelligit nō itellecto aliq̄ extrīseco sibi siue sit ꝯditio idiuidual: siue aliō nō sit cois plib^9 reb^9 nō plus q̄ son^9 q audit̄ nullo alio audito. ¶ Itē nullū exn̄s i aia seq̄ns itellectionē pōt eē tale totū p cognitū. igit ē aliqd in aia pueniēs itellectionē saltē nā si nō tp̄e. Et n̄ vꝫ qd possit dici eē illō: nisi spēs rei ex̄: ⁊ p ꝯñs p^m cognitū ab itellu ē spēs. h āt repugnat dcis eorū: ac ēt falsuꝫ ē fꝫ se: vt. s. pꝫ. ¶ Tenēdū ē itaq̄ p ꝯstāti ꝙ p cognitū ab itellu ē res aliq̄ singularis: nec motiua istoꝝ hn̄t efficaciā. Primū qdē nō: qm̄ qcq̄d dicūt d tali reflexioe falsuꝫ ē: nec illō ponit phs: sꝫ poti^9 oppo^m manifeste: vn̄ ait. ꝙ aia sēsitiua calidū ⁊ fridū iudicat: ⁊ q̄ꝫ rō quedā caro. alio aūt aut separato aut circūflexe se hꝫ ad seipsaꝫ cū extēsa sit carni esse discernit. vbi pꝫ ꝙ phs vult ꝙ singulare sensibile aia directe apphēdat: mediāte sensu tn̄ fm itellectū supra datū. Deinde qditatē quā itelligit per carni esse siue per qditatē itelligat formā existētē in mā que pncipalior est pars qditatis: vt qdā dicūt: siue vle ipm: vt opinant̄ aliꝫ: siue qcq̄d aliō itelligat per qditatē: aia q̄si circūflexa ad seipsaꝫ discernit. Vn̄ Cōmē. ibidē ait. necē est vt forma exprimēret̄. s. ab aia aut p dispōnē similē linee recte. s. cū itellexit p^{am} formā existētēꝫ in hac re singulari. aut fꝫ dispōnē silēꝫ linee spericali. s. qn̄ fuerit reuersa querēdo itelligē qditatē illi^9 forme: deide qditatē illi^9 qditatis: quousq̄ pueniat ad simplicē qditatē. vbi pꝫ ꝙ illud qd̄ itelligit̄ q̄si circūflexe est qditas: singulare vō cui^9 est qditas p ⁊ directe: ⁊ si per qditatē itelligat vle. seq̄t ꝙ itēdit vle itelligi per reflexionē: singulare vō directe. ¶ Ad aliā auctē phi p phy. q̄uis varie dent̄ ab aliqb^9 expositiones. dico ꝙ phs ibidē nullā facit cōparationē iter notitiā singlaris ⁊ notitiā sui vlis fm sensuꝫ ⁊ itellectū: vt estimāt multi. ⁊ h pꝫ p ꝯsiderato ꝓposito de quo loq̄t. ¶ Dicit eni ꝙ antiq ꝯueniebāt in h ꝙ oēs ponebāt pn^a ꝯtria: differebāt tn̄ iter cetera in h ꝙ cōtraria que ponebant̄ pn^a ab aliquib^9 sunt notiora fm sensum: que vō ponebant̄ pn^a ab aliꝫs sunt notiora fm itellectū. Vbi grā. quidā ponebāt pn^a magnū ⁊ paruū: par ⁊ ipar: que notiora sunt fm intellectū. Calidum vō ⁊ frigidū rarū ⁊ densum que ponebant̄ ab aliꝫs eē pncipia sunt notiora fm sensuꝫ. Cōstat aūt ꝙ oia hec nomina sunt vlia: sꝫ quedā plus: quedā vō min^9. ¶ Scđo idē pꝫ per Cōmē. ibidē q exponēdo dicit. Et qdā accipiūt illud qd̄ est pus apud itellectū in cognitiōe ⁊ est illud qd̄ est magis vle: ⁊ qdā accipiūt illō qd̄ est pus apud sensuꝫ ⁊ est illud qd̄ est magis pticulare: ⁊ post subdit. ꝙ cōparatio iter cōprehēsibilia ab itellectu ⁊ sensu nō vificat̄: nisi respectu cōis cōprehensionis. ¶ Itē sequēti cōmēto ait: qm̄ magnū ⁊ paruū sunt magis vlia: q̄ rarū ⁊ densum: iō attribuant̄ magis itellectui: ⁊ rarū ⁊ densuꝫ magis sensui. Et hoc est ita: qꝛ rarū ⁊ densuꝫ cōprehendant̄ in corporalib^9 sensibilib^9 nālibus. Magnū aūt ⁊ paruū cōprehendant̄ in corporalib^9 nālibus ⁊ mathematicis: hec Cōmē. Ex quo pꝫ: ꝙ illa cōparatio fit iter pn^a magis ⁊ minus vlia vel cōia: ⁊ min^9 cōia vocant̄ singularia respectu coloꝝ: sicut ēt in pn^o dicti libri cū phs dicit ꝙ opꝫ ab vlibus in singularia pcedere. nō intēdit: vt dicit Cōmentator. per singularia ipsa indiuidua: sꝫ vltimas spēs aut illa que sunt q̄si spēs vltime. ¶ Aduertēdū tn̄: ꝙ cū dicit̄ ꝙ magis vlia notiora sunt fm intellectū: ⁊ minus vlia fm sensuꝫ: accipiēdi sunt isti act^9 exerciti pro istis aliꝫs significatis: de magis vlibus verificat̄ esse notiora fm intellectū: ⁊ de minus vlib^9 verificat̄ eē notiora fm sensuꝫ: qui debēt exerceri sumptis aliquibus terminis vlioribus. vbi grā. magnū ⁊ paruū: ⁊ aliqbus minus vlibus. vbi grā. calidū ⁊ frigidū. sic magnū ⁊ paruū sunt notiora fm intellectū: sic calidū ⁊ frigidū notiora sunt fm sensum. in qbus subiecta supponunt pro reb^9 singularibus: vn̄ in actibus significatis fit cōparatio iter magis ⁊ minus vle: in exercitis vō fit cōparatio inter singularia coloris: ⁊ singularia minus cois: que tn̄ nō se hn̄t sic per se superi^9 ⁊ iferi^9 sic ꝙ vnū de altero pdicet̄ in p mō dicēdi per se. ¶ P. Qd̄ Cōmē. dicit eē pus apd̄ sensuꝫ vl itellectū nō ē accipiēdū de pioritate gnōnis: sꝫ pfectiōis. i. pfecti^9 notū: ⁊ eodē mō itelligit phs qn̄ dic̄ ꝙ est noti^9: ⁊ tūc ē verū qd̄ dꝫ. Nā sensibilia min^9 coia pfecti^9 a sensu cogscunt̄: q̄ coloꝝ: vt pꝫ in exēplis positis: ⁊ coloꝝ pfecti^9 cogscunt̄ ab itellu. ¶ Si tn̄ velim^9 accipe dcm̄ phi

Hoc vt ... Tho. ... p^a pte. q 84. artic. 7°. ⁊ e argumētus ad hoies

Cō. 10.

Ad z^m

T. c. 48

Cō. 48

Cō. 49

T. c. 4.

Cō. 5°

p phys. tex. c. 48.

T. c. 10.

tanq̃ loquẽs de singulari: vt distinguit̃ ɔtra cõez: tũc dico φ cõparatio nõ põt vtrobiq̃ ꝑꝑe sumi. pȝ: q2 siue fiat cõparatio iter potẽtias re° eiusdẽ obcti. v.g. dicẽdo φ singulare est noti° ẜm sensuȝ: q̃ ẜm itellm: ⁊ vle noti° ẜm itellectũ q̃ ẜm sensuȝ: siue fiat cõparatio iter diuersa obcta re° eiusdẽ potẽtie. v.g. dicẽdo singulare noti° est ẜm sensuȝ q̃ vle: ⁊ vle est noti° ẜm itellm q̃ singulare: semꝑ sequit̃ φ vle sit notũ ẜm sensuȝ: qd̃ ẽ falsuȝ. ¶ Et iõ dõm φ si fiat cõpatio p̃ mõ alr̃ ⁊ alr̃ hincinde exponi debent v̓ba. Nã iõ singulare dĩ noti° ẜm sensuȝ: q̃ ẜm itellm: q2 sensus appbẽdẽ põt singulare absq̃ h φ itellus appbẽdat vel appbẽderit ipm. Intells aũt nõ põt absq̃ sẽsu: tũc vel p̾us appbẽdẽte appbẽdẽ singulare ⁊ sensibile de q̃ est ẜmo. Vle aũt iõ noti° ẜm itellm: q2 tm̃ ab itellectu est notũ. ¶ Si v̓o fiat cõpatio 2° mõ tũc iõ dĩ φ ẜm sensuȝ singulare noti° est vli: q2 singulare notũ est sensu: nõ aũt vle. vle v̓o noti° est ẜm itellm: q̃ singulare: aut q2 ẽ ei ꝑꝑiũ nosse vle: nõ aũt nosse singlare. cũ ẽt sensus nouerit singulare: aut q2 itells nõ actualr̃ ɔcurrẽte notitia sensus ꝑ seipm põt nosse vle ⁊ ꝑfecti° q̃ singlare qd̃ vtr̃ sit vel nõ sit cogscẽ nõ põt: nisi mediãte sensu: ⁊ loquor sp̄ de singulari sẽsibili. ¶ Ad rõnẽ ipoꝝ dõm: φ aliquẽ actũ eẽ mediũ iter potẽtiã ⁊ aliũ actũ põt itelligi duplr̃. Uno mõ. s. ẜm ordinẽ gnõnis: sic φ p̾us trãsmutet̃ i illũ actũ q̃ in aliũ: vel ẜm ordinẽ ꝑfectiõis: q2. s. act° iile ꝑfectior est q̃ po° ⁊ iꝑfectior q̃ ali° act°. Si maior itelligat̃ p̃ mõ mior est falsa ⁊ petit p̃n°. Nã notitia vlis nõ est h mõ media: imo sp̄ añ eã p̾habet̃ notitia alicui° singularis. Silr̃ h ẽ qd̃ p̾ncipalr̃ querit̃: ⁊ iõ petit̃ qd̃ ẽ i p̃n°. Si v̓o maior itelligat̃ 2° mõ: vt sit sẽsus: φ oẽ qd̃ ꝑcedit de po° ad actũ p̾us ꝑuenit i actũ min° ꝑfectũ q̃ i magis ꝑfectũ: ꝑpõ nõ ẽ va. Pȝ. n. φ aer p̾us trãsmutat̃ ad lucẽ q̃ ad calorẽ: ⁊ tm̃ lux est ꝑfectior calore: sic itells ⁊ volũtas p̾us trãsmutant̃ ad actũ q̃ ad hitũ: ⁊ tm̃ act° est ꝑfectior. ¶ Itẽ aliqñ p̾us hĩ notitia de re ꝑfectiore: q̃ iꝑfectiore v.g. de h actu itelligendi: q̃ de hoc sapore vel odore illo. ¶ Itẽ re° eiusdẽ cõplexi obcti aliqñ p̾us aliquis acqrit sciaȝ a p̾ori ⁊ ali° sciaȝ a posteriori: q̃ scie nõ st̃ eque ꝑfecte: ⁊ mlte alie possẽt istãtie dari. ¶ Et si dicat̃ φ nã sp̄ ꝑcedit de iꝑfecto ad ꝑfectũ nõ eȝ. ¶ Dõm φ h põt duplicẽ sẽsum hẽ. vn° ẽ φ sp̄ nã p̾us facit in re illd̃ qd̃ ẽ iꝑfecti° q̃ illd̃ qd̃ ẽ ꝑfecti° cõpãdo illa duo p̾cise iter se: ⁊ i h sensu falsuȝ est qd̃ dĩ. pȝ. n. φ in corpe aĩal'is p̾us gñat̃ cor q̃ pes vl̃ man°: ⁊ ɔstat φ cor nobili° mẽbrũ est. Ali° sensus est φ nã p̾us facit rẽ aliq̃ iꝑfecte ⁊ iꝑfectã: ⁊ post illã eadẽ ꝑficit: ita φ sit cõpõ nõ iter illa facta p̾cise: qb° factis res dĩ ꝑfectior ⁊ iꝑfectior: ſȝ fit cõpatio eiusdẽ rei ſȝ φ aliqñ ẽ ꝑfecta ⁊ aliqñ iꝑfecta: ⁊ h ẽ veꝝ ĩ his q̃ nõ fiũt subito. Sȝ cũ h stat φ act° vlterior q̃ res ẽ ꝑfecta sit iꝑfectior actu p̾ore. v.g. hõ p̾us fit iꝑfect° carẽs scia ⁊ v̓tute: ⁊ postea ꝑficit̃ v̓tutib° ⁊ scia: ⁊ tm̃ ei° aĩa que p̾us fuit nobilior est q̃ scia ⁊ v̓tus. ¶ Itẽ corp° humanuȝ p̾us fit ẜm ꝑtẽ ⁊ iꝑfectũ: ⁊ tm̃ ꝑtes nobiliores p̾us fiũt. Sed hõ cũ aĩa ⁊ scia ac v̓tutib° est ꝗd ꝑfecti°: q̃ hõ tm̃. Silr̃ corp° cũ oĩb° mẽbris nobiliorib° ⁊ ignobiliorib° ꝑfecti° est q̃ cũ nobiliorib° tm̃. Sic in ꝓposito aĩa est ꝑfectior hñs notitiã de singulari ⁊ vli: q̃ de singulari tm̃: ⁊ iõ nõ obstãte φ sensus noscat singulare: ⁊ deide vle: esto φ notitia singularis eẽt ꝑfectior q̃ vlis: adhuc ꝑcederet̃ de eẽ iꝑfecto ad eẽ ꝑfectũ. ¶ Ad dcm̃ aũt phi p̃ phy. qd̃ interponit̃ dicet̃ in solõne p̾mi argumẽti ad q. ¶ Et si dicat̃ vt ẽt dicit p̃ phy. φ pueri vocãt viꝝ oẽȝ p̾ieȝ. deide dtermiate eũ ꝗ est pĩ cogscũt: ⁊ per ɔñs p̾us hñt notitiã ɔfusam: q̃ determinatã. Silr̃ idẽ declat̃ de corpe a remotis viso qd̃ ꝗdẽ p̾us cogscit̃ in ɔfuso q̃ distĩcte. ¶ R̃ñdeo φ ist a nihil ad ꝑpo° faciũt. Nã pueri tũc nullũ vle cogscũt: ſȝ singlare tm̃. vñ cũ puer viru ꝗ nõ est pĩ ei° vocat p̾ieȝ: certũ ẽ φ virũ singlarẽ appbẽdit: ⁊ iõ illd̃ exẽplũ ñ ꝓbat φ p̾us cogscat̃ vle aliqd̃: q̃ singulare: ſȝ solũ φ singulare p̾us cogscat̃ cognitiõe iꝑfecta ⁊ debili: cui° v̓tute nõ põt hẽ puer iudiciũ discretiuũ vltimatũ ⁊ ꝑfectũ q̃ dtermiate nouerit hũc nõ eẽ p̾ieȝ ei°: ⁊ hũc aliũ eẽ: q̃ notitia clara ⁊ ꝑfecta: q̃ tale iudiciũ possit hĩ. Qd̃ ẽt ɔtigit in aĩalib° rõne carẽtib°: q̃ tm̃ nulli° vlis sũt appbẽsiua vñ agn° p̃seqt̃ oẽm ouẽ: sic mr̃eȝ: ⁊ postea determiate seqt̃ mr̃em tm̃: qd̃ nõ ꝑuenit: q2 p̾us hẽat notitiã alicui° vlis: ſȝ q2 iꝑfectã notitiã p̾us hȝ de singulari: ⁊ postea ꝑfectiorẽ: vt dcm̃ est de pueris. Silr̃ q̃ ad aliũ exẽplũ pȝ: φ siue de ꝓpinq̃ siue de remoto corp° videat̃ sp̄ vĩ singulare: ſȝ de ꝓpinq̃ ꝑfectior hĩ notitia q̃ de remoto: ⁊ ita ɔtingit in alijs aĩalib°: vt in boue: vñ ñ ꝓbat̃ φ vle sit p̾us notũ.

Quantũ ad 3m articulũ dico φ singulare sensibile p̾us est itellm a nobis: q̃ singulare isensibile: ad mãe itelligibile: h aũt magis pȝ ꝑ expiẽtiã: q̃ ꝑ rõnẽ. Põt tm̃ argui sic. sensibilia p̾us itelligunt̃ a nobis q̃ isensibilia. igit̃ sensibile singulare p̾us cognitũ est ab itellectu. ɔña pȝ ex dictis. Añs ꝓbat̃: q2 oẽ itelligibile ⁊ isensibile vel est ipsa aĩa vel aliqd in ea vel aliqd extra aĩaȝ. Cõstat aũt φ isensibilia q̃ sũt ex aĩaȝ nõ cogscim°: nisi p̾habita notitia aliq̃rũ alioꝝ. Ea v̓o q̃ sũt in aĩa: vel sũt spẽs aut ɔcept°: vel act° aut hitus: ſȝ nec spẽs nec aliq̃ ɔcept° põt eẽ p̃m° cognitũ: vt ex supiorib° pȝ. ¶ Itẽ nec aliqs act°: q2 nõ act° itells. Nã p̾m° act° nõ est cognitus seipo: ſȝ alio actu: si tm̃ cognit° sit: vt pȝ in p̃° di. vbi ꝓbatũ est φ act° rect° ⁊ reflex° nõ sũt idẽ. ¶ Itẽ nec act° volũtatis põt eẽ p̃m° cognitũ ab itellectu: cũ volitio p̾suppõnat itellectionẽ. Silr̃ ipa aĩa siue itells ⁊ volũtas nõ est: qd̃ a nobis p̃ cogscit̃: qlibet. n. si diligẽter attẽdat recordari põt se plura atq̃ p̾lies sẽsibilia itellexisse p̾us q̃ de mẽte aut aĩa sua notitiã habuerit: aut de ipa mõ aliq̃ ɔsiderauerit. Istud ɔfirmat̃ ꝑ phm̃ 3° de aĩa in illa ꝑte. Cũ aũt hec singula fiãt. vbi dicit. φ itells põt tũc itelligẽ seipȝ qñ fact° fuerit sciẽs siue itelligẽs ẜm actũ. Et Cõmẽ. d. φ itellecta fiũt i eo in actu: ꝑ itellecta aũt itelligit act° itelligẽdi: vel spẽs itelligibiles. volũt igit̃ φ itellus p̾us itelligit alia q̃ seipm: ⁊ ꝑ ɔñs p̾us sẽsibilia q̃ se. Et vlterius p̾us sẽsibilia q̃ isensibilia: q̃ ɔñe patẽt ex rõne facta.

Quantũ ad 4m articulũ dico φ notitia ĩtuitiua rei singularis: siue sensibilis siue isensibilis: ẽ p̾or notitia abstractiua q̃ ipm in singulari ⁊ ꝑꝑa notitia cogscit̃. Et istud pȝ: q2 vl̃ ꝑ p̃m̃ notitiã singlaris ipm cogscit̃ i seipo imediate: ⁊ hĩ ꝓpositũ: q2 oẽs tales notitie st̃ ĩtuitiue: vt supra pȝ: vel cogscit̃ in spẽ ꝑꝑia sibi: ⁊ h est ipole: cũ oĩs talis notitia p̾supponat notitiã illi° rei singularis i seipa: cui° ẽ spẽs: vt declatũ ẽ. 8. i qõne de notitia sẽsibiliũ. aut cogscit̃ in ɔceptu cõi sibi ⁊ alijs: ⁊ tũc nõ cogscit̃ cognitiõe sibi ꝑꝑa: ⁊ ꝑ ɔñs relinqt̃ φ p̃° notitia ꝑpria rei singlari sit ĩtuitiua eiusdẽ. ¶ Ex his colligit̃ totalis rñ° ad qõnẽ. vȝ φ p̃° notitia itells p̾mitate. s. gñõnis ẽ notitia ĩtuitiua alicui° sẽsibilis singularis. Et põt ex dictis sic argui. P̾ria notitia itells nõ ẽ notitia vlis alicui° vt pȝ i 2° ar°. igit̃ ẽ notitia alicui° singlari. Aut igr̃ alicui° singlaris sensibilis: aut itelligibilis mãe: nõ mãe itelligibilis: vt pȝ ex 3° ar° igit̃ sẽsibilis. aut ꝗ ẽ notitia illi° ĩtuitiua: aut abstractiua: nõ abstractiua: vt pȝ ex 4° ar°. igit̃ ĩtuitiua. ¶ Sȝ si q̃rat̃ c° singlaris notitia sit p̃°. ¶ Dõm φ illi° qd̃ p̃ mouet sensuȝ motiõe sufficiẽte: postq̃ puer põt itelligẽ. Et si plura talia sensibilia sĩt sufficiẽter mouerẽt: ⁊ puer tũc simplr̃ posset plura sĩt itelligẽ: nulla eẽt p̾or: ſȝ oẽs eque cito mouerẽt ⁊ eẽnt eque p̃°: sin ãt qd̃ fortius

Marginalia: Ad 3m — T. cõ. 5. — 3° arti. — T. cõ. — Cõ. 8. — 4° arti. — Totalis rñsio ad qõnem

tius moueret sensuz. vñ visio questiõis supponit aliquã vnã eẽ pmã. Si tñ ponerent̃ ples eque pme: tũc oẽs ille eẽnt etiã ituitiue ꝛ de singularib⁹ sensibilib⁹. vñ nec sic variat̃ itẽtio qõnis: nec visionis eiusdẽ. ℂ Ad p̃ᵐ qõnis

Ad pmũ argᵐ pncipale qõnis.

arᵐ nego añs. Ad pbationẽ dico ꝙ ph̃s nõ facit cõparationẽ aliquã iter notitiã vl̃is ꝛ notitiaz singularis: vt distinguit̃ singulare ꝯ vl̃e: s3 iter notitiã magis vl̃is ꝛ notitiã min⁹ vl̃is: qõ vocat singulare in cõpatione ad magis vl̃e: vt expsse dicit ibi Cõmenta. cũ ibi dixit. s. Ar. inquit Cõmẽ. pticularia nõ itẽdit idiuidua: s3 vltimas spẽs: aut illa q̃ sunt q̃si vl̃e spẽs: ꝛ statiz post: ꝛ res vl̃es sũt notiores apud itell̃m: q̃3 pticulares. s. spẽs. ecce ꝙ exponit iterũ pticulares p spẽs: ꝛ ad istã itentionẽ exponit ph̃s ibi per notũ. Itẽ Cõmẽta. 5. adhuc inuit rõnẽ: qa ph̃s log̃ ibi de notitia q̃ ptinet ad sciaz: notitia aũt ppria singularis nõ ptinet ad sciaz: cũ nõ possit esse ps sylli demr̃atiui: q̃uis possit esse pnᵐ acqsitionis vl̃is: qõ est pnᵐ doctrine demr̃atiue: vt dicit: ꝛ iõ pz dcm̃ ph̃i nõ esse ad ppositũ. vñ esto ꝙ magis cõe sit pus notũ intellectui: q̃3 min⁹ cõe: nõ tñ est pus notũ q̃3 idiuiduũ. Iõ q̃libet cõi pus notum est aliqõ idiuiduũ: qõ etiã pz p vbũ Cõmẽ. iã allegatũ. s. ꝙ idiuiduũ est pnᵐ acqsitionis vl̃is qõ vex est vl̃r de notitia icõplexa idiuidui respectu acqsitiõis vl̃is icõplexi: ꝛ p ꝯñs etiã cõplexi. Et ö notitia etiã icõplexa idiuidui etiã in multis est vex respectu vl̃is cõplexi: sic pz ex sũptiõe vl̃is: qõ est pnᵐ artis ꝛ scie: ꝛ nõ est p se notũ. Utx autẽ notitiã pncipij p se noti p̃cedat notitia alicuius sui singularis cõplexi: q̃uis ipm vl̃e nõ fiat notũ per illam nõ curo p nunc discutere. ℂ Ad scõm dico vt hñi põt de

Ad zᵐ cap. 6.

intẽtione Augustini 14. de tri. ꝙ mẽtẽ eẽ sibi p̃sentẽ põt dupl̃r intelligi. vno mõ de p̃sentia essentiali. Alio mõ de p̃sentia obiectiua. pmo mõ mẽs est sibi semp p̃sens: quãuis nõ pprie forte dicat̃ aliquid presens sibimet: sed potius nõ absens sibi: s3 tamẽ vsitatũ modũ loquẽdi ꝛ maxime ab Aug. ꝛ sic mens põt dici sibi presens semp. scõo aũt modo nõ semp mẽs est sibi p̃sens: sicut nõ semp est in cõceptu pprio. i. nõ semp se conspicit actu seu cogitat: tũc enĩ tñ sibimet est p̃sens qñ actu se cogitat: ꝛ hãc presentiã voco obtiuã. Cuz igit̃ dicit̃ ꝙ nihil prius põt dici p̃sens eẽ mẽti q̃3 ipsa: si de pma p̃ntia loquaris concedo. Et cũ ifert̃. igit̃ nec aliqd sibi pus notũ. põt fm eundem Aug. ibidẽ distingui de esse notum. s. habitual̃r ꝛ actual̃r qõ dicit esse cogitatũ. p̃ mõ põt cõcedi ꝯñs: nihil enĩ pus notũ est mẽti notitia tali q̃si habituali: q̃3 mens illa: sed illud nõ est ad ppositũ: loqmur enĩ de actual̃r cognito ab itellectu. scõo aũt mõ accipiẽdo eẽ notũ negãda est ꝯña. Quãuis eni nihil sit pus p̃ns mẽti presentia essentiali: q̃3 ipsa sibi: aliqd tñ põt esse ei p̃sens pus p̃sentia obiectiua

cap. 5.

q̃3 ipsamet: qõ etiã pz per eũdẽ Aug. c. prime p̃cedẽte. s. ꝙ mẽs in pueris semp est sibi p̃sens hac p̃sentia. s. et sibi

cap. 5.

habitual̃r nota: nõ tñ se cogitat. vñ in fine. 4. c. dicit sic. Nihil inquit tam nouit mens: nisi qõ sibi presto est: nec mẽti magis quicq̃3 presto est q̃3 ipsa sibi. Et statiz sequẽti cap̃ mouet. q. sic. Quid itaq3 dõm de infantis mẽte: Et videt an etiã ipsa se nosse credẽda est: sed itẽta nimis in eas res quas p corpis sensus tãto maiore q̃to nouiore cepit delectatione sentire nõ ignorare se põt: sed cogitare se nõ põt. Et ifra. Ita ꝛ in alijs corpis sensibus quãtũ sinit illa etas itensiue se q̃si coartãt aie paruulox: vt qcqd p carnẽ offendit aut alicit: hec solũ abhorreãt: aut vehementer appetãt: sua vo interiora nõ cogitent. ℂ Simil̃r cõstat ꝙ tali presentia deus est semp p̃sens mẽti: nec tñ est prius notus a mente. Si vo añs illud intelligatur de p̃sentia obiectiua negãdũ est. Nã multa mẽti pus obijciunt̃: q̃3 mẽs ipa: vt pz ex antedictis. Et sic finit̃. q. p̃ña.

ℂ Distinctionis. III. Questio. IIII.

Postq̃3 quesitũ est de mõ cognoscẽdi creaturas: vidẽduz ẽ de modo cognoscẽdi deuz. Et ideo quero. An deum possimus cog̃scere nãl̃r. ℂ Arguit̃ ꝙ nõ: qa simpl̃r simplex aut total̃r scit̃: aut totaliter ignorat̃: s3 de⁹ nõ põt a nobis total̃r sciri cũ cõphẽdi nõ possit: igit̃ total̃r ignorat̃. minor pz: qa in simplici nõ põt eẽ ps scita ꝛ ps ignorata. ℂ Scõo si de⁹ posset nãl̃r a nob cog̃sci: tũc nãl̃r possemus cog̃scẽ essentiã ꝛ dei qditatẽ. ꝯñs est falsum dicẽte Dama. li. p. qd est de⁹ fm subam ꝛ nãm: incõprehensibile oĩno ꝛ ignotũ est. ꝯña pz: qa vt dicit Aug. 10. de tri. Nõ recte dĩ sciri aliq̃ res dum eius ignorat̃ suba. Et ph̃s 7° meta. d. ꝙ scia cuiuslibet est scire qõ qd erat illi esse: siue vt hz lr̃a cõmẽti. Scire qd est p eẽntiã. Silr̃ Cõmẽ. ibidẽ. d. ꝙ res nõ sciunt̃: nisi pp suas qditates: ꝛ certũ est h. ℂ Tertio dei nullũ est phãtasma: igit̃ nõ est a nobis itelligibilis. Añs pz: qa solũ sensibiliũ sũt phãtasmata. ꝯña pbat̃ p ph̃m 3° de aia. d. ꝙ neq̃q̃3 sine phãtasmate itelligit aia. ℂ 4° si deus posset nãl̃r a nobis cognosci: aut h eẽt qa apphẽderet̃ imediate in se: aut qa cognosceret̃ p discursuz ex creaturis. p̃ mõ nõ: qa talis notitia de deo ẽ nob impossis nãl̃r i vita ista: nec z° mõ. tũ qa in oi tali cognitione mediũ dz eẽ pportionatũ cognito: nulla ãt creatura ẽ pportionata deo: cũ sit finita: de⁹ aũt ifinit⁹: tũ qa discursus ẽ iter cõplexa: notitia autẽ cõplexi exigit notitiã vtriusq3 termini: igit̃ in fine discursus oportebit deũ eẽ cognitũ: siue sit subm ꝯclusi p discursuz: siue p̃dicatũ. Et ñ appz q̃l̃r sit cognitũ: nisi i se. qõ ẽ ipole: vt pbatũ ẽ.

pᵐ

zᵐ

cap. 4.

cap. 10.

T. c. 20.

Cõ. 20.

3ᵐ

T. c. 30.

4ᵐ

Cõtra deũ eẽ põt nãl̃r cog̃sci a nob: igit̃ de⁹ nãl̃r est a nobis cognoscibilis. Añs pz p Dama. vbi supra. ꝛ ꝯña est nec̃ia: eo ꝙ notitia veri cõplexi p̃supponit notitiã incõplexã eox que per terminos important̃: vel eius: si vnũ tñ importet p vtrũq3. ℂ Scõo ph̃i multa demõstrauerũt de deo: igit̃ cognouerunt deũ: ꝛ p ꝯñs est nãl̃r cognoscibilis. Añs pz ex. 12. meta. ꝯña tz vt p̃cedẽs hoc pz p Apl̃z ad Ro. Inuisibilia dei ꝛc̃. ℂ Itẽ de ph̃is aiẽs. qõ notũ ingt est dei mãifestũ ẽ in illis. glo. notuz. i. noscibile p nãm. igit̃ ꝛc̃. ℂ P̃. sic dicit Aug. 15. de tri. arguunt̃ in li° sapie q de his q̃ vident̃ bona: nõ potuerunt scire eũ q est: nec opib⁹ attẽdẽtes cognouerũt artificem. Nõ arguerent̃ aũt si nõ posset a nob nãl̃r de⁹ cog̃sci. vñ ibi subdit in dicto libro scribit̃ a magnitudie spẽi ꝛ creature cog̃scibil̃r poterit creator hox videri. Sap. 13.

Oppᵐ li. p. c. 4

zᵐ

T. c. 51.

cap 7ᵐ

cap zᵐ

Rñdeo difficultas qõnis est pnᵗ de notitia icõplexa q̃ hñi pt de dõ nãl̃r. Nã nisi aliq̃ talis eẽt nobis possis nullã vitatẽ cõplexã de deo scire possem⁹: cum oĩs notitia cõplexa seu cõplexi exigat nec̃io notitiã icõplexã rei: de q̃ format̃ cõplexũ illõ: vt supra pbatũ est. ꝛ iõ nõ sufficit dicẽ ꝙ de⁹ cog̃scit̃ p discursuz ex creaturis s3 opz dicẽ ꝛ vlteri⁹ assignare modũ q̃ vl̃ añ discursuz: vl̃ post ipsũ simplici notitia cog̃scat̃. Iõ p declaratione pono qnque ꝯnes. ℂ Pria est. De⁹ nõ est a nobis nãl̃r pro statu vie cog̃scibil̃ imediate in seipso. ℂ z° ꝙ nõ ẽ cog̃scibilis in aliq̃ ppa spẽ: aut ꝯceptu simplici sibi ppo nãl̃r ei⁹ repñtatiuo. ℂ 3° ꝙ ẽ cog̃scibilis in aliq̃ cõceptu cõposito sibi ppo. ℂ 4° ꝙ ẽt in aliquo ꝯceptu simplici ppo ad plm istituto ꝛ ꝯnotatiuo. ℂ 5° ꝙ ẽ cog̃scibilis in aliq̃ cõceptu cõi simplici nãl̃r repñtatiuo: ꝛ a reb⁹ abstrahibili: nõ tñ cogñe ppa ꝛ distincta: s3 cõi ꝛ ꝯfusa. ℂ Prima ꝯclo pbat̃ ex dictis i p̃cedẽtib⁹. q. qm̃ oẽ qõ cog̃scit̃ in seipso imediate cognoscit̃ intuitiue: deũ aũt ituitiue nõ possumus nãl̃r cognoscere. q̃re ꝛc̃. Cõfirmat̃: qa fm Apl̃m visio facialis dei. non hẽt̃ in hac vita. vidẽ aũt deũ facial̃r

p° ꝯ.

nihil aliud est: q̄ videre ipsum in seipso imediate: sic q nihil aliud mediū terminet visionē.

2ᵃ 9 ¶ 2ᵃ 9 pbaē ex pre habitis: tū qa nullius rei ppriā spēm vel ɔceptū nālr repsentatiuū possum⁹ hēe nālr: nisi quā imediate in seipsa apprehēdere possumus: vt supra pz: tū qa p nullā spēm: vel talē ɔceptū aliqd cognoscit: qđ nō sit pcognitū imediate in seipso.

3ᵃ 9 ¶ 3ᵐ ɔnē pbat: qa aliquē ppriū ɔceptū deo possumus cōponere ex ɔceptib⁹ simplicibus ex aliis rebus abstractis: ⁊ illū pbare de ente particulr accepto: igit possum⁹ deū cognoscere in aliquo cōceptu cōposito sibi pprio. ɔnā patet ex supradictis. Añs pbaē. Nā huiꝰ cōceptus necē esse: summū bonū. sapia īfinita: ens īfinite potētie simplr. Itē vltimus finis ⁊ vle bonū vniuersi: et si aliqui ɔcept⁹ sibi ppri possint euidēter pbari de ente pticulariter sumpto: qo si nullus pdictoꝝ: aut alius posset sic pbari nō esset de⁹ a nobis nālr cogscibilis: sꝫ fide sola tenderemus seu crederem⁹ in ipsum.

4ᵃ 9 ¶ 4ᵃ 9 pbaē: qa aliqs cōcept⁹ cōnotatiuus: sicut ɔceptus cui corrñdet in voce iste termin⁹ creatiuū: pprius est deo. Et probari pōt de ente vel etiā sba pticulariter: igiē ⁊c̄. Est aūt iste cōceptus simplex in se: q̄uis plura significet: siue aliqd significet: ⁊ aliqd aliud cōsignificet. Sic etiā ⁊ vox ista creatiuū simplex est nō obstāte q significet aliqd ⁊ aliđ cōsignificet. Item est institutus ad plm: ⁊ nō nālr est ali cuius rei repñtatiuus: sic̄ ⁊ qđlibet signū mētale vel vocale cōnotatiuū. Nā cōceptus nālr repñtatiuus pcise eā rē repñtat ⁊ significat p qua ēt pōt supponere. Nā vt supra tactū est ⁊ in scđo ampli⁹ tāgeē: ɔcept⁹ hꝰ talis est in esse ficto ⁊ imaginato: q̄lis res cuꝰ est ɔceptus est in esse reali ex alaꝫ. vñ ɔcept⁹ albedis talis est in eē ficto ⁊ itentionali: q̄lis albedo ex̄ in eē reali: ita q ipse pōt dici albedo ficta: sic̄ spēs coloris vocaē coloꝛ itentiōalis: ⁊ iō talis ɔcept⁹ nihil aliud signat pter eā rē cui est sic silis: ⁊ p q̄ pōt supponere. Quapp ɔcept⁹ ɔnotatiu⁹: siue affirmatiu⁹ siue negatiu⁹ nihil repñtat nālr: sꝫ ex istitutione tñ. vtꝫ aūt istitutio taliū ɔceptuū psupponat istitutionē vocum vel poti⁹ ecōtra alibi videdū.

5ᵃ 9 ¶ 5ᵐ ɔneꝫ. s. q de⁹ est cognoscibilis in aliq̄ ɔceptu simplici cōi: nō tñ cogne ppa ⁊ distīcte pbo. Nā de⁹ ē cogscibilis in aliq̄ ɔceptu pprio cōposito: vt pz ex 3ᵃ ɔne: tūc sic: aut ille ɔceptus est cōpositus ex cōceptib⁹ simplicib⁹: q̄ꝝ q̄lꝫ est cōis deo ⁊ aliis: aut ex aliq̄ cōi ⁊ aliq̄ ppo: aut pcise ex ppriis creaturis: aut pcise ex ppriis deo. q̄cūqꝫ duoꝝ pmoꝝ moꝝ deē hēē ppo". Nā illo ɔceptu cōi ipse cogsceē: nō aūt cogne ppa ⁊ distīcte: sic̄ nec in aliq̄ cōceptu cōi plib⁹ aliqđ illoꝝ distincte cognoscit: vt in supiorib⁹ pz. 3⁹ vō modus dari nō pt: qa ɔcept⁹ cōposit⁹ ex ppriis creaturaꝝ pcise: nllo mō pōt deo ɔuenire: sic̄ nec ɔcept⁹ aliqs vni rei ppri⁹ alicui alteri ɔuenit. Si vō dicaē 4ᵐ: aut aliqs illoꝝ erit nālr repsentatiu⁹: aut nullus: pᵐ nō pōt dari: qa nullū talē cōceptū ppriū deo hēe possum⁹ nālr: vt pz ex 2ᵃ ɔne. Si nullus est talis. igiē oēs sūt istituti ad signandū: ois aūt ɔceptus signatiu⁹ ex istitutiōe psupponit apprehēsionē rei ī se vl in specie aliq̄: aut ɔceptu ad quē signandū istituiē: vt pz: igiē de⁹ fuit pcognit⁹ ⁊ nō in se: nec in ɔceptu nālr repñtatiuo simplici sibi ppo: igiē in ɔceptu aliq̄ nālr repsentatiuo cōi: aliogn pcedereē i isi".

2ᵐ ¶ 2ᵒ idē pbaē: nā vt dictū est in 4ᵃ ɔne de⁹ est cogscibilis in aliq̄ cenceptu simplici ppo ɔnotatiuo: ois aūt cōcept⁹ ɔnotatiu⁹ aliquē ɔceptū absolutū psupponit. cui mediate vl imediate attribuiē: sic̄ albū attribuiē alicui absoluto: aliqd eni ē qđ dī albū: vbi gr̄a lignū vl lapis: aut corp⁹. ⁊ istud ēt pbari pōt ex rōne explicāte qd signat talis ɔcept⁹. v. g. rō hui⁹ nois. albū ē iformatū albedie: ⁊ rō hui⁹ nois creatiuū: pductiuū ex nihilo: ⁊ hui⁹ nois iustitia q̄ reddiē vnicuiqꝫ qđ suū est: pz aūt q q̄lꝫ talis rō alicui absoluto cōceptui attribuiē: siue sit cōcept⁹ sube siue entis: siue aliqs alius spālis ɔcept⁹ vt dicaē suba iformata albedine: vl ens informatū albedie: ⁊ sic de aliis: aut igiē ɔcept⁹ cōnotatiu⁹ ppri⁹ deo attribueē tādē ɔceptui pprio ⁊ absoluto deo: aut ppo creature: aut cōi vtriqꝫ. Si ppo deo: aut nālr significāti: aut ex istitutōe: vt pus. si ppo creature tñ: igiē nō erit ppri⁹ deo. si cōi hēē ppoᵐ.

Coꝛr⁹ ¶ Ex his euidēter cōcludiē vlteri⁹ q nečio opꝫ ɔcedē aliquē vnū ɔceptū cōmunē deo ⁊ creaturis in qd pdicabilē de deo ⁊ creaturis: aliogn ipole est saluare q de⁹ sit cogscibilis nālr a nobis vtrū aūt ille ɔcept⁹ sit ɔcept⁹ entis vel alius: ⁊ vtrū per eādē rōnē opteat ponē cōem aliquē qditatiuū sube conceptū ⁊ accñti: suo loco poterit discuti.

3ᵐ 9 cap. 6. ¶ Cōtra dcā posset argui ⁊ sūt dubia. p ɔ pᵃˢ ɔnē pōt argui ex intentione Aug. 8ᵒ de tri. vbi inquirēs q̄lr hō nōdū iustus nouit qd sit anim⁹ iustus: ceteris modis cognoscēdi res exclusis. cōcludit q h nouit in veritate iterioꝛi: que est psens aio qui h valet itueri: ⁊ post aliquātū ait. hō igiē qui credit iustus ex ea forma ⁊ vitate diligiē quā cernit ⁊ intelligit apud se ille qui diligit. hec aūt veritas iterioꝛ fm eūdeꝫ nō nisi de⁹ est. Uñ ibidē inquit. qd est q accēdimur i di

cap. 9. lectionē pauli: cū ista legim⁹: nisi q credim⁹ cū ita vixisse: vidēdū tñ sic esse dei ministris nō de aliqb⁹ auditum credim⁹: sed intus apud nos: aut poti⁹ supra in ipsa veritate ɔspicim⁹: illū g̃ quē sic vixisse credim⁹: ex hoc q videm⁹ diligim⁹: ⁊ nisi hāc formā quā semp stabilē atqꝫ icōmutabilē cernim⁹ pcipue diligerem⁹: nō ideo diligere mus eū: qa ei⁹ vitā cū i carne viueret huic forme coapta tam ⁊ cōgruentē fuisse retinemus. Et paulo post dicit: q in deo cōspicimus icōmutabilē formā iustitie: fm quā hoiem viuere opoꝛtere iudicam⁹. Ex hoc pz: q intentio Aug. est: q ipsum deuꝫ in seipso cōspicit g qd est iustitia vel iust⁹ anim⁹: ⁊ q̄ foꝛa iustitie seu regula: fm quā viuē

cap. 20. dum est nouit. ¶ 2ᵒ de libo ar. determiat: q vitates icōmutabiles nūeroꝝ: ⁊ vitates saple q̄ sunt pma pn⁹ practica cognoscunē a nobis in luce mētis ⁊ vitate interioꝛe: q̄ vna ē oib⁹ cōis: hec icōmutabilia vera cernētib⁹. vñ ibidē ɔcludit: quapp nullo mō negaueris eē icōmutabileꝫ veritatē: hec oia q̄ icōmutabilr vera sūt: ɔtinētē: quā nō possis dicē tuā vl meā: vl cuiuscꝫ hoīs: sꝫ oib⁹ icōmutabi

cap. 21. lia vera cernētib⁹: tanq̄ miris modis secretū ⁊ publicuꝫ lumē: psto eē ac se pbere cōiter. Et post sequēti. c. hāc inquit vitatē de qua diu loqmur: ⁊ in q̄ vna tā multa ɔspicimus excellētioꝛē putas eē q̄ mēs nr̄a est: an equalē mē

in alia cap. 22. cap. 23. tibus nr̄is: an ēt inferioꝛē: ⁊ ɔcludit q est excellētioꝛ. Et sequēti cap. d. q in eius luce vita beata cōsistit: ⁊ expsse q est deus: ⁊ vitas illa de qua ipse deus ⁊ veritas ait. Si māseritis in verbo meo vere discipuli mei estis: ⁊ cognoscetis veritatē ⁊ veritas liberabit vos. ¶ Ex quibus pꝫ q intētio Aug. est q pma pn⁹ ⁊ regule eterne: ⁊ alia icōmutabilr vera imediate cognoscunē in ipso deo. Et cum illa pmo sint cognita: sequiē q ipse imediate cognoscaē a nobis: ⁊ nō in aliquo ɔceptu cōplexo: qui per aliquē discursuꝫ ex aliquibus notis pbeē de ente pticulariter: vt supra dicebaē: alias cū ois cert⁹ discursus pcedat ex pncipiis notis pus: ipsa pn⁹ pus nota eēnt q̄ de⁹: ⁊ p ɔñs nō

2ᵐ in ipso: vt ait. ¶ 2ᵒ qa oē qđ cognosciē distincte ⁊ in particulari cognosciē imediate in seipso: sed deus sic cognosciē. igiē. maioꝛ pbaē ex eo: q mediū p quod aliquid cognoscitur ducit in notitiaꝫ cuiuslibet sibi silis ⁊ nō vni⁹ tñ. minoꝛ etiā pꝫ. Nā deū cognoscim⁹ nō solū vt eēntia vl substātia q̄dam: sꝫ vt hec suba. puta pfectissima: vl q̄ est pnᵐ oiuꝫ: qđ sibi soli ɔuenit.

3ᵐ ¶ 3ᵒ act⁹ itellectuales cognoscunē a nob imediate i seipsis. igiē de⁹. añs pꝫ supra.

ɔtitia

ꝯñtia ꝓbaẗ.qa cã tota pp quã illa cognoſcunẗ imediate in ſeipſis eſt:qa ꝑ ſeipſos pñtes ſũt itellectui: ſed cõſtat ꝙ de⁹ nõ minus eſt pñs itellectui ꝛ cuilibet rei.igiẗ ꝛc.

4ᵐ cap.4.

¶ 4° Aug.8° de tri.dans modũ q̃uo deus põt a nobis cognoſci.d.Cũ itaqꝫ audis bonũ h ꝛ bonũ illõ:q̃ põt alias dici etiã non bona.vbi gr̃a.bon⁹ angelus ꝛ bonus hõ ꝛc. ſequiẗ.ſi ğ potueris illis detractis per ſeipſum ꝑſpicere bonũ:ꝑſpexeris deũ:ꝛ ſi amore inheſeris ꝯtinuo btĩficaberis.Cõſtat aũt ꝙ poſſumus itelligere bonuꝫ ſm ſe abſtrahẽdo ab angelo ꝛ hõie ꝛ quolꝫ alio:qd bonũ ꝑticipatione bonũ eſt.Et ꝯſtat ꝙ illi bono poſſum⁹ amore inherere.igiẗ ꝛ in bono poſſibili itelligi a nobis poſſum⁹ beatificari:ſed nõ poſſumus btĩficari niſi in deo imediate:ꝛ nõ in aliquo ꝯceptu eius ſimplici vel cõplexo:igiẗ ipſuꝫ poſſum⁹ imediate itelligere.

Ↄ zᵐ ꝯ.

¶ Cõtra ſcdam ꝯnẽ poſſet argui:vꝫ enĩ ꝙ in ꝯceptu ſimplici ꝓpo de⁹ poſſit cogſci. Nã ꝯceptus boni ſm ſe ſm Aug.vꝫ eẽ ꝯcept⁹ ꝓpri⁹ dei. vñ ait.vbi ſupra.qd plura ꝛ plura bonũ hoc:ꝛ bonũ illõ: tolle hoc ꝛ illud:ꝛ vide ipm bonũ:ſi potes ita deuꝫ videbis:nõ alio bono bonũ:ſed oĩs boni bonũ:qd nõ eſſet verũ niſi cõceptus boni ſm ſe eſſet illius dei ꝓprius:ſed talis cõceptus boni naturalr põt hrĩ:vt docet experientia.

8° d tri. cap.4.

Ad pᵐ Ↄ pᵐ ꝯ.

¶ Rñdeo ad pmũ ꝙ aliqd cognoſci in veritate ſupna: põt itelligi duplr.vno mõ ꝙ cogſcaẗ in ea obiectiue:ſiue vt in obiecto cognito:ſicut res abſens cognoſciẗ in ꝓpria ſpecie.Alio mõ cãlr ſicut color dꝛ videri in lumie:nõ qdeꝫ qa ipm lumẽ videaẗ in eo tãqꝫ i medio cognito cũ color videaẗ in ſeipſo imediate vt ſupra habitũ eſt:ſed qa lumẽ eſt partialis cã viſionis:qua color in ſe videẗ:ꝛ ſic etiam dicim⁹ ꝙ pma pn̄ª ſunt nota in lumie intellꝰ agẽtis:non aũt aliõ eſt lumẽ itellꝰ agẽtis qꝫ ipſemet intellꝰ agens. ꝛ cõſtat ꝙ hoc nõ itelligiẗ recte:ſic ꝙ intellꝰ agẽs cognoſcaẗ ꝛ in eo cognito cogſcanẗ pma pn̄ª:ſꝫ qa noticia pmorũ pn̄ꝶ imediate cauſaẗ ab itellꝰ agẽte ſaltẽ ꝑtialr ꝙ qd ſit intellꝰ agẽs.

cap.17.

¶ Tũc ad ꝓpoᵐ dico ꝙ illa de qbus loqtur Aug.cognoſcunẗ in pma veritate ſcdo mõ.ſ.cãlr qꝛ ab ipſa cauſaẗ illoꝶ notitia:non aũt pᵒ mõ.ſ.obiectiue.ꝛ ꝙ ita itelligat Aug.pꝫ per eũ.z° de libo arb.vbi de hac mã loqẗ vbi ait.Nõ iõ ſequiẗ vt ipſa ſapia non ſit vna cõis oĩbus:qa ea bona que in illa cernũt ꝛ eligunt hoĩes multa ꝛ diuerſa ſũt.Si eni h putas:potes ꝛ de luce ſolis dubitare ꝙ vna ſit:qa multa ꝛ diuerſa ſũt:q̃ in ea cernim⁹. Et poſt ſubdit.ꝙ ſic multa ꝛ diuerſa ſunt q̃ in luce ſolis vident hoĩes:lux tñ ipſa vna eſt:ita lux ſapie in qua ipſa videri pñt:oĩbus ſapiẽtibus eſt vna cõis.vbi pꝫ:ꝙ ſic in luce ſapie ꝛ vitatis q̃ idẽ eſt ſm eundẽ ibidẽ:aliq̃ videri dñr:ſic corpa in luce ſolis.cõſtat aũt vt dictũ eſt:ꝙ in luce ſolis nõ videnẗ corpa niſi cãlr.

cap.15.

¶ Itẽ pꝫ h expreſſius 14° de tri.vbi dcñ ẽ ei⁹ expſſe: vbi nã ſũt regule iſte ſcripte:vbi qd ſit iuſtũ ꝛ iniuſtũ agnoſcit:vbi cernit hñduꝫ eſſe:qd ipſe nõ hꝫ:vbi igiẗ ſcripte ſũt:niſi in liᵒ lucis illius q̃ vitas dꝛ:vñ oĩs lex iuſta deſcendit:ꝛ in cor hoĩs q opaẗ iuſtitiã nõ migrãdo:ſꝫ tãqꝫ iprimẽdo trãſferẗ:ſicut imago ex anulo ꝛ in cerã trãſit ꝛ anulũ nõ relinqt ꝛc.vbi pꝫ:ꝙ ab illa vitate ipimiẗ ale lex iuſta:ꝛ regula iuſtitie: ſic imago ab anulo:ꝛ ſic notitia coꝶ q̃ dñr in illa cogſci.

Ↄ rñſio. pᵐ cap.6. cap.17. zᵐ

¶ Sꝫ ꝯ h diceẗ duplr.Pͥo hãc rñſionẽ nõ eẽ ad itẽtionẽ Aug.q in locis pallegatꝭ pnᶦ itẽdit oñdẽ q̃uo poſſum⁹ cogſcẽ deũ.ſ.8.de tri.ꝛ q̃uo ꝓbari põt deũ eſſe.ſ.in z° de libo ar.h aũt nõ hreẗ ꝑ iſta:ſi ea de qb⁹ loqẗ non cogſcerenẗ in deo obiectiue:aut ſaltẽ notitia ei⁹ eẽt cã notitie illorũ:ita ꝙ de⁹ ipſe ſit cognit⁹.¶ z° qa ſi illa pnᶦ dñr nota in pma vitate ſolũ:qa coꝶ notitia cauſaẗ ab ea:cũ ꝛ noticia ꝯnuꝫ cauſeẗ ab eo.ſ.deo:ita ꝯnes poſſent dici note in pma vitate ſicut pma pnª:qd nõ dꝛ.

Ad pᵐ

¶ Ad pmũ dico:ꝙ ſm rñſionẽ magis habeẗ itẽtio Aug.qd pꝫ in z° de libo arb. volẽs oñdẽ deũ eẽ:icipit a qbuſdã imediate notis:ſicut eſt ꝙ nos ſum⁹ viuim⁹ ꝛ itelligim⁹.vt pꝫ ibidẽ:ꝛ deĩde ꝑ gradus ꝑfectionũ:qa.ſ.viuẽtia pſtãtiora ſũt his q̃ tñ ſunt:ꝛ itelligẽtia his q̃ tñ ſũt ꝛ viuũt:ꝛ tãdẽ ꝙ eſt vitas:q̃ mentib⁹ nr̃is eſt pſtãtior:ꝓcedẽs ꝯcludit finalr deũ eẽ.

cap.4. cap.6.

¶ Ex qb⁹ appet ꝙ notitia dei nõ eſt pᵒr:nec ex illa ꝓcediẗ ad notitiã alioꝶ.Sꝫ ecõtra ex alijs nobis notis ꝓbaẗ eẽ aliquã vitatẽ pmã icõmutabilẽ:ex q̃ cãlr nota ſũt nobis:q̃cũqꝫ icõmutabilr vera ſũt.Et h ꝯfirmat expientia. Naꝫ multi vitates multas cogſcũt q deũ nõ cogſcũt:nec etiaꝫ ſi de⁹ ſic imediate cogſcereẗ:oporteret etiã ex alijs notis nobis ꝓbare deũ eẽ:ſicut opꝫ ꝓbare ꝙ viuimus ꝛ itelligimus.Et ꝑ hoc pꝫ ẽt ꝙ daẗ modus quo cognoſciẗ de⁹:qa videlꝫ in illo ꝯceptu cõpoſito ſibi ꝓprio veritas pma:in qua cãliter nota ſunt q̃cũqꝫ incõmutabilr vera ſunt:q ꝓbaẗ de ente ꝑticulariter ſũpto.

Ad zᵐ li.z.c.17 cap.6.

¶ Ad zᵐ dõm:ꝙ ſm intentionẽ Aug.vbi ſupra de libo arbitrio.ꝛ 5° cõfeſ.vitas pma nõ ſolũ eſt cã notitie pncipioꝶ:ſed ẽt ꝯcluſionum:ꝛ gñalr oĩs veritatis.verũtñ qa ad notitiã ꝯcluſionũ ꝯcurrit cauſalr etiã notitia pncipioꝶ:ꝛ nõ ecõuerſo:ideo magis dꝛ ꝙ pnª ſũt nota in pma veritate qꝫ ꝯnes:ſic etiã dꝛ de intellꝰ agẽte:qꝫuis itellꝰ agẽs ſit etiã cã notitie ꝯnũ.

Ad zᵐ Ↄ pᵐ ꝯ.

¶ Ad rõnẽ.z.ſupra factã cũ dꝛ:ꝙ oẽ qd cogſciẗ diſtincte: ꝛ in ꝑticulari:cognoſciẗ imediate in ſeipſo. Dico ꝙ hoc eſt falſum:lꝫ eni qd in ſeipſo imediate cognoſciẗ:cognoſcaẗ in ꝑticulari:nõ tñ ecõuerſo:oẽ qd cognoſciẗ in particulari ꝛ diſtincte:cognoſciẗ imediate in ſeipſo.ꝓbatuꝫ eſt eni ſupra ꝙ itellꝰ põt cogſcere ſingulare abſens in ꝑticulari ꝛ vt ſingulare in ꝓpria forma ꝛ ſpecie illi⁹. Tũc ad ꝓbationẽ cũ dꝛ:ꝙ mediuꝫ per qd cognoſciẗ ducit idifferẽter in notitiã cuiuſlibet ſibi ſilis:ꝛ nõ tñ vnius. Dic ꝑ põt dici quãtũ ſpectat ad ꝓpoſitũ:ꝙ ꝯceptus ꝓpri⁹ deo nullius alteri⁹ eſt cõceptus:nec alicui alteri ſilis:quãuis tales cõceptus nõ ſic ꝛ eodẽ mõ poſſint dici ſiles reb⁹ ꝑ qbus ſupponũt:ſicut cõceptus imediate a rebus abſtracti: ꝛ ſpẽs etiã ſingulares:q̃uocũqꝫ tñ cõceptus ꝓprius deo poſſit fieri ſimilis:vel dici repreſentatiuus dei. Dico ꝙ eſt ſibi ſic ꝓprius:ꝙ nulli alteri eſt cõis:nec ſunt plures qbus ſit cõis:ꝛ ideo per ipſum põt in ꝑticulari cognoſci. ¶ Scdo dico ꝙ illa ꝓpõ nõ eſt vera etiã in alijs vbi ſũt plura eiuſdẽ rõnis iter ſe ſilia.vñ vt ſupra ꝓbatũ eſt:ſpecies hui⁹ albedinis dem̃ſate ſic determinate ducit in notitiã eius ꝙ nõ in notitiã alterius: qꝫuis ſint multe oĩno ſibi ſiles:nec talis ſimilitudo ſpẽi ad quãlibet albedinẽ ſimilẽ ei a qua cãta eſt:facit ꝙ ipſa ſit repreſentatiua cuiuſlibet talis:ſicut etiaꝫ viſio albedinis huius demõſtrate: eſt viſio eius tñ ꝛ nullius alterius:ꝛ tñ ipſa viſio:vel eſt ſpẽs rei aut ſaltẽ ei⁹ ſilitudo:nõ minor qꝫ ſpẽs:ſi ſpẽs ponaẗ diſtincta a viſione:ſicut ğ viſio eſt viſio hui⁹ tñ:ſic talis ſpẽs eſt hui⁹ tñ repñtatiua:ꝛ in eius tñ notitiã ducit.

Ad 3ᵐ.

¶ Ad 3ᵐ nego ꝯñtiã:nec eniꝫ oĩs pñtia ſufficit vt ſupra pꝫ:ſꝫ pñtia obiectiua:qñ.ſ.res pñſens cauſat in intellectu notitiã:ſine aũt tali pñtia nõ eſt deus nobis pñs:duꝫ ſumus in mũdo iſto.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝙ poſſumus intelligere illud bonũ in quo poſſumus btĩficari:ꝛ illud vtiqꝫ deus eſt:nõ ꝯceptus dei:ſed non ſequiẗ.beatificabimur in deo imediate.igiẗ cognoſcim⁹ deuꝫ imediate:quãuis ſequaẗ:igiẗ cognoſcemus deũ imediate:ꝛ ſimilr ſequiẗ. beatificamur in deo imediate.ğ cognoſcimus deuꝫ imediate.

Ad ar.Ↄ z° rõnẽ

¶ Ad dubiũ ꝯtra ſcdaꝫ ꝯnẽ.dico ꝙ cõceptus boni ſm ſe põt duplr itelligi.vno mõ cũ ꝑciſiõe cuiuſlibet alterius ꝯceptus cõis:aut ſpãlis poſitiui vel negatiui:ꝛ talis ꝯceptus nullius boni eſt ꝓpri⁹:ſed oĩ bono cõis:ꝛ iõ in tali ꝯceptu nõ cognoſciẗ determinate ꝛ in ſpãli deus:

quauis cognoscaꝛ cõfuse in illo:sicut ꝛ q̄ỏlz aliud bonū. ¶ Alio mō pōt sumi cōceptus cū adiunctiōe alteri⁹ cō/ceptus affirmatiui:vt bonū causa ois boni:aut adiūctio/ne ꝯceptus negatiui:vt bonū nō alio bono bonū:vł etiā vtriusqꝫ:vel alicuius equiualentis vtriusqꝫ:scilꝫ affirma tiuo ꝛ negatiuo:vt bonū summū.i.qḋ omni bono est me lius:ꝛ nihil eque sibi bonū:ꝛ tunc nō sumiꝛ ꝯceptus sim plex boni:sed cōpositus:ꝛ q̄libet talis ꝓpri⁹ est deo:ꝛ in illo determinate cognosciꝛ deus. ¶ Tūc dico ad Aug.ꝙ in auc̄te allegata accipit cōceptū boni p̄ mō et ille vtiqꝫ ꝯceptus est dei:nō tñ ꝓprius:sed cōis:ꝛ tñ in illo ꝯceptu pōt cog̃sci:q̄uis nō disticte ꝛ in sp̄ali:sed stati post Aug^m accipit ꝯceptū boni 2° mō cū ait.q̄rēdū est bonū aie:non cui supuolitet iudicādo:sed cui bereat amādo:ꝛ q̄d hoc nisi de⁹:nō bon⁹ animus:nō bonus angelus:nō bonū ce/lū:sed bonū bonū. Et per hoc qḋ ait bonū bonū:vult hr̄e ꝯceptū ꝓpriū dei:ꝛ illud idē est dicere:summus vel ꝑfe/ctissimū bonū:nō alio bono bonū:qḋ mox pꝫ ꝑ eūdē:qui statim ad declationez subdit:ꝙ animus:eo ꝙ anim⁹ est: est aliq̄d boni.vñ dr̄ corpe melior:sed iō nōdū dr̄ bonus animus:q̄a restat ei actio volūtatis:q̄ sit p̄stātior:ꝛ si fie/ri debeat bonus nec̄e est:vt se cōuertat ad aliq̄d:qḋ ipse nō est. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ bon⁹ animus:nō est bonū bonuꝫ. q̄a nō seipso est bon⁹:sꝫ alio bono:ad qḋ se ꝯuertit. Et q̄a nō est semꝑ ꝛ icō mutabilr̄ bonus:sꝫ aliq̄ñ melior:aliq̄ñ min⁹ bon⁹:vł etiā nō bon⁹.iō ꝯcludit. Quapꝑ nulla eēnt mutabilia bona:nisi eēt icō mutabile bonū:idē itelligēs ꝑ icō mutabile bonū:qḋ supra bonū bonū. Et addit. Cuꝫ itaqꝫ audis bonū h̄:ꝛ bonuꝫ illud:que p̄ñt dici alias non bona si poteris ēt sine illis q̄ ꝑticipatione boni bona sūt ꝑspicē ip̄m bonū:cui⁹ ꝑticipatione bona sūt. Simul enī ꝛ ipꝫ itelligis.s.in ꝯfuso ꝛ cōi ꝯceptu:cū audis aut h̄ aut illḋ bonū. Si igiꝛ potuerı̄ illis detractis ꝑ seip̄m ꝑspicē bonū ꝑspexeris deū:vult dicē:ꝙ cū audis: h̄ vel illḋ bo/nū.v.g.bonū celū in h̄ cōplexo icludiꝛ ꝯcept⁹ boni:ꝛ in illo itelligis ip̄m bonū qḋ est de⁹. Nō tñ disticte ꝛ in par ticulari:sꝫ vltra h̄ poteris ꝑspicē sine illis:q̄ sūt bona ab alio ꝛ ꝑticipatiōe boni alteri⁹ ip̄m bonū cui⁹ ꝑticipatio/ne alia sūt bona:siue qḋ est cā alioꝝ bonoꝝ:ꝛ qḋ ꝑ seipꝫ est bonū:tūc hēs ꝓpriū ꝯceptū dei:ꝛ in illo distincte ꝛ in ꝑticulari ꝑspicis deū.iste aūt ꝯcept⁹ bonū ꝑ seip̄m.i.nō alio bonū:ꝛ qḋ est cā alioꝝ bonoꝝ:vtriqꝫ cōplexus est et ex his magis declaraꝛ veritas ꝯnū supra positaꝝ. ¶ Ad

Ad p̄^m p̄nci^le.

rōnes p̄n^{ci}. Ad p̄^{am} cū dr̄.simpl̄r aut totalr̄ sciꝛ aut totalr̄ ignoraꝛ.distiguēdū ē de scia:aut simplici aut ꝯplexa q̄ñ aliq̄d de ipso cog̃sciꝛ. ¶ Scḋo de eo qḋ dr̄ totalr̄:qḋ pōt exponi affirmatiue ꝛ negatiue:affirmatiue.i.qḋlibet ei⁹ sciꝛ ꝛ nihil eius nō sciꝛ:vel negatiue.i.nihil eius ignoraꝛ seu nō sciꝛ. Tūc dico ꝙ si loquamur de notitia simplici simplex q̄ñcunqꝫ cognosciꝛ totalr̄ cognosciꝛ.i.nihil eius latet. Si v̄o de notitia complexa nō est sic.sed aliquid de ipso q̄ñqꝫ ignoraꝛ:q̄ñ iaꝫ aliq̄d est notū de eo:ꝛ iō nō in q̄ñcūqꝫ cognosciꝛ tali notitia sciꝛ totalr̄:ꝛ iō p̄mo sensu maior est vera ꝛ minor falsa. Nā deus totalr̄ pōt cog̃sci a nobis.i.sic ꝙ nihil qḋ est ei⁹ est:q̄n sit cognitū. Et si cō/prehēdere accipiaꝛ in hoc sensu ꝯcedēdū est ꝙ etiā pōt cōprehēdi:nō tñ sic cōsueuit accipi hoc vocabulū. In 2° v̄o sensu maior est falsa:nec ad hunc sensum ꝓcedit eius ꝓbatio:sed in p̄. Et de hac notitia verū est ꝙ de⁹ nō pōt

Ad 2^m

totalr̄ cognosci nec cōprehēdi. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝯñs.s. ꝙ dei suba cognoscibilis est a nobis:lꝫ non in seipsa:īme diate:ꝛ hoc opꝫ quēlibet catholicū ꝯcedē cū dicat Ap̄ls ꝙ per ea que facta sūt itellecta cōspiciꝛ a creatura mūdi id est ab homine sempiterna v̄tus dei:ꝛ deitas nihil aliḋ est aut dei suba q̄ꝫ diuinitas. ¶ Ad ꝓbationeꝫ falsitatis cōsequētis que est per Damas.dico ꝙ loquiꝛ de notitia comprehēsiua:qua.s.perfecte scitur quid est res.patet in verbis allegatis in eodē argumento.vnde in eodē caplo

p̄ li.c.4.

cōcludit. Infinitus igitur est deus et incōprehensibilis: ideo enim incōprehensibilis:q̄a infinitus:nō obstāte tñ ꝙ sit incōprehēsibilis ꝯm intellectū datū in ꝓcedenti so lutione:est tamē cognoscibilis. ¶ Ad 3^m accepto añte in

Ad 3^m 3° de aīa T.c.30.

eo sensu in quo ꝓcedit ꝓbatio.nego ꝯñaꝫ. Ad ꝓbationē dico ꝙ Ph̄s ibi loquiꝛ de notitia rerū sensibiliū absen/tiū.vt ibi pꝫ ex imediate ꝓcedētibus ꝛ etiaꝫ sequētibus. ¶ Ad 4^m dico ꝙ cognosci per discursum cōtingit dupli

Ad 4^m

citer.vno modo cognosci per discursum illud qḋ cōclu/diꝛ ꝑ discursuꝫ:ꝛ oē tale est aliqḋ cōplexū:sicut q̄libet ꝯ est aliq̄d cōplexū. ¶ Alio mō aliq̄d dr̄ cognosci ꝑ discur sum:q̄a eius notitia p̄supponit discursuꝫ:ꝛ sic dico deuꝫ cognosci ꝑ discursum. Nā vt deus cognoscaꝛ in cōceptu aliquo sibi ꝓpo:quo solūmodo pōt cognosci a nobis no/titia sibi ꝓpa:necesse est hr̄e notitiā actualē vel habitua leꝫ:ꝙ ille ꝯceptus est ꝯceptus alicuius rei:vt ex superio ribus declatū est in sili.hec aūt nō habenꝛ nisi per discur sum:sic̄ nec est imediate nobis notū:ꝙ est aliqḋ ens ꝑfe ctissimum:ꝛ summū bonū:aut efficiēs p̄muꝫ oīum:ꝛ sic de alijs ꝓprijs ꝯceptibus dei:sꝫ per argumētationē ꝛ dis/cursum ex nobis notis fit nobis manifestū. ¶ Cuꝫ autē arguiꝛ ꝯtra:q̄a in omni discursu opꝫ mediū esse ꝓportio natū cognito. Dico ꝙ oē mediū eē ꝓportionatū pōt itel/ligi dupl̄r.vno mō in ꝑfectiōe:ꝛ sic ꝓpō assumpta est fal sa. Alio mō ꝯm illationē:qḋ nō est aliud q̄ꝫ esse medium cōueniēs:ad habēdā notitiā illius:ꝛ in hoc sensu pōt cō/cedi ꝓpō.sed minor est falsa:nec ꝓbatio eius ꝓcedit in hoc sensu:sed in p̄mo. ¶ Ad aliā ꝓbationē cōcedo:ꝙ dis cursus est inter cōplexa mō quo p̄dictū est cū diciꝛ ꝙ no titia cōplexi exigit notitiā vtriusqꝫ termini. Dico ꝙ no titia termini ad ꝓpositū est duplex.vna qua cognoscitur quid significat ille terminus.alia qua cognosciꝛ:ꝙ ille terminus de ente verificaꝛ:ꝛ iste multum distinguunꝛ. Nam de aliquibus habeꝛ notitia p̄ma de q̄bus scḋa nō habetur:sicut de his terminis corpus infinitū vacuū:et sic de alijs similibus. Prima notitia est illa:que p̄exigiꝛ. scḋa aūt nō sꝫ multotiēs acq̄riꝛ:sicut qui vult scire.vtrū aliqḋ ens sit summe ꝑfectū ante discursum:scit q̄d ipoꝛ/tatur per vtrūqꝫ terminū huius complexi:non est tamē necessariū:ꝙ sciatur illud p̄dicatū verificari de ente:sed per discursum acquirere pōt notitiā taleꝫ:qua acquisita potest haberi simplex notitia de deo:ꝛ cum dicitur:non apparet qualiter deus erit cognitus nisi sit in se imedia te cognitus:patet hoc falsum esse ex dictis.

¶ Distinctionis.IIII. Questio. I.

Super distinctione quarta. Quero cuꝫ magr̄o vtrū hec sit v̄a.de⁹ genuit deū. ¶ Arguiꝛ ꝙ nō.hec nō est vera.deitas ge

p̄^m

nuit deitatē.igiꝛ nec hec:de⁹ genuit deuꝫ. ꝯcediꝛ ab oīb⁹.ꝯñā ꝓbaꝛ. Naꝫ vna causa falsitatis est vtriusqꝫ.s.vnitas ꝛ idētitas sūma sine omni reali distinctione.iō enī p̄ma est falsa:q̄a deitas nō distī/guiꝛ a deitate nec sunt due deitates. Similr̄ nec sūt duo dij. ¶ Scḋo si deus genuit deū.igiꝛ de⁹ generās genuit

2^m

se deū vel aliū deū:ꝯñs est falsum. Falsitas eius quo ad p̄^{am} ꝑtē pꝫ ꝑ Aug^m p̄ de tri.nulla enī oīno res est q̄ seipsaꝫ

cap̄ p̄.

gignat vt sit. Quo ad 2^{am} pꝫ:q̄a vnus tñ deus est.igiꝛ nō est alius deus. ¶ 3° si de⁹ genuit deū:aut genuit deū q̄ est

3^m

deus pr̄:aut deū q̄ nō est de⁹ pr̄.nō deū q̄ est deus pr̄:q̄a tūc pr̄ eēt genit⁹:nec deū q̄ nō est deus pr̄:q̄a nō est aliq̄s de⁹ q̄ nō sit de⁹ pr̄:cū vnus deus sit pr̄ filius ꝛ sp̄us sctūs.

Ad oppositū

Oppo^m cap 2°

Ad oppositũ Arguit̃:τ est pfessio fidei:quia in symbolo dĩ deuz de deo lumen de lumine.deũ verũ de deo vero.Et Aug.6° de tri.d.q᷑ pater nõ est deus de deo:sed filius est deus de deo.❡ Itez

cap.5. cap.9.

Ansel.de pcessione spũs sci:τ plurib^9 alijs.vt aũt ibidez d.non est deus de deo nisi aut nascẽdo vt filius:aut pcedendo vt spũs scũs.Filiũ igit̃ esse deũ de deo:est eẽ deũ natũ de deo.s.pr̃e:τ sic ẽ de^9 genit^9 de deo:τ de^9 pr̃ est de^9 de quo p gñationẽ fili^9 est deus:τ per ɔ̃ñs est de^9 gñans deũ:ac per hoc hec est vera:deus genuit deum.

Rñdeo dõm q᷑ hoc nomen deus in sacra scriptura: diuersaz iuenit̃ hic suppositionẽ.Quãdoqз eni supponit p hypostasi siue psona:τ qñqз p cõi psonarũ nã vel essentia sicut inueniri põt a Dama.li.3.q᷑ enim

c.4.τ.ii.

aliqñ supponat p psona:pbat̃ p illud pphe. Propterea vnxit te deus τc̃.vbi vt.d.c.3.pr̃ez τ filiuz manifestauit.vñ ƒm eũdẽ hoc nomẽ de^9 in pdictis v̉bis pmo loco positũ est casus vocatiui.τ 2° positũ est casus noĩatiui.Et est sensus.O de^9 filĩ.te vnxit deus.s.pater:τ eodẽ mõ exponit Aug.vt dicit glosa ad hebre.p̃.vbi dicta pphe verba allegat Apl̃s.hoc igit̃ nomẽ deus pmo loco positũ:supponit pro filij psona:τ 2° repetitũ pro hypostasi pr̃is. Idez

cap p

euidẽtius pbari posset per illõ Joãnis.Et v̉bũ erat apõ deũ.in qbus v̉bis ɔstat deũ in pdicato nõ nisi p pr̃is psona supponere posse:τ nullo mõ pro cõi suba:cũ ppositio illa.apud distictionẽ importet.Uñ hec nõ est vera:v̉buз erat apud deitatẽ:q᷑ v̉o hoc nomẽ deus.qñqз supponat

li.p̃.c.4

pro cõi nã τ eẽntia.d.vbi supra Damaſ.sic iquiẽs. Sciẽdũ igit̃ q᷑ deitatis quidẽ τ humanitatis nomẽ:subarum sciłз aut naturaꝝ est repñtatiuũ:de^9 aũt τ hõ τ de nã accipit̃:qñ dicimus.deus est incõprehensibilis suba:τ qñ vnus est deus.Accipit̃ aũt τ de hypostasib^9 pticulariorẽ suscipiẽte nomẽ.vt qñ iquit scriptura.ppterea vnxit te deus deus tuus τc̃.τ vt hoc certius appareat ppter q̃sdã qui dicũt hoc nomẽ de^9 semp supponere pro psona:illud pbari põt qm̃ hoc cõiter concedit̃ a fidelibus:τ in pñti di.pbatur multipl̃r a magr̃o hec debere ɔcedi.vnus solus deus est trinitas:τ hec simil̃r.vnus solus deus est pr̃

cap.6.

τ filius τ spũs scũs.Et vtrãqз ponit Aug.p de tri.constat aũt q᷑ in neutra harũ:deus põt supponere pro hypostasi aliqua.nulla eni est tri.aut pr̃ τ filius τ spũs scũs. ❡ Ex hoc ad ppositũ dico q᷑ si in hac:deus genuit deũ:deus siue in subiecto siue in pdicato siue in vtroqз supponat p cõi nã:ppõ est falsa.Deitatẽ eni nec deũ genuit de^9.nec deitas hypostasim:nec deitatẽ hypostasis:vt pз ex̃ de sũma tri.c.dãnam^9. Si v̉o τ i subto τ in pdicato supponit pro hypostasi.in subto qdẽ p psona pr̃is:τ in pdicato p psona filij:vtiqз ipsa est vera τ ɔcedẽda.❡ Et si querat̃ an simpl̃r sine pmissa distinctiõe debeat ɔcedi:põt dici q᷑ sic:dũmodo verus habeat̃ intellectus de ipsa.qm̃ iste terminus deus.rõne sue ɔcretionis:hз ex suo mõ significandi q᷑ pro hypostasi possit supponere:qõ sic non est de

cap.ii.

hoc noĩe deitas.Uñ Dam̃.li.3.deitas qdẽ nãз mãifestat: pr̃ aũt hypostasim.deus aũt τ in cõe nãe significat:τ in vnaquaqз hypostaseon.i.psonaꝝ ordinat̃ õnominatiue: quẽadmodũ τ hõ.Deus eni est q hз diuinã nãз:τ hõ qui humanã.❡ Et ideo qñ iste termin^9 deus.subijcit̃ respectu pdicati:qõ de solo hypostasis noĩe v̉ificat̃ ppõ simpl̃r est ɔcedẽda:sic aũt est in ista.deus genuit deũ.❡ Itẽ qa hypostasis nullã rẽ pter nãm icludit:sed penit^9 idipз qõ nã quã signat h nomẽ de^9:τ p qua(vt dictũ ẽ)supponit siue sit h ex cõi vsu sermonis sanctoꝝ:siue ex nã termini:iõ qñ h nomẽ de^9 subijcit̃ respectu pdicati:qõ de sola nã verificat̃:ppõ etiã est simpl̃r cõcedẽda.vñ hec simpl̃r est ɔcedẽda.de^9 est tri.τ hec.de^9 est pr̃ fili^9 τ.s.s.τ simil̃r hæ ɔuerse.s.tri.est deus.pr̃ τ filius τ spũs scũs sunt deus.verũtñ qa aliq:vt.d.magr̃ in l̃ra:dixerũt has eẽ veras.pr̃ τ fili^9 τ spũs sctũs sũt de^9.tri.est deus.negauerũt tñ has.deus est pr̃.de^9 est tri.de^9 est pr̃ filius τ spũs scũs. Et pl̃es auctes q̃s 3 eos magr̃ allegat pdicãtes trinitatẽ de deo:aliqui possent extorq̃re.dicentes eas esse trãspositas.v̉bi gr̃a.de aucte Aug.5° de tri.dicẽtis.non tres deos:

cap 8°

sed vnũ deũ dicim^9 eãdẽ ipsaз pstãtissimã trinitatẽ. Hãc inquã dicerẽt itelligi debere p trãspõnẽ sic.nõ dicimus eandẽ ipsaз trinitatẽ esse tres deos:sed vnũ deũ.ideo cõtra hos iduco auctes q̃s nullo modo pose vĩ extorqueri. Ait eni Aug.loquẽs de deo.15.de tri.dñe de^9 nr̃ credim^9

c. vltio.

in te pr̃ez τ filiũ τ spũm scũз. Neqз eni diceret veritas. Ite baptiзate gentes in noĩe pr̃is τ filij τ spũs sci:nisi trinitas esses.nec baptiзari nos iuberes:dñe deus in ei^9 nomine qui nõ est dñs deus.Et sequit̃:nec diceret̃ voce diuina.audi israel dñs deus tuus vnus est:nisi trinitas ita esses vt vnus dñs deus esses. In qbus verbis patet q᷑ loqueris de deo ei in scda persona.d.tu es trinitas:que v̉ba vt pз pmissaз trãspositionẽ pp suã icõgruitatẽ nõ patiũtur.❡ P.Ansel.de pcessione spũs sci.dat vtrãqз.d. Plu

c. vltio.

ralitas nãqз hũanaꝝ psonaꝝ nõ est nisi in pluribus hoĩbus:nec vn^9 plr̃atẽ accipit psonaꝝ:de^9 aũt vnus est tres psone:τ tres psone vn^9 deus.❡ Sed restat adhuc dubiũ vtrũ sic̃ ɔcedit̃ hec.deus genuit deũ.ita ista sit ɔcedẽda: deus nõ genuit deũ.❡ Ad illud dico q᷑ quãtũ ex vi ƒmonis est τ nã terminoꝝ hec simpl̃r est ɔcedẽda.cui^9 pbatio est:qa aut deus supponit p nã cõi:τ tũc ɔstat eaз esse simpl̃r verã:aut p psona:τ tũc ẽ ppõ idefinita:tres hñs singulares:q̃ꝝ due sũt vere.v̉.g.hec:demr̃ato filio:h non genuit deũ:τ h demr̃ato.s.s.nõ genuit deũ.Ad v̉itatẽ aũt idefinite sufficit alicui^9 singularis v̉itas. Et iõ sic̃ ambe sunt vere iste:psona diuina genuit deũ:psona dina nõ genuit deũ:sic τ he due vere sunt:deus genuit deũ:deus nõ genuit deũ:sicut τ hec ẽ falsa simpl̃r.nõ genuit psona diuina deũ.siue dicat̃.nõ de^9 genuit deũ:aut nõ psona diuina deũ:τ h v̉tute negationis pcedẽtis termini:que ɔfundit ipз τ facit ipsuз supponere ɔfuse τ distributiue.vñ τ ipsa eqpollet huic.nulla psona dina genuit deũ:que falsa est.Sic̃ hec eidẽ eqpollẽs.non aliq̃ psona dina genuit deũ.Simil̃r dõm est de ista.nõ genuit deũ de^9.eqpollet eni huic.nullus q est de^9 genuit deũ:q̃ certissime falsa ẽ. ❡ Hoc clarius pз si pcedat iterrogatio querẽtis.an de^9 genuit deũ:τ rñdeat̃ nõ genuit.Sic eni rñdẽs.vĩ gnõnẽ negare vl̃r a q̃libet psona dina.Et qa non oẽs aduertunt dr̃iaз iter has:deus nõ genuit deũ:τ nõ genuit de^9 deuз: sed idifferẽter minus docti possent vnã pro altera recipere:τ hec scda est falsa:vt visuз est.iõ contra hereticos:ne seducerẽt fideles:in hoc voluerũt plures antiquorũ doctoꝝ hãc nõ debere ɔcedi:de^9 nõ genuit deũ:τ meli^9 est eadẽ nõ vti ppter simplices:q̃uis ipsa sit simpl̃r vera.

Ad rões pnci^les.

❡ Ad p^am rõnẽ in opp^m ɔcedo añs negãdo ɔñaз.Et rõ est: qm̃ lз sit tñ vnus de^9 sic̃ τ vna deitas.nihilomin^9 h nomẽ deus ex suo mõ significãdi hз:q᷑ possit supponere p q̃libet hypostasi:τ quolibet habente diuinitatẽ vt supra

cap ii^o

pз per Damaſ.Sũt aũt plures hypostases:τ distincte ac alie abinuicẽ hñtes deitatẽ:lз ipropria sit locutio:h autẽ nomẽ deitas non supponit pro hypostasi:sed tñ p nã in qua nulla est oĩno distictio.Uñ Damaſ.li.3. In vnaq̃qз ingt hypostaseon de^9 nomẽ ordinat̃:de hypostasi ãt deitatẽ dicẽ nõ possum^9.❡ Ad 2^m sil̃r nego ɔñaз.Et si pbe

Ad 2^m

tur sic:de^9 gñat:q̃ gñat se vel aliũ:igit̃ seqt̃:de^9 gñat deũ: aut gñat se deũ vl̃ aliũ.Dico q᷑ p^a ɔña q̃ assumit̃ p añte bona est:ex ea tñ nõ sequit̃ 2ª istãtia. Seqt̃ eni pr̃ gñat. igit̃ gñat se vel aliũ.nõ tñ seqt̃.pr̃ gñat filiũ.igit̃ se filiũ

vel aliuz filiũ. Añs eni est verũ ⁊ ↄñs falsuz: q̃a nec pr̃ est filius nec filius est alius filius a pr̃e: lz sit alius ab eo. Similr in creaturis: sequit̃ eni sol gñat. igit̃ se vel aliũ: ⁊ tñ nõ sequit̃. sol generat murẽ. igit̃ se murẽ vel aliũ murẽ. Nã vtraq̃ ps ↄñtis est falsa. Et si dicat̃ q̃ qñ aliqd sequitur ad aliud eodẽ addito vtrobiq̃ idẽ sequit̃. Dico q̃ hoc nõ est vlr verũ de quolibet addito. Instãtia eni est in diuinis. Seq̃t̃. filius est a pr̃e. g̃ est alius a pr̃e: ⁊ tñ non sequit̃. filius est de⁹ a pr̃e. igit̃ est ali⁹ de⁹ a pr̃e. Añs eni est veruz

ca. vltio

vt pz p Aug⁹ 15° de tri. iuxta pn̄m: ⁊ tñ ↄñs est falsuz. In creaturis silr. Seq̃t̃ eni mus est a sole. igit̃ est aliud a sole: ⁊ tñ nõ sequit̃: mus est a sole q̃drupes. igit̃ est ali⁹s sole q̃drupes. Nã añs est verũ ⁊ ↄñs falsuz. Nã dãs formã dat oĩa ↄña ad formã: ⁊ iõ regula illa nõ valz vlr vbi additũ est: syncathegoreuma sic p mlta posset exẽpla declarari. ¶ Si aũt q̃rat̃ de hac. sz se de⁹ genuit aliũ deũ: an sit vera: Dico q̃ si aliũ sit substãtiuũ vera ẽ ⁊ ↄcedẽda. Nã est sensus q̃ genuit aliũ q̃ est de⁹. Et h̃ roborat̃ ex dicto saluatoris dñtis. Ego rogaui prẽz ⁊ aliũ paclitũ dabit vobis. i. aliũ q̃ est paraclit⁹. Si võ sit adiectiuũ. falsa est ex vi s̃monis. Nã semp qñ hic termin⁹ alius addit̃ substãtiuo: siue abstracto siue ↄcreto supponẽti pro eodẽ cũ abstracto: aut p eo qð nõ est res distincta: neq̃ rez icludit distinctã ab ea p q̃ supponit: ei⁹ abstractũ notat diuersitatẽ ei⁹ rei p q̃ supponit abstractũ: ⁊ sic notaret̃ ibi diuersitas deitatis: ⁊ deũ genitũ eẽ aliũ in deitate a deo gñante: qð est falsuz. Et q̃a de v̾tute sermonis ⁊ vsitatius hic termin⁹ ali⁹ addit̃ alteri termino ⁊ maxĩe substãtiuo tenet̃ adiectiue: iõ illa simplr ẽ negãda. Et si dicat̃ q̃ sicut i ista. de⁹ gñat deũ: de⁹ vtrobiq̃ supponit p supposito pcise: eodẽ mõ i ista. de⁹ gñat aliũ deũ: q̃re sic p⁹ ↄcedit̃: ita z° dz ↄcedi. ¶ Dico q̃ siue ex vsu loquẽtiũ pp calũnias hereticoꝝ: siue ex ppa signatiõe s̃mõis: talis ppõ vi signare p aspectu distõnẽ: tã in nã q̃ in supposito. Si aũt ex ↄditione artet̃ ille termin⁹ ad suppo^m: ⁊ ppõ ad signandum

Ad 3^m

alietatẽ suppositoꝝ pcise dz ↄcedi. ¶ Ad 3^m dico q̃ hoc totũ. de⁹ pr̃ põt ↄiunctiz pferri sine iterpõne cuiusq̃ expssa vl itellecta: vl subitelligẽdo aliq̃ iterpõnẽ. Prio mõ dico q̃ hec est falsa: de⁹ genuit deũ q̃ est de⁹ pr̃. Et rõ est: q̃a deũ i pdicato suppõit p psona filij vt dictũ ẽ. Et relatiuũ illõ qui. imediate seq̃ẽs suppõit p eodẽ: hec aũt penit⁹ falsa est: fili⁹ est de⁹ pr̃: sic hec: fili⁹ ẽ pr̃: ⁊ iõ alia ẽ ↄcedẽda. s. hic genuit deũ: q̃ nõ ẽ de⁹ pr̃. z° aũt mõ vt interponit̃ h̃ totũ q̃ est: vt sit sensus. genuit deũ q̃ ẽ de⁹ q̃ ẽ pr̃: v̾a est. sz q̃a h̃ nõ est bñ de v̾tute s̃monis: nec i vsu loquẽtiũ: iõ hec ẽ potius dãda: genuit deũ q̃ nõ ẽ de⁹ pr̃: nec tñ seq̃t̃ q̃ sũt ples dij: q̃a lz fili⁹ nõ sit de⁹ pr̃: est tñ de⁹ q̃ ẽ pr̃.

¶ Distinctionis. V. Questio. I.

SUper primã ptẽ distõnis q̃rit̃. Quero vtrũ eẽntia diuina gñet: vel gñet̃. Et arguo q̃ gñet syllogistice sic. oĩs pr̃ genuit. eẽntia diuina est pr̃. ergo genuit. Eodẽ mõ põt argui q̃ sit genita sic: oĩs fili⁹ est genit⁹: eẽntia diuina est filius. igit̃ eẽntia diuina est genita: sz oẽs pmisse sũt vere: ⁊ vtriusq̃ sylli forã ẽ pfecta. igit̃ vtraq̃ ↄ̃ vera.

2^m

¶ z° idẽ arguo p syllm expositoriũ sic: hic pr̃ generat: hic pr̃ ẽ eẽntia diuina: g̃ eẽntia diuina gñat. ¶ Itẽ hic fili⁹ gñat̃: hic fili⁹ est eẽntia diuina: igit̃ eẽntia diuina gñat̃.

3^m

¶ 3° qñcũq̃ aliq̃ sũt eadẽ nuõ ⁊ vna res oĩno idistincta ex nã rei: q̃cq̃d vni cõpetit ⁊ alteri: sz eẽntia ⁊ psone sunt h̃õ: ⁊ psone pr̃is cõpetit gñare: ⁊ psone filij gñari. igit̃ et eẽntie vtrũq̃ cõpetit.

4^m

¶ 4° eẽntia diuina ẽ pr̃ gñans. igit̃ eẽntia est gñans. igit̃ eẽntia gñat. Añs est notũ: ipsa eniz eẽntia vt. d. ↄciliũ: est pr̃ q̃ gñat: ac p h̃ pr̃ gñãs: ↄña patʒ: q̃a s̃m Phm z° pyher. ex his q̃ ↄiunctiz de aliq̃ predicant̃: lz iferre de illo subto diuisim quãlibet ptẽ illi⁹ pdicati ↄiuncti: qñ nulla illaꝝ dictionũ est distrahẽs aut diminuẽs reliquã. seq̃t̃ eni soꝛ. est hõ albus. igit̃ est albus. Et silr. igit̃ est hõ: lz nõ sequat̃. soꝛ. est hõ mortu⁹. igit̃ est hõ. q̃a mortu⁹ tollit rõnẽ hõis. neutra võ ps h⁹ pdicati. pr̃ gñãs: distrahit aut diminuit aliã vt pz. ¶ z° pbat̃ eadẽ ↄñtia: q̃a seq̃t̃. eẽntia est pr̃ gñans. igit̃ est h̃ gñans: demõstrato pr̃e. Et vltra p locũ ab iferiori ad supius affirmatiue a pte pdicati: igit̃ eẽntia est gñans. Alia ↄña ẽt est nota: q̃a de q̃cũq̃ pdicat̃ pticipiũ v̾bi: ⁊ v̾bũ eꝯ: nec hz istantiã.

5^m

¶ 5° sic. eẽntia est pr̃ filij. igit̃ eẽntia gñat filiũ. ↄña pz: q̃a eo pr̃ q̃a genuit. 5° meta. Itẽ q̃a sic. d. Aug. 5° de tri. ideo q̃ppe fili⁹ q̃a genit⁹: ⁊ q̃a fili⁹ vtiq̃ genitus: sicut autẽ fili⁹ ad pr̃em: ita genit⁹ ad genitorẽ refert̃: ⁊ sic pr̃ ad filiũ: sic genitoꝛ ad genitũ. Si igit̃ eẽntia est pr̃ filij: filius est filius eẽntie: ⁊ p ↄñs genit⁹ ab eẽntia: ac vltra. eẽntia genitrix est filij. Et vltra. igit̃ gñat filiũ. Añs võ pbat̃ p ↄuersionẽ. hec eni est vera. pr̃ filij est eẽntia. igit̃ ⁊ illa in quã ↄuertit̃. s. ista eẽntia est pr̃ filij.

T. c. 20.

cap. 6.

6^m

¶ 6° sic gñãs ẽ eẽntia diuina. igit̃ eẽntia diuina est gñãs. Añs est certũ: ↄña declarat̃ p ↄuersionẽ idefinite: ⁊ põt ẽt pbari: q̃a si illa nõ sequat̃ sumat̃ opposita. s. hec. nlla eẽntia diuina est gñãs: sed hec ↄuertit̃ simplr in istã. nullũ gñãs est eẽntia diuina: qð repugnat añti.

7^m

¶ 7°. cõstat eni q̃ aliq̃ res gñat filiũ. signet̃ igit̃ illa: ⁊ q̃rat̃: aut hec res est eẽntia aut non: nõ põt dici q̃ nõ: q̃a cũ pr̃ sit illa res que gñat filiũ: pater nõ eẽt eẽntia: qð est falsuz: vt pz p ↄciliũ: dãnam⁹. vbi dr̃ q̃ q̃lz triũ psonaꝝ est illa res: vz suba eẽntia: seu diuina nã relinq̃t̃ igit̃ q̃ illa res sit ipsa eẽntia: ⁊ p ↄñs eẽntia gñat filiũ.

8^m

¶ 8° pz hoc ex itẽtione scõꝝ. ait eni Aug. 15° de tri. v̾bũ dei pr̃is vnigenit⁹ filius p oĩa pr̃i silis ⁊ eq̃lis: de⁹ de deo lumẽ de lumie: sapia de sapia: eẽntia de eẽntia est: h̃ oĩno qð pr̃ nõ tñ pr̃ hic. d. Aug. eẽntiã de essentia. ⁊ idem 7° de tri. ⁊ cõstat q̃ eẽntia nõ est de eẽntia nisi p gñationẽ: essentia igit̃ genita est de eẽntia. Expssius aũt idẽ de fide ad petrũ. Sic iquit. chr̃z dei filiũ. i. vnã ex trinitate psonã deũ vnũ crede. vt diuinitatẽ eius de nã pr̃is natã eẽ nõ dubites. Hic expsse. d. diuinitatẽ nataz: ⁊ p ↄñs genitã. Et Ansel. monol. 4. 4. d. q̃ fili⁹ est eẽntia nata de patris eẽntia: ⁊ generalr oẽs sci idẽ dicũt. Uñ Ricar. 6° de tri. ait. nihil est aliõ pr̃is psona q̃ suba igenita: et nihil aliõ filij psona q̃ suba genita. Et q̃a Magr̃ sniarũ negat dei subaz eẽ genitã: iõ ↄ eũ arguit ⁊ suos seq̃ẽtes. (Nã subdit) multi tpib⁹ nr̃is surrexerũt: q̃ nõ audẽt hoc dicẽ q̃ fortius ⁊ mlto piculosius ↄ scõꝝ patrũ auctes ⁊ tot attestationes paternarũ traditionuz audent negare. ad illud qð dicũt aucto. inuenire nõ pñt. Ad hoc aũt qð dicimus aucto. multas ⁊ ipsi adducunt: ⁊ in moreʒ golie gladium quo iugulantur deferẽtes ad certamen procedũt. Est igitur vt videt̃ oĩno ↄcludendũ q̃ dei eẽntia gñat̃ ⁊ gñat.

cap. 14.

cap. 2.

cap. 3.

cap. 22.

In oppositum est Magr̃ in distinctione pñti qui vtrãq̃. d. esse negandam.

Oppo^m

Rñdeo. Hic nõ q̃rit̃: vtꝝ eẽntia gñet sic pn̄m quo. i. vtrũ sit pn̄m seu vis generãdi: q̃a de hoc videbit̃ in distin. 7ª. Nec vtrũ generet̃ tanq̃ formalis generatiõis terminus: quia de hoc in seq̃ẽti q̃one erit sermo. Sed q̃rit̃. vtrũ generet sicut pn̄m qð: ¶ Respondeo q̃uis de ista q̃one fuerit cõtrouersia inter doctores: sicut ex preallegatis verbis nũc apparet. Nũc tñ ↄcordit̃ ab oĩbus tenet̃ sentẽtia magistri: quã etiã sub duab⁹ ↄnib⁹ pono. ¶ Prima est q̃ eẽntia nõ generat. ¶ Scda est q̃ eẽntia nõ gñat̃. ¶ Primã pbo sic. si diuina essentia generat: aut gñat essentiã diuinã: aut patrẽ: aut filiũ: aut spiritũ sanctũ: sed nullũ istoꝝ generat. igit̃ nõ gñat. maioꝛ pz.

pma ↄ

sor pz.nõ enĩ aliud appet qδ ipsa posset dici gñare:⁊ si di catur φ non:eadẽ rõne tollit̃:minor pbat̃:qa nihil gñat id qδ ipm est p Aug^m pmo de tri.⁊ de imor.aie.essentia aut est eẽntia:aut est pr̃ ⁊ filius ⁊ spũs sctũs. ¶ 2ª eadez vtute pbat̃. Nã si est genita aut ab eẽntia:aut a pr̃e vl a filio vel a spũ scõ:nullũ hoȝ põt dici pter cãm iam di ctã. ¶ Utraqȝ ꝯ pbat̃ silr̃ per determinationez ꝯcilij ex̃ de summa tri.⁊ fide catholica.c.dãnam^o.vbi papa. Nos inquit sacro approbãte ꝯcilio credimus ⁊ approbamus cõfitemurqȝ cũ petro φ vna quedã res ⁊c̃. Et sequit̃ φ illa res nõ est gñans:nec genita neqȝ pcedẽs:sed est pr̃ ⁊ fi.⁊.s.s.pr̃ qui gñat.filius qui gignit̃:⁊.s.s.qui pcedit.vbi sicut pz de plano tota de hoc snia Magr̃i approbat̃. Ad hoc est itẽtio expressa Aug.7° de tri.sic̃ Magr̃ deducit.

cap p · cap.12. · 2^a ꝯ · cap p. · Ad p^m · Cato.i p .s.disti.5.

Ad rationes

in oppo^m. Ad p^m dicit qdã φ in ea cõmittit̃ duplx̃ falla.s.figur̃ dictio nis:p eo φ in maiore ⁊ in minore nõ est idẽ modus pdi catiõis. Nã in maiore cũ dr̃.ois pr̃ gñat:est pdicatio for malis:cũ oẽ vbũ pdicet̃ formalr̃ ⁊ nõ p idẽtitatẽ.in mi nore vo q̃ dr̃ eẽntia ẽ pr̃:est pdicatio tm̃ p idẽtitatẽ:⁊ sic nõ sequit̃. Est etiã falla accidẽtis:qa pr̃i inquãtũ de eẽn tia pdicat̃ sm idẽtitatẽ accidit φ generat:⁊ ideo ipsum nõ est mediũ sufficiẽs ad ꝯcludẽdũ generare de eẽntia. ¶ Sed neutra rñsio valet quicq̃:qr̃ alius ⁊ alius mo dus pdicãdi in maiore ⁊ in minore nisi aliud itervenia nõ cõmittit fallam figure dictionis. Pz:nã alias hic eẽt falla figure dictionis.oẽ aial est sensibile:ois hõ est aial. igit̃ ois hõ est sensibilis:qa in maiore est predicatio scdi modi dicẽdi p se:⁊ i miore pdicatio pmi:⁊ gñalr̃ qñcũqȝ ppa passio supioris pdicat̃ de p se iferiori p ipm supius tanq̃ p mediũ eẽt falla figure dictionis. ¶ Itẽ qñcũqȝ aliq̃ passio pbaret̃ de aliq̃ p diffõnẽ subti eẽt falla figu re dictionis:qa alius modus pdicãdi est quo passio pdi cat̃ de diffõne subti ab eo quo diffinitio subiecti pdicat̃ de subto:⁊ sic in multis demr̃ationib^o eẽt fallacia:qδ nõ est dõm. Similr̃ hic esset falla.oẽ aial est albũ:ois hõ est aial:igit̃ ois hõ est albus:cũ pdicatio maioris sit p accñs ⁊ pdicatio minoris p se:⁊ sic prima rñsio nulla. ¶ Scda quoqȝ est isufficiẽs:qr̃ sic in m̃ltis bonis syllis eẽt falla accñtis.vbi gr̃a.in vltio nũc assignato. Nã aiali inquãtuȝ pdicat̃ de hoie accidit φ sit albũ multo magis q̃ sit pr̃i accñs gñare:inquãtuȝ de eẽntia pdicat̃. ¶ P.sm istum Doctorẽ ibidẽ accipit̃ accñs nõ pro eo qδ realr̃ adest et abest:nec pro eo qδ accidentalr̃ pdicat̃:sed gñalr̃ pro oi extraneo a rõne subti:⁊ sic gñare est accidẽs patri:⁊ sic se quit̃ φ in multis demr̃ationib^o esset talis falla:sic̃ pz in pori solone. Et ideo dico φ in predicto syllo si pr̃ eandez hẽat suppõnẽ in vtraqȝ pmissa:⁊ vtrobiqȝ teneat̃ substã tiue nulla penitus est falla. ¶ Qδ ⁊ qdã aliud ꝯcedit.s. talẽ modũ arguẽdi in oĩbus tenere preterq̃ in diuinis.⁊ cã est:qa nũq̃ alibi pñt tres res:quarũ nulla est alia:esse vnã rẽ nuõ:⁊ ita ibi solũ põt aliqd vere affirmari de vna illaȝ triũ reȝ:⁊ tñ negari ab illa re q̃ est ille tres res pp idẽtitatẽ illius rei cũ illis tribus rebus ⁊ pter distin ctionẽ illarũ triũ reȝ iter se:⁊ sic sm hũc dõm est in diui nis talẽ formã arguẽdi nõ tenere. Et iõ q̃uis pmisse ve re sint:ꝯ tñ est falsa. ¶ Sed hec rñsio ẽ oĩno irrõnalis. Tũ qa sic dicẽdo tollit̃ ois via ad pbãdũ vel reprobãdũ aliqd circa diuina:cũ enĩ catholici volẽt aliqd pbare ꝯtra hereticos pro libito dicet̃ discursum ⁊ oẽm illationẽ nõ valere:esto φ perfecte sint regulati:⁊ sic nihil ex credit̃l. aut in scripturis cõtentis poterimus ꝯtra ipsos arguere. Tum quia sic dicere nihil aliud est q̃ fidẽ nr̃am catholi cãqȝ doctrinã ꝯriã esse certe rõni de plano cõfiteri:sicqȝ falsam:ac per hoc cõtemnẽdã ppria cõfessione asserere.

Contra Caton. vbi supra · Ockã.d. 5. q pria. · Contra Ockã vbi supra.

Et iõ talibus obuians Aug.in epla ad Marcellinum di cit. Si manifestissime certeqȝ rõni velut scripturaȝ san ctaȝ obijcit̃ auctoritas nõ itelligit q hoc facit ⁊ nõ scri pturaȝ illaȝ sensuȝ ad quẽ penetrare nõ potuit:sed suũ potius obijcit vitati:nec qδ in eis:sȝ qδ in seipso velut p eis inuenit opponit. vt qd etiã fuisset.tãtũ studiũ opporte nũ scõȝ ⁊ doctoȝ ad soluẽdas rõnes ipugnãtiũ catholi cã vitatẽ:facile qppe fuit dicẽ φ rõnes ꝯrie:⁊ si in alijs valerent:nõ tñ in his valebãt:qδ friuolũ oĩno ẽ. ¶ Rn deo igit̃ ad rõnez φ vel eius maior est falsa:vel syll^s est nõ regulatus per dici de omni:⁊ p ꝯñs nõ efficax discur sus:cũ sit affirmatiuus. vnde sciendũ φ vt syll^s sit regu latus per dici de omni:non sufficit maiorẽ ppõnem esse vlem in prima figura:nisi per eã denotet̃ φ de quocũqȝ verificat̃ subm:de eodẽ verificat̃ predicatũ. Nã sic̃ dicit Auerrois p prioȝ.dr̃ia est inter ppõnẽ vlem ⁊ dictuȝ de omni.per ppõnẽ enĩ vlem nõ denotat̃ nisi φ predicatũ verificet̃ de quolȝ suo subiecto vel singulari:sic φ queli bet eius singularis est vera. Sed per dictũ de omni vlr̃ hoc denotat̃:⁊ vltra φ de quocũqȝ verificat̃ subiectum ⁊ predicatũ. Unde dicit sic. Et per dictũ quidez de omni vult cũ nõ iueniat̃ aliqd in omni subiecto de quo nõ pre dicat̃ pdicatũ:⁊ illud est per hoc vt sit predicatũ iuentũ in omni subiecto:⁊ omni qδ disponitur per subm:vt sit dictũ vnum:omne qδ est aial est corpus:cũ volumus in eo intentionẽ dici de omni:nõ est eius intẽtio:vnũqδqȝ ex aialibus est corpus:sed vnũqδqȝ aialiũ:⁊ oẽ qδ dispo nit̃ per vnũ qδ vis aialiũ est corpus. Et hec est dr̃ia iter dictũ de oĩ qδ agit̃ pn^m in hoc libro ⁊ iter ppõnez vlem: hec Cõmẽ. Et h ad formã rõnis:cũ enĩ dr̃.ois pr̃ genuit: aut denotat̃ p hãc nõ solũ:φ qlibet pr̃ genuit:sic φ hec sit vera.hic pater genuit:⁊ silr̃ illa.hic pater genuit:⁊ sic de singulis eius singularibus:sed etiã oẽ de quo dr̃ pr̃:vl oẽ qδ est pater genuit:⁊ p dici de oĩ:tũc syll^s debite regu laret̃:⁊ maior eius est falsa.est enĩ hec falsa omne qδ est pater genuit. Si pater teneat̃ substãtiue ⁊ supponat pro hypostasi quo solo mõ minor est vera:aut nõ denotat̃ φ oẽ de q̃ vificat̃ pr̃ genuit:sȝ solũ φ illa vlis est vera ⁊ tũc maior est vera:sȝ syll^s nõ regulat̃ per dici de oĩ:⁊ p ꝯñs futilis est discursus. ¶ Eodez mõ rñdet̃ ad istos syllos: omne qδ est illud qδ est pr̃ gñat:essentia diuina est illud qδ est pr̃:igit̃ eẽntia diua gñat. Itẽ oẽ qδ est illud qδ ge nerat:gñat:eẽntia diua est illũ qδ gñat. Naȝ ipsa est pr̃ q gñat:vt dicit cõciliũ:ergo essentia diua gñat. Dico nãqȝ: aut φ p maiores istoȝ sylloȝ denotat̃ φ de q̃cũqȝ dicit̃ subm:dicit̃ predicatũ:⁊ tunc sunt false. Nã hec est falsa: omne qδ est illũ qδ est pater gñat:⁊ hec similr̃.oẽ qδ est illud qδ gñat:gñat. Nã eẽntia diua est illud qδ est pater: ⁊ est illud qδ gñat:⁊ tñ eẽntia diuina nõ generat. Aut p hõ maiores denotat̃ nõ φ de quocũqȝ dicit̃ subm dicit̃ pdicatũ. Et tunc sylli illi non regulant̃ per dici de omni. ¶ Ad scdam rõnẽ dico pmo φ eisdez modis a diuersis rñdet̃ quibus ad primã:que rñsiones etiã silr̃ refellunt̃ sicut ⁊ ille. Et ideo põt vno mõ dici φ ad pfectionẽ syl logismi expositoȝ requirit̃ φ quilibet terminus sic sit singularis φ nõ pdicet̃ de plibus:quãtũcũqȝ aũt sit sin gularis:si tñ pdicet̃ de plibus forma nõ est bona:nec tũc pcedit̃ p expõnẽ:quo pcedit Phs p poȝ:vbi pbat ꝯuer siones ppõnũ de inesse:⁊ ẽt syllos tertie figure. Nũc aũt q̃uis hic termin^o eẽntia sit singularis:qa nõ hẽt plura p pria supposita logice loquẽdo.i.per se singularia:pdicat̃ tñ de plibus.vbi gr̃a.de psonis.iõ iste termin^o eẽntia:nõ põt in pfecto syllo expositorio assumi:⁊ maxie cum alijs terminis nõ cõibus his de qbus essentia dicit̃:sicut sunt termini psonales ⁊ notionales. Si tñ ei^o cõitas restrige

Ad 2^m

ret ad aliqd nõ pdicabile de plibus: valeret sylls. vbi. g.
sic dicẽdo. hic pr gñat. hic pater est qd est essentia. demõ
strando aliqd nõ cõe: vtpote hypostasim pris: tunc vtiqz
sequit: ergo hoc qd est eẽntia gñat eodẽ demonstrato in
minore ⁊ ꝯne: ⁊ est ꝯvera. ¶ Aliter põt dici. s. ꝙ sylls ex
positorius nõ est euidẽs ex se neqz pfectus: sed opz pfici
per dici de omni: aut de nullo sicut et alij sylli imꝑfecti.
vbi grã. sit ille expositorius. sortes est alb⁹. sortes est mu
sicus. igit musicus est albus. vl' in pª figura sumẽdo sub.
musicus est sortes. hoc sic dz pfici: oẽ qd est sortes ẽ albũ:
musicus est sortes. igit ⁊c̃. Ille aũt q sic pfici non põt: est
inutilis. Et h vr de intentione Phi p ꝑoꝝ in illo cap. quo
aũt reducem⁹. vbi inter alias cãs deceptionis qb⁹ putatur
aliq̃ arᵒ esse sylls ⁊ nõ est: assignat vnã: videlz põnẽ siles
terminoꝝ. Et dat extrema de syllo cui⁹ mediũ est singu
lare ⁊ h aliqd. vnũ exẽplũ est. Aristomenes itelligibilis
semꝑ est. Aristo. est Aristo. itelligibilis: igit Aristo. semꝑ
est. Aliud exẽplũ. Michalus musicus corrũpet cras: Mi
chalus est Michalus musicus: igit Michalus corrũpet
cras. Et dicit Phs hos nõ eẽ syllos: qr maior nõ est vl'is:
sz oporteret sumere: oẽ qd est aristomenes ⁊c̃. q̃ falsa est.
⁊ in alio: oẽ qd est Michalus ⁊c̃. q̃ falsa est. nec tñ de exẽ
plis curãdũ ẽ: sed ꝯsiderãda eius itẽtio: q̃ est: ꝙ ois sylls
bonus reducit ad pfectos syllos pme: ⁊ regulat p illa pn
cipia: ⁊ p ꝯns ille sylls q sic regulari nõ põt inutilis est: ta
les aũt sunt sylli dicti. Nã hec est falsa. oẽ qd est hic pa

Ad 3m

ter ⁊c̃. ⁊ hec solo mihi plus placet. ¶ Ad 3m dico ꝙ ma
ior est vera in his q̃ sic sũt vna res ꝙ vnũ eoꝝ nõ est ali
qua plura q̃ aliud nõ sit. Si vo aliqd eorũ sit aliq̃ plura:
reliquũ aũt nõ sit illa plura: nõ est incõueniẽs aliquid p
priũ vni illoꝝ pliuz cõpetere vni illoꝝ ⁊ nõ alteri: ⁊ quã
tũ ad talia ppõ nõ est vera: q̃uis aũt psona pris ⁊ eẽntia
sint vna res indistincta: essentia tñ est plẽs psone ⁊ perso
na nõ est ille psone plures: quapropter nõ est icõueniẽs
aliquid ꝓpriũ vni psone: puta gñare cõpetere patri ⁊ nõ
eẽntie: sicut ⁊ plures psonas cõpetere eẽntie: ⁊ nõ psone

Ad 4m

patris. ¶ Ad 4m rñdet negando añs: qa qñ aliqd deter
minabile sumptũ cũ aliq̃ determinatiõe pdicat de aliq̃:
reqrit ꝙ determinatio vere pdicet de determinabili: et
ꝙ tã determinatio q̃ determinabile pdicet de pncipali
subto. Sicut ad vitatez istius. sortes est hõ albus: reqrit
vitas istaꝝ triũ. sortes est hõ: sortes est alb⁹: hõ est alb⁹.
Et qr hec est falsa. eẽntia est gnãns: si ly gnãns. sumat p
ticipialr ⁊ pure adiectiue: iõ hec est falsa. eẽntia est pr ge
nerãs. ¶ Ista solo deficit. p qdẽ: qa negat illud añs: cum
tñ ipm in fili affirmet cõciliũ in pallegato. c. dãnam⁹: lo
quẽs de illa re cõi que est pater ⁊ fi. ⁊. s. s. s. eẽntia dina di.
Et sic eadẽ res est pr ⁊ fi. ⁊. s. s. ab vtroqz ꝓcedẽs. eadẽ rõ
ne dõm est ꝙ ipsa eẽntia ẽ fili⁹ a pre ꝓcedẽs vl' nascens
seu natus: ⁊ ꝙ ipsa est pr gnãns filiũ. ⁊ nec dubiũ ꝙ in p
dicto ꝯcilio seu dicto ꝯcilij ly ꝓcedẽs. stat pure adiectiue
⁊ pticipialr. Scdo deficit in rõne quã reddit. Nã de sor
te nigro vtiqz ꝯcedit ꝙ ipse est monachus albus: hec tñ
est falsa. sortes est alb⁹. ¶ Rñdeo igit negãdo ꝯnaz pᵒᵉ.
Ad pbõnẽ p dcm̃ Phi dico ꝙ Phs ad efficaciã illi⁹ ꝯne
nõ solũ ponit illã ꝯditionẽ q̃ in arᵒ dicta est: sz ⁊ quãdaz
aliã addit. s. si fm se pdicet ⁊ nõ fm accñs. i. simplr ⁊ nõ
cũ aliq̃ addito vel determinatione qõlz istoꝝ pdicet de
subto illo. Nũc aũt nõ sic est in ꝓposito: qa hic gnãns nõ
pdicat fz se de eẽntia si pticipialr ⁊ adiectiue tñ sumat
sic opz si 2ª ꝯna debeat valẽ. ¶ Ad 2m pbõnẽ ꝯcedo pᵒᵉ
ꝯnaz ⁊ nego 2m. Et ad ꝓbõnẽ dico ꝙ illa regula tũc hẽt
tñ vl'r vitatẽ qñ illud superi⁹ vl'r predicat de illo iferio
ri ⁊ de oi de quo illud iferi⁹ pdicat. ita ꝙ nõ solũ pdicat
de illo iferiori distributo ꝓ oibus suis p se suppositis: sz

etiã pro oibus de qb⁹ ipm dr: sic ꝙ talis ꝓpõ vl'is possit
esse maior in syllo pfecte regulato per dici de oi. Et h pz
qa talis regula tz p mediũ itrisecũ ⁊ pbat p syllm: cuius
maior est quedã vl'is: cui⁹ subm est pdicatũ añtis: ⁊ pdi
catũ est pdicatũ ꝯñtis. vbi gfa hic sortes est albus. g sor
tes est coloratus. pbat sic. oẽ albũ est coloratũ: sortes est
albus. igit sortes est coloratus: ⁊ silr est de alijs. Nũc aũt
in ꝓposito ly gnãns. nõ est talr supius ad h gnãns. Naz
hec est falsa. oẽ qd est h gnãns est gnãns: iõ ꝯñtia illa nõ

Ad 5m

valet. ¶ Ad 5m cũ dr. eẽntia est pr filij. dõm ꝙ ly pr. põt
duplr accipi: vt ifra inuit Magr. d. 37. vno mõ vt signat
hypostasiz q̃ hz filiũ. Alio mõ vt signat notionẽ seu ꝓpe
tatẽ. s. gñare filiũ. Et pᵒ mõ vt dicũt aliq tenet substãtiue.
2º vo mõ adiectiue tñ. Si pᵒ mõ accipiat ꝯcedo ꝓpõnẽ:
est enl eẽntia psona illa q̃ vtiqz hz filiũ: ⁊ h est eẽ prez fi
lij termio sic sũpto: ⁊ tũc nego ꝯnaz. ¶ Ad ꝓbõnẽ cũ dr:
iõ pr qa genuit. Et vltra cũ addit: iõ fili⁹ qa genitus ⁊c̃.
dõm ꝙ in oibus illis accipit pr ⁊ fili⁹ adiectiue: qdlibet
enl de quo pr vt est adiectiuũ vificat signatiue genuit.
Et silr dõz est de h termino fili⁹. Nõ opz aũt ꝙ oẽ id ge
nuerit de q̃ dr pr pᵒ mõ sũptũ. cũ vo vltra arguit. si eẽntia
est pr filij fili⁹ ẽ fili⁹ eẽntie. Dico ꝙ hec ꝯna nõ valet: nisi
pr in añte teneat adiectiue: qd negatũ est. Si enl teneat
substãtiue nõ valet ꝯna: qd pz. Nã idẽ est dictu essentia
est pr filij in h sensu: ⁊ dicẽ eẽntia est hypostasis: q̃ hz fi
liũ: igit fili⁹ ẽ fili⁹ eẽntie. Nõ seqt: sz si aliqd debeat seq
seqt hec. g fili⁹ est fili⁹ hypostasis: q̃ est eẽntia: sz id nihil
est ꝯ ꝓpoᵐ. Si vo ly pr. in añte sumat adiectiue: sic nego
illd. ¶ Et cũ pbat. dico hãc eẽ verã. pr filij ẽ eẽntia: igit
p ꝯuersionẽ eẽntia est pr filij. dico ꝙ in pᵒ aut ly pr. tenet
nõ adiectiue: sz poti⁹ substãtiue: ⁊ tũc eodẽ mõ dz teneri
in alia in q̃ pdicat: ⁊ tũc nihil ꝯ nos: vt pus patuit. Aut te
net adiectiue: ⁊ tũc põt dici vt dicũt aliq ꝙ oro est incõ
grua: cũ adiectiuũ adiectiue sũptũ p se nõ possit eẽ subz:
nisi itelligat ei⁹ substãtiuũ cui adiacet: ⁊ tũc h est sic sup
plẽda: si va sit ⁊ itelligibilis. is q est pr filij est essentia: ⁊
tũc ꝯuertet in hãc. eẽntia est is q est pr filij. Ex hac autẽ
nõ sequit. eẽntia gñat: vt satis pz ex dictis. ¶ Ad 6m ne

Ad 6m

go ꝯnaz. Ad pᵒᵉ ꝓbõnẽ dico ꝙ illa idefinita non ꝯuertit
in istã singularẽ: sz in istã pticularẽ aliqd qd est essentia
diuina est gnãns nisi sumeret hec loco pme tãq̃ equiua
lens sibi: alias nõ eẽt ꝓprie pticularis. vñ sciẽdũ ꝙ sicut
nulla alia ꝓpõ in qua subycit termin⁹ cõis est pticulari
ꝓpe loquẽdo: vel vl'is: nisi p signũ vle vel pticulare subz
denotet stare pro aliq̃: si sit singnlaris numeri: vl' aliqui
bus si sit pluralis: vel si sit vl'is pro oibus sil' ad que illd
est cõe: sic nec aliq̃ in q̃ subycit eẽntia diuina vel diuini
tas est ꝓprie pticularis vel vl'is: nisi per aliqd signũ vle
vel pticulare denotet stare subz reᵐ eoꝝ qb⁹ cõis existit.
¶ Cũ igit eẽntia dina nõ sit cõis plib⁹ essentijs diuinis:
lz sit cõis plib⁹ q̃ sũt eẽntia dina: nec ista erit pticularis
aliq̃ eẽntia dina est gnãns: imo nec ꝓpa aut itelligibilis
nõ plus q̃ ista: aliqs sor. currit: nisi forte ponat vice isti⁹
signi vocal. aliqd qd est eẽntia dina est gnãns. Nec etiaz
hec erat vl'is. nulla eẽntia dina ẽ gnãns: sic nec hui⁹. nll's
sor. currit: si sortes sit nomẽ ꝓpriũ vni⁹ tñ. ¶ Per h pz
ad aliã pbõnẽ ꝙ cũ ista. nulla eẽntia dina ⁊c̃. nõ sit vl'is
nõ ꝯuerteret in illã. nullã gnãns ⁊c̃. nõ plus q̃ ista singu
laris. eẽntia dina nõ est gnãns: sz si debeat sumi vl'is ꝓpe
sumet hec. nullũ qd est eẽntia dina ⁊c̃. Sz pz ꝙ tũc non
sumit oppᵐ ꝯñtis: ⁊ p ꝯns nõ ꝓbat ꝯna illa p modũ istũ:
ꝓbaret aũt illa q̃ iferret h ꝯns. aliqd qd est eẽntia dina
est gnãns: ⁊ illd ꝯcedo. ¶ Per pdicta pt rñderi ad mlta
argu⁹ que fiũt tã syllogistice q̃ entymematice ꝯ vitates
mãe pntis. Syllogistice sic. nulla essentia diuina gñat: pr
gñat:

gñat:igit pr̃ nõ est eẽntia diuina:⁊ alr̃ sumẽdo.nulla eẽntia diuina gñat.pr̃ est eẽntia diuina:igit pr̃ nõ gñat. Nã maior nõ est vlis.Et si debeat fieri oportebit dici:nullũ qd̃ gñat est eẽntia:⁊ meli⁹ sic:nullũ qd̃ est eẽntia diuina gñat:que vtiqȝ est falsa.Entymematice sic.ois eẽntia diuina est igenita:igit tm̃ igenitũ ẽ eẽntia diuina.p illã regulã.Ab vli ad exclusiuã de terminis trãspositis ⁊c̃. Pȝ q̃ nõ valet:qꝛ illa p̃ᵃ ẽ vlis iproprie:sȝ hec.oẽ qd̃ ẽ eẽntia diuina ẽ igenitũ:q̃ est falsa:cũ fili⁹ nõ sit igenitũ.Ex his põt scire studiosus qd̃ in alijs sit dõȝ.

Ad 7ᵐ ℂ Ad aliã dico.q̃ vtiqȝ aliq̃ res gñat filiũ.s.hypostasis p̃ᵃ seu p̃sona q̃ ẽ pr̃:⁊ illa vtiqȝ res.s.p̃sona est eẽntia:⁊ p̃ ɔñs res q̃ est eẽntia gñat filiũ:⁊ hãc ɔcedo:si hec res supponat p̃ hypostasi. Et cũ vlteri⁹ iferẽ:igit eẽntia gñat filiũ:nego ɔñtiã. Nõ eni seq̃t p̃sona q̃ ẽ eẽntia gñat filiũ:igit eẽntia gñat filiũ:sic nõ seq̃t.p̃sona q̃ ẽ eẽntia nõ ẽ fili⁹:igit eẽntia nõ ẽ filius.Añs.n.est verũ:si p̃sona supponat p̃ p̃sona pr̃is:⁊ tñ ɔñs est falsuȝ.

Ad 8ᵐ ℂ Ad vltimã dico sic̃ colter di ⁊ hñ:vt docet magr̃ in lr̃a:q̃ sancti colter ad exp̃mẽdũ vnitatẽ eẽntie ⁊ p̃sone sũmãqȝ simplicitatẽ eiusdẽ emphatice ⁊ lati⁹ sũt locuti q̃ȝ patiat̃ s̃monis p̃pͥetas:pp̃ qd̃ coꝝ iproprietates nõ sũt extẽdẽde aut vt p̃pe recipiẽde:sȝ poti⁹ exponẽde:vt.s.nomina abstracta exponant̃ per ɔcreta:aut p̃ p̃sonalia:⁊ iõ cũ di eẽntia de eẽntia.sapia de sapia.dȝ exponi sic:eẽntia de eẽntia.i.fili⁹ q̃ est eẽntia ẽ de pr̃e q̃ est eadẽ ipa eẽntia.Et illa.vt diuinitatẽ ei⁹ de nã pr̃is natã eẽ nõ dubites:sic:vt diuinitatẽ ei⁹.i.filiũ diuinitatẽ aut q̃ ẽ diuinitas de nã pr̃is.i.de pr̃e nã:vel q̃ est nã diuina seu diuinitas natã eẽ nõ dubites.Et eodẽ mõ ad illã Ansel. ⁊ oium alioꝝ sanctoꝝ q̃ silr̃ sũt locuti:⁊ sic ante ipsos in

cap.3. hꝫ locutiõib⁹ exponi debere docet Aug.7ᵒ de tri.vbi ait sic.Et iõ christ⁹ vt⁹ ⁊ sapia dei:qꝛ de pr̃e vtute:⁊ sapia ẽt ipe vt⁹ ⁊ sapia est:sic̃ lumen dei de pr̃e lumine:⁊ fons vite

cap.13. apud deũ pr̃ez vtriqȝ fontẽ vite.Et li⁹.15.sic ingt scia nr̃a illi scie dei:sic ⁊ nr̃m vbũ qd̃ nascit̃ de nr̃a scia dissimile est illi vbo dei:qd̃ natũ ẽ de pr̃is eẽntia.Et exponẽs hãc locutionẽ q̃ dixit.vbũ natũ de pr̃is eẽntia:nullo iterposito ait:est aũt ac si diceremꝰ de pr̃is scia:de pr̃is sapia:vel qd̃ est expssi⁹ de pr̃e scia:de pr̃e sapia.Et statim ibidem

cap.14. sequunt̃ vba supra allegata in qb⁹ dicit vbũ eẽ eẽntiam de eẽntia:sapiaȝ de sapia. Ansel.quoqȝ postq̃ȝ dixit q̃ est

mo.44 superi⁹ allegatũ.s.fili⁹ ẽ eẽntia nata de pr̃is eẽntia:sequẽti.c.exponẽs.h̃ ingt est dicẽ fili⁹ est eẽntia pr̃is qd̃ nõ est differẽs eẽntia de pr̃is eẽntia:vbi mãifeste docet ex quo sensu sit itelligẽdũ filiũ eẽ eẽntiã natã de patris eẽntia. ℂ Ad auctoritatẽ Ricar.dico cũ reuerẽtia q̃ s̃nia magr̃i nõ caret auctib⁹:cũ p̃les hẽat Aug.⁊ que oium est validissima auctẽ vlis sancte m̃ris ecclie eã pre alijs approbãtis. ℂ Cõtra se ẽt nõ hȝ auctes ad rẽ ⁊ sensuȝ eaꝝ:⁊ si forte son⁹ vboꝝ illoꝝ videat̃ ɔtri⁹:nõ aũt s̃moni res:sed s̃mo rei est subiect⁹:vt h̃ ipse allegat ex vbis Hylarij.

ℂ Distinctionis. V. Questio. II.

Upposito ex q̃õne p̃cedẽti q̃ eẽntia diuina nec gñat nec gñat̃.Quero ɔñter vtrũ ipsa sit subm aut formalis terminus diuine gnõnis. ℂ Arguit̃ p̃ q̃ sit subm.Oẽ qd̃ per se igredit̃ entitatem per se geniti:⁊ nõ accipit nec accepit esse per gnõnẽ illius:est vel fuit subm gnõnis illius:sed diuina eẽntia per se est de cõstitutione ⁊ entitate filij qui est termin⁹ per se genit⁹:⁊ nõ accepit eẽ per gnõnẽ illã:igit ipsa est subm gnõnis filij.Maior pbat̃:qm̃ ad ɔstitutionẽ termini qui per se gñat̃ nõ vĩ per se ɔcurrere nisi subm ex quo gñat̃ ⁊ formalis terminus ad quẽ gnõ terminat̃:formalis aũt termin⁹ accipit esse per gnõnẽ:cũ ante nõ fuerit:igit qd̃ p̃exiistit est subȝ gnõnis.

2ᵐ ℂ 2ᵒ arguit̃ q̃ eẽntia diuina sit formalis terminus gnõnis. Nã illud a quo p̃ dnominat̃ p̃ductio est formalis terminus illius. Patet h̃ 5ᵒ phys.in multis partibus:sed a suba dei p̃ denominat̃ gnõ filij:igit .minor p̃bat̃:qm̃ in filio nõ est nisi suba ⁊ p̃prietas relatiua.gnõ aũt nõ põt p̃ denominari relatione:qꝛ tunc non diceret̃ gnõ:sȝ adaliquatio:cũ terminus specificãs gnõnẽ sit de gñe substãtie:vt pȝ 5ᵒ phys.nec ẽt a tota p̃sona filij p̃:qꝛ p̃sona icludit duo.s.subaȝ ⁊ p̃prietatẽ:a duob⁹ aũt ⁊ maxime diuersaꝝ rõnũ vna p̃ductio eque p̃ dnoiari seu specificari nõ põt:relingt̃ igit q̃ p̃ specificet̃ a filij suba.

T.c.4. ⁊ 5.

T.c.7.

Oppositũ vtriusqȝ p̃bat̃ sic.nullũ iperfectionem hẽbẽs nec̃io annexã est in deo.pȝ:sȝ ois formalis termin⁹ gnõnis ⁊ oẽ subm est hꝫ.igit ⁊c̃.minor d̃clarat̃:qm̃ nec subm nec termin⁹ formalis gnõnis est de se entitas itegra ⁊ p̃fecta:sȝ vtrũqȝ ɔcurrit ad ɔstitutionẽ vni⁹ p̃fecte ⁊ itegre entitatis.Et loquor de subiecto ⁊ termino gnõnis simplr̃:cui⁹ terminus totalis est per se vnus. ℂ Item tã subm q̃ȝ formalis terminus est alteri cõpossibile:ɔstat aũt q̃ he sunt imperfectiones quedaȝ.

In q̃õne duo erũt articuli. In p̃ ingret̃ an substãtia vel eẽntia diuina seu nã diuina sit subm diuie gnõnis. In 2ᵒ an sit foialis termin⁹.

1ᵘˢ arti. p̃ᵐ

Quantũ ad p̃ᵐ pono p̃ negatiuã ɔñẽ.s.q̃ eẽntia diuina nõ est subm diuine gnõnis. Probat̃ p̃ sic.Oẽ subm gnõnis est realr̃ distinctũ a gnõne cui⁹ est subm:eẽntia diuina nõ est realr̃ disticta a gnõne diuina:igit nõ est ei⁹ subm.maior pȝ pro tãto:qm̃ oẽ qd̃ est realr̃ subm est alicuius rei subm:⁊ nõ rei que ipm est:cũ nihil substet aut subijciat̃ sibiipsi.igit est subm rei ab eo distincte:qd̃ igit est realr̃ subm gnõnis:est realr̃ distictũ ab illa.mior pȝ:qꝛ nulla res ẽ i dõ q̃ nõ sit ipa dei suba.Alio qn ipa nõ eẽt oẽ illõ qd̃ hẽt.ac p̃ h̃ s̃m Aug.nõ eẽt simplex.

Hẽric⁹ ℂ Sed ad hãc rõnẽ forte diceret̃ q̃ q̃uis eẽntia ⁊ gnõ nõ distiguant̃ realr̃:distiguunt̃ tñ s̃ȝ rõnẽ.⁊ istõ sufficit vt eẽntia possit dici subm gnõnis.

s̃ Hẽricũ ℂ Cõtra.aut ista rõnis distõ ẽ distõ aliq̃rũ pluriũ ⁊ diuersarũ entitatũ exñtiam:aut est tm̃ distõ pluriũ ɔceptuũ aie.p̃ᵐ nõ põt dici:cũ h̃ repugnet diuine simplicitati quecũqȝ entitates sint ille.Si dicat̃ 2ᵐ:nihil ad p̃positũ:qm̃ nullus ɔcept⁹ aie est subm gnõnis diuine aut eẽntia diuina.

2ᵐ ℂ 2ᵒ oẽ qd̃ est subm gnõnis ẽ p̃fectibile p̃ formã seu p̃ foialẽ terminũ gnõnis:pȝ i oĩb⁹ discurrẽdo:sȝ eẽntia diuina nullo mõ ẽ p̃fectibilis:cũ ipa sit pur⁹ ⁊ simplex act⁹ ⁊ sũma p̃fectio oĩ potẽtialitate:⁊ p̃ ɔñs p̃fectibilitate carẽs:igit ⁊c̃.

Hẽric⁹ ℂ Dic rñdet̃.q̃ sic̃ gnõ ponit̃ i diuĩs absqȝ oĩ iperfectiõe ɔcomitãte gnõnẽ creature:sic ⁊ subm gnõnis ponit̃ ibi sine iperfectiõe ɔñte subm gnõnis i creaturis. Imp̃fectiõis ãt ẽ q̃ ipm sit potẽtiale re⁹ alicui⁹:aut p̃ aliqd aliud p̃ficiat̃:iõ h̃ nõ cõpetit subiecto gnõnis diue:⁊ ita ẽ de m̃ltis alijs ɔditiõib⁹ subiecti gnõnis iperfectionẽ iportãtib⁹:q̃ꝛ nlla cõpetit illi subiecto:⁊ qꝛ nõ oẽs ɔditiões mãe vl̃ subiecti gnõnis nãlis cõpetũt eẽntie diue re⁹ gnõnis:vtpote ille q̃ imp̃fectionẽ iportãt. Iõ si ẽ absolute dõȝ q̃ eẽntia diuina sit mã vl̃ subȝ gnõnis:sȝ q̃si mã vl̃ q̃si subȝ:nec filiũ eẽ ex eẽn⁹:sic̃ ex mã:sȝ ex q̃si mã.

s̃ Hẽricũ ℂ Hec solo nõ valȝ:qm̃ aut eẽn⁹ ẽ de subȝ gnõnis illi⁹:aut nõ.si nõ:hẽt̃ p̃positũ.si sic:igit alteri sube ⁊ eo p̃ficit̃:cũ h̃ sit d̃ rõne subiecti iquãtũ subȝ ẽ. h̃ ãt idubitãter iperfectiõis ẽ:eo q̃ simpli⁹ sũmã ⁊ actualitatẽ tollat:⁊ cõpositatẽ ac potentialitatẽ adducat. Unñ

cap.15. Aug.p̃ h̃.7.de tri.p̃bat deũ nulli subsistẽ.d.d̃ his.n.reb⁹ recte itelligit̃ in qb⁹ subiectis sũt ea q̃ in aliq̃ subiecto eẽ dicũt̃ sic̃ color aut foia i corpe:⁊ seq̃t̃.res igit̃ mutabiles:neqȝ simplices p̃prie dicunt̃ sube:qꝛ suba (vt ibi vult) dõ e

subsistēdo.i.substādo.Et subdit.de⁹ āt si subsistit vt ꝓpe
suba dici possit:iest in eo aliqd tanq̄ i subiecto ⁊ nō ē sim
plex.Et in eodē caplo frequēter dicit deum abusiue dici
subam cum nefas sit dice deū cuiq̄ subsistē.Similr in
ꝓposito arguit̄.si diuina eēntia est subm alicui⁹ inest in
ea aliqd tanq̄ in subiecto ⁊ nō est simplex.Ex q̄ p3 ꝙ fri
volū est ⁊ includēs icōpossibilia dice ꝙ in deo est subm
sine iperfectiōe.Qd vo addit ꝙ ibi nō est mā:s3 q̄si mā:
nec subm:s3 q̄si subm:aut per hec vba itēdit asserere eēn
tiā esse vere mām:aut subm gnōnis:sed nō talis est q̄lis
est mā in istis iferiorib⁹:⁊ h̄ est ipoſe:vt p3 per dicta:aut
solū vult dicē aliq̄ silitudinē eē iter eēntiā diuinā respe
ctu gnōnis diuine:⁊ mām respectu gnōnis nālis.Et si sic
nō magis eēntia diuia est dicēda gnōnis subm:q̄ termi
nus formalis:imo minus:cū plus ꝯueniat cu3 forma q̄
cū mā:cū forma sit act⁹ ⁊ eēntia act⁹.¶ Itē in forma ge
nitū assimilat̄ gignēti in gnōne vniuoca ⁊ in eēntia fili⁹
pri ⁊ plures similitudines reperiunt̄ iter eēntiā ⁊ formā
respectu gnōnis:q̄ iter ipsam ⁊ mām:⁊ tn̄ ipsi nō dicūt
eā eē formalē terminū gnōnis:nec q̄si terminū:s3 ꝓpeta
tē psonalē.¶ Itē.Multo rōnabilius posset dici ꝙ deus
est diabolus vel q̄si diabolus:cū multo plus ꝯueniat cū
illo:cū ille sit icorpore⁹ icorruptibilis itellectualis nāe:⁊
sic de pluribus⁹ in qb⁹ deo assimilat̄:no aūt mā:⁊ tn̄ nullus
h̄ diceret.¶ 3° nullius act⁹ per se stātis est aliqd subm:

3ᵐ

p3 de se:s3 gnō diuina est act⁹ per se stans:vt oēs ꝯcedūt:
igit̄.Et si dicat̄ ꝙ l3 fm rē sit per se stans ⁊ nō in alio:tn̄
fm nr̄m modū itelligēdi est in ipsa eēntia.¶ Cōtra.ali
qd eē in aliquo fm nr̄m modū itelligēdi nihil aliud est
vt apparet:q̄ illud itelligi a nobis eē in illo.Si aūt gnō
a nobis intelligat̄ esse in essentia diuina tanq̄ in subiecto:
vel ita est in re:sicut itelligis eē:⁊ tūc sequit̄ ꝙ in re ipsa
sit distincta ab essentia ⁊ pficit eam illiq3 inhereret:que
oīno sunt falsa:aut nō sic est:⁊ tūc itellectio talis est fal
sa:imo nō est itellectio ꝓprie:sed falsa opinio vel estima
tio:⁊ iō nō fm aliquē modū itelligēdi verum eēntia est
gnōnis subm.¶ 4° sic.si eēntia diuina eēt subm gnōnis

4ᵐ

filij:fili⁹ eēt genit⁹ ex eēntia diuina:⁊ eēt ex ea.p3:q2 oē
genitū cui⁹ gnōnis est aliqd subm est ex illo subiecto:sed
ꝯns est falsum.tū q2 ipse est eēntia diuina:⁊ eēntia diui
na est filius:vt p3 per determinationē ecclesie in illo ca
pitulo dānamus:igit̄ ipse nō est ex eēntia:q2 nihil est il
lud ex quo ipm est:nec ecōuerso:sicut homo non est cor
pus ex quo est:nec est aīa ex qua est:nec corp⁹ est homo:
sed hois:⁊ aīa similr:vt notu3 est.Et Aug.dicit.15.de tri.

cap 7°

Tū per rōnē Ansel.moñ.7.qua ꝓbat ꝙ creatura nō est
ex seipsa tanq̄ ex mā.Arguit eni sic.oē qd ex mā est:ex
aliquo est ⁊ eo posteri⁹:qm̄ igit̄ nihil est aliud a seipso:
vel poti⁹ seipso:sequit̄ ꝙ nihil sit māliter ex seipo:igit̄.
Silr si fili⁹ est ex eēntia:est alius ab eēntia ⁊ posterior
ea que falsa sūt.Tū q2 nullū oīno simplex est ex aliq̄:nō
eni dicim⁹ mām eē ex aliq̄:aut formā:filius aūt est oīno

cap.6.

simplex.Tū ex auctē Aug.7° de tri.vbi ait.tn̄ tres perso
nas vnā eēntiā dicim⁹:tres aūt personas ex eadē eēntia
nō dicim⁹.Et assignat rōnē:q̄si ingt aliud ibi sit ꝙ essen
tia est aliud qd psona:qd supple oporteret si psona esset
ex eēntia.vn̄ nullo iterposito addit:sicut tres statuas ex
eodē auro possum⁹ dicē:aliud.n.est illic eē aurū aliud sta
tuas:per rōnē quā assignat hic Aug.p3 eque ipoſe aliq̄
psonā eē ex eēntia:sicut tres.¶ 5° si eēntia eēt subm gnō

5ᵐ

nis filij:ac per h̄ fili⁹ eēt genit⁹ ex eēntia tanq̄ ex mā:se
queret̄ ꝙ fili⁹ itrinsece icluderet eēntiā:q̄si mā3 ⁊ q̄dā
aliā entitatē q̄si formā.ꝯns est ipoſe:cū oīno simplicita
ti diuine repugnet.ꝯña vo p3:qm̄ oē qd est ex aliq̄:ne ē io
est ex aliq̄ ⁊ aliq̄ alio:nec est itelligibile aliqd esse intrin
sece ex vno solo:⁊ si est ex vno vt mā:est ex alio vt for
ma:si illud sit per se vnū:vn̄ ⁊ opinātes ibi subm imagi
nant̄ in filio eēntiā vt mā3 ⁊ ꝓpetatē psonalē vt formā:
ex qb⁹ duab⁹ dicūt ꝯstitui psonā filij:q̄ tn̄ imaginatio pe
nit⁹ est abijcienda:vtpote diuine simplicitati repugnāe.
¶ Cōtra ꝯnē hanc ꝓter rōnē factā in p̄n°.q.Arguit̄.Si

ꝯ suā ꝯ. arguit̄

eēntia diuina nō eēt subm gnōnis filij:fili⁹ eēt pduct⁹ de
nihilo:ꝯns est falsu3:q2 tūc eēt creatura:qd ipiu est dicē:
ꝯña p3:q2 de q̄cūq3 genitū pducit̄:illd est subm gnōnis
ei⁹:si igit̄ nullū est subm gnōnis ipm est de nihilo pdu
ctū.¶ Cōfirmat̄:q2 tūc gnō filij nō eēt gnō:s3 poti⁹ crea
tio:qm̄ creatio non differt a gnōne nisi penes hīc subm.
¶ 2° oē qd manet idē sub vtroq3 termio gnōnis est mā

2ᵐ

vel subm gnōnis:s3 eēntia dīna est hō.Est.n.eadē in pře
⁊ filio.¶ 3° in q̄cūq3 ē subiectiue passiua gnō:siue gnari si

3ᵐ

lij:ipm est subm gnōnis filij:sed in eēntia est gnari filij.
Probo.Nā filiatio est pōr origine ipo filio:sic foēa in cō
posito pōr est cōposito:i illo igit̄ pōri ꝯstat ꝙ filiatio nō
est p se subsistēs:s3 est in eēntia tanq̄ in fundamēto:cu3
sit ipoſe esse relationē absq3 oī absoluto in q̄ fundat̄:vt
pōt hīi ab Aug.7° de tri.S3 ꝯstat ꝙ filiatio nō fundat̄
in eēntia:nisi mediāte passiua gnōne que est rō fundādi:
sic nec paternitas fundat̄ in eēntia:nisi mediāte gnōne
actiua:igit̄ in illo pōri passiua gnō est in essentia.Nō est
aūt in ea tanq̄ in supposito genito:aut eo ꝙ natū est esse
genitū:igit̄ est in ea tanq̄ in gnari:qd est gnōnis subm.
¶ 4° si ignis aliū gnaret ignez de pte sue sube:suba illa

4ᵐ

se hēet i genito q̄si mā.Et si de tota sua suba gnaret eū:
eodē mō illa eēt i eo q̄si mā:igit̄ cū pr̄ gnēt filiū de tota
sua suba:sube pris erit in filio q̄si mā.¶ 5° idē ꝓbat̄ ex

5ᵐ

sētētiōe sanctoꝝ.ait.n.Aug.ꝯ Max.li.3.Nullo.n.mō ve

cap.14

rū dei filiū cogitatis:si eū natū eē de pris suba negatis.
ecce ꝙ Aug.dicit filiū natū eē de pris suba:igit̄ ipsa est
ei⁹ mā:qd magis p3 ex ꝓbatione quā ibi facit.Ait.n.sic:
aut de nihilo:aut de aliq̄ suba nat⁹ est.S3 ne crederem⁹
vos putare de nihilo eē dei filiū:affirmastis nō vos dicē
de nihilo eē dei filiū.De aliq̄ igit̄ suba est:⁊ si nō de pa
tris:de q̄ sit dicite:⁊ nō inuenietis:igit̄ supple de pris sba
natus est.¶ Et si dicat̄ sic dicit magr̄ in lr̄a h̄ debere sic
exponi.fili⁹ est de suba pris.i.de pre q̄ ē eadē cū eo suba:
h̄ nō vī ire ad mētē Aug.vt appet ex argumētatiōe quā
facit.d.aut de nihilo:aut de aliq̄ suba.Nā ly de:in ꝓposi
to nō pōt denotare circūstātiā pncipij pductiui:q2 si sic:
tūc idē eēt ac si diceret̄ aut ē a nihilo:aut ab aliq̄ suba:⁊
cōstat ꝙ Max.ꝯcessisset ꝙ ab aliq̄ suba:⁊ ꝙ a suba pris
vel q̄ pr̄ est.fili⁹ nat⁹ ē.S3 ex h̄ nō hēbat Aug.itētū.s.ꝙ
fili⁹ eēt homousion pri:⁊ eiusdē cū ipo sube:sic nec crea
tura q̄ tn̄ a dei suba pducta ē.Op3 igit̄ ly de.dicē circū
stātiā mālis pncipij:⁊ tūc ꝓoptime ꝓcedit rō.Nā aut fi
li⁹ ē de nihilo.i.nō de aliq̄ mālr:aut q̄si mālr:sic de aliq̄
suba:s3 nō de nihilo:vt ꝯcedebat Max.igit̄ de aliq̄ sba:
⁊ nō pōt inueniri de q̄ alia:igit̄ est de suba pris.¶ Cōfir
mat̄ ex vbis ei⁹ in eodē ⁊ hēnt̄ in lr̄a.vos ingt nec filiu3
de pris suba eē genitū vultis:⁊ tn̄ eum nec ex nihilo:nec
ex aliq̄ mā:s3 ex pre eē ꝯceditis:nec videtis q̄ nece sit:
vt q nō est ex nihilo nec ex aliq̄ alia re:s3 ex deo:nisi ex
dei suba eē nō possit.Si igit̄ Aug.cū ꝯcludit ꝙ fili⁹ ē de
suba pris nō itelligat nisi ꝙ ē de pre suba:nō ꝯcludit itē
tū:nec aliqd ꝯ illos:cū h̄ ipsi ꝯcederēt:vt p3 in vbis alle
gatis.¶ Ad p̄ᵐ hoꝝ dico p̄ ꝙ ꝯña nō ē necia.Nā poſe ē

Ad p̄ᵐ ꝯ suam ꝯ.

ꝙ aliqd pducat̄ de aliq̄:qd tn̄ nō sit subm sue pductio
nis:sic si foia hēristeret ⁊ sub ipsa careret̄ mā cōpositū p
duceret̄ de illa foia:⁊ tn̄ illa nō eēt subm illi⁹ pductiōis
vn̄ ꝓpō assumpta in ꝓbatione ꝯñe vt p3 est falsa.¶ 2°
ꝯñr rñdeo ad ꝯñs distiguēdo ip3.Nā vno mō pduci de

nihilo idē est qđ ꝓduci post nihil.i.postq̄ oino nō fuit:ꝛ sic fili⁹ nō est ꝓductus de nihilo:cū eternus sit. Alio mō ꝓduci de nihilo idē ē qđ ꝓduci ꝛ nō de aliq̄ ꝑexñte vel existēte:ita ꝙ ly de.sit nō ꝓncipij mālis:ꝛ h̄ dupl'r ɔtingit. vno mō ꝙ aliqd sic ꝓducat ꝛ nō de aliq̄ ꝑexñte vel exñte:ꝛ cū h̄ ipm nō fiat aliqd ꝑexistēs vel exñs:qđ illa ꝓductione nō capiat eē:ꝛ isto mō creatura simplex ēt:si ab eterno fuisset ꝓducta:fuisset producta de nihilo. Alio mō ꝙ sit ꝓductū nō de aliq̄ in predicto sensu:tñ ipm sit ꝓductū aliqd:seu aliq̄ entitas ſꝫ exñs ꝛ per nullā ꝓductionē accipiēs eē:ꝛ h̄ nō est ꝓꝑe ꝓduci de nihilo ad intellectū q̄ coiter dicim⁹ creaturā fieri ex nihilo vel creari:lꝫ sit nō de aliq̄ tanq̄ ex mā ꝓduci.ꝙ si qđ tal'r ꝓducit vel lemus dicē ꝓduci ex nihilo:qđ tñ nec recte nec ꝓꝑe dictū est:tūc dico ꝙ de nihilo fili⁹ sit ꝓduct⁹:nullatenus tñ in dicto ꝑ sensu. Nā fili⁹ lꝫ nō sit ꝓduct⁹ in aliq̄ qđ sit intrinsece ei⁹:cū ipse sit penitus simplex:nec de aliq̄ qđ sit ipe:cū nihil sit illud de quo est:nec ɔ̈:vt pꝫ supra.est tñ ꝓduct⁹ aliqd ꝛ si nō ꝑexistēs:cū ipse sit etern⁹:tñ existēs ꝛ nō per ꝓductionē illā accipiēs eē. Est.n.ipse genit⁹ ꝛ ꝓduct⁹ substātia illa que est suba p̄ris:que per nullā ꝓductionē accipit eē:qm̄ tota substātia ei⁹ erat in p̄re penit⁹ iproducta. ¶ Vñ Aug. 5° de tri. dicit ꝙ fili⁹ nō tm̄ vt sit fili⁹ qđ relatiue dr:sꝫ oino vt sit ipa s̄ba nascēdo hꝫ:ꝛ.15. lib° dicit ꝙ a p̄re hꝫ fili⁹ vt sit de⁹.ꝛ 3° lib.ɔ̄ Max. dic̄ ꝙ ipe fili⁹ nat⁹ est vita:sicut igit ipe genit⁹ fili⁹ est ꝛ nascēdo hꝫ vt sit fili⁹:sic ipe est genit⁹ suba ꝛ de⁹.i.hꝫ nascēdo vt sit deitas ꝛ suba:ꝛ ɔstat ꝙ nō alia q̄ suba que est p̄ris que q̄dē nō accipit ꝑ filij ꝓductionē vt sit p̄ris:neq̄ vt sit ꝛ iō fili⁹ nō est creatura. Et exēplo pꝫ supposito quodā.si eni fieret nūc aliqd simplex qđ eēt aliq̄ res que ꝑfuisset nō est dubiū ꝙ illud nō eēt creatū:cū tota ei⁹ eēntia actu ꝑfuisset:ꝛ tñ nō eēt factū de aliq̄ ꝑexñte:sꝫ eēt factū aliqđ ꝑexistēs. Utrū aūt h̄ sit poīe vel nō:nō est cura:q2 de filio dei ɔstat h̄ eē verū mō qui dict⁹ est. Patet per hoc qđ sit dcm̄ ad ɔfirmationē. Nō.n.verū est ꝙ creatio distinguat a gnōne solū:q2 nō hꝫ subm:gnō aūt hꝫ:cum sit gnō quedā per se existēs:aut subsistēs sine subiecto:vt pote gnō filij dei:que tñ nō est creatio:vt dcm̄ ē.

Ad 2m ¶ Ad 2m ɔcessa maiore:si accipiant termini gnōnis ꝓuatio ꝛ forma qual'r debet intelligi. Dico ꝙ minor est penit⁹ falsa:cū eēntia diuina nunq̄ fuerit sub ꝓuatiōe filij. Nec ꝓbatio cadit ad ꝓpositū vt pꝫ. Si vo maior itelligat de p̄n° ꝓductiuo ꝛ producto:ꝛ illa vocent termini:neganda est.

Ad 3m ¶ Ad 3m negāda est mior. Et cū ꝓbat ꝙ filiatio est ꝑor filio origine. Dico ꝙ oino est falsum cū sit penit⁹ eadē filiatio:nec aliquo mō est sile qđ iducit de forma respectu cōpositi.cū nulla sit ibi cōpositio:sed sūma simplicitas. Qđ ēt assumit Aug. dicē ꝙ nulla relatio est ꝑ se exñs falsum est:sꝫ dicit ꝙ ois eēntia que relatiue dr est ēt aliqd excepto relatiuo.i.nō solū est aliqd ad aliud:sꝫ est aliqd ad se:sed de hoc magis ifra dicet.

Ad 4m ¶ Ad 4m dico ꝙ siue ignis gñet aliū ignē de ꝑte sue sube:siue de tota ei⁹ suba:dūmō nulla alia entitas eēt in genito distincta a suba illa:sicut in filio nulla est entitas distincta ab eēntia:illa suba nō eēt ei⁹ mā:sed ipse.

Ad 5m ¶ Ad 5m dico ꝙ cū dicim⁹ h̄ est de h̄.ly de:ɔ̄notat ɔsubstātialitatē ꝓncipij alicui⁹.vñ sil' iportat ɔsubstātialitatē ꝛ distinctionē iter illud de q̄ est:ꝛ illud qđ de eo est. Hinc est ꝙ nō dicim⁹ domū esse de efficiēte:nec creaturā de deo:q2 nō est ɔsubstātialitas domus ad edificatorē:nec ɔ̈:nec dei ad creaturam:nec ɔ̈. vbi.n.nulla est distō nō dicim⁹ ꝓꝑe h̄ de h̄.vñ nō dicim⁹ ferrū est de ferro:sꝫ bñ dicim⁹ cultellus est de ferro:q2 iter ferrū ꝛ cultellū est distinctio:sicut inter ꝓncipiatū ꝛ intrinsecū eius p̄n^m:ꝛ ferrum est de cultelli suba sed eē. Ad ꝓpositū dico ꝙ cū sancti dicūt:filiū esse natū de p̄ris suba denotat ɔsubstātialitas ꝓductiui ꝓncipij.vñ est sensus:ꝙ est natus a p̄re:qui est eadē suba qđ ipe substātia ꝛ eius p̄n^m. Nō aūt dicim⁹ ꝙ filius est de eēntia:q2 eēntia nō est p̄n^m eius nec ab ipso distincta. Nec dicimus fili⁹ est de eēntia spirit⁹ sancti:nec p̄r est de essentia filij:q2 lꝫ iter eos sit ɔsubstātialitas ꝛ ꝑsonalis distictio:nō tñ spirit⁹ sanct⁹ est p̄n^m filij nec filius p̄ris p̄n^m:q̄uis aūt nō absolute dicam⁹ fili⁹ est de eēntia:dicim⁹ tñ fili⁹ est de eēntia p̄ris:qm̄ in eo qđ dr p̄ris denotat ꝛ ꝓncipiatio ꝛ distinctio:in eo vo qđ dr eēntia.denotat cōsubstantialitas:ꝛ dꝫ exponi per hūc:est a p̄re cū quo est vna eēntia ꝛ substātia:ꝛ hec est tota sanctoꝝ intentio:ꝛ sic docet magister ex intentione Aug. exponere de.ꝛ in ꝑsenti dis. Qđ vo ɔtra iducit ex argumentatione Aug. nō tollit qđ dcm̄ est. Nā Aug. accipit ibi esse de nihilo eo modo quo supra dictū est.creaturā esse de nihilo.s.q2 nō est ex aliq̄ ꝑexistente:nec tota est eius substātia aliqd ꝑexistēs. Et per oppositū accipit esse de aliquo coiter:taꝫ pro suba de aliq̄ suba ꝑexistēte vel in alio:nō per ꝓductionē illā existente:quā pro eē aliq̄ subaꝫ actual'r in alio existētē improductā. h̄ aūt mō filius nō est de nihilo:sed de aliqua suba:ꝛ nō est de alia suba q̄ p̄ris.ḡ est de ei⁹ suba.i.suba que est p̄ris:ꝛ sic ꝓcedit argumētatio eius:ꝛ ɔcludit ꝓpositū. Quāuis aūt Maxi. ɔcederet filiū esse ex p̄re:nō tñ ɔcedebat ipm esse vnā subam cuꝫ p̄re:qđ Aug. ex datis ꝓbat ɔtra eum:q2 ipse nō est de nihilo vt creatura:ꝛ per ɔ̄ns opꝫ ꝙ de aliqua substātia:aut sit aliqua substātia:ꝛ non apparet nisi substātia patris.ḡ est substātia patris:ac per hoc ex patre qui est substātia:in qua vel que est filius ꝛ econuerso. Et sic finitur articulus ꝓmus.

2° arti.

Quantū ad 2m arti^m. Querit an essentia diuina sit formalis termin⁹ gnōnis. Est vna opio.d. ꝙ nō. Ad qđ ostendendū ꝓbat duo per ordinē. ¶ Primū ꝙ rō formalis termini generationis:ꝛ cuiuslibet ꝓductionis cōsistit in hoc ꝙ capit ꝙ sit:ꝛ sua realitas accipit vt sit realitas per ꝓductionē illā:ꝛ nō solū vt in alio sit:ratio aūt subiecti cōsistit in hoc ꝙ recipit illā. Qz aūt illa sit ratio formalis termini probant ꝓmo inducendo. Si eni vt dicūt albedo nō accipiat esse per dealbationē:nequaq̄ eēt terminus formalis dealbatiōis. Similiter nec forma ignis esset terminus formalis ignitiōis:si nō acciperet esse per ignitionē:ꝛ sic in ceteris productionibus. ¶ Cōfirmatur:q2 illud qđ coicatur alteri in altero preexistēs nō est formalis terminus generationis:sicut pꝫ ꝙ caliditas que fuit in aere:ꝛ remanet in igne genito ex aere:nō dicitur generari aut esse formalis terminus generationis. Et idē est de alijs formis symbolicis. Vñ quātitas est ingenerabilis ꝛ incorruptibilis s̄m Cōmentatorē in libro de substantia orbis pro eo ꝙ manet eadē in genito ꝛ corrupto. Idem pꝫ de anima:que vnit partibus alimenti cōuersi in carnē:que nō dicit formalis terminus nutritionis:q2 per nutritionē non fit nec accipit esse in se:quāuis accipiat esse in alio. ¶ Item constat ꝙ in cōmuni resurrectiōe anima reunietur corpori:nec tñ ꝓpter hoc anima dicetur formalis terminus illi⁹ actionis:nec resurrectio generatio debet dici pro eo ꝙ anima prefuit:nec accipiet esse per resurrectionē. ¶ 2° formale cuiuscūq̄ productionis est illud quo formaliter totuꝫ compositum capit esse:ꝛ habet ꝙ producitur. Naꝫ sicut formale principiū productionis est illud quo agēs agit:sic formalis terminus est illud quo actum agitur:sed ꝓpter qđ vnūqđq̄ tale ꝛ illud magis. igitur formalis terminus productionis magis capit esse q̄ ipsum ꝓductū. ¶ 3° dicit Cōmēta. 7° meta. ꝙ q2 subm forme nō hꝫ eē

Aureol⁹ d.5.q.p° articu.2 ꝓpo.3.

p^m

cap.p.

2m

3m

Cō.31.

cap.15.

cap.27.

nisi per formã. iõ actio agẽtis nõ depẽdet a subiecto:nisi sm φ dependet a forma:ꝛ illud est qđ generat formã. Ex quo pꝫ φ formalis terminꝰ actiõis capit eẽ ꝑ actionẽ:gnimo subm aut totũ cõpositũ nõ accipit esse nisi rõne forme. ℂ 4ᵒ pbᵒ zᵒ physi.d.φ gnõ est via in formã:

4ᵐ

T.c.14.
Cõ.14.
Ochaȝ d.5.q.6.

vbi.d.Cõmẽta.φ gñatio est via ad hoc φ forma fiat.forma aũt est formalis terminus gnõnis. igiꝭ. Hoc idẽ ꝓbat alius sic:sicut de rõne termini totalis alicuiꝰ productiõis:est nõ hꝛe eẽ totale:nisi ꝑ ꝓductionẽ:ita de rõne termini formalis est nõ hꝛe eẽ formale:nisi ꝑ ꝓductionẽ.hoc ꝓbaꝭ. Nã ꝓpter hoc mã:nec est totalis terminꝰ:nec formalis ꝓductiõis cuiusq̃:qꝛ nõ hꝫ eẽ ꝑ ꝓductionez. ℂ Confirmaꝭ:qꝛ si aĩa itellectiua eẽt ꝑmo creata:ꝛ postea crearetꝭ mã sub ea:nõ diceretꝭ φ aĩa eẽt terminus illiꝰ ꝓductiõis:ꝛ tñ capet eẽ in mã per ꝓductionẽ.vnde dicit φ terminꝰ formalis ꝓductiõis est illud qđ capit eẽ simplr ꝑ illã ꝓductionẽ:ꝛ iõ qñ terminꝰ formalis ẽ aliquid ipsiꝰ termini totalis capiẽs simplr esse ꝑ illã ꝓductionẽ:qꝛ terminꝰ formalis sic capit eẽ:iõ totalis terminus simplr capit esse ꝑ illã ꝓductionẽ. Ex isto sequiꝭ:vt d.φ nõ dr aliqđ formalis terminꝰ:qꝛ est forma. Nam si deus crearet mãm per se exñtẽ:ipsa eẽt terminꝰ formalis:cum tñ nõ esset forma. Silr si deꝰ crearet mãm sub forma ꝑexñte:forma nõ eẽt aliqs terminꝰ formalis sed mã:ꝛ iõ terminus formalis:vt h nõie vtimur colter loquẽtes:nõ est ꝯcretũ voce ꝛ significatione huiꝰ termini forma. Sꝫ dr illud qđ sm se totũ ꝛ per se hꝫ eẽ tali ꝓductione. Hec opinio q̃tũ ad illud qđ.d.de rõne formalis termini ꝓductiõis:nõ vr mihi vera. Unñ arguo sic. aliqđ põt eẽ formalis terminus ꝓductiõis alicuiꝰ:per quã nõ capit simplr eẽ.ḡ illud nõ est de rõne formalis termini.

Contra Aureolũ ꝛ Ochaȝ vbi.s.

ꝯña pꝫ.añs ꝓbo.põe est.n.aliq̃ mãm ꝑexistentẽ forme substãtiali ꝑexistẽti vniri ꝛ ꝑ illã iformari. Ponaꝭ igiꝭ sic eẽ.quo posito ꝯstat φ cõpositũ aliqđ substantiale ꝛ ꝑ se vnũ erit actu postq̃ nõ fuit:ꝛ per ꝯñs vere productũ. Huiꝰ aũt ꝓductiõis totalis terminꝰ erit cõpositũ:vt pꝫ

T.c.27.

ex 7ᵒ meta. Tũc quero de termino formali:aut est mã:aut forma:aut cõpositũ:aut nullus oĩno est terminꝰ formalis. Si mã aut forma hr ꝓpositũ:qꝛ nulla tũc accipit eẽ simplr:lꝫ accipiat forma vt sit in mã:ꝛ mã sub forã. Nõ põt aũt dici φ cõpositũ sit terminꝰ formalis:qꝛ ipm est totalis:vbi aũt totalis terminꝰ est aliqđ cõpositũ:ibi formalis est aliqđ ipsiꝰ cõpositi:sicut vbi agẽs est aliqđ cõpositũ:ibi forãle pñᵐ actiõis est aliqđ cõpositi. ℂ Itẽ cuiꝰ ꝓductio est mutatio:idẽ sm rem est terminꝰ formalis ꝓductionis ꝛ mutationis:h vlr pꝫ in oĩbꝰ:sed in casu posito istius cõpositi.ꝓductio est mutatio:vt pꝫ:ꝛ terminus ꝓductiõis formalis est forma:nõ aũt cõpositũ.ḡ ille terminus ꝓductiõis formalis est forma ꝛ nõ cõpositũ. Assũptũ pꝫ:qꝛ ille est terminꝰ formalis mutatiõis:ad qđ subm ꝑ se trãsmutaꝭ. h ãt est forã. ℂ Confirmaꝭ:qꝛ terminꝰ formalis trãsmutatiõis:q est ꝓductio sꝑ distinguiꝭ a subiecto trãsmutatiõis:nec ipꝫ icludit.nõ põt ãt dici φ nullus oĩno sit formalis terminꝰ:tum qꝛ oporteret dicẽ sm istos φ vbi nullus est formalis:nullus est totalis:qđ pꝫ:qꝛ volũt φ totali termino nõ cõpetat eẽ terminũ:nisi ꝑ formalẽ.ḡ negato termio forãli:negabiꝭ totalis:tũ qꝛ si ibi nullus est formalis terminꝰ:ibi subm trãsmutatiõis ad nihil trãsmutaꝭ:ad qđ.n.subm trãsmutatur vocaꝭ terminꝰ totalis trãsmutatiõis:vbi ãt subm nõ trãsmutaꝭ nõ est trãsmutatio. Oĩs.n.mutatio ex aliq̃ in aliqđ est. ℂ zᵒ qꝛ aĩa rõnalis iformat mãm alimẽti cõuersi:certũ est φ facit ꝑ se vnũ cũ illa:ꝛ illđ cõpositũ est vere genitũ:q̃uis nõ sit ꝑ seorsuꝫ genitũ:ꝛ iõ aliq dicũt debere ipm magis dici adgenitũ vel cõgenitum de quo nõ est curãdũ:cũ certũ sit illã trãsmutationẽ eẽ spẽꝫ generationis:cũ nõ sit trãslatio nec augmẽtũ nec decremẽtũ:nec alteratio:qꝛ nullus hoꝝ motuũ terminaꝭ ꝑ ad formã subãlẽ:vt pꝫ 5ᵒ physi. Illiꝰ aũt gnõnis terminus formalis est aĩa itellectiua:que tñ ꝑ fuit nec per illã sm se simplr eẽ. Sic ḡ dđm φ nõ est de rõne formalis termini:φ accipiat eẽ per illã ꝓductionẽ cuiꝰ dr terminꝰ:qcũq̃ sit verus sensus quo aliqđ dr terminꝰ ꝓductiõis:qñ nõ minꝰ eẽt vera gnõ:ꝛ ꝓductio alicuiꝰ totalis termini seu cõpositi:si mã trãsmutetꝭ ad formã ꝑexistẽtẽ quã nõ habuit:q̃ si trãsmutaretꝭ ad formã nõ ꝑexistẽtẽ:sed nouã.

T.c.18.

ℂ Et h ꝯfirmaꝭ per diffõnẽ termini gnõnis ꝛ motꝰ:quã ponit Cõmẽtator 5ᵒ meta. Exponẽs.n.vbũ illđ phi sm lrãm suã:ꝛ ẽt dr terminꝰ ꝑfectio cuiuslibet rei:sicut illud ad qđ est motꝰ.d.Cõmẽta. Et dr ẽt finis siue terminus de illo de quo cũ gñatꝰ ꝑuenerit cessat motꝰ gnõnis:qđ ꝓꝑe loquẽdo idẽ est qđ dicere:ad qđ cũ gñata ꝑuenerit ꝑfecte sunt genita. Hec aũt rõ eque bñ cõpeteret forme ꝑexistẽti sicut nõ ꝑexistẽti. Nã si ad talẽ gñatũ ꝑueniat ꝑfecte genitũ est:ꝛ cessat gnõ eiꝰ:eo mõ quo recte intelligiꝭ gnõ cessare.

Cõ.zz.
T.c.zz.

ℂ Ad rõnes in oppositũ dđm est ad ꝑᵐᵃᵐ qdẽ φ falsuꝫ assumit.s.φ si albedo nõ acciperet eẽ ꝑ dealbationẽ:nõ eẽt terminus eiꝰ. Nã vt dcm̃ est si subm trãsmutaretꝭ de nouo ad albedinẽ ꝑexistẽtẽ actu:albedo illa eẽt terminus illius dealbatiõis:nec tũc per illã acciperet simplr eẽ. Silr dđm est ad illđ de ignitiõe.

Ad rõẽs Aureoli vbi.s.

ℂ Ad ꝯfirmationẽ dđm φ maior nõ est simplr vra:ꝛ qđ in eiꝰ ꝓbatiõe adduciꝭ nõ est sile. Nã ad formã symbolã que fuerat in corrupto mã nõ trãsmutaꝭ:cum illã ꝑhaberet:nec cõpositũ ex mã ꝛ forã illa ẽt gñaꝭ:cũ ante existeret:ꝛ iõ nec ad eã est per se trãsmutatio:nec sui cõpositi productio. Sed si aliq̃ mã ad illã formã:aut aliq̃ ꝑexistẽtẽ de nouo trãsmutaretꝭ:ipa nẽcio eẽt terminꝰ trãsmutationis illiꝰ:ꝛ oppositũ dicẽ iplicat ꝯtradictionẽ. Ad aliã de aĩa nouiter vnita ꝑtibꝰ alimẽti:pꝫ supra φ falsum assumit si nutritio accipiaꝭ pro noua gnõne:vel ad gnõnem illiꝰ cõpositi ex aĩa ꝛ mã nutrimenti:vt pꝫ supra. ℂ Ad illud de resurrectione dđm.φ aĩa vtiq̃ erit terminus illius actionis.verũ aũt illa actio debeat dici gnõ vel resuscitatio:nõ est ad ꝓpositũ:qꝛ qcq̃d de h sit totalis terminus erit homo ꝛ formalis erit anima. ℂ zᵒ dico φ si resuscitatio nõ ꝓprie dicaꝭ gnõ:tñ non est illa rõ quã reddit.s.φ aĩa ꝑfuit. Nã si illa aĩa eadẽ vniretꝭ fetui in vtero materno sufficienter disposito:cui nunq̃ illa fuisset vnita:ita bene ille homo diceretꝭ natus ꝛ genitꝰ sicut ceteri qui quotidie nascunꝭ:ꝛ sic illa ꝓductio diceretꝭ gnõ ꝛ natiuitas:sed φ in resurrectione nõ dr gñari homo ꝓprie:nec nasci:iõ est qꝛ alias ipse fuit. Et qꝛ ẽt nõ accipit esse eo mõ quo nãliter fit homo qui nasciꝭ. ℂ 3ᵒ dico φ nõ video qn resuscitatio possit dici gñatio:cũ Saluator Matth.de ea loquẽs nõie regenerationis ꝯsignificauit eã dicẽs in regnãtione cũ sederit filius hoĩs in sede maiestatis sue ꝛc̃. Cõstat aũt φ regenerari:nõ aliud significat q̃ gnãri denuo siue iterũ:iõ regnãtio vtiq̃ est gnõ:ꝛ per ꝯñs est resuscitatio:nisi forte quis velit φ nomẽ generationis cõnotet negationẽ ꝑoris gnõnis eiusdem suppositi:sꝫ de hoc nõ curo:qꝛ nõia sũt ad placitũ.

cap.19.

ℂ Ad zᵐ ꝯcedo φ terminꝰ formalis est quo totũ cõpositũ formaliter capit eẽ:seu quo actu est:vt ꝓprius loq̃mur:vbi terminus ꝓductus est qđ cõpositũ. Et cũ arguiꝭ ꝑꝑ vnũqđq̃ ꝛc̃. Dđm φ ad veritatẽ illiꝰ ꝓpõnis plura reqruntꝭ:inter que reqriꝭ φ illud ꝑꝑ qđ aliud dr esse tale:ẽt ipm sit tale.v.g.si conclusio sit nota per pñᵐ ad hoc vt ꝯcludaꝭ.φ ꝑncipium sit magis notũ:necesse est vt pñᵐ sit notuꝫ:alioquin nõ ꝯcluderetꝭ sicut patet. Nã q̃uis cõclusio sit

Ad zᵐ

scita ꝓpter pñm:qꝛ tñ pñm nõ est scitũ:ſ3 ſit notũ nõ ſeqꝛ ꝙ pñm ſit magis ſcitũ:qꝛ igit formalis termin⁹ aliqñ nõ accipit eẽ per ꝓductionẽ nõ ſeqꝛ ꝙ accipiat magis eſſe.

Ad 3m

7° me.c. 31.

Cõ.26. t.27.

Cõ.18.

¶ Ad 3m dõm ꝙ nõ eſt itẽtio Cõmẽtatoris ꝙ gñans generet formã:ꝛ nõ gñet cõpoſitũ:niſi ꝑ hoc ꝙ gñat formã. hoc.n.expſſe ꝯdiceret alijs dictis ei⁹ qb⁹.d.ꝙ cõpoſitũ fit per ſe:forma aũt per accñs tñ:ꝛ ꝙ nõ facit formã ĩ mã: ſ3 formatũ ex mã 7° meta.ꝛ iterũ ꝙ forma apud Ari.nõ h3 gnõnẽ ꝛ corruptionẽ:niſi accidẽtalr.12.meta.ſ3 itẽtio ei⁹ ibi eſt dicẽ:ꝙ idẽ agẽs eſt qḋ mã3 trãſmutat ꝛ eã per formã actuat:nec ẽ poſe ꝙ agẽs trãſmutet mã3 trãſmutatiõe que dicaꝛ actio(qḋ dico ad dĩiã3 trãſmutatiõis localis:in q̃ aliqd ſic ẽ mouẽs ꝙ nõ agẽs vt alibi dicit) qn ſil' eã actuet per formã:ꝛ per ꝯñs formã attingat:ꝛ ſi forma nõ ꝑexiſteret qn ſil' eã actuet per formã:ꝛ per ꝯñs faciat formã eẽ:ꝛ hoc vocat ibi gñare formã3. Silr nõ eſt poſe ꝙ faciat formã eẽ in mã:ꝛ eã actuare:qn ſil' trãſmutet mãm:ꝛ hoc ꝓpe vocat gñare ſubm ibidẽ:ꝛ iſtud facit ad ꝓpoſitũ ſuũ ibi. Nã ibidẽ reprobat eos q ponebãt datores formaꝝ.s.ꝙ vnũ agens gñabat ſubam forme.i.diſponebat ad formã:ꝛ illud agẽs cãbat formã ĩ illo.

Ad 4m

2° phy. cõ.14.

¶ Ad 4m dõm.ꝙ iõ ſic.d.Cõmẽtator:qꝛ ſm eũ nõ eſt aliq̃ gnõ que nõ ſit ad formã nouã:aut ſm totũ vt in his que per ſe ſeorſu3 gñanꝛ:aut ſm ꝑtẽ vt in his que adgñanꝛ:ſiue alijs ꝯiũcta gñanꝛ:nõ.n.poſuit ipẽ aiã3 itellectiuã eẽ formã hõis dãtẽ ſibi eẽ:ꝛ totã in q̃libet ꝑte corꝑis eẽ vt poſuit catholici. Si tñ aliq̃ gnõ eẽt ad formã ꝑexñtẽ:ſicut poſe ẽ:nõ min⁹ eẽt gnõ illa via in formã:ſicut ea que eſt ad formã nouã.

Ad rõnẽ Ochã vbi ſupra

¶ Ad rõnẽ alteri⁹ doc.dõm ꝙ hoc nõ eſt veꝝ ꝙ ſic ſit de rõne termini formalis ꝙ nõ hẽat eẽ niſi per ꝓductionẽ:ſicꝫ eſt de rõne termini totalis:p3 ex dict. Nec valet ꝓbatio ꝑ exẽplũ de mã:qm illa nõ eſt rõ:q̃re mã nõ ẽ totalis nec formalis termin⁹ ꝓductiõis. S3 qꝛ nõ ſibi cõpetit rõ formalis aut totalis termini ꝓductionis q̃ aſſignabiꝛ.

¶ Ad ꝯfirmationẽ dõ3:ꝙ ſi mã crearetur ſub aia itellectiua ꝑexñte aia nõ eẽt formalis termin⁹ creatiõis mãe:ſ3 bñ eẽt formalis termin⁹ ꝓductiõis cõpoſiti ex illa mã ꝛ aia.

R. ſio ad art. ſupra itẽtionẽ ꝓpriam

¶ Rñdeo igꝛ alr ad articulũ. vbi ꝑmitto ꝙ cũ loqmur de termio formali gnõnis:aut alteri⁹ ꝓductiõis diſtiguẽdo ip3 a totali ſeu a ꝑ ſe termio ꝓductiõis gnõnis:tũc ꝑ terminũ totalẽ ſeu ꝑ terminũ ꝑ ſe itelligim⁹ illud qḋ dicim⁹ gñari ſeu ꝓduci:ſiue de quo dicim⁹:ꝙ ipm gñaꝛ aut ꝓduciꝛ:ꝛ hoc ꝯſueuit vocari terminus qḋ vel q:ꝛ terminũ formalẽ ꝯſueuim⁹ vocare terminũ q̃:hec ãt diſtĩ terminoꝝ q ꝛ q̃:nunq̃ h3 locũ niſi termin⁹ q gñaꝛ eſt aliqd cõpoſitũ. vñ in ꝓductiõe reꝝ ſimpliciũ vt aiaꝝ ꝛ angeloꝝ:null's diſtiguit terminũ ꝑ ſe vl' totalẽ ꝓductiõis a termino formali. Uñ ẽt ꝛ ꝓpe loquẽdo nõ ꝓpe ibi daꝛ termin⁹ totalis:cũ totale re⁹ partialis dici videaꝛ:vel ſaltẽ ad dĩiã3 ꝑtialis vel formalis euiſdẽ ꝓductiõis:q̃ diſtĩ ibi nõ cadit:ſ3 bñ daꝛ ibi termin⁹ ꝑ ſe ad bonũ itellectũ q qdẽ nõ ẽ aliḋ q̃ qḋ ꝓduciꝛ. Sm hoc dico:ꝙ loquẽdo de termio ꝑ ſe gnõnis:illḋ ẽ termin⁹ qḋ ꝑ ſe gñaꝛ:ꝛ aliqd eẽ ſic cãtũ tñ nõ ẽ aliḋ q̃ ip3 gñari vl eẽ genitũ:ꝛ ſi illud ſit cõpoſitũ:tũc ẽt ꝓpe põt dici termin⁹ totalis:ꝛ ꝯ ipm diſtĩcte ſumiꝛ termin⁹ formalis ſiue q̃:ꝛ de termio ſic accepto dico ꝙ ẽ illud q̃ formalr illḋ qḋ gñaꝛ vel alias ꝓduciꝛ eſt tale q̃le dĩ ꝓduci. v.g. terminꝰ gnõnis ſubalis:que dĩ ignitio.ſ.termin⁹ q eſt qḋ ꝓduciꝛ ẽ ignis. termin⁹ vo q̃.eſt illḋ q̃ actualr ꝛ cõplete ignis ẽ ignis. Silr gnõnis accñtalis.puta.v.g.dealbatiõis termin⁹ qḋ:ẽ albũ.ſ.cõpoſitũ ex ſubiecto ꝛ albedine vt p3 7° meta. termin⁹ vo q̃:eſt illud q̃ actualr albũ illḋ eſt albũ. In p° termin⁹ q̃ eſt forma ſubalis ignis:in 2° ipa albedo. ꝙ aũt ſic ſumaꝛ ꝓprie termin⁹ gnõnis:p3 ṗ ex dicto Cõmẽ.5° meta.ſupi⁹ allegato.ſ.ꝙ finis mot⁹ gnõnis eſt illḋ ad qḋ cũ gñata ꝑuenerint ceſſat mot⁹ gnõnis ipſoꝝ.

T.c.26. t.27.

Cõ.22.

Nã cũ gnõnẽ ceſſare nõ ſit aliud q̃ rẽ que gñaꝛ vel gñabaꝛ ꝑfecte genitã eẽ ꝛ nõ ampli⁹ gñari:nihil aliud eſt q̃ eſſe terminũ gnõnis vl' q̃ rẽ que gñaꝛ:eẽ ꝑfecte ꝛ actualr genitã:ꝛ cuicũq̃ hoc cõpetit:illud eſt termin⁹ gnõnis:terminus inq̃ qḋ:ꝛ ex ꝯ illud eſt termin⁹ q̃:q̃ illud eſt illud qḋ dĩ termin⁹ qḋ gnõnis. ¶ 2° qꝛ ſm oẽs idipm dĩ terminus formalis gnõnis:ſiue ſit gnõ ſimplr:ſiue ſm qd:ad qḋ ꝑ ſe ſubm gnõnis trãſmutaꝛ. ꝯſtat ãt illḋ nõ eẽ illud:niſi quo ip3 ꝓductũ ẽ tale:vt ĩ ꝑmiſſis exẽplis ꝛ ĩ ceteris p3. Et qꝛ oẽ tale ẽt dĩ formatũ ẽt talis termin⁹ dĩ formalis. Ex his ꝛ ꝑcedentib⁹ p3:ꝙ nõ eſt de rõne formalis termini:ꝙ accipiat eẽ ꝑ ꝓductionẽ illã:ſ3 ſufficit ꝙ ſit quo ꝓductũ ẽ formalr tale:qḋ qdẽ põt ſibi ꝯuenire:eſto ꝙ ꝑ illã nõ capiat eẽ:vt p3 ex dictis. Ex his ad illḋ qḋ queriꝛ pono duas ꝯnes.

p° ꝯ

¶ Prĩa ꝯ ẽ:ꝙ ipa ꝑſona filij ſeu ipſe filiꝰ eſt ꝑ ſe termin⁹ diuine gnõnis.p3:qꝛ ipſe per ſe gñaꝛ.

2° ꝯ

¶ 2° ꝯ.loquẽdo de termio formali ꝯdiſtĩcte ad terminũ per ſe q gñaꝛ nullus eſt formalis termin⁹ diuine gnõnis. Qḋ ꝓbo ṗ ſic. vbicũq̃ eſt termin⁹ formalis:ali⁹ a termio per ſe:ibi formalis eſt ꝑs per ſe termini ꝛ in illo iclusus. in ſimpliciſſimo aũt nulla eſt ꝑs. 2° qꝛ vt vĩ ſi res aliqua ſimplex cãtur a deo nõ aſſignaꝛ termin⁹ formalis diſtinctus a termio per ſe creatiõis:ſiue ab eo qḋ creaꝛ:hoc aũt nõ ob aliḋ eſt:niſi rõne ſimplicitatis:multo q̃ forti⁹ dõ3 eſt ſic in ꝓpoſito. ¶ Cõfirmaꝛ:qꝛ illud eſt formalis terminus:vt p3 ex ſupradictis:quo actu ꝓductũ eſt tale. cõſtat aũt ꝙ nullũ ſimplex eſt aliq̃ tale:ſed ſeipſo:iã.n.nõ eẽt ſimplex. Et ſi dicaꝛ.ꝙ fili⁹ eẽntia ꝛ diuinitate ẽ de⁹:ꝛ filiatiõe aut ꝓꝑetate filius. Dõm ꝙ ex hoc nõ habeꝛ:ꝙ aliq̃ alio a ſe ſit de⁹:aut fili⁹ vel ꝑſona:cũ ipſe ſit ſua diuinitas:ꝛ oẽ qḋ eſt in eo nec in eo diſtiguaꝛ qḋ eſt:ꝛ quo eſt:ꝛ iõ ſeipo ꝑ ſeipm eſt:ꝛ de⁹ eſt:ſicꝫ expſſe ponit Anſel. moñ.44.ꝛ idẽ põt hri ab Aug.15.de tri.q̃uis vt ſit hoc ipm hẽat a p̃re vt ambo ibidẽ dicũt:ꝛ ſilr ſeipſo:ſ3 nõ a ſeipſo:ſ3 a p̃re eſt fili⁹ ꝑꝑ eãdẽ rõnẽ:ꝛ ſeipſo eſt hypoſtaſis ꝛ ꝑſona.q̃ mõ itelligẽdũ ſit dcm Aug.d.ꝙ nõ eo v̾bũ quo ſapia.33.diſtin.patebit.

cap° 7°.

Et ſi dicaꝛ 2° ꝙ gnõ filij nõ erit vniuoca:cũ ꝑ ſe termin⁹ nõ ſit euiſdẽ rõnis cũ ꝓducẽte:cũ ꝑſona filij ſit alteri⁹ rõnis a ꝑſona p̃ris:nec alius terminus ibi formalis daꝛ. Dõm ꝙ ad hoc ꝙ ſit vniuoca:ſufficit ꝙ ꝓducẽs ꝛ ꝓductũ ſint euiſdẽ nãe ſm ſpẽ3:mõ p̃r ꝛ fili⁹ nõ tñ ſunt vni⁹ nãe ſm ſpẽm:ſed ẽt ſm numerũ:iõ maxĩe vniuoca põt dici gnõ iſta.

ꝯ dicta

¶ Cõtra hoc põt argui.oẽ qḋ per gnõnẽ a p̃re datũ eſt filio eſt termin⁹ formalis gnõnis:ꝛ nõ totalis:eẽntia diuina eſt hm̃.igiꝛ.minor ꝓbaꝛ per illud Joã.10.p̃r qḋ dedit mihi mai⁹ eſt:illḋ aũt nõ põt itelligi niſi de diuina eẽntia:que ſola maior ẽ oib⁹:ꝛ de illa exponit gñale ꝯciliũ v̾bũ allegatum in illo cap.dãnamus. maior aũt p3 ꝑ tãto:qm totalis terminus gnõnis nulli daꝛ a gñante.

Rñſio

¶ Ad hoc dõm ꝙ aliquid dari per gnõnẽ alteri põt duplr intelligi. vno mõ ſm ꝓprietatem locutionis:ꝛ ſic oẽ qḋ daꝛ per gñationem diſtinguiꝛ ab eo cui daꝛ nec eſt illud:ſiue deꝛ ei vt ſubiecto:ſicut forma põt dici dari mãe a generãte:ꝛ materia recipere illã:ſiue deꝛ ei vt habẽti:ſeu toti vt aia animali põt dici dari:qḋ nõ eſt aliud dictu:niſi ꝙ aial per gñatione3 h3 aiam:ꝛ eodem mõ põt dici ꝙ materia daꝛ aiali:qm per generationẽ:ſiue a gñante h3 mãm:ꝛ ſi aliquo duoꝝ primorum modoꝝ intelligeretur:maior põt ꝯcedi:ꝛ minor in eodẽ ſenſu eſt falſa:cũ ea nõ admittat ſimplicitas filij:nec verbũ allegatũ eſt:accipiẽdo in ſenſu illo. Si vo acciperet dari tertio mõ:ſic mã dari põt dici cõpoſito. maior eſt falſa ꝛ ſilr minor in eode3 ſenſu ſumpta. Alio

mõ põt itelligi ꝓpositio vt illud dicaṫ dari per gñõnẽ filio a pr̃e:qȯ nascẽdo est filius a pr̃e:ꝛ in hꝫ sensu maioꝛ idẽ valet ac si diceretṫ:oẽ qȯ fili⁹ est nascẽdo a pr̃e:siue ꝑ h:qꝛ nasciṫ a pr̃e est ꝛc̃.ꝛ pꝫ:ꝙ est falsa:qꝛ fili⁹ nõ soluꝫ hꝫ nascẽdo vt sit eẽntia:sꝫ ẽt vt sit fili⁹ꝛ ꝑsona vel hypostasis:vt Aug.dicit 5° de tri.ꝛ in h sensu itelligẽda est minoꝛ cũ ꝓbationib⁹ suis. Nõ.n.est intelligẽdũ ꝙ filio deṫ eẽntia:vt sit aliqd qȯ sit in eo vt in subiecto vel ei⁹ vt ꝑs itrinseca:sꝫ vt aliqȯ qȯ ipse est:sicut nec alr̃ itelligendũ est:filiũ hr̃e eẽntiã:q̃ꝫ ipm esse eẽntiã:sicut pꝫ per Ansel. moñ.16.c.vbi ait.ꝙ sũma nã nõ ꝓprie dicitṫ:qꝛ hꝫ iustitiã:sꝫ qꝛ sit iustitia.Et idẽ itelligẽdũ eẽ.d.de oib⁹:que dicunṫ de ipsa.Et in eodẽ li°.d.ꝙ nõ est aliud patrẽ aut filiũ hr̃e eẽntiã:q̃ꝫ eẽ eẽntiã.Et iȯ sicut alter alteri⁹ hꝫ eẽntiã:ita est alter eẽntia alteri⁹:dedit g̃ pr̃ filio essentiã:nõ vt hr̃et eẽntiã:sꝫ vt eẽt eẽntia:ꝭm quẽ modũ itelligẽdũ eẽ ꝙ ei dedit vitã:docet Aug.li° 3° ꝯ Max.sic ingẽs.dedit illi vitã:qꝛ genuit vitã:accepit iste vitã:qꝛ nat⁹ est vita.Silr̃ itelligẽdũ est accepisse eẽntiã:qꝛ nat⁹ est eẽntia. ℭ Ad p̃m arg̃m q̃õnis dõm:ꝙ eẽntia diuina nõ est ingrediẽs ꝑsonã filij:nec est aliqd sibi itrisecũ:ex quo sit fili⁹ iuxta imaginationẽ in qua ꝓcedit argumẽtũ:sꝫ est fili⁹:ꝛ fili⁹ est ipa. ℭ Ad aliã dõm.ꝙ in falso fundamẽto fundaṫ.s.ꝙ in ꝑsona sint aliq̃ duo in re.hoc.n.nõ ꝑmitteret sũmã simplicitatẽ ꝑsone. ℭ Ad argumẽtũ in oppositũ dõm ꝙ oppositũ verũ ꝯcludit:accipiẽdo terminũ formalẽ:sed ꝙ nõ est totalis:sed aliquid eius.Et sic finitur.

cap.15 · ca°.44 · Ad p̃m ar̃m p̃al̃e · Ad 2m

ℭ Distinctionis. VI. Questio I.

Circa sextã distinctionem. Quero vtrũ pr̃ genuerit filiũ nã ꝛ necessitate aut volũtate:ꝛ ꝙ nã ꝓbatur. Nã gñõ est op⁹ nãe ꝭm Dam.li° p̃. Itẽ fili⁹ dei est fili⁹ nã ꝭm Aug.15.de tri.igiṫ pr̃ gñat nã:ꝛ est pr̃ nã. ℭ 2° ꝓbaṫ ꝙ necessitate sic:fili⁹ est a pr̃e nãlr̃ genit⁹.g̃ nec̃io añs ꝓbatũ est.ꝛ ꝯña tꝫ ex diuia potẽtiaꝝ nãliũ ꝛ rõnabiliũ data.9° meta. ℭ 3° ꝓbaṫ ꝙ volũtate sic:pr̃ voluit gignere filiũ.g̃ volũtate genuit.ꝯñtia pꝫ.Añs ꝓbaṫ.Nam dicit Aug.lib.3° cõtra Max.ꝛ haheṫ isra dist.30.Si pater noluit generare filiũ inuidus fuit:sed hoc cõsequẽs est falsum.ergo volui generare filium.

p̃m · cap 9° · cap.20. · 2m · T.cõ.3. ꝛ.10. · 3m

In oppositũ arguiṫ.ꝛ ꝙ nec volũtate nec nec̃itate genuerit filiũ:ꝓbaṫ auc̃te Aug. ad Orosiũ:q̃ dr̃ ꝛ hr̃ in p̃n° dist.hui⁹.nec volũtate lquit:nec necessitate:qꝛ necessitas in deo nõ est:preire sapientiam voluntas nõ põt que est filius. ℭ 2° ꝙ nec natura auc̃te Hyl.2° de synodo.Si quis dicat ꝙ pater naturali necessitate ductus genuit anathema sit.

cap 2°

Respõdeo ꝛ p̃mitto itellm̃.q.Naꝫ põt eẽ duplex:sic ꝛ p̃dicti ablatiui p̃nt duplr̃ teneri:vt ꝯsuetũ est dici.p̃nt.n.teneri noialr̃.alio mõ p̃nt teneri aduerbialr̃.Si p̃ mõ adhuc duplr̃.vno mõ mãlr̃:vt cõstruanṫ in rõne termini formalr̃ denominãtis sicut dicimus:ꝙ h est albũ albedine:ꝛ hic fortis fortitudine:ꝛ calefact⁹ calefactiõe ꝛ visuꝫ visione:ꝛ sic de alijs denominationib⁹:tã itrinsecis q̃ꝫ extrisecis:ꝛ in h itellectu pꝫ:ꝙ pr̃ nõ gñat nec ẽ gñans volũtate:nec necessitate:nec nã:sꝫ gnõne.Alio mõ p̃nt accipi sig̃atiue:ꝛ in rõne p̃ncipij eliciti:sic dicim⁹ ꝙ visibile disgregat albedine:ꝛ ignis calefacit caloꝛe:qꝛ.s.caloꝛ est p̃n̄m elicitiuũ calefactiõis:ꝛ albedo disgregationis.Sub h aũt intellectu nõ haheṫ p̃ncipalr̃ in hac distinctiõe q̃estio ista tractari:ꝛ si aliq̃ v̄ba magistri possint ad hũc intellectũ accipi:ꝛ h pꝫ:q̃m necessitas nõ iportat ꝭm se aliqȯ p̃n̄m ꝓductiuum:sicut nec ꝯtingẽtia:magis aũt denotat modũ actiõis vel ꝓductionis nãe vel volũtatis:aut alteri⁹ ꝓductiui:ꝛ tñ p̃ncipalr̃ in distictione ista:queritṫ an pr̃ necessitate vel voluntate generauerit filiũ:Scdm aũt hũc sensum magis spectat ad distictionẽ sequẽtẽ.Si v̄o p̃dicti ablatiui teneantur aduerbialr̃ tũc idẽ est querere:an pr̃ genuerit filiuꝫ nãlr̃:necessitate aut volũtate:ꝛ in h sensu tractanda est questio.Primo igiṫ videndũ est an genuerit necessario. Scdo an nãliter:ꝛ tertio an voluntarie.

Quantũ ad p̃m videdũ sciẽdũ est:ꝙ aliqd dr̃ nec̃iuꝫ q̃druplr̃ vt põt hr̃i ex Ph̃o 5° meta.p̃ mõ dr̃ nec̃iuꝫ sine quo res nõ põt esse:sicut sine anhelitu aut sine cibo nõ põt eẽ homo. ℭ 2° illȯ sine quo res nõ põt bene esse aut bonũ aliqȯ acq̃rere vel maluꝫ vitare:sicut sine tali medicia nõ põt hõ eẽ sanus:aut sine nauigatione ad talẽ ciuitatẽ nõ põt lucrari.Et necessitas duplex p̃dicta ab aliq̃b⁹ vocaṫ necessitas idigẽtie:ex eo ꝙ illo necessario p̃ mõ:res idigeat vt sit:ꝛ 2° mõ idigeat vt hñ sit. ℭ 3° mõ dr̃ nec̃iuꝫ qȯ aliud cogit ꝛ violentat:sicut ꝯtra ipetũ ꝯnaturalẽ vt iaciẽs sursum lapidẽ necessitat ꝛ violẽtat ipm:siue ꝯtra volũtatem:sicut rex cogit sibi subm ad aliqd qȯ nõ vellet:ꝛ talis necessitas vocaṫ coactiõis ꝛ violẽtie. ℭ 4° mõ dr̃ nec̃iuꝫ id qȯ impoſe est nõ sic se hr̃e:sicut nos dicim⁹ ꝙ deũ eẽ sapientẽ nec̃iuꝫ est. Nã impossibile est ipm nõ eẽ sapiẽtẽ:ꝛ hic modus vocaṫ a pluribus necessitas imutabilitatis:sed tñ verius vocaṫ ab alijs.vt.d.Cõmẽtatoꝛ 5° meta.necessitas ieuitabilitatis:nã necessitas sic sumpta:nõ stat cũ ꝯtingẽtia.imutabilitas aũt optime stat cũ ꝯtingentia vt ifra patebit. ℭ Ad ꝓpositũ g̃ adaptãdo aliqȯ agẽs põt dici nec̃ie eliceṫ suaꝫ actionẽ triplr̃.vno mõ nec̃ie.i.violẽter:sic fortes nec̃ie ꝛ violẽter dat pecuniã tyrãno.Alio mõ nec̃ie.i.indigẽter:sicut homo nec̃ie comedit.3° mõ nec̃ie.i.ineuitabilr̃:sic d.Ph̃s ꝙ intelligentia nec̃io mouet celum. Scdm aũt h in ꝓposito pono tres ꝯnes. p̃° est ꝙ pr̃ nõ genuit filiũ nec̃ie.i.violẽter. 2° ꝙ nec nec̃ie.i.idigẽter. 3° ꝙ genuit filiũ nec̃ie.i.ineuitabilr̃. ℭ Pria ꝯ pꝫ:qꝛ de⁹ a nullo cogi põt cũ sit oipotẽs. ℭ 2° ꝯ.ꝙ nec necessitate idigẽtie ꝓducit filiũ. Est ãt hic quedã opio:que dicit ꝙ aliq̃ mõ pr̃ idigẽter genuit filiũ.vñ distinguit duplicẽ indigẽtiã.vnã formalẽ sicut lignũ idiget albedine si debeat disgregare. Aliã v̄o obctiuã:sicut pr̃ in humanis idiget filio si d̃beat esse pr̃:nõ q̃dẽ formalr̃:sꝫ tanq̃ꝫ obiecto ꝛ termino. ℭ Ad ꝓpositũ g̃ dr̃ ꝙ pr̃em egere filio tanq̃ꝫ formali ꝑfectiuo est ipoſe.Egere tñ illo tanq̃ꝫ termino sue ꝑfectionis est nec̃iuꝫ. ℭ Qȯ ꝓbat p̃:qȯ nõ repugnat patri q̃tũ ad actũ p̃m ꝛ ad eẽ:nõ repugnat ei q̃tũ ad bene esse:sꝫ egere filio nõ repugnat patri q̃tũ ad esse:q̃nimo nec põt esse pater nec itelligi sine filio:g̃ nõ repugnat patri egere filio tanq̃ꝫ termino quo ad bene eẽ ꝛ scd̃as ꝑfectiones. ℭ 2° ois itellectio actualis eget tanq̃ꝫ termino itellectione obctiali.ipoſe est.n.rẽ itelligi nisi ponaṫ in eẽ apparẽti ꝛ obctiuo.Verbũ aũt diuinũ nõ est aliud q̃ꝫ diuina eẽntia:ꝛ ois res a deo cognita posita i eẽ apparẽti ꝛ cognito obctiue.g̃ itellectio diuina siue sit in pr̃e:siue in filio:siue in spũ scõ eget v̄bo tanq̃ꝫ termio obctiuo. ℭ 3° magis repugnat egere creaturis q̃ꝫ egere diuino supposito:sꝫ nisi ois itellectio diuina termineṫ ad v̄bũ tanq̃ꝫ ad id qȯ de oi re colligiṫ obctiue:nec̃e est ponẽ ꝙ itellectio diuina egeat creaturis.ꝯña pꝫ.qꝛ cũ de⁹ itelligit rosam nec̃e est rosam esse in eẽ apparẽti ꝛ obctiuo:ꝛ per ꝯñs idiget creatura in rõne termini:nisi illud eẽ obctiuũ rose sit ipm v̄buꝫ.vñ.d.ꝙ sicut nõ est nisi vnica itellectio:sic nõ est nisi vnicũ eẽ apparẽs:ꝛ obctiuũ rei create ꝛ icreate ois:qȯ colligit itellect⁹ diuin⁹ de se ꝛ oi creatura:ꝛ ponit in eẽ formato:qȯ q̃dẽ sic positũ nõ ꝑficit itellectionẽ formalr̃:sꝫ itellectio

p̃° arti. T.cõ.6. · Com.6° · p̃ma ꝯ · 2° ꝯ · Doc. inominat⁹.d. vt ꝙ sit Scotus · p̃m · 2m · 3m

perfecta necessario eget eo vt termino. ꝛ qꝛ ipm nō nisi per gnōnē hꝫ eē: indiguit pr̄ gnōne ipsi⁹ tanq̄ sue intellectionis obiecto. ¶ Sed hec opio falsa est: ꝛ ꝯ supra posita est his nō obstātib⁹ vera: qḋ ꝓbo pmo sic: oē quo pr̄ per se idiget: siue qḋ necessitate idigētie est nec̄iuꝫ pr̄i: est illius aliq̄ mō cā: vel ꝯcausa: vt sit: aut vt bene sit: aut non male sit: sꝫ fili⁹ nō est cā neqꝫ ꝯcausa patri vt sit: neqꝫ vt bene sit: neqꝫ vt nō male sit. g̊ fili⁹ nō est necessari⁹ patri necessitate idigētie: vt pater aliquo mō vere indigeat filio. maior pꝫ 5⁹ meta. vbi phs hūc modū necessitatis ponēs ait. Necessariū dr̄ sine quo nō ꝯtingit viuere q̄si cōcausali ꝛc. ꝛ isra ostēdens ꝙ rō necessarij qḋ est ipole alr̄ se hr̄e saluat aliquo mō in hoc mō necessarij: ait. ꝛ in cōcausalib⁹ viuēdi ꝛ boni silr̄ ꝛc. Et statim ꝯcludit ꝙ hec necessitas cā qdē est. Idē pꝫ ibidē per Cōmē. Vn̄ dic̄ de hoc mō necessarij loquēs: ꝙ nec̄iuꝫ dr̄ de eo qḋ est cā im permanētis rei: ꝛ isra: ꝛ silr̄ dr̄ necessariū in causis vite ꝛ boni ꝛc. ꝙ aūt iste modus nec̄itatis sit ille qui dr̄ necessitas idigētie: certū est per opionē ꝯrij ibidē. minor vo rōnis nulli catholico dubia est: nō. n. imagiabilis est aliq̄s modus quo vere fili⁹ sit cā pr̄is: nec q̄ ad eē: cū fili⁹ hēat a pr̄e eē suū: nec q̄ ad bn̄ eē: cū in pr̄e nō sit aliud esse: q̄ bene eē. Nec pōt dici ꝙ fili⁹ sit ꝯcausa cū pr̄ oino nullā hēat cām: ꝛ per ꝯn̄s nec cōcausam. Et ꝓbat ēt hec minor per Aug. 7⁹ de tri. vbi ꝓbat sapiam genitā nō eē cāꝫ pr̄i vt sit: neqꝫ vt sapiēs sit: qm̄ si eēt ei cā h eēt: vt. d. gignendo eū: aut faciēdo: sꝫ neqꝫ genitricē: neqꝫ ꝯditricē patris nullo mō g̊ sic̄ dixerit sapiaꝫ: qd. n. est isani⁹. ¶ 2⁹ nullū qḋ per seipm ꝛ a seipo est ꝛ sūme est: nullo idiget aliquo mō ad suū eē siue ad suū bn̄ eē: sꝫ pr̄ per seipm ꝛ a seipso ꝛ a nullo alio est ꝛ sūme est. igit̄ ꝛc. Ex quo seqt̄ ꝙ nullo mō idiget filio. maior pꝫ: qm̄ si indigeret aliq̄ mō iā per illud aliud: vel ab illo alio eēt: vel bn̄ eēt: ꝛ sic nō ꝑ seipꝫ vel a seipo sūme eēt. minor certa est oī catholico: nec aliq̄ ꝓdictaꝝ rōnū pōt effugi ꝑ distictionē illā ꝺ idigētia formalr̄ ꝛ obctiue: qm̄ pr̄i repugnat hr̄e cāꝫ nō solū formalē: sꝫ quācūqꝫ. Silr̄ ei repugnat eē ꝑ aliqd aliud a se: vel bn̄ esse: nō solū formalr̄: sꝫ quolꝫ mō. ¶ 3⁹ spālr̄ ꝓbo: ꝙ nō idiget filio obctiue sic: pr̄ oīa itelligit: vel sapit vel nouit in seipo ꝛ a seipo. g̊ nō idiget filio tanq̄ obcto sue notitie. ꝯn̄a pꝫ. an̄s ꝓbat̄ per Aug. 15. de tri. vbi. d. ꝙ de⁹ pr̄ oīa nouit in seipso: oīa nouit in filio. Et in. c. imediate ꝓcedēte. d. ꝙ ad oīa q̄ppe sciēda que scit sufficit pr̄i illa ꝑfectio. Ex quo seqt̄ pncipalr̄: ꝙ ad sciēduꝫ que scit: nullo alio a se idigeat: nō g̊ filio. ¶ 4⁹ pꝫ ꝯ auctō. ex ꝓsla Ans. mon. vbi. d. sic. Si. n. necesse ē: vt pr̄ itelligat̄ memoria: fili⁹ itelligētia: spūs amor: vt nec pr̄ idigeat filio: aut cōi spū: nec filius pr̄e ꝛc. Et isra. nec̄e est vt nullus hoꝝ triuꝫ alio idigeat: aut ad memorādū: aut ad itelligēdū: aut ad amādū. Cōstat aūt ꝙ si nō idiget eo ad aliqd hoꝝ nō indiget ēt ad essendū. Eādē sniam per oīa ponit Aug. 15. de tri. At vo in illa trinitate quis audeat dic̄ patrē: nec seipsuꝫ: nec filiū: nec spiritū sanctū: per se intelligē nisi per filiū: nec diligē nisi per spiritū sanctū: ꝛ diffuse hoc iprobans deducit hoc dicētes ad illud incōueniens ꝙ oportebit dic̄: ꝙ pr̄ a filio hꝫ essentiā: qḋ absurdissimū: vt. d. ꝛ falsissimū est. ¶ Qḋ ꝓfecto incōueniēs vitare nō pñt: qui dicūt patrē indigere filio tanq̄ obcto notitie sue: sic enī necessario depēderet pr̄ a filio: quātū ad suū itelligē: ꝛ esset sibi cā aliquo mō: vt eēt pater itelligēs: ꝛ per ꝯn̄s vt eēt: ꝛ deus eēt: cū in eo nō sit aliud eē ꝛ deū eē. ¶ Itē Aug. 83. q. hanc opinionē refellit dicēs ꝙ ibi nulla idigētia: nulla necessitas: vbi nullus defectus: nulla indigētia: nullus aūt in deo defect⁹: nulla igit̄ necessitas: vbi pꝫ ꝙ ex intētione oēm necessitatē: omnem indigentiā negat a deo ꝛc. ¶ Ad rōnes opinionis. Ad pmā respondēdū est per interemptionē minoris. Ad ꝓbationē cū dr̄. ꝙ pater nō pōt esse pater sine filio ꝯcedit̄: sed ex h nō sequit̄ ꝙ indigeat filio vt sit pater: sicut nec cā pōt esse cā: aut actu cāre nisi effectus actu causet̄: nec tn̄ cā idiget effectu vt ipsa causet. Qḋ igit̄ assumit̄ vtriqꝫ probat ꝙ si pater est: necesse est vtriqꝫ filiū esse: sed nō necessitate indigentie: qua pater filio indigeat ad essendū quoquo mō: sed necessitate ieuitabilitatis tm̄. ¶ 2ª rō ꝛ 3ª simul multipliciter deficiūt. pmo qdē: qꝛ fictio est illud qḋ dicit̄ de tali intellectione ex esse apparēti. 2⁹ qꝛ esto ꝙ necesse esset illud ponē: si ponat̄ intellectio: adhuc nō sequit̄ ꝙ intellectio eo indigeat: vt ante dictum est. 3⁹ qꝛ ꝯm hoc sequit̄ ꝙ vbū diuinū indigeat seipso: qḋ est penit⁹ impossibile. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ ipm est sua intelligētia qua itelligit̄. Si igit̄ oīs intellectio indiget obiectali intellectione: ꝛ nulla est obiectalis in deo nisi vbū vt dicit opinio: igit̄ idiget verbū vbo: quis aūt hoc dixerit: per h pꝫ: ꝙ maior secunde rōnis est negāda: ꝛ similr̄ ꝯn̄a. ¶ 3⁹ ꝯ hec ē ꝙ pr̄ genuit filiū necessarie. i. ineuitabilr̄: qḋ nō est aliud nisi ꝙ impossibile est patrē nō gn̄are filiū. Hāc ꝯnē ꝓbo pmo sic: pater nō potuit nō eē pr̄: g̊ necessario genuit filium. An̄s est notū: qꝛ tā necessario pr̄ est pr̄: q̄ necessario est ꝑsona ꝛ deus. ꝯn̄a clara est: qꝛ pr̄ est pr̄: qꝛ genuit ꝛ ei est fili⁹. sicut pꝫ per Aug. 5⁹ de tri. ꝛ silr̄ per phꝫ 5⁹ meta. ¶ 2⁹ fili⁹ semꝑ fuit nec̄e eē: g̊ pater necessario genuit filiū. Antecedens est certū cū ipse sit deus. ꝯsequētia pꝫ: qꝛ filius per solā gn̄ationē a patre hēt ꝙ sit: ꝛ ꝙ filius ꝛ ꝙ deus ꝛ quicquid ipse est sit: sicut pꝫ per Aug. 5⁹ de tri. He due rōnes cōfirmant̄ per eūdē eodē lib⁹ vbi dicit. qḋ dicit̄ pater: ꝛ qḋ dicit̄ filius eternū ꝛ incōmutabile est eis: ergo necessarium: ꝛ per cōsequēs pater necessario est pater: ac per hoc necessario genuit filiū: ꝛ filius necessario est filius: ꝛ per ꝯn̄s necessario a patre genitus. Ex quo vltra sequit̄: sicut prius ꝙ pater necessario genuit eum. ¶ 3⁹ idē pꝫ auctoritate Dam. lib. pmo vbi ait. Impossibile est enim deum esse desolatum a naturali germinatione. germinatio autē est ex seipso. s. ex ꝓpria substantia simile ꝯm naturam generare. Si autē impossibile est deuꝫ eē sine generatione: sequit̄ ꝙ necessario genuerit. ¶ 4⁹ impossibile est deum esse sine verbo suo perfecto: ergo necessario semꝑ habuit verbū perfectū. ex quo vltra sequit̄ ꝙ necessario genuit filiū. Naꝫ eo filius quo verbuꝫ: ꝛ eo verbuꝫ quo filius: vt dicit Aug. 7⁹ de tri. ¶ Itē iō filius: qꝛ genitus: ꝛ qꝛ filius vtiqꝫ genitus: vt dicit ibidē 5⁹ de tri. Antecedēs pꝫ. Sicut. n. ipole est deū eē sine perfecta sui notitia ꝛ sapiētia: sic impossibile est deū esse sine suo verbo perfecto. hanc rationem tangit Dam. lib⁹ pmo dicēs. Non. n. fuit vnq̄ deus inuerbalis. i. sine verbo: semper enim habet suiipsius verbum ex seipso genituꝫ. Eandē quoqꝫ rationem innuit Aug. 15. de trini.

Secundo videndum est vtruꝫ pater genuit filium naturaliter: Dicēdū est ꝙ sic. Qḋ ꝓbat̄. Primo sic. pater genuit filiū ꝛ nō electiue seu libere vel ꝯtingēter: g̊ genuit eum nāliter. An̄s pꝫ ex 3⁹ ꝯne ꝓcedētis articuli. Et ꝯn̄tia tenet ex eo ꝙ nullus modus ꝓducēdi alius pōt in deo cogitari. pꝫ ēt ex dr̄ia agentiū naturaliū ad alia que ponit̄. 9⁹ meta. ¶ 2⁹ pater genuit filiū sibi cōsubstantialē: g̊ genuit eū nāliter. ꝯn̄a tenet: qm̄ oīs ꝓductio subiecti eiusdē nāe cū ꝓducente est nālis: sicut pꝫ iductiue. ¶ Cōfirmat̄ ex intētione Aug. 15. de tri. qui ponens quomodo filius dei est filius dei natura exponit. i. de substantia patris genitum ꝛ cōsubstantialem sibi: vt supra pꝫ dist. ꝓcedente. q. 2ª. ꝛ per idē pꝫ ꝙ spūs scūs ēt naturaliter spirat̄: sicut ꝛ filius naturaliter generat̄.

Marginalia: ꝓpl. 8. li⁹ dec. i. nomi. — T. c. 6. — Com. 6. — cap. 8. — 2ᵐ — 3ᵐ — cap. 14. — 4ᵐ — cap. 60. — cap. 7⁹ — q̄o. 22. — Ad rōes illi⁹ doctoris. — Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ — 3⁹ ꝯ — c⁹. 5. ꝛ. 6. T. c. 20. — cap. 15⁹ cap. 5⁹ — 3ᵐ cap 9⁹ — 4ᵐ — cap 2⁹ cap 6⁹ — cap. 7⁹ — cap. 15⁹ 2⁹ arti. — T. cō. 3. ꝛ. 10. — cap. 20.

3° arti.

Restat 3° vidē an pī genuerit filiū volūtarie. Et dōz q̄ B pōt itelligi tripl'r iuxta ɔsuetā hāc distinctionē. s. añcedēter subsequēter ɔcomitāter. Prīez āt genuisse filiū volūtarie añcedēter ē prīez pus voluisse gñare filiū: ⁊ postea genuisse: sicut pus voluit pducē hoiem: posteaq̄ pduxit. ⁊ in B sensu negādū est prīez volūtarie genuisse filiū: ⁊ sic negat Aug. ad Orosiū ⁊ hī i lra. nō genuit volūtate: q̄ prīe sapiaz volūtas nō pōt. p sapiam intellige filiū q̄ f3 Aplm p̄ᵃ ad Cori. Uirt⁹ est ⁊ sapia pr̄is. ¶ Idē pbari pōt rōne: q̄ q̄ sic volūtarie pducit: ɔtingēter pducit: pī āt ñ ɔtingēter genuit filiū: vt supra p3. ¶ Cōtra B dī a gbusdaz q̄ pī p̄ voluit gnōnē filij q̄ genuerit. vñ dicūt q̄ pī in p̄ signo originis itelligit foialr: ⁊ tūc ēt pōt hr̄e actū volēdi foialr: in 2° signo originis gignit filiū: nec tñ vult illā gignitionē volitiōe sequēte illā gignitionē: s3 volitiōe hita in p̄ signo originis q̄ pī foialr vult psupponēdo aliq̄ mō itellectionē q̄ pī itelligit: nō āt gignitionē vbi. ¶ Hec āt nullo mō stare pñt: q̄ vel sunt vba sine itellectu vel penit⁹ falsa. Uñ sciendū q̄ prioritas originis ppe loquēdo f̄m q̄ vere ɔcedi pōt i diuinis nō est alia q̄ prioritas cālitatis extēdēdo nomē cālitatis quō plēs sancti dicūt vnā psonā eē cām alteri⁹: sic Aug. Chrysosto. ⁊ Dam. vt patebit ifra distin. 9°. vl stricti⁹ loquēdo pducibilitatis. vñ solū illud dī pus alio origine qd̄ pncipiat gñat vel pducit seu originat alterū: sicut illud dī pus cālitate qd̄ cāt aliud. illud vo dī posteri⁹ origine qd̄ originat vl cātur seu pducit ab alio. B docet nos Dam. li° p̄ vbi ait. Neq̄ f̄m aliud gdē nisi f̄m cām pī est prior filio. Et exponēs quō itelligēda est ista prioritas imediate addit: B est qm̄ fili⁹ est ex prē genit⁹: ⁊ nō pī ex filio. Si ḡ in hac prioritate volum⁹ assignare p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ vel pus ⁊ posterius. pducēs est p̄ᵐ origine: ⁊ pductū est 2ᵐ. Cū3 igit dī q̄ pī in p̄ signo originis ⁊c. vel nulla alia prioritas ɔnotat in pdictis vbis: ⁊ sic est sensus q̄ pī in p̄ signo originis. i. in prē itelligit ⁊ h3 actū volēdi formalr. Et in 2° signo. i. in filio gignit filiū: qd̄ est inintelligibile: vel est idē q̄ dicē q̄ pī ex se ⁊ nō a filio h3 itellectionē ⁊ volitionē ⁊ B est hr̄e in p̄ signo ⁊ h3 a filio q̄ gignat filiū: ⁊ B est gignere in 2° signo originis. Et p3 q̄ ista vba aut oīno carēt itellu: aut ipossibilitatē iplicāt: nec sic faciūt ad ppositū nr̄3. Nullus. n. dubitat q̄ pī ex se voluerit gignē filium: q̄pp si nō aliud itelligit cū dī añcedēter voluisse gñasse nō ē ad ppositū. si vo alia prioritas itelligat: q̄. s. nō solū itelligat fili⁹ eē a prē ⁊ pī est pnᵐ filij: s3 ēt aliq̄ mō pfuisse filio ⁊ pus itellexisse ⁊ voluisse q̄ genuisse: sic q̄ in illo priori in q̄ itelligebat ⁊ volebat: nec erat gnō nec fili⁹: vt vba ⁊ rōnes eo2 ptēdūt. sic ex toto f'lm est qd̄ dicūt: qd̄ p3 p̄.

p̄ᵐ — Nā ipole est prīez pus itellexisse q̄ fuerit. Si ḡ itellexit in p̄ signo. in p̄ signo fuit: aut ḡ in illo signo fuit pī: vl nō. nō pōt dici 2ᵐ: q̄ sequeret q̄ pī p̄ fuit: q̄ eēt pī: qd̄ est ɔ̄.

cap̄ 6° — Ambro. p̄ de tri. ⁊ allegat ifra. d. 9. igit in isto signo pī nō solū fuit: s3 ēt fuit pī. Et vltra: ḡ in illo signo genuit. Nā

2ᵐ — eo pī q̄ genuit. ¶ 2° ipole est pus fuisse pfectā notitiaz vel itellectionē pr̄is: q̄ fuerit ei⁹ vbū pfectū. ḡ ipole est prīez pus itellexisse q̄ dixisse vbū: ⁊ per ɔñs q̄ genuisse. ɔña p3: q̄ p nullo priori pōt itelligi pr̄is itellectionē fuisse aligd iperfectū nec vbū pus eē q̄ a dicēte aligd sit dictū.

cap̄. 15. — Añs tñ p3 auctē Aug. 15. de tri. q̄ vult q̄ vbū dei nullo mō possit vere cogitari pus fuisse formabile q̄ formatū: qd̄ tñ op3 dicē si itētio pr̄is aliq̄ mō pcessisset ip3 verbū: ⁊ rōne p3: q̄ si posita pfecta notitia actuali pr̄is seu itellectione nō ponit simul vbū: nō appet q̄liter postea vbū formet. Hoc idē vī reprobasse Aug. cū dicit vt allegatū est. prīe sapiam volūtas nō pōt. ¶ 3° aut in p̄ signo

3ᵐ — fili⁹ habuit eē: aut nō: si nō: cū postea habuit esse: seqt q̄ habuit esse post nō esse: qd̄ est erroneū. Si habuerit esse: ḡ in illo signo fuit generatio ei⁹: q̄ vt dicit Aug. 5° de tri. Fili⁹ nō tm̄ nascēdo h3 vt fili⁹ sit: sed oīno vt sit. ¶ 4° f̄m hāc viā itellectio est prior volitiōe in ipso patre. Naz vt dicit psupponit eā volitio aliquo mō ⁊ in q̄ōnib⁹ reportatis. dicit expsse q̄ intelligere patris pcedit velle: ⁊ velle pcedit dicere sicut ⁊ itelligere: q̄ dicere nō est itelligere ⁊ volitio prior gnōne filij: ⁊ sic habemus illa tria signa se iuicē pcedētia ⁊ sequētia: in quo2 p̄ est itellectio: in 2° volitio: ⁊ in 3° gnō filij: s3 eadē rōne qua in prē puenīunt itellectio ⁊ volitio gnōnē filij: in filio silr puenīūt itellectio ⁊ volitio se iuicē ⁊ cō spirationē spirit⁹ sancti: sicq̄ erūt alia tria signa post illa tria: ⁊ i vltimo erit spiratio: ⁊ per ɔñs in diuinis erūt sex signa: ⁊ tñ in vltimo erit. s. s. que oīa absona sūt. ¶ Itē nō appet q̄ prioritate intellectio pcedat volitionē ⁊ volitio gnōnē: nisi prioritate originis. Ex quo seqt q̄ itellectio pr̄is sit cā volitionis eiusdē: qd̄ ipole ē: nec isti volūt: ⁊ sic silr volitio erit pnᵐ gnōnis qd̄ in eadē q̄ōne ipsi negāt ex toto. ¶ 5° itellectio pr̄is ⁊ volitio eiusdē: sicut ei⁹ eēntia est ipe fili⁹: igit nllo mō ipm pcedūt. d hac opiōne tñ magl ifra. d. 9. videbit. ¶ Dōm igit q̄ nō genuit pī filiū volūtarie añcedēter: sicut ēt dicit magr in lra. Et ɔfirmat auctē Aug. dicētis sup eplam ad hebre. de dño nr̄o Jesu chr̄o: qui cū prē sp fuit ⁊ nunq̄ cū vt esset volūtas paterna pcessit. Silr nō est dōm q̄ pī volūtarie subsequēter genuerit: q̄si volūtate antecedēte: cū nulla talis in eo poni possit: tūc. n. vt arguit Aug. 15. de tri. Mutabilis eēt diuina volūtas: qd̄ est impium dicere. ¶ Restat ergo an volūtarie concomitāter genuerit: vt. s. fil. genuerit ⁊ voluit gñare: Et dōm q̄ hoc dupliciter pōt adhuc intelligi: sicut volūtarie aligd fieri dupliciter dici cōsuetū est. Uno mō voluntarie. i. libere cōtingenter: sicut quis volūtarie dicit mereri ⁊ peccare: ⁊ B mō nō genuit voluntarie: cum pbatū sit q̄ necessario ⁊ ineuitabiliter ipsum genuerit. Alio mō voluntarie. i. cōplacenter: ⁊ hoc mō vtiq̄ cōcedendū est. Complacuit. n. sibi summe pater in gnōne filij sui predilecti: iuxta illud Matthei. Hic est filius meus pdilectus in quo mihi bene cōplacui. Et hoc est qd̄ Mat. dicit cū ait: q̄ pater volēs genuit filiū. ¶ Ad rōnes factas in pn°. q. p3: quid sit dōm. Nam prime tres f̄m sensus predictos verū cōcludunt eedēq3 ɔcedēde sunt. ¶ Ad primā vo in oppositū dōm est q̄ Aug. intelligit de voluntate precedente ⁊ de necessitate violētie. ¶ Ad scdaz que est de auctoritate Hyl. dōm q̄ ipse nō intelligit significare filiū nō esse naturaliter genitum ⁊ necessario ac ineuitabiliter a patre q̄si pater potuerit ipm nō generare: sed soluz vult exprimere q̄ pater volūtarie ⁊ cōplacēter ⁊ ineuitabilr genuit: nō aūt ɔtra ppriā volūtatē naturaliter necessitatus produxit: sicut ɔtra nostrā volūtatē multa naturali patimur necessitate: vt mortē senectutez ⁊ alios naturales defectus. Et q̄ hec sit eius intētio p3: per alia ei⁹ ibidem verba que sunt. Non enī nolente patre vel coactus pater vel nāli necessitate inductus cū nollet genuit filiū: sed mox vt voluit sine tempore impassibiliter ex se vnigenitū demōstrauit. Ex gb⁹ p3 ppositū.

Marginalia: cap̄ p̄ (Apostle ad Cori.); Scotus dist. 6. q. vnica; 3 Sco.; cap̄ 10° (Dam.); cap.15. (Aug. 5° de tri.); 4ᵐ; Sco. l. q. rep. di. 6. q. 2.; 5ᵐ; cap. 20. (Aug. 15. de tri.); cap̄ 3° (Matthei); Ad rōnes pncipa.

¶ Distinctionis. VII. Questio I.

Circa septimā distictionē. Quero vtr̄ eēntia diuina sit potētia seu pnᵐ generandi filiuz. ¶ Et arguit q̄ sic auctoritate Dam. lib. pmo dicentis q̄ generatio est opus nature. Et loquitur de generatiōe dei eterna: cū igitur nō sit opus nature tanq̄ operātis: cum diuina natura neq̄ generet: neq̄ generetur vt

cap̄ 9°

pbatū

pbatū est.d.5.seq̄r ꝙ est opus ei⁹ tāq̄ pncipij q̄ pī gn̄at.

Oppo^m cap.5.

Cōtra argr̄ ꝙ nō eēntia ſʒ ꝓpetas ꝑſonalis:qa pī eo quo pī est eo gn̄at. Nā ſʒ Aug^m 5° de tri.pī nō dī pī niſi ex eo ꝙ est ei filiꝰ.iō aūt ē ei filiꝰ:qa genuit:eo igit̄ pī quo genuit ⁊ eꝰ.ſʒ pī nō deitate:ſʒ pēnitate ē pī: ſicˉ filiꝰ nō eo vbū quo ſapia.eo aūt eēntia quo ſapia ſm Aug.7° de tri.⁊ ꝑ ꝯñs nō est filiꝰ deitate:qa eo vbū q̄ filiꝰ ⁊ eꝰ.ideo aūt est filiꝰ:qa genitꝰ.5° de tri.ḡ est ꝓpetate filius:⁊ ſilr̄ pī est ꝓprietate pī.ḡ proprietate generat.⁊ per ꝯñs ꝓprietas est in eo potētia ⁊ principiū generandi.

cap 2° cap.6.

In hac qōne duo erūt arti. In p° videbit̄ an in diuinis ſit aliq̄ potētia vere elicitiua ſeu pn^m productiuū ad intra.vel qđ in idē venit.vtrū potētia generādi vel ſpirādi ſit potētia ve ꝓductiua:ſcđo ſuppoſito ꝙ ſic: īngret̄ q̄ est illa:an.ſ.eēntia vel relatio:aut aliqd aliud:

p° artiꝰ Aureolꝰ d.5.di.7. q.1.art.2.

Quantū ad p^m articulū est vna opīo que dicit ꝙ in pīe nulla est oīno poꝰ vere productiua vel elicitiua qua gn̄et vel poſſit gn̄are filiū:ſed potētia q̄ dī poſſe gn̄are est ſolūmō actualis ꝯnexio ⁊ nō repugnātia terminoꝝ ſicˉ ⁊ poꝰ q̄ deꝰ pōt eſſe deus. Et ſi liceret ſic loq vt dicit:nō est aliud poꝰ gn̄andi in pīe:q̄ poꝰ paternicādi ſiue q̄ pōt eē pī:quā ꝯſtat nō noīare aliqđ pn^m ꝓductiuū.℄ Qđ igit̄ poꝰ gn̄andi nō ſignificet aliqđ ꝓductiuū pn^m in pīe reſpectu filij:pbat̄ multiplr̄.℄ Pmo qa vbi nō ſūt ꝓductiones elicite vanū est q̄rere pn^m productiuū ſed in deo ꝓductiones nō ſunt elicite vt dicit ſe pbaſſe in ꝑcedētibus.igit̄ ⁊c.℄ Scđo ſic.poſſe eſſe pīem nō est poſſe potētie ꝓductiue:ſʒ est poſſe ꝯnexiōis neceīe eo mō quo hō pōt eſſe aīal ⁊ diametrū nō meſurari coſte.ꝟ pʒ. qa ſi talis poꝰ eēt ꝓductiua etiā pī in diuinis ꝓduceret in eſſe pīez:qđ est erroneū:ſed eadē est poꝰ q̄ pī pōt gn̄are ⁊ q̄ pōt eſſe pī.ſicˉ idē est actꝰ cū actu:puta gn̄are ⁊ pēnitas. Magr̄ ēt dicit ꝙ ſile est de iſtis ꝓpōnibꝰ.pī pōt eē pī:⁊ pī pōt gn̄are:⁊ de iſtis.filiꝰ nō pōt eē pī:⁊ filiꝰ nō pōt generare.℄ 3° ſi poꝰ gn̄andi est poꝰ ꝓductiua:aliq̄ ꝑfectio ſimplr̄ est in pīe q̄ nō est in filio.ꝟ ꝯcedere nō est ſanus: cū ſint eq̄ ꝑfecti.ꝯñs pbat̄.qa ꝯſtat ꝙ in filio nō est poꝰ gn̄andi:qa nō reſpectu pīis:cū ille ſit igenitus:nec reſpectu alteriꝰ filij:qa nullus aliꝰ est poſſis:nec reꝰ ſuimet:qa nihil ꝓducit ſe.ḡ nō est in eo:cuʒ oīs potētia ſit reſpectu alicuius.Qđ aūt poꝰ ꝓductiua ſit ꝑfectio ſimplr̄ pʒ. Nā poꝰ ꝓductiua creature est ꝑfectio ſimplr̄.multo aūt magis poꝰ ꝓducēdi creatorē erit ꝑfectio ſimplr̄.℄ 4° cuiꝰ negatio nō est negatio poꝛ ipm nō est formalr̄ poꝰ:ſed ſm Aug^m negatio poꝛ gn̄atiue nō est negō poꝛ:ſed tm̄ poſſitatis terminoꝝ.ait eni ꝯ Maxi.li.3.ꝙ filiꝰ nō genuit:non qa nō potuit:ſed qa nō oportuit:qđ exponēs Magr̄ dicˉ: nō qa nō potuit id nō ex aliq̄ īpotētia fuit:⁊ ꝑ ꝯñs negō potētie gn̄atiue nō est negatio potentie.℄ 5° in pīe diuino nō pōt poni aliq̄ poꝰ ꝓductiua reſpectu ſui fozalis ꝯſtitutiui:alias ꝓduceret̄ in eſſe pīis:ſʒ gn̄are est formale cōſtitutiuū pīis.ḡ reſpectu gn̄are nulla est ī eo poꝰ ꝓductiua.℄ 6° oē qđ caret poꝰ debita ſuo gn̄i pōt dici īpotēs:ſʒ filius nō pōt dici īpotens:ḡ nō caret poꝰ debita ſuo gn̄i.caret aūt poꝰ gn̄andi ⁊ illa cōpetit ſuo gn̄i:qa pīi.ḡ poꝰ generādi nō est aliq̄ poꝰ.maioꝛ pʒ.5° meta.vbi dī ꝙ talpa dicit̄ ꝑuari viſu:qa est ꝓpetas debita ſuo gn̄i.℄ 7° nulla poꝰ ꝓductiua recipit actū in ſe:ſed ab ea egredit̄ actus: gn̄are vō nō egredit̄ a pīe:imo cōſtituit ipſum.ergo ⁊c.℄ 8° ſi in pīe est aliqđ formale pn^m ꝓductiuū:querit̄ qđ est illud:nō dī ꝙ ſit pēnitas:qa pēnitas ⁊ gn̄are idē ſunt realr̄. Nec ꝑſona tota:qa tūc gn̄are egrederet̄ a perſona ⁊ eſſet aliud realr̄ ab ea.nec eēntia ꝑꝑ eādē rōnē. Nā tūc ab ea egrederet̄ actꝰ gnōnis ⁊ eēt aliud realr̄ ab ea:cum nihil egrediat̄ a ſe.℄ 9° qa ſi ponat̄ talis poꝰ eſſe ꝓducti-

p^m

2^m

3^m

4^m

cap.13.

5^m

6^m

T.c.27.

7^m

8^m

9^m

ua:īpoſſe est euadere argꝰ^m heretici ꝓbātis ꝙ pī ſit potentioꝛ filio:qa pī potuit gn̄are:qđ nō potuit filiꝰ.ponendo aūt ꝙ hꝰ poꝰ nō ſit aliud q̄ neceſſitas:⁊ filiū nō poſſe nō est aliud q̄ impoſſitas terminoꝝ euidēter euaditur:⁊ ſic euadit Aug.dicēdo ꝙ filiꝰ nō genuit:nō qa nō potuit:ſed qa nō oportuit.aut igit̄ ꝑ nō oportere itellexit nō ꝯgruere ⁊ nō decere:⁊ ſic ſua ſolō fuit nulla:tū qa tales ꝯgruētie in neceſſarijs aſſignari nō debēt:ꝑſuaſionibꝰ eni ꝯtētari ī neceījs ridiculoſuʒ est.vt pʒ p° ethi. Tuʒ qa ſi potuit ⁊ poſſe fuit ꝙ filiꝰ gn̄aret:vtiqʒ cōgruū fuit.ḡ ꝑ nō oportere itelligit īpoſſe eē:⁊ ꝟ est magis clare euadere:qa nō oīs poſſibilitas eēndi q̄ est in pīe est in filio.pī eni pōt eē pī:nō aūt filiꝰ pōt eē pī.Sed vtiqʒ oīs poſſitas ꝓductiua que est in vno est in alio.Sic igitur pʒ ꝙ poꝰ gn̄andi nō noīat aliqđ ꝓductiuū pn^m.℄ 10° nullū agēs eternuʒ hēt potētiā agēdi:deus est agens eternū reſpectu filij extendendo nomē agētis. Nā eternalr̄ gn̄at.ḡ ⁊c.maioꝛ pbat̄ ex intētione Phi 12° meta.vbi vult ꝙ nō oē agēs hēt potentiā qua pōt agere.vbi Cōmen.dicit ꝙ īpoſſe est ꝙ oē agēs ⁊ mouēs hēat potētiā agēdi ⁊ mouēdi.oē eniʒ eternū est actio pura:⁊ oē qđ ē actio pura nō hʒ potētiā. Cōfirmari pōt ꝑ Phm 2° ꝑiher.q̄ dicit ꝙ ſempiterna ſunt actu ſine potētialitate.igit̄ ſempiterne agētia ſemꝑ actu agūt ⁊ ſūt ſine ptāte ſeu vtute ſeu poꝰ agēdi.℄ Hec opīo in eo ꝙ negat oēm potētiā ꝓductiuā in pīe reꝰ filij accipiēdo potētiā ꝑ ptāte ſeu vi ⁊ pn° ꝓductiuo nō est vera. ℄ Pmo qdē.qa ſeq̄ret̄ ꝙ pī nō eēt pn^m ꝓductiuus filij: ſed ꝟ est falſuʒ:qa tūc pī nō vaciter filiū gigneret:cū generās īquātū gn̄ans ſit ꝓducēs:⁊ genitū īquātū genitus ſit ꝓductū.ꝯñs clara est.Confirmat̄ rō auctē Aug.5° de tri.dicētis ſic.ſi gignens ad id qđ gignit pn^m est:pī ad filiū pn^m est:qa genuit eū.Et eiuſdē li.4.dicit ꝙ pater est totius diuinitatis:vel ſi melius dicit̄ deitatis pn^m.ī.filij ⁊.ſ.ſ. In qbꝰ ſingulis tota est diuinitas:vt exponit Magr̄ īfra.d.29.℄ Itez Hylarius 4° de tri.dicit ꝙ pī est actoꝛ filij quē genuit.⁊ Dam.li.p°.pī ingt est cā:⁊ filius ex hac cā.⁊ cōſtat ꝙ nō alr̄ est pn^m aut actoꝛ vel cā:niſi ꝓducēdo ipm ſibi ꝯſubalē eiuſdē nāe.est ḡ ſm intētionē predicatoꝝ ſanctoꝝ pī pn^m vere ꝓductiuū filij.℄ Ad hanc rationē in vtute lʒ in alio ꝓpoſito iſte doc.rn̄det diſtin.29. d.ꝙ nō ſolū potētia ꝓductiua est pn^m:ſʒ ēt ipſa ꝓductio: igit̄ pater dicit̄ pn^m ꝓductiuū filij:nō ꝑ aliquā potētiaʒ ꝓductiuā:ſʒ per ipſaʒ ꝓductionē:puta gn̄are qđ ē in ipo. hec rn̄ſio cōcedit ꝓpoꝰ^m:cū eni poꝰ ꝓductiua diffiniri habeat cōplete per eē pn^m ꝓductiuū alteriꝰ inquātū alterꝰ: ſicut actiua diffinit̄ ꝑ eſſe pn^m actiuū alteriꝰ inquātū alterū:⁊ talis rō ſʒ rn̄ſionē cōpetit ipſi actui q ē gn̄atio:ſeq̄t ꝙ ipſa est potētia ꝓductiua:⁊ hoc est ꝓpoꝰ^m ad pn̄s:non eni q̄rit̄ aliđ niſi an in pīe ſit aliqđ pn^m ꝓductiuū reſpectu filij:⁊ ꝯcedit̄ in rn̄ſione ꝙ ſic. Utrū aūt illud pn^m ſit ipſa ꝓductio:vel aliqd diſtinctū ab ea:nō q̄rit̄ ꝑ nūc:cū ipe vlr̄ oē pn^m ꝓductiuū neget.℄ Et ſi dicat̄ ꝙ nō negat̄ pn^m ꝓductiuū reſpcū ꝓducti q̄le dicit eē ipaʒ ꝓductionē:ſʒ tm̄mō negat pn^m ꝓductiuū reſpectu ꝓductiōis qđ vtiqʒ ſolū ſm ipm dī potētia ꝓductiua. Iſtud ſtare non pōt. Nā gn̄aliter ipſe hʒ negare ſm dicta ſua:⁊ negat oē pn^m ꝓductiuā tā reſpectu ꝓducti:q̄ ꝓductionis.Qđ pʒ. Nā ſi poſſe pncipij ꝓductiui reſpcū ꝓductionis (vt dicˉ) est ꝑfectio ſimplr̄.multo magis poſſe principij ꝓductiui reſpectu ꝓducti est ꝑfectio ſimplr̄:cū poſſe in ꝓductionē nō ſit ꝑfectiōis (ſi ꝑfectionis est) niſi qa poſſe in productū illiꝰ ꝓductiōis est ꝑfectiōis:negat aūt p^m poſſe a patre:ne aliq̄ ꝑfectio ſimplr̄ attribuat̄ ſibi q̄ nō ſit in filio. igit̄ ⁊ 2^m ꝯñter hēt negare. Nec valet dicˉ ꝙ actualr̄ ꝓducere nō est ꝑfectiōis:ſʒ poſſe ꝓducere. Nā ꝯſtat ꝙ oē

10^m

T.c.30. Cō.30.

Contra Aureolū vbi ſupra

cap.14.

cap.21.

cap.12.

Aureolꝰ

pnm pductiuũ põt pducẽ:nec min9 põt pducere si actu pducit:q̃s si esset tm̃ in potẽtia ad pducẽdũ τ nõ pduceret:nec minoris ẽt perfectionis est ex eo q actu pducit. ¶ Itẽ hoc pz ex alio:recitat eñi ille doctor i hac mã vnã opionẽ que ponit q pĩnitas est po9 seu pnm gñandi:τ tñ alibi vult eadẽ opio q paternitas τ gñare sunt idẽ:τ per ɔñs nõ ponit potẽtiã gñatiuã in patre respectu act9 q est gñare:sed tñ respectu pducti.s.filij. Et iste ɔ istã opionẽ sic ɔ alias dicit q supponit ipole.s.esse pductiuã pnm in diuinis. Ex quo pz q nõ solũ negat pnm productiuuz respectu gnõnis:sz rem geniti.qd euidẽtius pbaẽ p eũdẽ in di.20.vbi obijciẽdo ɔ pdictos.dicit q posse gñare filiuz saltẽ est po9 pductiua respectu filij:q̃uis nõ rem ipsi9 generatiõis. Et paulo post rñdẽdo dicit q fili9 nõ dĩ posse gñari loquẽdo de posĩtate q̃ rñdet potẽtie pductiue:quã uis possit dici possibilis gñari sũpta posĩtate pro nõ repugnãtia terminoꝝ. Ex quo pz q vlr oẽ pnm pductiuũ intendit negare. pbatũ est aũt τ ɔcediẽ patrẽ eẽ pnm pductiuuz:q̃re habeẽ ppom. ¶ 2o sic.fides catholica pfiteẽ filiũ esse a pr̃e.hoc aũt ẽm istum in.5.d.in solone vltime obiectionis:iõ veꝝ est:q2 fili9 est filius formalr p gñari:qd vtiq3 iferẽ a pr̃e:siue gñare qd est formalr in pr̃e:τ q̃ formalr pr̃ cõstituiẽ. ¶ Tũc arguo:aut fili9 est a pr̃e:vel a gñare illatiue tñ:aut ẽt pncipiatiue seu originalr τ productiue.pm nõ põt ɔcedi:tũ q2 filius nõ eẽt pductus nec originatus seu nat9 a pr̃e:q̃uis eẽt illat9:qd dicẽ est ipiũ:tũ q2 pr̃ eque eẽt a filio:sic fili9 a pr̃e:tũ3 q2 sic pr̃ infert filiũ:sic eɔ.τ sic gñare gñari:sic eɔ.mutua eñi τ reciproca est ɔñtia τ illatio:qd cũ fidei sit ɔtriũ dicẽti pr̃ a nullo est.fili9 vo a solo pr̃e.restat q vltra hɔ illationẽ neẽe est cõfiteri pncipiationẽ τ originationẽ τ filiũ pncipiatiue τ originalr esse a patre:τ per ɔñs in pr̃e cõcedere pncipiuz productiuũ ipsius filij seu patrẽ potius eẽ pncipiũ tale. ¶ Et si dicaẽ ipm actũ gnõnis quẽ in pr̃e dicit esse τ nõ a pr̃e eẽ pnm filij:adhuc hẽẽ ppom.nõ eñi ad pñs plus q̃ritẽ:nisi q in deo vere sit pnm seu po9 vere pductiua filij.

2m q.i.ar.3.

¶ Ad rõnes opionis in oppm. Ad pmã:vl p pductionez itelligis ipm pductuz:sic in creaturis res q̃ producit dĩ actio seu pductio:vt dicit in 2o:τ tũc minor est falsa:vel itelligis ipm pducẽs vel eius habitudinẽ ad productũ:τ tũc est falsa maior.alias po9 creatiua nõ eẽt pductiua:cũ nec creans vl eius habitudo ad creaturaz sit pducta:vel itelligis quãdã rẽ mediã distictã:tã a producẽte:q̃s a producto:τ sic maior est falsa. Et hz instãtiã de po9 creatiua. Silr in alijs:cũ nullibi sit talis actio media ponenda:vt patebit in 2o. Et si in creaturis poni posset:nõ tñ in deo.

Ad rões aureoli vbi.S.

¶ Ad 2m dĩ q si valeret eq̃ pbareẽ τ silr q potẽtia creatiua dei nõ eẽt pductiua:qd tñ ẽm oẽs:τ ẽt ẽm hũc Doc.est falsuz. ¶ Arguã eñi sic.posse eẽ creatorẽ non est posse eẽ po9 pductiue:alias de9 pducereẽ in eẽ creatoris:qd est ipiũ dicẽ:sz est eadẽ po9 q̃ de9 põt creare τ q̃ pt eẽ creator:sicut idẽ est deũ creare τ deũ esse creatorẽ.g po9 creatiua nõ est pductiua:cũ igiẽ h ɔclusum falsuz sit:liquet pdictã rõnẽ eẽ defectiuã. ¶ Rñ9 igiẽ ad illã:cũ dĩ posse esse patrẽ nõ est posse po9 pductiue:hoc nomẽ pr̃ vt infra distinguit Magr̃.d.27.aliq̃n est nomẽ hypostasis. aliq̃n pprietatis.pmõ esse patrẽ est esse psonã que pducit filiũ. Alio mõ est filiũ gñare.hec multũ dĩnt. Nam pmõ ɔcedim9 diuinitatẽ eẽ pr̃ez.nõ aũt 2o mõ.vt supra.d.5. aliq̃lr tactũ est. Primo mõ dico q posse eẽ pr̃ez nõ est posse po9 pductiue. Nõ eñi deitas põt eẽ pr̃ p aliquã po9 pductiuã q̃ possit in psonã pr̃is:τ in h sensu nõ est minor vera. Nõ eñi idẽ est posse eẽ pr̃ez τ posse gñare.cũ pm posse ve ɔcedaẽ de diuinitate:nõ aũt 2m. Si aũt sumaẽ scdo mõ sic nego pmã ppõnẽ:τ dico q posse eẽ pr̃ez est posse potẽtie pductiue.sic eñi p pductiuã po9 pr̃ põt filiũ producere τ ei9 eẽ pnm:sic p eãdẽ põt eẽ pr̃:cũ h nõ sit aliud psonã pmã eẽ pr̃ez q̃s ipm filiũ gignere. ¶ Tũc ad pbationẽ:cũ dĩ q tũc pr̃ pducẽt se in eẽ pr̃ez.nego ɔñaz. Instãtia pz de posse eẽ creatorẽ.vñ sic posse eẽ creatorẽ nõ est posse pducẽ creatorẽ:sz creaturã:nec cũ de9 est de nouo creator facit se creatorẽ pprie loquẽdo:q2 nec facit se nec aliq̃d in se:sed tñ creaturã:sic posse esse pr̃em nõ est posse pducẽ pr̃ez:sed filiũ:nec pater pducit se pr̃em:sed filiũ:sicut nec est pater sui:sed filij. Nõ igiẽ pducit seipz in eẽ patrẽ. ¶ Qd aũt adducit de Magro qui dĩ illas ppõnes significare idẽ.Dĩz q Magr̃ accipit ibi nomẽ pr̃is vt est nomẽ pprietatis.sic dcm̃ ẽ.sic ẽt pz ibi.

Ad 3m

¶ Ad tertiũ dico pmo q p pfectionẽ simplr vel itelligis aliqd significabile icõplexe:τ tũc dico q nulla est pfectio simplr nisi de9:q2 nihil aliud a deo est qd in q̃lz sit meli9 ipm q̃s nõ ipm iuẽ modũ loquẽdi Ansel. Et tũc ɔcedo q pnm pductiuũ filij est pfectio simplr:qd τ tu habes ɔcedere:nisi tu velis dicere:aut pr̃em nõ pducere filiũ:aut pr̃em nõ eẽ deũ:quoꝝ vtrũq3 ipiũ est. Et sic pz argm ẽt ɔ te.vz q aliq̃ pfectio simplr deest filio:vel itelligis aliqd significabile tñ cõplexe.vbi gñ.si dicaẽ q eẽ sapiẽtẽ est pfectio simplr:q2 vlr est melius eẽ ipsuz q̃s nõ ipm.hoc est cuilz eẽt meli9 eẽ sapiẽtẽ q̃s nõ eẽ sapiẽtẽ:ad quẽ sensuz loqẽ Ansel.vt pz ɔsiderãti:q̃uis nõ vtaẽ istis vocabulis pfectio simplr:qd nec ẽt ppe dĩ de tali cõplexe significabili. Sz est sensus cũ illud dĩ pfectio simplr.i.vlr q vel cuilibet esset meli9 eẽ tale q̃s nõ eẽ tale:vel qdlibet si eẽt tale:eẽt meli9 q̃s si nõ eẽt tale ceteris parib9. Sz ẽm hũc sensuz cũ dĩ q potẽtia pductiua filij est pfectio simplr:idẽ est ac si diceret posse pducẽ filiũ est pfectio simplr. Et ẽm hũc modũ accipiẽdi reducit argm etiã ɔ te. Nam si posse producere creaturaz est pfectionis simplr:τ ẽm te:ex hoc seqẽ p locũ a minori q posse producere creatorẽ est pfectionis simplr:cogeris vt vel dicas q nõ oẽ qd est pfectionis simplr ɔueniẽs patri cõuenit filio dei:qd tu τ vere reputas falsum:vel neges patrẽ posse pducere filiũ:qd est hereticũ. Et cũ hoc sequiẽ etiã q nõ ois pfectio patri cõueniat. Et ideo ita pz q rõ fortius militat ɔ suũ actorẽ. ¶ Rñdeo tñ ad ipsaz. Si pmõ accipiaẽ pfectio sic innuũt vba arguẽtis.dico q potẽtia pductiua filij est pfectio simplr:q2 ipse pater est pfectio simplr. Et tñ dico q fili9 nõ est min9 pfectus seu bonus q̃s pr̃:q2 lz ipse nõ sit pater:est tñ idipm τ est eadẽ bonitas q̃ est ipse pr̃. Si vo accipiaẽ 2o mõ sic dico q posse pducere filiũ nõ est pfectiõis simplr. Et q̃uis icõparabilr melior sit de9 q̃s creatura.nõ tñ sequiẽ q si posse pducere creaturã est perfectionis simplr:q posse pducere creatorẽ vel deum sit pfectionis simplr ad sensuz datũ. Silr ẽt non seqẽ q posse pducere deum patrẽ sit perfectionis simplr q̃uis icõparabilr melior sit de9 pr̃ q̃s creatura. ¶ Si dicas q pducẽ deũ pr̃ez est ipole:τ iõ nõ est pfectiõis simplr.dico tibi q pducere aliũ deũ filiũ est ipole simplr:nec est min9 ipole q̃s q de9 fili9 pducat seipm.

Ad 4m

¶ Ad 4m dõm q minor ẽ falsa accipiẽdo po9 p pn9 pductiuo:vt dictũ est. Nã Aug.nõ dicit q fili9 nõ potuit:sz oppm vñ ait.nõ q2 nõ potuit:ex quo argm põt reduci ɔ arguẽtẽ:aut enĩz potuit signat po9 pductiuã:τ sic cũ Aug.neget nõ posse affirmat posse:ac p h po9 pductiuã:aut significat positatẽ terminoꝝ:τ sic dicẽdo fili9 nõ potuit negaẽ talis possibilitas.igiẽ cum dicit nõ q2 nõ potuit negatur nõ positas:τ per ɔñs affirmaẽ possibilitas. Ex quo vltra sequiẽ hãc eẽ verã fili9 potuit gñare:qd est ɔ Augm ac ɔ sic arguẽtẽ:expone igiẽ vt docet Magr̃ nõ q2 nõ potuit.i.nõ fuit ex ipotẽtia:qd idẽ valet:ac si dicaẽ nõ q2 ipotẽs fuit:sed nõ

sequiẽ

sequit̃:nõ fuit ĩpotens.g̃ potuit vel fuit potens ꝓducere filiũ:sic nõ sequit̃.iste puer nõ est iniustus.g̃ est iustus.

Ad 5m

¶ Ad 5m dõm ꝙ nõ sequit̃.in patre nõ est po° ꝓductiua respectu gñare.g̃ in eo nõ est potẽtia ꝓductiua:nisi ꝑ generare ĩtelligas ip̃m genitũ. Nã cũ hoc ꝙ in pr̃e nõ ẽ potẽtia ꝓductiua respectu alicui⁹ qd̃ est in eo:stat bñ ꝙ in eo sit potẽtia ꝓductiua respectu filij.hoc sufficit in ꝓposito.Si vò ĩtelligas ꝑ gñare ip̃m filiũ genituz maior tua est falsa.

Ad 6m

¶ Ad 6m dõm ꝙ maior nõ est vã vbi carẽs hẽt oẽm ꝑfectionẽ quã hẽt nõ carẽs.ĩpotẽtia eñi ꝓp̃e loquẽdo defectũ alicui⁹ ꝑfectionis ĩportat.Sic etiã p3 in exẽplo argumẽti:in ꝓposito aũt carẽs seu nõ exñs po° gñandi nulla ꝑfectione caret quã hẽat po° generãdi:cũ eadez ꝑfectio seu bonitas que est pr̃:sit ⁊ filius:nõ igit̃ ꝓp̃ie filius dr̃ ĩpotẽs gñare:q̃uis nõ potẽs gñare dici possit. Et ideo q̄a aliũ filiũ gñari est ĩpolẽ:⁊ nõ est etiã polẽ vt aliqd̃ gñet seip̃m:sic nec pr̃ dr̃ ĩpotẽs:cũ tñ nec ꝑm filiũ:nec seip̃m valeat gñare:⁊ vl̃r nullus ĩpotẽs dr̃ ex eo ꝙ nõ potest simpl̃r impolia:⁊ hanc solonẽ innuit Aug. vt patebit in r̃ndẽdo ad nonã rõnẽ.

Ad 7m ⁊ 8m

¶ Ad 7m ⁊ 8m dico sil̃ ꝙ a potẽtia ꝓductiua nihil egredit̃:nisi qd̃ ab ea ꝓducit̃:⁊ ideo si per generare intelligas ipsum ꝓductũ gñare egreditur a po° ꝓductiua que est ipse pr̃:vt patebit articlo 2°. Si vò per gñare vel ꝑ actuz ĩtelligis aliqd̃ aliud:nõ valet ꝯña. ꝙ si respectu illi⁹ nõ sit po° ꝓductiua in pr̃e:g̃ absolute nõ sit in eo potẽtia ꝓductiua.

Ad 9m

¶ Ad 9m dõm ꝙ vtiq3 sic dicẽdo sufficiẽter euadit̃ arg̃m heretici:⁊ sic euadit Aug. nõ aũt sicut dicit opio hec:gnimo si sic ĩtelligeret Augu. nõ solũ nõ solueret:sed manifeste ꝯdictoria affirmaret. Nã si cũ dicit:nõ q̄a nõ potuit significat̃ impolitas q̃ est repugnãtia terminoꝝ:vt iste Doc.dicit.g̃ nõ posse idẽ ẽ qd̃ impolẽ esse.Et cũ ꝑm eũdẽ idẽ intelligat̃ ꝑ nõ oportere:vt p3 in arguẽdo:igit̃ dicẽdo fili⁹ nõ genuit:non q̄a nõ potuit:sed q̄a nõ oportuit:idẽ est qd̃ dic̃:filius nõ genuit:nõ q̄a fuit impolẽ ip̃m gñare:sed q̄a fuit impossibile ipsum gñare:vbi p3 manifeste ꝯdictoria ĩplicari.Dõz g̃ ꝑm sapiora ꝙ cũ dicit:nõ q̄a nõ potuit:ĩtelligit̃ nõ ex ei⁹ ĩpotẽtia:vl̃ q̄a ĩpotẽs fuit:sed q̄a nõ oportuit.i.nõ fuit polẽ:sed impolẽ:oportere eñi idẽ est qd̃ nec̃e eẽ.ergo nõ oportere idẽ est ꝙ necesse:qd̃ aũt in diuinis non est nec̃e esse est impolẽ esse:q̄a oẽ ibi polẽ est nec̃ium.Sic igitur in hoc stat solo argumẽti heretici ꝓbãtis pr̃ez potẽtiorẽ esse filio:eo ꝙ pr̃ potuit gñare:fili⁹ aũt nõ:q̄a verũ vtiq3 est filiũ nõ potuisse gñare:sed hoc nõ fuit ex eius ĩpotentia:sine q̄a fuit ĩpotẽs:pr̃ vò potẽs:sed q̄a ĩpolẽ fuit filiũ aliũ gñari:⁊ vt p3 ex h̃ non arguit̃ fili⁹ ĩpotẽs ac ꝑ h̃ nec min⁹ potẽs ip̃o pr̃e.

Ad 10m

¶ Ad decimũ cũ dicit̃ nullũ agens eternũ h3 po^{as} agẽdi:dõm ꝙ hui⁹ ꝓpõnis duplex põt eẽ sensus.vn⁹ ꝙ nullũ agẽs eternum hẽt po^{as}.i.p̃n^{m} per qd̃ agat ⁊ mouet:⁊ iste est falsus ⁊ ꝯ mente Ph̃i ⁊ Cõmentatoris.

T.c.30.

vñ Ph̃s dicit ibidẽ nihil ꝓdest si subas faciamus sempiternas:queadmodũ q̄ sp̃es:si nõ aliqd̃ potẽs ierit p̃n^{m} trãsmutare.⁊ l̃ra cõmẽti hẽt nisi in eis sit p̃n^{m} qd̃ pt trãsmutare.

Cõ.30.

⁊ Cõmen.hec v̈ba exponens ait.nihil ꝓdest ponere subam eternã in q̃ nõ sit p̃n^{m} mouẽdi.¶ Ex q̄b⁹ p3 ꝙ po°.i.p̃ncipiũ mouẽdi motorib⁹ eternis attribuũt. Alius sensus est.nullũ agẽs ⁊c̃.i.nullũ eternũ est ĩ po° ad mouẽduz:vt.s.possit aliqñ nõ mouere:sed semꝑ actu necessario mouet:⁊ hec est ĩtentio eoꝝ:qd̃ manifeste appet ꝑ expõnẽ Cõmẽtatoris ibidẽ.Ait eñi sic in p̃n° cõmenti. nec̃e ẽ vt iste mot⁹ hẽat motorẽ q̄ est actio pura sine aliq̃ po°.i.q̄ in nulla hora est motor in po°.¶ Est g̃ ĩtẽtio sua ꝙ sic etern⁹ motor de necessitate est ⁊ nõ põt nõ esse:sic nec̃io semꝑ mouet in actu:⁊ nõ põt nõ actu mouere:aut nũq̃ est in po° ad mouẽdũ:⁊ hoc ĩtelligit qñ dicit:ꝙ ille motor est actio pura:nõ aũt intelligit(vt fingũt sic arguẽtes)ꝙ ipse sit act⁹ ille q̄ est actio:q̄s eñi dixerit ꝙ motor celi sit motio vl̃ mot⁹ celi:Est igit̃ ĩtẽtio eoꝝ q̃ dicta est ⁊ in hoc sensu ꝑm Ph̃z vera est maior.Silr̃ndo põt cõcedi de p̃mo ꝓducente.s.deo pr̃e.nec̃io eñi eternalr̃ actu ꝓducit nec vnq̃ fuit aut eẽ põt in po° ad ꝓducendũ. Et sic ad rõnẽ p3 qd̃ sit dõm:⁊ ad ꝯfirmationẽ:ꝑ tãto enim dicit sempiterna eẽ actu sine ptãte:q̄a semꝑ sunt actu et fuerũt sine po° p̃cedẽte actũ aut distãte ab actu:⁊ eodez modo de eterno agente intelligit:nõ aũt negat potentiaz que est p̃ncipium agendi:sed eam ibidez in eis affirmat cõiunctam tamẽ actui.i.semper actu agentem.

2° arti°

Quantũ ad 2m articulũ cõiter distiguit̃ de duplici p̃n°. Nã est p̃n^{m} qd̃ agit:⁊ est p̃n^{m} quo agẽs agit.Ex^{m} p̃ⁱ in nalib⁹.ignis gñans est p̃n^{m} qd̃ ignis geniti.calor vò est p̃n^{m} q̃ formalr̃ agit. In artificialib⁹ p̃n^{m} qd̃ est ipse artifex:p̃n^{m} q̃ est ipa ars ꝑ quã agit.¶ Quãtũ ad ꝓpo^{m} oẽs ꝯueniũt de p̃n° qd̃ gñõnis diue. Nã illd̃ est pr̃ qd̃ gñat.Sz de p̃n° quo:qd̃ q̄dẽ nõ gñat:s3 est illud ꝑ qd̃ pr̃ gñat est diuersitas opionũ.

P̃m

¶ Dicũt enim q̄dã ꝙ tale p̃ncipiũ est diua eẽntia nõ ꝓprietas pr̃is:qd̃ ꝓbat̃ sic.p̃. Nã illud est po° gñatiua seu p̃ncipiuz gñandi in q̃cunq3 gñante:in quo genitũ similat̃ gñanti.Sz in eẽntia tñ filius dei silat̃ pr̃i gñanti.g̃ ⁊c̃.maior p3.q̄a oẽ ꝓducẽs aliqd̃ ꝑ suã actionẽ ꝓducit sibi silẽ quãtũ ad formã q̃ agit:sic hõ genit⁹ est silis hoĩ gñanti in nã humana:cui⁹ v̈tute põt pr̃ gñare hoiem.

Scotus d.7.q.1.

¶ Alij ꝓbãt idẽ sic.si deus ꝑ ĩpolẽ gñaret aliũ deũ:⁊ ille alius tertiũ:diuinitas eẽt p̃ncipiuz alterius ⁊ nõ relatio.g̃ ⁊ nũc cũ deus generet aliũ qui est idẽ deus.Añs est notũ.p3 ꝯña.q̄a qd̃ est aliquid ꝑfectionis in p̃ncipio ꝓductiuo nõ tollit ab aliquo rõnẽ p̃ncipij ꝓductiui:sed cõicare se in idẽtitate numerali ⁊ adequata cõicatione sibi est ꝑfectiõis in p̃ncipio ꝓductiuo g̃ ⁊c̃.

2m

¶ Scd̃o diuinitas est terminus formalis gñõnis.igitur ipsa est formale p̃ncipiũ ꝓductiuũ.Añs supponũt se probasse.d.5.ꝯña ꝓbat̃.q̄a impolẽ est agẽs cõicare terminũ formalẽ gñõnis vel ꝓductionis nisi agat forma eque ꝑfecta si agat vniuoce:vl̃ ꝑfectiori si equiuoce. In diuinis aũt nihil est ꝑfectius vel eque perfectũ absoluto seu eẽntia:cũ sit formalr̃ ĩfinita:nõ aũt relatio.g̃ ⁊c̃.

Ocham d.7.q.2

¶ Alij aũt probant idẽ sic.vbicũq3 nata est esse relatio originis illa relatio fundat̃ super p̃ncipiũ elicitiuũ originis:sed in patre est relatio originis.igit̃ ipsa fundat̃ sup p̃n° elicitiuo. nõ fundat̃ autẽ sup ꝓprietate:tum q̄a ipsa ꝓprietas ꝑsonalis est relatio originis:tũ q̄a eius fundamẽtũ d3 eẽ absolutũ.igit̃ sup eñã q̃re ipsa est p̃ncipiũ elicitiuũ origĩs.

2m

¶ Scd̃o sic rõ cãndi est illud quo existe in aliquo:vel in se põt eẽ effect⁹:oĩ qd̃ nõ est cã eiusdẽ effectus circũscripto:vl̃ qd̃ requirit̃ ad eẽ alterius ⁊ nõ constituit̃ ex ipsa causatione vel cãto:ita p̃ncipiũ elicitiuũ alicui⁹ actionis vel passionis vel ꝓductionis est illud qd̃ nec̃io ⁊ ꝑ se requirit̃ ad illã ꝓductionẽ:⁊ nõ ꝯstituit̃ nec ex ꝓductione nec ex producto:⁊ q̄a sola eẽntia diua requirit̃ ad gñationez actiuã ⁊ passiuã isto mõ:ideo ipsa precise est rõ eliciendi istas ꝓductiones:tã actiuas q̃3 passiuas. ¶ Ad hoc facit auct̃as Hylarij.5° de tri.quã allegat etiã Magr̃.d.5.ait eñi Hylari⁹. Natiuitas dei nõ põt eaz ex q̃ ꝑfecta est nõ tenere nãz. Certũ aũt est eã nõ ex alia nã q̃3 diua ꝑfectã esse.igit̃ nã diua p̃n^{m} est ex quo est natiuitas filij.¶ Itẽ Magr̃ in ista.d.dicit ꝙ pr̃ nõ est potẽs gñare nisi nã:ei⁹ eñi po° nã est vl̃ eẽntia.

Varro p̃.s.d.7.

¶ Alia opio est ꝙ ꝓprietas ꝑsonalis est p̃ncipiũ gñãdi:qd̃ probat̃ sic.p̃mo q̄a proprius actus est a ꝓpria forma:sed gñare est ꝓprius act⁹ pr̃is:et sola ꝓprietas ꝑsonalis est sibi ꝓpria.igit̃ ⁊c̃.

2m

¶ 2° oẽ qd̃ est p̃ncipiũ eẽndi est p̃ncipiũ operãdi:h̃ p3:q̄a vnũqd̃q3

agit ſm q̄ eſt in actu. ergo agit quo eſt in actu. ¶ Item
agere p̄ſupponit eſſe: ⁊ actus ſcd̄s p̄cedit a p̄mo: ſ; p̄ni/
tas eſt p̄ncipiū eſſendi ipſi patri (ea eni; eſt pr̄) igit̄ ipſa
eſt ei p̄ncipiū operādi: nō aūt eſt p̄nm̄ alicuius alteri⁹ ope

Contra.

ratiōis vt app̄et. igit̄ eſt p̄nm̄ gn̄ādi. ¶ De opiones (ſic
pater) cōuenūt in h̄ q̄ q̄libet ponit aliqđ p̄ductiuū filij
qđ nō p̄ducit filiū: ſed eſt quo pater p̄ducit: ⁊ ſic ponūt
duplex p̄ncipiū qđ ⁊ quo: iuxta cōem modū diſtinguēdi.
differūt aūt in aſſignādo illud p̄nm̄: quo modo ſaluo me/
liori iudicio apparet q̄ ī vtroq; deficiāt: ideo pono tres
ↄcl'ones. Prima eſt q̄ nō eſt aliqđ p̄nm̄ quo p̄ductiuum
filij aliud a p̄ncipio qđ p̄ducit. Scd̄a q̄ eſſentia diuina
nō eſt p̄nm̄ p̄ductiuū quo filij. Tertia q̄ nec ipſa relatio

p̄ma ↄ̄

patris. ¶ Primā p̄bo. p̄ncipiū p̄ducēs filiū ſeipſo p̄mo
p̄ducit. igit̄ nō eſt aliqđ p̄ncipiū quo: aliud a p̄ncipio qđ
p̄ducit. ↄ̄ña p;. Si eni ſit aliqđ p̄nm̄ quo p̄ducēs p̄ducit:
⁊ aliud p̄ncipiū ipſum p̄ducēs: iam nō a ſeipſo p̄mo pro
ducit: ſed alio p̄ncipio. Añs p̄bo. ſi enī nō p̄duceret ſeipſo
p̄mo: cum per ſe p̄ducat p̄duceret per ſe p̄mo per aliqđ
ſui: aut igit̄ per aliquid qđ eſt ſui extrīſecū: ⁊ hoc dici nō
pōt cū nihil tale locū habeat in deo: aut per aliqđ intrin/
ſecū ſibi: ⁊ nec hoc: q2 omne qđ p̄ducit p̄mo per aliqđ in
trinſecū ſibi ⁊ nō ſeipſo includit in ſe aliquā entitatem
vltra illud p̄ qđ dicit̄ p̄mo p̄ducere: ac per hoc ad minus
duas entitates includit: hoc aūt eſt īpoſſe de p̄nº qđ gene/

2m

rat deū: cū ip̄m ſit infinite ſimplicitatis. ¶ Scd̄o ſi pr̄ p̄
aliud a ſe aliquo mō p̄duceret: tanq̄ p̄nº quo: eēt aliquo
mō illud tale cā patris. hoc autē eſt expreſſe ↄ̄ ſctōs. ↄ̄ña
p̄bat̄. q2 oē qđ agit per aliqđ aliud: aliquo mō h̄ēt eē vl'
tale eſſe per illud. vñ niſi ignis eſſet calidus p̄ calorē: ſeu
per calorē informaret̄: nō plus calefaceret p̄ calorē q̄ in
frigidaret p̄ frigiditatē aque. vnde in q̄buſcūq; talia p̄n
cipia quo ⁊ qđ diſtinguunt̄: p̄nm̄ quo eſt forma cōſtituēs

3m

vel perficiēs ip̄m p̄nm̄ qđ. ¶ 3º ſi aliqua forma ſimplex
ſ̄balis vel accn̄talis per ſe ſep̄ata diuina v̄tute aut nāl'r
exiſtēs ageret: ipſa ſeipſa p̄mo ageret ⁊ nō aliquo alio p̄n
cipio quo. igit̄ ſic eſt in p̄mo p̄ducēte qđ de⁹ eſt. Añs eſt
notū. ↄ̄ñtia p̄bat̄: q2 p̄ciſa cā veritatis añtis eſt ſimplici
tas: qđ p;. q2 poſito q̄ agens ſit quid cōpoſitū ſtati; aſſi/
gnat̄ p̄nm̄ qđ: aliud a p̄nº quo. poſito v̄o q̄ ſit ſimplex nō
eſt talis diſtictio p̄ncipij: ſūma v̄o ſimplicitas eſt in p̄io
p̄ducēte. igit̄ in eo nō erit talis p̄ncipiox̄ diſtictio. ¶ Et
ſi dicat̄ q̄ nō obſtante ſūma ſimplicitate perſone adhuc
eſſentia et ſil'r p̄prietas aliquo mō diſtinguunt̄ a p̄ſona
ſaltē ſm rōnē: ⁊ per ↄ̄ñs perſona pōt eſſe p̄ncipium qđ. ⁊
eſſentia vel p̄prietas p̄nm̄ quo. illud nō valet: q2 diſtictio
rōnis aut conceptus nihil ad p̄poͫ: nec cōceptus vel rō
eſt p̄ncipiū quo nec qđ gn̄andi filiū: ſ; res extra: in qua
cū nulla penit⁹ ſit diſtinctio: nec pōt ibi taliū p̄ncipiox̄
diſtinctio aſſignari. Et cōfirmat̄: q2 eadē rōne in forma
ſimplici creata poſſet aſſignari p̄ncipiū quo: aliud a p̄nº

2ª ↄ̄

qđ. qđ tñ nullus. d. ¶ Scd̄a; ↄ̄nē. ſ. q̄ eēntia non ſit tale
p̄nm̄ p̄bo ſic. oē p̄nm̄ gn̄ādi: eſt real'r diſtinctum a gn̄ōne
vel a gn̄ato: eſſentia diuina nō eſt real'r diſtincta a gn̄ōne
diuina: nec a genito. igit̄ nō eſt p̄nm̄ gn̄andi genitū. p; mi
nor. maior p̄bat̄. q2 omne p̄nm̄ diſtinguit̄ ab eo cuius eſt
p̄ncipiū: oē aūt p̄ncipiū gn̄andi eſt p̄nm̄ gn̄ationis vel ge/

Thōas p̄. ſ. d. 7.

niti. ¶ Ad hāc rōnē dī q̄ p̄ncipiū qđ: vtriq; diſtinguit̄ a
p̄ncipiato: nō aūt p̄ncipiū quo. ¶ Cōtra. ſi hoc eēt veru;
nō magis p̄ncipiū quo: eſſet p̄ncipiū p̄ncipiati q̄ eↄ̄. v.g.
in p̄poſito. eēntia diña nō magis eēt p̄ncipiū quo: gn̄atio
nis vel geniti q̄ eↄ̄. genitū vel gn̄atio eſſet p̄ncipiū eius.
ſil'r eēntia ita eſſet p̄nm̄ eſſentie ſicut gn̄ōnis: ex quo tale
p̄ncipiū a p̄ncipiato nō diſtinguit̄: ſed eſt ip̄m: hoc autē
nullus diceret niſi vocabulis abuteret̄. ¶ Cōfirmat̄: q2
p̄ncipiū ī quātū p̄ncipiū: eſt p̄ncipiū alterius ⁊ non ſui. vt

T. c. 8.

p; p̄mo phyſicox̄: iō dicit̄ ibi q̄ ſi tñ vnū eſt: p̄ncipiu;
nō eſt. vel igit̄ p̄nm̄ quo: nō eſt p̄ncipiū: vel eſt diſtinctu;
ab eo cuius eſt p̄nm̄: hec rō maxīe valet ↄ̄ 2m ⁊ 3m Docto.
p̄me opionis ſuperius allegate. vterq; enī p̄bās q̄ p̄prie
tas p̄ſonalis nō ſit p̄nm̄ quo: elicitiuu; gn̄ōnis: ſumit hoc

Ocham vbi. ſ.

pro fundamēto. ¶ Unde ſcd̄s arguit ducēdo ad īpoſſe
dicēs: tūc eadē relatio eſſet p̄nm̄ ſuiipſius: q2 in p̄re nō eſt
niſi vnica relatio ad filiū: ⁊ illa eſt p̄ te p̄nm̄ quo: reſpectu
gn̄ōnis que eſt eadē relatio: ſ; aliter nolata. Alius v̄o ſic
ait. nihil eſt p̄nm̄ elicitiuū ſuiipſius: p̄prietas v̄o p̄ſonalis
⁊ gn̄atio ſunt idē oīb⁹ modis. ergo. ¶ Ex quo p; q̄ nihil
eſt p̄nm̄ nec quo: nec qđ. ſm iſtos eius qđ ipſu; eſt. Cōſtat
aūt q̄ eēntia eſt gn̄atio nec aliquo mō ſm rē ab ea diſtin
cta. ¶ 3º ſi eēntia eēt p̄nm̄ gn̄ōnis: vel filij: eēntia diceret̄
relatiue p̄nm̄ ad illā vl' illū: ↄ̄ñs eſt falſu;: ↄ̄ña p;: q2 p̄nm̄
inquātū p̄nm̄: eſt ad aliqđ: ſed falſitas ↄ̄ñtis p;: q2 nullū
nomē notionale predicat̄ de eſſentia: vt Magr̄ ponit in/

cap. 6.

fra. d. 27. ⁊ p̄bat̄ auc̄te Dam. lib. 3. vnde talia noīa ſolu;
de hypoſtaſib⁹ p̄dicant̄: vt ibidē p;. Cōſtat aūt h̄ nomē

Scotus vbi. ſ.

p̄nm̄: nomē eē notionis ſ; oēs ⁊ īfra h̄ēt̄. d. 29. ¶ Ad hāc
rōnē dicit̄ q̄ vbi p̄ncipiū nō diſtinguit̄ a p̄dcō: ibi inter
illa nō eſt realis relatio. vbi v̄o diſtinguit̄ relatio eſt rea
lis: ſ; aūt in creaturis ſemp̄ p̄ncipiū quo. ſit real'r diſtin/
ctum a p̄dcō: ⁊ per ↄ̄ñs real'r referant̄ adinuicē: in diuis
tñ nō eſt realis diſtinctio īter illa: vñ nec realis relatio:
ſed rōnis tm̄. ¶ Hec ſolutio nulla eſt. p̄mo q2 dicit incō
poſſibilia. ſ. aliqđ eſſe p̄ncipiū alicui⁹: ⁊ tñ nō diſtigui ab

T. 1. c. 8

illo: ſicut ſupra patet ex intētione Phi p̄ phyſi. ⁊ Cōmē.
ibidē. d. q̄ p̄ncipiū exigit pluralitatē: ⁊ per ↄ̄ñs diſtictio/
nē. ſ. inter ſe ⁊ p̄ncipiatū. ¶ Scd̄o q2 ſi non exigit̄ realis
diſtinctio: q̄d p̄hiberet relationē vt relatio eſt: eſſe p̄in/
cipiū quo: gn̄ationis vt actio vel p̄ductio eſt: ⁊ eſſe tamē
indiſtinctā ab ea real'r: ⁊ cū hoc vt ſupra p; īpugnauit. q̄
etiā. d. nō eſſe relationē niſi rōnis nihil eſt. Na; qđ extra
aīam eſt: eſt p̄ncipiū extra aīam: ⁊ nō ſm rōnē tm̄ eſt ad
aliqđ. ſi ergo eſſentia nō real'r referat̄: nec real'r eſt p̄nci/

ↄ̄ ↄ̄nem cap. 54.

piū. ¶ Sed ↄ̄ hanc ↄ̄nē expreſſe videt̄ Anſel. p̄mo q̄de;
monol'. vbi de ſpū ſcō loquēs ait. Non ex eo p̄cedit in q̄
plures ſunt pr̄ ⁊ filius: ſed ex eo in quo vnū ſunt. Nā nō
ex relationibus ſuis que plures ſunt (alia enī eſt relatio
patris: alia filij) ſed ex ipſa ſua eſſentia: que pluralitate;
non admittit: emittunt pater et filius ſimul tm̄ bonum.
¶ Ex q̄bus p; q̄ virtus ſpiratiua eſt eſſentia cōis p̄ri et
filio: ⁊ eadē rōne eſſentia ipſa eſt v̄tus gn̄atiua ⁊ p̄ncipiū

cap. 25.

generādi. Item ipſe de p̄ceſſione ſpūs ſcti. d. ſp̄m ſanctū
p̄cedere de diuinitate p̄ris ⁊ nō de p̄nitate. Et addit q̄
opio que dicit: q̄ nō p̄cedit de diuinitate: ſed de p̄nita/

Rño

te patenti ſe fatuitate ſuffocat. ¶ Ad hoc dōm q̄ verba
illa nō ſunt in ſua p̄prietate ītelligēda: nō enī ſpūs ſcūs:
aut filius p̄cedit a diuinitate aut de diuinitate: nec pater
de diuinitate gn̄at filiū: aut pater et filius de diuinitate
ſp̄m ſcm̄ emittunt: cū ta; ſpūs ſcūs q̄ filius ſit diuinitas
ipſa: iō tales locutiōes ſcō p̄ exponēde ſūt: ſic docet Ma
giſter. d. 5. ⁊ ibidē. q. p̄ª ⁊ 2ª mōſtratū eſt ēt p̄ eūdē Anſel.
¶ Quātū tñ ad p̄poͫ in ſp̄ali facit. dōm q̄ nō eſt ītētio
Anſel. aliquā p̄ncipiationē attribuē eēn͛ aut diuinitati cōi
p̄ris ⁊ filij: rē⁹ ſpūs ſcti: cū eadē ip̄a ſit ſpūs ſcūs. S; tota
hec p̄ncipiatio vl' p̄ductio attribuēda ē p̄ſonis p̄ris ⁊ filij.
¶ Uerūtñ pr̄ ⁊ fili⁹ ſpirātes ſp̄m ſcm̄: nō cū ſpirāt ī quā/
tū h̄ eſt pr̄ ⁊ ille fili⁹: aut vn⁹ alter ab altero: ſ; ſm q̄ ſunt
vn⁹ de⁹. ⁊ h̄ ipſe ītelligit cū. d. eu; p̄cedē ex eo in q̄ ſunt
vnū. i. ab ipſis ſm q̄ ſūt vnū: ⁊ cū. d. ip̄; p̄cedē de diuinita/
te p̄ris: ⁊ nō de p̄nitate. i. de p̄re ſm q̄ eſt de⁹ ⁊ nō ſm q̄
eſt pr̄. ¶ Et h̄ ex v̄bis clarū ē ī eodē li. ſ. de p̄ceſſione. ſ. ſ.

post

cap. 30.

post verba allegata accipi põt. vñ ait nullus sensus capit spũ scm̃:esse spũ p̃ris aut filij:ſm q̃ alter est p̃r alter filius:ſz ſm q̃ vterq̃ vnus ideoq̃z deus est:ita q̃ si p ĩposſe eẽnt p̃r ꝛ filius:ꝛ nõ eẽnt abinuicẽ distincti:adhuc spirarẽt spũ scm̃.ꝛ est similis locutio ac si eẽnt duo calores ſeparati ꝛ in eodẽ loco:ꝛ pducerẽt vnũ calorẽ in subo:ꝛ dicem̃ q̃ illi pducũt ĩquãtũ sũt vnũ specie:ꝛ nõ ĩquãtũ distigũnt:q2 si eẽnt ĩdistincti nihil min̄ pducerẽt:ꝛ cũ nec in illis distiguerent:nec añ nec post duo p̃n̄ q̃.ꝛ qd:pp vtriusq̃z simplicitatẽ:multo magis nec in pposito. Qd aũt.d.q̃ nõ ex relationib̄ suis ꝛc̃.accipit relões p ppꝛietatib̄ psonarũ cõplexe significãtib̄ q̃ q̃dẽ nõ ipſe psone sũt:nec oĩo aliq̃ entitates:vt in disti.30.declabit:tales eni ppꝛietates

cap. 30.

vtriq̃z ipſe vocat relones:sic pz in de pcessiõe spũs sci.nõ aũt accipit relones p illis ĩcõplexe signãtib̄:q̃ nõ sunt aliud q̃ ipemet psone vt ĩfra patebit. Et eodẽ mõ cũ ait q̃ nõ de p̃nitate:ſz de diuinitate.i.p̃ĩe q est diuinitas iuxta p̃missaz doctrinã Aug. vel de p̃ĩe nõ ſm q̃ p̃r est:ſz ſm q̃ deus penes sensũ pꝛime dati. ⁋ 3ª ꝯ est q̃ ppꝛietas psonalis nõ est p̃n̄ quo.diuine gn̄õnis nisi forte ppꝛietatis noĩe hypostasis ipsa ĩtelligeretur.hec aũt ꝯ sicut p̃cedens sufficiẽter pbat ex his:p q̃ pbata est pª ꝯ. ⁋ Itẽ ꝯ hoĩez pbari põt:cũ dicat ipaz ppꝛietatẽ psonalẽ a gn̄õnis actu eẽ ex aiaz penit̄ ĩdistinctã.cõstat aũt p̃n̄ a p̃ncipiato distingui. Sic ḡ videt dõm q̃ nõ est q̃rẽdũ aliqd p̃n̄ pductiuũ quo p̃r gn̄et:sic q̃ ei vere cõpetat rõ p̃ncipij pductiui distinctũ a p̃n̄ pductiuo qd gn̄at:ſz vl ipm qd gn̄at est p̃n̄ q̃.q2 seipso ꝛ nullo alio gn̄at:ita q̃ idẽ est p̃n̄ qd ꝛ quo.vel nullũ oĩo est ibi p̃n̄ quo.ſz tm̃ qd. ⁋ Cõtra h̄ vĩ eẽ:qd di a sctis:p̃rẽz ꝛ filiũ eẽ vnũ p̃n̄.s.s.qd verificari nõ põt vt videt:nisi ponẽdo vnuz p̃n̄ quo ambo spirãt:cũ ipsi nõ sint vnũ p̃n̄ qd spirat:sic nõ sũt vna persona. ⁋ Sed ad h̄ quid sit dõz patebit.d.12. ⁋ Tũc ad rationes alterius opionis. Ad primã dõm q̃ sine maior sumat sic.oẽ in quo genitũ similat gn̄ãti:est p̃ncipiũ quo gn̄ãndi siue eꝯ sic.in oĩ qd est p̃n̄ gn̄ãndi quo.genitum assimilat gn̄ãti ipsa falsa est. Nã in p̃ sensu hz instãtiã. nã gn̄ata multis suis genitorib̄ similant in forma subali:ꝛ tñ forma subalis nulli̇ est p̃n̄ pductiuũ p istos. Item in multis formis nõ actiuis. Itẽ in alio sensu hz istãtiã: videmus eni q̃ mulus nõ similat in vtute gn̄ãtiua suo genitori:ꝛ sic in multis repiri posset instãtia. ⁋ p̃. Esto q̃ ipsa eẽt v̇a in creatura:in pposito tñ nõ hẽt vitatez:eo q̃ p̃n̄ pductiuũ quo.nec̃io dz eẽ distinctũ realr ab eo cui̇ est p̃n̄:qd nõ posset eẽ in pposito. Naz in quo p̃r similat vl poti̇ idẽtificat filio nullo mõ distiguit a filio. ⁋ p̃. Illa ppõ nõ hz locũ (si q̃ẽ hz) nisi vbi p̃n̄ quo. distinguit a p̃n̄ qd.qd nõ est in pposito. ⁋ Ad rõnẽ alterius Doc.dĩ q̃ in añte vel sumit p̃n̄ quo.distincte a p̃n̄ qd vel nõ.si sic.añs est falsũ.silr ꝯña nõ tz.falsitas añtis pz.q2 supponit deũ eẽ simplicẽ oĩo:ꝛ ista hypothesi scã sic ꝛ supponit eẽ deũ:ꝛ p ꝯñs nõ eẽt in eodẽ talis distinctio p̃ncipioꝝ. Itẽ ꝯña nõ valet:q2 hypothesi data eẽn̄ dei distingueret realr ab alio deo:cui̇ ponit p̃n̄. Nunc aũt nõ distinguit a genito.iõ nõ põt sic ꝯcedi eẽ p̃n̄. Et ad pbõnẽ dõm q̃ nõ est pfectiõis in aliq̃ p̃n̄ pductiuo eẽ p̃n̄ ei̇ qd ab ipso est penit̄ ĩdistinctũ:q2 h̄ est penit̄ ĩposſe:ꝛ excludit oĩo rõnẽ p̃ncipij ꝛ p̃ncipiati.vñ p silez rõnẽ pbari posset:q̃ p̃r ꝛ filius:ꝛ genitor ꝛ genit̄ sũt vn̄. q̃m pfectiõis ẽ cõicare seipz in idẽtitate oĩmoda:ꝛ seipz gn̄are:nec illud magis videt valere q̃ h̄. Si aũt añs accipiat hoc nomẽ p̃n̄ 2º mõ:tũc pz ꝯñaz nõ valere. Et pp illud qd dictũ ẽ:ꝛ q2 ẽt ꝯcluderet nũc de facto diuinã essentiã esse filij genitricẽ:qd est falsũ:ẽt ſm hũc.doc. ⁋ Ad scdaz rõnẽ eiusdẽ dõm:q̃ añs est falsũ:sic pz supra.d.5.

Ad rõnes principales istius articuli.

3ª ꝯ

ꝯ 3nes.

Ad rões Scoti vbi supra.

Ad scdaz rõnẽ sco.

q.2ª.vbi etiã habet solo rõnis facte p eũdẽ ad pbõnem hui̇ añtis. ⁋ Ad rõnes alteri̇. Ad p̃mã nego maiorẽ sũptã in sua ppꝛietate.nulla eni diuina relõ fundat in aliq̃ sicut nec psona aliq̃ diuina. Si v̇o sumat ĩpꝛopꝛie:vt sit sensus:q̃ oẽ p̃n̄ elicitiuũ originis refert:taliter ꝯcedo:ꝛ dico q̃ p̃r est tale p̃n̄.nec pcedũt pbõnes ꝯ h̄. ⁋ Ad 2m rõnẽ dico q̃ opz addere in maiorẽ:q̃ illud nõ sit ipsum pductũ:eẽntia aũt diuina est ipſe fili̇ pduct̄. ⁋ Ad auctẽ illã Hylarij ꝛ ceteras siles dõm est sic docet Magr.d.5.ꝛ ibidẽ dictũ est.s.q̃ natiuitas est pfecta ex nã.i.ex p̃ĩe q est eadẽ eẽntia ꝛ nã. ⁋ Ad illud v̇o qd ex dcõ Magr̃i inducit. Dõz q̃ Magr̃ nõ aliud intẽdit dicẽ:nisi q̃ pater nullo alio:ſz seipso potẽs est gignere:qd est vez:qd significãt v̇ba eius qb̄ ait:p̃r nõ est potẽs gignere nisi nã ꝛc̃. sic si calor eẽt separ̄:ꝛ posset calefacere diceremꝰ q̃ ipſe calor nõ est potẽs calefacere nisi nã ꝛ entitate vl eẽntia sua:ꝛ q̃ eius eẽntia est eius calefactiua potẽtia: nec tñ p hoc itelligerem̄:q̃ ipſe calor eẽt p̃n̄ qd. pductiuũ caloris:ꝛ eius nã entitas vel eẽntia eẽt p̃n̄ quo.cũ iter ipm ꝛ eius essentiã distinguere sit ĩposſe. ⁋ Ad rõnẽ primam alterius opionis:q̃.d. ppꝛietatẽ psonalẽ esse p̃ncipiũ quo. pductiuũ gn̄õnis.dõm q̃ si maior eius aliquã veritatez possit hẽre hoc nõ est nisi vbi forma agẽtis est p̃ncipium quo.actionis vl act̄:ꝛ vbi ipsius act̄ est huiꝰ dupl̄x p̃ncipiũ.s.qd ꝛ quo.vtrũq̃z aũt deficit in pposito.quare nullius est roboris ad intentũ. ⁋ Ad scdaz est p̃ dõm q̃ maior est falsa:sũt eni multe forme p̃ncipiũ essendi:que nõ sunt actiue:nec p̃ncipiũ agẽdi:nec pbatio sufficiens est:q̃uis eni pbaret q̃ oẽ qd est principiũ agendi est principiũ essendi:nõ tñ pꝛobat cõuersaz.s.q̃ oẽ qd est p̃ncipiũ essendi.est p̃ncipiũ agẽdi. ⁋ 2º dõm etiã:q̃ minor ẽ falsa.nihil eni oĩo est patri p̃ncipiũ essendi:cũ ipſe sit penitus sine p̃ncipio in quocũq̃z p̃ncipij genere. Qd v̇o additur q̃ ppꝛietate est pater:nõ est ad ppositũ. Nã q̃uocũq̃z illa sit vera de quo infra dicet:nõ tñ facit ad ppositum. q2 vt Magr̃.d.di.28.ꝛ Aug.expsse 7º de tri.iuxta finez. nõ est idẽ deo patri esse patrẽ:ꝛ esse:quapꝛopter nec eo q̃ est:pater est:ꝛ per ꝯñs nõ sibi est principium essendi.

⁋ Ad ar̄m.q.dõz q̃ Dam̃.nõ ĩtẽdit p illa v̇ba distinguere inter gn̄ationẽ ꝛ creationẽ:q2 de h̄ ibi agit penes elicitiua p̃ncipia:sed penes modũ exeũdi a p̃ncipio.s.naturalr vel volũtarie ꝛ cõtingẽter:gn̄atio eni est nãlis ꝛ creatio volũtaria ꝛ ꝯtingẽs. Et hoc intẽdit qñ.d.q̃ gn̄atio ẽ opꝰ nãe.i.qui gn̄at nãliter operat seu pducit. Creatio v̇o est ex volũtate dei.i.libere seu volũtarie ꝛ cõtingẽter a deo. ⁋ Ad arg̃m in oppositũ:cũ dicit.eo gn̄at quo est pater.duplex põt esse sensus.ſm q̃ ly eo ꝛ quo dupliciter possunt sumi. Uno mõ denoĩatiue ꝛ sic est dictũ:eo ppꝛietate q̃ pater dicit generare:seu genitor dicit etiaz pater:ꝛ in h̄ sensu vera est:ꝛ in eodẽ sensu loqt Aug. in v̇bis allegatis:ꝛ pz:sed sic nihil ad ppositũ. Alio mõ possunt intelligi eo ꝛ quo elicitiue vel pductiue:vt sit sensus:q̃ eodẽ p̃n̄ elicitiuo gn̄at:quo est p̃r.ꝛ tunc dõm:q̃ istud quo est p̃r est intelligẽdũ vl põt itelligi dupl̄r. vno mõ formalr ꝛ denominatiue:ꝛ tũc est sensus q̃ eo elicitiue gn̄at:quo denoĩatur p̃r:ꝛ sic nego ppõnẽ nec pbatio valet ad ppõm. Alio mõ elicitiue:ꝛ tũc ẽ sensus q̃ eo elicitiue gn̄at q̃ elicitiue ẽ p̃r:ꝛ tũc dõz q̃ si h̄ nomẽ p̃r sumat vt ẽ nomẽ ppꝛietatis iuxta itellectũ datũ ĩ missione scde rõnis opionis alterius in p̃cedẽti articlo v̇a est ppõ:q2 sic nõ est aliud dictu nisi:q̃ eo q̃ elicitiue gn̄at eo elicitiue gn̄at:q2 sic idez est eẽ genitorẽ:ꝛ eẽ p̃rẽz. Sz tũc minor est falsa in eodez sensu:seipso eni gn̄at:ꝛ nullo alio elicitiue. Si v̇o sumat vt est nomẽ hypostasis ppõ est falsa:pp falsaz ĩplicationẽ. ĩplicat eni q̃ hypostasis p̃na hẽat aliqd p̃n̄ elicitiuum

Ad rões Scoti vbi supra.

Ad 2m

Ad rões Scoti vbi supra.

Ad 2m ꝛ 3m

cap. 4.

Ad argm̃ ante oppõnis.

Ad argm̃ in oppõnis.

vel productiuum sui: quod est penitus impossibile.

¶ Distinctionis octaue. Questio. I.

Circa distinctionē octauā in q̄ Magr̄ ondit deū esse oino ꝛ sūme simplicē. Quero an in deo sūme simplici sit aliq̄ distictio vl' plalitas pfectionū attributaliū pueniēs actualr oēm operationē intell's. ¶ Et argr̄ ꝙ sic. aucte Dam. d. li. p. quecūqꝫ dicim⁹ in deo affirmatiue non nām ipsius: sed ea q̄ sūt circa ei⁹ nām ondūt. Eteni si bonū ꝛ si iustū: ꝛ si sapiēs: ꝛ si q̄cūqꝫ dixeris: non nām dicis dei: sed ea q̄ sūt circa nām: sꝫ cōstat ꝙ dicis aliqd: qd pcedit oēm actū itell's. ḡ aliqd h⁹ est distinctū a nā dei: seu a diuinitate an̄ oēm actū itell's. ¶ De v̄o be pfectiōes ēt ab inuicē sūt distīcte: pꝫ p eūdē ifra. vbi. d. ꝙ deus totū in se ipso cōphēdēs hꝫ velut qddā pelag⁹ sube ifinitū ꝛ indeterminatū: qd nō eēt veꝝ: si in ipso eēt vna tm̄ pfectio ꝛ nō mlte. ¶ Cōfirmat̄ p Aug. q vult. i5. d tri. oēs h⁹ pfcōnes eē eq̄les. Sꝫ ꝯstat ꝙ eq̄litas nō ē nisi distictoꝝ. ḡ ꝛc̄.

Oppo^m In oppositū. arguit̄ p eūdē Dam. in eodē. vbi a pposito vi pbare opp^m: ait nāqꝫ in pn̄⁰ capli de⁹ simplex est ꝛ icōposit⁹: qd aūt ex multis est ꝛ diuīb⁹: cōpositū est: ex quo sequit̄ deū nō icludere in se multa aut aliqua ex nā rei diūa: ꝛ per ꝯn̄s non est in deo multitudo attributalium perfectionum.

p⁹arti⁹ Sco. p̄ sententiarꝫ d. 8. q. 3. In hac qōne erūt duo articuli. Nā p̄ recitabo vnā famosā opionē cum suis motiuis p̄mis ꝛ ꝯfirmationibus: ꝛ dabo intell'm opionis. scd̄o videbit̄ de veritate illius ꝛ eius quod queritur simul.

Est autē vna famosa opio q̄. d. sic. video ꝙ īter pfectiōes eēntiales: nō est tm̄ dīa rōnis hoc est diuersoꝝ modoꝝ cōcipiēdi idē obꝫ formale. talis eni est distī. īter sapiēs ꝛ sapiaꝫ ꝛ vtiqꝫ maior est īter sapiaꝫ ꝛ v̄itatē: nec est ibi tm̄ dis. obtoꝝ formaliū in itellu: qa illa nūq̄ est in cogne ītuitiua nisi sit in obto ītuitiue cognito. Est ḡ ibi 3⁹ distō pcedēs itellꝫ oī mō: ꝛ est ista ꝙ sapia est in re ex nā rei: ꝛ bonitas est in re ex nā rei. sapia autē in re formalr nō est bonitas in re. est ḡ aliq̄ nō identitas formalis ex pte rei. Et itelligo sic ꝙ itell's cōponēs istaꝫ. sapia nō ē formalr bonitas: nō causat actu suo collatiuo v̄itatē istius cōpōnis: sed in obto īuenit extrema: ex q̄ruꝫ cōpōne fit act⁹ verus. ¶ Hec ꝯ pbat̄ ab eis. p̄ sic. si ifinita sapia eēt formalr ifinita bonitas: ꝛ sapia in cōi eēt formalr bonitas in cōi. ifi^m eni nō destruit formalē rōnē ei⁹ cui addit̄: sed sapia in cōi nō est foīalr bonitas in cōi: qꝛ diffō bonitatis in cōi nō hꝫ i se sapiaꝫ: nec eꝯ. ḡ nec sapia ifinita est foīalr bonitas ifinita. ¶ Cōfirmat̄. qa bonitatis ꝛ sapie eēnt distīcte diffōnes: si ipse eēnt diffinibiles. Diffō āt nō tm̄ idicat rōnē cātā ab itellu: sꝫ qditatē rei.

p^m Scotus vbi. s.

2^m ¶ 2⁹ distō emanationū psonaꝝ diuaꝝ: necio psupponit distōnē pn̄^{o} . s. itell's ꝛ volūtaris: nō aūt psupponit distinctionē rōnis: sic nec ens reale necio psupponit ens rōnis psupponit ḡ aliquā distōnē ex nā rei puenietē. Assūptus pꝫ: nā alias saluari nō posset ꝙ fili⁹ pcedēt vt nat⁹ ꝛ verū ꝛ nālr. spūs aūt scūs nō sic: sꝫ vt datus vt amor ꝛ libere: sic tn̄ docet fides nr̄a: nisi eēt aliq̄ distō itell's ꝛ voluntaris ad itra. ¶ Cōfirmat̄. nisi pn̄^a emanationū sint aliq̄ mō disticta ex nā rei: fili⁹ nō hēbit ex vi pductiōis sue: ꝙ sit v̄bū poti⁹ q̄ꝫ. f. s. ¶ Itē qcqd vni⁹ rōnis ex̄ns pōt eē pn̄^m pducēdi plura supposita in vna nā: nō determinat̄ ex se in rōne pncipii ad determinatā plalitatē pducēdorū. pꝫ h tā in eq̄ vniuoca q̄ꝫ equoca. ḡ si ē idē pn̄^m vtriusqꝫ emanatiōis illō nō determinat̄ ex se ad certā plalitatē emanationū vl' psonaꝝ pducēdaꝝ. Si aūt illō nō determinat̄ ex se: cū nō sit aliqd p qd possit determinari. ergo simplr erit pōe plura esse supposita pducta: ꝛ si sic ḡ est necīuꝫ. ḡ actu sūt ples psone pducte q̄ꝫ due: qd est falsū. ꝙ aūt nō possit h⁹ pn̄^m p aliqd determiari ad certū nūeꝝ pductiuū pbat̄. qm̄ aut h eēt p aliq̄s relōnes pducētes. aut p ipsas pductiōes: aut p relōnes aliq̄s ex̄ntes i pductis. nō pōt dici p^m: qm̄ cū relōnes pducētes nō sint distīcte ab actiuis pductiōib⁹ si eēn⁹ diua vl' illō pn̄^m determinaret̄ ad actiuas pductōes p relōnes: seq̄ret̄ ꝙ p pductiōes determinaret̄ ad pductiones: ꝛ sic aliqd determinaret̄ ad aliqd p illudmet: qd nō ē itelligibile. Nec per actiuas pōt determiari ad passiuas: qm̄ ipse sūt correlatiue: ꝛ relatiua sūt sil' nā: ꝛ p ꝯn̄s vnū nō determiat fūdamētū ad reliquū. Et p idē pꝫ ꝙ 2^m dici nō pōt. nec 3^m. ¶ 3⁹

3^m

sic. de⁹ eēnalr itellexit eēntiā iquātū v̄a: ꝛ nō itellexit eā iquātū bona: ꝛ voluit eā iquātū bona: ꝛ nō inquātū v̄a. ḡ in eēn⁹ diua eēnalr fuerēt iste rōnes foīales v̄itat' ꝛ bonitat' distīcte: ꝛ p ꝯn̄s an̄ oēꝫ opōnē itell's. ¶ Hāc ꝯnē cōfirmat auctas p⁹ q̄ est Dam. q̄ i pn̄⁹ qōnis iducta ē. ¶ Itē alia Aug. 8. de tri. pbātis ꝙ due psone diue nō sūt aliqd mai⁹ q̄ꝫ vna: qa nō sūt aliqd veri⁹: q̄ ꝯn̄a nulla videret̄: si eēt tm̄ iter magnī^{ne} ꝛ v̄itatē distō rōnis. idē eni eēt ac si pbaret̄: ē sapia. ḡ sapiēs. vl' eꝯ. ¶ Itē Aug. ꝯ Maxi. li. 3⁹: Si potes ingt deū piēꝫ itelligē eē simplicē: ꝛ tn̄ bonū sapiētē ꝛ mltas tales pfectōes enūerās q̄̄to magl vn⁹ de⁹ pt eē simplx ꝛ trinitas: ita ꝙ tres psone n̄ sint ptes vni⁹ dei. ¶ Istō arg^m nihil valēt: si attributa tm̄ rōne differētēt: cū psone realr distiguāt̄. nō eni seq̄t̄ ꝙ si cū simplicitate rei stat plalitas aliq̄ꝝ sola rōne distictoꝝ ꝙ cū eadē stet plalitas realr diūtiū. ¶ Hec ꝯ ab alys cōfirmat̄ sic

li. p̄. c. 4 cap 2⁹

4^m

4⁹ d gbuscūqꝫ sil' idē pdicatū reale ve affirmat̄ ꝛ negat̄: illa ex nā rei aliq̄ mō distiguūt̄: nec ad h suffic̄ distō rōnis tm̄: aliogn nūq̄ p h pn̄^m: ꝛ p ꝯn̄s nec p aliō posset cōcludi aliq̄ eē realr disticta. Sꝫ de itellu ꝛ volū^{te} idēꝫ pr̄^m reale sil' ve affirmat̄ ꝛ negat̄. dicim⁹ eni ꝙ pr̄ dic̄ mēo⁹ ꝛ itellu. nō dic̄ aūt volū^{te} ꝛ volū^{te} spirat: nō aūt itellu. Itē itell's dei itelligit: volūtas n̄ itelligit. volūtas vult. itell's nō vult: ꝛ sic de mltis alys. ¶ 5⁹ de⁹ itelligit pctā ꝛ mala culpe: sꝫ nō ē neqꝫ vult pctā seu mala culpe. ḡ eēn⁹ volūtas ꝛ itell's i deo distiguūt̄. ¶ Cōfirmat̄. qa q̄ncūqꝫ due ppōnes sic se hn̄t: ꝙ vna est v̄a ꝛ reliq̄ falsa: necē est aliquē terminū i vna positū diuersaꝫ hr̄e significatū vl' modū sigñandi ab aliq̄ termio i altera posito. Hoc pꝫ. qa cū ppō nō sigñet nisi rōne suoꝝ termioꝝ: si termini vnius oio eadē ꝛ eodē mō sigñent cū termis alteri⁹: ipe penit⁹ idē ꝛ eodē mō sigñabunt: ꝛ p ꝯn̄s si vna erit v̄a ꝛ reliq̄. ꝛ eꝯ. Sꝫ he due. de⁹ itelligit mala: de⁹ vult mala. sic se hn̄t ꝙ p⁹ est v̄a. 2⁹ v̄o falsa. igit̄ ꝛc̄. Sꝫ cuꝫ vtriusqꝫ sint siles termi: oēs pter itelligit ꝛ vult: necē ē hos aut diuersa aut diuerso mō sigñare: nō sigñant āt diuerso mō: cū vtrūqꝫ sit v̄bū: ꝛ eūdē modū hn̄t sigñandi. ergo diuersa sigñant.

5^m

¶ He st potiores rōnes p hac opione: ꝛ i qb⁹ v̄tualr q̄st cetere ꝯtinet̄. veꝝ qa i diuersis locis iste Doc. varie locutus ē d ista distōne foīali ex nā rei: aliq̄n nolans eā distōnē v̄tualē: aliq̄n distōnē f'ꝫ qd: q̄nqꝫ aūt nō idētitatē formalē: ꝛ aliq̄n dōo ꙩ ex pte rei ē aliq̄ plalitas ꝛ de⁹ rōnū foīaliū ꝛ qditatiū: q̄ꝝ vna nō est alia. v. g. ꙩ foīalitas seu rō qditatiua sapie ex̄ns ex aiaꝫ in deo nō ē foīalitas bonitatis: sꝫ sūt distīcte ex nā rei. aliq̄n aūt dixit sapiaꝫ non eē foīalr bonitatē: nec qditatiue. ꝛ hāc. sapia ē boitas: nō eē foīalē ꝛ qdita^{ue} in p⁹ dicēdi p se. Ex q̄ aliq̄ seq̄ces ei⁹ dixerūt nō fuisse itētionis h⁹ Doc. pone aliquā mlti^{ne} vl' plali^{te} foīali^{te} aut rōnū qdita^{ue} ex aiaꝫ ex nā rei distictaꝝ i dō: sꝫ tm̄ negare vnā de a⁹ pdicari foīalr: vt sic ip foīalr poti⁹ sit dtria⁹ ꝯpōnis i ppōe q̄ꝫ extrēoꝝ: ꝛ syncathegorema qddā. Et ꙩ arguētes ꝯ eū in p sensu pcedūt

ex ignorātia

ex ignorantia itētionis dicti opināti: iō ostendā q ipse posuit ꝛ ponere habuit ꝯñr ad dicta sua q i deo est qdā multitudo entitatū quas vocabat formalitates ꝛ rōnes qditatiuas ex nā rei actualr ex aiam distictarꝫ: q̄rū vna nō est alia. ¶ Hoc pꝫ p̄ ex rōnib⁹ qb⁹ pbat suā ꝯnē: ꝛ p̄c sertim ex scda q̄ conaꝛ multiplr pbare. q diuinarꝫ emanationū nō est idē p̄n̄. sed ne tō distīcta ex nā rei: q̄ ſm eū sūt itells ꝛ volūtas. Si aūt nō ponaꝛ talis plalitas entitatū q̄tūcūqꝫ ista nō eēt formalis p̄dicatio itells ē volūtas: nō hēret distictio p̄ncipiorꝫ quā q̄rit vt notū ē. Itē ex rōne quā fūdat sup auctē Aug. 5 Meti. in q̄ clare pꝫ eū velle ex dicto Aug. ꝯcludere q in deo est plalitas taliū pfectionū absqꝫ detrimēto sue simplicitatis: sic vera plalitas psonarꝫ stat cū simplicitate sūma dei: qualr̄o ſꝫ eūꝫ Aug. ex p̄ ꝯcludit h̄ 2ᵐ. nec sufficit ad h̄ plalitas vel distīō ſm rōnē tm̄. ¶ Itē si iste Doc. nō posuisset ex itentione talē plalitatē: ſꝫ tm̄mō itēdebat q p̄dicatio vnius de altero nō est formalis: vt qd oportuisset eū tot modis conari dclare q huiꝰ distīō foīal stat cū simplicitate rei. Cū māifestū sit q simplicitas n̄ nisi plalitate ꝛ distīōne actuali vl̄ potētiali tollaꝛ. ¶ 2° idē pbo ex p̄missis v̄bis eiusdē doctoris. Nā in ꝯne p̄allegata supꝰ. d. sic. ista aūt nō idētitas foīalis stat cū simplicitate dei: qa hāc distīōnē nēcē est ponē iter eēntiā ꝛ pprietatē: sic supra distī. 2ª. q. vltia ostēsuꝫ est: ꝛ tm̄ nō pp hoc ponitꝛ cōpō in psona: ꝛ plā ibidē subdit ad ppoᵐ significās talē eē distīōnē istā foīalē: q̄lē. d. se ostēdisse eē iter eēntiā ꝛ pprietatē in psona. Qualis aūt illa sit ſm ipm. pꝫ ex v̄bis ciꝰ in p̄°. q. 2ᵉ. dist. ad quā remittit: q̄ sūt h̄. p̄ᵐ suppositū realr. i. aū oēꝫ actū intells hꝫ entitatē cōicabilē ꝛ entitatē icōicabilē: nō est aūt aliq̄ entitas aū oēm actū itells: ita q nec p actū itellectus sit cōicabilis: ꝛ alia entitas sit de se icōicabilis. f. q sibi ꝯdicat cōicari nisi aū actū itells ꝛ p̄cise itelligere sit aliq̄ distīō iter hanc entitatē ꝛ illaꝫ. ḡ ꝛc. hucusqꝫ v̄ba eius. ¶ Itē di. 26. ꝯ opionē ppositini dicētis: q psone se ipsis distigūnꝛ: nec q̄rēdū est quo foīalr distigūnꝛ: cū sint eq̄ simplices vt eēntia in sua 2ª rōne ꝯcludit: sic ḡ psā nō seipso toto p̄ distinguiꝛ: sed aliq̄ qd est in eo: ꝛ in fine qōnis r̄ndēdo ad rōnē ppositini ait. dico q verꝫ ē: q psona ē simplex sic eēntia: psona tm̄ icludit aliq̄: quorꝫ vnuꝫ nō est formalr alterꝫ: nō ita icludit eēntia: ꝛ iō se tota distinguiꝛ: ſꝫ psona nō se tota distinguaꝛ pp eēntiāꝫ q̄ cōis est: sufficit eīn talis nō idētitas formalis in aliq̄ ad h̄ vt vno distiguaꝛ ꝛ nō altero. hec ipse. ¶ Ex his pꝫ: q distīō formalis quā ponit iter eēntiā ꝛ pprietatē est distīō duarū entitatū ex aiaꝫ: q̄rꝫ hec nō est illa. Dicit eni q in psona est alia ꝛ alia entitas: ꝛ q aū itelligē ē distīō iter hāc ꝛ illā. ¶ Itē q psona icludit aliq̄ ꝛ q nō se tota distiguiꝛ: ſꝫ aliq̄ qd est in ea. ꝛ q vno corꝫ q̄ icludit distiguiꝛ ꝛ nō altero q̄ nequaq̄ itelligi pōt: nisi deꝛ plalitas ꝛ multitudo aliquorꝫ ex aiaꝫ in ipsa psona. ¶ Ad hoc facit ꝛ aliud dctm̄ eiꝰ in. d. 5. q. 2. vbi. d. q foīalis rō diue eēntie non est foīalis rō relōnis nec eꝯ. ꝛ eadē di. q. vlti. ait. Dico q in eēnª diuia aū oēm actū itells est entitas. a. ꝛ entitas. b. et hec foīalr nō ē ista: ita q itells p̄ūs ꝯsiderās. a. ꝛ cōsiderās. b. hꝫ ex nā rei. vn̄ ista cōpō sit vā. a. nō est. b. nō autē p̄me ex aliq̄ actu itells circa. a. ꝛ. b. ecce iterꝫ ponit entitatē ꝛ entitatē: ꝛ q hec foīalis rō nō est illa. formalis autē rō ꝛ foīalitas apō eū idē signāt. ¶ Itē q hec nō est vā a. nō est. b. ꝯstat āt q hec nō eēt vera: nisi. a. ꝛ. b. eēnt due entitates. ex quo ꝛ. a. est entitas. ꝛ. b. est entitas sicut dic. ¶ Plura alia dicit in preallegatis qōnibus: ꝛ silr in ista distīōne 8ª qōnib⁹ q̄tuor. ꝛ illa. vtrū deus sit in genere: ex qbus manifeste pꝫ ipsuꝫ sensisse qd dictū est. Sꝫ ista sufficiant ad ppositū p̄sens: qa ꝛ i(n)fra di. 33. hoc ipm patebit.

2ᵐ arti. ꝯ Sco.

Quantū ad scdm articulū pono duas ꝯnes. Prima est. q nulla perfectio attributalis seu noie attributi significata est in deo aliq̄ entitas parua vl̄ magna siue dicaꝛ foīalitas: siue rō qditatiua: vl̄ foīalitas: aut alio quouis noie appellaꝛ ex aiam distīcta a diuinitate ipsa precise ſm se sumpta. Scda q nō sūt in deo alique pfectiōes attributales iter se distīcte vl̄ plēs: q̄rū hec nō est illa. ¶ Primā ꝯnē pbo p̄mo sic. sumo ipsaꝫ diuinitatē p̄cise ſꝫ se: absqꝫ alio aliq̄ q̄quo mō ab ea distīcto: aut ipsa est sapia aut nō. Si sic. ḡ vel nulla sapia vl̄ sapie formalitas est in deo distīcta a diuītate: qd est ppoᵐ: vel in deo sūt plēs sapie: qd est erroneū: qa sicut no sūt in trinitate plēs eēntie: ita nec plēs sapie. vt. d. Aug. 7° de trini. ꝛ idē finialr li. 5. Si diuinitas nō est sapia cū deū eē sapientē nullus nedū ebr̄ian⁹: ſꝫ nec gētilis negauerit: sequiꝛ q deꝰ nō est sua sapia: qua ipse sapiēs est: sed h̄ est falsuꝫ dicēte Aug. 15. de tri. ipse deꝰ sua est sapia: qa nō est aliō sapiētia eius aliud eēntia: cui h̄ est eē: qd sapiētē eē. Et eodē mō loqtur de bonitate ꝛ magnitudine ꝛ ceteris lib. 5. ¶ Cōfirmaꝛ. qm̄ ſm hoc deꝰ eēt sapiēs per aliquā aliaꝫ entitatē sibi inherētē: ꝛ iustus p iustitiā: ꝛ bonꝰ p bonitatē: que eēnt in eo tanq̄ in subto ꝛ nō eēt ipse. Et pꝫ ꝯñā. qa ex q̄ ipse nō est sapia: si sapia nō inhereret illi: ſꝫ eēt p se stans ipse vtiqꝫ nō esset sapiēs. Et idē iudiciū est de ceteris. Sed vt. d. Aug. 7. de trini. ne fas est dicere vt subsistat: ꝛ subsit deꝰ bonitati sue atq̄ illa bonitas nō suba sit vel potius essentia: neq̄ ipse deꝰ sit bonitas sua: ſꝫ in illo sit tāq̄ in subto. ¶ Ad hāc rōnē forte diceret iuxta cōeꝫ modū r̄ndēdi defendētiū illā opionē. q deitas vtiq̄ est sapia sua: per idētitatē seu idētice: ꝛ p ꝯñs nō subest illi: cū idē eidē nō subsit: ſꝫ nō ē sua sapia formalr. ¶ Cōtra aut per hanc negatiuā vis dicere q diuinitas nō est formalitas sapiētie: neq̄ eadē sibi. sed alia ab illa: ꝛ tunc cū formalitas sapiētie ſm istos nō sit aliud q̄ ratio qditatiua seu qditas ipsa sapie: quā exprimeret ppria diffinitio sapie: ꝛ ſm Phm 7° meta. ꝛ ſm veritatē quiditas rei nō sit aliud ab ipsa: aliogn diffō rei nō exprimeret ipsam: sed aliō: qd iplicat: sequiꝛ q deitas nō est sapia: sic nō est formalitas sapie: ꝛ q sicut deitas nō est formalitas sapiētie per identitatē: eo q nō est eadē sibi: ꝛ impole est hoc eē illud per idētitateꝫ nisi hoc sit idem illi: vel si hoc sit distinctū ab illo. alias posset dici q albedo est dulcedo per identitatē seu idētice: qd non est nisi abuti vocabulis: et inintelligibilr loqui: sequiꝛ q deitas nō est sapia p identitatē: aut si est: non est tm̄ illa a qua distinguitur: ꝛ sic vt prius plures sapie erūt in deo: ꝛ rursus ista sapia distīcta a deitate supuacue ibi poniꝛ: ex quo deitas est q̄dā alia sapia: qd dicere nefas est: aut per illam negatiuā non vis denotare talē distīōnē iter deitatē ꝛ formalitatē sapiētie: sed tm̄modo significare q ista p̄dicatio non est foīalis: deitas est sapia: ita q ly formalitas sit determinatio cōpositionis: ꝛ tūc habeꝛ ppoᵐ: quātū ad hoc q nulla plalitas q̄lis dicta ē poniꝛ in deo: qcqd sit de illa p̄dicatione an sit formalis vl̄ non: qa de h̄ nō ingrꝛ p nūc. ¶ 2° aut foīalitas sapie p̄cise ſm se sumpta est ipsa sapia aut aliqd intrinsecū sapie: q̄si sapia icludat suā foīalitatē ꝛ aliquid aliud: iuxta imaginationē aliquorꝫ distinguētium sapiam in formalitates ꝛ realitatē: tāq̄ itrinseca sibi: aut est aliqd extrinsecū sapie. vltimuꝫ dici non potest: alias nec sapia ꝛ silr ratione nec aliq̄ alia res esset sua qditas seu illud qd ipsa est: qd implicat ꝯdictionē. Pꝫ ꝯñā: qm̄ iterrogāti de aliq̄ re qd ipsa est: r̄ndeꝛ p diffinitionē eiꝰ: p ꝯñs illud ipsa est qd signat diffinitio. Sed per formalitatē ſm istos intelligiꝛ ratio quiditatiua quaꝫ significat propria diffinitio rei. ergo si res non est sua formali-

Margin notes: p̄ᵐ — p̄ª ꝯ. p̄ᵐ — cap. 4. — cap. 10. — cap. 6. — cap. 11. — cap. 5. — Rñsio Scotiꝰ. — ꝯ rōneꝫ Scotiꝰ. — T. c. 20. — 2ᵐ — 2ᵐ

tas res nō est illud qḋ ipsa est. Si aūt decẽ pmū vel scḋm nisi deitas sit illa formalitas sapiētie: siue sit realitas sapiētie siue nō. sequit̃ φ deitas nō est sapia. ❡ 3° ad idez (3^m) argui pōt p rōnē Ansel. de īcarnatione vbi. q̄ pbat ptātē (cap. 6.) dei a deo nō distingui. arguit eni sic: aut ptās est deo accidentalis: aut subalis: nō accñtalis: qa cū omne subm sine accidēte aut esse aut itelligi possit: deꝰ sine ptāte nec esse nec itelligi pōt. Si vo subalis est deo potestas: aut est ps eius eētie: aut est idipm qḋ est eiꝰ tota eētia: pars autē nō est: qa supra dictuz est: φ ptes hñs actu vel intellu est dissolubile: qḋ oino est exͣneū a deo. idē ḡ est eētia dei ⁊ ptās eiꝰ. hec ipse. Sicut arguit de ptāte: ita de sapia ⁊ iustitia argui pōt. ❡ Si dicatur φ ptās est deo subalis: vt subale distinguit̃ ꝫ accidētale: nō aūt vt accipit̃ pro eētiali vt distinguit̃ ꝫ qḋlibet qḋ est exͣ qditatiuā rōnē alicuius. sic ptās nō est deo subalis. Istud nō ipedit rōnem in aliquo: qa adhuc sequit̃ φ deꝰ possit itelligi sine ptāte. cū res q̄libet possit itelligi sine quocūqz exͣneo sue qditati: ⁊ certe qua rōne posset intelligi sine ptāte: eadez rōne sine bonitate ⁊ sapiētia ⁊ vita ⁊ intellu ⁊ omni pfectione significata per aliqḋ attributū: sed hoc est absurdū. Tuz qa sm hoc diuinitas ipsa nō eēt aliq̄ pfectio essentialr: qḋ est absurdū cū aliq̄ creatura sit eētialr viua ⁊ aliq̄ eētialiter viua ⁊ intells. ❡ Itē aliq̄ creatura est sua ptās ⁊ sua vtus: vt calor q est vtus sua calefactiua: ⁊ sic de alijs. absurdū aūt est vt creatura sit aliqua perfectio: ⁊ deꝰ nō. (4^m) ❡ 4° sic. si detẽ talis distictio sequit̃ φ deus nō eo est sapiēs quo est deꝰ: ⁊ p ꝯñs neqz eo quo est: s3 alio ⁊ alio: p3 qa diuinitate est ⁊ est deus: sapia vo seu formalitate sapie que nō est deitas: sed alia ⁊ distincta ab illa est sapiens: ⁊ si sic seq̄t̃ vlteriꝰ φ deꝰ nō est oino simplex: qḋ ē erroneū. vt p3 exͣ de sū. tri. ⁊ fi. ca. firmiter. Et caplo etiā sequēti. ⁊ (cap p̄) sm oēs scṫōs ⁊ phos. ꝯñā p3 p Aug^m 7° de tri. vbi directe hāc ꝯnē ex itentione pbat sic dicēs. si pñi nō est hoc esse qḋ sapere nō ibi erit iā sūma simplicitas ⁊ mox destruit ꝯñs: sed absit iquit vt ita sit: qa ibi est vere sūma simplr essentia: ⁊ ex hoc statim nullo iterposito ifert oppositum añtis. d. hoc ergo est ibi eē qḋ sapere: et paulo post expo nit qḋ dixit incōuenientēs. Quid eni aliud dicimus: cum dicimus hoc illi est esse qḋ sapere: nisi eo est quo sapia est. hec oia ita clare ꝯtinent ppositū vt nulla sit expō necīa. (5^m) ❡ 5° sequit̃ φ aliqd de deo dictū a se seu nō relatiue significaret aliqd qḋ ipsa deitas in se haberet: ⁊ illud ipsa nō esset. Nā sapiens dī de deo ad se ⁊ significat dei sapiētiam seu sapiētie formalitatē qua deꝰ sapiēs est: hanc aūt formalitatē deitatis hēt. ⁊ sm hypothesim non est ipsa. ḡ (cap. io.) ipsa deitas nō est sūme simplex. p3 ꝯñā per Aug. ii° de ci. dei. ⁊ allegat̃ eꝰ dcm̄ in. d. priti. ait eni3. In quo pī ad semetipsum dī nō ad alteꝝ hoc ē qḋ h3. ad semetips3 dicit̃ viuꝰ habēdo vitam: ⁊ eadē vita ipse est. ppter hoc vtiqz nā dī simplex cui nō sit aliquid hīe vel φ possit amittere: vel aliud sit hñs aliud qḋ h3. Et Isido. vt etiā Magr̄ allegat. deꝰ dī simplex: qa nō aliud est ipse ⁊ aliud qḋ in (6^m) ipso est. ❡ 6° si hec entitas non est illa: vt dicit ille Doc. demr̄ata in subto formalitate sapie ⁊ in p̄dicato ipa diuinitate. ḡ hec entitas est creatura: ⁊ sic aliq̄ creatura est in deo ⁊ eterna: que erronea ⁊ falsissima sunt. ꝯñā p3. qꝛ ois (cap. 6.) entitas q̄ deꝰ nō est: creatura est. ⁊ p3 p Aug^m p̄ de tri. vbi volēs pbare filiū dei esse veꝝ deū pbat p̄ ipm nō eē factū: ⁊ tūc arguit sic. si factꝰ nō est: creatura nō est. Si aūt creatura nō est: eiusdē cū pr̄e subē est. ois aūt suba q̄ deꝰ nō est: creatura ē: ⁊ q̄ creatura nō est: deus est: ⁊ si non est filius eiusdē subē cuius est pī. ḡ facta suba est ⁊c̄. accipit aūt subaz pro essentia cōiter vel entitate: alias vt p3 nō sufficiēter pbaret eū esse vnū cū pr̄e deū. Item idem de

moribus ecclesie. omne inquit. qḋ est aut deus aut creatura est. (cap. 14.) ❡ 7° idem pbo ex dictis pprijs opinantis: ipse (7^m) nāqz in suis repoz. Parisieñ. lib. pmo dicit expresse φ vita intellectualis seu itellectualitas est de p se qditatiua (d. 35. q. i. arti. 4.) ⁊ formali rōne essentie diuīe: ⁊ probat per hoc: qm̄ qḋ pōt īngt idē esse alicui nō est pfectissime in illo: nisi sit de ratione qditatiua ⁊ sit intrinsece sibi idē. Intellectualitas aūt pfectissime deo ꝯuenit. igit̃ ⁊c̄. ḡ intellectualitas sm eū nō est formalitas disticta a diua eētia. ⁊ per ꝯñs nec itells aut sapia aut aliqd hm̄: alias nō pfectissime deo cōuenirēt: vt ipsemet fatet̃. ❡ Itē dist. 45. eiusdē reporta. in rñsione ad 2^m. q. dicit φ nūq̄ p̄dicatio in abstracto est vera: nisi sit pmo mō per se: ⁊ per ꝯñs qditatiua sm eū. ḡ vel illa nō est vera: diuinitas ē sapia: qḋ nec ipse nec aliqs theologus diceret: vel est qditatiua ⁊ pmo mō per se: ⁊ p ꝯñs sapia nō est alia formalitas a diuinitate. ❡ Hec ꝯ probat̃ auctoritatibꝰ adhuc pter allegatas in rōnibꝰ iam factis. ait eni Aug. i5. de tri. nō eni percepit deus sapiam q̄ (cap. 5.) esset sapiens: sed ipse sapia est. ❡ Itez Grego. i6. moral. sup p̄. Qui aūt nouerūt eū ignorāt dies illius: ait sic. Deꝰ nāqz hoc est qḋ hēt: eternitatē quippe hēt: s3 ipse est eternitas. lucē eni hēt. i. sapiam: sed lux sua ille est. claritatez habet: sed ipse est claritas sua: nō est ḡ in deo aliud esse ⁊ aliud habere: huic concordat Ansel. mon. Si ergo sūma (cap. i6.) natura nō est iusta: nisi per iustitiā: nec iusta pōt eē nisi per se. quid magis ꝯspicuū: quid magis necessariuz q̄ φ eadē natura est ipsa iustitia? Et subdit. Quapropter si q̄ratur qd sit illa sūma natura qd veriꝰ rñdet̃: q̄ iustitia? Sed constat φ oēs tales p̄dicationes in abstracto essent false posita tali distinctione formali: cuz nihil sit illud a quo distinguit̃. ḡ. ❡ Confirmat̃: qa tunc nō pprie deꝰ diceret̃ esse iustitia vel sapia: sed hīe iustitiā ecōtra clamāte Ansel. vbi pximo sūma natura nō pprie dicit̃: qa hēt iustitiaz: sed qa existit iustitia. ❡ Ad hoc q̄qz est auctas Cōmenta. iz. meta. vbi dicit. φ deus est sapiens ⁊ viuus (Cō. 39.) ⁊ scia ⁊ vita pprie dicunt̃ de eo: ⁊ infra dicit in eodez cōmēto φ in talibus p̄dicationibus nullus modus est quo distinguat̃ predicatū a subiecto ⁊ disposito extra intellectū. s. in essentia rei verba oīa sua sunt. ❡ Scḋaz ꝯnez pbo pmo sic. si essent tales pfectiones in deo distincte aliq̄ (2^a ꝯ. ꝫ Sco.) entitates: deꝰ nō esset sūme simplex. pbo ꝯñam. pmo ex (cap. 17.) intentione Ansel. monol. sic arguētis. cū3 sūma nā nullo mō cōposita sit: ⁊ tñ oī mō tot illa bona sit: necesse ē vt illa oīa nō plura: sed vnū sint. idez ḡ est qḋlibet vnū eoruz qḋ oīa: siue sil̃ siue singula: vt cū dicit̃ iustitia vl̃ eētia: idē signat φ alia vel oīa sil̃ vel singula. Ex his p3 φ hac ꝯñā vtit̃ Ansel. si sūma nā est simplex: illa bona nō sunt plura. ḡ ex opposito ꝯñtis si sunt plura illa nā nō est simplex. ❡ Probat̃ ēt rōne: qm̄ de rōne simplicis iquantū (2^m) simplex est: est nō icludere plura ⁊ nō posse actu: aut etiā intellectu in plura diuidi: vt dicit Ansel. de incarna. vbi. (cap. 4.) ⁊ Phs 9° meta. ca. de vno. ⁊ Cōmē. iz. meta. dic̄ φ simplx (T. cō. 7.) absolute significat idiuisibile actu ⁊ potētia. ḡ si aliquid (Cō. 37.) est diuisum in plura seu si est plura: q̄ꝝ. s. nō qḋlibet est ipm nec aliqd vnū: idiuisuz oino est qḋlibet illoꝝ. h̄ eni mō tñ vere dī aliqd eē diuisum in pl̃a. vñ nō obstāte φ deꝰ ē trinitas psonaꝝ: nō tñ diuisus ē i psonas: cū q̄libet sit ipse ⁊ ipse oino idiuisus q̄libet ē eaꝝ. Si ḡ iquā aliqd est diuisuz ipm nō est simplx: s3 si sit talis mltitudo pfectionū diuaꝝ exͣ aīaz: cōphēdēs illas ē diuisuz in illas. ḡ illō nō est simplx. Quid ait pt dici illas i se cōphēdē: nisi deꝰ: deꝰ ḡ nō erit simplx. Nisi forte ad h̄ dicat̃: φ l3 q̄ls a q̄libet alia sit disa: q̄l3 tñ est ipse deꝰ vl̃ aliqḋ vnū in se indiuisuz est q̄l3 illaꝝ: sic dicimꝰ de psonis q̄ iter se distincte exn̄tes sūt diuinitas ⁊ vna simplex eētia dei. S3 istud

opio

opinio ista dicere nõ põt: vt statim patebit. Et quis ali/
quis hoc diceret irrõnabilr loqueref. Nã fm hūc modū
in q̄libet psona eēt de trinitas: imo q̄ternitas: imo ⁊ mil
lenarius nõ minoris iter se distinctionis q̄ sit distinctio
psonalis trinitatis: qđ abhorreret auris humana. Et pʒ
9ña: q2 nõ minor est distictio absolutoꝝ q̄ relationū: vñ
⁊ doctores coiter refugiūt assignare distictionē psonarū
per aliq̄ absoluta. Et pterea cur sapia nõ erit vnū suppo/
situ ⁊ iustitia aliud: ⁊ sic de ceteris. ¶ 3° pbo 9ñaʒ ex di/
ctis opinātis: ⁊ sumo. v.g. sapiam ⁊ iustitiā. iste p te disti
guunt: aut ḡ se totis p̄mo: aut nõ se totis p̄. Si se totis p̄.
ḡ per opinantē. 26. di. 9tra ꝓpositinū sunt p° diuersa ⁊ nõ
aliqd idē entia. Sic eni arguit ipse de psonis adinuicem
9tra illū. ⁊ si sic. ḡ in se cōprehēdēs sapiam ⁊ iustitiā nõ
est simplex: quō eni simplex est qđ plura includit: quoꝝ
vnū nõ est alterū: nec ipse sūt aliqđ idē qđ sit singulū eo/
rū: sic eni q̄libet cōpositū posset dici simplex. Si vo nõ
se totis p̄: ⁊ tñ distinguunt. ḡ fm tuā argumētationē ali/
quo sui sapia est eadē iustitie: ⁊ alio aliquo sui distiguit.
⁊ iuxta modū loquēdi aliquoꝝ hui° opionis di qꝫ est ea/
dē sua realitate ⁊ distinguit ꝓpria formalitate. Et tūc que
ro de formalitate quā ponis distictā a realitate: an se to/
ta p̄mo distiguat a sua realitate: ⁊ tūc sapia nõ erit in se
simplex: aut aliquo sui tñ ⁊ aliq̄ alio sui distinguit: ⁊ erit
ꝓcedē in formalitatib° formalitatū in ifinitū. Nec põt
dicē qꝫ sapia se tota p̄mo sit eadē realr ⁊ se tota p° distin/
cta formalr: q2 sic ei diceret ꝓpositinus qꝫ vna psona se to/
ta p̄mo eadē est alteri eēntialr ⁊ se tota p° ab ea est disti/
cta psonalr: ⁊ nõ 9cluderet iste 9tra illū pluralitatē ali/
quā itrinsecā in psona: vt intēdit. ¶ Ad hāc rōnē duplr
videt rñderi ex dictis opinātis. Pmo qdē qꝫ nõ ois plu/
ralitas facit cōpōnē: sʒ pluralitas illorū tñ mō: quorum
vnū ē potētiale respectu alteri°: sicut habet ex 8° meta.
In ꝓposito aūt nulla formalitas est potētialis: sed queli
bet sume actualitatis. ḡ nõ cōponūt. ¶ 2° di qꝫ vitat cō/
positio ⁊ saluat simplicitas. vbi tales entitates vel forma
litates habēt sūmā ⁊ pfectam idētitatē iter se: q2 idē nõ
cōponit nec aggregat cū seipso. Ħ aūt 9tigit vbi hui° for/
malitates sunt ifinite. Nã ꝓpter infinitatē rōnis qcqđ
põt eē cū ea est idē sibi. ¶ De rñsiōes fnialr ponunt ab
eo. di. 5. q. vlti°. ⁊ di. 8. q. 4. Sʒ neutra sufficit. nõ qdē p°:
qm̃ ⁊ si per illā forte vitaret cōpō: nõ saluat tñ simplici
tas: q2 vt ꝓbatū est nihil icludēs pla mō p̄misso est sim/
plex: tantoq3 plus a simplicitate recedit q̄to illa inclusa
min° faciūt vnū. Cōstat aūt qꝫ min° faciūt vnū plura: q̄ꝝ
q̄libet est in actu ⁊ nullū in potētia respectu alterius: q̄
ea quoꝝ vnū est in potētia ad aliud: sic minor est vnitas
solius aggregatiōis q̄ cōpōnis de: vt ipe ēt fatet. di. 2. q.
vltima. ¶ 2° ēt rñsio nõ valet: qm̃ aut illa ifinitas pmit/
tit secū aliā distictionē vel pluralitatē formalitatū: seu
taliū entitatū: ⁊ tūc nõ saluat simplicitatē: vt pʒ ex dictl.
¶ Qđ ēt 9firmat ex dictis ei°: ponit eni qꝫ realitas gene
ris ⁊ realitas dñe in spē nõ cōposita ex diuersis reb°: q̄/
lis est albedo aliquo mō cōponūt adinuicē: ⁊ spēs talis ē
cōposita aliq̄ mō: quō fm eū repugnat sūme simplicita/
ti: vt deo eē cōpositū: ⁊ tñ fm eū distinctio tñ formalis
est generis ⁊ dñe: vt pʒ di. 2. q. vltia. ⁊ di. 8. in illa. q. vtrū
deus sit in genere. Et li° 2° di. 3. q. 6. ait. illa ifinitas nullā
pluralitatē aliquoꝝ pmittit secū: tunc habeo ꝓpositū ⁊
ipse recedit a ꝓprio dicto. ¶ Ad hāc etiā 9ñeʒ ꝓbandā
bene põt applicari rō Ansel. de incarnatione vbi. quā fa
cit 9tra quēdā dicētē tres psonas eē tres res distictas: ea
rū tñ esse vnā volūtatē ⁊ potestatē: sed ꝓpter breuitatē
omitto. ¶ Auctoritatib° 9firmat 9. Aït. n. Aug. 6. de tri.
qꝫ in deo eadē est bonitas que sapia ⁊ magnitudo: ⁊ eadē
veritas q̄ illa oia: ⁊ nõ est ibi aliud beatū eē: ⁊ aliud ma/
gnū esse: aut sapiētē aut verū aut bonū esse: aut oino ipm
esse. ¶ Itē. 15. de tri. vna ingt eadēq3 res di: siue dicatur
etern° de°: siue imortalis: siue icorruptibilis: siue icōmu/
tabilis: itaq3 cū di viuēs ⁊ itelligēs qđ est vtiq3 sapiens
Ħ idē di. nõ. n. pcepit sapiam q̄ eēt sapiēs: sʒ ipe est sapia.
Et iʒ vita eadēq3 virt° siue potētia eadēq3 spēs q̄ potēs
atq3 speciosus di. Et infra eodē. c. hec q̄tuor. s. vita sapia
potētia spēs nõ eq̄lia diuidēda sūt. nois. n. q̄tuor: res aūt
vna est. Nec valet dicē qꝫ Aug. nõ dicit ea eē vnā forma/
litatē: sʒ vnā rē. dōm qꝫ veruʒ est qꝫ nõ vtit Ħ vocabulo
formalitas: qm̃ nec suo tpe forte erat in vsu ad hāc signi
ficationē: in qua iste doc. vtit. Sed in snia idē dicit: cum
tales p̄dicatiōes in abstracto det: que nõ pñt eē vere stā
te mutua formalitatis distinctiōe seu entitatū earū que
per p̄dicatū ⁊ subm iportant: qđ ēt iste doc. hʒ cōcedē: vt
est ostēsum superi°. ¶ Ad Ħ est alia auctas Aug. in p̄ dia
logo ad seipm qui di inq̄sitiones de trinitate. ibi eni iter
cetera iterrogat sic: an aliqđ distet i deo eē viuere ⁊ itel
ligē posse: Et rñdet nullatenus aliud est in deo eē ⁊ aliō
itelligē: vel aliud viuere ⁊ aliud posse: q2 de° eoipso quo
est viuit: ⁊ eo q̄ itelligit põt: ⁊ eo quo põt est: q2 simplex
diuinitas ⁊ nã vnū hʒ eē viuere ⁊ itelligere ⁊ oino posse:
sʒ nõ ita est in nobis dū aliud est in nra nã viuere aliud
itelligē aliud posse. In deo vo hec oia vnū atq3 idē sunt:
Ad Ħ ēt est intētio Ansel. mon. ¶ Ad rōnes opionis rñ/
deo. ¶ Ad p̄am dico: qꝫ ita posset argui 9 eū dicēdo: si ifi
nita sapia eēt realr ifinita bonitas: sapia in coi esset realr
bonitas in cōi: qđ 9ñs est falsuʒ vt suū. ⁊ 9ña pbat sicut
sua: q2 ifinitas sicut nõ destruit formalē rōnē ei° cui ad/
dit: sic nec realitatē destruit. ¶ Rñdeo tñ ad rōnem ne
gādo 9ñtiā que ēt fm dicta ei° hʒ istātiā. Nã dicit qꝫ sū/
ma eēntia. i. diuina est formalr vita itellectualis ⁊ itelle/
ctualitas ifinita. ḡ eēntia est formalr itellectualitas infi
nita ⁊ vita ifinita: nec tñ essentia in cōi est formalr vita
vel itellectualitas in cōi: ⁊ similiter de alijs posset poni
exēplū. nõ eni icōueniēs est aliqđ esse de rōne inferioris
qđ nõ est de rōne superioris: nec ex Ħ destruit rō supio/
ris. ⁊ p Ħ pʒ ad ꝓbationē illi°. ¶ Ad 9firmationē dōm
qꝫ loquēdo de diffōne dicēte qđ rei: si diffiniret sapia di
uina diffinitio ei° eēt diffinitio bonitatis: ⁊ ecōuerso. qc/
qđ sit de diffōnib° dicētib° qđ nois vtriusq3 fm psentē
istitutionē. ¶ Ad 2um mihi est leue rñdere: qui nõ do ali
qđ p̄n̄m emanationū pter ipsas psonas: vt pʒ in pcedenti
di. pʒ. n. diuersitas p̄n̄oꝝ per Ħ qꝫ solus pr̄ est p̄n̄m filij: pr̄
vo ⁊ filius sunt p̄n̄m spirit° sancti. ⁊ fm Ħ qꝫ vnus ꝓcedit
ab vno. alter a duob°: assignat rōnē Aug. 15. de tri. q̄re fi/
lius est nat° ⁊ vbū: nõ aūt spirit° sanct°: sʒ est dat° ⁊ donū.
⁊ silr Ansel. mon. vtꝝ tñ hec sit sufficiēs rō: an possit suffi
ciētior assignari. videbit di. 13. ¶ 2° si detur p̄n̄m quo: vt
cōiter dat: adhuc rō nõ valet. vñ negabo tūc añs: qm̃ nõ
ipole est diuersarū ꝓductionū idē eē p̄n̄m: sicut pʒ qꝫ vo/
lūtas diuina fm istū doc. est p̄n̄m spirit° sancti ⁊ p̄n̄m crea
turarū. ¶ Itē nra volūtas p̄n̄m est diuersoꝝ actuū. lux q̄
q3 p̄n̄m illuminationis ⁊ calefactiōis: ⁊ inumera exēpla
possent ad ideʒ dari. ¶ Ad id qđ di nõ posse saluari sine
distinctiōe p̄n̄oꝝ: qꝫ fili° nãliter: spirit° vo sanct° libere ꝓ/
ducat: dico qꝫ Ħ nõ ipedit ex vnitate p̄ncipij: qm̃ ⁊ idem
p̄n̄m aliquoꝝ põt eē p̄n̄m nãle aliquoꝝ liberū. pʒ de volū
tate nra. ⁊ similr de° pr̄ gñat nãlr ⁊ causat libere: ⁊ si vo/
luntas sit p̄n̄m spirit° sancti vt vult iste doc. adhuc ne c̄io
erit p̄n̄m ei° ⁊ libere ⁊ 9tigēter p̄n̄m creature. assumit aūt
⁊ vnū falsuʒ. s. qꝫ spirit° sanct° nõ nãliter ꝓducat: vt ifra
patebit. Cur aūt filius verbū nõ aūt spirit° sanctus: puto
nõ eē nobis cōprehēsibile in vita ista de lege cōi: siue po

3m

Rñsio Sco. d. 5. q. vltima d. 8. q. 4.

Z. c. 16.

Contra rñsiones Scoti

cap. 6.

cap. 7.

cap. 5.

cap. 17.

Ad rōnes Sco. p. 4. d. 8. q. 5.

Ad 2m

cap. 27.

cap. 55.

naꝛ talis distinctio ꝑncipij: siue nõ: vt infra dicet̃. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ dico: ꝙ sicut illa nã ex se determinata est ad tot supposita: ita ad tot ꝓductiões: nec alia cã q̃rẽda est: nec alia põt dari. ¶ Ad 3ᵐ rõnẽ dico: ꝙ nõ video ĩ quo sensu illud añs possit esse verũ: nisi forte in vno. vz si ly ĩ quãtũ teneat̃ specificatiue: ita ꝙ specificet rõnẽ dicentẽ quid nois boni ꞇ veri: ꞇ denotet̃ ꝑdicatũ eẽ de rõne illi⁹ cui addit̃: ꞇ de illo ꝑdicari ĩ ꝑ mõ dicẽdi per se ꞇ de alio nõ sic: sicut diceremus ꝙ hõ ĩquãtũ vn⁹: est ĩdiuisus: ꞇ nõ ĩquãtũ aial: eo ꝙ ĩdiuisum ꝑ ꞇ per se verificet̃ de vno: qm̃ ponit̃ in rõne vni⁹ ꞇ nõ de aiali: cũ in ei⁹ rõne nõ cadat. Sic g̃ in hoc sensu: q: sm̃ vnũ modũ diffiniẽdi noĩa ꝑdicta ĩtelligibile cadit in rõne veri: ꞇ nõ in rõne boni. ecõtra võ diligibile in rõne boni: ꞇ nõ in rõne veri. Vñ hec vz per se in ꝑ mõ: sm̃ ꝙ in talib⁹ põt perseitas inueniri: verũ est ĩtelligibile. Et silr ista. bonum est diligibile: ꞇ sm̃ hoc ꝯcedendo añs: negãda est ꝯña: sic ꞇ hec negãda est. homo ĩquãtũ vnus est ĩdiuisus: ꞇ nõ ĩquãtũ aial ꞇ ĩquãtũ aial est suba: ꞇ nõ ĩquãtũ vnus. g̃ in hoĩe sũt ex nã rei distincte rões aialis ꞇ vni⁹: cũ vnu nullã entitatẽ vl formalitatẽ penit⁹ addat supra entitatez: que di vna: vt pz 4° meta. atq3. io. ꞇ ĩfra ꝓbabit̃. di. 24. q. ꝑ°. Si võ nõ sic accipit̃: añs negãdũ est: q: in nullo alio sensu de vtute sermonis hz vitatẽ. ¶ Ad auctez Dam. dico: ꝙ si iuxta sonũ accipit̃ sequeret̃ plus q̃ iste velit ꝯcludere. vz ꝙ sapiẽtia nõ est nã dina: sz aliqd circa ipam. dicit aũt iste ꝙ sapia est nã diuina per identitatẽ: ꞇ per ꝯñs est ipsa: ꞇ nõ circa ipsam. Dõm g̃ ꝙ nõ ĩtẽdit Dam. ꝙ talia noĩa significent aliq̃ extitia in deo a dei nã distincta: sz ĩtẽtio eius est ꝙ ista sm̃ formã vocis vident̃ signĩre nõ ipsaz nãz: sed aliq̃ circa ipsam: q: sic ẽt signãt in nobis: sz autẽ sic videat̃: tñ nõ est ita. ¶ Et hec rñsio ꝯfirmat̃ per Aug. similr loquẽtẽ ꞇ se statim exponentẽ. 15. de tri. vbi ait. Si dicat̃. de⁹ eternus: imortalis: incorruptibilis: imutabilis: viuus: sapiẽs: potẽs: speciosus: iustus: bonus: beatus: spiritus: hoꝝ oium nouissimus qd̃ posui. s. spirit⁹ q̃si tãtũmõ vz signĩare subam. Cetera võ hui⁹ sube q̃litates: sz nõ est ita in illa ineffabili simpliciq3 nã: qcqd enĩ sm̃ q̃litates illic dici vz: sm̃ subam vel eẽntiã est ĩtelligẽdũ. absit enĩ vt spirit⁹ sm̃ subam dicat̃ de⁹: ꞇ bon⁹ sm̃ q̃litatẽ: sz vtrũ q3 sm̃ subam. sic oĩa cetera que cõmemorauim⁹. ꞇ in fine c. dicit. ꝙ in deo idẽ est iustũ eẽ qd̃ bonũ qd̃ beatũ: idẽq3 spiritũ eẽ qd̃ iustũ ꞇ bonũ ꞇ beatũ eẽ. Qd̃ võ inducit̃ ex Dam. dõm esse metaphorice deũ: nec deũ eẽ pelagus eẽ ĩfinitũ ꝑꝑ ĩfinitã vel aliquãtã multitudinẽ ꝑfectionum distinctarũ in deo: sed ꝑꝑ vnice ꝑfectionis ꞇ sube ĩfinitatẽ. ¶ Ad auctoritatem Aug. de. 8. de tri. dõm ꝙ ad illud sufficit distinctio ꝯceptuũ rñdentiũ his noib⁹ verũ magnũ: que tñ est alia q̃ distinctio hoꝝ sapiẽs sapia: vt patebit in. q. sequẽti. Nec ꝑꝑ illã argumẽtationẽ opz ponere aliq̃ distinctionẽ vitatis ꞇ magnitudinis in deo: neq3 h̃ ĩtẽdit Aug. qd̃ pz ex eo qd̃ ait ibidẽ. nõ enĩ illi maior est que verior nõ est. vbi est ipsa trinitas magnitudo: q: in eẽntia vitatis h̃ est verũ eẽ qd̃ est esse: ꞇ h̃ est esse qd̃ est magnũ esse ꞇc̃. ¶ Ad rõnẽ sũptã ex dicto Aug. ꝯ Max. dico ꝑ: ꝙ ita deducit̃ ad ꝓbãdũ tãtã distictionẽ eẽ attributaliũ ꝑfectionũ: quãta est diuinarũ ꝑsonarũ adinuicẽ. Qd̃ iste doc. vt puto nõ vellet ꝯcedẽ. ¶ Rñdeo tñ ꞇ dico: ꝙ Aug. nõ fecit ꝑdictã cõparationẽ attẽdẽs maiorez vel minorẽ distictionẽ ꝑsonarũ abinuicẽ: q̃ bonitatis ꞇ sapie ptis: sed attẽdẽs maiorẽ ꞇ minorẽ similitudinẽ ad eẽ partẽ ꞇ cõponẽ. certũ enĩ est ꝙ in creaturis tales ꝑfectiones magis habẽt rõnẽ ptis ꞇ cõponibiliũ q̃ supposita subsistẽtia: ꞇ tñ in deo nõ cõponũt nec sũt ptes. Multo g̃ minus per se ipse sunt ptes aut cõponũt: ꞇ istud expresse pz inuenti ibi vba Aug. que recitare ꝑꝑ breuitatẽ omitto. ponunt̃ autẽ a Magro di. 19. ꝑmi libri. c. non est aliq̃ triũ ꝑsonaꝝ. in fine. ¶ Ad 4ᵐ ꝑ dico: ꝙ per illã rõnẽ pariter ꝓbaret̃ ꝙ distinguerent̃ realr sic arguẽdo. de qbuscũq3 idẽ ꝑdicatũ reale ꞇc̃. illa distinguunt̃ realiter. ¶ Et si dicas ꝙ sufficit distictio formalis: tũc tibi dicetur: sicut ꞇ tu dicis ꝙ tũc nõ poterit ꝓbari aliq̃ distigui realr aut plus q̃ formaliter. Et iteꝝ alius dicet eadẽ facilitate ꝙ suffic̃ distictio rõnis. Rñdeo tñ ad rõnẽ ꝙ q̃litercũq3 maior hẽat veritatẽ (q: de h̃ in. 33. di. videbitur) minor est falsa. Et dico ꝙ sic est verũ dicẽ ꝙ diuin⁹ ĩtellect⁹ ĩtelligit: ita est verũ ꝙ ei⁹ volũtas ĩtelligit: ꞇ sic volũtas vult: ita ĩtellect⁹ vult: q̃uis tales ꝑdicationes intellect⁹ vult: voluntas ĩtelligit: nõ sint per se in ꝑ mõ: qd̃ tñ nõ ĩfert aliq̃ distinctionẽ ĩtellect⁹ ꞇ volũtatis ex nã rei: ꞇ similr dico de alijs. vñ si ista sit va: pr dicit memoria: vel dicit ĩtellectũ: qd̃ ego nõ habeo ꝯcedere: nisi memoria vel ĩtellectus staret appropriate pro pr̃e: q: nõ do ꝑnᵐ quo. aliud a ꝑn° qd̃. Si tñ inq̃ illa esset vera: hec eẽt ẽt vera: pater dicit volũtatẽ ꞇ ecõtra. Si ista det̃: pater spirat volũtatẽ: hec etiã esset dãda: spirat ĩtellectũ: q: intellectus ꞇ volũtas in deo sunt idipsuz oino ex parte rei. ¶ P. Cur talia nõ ꝯcesserim: cũ ꝯcedã ꝙ voluntas creata ĩtelligit seu homo ĩtelligit voluntate ꞇ vult ĩtellectu: ꝓpter idẽtitatẽ ĩtellectus ꞇ voluntatis in eo. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝑmo: ꝙ si rõ illa aliquid valeret: ita ꝓbaret distinctionẽ rerũ intellectus ꞇ volũtatis: sicut formalitatum: nisi ad placitum quis loquat̃. ꞇ tamẽ illud tu nõ ꝯcedis. Rñdeo tñ negãdo ꝯsequẽtiã: que ẽt nullã hz apparẽtiã ex forma. cum nec subiecto nec ꝑdicato ꝯueniãt: sz in vna parte ꝯueniãt ꝑdicati. Ad rẽ aũt vlteri⁹ eũdo dico: ꝙ eadem entitas indiuisa oino ꞇ simplicissima in deo est ĩtellectio ꞇ volitio atq3 eẽntia: est tñ aliquoꝝ obẽtiue ĩtellectio: quoꝝ ipsa nõ est volitio: ꞇ quoꝝ nõ est essentia. Nã nullius creature ipsa est eẽntia: ꞇ tñ cuiuslibet ipa est intellectio: ꞇ oium ĩtelligibiliũ siue bonoꝝ siue maloꝝ est intellectio. Nec tñ est maloꝝ volitio. Ex hoc aũt nõ sequitur aliq̃ distinctio ĩter ĩtellectionẽ dei ꞇ eius volitionez extra aiaz: q: cuiuscũq3 diuina intellectio est intellectio eiusdẽ diuina volitio: ꞇ similr diuina essentia est intellectio: ꞇ cuiuscũq3 diuina volitio est volitio: eiusdẽ diuina eẽntia ꞇ diuina ĩtellectio est volitio: ꞇ cui⁹ diuina eẽntia nõ est eẽntia: eiusdẽ nec ĩtellectio nec volitio diuina est eẽntia. Exẽpla patẽt tã in deo q̃ in creaturis. Constat. n. sm̃ oẽs ꝙ vnica ĩtellectione oino ĩdiuisa nouit de⁹ tã preterita q̃ futura: ꞇ per ꝯñs dei ꝑscia ꞇ dei ĩtellectio sunt idipm oino a pte rei: ꞇ tñ h̃ nõ obstãte illa ĩtellectio aliquoꝝ est ĩtellectio: quoꝝ ipsa nõ est ꝑscia: puta ꝑteritoꝝ: quoꝝ tñ ĩtellectio est ĩtellectio. Et eorũdẽ ꝑscia est ĩtellectio: ꞇ quoꝝ ꝑscia nõ est ꝑscia: nec eoꝝ ipsa ĩtellectio est ꝑscia. In creaturis võ certuz est ꝙ intellectio qua. v. g. Sortes nouit lapidẽ: est aliq̃ essentia: que nullatenus a seipsa est distincta: ita ꝙ absq3 vlla distinctione a pte rei illa ĩtellectio est illa eẽntia: ꞇ illa eẽntia est illa ĩtellectio: ꞇ tñ illa est ĩtellectio lapidis: ꞇ nõ est eẽntia lapidis. ¶ Ex his pz ad ꝯfirmationẽ dõm esse ꝙ illa maior sit va accipiẽdo signĩare cõmuniter etiã ad ꝯsignĩare: alias nõ: vt pz in exẽplis adductis. ¶ Ex qb⁹ etiã põt argui ꝯtra aliã opinionẽ. Et vlterius ꝯcedendũ est ꝙ hoc verbũ diligit: aliquid ꝯnotat: qd̃ nõ ꝯnotat h̃ vbũ ĩtelligit. ꞇ similr aliud cõnotat hoc nomẽ volitio: qd̃ nõ connotat hoc nomẽ intellectio: cõnotant enĩ volitio ꞇ dilectio: ꞇ similiter vult ꞇ diligit bonum. s. existens vel apparens. Nam nomine volitionis in cõmuni ĩtelligimus ꝯsensionẽ in bonũ vel apparens bonum: sicut prescientia connotat futurum:

Marginalia: Ad 3ᵐ — T. c. 3. T. c. 7. 8. ꞇ. 9. li. ꝑ. c. 4 — cap. 5. — cap. 2. — cap. 2. — lib° 3° — Ad 4ᵐ — Ad 5ᵐ

qđ tñ nõ cõnotat nomẽ itellectionis. Et q2 oẽ qđ deo apparet bonũ: est bonũ: vtiqȝ seqꝛ: deꝰ diligit malũ. ğ malũ est bonũ: q2 vō nomẽ itellectionis illud nõ ꝯnotat: nõ sequiꝛ. deus itelligit malũ. ğ malũ est bonũ. tota ğ cã q̃re vna illarũ est vera ⁊ reliqua falsa est diuersitas terminorũ quãtũ ad ꝯnotata: nõ aũt diuersitas hoꝝ que sigñant in deo: seu pro qbꝰ supponũt illa nomina itellectio dei ⁊ volitio dei. Que diuersitas in ꝯnotãdo si tollereꝛ: ita φ per nouã istitutionẽ eẽnt noia nullatenus ꝯnotatiua: aut idipm vnũ ꝯnotaret qđ aliud ⁊ eꝯ. vel vtraqȝ illarũ eẽt vera: vel vtraqȝ falsa: sicut ẽt per nouã istitutionẽ fieret: vt nomẽ p̄scie nõ ꝯnotaret futurũ: neqȝ aliqd qđ nõ ꝯnotat nomẽ itellectionis: nec eꝯ aliqd ꝯnotaret nomẽ intellectionis: qđ nõ ẽt ꝯnotaret nomẽ p̄scie: tũc sicut hec eẽt vera. deꝰ itelligit p̄terita: ita hec foret vera. deꝰ p̄scit p̄terita: ⁊ sic ad ibidẽ.

Ad rõnẽ p̄ncipalẽ q. ¶ Ad rõnẽ p̄ncipalẽ qõnis supra rñsum est. ¶ Ad ꝯfirmationẽ aũt dico: φ non ait Aug. illa esse eq̃lia: sed dicit ipsa nõ esse ineq̃lia: vt supra pȝ in auctoritate eiꝰ adducta p ꝯne 2ª. [15° d tri. c. 5°] Sicut ğ idẽ nõ est sibi ineq̃le: sic nec ista. Et si alibi diceret hꝯ esse eq̃lia exponenda est per istud dictũ suũ: vt itelligaꝛ φ nõ sunt ineq̃lia: nec vnũ alio perfectius: neqȝ moueat qđ pluraliter dico ista ⁊ p̄fectiões attributales ⁊ hꝯ. cũ ꝺm veritatẽ nõ sint plures: sed vnica p̄fectio tñ. Extẽso. n. nomine seu vocabulo vsus sum: sicut ⁊ Ansel. cũ ait. vt supra allegatũ est: cuȝ sũma nã nullo mõ cõposita sit: ⁊ tñ oĩmõ tot illa bona sit: necesse est vt illa oĩa nõ plura: sed vnum sint. Ecce dicit φ est tot illa bona: ⁊ tñ oĩa illa nõ sunt plura: ⁊ per ꝯñs nõ sunt tot. dr ğ illa nã esse oĩa illa bona ⁊ tot: q2 bonũ illud est qđ sigñant illa oĩa: ⁊ tot illa noĩa ⁊ qđlibet illoꝝ: ⁊ hũc itellectũ ipse p̄misit in p̄nº capituli illiꝰ. [cap. 17.] Sic iterrogãs. Quid si ğ illa sũma nã tot bona est: erit ne cõposita tã pluribꝰ bonis: an potius nõ sũt plura bona: sed vnũ bonũ tã plibꝰ noĩbꝰ sigñatũ: Et hãc 2ᵃᵐ p̄tẽ ipse acceptat p̄ᵃᵐ reyciẽs in vbis p̄xime allegatis: ⁊ idẽ dicit Magister in ista distinctione cap. hic diligẽter notãdum est.

¶ Distinctionis octaue. Questio. II.

Secundo circa hanc distinctionez. quero vtrũ perfectiones attributales distinguanꝛ. ¶ Arguo φ nõ auctoritate Ans. moñ. [cap. 17.] dicẽtis: queãdmodũ itaqȝ vnũ est quicquid eẽntialiter de summa substãtia dr: ita ipsa vno mõ vna cõsideratione est qcqd est essentialr. non ğ ꝺm aliã ⁊ aliã rõnẽ est iustitia ⁊ sapia: sed ꝺm eandeȝ.

[Oppoᵐ] In oppositũ arguiꝛ: q2 si nõ distiguerenꝛ rõne: tunc nõ possent imediate duo attributa iungi: aut aliqd imediate iungi nomini dei sine nugatione. ꝯñs est falsum: nulla eni nugatio est si dicaꝛ. deꝰ fortis. deus sapiens: aut aliquid simile. Similiter nec si dicatur iusta voluntate dei hoc vel illud factuȝ est: ⁊ tñ duo attributa imediate iunguntur.

Respõdeo p̄mittẽdo qd nominis aliquoꝝ terminoꝝ: scilȝ attributi. rõnis attribuibilis p̄fectionis attributalis. ¶ [Attributũ qd est.] Attributũ voco nomẽ de deo ⁊ de oĩbꝰ p̄sonis simul: ⁊ de q̃libet sigillatim predicabile denotãs qđlibet de quo diciꝛ esse tale q̃le vnicuiqȝ melius est esse: q̃ nõ tale esse iuxta itellectũ in precedẽti. d. artiº p̄ qõnis in solone rõnis tertie opi. ibi recitate. Per p̄ᵃᵐ p̄ticulã excludanꝛ nomina notionalia de deo dicta. per 2ᵃᵐ excluduntꝛ talia. creatoꝛ p̄emiatoꝛ sũmũ: ⁊ multa similia. ¶ [R. d attribuibilis qd est.] Per rõnẽ attribuibilẽ itelligo rõnẽ seu cõceptũ aĩe explicantẽ qd per attributũ sigñaꝛ. ¶ Perfectionẽ vō attributalẽ voco entitatẽ quã sigñat p̄ncipalr ⁊ pro qua supponit abstractũ attributũ de deo dictum.

¶ Scđm h erũt q̃tuoꝛ articuli. In p̄ videbiꝛ de quesito. [Perfectio attributalis qd est.] In 2º videbiꝛ vtrũ attributa distinguanꝛ rõne. In 3º vtrũ qđlibet attributũ p̄diceꝛ in quid de deo ⁊ de alio attributo. In 4º vtrũ attributum abstractuȝ ⁊ eius cõcretum dicta de deo sint synonyma.

[p̄ˢ arti.] Quantũ ad p̄ᵐ p̄mitto vnã distinctionẽ de distigui rõne. Aliq̃ eni p̄nt distingui rõne: q2 ipsa sunt rõnes seu ꝯceptus distincti. Et isto mõ nõ itelligiꝛ qđ: q2 p̄fectio attributalis nõ est rõ nec conceptꝰ aĩe: sed vna ⁊ sũma res eternaliter existẽs. [2º] Alio mõ p̄nt aliq̃ dici distingui rõne: q2 eoꝝ sunt p̄prie rõnes distĩcte: ita φ ratio vnius nõ est rõ alterius nec eꝯ: ⁊ isto mõ ẽt qđ nõ est dubia. suppositis his que in p̄cedẽti qõne dicta sunt. vȝ φ nõ sit aliq̃ distinctio extra aĩam iter p̄fectiones attributas seu attributales: ⁊ φ nõ sit nisi vnica ⁊ indiuisa aut simplex p̄fectio oĩbus attributis signata. sic eni non sunt aliq̃: quoꝝ vnius rõ nõ sit rõ alterius: sed vnicum est: cuius sunt oẽs hꝯ rõnes si plures sint. 3º aliqd põt dici distingui ab aliq̃ rõne: q2 eiꝰ sunt plures rõnes: ⁊ ipm ꝺm vnã differt a seipso ꝺm aliã: sic φ extrema talis distinctionis nõ itelliganꝛ esse ipse rõnes: nec aliq̃ aggregata ex rõnibꝰ illis: sed ipsamet res extra p̄cise diuersis hꝯ rõnibꝰ iportata differat a seipsa: queãdmodũ multorũ vba doctoꝝ sonare videnꝛ in ista mã ⁊ in alijs. ¶ Et in h sensu itelligo qõnẽ. Ad quã rñdẽdo pono ꝯnẽ negatiuã. ⁊ p̄bo gñaliter φ ipossibile est aliq̃ rem sic a se rõne distingui. ¶ [p̄º] Primo sic. si aliq̃ res p̄mo distingueretꝛ rõne a seipsa: aliq̃ rõ esset eius que nõ esset eius: ꝯñs est ipossibile. ꝯña declaraꝛ: q2 oẽ quo aliqd distiguiꝛ ab aliquo est p̄priũ illi qđ distinguiꝛ: ⁊ non est cõe sibi ⁊ illi a quo distinguiꝛ: h est euidens ex se. si ğ aliqd distinguiꝛ rõne: aliq̃ rõ erit sibi p̄pria vel eius: que nõ erit illius a quo distinguiꝛ: ⁊ si distinguaꝛ a seipso illa rõ erit eius ⁊ nõ erit eius. vñ signata illa rõne per quã distinguiꝛ a seipso: verũ erit dicere. hec rõ est huiꝰ: ⁊ hec ẽt erit vã: hec rõ nõ est huiꝰ. eodẽ penitꝰ demẽato per subm ⁊ p̄dicatũ vtriusqȝ. iste aũt sũt ꝯdictorie: ⁊ per ꝯñs pȝ ipossibilitas ꝯñtis. ¶ [2ᵐ] 2º sic. qđ distinguiꝛ ⁊ a quo distinguiꝛ sũt distincta: ⁊ h vlr verũ est in oĩbꝰ: q2 oẽ distinctũ a distincto est distinctũ. Si ğ aliq̃ res distinguaꝛ a seipa: q̃litercũqȝ distinguaꝛ ipa est aliq̃ distincta: cũ ipa tũc sit qđ distinguitur: ⁊ a quo distinguiꝛ. Si aũt est aliq̃ distĩcta ipsa est aliq̃ plura: ⁊ nõ p̄cise vnũ. Aliogn aliq̃ distincta eẽnt p̄cise vnuȝ: ⁊ per ꝯñs nõ eẽnt distincta: q2 de rõne vniꝰ est esse idiuisum in se. ğ si aliq̃ res distinguiꝛ rõne a seipsa: ipsa est aliq̃ plura: sed h est ipõle: q2 aut esset plures res aut plura entia rõnis: nõ plures res: cũ supponaꝛ esse vna: ⁊ vt tollaꝛ oĩs calũnia supponaꝛ φ sit simplex. ¶ Iteȝ q2 tũc distigueretꝛ a seipa re ⁊ nõ rõne tñ: vt supponiꝛ: nec plura entia rõnis: q2 ens reale non est aliqđ ens: nec aliq̃ entia rõnis: nec ẽt per itellm ens reale transmutari põt in ens rõnis nec fieri ens rõnis. ¶ Itẽ cũ illa sola distinguanꝛ que sũt plura: ⁊ sola entia rõnis sint plura p rñsione sola entia rõnis erũt distincta: ⁊ per ꝯñs nõ res. [Rñsio] ¶ Et si dicaꝛ φ nõ est plura entia rõnis: nec p̄les res realr: sed plures res ꝺm rõnẽ. [ꝯ rñsionem] ¶ Cõtra: aut intelligiꝛ φ est plures res ꝺm rõnẽ ⁊ nõ realiter: q2. s. ante opationẽ aĩe nõ sunt plures res: sed per aĩam vel aĩe operationẽ fiunt plures: aut q2 non sunt plures: sed iudicanꝛ esse plures. Primũ nõ põt esse: q2 intellectus vnã rem non põt multiplicare in plures res. Si 2ᵐ dicaꝛ: nihil valet: qꝛ si iudicat pluralitatẽ vbi nõ est: iudiciũ falsum est: ⁊ per ꝯñs false poniꝛ talis distinctio rõnis vnius rei a seipsa. [Rñsio] ¶ Sed forsan diceꝛ aliter. s. φ est plura entia rõnis: nõ quidem formaliter: sed obiectiue. i. non plures rõnes: ita φ ipsa res

sit rō hec ⁊ illa:nec est plures res in eē reali:sed tm̄ in eē
obiectiuo:qꝛ.s.est obm̄ pluriū rōnū vel ꝯceptionuȝ.Et ſm
ꝙ est obm̄ vnius est aliud a seipsa:ſm ꝙ est obm̄ alteri⁹.
(ȝ rn̄sionem) ¶ Cōtra:aut itelligis ꝙ est plura obiectiue.i.plura obiecta
sic ꝙ obm̄ vni⁹ ꝯcept⁹ nō est obm̄ alterius:aut est plura
obiectiue.i.est obm̄ plurium ꝯceptuū:nō tm̄ est aliud obm̄
vni⁹ ꝯcept⁹ ab obiecto alteri⁹:ſȝ idem.Si p̊ mō:aut ipsa
res p̄cise est obm̄ cōcept⁹:⁊ tūc cū res sit vna tm̄:nō erūt
plura obiecta:aut nō ipsa res p̄cise est obm̄ ꝯceptū:⁊ tunc
cū res sit vna tm̄:nō erūt plura obiecta:aut nō ipa res p̄ci-
se est obm̄:sed aliqd aliud factū in ipa ab itellectu:qcqd
sit illud simul cū ipsa re est obm̄:vel illud aliud solū est
obm̄:⁊ qđcūqꝫ hoꝝ duoꝝ dr̄ cū solū sit plura i eē obiecti-
uo:per rn̄sionē seqꝛ ꝙ ipa res p̄cise:nō distiguiꝛ a seipsa:
ſȝ tm̄ illa entia facta per itellm̄ circa rē:vel aggregata ex
illis distinguunꝛ.Si 2⁹ mō tūc nō est aliq̄ pluralitas:ni-
si in ꝯceptib⁹ vel rōnib⁹:⁊ per ꝯn̄s ipsi soli distinguunꝛ
(3ᵐ) ⁊ nō res a seipsa.¶ P̄.Nullis rōnib⁹ res ipa sit nō ipa.ḡ
nullis rōnibus res ipsa sit alia a seipsa.Et vltra.ḡ nullis
rōnib⁹ ipsa res sit distincta a seipsa.cū ḡ sine rōnibus nō
sit distincta a seipsa per rōnes:ēt nō est distincta per rō-
nes a seipsa cū rōnib⁹.Añs pȝ ⁊ vtraqꝫ ēt ꝯn̄a ꝓbaꝛ:qm̄
seqꝛ:hec res est disticta a seipsa.ḡ est alia a seipsa:⁊ vltra
ḡ illa nō est ipsa.¶ Sȝ dices ad añs ꝙ verū est ipm̄ itel
ligēdo sic.ꝙ nullis rōnib⁹ res ipsa sit nō ipsa ſm rem:vt
Sortes nō sit per rōnē nō Sortes realr̄.Sȝ ꝙ per rōnē
res aliq̄ fiat nō ipsa ſm rōnē:nō est incōueniēs.vn̄ vna
res ſm vnā rōnē est nō ipsa ſm aliā rōnē.¶ Cōtra.cuȝ
dicis res ſm rōnē:aut sumis rē ⁊ rōnē simul:⁊ h̄ tm̄ di-
cis nō eē ipsaȝ ſm aliā rōnē.i.aliđ totū ꝯgregatū ex illa
⁊ alia rōne q̄litercunqꝫ intelligi possit ꝯgregatio illa.Et
in h̄ sensu verū est qđ dr̄ ꝓꝓ alietatē rōnū iplicatarū:sed
sic nō ē rn̄sio ad argᵐ:nec ꝯtra h̄ inducit.Aut sumis reȝ
ipsaȝ p̄cise ſm se:que illis rōnib⁹ ꝯsideraꝛ:⁊ tūc est sēsus
ꝙ res ꝯsiderata vna rōne est:nō ipsamet ꝯsiderata alia
rōne:ꝗ sensus est falsus ex toto:cū eadē res plurib⁹ ꝯside
rationib⁹ ⁊ rōnib⁹ possit ꝯcipi:⁊ sic supponiꝛ in ꝓposito.
(4ᵐ) ¶ P̄.Cū dr̄ ꝙ vna res distiguiꝛ rōne a seipsa:aut itelligi
tur distingui rōne.i.a rōne tanq̄ȝ ab agēte distiguēte:sic
dicim⁹ ꝙ itellect⁹ distinguit aliq̄ abinuicē:⁊ h̄ mō ipos-
sibile est aliquā rē per itellm̄ vel ab itellectu nō solū rea
liter:ſȝ ēt obiectiue distingui a seipsa:q̄uis itellect⁹ rē vnā
possit distinguere ab alia:⁊ vnā in seipsa distinguē.s.vnā
ei⁹ p̄tē ab alia vt vnā medietatē ꝯtinui ab alia:⁊ māam a
forma:⁊ ois res que sic in se vē per itellm̄ distinguiꝛ:vē
in se est cōposita.nulla tn̄ per intellm̄ a seipsa distinguiꝛ
siue simplex:siue cōposita:sic ꝙ ipsa tota sit qđ distigui-
tur:⁊ ipsa tota sit a quo distinguiꝛ:aut itelligiꝛ qđ distin
guiꝛ rōne.i.per rōnē:tanq̄ȝ per formale distinctiuū.Et h̄
pōt itelligi duplr̄.Uno mō tanq̄ȝ disticti⁹ itrinsecū:sic
vna res per suā formā subalē distiguiꝛ ab alia:vl̄ per ali
q̄ȝ ei⁹ p̄tē itrīsecā:⁊ h̄ mō ēt est ipoīe rē aliq̄ȝ ſm se disti-
gui rōne a seipsa.cū rō nō sit itrinseca rei.Alio mō pōt i
telligi distingui rōne tanq̄ȝ distictiuo extrīseco:sicut dici
mus subaȝ distigui ab accn̄te:vel q̄litatē a suba.Et h̄ ēt
mō ipoīe est rē vnā distigui a seipsa rōne:qꝛ q̄cūqꝫ disti-
guunꝛ sic per extrinseca distinctiua:necesse est distingui
eēntialr̄:siue seipsis p̊:siue aliq̄ suı̄:sic ꝙ nō p̄cise per illa
extrīseca distiguunꝛ.h̄ pȝ:qm̄ si in vna suba sint plures
q̄litates:vt supra dicebaꝛ:nō ex h̄ ipsa distinguiꝛ q̄lita-
te vel q̄litatib⁹ a seipsa:qm̄ q̄litas distictiua:nō est cois
illi qđ distinguiꝛ:⁊ illi a quo distinguiꝛ:sed alteri tm̄ ꝓ-
pria:sed vtiqꝫ vna suba distiguiꝛ per suā q̄litatē ab alia
suba q̄dā:⁊ hec que distinguiꝛ est essentialr̄ alia suba ab
ea a qua distinguiꝛ.Si ḡ res aliq̄ distinguaꝛ rōne ab ali
q̄ re h̄ mō:necesse est sic distincta rōne esse iter se distin
ctas res:⁊ per ꝯn̄s ipoīe est vnā rē a seipsa rōne distigui.
¶ Ex his vt vı̄ sufficiēter pȝ:ꝙ nulla vna res extra ani
mā rōne distinguiꝛ a seipsa:⁊ ꝙ ꝑfectio attributalis nō
distinguiꝛ a ꝑfectione attributali rōne:cuȝ ꝑfectio attri
butalis sit vna res ex̄ aiam:⁊ non rō nec rōnē icludēs:⁊
nō sūt plures alique entitates ex̄ aiam:que sunt ꝑfectio
nes attributales:vt pȝ ex p̄cedēti.q.Quelibet ēt rōnū ad
ductarū ad ꝓbādū gn̄alr̄ nullā rē distingui rōne a seipsa
pōt per spāles terminos ad h̄ ꝓbādū de ꝑfectione attri-
(5ᵐ) butali spāliter fieri.¶ 5⁹ sic.nulla res distiguiꝛ a seipsa
mō aliq̄ ꝓꝓ cātionē:q̄rūcūqꝫ rerū in ipsa vel circa ipsaȝ.
ḡ nulla res distiguiꝛ mō aliq̄ a se:ꝓꝓ q̄scūqꝫ ꝯceptiones
vel rōnes per itellm̄ formatas de ipsa.ꝯn̄a tȝ per locuȝ a
maiori.magis.n.videreꝛ ꝙ res diuerse facte in aliq̄ vna
re:⁊ diuerse actiones reales deberēt rē facē illā mō aliq̄
differre a se:q̄ȝ ꝯsiderationes aīe.tū qꝛ tales res facte in
illa:sūt subiectiue in illa:rōnes aūt nō sūt in illa re subiecti-
ue:ſȝ in aīa:tū qꝛ realis actio magis est apta ⁊ trāsmuta-
re ⁊ diuidē rē q̄ȝ ꝯsideratio nr̄a:vn̄ ꝓpter nr̄m affirma-
re vl̄ negare res nō mutaꝛ:añs pȝ:qꝛ si sit aliq̄ suba hn̄s
in se duas q̄litates distinctas:q̄uis ille q̄litates distiguā
tur abinuicē ⁊ aggregata silr̄:ipsa tn̄ ſm se p̄cisa a q̄lita-
tib⁹ nō distinguiꝛ a se:qꝛ nec realr̄ cū sit vna res numero
indiuisa que est verius q̄ȝ subm̄:nec rōne tm̄:tū qꝛ ille q̄-
litates nō sunt rōnes ſȝ res:⁊ per ꝯn̄s distingui per illas
nō est distingui per rōnes.Insuper qꝛ sicut nihil per rō-
nem distiguiꝛ ab aliq̄ realr̄:sic nihil per rē distiguiꝛ ab
aliq̄ rōne:tū qꝛ distinctio rōnis nō est p̄ter oꝑationē aīe:
sed tales q̄litates sūt in illa suba p̄ter oꝑationē aīe:⁊ esto
ꝙ nunq̄ȝ ꝯsidereꝛ.ḡ per illas ipsa nō distinguiꝛ rōne:⁊ ꝑ
ꝯn̄s nullo mō.¶ Itē qꝛ esto ꝙ vna res videaꝛ pluribus
visionib⁹:ſȝ visiones ille abinuicē sint distincte:ipsa tm̄
nō distinguiꝛ visione a seipsa:ita ēt dato ꝙ vna res ꝯci-
piaꝛ plurib⁹ rōnib⁹ ipsa nō distinguiꝛ rōne a seipsa.Sȝ
(6ᵐ) ille rōnes tm̄ mutuo distiguunꝛ.¶ P̄.Nullū ens rōnis
distinguiꝛ re vel ſm rē:vel per rē a seipso.ḡ nulla res di
stinguiꝛ ente rōnis vel rōne seu per rōnē a seipsa.ꝯn̄a sa
tis est apparēs:qm̄ nō minus res est ipa:q̄ȝ ens rōnis est
ipȝ.nec illđ sibi est magis idē q̄ȝ illa sibi:⁊ sicꝫ eē idē vl̄ di
uersuȝ re:est ꝓpriū rei ⁊ entis realis:sic eē idē vl̄ diuer-
suȝ rōne ꝓpriū ē enti rōnis:q̄re sicꝫ se hȝ distig.re ad ens
rōnis:sic disting.rōne ad rē ⁊ ens reale.¶ Cōtra istā āt
(ȝ ꝯnem arguiꝛ) pōt dubitari:p̊ qđē ex itētione pħi 4⁹ meta.ꝗ dic:ꝙ ens
(T.c.3.) ⁊ vnū sūt idē ⁊ vna nā:ſȝ nō vt vna rōne dn̄sa:vbi vult
(T.c.3.) ꝙ sūt vnū re:ſȝ nō rōne:ſȝ diuersa.¶ Itē.d.ibidē de cā
(T.cō.2.) ⁊ p̄n⁹ idēqꝫ de igne ⁊ elnto in.io.vt supra iductū ē.¶ 2⁹
(2ᵐ) pħs 3⁹ phẏsi.vult expsse ꝙ idē act⁹ numero ſm rem sed
(T.c.21.) distinct⁹ ſm rōnē est actio ⁊ passio:⁊ per ꝯn̄s eadē res a
seipsa distinguiꝛ rōne.vn̄ ait.ꝙ agere ⁊ pati ideȝ est:nō
tn̄ tanq̄ȝ rōnē eē vnā:qđ ꝗd erat esse dicēre.Et satis cito
(T.c.22.) post declarās ꝙ nō vna rōne idē.ait.ꝙ.n.hui⁹:vt in h̄ ⁊
ꝙ hui⁹ ab h̄ actū esse:rōne alterū est:agere ḡ ⁊ pati idem
(Cō.39.) act⁹ est ſm rē:ſȝ alter ⁊ diuersuȝ ſm rōnē.¶ Itē Cōmē.
io.meta.d.ꝙ in his que sit forma nō in mā:dispō ⁊ dispo
sitū reducunꝛ ad vnū in esse:⁊ duo in ꝯsideratione sūt.ḡ
vna res est duo distincta rōne vel ꝯsideratione.¶ Item
subdit.itellect⁹.n.natus est diuidē adunata in esse in ea
ex qb⁹ cōponunꝛ aliq̄.ḡ sunt vnū in re:⁊ tamē intellect⁹
diuidit illa:⁊ constat ꝙ non diuisione reali.ergo ratiōis.
¶ Itē iuxta finē cōmēti.d.ꝙ est magna dr̄ia iter ea que
differunt in itellectu ⁊ in esse:que differunt in intellectu
tm̄.vbi inuit ꝙ aliq̄ ⁊ re ⁊ rōne dr̄nt:⁊ quedā rōne tm̄:⁊
talia nec̄io sunt vna res que tm̄ ratione differūt:⁊ taleȝ
dr̄iaȝ ⁊ multitudinē.s.ſm rationē tm̄.d.in deo eē.vn̄ ait.

multiplicitas.ḡ in deo nō est:nisi in itellu dīa nō in eē.
℄ Ex qb⁹ pȝ ꝙ aliq̄ rea bñs plures rōnes ꝯsiderata ſm
vnā rōnē differt a seipsa ꝯsiderata sub alia rōne:ꝛ nō dif
fert realr:vt ꝯstat.ḡ rōne.℄ Jteȝ pȝ ꝙ talis distinctio ꝛ
multitudo rōnū est in deo sine distinctiōe aliq̄ ex nā rei.
Alia possent induci ad eādē ꝓbādā:ſȝ ex solōne ꝑdicto-
Ad p̄ᵐ rū patebit rnsio ad cetera q̄ possent adduci.iō ꝛc.℄ Ad
p̄ᵐ dōm ꝙ iste dictiōes.ens ꝛ vnū pñt dupłr accipi.Uno
mō ſm ꝙ supponūt ꝑsonalr ꝛ signatiue:ꝛ sic verū est ꝙ
sūt vna nā.eadē.n.nā est ens ꝛ vna:sed sic nō dīnt rōne
plus q̄ ens ꝛ ens vnū ꝛ vnū:verūtñ illi⁹ nāe pñt eē plꝫs
rōnes:quarū vna nō est alia.Et ſm vnā illarū rōnū nā il
la dī vna.Sed ſm aliā ens hoc vel illud:sic ꝙ distinctio
est inter rōnē ꝛ rōnē:nō aūt nāe ipsius a seipsa.Alio mō
pñt accipi:vt.s.supponāt mālıter ꝓ seipsis:ꝛ tūc est sen-
sus ꝙ sunt vna nā.i.signant vnā nām:ſm tñ diuersas rō
nes experimētes qd nois vtriusq3:ꝛ per h̄ nō sūt synony-
T.c.3. ma:ꝛ h̄ mō videt̄ ph̄s itelligere:qḋ pȝ.tum q2 statim ad
ꝓbationē dicti sui superi⁹ allegati.subdit.Jdē.n.vn⁹ hō
ꝛ hō ꝛ nō diuersum aliqd ostēdit:ſm dictionē repetitā.
Cō.3. tuȝ q2 Cōmē.ibidē ſm hūc itellm semꝑ exponit.vñ ait.
exponēdo v̄ba ph̄i allegata.i.ꝯsideratio aut de eo qḋ si
gnificat vnū est isti⁹ scie:ēt qñ vnū ꝛ ens:aut signat idē
oīb⁹ modis.s.diffinitiōe ꝛ subiecto:aut vtrūq3 ꝯuertit̄ suꝑ
alterū ꝛ ꝯsequit̄ illḋ:q2 signat eādē nām subiecto ꝛ duas
diffōnes sicut p̄ᵐ ꝛ cā.℄ Jtē īfra ꝛ nece est vt vnū ꝛ ens
signent eādē nām nō duas nās diuersas.Et īfra.Nos di
cimus ꝙ signant eādē eēntiā:sed modis diuersis.Et sic
semꝑ de his terminis ſm ꝙ sunt signantes logr̄:ꝛ nō de
re signata:ꝛ hos terminos.d.differre rōne:qḋ vtiq3 verū
est:nō aūt rē ipsaȝ signatā per eos eodē mō dōm de p̄n⁹
Ad 2ᵐ ꝛ cā de igne ꝛ elemēto.℄ Ad aliḋ de agere ꝛ pati pȝ per
idē:qñ vel agere ꝛ pati supponūt ꝑsonalr:ꝛ tūc ꝯceden-
dū est.ꝙ idē actus est agere ꝛ pati:siue actio ꝛ passio:nec
ipse a seipso dīt rōne:ſȝ ei⁹ sunt plures rōnes abinuiceȝ
distincte:vna ſm ꝙ est act⁹ agētis:alia ſm ꝙ est act⁹ pa-
tiētis:ita ꝙ distinctio tñ est vni⁹ rōnis ab altera:nō aūt
rei cui⁹ sunt siue quā signant a seipsa:vel supponūt mā-
liter:ꝛ tūc nō sunt idē act⁹:sed signant eūdē actū:ſm tñ
rōnes diuersas:ꝛ h̄ mō pōt ꝯcedi ꝙ dīnt rōne:qñ rō ſȝ
nomē vnū nō est illa rō que est ſm aliud nomē:sic tñ sꝑ
remanet ꝙ illa res:nec re nec rōne differat a seipa:ſȝ rō-
nes abinuicē:ꝛ noīa sılr seipsis ꝛ rōnib⁹ differāt ſȝ sensū
T.ꝛ 3ᵒ datū supi⁹:ꝛ hec est itētio ph̄i sic pȝ ꝑ Cōmē.ibidē.q.d.
21.ꝛ.22. suꝑ illo v̄bo p̄us allegato.itelligim⁹ cū dicim⁹ h̄:ꝙ actio
ꝛ passio sūt idē ſm subm:ꝛ duo ſm diffōnē.Et i cōmēto
Cō.22. sequēti.vbi ph̄s.d.qḋ supra allegatū ē.s.ꝙ esse actū hui⁹
ab h̄ ꝛc.est rōne alterū:exponit Cōmē.ꝙ diffō eoꝝ ē di-
uersa.Ex qb⁹ pȝ ꝙ pluralitas ꝛ distō est solum iter ipsas
Cō.121. rōnes.℄ Eodē mō dōm est ad illud de 2⁹ phy.si induce-
ret̄.Silr ad illud de.4.qḋ ēt pȝ ibi per Cōmē.in hoc sen
su exponentē.vñ ait.ꝛ diuisio ꝛ adunatio sunt vni⁹ essen-
tie:ꝛ dīnt ſm diffōnē:q2 diffinitiōes eoꝝ sūt ꝯrie.℄ Ad
Cō.39. auctes Cōmē.ex.12.meta.dōȝ:ꝙ hec noīa dispō ꝛ dispo-
sitū sūt equoca.Nā aliqñ dispō signat aliq̄ reȝ ex aiani
ꝑficiētē aliā rē formalr:ꝛ res ꝑfecta ꝑ illā vocat̄ disposi
tū:ꝛ sic nō accipit in ꝓposito Cōmē.qḋ pȝ:tū q2 disposi-
tio ꝛ dispositū h̄ mō nō sūt in deo ſm ipm ꝛ ſm v̄itatē:
cū nulla talis distictio ex aiaȝ sit in deo:vt ibidē.d.ꝛ tñ
in deo ponit̄ dispō ꝛ dispositū.vñ.d.cū fuerit dispositio
ꝯsiderata ꝛ dispositū in eis:que nō st in mā ꝛc.ꝛ ꝯstat ꝙ
logt̄ de deo:tū q2 ante in ꝑdicto cōmēto negat in h̄ sen-
su dispōnes a deo:reprobās maurorꝫ opinionē:vt ibi pȝ.
℄ Alio mō dispō signat ꝑdicatū:ꝛ dispositū signat subȝ
Cō.39. alicui⁹ ꝓpōnis:ꝛ h̄ mō vtit̄ frequēter Cōmē.his vocabu

lis dispō ꝛ dispositū:sic pȝ in cōmēto ei⁹ suꝑ lib⁹ poꝝ:pȝ Cō.39.
ēt in eodē cōmē.allegato.vñ ait.cū itellus cōponit aliq̄
ꝓpōnē ex dispōne ꝛ disposito:in talib⁹ reb⁹.s.que nō sūt
in mā ꝛc.Cōstat aūt ꝙ itellus nō cōponit ꝓpōnē nisi ex
terminis:nō aūt ex reb⁹ ex̄.℄ Jtē añtia di.ibi qñ fuerit
dispō ꝯsiderata ꝛ dispositū in eis que nō sunt in mā:tūc
reducunt̄ ad vnā itētionē oībus modis:ꝛ nullus modus
erit quo distinguat̄ ꝑdicatū a subiecto ꝛ disposito.Ecce ꝙ
pro eodē ponit subm ꝛ dispositū.sic ḡ Cōmēta.in ꝓposi-
to accipit dispōnē ꝛ dispositū pro ꝑdicato ꝛ subiecto ꝓpō-
nis:ꝛ in spāli logt̄ de ꝓpōne:in q̄ de deo ꝑdicat̄ termin⁹
ꝯcret⁹.v̄.g.de⁹ est viuus:de⁹ est sapiēs ꝛ est intētio ei⁹:ꝙ
in hꝫ ꝓpōnib⁹ subm ꝛ ꝑdicatū supponūt pro oīno eodeȝ
ex ꝑte rei:sub alia tñ ꝛ alia rōne:ita ꝙ ꝑdicatuȝ ꝛ subm
dīnt rōne:ꝛ nō sūt noīa synonyma:ꝛ q2 supponūt ꝓ eo-
dē ex ꝑte rei.d.ꝙ reducunt̄ ad vnū in eē.℄ Et simılr cū
subdit.ista.n.eēntia.s.que nō est in mā cū fuerit accepta
ſm ꝙ est posita:ꝛ fuerit disposita aliq̄ dispōne.s.sicut dī
subm disponi per ꝑdicatū:tūc dispō ꝛ dispositū vnū erit
in ꝑdicatione.i.vnū de alio ꝑdicat̄:ꝛ supponēt pro eodeȝ
ex ꝑte rei:ꝛ duo in intētiōe:qua ꝑdicatū differt a subiecto
i.in rōne ꝑdicati ꝛ subiecti que sunt diuersa:cū subm ꝛ ꝑdi
catū nō sint synonyma:vt dcm̄ est.Unde nō.d.ꝙ res im
portata seu pro qua supponūt subm ꝛ ꝑdicatuȝ differat
rōne:aut sint duo rōne:sed ꝙ ꝑdicatū ꝛ subm:ꝛ h̄ quātū
ad p̄mā partē auctis iductā est dōm.℄ Sȝ pro alia ꝑte
que sequit̄ est sciēdū ꝙ in reb⁹ existētibus in mā qñ ꝑdi
catū ꝯcretū alicui⁹ abstracti ꝛ maxime in ꝓpōnibus ca-
thegoricis subalib⁹ vbi videt̄ maior similitudo reserua-
ri ad ꝑdicationes hꝫ factas de reb⁹ īmālib⁹ dissimiliter
dispō ꝛ dispositū reducunt̄ ad vnū in esse.Nā in abstra-
ctis a mā ſm Cōmē.dispō ꝛ dispositūȝ supponūt ꝓ aliq̄
vna re simplici:nec vnū signat p̄ncipalr aliqd illius pro
quo supponit distictū ex̄ itellm ab eo qḋ p̄ncipalr signat
aliud:sed ꝑcise idē in deo signat viuus ꝛ deus:in reb⁹ aūt
cōpositis subalib⁹ nō sic:q̄uis.n.supponūt ꝓ aliq̄ re per
se vna:ꝑdicatū tñ p̄ncipalr signat aliqd illi⁹ vel aliq̄ ꝑtē
realr ab eo distinctā qḋ signat subm:ita ꝙ illud pro quo
supponūt dispō ꝛ dispositū:ſȝ sit vnū per cōpositionē vł
adunationē.iuxta modū loquēdi Cōmentatoris.nihilo-
minus tñ in eo sunt aliq̄ distincta:quoꝝ vnuȝ est in alio
sicut forma in subiecto:vel delatum in deferēte.v̄.g.in hac
ꝓpōne.homo est rōnalis:ꝑdicatū signat p̄ncipalr rōnabi
litatē siue aīam rōnalē:q̄uis supponat ꝓ toto hoīe:ꝛ in-
tellect⁹ itelligit eē in hoīe duo distıcta.s.aīaȝ rōnalē ꝛ ei⁹
māȝ siue corp⁹:q̄uis ista faciāt vnū per se nec sint abin-
uicē segregata:sed adunata:seu ꝯiūcta in eē:ꝛ h̄ mō itel-
ligit cōmē.ꝙ itellect⁹ est nat⁹ diuidē ea que sūt adunata
in eē.i.diuisim itelligē vel diuisa eē cognoscē ꝛ diuisim
signare que sūt ꝯiūcta ꝛ adunata in re:sicut mā ꝛ forma
nō aūt.d.ꝙ rē oīno simplicē itellus sit nat⁹ diuidē:sicut
plꝫs imaginant̄.℄ Et ꝙ hec sit ei⁹ itētio q̄ ad oīa ꝑdcā. Cō.39.
pȝ ex v̄bis ei⁹.vñ volēs ponē dīaȝ iter hꝫ ꝑdicatiōes in
reb⁹ mālib⁹ ꝛ abstractis a mā:statim post v̄ba allegata:
dispō ꝛ dispositū vnū erit in ꝑdicato:ꝛ duo in itētione q̄
ꝑdicatū dīt a subiecto.Addit:sed tñ nō sicut ꝑdicatū dīt a
subiecto i ꝓpōnib⁹ cathegoricis subalib⁹ dispō.n.idē est ꝛ
dispositū:sic i abstractis:ſȝ in potētia duo:qñ itells diui
serit alterū ab altero ſm ea.s.que iportāt.itellus.n.nat⁹
est diuidē adunata ineē in ea ex qb⁹ cōponit̄:q̄uis nō di
uidat̄ in eē sic diuidit mām a forma:ꝛ formā a cōposito
ex mā ꝛ forma.hec ḡ est dispō itells in reb⁹ cōpositis ex
mā ꝛ forma cū disponit habentē formā per formā.intel
ligit enī vtraq3 adunata aliquo mō:ꝛ differētia alio mō.
vbi grā.q2 cū disponit hoiem per rōnabilitatē.vȝ enun-

tiādo hō est rōnalis: itelligit φ subm rōnalitatis ⁊ rōna
litas idē sunt in adunatiōe.i.adunanť in vnū: ⁊ itelligit
φ deferēs ex eis aliud est a delato.i.mā subcta a forma.
Et per h pȝ ad aliud: qδ ex eodē iducit. Nā in ppōnib⁹
de reb⁹ cōpositis dispō ⁊ dispositū dīnt i itellectu pp di/
uersas rōnes: vt.s.declaratū est. Dīnt ēt in eēntia pp di/
uersas res q̄s ipoztāt. dispō aūt ⁊ dispositū in deo nō dif
ferūt h mō in eē: sȝ in itellu tm̄: ⁊ h est qδ subdit. φ mul
tiplicitas in deo nō est nisi in itellu tm̄.i. dispō ⁊ disposi/
tū in deo nō signāt aliq̄ diuersa in eē: sȝ tm̄ est diuersi/
tas in rōnib⁹ pdicati ⁊ subcti: qm̄.s.nō st synonyma: vt di
ctū est. Ex istis aūt pȝ φ lȝ vna rō differat ab alia: ⁊ pdi/
catū differat rōne a subto: res tm̄ ipa nō dīt rōne a seipa:
nec in deo nec in creaturis: ⁊ iō illud dcm̄ vsitatū: φ res
ꝯsiderata ꝑm vnā rōnem differt a seipsa cōsiderata ꝑm
aliā rōnē: de vtute ꝑmonis nō est verū: sic nō est verū il/
lud qδ iferť ex eo.s. φ res ꝯsiderata ꝑm vnā rōnē nō est
ipsamet ꝯsiderata ꝑm aliā rōnē: sȝ dȝ intelligi φ rō vna
ꝑm quā ꝯsideraŕ nō est rō alia: vel dīt ab alia: vel φ no
men ipoztās rē illā ꝑm vnā rōnē: dīt rōne a noie ipoztā
te eādē ꝑm aliā rōnē: mō supra frequēter dicto: ⁊ sic pu/
to itellexisse doctores q vtunť tali locutione dicētes ali/
qua esse idē re ⁊ differre rōne: q̄uis pluries videanť loq
in alio sensu: ⁊ in h sensu ēt ego aliqñ idē dixi: verūtñ ea
que in hac qōne 2ᵃ dicta sūt iō posui: nō vt eos reproba/
rē tanq̄ alr ipsi sensissent: sȝ vt pateret in q sensu debeat
accipi tale dcm̄: ⁊ i quo sensu debeat reprobari. ¶ Ex di
ctis colligiť φ ꝑfectio attributalis: nec re nec rōne disti
guiť a ꝑfectione attributali: ⁊ φ nulla est multitudo nec
ex nā rei nec ꝑm rōnē taliū ꝑfectionū in deo.

2ᵃ arti. **Quantū** ad 2ᵐ arti^m dico φ attributa distinguunť rōne: imo verius rōnib⁹: qm̄ alia ē rō vni⁹
a rōne alteri⁹ ⁊ eꝯ. Alietas tm̄ suaꝝ rōnū nō attēdiť pe/
nes illud qδ pncipalr signāt: aut pro quo supponūt duȝ
pdicanť de deo: qm̄ tūc opozteret ꝑfectiōes attributales
eē distictas abinuicē. Cui⁹ oppositū pbatū est in pcedēti
q. Sȝ attēdiť pcise penes extrīseca ꝯnotata: siue illa sint
aliq̄ signabilia icōplexe siue signabilia cōplexe tm̄: φ āt
p^m attributa distinguanť talib⁹ rōnibus pbo. ¶ Prio qdē:
qm̄ alias negatio eēt cū vnū iungereť imediate huic no/
mini de⁹. v.g. dicēdo de⁹ fortis. deus iustus. vel alteri at/
tributo: vt si diceret. iusta potētia dei: vel magna clemē/
2^m tia: qδ tm̄ nulls diceret. ¶ 2ᵒ ⁊ forti⁹: qz sequereť: φ due
ppōnes ve ꝯdictorie ad itellectū: q̄uis nō ad vocē eēnt
sil ve: qδ est ipole. pȝ ꝯña: qm̄ he sunt sil ve. deus cogscit
Petrū peccare. ⁊ deus nō vult Petrū peccare: que vtiq
ꝯdictorie forent ad itellectū: si volitio ⁊ cognitio nō dif/
ferrēt rōne ad sensuȝ pmissum: sic ⁊ he. deus cogscit Pe/
trū peccare: ⁊ de⁹ nō nouit Petrū peccare. Silr iste. de⁹
est scia vel notitia lapidis. s. obctiue. de⁹ nō est eēntia la/
pidis. seu de⁹ nō est vita lapidis: que vere sunt: eēnt ꝯdi/
ctorie. ¶ Opȝ g talia attributa differre rōnib⁹. vel g di/
uersa in deo pncipalr signantib⁹: qδ est iprobatū: vel ex/
trinsec⁹ diuersa ꝯnotātib⁹: ⁊ h est ppositū. ¶ Hec est in
tērtio Magri. 4. li. di. 46. c. Sed quō iustitia dei ⁊c. vbi
Magr mouēs qōnē: q̄re scriptura. d. quedā opa dei ꝑtie
re ad ei⁹ iustitiā: quedā vō ad miaȝ. Si mia dei est iusti/
tia dei. vī. n. φ vel mia dei nō est iustitia ei⁹ vel que sunt
opa mie sūt opera iustitie ⁊ eꝯ. ¶ Rñdet Magr. d. his
rñderi pōt sic: illis locutionib⁹ qb⁹ hꝯ operū fiunt distin
ctiones: vt alia mie alia iustitie alia bonitati tribuāt: nō
diuersitas subiacētis. i. rei his vocabulis significate exp/
miť: sed varietas sensuū. s. ipsarū locutionū ⁊ effectuum
in creaturis monstraŕ. Cū. n. dī. deus iustus vel iustitia:
essentia diuina pdicaŕ: ⁊ ēt φ ipse sit distributor ⁊ iudex
meritoꝝ intelligi daŕ. Silr cū dī misericors: essentia di/
uina pdicaŕ: ⁊ insup φ ipse sit miseroꝝ liberator intelli/
gi daŕ. Ecce φ iustitia ⁊ mia nullo mō res vel entitates
distinctas in deo signāt: sed tātūmō eandeȝ essentiam
dei: vtrūq tm̄ illoꝝ aliqd pter eēntiā cōnotat seu dat in/
telligere: sicut iustitia cōnotat merita creaturarum: ⁊ dei
effectū circa ipsas: qui est distributio pmioꝝ ⁊ penaruȝ.
Silr mia dat itelligē creaturas miseras: ⁊ dei liberatio/
nē: qua ipsas liberat a miseria. Et ex h Magr statiȝ sol
uit ppositā qōnē dicēs. Inde g quedā opera misericor/
die: quedā iustitie dicunť: nō qn eēntia diuina hec ⁊ illa
opereť: ⁊ qn hec ⁊ illa sint opa diuine eēntie que dī mia
⁊ iustitia. Sȝ qz quedā sūt qb⁹ ostēdiť iudex: ⁊ equus di
stributor: quedā qb⁹ ondiť miserator. ¶ Ex his ēt pȝ φ
ista distinctio est tm̄ nominū cōnotantiū nō rei hec vel
illa habētis subcta: vt qdā itelligūt ⁊ dicūt magrm itel/
lexisse. Nā ois res subcta mie dei est subcta iustitie: ⁊ eꝯ
⁊ op⁹ oē mie est op⁹ iustitie: ⁊ eꝯ. cū mia ⁊ iustitia sint p/
cise vna dei eēntia: ⁊ iō nulla res est subcta mie que non
sit subcta iustitie ⁊ eꝯ: sed talis distinctio vtiq ꝑm magi
strū ⁊ ꝑm vitatē est hꝯ nominū. Naȝ vni aliqd est subm
qδ nō alteri: sicut illud qδ signaŕ quoquo mō: vel daŕ in
telligi per nomē: dī illi nomini subyce vel esse subm: ali/
qd. n. determinate daŕ itelligi ⁊ cōsignaŕ per hoc nomē
mia: qδ nō signaŕ per h nomē iustitia ⁊ ecōtra: vt supra 4ᵒ lib⁹. di. 46.
pȝ. Itē subdit ibidē Magr aliud dubiū di. Sȝ ꝑm h oc/
currit qδ quō ex alijs ostēdaŕ iustus: ⁊ ex alijs misicors
cū sit ei idē esse iustū ⁊ misericordē. Si. n. ꝑm eādē rōnē
dī iustus ⁊ misericors: ex eo tēpore quo itelligiť iust⁹ in/
telligiť misericors ⁊ eꝯ. Et rñdet. Sed dixi supra: φ cuȝ
dī deus misericors: ita eadē essentia diuina signaŕ: ⁊ ꝑm
eā idē pdicaŕ: vt ēt quedā diuersa itelliganť: intelligim⁹
eni per h miseratorē ⁊ iustū iudicē. inuēs per hec vba φ
nō eadē rōne dī iustus ⁊ misericors: sȝ alia ⁊ alia: non qz
aliud per vnā in dei eēntia ipozteť q̄ per aliā: sȝ qz aliō
extra deū cōnotaŕ. ¶ Hoc ēt ꝯfirmat statiȝ aucte Ori/
genis. vnde ait. φ euidēter Origenes ostendit. d. oīa que
dei sunt ch̄s est: ipse sapia ei⁹: ipse fortitudo iustitia san/
ctitas: ipse prudētia: sȝ cū vnū sint in subiacēti: pro varie
tate sensuū diuersis nuncupaŕ vocabulis. aliud. n. signat
sapia aliud iustitia: qn. n. sapia dī: discipulos de diuinaꝝ
humanarūq reꝝ instruē dī. Qñ iustitia. distributor ⁊ iu
dex meritoꝝ isinuaŕ: ita ⁊ prudētia: cū dī doctor ⁊ dmō/
strator bonarū ⁊ malarū rerū vel neutrarū itelligiť: ecce
qδ pus. ¶ Sed ꝯtra h videŕ esse qδ Aug. frequenter di. ꝯ argᵗ
vȝ φ h est deo esse qδ sapiētē esse: qδ fortem esse: ⁊ sic de
alijs cōplexe signabilib⁹: p ppōnes i qb⁹ de deo pdicanť
attributa. Silr ait φ nō aliud est deo eē sapiētē: q̄ eē iu/
stū aut fortē: ⁊ sic de ceteris: hec siqdē va nō eēnt si alia
rōne diceret iustus alia sapiens. ¶ Cōtra h ēt est: vt ap monī.17
paret auctas Ans. allegata i pncipali argumēto. q. ¶ Ad Ad p^m
p^m dōm φ ista locutione eē h: est eē illud. v.g. deo eē bo/
nū: est esse magnū ⁊ silib⁹: vel eē h: nō est eē illud: in di/
uersis locis diuersa fit itelligētia. Nā qñq solū denotaŕ
φ eodē pcise a pte rei res est h vel illō: vel ecōtra qn dī
esse h: nō est eē illud: denotaŕ φ nō eodē pcise ex pte rei
est hoc ⁊ illud. Aliquādo denotaŕ nō solū talis identitas
rei: vt dictū est: sed etiā identitas rōnis. i. φ eodē ex pte
rei est hoc ⁊ illud: ⁊ eadem rōne etiā diciť vtrūq: hoc pȝ T. cō. 2.
per phm. io. metaphysi. vbi dicit: qδ vni esse est illud qδ ⁊. t. c. 8.
vnicuiqȝ esse. i. vnicuiq idē est eē φ eē vnū. Cōstat autē
φ non intelligit scdo modo: sed primo tm̄: cum in 4ᵒ di/ T. cō. 3.
cat: φ ens ⁊ vnū sunt idē ⁊ vna nā: nō tm̄ vna rōne osten/
sa: vt supra ⁊ in hac qōne habitū est. Aliquando vō acci/ T. c. xi.
pit 2ᵒ mō: vt 3ᵒ phy. d. φ idē actus est agentis ⁊ patiētis: ⁊. 22.

nō tñ sicut esse idem: qđ postea aliter exprimit dicēs nō tanq̄ rōnē esse vnā: sic tunice ⁊ indumēti. vñ tunice ⁊ indumēti idem est esse: siue tunicā esse est indumētuȝ eē ꝭ scđo mō. ¶ Nunc ad ꝓpositū dico ꝙ Aug. qñ. d. ꝙ deo idē est eē ꝙ bonū ⁊ sapientē esse ⁊ silia: nō intēdit aliud significare nisi ꝙ eodē precise a pte rei est: ⁊ est bonus: ⁊ sapiēs ⁊c. ⁊ ꝙ ei⁹ magnitudo est sapia ei⁹: ⁊ ei⁹ sapia eēntia ⁊ bonitas. Et ꝙ ita intelligat manifeste pȝ per eūdē 7° de tri. vbi quo sensu hꝰ locutione vtitur exponēs ait. Quid. n. aliud dicimus: cū dicimus hoc illi est eē ꝙ sapere: nisi eo est quo sapiēs est. Et ante in eodē cap̄ dixit: ꝙ aīe nr̄e nō est hoc eē ꝙ sapere qđ de deo nō pōt itelligi: vt ipse nō sit hoc quo ipse est sapiēs: sicut intelligim⁹ de aīa nostra que quidē seipsa est: nō aūt sapiēs seipsa: sȝ q̄litate: que ipsa nō est. ¶ Itē statim ante p̄dictā expositionē. d. ꝙ corpori nō est hoc eē ꝙ candidū esse: aliud. n. ibi forma sup. qua est corp⁹: ⁊ aliud color. s. quo est cādidū. Et sic pȝ ꝙ nō intēdit significare nisi oīmodā idētitatē dei qua est ⁊ est sapiens ⁊ bonus ⁊c. cū hoc aūt stat diuersitas rōnū: vt supra patefactū est. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ rōnes eē diuersas ⁊ alias adinuicē cōtingit dupl̄r. aliqñ. n. hoc est ꝑꝑ diuersitatē rerū p̄ncipal̄r ip̄ortatarum: aliqñ p̄cise ꝑꝑ diuersitatē aliquoꝝ extrinsecus cōnotatoꝝ: vt supra pȝ. Cū igi̅ dr̄ ꝙ tūc dicerent̄ s̄m diuersas rōnes attributa de deo: si itelligat̄ ꝭ de rōnib⁹ aliq̄ quoquo mō ex nā rei in deo diuersa sigñantib⁹. nego ꝯñtiā. Si aūt de rōnibus diuersa tātūmō ꝯnotantib⁹. ꝯcedo ꝯñs. Ans̄. aūt nō est ꝯtra hoc: sed ꝯtra p̄ᵐ itellectū: qđ pȝ per vba que immediate sequunt̄ ad declarationē sui dicti. Sequit̄ eñ. cuȝ eñ aliqs hō dicat̄ ⁊ corp⁹. aīal ⁊ rōnalis: hō nō vno mō vel ꝯsideratione hec tria dr̄: ⁊ p̄bat: s̄m aliud. n. est corp⁹ ⁊ s̄m aliud rōnalis: ⁊ singulū hoꝝ nō est totū ꝭ qđ ē hō: illa vō sūma eēntia nullo sic est aliqd: vt illō idē aut s̄m aliū modū: aut s̄m aliā ꝯsiderationē nō sit: q̄ gcq̄d aliq̄ mō eēntial̄r est: ꝭ est totū qđ ipa est. ¶ Ex ꝭ pȝ qđ dcm̄ est. Nā rōnalis nō sigñat p̄ncipal̄r totā essentiā hōis. sed ptē. s. aīaȝ: q̄uis supponat ꝓ toto. Silr̄ corp⁹ sigñat ptē hōis ⁊ nō totū vt sumit Ansel. siue illud sit sola mā: siue alia forma ab aīa rōnali: neutrū aūt hoꝝ est hoc totū qđ hō: ⁊ iō alia ⁊ alia ꝯsideratiōe dicunt̄ noīa ista: que alietas est s̄m alietates coꝝ q̄ p̄ncipal̄r sigñant̄: ⁊ in hoc sensu oīa illa dici de sūma eēntia vna ꝯsideratione: q̄ gcq̄d sigñat̄ per illa: aut aliqd illoꝝ est tota eēntia ipsa: ⁊ iō rōnes attributales nō hoc mō sunt diuerse: vt est sibi ꝓbatū: sed solū q̄ diuersa extrinsec⁹ sigñant s̄m tales diuersas rōnes dicuntur attributa deo.

Pro articulo 3° distinguo de p̄dicari in q̄d. pōt eñ accipi tripl̄r. Uno mō cōiter pro p̄dicari in recto ⁊ nō denoīatiue denoīatiōe extrinseca vel itrinseca loquēdo ꝓp̄e de denoīatiua p̄dicatione: que. s. nō attēdit̄ p̄cise s̄m trāsfigurationē ⁊ cadētiā vocis a noīe p̄ncipali: sȝ ēt s̄m sigñationē: qñ vȝ p̄nl̄e nomē seu abstractū sigñat rē distinctā ab eo pro quo supponit subm̄. vbi grā. Sortes est music⁹ q̄tū ad itrīsecā denoīationē: ⁊ silr̄ hō est aīal⁹: ⁊ q̄tū ad extrīsecā lapis ē visus seu cognitus: ⁊ s̄m hūc modū oīs p̄dicatio in recto affirmatiua: in qua p̄dicat̄ termin⁹ abstractus aut ēt cōcret⁹: qui cū abstracto vē de eodē p̄dicat̄ est in q̄d. ¶ 2° accipitur p̄dicari in q̄d strictius pro p̄dicari in recto ⁊ nō denominatiue: vt dcm̄ est: ⁊ cū ꝭ ēt p̄dicari nō accn̄tal̄r seu cōtingenter: sic ꝙ possit nō p̄dicari: etiā posita subiecti ꝯstātia: ⁊ per hoc multe p̄dicationes in abstracto excludunt̄. vbi grā. albedo est silitudo. linea ē rectitudo. ⁊ alie siles: q̄rū p̄dicata pñt successiue vē affirmari ⁊ negari de subiectis. ¶ 3° accipit̄ p̄dicari in q̄d strictissime ꝓ p̄dicari in p̄mo mō dicēdi per se ⁊ nō denoīatiue: ⁊ isto mō multe p̄dicatiōes nō sunt in q̄d: q̄ tñ sunt in q̄d duob⁹ modis p̄missis: vt he. humanitas est vnitas: hō est vn⁹: passio est actio. angelus est dependēs aut ēt depēdētia: ⁊ multe similes: quarū predicata aliqua cōnotāt: que nec aliq̄ coꝝ cōnotāt earū subiecta: ⁊ tales p̄dicatiōes que sūt in q̄d duobus modis p̄missis: ⁊ nō hoc 3° mō: aliq̄ ēt doctores antiqui dicebāt esse vas per identitatē tñ: siue eas esse idēticas nō formales. ¶ Hoc p̄misso dico p̄° ꝙ attributa p̄dicant̄ de deo in q̄d p̄° ⁊ 2° mō. ꝓbat̄: qm̄ qđlȝ de ipso in abstracto p̄dicat̄ ⁊ nullū accn̄tal̄r vel ꝯtingēter. p̄dicantur ēt de se inuicē: vnde he sūt vē ⁊ nec̄ie. bonitas dei est sapia dei: ⁊ sic de aliys: imo si nō addat̄ dei: sȝ simpl̄r dicat̄. bonitas est sapia: q̄uis ei⁹ vl̄is non sic sit in q̄d sicut nec est nec̄ia: imo nec vera. Nō eñ oīs bonitas sapia est. ¶ Sed ꝯtra hoc dices. q̄ prescietia ⁊ predestinatio predicant̄ de deo ꝯtingenter. Nā si nihil esset futurū: deus nō esset prescietia nec p̄destinatio: ⁊ alias est possibile loquēdo ꝓprie de futuro: vt distinguit̄ ꝯtra p̄ris. ¶ Rñdeo ꝙ nec p̄destinatio nec prescietia est attributū: qđ ꝓbari pōt per rōnē: qua ꝓbat Ansel. moñ. ꝙ sūmū nō est ex his que oīno meli⁹ sūt ipa q̄ȝ nō ipsa: q̄ si de⁹ nulli⁹ eēt aut ēt fuisset p̄destinatio vel p̄scia: nō iō minus bon⁹ eēt alias necesse fuisset esse aliq̄ futura ⁊ a deo fienda qđ est falsuȝ. nō g̅ eē prescitū vel p̄sciam cuilȝ meli⁹ ē q̄ȝ nō ipȝ ⁊ silr̄ nec esse p̄destinantē aut eē p̄destinationē ac per ꝭ nec attributuȝ. ¶ 2° dico ꝙ attributa nec de deo nec de se inuicē p̄dicant̄ in q̄d 3° mō. ꝓbat̄ p̄ᵐ: q̄ qđlȝ aliqd cōnotat affirmatiue vel negatiue qđ nō cōnotat hoc nomē de⁹: supposito ꝙ ipȝ sit mere absolutū ⁊ ꝓpriū illi⁹ sūme eēntie: sic ipm accipim⁹ in vsu cōi. g̅ nullū tale de ipso p̄dicat̄ in q̄d isto mō: pȝ ꝯñia: q̄ nullū cōnotatiuū p̄dicat̄ in p̄° mō de aliq̄ mere absoluto. ¶ 2ᵐ ꝓbat̄ ex eo ꝙ vnū cōnotat aliqd cui nihil sile aliud cōnotat: ⁊ ꝯ°. nulla aūt taliū mutua p̄dicatio est in p̄ mō dicēdi per se: ⁊ per ꝯñs nec in q̄d isto mō. ¶ Nec ꝯtra ꝭ est qđ. d. Ans̄. moñ. cuȝ ait. Si querat̄ q̄d sit ipsa sūma nā: q̄d veri⁹ videt̄ q̄ȝ iustitia: ⁊ sile. d. de ceteris attributis: per qđ videt̄ velle ꝙ qđlibet p̄dicet̄ in q̄d de deo. Nā ibi ipse nō vult dicē nisi ꝙ sūma nā nō dr̄ iusta aut sapiēs: aut aliqd eiusmodi pticipatione alicui⁹ q̄litatis que sit in ea: quēadmodum hō dr̄ iustus iustitia: que ipse nō est: sȝ ipsa per seipsaȝ est iusta. Et iō nō dr̄ hñs iustitiā: sȝ exn̄s iustitia. Et p̄terea: cū dr̄ ꝙ est iusta nō dr̄ ꝓp̄e qualis est: sȝ quid est: q̄. s. per p̄dicatū ip̄ortat̄ ipsamet ⁊ nō aliqd aliud ab ipsa qđ sit in ea: ecōtra aūt cū hō dr̄ iustus nō q̄d est: sed q̄lis est dr̄. Et ad ꝭ insinuādū. d. qđ allegatū est: sic pȝ intuēti. vnde hec declaratio cōcludit. quicq̄d g̅ eoꝝ de illa dr̄ nō q̄lis vel quāta: sed magis q̄d sit monstratū: ⁊ iō talia in quid p̄° ⁊ 2° mō p̄dictis s̄m eius intētionē de ipsa p̄dicant̄.

Quantū ad 4ᵐ articulū dōm ꝙ abstractū ⁊ cōcretum attributa possunt accipi dupl̄r. Uno mō in cōitate sua. i. s̄m ꝙ sunt cōia deo ⁊ creaturis. Alio modo spāliter s̄m ꝙ dicunt̄ de deo. Si p̄mo mō sumantur nō sūt synonyma: q̄ q̄uis ꝯcretū s̄m ꝙ de deo dr̄ nihil significet aliud vel ꝯsignificet: aut alio mō q̄ȝ abstractū: in creaturis tñ aliud ꝯsignificat ꝯcretū q̄ȝ abstractū. Et loquor de ꝯcretis ⁊ abstractis sigñantibus accn̄tia in creaturis: q̄uis ēt ꝭ sit verū in multis etiā sigñantibus subas. Uñ ꝯcretū de quo est sermo sigñat s̄m Cōmēta. 2. meta. in rebus mālibus id qđ sigñat abstractuȝ. i. formā: ⁊ vltra eā cōsigñat seu ip̄ortat subm̄. vnde. d. ꝙ sumptum sigñat illud qđ sigñat p̄nl̄e ⁊ magis. vita eñ sigñat aliqd nō in subiecto: viuū aūt sigñat aliqd in subiecto. s. formā in mā ⁊ habitū in subiecto: non intendit aūt ꝙ vita

cap̄ p̄
Ad 2ᵐ
3° arti.
p̄ᵐ dcm̄
cap. 15.
2ᵐ dcm̄
cap. 16.
4° arti.
Cō. 39.

significat aliqd nõ in subiecto.i.aliqd nõ existẽs in subiecto: qr hoc eẽt falsum sm eũ:s3 itẽdit q signat aliqd puta formã:que etsi existit in subiecto:nõ tñ illõ nomẽ signat illã in subiecto.i.cõnotãdo subm:ↄcretũ at̃ signat eãdẽ formã cõnotãdo subm:vñ eiusdẽ li° 5°.d.q termin⁹ denoĩatiu⁹ accñtalis siue ↄcretus p° signat accñs z 2° subam. Si vo talia sumanẽ spãlr vt dicunẽ de deo sic distiguẽdũ ẽ de hoc noie synonymũ:qm̃ vno mõ oẽ qđ idẽ penit⁹ signat z ↄsignat si est ↄsignatiuũ qđ signat aliđ: z eodẽ mõ z eẽ dr illi eẽ synonymũ. Et hoc mõ talia viu⁹: z vita: iust⁹: z iustitia sũt synonyma: sm q dicunẽ de deo: qr nihil signat vnũ eoꝝ aut ↄsignat: qđ nõ signet: aut cõsignificet aliud eodẽ mõ z eẽ. Et hoc attendens Ans. mon. d. q de supma essentia idẽ est dicẽ q est iusta z q est iustitia: qđ nõ est sic de hoie vt pmisit. Nã cũ dr hõ iust⁹ nõ itelligiẽ q sit iustitia: s3 hñs iustitiã. Alio mõ adhuc stricti⁹ sumiẽ hoc nomẽ synonymũ. v3 sm q illa dicunẽ synonyma: q̃ nec diuersa signant nec ↄsignant: vt pdictũ ẽ: nec et̃ sũt accepta vel iposita sm silitudinẽ ad illa nomia: q̃ diuersa significãt aut ↄsignant: siue qb⁹ silia in alijs nõ diuersa significãt vel ↄsignant. Et hoc mõ talia nõ sẽ synonyma s3 q dicunẽ de deo: qm̃ sunt accepta ad silitudinẽ ↄcreti z abstracti q̃ dicunẽ in creaturis: z silia ↄcreta z abstracta in creaturis nõ sunt synonyma. z in hoc sensu loqẽ Cõmẽ. 12. meta. qñ dicit q viuũ z vita nõ signant in deo idẽ oĩbus modis: sicut significãt noia synonyma. Ↄ p° argumẽti ad. q. ↄcedenda est: si tñ per ipm quis vellet pbare nõ differre rõne: p3 responsio argumento secundo.

Cõ. 14. — cap. 16. — Cõ. 39. — 2

Argumentum

ẽt in oppositũ verũ ↄcludit de attributis: nõ aũt de pfectionibus attributalib⁹: vt apparere põt satis intuenti.

¶ Distinctionis octaue. Questio III.

Tertio quero

vtrũ cũ diua simplicitate sit cõpossibile deũ eẽ rẽ alicui⁹ gñis vel pdicamẽti. ¶ Et arguiẽ q nõ: qr deũ hẽe ptẽ itrinsecã z deũ eẽ simplicẽ nõ sunt cõpossibilia. g nec deũ eẽ in gñe est cõpoẽ sue simplicitati. Añs est notũ: z ↄña pbaẽ. Nã genus (vt dicit phs 5° meta. c. de pte) est pars spẽi. z Cõmẽ. ibi ait. gen⁹ est ps foꝛaꝝ spẽi. Forma. n. spẽi diuidiẽ in gen⁹ z dĩiã. Itẽ Aui. 5° meta. Dicem⁹ ingt q gen⁹ pdicaẽ de spẽ: ita q ẽ ps quãtitatis ei⁹. ¶ Ex his p3 q gen⁹ signat ptẽ rei que signaẽ p spẽm ei⁹: z p ↄñs: cũ oẽ qđ est in gñe sit in aliq̃ spẽ ei⁹: seqẽ q ois res existẽs i gñe h3 ptẽ z ptẽ. ¶ 2° diue simplicitati repugnat hẽe mãã. g ei repugnat eẽ in gñe. Añs p3. ↄña pbaẽ: qm̃ gen⁹ signat mãm rei de q̃ dr. vñ. 10. meta. dicit phs gen⁹ est mã. Et statim de quo gñe loquaẽ ostẽdẽs ait. q dr genus: nõ vt heraclitoꝝ: s3 vt in nã. vbi Cõmẽ. exponit sic. genus est mã. i. significat mãm. s. gen⁹ qđ dr genus in rei veritate: nõ genus qđ dr de hoib⁹ attributis vni pncipi: sicut gen⁹ herculeoꝝ: s3 genus qđ pdicaẽ de reb⁹ existẽtib⁹ sm nãm: qđ ita diffinit. s. q est pdicabile de plurib⁹ spẽbus sm qđ. Ecce q loquiẽ ppẽ de gñe: vt sumiẽ in pposito: z dicit q signat mãm.

p° — T. c. 30. — Cõ. 30. — 2ᵐ — T. c. 24 — Cõ. 24.

Oppoᵐ

Ad oppositũ

arguiẽ. de⁹ est in gñe. g nõ hoc repugnat sue simplicitati. Añs pbatur auctẽ Dam. dicẽtis in elẽtario suo. q suba ẽ gen⁹ gñalissimũ: qr nõ h3 supra se aliud gen⁹: z suba illa diuidiẽ in corporeã z icorporeã. ↄtinet aũt icorporea suba deũ angelos aĩaz demones. Ex quo dicto p3: q de⁹ est in gñe sube.

cap. 8.

Ad declarationẽ

quesiti vidẽda sunt duo. pᵐ est in spãli an ppter sũmaz dei simplicitatẽ negãdũ sit deum eẽ in gñe: 2ᵐ gñaliter vtrũ ppter aliquã rõnem hoc sit negandum:

Quantũ

ad pᵐ est opio multoꝝ q de⁹ pp suam simplicitatẽ nullo mõ est i gñe: eo q quelibet res cuiuscũqз gñis vel pdicamẽti ex nã rei est aliq̃ mõ cõposita. hoc tñ diuersimode a diuersis poniẽ: qdam. n. dicũt q q̃l3 res p se existẽs in pdicamẽto est itrinsece cõposita ex diuersis reb⁹ actuali. s. z potentiali sui gñis tanq̃ ex pprijs pncipijs. ¶ Hec opio pbaẽ auctib⁹ z rõnib⁹. Est aũt p° auctoritas Cõmẽ. 12. meta. dicẽtis oĩa que trãsmutanẽ hñt mãã: s3 nãe mãꝝ diuersanẽ sm modos nãe trãsmutatiõis: cũ g sint modi trãsmutationis diuersoꝝ generũ seqẽ q sint mãe et̃ diuersoꝝ generũ ppie illis. Cõstat at̃ q et̃ diuersi sũt act⁹ z forme generũ diuersoꝝ. g qđl3 ens in gñe cõpositũ est ex ppo actu z ppa potẽtia illi⁹ gñis. ¶ Itẽ ibidẽ ait. q q̃uis mã p° sit vna: tñ mlta est in potẽtia z habilitate: z qđl3 ens cũ mã cõi h3 mãm ppriã. Et subdit. Nõ. n. qđl3 ens fit ex q̃libet potẽtia: s3 vnũqđqз entiũ fit ex eo qđ ẽ in potẽtia id qđ fit. i. ex potẽtia ppa: ita q nũer⁹ potẽtiaꝝ sit sicut nũer⁹ spẽruз entiũ gñabiliuз. Et dixit hic Ari. qr opinaẽ q ppa mã vna est sm subm: z multa sm habilitatẽ: hec Cõmẽ. ¶ Ex qua auctẽ appet q q̃libet spẽs entiũ gñabiliũ h3 vltra cõem mãm: mãm z potẽtiã ppriã ex q̃ fit: z tot sũt tales potẽtie ppe: quot spẽs gñabiliũ entiũ. ¶ Itẽ ibidẽ vbi soluitur qđ mota in. 3. an. s. pn° oiuз pdicamẽtoꝝ sint eadẽ vl diuersa: dẽ Cõmẽ. cũ Pho q oiuз pn° sũt eadẽ s3 pportionẽ: nõ aũt sm nãz. vñ Cõmẽ. ait. In vnoquoqз pdicamẽtoꝝ accñtiũ inueniunẽ pn°: quoꝝ pportio ad ista ẽ: sicut pportio pnꝝ sube ad subam nõ q hẽant illã eãdẽ nãm. Et seqẽ. z dicẽ q pn° sint eadẽ pportionalr est vt dicere m⁹ q mã z foꝛa z puatio sũt pn°. 10. pdicamẽtoꝝ: s3 que in suba dñt ab eis que sũt cuiusl3 pdicamẽti. Et silr ea q̃ sũt vniuscuiusqз pdicamẽti dñt ab alijs: hec Cõmẽ. ¶ Itẽ ad hoc ẽ auctas Aui. 2° sufficiẽtie dicẽtis. nulla cathegoria ẽ que nõ h3 exitũ de potẽtia sua z suũ effectũ. vult g q in q̃l3 pdicamẽto sit ppa potẽtia z ppri⁹ act⁹. ¶ Rõnib⁹ et̃ pbaẽ eadez ↄ sic. p. ois res diffinibilis est cõposita ex distictis ptib⁹ itrinsecis: s3 ois res p se existẽs in gñe est diffinibilis. g zc. maioꝛ p3 p phm 7° meta. vbi ait: qm̃ ois diffinitio rõ est: z ois rõ ptes h3: vt aũt rõ ad rẽ z ptes rõnis ad ptẽ rei silr se h3. vbi p3 q phs vult: q sicut tota diffinitio totã rẽ signat: sic ps diffõnis signat ptẽ rei: z per ↄñs oẽ diffinibile h3 ptẽ z ptẽ. ¶ Itẽ Cõmẽ. ibidẽ queãdmodũ ingt diffõ declarat qditatẽ rei ita ps diffõnis dclarat ptẽ qditatis rei. ¶ Itẽ phs in eodẽ ait. q si neqз vna suba est ex substãtijs icõposita vtiqз erit substãtia ois. q̃re neqз nõ vtiqз erit neqз vnius substantie. Ecce q phs ifert q si ois suba eẽt simplx nulli⁹ sube eẽt diffõ: q̃ ↄña sup hoc fundaẽ: q oẽ diffinibile est cõpositũ. vñ z Cõmẽtatoꝛ ibi ait. q oẽs estimãt q sube sint cõposite: ex hoc q ↄcedũt q diffões signant cõpositũ. mioꝛ pbaẽ: qm̃ vt p3 ex eodẽ. 7. ad diffõnẽ sufficit gen⁹ z dĩia. cũ g ois spẽs gen⁹ hẽat z dĩias: seqẽ q quel3 sit diffinibilis. Nec obstat vt dicũt si qs ingat q accñtia diffiniunẽ p additamẽta: qr hoc nõ est: qm̃ sint simplicia: sed pp eoꝝ realẽ depẽdẽtiã eẽntialẽ ad subm pp quã per subm diffiniunẽ: z et̃ qm̃ eoꝝ dĩie nõ sũt nobis note: qm̃ si nobis note eẽnt ita diffinirenẽ sine additamẽto: sicut sube. ¶ 2° rõ est: qr si hoc nõ eẽt: hoc maxime videreẽ verũ de accñtibus que videnẽ eẽ forme simplices: s3 hoc est falsuз: vt pbaẽ. p sic. ois mutatio per se vna ẽ ad terminũ p se vnũ: s3 dealbatio est p se vna mutatio: vt p3. g est ad terminũ p se vnũ. ille aũt termin⁹ nõ est aliq̃ forma simplex: qm̃ ipa nõ fit nisi p accñs: vt p3 ex 7° meta. nec est cõpositũ ex suba z accñte: qr illud nõ est vnũ nisi per accñs: vt p3 ex 5° meta. ergo est compositũ per se de gñe accidentie:

p° arti. — Cõ. 10. — 9ᵐ ↄ. xi. — Cõ. xi. — Cõ. 22. — cap. p. — pᵐ — T. c. 30. — Cõ. 33. — T. c. 53. — Cõ. 50. — T. c. 4. — 2ᵐ — T. c. 27. — T. c. 7.

z sic

⁊ sic pōt argui de qualibet alia forma accidentali. ¶ 2° q̄ simplicitas est perfectio simplex ſm oēs: ergo quāto ens aliquod est simplicius: tanto est simplr ꝑfectius: ⁊ ꝑ ꝯñs: si accñs nō eēt cōpositū: sed penitus simplex itrinsece: ipm esset simplr ꝑfectius sub̄a cōposita: qd̄ est falsū. ¶ 3° idem est susceptiuū motus ⁊ termini motus. Sed dealbationis sup̄ficies nō est ṗmū susceptiuū cū sit act⁹ ⁊ forma. Motus aūt est actus entis in potētia ſm ꝙ est in potētia. Quapꝑ opꝫ susceptiuū eius eē potentiā: sꝫ potentia receptiua alicuius rei est de genere illius rei. vt dicit Cōmen. 5° phy. ¶ Hec opīo falsa est ⁊ sup̄flua. ⁊ incōuenientia ponit. vnde arguo ꝯtra eam. Primo sic. Angelus est per se in genere ſm oēs. ⁊ Angelus nō est sic itrinsece compositus: ergo nō omne qd̄ est per se in genere est essentialr sic cōpositū. ¶ Idē potest argui ſm itentionē Cōmentatoris de corpore celesti. qd̄ quidē ſm Phm est substātia simplex: ⁊ tñ est ꝑ se in genere substātie: vt oēs cōcedūt. ¶ Scd̄o ꝓbo ꝙ qualitates nō sunt sic cōposite sicut isti dicūt: que tñ sunt in genere per se: etiā ſꝫ ipsos. Et hoc primo pꝫ auctoritate Phi 8° meta. vbi ait: ꝙ accidentia nō hñt mām. Ex qua ꝓbo hoc ipm rōne: qm̄ si ponanṫ cōposita ex proprijs actualibus ⁊ potentialibus entitatibus: aut cuiuslibet speciei esset ꝓpriū potentiale: aut idem potētiale esset diuersaꝝ specieꝝ. vbi grā. idem potentiale albedinis ⁊ nigredinis: ⁊ eodē modo quarūlibet qualitatum: inter quas est per se transmutatio. ṗmū dici non pōt: ṗmo q̄ cū sit trāsmutatio iter formas contrarias: ⁊ in qualibet transmutatione sit idem subm numero deferens sub vtroq; termino transmutationes: vt pꝫ ex ṗmo physicoꝝ. sequiṫ ꝙ tale potētiale ꝓprium nō erit subiectū imediatū illius transmutationis. cuius oppositū. (vt ex recitatis pꝫ) dicit opinio. ⁊ patet ꝯñā: qm̄ ſm opinionē idem est subiectū motus ⁊ termini motus. terminus aūt motus ſm ipsos est actualitas forme: que inducitur: sed illius subiectū non est illud potētiale qd̄ est subiectū actualitatis forme q̄ abycitur per respōsiones. ¶ Itē. aut iste potētialitates ꝓprie sunt eternalr in mā cōi: que est sub̄a: aut aliqñ de nouo fiunt in ea. si eternaliter: sequitur ꝙ in qualibet mā poterit induci q̄libet forma a ꝓprio motore nullo alio motore interueniente: seu materiam aliquo mō trāsmutāte: ⁊ per ꝯñs agens albedinē poterit in igne albedinē causare: ⁊ erit possibile in aceto imediate accidētia vini a ꝓprijs agentibus gñari: ⁊ generalr ex quolibet quodlibet fieri: qd̄ est manifeste falsū. ꝯñtia pꝫ: qm̄ passiuo existẽte in ꝓpinqua dispositione ad formā nulla causa est q̄re ꝓpriū agens non possit illam iducere. Pꝫ auctoritate Cōmen. 9° meta. vbi dans drīaꝫ inter mām remotā ⁊ propinquā ait sic. materia remota non est mā: quia indiget in hoc vt exeat in actum alio motore: ab eo qd̄ generat illud: quod est in potentia. vbi grā. qm̄ terra nō idolum est in potentia: sed est cuprū in potētia: qm̄ cū transmutatur a corpore celesti erit cuprum: ⁊ cuprum erit idolū in potētia: qd̄ est illud qd̄ ab vno motore fit idolum. s. a faciente idola. ¶ Et intendit declarare hic. s. Ar. ꝙ materia que pōt simplr nō idiget in hoc ꝙ exeat in actū nisi vno motore. mā autē que nō dicitur posse simplr: sed per potētiā remotā exit in actuꝫ per plures motores. per mām autē ⁊ potētiā simplr itelligit mām siue potentiā ꝓpinquā: sicut infra in eodem cōmēto patet. vbi ait. ⁊ illud qd̄ est in potētia simplr: est illud qd̄ est mā simplr: ⁊ hec est materia propinqua. Remota aūt non diciṫ materia simplr: neq; in potētia simpliciter. hec Cōmenta. ſm responsionem autem sequiṫ ꝙ quelibet materia erit in potētia ꝓpinqua ad quālibet talem formā: cum habeat ꝓpriam potentiā ⁊ habilitatem cuiuslibet. Si vō dicaṫ ꝙ tales potētie non semꝑ sunt in materia: sed aliqñ de nouo fiunt in ipsa. sequiṫ ſm dicta eoꝝ ꝙ in materia sit alia potētia ꝓpinqua preuia illi potentie per quā trāsmutaṫ ad ipsā ⁊ recipit eā: eiusdēq; generis cum ea: ⁊ sic in infinitū: vel si non: sed imediate per se recipit illam ⁊ transmutaṫ ad ipsā: falsa sunt fundamenta rationum quibus ꝓbaṫ opinio ⁊ superflue ponebatur illa prima potentia. ¶ Scd̄m vꝫ ꝙ cōtrariarū formarū sit idem potētiale propriū nō potest dici ab opinione: q̄ tunc numerus taliū potentiarū nō esset ſm numerū specierū entium generabiliū. vt dicunt. ¶ Itē q̄ tunc esset eadē potētia ꝓpinqua ꝯtrariaꝝ formarū: ⁊ per ꝯñs in q̄cūq; ⁊ q̄ñcunq; posset induci vna forma ꝯtriaꝝ posset indifferenter induci reliqua: qd̄ ad sensum pꝫ esse falsum. ¶ Confirmaṫ illud ꝓpriū potentiale. vbi grā. albedinis: aut est in aliquo vt in subiecto: aut non. si nō. ergo est substantia: ⁊ per ꝯsequens forma accidētalis est cōposita ex substātia ⁊ accidēte. Si aūt est in aliquo vt in subiecto. ergo est actus ⁊ dispositio illi⁹ in quo est subiectiue: ⁊ si sic etiā illud potentiale nō est receptiuū alterius alicuius ſm dicta opinionis: ⁊ etiā oportebit ꝙ habeat aliud potētiale susceptiuū proprij generis: cum quo faciat per se vnū. ⁊ in quo sit subiectiue: ⁊ illd̄ aliud simlr: ⁊ sic in infinitum: aut cōcedereṫ ꝙ aliquis actus imediate iformat potētiale alterius generis. ¶ 4°. Pluralitas rerum sine necessitate nō est ponenda ⁊ ratione: sed nulla necessitas aut ratio cogit poneṫ talia potētialia: vt patebit soluendo rationes opinionis: ergo illa non est ponēda. ¶ Ad rōnes. Ad primā q̄ auctoritatē que pro opīone adduciṫ dico: ꝙ nullo modo est ad propositum. Nā Cōmentator nō intendit dicere ꝙ māe diuersenṫ ſm diuersitatē trāsmutationū rerū generabiliū: sic ꝙ alia sit mā gñōnis: alia alterationis: alia augmēti: vel etiā hꝰ alterationis mā alia a mā alterius alterationis ſm speciem: vt opīo fingit: sed solū intendit ꝙ trāsmutatio reꝝ igenerabiliū ⁊ icorruptibiliā qualia sunt corpa celestia hēt aliā ꝓpriā mām a mā trāsmutationis rerū generabiliū ⁊ corruptibiliū: ⁊ hoc patet per verba que imediate adit. Ait enim: mā eni generabiliū est in potētia: trāslatoꝝ autem est in actu: cuꝫ trāslatum sit aliquid in actu. ⁊ ideo ꝙ ex translatis in actu fiunt non gñabile ⁊ incorruptibile nō habebit mām quā hēt gñabile ⁊ corruptibile: ⁊ est q̄ est in potentia. hec Cōmen. ¶ Ad aliam dōm similr ꝙ non accipiṫ ſm mentē Cōmen. Nā Cōmētator per materiā ꝓpriā ⁊ potētiā vel habilitatē ꝓpriā nō itelligit aliquā aliā mām vel potentiā distinctā a mā que est substātia. Sed per mām cōem itelligit mām remotā cuiuslibet q̄ est precise essentia māe ṗme: per potentiā aūt ⁊ mām ꝓpinquā intelligit ipsam eandē essentiā materie. per conuenientes tñ ⁊ exigitas dispōnes ad aliquā formā dispositam: siue ille dispōnes sint forme accidētales: siue substantiales: de quo nō est vis ad presens. Sic autē sumpta mā alterius ⁊ alterius spēi entiuꝫ generabiliū est alia ⁊ alia materia. vñ alia mā ꝓpinqua. i. mā aliter disposita requiritur ad generationē sanguinis q̄ꝫ ad generationem carnis vl̄ ossis aut lapidis: ⁊ sic de alijs. Et ꝙ sic accipiat mām ꝓpriā: ⁊ hec sit eius intentio denotant verba eius. que nullo iterposito sequunṫ ea que pro opīone sūt allegata. vñ dicto ꝙ est multa ſm habilitates: ait imediate. ṗmo eni hꝫ habilitates ad recipiendū ṗmas ꝯtrietates. s. formas q̄tuor elñtoꝝ. 2° vō hēt potētias ꝯsimiliū ptium mediantibus formis quatuor elñtoꝝ. Corpora similiuꝫ partiuꝫ vocat corpora mixta homogenea ad que mā disponitur mediantibus formis elementoꝝ: ⁊ sequiṫ imediate: ꝙ iste potentie diuersanṫ ſm ꝙ diuersanṫ mixtio

Cō. 9. 3i⁹ op.

8° met. cap. 12. 2ᵐ

T. c. 12.

T. c. 72. ⁊. 74.

Cō. 12.

Ad rōes opio. 3°. 12. meta. Com. 10.

12° met. cap. 11.

nes q̄tuor elītop. Ita q̄ ex hoc diuersanť forme genera biliū. hoc ipse. ¶ Ad aliā auctoritatē dōm q̄ verum est q̄ qdlibet p̄dicamentuz hēt talia p̄pa p̄ncipia: nō tñ illa sunt p̄prie res illius generis: lʒ sint p̄pria p̄ncipia illius generis: aliqd enim est vnius gn̄is: ⁊ tñ est mā ⁊ p̄n^m materiale p̄prium alterius gn̄is: sicut aliqd qd est vnius generis est mouens p̄priū alterius generis: nec opʒ in quolibet gn̄e dare p̄priū mouēs illius: qd sit res illius gn̄is: ⁊ tñ sicut p̄hs dicit opʒ dare in quolʒ gn̄e ista tria p̄ncipia p̄pria. s. forma p̄uatio ⁊ subiectū siue mā: ita imediate dicit q̄ opʒ dare p̄priū mouēs. Et exēplificat stati. vn̄ mouēs in gn̄e sanitatis est medicina vt dicit. Et in mēte artificis in factione dom^9 ars edificatiua: ⁊ tñ nō in quolibet gn̄e p̄prium mouēs est res illius gn̄is. verbi gr̄a. in gn̄e quātitatis: cū quātitas nō sit forma actiua s̄m Commētatorē: ⁊ sic in multis alijs: ⁊ sil'r est de p̄ncipio mālí. Nā eē p̄priā mām alicuius gn̄is nō est aliō q̄ʒ esse māʒ p̄pinquā ad formā illius gn̄is: sicut esse mouens p̄priuʒ alicuius generis nō est aliud q̄ʒ esse mouēs aptum natū determinate inducere formā illius generis. ¶ Cuʒ hoc aūt stat q̄ talis mā sit res alterius gn̄is: ⁊ simil'r mouēs. ⁊ q̄ nō aliud intendat p̄hs aut Cōmen. pʒ: q̄a statiʒ exēplificās de huiꝰ p̄ncipijs subdit. vbi gr̄a. q̄ p̄ncipia colorū s̄m formā ⁊ p̄uationē sunt albū ⁊ nigrū: s̄m aūt māʒ recipientē est superficies que est in potentia ad oēs colores. Certum est aūt q̄ superficies quā dicit esse materiā coloris alterius generis est a genere coloris. Et sequitur imediate: ⁊ p̄n^a noctis ⁊ diei s̄m formā ⁊ priuationē sunt lux ⁊ obscuritas: ⁊ s̄m mām recipientē est aer qui est potentia luminosus. Patet autē q̄ aer est sub̄a q̄dam. dʒ tñ mā p̄pria lucis: q̄a est dispositus dispōne p̄pinqua ad lucē: nec aliud voluit ibi p̄hs ⁊ Cōmēta. nisi q̄ gn̄atio cuiuslibet forme sit determinata in p̄pria mā ⁊ a determinato ⁊ p̄prio agente: ⁊ nō in q̄libet sine q̄litercūq̄ disposita mā: nec a q̄libet fit qdlibet: sʒ de?minatū a determinato. ¶ Auctoritas āq̄ʒ Auic. nō est ad p̄positū s̄m itentionē in qua loquiť. vult eni Auic. q̄ in quolibet p̄dicamento fit exitus ad actū ex sua potētia. i. s̄m qdlibet predicamētū aliqd est in actu qd p̄us fuit in potētia. ¶ Ad primā rōnem cū dʒ q̄ omne diffinibile est cōpositū. dōʒ q̄ illa maior nō est vera vniu'r de qualibet diffinitione diffinibilis: sed de diffinibili diffinitione simpl'r ⁊ p̄prie dicta cōcedi pōt. q̄ in hoc sensu loquiť p̄hs ⁊ Cōmēta. ⁊ in eo sensu minor sumpta falsa est: vt pʒ 7° meta. Nam vt ibi habeť accidētia diffiniunť tñ per additamenta: ⁊ nō diffōne simpl'r ⁊ p̄prie dicta. Et ad p̄bationē diciť: q̄ nō quelʒ dr̄ia sufficit cū gn̄e ad diffinitionē p̄prie dictā. Sed requiriť dr̄ia eētialis exprimēs determinatā partē essentialē rei: ⁊ couertibilis cū diffinito. talē aūt dr̄iaʒ accidentia nō hn̄t: vt pʒ. ¶ Ad illud aūt qd cōtra h̄ additur. s. q̄ ideo diffiniunť per extrinseca solū: q̄ꝛ dependent a subiecto. Dōm q̄ hoc est falsuʒ: q̄ꝛ si p̄pter depēdētiaʒ ab extrinseco: ideo p̄ extrinsecū diffiniunť: sequiť q̄ etiā sub̄a cōposita diffiniref per extrinsecū: cuʒ quelʒ plus dependeat a deo in esse q̄ʒ aliqd accidēs a subiecto. ¶ Ad aliud qd ad idē iduciť. s. q̄ hoc est: q̄ꝛ coruʒ dr̄ie essentiales sūt ignote a nobis. dicēdū q̄ hoc nō est verū: q̄a multarū sub̄arū cōpositaꝝ dr̄ie sūt nobis ignote: ⁊ tñ ɔcediť q̄ quelibet species sub̄e cōposite est diffinibilis. nō ḡ hoc est in compatione ad nos: sed ex nā sui sit q̄ est diffinibilis: ⁊ ex nā accn̄tis q̄ tali diffinitiōe diffiniri nō possit. cū huiꝰ dr̄iaʒ nō possit habere. ¶ P̄. Si accidētia haberēt tales dr̄ias nō magis eēnt nobis ignote q̄ʒ differentie substantiarū: cum per accidentia deueniamus in notitiā sub̄e: ⁊ per ɔsequēs nō plus diceret p̄hs accn̄tia non diffiniri diffinitione p̄prie dicta vel simpl'r: sed tñ per additamēta: q̄ hoc dicat de substantijs compositis. ¶ Ad scdam rōnem dōm q̄ forme accidētales sunt simplices. Et cū p̄bať q̄ nō: q̄ꝛ omnis mutatio p̄ se vna ⁊c. dōm q̄ terminus mutationis pōt accipi dupl'r. vno mō pro termino formali ad quē trāsmutatur subiectū: sicut dicimus q̄ subiectum q̄ꝺ dealbatur mutať ad albedinē: ⁊ materia ad formā substantialē in generatione substantiali. Alio modo pōt accipi: q̄ꝛuis minus p̄prie pro cōposito ex subiecto ⁊ termino formali: sicut cōpositū substātiale potest dici terminus transmutationis substātialis. tūc dōm q̄ sic sumendo in primo sensu terminuʒ maior est vera. in scdo vō sensu falsa est: q̄a nullius mutationis nisi substātialis terminus sic sumptus est quid vnū per se. ¶ Ad aliā p̄bationē neganda est ɔn̄tia: alioquin sequeť q̄ mā esset simpl'r p̄fectior q̄ʒ substantia cōposita: qd est falsum. ¶ Ad 3^m dōm q̄ susceptiuū talis motus est mā de genere substātie: vt in scdo patebit in qōne de dimensionibus. Et cū addiť q̄ potētia receptiua rei est de gn̄e illius rei s̄m Cōmentatorē. Dōm q̄ Cōmen. nō dicit q̄ potentia receptiua rei sič mā que recipit formā: sit de genere illius forme quā recipit: ad quē itellectū sumiť nūc auctoritas eius. Sed ait sic: receptio est potētia ad rem: ⁊ iam diximus q̄ potentia ad aliquaʒ rem est de genere illius rei. accipit ḡ potentiā s̄m q̄ ibi premisit: q̄ potentia ad rem est de genere illius rei. Sed tūc nō accipit potentiā p̄ potētia ⁊ p̄ncipio mālí passiuo ⁊ receptiuo. Sed sicut distinguimus aliquā vnā rē s̄m esse in actu ⁊ in potētia. vbi gr̄a. calor in po^a ⁊ calor in actu. Sicut autē dicimus q̄ calor in actu est de genere qualitatis: sic aliq̄ mō dicit Cōmen. posse dici q̄ calor in potentia est de genere q̄litatis. Et ex hoc ɔcludit q̄ mlto magis id qd ē mediū inter hanc potētiā ⁊ actū: ⁊ q̄si via de potentia ad actuʒ. vbi gr̄a. calor qui est partim in actu ⁊ partim in potentia est de gn̄e illi^9 rei: ac p̄ hoc motus: ḡ hoc mō pōt dici via media iter potētiā ⁊ actū iter potētiā purā ⁊ actū cōpletū est de gn̄e actus cōpleti: ⁊ hoc vult dicē q̄ꝺ ait ibideʒ sic. Et videť q̄ si potētia ad vnūqdq̄ p̄dicamētuʒ est in illo genere p̄dicamēti qd est in actu: ⁊ simil'r via de potētia ad actū. s. si potētia ad sub̄aʒ quoquo mō est in p̄dicamento sub̄e: ⁊ sil'r via ad gn̄ationē sub̄e: ⁊ sil'r potētia ad quātū ⁊ ad alia p̄dicamēta visum est q̄ illud esse qd est iter potentiā ⁊ actū in illo genere sit sub illo genere: q̄ꝛ oē esse mediū inter potentiā ⁊ actū: que sunt in illo gn̄e: necessario est de genere actus qui est cōpletus. Sed dr̄nt s̄m magis ⁊ minus. ire enim ad caloreʒ est calor quoquo mō ⁊ simil'r ire ad frigus. Et s̄m hūc modū verū est dr̄e q̄ motus est in gn̄e in quo est illud ad qd est motus. hec Cōmē. In q̄bus verbis pʒ q̄ ipse sumit potētiā ⁊ mediū inter potentiā ⁊ actū modo qui dictus est: ⁊ potentiā sic sumptā vocat Cōmen. receptionē. ¶ Alij sunt qui cōcordāt cū opīone premissa in hoc q̄ quelʒ res ex̄ñs per se in gn̄e est cōposita aliquo mō ex nā rei. Sʒ discordāt i mō ponēdi. vn̄ dicūt q̄ in aliq̄bus creaturis genus ⁊ dr̄ia accipiť ab alia ⁊ alia re: sic ponēdo plēs formas i hoīe: aial accipiť a sensitiua: ⁊ rōnale ab itellectiua: ⁊ tūc illa res a qua accipiť gen^9 vere est potētialis et p̄fectibilis ab illa re a qua accipiť dr̄ia. aliq̄ꝺ vō q̄ꝺ ibi nō sunt plures res: sic in accidētibus saltē in vna re est aliq̄ p̄pria realitas a q̄ sumiť gen^9: ⁊ alia realitas a q̄ sumiť dr̄ia: respectu cuius alia est potētialis ⁊ perfectibilis per eā. Qz autē in q̄libet re sint due tales res vel realitates a quibus sumantur genus ⁊ dr̄ia. ipsi p̄bant auctoritate Aristo. dicētis 8° meta. opʒ rōnē. i. diffinitionē esse orōnē lōgā que significat aliqd de aliq̄: ita q̄ opʒ illō esse mām: illō vō formā.

¶ Probať.

Marginalia (left column): 12° met. Cō. 22. — t. c. 22 12. met. — Ad p^m rationē. — 7° met. T. c. 33.

Marginalia (right column): Ad 2^m rationē. — 5 ph. c. 9 — Sco. li. p. dis. 8. q. 3. — T. c. 15.

¶ Probat̄ etiā rōne: q̄ si illa realitas a q̄ accipit̄ genus esset vere tota q̄ditas rei: solū genus cōplete diffiniret genus ēt ⁊ dr̄ia nō diffinirēt: qm̄ rō ex eis nō indicaret primo idē diffinito: vnaqueq̄ꝫ eni res est solū ipsa. Et iō illa rō que bis exprimeret eā nō indicaret primo idē q̄ditati illius rei. ¶ Itē alibi arguūt ad idē: q̄ realitas a q̄ sumit̄ genus est p̄n^m potētiale realis ꝯuenientie cū alia specie: et realitas a qua sumit̄ dr̄ia est p̄n^m realis dr̄ie: sed non est possibile eandē realitatē esse p̄n^m realis ꝯuenientie ⁊ realis dr̄ie aliquoꝝ adinuicē. ergo alia est realitas a qua sumit̄ genus: ⁊ alia a qua sumitur differentia. ¶ Itē alibi si nō essent due tales realitates: in diffinitione esset nugatio.

3^m In. q. rei porta. lib. p̄. d. 8. q. 3

4^m In. 2. di. 3. q. 6.

Contra Scotum vbi supra.

¶ Hec opinio falsa est tam quantū ad illud qd̄ dicit de gn̄e sub̄e ꝙ̄ ad id qd̄ dicit de accidentibus. Naꝫ siue sint plures forme subāles in sub̄a vna cōposita: siue vna tm̄: falsum est ꝙ genus significet partem: vt volunt. Aliogn non plus predicaret̄ de specie in quid: ꝙ̄ dr̄ia: qd̄ est falsum. ¶ Itē si significaret partē: vel sumeret̄ a parte speciei. vbi grā. aīal ab anima sensitiua: ⁊ rōnale ab itellectiua vt dicunt: nihilominus res illa a qua sumit̄ genus nō esset potētialis ad rem a qua sumit̄ differētia: nec perfectibilis per eam: vt dicunt: qꝛ nulla forma substātialis est perfectibilis per aliā formā subālē: sed quelibet: etiā si plures essent simul in eodē: imediate perficit mā̄: sic patebit in scdō de omni forme materiali. ¶ Scdō deficit in eo qd̄ dicit de accn̄tibus. Nam aut volunt ꝙ realitas generis ⁊ realitas dr̄ie non sit aliqua res simplr̄: sed precise ꝯstituūt vnā rem cōpositam: sicut materia ⁊ forma vnā substantiā cōpositā: ⁊ tunc nō minus est in accidentibus res ⁊ res ⁊ cōpositio rei ⁊ rei: ꝙ̄ in sub̄a: nisi ad placitū velint cōponētia accidētis vocare realitates: ⁊ cōponentia substantie res: vel volunt ꝙ iꝫ sint diuerse realitates: sunt tamē vna res simplex per identitateꝫ: ita ꝙ inter ipsas sit distinctio formalis ⁊ vnitas realis: siue qd̄ idem est dictu: ipse sint distincte formalitates ⁊ vna res ad sensum datum in q̄ōne p̄ma huius. d. ¶ Et tūc quero de formalitate vna: an sit eadeꝫ aliquo modo ex natura rei illi rei cōi vel nō: si nō. ergo nō est vna res cum alia formalitate. si sic: cū illa formalitas aliquo modo distinguatur ab ea: ⁊ per te nō est possibile vt eodē primo aliqd cōueniat cū aliquo ⁊ distiguat̄ ab eo: oportebit dare formalitatē in formalitate in infinitū: vt in preallegatis q̄stionibus deducebat̄. ¶ P̄. Isti idem alibi expresse contradicunt tam cōclusioni: quā hic posuūt de cōpositione forme accidentalis: ꝙ̄ etiā fundamēto eius. s. ꝙ in tali forma sit alia realitas vel ratio a qua sumit̄ genus: et alia a qua sumitur dr̄ia. Nā in reportatis Parisien. li. p̄. dis. 33. q. 2. volētes ostēdere aliq̄ esse eadē simplr̄: ⁊ tn̄ nō adeq̄te aiunt sic. Nisi etiā multa essent eadē simplr̄ que nō sunt adequata eidē: sequit̄ ꝙ forma accidētalis: vt albedo eēt cōposita realr̄. Nā si ratio cōloris a qua sumit̄ ratio gn̄is esset alia realitas ab illa a qua accipit̄ rō differentie specifice albedinis: tūc albedo esset cōposita ex duabus realitatib⁹: qd̄ negat̄ cōiter: Sunt ergo vna realitas hec duo in albedine: ⁊ tn̄ neutruꝫ adequate est realitas albedinis p se: qꝛ tūc vnū vel alterū supflueret. hec ipse. quo modo aūt in his verbis dicant ꝯtradictoria vtriusq̄ꝫ qd̄ ꝓposui nō opꝫ declarare: sed soluꝫ legere sufficit. ¶ Ad rationes eius dicendū. ¶ Ad primā quidē p̄mo ꝙ illa auctoritas nō est vlr̄ ad ꝓpositū suū: cum diffinitio (vt de ipa ibidem loquitur Phs per eundē ibidē) sit tm̄ substātie cōposite: ⁊ per ꝯn̄s per illā auctoritatē nō ꝓbaret̄ aliqua cōpositio in accn̄tibus: neq̄ꝫ in simplicibus substantijs. ¶ 2° dico ꝙ nō est estimandū ꝙ genus positum in diffinitionib⁹ substantiaꝝ cōpositaꝝ significet mām aut p̄tē

In. q. reporta. lib. p̄. dis. 33. q. 2.

Ad rōnē Scoti. 8° meta. T. cō. 15.

aliquā sub̄e: vt isti putāt. sicut aliqualr̄ post magis declarabit̄ ⁊ amplius in 3° ⁊ pro nūc sufficit ratio supra data. s. q̄ genus predicat̄ in quid ⁊ in recto noīe p̄ncipali. Et iō dōm ꝙ genus non significat tm̄ partē: sed totū: nec Phs dicit oppositū vbi allegat̄ sed ait: ꝙ hoc quideꝫ diffōnis oportet esse vt mām: id vō vt formā: ⁊ hoc est veruꝫ: qm̄ lꝫ gen⁹ nō sit mā: nec solā mām significet: est tn̄ vt mā. i. simile mā̄e. qd̄ qualr̄ sit intelligendū patebit in rn̄dēdo ad rōnes factas in p̄ncipio q̄ōnis. ¶ Ad rōnē aūt que inducit̄ ꝯtra hoc. s. q̄ si genus significet totā q̄ditatem rei solum genus cōplete diffiniret: negāda est ꝯn̄tia. Nā ad diffiniendū nō sufficit qualr̄cūq̄ꝫ significare totā eēntiā diffiniti: sꝫ opꝫ significare explicite oīa p̄ncipia itrinseca essentialia diffiniri. vnde p̄mo phy̆si. dicit̄ ꝙ diffinitio diuidit in singula: genus aūt ⁊ si significet totā subām compositā: nō tn̄ exprimit explicite quālibet eius partē essentialem. ¶ Item qd̄ adducitur ꝙ genus ⁊ dr̄ia nō diffinirent: q̄ non significarent p̄mo idē q̄ditati illius rei: falsū est. Nam lꝫ genus significet totū qd̄ significat diffinitio: nō tn̄ eodē modo vt dictum est: q̄ ipsuꝫ iplicite partes: diffinitio vō significat explicite ⁊ distincte. ¶ Item genus nō solū significat illā q̄ditatē quā significat diffinitio: sed ⁊ plures alias: genus ergo significat p̄mo (Exponendo ly p̄mo negatiue) totā q̄ditatē implicite: ⁊ tota diffinitio eandem significat explicite: ⁊ hoc non est incōueniēs. Item diffinitio predicatur cōuertibilr̄ de diffinito: non sic aūt genus. ¶ Ad aliud dōm ꝙ non est inconueniens ꝙ per idē aliquid ꝯueniat cū aliquo vno mō ⁊ realr̄ differat alio mō sicut patebit in 3° vbi tractabit̄ de vnitate specifica. ¶ Ad aliud de nugatione dōm ꝙ in diffinitione nō est nugatio: ꝙ̄uis dr̄ia aliquid explicite significet: qd̄ ꝓ gen⁹ significat̄ iplicite: q̄ neutruꝫ ponit̄ in diffinitione alteri⁹: ⁊ iō si ponant̄ rōnes pro noīb⁹ nō dicet̄ idē nomē bis: qd̄ tn̄ requirit̄ ad nugationeꝫ. ¶ Alij dixerūt ꝙ deo repugnat ꝓꝓ suā simplicitatē etiā eē in gn̄e: eo ꝙ oē qd̄ est in gn̄e est cōpositū ex eē ⁊ essentia: q̄ vt dicunt: oīa que sūt in gn̄e vno cōicant in q̄ditate vel eēntia gn̄is qd̄ p̄dicat̄ de eis in eo qd̄ qd. Differunt aūt s̄m esse. Nō enim est idē esse hominis: ⁊ equi ⁊ nāc huius hominis et illius hominis: ⁊ sic opꝫ ꝙ quecūq̄ꝫ sunt in gn̄e differat in eis eēntia: ⁊ qd̄ qd est. i. eē ⁊ eēntia: in deo aūt nō differunt. quare ⁊c̄. ¶ Hec opinio nō est vera: tuꝫ q̄ talis distinctio eēntie ab esse nō est in aliqua re creata vel icreata: vt alias poterit patere. Tum q̄ esto ꝙ esset. cōstat tn̄ ꝙ ipsa essentia rei nō est cōposita ex eē ⁊ eēntia: alias in vna re essent ifinite essentie vel ifinita esse: vel dabitur essentia nō cōposita ex esse ⁊ eēntia: sed s̄m istos essentia ipsa est per se ⁊ directe in p̄dicamento: ⁊ per suam quiditatē ⁊ eēntiā precise reponit̄ res in p̄dicamento ⁊ in gn̄e ⁊ in specie. ipm̄ aūt esse est s̄m ipsos in gn̄e per reductionē tm̄: ergo nō oē qd̄ est per se in p̄dicamēto est cōpositū ex eē ⁊ essentia. ¶ P̄. s̄m eosdē accn̄tia nō hn̄t ꝓpriuꝫ esse aliud ab esse sub̄e: ⁊ tn̄ accn̄tia sūt in p̄dicamēto: nec pōt dici ꝙ cōpositū ex eēntia que est accn̄s ⁊ esse: sit per se in p̄dicamēto: q̄ vt dictū est: accn̄s nō hꝫ ꝓpriū esse: sꝫ existit per esse sub̄e s̄m eos: sed tale esse vt dicunt nō est de gn̄e accidētis: sed ꝑ reductionē est in gn̄e sub̄e: ⁊ per ꝯn̄s cōpositū vel aggregatū ex ipso ⁊ accidēte nō esset per se in gn̄e accidētis. ¶ Ad rōnes eoꝝ dōꝫ q̄dē ꝙ nō est veꝝ ꝙ oē ex̄ns in gn̄e est cōpositū ex eē ⁊ eēntia. ¶ Ad ꝓbationē dōm ꝙ si intelligat̄ per esse aliquā entitatē distinctā ab entitate que est eēntia: cū nulla talis sit s̄ꝫ veritatem: nulla que sunt in gn̄e differūt s̄m esse. i. hn̄t diuersa esse: neq̄ꝫ hn̄t idē esse. Si vō ꝑ esse intelligāt idipsuꝫ qd̄ ꝑ eēntiā. dōm ꝙ sic ꝯueniūt in eēntia vel q̄ditate: vl non

8° meta. T. cō. 15.

Ad 2^m

T. c. 5.

Ad 3^m

Ad 4^m

Thomas pte p°. q. 3. arti. 5.

Contra Tho.

Ad rōes Thome

cōueniūt. sic ꝯueniūt vel nō ꝯueniunt in esse ⁊ eꝫ. ¶ Ad aliā rōnē dōm ꝙ maior est falsa: ⁊ similr̄ probatio eius. Nam genus nō sumit̄ ab aliquo qđ sit in potētia ad illđ a quo sumit̄ dr̄ia: cū genus nō significet partem: vt habitum est. ¶ R̄ndeo ḡ quātū ad hunc articulū ꝙ deo non repugnat rōne sue simplicitatis eē in genere: qđ ex dictis potest sic ꝓbari. Si eni repugnaret deo ⁊c̄. hoc esset: vel quia omne qđ est in genere est aliquo modo cōpositū cōpositione essentiali aliquoꝝ: quoꝝ vnū est potētia ⁊ reliquū eius actus realr̄ distinctus: aut vterqꝫ actus: et h̄ nō verū: cū multa talia sint per se in gn̄e: in quibus nō est talis cōpositio. vbi gr̄a. itelligētie abstracte ⁊ forme accidētales ⁊ spirituales: vt itellectio volitio ⁊ h̄ꝰ. ⁊ silr̄ multe corporales: vt supra ꝓbatū est. vel cōpositū cōpōne formalitatū nō rerū: vel cōpōne esse ⁊ essentie: ⁊ vtrūqꝫ est improbatū: nec appet aliqs alius modus cōpōnis ne c̄ius cuilibet existenti in genere: ergo nō ꝓpter sūmā dei simplicitatem necesse est negare deū esse in genere.

R̄nsio p̄ p̄a ad articulum.

2ᵘˢ arti.

Nunc secūdo videnduꝫ est generalr̄: an ex aliq̄ alio hoc sit negandū: Et ꝯueniunt pro maiori parte doctores in hoc dicētes: ꝙ deus non est in genere: qđ tn̄ diuersimode ꝓbat̄ ab eis. ¶ Quidā eni ꝓbant hoc p̄mo: q2 ois spēs ꝯstituit̄ ex gn̄e et dr̄ia. illud aūt a quo sumit̄ dr̄ia cōstituēs spēm se hēt ad illđ a quo sumit̄ genus: sicut actus ad potentiā. aīal eni sumit̄ a nā̄ sensitiua per modū cōcretionis: q2 homo dicit̄ aīal: qm̄ habet nām sensitiuā: rōnale vō a nā̄ itellectiua: q2 rationale est qđ hēt nām intellectiuā. Intellectiuū aūt se hēt ad sensitiuū: sicut actus ad potētiā. Et similr̄ est in alijs: sed in deo potētia nō cōiungit̄ actui: quare nō est in gn̄e.

Thōas vbi. s.

2ᵐ ¶ 2° q2 cū eē dei sit eius eēntia: si deus est in gn̄e oporteret ꝙ eius genus eēt ens. Nā genus significat rei eēntiā: cū ꝑdicet̄ in quid. sed ens nullius pōt esse genꝰ: vt pꝫ 2° metaphy. Aliā rōnē faciūt ad idē: sed illa tacta est supra.

3ᵐ ¶ Alij idē ꝓbāt 3° sic. oē qđ est in genere est aliqd determinatū s̄m ꝑfectionē: deus aūt est ifinitus in ꝑfectione. Maior ꝓbat̄: qm̄ s̄m Cōmenta. 2° meta. genus differt a mā̄: q2 mā̄ dicit purā potētiā: genus vō dicit formā mediā inter potentiā ⁊ actū: actus aūt receptus a potētia cōtrahit̄ ad determinatā ꝑfectionē.

Dn̄s Egi. p̄ meta. T. c. 17.

4ᵐ ¶ Alij sic 4° ex rōne necesse esse: ⁊ est vt dicūt rō Auic̄. 8. meta. si necesse eē hꝫ genus: ḡ intentio gn̄is vel erit ex se necesse esse: vel non. Si p̄mo mō tūc nō cessabit quousqꝫ sit ibi dr̄ia. hoc itelligo inquit sic. genus etiā includeret dr̄iaꝫ. Qm̄ sine illa nō est in actu vltimo: ⁊ necesse esse ex se est in actu vltio. Si aūt genus includit dr̄iaꝫ: tūc nō est genus. Si det̄ 2ᵐ mēbrū: sequitur ꝙ necesse esse erit ꝯstitutū ex eo qđ non est necesse esse.

Scotus cap. 4.

5ᵐ ¶ 5° idem ꝓbat̄ per auctoritatē Aug. 7° de tri. manifestū est deū abusiue subām vocari. ratio sua est: qm̄ suba substat accidentibus: qđ deo cōuenire nō potest: que ratio hēt euidentiā ex eo ꝙ ois suba: vt suba est genus: est limitata. ois aūt suba limitata subsistit aliquibus accidentibus.

cap. 5°

6ᵐ ¶ Alius doctor ad idē iducit duas rationes q̄uis dicat eas nō esse cogentes. Prima que est. s. in ordine. 6. est hec: si deus esset in genere: aliquid esset genus respectu dei ⁊ alioꝝ: ꝯn̄s est falsum: qm̄ vel illud eēt ens vel aliquid aliud: non ens: q2 omne genus separat illud cui est genus ab aliquo: ita ꝙ ip̄m est mediū ꝑ qđ aliqd negatū ab ip̄o vlr̄ neget̄ etiā a specie: vt pōt hr̄i ex 7° topicoꝝ: sed ens nō est tale cū ꝑdicet̄ de oībus: nec aliud ab ente pōt eē genꝰ deo ⁊ alicui alteri: qm̄ qcqd illđ eēt: oporteret ꝙ eēt cōe omni creature: q2 plus dn̄t ⁊ minꝰ cōueniunt deus ⁊ creatura quecūqꝫ q̄ꝫ alique creature inter se: genus aūt qđ ꝑdicat̄ de magis dn̄tibus: ꝑdicat̄ et de minus dn̄tibus: sed nullum genus est cōe oi creature

Ochaꝫ

quare ⁊c̄. ¶ Septimo sic. oīa que sunt in gn̄e hn̄t certaꝫ ꝓportionē s̄m perfectionē iter se: sed deus nullā proportionem ꝑfectionis hꝫ cū aliquo alio: cuꝫ qđlibet aliud excedat in infinitum. ḡ ⁊c̄.

7ᵐ

¶ Octauo ab alijs sic: genus est prius s̄m intellectū omni qđ ponit̄ in gn̄e: deo aūt nihil est prius: nec s̄m rem nec s̄m intellectū. ḡ ⁊c̄.

8ᵐ

¶ Huius opionis etiā fuit Ansel. ḡ mon. hāc cōclusionē ꝓbat sic. Cū ois suba tractet̄: aut est vl̄is que pluribus substātijs essentialr̄ cōis est: vt hoiem eē cōe est oībus hoībus: aut est indiuidua: que vlem essentiā cōeꝫ hꝫ cū alijs: quēadmodū singuli hoies cōe hn̄t cū singulis vt homines sint: quo quis sūmā nām in aliaꝝ subaꝝ tractatu ꝯtineri itelligit: que nec in pl̄es subas se diuidit: nec cuꝫ aliqua alia per essentiā cōicationē se colligit: quasi dicat. nullo modo. vn̄ in hoc cōsistit rō eiꝰ: omnis suba que est in gn̄e est vl̄is vel indiuidua: summa nā nec est vl̄is: qm̄ nō multiplicat̄ in pluribus: nec idiuidua: q2 cū nulla eēntialr̄ conuenit.

cap. 27.

¶ Huius quoqꝫ opionis vi fuisse Magr̄ i hac distinctione motus verbis beati Augustini 5° de tri. dicentis. Intelligamꝰ deū quātū possumus: sine quātitate magnū: sine q̄litate bonū: sine indigētia creatorē: sine situ ꝑsentē: sine habitu oia cōtinentē: sine loco vbiqꝫ totū: sine tēpore sempiternū: sine vlla sui mutatione mutabilia facientē: nihil patientē. hec Aug. Quibus vbis subdit Magr̄. Ecce si subtilr̄ intēdamus ex his atqꝫ ꝑdictis aperit̄ illa ꝑdicamēta artis dialectice dei nāe minime ꝯuenire: que nullis subiecta est accidentibus. vn̄ nec ꝓprie dr̄ suba: vt Aug. ostēdit in 7° de tri. ⁊ est supra inductū.

cap. p̄.

ca. vltio

¶ Ad hoc ēt posset iduci intētio Aug. 7° de tri. vbi ꝓbat diuinā essentiā neqꝫ genus esse neqꝫ spēm: esset aūt spēs si esset in genere: cū nō sint pl̄es diuine eēntie solo nūero differētes.

¶ Sed quantū mihi pro nūc apparet hec nō sufficiēter ꝓbāt ꝓpositū: nec cogūt presertim ꝑ efficaciā rōnis illđ esse tenēdū: nō plus: q2 imo minꝰ vt apparet: q̄ꝫ rationes alie ꝓbant oppᵐ. ideo ꝓbo ꝯclōnē oppositā. Et q2 aliqñ dicimus aliquā rē que nō est signū vl̄ ꝑdicabile alicuius predicamēti: esse in genere vel predicamēto: aliqñ etiaꝫ dicimꝰ ꝑdicabile aliqđ eē in ꝑdicamēto. iđ p̄mo ꝓbo ꝙ res iportata ꝑ hoc nomē deꝰ. vere est i ꝑdicamēto sube.

Opio ꝓpe de hoc ꝙ querit in p̄ arti.

¶ 2° ꝓbo ꝙ ꝑdicabilia q̄daꝫ vere ⁊ ꝓprie de deo dicta sunt in ꝑdicamēto. ¶ Primū ꝓbo sic: omne qđ ꝑdicat̄ vere in quid de ꝓnomine demōstrante rem aliquā ⁊ de ꝓnomine demr̄ante aliquā aliā rē specie distinctā ab illa: nec tn̄ sic ꝑdicat̄ de quolꝫ: est genus illiꝰ rei: ⁊ illa res est in genere illo: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in ꝑdicamēto vbi est genꝰ illđ: sed hoc cōe spūs vere ꝑdicat̄ in quid de deo ⁊ de ꝓnoie demōstrante aliquā rē specie distinctā ab illa: ⁊ nō eodē mō ꝑdicat̄ de oībꝰ. ḡ ip̄m est genus illiꝰ rei: ⁊ ipsa est res huiꝰ gn̄is: ⁊ per ꝯn̄s de ꝑdicamento sube cuiꝰ ꝑdicamēti genꝰ est hoc cōe spūs. maior ꝓpō est nota ꝑ diffōnē gn̄is etiā strictissime sumēdo genus. Genus eni diffinit̄: qđ ꝑdicat̄ de pl̄ibus dn̄tibus specie in eo qđ quid siue in qd. ꝑdicari aūt in quid strictissime sumit̄: sicut accipit̄ i maiori. Dixi aūt ꝙ nō ꝑdicat̄ de oībus ꝓpter ens: qđ s̄m aliquos in quid predicat̄ de quolꝫ: nec tn̄ est genus. ¶ Patet etiā hec ꝓpō iductiue: q2 eni aīal ꝑdicat̄ in qd de pronoie demr̄ante rē que est hō: ⁊ de ꝓnoie demr̄ante reꝫ q̄ est leo: ⁊ sic de pl̄ibꝰ. iđ aīal est genus illaꝝ reꝝ: ⁊ ille dn̄r esse in gn̄e aīalis ⁊ in ꝑdicamēto sube: cuiꝰ ꝑdicamēti est genꝰ subalternū aīal: silr̄ q2 color ꝑdicat̄ in quid de ꝓnomine demr̄ante illā rē que est albedo: ac etiaꝫ demr̄ante reꝫ q̄ est nigredo: ⁊ sic etiā de pl̄ibus distinctis s̄m spēm: supposito gr̄a exēpli: tales qualitates specie distingui: iđ dr̄ genus illaꝝ reꝝ: ⁊ ille dicunt̄ esse in illo gn̄e ⁊ in ꝑdicamēto q̄litatis: cuiꝰ ipꝫ est genꝰ subalternū: ⁊ sic in oībꝰ

pz vlr discurrēti. ¶ Or siquis instaret in ꝓposito: eadez
rōne poterit quālz aliam rem negari esse in aliquo gn̄e.
⁊ ꝙ nullus angelus est in ṗdicamēto substātie: nec aliqs
color in ṗdicamēto qualitatis: nec vnq̄ ꝓbari poterit op
positū: eo ꝙ illa sit ꝓpa rō gn̄is: ⁊ illo mō tm̄ res ꝓprijs
sime dicunt̄ esse in gn̄e. minor ꝓbat̄. Nā ꝯstat ꝙ hoc no
cap. 4°
men spūs vere predicat̄ de deo. vñ Joā. deus ipsemet di
xit. deus spūs est: ⁊ per ꝯñs de ꝓnoīe demonstrante rem
illā pro qua in ista ꝓpōne supponit hoc nomē deus: pre
dicat̄ vere hoc ṗdicatū spūs: dicēdo. hoc est spūs: constat
aūt ꝙ etiā in qd. vnde īterroganti quid est hoc. bn̄ rn̄de
tur spūs. nō aūt si īterroget̄ quale est hoc. vel ſm aliqd
aliud ṗdicamētū. ¶ Itē cōstat ſm scripturas ⁊ ſm oēs:
ꝙ hoc nomē spūs ṗdicat̄ de ꝓnoīe demōstrāte aliā rem
specie a deo: vt de re quā vocamus angelū Gabrielē: ⁊ de
demōstrante eā quā vocamus Michaelez: ⁊ sic de mul
tis: ⁊ cōstat etiā per similē rōnē ꝙ predicat̄ in qd. ¶ Itē
nō sic predicat̄ de oībus. Nā demōstrato leone nō vere
dicit̄. hoc est spūs. g̊ hoc cōe spūs est genus vere ⁊ ꝓprie
ad illā rem que deus dicit̄: hoc aūt genus nullius alteri⁹
predicamēti verius dici potest esse: imo nec vere nisi sub
stantie: quare ⁊c̄. Forte aūt diceret̄: ꝙ hoc nomen spirit⁹
lz predicet̄ de deo ⁊ angelo: nō tm̄ dicit̄ de eis ſm vnam
rationē: ⁊ ideo non est eis genus: sed istud est ad placituz
⁊ sine rōne: qa aut intelligit̄ qd nō dicit̄ de eis ſm vnaz
rationē specialissimā: ⁊ hoc verū est: sed h̄ non īpedit qn
sit genus: lz īpediat ipsuz esse spēm specialissimā: aut itel
ligitur de rōne in generali: ⁊ hoc est falsum. Nā ſm vnā
rationē generalē huic nomini ꝯuertibilē: vlr dicit̄ ð deo
⁊ creatura spirituali: siue eni diffinit̄ spiritus suba incor
porea ⁊ īmālis: siue alia diffinitiōe: illa diffinitio tā deo
q̄z angelis erit cōmunis. ꝙ si hoc ꝓterniter neget̄: simili
modo negare poterit substātiā dici ſm vnā rōnē de cor
porea ⁊ incorporea: imo vt videt̄ multo magis: ⁊ sic ꝯūr
negare angelum esse in ṗdicamēto substantie: qd nullus
2ᵐ
negat. ¶ Scōm ꝓbo sic. pater filius creator ṗncipium ⁊
plura silia sūt predicabilia per se relatiua ⁊ ad aliqd: ac
per hoc de ṗdicamēto relationis: ⁊ ꝓprie dicunt̄ de deo.
ergo de deo ꝓprie dicunt̄ predicabilia: que vere ⁊ ꝓprie
sūt in aliquo predicamēto. Prima pars aīntis pz: qm̄ eis
conueniunt oīa que dicunt̄ a sanctis ⁊ ꝓhis regri ad h̄
ꝙ aliq̄ ṗdicabilia sint per se ad aliqd. scda etiā pars nul
li catholico dubia esse pōt: verissime qdē ⁊ ꝓprijssime ac
cap. 9.
ṗrīo ⁊ ṗncipalr deus dī ⁊ est pā ⁊ filius. vñ Dam. li. ṗmo.
Sciendū inquit est ꝙ nō ex nobis translatū est ad btāz
diuinitatē ṗnitatis ⁊ filiationis ⁊ ꝓcessionis nomē: con
ad eph. tertio.
trario aūt nobis inde traditū est vt ait diuinus Apl's ꝓ
pterea flecto genua mea ad pāez: ex quo oīs ṗnitas in ce
lo ⁊ in terra nominat̄. Creator etiā ꝓpe ⁊ de solo deo dī.
Similr ṗn̄ᵐ verissime deus est. ¶ Confirmat̄ hec ratio
cap. 7.
per Augⁿ 5° de tri. vbi postq̄ distinxit ṗdicationes tam
affirmatiuas q̄z negatiuas ꝓprias singulis predicamētis
cōcludit in fine: ꝙ fili⁹ ⁊ nō filius: genitus ⁊ non genit⁹:
siue ingenitus dicunt̄ relatiue: ⁊ sunt de ṗdicamēto rela
tionis. Unde ait. Sicut enim genitus non ad seipsuz dī.
sed qd ex genitore sit. ita cū dī ingenitus nō ad seipsum
dī: sed ꝙ ex genitore non sit ostēdit̄: in eodē tm̄ ṗdicamē
to qd relatiuū vocat̄. vtraqz significatio vtit̄: ⁊ ante ime
diate dixit. non recedit̄ a relatiuo ṗdicamento cū dī ige
nitus. ¶ Or si quis velit dicē: ꝙ ṗdicta noīa relatiua nō
sunt ꝓprie de ṗdicamēto relatiōis: pōt etiā si placet plu
ra alia relatiua: ⁊ quelibet ad libitū excipere a ṗdicamē
to predicto. ¶ Ex hoc autez ꝙ isti termini sunt per se de
predicamēto relationis: si rē quā significat pater ⁊ filius
⁊ huius in creaturis: positus in predicamēto relationis:
necesse est eadē rōne rem etiā quā significāt in deo: collo
care in ṗdicamēto relationis. ¶ Idē pz de predicamēto
actionis. s. ꝙ de deo vere ⁊ ꝓprie ṗdicatur: qnimo vt dic̄
cap. 8°
Augⁿ⁹ 5° de tri. qd aūt ad faciendū attinet fortassis de so
lo deo verissime dī: solus eni deus facit ⁊ ipse nō fit: neqz
patit̄: quātū ad eius subam pz: qa deus est. ¶ Istaz ꝯnē
cap. 10.
vz predicamēta aliq̄ vere de deo dici indubitanter Aug.
ponit in predicto lib. quod certissime ꝓbat̄: ex eo ꝙ ipse
vt dictū est singula ṗdicamēta distinguēs: ⁊ ꝓprias eorū
ṗdicationes determināns ꝯcludit quedaz de deo dici ſm
subam: quedā vo ad aliquid: ⁊ ſm relationē: ⁊ hoc tanq̄
verissimo fundamēto vtit̄ postmoduz in toto lib. de tri.
⁊ ꝙ ꝓprie talia predicamenta de ipso dicant̄: euidēter i
super apparet. Nam in eodē lib. 8° ait. alia ṗdicamenta
cap. 8°
quedā dici de deo: sed nō ꝓprie. vz situs: habitus: tēpus:
⁊ vbi. vñ ait. situs vo ⁊ habitus ⁊ loca ⁊ tēpora nō ꝓprie:
sed trāslate ac per similitudies dicunt̄ de deo: ⁊ ꝓpterea
remouet ab eo predicamētū passionis: vt ꝓxime allega
tum est. ¶ Remouet etiā a deo ṗdicamētū qualitatis ⁊
quātitatis cōtinue: eo ꝙ ille dicunt̄ ad se: ⁊ quecūqz dicūr
ad se ſm subam dicunt̄ de deo. vñ mirū est ꝙ ipse sic di
ligēter distīxerit predicamēta: ⁊ quedā remouerit a deo:
quedā aūt ꝓprie ⁊ solū dixerit nō conuenire: illa vo ſm
subaz ⁊ relationē ⁊ actionē dixerit ei ꝯuenire: nisi volue
rit illa tria ṗdicamēta vere ⁊ ꝓprie de deo dici. ¶ Dur⁹
snle. vz ꝙ deus sit res contenta in ṗdicamēto sube: fuisse
Phi nullus qui eū viderit pōt dubitare. Naz 12° meta.
T.c.2.
in ṗncipio volens de suba abstracta ⁊ ṗncipalr de ṗma: q
deus est loqui: innuens diuisionē entis in substantiam et
alia predicamēta: ab eo sepe positam. d. substātiā esse ṗn
cipaliorē partē entis. vnde ait. Etenim sine totuz qd oē:
substantia est ṗma pars: ⁊ si eo ꝙ ꝯñter: ⁊ ita ṗmuz suba:
Cō.2.
deinde qualitas: aut quātitas: qd exponēs Cōmē. ait. Et
ītendebat Aristo. ꝙ ens aut demōstrat vnū genus: ⁊ vnā
nām: aut gn̄a diuersa: ⁊ qdcūqz sit. manifestū est ꝙ suba
est ṗor pars entis: ⁊ statim Phs hoc ꝓbat: tuz qa alia nō
dicunt̄ simpliciter entia: sed talia entia: tum qa nullum
Cō.3.
alioꝝ est sepabile: ad qd Cōmen. nullū inquit alioꝝ īue
nitur simplr nisi suba. verbi grā. qa qualitas non dī ens
simplr: neqz motus: sed dicit̄ esse qualitas: ⁊ dicitur esse
motus. ens ergo ṗncipalr ⁊ simplr est suba. Et subdit. Et
cum dixit ꝙ suba dicit̄ ens simplr: ⁊ alia ṗdicamēta ſm
comparationē: dedit cām in hoc: ⁊ dixit etiā. nullū alioꝝ
est abstractū. i. ⁊ cā: ⁊ in hoc est ꝙ suba est cōstās ens per
se: ⁊ alia sunt in suba. ¶ Ex his oībus pz ꝙ Phs ⁊ Com
12° met. T.1.c.2
mentator in hac parte vtunt̄ hoc termino suba ſm ꝙ est
predicamētū distinctū cōtra alia ṗdicamēta. Et pro reb⁹
que sunt in tali predicamēto. Sed statiz post subaz diui
dit in sensibilē ⁊ in īsensibilē: ⁊ gn̄abilē ⁊ corruptibilem
⁊ in eternā: ⁊ post cōsiderationē de suba sensibili probat
esse subam insensibilem ⁊ abstractā ⁊ imobilem: ⁊ dein
de īquirit: an hec sit vna tm̄ vel plures: ⁊ determinat ꝙ
plures: inter quas vna est prima: que est nobilissima ⁊ fi
nis ⁊ perfectio ceterarum ⁊ totius vniuersi: quam vtiqz
nos deū appellamus. ¶ Ex quibus euidenter cōcludit̄:
Ad rōes alioꝝ inducias supe. ri.
ꝙ ſm mentem Phi ⁊ Cōmentatoris deus est suba vere
de predicamento sube. Si quis hanc partē velit sustine
re facilr posset soluere alioꝝ rōnes inductas. Nam ṗma
qdē fundat̄ ṗmo in falso. s. ꝙ oīs spēs habeat dīaz essen
tialez: qd falsuz est: vt supra dictū est. 2° etiā assumit fal
suz cū ait ꝙ illud a quo sumit̄ dīa: se hēt ad illud a quo
sumit̄ genus: sicut actus ad potentiam: qd etiā falsuz est
vt pz. Et ꝯdicit alijs dictis sic arguentiuz: qm̄ ipsi volūt
ꝙ in homine ⁊ qualibet suba cōposita sit tm̄ vna forma
subalis: ⁊ per eandem formā sit homo ītellectiuus ⁊ sen

stinus: τ per ꝯñs sensitiuũ in hoie nõ est in potẽtia ad intellectiuũ: nõ plus q̃ sensitiuũ ad sensitiuũ: τ itellectiuũ ad intellectiuũ. hi aũt vt pꝫ expresse dicunt oppositum. ¶ Itẽ sup 5° meta. de suba in scripto dicit̃ q genus. d. totam essentiã rei τ nõ formã tm̃: τ eadẽ rõne nec mãꝫ tm̃.

Ad 2m

¶ Ad scdam etiã eoꝝ dõm pmo q etiã fundat̃ in falso. vꝫ q esse distinguat̃ ab essentia in oibus rebus pter deũ. scdo qꝛ esto q ita esset: idem incõueniẽs sequeret̃. s. q ens esset genus si ratio valeret: qa ens sigñat cuiuslibet eẽntiam imediate: vt. d. Phs. io. meta. τ Cõmen. ibidem. Et 5° meta. vult Phs q ens sigñat illa: q̃ sigñant dictiones predicamentoꝝ. Et cõstat ſm istos τ ſm vitatẽ q pdicamenta significãt essentias rerũ saltẽ aliquaꝝ. vñ isti hñt in hoc falsam imaginationẽ. Auic. quidẽ credidit q ens significaret dispositionẽ additã essentie rei vt. d. Cõmẽ. 4° τ. io. meta. hoc aũt falsum est: cũ quelibet res sit ens p seipsam vt. d. 4° meta. Phs: cũ hoc tñ q ens sigñat essentias rerũ stat τ verũ est q ipm nõ est gen⁹: siue qa sigñat omnia τ predicat̃ de quolꝫ: siue qa nõ sigñat oĩa illa ſm vnũ ꝯceptũ vt moderni: de quoꝝ nũo sunt sic arguentes dicunt.

T. τ. c. 8 · T. c. 14. · 4° meta. cap. 3. · io° meta. T. c. 8. 9. τ. io.

Ad 3m

¶ Ad tertiã rõnem dõm q maior illa: oẽ qd est in genere est finitũ ſm perfectionẽ: est ad placitũ dicta. Et q̃uis instãtia dari nõ possit: nisi in ꝓposito: qꝛ solus deus est infinite pfectionis: ipsa tñ nõ hꝫ apparentiam necessariã veritatis: qa qd nõ tollit a re id ꝓpter qd ipsa ponit̃ in aliquo predicamẽto: nõ ipedit ipsaꝫ esse in predicamẽto. Infinitas aũt pfectiõis nõ tollit a re qn ipsa sit ens per se: τ per ꝯñs q ipsa sit suba: imo maxime tali rei cõuenit per se esse ens τ non in alio: probatio võ que assumit̃ ex dictis Cõmen. pmo est cõtra eoꝝ: cũ ipsi plures formas subales nõ ponãt in eodẽ: τ per ꝯñs q̃ sit illa forma media quã dicũt gen⁹ sigñare fingere nõ possunt. ¶ Itẽ si eẽnt plures forme adhuc genus totũ sigñaret τ nõ tm̃ partẽ: vt supra dictũ est: τ p ꝯñs: ita vltimã sicut mediã formã. ¶ Itẽ qa in substãtijs creatis abstractis τ in q̃litatibus: que oẽs sunt in pdicamẽtis ſm istos impossibile ẽ assignare talẽ formã mediã: quapropter dictũ illõ non ad mentẽ Cõmen. inducũt. ¶ Unde dõꝫ q Cõmẽ. non. d. q genus significat formã mediã: sed dicit q gen⁹ est forma vlis: τ post. d. q est vnũ in forma media inter actum τ potentiã: nec aliud intẽdit nisi q genus ideo dĩ forma: vel qa est pars diffõnis: τ quelꝫ pars diffinitionis aliqñ dicit̃ forma: vt pꝫ 2° phicoꝝ: aut qa ipsum est pdicabile de aliquo τ predicabile vel pdicatũ respectu subiecti. d. silitudinẽ forme. vñ frequẽter Cõmen. vocat predicatũ dispositionẽ τ subm dispositũ. vt pꝫ in qõne pcedenti: dĩ võ forma media inter actũ τ potentiã: qꝛ genus significat rẽ totã: τ per ꝯñs magis distincte q̃ nomẽ significãs pcise mãm rei: que nõ est res nisi in potẽtia pura. Et qa ipm sigñat reꝫ vlius q̃ species vel q̃ dĩa: τ per ꝯñs minus distincte τ in actu: iõ dicit̃ mediũ iter potẽtiã τ actũ: τ hoc magis potest trahi ab eodẽ 8° meta.

p meta. c. 17. vel ex 2° met. 33. sed alias cotatur. · vbi. s. · T. c. 28. · 12° m. 59 · Cõ. 6.

Ad 4m

¶ Ad 4m qd est ex dictis Auic. dico pmo q silis rõ põt fieri ꝯtra istũ Doc. cũ ponat ꝯceptũ entis vnũ cõem deo τ creaturis: et similr plures alios. Queraĩ ergo an ille conceptus sit ex se necesse eẽ: vl nõ. Si sic. cũ sit cõis creature. g̃ creatura erit necesse esse. Si nõ. g̃ neče esse erit cõstitutũ ex eo qd nõ est necesse esse. Et iõ dõm ad rõnem: q intentio dicti generis dĩ de deo nec est necesse: nec pars vel aliqd intrinsecuꝫ eius qd est neče esse: lꝫ significet id qd est neče esse τ etiã id qd nõ est neče esse.

Ad 5m

¶ Ad 5m dico q hoc nomen suba põt duplr ꝯsiderari. vno mõ quãtũ ad eius deriuationẽ. alio mõ quãtũ ad ei⁹ sigñationẽ. Pͦo mõ cũ deriuet̃ ab h vbo substo. stas. vl ab h subsisto. sistis. h nomẽ suba ꝓpe dĩ de hĩs reb⁹ tm̃ q̃ ab alijs substãt vl subsistũt. scdo mõ põt quãtũ ad ꝓpositũ sufficit adhuc sumi duplr. vno mõ ſm q ipꝫ est trãscẽdẽs: τ dĩ de omni essentia τ entitate: sic dicim⁹ aliqñ q suba albedinis est alia a suba dulcedinis. Alio mõ magis spãliter. vꝫ vt ois essentia q̃ per se est nãlr τ non in aliquo tanq̃ in subiecto: aut que est pars itrinseca rei: vel eẽntie: sic p se existẽtis dĩ substantia. ¶ Nũc ad ꝓpositũ suba vt est genus gñalissimũ primi pdicamẽti nõ sumit̃ sic gñalr vt 2° mõ: vt pꝫ: nec sic contracte vt in p mõ: sed sumit̃ 3° mõ. vñ suba ſm q est p⁹ genus pmi pdicamẽti est termin⁹ min⁹ cõis p pdicationẽ q̃ suba 2° mõ dicta: τ cõior q̃ suba p mõ dicta. Et hoc expresse pꝫ p Cõmẽta. 12° meta. sup illo vbo Phi ſm nouã trãslationẽ: qm aũt sunt hec quidẽ sepabilia: illa autẽ inseparabilia substãtie illic: τ ꝓpter hoc diuꝫ cãe sunt qa sine substãtijs nõ sunt passiones τ motus: vbi loco illius dictionis separabilia trãslatio vetus hꝫ abstracta. ait Cõmentator τ itẽdit per abstracta substãtias que sũt subiecta nouẽ pdicamẽtoꝝ: τ p nõ abstracta nouẽ predicamẽta: q̃si dicat: qa pdicamẽtoꝝ q̃dã sunt absoluta τ q̃dã nõ: absoluta sunt sube: τ nõ absoluta sũt nõ sube. Et subdit exponẽdo: qa accidẽtia nõ separant̃ a suba: videnẽ substantie cãe eoꝝ: nullũ enĩ accñs existit extra subam: sunt enĩ in rei veritate passiones τ motus subaꝝ. ¶ Ex his pꝫ q loquit̃ Phs τ Cõmen. de suba ſm q est pdicamentũ distinctũ ꝯtra alia nouem: τ pꝫ q sic est minus cõis q̃ suba scdo mõ sumpta: cũ accidẽtia sint sube quedaꝫ scdo mõ. vlterius de suba sumpta sic vt est pdicamẽtũ subdit ibidẽ. Et sciẽdũ q sube sunt duobus modis. vno mõ in quo est ipole fugere accñtia: τ alius sine aliquo accñte. pmus est sensibile. scdm aũt intelligibile. ¶ Ex his pꝫ q ſm Cõmẽtatorẽ nõ ois suba que est in pdicamẽto substat reb⁹ que sunt accidẽtia: τ per ꝯñs q suba pmũ predicamẽtuꝫ gen⁹ gñalissimũ in plus est q̃ suba subsistẽs accidẽtib⁹: nec sic sumpta dĩ a subsistẽdo: sed a p se τ nõ in alio existẽdo: sicut eiusdẽ lib. com. 3°. ibidẽ. d. Cõmen. τ supra est allegatũ. τ 7° lib. vbi predicamẽta distinguunt̃: siue ens in pdicamẽta: vocans subam ens per se: τ hec est ꝓprior noiatio dicti pdicamẽti: qm ex forma et deriuatione vocabuli suba vĩ importare tm̃mõ rem alteri subsistenteꝫ: qm cũ vocabula sunt ad placitũ: vbi constat de re nõ est curandũ de vocibus. ¶ Ex his dico q Aug. 7° de tri. caꝫ. d. deum abusiue dici subam: accipit subam pmo modo: τ ſm deriuationẽ vocabuli: nõ aũt ſm q est genus gñalissimũ primi pdicamẽti: τ idẽ significat q hoc totuꝫ ens p se: cũ sibi cõpetat maxime per se esse vt ibidẽ sentẽtialr ait: τ hoc mõ ipsum accepisse pꝫ per rõnẽ quã assignat: et etiã ex eo q 5° de tri. imediate post vba supra p Magrꝫ allegata: itelligam⁹ deũ sine q̃litate bonũ τc. ait Aug. Est tñ sine dubitatiõe suba: vel si melius hoc appellat̃ essentia: quã greci vsiam vocant: τ sicut ab eo qd est sapere dicta est sapiẽtia: τ ab eo qd est scire scia: ita ab eo qd est eẽ dicta est essentia: τ quis magis est q̃ ille qui famulo suo Moysi dixit. Ego suꝫ qui suꝫ: τ dices filijs israel: qui est misit me ad vos: sed alie que dicunt̃ essentie siue substãtie: capiunt accidentia quibus in eis fiat vel magna vel quãtacũqꝫ mutatio: deo aũt aliquid eius accidere nõ potest. hec ille. vbi pꝫ q cũ q̃dã pdicamenta excludat a deo liter que nõ ꝯtinet̃ pmũ pdicamẽtũ. Et statim dicat illũ esse subam: qd ipse intellexit ipsum esse in pdicamento substantie. verũ qa hoc nomẽ substantia a subsistere dicitur: ideo tale pdicamentũ in quo deus ponit̃ non ꝓprie dicitur suba. cum non qdlibet qd in ipso est subsistat accidẽtibus: sed dicitur ꝓprie per se essentia vel per se ens ſm Cõmenta. τ sic sumpto pdicamento ꝓprijssime: deus dĩ esse in pdicamẽto ſm intentionẽ Aug⁹: τ in hac significatione

Cõ. 25. · t. τ. c. 25. · cõ. 2. τ. 3 · cap. 2.

ficatione sumẽdo hoc nomẽ substa ↄcedit deum esse sub-
stantiam ꝛ quedã de ipso predicari ſm substantiã: vt pꝫ
per totũ sequentẽ librum. ¶ Ad 6m dico: ꝙ aliquid aliud
ab ente est cõe genus deo ꝛ creaturis aliquibus. Et cum
dĩ ꝙ tũc esset cõe omnibus creaturis. nego ↄñaꝫ: qm̃ sicut
aliquis cõceptus vnus est cõis deo ꝛ quibusdã creaturis
tñ ſm hunc Doc. qui sic arguit: vt ↄceptus sapie: ꝛ conce
ptus iusticie: ꝛ sic de multis attributis: ꝗuis tales conce
ptus sint gñalia ſm eũ: sic nullũ incõueniens est deo ꝛ crea-
turis aliquibus esse genus cõe: qđ tñ non est cõe omnib⁹
creaturis: nec aliq̃ ratio magis posset ꝓbare incõueniẽs
esse de genere: ꝗ̃ ꝓbari posse vnus ↄceptus de deo ꝛ crea
turis aliquibus. ¶ Ad septimũ dõm est ad maiorẽ sicut
dictũ est ad tertiũ argumentũ. ¶ Ad 8m dõm: ꝙ maior
est vera de prioritate ↄñtie ꝛ nõ aliter: ꝛ hoc mõ minor est
falsa. Nam hoc termino deus. prior est ſm ↄñtiã hic ter-
min⁹ substa ꝛ hic termin⁹ spũs: ꝛ multi alii. Nam sequit̃.
hic est deus. ergo hic est spũs vl' hic est substa ꝛ nõ ecõuer
so. ¶ Ad rõnẽ Ansel. dico ꝙ de⁹ est substa idiuidua. Et cũ
dĩ ꝙ oĩs substa indiuidua hꝫ vlem essentiã cõem cũ aliis:
deus aũt essentialẽ cõiõnẽ nõ hẽt cũ aliq̃ alia substa. Dõꝫ
ꝙ maior ista põt habere duplicẽ intellectuꝫ. vnus est: ꝙ
aliqua essentia ex̃ aiam sit cõis indiuiduis substãtiis: et
sic dico ꝙ illud nullibi hẽt ṽitatẽ: qm̃ nulla oĩno in mũ-
do res est vlis aut cõis pluribus substãtiis: sed oĩs essen-
tia est singularis vt patebit in 3°. Alius sensus est: ꝙ oĩs
idiuidua substa hꝫ aliqđ cõe ꝑdicatione essentialr ꝛ in q̃d
de illa ꝛ aliis: ꝛ iste sensus verus est: sed in hoc sensu nego
minorẽ. ¶ Ad auctẽm quã magr̃ iducit dõꝫ: ꝙ illa poti⁹
est pro hac via: qm̃ illa non excludit ꝑdicamẽtũ subste: cũ
nullã ibi mentionẽ faciat de eo: neqꝫ de ꝑdicamẽto rela-
tionis. Nõ eni ait sine relatione creatorẽ: sed sine indigẽ-
tia: volẽs per hoc significare ꝙ vtiqꝫ vere creator est: nõ
tñ creauit ꝗ̃si idigeret bono creature. Itẽ nõ excludit ꝑ-
dicamẽtũ actionis: imo affirmat: negat autẽ ipsiꝫ muta-
ri cũ de nouo aliquid agit dicendo: sine vlla sui mutatio
ne mutabilia facientẽ: cum ergo aliq̃ excludat aliq̃ affir
met: magis est ꝓ hac opione ꝗ̃ ꝓ opposita. ¶ Et hoc etiaꝫ
cõfirmat. qm̃ statim postea magis explicite tria ꝑdica-
menta. s. subste relationis ꝛ actionis asserit ꝓprie dici de
deo: reliqua iꝓprie ꝛ trãslatiue tñ: vt superius est ostẽ
sum. ¶ Ad aliã quã iducit 7° de tri. ꝙ deus non est substa
respõsum est supra. ¶ Ad aliã que sequit̃ dõm ꝙ Aug.
ibi nõ vult ꝓbare: nisi ꝙ essentia diua nõ est genus neqꝫ
species respectu ꝑsonaꝝ diuinarũ: ꝛ hoc verũ est. ꝙ autẽ
nõ sit aliqua specie in genere substãtie ipse nõ intendit:
ꝛ q2 hoc esse intentionis sue ibidẽ clarissimũ est: iõ eius
dicta nõ curo hoc allegare. ¶ Sꝫ q̃d dicet̃ ad auctoritatẽ
Magri ꝛ Ansel. pro certo mihi appet eos opposite opio
nis fuisse: eligat quilibet qđ vult: vel ipsos sequi vl' Aug.
ac Dam. qui vt videt̃ alterius ab eis sententie extitit.

Ad rões principales. 5. met. t. cõ. 30. ¶ Ad rões in ꝑncipio q̃õnis factas dõm ꝙ ↄñã p̃ nõ est
bona. Et ad ꝓbationẽ dõm: ꝙ verbũ ꝓhi nõ est accipiẽ-
dum ſm ꝓprietatem sermonis. Nam ↄstat ꝙ genus nõ
est pars speciei plus ꝗ̃ ecõuerso: sed sunt intentiones di-
uerse: quarũ neutra alteri est itrinseca. ¶ Itẽ genus non
est pars rei quã significat species: sicut nulla intentio est
pars rei extra: sed itelligendũ est verbũ illud: sicut ibidẽ
Cõ. 30. Cõmẽ. exponit. videlꝫ ꝙ genus est pars speciei. i. diffini-
tionis spei. que diffinitio aliqñ vocat̃ ab eo forma: sicut pꝫ
Cõ. 45. per eundem 7° meta. ꝛ hoc modo accipit hoc nomẽ forme
vbi allegat̃. vñ ait ꝙ ꝛ illa ex quibus cõponunt̃ diffini-
tiones significantes q̃ditates cuiuslibet rei. dicunt̃ ptes
diffiniti ꝛ diffõnis. Quod non est intelligendũ ꝙ partes
diffinitionis sunt partes diffiniti: nisi q2 sũt partes diffi-
nitionis: que idẽ significant ꝙ diffinituꝫ. Et sic intelligit
cum subdit ꝙ genus est pars formarum. i. diffinitionuꝫ.
Qđ exponi sic deberi declarat particula sequens cũ ait.
forma enim speciei diuidit̃ in genus ꝛ dĩam: qđ nullo
modo vere põt intelligi: nisi de diffinitione speciei quam
formã vocat. Eodem modo dõm est ad auctẽm Auicẽ.
Nã per quiditatẽ intelligit diffinitionẽ sicut etiaꝫ ꝓhs
aliqñ ꝛ Cõmen. vt põt euidẽter haberi 3° phys. vbi vna
trãslatio hẽt ratio ꝛ alia hẽt diffinitio. Et Cõmen. expo-
nit per hoc nomẽ q̃ditas. eodẽ modo accipit Auic. in ꝓpo
sito: qđ pꝫ qm̃. d. genus predicat̃ de specie ita ꝙ est pars
quiditatis. Constat autẽ ꝙ genus qđ predicat̃ est inten-
tio quedaꝫ: que non est pars eẽntie rei extra aiaꝫ. Est aũt
pars diffinitionis: ꝛ ideo quiditas pro diffinitione ponit̃
ibi. ¶ Ad scđam vniulr negãda est ↄñtia: ꝛ ad ꝓbationẽ
cũ dĩ ꝙ genus est materia vel etiã ꝙ significat mãm: in-
telligendũ est verbũ hoc per assimilationẽ vt sit sensus:
genus assimilatur mãe: ꝛ hoc est verũ. Assimilatio autẽ
stat in hoc: ꝙ sicut mãe aduenit forma: ꝛ sicut ex vtroqꝫ
fit aliquid in actu ſm speciem: sic in diffinitionibus gñi
additur dĩa: ꝛ sic completur diffinitio que signat rem in
actu ꝛ distincte ſm ꝓpriã spẽm. Ex quo etiã patet alia
similitudo iter genus ꝛ mãm: q2 sicut mã nulla de se est
species entiũ in actu distincta: sed est tñ in potẽtia: ꝛ ꝗ̃si
cõfusa: distinguit̃ aũt ꝛ actuat̃ per formã: sic genus signi
ficat rem in cõfuso ꝛ quasi in potentia ſm ꝙ Cõmen. cõ-
sueuit vocare cognitionẽ vlem ꝛ cõfusaꝫ rei cognitionẽ
in potentia: per dĩaꝫ aũt additã quasi actuat̃ illa cogni-
tio confusa dum distinctior cognitio habet̃ de re ꝗ̃ prius:
nõ autẽ intelligit ꝙ genus sit mã: nec ꝙ significet ꝑcise
mãm: sicut nomẽ mãe signat ipsaꝫ: q2 imo hoc reprobat
q2 vt. d. tunc nõ posset de specie predicari in recto: sed in
obliquo tñ: ꝛ mediãte aliqua ꝑpositione: qđ falsum est.
Cõ. 6. hoc aũt esse de intentione sua manifeste pꝫ 8° meta. vbi
ait. in diffõnibus rerũ existentiũ per se genus est ꝗ̃si ma-
teria: ꝛ differentia quasi forma: ꝛ sic mã nõ dĩ de diffini-
to nisi ſm ꝙ est genus ei. i. nisi ſm ꝙ genus vocat̃ mã. ꝛ
sequit̃: nomẽ eni gñis significat mãm. i. assimilatur mãe
ſm ꝙ est in potẽtia id qđ hꝫ mãm. i. ſm ꝙ signat illud
in potẽtia ꝛ in confuso vlr. ꝛ sic predicat̃ de habentibus
mãm: nomẽ aũt mãe signat in mã. i. in re extra aliquid
qđ est in actu pars eius: cuius est mã: ꝛ ideo predicat̃ de
eo cũ nõ predicet̃ aliquid in actu de alio in actu: nisi per
aliquã ꝑpõnẽ importantẽ habitudinẽ. d. aũt nomẽ mãe
significare partẽ in actu. i. partẽ aliquã distincte ꝛ deter-
minate: ꝛ ideo nõ põt predicari nisi mediãte ꝑpositione
de. hñte mãm: genus aũt signat vtrãqꝫ ptẽ non in actu. i.
determinate ꝛ distincte: sed totũ ꝛ quãlibet partẽ impli-
Cõ. 43. cite: ꝛ ideo põt ꝑdicari de hñte mãm. ¶ Itẽ 7° meta. ait
frequẽter ꝙ gen⁹ est simile materie sicut hic dixit: ꝙ est
quasi materia: ꝛ ꝙ nõ signat ꝑcise mãꝫ: sed totũ in habẽ-
tibus mãm. vnde ait. cũ sit declaratũ ꝙ oẽs diffõnes cõ-
ponunt̃ ex genere ꝛ differẽtia: ꝛ genus cõponit̃ ex mã et
forma. i. significat compositũ ex materia ꝛ forma: aut ge-
nus qđ dicit̃ simplr nõ erit aliud a forma subiecti: forma
autẽ erit forma ꝛ subiectũ ꝛ q̃uocunqꝫ fuerit erit simile
materie. Et exponit statim qđ dictũ est dicens. ꝛ forte in-
telligit per hoc: ꝙ genus qđ est vnũ ex materia ꝛ forma:
aut habet hoc nomen ex parte materie: aut ex parte for-
me: ꝛ q̃uocũqꝫ fuerit simile est materie: ꝛ intẽdebat per
hoc ꝙ genus in re extra non existit in actu: sed est sicut
materia: et illud qđ est in actu est vltima differentia. hoc
Cõmentator. quod intelligendũ est vt premissum est su-
pra. Ex quibus patet ꝙ non significat precise materiam:
sed est quasi materia ꝛ simile materie vt dictum est.

Distinctionis. IX. Questio. I.

Circa distinctionē nonā in qua Magister agit de coeternitate pris ꝛ filij ostendens patrē nō prius fuisse q̄ filius. Quero vtrū aliquo modo pr̄ sit prior filio.

pᵐ

Et arguo ꝙ ꝙ sic. omne enī ꝓducens est p̄us ꝓducto ab illo. ergo pr̄ est p̄oꝛ filio. ꝯn̄a pꝫ: qm̄ pr̄ ꝓducit filiū. an̄s ꝓbat̄ dupl'r. p̄ ꝑ Augᵐ in de imortalitate aie dicentē nulla res se facit aut gignit: aliogn erat anteq̄ esset. ꝙ si hoc falsū est: est verū illud. ꝯn̄ia autē nulla esset. nisi verum sit ꝙ q̄libet faciēs vel gignēs sit anteq̄ sit illud: qd̄ ab eo gignit̄.

cap. 3.

Et eadē rōne oē ꝓducēs ꝛc. adē ꝓbat̄ per Phm 12ᵒ meta. vbi causas agentes ꝛ mouentes. d. differre a formalibus in hoc ꝙ ipse precedūt res quaꝝ sunt cause: formales aūt nō p̄cedūt: sed sunt simul. ꝛ Cōmen. ibidē cā ingt agēs differt a formali qa agens ꝛ mouēs p̄cedit illud qd̄ agit̄ ꝛ mouet̄ ab eo. formalis aūt ꝛ m̄alis ē cū gn̄atione. Et istā exponēs exēplū Phi ait ꝙ sanitas nō p̄cedit hominē sanū: cum sanitas in sano est quasi forma: sanans aūt necesse est vt p̄cedat sanitatē. necesse etiā est ꝯm Cōmentatorē agens p̄cedere actū ab eo: ꝛ ꝓducēs ꝓductū.

T. c. 16.

Com. 16

2ᵐ

Scd̄o omne eternū prius fuit eo qd̄ hꝫ esse post non esse. ergo omne eternū p̄us fuit quolibet gn̄ato. ꝯn̄ia pꝫ. qm̄ q̄libet generatū hꝫ esse post nō esse: sicut generatio est trāsitus de nō esse ad esse: pater aūt est eternus: ꝛ filiꝰ est genitus. ergo ꝛc.

3ᵐ

3ᵒ omne producens p̄us intelligit̄ sue ꝓductioni (agere enī ꝛ ꝓducere p̄supponunt esse.) g̃ pr̄ preintelligit̄ gn̄ationi: ꝛ per ꝯn̄s filio ꝛ ambo preintelligunt̄ spirationi: ꝛ per ꝯsequens spūi sancto. Ex quo sequit̄ ꝙ pr̄ erit p̄oꝛ filio: ꝛ filius spū sctō. Cōfirmat̄ qm̄ habitudo nāe ad suppositū ꝛ p̄mū actū: p̄oꝛ est habitudine eius ad actū scd̄m. pꝫ illud: qa agere p̄supponit eē: ꝛ habitudo nature ad suppositū pertinet ad esse. ergo nā dīna p̄us hꝫ esse in supposito p̄ino: q̄ sit p̄nᵐ ꝓductionis filij. ꝛ per ꝯn̄s pr̄ prius est q̄ gn̄et: ꝛ per ꝯn̄s prior filio.

Oppoᵐ

Ad oppositum

est vitas fidei que dic̄ ꝙ in trinitate nihil p̄us aut posterius nihil maius aut minus ꝛc.

Ad questionem

premitto p̄mo vnā distōnē de q̄busdā modis: q̄bus vna res dr̄ p̄oꝛ alia. Deinde ponā ꝯn̄es aliquas ad ꝓpositū.

pᵃ arti.

Quantum

ad p̄mū dico: ꝙ multi sunt modi q̄bus vel aliquo eoꝝ vna res dicit̄ p̄oꝛ alia: quantū tn̄ ad ꝓpositū sufficit: qntupl'r dicit̄ p̄us. s. eternitate: tpe: pfectione: nā: ꝛ causalitate.

p̄us eternitate.

Eternitate p̄oꝛ est res eterna re nō eterna. Sumendo aūt eternū ꝓprie. s. ꝓ incōmutabili ꝛ nō possibili non esse: aut aliter se habere: quō sumit Aug. 83. q. vbi ait. qd̄ icōmutabile est: eternus est: semper enī eiusmodi est: qd̄ aūt cōmutabile est: tēpori obnoxium est: nō enī semꝑ eiusmodi est: ꝛ ideo eternū nō recte dicit̄.

qō. 19.

cap. 19.

Et 4ᵒ de tri. ait. nō enī ꝓprie vocatur eternū qd̄ aliqua ex parte mutat̄. i. qd̄ est aliquo modo mutabile. Et infert iquātū g̃ mutabiles sumus intm̄ ab eternitate distamus. Sic aūt sumendo eternū ꝛ nō eternū deus ꝛ solus ipse eternitate prior est q̄ creatura: qd̄ ēt verū esset si creatura nunq̄ icepisset. vn̄ Aug. 12. ꝯfes. iuxta finē ponēs q̄tuoꝛ modos p̄oritatis. d. ꝙ aliqd eternitate p̄cedit aliud: sic deꝰ oia: ꝛ in quo ꝯsistat rō huiꝰ p̄oritatis statim deo loquēs declarat dicēs. Nā rara visio est ꝛ minus ardua cōspicere dn̄e: eternitatē tuam incōmutabilitatis mutabilia facientē: ac per hoc priorē. vbi patet ꝙ ideo deꝰ eternitate p̄cedit alia: qm̄ icōmutabilis: alia vō mutabilia. Et consonat ei qd̄ iā est allegatū ex 4ᵒ de tri. iquantū mutabiles sumus intātū ab eternitate distamus. Solus autē deus incōmutabilis est ꝯm intellectū p̄missū: ꝛ ois creatura cōmutabilis. Et si aliqua creatura isinito tpe fuisset adhuc illa mutabilis eēt: ꝛ deꝰ imutabilis: ꝛ per ꝯn̄s: deus eternitate prior esset q̄ illa. Huic cōcordat sn̄ia Boetij 5ᵒ de ꝯsolatione. vbi dicit ꝙ illi errant qui cū audiūt visum fuisse Platoni mūdū neq̃ habere initiū tpis: neq̃ finē habiturū: putant hoc modo fequi: ꝙ deo sit mūdus coeternus. aliud est enī inquit per interminabilē duci vitā qd̄ mūdo Plato attribuit: aliud interminabilis vite totā pariter cōplexam esse p̄sentiā: qd̄ diuine mētis ꝓpriū esse manifestū est: neq̃ enī deus cōditis rebus antiquior videri debet tpis quātitate: sed simplicis potius proprietate nāe. hec Boetius. Ex h pꝫ vterꝰ: ꝙ aucto. scōꝝ que dicūt creaturā nō potuisse deo esse coeternā: itellecte ad mētē eoꝝ: nō sūt ꝯ opionē: que ponit ꝙ possibile sit creaturā fuisse ab eterno seu nō habuisse durationis initiū. Rursus ꝓprie loquēdo talis creatura que nūq̄ incepisset ꝛ fuisset infinito tpe: nō eēt neq̃ fuisset eternitate p̄oꝛ vna alia: que tn̄ per annū fuisset aut nūc p̄ esset: qa illa nō eēt incōmutabilis: ꝛ hinc pꝫ hāc p̄oritatē eē aliā a p̄oritate tpis. Nā casu posito deus non esset tēpore prior q̄ illa creatura. eternitate autē eēt p̄oꝛ ea: ꝛ ipsa quidē nō eternitate sed temporalitate p̄oꝛ esset ea que aliquando incepisset. Qr autē dicat̄ prius tēpore notū est.

Prius perfectione.

Prius autē perfectione dicit̄ omne perfectius respectu īperfectoꝝ: nec aliud est esse perfectiōe prius: q̄ esse perfectius.

p̄us nā.

T. c. 16.

Natura prius dicit̄ vnū qd̄ pōt esse sine alio ꝛ nō ecꝯ. ꝛ hoc mō accipit Phs prius nā 5ᵒ meta. c. de p̄oꝛi. vbi ait. Alia vō dr̄ p̄oritate priora ꝯm nām ꝛ subam: vt quecūq̃ ꝯtingūt esse sine alijs: ꝛ illa nō sine illis. Sed hoc pōt dupl'r accipi. vno mō sumēdo cōtingere vel posse simpl'r vt illud dicat̄ p̄us nā alio: qd̄ ꝑ aliquā potētiā siue diuinā siue creatā pōt existere sine illo. illud aūt ꝑ nullā potētiā pōt existere sine eo: ꝛ sic solus deus est prior q̄ creatura: ꝛ pars est nā p̄oꝛ toto cuius est pars. Nā quelibet res creata pōt per diuinā potētiā existere nulla alia re creata q̄ nō sit pars eius existente. totū autē nō potest existere sine sua parte itrinseca. vt sortes sine sua aia. ecꝯ aūt aia que est pars eius pōt existere: ꝛ si sortes nō fuerit. alio mō pōt accipi posse ꝛ ꝯtingere ꝑ respectū ad virtutē ꝛ potentiā nālē seu creatā: ꝛ hoc mō ēt vna res creata est altera que nō est pars ciꝰ p̄oꝛ ꝯm nām: sicut hec mā̄ prior est hac eius forma subali demōstrata forma corporea: qm̄ ipsa nāliter pōt existere sine ea ꝛ nō ecōuerso. Simil'r hoc subiectum natura prius est hoc suo accidente separabili ꝓpter eandē rōnē. Quāuis aūt mā̄ sit nāl'r prior hac forma: nō tn̄ ꝯcedēdū est ꝙ sit nāliter prior forma: siue in primo sensu itelligat̄: siue in scd̄o. In p̄mo quidē nō: qa etiā forma quelibet dei v̄tute pōt preexistere sine materia. Nec etiā in scd̄o: qa mā̄ non potest natural'r existere sine forma: sicut nec natural'r pōt esse nullā habēs formā. nō enim sequit̄ pōt esse sine hac forma. g̃ sine forma. Arguitur enī ab inferiori ad superius negatiue a parte predicati. Si tamen aliqua talis posita vel cōcessa ab aliquo auctore inueniat̄ accipienda est loco huius forme est mā̄ prior. ita ꝙ ly forma sit casus ablatiui: ꝛ hec vtiq̃ vera est. Et sil'r dicendū est de ista. accidente separabili subiectum est prius natura. vtraq̃ enī haꝝ vera est: sine forma potest mā̄ existere: sine accidēte suo separabili potest subiectū esse. iste modus p̄oritatis est secūdus modus positus a Pho in predicamentis qui est quādo nō ꝯuertit̄ subsistēdi ꝯsequētia.

Prius cālitate

Prius aūt causalitate vel ꝯm causā dicit̄ illud qd̄ est causa alteriꝰ. ꝛ non econuerso: quod dupliciter potest esse: vel ꝙ illud cuius est causa nullo modo sit econtra causa eius: vel

si sit

si sit etiā cā:nō tn̄ in eodē gn̄e cāe:⁊ tūc dicet̄ illō eē ṗus cālitate in illo gn̄e in quo illō cui⁹ est cā:nō est e᷒ cā ei⁹: Exēplū ṗmi.deus est ṗoꝛ cālitate q̄ȝ creatura:⁊ mā q̄ȝ cō positū cui⁹ est ps.exēplū scd̄i.in his que sūt sibi inuicē cāe. hic est ille modus ṗoritatis quē phs in ṗdicamētis post 4.magis vsitatos ponit 5° loco:q̄ aūt ipse assignans hūc modū dixit:eoꝝ que ɔuertunt̄ ƒm eēntie ɔn̄tiā qō alte ri quolibet est cā digne ṗus nā dr̄ oīno est intelligendū: q̄si hic modus ṗoritatis ɔcludat in sua rōne silitudinē oppositā ṗoritati nāe imediate dicte:ſ3 h̄ dixit ad inuē dū q̄ aliqd pōt sic eē ṗus alio ƒm cām q̄ nō erit ṗus eo ƒm nām. ¶ Et si h̄ accipiat̄ q̄ȝtū ad termios ƒm q̄ iter eos simultas ⁊ ṗoritas inuenit̄ facile est vidē:sic pȝ in q̄ busdā termis relatiuis:de quoꝝ vno nō pōt vificari exi stere gn̄ tūc sil̄ de altero ēt possit vificari.Et ad affirma tionē vni⁹ de aliquo:seq̄t̄ cāliter affirmatio relig de ali quo.Et nō sequit̄ cāliter e᷒.Silr̄ iter res ipsas inueniūr ṗoritas cālitatis sine ṗoritate nāe:sic̄ forma subalis cor ruptibilis est ṗoꝛ cālitate q̄ȝ cōpositū cui⁹ ē ps. Nā est cā ei⁹ ⁊ nō e᷒:nō tn̄ ē ṗoꝛ nā accipiēdo ṗus nā 2° mō supra dicto:q2 nō pōt nālr̄ existē:si nō existat cōpositū. ¶ Si aūt accipiat̄ ṗus nā ṗ mō:sic quelibet cā efficiēs creata est ṗoꝛ suo effectu cālitate ⁊ nō nā. Nō qdē:q2 possit esse sine illo ⁊ nō e᷒:ſ3 q2 ēt ille sine ea ꝑ dei v̄tutē pt existē. Hūc modū ṗoritatis vocat phs ṗus ƒm nāȝ in ṗdicamē tis:cū tn̄ quē dicit ibidē ṗus a quo nō ɔuertit̄ subsistēdi ɔn̄a:vocet 5° meta.ṗus ƒm nāȝ.Sȝ vbi nō latet sn̄ia nō est curādū ƀ noie. ¶ Nōn⁹ āt q̄ vna res ē aliq̄n ṗoꝛ alia plib⁹ modis ṗoritatis:sic̄ de⁹ est q̄lȝ ṗoꝛ hoie existe oībus modis ṗoritatis dictis:⁊ aīa hoīs est eo ṗoꝛ nā ⁊ cālitate. Silr̄ aliq̄ res sūt se inuicē ṗores diuersis modis:sicut hō ṗoꝛ ē ꝑfectiōe q̄ȝ aīa ei⁹.Et illa ṗoꝛ est eo nā ⁊ cālitate:vt est dcm̄:pn̄t ēt alique res eē se inuicē ṗores cālitate ƒm di uersos modos cālitatis:sicut pn̄t eē sibi inuicē cāe:vt pȝ 2° phy. ¶ Itē notādūȝ q̄ h̄ nomē cā pōt duplr̄ accipi ēt ƒ3 q̄ distiguit̄ a causis finali formali ⁊ mālī.vno.n.mō pōt sumi gn̄alr̄ vt dr̄ de oī ṗducēte respectu sui ṗducti: ⁊ agēte re⁹ acti:⁊ mouēte re⁹ moti.⁊ sic nomē cāe admit tit̄ in diuinis ad itra:cū pr̄ v̄e ṗducat filiū ⁊ ambo sp̄m sanctū.vn̄ Aug.83.q.dicit q̄ de⁹ sue sempiterne sapie cā ē sempiterna:nec tp̄e ṗoꝛ est q̄ȝ sua sapia. ¶ Itē Chryso. sup ep̄la ad Heb.exponēs de filio dei illud qō ait Aplus de melchisedech.neq3 initiū dieꝝ hn̄s ⁊c̄.iuueris inquit sine initio filiū:nō q2 nō h3 cām:h̄.n.ipole est.hēt nanq3 p̄rez:aliogn̄ quō fili⁹:ſ3 q2 nō h3 initiū vite neq3 finem. Sic ēt Dam̄.lib.ṗ.dicit p̄rez eē cām filij:vt īfra statiȝ dicet̄.Alio mō sumit̄ h̄ nomē cā strictius ṗut.s.tn̄ dr̄ de eo qō ṗp̄e facit ⁊ ṗducit aliqd a se eēntia ⁊ nā diuersuȝ nuō:⁊ istud cōi noīe vocat̄ cā efficiēs:⁊ sic nō admittit̄ in diuinis ad itra.ƒm hāc ɔsiderationē loqt̄ Ansel.de ṗ cessu sp̄us sancti.vbi cū dixisset q̄ sp̄us scūs est de p̄re ⁊ filio tanq̄ȝ de vno ṗn⁰:mox addit:si tn̄ dr̄ de⁹ hīe ṗn̄ᵐ aut cām:ṗnᵐ nāq3 vr̄ nō nisi rei icipiētis esse:⁊ cā nō est nisi effect⁹:⁊ sp̄us scūs nunq̄ȝ icepit eē:nec est effectus alicu⁹: qō.n.icipit eē ṗficiscit̄ de nō eē ad eē:⁊ nomē effect⁹ rei que fit:aptari ṗp̄ie vr̄:ƒm hāc ɔsiderationē loqt̄ Aug. 83.q.vbi ait.q̄ oīs cā est efficiens:⁊ hinc hodie doctores coīus nō vtunt̄ hoc nomine cā in diuinis ad itra:vbi tn̄ habeat̄ bonus intellectus sane ⁊ vere dicit̄ pater cā filij: sicut dicūt Aug.⁊ Dam̄.ac Chryso.sicut coīus ɔcedit̄ q̄ pater est ṗnᵐ filij ⁊ vtreq3 spiritus sancti.q̄uis ƒm intel lectū notatū ab Ansel.illud concedi non deberet.

His ṗmissis pono duas ɔ̄nes ad.q. Prima est.q̄ pr̄ nō est ṗoꝛ filio eternitate nec tp̄e aut ꝑfectiōe vel nā. 2° q̄ pr̄ ē ṗoꝛ filio cālitate:si ƒm in tellectū ṗmissūȝ intelligam⁹ p̄rem eē cāȝ filij ⁊ cāre filiū: aut si h̄ vocabulo vti nolum⁹:dico q̄ ē ṗoꝛ ṗducibilita te:aut vt aliq dicūt origine:sic̄ ɔcedim⁹ q̄ ṗducit ⁊ origi nat filiū. ¶ Probo ṗᵐ ɔ̄nē sic.pr̄ ⁊ fili⁹ sūt vn⁹ ⁊ idē nuō simplex de⁹:igit̄ pr̄ nō est ṗoꝛ filio eternitate vel tp̄e ⁊c̄. Añs est notū per fidē ⁊ sacrā scripturā.Et ɔn̄tia euidēs est q̄ȝtū ad singlas ptes ɔn̄tis:ɔsideratis rōnib⁹ taliū mo doꝝ ṗoritatis.Ex his ifero q̄ falsa est opīo cuiusdāȝ do ctoris dicētis q̄ in diuinis est duplex ordo.s.nāe ⁊ origi nis:⁊ in vno istāti nāe assignat plura istātia originis:vt post dicet̄.dicit aūt q̄ in ṗ istāti nāe sūt oīa eēntialia ab soluta ⁊ notionalia ⁊ tota trinitas ꝑfecta. In 2° v̄o istāti nāe est itellectio creaturaꝝ:ita q̄ ƒm ipm̄ in ṗ istāti nāe de⁹ itelligit se:⁊ in 2° itelligit creaturas:⁊ per ɔn̄s itelle ctio creaturarū est nā posterioꝛ itellectiōe q̄ ip̄e itelligit se:h̄ aūt falsum esse pȝ euidēter:q̄m eadē penitus ex pte rei est itellectio qua de⁹ itelligit se:⁊ itellectio q̄ itelligit creaturas:⁊ per ɔn̄s nō pōt eē itellectio qua de⁹ itelligit se:nō existe itellectione qua itelligit creaturas:nec e᷒:ac per h̄ non est ṗoꝛ nā. ¶ P̄.Quoꝛūcūq3 vnū est alio ṗus illa sūt plura ⁊ distincta:ſ3 itellectio qua de⁹ itelligit se: ⁊ itellectio qua itelligit creaturas nō sunt distincte.g̃ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄ per eūdē.vult.n.q̄ diſia rōnis nō est suffi ciēs ṗ ordie nāe:vt dicit lib.ṗ.di.10.g̃ iter quecūq3 est or do nāe:illa sūt distincta ex nā rei:ſ3 itellectio qua de⁹ in telligit se:⁊ itellectio qua itelligit creaturas nō sūt distī cte ex nā rei.g̃ ⁊c̄. ¶ Et si dicat̄ q̄ nō est intētio hui⁹ do ctoris q̄ illa itellectio sit nā ṗoꝛ:q̄ȝ itellectio creaturaꝝ: sed q̄ eadē ipsa itellectiōe ṗus nā de⁹ itelligit se q̄ȝ itelli gat creaturas. ¶ Istud ēt falsūȝ ē:q̄m ex h̄ sequeret̄ q̄ de⁹ posset vl̄ potuisset itelligē se:nō itelligēdo creaturas. pȝ ɔn̄tia per rōnē ṗoritatis nāe ṗmissam:quā ēt ipsimet alibi ponūt:ſ3 ɔn̄s est falsūȝ:q2 si de⁹ potuisset aut posset nō itelligē creaturā:posset vel potuisset nō eē de⁹:qō est falsūȝ:⁊ ɔn̄tia hec pȝ:q2 quāta necītate de⁹ est ⁊ fuit de⁹: tāta necessitate semꝑ cognuit ⁊ cognoscit oēs res que sūt ⁊ fuerūt ⁊ sunt poles esse:⁊ eadē necessitate qua ipse de⁹ est potuit creaturas ṗducē.ac per h̄ creature necīo fue rūt poles.vn̄ sicut de⁹ nō potuit nec pōt nō esse de⁹:aut nō posse ṗducere creaturas:sic nō pōt vel potuit nō eas nosse:necīo eni ⁊ icōmutabilr̄ nouit quālibet creaturas: sicut dicit Aug.de fi.ad Pe.inquiēs. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites deo icōmutabilr̄ nō solū pn̄tia ⁊ pte rita:sed etiā futura oīa icōmutabilr̄ eē notissima:cui dr̄ deus.qui occultoꝝ es cognitoꝛ:qui scis oīa anteq̄ȝ fiant. ¶ Scdāȝ ɔ̄nē ṗbo sic.de⁹ pr̄ v̄e ṗducit ⁊ gn̄at filiū ⁊ nō e᷒:g̃ pr̄ est ṗoꝛ filio cālitate seu ṗducibilitate vel origi ne.Añs est certū ex fide.Et ɔn̄tis pȝ:q2 hoc est p̄rez esse ṗus cālitate seu origine filio:qō est p̄rez eē cām vel ṗnᵐ ṗductiuū filij ⁊ nō e᷒:vt supra pȝ. ¶ Hec ɔ̄ ⁊ ṗcedens partialr̄ asserit̄ a Dam̄.lib.ṗ.vbi ait.Si v̄o dicim⁹ p̄rem esse ṗnᵐ filij:⁊ maiorē nō ṗorem filio esse tēpore vel nā ostēdim⁹:per ipm̄ eni secula fecit:neq3.n.ƒm aliud qdeȝ nisi ƒm cām h̄ est:q̄m fili⁹ ex p̄re genit⁹ est:⁊ nō pr̄ ex fi lio:⁊ q̄m pr̄ ē cā filij nāliter. ¶ Huic ɔcordat dcm̄ Aug. d.lib.3° ɔtra Max.q̄ iter p̄rem genitorē ⁊ filiū genitū est ordo nāe:nō quo alter est ṗoꝛ altero:sed quo est alter ab altero:vbi pȝ q̄ negat p̄rem eē nā ṗorē filio.affirmat aūt sicut Dam̄.q̄ nāliter est fili⁹ a p̄re:ſ3 nunqd pr̄ si ṗoꝛ est origine filio pōt vere dici q̄ pr̄ sit in aliquo ṗori ori ginis:aut in aliquo istāti originis in quo nō sit filius: aut aliqd in diuinis ad intra pōt dici esse in aliquo ṗori vel ṗ° instanti aut signo ⁊ filius esse in 2° vel 3° instanti seu signo posteriori ⁊ nō eē in ṗmo. ¶ Ad hoc dicit idē doctoꝛ q̄ sic.vnde sicut potest haberi ex dictis eius in

T.c.16. T.c.30. Qō.16. cap̄ 9° cap̄. 26. Qō.28. 2° arti. p̄° ɔ̄ Sco.li° 2°.q.ṗ°. cap̄.33. 2° ɔ̄ cap̄ 9° Scot°

diuersis locis:in p̄mo instāti nāe qḋ ponit in diuinis:vt supra recitatū est ordo originis in cuius p̄mo instāti seu signo est p̄ma persona pfecta cū oībus eēntiabilibus nō habētib⁹ respectū ad extra ⁊ cū p̄ncipio ⁊ fecūditate perfecta qua pōt pducere filiū ⁊ sp̄m scm̄:ita q̄ in p̄° signo est in p̄re vtraq̄ȝ fecunditas. In scḋo aūt signo est in p̄re actus p̄me fecūditatis:⁊ p̄r pducit filiū:⁊ cōicat filio secūdā fecūditatē.s.qua pōt pducē sp̄m sanctū. In tertio v̄o signo est in vtroq̄ȝ actus secūde fecūditatis.s.spirare ⁊ pducere spiritū sanctū:⁊ sic vt dicūt p̄r est prior origie ⁊ prius pōt gnāre filiū q̄ȝ generet:⁊ tunc p̄us generat q̄ȝ spiret spiritū sanctū:⁊ siłr p̄r ⁊ filius p̄us possunt spirare

Sco. q̄ȝ spirent spiritū sanctū. ¶ In his dictis plura falsa ɔtinenł. Unde arguo p̄° ɔtra illud qḋ dicūt q̄ p̄r pōt prius gnāre q̄ȝ gnet. Si.n.hoc esset veruȝ sequeretł q̄ filius in z° signo in quo p̄r gnāt actu postq̄ȝ gnābat tm̄ in potentia inciperet esse:⁊ sic aliquo mō hēret initiū eēndi:saltē s̄m imaginationē n̄ram.vn̄ īciperet esse postq̄ȝ nō fuit: sed h̄ est prorsus falsuȝ dicēte Aug.lib.p̄ de diuinitate ⁊ īcarnatione vbi satis circa p̄n.ᵐ nos semp̄ deū p̄reȝ nouimus vnigeniti filij sui ex ip̄o q̄dē nati ⁊ qḋ est ab ip̄o trahētis:sine vllo t̄p̄ initio nō solū eo q̄ aliquib⁹ tēpoꝝ spatys distigui pōt:sed nec illo q̄dē q̄ sola apud semetipsam mens intueri solet ⁊ nudo vt ita dixerim intellectu atq̄ȝ animo ɔspicari:extra ḡ oē qḋ vel dici vel itelligi pōt intiū gnātā esse sapiam credendū est:hoc ipse. ¶ P̄.Suppono:q̄ vt p̄ȝ ex dictis.aliq̄d eē origine prius aliquo nō est aliud q̄ȝ ip̄m esse cām vel p̄nᵐ illius:seu originans illud ⁊ nō eēx eē posteri⁹ origie nō est aliud q̄ȝ eē originatuȝ ab illo quo est posteri⁹:⁊ nō eē originās illud:⁊ similiter habere aliq̄d origine p̄us idē est qḋ alteri pducendo coīcare:vel s̄m istos ideȝ est qḋ hēre illud a se ⁊ nō ex alio:hēre v̄o in z° signo idem est qḋ hēre ab alio ⁊ nō a se.

Sco. ¶ Hoc premisso arguo p̄mo sic.si pater in scḋo signo originis ⁊ nō in p̄mo pducit filiū:⁊ hēt actum p̄me fecunditatis qui est gignere:ḡ pater nō a se:sed ab alio hēt q̄ pducit filiū:⁊ huc actū q̄ est gignere.ɔn̄a p̄ȝ:s̄ȝ ɔn̄s est falsum:q̄ȝ aut h̄ hēt a filio:aut a sp̄ū sancto:⁊ vtrūq̄ȝ est falsum.

2ᵐ ¶ P̄.Si p̄us origine p̄r gnāt q̄ȝ spirat:ḡ posteri⁹ origine p̄r spirat q̄ȝ gnāt.⁊ per ɔn̄s nō spirat a se:qḋ non est

3ᵐ sane dcm̄. ¶ P̄.Act⁹ p̄me fecūditatis quē dicūt eē in patre in scḋo signo:aut ē gnātio actiua:aut gnātio passiua. si passiua.ḡ nō in p̄re vt dicūt:si actiua cū ipsa s̄m reȝ sit

4ᵐ ipse p̄r:vt ipsi alibi dicūt:sequił q̄ p̄r nō erit in p̄mo si-

di.1z.q. p̄ma gno:sed in scḋo:qḋ repugnat dictis eoꝝ. ¶ Rursus li° p̄ ipsi dicūt q̄ oēm realitatē tā relatiuā q̄ȝ absolutam quā pōt p̄r hēre:habet a se in p̄mo signo originis.ḡ gnōnem actiuā hȝ in p̄° signo originis:supposito q̄ illa sit in p̄re: vt ipsi dicūt:⁊ per ɔn̄s nō in z° tm̄:sed in p̄° signo originis est actus p̄me fecūditatis:⁊ in p̄mo signo p̄r gnāt:qḋ

5ᵐ ipsi negāt. ¶ P̄.Cū dicūt aliq̄d eē vel hēre aliq̄d in p̄mo signo ⁊ aliq̄d in scḋo:vel per hȝ signa p̄ᵐ ⁊ zᵐ volūt quo quo mō aliquā durationē imaginabileȝ vel existentem actualiter vel possibiliter:⁊ tūc p̄ȝ euidēter hȝ ppositiones.p̄r est in p̄mo signo ⁊ filius non in p̄mo signo:sed in scḋo:⁊ p̄r p̄us gnāt q̄ȝ spirat:⁊ alias quas ponūt eē falsas. ⁊ ɔtra sanā doctrinā fidei:que oēm p̄oritatē durationis negat in diuinis ad intra:aut nullā talē p̄oritatē durationis volūt itelligi:sed p̄cise intendunt significare per esse vel pducere ⁊ hȝ in p̄mo signo:q̄ illud tale conuenit illi ex se:⁊ nō ab alio seu q̄ ip̄m est cā q̄ illud alij ɔueniat ⁊ nō ecōuerso. Et per eē in z° signo itēdūt q̄ illud est tale ab alio ⁊ non a se. ¶ Et si sic tūc seq̄ł q̄ p̄r p̄us spirat:q̄ȝ spiret fili⁹:q̄ȝ p̄r ex se hȝ ⁊ nō a filio aut aliq̄ alio q̄ ipse

cap.27. spiret:filius aūt hoc hȝ a patre.vnde Aug.15.de tri.Quo ingt hȝ fili⁹ vt sit deus:est.n.de⁹ de deo:ab illo vtiq̄ȝ hēt vt etiā de ipso pcedat sp̄ūs sanctus. Et idē dicit in pluribus plus locis eiusdē libri. ¶ Sed hui⁹ oppositū expresse dicit iste doctor li° p̄ di.1z.q.z.vbi ait q̄ nō est intelligenduȝ q̄ p̄r spiret p̄us q̄ȝ filius spiret:sicut p̄us origine pater gnāt q̄ȝ spiret p̄p̄ ordinē p̄ncipioꝝ:q̄ȝ tūc filius nō spiraret:vt argumētū deducit.argumētū aūt de quo fač mētionē est h̄.si sp̄ūs scūs p̄intelligał hēre p̄us eē a patre q̄ȝ a filio:tūc fili⁹ pduceret sp̄m scm̄ iaȝ existētē:qḋ ɔn̄s iste doc.ɔcedit eē ip̄ole:⁊ satis cito ifra dicit:nō est ḡ ordo originis iter spirationē p̄ris ⁊ filij:q̄si spiret pater in aliquo signo originis:in quo nō spiret fili⁹:sed in eodē signo originis simul spirāt:est tn̄ ibi ordo spirātiū in spirādo:q̄ȝ p̄r in illo signo originis spirat a se:filius aūt nō a se. ¶ Ex q̄b⁹ v̄bis appet q̄ vel nō accipiūt ista signa vt hn̄t originis ordinē p̄cise:s̄m h̄ q̄ est spirare a se:⁊ spirare nō a se:s̄ȝ simul volūt itelligi quedā signa durationis: sicut inuūt v̄ba sua:cū dicūt:q̄ fili⁹ tūc spiraret sp̄m scm̄ iā existētē:q̄si necesse sit p̄us nō fuisse sp̄m scm̄:aut si p̄cise illo p̄° mō accipiūt:expssam ɔ̄dictioneȝ in allegatis eoꝝ v̄bis īcludūt:cū dicūt q̄ nō p̄us spirat p̄r q̄ȝ fili⁹. Et cū h̄ inquiūt q̄ p̄r spirat a se:filius aūt no a se. ¶ P̄.Cū

6ᵐ dicūt q̄ in codeȝ signo originis simul spirāt. Quero aut simul spirāt in p̄ signo:⁊ tūc seq̄ł q̄ filius spirat a se:aut simul spirāt in signo z°:vel in 3°:⁊ tūc seq̄ł q̄ p̄r non spiret a se:qḋ est falsum ⁊ ɔ̄ ipsos. ¶ P̄.Cū dicūt h̄ eē in p̄

7ᵐ signo:⁊ illud in z°:aut ly signo.supponit p aliq̄:aut non supponit p aliq̄. Si dcł zᵐ:seq̄ł q̄ quelibet hȝ ppōnū affirmatiuarū quas dicūt sit falsa:cū talis termin⁹ in q̄libet earū denotetł pro aliq̄ supponere. Si dicał p̄ᵐ:tunc aut supponit pro aliq̄:qḋ nec est de⁹ nec in deo:aut p aliquo qḋ est in deo vel est deus.p̄ᵐ nō pōt dici:q̄ȝ sine quolibet tali deus trinitas esset:⁊ pater gnāret ⁊ spiraret ⁊c. que vere enunciamus de deo:⁊ per cōsequens vanuȝ est talia fingere in proposito. Si dicał zᵐ:aut supponit precise pro eodem pro quo supponit illud qḋ dicitur esse in tali signo.verbi gratia.cum dicitur essentia est in primo signo.ly p̄mo signo.supponit pro essentiamet. Et cū dicił generare seu dicere non est in primo:sed in scḋo signo.ly scḋo signo.supponit p ipso dicere:⁊ tūc ideȝ eēt dictu q̄ essentia est in eēntia. Et dicere nō est in eēntia:sed in dicere. Similr cū dicił pater est in p̄mo signo:⁊ fili⁹ nō est in p̄mo signo:s̄ȝ in scḋo:idē eēt ac si dicereł:pater est in patre:⁊ fili⁹ nō est in patre:s̄ȝ in filio:aut ly.signo.supponit in vtraq̄ȝ pro aliquo eēntiali:aut in vtraq̄ȝ p aliq̄ notionali:aut in vna p eēntiali:⁊ in altera p notionali. Et q̄ḋcūq̄ȝ detur exponendo propositiones s̄m illaȝ suppositionē termini:apparebit q̄ omnes vel eaꝝ plures erūt false vel īpropie penitus ⁊ īpertinētes ad ppositā difficultateȝ. ¶ Cū ergo dari nō possit que sint hȝ signa pro quibus supponant hȝ termini:idcirco tales locutiones concedi vel admitti non debent:quibus denotatur q̄ in aliquo instanti vel signo p̄ori pater est vel habet hoc vel illud in quo fili⁹ nō est ⁊c. Sed solū dici debet q̄ pater est origine p̄or q̄ȝ fili⁹.i.originat ⁊ pducit ipsum filium: ⁊ filius est origine posterior q̄ȝ pater:q̄ȝ originatur seu pducił a patre:⁊ q̄ pater ⁊ filius sūt p̄ores origie q̄ȝ spiritus scūs:⁊ ille posterior eis.i.pater ⁊ fili⁹ pducūt:⁊ spirant spiritū sanctū:⁊ ille spiratur ab eis. Et q̄ȝ p̄cessio spiritus sancti nō proprie dicitur origo:iḋ ista prioritas (si enūtiari debeat cōi vocabulo vtriq̄ȝ pductioni) melius noiał p̄oritas cāsalitatis s̄m itellectū supra datum vel pducibilitatis q̄ȝ p̄oritas originis. ¶ Unde notādū circa diuersos modos prioritatis (vt dicit quidam doctor) q̄

Ocham d.9.q.p̄° ordinata s̄m p̄us ⁊ posterius sunt in duplici differentia.

Nam aliqb⁹ correspondent aliq̃ extrinseca ordinata: ita ꝙ vnũ respondet vni: ⁊ alterũ alteri: sicut illis que sunt prius ⁊ posteri⁹ ẜm tp̃s: vna pars tẽporis correspõdet priori ⁊ alia posteriori. Silr his que ordinant̃ ẜm locuꝫ: ꝙuis ille modus prioritatis nõ sit supra posit⁹: corrñdent diuerse ptes loci vna priori alia posteriori: ⁊ in talib⁹ qb⁹ sic diuersa extrinseca corrñdent: ꝓprius modus loquẽdi est: ꝙ prius est in aliquo priori tẽpore in quo tẽpore nõ est illud aliud: quo ipm est prius: ⁊ silr qd̃ est prius localr vel ẜm locũ est in aliq̃ loco priori in quo nõ est illud quo ipm dĩ eẽ prius localr: ⁊ in talib⁹ rõnabilr querit̃. vtrũ in illo priori in quo est vel hꝫ h̃ vel illud ⁊ hꝫ: illud qd̃ dĩ prius sit posterius vel nõ: ⁊ pcise de ordinatis ẜm tp̃s ⁊ durationẽ ꝯcedi debẽt distĩcta istãtia vel signa. de ordinatis aũt localr distĩcta loca. ¶ Quedã vero sunt ordinata ẜm prius ⁊ posteri⁹ qb⁹ nõ crñdent talia diuersa extrinseca ordinata: ⁊ in talib⁹ nõ est ꝓpri⁹ modus loquẽdi nec rõnalis qd̃ cum querit̃ vtrũ in illo priori in quo est prius sit posteri⁹. v.g. in prioritate ẜꝫ pfectionẽ totũ dĩ prius sua pte: que tñ prioritas nõ attẽdit̃ penes aliq̃ extrinseca quoꝝ vnũ respõdeat toti: aliud vero parti: ⁊ ideo nõ pcise dĩ ꝓprie: ꝙ totum sit in aliquo priori in quo nõ sit pars: nullum.n. prius fingi põt in quo sit totũ ⁊ nõ pars: alias totũ nõ icluderet partẽ: imo cũ in tali prioritate nihil sit prius nisi totuꝫ: ⁊ nihil posteri⁹ nisi pars: si talis modus loquẽdi reciperet̃: poti⁹ deberet ꝯcedi ꝙ posteri⁹ est in aliq̃ priori in quo nõ est prius: q̃ eꝫ. qꝛ pars est in toto: ⁊ nõ eꝫ. Silr est de prioritate nãe ⁊ cãlitatis. Et sicut nõ dant̃ signa vel istãtia pfectiõis vl' dignitatis: sic nõ dari debẽt signa vel instãtia nãe vel cãlitatis aut originis. De hac ẽt mã ꝯtra opionẽ eandẽ aliq̃ dicta sũt supra di.6. iõ nũc ptranseo.

Ad rões pnci.q.

¶ Ad rões qõnis. Ad p^m cũ dĩ oẽ ꝓducẽs est prius ꝓducto. si intelligat̃ de prioritate cãlitatis ꝯcedo: ⁊ similr ꝯcedo ꝯñs in eodẽ sensu. Si vero intelligat̃ de prioritate eternitatis vel tẽporis aut pfectionis vel nature. nego. Ad probationeꝫ dico: ꝙ sicut prius q̃uis pncipaliter ⁊ magis ꝓprie dicat̃ de priori ẜm tẽpus: vt dĩ 5° meta. tñ ⁊ alijs modis dĩ: vt ibi pꝫ: ⁊ supra habitũ est. Et q̃uis magis ꝓprie dicat̃ ẜm tẽp⁹: nihilominus sicut aliqd dĩ prius ẜm cãm: sic põt dici eẽ ante ẜm cãm: ita ꝙ pri⁹ ⁊ ante sint synonyma: ⁊ ꝙ ante non semꝑ denotet prioritatem tẽporis: pꝫ per illud Apl'i ad Ephe. Elegit nos añ ꝯstitutionẽ mũdi. Et illõ p^a Pe. Precogniti ante mũdi ꝯstitutionẽ. vbi ꝯstat ꝙ ante nõ notat tp̃s pcedẽs: cũ ante ꝯstitutionẽ mũdi nulluꝫ tẽpus fuerit. ¶ Sic in ꝓposito ad auctoritatẽ Aug. cũ ait. Alioquin erat anteq̃ erat. Dico ꝙ nõ accipit ante ẜm tẽpus: aut aliquo alio pdictoꝝ modoruꝫ: nisi ẜm cãm: ⁊ hoc pꝫ: qꝛ aliter nõ valeret ꝯñtia illa: sicut nõ tenet hec. a. ꝓducit b. g̃ a. fuit per tp̃s añ b. sic nec ista. a. ꝓducit a. g̃ a. fuit per tp̃s ante a. Et ꝙ prima nõ teneat certũ est: qꝛ quedaꝫ sũt que hñt effectus sibi coeuos: ⁊ cũ illis simul incipiũt sicut ipsemet ostẽdit. 14. de tri. vbi ait. Quedã cognoscibilia cognitionẽ iterpositione temporis antecedũt: sicut sunt ea sensibilia que iam erãt in reb⁹ tẽporalib⁹ anteq̃ cognoscerent̃. Quedã vero simul esse incipiunt: velut si aliquod visibile qd̃ oĩno nõ erat ante oculos nostros oriat̃: cognitionem nostrã vtiqꝫ nõ pcedit: aut si aliquid sonet vbi adest auditor: simul ꝓfecto incipiũt eẽ: simulqꝫ desinunt ⁊ sonus ⁊ eius auditus: verũtamẽ siue tẽpore precedentia: siue simul eẽ incipiẽtia cognoscibilia cogitationẽ gignunt: nõ cogitatione gignunt̃. Idẽ etiã ponit 6° libro de igne ⁊ splẽdore qui ab ipso diffundit̃. ¶ Et per h̃ ẽt pꝫ: ꝙ nõ sequitur ꝙ producens sit prius eternitate q̃ ꝓductuꝫ: qd̃ etiã nec perfectione nec nã ex hoc ostenditur: ꝙ ignis ꝓducit ignẽ eque sibi pfectũ: ⁊ qui põt existere eo destructo. Dõm g̃ ꝙ Aug. sumit ibi ante ẜm cãꝫ: ⁊ tũc optime tenet illa ꝯñtia. Nã in qbuslibet ꝓducens est cã ꝓducti ⁊ nõ eꝫ. ꝓductũ est cã ꝓducentis in eodẽ genere cause: ⁊ ideo sequit̃. a. ꝓducit b. igit̃ a. est prius cãlitate q̃ b. ⁊ similr sequit̃. a. ꝓducit a. ergo a. est prius causalitate q̃ a. Sed dicet̃ ꝙ sic dicẽdo: ⁊ si ꝯñtia ostendat̃ esse bona: ꝓbatio tñ nulla est: qꝛ ꝯñs nõ est magis incõueniẽs q̃ añs. imo nec videt̃ differre. Naꝫ idẽ vĩ significare. a. producit a. ⁊ a. est prius cãlitate vel producibilitate q̃ a. ¶ Respõdeo ꝙ vtrũqꝫ est incõueniẽs: sed ꝯñs est primo attentius incõueniẽs. Et ad ipm de magis proximo seqtur ꝯdictio: nec ẽt est oĩno idẽ significatione cum antecedente. Nã esse prius cãlitate significat vltra esse cãm: ꝙ causatũ nõ sit cã cãe: sicut supra habituꝫ est. Si aũt a. est prius causalitate q̃ a. sequit̃ ꝙ a. sit causa ipsius a. ⁊ non sit cã illi⁹ a. qd̃ est ꝯtradictio. qd̃ pꝫ. Nã sequit̃. a. est prius causalitate q̃ a. ergo a. qd̃ est sic prius est cã ipsius a. ⁊ tũc seq̃t̃. g̃ a. quo illud est prius nõ est cã ipsi⁹ a. loquẽdo semꝑ in eodẽ genere cause: ⁊ per ꝯñs a. est cã ipsi⁹ a. ⁊ nõ est cã ipsi⁹ a. ⁊ sic cũ ait: aliogn erat a. anteq̃ erat: idẽ intendit: ac si diceret̃ erat prius cãlitate seipso anteq̃ erat. ¶ Eodem mõ intelligendus est Aug. primo de trini. cũ ait: sicut in quibusdam libris reperit̃: nulla.n. oĩno res est que seipsam gignat vt sit. si quid.n. seipm aigneret seipso: pfecto prius ⁊ posteri⁹ eẽt: q̃uis cõmuni⁹ hec ꝓbatio in libris nõ reperiat̃ itelligendũ est inq̃ de prioritate ⁊ posterioritate causalitatis.

cap.p.

¶ Ad Pħm dõꝫ ꝙ Pħs nõ vult ꝙ quodlibet agens vel mouens pcedebat tẽpore illud qd̃ agitur vel mouetur: hoc autẽ falsum esset: vt iam patuit de sensibili: qd̃ simul incipit esse ⁊ mouere sensum ⁊ agere significationẽ. Et similiter ẜm Pħm mouens celũ nõ precedit tempore celuꝫ qd̃ mouet: neqꝫ motũ eius. Sed intentio sua est ꝙ aliqd̃ agens precedit suum effectum. Et aliquod mouens suũ motum: nulla autẽ forma precedit rem cui⁹ est forma. Et loquit̃ de precessione tẽporali.

l2. sũ. 16.

¶ Ad 2^m rõnem dicendum ꝙ cuius generatio est mutatio: ipsuꝫ vtiqꝫ habet esse post nõ esse: cuius autem generatio nõ est mutatio: qualis est generatio filij dei: ipm non habet esse post nõ esse.

Ad 2^m

¶ Ad 3^m cũ dicit̃. omne ꝓducens preintelligit̃: sue productioni. dicendũ ꝙ hic põt esse sensus duplex. vnus ꝙ prius intelligatur ꝓducens esse q̃ intelligatur productio: siue ꝙ prius intelligat̃ ꝓducens esse q̃ intelligatur producens producere: ⁊ siue sic sit siue non: non est ad ꝓpositum: qꝛ hoc concesso: nõ arguit̃ prioritas aliqua inter producens ⁊ productum: sed solum inter intellectionem ⁊ intellectum. Alius sensus potest esse: ꝙ omne producens intelligit̃ siue potest vere intelligi esse prius q̃ sit sua productio: ⁊ tunc concedo de prioritate causalitatis: si productio sit elicita: secus autẽ si non. Cum probatur: quoniam agere presupponit esse: hic etiam potest esse sensus duplex: vnus. i. agens est prius q̃ sua actio: ⁊ concedo de prioritate causalitatis. Nam agens causa est sue actionis: ⁊ non econuerso. de alijs vero prioritatib⁹ supra dictis. nego. Alius sensus est: agere presupponit esse. i. agens prius est q̃ agat: ⁊ quãuis hec posset concedi: qꝛ est indefinita: hec tamẽ vniuersalis omne agens prius est q̃ agat: falsa est de virtute sermonis. Nã ipsa non videtur proprie posse intelligi: nisi de prioritate durationis: ẜm quã ipsa est falsa: vt ex dictis patet. Si tamen isti termini agere ⁊ esse supponerent materialiter pro istis terminis est ⁊ agit: tunc posset concedi propositio de prioritate cõmunitatis ⁊ consequentie que est inter terminos. Nam omne qd̃ agit est: ⁊ non omne qd̃ est agit. Similiter bene sequitur: hoc agit: ergo est: quocũqꝫ vtrobiqꝫ demonstrato. Et nõ sequit̃ hoc est: ergo h̃

Ad 3^m

Margin notes (left column): T.c.16. — cap.p. — cap.p°. — cap.io. — cap.p.

agit. Sed de hac prioritate nihil ad ppositū: est. n. qō non de terminis: sed de psonis diuinis que nō sūt termini ne qz signa. ¶ Ex his pz ꝙ nō pōt in proposito aliq̄ prioritas ꝯcludi iter pīez ꝛ filiū: nisi cāsalitatis: ꝛ illā ꝯcedo: cū ipse sit pn^m eius ꝛ nō eꝯ. ¶ Ad ꝯfirmationē negādū est añs: pp falsas iplicatiōes: iplicat. n. ꝙ nāe ad suppositū sit habitudo: ꝛ similr ꝙ nāe diuine ad pductionem filij sit habitudo: ꝛ ꝙ nā diuina sit pn^m pductiōis filij: que oīa falsa sūt. Nā nā diuina est ipm suppositū ꝛ ipsa pductio filij. ¶ Ad pbationē cū dī: agere psupponit eē: respōsum est. Si aūt illad añs: habitudo nāe ad suppositū est prior habitudine ei⁹ ad actū z^m: nō sumeret̃ ſm ppietatē sermonis: sꝫ loco huius: suppositū prius est ꝗ̄ agat: vel ꝗ̄ sua actio. pz qd sit dōm ex solutione precedētis rationis ꝛc.

¶ Distinctionis. X. Questio. I.

[p^m] Circa distinctionē. io. Quero: an volūtas diuina sit pn^m pductiuū spiritus sancti. ¶ Arguit̃ ꝙ sic. Nā pn^m productiuū amoris mutui pr̄is ꝛ filij est pn^m. pductiuū spūs sancti: sed volūtas diuina est pn^m amoris mutui pr̄is ꝛ filij. g̃ ꝛc. maior pz: qm̄ per multas sanctoꝝ auctēs magister pbat in p̄nti distinctiōe ꝙ spūs sanctus est amor cōis ꝛ mutuus pr̄is ꝛ filij: minor etiā pz: qm̄ hō amor est vere pduct⁹ ꝛ spiratus: ꝛ per ꝯñs aliqd est ei⁹ pn^m pductiuū: ꝛ nō appet aliō ꝗ̄ volūtas pr̄is ꝛ filij: qꝛ oīs amor [z^m] pduct⁹ a volūtate elicit̃. ¶ z° spūs sanctus libere ꝛ non nāliter pducit̃. g̃ volūtas est pn^m pductiuū eius. ꝯñtia pz: qm̄ p^a radix libertatis est in volūtate. Et añs pz: qm̄ spiritus sanctus procedit nō q̄uo natus: sed q̄uo datus: ꝛ donū patris ꝛ filij: vt pz per Aug. 5° de trini. [cap. 14] ꝛ sequēti. de rōne aūt doni est ꝙ libere donetur. quare ꝛc.

Contra. Essentia diuina nō ē pn^m pductiuū filij. vt supra pz di. 5. ꝛ eadē rōne nec spirit⁹ sācti: g̃ volūtas diuina nō est pn^m pductiuū spiritus sancti. cōsequētia pz: qm̄ volūtas diuina est penit⁹ indistincta ex nā rei ab ipsa essentia ꝛ oīno sibi eadē: vt supra pz. dis. 8.

Hic duo tangunt̃ vidēda pro p̄nti questiō. vnū est qō querit̃: aliud vtrū spiritus sanct⁹ producat̃ libere vel nāliter: qō iplicat̃ in scdo argumento.

[p° arti.] Quantū ad p^m loquendo ꝯformiter ad illad qō supra di. z. dictū est de pn° pductiuo filij. Dico ꝙ volūtas nō est pn^m spiritus sancti pductiuū: qō pbo per similes rōnes qb⁹ pbatū est ꝙ eēntia diuina nō est pn^m pductiuū filij. [p^m] ¶ Primo sic. oē qō est pn^m pductiuū spiritus sancti: pducit spiritū sanctū. voluntas diuina nō pducit spiritū sanctū: g̃ ꝛc. minor pz: qm̄ sic eēntia cōis non gñat aut gñat̃: nec spirat aut spirat̃: vt dicit ꝯciliū: sic nec volūtas: cū volūtas sit idē eēntie adequate ꝛ oīb⁹ modis ex nā rei. Maior vō pbat̃: qm̄ in deo non distīguit̃ pn^m pductiuū a pn° qō pducit: vt ibi pbatum est. g̃ oē qō in deo pn^m pductiuū est pducit. ꝛ per ꝯñs oē pn^m pducēs spiritū sanctū: pducit spiritū sanctū. [z^m] ¶ z° volūtas diuina est spūs sanctus: g̃ volūtas diuina nō est [3^m] pductiua spūs sancti. pz añs: ꝛ ꝯña pbat̃. vt ibi. ¶ 3° si volūtas diuina eēt pn^m pductiuū spūs sancti: ipa diceret̃ relatiue ad ipm. ꝯñs est falsū. ꝯña pz. ꝛ falsitas ꝯñtis declarat̃: sic ibi declaratū est. ¶ Et rñsiōes que dari possēt reprobant̃: vt ibi supra pbatū est de volūtate: sic pōt pbari de eēntia ꝛ nā diuina: vt est cōis trib⁹. Quāuis enim volūtas diuina sit pr̄ q est pn^m pductiuū spūs sancti: ipa tñ nō est pn^m pductiuū spūs sancti qō idē est dictu: sicut [3 ꝯtra ꝯclonē arguunt multi doctores] ꝗ̄uis eēntia diuina sit pr̄ q gñat: ipsa tñ nō gñat vt dicit ꝯciliū. ¶ Cōtra istā ꝯñē arguit̃ a qbusdā sic. Quecunq̄ volūtas perfecta habēs obm diligibile sibi p̄sentatū est pn^m pducēdi amorē adequatū sibi ꝛ obiecto. i. amorē tātū ꝗ̄tū pōt hēre respectu talis obiecti. g̃ volūtas diuina habēs eēntiā diuinā sūme sibi p̄sentatā ꝛ diligibilē est pn^m pducēdi amorē adequatū sibi ꝛ illi obiecto: cū aūt tam ipsa ꝗ̄ eēntia sit ifinita: amor adequat⁹ ei necīo est ifinit⁹: ꝛ p ꝯñs volūtas diuina est pn^m pducēdi amorē infinitū. Et vltra vt idē doc. alibi deducit: vlteri⁹ cū amor ifinit⁹ sit de⁹ ꝛ per se subsistēs: ꝛ pductū necīo sit distictū a pducēte: ꝛ qꝛ nihil pducit se: seq̃t̃ ꝙ ille amor sit psona subsistēs distīcta a pducēte. talis aūt psona est spūs sanctus: g̃ volūtas diuina est pn^m pducēdi spiritū sanctū. [Alij doctores] ¶ Alij pbāt idē sic. ſm fidē spūs sanctus pducit̃ a pr̄e ꝛ filio: g̃ si sit aliqō pn^m pductiuū illi⁹ cū illud nō posset eē relatio: qm̄ vna relatio nō pōt eē pn^m elicitiuū alteri⁹ relatiōis correlatiue nec suiipsi⁹: opz ꝙ pn^m elicitiuū sit aliqō absolutū: sed nihil est absolutū in diuinis: nisi eēntia diuina: que oīb⁹ modis ex nā rei est volūtas. g̃ nisi aliqs modus logicalis vl̃ grāmaticalis ipediat: sicut ꝯcedēdū est de eēntia ꝙ est pn^m elicitiuū spiratiōis: ita eodē mō ꝯcedendū est de volūtate. [z^m] ¶ z° ſm istos spūs sāct⁹ est amor ꝛ charitas: sꝫ talis psona pducit̃ a volūtate tāꝗ̄ a pn° elicitiuo. g̃ ꝛc. [Ad p^m] ¶ Ad p^m dico ꝙ añs nō est verū de volūtate illa que est amor illius obiecti: talis. n. volūtas nō plus est pn^m pducēdi illū amorē: ꝗ̄ sit pn^m pducēdi seipaꝫ: ꝛ ꝗ̄ amor ille sit pn^m pducēdi volūtatē aut seipm: diuina vō volūtas est suus amor: ꝛ amor eēntie diuine est spūs sanctus: sicut eēntia diuina que est sua volūtas est spūs sanct⁹: ꝛ iō nō est pn^m pducēdi spm̄ scm̄ vel amorē suū: ex q̄ ēt pz ꝙ nō est de rōne volūtatis in cōi nec sibi per se cōuenit: ꝙ sit pn^m pducēdi amorē suū. Nec seq̃t̃. voluntas creata est pn^m pducēdi amorē suū. g̃ ꝛ quelibet voluntas aut volūtas diuina: sicut isti idē alibi ad istud ppositum vtualr sumūt. [Ad z^m] ¶ Ad z^m ꝯcedo añs. ꝛ cū ifert̃. g̃ si sit aliqō pn^m pductiuū: illud est absolutū. nego ꝯñtiā. dico ꝙ pr̄ ꝛ filr filij⁹: est pn^m pductiuū spūs sācti. Cū pbat̃ ꝙ nō: qm̄ relatio nō est pn^m pductiuū relatiōis relatiue. hō qdē falsuꝫ est: ꝛ ſm istū sic arguēte: ꝛ pz falsitas in diuinis qdē. nā pr̄ pn^m pductiuū ē filij: ꝛ relatio pr̄is ad filiū que nō est aliq̄ entitas distīcta a pr̄e: sꝫ est ipe pr̄: est ēt pn^m pductiuū filiatiōis: sicut ꝛ filij q est ipa filiatio subsistēs: vt filiatio sumit̃ p relatiōe correlatiua paternitatis: quod g̃ est pn^m pductiuū filij: est pductiuū filiationis: ꝛ cuiuscūq̄ pr̄ est pductiu⁹: eius est pductiua paternitas: in creaturis ēt: supposito ꝙ relatio nō sit entitas ſm se distincta ab entitatib⁹ absolutis: ꝛ lr̄a oñdet̃: ꝛ iste doctor ꝯcedit: sꝫ sit eadē entitas cū entitate absoluta nēce est cōcedē: ꝙ sicut calor est pductiuus caloris: sic relatio pductiui ad pducētē vel pductū que est eadē calori pducto. ¶ Et si dicat̃ ꝙ ꝗ̄uis pr̄ ꝛ fili⁹ sint pn^m pductiuuꝫ spūs sancti: pn^m qdē qō: nō tñ pn^m quo. ꝛ de isto est qō. ¶ Dōꝫ ꝙ talis distīctio pn^m qō ꝛ quo. locū nō hꝫ in deo: vbi pn^m qō. est simplex oīno sicut supra di. 7. declaratū est. [Ad 3^m] ¶ Ad 3^m rōnē ꝯcedo ꝙ spūs sanct⁹ est charitas pr̄is ꝛ filij: ꝛ cū dī ꝙ talis psona pducit̃ a volūtate tanꝗ̄ a pn° elicitiuo. nego: sꝫ dico ꝙ pducit̃ a pr̄e ꝛ filio q sunt volūtas: ꝛ pr̄ ꝛ filius qui sunt volūtas sunt pn^m pductiuū spirit⁹ sancti: nec ex hō sequit̃: ꝙ volūtas sit pn^m pductiuū spūs sancti: sicut nō sequit̃ pr̄ qui est eēntia gñat. g̃ essentia gñat ꝛc.

[z° arti.] Quantū ad z^m articulū. vtrū spūs sanctus producatur libere vel naturaliter: respondet idem doc. ꝙ producit̃ libere. nō aūt nāliter: sicut ecōuerso fili⁹ producitur naturaliter ꝛ non libere. vnde ex dictis eius [Modus doctoris] possunt accipi quatuor cōclusiones ad propositū. p^a est ꝙ spūs sanctus pducit̃ necessario. z^a ꝙ producit̃ libere. 3^a ꝙ nō pducit̃ nāliter. 4^a ꝙ necessitas ꝛ libertas

sant cõpossibiles eidẽ pn° pductiuo respectu eiusdẽ pro
p^m ductionis. ¶ Prima ꝯ pbaꝛ: qꝛ volũtas diuina necessa
rio est pncipiũ volendi diuinã essentiã. ergo in supposito
ꝯueniente pductioni: sicut est pꝛ ⁊ filiꝰ necessario est pn^m
pducẽdi amorẽ adequatum sibi ⁊ essentie intelligendo
adequationẽ: sicut in pmo articulo expositũ est. talis aũt
amor pductus spiritꝰ sanctꝰ est. Añs pbaꝛ per hoc: qm
volũtas diuia necessario est in actu z° ⁊ recto: ⁊ respectu
z^m pmi obcti: hoc aũt est essentia diuina. ¶ z° ꝯ probaꝛ sic:
volũtas diuina est pn^m libere volẽdi essentiam diuinã. ġ
est pn^m libere pducendi amorez adequatũ ⁊c. ⁊ per ꝯñs
spiritũ sanctũ. Añs pbaꝛ: qm ois potentia opatiua circa
vnũ in ordine ad aliud est opatiua circa vtrũqꝫ: sicut po
tẽtia cognitiua ꝯnis pp pn^m: est ẽt cognitiua pncipij: sicẽ
t.c.144 arguit ẽt phs z° de aia de sensu cõi: ⁊ eadẽ rõne potẽtia
opatiua eiꝰ qđ est ad finẽ pp ipm finẽ: ẽt est opatiua cir
ca finẽ: sꝫ volũtas diuina est opatiua ⁊ volitiua eoꝝ que
sũt ad finẽ. i. creaturaꝝ pp finẽ: q finis est eẽntia diuina.
ġ est ẽt opatiua circa eẽntiã. Cũ ġ circa ea que sunt ad fi
nẽ sit opatiua libere ⁊ nõ nãliter. ġ ẽt libere ⁊ nõ nãliter
erit opatiua circa diuinã eẽntiã: ⁊ per ꝯñs libere vult il
lã: ⁊ ꝯñtia pꝫ: qm ipoẽ est φ oppositi modi operãdi vel
pncipiãdi cõpetant eidẽ pncipio pductiuo: tales aũt sũt
modi pncipiãdi nãliter ⁊ libere: qui pmo distinguũt po
T.c.49 tentiã actiuã: vt pꝫ z° phyicoꝝ. Unde ex hoc posset ve
rius argui ad ppositũ sic: volũtas diuina est pn^m pducẽ
di creaturas libere. ergo est pn^m pducendi libere spiritũ
sanctũ. ꝯñtia probaꝛ: supposito φ ipsa sit pn^m pducendi
spiritũ sanctũ: ex h φ modi pdicti pducẽdi eidẽ pn° p
3^m ductiuo nõ pñt cõpetere. ¶ Et per idẽ pbaꝛ 3° ꝯ sic. vo
lũtas est pn^m pducẽdi libere spiritũ sanctũ. ġ nõ nãliter.
4^m ¶ 4° ꝯ pbaꝛ. p̊ aucte Aug. in Ench. d. neqꝫ eni culpan
cap.15. da est volũtas: aut volũtas nõ est: aut libera dicenda nõ
est qua beati sic esse volumus vt esse miseri nõ solũ no
limus: sed nequaqꝫ prorsus velle possimꝰ: sicut ġ aia no
stra ẽt nũc nolle infelicitatẽ: ita tunc velle iniqnitatẽ nõ
poterit. Ex hac aucte pꝫ φ btitudinez ⁊ necessario ⁊ libe
re volumꝰ: ⁊ per ꝯñs ⁊ necessitas ⁊ libertas eidez pn° re
spectu eiusdẽ operis ꝯueniũt. ¶ z° idẽ pbaꝛ rõne: qꝛ li
bertas est ꝯditio itrinseca volũtatis vt cõparaꝛ ad actũ:
qđ ġ nõ repugnat volũtati vt cõparaꝛ ad actũ non repu
gnat libertati eiꝰ: sed necessitas eiꝰ nõ repugnat volunta
ti cõparate ad productionẽ: cũ ipsa sit pncipiũ necessario
producẽdi amorez: vt est probatũ. ġ necessitas non repu
gnat libertati volũtatis in cõparatiõe ad eãdẽ pductio
nem. ¶ 3° necessitas nõ tollit ꝯditionẽ pncipij producti
ui pfecti: cũ ipsa sit pfectio in pncipio pductiuo. Naz in
omni ꝯditiõe entis cui est possibilis ipsa est pfectionis:
eo φ sit nobilior dñia entis. Est aũt possibilis pductioni
eiꝰ cuius neutrũ extremũ reqrit ꝯtingẽtiã in pductione
vt est in pposito de productione spũs sancti. ġ ipsa non
tollit libertatẽ que est ꝯditio pncipij pductiui perfecti.
¶ Et si dicaꝛ quõ est hoc possibile cũ liberũ ex eo φ li
berũ est: videaꝛ posse determinare se ad hoc producẽdũ
⁊ ad suũ oppositũ. qđ aũt necessario producit determina
tũ est ex se ad vnũ. Rñdẽt φ sicut quelibet forma acti
ua seqꝛ imediate φ sit pn^m agenti: ita imediate ꝯsequiꝛ
eam pprius modus agẽdi. Et iõ sicut nõ est aliq cã. q̃re
talis forma agat: nisi qꝛ est talis forma. ita nõ est aliqua
cã. q̃re hꝫ tale modũ agẽdi: nisi qꝛ est talis forma. vñ sicẽ
nõ est alia cã. q̃re calor est calefactiuꝰ: nisi qꝛ calor est ca
lor: ita nõ est alia cã: quare calor est pn^m agẽdi nãliter seu
per modũ nãe: nisi qꝛ calor est calor. ¶ Eodem mõ sicut
nõ est alia cã. q̃re volũtas vult sic. s. libere necessario vel
ꝯtingẽter: nisi qꝛ volũtas est volũtas: nec iste cõditiones

actionis necessitas vel ꝯtingẽtia sũt dñe eẽntialis acti
ui pncipij. Sꝫ accidẽtales nõ ꝯuertibiles: cuꝫ actiuo pn°
nãli: nec cũ libero. vñ ⁊ actiuũ nãle põt ꝯtingẽter agere:
qm põt ipediri: ⁊ per ꝯñs pari rõne actiuũ liberũ pot ne
cessario agẽ. ¶ Hec opio plura falsa ꝯtinet. ⁊ iõ p eiꝰ im
probatione: ⁊ solutiõe presentis articuli pono tres ꝯnes.
¶ Pria φ libertas ⁊ necessitas in agẽdo nõ sũt cõpoẽs
i eodẽ pn° respectu eiusdẽ actiõis. Siue qđ idẽ est dictu.
nõ est poẽ idẽ pductiuũ vel actiuũ agere vel producẽ
idẽ libere ⁊ necessario. Et accipio liberũ: vt distiguiꝛ cõ
tra nãle: ⁊ libere agere ꝯ nãliter agẽ: ⁊ ẜm φ istis termi
nis vsi sunt sancti ⁊ phi ⁊ doc. cõiter. ¶ z° φ idẽ pn° põt
esse pn^m nãle vnius pductionis: ⁊ liberũ respectu alteriꝰ.
¶ 3° φ spũs sanctus pduciꝛ nãliter ⁊ nõ libere: ⁊ in oi
bus sumo huc terminũ liberũ vel libere: vt distinguiꝛ ꝯ
nãle: ⁊ nãliter sicut prius. ¶ Pria ꝯ depẽdet in sua pro
batione ex dñia modi agẽdi nãliter ⁊ libere: siue agentis
liberi ⁊ nãlis iquãtũ hmõ. Et dico φ dñia cõsistit in h qm
illud dꝛ agens nãle: qđ positis oibus reqsitis ad agẽdũ:
⁊ nullo existẽte ipedimẽto ita φ possit agere necessario
agit: nec est in eiꝰ potestate nõ agere: agens võ illud dꝛ li
berũ qđ eodẽ mõ oibus positis ita vt possit agere nõ ne
cessario agit: sed in potestate eiꝰ est vt agat ⁊ nõ agat. Ex
q̃uis euidẽs sit: vel faciliter eẽ possit aliq talia eẽ: φ tñ
illud dicaꝛ nãle: illud võ liberũ pbari nõ potest nisi per
auctoritatẽ. ¶ Et illud probo pmo per phm 9° metaph.
vbi dans dñtiã iter potẽtias actiuas rõnales ⁊ irratio
nales ait tales quidẽ potẽtias. s. irrationales necesse est
qñ vt possint actiuũ ⁊ passiuũ appropinquãt: hoc qdẽ fa
cere illđ võ pati: illas võ. s. rõnales: nõ necesse est supple
hoc facere ⁊ illud pati. Sed cõstat per oẽm cõcessionẽ ⁊
per illũmet doctorẽ: cuiꝰ est opinio recitata: φ hic phus
per potẽtias irrõnales itelligit eas quas coiter vocamꝰ
actiuas nãles. vñ ipsemet. d. φ ista diffinitio est cuꝫ illis
eadem: quas phs ponit in z° physicorum de causis agen
tibus ẜm propositum: ⁊ nõ ẜm propositũ: quas post vo
cat intellectum ⁊ nãm: vnde per ista tria nõ ẜm proposi
tum a nã ⁊ potẽtia irrationalis itelligitur vt. d. illud pn
cipiuꝫ actiuum: qđ coiter dicimus nãm. ġ ẜm phm ⁊ istũ
doc. principiũ actiuũ nãle dꝛ illud: qđ necessario agit dũ
est in dispositione in qua põt agere: ⁊ per ꝯñs principiuꝫ
liberũ ex opposito ꝯstitutũ est illđ qđ nõ necessario agit:
sꝫ põt agere ⁊ nõ agere: vt dcm est. Hoc idẽ pꝫ per Aug.
3° de lib. ar. vbi querens an motꝰ volũtatis quo ipsa ab
incõmutabili bono auertiꝛ ⁊ cõuertitur ad cõmutabile
sit ei nãlis: sicut motus deorsuꝫ nãlis est lapidi. determi
nat φ nõ: ⁊ dans ꝯueniẽtiã ⁊ dñiam iter eos in ordine ad
lapidẽ ⁊ volũtatẽ: ait. n. in eo est silis illi motui quo deor
suꝫ vsus lapidẽ ferꝛ: qm sicut iste ppꝛie est lapidis: sic il
le animi. verũtamẽ in eo dissimilis: qđ in potestate non
habet lapis cohibere motum quo mouetur inferius: ani
mus aũt duꝫ non vult non ita moueꝛ: vt superioribꝰ de
sertis iferiora diligat: ⁊ iõ lapidi naturalis est ille motꝰ:
animo võ iste volũtarius: vbi pꝫ: φ ideo dicit descẽsum
esse lapidi nãlem: qꝛ nõ est in potestate lapidis cohibere
descensum suũ. i. nõ descẽdere siue moueri deorsuꝫ: ille
võ motus animi: iõ nõ est ei nãlis: sed volũtarius vt vo
luntariũ cõtra naturale distinguitur: qꝛ in eius potesta
te est nõ sic moueri. ¶ Itẽ ifra dicit φ non est nobis li
berũ: qđ in potestate non habemus: aut potest esse libeꝝ
quod habemus in potestate. ¶ Ex quo pꝫ ẜm ipsum. φ
omne qđ est nobis liberũ est in potestate nostra: illđ aũt
solũ dꝛ eẽ in potestate nr̃a qđ possumus facere ⁊ nõ face
re. vnde phus 3° ethicorum dicit: φ in quibus est in no
bis. i. in potestate nostra operari ⁊ non operari supple

3 opinio. illiꝰ doc.
p° ꝯ
T.c.10.
T.c.49
cap.p°.
cap.5°.
cap.4°.

est in nobis:ꝛ in quibus nō etiā.i.in quibus est in nobis
nō opari:etiā opari est in nobis.ḡ illud solū est in nobis
liberū:sic accipiēdo liberū:qđ ꝛ ei⁹ oppositū possumus.
cap.28. ❡ Itē Dam.2° lib.Eoꝝ inqͥt que fiūt:hec qdē sūt in no-
bis:hec aūt nō in nobis.ḡ in nobis qdē sūt que nos sum⁹
liberi arbitrio facē ꝛ nō facē:hec.n.oīa que per nos volū
tarie agunt:nō.n.voluntarie dicerent agi actu nō existe
in nobis.Ex qͥb⁹ ēt pꝫ:ꝙ ea tm̄ volūtarie agē dicimur q̄
sūt in nobis:ꝛ que facē ꝛ nō facē possum⁹:ꝛ volūtarium
accipit:sicut supra Aug.Ex his oīb⁹ māifeste colligit:ꝙ
respectu illi⁹ tm̄ p̄n^m actiuū dz eē liberū qđ ꝛ suū opposi
tū est in ei⁹ ptāte:ꝛ per ꝯñs illud tm̄ fit ab aliquo pn° li-
bere:qđ fit ab illo ꝯtingēter nō necessario.❡ Ex quo vl
terius sequit ꝙ ipossibile est idē ab aliquo fieri vel pdu
ci necessario ꝛ libere:vt libere pduci distiguit ꝯ pduci
nāliter:aliogn idē pduceret necessario ꝛ non pduceret
necessario ab codē qđ iplicat ꝯtradictionē.❡ ꝓ.Cōstat
ꝙ distinctio p̄ncipij actiui vel pductiui nālis:a p̄ncipio
libero iquātū hui⁹:nō attendit ſm entitates eoꝝ in se ꝛ
absolute:vt tales entitates sūt:qm̄ ſm entitatē aliquādo
vnū p̄n^m nāle magis cōuenit cū vno p̄n° libero.vbi grā.
p̄n^m quo nāliter pducit filius dei cū p̄ncipio a quo libe
re causant creature:q̄ꝫ duo libera p̄ncipia inter se:vt vo
luntas dei ꝛ volūtas nr̄a:quarū vtraqꝫ est p̄n^m liberum:
sed iquātū sūt actiua ꝛ p̄n^m actiuū.vn̄ vtrūqꝫ dz tale cō-
notādo aliquo mō actū:vt pꝫ in diffinitiōib⁹ exp̄mētib⁹
qd nois hoꝝ terminoꝝ:p̄n^m liberū ꝛ p̄n^m nāle.❡ Ista ḡ
diuersitas vel sumit ſm diuersitatem actuū:quoꝝ sunt
p̄n^a:vel ſm diuersitatē modi eliciēdi vel p̄ncipiādi suos
actus nō p̄mo mō.Nā duo p̄ncipia actiua vnū nāle ꝛ al-
terū liberū p̄nt similiū actuū:ſm spēs esse p̄n^a:sicut de⁹
libere pōt pducere calorē eiusdem spēi cū calore quem
ignis pducit nāliter.ḡ hec diuersitas sumit ſꝫ diuersos
modos p̄ncipiādi:siue qꝛ alr̄ ꝛ alr̄ p̄ncipiāt suos act⁹:nō
aūt appet que diuersitas illa sit:nisi qꝛ h̄ necīo p̄ncipiat:
illud aūt nō necessario sed ꝯtingēter:seu qꝛ hic hꝫ in sua
potestate actū suū illđ v̄o nō:iuxta itellectū supra datū.
Et ex h̄ ēt statim pbat ꝯ supra posita:qm̄ ipossibile est
ꝙ eiusdē sit idē p̄n^m necīo ꝛ libere:qꝛ tūc esset necessario
2^a ꝯ. ꝛ ꝯtigēter.❡ 2^a ꝯ est ꝙ idē pōt eē p̄n^m nāle ꝛ liberuꝫ re-
spectu diuersarū pductionū:h̄ pbat p̄:qm̄ de⁹ pꝛ est nā
le p̄n^m filij:vt supra di.6.pꝫ:ꝛ oēs ꝯcedūt:ꝛ idē est libeꝝ
p̄n^m creaturarū:nō.n.nāliter:sꝫ libere pduxit ꝛ pducit
ad extra:nec pōt dici ꝙ ſm aliđ ꝛ aliud p̄n^m quo.sit p̄n^m
hui⁹ ꝛ illi⁹ pductionis:cū ei⁹ simplicitas nō recipiat ta-
lē distictionē p̄n^{oꝝ} vt supra pbatū est di.7.Et nihilomi
nus si ꝯcederet talis distictio:illud idē haberet.Nā ſm
doc.ꝯ quē arguo:eēntia dīna ē p̄n^m quo gnōnis filij pria-
le saltim.vn̄ ipsa cū itellectu ꝯcurrit ad memoriā fecun
dā que est p̄n^m gignēdi filiū ſm ip̄m.Et ꝯstat ꝙ est p̄n^m
nāle nō liberū respectu gnōnis filij.Et tm̄ eadē ipa peni
tus idisticta est p̄n^m creaturarū:vt fatet ꝯciliū.extra de
sūma tri.ꝛ fide catholica.cap.Dānamus.Et cōstat ꝙ nō
2^m nāliter:sꝫ mere libere p̄ncipiat creaturas.❡ 2° ideꝫ pōt
eē p̄n^m ꝯtingēs ꝛ necīm respectu diuersoꝝ.ḡ idē pōt esse
p̄n^m nāle ꝛ liberū respectu diuersoꝝ.Añs pꝫ ēt ſm doc.
istū q vult:ꝙ volūtas dīna sit p̄n^m necīuꝫ pductiōis spi
rit⁹ sancti:ꝛ ꝯtingēs pductiōis creaturarū:ēt ſm v̄itatē
pꝛ dīnus necīo pducit:ꝛ ambo spiritū sanctū:ꝛ tm̄ ꝯtin-
gēter creaturas.ꝯñā pꝫ:qm̄ nō est maior ipossibilitas cō
sequētis q̄ꝫ añcedētis:qm̄ vl̄ modi p̄ncipiādi necīo ꝛ cō
tingēter sūt idē:cū modis p̄ncipiādi nālr̄ ꝛ libē:vel mo-
di p̄ncipiādi nālr̄ ꝛ libere nō maiorē hn̄t icōpossibilita-
tē adinuicē q̄ꝫ illi:sicut pꝫ in rōnib⁹ eoꝝ:que oppositio-
nē icludunt respectu eiusdē.❡ ꝓ.Sic deū est nāle p̄n^m

ꝛ p̄n^m liberum nō dicunt de aliq̄ absolute:sꝫ respectu ad
aliud.puta p̄ncipiatū vl pductionē:ꝛ io q̄uis nō possint
v̄ificari de eodē respectu eiusdē:nulla tm̄ repugnātia est
nisi aliud obuiet:qđ nō appet vt de eodē respectu diuer-
soꝝ v̄ificent:sic pꝫ in multis oppositis relatiuis.Nā idē
pōt eē p̄n^m ꝛ p̄ncipiatū respectu diuersoꝝ:eq̄le ꝛ incq̄le:
3^a ꝯ. maius ꝛ min⁹:ꝛ sic de multis alijs.❡ 3ª ꝯnē.s.ꝙ spirit⁹
sanct⁹ nālr̄ pducit ꝛ nō libere.pbo sic.ipole est spiritū
nō pduci.ḡ spūs sanct⁹ nō pducit libere:sꝫ pducit nālr̄.
Añs pꝫ:ꝛ a catholicis coīter ꝯcedit:ꝛ pbat ex eo ꝙ ipole
est spiritū sanctū nō eē:cū sit ver⁹ de⁹.ḡ ipole est ip̄m nō
pduci:ꝯñā pꝫ:qm̄ spūs scūs n̄ hꝫ eē nisi qꝛ pducit:vt pꝫ
cap.15. per Aug.5° de tri.ꝛ li.15.p̄ncipal ꝯñā pꝫ ex dictis i p^a ꝯne.
cap.7. ❡ Quātū ad p^{am} parte ꝯnis.s.ꝙ nō libere pducat acci-
piēdo liberū put distinguit ꝯ nālr̄:ꝛ q̄tū ad aliā pteꝫ.s.
ꝙ nāliter.pbat:qm̄ ois productio nō libera ꝛ necīa est
2^m nālis.❡ 2° filius nāliter pducit a pr̄e.ḡ spiritus sanct⁹
nāliter pducit a patre.Et vltra ergo spūs sanct⁹ nāliter
pducit.Añs certū est.ꝛ ꝯñtia 2ª statiꝫ apparet pro eo qđ
nō est dōm ꝙ spūs sanct⁹ pcedat a patre nāliter ꝛ a filio
nō nāliter:sꝫ quātū ad h̄ vniformiter ab vtroqꝫ pcedit.
ḡ si a patre pcedit nāliter:sequit ꝙ a filio ēt nāliter.Et
si ab vtroqꝫ nāliter:seq̄ ꝙ simpliciter pducit nāliter.
Primā ꝯñtiā pbo:qm̄ rō q̄re filius dz nāliter pcedere:
vel est rōne modi pducēdi:puta qꝛ nō ꝯtingēter:sed ne
cessario pducit:ꝛ cū spūs scūs eque necīo pducat a pr̄e:
sequit ꝙ ꝛ ipse nāliter ab eo pducit:vel est ppter p̄n^m a
quo pducit.Et silr̄ idē pꝫ:qm̄ eadē psona patris est p̄n^m
vtriusqꝫ.❡ Et si dicat ꝙ q̄uis vtriusqꝫ sit idē p̄n^m pdu
cens:nō tm̄ est idē p̄n^m quo pducit vtrūqꝫ:sꝫ alio pducit
filiū ꝛ alio pducit spiritū sanctū:ppter quā diuersitatē
formalis p̄ncipij pductiui vn⁹ nāliter:alter aūt nō nāli-
p^m ter pducit.❡ Contra hoc.p̄mo:qꝛ distinctio p̄ncipioꝝ
2^m qđ ꝛ quo nō hꝫ locū in deo vt supra pbatū est.❡ 2° esto
ꝙ det talis distinctio idē sequit:qm̄ vel p̄ncipiū quo pa
ter pducit spiritū sanctū erit relatio:vel aliqd absolutū.
Si relatio cōstat(quecunqꝫ sit illa relatio)ꝙ nō magis
erit p̄ncipiū liberū:q̄ꝫ erit liberū p̄n^m filij qcqd illud po
nat:cū ſm istā imaginationē relatio nō sit voluntas:aut
aliquid in quo sit p̄ma rō libertatis:ꝛ per ꝯñs non possit
eē p̄n^m libere pductionis.Si absolutū:quicqd illud po-
nat idē sequit:cū nulla oino ex parte rei sit in deo disti
ctio absolutoꝝ vt pbatū est dist.8.ꝛ iō idē erit p̄n^m quo
vtriusqꝫ pductionis.❡ Hec cōclusio confirmat auc̄te
Hylař.5.de trini.ꝛ allegat a Magr̄o lr̄a di.16.d.ꝙ ex
virtute nāe in eandē nām natiuitate subsistit filius:ꝛ ex
virtute nāe in eandē nām pcessione subsistit spirit⁹ san
ctus.i.ex patre qui est virtus ingenita nāliter subsistit.s.
filius nascendo:ꝛ spiritus sanctus pcedendo.Sic ḡ dico
accipiendo libere pduci vt distinguit ꝯtra produci nāli-
ter:ꝛ vtendo istis vocabulis ſm vsum sanctoꝝ ꝛ phoꝝ
ꝛ doctoꝝ cōiter nō debet cōcedi spiritū sanctū produci
libere:sꝫ nāliter sicut ꝯcedit de filio:nec ei⁹ pductio dꝫ
dici libera vel volūtaria:sumēdo voluntariū distincte a
nāli:sicut nō dz volūtaria pductio filij:ꝛ sic dixerūt an-
tiqui ꝛ cōes doc.❡ Si aūt oē illud dicat libere ꝛ volun
tarie pduci qđ pducit cōplacēter:ꝛ a pducēte volunta-
te:sic pōt dici ꝙ spiritus sanctus pducit voluntarie ꝛ li-
bere:quō ēt filius dici pōt pduci volūtarie:vt supra pꝫ
dis.6.Sed sic nō accipit libere vel volūtarie:vt distigui
tur ꝯtra nāliter pprie loquēdo:qm̄ non simul de eodē re
spectu eiusdē p̄nt verificari:sicut deus libere h̄ mō dili-
git se:ꝛ tm̄ nāliter:ꝛ filius libere ꝛ voluntarie pducitur:
ꝛ etiā naturaliter:nec in tali significatione generali sunt
vsi istis vocabulis auctores distinguentes modos agen-

di vel ꝓducēdi libere ⁊ nālr vt supra visuȝ ē. ¶ Ad rōnes opionis ꝯ ꝯnē pᵃᵐ ꝯcedo.s.ꝙ neĉio ꝓducit spūs sanctus:q̄uis ꝓpō assumpta in ꝓbatiōe illius:⁊ postea pluries in alijs dictis.s.ꝙ volūtas est pn̄ᵐ ꝓducēdi spiritū sanctū:sit falsa vt patuit in p̄ arti.

Ad zᵐ

¶ Ad rōneȝ scḋe ꝯnis dōȝ ꝙ volūtas dīna nō ē pn̄ᵐ volēdi:nec libē vult eēntiā diuinā vt libē distiguit ꝯ nālr. ¶ Ad ꝓbationē dico ꝙ ipsa libere vult creaturas ⁊ ꝯtigēter:⁊ tn̄ suā eēntiā necessario:⁊ nō libere:nec est incōueniēs tales modos oppositos de eodē respectu diuersoꝝ vificari:sič et fȝ ipos velle ꝯtigēter verificat̄ de volūtate dei respectu creaturarū:⁊ neĉio velle verificat̄ de eodē respectu dine essentie. Nec sequit̄. volūtas diuina libere vult creaturas.ğ libere vult eēntiā dei:sicut et fm eos nō seq̄t̄. vult ꝯtingēter creaturas.ğ vult ꝯtingēter eēntiā dei:nec eꝯ seq̄t̄. vult necessario eēntiā dei.ğ vult neĉio creaturas. Et per idē pȝ ad aliā formā ibi factā:qꝛ nō est incōueniēs idē pn̄ᵐ ꝓductiuū eē alicuꝰ ꝓductiuū nāliter:⁊ alicuꝰ alterius libere:sicut dcm̄ est supra.

Ad ȝᵐ

¶ Ad auctē Aug. ꝑ q̄rta ꝯne dōm p̄ ꝙ Aug.nō.d.volūtatē eē liberā respectu volitiōis btitudinis:nec respectu volitiōis ifelicitatis. Sed d.volūtatē qua volumꝰ btitudinē:⁊ nō possumꝰ velle infelicitatē eē liberā:⁊ h̄ verū est. Nā multos alios actus pōt ꝯtigēter elicere respectu q̄rū ipsa est ve libera. vtrū aūt respectu volitionis btitudinis ipa sit libera vel nō:suo loco videbit̄. ⁊ sic q̄uis volūtas beatoꝝ nō sit ꝑ tūc libera respectu peccati:est tn̄ libera respectu alioꝝ multoꝝ actuū q pctā nō sūt:nec pōt dici ꝙ volūtatē hic accipiat ꝑ actu volitiōis:quē vocet volūtatē liberā:sed accipit ꝑ potētia volitiua:sič euidēter ondūt illa vba que sequunt̄. Sicut ğ aīa nr̄a ⁊c̄. ¶ zᵒ pōt dici ꝙ Aug.nō loq̄t̄ de libertate que opponit̄ neĉitati nāli in agēdo:de q̄ dictū est ꝙ est quedā ꝯtigētia ⁊ facultas ad vtrūlibet. Sȝ de libertate que opponit̄ fuituti pcti ⁊ miserie:que vtiq̄ tāto maior est in volūtate:q̄to ipa imunior ⁊ liberior est a pctō:⁊ quāto minꝰ ipelli ⁊ istigari pōt ad pctm̄:⁊ faciliꝰ ⁊ liberius pōt elicē bonū actū:⁊ hec libertas erit in btis ꝑfecta. Et hūc itellm̄ se hr̄e demr̄at in vbis imediate ꝑcedētibꝰ auctas allegata. Ait.n.multo q̄ppe liberius erit arbitrium qḋ oīno nō poterit seruire peccato. Inter has aūt libertates seu modos accipiēdi libertatem:dr̄ia magna est:sicut pȝ per magr̄m lib.zᵒ di.z5. ¶ Ad rōnes dico ꝙ libertas est ꝯditio volūtatis vt cōparat̄ ad actū:nō ad quēcūq̄:sȝ ad eū quē pōt hr̄e ⁊ nō hr̄e:⁊ respectu talis actꝰ vtiq̄ sibi repugnat necessitas:lȝ nō repugnet sibi respectu actꝰ quē hȝ neĉio. Sȝ respectu illiꝰ nō est libera. ¶ Ad aliā dico ꝙ neĉitas nō tollit ꝯditionē pncipij ꝑfecti nec libertatē eiꝰ:nec eꝯ. Nā ꝑꝑ necessitatē eiꝰ respectu eoꝝ quoꝝ est pn̄ᵐ necessariū nō tollit̄ eiꝰ libertas respectu eoꝝ quoꝝ est pn̄ᵐ liberum:necessitas tn̄ ⁊ libertas nō isunt pn̄ᵒ ꝑfecto respectu eiusdē:vel ꝓpiꝰ loquēdo:dico ꝙ pn̄ᵐ ꝓductiuū ꝑfectū:nō idcirco est nō libeꝝ:respectu eoꝝ quoꝝ est liberū:qꝛ est necessariū pn̄ᵐ eorū quoꝝ est necessariū:siue quo neĉio ꝓducit:nec qꝛ ipsum est necessariū respectu eoꝝ que ꝓducit necessario.iō nō est liberū:respectu eoꝝ que producit libere. Uerūtn̄ nihil qḋ ꝓducit̄ ab eo necessario ꝓducit̄ ab ipo libere:nec ꝑꝑ hoc tollit̄ eiꝰ ꝑfectio:sicut nō tollit̄ ex eo ꝙ ꝯtigēter ꝓducit aliq̄ ⁊ nō neĉio:⁊ aliq̄ neĉio ⁊ nō ꝯtingenter. Et nullū qḋ ab eo ꝓducit̄ necessario:ꝓducit̄ ab eodē ꝯtingenter. Et cū dr̄ ꝙ necessitas est ꝑfectiōis in oī ꝯditione entis cui est possibilis.dico ꝙ h̄ ꝯcesso nihil ad ꝓpositū:qꝛ ipsa nō est possibilis ꝓductiōi libere:sič nec ꝓductioni ꝯtingēti. ¶ Ad dubiū qḋ ipsi mouēt ꝯ se nō rn̄dēt sufficiēter:qꝛ esto ꝙ modus agēdi ꝯseq̄t̄ nām pncipij actiui:ipossibile tn̄ est ꝙ oppositi modi agēdi ꝯsequant̄ nāȝ vnius pncipij respectu eiusdē ꝓductionis vel ꝓducti:tales aūt sunt ꝓducere nāliter:⁊ ꝓducere libere vt ostensum est. Et cū dr̄ agere necessario nō cōpetit vlr actioni nāli:qꝛ pōt ipediri:⁊ per ꝯns ꝯtingēter tn̄ agit:nō valet. Nā iō nō dr̄ agēs nāle agere necessario:qꝛ sit simplr necessariū ipm̄ agere:sic.n.nullū agēs cātum eēt nāle:cū qḋlibet possit nō agere:vt si desunt alia que neĉio requirunt̄ ad actionē:qḋlibet et pōt nō eē:⁊ ꝑ ꝯns nō agē. Et tn̄ oēs ꝯcedūt aliqḋ agēs cātum agere nāliter:⁊ aliqḋ libere. Sed iō dr̄ agere necessario:qꝛ positis oībꝰ reqsitis ad actionē eius:⁊ nullo existente ipedimento sic ꝙ ipm̄ pōt agere:nō pōt ex se nō agere:sed stantibꝰ illis neĉio agit. Ecōtra aūt agens liberū positis oībꝰ ⁊c̄.sic ꝙ ipsuȝ possit agere adhuc ex se nullo variato:nec ex pte sua nec alteriꝰ:sed vniformiter oībus remanētibꝰ pōt nō agere:⁊ ex hoc dr̄ agere ꝯtingēter:⁊ sic itelligitur dr̄ia ipsoruȝ quātū ad agere necessario ⁊ ꝯtingenter:sicut pȝ 9ᵒ meta.

T.c.io.

⁊ hoc mō sumēdo oē agens nāliter agit necessario:⁊ oē qḋ sic agit necessario agit nāliter. Itē oē agens liberum agit ꝯtigēter isto mō:⁊ oē qḋ sic agit ꝯtingēter agit libere.

Ad rōes principa.

¶ Ad rōnes pncipales ad pᵃᵐ nego minorē:ad ꝓbationem dico ꝙ amor ꝓductus.i.spiritus sanctus nō ꝓducitur a volūtate:sed ab his que sunt voluntas:sicut nec filius ꝓducit̄ ab eēntia:sed ab eo qui est eēntia:nec sapiētia genita.i.filiꝰ ꝓducit̄ a sapia vel ab itellectu:sed ab eo qui est sapia itellectꝰ ⁊ eēntia. Et cū dr̄ ꝙ oīs amor ꝓductus elicit̄ a voluntate:dōm ꝙ hoc nō est verū de amore qui est ipsa volūtas:⁊ cuius nulla volūtas que nō est ipe est ꝓductiua:sicut est in ꝓposito. Nā spūs sanctꝰ est voluntas diuina:⁊ nulla volūtas que nō est spiritus sanctꝰ est productiua spiritus sancti. ¶ Aduertēduȝ tn̄ est quo sensu dici debeat in diuinis amor ꝓductus ⁊ sapiētia genita. Nā bn̄ ⁊ male posset intelligi vt supra pȝ distin.5ᵃ.

Ad zᵐ cap.i5.

¶ Ad zᵐ nego añcedēs. Et ad ꝓbationeȝ dico ꝙ aliud est esse donū:⁊ aliud donari seu eē donatū:sicut dič Aug. 5ᵒ de tri.q̄uis ğ donari sit liberū:⁊ qḋ donat̄ libere donet̄:nō tn̄ qḋ est donū:est libere donuȝ. Et qꝛ vt.d.Aug. 4ᵒ de tri.spiritū sanctū donū dei eē:est a pr̄e ꝑcedē:q̄uis spūs sanctꝰ libere donet̄:nō tn̄ libere ꝑcedit.

cap.zi.

¶ Et cum Aug.d.ꝙ spūs sanctus exit q̄uo datus:dōm ꝙ nō accipit ꝓprie datū:qꝛ vt.d.spūs sanctus nō fuit eternalr datus:sicut nec eternalr fuit creatura cui daret̄.sed datū ꝑ dono posuit. Exit ğ q̄uo datꝰ.i.q̄uo donū.iō ꝯlter lib.5.ait.

cap.i5.

Sed qꝛ sic ꝑcedebat vt esset donabile:iam donū erat:⁊ anteq̄ eēt cui daret̄. Aliter.n.itelligit̄ dū dr̄ donū:alr dū dr̄ donatū. Naȝ donū pōt eē anteq̄ det̄:donatū aūt nisi datuȝ fuerit:nullo mō dici pōt. Et qꝛ Aug.ibi datus pro dono ponit.iō Magr̄ ad h̄ inuēdū allegās ꝓdictā auctē Aug.ifra dis.iz.ait. Nā vt ait Aug.eodē lib.de trini. ꝑcedit a patre:nō q̄uo natus:sed q̄uo datus vel donuȝ. vnde per hanc adiectionē.vel donū.exposuit illud qḋ dicitur datus. Et hec de distinctione.io.

cap.i4.

¶ Distinctionis. XI. Questio. I.

Circa distōnē.ii. In q̄ Magr̄ ꝯ grecos ꝓbat spm̄ sanctū ꝑcedē a filio. Supposito ꝙ sic sit ex determinatiōe ecclesie ⁊ auctē scripture:sič magr̄ bn̄ ꝓbat. Quero vtꝝ si spūs scūs nō ꝑcedēt a filio:nō distingueret̄ ab eo.

pᵒ

¶ Et arguo ꝙ sic:qꝛ si spūs scūs nō ꝑcedēt a filio:cū filiꝰ nō ꝑcedat a spū scō:nulla oppositio relatiua esset iter filiū ⁊ spm̄ scm̄. Et vltra.ğ nō distiguerent̄ abinicē.pᵃ ꝯseq̄ntia pȝ:qꝛ oppositio relatiua non est ibi nisi fm origiñē vel ꝑcessionē vniꝰ ab alio.zᵃ vo ꝓbat̄:quoniam vbi

non cadit oppositio relatiua in diuinis:ibi nulla est distinctio sicut inductiue pz:ꝛ haberi pōt ab Ansel. in de processu spiritus sancti in pluribus locis.

Ad oppositū sic:fili⁹ nō distiguit a spū scō ꝓcise:qꝛ spūs scūs ꝓcedit ab eo.ḡ non si spūs sanct⁹ nō ꝓcederet a filio:nō distingueret ab eo. Añs ꝓbat:qm̄ fili⁹ nō solū ꝑ spirationē actiuā distiguit a spū scō:qꝛ ꝛ per filiationē distinguit ab ipo. Nā per filiationē ꝯstituit in eē.ꝛ filiatio nō est in spū scō.per qḋ cūqꝫ aūt aliqd ꝯstituit:distiguit ab eo in quo illḋ nō est. ꝯña ꝓbat:qm̄ q̈cūqꝫ distinctiuo retēto ceteris remotis:distinguit illud cuius est distictiuū a q̈libet a quo illud ipm distiguit:ꝛ per ꝯñs retēta filiatiōe:remota spiratione ꝛ ceteris adhuc fili⁹ distingueret a spiritu sancto.

Respōdeo hec qō pōt in duplici sensu sumi:siue duplici mō tractari:vno mō ad videndū an ꝓcise per h ꝙ fili⁹ spirat spiritū sanctū:ꝛ spirit⁹ sanctus spirat:ꝛ ꝓcedit a filio:fili⁹ distinguat a spū scō:vel nō per h tm̄:sꝫ per aliqḋ aliud distinguit fili⁹ a spū scō:ꝛ iō supponit h ipole.vꝫ ꝙ spūs scūs nō ꝓcedit a filio. Et querit an tūc distigueret ab eo:qꝛ si sic:sequeret ꝙ illa nō sit ꝓcisa rō distinctiōis eoꝝ:sic si ad inuestigādū:vtrū pr̄ distiguat a filio:ꝓcise qꝛ est ingenit⁹:aut ēt ꝑꝑ aliqḋ aliud (vbigrā.qꝛ genuit) quereret.vtꝫ si pr̄ nō eēt ingenit⁹:nō distigueret a filio. 2° pōt tractari qō ad vidēdū vtrū ex h ꝙ spūs sanct⁹ distiguit a filio:possit ꝯcludi ꝙ ꝓcedit ab eo:ꝛ h ꝑꝑ grecos:qui ꝯcedūt p̄ᵐ ꝛ negāt 2ᵐ:ꝛ tūc idē est ꝙ querere an sequat.spūs sanct⁹ nō ꝓcedit a filio.ḡ spūs sanct⁹ nō distiguit a filio:ꝛ per ꝯñs ex opposito ꝯñtis seqt oppositū añcedētis.s.spūs sanct⁹ distiguit a filio.ḡ spūs scūs ꝓcedit a filio:ꝛ in h sensu vt mihi vr̄ tractata est qō ista a pluribus doc. antiqs:q̄uis a qbusdā modernis magis discutiat fm̄ p̄mū sensum. Scḋm hoc ḡ erunt articuli duo. In p° videbit de questione in p̄mo sensu:ꝛ in 2° videbitur de ea in secūdo sensu.

p° arti.

Quantū ad p̄ᵐ artiᵐ dr̄ a multis:ꝙ in filio ꝑter spirationē actiuā:ꝗ qua distiguit a spū sancto est aliud distictiuū in q̄ distiguit ab eo.s.filiatio:ita ꝙ si ꝑ ipole circūscriberet a filio spiratio actiua remanēte filiatōe:adhuc fili⁹ distigueret a spū scō h tm̄ diuersis modis ponit ab eis. Nā qdā dicūt ꝙ ꝑ solā filiationē filius distiguit ꝑsonalr a spū scō h ꝓbāt:qm̄ q̈cūqꝫ formalr filius ꝯstituit in eē ꝑsonali:eo ꝑsonalr distiguit:sꝫ filiatiōe formalr ꝯstituit fili⁹ in eē ꝑsonali.ḡ ꝛc. ꝓbat mior:qm̄ in filio nō sūt alie ꝓꝑetates positiue q̄ gnō passiua ꝛ spiratio actiua:ꝛ spiratiōe actiua nō ꝯstituit in eē ꝑsonali:qm̄ illa est cōis pr̄i ꝛ filio. ¶ Cōfirmat qm̄ qḋlibet hñs aliqḋ eē:distiguit distictiōe ꝯueniēti illi eē a q̈cūqꝫ alio ꝑ aliqd:qḋ est de rōne ei⁹ inquātū hꝫ tale eē.igit fili⁹ ꝑsonalr distiguit per aliqd qḋ est de rōne ei⁹:inquātū est ꝑsona:spiratio actiua nō est de rōne ei⁹:sꝫ filio iā posito est q̄si ꝓꝑetas aduētitia. Ex quo pꝫ fm̄ istos ꝙ fili⁹ intrinsece ꝑsonalr distinguit a spū sancto per solā filiationē:per spirationē vo actiuā que est ꝓꝑetas cōis sibi ꝛ pr̄i ꝛ q̄si aduētitia ꝛ sequēs ꝑsonas iā ꝯstitutas nō distiguit ꝑsonalr ꝛ itrīsece:sꝫ poti⁹ extrīsece.

Alij doctores

¶ Alij vo dicūt ꝙ tā spiratio actiua q̄ filiatio ꝛ eēntia ꝯcurrūt itrīsece ad ꝑsonalitatē filij:ꝛ nō ei est aduētitia vl̄ extrīseca:sicut per plures ꝓbāt rōnes:nō solū ḡ ꝑsonalr distinguit filius a spū sancto per filiationē:sꝫ ēt per spirationē:sic per vtrūqꝫ ꝯstituit in eē ꝑsonali:ꝑꝑ qḋ vlteri⁹ dicūt:ꝙ si fili⁹ nō spiraret:nō remaneret ꝑsona:eo ꝙ careret spiratiōe:que intrinsece ꝯcurrit ad ei⁹ ꝑsonalitatē:ꝛ per ꝯñs nō distigueret personalr a spiritu sancto:adhuc tm̄ in filio remaneret aliqd realr distinctū a spū sancto.s.ḡñari qḋ est icōpossibile cū spirari.

Alij doctores

¶ Alij ēt dicūt:ꝙ in filio ꝑter spirationē actiuā:que realr distiguit a spū sancto:est aliqd sufficiēter distinguens ipm realr a spū sancto.s.filiatio ipsa.vnde ꝛ circūscripta spiratione:ꝛ retēta filiatiōe:adhuc ꝯstitutū ex filiatiōe ꝛ quocūqꝫ alio ex vna pte:distigueret realr a ꝯstituto ex spiratione passiua ꝛ q̈cūqꝫ alio ex alia pte:qḋ qdē ꝯstitutū est spūs sanct⁹. Hi oēs ꝯueniūt i duob⁹:vt pꝫ:vnū est ꝙ in filio est spiratio:ꝛ ꝑter illā ēt est in eo filiatio per quarū vtrāqꝫ realr fili⁹ distinguit a spū sancto:ꝛ ꝙ si spiratio circūscriberet a filio:ꝛ filiatio remaneret:adhuc remaneret aliqḋ ꝯstitutū ex filiatiōe ꝛ eēntia:qḋ realr distigueret a spū sancto.

3ᵃ opinio illorū doctorum

¶ Scḋm est:ꝙ filius ꝯstituit in eē ꝑsonali per ipsam filiationē. Hec duo vident mihi falsa:ad qḋ ostēdēdū suppono ꝙ fili⁹ vere existit:ꝛ est ꝑsona:ꝛ alia a ꝑsona spūs sancti:ꝑter omnē opationē aīe:ꝛ sic fuit eternalr ante oēm aīe opationē:ꝛ per ꝯñs talia ꝯstitutiua ei⁹ in eē ꝑsonali:ꝛ distinctiua ei⁹ a spū sancto:si qua sunt:sūt vere in rerū nā:nec sūt relatiōes vel ꝯcept⁹:aut aliq̄ alia ab itellectu nr̄o fabricata:cū hic nō querat de distinctiōe ꝯceptuū:sꝫ ꝑsonarū eternarū que sūt ver⁹ deus.

p̄ᵐ

¶ Hoc supposito arguo ꝯtra p̄ᵐ dcm̄ ꝛ sumo ipsaꝫ spirationē fm̄ se:vt ꝓscindit ab oī qḋ est extra aīam quoquo mō distictā ab ipa:siue ꝙ nō est ipsa. Et quero an spiratio sic sumpta est ꝑsona filij seu filius ipse vel nō: Si sic.ḡ in filio nō est aliqd ꝑter ipsam spirationē:ꝛ per ꝯñs nō est in ipso aliqd aliud distictiuū ipsius a spū sancto ꝑter spirationē. Et silr seqt ꝙ si sola spiratio circūscriberet:nō remaneret aliqd filij ꝙ aliqd ꝯstitueret cū eēntia aut aliq̄ alio quoꝝ opposita isti dicūt. Et pꝫ ꝯña q̄tū ad vtrūqꝫ:qm̄ si det oppositū ꝯñtis s.ꝙ aliqd remaneret:aut ꝙ in ipo filio sit aliqd ꝑter spirationē:seqt ꝙ ipa ꝓcise sumpta nō est fili⁹:ꝛ sic dici posset ꝙ est aliqd filij. Si vo ipsa spiratio sic sumpta nō est ꝑsona filij seu fili⁹ ipse:aut ipsa est aliqd itrinsecū sibi:ꝛ tūc sequit ꝙ ꝑter ipsam fili⁹ itrinsece icludit aliqd aliḋ qḋ nō est spiratio. Et per ꝯñs fili⁹ nō est oīno simplex:qḋ est erroneū:aut est aliqḋ extrīsecū filio:ꝛ tūc cū nihil sit in deo iherēs aut iformās:ipsa erit per se subsistens:ꝛ per ꝯñs suppositū vnū vel plura:qḋlibet aūt in deo suppositū est ꝑsona.ḡ ipsa est quedā ꝑsona distīcta a ꝑsona filij:ꝛ eadē rōne distīcta a ꝑsona pr̄is. Et ꝯstat ꝙ ipsa nō est ꝑsona spūs sancti. Ex quo seqt ꝙ in diuinis sūt quattuor ꝑsone qḋ est hereticū dicē.

2ᵐ

¶ P. Cōstat ꝙ fili⁹ est eque simplex vt filiatio:ꝛ ꝙ filiatio (vt hic de ea est sermo istoꝝ) est ipse fili⁹:ꝛ fili⁹ est filiatio:ꝛ oī mō sibi idē quo filiatio est eadē filiatiōi:ꝛ h ifra magis patebit:sed in ipa filiatiōe nō sūt aliq̄ plura distīcta qb⁹ distiguat a spū sancto:neqꝫ quoꝝ aliq̄ solo circūscripto aliqd eoꝝ remanet cū eēntia ꝯstituēs aliqd distīctū realr a spū sancto:ḡ nec in filio st aliq̄ talia plura distīcta.

h 2ᵐ dictum

¶ Cōtra 2ᵐ dcm̄ arguo p̄ sic.ꝑsona filij nō ꝯstituit in suo eē ꝑsonali ꝑ seipaꝫ:seu qḋ idē est dictu.fili⁹ nō ꝯstituit in eē ꝑsonali ꝑ filiū:nec filiatio ꝯstituit i eē ꝑsonali aut aliq̄ suo eē ꝑ filiationē ꝛ vlr nihil ꝯstituit in aliq̄ eē ꝑ seipꝫ p.ḡ fili⁹ nō ꝯstituit in eē ꝑsonali ꝑ filiationē. Añs notū ē:ꝛ ꝯña ꝓbat:ex eo ꝙ vt dcm̄ ē:filiatio nullo mō distiguit a pte rei a filio:sꝫ est sibi adeq̄te oīb⁹ modis eadē:qb⁹ est eadē sibiipsi. ¶ Cōfirmat.qm̄ oē qḋ ꝯstituit in eē per aliqd:aliq̄ mō distinguit ab ipso:nā ꝯstituēs est aliquo mō cā ꝯstituti:sicut pꝫ in oīb⁹ inducēdo.

2ᵐ

¶ 2° fili⁹ est oīno simplex ꝛ act⁹ purus per se subsistēs:ḡ nō ꝯstituit in eē ꝑsonali ꝑ aliqd formalr seu tanq̄ formali cōstitutiuo. Añs est certū:ꝛ ꝯña ꝓbat. Nam ex eo ꝙ est simplex nō ꝯstituit aliquo sibi itrinseco:ex eo vero qḋ est actus purus per nullum formale dans sibi esse ꝯstituit:sicut forsitan

diceret quis: q mã cõstituit per formã: ex eo quoq qd est per se subsistẽs nõ cõstituit in esse per aliqd tanq p mãm: sicut aliq mõ posset quis dicere q forma cõstituit per mãm: qa subsistit aliq mõ p illã. ¶ Unde talia vba in sua pprietate penit⁹ falsa sũt: ⁊ ex falsa imaginatione pcedũt: qua vz sic loquẽtes imaginant q essentia dina sit q̃si mã respectu filiationis: ⁊ filiatio sit forma eius ⁊ ex vtroq resultet psona cõpleta: ⁊ pp hoc psona cõstituitur formalr in suo eẽ per filiationẽ: sicut cõpositũ subale dĩ cõstitui foialr in esse p suã formã subalẽ: qd vtiq figmẽtũ oĩo remotũ est a psona dina. Quapp in deo nõ est estimãdũ aliqd realr cõstitutũ per aliud formalr: nec aliqd formalr ⁊ realr cõstituẽs aliud: sed qcqd ibi est per seipm ⁊ nullo alio formalr ẽ qcqd est: q̃uis causalr seu pncipiatiue vel pductiue hẽat aliq psona esse psonã. ¶ Et ideo quãtũ ad articulũ istũ dico. q de reali distictiuo alicui⁹ ab aliq possum⁹ dupl̃r loq. Uno mõ vt p hoc distinctiuũ intelligam⁹ aliud extra aĩam significabile incõplexe fm se ab alio distinctũ: quẽadmodũ diximus q hõ p aiaz suã distinguit ab asino: ⁊ q vna aia fm se distinguit ab alia. Alio mõ vt per distictiuũ itelligam⁹ aliud cõplexe tm̃ significabile: per qd aliud põt vere cõcludi ab aliqd eẽ distinctũ: q̃uis ipm hoc distinctiuũ non sit fm se aliq entitas ab aliq quoquo mõ distincta: sicut si dicerem⁹ q accñs in sacro distinguit ab alijs per hoc q ipm nõ est in subiecto: alia vo accñtia sunt in subto: sic aũt dicẽdo nõ itelligit q aliqua entitas aut aliquid incõplexe significabile sit distinctiuũ talis accñtis ab alijs: q̃uis ipm se ipso in pmo sensu dato distinguat ab alijs: sz q ex eo q istud accñs nõ est in subto: illd aũt est in subto. hoc vere est aliud ab illo seu distinctũ ab illo. ¶ Hoc mõ ẽt dicimus in diuinis q pr̃ distinguit a filio p hoc q ipse est a nullo: filius aũt nõ est a nullo: sed a pr̃e: ⁊ hic vtiq sic ẽ: etiã si nulla aia vnq hoc cõsideraret: nec tñ p hoc aliqd distictiuũ p mõ signabile dat intelligi: sic ifra dis. 26. amplius declarabit. Si g in p sensu queraf p qd filius distinguit a spũ scõ: Dico q seipso ⁊ nõ aliquo sui fm itrãsitiuã cõstructionẽ loquẽdo. hoc aũt pbat ex hoc qa fili⁹ est psona simplicissima nulla plura ⁊ aliquo mõ iter se distincta icludẽs: ⁊ ideo a quocũq distiguit seipso pmo distiguit sicut plenius infra declarabit. ¶ Et vlteri⁹ ad articulũ istũ fm hũc sensũ in quo ipm ptractant doctores. dico q preter spirationẽ nõ est in filio aliqd quo distinguat ipse a spũ scõ. qd pz. qm ipsa psona filij simplicissima est spiratio ⁊ ecõ. nihil aũt ẽ in filio qd nõ sit fili⁹ etiã psona filij: ⁊ p ɔñs q nõ sit ipsa spiratio. Si aũt in 2° sensu loquamur de distictiuo: fz quẽ sensũ formaui articulũ. cũ querit vtrũ p hoc pcise: qa spũs scũs pcedit a filio: aut qa filius spirat spm̃ scm̃ filius distiguat ab illo. dico q non. Qd probo sic. filius distinguit a spũ scõ per hoc: qa ipse est a pr̃e nascẽdo: spũs ãt scũs ẽ a pr̃e nõ nascẽdo: sz pcedẽdo. g nõ pcise per hoc filius distignit a spũ scõ: qa ipse spirat spm̃ scm̃ ⁊ ille pcedit ab eo. ɔña pz. qm nõ est hoc filio esse a pr̃e nascẽdo: qd est spm̃ scm̃ esse ab eo pcedẽdo: siue ab ipso pcedere: nec filius iõ nascit a pr̃e: qa spirat spm̃ scm̃. Añs pbat per Aug. 5° de tri. vbi dicit. q iõ spũs nõ est filius: cum vterq tñ a pr̃e exeat: qa ipse exit nõ q̃uo nat⁹: sed q̃uo dat⁹. i. donũ. ¶ Itẽ de fi. ad pe. dĩc: q qa aliud ẽ natũ esse aliudq pcedere. iõ ali⁹ fili⁹ alius spũs scũs. ¶ Itẽ Ansel. de pcessu spũs sci in fine. Spũs scũs inqt nõ est fili⁹: qa fili⁹ nascẽdo hẽt eẽ de pr̃e. spũs vo scũs nõ nascẽdo: sed pcedẽdo. ¶ Itẽ idẽ ifra ait. hñt vtiq a pr̃e esse filius ⁊ spũs scũs: sz diuerso mõ: qa alter nascẽdo: alter pcedẽdo vt alij sint per hoc abinuicẽ. Et subdit. Nã si p aliud nõ essent plures fili⁹ ⁊ spũs scũs: p hoc solũ essent diuersi. ¶ Ex qb⁹ vbis manifeste pbat q nõ pcise p hoc q fili⁹ spirat spm̃ scm̃: ⁊ ille spirat ab eo ipsi sũt abinuicẽ distincti. ¶ Ad rõnes vo opionis alterius patet quid dõm sit ex dictis. Nã filius nõ cõstituit filiatione neq spiratiõe: sed est seipso tm̃ ⁊ nullo alio formalr: nec etiã spiratio est aduẽtitia filio: sz est ipse fili⁹. Et p hoc nõ valẽt rõnes pdic. doc. ¶ Ad rõnes oẽs alteri⁹ doc. dõz q verũ ẽ spirationẽ nõ esse extrinsecã vl̃ aduẽtitiã filio: sz tñ nec intraneã sibi velut ptẽ ei⁹ q̃si ipsa nõ sit ipsa psona filij: sz aliqd per se: vt rationes ille pretendunt.

Quantũ ad scõm articulũ dĩ a qbusdã q non seqt. spũs scũs nõ pcedit a filio. g nõ distiguit ab ipso. Alij dicũt opp^m. diuersis tñ motiuis. Nã quidaz dicunt q facta hypothesi spũs scũs ⁊ filius essent vna psona genita ⁊ spirata: ⁊ per ɔñs nõ distiguerent. Alij vo dicũt q nõ distinguerent. nõ qa cõcurrerent in vnã psonaz vt dicunt isti: sed qa tũc filius nõ esset psona. Et iter istos etiã aliq diuersitas est: sed nõ curo de illa. ¶ Ego p nũc dico: q ɔñtia est bona: ⁊ q posito añte illo spũs scũs nõ distigueret a filio: nõ qa eẽt vna psona: sz qa tũc spũs scũs nõ esset. Unde arguo sic. Si spũs scũs nõ pcederet a filio: spũs scũs nõ eẽt. g si spũs scũs non pcederet a filio: spũs sanct⁹ nõ distigueret a filio: ɔña pz: qr vtrũq distictoz opz esse ens. cũ idẽ ⁊ distinctũ sint passiones entis: vt pz. io. meta. Añs aũt pbo tripl̃r. Primo sic. si spũs sanctus nõ pcederet a filio: sps scũs nõ esset spũs seu donuz patris ⁊ filij. Et vltra. g spũs scũs nõ esset spũs sctũs. ⁊ p ɔñs nõ eẽt persona. ɔña pz. ex eo q spũs scũs nõ ẽ donuz filij seu spiritus filij vt dicit Apls: nisi qa pcedit a filio: nec aliud est spm̃ scm̃ esse filij: qa ipm esse a filio: vt dicit Magr in ista dis. Si g nõ pcederet a filio: nõ esset spũs filij aut donũ: ⁊ per ɔñs nõ esset donũ patris ⁊ filij. 2° vo ɔña pbat: qa hoc est eẽ spm̃ scm̃ vt sumit notionalr p tertia in trinitate psona tm̃: qd est eẽ donũ patris ⁊ filij: seu spm̃ pr̃is ⁊ filij. vñ Aug. 5° de tri. ait. Ille spũs scũs q nõ trinitas: sed in trinitate intelligit in eo q pprie. i. nõ cõiter dĩ spũs scũs relatiue dicit: cum ⁊ ad patrẽ ⁊ ad filiũ refert: qa spũs scũs ⁊ pr̃is ⁊ filij spũs est: sed ipsa relo nõ appet in hoc noĩe. apparet aũt cũ dicit donuz dei: donũ enĩ est patris ⁊ filij. Et ifra cõcludendo sic dicit. ergo spũs scũs ineffabilis est quedã patris filijq cõio. ¶ Itẽ libro. i5. ait. spũs scũs fm scripturas sanctas nec patris ẽ solius nec filij solius: sed amboz: ⁊ iõ cõem qua inuicez se diligunt pater ⁊ filius nobis insinuat charitatẽ. Et infra dicit. q pater sic filiũ genuit: vt etiã de illo donũ cõe pcederet vt spũs scũs spiritus eẽt amboz. vñ sic filius: ideo est verbum: qa filius: ⁊ ideo filius: qa a pr̃e genit⁹: ⁊ per ɔñs si nõ esset a pr̃e genitus nõ esset filius neq vbũ: sic spũs scũs ideo est spũs scũs: qa donũ pr̃is ⁊ filij. Et iõ donũ amboz: qa ab vtroq pcedit ⁊ est vtriusq ieffabilis qdã cõio: vt dicit Aug. pp qd si nõ pcedẽt ab vtroq: esto q tm̃ alter illoz pduceret: psona pducta nõ esset ille spũs scũs q nũc est: qa nõ eẽt cõio patris ⁊ filij ⁊ charitas: qua ambo se cõiter diligunt nec cõe donũ vt iste est. ¶ 2° sic. filius est p se pn^m spũs sci. g si fili⁹ nõ pduceret spm̃ scm̃: spũs sanctus nõ pduceret: ⁊ per ɔñs nõ eẽt: cũ ipse pcedẽdo hẽat nõ solũ vt sit donũ: sed oĩno vt sit. vt dicit Aug. 5° de tri. añs est notũ per fidẽ. s. q filius sit pncipiũ spũs sancti: ⁊ cõstat q non per accñs. ɔñtia pz. qm si aliqd sit cã per se alicui⁹ effectus posito q illa cã nõ sit aut nõ sit cã illius: ille effectus nõ ponet: nisi suppleret eius cãlitas per aliqd qd pus non causabat: aut q aliter vel amplius cãret qd causabat pus: cum aliud qd remotũ est causabat. ¶ Idez iudiciũ est de quolibet pncipio pductiuo respectu eius cui⁹ est per se pncipiũ: sz si filius

Marginalia:

Rñ̃o pro pa ad articulum.

cap 3°

cap p.

cap 4°

Scõs ar. Thomas Egidius Scotus Aureol⁹ Ocham

Opio ppria.

A. t. cõ. 8. vsq ad. t. cõ. 12.

cap. ii.

cap. i7.

2^m

cap. ii.

nō pduceret nullū aliū pductiuū supplere posset produ ctiuitatē eius:nec ipse pater nūc pducēs plus aut aliter pducere posset ꝙ̄ nūc:ꝛ per ꝯ̄ns ipse supplere nō posset pductiuitatē filij respectu spūs scti. Ex quo sequit̄ ꝙ spi ritus sctūs nō pduceret̄. Nec iterest vtrū pn^m p se sit to tale vel partiale:dūmō ipso sublato vel nō pncipiāte ni hil suppleat vicem eius. ¶ 3° si aliqua creatura nō pdu ceret̄ a filio:ipsa nō pduceret̄ a patre. g̃ si spūs scūs non pduceret̄ a filio:ipse nō pduceret̄ a patre. ꝯ̄ña nota est. qm̄ nō minus iseparabilr pī ꝛ filius pducūt spm̄ scm̄ ꝙ̄ pducāt creaturas. Añs aūt pꝫ per vbū Saluatoris Joā. dicētis. nō pōt fili⁹ a se facere quicꝙ̄:nisi qd̄ viderit pa trē faciētē. Quecūqꝫ enī ille fecerit:hec ꝛ fili⁹ similr facit. ¶ Ex qbus verbis cōcludit Aug. 2° de tri. oīno insepabi lez esse opationē trinitatis ad extra:ꝛ ꝙ ipole est patrez quicꝙ̄ facere quin illud idē:ꝛ similr filius faciat ꝛ eꝯ. et per ꝯ̄ns pꝫ hanc ꝯ̄ñaz esse necīaz. si hoc filius nō facit:h nō facit pī:ꝛ per ꝯ̄ns ꝯ̄ña alia que ad ipsaz sequit̄ est etiā necīa. vꝫ si spūs scūs nō pcedit a filio ꝛc̄. ¶ Ex his pꝫ ꝙ rōnes quas facit doc. ille q dicit ꝙ esto ꝙ spūs scūs non pcederet a filio:adhuc distingueret̄ ab eo. nō sunt effica ces:p eo ꝙ supponunt ꝙ. s. s. esset data hypothesi illa:qd̄ falsuz est. ¶ Sꝫ supposito ꝙ spūs scūs eēt ꝛ silr fili⁹ eēt. ꝛ tn̄ spūs scūs nō pcederet a filio:nūqd distingueret̄ ab illo. Rn̄deo ꝙ ista suppō includit ꝯ̄dictoria. Naꝫ ponit spm̄ scm̄ esse. Et qa cū hoc etiā ponit ipm̄ non pcedere a filio:simul ponit donū patris ꝛ filij nō eē:ꝛ per ꝯ̄ns cum spiritus scūs nō sit nisi donū patris ꝛ filij:ponit spm̄ scm̄ nō esse:pter qd̄ ex ista hypothesi icludēte ꝯ̄dictoria:se quunt̄ ꝯ̄dictoria. vꝫ ꝙ distingueret̄ et nō distingueret̄ a filio. Distingueret̄ quidē:qa vterqꝫ esset. ꝛ vterqꝫ ab alte ro seipso distinguit:vt dictū est in pmo articulo. nō disti gueret̄ aūt:qm̄ spūs scūs nō esset. Et est talis ista suppō ꝛ questio sicut si diceret̄ supposito ꝙ filius esset:ꝛ eēt ipro ductus nūqd distingueret̄ a patre:ad qd̄ dōꝫ est ꝙ disti gueret̄ ꝛ non distingueret̄. distingueret̄ quidē:qa q̄libet psona distinguit̄ seipsa ab alia psona. Et ideo si eēt pso na filij que nūc est:ꝛ psona pr̄is etiā eēt:vna esset ab alia distincta. Nō distingueret̄ aūt:qa filius nō eēt filius. Nā ideo filius:qa genitus:vt dicit Aug. 7° de tri. Et si filius nō esset filius:fili⁹ nō esset:qa nō est estimandū ꝙ filius dei esto ꝙ nō esset fili⁹:posset eē:sicut in hoīb⁹ hō filius esto ꝙ desinat esse filius:nō est tn̄ necē vt sil' desinat esse aut hoiez esse. Nā filius dei nō est accītalr vl' mutabilr fili⁹:neqꝫ pōt nō esse aut intelligi nō esse fili⁹. Si g̃ ꝛ fili⁹ ꝛ pater essent:ꝛ filius nō esset pductus. sequit̄ ꝙ fili⁹ di stingueret̄ ꝛ nō distingueret̄ a patre. Sequeret̄ aūt hec ꝯ̄dictio:qa añs includit ꝯ̄dictoria.

Ad argumenta principalia ad oppositū. ¶ Ad argumēta pnci palia dōm ꝙ pmū argumētū verū concludit:ꝛ ideo ꝯ̄ns est cōcedendū. ¶ Ad arg^m in oppo^m negāda est ꝯ̄ñtia. Et ad pbationē dicendū ꝙ nō sufficit ad distinctionez filij a spū scō ipa filiatio:nisi etiā sit ipse spūs scūs a q̄ filius distinguit̄. Si aūt spūs scūs nō pcederet a filio:ipse non esset. vt iā dictū est:q̄re nō distingueret̄ a filio:nec eꝯ.

¶ Distinctionis. XII. Questio. I.

Quantū ad duodecimā distōnē. Que ro vtrū pī ꝛ filius sint vnus pncipiū spirans spm̄ scm̄. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō sic. pī ꝛ filius nō sūt vnus spirator. s. s. ergo pater ꝛ filius nō sunt vnū pn^m spirās spm̄ scm̄. Añs pꝫ p Hylariuꝫ 2° de tri. vbi ait. ꝙ spūs scūs a pr̄e ꝛ filio auctorib⁹ cōfi tēdus est. pī g̃ ꝛ fili⁹ sūt auctores. s. s. seu spiratores:ꝛ nō sunt auctor seu spirator. ꝯ̄ña pꝫ:qa hoc est esse pncipium spirans spm̄ sanctū qd̄ esse spiratorē spiritus sancti.

Oppo^m Ad oppositū pī ꝛ fili⁹ sūt vn⁹ creator ꝛ vnū pn^m pducēs creaturas. ergo pī ꝛ filius sunt vnus spirator ꝛ vnū pn^m spirās spm̄ sanctū. Añs no tū est per Aug^m 5° de tri. *cap. 13.* Et ꝯ̄ña pbat̄:qm̄ nō magis ipsi vniunt̄ in pductiōe creature:ꝙ̄ in pductione spūs scti.

Rn̄deo ꝙ̄uis de ista. pī ꝛ filius sūt vn⁹ spirator sint diuerse opiones doc. hec tn̄. pī ꝛ fili⁹ sūt vnū pn^m spirās spm̄ scm̄. cōiter concedit̄. vn̄ Aug. 5. de tri. ait. *cap. 14.* Fatendū est patrē ꝛ filiū pn^m esse spūs sci:nō duo pn^a:sꝫ sicut pī ꝛ filius vn⁹ de⁹ ꝛ ad creaturā relatiue vnus crea tor ꝛ vn⁹ dn̄s. sic relatiue ad spm̄ scm̄ vnū pn^m. *Egidi⁹ ne garet multi tn̄ ꝯcedūt* Cōstat g̃ ex his cōcedendū esse ꝙ pī ꝛ filius sunt vnū pncipiū spi rans ꝛ nō duo spirantia. s. s. Sed vtrū illud sit pprie dcm̄ ꝛ de virtute sermonis cōcedēdū:dubium est. Qm̄ pn^m in pdicato vel supponit pro essentia cōi:vel pro psona aliq̄ determinate:vl' pro aliq̄ notiōe cōi patri ꝛ filio. vltimū a nemine ponit̄:ꝛ rōnabilr:qm̄ demōstrata tali notione si sit aliqua talis nō vere dī hoc spirat spm̄ scm̄:ꝛ p ꝯ̄ns nec vere dī. hoc est pn^m spirās spm̄ scm̄. Itē nec suppone re pōt pro aliq̄ psona:qm̄ q̄cūqꝫ data falsum est dicere. pī ꝛ filius sunt hec psona spirans ꝛc̄. Item nec pro essen tia:ꝛ eadē rōne nec pro aliquo cōi trib⁹ psonis:qm̄ essen tia nō spirat nec est pn^m spirans:sicut nec generat nec est generās:vt dicit cōciliū. ¶ Rn̄det̄ a quibusdam. ꝙ illa ppō est ppria:ꝛ in sua pprietate cōcedēda. *Thomas p. i. q. 36. arti. 4. Contra Thomā.* Ad id qd̄ ar gutū est dicunt:ꝙ pn^m nō hꝫ determinatā supponēz:sed cōfusaz pro duab⁹ psonis simul. ¶ Cōtra pmo:qa de vir tute smonis pn^m in predicato nō pōt stare cōfuse. cū nul lū signū vl' synca^mo pcedat ꝯfundēs ipm̄. Et ideo si ppō illa est vera:qa predicatū stat cōfuse. cū hoc nō sit de vtu te sermonis:sequit̄ ꝙ ipsa nō sit ppria:nec de vtute ser monis cōcedēda. ¶ 2° qa si pn^m supponit cōfuse ꝛ nō de *2^m* terminate:cū cōstat ꝙ nō supponit cōfuse ꝛ distributiue sequit̄ ꝙ supponit cōfuse tm̄:ꝛ per ꝯ̄ns sub ipso cōtingit descēdere ad singularia per ppōnē de disiuncto pdicato nulla mutatione facta ex pte subti. Sequit̄ g̃ pī ꝛ filius sunt pncipiū ꝛc̄. g̃ pater ꝛ filius sūt hoc pn^m:vel hoc pn^m. demrando pmo psonā vnā:deinde aliā:pro qbus dī pn^m supponere cōfuse:sed istud ꝯ̄ns sic est falsuꝫ:cū ei⁹ opp^m sit verū. vꝫ pater ꝛ filius nō sunt hoc pn^m:nec sūt h pn^m. sicut verū est ꝙ pater ꝛ filius nō sunt hec psona patris: nec sint hec psona filij. ¶ 3°. si pn^m supponit p duab⁹ pso *3^m* nis sil. g̃ hec erit magis vel nō min⁹ ppria ꝛ ꝯcedēda. pī ꝛ filius sunt pn^a:sicut dī ꝙ pī ꝛ filius sunt psone. ¶ Con firmat̄. qm̄ termin⁹ in plurali nūero magis pprie suppo nit pro plibus singularib⁹ ꝯiunctiꝫ:ꝙ̄ in nūero singulari. ¶ Itē sm̄ h pn^m nō supponeret cōfuse tm̄:vt dicūt: sed determinate:sic in ista. sortes ꝛ plato sūt hoies. pdicatuꝫ supponit dtermiate:nō obstāte ꝙ supponat p plib⁹ sil. s. p sorte ꝛ plone. ¶ Et vtrūqꝫ pbat̄. qa sub pdicato ꝯtin git descēdere p disiūctiuā q̄ vtiqꝫ vera erit ꝛ sua ꝯ̄dicto ria falsa. ¶ Alij silr tenētes hāc eē ppriā dicunt. ꝙ pn^m *Ochā li. p. d 12. q prima.* nō supponit p aliq̄ pdictoꝝ pꝫ:sꝫ p ꝯstituto ex eēn^a ꝛ spi ratione actiua pcise circūscribēdo pnitatē ꝛ filiationez: qd̄ qdē ꝯstitutū ē realr pī ꝛ fili⁹:ꝫ nō formalr. vn̄ dicūt ꝙ sicut ex eēn^a ꝛ spiratiōe passiua pcise aliqd ꝯstituitur:qd̄ vere spirat̄:sic ex eēntia ꝛ spiratiōe actiua pcise aliquid vnū ꝯstituit̄ qd̄ vere dī spirare:ꝛ p ꝯ̄ns ꝙ est pn^m spirās: ꝛ qa pī ꝛ fili⁹ sūt istd̄ vnū ꝯstitutū:idcirco v̄e ꝛ pprie ꝯce dit̄ ꝙ pī ꝛ fili⁹ sunt vnū pn^m spirās spm̄ scm̄. ¶ Sꝫ istd̄ nō videt̄ bn̄ dcm̄. Tum qa falso innitit̄ fundamēto de hꝫ ꝯstitutiuis ꝛ ꝯstitutis in deo:sic in pcedēti qōne tactū ē: ꝛ isra plus tanget̄. Tū qa difficile vī euadere:qn illud ta le vnicū ꝯstitutū ex eēntia ꝛ spiratiōe actiua sit psona q̄ dā:sic ꝯstitutū ex eadē eēn^a ꝛ spiratiōe passiua pcise sibi

opposita

opposita est psona. scilȝ. s. s. vt dicitur: ꝛ per ꝯ̄ns pr̄ ꝛ filius erit vna psona ꝛ due psone: qḋ nō est sane dictū. Tuȝ ga cōstat ꝙ nō minus distinguit̄ spiratus a spirāte: ꝙ̄ geni tus a gn̄ante: ꝛ per ꝯ̄ns tātaȝ distinguet̄ spūs scūs ab illo cōstituto ꝙ ipsum spirat: quātū filius a pr̄e ꝗ ipm̄ gn̄at. filius aūt distiguit̄ a pr̄e psonalr̄: ꝛ sic vna psona ab alia psona: ꝛ distictio psonalis est maxima distinctio: que est in deo. ꝰ illḋ ꝯstitutū vnicū sic p̄cise sumptū distiguet̄ a spū scō psonalr̄: ꝛ sicut vna aliq̄ psona alia a psona spūs sci. ℂ Cōfirmat̄. qꝛ vel spūs scūs erit aliud ab illo ꝯsti tuto: vl̄ alius: nō aliud vt ꝯstat: sicut nec aliq̄ psona diui na est aliud ab alia: vt dicit cōciliū. ꝰ alius. sȝ in deo non dr̄ aliqui alius ꝛ alius: nisi vterqȝ sit psona: ꝛ per ꝯ̄ns se quit̄ sicut pus ꝙ illud ꝯstitutū s̄m se erit quedaȝ psona.

Alij doctores

ℂ Alij dicunt ꝙ pr̄ ꝛ filius dr̄ vnū p̄n̄m spūs sci ꝑter vnā vim spiratiuā qua vterqȝ spirat. Sed nec istud bn̄ dicit̄. tuȝ ga nō est dāda aliqua vis spiratiua que sit p̄n̄m quo spūs sci: ꝛ nō p̄n̄m qḋ: vt supra pȝ. tum esto ꝙ daret̄ illa. tn̄ non posset dici p̄n̄m spirans spm̄ scm̄: vt querit̄ in q̄ōne: aliogn esset p̄n̄m qḋ. ꝛ per ꝯ̄ns non pōt dici pro quo

Alij

supponit p̄n̄m in p̄dicato dicte ꝑpōnis. ℂ Alij dixerunt ꝙ distinguit̄ vnū p̄n̄m ꝑpter vnā ꝑprietatē quaȝ siḡat hoc nomē p̄n̄m: sed nec istud sufficit: ga esto ꝙ aliquā ta lem vnā ꝑprietatē significaret: nō tn̄ pro illa supponit: sic etiā ipsi cōcedūt. Et iō ꝑbabilr̄ ꝛ absqȝ assertione lo quēdo: videret̄ mihi dōm eē: ꝙ lȝ illa ꝑpō sit vera ꝛ cōi ter cōcessa: nō est tn̄ in sua ꝑprietate accipiēda: nec in sen su quē p̄mo facit ꝛ de v̄tute sermonis: sed in sensu quem intēdebāt sancti illā scribētes. ℂ Est ꝰ notandū ꝙ nū ꝙ̄ in creaturis cōcurrūt plures sil̄ per se cause ad vnū effe ctū: gn vna eaꝝ alr̄ causet ꝙ̄ alia: vel oēs simul plus vel magis causent: ꝙ̄ vna illaruȝ tm̄: sic pȝ manifeste. Spūs scūs aūt: ꝙ̄uis a duob᷒. s. pr̄e ꝛ filio p̄ducat̄: nō tn̄ alr̄ ab vno ꝙ̄ ab alio: nec ab ambob᷒ sil̄ magis vel pleni᷒: ꝙ̄ ab altero tm̄: ac per hoc nō ꝑcedit ex eis tanꝙ̄ ex duob᷒ p̄n cipijs sed tāꝙ̄ ex vno. Hoc ꝰ sancti denotare volētes di xerūt pr̄eȝ ꝛ filiū nō esse duo: sed vnū p̄n̄m spūs sci. sic ꝛ p eandē rōnē dixerūt tres psonas esse vnū nō tria p̄ncipia creature: ꝙ̄uis etiā alia rōne sp̄ali possint dici vnum p̄n̄m creature: vt infra dicet̄. Est ꝰ sensus. pater ꝛ fili᷒ sūt vnū p̄n̄m spirans spm̄ scm̄. i. pr̄ ꝛ filius vno eodeȝ mō ꝛ simul tanꝙ̄ vnū p̄n̄m spirāt spūm scūm. ℂ Istud expresse hēt̄ a Magro ifra dis. 29. cū eni dixisset pr̄em ꝛ filiū ꝛ spūm scūm esse vnū p̄n̄m creaturaꝝ: qualr̄ hoc sit intelligēduȝ expones ꝯtinuo subdit. Et dr̄ hi tres nō tria: sed vnū p̄n cipiū oiuȝ creaturaꝝ: ga vno eodēqȝ mō p̄n̄m rerū sunt: nō eni aliter res sunt a pr̄e ꝛ alr̄ a filio. Sed penit᷒ eodē

cap. 13.

mō hūc sensuȝ vr̄ Aug. habuisse 5° de tri. vbi ait. cū dici mus pr̄eȝ p̄n̄m ꝛ filiū p̄n̄m: nō duo p̄n̄a creature dicimus: ga pater ꝛ fili᷒ sil̄ ad creaturā vnū p̄n̄m est: sic vnus crea

p. l. d. 29

toꝛ vn᷒ deus. Et hec verba cū plibus alijs sequētib᷒ Ma gister vbi supra inducens. moꝝ ait. Ecce aperte ostendit Aug. patrē ꝛ filiū ꝛ spūȝ scūȝ esse vnū p̄n̄m reꝝ creataꝝ. i. vno eodēqȝ mō esse p̄n̄m: ꝛ illū modū satis aperuit: ga. s. operat̄ oia: ꝛ ga simul operant̄ hi tres: ideo vnū p̄n̄m esse dr̄: hec Magr̄. ℂ Itē in fine p̄dicte distinctionis q̄rens vtrū eadeȝ notione pater ꝛ filius sint p̄n̄m spūs sci. Re spōdet. ad qḋ dicim᷒ cū pater dicat̄ p̄n̄m spūs sci ꝛ filius: ga spūs sanctus ꝑcedit vel dat̄ ab vtroqȝ: nec alr̄ ꝑcedit a patre ꝙ̄ a filio: sane intelligi pōt pr̄eȝ ꝛ filiū eadē ratio ne vel notione dici p̄n̄m spūs sancti. ℂ Ex his patet s̄m Aug̅ ꝛ Magr̄m: ꝙ ga eundē spūm scūm pater et filius sil̄ eodē mō penitus spirant: ideo vnū dr̄ eius esse p̄nci

cap. 30.

piuȝ. ℂ Item Altissiodoreñ. in sua sūma. lib. p̄. dicit ꝙ hec. pr̄ ꝛ filius sūt vnū p̄ncipiū spūs sancti. est vera eodē mō locutionis: quo spūs sanctus dicit̄ multiplex ꝑpter diuersos effect᷒. eodē modo ꝙ̄si ꝑpter vnū effectū quem hn̄t pr̄ ꝛ filius ꝛ spūs scūs dicunt̄ vnū p̄ncipiū. Et ga eo dē mō prorsus ꝑcedit ab eis spūs scūs. verba sua sunt. et infra. dicit ꝙ cōis opinio dicit dictā ꝑpōnē ꝑprie sum ptā esse falsaȝ: sed intelligēdā esse sic: ꝙ sunt vnū p̄n̄m. i. vna spiratione spirant spūm scūm. ℂ Idem etiā penit᷒

cap. 36.

dicit Gerardus Nouarieñ. in sua sūma. vbi tractat de 8° articulo fidei hanc etiā ꝑpōnē nō eē in sua ꝑprietate: et de virtute sermonis itelligēdā: satis inuunt v̄ba concilij extra de sū. tri. ꝛ fi. ca. lib. 6°. vbi sic dr̄. Fatemur ꝙ spūs scūs eternalr̄ ex patre ꝛ filio nō tanꝙ̄ ex duob᷒ p̄ncipijs: sed tanꝙ̄ ex vno p̄ncipio: nō duabus spiratiōibus: sȝ vni ca spiratione ꝑcedit. vbi pȝ. ꝙ ga cōciliū noluit affirma re vnitatē p̄ncipij: sȝ vnitatē modi p̄ncipiādi: iō ait: tāꝙ̄ ex vno: ga vere voluit asserere vnitatē spiratiōis: ait: vni ca spiratione: nec ait tāꝙ̄ vnica spiratiōe: sicut ait: tanꝙ̄ ex vno p̄ncipio. Sic ꝰ sil̄ ꝛ īsepabilr̄ ac vno mō penitus pater ꝛ filius spirāt: sicut alter eoꝝ s̄m se: ꝛ sicut si essent penitus idem p̄ncipiū: ꝛ ideo dicunt̄ vnum p̄n̄m. s. s. ꝛ nō duo p̄ncipia: ne. s. aliqua diuersitas modi spirandi aut nō simultas iter eos posset itelligi. Si tn̄ initeremur ꝑprie tati sermonis: s̄m quā termini pluraliter addito termio numerali vere predicant̄. cū actualr̄ supponūt pro pluri bus: tūc dici deberet ꝙ pater ꝛ filius sunt duo principia spiritus sancti. Sicut dicimus ꝙ sunt duo qui p̄ncipiant spūm scūm. Et hoc attendens Hylar̄. dicit spūm sanctuȝ esse a patre ꝛ filio auctoribus: non ait auctore: ex quo ha bet̄ bene posse cōcedi patrē ꝛ filiū esse auctores: ꝛ per cō sequēs p̄ncipia spūs sci. Quāuis aūt sic posset concedi ꝙ sint duo p̄ncipia: non pōt tn̄ vere concedi ꝙ spirent tāꝙ̄ duo p̄ncipia: sed tanꝙ̄ vnū ꝑpter cām supius dictam. Et hec videt̄ intētio ecclesie in verbis allegatis. ℂ Alia rō

cap. 26.

pōt assignari s̄m Ansel. de ꝑcessu. s. s. vȝ ꝙ ideo pr̄ ꝛ fili᷒ dicunt̄ vnū ꝛ nō duo p̄ncipia spūs sancti: vt det̄ intelligi ꝙ ipsi nō s̄m ꝙ in personis discreti ꝛ alij abinuicē: sȝ s̄ȝ ꝙ sunt vnū penitus in natura: spirant spūm scūm. ℂ Et ideo ꝙ̄uis duo sint qui p̄ncipiāt seu spirāt: nō tn̄ ga duo p̄ncipia: sed quasi vnū pariter spirant spūm scūm. vnde

cap. 32.

infra. Cōstat inquit spūm scūm esse de filio sicuti est de pr̄e: nec tn̄ esse ꝙ̄si de duob᷒ diuersis: sȝ ꝙ̄si de vno. Ex eo enim ꝙ pater ꝛ filius vnū sunt. i. ex deo est. s. s. non ex eo. vnde alij sunt abinuicē. i. ex patre ꝛ filio s̄m ꝙ sunt vnū in diuinitate: nō s̄m ꝙ sūt alij abinuicē in personis est. s. s. Et ly s̄m ꝙ tenet̄ specificatiue tm̄: nō aūt reduplicatiue. ex quo tollant̄ plura arg̅ que fieri cōsueuerunt ꝯ̄ dictū illḋ multoꝝ. pater ꝛ filius spirāt iquātū vnū. ℂ Ista rō Ansel. videt̄ reddere cām p̄mi dicti. Naȝ ex eo ꝙ pater ꝛ fili᷒ iquātū sūt vnū in natura spirant spūm scūm: ꝯclu dit ipse ibideȝ ꝙ alter nec magis nec p̄us nec p̄ncipalius nec aliquo mō aliter spirat ꝙ̄ ali᷒. Et sil̄ mō pōt ꝯcludi ꝙ nec ambo sil̄ magis ꝙ̄ alter tm̄: hec sine pertinacia et assertione dcā sint ꝛ absqȝ p̄iudicio itelligētie melioris.

Ad rōes p̄mam.

ℂ Ex his pȝ quid dōm ad arg̅. Nā ꝯ̄ns p̄mi ꝯcedēduȝ est: si sumat̄ ꝑp̄e ꝛ de v̄tute s̄monis. Et ꝯ̄ns scḋi qḋ est in opp̅: si sumat̄ iproprie ꝛ s̄m sensuȝ supra dictū in q̄ sci locuti sunt: ꝛ in isto sensu ꝑcedit ꝑbatio ꝯ̄ne. Si āt ān̄s sumat̄ ꝑp̄e: ꝛ silr̄ ꝯ̄ns: negāda est ꝯ̄ña. Nā creatoꝛ ꝛ p̄n̄m creature possunt suppon̄e ꝑ diuinitate. Nā illa est vniuer soꝝ p̄n̄m: vt dr̄ ex̄ de sūma tri. ꝛ fi. ca. cap. dānamus. Et iō cū pater ꝛ filius sint diuinitas. Ideo de v̄tute sermonis hec est vera. pr̄ ꝛ filius sūt vn᷒ creatoꝛ: ꝛ vnū p̄n̄m creatu re. Sed p̄n̄m spirans nō pōt supponere pro diuinitate ipsa nec pro aliquo vno cōi patri ꝛ filio: vt dictuȝ ē. Et iō ista nō est v̄a de v̄tute s̄monis pr̄ ꝛ filius sūt vnū p̄n̄m spirās

spiri scti. ¶ Ex hoc pz q alia rone spali tres psone dicunt unu pnm creature: q ea que supra fuit assignata.

¶ Distinctionis. XIII. Questio. I.

Circa distinctione 13m. Quero an pcessio spus sci aut spiratio sit generatio: ¶ Arguit q sic. omnis pductio viventis a vivete eiusde nae nuero vel spe cie est gnatio: spiratio est huiusmodi ergo rc. Maior pz per locu a diffone. Sic eni diffinit coit gnatio strictissime sumpta: et sz q pcedit in deo. minor etia nota est fm fide. Na spus scus est vivens et eiusde nae cu patre: et no min9 q pater et fili9 sint eiusde nature. ergo eius pductio est pductio viventis rc.

Oppo^m Cotra. Spus sanct no est genitus: vt dicit in symbolo Athanasij. ergo spiratio no est generatio: et consequentia patens est.

Respodeo Ueritas. q. certa est. Na cu non sit nisi vnus filius in trinitate. Iuxta qd scribit Ioa 3°. (cap. 3.) Sic de9 dilexit mundu vt filiu suu vnigenitu daret rc. pter qd in symbolo apostoloz cofitemur vnicum dei filiu. et cuz ideo filius: qa genit9 et qa filius vtriqz genitus. vt dicit Aug. 5. de tri. (cap. 6°.) costat q spus scus no est filius neqz genitus. et per ons nec eius pcessio est gnatio. ¶ Quavis aut ita sit. dria tn spirationis a gnatione: et cur pductio filij sit gnatio: non aut pductio. s. s. et cur. s. s. no sit etia filius: ita vt ambo pducti dicant filij: et geniti (in vita ista per tales quales no sumus) explicari reputo impole. Et ratio est: qm pductio vtraqz est ineffabilis (cap. 27.) et incoprehensibilis a nobis in statu psenti: sic dicit Aug. (cap. 55.) et habet in lra. ¶ Assignat tn aliqui driaz haru pductionu ex dria pducentiu: qm filius est ab vno tm: spus aut scus a duobus: filius aut nullus pot esse duoz: nisi vnus illoz sit pr et alter mater: qd in trinitate imaginari absurdissimu est. Et hanc rone assignat Aug. 15. de tri. et Ansel. monol. ¶ Sed ista ro no est evidter vsquequaqz sufficiens: qa vbi pductu eode mo penitus est a duobus: nec aliter ab vno q ab altero: neqz ab ambobus simul q ab altero tm: ibi pductio. ex hoc precise q est a duobus non videt minus debere dici gnatio: q si esset ab vno tm: ceteris sil cocurretibus. vnitas eni et pluralitas pducetiuz no variat rone pductiois. sicut pz q pductio vni9 ignis a duobus non minus dicit gnatio: q productio vnius ab vno. spus scus aut quis sit a duob9. eode tn mo penitus est ab vtroqz vt in pcedeti. q. dictu e. ¶ Ex hoc pz q no sequit. si spus scus esset filius duoz: q esset vnius tanq pris: et alterius velut matris: cu filius no sit vniformiter ex patre et matre: alioquin no esset vnus pater vel mater potius q alter nec ec. ¶ Alij assignat driam ex pncipio quo vnius: et pncipio quo alterius. Dicut eni q pductionis filij pnm quo est intelles: et pductionis. s. s. est volutas. ¶ Istud etia no valet. Tum qa neutrius pductiois est aliqd pnm quo distinctu a pn° qd. vt supra pbatu est. Tu qa itells et volutas in deo nullo mo ex na rei distiguunt. vt etia supra pz. et ideo si vni9 illaz est itellect9 pnm etia volutas erit ei9 pnm: et ec. ¶ Alij dant driam ex diversitate modi pcedendi: qm vnus pcedit quo natus: alius aut (cap 14°) quo datus. Et hanc ponit Aug. 5. de tri. sed nec istud sufficit. cum no declaret q spus scus non pcedit quo natus. ¶ Aliter assignat ista dria ex ipsis pductis. Nam filius est verbu qd pater intelligedo se pducit. spus aute scus est donu qd pater et filius se amando pducut. verbu aut ex eo q verbu: simile est rei intellecte cuius est verbuz: sed donu no ex eo q donu est simile: sed pot esse dissimile. pductio aut viuetis similis pduceti est gnatio: q vis ergo spus scus qd est donu patris et filij sit similis pri et filio no min9 q fili9 patri: qa cu no est similis ex hoc q est donu: ideo eius pductio no est eius gnatio: et ista ro sumit ab Ansel. mon. rc. ¶ Quavis aut hec sit subtilis via ad (cap. 55.) manifestadu driam pdicta: nihilominus tn nec ipsa evidens est: qm eque incognitu est nobis q spus scus no sit verbu patris et filij: sicut q eius pductio no sit gnatio: et etia imanifestu est q ipse no sit fili9. Unde cuz. s. s. sit eq similis patri et filio: sicut filius patri et intellectio et volitio nullo mo distiguant ex na rei i deo no appet cur spus scus no sit verbu qd se itelligedo pducut pater et filius: ita bene sicut filius est verbu qd se itelligedo pr pducit. ¶ Dico ergo q spiratio et gnatio sunt distincte pductiones et seipsis formalr sunt distincte: sicut filius qui est gnatio et spus scus qui est spiratio sunt seipsis distincti: vt supra dicebat: et q spiratio no est gnatio: nec gnatio e spiratio. sicut. s. s. no est filius: nec filius. s. s. est. i. donu: et q pcessio spus sci: ideo est spiratio: qa spus scus e. s. s. seu donu: et pcessio seu pductio filij est gnatio: qa filius est filius seu verbu. ¶ Qr aut iste sit verbu et filius: no sit aut donu: et per ons eius pductio que no est nisi ipse (vnde dicit pductio filij intrasitiue. i. que est fili9) sit gnatio et non sit spiratio: et q iste sit donu: no sit aut verbu nec filius: ac p hoc eius pductio sit spiratio: et no sit gnatio. Dico q non est mihi possibile itelligere: sicut etia dicit de se Aug. 15. (cap. 25.) de tri. et 3 Maxi. vt habet i lra. Dam. etia libro pmo ait. (cap. 10.) qm qde est dria gnationis et pcessionis didicimus. Quis aut est modus drie: nequaq. Quavis aut intelligere ista no possumus: veraciter tn sic esse ofitemur et credimus.

¶ Ad rone pncipale dico: q illa diffo no est pfecte explicatiua gnonis dine: neqz cu ea covertibil nec aliq talis a nobis dari pot. cu illa gnatio sit icoprehesibilis a nobis. (Ad roez)

¶ Distinctionis. XIIII. XV. et XVI. Qo.

Circa distinctione decimaquarta 15m et 16m. In qbus Magr agit de pcessione teporali: siue missione vel datioe spus sci. Quero vtru spus scus. s. 3a in trinitate psona et cu pre et filio vnus substantia deus: mittat vel det creature ronali vel non ipse: sed tm dona eius. Et arguitur q tm dent dona eius: et h io ipse precise dicat dari. Primo (p^m) aucte Bede qua Magr ponit in dis. 14. qui ait. Cu spus sancti gra dat hoibus pfecto mittit spus a patre: mittit et a filio. Ex his pz q idem est spiri sci mitti: q eius gratia: que no est ipse: sed eius donu hoibus dari. ¶ 2° (2^m) Aug. 4° de tri. ait. (cap. 20.) sicut spui sco donu dei esse: est a pre pcedere: ita mitti est cogsci q ab illo procedat. ¶ Ex his sic. si mitti est cogsci rc. ergo hoie hnte cogne dat9 pcise ipse het spiri sci: sz talis cognitio no est ipe spus scus vt certu e: et est donu ei9: iuxta illud nemo pot dicere dns deus nisi in spu sco. pma ad Cor. 12. et ide iudiciu est de spu sco: qd s. nemo pt illu cogsce nisi p eu hac cognitione tribuete.

Oppo^m In opposituu est Magr in dis. 14° qui p auctem Aug. et Ambro. pbat efficaciter no solum dona: sed ipsam spiritus sancti personam dari.

Respodeo. Primo ponam aliquas oclones. scdo obyciam contra dicta: et soluam.

Pono (pm9 art.) aut ones 4or. Pria est q ipsa psona spus sci fm se dat hoi: et no tm dona ei9. Scda q qncuqz dat spus scus: dat et aliqd donu eius. s. gra gratum facies: et ec. qncunqz illa dat: dat et spus scus. Tertia q pole est dari spiri sci: absqz q tuc dent ei9 dona. Quarta q ec pole est dari dona spus sci absqz eo q tunc det spiritus scus. Et loquor de po^a dei absoluta i his duab9 vltimis onib9. ¶ Prima one. s. q spus sci psona det coiter (p^a o.) hodie tenet doc. et Magr aucto. sctoz pbat i lra 14° di.

⁊ q͞a nō melius q̄ per auc͞tem pōt pbari. ideo pter illas quas inducit Magr̄ adduco duas alias valde expressas ad ppo͞m. Pria est Aug. sup Joā. homel. 74. sup illo Jo. 14. Ego rogabo pr͞ez ⁊ aliū pacliū dabit vobis. dicētis. Spm̄ paraclitū cb͞rs pmisit aplis hoc est vtiq̄ in trini. spūs scūs quē pr͞i ⁊ filio ꝯsubalē ⁊ coeternū: ⁊ coeq̄lem fides catholica cōfitet: ipse est de quo. d. Apl's. charitas dei diffusa est in cordib' nr̄is per spm̄ scm̄ q dat' est nob: hec Aug. Ecce euidēter habes ꝙ spūs scūs quez cb͞rs dixit: pr͞ez daturū aplis ⁊ quē apo. sibi datū pfitet. est 3ª in trinitate psona vn' cū pr͞e ⁊ filio deus. ¶ Alia auc͞tas est Leonis pape in smone de pēthe. cui' initiū est. post illā singularē isignēq̄ victoriā. ait enī ibi sic loquēs de cb͞ro. In hac die iuxta verbū suū: sancti spūs donauit aduētū: de quo etiā aplis suis dixerat. Ego rogabo pr͞em ⁊ aliuz paraclitū dabit vobis: aliū vtiq̄ nō minorē: aliū paraclitū. i. filis glie vel nāe: eiusdēq̄ sube: vt discipuloꝝ fides veridica spon͞ ad expectationē tāti muneris preparata: illū quē sibi a deo in locū dei pmissum esse meminisset: veꝝ deū esse cognosceret. Et infra. Quāta inquit ⁊ q̄ ineffabilis est pietas redēptoris q̄ hoiez portauit ad celū: ⁊ deū misit ad terras: Et rursum subdit. affuit g̃ in hac die fidelibus suis nō iam per gr̄az visitationis ⁊ opationis: sed per ipsaz presentiā maiestatis. hec Leo papa. Euidētissime habet ex istis: ꝙ ille spūs scūs verus de': missus est ad discipulos sm̄ seipm̄ ⁊ per pn̄tiā sue maiestatis: ⁊ nō tm̄ per gr̄az visitationis ⁊ opationis: ita ꝙ non iō tm̄ dr̄ missus aplis: q͞a aliqd sit opatus in eis: vt gr̄az vl' alia dona sic aliq opinati fuerūt: sed q͞a ipsa ei' psona diuinitas ⁊ eius maiestas: lз modo ineffabili ⁊ incōprehensibili eis est data ⁊ missa. ¶ Hoc etiā cōfirmat ex eo ꝙ scriptura vtrūq̄ distiguit. vn̄ angelus ad mariā. Spūs scūs supueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Luce p̊. vbi angelus duo distincte pmittit. s. aduentū spūs sci: et obūbrationē v̄tutis altissimi: que virtus vtiq̄ est donuz eius. Silr̄ mō Saluator ad discipl'os accipietis inq̄t v̄tutem supuenientē in vos spūs sci: ⁊ eritis mihi testes ⁊c̄. Hic etiā pmittit virtutē spūs sci. i. quā dat spūs scūs: iō dicit accipietis v̄tutē spūs sci: ⁊ nō solū virtutē spūs sci: sed etiaz ipm̄ spm̄ scm̄ pmittit: ideo ait: supuenientis in vos. hec duo dāda discipulis distiguit ibi glosa dicēs: cū supueniet spūs scūs in vos virtutē testificādi de me vob prestabit. venit g̃ ipse spūs scūs: ⁊ ipse sic veniens dabit v̄tutē q̄ est donū ei'. nō g̃ tm̄ dona spūs sci: sed etiaz ipse spūs scūs dat hoib'. ¶ Scd͞az ꝯnē. vз ꝙ qcūq̄ dat spiritu' scūs dat etiā gr̄a ⁊ eꝯ. pbo. ⁊ p̄mo quātū ad ei' p̄mā pte sic. Quicūq̄ hз spūz scm̄ est de statu ⁊ de nūero filioꝝ dei: ⁊ nullus carēs gr̄a est hō. g̃ nullus carēs gr̄a habet spūm scūm: ⁊ per ꝯn̄s ois hn̄s spm̄ scm̄ hз gr̄am. ¶ Ex q̄ seq̄t ꝙ qcūq̄ dat spūs scūs hoi ei etiaz dat gr̄a. maior pз p Aplm̄. Quicūq̄ spū dei agunt: hi filij dei sūt: ⁊ ifra. ipe spūs scūs testimoniū reddit spūi nr̄o. i. mēti nr̄e ꝙ sumus filij dei. Si aūt filij ⁊ hēdes sup. sm̄ spez. minor pз p eūdē ad Gal. vbi ait. Euacuati estis a cb͞ro q in lege iustificamini gr̄a excidistis. Et est sēsus. vos q in lege iustificamini. i. creditis hic iustificari p opa cerimonialia: q̄ noīe legis signat Apl's excidistis a gr̄a. i. priuati estis gr̄a p̄us habita: ⁊ ex h̄ estis euacuati a cb͞ro. i. nō ptinetis ad ꝯsortiū mēbroꝝ vl' filioꝝ cb͞ri. ¶ Alterā ptez pbo sic. qcūq̄ hз gr̄az est de nūero filioꝝ dei: nullus nō hn̄s spūz scm̄: est de nūero filioꝝ dei. g̃ nullus nō hn̄s spm̄ scm̄ hз gr̄am: ⁊ p ꝯn̄s ois hn̄s gr̄az hз spūz scūz. ¶ Ex quo etiaz seq̄t ꝙ qn̄ dat gr̄a: dat ēt spūs scūs. maior pз p Aplm̄ ad Titū dicēte. Ut iustificati gr̄a ipsius heredes simus sm̄ spez vite eterne. Et btūs Petr' actuū 15° p gr̄az dn̄i credimus saluari. minor pз p Aplz. d. Si q͞s spm̄ cb͞ri nō hз: hic nō ē ei'. i. mēbrū cb͞ri: ⁊ p spūz cb͞ri itelligit spūs scūs sm̄ glosaz. ¶ Hec ꝯ quātū ad vtrāq̄ ptē silr̄ pbat auc͞te Ambrosij lib. p̊ sup Lucā sup illo v̄bo angeli de Joāne. Ipse pcedet ante illū in spū ⁊ in v̄tute Helie dicentis hn̄ ista iungunt: nunq̄ enī sine v̄tute spūs: nec sine spū v̄tus est: ⁊ ifra. d. ꝙ alteꝝ sine altero esse nō pōt: sic ⁊ in ꝯntib' repit. spūs scūs supueniet in te ⁊ v̄tus altissimi obūbrabit tibi. Et loquit de potētia ordinata: nō autez absoluta dei: v̄tutis v͞o noīe gr̄a itelligit. ¶ 3ª ꝯ est. ꝙ est posse dari spm̄ scm̄ hoi absq̄ ꝙ det aliqd donū: ⁊ loquor d' dono creato. Hāc pbo sic. omne dabile a deo hoi: posse est ei dari a deo: nō dato aliquo qd nō sit eēntialr̄ idē cuz eo: nec aliqd de eēntia illius. ergo posse est spm̄ scm̄ dari homini nō dato ei aliquo dono spūs sci creato. ꝯn̄a pз. qm̄ spiritu' scūs est dabilis homini: vt pз ex p̄ma ꝯne: ⁊ nullū donuz creatū est eēntialr̄ idez cū spiritu scō: aut de eēntia spūs sancti. Añs autē pbat. tum q͞a ipso ꝯcesso nulla sequitur ꝯtradictio: tuз q͞a sicut omne factibile a deo pōt fieri ab ipso: nō facto aliquo qd nō est ipsum: nec aliqd intrinsecum essentialr̄ ei: vt cōiter ꝯcedit: ⁊ pōt probari ex eo ꝙ nulla repugnantia ꝯdictionis interuenit: sic in proposito omne dabile ⁊c̄. Tum q͞a oē dabile a deo creature: deus pōt non dare: ⁊ pōt nullo alio cōdante dare: ⁊ nullū tale pōt eo nō dante dari. ergo oē dabile creature a deo: deus pōt dare nō dato aliquo ⁊c̄. Añs est verū ⁊ cōcessum cōiter: ⁊ ꝯn̄a pз: qm̄ si aliqd dabile. v̄bi gr̄a. a. nō posset dari a deo: non dato alio dabili essentialr̄ distincto: nec in eo essentialr̄ incluso. verbi gr̄a. b. hoc nō esset: nisi q͞a vel. a. datū necessario daret. b. vel q͞a. b. nec͞io requireret ad dādum. a. Si dicat scd͞m ergo ipsuз. a. nō pōt de' nullo alio cōdante dare: qd est opp͞m vnius partis añtis. Si p̄mū: vl' a. posset dare. b. deo nō ꝯdāte. b. ⁊ hoc repugnat alteri pti añtis: vel nō posset dare deo nō cōdāte: ⁊ nūc vl' deus dabit nec͞io. b. cuius opp͞m sumit: vel poterit nō dare: ⁊ tunc hoc posito. a. datū erit nō dato. b. Juxta hoc pōt in spāli formari rō ad ppo͞m sic. nullū donū creatū vl' creabile requirit nec͞io vt dans vel cōdās ad h̄ vt. s. s. det: ⁊ silr̄ nullū tale donū nec͞io dat a. s. s. dato g̃. s. s. pōt dari nullo dono creato dato. ¶ Ex hac 3ª ꝯne ifero ꝯ aliquos modernos: ꝙ posse est transire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū seu ꝯdictoria successiue verificari absq̄ motu locali ⁊ positiōe noue rei: vel destructione pexn̄tis: cuius v̄ificatiōis lapsus tēporis etiā nō sit i causa: q̄uis sine lapsu tēporis actuali vel possibili id ꝯtigere nō possit: alias simul eēnt vera. pз q͞a posse ē ꝙ aliq̄s nō hn̄s spm̄ scm̄ isto mō speciali de quo hic agit: habeat postea spm̄ scm̄: eo nō mutato localiter: nec aliq̄ re nouiter facta: vel p̄ori aliq̄ destructa: vt pз ex dictis. Et cōstat ꝙ in spū sancto nulla est mutatio. ¶ Itē nec lapsus tēporis ad hoc aliqd facit: nūq̄ enī ex eo pcise: quis hēt spūm scūz: qui p̄us nō habuisset. Hoc ipsum ex alijs cōfirmo sic. possibile est dei virtute albedinē huius corporis demōstrati nulla locali eius vel subiecti mutatione interueniēte: ⁊ nulla re nouiter c̄ata vel destructa nō informare illud corp'. q̄ ⁊c̄. pз ꝯn̄a. q͞a nunc iformat: ⁊ postea nō informaret ⁊ subm̄ nunc est albuз: ⁊ postea nō esset albū: ⁊ per ꝯn̄s ꝯdictoria eoruз que nunc sunt vera: post hoc erant falsa. Añs pbatur: qm̄ nō min' est illud possibile q̄ sit possibile ꝙ acc͞ntia sacramētalia sint eque presentia et propinqua sube corporis cb͞ri sicut erant sube panis: et sicut sunt accidentia corpis cb͞ri suo subiecto: ⁊ tm̄ illi sube cb͞ri nō iherēāt aut illā informāt: qd tm̄ de facto ꝯtingit: ꝙ v͞o non oporteat aliquā rem de nouo causari clarū est: sed etiā ꝙ nec destrui: q͞a nec ipm̄ accidēs: nec subiectū: nec aliqd cōpositū ex vtroq̄: cū ex

Margin notes (left column): p̊ · 2ª · actuū p̊. · actuū p̊. · 2ª ꝯ. · ad ro. 8. · cap. 5. · cap. 3.
Margin notes (right column): ad ro. 8. · Luc. p̊. · 3ª ꝯ. · Corre͞m.

eis nulla per se vna res cõstituat: nec aliqua alia res con
currit ibi nec lo destructibilis: nec lapsus temporis talis
successiue verificationis est cã: sicut clarũ est. ¶ Et si di
catur q aliqua res destruet̃.s.inherẽtia ipsius accidẽtis
aut vnio eius ad subm. ¶ Cõtra pmo. q non est aliq̃ ta/
lis res media que sit inherẽtia vl̃ vnio vt alias pbabit̃.
Scdo. q esto q sit: nõ minus põt deus etiã illã inheren
tiã ɔseruare: vt nõ informet accidẽs nec subiectuz: ⁊ sile
dico de vnione: aut ḡ aliqua res erit tũc destructã. aut nõ.
si nõ habet̃ ppositũ. si sic. ḡ nũc de facto inherentia inhe
ret mediãte alia inherẽtia: sed ponat̃ q ⁊ illas duas etiã
deus conseruet vt prius: ⁊ sic vel oporteret dicere q actu
q̃libet accñs inhereret mediãtibus ĩfinitis inherẽtijs:
vel dabit̃ aliqua nõ mediãte alia inherẽs vel ĩformãs:
⁊ de illa ponat̃ casus: ⁊ habet̃ ppositũ: quimo ⁊ si essent
infinite idem poni põt: cũ deus nõ minus illas q̃ vnam
tñ posset sic ɔseruare. ¶ Scdo pbo dictũ correlariũ. nã

2m

deus lumen qd̃ causat candela quiescẽs in medio posset
se solo cõseruare: nulla mutatione locali cãdele: vel alte/
rius interueniẽte: neq aliqua alia re cãta nouiter: aut ali
qua destructa: ⁊ tunc esset verũ q illud lumẽ nõ cõseruã
ret̃ partialiter a candela: cuius oppositũ nunc est veruz:
nec põt dici q aliqua res vel habitudo que dicatur ɔser
uatio luminis a cãdela destrueret̃: tum q nõ est aliqua
talis: etiã sm illos ɔtra q̃s est pncipalr correlariũ istud:
tum q esto q sic. nihil minus ⁊ illã deus põt cõseruare
se solo: quo facto veruz erit dicere lumen illud a candela
nõ cõseruari: ⁊ nulla res erit destructa: nisi forte dicat̃ q
⁊ illa ɔseruatio nõ ɔseruat̃ a candela mediante alia con
seruatione: que tunc destrueret̃. ¶ Sed hoc põt iprobā/
ri: sicut improbata est similis imaginatio de inherẽtijs.

4a ɔ.

¶ Sicut pbata est tertia ɔclusio pbari põt quarta. s. q
dona possunt dari: non dato spiritu sancto. Nã nullũ tale
donuz dabile est essentialr idem cum spiritu sancto: nec
ipsuz essentialr includit: ⁊ vtrũqz deus dat mere ɔtingẽ/
ter: nullo alio cõcurrẽte ad dandũ. ¶ Cõfirmat̃: qr̃ lz
ad dationẽ taliũ donoꝝ: necessariũ sit spũm scũm dare il
la: nõ est tñ necessarius illum dari: sicut ad factionẽ effe/
ctus: lz sit necessariũ cãm facẽ: nõ tñ est necẽiuz cãz fieri:
sicut pz de cã pma que non fit cũ ab ea fiunt sui effectus.

2s artic. pm

Tunc secũdo arguo cõtra dicta. Et pmo contra pmã ɔclonẽ. Nã spũs scũs sz scri/
pturã: est in oibus rebus per essentiã pñtiã et potẽtiaz:
⁊ per ɔñs in oib⁹ hoibus bonis ⁊ malis. ergo ipa persona
⁊ essentia spũs sci non põt nouiter in aliquo hoie esse: q
pus fuerit: alioqn pus erat ille hõ ⁊ spũs scũs non erat in
eo: ac per hoc nec in oibus rebus erat. Si aũt nõ põt esse
nouiter ĩ aliquo hoie: cũ ipse nouiter mittat̃ ⁊ det̃ hoib⁹
quibus pus nõ erat datus: seq̃t̃ q hoc sit soluz sm aliqd
nouiter factũ in hoie: ⁊ nõ sz suã psonã qua semp existit
in hoie: illd aũt nouũ in hoie a spũ scõ factũ vocat̃ donũ

2m

eius. Sola ḡ dona spũs sci dant̃ hoi. ¶ Scdo ɔ tertiaz
ɔnez: si enĩ sit vera sequit̃ q aliqs posset esse deo gratus
sine grã: qd̃ videt̃ impoĩe: sicut est impoĩe q aliquis sit
albus sine albedine. ɔñs pz. q in quocũqz est spũs scũs:
ille ptinet ad nũerũ filioꝝ dei: qui per spem sũt heredes
vite eterne. Si sic permaneãt: ⁊ per ɔñs est acceptus deo
ad ɔsequẽdã vitã eternã: si sic vsqz in finem pmanserit.

3m

hoc autẽ est esse deo gratũ. ¶ Tertio ɔ correlariuz dicte
ɔnis: q si vno tẽpore vnuz ɔdictorioꝝ est veꝝ: quãdiu
suũ significatũ se habebit eodẽ mõ: semp ipm erit verũ:
⁊ per ɔñs nõ nisi p aliquã mutationẽ circa significatum
suũ fiet falsuz: ⁊ oppositũ ei⁹ verũ. ¶ Et hoc põt vlteri⁹
applicari ad ɔnẽ ipsaz in se: q si pus est veꝝ iste hõ non
hz spũz scm: ⁊ postea est verũ: iste hõ hz spm scm: aliqua

mutatio facta est circa significatũ: ols aũt mutatio est acq
sitio vel deꝑditio: ⁊ deꝑditio nõ facit ad ppositũ vt di/
ctũ est. ḡ est facta acqsitio: ⁊ non apparet cuius rei sit ista
acqsitio: nisi alicui⁹ doni causati ĩ hoie isto. ¶ P. Si pci
se det̃ spũs scũs sine noua acqsitione alicui⁹ doni: ita po/
terit fieri sine acqsitione vel deꝑditione cuiuscũqz alte/
rius rei. ḡ mutatiõis pp̃ter quã verificatũ est ɔdictoriũ:
qd̃ pus erat falsuz. vel spũs scũs fuit subm: ⁊ ala hois ter
minus: ita q spũs scũs mutatus est ad aiam vel ecõuer/
so. aia fuit subm ⁊ spũs scũs terminus: ⁊ vtrũqz est incõ/
ueniens: cũ spũs scũs nec subiectũ nec termin⁹ mutatio/
nis esse possit. ¶ Etiã põt argui ɔ quartã ɔnẽ: qr̃ seq̃t̃

4m

q aliquis posset cõsequi vitã eternã carẽs spũ scõ: posset
etiã hic grãm nõ habẽdo spũm scũz: ⁊ in illo statu mori:
⁊ tũc cõstat q iret ad vitã eternã: cuz ois moriens in grã
cõsequat̃ vitã eternã. ¶ Ad pm rñdeo q sicut. d. Magr̃

Ad pm

in 17a dis. psona spũs sci duob⁹ modis est in reb⁹: qdã mo
dus est quo est in oibus creaturis gñaliter. alius quo tñ
est in creaturis rõnalibus iustis ⁊ sanctis spãliter: pp̃ter
quẽ modũ eẽndi spũs scũs dr̃ illas inhabitare: ⁊ ille dr̃
hic spũm scũz: qd̃ nõ dicit̃ de alijs: vnde nec creature ir/
rationales nec demões ⁊ hoies iniqui dicunt̃ habere spi
ritũ scũz: ⁊ sic spũs scũs est in eis pmo modo. ¶ Tũc ad
argumẽtuz dico q psona spũs sci nõ põt esse nouiter in
aliquo hoie: qui pus fuit illo pmo mõ essendi: sed semp
dũ hõ est: est spũs scũs ĩ eo. Sz scdo mõ eẽndi põt vtiqz
nouiter eẽ in aliq̃ in quo pus nõ fuit illo mõ: esto q ille
hõ fuerit ante p tps. Et sm illũ 2m modũ tñ dr̃ spũs scũs
tẽporaliter pcedere ⁊ mitti ac dari hoi. Si aũt queratur
q̃lis sit iste modus eẽndi spũs sci ĩ hoie: dico q sicut pmus
modus quo ipse ⁊ tota trinitas est in oib⁹ creaturis gñali
ter est nobis ĩcõpzehẽsibilis: vt ĩfra dis. 37. d. Magister.
Sic ⁊ iste modus quo spãliter dr̃ creaturã rõnalẽ inhabi
tare cõpzehendi nõ põt a nobis: a posteriori tñ notificat̃
aliquo mõ. Nã vt dicit Magr̃ di. 17. tũc nobis dr̃ mitti
spũs scũs: cũ ita est in nobis vt faciat nos diligere deũ et
pximũ dilectione. s. meritoria: nõ q hoc sit spũs scũs da
ri: vel datũ eẽ nobis qd̃ est ipsuz facere nos diligere deũ
⁊ pximũ: nec hoc dixit Magr̃: sed eius dictũ dz per cõco
mitantiã intelligi: q in q̃bus spũs scũs existit illo scdo
mõ spãli: illi per ipm pñt meritorie diligere deuz ⁊ pxi/
mũ. Et hoc pz in verbis eius cũ pmo affirmat existiã ei⁹
in nobis dicẽs: cũ ita est in nobis: deinde illũ modũ mani/
festat per illud q comitat̃ ei⁹ talẽ existiã in nobis cuz. d.
vt faciat nos diligere ⁊c. vñ duo affirmat de ipso. s. existẽ
tiã ⁊ efficiẽtiã: nec sequit̃ cũ spũs scũs est in nobis sic vt
faciat nos diligere ⁊c. tunc mittit̃ vel est missus nobis. ḡ
hoc est spm scm nobis mitti: qd̃ est ipm facere nos dilige
re ⁊c. sicut nõ sequit̃: cũ aia ĩtellectiua sic est in nobis vt
faciat nos ĩtelligere: tũc ipsa est foꝛa nr̃a. ḡ hoc est aiam
intellectiuã esse nobis formã qd̃ est ipsaz facere nos in/
telligere. Añs enĩ veꝝ est: ⁊ ɔñs falsuz. Nõ dico tñ q eo/
dẽ mõ ĩtelligam⁹ p spm scm: quo ĩtelligim⁹ per aiam in/
tellectiuã: q nec ille illo mõ existit in nobis quo est ĩ no
bis ala ĩtellectiua: q̃ ṽe est eẽntialis foꝛa nr̃a: sed alio mõ
multũ dissimili ⁊ ĩexplicabili: ac ĩcõpzehẽsibili a nobis

Ad 2m

vt pus dixi. ¶ Ad 2m dico q aliqs põt dici grat⁹ dupl̃r.
vno mõ denoĩatione ĩtrinseca ab habitu. s. grẽ ĩformãte
aiaz eius. Alio mõ denoĩatione extrinseca a voluntate diui
na acceptãte ipaz ad vitã eternã: nisi postea ipe peccaue
rit: tũc cũ arguit̃ q aliqs possit eẽ gratus sine grã: si acci/
piat̃ gratus 2o mõ et grã accipiat̃ p illo habitu supnãli:
de quo habit⁹ est sermo ɔcedo ɔñs: nec exẽplũ de albedi/
ne est ad ppositũ: cũ denoĩatio qua aliquid dicit̃ album
sit intrinseca. Si autem accipiat̃ gratus primo mõ: nego
ɔñam:

Ad 3m

ↄñam:nec ꝓbatio ꝓcedit in isto sensu:sed in alio. ¶ Ad tertiã ↄcedo ꝙ ɔ̃dictoriũ verũ semꝑ erit verũ: quãdiu suũ significatũ se hẽbit eodẽ mõ.i.quãdiu sic erit in re: sicut est qñ ipm est verũ.Et cũ ĩfert.ḡ nõ nisi per aliquam mutationẽ circa suũ sig̃atũ ipm fieret falsum. ¶ Dico ꝙ illud ɔ̃ñs põt ĩtelligi dupl'r.vno mõ sumẽdo ꝓpe mutationẽ:sicut de ipsis locuti sunt ph̃i:ꝛ sic nego ɔ̃ñaz. Alio mõ ĩpropꝛie:vt etiã tũc ĩtelligat̃ factã esse mutationẽ: qñ nõ sic est in re sicut erat qñ ɔ̃dictoriũ illud erat verũ:ꝛ ↄcedo ɔ̃ñaz ꝛ ɔ̃ñs.Et dico ꝙ isto mõ est facta mutatio. Nã qñ illud ɔ̃dictoriũ:iste hõ nõ hꝫ spm̃ sctm̃ erat verũ: tũc ita erat in re.s.ꝙ non habebat spm̃ sctm̃. Et spũs sctũs nõ erat in eo illo spãli mõ exn̄di quo dicit̃ hñi ab eo in q̃ existit.vt añ dictũ est. ¶ Qñ aũt ɔ̃dictoriũ istud est falsum:tũc nõ sic est in re sicut erat:qñ ipsuz erat verũ. Nõ enĩ tũc iste hõ nõ hꝫ spm̃ sctm̃:sed vtrũqꝫ hꝫ: ꝛ p̃us quidẽ ita erat in re sicut ɔ̃dictoriũ istud sig̃at:ꝛ ideo ipꝫ erat verũ:postea v̓o nõ sic est in re sicut ipm sig̃at:ꝛ iõ ẽ falsuz: ꝛ totũ hoc põt ↄtingere sine mutatione aliq̃ ꝓpꝛie loquẽdo de mutatione. ¶ Per hoc põt rñderi ad vlteriorem deductionẽ:cũ ꝓbat̃ ꝙ illa mutatio sit acq̃sitio. Naz illa locũ hꝫ de mutatione ꝓpꝛie dicta:que nõ est in ꝓposito. Quãuis nõ incõuenienter posset cõcedi ꝙ hic est acq̃sitio spũs sancti:sicut cõcedit̃ equipollẽs.vꝫ ꝙ iste hõ acquisiuit spm̃ sctm̃ quem p̃us nõ habebat. Ista tñ habitio(vt ita loquar)vel acq̃sitio nõ est talis:qualis aliqua quã videmus in creaturis:nec ſm aliquẽ modũ mutatiõis:qui nobis cõiter apparet dici põt mutatio:ac per hoc ꝙ vlterius arguit̃ ꝙ spũs sctũs erit subm vl' terminus mutationis nõ valet. Est tñ spũs sctũs illud qd̃ acq̃rit̃ ꝛ habet̃ ab isto:a quo p̃us nõ habebat̃. ¶ Et hoc mõ forsitan posset cõcedi:ꝙ homo acquirens spm̃ sctm̃ mutat̃:sicut cõcedit Mag̃r in 17ª dis.ex auctẽ Aug.ꝙ in charitate que deus est:hõ ꝓficit ꝛ deficit:ꝛ in dis.30.in fine.dicit ꝙ cuz spũs sctũs dat̃ hoĩ a deo:mutatio fit in illo cui dat̃:nõ in dãte. Quia tñ isti termini mutari ꝛ mutatio:cõi vsu accipiũt̃: ſm ꝙ sig̃ant mutationes q̃les videmus ĩter creaturas: ꝛ nulla talis est in ꝓposito:puto melius eẽ vt nõ ↄcedat̃ ibi esse mutatio:q̃uis vbi verus intellꝰ vbi habeat̃ non sit de verbis curandũ.

Ad 4m

¶ Ad 4m ↄcedo ꝙ aliquis posset ↄsequi vitã eternã:nõ hñdo spm̃ sctm̃ isto mõ quo dr̃ haberi ab hoĩe qñ tẽporal'r mittit̃ ꝛ dat̃ ei q̃uis de facto ꝛ de potẽtia dei ordinata nullus cõsequi possit vitaz eternam:nõ hñs spm̃ sctm̃ ꝛ grãz:q2 sic deo placuit ordinare.

Ad pm principl'e. Ad 2m

¶ Ad pmũ argumẽtũ.q.dñm ꝙ Beda nõ.d.hoc eẽ spm̃ mitti qd̃ eius gratiã dari.Sꝫ.d.ꝙ sit' cuz dat̃ grã:mittit̃ spũs sctũs:ita ꝙ sola cõcomitãtia ibi denotat̃. ¶ Ad 2m dico ꝙ dictũ Aug.intelligẽdũ est etiã ꝑ cõcomitãtiã:qñ quib' mittit̃ spũs sctũs:illi cognoscũt ipm ꝓcedere a patre:cognitiõe.s.fidei:que habet̃ in via:q̃uis nõ quicũqꝫ actu hñt spũm sctũm:actu habeãt talẽ cognitionẽ:sed habitu tñ aliqui hñt:ita ꝙ talẽ missionẽ notificat a posteriori per hꝰ notitiã:sicut supra dictũ est eã notificari per ɔ̃ñtẽ dilectionẽ dei ꝛ pximi:ꝛ ꝙ nõ sit idipsum mitti spiritum sctũm ꝛ cognosci ipsum a pr̃e ꝓcedere:intelligẽdo hoc ſm ꝓprietatẽ locutiõis:pꝫ qñ pueris baptizatis dat̃ spũs sctũs in baptismo iuxta illud Aplĩ ad Titũ 3°.ꝑ lauacrũ reg̃nationis spũs sci quẽ effudit in nobis abunde.

cap.3.

Et illd̃ Joã.3°.Nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ ꝛ spũ sctõ ꝛc̃.

cap.3.

vbi manifeste sig̃at Saluator sil' esse lauacrũ aque ꝛ ĩmissionẽ spũs sci:ꝛ tñ ↄstat ꝙ tũc pueri talẽ de spũ sancto actualẽ cognitionẽ nõ hñt. ¶ Et ex ep̃le idẽ Aug.ait ad dardanũ.ꝛ ponit̃ a Mag̃ro dis.37ª hui' libri.multũ ĩgit mira res est:queãdmodũ quorũdã nõdũ cognoscentium deũ sit deus inhabitator:ꝛ quorũdã cognoscentiũ nõ sit: nec illi enĩ ad tẽplũ dei ꝑtinẽt:qui cognoscẽtes deum nõ sicut deũ glorificauerũt:ꝛ ad tẽpluz dei ꝑtinent paruuli sanctificati sacrõ chri:ꝛ renati spũ sctõ:qui certe ꝑ etatẽ nondũ pñt cognoscere deũ. vnde quẽ potuerũt illi nosse nec habere:isti potuerunt habere anteq̃ȝ nosse.intelligẽdum est ergo dictum Augustini:vt dictum est.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. I.

Circa pmã partem decimeseptime distinctiõis. In qua Mag̃r ostẽdit ꝙ spũs sctũs est charitas:qua imediate elicim' actũ dilectiõis meritorie: ꝛ ꝙ ad hꝰ actũ nõ cõcurrit aliquis habitus charitatis create ĩfusus. Quero vtruz sit poẽ aliquẽ meritorie deũ diligere:nõ hñdo in se habitũ charitatis create ĩfusuz.

pm

¶ Et arguit̃ ꝙ nõ.sic.i. poẽ est aliquẽ esse deo caruz ꝛ acceptũ ad vitaz eternaz: ſm statũ ĩ quo est sine charitate creata supnãliter ĩfusa. ergo ĩpoẽ est aliquẽ meritorie deũ diligere sine hꝰ charitate. ɔ̃ñã pꝫ.qñ sequit̃:aliquis carens charitate diligit meritorie deũ.ḡ ipse deo carus est ꝛc̃.Sed si ɔ̃ñs ẽ ĩpoẽ añs etiã est impoẽ. Añs v̓o ꝓbat̃:q2 si esset poẽ aliquẽ sine charitate sic esse deo carum.multo magis esset poẽ aliquẽ sine fide esse carũ.hoc aũt est cõtra Aplm ad He. dicentẽ.sine fide impoẽ est placere deo.

cap.11.

¶ Cõfirmatur. qñ qua rõne aliquis posset sic esse carus sine habitu charitatis supernatural'r infuso:eadẽ ratione posset esse carus sine omni habitu supnãli:ꝛ per ɔ̃ñs ex solis nãlibus posset esse dignus vita eterna:qui fuit error Pelagij.

¶ Ad oppositum est Magister in littera.

Oppo^m

Rñdeo Ista qd̃ põt ĩtelligi tã de potẽtia dei absoluta:q̃ȝ de po' dei ordinata:q̃ nobis inotescit ꝑ sacras scripture ꝛ ecclesie auctẽs. ¶ Duo ergo erũt articuli.q. Primus vtrũ de po' ordinata dei.i.ſm ordinationẽ ꝛ legem a deo statutã:sit poẽ ꝙ aliquis deuz meritorie diligat:nõ hñdo habitũ charitatis create sibi supnãl'r ĩfusuz. 2ꝰ erit vtrũ h̃ sit poẽ de po' absoluta dei.

Quantum ad pm articulũ fuit opĩo Mag̃ri ꝙ sic.

pm' art.

Nã opinatus est:vt pꝫ in p̃senti dis.ꝙ ad actũ diligẽdi meritoriũ nõ concurrit aliquis habitus supnãlis charitatis create:sꝫ ipm spũs sctũs opat̃ absqꝫ habitu v̓tutis medio:qd̃ non est sic de actib' fidei ꝛ spei. Nã illos opat̃ mediãtibus habitibus supnãliter ĩfusis: qui sunt fides ꝛ spes. ¶ Hec opĩo roborat̃ auctrib' Aug.

cap.7.

Quaꝝ pma est.8.de tri.ait enĩ.qui pximũ diligit:ɔ̃ñs est vt ipsaz dilectionẽ p̃cipue diligat:deus aũt dilectio est:ꝛ qui manet in dilectiõe in deo manet:ɔ̃ñs ḡ est vt p̃cipue deũ diligat.alia est in eodẽ cap.ait enĩ. Nemo dicat non noui q̃d diligã.diligat fratrẽ:ꝛ diligat eandẽ dilectionẽ: magis enĩ nouit dilectionẽ qua diligit q̃ȝ fratrẽ quẽ diligit.Ecce iam pōt notiorẽ deũ hr̃e q̃ȝ fratrẽ:plane notiorẽ:q2 p̃ñtiorẽ notiorẽ:q2 ĩteriorẽ:notiorẽ:q2 certiorẽ:amplectere dilectionẽ deũ:ꝛ dilectiõe amplectere deũ:ꝛ subdit:ꝙ nõ nisi deo plen' ẽ q̃ dilectiõe plen' ẽ. Itẽ li' eodẽ adductis q̃busdã v̓bis bti Joã.in sua pª cano^ca.d.ista cõtextio satis apte declarat eãdẽ ipsaz fraternã dilectionẽ ex deo eẽ. Nã ſma dilectio est:q̃ diligim' inuicẽ:ꝛ ꝙ nõ solũ ex deo:sꝫ ẽt deũ eẽ tãta videmus auctẽ ꝓbari. Cũ ḡ de dilectiõe diligim' f̃rez de deo diligim' f̃rez: nec fieri põt vt eãdẽ dilectionẽ nõ p̃cipue diligam' q̃ f̃rẽz diligimus.Et seq̃t.qñ q̃ppe de' dilectio est:deũ certe diligit:q̃ diligit dilectionẽ.dilectionẽ aũt necẽ ẽ diligat:q̃ diligit f̃rez.

cap.8.

¶ Ex his auctib' hr̃.ꝙ dilectio q̃ diligim' f̃rem est de' ex deo.i.spũs sctũs. ¶ Et ex h̃ ɔ̃ñter ad articulũ istuz ſm hãc opĩonẽ dñz ẽ:ꝙ poẽ ẽ:ꝛ ita de facto ẽ:ꝙ hõ põt meritorie deũ diligẽ absqꝫ tali habitu charitatis create.

3 magrī

¶ Quāuis aūt hec opio recitata sit sollēnis: ꝓpter aucto
ritatē Magrī: cōiter tñ doctores oppositū opinantur. Et
ego vna cū eis puto oppositū esse verū. Ad hoc autē mo-
uent me verba Apli pᵒ ad Corin. Si linguis hoīum lo-

cap. 13.

quar ꝛc. vbi oēs virtutes ꝛ dona spūs sci eorūqȝ actus ꝛ
opera dicit hoī nihil ꝓdesse: et per ꝯñs nō eē meritoria:
nisi habeant charitatē: ꝙ si dicat Aplm locutū fuisse de
charitate increata que est spūs scūs: sine quo cetera non
ꝓsunt. istud ꝛ si ꝓteruiter posset sustineri: nō videtur tñ
esse de intētione Apli. Nā ibi loquit de charitate q̄si de
quadā virtute eiᵒ necessitatē ꝛ excellētiā ad alias v̄tutes
explicādo. vñ in fine capli nūc inquit manēt. fides. spes.
charitas. tria hec. maior aūt hoꝝ est charitas. ¶ Itē ad

cap. 3°.

Col. induite lquit vos sicut electi dei sci ꝛ dilecti viscera
mīe ꝛ alias benignitatē: virginitatē: hūilitatē: modestiā:
patiētiā ꝛc. Moꝝqȝ sequit: sup oia aūt hec charitatē ha-
bete: qḋ est vinculū ꝑfectōis. vbi glosa dicti huiᵒ reddēs
rōnē: ait. magis enī studēdū est ei virtuti: q̄ maior oibus
est. vbi pȝ ꝙ hic loquit de charitate q̄ v̄tus est: ꝛ hāc vir-
tutē moralibᵒ preponit sicut vt prius allegatū est ꝓposuerat
religs v̄tutibᵒ theologicis. s. fidei ꝛ spei. ¶ Et si dicat sic
dicit Magr: ꝙ charitas nō iō dicit a sanctis v̄tus: q̄a ipa
sit v̄tus: sed q̄a per eā q̄si eēt v̄tus afficit mens ꝛ mouet:
hec ꝓfcō glosa nimis est ad placitū glosatoꝝ: q̄ꝛ ꝛ pari
rōne posset dici: ꝙ nō est aliq̄ v̄tus īfusa que sit fides vel
spes: sed. s. s. īmediate actᵒ credēdi ꝛ sperandi operat. Et
sicubi inueniat dictū ꝙ fides est v̄tus. R̄ndet ꝙ ideo
sic dicit: q̄ꝛ per spūm scm̄ quasi esset v̄tus mens mouet
ad credendū. Et eodē mō de spe: nec puto ꝙ aliq̄ auctas
scripture possit hŕi: per quā efficaciᵒ possit ꝓbari esse ali-
quē habitū īfusū qui sit fides: aut aliquē qui sit spes: q̄̄
ꝓbari posset esse aliquē q̄ est charitas. ¶ 2° ad idē facit

2m

cap 5°

Apls ad Ro. charitas dei diffusa est in cordibᵒ nr̄is per
spūm scm̄ q̄ datᵒ est nobis: que v̄ba ꝛ si aliter possent glosa
ri: apertius tñ insinuant: spūm scm̄ datū esse: ꝛ ab illo da-
to charitatē in aploꝝ cordibᵒ eē diffusaȝ: q̄si charitas sit
aliud a spū scō diffusū creatū: quē sensum īsinuant v̄ba
Aug. homel. 6ᵃ sup pᵃ canonica Ioā. exponētis illḋ Apli

cap. 8°

ad Ro. ipse spūs postulat ꝓ nobis. Quid est inq̄t ipse spi
ritus scūs iterpellat pro sanctis: nisi ipsa charitas: q̄ in te
ꝑ spūm facta est. Ideo enī. d. idē Apls. charitas dei diffusa
est in cordibᵒ nr̄is per spūm scm̄: qui datᵒ est nobis: chari
tas ipsa gemit: charitas ipsa orat ꝛc. charitas aūt icreata

3m

absit vt aliq̄ mō facta dicat. ¶ 3° ad ideȝ mouet auctas
ecclesie dicētis. extra de sūma tri. ꝛ fide ca. c. dāna. q̄ dicit
tam paruulis q̄̄ adultis cōferri in baptismo informātē
grām ꝛ virtutes esse tanq̄̄ ꝓbabiliorē ꝛ dictis scōꝝ ma-
gis cōsonā eligendā. per grām aūt nō aliud q̄̄ charitas i-
telligi debere videt: aut si sit aliud: iudiciū idē quātū ad

cap 19°

hoc de vtraqȝ habēdū eē appet. ¶ Ad hoc facit ꝙ Aug.
eodē mō q̄̄tū ad hoc loquit de grā et charitate. vñ pᵒmo
trac. d. ꝙ voluntas nisi gratia dei liberet a seruitute: qua
facta est seruus peccati: ꝛ vt vitia superet adiuuetur: recte

.8. (?)

pieqȝ viui a mortalibᵒ nō pōt: ꝛ in sequēti cap̄ idē. d. de
charitate. verū est inq̄t oino: hoc oēs hoies posse si velint
sed ꝓparat volūtas a dn̄o: ꝛ tñ auget munere charitatis
vt possint. ¶ Itē cap̄ 23°. di. a cōcupiscentie dn̄atu nō li-
berat nisi gratia dei: ꝑ iesum chrm̄ dn̄m nr̄m: dono spūs
sancti: ꝑ quē diffusa charitas in cordibus nr̄is vincit car
nis cōcupiscētias. Et infra eodē cap̄ ostēdens: q̄uo crede
re ꝛ bonū operari sunt a nobis: ꝛ q̄uo a deo: vtrūqȝ enim
sequit nostrū est ꝓpter arbitriū volūtatis: ꝛ vtrūqȝ tamē
datū est per spūm scm̄ fidei ꝛ charitatis. Nō enī sola cha-
ritas: sed sic scriptū est charitas cū fide a deo pr̄e cū dn̄o

ca. vltio

iesu chrō. Et sunt v̄ba Apli ad Ephe. Si ergo que dr̄r de
charitate exponant de charitate increata ꝛ nō ponat ali-
qua charitas creata: ita dico ꝙ nulla est grā creata neqȝ
fides: sed oia ista que dicunt faciliter potuerunt exponi
de spū scō: vt oia ipse imediate operet: ꝛ tñ de grā ꝛ fide
cōiter cōcedit: ꝙ sunt habitus sup̄nāliter īfusi. ¶ Quia
ergo opio Magrī nō roborat aliq̄ nec̄ia ꝓbōne: ꝛ oppo-
sita opio magis videt ꝯformari ex dictis scōꝝ: vt pȝ per
premissa: ꝛ a Docto. cōiter tenet: ideo cū istis de cōi opio

Ad rōes Magrī

ne ꝯsentio. ¶ Ad auctes Aug. ꝓ Magrō allegatas pōt
r̄nderi sic r̄ndet Scotus. ¶ R̄ndeo tñ aliter: ꝛ puto ma-
gis s̄m intentionē Aug. vbi sciendū ꝙ Aug. 15. de trini. ꝛ

cap. 17.

sup Ioā. homel. 82. exponēs illud Ioā. 5. manete in dile-
ctione mea. duplicē dei dilectionē distiguit. vna est q̄ ipe
nos diligit: alia q̄ nos diligimᵒ eū. Prima est increata et
deᵒ ipse. alia est q̄dā forma extrīs in nobis: q̄ nō est deᵒ: sȝ
creatura. Et de pᵒma. d. itellexisse Saluatorē cū ait mane
te in dilectione mea: vtraqȝ aūt dī dilectio q̄ diligimus
fratrē: sed sub diuerso sensu. Nā dilectio creata est q̄ for
maliter diligimᵒ: siue actᵒ diligēdi. i. dilige quo fratrē di
ligimus. Sȝ dilectio icreata est qua. i. ꝑꝑ quā cāliter di-
ligimᵒ fratrē. Quicūqȝ enī diligit ꝓximū sicut dȝ: diligit
ipm ꝓpter dilectionē dei: qua. s. deus diligit sic diligētē.
Silr̄ vtraqȝ dicit dilectio fraterna creata quidē: q̄a per
eam diligimᵒ fratrē. Increata v̄o dicit dilectio fraterna:
q̄a ꝓpter eā diligimᵒ fratrē. Cū ḡ Aug. d. qui diligit pro
ximū diligit dilectionē: nō intelligit de dilectione ꝑ quā:
sed ꝓpter quā diligit ꝓximū. Nā quicunqȝ diligit sicut
debet. s. ꝓpter deū: ille vtiqȝ diligit dilectionē ꝓpter quā
diligit ꝓximū: quia ꝓpter qḋ vnūqḋqȝ tale ꝛ illud ma-
gis: ꝛ hoc innuit cū ait. ꝯñs est: vt ipsaȝ p̄cipue. i. maxime
dilectionē diligat: ꝛ illa vtiqȝ dilectio deᵒ est. ¶ Iteȝ de
eadem loquit cū ait. magis enī nouit dilectionē qua dili
git. i. ꝓpter quā diligit. Ista etiaȝ est fraterna dilectio. i.
ꝓpter quā frater diligit quā dicit esse deū: qḋ etiā innuit
qḋ sequit. Cū ḡ de dilectione diligimᵒ fratrē: de deo dili
gimus fratrē: de enī causalitatē iportat: ꝛ est sensus. de di
lectione. i. ex dilectione vel ꝓpter dilectionē: illa aūt est
deᵒ. Et per ꝯñs ꝓpter deū diligit fratrē. Ac ꝑ hoc p̄cipue
diligit ipm deū: ꝛ hec est p̄ncipalis ꝯclusio quā intendit:
vult enī ꝓbare ꝙ qui diligit ꝓximum sicut debet: etiaȝ
diligit deū. Item qḋ ait diligat fratrē ꝛ diligat eādē dile-
ctionē: ly eandē: nō supponit nec refert ad dilectionē per
quā diligit: sed ad eam propter quaȝ diligit: de qua ime-
diate premiserat. deus dilectio est.

2ᵘˢ arti.

Quantum ad 2m articulū. vȝ vtrū ꝑ dei potentiā
absolutā sit possibile aliquē nō haben
tem in se habitū charitatis sup̄nāliter infusum: diligere
deum meritorie. ꝑmitto pᵒmo quid intelligo per deū dili
gere meritorie. Cum enim meritū dicat in respectu ad
premiū: ꝛ premiū sit duplex. s. eternū ꝛ tēporale: siue bea
tificū ꝛ nō beatificū. in ꝓposito non est questio nisi de di
lectiōe meritoria premij eterni seu beatifici qḋ est vita
eterna. Scḋm hoc ergo ille dicitur diligere deum meri-
torie qui pro dilectione qua diligit deum premiabit pre
mio eterno: si finalr̄ saluabit: siue ꝑmiaret si finalr̄ sal-
uaret. ¶ Et quia quicūqȝ meritorie diligit est deo carus
siue acceptus ad vitā eternā. Dico ꝙ esse deo carū ꝛ acce
ptum ad vitā eternā duplr̄ pōt intelligi. vno mō idē est
qḋ esse a deo ordinatū ad vitā eternā finaliter obtinēdā:
ꝛ sic quilibet electoꝝ seu saluandoꝝ finaliter in q̄cunqȝ
statu sit gratie vel culpe meriti vel demeriti est deo ca-
rus ꝛ acceptᵒ: ꝛ nullus reprobatoꝝ seu dānandoꝝ finali-
ter si sit in statu grē est deo acceptus. Alio modo ideȝ est
qḋ esse in statu vel dispositione in qua si perseuerauerit
deus illi dabit vitā eternā. In tali enim statu extrīs dicit

esse deo accept⁹:ꝛ h mō nō qlibet saluādoꝝ est acceptus deo:vtpote ille qui est in statu culpe mortalis. Nā si ipse in eo statu finalr pseuerraret nō obtineret vitā eternā:ꝙ̄uis eā de facto sit obtenturus:ꝛ aliqs dānādoꝝ est carus ꝛ acceptus ad vitā eternā:vtpote ille qui est in statu grē. Nā ꝙ̄uis ille nō sit obtenturus finalr vitā eternā:si tn̄ in eodē statu pseuerraret finalr vtiqꝫ obtineret. Simili mō dicit Magr̄.3.sen.di.31.ꝙ aliquē eē scriptū in libro vite pōt itelligi duplr. ſm pſciam.i.ꝛ ſm p̄ntē iustitiā:ꝛ multi sunt scripti 2° mō nō p° mō. Sic in ꝓposito pōt dici ꝙ aliquē eē deo carū ꝛ acceptū ad vitā eternā duplr pōt accipi.i.ſm eternā dei electionē:ꝛ ſꝫ p̄ntē dispōnē. ꝛ est eadē distictio ei que p̄us data est. Ex his seq̄r ꝙ nō qcūqꝫ meritorie diligit deū est car⁹ ꝛ accept⁹ deo p̄ mō. Nā multi sic diligēdū dānabunt̄. 2° aūt mō qlibet meritorie diligēs deū est ei carus. Nā qlibet sic deū diligens ēt si sic pseuerraret finalr obtineret vitā eternā. Pꝫ ēt ꝙ aliqs est carus ꝛ accept⁹ p̄ mō qui nō est accept⁹ 2° mō:ꝛ aliquis est accept⁹ 2° mō qui p° mō nō est accept⁹. In tota aūt ista.q. intēdo vti istis vocabulis accept⁹ ꝛ carus 2° mō:vt vꝫ. quis dr̄ accept⁹ ſm p̄sentē dispositionē.

His p̄missis pono tres ꝯnes. p° est.ꝙ pole est de dei potētia absoluta aliquē esse deo carū ꝛ acceptū nō habēdo charitatē ifusam de q̄ ſmo p̄cessit. 2° est.ꝙ pole est aliquē habēdo hꝫ charitatē non eē deo carū ꝛ acceptū ad vitā eternā. 3° ꝙ pole est aliquē nō habēdo charitatē diligē deuꝫ meritorie. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo p° sic. pole est ꝙ alicui nullū habitū charitatis:vel ēt aliū supnālē habēti de⁹ det spiritū sanctum: nō dando eidē aliquē hꝫ habitū:ꝛ ꝙ velit deus eideꝫ si sic pseuerrauerit finaliter dare vitā eternā. ġ pole est aliquē esse acceptū deo ad vitā eternā nō habendo charitatis habitū infusū. ꝯña pꝫ. Añs ꝙ̄tū ad p̄mā partē pꝫ ex p̄cedenti qōne. 2° etiā pars nō est dubia. Alioquin cū aīa habēs spiritū sanctū ꝛ charitatē creatā sit accepta si habens p̄cise spiritū sanctū nō posset sic acceptari: iam charitas creata ex nā sua aliq̄ dignitatē in respectu ad vitā eternā tribueret aīe:quā nullo mō posset sibi per seipm tribuere spiritus sanctus:qd̄ nō puto sane dictū. ¶ 2° sic possibile est aliquē hoiem nō habēdo habitū charitatis nō esse in statu reprobationis. ġ possibile est aliquē hominē nō habēdo habitū charitatis esse in statu acceptationis.i. esse acceptū ſm statū. ꝯña pꝫ:qꝛ̄ ꝗcqd sit veruꝫ de potētia dei absoluta posset esse aliquis status medius inter statū acceptatiōis ꝛ reprobationis:nō est tn̄ necesse sic esse:imo nunc ſm legē dei ordinatā nullus est stat⁹ talis medius. voco aūt statū reprobatiōis in quo si quis pseuerrauerit deus illi dabit penā eternā sensus vel damni. Añs ꝓbat̄. Nā possibile est aliquē hominē nō habendo charitatē esse sine reatu peccati originalis vel actualis:sicut erat p̄mus homo anteꝙ̄ reciperet grāꝫ:posito ꝙ nō fuerit causatus cū habitu grē:vt multi dicūt:vel saltem sic eē potuit. ¶ Itē possibile esset ꝙ pueri in baptismo absoluerent̄ a reatu peccati originalis:absqꝫ īfusione charitatis aut alterius habit⁹ supnālis:nec est dubiū hoc esse possibile:imo multi doctores dixerūt sic esse de facto:ꝙ̄uis eoꝝ opiniones nō teneant̄:vt pꝫ li° 7° extra de sūma tri. ¶ 3° sic. nō est necesse quēlibet beatū p̄rehabuisse habitū charitatis. ġ possibile est aliquē nō habendo habitū charitatis esse deo acceptū ad habendū finaliter beatitudinē. Añs pꝫ de facto in aīa chr̄i que nō p̄us habuit charitatē ꝙ̄ visionē beatificā:ꝛ similr ſm Magistrū 2° snīaꝝ di.5. in fine. angeli boni nō p̄us habuerūt grām ꝙ̄ beatitudinē:ꝛ tn̄ p̄us fuerūt ꝙ̄ essent bti. ꝗcqd aūt de facto fuerit:pole tn̄ fuit sic fuisse. pꝫ ēt rōne:qꝛ̄ si charitas necio p̄haberet̄:vel h eēt pp̄ meritū:vel pp̄ iustificationē:vel pp̄ imunitatē a pctō. nō ꝓpter p̄m:qꝛ nō est necē meritū p̄cedē p̄miū:sicut pꝫ de aīa chr̄i ꝛ angelis bonis ſm Magrm̄:ꝛ silr de pueris baptiꝫatis ꝛ decedentib⁹:qui nullū ꝓpriū meritū habuerūt:attamē p̄miū btitudinis ꝯsecuti sūt:nec ꝓpter iustificationeꝫ:sicut pꝫ in aīa chr̄i:in qua nulla iustificatio p̄cessit btitudinē:nec pp̄ imunitatē a pctō:qꝛ illa est possibilis sine hitu charitatis:vt iam ꝓbatū est. ꝯñtia pꝫ:qꝛ̄ si nō est necesse beatum p̄habuisse hitū charitatis. ġ de⁹ pōt aliquē nō habētem habitū charitatis p̄parare ꝛ ordinare ad dandū illi vitā eternā:ita ꝙ si pseuerrauerit in illa dispōne dabit illi vitā eternā. talis.n. dr̄ carus deo ꝛ acceptus. vt supra p̄missum est. ¶ Et si dicat̄ ꝙ nō sequit̄ ꝙ ipse sit accept⁹ esto ꝙ sit in tali dispōne ꝛc̄. sed iō qꝛ ipse nō est dignus vita eterna ſm statū illū. Cōtra. quero quō sumis dignitatē istā:qꝛ vel ipm tn̄ dicis dignū:cui tn̄ debite ꝯferēda est vita eterna:ita ꝙ sibi sine iniuria nō pōt nō ꝯferri:ꝛ sic nullus est dign⁹ vita eterna ꝙ̄tūcūqꝫ habēs charitatē:vt post ꝓbabit̄:ꝛ per ꝯñs nullus eēt acceptus ſm statū:qd̄ est falsum. vel ille dr̄ dignus quē de⁹ sua gratuita bonitate acceptat ad dandū sibi vitā eternā:ꝛ tunc qlibet talis est carus ꝛ accept⁹ deo:ꝛ h pōt eē sine hitu charitatis:sicut ille in q̄ est hit⁹ charitatis accept⁹. ꝛ dr̄ dign⁹ qꝛ in tali dispōne de⁹ eū acceptat velut dignū.i. dabit illi si pseuerrauerit vitā eternā:ac si ipse ea eēt dign⁹. vn̄ p̄cisa cā hꝫ dignitatis est volūtas diuina gratis acceptans. ¶ 4° de⁹ pōt aliquē nō hn̄tē charitatē acceptare ſꝫ statū in q̄ est ad dādū sibi charitatē ꝛ btitudinē simul:si sic pseuerrauerit. ġ aliquē talē pōt acceptare ad btitudinem. ꝯña pꝫ. añs ꝓbat:qꝛ posito ꝙ sit aliqs hō q nec charitatē hēat nec pctm̄:nec aliqd icōpole hitui vel charitati:sicut de⁹ facē posset:vt p̄us ꝓbatū est. huic si pseuerrauerit in h statu:de⁹ poterit dare sil' charitatē ꝛ btitudinē. certū ē. sic aīe chr̄i dedit vtrāqꝫ sil':ꝛ si illa p̄fuisset sine pctō ꝛ sine charitate nō min⁹ potuisset dare vtrāqꝫ sil'. silr ꝛ huic posset velle dare vtrāqꝫ:si sic pseuerrauerit:ꝛ p ꝯñs posset ipm velut dignū vtriusqꝫ acceptare:sic ēt ꝓbatū est. ꝙ pole est aliquē nō iformatū charitate eē acceptū deo ꝛ cap̄ ad vitā eternā. sic ꝓbari pōt aliquē nullū hitū supnālē hn̄tē posse eē deo cap̄. ¶ Aduertēduꝫ tn̄:ꝙ cū dico aliquē posse eē cap̄ sine charitate iformāte:ipm accipio cap̄ ſꝫ dnolatione extrisecā a volūtate.s. dei acceptāte ipꝫ:vt i p̄cedēti.q. dcm̄ ē. ¶ Cōtra istā ꝯnē arḡ ꝓbādo ꝙ aīa nō pōt eē deo grata vel accepta loquēdo de acceptatiōe q̄ ē ſꝫ p̄ntē dispōnē nisi sit iformata hitu charitatis supnālr a deo sibi ifuso. ¶ Qd̄ p̄ sic ꝓbat̄. nullus act⁹ imutabilis ꝛ etern⁹ trāsit d nouo sup aliqd̄ obm̄:nisi qꝛ ei⁹ obꝫ eternū ꝛ imutabile forālr ꝑticipat̄ de nouo ab illo obto mālī sup qd̄ nouiter trāsit:sic pꝫ ꝙ visio eterna alic⁹ coloris si talis poneret̄ nō posset trāsire de nouo nūc sup lignū:nūc sup lapidē:nisi color ille eternalr visus ꝑticiparet̄ nūc a ligno nūc a lapide forālr ꝛ iherēter. Si ēt visio alr trāsiret imediate sup lignuꝫ aut sup lapidē ipole eēt ꝙ act⁹ ille eēt etern⁹. Cui⁹ rō est:qꝛ̄ act⁹ nō pōt de nō trāseūte sup lignū fieri trāsiēs sup lignū:nisi aliq̄ mutatiōe fcā vl' i ipo actu:ꝛ sic nō erit etern⁹:vel in ipo ligno:ꝛ tūc aliqd forālr sibi inheret qd̄ nō iherebat:sed act⁹ dilectionis ꝛ acceptatiōis diuine q est imutabilis ꝛ eternus nūc acceptat vnū:nūc aliū. nō acceptat aīam (vbi grā qn̄ est in pctō) nūc vō acceptat:vtpote qn̄ est iustificata. ġ necē est ꝙ in ipa nouiter ꝑticipet̄ forālr ꝛ iherēter aliqd̄ obꝫ eternū ꝛ imutabile dīne dilectiōis. illō ēt nō pōt eē eēntia dīna:qꝛ nulli forālr pōt inherere. ġ erit aliq̄ creatura ꝛ nō subā:cū nec suba iherat. ġ aliq̄ acciñtalis forā vite

p^m (margin). 2^m (margin). 3^m (margin). 4^m (margin).

Aureol⁹ dis.17.q. p^a.art.2. p^m (margin)

rius plures: tn̄ insufficaciter deducit ꝙ opꝫ talē formā eē
habitualē ⁊ nō ꝗcūqꝫ: ſꝫ charitatē: ſꝫ videat qui vult ibi.
2ᵐ ¶ 2ᵒ ſic. nihil ē odiū a deo gñ diuina volūtas reꝑiat in eo
aliqđ odibile ⁊ deteſtabile ex nā rei: qđ dat formalr̄ eſſe
oditum. pctm̄. n. ex nā rei odit̄. iuxta illud ꝓphe. videbo
qm̄ nō de⁹ volēs iniqtatē tu es. g̃ per oppoſitū nihil eſt
carꝫ deo vel ab eo dilectū: niſi ꝗtenus in ipo eſt aliqđ qđ
ex nā rei facit ipm eē diligibile: ⁊ tūc viteri⁹ pōt ad ꝓpo
ſitū deduci rō ſm ſic arguētē ꝙ nihil ex nā rei eſt diligi
bile a deo dilectione de qua loqmur: niſi charitas īfuſa.
g̃ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ pōt argui ſic. ſi aliq̄ ꝓpoſitio verificat̄ ꝑ reb⁹:
⁊ ad ei⁹ vificationē due res nō ſufficiūt: neceſſe eſt ponē
aliā 3ᵃᵐ rēad h̄ vt ipſa ſit vā: ſꝫ iſta ꝓpoſitio. Sortes eſt
carus ſiue accept⁹ deo. pro reb⁹ vificat̄: ⁊ ad ei⁹ vitatē nō
ſufficit deū eē: ⁊ ſortē eſſe: qm̄ ipſis poſitis pōt eſſe falſa.
g̃ reqrit̄ aliq̄ alia res ab vtroqꝫ ⁊ ab ambob⁹ diſtincta.
hec aūt eſt charitas vel alius hitus ſupnālr̄ gratū fa
ciēs: qꝛ nulla alia ſufficeret ad h̄. ¶ 4ᵒ pōt argui contra
qđdā aſſumptū in ꝓbādo 2nē. vꝫ ꝙ poſe eſt eē aliquem
hoīem ſine pctō ⁊ ſine charitate ⁊ hitu ſupnāli. Cōtra. ca
rētia charitatis eſt pctm̄. g̃ ipoſe eſt hoīeꝫ carere charita
te ⁊ nō hēe pctm̄. 2ña nota eſt. ꝓbatū añs. tū qꝛ qlibet te
net̄ hēe charitatē: ⁊ per 2ñs ipſaꝫ nō hēe eſt pctm̄. Tū qꝛ
hō nō pōt ex nālib⁹ vitare oē pctm̄. igit̄ ꝑuatio alicuius
forme ſupnālis quā hō ex ſe hēre nō pōt eſt pctm̄. ¶ 5ᵒ
ꝯtra aliud aſſūptū. vꝫ ꝙ pueri poſſent abſolui a pctō ſine
īfuſione charitatis ⁊ alteri⁹ cuiuſlibet habitus. ¶ Cōtra
ꝑ: qꝛ pctm̄ illud pura ꝑuatio eſt. ꝑuatio aūt nō tollit̄ niſi
per poſitionē hitus oppoſiti: alioqn poſtꝗꝫ ablata eēt ad
huc eſſet: qꝛ ſubm nō hēet hitū quē aptus eſſet hēe. ¶ 6ᵒ
ꝯtra eandē 2nē per rōneꝫ in qua multi ſuſtentant̄: ipoſe
eſt ꝯdictoria ſucceſſiue vificari nulla mutatiōe facta cir
ca res pro qb⁹ vificant̄: vel circa aliq̄ ipſaꝝ. g̃ ſi ꝑus ve
rū eſt ꝙ aliqs nō eſt carus vel accept⁹ deo ⁊ poſtea eſt ve
rū ei⁹ oppoſitū: neceſſe eſt mutationē factā eſſe: vel in eo
vel in deo. in deo aūt nō eſt poſſibilis mutatio. g̃ in eo: ⁊
nō apparet alia: niſi acqſitio forme alicui⁹ ſupnālis gra
tū ⁊ acceptū deo illū facientis. ¶ Rñdeo ad pᵐ. dico ad
minorē ꝙ vel h̄ nomē acceptatio ſumit̄ ſimplr̄ in eadē
ſignatione ⁊ ꝯſignatione: cū h̄ noīe dilectio: ⁊ tūc vel di
lectio ſumit̄ gnāliter ꝓut oē bonū iquātū bonū eſt: de⁹
dī diligē. iuxta illđ Sapie. diligis eñi oīa que ſūt: ⁊ nihil
odiſti eoꝝ que feciſti: ⁊ ſic dico ꝙ minor eſt falſa: quia dī
ꝙ aliqñ acceptat aīam: aliqñ nō. Nā ſemꝑ quālibet ac
ceptat ⁊ diligit: ēt ſi ſit actualr̄ in pctō: ſicut pꝫ ex auctē
inducta ſcripture: ⁊ determinatione ēt Magrī ex auctē
Aug. 3. li. ſniaꝝ di. 3. vel dilectio dei ſumit̄ ſpālr̄: quē
admodū ꝑdeſtinatos tm̄mō dī diligē. iuxta illđ ad Ro.
Jacob dilexi: Eſau odio habui. ⁊ tunc ēt eſt falſa: qm̄ nul
lū alr̄ diligit nūc ꝗꝫ ab eterno ⁊ ſemꝑ dilexerit. Si vō no
mē illud acceptatio nō ſumat̄ ſic in eadē ſignatione ⁊ cō
ſignificatione cū noīe dilectionis: ſꝫ vltra id qđ ſignat di
lectio ꝑ mō accepta: ꝯſignificat talē qui dī acceptari: eſſe
in diſpōne in qua ſi pſeuerauerit habebit vitā eternā: in
qua ſignificatione accipit̄ in pñti. q. tunc ipſa vera eſt: ſꝫ
nō ſumit̄ ſub maiore. eſt. n. maior. nullus act⁹ etern⁹ ⁊c̄.
ſꝫ act⁹ ingr̄ dilectionis diuine ⁊ acceptationis trāſit ſup
aliquē qui eſt in diſpōne: in qua ſi pſeuerauerit hēbit vi
tā eternā: ⁊ ꝑus nō erat in tali diſpōne. Et pꝫ ꝙ nulla eſt
forma debita. g̃ nō ꝯcludit. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi debeat cē
ad ꝓpoſitū opꝫ inferri ꝙ nihil poſſit eſſe carū: niſi in eo
ſit aliqđ tale formalr̄: ⁊ nō ſolū de ineſſe. vꝫ ꝙ nullus eſt
carus niſi habēs aliqđ tale formalr̄. Ad illud aūt ꝯcludē
dū opꝫ: ꝙ ēt añs ſumat̄ cū h̄ vbo pōt: vt dicat̄ nihil pōt
eē oditū deo ⁊c̄. Et tūc dico ꝙ ipꝫ pōt duplr̄ accipi. Uno
mō ꝓpē vt ſit ſenſus: ꝙ nullus pōt eē oḃm odij dei: niſi
qꝛ ⁊c̄. ⁊ tūc dico ꝙ ēt añs eſt falſuꝫ ꝑꝑ falſaꝫ iplicationē
virtute dictionis excluſiue. iplicat eñi ꝙ aliqs poſſit eſſe
in h̄ ſenſu oditus a deo: cuius oppoſitū dicit ſcriptura: vt
habitū eſt. ⁊ cū hoc etiā nō valet 2ña: qm̄ quelibet rōna
lis aīa ſm ſe qđdā bonū eſt: ⁊ per 2ñs ſm ſe diligit̄: ſicut
⁊ quelibet entitas creata a deo: nulla autem ſm ſe eſt ali
qđ malū ſeu mala. iuxta cōmune dctm̄ ſanctoꝝ. Et iō nō
ſeqt̄: ꝙ ſi nulla pōt ſm ſe odiri: ꝙ nulla poſſit ſm ſe dili
gi. Alio mō pōt accipi añs iproprie: vt ſit ſenſus. nullus
pōt eē odit⁹ ⁊c̄. i. nullus pōt eſſe in ſtatu in quo ſi pſeue
rauerit damnabit̄: niſi volūtas diuina in eo ⁊c̄. ⁊ ſic etiā
falſum eſt. Nā aliqs pōt eſſe in tali ſtatu ꝓpter carentiā
ꝑciſe alicui⁹ act⁹ quē dꝫ hēe. Itē qꝛ habuit aliquē quem
nō debuit hēe: eſto ꝙ ex illo actu nullus malus habitus
aut forma aliq̄ ſit relicta in aīa ei⁹. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ma
ior pōt hēe duplicē ſenſum. vnus eſt ꝙ ſi ad h̄ vt ꝓpoſi
tio ſit vera nō ſufficit eſſe aliquas duas res: requirit̄ 3ª
res: ⁊ ſic falſa eſt. Nā hēt inſtantiā multiplicē. Nā ad h̄
ꝙ hec ſit vera. a. erit. ſit a. nomē alicuius poſſibilis nunc
nō futuri: nō ſufficit deū ⁊c̄. que nūc ſunt eſſe: ⁊ tamē nō
eſt neceſſaria res aliqua alia. pōt eñi a. eſſe futurū: ⁊ per
2ñs illa ꝓpoſitio eſſe vera ſolū volente deo. aliqñ illud
ꝓducere ad qđ res nulla alia eſt opportuna. Similiter
vt iſta ſit vera. antichriſt⁹ nō erit: nō ſufficit eſſe ea que
ſunt: nec tñ ad eius verificationē res aliq̄ alia eſt oppor
tuna. Similr̄ vt iſta ſit vā. Sortes hꝫ ſpiritū ſanctū: nō
ſufficit vtrūqꝫ eſſe: ⁊ tñ pōt verificari abſqꝫ re 3ª. Sic ēt
ad vificādū hāc. hic radi⁹ a deo ſolo ꝯſeruat̄. demōſtra
to radio quē partialr̄ ſol cōſeruat. nō ſufficit ꝙ ſit de⁹ ſol
⁊ radius: ⁊ tñ abſqꝫ re alia verificari pōt: ſicē pꝫ ex ꝑcedē
te 2ne. Alius ſenſus ꝓpoſitionis pōt eſſe: ꝙ ſi due nō ſint
tot quot ſufficiunt 3ª reqrit̄: ⁊ tunc ꝯcedo maiorē ⁊ nego
minorē: nec valet ꝓbatio: qm̄ nō ſeqt̄ poſitis duab⁹ reb⁹
propoſitio eſt falſa. g̃ nō ſufficiunt ad hoc vt ſit vera. In
ſtātia pꝫ: qꝛ ēt poſito dō ꝓpoſitio iſta. a. erit. eſt falſa: ⁊ tñ
nō ſequit̄ ꝙ deus nō ſufficit: ſꝫ alia res reqrit̄ vt ſit vā.
Similr̄ ē de iſta. Sortes hꝫ ſpm̄ ſcm̄: ⁊ de alijs iā addu
ctis. ¶ Ad 4ᵐ nego 2ñtiā: qꝛ ſi carētia charitatis ſit pec
catū: pōt tñ nō eſſe peccatū: qꝛ carentia charitatis nō eſt
peccatū: niſi in nō habēte ⁊ potēte ac debēte habere cha
ritatē: ⁊ qꝛ de⁹ poſſet hoīem abſoluere a tali debito habē
di: eſto ꝙ nō daret illi charitatē: poſe eſt aliquē nō hēre
charitatē abſqꝫ peccato. ¶ P. 2ª ꝓbatio ibi facta ꝑter h̄
etiā alr̄ ſoluit̄. Nā illa 2ña nō valet: ſꝫ fundat̄ ſup falſa
imaginatione. ſ. ꝙ iō ꝑciſe hō nō poſſit ex ſuis nālib⁹ vi
tare omne pctm̄: qꝛ nō pōt hēre charitatē quā tenet̄ hēe.
hoc aūt falſum eſt: qm̄ eſto ꝙ deus abſolueret ipm a tali
debito: adhuc nō poſſet alia pctā vitare ex ſe: ſicut nec ex
ſe ⁊ a ſuis nālibus tm̄ poſſet bene agere: vt patebit in 2ᵒ
di. 26. ¶ Si quis autē curioſe querat: ſi aliqs decederet
in ſtatu in quo nō hēret charitatē: neqꝫ vllū actuale vel
originale pctm̄. vtrum damnaret̄ vel ſaluaret̄. Puto rñ
dendū eſſe ꝙ hoc eſſet ſm ꝙ deo placeret: qꝛ vtrūqꝫ de⁹
poſſet. Dicendū tñ videt̄ ꝙ non damnaret̄ pena ſenſus:
qꝛ in ipſo nihil eſſet puniendū. Et idē ſentiendū eſſet de
ipſo qđ de primo homine: ſi in ſtatu inocentie ante infu
ſionē gratie fuiſſet mortuus. ¶ Ad 5ᵐ cū dicit̄ ꝙ pecca
tuꝫ illud eſt pura ꝑuatio: dicendū ꝙ illa priuatio preciſe
accepta nō hꝫ rōnē peccati. Sed iquātū ſupponit debitū
habendi iuſtitiam originalē. illud aūt debituꝫ tolli pōt
ſine poſitione alicuius habitus vel forme. ¶ Ad 6ᵐ dico
duplr̄. Primo quidē ꝙ illud añs (impoſſibile eſt ꝯtradi
ctoria ſucceſſiue verificari ⁊c̄.) eſt falſū: tū qꝛ ſicut dicūt
aliqui ⁊ bene: talis ſucceſſiua vificatio pōt ꝯtingē ꝓpter

Margin notes (left): 2ᵐ; 3ᵐ; 4ᵐ; 5ᵐ; 6ᵐ; Rño ad rōes Au reoli vbi ſupra; cap. 2ᵒ.; cap. 9ᵒ; Ad 2ᵐ
Margin notes (right): Ad 3ᵐ; Ad 4ᵐ; Ad 5ᵐ; Ad 6ᵐ

mutationē in quodā alio tm̄:ſic ſi deꝰ ordinaret dímittē
offenſam ſorti ep̄iſti nūc in pctō:ſi aliqs vir ſcūs rogaret
p eo:illo.n.rogāte fieret ſoz.acceptꝰ:ꝛ nulla mutatio ī eo
eēt ſcā neqꝫ ēt in deo:ſꝫ in rogāte tm̄mō:tū qꝛ aliqñ pp
ſolū lapſuꝫ tp̄is actualē vel potētialē.ꝛ h̄.ſ.qñ determi-
natū tp̄s caderet ſub ſtatuto:ſic̄ qꝛ apd̄ hebreos lex erat:
vt glibet ſuꝰ cōpleto.50.āno ſuitut̄l rediret liber:abſqꝫ
vlla eiꝰ mutatiōe ſolo tp̄is lapſu de nō libero ſiebat lib.
Sic deꝰ poſſet ſtatuē φ glꝫ hō p certū tp̄s ab eiꝰ natiuita
te.v.g.p triēniū relegatꝰ eſſet a regno vite eterne pp p̄mi
parētis offēſaꝫ:ita φ gcūqꝫ decederet īfra tp̄s illō dāna
ret̄.Ex tūc āt nō eēt relegatꝰ.Sꝫ qñcūqꝫ poſtea decede
ret añ diſcretiōis ānos ſeu añq̄ꝫ actualr peccaret ſaluare
tur:h̄ poſito aliqs q īfra triēniū ſue etatis nō eēt acceptꝰ
deo ſola trāſitiōe tp̄is fieret acceptꝰ nulla ī q̄cūqꝫ re alia
ſcā mutatiōe:tū qꝛ ſimplr (q̄uis n̄ ſine lapſu tp̄is actua
li vl̄ potētiali) ꝯtigit ꝯdictoria v̄ificari ſucceſſiue:vel la-
pſus tp̄is nō ē cā:abſqꝫ vlla mutatione oīno cuiuſq̄ꝫ rei:
vt in p̄cedēti di.dcm̄ ē.¶ 2º dico φ eſto φ ſine mutatio
ne nō ꝯtigeret talia ſic v̄ificari adhuc nō ſeq̄ſ φ p muta
tionē acq̄ſitiuā ſit necīuꝫ illō ꝯtigē:ꝛ rurſus eſto φ p ac-
q̄ſitiuā:nō ſeq̄ſ φ p acq̄ſitionē charitatis aut alteriꝰ hītꝰ
2ª ꝯ p̄ᵐ p̄nˡᵉ ſup̄nālis.¶ 2ᵃᵐ ꝯnē.vꝫ φ poſe eſt aliquē hīc charitatē ꝛ
nō eē deo caꝝ vel acceptū ad vitā eternā.p̄bo ſic.poſe ē
deū dare alicui charitatē ꝛ nunq̄ꝫ velle illi dare bt̄itudi-
nē:ēt ſi ī charitate p̄ſeuerauerit.ǵ poſe ē aliquē hīc cha-
ritatē ꝛ nō eē deo caꝝ vl̄ acceptū ad vitā eternā.ꝯn̄s pꝫ
p̄ᵐ ex dictis.ſ.¶ Añs p̄baſ p̄:qꝛ poſe ē deū aliquē habētē
charitatē ꝛ nōdū btm̄ ſic ꝯſuare in eternū:ꝛ p ꝯn̄s nun-
q̄ꝫ illi dare vitā eternā:qꝛ q̄ rōne ip̄ꝫ pōt p tp̄s ſic ꝯſua-
re:eadē pōt ī eternū ꝛ ſp.ǵ poſe ē deū alicui dare charita
tē ꝛ nunq̄ꝫ velle illi dare vitā eternā:ēt ſi p̄ſeuerauerit ī
2ᵐ charitate.¶ 2º qm̄ poſe ē deū aliquē hn̄tē charitatē ſil'
cū charitate ānihilare:ꝛ nūq̄ꝫ illū recreare:ꝛ p ꝯn̄s nūq̄ꝫ
3ᵐ illi dare btitudinē.ǵ ꝛc̄.¶ 3º qꝛ alicui iā btō ꝛ hn̄ti ſil cū
btitudīe charitatē:btitudinē poſſet deꝰ auferre relicta ei
charitate:ꝛ nūq̄ꝫ deīceps illi daturꝰ btitudinē:nec ablatu
rꝰ charitatē.ǵ deꝰ poſſꝫ dare alicui charitatē nūq̄ꝫ daturꝰ
illi btitudinē nec ablaturꝰ charitatē.ꝛ ſi h̄ pōt facē id pt
velle facē:ꝛ p ꝯn̄s poſe ē φ alicui det charitatē:ꝛ nunq̄ꝫ
velit ei dare btitudinē.Aſſūptū pꝫ:qꝛ btitudo creata nō
ē ens neſe eē:ſꝫ ꝯtigēs nō eē:ꝛ p ꝯn̄s illā poſſet deꝰ nō cō
ſeruare in eē:cū nullā rē neceio ꝯſuet:ſꝫ mere libe ꝛ ꝯtigē
ter.¶ p̄̃.Dꝫ btitudo nec ē hītꝰ charitatis:nec eiꝰ ps eē̄n
tialis:nec eꝝ:ꝛ p ꝯn̄s poterit ānihilari ꝯſuato hītu chari
tatis.Qd̄ ēt pꝫ:qꝛ ēt charitas hūit eē in via qñ nōdū erat
btitudo.ex q̄ pꝫ φ nō repugnat charitati exiſtē ſine bti-
tudie.Rurſus:qꝛ libe deꝰ tm̄ p̄ducit creaturas:ꝛ libe p̄-
ductas ꝯſuat:qꝛ nō niſi volens gcq̄ꝫ ſac.ꝛ dic̄ Aug.ench.
3.pꝫ φ pōt nūq̄ꝫ ap̄liꝰ dare illi btitudieꝫ:ꝛ ſp ꝯſuare ī eo
charitatē:ſicq̄ꝫ pꝫ totū añs aſſūptū ꝛ ꝯn̄a ſatis patēs eſt.
4ᵐ ¶ 4º pꝫ idē añs:qꝛ tā charitatis hītꝰ q̄ꝫ btitudo ſūt p̄du
cibiles īmediate a deo:ꝛ neutra eē̄ntialr itriſece depēdet
ab altera:ꝛ p ꝯn̄s pōt alterā p̄ducē nūq̄ꝫ alterā p̄ductu-
2ᵐ p̄nˡᵉ rus.gcqd āt pōt facē pōt velle facē.q̄re ꝛc̄.¶ 2ᵐ p̄nᶠ ꝯnē
arguo ſic.aiaꝫ charitatē hn̄tē deꝰ gratis acceptat ad vitā
eternā.ǵ poſe ē aiaꝫ hīc charitatē ꝛ nō eē deo acceptā ad
vitā eternā.ꝯn̄a nō ē:qꝛ ſi deſ̄ oppoſitū ꝯn̄tꝫ ſeq̄ſ φ ſup-
poſita charitate in aīa deꝰ nō poſſit illā nō acceptare:ꝛ p
ꝯn̄s ſuppoſita charitate ī aīa deꝰ nō gratꝫ illā acceptaret:
cuiꝰ oppoſitū ſumiſ̄ p ante.Añs vō p̄bo p̄ auc̄te ap̄ſl ad
capº 6º Ro.vi.Stipēdia pc̄ti mors.gr̄a āt dei vita eterna.vbi re
tributionē pc̄ti q̄ ē mors dānatiōis eterne:qꝛ p pctō de-
bite reddiſ̄.dic̄ eē ſtipēdiū pc̄ti.vitā āt eternā (qꝛ nō ex
debito p bonis op̄ibꝰ reddiſ̄:ſꝫ gratꝫ donaſ̄) vocat gr̄aꝫ.

Ad hūc itellm̄ exponit Aug.textū iſtū ench.vn̄ ꝛ ip̄aꝫ vi
tā eternā q̄ certa merces ē opeꝝ bonoꝝ gr̄aꝫ dei appellat
Ap̄ls.Stipēdiū inq̄t pc̄ti mors.gr̄a āt dei vita eterna in
chr̄o Jeſu dn̄o nr̄o.ſtipēdiū p ope militie obitū reddiſ̄
nō donaſ̄:iō dixit ſtipendiū pc̄ti mors:vt mortē pctō nō
īmerito illatā:ſed debitā demr̄aret.gr̄a vō niſi ſit gratis
data:gr̄a nō ē.¶ Intelligēdū ē ǵ ēt ip̄a hoīs bona meri-
ta eē dei munera:q̄bꝰ cū vita eterna reddiſ̄:qd̄ aliō niſi
capº 8º gr̄a p gr̄a reddiſ̄:hec Aug.¶ Itē Ap̄ls ad Ro.eſtimo ī
q̄t φ nō ſūt ꝯdigne paſſiōes huiꝰ tp̄is ad futurā glīā q̄ re
uelabiſ̄ in nobis.Si nō ſīt ꝯdigne:nō ǵ ex debito ꝯtiꝰ:ſꝫ
ex dono gr̄e glīa p illis daſ̄:vn̄ gloſa ibideꝫ.paſſiōes hꝰ
tp̄is nō ſūt oēs ſil̄ ꝯdigne.i.ſufficiētes:ſi diſtricte ageret̄
nobiſcū ad p̄merēdū futurā glīā.¶ Itē Saluator Lu-
cap.17. ce.cū feceritꝫ igr̄ oīa q̄ p̄cepta ſīt vobis dicite.Sui inutiles
ſumꝰ.iterlinearis gloſa:qꝛ.ſ.nō ſūt ꝯdigne paſſiōes huiꝰ
2ᵐ tp̄is ꝛc̄.ꝛ ē aſſūpta de expōne Bede ſup Lucā.¶ 2º idē
añs p̄baſ̄ rōne.Nā ꝯſtat φ aīe carēti charitate ſimul ꝛ
glīa:deꝰ q̄ꝫtū ad neutrā eſt illi debitoꝛ:ꝛ ſi det charitatē
gratis donat.nūc aūt nullus diceret φ ex eo φ deꝰ donat
aliqd̄ munus alicui fiat ei alteriꝰ muneris debitoꝛ.ǵ nō
ex eo φ deꝰ gratꝫ dat charitatē obeſ̄ ꝯtr ip̄ſi aīe glīa ſiue
btitudo eterna.¶ Et ſi dicaſ̄ φ non iō debeſ̄ alicui vita
eterna:qꝛ hꝫ charitatē:aut qꝛ data eſt charitas illi:ſꝫ qꝛ
ſm̄ acceptā charitatē opaſ̄.¶ Cōtra:qꝛ oēs opōnes nr̄e
cap.10. ſꝫ charitatē facte ꝛ oīa merita nr̄a ſīt dī dona:vt dic̄ Aug.
iꝫ.de tri.ꝛ in auc̄te eiuſdē p̄allegata:ꝛ p ꝯn̄s nō ex illis ē
deꝰ debitoꝛ alteriꝰ p̄miȷ.¶ Itē oīa merita nō ſūt ꝯdigna
glīe vt eis tanq̄ꝫ debita reddaſ̄:ſꝫ gratis tm̄ mō donaſ̄:
ita φ gr̄a gr̄e addiſ̄:ſicut dicit Aug.¶ Ex h̄ vlteriꝰ infe
ro φ nedū vite eterne:ſꝫ nec alicuiꝰ alterius p̄miȷ eterni
vel tēporalis:aliqs actꝰ hoīs ex q̄ꝫtacūqꝫ charitate elici-
tus eſt de cōdigno meritoꝛius apud deū:qm̄ glibet talis
capº 4º eſt donū dei.iuxta illō Ap̄li p̄me ad Cori.Quid.n.habes
3ᵐ qd̄ nō accepiſti:¶ 3º ſic.oīs actꝰ hoīs ēt mediāte chari-
tate elicitꝰ pōt a deo ſufficiēter p̄miari p̄mio minore q̄ꝫ
eſt vita eterna.ǵ aīam p ſuo actu meritoꝛio deꝰ gratis ac
ceptat ad vitā eternā.ꝯn̄a eſt clara.Añs p̄baſ̄:qꝛ nullus
actꝰ meritoꝛius eſt tm̄ vel tā grāde bonū q̄ꝫ eſt vita eter
na:ꝛ ita nō equalēs ſibi:ac per h̄ nec ex debito iuſtitie ei
debeſ̄ tm̄ p̄miū.eſto ǵ φ ſibi aliqd̄ p̄miū a deo deberet̄:
illud minus eēt q̄ꝫ vita eterna.ꝛ p ꝯn̄s ſi p aliq̄ dat vitā
eternā:gratis h̄ facit.¶ Cōfirmaſ̄:qꝛ nō appet qn̄ ſuffi-
ciēter p̄miaret̄ aliqs actꝰ q̄dā actu eiuſdē rōnis meliore
vel ēt alteriꝰ ſpēi p̄fectioꝛis ꝛ ex maioꝛe elicito charita-
te:aut ēt p īfuſionē maioꝛis gr̄e:aut alteriꝰ ſpūalis doni
Aureolꝰ vbi.ſ. polis citra btitudinē hoī a deo ꝯferri.¶ Cōtra iſtā ꝯneꝫ
ſic arguiſ̄ p̄.aliq̄ forma creata eſt deo odibilis ex nā rei.
ǵ aliq̄ forma creata ē diligibilis a deo ex nā rei.Añs pꝫ.
Nā iniq̄tas q̄libet eſt ex nā ſua odibilis deo.iuxta illud
p̄phete.videbo:qm̄ nō deꝰ volēs iniq̄tatē tu es.¶ Itēꝫ
odiū dei eſt actꝰ ſibi diſplicibilis:nec poſe eſt φ ſit bonꝰ
vel deo acceptꝰ.Et ꝯn̄a p̄baſ̄:qꝛ oppoſite forme hn̄t ex
nā rei oppoſitos effectꝰ formales:vn̄ ſi albedo ex nā rei
dat eē albū:ēt nigredo ex nā rei dat eē nigrū:nō ſolū vo
lūtarie aut ſm̄ aliqd̄ inſtitutū.ǵ ſilr ſi odiū dei ꝛ alia ini
quitas dat ex nā ſua eſſe oditū ꝛ deteſtatū:dilectio ꝛ cha
ritas dabit ex nā ſua nō ſm̄ volūtariā iſtitutionē eē di-
lectū ꝛ acceptū:ꝛ per ꝯn̄s īpoſſibile eſt charitatē eē for-
2ᵐ maliter in aliquo ꝛ illū nō eē deo acceptū.¶ 2º deus eſt
rōnabiliſſimꝰ dilectoꝛ.nō enī amat abſqꝫ rōnabili incli
natiōe:dilectio āt ꝛ amoꝛ amātis v̄tuoſi ſꝫ rectā rōnē me
reſ̄ redamationē iux̄ v̄bū ſapiētꝫ leges amicitie d̄ſcribē-
capº 8º tis.Ego diligētes me diligo.p̄uerb.8.ǵ deꝰ ex nā rei dili
3ᵐ git oēm diligētē ſe ꝛ hn̄tē hītualē charitatē.¶ 3º deꝰ de

necẽitate diligit iustitiã charitatẽ ⁊ ceteras ṽtutes:cũ ipe necẽio ⁊ imutabilr sit iust⁹ ⁊ pfect⁹.nullus aũt iustus est: qui iustitiã nõ diligit ẽm Aug.Et pħs dicit p̊ ethi.q̄ nõ est bonus:qui nõ gaudet bonis opõnib⁹.g̃ de⁹ necẽio diligit oẽm aiam pticipantẽ charitate ⁊ aliys ṽtutibus:⁊ per ɔ̃ns hitualis dei amor seu charitas dat aie ex nã rei esse acceptã deo.

cap.5°.

4m

¶ 4° ɔ̃ aliud dcm̃.vz q̄ vita eterna non ex debito reddit̃ operib⁹ factis in charitate.vt esse Apl's 2° ad Timo.bonũ ingt certamẽ certaui cursuz ɔ̃summaui:fidẽ seruaui:in reliquo.i.in futuro reposita est mihi corona iustitie:quã reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. vbi pz q̄ pmittens bona opera sua adiũgit sibi reseruari coronã iustitie:neq̃ reddi nisi esset merces iuste debita suis bonis operib⁹:⁊ p ɔ̃ns nõ tñ gratis donata.

cap.4°

¶ Ad h̃ facit glosa ibidẽ sup illo iust⁹ iudex.glosa.vtiq̃ iustus retribuẽdo bona pro bonis:q̄ p̊us misericors retribuendo bona pro malis.ad idẽ est alia glosa ad Ro.sup ṽbis p̄allegatis.o.gr̃a iustificationis oẽ meritũ malũ deleuit in debito beneficio ⁊ iugi ɔ̃firmat auxilio cui gr̃a glorificatiõis iuste reddit̃ in pmio.vbi glosa inuit gr̃az iustificatiõis idebitã dari:gr̃am ṽo glorificatiõis iuste ac ex debito reddi.

cap̊ 6°

¶ Ad idẽ arguit̃ rõne:q̄ aliqs act⁹ malus iuste meret̃ penã eternã.g̃ aliqs act⁹ bon⁹ iustus meret̃ vitã eternã.Añs pz de quolibet mortali pctõ.ɔ̃ña pbat̃:q̄ nullus actus est taz malus qn aliqs sit potis mediãte gr̃a tã bon⁹ q̃ ille est malus.

¶ Ad p̊am rõnez:q̃uis aliq̃ dubia assumat ɔ̃cedo ɔ̃ñs.vz q̄ aliq̃ forma creata est diligibilis ⁊ acceptabilis a deo ex nã rei:sz nõ seq̃t̃.Est acceptabilis.g̃ acceptatione spãli ad ɔ̃ndã vitã eternã.vñ dico q̄ ois creatura ex nã sua acceptabilis est acceptatione gñali:qua ois entitas actualis vel potẽtialis acceptatur a deo:vt supra dcm̃ est:sz nulla est acceptabilis ex nã sua ad ɔ̃ndã vitã eternã:aut ẽt aliqđ aliud pmiuz a deo: sz ex mera ordiatiõe ⁊ volũtate diua:nec oppositũ pbat rõ.

Ad pam rõnẽ Aureoli vbi supra

¶ Et eodẽ mõ dõm ad 2am ⁊ 3am:nũc aũt nõ est qõ de p̊a acceptatiõe:sz de 2a.

Ad 2m ⁊ 3m

¶ Ad 4m dõm q̄ cuz sit iustitia vnicuiq̃ reddẽ qđ suũ ẽ.i.sibi debitũ ẽm sniam Aug.p̊ de li.ar.sic vita eterna iuste meritorie reddit̃ operãti.Et dĩ corona iustitie sic̃ ei debita est:p talib⁹ operib⁹ meritorijs.Eis aũt nõ est simplr debita:nec ex nã ipsoꝝ:sz solũ ex gratuita ordinatiõe dei q ex abũdãtia mie sue statuit tales act⁹ vita eterna pmiare:pp quã statutã gr̃e legẽ sibi debita dĩ ⁊ iuste retribui:⁊ ẽm hãc ɔ̃sideratiõnẽ posset ẽt dici stipẽdiũ bonoꝝ operũ vita eterna.

cap.12.

¶ Ad quẽ itellectũ loq̃t̃ ẽt Aug.i lib⁹ de gr̃a ⁊ li.ar.⁊ tñ simplr gratis donat̃.⁊ vt ibi dic̃ Aug.gr̃a p gr̃a reddit̃:vñ ⁊ glosa sup allegato Apl'i ṽbo dic̃.q̄ vita eterna est gr̃a p gr̃a. Et iõ sic̃ notat Aug.sup eisdẽ ṽbis p̊ li° ad Simplicianũ q̃uis Apl's dixerit:reddet q̃si iã sit ex debito cũ tñ ascendit in altũ.s.chr̃us captiuauit captiuitatẽ nõ reddidit:sz dedit dona hoib⁹nõ scriptũ est q̄ reddidit:sz q̄ dedit dona hoib⁹.volẽs p h̃ Aug.inuere q̄ cũ eterna vita dat̃ iustis:nõ tã reddit̃ q̃ donat̃.

¶ Ex eodẽ sensu itelligẽde sũt glose adducte.Nã iustus dĩ retribuẽdo bona pro bonis:⁊ misericors retribuẽdo bona p malis.nõ q̄ nõ sit vtrobiq̃ mĩa:sz q̄ magis appet mĩa in dãdo bona pro malis:⁊ in dãdo bona pro bonis gñalr loquẽdo vĩ q̃daz iustitia rõne ɔ̃formitatis meriti ad pmium in hac gñali rõne:q̄ vtrũq̃ bonũ ẽ:in hac tñ spãli retributiõe vtiq̃ mĩa est:vñ in glosa p̊us allegata seq̃t̃ imediate:⁊ ipsa tñ iustitia qua retribuunt̃ bona pro bonis non est sine mĩa.

¶ Huic etiã ɔ̃cordat cõe dcm̃ doctoꝝ dicentiũ q̄ deus pmiat vltra cõdignũ.g̃ vita eterna nõ ex ɔ̃digno debet̃ meritis nr̃is ⁊c̃.

¶ Ad rõnẽ q̄ adducit̃ ɔ̃cedẽdũ est añs ⁊ negãda ɔ̃ñs:sic̃ bene docẽt ṽba Apl'i.Stipẽdiũ peccati mors ⁊c̃.Nec valet pbatio:q̄ esto q̄ aliqs act⁹ sit ẽm se eque bon⁹ vel melior ẽt q̃ ali⁹ qs act⁹ est malus:nõ tñ est silis pportio ei⁹ ad vitã eternã:q̃lis est act⁹ mali ad penã eternã ẽm mereri ⁊ demereri:q̄ malus nõ ɔ̃digne punit̃ eterna pena:bon⁹ ṽo vltra cõdignum pmiat̃ vita eterna.

¶ P̃.Ut dcm̃ est act⁹ bon⁹ nõ est apud deũ ex se ⁊ ppria bonitate meritorius cuiusq̃ premij:act⁹ ṽo malus ex ppria malitia vtiq̃ demeritorius est.

¶ 3am ɔ̃nez vz q̄ possibile est aliquẽ nõ habendo habitũ charitatis diligẽ deũ meritorie.pbo p̊ sic.posĩe est aliquẽ nõ habendo habitũ charitatis deũ diligere dilectione eiusdez rõnis ⁊ eq̃liter existẽte in prãte sua ⁊ eque pfecta ⁊ circunstãtionata silib⁹ oĩno circũstãtijs dilectioni meritorie ⁊ mediãte charitate elicite:ita q̄ in h̃ tñmõ sit dĩtia q̄ vna elicit̃ mediãte charitate:altera nõ.g̃ posĩe est aliquẽ nõ habẽdo habitũ charitatis diligẽ deuz meritorie.ɔ̃ña pbat̃:q̄m act⁹ vel hẽt q̄ sit meritori⁹ ex ppria bonitate nãli:vel morali:⁊ tũc de istis dilectiõib⁹ idẽ erit iudiciũ q̃tũ ad h̃:cũ sint eq̃ bone:vl' h̃ hz ex libera acceptatiõe diua.⁊ tũc idẽ seq̃t̃:q̄ q̃ rõne de⁹ põt vnã acceptare ⁊ reliquã.vel h̃ hz ex vtroq̃ sil.s.ex ppa bonitate ⁊ diua acceptatiõe:⁊ seq̃t̃ idẽ q̄ p̊us.Añs pbat̃:q̄ cũ de⁹ possit imediate in oẽm effectũ cuiuscũq̃ agẽtis scdi:poterit de⁹ ɔ̃currere cũ volũtate ad pducẽdũ oĩno silem dilectionẽ ei que elicit̃ mediãte charitate:imo eandẽ nũo que fuisset elicita mediãte charitate:si volũtas fuisset iformata charitate.

3° ɔ̃.

¶ Et si dicat̃ q̄ act⁹ est meritori⁹:ex h̃ q̄ est a voluntate iformata charitate:⁊ per ɔ̃ñs act⁹ oĩno silis nõ elicit⁹ a volũtate iformata charitate:nõ erat meritorius.

¶ Istud nõ valet:q̄ vel h̃ est pp aliq̃ bonitatẽ puenientẽ actui ex pñtia charitatis:⁊ tũc cũ a deo ⁊ volũtate possit absq̃ charitate elici act⁹ eq̃ bon⁹:⁊ absq̃ charitate poterit eẽ meritori⁹:vel h̃ est ex libera ordinatiõe dei volẽtis acceptare ad pmiũ eternũ actũ elicitũ a volũtate iformata charitate:⁊ tũc ẽt seq̃t̃ ppositũ.Nã de⁹ ẽt poterit acceptare actũ eque bonũ elicitũ absq̃ hitu charitatis.

¶ 2° si posĩe est q̄ aliqs nõ habẽdo hitũ charitatis isuse deo spãlr iuuãte diligat deũ dilectione quã de⁹ velit pmiare pmio vite eterne.g̃ posĩe est q̄ aliqs nõ habẽdo hitũ charitatis isuse diligat deũ meritorie:ɔ̃ña pz ex eo qđ dcm̃ est in p̊n° hui⁹ scdi ar'.Añs pbat̃.Nã posĩe ẽ q̄ aliquis absq̃ tali hitu charitatis mediãte diuo adiutorio diligat deũ pp se dilectiõe nõ vitiosa:sz laudabili recta:vtpote diligat deũ pp se ⁊ cũ oib⁹ circũstãtijs requisitis ad dictamẽ recte rõnis:ita q̄ illa dilectio erit recta ⁊ bona ẽm q̄ aliqs act⁹ dĩ moralr bon⁹:sed talẽ dilectionẽ posset de⁹ velle pmiare pmio vite eterne.Nã vt pz ex dictis:nullus act⁹ nr̃ siue cũ charitate siue absq̃ charitate elicit⁹:est ex nã sua dign⁹ aut meritori⁹ vite eterne:sz ex gratuita ordinatiõe diua:q̄ nõ sũt ɔ̃digne passiões hui⁹ tpis ⁊c̃.ẽz Aplm.Et ɔ̃stat q̄ loq̃t̃ de passiõib⁹ martyruz chr̃i:q̃ sit mediãte charitate.g̃ sic̃ dilectionẽ mediãte charitate elicitã gratis ⁊ libe vult pmiare pmio vite eterne ita põt velle pmiare q̃cũq̃ bonã dilectionẽ:⁊ p ɔ̃ñs q̃lz tal' põt dici ṽtute eẽ merito⁹.

2m

¶ 3° sic̃ põt patẽ ex p̊° ɔ̃ne hui⁹ ar'.de⁹ posset acceptare ad vitã eternã aiaz nõ hñtẽ aliquẽ hitũ isusũ:nec ẽt aliquẽ actũ elicitũ.g̃ posset si vellet acceptare aiaz hñtẽ actũ dilectiõis bonũ mõ pdcõ:⁊ nullũ hitũ isusũ hñtẽ:⁊ p illa dilectõe:maiori glia pmiare velle ipaz quã si nõ hñet hõ dilectionẽ:⁊ p ɔ̃ñs posset aliqs diligẽ deũ merito⁹ absq̃ hitu charitat' si deo placeret.

3m

¶ Cõtra h̃ pt argui.nã si ɔ̃ eẽt ṽa:aut h̃ eẽt:q̄ hõ ex suis nãlib⁹ absq̃ aliquo bono supnãli sibi collato:posset elicẽ dilectionẽ meritoriã:aut pp spãlez assistentiã ⁊ influẽtiã dei coagẽtis hoi ad actũ illũ.Primũ dici nõ põn

ɔ̃ dictum ɔ̃clusiõi

q: h vž defendere errorē Pelagij: dicētis q hō ex vi ꝓ pꝛij arbitrij poterat mereri ꝛ iplere diua pcepta. Nec 2ᵐ etiā dici pōt: q: aut de⁹ coageret hoi pducēdo imediate ipsaz dilectionē: aut pducendo aliqđ aliud in voluntate hois: qđ eēt pnᵐ elicitiuū dilectiōis. Primū nō est pole: tū q: sequeret q hō nō diligeret illa dilectiōe formalr: qđ est oppositū positi. ꝯña pȝ: q: nihil dī agē formalr alī q̄ actiōe: nisi pnᵐ illi⁹ actiōis sit forma ei⁹: dans illi eē formalr: sic pȝ ex. 2. de aia. vbi ex h q aīa ē pnᵐ q̄ viuim⁹ ꝛc. ꝯcludit pħs q ipa est forma in nobis. Cōstat aūt q de⁹ nec est nec pōt esse forma alicui⁹ dās illi formalr esse: tū q: talis dilectio nō eēt meritoria: ꝛ ꝑ ꝯñs ille nō diligeret deū meritorie: vt accipit. Assumptum pbat: q: nulla actio sit meritoria: nisi sit in ptāte agentis. nulla quoqȝ ē in ptāte agentis: nisi pnᵐ illi⁹ actiōis sit forma ei⁹. Nā si sit aliqđ extrīsecū assistēs nō erit in ptāte ei⁹ agē: sic nec assistētia illi⁹ extrīseci est in ptāte illi⁹. Relinquit g̊ 2ᵐ: ꝛ per ꝯñs habet ppositū ꝯtra ꝯnē. Naȝ illud tale in voluntate a deo cātuȝ: esset aliqđ donū supnāle: ꝛ charitas q̄dā habitualis. ¶ Rñdeo dōm: q 2ᵐ mō. Et cū argr: vel assistēt imediate cōproducēdo ꝛc. Dico q imediate cōproducēdo dilectionē: ꝛ mouēdo volūtatē ad pducēdū seu faciēdo ipsam pducē dilectionē. iuxta modū q dicet in 2° li° di. 26. ¶ Et cū arguit ꝯtra pᵐ modū: q: seqt q hō nō diligeret illa dilectiōe formalr: nego ꝯñtiā. ¶ Ad pbationē ꝯñe. dico q nō opȝ q qđlibet pnᵐ actiōis sit forma dans illi agenti eē: sȝ sufficit q vel ipm agēs sit pnᵐ: vel aliqđ pnᵐ partiale actionis ei⁹ sit forma ei⁹: alioquin nec calor nec ignis diceret calefacere: cū deus qui est partiale pnᵐ calefactiōis nō sit forma ignis vl caloris: ꝛ idē iudiciū esset de oī agente creato. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñaȝ. Et ad pbationē dico: q vt actio sit in ptāte agētis nō opȝ q qđlibet pnᵐ ei⁹ sit forma agētis: aliogn nullus actus volūtatis bonus vel malus meritori⁹ vel demeritorius esset in ptāte nr̄a: cū de⁹ cuiuslȝ sit pnᵐ pductiuū: vñ fm imaginationē argumēti: ita oporteret q aliqđ donū supnāle daret homini: vt potētiā elicē actū d̄ meritoriū: sicut opȝ fm ipm vt possit elicere meritoriū: qđ est absurdū. Itē si rō valeret adhuc posita charitate sequeretur q dilectio elicita mediāte ipsa nō esset meritoria: cū de⁹ qui est partiale pnᵐ dilectiōis nō sit forma hois. Nā ex h q charitas est in aīa: nō excludit de⁹ a pductiōe dilectiōis meritorie. Dico g̊ q ad h q actio sit in ptāte agētis: reqrit ꝛ sufficit q eo volēte fiat actio: ꝛ nō volente nō fiat: vnde Aug. ꝑ retract. ingt. est in ptāte nr̄a q cū volum⁹ facim⁹. Itē ibidē. In ptāte nr̄a nō est nisi qđ nr̄am sequit volūtatē: ꝛ li° 2°. Nō dicim⁹ ingt eē in ptāte nr̄a: nisi q cū volumus fit: ita vbi ꝑus ꝛ maxie est ipsuȝ velle. Sine vllo qppe iteruallo tpis p̄sto est volūtas ipsa cū volumus. Et q: esto q de⁹ sit ptiale pnᵐ dilectiōis meritorie: q: cū tñ volumus diligim⁹ ipso cōproducēte dilectionē ipsam: ꝛ cū nō volumus nō diligim⁹: nec ipse illā pducit: idcirco nō tollit gn ipsa dilectio meritoria vē sit in ptāte nr̄a.

Ad argumentū pn̄ᵉ. q. dico. q verū ꝯcludit loquēdo de po⁹ dei ordinata: sȝ quā itelligēdū est vbū Apl̄i. de absoluta āt dei po⁹ loquēdo nō ꝯcludit: qm̄ añs est falsuȝ: vt pȝ ex dictis: nec dcm̄ Apl̄i pbat illud: cū nō itelligat illud eē pole fm potētiā absolutā dei. ¶ Ad ꝯfirmationē ꝯcedo q sine aliq̄ habitu supnāli pole eēt hoiez eē deo carū: per potētiā absolutā dei. Et cū vlteri⁹ iferē q ex solis nālib⁹ posset esse dignus vita eterna. dico q h nō seqt: sȝ bene seqt q pole est aliquē in solis nālib⁹ exñtē eē deo acceptū ꝛ carū ad vitā eternā: qđ vtiqȝ verȝ est ꝑ absolutā potētiā dei: sȝ talis sic accep⁹ ñ eēt accept⁹ ꝑꝑ sua nālia nec ex suis nāli/b⁹: sȝ ex libā ꝛ gratuita tm̄ acceptatiōe diua: vt. ā. dictū ē.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. II.

Secundo circa 2ᵐ ptē hui⁹ di. 17. in q̄ Magr̄ tractat de augmēto charitatis: vt pleni⁹ videat de augmēto charitatis ꝛ aliarū spiritualiū q̄litatū. videdū ꝑus est de aug̊ seu itēsione q̄litatū corporaliū. Ad cui⁹ pleniorē manifestationē. Quero ꝑ. vtrū aliq̄ foīa corporalis augeat seu itēdat ꝯtinue: siue vtȝ aliq̄ augmētatio itensiua forme corpalis sit mot⁹ ꝯtinu⁹. ¶ Arguit ꝑ q nō: nulla forma auget vel itendit. g̊ nulla forma augetur ꝯtiue. ꝯña pȝ. añs pbat: q: aut forma est idiuisibilis fm eēntiā: ꝛ ꝑ ꝯñs ipa nō auget: q: tota ei⁹ eēntia ꝑexistit augmētatiōi: aut est diuisibilis: ꝛ tūc idē pbat: q: vel ps ꝑexñs augeret: vel ps de nouo adueniēs: vl aggregatū ex vtraqȝ. nō ꝑexñs: q: illa nō est maior post q̄ añ: q̄uis fm hāc opiōne sit alicui ꝯiūcta: cui ꝑ ñ erat: qđ aūt auget in fine augmēti est mai⁹ q̄ fuit in pn° vñ ps ꝑexñs sit a. adueniēs b. aggregatū ex vtraqȝ sit c. a. g̊ nō auget: q: nō fit maior. nec b. auget: q: b. nō ꝑfuit: ꝛ eadē rōne nec c. augetur. Nā qđ auget opȝ idē nūō ꝑfuisse. ex ꝑ de gñā. ¶ 2° esto q forma itēderet pbat q nulla itendit ꝯtinue sic: in q̄libet itēsione est dare pᵐ itensum eē. g̊ nulla intensio est ꝯtinua. ꝯña pȝ: qm̄ in motu ꝯtinuo añ qđlȝ motū eē: fuit aliqđ moueri: vt pȝ 6° phy. g̊ si itēsio aliq̄ eēt ꝯtinua añ qđlȝ itensuȝ eē: esset aliqđ itendi: ꝛ ꝑ ꝯñs nullū eēt pᵐ itēsuȝ esse. añs pȝ ꝑ phm 6° phy. qui vult q in alteratiōe sit dare pᵐ alteratū esse. ¶ 3° cuiuslȝ forme de nouo acqsite per motū est dare pᵐ eē. g̊ itēsio forme nō est ꝯtinua. añs pȝ 8° phy. ꝯña pbat: q: nō est pᵐ istās tpis mēsurantis motū ꝯtinuū: vt pȝ 6° phy. ꝛ ꝑ ꝯñs nulla forma pōt acqri ꝛ itēdi ꝯtinue. Et vlteri⁹. g̊ nulla forma pōt itēdi ꝯtinue. pᵃ ꝯña pbata est ꝛ 2ᵃ satis pȝ: q: si aliq̄ itēsio pōt eē ꝯtinua: nō ē rō: q̄re forma nō possit acqri: ꝛ sine gete mediāte stante pñtia agētis itendi. ¶ 4° cuiuslȝ forme nālis q̄ pōt itēdi ꝛ remitti est dare mimū. g̊ nulla forma pōt itēdi ꝯtiue. añs pȝ ex mltis locis phie. ꝯña pbat: q: tota forma itēsa itegrat ex minimis: ꝛ qđlibet mimū acqrit in istāti: ꝛ nō i tpe: al's daret minus mimo. si g̊ itēsio eēt ꝯtinua: seqt q aliqs mot⁹ ꝯtinu⁹ cōponeret ex mutatis eē: ꝛ tps mēsurās cōponeret ex istātib⁹ pcise: que ipoīa sūt: vt pȝ. 6. phy. ¶ Oēs he rōnes si bene ispiciant videntur pbare cōiter: siue ponat q itēsio forme fiat fm gradus essentie: siue fm gradus in esse tantū.

Ad oppositū arguit. Si nulla itēsio eēt ꝯtinua: nulla itensio eēt motus. ꝯñs est falsuȝ. Nā alteratio ē ver⁹ mot⁹: ꝛ hec est 2ᵃ fm phm 5° phy. q̄dā est de vna spē q̄litatis i aliā: q̄dā āt ifra eādē spēz: ꝛ hec est itēsio vel remissio: vt ibi pȝ. ꝯña pbat: q: si nulla itēsio sit ꝯtiua: vel quelibet itēsio fieret in istāti: ꝛ ꝑ ꝯñs eēt mutatio ꝛ nō mot⁹: vel fieret in plurib⁹ istātib⁹: sic tñ q iter qđlibet itēsuȝ eē: ꝛ qđlibet aliud itēsuȝ eē mediaret qes: ꝛ sic tota intensio esset itegrata ex mutationibus ꝛ quietibus. cōstat aūt q nullus motus est talis.

Rñdeo h vidēdū est de pnᵒ q̄sito: ꝛ de tactis i arguēdo: qm̄ ex illis isurgūt dubia circa q̄situ: ꝛ vītas sequētiū qōnū magl declabit. ꝑ g̊ vidēdū ē. vtȝ aliq̄ foīa corpal' possit ꝯti° itēdi. 2° vtrū cuiuslȝ foīe q̄ de nouo acqrit: sit dare pᵐ istās eē ꝛ vltimū. 3° vtȝ cuiuslibet talis forme sit dare minimū. 4° vtȝ in qualibet intensione sit dare pᵐ intensum esse.

Quantū ad pᵐ dico: q pole ē aliq̄ formā itēdi ꝯti° qđ pbo ꝑ sic. Suppono meᵐ eē bñ dispoᵐ ad lum: ꝛ aliqđ corp⁹ luminosū illumiare istđ meᵐ fm aliq̄ distātiā. Et cō/

stat q̄ remotiorē ptē remissi⁹ illumiat: ⁊ signet i medio illuminato aliq̄ ps illuminata distās a corpore lumioso: ⁊ vsus illā moueat corp⁹ lumiosuz in aliq̄ tpe: tūc casu posito. arguo sic: in q̄libet istāti tpis mēsurātis approxima tionē corpis lumiosi: ps signata est magi lucida q̄ fuerit in aliq̄ istāti illi⁹ tpis pcedēte. ḡ itēsio lumis in illa pte ē ɔtiua. ɔña pz: qz si nō sit ɔtinua. ḡ fuit interrupta per ge tem mediam: ⁊ si sic cuz in tpe mēsurāte getē illā: signa ri possint plura istātia: aliqd istās erit in q̄ illa ps nō erit magis lucida q̄ in aliq̄ pcedēte illius tpis: gnimo in q̄lz istāti tpis mēsurātis getez: fuit eque lucida sic in instāti eiusdē tpis quietis sequēte signato: qdcūq3 def: qd repu gnat añi: añs aūt pz: qm̄ in q̄cūq3 instanti corp⁹ lumino suz est magis ꝓximū pti date q̄ in aliq̄ pcedēte eiusdē tpis. ḡ ps data est magis lucida: q̄ fuit in aliquo pcedēte eiusdē tpis: ꝫ pz. alias per approximationē corpis lumi nosi nō fieret magis lucida: qd est ꝯ sensum: sz in q̄libet istāti illi⁹ tpis corp⁹ luminosuz ē magis ꝓximū pti date q̄ in aliq̄ istāti pcedēte eiusdē tpis: cū sit positū ipm mo ueri ɔtiue vsus eā. ḡ ⁊c. ¶ 2° si nulla itensio eēt ɔtinua

2ᵐ

sequeret q̄ per aliqd tps agēs nāle potēs agere in aliqd passum eēt approximatū sufficiēter passo potēti ab illo pati: ⁊ i oi dispōne neccia ad agēdū ⁊ patiēdū: ⁊ nullū eēt ipediēs actionē agētis in passuz: ⁊ tn̄ nō ageret: ɔñs istd est ꝯ nāz ⁊ ipole nālr: vt pz ex p̊ de gnōne. ⁊ 9. meta. ⁊ qd forti⁹ est pz eē vex ad sensuz. ⁊ vlteri⁹ ēt: qz q̄ rōne ꝫ ɔti geret per aliquātulū tps posset ɔtingē per q̄ntūcūq3: ⁊ sic nunq̄ ageret in ipm. ɔñtia ꝓbat. ponat gr̄a exēpli aliqd calefactiuū approximatū corpori: iā aliq̄lr actu calido: ⁊ potenti ab illo magis calefieri: ⁊ sit in oi dispōne reqsita ex pte vtriusq3 ad actionē: ⁊ nullū sit ipediens vt sumit in añte: aut ꝫ calefactiuuz: in q̄lz pte tpis sue pñtie: agit in ptē calefactibilē sibi ꝓximā aut nō. Sic si ḡ calefacti bile illud ꝑm illā ptē per totū tps pñtie agētis sit ɔtiue magis ⁊ magis calidū: ⁊ per ɔñs itēsio aliq̄ est ɔtiua: cui⁹ oppositū sumit in añte. Si nō. ḡ nō in q̄libet parte tpis dati agit: ⁊ pz ɔñtia. ¶ Forsan dicet q̄ illud actiuū pus

T. c. 50. ⁊ 51. T. c. 10.

Rñsio

per aliqd tps disponit passuz ad calorē: ⁊ in aliq̄ istāti ter minate tps sufficiētis dispōnis cāt calorē: ⁊ in aliq̄ tpe se quēte imediate illud istās disponit ad eē magis calm̄. Et cū disposuerit sufficiēter passuz ad esse magis calm̄: facit ipm in istāti termināte magis calm̄: ⁊ itex disponit: ⁊ sic deinceps q̄diu erit pñs vel fecerit eū sic intēse calm̄: vt nō possit magis: ⁊ sic agēs per nullū tps ē pñs gn agat vł ꝑm formā illā cui⁹ est p se actiuū: vł ꝑz dispōnes illi⁹ for me: q̄uis nō sp ꝑz formā illā agat: nec ꝫ est neciū: ⁊ tn̄ i tēsio forme nō ē ɔtiua in tpe aliq̄. ¶ Cōtra p̊ p rñsionē in aliq̄ tpe ꝫ actiuū ɔtinue disponit eandē ptē passi. ḡ in q̄libet istāti illi⁹ tpis passuz est magis dispositū: q̄ in ali quo istāti eiusdē tpis pcedēte. Et vltra. aut in q̄libet istā ti in quo est magis dispositū: ē magis dispositū dispōne alteri⁹ rōnis a q̄libet q̄ fuit dispositū in aliq̄ pcedēte in stāti. v. g. in istāti a. est dispositū per raritatē: ⁊ in istāti b. sequēte est dispositū per siccitatē: ⁊ in instāti c. sequēte p aliā formā: ⁊ sic sp. Aut nō in q̄libet instāti est magis dis positū dispōne alteri⁹ rōnis: sz in aliq̄ est magis dispos tū dispōne eiusdē rōnis: q̄ pus fuit min⁹ dispositū. Pri mū dici nō pōt. alias oporteret dicē q̄ in illo tpe ifinite forme diuersaꝝ rōnū fuissēt successiue genite ⁊ corrupte in illo subiecto: sic in ifinitū signari pñt instātis in q̄lz ɔti nuo tpe: relinqt ḡ 2ᵐ: ⁊ per ɔñs q̄ itēsio aliq̄. s. illi⁹ dispō nis (q̄cūq3 sit illa) sit ɔtinua: ⁊ hi ꝓpositū. ¶ Sz dicet q̄ illa dispō est rarefactio vel ɔdēsatio: q̄ nō sūt mot⁹ ꝑz aliq̄s foꝛas: realr subiecto iherētes q̄ ꝓpe dicant q̄litates: sz magis sūt mot⁹ ꝑm sitū vel locū. iō. n. subm est rari⁹: qz

ꝯ illam rñsionē

Rñsio

maiorē locū occupat: vel qz ptes ei⁹ remotius iacēt: ⁊ iō mot⁹ talis nō est ꝓpe itēsio ꝑm q̄ coiter q̄rit de itēsiōe. ¶ Cōtra ꝫ: qz sic ɔcedit q̄ rarefactio est alteratio. ⁊ ra refieri est alterari sic magi rarefieri dz ɔcedi eē itēdi ꝑz raritatē. ¶ ꝓ. Nō vz verū q̄ qdlibet qd sit magis tale ꝑm aliq̄ q̄litatē fiat magis rarū vel densum. vbi gr̄a. cū vna turris vel lapis aliqs durissimus stante vēto calefit nō est vrisimile q̄ rarefiat ⁊ maiorē locū occupet aut mi norē q̄ pus. Itē māifeste ꝫ tollit in itēsione luminis in aliq̄ pte multū remota a cādela: quā ptē cādela vł nō ra refacit vel pus saltē itēdit lumē in pte illa: q̄ ipsa rare fiat a cādela: qz cādela nō rarefacit ptē remotā nisi pus rarefaciēdo ꝓpinq̄s: q̄s vt pz ēt si rarefaceret: nō sic cito tn̄ sic illumiat. Et fortificat: qz pole est q̄ iuxta ptē illā in q̄ intēdit lumē sit agēs ɔdensans: ⁊ sic simul illa ps cō dēsabit: ⁊ tn̄ fiet per approximationē cādele ɔtinue ma gis lucida: nec facio vim: an rarefactio sit dispō ad lumē vel ɔdēsatio: qz si ponat q̄ ɔdensatio sit dispō ad lumē: ponat q̄ tūc aliqd rarefactiuū sit ꝓpinquū illi pti: ⁊ eo dē mō ꝓbat ꝓpositū. ¶ ꝓ. Arguo ꝯ p̊ᵃᵐ rñsionē ⁊ hanc 2ᵃᵐ sil: qz sic calefactiuo pñte in q̄cūq3 istāti subm ē suffi ciēter dispositū ad calorē. Et nullū adest ipedimētū: ipm subm ē calm̄: sic eodē calefactiuo eodē mō pñte: q̄cunq3 istāti subm est magis dispositū ad calorē: q̄ eēt pus: cuz nō eēt sufficiēter dispositū: eodē inq̄ istāti subm est ma gis calm̄ q̄ eēt pus: ⁊ per ɔñs nō solū i dispōnib⁹ caloꝝ: sz ēt in ipso calore est itentio ɔtinua. ¶ Huic ēt attestat sēsus: experit. n. q̄lz cū manū approximat igni: q̄ postq̄ icipit sentire calorē: si in eadē approximatiōe teneat ma nū: sentit ɔtinue se magis ⁊ itēsi⁹ calefieri. ¶ Cōtra hāc ɔnē pōt sic argui: si sit aliq̄ intēsio ɔtiua sequit q̄ forma intēsa sit ifinita: ɔñs est falsuz: ɔña ꝓbat: ponat q̄ albe do in a. intēdat per tps b. c. ⁊ sit b. instans in quo incipit itensio: ⁊ c. sit istās in quo cōpleta est: ⁊ sit c. istās pñs. tūc sic: in ifinitū mior albedo seu gradus vel pars albedinis q̄ est hec totalis albedo: q̄ nūc in istāti c. est cōplete acq sita in a. post instās b. ḡ hec albedo demōstrādo eā totaz q̄ est acqsita in tpe b. c. pcise: ē albedo ifinita. (Et loquor hic de maioritate ⁊ minoritate: ⁊ silr ifinitate itensiua) ɔña pz: qm̄ quelz albedo vel pars albedinis acqsita post instās b. est alicui⁹ q̄titatis itēsiue. nullū aūt q̄tū ifinitū est min⁹ aliq̄ finito. ḡ tota albedo ē ifinita itēsiue. ¶ Itē pz ɔña: qz si in ifinitū mior ps ē post b. acqsita q̄ est hec tota albedo. ḡ hec tota albedo ē in infinitū maior q̄ illa ps ⁊ vltra. ḡ hec albedo ē ifinita. Añs āt ꝓbat: qz plus q̄ in duplo mior albedo q̄ est hec tota ē acqsita in a. post b. istās: ⁊ silr plus q̄ in q̄druplo mior: ⁊ sic in ifinitū. ḡ in in finitū mior albedo q̄ ē hec tota ē acqsita in a. post istās b. assumptū pz ex quo itēsio ponit ɔtiua. Nā ꝑm ꝫ talis forme sūt ptes ꝓportionales ifinite. ¶ Eodē mō pōt ꝓ bari nō eē pole aliq̄ formā remitti ɔtiue. Naz seqret q̄ forma remittēda eēt ifinita: qm̄ i ifinitū mior ps ei⁹ corrū peret ⁊ in ifinitū mior ps q̄ ē ipa eēt pus i ea. ¶ Cōtra ꝫ idē pñt adduci alie rōnes pbice q̄ tacte sūt. s. in p̊n°. q. Ad ꝫ ēt vident eē auctes pħi ⁊ Cōmē. aīt. n. pħs. 8. phy. q̄ neq3 augeri neq3 minui pole ē ɔtiue: sz ē mediū. s. ges ⁊ ifra. Silr āt est ⁊ i alteratiōe q̄libet. nō. n. sic ptibile in ifinitū ē: qd alterat: pp ꝫ ⁊ alteratio sz velox sit multo tiēs sic ɔgelatio. vbi āt hec lr̄a dz velox lr̄a cōmēti dz su bito: ⁊ Cōmē. exponit. i. in istāti: vz ḡ mēs pħi eē q̄ neq3 augmētatio neq3 diminutio: neq3 alteratio ē ɔtinua: sz i terrūpit p gtē. Et ibidē inuit Cōmē. rōnē h⁹: qz cuiuslz forme nālis ē dare mīmā ptē i actu: ⁊ illa fit i istāti: vt. s. arguēdo tactū ē. iō. d. Cōmē. ibidē: q̄ nō ē ꝫ mot⁹ ɔtinu⁹ in rei vitate: nisi mot⁹ localis q ē velocissim⁹ motuū. Et i

ꝯ rñsionem

ꝯ duas rñsiōes

Ad hec ratio ꝯ pñcia

2ᵐ

3ᵐ

T. c. 23.

Cō. 23.

fine cōmēti ꝯ Alpharabiū dicētē ꝙ de diffinitiōe motꝰ in vlī appet ɔtinuatio: dicit ꝙ iste s̄mo nō est verus: sed nō appet h̄ nisi in motibꝰ localibꝰ de qbꝰ dr̄ h̄ nomē motus pncipalr̄. In alijs sūt motibꝰ in qbusdā est possibile vt appet ɔtinuo. s. vt ptes eoꝝ iueniant̄ nō distincte ab inuicē. Et in qbusdā nō appet h̄: qꝛ ptes eoꝝ nō iueniuntur s̄m hūc modū. Idē ponit 3ᵒ phy. videmꝰ inqt ꝙ motus augmēti ꝛ diminutionis sūt plures motus ꝛ seqt̄. Et silr̄ est dispō in pluribꝰ dispōnibꝰ. ¶ Ad rōnē factam respondeo negādo ɔñtiā. ¶ Et ad pbationē posito casu cōcedenda est hec: in ifinitū minor ps albedinis q̄ȝ est hec tota albedo cōpleta acquisita in c. fuit acqsita post b. ista tn̄ nō est ɔcedēda: aliq̄ ps albedinis in ifinitū minor q̄ȝ est hec tota albedo cōplete acqsita in c. fuit acqsita post b. pᵃ. n. est v̄a: qꝛ plus q̄ȝ in duplo minor pars q̄ȝ est hec tota albedo fuit ꝛc̄. ꝛ plus q̄ȝ in triplo mior. ꝛ sic in ifinitū. vñ ista est vlis: ꝛ iste terminꝰ minor pars supponit ɔfuse tm̄: sȝ zᵃ est pticularis ꝛ ly minor pars supponit determinate: eo ꝙ nō sequit̄ terminū cōfundentē: sicut in pᵃ. Et qꝛ quelibet singularis eiꝰ est falsa. Nā q̄cūq; pte demr̄ata hec est falsa ppter falsā iplicationē. hec pars in ifinitū mior q̄ȝ est hec tota albedo fuit acqsita: sic̄ hec est falsa: hec pars est minor in ifinitū q̄ȝ hec tota albedo: iō illa pticlaris falsa est ꝛ sua opposita est v̄a. s. hec: nulla ps in infinitū minor q̄ȝ est hec tota albedo fuit acqsita post b. exēplū hr̄ī in simili: demōstrata nūc aliq̄ magnitudine: hec est v̄a. in ifinitū aliq̄ ps huiꝰ magnitudinis: est mior q̄ȝ est hec magnitudo: ꝛ hec est falsa: aliq̄ ps huiꝰ magnitudinis est in ifinitū mior q̄ȝ est hec magnitudo. Primū pȝ: qꝛ plus q̄ȝ in duplo aliq̄ pars huiꝰ est mior q̄ȝ hec magnitudo: ꝛ plus q̄ȝ in triplo aliq̄ pars ꝛc̄. ɔñtia pȝ. ꝛ pᵃ ps añtis verificat̄ pro 4ᵃ parte huius magnitudinis. ꝛ zᵃ p 8. pte: ꝛ sic semp pro alia ꝛ alia. Qꝛ aūt illa indefinita sit falsa pȝ: qꝛ quelibet eiꝰ singularis est falsa: ꝛ sua ꝯdictoria v̄a. hec. n. est v̄a: nulla ps huiꝰ magnitudinis est in ifinitū minor q̄ȝ est hec magnitudo. quelibet. n. eiꝰ singularis est v̄a: vt pȝ iductiue: ɔcedo ḡ illā. in ifinitū mior ps albedinis ꝛc̄. Sed dico ꝙ nō seqt̄. ḡ hec albedo est albedo ifinita: sicut nō seqt̄ in ifinitū mior ps est huiꝰ magnitudinis q̄ȝ hec magnitudo. ḡ hec magnitudo est infinita. Nā añs est verū ꝛ ɔñs falsum. Et pbatio ɔñe pcedit ac si daret̄ ista. mior ps albedinis i ifinitū fuit acqsita post b. quā tn̄ nō ɔcedo. ¶ Ad zᵐ pbationē ɔñe dōm est: ꝙ si ly: illa. in ɔñte pᵉ ɔñe teneat̄ relatiue: vlterior ɔñа nō valet: q̄. s. ifert̄. ḡ hec albedo est ifinita. Et rō ē: qꝛ in añte eiꝰ qd̄ est ɔñs pme ɔñe nō fit cōparatio huius albedinis ad aliq̄ȝ eiꝰ ptē determinate. Nā extremū illiꝰ cōpationis. vȝ h̄ totū: illa ps supponit ɔfuse tm̄: sicut ꝛ suū añs. ad qd̄ refert̄. s. ly ps. acceptus in añte pme ɔñe. Si v̄o ly illa. staret demōstratiue: tunc q̄cūq; pte demr̄ata ɔñtia esset bona: sȝ eius añs qd̄ est ɔñs pme ɔñe eēt falsū: ꝛ pᵃ ɔña nō valeret. exemplū pȝ in hac ɔña. in ifinitū aliquis numerus maior est binario. ḡ binarius est in ifinitū minor q̄ȝ ille numerꝰ. Naȝ añs est verū: qꝛ plus q̄ȝ in duplo aliqs nūerꝰ maior est binario: ꝛ plus q̄ȝ in triplo aliqs numerꝰ maior est binario: ꝛ sic in ifinitū. ḡ in ifinitū aliqs numerus maior est binario. Et pᵃ ps añtis v̄ificat̄ p quaternario: ꝛ zᵃ p septēnario: ꝛ sic de singulis: ꝛ tn̄ ɔñs est falsū: si ly ille teneat̄ demōstratiue: quicūq; nūerus demōstret̄ per ipm. Si aūt teneret̄ relatiue ipm eēt verū. Nā sensus eiꝰ eēt ꝙ binariꝰ est plus q̄ȝ in duplo aliq̄ numero mior: ꝛ plus q̄ȝ in triplo est aliquo nūero mior: ꝛ sic in infinitū: ꝛ totū hoc est verū: tn̄ nō sequit̄ ꝙ binarius est ifinite paruitatis: aut ꝙ aliqs numerꝰ maior binario sit ifinitus: qꝛ etiā nō sequit̄ ꝙ aliquo numero binarius sit in ifinitū minor. ¶ Ex his pȝ missio ad aliā rōnē que fit ad pbādū ꝙ ipole ē aliq̄ȝ remissionē eē ɔtinuā. ¶ Ad auctoritatē phi dōm ꝙ nō est ad ppositū. nā itētio phi est ondē: ꝙ nō oīa sp mouent̄ ꝯ q̄sdā q dicebāt oīa sp moueri ꝛ nunq̄ȝ qescē: q̄ȝuis h̄ lateret sensum. Et qꝛ ipsi: vt. d. phs nō determinabāt q̄ motu vel qbꝰ motibꝰ dicebant entia sp moueri: iō in q̄libet gn̄e motꝰ ostēdit h̄ esse falsum. Et p̄ qdē in motibꝰ augmēti. Et. d. ꝙ neq; augeri ꝛ minui posse est ɔtinue. i. semp: sȝ est ꝛ mediū. s. qescē. istō pōt itelligi de vtroq; sigillatiȝ. vȝ ꝙ nō est posse rē aliq̄ȝ semp augeri: sȝ aliq̄ tpe augeat̄ ꝛ aliq̄ tpe qescit: ꝛ iterum aliq̄ tpe augeat̄. Et silr̄ de diminutione vel de vtroq; silr̄. vȝ ꝙ nō est posse vnā reȝ augeri ꝛ diminui sine qete media: sȝ neccē est iter augmētū ꝛ eiꝰ diminutionē qescē: ꝛ h̄ mō vr̄ exponē Cōmē. Quolibet aūt p̄dictoꝝ modoꝝ intelligat̄: adhuc stat ꝙ aliqd̄ augmētū sit ɔtinuū ꝛ in tpe: ꝛ silr̄ aliq̄ diminutio: q̄ȝuis nulla duret sp: ꝛ eodē mō. d. phs de alteratiōe. nihil. n. alterat̄ ɔtinue. i. sp: sȝ aliqñ qescit: qd̄ pōt ɔtingē tā qñ alteratio est subita ꝛ istātanea: sicut. d. phs de ɔgelatiōe: q̄ȝ qñ est partibilis ꝛ ɔtinua: vt ipse statim pbat de sanatiōe ꝛ ifirmatiōe: necē. n. est: vt d. ꝙ cū qs mouet̄ de sanitate in egritudineȝ: ꝛ postea eꝯ ꝙ in medio hoꝝ motuū sit qes. ¶ Itē ostēdit postea de motu locali. Nā q̄dā qescūt in ppriis locis: ꝛ ex illis tn̄ violēter mouēt vt grauia deorsuȝ: ꝛ iō talia nō mouent̄ ɔtinue. i. sp ꝛ tn̄ ɔstat ꝙ motꝰ localis ꝛ violētꝰ ꝛ nālis est ɔtinuus. i. nō iterruptꝰ per qetem mediā: q̄ȝuis nō oīs sit ɔtinuꝰ. i. ppetuꝰ: ꝛ iō q iducūt phȝ decipiunt̄ per equocatione huiꝰ termini ɔtinuū vel ɔtinue. ¶ Ad Cōmē. aūt dōm ꝙ satis obscure in illo cōmēto locutꝰ est ꝛ icerte ꝛ plus q̄ȝ exposcēt s̄nia textꝰ: nihilominꝰ hec bona vr̄ fuisse itētio: ꝙ ɔtinuitas ꝛ diuisibilitas dr̄nter cōuenit motui locali ꝛ alijs. Nā locali ɔuenit vlr̄: qꝛ oīs motus localis est partibilis: ꝛ nullus est subitꝰ vel instātaneꝰ: alterationi v̄o nō ɔuenit vlr̄. Nā q̄dā sūt istātanee ꝛ nō ɔtiue: ꝛ h̄ ēt innuūt expsse v̄ba eiꝰ allegata: ꝛ istud pōt hr̄e veritatē: verūtn̄ vna rō quā ibi adducit vr̄ pbare vlr̄ ꝙ nulla augmētatio sit ɔtiue ꝛ per idē fundamētū quo arguit. posset ēt argui de alteratiōe: ꝙ nulla sit ɔtinua saltē s̄m extēsionē: sȝ illa rō soluet̄ in fine. q. qꝛ ipa tacta est in arguēdo ad qōnē: ꝛ si cōmētator sic vlr̄ ab oī augmēto ꝛ alteratiōe voluisset negare ɔtinuitatē ꝛ ptibilitatē nō eēt acceptāda auctas eiꝰ cū supra dmr̄aᵐ sit pbatū oppositū.

Quantū ad zᵐ artiᵐ premitto aliq̄s dist. Una est ꝙ formaꝝ ɔtigit q̄sdā indiuisibilr̄ ꝛ silr̄ totas acqri subito: ꝛ q̄sdā diuisibilr̄ s̄m se: ꝛ q̄libet ptē sui: ita ꝙ añ q̄libet acqsita sit aliq̄ ps eiꝰ: q̄sdā ēt ɔtingit acqri s̄ȝ aliq̄ȝ ptē idiuisibilr̄: ꝛ s̄ȝ aliq̄ȝ diuisibilr̄. i. q̄rūdā aliq̄ȝ ptē acqri silr̄ totā: aliq̄ȝ v̄o diuisibilr̄: sic ꝙ nulla eiꝰ ps silr̄ tota acqrat̄. silitudo pōt distigui de deꝑditiōe formarū. mēbra distōnis patēt. pᵐ qdē i aīa rōnali ꝛ alijs pluribꝰ q̄ fiūt in istāti. zᵐ aūt pȝ in illuminatione medij s̄m aliā ꝛ aliā eiꝰ ptē: q̄ sit p̄cise ad ɔtinuā approximationē corpis luminosi. v̄. g. sit corpꝰ luminosuȝ qescēs in aliq̄ pte medij: ꝛ post qetē moueat̄ ɔtiue per aliqd̄ tps v̄sus ptes tenebrosas: q̄s p̄us pp distātiā nimiā nō poterat illuminare: lumē qd̄ fiet i ptibꝰ p̄us tenebrosis: fiat totalr̄ ptibilr̄: nec aliq̄ erit ps medij illumiata anteq̄ȝ nō sit aliq̄ ps eiꝰ illumiata: sic̄ nō erit aliq̄ pars spatij ptrāsita a corpe luminoso q̄ p̄us nō sit aliq̄ eiꝰ ps ptrāsita i tali approximatiōe. Itē pȝ in latitudine itēsiua lumis i eadē pte medij ad ɔtinuā approximationē corpis lumiosi: q̄ itētio ē ɔtinua: vt pbatū ē in p̄cedēti. q. ¶ 3ᵐ pȝ i totali lumine cuiꝰ ps aliq̄ sit fcā i instāti: ꝛ alia i tpe. v̄. g. si cāet̄ subito i medio aliqd̄ corpꝰ lumiosū i aliq̄ tpe: sequēte istās sue crea-

Cō. 6. — Ad pᵐ — Ad zᵐ — Ad 3ᵐ — 8ᵒ phy. — T. c. 23. — Cō. 23. — Cō. 23. — zᵒ arti. pᵒ distō.

tiōis moueat̄ v̄sus aliquā ptē mediy nō p̄us lucidā ꝓ po
sito aliq̄ ps luminis cāti a corpe lumioso dato ē fcā tota
sil̄ ea.s.q̄ facta est in instāti sue creatiōis.nā in instāti nō
pōt eē successio.Et alia q̄ facta est in tpe sequēte:facta ē
ẜm qōlibet sui pticulariter:vt pȝ ex iā dictis.ꝙ aūt aliq̄
sit facta in instāti sue creatiōis ꝓbat̄:qꝛ in illo instāti ali
qua pars mediy est tota sil̄ illumiata.ḡ aliq̄ ps luminis
est tota sil̄ cāta.pȝ ꝯn̄a:qꝛ vt dcm̄ est in istāti nō est possi
bilis successio.an̄s ꝓbat̄:qꝛ alias pars ꝓpingor tali cor
pori p̄us esset illuminata q̄ꝫ remotior:qō est falsuȝ:qꝛ ea
dē rōne ita ꝯtingeret de facto de illuminatione mediy a
sole:ꝛ sic aliq̄ ps pua.vbi gr̄a.digitalis imediata soli in
aliquo certo tpe illuminaret̄ p̄°:ꝛ z^a ps ei eq̄lis illumina
ret̄ in tpe sequēte:ꝛ cōstat ꝙ nō in miori:qꝛ nō plus pōt
sol in partē remotiorē q̄ꝫ in ꝓpingorē:sic ḡ tota pars bi
digitalis saltē in duplo tēpore illuminabit̄:q̄ꝫ digitalis
p̄ma:ꝛ q̄drigitalis in quadruplo vel maiori:ꝛ sic cū qua
si innumerabiles ptes tales sint iter solē ꝛ extremā partē
mundi sibi oppositā tm̄ tēpus laberet̄ post ascēsuȝ solis
sup oriçontē anteq̄ꝫ extrema pars mūdi foret illumina
ta:qō sensibil'r ꝑciperem⁹ seu ad sensum videremus par
tē oriētalē eē illuminatā dū adhuc occidētalis tenebro
sa existeret cui⁹ oppositū pȝ sensu.¶ Nec pōt dici ꝙ q̄ꝫ
uis totū mediū:aut aliq̄ pars ei⁹ sil̄ tota illuminaret̄:ita
ꝙ nō vna p̄us ꝛ alia posteri⁹:nulla tm̄ pars luminis sil̄ to
ta cātur:sȝ ptibil'r quelibet. Nā si illud corp⁹ luminosuȝ
cāret̄:ꝛ per tp̄s sequēs imediate gesceret nō itensius lu
mē eēt cātū in aliquo instanti illi⁹ tp̄is q̄ꝫ in aliquo instā
ti p̄cedēti:qm̄ corp⁹ lucidū q̄ꝫtocūq̄ȝ tpe sit in eadē ꝓpin
gtate ad partē illuminabilē:que nō variet̄ ẜm se aliter:
nec ip̄m sil'r vt suppono ad p̄ns:nō magis illuminat vel
itendit lumē q̄ꝫ p̄us:ꝛ per ꝯn̄s nō in tpe sȝ in instāti totū
illud lumē in illa pte cātur.ḡ vel in p̄° istāti:ꝛ habet̄ ꝓ
positū:vl' in alio sequēte:ꝛ tūc seq̄t̄ ꝙ per tp̄s actiuū suf
ficiēs fuit p̄ns passiuo sufficiēti ꛰c.ꝛ nō egit:qō est ꝯ na
turā agētis nāliter.¶ ꝓ.Si nō in p̄ nō est rō cur in alio
postea cū nec agens nec passiuȝ sint magis potētia:postq̄ꝫ
tūc supponit̄ ita eē ꛰ cetera fore paria.Quātū ēt ad cor
rūpi formā pȝ distictio facta.Primū gdē mēbrū in aliq̄
possibili per dei potentiā.s.in annihilatione aīe rōnalis:
vel etiā corruptiōe aliarū alarū ꝛ formaruȝ que nō p̄nt
ptibil'r acquiri.z^m pȝ cū corp⁹ luminosuȝ post quietē ei⁹:
in aliquo loco motu ꝯtinuo elōgat̄ a partib⁹ vltimis q̄s
illuminabat.ȝ^m pȝ si corp⁹ luminosuȝ aliquo tpe sic elō
garet̄ ꝛ in istāti termināte corrūpet̄ vel ānihilaret̄. Nā
totū lumē qō vl' in diuersis ptib⁹ mediy illumiati remo
tis:vel in eadē ꝓximiore tpe elōgationis corruptū esset:
esset corruptū ptibil'r:reliq̄ ei⁹ pars eēt corrupta tota sil̄
in instāti corruptiōis corporis lumiosi:q̄ꝫuis ꝓ nō semp
ꝯtingat:sic cū in aliq̄b⁹ subiectis post absentiā luminosi
per aliqō tp̄s:sȝ breue valde remanet lux:vt di.ȝ.dcm̄ ē.
¶ Alia distinctio est de eo qō dr̄ hēe p̄m^m ꝛ vlti^m istās eē
sui. Nā aliqd hēe p̄^m istās esse sui:pōt dupl'r itelligi.vno
mō ꝙ ip̄ȝ sit in aliquo istāti ꝛ ante instās illud nihil ei⁹
fuit.Alio mō ꝙ sit in instāti aliquo ꝛ an̄ illud istās ip̄m
nō fuerit:q̄ꝫuis aliqd ei⁹ fuerit.Eodē mō pōt distīgui de
vltimo instāti.s.qꝛ in istāti aliquo est:ꝛ nihil ei⁹ erit post
illud istās:vel qꝛ ip̄ȝ nō erit post illud istās:q̄ꝫuis erit ali
quid ei⁹.¶ Itē cū querit̄.vtꝝ sit dare vltimū vel p̄mū
istās ꛰c.ꝓ pōt itelligi dupl'r.s.an de facto ꝓ vel illud cō
tingat:seu nāliter possint contingere:ꝛ an absolute:ꝛ per
quācūq̄ȝ potentiā nālem:vel supnālē seu diuinā. Iuxta
p̄mū sensuȝ p̄mo tractando difficultatē istā dico ꝙ cum
vtraq̄ȝ pars ꝯtradictiōis de inesse circa māam istā sit pos
sibilis absolute:vt post patebit:ꝛ que sit vā nō plene per

3^m tex. 7^i.io. [margin]

z° distō. [margin]

experiētiā nobis inotescat:nō pōt altera sufficiēter de
mostrari:tenēdo tm̄ qō ꝓbabili⁹ mihi vi ꛰ magis ꝯsonū
physicis dictis:pono aliquas ꝯnes.¶ Quarum p̄° est ꝙ — p̄° ꝯ.
ois forma ipartibil'r ẜm se totā acq̄sita hȝ vel habuit p̄^m
instās sui eē:ante qō nihil ei⁹ fuit.Probat̄ qm̄ de q̄libet
tali forma verū est nūc vel aliqn̄ verum fuit dicē ꝙ hec
forma acq̄rit̄ si nūc.ḡ nūc p̄ est:꛰ si aliquādo p̄us.ḡ tunc
p̄° fuit:quecūq̄ȝ.n.ipartibil'r fiūt simul fiūt ꛰ facta sunt
꛰ que ipartibil'r acq̄runt̄:simul ēt acq̄sita sunt.ꝙ aūt an̄
illud instās nihil ei⁹ fuerit:pȝ.alias nō ipartibiliter fuis
set acq̄sita:sed pars ante partē.Primū assumptū ꝓbat̄:
qm̄ nō apparet possibile nāliter ꝙ de aliq̄ re demonstra
ta sit verū dicē de p̄terito ꝓ nō semꝑ fuit acq̄situ ꝛ fuit
nisi de p̄nti aliquādo fuerit verū dicere hoc acq̄rit̄:sicut
etiā ecōuerso nō apparet possibile:vt sit verū de aliquo
dicere:hoc acquisiuit a.ꝛ nō semꝑ habuit a.nisi aliquā
do verū fuerit dicere de p̄senti hoc acquisiuit a.alias vt
di.ph̄s circa p̄n^m.6°.physi.ꝯtingeret ꝙ aliqd transiuit a. — T.c.6.
nō aliquādo transiens a.ꝛ ꝙ iuit ad a.qui tm̄ nunq̄ꝫ fuit — 7.ꝛ.8.
iens ad a.qō non appet nāliter possibile.¶ Scd̄a ꝯ.ois — z° ꝯ.
forma ẜm se totā particulariter acquisita hȝ vel habuit
p̄^m instās sui eē ante qō tm̄ aliqd eius:꛰ cuiuslibet qō est
eius aliquid fuit.Probat̄:qꝛ quelibet talis acq̄rebat̄ cō
tinue in aliquo tēpore p̄mo.ḡ in istāti termināte illud tē
p̄us ipsa fuit p̄mo cōplete acquisita:si aliqō istans p̄teri
tū fuit finis illius tēporis:vel si instās p̄ns:sit finis illi⁹:
ipsa nūc p̄mo est cōplete acq̄sita:꛰ per ꝯn̄s ipsa nūc p̄mo
est.Et ne oporteat hoc frequēter replicare deinceps:cuȝ
dicam hȝ p̄mū istans vel vltimū:itelligit̄ coīter pro ha
bere vel habuisse:qꝛ hoc nō variat ꝓpositū:ꝙ aūt aliqd
ei⁹ ꛰ cuiuslibet qō est ei⁹ aliqd fuerit ante illud istās:ꝓ
batur:qꝛ alias aliqd eius ẜm se totū sil̄ acq̄rebat̄ p̄ in in
stanti termināte tp̄⁹ illud:꛰ per ꝯn̄s nō ẜm se totā ipsa
forma ptibil'r acq̄rebat̄:cui⁹ oppositū supponit̄.¶ Ter — 3° ꝯ.
tia ꝯ.ois forma ẜm se totā sil̄ ꝑdita hȝ p̄^m istās sui nō eē:
ante qō imediate qōlibet eius fuit:꛰ nihil ei⁹ erit post il
lud.ꝓbat̄:qꝛ a q̄libet tali subm̄ aliqn̄ idiuisibiliter trās
mutat̄.ḡ aliqn̄ ipa p̄ tota nō est:pȝ ꝯn̄a:qꝛ qn̄cūq̄ȝ aliqd
ab aliquo idiuisibil'r trāsmutat̄:tūc p̄ sil̄ ab eo transmu
tatū est:qn̄ aūt subm̄ est trāsmutatū a forma illa nō est:
vlteri⁹ si idiuisibil'r trāsmutat̄ ab illa nō p̄us trāsmuta
bat̄ ab vna pte ꛰ posteri⁹ ab alia:꛰ per ꝯn̄s imediate an̄
instans trāsmutationis hȝ eā totā:꛰ post nihil hȝ ex ea.
¶ Quarta ꝯ.ꝙ ois forma ẜm se totā partibil'r ꝑdita hȝ — 4° ꝯ.
p̄^m instās sui nō eē:ante qō aliqd ei⁹ ꛰ cuiuslibet qō fuit
aliqd eius p̄us nō fuit.Probat̄ rōne facta cōsil'r ad z^am
ꝯnem:qꝛ quelibet talis perdebat̄ ꝯtinue in aliquo tēpo
re p̄mo.ergo in fine illius tēporis p̄mo tota fuit perdita:
꛰ per ꝯn̄s tunc p̄ tota non fuit:accipiendo tota syncathe
gorematice.Item eius ꛰ cuiuslibet qō fuit ei⁹ aliquid
fuit p̄us perditū:alioquin nō ẜm se totā partibiliter per
debatur.cōtra positū.ḡ aliquid eius ꛰ cuiuslibet eius ali
quid p̄us non fuit.¶ Quinta ꝯ.ꝙ nulla forma idiuisibi — 5° ꝯ.
liter perdita habuit vltimū instās:in quo ipsa aut aliqd
eius fuit.Probat̄:qꝛ quelibet talis habuit instās p̄^m sui
nō esse ante qō imediate qōlibet ei⁹ fuit:꛰ post qō nihil
ei⁹ fuit:vt pȝ ex ȝ°.Si ḡ ipsa aut aliqd ei⁹ habuit vltimū
instās sui eē illi instāti fuit imediatū instās p̄^m sui nō eē.
nō cōtingit aūt instās esse imediatū instāti:vt nunc sup
pono ꛰ ꝓbabit̄ in scd̄o.¶ Sexta ꝯ.ꝙ nulla forma ẜm — 6° ꝯ.
se totā partibiliter perdita habuit vltimū instās in quo
ipsa aut aliqd ei⁹ fuit:꛰ post qō nihil ei⁹ fuit.Probat̄:qꝛ
quelibet hō habuit p̄mū instās in quo nihil eius fuit:vt
pȝ ex q̄rta.Si ergo ipsa aut aliquid eius habuit vltimū
in quo fuit:illi fuit imediatū instās:in quo p̄mo nihil ei⁹
fuit

fuit. Rursus: qa tota ꝓtibiliter perdebat nihil eius fuit in aliquo instanti: quin post illud instās aliq̄ pars illius fuerit: ꝛ per ꝯñs nihil forme habuit vltimum instans in quo fuit: ꝛ post nihil eiꝰ fuit. ¶ 7ª ꝯ. ꝙ ois forma ſm ſe totam ꝓtibilr ꝑdita habuit vltimū instans in quo ipsa fuit: ꝛ post qd nō qdlibet eius fuit: aliquid tn̄ eius fuit. Probat: qa quelibet talis forma: aut fuit per instās tm̄: aut per tp̄s aliqd. Si tm̄ per instans: aut post illud nihil eius fuit: aut aliqd eius fuit: ꝛ nō qdlꝫ eius fuit: non pōt dici pmū. vt pꝫ ex 6ª ꝯne. relinquit ḡ 2ᵐ: qd est ꝓpositū. Si vo ipsa fuit per aliqd tp̄s: sumat totū tp̄s in quo ipsa fuit ꝛ qdlibet eius: ꝙuis hoc nō oporteret addere: quia si ipsa fuit qdlibet eius fuit: ꝛ sumat post illud totū tp̄s in quo nō qdlibet eius fuit: ꝯstat ꝙ inter ista tp̄a nullū est tp̄s mediū. alias in illo toto medio vtraqꝫ haꝝ cōtradictoriaꝝ fuisset falsa. h. est: h. nō ē. sit. h. nomē ꝓpriū ipsiꝰ forme totius cathegorematice sumpto vocabulo. pma eni fuisset falsa: qm̄ illd tp̄s sequebat totū tp̄s in quo. h. fuit. ¶ Itē scda fuisset falsa: qm̄ ꝑcedebat totū tp̄s in q̄ h. nō fuit. copulabant ḡ tp̄a illa vno instāti ad cōeꝫ modum loquēdi: aut ergo. h. fuit in illo instāti: aut nō. si nō. cum ipsa in toto tp̄e ꝑcedente fuerit: sequit ꝙ in illo instāti aliquid eius sit perditū: ꝛ per ꝯñs nō tota syncathegorematice ꝓtibilr perdebat: cuius oppositū ponit. Si aūt fuerit in illo instanti: ꝛ cōstat ꝙ ipsa nō fuit post illd aut aliqd eius fuit post: ꝛ habet ꝓpositūꝫ: aut nihil eius fuit post: ꝛ hoc est cōtra septā ꝯnem. ¶ Octaua ꝯ. nulla forma est tm̄ per istans sic ꝙ nihil eius ante illud fuerit nec aliquid eius post illud erit. aliqua tn̄ hꝫ esse sic ꝑ instans tm̄ ꝙ ante illud nō qdlibet eius fuit: ꝛ post nō qdlibet eius erit. ¶ Probat pma pars: qm̄ tūc haberet vltimū instans esse: post qd nihil eius esset: qd iꝓbatuꝫ est in septa ꝯne. ¶ Pars scda ꝓbatur ex casu nālr possibili dato. videlꝫ ꝙ aliqd corpus luminosuꝫ moueat cōtinue versus vnā partē medij: ꝛ causando lumē ante se: ꝛ ei obuiet aliqd fortius motū repellens luminosum retro versus partē a qua mouebat sine quiete media. cōstat ꝙ in instanti contactus hoꝝ corpoꝝ aliqua pars medij certe quātitatis extrema seu maxime distans a corpe luminoso fuit illuminata: que ante non fuit illuminata ſm quālibet sui partē. Et similr aliqua alia pars fuit magis illuminata ꝙ prius fuerit: qa ꝛ tunc illud corpus fuit magis propinquū: ergo in illo instanti in vtraqꝫ illarū partium fuit aliqua lux causata: que nō ſm qdlibet sui prius fuit. ¶ Item si corpus illud non fuit post illud instans eque propinquū partibus illis medij: sed in quolibet instanti posteriori fuit elongatum ab eis: sequit ꝙ pars remotissima medij prius illuminata non fuit post illud instans ſm quodlibet sui illuminata: ꝛ per ꝯsequēs nec totuꝫ lumen qd fuit in ea in instanti predicto fuit post illud instans. Et similr alia pars non fuit eque intense illuminata post illud instans: sicut fuit in illo instāti: ac ꝑ hoc nec lumen in ea tunc existens fuit ſm qdlibet sui in aliquo instanti vel tēpore post illud instās: ꝛ sic ex vtroqꝫ patet ꝓpositū. ¶ In scdo aūt sensu tractando difficultatē istā videlꝫ an absolute per diuinā potētiā ꝯtingat ꝛc̄. Pono aliquas ꝯnes. ¶ Prima est ꝙ cuiuslibet forme et ꝑnalr cuiuslibet rei causate ꝯtingit esse vltimū instans in quo illa sit: ꝛ post qd nihil eius sit: hoc ꝓbat: qa nulla ꝯdictio iplicat ex eo ꝙ vna res affirmat esse in vno instāti ꝛ negatur aliquid eius esse in tp̄e sequēte illud instans: sicut clarū est: nec etiā sequunt ex hoc aliqua cōtradictoria. sꝫ etiā pōt patere respondendo ad rōnes quibus oppositūꝫ quis vellet ꝓbare. Declarat etiā hoc qa nō apparet ꝙ hoc magis implicet vel necessario inferat ꝯdictoria quantū

7ª ꝯ. — 8ª ꝯ. — De potētia di. l. vel absolute. 1ª ꝯ.

est ex se: q̄ ꝙ aliqua vna res sit in aliquo instanti: et non fuerit in tp̄e aliquo ꝑcedente. Sed istud 2ᵐ nequaꝙ̄ iplicat vel infert ꝯdictoriū: cuꝫ sit ēt naturalr pole: vt patet ex pma ꝯne ꝑcedentiū. ¶ Scda ꝯclo est: ꝙ pole est ꝑ diuinā potētiā aliquā rem esse per vnicuꝫ instans. sic ꝙ nihil eius fuerit ante illud instās: nec aliqd eius erit post. Probat sicut precedens: qa. s. nulla cōtradictoria ponunt ex eo: ꝙ aliqd affirmat esse ꝛ negat fuisse ꝛ fore. ¶ Cōfirmat. hec non magis implicant circa vnā rem impartibilem qualis est angelus vel aīa ſm cōe dictū: q̄ circa rem habentēꝫ partes: sicut cuilibet rōnabilr exquirenti occurrit: sed sicut pꝫ per octauā ꝯnem precedētiū aliquā rem ꝓtibilē cōtingit esse per vnicū instans. sic ꝙ ipsa nō fuit ante: nec erit post. ḡ nō implicat ꝯdictionēꝫ: ꝙ ita sit de vna re imꝓtibili: quo posito habet ꝓpoᵐ. Nec obuiat ꝙ rei ꝓtibilis: de q̄ ponit casus octaue ꝯnis aliqd eiꝰ prefuit ꝛ aliqd sit futuꝝ: qa hoc non obstāte: ipsa tn̄ non fuit neqꝫ erit: qd nō ꝯtingeret si talia enūtiabilia ſm se eēnt incōpossibilia: vel icōpossibilia iferrent. ¶ ꝓ. Nō plus includit repugnātiā ꝙ aliqd subꝫ sic se habeat in aliquo instanti vnā formā ꝓtibilē qd nihil illius prehabuit aut sit habiturū: q̄ ꝙ aliqd corpus sic hēat in aliquo istanti vnū locū qd nihil ipsius ꝑhabuerit vel habiturū sit. hec vt puto nulli debet eē dubia: qm̄ nulla adduci pōt cōtra pmū: qn eque euidēter vel euidētius adducat ꝯ scdꝫ: sꝫ scdm est pole ꝑ diuinā potentiā. Nam si aliquod corpus trāsferat per diuinā potentiā de loco ad locū in instāti: sic esse pole nō debet esse dubiū cōfitenti infinitatē diuine potētie. ¶ Quod cōfirmat etiā: qa si graue existeret sursum: ꝛ totū mediū subito a deo glorificaret dote subtilitatis (qd esse pole nullus chrīanus negauerit) illud graue eodē instanti esset transmutatū deorsum. ita sicut ſm Phm̄ cōtingeret si totū mediū in instanti esset annihilatum: ꝛ est eadeꝫ rō vtriusqꝫ: qa. s. in neutro casu haberet aliqd resistēs vel ipediēs: quocūqꝫ aūt istoꝝ dato hēmr assumptū. Nā si instans pris sit istans in quo est talis indiuisibilis trāsmutatio corpus trāsmutatū nūc est in aliquo: imo in quolibet loco sibi equali itermedio iter euꝫ in quo ꝑfuit ꝛ eū in quo remanebit. Signet ḡ aliqs locꝰ medius ꝛ sit. a. veꝝ est dicere ꝙ illud corpus hꝫ locū. a. ꝛ nihil eius ꝑhabuit aut post hēbit. sicut pꝫ. ergo ita possibile est de aliqua forma: ꝛ per ꝯñs ꝙ illa forma sit ꝑ vnicum instans ad sensum pmissꝫ. ¶ ꝓ. Cōtingit aliquas ꝓpōnes esse veras per vnū instans tm̄: ergo non implicat ꝯdictionē aliquā rem esse per vnū instās tm̄. Aīs pꝫ in multis. Nā ꝓpō enūtians aliqd corpus ꝯtinue motū. verbi grā. h. esse in aliquo loco demōstrato. vt puta in. c. est vera tm̄ in illo instanti in quo est in. c. vt certum est: ꝛ semꝑ prius si fuit formata fuit falsa. et similr postea erit falsa: ita de ea q̄ enūtiat aliquā lineā vel corpus eē rectū cum sit curuū ad vnā parteꝫ ꝛ trahit vt curuet ad oppositam. sic ꝙ ꝑus fuit rectū. ꝛ in multis alijs posset exēplū dari. ꝯña declarat: qa quātū est de dispositione ꝛ forma ꝓpōnū nō plus he sunt incōpossibiles. a. est: a. non fuit: a. nō erit. q̄ he. a. est vera. a. nō fuit vera. a. nō erit vera. nec dato verū veritas sit aliqua res distincta a ꝓpōne ei ihērēs: vel non: qa solū aspicio nō repugnātiā ꝓpōnuꝫ. Nisi ergo aliunde ostendi possit talia iplicare vel antecedere ad ꝯdictoria: qd mihi pro nūc nō occurrit. nō vꝫ mihi illud eē subtrahēdū a diuina potētia. ¶ 3ª ꝯ est. ꝙ possibile est aliquā rem habere esse per duo tp̄a se ꝯña. ꝛ ꝑcise per instans copulans illa tp̄a ad cōem modū loquendi hēre totalr nō eē. Probat: qa sicut nulla ꝯdictio est ꝙ aliqua res sit in aliquo instāti ꝛ nō habeat esse in tp̄e ꝑcedente neqꝫ in sequēte: ita nulla est ꝯdictio ꝙ res in aliq̄ instāti

2ª ꝯ. — 2ᵐ — 3ᵐ — 3ª ꝯ.

non fit:ꝛ tñ ſi in tpe toto p̄cedēte:ac etiā in toto ſequēte. ℂ Cōfirmaꝛ.qm̄ ſi deus ſubtraheret ꝑ inſtās tm̄ īfluentiam ſuam ſoli:reſpectu cāṫionis radij:ſic bñ poſſet:cum nec pro tpe nec pro iſtāti īfluat nec̄io:ſꝫ mere ꝯtingēter ꝛ libere.ſol in tali caſu ꝑciſe per inſtans nō ageret:et medium p̄ciſe ꝑ inſtans foret tenebroſum.in toto ḡ ipoſe imediate p̄cedente fuit lumen cauſatū in medio:ꝛ ſilr in toto imediate ſequēti tpe:q̄uis forte non idē lumē eēt in tpe ſequēte ꝛ p̄cedēte.Sed ꝯſtat:ꝙ apud deū qui qđlibet corruptū pōt reficere ꝛ annihilatū recreare nō minus eſt poſe vt aliqđ certū lumen aut aliquā determinatam rem cauſet in vno tpe ꝛ in iſtanti termināte illđ nō cauſet:ꝛ iterū in tpe imediate ſequēte cauſet eādē.ḡ ꝛc̄.

4ª ꝯ. ℂ 4ª ꝯ eſt:ꝙ poſe eſt per diuinā potentiā aliquā rē indiuiſibilr(poſtq̄ nō fuit)ceptā:nō habere nec habuiſſe p̄mū inſtās ſui eſſe. ℂ Probaꝛ p̄ ex caſu cōfirmationis p̄cedentis ꝯnis.tale enī lumē 2° cauſatū eēt indiuiſibilr factū:qm̄ ante qđlibet inſtans ſequēs factū eſſet.nec eēt dare tps in quo p̄ fieret q̄ eſſet factū.cū lumen ſit cābile idiuiſibilr:ꝛ ſic ſol poſſit cāre:ꝛ nihil penitus in illo caſu ꝓhiberet:gn totū ſil factū eſſet.tale aūt lumen nō hēret p̄mū inſtans ſui eſſe:cū nullū imediate ſequaꝛ illđ iſtās:

2ᵐ in quo ponit lumē non eſſe. ℂ Scđo.conſtat ꝙ angelus ſiue cū creaꝛ:ſiue cū ꝯſeruaꝛ:creaꝛ ipartibilr ꝛ tot᷒ ſil.ḡ ſi ꝑ aliqđ inſtās tm̄ ipſe nō eēt:ſic pꝫ eē poſe ex p̄cedente ꝯne:ipſe poſt illud inſtās eēt idiuiſibilr fact᷒:ꝛ non hēret aliqđ iſtās p̄ᵐ ſui eſſe poſtq̄ nō fuit:ꝛ ita poſe eſt de vno ꝙ nūq̄ fuerit.vt videlꝫ de᷒ in hoc iſtāti nō faciat ipm eē:

ꝯ. ꝛ faciat cū eſſe in toto ſequenti tpe. ℂ 5ª ꝯ eſt:ꝙ poſe eſt aliquā formā ipartibilr ꝑditā ſeu rē aliā ipartibilr corruptā vl annihilatā nō hēre neq̄ habuiſſe p̄mū inſtās ſui nō eſſe.pbaꝛ.ga poſe eſt aliquā formā eſſe in aliquo iſtāti:ꝛ poſt nec ipſam nec aliqd eius fore:vt pꝫ per p̄mā harū ꝯnū.ḡ ꝛc̄.pꝫ ꝯña:ga alias inſtans imediate ſuccederet inſtanti. ℂ Cōtra iſta multiplr pōt argui.Et p̄mo qdem

ꝯ dicta arguiꝛ. ꝯ vltio dicta.ſ.de po° dei.vñ ꝯ p̄mā ꝛ 2ᵃᵐ ꝯnē ſilr arguiꝛ.

p̄ᵐ ℂ Primo ſi aliq̄ res eēt per vnū iſtās tm̄:aut etiā ſi eēt ꝑ tps.dū tñ hēt vltimū iſtans ſui eē:poſt qđ nihil ei᷒ eēt ipſa deſtrueret tota ſil ꝛ idiuiſibilr.ꝛ ꝑ ꝯña in iſtāti. Nō enī aliud intelligiꝛ cū dr̄ aliqd in inſtanti generari vel corrūpi q̄ ipꝫ idiuiſibilr ꝛ nō ſucceſſiue ꝑ p̄tē añ p̄tē corrūpi vel generari:aut ḡ in iſtanti in quo vltimo poniꝛ eē: aut in alio.nō in illo:ga in q̄cūq̄ inſtāti aliqd idiuiſibilr deſtruiꝛ in eodē eſt đſtructū:ꝛ ꝑ ꝯña ipm nō eſt.ḡ ſil eēt ꝛ nō eēt:nec in alio:ga nec in alio huic in quo eſt imediato:ga nō ſuccedit iſtans imediate inſtanti:nec in aliquo

2ᵐ mediato:ga tūc illa res foret ꝑ tps mediās iter illa:ꝛ per ꝯña etiā illud nō fuit vltimū inſtās ſui eſſe ꝯ pōnē. ℂ 2° ſi aliqua forma ſic habeat vltimū inſtans ſui eſſe:ſubm trāſmutabiꝛ ab illa tota ſil ꝛ ipartibilr:alias aliqd eius eſſet poſt illud inſtans ꝯ pōnē.ḡ trāſmutabiꝛ in inſtanti tāq̄ in mēſura ſibi adeq̄ta:aut ḡ in iſtāti eodē qđ poniꝛ vltimū ſui eē:ꝛ tūc cū omne qđ idiuiſibilr trāſmutaꝛ ab aliq̄ ſil trāſmuteꝛ ꝛ ſit trāſmutatū ab illo. Et rurſus oē qđ trāſmutatū eſt qm̄ p̄ trāſmutatū eſt ſit in eo ad qđ eſt

T.c.40. trāſmutatū:vt demraꝛ 6° phy.i q̄libet gñe trāſmutationis.hic aūt ſit trāſmutatio de eē in nō eē:ſequiꝛ ꝙ i illo eodē inſtāti ſubm erit ſub nō eſſe forme ſeu nō hēbit formā:ꝛ ſic forma illa ſil erit ꝛ nō erit:aut tranſmutabitur

in alio inſtanti:ꝛ ſi ſic.ḡ vel in inſtanti imediato:et hoc nō.cū nullum ſit imediatū:vel in inſtanti mediato:ꝛ tūc ſequiꝛ ꝙ ꝑ tps mediū erit ſub forma:ꝛ per ꝯña illđ nō

ꝯ 5ᵃᵐ ꝯ. fuit vltimū inſtans eſſe forme. ℂ Per h̄ etiā pōt argui cōtra q̄ntā. Impoſe enī eſt ꝙ ſubm tranſmuteꝛ a forma quā habuit:gn in aliqua mēſura primo tranſmuteꝛ:ꝛ ſi indiuiſibilr gn trāſmuteꝛ in inſtanti maxime ſuppoſito cōtinuo fluxu tpis:illud aūt inſtans erat p̄mū nō eē forme:alias ſubm trāſmutareꝛ a forma quā nec hꝫ nec imediate prius habuit:qđ eſt impoſe.cū tranſmutatio ſit de oppoſito in opp̄ᵐ. ℂ Cōtra ſcđas etiā ꝛ q̄rtā pōt argui p̄ qdē ga ſm vtrāq̄ ꝯnē erit dare vltimū inſtans nō eē illius rei q̄ idiuiſibilr ſit.aut ergo illa ſit in inſtanti imediato:ꝛ hoc nō:vt ſupra:vel in iſtāti mediato:ꝛ tūc iſtās datū nō fuit vltimū ſui nō eſſe:qm̄ ꝛ per totū tps mediū inter illa inſtātia res illa nō fuit:nec in eodē:ga tunc ſil eſſet ꝛ nō eſſet.

ꝯtra 3ᵃᵐ ꝛ 4ᵃᵐ

2ᵐ ℂ Scđo.ga ſm hoc ſeq̄reꝛ ꝙ duo angeli ſint factibiles a deo vn᷒ imediate poſt aliū:ꝛ vterq̄ i mēſura idiuiſibili:ꝛ eadem rōne 3ᵘˢ erit factibilis imediate poſt 2ᵐ:ꝛ 4ᵘˢ poſt 3ᵐ:ꝛ ſic de q̄cūq̄.ꝛ ſic erit iſtātia imediata:ꝛ tps cōpoſitū ex inſtātibus. pbaꝛ ꝯña:ga ſit.b.vltimū iſtās nō eē angeli ꝓducēdi:ga angel᷒ ſit.a.ꝛ ſit ita ꝙ.b.ſit initiū diei craſtine:certū eſt ꝙ in inſtanti.b.poterit deus ꝓducere quēdā aliū angelū.vbi gr̄a.d.hoc facto ex quo.b.erit vltimū inſtans nō eſſe angeli alterius:puta a.ſequiꝛ ꝙ.a.fiet imediate poſt.d.ꝛ tñ ita idiuiſibilr:ſic fiet.d.ḡ ꝛ in inſtāti ſic ꝛ.d.ꝛ ſic ꝓbata eſt ꝯña.

3 ℂ 3° ſeqꝛ: ꝙ talis res erit imediate poſt vltimū inſtās ſui non eſſe. vel ḡ in iſtāti imediato:ꝛ h̄ eſt ipoſe:vt dictū eſt:ꝛ nihilominus hētur ꝓpo° ꝯ ꝛc̄:ga illud erit p̄mū iſtās ſui eē.vl erit in tpe imediato:ꝛ hoc eſt ipoſe:cū qđlibet tps ſit diuiſibile ꝛ eius pars ſit p̄or eo:ꝛ ꝑ ꝯña nullū tps pōt eſſe imediatū inſtāti.

Ad p̄ᵐ arḡ ℂ Ad p̄mū cū iferꝛ ꝙ talis res deſtrueꝛ tota ſimul.dico ꝙ illđ ꝯñs pōt accipi ꝓp̄e ꝛ iꝓprie. Proprie acceptū denotat vel ſaltē infert ꝙ aliq̄n ꝯtinget vere ꝛ ꝓprie enūtiare de p̄nti ꝙ.b.deſtruiꝛ.Sit.b.nomē ꝓpriū illius rei deſtruēde:ꝛ in hoc ſenſu nego ꝯñs.ꝛ dico ꝙ.b.nūq̄ đſtrueꝛ:nec diuiſibilr:nec idiuiſibilr.ꝛ ꝙ nō diuiſibilr:pꝫ ex poſito.Sꝫ ꝙ nec idiuiſibilr pꝫ:ga qđ ꝓp̄e loquēdo idiuiſibilr deſtruiꝛ:tūc p̄ eſt đſtructū:ꝛ nō fuit p̄us đſtructū:ꝛ tūc p̄ nō eſt:ꝛ imediate p̄us fuit:ſꝫ.b. nūq̄ erit p̄ deſtructū nec vnq̄ p̄ non erit:ḡ nō deſtrueꝛ. Improprie aūt pōt denotare ꝙ.b.erit totū ſil deſtructum ꝛ ꝯcedo tūc ꝯñs.ꝛ vlterius ēt ꝙ erit deſtructū in inſtāti: in nullo tñ inſtanti erit p̄ deſtructū.Et vlterius pꝫ:ꝙ eſt ꝯcedendū:ꝙ erit deſtructum in inſtanti mediato:imo et in īfinitis:ga in quolibet iſtanti tpis ſequētis in quo nō erit.nec ſequiꝛ qđ infert:ga in nullo erit p̄mo deſtructū.

Ad 2ᵐ ℂ Ad 2ᵐ ꝯformiter dico ꝙ ſubm non tranſmutabiꝛ ab illa:ſꝫ erit trāſmutatū ab illa:ꝛ vtiq̄ tota ſil:ga nō p̄us ab vna p̄te q̄ a tota:ſed nūq̄ p̄ erit trāſmutatum ab illa. Et q̄uis nō videaꝛ nālr ꝯtingere ꝙ ſit de aliquo verꝫ dicere h̄ eſt trāſmutatū ab illo:aut etiā hoc fuit trāſmutatum ab illo:gn aliq̄n fuerit verū dicere de p̄nti.hoc tranſmutaꝛ ab illo.Et ſilr nō ꝯtingit ꝙ aliqd ſit trāſmutatū ad aliud de quo nō fuerit verū dicere aliq̄n.hoc trāſmutaꝛ ad illud:ꝛ eodē mō ſi eſt verꝫ aliq̄n dīe:h̄ eſt acq̄ſitū vel genitū aut factū aut corruptū:aliq̄n fuit verū dīe.h̄ acq̄riꝛ.hoc gñaꝛ.hoc ſit.hoc corrūpiꝛ:ita vt non ſit dare mutatū eſſe aut factū eſſe qđ nō p̄ceſſit moueri aut fieri iuxta modū loquēdi Phi ꝛ Cōmēta.vel ſaltē cū quo ſil eēt mutari aut fieri quātū ad ea que idiuiſibilr fuit.vñ ꝛ ſuper hoc fundant ꝓbationes p̄cedentiū ꝯnū.ꝑ diuinā tñ potētiā oppo᷑ eſt poſe:vtpote nullā iplicans cōtradictionē. ℂ Qđ ēt declaꝛ ex caſu ſcđe rōnis facte pro ſcđa ꝯne de potētia dei. Nā tale corpus erit mutatū ab hoc loco medio aliq̄ demſato medio ꝑ:ꝛ nūq̄ tñ erit verū dicere ꝙ ab illo mutaꝛ:ga nec in iſto inſtāti in quo eſt in eo: ga cū nō muteꝛ ab illo diuiſibilr ſil eēt mutatū ab eo:et per ꝯñs nūc nō eſſet in eo:cuius oppoſitū poniꝛ:ꝛ cōſtat ꝙ in nullo alio iſtāti mutabiꝛ ab illo:ſic nec in aliq̄ erit

p̄mo

p̄mo mutatũ ab ipso. ℂ Idē p3 de ꝓpōne vera instanta/nee: ꝛ linea etiā instātanee tm̄modo recta: q2 ꝓpōnē dici/mus esse factā falsa3: ꝛ lineā curuā: ꝛ tm̄ nō ꝯtigit dicere ꝓprie ꝙ ꝓpō sit falsa: aut linea illa curua: et esset simile ex toto si veritas et rectitudo essent res distincte a ꝓpō/ne ꝛ linea: eisq3 inherentes: vt aliqui putāt. Simile etiā est aliqualr̄ de corpe ꝯtinue moto: qd̄ q2de3 in nullo loco sibi eq̄li est ſm se p̄ plus q̄3 per instans. Nā si itelligam⁹ illud corpus esse mutatũ ab aliquo loco sibi eq̄li: q2 ip3 nō est in eo ſm q̄dlibet sui: sic erit vex dicere ipsum esse ab illo mutatũ: qd̄ nō erit vex dicē ꝙ ab illo mutat̄: q2 ad hunc sensu3 nō pōt mutari ab illo: nisi idiuisibilr̄. cū non sit dare mediũ in quo ipsum nō sit in eo ſm q̄dlibet sui: necnō sit in ipso ſm q̄dlibet sui. ℂ Per hoc p3 r̄nsio ad illd̄ qd̄ ꝯ q2ntā ꝯnē arguebat̄. ℂ Ad p̄mū ꝯtra reliq̄s p3 etiā. Nā illa nō fit p̄mo in aliquo instāti: sed ante q̄d/libet sequēs facta est. ℂ Itē ad scd̄m cū dr̄: ꝙ tūc duo an/geli eēnt a deo factibiles: vn⁹ imediate post aliū: ꝛ vterq3 in mēsura idiuisibili. Dōm: ꝙ illud ꝯn̄s pōt duplr̄ itelli/gi. vno mō ꝙ vterq3 esset p̄mo factus in aliqua mēsura indiuisibili: ꝛ sic nego ꝯn̄am: q2 scd̄s angelus nō erit fa/ctus p̄mo in aliqua mēsura idiuisibili: sed ante quālibet erit factus. alio mō. nō sic ꝯtracte accipiēdo: s3 absolute ꝙ vn⁹ imediate est fact⁹ post aliū: ꝛ tūc distinguo ꝯn̄s: s3 ꝙ iste termin⁹ imediate teneri pōt duplr̄. vno mō mere negatiue: ꝛ tūc ꝯcedo ꝙtū ad scd̄3 angelū respectu p̄mi. Nā est sensus ꝙ angelus scd̄s erit factus post p̄mū: ꝛ nul/lū mediū erit anteq̄3 sit post eū factus. ꝛ hoc est vex: nec tm̄ sic dat̄ instans imediatũ istanti. Sed de tertio angelo respectu scd̄i nō ꝯcedo ꝯn̄am: q2 vel terti⁹ erit imediate factus post p̄m: ꝛ tūc sequit̄: ꝙ scd̄s nō erit p̄us factus q̄3 terti⁹: ꝛ p ꝯn̄s nec terti⁹ erit factus post scd̄m: ad intellm arguētis. vl̄ terti⁹ nō erit imediate fact⁹ post p̄mu3: ꝛ per ꝯn̄s erit tp̄s mediū post factionē p̄mi ꝛ an̄q̄3 fit terti⁹: s3 in illo toto tp̄e erit scd̄s: ꝛ p ꝯn̄s scd̄s erit p tp̄s an̄ tertiū. Alio mō pōt teneri ly imediate. nō negatiue mere sed i/finite. vt aliq dicūt: ꝛ tūc est sensus: ꝙ in aliq̄ mēsura idi/uisibili imediata illi istāti erit factus scd̄s angelus: ꝛ sic negāda est ꝯn̄a: q2 nulla talis ē. ℂ Ad 3m ꝯcedo: ꝙ ime/diate erit post vltimū instās sui nō esse: accipiēdo ly ime/diate. mere negatiue: s3 si accipiat̄ ifinite. dico ꝙ nō erit imediate in istāti: q2 nullū erit imediatũ p̄oti: sed nec ēt in tp̄e imediato: si illd̄ tm̄ dicat̄ imediatũ iter qd̄ ꝛ datũ istans nō est mediũ aliqd̄: neq3 ꝙ sit p̄s ei⁹ neq3 aliud vt accipit arḡm: ꝛ tūc dōm est ꝙ talis res non erit imediate post illud instans sic tento ly imediate: sed p̄ modo tm̄. s. negatiue. Si aūt tp̄s illud dicat̄ imediatũ instanti quod terminat̄ ad ip̄m. nec aliqd mediat qd̄ nō sit p̄s eius ſm quē modū frequēter dicimus. hoc erit vl̄ mouebit̄ in tp̄e imediato huic vel illi instāti: sic pōt ꝯcedi ꝙ illa res erit imediate i tp̄e: ꝛ ꝙ facta erit i tp̄e imediate sequēte: ꝛ tm̄ idiuisibilr̄: q2 in quol3 instāti illius tp̄is erit facta: s3 q2 in nullo erit p̄mo facta: nullū sequit̄ incōueniens. Et cō/firmat̄ hoc: q2 etiā de facto q̄libet hēt ꝯcedē ꝙ imedia/te post instans p̄tis filius dei idiuisibilr̄ erit ꝓduct⁹: ꝛ an/gelus q nūc est imediate idiuisibilr̄ ꝛ sil̄ tot⁹ ꝯseruabit̄. ꝛ p ꝯn̄s erit factus: nec tm̄ dat̄ instās imediatũ istāti. ꝛ h̄ ideo q2 in nullo instāti post hoc erit p̄ factus. ℂ Deide pōt argui ꝯ dicta in p̄cedentibus p̄mis ꝯnibus. ꝛ sp̄ālr̄ ꝯ vnū qd̄ est fundamētū q̄si ceterox. videl3 ꝙ ois fo2a idi/uisibilr̄ ꝑdita habuit p̄mū instans sui nō esse: ꝛ ex h̄ sil̄ ꝯ aliud ad hoc ꝯn̄s. videl3 ꝙ nulla forma ipartibilr̄ ꝑdita habuit vltimū istās sui eē. Prio ꝯ h̄ sic. Sit aliqd̄ corp⁹ v.g.a. qd̄ suā sp̄ēm multiplicet p mediū vsq3 ad speculu3 ex sua maxia distātia per quā pōt cāre sp̄ēm suam: ita ꝙ imaginē sui causet in speculo. ꝛ ponat̄ ꝙ in istāti p̄sente icipiat elōgari ꝯtinue a speculo: cōstat ꝙ in isto instanti imago illa est: aut ergo ipsa vel aliqd ei⁹ erit post hoc in/stans: aut nō: nō pōt dici p̄mū: q2 cu3 ipsa nō possit nālr̄ existere nisi actualr̄ eā causante corpe cui⁹ est imago: se/quit̄ ꝙ illud corp⁹ cāret eā ex maiori distātia: q̄3 ex maxi/ma ex q̄ pōt. qd̄ iplicat. ꝛ h̄ ita seq̄t̄ si ponat̄ ꝙ ipsa rema/net siue ꝙ aliqd eius ꝛ nō ipsa ꝛ ꝯ. imo si nō ipa: sed ali/quid eius seq̄t̄ adhuc sp̄āle incōueniēs. s. ꝙ p̄s poterit eē absq3 ꝙ actu ꝯseruet̄ a suo agēte: cū tm̄ tota non possit: et sic p̄s min⁹ erit depēdēs: q̄3 totū. relinq̄t̄ g̃ ꝙ nec ipsa nec aliqd eius erit post hoc instās. g̃ erit indiuisibilr̄ ꝑdita: ꝛ tm̄ hēbit vltimū instans sui esse. s. instans p̄sens. Rursus ipsa nō habebit p̄mū instans sui nō esse. alias instās ime/diatū eēt instanti: qd̄ est ipo3e. ℂ Scd̄o idē pōt argui de radio cāto a corpe luminoso quiescente. v.g. candela in medio. sit eni ꝙ nunc icipiat cādela moueri. cōstat enim ꝙ in hoc instāti est talis radius. aut g̃ ille vel aliqd eius hēt esse post illud instans: vel nō. p̄mū nō pōt dari: q2 cū radius nō causet̄: nisi ſm lineā rectā: ꝛ post instās sue cā/tionis nō sit corpus luminosum ꝛ mediū qd̄ est subm ra/dy in directa oppōne ꝑꝑ motū corpis in casu dato. vl̄ ra/dius ille aut aliquid eius erit ꝛ nō actualr̄ cābit̄ a corpe radioso: vel ipse erit in alia parte subiecti: q̄3 p̄us fuit: v3 in ea q̄ post erit directe opposita corpi causanti lumen: ꝛ vtrūq3 est ipo3e nāliter. restat g̃ scd̄m: videl3 ꝙ nihil ei⁹ erit. ꝛ p ꝯn̄s idiuisibilr̄ ꝑdet̄: ꝛ h̄ istās erit vltimū sui eē. ex quo vltra seq̄t̄ ꝙ nō hēbit p̄m sui nō eē. ℂ 3° si sit ali/qd̄ visibile i sua maxia distātia ex q̄ pōt videri: ꝛ icipiat nūc elōgari ꝯtinue ab oculo vidētis ip̄m: aut remitti in colore vel diminui itēsiue sequit̄ ꝙ visio qua nūc vī est nūc: ꝛ post hoc instans nihil eius erit: ꝛ tūc vltra vt p̄us. ℂ 4° ponat̄ ꝙ an̄ oculū sit vnū visibi/le tricubitale: cui⁹ vn⁹ cubit⁹ sit. a. ali⁹ b. ali⁹. c. q̄x duo tm̄ v3. a. ꝛ. b. sil̄ videā/tur. ꝯstat ꝙ. a. p aliā p̄tē visiōis exit i aliā p̄te ocli vī: ꝛ p aliā. b. sic̄ alteri p̄ti ocli opponit̄. a. ꝛ alteri. b. ꝛ vtrūq3 in p̄te sibi opposita cāt visionē. nūc po/nat̄ ꝙ istd̄ visibile moueat̄ a dextro i sinistx an̄ oculū: sic ꝙ. a. exeat oppōnē oculi: ꝛ. b. succedat i situ ipsi⁹. a. ꝛ. c. qd̄ p̄us nō videbat̄ succedat i loco. b. ꝛ sit istud visibile p totū vniformiter colo/ratū: ꝛ sit nūc istās in q̄ icipit sic moue/ri. tūc q̄ro. aut post nūc erit aliq̄ p̄s visiōis q̄ nūc vī totū a. b. aut nulla. nō pōt dici p̄mū: q2 q̄cūq3 sit illa sequit̄ ꝙ ipsa erit visio alteri⁹ p̄tis visibilis q̄3 nūc est. vel ip̄a mi/grabit de vna p̄te oculi in aliā: ꝛ vtrūq3 est ipo3e. accidēs eni nō pōt nālr̄ de subiecto in subi3 migrare. Nec visio vni⁹ rei vnq̄3 p̄t eē visio alteri⁹. p3 ꝯn̄a: q2 illa p̄s visiōis erit visio alicui⁹ p̄tis visibilis. aut g̃ eiusde3 cui⁹ ē nūc visio. v.g. p̄s visiōis q̄ nūc ē visio ipsi⁹. b. p̄tis: erit ēt tunc visio ipsi⁹. b. ꝛ si sic cū. b. nō opponet̄ post eidē p̄ti ocli cui nūc opponit̄: s3 ei cui opponit̄. a. ꝛ visio nō fiat nisi p lineam diametralē seq̄t̄ ꝙ visio ipsi⁹. b. migrabit ad p̄tē oculi in q̄ nūc est visio ipsi⁹. a. aut ipsa erit visio illi⁹. c. succedēti in loco. b. ꝛ tūc seq̄t̄ ꝙ erit visio ei⁹ cui⁹ p̄m nō fuit visio. vl̄ si dicat̄ ꝙ ipsa remanet in eadē p̄te ocli: ꝛ nihilomin⁹ adhuc erit visio ipsi⁹. b. esto ꝙ nō sit in eadē oppōne: ad/huc seq̄t̄ aliud icōueniēs. Nā p occultationē ipsius. a. cor/rupta erit p̄s visiōis q̄ ip3. a. videbat̄ ꝛ p̄s ocli sibi oppo/sita erit euāta visiōe: aut op3 dīc ꝙ. b. cābit i illa p̄te aliā p̄tē visiōis q̄ ēt ip3 videbit̄: ꝛ sic videbit̄ duplici visiōe. Et vlteri⁹ vl̄. c. nō videbit̄: qd̄ ē ꝯ sensu3: vl̄ videbit̄ eadē



Ad illð 3m ꝛ 4m.

Ad 2m

Ad 3m

Cōtra cō/clusiones positas nūc arg.

p̄m

2m

3m

4m

pte visionis qua nūc videt̄.b.ꝛ qua etiaꝫ tūc.b.videbit̄: qꝺ est incōueniēs ꝓpter vtrūqꝫ.vel.c.dabit nouā visionē:seu in eadē pte oculi in qua nūc est visio illius.b.ꝛ sic silr in illa pte erūt due visiones duoꝝ situ distinctoꝝ:qꝺ est etiā incōueniēs.relinquit̄ ꝙ ꝙ nulla ps visionis hui⁹ erit post nūc.ꝛ habet̄ ꝓpositū:qa nūc est vltimū instans visionis:post qꝺ nihil eius erit.silr cū sp q̄diu durat oppositio ꝛ mot⁹ illi⁹ visibilis an̄ oculū ipm̄ videat̄ in q̄lꝫ instāti tp̄is quo videbit̄:erit totalr noua visio:et sic nulla durabit per aliqꝺ sui plusq̄ꝫ ꝑ instans:ex quo etiaꝫ pꝫ ꝓpositū. ¶ 5° idē pōt argui ex 7ª ꝯne que est.ꝙ oīs foꝛa ꝑtibilr ꝑdita habuit vltimū instās in quo h̄uit esse:post qꝺ nō q̄lꝫ eius fuit.fuit tn̄ aliqꝺ eius.sit ꝙ.a.forma que vltimo sit s̄m q̄lꝫ sui in instanti.b.ꝛ post instans.b.non sit q̄lꝫ ipsius.a.sit tn̄ aliqꝺ eius:ꝛ instās.b.sit h̄ instans p̄ns.ꝙ aliqua entitas forme.a.erit post hoc instās:ꝛ aliq̄ entitas forme.a.nō erit post hoc instans.sumat̄ ꝙ p̄cise entitas forme.a.que nō erit post hoc instans:ꝛ sit illa entitas.c.tūc sic.entitas.c.est in hoc istanti:ꝛ nihil ipsius.c. erit post hoc instans.ergo aliq̄ entitas hꝫ vltimū instās in quo est:ꝛ post qꝺ nihil eius erit.ꝯn̄a pꝫ. Et p̄ma pars an̄tis ꝓbat̄:qa tota entitas forme.a.est in hoc istanti:ꝛ.c. est pars entitatis forme.a.pars etiā altera an̄tis ꝓbat̄:qꝛ c.est entitas illa p̄cise de foꝛa.a.que nō erit post h̄ istās. Si aūt aliqꝺ.c.erit post hoc instans:iaꝫ.c.nō erit precise entitas:que nō erit post h̄ instās:sed est etiā entitas que nō erit post h̄ instans:ꝛ entitas que erit post hoc instās: qꝺ est ꝯ po^m. ¶ Cōfirmat̄:qa hoc posito ꝯstat ꝙ de⁹ nouit ꝙ p̄cise plus est de forma.a.in hoc instanti:q̄ꝫ erit in tp̄e imediato huic instanti:ꝛ quecūqꝫ entitas sit illud nihil eius erit post hoc instās:ꝛ tn̄ ipsa tota est in h̄ istāti: ꝛ sic scit illud deus ꝙ nihil eius erit post hoc instās: ꝛ tn̄ ipsa tota est in h̄ instāti:ꝛ sic habet̄ ꝓpo^m. ¶ 6° idez arguit̄ de actu volūtatis nr̄e quo volumus aliquid libere ꝛ cōtingenter. Nā ponat̄:ꝙ in h̄ instanti sortes velit cōtingenter.a.ꝯstat ꝙ soꝛ.pōt non velle.a.post h̄ instans.ꝛ ponat̄ ꝙ tā cito post hoc instans soꝛ.non velit.a.quācito post hoc instans pōt nō velle.a.ꝛ tūc q̄ro aut post hoc instans volet.a.vel nō.si sic sequit̄:vl̄ ꝙ sortes ꝑ aliqꝺ tp̄s necessario volet.a.qꝺ est falsum.vel ꝙ nō tā cito post h̄ instans sortes nō volet.a.q̄꞉cito post hoc istans pōt non velle.a.qꝺ est ꝯ positū. Nō ꝙ post h̄ istās soꝛ.volet.a.et per ꝯn̄s nec post hoc instans erit volitio q̄ soꝛ.nunc vult a.ꝛ vltra sequit̄ ꝙ hoc est vltimū instans esse illius volitionis:post qꝺ nihil ei⁹ erit. ¶ 7° pōt argui ꝯtra octauā ꝯnem rōne illius ptis qua dicit̄:ꝙ aliqua forma pōt esse per instans tm̄:sic ꝙ in illo q̄lꝫ eius sit:ꝛ p̄us imediate nō q̄lꝫ ei⁹ fuit:fuit tn̄ aliqꝺ ei⁹:ꝛ imediate post nō q̄lꝫ eius erit.aliqꝺ tn̄ ei⁹ erit. ¶ Ex hoc aūt vꝫ seq ꝙ aliqꝺ rei illius erit per instans tm̄:cuius nihil fuit p̄us nec aliqꝺ erit post:qꝺ pꝫ:qa ex quo nō q̄lꝫ ei⁹ fuit an̄ h̄ istās.ꝙ aliqꝺ plus est in hoc instāti de forma:q̄ꝫ fuerit p̄us:ꝛ illꝺ plus p̄cise sumptū sic tūc est:ꝙ nihil ei⁹ p̄us fuit. ¶ Iteꝫ ex quo nō q̄libet hui⁹ rei erit post hoc instans sequit̄ ꝙ aliqꝺ plus est in h̄ instāti de forma q̄ꝫ erit imediate post hoc:ꝛ illius sic precise sumpti nihil post hoc instās erit: sed istud plus qꝺ est nūc ꝛ nihil ei⁹ p̄us fuit et illud plus qꝺ nūc est ꝛ nihil ei⁹ post h̄ istās erit:est vnū ꝛ idē:qa qꝺ est vltimū acq̄situ est p̄^m deꝑditū:sic pꝫ etiā in exēplo posito ꝑ ꝓbatione dicte ꝯnis. Nā id lucis qꝺ est p̄cise acq̄situ vltimate.s.in istāti ꝯtactus corꝑis luminosi ꝛ alteri⁹ repellētis est p̄ deꝑditū vel corruptū:sic ꝛ illud aeris qꝺ in istāti ꝯtact⁹ est illuminatū fit p̄ tenebrosuꝫ: q̄ꝫ aliqua alia ps aeris illuminati. ¶ Ad p̄^m dōm:ꝙ arg^m quātū ad id qꝺ loquit̄ de imagine in speculo est valde dubiū.cum

Rñsiones ad obia.

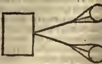
multi negent tales imagines:ꝛ dicunt ꝙ talia q̄ apparēt sunt ipsemet vere res.tn̄ supposito ꝙ imago sit res distincta a re cui⁹ ipsa dī imago:dī ꝙ nō est dare maximā distantiā in qua corpus cāre pōt imaginē:sed minimaꝫ in qua nō pōt:que tn̄ maioꝛ est qualꝫ distantia in qua pōt. Et per h̄ nō est aliq̄ distantia in qua pōt cāre imaginem in qua manifestare nō possit:ꝛ sic nō habet̄ vltimū istās esse imaginis:cū corpus sic ponat̄ moueri:s̄m p̄mū istās sui nō esse:qꝺ est instans q̄ p̄mo ꝑuenit ad minimā distātiā in qua nō pōt:ꝛ hanc viā ꝓsequēdo posset dici:ꝙ nō quātūcūqꝫ intēsionis spēs rei in medio sufficit cāre imaginē in speculo:sed est dare minimā q̄ nō pōt.sicut supra dis.3.q.p̄ª in discussionē p̄mi dubij dictū est de specie in organo cātiua visiōis in aīa. Et s̄m h̄ ꝯñr dōm est:ꝙ nō est dare minimā imaginē possibilē cāri. Et ideo q̄cunqꝫ data post initiū elongationis corꝑis a speculo erit aliqꝺ illius imaginis.imo ꝛ aliq̄ imago minoꝛ: q̄uis istud sit valde mirabile cōsiderata diuersitate partiū imaginis.

Contra priores cōclusiones.

¶ Ad 2^m dōm:ꝙ post hoc instans in casu dato remanet aliqꝺ radij ꝛ in eadē pte subiecti in q̄ nūc est nec i radio est aliq̄ ps diuisibilis vel idiuisibilis de q̄ vere possit dici in istāti vltio getis.h̄ nūc est.ꝛ post h̄ instās imediate nihil ei⁹ erit:nec in tali motu est aliqꝺ radij silr totū corruptū:neqꝫ p̄ corruptū:sic nec corpus motū est s̄m aliqꝺ spatij p̄mo motū aut mutatū.arg^m aūt imaginari videt̄ ꝙ radius sit longus carēs omni latitudine ꝛ ꝓfunditate cātus a pūctuali pte corꝑis luminosi in pūctuali pte medij:qꝺ est falsuꝫ. ¶ Cū vo arguit̄:ꝙ ps illa remanere nō pōt:qa nō remanet ei⁹ direct⁹ aspect⁹ ad eādē ptē corꝑis luminosi. ¶ Dōm:ꝙ falsuꝫ ē. Nā adhuc pōt trahi linea recta ab eadē pte medij ad eādē ptē corꝑis:lꝫ nō s̄m angulū rectū vt p̄us:ꝛ istꝺ sufficit.cū radi⁹ ēt cāri ꝛ ꝯseruari possit s̄m lineas nō orthogonalr icidētes:vt pꝫ ad sensū.

Ad 2^m

¶ Ad 3^m nego maximā distātiā in q̄ aliqꝺ pt videri ꝛ do minimā i q̄ nō pōt videri.ꝛ silr nego minimū visibile ꝛ do maximū nō visibile: iuxta ea q̄ de h̄ lati⁹ dicta sūt in 3°.d.q.p̄ª in p̄ dubio.



Ad 3^m

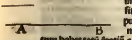
¶ Ad 4^m dōꝫ ꝙ arg^m supponit visionē eē extēsaꝫ:qꝺ de visiōe hōis reputo falsuꝫ.cū ei⁹ visio sit s̄m me in sola aīa intellectiua subiectiue:vt dicam in scdo.intelligit̄ ꝙ arg^m de visione bruti:ꝛ supponat̄ ꝙ illa sit extēsa s̄ꝫ extēsionē oculi.tūc dico ꝙ arg^m accipit ꝙ nō q̄lꝫ ps rei vise cāet visionē suā in q̄lꝫ pte ocli:qꝺ falsuꝫ est.cāt eni i q̄libꝫ:lꝫ i ꝓpingorē cāet itensiorē visionē sui. Tūc ad arg^m dico.dato casu dico ꝙ post nūc remanebūt ifinite ptes visionis.s.ille que sūt visiōes illaꝝ ptiū rei vise q̄ tūc sufficiēter erūt opposite oculo ꝛ videbunt̄. Et vlterius dico:ꝙ illa pa visiōis ipsius.b.q̄ est in pte oculi sibi ꝓpingori erit post nūc visio eiusdē.lꝫ remissioꝛ q̄ꝫ nūc est:ꝛ alia ps visionis.b.que nūc est i remotiori pte ocli:ꝛ nō sic directe opposita erit itēsioꝛ visio.b.q̄ꝫ nūc est:pp maiorē oppōnē ꝛ ꝓpingtatē b.ad illā ptē ocli. ¶ Vn̄ notādū:ꝙ sic rei vise sūt ifinite ptes ꝓportionales s̄m extēsionē:q̄ tn̄ sūt eq̄les s̄m itensionē vl̄ p̄rit eē:sic ipsi⁹ visiōis sūt ifinite ptes ꝓportionales s̄m itēsionē:ꝛ eq̄les s̄m extēsionē:q̄lꝫ eni ps ꝓportionalis i toto ext̄is cāt visionē i toto oclo:ꝛ iō q̄libet s̄ꝫ extēsionē ē eq̄lis cuilꝫ:ꝛ fit i eodē subito p̄. Et qꝛ p̄les tales ptes eiusdē rōnis ext̄ites vt supponit̄ nūc ō istis:ꝑfectiorē ꝯstituūt foꝛ^as ꝛ visionē:ꝛ iō maior i ptis ꝓportiōabilis visio ꝑfectioꝛ ꝛ itēsioꝛ ē q̄ꝫ minoris. Et huic ēt testat̄ sensus. Nā mai⁹ obꝫ extēsiue vniformit̄ ꝑ totū ext̄is coloratum

Ad 4^m

tam clariorē cāt visionē: sic ēt maior massa plūbi citius
ꝛ velocius descēdit q̄ pars eius: nō obstante ꝙ quelibet
pars sit eque grauis: ꝛ ꝙ totū nō sit grauius intensiue q̄
pars: scilꝫ quātū ad oēm grauitatē. est tn̄ grauius quātū
ad vigorē grauitatis. i. actiuius vel vigorosius in agēdo
vel mouēdo. Et ideo pōt dici: ꝙ grauitas toti⁹ est maior
virtus intensiue: q̄ partis: nō tn̄ maior forma. vn̄ ꝛ Phs

T.c.71. dicit pmo celi. si esset corpus graue īfinitū esset v̄tus infi
nita: qḋ pbat p additionē partiū ꝛc. ꝛ tn̄ non esset inten-
sior forma q̄ grauitas partis. ¶ Ad argᵐ ergo dōꝫ: ꝙ sic
successiue pars. a. moueṫ: sic successiue per totū oculū vi-
sio ei⁹ corrūpiṫ: nō ꝙ vna pars extēsiua pus q̄ alia cor-
rumpaṫ: sed intensiua tn̄. ¶ Et sicut nō est dare partem
pmā extensiuā rei vise que egressa sit oculi oppositionē:
sic nō est aliqua pars visionis pmo corrupta: similr in eo
instāti in quo est pmo verꝫ dicere. pars. a. tota egressa est
oppositionē oculi: in eodē est pmo verū dicere. tota visio
ipsius. a. seu oēs partes fm intensionē visionis ipsius. a. ꝛ
partiū eius sunt pmo corrupte: ita ꝙ semp fm successio-
nem partiū extēsarū in motu ipsius rei vise est successio
partiū itensiuarū: vt ita loquar: in corruptione visionis:
nō aūt partiū visionis fm extensionē vt imaginaṫ argu-

Ad 5ᵐ mentū. ¶ Ad qntaꝫ dico: ꝙ aliqua entitas forme. a. erit
post hoc instans: et aliqua entitas forme. a. non erit post
hoc instans: sicut etiā forma. a. non erit post hoc instans:
dico tn̄ ꝙ nulla entitas forē. a. est nūc: cui⁹ nihil erit post
hoc istās: sed sic forme. a. aliqd erit post hoc instās: ita cu-
iuslibet entitatis forme. a. nūc existētis aliqd erit post hoc
instans. Et cū dr̄: sumaṫ pcise ea entitas forme. a. que nō
erit ꝛc. Dico ꝙ impoīe est sumere precise eā entitatē for-
me. a. que imediate post hoc istans nō erit: ꝛ silr ipoīe est
sumē totā entitatē forme. a. pcise que erit imediate post
hoc instās. Nā casu posito impoīe est signare maximam
ptem forme. a. que erit post hoc istans: ꝛ hoc: qa nulla erit
maxima pars eius. Et vlteri⁹ dico: ꝙ deus nō nouit ꝙ p-
cise nūc plus est de forma. a. q̄ erit imediate post hoc in-
stās: qꝛ nihil tale est: nec etiā nouit maximā ptē forme: q̄
erit post hoc instās: qa nulla est maxima q̄ erit post hoc
instans. ¶ Et si arguaṫ sic: forma. a. nunc est intensior q̄
erit post hoc instans: ꝛ non est in infinitum intensior q̄
erit post hoc instās. g̃ p aliquē gradū pcise est nūc inten-
sior q̄ imediate erit post hoc instans. Respōdeo: ꝙ añs
est verū. sed ꝯña nō valet. vn̄ dico: ꝙ forma. a. est nūc itē-
sior ꝛc. ꝛ nō in īfinitū itēsior: ꝛ tn̄ p nullū gradū pcise est
itensior q̄ erit imediate post hoc istās: ꝛ cā est: qa nullus
erit maximus gradus huius forme post hoc instans: nec
erit aliqua maxima latitudo huius forme post h instās.
Si aūt cēt dare maximā latitudinē vel partē huius for-
me que erit post hoc instās: tūc oporteret etiā dare p qd
ptē ꝑcise hec forma nūc esset intēsior q̄ erit imediate post
hoc istans. hec q̄ dicta sūt patēt in silī: sit enī aliqḋ corp⁹
cubitale: sup spatiū sibi eq̄le qḋ sit. a. ꝛ icipiat nūc moue-
ri versus aliā ptem spatij distantē q̄ sit. b. ꝛ sint distantia



inter. a. ꝛ. b. duoꝝ cubitoꝝ. hoc po-
sito in hoc instanti in quo hoc cor-
pus hꝫ vltimū getū esse et incipit
moueri cōtinue v̄sus. b. corp⁹ mo-
tum habet totū spatiū. a. ꝛ imediate post hoc instans nō
habebit totū spatiū. a. hēbit tn̄ aliqd spatij. a. hꝫ g̃ aliqd
de spatio. a. qḋ nō hēbit post h instās: ꝛ aliqd hēt nūc de
spatio. a. qḋ hēbit ēt post h istās. Et dico: ꝙ nihil hꝫ nūc
de spatio. a. cui⁹ nihil hēbit post h istās: nec pōt sumi qd
pcise: hꝫ nūc qḋ postea imediate non hēbit: nec illud tale
de⁹ nouit sic: nec aliqd est eiusqḋ pbaṫ: qa si aliqḋ tale
deṫ: vl est diuisibile vl idiuisibile: nō diuisibile: qa q̄tūcūq3
paruū diuisibile spatij sit: tps erit anteq̄ h corp⁹ ꝯtinue
motū totū illḋ reliquerit: ꝛ p ꝯñs imediate post h istās
aliqd eius hebebit: nec pōt dici: ꝙ sit aliqd indiuisibile:
qa tūc esset dare fm quid spatij hoc corpus cēt pmo mu-
tatū a suo loco vel spatio a quo moueṫ: ꝛ eadē rōne esset
dare fm quid spatij ad qḋ moueṫ cēt pmo mutatū: que
sunt impoīa: vt pꝫ 6ᵒ physicoꝝ. ¶ Silr hoc posito illud

t.c.44. t.46. spatij totū qḋ hēbit hoc corpus post hoc instans: erit mi-
nus toto: qḋ nūc hēt sine toto spatio. a. p idiuisibile pcise:
ꝛ p ꝯñs idiuisibile demptū a diuisibili redderet ipsum
minus: qḋ est impossibile. Similr hoc posito iter corpus
incipiens nunc moueri ꝛ. b. est medium spatiū bicubita-
le: ꝛ imediate post hoc inter hoc corpus incipiens moue-
ri ꝛ. b. nō erit mediū spatiū bicubitale: erit tn̄ mediū ali-
quid eius qḋ etiā nunc mediat: ꝛ aliqd eius non erit me-
diū qḋ tamē nūc mediat: ꝛ impoīe est signare qḋ precise
de hoc spatio nūc mediat: qḋ imediate post nunc nō me-
diabat: seu per qḋ pcise spatiū nūc mediās est maius q̄
spatiū qḋ imediate post hoc mediabit: qḋ pꝫ: qa illud nō
pōt esse indiuisibile: cū idiuisibile nō faciat maius: tum
etiā qa tūc esset dare pmū acquisitū de spatio in motu lo-
cali cōtinuo: qḋ est impoīe: nec diuisibile: qa nullū diuisi-
bile erit imediate post hoc instans pertransitū a corpore
qḋ icipit nūc moueri: ꝛ cā est que tacta est prius in alijs.
videlꝫ qa nullū erit maximū spatiū qḋ mediabit post h
instās inter hoc corpus incipiens moueri ꝛ. b. ꝛ similr qa
nullū est indiuisibile in spatio: ꝛ silr nec in forma: sed de
hoc magis i sequētibus. Et cēt in toto sile de spatio sup
qḋ est corpus incipiēs moueri: ꝛ de forma incipiēte cor-
rūpi: si spatiū sicut cōtinue relinquiṫ a mobili sic ꝯtinue

Ad 6ᵐ corrūpereṫ. ¶ Ad 6ᵐ si loq̄mur de ptāte nāli volūtatis
cū cōi influētia dei: sicut opꝫ vt argᵐ sit ꝯ dicta: vl dabiṫ
minimū tps nāliter pceptibile a volūtate: vel maximū
nō pceptibile: qḋ min⁹ tn̄ est omni perceptibili ab ea: vl
neutrū dabiṫ: sed ponaṫ ꝙ quātūlibet paruū tps est ab
ea pceptibile. Si deṫ pmū tūc pōt ꝯcedi ꝙ volūtas pōt
tā cito nō velle sic cito pōt. Nā pōt in fine dati tpis non
velle ꝛ citius nō pōt. Et si ponaṫ in esse tūc act⁹ pmo nō
erit: ꝛ nō dabiṫ vltimū instans sui esse. Si vō deṫ scḋm
aut tertiū dōꝫ: ꝙ volūtas nō pōt tā cito post nūc nō vel-
le. a. sic cito pōt: sꝫ q̄tūcūq3 cito pōt adhuc citi⁹ pōt: ꝛ per
ꝯñs ipa nō poterit ex se nō hēre hūc actū vl aliqd ei⁹ post
nunc: sic nec ita cito poterit totū actū sui deserere: sic cito
poterit. Et ideo argᵐ fundaṫ sup falso. 3ᵐ tn̄ mēbrū datū:
q. s. negaṫ tā mimū pceptibile q̄ maximū nō pceptibile
nō apparet rōnabile. Sed de hoc nō opꝫ ad pñs dissere-

Ad 7ᵐ re. ¶ Ad 7ᵐ dōm vt supra in sili dictū est. vꝫ ꝙ in istāti
est aliqd forme plus: nihil tn̄ est tūc cuius nihil pus fue-
rit: nec est aliqd tūc qḋ pcise tūc sit: ꝛ nulla ps ei⁹ pus fue-
rit. Et est exēplū de corpe: qḋ ꝯtinue moueṫ localr. Nam
qn̄ est p mutatū adhuc vl illū locū sibi equalē. v. g. ad lo-
cū. a. cōstat ꝙ hēt aliqd de loco. a. qḋ pus nō habuit: ꝛ tn̄
nihil hꝫ tūc de loco. a. cui⁹ nullā ptē pus habuerit: nec po-
test dari qd pcise tūc plus hēat q̄ prius habuit de loco. a.
silr nō hꝫ aliqd tūc cui⁹ imediate post nihil hēbit: vt su-
pra mōstratū ē ita suo mō de forma dōꝫ ē in casu dato.

3ᵒ arti. Tertio vidēdū est vtꝝ cuiuslibet foīaꝝ hꝫ sit dare
minimū. Et qa ptibilitas forme pōt accipi
tā fm intēsionē q̄ fm extēsionē. ideo minimū in forma
pōt itelligi ēt vtroq3 mō. ¶ Itē vtroq3 mō pōt itelligi
dupl'r minimū forme: vno mō vt dicaṫ minimū: q̄ nihil
foīe est min⁹: nec pōt eē min⁹ in specie illa. Alio mō illḋ
pōt vocari minimū qḋ pōt p se actu sepatū subsistere: ꝛ
nihil eiusdē spēi min⁹ eo posset p se sepatū subsistere re-

pᵃ ꝯ. manēs in specie illa. Tūc pono aliq̄s ꝯnes. ¶ Pria ꝯ est

ꝙ nullius forme de ꝑdictis est aliqđ minimū ꝭm exten/
sionē ꝑmo mō accipiēdo minimuꝫ:ꝛ loquēdo de formis
partibilibus extensiue. Hanc probo sic. omni forme ex/
tensa ꝛ qualꝫ eius pte est aliqua eius pars minor.ḡ nul/
lius talis forme est dare aliquā ptē minimā:qua nulla
sit minor:ꝯña pꝫ ꝛ añs ꝓbaṫ ex eo:ꝙ q̄libet talis forme
ꝛ quelibet ei⁹ ps est extēsa ꝛ diuisibilis in semꝑ diuisibi/
lia:sicut eius ꝑmū subiectuꝫ:aliogn vt arguit ꝓhs in de
sensu ꝛ sensato:vbi q̄rit an q̄litates sensibiles diuidanṫ
in ifinita:ꝛ determinat ꝙ sic:in partes īexn̄tes:q̄s vocat
partes in potētia:sequiṫ ꝙ aliq̄ ps corpis sensibilis q̄li/
tate sensibili. v.g. aliqua pars ignis non esset calida:ꝛ ali/
qua ps niuis nō eēt alba:si tā calor q̄ȝ albedo eēt in ptes
minimas ꝛ idiuisibiles resolubilis. ❡ Itē ei⁹ ꝑmū subꝫ
nō esset sibi adequatū:ꝛ per ꝯña nec ꝑmū subm ꝭm par/

2ª

teꝫ. ❡ ꝓ. Si esset aliqua pars forme mima ꝭm hūc mo
dū illa esset idiuisibilis:ꝛ ei⁹ subm eēt aliqđ indiuisibi/
le:sicut aliq opinanṫ pūctū.ꝯñs est falsuꝫ:tū q̄ talia idi/
uisibilia nō sunt in rerū nã. vt ꝓbabitur in scđo:tum q̄
esto ꝙ essent nō posset aliquid eoꝝ esse subm forme nã/

T.cõ.7.

lis:sicut ꝓbaṫ 3° de ce. ꝛ mun. vñ pūctū nec aliqđ indiui/
sibile pōt esse duꝝ vel molle. ꝛ sic de aliȷs:vt ibi dicitur.

2ª ꝯ.

❡ Scđa ꝯclo:ꝙ eodē mō loquendo de minimo:nullius
forme partibilis ꝭm itensionē est dare minimuꝫ itēsiue:
hoc ꝓbaṫ:q̄ si dareṫ aliqđ tale minimū illud esset oīno
idiuisibile intensiue:ꝯñs est falsum:tū q̄ sicut indiuisi/
bile ꝭm extēsionēz additū alteri non facit maius:sic nec
indiuisibile ꝭm intensionē additū alteri facit itensius:ꝛ
per ꝯñs forma nō intēdereṫ ex additione taliū minimo
rū:ꝛ cuꝫ tota forma sit resolubilis in talia minima si po/
nanṫ:sequereṫ ꝙ nulla forma eēt intēsior alia:tum quia
qđlꝫ taliū acq̄rereṫ subito ꝛ in instanti:ꝛ ꝑ ꝯñs vel nulla

E.c.p.e li longi pro cessum.

itensio eēt ꝯtinua:cui⁹ oppositū est ꝓbatū:vel aliqs mo/
tus ꝯtinuus eēt cōpositus ex mutationibus vel mutatis
eē ꝑcise:qđ est reprobatū 6° phy sicoꝝ:ꝛ ambe ꝑdicte rō

3ª ꝯ.

nes suo mō possent fieri ꝓ ꝑcedēti ꝯne. ❡ Tertia ꝯ est
de mimo ꝭm extēsionē scđo mō accipiēdo mimū.s. sepa
rabile ꝛ posse naturalr seorsuꝫ existere. Et est ꝯ hec:ꝙ cu
iuslibet talis forme est dare mimū posse ꝛc. vel maximū
non posse minus omni pte sua possibili per se existere in
specie illa. vñ in albedie:lꝫ nō sit aliq̄ pars mima īexn̄s:
vt pꝫ ex ꝑma ꝯne:nō quātūlibet tñ pua ps ei⁹ posset di/
uisa ab aliȷs per se nãlr existere:ꝫ est dare minimā que
posset:vl' eaꝝ que nō possent est dare maximā:ita ꝙ oīs
alia maior posset. Et sicut dico de ea que est:si diuidereṫ
sic etiā dico de generabili. vꝫ ꝙ nō in quacūq̄ pua quā/
titate mãe vl' subiecti per se seorsuꝫ exn̄te pōt aliq̄ talis
forma nãlr gñari:sed in q̄libet specie taliū formaruꝫ est
dare mimā quātitatē subiecti:in qua pōt nãlr recipi ꝛ exi/
stere:vel maximā in q̄ non pōt ꝛ in oī maiori pōt. Hanc
ꝯnē reputo ꝓbabiliorē opposita:ꝛ magis ꝯsonam dictis
auctoꝝ:q̄uis opposita ṽtute rōnū nō possit euidēter ipu
gnari. ❡ Arguo ḡ sic. in aliquanta magnitudine subiecti
pōt nãliter saluari forma nãlis eiusmodi:ꝛ in aliquanta
minore nō pōt.ḡ est dare minimā in q̄ pōt:vel maximā
in qua nō:ad sensuꝫ ꝑmissus.ꝯña ꝓbaṫ:q̄ si signeṫ sti/
lo aliq̄ ps subiecti in qua seorsuꝫ nō posset forma existe/
re:aut in q̄libet ea maiore:ꝛ eā icludēte possit forma sal
uari:ꝛ tūc illa est maxīa in q̄ nō. Aut in aliq̄ maiore non
posset saluari:ꝛ tūc vlteri⁹ trahēdo stiluꝫ:aliq̄ñ deuentū
erit ad ꝑmā in q̄ poterit:ꝛ illa erit mima in q̄ sic: vel ad
vltimā in q̄ nō poterit:ꝛ illa erit maxima in qua nō. Nō
pōt aūt vtrūq̄ dari.s. maxīa in q̄ non:ꝛ mima in qua sic.
q̄ tūc mima in qua sic:vel excederet maximā in q̄ non:
aliquo excessu diuisibili:ꝛ hoc nō:q̄ñ seclusa aliq̄ poste/
riore pte illius excessus:adhuc residuū icludit maximaꝫ
in qua nō:ꝛ amplius:aut ḡ in illo residuo poterit esse for
ma:ꝛ tūc ꝑma data nō fuit minima in q̄ sic:aut nō pote/
rit:ꝛ tūc sequiṫ ꝙ alia nō fuit maxima in qua nō. non ḡ
excedit eā in excessu diuisibili:ꝫ nec ēt idiuisibili:q̄ in/
diuisibile nō reddit mai⁹. pꝫ ḡ ꝯña:ꝛ ꝑma ps añtis est no/

T.c.24

ta ad sensum. ❡ Scđa vo probaṫ:q̄ sic dicit ꝓhs 2° de
aīa ꝛ experiētia docet:vnusq̄sq̄ act⁹ in po° exn̄te dispositi
ta ꝛ in ꝓpria mã aptus natus est fieri:ꝛ nō q̄libet idiffe/
rēter in q̄lꝫ:mã aūt nulli forme in ea de nouo gñabili est
ꝭm se absolute ꝛ q̄uolꝫ se hñs ꝓpria po° seu ꝓpriū susce
ptiuū:ꝫ talr vel talr disposita:ꝛ inter oēs dispōnes mãe
ad suscipiendū formas quātitas est ꝑma. Unde ꝛ forme
ꝑme elmtoꝝ:etiā sibi determināt ꝓprias magnitudines
ꝛ quātitates in materȷs:sicut ex attestatione sensus pro/

cap.p.

bat Cōmen. in de suba orbis:videm⁹ inquit ꝙ forma ca/
liditatis q̄ñ agit in aquā icipit aqua augeri et crescere in
dimēsionibus:ꝛ vicinari dimēsionibus aeris. cū ḡ perue
nerit ad maximā quātitatē aque:tunc subm denudabiṫ
a forma aque ꝛ quātitate dimēsionū aq̄ ꝓpria:ꝛ recipiet
formā aeris ꝛ quātitatē dimēsionū ꝓpriaꝝ forme aeris:
sed si forma nō determinaret sibi certā quātitatē in mi/
nimo:ꝫ in q̄ntācūq̄ pua saluari posset:supflua eēt actio
nãe in augēdo dimēsiones aq̄ ꝓp gñōnē aeris. ❡ ꝓ. Ab/
surdū eēt dicē:ꝙ forma elephātis posset ſuari in tā mo/
dica q̄ntitate quāta est quātitas grani synapis:ꝛ tñ opor
teret h̄ dicere:nisi ponaṫ ꝙ forma determinat in mimo
certā quātitatē subti:ꝛ sic est de formis ꝑfecti ꝛ corporū
etherogeneoꝝ:sic ēt est đ formis q̄buslibet q̄ de nouo in
mã recipiunṫ:q̄uis forte nō sit eq̄ patens. ❡ Nec valet
dicē:ꝙ h̄ nō ē sile:cū foīa elephātis reqrat corp⁹ ethero
geneū.i. dissimiliū ptiū. Nā si ptes hōgenee q̄s requirit
corpus elephātis possint eē semꝑ minores:poterūt in tā
pua sumi q̄ntitate ꝙ ꝯstituēt corp⁹ etherogeneū in quāti
tate synapis eiusdē rōnis cū corpe qđ nūc hꝫ elephas:et
in illo poterit saluari foīa elephātis:si dicta opio va sit.

T.c.38.

❡ Ad hāc itentionē est ꝓhs ꝑ phicoꝝ ꝯ Anaxa. vbi diē
ꝙ est dare minimā carnē:ꝛ mimā aquā:ꝛ sic de aliȷs nã/

Scot⁹ li. 2.d.2.q.9

lib⁹. ❡ Ad hoc diē:ꝙ ex dicto illo nō cogimur ponere ta/
le mimū. Nā ꝓhs satis hꝫ si ꝑ ablationē a toto minore/
tur totū:ꝛ ita ꝙ nō semꝑ đ eo possit eq̄le abstrahi. Opor/
tebat enī Anax. diē sic ei iponit ꝓhs ꝙ facta segregatio/
ne a carne cuiuscūq̄ gñabilis đ carne adhuc remaneret
caro tāta:vt ex ea posset vlteri⁹ segregari qđcūq̄ gñabi/
le. ꝛ h̄ est iposse:q̄ñ quātūcūq̄ caro posset in ifi^m diuidi ꝛ
miorari:saltē nō remaneret tāta vt posset ex ea qđcūq̄
gñabile gñari:q̄ gñabile qđcūq̄ requirit determinatā
quātitatē illi⁹ ex q̄ gñaṫ:maxīe si gñatio fit tm̄ segrega/
tio:qđ iponiṫ Anaxa. ꝛ vltra quātitatē istā ex q̄ gñaṫ mi
nueṫ caro ꝑ ꝯtinuā segregationē alioꝝ ex ipsa. Nō ḡ ꝓp
itentionē Aristo. ibi opꝫ ponē mimū in nãlib⁹:ēt separatū
ꝛ ꝑ se exn̄s. ❡ Hec misio nō est ꝭm mētē ꝓhi qđ pꝫ ex
ṽbis ei⁹ a ptis:ꝛ rōnib⁹ q̄s adducit. Ex ṽbis q̄dē (naꝫ ait
sic) si oē corp⁹ remoto q̄dā:qđ min⁹ necē est fieri:carnis
aūt determiata ē q̄ntitas. ꝛ magnitudie ꝛ puitate:māife/
stū est ꝙ ex mima carne nullū segregabiṫ corp⁹:erit enī

Cõ.38.

minus minimo. ❡ Et Cōmen. ibi hanc rōnē declarans
ait. Et cū sit mani^m ꝑ se:ꝙ oē corp⁹ q̄ñ ex eo diminuiṫ ali
q̄d fit min⁹:ꝛ ēt est māife^m ꝑ se ꝙ q̄ntitas carnis ē termi
nata i magnitudie ꝛ puitate. Nā māife^m est:ꝙ ex mima
carne q̄ nulla caro est mior:ipossē ē exire corp⁹ cōsile oio.
Nā q̄ñ exit⁹ ꝓcedit sp ꝛ miorario corpis ex q̄ ē exit⁹ ꝓce
dit sp:necē ē vt illđ corp⁹ a q̄ exeūt hec corpa:ꝑueniat ad
mimā q̄ntitatē illius spēi corpis:ꝛ tūc erit iposse vt ex eo
exeat aliq̄d:q̄ñ fieret tūc min⁹ q̄ȝ deberet eē:qđ ē ꝯ posi/

tum

tum. Hoc pz p̄: qa vtergz aperte dicit: q̄ est dare minimā carnē: et per ɔ̄ñs q̄ caro est determinata in magnitudīe et paruitate: et his verbis ɔ̄dicit respōsioni. Cōtradicit et rōni. Nā si negeť tale minimū nec ponať minima caro potēs per se subsistere: vl nō ponať maximū q̄ nō: ratio nihil pbat: qm̄ ipsa super hoc sustentať: et tūc deducit q̄ erit dare minus minimo. vñ negareť Pho et Cōmentatori q̄ p ɔtinuā exitum corpoꝝ a carne: et cōtinuā minorationem carnis deueniať ad minimā carnez ex qua nihil posset exire: et sic haberēt negare ḡ p̄missaꝫ ponūt respōsionē: et tunc rō nihil valeret. ¶ P̄. Hoc idē pz ex alia rōne quā p̄mittit ibi Phs sup eodez fundamēto fundata.

T. c. 38. t. 37.

Sed differt ab ea que nūc recitata est: qm̄ ista accipit minimū eius ex quo segregať: alia vō accipit minimū eius qō segregať: et est rō Phi q̄ cū sit dare minimā carnem: aut ex aq̄ nō poterit sp̄ segregari caro: qō est ɔ̄ Anaxago. et est intētū Phi: aut in aqua que est finite quātitatis erūt corpa eq̄lia ifinita s̄m mltitudinē: qō est ipole. ɔstat aūt q̄ hec ratio nō ɔcludit: nisi supponať: q̄ sit determinata quātitas carnis minima que pōt segregari: vel maxia q̄ nō pōt. ¶ Nā neutro hoꝝ posito diceť q̄ post quālz segregatā segregabiť minor in ifinituz: et sic nō cessabit segregatio: nec erūt corpa eq̄lia ifinita in corpe finito: qm̄ corpa segregata nō erūt equalia. Sed si deť minima caro pcedit rō: qm̄ in q̄libet segregatiōe segregabiť mima caro vel maior ɔtinēs minimā: et sequiť tūc ppositū: et in hoc fūdari rōnē pz manifeste per Cōmen. ibidez. vñ ponēs rōnē Phi ait: q̄ si ex aq̄ exit caro: deinde ab ea exit alia caro: et sic in ifinitū: necē est aūt vt exitus cesset: aut vt in corpore finito sint corpa infinita eq̄lia: qm̄ nō pōt aliqs dicere q̄ cuz ex aqua exiuit p̄ma caro: deinde exiuit alia caro: q̄ illa caro scða est minor prima s̄m minorationez aque per exitū carnis. Et silr 3ª caro est minor. scða s̄m minorationē aque per exitū scðe carnis: et q̄ hic pcedēt in ifinitū. s. paruitas aque et puitas carnis exeuntis: caro eni hz in puitate magnitudinē terminatā quā nō pertrāsit. s. q̄ nō inueniť caro hñs minorē magnitudinē illa: ista ḡ magnitudo terminata q̄ est carnis qñ exit ex aq̄: semp necē est alteꝝ istoꝝ duoꝝ: aut vt cesset gñatio: aut in magnitudine terminata. s. in aq̄ erunt magnitudines eq̄les ifinite: vel est minor magnitudo carnis: qō est ipole. hec Cōmētator. In q̄bus vbis pz manifeste qō dictuz est: et p ɔ̄ñs rn̄sio nulla est ad itētionē Phi. Et qō diciť q̄ suffic: q̄ sic p ɔtinuā ablationē minoreť corpus: vt nō semp de eo possit eq̄le abstrahi: nō est veꝝ: qm̄ et si nō semp possit abstrahi eq̄le: dūmodo semp possit aliqō corpus eiusdē rōnis abstrahi: nō hēt ppositū Phs ɔ̄ Anaxa. nō eni dicebat Anaxa. q̄ ex grano synapis possit segregari aqua tāta quāta est totius occeani: sed aqua alicuiꝰ quātitatis: nec dicebat q̄ semp eq̄le posset abstrahi: q̄uis ad hoc dicēdū cōpellat Phm supposita minima magnitudine aq̄: q̄ etiā addit rn̄sio q̄ qōcūqz gñabile reqrit d̄terminatā quātitatē illius ex quo gñať: si gñatio sit segregatio non est veꝝ nisi ipz gñabile determinet sibi mimā sui quātitatē: q̄ pōt p se subsistere: vl maximā q̄ nō pōt. Nā si generabile possit eē minꝰ: et eo aliō minus: et sic sp̄ poterit: et ex minori et minori segregari aliqō gñabile: et sic pz q̄ respōsio nulla est ad itentionē phi. ¶ Huiꝰ quoqz snie est Cōmē. 6° phicoꝝ. vbi ait: q̄ mimꝰ color est terminatꝰ p se queadmodū mima foȓa est terminata. s. q̄ mimuz qō pōt esse coloratū in actu: est terminatū: queadmodū minimū qō p̄t eē aliqd demr̄atū ē terminatū. v. g. qm̄ minima aq̄ est terminata: et silr de aliqs corpib' simplicibꝰ et cōpositis. Et in alio cōmēto dixerat q̄ mimuz de oi gñato est terminate quātitatis. v. ḡ. mima ps ignis est terminata. s. mima ps q̄ pōt eē ignis. ¶ Itē ifra in alio cōmento ait. oē eni gñabile nāle hz aliquā quātitatē nālr i initio gnōnis et fine. et ista quātitas hz extremū et mediū. v. grā. qm̄ quātitates embrionū sūt termiate. s. maximi et minimi. et silr hoiuz q̄titates sūt termiate. s. maximi et mimi. vñ impole est augeri i ifinitū aut diminui. Nā si trāsiuerit quātitatē nālē in diuisione et in additione stati corrūpeť ens: actio eni cuiuslibet entis pficiť p quātitatē et q̄litatē terminatā: sic est dispō in entibꝰ artificialibus. hec Cōmē. Silez sniaz ponit 8° phicoꝝ et plibꝰ aliqs locis. Si q̄rať aūt q̄ partiū huiꝰ disiūctiue sit tenēda: an. s. sit dare mimū in q̄ pōt. an maximū in q̄ nō pōt: vz mihi: q̄ scða sit tutior q̄uis p̄mā magis sonēt vba Phi vt pz ex allegatis. itētio tn̄ eiꝰ: ita saluať p 2ᵃᵐ sic p p̄ᵃᵐ: vt pz ɔsiderāti. ¶ 4° ɔ̄ ē: q̄ nō cuiuslibet foȓe q̄ pōt itēdi et remitti ē dare mimū sepatū itēsiue. pbo. et pono q̄ aliqō lucidū illuminet aerē sūme dispositū ad lumē s̄m quātācūqz distātiā pōt: h̄ posito arguo. oi pte pportionabili huiꝰ luminis dati ē aliq̄ remissior. (Et loquor de ptibꝰ s̄m extēsionē subi) ḡ nō est dare mimū lumē itēsiue speratū. patet ɔ̄ñā: qa si deť mimū lumē eo nō erit aliud minꝰ in aliq̄ pte medij: aña pbať: qm̄ in casu dato: nulla ps medij ē p totū vniformiter lucida: sz q̄ remotior est minꝰ ē lucida. Et qa nō est dare vltimā ptē simplr̄ q̄ sit illuminata nō est dare aliquā mine illuminataz seu remississime: et per ɔ̄ñs q̄lz est aliq̄ remissior ps luminis sibi distincta. ¶ Pz ḡ q̄ talis foȓe nō est dādū aliqō tale mimū itēsiue. Et eadē rōne vt vz posset pbabilr̄ dici: q̄ nulliꝰ alteriꝰ corruptibilis foȓe suscipiētis itēsionē et remissionē necē sit tale mimū dare. ¶ Cōtra p̄dicta pt argui et maxie ɔ̄ ɔ̄nē 3ᵃᵐ quā arguit qdā Doc. Prio sic. sic eēntiale ē q̄to posse diuidi in ptes: ita est ei eēntiale: q̄ singuluz coꝝ in q̄ diuidiť possit eē h̄ aliqd. ḡ nulli coꝝ repugnat p se eē. ɔstat autē q̄ ois foȓa nālis est quāta. ¶ Cōfirmať hec rō et ɔ̄ñā: tū qa ptes sūt eiusdē rōnis quātū ad māz et ad formā cū toto. ḡ p̄nt hie p se exn̄iaꝫ sic et totū p̄: tū qa si eēnt p se eēnt ididua eiꝰ spēi: et tꝰ totū ē ididuū: absurdū aūt vz: q̄ aliqd hēat in se nāz illā vñ sit ididuū: vl possit eē ididuū aliciꝰ spēi: ita q̄ sibi nō repugnet ea nā posse eē idiuiduū hꝰ: et repugnet posse eē simplr̄: et h̄ saltē de illis q̄ nō sūt accītia: sic sūt sub̄e hōgenee: q̄ nō ibērēt eēntialr̄: tū qa nālr ptes sūt p̄ores toto: iō nō repugnat eis ɔ̄dictorie eē p̄ores tpe. ¶ 2° circūscribať oē ɔtinēs et oē corruptiuū: et sit sola aq̄ in vniuerso: q̄cūqz aq̄ data didať sic pole est: qa est quāta: h̄ facto illa in q̄ sit diuisio nō erūt nihila: qa h̄ est ɔ̄ diuisiōis rōnē: nec erūt nō aq̄: ex sola rōne diuisiōis: qa tunc aq̄ cōponereť ex nō aqs: nō repugnat ēt foȓe aq̄ illa puitas q̄ iaz est in actu: qa ita pua p̄fuit: lz in toto: nec p ipaz diuisionē corrūpeť aq̄: qa circūscriptū ē oē corruptiuū: nō ḡ vz aliq̄ rō itriseca q̄re foȓe nāli repugnet qn̄ sp̄ q̄cūqz p se exn̄te posset aliqō minꝰ eē p se exn̄s: lz forte extriseca ipeditiua talis p se exn̄tie assigneť ɔ̄rietas corrūpētis. ¶ 3° si eēt dare tale mimū de foȓa seqť q̄ est dare p̄maz partē motꝰ ad formā seu mimā ptē foȓe q̄ pōt induci p motū: ɔ̄ñā pz: qa sp̄ p̄or ps motꝰ ē nō solū nā: sz ēt duratione: aūqz sit aliqd sequentis. Sz ɔ̄ñs pbat iste Doc. infra in eadē q̄ōne eē falsuz: qa si ponať talis p̄ma ps: illa erit facta in istāti: et cū agēs p̄ñs exn̄s possit iterū cāre aliam ptē foȓe eq̄lē ipsi p̄me: aut illā cābit sil' in eodē istāti cuz p̄ª: et eadē rōne 3ᵃᵐ ptē ēt cābit in istāti eodē: et sic de q̄lz: et p ɔ̄ñs totā formā cābit i istāti: qō est falsuz: aut illā 2ᵃᵐ ptē cābit i alio istāti: et sic quālz aliā in alio istāti a p̄ore: et tūc vl iste ptes erūt cāte sine pte media: et p ɔ̄ñs totus motꝰ erit cōpositꝰ p̄cise ex mutationibꝰ vel mutatis eē: qō ē falsuz. vt pz ex 6° phy. vl' iter cātionē vniꝰ ptis et cā-

Margin notes (outer column): Cō. 37. — Cō. 49. — Cō. 32. — Cō. 91. — Cō. 23. t. 62. — 4ª ɔ̄. — Cōtra p̄dicta arguit Scotus 2. sen. dis. 2. q. 9. 5° meta. T. cō. 18. — 2ᵐ — 3ᵐ — H pa° p longū p̄cessum. t. cō. 86.

tionē alteri⁹ erit ges media. Et h etiā est icōueniēs: tū q2
tūc agēs nāle eēt p̄sens p tps debito passiuo in debita dis
positione agēdi ⁊ patiēdi. Et nō ageret qd est incōueni-
ens: tum qa tota iductio forme cōposita eēt ex mutatio-
nibus ⁊ quietibus: ⁊ sic nulla esset cōtinua: qd est falsuz.
Aut vltimo dicet̄ q̄ scdaz partē causat successiue in tpe:
sed h est valde irrōnabile: qa cū agens sit eq̄lis v̄tutis ⁊
eque approximatū passo. sicut p̄mā p̄tē pōt sil̄ inducere
ita inducta illa pōt aliam illi equalē totā simul iducere.

4ᵐ ¶ 4°. oē alterās p̄us alterat p̄tē subiecti sibi p̄pinquio-
rem q̄ partē remotiorē ab eo. Si ḡ ponat̄ mīmū subiecti
in quo possit itroduci forma ab agente: vel ipsuz erit idi
uisibile sic punct⁹: qd est ipole: vt etiā p3 supra: vl̄ si erit
diuisibile ps eius erit p̄pinquior agenti q̄ alia ⁊ in pro-
pinquiorē p̄us iducet̄ forma: ⁊ cū ps sit minor toto: seq̄t
q̄ illud nō fuit minimū in quo potuit forma iduci: vl̄ est
5ᵐ dare minus mīmo: qd est ipole. ¶ 5°. aliqd subm pōt par
tibil̄r ⁊ ɔtinue p̄tibilitate extensiua moueri ab vna forā
ɔtia in aliā: ⁊ ab vna forma subali icōpossibiliū in aliaz:
sicut lignū approximatū igni pōt cōtinue transmutari a
frigiditate in calorē: ⁊ a forma ligni in formaz ignis: hoc
aūt nō eēt pole si eēt dare tale mīmū sep̄atū: q̄ꝛ nō pos-
set min⁹ de forā induci q̄ mīma: ⁊ nulla mīma iduceret̄
6ᵐ p̄tibil̄r: sed tota simul. ¶ 6°. argui pōt ɔ aliō dictū in eo-
dē articulo: dictū eni est q̄ nō est dare mīmū forē itensi-
ue: nec cōiunctū siue inexistēs seu existēs in toto: nec per
se sumptū seu sep̄atū: ⁊ p̄bādo assūptuz est q̄ i forā nihil
est indiuisibile intensiue. ¶ Cōtra istud pōt argui osten
dendo: q̄ est aliquid indiuisibile intensiue in forma sic
supponat̄ q̄ Sortes ⁊ Plato nō sint albi nūc. ⁊ nūc am-
bo icipiāt esse albi: exponēdo iy icipit. p negationē p̄sen-
tis ⁊ positionē futuri: ⁊ ɔtinue intendant̄ eoꝝ albedines
equal̄r ⁊ vniformiter: itensione per totū tps quo itende-
ret̄: ⁊ duret itensio p totū aliqd tps vsq3 ad instās. a. ⁊ in
instāti. a. Plato moriat̄ vel annihilet̄: sortes vo viuat: ca
sus totus polis est: vt p3 cuil3. h posito: q̄ro an sortes erit
in. a. instāti ita albus p̄cise sic Plato erit albus: aut erit
sortes magis albus: aut min⁹ albus q̄ Plato erit albus:
nō pōt dici q̄ erit sortes in. a. min⁹ alb⁹ q̄ Plato erit al-
bus: qa positū est q̄ eoꝝ albedines p totū tps datū eq̄l̄r
itendunt̄. Itē qa si Plato viueret in. a. eēt ita alb⁹ p̄cise
sicut erit sortes in. a. ⁊ eɔ. Constat aūt q̄ ex h q̄ desinit
esse in. a. nō erit sortes in. a. min⁹ albus q̄ Plato: nec pōt
dici: q̄ sortes erit in. a. ita albus p̄cise sic Plato erit alb⁹:
qa si hoc esset: sequeret̄ q̄ Plato erit ita alb⁹ p̄cise sicut
erit sortes albus in instāti. a. et qa Plato desinet eē in. a.
seq̄t q̄ Plato erit in aliq̄ istāti ante. a. ita alb⁹ sic sortes
erit alb⁹ in. a. ⁊ vltra seq̄t q̄ sortes erit ita albus in aliq̄
instāti ante. a. sic ipsemet erit albus in. a. Et vltra ḡ albe
do in sorte nō ɔtinue intendet̄ p totū tps vsq3 ad instans
a. qd est ɔ positū. Relinquit̄ ḡ q̄ sortes erit albior i istā-
ti. a. q̄ Plato erit alb⁹. ḡ albedo sortis quā habebit in. a.
erit intensior q̄ erit albedo Platonis: aut ḡ excedet illā
per aliquā latitudinē albedinis intēsiuaz: aut p̄cise p ali-
quod idiuisibile: nō pōt dici per aliquā latitudinē diui-
sibilē: qa si sic: vel illā acquiret sortes in tpe ante. a. vl̄ in
instāti: nō in tpe ante. a. qa tūc sortes in instanti medio il
lius tpis q̄ acq̄reret̄ ista latitudo excessus. esset albior q̄
erit Pla. ⁊ p ɔn̄s nō p totū tps an̄. a. cōtinue equal̄r intē
derent̄ eoꝝ albedines: nec pōt dici: q̄ illa latitudo exces-
sus acq̄reret̄ in istāti. a. tū qa in motu cōtinuo nullū diui
sibile acq̄rit̄ in istanti: tū qa cū in tota forma acquisita a
sorte p totū tps datū vsq3 ad instans. a. inclusiue nō sint
īfinite p̄tes eq̄les huic latitudini excessus: alioquin esset
īfinita itensiue: sequit̄ q̄ vniformi intensione in aliq̄ tpe

tm̄ acq̄reret̄ p̄cise de forā quātū in istāti: ⁊ q̄ min⁹ in ali-
quo tpe q̄ in sua medietate q̄ sunt ipolia. Et ɔn̄a p3: q̄꞉
didat̄ tota illa forā in p̄tes eq̄les huic excessui ⁊ sint. io.
quel3 decia erit acq̄sita in. io. p̄te tpis. Nā tps ⁊ motus ⁊
id s̄m qd est mot⁹ eq̄l̄r diuidunt̄: vt p3 6° ph̄icoꝝ: ⁊ sic in T.c.17.
io. p̄te tpis dati p̄cise tātū acq̄rit̄ de forma quātū in istā-
ti. a. Et qa tota intentio est vniformis nō plus: s3 tātūdē
in quol3 istāti acq̄rit̄ de forā: ⁊ p ɔn̄s tantū acq̄rit̄ in. io.
parte tpis quātū in istāti. Et p illud qd imediate dictuz
est cū multa istātia sint in medietate vni⁹. io. p̄tis tpis se
quit̄: q̄ i medietate. io. partis tpis plus acq̄ret̄ de forma
q̄ in istāti. a. Et vltra ḡ plus i medietate. io. q̄ in tota. io.
⁊ sic plus in p̄te q̄ in toto. Relinq̄t̄ ḡ. q̄ albedo quā ha-
bebit sor. in. a. excedit totā albedinē Pla. precise p aliq̄d
albedinis idiuisibile intēsiue: ⁊ habet̄ p̄po™. v3 q̄ in for
ma hō est aliqd idiuisibile itensiue. ¶ 7° si non sit dare 7ᵐ
mīmū intēsiue in forma sequit̄ q̄ pole est aliquā formā
remitti in infinitū: ɔn̄s est falsuz p Ph̄m 6° phy. in fine. T.c.92.
vbi. d. nulla alteratio pōt eē ifinita seu durare in ifinitū:
imo vl̄r nulla trāsmutatio p̄ter lationē circularē. ɔn̄a p3
p eo: q̄ si nō sit mīma forma intēsiue nulla erit remissis-
sima: sed q̄i3 post quātūcūq3 eius diminutionē vl̄ remis-
sionē poterit adhuc diminui ⁊ remitti: aliogn deueniret̄
ad indiuisibilē intensiue: ⁊ in remissibilē: qua minor esse
nō posset: ⁊ per ɔn̄s ad minimā: qd est oppositū positi: et
cōcedit p̄positū. ¶ 8° idē p̄bat̄ per rōnē cuiusdā Doc. 8ᵐ
quā dicit in tractatu de intensione formaꝝ. supposito q̄ Gual. bu. in trac. de intensiōe.
ɔtia differāt specie: ⁊ q̄ nō possint sil̄ misceri demōstra-
tiue ɔcludere p̄positū: ⁊ est rō hec. q̄cūq3 est motus ab
vna forā specifica ad aliā differētē specie: est dare p̄mūz
instans in quo mobile est sub forma posteriori. vt p3. 8.
phy. ⁊ p̄bat̄ rōne. Nā est dare vnū tps totū in quo ē sub T.c.69.
forma p̄ori: ⁊ vnū totū in quo est sub forma posteriori: et
in istāti cōtinuante illa duo tpa mobile non pōt esse sub
forma p̄ori: vt. d. Ph̄s: ⁊ est rō: qa tūc esset dare vltimuz
instās rei p̄manētis corrupte p alterationē: qd est ipole.
vt. d. se supra p̄basse. ḡ in illo instāti ɔtinuāte: mobile est
sub forma posteriori: ⁊ habet̄ p̄positū. tūc vlterius q̄rit̄:
aut forma sub qua est mobile in p̄mo instāti sui eē est re
missima illius forme posterioris: aut nō: Si sic. habet̄
p̄positū. Si nō. tūc illa spēs hēt indiuiduū remissius me
diū iter formā p̄orē: ⁊ iduiduuz illius forme posterioris
nō remississimuz. Et qa impole est trāsire de extremo ad
extremū nisi transeat per mediū: sequit̄ q̄ mobile ante
illud instans primū fuit sub forma posteriori: qa sub for
ma remissiori posterioris speciei: ⁊ ita nō est dare p̄mūz
instans forme specifice posterioris: cuius oppositū p̄ba-
tū est. ¶ Si dicat̄ ad istam rōnem: q̄ nō op3 trāsire oīa
media ad hoc vt mobile sit sub forā posteriori nō remis
sa. ¶ Cōtra. p̄mo: qa sequeret̄: q̄ posset eē trāsit⁹ de vna P°.
specie ad intēsissimū gradū alterius spēi nō p̄trāseundo
aliquā formā remissaz forme posterioris: qd videt̄ ipos-
sibile. ɔn̄a p3: qa qua rōne nō op3 trāsire vnū mediū: nō
op3 etiā trāsire mediū aliqd eiusdē rōnis. ¶ 2° quāuis 2
eēt pole trāsire ab vno extremo ad aliud nō p̄trāseundo
mediū aliqd: pole est tn̄ trāsire ab extremo ad extremū
trāseūdo oīa media eiusdē rōnis. ponat̄ ḡ q̄ mobile trā-
seat a calo i fridissimuz p oīa media: tūc est dare p̄™ istās
in q̄ est sub friditate: aut ḡ illa friditas est remississima: ⁊
habet̄ p̄po™: aut nō est remississima: ⁊ tūc friditas remis-
sior erit mediū p qd transiuit: ⁊ sic p̄us fuit sub friditate
remissiori: ⁊ ita nō erit dare p̄mū istās in q̄ est sub fridi-
tate. ¶ 3° trāsiens de extremo in extremū motu regula- 3
ri: in medietate tpis trāsit medietatē distantie iter extre
ma: et p ɔn̄s in toto tpe pertrāsit totā distantiā: ⁊ ita per-

transit

T.c.41. Ad pᵐ Scot° 5° me.t. c.18.

trāsit oīa media.℄ Itē phs z° de aīa:oīum nā constan-
tiū ꝛc.℄ Ad ista rñdeo ad pᵐ qdē ꝙ nō est ītētio phi in
illa notificatiōe quāti.ꝙ oē quātū sit diuisibile in ptes:
quaꝝ quelibet possit per se existē separata a toto:absur-
dū.n.fuisset apud phm ꝙ celū posset actu secari i ptes:ꝛ
absurdius ꝙ ille sic sepate subsisterent.Sed phs notifi-
cat quātū in cōmuni ad ꝯtinuū ꝛ discretū:ſm ꝙ ibi in-
nuit Cōmētator.ꝛ ex textu ēt pꝫ. Nam post illā notifica-
tionē diuidit quātitatē in spēs suas.℄ Et est itētio phi
ꝙ oē q̄tū est diuisibile seu diuidit:vt hꝫ trāslatio cōmē-
ti in ea que isunt:sic aūt diuisibiliū quedā sunt quoꝝ ea
in que diuidunt simul sumpta sūt vnū h aliqd:ꝛ in illo
hñt positionē adiuicē:quedā quoꝝ ea in que diuiduntur
nō sūt vnū h aliqd:sed singulū eoꝝ est ſm se vnū h ali-
qd:ꝛ vtrolibet mō est diuisibile ipm est quātū iō phs ad
dit:quoꝝ vtrūqꝫ aut singulū vnū aliqd:ꝛ h aliqd natū ē
eē:nō ēt ait vtrūqꝫ ꝛ singulū:sꝫ vtrūqꝫ aut singulū.Qd

5° me.t. c.18.

est diuisibile in res p° mō se hñtes dī magnitudo.Qd āt
z° mō diuidit dī multitudo:sicut dicit ibi phs ꝛ ista di-
uisio ꝯuenit cū illa.q̄tū diuidit in ꝯtinuū ꝛ discretū.in

T.c.18.

pdicamētis.vñ vbi noua trāslatio 5° meta.hꝫ.dī autem
multitudo qdē diuisibile ptāte in nō ꝯtinua:hꝫ transla-
tio Cōmēta.dī multū qd diuidit ſm numerū in reb⁹ dis-
cretis:ita ꝙ idē signat illa per discreta qd ista per nō cō-
tinua.℄ Et nōnᵐ ꝙ phs in supiori descriptiōe quāti nō
simplr ait vnū:sꝫ cū adiūcto vnū aliqd:ꝛ h iō qꝛ nō cu-
iuslibet quāti ea in que diuidit vel singulū ipsoꝝ ē vnū
simplr:qnimo nullū ꝯtinuū ē vnū simplr:sꝫ vnū aliqd:
vt īfra dis.24.ostēdet.addit āt ꝛ h aliqd ad denotandū
ꝙ talia sit vl singulū sūt vnū h.i.singulare ꝛ īdiuiduū.
℄ Ad ꝯfirmationē dōꝫ hāc ꝯñtiā nullā eē:ptes sūt eius-
dē rōnis q̄tū ad māꝫ ꝛ formā cū toto:ꝛ totū pōt p se ha-
bere exñtiā.g̃ ꝛ ptes. Nā foꝛa in toto hꝫ debitā dispōnē
māe:nō aūt quelibet ps si separet:qꝛ nō hiet determia-
taꝫ q̄titatē que est pma dispō māe īter ceteras.Et istud
euidēti exēplo pōt dclarari.nā videm⁹ aliqñ ꝙ aīal sola
diuisiōe ꝯtinuitatis sue in aliq̄ pte.vbi gr̃a.cuꝫ sit vuln⁹
in corde modicū viuit:ꝛ tñ post vulnus aū istās mortis
ꝛ añ vulnus eiusdē rōnis erat q̄tū ad mām ꝛ formā.Et
nihilomī⁹ sine vulnē diu vixisset.℄ Ex quo pꝫ:ꝙ res
nāles nō saluant in eē remota debita dispositione māe
quā sua forma reqrit.℄ Ad aliā ꝯfirmationē cum dī si
ptes eēnt per se:eēnt īdiuidua spēi ꝛc.Dōꝫ ꝙ sicut ptes
inexistētes miores minimo possibili per se existere non
pñt nāliter per se eē:ita nō possunt nāliter per se eē indi-
uidua illi⁹ spēi:cui⁹ ē totū eaꝝ ꝛ vtrūqꝫ sibi repugnat ex
nā sua.℄ Ad aliā cū dī ꝙ ptes nā sūt pores toto.dōꝫ ꝙ

T.c.16.

accipiēdo pus nā ſm ꝙ accipit phs 5° meta.cū ait:pora
ſm nām ꝛ ſm subas dnr q̄cūqꝫ ꝯtigit eē sine aliys ꝛ illa
nō sine illis:vel h itelligit ſm potētiā nālem:ꝛ tūc dico
ꝙ ptes de qbus loqmur nō sūt pores nā q̄ suū totū:qm
virtute nāli nō pñt esse sine toto:vel h itelligit ſm quā
cūqꝫ potētiā:siue nālē:siue supnālē:qd vi iste doct.intel
lexisse:qꝛ dicit:nō repugnat eis ꝯdictoria esse pores tpe:
ꝛ tūc dico ꝙ argumētū nō est ad ppositū:qm cū ego dico
ꝙ est dare minimū rei nālis q̄ min⁹ illi⁹ spēi p se nō pōt
existere:itelligo ꝙ vtute nāli nō possit eo min⁹ p se exi-
stere:nec sequit.nō est dare minimū rei nālis p respectū
ad potētiā dei:g̃ nō ē dare minimū qd nālr pōt p se sub-

Ad zᵐ

sistē.℄ Ad zᵐ rōnē dico:ꝙ casu illo posito:vl mā tñ di
uidet ꝛ forma corrūpet:sic ad abscisionē capitis aīalis
diuidit corp⁹ ꝛ aīa corrūpit:ꝛ tūc vl aliq̄ alia foꝛa iduce
tur q̄ in q̄titate māe ptiū poterit reseruari:sic ad morteꝫ
aīalis.seqt in mā foꝛa cadaueris vt mlti dicūt:vl rema-
nebit sine foꝛa subali:vl nulli⁹ ibi erit diuisio.Sed totū

annihilabit:q̄uis h nō sit pole nālr:sic nec ēt casus da-
t⁹.℄ Cū aūt dī:ꝙ nō repugnat forme aq̄ illa ꝑuitas que
iā ē in actu:qꝛ ita ꝑua fuit iꝫ in toto.dōꝫ ꝙ nulla ꝯña est.
foꝛa aq̄ ē i hac ꝑua q̄titate ꝯiūcta aliys ꝛ in toto existe:g̃
pōt eē i tāta ꝑuitate segregata:ꝛ seorsuꝫ a toto existe:sic
nō seqt.mēbrū aīalis viuit ꝯiūctū corpi.g̃ ēt sectū ꝛ ab-
scissū a corpe viuit:vl modica caro viuit ꝯiūcta:sepata g̃
viuet.Et iō nō solū pp īpediēs corruptiuū:vt iste doc.vi
innuit nō pōt q̄tūcūqꝫ ꝑua ps forme per se subsistē:sꝫ ēt
pp nālē suā ꝯditionē q̄ ē vt dbitā q̄titatē māe siue māꝫ
tātā hēat.℄ Ad zᵐ posset dici.ꝙ si nō det minima pars
subcti in q̄ pōt foꝛa itroduci:sꝫ det maxia i q̄ nō pōt:iuxͣ

Ad zᵐ

sensū supra datū:tūc nō opꝫ absolute dare pᵐᵃᵐ pte forme
cātā:q̄uis det aliq̄ ps subcti cui⁹ nulla ps pua hꝫ formā
q̄ cetere.s.maxia i q̄ nō.Ex q̄.n.nulla ē mīma i q̄ pōt:nō
nece ē aliq̄ eē pᵐᵃᵐ i q̄ itroducat foꝛa.℄ Et vlteri⁹ ꝯñter
diceret ꝙ aliq̄ ps demrata foꝛe est tota sit cāta:q̄ in nul-
lo īstāti p cāta ē vel fuit. Nā ps īformās maximā pte in
īstāti i q̄ nō:aut ei⁹ aliq̄ pte vtiqꝫ sit tota cāta est:ꝛ tñ in
nullo īstāti p habuit eē seu fuit cāta:ꝛ h itelligēdū est de
formis nō hñtib⁹ itēsionē ꝛ remissionē:q̄les ſm multas
sūt oēs foꝛe subales.Sꝫ qꝛ ſꝫ h oporteret dare istās vlti
mū eē pcedētis foꝛe post qd nihil ei⁹ eēt:aut vtrūqꝫ eē sit
vel p aliq̄ īstāti subm vtraqꝫ carere.Ideo rñdeo alr ꝛ di-
co.ꝙ qñ in aliq̄ corpe carente hac vel illa foꝛa ſm spēm.
vbi gr̃a.albedine ita ꝙ nec ipm nec aliq̄ ps ei⁹ est alba:
nec ē ꝯiūctū alicui albo formalr itroducit albedo:vtiqꝫ
ē dare pᵐᵃᵐ pte albedinis itroductā totā sit:nō qdē p mo-
tū:sꝫ p mutationē q̄ ē finis pcedētis mot⁹:quo subm dis-
ponebat ad albedinē:ꝛ h mō posset qs dicē ꝙ eēt intro
ducē per motū:qꝛ motus dispōnis pcessit:sic aliqñ dī ꝙ
res gñat in tpe q̄uis puētus forme subalis sit in īstāti.
Et cū q̄rit an z° ps forme eq̄lis pme itroducat in tpe vl
in īstāti.h pōt itelligi vel de pte extēsiua vel itēsiua.Et
dico ꝙ vtraqꝫ (si vtrāqꝫ hēat) forma itroducit in tpe i-
mediate illi īstāti in q̄ ē itroducta p° ps.Dico tñ ꝙ illa p°
ps p itroducta nō est minima itēsiue nec extēsiue.Et cū
vlteri⁹ dī h esse irrōnabilr dcm:qꝛ cū agēs sit eq̄lis vir-
tutis ꝛ eque approximatū passo ꝛc.Dico ꝙ istud nō est
irrationabilr:sed veraciter dcm:qd exēplo sensibili de-
clarari pōt. Ponat.n.sicut est pole:ꝙ aliqd corp⁹ lumi-
nosuꝫ subito gñet vel creet in aere:illud illuminabit ae
rē vsqꝫ ad dterminatā distātiā i īstāti.vt supra pbatū ē.
ꝛ sit distātia illa.10.cubitoꝝ.ꝯstat aūt ꝙ in.10.cubito nō
itroducet lumē ita itēsuꝫ:sic in p sibi pximo:imo multo
min⁹:ꝛ sit gr̃a exēpli ꝙ in dcimo min⁹.Et ponat cū h ꝙ
illud corp⁹ lumiosuꝫ motu ꝯtinuo moueat vsus decimū
cubitū quousqꝫ,sit ita sibi pximū:ꝛ tātū illuminet ipm:
q̄tū illuminauit in īstāti sue gñōnis cubitū pᵐ.oīa hec sit
posita.h posito post illō pᵐ istās i.10.cubito erūt nouē p-
tes eq̄les iter se:ꝛ illi⁹ pmi luminis itroducti in ipo:ꝛ sic
oēs erunt.10.ꝛ q̄libet eq̄lis cuilibet aliaꝝ:ꝛ cū p° ps fuit
itroducta in īstāti:ꝛ nulla aliarū fuit itroducta i īstāti:sꝫ
q̄libet in tpe.alioqn illa itēsio nō fuisset ꝯtina:cui⁹ oppo
sitū pbatū ē i p ar°.℄ Itē corp⁹ illō eq̄lis vtutis fuit post
pᵐ istās ꝛ nō mioris:q̄ fuerit i p īstāti.Et si min⁹:sꝫ plus
approximatū passo:q̄ in p īstāti.Et sic dcm ē de ptib⁹ ſꝫ
itēsionē:ita pōt ꝯtingē ꝛ frequēter ꝯtigit imo vt i plib⁹
de ptib⁹ ſꝫ extēsionē.Que āt sit eā nō ē op⁹ dicē ad pñs.
Sufficit.n.p nūc scire qꝛ ita est.Q̄uuis pp qd h sit for-

Ad 4ᵐ

te nō sit satis in promptu.℄ Ad 4ᵐ dōm ꝙ nō sp agens
pus alterat ptē sibi pximiorē:sꝫ aliqñ aliq̄ alterat totā
sil:ꝛ h qñ nulla ps ē illi⁹ ſm se susceptiua foꝛe itroducē
de p ipm agēs.Qd ꝯtigit qñ subm in q̄ foꝛa itroduci ds
caret penit⁹ illa forma ſm spēꝫ:nec alicui simile formā.

habēti est ꝯiūctū:sicut in sequēti rñsione magis patebit.
Ad 5m ¶ Ad 5m dōm ꝙ corpus in quo dꝫ forma aliqua introdu
ci pōt tripl'r se hēre q̄tū ad ꝓpositū spectat. Nā aliqñ il
lud corpꝰ:nec ꝑm totū:nec ꝑm aliq̄ ptē eiꝰ est īformatū
forma tali ꝑm spēm:neq̄ ꝯiunctū alicui forma tali īfor
mato.sic vbi grā.cū forma ignis itroducit̄ in stipulā vel
stupaꝫ per radiū solarē:vel cū aliqđ corpꝰ nō actu albū
ꝓiectū in ignē fit albū.aliqñ aut corpꝰ in quo itroducen
da est forma est tale ꝑm partē ⁊ nō ꝑm totū:sicut cum in
aliq̄ pte mãe que fuit sub forma stupe iā introducta est
forma ignis:aliqñ vo tale corpꝰ nec est tale ꝑm totū nec
ꝑm ptē:est tñ ꝯiūctū alicui tali.v.g.cū lignū ꝓiectum est
in ignē. In p° casu dico ꝙ subm nō totū mouet̄ ptibil'r:
sed ꝑm aliq̄ ptē totū simul ⁊ p° trāsmutat̄:ꝑm alias vo
ptes pōt moueri postea successiue. In 2° casu dico ꝙ pos
sibile est subm trāsmutari partibil'r ⁊ ꝯtinue:⁊ tūc nō est
īcōueniēs ꝙ mior pars q̄ minima forme itroducat̄:q2
nō ipsa seorsum:sꝫ ꝯiūcta pori ⁊ pexīti hēt eē. In 3° aūt
casu pp eandē rōnē dici pōt ꝙ aliqñ totū subm trāsmu
tet̄ ptibil'r ēt ꝯtinue:ita ꝙ nō sit dare pam ptē forme itro
ducte. Nā tūc ps de nouo gñata eiusdē est nãe cū gñan
te ⁊ sibi ꝯtinua:⁊ cū eo ꝯstituēs aliqđ totū vnū numero:
⁊ per ꝯñs nō seorsuꝫ actu sepata exñs. ¶ Istud pꝫ in si
mili q̄tū ad h̄ in nutritiōe ⁊ augmento aiatoꝝ. Nā hu
miditas cibalis diuisa ⁊ missa ad singłas ptes minimas
ꝑm formā aliti:minoris est q̄titatis q̄ ptes ille minime
qbꝰ ꝯiūcta est siue sint ptes minime carnis siue sanguis
aut alioꝝ alicuiꝰ.aliogn si eēt q̄lꝫ ps hūiditatis cibalis
sic misse eq̄lis q̄titatis cū pte aliti cui iungit̄ qñ illa eēt
ꝯuersa aliti eēt auctū in duplo siue maiꝰ eēt in duplo:q̄
añ ꝯuersionē.qđ ad sensum pꝫ falsuꝫ:⁊ tñ nō obstāte ꝙ
sit mioris q̄titatis ea minima cui ꝯiūgit̄.vbi grā.mini
ma parte carnis:suscipit tñ in se mã illa formā carnis in
qua si seorsū per se existeret nō posset forma carnis p se
Ad 6m introduci:⁊ ita pōt cōtingere in ptibꝰ pluribꝰ. ¶ Ad 6m
dico ꝙ in casu illo Sor.erit albior in a.q̄ Plato erit al
bus per nihil tñ albedinis ꝑcise erit albior in a.q̄ Pla
to erit albꝰ:nec p aliquē excessuꝫ albedinis determiatuꝫ
diuisibilē vel idiuisibilē erit albior q̄ Plato erit albꝰ:⁊
cā est:q2 nō erit aliq̄ maximꝰ gradus albedinis vel ma
xima latitudo seu maxima albedo per quā Plato erit al
bus:⁊ q2 in nullo istāti Plato erit tm̄ albꝰ qn post illud
erit albior:q2 ꝑm casū nullū vltimū istās erit in quo erit
albꝰ:⁊ per ꝯñs in nullo instāti erit maxia albedo Plato
nis vel sūma vt dicebat̄. Jdcirco cū cōpat̄ albedo Sor.
quā hēbit in istāti a.ad albedinē Platonis:nullus est de
terminatꝰ excessus quo illū excedat ꝑcise. Si aūt cōpara
ret̄ albedo quā Sor.hēbit in a.ad albedinē vł ptē aliq̄
determinatā albedinis quā hēbit Plato in aliq̄ istāti de
mōstrato h̄ vel illo singulariter qđ sit b.vel d.tūc aliq̄
vtiq̄ daret̄ determiatꝰ excessus albedis fortis ad albedi
nē Plonis:⁊ ille excessus eēt aliq̄ latitudo diuisibilis al
bedis q̄ acqreret̄ in tpe añ a.⁊ in istāti a.erit cōplete acq
sita. ¶ Et si dicat̄ Sor.erit albior in a.q̄ Plato erit al
bꝰ vt ꝯcedit̄.g̊ Sor.erit p aliqđ albedis albior i a.q̄ Pla
to erit albꝰ:⁊ vltra.g̊ p aliqđ sor.erit albior i a.q̄ Plato
erit albꝰ. Aliq̄ ꝯcedut pam ꝯñaꝫ ⁊ negāt 2am. Et rō q̄re 2a
ꝯñа nō valet ē:q2 ly.aliqđ.in añte supponit ꝯfuse tm̄:in
ꝯñte vo determinate. ¶ Posset tñ rōnabil'r cōcedi ꝑm
vnū itellectū ꝙ p aliqđ erit Sor.albior in a.q̄ Pla.erit
albꝰ.q2 p totā albedinē cathegoreumatice quā hēbit i a.
erit albior q̄ Pla.erit albꝰ. Sꝫ si ly.aliqđ.staret p exces
su tm̄ q̊.s.ꝑcise albedo Sor.diceret̄ excedē albedinē pla.
tūc illa negāda eēt ⁊ sil'r 2a ꝯña. ¶ Nōnm tñ ꝙ id qđ di
xi de cōpatione albedis sor.ad albedinē Platonis veꝝ ē

supposito ꝙ in istātia.albedo Platonis nō sit:sic ēt ipse
Plato ponit̄ nō eē. Si aūt in illāti a.Plato nō eēt:albe
do aūt q acqrebat̄ a platone in tpe imediato eēt:illa eēt
eq̄lis albedini fortis. Sꝫ tñ adhuc ꝯcedi dꝫ ꝙ sor.erit al
bior:q̄ Plato erit albꝰ:p nihil tñ albedinis ꝑcise erit al
bior:q̄ Plato erit albꝰ:q2 in nullo istāti Plato erit ma
xime albꝰ:sic dcm̄ ē. Exēplū hoꝝ pōt poni in motu loca
li:ponat̄.n.ꝙ sor.⁊ plato nūc nō moueant̄:sꝫ icipiāt mo
ueri a pūcto a.spaċij ⁊ eq̄ velociter moueant̄ ⁊ regulari
ter p aliqđ tps vsq̄ ad istās b.⁊ in istāti b.annihilet̄ pla
to:nō aūt sor. h̄ posito veꝝ est dicē ꝙ sor.magis distabit
a pūcto a.spaċij in instāti b.q̄ distabit plato:⁊ p ꝯñs sor.
distabit p maiorē distātiā vel maiꝰ spatiū:⁊ tñ si q̄rat̄ p
qđ spaċij ꝑcise:spatiū quo distabit sor.ab a.i istāti b.erit
maiꝰ q̄ spatiū quo distabit Plato:dari nō pōt:q2 nō per
aliqđ idiuisibile. Nā p idiuisibile ꝑcise vnū spatiū nō ē
maiꝰ alio:nec p spatiuꝫ diuisibile:qđ pōt simi mō ꝓbari
sic ꝓbat̄ in argumēto ꝙ p nullā latitudinē albedinis al
bedo Sor.quā hēbit in a.excedet albedinē quā habebit
Ad 7m pla. Et rō huiꝰ est:q2 nulla erit maxima distātia siue ma
ximū spatiū in quo plato distabit a pūcto a. ¶ Ad 7m cū
di ꝙ eēt pole aliq̄ formā in ifinitū remitti. R̄ñdeo ꝯce
dendo ꝯñs sic simpl'r sumptū. Nā deus posset destruere
medietatē latitudinis itēsiue ipsiꝰ forme in vna hora cō
tinua:⁊ in alia hora imediate sequēte destruere medieta
tē medietatis remanētis:⁊ in 3a hora medietatē residui:
⁊ sic semp ꝯtinue tardādo in duplo destructionem. ꝯstat
aūt ꝙ si sic faceret:sicut est sibi pole talis remissio ppe
tua duraret:nec dcm̄ Ari.acceptari dꝫ ꝯtra potentiā dei.
Si tñ itelligat̄ ꝙ pole eēt formā remitti in infinitū per
agēs nãle.nego ꝯñtiaꝫ. Et est rō q2 si agēs nãle remittat
formā:aliq̄ partē illiꝰ forme remitti in aliq̄ pte tēporis:
⁊ in alia pte tēporis eq̄li imediate sequēte remittit eq̄lē
vel maiorē partē forme:cū magis vel saltem eque possit
sup passuꝫ ⁊ formā illā in 2a pte tēporis q̄ in p°:⁊ cuꝫ in
forma nō sint ifinite ptes eq̄les talis remissio nō durat
ppetuo:nec ꝓbatio ꝯñtie valet. Cōcedo.n.ꝙ si remissio
forme duret q̄usq̄ forma totalr corrūpat̄ nunq̄ deueni
tur ad remissisimā neq̄ ad idiuisibilē:gnimo post quod
libet remissam est remissior:⁊ post qđlibet instās in quo
est forma remissa adhuc est remissior:nec est dare istās
in quo sit remissisima. Sed ex h̄ nō seq̄t̄ ꝙ remissio du
ret in ifinitū.i.eternal'r:sꝫ satis cito finiet̄.s.in istāti in q̄
p̊mo nihil forme erit:seu in quo p̊ erit quelibet ps forme
corrupta. Et est sile in motu locali. Nā sic in forma nō ē
minimū itēsiue:sic nec i spatio est minimū extēsiue:nec
tñ recessus corporis a suo loco est ppetuꝰ:q̄uis in nullo
istāti ipm retineat minimā ptē loci in q̊ erat:nec ē aliqđ
istās vltimū in q̊ ipm hēat ꝑm aliqđ sui aliq̄ ptem p̊oris
Ad 8m loci:q2 tñ est aliqđ istās pm in q̊ nullā ptē hēt eiꝰ:io reces
sus ab illo nō est ppetuꝰ. ¶ Ad 8am rōnē dico p̊.ꝙ ēt sup
positis illis duobꝰ fundamētis illa ꝓpō assumpta nō est
vā:cū.n.forma aliq̄ ptibiliter ⁊ cōtinue acqrit̄ nō est da
re pm istās in quo aliqđ eiꝰ vel ipa est:sic ꝙ ante nihil eiꝰ
fuerit:ꝑm quē sensuꝫ vꝫ rō ista ꝓcedē. Sed si sit motus
ex forma 3ria in formā 3riā ⁊ illa ptibiliter ⁊ ꝯtinue cor
rumpat̄:hec aūt etiā partibiliter ⁊ ꝯtinue gñet̄ erit dare
vltimū instās p̊oris forme in quo.s.ipsa erit tota:⁊ ime
diate post nō erit tota:⁊ illud instans vltimū in quo cor
rumpenda forma est tota:est vltimū instās nō eē forme
gñande:in quo.s.nihil eiꝰ est:⁊ post qđ imediate aliquid
eiꝰ erit:⁊ sicut p̊oris forme nō est dare pm instans in quo
ipsa nō est tota:sic sequētis nō est dare pm in quo est ali
quid eius. Et tunc ad rōnē factam ad probandum illam
ꝓpositionem. Dōm ꝙ tempora istarū formaruꝫ possunt

dupliciter accipi. vno modo vt sumatur totum tempus in quo subiectum fm quālibet partē suaʒ est sub forma priore: ⁊ sumatur totū tēpus quo subiectuʒ fm quālibet partē suā est sub forma posteriore: ⁊ tūc dico ꝙ ista tempora nō ꝯiter se habēt: sed inter illa est tēpus mediū in quo. s. subiectum fm aliquā parteʒ suā est sub priori forma ⁊ fm aliquā sub posteriori: ⁊ illud est tēpꝰ in quo fit trāsmutatio ab vna forma in aliā. Primum aūt tempus sumptū est tēpus ꝑcedens trāsmutationeʒ: ⁊ 2ᵐ tempus sumptū est tēpus qđ sequit̄ trāsmutationē. Alio mō pōt sumi ista tēpora sic: vt sumat̄ totū tēpus in quo subm est fm totū vel fm aliquā eius partē sub ꝑori forma: ⁊ totū tēpus in quo subm est fm totū vel fm aliquā eius partē sub forma posteriori. Et dico tūc ꝙ ista tēpora nō totaliter se excludunt: sed partialiter īcludunt. Nam tēpus sic sumptuʒ prioris forme est tempus aliqđ cuius pars fuit anteꝗ̄ īciperet trāsmutatio: ⁊ alia pars est tēpus in quo fit transmutatio. Nam in toto tēpore transmutationis subiectū fm aliquā partē est sub forma priori: ipm vō tēpus posterioris forme sic sumptuʒ includit tēpus in quo fit trāsmutatio ⁊ tēpus īmediate sequens transmutationeʒ. Et si tūc dicat̄: ꝙ tūc subiectū simul esset sub formis ꝯtrariis. dicēdū ꝙ verū est fm aliā ⁊ aliā eius partem: qđ nunꝗ̄ apud aliquē nec apud doctoreʒ: cuius est rō facta: fuit reputatū īcōueniēs. Et sic pʒ: ꝙ ista ꝓpositio nō est vniulr vera: sed tunc habet veritatē qn̄ subm simul fm quālibet partē suā: ⁊ nō ꝑus fm vnā ꝗ̄ aliā trāsmutat̄ ad formā in quo casu supposito ꝙ ille forme nō pōt se compati in eodē subiecto ꝑmo: verū est dictum eius: ⁊ est rō: q₂ tūc tēpus in quo subiectum est sub forma ꝑore nō est idē cū tēpore in quo est sub posteriore: ꝓpter incōpossibilitatē formaꝝ: neq₃ iter illa tēpora est tēpꝰ mediū in quo. s. sub neutra sit: cū ponat̄ subm imediate ex vna in aliā trāsmutari. idem ḡ cōtinuat vtraq₃ tēpora: sed in illo instāti nō pōt sub priori forma: q₂ tūc daret̄ vltimū instās forme in quo ipsa vel aliqd eiꝰ est ⁊ post imediate nihil eiꝰ est: qđ nō est pōle nāliter: vt supra ꝓbatuʒ est. ḡ in illo instāti est sub forma posteriori ⁊ habet̄ ꝓpositū: ⁊ sic itelligēdus est phs 8° phy. Uerūtamē ī h casu adhuc stat rō ꝯtra h: cū posuerint ꝙ est dare minimū extēsiue in quo forma pōt seorsuʒ saluari: ⁊ iō adhuc est aliter respōdēdū. Sed iō ista dixi vt itelligat̄ quō illud dcm̄ habeat veritatem: ⁊ quō. Scđo ḡ ꝯcesso ꝙ talis forma hēat ꝑmū instans sui esse. Dico ꝙ illa forma non est remississima: sed est in illa specie vel esse pōt aliq̄ remissior. ℂ Et vlterius dico ꝙ non est necesse ꝙ semꝑ subm sit ꝑus sub medio ꝗ̄ sub extremo: nec in ꝗlibet trāsmutatiōe qđ trāsmutat̄ ꝑus ꝑueniat ad mediū ꝗ̄ ad extremū: ꝗuis h sit vniulr verū cū corpus trāsmutat̄ fm locū: ⁊ sic intelligēdum est dictuʒ phi ⁊ pʒ istātia. Nā cū lux generat̄ in instanti gnōnis corporis luminosi: illa lux nō est minima: qđ pʒ: q₂ pōt remitti per remotionē corporis luminosi a parte medij in quo est lux qđ euidēter verū est: saltē de luce que est genita in parte ꝓxima corpori lumioso: ⁊ tn̄ illud subm nō ꝑmo fuit sub luce minori. ℂ Confirmat̄. q₂ quāto corpus luminosius est: tāto in instāti lumē itensius causat. ℂ ꝫ. Uidemꝰ ꝙ subm transmutat̄ de vna specie in aliā extremā: ⁊ tn̄ nō prius transit per oēs medias spēs ꝗ̄ veniat ad extremā: imo aliq̄n ꝑ nullā: sicut pʒ: qn̄ capilli magis canescūt: vnde nō ꝑus fiūt virides ⁊ rubei ꝗ̄ fiāt albi. ḡ multo magis vr̄ possibile vel saltem nō minus ꝙ in eadē specie nō sit necium subm ꝑus esse sub quolibet medio: ꝗ̄ sub extremo. ℂ Ad illō qđ ꝯtra hāc respōsionē arguit. dico ꝙ si sit dare intēsissimū gradū forme nō est īpossibile aliquādo fieri trāsitū ad intēsissimū nō trāseūdo ꝑus per aliqđ remissius. vnde si aliquod corpus pōt inducere in mediū lumē intensissimū: ita in instanti introducet: sicut aliud corpus minoris virtutis illuminādo introducit in instāti lumē sibi ꝓportionatū. ℂ Et similr dico ꝙ si aliqđ subm eēt dispositū ad summū calorē agens potēs sūmū calorem inducere ipm causaret nō causando ꝑus minorē. ℂ Ad 2ᵐ cuʒ dicit̄ ꝙ saltem est possibile ꝙ subm transeat per oīa media. dico ꝙ verū est: sed tūc forma nō habebit ꝑmū instās esse: nec erit dare partē ꝑmā forme introductam: sicut mobile in motu locali trāsit successiue per oīa media: ⁊ tn̄ non est aliqđ minimū spatiū ab eo trāsitū: neq₃ aliqđ etiaʒ ꝑmo transitum: q₂ etiā nō est ꝑmū instans in quo sit acquisitum aliqd spatij. ℂ Et ꝙ h sit possibile de forma: pʒ in ratione q̄rte ꝯnis tertij articuli. Ubi ergo dat̄ ꝑmum instans in quo est aliqd forme: sic ꝙ ante nihil eiꝰ fuit non transit subm successiue per oīa media: q₂ hec nō sunt cōpossibilia: ꝗuis vtrūq₃ sit possibile fm se: sicut si deꝰ aliqđ corpus transferret subito de loco a. ad locū b. tunc daretur ꝑmū instans in quo eēt in loco b. sed tūc nō eēt verum ꝙ ꝑus trāsferret per oīa media iter a. ⁊ b. q₂ in instāti nō est ꝑus ⁊ posterius: nec tunc in illo instāti esset mutatū ad ꝑmū mediū seu minimū spatiū: cum nullum hō sit: sic in ꝓposito de forma. ℂ Ad 3ᵐ respondeo eodem mō: ꝙ tūc trāsit oīa media: sʒ tn̄ nō sequit̄ ꝙ sit dare primum vel minimū mediū: sicut pʒ de localiter moto qđ trāsit oīa media spatia: ⁊ tn̄ nullū est ꝑmū vel minimuʒ spatiū: nec est ꝑmū aliqđ instās in quo ꝑmo peruenit ad aliqđ mediū: sic in ꝓposito de forma quā dico diuisibilē esse in infinitū itensiue: sicut spatiū extensiue. ℂ Dictuʒ etiā phi qđ inducit nullo mō est ad ꝓpositū: tū q₂ nō loquit̄ de augmēto intēsiuo: sed extēsiuo tm̄: vt ibi pʒ: tum q₂ nec de tali augmēto loquit̄ vniulr in oībꝰ augmētationibꝰ: sed solū in substātijs aiatis que in seipsis habēt ꝑncipium nutritionis ⁊ augmēti. Et tales dicit hr̄e tm̄ nālē augmenti: ⁊ propterea negat ignē esse ꝑncipiū augmenti in talibꝰ rebus: qm̄ ignis si cōbustibile hēret cresceret vltra oēm quātitatē taliū rerū. vn̄ dicit ꝙ cresceret in infinitū. i. indeterminatū: per respectū. s. ad quālibet spēm vegetabiliū ⁊ augmētabiliū nāliter. Utrū aūt ignis quātū ad suā spēm habeat terminū nāleʒ sui augmēti vltra quē crescere non posset etiaʒ habito combustibili nō est presentis propositi perscrutari.

2.o tex. cō. 41.

Quantum ad 4ᵐ articulū. An. s. in qualibet intensione sit dare ꝑmū intensum esse. Pono tres ꝯnes. ꝑᵃ est. ꝙ nō in qualibet intēsione est dare ꝑmū intēsum eē. 2ᵃ ꝙ nec in ꝗlibet remissione est dare ꝑmū remissuʒ eē. 3ᵃ est. ꝙ in aliq̄ intēsione ꝯtingit dare ꝑmū intēsum eē: ⁊ in aliq̄ remissione ꝑmū remissum eē. ℂ Prima ꝯ pʒ: statim ex eo: q₂ videmus ꝙ aliq̄ pars aeris remisse lucida ꝯtinue fit magis lucida ad ꝯtinuā approximationeʒ corporis luminosi: in tali aūt intensione ꝯtinua īpossibile est dare ꝑmū intēsum esse: siue qđ ideʒ est: īpossibile est in aliquo instāti dicere: nūc ꝑmo lumen est intēsum in h subiecto: aut subm hoc nūc ꝑmo est factū magis lucidū: sicut īpossibile est dicere nūc ꝑmo corpus luminosum est factū magis ꝓpinquū huic pti aeris: aut nūc ꝑ est mutatū versus eā: vt iā declaratū est. ℂ 2ᵃ etiā pʒ: ex eo ꝙ videmꝰ aliquā partē lucidā per ꝯtinuā elōgationē corporis illuminātis ꝯtinue fieri minus lucidā. in qua remissione impossibile est dare ꝑmū remissum esse: sicut in motu corporis illuminantis impossibile est dare primum mutatū esse. ℂ 3ᵃ ꝯclusio ꝓbat̄: quoniā in subiecto habēte aliquā formā nō in sūmo posset deꝰ in instāti creare aliquā partē forme eiusdē speciei: ⁊ in tempore

T. c. 69.

4° arti.

ꝑma ꝯ

2ᵃ ꝯ.

3ᵃ ꝯ.

sequēte imediate partibiliter ⁊ ꝯtinue creare in eodem subiecto aliquā partē: quo posito totalis itēsio hui⁹ forme cōprehēdēs illā subitā ⁊ successiuā hēret p̄ᵐ intēsuȝ eē: in instāti. n. dato illa forma ꝑ eēt itēsa q̄uis illa ꝑtialis itēsio que ponit̄ tota ꝯtinua nō h̄ret tale p̄ᵐ intēsuȝ eē. vtꝝ aūt he possint dici ⁊ debeāt vna itēsio vel due nō curo ꝑ nūc. ¶ Silr posset deus aliq̄ꝫ partē forme corrūpere in instāti: ⁊ in tp̄e imediato reliq̄ꝫ successiue corrumpere: ⁊ tūc ſm intellectū p̄missuȝ in istāti dato illa forma eēt p̄⁹ remissa. ¶ Contra dicta hui⁹ articuli dubitationes fieri possent: sed earū solutiones patebūt ex solutionib⁹ ꝑnci-

Ad p̄mā rōnē p̄n. in p̄ncipio .q.

palīū rōnū q̄ōnis. ¶ Ad p̄ᵐ ḡ rōnē ꝑncipalē dōȝ ſm ꝓprietatē sermonis loquēdo: nulla forma augmentat̄: nec intēsiue nec extēsiue: sicut satis bn̄ ꝓbat rō: nec ēt suscipit magis ⁊ minus: siue h̄ intelligat̄ de susceptione reali: sicut accidens subm̄ suscipit. Nā ꝯstat ꝙ ꝑs forme p̄exi- stens nō suscipit h̄ mō ꝑtē aduenientē: nec de susceptione logicali ſꝫ ꝑdicationē: q̄m forma. vbi grā. albedo nō fit magis albedo: q̄ꝫ fuit prius: nec est magis albedo q̄ꝫ alia: nec eadē vno tp̄e est magis albedo q̄ꝫ alio: q̄uis hoc mō posset ꝯcedi ꝙ suscipit magis ⁊ min⁹: q̄ꝛ vna albedo est maior itēsiue siue ꝑfectior q̄ꝫ alia: ⁊ albedo q̄ nunc est in subiecto maior est: q̄ꝫ albedo que ꝑfuit: nō tn̄ eadē albedo nūō nūc ē maior ⁊ ꝑus fuit mior: q̄uis albedo que ꝑfuit nūc sit mior q̄ꝫ ea que nūc est: sicut ꝑs mior est suo toto: sed loquēdo ſm itellectū recte sententiū in ꝓposito cū dr̄ ꝙ forma augmētat̄ vel itēdit̄ aut suscipit magis: nō est aliud itelligēdū: q̄ꝫ ꝙ forme exn̄ti in subiecto addit̄ alī q̄ forma similis cū ea faciēs ꝑ se vnū ⁊ ꝯstituēs vnā formā eiusdē rōnis maiorē itēsiue seu ꝑfectiorē: q̄ꝫ ei⁹ ꝑs ꝑcise que ꝑfuit: ⁊ ꝑ quā subm̄ est magis tale q̄ꝫ erat ꝑ eaȝ quā ꝑhabebat. ¶ Silr cū dr̄ ꝙ forā remittit̄ vl minuit̄ aut suscipit min⁹: itelligi dꝫ ꝙ aliq̄ pars forme tollit̄ ꝑꝑ quā forma remanēs est minor seu iꝑfectior ⁊ subm̄ est post min⁹ tale q̄ꝫ fuit: ⁊ similitudo itelligēdum est cū dr̄ formā augeri extēsiue seu extēdi. Nā addit̄ in illa parte subiecti forma eiusdē rōnis faciēs cū ꝑori vnā formā ꝯtinuā que est maior ⁊ extēsior q̄ꝫ ꝑor. Et subm̄ ei⁹ ē magis

Ad 2ᵐ

tale. sic suo mō de diminutiōe dōm. ¶ Ad 2ᵐ rōnē rn̄deo negādo aīs: qd̄ est: ꝙ in q̄libet intēsione est dare p̄ᵐ

T. c. 49

intēsuȝ eē. ⁊ cū h̄ ꝓbat̄ per p̄hm 6° phy. q̄ vult vt arguit̄ ꝙ in alteratione est dare p̄ᵐ alteratū eē: dōm ꝙ istud nō

T. c. 59.

est verū: imo potius oppositū pōt h̄ri ibidē ꝓ primo cap. vbi vult ꝙ in oī motu ⁊ locali ⁊ augmētationis ⁊ alteratiōis ⁊ gn̄ōnis q̄ōlibet mutatū eē ꝑcedit moueri: ⁊ ēt mutatū eē. i. ante q̄ōlibet istās in quo vere dr̄ h̄ est mutatū: verū fuit dicē h̄ mouet̄: ⁊ silr fuit verū dicē h̄ est mutatū: q̄uis nō sꝑ ſm eādē spēm trāsmutationis: vt ibi declarat Cōmēta. Est tn̄ intētio p̄hi in illa ꝑte vbi allegat̄

Cō. 59.

ꝙ ex eo ad qd̄ est mot⁹ localis vel augmēti nō est aliqd ꝑ acq̄situ mobili: ex eo aūt ad qd̄ est alteratio: vt albedo vel alia q̄litas est per se p̄ᵐ dare acq̄situȝ mobili: qd̄ est itelligēdū q̄ñ mobile p̄ᵐ nec ſm totū: nec ſm ꝑtē erat in forma cū tali spe q̄litatis: nec alicui tali ꝯiūctū: vt supra dcm̄ est: ⁊ h̄ verū est si quelibet forma talis nālis sibi determinet minimā q̄ntitatē subiecti: in q̄ pōt seorsuȝ per se existē: vt sensit p̄hs: q̄m tūc in tāta ꝑte subiecti simul forma itroducit̄: ⁊ per ꝯn̄s ex forma ad quā est mot⁹ habet̄

T. t. cō. 49.

p̄ᵐ ꝑs ſm extēsionē: q̄ꝛ de tali ꝑte logt̄ ibi p̄hs ⁊ similr Cōmē. vt expsse ibi pꝫ. Dui⁹ aūt ꝑme ꝑtis gn̄ōnē ꝑcedit trāsmutatio sui ꝑmi subiecti ſm formā oppositā. vbi grā. nigredinē vel rubedinē. Nā subm̄ debens albefieri aliq̄

T. t. c. 6

colore ꝯrīo extremo vel medio iformatū ē: vt pꝫ 5° phy. ⁊ prius ille color remittit̄ donec corrūpat̄ totalr ⁊ in instāti quo ꝑmo color ille cōplete corrupt⁹ est inducit̄ albedo in illo subiecto. Ex quo pꝫ: ꝙ non q̄ñ p̄⁹ pars albedinis gn̄at̄ subm̄ eius est p̄° alteratū: sed ꝑus alterabat̄: ⁊ ꝑus fuit alteratū: q̄uis ſm aliam spēm qualitatis. Si autē sumatur alteratio ſm aliquā qualitatē solū pro ipsa generatione vel introductione dicte q̄litatis: sicut est dare instans in quo est itroducta ꝑma pars qualitatis ꝑdicte: sic ꝯcedi debet ꝙ est dare istans in quo subm̄ est p̄° alteratū ſm eēntiā talis q̄litatis. Ex hoc tn̄ nō ꝓbat̄ antecedens illud: tū q̄ꝛ nō in q̄libet alteratione h̄ accidit. Naȝ frequēter gn̄at̄ forma in aliq̄ parte subiecti ⁊ nō est dare p̄ᵐ partē illius forme genitā: qd̄ est verū: tā ſm ꝑtes intēsiuas: q̄ꝫ ſm extēsiuas: sicut supra declaratū est: tum q̄ꝛ esto ꝙ det̄ instās in quo aliqd̄ subm̄ p̄° factū est albū: nō tn̄ seq̄t̄ ꝙ det̄ istans in quo ip̄m p̄° factū sit magis albū intēsiue: aut mai⁹ albū extēsiue. Nā poīe est ꝙ aliq̄ forma itroducat̄ in instāti ⁊ in tēpore itendat̄ vel extēdat̄ ſm verū itellectū hoꝝ terminoꝝ qui ꝑmissus est. Et h̄ siue tēpus itensionis vel extensionis sit imediatū illi instāti: siue nō: ⁊ lō illa ꝑma gn̄ō subita ꝑme partis forme: nec est intēsio nec pars itensionis: sed poti⁹ q̄dā mutatio que est finis ⁊ terminus ꝑcedētis mutatiōis ſm mentē

Cō. 59. ⁊ 32

Cōmētatoꝛ. 6° phy. aut si aliq̄ talis sit que nō sequat̄ aliū motū ꝑcedētē ipsa erit quedā gn̄ō tn̄ ⁊ nō augmentatio itēsiue vel extēsiue: ⁊ in illo istāti sic erit genita ꝙ nō intēsa nec extēsa: ⁊ subm̄ sic tūc erit albū ⁊ factum albū: ꝙ nō magis vel minus albuȝ. vt dcm̄ est. Ex quo pꝫ ꝙ illa vniualis ꝓpositio que est aīs nō ꝓbat̄ sufficiēter. ¶ Ad

Ad 3ᵐ

3ᵐ cū dr̄. ꝙ cuiuscūq̄ꝫ forme acq̄site de nouo per motū est dare p̄ᵐ instās eē. Rn̄deo ſm distinctionē supra datā de ꝑmo instāti esse forme. Nā si illud itelligat̄ p̄ᵐ instās forme: in quo ipsa est ꝑmo tota: siue ēt in quo ipsa est ⁊ imediate ante nō q̄ōlibet ei⁹ fuit: ꝯcedo ꝓpositionē: sed tūc nego ꝯn̄tiā qua dr̄. ḡ intēsio forme nō est ꝯtinua. Nā aliq̄ñ lꝫ forma in aliquo instanti sit p̄° tota ⁊ ꝑfecte acq̄sita: ipsa tn̄ ꝑus ꝑtibilr ⁊ ꝯtinue acq̄rebat̄: sicut lꝫ in aliquo instāti locus aliq̄s sit ꝑmo ꝑfecte ⁊ tot⁹ acq̄situs: ei⁹ tn̄ acq̄sitio fuit successiua ⁊ ꝯtinua: nec ꝓbatio ꝯn̄tie valet ꝯtra hoc vt pꝫ. Si v̄o illud dicat̄ p̄ᵐ instans forme in quo. s. ipsa vel aliqd ei⁹ est ⁊ imediate ꝑus nihil ei⁹ fuit: tūc distiguo de forma que dr̄ acq̄ri per motū. Nā quedā lō dr̄ acq̄ri per motū: q̄ꝛ ipsa tota acq̄rit̄ partibiliter ⁊ cōtinue: quedā v̄o: q̄ꝛ ei⁹ acq̄sitio est finis ꝑcedentis mot⁹: q̄uis ipsa nō sit partibilis vl successiua: sicut ꝑs diceret ꝙ forme substātialis iꝑtibiliter acq̄sibilis acq̄rit̄ per motū ꝑcedētē. Quedā quoq̄ꝫ posset dici acq̄ri per motū rōne cuiusdā sue partis ꝑmo mō: ⁊ rōne alterius secūdo mō: vel rōne partis altero mō tm̄: sicut si alicui⁹ forme pars quedā sit facta in instanti: post motū tamē aliqueȝ ꝑcedentē quē sequit̄: vel etiā nullo motu per se ꝑcedente: ⁊ aliqua alia pars sit successiue ⁊ cōtinue acquisita in tempore post illud instans: siue imediato illi istanti: siue nō. Si ḡ ꝓpositio assumpta intelligat̄ de forma que acquirit̄ per motū ꝑmo mō dictoꝛ de primo instanti esse accepto scđo modo. dico ꝙ ipsa est in toto falsa: quoniaȝ nullius forme sic acquisite per motum est dare primum instans esse sub intellectu dato: quinimo ante q̄ōlibet instans in quo aliquid eius est acquisitū fuit aliqd ei⁹ ꝑus acquisitum: nec ad hunc intellectū loquit̄ p̄hs 8° physi.

T. c. 69.

sicut supra dictum est in responsione ad tertiam rationē factam contra dicta in tertio articulo. Si v̄o itelligatur propositio de forma que acquiritur per motuȝ secundo modo ꝓpositio pōt ꝯcedi: sed tunc cōsequētia nō valet: q̄ꝛ acquisitio forme non est intentio vt in ꝑcedente solutione dcm̄ est. ¶ Deniq̄ꝫ si de forma que dici posset acq̄ri per motū tertio mō intelligat̄ ꝓpositio: pōt ꝯcedi ꝓ-

positio illa rōne ptis ei⁹ sil ⁊ īdiuisibilr acquisite: sed tūc ꝯñā negāda est. Nā esto ꝙ vnius ptis forme acquisitio sit subita: intensio tñ illius forme seu acquisitio illarum partiū: per q̄s forma dr̄ intendi pōt eē tota ꝯtinua ⁊ in tpe imediato illi instāti: ⁊ in h̄ sensu dico ꝙ nō est ipossē ꝙ aliq̄ forma acq̄rat̄ subito ⁊ ꝯtiue. i. sine quiete media itēdat̄ successiue itensione ꝯtinua: sicut in p̄mo arti. dcm̄ est. Et cū ꝯ h̄ dr̄ ꝙ nō est dare p̄m instās tēporis mensurā tis motū ꝯtinuū: dōm ꝙ accipiendo ꝓprie ⁊ p̄cise motū ꝯtinuū: qui. s. est in infinitū partibilis: nō est dare p̄mū instans: in quo. s. subm qd̄ mouet̄ sit mutatū vel moueatur s̄m illud: vel aliqd eius s̄m qd̄ est motus: est tñ dare p̄mū instans in quo nec mouet̄ nec est mutatū: sed icipit moueri exponēdo ly. icipit per negationē p̄ntis ⁊ positionē futuri: ⁊ h̄ instās aliquādo est vltimū instās: in quo mobile h̄z getū eē ⁊ nō est mutatū s̄m aliquid: aliquando vō est vel pōt esse instans in quo subm mutat̄ indiuisibiliter: vel est p̄mo mutatū s̄m aliquā formā: que tñ mutatio nō est aliqd̄ ptinens ad motū sequētē: sed poti⁹ ad p̄cedentē tanq̄ finis eius: sicut gn̄atio dr̄ finis alterationis p̄cedētis: ⁊ sic alique mutationes indiuisibiles dicunt̄ finis p̄cedentiū motuū s̄m Cōmē. 6⁰ physicoꝝ. vel ad nullū ptinet motū si nullū per se sequat̄: ⁊ iō si sumatur p̄cise intēsio forme in casu dato. dico ꝙ nō est dare p̄mū instās in quo forma itēdat̄: aut sit itēsa: q̄uis det̄ p̄mū instans in quo est acquisita: ⁊ in quo incipit intendi: exponēdo ly. incipit vt dictū est: ⁊ ex h̄ nō tollit̄ quin intensio sit vere cōtinua: sicut nō tollit̄ quin mot⁹ localis sit vere ꝯtinu⁹: q̄uis tēporis mēsurātis ipm sit dare p̄m instans: in quo mobile nec mouet̄ nec est motū: sȝ icipit moueri: si tñ iproprie sumat̄ motus ꝯtinu⁹ pro aggregato ex mutatione p̄ma idiuisibili ⁊ motu imediate sequēte vere diuisibili ⁊ ꝯtinuo: nō est incōueniēs ꝯcedere ꝙ sit dare p̄m instans tēporis mēsurātis ipm aggregatū: sicut si deus aliqd̄ corp⁹ trāsferret de loco a. ad locū b. in instanti: ⁊ imediate successiue ⁊ ꝯtinue transferret idē de loco b. ad locū c. in tēpore totius isti⁹ aggregati: ex p̄ mutatione indiuisibili ⁊ motu imediate sequēte diuisibili esset dare p̄mū instans in quo mobile esset mutatū: sed sic nimis iproprie sumit̄ motus cōtinuus. Solum. n. ille ꝓprie dr̄ ꝯtinuus: qui s̄m qualibet sui partē est in infinitū diuisibilis: qd̄ nō ꝯuenit h̄⁹ aggregato. ⁋ Ad 4m cū dicit̄ cuiuslibet forme ⁊ nāl̄is que pōt intendi ⁊ remitti est dare minimū. ⁋ Respondeo ꝙ si intelligit̄ de minimo simpl̄r propositio est falsa. Si vō de minimo qd̄ pōt separatū per se existere s̄m sensum supra datū distinguēdum est: q̄ vel intelligit̄ de minimo extēsiue vel intēsiue: scdo mō ꝓpositio est falsa: vt pȝ supra. Si p̄ mō pōt ꝯcedi de minimo vel maximo ꝙ nō: sed tunc ꝯñtia non valet cū infert̄: ḡ nulla forma pōt intendi ꝯtinue: magis aūt ꝯñtia h̄ret apparētiā si diceret̄. ḡ nulla forma potest augmētari cōtinue s̄m extensionē. Sed tñ nec sic ꝯñtia bona est: nec ēt si daret̄ minimū intēsiue qd̄ separatū a reliq̄s partib⁹ s̄m intēsionē posset existere: valeret ꝯñtia. ḡ nulla intēsio pōt esse ꝯtinua: ⁊ rō est: q̄ lȝ sit dare tale minimū extēsiue qd̄ separatū ⁊c. nō tñ est dare minimū in existēs ⁊ ꝯiunctū: vt supra dcm̄ est: ⁊ iō id qd̄ post minimū potēs separatū existere gn̄abit̄ poterit vtiq̄ eē minus tali minimo: sicut supra de nutritiōe ⁊ augmētatiōe aīatoꝝ est dcm̄: ⁊ sic talis augmētatio poterit esse ꝯtinua in qua nulla pars erit p̄mo genita: sȝ an̄ qualibet genita erit aliq̄ minor. ⁋ Et per h̄ pōt rn̄deri ad rōnē Cōmē. 8⁰ phy. que ꝯtra h̄ vr̄ p̄cedē: vbi ait. ꝙ q̄ minima ptium magnitudinis factaꝝ est determinata in intellectu in actu: ⁊ q̄libet eaꝝ fit in istāti cū sit idiuisibilis in factione: necesse est vt iste ptes nō ꝯtinuent̄ in motu nisi ꝯtinuarent̄ instātia adiuicē. dōȝ. n. est ꝙ q̄lȝ ps minima potēs p se existē sepata: si det̄ minima: ⁊ nō maxima nō potens: vtiq̄ determiata ē nō aūt q̄libet ps potēs alteri inexistē seu alteri ꝯiūcta existē est determinata ad minimū: imo nulla: similr quelibet minima potēs per se existere si per se fiat ⁊ gn̄et̄: ⁊ nō infiat vel adgn̄et̄ (si sic liceat loq̄). s. nō generet̄ nec fiat ꝯiūcta alteri: indiuisibilis est in factione ⁊ tota sil̄ fit: nec pōt fieri successiue: sȝ si alteri ꝯiūcta gn̄et̄ vtiq̄ diuisibilis est in factione. i. pōt fieri ptibilr: ⁊ p̄us s̄m vnā ptē q̄ s̄m aliā: ⁊ tūc fiet p̄us ps ꝯiūcta minor minima q̄ p se pōt sepata fieri: vl̄ p se sepata seorsū existē aliogn nunq̄ res aliq̄ tam modice posset augeri loquēdo de augmēto aīatoꝝ gn in quolibet istāti quo esset aucta eēt in duplo maior q̄ p̄us vt supra dicebat̄: qd̄ tñ ē falsū vt sensui notū est: sic suo mō posset dici de itēsiōe esto ꝙ daret̄ minimū intēsiue potēs per se seorsum existere.

⁋ Distinctionis. XVII. Questio. III.

TErtio quero. vtꝝ forma corpalis intēdat̄ per depurationē a ꝯ̄rio: ⁊ remittat̄ per admixtionē ꝯ̄rij. ⁋ Et arguit̄ ꝙ sic. p auctē phi 3⁰ topico. d. ꝙ q̄ ꝯ̄rijs sūt ipmixtiora: sūt magis talia vt albi⁹ qd̄ nigro ipermixtius. Ex quo vr̄ ꝙ itēsior albedo min⁹ ē pmixta nigredini: ⁊ remissior magis: imo ꝙ nō sit aliud albedinē eē intēsiorē. q̄ min⁹ eē nigredini mixtā. ⁋ 2⁰ Cōmē. 5⁰ phy. ait ꝙ albū nō sit min⁹ albū nisi ex mixtiōe ꝯ̄rij. ⁊ in alio Cōmē. eiusdē li. d. ꝙ diminutū in oī gn̄e est diminutū p mixtionē ꝯ̄rij. ⁋ 3⁰ idē Cōmē. 2⁰ de gn̄ōne volēs ꝓbare q̄tuor elīa eē in mixto. d. ꝙ si calidū nō eēt in cōposito nō eēt in eo frigidū nisi in fine. i. in sūmo: ex q̄ vr̄ pȝ ipm ꝙ purū fridū est fridū in sūmo: ⁊ pura friditas est sūma: ⁊ per ꝯñs frigiditas nō sūma sed remissa est frigiditas mixta caliditati: imo videtur ꝙ nō sit aliud frigiditatem esse summam: q̄ esse puram ⁊ immixtam.

In oppositū arguit̄: q̄ forme ꝯ̄rie nō possunt eē sil̄ in eodē subcto p̄: siue in eadē pte subcti. ḡ nulla forma intendit̄ per mixtionem ꝯ̄rij. Añs pȝ: ex diffinitione ꝯ̄riorum: ⁊ ꝯñtia nota est.

In hac qōne duo erūt arti. In p̄rū p̄ videbit̄ de q̄sito. In 2⁰ vō ingret̄: an forme ꝯ̄rie possint sil̄ eē in eodē subcto p̄: ita ꝙ idē s̄m idē vel eandē partē sit subm vtriusq̄ forme contrarie.

Quantū ad p̄m dixerūt aliq̄: ⁊ Siplici⁹ dr̄ fuisse huius opionis: ꝙ forma nō suscipit magis ⁊ min⁹ neq̄ itēdit̄ ⁊ remittit̄: nisi p h̄ p̄cise: q̄ magis vel min⁹ miscet̄ forme ꝯ̄rie: vn̄ q̄to foꝛa ē pmixtior foꝛe ꝯ̄rie tāto ē remissior: q̄to aūt ē purior vel min⁹ pmixta ꝯ̄rie tāto ē itēsior: nec ē aliud formā itēdi q̄ ꝯ̄rio min⁹ misceri: ⁊ eā remitti nō ē aliud q̄ ꝯ̄rie forme magis misceri: q̄ opio solū auctē ꝓbat̄ supi⁹ arguēdo iductis. ⁋ Hec opio falsa ē. vn̄ ꝯ eā arguit̄: p̄ q̄m aliq̄ forme intēdunt̄ ⁊ remittunt̄ q̄b⁹ nulla foꝛa ē ꝯ̄ria: ⁊ h̄ ē veꝝ de formis corporalib⁹: ⁊ sil̄r de spūalib⁹: de corpalib⁹ q̄dē vt de lumie cui nulla forma est ꝯ̄ria: ⁊ tñ itēdit̄ aliq̄n: ⁊ q̄nq̄ remittit̄. ⁋ Sil̄r visioni nulla forma est ꝯ̄ria: intēdit̄ tñ ⁊ remittit̄. Nā aliq̄n visio ē pfectior ⁊ clarior: ⁊ aliq̄n min⁹: sicut cū corp⁹ visū p̄us vr̄ de ꝓpinq̄ ⁊ post a remotis vl̄ ē ꝯ. ⁋ Sil̄r i formis spūalib⁹ q̄les sūt q̄ sūt i itellectu ⁊ volūtate. vn̄ dilectatiōi q̄ ē i sciēdo nō ē aliqd̄ ꝯ̄riū s̄m phm ⁊ tñ suscipit magis ⁊ min⁹. ⁋ P̄. Aliq̄ foꝛe spūales esto ꝙ hēant ꝯ̄riū: adhuc itēdūt̄ ⁊ r̄mittūt̄ sine illi⁹ admixtiōe: qd̄ ꝓbat̄: q̄ aliogn seq̄ret̄ ꝙ aliq̄s carēs v̄tute ⁊ vitio sibi ꝯ̄rio nō posset acq̄rē v̄tutē illā q̄ carerant vitiū oppo-

Marginalia (left): Cō. 32. — Ad 4m — Cō. 33.
Marginalia (right): pm — 2m — Cō. 19. — Cō. 45. — 3m — T. c. 49 — p⁰ arti. — 3 opinio. — pm — 2m

situ̅:nisi simul acqreret vtrũq3:aut alter₉ in sũmo:τ ɔ̃ñs
p3 falsum.ɔ̃ña vō declaraṫ:q2 ponaṫ φ acqrat vitiu3:si
illud nō erit sũmum vel intensissimum.ergo erit remis
sum τ poterit intēdi:τ si iste non acquirat virtute3.ergo
vitium erit remissum:τ tamē nō erit mixtu3 virtuti cō
trarie:qd̄ repugnat antecedēti.Eodē modo posset argui
3 de scientia τ errore oppositis.v3 φ qs carens errore ali
cuius cōplexi:τ similr carens scientia nō posset acqrere
errores circa illud:nisi vel acqreret intensissimum erro
rem:vel simul acqreret errorem τ scientiā oppositam:τ
hoc dico supposito φ tales forme suscipiāt magis τ mi
nus.¶ Ite3 nullus posset velle aliqua3 rem quin vellet
eam intēsissime quātu3 posset:vel simul eā vellet τ nol
let.Similr nullus posset aliquid credē nisi simul discre
deret illud:aut ītēsissime crederet:que certissime vt do
cet experiētia falsa sunt.¶ Itē posset argui de charitate
4 que nulli suo contrario pōt misceri:τ tñ aliquando auge
2m tur ẜm Aug.τ sanctos alios.¶ P̄.Arguitur.q2 ẜm hanc
opinionē sequiṫ φ nulla sit vera augmētatio forme:sed
ẜm apparentia3 tñ:q2 in rei veritate forma que dicitur
aucta:nō est maior neq3 perfectior q̃ prius:sed solũ ap
paret maior ꝓpter absentiā sui ɔ̃trarij qd̄ īpedit apparē
tiam ipsi⁹:sicut cum pānus lineus aqua madefactus ex
poniṫ ad solē per abstractionē vel corruptionem aque τ
humorũ apparet albior:q̃uis ẜm veritatē nō sit albior
3m in se.¶ Itē arguiṫ qd̄ sequitur φ nunq̃ forma augetur
in aliquo subiecto quin simul in eodē subiecto augeaṫ for
ma ɔ̃traria:τ sic īpossibile eēt aliqd̄ subiectũ fieri magis
albũ nisi ip̄m simul fieret magis nigrũ:qd̄ est absonum.
ɔ̃ña ꝓbaṫ.Na3 sequiṫ ẜm opinionē:albedo augeṫ.ergo
minus permiscetur nigredini.Et vltra.ergo nigredo mi
nus misceṫ albedini:τ hec scd̄a ɔ̃ña p3:q2 īpoīe est aliqd̄
magis ꝑmisceri alicui qd̄ non magis ꝑmisceṫ sibi:sicut
īpossibile est φ aliqd̄ sit mixtũ alicui qd̄ ecōuerso nō sit
ꝑmixtũ sibi.sequiṫ g̃ albedo minus misceṫ nigredini.g̃
nigredo illa minus misceṫ albedini:τ vltra.g̃ nigredo il
la augeṫ.g̃ de p̄mo ad vltimũ sequiṫ.albedo in hoc sub
iecto augeṫ.g̃ nigredo in hoc subiecto augetur:τ sequiṫ.
in hoc subiecto augetur albedo τ nigredo.ergo ħ subm̄ fit
4m magis albũ τ magis nigrũ.¶ Adduco etiā aliam rōnē:
cũ.n.forma remittiṫ:aut iō dr̄ magis misceri ɔ̃trarie for
me:q2 illi magis cōiungiṫ τ intimaṫ τ hoc est falsum:q2
ẜm opinionē vtraq3 est in eodē subiecto adequato.Et ẜm
veritatē:si vtraq3 est simł in eodē subiecto adequato vtra
q3 totā mām sibi subiectā īmediate īformat:vt patebit
in secũdo:τ per ɔ̃ñs nō sunt aliquādo minus cōiuncte τ
aliqñ magis.¶ Itē si ita esset vna nō diceret magis re
mitti q̃ altera:nec ecōtra:q2 si vna alteri magis vnitur:
necesse est φ reliqua illi etiā magis vniaṫ.Uel iō dr̄ ma
gis misceri forme ɔ̃trarie:q2 forma illa cui misceṫ est in
p̄m se maior q̃ ea cui p̄⁹ miscebaṫ:vel ecōuerso ipsa est mi
2m nor τ forma cōtraria cui misceṫ est eq̃lis vt prius vel ma
ior.vbi grã.si calidũ aliqd̄ fiat minus calidu3:τ per ɔ̃ñs
remittiṫ calor eius:si iō remittiṫ vel minuiṫ calor eius:
q2 misceṫ maiori frigiditati:hoc non pōt esse:nisi vel q2
frigiditas augetur τ calor remanet in se vniformis:nec
maior nec minor q̃ prius:aut q2 frigiditas in se remanet
tanta:τ calor minuiṫ:aut vtroq3 modo.s.q2 calor minui
tur τ frigiditas augeṫ:τ qd̄cũq3 hor₉ detur:sequiṫ φ for
ma minuaṫ in se.τ etiā ẜm se τ augeaṫ:imo dicere φ for
ma nō augeṫ per additionē alicuius similis:nec minuiṫ
per subtractionē alicuius partis:seu corruptionē:τ dicē
cũ hoc φ remittiṫ per maiorē mixtionē ɔ̃trarij ẜm intel
lectũ datũ est implicare cōtradictoria.¶ Primus etia3
modus ẜm se dari nō pōt:q2 si calor nō minuiṫ:dato φ

frigiditas augeaṫ non erit calor remissior:sed tñ frigidi
tas erit itensior:nec subm̄ erit minus calidũ q̃ fuit prius:
sed solũmō erit frigidius q̃ fuit ante:sicut si dulcedo po
mi maneat in equali gradu τ rubedo augeaṫ nō ex hoc
erit eius dulcedo minor:aut illud minus dulce q̃ prius:
sed erit tñmō magis rubeũ q̃ fuit:τ per ɔ̃ñs si hoc mō
calor remittiṫ calor nō remittiṫ.¶ Si vō dicaṫ 2m.s.φ
frigiditas manet in eodē gradu:sed calor minuiṫ.¶ Cō
tra p̄mo:q2 ẜm hoc frigiditas nō intendiṫ:τ tamē misce
tur minori ɔ̃trario:qd̄ est cōtra opinionē.¶ Secũdo:q2
ẜm ħ posito φ sicut minuiṫ calor:minuereṫ frigiditas
qd̄ vtiq3 deus posset facere:tunc nec calor minuereṫ nec
frigus:τ sic vtrũq3 minuereṫ τ neutru3 minuereṫ:qd̄ est
impossibile:τ ɔ̃ñtia p3:minuereṫ.n.per positu3:τ nō mi
nuereṫ:q2 nō esset minor mixtio cōtrarij q̃ erat prius:vñ
si sit calor.10.graduũ mixtus frigiditati.8.graduum:nō
erit minor mixtio cōtrariorum:q̃ si misceaṫ calor.9.gra
duum cũ frigore.7.graduũ:aut si erit minor mixtio con
trarior₉:calor erit intensior τ similiter frigus:q2 ẜm opi
nionē calor ille est intēsior qui frigori est impermixtior:
τ econuerso de frigore:τ per ɔ̃ñs in ħ casu vtraq3 forma
2 augeṫ τ minuiṫ:τ si augeṫ nō minuit:minuiṫ ergo τ nō
minuiṫ.¶ P̄.Si iō calor minuitur:q2 frigiditati magis
misceṫ:τ iō ꝓcise magis misceṫ:q2 minuiṫ:sequiṫ φ iō
calor minuit:q2 minuiṫ:τ iō esto φ ɔ̃ria simul misceren
tur in forma remissa:τ φ ad intēsionē vel remissionem
forme sequiṫ maior vel minor mixtio cũ ɔ̃rio:non tñ ħ
qd̄ est formā itēdi vel remitti:est idip̄m qd̄ eam magis
vel minus misceri ɔ̃rio:quinimo talis maior vel minor
mixtio ꝓsupponit cāliter itēsionē vel remissionē forme
3 ẜm suas ptes itrinsecas.¶ P̄.Cōstat φ deus possit anni
hilare frigiditatē tota3 que est in subiecto remisse calido:
τ calorē remanētē minuere eodē mō quo dr̄ minui exi
stente simul cũ eo frigiditate:ħ posito p3.φ calor remit
tereṫ τ subm̄ fieret minus calidũ.τ tñ nō magis misce
reṫ ɔ̃rio:τ per ɔ̃ñs nō idip̄m est formā remitti τ eā ma
4 gis misceri ɔ̃rio.¶ P̄.Si de⁹ annihilaret tota3 frigidi
tatē existētē ẜm te in corpore remisse calido:τ illud cor
pus approximaret alteri corpori calidiori:qd̄ prius pote
rat intēdē calorē in isto:aut itēdereṫ calor illius remisse
calidi:τ habeṫ ꝓpositũ:q2 tũc erit itēsio sine minori mix
tione ɔ̃rij:aut nō itendeṫ:τ tũc sequiṫ φ forma ɔ̃ria per
se iuuaret τ nō īpediret actionē agētis:qd̄ est ɔ̃tra nām.
5m ¶ P̄.Si forma nō est remissa nisi per mixtione3 ɔ̃rij.g̃
in quocũq3 est forma sine hui⁹ mixtiōe ip̄m est sũme ta
le:τ forma illa est itēsissima.ɔ̃ñs est falsum:q2 cũ in aere
puro nō sit frigiditas aliq̃:nec ēt aliq̃ q̃litas media inter
calorē τ frig⁹:s3 caliditas pura:sequiṫ φ calor in aere pu
ro eēt itēsissim⁹:τ aer eēt calidissim⁹:τ ignis nō eēt cali
dior eo.¶ Itē aer pōt fieri magis calidus:τ iteru3 fieri
minus calidus redeũdo ad gradũ caloris nāliter sibi cō
uenientem:τ tñ nec p̄ mō nec 2⁰ mō plus miscebiṫ calor
suus frigiditati:q2 vt dictũ est:in eo nulla est frigiditas.
¶ Nā forme elemētor₉ in sua simplicitate existētiũ sũt
simplices:nulli forme ɔ̃rie mixte:q̃qd sit de q̃litatibus
cap.15. corpor₉ mixtor₉.¶ Hoc ēt est de itētiōe Ans.i libro de
ɔ̃cor.ꝓscie ꝓde:τ grẽ τ liberi arbi.vbi vult φ aliqs calor
est minor τ aliqs maior:τ tñ in minore nihil est frigoris.
vñ volēs ostēdē φ beatitudo angelica potuit esse maior
q̃ beatitudo hois existētis in paradiso:τ tñ btitudo hois
fuit sine oi īdigētia:exēplo ꝓdicto vtiṫ sic dicens.Sicut
nāq3 calor magn⁹ est sine oi frigore:τ tñ pōt alius eē ma
ior calor:τ queadmodũ frigus est sine oi calore:cũ tamē
mai⁹ valeat eē frig⁹.Ita nihil ꝓhibet Adā beatũ fuisse ī
paradiso sine oi īdigētia:l3 maior eēt angelica btitudo.

dico ergo quantum ad hunc articulum quod forma non intenditur per maiorem depurationem a contrario: nec remittitur per maiorem mixtionem cum contrario.

2ᵐ arti. **Quantum** ad 2ᵐ articulum dico quod impossibile est naturaliter sine virtute agentium secundariorum contraria in aliquo gradu intenso vel remisso: simul esse in eodem subiecto primo. ℂ Hanc conclusionem probo primo sic: si esset possibile aliqua contraria in aliquo gradu simul esse in eodem subiecto primo: hoc esset possibile de primis contrariis scilicet caliditate et frigiditate et aliis activis adinvicem et passivis: consequens est falsum: ut probabo. ergo et antecedens: consequentia patet: quia eadem est ratio in omnibus: patet etiam ex concessione omnium contrarie opinantium: et ex omnibus argumentationibus quas inducunt ad conclusionem oppositam. falsitatem vero consequentis probo primo sic: impossibile est naturaliter aliqua duo contraria talia esse in diversis subiectis approximatis: secundum quod requiritur ad agendum et ad patiendum omni impedimento remoto: quin unum agat in aliud et expellat. ergo impossibile est aliqua talia simul esse in eodem subiecto primo. antecedens est communiter concessum: et per experientiam notum: et consequentia tenet per locum a maiori: magis enim videtur possibile quod contraria talia compaterentur se in situbus propinquis et diversis subiectis quam in eodem subiecto primo: et ideo sic arguendo consequentia est evidens. Licet non econverso sequatur: aliqua contraria non compatiuntur se in eodem subiecto primo. ergo nec in diversis subiectis approximatis. Instantia enim habetur in contrariis non activis et passivis adinvicem. Verbi gratia albedine et nigredine que secundum veritatem in nullo gradu compatiuntur se in eodem subiecto: et secundum communem concessionem non compatiuntur se in gradibus intensissimis. vel communiter etiam adversarii concedunt impossibile esse naturaliter quod albedo intensissima et nigredo intensissima simul sint in eodem subiecto adequato: et tamen in diversis subiectis propinquis secundum situm se compatiuntur in gradi-

2ᵐ bus quibuscumque ut experientia docet. ℂ Secundo. Aut contraria compossibilia sunt in eodem subiecto in quantiscumque gradibus: aut non in quantiscumque: sed in aliquantis sic et in aliquantis non. primum non potest dici: quia tunc contraria in suis excellentiis: sive in summo essent compossibilia: quod nullus dicit. nec dicere potest: quia tunc talia non magis essent contraria quam siccitas et caliditas: et albedo et dulcedo. ℂ Si dicatur quod in aliquantis sic et in aliquantis non: tunc sumantur aliqua duo talia simul existentia in eodem subiecto primo: et

p sint calor et frigus: et sit calor ille a. et frigus b. tunc quero aut a. calor potest secum compati precise frigus b. et non maius frigus

2 intensive: nec minus quam est b. aut potest secum compati maius frigus

3 quam b. non autem minus. Aut minus tantum: et non maius. Aut

4 tam maius quam minus. Si dicatur primum: contra sic: calor a. non potest compati secum in eodem subiecto minus frigus quam est frigus b. ergo maior calor quam est a. non potest secum compati minus frigus quam est b. et ultra. ergo si intendatur calor a. non minuetur frigus b. quod est contra opinantes: qui dicunt quod quando unum contrarium intenditur: reliquum remittitur. prima consequentia patet: quia quanto unum contrarium plus excedit aliud: tanto minus compatitur illud secum: et patet hoc si accipiantur contraria in diversis subiectis propinquis secundum situm ut supra dicebatur. Secunda etiam consequentia patet: quia alioquin post intensionem caloris a. et remissionem frigoris b. in eodem subiecto simul essent maior calor quam a. et minus frigus quam b. quod repugnat antecedenti. ℂ Item si calor a. non potest secum compati minus frigus quam frigus b. ergo nec maior calor quam a. potest secum compati frigus b. et ultra. ergo si intendatur calor a. necessario simul intendetur frigus b. et per consequens quando aliquod calefactivum intendet calorem alicuius remisse calidi intendet etiam simul frigus existens in eo: et simul faciet ipsum magis calidum et magis frigidum quam erat prius: quod est contra omnem experientiam et contra omnes opinantes. consequentia autem probatur primo: quia si detur oppositum consequentis: non erit necesse quando intenditur calor a. remitti frigus b. quia nunquam agens naturale per se corrumpit aliquam formam: nec in toto nec secundum partem: nisi propter incompossibilitatem forme inducende ut supra: sic etiam opinantes concedunt. si ergo maior calor quam a. est compossibilis toti frigori b. non oportebit aliquam partem frigoris b. corrumpi: ut maior calor quam a. generetur: et sic erit intensio unius contrarii sine remissione alterius secum existentis: quod ipsi negant. ℂ Secundo probatur eadem consequentia. quia si maior calor quam a. compati potest secum totum frigus b. eadem ratione calor a. compati secum poterit aliquod frigus minus quam b. quod in eadem proportione se habeat ad calorem a. in qua proportione se habet totum frigus b. ad illum maiorem calorem quam a. cui dicitur compossibilis. ℂ Item ex alia parte: si calor a. non potest secum compati maius frigus quam est frigus b. ergo nec minor calor quam a. poterit stare cum toto frigore b. et multo minus cum maiori frigore quam est b. Et sic ulterius sequitur quod si remittatur calor oportebit simul remitti frigus: et si frigus intendatur: non remittetur calor sed potius necessario simul intendetur: que omnia sunt contra naturam et contra opinan-

2 tes: et consequentie patent ex dictis. ℂ Si vero dicatur 2ᵐ scilicet quod calor a. potest secum compati maius frigus quam est frigus b. non autem minus. ℂ Contra primo: quia si non potest compati secum minus. ergo frigus secum existens non poterit remitti: nisi simul remittatur et ipse calor a. ℂ Item nec maior calor quam est a. compatietur secum minus frigus quam b. nec etiam ipsum: et per consequens non erit possibile calorem a. intendi quin simul intendatur frigus existens cum eo. ℂ Secundo si calor a. potest compati secum maius frigus quam est b. ergo frigus b. poterit intendi sine remissione caloris a. quod est contra opinantes: et consequentia patet ex dictis. ℂ Item sequitur quod maior calor quam est a. poterit stare cum maiore frigore quam est b. ut ex dictis probari potest: et per consequens poterit intendi absque quod frigus remittatur; immo etiam esto quod simul frigus intenderetur. ℂ Si vero dicatur quod calor a. potest secum

3 compati minus frigus quam est b. non autem maius: potest primo argui contra hoc quod dicitur quod non potest compati secum maius: sicut contra unam partem primi membri que erat eadem cum ista est argutum. ℂ Secundo contra illud quod dicitur quod potest secum compati minus frigus. Nam ex hoc sequitur: quod totum frigus b. poterit stare cum aliquo calore maiore quam est a. ad quem se habeat in aliqua proportione in qua se habebit frigus minus quam est b. quod dicitur posse stare cum toto calore a. ad ipsum a. ex quo ultra sequitur: non erit necesse ad intensionem caloris

4 a. remitti frigus b. ut supra argutum est. ℂ Si vero dicatur quartum scilicet quod calor a. potest secum compati maius frigus quam est b. ℂ Contra primo. quia utraque pars potest reprobari ex dictis: nam prima reprobata est contra 2ᵐ membrum divisionis et etiam contra tertium. ℂ Secundo. si calor a. potest secum compati maius frigus quam b. aut potest secum compati quantumcumque maius: et per consequens summam frigiditatem naturaliter possibilem: et sic cum tanta frigiditate quanta est frigiditas aque staret tantus calor quantus est a. et eadem ratione cum tanto calore quantus est calor ignis: staret naturaliter aliqua satis magna latitudo frigiditatis: quod est omnino falsum: aut non quantumcumque maius frigus: sed usque ad determinatam latitudinem. Et tunc ponatur quod calor a. sit in subiecto simul cum tota illa latitudine frigoris qua maiorem secum non potest compati: et huic subiecto approximetur aliquod frigefactivum potens intendere frigus illud: non tamen usque ad summam latitudinem graduum frigiditatis possibilem naturaliter: et totum hoc est possibile: et tunc certum est quod illud frigefactivum intendet illud frigus. aut ergo remanebit calor a. non remissus post intensionem illius frigoris: et sic illud frigus ante intensionem eius non fuit maximum quod secum poterit compati calor a. quod est contra positum: aut remittetur simul calor a. et aliqua pars eius remanebit. ℂ Et tunc contra primo: quoniam si totus calor a. non

pôt simul stare cum maiore frigore: multo minus eius
pars poterit: vt supra arguebatur. ¶ Scdo qz si minor ca-
lor q̄ est a. potest stare cū maiore frigore q̄ est illud da-
tum. ḡ τ calor a. poterit stare cum aliquo frigore adhuc
maiore q̄ sit illud datū: qd in eadem ꝓportione se hēat
ad ipsum in qua ad ipsum calorez minorē se habet illud
frigus maius: qd ponit̄ cū ipso stare: τ per ꝯñs illud nō
fuit maximū potēs stare cū calore a. vt ponebat̄: aut in
tali intēsione totalr corrūpebat̄ calor a. τ cū frigus istud
nō fiat sūmū per illud agens per positum erit adhuc re-
missum: τ poterit vlteri⁹ intendi: τ silr aliud corpus frigi-
dissimū poterit remitti in frigiditate ad equalitatē illi⁹
τ sic poterit esse aliqd frigidū remissuz sine mixtione ca-
loris: τ poterit esse intēsio τ remissio in vno ꝯtrario sine
alterius mixtione: τ per ꝯñs nō est necesse ponere in ali-
quo gradu ꝯtria simul. ¶ Simili mō ꝯ aliā partē pôt ar-
gui: qz aut calor a. pôt secū cōpati q̄ntūcūq̄ minus frigus
q̄ est b. in īfinitū aut nō: sed vsqz ad certā paruitatez fri-
goris: p̄mū dici nō pôt: qz tunc cum toto frigore b. posset
stare sūma caliditas: qd reprobatū ē: pz ꝯñs: qz sūma ca-
liditas nāliter possibilis nō tātū excedit frig⁹ b. q̄tū ca-
lor a. excedit aliqd frigus sibi cōpossibile: si in īfinitū mi-
nus pôt secū cōpati. Si vo cōpatiat̄ minus frigus secuz
vsqz ad determinatā paruitatē frigoris τ non vltra: tunc
ponat̄ cū hō ꝑuo frigore: τ approximet̄ aliqd calefacti-
uum intendens calorē vt ꝑus dicebat̄ de frigefactiuo in-
tendente frigus: τ ꝓcedit argumentū penitus eodē mō: τ

3ᵐ ad easdē deducit ꝯnes. ¶ Tertia rō ꝑncipalis ad ꝯnem
est: ꝙ si ꝯtraria possint se cōpati in aliquibus gradibus,
ergo duritics τ mollities poterūt simul esse in eodē sub-
iecto p̄mo: τ cum omne in quo subiectiue est duritics sit
durum: τ in quo sit mollities sit molle idē poterit eē du-
rū τ molle: h aūt falsum est: qm̄ tūc ꝯdictoria prīt simul

T.c.30. eē vā: qd pz ex diffōnibus eoꝝ: vt pz. 4. metau. Durū est
qd nō cedit in seipm ꝯm supficiē: molle aūt qd cedit nō

T.c.11. ecōtra circūstādo: idē ponit̄ 3° celi. Et itelligendū est ꝙ
nisi ꝑter solitū τ cōem nāe cursuz de⁹ specialiter operet̄.
Si ergo idē esset durū τ molle idem cederet in seipm τc.
ꝯm supficiē nō ecōtra circūstādo: τ nō cederet in seipm.
¶ Similis ratio posset fieri de rectitudine τ curuitate
si ponerent̄ esse qualitates alique ꝯm se distincte τ alys
inherentes. Si. n. idē esset rectū τ curuū ꝯdictoria essent
simul vera vt ꝓbat̄ ex diffinitionib⁹ eoꝝ. Est eni rectuz
cuius mediū nō exit extrema: curuū aūt cuius medium

4ᵐ exit extrema. ¶ 4ᵃ rō pôt fieri de formis cōtrarys que
sunt nate fieri circa aiam: vt error τ scia circa eandez cō-
clusionem: virtus τ vitium oppositū illi: simul. n. possent
esse in aia: τ simul posset aliquis scire aliquā veritatez τ
errare circa illā: τ simul assentire illi firmiter τ dissenti-
re: τ eandē rem velle similr τ nolle: τ de eodez delectari
simul τ tristari: que ꝯtra humanā experiētiā penit⁹ sunt.
¶ Demū nō video quin eodez mō quelibet due forme
subales vel accidētales possint nāliter informare eandē
māintroduce: cum nulle videantur incōpossibiles plus q̄ cōtra-
rie: τ sic in eadē mā potuerunt simul esse forma palee τ
forma lapidis vel ferri τ forma vini τ aceti ossis τ olei τ

August. alie quelibet: qd est absurdū. ¶ Pro hac ꝯne est Aug. in
cap. 17. enchi. Nullus ingt cib⁹ aut potus simul dulcis est τ ama-
rus: nullū corpus simul vbi albū ibi τ nigrū: nullū simul
vbi deforme ibi formosum: τ h in multis τ pene in oīb⁹

Aristo. ꝯtrarys reperit̄ vt in vna re simul eē nō possint. ¶ Itez
phs in ꝑdicamētis cap̄ de quātitate. nihil est ingt qd vi-
deat̄ simul cōtraria suscipere vt suba quedā susceptibi-
lis cōtrarioꝝ videtur: sed nō suscipit vno eodēqz tempo-
re. Nā nullus sanus est τ eger neqz alb⁹ τ niger simul: ni-
hilqz aliud simul ꝯtraria suscipiet. Et ex h ꝓbat ꝙ ma-

L.c.9.27 gnū τ paruū nō sunt ꝯtraria: qz idē simul ē magnū τ par-
uuz: ad aliud tñ τ ad aliud cōparatū. ¶ Itē. 4° meta. ꝓ-
bat ꝙ ipossibile est aliquē opinari ꝯdictoria simul eē ve-
ra: per hoc qm̄ ipossibile est eūdē simul hēre ꝯtrias opinio-

T.c.20. nes: τ opiones de ꝯdictorijs sūt ꝯrie: que tota ꝓbatio sup
h sustētat̄ ꝙ ꝯtria nō prīt simul eidē inesse. ¶ Itē infra

Cō.20. ꝯtra Anaxa. ponētē ꝯtria simul eē: ꝓpterea qz videbat ex

Cō.15. eodē gñari ꝯtria: τ nihil gñat̄ ex eo qd nō est. d. phs ꝙ po-
testate ꝯtingit simul inesse ꝯtria: actu aūt nō. Et Cōmen.
ibidē dicē̄ inquit: ꝙ ꝯtria existunt insimul in eodē potē-
tia est verū: actu aūt est falsum. ¶ Et ad idē ꝓpositū an-
tea. d. ꝙ oīa ꝯtria nō sunt existētia in simul actu: sed potē-
tia: τ qd nō est actu nō est ens. Demū hoc esse de eius in-
tentione nullus ambigere pôt q vide at τ intelligat līam

T.c.27 eius. 4° meta. Nā ibi ex itētione conat̄ ꝓbare: ꝙ si ꝯtria
possent esse simul: ꝯdictoria simul eē vera possunt: ait. n.
sic. Qm̄ aūt ipossibile ꝯdictionem simul esse verā de eo-
dem palā: qz nec ꝯtria simul inesse cōtingit eidem: τ moꝝ
sequit̄ ꝓbatio: qz vt. d. vnū cōtrarioꝝ est ꝑuatio alte-
rius: qd nō est intelligendū eēntialiter: cū vtrūqz sit vex
ens: sed antecedēter τ illatiue. Nā ad positionē vni⁹ seq-
tur negatio alterius circa idē subm: τ hoc ideo: qz essen-
tia vni⁹ incōpossibilis. s. nāliter est essentie alteri⁹ in eo-
dem subiecto. Unde ex h ꝑcise dicunt̄ eē ꝯtrie: negatio aūt
circa determinatū subm est ꝑuatio: vt pz. 10. meta. Si ḡ
in eodē sint simul ꝯtria. vbi grā. albedo τ nigredo: sequit̄
in h subiecto est albedo. ḡ in hoc subiecto eodē demōstra-
to nō est nigredo. Et silr sequit̄ in h est nigredo. ḡ in hoc
nō est albedo: τ vltra. ḡ in hoc subiecto est albedo τ in h
subiecto nō est albedo: que sunt ꝯdictorie. Et silr sequit̄
in hoc subiecto est nigredo: τ similr in hoc subiecto nō est ni-
gredo: accipiēdo. s. esse ꝯm actū quomō aliqd dicit̄ sim-
pliciter esse: nō aūt esse in potētia: qd est esse ꝯm qd. Nā

Cō.15. qd tātū est in potētia tale nō simplr τ sine determinatio-
ne dr̄ tale: sed potius negat̄ eē tale: vt. d. Cōmē. 4° meta.

T.c.27 Et ꝓpterea ꝯcludit phs. Si ergo est ipossibile affirmare
τ negare simul: vere impossibile est τ ꝯtria simul esse: sed
aut quo. i. ꝯm qd ambo: aut alterū quo: alterū vo simplr
i. aut ambo sūt simul in eodē in potētia tñ: qz. s. neutrus
est in actu: sed vtrūqz pôt inesse: sicut contingit qñ ꝯtria
sunt mediata aut vnum in actu: τ aliud tñ in potētia: qz
quādo alterum est in actu in re: ita ꝙ simplr τ sine adiū-
cto vere dr̄ esse in illa reliquū nō inuenit̄ in ea: nisi in tē-

Cō.27. poribus diuersis: vt ibi. d. Cōmē. τ allegat Cōmē. ibi quā-
dā trāslationē que manifestior est q̄ sua τ q̄ nostra. d. τ
in alia trāslatione in loco totius illius est aliud manife-
stius sic. τ si ipossibile est vt isimul negēt̄ τ affirmet̄ im-
possibile est: vt ꝯtraria sunt insimul: sed quādoqz hoc τ
qñqz hoc. ¶ Ex his ex cuiuslibet mēte debet eē alienū
ꝙ phs opinatus fuerit possibile esse vt ꝯtria simul insint
eidē subiecto p̄mo nec in gradu ꝓmisso plus q̄ in sūmo: si

De potētia dei absoluta. eius ratio attendat̄. ¶ Sed quid de potentia absoluta
dei: nūquid possunt per diuinā potētiā esse simul: dubiū
pro certo grāde est: qm̄ si dicetur ꝙ sic: videt̄ statim seq:
ꝙ quelibet alie due forme possunt eādez mām numero
informare: τ sic anima τ forma lapidis simul informare
possent vnā mām: τ anima hoīs τ anima asini: τ sic idez
videret̄ simul esse posse asinū τ hominez τ lapidē. Sed
istud vt apparet nō sequitur: sed sequitur ꝙ eadez esset
materia hominis τ asini: vel hominis τ lapidis. Quicqd
tamen sit de hoc vltimo illato: videtur tamen vitari nō
posse: quin deus posset quaslibet duas formas causare τ
ponere in eadē mā: ita ꝙ illā īformarēt: cū nulle videā-
tur magis incōpossibiles q̄ forme contrarie. ¶ Itez qz

quecūqz

quecūqȝ ratio ꝓbaret ꝙ posset de ꝯ̄trariis pariter vł forti⁹ ꝓbaret de ceteris:⁊ sic de⁹ posset plꝛes aias in vna facere mā. ¶ Cōtra h̄ aūt videt̄ eē articulus Parisieñ̄s.27.q est talis.ꝙ de⁹ posset plures aias in vno ꝓducere error.

fm.27 3ᵐ

¶ Ad idē ēt valet rō Phi adducta q̄ infert ꝙ ꝯ̄dictoria essent sił vera:si ꝯ̄tria eēnt sił. ¶ 3°.qa forme ꝯ̄trie sunt ex suis naturis ꝓprys icōpossibiles:⁊ iō ꝑ nullā potētiā pñt sił esse:alias nō essent icōpossibiles. ¶ Ex alia parte.cuȝ dicens ꝯ̄trias formas eidē inesse nō dicat formalr ꝯ̄dictoria:nec euidēter ex suo dicto sequant̄ ꝯ̄dictoria:eo ꝙ nō sit magis euidēs vnā formā ꝯ̄triā nō cōpati secū aliā contrariā in eodē subiecto:q̄ȝ vnū corp⁹ nō cōpati secū aliō corpus in eodē loco:imo manifesti⁹ sit illud:q̄ȝ hoc:sicut pȝ. ¶ Qḋ etiaȝ ꝯ̄firmat̄:qr̄ aliq ⁊ multi ponunt ꝙ ꝯ̄tria sūt nāliter ⁊ de facto sił:lȝ remissa. Nullus aūt adhuc dixit:ꝙ nāliter duo corpora seu magna seu pua possent se cōpati in eodē loco:⁊ ex simultate duoꝝ corpoꝝ in eodē loco nulla sequant̄ ꝯ̄dictoria:cuȝ ꝑ dei po⁹ˢ op⁹ de facto fiat.opp⁹ nō videt̄ denegādū eē diuine oipo⁹.cū cōiter dicāt doctores:deū posse q̄cūqȝ ꝯ̄dictionē nō iplicāt. Et luce ꝑ dicit̄ per angelū nō esse ipoſe apud deū oē verbū.et per p̄mā vitatē que est chūs Matthei.19.dictū sit. Apud deū oia sūt posia. ¶ Hāc ptē si quis vellet tenere posset dicere ad articulū ꝙ articulus nō negat deū posse facere plures aias in vna mā:sed in vno scilȝ hoie vł supposito. Nā si due aie idem corpus informarent nō cōstituerent vnū hoiem tm̄:sed vna aia cū mā cōstitueret vnū hoieȝ:⁊ alia cū eadē mā aliū:⁊ sic nō esset vnus hō ex vtraqȝ:q̄uis vtriusqȝ eadē esset pars:vel si h̄ nō placet oporteret negari ꝯ̄ñaȝ.s.ꝙ si ꝯ̄tria sunt cōpossibilia.ḡ ⁊ q̄lȝ forme alie:⁊ reddere aliquā negatiōis rōnabilē cāȝ:qḋ forte esset difficile. ¶ Ad rōnē Phi dōm eēt ꝯ̄ñam nō tenere q̄uis ipse putauit eā simplr nec̄iaȝ:qa certū est ꝙ ita putasset nec̄io seq.in loco.a.est corp⁹.b.ḡ in loco.a.nō est corpus.c.⁊ absolute.ḡ in loco.a.nō est aliud corp⁹ pter.b. sic putauit seq.in h̄ subto est albedo.ḡ in h̄ nō est nigredo.⁊ tñ p̄ma nō est simplr nec̄ia. ¶ Ad 3ᵐ diceret̄ ꝙ q̄rūlibet reꝝ nāe sunt nutui dei:qui oium est ordinator et actor subte:vt cuicūqȝ sit nāle ꝙ fac̄ de illa voluerit de⁹ etiā si faciat de ipsa qḋ vtute create nāe fieri nō pōt:⁊ ꝙ sit ꝯ̄ ꝯ̄suetū cursuȝ nāe:ac ꝑ h̄ posset dici aliq̄ mō ꝯ̄ nāȝ. ⁊ iō Aug.26.ꝯ̄ Faustū.deus creator ⁊ cōditor oium nāꝝ nihil ꝯ̄ nām facit.id eni erit cuilȝ rei nāle:qḋ ille fecerit: a quo est ois modus nūerus ⁊ ordo nāe. Et subdit.sed ꝯ̄ nām nō incōgrue dicim⁹.aliqd deuȝ facere:qḋ facit ꝯ̄ id qḋ nouimus in nā.hanc eni etiā appellamus nām:cognitū nobis cursuȝ solitūqȝ nāe:ꝯ̄tra quē de⁹ cū aliqd facit: magnalia vel mirabilia noiant̄. Ideo aūt dicit cuiqȝ rei esse nāle:ꝙ de illa deus fecerit:qa quālibet nām ita de⁹ instituit:vt esset apta nata ꝙ ex ea fieret qcqd ex illa facere ille posset.vñ 9° sup Geñ.ad lrām.sup motuȝ inquit cursumqȝ reruȝ nālē potestas creatoris hȝ apud se posse de his oibus facere aliud q̄ȝ eoꝝ q̄si seminales rōnes habent:nō tñ illud qḋ nō in eis posuit vt de eis fieri vel ab ipsis possit.neqȝ eni potentia temeraria:sed sapie virtute ops est.⁊ hoc de vnaq̄qȝ re in suo tpe facit ꝙ ante in ea fecit vt possit. ¶ Deide exēplificans de his q̄ nāli cursu res create pñt ⁊ de his que pōt solus deus: sic ꝙ femina sterilis in iuuentute pariat in senectute.ꝙ asina loquat̄. ⁊ alia mirabilia plura subdit de istis mirabilibus:dedit q̄dē natur̄ q̄s creauit vt ex eis ⁊ hec fieri possent. Neqȝ eni ex eis nihil ille faceret qḋ nō ex eis posse fieri p̄figeret:qr̄ seipso nō est ipse potētior:verūtñ alio mō dedit vt nō haberēt in motu nāli:sed in eo quo ita creata eēnt vt eoꝝ nā volūtati potētiori ampli⁹ subiacet̄. ¶ Ex his

cap.p° cap.19°.

Fmeta. T.c.27

Ad 3ᵐ

cap.29.

posset dici ꝙ ꝯ̄tria vtiqȝ hñt ex suis natur̄ vt sint icōpossibilia fm cursuȝ nāle ⁊ solitū:sed cū h̄ etiā hñt ex suis naturis vt possint sił eē ad dei nutū.⁊ huic sile est:si dicatur ꝙ corꝑales dimēsiōes ex suis hñt naturis vt sibi mutuo resistāt ⁊ icōpossibiles sint in eodē loco:⁊ tñ sic instituta sūt in suis naturis vt cū de⁹ voluerit sił esse possint. ¶ Qui vō p̄mā viā tenere vellet hēt se figere suꝑ h̄ ꝙ ꝯ̄tria sint ex suis naturis simplr incompossia.⁊ ꝙ vt tales eēnt de⁹ istituit:nec opp⁹ de⁹ posset fac̄:nisi eoꝝ mutet naturas. ¶ Qḋ verū sit verū an eius opp⁹ ostēdat q pōt ⁊ ex p̄dictis duabus vijs eligat q̄ plus placet. Sed ꝑtinaciā ⁊ temeritatē in re tāta deuitet.ego aūt ꝓ nūc ad neutrā ptē determinate declino:oipotentē tñ deum esse nō dubito. ¶ Sed ꝯ̄ ꝯ̄ñē hui⁹ articuli a multis arguit̄ multipliciter. Et p̄mo ꝯ̄ p̄mā arguūt aliq p̄mo sic.si ꝯ̄tria non possent nāliter eidē sił inesse sequit̄ ꝙ q̄ñ subm aliquod trāsmutat̄ ꝯ̄tinue de vna forma ꝯ̄tria in aliā vel foīa corrūpenda hēt vltimū instās sui esse:vel gñanda hēt primū sui esse.ꝯ̄ñs satis est patēs. Nā instās copulās totum tps in quo subȝ est sub foīa expellēda ⁊ totū in q̄ est sub gñanda:vel erit vltimū p̄cedētis vel p̄mū sequētis:totū eni tps hoc ⁊ tps illud totalr se excludūt si ꝯ̄tria nō ponātur sił. Et tūc nullū mediū tps est inter illa:alias subm ꝑ aliqḋ tps careret vtraqȝ foīa:⁊ ꝑ ꝯ̄ñs idē instās copulat vtrūqȝ.sed ꝯ̄ñs falsum est q̄tū ad p⁹ˢ ptē.vt pȝ 8° phyſi. Et silr quātū ad 2ᵃᵐ.aliogn esset dare p̄mā mutationeȝ ⁊ p̄mā ptē motus q est fm formā posteriorē.v̄.grā.frigefactionis si subm moueat̄ a calido in frigidū:qḋ est incōueniens. ¶ Cōfirmat̄.qa sicut in motu tali nō est dare primā remissionē forme abyciēde.sic nō est dare p̄mā gñationē forme iducēde. ¶ 2° agēs nāle nō remittit vnam formā:nisi causando in ei⁹ subto aliqd incōpoſe illi foīe fm aliquē gradū:⁊ fm ꝙ cāt in illud in maiori ⁊ maiori gradu corrūpit gradū maiorē vel minorē exñtis forme. ¶ 3° Phs 6° phy.dic̄ ꝙ oē qḋ mouet̄ hȝ aliqd vtriusqȝ extremi:⁊ ꝑ ꝯ̄ñs oē qḋ mouet̄ ex ꝯ̄trio in ꝯ̄triuȝ hēt aliqd vtriusqȝ ꝯ̄trij:qḋ ēt habet̄ ex Cōmētatore 5° phy.⁊ manifestū vł ad sensuȝ:vt aiunt ꝙ aque successiue calefactibili aliqd caloris iest manēte adhuc frigiditate:nec totalr corrupta.vñ dicūt isti ꝙ ab instāti in quo incipit motus currūt sił duo mot⁹ eiusdē subiecti.s.remissiōis foīe abyciēde ⁊ intēsionis forme q̄ inducit̄ ⁊ neutri⁹ mot⁹ est dare p̄mā partē. ¶ 4° ab alijs sic.cōstat ꝙ q̄ñ agens agit in subm hñs formā ꝯ̄triā nō subito introducit totā formam intēsiue:sed in tpe:⁊ partē ante parteȝ.aut ḡ hoc ꝓuenit ex icōpossibilitate partiū forme:⁊ h̄ nō:qa oēs sunt eiusdē rōnis ⁊ nate cōponere vnā formā perfectioreȝ:aut ex isufficiētia agētis:⁊ hoc ēt nō est verū. Tuȝ qa agens nāle in susceptiuo disposito pōt simul iduc̄ effectū sue actiuitati ꝓportionatū:nisi aliud obstet. Tū qa hoc vł tollit̄ ponēdo sufficiētissimū.aut 3° ꝓuenit:qa subm nō pōt sił eas recipe:qḋ ēt nō est veꝝ:qa in fine mot⁹ oēs sił inuicē sibi inerūt:aut vitio ꝓpter q̄litates vł dispōnes ꝯ̄trias in passo repugnātes forme itroducēde:⁊ habet̄ ꝓpo⁹:qa sił cū parte forme itroducta est pars p̄oris repugnās pti introducēde:⁊ sic sunt ꝯ̄tria sił in gradib⁹ remissis. ¶ 5° ab alijs.⁊ est q̄si eadē rō.oē qḋ stat cū motu ad aliquā for⁹ˢ stat cū termio mot⁹:hoc pȝ:qa talis mot⁹ nō est nisi foīa fluens ⁊ incōpleta.3° phy. Sȝ forma ꝯ̄tria ex q̄ subm trāsmutat̄ stat cū motu:qa ipa est cā successionis mot⁹ p̄dicti.nā fm Cōmētatorē 4° phy.cā successiōis in motu est resistētia:in motu aūt ad formā nō pōt eē resistētia:nisi rōne forme ꝯ̄trie exñtis in subto. ¶ 6° cōstat ꝙ in mixto manent qualitates elntoꝝ remisse quicqd sit de formis subalibus eoꝝ:alioquin nō aliter disponeret̄ mā ad for-

Cōtra cōclusionem Sco.scd̄o sen.di.2.q.9.

T.c.69.

2ᵐ

3ᵐ T.c.32. Com.12 ⁊.54.

4ᵐ Caton.

5ᵐ Alij

Cō.6.

T.c.71.

6ᵐ

mam mixti:q̃ ad formã elnti.ḡ cũ quelz pars mixti sit mixta ⁊ q̃litates elementoꝝ sint ↄ̃rie:sequit̃ ꝙ in eadez parte mĩe sint q̃litates ↄ̃rie in esse remisso. ⸿ Septimo si sint aliqua agẽtia ↄ̃ria apta agere mutuo approxima⸗ta in dispõne debita ad agẽdũ ⁊ patiẽdũ:⁊ iter illa sit mi nimũ nãle.vbi grã.minim⁹ aer:⁊ sint illa agẽtia calidũ ⁊ frigidũ sub talib⁹ gradib⁹ ꝙ vtrũqʒ possit agere in reli quũ per tale mediũ mimũ:qḋ totũ est pole:tũc cũ distãs nõ possit agere in distãs:nisi agẽdo in mediũ.vt pʒ in 2° de aia.⁊ vtrũqʒ istoꝝ agat in reliquũ.sequit̃ ꝙ vtrũqʒ agat in mediũ:⁊ cũ actiões istoꝝ sint ↄ̃rie:illud minimũ simul totũ mouebit̃ motibus ↄ̃rijs:⁊ per ↄ̃ñs motus cõ⸗trarij sũt sil' in eodẽ:⁊ sil' etiã foꝛe pmanẽtes ↄ̃rie erũt in eodẽ.s.caliditas ⁊ frigiditas. ⸿ 8° mot⁹ sursum ⁊ motus deorsuz sunt ↄ̃rij.pʒ 5° phy.sed bi pñt sil' eẽ.ḡ ⁊c̃.Minor pbat̃.q2 si lancea moueat̃ sursum ⁊ musca moueat̃ sup lanceã versus deorsuz motu pprio:illa musca sil' mouet̃ sursuz ⁊ deorsuz. ⸿ Itez põt pbari:q2 aia hũana(lʒ per accñs)realiter tñ ⁊ vere sil' mouet̃ sursuz et deorsuz.vbi grã.cũ quis manus cõiunctas sepat eleuãdo vnã sursuz ⁊ deprimẽdo alterã deorsuz. ⸿ 9° dĩie diuidẽtes idẽ ge⸗nus ex opposito sunt ↄ̃rie.pʒ.io.meta.et ille sũt sil' i eodẽ subto:q2 due spẽs.vbi grã.calor ⁊ siccitas sunt in eodem subto:⁊ iste ↄ̃stituunt̃ differẽtijs diuisiuis eiusdez gene⸗ris ex opposito.ḡ ⁊ tales dĩie opposite sũt in eodẽ subto. assumptũ pbat̃:q2 vel iste due spẽs cũ sint eiusdẽ gñis: vel imediate cõtinent̃ sub oppositis differẽtijs illius:et habet̃ ppositũ:vel ambe ↄ̃tinent̃ sub altera dĩia:⁊ tunc cũ dĩia addita generi ↄ̃stituat spẽm calor ⁊ siccitas erũt eiusdẽ spẽi subalterne:⁊ tũc q̃ro.aut calor ⁊ siccitas cõti⸗nent̃ in diuersis oppositis differẽtijs illius spẽi subalter⸗ne:⁊ habet̃ ppositũ:vel cõtinent̃ sub altera:⁊ tunc seq̃t̃ ꝙ erunt sub altera vna specie inferiori subalterna:⁊ tũc vt prius querat̃ an cõtineant̃ sub oppositis differentijs ipsius speciei subalterne:vel subaltera:⁊ sic vel pcedit̃ in infinitũ:vel erunt eiusdẽ spẽi specialissime vel deue⸗niet̃ ad aliqḋ genus sub cuius differẽtijs oppositis calor ⁊ siccitas cõtinent̃:⁊ duo pma sunt falsa.ḡ relinquit̃ ter⸗tiũ qḋ est ppo^m. ⸿ Decimo cũ hitus v̄tutis stat aliq̃s gra⸗dus vitij vel dispõnis ad vitiũ:que tñ aucta fit habitus: ⁊ p ↄ̃ñs est hitus eiusdẽ rõnis cũ habitu vitij.ḡ ↄ̃ria stãt sil'.ↄ̃ña pʒ.Añs pbat̃:q2 si tẽperatus eliciat actũ oppo^m: aliqd cãbit̃ p illũ:alias p nullũ aliũ simili rõne aliquid carebit̃:⁊ sic nũq̃ posset oppo^m vitiũ gñari.illud aũt quod cãbit̃:vel erit vitiũ vel dispõ ad vitiũ:⁊ illud stabit cũ virtute tẽperãtie:cũ v̄tus nõ corrũpat̃ per vnũ actũ op⸗positũ. ⸿ Ad hoc sũt auctes Aug.de nã ⁊ grã satis vltra mediũ.ait pñt eni ↄ̃ria nõ inicez aduersari:sed ex alter⸗utro tẽperari ⁊ bonã valitudinẽ reddere:sicut in corpore siccitas ⁊ humiditas frigus ⁊ calor:quoꝝ oium tẽpera⸗tione bona corporalis valitudo cõsistit. ⸿ Itez Phs 5° phy.dicit ꝙ mot⁹ q̃ sunt ex extremis in mediũ sũt ponẽdi iter mot⁹ ↄ̃rios.Et rõ ẽ vt subdit:q2 mediũ ad vtrũqʒ dicit̃ quodãmõ vbi Cõmẽtator dicit ꝙ Phs iõ dixit q̃⸗dãmõ:q2 mediũ est ↄ̃riũ vtriq̃ extremo:non simplr sicut alterũ extremũ est ↄ̃riũ reliquo:sʒ mediũ est ↄ̃riũ vtriq̃ extremo p illud qḋ est in eo de reliq̃ extremo:et ↄ̃rietas eius dĩt a ↄ̃rietate extremi in h:qm̃ ↄ̃riũ in eo pdicto ex⸗tremo.s.vnũ extremũ nõ est in sua vltima pfectione sicut est in ipso extremo.Et subdit ꝙ vtrũqʒ extremũ inueni⸗tur in medio nõ pfecte.vñ in trãsmutatiõe que fit de vi⸗ridi ad albũ:viride est q̃si nigrũ.viride eni nõ trãsmuta⸗tur ad albũ:nisi s̃m ꝙ est i eo de nigro:nõ s̃m ꝙ est in eo de albo:⁊ qñ viride trãsmutat̃ in nigrũ:trãsmutat̃ s̃ʒ ꝙ est in eo de albo:⁊ similr qñ albũ transmutat̃ in viride; trãsmutat̃ in nigrũ qḋ est in viridi:hec Cõmentator. In q̃bus verbis manifeste pʒ eũ sensisse ꝙ in colore medio sit vtrũqʒ extremũ ↄ̃riũ:lʒ nõ in sua vltima pfectione:sʒ in esse imperfecto ⁊ remisso. ⸿ Hoc idez expresse valde pmo phy.sup illo v̄bo Phi.Si aũt q̃tuor extitib⁹.s.ↄ̃rijs due erũt ↄ̃rietates:oportebit seorsuz vtrisq̃ esse alteraz quãdã nãm mediã.dicit Cõmẽtator ꝙ p nãz mediã in⸗telligit subm cõe qḋ est mediũ inter ↄ̃ria.⁊ addit Cõmẽ⸗tator:⁊ ipse.s.Phs dixit:ꝙ subm iter ↄ̃ria ad silitudinez medij:est eni simile ei quoquo mõ:q2 in potẽtia vtrũqʒ extremũ.Sed tñ subm est vtrũqʒ extremũ in pura potẽ⸗tia.mediũ v̄o est vtrũqʒ extremũ nõ po⁹ pura:sed aliqua po⁹.In medio eni est vtrũqʒ extremũ in actu:sed tñ non in vltima pfectione.ḡ est in potẽtia vtrũqʒ extremũ.q̃dã mõ ⁊ in actu alio mõ.subm v̄o est vtrũqʒ extremuz po⁹ v̄o.hoc ipse. ⸿ Itẽ Phs.io.meta.⁊ Cõmẽtator ibidẽ.ex⸗presse dicũt ꝙ oia media iter ↄ̃ria sunt cõposita ex ↄ̃rijs. ⁊ in plib⁹ alijs locis eãdẽ sniaz ponẽ vident̃.Ex q̃b⁹ seq̃t̃ s̃m intentionẽ eoꝝ ꝙ ↄ̃ria in gradib⁹ remissis sint simul in eodẽ subiecto pmo. ⸿ Ad ista rñdeo.ad pmũ p põt di⸗ci ꝙ ↄ̃ña nõ valet vlr.sicut pʒ in pcedẽti.q.ar° 3°l rñsioni⸗bus ad.3.⁊.5.⁊.8.argumẽta facta ↄ̃ dicta.ↄcessa tñ ↄ̃ñtia illa.vbi vʒ dico ad ↄ̃ñs ꝙ nõ est incõueniens.Imo aliq̃n neciũ ꝙ sic dare pmũ istãs posterioris forme.⁊ h vult etiã Phs 8° phy. ⸿ Ad ↄfirmationẽ dõʒ ꝙ accipiẽdo p⸗prie remissionẽ pro partiali.s.corruptione forme s̃m par⸗tes itensiuas:q̃uo accipe dʒ rõ vt sit ad ppo^m:illa silitu⸗do nulla est. ⸿ Ad scdaz rõnẽ que videt̃ q̃si pbatio hui⁹ ↄfirmatõis.dõm ꝙ falsuz assumit.s.ꝙ agẽs nõ remittit formã:nisi cãndo aliqd incõpossibile forme in eadẽ pte subiecti:q2 imo nũq̃ dum est aliq̃ pars forme in aliqua pte subiecti est ab agẽte inductuz aliqd de foia opposita in eadẽ pte. ⸿ Ad 3^m dico ꝙ aliqd moueri ex ↄ̃rio in cõ⸗trariũ:siue aliqd extñs sub vna foia ↄ̃ria trãsmutari i aliã põt duplr itelligi.Uno mõ q2 cõtinue magis perficit̃ p formã ↄ̃riã acquirẽdo partẽ post partẽ eẽntie foꝛe ↄ̃rie. Alio mõ dici põt moueri ad formã ↄ̃riã nõ sic:sed q2 cõ⸗tinue magis disponit̃ ad formã ↄ̃riã.tũc dico ꝙ mouet̃ de ↄ̃rio in ↄ̃riũ p mõ hʒ aliqd vtriusq̃ ↄ̃rij.nõ tñ s̃m eã⸗dẽ partẽ sui:sed vna pars moti est sub vna forma ↄ̃ria ⁊ alia sub alia:⁊ ↄtinue s̃m aliã ⁊ aliã sui partẽ acq̃rit aliaz ⁊ aliã partẽ forme ↄ̃rie ⁊ perdit poꝛẽ:sicut motus localr nõ s̃m eãdem sui partẽ hʒ vtriusq̃ loci.s.a quo mouet̃ ⁊ ad quẽ mouet̃ partẽ:sed vna pars eius est in loco a quo ⁊ alia in loco ad quẽ mouet̃:⁊ sicut nũq̃ vna pars est tota in vtroqʒ loco:sic nec i tali motu ad formã vnq̃ vna ps subiecti est tota sub vtroqʒ ↄ̃rio.Et hec est intentio Phi ex toto in 6° phy.vbi allegat̃:qm̃ ibi vult pbare ꝙ omne mobile est diuisibile:⁊ s̃m ꝙ Cõmẽ.exponit ibidẽ Phs itelligit de diuisibilitate s̃m vltia.i.s̃m partes mobilis: quaꝝ vna est ex aliã s̃ʒ sitũ:⁊ h pbat Phs assumẽs hãc ppõnẽ.oẽ qḋ mouet̃ ptim est in eo ex quo mouet̃:⁊ ptiʒ in eo ad qḋ mouet̃.Ex q̃ vlteri⁹ seq̃t̃:ꝙ omne qḋ mouet̃ vtriusq̃ extremi seu termini motus partẽ hʒ.Sic et itel⸗ligi debere pʒ p eũdẽ circa finẽ.5.phy.vbi determinãs ꝙ q̃es in termio a quo ↄ̃ria est motui:nõ aũt q̃es in termio ad quẽ mouet ↄ̃ se dubiũ:q2 cũ mobile dũ mouet̃ partiʒ hẽat de termio a q̃.seq̃t̃ ꝙ ↄ̃ria insint eidẽ.s.motus a ter⸗mino a q̃ ⁊ quies in eodẽ. ⸿ Et rñdit ꝙ s̃m aliã ptẽ sui mobile q̃escit in termio a quo:⁊ s̃m aliaz est in termino ad quẽ:vbi Cõmẽ.ait.Et cũ oẽ motũ est disibile vt post declarabit̃:tũc motũ nõ est q̃escens in eo ex quo mouet̃: nisi s̃m partẽ nõ s̃m totũ.i.simplr:qm̃ dũ mouet̃:quedã pars ei⁹ est in eo ex quo mouet̃:⁊ q̃dã ps in eo ad qḋ mo⸗uet̃:⁊ sic nõ sequit̃ vt duo ↄ̃ria ueniant̃ in eodẽ:hec Cõ⸗mentator.

Marginalia (left column): 7^m; T.c.74; 8^m; T.c.50.; 9^m; T.c.12. 13.⁊.14.; 10^m; August.; T.c.52.; Cõ.52.

Marginalia (right column): Cõ.56.; Cõ.56.; t.⁊c.23; Ad p^m; Scot⁹ vbi.s.; T.c.64.; Ad 2^m; Ad 3^m; T.c.32.; Cõ.32.; T.c.44.; Cõ.44.

mentatoꝛ. Et nota ꝙ iſta q̄ſtio ⁊ ſolo eius magis eſt ꝓpa de motu ad formā: q̄ꝫ de motu locali: q̄ꝛ nulla pars moti localr̄ q̄eſcit in actu. vt ꝓbaṫ 7° phy. ⁊ h̄ vbi ꝑximo notat etiā Cōmēta. cui⁹ intētionē q̄ꝫ ad motuꝫ localē nota ibidē in fine cōmēti. ¶ Itē 8° phy. expreſſe dicit ꝙ mobile dū mouet̄ admittit ſucceſſiue p̄tē poſt p̄tē illius a q̄ trāſmutat̄: ⁊ ſucceſſiue acquirit p̄tē illius ad qḋ trāſmutat̄. ⁊ illud a quo trāſmutat̄. ⁊ illud ad qḋ ſunt oppoſita: ⁊ vtrūqꝫ eſt in p̄te trāſmutati alia a p̄te in q̄ eſt reliquū: ſed ſūt nō determiata in ſe neqꝫ apud nos. ⁊ h̄ vl̄e ⁊ cōe eſt cuilꝫ trāſmutato. ¶ Sed ꝯ illud pōt argui: ponendo ſubm trāſmutatū eſſe mimū qḋ pōt eſſe motū in actu ſꝫ illas formas: tūc ex̄l nec̄io in eadē p̄te ſubiecti erunt ille p̄tes formaꝝ ꝯ̄riaꝝ: cū per poſitū neutra poſſit ſaluari in p̄te illius moti. Similr̄ idē pōt dici de itellectu ⁊ volūtate q̄ ſunt indiuiſibilia: ⁊ tn̄ pn̄t tranſmutari de ꝯ̄rio in cōtrariū. v̄.g. de ſcia in erroreꝫ ⁊ eꝯ: ⁊ de vna opione ꝯ̄ria in aliā. Silr̄ volūtas de vitio in virtutē ⁊ eꝯ. ¶ Rn̄deo ꝙ q̄n mobile eſt idiuiſibile vel mimū motū ſm ſe ſeꝑatū. vt ſupra dictū eſt. ipoſe eſt ipm̄ motu ꝯtinuo trāſmutari de ꝯ̄rio in ꝯ̄riū ſꝫ modū ꝑdictū: ſꝫ ſolū 2° mō. ſ. q̄ꝛ ꝯtinue magis diſponit̄ ad ꝯ̄riū iducēdū. vn̄ ſi ſit aliq̄d mimum frigidū ⁊ iſtud ſuſceptiuū caloris: debeatqꝫ tranſmutari in calidū motu ꝯtinuo: ꝑas ꝯtinue remittet̄ ⁊ fiet minus frigidū ⁊ in iſtāti in quo erit ꝑ cōpleta eius remiſſio ſeu ſucceſſiua corruptio ſm p̄tes itēſiuas frigiditatis: introduceret̄ ꝑ in eo tota forma caloris: ⁊ ita etiā dico ḋ itellectu ⁊ volūtate. Hoc aūt mō nō ſequit̄ ꝯ̄rias formas ſil̄ eē in eodē ſubto ꝑ. nō dico tn̄ ꝙ oīs trāſmutatio a ꝯ̄rio in ꝯ̄riū ſit ſucceſſiua: q̄ꝛ nihil ꝓhibet aliquā eſſe ſubitā: ſed nec tunc ſunt ꝯ̄ria ſil̄: q̄ꝛ in eodē inſtanti ꝑmo vnū nō eſt et aliḋ eſt. q̄uō aūt in tali motu remiſſionis: motū vtriuſqꝫ extremi habeat partē: ⁊ qui ſint termini talis mot⁹: magis patebit in ſequenti .q. In ꝓpoſito aūt ſufficit ſcire ꝙ nō ſunt ſil̄ forme ꝯ̄rie: qḋ ex ſupradictis ſatis eſt manifeſtum.

¶ Qḋ vero addūt iſti hoc eē manifeſtū in aq̄ que caleſit. dōꝫ ꝙ nūq̄ꝫ in aliq̄ parte aque iducit̄ aliq̄d caloris. i. aliquis calor q̄ꝫdiu manet ibi incorrupta foꝛa frigiditatis: q̄ꝫuis cōtinue fiat minus frigida quouſqꝫ frigiditas tota ſit corrupta ⁊ inducat̄ foꝛa caloris: ſm diuerſas tn̄ p̄tes aque hoc pōt ꝯtingere: ꝙ in vna ſit foꝛa caloris: ⁊ in alia ſit foꝛa frigiditatis: nec aliq̄d ꝓhibet: q̄ꝛ n̄ et talis trāſmutatio extēſiua de ꝯ̄rio in ꝯ̄riū ſit ꝯtinua. vt pꝫ in ꝑcedēti q̄ōne. ¶ Ad 4ᵐ dōm ſic dicūt aliq̄ ꝙ hoc ꝓuenit ꝓpter repugnantē diſpōnē in paſſo: que diſpō eſt virtualr̄ ꝯ̄ria nō formalr̄ forme q̄ inducit̄: ⁊ hec eſt cā talis ſucceſſiōis in eadē p̄te ſubiecti. Exēplū in aq̄ calefactibili: cui⁹ foꝛa ſubalis v̄tualr̄ repugnat calori: iō per eaꝫ aqua naturalr̄ inclinat̄ ꝯ calorē violēter inducēdū vel inducibilē: ac ꝑ hoc nō ſil̄: ſed ſucceſſiue calor in ea inducitur ab agēte. ⁊ hinc eſt vt dicūt ꝙ ſi deus ſubito annihilaret frigus aq̄: ⁊ approximaret̄ igni nō ſubito calefieret. opꝫ ēt ad iſtuꝫ caſum addere ꝙ de⁹ cōſeruaret etiā miraculoſe formaꝫ ſubalē aque. ¶ Pōt etiā dici ꝙ hoc ꝓuenit aliq̄n ꝑꝑ diſpoſitionē forme q̄ in pn̄°nō eſt tā ꝑfecta vt tota foꝛa poſſit ſil̄ iduci: ⁊ iō ſic̄ ꝯtinue magis diſponit̄ ſubm ſeu diſpoſitio illa magis auget̄: ſic plus de foꝛa inducit̄. Nō eſt eni eſtimādū ꝙ ſubm ſufficiēter diſponat̄ ad formā ꝑꝑ ſolā remotionē foꝛe ꝯ̄rie vel diſpōnū ꝓpriaꝝ ad formā ꝯ̄riā: aliogn̄ nuda eſſentia mā̄e eſſet ꝓpinq̄ mā̄ ⁊ ꝓprius ſuſceptiuū cuiuſlibet foꝛe: qḋ tn̄ falſuꝫ eſt. vt pꝫ 9° meta. ſed vltra remotionē ꝯ̄rie diſpōnis opꝫ ꝓpriā ⁊ ꝯuenientē inducere ſi nō eſt aut ſi eſt: ſed imꝑfecta illā augere: ⁊ ſic ad h̄ vt foꝛa iducat̄ requirit̄ debita diſpō in mā̄: ſic vt ꝑfectioꝛ inducat̄ requirit̄ diſpō maioꝛ. hinc eſt ꝙ caꝫ lumen a ſole cāuſatur in nube tetra ⁊ groſſa nō ita itenſuꝫ eſt in pn̄°: ſic̄ poſtea q̄n nubes illa ſubtilioꝛ ⁊ rarioꝛ facta eſt per actionē ſolis in ipſaꝫ: ⁊ ſic̄ ipa ꝯtinue ſubtiliat̄: ſic cōtinue lumen eius intendit̄: ſic etiaꝫ cū aer magis caleſit nō obſtāte ꝙ nullā diſpōnē ꝯ̄riā hꝫ ad calorē: q̄ꝛ tn̄ non hꝫ diſpōnē ad ſūmū calorē: ideo nō ſubito ſūme caleſit: ſed ſicut ſucceſſiue fit rarioꝛ: ſic ēt ſucceſſiue fit calidioꝛ ⁊ ſic pꝫ ꝙ illa rō ab iſufficiēti ꝓcedit. Nā alia cā eſt preter illas in ea tactas. ¶ Ad 5ᵐ pꝫ per ideꝫ: q̄ꝛ nō ſemꝑ cā ſucceſſionis eſt reſiſtētia forme ꝓprie ⁊ formalr̄ ꝯ̄rie vt aſſumit argᵐ: ſed aliq̄n reſiſtētia forme ꝯ̄rie virtualr̄ ſeu denoīatiue q̄uo dr̄ ꝯ̄ria ēt que ſunt effectiua ꝯ̄rioꝝ: ⁊ q̄ ſunt ſuſceptiua ⁊ diſpōnes ꝯ̄rioꝝ: vt pꝫ. 10. meta. aliq̄n ēt iſufficiēs ⁊ imꝑfecta diſpō ꝓpria q̄ pōt dici ꝯ̄ria nō ſimplr̄: ſed q̄dāmō diſpōni ꝑfecte: ſic̄ min⁹ albū dicit̄ ꝯ̄riuꝫ quodāmō ad magis albū. ¶ Ad 6ᵐ dōꝫ ꝙ de mixto poſſumus duplr̄ loq̄. vno mō pro tp̄e quo miſcibilia i minutiſſimas p̄tes diuiſa ⁊ abinuicē alterata: nec tn̄ ſubaliter corrupta ſunt vnita. ita ꝙ nōdū ſequuta eſt aliq̄ ſuba vl̄ gn̄atio: nec aliq̄ foꝛa ſubalis nouiter inducta: et per ꝯn̄s nec aliq̄ noua ſuba gn̄ata: ſicut nec ſube ſic mixte adhuc ſunt corrupte. Alio mō poſſumus loq̄ de mixto ꝓ tp̄e. ſ. quo poſt talē mixtionē ſequuta eſt ſubalis corruptio miſcibiliū: ⁊ gn̄atio noue forme ſeu noue ſube. in ꝑ ſenſu accipiēdo mixtū: ꝯcedo ꝯ̄rias qualitates miſcibiliuꝫ poſſe eſſe in eadē parte mixta: nec tn̄ ſic ſunt in eodē ſubto primo: q̄ꝛ queliꝫ pars mixta cōgregat in ſe diuerſas partes miſcibiles: que ſūt diuerſa corꝑa miſcibilia ⁊ in diuerſo ſitu exiſtia: cū nāliter nō fiat penetratio corpoꝝ: ⁊ in vna taliū partiū eſt vna q̄litas ꝯ̄ria: ⁊ in alia eſt reliq̄. Si vero loq̄mur de mixto 2° mō. adhuc dico. ꝙ in nulla eius p̄te ſūt q̄litates ꝯ̄rie: ſic ꝙ eaꝝ ſūt idē ſubm adeq̄tū: ⁊ tn̄ q̄litates medie ſūt iter ꝯ̄ria: nō q̄dē per cōpōnē: ſed ꝑ acceſſum vel ꝯueniētiā: q̄ꝛ q̄litates mixtoꝝ: vel ſūt alterius rōnis a q̄litatib⁹ elntoꝝ nālib⁹: vel ſunt eiuſdē: ⁊ vtroq̄ mō magis cōueniūt cū q̄litate vtriuſqꝫ elnti ꝯ̄ꝝ: q̄ꝫ q̄litas vni⁹ elnti cū qualitate alterius: ꝓpter quā maiorem cōuenientiā vocant̄ medie: nō aūt ꝑꝑ cōpōnē ex eis: cuꝫ ſint eque ſimplices eſſentialr̄ ſicut ipſe q̄litates elntorū. ſicut ergo nec ante gn̄ationē nec poſt foꝛe ſubales elntoꝝ ſunt in eadē p̄te mā̄e ⁊ adeq̄te: ſic nec eoꝝ ꝯ̄rie q̄litates. Qḋ vero aſſumit̄ ꝙ niſi qualitates ꝯ̄rie elntorū ſint in eadem parte mixti adequate: nō aliter diſponeret̄ mā̄ ad formā mixti: q̄ꝫ ad formā elemēti: falſum eſt. Naꝫ aliter adhuc diſponit̄ i fieri: q̄ꝛ ad gn̄ationē mixti q̄n imediate gn̄at̄ ex elntis congregant̄ elnta ⁊ diuidunt̄ ⁊ remittunt̄ in ſuis q̄litatibus: ⁊ tandeꝫ forme ſubales eoꝝ ⁊ qualitates ꝯ̄rie aut oēs aut alique corrūpunt̄: hec aūt nō cōcurrūt ad gn̄ationem elnti. Itē alr̄ diſponit̄ mā̄ in eē ad formā mixti: q̄ꝫ ad formā elemēti: q̄ꝛ per aliū gradū raritatis vel denſitatis ⁊ ꝑ qualitates medias: vt dictuꝫ eſt de his: tn̄ erit ſmo ꝓlixioꝛ in ſcḋo. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ poſito tali mimo iter calm̄ ⁊ frigidū. v̄.g. ignē ⁊ aquam: adhuc poſe eſſet ꝙ vtrūqꝫ ageret in p̄tē mimi: nō ſolū trāſmutādo ſm q̄litatē: ſed ēt ſm ſubaꝫ: ita ꝙ vna p̄s ei⁹ ꝯuertet̄ in ignē ⁊ reliq̄ in aquā: eſto ꝙ in neutra illaꝝ p̄tiū ſeorſū ſūpta poſſet talis foꝛa ſubalis iduci: nec h̄ eſt incōueniēs ꝙ det̄ pars cōiuncta minoꝛ mimo: qḋ ꝑ ſe pōt exiſtē: ſic̄ dcm̄ eſt in ꝑcedēti .q. poſito tn̄ ꝙ eēt illud mimū tal̄ nā̄e ꝙ in neutrū ꝯ̄rioꝝ poſſet: niſi forſitan i valde magno tēpore trāſmutari ſubalr̄. vbi gr̄a. aliq̄s lapis vl̄ aliq̄d aliḋ tale adhuc poſe eſſet ꝙ p̄s ei⁹ calefieret ⁊ p̄s frigefieret: eſto ēt ꝙ illud totū eēt mimū frigefactibile vl̄ calefactibile vel vtrūqꝫ ꝑ ſe ſūptū: ⁊ h̄ iō: q̄ꝛ eēt cōiuncta vtraqꝫ pars ei⁹ alicui foꝛlr̄ tali: ſic̄ in ꝑcedenti .q. tactū eſt. Quia

tn̄ difficultas argumēti non reqrit ista. ponamus q̄ vna pars ei⁹ nō possit trāsmutari in aliquā q̄litatez in q̄ non trāsmutet̄ ⁊ alteraꝝ: tūc dico q̄ supponēdū ē p̄ ↄstāti vnū istoꝝ agētiū eē maioris v̄tutis ad agēdū: q̄ȝ reliquū: cuȝ ipsa sint agētia diuersarū rōnū ⁊ ↄ̄ria. Naȝ sic̄ duo entia diuersaꝝ rōnū nō pn̄t eē eq̄lia in pfectiōe: sicut pōt hr̄i a btō Aug. 3° de li. ar. vbi dicit: q̄ si luna eēt eq̄lis pfectio nis cū sole nō eēnt sol ⁊ lūa: sȝ duo soles: ⁊ p ↄ̄ns nō eēnt diuersaꝝ sp̄eꝝ: sȝ eiusdē: sic nec duo agētia diuersarū rōnū pn̄t eē eq̄lia in actiua v̄tute: qḋ ēt spāl̄r verū est de ↄ̄rijs: q̄m si aliq̄ eq̄lia eēnt approximata n̄ mutuo agerēt: ⁊ iō qḋ dicūt aliq̄ duo actiua vnū frigidissimū ⁊ alteruȝ calidissimū eē eq̄lia in agēdo falsuȝ est penit⁹. H̄ g̃ suppo sito supponēdū est ēt illud mimū nō eē equal̄r dispositū ad illas formas ↄ̄rias q̄ suppō ēt est nec̄ia: q̄n formaꝝ di uersarū rōnū ⁊ nec̄io diuerse sūt ꝓpa susceptiua: ⁊ si idē sit vtriusq̄ȝ susceptiuū: nō tn̄ eq̄ ꝓpriū: aut g̃ illḋ mediū mimū est magis dispositū vl̄ min⁹ dispositū ad suscipiē dū effectū v̄tuosioris agēt l aut eq̄. si sic: dico q̄ agēs ma ioris v̄tutis aget in totū illud mimū: ⁊ aliḋ agēs nō aget in illud mimū: sȝ tn̄ ipediet actionē agētis virtuosioris: nō qdē vt nō agat: sȝ ne ita itēse agat sicut ageret illo nō pn̄te: nec h̄ dȝ videri icōueniēs cū p expientiā videam⁹ q̄ qn̄ vnū ↄ̄riū ꝓpinquū est in situ alteri ↄ̄rio: ⁊ vtrūq̄ȝ ē actiuū vtrūq̄ȝ debili⁹ agit pp̄ pn̄tiā alteri⁹ in passuȝ sibi approximatū: sicut pȝ in hyeme q̄ aq̄ apposita igni non sic cito calefit pp̄ aerē frigidū ꝓpinquū: sic̄ in estate qn̄ aer nō est sic frigidus: ⁊ sicut tūc ↄ̄riū debili⁹ non aget in mediū illud mimū: sic dico q̄ etiā nō aget in reliquū cō trariū: q̄uis eȝ agēs forti⁹ agat i ipm remittēdo ei⁹ ↄ̄riā q̄litatē. Si v̄o illḋ mediū mimū magis sit dispositū ad actionē debilioris ↄ̄rij: tūc eēt ↄsiderādū an tāto eēt ma gis dispositū ad eius actionē q̄ ↄsiderata ꝓportione v̄tu tis actiue v̄tuosioris ↄ̄rij ad v̄tutez debilioris ⁊ vtriusq̄ȝ ad dispōnē illi⁹ medij potius ei⁹ defect⁹ deberet induci vel eↄ̄: ⁊ f̄m h̄ vel illud eēt rn̄dēdū. ¶ Ad 8m dōm q̄ h̄ nomē ↄ̄riū vel ↄ̄ria dupl̄r accipit̄ q̄ȝtū ad ꝓpo͡m sufficit. Nā vno mō dr̄ ↄ̄rie aliq̄ forme ex̄ aiam ex̄ntes potētes successiue eidē inesse ⁊ nūq̄ȝ sil̄. sic̄ dicim⁹ q̄ caliditas et frigiditas sūt foꝛe ↄ̄rie. Alio mō dr̄ ↄ̄ria qdā termini q̄ significatiue sūpti pn̄t successiue de eodē p eodē verifi cari ⁊ nūq̄ȝ sil̄. ⁊ isti sūt in duplici dr̄ia: q̄ qdā significāt res ↄ̄rias p̄ mō: q̄les sūt isti termini calm̄ frigidū siccū ⁊ hūidū: qdā v̄o nō signāt res ↄ̄rias p̄ mō. ⁊ in h̄ q̄dm sūt moueri sursum ⁊ deorsuȝ eo mō sūpti q̄ pn̄t dici ↄ̄rij: vt īfra dicet̄: ⁊ q̄ isti termini mot⁹ sursuȝ ⁊ mot⁹ deorsum: siue moueri sursū ⁊ moueri dorsuȝ nō signāt talia ↄ̄ria ex̄ aiaȝ: de qb⁹ supra f̄mo est hitus. iō arg͡m q̄ fiūt de tali bus ↄ̄rijs nō sūt directe ad ꝓpo͡m. Ne tn̄ hec fuga q̄dā vi deat̄. dico ad arg͡m: q̄ nec ēt h̄ mō sumēdo ↄ̄ria cōcludit arg͡m ↄ̄ria ista sil̄ de eodē p eodē v̄ificari. vn̄ sciēdū q̄ ali qd moueri sursuȝ vl̄ deorsum pōt dupl̄r itelligi. s. simpl̄r ⁊ in respcū. Simpl̄r moueri sursuȝ dr̄ illḋ qḋ dū mouet̄ fit ꝓpinquus loco simpl̄r sursuȝ. Et illud dr̄ moueri deor suȝ simpl̄r qḋ fit ꝓpinquus loco simpl̄r deorsuȝ siue cētro mūdi. Sed moueri sursuȝ in re⁹ dr̄ illud qḋ fit ꝓpinquus extremitati alicui⁹ corpis v̄sus sursuȝ. Et sil̄r illud qḋ fit ꝓpinquus extremitati iferiori dr̄ moueri deorsum in re spectu ad corpus illud. Nūc aūt mot⁹ simpl̄r sursuȝ non est ↄ̄ri⁹ motui deorsuȝ in re͡u: seu sic moueri sursuȝ ⁊ deor sum: sed moueri sursuȝ simpl̄r ⁊ moueri deorsuȝ simpl̄r eodē mō q̄ īfra declabit̄ pn̄t ↄcedi eē ↄ̄ria. ¶ Tūc ad il lud qḋ assumit̄ est dōm: q̄ vl̄ mot⁹ lācee est velocior v̄ sus sursū q̄ȝ mot⁹ musce sup lāceā v̄sus deorsū: vl̄ est tar dior vl̄ eq̄lis illi l velocitate. Si p̄ mō: tūc dico q̄ musca mouet̄ simpl̄r sursum: q̄ p motū lācee fit ꝓpingor loco simpl̄r sursuȝ q̄ȝ erat p̄us: nō aūt mouet̄ deorsuȝ simpl̄r: sed tn̄ in respcū: q̄r no fit ꝓpingor loco simpl̄r deorsuȝ: q̄ȝ erat prius: q̄uis fiat ꝓpingor extremitati lancee q̄ est v̄sus cētrū. Si 2° mō dico q̄ musca mouet̄ simpl̄r deor sum ⁊ mouet̄ sursum in re⁹: q̄n ipsa fit ꝓpingor centro: nō aūt loco simpl̄r sursuȝ: q̄uis fiat ꝓpingor supiori ex tremitati lancee. Si v̄o 3° mō moueat̄. s. eq̄ velocit̄. tūc dōm q̄ musca nō mouet̄ simpl̄r sursuȝ: nec simpl̄r dȝ di ci moueri deorsuȝ: eo q̄ semp eq̄l̄r distet a loco sursuȝ et a loco deorsuȝ: sȝ solū mouet̄ deorsuȝ f̄m qd: siue in re⁹: eo q̄ respcū lācee cui⁹ extremitati iferiori musca fit ꝓ pingor musca mouet̄ dorsuȝ: ⁊ sic pȝ q̄ ↄ̄ria nō sil̄ v̄ificā tur de ea. ¶ Ad id qḋ addit̄ de aīa humana dōm q̄ isti termini moueri sursuȝ ⁊ moueri deorsuȝ nō sunt ↄ̄rij re spectu eius qḋ mouet̄ tn̄ p accn̄s. aīa v̄o hūana tn̄ p ac cidens mouet̄ sursuȝ ⁊ deorsuȝ dū est corpori cōiuncta. iō arg͡m nō est ad ꝓpo͡m. ¶ Ad 9m dōȝ q̄ aliq termini dr̄ ↄ̄rij respectu gn̄is p̄dicabilis q̄les sūt dr̄ie diuidentes ex opposito idē gen⁹. Quidā v̄o dr̄ ↄ̄rij respectu gn̄is subij cibilis siue respectu subiecti. Et isti sūt q̄ successiue ⁊ nō simul pn̄t de eodē p eodē verificari: vt ꝓxime dcm̄ est. termini p̄ mō ↄ̄rij dr̄ ↄ̄rij respectu cuiuslibet sp̄ēi illi⁹ gn̄is eo q̄ nō ambe tales dr̄ie itrare pn̄t diffōnē eiusdeȝ sp̄ēi. Sȝ nō dr̄ ↄ̄rij: q̄ nō pn̄t v̄ificari de sp̄ēb⁹ supponē tib⁹ p aliqb⁹ reb⁹ ex̄ntib⁹ sil̄ in eodē subto. nūc aūt arg͡m ꝓbat h̄ 2m ⁊ nō p̄m. ¶ Ad 10m nego an̄s. Ad ꝓbationē dī co: q̄ si tēperat⁹ eliciat actū malū opp͡m actui tēperātie p illū actū nulla foꝛa iducet̄: sȝ tn̄ v̄tus ↄexistēs f̄ȝ aliquē gradū remittit̄. Si tn̄ act⁹ iste fuerit tā fortis vt illā pos sit remittere. Nā posset eē sic debilis ⁊ remissus: vt nec etiā ipsaȝ remitteret. Qḋ v̄o ↄ hoc dr̄. s. q̄ tūc nullus act⁹ ali⁹ aliqd induceret: dōm q̄ nullus ali⁹ act⁹ iducit aliqd dū v̄tus manet: sed q̄ corrupta v̄tute nullus ali⁹ act⁹ ali qd vitij iducat: nō seq̄t̄. Si g̃ debeat iduci vitiū: oporte bit p̄us remitti v̄tutē: ⁊ tādē corrūpi: ⁊ in instāti quo v̄t⁹ p̄ erit total̄r corrupta: aliqd vitij vl̄ dispōnis q̄ fiet vitiū erit iductū. nec est ↄ̄ria aliq̄: q̄ si stante qualitate ↄ̄ria in subto nō iducit̄ aliqd ↄ̄riū: q̄ etiā ipsa nō stāte nō indu cat̄ ↄ̄riū. Si tn̄ p̄mus actus malus tā vehemēs ⁊ intēsus esset: vt totā virtutē corrūperet: dōm eēt: q̄ etiā tūc idu ceret oppositā formā: sȝ nec si ↄ̄ria forēt sil̄. ¶ Ad auct̄ē Aug. dōm q̄ ille nō loq̄t̄ de ↄ̄rijs in eodeȝ subto p̄ sed de ↄ̄rijs in diuersis ꝑtibus eiusdē totius. vtputa in diuersis mēbris in corpe aīalis q̄litatib⁹ inuicē ↄ̄rijs hn̄ tēperatī bona corpalis valitudo cōsistit: ⁊ istud satis pōt trahi ex p̄cedētib⁹ v̄bis. ¶ Ad alias auct̄es ꝓbantes q̄ in colore medio sūt ↄ̄ria. Dōm q̄ color medi⁹ dupl̄r pōt accipi. s. f̄m v̄itatē ⁊ ex̄ntiā: ⁊ f̄m apparētiā solū. p̄ mō color me dius est color f̄m essentiā p se vn⁹: cui⁹ quelȝ ꝑticula cui libet alteri ꝑticule eiusdeȝ: ac ipsi toti est vnigenea ⁊ est alteri⁹ sp̄ēi ab vtroq̄ȝ extremoꝝ: vt. d. Cōmē. 6° phy. ⁊ h̄ color est medi⁹ nō qdē p cōpōnē ex simplicib⁹ colorib⁹ extremis: q̄n sic nō eēt in se p se vn⁹: q̄r ex plurib⁹ actib⁹ diuersaꝝ rōnū: q̄rū neuter alterū iformet: nō cōstituitur essentia p se vna. vn̄ si rubedo eēt sic medi⁹ color: nō eēt vn⁹ color p se: imo nec eēt color: sed colores extremi: nec eēt i aliq̄ sp̄e distincta ab vtroq̄ȝ: sȝ ps ei⁹ eēt albedo: ⁊ de sp̄e albedis: ⁊ alia nigredo ⁊ d̄ sp̄e nigredis: nō g̃ ē sic eēn tial̄r cōposit⁹ vt aliq opinari vident̄: sȝ ita v̄e in se simp⁹ sic̄ aliqd extremoꝝ: ⁊ p ↄ̄ns nō ē medi⁹ p cōpōnē: sȝ p ab negationē: q̄ nō est alter eoꝝ nec vterq̄ȝ sil̄: ⁊ ē mediū p ↄueniētiā: ⁊ f̄ȝ cōpatōeȝ: q̄n ipse magl ↄuenit cū vtroq̄ȝ extremoꝝ f̄m se q̄ȝ vnū extremoꝝ cū altero: ⁊ ad vnum cōpatū dr̄ hr̄e rōnē alteri⁹ extremi pp̄ cām p̄dictā: q̄uis nō simpl̄r

[Margin notes: cap. 15. — Ad 8m — Ad 9m — Ad 10m — August. — Ad pm — Cō. 32.]

non simplr dicat: nec sit alteꝝ extremoꝝ: sed vterqꝫ sit ꝯtriū: sed nō pfecta ꝛ vltima ꝯtrietate q̄ est solū iter maxime distātia: vt dr̄. io. meta. ꝛ iō est ꝯtriū nō simplr sꝫ q̄dā mō: vt. d. Phs: ꝛ h̄ itēdit Phs 5° phy. vbi allegat: ꝛ Cōmēta. silr. Et cū Cōmē. d. q̄ in medio ē vtrūqꝫ extremorū nō pfecte: nō itelligit q̄ vtrūqꝫ extremoꝝ sit fm suā eēntiā in eo impfecte. i. in gradu remisso: sic sic arguētes putāt: sꝫ itelligit q̄ ipm mediū in se sola vna extis simplex ē q̄dāmō: nō absolute ꝛ simplr extremū vtrūqꝫ. vn̄ rubedo nō est albedo nec nigredo simplr loquēdo: sꝫ cōparata nigredini dr̄ eē q̄dāmō albedo: ꝛ cōpata albedini est q̄dāmō vl q̄si nigredo: p q̄s locutiōes nihil aliud voluit exprimē: nisi q̄ mediū min⁹ distat ab vtroqꝫ extremoꝝ q̄ꝫ extrema iter se: ꝛ q̄ vtriqꝫ est ꝯtriū: sꝫ nō simplr sine vltia ꝛ maxia ꝯtrietate. Silr cū Cōmē. d. q̄ cū albus trāsmutat in viride: trāsmutat in nigrū qd̄ est in viridi: nō itelligit p nigrū in viridi eēntiā aliquā q̄ sit de nigredo q̄ est extremū: qa tūc nō eēt trāsmutatio extremi ad mediū: sꝫ extremi ad extremū lꝫ remissum: qd̄ tn̄ nō itēdit. ¶ Itē fm h̄ in tali trāsmutatiōe subm p se trāsmutaret ad duas q̄litates ꝯtrias. s. ad albedinē ꝛ ad nigredinē q̄ dicr eē i viridi: vl si nō trāsmutaret p se nisi ad alterā: tūc nec trāsmutaret p se ad viriditatē: sed ad ptē ei⁹ tm̄: ꝛ sic cū aliqd fit de albo viride: nō trāsmutatur nisi acgrēdo nigredinē pcise: ꝛ forsan pdēdo aliquā ptē albedinis: ꝛ vlteri⁹ fm sic arguētes eadē erit trāsmutatio q̄ trāsmutat a magis albo in min⁹ albū: ꝛ q̄ trāsmutat ab albo in viride: qm̄ ēt in p° trāsmutatiōe fm ipsos acgrit aliqd nigredinis: ꝛ perdit partē albedinis. Constat autē q̄ hec oia sunt ꝯ intētionē coꝝ ꝛ oium recte sentiētiū: et iō dōꝫ q̄ p nigrū in viridi ꝛ p albū in viridi: nō itelligit nisi simplicē essentiā viriditatis: q̄ cōparata albedini dr̄ quodāmō nigredo: ꝛ cōparata nigredini est albedo non simplr: sed q̄dāmō fm itellm pmissum: color vō medi⁹ fm apparētiā solū: nō est vn⁹ color fm spēm: sed de sunt plures colores subto distīcti q̄ pp suā paruitatē nō sunt fm se distīcte pceptibiles: sed iuxtapositi videt q̄dā color medi⁹: vt. d. Phs i de sen. ꝛ sen. Hoc tn̄ pōt duplr cōtingē. vno mō p solā iuxtapositionē minutissimoꝝ corpoꝝ diuersoꝝ coloꝝ extītiū: ꝛ fm se ipercepibiliū: sic si pulueres auri ꝛ argēti minutissime attritoꝝ sil' iūgerentur ꝛ coadunarent: ita q̄ vna ps vni⁹ eēt iuxta ptē alteri⁹ ꝛ sic singule. Et hic modus dicēdi de cōpōne coloꝝ mediorꝫ: ꝛ p iuxtapōnē fuit antiq̄ꝝ vt ibi ponit Phs. Sed alio mō h̄ ꝯtigit fm Phm. s. nō p solā iuxtapōnē: sed ēt p mutuā alteratiōnē ꝛ ꝯtinuationē ac mixtionē taliū corpoꝝ minutoꝝ hn̄tiū ppos colores diuersos abinuicē fm spēz: sic ꝯtingit in colorib⁹ medijs q̄s cōponūt pictores ex corpib⁹ iuicē bn̄ miscibilib⁹. ¶ Hi duo modi ꝯueniunt ꝛ dnt: ꝯueniūt q̄dē qa tā p q̄ꝫ etiaꝫ 2° q̄dm. s. est tm̄ mō mixtio: ꝛ illa miscibilia retinēt ppos colores: nō est aliqs color medi⁹ fm spēꝫ vni⁹ in rei vitate: sꝫ semp sūt de ples: q̄uis appeat vn⁹ medi⁹. Dnt autē qm̄ in 2° mō dicēdi est maior vitas taliū coloꝝ diuersoꝝ q̄ꝫ in p°: qa fꝫ scdm modū: nō solū talia corpa sūt iuxta se posita: sed ēt adinicē ꝯtinuata ꝛ mixta: ꝛ pp coꝝ mutuā remissionem magis ppinq̄ vel min⁹ distātia: facta sūt a nā coloris medij cui⁹ apparētiā faciunt. ¶ Et si dicat q̄ Phs vult ibi ostēdere q̄uo gn̄ant colores medij ex extremis fm vitatē: ꝛ nō solū fm apparētiaꝫ vt dicebāt antiq: ꝛ p ꝯn̄s fm eū est dare colores medios fm vitatez mixtos ex extremis. Dōꝫ q̄ mixtio taliū coloꝝ pōt duplr accipi: sic etiā de mixtiōe corpoꝝ supra tactū ē. Uno mō fm q̄ corpa miscibilia hn̄tia ppos colores remanēt icorrupta subalr q̄uis sint alterata ꝛ retinēt pstinos colores pprios q̄uis remissos: ꝛ sic dico q̄ color medi⁹ apparēs nō est vn⁹ color fꝫ spēz: sꝫ ples fꝫ vitatē: q̄uis sint vnū fm ꝯtinuitatē siue vnū ꝯtinuū: nec sic miscent hꝫ colores q̄ fiat ex plibus extītib⁹ in eodē subto p sic aliq putāt: nec h̄ itendit Phs ibi: qd̄ pꝫ: qa nō. d. nisi q̄ in mixtis corpib⁹ nece est colores cōmisceri. cōstat aūt q̄ corpa nō sic cōmiscentur fm eū q̄ sint in eodē loco p cū apud ipꝫ nō sit possibilis corpoꝝ penetratio. g̃ nec sic colores q̄ sint in eodez pmo subto: sed sic corp⁹ mixtū tūc icludit plura corpa diuersarū rōnū situ distīctoꝝ: sic color mixt⁹ icludit ples colores diuersarū rōnū subiectis distīctoꝝ. Si vō ꝯgregatū ex talib⁹ colorib⁹ quis vocet colorē de mixtū: ꝛ ex h̄ velit vocare illū colorē mediū fm veritatē ꝛ nō fm apparentiā tm̄: nō cōtēdo de noie. Hic tn̄ fateat sicut veritas exigit ipm fateri: q̄ talis medi⁹ color nō est vn⁹ distinct⁹ ab vtroqꝫ extremoꝝ cōiunctiꝫ ꝛ diuisim: ꝛ cui⁹ q̄lꝫ pticula pua vel magna sit toti ꝛ cuilibet alteri pticule vnigenea: sicut est color medi⁹ fm veritatē: q̄lis est viriditas plantarū ꝛ rubedo quorūdā fructuū: ꝛ siles colores naturalr geniti: ꝛ in multis corpibus: quos medios colores vocamus: nec etiā tale mixtū apparēs color medius (vbi gr̄a viriditas) est vere viriditas: sicut ille color plātaruꝫ est vere viriditas: sꝫ est albedo ꝛ nigredo q̄ apparēt eē viriditas. Alio mō pōt accipi mixtio coloꝝ pdictoꝝ fm q̄ p dictā mixtionē ꝯsecuta est subalis corruptio corpoꝝ illorū: ꝛ gnō noue sube: ꝛ silr corruptio ppoꝝ coloꝝ: ꝛ gnō noui coloris alteri⁹ spēi: ꝛ q est vn⁹ fm spēꝫ: ꝛ in oibus suis ptib⁹ vnigene⁹ vt supra dicebat: ꝛ tunc dico q̄ iste color est medius ꝛ fm apparentiā ꝛ fm veritatē: sed tunc ipse est vere simplex in se nō cōpositus eēntialr ab aliqb⁹ coloribus diuersaꝝ rōnū: qui iō etiā vocat mixt⁹ ex extremis: ꝛ cōpositus: qa ex mixtione ꝛ cōpōne diuersoꝝ colorū extremoꝝ p se seq̄t ei⁹ gn̄atio: q̄uis ipse sit in se vere simplex: ꝛ h̄ vt puto est ver⁹ itells Phi. ¶ Ex his pꝫ q̄ qualitcūq̄ sumat color medi⁹: nūq̄ ꝯcludit duo ꝯtria eē in eodē p subto. Nā si sumit color medi⁹ fm spēm ꝛ fm veritatē ille nō icludit in se ꝯtrios colores. Si vō sumat color medi⁹ q nō est medi⁹ fm spēm. i. alteri⁹ spēi medie inter extrema fm vitatē: sꝫ fm apparētiā solū: q̄uis ille icludat in se colores ꝯtrios: illi tn̄ ꝯtrij nō sūt in eodē pmo subto. ¶ Per pdicta pꝫ q̄d dōm ad oēs auctēs q̄ vident inuere in colore medio cōtineri extremos. ¶ Ad auctēꝫ etiā iductā Cōmē. dītis p phy. pꝫ q̄d dōm. Nā si accipiat colorē mediū fm appētiā vtrolꝫ mō pdictoꝝ itelligat. pꝫ q̄ nō est ꝯ pdicta. Si vō accipiat colorē mediū fꝫ veritatē exponēdū est: cū. d. q̄ i medio est vtrūqꝫ extremū in actu: sꝫ nō in vltima pfectiōe. i. mediū est q̄dē actus q est q̄dāmō vtrūqꝫ extremū nō simplr: sic supra dicebat: q̄ ipse itelligat p hec vba nō in vltia pfectione: subꝫ aūt est vtrūqꝫ extremū in po° pura. i. est in po° pura susceptiua vtriusqꝫ extremi: ꝛ iō nō est mediū: qd̄ est act⁹ medi⁹: sꝫ qd̄ est po° media. Si aūt accipiat colorē mediū fꝫ apparētiā tm̄: clarus eēt itells auctis: ꝛ satis eēt pbabile eū sic accepisse: cū sue opionis fuerit vt patebit in 2°. q̄ miscibiliū forme nō totalr corrūpant: ꝛ eodē mō fuerit opinat⁹ de mixtiōe coloris. Siue tn̄ hec opio sit va siue nō: nō seq̄t q̄ ꝯtria sint i eodē subto p: vt pus dcm̄ est. ¶ Ad duas pmas auctēs adductas in pn°. q. dōꝫ q̄ p mixtionē ꝯtrij pōt itelligi ꝛ cōpō cū ꝯtrio: ꝛ accessus seu approximatio ad ꝯtriū: p mō nō sūt itelligēdi Phs ꝛ Com. sꝫ 2° mō: vt sensus pme auctēs sit: q̄ q̄ ꝯtrijs sūt impmixtiora. i. minus pxia ꝛ accedētia ad ꝯtria sūt magl talia: vt albi⁹ qd̄ ē nigro ipermixti⁹. i. qd̄ min⁹ accedit ad nigrū seu min⁹ est pximū: seu magl distās a nigro: eodē mō sēsus alti⁹. albū nō fit min⁹ albū: nisi ex mixtiōe ꝯtrij. i. nisi accedendo ad

Margin notes: T. c. 14. T. c. 52. Cō. 56. Ad rōes pn^{ce}. q. vbi. ā.

ꝯtrariū ⁊ diminutū in omni gñe est diminutū ꝑ mixtionez ꝯtrarij.i.ꝑ accessū ⁊ approximationē ad ꝯtrariū. Posset tñ ꝑ ly ꝯtrariū.itelligi nō ꝯtrariū positiū ⁊ ꝓprie dictū:ſ; ꝓuatio:⁊ tūc eēt sensus ꝙ albū fit min⁹ albū ꝑ mixtionē ꝯtrarij.i.ꝓuationis albedinis:nō totale tñ.i.oīuz ꝑtiū albedīs ſ; aliq̄rū. Nā min⁹ albū ꝓuatū est plib⁹ ꝑtibus albedinis q̄ magl albū:⁊ ex hoc dr magis mixtū cū ꝓuatione albedinis.et eodē mō ad alias auctes. Et vtraq; rñsio satl ē sufficiēs.

T.c.49 ¶ Ad aliā auctē Cōmēta.ex 2° de gñōne dōz ꝙ Cōmē. loquit ibi de cōpositis genitis ex mixtiōe ꝑmoꝝ elꝭoꝝ. ⁊ postq̄ ꝓbauit illa eē mixta ex terra ⁊ aq̄:īfert ꝙ reliq̄ duo elnta.s.aer ⁊ ignis etiā ꝯcurrūt ad mixtionē.aliogn tale cōpositū esset frigidū in sūmo:vt aūt supra dicebat: mixtū pōt dupl'r accipi.s.ante corruptionē subalē miscibiliū:⁊ tunc cōstat ꝙ in mixto sunt subal'r ꝯtria elnta remissa adinuicē:aliogn si tñ elnta frigida eēnt in mixto: mixtū esset frigidū in fine sicut ipsa elnta. Alio mō pōt accipi mixtū ex elntis qn̄ elnta sūt subal'r corrupta ⁊ genita est noua suba:que vtiq; etiā dr mixta:nō qa subal'r ⁊ formal'r elnta contineant in ea sic in mixto ꝑmō sumpto:ſ; qa ipsius gñatio ꝑorē mixtionē ꝓsupponit:⁊ seq̄t: aut qa eius forma est media ꝑ ꝯueniētiā:vt supra tactuz est aliqual'r ⁊ amplius declarabit in scdo. Et in hac snia

Cō.49. dicit Cōmen.ꝙ nō est tñ frigidū:sed etiā calidū:qa.s.ad ꝑorē mixtionē non tñ interuenit elntū frigidū:sed etiā calidū:aliogn ipsa eēt frigida in fine. Nā frigidū nō fuisset remissuz ex quo ipsa genita est:⁊ sic dz itelligi Cōmētator:nō aūt ꝙ omne frigidū purū sit frigidū in fine:nec ꝙ in remisse frigido contineat formaliter calor.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. IIII

Quarto quero. vtruz foꝛa corporalis intendat per acq̄sitionē noue forme:vl' ꝑtis seu gradus forme eiusdē rōnis: Et videt ꝙ nō.ꝑ auctē Phi 4° phys.in illo cap.

T.c.79. Sūt aūt quedā que per rarū ⁊ densum.ait eni ibi ꝙ ex calido fit magis calm nullo facto in mā calido:qd nō eēt calm qn̄ erat min⁹ calm.

Cō.84. Et ibi Cōmē.d.ꝙ corp⁹ calm trāsfert i maiorē caliditatē nullis ꝑtib⁹ calidis in actu aduenietib⁹:sed ex intensione ipsius caliditatis.Ex qbus videt vtriusq; intētio esse ꝙ in tali itensione caloris nō adueniat nou⁹ calor subto:ſ; ꝑor tm̄mō ꝑficiat ⁊ vigoret.

2m ¶ 2° si in hō intēsione acq̄reret noua ps forme: vl' ꝑor remaneret in subto simul cū nouit acq̄sita: vl' adueniēte noua ꝑor corrūpet. Nō pōt dici ꝙ sil' remaneāt: tū qa tūc duo accñtia solū nūero dr̄ia eēnt in eodē subto

T.c.16. ꝑmo:qd est impoſe:vt pz.5.meta.tū qa forma intensa cōposita eēt:⁊ nō simplex ꝯ auctorē sex ꝑncipioꝝ dicētē:ꝙ foꝛa est ꝯtingēs cōpōni simplici ⁊ iuariabili eēntia ꝯsistēs.Et stati addit ꝙ foꝛa a nā cōpōnis seiungit.vbi vī velle:ꝙ nāe cuiuslibet foꝛe cū formā in cōi diffiniat repugnet cōpō:tū qz quāto foꝛa est cōpositioꝛ:tāto est ipsectioꝛ ⁊ eꝯ:quāto simplicioꝛ tāto ꝑfectioꝛ. ¶ Ex q̄ vltra seq̄t ꝙ q̄to foꝛa eēt itensioꝛ tāto eēt iperfectioꝛ:⁊ tāto ꝑfectioꝛ quāto remissioꝛ.Et pz ꝯña:qa q̄to eēt itēsioꝛ:tāto esset cōpositioꝛ:si intēsio forme fieret ꝑ additionē noue ꝑtis foꝛe ꝑore remanēte: nec pōt dici:ꝙ in aduētu noue ꝑtis ꝑor corrūpat:tū qa nō itēderet neq; itēsiue augmētaret foꝛa: q̄uis forsan vna alia ꝑfectioꝛ gñaret:qa qd

T.c.31. auget ꝑexistit:vt pz ꝑ de gñōne:tū qa nō appet cā corruptionis partis foꝛe ꝑexistētis:qm̄ nec agēs est ꝯtrium:sed silē:nec ps adueniēs foꝛe est ꝯtria sibi:cuz sit silis ⁊ eiusdē spēi:nec etiaz subm eius corrūpit vt supponit:nec in tali itēsione agēs est absens:ſ; ꝑsens qd dico ꝑꝑ formas que ad suū existere depēdent ab agente actualiter cōseruante:vt lumen in aere:omnis autē forma que corrūpit ꝓpter aliqd ꝑdictoꝝ videtur corrumpi.

In op°. Ad oppositū arguit:qa itensio forme:si est cōtinua est motus:⁊ si subita est mutatio:mot⁹ aūt ſm Cōmē.5° phy.nihil aliud est q̄ acq̄rere

Cō.48. partē post aliā ex illo ad qd res mouet donec acq̄rat illō aliud ad qd mouet perfecte.Et 3° phys.d.ꝙ mot⁹ nihil

Cō.4. aliud est q̄ gñatio ꝑtis post aliā illi⁹ ꝑfectiōis ad quā tēdit motus:donec ꝑficiat:⁊ sit in actu:que de motu acq̄sitiuo q̄lis est q̄l; intensio cōtinua vera sunt:sil'r mutatio est subita acquisitio ꝑfectionis ad quaz subm imediate fuit in po^a:⁊ per ꝯñs in oī itēsione:siue subita siue successiua subz qd fit magl tale acq̄rit aliquā ꝑtē foꝛe quā ꝑus nō hēbat:⁊ sil'r in remissiōe ꝑdit aliquā quā ꝑus habuit. Nā ⁊ oīs mot⁹ deꝑditiu⁹ est deꝑditio ꝑtis post partē ei⁹ ꝑfectionis vel rei:quā ꝑus mobile hēbat:remissio autez mot⁹ deꝑditiu⁹ est:si sit ꝯtinua:vl' mutatio si sit subita.

Circa q̄ōnem duo sunt articuli perquirēdi:vnus est de eo qd ꝑncipaliter queritur.scdꝫ est habito ꝙ foꝛa itēdat ꝑ acq̄sitionē noue ꝑtis foꝛe.vidēdū vtruz pars ꝑor remaneat in subto sil' cum parte seq̄ēte vl' nō.

ꝑ° arti. Quantū ad ꝑmū articulū est opio vna ꝙ in itēsione forme nulla talis pars de nouo acq̄rit.v.

Dūs Egi dius scdo quolibet q.14. ⁊ in ꝑmo sen. grā.cū aliqd calidū fit magis calm nō acq̄rit aliquā formā vl' ꝑtē seu gradū foꝛe:q̄ vl' ꝑ sit essential'r calor: sed ꝑ eundē calorē ꝑcise nō auctū nō itensuz eēntial'r:per quē erat ꝑus calidū est postea magis calidū. Et rō est ſ; cor: qm̄ foꝛa suscipiēs intēsionē ⁊ remissionē est idiuisibilis: ⁊ carēs oī latitudīe graduali ſm essentiā:ſm esse aūt hz latitudinē:⁊ iō suscipit magis ⁊ min⁹ ſm suū esse:ac ꝑ h̄ eadē ꝑcise ſm essentiā pōt dare magis et min⁹ eē subto.

ꝑm T.c.10. Qꝫ aūt foꝛa ſm eēntiā suā nō hēat itēsionē ꝓbāt ꝑ q̄dez ſm Phm 8° meta.forme quātū ad essentias suas sūt sicͭ nūeri:cōstat aūt ꝙ vn⁹ nūerus nō est maioꝛ neq; minoꝛ alio nūero eiusdē spēi.vt senari⁹ senario:nec etiā vnus ꝑ aliquā additionē pōt fieri maioꝛ infra eādē speciē:neq; per subtractionē minoꝛ:q̄nimo quel; additio vl' subtractio variat spēm nūeri.Senari⁹ eni ꝑ nullā additionem pōt fieri maioꝛ senarius:ſ; q̄cūq; vnitate addita senario resultat noua spēs nūeri.Et sil'r q̄cūq; subtracta variat nūeri spēs:sic et est in qbuslibet formis:ꝙ nulla ſm suā eēntiā ē maioꝛ vl' itēsioꝛ ac ꝑfectioꝛ alia foꝛa eiusdē spēi nec ꝑ aliquā additionē vl' subtractionē pōt ſm suā eēntiā fieri maioꝛ aut mioꝛ:aut itēsioꝛ vl' remissioꝛ in eadez specie manēs.Et ex h̄ seq̄t ꝙ nulla itēsio fit ꝑ acq̄sitionē noue ꝑtis foꝛe q̄ ꝑori addat:qm̄ talis additio nō pōt stare cū idētitate spēi:foꝛe aūt itēsio nō variat spēz foꝛe. Itē nec ꝑ acq̄sitionē foꝛe eiusdē rōnis total'r noue ꝑore desinēte:qa esto ꝙ tal' successio foꝛaꝝ eiusdē rōnis eēt possis in eodē subto:adhuc nō fieret itētio aliq̄:nec subz fieret magl tale. Nā seq̄ns nō eēt eēntial'r maioꝛ vel itensioꝛ ꝑcedēte:sic nec vnus nūer⁹ est maioꝛ alio eiusdez rōnis.

2m ¶ Scdo idē ꝓbat. Nā q̄l; foꝛa ⁊ q̄l; res ſm suā eēntiā ⁊ q̄ditatē hz ꝓpriā certitudinē q̄ certificat vt sit illō qd est:vñ albedo i sua nā hz ꝓpriā certitudinē q̄ est albedo ⁊ nō est nigredo nec aliqd aliō:certificatio aūt rei sp cōsistit in mīmo ⁊ in esse idiuisibili:sic ⁊ mēsura ꝑ quā de re

T.c.2. certificamur:vt pz.10.meta.g̊ cuiuslibet rei q̄ditas ⁊ eēntialis rō:cōsistit in idiuisibili:⁊ ꝑ ꝯñs q̄cūq; addito vel remoto ſm eēntiā nō remanebit res id qd est. Cū g̊ per itensionē foꝛe nō variet q̄ditas ⁊ eēntial' rō foꝛe:seq̄t ꝙ ipsa nō fiat ſm aliq̄s ḡdus in eē foꝛe.

3m ¶ Quāuis at foꝛa ſm essentiā suā sit idiuisibilis:ipsa tñ ſm eēntiā nō variata pōt ꝑficere subm magis ⁊ min⁹:hoc ꝓbāt sic:sicut se habet virtus ad agere sic forma ad perficere et dare esse:

esse:ʒ eadē vtus nūero in se nō variata pōt magis ꝛ minus agere ſm ꝙ inuenit subm magis ꝛ min⁹ dispositū.ḡ eadē foꝛa nūero.v.g.calor pōt dare subto ꝑfecti⁹ ꝛ impfectius esse ꝛ facere ipsuꝫ magis ꝛ min⁹ calm ſm ꝙ subm est magis ꝛ minus dispositū: ꝛ sic nō obstāte idiuisibilitate essentiali foꝛe adhuc ipsa latitudinē hʒ ſm eē quod dat subto. ℂ Dicūt aūt vlterius ꝙ talis latitudo gradualis ſʒ esse:nō cōpetit foꝛe subali: ꝛ est rō:qꝛ foꝛa subalis dat supposito esse specificū ꝛ esse simplr:tale aūt esse nō pōt variari nisi ꝑ variationē foꝛe.Quapp sicˉ nō pōt esse variatio in eē foꝛe ſʒ eādē formā specificā:sic nec in esse qd dat foꝛa subalis:forma vo accīntalis:qꝛ nō dat eē specificū:iō pōt hēe gradus diuersos in esse sine diuersitate essentie ſm spēm: ꝛ eadē ſm spēꝫ ꝛ nūeruꝫ pōt diuersis modis ſm magis ꝛ minus dare esse subto ſm ꝙ subʒ est magis ꝛ min⁹ dispositū. Nā accītis esse est inesse.ḡ diuersi gradus ſm eē accītis sunt diuersi ſm inesse. Inherētia aūt in accīte maioꝛ ꝛ minoꝛ esse nō pōt:nisi ſm maioreꝫ ꝛ minoꝛē dispōnē subti ſm ḡ ꝙ subm est magis ꝛ minus dispositū ad susceptionē alicu⁹ foꝛe:magis ꝛ min⁹ suscipiet illā.vn̄ vna albedo nō est maioꝛ alia:ſʒ vnū corpus est albi⁹ alio.hʒ ḡ foꝛa accītalis gradus ſm eē:nō aūt ſʒ suā eēntiā. ℂ Hec opio nō appet mihi va.ad cuius īpꝛobationē pmitto vnā distinctionē:cū enī dicūt ꝙ foꝛa accidentalis dat esse subto: ꝛ ꝙ ſm esse hʒ gradus ꝛc.aut per hec vba itelligūt ꝙ foꝛa causet quādā entitatē distīctā a se ꝛ ab ipa mā ꝛ ab vtraqʒ siľ:q̄ entitas vocaꝫ ab ipsis eē ipsius foꝛe.v.g.albedo exn̄s in subto cāt quādā entitatē que nō est albedo nec mā subea:nec vtraqʒ siľ:ſʒ q̄dā entitas ſm se disticta ab vtraqʒ:ꝛ neutrā icludēs: ꝛ h ipm est albedinē dare subto eē albū:qd dare hꝫ entitatem:et hec entitas est illa que dr̄ esse albedis: ꝛ que hʒ gradus ꝛ suscipit magis ꝛ min⁹. Aut nō itēdūt dīe ꝙ aliq̄ 3ᵃ entitas media ibi cāꝫ:ſʒ ꝑ hec vba.albedo dat subto eē albū: nō itelligūt aliud q̄ȝ si dicaꝫ subʒ est albū ꝑ albedinē:nō imaginādo aliquā entitatē pter albedinē ꝛ subm:ꝑ quā sit formalr albū: ꝛ tūc ꝑ hēe gradus in esse ꝛ nō in eēntia: nō aliud itelligeꝫ:nisi ꝙ subm pōt eē magis ꝛ min⁹ albū absqʒ hoc ꝙ albedo recipiat additionē vel fiat maioꝛ:et eodē mō absqʒ diminutiōe albedis subʒ poterit fieri minus albū ꝑꝑ aliā ꝛ aliā dispōnē ipsius subti vt dcm̄ est.

Contra Egidiū ꝛ sequaces.

p^m Si p̊ mō itelligaꝫ appet falsitas opionis. ℂ Prio:qꝛ nulla talis entitas 3ᵃ ponēda est iter formā ꝛ māꝫ quecūqʒ sit siue subalis siue accītalis. Nā positis pcise entitatib⁹ foꝛe ꝛ subti ꝛ entitate foꝛe in subto:subm est tale ꝑ foꝛaꝫ vt albū ꝑ albedinē: ꝛ ꝑ ꝯn̄s supflue ꝛ vane poniꝫ aliqua alia entitas:q̄ sit eē albū. ℂ Et si dicaꝫ ꝙ eoipso quo dr̄ formā eē in subto:poniꝫ 3ᵃ entitas que est in esse: ꝛ illud eē qd ponūt nō est aliud q̄ȝ iesse:h falsuꝫ est:qꝛ ſʒ h eēt pcessus in ifinitū in huiꝰ eē. Nā adhuc illo eē posito necesse est adhuc vt subʒ sit tale:ꝙ ipm sit i subto: ꝛ ꝑ ꝯn̄s poniꝫ aliō in eē:ꝛ sic i ifiᵐ. ℂ Ꝓ. Hoc ēt ex dcis eoꝝ euidēter pbaꝫ.5° eni q̄lʒ.q.3.expsse dicūt: ꝙ oē qd dat foꝛa māe ꝛ act⁹ potētie.v.g.eē albū:qd dat albedo corpi:et eē extēsuꝫ qd dat q̄titas māe:nō est nisi q̄dā determinatio potētie ꝑ actū: ꝛ nō est q̄dā res distincta a po° et ab actu. Ne aūt hec vba includāt ꝯdictioneꝫ:neēe est dicere ꝙ ꝑ determinationē potētie:nō iportaꝫ aliq̄ res disticta a potētia ꝛ ab actu:sed solū iporteꝫ ꝙ subm hʒ esse determinate siue actu tale ꝑ formā:siue ꝓpri⁹ loquendo iportaꝫ ꝙ subm est actu tale ꝑ formā.v.g.albū ꝑ albedineꝫ: ꝛ sic se itelligē manifeste declat iste Doc.ifra eodē q̄lʒ.q.14. vbi querēs qd est eē istō qd foꝛa dat.d.ꝙ est terminatio māe vel pticipatio forme vel modus eēndi quaꝫ hʒ mā sub forma: ꝛ ꝑ hec 3° idem intelligit. Et statim post.d.ꝙ

Egidius. quolib. 5. q̄ōne. 3.

Egi. quolib. 5. q. 14.

hēe participationē forme est vere esse tale ꝛ ꝑfectū: ꝛ carere tali ꝑfectione est vere nō esse tale: ꝛ vere esse iperfectū.ḡ per hoc qd dicïꝫ forma dat esse tale mā:non aliud intelligiꝫ ſm ipsos q̄ȝ si diceraꝫ mā est talis per formaꝫ. ℂ Ꝓ.Eodē q̄lʒ.q.14.a ꝓposito iꝓbat talē entitatē tertiā:qualē aliq̄ putāt ipm posuisse. Rō aūt eius per quaꝫ iꝓbat est:qꝛ si forma nō seipsa ꝑficeret māꝫ.v.g.quātitas nō seipsa extēderet formalr ipam mām:ſʒ iprimeret māe quādā rem 3ᵃᵐ vel quādā extēsioneꝫ:pari rōne illa ipressa iprimeret aliā in ifinitū:standū ḡ est in p̊mis vt dicam⁹ ꝙ foꝛa seipsa perficit ꝛ mā seipsa ꝑficiꝫ:ita ꝙ nihil est aliud vniēs mām forme:vel faciens ꝙ mā ꝑficiaꝫ per formā.Et subdit ꝙ nullā est dare rē 3ᵃᵐ aliaꝫ a mā ꝛ quātitate: ꝛ qd dictū est de quātitate respectu māe intelligendū est de omni actualitate ꝛ de omni ꝑfectiōe māe.verba sua sunt: ꝛ infra ait.nō sunt ḡ nisi due eēntie. vʒ eēntia forme ꝛ essentia māe: ꝛ pter has nō est aliqua essentia:nisi cōstituta ex vtrisqʒ: ꝛ in solone argumēti dicit ꝙ tale esse nō est aliqd aliō q̄ȝ mā.Cū ergo ipsi dicāt tale esse nō aliquā essentiā vľ rem:aut aliqd aliud 3ᵐ distinctū a mā ꝛ a forma:pʒ ꝙ ſm eos talis entitas tertia nō pōt poni: ꝛ si ponāt eaꝫ:sicut aliqn̄ sonant supficialr verba eoꝝ ꝯdicūt sibiipsis. Nec valet dicere ꝙ verū est illud esse nō esse aliquā aliā rem vel essentiaꝫ:est tn̄ aliq̄ modalitas vel realitas ſm se disticta ꝛ a forma ꝛ a mā: modalitas aūt nō est res vel eēntia:ſʒ modalitas rei vel essentie:hoc inquā nō valʒ:tū qꝛ vel talis modalitas est aliq̄ entitas vna vel plures:vľ nec ē vna entitas nec plures.Si dicaꝫ 2ᵐ sequiꝫ ꝙ ipsa nihil est. Si dicaꝫ p̊mū ꝛ ipsa nō est pľes entitates:nec est mā nec forma.ḡ est q̄dā 3ᵃ entitas ipressa in mā ab ipsa foꝛa: ꝛ eadeꝫ rōne vt ipsimet arguūt ipsa iprimeret aliā: ꝛ sic in ifiᵐ:aut qua rōne diceꝫ ꝙ ipsa nō iprimit aliā:eadē rōne diceꝫ:imo multū rōnabili⁹:ꝙ ipsa foꝛa nullā talē entitatē iprimit a se distinctā:tū qꝛ expsse ipsi dicūt ꝙ illō eē nō est aliō a mā. igiꝫ nō est aliq̄ entitas disticta a mā:vľ opʒ diceꝫ ꝙ aliq̄ entitas est qn̄ nō est aliqd: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō ē ens nec entitas. vn̄ talis rn̄sio nō est nisi fuga vbalis ꝛ dcm̄ sine itellectu. ℂ 2° qꝛ si ponaꝫ talis entitas 3ᵃ q̄ sit esse datū a foꝛa ipsi māe: ꝛ hn̄s in se ḡdus vt dr̄:querēdū est an talis entitas sit eiusdē rōnis specifice cū ipsa foꝛa:aut sit alterius rōnis ab ea:si eiusdē ꝛ ipsa in se itrisece hʒ gradus ꝛ est diuisibilis.ḡ ꝛ foꝛa etiā intrinsece hēbit gradus:qd isti negāt. Item oēs rōnes q̄s isti faciūt ad ꝓbādū ꝙ foꝛa ſm eēntiā nō hēat gradus sunt ꝯ hoc ēt.Si vo sit alteri⁹ rōnis a foꝛa q̄liscūqʒ entitas sit:hēbit ꝓpriā q̄ditatē ꝛ certitudinē iuxͣ modū loquēdi istoꝝ:ita sicˉ ꝛ foꝛa: ꝛ silr talꝫ entitas ſʒ se ꝛ suā eēntiā erit sicˉ q̄dā nūer⁹:sicˉ ꝛ ipsa forma: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ille rōnes eque militāt ꝯ gradualitatē itrinsecā illi⁹ entitatis:quā vocāt eē:sicˉ ꝯ gradualitatē essentialē ꝛ itrinsecā forme. ℂ Ꝓ.Sicut ipsi ꝓbāt ꝙ foꝛa nō intendaꝫ ꝑ additionē ptis ad ptē ſm eēntiā:tū qꝛ plura accītia nuō tātū dr̄ia nō pn̄t eē i eodē subto:cū n̄ possent ille ptes forme facere ꝑ se vnū:tū qꝛ tūc foꝛa per itensioneꝫ fieret cōpositioꝛ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s impꝑfectioꝛ:sic ēt pōt argui cōtra gradus istius tertie entitatis.nā illi sūt eiusdē rōnis cū nihil augeaꝫ nisi ꝑ sile vt dicūt. ℂ Itē querēdū ē quō possint facē ꝑ se vnū: ꝛ erit eq̄ difficultas vt de partibus forme. Itē pōt argui eodē mō ꝙ quāto illō eē itēderaꝫ fieret cōpositius: ꝛ ꝑ ꝯn̄s impꝑfectius: ꝛ sic eē foꝛe intēsioris eēt iperfectius: ꝛ foꝛa quāto eēt intēsioꝛ hēet eē iperfectius.Et vlr ois rō quā faciūt ꝯ alios de eē foꝛe:eq̄ fieri posset de entitate ista 3ᵃ:quaꝫ vocāt esse foꝛe. ℂ Si vo opio ista intelligaꝫ 2° mō supra posito.vʒ ꝙ nō sit aliqua entitas alia 3ᵃ a subto ꝛ forma distincta: sed ꝑ eādeꝫ

2ᵐ

3ᵐ

Secūdū membrū principalis argumēti.

ꝑcisse formā in se nō auctā vel intensā: subm nūc sit magis tale ꝙ̄ prius: ⁊ silr vnū subꝫ sit magis tale ꝙ̄ aliud: nō obstāte ꝙ forma ꝑ quā est tale nō sit ſ͞z se maior itēsiue ꝙ̄ sit illa per quā aliud subm est tale: ⁊ hoc ꝓꝑ maiorē vel minorē dispōnē subti ad formā illā: ꝗuis aūt iste modus dicēdi sit multo subtilior p̄mo: tñ nec ipse ꝯtinet veritatē.

p̄ᵐ ¶ Qd ꝓbo p̄mo sic. qꝛ si hoc esset verū sequeret ꝙ oē subm hñs formā ⁊ magis dispositū ad illā ꝙ̄ aliud subꝫ hñs silem formā est dispositū ad illā: esset magis tale ꝑ suam formam ꝙ̄ aliud minus dispositum esset tale per suā. hec ꝯña pꝫ ſ͞m dicta eoꝝ: qꝛ si nō esset magis tale. ꝗ̄ ipm nō eēt magis dispositū ad talē formā. Nā ſ͞m ipsos oē subm magis dispositū ad formā ⁊ hñs formaꝫ magis perficit per illā: ⁊ est magis tale ꝑ illā: sed illō repugnat antecedēti: q̄re ꝯña tꝫ: sed ꝯñs est falsuꝫ. pꝫ ad sensū. Nā posito ꝙ aer sit multo magis dispositus ad lumen ꝙ̄ aq̄ vel nubes: ⁊ candela parua causet lumē in aere. Sol aūt in aqua vl in nube: cōstat ꝙ aq̄ erit multo luminosior ꝙ̄ aer: ⁊ silr nubes erit magis lucida ꝙ̄ aer ipse. Nec valet dicere ꝙ sol est maioris v̄tutis in illuminādo ꝙ̄ cādela: qꝛ esto ꝙ ita sit adhuc nisi ipse causet maiꝰ lumē itēsiue ꝙ̄ sit lumē candele: aut subm illuminatū ab ipso sit magis dispositū ad lumē ꝙ̄ aer nō erit illud magis luminosuꝫ: sicut esto ꝙ deus sit multo maioris v̄tutis in causando lumē ꝙ̄ sol ipse: si tñ causet minꝰ lumē in subto eque disposito ꝙ̄ sol: illō erit minus lucidū: qd a solo deo illuminabit effectiue: ꝙ̄ qd a sole illuminatū erit. ¶ Itē sequeret ꝙ si aer sit sūme dispositus ad lumē ⁊ illuminet a cādela nō fiet magis lucidus ꝓpter maiorē approximationē cādele ad ipsuꝫ. ¶ Itē duo causatiua luminis: quoꝝ vnū sit multo virtuosius alio. (vbi grā parua candela ⁊ magnꝰ ignis) eque approximata subtis illuminabilibꝰ ⁊ sūme dispositis ad lumē: faceret illa subta eq̄ lucida: nec agēs maioris v̄tutis faceret suū passū magis tale ꝙ̄ agēs minoris v̄tutis: passo vtriusq̄ eq̄ disposito ad actionē suscipiendā: qd est ꝯ̄ sensuꝫ ⁊ p̄nᵒ phica. ⁊ vtraq̄ ꝯña pꝫ ſ͞z eos: qꝛ si sit eq̄lis dispō in subtis erit eq̄lis inherētia forme vt dicunt: ⁊ subta ꝑ ꝯñs eque talia. ¶ Et pꝫ ꝙ iste rōnes eque ꝓcedūt ēt ꝯ̄ p̄mū modū dicēdi: qm̄ ſ͞m eos eq̄litatē dispōnis subiectoꝝ seqꝑ eq̄litas inherētie accñtis ad subm: ⁊ ꝑ ꝯñs eq̄litas illiꝰ esse qd dāt forē: qd nō est aliud ſ͞m ipos ꝙ̄ suū iesse: ⁊ silr eq̄litas ꝑticipationis forme ⁊ terminatiōis ꝑ formā ⁊ modi extādi sub forā ⁊ ceteroꝝ

Rñ q̄ dicūt in ꝓposito. ¶ Sꝫ forte dicet ꝙ aliq̄n alr loquendū est de formis q̄ in eē ⁊ in fieri depēdēt a suis agētibꝰ: cuiō est lumē: ⁊ alr de formis que tm̄ in fieri depēdēt ab ipsis: vt calor ⁊ albedo ⁊ siles q̄litates. Nā sic forme primi modi depēdēt in suo eē ab agētibꝰ: ⁊ subta nō sūt talia nisi agētibꝰ debite p̄ñtibꝰ: sic ēt ad suū itēsius ⁊ perfectius eē depēdēt ab eisdeꝫ ⁊ ꝯditionibꝰ eoꝝ: sic ꝙ ſ͞m ꝙ sua agētia sūt magis vl minꝰ ꝓpinq̄ vl maioris aut minoris v̄tutis: ita subta taliū formaꝝ sunt magis vl minꝰ talia ꝑ suas formas ab illis agētibꝰ cātas nō obstāte ꝙ ille forē iter se ſ͞m suas eētias nō mutuo se excedāt. vñ qd in alijs formis faciūt dispōnes subtoꝝ: h̄ in istis faciūt dispōnes ⁊ ꝓportiōes agētiū: ꝗuis ēt ⁊ iste alr ⁊ alr ꝑficiāt subta ſ͞m alias ⁊ alias subtoꝝ dispōnes.

ꝯ̄ rñ. ¶ Hec rñsio nulla est: qm̄ ꝓꝑ hō ꝯditiōes agētiū nūq̄ subta essent magis vl minꝰ talia ꝑ formas ab agētibꝰ illis cātas nisi ab agētibꝰ sic ꝯditionatis ꝑfectior vl iperfectior forā cāret. Vñ si deꝰ ꝯseruaret in aere lumē causatū a cādela distāte: ⁊ nō coageret ipsi cādele ad cāndū decetero lumē: aut suspēderet eius actionē quoquo alio mō: ⁊ ipsa cādela fieret ꝓpinquior aeri illuminato illo lumīe p̄us ab ea cāto: ⁊ nūc a solo deo ꝯseruato: certum est ꝙ ille aer non ex hoc fieret luminosior. Silr si eēnt mille cādele eideꝫ ꝑti aeris approximate: ⁊ deꝰ oīuꝫ actiōes suspēdēt ꝑterꝙ̄ vniꝰ: nō itēsius lumē facerēt oēs ille sil ꝙ̄ illa sola: eodē mō si sint agētia ieq̄lis v̄tutis: ⁊ deꝰ nō ipediret actionē debilioris agētis: ipediret āt actionē fortioris: nō vt oio nō ageret: sꝫ ne plꝰ ageret ꝙ̄ agēs debiliꝰ: ꝯstat ꝙ aer nō fieret magꝭ lucidus ab agēte fortiori ꝙ̄ a dbiliori. ¶ Cōfirmat: qm̄ posito ꝙ deꝰ ꝯseruet imediate totū lumē cātuꝫ a cādela: ⁊ silr ꝯsruet totū lumē cātū ab igne magno: sic ꝙ neutrū lumē vlteriꝰ depēdeat a cādela vel ab igne: aut ēt posito ꝙ deꝰ in diuersis ꝑtibꝰ aeris eque ad lumē dispositis causet lumē vnū eq̄le lumini cāto a cādela: ⁊ lumē eq̄le lumini cāto ab igne: certū est ꝙ vna ps aeris erit lucidior alia: ⁊ tñ ideꝫ erit agēs ⁊ idē ꝯseruās ⁊ eque ꝓximū. Qr ergo subm vnū sit magis tale ꝑ formā ꝙ̄ aliud: aut ipꝫ vno tpe ꝙ̄ alio: ſ͞m ꝙ agēs est vigorosius aut ꝓpinquius: h̄ est: qꝛ ꝑfectiorē ⁊ maiorē itensiue formā idn cit: sic vna aīa est magꝭ deo grata ꝙ̄ alia: esto ꝙ ex se sint eq̄ disposite: ⁊ agēs sit idē: qꝛ maiorē grāꝫ deꝰ cāt in vna ꝙ̄ in alia: imo si vna esset magis disposita ꝙ̄ alia ⁊ in minus dispositā cāret grāꝫ maiorē: illa eēt magis grata. Et silr est de corpalibus formis ꝙ subm est magis tale: qꝛ forā ꝑ quā est tale est maior itensiue: ⁊ h̄ solo posito erit magis tale: ⁊ eo solo remoto nō erit magis tale.

2ᵐ p̄ᵒ. ¶ 2ᵒ arguit sic. qñcūq̄ aliqd subm fit magis tale ꝑ aliquā forᵐ ipm trāsmutat ſ͞z illā formā. h̄ pꝫ: qm̄ alias ipm se hēet ſ͞m ipaꝫ eodē mō q̄ p̄us: ⁊ ꝑ ꝯñs nō fieret magis tale per ipsaꝫ ꝙ̄ eēt p̄us. ꝗ̄ qñcūq̄ aliqd fit magis tale per aliquā formā: vel trāsmutat ab illa vel ad illā. Et hoc pꝫ: qꝛ nō pōt aliter ſ͞m illā trāsmutari. ꝯstat aūt ꝙ nō trāsmutat ab illa: qꝛ sic nō fieret magis tale ꝑ ipsaꝫ: sed minus tale. ergo trāsmutat ad illā. ꝗ̄ in nullo istāti ante finē tēporis mēsurātis illā itensione ipm ⁊ q̄lꝫ pars eius hꝫ totū idē de forma qd imediate post habebit: aliogn aliqd trāsmutaret ad id ad qd est iā trāsmutatū: ⁊ qd actu hꝫ: ⁊ in quo vel sub quo quiescit: que oīa sunt impolia. vt pꝫ 6ᵒ physi.

T.c. 32.

Similr sequit ꝙ in quolꝫ instāti dicti tēporis ipsuꝫ qd trāsmutat aut aliq̄ pars eiꝰ hꝫ aliqd qd imediate p̄us nō habuit ꝓꝑ rōneꝫ eādeꝫ.

Rñ ¶ Rñdebit ꝙ subꝫ illō trāsmutat ad formā quā p̄us habuit ⁊ actu hꝫ ⁊ ad quā est iam trāsmutatū: nō tñ est trāsmutatū ad ipsam: nec eaꝫ actu hꝫ taliter vel tali mō qualr ad ipsaꝫ habēdā trāsmutat. nā hꝫ eam iperfecte ⁊ iperfecte participat illā: post transmutationē aūt hꝫ illā ꝑfecte: ⁊ ideo trāsmutat ad ipam ꝑfecte habēdā. Et posset dari exēplū de celo qd totū cathegorematice capiendo mouet localr ⁊ de loco ad locū. vt pꝫ ꝑ Phm 6ᵒ physi. in soluēdo vnā rōnē Zenonis: ⁊ per Cōmenta. ibideꝫ: ⁊ tñ celū semꝑ habet eūdeꝫ locuꝫ totū cathegorematice ſ͞m rem ⁊ subam: ꝗuis sit alius ⁊ alius ſ͞m rōnē ⁊ formā: quāuis quelibet pars mutet locū ſ͞m subaꝫ ⁊ ſ͞m formā: vt ibi dicunt Phs ⁊ Cōmenta. Celū ergo totū mouetur ad locū quē actu habet. mouet tñ: qꝛ cōtinue acquirit eundē locuꝫ aliter ꝙ̄ ipm hꝫ: nec sequit aliqd incōueniēs de p̄dictis. Sic in ꝓposito forsitan diceret quis de forma.

T.c. 85.
Cō. 85.

ꝯ̄ rñ. ¶ Sed hec rñsio non valet. p̄mo qꝛ impole est imaginari ꝙ subm magis vel perfectius participet formā vno tpe ꝙ̄ alio: aut illa magis ꝑficiat ipm aut ei magis inhereat vel radicet: aut aliq̄ alio mō se habeat subiectū sub forma vel forma in subiecto quo ipꝫ sit magis tale formalr per ipsaꝫ: nisi ipsa forma in se ſ͞m suā essentiā sit ꝑfectior ⁊ maior intensiue. Nam aut subm dicet magis ꝑfici per formaꝫ aut illam magis participare: ⁊ sic de alijs modis exp̄mēdi hoc: qꝛ ſ͞z plures ꝑtes suas ꝑficit per illā ꝙ̄ p̄us: aut qꝛ eedē sue ꝑtes pluribus partibus forme perficiunt ꝙ̄ prius: aut qꝛ ipsa

forma

forma firmi⁹ iheret sibi ꝛ imobili⁹ p̄ᵐ dici nõ põt: tũ q2 foꝛa iformãs vnã ꝑtẽ subti nõ põt eadẽ ipa nãlr aliã informare de nouo: tũ q2 esto ꝙ ita eẽt sic ꝙ foꝛa q̃si ingrederet magis ad itima subti: adhuc subm nõ eẽt mag̃ tale ꝑ ipaꝫ lꝫ eẽt mai⁹ tale. Silr 3ᵐ nõ facit ad ꝓpositũ: tũ q2 ex h subm nõ eẽt magis tale foꝛalr: imo posset eẽ e͞ɔ: sic ḡs ꝑ ruboꝛẽ v̄ecũdie qui est passio facilr delebilis alĩ qñ magis rube⁹ est: q̃ȝ vn⁹ ali⁹ ꝑ rubedinẽ que est passibilis q̃litas ꝛ magis radicata ꝛ firmata subto. vñ nõ ex h ꝙ aliq̃ foꝛa. v̄.g. albedo ꝑmanẽti⁹ ꝛ imobilius iheret aut diuturni⁹ subto est ipm magis tale: q̃uis sit diutius tale: sic ẽt. 3. ꝓhs ꝑ erh. neqꝫ ingt ꝑpetuũ eẽ magis bonũ erit: sꝫ neqꝫ magis qd̃ diuturni⁹ est eo qd̃ vni⁹ diei. tũ q2 nec ex h tali nouo mõ hñdi subm transmutaret. Nã magis ꝑscẽdo sub foꝛa radicat ꝛ firmat ipa in subto q̃ȝ si subm trãsmutaret ẽm ipsaꝫ. qd̃ ẽt sit magis tale nec̃io magis trãsmutat ẽm formã illã. Relinq̃t ḡ 2ᵐ vꝫ ꝙ iõ subm magis dr̃ ꝑticipare formã: q2 ẽm totũ vel easdem ꝑtes suas ꝑficit plib⁹ ꝑtib⁹ foꝛe: aut foꝛa ꝑfectioꝛe ꝛ maioꝛe itensiue: ꝛ hꝫ ꝓpositũ. ❡ 2ᵒ nõ valet rñsio: q2 ipoẽ est totũ subm cathegoꝛeumatice trãsmutari sꝫ totã formã quã hꝫ nõ ꝑdẽdo ipaꝫ: ḡn aliq̃ ꝑs subti acq̃rat aliq̃ȝ ꝑtẽ foꝛe quã ꝑ̄us nõ hꝫ: q2 si q̃libet ꝑs s̄bti hꝫ eãdẽ ꝑtẽ foꝛe ꝑcise nũc ꝛ ꝑ̄us foꝛa ꝑ̄us posita tota cathegoꝛeumatice ꝛ syncathegoꝛeumatice vniformiter se hꝫ penit⁹ ad totũ subm: ꝛ ꝑ ꝯñs totũ subm cathegoꝛeumatice vniformiter se hꝫ ad totã formã cathegoꝛeumatice: ac ꝑ h nõ mutat: ꝛ istud pꝫ in exẽplo coꝝ. Nã si nulla ꝑs celi acq̃reret nouã ꝑtẽ loci ẽm mãm vel subãm: sꝫ q̃lꝫ maneret in eadẽ ꝑte loci ipoẽ eẽt totũ celũ cathegoꝛeumatice mutare locum ẽm formã aut trãsferri de circulatiõe ꝑfecta in circulationẽ ꝑfectã: q̃ sunt loca ẽm formã: vt pꝫ ibi: ꝛ 4° phy. sꝫ sem̄ꝑ hẽret eandẽ circulationẽ: vt pꝫ. ❡ In ꝓposito aũt ꝯstat ꝙ nõ sic ꝯtingit. Nã vna ꝑs subti nõ iformat alia ꝑte forme q̃ ꝑ̄us iformabat alia ꝑs subti: sic vna ꝑs celi hꝫ eãdẽ ꝑtẽ loci: q̃ȝ alia ꝑs celi ꝑ̄us hẽbat: quapꝑ si q̃lꝫ ꝑs subti retinet eãdẽ ꝑtẽ forme ꝑcise quã ꝑ̄us habuit: nec aliã ꝑtẽ acq̃rit seq̃t nec̃io ꝙ nec totũ subm nec aliq̃ ꝑs ei⁹ trãsmutat ẽm formã illã. ❡ 3° arguo per rõnẽ ab antiq̃ factã ɔ̄ istã opionẽ. Nã si forma itendit ꝑcise ẽm esse ꝑꝑ maioꝛẽ dispõnẽ subti. cũ illa dispõ sit foꝛa q̃daꝫ querẽdũ est vtrũ illa sit maioꝛ ẽm suã eẽntiã: ꝛ habet ꝓpositũ: an tñ ẽm esse ꝛ ꝑꝑ aliã maioꝛẽ dispõnẽ subti ad ipsam: ꝛ sic vel ꝓcedit in ifinitũ in dispõnib⁹: vel erit deuenire ad aliq̃ȝ dispõnẽ: que iõ sit maioꝛ: q2 i se ꝛ ẽm suã eẽntiã plꝛes ꝯtinet gradus: ꝛ habet ꝓpositũ: ꝛ cũ h eadeꝫ rõne ꝯcedi dꝫ de q̃libet forma ꝙ ipsa ẽm suã eẽntiã itẽdat. ❡ Ad hãc ẽt rõnẽ ipsi dupl̃r rñdẽt. Pꝛio q̃dẽ dõm ꝙ secũde q̃litates itendunt ꝑꝑ itensionẽ ꝑ̄maꝝ q̃litatũ foꝛaliũ que sũt q̃litates ꝑ̄me actiue ꝛ passiue ꝛ sũt dispõnes ad q̃litates secũdas. ille aũt itendunt ꝑꝑ itensioneꝫ ꝑ̄marũ q̃litatũ m̃aliũ que sunt raritas ꝛ densitas. ille v̄o nõ itendunt ꝑꝑ itẽsionẽ ꝑ̄maꝝ aliaꝝ ꝑ̄oꝝ q̃litatũ: sꝫ raritas ꝑcise itendit ꝑꝑ maioꝛẽ extẽsionẽ mãe: ꝛ densitas ꝑꝑ maioꝛẽ mãe ꝯstrictionẽ. Nã tanto res rarioꝛ est: q̃to ipa sine additiõe alicuius extrinseci maioꝛẽ occupat vel occupare nata est locũ: ꝛ e͞ɔ de densitate. Or aũt mã nũc sit extẽsioꝛ vel min⁹ extẽsa nõ req̃rit aliq̃ alia dispõ: sed in nã sua est: vt sic foꝛalr põt extẽdi ꝑ q̃titatẽ ꝛ ab agente actiue: ꝛ sic vitat ꝓcessus in ifinitũ in dispõnib⁹. ❡ 2° rñdet ꝙ poẽ est formã itendi ꝑꝑ maioꝛẽ dispõnẽ subti: esto ꝙ illa dispõ subti nõ itẽdat. Nã vna foꝛa põt recipi in subto mediãte duplici q̃litate: sic calitas mediãte siccitate ꝛ humiditate: siccitas tñ magis disponit ad caloꝛẽ q̃ȝ hũiditas: vñ in mã sicca ceteris parib⁹ ẽ calor itẽsioꝛ q̃ȝ in humida. Si ḡ aliqd̃ subm sit calm ꝛ humidũ ꝛ postea fiat siccũ: erit calidi⁹ q̃ȝ fuit ꝑ̄us: ꝛ tñ subm nõ erit magis calꝫ aut dispositũ ad caloꝛẽ ꝑꝑ itẽsionẽ ꝑ̄oris dispositiõis: sꝫ ꝑꝑ nouã dispõnẽ alteri⁹ rõnis s p̄ᵒ. ❡ Cõtra p̄ᵐ rñsio nõ valet: tũ q2 nõ est neẽe ꝙ q̃cũqꝫ aliqd̃ subm sit magis vel min⁹ tale ipm rarefiat vel ꝯdẽset: sic ꝓbatũ ẽ. 3. in p̄ᵒ. q. de augmẽto foꝛaꝝ arti⁹ p̄ᵒ. Et pꝫ ẽt: q2 si lune appropinq̃ret aliqd̃ corp⁹ potẽs eã illuminare: q̃to plus appropinq̃ret: tãto ei⁹ lumẽ itenderet: ꝛ tñ ipsa nõ rarefieret aut ꝯdẽsaret. tũ q2 ẽt in formis sp̄ũalib⁹ in aia rõnali ẽ itẽsio ꝛ remissio ẽm sꝫ istoꝝ: ꝛ tñ ibi nulla ẽ ꝯdẽsatio vel rarefactio: ꝛ ibi tũc rõ s̄cã ẽ isolubilis. ❡ 2° q̃ȝ rñ⁹ nõ valet. nã vt ꝓbatũ ẽ. 3. q. ꝛ ar⁹ oll'atis. poẽ ẽ aliq̃ȝ itẽsionẽ eẽ ꝯtinuã: q̃ posito nõ poterit dici ꝙ foꝛa itẽdat ꝑꝑ aliq̃ȝ dispõnẽ ẽm spẽm: nisi poneret ꝙ in q̃libet ꝑte tpis mẽsurãtis itẽsionẽ illã subm sit mutatũ ẽm ifinitas formas spe dintes. ❡ Itẽ cũ poẽ sit aliq̃ȝ eaꝝ esse tñ ꝑ vnũ istãs: seq̃t ꝙ sil hẽbit infinitas formas spe dintes q̃ sũt icõueniẽtia. ❡ 4° ɔ̄ opi. seq̃ret ꝙ foꝛa s̄balis ẽt susciꝑiat magis ꝛ min⁹. Nã si iõ foꝛa accñtalis suscipit magis ꝛ min⁹: q2 subm qd̃ ꝑficit põt eẽ seu est magis ꝛ min⁹ dispositũ: cum ẽt subm vel mã foꝛe subalis aliq̃ñ sit magis disposita ad formã illã subalẽ q̃ȝ ꝑ̄us fuit. Silr vna mã plus q̃ȝ alia. nã foꝛa subalis nõ hꝫ in eẽ idiuisibili dispõnẽ: cũ q̃dã corpa magis videam⁹ disposita ad aiaꝫ ꝑbusdã aliis. vñ ꝛ meliores hñt opõnes in eis. silr nõ q̃lꝫ mã in q̃ inducit foꝛa ignis est eodẽ mõ ꝛ eq̃ hñ disposita ad ipaꝫ: vt pꝫ ad sensuꝫ: seq̃t ꝙ ẽt foꝛe subales suscipiẽt magis ꝛ min⁹ qd̃ isti negãt: vñ nisi in subto magis disposito eẽt foꝛa itẽsiue ẽm se maioꝛ q̃ȝ ea q̃ est in min⁹ disposito: ipm nõ eẽt magis tale q̃ȝ illd̃. Nec valet rñsio coꝝ: q̃ dicũt iõ formã subalẽ nõ suscipe magis ꝛ min⁹: q2 ipa dat eẽ specificũ subale: ꝛ tale eẽ nõ põt variari: nisi ipa foꝛa varietur ẽm spẽꝫ. nõ valet inq̃ȝ: q2 sic foꝛa subalis dat eẽ specĩᵐ subale: ita foꝛa accñtalis dat eẽ speᵐ accñtale. Si ḡ ꝑꝑ aliã dispõnẽ subti põt variari eẽ foꝛe accñtalis nõ variata foꝛa accñtali speᶜᵉ. sic ꝑꝑ aliã dispõnẽ mãe põt variari eẽ foꝛe subalis ipa nõ variata speᶜᵉ: ꝛ sic sic eadẽ foꝛa accñtal' spe ꝛ nũo ꝑꝑ maioꝛẽ vl' mioꝛẽ dispõnẽ subti põt dare eẽ subto magis vl' min⁹: sic ꝛ subalis: aut si s̄balis nõ poterit: neqꝫ ẽt accñtal h poterit. ❡ Dico ḡ q̃tũ ad hũc arti⁹ ꝙ foꝛa q̃lꝫ corpal' q̃ itẽdit: itẽdit ꝑ acq̃sitionẽ noue foꝛe totalr vl' ꝑtialr eiusdẽ rõnis. Et ꝙ i q̃lꝫ itẽsiõe hꝫ acq̃rat noua foꝛa vl' ꝑs foꝛe: pꝫ ex rõib⁹ ꝑmissis. ꝙ v̄o illd̃ nouiter acq̃situ sit eiusdẽ rõnis cũ ꝑ̄oꝛe: pꝫ ex eo ꝙ forma nõ auget nisi per simile: nec subm fit magis tale formalr: nisi per aliqd̃ simile ei quo est tale. ❡ Contra ista tñ sunt obiectiones alique. Pꝛimo q̃dẽ: q2 augmentatio ꝛ ꝑnõ sũt mutatiões dispate. igit augmẽtatio põt eẽ sine ꝑnõne: ꝛ per ꝯñs põt foꝛa augmẽtari sine ꝓductione alicui⁹ alteri⁹ ꝑtis similis: ac per h sine additiõe alterius. ❡ 2° in idiuiduis eiusdẽ rõnis nõ est ordo eẽntialis ẽm ꝑfectionẽ. Si aũt foꝛa itẽsa eẽt in se ꝛ ẽm suã eẽntiã ꝑfectioꝛ alia nõ eque itensa: iã vnũ idiuiduũ eẽt eẽntialr ꝛ ineq̃lr ꝑfectius alio indiuiduo eiusdẽ rõnis. ❡ 3° si foꝛa auget per additionem: aut illud additũ est essentiale nãe vel foꝛe specifice: aut accñtale tñ. si eẽntiale. ḡ ꝑexñs foꝛa cui addit nõ erat per se in spe illa cũ careret eo qd̃ est de rõne ꝛ essentia spẽi. Si accñtale. ḡ nõ facit ꝑ se vnũ cũ ꝑexñte: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ augmẽtat ipaꝫ. ❡ 4° si forma itẽdit ꝑ h ꝙ sibi addit alia ꝯsilis. ḡ ꝛ foꝛa subalis ꝛ ꝯsilr q̃titas itẽderet ex additiõe alicui⁹ ꝯsilis: cũ ꝛ foꝛe subali possit addi silis foꝛa vel pars similis faciẽs per se vnũ cum ea: ꝛ silr q̃titati. ꝯñs tñ est f̃lm: q2 nec subalis foꝛa nec q̃titas suscipit magis ꝛ minus. ❡ 5° cũ aliq̃ res

Contra ridet dñs Egidius vbi. s.

2ᵐ ɔ̄ rñs

Cõ. 45.

3ᵐ ꝑncip^le

Dñs Egidius in 1° q̃li q. 14.

4ᵐ ꝑn^le

Rñsio ꝓpria ad argumentum

Cõtra se arguit

2ᵐ

3ᵐ

4ᵐ

5ᵐ

alba cõdensaẽ ipa fit albior:vt pʒ ad sensuʒ:ꝛ tñ nõ gñañ tur tũc aliq̃ ps noua albedinis.g̃ nõ est ↄcedẽdũ itẽsionẽ forẽ fieri p additionẽ.℄ 6° cũ aliqđ corp⁹ visuʒ a remo tis fit ppinquus videti:visio itẽdiẽ ꝛ vidẽs clarius ꝛ pfe ctius videt:ꝛ tñ visioni nihil addiẽ.cũ ipa fit totalr sim plex ꝛ idiuisibilis.℄ Ad pᵐ ꝙuis de gñõne posset multi pliciter distigui:ꝙtũ tñ sufficit ad ppositũ loquẽdo de gñõne forme accñtalis eo mõ quo ↄcediẽ ipaʒ gñari.Di co ꝙ gñõ forme tripl'r accipi põt.Uno mõ gñalr p pdu ctiõe forme q̃ nõ pfuit.Alio mõ spãli⁹ p pductiõe forẽ q̃ nõ pfuit:aliq̃ tñ ps pfuit ei⁹ ꝛ aliq̃ nõ.3° mõ p pductio ne forẽ q̃ nõ fuit neq̃ aliq̃ ei⁹ ps:sʒ fm q̃libet sui icipit eẽ.Si sumaẽ gñõ forẽ pᵒ mõ.dico ꝙ ipole ẽ augmẽtatio nẽ forẽ eẽ sine gñõne forẽ:ꝛ loquor de itẽsiua augmẽta tiõe de q̃ nũc agiẽ.rõ ẽ:qꝛ nunq̃ ẽ itẽsio forẽ:nisi ex ea q̃ addiẽ ꝛ ea cui addiẽ fiat vna forã p se vna:vñ siue adda tur pexñs pexñti:siue noua pexñti nõ est itẽsio:neqʒ for ma dr augeri nisi ex vtraq̃ fiat q̃dã forã totalis p se vna sicẽ ex eo ꝙ hũiditas sacri q̃ fuit in vino addiẽ ꝛ ↄiungiẽ hũiditati exñti in corpe chri:ꝛ albedo hostie iũgiẽ albe dini oculi chri.cũ chris ꝛ q̃lʒ ps ei⁹ sit sub q̃dã pte sacri: qꝛ tñ ex hac hũiditate ꝛ illa nõ fit hũiditas aliq̃ totalis per se vna.Silr nec ex hac ꝛ illa albedĩe:idcirco nec ista nec illa dr augeri.Nec obstat ꝙtũ ad h̃ ꝙ hũiditas ꝛ al bedo sacri nõ isũt neqʒ isormãt corp⁹ chri sicẽ acci⁹ ei⁹:qꝛ ꝙuis h̃ ipediat ne corp⁹ chri sit albi⁹ vl hũidi⁹:nõ tñ ipe diret qn hũiditas eẽt aucta:ꝛ silr albedo:si vtreq̃ face rẽt vnã formã p se:vñ si hũiditati sepate adderet hũidi tas sepata ꝛ ↄstituerẽt hũiditatẽ vnã p se vtriq̃ eẽt aug mẽtatio hũiditatis:ꝛ tñ nihil eẽt p illã hũidi⁹ neqʒ hũi dũ.vl g̃ forã ṽe dicaẽ augeri neceẽ ꝙ ex ea q̃ pfuit ꝛ illa q̃ addiẽ ↄstituaẽ vna forã p se.talis aũt forã ex vtraq̃ cõ stituta tũc ẽ ꝛ nõ pfuit:esto ꝙ vtraq̃ ps ei⁹ pfuisset:ꝛ p ↄñs noua forã ẽ genita:pᵒ mõ loquẽdo de gñõne.Sʒ gñõ h̃ mõ bñ põt eẽ sine augmẽtatiõe:qꝛ pole ẽ formã gñã ri cui⁹ nulla ps pfuit.Et tũc nõ est augmẽtatio:cũ in q̃lʒ augmẽtatiõe forẽ aliq̃ ps ei⁹ pfuit.Si 2° mõ sumaẽ gñõ forẽ.dico ꝙ nãlr nõ põt eẽ augmẽtatio itẽsiua forẽ sine gñõne:qꝛ forẽ pexñti nõ põt addi aliq̃ alia forã pexñs: sic ꝙ sint in eodẽ subiecto pᵒ:sʒ vt forã itẽdaẽ nãlr opʒ ali ꝙ ptẽ forẽ de nouo fieri in eodẽ subiecto pᵒ faciẽs p se vnũ cũ pexñte:ꝛ tũc ↄstat ꝙ est gñõ forẽ h̃ 2° mõ supra.Per potẽtiã aũt dei augmẽtatio forẽ põt eẽ sine hᵒ gñõne.Nã põt de⁹ formã pexñtẽ alteri forẽ vnire:sic ꝙ vtraq̃ erit in eodẽ pᵒ subto ꝛ faciãt p se vnã formã eiusdẽ rõnis.Sʒ eꝰ gñõ sic supra p nullã potẽtiã põt esse sine augmẽtatio ne:qꝛ q̃ncũq̃ ẽ talis gñõ forẽ ex pte q̃ pfuit:ꝛ ea q̃ noui ter fcã ẽ:fit forã maior itẽsiue.Si aũt 3° mõ sumaẽ gñõ ẽt nãlr aliq̃n ẽ sine augmẽtatiõe:ꝛ pʒ:sʒ eꝰ augmẽtatio nõ põt nãlr eẽ sine gñõne.Per potẽtiã ṽo dei põt:vt pʒ p ea q̃ imediate dicta sũt.Et p h̃ pʒ quõ ẽ ↄcedẽdũ ꝙ gñõ ꝛ augmẽtatio sint mutatões dispate ꝛ quõ nõ.℄ Ad 2ᵐ dõm:ꝙ tã iter idiuidua eiusdẽ rõnis ꝙ diuersaꝝ rõnũ ẽ ordo eẽntialr fm pfectionẽ.i.vno ẽ eẽntialr alio pfecti⁹. dĩnter tñ h̃ ẽ in his ꝛ in illis.Nã in qbuslʒ idiuiduis di uersaꝝ rõnũ ẽ talis ordo saltẽ fm cõe dcñ phoꝝ.ꝛ Aug. idẽ innuit 3° de li.ar.nõ aũt iter q̃lʒ idiuidua eiusdẽ rõnis est talis ordo.Nã pole ẽ aliq̃ eẽ:ꝛ de facto sunt:q̃ sũt eq̃ pfecta.℄ Ad 3ᵐ dõm:ꝙ nã ꝛ forã spẽi põt accipi dupl'r. Uno mõ pprie p eẽntia ꝛ nã ex aiaʒ quã signat spẽs ꝛ diffinitio spẽi:ꝛ sic q̃lʒ nã singularis ex aiaʒ per spẽm si gnificata ẽ nã spẽi.Alio mõ sumi põt nã ꝛ forã spẽi ipro prie.s.p diffõne spẽi.Si sumaẽ pᵒ mõ:dico ꝙ illud addi tũ est eẽntiale nãe spẽi.Nã est pars itrinseca ꝛ eẽntialis forme illius que ex ipso addito ꝛ pte cui additũ est ↄsti tuiẽ:ꝛ tũc pʒ ꝙ ↄñtia non valet.Nã ẽt ps pexñs erat nã spẽi cui nec erat nec est eẽntiale illud additũ:nec tñ seq tur.g̃ ipsa nõ fuit per se in spẽ illa:sicẽ aia sortis est aliqđ eẽntiale hoc mõ nãe spẽi humane:nec tñ qꝛ Plato caret aia sor.sequiẽ ꝙ plo non sit per se in spẽ humana eo mõ quo res dicunẽ esse in spẽ.Si ṽo sumaẽ forã spẽi 2° mõ sic dico ꝙ pprie loquẽdo illud additũ nõ est sibi accidẽ tale neqʒ essentiale:nec ẽt aliq̃ res extra aiaʒ que nõ est signũ.Solũ.n.termini ex qbus cõponiẽ diffinitio sũt si bi eẽntiales.Improprie tñ posset ↄcedi ꝙ est essentiale diffõni:qꝛ de eo seu de aliquo termĩo stãte pro eo pdica tur in qđ diffinitio.Sed nec sic pcedit ↄñtia.℄ Ad 4ᵐ dõm ꝙ nõ quelibet additio silis in spẽ faciens cũ eo cui addiẽ p se vnũ idiuiduũ illi⁹ spẽi sufficit ad augmẽtatio nẽ itẽsiuã.Sʒ opʒ vltra h̃ ꝙ additũ ꝛ illđ cui addiẽ sint in eodẽ situ pᵒ:nec faciãt aliqđ mai⁹ extẽsiue.nãlr aũt ta lis additio nõ põt fieri ad formã subalẽ:ꝛ iõ ipa nõ põt itẽdi vel remitti nãlr.Si tñ h̃ eẽt pole ita itẽderet ꝛ augmẽtaret intensiue:sicẽ forma accñtalis:ꝛ sicẽ ipsa aug mẽtaẽ extẽsiue ex additione silis faciẽtis vnũ per se cũ illa.Utrũ aũt per potẽtiã dei hoc sit possibile:posset esse dubiũ p eo ꝙ etiã si deus possit plures formas subales eiusdẽ spẽi simul iungẽ fm sitũ:sic ꝙ omnes sint in eodẽ situ pmo:sicut duas animas in eodẽ corpe.Dubiũ tñ est an q̃libet illaꝝ posset totũ illđ isormare:ꝛ sic an ex vtra q̃ posset vna fieri que essentialr vtrãq̃ icluderet:quoꝝ vtrũq̃ requireẽ ad itẽsionẽ.per hoc pʒ qđ dõm de ꝙti tate.℄ Ad 5ᵐ dico ꝙ si res alba cõdenseẽ ꝛ nullus gra dus albedinis de nouo genereẽ ipsa nõ fit albior fm ṽi tatẽ:sʒ solũ fm apparentiã:eo ꝙ pp maiorẽ ppinquitatẽ ptiũ fortius mouet sensuʒ:sicẽ duo lumina pxima magis illuminãt idẽ illuminabile:ꝙ distãtia:ꝛ ita de alijs agẽ tib⁹.Nã virtus vnita fortius agit.Si ṽo res hᵒ cõdensa ta sit albior fm veritatẽ.dico ꝙ necesse est ibi esse nouũ gradũ albedinis additũ:ꝛ maiorẽ itensiue albedinẽ esse gñatã.℄ Ad 6ᵐ dico ꝙ visio itendiẽ per additionem si milis in spẽ:sicut alie forme:nec est eẽntialr simplex:sʒ ṽe ex ptib⁹ eiusdẽ rõnis cõposita:sicẽ albedo.℄ Ad rões opi.rñdeo.Et ad pmã qdẽ per quã pbant formã nec itẽ di fm essentiã:neqʒ hẽ latitudinẽ aliquã in sua eẽntia: sed penit⁹ esse indiuisibilẽ ex similitudine numeroꝝ ad essentias formaꝝ.Dicendũ pmo ꝙ si similitudo phi in loco illo esset inter numeros ꝛ essentias formaꝝ pbaret oppositũ eius qđ volunt.s.formã esse fm essentiã diuisi bilem ꝛ hẽ ptes itrinsecas.Nam pma similitudo quã ponit phs est ꝙ numerus hʒ partes itrinsecas ꝛ est essen tialiter diuisibilis:lʒ nõ in infinitũ:ꝛ sic fm hoc essentia forme habebit intrinsecas partes:qđ negant.℄ Rñdeo aũt ꝙ phs nõ assimilat numeros ad eẽntias formaꝝ fm ꝙ hic de formis est sermo:sed assimilat eos ad diffões exprimentes essentias rerũ:ꝛ nõ ad quascũq̃:sʒ ad diffi nitiones subarũ cõpositaꝝ:quas solas pprie diffiniri i mediate pbauit.ꝛ hoc euidentissime pʒ.Dicit eñi ponẽ do pmã similitudinẽ.Nã diffinitio.numerus qdẽ diuisi bilis:qꝛ eñi ꝛ in indiuisibilia:vbi Cõmẽ.exponens ait.i. diffinitio assimilaẽ numero:qꝛ diffinitio diuidiẽ in res i diuisibiles queadmodũ numerus.Sʒ dĩnt in hoc:qꝛ il lud qđ nõ diuidiẽ in numeris est vnitas ꝛ in diffõne est gen⁹ ꝛ dĩa.Deide ponit phs aliã silitudinez quã isti ar guẽdo iducũt.d.Et queadmodũ nec a nũõ ablato aliquo aut addito ex qb⁹ nũer⁹ est nõ adhuc idẽ nũer⁹ est:sed al ter:ꝙuis minimũ auferaẽ aut addaẽ:sic nec diffõ:nec qđ qđ erat eẽ adhuc erit:aliq̃ ablato aut addito:vbi Cõmẽ tator.i.queadmodũ qñ alicui nũõ addiẽ vnitas aut ab eo diminuiẽ vnũ trãsferẽ in aliã nãz nui.Silr diffões cõ

Margin notes: 6ᵐ; Ad pᵐ; Ad 2ᵐ; cap. 21.; Ad 3ᵐ; Ad 4ᵐ; Ad 5ᵐ; Ad 6ᵐ; Ad rões opi. Ego dij. 1. q. 14.; 8° meta. T. c. 10.; Cõ. 10.; T. c. 10.

posite ex p° gñe ⁊ plurib⁹ differẽtijs qñ ab eis diminuit aliq̃ diña trasfert diffinitio ad diffõnẽ alteri⁹ nãe. ⁊ silr qñ addit in eis aliq̃ diña. vbi grã. qm cũ dixerim⁹ in diffinitione aialis ꝙ est corp⁹ nutribile ⁊ sensibile si diminuerim⁹ vltimã dĩtiã remanebit diffõ vegetabiliũ. Et si addat alia dĩtia. s. rõnale fiet diffõ hoĩs: hec Cõmẽ. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ dcm̃ p̃hi in nullo est ad ꝑpositũ istoꝝ: cu nõ loquat nisi de diffõnib⁹ nõ de formis ex aiaꝫ. itm̃ tñ põt adduci ad res ip̃aꝝ: q̃ꝝ sũt diffõnes: qm̃ sic ex additiõe vel dimiutiõe diffõ fit ꝑpa aliaꝝ ⁊ aliaꝝ rerũ: sic res ip̃e qb⁹ diffõnes sũt ꝑpe fcã p̃dcã additiõe vel diminutiõe. sũt alteri⁹ ⁊ alteri⁹ sp̃ẽi vel nãe specifice. Silr ꝙ res q̃ ẽntialr icludũt aliqd ad qd explicãdũ per diffõnẽ neccẽ est addere dĩtiã aliq̃ in diffõne: quã nõ opꝫ ponẽ in diffõne aliaꝝ rerũ que per ꝯñs tale qd ẽntialr nõ includũt ẽntialr sũt alteri⁹ sp̃ẽi ab illis: sꝫ illd vt pꝫ nõ est ad ꝑpositũ: qm̃ additio q̃ ponit in foĩa cũ intẽdit nõ est ꝑ aliqd tale. cũ id sit penit⁹ eiusdẽ rõnis cũ ea cui addit ⁊ cũ ea q̃ ꝯstituit ex vtraq;. ¶ Itẽ esto ꝙ p̃hs loq̃ret de ẽntijs foĩaꝝ ex aiaꝫ adhuc ñ loq̃ret nisi de formis sbalib⁹: sic nõ loq̃t nisi de diffõnib⁹ subaꝝ cõpositaꝝ: ⁊ iõ nihil facit ꝑ eis illd dcm̃ p̃hi ⁊ multũ miror ꝙ in tali dicto tãti doctores suã sũdauerũt opionẽ. ¶ Et si dicat ꝙ p̃hs ibi subdit: ⁊ quẽadmodũ nec nũer⁹ hꝫ magis ⁊ min⁹ nec q̃ fm spẽm suba: sꝫ siq̃dẽ cũ mã. vbi vult. ꝙ suba q̃ ẽ foĩa nõ suscipit magis ⁊ min⁹ nisi fm ꝙ est in mã. Nõ põt aũt h̃ itelligi de suba fm ꝙ distinguit ab accñte: qm̃ talis nõ ẽt fm ꝙ est in mã suscipit magis ⁊ min⁹. accipit ḡ subam ꝑ ẽntia ⁊ est ei⁹ itentio ꝙ ẽntia forme fm se nõ suscipit magis ⁊ min⁹: sꝫ fm ꝙ est in mã: ⁊ h̃ est suscipe magis ⁊ min⁹ fm eẽ. ¶ Rñdeo ꝙ ẽt ista silitudo attẽditur iter nũeruꝫ ⁊ diffonẽ: aut ẽt ẽntiã sube cõposite quã explicat diffõ vel ip̃a foĩa subalis q̃ p̃ncipalior est p̃s talis ẽntie. Diffõ. n. nõ dĩ de aliq̃ fm magis ⁊ de aliq̃ fm min⁹: nec ip̃a ẽntia sube vel foĩa subalis sic cõposite aliquã in se itẽsiuã hꝫ latitudinẽ aut maioritatẽ vel minoritatẽ. Et si quã hꝫ latitudinẽ hec est latitudo extẽsiua q̃ ẽ fm diuersas p̃tes q̃titatiuas. q̃ fm ip̃s p̃ncipalr ex mã vel ꝑꝑ mãm cõpetũt rei: ⁊ ꝑꝑ h̃ vn⁹ hõ nõ est magis hõ q̃ȝ alius: q̃uis posset eẽ aut sit maior. ¶ Et huic ꝯcordat expõ Cõmẽ. ibidẽ. Ait. n. deinde iducit 3ᵐ silitudinẽ inter diffones ⁊ nũeros ⁊ dixit. ⁊ quẽadmodũ ⁊c̃. i. quẽadmodũ foĩa nũeri. vbi grã. trinitas nõ recipit magis ⁊ minus: eo ꝙ nõ est trinitas magis q̃ȝ alia trinitas: neq; dualitas magis q̃ȝ alia dualitas: ita forma subalis nõ recipit magis ⁊ min⁹. Nõ. n. est hõ maioris hũanitatis: q̃ȝ alius hõ fm formã: sꝫ si fuerit. s. maioris hũanitatis erit fꝫ ꝙ forma est in eo in mã. Et ꝯstat ꝙ talis maioritas q̃ ẽ fm p̃tes mãe est tñ maioritas extẽsiua. ¶ Ad rõnẽ 2ᵐ cuꝫ dĩ. ꝙ vnaq̃q; res ꝑpriã hꝫ certitudinẽ q̃ ꝯsistit in idiuisibili. dico ꝙ vel ꝑ certitudinẽ itellr diffõ ⁊ ꝑpa rõ q̃ditatiua: sic Aui. aliq̃ñ vĩ h̃ vocabulo vti. ⁊ tũc q̃ũo nõ possit sibi fieri additio: ⁊ q̃lr h̃ faciat ad ꝑpositũ pꝫ ex p̃cedẽti rñsione. vel per certitudinẽ itellr ip̃samet ẽẽn⁹ rei p̃fcã q̃ nõ est nisi ip̃sa: ⁊ tũc cũ dĩ ꝙ ip̃a ꝯsistit in idiuisibili sensus põt eẽ 2ᵉ. vnus ꝙ ip̃a sit in se simplex nõ icludẽs p̃tes. ⁊ hic est falsus. hũanitas. n. est tñ humanitas ⁊ eq̃nitas tñ eq̃nitas: ⁊ vtraq; est cõposita ⁊ nõ simplex: ⁊ sic de q̃libet ẽntia subarũ cõpositarũ. Ali⁹ sensus est ꝙ sibi nõ põt addi aliq̃d qd sit ei⁹ itrinsecũ: ⁊ oẽ cui est aliqd intrisecũ qd nõ ẽ itrisecũ sibi nõ est ip̃a. Itẽ nec aliq̃d nõ icludẽs oẽ qd ista icludit est ip̃a: ⁊ hic sensus ver⁹ est. Sꝫ h̃ ꝯtigit dupl̃r: qm̃ vel istud additũ seu plus iclusuꝫ ẽ alteri⁹ rõnis ab eo cui addit: ⁊ illd cui addit hꝫ ꝑpriã rõnẽ ⁊ tũc illd qd h̃ p̃hs icludit ẽ aliud fꝫ rõnẽ ⁊ speꝫ: vel illd plus iclusuꝫ est eiusdẽ rõnis cũ eo cui addit: ⁊ tũc includens vtrũq; nõ est aliud fm rõnẽ: sꝫ est aliud fꝫ numerũ vel sic totũ est aliud a p̃te. ¶ Nũc ad ꝑpositũ forme p̃existẽti addit aliq̃d sile ⁊ eiusdẽ rõnis: ⁊ illud additũ nõ ẽ de ẽntia illi⁹ p̃exñtis cui addit: sꝫ de ẽntia forme totalis ex illis ꝯstitute: ⁊ iõ ip̃sa que vltra p̃exñtẽ icludit additã nõ est illa p̃existẽs. vñ ponat ꝙ nomẽ significans p̃cise formã nũc exñtẽ. vbi grã. albedinis sor. sit a. acq̃rat deinde sor. plus de albedine: forma totalis resultãs ex a. ⁊ ea q̃ nũc acq̃sita est: nõ est a. q̃uis icludat a. sic totũ nõ est p̃s: q̃uis icludat p̃tẽ. ¶ Itẽꝫ si per remissionẽ sor. ꝑdat aliq̃d de forma a. forma remanẽs nõ est a. his nõ obstãtib⁹: nõ est alteri⁹ sp̃ẽi: q̃ȝ ei⁹ cui⁹ fuit a. ⁊ eodẽ mõ foĩa icludẽs plus q̃ȝ a. nõ est alteri⁹ sp̃ẽi q̃ȝ a. Silr dĩꝫ de duab⁹ albedinib⁹ totalr se excludẽtibus: sic albedo sor. ⁊ albedo pla. Naꝫ esto ꝙ vna haꝝ p̃les gradus eiusdẽ rõnis icludat: q̃ȝ reliq̃ adhuc nõ est alteri⁹ rõnis ab ea: sed tñ differẽs fm numerũ. secus aũt eẽt si illud plus inclusuꝫ eẽt alterius rõnis ⁊ totũ includens illa diuersa esset per se vnũ. ¶ Ad aliã per quã ꝑbat ꝙ eadẽ forma in se nõ aucta vel diminuta põt dare magis ⁊ min⁹ eẽ tale: q: sic v̄tus ad agẽ ⁊c̃. Dico p̃ ꝙ si rõ valeret eodẽ mõ ꝑbaret ꝙ eadẽ forma fm se totã posset dare eẽ diuersis subiectis ẽt situ distãtibus ⁊ vno tp̃e vni ⁊ alio tp̃e alteri: cui p̃ nõ dabat eẽ. Nã per eadẽ v̄tutẽ põt agẽs sil agẽ in diuersa subiecta: sic sol sil per eadẽ v̄tutẽ illuminat aquã ⁊ aerẽ. Et silr põt agere p̃us in vnũ: ⁊ postea in aliud: sicut nũc illuminat supra terrã ⁊ postea sub terra seu in alio hemisperio huic nr̃o opposito: itaq; nego silitudinẽ illã. Nã agẽ vt sumit in argumẽto est aliq̃d distictũ a v̄tute ⁊ elicitũ ab ip̃a. eẽ aũt nõ est aliq̃d distictũ ab ẽntia ⁊ cãtũ ab ea ꝙ si nõ sumat sic eẽ: sꝫ ꝑ eẽ denoiato vt sit sensus sic idẽ per eadẽ v̄tutẽ põt magis ⁊ min⁹ agẽ sic per eadẽ ẽntiã põt magis ⁊ min⁹ eẽ tale. Adhuc nego similitudinẽ si sumat vlr. Et q: nõ ꝑbat: nõ opꝫ vlterius respondere.

Quantũ ad 2ᵐ articulũ est vna opio: q̃ dicit ꝙ intẽsio forme fit per acq̃sitionẽ noue forme ꝑfectioris q̃ȝ p̃cedẽtis: cũ qua nõ remanet p̃cedẽs: sed simul adueniẽte noua ꝑfectione corrũpit p̃cedẽs: ita ꝙ in subiecto nunq̃ȝ sũt sil tales due forme: q̃ꝝ vna fuerit p̃us in subiecto: q̃ȝ altera. Insup sic opinãtes ꝯcedũt: ꝙ ꝯtigit aliquã intẽsionẽ esse ꝯtinuã: qd vtiq; veruꝫ est: vt supra ꝑbat. ¶ Ex his aũt vlteri⁹ seq̃t ꝙ q̃libet forma que acq̃rit duꝫ durat itensio: sit tñ per vnũ instãs: aliogn si esset per tẽpus: cũ in tp̃e illo quo esset: sit adhuc itensio: ⁊ acq̃rat semꝑ aliq̃ pars forme iã p̃ueniẽs ⁊ seq̃ẽs: imo multe seq̃ẽtes eẽnt simul in subiecto. ¶ Itẽ sequeret ꝙ quelibet talis forma acq̃reret idiuisibilr ⁊ in instãti: aliogn acquireret pars ante partẽ: ⁊ oẽs ille p̃tes sil eẽnt in illo istanti in quo ponit eẽ forma: vñ de q̃libet foĩa põt q̃ri: an sit acq̃sita in instanti: ⁊ si sic habet qd dĩ. Si nõ. ḡ aliqua pars ei⁹ fuit acq̃sita p̃us ⁊ aliq̃ posterius: ⁊ tñ tũc h̃ ⁊ illa sũt: ⁊ hec duo tanq̃ȝ ad opinionẽ ꝯña ip̃si opinãtes concedunt. ¶ Hec opinio nõ solũ falsa est: sed etiaꝫ impossibilis: vt mihi apparet. Et p° q̃dẽ: quoniã ip̃si ponũt aliquã rẽ esse per vnũ instans tñ sic ꝙ imediate p̃us ei⁹ nihil fuit: ⁊ imediate post nihil eius erit. Quod lꝫ per diuinã potẽtiã sit possibile: nõ tñ nãliter vt videt: sicut in scd̃a q̃one huius distinctionis. articulo 2° ostẽsuꝫ est. nec dubiũ est: h̃ esse ꝯtra intẽtionẽ p̃hi 8° phys̃. ⁊ Cõmẽ. vñ p̃hs ait. incõueniẽs videbit si factũ mox: necesse est corrumpi: ⁊ nullo tẽpore ꝑmanere. Et Cõmen. oẽ ingr̃ g̃ñandũ hꝫ eẽ in actu: ⁊ oẽ exñs in actu ẽ in tp̃e demñato. alias nã ageret ociose. vñ voluit exp̃sse ꝙ ip̃osĩe est corruptionẽ alicui⁹ rei seq̃ sine medio g̃nõnẽ eiusdẽ. Et ꝑ h̃ tanq̃ȝ per

8° meta. T. c. io. — T. c. io. — 8° meta. Cõ. io. — Ad 2ᵐ Egidij — Ad 3ᵐ — 2ᵘˢ arti. — Gothofredus et Burleus in suo de itensione — 3 Goth. ⁊ Burᵐ vbi supra — T. c. cõ. 63. Cõ. 63.

p^m pbat ipole eē duos mot^9 ɔ̄rios succedē sibi in eodez mobili sine gete media:ita φ tā de accñtib^9:q̄z de substā tys loquunt̄. ¶ 2^m. Ista opio cogit ponē φ subm aliqd a forma demr̄ata qua in actu bz:erit trāsmutatū ⁊ nunq̄z trāsmutabit̄ ab illa:qd est ēt ɔ̄ pbz ⁊ nō appet nālr pole vt.s̄.dicebat̄. Qr aūt ad h̄ cogat pbo:qz si ɔcedat̄ oppo^m seqt̄ φ in q̄libet intēsioe ɔtinua erit dare p^m itēsuz eē:qd est ipole.ɔñtiā declaro.sumo.n.aliq̄z ptē aeris remisse lucidā:⁊ sit ps illa aeris a.⁊ lumen quo formalr est lucida sit b.⁊ ponat̄ φ b.lumē cāet̄ a cādela distāte.deinde ponat̄ φ a.per ɔtinuā appropiquationē cādele fiat magis lucidū:tūc arguo sic:in aliq̄ instāti a.subm est p̄ mutatus a lumine b.ḡ in aliq̄ instāti est p̄ mutatū ad lumē mai^9 q̄z b.⁊ per ɔñs in aliq̄ instāti est p̄ factū magis lucidū.2ª ɔña pz:⁊ silr p^a:qm cōstat φ in q̄cūq; instanti a.mutatū est p̄a b.est ēt mutatū ad lumē mai^9 b.aliogn tūc careret oī lumine.Si aūt in illo istanti quo est mutatū a b.ē mutatū ad mai^9 lumē q̄z p̄:⁊ nō p̄us fuit mutatū ad mai^9 lumen lumine b.q̄z mutaret̄ a b.alias sil' habuisset lumē b. ⁊ aliud lumē mai^9 (qd ipsi negāt) seqt̄ φ in instāti dato fit p̄ mutatū ad mai^9 lumē q̄z est lumē b. Nūc pbo añs. qz aut a.mutat̄ a lumie b.in tpe seu successiue:aut in instanti.p^m nō pōt dici:qm qz dūz mutat̄ a b.mutat̄ ēt ad lumē mai^9 qñ cēt mutatū ab vna pte ipsi^9 b.cēt mutatū ad aliō lumē:⁊ qz adhuc erit aliq̄ ps ipsi^9 b.sequit̄ φ nō tota foia p̄cedēs corrūpet̄ noua adueniēte:vt dicūt. Relinqt̄ ḡ φ in istāti mutet̄ subm a lumine b.⁊ sic hz ppositū. Nā illud instās est p^m in quo a.mutatū est a lumine b.⁊ sic pz p̄ncipalis ɔña. Qr at ɔñs sit ipole pz:qm ex ipo seqt̄ φ sit dare p^m mutatū eē in quo cādela mutata est: ⁊ p^m spaty ab ipsa in illo ɔtiuo motu acq̄situ:qd ē ipole: ⁊ ɔña hec ac ipolitas ɔñtis pz supra in allegata.q.arti^o 4°. ¶ 3° absolute arguo ɔ̄ opionem ⁊ supponatur φ sor. p̄us calidus icepit hodie calefieri:⁊ sit intensio caloris in co ɔtinua ⁊ nō cesset añ finē hui^9 diei:⁊ sumo gradū caloris quē in h̄ instāti p̄n̄te hz ⁊ nūc p̄ acq̄siuit:⁊ sit iste gradus a.tūc sic a.gradus est nunc p̄ genitus.ḡ aliq̄s gradus caloris in sor.est nūc p̄ corruptus.ɔña pz:tū qz ipsi dicūt φ adueniēte forma noua corrūpit̄ p̄cedēs.ḡ sil hec aduenit ⁊ aliq̄ p̄or corrūpit̄.tū qz si a.gradus nūc est p̄ genit^9. ḡ sor.est nūc p̄ mutatus ad a.gradum. Et vltra.ḡ ex aliq̄ iperfectiori gradu caloris est nūc p̄ sor.mutatus ad a.gradū.⁊ h̄ sequit̄ s̄m ipsos:qui volunt φ termin^9 a quo intēsionis sit foia remissa ⁊ nō solū p̄uatio forme pfectioris. Sil' aūt subm mutatū est p̄ a termino a quo ⁊ ad terminū ad quez.seqt̄ ḡ φ ex aliq̄ iperfectiori gradu caloris sor. nūc est p̄ mutat^9.ḡ aliq̄s gradus caloris nūc p̄ corrupt^9 ē in sor. Et pz hec vltia ɔñtia p eos:q dicūt φ termini motus sūt icōpoles:⁊ sic pz p̄ncipalis ɔña.s.hec a.gradus est nūc p̄ genit^9.ḡ aliq̄s gradus est nūc p̄ corrupt^9.⁊ si h̄ ɔñs est verū.ḡ aliq̄ ei^9 singl'aris est va.sit ḡ hec singl'aris va. b.gradus est nūc p̄ corrupt^9:s3 s̄m istos b.gradus fuit acq̄sit^9 in istāti:⁊ ɔstat φ nō in h̄ instāti p̄n̄te.ḡ in aliq̄ p̄ore:aut ḡ iter instās in quo fuit genit^9 gradus b.⁊ h̄ instās fuit tps:⁊ p ɔñs b.durauit p tps.⁊ vlteri^9.cū itēsio sit cōtinua ⁊ in illo tpe post b.fuerūt m'lti gradus caloris acq̄siti.sequit̄ φ gradus b.remāsit cū sequētib^9 qd negant: aut nullū tps est mediū iter istās quo genit^9 ē gradus b. ⁊ h̄ istās:⁊ sic duo istātia imediate in tpe:qd est ipole:vt pz 6° phy. ¶ 4° sequit̄ φ mot^9 itēsiōis ve ɔtinuus cōponat̄ ex solis mutatis eē seu mutationib^9 subitis ⁊ momētaneis:⁊ tps ex instātib^9:ɔñs est ipole 6° phy.ɔña pbat̄: qm si mā s̄m quā est mot^9 ē cōposita p̄cise ex his ad q̄z nullū p̄us mobile mouet̄ q̄z ē mutatū:⁊ quoz q̄lz subito ⁊ idiuisibilr acq̄rit̄:tot^9 mot^9 ille ē cōposit^9 ex mutatis esse p̄cise ⁊ tps illū mēsurās ex instātib^9 p̄cise. vtendo tñ hoc cōi mō loquēdi s̄m verū itellm:q dī hr̄i de mutatis eē ⁊ de motu ⁊ de tpe.assumpta ɔditionalis pz:qm vt dī ⁊ pbat̄ 6° phy.nec̄e est easdē diuisioes eē tpis ⁊ mot^9 ⁊ ipsi^9 moueri ⁊ qd mouet̄ ⁊ in quo mot^9 est.per illud aūt in quo mot^9 est intelligit rē s̄m quā est motus:vt magnitudo q̄litas ⁊ hō.Et infra statiz dicit.φ vno hoz diuiso: oīa diuident̄:⁊ in ipso finita eē aut ifinita silr se habebit de oīb^9.i.idē iudiciū est de oībus q̄ztū ad h̄ φ diuidantur in ifinitū vel finite tñ. Nā si vnū est diuisibile in ifinitū ⁊ q̄dlibet est in infinitū diuisibile:⁊ si vnū est diuisibile ad indiuisibilia:⁊ q̄dlibet:⁊ illud ibidē pbat̄ per Cōmē. ibidē. ¶ Cōfirmat̄:qz si magnitudo sup quā ē mot^9 trāslationis eēt cōposita ex idiuisibilib^9:mot^9 sup ipaz fact^9 eēt cōpositus ex mutatis esse p̄cise:⁊ tps mēsurans ipm eēt ex istātib^9 p̄cise cōpositū:h̄ pz expsse eodē li^o in p̄ca. Eiusdē aūt rōnis est ⁊ magnitudinē ⁊ tps ⁊ motū ex idiuisibilib^9 cōponi.ḡ ⁊ eadē rōne per easdē demr̄atiōes:si mā mot^9 est ex idiuisibilib^9 ⁊ mot^9 fact^9 s̄z illā est ex mutatis esse:⁊ tps in quo fit ex instātib^9 est cōpositū:s3 ɔstat s̄m dicta istoz φ tota latitudo foie:s̄m quā est intensio ɔtinua:est cōposita p̄cise ex gradib^9 idiuisibilib^9:ad q̄rū nullū p̄us mouet̄ subm q̄z sit mutatū:aliogn nō eēt indiuisibilis:qb^9 ēt s̄m istos fit in instāti ⁊ subito.ḡ ⁊c.pz ēt ɔña per Cōmē.8° phy.vbi pbat motū augmēti nō eē cōtinuū.dicit.n.⁊ cā in hoc est:qz minima partiū magnitudinis est determiata in itellectu:⁊ q̄libet eaz fit in instāti:cū sit idiuisibilis in factiōe.vñ nec̄e est φ iste ptes nō ɔtinuent̄ in motu:nisi ɔtinuarent̄ instātia adinuicē:nec est dubiū ei^9 ɔñaz esse nec̄iā:⁊ si verū eēt qd supponit.vz φ q̄libet pars sit idiuisibilis in factiōe ⁊ fiat in istāti:sic isti ɔcedūt in pposito de istis gradib^9:si mot^9 augmenti eēt ɔtinu^9 tps mēsurās ipm cōponeret̄ ex instātib^9:⁊ ɔtinuarent̄ istātia adinuicē:vt.d.Cōmen. ¶ Ad hāc rōnes posset dari 2^a rn̄sio ex dictis vni^9 opinātiū ɔ̄nē q̄ iprobatur. ¶ Prīa est φ mot^9 itēsiōis est 2^x.vn^9 de gn̄e passionis:⁊ h̄ est ɔtinu^9 ⁊ mēsurat̄ tpe:nec cōponit̄ ex mutatis esse:nec tps ipm mēsurās cōponit̄ ex instātib^9. Ali^9 q est de gn̄e ipsi^9 forme s̄m quā est itensio ipsi^9 albedis vel nigredinis:⁊ iste nec est ɔtinu^9 nec mēsurat̄ tpe:s3 est indiuisibilis ⁊ istātane^9. ¶ 2^a rn̄sio pōt eē:φ lz q̄lz gradus s̄z se latitudis foie q̄ acq̄rit̄ successiue sit idiuisibilis ⁊ acq̄rat̄ in istāti:nec subm moueat̄ ad ipm p̄us q̄z sit mutatū ad illū:ipa tñ latitudo specifica foie diuisibilis ē:⁊ acq̄ritur successiue:⁊ ē diuisibilis in sp diuisibilia:p eo φ ipa ɔtinet ifinitos tales idiuisibiles gradus:⁊ silr q̄lz ps ei^9 plres gradus ɔtinens ɔtinet ifinitos s3 minores. ¶ Prīa rn̄sio nihil valet:qm supposita illa distīōne de motu:q̄ tñ fictio est:ponat̄ φ aliqd remisse lucidū:motu ɔtiuo fiat maxie vl' multo magis lucidū:vt ipsi ɔcedūt eē pole:tūc q̄ro de motu de gn̄e termini ad quē q est h̄:quō itellr eē istātane^9:aut.n.dī istātane^9:qz tot^9 fit in vno istāti:⁊ seqt̄ p̄ φ oēs gradus q sūt iter remisse lucidū ⁊ multū itēse lucidū:sūt sil' i subito illo lucido qd ipsi negāt.⁊ 2° se^r φ motus de gn̄e passiōis erit p tps sine motu de gn̄e termini ad quē:⁊ p ɔñs mobile mouet̄:⁊ nihil acq̄rit de termino ad quē mouet̄:⁊ ad nihil mouebit̄:qd ē ipole:aut dī istātane^9:qz q̄libet gradus fit in istāti:⁊ tūc stat rō. Nā ille motus adequat motū de gn̄e passiōis sibi correspōdentē:sic φ tot^9 pficit̄ cū toto:⁊ medietas vni^9 cū medietate alteri^9: ⁊ sic de alys diuisiōib^9. Si ḡ tot^9 ille mot^9 de gn̄e termini ad quē cōponit̄ ex suis idiuisibilib^9 ⁊ mutatis eē de gn̄e termini ad quē.ḡ ⁊ motus de gn̄e passionis etiā cōponitur ex suis idiuisibilibus ⁊ mutatis eē de gn̄e passionis: ⁊ vltra p ɔñs tps ipz mēsurās cōponit̄ ex istātib^9. ¶ Cō

Marginalia: 2^m; 6 phys. T.c.32. ⁊.40.; 3^m; T.cō.2. 57.; 4^m; T.cō.2. 57.58. 59.⁊.88.; T.c.37. ⁊.17.; T.c.38. ⁊.39.; Cō.37.; T.c.4.; Cō.23.; Rn̄sio.; Ↄ rn̄s.

firmat̃ hoc q̃ꝛ ipoſſe eſt aliquã latitudinẽ ex idiuiſibilibus ꝑciſe cõpoſitã adequare aliquã aliã latitudinẽ q̈tũ ad totalitatẽ ⁊ diuiſibilitatẽ: ſic ꝙ cuilibet p̃ti vni⁹ correſpondeat tãta ps alteri⁹: ⁊ ecõ: niſi vtraqȝ ſit ex idiuiſibilib⁹ ↄſtituta: aliogn poſſet ẽt dici ꝙ mot⁹ de gn̄e paſſiõis ẽ cõpoſit⁹ ex mutatis eẽ: ⁊ tñ t̃ps mẽſurãs ipȝ adeq̃te nõ eẽt cõpoſitũ ex iſtãtib⁹: qḋ nec iſti dicerẽt: nec aliqs qui demr̃ãtiões 6° phy. attẽderet. ❡ 2° q̃qȝ miſſio nõ valet. ꝓ q̇dẽ: q̃ꝛ pari rõne poſſet dici ꝙ magnitudo eſſet cõpoſita ꝑciſe ex idiuiſibilib⁹ ĩfinitis tñ: ⁊ nihilominꝰ mot⁹ ↄtinue fact⁹ ſuꝑ eã nõ eẽt cõpoſit⁹ ex mutatis eẽ. 2° q̃ꝛ ſi ſm̃ nullũ gradũ illi⁹ eſt mot⁹: ſȝ ꝑciſe mutatũ eẽ: ⁊ ipa ꝑciſe ex talib⁹ gradib⁹ ↄſtituit̃: ⁊ ꝑ talia mutata eẽ idiuiſibilia tota acq̃rit̃: ſeq̃t̃ ꝙ nec ẽt ad ipã totã latitudinẽ ſit mot⁹: ſȝ ad totã ipſam mobile ſit motũ: ⁊ nõ ꝑus mouebat̃ ad ipã: aut ſi mouebat̃ ille mot⁹ cõponebat̃ ꝑciſe ex mouẽtis vel mutatis eẽ: vt arguit pħs de magnitudine ſi cõponat̃ ex idiuiſibilib⁹: ⁊ tȝ ꝓbatio ei⁹ ibi ⁊ h̃: ex h̃ ꝙ ponit̃ totã latitudinẽ acq̃ri ꝑ ſola mutata eẽ ⁊ ꝑ talia idiuiſibilia ꝑciſe euacuari: nec refert an fuit finita vel infinita: q̃ꝛ ſi finita mot⁹ erit cõpoſit⁹ ex finitis mutatis eẽ: ⁊ ſi infinita ex ĩfinitis: quoꝝ vtrũqȝ ipoſſe eſt: vt pȝ 6° phy. ⁊ declarabit̃ in 2°. 3° in remiſſiõe ps forme apte tollit̃. g̃ in itenſiõe ps p̃ti addit̃: ↄña pȝ: q̃ꝛ mõ ↄ̃rio hñt fieri mot⁹ ꝑdicti: ⁊ ipã ẽt ↄcedit opio. Añs ꝓbo: ſi. n. aliqḋ calm̃ remittit fridũ: aut cũ eſt factũ minus fridũ hȝ aliq̃ p̃tẽ friditatis quã hẽbat anq̃ icipere remitti: ⁊ hĩ ꝓpoſitũ: aut nõ: ſȝ friditas quã actu hȝ eſt nouiter in ipſo acq̃ſita ⁊ cãta: ſȝ h̃ eſt incõueniẽs: tũ q̃ꝛ nõ appet a q̃ ſit cãta niſi a calo remittẽte: ⁊ ſic cũ nulla alia forma adhuc ſit in ipo cãta: ſeq̃t̃ ꝙ calm̃ ꝑ ſe cãt frigiditatẽ: qḋ eſt incõueniẽs: tũ q̃ꝛ cũ calm̃ ſit ꝑ ſe iductiuũ caloris: nec nãlr ob aliud remittat frigidũ niſi vt corrũpat: ⁊ eo corrupto cãet calorẽ. ſi ꝑ corrupiſſet aliq̃ñ ſuã friditatẽ: mox iduxiſſet calorẽ: ⁊ nõ aliã friditatẽ: aliogn nãlr ſuꝑflue ageret ⁊ ocioſe. ❡ Cõtra ↄ̃nẽ iſtã plurima fiũt argumẽta ex q̃b⁹ meliora referã: ꝑ q̃ꝝ ſolões poterit ad cetera rñderi. ❡ Prio q̇dem arguit̃ ꝙ forma itẽſa nõ eẽt vna ꝑ ſe: q̃ꝛ nũq̃ ex aliq̃b⁹ fit vnũ: niſi vnuȝ ſit in po^a ad alterũ. Si. n. vtrũqȝ ſit in actu: nõ fit ex eis vnuȝ in actu: vt pȝ 7° meta. Silr nec ſi vtrũqȝ ſit in po^a: q̃ꝛ tũc neutrũ ordinat̃ ad alterũ: ſȝ forma ꝑcedẽs nõ ẽ in po^a ad ſequẽtẽ cũ forme nõ ſit forma. g̃ ⁊c. ❡ 2° idẽ ꝓbat̃: q̃ꝛ ſi forma ꝑcedens cũ adueniẽte facit vnũ: aut ſe totis fiũt vnũ aut aliq̃ ſui: nõ ſe totis: q̃ꝛ tunc necio altera corrũperet̃. nõ. n. poſſe eſt vnã realitatẽ in alterã realitatẽ ꝑ totalẽ ⁊ oĩmodã idẽtitatẽ trãſire ſua ꝓpria realitate manẽte: ſȝ nec ꝑcedẽs nec ſubſequẽs corrũpit̃: cũ ꝑ remiſſionẽ poſſit auferri: qḋ ꝑ itẽſionẽ fuit additũ forme ꝑori. nõ faciũt g̃ vnũ ꝑ oĩmodã idẽtitatẽ ſiue ſe totis: nec põt dici ꝙ vniant̃ aliq̃b⁹ ſui: ſic due aq̃ vniant̃ ſuis vltimis: q̃ꝛ tũc forma intẽſa eẽt qḋdã q̈tũ ↄtinuũ hñs p̃tes ſitu diſtictas ⁊ mai⁹ q̃ forma remiſſa: qḋ eſt ſlm. ❡ 3° aut ille p̃tes facerẽt vnũ vnitate ſimplicitatis: ⁊ h̃ nõ põt eẽ: q̃ꝛ tũc trãſirẽt in oĩmodã idẽtitatẽ: ⁊ ꝓpas entitates amitterẽt: aut vnitate cõpõnis ſic mã ⁊ forma: ⁊ hoc nõ: cũ ſint eiuſdẽ rõnis: aut vnitate ↄtinuitatis: ⁊ h̃ ẽt nõ: cũ ↄtinuũ ſit q̈tũ ⁊ mai⁹ q̃libet eius p̃te: aut vnitate homogeneitatis: qḋ ẽt nõ põt dici: q̃ꝛ homogenea nõ vniant̃ niſi ꝑ ↄtinuationẽ vt aq̃ aq̃. vñ aĩa aĩe non vnit̃: q̃uis homogenee ſint: aut vnitate alicui⁹ ẽt aggregatõis: ⁊ h̃ eſt horribil⁹: q̃ꝛ tũc eẽt alicui⁹ ĩfinite multitudinis: ⁊ rerũ inumerabiliũ. ❡ 4° tũc forma intẽſa: imo ẽt quelibet remiſſa eẽt ſeipſa diuiſibilis ⁊ hñs p̃tes: ⁊ ꝑ ↄñs ſe ipa eẽt q̈ta vel q̈titas: qḋ ẽ ↄtra dogmata phyſica. Et 2° ↄña pȝ. ꝑ⁹ vero ꝓbat̃: q̃ꝛ ꝙ ipſa hẽat p̃tes pȝ per opionẽ cõtra quã arguit: ſȝ ꝙ ſeipſa ꝓbat̃: q̃ꝛ aliogn hẽet p̃tes ꝑ ſe per ſubm̃: ⁊ per ↄñs ſitu diſtãtes: he aũt p̃tes itẽſionales ſũt in eodẽ ſubiecto ꝑ: ipa g̃ ſeipſa eſt diuiſibilis ⁊ hñs p̃tes. ❡ 5° aliq̃ ſic. ſeq̃ret̃ ꝙ eẽt aliq̃ forma ĩfinita intẽſiue. ↄñs eſt ipoſſe: ↄña declat̃. Nã ponat̃ ꝙ aliqḋ corp⁹ luminoſuȝ cauſet lumẽ in aliquo ſuſceptiuo luminis in inſtãti a. ⁊ ↄtinue poſt a. moueat̃ verſus illud ſuſceptiuũ luminis: certũ eſt ꝙ h̃ poſito lumẽ ↄtinue augmẽtat̃ in illo ꝑ acquiſitionẽ noui luminis. Cũ g̃ in q̃libet iſtãti t̃pis mẽſurãtis motũ ↄtinuũ appropinq̃tõis corꝑis lumioſi cãet illḋ corp⁹ lumioſuȝ tãtũ lumẽ q̈tũ cãuit in iſtãti a. ⁊ inſtãtia ſint ĩfinita in t̃pe illo: ſequit̃ ꝙ ſi oĩa talia lumina remaneãt ſil: ꝙ in fine erũt in illo ſuſceptiuo infinita lumina p̃tialia eq̃lia: ⁊ ꝑ ↄñs lumẽ totale erit ĩ ĩfinitũ itẽſiue: ꝙ aũt illḋ lumioſuȝ in q̃lȝ iſtãti cãet tãtũ lumẽ q̈tũ cãuit in iſtãti a. ꝓbat̃: q̃ꝛ q̈to agẽs eſt ꝓpinqui⁹ paſſo eq̃lr diſpoſito: tãto effectũ ꝑfectiorẽ ꝓducit: agens aũt illud in q̃lȝ inſtãti dicti t̃pis eſt ꝓpinqui⁹ paſſo: ⁊ illḋ eſt eque diſpoſitũ: q̃ꝛ vnũ lumẽ nõ idiſponit ad aliḋ. g̃ in q̃libet poſteriore iſtãti: mai⁹ vl ſaltẽ eq̃le lumẽ cãt lumẽ: qḋ cãuit in inſtãti a. ⁊ ſi mai⁹: ẽt hĩ ꝓpoſitũ: tũ q̃ꝛ in q̃libet alio iſtãti: vel cãt eq̃le lumẽ vel mai⁹ vel min⁹. Si eq̃le hĩ itẽtũ. Si mai⁹ ↄcedit̃ ꝓpoſitũ: q̃ꝛ mai⁹ icludit eq̃le. Si vero minus tũc ſignet̃ inſtans vnũ in t̃pe illo: ⁊ ſit. d. g̃ in d. cãtur min⁹ lumẽ q̃ in aliq̃ ꝑore. Et per ↄñs in q̃libet iſtãti ꝑore cãbat̃ mai⁹ lumẽ q̃ eſt lumẽ cãtũ in d. g̃ ⁊ eq̃le: ⁊ cum poſt a. ⁊ ante d. ſint iſtãtia ĩfinita. g̃ in illo ſuſceptiuo ſm̃ opinionẽ: erũt lumia eq̃lia ĩfinita: oẽ aũt lumẽ cõpoſitũ ex ĩfinitis luminib⁹ eq̃lib⁹ eſt ĩfinituȝ intẽſiue. ❡ 6° oĩs forma q̃ itẽdit̃ ꝑ additionẽ p̃tis ad p̃tẽ eſt intẽſior ſua p̃te: ſȝ nulla forma eſt itẽſior ſua p̃te. g̃ nulla ſic itẽdit̃. Et loquit̃ de p̃tib⁹ formalib⁹ ſeu itẽſiuis: maior pȝ. minor ꝓbat̃. Si. n. dicat̃ oppoſitũ ſumat̃ calor itenſiſſim⁹: ⁊ ſit a. ⁊ ſint due medietates ei⁹ b. ⁊ c. Si a. eſt itẽſior q̃ b. g̃ ⁊ b. ẽ itẽſior q̃ ſua medietas: ⁊ ſic vltra diuidẽdo q̃uſq̃ deueniat̃ ad calorẽ remiſſiſſimũ: ⁊ cũ oẽs hꝫ p̃tes ſint in eodẽ ſubiecto ꝑ: ſeq̃t̃ ꝙ in eodẽ ſubiecto ꝑ erũt ſil calor itẽſiſſim⁹ ⁊ calor remiſſiſſim⁹: h̃ aũt eſt ipoſſe: tũ q̃ꝛ calor itẽſiſſim⁹ ⁊ calor remiſſiſſim⁹ ſi ponant̃ in diuerſis ſubiectis ꝓpiqs agũt ⁊ patiunt̃ abinuicẽ. Nã itẽſus expellit gradũ remiſſũ. g̃ nõ ſũt cõpoſſia ĩ eodẽ ſubiecto: tũ q̃ꝛ calor remiſſus aliq̃ mõ ↄ̃riat̃ itẽſo. g̃ ñ ꝑt eẽ cũ eo: hec rõ: vt dicũt: euidẽtior ẽ ſi fiat de raritate itẽſiſſima: ſil. n. erũt in eodẽ ſubiecto adeq̃te raritas maxia ⁊ raritas valde remiſſa: ⁊ ꝑ ↄñs p̃tes in medietate ſubiecti iacebũt mag̃ ꝓpinq̃: ⁊ min⁹ ꝓpinq̃ ⁊ magis remote ⁊ min⁹ rẽote ſil: qḋ ẽ ipoſſe. ❡ 7° ſic. nulla forma remittit̃ ꝑ diminutionẽ p̃tis a p̃te. g̃ ñ itẽdit̃ ꝑ additionẽ p̃tis ad p̃tẽ: ↄña pȝ: q̃ꝛ itẽſio ⁊ remiſſio ſſ ↄ̃ria ⁊ hñt fieri modis ↄ̃rijs. Añs ꝓbat̃: q̃ꝛ q̃lȝ medietas forme ſȝ itẽſionẽ ẽ eq̃ ꝓxima agẽti remittẽti eã: ⁊ ẽ eq̃lis alteri in v̄tute reſiſtitiua: ⁊ vlr nulla eſt rõ ꝑꝑ quã vna poti⁹ corrũpat̃ q̃ alia: ⁊ ſic vel vtraqȝ ſil corrũpet̃ vel neutra corrũpet̃: ⁊ eodẽ mõ dõȝ eſt de medietatib⁹ medietatũ: ⁊ ſic de oĩb⁹. Si aũt vtraqȝ ſil corrũpet̃: nõ igit̃ ꝑ ablationẽ p̃tis a parte. ❡ Forte diceret̃ ad rõnẽ ꝙ iter medietates forme eiuſdẽ eſt ordo ſȝ nãm: ꝑꝑ quã nãlr vna corruptibilis eſt añ alterã. ❡ Cõtra. q̃ꝛ ille medietates nullũ hñt maiorẽ ordinẽ ĩ eodẽ ſubiecto: q̃ ſi eẽnt ĩ diuerſis ſubiectis: h̃ pȝ: q̃ꝛ ipe ad ſubm̃ vniformiter ſe hñt. Nã eq̃lr ⁊ vniformiter ipȝ ꝑficiũt: ⁊ ẽt eq̃lr extẽdunt̃ ĩ ſubiecto. Si aũt ille due medietates eẽnt ĩ diuerſis ſubiectis medijs exñtib⁹ eq̃lr diſpoſitis ⁊ oĩb⁹ alijs ↄditiõib⁹ ꝑib⁹: ↄſtat ꝙ illḋ agẽs ĩ eadẽ mẽſura adeq̃ta corrũpet vtrãqȝ q̃ꝛ eq̃lr ageret ĩ eaꝝ ſbiecta. ❡ Cõfir⁹ rõ: q̃ꝛ actio ẽ rõne ↄ̃rietatis: ⁊ agẽs vtriqȝ medietati eq̃lr ↄ̃riat̃. g̃ in vtrãqȝ eq̃lr ⁊ ſil aget. ❡ Scḋo q̃ꝛ ſi fu

T.c.88. ⁊ alibi

T.c.88.

Et ſui opinionem. p^m Egidius ubi ſupra

T.c.49

2^m Aureol⁹

3^m

4^m

5^m Burleus ubi ſupra

6^m

7^m

Reſponſio

3

p

2

manet due qualitates similes omnino quantum ad gradus et cetera: inter quas nullus sit ordo naturalis et ponantur in eodem subiecto adequato: sic quod ex eis fiat vna totalis sicut possibile est secundum opinionem: et stat ratio. ¶ 3° si vna medietas corrumpitur an alteram: queratur vtrum in tempore quo vna. vbi gratia a. corrumpitur: remittatur altera: et sit illa b. si dicatur quod non: sed medietas b. remanet integra: sequitur quod agens naturale stet per tempus approximatum passo disposito ad patiendum in omni dispositione necessaria ad agendum: et absque vllo impedimento: nec tamen agit: quod est falsum: vt patet per 8 phy. et 9 meta. Si autem in tempore illo remittitur medietatem que est b. ergo aliqua pars eius aufertur: et de residua queratur vtrum remittatur an non: et tandem oportet concedere vel quod aliqua pars non remittatur: quod est inconueniens: vt probatum est: vel quod quelibet pars illius forme simul corrumpatur: et per consequens non remittitur forma per diminutionem partis a parte.

[margin: 3; T.c.51.; T.c.10.; 8m]

¶ 8° ad principale si forma intenderetur modo predicto: sequeretur quod vna forma excederet aliam eiusdem generis distinctam specie ab illa in infinitum in perfectione. consequens est falsum: quia tunc excedens esset infinite perfectionis: et consequentia probatur et supponatur quod contraria distinguant specie. Item quod impossibile est duo indiuidua diuersarum specierum esse eque perfecta: que suppositiones communiter conceduntur. Sumatur ergo indiuiduum albedinis a. et indiuiduum nigredinis b. tunc sic a. excedit b. in perfectione sine proportione. ergo in infinitum: consequentia patet: et antecedens probatur. quod n. excedat patet ex suppositis: sed quod sine proportione probatur: quia a. excedit suam medietatem in dupla proportione: et sua medietas excedit in perfectione ipsum b. ergo a. excedit b. in duplo. Et eodem modo potest probari quod excedit ipsum in quadruplo: quia a. excedit suam quartam in quadruplo: et quarta pars a. excedit ipsum b. et quicquid excedit excedens excedit excessum. ergo a. excedit b. in quadruplo: et sic in infinitum: cum a. secundum opinionem sit diuisibilis in infinitum in partes etiam formales: et sic vltra quamlibet proportionem ostenditur quod a. excedit b. et per consequens infinite: vnde posset argui. si a. etiam non excedit b. infinite. ergo excedit ipsum precise secundum aliquam proportionem finitam: et quecunque detur illa: probatur oppositum: quia a. aliqua sua parte excedit in maiore proportione quam est illa data. vnde si illa sit proportio centupla sumatur millesima pars ipsius. Constat autem quod hec excedit a. in maiore proportione quam centupla: quia in millecupla: et sic probabitur de quolibet: ex quo a. est diuisibilis in infinitum. constat autem quod quelibet pars a. excedit in perfectione ipsum b. cum sit indiuiduum perfectioris speciei.

[margin: 9m]

¶ 9° termini motus sunt incompossibiles: sed forma precedens et subsequens sunt termini motus intensionis. ergo sunt incompossibiles: nec posset dici quod terminus a quo sit priuatio forme aduenientis. Nam intensio est motus: et motus est de affirmato in affirmatum: siue de positiuo in positiuum 5° phy.

[margin: T.co.9.; 10m]

¶ 10° tunc forma non augeretur: quod est oppositum antecedentis: consequentia probatur: quia pars precedens non augetur: quia non sit maior quam fuit prius. ¶ Item augmentum sit per additionem secundum opinionem. Et ideo quod augetur: habet nouam partem quam prius non habuit: sed pars precedens non habet per intensionem aliquam partem quam prius non habuit. ergo ipsa non augetur. ¶ Item nec pars sequens nec augmentatum ex vtraque. s. precedente et sequente augetur: quia neutrum prefuit: et omne quod augetur prefuit.

[margin: 11m]

¶ 11° sequeretur quod remisse calidum potest inducere in subiecto intensissimum calorem: quod videtur inconueniens: consequentia declaratur. Nam agens potens inducere vnam partem forme: potest inducere aliam partem equalem in subiecto equaliter vel magis disposito: sit ergo remisse calidum a. et sit b. gradus caloris: quem a. potest inducere in subiecto c. tunc inducto gradu b. in subiecto c. adhuc a. posset inducere in eodem subiecto alium gradum equalem gradui b. quia subiectum c. post inductionem vnius gradus forme non minus: immo magis est dispositum ad recipiendum calorem quam prius: et similiter post 2m gradum potest inducere 3m sic semper quousque deueniatur ad calorem intensissimum: quia secundum opinionem ex tali additione semper calor augetur.

[margin: 12m]

¶ 12° licet non ab istis. sic arguitur: sicut se habet augmentum in quantitate molis: ita suo modo in quantitate virtutis: sed in augmento quantitatis molis precedens quantitas corrumpitur. ergo et in isto corrumpitur qualitas precedens. minor probatur: quia ponatur quod aer rarefiat: et sic eius quantitas augeatur: tunc queritur an precedens corrumpitur vel non: si sic habetur propositum: si non: sed manet: aut ergo manet secundum se totam in eodem subiecto precise quo prius: aut in alio. Si detur primum tunc queritur in quo subiecto recipitur quantitas adueniens: aut in toto isto subiecto: aut in parte eius: aut in aliquo alio: aut in nullo. Si in isto vel in parte eius: sequitur quod due quantitates simul sint in eodem subiecto: quod est impossibile. Si in alio. ergo istud non rarefit vel augetur: quod est contra suppositum. Si in nullo. ergo manet separata: quod est naturaliter impossibile. Si detur 2m s. quod quantitas precedens non manet precise in eodem subiecto quo prius. ergo necessario migrat secundum se totam vel partem sui a subiecto in subiectum: quod est impossibile.

[margin: 13m]

¶ Deinde contra rationes factas arguitur ostendendo eas non concludere: quia si valerent ille rationes omnia inconuenientia ibi tacta possent induci ad probandum quod nihil mouetur ad vbi. Nam vbi est quid indiuisibile et durans tantum per instans: quo supposito statim patet: quod omnes rationes predicte procedunt contra hoc fieri: et tamen ad sensum notum est: quod aliquid mouetur ad vbi motu continuo: quod autem vbi sit quid indiuisibile: et durans tantum per vnum instans probatur: quia quero de vbi: quod in hoc instanti habet mobile continue motum: aut aliquid erit ex eo post hoc instans in mobili aut nihil. Si nihil. ergo simul totum perditur. Si aliquid: aut illud erit in eadem parte moti in qua nunc est: aut in alia. Si in eadem. ergo illa pars quiescit: et per consequens totum: et sic simul mouetur et quiescit: quod est impossibile. Si in alia: ergo migrauit de subiecto in subiectum: quod etiam est impossibile. Eodem modo probatur quod totum simul est acquisitum: et nihil eius prefuit: quia si aliquid eius prefuisset: vel ergo in eadem parte moti in qua nunc est: et tunc illa quiescit: et per consequens totum: vel in alia: et tunc sequitur quod migrabit de subiecto in subiectum. ergo nihil eius prefuit: et per consequens est acquisitum totum simul et indiuisibiliter: et durat tantum per instans: eodem itaque modo non obstante quod in quolibet instanti temporis mensurantis intensionem forme acquiratur nouus gradus indiuisibilis: et duret tantum per instans: poterit intensio esse continua: absque consecutione cuiuscunque inconuenientis.

[margin: Ad pm]

¶ Ad primum nego maiorem: constat n. quod ex diuersis aquis fit vna aqua totalis: ita per se vna: sicut erat aliqua earum ex quibus componitur: nec tamen vna pars est in potentia ad alteram: sed ambe prius erant in potentia ad constituendum vnam totalem aquam: et quando actualiter sunt partes actu illius: illam constituunt in actu: et simul sumpte sunt aqua vna.

[margin: T.c.49; Co.49.]

¶ Ad probationem cum dicitur si vtrumque est in actu non fit ex eis vnum in actu: secundum philosophum 7° metaphysice. dicendum quod Comentator exponit dictum philosophi ibidem dicens et impossibile est quod duo in actu sint ex quibus in aliqua hora fiat vnum in actu existentibus eis duobus in actu in eo. Et intelligunt philosophus et Comentator de vno in actu: quod est secundum se vnum hoc aliquid: et aliud ab alio: ex talibus n. non constituitur aliquid vnum secundum se: illis manentibus talibus in eo: quamuis aliquod tale vnum vere constituatur ex pluribus in actualitate partie et distinctionis essentialis: quare. s. vere dicatur quod hoc non est illud: hec solo potest amplius declarari ex his que dicentur in di. 24. q. pa.

[margin: Ad 2m]

¶ Ad 2m dico quod se totaliter faciunt vnum ad hunc intellectum. videlicet quod se totaliter vniuntur: ita quod quelibet et eius quelibet pars cuilibet alteri: et eius etiam cuilibet parti immediate vnitur: et cum illa vnam per se totalem formam constituit: et loquor de partibus intentionalibus nequaquam situ distinctis. Nam que situ distant nec sic vniuntur vniuntur: vt patet: cum arguitur contra hoc: quia tunc necessario altera corrumperetur: quia non est possibile vnam realitatem transire in alteram per omnimodam identitatem ea manente. nego consequentiam: nec probatio valet: tum quia in tali vnione vna pars non transit in omnimodam identitatem alterius: immo remanet vere distincta essentialiter ab alia: quamuis ei sit totaliter vnita: tum quia si transiret in omnimodam identitatem non sequitur quod corrumperetur: sed oppositum potius. Nam quomodo hec esset eadem illi si hoc non esset. Si autem esset corrupta iam non esset. ¶ Item si hoc transit in identitatem alterius altera etiam e conuerso transit in identitatem huius. ergo vel vtraque corrumpitur: vel neutra: et non vtraque: quia tunc non essent idem. Nam quecunque sunt eadem: sunt: patet ergo quod ista consequentia non valet.

[margin: Ad 3m]

¶ Ad tertium potest dici quod faciunt vnum vnitate compositionis: si quelibet constituentia vnum per se dicantur esse vnum

vnitate cōpositiōis:ꝛ nō solū ea quoꝝ vnū aliō īformat: quēadmodū coīter dicim⁹:aliqd cōponi ex ptib⁹ suis dimensionalib⁹ ꝛ q̄titatiuis:q̄rū ↄ̄stat nullā eē formā alteri⁹. Rursus dici pōt ꝙ sūt vnū vnitate homogeneitatis: si talr̄ dicant̄ eē vnū q̄cūqꝫ sūt eiusdē rōnis ꝛ ptes alicuius:qḋ est ꝑ se vnū ꝛ eiusdē ēt rōnis cū q̄libet illarum:ꝛ tūc nō solū q̄ ↄ̄tinuant̄ adinuicē sūt talr̄ vnū. Si vō solūmō ea que ↄ̄tinuant̄ velis vocare vnū vnitate homogeneitatis:ꝛ q̄ꝛ vnū est alteri⁹ foīa:vnū vnitate cōpōnis. dico ꝙ neutro mō faciūt vnū nec ēt vnitate simplicitatis neqꝫ aggregatiōis soli⁹:sꝫ q̄dā alia vnitate seu mō vnitatis:cui nomē īponas vt tibi placeat:ꝛ sic nego illaꝫ disiunctiuā q̄ assumit̄ ꝓ maiore. ¶ Ad 4ᵐ ↄ̄cedo p̄ᵐ ↄ̄ñs ꝛ nego ↄ̄ñiā 2ᵃᵐ:sumēdo q̄titatē ꝛ q̄tū ꝓpe:qm̄ nō est q̄titas discreta:cū ptes ↄ̄stituāt vnā ꝑ se formā in actu: nec ēt ↄ̄tinua:q̄ꝛ q̄lꝫ ps eaꝝ ptiū de q̄b⁹ loq̄mur cuilꝫ immediate vnit̄:in q̄titate āt ↄ̄tinua nō q̄lꝫ imediate vnit̄ cuilꝫ:sic pect⁹ nō imediate vnit̄ capiti neqꝫ pedi sꝫ vētri: ꝛ in homogeneis idē est. Nā i ligno.10.palmoꝝ nō p̄ palmo imediate vnit̄ 5⁹ vel 6⁹. Et ita est in oī ↄ̄tinuo ꝛ si q̄lꝫ ps sit in eodē loco cū q̄lꝫ:vt est in corpore chr̄i in sacro:ꝛ sic dꝫ itelligi ptes ↄ̄tinui hr̄e pōnē ad inuicē:sic in li⁹.4⁹ deo dāte dicet̄. Et sic accipiēdo q̄tū:in plus se hꝫ diuisibile q̄ꝫ q̄tū. Si tn̄ large q̄s oēm multitudinē:tā ↄ̄stitutiuū aliqd ꝑ se vnū q̄ꝫ nō ↄ̄stitutiuū velit appellare q̄titatē discretā:qḋ tn̄ ꝓpe nō fit iuxta cōēꝫ vsuꝫ:ↄ̄cedēdū est illi ꝙ talis foīa est q̄titas q̄dā discreta:de vocabulis nō est curādū vbi ver⁹ sensus eluceat. ¶ Ad 5ᵐ negāda est ↄ̄ñia. ¶ Ad ꝓbationē dōꝫ:ꝙ supponit vnū falsuꝫ.vꝫ ꝙ i itēsione lumīs ↄ̄tinua in q̄lꝫ istāti aliqḋ lumē p̄ acq̄rat̄: qḋ falsuꝫ est. Nā nec in illa:nec in aliq̄ motu ↄ̄tīuo aliqd acq̄rit̄ in istāti:sꝫ in istāti est p̄acq̄situ illō qḋ in tpe imediate acq̄rebat̄:ꝛ ꝙ h̄ sit veꝝ in ꝓposito ꝓbari pōt:qm̄ si in casu dato in aliq̄ istāti tpis mēsurātis itēsionē lumīs: aliqḋ lumē acq̄rit̄ susceptiuū in illo istāti fuit magis lucidū:siue remaneat lumē p̄cedēs siue nō.ḡ in illo instāti corp⁹ cāns lumē sit susceptiuo magis ꝓpinquū. ¶ Sed h̄ est falsuꝫ:q̄ꝛ aut sit sibi magis ꝓpinquū per diuisibile spaciū:qḋ tūc acq̄rit̄:ꝛ h̄ ē falsuꝫ:q̄ꝛ ipm̄ nō acq̄rit aliqḋ diuisibile totū sil̄:aut sit sibi magis ꝓpinquū p̄cise ꝑ aliqd idiuisibile spaciū:qḋ tūc acq̄rit. Et si sic seq̄t̄ ꝙ idiuisibile additū diuisibili:facit ipm̄ mai⁹:ꝛ dēptū facit ipm̄ min⁹. Ex q̄ ꝓpinq̄tas est maior:ꝛ distantia seu spaciū:qḋ itercipit̄ est min⁹:ꝑꝑ solū idiuisibile acq̄situ. ¶ Cōtra illud est vnū mediū qḋ tāgit̄ in arguēdo.vꝫ q̄to agēs ē ꝓpinqui⁹ passo eq̄lr̄ disposito:tāto ꝑfectiorē effectū iducit. ¶ Ad hāc ꝓbationē dico ꝙ nō est vlr̄ va. Sꝫ q̄n agēs inducit effectū i passo:ꝛ ↄ̄tīue appropinq̄t ad ipꝫ:ꝛ ipꝫ passuꝫ est susceptiuū ꝑfectioris effect⁹. Sicut.n.supponit̄ in casu:dico ꝙ q̄to est magis ꝓpinquū:ꝑfectiorē effectū iducit:siue ab ipo tūc p̄ ꝑfectior effect⁹ est cōplete iduct⁹: ita ꝙ in q̄lꝫ istāti veꝝ est dicē ꝑfectior effect⁹ est iduct⁹: nō dico tn̄ ꝙ sit effect⁹ iduct⁹ ꝓportiōalr̄ ꝑfectior:s̄m ꝙ ꝓpinq̄tas est maior:nec ēt ꝙ effect⁹ ꝑfectior tūc p̄ cōplete iduct⁹ sit ꝑfectior q̄libet effectu q̄ fuit p̄us iduct⁹:prescindēdo vnū ab alio vt statī declarabit̄. ¶ Ad ꝓpositū ḡ dico:ꝙ in q̄libet istāti in quo corp⁹ luminosuꝫ est magis ꝓpinquū:verū est dicē ꝙ in susceptiuo:tūc p̄ est mai⁹ lumē iductū:illud tn̄ nō tūc p̄ iducit̄ totū simul:nec aliqḋ ipsi⁹:sꝫ tūc p̄ ꝑfecte iductū est qḋ in tpe imediato iducebat̄ ptibilr̄ ꝛ ↄ̄tīue. ¶ Sꝫ ↄ̄ ista iterū pōt istari.p̄ q̄dē: ꝓbādo ꝙ in q̄libet istāti corp⁹ luminosum in casu p̄dicto: cāt aliqḋ lumē:sic ꝙ si in aliq̄ istāti illi⁹ tpis mēsurātis appropinq̄tionē corpis luminosi:ꝛ silr̄ intensionē lumīs aliqḋ aliud corp⁹ luminosuꝫ cāret̄ in eadē distātia ad illud susceptiuū:in q̄ in eodē istāti distat corp⁹ luminosuꝫ ↄ̄tīue appropinquās in illo instāti:cāret aliqḋ lumē in illo susceptiuo.ḡ silr̄ corp⁹ luminosuꝫ qḋ p̄fuit in illo instanti:lumē aliqḋ causabat. Añs pꝫ:qm̄ qḋlibet corp⁹ qḋ pōt lumen cāre in p̄ istāti in quo est:si est in aliq̄ instāti p̄ causat lumē in susceptiuo:si aliqḋ tale est in debita distātia:ꝛ nullū sit īpedimētū. Et ↄ̄ña pꝫ.maxie supposito ꝙ corp⁹ qḋ p̄fuit sit eq̄lis vel maioris v̄tutis in illuminādo. ¶ 2⁹ pōt argui ꝙ ēt ex ↄ̄cessis habet̄ ꝓpositū:ꝙ si in q̄libet istāti est cātū mai⁹ lumē q̄ꝫ p̄us:sꝫ nihil p̄cise cāet̄ in instāti:ꝛ cū tn̄ sint istātia īfinita quoꝝ posteri⁹ maius erit p̄ore erūt cāta infinita lumina in susceptiuo illo:ꝛ si oīa sil̄ hēant̄ in fine faciēt īfinitū lumē. ¶ 3⁹ aut in p̄ instāti quo lumē fuit cātū s̄m casuꝫ:fuit cātū lumē indiuisibile aut diuisibile. Si idiuisibile cū intensio fuerit ↄ̄tinua ꝛ fiat per acq̄sitionē noue ptis forme:in q̄libet instāti erit cātū aliqḋ nouū lumē qḋ nō fuit in p̄ore aliq̄ istāti cātū:ꝛ cū instātia sint infinita:sequit̄ ꝙ īfinita talia indiuisibilia erūt cāta:ꝛ vltra.ḡ cū qḋlibet tale indiuisibile forme det esse lucidū:ꝛ duo talia dent eē magis lucidū q̄ꝫ vnū tm̄:ꝛ sic semꝑ addēdo idiuisibile:sit maius lumē intēsiue:sꝫ si oīa hꝫ idiuisibilia maneāt:in fine erit īfinitū itensiue. ¶ Si vō dicat̄ ꝙ lumē acq̄situ in p̄⁹ instanti sit diuisibile intēsiue. ¶ Cōtra h̄ p̄ ex intentione phi 6⁹ phys.ꝛ Cōmē.ibidē.vbi voluit ꝙ nullius per se diuisibilis est aliqd:ad qḋ mobile sit p̄⁹ motū:ꝛ est rō q̄ꝛ cuiuslibet diuisibilis p̄us acq̄rit̄ ps q̄ꝫ totuꝫ. ¶ Scḋo q̄ꝛ oē qḋ acq̄rit̄ motu ↄ̄tīuo diuidit̄ diuisione tēporis mēsurantis motū illū:vt pꝫ ex eodē 6⁹. Sumat̄ ḡ totū lumē cātū in toto tpe dato p̄us in h̄ susceptiuo. Et sit illud tēpus a. ꝛ b.sic tn̄ ꝙ a.sit p̄ᵐ instans esse luminis:aut ḡ totū lumē in fine intensionis siue in instāti b.existens in susceptiuo illo:cōtinet in se īfinitas ptes formales equales lumini cāto p̄cise in instāti a.aut finitas tm̄. Si infinitas.ḡ ipm̄ est infinitū intensiue:ꝛ p̄terea tēpus habebit etiā infinitas tales ptes eq̄les:supposito ꝙ intentio sit regularis:ꝛ per ↄ̄ñs in p̄ma parte tēporis datarū partiuꝫ:erit acq̄sita p̄ᵃ pars luminis:ꝛ nō in istāti p̄⁹ qḋ est a. Si vō dicat̄ ꝙ ↄ̄tinet finitas ptes tm̄ eq̄les illi:ponat̄ ꝙ ↄ̄tineat tm̄.8. ptes tales:tunc ēt diuidet̄ tēpus in.8.partes equales:in quarū vna est acquisita vna pars luminis:ꝛ in alia alia: ꝛ sic de singulis.ḡ p̄ma pars forme est acquisita in p̄ma parte temporis ꝛ non in instanti a. Qḋ etiā pꝫ ex alio:q̄ꝛ si in toto tempore fuit acquisitum totum lumen.ergo in medietate temporis fuit acq̄sita medietas luminis que est partes quatuor:ꝛ in q̄rta parte tēporis fuerūt acq̄site due partes luminis.ꝛ in.8.parte fuit acq̄sita p̄ma pars luminis:ꝛ per ↄ̄ñs nō in instanti a. ¶ R̄ñdeo ad p̄muꝫ nego ↄ̄ñtiā:sꝫ dicit̄ ꝙ a corpore luminoso qḋ p̄fuit:erit in instāti creationis noui corporis p̄mo cōplete causatū tātū lumē:q̄ntum tūc causabit̄ ꝛ erit cātū a corpore nouiter cāto:aut mai⁹ si corp⁹ qḋ p̄fuit fuerit maioris v̄tutis ad illuminandū:ꝛ istud sufficit:nec opꝫ ꝙ tunc aliqd de nouo causet̄:sicut si ponat̄ ꝙ corp⁹ p̄existēs fuerit per tempus in eodē loco nō motū:ꝛ corpus aliud cātur in eadeꝫ distantia ad susceptiuū.cōstat ꝙ in instāti sue creatiōis corpus nouū causabit lumē:ꝛ tn̄ corpus qḋ prefuit nihil tunc causabit nouū de lumine:ꝛ nihilominus ab vtroqꝫ susceptiuū equalr̄ illuminabit̄:si equalia fuerint illa corpora in virtute illuminādi. ¶ Ad 2ᵐ dōm:ꝙ nō est itelligēdū ꝙ lumen posterius causatū sit maius p̄ore:sumēdo posteri⁹ cū exclusione p̄oris:sicut dicimus ꝙ a corpe regulariter sup̄ spatiū moto:mai⁹ spatiū est ꝑtrāsituꝫ in istāti determināte medietatē 2ᵉ medietat: tpis in q̄ mouet̄:q̄ꝫ i istāti termiāti p̄cise totā medietatē p̄ᵐ tpis qḋ

Marginalia: Ad 4ᵐ; Ad 5ᵐ; p̄ᵐ; 2ᵐ; 3ᵐ; p̄ᵐ T.c.co. 49.; 2ᵐ T.c.15.; Ad p̄ᵐ; Ad 2ᵐ

non est sic intelligendaz quasi illud spatiũ precise qd est ptransitũ in tpe qd est iter instans terminans totã pmã medietatẽ: ⁊ instãs terminãs ꝯñtez medietatẽ 2ᵉ medietatis: sit maius spatio qd est acqsitũ inter instans terminans pmã medietatẽ toti⁹ tpis: cũ ipm sit subduplũ ad illud: sꝫ h intelligit cuz inclusione pcedẽtis. vꝫ ꝙ totũ spatiũ ptransitũ a pn° tpis vsqꝫ ad instãs finale pme medietatis scde medietatis toti⁹ tpis: mai⁹ est spatio ptransito a pn° tpis vsqꝫ ad instãs finale pme medietatis toti⁹: sicut totũ mai⁹ est sua pte quã includit: sic in pposito intelligẽdũ est de forma suo mõ: aliogn duab⁹ cãdelis eq̃lib⁹ ad illuminãdũ ex eq̃li distãtia sic positis ꝙ vna a susceptiuo lumis paululũ plus distet q̃ꝫ altera: ⁊ per ꝯñs min⁹ cãet lumẽ si illa remotior appropiquet q̃usqꝫ sit in eq̃li distãtia a susceptiuo lumis cũ reliq̃: seq̃ret ꝙ i illa distãtia multo mai⁹ lumẽ cãret q̃ꝫ altera: qd ad sẽsuz pꝫ flm. ꝯña pꝫ: qꝛ cũ p est remotior cãt aliquãtũ lumẽ: ⁊ ponat ꝙ subduplũ ad lumẽ causatũ ab altera: tũc cũ appropinquabit per decimã ptẽ illi⁹ maioris distãtie: mai⁹ lumẽ causabit: ⁊ per ꝯñs eq̃le supra illud p causatuz: ⁊ per ꝯñs vtrũqꝫ sil erit iã eq̃le lumini causato ab altera cãdela: ⁊ in illa decima erit q̃druplũ ⁊ in alia octuplũ: ⁊ sic tandẽ qñ eẽt in eq̃li distãtia cũ alia cãdela: cãret lumen multo mai⁹ q̃ꝫ illa: qd ad sensuz pꝫ falsuz. Sic ḡ de spatio dcm ẽ sic suo mõ de forma est intelligendũ: ꝙ posterius lumen maius est q̃ꝫ pcedẽs: sic totũ mai⁹ est sua pte: ⁊ sic ex ifinitate partiũ pportionaliũ tpis vel instãtiũ: nõ concludit totũ spatiũ ptransitũ esse in ifinitũ extensiue. Sic nec in pposito ꝯcludi põt totũ lumẽ acqsitũ eẽ ifinitũ intẽsiue.

Ad 3ᵐ 6 pbysi. T.c.49

¶ Ad 3ᵐ dõm ꝙ in illo p° instanti causatũ est lumen diuisibile. Et ad dcm pbi dõm: ꝙ est intelligẽdũ de diuisibili spatio qd acqrit per motũ localẽ: ⁊ sic pcedit rõ sua. nõ aũt de diuisibili forme: qꝛ nihil pbibet tale acqri in istãti. ¶ Ad 2ᵃᵐ pbationẽ dõm ꝙ totũ lumẽ exñs in susceptiuo in fine tpis ꝯtinet tm finitas ptes eq̃les lumini cãto in pmo istãti: ⁊ hoc dico supposito ꝙ ꝯtineat plures tales ptes. Nã possibile est ꝙ corp⁹ luminosuz causet lumen in pmo istãti: ⁊ in tpe aliquo sequẽte per suã appropinquationẽ intẽdat lumẽ: ⁊ nihilomin⁹ in fine illi⁹ tpis nõ erit lumẽ intẽsius in duplo q̃ꝫ fuit lumẽ cãtũ pcise in pmo istãti: ⁊ hoc pꝫ ad sensuz si quis velit aduertere: posito tñ ꝙ ꝯtineat plures tales: dico ꝙ nõ ꝯtinet ifinitas: sꝫ finitas tm. ¶ Tũc ad argumẽta que ꝯ h siũt ex pportionali diuisione tpis ad formã acqsitã siue ad lumẽ. Dicendũ ꝙ nõ totũ lumẽ acqsitũ in p° instãti ⁊ in tpe immediate sequẽte instãs: diuidit fm diuisionẽ tpis: sꝫ illa ps luminis pcise q̃ acqrit in tpe sequẽte illud istãs: ⁊ tũc pꝫ ꝙ in pma pte .8. tpis nõ acqrit .8. pars toti⁹ luminis: sꝫ .8. illi⁹ ptis lumis que est acqsita in tpe post p° instãs gnõnis luminis: q̃ si sumat sil cũ pte cãta in p istãti erit maior. Silr ad aliã formã arguẽdi dõm: ꝙ in medietate tẽporis erit acqsitũ plus q̃ꝫ medietas toti⁹ lumis: nec vnq̃ꝫ per aliq̃ꝫ diuisionẽ tpis deueniet ad aliquã partẽ in qua nõ sit mai⁹ lumẽ in susceptiuo q̃ꝫ lumẽ cãtũ in p° instanti: intelligẽdo semp per inclusionẽ illi⁹: vt dcm est: ⁊ hoc iõ qꝛ nunq̃ꝫ cõsumabat lumẽ acqsitũ pcise in tpe: sic nec tps in quo acqrit. ¶ Propter qd sciẽdũ ẽ ꝙ regule pbi

T.c.35.

7° pby. de diuisibilitate rei acqsite per motũ: ⁊ tpis mensurantis motũ illũ: sunt intelligende fm ea pcise q̃ ptibiliter in illo tpe acqrunt: ⁊ istud rõnabilr dcm statĩ apparet: qꝛ id qd nõ acqrit in tpe: nec in aliq̃ pte ei⁹ nõ opꝫ pportionalr diuidi cũ tpe: neqꝫ ꝯcludi cum eo qd cũ tpe pportionalr diuidit: ⁊ exẽplũ põt dari in motu locali posito casu possibili. vꝫ ꝙ deus vnũ corp⁹ subito trãsferret de vno pũcto spatij ad aliud: ⁊ post aliõ istãs subito trãslationis illud corp⁹ moueret ꝯtinue per reliquuz spatiũ: tũc constat ꝙ illud pcise qd acqreret de spatio in tpe sequẽti illud instãs pportionalr diuideret cũ tpe: ⁊ de tali veritatẽ hñt regule ille: silr si vnũ corp⁹ gñatur sursuz in instãti: ⁊ in tpe imediate sequẽti descẽdat solũ: spatiũ qd acqreret in tpe sequẽte: erit diuisibile pportionalr cũ tpe mensurãte suũ motũ: ⁊ nõ totũ spatiũ cõprehẽdens id qd acqret in tpe ⁊ illud qd occupat in instãti sue generatiõis.

Ad 6ᵐ pncīˡᵉ.

¶ Ad 6ᵐ pncipalr factũ dõm ꝙ minor falsa est: ⁊ ꝯcedẽda est ꝯ. s. ꝙ in eodẽ subto p est calor itẽsus ⁊ calor remissus q̃ est ps ei⁹. nõ dico ãt remississim⁹: qꝛ nullus talis est: vt ex supiorib⁹ pꝫ. Cũ vo pbat illud ꝯñs eẽ falsuz p h ꝙ calores hõ nõ cõpatiunt se i diuersis subtis ppinquis: sꝫ itẽsus expellit remissuz. Dõm ꝙ h põt hẽe duplicẽ intellm. vn⁹ est ꝙ calor intẽsus corrũpit calorẽ remissuz sic ꝙ ille calor desinat eẽ: ⁊ iste itells est falsus. Alio mõ sic ꝙ desinat eẽ remissus qd fit augẽdo ipm ⁊ cãndo alios gradus caloris in ei⁹ subiecto. ⁊ h sensus ver⁹ est: fm quẽ modũ ẽt dicit Mag. in. 3. di. 31. c. penl. ꝙ charitas ipfecta euacuabit in pñia: qꝛ. s. tollet ipfectio ⁊ addet pfectio. remanebitqꝫ ipa aucta ⁊ act⁹ ei⁹: sꝫ ipfectionis mot⁹ eliminabit: sꝫ ex h nõ arguit aliq̃ icõpossibilitas eoꝝ ad inuicẽ: sꝫ cõpossibilitas. ¶ Ad aliã pbationẽ cũ di. ꝙ calor remissus ⁊ itẽsus ꝯtriant: nego: sꝫ dico ꝙ isti termini calm remisse ⁊ calm intẽse sũt ꝯtrarij: nec sil verificant de eodẽ: qd nõ est: qꝛ signant formas ꝯtrias: sꝫ qꝛ i h termio remisse calm iportat negõ intẽse calitatis. vñ cũ dicim⁹ aliqd eẽ remisse calm significam⁹ ipm hẽe calorẽ ⁊ nõ itensũ: ⁊ h mõ itelligẽde sunt auctes qñ dicũt talia eẽ ꝯtria. ¶ Et si dicat ꝙ ois forma nata est dnoiare suũ subm: ⁊ p ꝯñs calor remissus existẽs cũ itenso denoiabit subm. cõcedẽdũ est ꝯñs: sꝫ dõm ꝙ denoiabit sic. h est tanto calore calm: ⁊ nõ sic. h est remisse calm. Qd vo vlteri⁹ di. de raritate nihil valet: qꝛ fundat in imaginatiõe falsa. s. ꝙ raritas sit q̃litas distincta a suba ⁊ q̃ntitate ⁊ alijs q̃litatib⁹ de qb⁹ ẽ fmo: qd flm est: vt alias poterit patere. dato tñ ꝙ ita eẽt rñderi posset: sic dcm est de calore intenso ⁊ de calore remisso.

Ad 7ᵐ

¶ Ad 7ᵐ nego añs. ad pbationẽ dõꝫ ꝙ cã pp quã vna ps pus corrũpit q̃ꝫ altera est: qꝛ p° agẽs. s. de⁹: ad cui⁹ puidẽtiã ptinet ois ordo qui est in entib⁹: fꝫ sniaꝫ Aug. 83. q. ⁊ qui nihil casualr fieri sinit in reb⁹: sic ibidẽ in. q.

Qõ.64.

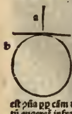
24. snialr põit. dterminat libere: agẽs nãle: vt hec ps pus q̃ꝫ illa corrũpat. ¶ Et eodẽ mõ in pductiõe ipaꝝ. cũ ipe añq̃ꝫ pducant sint eq̃liter q̃ntũ ex se est in po⁹ vt sic pducant nec aliqd iter ipas sit nãlis ordo pp quẽ h pus illa vo posterius gñet. ea tñ pus pducit ad cui⁹ pductionẽ agẽs nãle a p agẽte libere determinat: vt illã pus pducat: ad cui⁹ pductionẽ ipm p° agẽs determinate ꝯcurrit. Nec h alicui videri dꝫ fuga q̃dã pp igñãtiã solonis argumenti: qꝛ ⁊ hipꝫ in simili glꝫ cogit dicẽ. Cõstat nãqꝫ ꝙ idẽ visibile in eodẽ oculo frequẽter clauso ⁊ apto successiue cãt visiões aut pprias spẽs q̃ sunt eiusdẽ rõnis: ⁊ anteq̃ꝫ cãnt eq̃liter in po° vt fiãt: nec aliq̃s iter eas oino ẽẽntialis ordo ẽ pp quẽ vna pus ⁊ alia posteri⁹ fiat: ⁊ tñ vna fit añ aliã: nec hui⁹ ordinis põt assignari cã pcisa ipm visibile: cũ eq̃liter sit in po° ad pducẽdũ q̃libet illaꝝ: nec ipse oculus vel po° visiua: qꝛ ẽt eq̃liter ⁊ idifferẽter est in po° susceptiua ad oẽs: nec ẽt visibile ⁊ potẽtia sil: qꝛ ẽt vtrũqꝫ sil idifferẽter se hꝫ ad illas: nec aliq̃s ordo ẽẽntialis illarũ. cuꝫ nullus oino sit. ⁊ maxie si ponant ꝙ oẽs sint eq̃ pfecte sic pole est: ⁊ breuiter ꝯcludẽdo nulla oino hui⁹ ordinis cã poterit assignari nisi libera determinatio agẽtis pmi qui si voluisset p° fuisset pducta que fuit 2° ⁊ 3° que p°: ⁊ hoc ampli⁹ ꝯfirmabit ifra. dis. 25. ¶ Ad vnã aliã q̃ simili mõ pcedit cũ q̃rit an in tpe quo vna ps corrũpit

altera

altera remittat vel remaneat itegra.dico q remanet integra.Et cum dicit q tunc sequit q agens nāle stet per tps approximatū passo in dispōne sufficienti ad agendū & nō agat.nego ꝯnam istaz.Nō eni sequit.in hoc tēpore nō agit corrūpendo oēm formā vel partez forme.g non agit.Nā agit corrūpēdo aliquā ptez.

Ad 8m

¶ Ad octauā nego ꝯnaz.ad pbationē cū dr:q indiuiduū albedinis qd est.a.excedit.b.iduiduū nigredinis sine pportione:& p ꝯns in ifinitū.dico q excedere aliud sine pportione pōt dupli itelligi.vno mō q excedat vltra oēm pportionē nūeralē.sic tn q in qualz pportione numerali aliq ps ei9 excedat aliud:& per ꝯns etiā aliq pars eius se hēat ad aliud in pportione eqlitatis.Alio mō q excedat sine pportione id est excessu iproportionabili seu nō se hnte in aliq proportione nūerali & cū hoc etiā nulla ps ei9 excedat aliud fm aliquā pportionē nūeralē.nulla etiā se hēat ad illud in pportione eqlitatis.in hoc scdo sensu negāda est ꝯna q dr.a.excedit.b.sine pportiōe.g excedit in ifinitū.intelligēdo ꝯns fm q ex eo infert postea.g.a.est ifinitū. Nā sensus est:q infinitas ptes equales icludat:qd non seqt nisi det in.a.pars equalis ipsi.b.nulla autez talis dat:qa non sunt eiusdē rōnis.in pmo vo sensu cōcedo ꝯnaz:qm ex añte sequit q.a.ꝯtineat ifinitas ptes equales ipsi.b.& p ꝯns eis inuicē:ex quo etiā vlterius bene sequit q sit infinitū:sed tūc nego añs pter cām dictā.s.qa.a.&.b.nō sūt eiusdē rōnis.¶ Et q ista rō nullā efficaciā penitus habeat pz:qm simili mō posset pbari q quilibet triāgulus rectilineus esset ifinitus vel infinite magnitudinis.sumat eni vnus rectus & sit.a.& vnus angulus ꝯtigentie & sit.b.nūc probo q.a.excedit.b.sine pportione.naz medietas anguli.a.excedit.b.qa vt 3° Euclidis pz:angulus ꝯtingētie est oīuz acutoꝝ rectilineoꝝ acutissimus:& per ꝯns minor:sed.a.excedit suā medietatē in duplo.g.a.excedit in duplo.Itē medietas medietatis ipsius.a.excedit



b.pter cām pdictā:& itē medietas illius:& sic in infinitū:cū qlibet angulus rectilineus in ifinituz sit diuisibilis in angulos rectilineos vt pz ex p Euclid.¶ Pōt etiā alr:& in idem finalr redit:rñderi distinguēdo de sensu pmi ꝯntis quo dr:q vna foīa excederet aliaz spe distinctā in infinitū.Naz vno mō pōt dici aliqd excedē aliud in infinituz:qa.s.cōtinet ifinita eqlia illi:& sic negāda est ꝯna pp cām dictā.Alio mō:qa si illd excessuz in ifinitū augeret infra spēm suā nūq ptingeret ad eqlitatez excedētis:& sic ꝯcedi pōt ꝯns:sed ex eo nō seqt vlterius q ipsuz sit infinitū vel ifinite pfectionis.hoc eni mō angulus rectus excedit infinitū angulū ꝯtingētie.Si in ifinitū eni angulus ꝯtingētie augeret:nūq veniret ad eqlitatē anguli recti:nec tn angulus rectus est ifinit9 aut ifinite magnitudinis seu latitudinis.

Ad 9m

¶ Ad nonū cū dicit termini motus sunt icōpossibiles:cōcedo de terminis p se.& tūc nego minorē.Dico eni q termini p se itensiōis non sunt foīa pcedēs & subsequēs.v.g.albedo & albedo.cū qlibet motus sit ex opposito in oppo.m simplr vel qdāmō.albedo aūt & albedo in neutro mō sūt opposita:nec etiaz albū & albū.cū vnū de altero pdicet.Nec dico ēt:q pūatio seu nō esse foīe & eē foīe sint termini itēsionis.cuz qa iter esse & nō eē nō est mediū.vñ ipole est qn subm vl nō fit albū vel fit albū:& p ꝯns vel est in termio a quo vl ad quē.tū qa qd fit magis albū nō trāsmutat ex nō albo in albū:cū ipm iā actu sit albū.vñ cū aliqd fit magis albuz nō dicim9 de ipso.hoc de nō albo fit albū:neq dicim9 B de albo fit albū.sed hoc de minus albo fit magis albuz.

Et qa variatio & trāsmutatio eius per se attēdit fm magis & minus & nō fm albū & albū.io dico q termini per se hō motus sunt intensuz & remissum vel min9 & magis.sicut dicit Phs 5° phy.in illo caplo.

T.c.18.

Cz aūt loci mutatio pma.dicit q termini augmēti & decremēti sūt magnitudo & paruitas seu pfectio qlitatis & imperfectio.

T.c.61. & 62.

Et qa in paruitate intensiua forme est dare magis & minus:& silr in magnitudine.ideo inter ipsa est aliquo mō mediū:qd sufficit ad B vt iter ea possit eē mot9.Et fm hoc pōt saluari q mobile dum hoc motu mouet hz vtriusqz termini partem:& neutrū hz totū:qm dū mouet minus est remisse album q erat in pn° mot9 & minus itense q erit in fine.

Ad 10m

¶ Ad 10m dōm pmo q argumētū ita pcedit cōtra arguentē & fortius.Nā fm ipm nec pars precedens manet:nec sequēs pfuit:nec aggregatū ex vtraqz:imo fm ipsum nihil ex vtraqz penitus aggregat.Et si dicatur q nō hz ꝯns pro inconuenienti.dico etiā ego q nō habeo ipm pro incōueniēti fm veritatē sermonis sumēdo ipz.In quo aūt sensu hec sit vera.forma auget.dictū est i solutione prime rōnis ad qōnē supra in.q.pma de augmēto formaꝝ.vbi eadē rō facta est.Et si dicat:q ibi hec in aliq sensu ꝯcedit.foīa auget:sed augmētū foīe est mot9:ergo forma mouet.rñdeo negādo ꝯnaz:qa supposito q augmētū foīe sit motus respectu alterius:tn dr augmētum & respectu alterius mot9:qm ipsuz est augmentum forme:& nō est motus foīe.hoc est denominat formā fm nomē augmēti & nō fm nomē motus.subm aūt ecōtra.vñ foīa dr augeri & augmētata:& nō dr moueri neq mota.Et subiectū dr moueri & esse motū:& fieri magis tale:& factū esse magis tale:& tn nō dr augeri vel esse augmētatū.Nō eni de sor.cū fit magis albus concedit hec.sor.auget.aut hec.sor.intēdit.

T.c.19.

¶ Instātia.disciplina est doctrina.vt pz 3° phy.& tn nō sequit.discipulus discit.ergo discipulus docet.Et rō est:qrquis idē actus sit disciplina & doctrina.dr tn disciplina respectu discētis:& doctrina respectu docentis.vt ibi supra dicit Phs.

Ad 11m

¶ Ad 11m nego ꝯntiā.Ad pbōnem cū dr:q agens potēs inducere vnam partē forme pōt iducere etiā & aliā ptē eqlē in subto eq vel magis disposito.dōm est q verū est in subiecto eque vel magis disposito pati vel recipere ab illo agēte:qrquis eni subm aliqd sit dispositū ad recipiēdū formā aliquā:non tn pōt illā recipere a quocūqz agente:sed a determinato agente:nec agens potens aliquā formā iducere pōt in quolz passo illā iducere:sed in determinato & apto ab eo pati.Simile aūt dino.s.fm spēm forme & fm gradū.hoc est q est eq tale.a sibi eq tali pati non pōt:nec sile in tale sibi sile agit.sic pz ex p de gnōne.Et loquor de inductione formarū corporaliū & realiū.

T.c.50. & 51.

similr min9 tale non per se agit in magis tale:sed ecōuerso:& hec sunt nota ad sensum.Per B pz ad argumētū:qm qn passuz fuerit eq tale vel magis.agēs potēs eqlē vel minorē formā inducere nō inducet in ipso:qa nō pōt in tale.pōt aūt B argumentum reduci ꝯtra sic arguētē.Nā ꝯstat fm ipsum:q subiectū extrīs calidū in tāto gradu pōt recipere minorē gradū caloris.Nā pōt remitti calor eius seu illud subm fieri minus calidū qd fit vt dicit recipiēdo nouū graduz caloris minorē:& perdendo illū quē hz.¶ Itē certuz est:q potens inducere maiorē graduz caloris pōt inducere minorē.Ponant ergo duo eque calida:cuz vtrūqz possit inducere equalē gradū caloris ei quē hz in subto potenti tm gradū recipere:& per ꝯns etiā possit inducere minorem & vtrūqz possit.vt probatū est recipere.minorē gradum sequit q vnū remittet calorē alterius:& faciet ipm min9 calidū:qd ad sensuz pz esse falsuz:imo qd absurdi9 est vtrūqz ab vtroqz fiet minus tale.

Ad 12m

¶ Ad 12m dōm q

augmētū quātitatis molis est duplex. qōdā qō fit adue niente corpore extrinseco zc. vt est augmentum alatorum tū de quo tractat in pmo de gnōne. z de hoc vt p3 nō p cedit rō. Aliud est qō fit per extēsionē mãe sine additio ne cuiuscūq3 corpis extrīseci: qle est rarefactio. de h pro cedit rō: z in hoc sensu accipiendo dōm est ad maiorē q in aliquo est simile de rarefactione z intensione forma rū de qbus est sermo: z in aliquo est dissimile quantū ad ppo^m facit. Est eni sile q in neutro augmēto pervēis cor rūpit p se loquēdo: sed est dissimile: qa intensio qualita tū de qbus est ser mo fit (vt supra pbatū est) p acqsitio nē noue ptis seu gradus eiusdem rōnis: s3 rarefactio nō est per acqsitionē ali cuius noue quātitatis neq3 alicui qlitatis fm se a ceteris: de quibus est sermo: z a quātita te distincte: vt quidā imaginant esse raritatē: sed sic mã dū rarefit fit maior z extēsior sine additione noue mãe: sic quātitas mãe fit extēsior z maior sine additione vel gnōne noue quāt itatis: siue quātitas sit res fm se distin cta a subiecto z qlitate: siue non. candē aūt mãm sic sine additione noue mãe extendi est ipsam rarefieri: nec ops aliam rem nouā in ipsa formalr existentē fingere. ¶ De hoc tñ alias exquisitius: z qa arg^m fundat sup hoc: q no ua quātitas acqrat in rarefactione: nec tñ pbatio nō p cedit. ¶ Ad illud qō vltimo adducitur de motu ad vbi. dōm q falsum h3 fundamentū. videl3 q vbi sit aliqua res subiectiue extēs in mobili: s3 quā fit per se motus lo calis. hoc aūt falsum est. sic patebit in 2°. d. 6. q. p^a. ¶ Ad pmū argumētū pncipale dōm: q nō est intentio Phi q aliquod minus calidum possit fieri magis calidum sine acqsitione noui caloris seu partis caloris in ea pte subie cti que est calida: sed intendit q possibile est fieri magis calidum sine acqsitione caloris in parte que nō est cali da: qō idē est ac si dicat q potest fieri magis calidū intē siue absq3 hoc q fiat maius vel magis calidū extensiue. Et hoc expresse sonant verba eius z exēpla que inducit. hec enī sunt vba eius. z ex calido magis calidus nullo fa cto in mã calido qō nō esset calidū qñ erat min^o calm. i. nulla parte materie facta calida que nō esset calida quā do ipm erat minus calm. Et ponit exēplū. d. Sicut qdez neq3 maioris circuli circulatio z couexitas fi fiat mino ris circuli eadē cū sit aut alia in nullo alio factus est am bitus. i. curuitas: qō nō eēt ambit^o fī rectū: z post. neq3 enī scintille est accipere aliquā magnitudinē in qua nō est caliditas z albedo inest. i. claritas zc. Et ad hunc itel lectum exponit ipsum Cōmen. hoc autē dicit ideo Phs q antiqui opinabant corpus condensari z fieri minoris magnitudinis pter cōstrictionē aliquorū foraminū exi stentiū in corpe: z pter ampliationē eorūdē rarefieri z fieri maioris magnitudis: qa strictura z ampliatio fm q dā ipsoz fiebat pter introitū z exitū corpoz aliquorū in foraminibus illis. fm quosdā vo qui ponebant ibi va cuū separatū nō pter hoc fiebat vt dicit Cōmen. vtro rūq3 tñ dictū seqbat q nō qlibet pars corporis densi eēt densa nec qlibet pars rari esset rara. ¶ Huius aūt opp^m dicit Phs in allegatis verbis ostendēs per sua exempla q quelibet pars densi est densa z rari rara: z tñ densum pōt fieri rarum: z rarū densum. z vtriq3 magis z minus tale. vñ Cōmen. ibidē exēpla Phi applicās ad ppo^m ait. q additio lcurvationis in circulo nō est in aliq pte z nō in alia fm q̄cūq3 ptē acceperis inuenies incuruationes additā in eo. quēadmodū qlibet ps ignis ē calida. Silr est in toto in hoc q qñ est densum z est congregatū: z qñ est rarū z est segregatū. s. qm raritas z densitas est in qls parte eius. Et inuit. s. Phs per hoc peccatū qō accidit di centib^o q densitas z raritas fiūt ex ɔstrictiōe z amplia tione partiū foraminū: qm fm hoc nō quelibet pars cor poris recipit dēsitatē z raritatē: z est manifestū per se q densum est densum fm oēs ptes: z silr rarū. hec Cōmeta. ¶ Dictū vo Cōmen. qō arguēdo inducit potest secū glo sari. vñ hec sunt verba eius. nullis pribus calidis in actu aduenientibus. s. corporibus calidis: sed transfert zc. Et p3 q nō est ɔtra pōnē istā: que nō ponit intēsionē formarū per additionē corpoz sibiis. ¶ Ad 2^m dōm: q poz forma remanet in subiecto cū sequēte parte. ¶ Ad primā pba tionē que ɔ hoc inducit: qa tūc duo accidētia zc. dico: q ɔñtia nō valet: qm ille ptes formales faciūt vnā formaz nūero per se vnaz. z ideo de vtute sermonis hec est falsa. forma intēsa est plures forme nūo: sicut etiā fm opionē oppositā nō obstante q quelibet talis forma corporalis habeat plures partes dimensionales siue fm extēsionē: qa cū cōstituūt vnā formā per se nō est verū q ille ptes sint plures forme. vbi gfa. plures albedines: s3 sunt vna albedo: q̄uis sint plures ptes albedinis. Sic in ppōsito. dictū aūt Phi est intelligēdū de accidētibus nō facienti bus per se vnū in actu: q̄uis nec de oībus vlr: qm non de spūalibus z intētionalibus: qles sunt spēs in medio z in sensibus z in alijs potētijs z de actibus earū. Et ideo de accītibus mãe mere corpalib^o: qles sūt qlitates pme et scđe pōt itelligi verū eē dictū suū: qm talia in eodē subie cto p se faciūt vnū: z nō remanēt actu plura idiuidua: q̄ uis de po^a dei posset esse oppositū. ¶ Ad aliam de aucte sex pncipioz dōm: q sua intentio est q forma nō sit cō posita ex actu z po^a intrinsece sic cōpo^m de qlie subē. et h inuit pbatio sua cū dicit: q talis cōpō. i. tale cōpo^m adue niēs aque facit maius. sic aqua adueniēs aque facit ma ius: albedo adueniēs nō facit maius. ¶ Ad 3^m cuz dr: q q̄to forma est cōpositior: tāto est ipfectior. nego illaz. nō dico q de tali cōpōne quā pono q̄to ē cōpositior tāto p fectior est. z q̄uis simplicitas dicat eē pfectōis simplr: nō tñ oē simplex pfecti^o est q̄libet cōposito: s3 aliquādo ecōtra aliqō cōpositū pfectius est hoc vl illo simplici. sic hō pfectior est sua mã: z qōlibet cōpo^m vtraq3 sua pte.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. V.

Ostq̄ visum est de augmēto qlitatū corporaliū videndū est de au gmēto spūaliū z specialr charitatis de qua Magr pncipalr agit. Querō g vtrū chari tas possit augeri. ¶ Et arguit q nō sic. p. charitas nō pōt minui. g nō potest augeri. Añs pbat: qa si posset minui. vl h esset p pctm mortale: vl veniale. nō per mortale: qm tale totalr tollit charitatē. nec p veniale: qa cū charitas sit finita in tēsiue p multiplicationē venialiū pcise posset totalr cor rūpi: z sic hō p sola venialia posset dānari: qō est falsum. ɔña p3: qm sic ps ex 2° ethi. ex eisdē actib^o ɔrio mō facti augetur z minuit virtus: z fit melior z deterior. s. min^o bon^o. ¶ 2° sic. si charitas posset augeri: aut posset augeri au gmēto successiuo z ɔtinuo: aut istātaneo: s3 nec sic nec sic. g nō pōt augeri. pbo minorē. z p q nō augmēto ɔtinuo. Et loquor de augmēto charitatis: qō meritorie puenit ex actib^o meritorijs: qa si sic augeretur ɔtinue vl h eēt pp cō tinuationē act^o meritorij manētis i eodē gdu itēsiue: vl pp ɔtinuā itēsionē eiusdē act^o meritorij: aut pp ɔtinuas successiōes actuū meritorioz. p^m nō pt dici: qm act^o meritor ri^o eodē^o meritorie fac ad augmētū charitatis q act^o vtutis acqsite facit elicitiue ad augmētū illi^o vtutis: z alie forē nālr actiue ad augmētū suoz effectuū. tales aūt forme si in passo nō sit resistētia dispōnis ɔrie nec aliō adsit ipe diēs actionē eaz mox agūt effectū pfectissimū quē pñt: nec pp diuturnitatē pñtiā ipsaz itēdūt ipm: nisi ipse for me actiue

Marginalia: Te. 31. 32 — Ad 13^m — Ad p^m pncip. — 4. ph. t. 84. — Cō. 84. — Cō. 85. — Cō. 84. — Ad 2^m — 5. meta. t. c. 16. — p^m — cap. p. — 2^m

me actiue intendant in seipsis. vñ si ponat summa dispō in aere ad lumē: ꝛ nullū sit oīno īpedimētū: nec augeatur ṽtus illuminatiua in corpe lum inoso: nūq̄ corpus lumi-nosuz intēdet lumē in aere si staret ꝑ annū pñs ei: sꝫ in ꝑ instāti cāt summū qđ pōt: ꝛ vltra nō intēdit illū. in ꝓposi-to aūt ponit charitas in aia: et per ꝯñs nulla dispō ꝯ̄ria: qm̄ nulla talis sibi est cōpossibilis: ꝛ nullū ponit impedi-mentū. ḡ actus meritorius in ꝑ instanti sui esse tantū au-gebit charitatē meritorie: quātū pōt: nec postea ꝑ sui cō-tinuationē augebit: nec pōt dici scđs. videlꝫ ꝙ augeat cha-ritas cōtinue ꝑꝑ cōtinuā intensionē actus meritorij: qm̄ tunc actus augeret ꝯtinue. ¶ Sed pbo: ꝙ h̄ nō sit posse: qꝛ sit actus. a. meritorius: ꝛ sit ipse bonus in gradu. b. ꝛ si pōt augeri ꝯtinue ponat ꝙ augeat quousqꝫ sit in duplo bonus: ꝛ sit gradus duplus. c. tūc sic. latitudo intensiua. c. addita supra gradū. b. est acq̄sita in tpe: ꝛ latitudo. b. pre-exñs fuit acquisita in istanti vt suppo: ꝛ latitudo addita est eq̄lis ꝑexñti: ḡ latitudo. b. ꝑexñs fuit conatu ī īfinitū maiore ꝓducta q̄ꝫ latitudo addita in tpe. ꝛ vltra. ḡ in vo-lūtate fuit conat⁹ ifinit⁹ itensiue: qđ est ipossē. ꝯña pbat: qꝛ q̄lis est ꝓportio velocitatꝭ ad velocitatē in ꝓducēdo equalē effectū: talis est ꝓportio ṽtutis ꝓducētis ad ṽtutē si sint diuerse: aut conat⁹ ad conatū si ab eadē ṽtute vter-qꝫ effectus ꝓducat. velocitatis aūt instantanee ad tpalē

ꝯfirma. nulla est ꝓportio. ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmat. Nā stat ꝙ maior co-natus req̄rit ad ꝓducēdū tm̄ effectū in instanti: q̄ꝫ ad ꝓ-ducēdū in tpe: aut ḡ maior in ifinituz: ꝛ habet ꝓpo^m: aut in aliq̄ ꝓportiōe finita: ꝛ si sic tūc sumat aliqđ tps min⁹ in eadē ꝓportione ad illđ tps in quo est conat⁹ apposit⁹ in ꝓductiōe subita ad conatū ꝓductiōis tpalis: ꝛ tūc tā-tus conatus apponet ad ꝓducendū in tpe illo quātū ad

ꝯfirma. ꝓducēdū in instāti: qđ est falsum. ¶ Cōfirmat scđo: qꝛ si eēt aliq̄ ṽtus potēs ꝓducere tm̄ effectū in tpe ꝛ nō po-tens illū ꝓducere in instāti: ꝛ alia esset potēs tm̄ effectū ꝓducere in istāti: nō est dubiū ꝙ potēs in instanti eēt in-tensiue maior in infinitū: ergo sic in ꝓposito. ¶ Nec pōt dici 3° ꝙ intendant ꝯtinue charitas ꝑꝑ ꝯtinuā successio-nē actuū meritorioꝝ. cū talis successio sit ipossis: qm̄ tunc in quolꝫ instanti tpis acq̄reret nouus actus: qđ est ipossē. vt ex ꝑcedēti. q. appet. pꝫ ḡ ꝙ charitas nō pōt augeri au-gmēto ꝯtinuo. ¶ Qđ ṽo nō possit augmēto instantaneo pbat: qꝛ vel hoc esset per actū durātez tm̄ per instans. c. h̄ nō. cū nullus talis actus det. vt supra pꝫ. aut ꝑ actū du-rantē per tēpus: qđ etiā dici non pōt: qꝛ seq̄t ꝙ actus ille esset meritori⁹ tm̄ ꝑ istās: nec mai⁹ ꝑmiū sibi deberet ex maiori eius ꝯtinuatione: ꝛ ꝑ ꝯñs nō expediret talē actū cōtinuare. Et ꝯña ꝑ⁹ pꝫ: qm̄ si maius ꝑmiū sibi deberet: charitas etiā magis augeret: quoniam ſm proportionez charitatis est proportio premij.

Oppo^m **Ad oppositū** ecclesia non orat pro aliquo ipossi-bili: ꝛ orat pro augmento charita-

cap. ꝑ. tis: scilꝫ in collecta. Omnipotens sempiterne deus da no-bis fidei spei ꝛ charitatis augmētū. de alijs etiam virtu-tibus acquisitis ꝙ augeantur patet scđo ethi.

In declarando .q. duo erūt articuli. In primo videbit de ꝑncipali q̄sito. In scđo mouebunt quedā dubia tacta in arguendo.

ꝑ⁹ arti. pma ꝯ̄ **Quantū** ad ꝑmū pono 4^{or} ꝯ̄nes. ¶ Pria est ꝙ cha-ritas pōt augeri. hoc ꝓbat ꝑ auctē apl'i ad

cap. ꝑ. phil. Oro vt charitas vra magis ac magis abūdet. glosa .i. crescat. nō oraret aūt ꝓ cremēto charitatis si foret im-

cap. ꝑ. possibile ipsaꝫ augeri. ¶ Itē 2° ad Thess. gr̄as ago deo: qm̄ inquit supercrescit fides vestra ꝛ abundat charitas.

c. penul. ¶ Itē Aug. i ench. Minuit inq̄t cupiditas charitate cre-scēte. ¶ Itē idē sup ep̄la Joā. 2. vt allegat magr̄ 3° snīaꝝ

dis. 29. c. vltimo ait. Nunqd mox vt charitas nascit iam ꝓrsus ꝑfecta est. imo vt ꝑficiat nascit. cū fuerit nata nu-trit. cū fuerit nutrita roborat. cū fuerit roborata ꝑficit. cū ad ꝑfectionē venerit dicit cupio dissolui ꝛ eē cū chr̄o. ¶ ꝑ. Cōstat ꝙ exñs in charitate ꝑcipiēdo eucharistiaꝫ percipit nouū gradū charitatis quo fit deo carior: ꝛ sic ꝑ alioꝝ susceptionē sacr̄oꝝ. ¶ Itē cōstat ꝙ exñs in chari-tate operādo ſm charitatē fit melior. ḡ charitas ei⁹ auge-tur. ꝯñtia pꝫ ꝑ Aug^m in ench. d. quāto in vnoquoqꝫ chari-

cap. 127 tas maior est: tāto melior est in quo est. ¶ Ex quo dicto seq̄tur: ꝙ quāto q̄s est melior: tāto in eo est charitas ma-ior. alioq̄n nihil ꝓhiberet Petꝝ maiorē charitatē hr̄e q̄ꝫ hꝫ Paulus: ꝛ tn̄ Paulū eē Petro meliorē. Et sic falsum eēt qđ dicit Aug. Plura possent adduci: sꝫ ista sufficiunt:

2° ꝯ̄. qꝛ nec ꝯ̄ dubia est apud quēq̄ꝫ catholicū. ¶ Scđa ꝯ̄ est. ꝙ charitas nō augēt ex h̄ ꝑcise: qꝛ depurat vel fit min⁹ ꝑmixta ꝯ̄rio. Et ꝑ ꝓbari ꝑt ista ꝯ̄ ꝑ easdē rōnes q̄b⁹ ꝓba-tū est supra gn̄alr h̄ de omni forā ipaꝫ nō augeri ꝑ depu-rationē a ꝯ̄rio applicādo illas ꝑ spāles terminos ad ꝓpo-

2^m situ. ¶ 2°. qꝛ in btā virgine fuit charitas aucta tā in ꝯce-ptiōe filij. iuxta illđ. Spūs scūs superueniet in te ꝛc. q̄ꝫ an̄ Et postea ex suis meritorijs opibus: nec tn̄ fuit depurata charitas ei⁹ a ꝯ̄rio cū post ei⁹ scificationē in vtero nūq̄ꝫ in ei⁹ mēte fuerit aliqđ ꝯ̄riū charitatis: qm̄ ſm cōez san-

3^m. ctoꝝ doctrinā nūq̄ꝫ in ipsa aliqđ pctm̄ actuale fuit. ¶ 3° qꝛ si nullus hō vnq̄ꝫ peccasset adhuc hō vn⁹ alio habuis-set maiorē charitatē. Et idē hō in gr̄a ꝛ charitate ꝑfecis-set ſm ꝙ plus vl' min⁹ ex charitate fuisset opat⁹: ꝛ tn̄ tūc nulli⁹ charitas fuisset aucta ꝑ depurationē vel minorem mixtionē cū ꝯ̄rio. qđ pꝫ: qꝛ nō pōt fingi. ꝙ tūc fuisset illđ

ꝯ̄ ꝯ̄nem qđ. 36. ꝯ̄riū. ¶ Cōtra istā ꝯ̄nē vr̄ esse auctas Aug. 83. q. vbi ait. Charitatis venenū est spes adipiscendoꝝ aut retinēdoꝝ tpaliū. nutri^m ei⁹ est diminutio cupiditatis: ꝑfectio nulla cupiditas. vbi pꝫ: ꝙ ꝯ̄riū charitatꝭ est cupiditas ꝛ deside-riū tpaliū. iđ vocat illā venenū charitatis. Ex cui⁹ dimi-nutione nutrit: ꝛ ꝑ ꝯñs augēt charitas ipsa: ꝛ ꝙ tūc cha-ritas est ꝑfecta: qm̄ nulli cupiditati est admixta. Et silr vt

c. penul. allegatū est i ꝑcedēte ꝯ̄ne idē Aug. ait in ench. Minuit cupiditas charitate crescēte. vbi etiā expresse vr̄ velle ꝙ

Rñsio. charitas crescat ꝑ minutionez cupiditatis. ¶ Rñdeo ꝙ dictū Aug. itelligēdū est ꝑ cōcomitātiā: qꝛ .s. in eo in quo est adhuc cupiditas cū charitate: aug^m charitatis cōcomi-tatur minutio cupiditatis: ꝛ minutionē cupiditatis ꝯco-mitat augmētū charitatis. nō itēdit aūt ꝙ hoc ipsum sit charitatē augeri qđ cupiditatē minui: aut ꝙ ꝑcise per h̄ charitas augeat: qꝛ cupiditas minuit. aliōq̄n nō eēt posse in aliquo augeri charitatē in quo non esset cupiditas: qđ ꝓrsus falsum est. ¶ Pro eo aūt qđ in argumēto iplicat scilꝫ ꝙ cupiditas est ꝯ̄ria charitati est sciēdū: ꝙ charitas pōt sumi duplr̄ .s. pro charitate ifusa ꝛ ꝑ charitate acq̄si-ta: qm̄ sic ex alijs aīe actib⁹ frequētatis gn̄ant hit⁹: sic ēt ex actib⁹ diligēdi deū ꝑꝑ se: ꝛ ꝓximū ꝑꝑ deū frequētatis gn̄at hitus in aīa ad siles act⁹ iclināś: qđ ēt post peccatū mortale remanet in hoīe. ¶ Itē charitas pōt sumi pro hitu ꝛ ꝑ actu. Silr cupiditas est duplex .s. hitual' ꝛ actua-lis ꝛ vtraqꝫ diuidit in venialē ꝛ mortalē: charitati ḡ ifu-se nulla cupiditas hitualis est forālr ꝯ̄ria neqꝫ etiā actual' charitatis. Qđ ꝓbat ex eo ꝙ q̄lꝫ ē sibi cōpossis. vñ si gē-tilis luxuriosus ꝛ auar⁹ ꝛ alijs cupiditatib⁹ hituat⁹ ꝯuer-tit ad fidē: ꝛ bapticet ifundit sibi charitas: ꝛ non statim corrūpūt hitus vitiosi: q̄ ꝑus erāt in eo. cū ēt post bapti-smū expiat se icliari ad act⁹ illoꝝ. Silr cupiditas actua-lis venialis nō ē ꝯ̄ria forālr charitati: sꝫ cōpossis est ei: sꝫ cupiditas mortal' actual' ꝑt dici forālr ꝯ̄ria charitati: eo ꝙ illi nō est cōpossis: ꝛ vicissim pōt inesse. ¶ Sed nūqđ

charitas acq̄sita ⁊ cupiditas sūt icōpoſſes ſm habitū. di-
ci pōt ꝓbabilr: ꝙ ſi ſumat̄ charitas acq̄sita ꝑfecta. ſ. pro
ea qua quis habitualr deum diligit ſup oīa: ⁊ quicq̄d di-
ligit diligit ꝑꝑ deū: tali charitati nulla habitual̄ cupidi-
tas mortalis eſt ſibi cōpoſſis: aliogn in eodē ſīl eſſent ha-
bitus acquiſiti ad icōpoſſes actus inclinātes. videlȝ dili-
gere creaturā plus q̄ȝ deū: vl̄ nō ꝓpter deū: qui eſt actus
cupiditati: ⁊ diligere deū plus q̄ȝ creaturā: ⁊ nō ꝑꝑ ipſaȝ
creaturā: q eſt act⁹ charitatis: q̄uis aūt nō oīs cupiditas
ſit formal̄r ꝯria charitati infuſe: de qua nūc p̄ncipalr agi
tur. aliquo tn̄ mō pōt dici ꝯria virtualr: q̄ ſcilȝ inclinat
ad actus vel demeritorie corruptiuos charitatis ⁊ incō-
poſſibiles actibus eius. vt cupiditas mortalis vl̄ aliquo
modo impeditiuos mediate vel imediate: ne ſic ꝑfecte
actus charitatis eliciant̄. vt magis in dubio vno dicet̄. ⁊
ꝓpter hoc vtraq; pōt dici: lȝ diſſimilr venenū eē chari-
tatis: nec ex h̄ habet̄ aliq̄d ꝯtra ſuperius dicta. videlȝ ꝙ
ꝯrie fore nō p̄nt in eodē ſīl eē.

3 ꝯ.

¶ 3ᵃ ꝯ eſt. ꝙ charitas au-
get̄ per acq̄ſitionē noui gradus charitatis ⁊ nō p̄ciſe per
maiorē diſpōnē ſubiecti. Que ꝯ pōt ꝓbari ꝑ aliquas rō-
num factaꝝ in p̄cedēti. q. ad ꝓbādū ſilēȝ ꝯnē de formis
corꝑalib⁹.

2m

¶ 2ᵒ ſpāliter. Nā querēdū eſt per q̄d aīa vno
tpe eſt magis diſpoſita ad charitatē q̄ȝ alio. Nā aut hoc
eſt: q̄ maiorē hȝ charitatē: ita ꝙ minor charitas diſpo-
nit ad maiorē: ſicut aliq̄ dicūt ꝙ min⁹ lumē diſponit ad
maius: ⁊ ſi ſic dicat̄ ponant̄ gradus in eē charitatis ⁊ cō-
cedit̄ ꝓpoᵐ: aut ideo eſt magis diſpoſita: q̄ eius cupidi-
tas eſt diminuta: ⁊ vnus hō eſt magis diſpoſitus q̄ȝ ali⁹:
q̄ ei⁹ cupiditas eſt minor.

p̄m

¶ Et h̄ reprobat̄ p̄: q̄ ſi nul-
lus hō vnq̄ȝ peccaſſet nullā aliq̄s cupiditatē habuiſſet: ⁊
tn̄ vn⁹ fuiſſet iuſtior ⁊ deo carior q̄ȝ ali⁹: ⁊ idē hō vno tpe
q̄ȝ alio. ¶ Itē i bonis angelis nō fuit vlla cupiditas: ⁊ tn̄
nō habuerūt oēs eq̄lē charitatē anteq̄ȝ eſſent beati: ſicut
nec oīuȝ eſt eq̄lis beatitudo: ſed vn⁹ alio maiorē habuit.
ſuppoſito ꝙ habuerint meritū anteq̄ȝ premiū: aut etiā ſi
nō prius: ſed ſīl: nihilominus vnus nūc maiorē hȝ chari-
tatē ⁊ alius minorē: ⁊ tn̄ nullus hȝ minorē cupiditatē cū
nulla ſit in eis cupiditas.

2m.

¶ 2ᵒ. q̄ vel cupiditas minuit̄
ſm ſuā eſſentiā: ⁊ habet̄ ꝓpoᵐ: vel ſm eſſe tn̄ ꝓpter aliā
diſpoſitionē: ⁊ ſic de alia querat̄ in infinituȝ.

3m

¶ 3ᵒ aīa eſt
magis diſpoſita ꝓpter aliquā aliā formā exiſtentem in ea.
⁊ tūc vl̄ opȝ ꝙ ſꝑ q̄ñcūq; charitas augēt̄ noua forma ſȝ
ſpēm acq̄rat̄ in aīa per quā ſit magis diſpoſita: q̄ð vȝ icō
ueniēs: ⁊ maxime ſi ꝯtingat charitatē augeri ꝯtinue: vel
ꝙ illa forma diſponēs augeat̄ in ſua eēntia: aut vl⁹ aīa ē
magis diſpoſita ꝑꝑ remotionē alicui⁹ forme indiſponen
tis ad charitatē: ⁊ tūc eodē mō neċe eſt ꝙ ſemꝑ i augmē-
to charitatis vel tollat̄ forma alteri⁹ rōnis vl̄ eadē eſſen
tialr minuat̄: ⁊ ꝯcedit̄ ꝓpoᵐ. ¶ Ad rōnē iſtā forſan dice
ret̄ ꝙ iſta maior diſpō aīe eſt maior capacitas ei⁹. vn̄ ſicͭ
aīa ſit magis ⁊ magis capax charitatis ſic eā magis par-
ticipat ⁊ ſit carior. ¶ Cōtra. aut capacitas aīe eſt aliqua
entitas diſtincta ab eēntia ⁊ po⁹ aīe: aut nō. ſi ſic: illa non
eſt niſi q̄dā forā exn̄s vl in eēntia vl̄ in po⁹: ⁊ tūc vl̄ q̄rē-
dū eſt q̄uo fiat maior: an. ſ. in ſua eēntia vel q̄lr vt prius.
Si vō capacitas ſit aliq̄ entitas talis diſtincta: cū ipa aīa
nō ſuſcipiat intēſionē in ſeipſa neq; po⁹ etiā: opȝ itelligē
ꝙ capacitas iō dicat̄ maior: q̄ aīa ē capacior: imo idipȝ
opȝ itelligere per h̄ q̄ð dī: ꝙ capacitas aīe eſt maior ac ſi
diceret̄ aīa eſt magis capax charitatis: ⁊ ille eſt melior i-
tellect⁹ q poſſit hꝛi ex vbis illis. ¶ Sed tūc ſtat q̄ð q̄re.
aīa vno tpe eſt magis capax charitatꝭ q̄ȝ alio: q̄ vl̄ h̄ eſt
ꝑꝑ remotionē alicui⁹ fo͛e ipedientꝭ capacitatē: ſicͭ oculus
eſt minus capax lucis ꝓpter humorē aliquē ipedientē: ⁊
ſit magis capax ꝑ remotionē illius: vel h̄ eſt ꝑꝑ appōnē
alicui⁹ diſponētis: ⁊ vtrūlȝ iſtoꝝ dicat̄ rō p̄cedit ꝯ illud
vt ſupra. ¶ Itē ꝯſtat ꝙ vitiū aliq̄n augēt̄ in aīa: ⁊ ſuma
tur p̄m vitiū genitū in aīa for. ⁊ de ipſo querat̄ q̄lr augēt̄:
nec pōt inueniri aliq̄ diſpō in aīa ad vitiū illud: ꝑꝑ quā
aīa ſit magis diſpoſita ad mai⁹ vitiū: niſi ipſūmet vitiuȝ
cui⁹ vn⁹ ḡdus diſponit ad aliū. Et ſilr argui poſſet ð aliq̄s
habitib⁹ aīe ac ēt de actib⁹ q itenduntͬ.

4 ꝯ.

¶ 4ᵃ ꝯ: ꝙ nō eſt
neceſſe in augmēto charitatis corrūpi charitatē p̄exn̄tē.

p̄m

¶ Hāc p̄ ꝓbo: q̄ aliogn ſeq̄t̄: ꝙ ipoſſe ē charitatē a deo
augeri ꝑ aliq̄ð tps ꝯtinue: ꝯn̄s iſtud falſuȝ eē patet: ⁊ ipſi
ſilr hn̄t hoc putare: cū cōcedāt aliq̄s formas poſſe a nālī
bus cauſis ſuis ꝯtinue augeri. ꝯn̄a vō pȝ: q̄m ſi opp⁹ con
ſequētis ſīl cū ante ponat̄ verū: ſeq̄t̄ ꝙ tps ſit cōpoᵐ ex
iſtātib⁹: ſicͭ i 5ᵃ rōne articuli ſcđi p̄cedētis q̄ōnis in ſimilē
ꝓbatū eſt.

2m

¶ 2ᵒ aliē fo͛e corꝑales vl̄ ſpūales dū intēdū-
tur nō corrūpit̄ p̄exn̄s: ḡ nō ē neċe charitatē p̄exn̄tē cor-
rūpi ſi itendat̄. ꝯn̄a eſt ſatis clara cuilȝ. aīs quātū ad for
mas corꝑales ⁊ ēt ſpūales q̄ nālr augēt̄ cōiter ꝓbat̄ i p̄-
cedēti. q. Nūc tn̄ ſpālr de itellectualib⁹ hīc ſūt habit⁹ acq̄
ſiti in mēte ꝓbo ꝑ rōnē ſatis cōem ⁊ bonā. Et ſuppo⁹ ex
ſcđo ethi. ac ēt expiētia ꝙ tales hit⁹ augent̄ ꝑ act⁹ ab eis
elicitos tāq̄ȝ ꝑ cāſ actiuas ꝑtiales. Et ſuppono ex decla-
tione poſita in p̄n⁹ ſcđi articuli p̄cedētis q̄ōnis: ac etiā cō
ceſſione opionis oppoſite ꝙ ſi augmētū forme fiat ꝑ cor

cap̄ p̄.

ruptionē p̄cedētis: quelȝ forma in itenſione iducit̄ in in-
ſtanti. Pono ḡ ꝙ in for. augeat̄ habit⁹: ⁊ ſumo habitum
auctū q ſit. b. ⁊ ꝓductū in h̄ p̄nti inſtāti: ſiue hoc inſtans
ſit finale tpis itēſionis: ſiue mediū. poſito ꝙ intēſio fiat
in tpe: ſeu ēt ſit inſtās in quo fiat ſubita itēſio: ſi talis de-
tur tūc arguo. in hꝰ inſtāti ꝓducit̄. b. igit̄ in h̄ iſtanti eſt
actus a quo elicit̄: ⁊ vltra: ḡ in h̄ inſtāti eſt hitus a quo il
le elicit̄: ḡ in h̄ iſtāti ſīl cū hitu. b. eſt hitus aliq̄s p̄exn̄s i
forte. Pria ꝯn̄tia ꝓbat̄ ex eo ꝙ oē q̄ð ꝓducit̄ ab aliq̄ ꝓ-
ducēte: ⁊ ꝑ ꝯn̄s exn̄te ꝓducit̄: q̄ ipoſſe eſt aliq̄ð nō exn̄s
ꝓducē aliquā entitatē. hitus aūt ꝓducit̄ ab actu: ⁊ ꝑ idē
pȝ 2ᵃ ꝯn̄a: q̄ act⁹ q̄ augēt̄ hitus ab hitu ēt aliquo ꝓducit̄
imo illū tn̄ ꝯſueti ſumus dicere augeri. ¶ Ad hāc rōnē
r̄ndet̄ negādo ꝯn̄tiā. Ad ꝓbationē dī ꝙ res pro p̄ inſtāti
in quo eſt nō idiget actuali p̄ntia vl̄ exiſtētia ſui agētis:
q̄ iā tūc facta eſt: ⁊ q̄ñ facta eſt nō idiget faciēte. ¶ Cō-
tra. ſuppono tāq̄ȝ certū: ꝙ oīs effect⁹ ſingularis ⁊ ðtermi
nat⁹ eſt vel fuit ꝓduct⁹ ab aliq̄ cā ſingulari ⁊ determina
ta: q̄ eſt actualr vel fuit: cū ḡ cā hitus ſupponat̄ eē actus.
hui⁹ hitus. b. eſt vel fuit aliquis ſingularis act⁹ cā: ⁊ vo-
cet̄ ille. d. ḡ. d. eſt vel fuit. ſi eſt: hēt̄ ꝓpoᵐ: ſi nō eſt: ſȝ fuit:
aut fuit ꝑ inſtās tn̄: aut ꝑ tps: ſi ꝑ iſtās tn̄: cū nō ſit iſtās
iſtāti imediatū: tps fuit mediū iter iſtās in q̄ act⁹ fuit et
hoc iſtās: ſed nō eſt itelligibile: ꝙ nūc p̄ aliq̄d ꝓducatur:
aut ſit ꝓductū ab aliq̄ q̄ð nō ē: ⁊ ꝑ tps imediate p̄cedēs
etiā nō fuit: alias poſſet dici: ꝙ ignis nūc ꝓducit̄ ab igne
q fuit tpe Moyſi in icēdio Dathan ⁊ Abirō. Si vō fuit
ꝑ tps: aut hūit aliq̄ð iſtās vltimū ſui eē poſt q̄ð nihil ei⁹
fuit ⁊ idē ſeq̄t̄: aut habuit vltimū iſtās poſt q̄ð aliq̄d ei⁹
fuit: ⁊ tūc ſeq̄t̄: ꝙ fuit remiſſus ꝑ ablationeȝ p̄tis a pte ꝯ
id q̄ð tȝ opio: aut p̄m inſtās ſui nō eē: ⁊ tūc aut illō inſtās
eſt h̄ p̄ns aut fuit aliq̄d p̄teritū. Si p̄teritū ſeq̄t̄ ideȝ q̄ð
p̄us illatū eſt. Si h̄ p̄ns: ſeq̄t̄ ꝙ vel nullus hit⁹ pōt itēdi
ꝯtinue nālr: cui⁹ oppᵐ ꝓbabit̄ articulo ſequēti: vel iſtās
fuit imediatū iſtāti. pȝ: q̄ ſi augeat̄ ꝯtinue act⁹ q ē cā ha
bit⁹ hȝ eē ꝑ inſtās tn̄: ⁊ q̄ ponit̄ p̄ nō eē in iſtāti in q̄ eſt
hitus pȝ ꝓpoᵐ. ¶ p̄. Nō ē itelligibile: ꝙ aliq̄d ſit cā effi
ciēs alic⁹ entitatis niſi ipſaȝ ꝓducat dū ipȝ eſt vel aliq̄d
illi⁹: aut ꝙ ſit diſpō p̄cedēs ⁊ neceſſitās ad illā: ſicut opio
oppoſita. d. de aliq̄ gn̄ōne fo͛e ſubalis: que ſequit̄ neċio
diſpōnē p̄cedētē factā ab agente ꝑ inſtanti gn̄ationis: nō
exn̄te.

exñte. Sed actus datus dum est nihil ipsius habitus ꝓducit cū idiuisibilr ꝓducaṫ ẜm opionez: nec aliqḋ aliud disponēs: qa tūc nō nisi bitus aliqs ꝓduciṫ nec cōtingit assignare q̈ aliud ꝓducaṫ: ⁊ qcunqꝫ bitus ꝓducaṫ: dum acᵗ est habeṫ ꝓpositū: qm̄ ⁊ tūc p̄or bitus qui est cā acᵗ etiā est. ℂ Ꝑ. vt ēt alij arguūt in spāli vī incōueniēs de charitate q̈ corrūpaṫ in augmēto eiᵘˢ: cū ipsa nō tollaṫ nisi per pctm̄ mortale: qḋ nō īteruenit cum aliqs fit magis carus. Hec sufficiāt de isto articulo: qa ex dictis in p̄cedēti. q. multa p̄nt adduci ad ꝓbōnē eoꝝ q̄ in h̄ arti. dicta sūt.

z^a arti.

Tunc restat discutiēda duo dubia in arguēdo tamē. p̄^m est. vtrū ītētio charitatis aut alteriᵘˢ v̄tutis fiat in tpe ꝯtinuo. z^m. vtrū charitas possit minui. ℂ Quātū ad p̄mū pono duas ꝯ̄nes. Prima est: q̈ itēsio bitus acq̄siti fit seu fieri pōt i tpe ꝯtinuo. ℂ Hāc ꝓbo ⁊ suppono q̈ bitus gñaṫ ⁊ augeṫ per actus sicꝫ ꝑ experientiā: ⁊ declaraṫ z^o ethi. ℂ Itē suppono q̈ glꝫ actus eliciṫᵘˢ ab bitu durat per tp̄s ⁊ nō ꝑ instās tm̄ vt ex supra dictis ꝓbari pōt: tunc sic. si bitus nō intēdereṫ in tpe ꝯtinuo seq̄ṫ q̈ actiuū nāle ꝑ tp̄s esset in debita distātia pn̄s passo apto ⁊ disposito: nulloqꝫ īpedimēto ꝯcurrente: ⁊ tn̄ nō ageret in illud: ꝯn̄s est nālr īpo̅le. ꝯn̄a ꝓbaṫ. nā actus augmētatiuᵘˢ habitus nālr ⁊ nō libere agit ad augmētuz illius. vn̄ q̄uis in ptāte nr̄a sit habere actū ⁊ ex hoc dicamur q̈ voluntarie bituamur: vt pꝫ ex z^o ethi. in ptāte tn̄ nr̄a nō est q̈ actus ex̄ns nō gñet habitū vel augmētum.

c. p̄. ⁊. z. — cap. p̄. z. z. ⁊. 4.

ℂ Forte diceṫ: q̈ ꝯn̄s nō est vlr īpo̅le: sed de aliqbᵘˢ agētibᵘˢ nō est veꝝ: vtpote de his q̄ totū effectū quē p̄nt causare in passo cāNt in instāti: sicꝫ pꝫ de corpe luminoso: qḋ in p̄mo instāti in quo est sufficiēter ꝓpinquūz diaphano cāt totū lumē qḋ pōt causare in illo: nec vnq̄ postea causat plus de lumine q̄ntocūqꝫ tpe maneat in eadē distantia vel ꝓpinquitate: ⁊ subm̄ seu susceptiuū sit eodez mō dispositū. Sic in ꝓposito diceṫ: q̈ actus in p̄ istāti sui eē causat illud totū qḋ pōt ⁊ tātū auget bitū q̄ntūz pōt: ⁊ in tpe sequēte nihil plus causat. ℂ Hec rn̄sio deficit i duobus. p̄mo in eo qḋ ait de corpe luminoso. Nā corpᵘˢ luminosuz toto tpe q̄ est sufficiēter pn̄s diaphano post instās gñatiōis luminis: lꝫ nō agat gñando nouū lumē: agit tn̄ in diaphano ꝯseruādo lumē qḋ nālr in p̄ istāti causauit: ⁊ vlr loquēdo īpo̅le est reꝑire aliqḋ actiuum in dispōne sufficiēte ad agedū i passo ꝯueniēte: qn ipꝫ agat in illo vl ꝓducēdo aliqd de nouo: vl ꝯseruādo qḋ ꝓductū est: vel corrūpēdo vl alr aliq̄liter agēdo vl trāsmutādo ẜm ꝯditionē illius agētis. actus ḡ eliciṫᵘˢ ab bitu: si in p̄mo istāti cāt totū qḋ pōt: ⁊ in tpe sequēte nihil plus cāt: cū ipe nō ꝯseruet id qḋ causauit. Nā bitus nō dependet in esse ab actu cū remāet actu cōrupto: nec aliq̄ alio mō pꝫ: vt agat in subm̄ habitᵘˢ: sequiṫ q̈ in toto tpe illo actm̄ sit pn̄s ⁊c. ⁊ tn̄ nō agat aliquo mō in ipuz: qḋ est nālr impo̅le: vt pꝫ ex p̄ de gñatione. ⁊. 9. meta. ℂ z^o deficit solo in hoc qḋ ait actū totū qḋ pōt cāre de habitu causare in p̄mo instanti sui eē. vn̄ arguo sic. Si sor. hn̄s habitū mā̄suetudinis eliceret infra certā p̄tē tp̄is. vbi grā. infra vnā horā plures actus mā̄suetudinis successiue: equales in gradu: sempꝫ īter corruptionē p̄oris ⁊ gñationē sequētis laberet aliqḋ tp̄s: ⁊ tūc plures gradus eēnt additi illi bitui: ⁊ bitᵘˢ mā̄suetudinis eēt itēsior in eo in fine hore q̄ eēt in p̄mo instanti hore illius: in quo p̄mo habuit esse p̄mᵘˢ actus elicitus ab eo. ḡ si sor. in p̄ instanti hore eliceret actum mā̄suetudinis: ⁊ illū ꝯtinuaret in eodē gradu per totā horā: habitus eius intensior esset in fine hore q̄ in p̄ncipio: et plures gradus essent causati: ⁊ vltra. ḡ nō totū qḋ potest cāre talis actus causat in p̄mo instanti sui eē. z^a ꝯn̄a nota est ⁊ p̄mū ān̄s. Nā quilꝫ illoꝝ actuū cāret aliquē gra-

T. c. 51. ⁊. 50. T. c. 10.

dum bitus de nouo ēt ẜm rn̄sionē. q. d. q̈ acᵗ in p̄mo instāti inest quo causat totū qḋ pōt: ⁊ sic qlibꝫ qn̄ p̄ eēt aliqd cāret. Et ꝯn̄a p̄ma ꝓbaṫ: qa nūq̄ diuersa agētia eiusdē spēi ⁊ eq̄lis v̄tutis in agēdo sibi successiue circa idem passuz in aliq̄ tpe maiorē itēsiue faciūe effectū q̄ faceret vnū illoꝝ solū: si ꝑ totū tp̄s illud pn̄s fuisset: ⁊ cetera forēt paria. Et loquor sꝑ de his q̄ nālr agūt. hoc pꝫ tā i agētibᵘˢ que ꝯseruāt suos effectus in eē q̄ de alijs. vn̄ si vna cādela causat in aliqua parte diaphani lumē: ⁊ illa amota accedat alia eq̄lis luminositatis in eodē loco: ⁊ deinde illa scḋa submota succedat z^a eq̄lis v̄tutis ad illuminandū: ⁊ sic vsqꝫ ad cētū vel mille: nō erit maius seu itēsius lumē in illa pte diaphani post p̄ntiaz millesime candele q̄ eēt si p̄^a cādela sola toto tpe in quo ille mille sibi successerūt pn̄s fuisset ceteris paribᵘˢ. Similr si vnū calefactiuū sit sufficiēter ꝓximū alicui calefactibili per aliqḋ tp̄s: ⁊ illḋ postea remoueaṫ ⁊ succedat aliud eiusdez spēi ⁊ equalis v̄tutis calefactiue: ⁊ iteꝝ scḋo submoto succedat tertiū: ⁊ sic vltra quot vis: nō erit intensior calor cātus in calefactibili illo in fine totius tp̄is illius successionis: q̄ eēt si solū p̄^m calefactiuū ꝑ totū tp̄s illud fuisset p̄sens: ⁊ cetera fuissent paria: qnimo esset intensior causatᵘˢ ab illo solo q̄ ab oibus illis: supposito q̈ inter amotionē vniᵘˢ ⁊ appositionē imediate sequentis fuisset aliqḋ tp̄s. ℂ Et ꝯfirmaṫ. nā cōstat q̈ nō fieret maior calor si amoto vno calefactio: aliḋ eq̄le succederet q̄ si ipsūmet qḋ p̄us fuit amotū rediret ceteris paribus: certuz aūt est q̈ non plus: imo minus fieret de calore si idē calefactiuū tolleretur: ⁊ postea reduceret q̄ si ipꝫ eēt ꝯtinue pn̄s: alioquin cum vellet qs q̈ aq̄ calefieret deberet approximare sibi ignē: ⁊ postea remouere: ⁊ iterū approximare: ⁊ deinde remouere: qḋ est ꝯ̄ sensuz. ℂ z^o arguiṫ p̄nᵗ ad ꝯ̄nez sic: po̅le est habitū remitti ꝑ actū l aliq̄ tpe ꝯtinue. ḡ po̅le est habitū augeri ꝑ actū in tpe ꝯtinue. ꝯn̄a pꝫ: qm̄ ois forā continue remissibilis est ꝯtinue augmētabilis: sic aūt remissio bitᵘˢ fit ꝑ actū ꝯ̄riū actui bitus: sic itēsio ꝑ actū ꝓpriū eius: vt pꝫ ex scḋo ethicoꝝ. ān̄s ꝓbaṫ. Nā po̅le est: q̈ habēs habitū eliciat actū ꝯ̄ iclinationē illius habitᵘˢ remissiuū illius. ponaṫ ḡ h̄ in esse. tūc sic. aut ille acᵗ remittet habitū in tpe ꝯtinue: ⁊ habeṫ ꝓpoᵐ: aut in instāti p̄cise: ⁊ si sic aut in quolꝫ istāti tp̄is alicuiᵘˢ: aut nō i quolꝫ. Si in quolꝫ: sequiṫ q̈ illa remissio sit ꝯtinua vt pꝫ: ⁊ hēṫ ꝓpositum: q̄uis hoc sit īpo̅le ẜm se. si nō in quolꝫ instāti: sed in aliquo sic: ⁊ in aliq̄ nō: aut tūc remittit in p̄ istāti in q̄ est ⁊ ꝑ tp̄s aliqḋ imediatū sequēs nō remittit: aut nō l p̄ istāti: sꝫ i aliquo posteriore. Si dicaṫ p̄^m. ꝯ̄. acᵗ ille ē post p̄^m istās: ⁊ nō est debilior q̄ fuerit: vt po̅le ē ⁊ supponaṫ: ⁊ bitus est remissior q̄ fuerit an̄ p̄mū istās in q̄ fuit acᵗ: ḡ imediate post p̄mū istās acᵗ ille remittit bitū. Si dicatur z^m ꝯ̄. acᵗ ille nō est fortior in illo instanti q̄ fuerit in p̄ vt suppono. ⁊ bitᵘˢ nō est remissior: nec alia trāsmutatio facta est in subto. ḡ si nō remittit bitū in p̄. instāti: nec in illo istāti dato remittit. ℂ z^o si itēsio bitᵘˢ nō sit ꝯtinua. sequiṫ q̈ actus diuturnior nō magis auget bitū q̄ actus minᵘˢ eq̄ diuturnᵘˢ intensus. ꝯn̄s est falsuz vt pꝫ ꝑ experientiam: expiṫ eni qlibet q̈ quāto ira est diuturnior ceteris paribᵘˢ: tāto magis facit hoiez bitualr iracūdū. Silr q̄nto diuturnior est acᵗ mā̄suetudis: tāto fit quis mā̄suetior: ⁊ sic de alijs: ꝯn̄a v̄o nō est: qr acᵗ diuturnior nō magis auget in p̄ istāti in q̄ est q̄ auget acᵗ minᵘˢ durans: si sint eq̄ itēsi. ḡ si magl auget: h̄ erit i tpe. ℂ Cōfirmaṫ h̄ ꝑ sile. Nā q̄nto diuturnior ē appꝛhenᵘˢ delectabilis sensibil: tāto magis augeṫ ꝯcupiscētia in eo q ꝯcupiscit. vn̄ daṫ documentū a sanctis: q̈ tales cogitatiōes statim abigamus: ⁊ in eis nō imoremur: sic ēt q̄nto diuturnior est actus au-

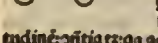
z^m — c. p̄. ⁊. z. — z^m

gmētatiuus illius babitus tanto ipse bitus magis inten
4m dif. ¶ 4° cōtingit actū p quē intendif bitus intendi per
aliqđ tps cōtinue.ergo contingit babitū per aliqđ tēpus
cōtinue intēdi: ꝯña pz: qm̄ intensionē cāe nālr agentis se
quif intēsio effectus.añs pz ex eo ꝙ est de ꝯcupiscentia.
Idē pz de timore ꝛ ira ꝛ alys actibus qui intendunf ex
maiore apprebēsione obiecti vel ꝯtinuatione ꝛ mora ap
5m prebensionis. ¶ Quinto certū est: ꝙ bitus intendi pōt.ğ
si nō posset intendi ꝯtinue: aut bec repugnātia eēt ex nā
babitus: aut ex pte subiecti: aut ex pte cause ipm intēden
tis: nō ex pte bitus: qm̄ nulli forme possibili intēdi repu
gnat intendi ꝯtinue: ōis eni talis bz gradus intrinsecos
in īfinitū: vt ex superioribus pz: nec ex pte subiecti est re
pugnātia. Nam in eodē subiecto quidā actus intendunf
cōtinue: sic dolor in cōcupiscibili: cum qs tenet manū ad
ignē: sic eni ignis actio in sensum est cōtinua: sic itēsio do
loris est cōtinua. Silr notitia intuitiua intellectus de re
sensibili ꝯtinue intendif ꝛ clarior fit: sicut intendif visio
sensus: qn̄ visibile fit cōtinue sibi ꝓpiquius in magis ꝓ
portionata distātia: ꝛ de multis actib⁹ aie idē posset ostē
di: nec ēt est bō repugnātia ex pte cāe debētis intendere
babitū qui est ille actus. Nā ille cōtinuatus pōt intēde
re: etiā si ipe maneat in equali gradu: ꝛ ipse similr potest
2ª ꝯ. intendi ꝯtinue per aliqđ tps vt supra dictū est. ¶ Scḋa
ꝯclō est. ꝙ poſſe est charitatē augeri a deo in tpe cōtinue:
boc pz: qm̄ oēm formā bñtem latitudinē intensiuā pōt
deus ꝛ silr ꝛ successiue causare sic sibi placet: qd aūt sit de
facto in ꝓposito incertū nobis est. Nā si nos mereamur
in tpe adbuc deus in instāti pōt tātum augere charitatē
in nobis quātū in tpe merenur illā augeri: ꝛ boc tam in
p̄mo instāti actus. cū ipse presciat quātus est duraturus:
ꝛ quātū augmētū charitatis sibi debef ꝙ̄ in aliquo instā
ti alio quo actus est vł nō vt sibi placet. ¶ Itē si nos me
reamur in instāti ꝛ nō in tpe adbuc ipse in tpe pōt ꝛ suc
cessiue augere charitatem ꝓportionalr ad meritū nr̄m.

ꝯ p̄dcā arguif. T.c. 18. ¶ Cōtra p̄mā ꝯnem pōt multiplr argui. p̄mo qa si vera
est sequif ꝙ ad vtutes ꝛ malitias sit per se mot⁹: qđ est ꝯ
Pbm 7° pby. ¶ 2° si itentio bitus eēt ꝯtinua: sequeref
2m ꝙ act⁹ itendēs bituz ēt itenderef ꝯtinue: ꝯña pz: qa a pfe
ctiori babitu pfectior actus elicif: ꝛ sic act⁹ ꝯtinue auge
bit babitū ꝛ bitus actū: sed ꝯñs est falsum: tuz qa eēt cir
culatio in cāndo se mutuo: ꝛ sic aliqd eēt cā sue cāe: ꝛ per
ꝯñs cā suimet: tū qa fz boc nō cessaret ista reciproca au
gmētatio quousqꝫ tā actus ꝙ̄ babitus erit sūme itensus:
qđ est falsum: tū qa fm̄ ħ seqꝉ ꝙ tā actus ꝙ̄ bitus itēsio
semꝑ velocitabif: qa quāto augmētatū est pfectius: tāto
velocius augef: sicut ꝙ̄to causa nālis est virtuosior: tāto
veloci⁹ agit: vterqꝫ aūt. s. act⁹ ꝛ bit⁹ sp est pfectior ꝙ̄ fue
rit. ğ pfectius ꝛ velocius augebit: sz ħ ꝯñs est falsum: qa
fm̄ ħ sequif ꝙ vterqꝫ sit in īfinitū pfecti⁹ intensiue: ꝓ
bo: qa vterqꝫ bēbit īfinitas ptes nō cōicantes. i. nō se in
cludētes: qrū q̄libet pfectior est pte p̄ore: qđ pz diuidēdo
ptes bitus vł act⁹ ꝓportionalr fm̄ diuisionē tpis in quo
3m sūt acqsite. ¶ 3° bitus augef in p̄ instāti in quo act⁹ est. ğ
nō augef ꝯtinue in tpe. añs pbaf: qm̄ in p̄mo istanti in q̄
actus est act⁹: aptus est cāre aliquē gradū bitus: ꝛ subie
ctū est aptū recipere: ꝛ bitui nō repugnat ꝓduci in instā
ti: qđ pz: qm̄ qn̄ fit trāsmutatio de babitu opposito in op
positū cū nō sit dare vltimū instans esse eius q corrūpif ꝛ
est dare p̄mū instans eē eius qui generaf: ꝛ in illo p̄mo i
stanti ꝓducif aliqs gradus bitus in subiecto. ¶ Itē tūc
nō est aliq̄ dispō ꝯtra babitui in subiecto: cū bitus sit in
eo. ğ in istāti in q̄ p̄ est act⁹ elicit⁹ ab bitu cāf aliqs nouus
p̄m gradus bit⁹: ꝛ p ꝯñs tc̄ bit⁹ augef. ¶ Deinde pbaf ꝯñtia:
qm̄ si augeref in tpe ꝯtinue sequeref ꝙ eēt in īfinitū ꝑ
fectus: pbaf bec ꝯñtia p̄: qm̄ in tpe illo acqrerenf īfinite
ptes nō se icludētes: qrū q̄lz fm̄ se esset melior et maior
ꝙ̄ ps acqsita in p̄ instāti in quo est actus: ꝛ p ꝯñs in fine
tpis totalis bit⁹ baberet īfinitas ptes eq̄les illi p̄me acq
site in istāti p̄: ꝛ sic foret īfinit⁹ itensiue. Qr aūt q̄lz ps eēt
melior pbaf: qa si nō: tūc def aliq̄ que sit min⁹ bona vł
eq̄: ꝛ si daf aliq̄ eque bona: tūc ps eius erit min⁹ bona ꝙ̄
illa acqsita in istāti: ꝛ si sic seqꝉ ꝙ nō expediret ꝯtinua
re actū bonū: imo expediret nō ꝯtinuare actū per tps il
lud in quo acqrif ps min⁹ bona: ꝛ elicere nouū actū vnū
vel plures successiue eq̄ pfectiores illi p quē acqsita est
p̄ma pars: qm̄ p quālz taliū acquireref gradus eque vel
magis pfectus ei qui acqsitus est per primū actū: ꝛ sic ꝑ
fectior bitus babereſ per duos actus elicitos infra tēpus
illud ꝙ̄ sit babitus in fine tpis in quo ꝯtinue acqsita est
2m ps illa minor data. ¶ 2° pbaf eadē ꝯñtia: qr q̄ rōne in
p̄ istāti aliqs gradus bitus cāf ab actu: eadē rōne in q̄lz
instanti tpis in quo intendif bitus aliqs gradus bit⁹ cāf:
aut ğ in quolz instanti sequēte cātur eēntialis gradus: et
tūc in fine erūt acqsiti infiniti gradus eq̄les: ꝛ per ꝯñs to
tus babitus erit infinitus intēsiue: aut in quolz instanti
sequēte causaf maior gradus: ꝛ idē sequif ꝙ p̄us: aut in
quolz sequēte cātur minor gradus ꝙ̄ in aliquo p̄cedēte: ꝛ
silr idē sequif. Nā signef aliqđ instās post p̄m: ante illud
ꝛ post p̄m fuerūt istātia īfinita: in quoꝝ quolz maior gra
dus est acqsitus per rōnē ꝙ̄ sit gradus acqsitus in illo
instanti signato: ꝛ per ꝯñs tūc in illo instanti sūt cōplete
acquisiti infiniti gradus: quoꝝ quilz maior est ꝙ̄ ille tūc
3m p̄mo acqsit⁹. ¶ Confirmaf ꝛ pbaf: qm̄ in quolz instanti
acqrif aliqd ꝛ equale ei qđ est p̄mo acqsitū. Nā in quolz
instanti illius tpis si defuisset act⁹ ille: ꝛ ali⁹ eq̄ pfectus ꝛ
intensus fuisset elicitus: fuisset acqsit⁹ aliqs gradus babi
tus equalis illi p̄mo acqsito: boc pz. ğ in quolz instanti p
istū actū ꝯtinuatū est acqsitus aliquis eq̄lis gradus illi
p̄mo. Et pz ista ꝯña: qa nō minoris actiuitatis est iste act⁹
ꝯtinuatus in aliquo instanti ꝙ̄ eēt is q tūc p̄mo eliceref:
ex quo est eque pfect⁹ ꝛ eiusdē spēi vt supponif: et p ꝯñs
4m p̄nc. nō minus cāret. ¶ 4° p̄ncipalr ꝯ cōclonē. si eni sit vera
ponaf ꝙ virtus fortis augeaf vniformiter per totā vitā
suā: ꝛ sit instās in q̄ sor. p̄ nō erit. b. ꝛ tunc sumaf gradus
totius vtutis quā babebit sor. in instanti medio illius to
tius tpis in q̄ vtus eius augef: ꝛ sit gradus ille. a. tūc sic.
aut in aliq̄ instanti sor. bēbit gradū vtutis duplum ad. a.
aut nō: nō pōt dici p̄m: qm̄ nec in istanti. b. nec in aliq̄ se
quēte post. b. babebit gradū ꝛc̄. qa tūc nō erit nec in istā
ti aliq̄ añ. b. bēbit ꝛc̄. qa si sortes vixisset in instāti. b. tūc
p̄ babuisset gradū duplū ad. a. sz ꝯstat ꝙ sor. non p̄us ba
bebit duplū ad. a. ꝙ̄ esset babiturus si viueret in instāti
b. ğ in nullo istāti bēbit sor. gradū vtutis duplū ad. a. qđ
erat ꝓbādū. Nec pōt dici 2m. vz ꝙ nō bēbit sor. in aliq̄ i
stāti gradū vtutis duplū ad. a. qđ pz multiplr. Prio. qa
vtus sor. augebif p totū tps vite sor. vniformiter: vt pz p
casuz. ğ illa tota erit dupla ad eā ptē q̄ p̄cise acqrereſ in
2. p̄ª medietate dicti tpis. ¶ 2° qa si nō eēt dupla. ğ ps que
acqrereſ in 2ª medietate tpis: erit minor ꝙ̄ ea q̄ acqrere
tur i p̄ª medietate: sz ħ est falsuz: qr si erit minor: vel erit
minor p aliquā latitudinē vtutis: vł p aliqđ īdiuisibile:
nō pōt dici p̄m: qr seq̄ref: ꝙ si sor. viueret in istāti. b. tūc p̄
in illo istāti acqreret totā illā latitudinē per quā illa ps
erit minor: ħ aūt est falsuz: qa in ꝯtinuo motu nibil acq
rif in istāti: vt pz supra: ꝛ pz ꝯña: qr tūc p̄ ipsa esset eq̄lis
p̄cise. ¶ Itē fm̄ boc in quolz instāti p̄ore ipso. b. tāta la
titudo acqrereſ: ꝛ p ꝯñs īfinite ptes eq̄les vtutis acqre
renf in tpe illo: imo ēt in medietate tpis: ꝛ sic aliqn̄ foret
virtus illa īfinita. Nec pōt dici: ꝙ illa ps sit minor ꝙ̄ pri

ma per

ma per indiuiſibile virtutis ꝓciſe:qꝛ tūc p̄ma eēt maioꝛ q̄ ſcd̄a ꝓciſe per idiuiſibile:ꝛ ſic idiuiſibile additū face-ret maius:qd̄ eſt impoſſe. ¶ Itē ſupra ꝓbatū eſt nullū 3 eſſe indiuiſibile forme ſm̄ intenſionē. ¶ 3° qꝛ caſu poſi-to ſoꝛ.p̄miabit̄ aliq̄ p̄mio ꝓ tota ſua v̄tute quā hēbit:ꝛ nō p̄miabit̄ mioꝛi p̄mio q̄ ſit p̄miū debitū v̄tuti duple ad.a.ergo eius v̄tus erit dupla ad.a.ꝯña pꝫ:ꝛ ſimilr̄ p̄ma ps an̄tis:ꝓbo ſcd̄ā:qꝛ ſi ſoꝛ.viueret in iſtanti.b.non pre-miaret̄ mioꝛi p̄mio q̄ ſit p̄miū debitū v̄tuti duple ad.a. nec tn̄ tūc opareṫ aliqd.de v̄tute ꝗt aliqd plus tūc ꝓciſe hēret.ḡ nec qꝛ viuet min⁹ ꝓciſe per inſtans minoꝛi p̄mio p̄miabit̄:aliogn ſeq̄ret̄:ꝙ ſi tūc viueret plus hēret de pre-mio per nihil plus meriti:qd̄ eſt icōueniēs. Itē probatur eadē pars an̄tis:qꝛ ſi ſoꝛ.foret in iſtāti:ꝛ nihil vellet aut operaret̄ ꝓciſe in iſtāti illo:tūc p̄mio hēret gradū duplū v̄tutis ad.a.ex opibus factis an̄ inſtās.b.ḡ an̄.b.merebit̄ meritū debitū v̄tuti duple ad.a.ex q̄ etiā ſeq̄t̄:ꝙ ante.b. eius v̄tus erit dupla ad.a. ¶ Hec tota ratio pōt fieri eui-dentius de actu v̄tutis ꝓꝑ q̄dā aſſūpta in ꝓbationib⁹ ꝓ-miſſis:ſuppoſito ꝙ actus cōtinue intendat̄:ꝛ ſit.b.inſtās in q̄ p̄ nō eſt actus ille:nec tūc eſt neceſſariū ponere in ca-ſu:ꝙ tūc ſoꝛ.nō ſit:poſſet etiā eadē difficltas formari:po-nēdo ꝙ ſoꝛ.ꝛ plo eſſent eq̄liter v̄tuoſi:ꝛ ſil̄ eoꝝ v̄tutes i-ciperent intendi:ꝛ vniformiter intenderent̄ vſqꝫ ad in-ſtans.b.in quo inſtāti ſoꝛ.p̄ nō eſſet:plo vō viueret ꝑ mo-dū quo argutū eſt in ꝙne de ꝯtinua intenſione formarū coꝛꝑalium in dubꝫs ꝫ 3m articulū:ꝛ eſt ibi 7m argumentū: 5m lꝫ ſit factū ad aliud ꝓpoͫ q̄ h̄ qd̄ nūc agit̄. ¶ 5° ſi ꝯ eēt vera:ponat̄ ꝙ ſoꝛ.eliciat actū v̄tutis.vbi gr̄a māſuetudi-nis per aliqd̄ tp̄s ꝯtinue intēdendo māſuetudinem ſuā: vſqꝫ ad inſtās.a.excluſiue:ſic ꝙ in inſtāti eliciat p̄ actū ꝫ habitū māſuetudis:ꝛ ſit act⁹ ille remiſſioꝛ q̄ fuit actus



māſuetudis:ſitqꝫ.a.iſtās p̄ns.ꝛc̄ ſic. ſoꝛ.nūc icipit hr̄e actū ꝫ māſuetuᵈⁱⁿᵉᵐ ḡ ſoꝛ.eſt nūc min⁹ liberalis q̄ fuiſſet ſi nō hūiſſet i h̄ iſtāti actū ꝫ māſue-tudinē:ꝯñtia tꝫ:qꝛ actus malus ꝛ ꝫ iclinationē v̄tutis re-mittit v̄tutē:vl̄ ſaltē ipedit ne ſit tāta:q̄ta fuiſſet ſine ta-li malo actu:tūc capio gradū q̄ ſoꝛ.fuiſſet in.a.iſtāti man-ſuetus:in.a.iſtāti nō habuiſſet actū malū:ꝛ ſit ille ḡdus b.ꝛ pono ꝙ gradus v̄tutis quē ſoꝛ.hꝫ in h̄ inſtāti.a.ſit.c. tūc ſic.c.gradus eſt remiſſioꝛ.b.gradu.ḡ ꝑ aliquā latitu-dinē eſt remiſſioꝛ.cū ḡ ſoꝛ.fuerit māſuet⁹ q̄lꝫ gradu citra c.ſequit̄ ꝙ ſoꝛ.fuerit māſuetus ſub.c.gradu.ſit ḡ ꝙ in.d. iſtāti an̄ h̄ fuit ſoꝛ.māſuet⁹ ſub.c.gradu:ꝛ arguit̄ ſic.ſoꝛ. in h̄ iſtāti.a.eſt māſuet⁹ ſub.c.ḡdu:ꝛ an̄ h̄ ſoꝛ.in iſtāti.d. fuit māſuet⁹ ſub.c.gradu.ḡ tn̄ remittit̄ i h̄ iſtāti de mā-ſuetudine ſoꝛ.ſubito:ſic̄ p̄us acgrebat̄ māſuetudini ſue ꝑ totū tp̄s iter.d.ꝛ.a.inſtātia:ſed h̄ ꝯñs eſt falſū:qꝛ in q̄lꝫ inſtanti medio inter.d.ꝛ.a.fuit actus māſuetudis in ſoꝛ. inteſioꝛ ꝛ foꝛtioꝛ ad augendū manſuetudinē q̄ eſt in h̄ inſtāti eius act⁹ malus ad remittendū:vt pꝫ per caſū:et per ꝯñs in quolꝫ inſtanti medio iter.d.ꝛ.a.plus augebat̄ māſuetudo ſoꝛ.q̄ ipſa in hoc inſtanti remittat̄. Itē pro-bat̄ p̄mū ꝯñs eſſe falſū:qꝛ ſi in hoc inſtanti ſoꝛ.ſit min⁹ māſuet⁹ q̄ imediate an̄ hoc inſtans fuit ꝑ aliquā certā latitudinē.ḡ ſi in hoc iſtanti ſoꝛ.hēret actū in duplo peio-rē q̄ nunc:videlꝫ in duplo plus remitteret̄ de ei⁹ v̄tute q̄ nunc remittat̄:ꝛ ita actus ſoꝛ.potuit eſſe ita malus in hoc inſtāti:ꝙ tota v̄tus eius fuiſſet coꝛrupta in h̄ iſtāti: 6° ꝛ ſic ipſa nō foret hitus. ¶ 6° ſic.remiſſio v̄tutis nō pōt eſſe ꝯtinua.ḡ nec eius inteſio:ꝯña pꝫ.an̄s ꝓbat̄:qꝛ aut in p̄ inſtāti act⁹ mali coꝛrūpit̄ tota v̄tus ꝫ ria:ꝛ h̄ ꝓpoͫ:aut remanet cū actu illo tota v̄tus vl̄ ps ei⁹:ſed ſiue tota ſiue pars maneat cū actu illa poterit poſtea remanere per to-tam vitā habentis v̄tutē illā:ꝛ ſeq̄t̄ ꝙ ſoꝛ.poſſet eſſe mā-ſuetus ꝑ totā vitā ſuā ſub aliquo gradu eodē:ꝛ tn̄ ſemꝑ hr̄e actū iracūdie. Nā que ſe cōpatiunt̄ vnū nō coꝛrūpit alteꝝ. ¶ 7° ſi ꝯ ſit vera ſequit̄ ꝙ q̄lꝫ v̄tus augmētabilis 7m pōt argui ꝑ quātūlꝫ remiſſū actū ab ipſa elicitū:ꝯñs eſt falſū:q̄m act⁹ multū remiſſi nō ſolū nō augent:ſed ma-gis remittūt v̄tutē:vt pꝫ ꝑ experientiā:ꝯñtia ꝓbat̄:qꝛ ſi virtus aliq̄ auget̄ in aliq̄ tp̄e ꝯtinue ꝑ aliquē actū:pona-tur ꝙ v̄tus ſoꝛ.augeat̄ ꝑ actū ꝯtinue per vnā hoꝛā:ꝛ lati-tudo v̄tutis cauſata in iſta hoꝛa ſit.b.ꝛ ſit itenſio vniſoꝛ-mis:tunc ſic.latitudo.b.erit cāta ab actu.a.in vna hoꝛa.ḡ medietas latitudinis.b.erit cāta ab actu.a.in medietate hoꝛe.ḡ medietas latitudis.b.poſſet cāri in vna hoꝛa ab aliq̄ actu remiſſioꝛi i duplo q̄ eſt act⁹.a.puta ab actu.c.ꝛ tūc medietas illi⁹ medietatꝭ poſſet cāri i vna hoꝛa ab ali-quo actu remiſſioꝛi in duplo q̄ ē act⁹.c.ꝛ ſic ſꝑ diuidēdo la-titudinē illā:ꝓbabit̄ ꝙ quātūlꝫ remiſſiſſimo actu pote-rit v̄t⁹ ſoꝛ.augeri:ꝛ fundat̄ ſuꝑ hoc argᵐ:qꝛ ex quo itēſio eſt ꝯtinua nō eſt dare mīmā ꝑtē ꝑ quā v̄tus intēdat̄.ꝯñe vō p̄miſſe ꝓbant̄ per illā maximā.7.phy. Si tāta v̄tus T.c.36. pōt cāre tm̄ effectū in tāto tp̄e:media v̄t⁹ poterit medie-t.35. tatē effect⁹ in eodē tp̄e. ¶ Rn̄deo ad p̄m:ꝙ nō eſt itētio Ad p̄m Phi abſolute negare motū a v̄tute:cū in 2° ethicoꝝ ex-cap̄ 2° preſſe dicat ꝙ v̄tus ex qb⁹ ſit ab his ꝛ auget̄. Nec valet dicere ꝙ v̄tus pōt augeri:nō qꝛ itēſionē in ſe recipiat:ſꝫ qꝛ ꝑ actus firmat̄:ꝛ ſit de difficili mobilis:tn̄ ſi nō fieret virtus intēſioꝛ ſm̄ ſe:nūq̄ poſſet per eā hn̄s illā elicere itenſiorē actū vno tp̄e q̄ potuit alio tp̄e:qd̄ pꝫ falſum ꝑ experientiā. Et ꝯña pꝫ:qꝛ nulla forma ex eo ꝓciſe ꝙ an-tiquioꝛ vel imobilioꝛ:eſt p̄nᵐ intēſioꝛis act⁹:nō eni albe-do imobilioꝛ vel antiqoꝛ foꝛti⁹ mouet ſenſum q̄ alia mi-nus antiq̄ ꝛ eq̄ intēſa ceteris ꝑibus:nec ſꝑ antiqoꝛ cythari-ſta:ꝛ ꝑ hitū hꝫ difficilius mobilē:meliorē ſonū fac̄:aut ꝑ ſuū habitū facere pōt:eo ꝙ nō ſic hꝫ imobilē:imo fre-quēter ꝯtingit oppᵐ:qd̄ tn̄ eē nō poſſet niſi hitus minus imobilis eēt itēſione ꝑfectioꝛ:tū qꝛ ſm̄ hoc vn⁹ habitus nō eſſet alio melioꝛ itenſiue:nec idē vno tp̄e q̄ alio:qꝛ vt Phs.d.p̄ ethi.nō eſt magis bonū qd̄ diuturni⁹ eſt:eo qd̄ eſt vni⁹ diei:qd̄ eſt itelligendū ſi cetera ſint paria. Et idē Phs 2° ethicoꝝ circa mediū.d.ꝙ ois hitus aie a qb⁹ ina-cap̄.7. tus eſt fieri deterioꝛ ꝛ melioꝛ.vbi pꝫ:ꝙ vult hitū poſſe ꝑ act⁹ itēſiue fieri meliorē ꝛ deterioꝛē:tū qꝛ Phs eodē mō cap̄.2. negat motū a mali⁹ ꝛ a v̄tute:ſꝫ ꝯſtat ꝙ nō itēdit:ꝙ ma-litia nō poſſit itēdi ꝛ fieri maioꝛ itēſiue:cū expientia ſit in oppᵐ:ꝛ ipſe ēt 7° ethi.velit ꝙ aliqua tm̄ augeat̄ ꝙ ſiat beſtialitas:vbi ēt vult ꝙ aliq̄ v̄t⁹ ꝑꝑ ei⁹ excellētiā fiat he-roica:dico ḡ ꝙ v̄tus ē v̄t⁹ ꝛ eſt q̄litas:nō eſt ꝗt itētio Phi cap̄.8. negare illā q̄litatē itendi ꝛ remitti:ſꝫ aut dr̄e ꝙ ad illā non ſit mot⁹:ſꝫ itētio ei⁹ eſt ꝙ ad ipſā nō eſt mot⁹ ꝑ ſe iquā-tū eſt v̄tus:ꝛ loquit̄ ſm̄ opionē antiquoꝝ tunc famoſam 7° phy. dr̄tiū:ꝙ v̄t⁹ iquātū hꝫ ꝯſiſtit in idiuiſibili.vꝫ ꝙ lꝫ illa q̄-T.c.18. litas q̄ ē v̄tus:eſt diuiſibilis:ꝛ diuiſibilr acqrit̄ ps an̄ ꝑtē:nō tn̄ q̄lꝫ ps ei⁹ erat v̄tus an̄ acquiſitionē alteri⁹:ſꝫ tūc p̄ ē illa q̄litas v̄tus qn̄ ē ꝑfecta ꝛ cōpleta:ſic̄ lꝫ circulus de q̄ etiā Phs ibi.ſ.7.phy.exēplificat hēat ꝑtes:ꝛ ſucceſſiue ac ꝑti-T.c.18. bilr̄ ḡnet̄:nulla tn̄ ps ei⁹ ē circl̄s:neqꝫ res illa ē an̄ ꝑfectio-nē circulus:ꝛ id̄ lꝫ circul̄s fiat ſucceſſiue:nō fit tn̄ ſucceſ-ſiue circulus:ita ꝙ p̄us ipſe vl̄ aliqd ei⁹ ſit minoꝛ circl̄s: ꝛ poſtea aliqd ei⁹ maioꝛ:ꝛ ſic ſuſcipiat magis ꝛ minus:ꝛ ita eſt de v̄tute ſꝫ illā opionē:qꝛ lꝫ ipa fiat ſucceſſiue:nō fit tn̄ ſucceſſiue v̄tus:nec p̄us ē minoꝛ v̄t⁹:ꝛ poſtea maioꝛ: ſꝫ tūc p̄ ē v̄tus cū ē in ſua ꝑfectiōe. Et h̄ inuūt v̄ba Phi ꝗ T.c.18. p̄ p̄mittit ꝙ v̄t⁹ eſt q̄dā ꝑfectio:deide dat exēplū de circu-lo:ꝛ poſt ꝯcludit.ſit q̄dā ḡ cū qd̄dā alterat̄ ꝛ acceptio v̄-tutis ꝛ remotio malitie:alteratio tn̄ hoꝝ neutrū eſt ꝑ ſe.

Ecce q in accipiêdo vtuté aliqd alterat: ꝛ p ↄñs mouet: ꝛ tñ acceptio vtutis nó est alteratio: acceptio iquá vtutis iquãtũ vtus est: sic nec acceptio circulationis iquãtũ hꝫ.
Cõ.18. t.c.19. Hoc ét innuit vba Cõmẽ. ibidẽ. vbi pmittit q alteratio ẽ in re diuisibili ſm magis ꝛ min⁹: vt dictũ est in 5° phy. ꝛ postea assumit q vtus cũ sit pfectio: ꝛ pfectio est finis ꝛ finis: vꝫ in idiuisibilis vtus: ꝛ ex h ↄcludit q in vtute nó est alteratio: ꝛ in aptãdo exẽplũ circuli ad ppo^m: pfectiones ingt sũt idiuisibiles: qa pfectiones sũt siles pfectioi circuli: quẽadmodũ circulus nó est circuls añ finẽ. Silr est in alijs pfectióib⁹: ꝛ ex h statim ↄcludit idẽ de vitio.
Cõ.19. vide ibidẽ. q vo Phs loquat ſm opionẽ alioꝝ pꝫ ibidẽ.
Ad 2^m ¶ Ad 2^m dico p̊ q ↄñs nó est nec̃ia: nó eni seqt ↄuersione simplici. act⁹ auget bitũ. g eꝰ habit⁹ auget actũ. Et rõ est: qm ad rõnẽ ꝛ augmẽtũ ipsius act⁹ p habitũ: nec̃e est ↄcurrere volũtatẽ cui⁹ actiõe nó ↄcurrẽte bitus actũ cãre vl augere nó põt. Et qa volũtas stãte actu ab bitu ꝛ a volũtate elicito põt non ↄcurrere cũ bitu ad aug^m actus. iõ añs illud põt eẽ verũ: qñ ↄñs erit falsuꝫ. vñ notanduꝫ q aliter actus est cã bitus: aliter eꝰ est bitus cã act⁹. Nã q̃uis volũtas sit cã imediata ptialis illi⁹ act⁹: ꝛ p ↄñs mediata cã bitus g gñat p actũ: nó est tñ imediata cã illius bitus. vñ posito ꝛ stãte actu nó est in ptãte volũtatis gn gñet bitus: ꝛ augeat ceteris reqsitis ↄcurrẽtib⁹: ita q cũ actu nó ↄcurrit imediate volũtatl actio: nó sic aũt est de bitu: vt dictũ est. Naꝫ nullus actus pcedere põt ab bitu gn ptialr volũtas actiue ↄcurrat imediate ad cãndũ illũ ꝛ ad augẽdũ si augetur. ¶ Ex hoc ét vlterius nota: q nó obstãte q bitus augeat ↄtinue p actũ in tpe nó est tamẽ impole q actus nó eꝰ tũc ↄtinue augeat: sꝫ manere põt in eadẽ itensione. ¶ 2° dico: q ↄñs nó est ipole: ꝛ cũ ↄ h arguit: qa tũc eẽt cãtio mutua circularis: ꝛ esset aliqd cã sue cãe i eodẽ gñe cãe: dico q ista circulatio põt itelligi dupl'r. vno mõ q aliq ps act⁹. puta. a. sit cã alic⁹ ptis bit⁹. vbi gr̃a. b. ꝛ. b. ps bit⁹ sit cã alteri⁹ ptis actus. vtputa. c. Et tũc. c. ps act⁹ sit cã alteri⁹ ptis babit⁹ q̃ sit. d. ꝛ sic vltra de alijs: ita q nulla ps vni⁹ sit cã illius ptis alterius a qua ipsa causat: ꝛ hoc mõ talis circulatio nó est icõueniẽs. Alio mõ põt intelligi circulatio ista sic q aliqd vnius sit cã illius p̊ a quo ipsuꝫ cãtur: ꝛ sic nego ↄñam in pposito. ¶ Ad scḋaꝫ pbõnẽ nego ↄñaꝫ eo q talis circulatio põt finiri per cessationẽ act⁹: q cessare põt añq̃ ipe vel bitus sit sũm⁹. Si tñ bitus nó vltra queĺꝫ gradũ possit augeri: sed sit status ponẽdus in eius augmẽto: ꝛ tãta sit cõtinue itensio act⁹ q sufficiat ad sũmã itẽsionẽ bitus: cõcederẽ q illũ augeret vsqꝫ esset sũmus. Si vo nó sit termin⁹ sui augmenti: dico q q̃diu durabit intensus sufficienter: tãdiu augebit babituꝫ: ꝛ sili mõ loquor de babitu respectu actus si oĩa ↄcurrãt reqsita ad intelligendũ actuꝫ. ¶ Ad tertiã pbationẽ: q̃uis forte posset ↄñã negari: dico tñ q ↄñs illud nó est impole. Naꝫ simili mõ pbaret q nulla actio ↄtinua in tpe posset ↄtinue velocitari: qꝛ tũc forma q̃ fieret eẽt ifinita. Et eodẽ mõ q nuĺs mot⁹ localis posset velocitari: qa spatiũ acqsitũ eẽt ifi^m extẽsiue: ꝛ ẽ silis pbatio in oĩb⁹. Tũc ad pbationẽ dico q nó seqt vtrũq; nec ét alterũ fore itẽsiue in ifi^m. ¶ Et ad pbationẽ dico: q nó queĺꝫ ps est pfectior p̊ore loquẽdo de ptibus ei⁹ pportionis. Nã q̃uis in scḋa pte pportionali tpis. vbi gr̃a. medietate scḋe medietatis: sit itẽsio velocior q̃ in p̊ma parte pportionali totius. i. p̊ma medietate: nó tñ nec̃iuꝫ est latitudinẽ acqsitã in ipsa esse maiorẽ latitudine acqsita in p̊ma: ꝛ hoc iõ qa tps p̊me ptis maius est: sꝫ bñ verũ est q latitudo acqsita in scḋa pte pportionali ẽ maior q̃ ea que p̊us acqsita est in eq̃li tpe: sed tales ptes eq̃les nó sunt ifinite in tpe. vñ illa cõpatio velocioris ꝛ tardioris actionis vel mot⁹ fieri dꝫ respectu eq̃lis tpis: aliogn nó valeret: nó eni icõueniẽs est tardũ plus pertransire in vno anno q̃ velocius in vna hora: in eq̃li aũt tpe ipm ptrãsire plus vl eq̃le cũ velociori ipole est. ¶ Ad tertiã
Ad 3^m pncipalẽ posset p̊ negari añs: nec valet pbatio. p̊ qdeꝫ: qa nó sufficiẽter pbat q bitus possit gñari in istãti: qa esto q nó sit dare vltimũ eẽ bitus qui corrumpit nó sequr q sit dare p̊^m ei⁹ qui gñatur. Nã nó est icõueniẽs aiam p instãs vel etiã p tps carere vtroqꝫ babitu. iõ ille põt corrũpi in tpe ꝛ nó hre vltimũ instãs eẽ: ꝛ hoc põt gñari in tpe ꝛ nó hre p̊mũ instãs esse: sꝫ vltimũ sui nó esse: nó sic aũt mã põt carere forma subali: ꝛ ideo de ea bñ cõcludit rõ Phi 8° phy.
t.c.69. Si detur minimũ subiecti susceptibilis: aliter nó pbaret vt pꝫ supra. ¶ Scḋo dici põt ad rõneꝫ q nec ↄñã tꝫ: qa esto q babit⁹ augeret in p̊ instanti in q̃ est actus: nihil ex h p̊cise phiberet ipm in tpe imediate sequẽte augeri ↄtinue sic ↄtingeret in casu: si corp⁹ luminosuꝫ nouiter cãtuꝫ moueret cõtinue post illud instans versus ptẽ illã illuminatã. Et cũ vlteri⁹ infert q si augeret cõtinue in aliquo tpe: in fine illius tpis eẽt ifinitus itẽsiue: nego ↄñaꝫ: ꝛ pꝫ instãtia in casu iam posito: cum vo vlteri⁹ hec ↄñã pbat: p hoc q in qualꝫ pte tpis acqreret maior ps bitus q̃ sit illa q̃ acqsita est in p̊ instanti. h etiã negãdũ est: nó eni nec̃e est: imo nec pole q si aliq̃ ps fore generet in instãti: ꝛ postea augeat in tpe q in qualꝫ pte tpis causet tãta latitudo forme: q̃ta cãri ponit in istãti: pꝫ in exẽplo sensibili. ¶ Si eni lux aliq̃ cãet in istãti in aliq̃ pte diaphani ab aliquo corpe luminoso distãte: ꝛ postea illud corpus moueat per aliqd tps vsus illã partem intẽdens ↄtinue lumẽ in ea: nó in qualꝫ pte illi⁹ tpis causabit tãtũ de lumine quãtũ cãtũ fuit in instãti dato: imo possibile erit q nec i toto illo tpe tãtũ cãbit: quãtũ in istãti. vñ in fine tpis nó erit i duplo luminosior q̃ fuit in pncipio: ꝛ istud pꝫ ad sensum in motu candele volẽti aduertere. Idẽ ét ↄtingit in alijs formis mãlibus. vñ qñ agens inducit in aliquo instãti p̊ aliquã ptẽ caloris in mã: ꝛ postea intẽdit: nó in q̃libet parte tpis tãtũdẽ iducit. ¶ Et qñ vltra infert: q tũc expediret nó cõtinuare actum ꝛc̃. Rñdet ꝛ bñ q nó expediret q talis sic deferẽdo p̊mus actũ posset ipediri: vel p distractionẽ intẽsionis ad aliud obm: vel p aliqd aliud mouens itrinsecus: vel alio quoꝫ modo reassumere nouum actũ: ꝛ iõ securius est ↄtinuare actũ quẽ hꝫ: vel ét nó expediret q actus melior q̃ bitus: ꝛ melius eẽt hre actũ rectũ sine bitu q̃ babitũ sine actu: nó est aũt differẽdũ maius bonũ vt minus bonũ augeat. ¶ Itẽ aliud qd assumit in pbatione nó est veꝝ. s. q per queĺꝫ actum q de nouo eliceret acqreret in primo instãti tanta latitudo babit⁹: quãta fuit acqsita per p̊muꝫ in p̊ instanti sui esse. Nã nó quilꝫ act⁹ auget suũ babitũ: sꝫ determinat⁹ ꝛ pportionatus ad augendũ: sicut nec q̃libet calefactũ intẽdit quẽlibet calorẽ: qa nó corpis eque vel magis calidi: sic in pposito diceret q iã p p̊cedẽtes posset esse facta tanta intẽsio q actus equalis superueniens nec in instanti nec in tpe tñ cãret de babitu: imo forsitã nihil.
Ad 2^m ¶ Ad scḋam pbationẽ ét diceret assumptũ eẽ falsum: ꝛ pꝫ in exẽplo posito de corpe luminoso nouiter cãto ꝛ ↄtinue post appropinquãte ad ptẽ diaphani: tũc eni in p̊ istãti sui eẽ cãret aliqd luminis: ꝛ tñ i nullo tpis sequẽtis aliqd cãret: sic p eãdẽ rõnẽ põt pbari.
Ad 3^m ¶ Ad 3^{am} pbõnẽ negaret añs pp illõ qd dcm ẽ: nó queĺꝫ actũ eq̃ pfectũ ei q auxit bitũ augẽ ét bitũ. Itẽ negaret ↄñã p illud qd imediate dcm ẽ de corpe luioso. Q̃uis ãt iste pbões vt adducte sũt sic possent vitari: nihilomin⁹ tñ in ppo^{to} nó est ↄcedẽdũ añs: qm tũc seqret q i eodẽ tpe diuersi act⁹ sibi succedẽtes sic q eo instãti quo p̊cedẽs desineret eẽ

sequens

sequens eque perfect⁹ qđ eēt possibile per potentiā diui-
nā: magis intēderēt habitū: q̄ vnus tm̄: si in toto tēpore
illo ꝯtinuaret: qđ tm̄ pꝫ falsum in oib⁹ agētib⁹ que per cō-
tinuā suā pñtiā ꝑcise nālit̄r augent in tpe aliq̄ cōtinue:
vt supra dcm̄ est. Et ꝯñtia pꝫ: qm̄ in q̄libet pte temporis
tātū augeret actus nou⁹ qui tūc esset q̄tū in eadē pte tē-
poris augeret ꝑus ꝯcurrens: ⁊ per ꝯñs tota latitudo cāta
ꝑcise in tpe per succedētes eq̄les ei toti que caret̄ p illū
ꝯtinuatū: sꝫ vltra h̄ tātū eēt plus per succedētes cātū de
habitu quātū caret̄ ꝑcise in istātib⁹ q̄bus ꝑmo habuerūt
esse. Nā in nullo instāti illius tpis actus cōtinuatus ali-
quid ꝑcise caret. ¶ Ad 4ᵐ rōnē que ꝑncipalr̄ facta est
ꝯtra ꝯnem cū ponit̄ ꝙ virt⁹ soꝛ. augeat̄ vniformiter per
totā vitā suā ⁊c̄. ¶ Rñdeo ꝙ casu posito soꝛ. non habe-
bit gradū virtutis duplū ad a. tūc ad ꝑmū argumētū qđ
fit ꝯtra hāc partē: nego ꝯñtiā. ⁊ rō est: q2 nunq̄ virt⁹ soꝛ.
erit tāta qn̄ erit postea maioꝛ: ⁊ sic nunq̄ erit maxia nec
tota. qđ tm̄ iplicat̄ in ꝯñte. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbationē cū dicit̄.
Si nō erit dupla. g̃ pars que acquiret̄ in scđa medietate
tpis erit minoꝛ: q̄ ea que acq̄ret̄ in ꝑma medietate. Di-
cēdū ꝙ vel sumit̄ pars que acq̄ret̄ post a. vsq3 ad aliqđ
determinatū instās ante b. ⁊ sic dico ꝙ quelibet talis ps
minoꝛ erit ea que acq̄ret̄ in ꝑma medietate ⁊ per aliquā
latitudinē diuisibilē precise: q̄uis per nullā latitudinē
precise pars acq̄sita in p⁹ medietate sit maioꝛ q̄libet pte
que acq̄ret̄ in 2ᵃ medietate: sed per aliquas latitudinem
erit maioꝛ pte que post acquiret̄ vsq3 ad instans c. ⁊ per
aliā est maioꝛ ea que acquiret̄ vsq3 ad instans d. ⁊ sic de
alijs: vel nō sumit̄ ps que acq̄ret̄ post a. vsq3 ad aliqđ in-
stans determinatū: sed q̄ acq̄ret̄ in toto tpe illo: ⁊ tūc di-
co ꝙ sicut ipsa in nullo istāti erit tota nec in maxio gra-
du suo: sic nō pōt cōparari ad ꝑmam f̄m certū vel deter-
minatū excessum quo ipsa tota ꝑcise excedat̄ a ꝑma. Et
ideo quādocūq3 arguēdo fit cōparatio īter tales sumen-
do istā totā iplicat̄ falsum. Et si querat̄ an vt⁹ quā habe-
bit in scđa medietate erit finita vel īfinita. Dōm ꝙ erit
finita quādocūq3 erit: ita ꝙ in q̄libet instāti in quo erit:
erit finita: in instāti aūt in quo ꝑmo nō erit: nō erit fini-
ta nec īfinita erit: ⁊ ideo absolute cōcedi pōt ꝙ illa virt⁹
erit finita. ¶ Aliqui tm̄ ꝯcedunt totā illā eē infinitā: nō
quidē positiue: sicut illud dī īfinitū qđ aliqđ finitū exce-
deret in infinitū. i. plus q̄ in duplo ⁊ plus q̄ in triplo: ⁊
sic in infinitū: sed ꝑuatiue. i. nō terminatū: sicut f̄m ima-
ginationē ponētiū pūcta si solū pūctū terminans tollere-
tur a linea: alia linea remanēs foret infinita ꝑuatiue tm̄
i. nō intrinseco termīo finita. Sed hec rñsio fundat̄ sup
falsa imaginatione taliū indiuisibiliū. iō dimittēda est.
tū3 ēt: q2 si virtus soꝛ. foret in istāti b. ⁊ nō vlterius inten-
deret̄ nō eēt infinita ꝑuatiue. g̃ f̄m istā respōsionē hīet
illud idiuisibile: quo ponit̄ carere: q2 tunc ꝑmo non erit:
⁊ sic sequet̄ ꝙ eēt dare indiuisibile in forma f̄m intēsio-
nem. ¶ Itē q2 in illo instāti aliq̄d ꝑmo acq̄reret̄. s. illud
indiuisibile. Itē in casu posito deberet ꝯcedi ꝙ secunda
virtus acq̄sita in scđa medietate erit mioꝛ ea que acq̄re-
ret̄ in ꝑma ꝑcise per idiuisibile: que oia falsa sunt in se: ⁊
f̄m istū sic soluētē: ⁊ iō nō est ꝯcedendū in aliquo sensu
ꝙ ipsa erit īfinita. Nā sequeret̄. erit infinita: g̃ in aliquo
instāti erit īfinita: ⁊ h̄ ꝯñs est falsu3 in quocūq3 sensu su-
mat̄ iste terminus infinitū. ¶ Ad 3ᵐ ꝓbationē cū dī. ꝙ
soꝛ. ꝑmiabit̄ aliquo ꝑmio pro tota sua virtute quā habe-
bit. ¶ Rñdeo ꝙ vel ly. tota. sumit̄ cathegoreumatice:
⁊ sic nego ꝓpōnē ꝓpter falsam iplicationē: vel syncathe-
goreumatice: ⁊ tūc valet ista. soꝛtes ꝑmiabit̄ aliquo pre-
mio p q̄libet pte sue virtutis: quā ꝯcedo: ⁊ in h̄ sensu cō-
cedo totū añs: ⁊ nego ꝯñtiā. Nō. n. sequit̄. soꝛtes ꝑmiabi-
tur ꝑmio debito virtuti duple ad a. g̃ habebit virtutē du-
plā ad a. vel g̃ virtus ei⁹ erit dupla ad a. sed sequit̄ bene
ꝙ foret dupla ad a. si foret in instāti illo in quo ꝑmo nō
erit: in quo tm̄ instāti nihil ꝑcise soꝛtes acq̄reret plus vir-
tutis. ¶ Ad 5ᵐ posito casu dico: ꝙ ꝯña nō valet: ⁊ ꝯcedo
ꝙ soꝛtes est ita māsuetus in h̄ instāti a. sicut si nunc nō
haberet volitionē seu actū ꝯtra mansuetudinē: nec in h̄
instāti actus iste remittit māsuetudinē: sꝫ tm̄ incipit re-
mittere: nec ēt ipedit ipsam pro nūc eē tātā q̄ta foret si
actus ille nō eēt: sed solūmodo icipit ipedire ita ꝙ in tē-
pore imediate sequēte nō erit causata. Et h̄ idē dōm est
de quolibet agente nālīter in tpe per suā pñtiā remittē-
te ꝯtinue: vñ sicut dicebat̄ ꝙ talia agētia nō itendunt in
ꝑmo instāti in quo sunt: sic ēt dōm ꝙ nō remittūt in p̊ i-
stāti. Et dant aliq̄ exēplū de luce que cāta in aq̄ frigidis-
sima nō remittit aque frigiditatē in p̊ istāti in quo ipsa
est: sed tūc icipit remitt̄e ⁊ sine medio remittet: sic in ꝓ-
posito de actu ꝯ̄ iclinationē hitus cāto ī illo istāti. ¶ Et
per h̄ pꝫ ad 6ᵐ. Dōꝫ. n. ꝙ nō remittit̄ hit⁹ in p̊ istāti: sed
icipit remitti: nec seq̄t̄. ꝙ soꝛ. posset per totā vitā suā hīe
habitū cū actu illo. Et ad ꝓbationē cū dī que cōpatiunt̄
se vnū nō est corruptiuū alteri⁹. Dōm ꝙ ista ꝓpō hꝫ ve-
ritatē de his que se cōpatiunt̄ per tps sine mutua actiōe
⁊ remissione alteri⁹: nō aūt de his que se cōpatiunt̄ per
tps sine mutua actiōe per instās tm̄: aut per tps cū ꝯtinua
remissiōe alteri⁹: sicut pꝫ in exēplo de luce posito. ¶ Ad
7ᵐ nego ꝯñtiā. Et ad ꝓbationē ꝯcedo ꝯñtiā illā: latitudo
b. erit cāta ab actu a. in vna hora: g̃ medietas latitudinis
b. erit cāta ab actu a. ī medietate hore: supposito casu ar-
gumēti: sed nego aliā ꝯñtiā3 que addit̄. s. hanc. ergo me-
dietas latitudinis b. pōt cāri ab actu remissiore in duplo
q̄ est actus a. in vna hora. Et ad ꝓbationē dico ꝙ hec cō-
sequētia nō fundat̄ sup maxima illa quā ponit: sꝫ super
hac: si tāta vt⁹ pōt tātū mobile mouē p tātū siue augere
tātū vel alterare ī tāto tpe: media virt⁹ poterit idē mobi-
le mouē per mediū in eodē tēpoꝛe: que vt ibi dixit p̄hus
in textu est falsa in quolibet motu: nō. n. ē necesse si duo
hoies mouēt vnū pondus ⁊c̄. ꝙ vn⁹ mouere possit illud
per mediū spatiū: imo ꝯtingit ꝙ oino nō poterit mouē:
sicut dat exēplū p̄hs de trahentib⁹ nauem: sic in ꝓposito
ꝓcedit rō facta. Nā idē subm̄ habit⁹ ⁊ cū eodē gradu ha-
bitus cōparat̄ ad actū augentē: ⁊ ad actū in duplo remis-
siorē. ¶ Dico g̃. ꝙ sicut nō in q̄tocūq3 gradu calidū pōt
a q̄tocūq3 calefactiuo fieri magis calidū: vt pꝫ ad sensū.
Nā minus calidū nō auget caloꝛem magis calidi: sed est
dare minimū calidū qđ pōt vel maximū qđ nō pōt hoc
vel illud calidū facere magis calidū. Sic dico ꝙ habitū
tanti gradus in h̄ subiecto existētē nō pōt q̄libet act⁹ ab eo
elicit⁹ augere: sed est dare minimū qui pōt vel maximū
qui nō pōt: quare ⁊c̄. ¶ Dubium. II.

Quantū ad 2ᵐ dubiū vtrū. s. charitas possit minui
pono q̄tuoꝛ ꝯnes. ¶ Prima ē. ꝙ quelibet
charitas acq̄sita vel infusa act⁹ vel habitus per potētia3
dei pōt minui. Rō est: q2 ois forma augmētabilis ⁊ suc-
cessiue acq̄sita est diminuibilis ⁊ successiue destructibi-
lis: quelibet charitas est hm̄ōi. g̃ est diminuibilis: ⁊ si sic: g̃
pōt minui per potētiā dei. ¶ 2ᵃ ꝯ̄. ꝙ act⁹ charitatis: siue
sit charitatis infuse tm̄: vt in eo q̄ nōdū ex actib⁹ acq̄siuit
habitū charitatis: siue charitatis acq̄site tm̄ vt in eo qui
postq̄ acq̄siuit habitū charitatis ex actib⁹ per peccatu3
moꝛtale perdidit charitate3 infusam: siue sit vtriusq3: vt
in eo qui hēt vtrūq3 habitū charitatis. s. infusu3 ⁊ acqui-
situm potest minui. Hoc etiam pꝫ: q2 non omnem huius-
modi actum necesse est totum simul corrumpi: sed suc-
cessiue possibile est ipsu3 remitti: vt quilibet experitur.

Ad 4ᵐ 2 Ad 3ᵐ Ad 5ᵐ ꝑncip̄. Ad 6ᵐ Ad 7ᵐ T. c. 35. 36. ⁊ 37. p̊ ꝯ̄ 2ᵃ ꝯ̄

3ª ꝯ ¶ 3ª ꝯ est. ꝙ habitus charitatis acq̄site pōt nāliter per actus ꝯrios gn̄atiuos incōpossibiles ei⁹ habitus minui: ⁊ hoc pꝫ: qꝛ ois habitus nāliter gn̄abilis ⁊ augmentabilis per actus est per ꝯrios actus corruptibilis: ⁊ vt pꝫ minuibilis: vt 2° ethi. pꝫ: ⁊ experientia ꝓbat. ¶ 4ª ꝯ est. ꝙ habitus charitatis ifuse nō pōt per act⁹ nr̄os ⁊ demeritorie minui stāte ordinatiōe diuina. Hec ꝓbaꝛ: qꝛ si posset sic minui: vel ꝯtingeret per pctm̄ mortale: vel per veniale. nō per mortale: qꝛ illud totalr̄ tollit charitatē ⁊ nō p̄mittit secū aliquē gradū eius: alioqn sequereꝛ ꝙ idē hō simul esset dignus morte seu dānatione eterna: ⁊ glia seu vita eterna: qd̄ est ipole: qꝛ si in tali statu decederet simul hēet gliam eternā: ⁊ illā nō hēet. Et ꝯn̄a pꝫ: qꝛ pctm̄ mortale ē per qd̄ hō mereꝛ mortē eternā: vt dicit Magr̄. 2° senten. di. 42. Sola vō charitas diuidit iter filios regni eterni ⁊ filios perditionis eterne: vt dicit Aug. 15. de tri. ¶ Itez nō pōt minui per pctm̄ veniale: alioqn posset q̄s habēs charitatē absq3 peccato mortali per veniale p̄cise dānari: qd̄ est falsuz. Nā pctm̄ veniale est qd̄ hoiez vsq3 in reatū perpetue mortis nō grauat: verūtamē penā meretur: ꝫ facile idulgeꝛ: vt dic̄ Magr̄. vbi supra. Qd̄ ex sententia Apli ꝯfirmaꝛ cū p̄mo ad Cori. dicit de eo qui sup fundamentū edificat lignū fenū stipulaz: per que. vt ibi dicit glosa ex auctoritate Grego. 4° dialogoꝝ. Aplus intelligit peccata venialia ꝙ ipse saluus erit: sic tn̄ q̄si per ignē. s. purgatoriū. ꝯn̄tia vō pꝫ: qm̄ si in aliquo sit valde parua charitas ⁊ cōmittat leuissimū pctm̄ veniale si diminuaꝛ charitas ponaꝛ ꝙ cētesima pars charitatis corrumpaꝛ: sequereꝛ ꝙ si istud cōmitteret vnū aliud veniale in cētuplo grauius. (Nā ⁊ inter venialia sunt alia aliis grauiora: vt ēt ibidē pꝫ in glosa: ⁊ amplius inuit per illas tres res nominatas) vel si cētum quoꝝ qd̄libet sit maius vel eq̄le p̄mo successiue cōmitteret: sequiꝛ ꝙ tota charitas tollereꝛ: ac per h̄ si tūc decederet damnareꝛ. ¶ Nec pōt dici eē fuga vt dicaꝛ ꝙ per 2ᵐ nō corrūpiꝛ tāt⁹ gradus charitatis quāt⁹ per p̄mū: sed medietas ei⁹: ⁊ per 3ᵐ medietas illius medietatis: ⁊ sic semꝑ per ꝑtes minores eiusdē ꝓportionis: qꝛ per mai⁹ pctm̄: vel ēt per eq̄le posterius cōmissum nō minus corrūpi dꝫ q̄ꝫ per p̄ᵐ: imo potius plus cū 2ᵐ nō excuseꝛ per p̄ᵐ: ꝫ poti⁹ aggraueꝛ. Nec valet dicē ꝙ ante corruptionē totalez charitatis oportebit tot venialia cōmittē ꝙ si vlteri⁹ peccet illd̄ pctm̄ nō poterit eē veniale: sed nec̄io erit mortale: ⁊ per illud totaliter charitas corrūpeꝛ: nō valet inq̄ꝫ: qm̄ quotcūq3 peccatis mortalib⁹ cōmissis adhuc pōt quis ēt anteq̄ꝫ grām suscipiat cōmittē aliqd̄ veniale: g̃ multo forti⁹ post quotcūq3 venialia pōt aliud veniale cōmittē: ⁊ sic per venialia p̄cise totalr̄ charitas corrūpeꝛ. ¶ Nec valet dicere 3ᵐ sicut dicit q̄dā modernus ꝙ ante totalē corruptionez occurreret mā alicui⁹ p̄cepti: qd̄ vel ipse iplebit: ⁊ tūc reaugebiꝛ charitas ipsius: vel trāsgredieꝛ: ⁊ per ꝯn̄s peccabit mortalr̄: ⁊ charitas ꝑꝑ mortale perdeꝛ. Nō valet inq̄ꝫ: qꝛ lꝫ possit mā precepti occurrere: nō tn̄ est necesse: qm̄ postq̄ꝫ icepit charitas minui possibile erit labi satis grande tp̄s anteq̄ꝫ occurrat sibi taliter mā p̄cepti vt in ea peccet vel mereaꝛ: ⁊ in illo tp̄e multiplicari venialia donec totalr̄ auferāt charitatē. ¶ Nec valet vltima ⁊ alia solutio eiusdē qua dicit ꝙ per pctā venialia pole est charitatem minui vsq3 ad totalē corruptionē exclusiue: sic ꝙ in instāti totalis seu cōplete corruptiōis ipse peccat mortaliter: qꝛ. s. nō seruat charitatē quā seruare teneꝛ sub pena peccati mortalis. Hoc inq̄ꝫ nō valet: qꝛ ad seruandū in se habitū charitatis ifuse de qua est sermo (cū ille sit imediate a deo in nobis: ⁊ ab eo solo ꝯseruet: ac per h̄ ei⁹ cōseruatio nō sit imediate mō aliq̄ in hois potestate) nullus talr̄ teneꝛ: sed solūmō teneꝛ ad nō cōmittēdū ⁊ non omittendū aliqd̄ ex quo sibi charitas subtrahaꝛ: g̃ si iste perdat charitatez demeritorie aliq̄d omisit vel cōmisit qd̄ est cā demeritoria corruptiōis charitatis: ⁊ nō poniꝛ aliqua in casu: nisi culpa venialis: g̃ per sola venialia charitas perdeꝛ totalr̄. ¶ Dōm g̃ sicut coiter teneꝛ ꝙ charitas s̄m ordinatā dei potētiā minui nō pōt q̄tū ad ei⁹ essentiā. Diciꝛ tn̄ ꝙ per peccata venialia pōt minui q̄tuz ad ei⁹ feruorē: qd̄ iō ꝯtingē pōt: qꝛ ex frequentatione venialiū gn̄atur cupiditas habitualis inclinās ad act⁹ qui sunt peccata venialia: ⁊ per ꝯn̄s aliquo mō inhabilitās ad act⁹ charitatis ex quo fit vt postea nō tā3 feruidos ⁊ intēsos actus charitatis eliciat is in quo est talis habit⁹ cupiditatis gn̄atus. ¶ Itē aliter pōt ꝯtigere. s. ꝙ habēs charitatē ifusam habeat ēt acq̄sitā: ⁊ nō solū eā que inclinat ad actus quoꝝ ꝯria sunt peccata mortalia ⁊ tollūt demeritorie charitatē: sed ēt eā que inclinat ad actus q̄ruz ꝯria sunt venialia peccata: is si cōmittat venialia contra inclinationē illi⁹ charitatis remitteꝛ illa: ⁊ tādē poterit totalr̄ corrūpi: qua corrupta vel remissa minus ꝓmpte ⁊ feruēter eliciet actus charitatis infuse: cū ꝯstet per experientiā ꝙ habēs charitatē acq̄sitā simul cū infusa promptius ⁊ feruentius elicit actum charitatis q̄ꝫ si tm̄ infusam haberet: vt pꝫ in eo qui habituatus in vitiis ifusa sibi charitate post susceptionē sacramēti penitentie cum difficultate exit in tales actus: in quos tamen postq̄ꝫ ex actib⁹ charitatez acquisitā habuerit exit faciliter: ⁊ hoc est apud me charitatem remitti quātum ad feruorez: qꝛ minus feruidos aut intensos aut minus delectabiliter ⁊ feruēter elicere actus charitatis: nō ꝙ feruor charitatis sit aliqua entitas alia ab habitu charitatis ⁊ actu ei⁹ existens in anima que minuatur: sicut forte voluerunt aliq̄ opinari. ¶ Cōtra ista arguiꝛ. Et p̄mo ꝓbando ꝙ charitas minui possit per pctm̄ mortale sic: possibile est ꝙ q̄tū vnus actus est meritorius tātum precise alius actus qui sit culpa mortalis sit demeritorius: ergo possibile est charitatē minui per peccatū mortale. Antecedens ꝓbatur: qꝛ est dare aliquo actu demeritorio aliquē actū meritoriū magis meritoriū q̄ꝫ ille sit demeritorius: ⁊ est dare aliquē min⁹ meritoriū q̄ꝫ ille sit demeritorius: g̃ est dare aliquē actū meritoriū p̄cise: sicut ille est demeritori⁹: ⁊ ꝑ actū demeritoriū semꝑ itelligo culpā mortalē. ꝯn̄a ꝓbatur. supponēdo ꝙ act⁹ a. sit p̄cise ita meritori⁹: sicut act⁹ b. est demeritori⁹. H̄ supposito sequiꝛ ꝙ tāta pena p̄cise debeꝛ iuste actui b. culpe mortali: quātū est p̄miū qd̄ iuste debeꝛ actui meritorio qui est a. Tunc capiaꝛ aliq̄s q̄ cēties habuit actū a. meritoriū: ⁊ per ꝯn̄s vltra grām baptismalē hꝫ ad min⁹. 100. portiones p̄miꝫ meritorie acq̄siti qd̄ est charitas seu grā: tūc cōmittat iste culpā b. semel per p̄dicta sequeꝛ ꝙ tāta pena ei debeꝛ ꝓ culpa b. semel cōmissa q̄tū p̄miū habuit pro merito a. semel cōmisso: g̃ tātū p̄cise ꝑdet de charitate vel grā q̄tū acq̄siuit meritorie per actū a. semel factū: ⁊ per ꝯn̄s perdet centesimā partē p̄cise toti⁹ charitatis habite post grām baptismalē ⁊ remanebit sibi tota grā baptismalis ⁊. 99. portiōes ei⁹ quā postea acq̄siuit meritorie: ⁊ sic eius charitas erit minor q̄ꝫ fuerit imediate anteq̄ꝫ eliceret actū b. ⁊ ꝯn̄tia pꝫ. ¶ Cōfirmaꝛ. qꝛ s̄m sanctos quēlibet bonū actū deus remunerat vltra condignū: ⁊ quēlibet malū punit citra. H̄ aūt esset falsum si pro culpa b. semel cōmissa priuareꝛ oi grā ⁊ charitate que fuit p̄miū3. a. centies cōmissi. nō g̃ tota charitas tūc perdeꝛ per b. sed p̄cise tanta quāta acquisita est per a. semel factum: imo minus: cum a. semel factum habuit p̄miū vltra cōdignū: ⁊ b. qd̄ est eque demeritoriū: sicut est a. meritoriū puniatur citra condignum.

cap. 2°
4ª ꝯ
cap. 18.
cap. 3°
Joannes chentonꝫ
Cōtra p̄dicta arguiꝛ

2m ¶ 2° pbaꝫ q̄ per venialia p̄cise possit tolli charitas sic: per venialia p̄cise pōt q̄s demereri penā ifinitā extensiuā:ḡ pōt per venialia p̄cise p̄dere charitatez:ꝯña pz:q2 si talis decedat in statu quo mereaꝫ eternā penaz nunq̄ babebit gloriā:ꝛ per ꝯñs nō decedet in charitate.añs vō pbaꝫ:q2 pole est q̄ aliq̄s cōmittat infinita venialia:pro quoꝝ quolibet mereꝫ penā aliq̄ tēporalē. Assumptū pbaꝫ:q2 in q̄libet p̄te pportionali alicui⁹ tēporis.v.g.vni⁹ hore pōt cōmittere vnū veniale:cū nō sit dare minimū tp̄s in quo possis nouū actū hr̄e:vt supra dcm̄ est. ¶ Confirmaꝫ.ponaꝫ q̄ deus p̄cipiat sor.q̄ actū quē hʒ nō ꝯtinuet per horā:neq3 per aliq̄ p̄tē ei⁹ pportiōalē totā sub pena diurna pro cuiuslibet p̄tis hore ꝯtinuatiōe:ꝛ nō obstāte tali p̄cepto sor.ꝯtinuet actū illū per totaz horā.tot⁹ casus polis est:sed cū in hora sint ifinite p̄tes pportionales.seq̄ꝫ q̄ iste merebiꝫ penā infinitoꝝ dierū:ꝛ per ꝯñs eternā.

3m ¶ 3° pbaꝫ.q̄ charitas minuaꝫ per veniale:q2 si nō sequeꝫ q̄ habēs charitatez ex h̄ q̄ venialr̄ peccaret:nō eēt min⁹ dilect⁹ a deo:nec ēt min⁹ bonus:qđ vr̄ incōueniēs:cū q̄libet p suo pctō veniali puniaꝫ a deo:ꝛ ꝯña pz:q̄m habēs eq̄lē charitatē est eque bonus:sic s̄m Aug. in ench. habēs maiorē charitatē est melior. Itē eque bonus eque diligiꝫ a deo.

cap.127 4m cap.13. cap.31.

¶ 4° ad idē:oē pctm̄ vel malū aliq̄d adimit de bono ꝛ est corruptio boni:sicut dic̄ Aug. in ench.ꝛ 3° de libe.arbi. Cōstat aūt q̄ pctm̄ veniale aliqđ pctm̄ ꝛ malū est.ḡ corrūpit aliq̄d de bono:nō opꝫ aūt q̄ corrumpat aliq̄d de bono nāe:ḡ de bono grē:ꝛ per ꝯñs corrūpit aliq̄d de charitate.ex q̄ seq̄ꝫ q̄ diminuat eaꝫ.si nō totā corrūpat.

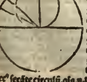
Ad pm arg^m

¶ Ad pm r̄ndeo q̄ vel sumiꝫ in cōparatione p̄dicta act⁹ demeritorius sequens imediate grām: vel actus demeritorius nō sequens imediate grām.si 2° mō:ꝯñtia nō valet:q2 talis non pōt tollere grām:nec in toto:nec in parte ex quo eliciēs actū imediate ante actū carebat grā. Si vō sumaꝫ p̄mo mō:sic nego añs:ꝛ ad pbationē p̄mo dico q̄ nullo actu demeritorio sic sumpto est dare in eodē supposito aut alio in quo cetera sint paria aliquē meritoriū magis meritoriū:q̄ ille sit demeritori⁹. Et rō est:q2 per quēlibet actū mortalr̄ demeritoriū sequētē grām imediate mereꝫ q̄s p̄uari:ꝛ si in eodē decedit p̄uaꝫ vita eterna:que sibi debebaꝫ ex grā p̄cedente:ꝛ cū h̄ mereꝫ penā sensus eternā:hec aūt sūt maius malū q̄ sit bonū qđ mereꝫ q̄s per aliquē suū actū meritoriū: qđ pz:tū q2 per nullū actū meritoriū mereꝫ quis vitam eternā que p̄us imediate nō sibi eēt a deo ex grā deputata:cū cuiusl3 act⁹ meritoꝝ grā sit p̄n^m:solū āt p actū meritoriū mereꝫ augmētū grē in p̄nti ꝛ glīe in futuro:tale aūt augm̄tū seu gradus itēsiōis grē:ꝛ ēt glīe nō sūt tātū bonū q̄tū malū est p̄uatio totalis glīe p̄us sibi ðputate.

Adā lib° 2.q.9.

¶ 2° dico q̄ esto q̄ eēt dare aliquē magis meritoriū q̄ h.est demeritori⁹ ꝛ aliquē min⁹ meritoriū q̄ h.est demeritori⁹.adhuc n̄ seq̄ꝫ q̄ sit dare aliquē tātū p̄cise meritoriū q̄ h.est ðmeritori⁹. Salua reuerētia cuiusdā moderni doctoris volētis sic3 ꝯñtiā in oīb⁹ tenere. Instātiā.n. hʒ expssē de angulis cātis ifra circulū ex portione circūferentie circuli ꝛ linea recta secante circulum ꝛ angulo recto vtrosq3 cōparādo ad angulum ꝯtingētie extrīsecū circulo:q̄m est dare aliquē talē angulū ifra circulū magi excedētē angulū ꝯtigētie extrīsecū:q̄ āgulus rect⁹ excedat angulū p̄dictū ꝯtingētie:vtputa āgulū cātū ex maiori portiōe circuli ꝛ linea itrinsec⁹ secāte circulū.ois.n.talis est maior recto:sicut pz ex

Cāpan⁹ i cmō.15.p pō.3.Euclidis



15. ppōne.3.Eucli.ꝛ per ꝯñs magis excedit angulū ꝯtingētie:q̄ angulus rect⁹ excedat eūdē. ¶ Itē est dare ifra circulū angulū min⁹ excedētē angulū ꝯtingētie q̄ excedat rect⁹:vtputa angulū cātū ex linea recta ꝛ minori portione circuli. Nā ois talis mior est recto:vt pbaꝫ vbi.s. ois ēt talis excedit angulū ꝯtingētie cū possit diuidi per angulos rectilineos quoꝝ q̄libet maior erit angulo ꝯtingentie:cū ille sit oīum acutoꝝ acutissimus:ꝛ per ꝯñs minor:ꝛ tñ nō est dare aliquē talē angulū qui tātū p̄cise excedat angulū ꝯtingētie:q̄tū eū excedit rect⁹. Aliogn cuꝫ quecūq3 eq̄liter idē excedūt sint eq̄lia sequeꝫ q̄ aliquis posset esse angulus hꝫ infra circulū qui esset eq̄lis recto: cui⁹ oppositū vbi supra demr̄aꝫ. Ex quo pz.q̄ tales cōsequētie nō valēt iter illa que sunt alterius ꝛ alteri⁹ rōnis.

Eucli. Cōmē. Cāpan⁹

¶ Et nota ēt ex exēplo p̄dicto sicut notat Cōmē.sup ppositiōe Eucli.p̄allegata:q̄ vbi fit cōparatio iter ea que sūt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis pole est aliq̄n trāsire de minori ad maius trāseūdo per oīa media:ꝛ tñ nō venire ad eq̄le:sicut pz:si imaginemur lineā rectā secātem circulū in p̄tes ineq̄les ꝛ ꝯstituētē cū minori portiōe angulū minorē recto moueri ꝯtinue s̄m extremitatē suā qua ꝯstituit angulū p̄dictū v̄sus maiorē portionē circuli:ita q̄ semp crescat angulus ille p̄mus donec p̄dicta linea trāsiuerit per cētrū circuli ꝛ secuerit circulū in p̄tes eq̄les ꝛ adhuc trāsiuerit vltra. Nā semp ante sectionez in p̄tes eq̄les:ꝛ ēt tunc angulus cātus est minor recto ꝛ postea maior sp̄: q2 est maioris portionis circuli. ¶ Ad ppositū pz ꝯñtiā non tenere:cū actus meritorius alteri⁹ rōnis sit ab actu demeritorio cui cōparaꝫ. ¶ Sʒ dices.sumaꝫ aliq̄s.vbi grā.sortes in puris nālibus sine grā:potēs saltē sp̄āliter adiutus a deo elicere actū bonū ꝛ actū malū:in quo nulla p̄cessit culpa mortalis:ꝛ ponaꝫ cuꝫ h̄ q̄ deus acceptet actū ei⁹ bonū si quē eliciet ad p̄miū:sicut si illi grām infudisset:qđ totū possibile est s̄m multos:h̄ posito si iste eliciet actū bonū ille erit ita meritorius:sicut alius eius erit demeritorius. ¶ Respōdeꝫ.q̄ vel sumeꝫ actus demeritori⁹ p̄mus post meritoriū:ꝛ tūc dōni q̄ ille est magis demeritorius q̄ iste sit meritorius p̄pter cām imediate assignatā.vel sumiꝫ act⁹ demeritori⁹ p̄cedēs actuꝫ p̄mū meritoriū:ꝛ tūc dico q̄ nō facit ad ppositū:vt dcm̄ est p̄us:q2 per talē grāꝫ que in eo est nulla:nec minui nec tolli pōt. ¶ Sed q̄q̄d sit de p̄tinētia hui⁹ casus ad ppositū:nūquid in isto ꝯtingit dare actū meritoriū tātū meritoriū p̄cise q̄tū eēt demeritorius actus demeritorius: quē p̄us eliceret? ¶ R̄ndeo.q̄ aut iste esset sic acceptus deo ante actū bonū quē eliceret q̄ si ipse moreretꝫ anteq̄ aliquē actū bonū vel malū h̄ret daret illi vitā eternā: aut nō:sed si decederet anteq̄ h̄ēret aliquem actum bonum aut malū careret perpetuo vita eterna. ¶ In p̄mo casu dico q̄ ꝯsiderādo p̄miū qđ acquireret p̄cise per bonum actum:ꝛ penā quā acquireret per malū q̄ act⁹ eius malus esset magis demeritorius q̄ esset bonus meritori⁹:q2 per malū p̄uareꝫ vita eterna quā alias habuisset: ꝛ per bonū nō acq̄reret eā quā nō alias habuisset. ¶ In scđo aūt casu dico q̄ act⁹ bonus esset magis meritorius q̄ malus eēt demeritori⁹:q2 per malū actū s̄m se nō acquireret nisi penā eternā sensus.nā carentiā vite eterne sine hoc incurrisset ꝛ per bonū actum acquireret vitam eternā quā alias nō habuisset:sed ꝯstat q̄ maius bonū est bonum vite eterne q̄ sit magnū malum pena sensus eterna. Plures alij casus possent cogitari de cōparatiōe talium actuū adinuicē:ꝛ quo ad diuersa supposita:ꝛ quo ad idē:s3 nō faciūt ad ppositum:iō illos omitto. ¶ Ad ꝯfirmationē dico q̄ deū punire citra cōdignū pōt dupliciter intelligi.vno modo cōparando quātitatez pene ad

q̄titatẽ culpe ꝑcise ꝛ ſm ſe. Alio mõ cõparando eas ſm
ſtatutũ diue mĩe. ¶ Primo dico: q quelꝫ pctõrẽ ꝛ dãna
tũ in iferno punit citra ↄdignũ: qm vltra oẽꝫ penã dãni
quã hꝫ carẽdo viſiõe di ꝛ penã ſẽſus eternã: mereř penã
itẽſiorẽ in iferno quã hꝫ: vt dicit Magr. 4. ſniaꝝ. di. 46.
Et addo q oĩs culpa mortalis nõ ſoluꝫ mereř abſolute
(ↄſiderata ei⁹ malitia) carẽtiã viſionis diuine ꝛ ꝑuatio
nẽ toti⁹ grẽ ꝑhabite ꝛ penã ſenſus eternã: ſꝫ ẽt ꝑuationẽ
toti⁹ eẽ ſiue oĩmodã annihilationẽ: ꝛ q de⁹ nõ annihilat
pctõrẽ eſt ex ei⁹ mĩa. iuxta illud trenoꝝ. Mĩe dñi: qꝛ nõ
ſumus ↄſumpti. ¶ Et pꝫ per rõnẽ: qꝛ per culpã mortalẽ

cap̃ 3°

mereremur ꝑuari oĩ beneficio dei ↄſiderata magnitudi
ne offenſiõis q̃ eſtimãda eſt ſm magnitudinẽ offenſe vt
dicit Chryſo. ſup ̃p Mat. nõ eſt diſcipulus ſup magrm.

cap. io.

ac ẽt igratitudine quã hẽm⁹ ad deũ: eẽ aũt nr̃m dei bene
ficiũ eſt. ğ eo ꝑuari digɳ⁹ eſt q̄cũqꝫ eũ offendit mortalr:
imo nec ſic forſitan plene puniret: q̄uis amplius puniri
nõ poſſit. Eodẽ mõ ẽt q̄libet remunerař vltra ↄdignũ cõ
ſiderãdo meritũ ſm ſe ꝛ ꝑmiũ: cũ ẽt ipm meritũ nr̃m ſit
dei donũ ꝛ nullũ equaleat bono vite eterne: vt in p° qõ
ne hui⁹. di. pleni⁹ declaratũ eſt. ¶ 2° ãt mõ q̄libet puniř
vel ꝑmiař ſm ↄdignũ. i. ſm q ex ſtatuto diuine mĩe ipſe
puniri vel ꝑmiari ꝓ ſuis meritis vel demeritis digɳ⁹ eſt.

Ad 2^m

¶ Ad 2^m cũ dĩ. q per venialia ꝑciſe põt q̄s mereri penã
ĩfinitã extẽſiue ſeu eternã. nego. ¶ Ad ꝓbationẽ cũ dĩ.
q poĩe eſt q aliq̄s cõmittat ĩfinita venialia in infinitis
ꝑtib⁹ ꝓportionalib⁹ vni⁹ tꝑis pro quoꝝ q̄libet mereař
aliq̃ penã tpalẽ. dico q iſtõ duplr põt itelligi. Uno mõ
q poſſit cõmittẽ ĩfinita peccata diſcreta ꝛ diſtincta ſm
ſe que nõ ſunt ꝑtes alicui⁹ vni⁹: ꝛ ſic nego h̃ eſſe nãliter
poſſibile. Alio mõ ĩfinita ꝑtialia vnius: ſicut ſi aliq̄s per
aliqđ tꝑs ↄtinue intẽderet actũ ſuũ malũ: ꝛ tũc nego cõ
ſequẽtiã: qꝛ ꝛ ſi ĩfinitis ꝑtib⁹ illi⁹ act⁹ ſic intẽſi debeanř
ĩfinite ꝑtes pene: nõ tñ ĩfinite eq̄les: ſicut nec in ipo actu
ſunt ĩfinite ꝑtes eq̄les. ¶ Ad ↄfirmationẽ dõm. q ad h̃
q iſte ſit ex omiſſione ꝑcepti reus taxate pene opꝫ q de
q̄libet ꝑte ꝓportionali illi⁹ tꝑis ipſe ſciat vel ſcire poſſit
diſtincte ꝛ determiate q̄ta eſt ipſa: cũ q̄titas tẽporis in
cludař in ꝑcepto. Alioqn nõ ſciẽter omitteret: ꝛ per ↄñs
nõ eẽt reus pene: ſed hoc nõ eſt per nãm homini poĩe vt
q̄libet paruã partẽꝫ tꝑis diſticte ſic cognoſcat: ſic nõ eſt
poĩe h̃ ſibi de q̄libet ꝑte magnitudinis: qđ tñ magis vi
dereř: ſed eſt dare minimã ꝑtẽ diſticte ꝑceptibilẽ ab eo:
vel maximã nõ ꝑceptibilẽ: ꝛ cũ tales ꝑceptibiles nõ ſint
infinite in aliq̃ ꝑte tẽporis: iſte ſic ↄtinuãs nõ poterit cẽ
ſeri reus ĩfinitarũ penarũ: ſꝫ tot ꝑciſe quot ꝑtes ab eo ꝑ
ceptibiles mõ dicto ↄtinenř i tꝑe illo. ¶ Et per h̃ pꝫ: q
ꝑceptũ foret irrõnale: ac per ↄñs nõ eſt dabile a deo: nec
caſus admittẽdus eſt. ¶ Si dicař addẽdo caſum q de⁹
ĩfundat illi diſtictã notitiã cuiuſlibet talis ꝑtis tẽporis.
Dico q qꝛ iſtud nõ eſt poĩe de potẽtia ordinata: q̄c q̄d ſit
de abſoluta: eſto q deř argumẽto: qđ inferř nõ eſt ad ꝓ
poſitũ: nõ. n. negař q̄n per dei potẽtiã abſolutã charitas
poſſit tolli per peccata venialia ꝑciſe: ſed q ita cõtingat
ſm decretũ diuinũ. ¶ ꝓ. Cum toto illo caſu poſſet ſtare
q ille ſp̃ hr̃et charitatẽꝫ ſi deo placeret: q̄uis h̃ nõ eſſet
ſm legẽ nũc ſtatutã. ¶ 2° poſſet r̃nderi: q exquo vt dcm̃
eſt: opꝫ ad h̃ q iſte ex omiſſione obligeř ad plenaꝫ cog
ſcat q̄libet partẽ tꝑis: ꝛ eadẽ rõne ſciat ipſas eſſe infini
tas. ꝛ ſilr opꝫ q ipſe noſcat penã que iponiř: ſi hec oĩa co
gnoſceret vtiqꝫ ipſe cognoſceret q ſi per totã horã cõti
nuat illũ actũ ipſe mereř penã eternã: ꝛ per ↄñs q ꝑua
biř ꝑpetuo gloria. ¶ Ex h̃ aũt ſequiř q ſi ipſe cõtinuat
actũ ſciẽter ꝛ libere: per totã illã horã: cõtinuare actũ il
lũ ꝑelegit: ſaltẽ iterꝑtatiue ꝛ indignitatẽ incurrit glorie
eterne: ꝛ per ↄñs ↄtẽnit ꝛ peccat mortalr. vnde dato q q̄
libet partẽ tꝑis diſticte cognoſceret ꝛ in q̄libet poſſet ab
actu deſiſtere ꝛ nõ faceret: adhuc nõ habeř q per venia
lia ꝑciſe mereř penã eternã. ¶ Ad 3^m r̃ndeř vno mõ q

Ad 3^m

ꝑciſe ꝓ peccatũ veniale nõ min⁹ diligiř q̄s a deo: nec op
poſitũ põt argui ex eo q tpalr punit ꝓ illo pctõ: vult. n.
eũ vapulare vt purgat⁹ ꝑmiũ accipiat: vel põt dici q di
lectio dei nõ recipit in ſe magis ꝛ min⁹: ſed ſm effectus
ſuos dĩ eẽ ad aliũ ꝛ aliũ maior ꝛ minor: effectus aũt dile
ctionis eſt duplex: eternus. ſ. ꝛ tẽporalis. Nũc ğ q̄tuꝫ ad
effectũ eternũ q̄ eſt glĩa nõ minus eũ diligit: nec ẽt q̄tũ
ad grãꝫ per quã veniř ad glĩaꝫ. ¶ Quãtũ aũt ad aliquẽ
effectũ tẽporalẽ minus diligit: qꝛ ei penaꝫ tpalẽ infligit.
Silr q̄tũ ad bonitatẽ que acceptat ad glĩam nõ eſt mi
nus bonus: ꝛ de illa loquiř Aug. ¶ Ad 4^m dõm: q nõ oẽ

Ad 4^m

peccatũ ſp̃ adimit de bono qđ ifuit: aliq̃ ei⁹ partẽ corrũ
pendo vel totũ: ſicut pꝫ de pctõ qđ q̄s poſt mlťa peccata
mortalia ꝛ habit⁹ vitioſos cõmittit: aut ẽt ante oẽꝫ grãꝫ
ꝛ actũ v̈tutis: ſed pro tãto dĩ adimere de bono ꝛ noceř: qꝛ
potẽtiã reddit minus diſpoſitã ꝛ potẽteꝫ ad bonũ: aut ẽt
ſi ſit habitus bonus oppoſitus in potẽtia illũ deꝑmit vel
adimit de bono qđ natũ eſt ineſſe: cuiuſmodi eſt bonus
actus oppoſit⁹ vel aliq̄s gradus ei⁹. Nã vt dcm̃ eſt culpa
venialis nõ ſinit elici tã intẽſum ꝛ feruẽtẽ actũ charita
tis. ¶ Ad p̃^m ꝑncipale cũ dĩ. charitas nõ põt minui: ſi in

Ad p̃^m pa^{le}. 4.

telligař ſimplr nego cã. Si võ itelligař cũ determinatio
ne. ſ. q nõ põt minui ſtãte ordinatione diuina: aut q nõ
põt minui per actũ aliquẽ a nobis elicitũ ↄcedo: ꝛ tũc ne
go ↄñtiã. nõ. n. ſequiř. deus ordinauit q charitas nõ mi
nuař. ğ ordinauit q non augeař. Nec ſequiř. nullus act⁹
eſt demeritorie remiſſiu⁹ charitatis: ğ nullus act⁹ eſt me
ritorie augmẽtatiuus. Ad ꝓbationẽ ex dicto ꝑhi 2° ethi.

cap̃ p̃.

dõm q veritatẽ hꝫ de habitib⁹ quos act⁹ augẽt elicitiue:
q̄les ſunt habit⁹ acq̄ſiti: nõ aũt hꝫ veritatẽ de his q̄ per
act⁹ meritorie tãtũ augenř: ſicut eſt charitas ifuſa. ¶ Ad

Ad 2^m

2^m dico. q loquẽdo de augm̃to qđ meritorie fit per act⁹
ſicut ſpecificař in argumẽto q charitas augeri põt cõti
nue ꝛ ſucceſſiue: ꝛ h̃ põt ↄtingere tã per ꝑcilaꝫ ↄtinuatio
nem actus meritoꝝ manẽtis in eodẽ gradu itẽſionis: q̃
ẽt per ↄtinuã intẽſionẽ act⁹: ſicut deo placet. Sed pro eo
qđ vlterius arguiř de habitu acq̄ſito. ſ. de reſiſtẽtia que
req̄riř in paſſo vt agẽs agat in tꝑe: dõm q nõ ſemꝑ req̄
riř reſiſtẽtia ꝓprie dicta. ſ. diſpõnis ↄ̃rie: ſꝫ aliq̃n ſufficit
reſiſtẽtia dicta metaphorice que eſt difficultas actionis
quomõ põt dici q motor celi hꝫ reſiſtentiaꝫ a mobili in
ſua motione: ꝛ tamẽ in celo nulla eſt forma ↄ̃ria tali mo
tori vel motioni. Sic in propoſito q̄uis aliter: dico q in
ſubiecto habitus eſt difficultas aliq̃ reſpectu actus ꝛ reſpe
ctu habitus gñandi per actũ ꝛ hoc ꝓbat experientia. vñ
gñato habitu facilius q̄s exit in actũ: q̃ ante habitũ. eſto
q ante habituꝫ nõ fuerit in eo ↄ̃rius habit⁹. ¶ Ad id qđ
ↄtra 2^m arguiř cõcedo q latitudo c. erit equalis latitudi
ni b. Et cũ inferř ğ latitudo b. fuit ꝓducta conatu in infi
nitũ maiore: q̃ eſt vel fuit conat⁹ quo ꝓducta eſt latitu
do c. nego ↄñtiã. Ad ꝓbationẽ cũ aſſumiř q q̄lis eſt pro
portio velocitatis ad velocitatẽ in ꝓducẽdo eq̄lẽ effectũ
talis eſt conat⁹ ad conatũ. Si ab eadẽ v̈tute vterqꝫ effe
ctus ꝓducař nego iſtã: vbi notandũ q conari ad actionẽ
ꝓpriũ eſt agentiũ per appetitũ. Nõ enĩ agentia mere na
turaliter conanř in agẽdo: vñ nunq̃ ignis calefacit ma
iore vel minore conatu: q̄uis magis vel min⁹ calefaciat
ſm diſpoſitionẽ paſſi ꝛ alioꝝ que ↄcurrũt. iõ oĩno nullo
conatu agit: tũc aũt agẽtia per appetitũ dicunř agere ma
iore conatu quãdo intenſiore appetitione vel volitione
agũt. ꝛ tũc minore conatu qñ remiſſiore volitiõe. ¶ Ex

quo pz. q conat' nō est aliud q̄ volitio: seu act' volūtatis vel appetit': sz cōstat q ꝛ maiore seu itēsiore volitiōe: vl̄ ēt remissiore pōt in istāti aliqs act' pduci. v.g. speclatio ꝛ dilectio ꝛ odiū ꝛ alij act' pducibiles in istāti. vnū nō sp eque feruēter ꝛ eque intēsa volitiōe incipit qs speculari qd speculaᵗ: ꝛ diligē qd diligit aut odire qd odit: ꝛ sic de alijs actib': qui pnt eē voliti ꝛ īperati a volūtate ꝛ pducti in istāti: q̄uis vbi est maior conat' itēsior ꝛ pfectior act' pducaᵗ ceteris parib': ex h pz: q nō fm eq̄litatē velocitatis pductionis act' est eq̄litas conat': ꝛ per cōns nō opz q fm pportionem velocitatis sit pportio conatus.

Ad cōfir mationē primam

¶ Per h pz ēt ad pmā cōfirmationē. Nā nō est opportunū q maior conat' apponaᵗ ad pducēdū in istāti actū subito pducibilē: q̄ ad intēdendū vel augēdū eū in tpe: imo pot' intēdiᵗ conat' qn act' debet intēdi: vnde speculans remisse vel diligēs si velit pfectius speculari vel diligere maiorē adhibet conatū.

Ad cōfir mationē secundā

¶ Et ad 2m cōfirmationem negāda est cōntia. vel alr dōm q q̄litercūqz in alijs veritatē habeat illa ppō: vera tn̄ nō est vbi effect' pductus in istāti cōseruaᵗ cōtinua virtute pductiua: dū ali' effect' pduciᵗ in tpe. Et rō est. Nā tūc dū adhibeᵗ conatus ad nouā pductionē: simul ēt est conatus ad producti cōtinuationē: ꝛ per cōns effect' tēporalis nō est pcise qui nouiter pduciᵗ: sed ēt instātaneus pus pductus: nec virtus tūc agit pcise nouū effectū pducēdo: sed ēt porē cōseruando: ꝛ sic nō minore: sz maiore conatu fit itensio illa: q̄ pductio instantanea: ꝛ sic pz. q nō est eq̄lis effect' qui pduciᵗ in istāti ei q in tpe: sumēdo pductionez ēt pro cōseruatiōe: qd tn̄ valet in pposito. Ex hoc pz ad vtrāqz cōfirmationē: qm̄ vtraqz super h fundaᵗ. s. q effect' quē agit virtus in tpe sequēte sit pcise latitudo addita latitudini pducte in istāti: qd nō est verū: vt dcm̄ est.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. VI.

Consequēter q̄ro vtrū charitas possit augeri seu fieri maior itēsiue i ifinitū. ¶ Arguo q nō.

pm

Primo sic. magnitudo nō pōt fieri maior extēsiue in ifinitū: g nec charitas intensiue.

T.c.60.

Ans pbaᵗ 3° phy. qz aliogn posset eē q̄ntitas actu ifinita: qd ē ipole: vt ibi pbatū est pus: ꝛ h cōna pbaᵗ: qz q̄tā magnitudinē cōtigit eē in po': tātā cōtigit eē i actu: vt ibi dicit phs.

T.c.69. Cō.60.

¶ Cōfirmaᵗ p Cōmē. ibidē. q dicit q in additiōe itur ad eē: cui' cā est forma: in diminutiōe vo itur ad nihil: cui' cā ē mā: ꝛ ifinitas inueniᵗ per mām: ꝛ finitas p formā: ꝛ per h pz p° cōna: ēt qz in augmēto intēsiuo charitatis pcediᵗ ad esse. ¶ Unde ex eodē pōt sic argui. ipole est aliquā charitatē eē intēsiue infinitā actu: g ipole est charitatē augeri in ifinitum. Ans pz: qz si aliq̄ eēt ifinita intēsiue: ipsa eēt infinite pfectionis: ꝛ p cōns eq̄lis cū deo. Et cōna pbaᵗ vt pus.

2m

T.c.41.

¶ 2° fm phm 2° de aia. oiuz nā cōstātiū determiata est rō magnitudinis ꝛ augmēti: g ꝛ charitatis ꝛ cuiuslibet forme est certū ꝛ terminatū augmētū.

3m

¶ 3° puenīri pōt ad charitatē qua maior eē nō pōt: g nō est pole charitatē in infinitū augeri: pz cōna ꝛ ans pbaᵗ per Aug. in encħ. d. minuiᵗ autē cupiditas charitate crescente: donec veniat ad tantā magnitudinē qua maior esse nō possit.

c° penl°.

Contra. Si nō eēt pole i ifinitū fieri charitatē intensiorē: tūc eēt dare sūmā ꝛ maximā charitatē polem. Et qz illa eēt eiusdez rōnis cū charitate nō sūma que stat cū fide: ipsa ēt staret cū fide: ꝛ per cōns posset dari viatori exīti in via: ꝛ ponaᵗ h in eē: quo posito cōstat q iste poterit eliceᵗ actū charitatis itēsum: qd si faciat. sequiᵗ q viator hñs actuz maioris charitatis seu a maiore charitate elicitū nō mereaᵗ: qd vī absurdū: vel si merebitur augebitur charitas eius: ꝛ per cōns ipsa non fuit sūma: qd est contra positum.

p° mō

Rñdeo supposito vero itellectu supra dato dei q̄ ds charitas aut alia forma augeri vl̄ itēdi: qd tn̄ plr pōt itelligi. vno° vt ly. ifinitū. teneaᵗ negatiue ꝛ dtermīnet ly. possit. ꝛ sic sensus: an sine fine seu sine statu charitas possit augeri: ꝛ sic nō est qd dubia. Nā ex q̄ ipa est augmētabilis ꝛ nō est dare minimū ei' pole fm q possit augeri: pole est vt aliq̄ data charitas fz aliq̄ latitudinē augeaᵗ: ꝛ iterū sine statu: ꝛ tn̄ nō deueniēᵗ ad eq̄litatem duple charitatis: qd pz: si sp fiat augmētū pportionabilr minus: ꝛ p° fiat p latitudinē eq̄lē sue medietati.

2° mō

¶ Alio° vt ly infinitū. teneaᵗ positiue: sic cū exponiᵗ p plus q̄ in duplo: ꝛ plus q̄ i triplo: ꝛ sic de q̄libet pportiōe alia. Et iterū duplr. vno° vt ly. ifinitū pcedat ly. augeri. imediate vtpote si dicaᵗ. an charitas possit in ifinitū augeri seu in ifinitum maior fieri. i. an aliq̄ charitate plus q̄ in duplo maior fieri possit: ꝛ plus q̄ in triplo maior fieri possit: ꝛ plus q̄ i q̄druplo: ꝛ sic deincepⁿ: ita vt nō sit polis aliq̄ latitudo charitatis finita tā magna: qn ipa possit fieri alia maior seu vltra quā cresceē ipa nō possit.

3° mō

¶ Alio° vt ly. infinitū. sequaᵗ ly. augeri dicēdo: an charitas possit augeri in ifinitū: seu an charitas possit fieri maior in ifinitum. i. maior plus q̄ i duplo: ꝛ plus q̄ in q̄druplo: ꝛ sic deincepⁿ. Et iste sensus multū dīt a primo pcedēte. Nā si cōcedaᵗ qd in p° sensu: nō ex h cōcediᵗ cōtr q possit eē aliq̄ charitas ifinita itēsiue. ¶ In 2° āt sensu cōcediᵗ. Nā ipole eēt q hac vl̄ illa charitate data aliq̄ eēt maior plus q̄ in duplo: ꝛ plus q̄ i triplo: ꝛ sic vltra: nisi illa eēt actu ifinita itēsiue: sic planū ē. In h vltimo sensu nō itēdo nūc tractare qōnē: qz sic tractabiᵗ in suo siti infra di. 44. q. vltia. Nec ēt in p° sensu: qz nō ē dubia apud doctores. Sz in 2° sensu p nūc intelligo qōnē: ꝛ fm h ēt pp alias siles difficultates pono cōnes tres. p° ē. q aliq̄ mltitudine finita entiū data i ifinitū maior mltitudo silīū entiū dari pōt. 2° q aliq̄ magnitudie finita data i ifinitū maior eiusdē rōnis dari pōt. 3° q aliq̄ charitate data seu alia forma augmētabili finita data i ifinitū maior itēsiue dari pōt: ꝛ p h patebit ad qōnē i sensu accepto q charitas i ifinitū pt augeri: ꝛ pdictaꝝ cōnū q̄libet itelligo d po° dei absoluta.

p° cō

¶ Primā cōnē pbo sic. q̄talibet multitudie finita posita aiaꝝ rōnaliū posita i eē pōt de' oib' illis cōseruatis creare q̄dā aliā aiaz rōnalē eiusdē spēi. g data aliq̄ mltitudine finita aiaꝝ i ifinitū maior mltitudo aiaꝝ pōt dari. Ans nulli catholico puto fore dubiū: aliogn oporteret dicē q eēt cert' nūer' aiaꝝ possibiliuz a deo creari: vltra quē nō posset aliā creare vel cōseruare illis cōseruatis: ꝛ cōnter vlteri' q de' nō posset mūdū ppetuo cōseruare i q̄ nūc ē dispōne. vz q sp gñarenᵗ ꝛ morerenᵗ hoies: ꝛ glz ppriā aiaz hrēt q̄ nulli' alteri' hois eēt: aut fuisset vel futura foret: qd nō puto aliquē catholicū eē dicturū. cōna pbaᵗ. qz data aliq̄ multitudine maior q̄ in duplo poterit dari cāndo successiue vnā post aliā ples in triplo: ꝛ silr maior q̄ in triplo cāndo ples in decuplo: ꝛ sic vltra q̄libet pportionē ex q̄ q̄talibet finita posi data: pōt alia aia creari.

2° cō

¶ 2m cōnez pbo. Et gr̄a exēpli sūmo ignez. Nā ex silī mō pōt pbari de alijs corpib' homogeneis receptiuis additiōis ꝛ diminutionis. Et arguo sic. q̄tocūqz igne posi finito dato pōt deus iuxta illū creare de nouo vnū pugillū ignis: ꝛ posi vnire sic q ex eis fiat vn' totalis ignis: ꝛ illū cōseruare. g q̄tocūqz igne finito posi dato: pōt de' maiorē ignē facē: ꝛ per cōns data aliq̄ magnitudine finita: in ifinitū maior pōt dari eiusdē rōnis. cōntia 2a pbaᵗ sicut in pcedēte cōne: ꝛ prima de se euidens est. Nā ignis ille totalis maior esset priore dato. ans vo probaᵗ q̄tum ad pmā partem.

Nã ɔstat ꝙ q̃tūcūqȝ ignē finitū datū de⁹ posset ānihila
re: ⁊ illo annihilato in situ ꝓpinq̄ ei: in quo fuerat ignis
annihilat⁹ posset nouū ignē totalr̄ quo ad mām̄ ⁊ formā
creare: igit̄ q̃tocūqȝ finito igne dato illo manēte posset
iuxta illū nouū ignē totalr̄ creare: ⁊ pȝ ɔn̄tia: q̄m nullus
ignis q̃tuscūqȝ sit pōt diminuē potētiā dei: nullus ēt re
pugnātiā hȝ ad aliū ignē: cū oēs ignes sint eiusdē rōnis:
vt de igne nūc loq̄mur. ¶ Cōfirmat̄. q̄ꝛ q̃tocūqȝ igne fi
nito existēte posset deus iuxta ipm̄ vnā aquā creare: ⁊ sine
actiōe mutua ɔseruare: multo ḡ magis aspiciēdo ad nāȝ
rei factibilis nō ad potētiam dei: cui oīa sint eque possi
vī ꝙ posset ignē: cū īter ignē ⁊ aquā sit nālis ɔ̄rietas q̄li
tatū: nō aūt īter ignē ⁊ ignē. ¶ 2° ꝓbat̄ idē: q̄ꝛ q̃tocūqȝ
igne magno approximaret̄ palea: vel aliō cōbustibile tā
te q̃titatis ex qua posset pugillus ignis gn̄ari: ille ignis
magnus ex cōbustibili approximato gn̄aret nouū igneȝ
⁊ multo magis vel saltē nō min⁹ q̃ꝫ si eēt ignis mīoꝛ: sed
ɔstat ꝙ de⁹ posset creare cōbustibile aut ēt aliqȯ (si eēt)
illi igni approximare: ⁊ ꝑ ɔn̄s posset nou⁹ ignis gn̄ari: ⁊
eodē mō habet̄ ꝓpositū: sicut si de⁹ imediate totalr̄ se so
lo crearet. ¶ Cōfirmat̄. nullus. n. negaret si ignis posset
ꝓducē nouū ignē (nō supposita mā: sȝ sic nūc ex mā pōt
ignē gn̄are: sic posset totū q̄ ad māȝ ⁊ formā causare) q̄n
quātūcūqȝ magnus ⁊ finit⁹ foret ꝓduceret nouū igneȝ:
imo vt dicebat̄ poti⁹ ɔcedi deberet h̄ de maiore q̃ꝫ de mi
noꝛe: vel saltē nō min⁹. ḡ cū de⁹ totū creare possit: negan
dū nullo mō est q̄n posito q̃tocūqȝ igne finito: possit iux
ta illū nouū creare. ¶ Quātū vō ad aliā partē aīitis. s. ꝙ
ex illis sic ꝓpinquis posset fieri vnus: dubiū eē nō dȝ: cū
multo mai⁹ miraculū foret si ex eīs nō ɔstitueret̄ ignis
vnus cū sint nāliter vnibiles. ¶ Cōfirmat̄. q̄ꝛ cū ad sen
sum videamus ꝙ q̄n ignis gn̄at ignē ex mā sibi ɔiūcta:
ignis gn̄ans ⁊ ignis genit⁹ ɔstituūt ignē vnū totalē: si in
ꝓposito nō sic eēt: h̄ ɔtingeret ꝑꝑ magnitudinē ignis ꝓ
existētis vt vȝ: sed h̄ nō ꝓhibet: q̄ꝛ nō minus ignis aliqs
pōt sic vniri cū igne magno q̃ꝫ cū paruo: sicut vna gutta
aque eque vnit̄ maiori: si sibi addat̄: ⁊ cuȝ illo constituit
vnā aquā totaleȝ: sicut si adderet̄ vni situle aque maris
seorsuȝ sumpte. ¶ Nec valet dicere ꝙ est dare maximū
ignē: qui si eēt nec additionē nec augmētū posset suscipe
re: q̄m rō facta euidēter ꝓbat: ꝙ nō sit dare aliqd finitū
maximū: sȝ vltra quēlibet possem possit diuina v̄tute fie
ri maioꝛ. ¶ Cōfirmat̄. q̄ꝛ magis videret̄ ꝙ mūdus dter
minaret sibi maximā possem q̃titatē: qȯ tn̄ f̄m Aug. 80.
epist. Nebridio scribētē falsuȝ est. vnde ait nescio cur tā
tus mūdus sit cū rōnes figuraꝝ per quas est nihil probi
beant eē quāto q̄s voluerit ampliorem: ⁊ infra. cur tātus
est mūdus: poterat. n. eē maioꝛ vel breuioꝛ nescio. ¶ Et
ex ꝓbatione Aug. apparet ꝙ mūdus q̃tolibet posset esse
maioꝛ ita ꝙ nō eēt possibilis maxīa magnitudo ipsi⁹: sic

3m nec figuraꝝ: ex quo ēt p̄ncipalr̄ pȝ ꝯ. ¶ Et pōt ēt ex hac
vna alia rō p̄ncipalr̄ formari ad questionē: q̄m si quāta
libet figura possi pōt eē maioꝛ eiusdē spēi: vt quātolibet
circulus maioꝛ circulo: ⁊ q̃tolibet triāgulo maioꝛ trian
gulus: ⁊ sic de alijs spēb⁹ figuraꝝ: ⁊ q̃ta magnitudīe possi
pōt eē maioꝛ: pȝ ɔn̄a ꝑ locuȝ a maiori: q̄m de rōne figure
est termis claudi: qȯ nō est de rōne magnitudis. iō talis
īfinita possitas maioritatis magis vȝ inee posse magnitu
dini: tū ēt q̄ꝛ ipoē est figurā esse maiorē nisi sit maioꝛ q̃
titas: aīis aūt pȝ per Aug. ⁊ per rōnes q̄m īter petitiones
geometricas ɔtinet̄ ꝙ lineā finitā rectā in ɔtinuū atq̄
directū q̃tūlibet ɔtigit ꝓtrahē. Itē sup qȯlibet centruȝ
q̃tūlibet spatiuȝ occupādo circulū designare. ⁊ ex p̄ⁱ pȝ:
ꝙ nulli spēi figuraꝝ rectilinearū repugnat: vt q̃talibet
sit maioꝛ: q̃tis ad augmētū lateꝝ seq̄t̄ augmētū figure:
⁊ ex 2ᵃ pȝ. ꝙ etiā nō repugnat spēi circuli: vt q̃tolibet sit
circulus maioꝛ. ḡ nec magnitudini repugnat. Cū ḡ nō sit
defect⁹ ex ꝑte dei: q̄ oipotens est: nō apparet q̄n q̃talibet
magnitudine possi finita in īfinitū maioꝛ fieri possit. pro
bat̄ q̄qȝ ꝯ ipa auctē Aug. dicētis ibidē. cū corp⁹ nullū eē
minimū sinit̄ quo pacto eē sinam⁹ amplissimū quo am
pli⁹ eē nō possit: q̄si dicat nullo mō.

3° ꝯ ¶ 3° ꝯ ꝓbat̄ vt p̄ce
dens. Nā q̃talibet itēsione foꝛe data de⁹ pōt gradū tāte
q̃titatis determinate de nouo cāre: foꝛe non destructa ⁊
illi vnire: sic vt ex eis ɔstituat̄ vna foꝛa eiusdē rōnis cū
illis: sic pōt charitati alicui que nūc est ⁊ augeri pōt vni
re nouū gradū ɔstitutū cuȝ ea vni⁹ charitatis maioris. ḡ
oī charitate vel foꝛa finita de⁹ in īfinitū pōt eē. Et ꝓbat̄
aīis ⁊ ɔn̄tia: vt ēt ex p̄cedēte ꝯne.

2m ¶ 2° si tales forme nō
possent augeri in īfinitū f̄m itellm̄ datū: eēt dare maxi
mū gradū possem eaꝝ: pȝ ɔn̄a: sȝ ɔn̄s est f̄lm: qȯ ꝓbat̄: q̄ꝛ
nullius forme que pōt itēdi ē dare minimū gradū posseȝ
f̄m itēsionē: vt supra ꝓbatū est. ḡ nulli⁹ taliū est dare ma
ximū posseȝ. ɔn̄a pȝ: q̄ꝛ nulla foꝛa f̄m spēm sibi poti⁹ (q̃ꝫ
tū ex nā sua est) dterminat vltimū gradū possem in sūmo
q̃ꝫ in infimo. ¶ Et si dicat̄ ɔ̄ h̄: q̄m si foꝛa talis nō deter
minaret sibi ex nā sua gradū maximū posseȝ: sic nō dter
minat sibi minimū sequeret̄ ꝙ sic nō est dare minimaȝ
itēsiue: sȝ q̄libet pōt ēt nālr̄ siue ab agēte nāli dari ⁹mioꝛ
seu remissioꝛ: vt supra ꝓbatū est: sic ēt ꝑ agēs nāle q̄libet
posset fieri itēsioꝛ: ⁊ sic nō eēt dare lucē itensissimā nālr̄
possem: nec calorē sūmū posseȝ: ⁊ sic de alijs formis corpa
lib⁹: qȯ tn̄ est falsum: vt pȝ ad sensum ⁊ ꝓbat̄ rōne: q̄ꝛ cū
agētia talia agāt nālr̄ ⁊ nō libere: tātū agūt q̃tū p̄nt: ⁊ ꝑ
ɔn̄s facerēt foꝛas hō īfinitas itēsiue si nō sit dare sūmuȝ
gradū posseȝ finitū. ¶ R̄ndeo ꝙ nulla talis foꝛa ex sua
nā magis est determiāta ad maximū gradū finitū posseȝ
q̃ꝫ ad minimū. i. nulli⁹ spēi taliū foꝛaꝝ est poti⁹ aliqs ma
xim⁹ gradus possis q̃ꝫ minim⁹ possis: sed quolibet finito
possi est maioꝛ: sicut q̄libet possi est minoꝛ: sed ꝙ nālr̄ nō
possit vltra q̃tūlibet finitū gradū itēsioꝛ fieri: vel h̄ est
ex nā agētis nālis nō potētis q̃tūlibet gradū magnum
posseȝ inducē: vel h̄ ꝓuenit ex ꝑte susceptiui nō potētis:
vel ex nā sua: vel ꝑꝑ aliqȯ extrīs in ipso q̃tūlibet maxi
mū gradū suscipe: vn̄ si nō eēt sol i mūdo: ⁊ eēnt alia coꝛ
poꝛa cātiua lumis: vt ignis candele vel carbūculus p̄cio
sus: ɔstat ꝙ in aere nō posset ꝑ aliqȯ nāle agēs cāri lum
sic itēsum: vt ꝓ nūc cātur a sole. Et si carbūculus eēt po
tētissimū illuminatiuū nālr̄: lumē ab eo cātū eēt maxi
mū lumē posse nālr̄: ⁊ tn̄ ɔstat ꝙ illū gradū nō sibi tanq̃ꝫ
maximū determinat spēs luminis. ¶ Eodē mō esset si
ignis nō eēt in mūdo: nec aliud calidius aere. Nam gra
dus sūm⁹ caloris tūc nālr̄ possis est maxim⁹ in quē posset
aer: ⁊ ɔstat ꝙ eēt mīoꝛ eo in quē nūc pōt ignis: ḡ nō tunc
sibi spēs caloris determinaret gradū illū: alioq̄n nec nūc
posset fieri itēsioꝛ caloꝛ illo tūc possi. Ex ꝑte ēt susceptiui
pōt ꝓuenire. Nā nō quelibet mā q̄licūqȝ foꝛa subali in
formata pōt q̃tūlibet gradū forme suscipere nāliter lo
quēdo stāte forma illa. vnde animal nō est susceptiuū tā
ti caloris vt ignis: nec etiā aer: alioq̄n ex itēsione caloris
nō corrumperet̄ animal: vel aer: qȯ patet sensu falsum:
cum vtrūqȝ possit igniri seu transmutari in igneȝ. Et q̄ꝛ
naturaliter nō cōtingit esse materiā sine forma substan
tiali: esto ꝙ materie nō repugnaret: quātumlibet calore
intēso possibili informari: q̄ꝛ tamē nō quātūlibet inten
sus caloꝛ possibilis compossibilis est forme substātiali:
ideo nō quātūcūqȝ magnus caloꝛ pōt ab agēte naturali
iduci in mā: sed nō sic est de minimo gradu possibili for
me. Nā agēs ꝓductiuū maioris gradus vtiqȝ ꝓductiu⁹
est ⁊ minoris eiusdē rōnis: ⁊ subm̄ susceptiuuȝ maioris:

ēt susceptiuū est minoris eiusdē rōnis vt supra ꝓbatū. Sicut ḡ nō seqꝛ. tātū lumen est poſſe cāri a carbūculo ꝛ nō maius. ḡ nec mai⁹ pōt cāri: sic nō seqꝛ. tātū lumē pōt cāri ab agēte nāli ꝛ nō mai⁹. ḡ nullū mai⁹ pōt cāri. Nā deus pōt mai⁹ cāre: sicut sol pōt mai⁹ q̄ carbūculus. Et ita dōm de alijs similib⁹. ¶ Sed circa h̄ restat magnū dubiū. vꝫ an sicut qualibet tali forma finita data pōt a deo fieri maior itēsiue: sic ēt possit fieri in subiecto: vt. s. q̄talibet charitate posita in aīa posset alia charitas maior in ipsa fieri: ꝛ ipsa aīa sit in īfinitū maioris charitatis susceptiua: vel ecōtra aīa nō sit capax quātīsūq̄ꝫ gradus charitatis: sed sit dare maximū possibilē: seu quo maiorē nō pōt suscipe. Et eodē mō dubitari pōt de q̄libet forma suscipiēte magis ꝛ min⁹: ꝛ ad h̄ vtraq̄ꝫ via videri posset satis ꝓbabilis: quaꝝ neutrā ꝑ nunc approbo vel reprobo. Sed si scḋa via teneret: tūc dōm eēt ꝙ tales forme in infinitū pn̄t augeri separate: nō aūt in subiecto: fm aūt primā viā pn̄t in infinitū intēdi: tam in subiecto q̄ separate.

pᵐ Cōtra cōclusiones argumen.

¶ Cōtra istas ꝯnes pōt argui. Et p̄ ꝯ p̄ᵃᵐ ꝛ rōnē eius sic: possibile est oēs aīas creabiles eē creatas. ḡ nō oī multitudine aīaꝝ poſſi data pōt alia creari aīa: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec maior multitudo aīarū. Et vlteri⁹ nec oī multitudine finita possibili pōt creari maior. Et hec vltima ꝯn̄cia pꝫ: q2 impossibile est eē multitudinē actu īfinitā: ꝛ per ꝯn̄s si oēs aīe poſſes eēnt create illa multitudo eēt finita possibilis. p̄ma ꝯn̄a pꝫ: q2 data multitudie oīuꝫ aīarū creabiliū: nō pōt alia aīa creari aliās: vl̄ aliq̄ aīa possꝫ creari q̄ nō ē creabilis: qḋ iplicat ꝯdictionē: vl̄ multitudo illa nō eēt oīuꝫ creabiliū: qḋ est ꝯ positū. ꝓbat̄ aн̄s: q2 hui⁹ vl̄is: oēs aīe creabiles pn̄t eē create: q̄lꝫ singularis est vā: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ista: iste aīe demr̄atis oīb⁹ creabilib⁹ collectiue ꝛ ꝯiūctis pn̄t eē create: q̄ vtiq̄ꝫ demr̄atio poſſis est saltē diuino intellectui: q̄ simul oēs ꝛ q̄libet aīaꝫ creabilē videt: sed q̄lꝫ ꝓpō singularis de possibili affirmatiua: in qua subijcit̄ p̄cise ꝓnomē demr̄atiuū: si est vā est vera in sensu cōposito. pꝫ in oīb⁹: ꝛ ꝑ ꝯn̄s hec: ex quo seq̄t̄ ꝙ hec est possibilis. iste aīe sūt create demr̄atis oīb⁹ que sūt creabiles: hec aūt equollēt. iste aīe ꝛc̄. ꝛ iste oēs ꝛc̄. sicut dm̄r̄atis. 10. hoīb⁹ currentib⁹: iste equollēt: isti currūt ꝛ isti oēs vel oēs isti currūt. sumēdo ly oēs collectiue: ꝛ per ꝯn̄s hec est poſſis. oēs aīe creabiles sūt create: sumēdo ly. oēs. collectiue. ḡ poſſe est oēs aīas creabiles eē creatas: qḋ erat aн̄s. ¶ Deinde ꝯ 2ᵃᵐ ꝛ 3ᵃᵐ ꝯnes multiplr̄ arguit̄. p̄ q̄dē sic accepta aliqua charitate finita: puta a. q̄rit̄ vtrū ascēdēdo sit stat⁹ ad aliq̄ supremā poſſem: ꝛ tūc nō ꝓcedit̄ in īfinitū in eius augmēto: aut nō est stat⁹: ꝛ tūc cū q̄nto aliq̄ magis excedit: tāto sit ꝑfectior. sequit̄ ꝙ illa que in infinitū excedit: sit in īfinitū ꝑfectior: ꝛ per ꝯn̄s in se īfinita: ꝛ cū ipa videat̄ a deo: vt qḋdā vnū factibile poterit ab ipso vnica cāriōe cāri: ꝛ sic posset fieri aliq̄ charitas īfinita qḋ est ipoſſe. Et simili mō pōt argui de magnitudine.

cōtra 2ᵃᵐ ꝛ 3ᵃᵐ cōclusiones ꝓnci. Sco. lib⁰ 3⁰. dis. 13. q. p̄ma.

2ᵐ Cō. 69.

¶ 2⁰ ad idē ꝑ rōnē Ar. 3⁰ phy. fm declarationē Cōmē. ibidēꝫ. arguit̄ sic. oīs vna po⁰ pōt reduci ad actū: sꝫ po⁰ ad augmētū siue q̄titatis siue alteri⁹ forme ē vna. ḡ ꝛc̄. declarat̄ minor: q2 q̄cūq̄ꝫ po⁰ eiusdē rei sūt ad act⁹ ꝑtiales vnū actū totalē ꝯstituētes sūt ꝑtes vni⁹ po⁰ demr̄ate: sꝫ po⁰ ad augmētū sūt hōi. Nā oēs act⁹ ꝑtiales ꝯstituūt vnū totalē: gradus. n. 10ᵘˢ. cū p̄cedētib⁹ vnā magnitudinē ꝯstituit: ꝛ silr̄ cētesimus cū oīb⁹ p̄cedētib⁹: ꝛ mille gradus vnuꝫ totalē ꝯstituūt: ꝛ sic qḋcūq̄ꝫ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s vn⁹ tn̄ act⁹ totalis ē ad quē res augmētabilis ē i po⁰. Ex quo seq̄t̄ ꝙ ad totū qḋ est poſſe acq̄ri ꝑ augmētū ē tn̄ vna po⁰ totalis. Si ḡ in īfinitū ꝓcedī pōt ꝑ augmētū: īfinita magnitudo actualis erit i po⁰: ꝛ ꝑ ꝯn̄s poterit eē i actu: qḋ ē falsuꝫ. ¶ Et ꝑꝑ h̄. o. phs ꝙ q̄tācūq̄ꝫ magnitudinē ꝯtigit eē i po⁰: tāta ꝯtigit eē i actu: qḋ nō

T. c. 69.

sic ē de īfinito ꝓcessu i diuisiōe ꝯtinui vel augmēto nūeroꝝ. Nā nō oēs actuales diuisiōes vnā totalē ꝯstituant: nec oēs nūeri vnū nūerū: iō alia est potētia ad vnā diuisionē vel nūerū: alia ad aliā: nec oēs tales sūt ꝑtes vnius potētie demr̄ate: q̄ppter nō opꝫ ꝙ oēs tales po⁰ simul possint reduci ad actū. ¶ Dui⁹ rōnis virtus ab alijs alr̄ ponit̄: dicūt. n. ꝙ magnitudo seu forma augmētabilis ē imediate i po⁰ ꝛ sine ordine ad oēm gradū ꝛ modū additiōis: nō. n. ē p⁹us i po⁰ ad gradū 10ᵐ q̄ ad cētesimū vl̄ aliū supiorē. Nā sic imediate posset sibi addi cētesim⁹ sicut decim⁹: ꝛ ipsa sic imediate posset fieri. 100. graduū sic̄ decēꝫ: q2 ḡ nō est in po⁰ ad vnū mediāte alio: nō est neēe ꝙ p⁹us recipiat vnū q̄ aliū: ꝛ ꝑ ꝯn̄s imediate ꝛ sil̄ pt̄ reduci ad actū respectu oīs gradus ad quē ē i po⁰. Ex q̄ seq̄t̄ ꝙ si eēt in po⁰ ad infinitos: posset imediate sil̄ oēs recipe: ꝛ ꝑ ꝯn̄s posset eē actu īfinita: qḋ ē f̄lm: nō sic āt est de diuisiōe ꝯtinui. Nā ꝯtinuū nō ē imediate ꝛ sine ordine potentia ad oēm suā diuisionē: sꝫ ad vnā mediāte alia. Est. n. p̄ in po⁰: vt diuidat̄ in suas medietates: q̄ posito i actu pōt diuidi i medietates illaꝝ medietatū: ꝛ sic vltra ꝑ ordinē ꝑꝑ qḋ nō pōt oīs diuisio ꝯtinui imediate reduci ad actū: ac ꝑ h̄ nō cessat ei⁹ diuisio: sic̄ cessat additio.

Aureol⁹

¶ Itē alr̄ dī ꝙ po⁰ ad augmētū ē po⁰ ad actū ꝑfectū: nō ad actū in fieri: q2 nō ex eo ꝙ aliq̄d factū ē tāti gradus. v. g. 10ᵐⁱ. surgit noua po⁰ ad maiorē gradū: oīs āt po⁰ ad actū ꝑfectū pōt totalr̄ cōpleri: ꝛ reduci ad actū. In augmēto āt nuōꝝ nō sic: q2 po⁰ illa est ad actū iperfectū ꝛ ꝑmixtū po⁰: ex eo. n. qḋ reducit̄ ad actū po⁰ ad vnū nūeꝝ: surgit noua po⁰ ad aliū: cū ille nūerus possit eē radix alteri⁹ nūeri: ꝛ sic de q̄libet. Idē ē de diuisiōe ꝯtinui. Nā posita vna diuisiōe ꝯtinui i actu surgit noua po⁰ ad aliā vt imediate dcm̄ ē: ꝛ iō nō ē poſſis i īfinitū ꝓcessus i augmēto magnitudīs vl̄ forme. Est āt poſſis i augmēto nuōꝝ ꝛ diuisiōe seu diminutiōe ꝯtinui. ¶ 3⁰ sic. q̄tācūq̄ꝫ charitatē de⁹ pōt facē: tātā pōt facē. h̄ pꝫ: q2 p̄dicatū icludit̄ i sbo: ponat̄ ḡ iēē ꝙ q̄tācūq̄ꝫ pōt creare tātā creet. ḡ nō poterit vlteri⁹ maiorē creare: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō i īfinitū facē maiorē: aut illa sic posita erit īfinita. ¶ 4⁰ q2 de⁹ videt oēm charitatē ab eo factibilē: aut ḡ videt aliq̄ factibilē īfinitā: ꝛ tūc possꝫ īfinitā facē: qḋ ē f̄lm: aut nō videt aliq̄ īfinitā factibilē: ꝛ tūc seq̄t̄ ꝙ nō possit in infinitū facē maiorē. ¶ 5⁰ q̄tācūq̄ꝫ charitas vl̄ ꝑfectio pōt fieri a deo successiue: tanta pōt fieri ab eo sil̄: sꝫ nulla ꝑfectio īfinita pt̄ sil̄ fieri. ḡ nec successiue: minor pꝫ: ꝓbat̄ maior: q2 qḋ nō possit sil̄ fieri nō pōt ꝓuenire ex ꝑte dei: cū totā suā potētiā sil̄ hēat: nec ex ꝑte ꝑfectiōis factibilis: q2 ei nō repugnat sil̄ hēe gradus quos īportat de nā sua. ¶ 6⁰ q2 seq̄ret̄ ꝙ eēt poſſis aliq̄s mot⁹ rect⁹ ꝯtinu⁹ i īfinitū: pꝫ ꝯn̄a: q2 ꝛ augmētū ꝛ itēsio mot⁹ recti sūt: sꝫ ꝯn̄s ē f̄lm: vt pꝫ ꝑ ꝓhm ꝛ Cōmē. 8⁰ phy. pꝫ ēt rōne: q2 oīs mot⁹ rect⁹ est iter duos terminos: iter duos āt terminos ipoſſe est in īfinitū recte moueri. ¶ 7⁰ tūc nā incipet moueri ad id qḋ nō pōt attingē: ꝛ eēt aliq̄s motus sine termio ad quē. h̄ āt est ipoſſe: q2 mot⁹ ex itrīseco suo req̄rit terminū ad quē: ꝛ ꝯn̄a pꝫ: q2 si posset eē talis itensio īfinita: nullus termin⁹ citra īfinitū erit eēntialis termin⁹ ei⁹. ¶ 8⁰ si charitas aut alia forma posset augeri in īfinitū: tūc aliq̄ creatura fm suā nām absolute īportaret īfinitā ꝑfectionē: qḋ tn̄ est ꝓpriū deo. ¶ 9⁰ spālr̄ de charitate sic: act⁹ charitatis nō pōt in īfinitū itēdi. ḡ nec habit⁹: ꝯn̄a pꝫ. ꝓbat̄ aн̄s: q2 ipoſſe ē ꝙ aliq̄d ꝓcedat ꝛ intēdat̄ vt fiat de⁹: ꝓcessus āt īfinit⁹ in dilectiōe dei ē ꝓcessus ad eē deū: q2 nulla dilectio ē īfinita. nisi illa q̄ ē de⁹: ꝛ si aliq̄ daret̄ illa statim eēt deus: q2 adequaret obⁱ deitatis. ¶ 10⁰ de⁹ nō est tātū diligibilis a nobis: q̄tū est a se diligibilis: sꝫ a se nō ē diligibilis plus q̄ i īfinitū. ḡ a

3ᵐ 4ᵐ 5ᵐ 6ᵐ T. c. 63. ꝛ 74. 7ᵐ 8ᵐ 9ᵐ 10ᵐ

nobis nõ ẽ diligibilis in ĩfinitũ: ꝛ ꝑ ꝯñs act⁹ dilectionis nõ põt ĩtẽdi ĩ ĩfinitũ. ¶ Undecio. tota actiuitas act⁹ dilectiõis est ĩ aĩa. Nã charitas nõ affert nouã actiuitatez ad volũtatẽ: sz illã disponit: nulla ãt actiuitas aĩe nẽc pt in actũ possibilẽ ĩtẽdi ĩ ĩfinitũ: aliogn ipsa eẽt ĩfinite pfectionis: eo ꝙ virtualr ꝯtineret oẽs tales act⁹. ğ actus dilectiõis nõ põt in ĩfinitũ intẽdi. ¶ Duodecimo si charitas posset ꝛc. tũc posset eẽ maior charitas charitate cħri: qđ est ꝯtra magistrũ. 3° sniaꝝ. dis. 13. ¶ Itẽ cħs potuisset mereri charitatis sue augmẽtũ: qđ est ꝯ̃ sãctos ꝛ fidẽ cuz ipse fuerit ita plenus: vt nec augeri nec crescẽ posset in gr̃a: ẽm illud Joã. vidimus gloriaz eius ꝛc. ꝯñia vo pz: qꝛ ꝯstat ꝙ ipse elicuit actus intẽsissimos charitatis: qb⁹ ꝛ sibi meruit gloriã corporis: ꝛ nobis multiplicem graz: tales aũt merent̃ charitatis augmẽtũ: iuxta illud Augu. ad bonifaciũ. Charitas meret̃ augeri vt aucta mereat̃ ꝑfici. ¶ Respõdeo ad ista ꝑ ordinẽ: ad pmũ qđ est cõtra pmã ꝯnem. dico ꝙ añs est falsuz: ad ꝓbationẽ ꝯcedo ꝙ quelibet singularis illius vlis est ṽa. Et cũ di ğ hec: iste aie ꝛc. demr̃atis oib⁹ creabilib⁹ siĩ: põt duplr respõderi. Primo ꝙ esto ꝙ illa eẽt vera: nõ est tamẽ vera in sensu cõposito: nec regula assumpta vlr est ṽa in illis ꝓpõnib⁹ singularib⁹ in qb⁹ subycit̃ ꝓnomẽ demr̃atiuũ pluralis numeri: istãtia pz. Nam demr̃atis duob⁹ ꝯ̃dictorijs ꝯtingentib⁹ hec est vera: ista possunt eẽ vera: ꝛ tñ hec est impossibilis: hec sunt vera eisdẽ demõstratis. ¶ 2° dico ꝙ oẽs aĩas creabiles demr̃ari: põt ĩtelligi duplr: vno mõ ꝙ demõstrent̃ oẽs aie quaꝝ quelz est creabilis: alio mõ ꝙ demõstrent̃ oẽs que sunt creabiles. Si pmõ tũc dico ꝙ hec singularis. iste aie pñt esse create: nõ est singularis illius vlis: oẽs aie creabiles pñt esse create: ꝛ est rõ: qꝛ illis oib⁹ demr̃atis hec nõ est ṽa. iste aie sũt creabiles: vñ nõ seqt̃. qđlibet istoꝝ ẽ creabile. ğ ista sũt creabilia. Exẽplũ sint due linee eq̃les a. b. hec est vera. qđlibet istoꝝ demõstratis oib⁹: quoꝝ qđlz est pars ipsi⁹ b. est excessuz ab a. ꝛ tñ hec est falsa eisdẽ oib⁹ demr̃atis ista sũt excessa ab a. qꝛ ista sunt b. ꝛ b. positũ est eẽ eq̃le ipsi a. vñ pz: ꝙ nõ sp de oib⁹ siĩ verificat̃ termin⁹ pluralis numeri: de quoꝝ quolz verificat̃ singularis illius pluralis. Si vo demonstrent̃ scđo mõ: dico ꝙ talis demr̃atio est ĩpossibilis: ꝛ h̃ iõ: qꝛ nulle creabiles sũt oẽs creabiles: sicut ẽt nulle partes b. excesse ab a. sunt oẽs ptes b. excesse ab a. Naz quecũq; ꝛ quotcũq; sumant̃ excesse ab a. adhuc sũt alie pter illas: imo infinite ꝯtente in tãta pte b. quãtus est ille excessus quo ille partes b. sumpte sũt excesse ab a. ¶ Dico ergo. ꝙ q̃libet singularis illi⁹ vlis est ṽa: ꝛ ipsa ẽt est ṽa: nõ tñ sua de inẽe est polis: ac ꝑ h̃ nõ ĩfert añs ĩ sensu cõpositiõis: sicut oporteret: sz nulla singularis ei⁹ ẽ ĩ q̃ dmr̃entur oẽs aie creabiles: qꝛ nulle aie creabiles sunt oẽs aie creabiles. Si ãt fiat ista vlis: oẽs aie q̃ꝝ q̃libet ẽ creabilis possũt eẽ create: tũc dico ꝙ aliq̃ ei⁹ singl'aris eẽt: vł eẽ posset saltẽ a deo demr̃ante: in q̃ oẽs collectiue dmr̃arẽtur: q̃rũ q̃libet est creabilis: sz ipsa vlis eẽt falsa: sicut ꝛ illa singularis. Et sic ẽt ista. oẽs aie q̃ruz q̃libet est creabilis: sũt creabiles: vt pz ex dictis. ¶ Deide respõdeo ad alia que ꝯtra reliq̃s ꝯnes arguta sunt: ꝛ qeq̃d sit de h̃. an de⁹ possit facere magnitudinẽ vel charitatẽ: aut aliã formã actu ĩfinitã: ad qđ plures rõnes de pdictis tanq̃ ad icõuenientes conant̃ deducere: qꝛ de h̃ videbit̃ ĩfra disti. 44. dico ꝙ ad illud ꝯñs nulla pdictaꝝ dducit. ¶ Unde ad pmã rõnẽ di. ꝙ nõ valet eo ꝙ siłi mõ ꝓbaret̃ ꝙ augmẽtũ nũeroꝝ nõ ꝓcederet in ĩfinitũ: si eẽt dare nũerũ ĩfinitũ vel finitũ aliquẽ sũmum seu maximum possibilẽ: qđ manifeste falsuz est ẽm oẽs: ꝛ ꝙ ita ꝓbaret̃ pz. Nã supposito aliq̃ nuõ. vbi gr̃a. binario. querat̃ vtrũ in ascẽdẽdo sit stat⁹ ad aliquẽ maximũ numerũ: quo maior dari nõ possit: ꝛ habet̃ ꝓpositũ: aut nõ est stat⁹: sed in ĩfinitũ põt ascẽdẽdo ꝓcedi: ꝛ tũc cũ quãto nũerus magis excedit binariũ: tãto eo sit maior: ꝛ ꝑ ꝯñs in se ĩfinit⁹: dico ğ ad rõnẽ: ꝙ supra charitatẽ datã a. põt ꝓcedi in ĩfinitũ: ꝛ ꝙ q̃to aliq̃ magis excedet: tãto erit pfectior ea: ꝛ cũ infert: q̃ in ĩfinitũ excedit ꝛc. nego ꝯñaz ꝓp falsaz iplicationẽ: implicat. n. ꝙ ex illo añte sequat̃ ꝙ aliq̃ sit possibilis excedẽs in ĩfinitũ: qđ falsuz est: vñ nõ seqt̃. hãc charitatẽ in ĩfinitũ aliq̃ charitas põt excedẽ: sicut nõ seqt̃. hanc charitatẽ in ĩfinitũ põt aliq̃ charitas finita ꝛ finite istaz excedẽs põt excedere. ğ aliq̃ charitas finita: seu hãc pfecte excedẽs põt hãc in ĩfinitũ excedere. añs. n. est verũ ꝛ ꝯñs falsuz. Sicut ẽt hic: hũc numerũ binariũ in ĩfinituz aliqs nũerus seu mltitudo finita põt excedẽ. Nõ seqt̃. ğ aliqs numerus vel aliq̃ multitudo finita põt hũc binariũ in ĩfinitũ excedẽ. añs verũ est ẽm oẽs: ꝛ ꝯñs falsum: rõ ẽ qꝛ in añte nũer⁹ vł mltitudo supponit ꝯfuse tñ ꝓp hũc terminũ in ĩfinitũ q̃ pcedit: i ꝯñte vo supponit determiate: eo ꝙ nullus termin⁹ vtutẽ hñs ꝯfundẽdi pcedit: sic ẽ in ꝓposita rõne. ¶ Ad 2ᵃᵐ dicet̃ ꝙ vocãdo potẽtiã illã vnã q̃ ẽ vn⁹ act⁹ polis: sic nõ vz accipe: mior est falsa: eo ꝙ nullus vn⁹ act⁹ est polis ꝯstitui ex ĩfinitis actib⁹ seu gradib⁹ ptialib⁹ possibilib⁹: nec ꝓbatio sufficit ꝯ̃ hoc: qꝛ q̃uis mille ꝛ. 10. milia: ꝛ q̃tcũq; ẽm aliquẽ nũerũ possint vnũ totalẽ actũ ꝯstituere: nõ tñ sequit̃ ꝙ ĩfiniti: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ẽ tñ vna potẽtia ẽz illũ modũ loquẽdi ad oẽm additionẽ polez: nec ad additionẽ ĩfinitoꝝ. auctes aũt pħi ꝛ Cõmẽ. in hac pte recipiẽde nõ sũt: sicut nec ĩ alijs vbi male dixerũt. ¶ Ad aliã formã eiusdẽ rõnis dõz ẽt ꝙ n̄ valz. qꝛ ꝑ silez modũ posset ꝓbari: ꝙ de⁹ posset siĩ actu creare oẽs aĩas q̃s pt creare: qđ qdẽ ꝛ ẽ falsuz ĩ se: qꝛ si tot pt siĩ creare qn alias possit adhuc creare ĩ ĩfi^m: ꝛ ꝯ̃ sic arguẽtes qꝛ tũc sequeret̃ ꝙ de⁹ posset facẽ actu siĩ aĩas ĩfinitas: qđ ipsi negãt. ¶ Qz ãt ita sequat̃ si rõ illa valeret: pz qꝛ q̃q̃libet aĩaz creabilẽ dei po⁹ actiua ime^te respicit: ꝛ nõ vnã mediãte alia. Itẽ seq̃ret̃ ꝙ ꝯtinuũ posset siĩ eẽ diuisũ ẽz oẽs diuisiões ei⁹ poles: qđ ẽt ipsi negãt: ꝛ pz ꝯña: qꝛ vna ei⁹ diuisio nõ pus ẽ polis q̃ alia: nec aliqs ordo iter eas: sz q̃lz imediate poni pt ĩ actu: vñ ex ꝯtinuo q̃tũ ẽ ex nã ei⁹: ꝛ sic ẽt de⁹ posset ponẽ in eẽ: sic posset pmo diuidi cẽtesima ꝛ postea nonagesima: sic ez: nec ẽ aliqđ pũctũ in q̃ nõ possit ĩcipi ꝯtinuũ diuidi: sicut expientia ꝓbat. ¶ Et iõ fictio ẽ id qđ dicũt d illo ordie diuisionũ ꝯtinui ꝛ nimis leuiter dcm̃. ¶ Ad rõnẽ ğ cũ dz ꝙ magnitudo seu forma est imediate ĩpo⁹ ad oẽz gradũ ꝛc. si sẽsus ꝓpõnis ẽ sic ipe eẽ dz: ꝙ magnitudini vł forme põt imediate addi gradus ois sibi polis addi: dico ꝙ ẽ ꝓpõ falsa: q̃uis h̃ sit ṽa. ois gradus polis addi magnitudini: põt ime^te illi addi: vt ly imediate. excludat dҫitatẽ ꝛ ordinem graduũ: nec ꝓpones ille equalẽt nec mutuo se ĩferũt: sz p^a ẽ falsa ꝛ 2^a ṽa: sicut h̃ ẽ ṽa q̃lz aĩaz creabilẽ põt de⁹ creare: qꝛ q̃lz talis est polis: hãc aĩaz creabilẽ de⁹ creat aliq̃ dmr̃ata aĩa creab^li: ꝛ hãc aĩaz crea^lez de⁹ creat: ꝛ sic d singul'ꝑ qb⁹ suppõit sbz illi⁹ vlis d poli dmr̃ata: qđ suffic ad vitatẽ ei⁹: ꝛ tñ h̃ ẽ falsa. ds pt creat̃ q̃lz aĩaz crea^lem: qꝛ h̃ n̄ ẽ polis: h̃ creat q̃lz aĩaz creabilẽ dmr̃ato eo ꝓ q̃ supponit h̃ nom̃ de⁹: qđ tñ regreret̃ ad vitatẽ illi⁹. Silr h̃ ẽ ṽa: ẽz qđlz signũ ei⁹ põt h̃ ꝯtinuũ eẽ diuisuz: ꝛ tñ h̃ ẽ falsa ẽz istos. h̃ ꝯtinuũ pt eẽ diuisũ ẽz qđlz ei⁹ signũ: q̃uis ğ sit iꝓpꝛia locutio: qꝛ forma pexñs n̄ recipit gradũ aduenientẽ: sz sibi vnit̃: ꝯcedo istã ẽz vnũ sensuz pmissum. quelz gradũ polez addi põt forma imediate recipe. Et dico ꝙ ex ista non seqt̃. ğ forma põt imediate recipere quẽlibet gradũ: vel oẽs gradus possibiles sibi addi: ꝛ similiter nõ sequit̃: ad ĩfinitos gradus

forma

ũ^m

1z^m

cap. p.

Rñso ad rõnes magistri

Ad rõnes ꝯtra 2^am ꝛ 3^am ꝯclusionem

Ad p^m

Ad 2^m

T. c. 69. 3° phy.

forma eſt in po°.ğ forma eſt in po° ad īfinitos:ſi īfinitos in ante ſumať ſyncatbegoreumatice. ⁋ Ad aliā formas eiuſdē etiā rōnis.cū dicit̃:ꝙ po° foꝛe ad augmētū eſt po° ad actū pfectū:dico:ꝙ ſi per actū pfectū intelligať actus quo poſito nō remāet po° ad aliū actū eiuſdē rōnis ꝓpō eſt falſa:ad nullū eni talē actū ē po° augmēti forme: qꝛ nullus actus cōprebēdēs oēs formas:ſeu actus ad quos pōt eſſe augmētū forme eſt poſſibilis:vt ante dictū eſt:et iō quēcūqȝ gradū foꝛa recipiat adbuc aliuȝ pōt recipere. Si vō intelligať per actū pfectū actus:quo poſito nihil eius eſt in po°:ſed eſt totus in actu:dico:ꝙ ad actū pfectū eſt potētia forme ad augmētum:ſed nō eſt tñ vnus talis actus:ſed infiniti.Et iō qñ eſt illa po° reducta ad vnum actū pōt adbuc ad aliū reduci:ꝛ ſic in īfinitū:vel ꝓprius loquēdo qñ vn° poſſis poſitus eſt in effectū pōt alius poni:ꝛ alio poſito pōt poni alius:ꝛ ſic in infinitū. Et quātū ad boc eſt ſile de diuiſionib° ꝯtinui:qꝛ nō eſt verꝫ ꝙ ex vna diuiſione poſita in actu ſigſat noua potētia alterius diſionis:cū q̄lȝ diuiſio ſit eque imediate poſſibilis:ꝛ q̄lȝ diuiſio eſt ğdā act° cōpletus boc ſcdo mō.ꝛ nulla vna diuiſio eſt act° cōplet° pmo mō:ꝛ iō qualȝ diuiſione poſita in actu:poſſis eſt diuiſio alia:ꝛ ſic in īfinitū niſi ponať ꝙ ꝯtinuū poſſit eſſe totalr actu diuiſuȝ. ⁋ Ad 3m cū dicit̃:ꝙ quātācūqȝ charitatē de° pōt facē cōcedo:ꝛ cū addit̃ .ponať ğ in eē ꝛc.dico:ꝙ nō ſequit̃ ꝙ ſic poſſit poni in eſſe:ꝛ rō eſt:ga ad illā ꝯceſſaȝ nō ſequit̃ ꝙ illa de ieſſe ſit poſſis: ſicͭ nō ſequit̃:quācūqȝ aiam de° pōt creare.de° pōt cāre.ğ bec eſt poſſis:quācūqȝ aiam deus creat.pma eni eſt vera: ꝛ bec ſcda eſt impoſſis:ga nō pōt deus aliquas vł tot animas cāre gn pter illas poſſit alias cāre:ꝛ ideo illa nō pōt poni in eſſe:nec eſt neceſſariuȝ ꝙ quelȝ ꝓpoſitio vera de poſſibili poſſit per illū modū poni in eſſe:niſi qñ eſt vera in ſenſu cōpoſito. ⁋ Ad 4m dico:ꝙ deus videt oēm charitatē cauſabilē:ꝛ vltra dico ꝙ conceſſo ꝙ nō videat aliquā īfinitā cābilē:nō ſequit̃ ꝙ nō in īfinitū poſſit facere maiorē:ſicͭ nō ſequit̃.nullū numerū īfinituȝ factibilē videt deus.ergo nō in īfinitū maiorē nūerū pōt deus facere.aňs eni eſt verū:ga ols nūerus eſt multitudo finita:ꝛ tñ ꝯňs ḟm oēs eſt falſuȝ:ſic q̄uis nulla charitas infinita eſſet cābilis adbuc in īfinitū poſſet maior finita cauſari. ⁋ Ad 5m cū dī:quātacūqȝ charitas pt fieri a deo ſucceſſiue tāta pōt a deo fieri ſil:aliqui negāt bāc:ſed vt mihi vī:irrōnabiliter. Nā quelȝ ſingularis ei° eſt vera:demōſtrata eni aliqua latitudine charitatis ſucceſſiue factibilis verū eſt dicere ꝙ illa pōt ſil fieri a deo:ꝛ ſic de q̄lȝ.et iō ꝯcedo maiorē.Et gegd ſit de minore:dico ꝙ ea ꝯceſſa pōt ꝯcedi etiā ꝯ:que eſt ꝙ nulla īfinita charitas poteſt a deo fieri ſucceſſiue:ſed ex boc non ſequit̃ qđ intendunt: ſtant eni ſimul ꝙ nulla infinita charitas poſſit fieri ſucceſſiue:ꝛ ꝙ i īfinitū ſucceſſiue poſſit fieri maior charitas finita:ſic ꝙ ſemp quelȝ facta erit finita:exemplū.nullus numerus īfinitus pōt fieri ſucceſſiue:ꝛ tñ īfinituȝ poteſt fieri ſucceſſiue maior numerus finitus. ⁋ Ad 6m ꝯcedo ꝯňs:ꝛ dico ꝙ nō eſt impoſſe motū aliquē rectū eſſe continuū ꝛ in infinitū iter duos terminos babito vno intellectu buius dicti quo dī motus eſſe inter terminos duos. vnde dico:ꝙ deus poſſet cōtinue augere aliquaȝ magnitudinē:ꝛ mouere corpus aliqđ cōtinue ſup eaȝ:ꝛ ille motus eſſet cōtinuus in infinitū:ꝛ eodē modo dī de itenſione charitatis:ſuppoſito ꝙ charitas in īfinitū poſſit augeri in ſubto:alias argumētū nō baberet locū:ga talis intēſio charitatis nō eſſet motus.amplius:q̄uis argumentū boc nō requirat.ex ſuperabundanti tñ ꝛ ꝓbabiliter dici poſſet ꝙ etiam poſito ꝙ eſſet dare maximaȝ charitatem poſſem:adbuc aliqua minor charitas poſſet ꝯtinue itēdi

Ad 3m

Ad 4m

Ad 5m Ockam

Ad 6m

in īfinitū:ꝛ nūq̄ ꝑueniret ad maximā:qđ pȝ. Nam data charitate minore que ſit ſubdupla ad maximaȝ:poterit deus cāre latitudinē charitatis que ſit equalis medietati date in aliquo tpe ꝯtinue.v̓.g.in vna bora:et in bora imediate ſequēte cāre latitudinē equalē medietati latitudinis cāte in bora ſcda:ꝛ ſic ſemp ꝓportionabilr tardando medietatē charitatis:quo caſu poſito tot erūt partes eq̄les in tpe mēſurante ꝯtinuā intenſionē illā quot ptes ꝓportionales ſunt in illa charitate:ꝛ per ꝯňs infinite:ac ꝑ boc ſequit̃ ꝙ illa intenſio durabit per tps īfinitū:eodē modo pōt dici:ꝙ cuiuſlibet forme remiſſibilis poſſet eē remiſſio ꝯtinua in infinitū per potētiā dei. ⁋ Ad 7m dico pmo:ꝙ talis motus nō eēt a nā:ſed a deo effectiue:nō repugnaret tñ nāe rei que ſic partibilr fieret. ⁋ Et cum dī:ꝙ eſſet aliq̄ motus ſine termino ad quē:dico ꝙ bui° ꝓpōnis duplex pōt eſſe ſenſus:vn° ꝙ eēt aliquis motus qui nō eſſet in aliqđ:ſine ꝙ aliquid moueret̃ ꝛ nō moueret̃ ad aliqđ:ꝛ pȝ ꝙ ꝯňa non valet:alius ſenſus eſt:ꝙ eēt aliq̄ mot°:ꝛ per quē nō cōplete acqreret̃ id ad qđ motū mouet̃:ſic ꝙ eo ſic acq̄ſito terminaret̃ et finiret̃ motus: ſeu motuȝ deſineret moueri:ꝛ in boc ſenſu dico ꝯňs non eē impoſſe:nō eni eſt de rōne motus ꝙ iſto ſcdo mō bñt terminū ad quē:ſed pmo mō tñ. ⁋ Ad 8m nego ꝯňtiaȝ: nō eni ſequit̃:ꝙ ſi in īfinitū charitas poſſit augeri ꝙ ſit poſſis aliq̄ charitas īfinita. ⁋ Iteȝ eſto:ꝙ eſſet aliq̄ talis charitas cāta īfinita:adbuc nō eēt īfinita pfectio eo mō quo deus. ⁋ Et ſi dicať ꝯtra pmū dictū ꝙ ſaltē ſpēs charitatis iportabit īfinitos gradus poſſibiles charitati:q̄ꝝ quilibet eſt pfectio q̄dā poſſibilis.dico ꝙ iſtud nō eſt incōueniens:qꝛ ꝛ ſpēs aie būane iportat etiā īfinitas poſſibiles aias:ꝛ vīr quelibet ſpēs in qua pñt eſſe plura idiuidua iportat infinita īdiuidua poſſibilia:ſiue boc ſit ꝓprie dictū ſiue nō:ꝛ qđlȝ īdiuiduū aliq̄ pfectio eſt. ⁋ Ad nonā nego aňs:ꝛ vlterius dico ꝙ talis ꝓceſſus in īfinitū intenſionis actus nō eſt ꝓceſſus ad eē deū. Nā talis poterit eē b° ꝓceſſus ꝙ per illū nūq̄ erit aut eē poterit act° infinitus:ſed ſemp finitus:ſicͭ ēt ꝓcedēdo in infinituȝ in cauſatiōe aiaꝝ ſicͭ poſſe ē.Et ipſi ſic arguētes etiā ꝯcedūt. nō venit̃ aliqñ ad multitudinē aliquā infinitā aiaꝝ cātaꝝ nec ꝑ talē ꝓceſſuȝ in nūeris venit̃ ad nūerū aliqueȝ īfinitū. ⁋ Itē dato ꝙ iſte act° dilectōis dine fieret aliqñ īfinit°:adbuc nō ſequit̃ ꝙ eēt de°:vt patebit in diſ.44. ⁋ Ad 10m cū dī:deus nō eſt tātū diligibilis a nob quātū eſt diligibilis a ſe:dico ꝙ ſi ly tātū ꝛ quātū notant quātitatē obiecti diligibilis:vt ſit ſenſus:ꝙ plus de deo diligibile eſt ab eo q̄ a nobis:falſa eſt ꝓpō:nihil eni eſt i deo qđ non ſit a nobis diligibile.Si vō notent quātitatē dilectionis:vt ſit ſenſus ꝙ nō tanta.i.eque pfecta dilectione diligibilis eſt a nobis q̄ pfecta dilectione diligibilis eſt a ſe.cōcedo ꝓpōnem.Et cum dī:ꝙ nō eſt diligibilis a ſe plus q̄ in infinitū.i.plus q̄ infinite pfecta dilectione:cōcedo.Et vlterius cōcedo:ꝙ deus nō eſt a nobis diligibilis eque pfecta dilectione:ſed ex boc nō ſequit̃:ꝙ ſit diligibilis a nobis in infinitū pfectiori dilectione:ga ex boc nō dabit̃ nec ſequit̃:ꝙ poſſit dari aliq̄ dilectio īfinita in nobis:ſed quelȝ erit finita vt frequēter dictuȝ eſt. ⁋ Et preterea ſi daret̃ aliqua infinita:adbuc nō eſſet eque pfecta cū dilectione dei:qua ipſe diligit ſe vt patebit infra. ⁋ Ad 11m dōm:ꝙ nō eſt ad ꝓpoſitū:eo ꝙ nō pono taleȝ ꝓceſſuȝ itēſionis eē poſſibilē per potētiā creature:ſȝ dei. ⁋ Ad 12m ſuppoſito charitatē cbri eſſe finitā:dicit̃ per aliquē ꝙ nō eſt ipoſſe ſimplr reſpectu potentie abſolute dei cauſari pfectiorē charitatē:ꝛ tunc ad magiſtrū dī:ꝙ intellexit de po° dei ordinata:nō aūt de abſoluta:vel pōt dici ḟm eoſdē ꝙ illud dictū eſt:non gn maior charitas a

Ad 7m

Ad 8m

Ad 9m

Ad 10m

Ad 11m

Ad 12m

deo sit factibilis:sed qz aīa illa nō est maioris charitatis capax:sicut si cyatus esset plenus optimo vino:nō posset sibi plus seu maior quātitas vini īfundi:ꝛ tñ maior quātitas vini posset a deo cāri:sic aīa chri fuit:ꝛ est taz plena gratia ꝛ charitate vt maiorē capere non possit. ¶ Et responsio haberet veritatē si capacitas anime nō posset augeri:aut saltē nō in īfinitū:tūc enī diceƭ ꝙ charitas illiꝰ aīe fuit maxīa possibilis:pīma solo minꝰ dubia est. ¶ Ad id qḋ addiƭ:ꝙ chrīs meruisset augmentū sue charitatis: nego ꝯñam:ꝛ h iō:qa esto ꝙ sua charitas nō esset infinita neqꝫ maxima possibilis:adhuc non sequiƭ ꝙ potuerit mereri augmētū sue charitatis. Rō est:qa nūꝗ̄ fm aiaz fuit viator:sed ab instāti sue creationis vidit deum facie ad faciē:ꝛ nūꝗ̄ ex parte:vt dicit Aug.83.q.ꝛ p ꝯñs nūꝗ̄ fuit in statu merendi sue charitatis augmētum sicut nec beati angeli nūc mereñƭ augmētū sue charitatis. ¶ Ad primū argumentū pncipale cū dr:magnitudo nō pōt fieri maior in īfinitū.hec negāda est:vt pz ex dictis.Et cum pbaƭ:qa sequereƭ ꝙ posset esse magnitudo actu īfinita: pōt dupl'r responderi.vno modo ꝯcedēdo ꝯñs:sed de h infra.dis.44.videbiƭ.Alio mō negādo ꝯñam. ¶ Et ad pbationē ꝯñtis:que est ex dicto Phi dicētis ꝙ quātamcūqꝫ magnitudinē contingit esse in potētia tātā cōtingit esse in actu:pōt concedi ꝓpositio ista in sensu diuisionis. sed tūc nō inferƭ ꝓpositū.Si aūt sumaƭ in sensu composito:vt intelligaƭ hāc esse polem.quātacūqꝫ magnitudo potest esse tanta est:hec ꝓpositio neganda est ab illis qui tenēt nō esse possibilē magnitudinē infinitaz actu.Phs tñ hz illā ponere fm pncipia sua:ꝛ rō est:qa augmentuz magnitudinis qḋ fit p appōnē magnitudinis ad magnitudinē non fit fm tpꝯ per appōnē noue magnitudis:sed magnitudis pexistētis:cū nulla magnitudo fm ipm possit fieri de nouo:ꝛ intelligo p magnitudinē mām quātam: qa siue quātitas sit res distīcta a mā siue nō:nūꝗ̄ tñ fm ipm magnitudo magnitudini addiƭ:gn addaƭ mā ꝗ̄ta: mā aūt nulla noua fieri pōt fm ipsuz.Ex quo sequiƭ fm opionez eius ꝙ oēs magnitudines possibiles addi alicui magnitudini:actual'r existūt: ꝛ per ꝯñs:tāta magnitudo ex oībus resultat quanta est possibilis:nec est fienda vis vtrū resultet vna numero vel nō:ꝛ vtrū vna cōtinua vel nō:qa posito ꝙ ex oībus fieret vnū quātū nuō cōtinuuz: illud nō esset maius:nec plus occuparet ꝗ̄ oēs nunc sil:ꝛ iō intētio Phi est ꝙ nō sit possibilis maior magnitudo ꝗ̄ est magnitudo celi.i.totiꝰ mundi.vñ tātūdē ad hoc deducit:si magnitudo posset in īfinitū augeri posset esse aliqḋ maius celo:sed qa istud pñm est in se falsum:ꝛ h ꝯñs non est īpossibile.ideo illud dictū a theologis ꝯcedendū non est:nec per ꝯñs illa ꝯña approbanda. ¶ Ad pbationē Cōmen.nō oportet rñdere:qm̄ magis est quedā rhetorica ꝑsuasio ꝗ̄ cogens probatio. ¶ Ad illud quoqꝫ qḋ de charitate in filii forma arguiƭ pz qd dōz est ex dictis. ¶ Ad 2m cū dr:ꝙ olum nō cōstantium ꝛc.dōm illā ꝓpositionē nō esse verā per respectū ad potentiā dei.i.intelligendo:ꝙ habeant queliꝫ nālia gradū vltra quem per dei potentiā nō pñt augeri. ¶ Ad 3m dōm:ꝙ Aug.nō loquiƭ de magnitudine charitatis fm se:sed in cōparatione ad effectū charitatis extrīsecū:vt illa dicaƭ maior charitas a ꝗ̄ ꝓcedit effectus exterior signū maioris charitatis īterioris:ꝛ qꝫ in vita ab homine maior charitatis effectꝰ nō pōt ꝓcedere ꝗ̄ aīam suā ponere pro amicis:siue ab eo dilectis.iō cāta charitate a ꝗ̄ hoc ꝓcedit:nulla pōt maior esse in cōparatione ad effectū:cū hoc tñ stat ꝙ duaꝝ charitatū a ꝗ̄ꝫ vtraqꝫ ꝓuenit:vel ꝓueniret si opus eēt expōnere aīe ꝓ amicis vna sit alia intensior ꝛ maior eēntial'r:ꝛ eiꝰ etiā actus iterior elicitus sit intēsior ꝗ̄ extrīsecus sit eꝗ̄lis:sic pz de charitate chri:que fm habitū ꝛ eēntiā vtiqꝫ maior fuit ꝗ̄ charitas Pauli:vt ipse pro amicis paratus eēt ponere aiam:ipso dicente scḋa ad corin.Ego libētissime impēdā ꝛ superimpēdar pro vobis:ꝛ hoc effectu nullus pōt esse maior extrīsecus charitatis effectus.iuxta illud Saluatoris.Joā.maiorē hac dilectionē hz nemo ꝛc. vbi dicit glosa.ponere aiaz pro fratribus nō est dilectio: sed dilectionis effectꝰ.Et ꝙ ista sit intētio Augustini pz. Nam nullo interposito subdit verbis allegatis.maiorez aūt charitatē nemo hz vt aiam suā ponat quis pro amicis suis.g̃ illa charitate fm eū maior nō pōt esse per quā qꝫ aiaz ponit pro amicis:qḋ de magnitudie itrinseca nō pōt intelligi:vt ꝓbatū est. ¶ Hoc etiā cōfirmaƭ ex alio. Nā charitas patrie maior est charitate vie in eodez:qḋ pbaƭ fm dictū allegatuz Aug. In via minuiƭ cupiditas charitate crescēte.vbi g̃ nulla cupiditas ibi maior charitas:in patria aūt nulla cupiditas erit.in via aūt semꝑ cū charitate est in quolꝫ homine cupiditas:sicut pz per eūdez pmo retract.vbi ait.Ardor qppe charitatis sequēdo deo factus idoneus:ꝛ tā magnus vt vitia cuncta ꝯsumat in hac vita nasci ꝛ crescere pōt:ꝑficī vō ꝓpter qḋ nasciƭ: vt nullū insit homini vitiū nō ꝯñr hoc pōt:illa vō charitas per quā quis ponit alam pro amicis in hac vita:et ꝑ ꝯñs cū vitio seu cupiditate pōt haberi.Ex quo sequiƭ:ꝙ tāta charitate quāta nō pōt esse maior fm sensuz Augustini in loco allegato pōt esse aliqua fm essentiā maior. ¶ Hoc quoqꝫ pz ꝑ eundē in capīo eodez.vbi allegaƭ in arguēdo.d.in ench.Nam postꝗ̄ dixit.maiorē charitatez nemo hz ꝛc.īmediate eā cōparat ad charitatē pīe.d.ibi sūt.s.in patria qꝫ explicet quāta erit charitas.vbi cupiditas quā coercēdo supet nlla erit:qm̄ sūma sanitas erit qn̄ ꝯtentio mortis nulla erit:vbi manifeste innuit ꝙ illa charitas que sine cupiditate erit:maior erit ꝗ̄ ista quam dixit eē tāte magnitudinis ꝗ̄ maior eē nō possit. ¶ Uel breuius pōt dici:ꝙ cū charitas di tribus gradibus.s.icipientiū ꝓficientiū ꝛ ꝑfectoꝝ:charitas ꝑfectoꝝ maxima est.Nā ex ea ꝓuenit vt aiam suā ponat quis pro amicis: sic tñ accepta hz latitudinē diuersoꝝ graduū:cūz nō oēs tales sint in eq̄li charitate:ꝛ tñ quālibet vocat maximā Aug.ꝓpter qḋ pz:ꝙ nō accipit maximā sicut in qōne.

cap.2.
cap.15.
cap.7.
c.penlt.

¶ Distinctionis. XIX.ꝛ.XX. Qō.

Circa distōnē.19.ꝛ.20.sil q̄ro.vtꝝ ꝑsone diuine sint eq̄les magnitudine ꝛ poꝰ. ¶ Et vi pmo ꝙ nō sūt eq̄les magnitudie:qa in personis diuinis nulla est magnitudo.ergo ipse nō sunt equales magnitudine:ꝯñtia pz:aīs pbaƭ:qa magnitudo spēs est quātitatis cōtinue:nulla vō quātitas cōtinua est in deo. ¶ Scḋo vi ꝙ nō sint equales potētia sic:pater est oipotēs:filius aūt nō est oipotēs: ergo filius nō est equalis potestatis cū pře.ꝯña pz.ꝛ sil'r pma pars aītis:iuxta illud symboli.Credo in deū přem oipotentem.Sed scḋa pbatur:qa si filius esset oipotens. filius posset gñare filiū sibi equalē:ꝯñs falsuz est : ꝛ ꝯñs pbaƭ per ꝯñaz Augustini cōtra Maximū:ꝑ quā pbat patrē genuisse filiū sibi eq̄lē.vt poniƭ l lřa.20.di.ait enī. si př genuit filiū minorē:aut nō potuit:aut nō voluit gignere equalem.Si autez dicis:ꝙ non voluit:euz inuidū esse dixisti.Si autem non potuit.vbi est oipotentia patris:ꝛ infra.si nō potuit infirmus fuit ꝛc.Si autem hec cōsequētia bona est.illa etiaz bona est : cum procedat ex opposito ꝯsequentis in oppositum antecedentis.

pm
2m

Oppositum arguiƭ per Augustinū de fi.ad Pe. ꝛ ponitur in principio.19.dis.dicētē. ꝙ nullus trium aliū aut precedit eternitate:aut excedit magnitudine

Oppoꝰ
cap.2.

Marginalia (left column): qō.75. — Ad pm pncilē. — 3.phic. T.c.69. — 3.physi. Cō.60 — Ad 2m — 2ḋ aia. T.c.4i. — Ad 3m

magnitudine aut superat potestate.

Hic sunt duo videnda. Unū est an psone diuine sint eq̄les magnitudine. Aliud vtrum sint equales potestate.

pm̄ art. cap̄.8.

Quantū ad p̄mū p̄mitto: q̄ qđ nō est itelligēda de magnitudine molis: sȝ bonitatis ⁊ pfectionis: ſm queȝ modū loquit̄ Aug.6.de tri. In his que non mole magna sunt hoc est maius esse qđ est melius esse: ⁊ per ɔ̄ñs hoc est magnū qđ bonū: ⁊ hoc magnitudo qđ bonitas. Quo premisso dico: q̄ quelȝ psona diuina est equalis vtriqȝ reliquaꝝ ⁊ ambabus simul: qđ pbat̄ sic. oēs diuine psone sunt vna bonitas: et nulla bonitas est in aliq̄ psonaꝝ distīcta ab illa cōi bonitate. ergo quelȝ est equalis vtriqȝ reliquaꝝ: ⁊ ambabus simul. ɔ̄ñā nota est ⁊ silr p̄ma pars añtis: q̄ñ oēs sunt vna essentia: et vna nā: que vtiqȝ bonitas: imo sūma bonitas ē. Scđa vō pars pbat̄: q̄a nulla entitas est in aliq̄ psona que sit distincta ab eēntia cōi. ḡ etiam nulla bonitas: cū ōis bonitas sit entitas. assumptū patebit īfra. dis.26. Sed circa hoc occurrit dubiū de relationibus: nam aliqua relatio est in vna psona que nō est in alia: vt p̄nitas in solo patre. Et in aliq̄ psona. v.g. in filio plures q̄ȝ in spū scō: ⁊ ī patre et filio simul plures q̄ȝ in solo spū scō. cū ergo quelibet relatio sit q̄dā spūalis magnitudo: sicut est q̄dā bonitas ⁊ pfectio. sequi videt̄ q̄ nō oīum diuinaꝝ psonaꝝ sit eq̄lis magnitudo.

Scotus. i quolȝ. q. 5. in fine.

¶ Hic di̇ q̄ relō diuina ſm suā ꝓpriā entitatē que est entitas ad alteꝝ nō hȝ aliquā quātitatē seu magnitudineȝ pfectionalē. Et iō nō est finita nec īfinita: cū finitū ⁊ infinitū sint passiones quāti solū.

Contra Scotus vbi supra. capi o.5. qō.24.

¶ Contra. dicit Aug.3° de li.ar. oīa que sunt eoipso q̄ sūt bona sunt. ⁊ .83. q. oē ingt qđ est: ī q̄ntū est: bonū est. Si ḡ relatio diuina hēat ꝓpriā entitatē: vt dicit opīo: hȝ ḡ ꝓpriā bonitateȝ: ⁊ p ɔ̄ñs pfectionis magnitudinē.

2.

¶ P. Isti ideȝ p̄ lib. dis. p̄ᵃ. q. 2ᵃ in solone p̄mi argumēti ad qōnē volūt: q̄ relatio diuina habeat aliquā ꝓpriā bonitatē: sȝ nō bonitatē fruibileȝ. Uñ cōcedūt: q̄ bonū in cōi ɔuertit̄ cū ente: ⁊ sic bonū reperitur in qnolȝ gñē: sed vt sic bonū nō hȝ rōnē fruibilis: q̄a rō boni fruibilis nō est rō boni in cōi: sed boni pfecti: qđ est bonū nullū hñs defectū: vel saltē ſm apparentiā ens tale: vl ſm p̄fixionē volūtatis q̄lis nō est relatio: ɔcedūt ḡ isti relonē ſm suā ꝓpriā entitatē esse quādā bonitatē: sȝ nō fruibilē in quo etiā dictis p eos repugnare vident̄.

3. Richar. li. p. dis. 19. qō. p̄ma.

¶ P. Oīs entitas creata est aliq̄ bonitas ſȝ se. ḡ relatio diuina ſȝ q̄ est quedā entitas est quedā bonitas. ¶ Aliq̄ vō ɔcedūt: q̄ relatio diuina est ex se q̄dā magnitudo: sic̄ ex se est q̄dā entitas realis: ⁊ ex se ē res cui repugnat oīs impfectio: ⁊ sic ɔcedūt q̄ aliq̄ magnitudo est in vna psona q̄ nō ē in alia: nō q̄dē magnitudo absoluta: sȝ relatiua. nō tñ p h̄ vna psona pfectior est altera: q̄a ita pfecta est vna relō sic̄ alia: nec distictio magnitudinū repugnat eq̄litati. cū aūt di̇: q̄ plures relationes sunt in vna psona q̄ȝ in alia: dicūt nō esse veꝝ: q̄a spiratio ⁊ p̄nitas nō sūt plures relones: q̄uis nō sint idem formalr.

Contra Richar. vbi supra.

¶ Cōtra. si p̄nitas ⁊ filiatio sunt distincte magnitudīes seu pfectiones ⁊ eque pfecte. ḡ sunt eiusdē rōnis: ⁊ sic vel sunt due p̄nitates vel due filiationes: ⁊ nō vna p̄nitas: ⁊ vna filiatio. ɔ̄ñs est falsuȝ: q̄a eadē rōne nō eēnt pr̄ ⁊ filius: sȝ duo patres vel duo filiȳ īter diuinas psonas: qđ est erroneū. ɔ̄ñtia

cap̄.21.

pbat̄ p Augⁿ 3° de li.ar. vbi vult q̄ si luna eēt eq̄lis pfectionis cū sole nō eēnt sol ⁊ luna: sȝ duo soles. sic in ꝓposito.

Aureol⁹ lib. p̄. d.19 q.2. ar.3. ⁊ in solo. argumē.

¶ Aliq̄ ɔueniētes cū istis in h̄ q̄ dixerūt q̄lȝ relonē ſȝ se eē pfectionē: imo pfectionē īfinitā: dixerūt: q̄ ex h̄ nō īpedit̄ eq̄litas pfectiōis psonaꝝ: tū q̄a eaꝝ eq̄litas pfectionis nō attendit̄: nisi ſm pfectiones simplr. Relationes aūt ille nō sūt pfectiōes simplr. Nā nō esset melius pr̄: q̄ hēret ꝓprietates filiȳ: q̄a ex h̄ amitteret eē patreȝ. Nec silr eēt melior filius si hēt ꝓprietates scī spūs vel pr̄is. Tū q̄a esto: q̄ ille relones sint alterius rōnis ab īuicē: vna tñ nō est pfectior aliȳs. Rō est: q̄a non ɔtinent̄ sub vna rōne cōi que diuidat̄ in eis per dr̄ias quaꝝ vna sit hitus ⁊ reliq̄ priuatio.

Aureo. vbi supra. cap̄.15.

¶ Cōtra p̄ᵐ Ansel. moñ. nefas ingt est putare: q̄ suba supme nāe sit aliqđ quo meli⁹ sit aliquo mō nō ipsuȝ. cū ḡ ipsa sit entitas quelibet: ⁊ pfectio que est in ipsa aliogn nō esset in deo summa simplicitas: nefas est cogitare: q̄ ibi sit aliq̄ pfectio qua in aliq̄ sit meli⁹ nō ipsa q̄ȝ ipsa.

2

¶ P. Aut pr̄e melior est entitas sue ꝓprietatis q̄ȝ nō ipsa aut nō: nō pōt dici scđm: q̄a tūc seq̄t̄: q̄ pr̄ nō min⁹ esset pfect⁹. nec minus esset: si in ipso nō eēt talis entitas. Et vlteri⁹ sequit̄: q̄ ipsa supflue sit in eo: qđ impiū est sentire. Est ḡ ipsa in pr̄e melior q̄ȝ nō ipsa: ⁊ ipse ex ea melior ē. ḡ in filio eadē entitas ꝓprietatis pr̄is etiā eēt melior q̄ȝ nō ipsa. Et hec ɔ̄ñā pȝ: ex eo q̄ in psonis diuinis ſȝ imaginationē: sic loquētiū nō est p̄ter entitates suaꝝ ꝓprietatū nisi entitas absoluta nāe q̄ est eque pfecta in oībus ⁊ singulis: ⁊ per ɔ̄ñs: oīs entitas vel pfectio que vnā psonā reddit meliorē quālibet redderet meliorē si eēt in illa. ¶ Scđm quoqȝ dictū nō valet: q̄ñ pbatū ē supra. d.8. q.3. q̄ aliq̄s vn⁹ ɔcept⁹ q̄ est gen⁹ cōis est relonibus diuis ⁊ creatis: ⁊ p ɔ̄ñs est aliq̄s vn⁹ ɔcept⁹ gñis cōis illis relonib⁹ psonaꝝ. ¶ Scđm doctrinam vō huī⁹ Doc. dis.3. q.1. ar.p̄. in pbōne p̄me ꝓpōnis: oē genus diuidit̄ per dr̄ias: quaꝝ vna est respectu alteri⁹ vt hitus. ⁊ reliqua vt p̄uatio: ⁊ per ɔ̄ñs. spēs vna est alia nobilior.

op. ꝓpa

¶ Dico ḡ ad dubiū factū: q̄ sicut in deo nulla relatio ſȝ se est aliq̄ entitas p̄cisa: ⁊ distincta q̄uocūqȝ: ex nā rei ab essentia dei que sit in vna psona ⁊ non in qualȝ. sic nulla prorsus pfectio est in vna psona que nō sit in qualibet.

2ᵃ artic.

Quantū ad scđm articulū dico: q̄ vnā po³ vl v̄tutē esse eq̄lē alteri vel ieq̄lē pōt duplr itelligi. Uno mō: vt ieq̄litas vl eq̄litas itelligat̄ in ipsis entitatib⁹ que sūt poᵉ: ſm queȝ modū duo calores eq̄les pñt dici eq̄les potētie calefactiue. duo autē ineq̄les: iequales potētie calefactiue. Et de calore maiore pōt dici: q̄ ē maior poᵃ: ⁊ de minore: q̄ est minor. Alio mō vt eq̄litas: vel ieq̄litas itelligit̄ in his in que pñt dicte potētie: vel ſm modos: q̄b⁹ pñt in illa. P̄mo mō illa poᵃ actiua di̇ maior que pōt agere effectū maiorē intensiue vel extēsiue: multitudine vel magnitudīe. ¶ 2° mō illa di̇ maior q̄ maiori vl pfectiori mō pōt in eq̄lē effcm̄. puta: q̄r facili⁹: vl veloci⁹ p̄t aut aliquo alio⁹ ɔsili: ⁊ eꝫ dñr ille eq̄les q̄ pñt eq̄lem effectū ⁊ eq̄li mō ꝓducere: sic q̄ nullus excessus est quo ad effect⁹ vel modos ꝓducēdi. ¶ Cū ḡ q̄rit̄ vtrum psone diuine sint eq̄les in poᵃ seu v̄tute: vnus sensus qōnis pōt eē vtꝝ sint eq̄les in entitate illa q̄ ē poᵃ. Ali⁹ pōt eē vtrū possint eq̄les effectus ꝓducē. sic q̄ vna nō possit maiorē effectū aut facilius vel velocius aut alio mō pfectiori ꝓducē q̄ȝ pōt alia psona. Itē poᵃ pōt accipi duplr. Uno mō pro poᵃ actiua ꝓpria seu factiua: ⁊ sic nō di̇ de deo nisi respectu alioꝝ a deo. Alio mō pōt accipi cōit̄: vt di̇ tā de actiua mō p̄dicto q̄ȝ de ꝓductiua alic⁹ q̄ est de⁹: h̄ 2° mō nō sūt vsi hoc nōie poᵃ sci: dū ꝫ hereticos pbāt psonā vnā eque potētē alteri: ⁊ qualȝ ⁊ oīpotētē: sed p̄io mō. Qđ pȝ p Aug.3° lib. ꝫ Maxiᵐ. vbi ꝫ eū sic arguit: si pr̄is oīpotētia filiȳ nō est: q̄uo q̄cūqȝ pr̄ facit: hec ⁊ fili⁹ facit. silr q̄ vtiqȝ nō pōt oīpotēs nō est. Cōstat autē: q̄ nisi oīpotētia attēdat̄ p̄cise reᵘ factibiliū nō seq̄t̄: fili⁹ pōt facere q̄cūqȝ pōt facē pr̄. ḡ est oīpotēs sic̄ pr̄. quā tñ ɔ̄ñam v̄tualr facit Aug. in p̄dictis v̄bis. ¶ Sumendo ergo pro nunc potētiā pro v̄tute actiua seu factiua tñ. Pono quo ad istū articulū duas ɔclusiones. ¶ Prima est: q̄ psone

p̄ᵃ ɔ̄

deo sit factibilis:sed qr aia illa nõ est maioris charitatis capax:sicut si cyatus esset plenus optimo vino:nõ posset sibi plus seu maior quãtitas vini isfundi:⁊ tñ maior quãtitas vini posset a deo cãri:sic aia chẽi fuit:⁊ est taz plena gratia ⁊ charitate vt maiorẽ capere non possit. ¶ Et responsio haberet veritatẽ si capacitas anime nõ posset augeri:aut saltẽ nõ in isinitũ:tũc enĩ diceř ꝙ charitas illiꝰ aie fuit maxĩa possibilis:pma solo minꝰ dubia est. ¶ Ad id qḋ addiř:ꝙ chẽs meruisset augmentũ sue charitatis: nego ꝯñam:⁊ ħ iõ:qa esto ꝙ sua charitas nõ esset infinita neqꝫ maxima possibilis:adhuc non sequiř ꝙ potuerit mereri augmẽtũ sue charitatis. Rõ est:qa nũꝗ̃ ẜm aiaꝫ fuit viator:sed ab instãti sue creationis vidit deum facie ad faciẽ:⁊ nũꝗ̃ ex parte:vt dicit Aug.83.q.⁊ ꝑ ꝯñs nũꝗ̃ fuit in statu merendi sue charitatis augmẽtum sicut nec beati angeli nũc mereñ augmẽtũ sue charitatis. ¶ Ad primũ argumentũ pncipale cũ dĩ:magnitudo nõ põt fieri maior in isinitũ.hec negãda est:vt pꝫ ex dictis.Et cum pbař:qa sequereř ꝙ posset esse magnitudo actu isinita: põt dupľr responderi.vno modo ꝯcedẽdo ꝯñs:sed de ħ infra.dis.44.videbiř.Alio mõ negãdo ꝯñam. ¶ Et ad pbationẽ ꝯñtie:que est ex dicto Phi dicẽtis ꝙ quãtamcũqꝫ magnitudinẽ contingit esse in potẽtia tãtã cõtingit esse in actu:põt concedi ꝓpositio ista in sensu diuisionis. sed tũc nõ inferř ꝓpositũ.Si aũt sumař in sensu composito:vt intelligař hãc esse polem.quãtacũqꝫ magnitudo potest esse tanta est:hec ꝓpositio neganda est ab illis qui tenẽt nõ esse possibilẽ magnitudinẽ infinitaꝫ actu.Phs tñ hꝫ illã ponere ẜm pncipia suã:⁊ rõ est:qa augmentuꝫ magnitudinis qḋ fit ꝑ appõnẽ magnitudinis ad magnitudinẽ non fit ẜm eũ per appõnẽ noue magnitudis:sed magnitudis pexñtis:cũ nulla magnitudo ẜm ipm possit fieri de nouo:⁊ intelligo ꝑ magnitudinẽ mãm quãtam: qa siue quãtitas sit res distĩcta a mã siue nõ:nũꝗ̃ tñ ẜm ipm magnitudo magnitudini addiř:qn addař mã q̃ta: mã aũt nulla noua fieri põt ẜm ipsuꝫ.Ex quo sequiř ẜm opionẽ eius ꝙ oẽs magnitudines possibiles addi alicui magnitudini:actualr existũt:⁊ per ꝯñs:tãta magnitudo ex oibus resultat quanta est possibilis:nec est fienda vis vtrũ resultet vna numero vel nõ:⁊ vtrũ vna cõtinua vel nõ:qa posito ꝙ ex oibus fieret vnũ quãtũ nũõ cõtinuuꝫ: illud nõ esset maius:nec plus occuparet q̃ꝫ oẽs nunc sil:⁊ iõ intẽtio Phi est ꝙ nõ sit possibilis maior magnitudo q̃ꝫ est magnitudo celi.i.totiꝰ mũdi.vñ tãtũdẽ ad hoc deducit:si magnitudo posset in isinitũ augeri posset esse aliqḋ maius celo:sed qa istud pñᵐ est in se falsum:⁊ ħ ꝯñs non est ipossibile.ideo illud dictũ a theologis ꝯcedendũ non est:nec per ꝯñs illa ꝯñã approbanda. ¶ Ad pbationẽ Cõmen.nõ oportet ridere:qꝛ̃ magis est quedã rhetorica ꝑsuasio q̃ꝫ cogens probatio. ¶ Ad illud quoqꝫ qḋ de charitate in filii forma arguiř pꝫ qd dõꝫ est ex dictis. ¶ Ad zᵐ cũ dĩ:ꝙ oium nã cõstantium ⁊c̃.dõm illã ꝓpositionẽ nõ esse verã per respectũ ad potentiã dei.i.intelligendo:ꝙ habeant quelꝫ nã lia gradũ vltra quem per dei potentiã nõ pñt augeri. ¶ Ad 3ᵐ dõm:ꝙ Aug.nõ loquiř de magnitudine charitatis ẜm se:sed in cõparatione ad effectũ charitatis extrĩsecũ:vt illa dicař maior charitas a q̃ ꝓcedit effectus exterior signũ maioris charitatis interioris:⁊ qa in vita ab homine maior charitatis effectꝰ nõ põt ꝓcedere q̃ꝫ aiam suã ponere pro amicis:siue ab eo dilectis.iõ cãta charitate a q̃ hoc ꝓcedit:nulla põt maior esse in cõparatione ad effectũ:cũ hoc tñ stat ꝙ duaꝝ charitatũ a q̃ꝝ vtraqꝫ ꝓuenit:vel ꝓueniret si opus eẽt expõnere aie ꝓ amicis vna sit alia intensior ⁊ maior eẽntialr:⁊ eiꝰ etiã actus iterior elicitus sit intẽsior q̃ꝫ extrĩsecus sit eq̃lis:sicut pꝫ de charitate chẽi:que ẜm habitũ ⁊ eẽntiã vtiqꝫ maior fuit q̃ꝫ charitas Pauli:vt ipse pro amicis paratus eẽt ponere aiam:ipso dicente scḋa ad corin.Ego libẽtissime impẽdã ⁊ superimpẽdar pro vobis:⁊ hoc effectu nullus põt esse maior extrĩsecus charitatis effectus.iuxta illud Saluatoris.Joã.maiorẽ hac dilectionẽ hꝫ nemo ⁊c̃. vbi dicit glosa.ponere aiaꝫ pro fratribus nõ est dilectio: sed dilectionis effectꝰ.Et ꝙ ista sit intẽtio Augustini pꝫ. Nam nullo interposito subdit verbis allegatis.maioreꝫ aũt charitatẽ nemo hꝫ vt aiam suã ponat quis pro amicis suis.g̃ illa charitate ẜm eũ maior nõ põt esse per quã qs aiaꝫ ponit pro amicis:qḋ de magnitudie itrinseca nõ põt intelligi:vt ꝓbatũ est. ¶ Hoc etiã cõfirmař ex alio. Nã charitas patrie maior est charitate vie in eodeꝫ:qḋ ꝓbař ẜm dictũ allegatuꝫ Aug. In via minuiř cupiditas charitate crescẽte.vbi g̃ nulla cupiditas ibi maior charitas:in patria aũt nulla cupiditas erit.in via aũt semꝑ cũ charitate est in quolꝫ homine cupiditas:sicut pꝫ per eũdeꝫ pmo retract.vbi ait.Ardor qppe charitatis sequẽdo deo factus idoneus:⁊ tã magnus vt vitia cuncta ꝯsumat in hac vita nasci ⁊ crescere põt:pficĩ ỽo ꝓpter qḋ nasciř: vt nullũ insit homini vitiũ nõ ꝯñr hoc põt:illa ỽo charitas per quã quis ponit aiam pro amicis in hac vita:et ꝑ ꝯñs cũ vitio seu cupiditate põt haberi.Ex quo sequiř:ꝙ tãta charitate quãta nõ põt esse maior ẜm sensuꝫ Augustini in loco allegato põt esse aliqua ẜm essentiã maior. ¶ Hoc quoqꝫ pꝫ ꝑ eundẽ in capľo eodeꝫ.vbi allegař in arguẽdo.d.in ench.Nam postq̃ꝫ dixit.maiorẽ charitateꝫ nemo hꝫ ⁊c̃.imediate eã cõparat ad charitatẽ pñe.d.ibi aũt.s.in patria qs explicet quãta erit charitas.vbi cupiditas quã coercẽdo supet nlla erit:qꝛ̃ sũma sanitas erit qꝛ̃ ꝯtentio mortis nulla erit:vbi manifeste innuit ꝙ illa charitas que sine cupiditate erit:maior erit q̃ꝫ ista quam dixit eẽ tãte magnitudinis q̃ maior eẽ nõ possit. ¶ Uel breuius põt dici:ꝙ cũ charitas dĩ tribus gradibus.s.icipientiũ ꝑficientiũ ⁊ ꝑfectoꝝ:charitas ꝑfectoꝝ maxima est.Nã ex ea ꝓuenit vt aiam suã ponat quis pro amicis: sic tñ accepta hꝫ latitudinẽ diuersoꝝ graduũ:cũꝫ nõ oẽs tales sint in eq̃li charitate:⁊ tñ quãlibet vocat maximã Aug.ꝓpter qḋ pꝫ:ꝙ nõ accipit maximã sicut in qõne.

¶ Distinctionis. XIX.⁊.XX. Qõ.

Circa distõnẽ.19.⁊.20.sit q̃ro.vtꝝ ꝑsone diuine sint eq̃les magnitudine ⁊ poꝰ. ¶ Et vĩ pmo ꝙ nõ sũt eq̃les magnitudie:qa in personis diuinis nulla est magnitudo.ergo ipse nõ sunt equales magnitudine:ꝯñtia pꝫ:añs ꝓbař:qa magnitudo spẽs est quãtitatis cõtinue:nulla ỽo quãtitas cõtinua est in deo. ¶ Scḋo vĩ ꝙ nõ sint equales potẽtia sic:pater est oipotẽs:filius aũt nõ est oipotẽs: ergo filius nõ est equalis potestatis cũ pře.ꝯñs pꝫ.⁊ similr pma pars añtis:iuxta illud symboli.Credo in deũ přem oipotentem.Sed scḋa ꝓbatur:qa si filius esset oipotens. filius posset gñare filiũ sibi equalẽ:ꝯñs falsuꝫ est:⁊ ꝯñs ꝓbař per ꝯñaz Augustini cõtra Maximũ:ꝑ quã ꝓbat patrẽ genuisse filiũ sibi eq̃lẽ.vt poniř i lra.zo.di.ait enĩ. si př genuit filiũ minorẽ:aut nõ potuit:aut nõ voluit gignere equalem.Si auteꝫ dicis:ꝙ non voluit:euꝫ inuidũ esse dixisti.Si autem non potuit.vbi est oipotentia patris:⁊ infra.si nõ potuit infirmus fuit ⁊c̃.Si autem hec cõsequẽtia bona est.illa etiaꝫ bona est:cum procedat ex opposito ꝯsequentis in oppositum antecedentis.

Oppositum arguiř per Augustinũ de fi.ad Pe. ⁊ ponitur in principio.19.dis.dicẽtẽ. ꝙ nullus trium aliũ aut precedit eternitate:aut excedit magnitudine

Marginalia (left): qõ.75. — Ad pᵐ pnciᵉ. — 3.phic. T.c.69. — 3.phys. Cõ.60 — Ad zᵐ — zᵒ d aia. T.c.4i. — Ad 3ᵐ
Marginalia (right): cap.z. — cap.15. — cap.7. — cᵒpenlᵒ. — pᵐ — zᵐ — Oppoᵐ cap.z.

magnitudine aut superat potestate.

Hic sunt duo videnda. Unū est an ꝑsone diuine sint eq̄les magnitudine. Aliud vtrum sint equales potestate.

pm̄ art. cap. 8.

Quantū ad pm̄ū pmitto: ꝙ q̄ð nō est itelligēda de magnitudine molis: sʒ bonitatis ⁊ ꝑfectionis: ſm quē modū loquit Aug. 6. de tri. In his que non mole magna sunt hoc est maius esse q̄ð est melius esse: ⁊ per ꝯñs hoc est magnū q̄ð bonū: ⁊ hoc magnitudo q̄ð bonitas. Quo premisso dico: ꝙ quelʒ ꝑsona diuina est equalis vtriqʒ reliquaꝝ ⁊ ambabus simul: q̄ð ꝓbat̄ sic. oēs diuine ꝑsone sunt vna bonitas: et nulla bonitas est in aliq̄ ꝑsonaꝝ distīcta ab illa cōi bonitate. ergo quelʒ est equalis vtriqʒ reliquaꝝ: ⁊ ambabus simul. ꝯña nota est ⁊ silr pma pars añtis: qm̄ oēs sunt vna essentia: et vna nā: que vtiqʒ bonitas: imo sūma bonitas ē. Scd̄a vo pars ꝓbat̄: ga nulla entitas est in aliq̄ ꝑsona que sit distincta ab eēntia cōi. g̃ etiam nulla bonitas: cū oīs bonitas sit entitas. assumptū patebit ifra. dis. 26. Sed circa hoc occurrit dubiū de relationibus: nam aliqua relatio est in vna ꝑsona que nō est in alia: vt pñitas in solo patre. Et in aliq̄ ꝑsona. v.g. in filio plures q̄ʒ in spū scō: ⁊ i patre et filio simul plures q̄ʒ in solo spū scō. cū ergo quelibet relatio sit q̄dā spūalis magnitudo: sicut est q̄dā bonitas ⁊ ꝑfectio. sequi videt̄ ꝙ nō oīum diuinaꝝ ꝑsonaꝝ sit eq̄lis magnitudo.

Scotus, i quolʒ. q. 5. in fine.

¶ Hic dr̄ ꝙ relō dina ſm suā ꝓpriā entitatē que est entitas ad alteꝝ nō hʒ aliquā quātitatē seu magnitudinē ꝑfectionalē. Et iō nō est finita nec ifinita: cū finitū ⁊ infinitū sint passiones quāti solū.

Contra Scotum vbi supra. capto. 5. qo. 24.

¶ Contra. dicit Aug. 3° de li. ar. oīa que sunt eoipso ꝙ sūt bona sunt. ⁊ 83. q. oē ingt q̄ð est: iquātū est: bonū est. Si g̃ relatio dina hēat ꝓpriā entitatē: vt dicit opīo: hʒ g̃ ꝓpriā bonitatē: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑfectionis magnitudinē.

2.

¶ P. Isti idē p lib. dis. p°. q. 2ª in solone pmi argumēti ad q̄nē volūt: ꝙ relatio dina habeat aliquā ꝓpriā bonitatē: sʒ nō bonitatē fruibilē. Uñ cōcedūt: ꝙ bonū in cōi ꝯuertit̄ cū ente: ⁊ sic bonū reperitur in quolʒ gñe: sed vt sic bonū nō hʒ rōnē fruibilis: ga rō boni fruibilis nō est rō boni in cōi: sed boni ꝑfecti: q̄ð est bonū nullū hñs defectū: vel saltē ſm apparentiā ens tale: vl ſm ꝑfixionē volūtatis q̄lis nō est relatio: ꝯcedūt g̃ isti relonē ſm suā ꝓpriā entitatē esse quādā bonitatē: sʒ nō fruibilē in quo etiā dictis ꝑ eos repugnare vident̄.

3. Scotus li. p. dis. 19. q. pma.

¶ P. Ois entitas creata est aliq̄ bonitas ſʒ se. g̃ relatio diuina ſʒ ꝙ est quedā entitas est quedā bonitas. ¶ Aliq vo ꝯcedūt: ꝙ relatio diuina est ex se q̄dā magnitudo: sicut ex se est q̄dā entitas realis: ⁊ ex se ē res cui repugnat oīs imꝑfectio: ⁊ sic ꝯcedūt ꝙ aliq̄ magnitudo est in vna ꝑsona q̄ nō ē in alia: nō q̄dē magnitudo absoluta: sʒ relatiua. nō tñ ꝑ h vna ꝑsona ꝑfectior est altera: ga ita ꝑfecta est vna relō sicut alia: nec distictio magnitudinū repugnat eq̄litati. cū aūt dr̄: ꝙ plures relationes sunt in vna ꝑsona q̄ʒ in alia: dicūt nō esse veꝝ: ga spiratio ⁊ pñitas nō sūt plures relones: q̄uis nō sint idem formalr.

3 Scotus vbi supra.

¶ Cōtra. si pñitas ⁊ filiatio sunt distincte magnitudies seu ꝑfectiones ⁊ eque ꝑfecte. g̃ sunt eiusdē rōnis: ⁊ sic vel sunt due pñitates vel due filiationes: ⁊ nō vna pñitas: ⁊ vna filiatio. ꝯñs est falsuʒ: ga eadē rōne nō eēnt pr ⁊ filius: sʒ duo patres vel duo filij iter dinas ꝑsonas: q̄ð est erroneū. ꝯñtia ꝓbat̄ ꝑ Augm̄ 3° de li. ar. vbi vult ꝙ si luna eēt eq̄lis ꝑfectionis cū sole nō eēnt sol ⁊ luna: sʒ duo soles. sic in ꝓposito.

cap. 21.

Aureol⁹ lib. p. d. 19 q. 2. ar. 3. ⁊ in solo. argumē.

¶ Alij ꝯuenientes cū istis in h ꝙ dixerūt qualʒ relonē ſʒ se eē ꝑfectionē: imo ꝑfectionē ifinitā: dixerūt: ꝙ ex h nō ipedit̄ eq̄litas ꝑfectiōis ꝑsonaꝝ: tū ga eaꝝ eq̄litas ꝑfectionis nō attendit̄: nisi ſm ꝑfectiones simplr. Relationes aūt ille nō sūt ꝑfectiōes simplr. Nā nō esset melius pr̄: ꝙ hiet ꝓprietates filij: ga ex h amitteret eē patreʒ. Nec silr eēt melior filius si hiet ꝓprietates sci spūs vel pr̄s. Tū ga esto: ꝙ ille relones sint alterius rōnis ab iuicē: vna tñ nō est ꝑfectior alijs. Rō est: ga non ꝯtinent̄ sub vna rōne cōi que diuidat̄ in eis per driās quaꝝ vna sit hitus ⁊ reliq̄ priuatio.

3 Aureo. vbi supra. cap. 15.

¶ Cōtra p° Ansel. mon. nefas ingt est putare: ꝙ suba supme nāe sit aliq̄ð quo meli⁹ sit aliquo mō nō ipsuʒ. cū g̃ ipsa sit entitas quelibet: ⁊ ꝑfectio que est in ipsa aliogn nō esset in deo summa simplicitas: nefas est cogitare: ꝙ ibi sit aliq̄ ꝑfectio qua in aliq̄ sit meli⁹ nō ipsa q̄ʒ ipsa.

2

¶ P. Aut pr̄e melior est entitas sue ꝓprietatis q̄ʒ nō ipsa aut nō: nō pōt dici scd̄m: ga tūc seq̄t̄: ꝙ pr̄ nō min⁹ esset ꝑfect⁹. nec minus esset: si in ipso nō eēt talis entitas. Et vlteri⁹ sequit̄: ꝙ ipsa sup̄flue sit in eo: q̄ð impiū est sentire. Est g̃ ipsa in pr̄e melior q̄ʒ nō ipsa: ⁊ ipse ex ea melior ē. g̃ in filio eadē entitas ꝓprietatis pr̄s etiā eēt melior q̄ʒ nō ipsa. Et hec ꝯña pʒ: ex eo ꝙ in ꝑsonis dinis ſʒ imaginationē: sic loquētiū nō est ꝑter entitates suaꝝ ꝓprietatū nisi entitas absoluta nāe q̄ est eque ꝑfecta in oībus ⁊ singulis: ⁊ per ꝯñs: oīs entitas vel ꝑfectio que vnā ꝑsonā reddit meliorē quālibet redderet meliorē si eēt in illa. ¶ Scd̄m quoqʒ dictū nō valet: qm̄ ꝓbatū ē supra. d. 8. q. 3. ꝙ aliqs vn⁹ ꝯcept⁹ q est gen⁹ cōis est relonibus dinis ⁊ creatis: ⁊ ꝑ ꝯñs est aliqs vn⁹ ꝯcept⁹ gñis cōis illis relonib⁹ ꝑsonaꝝ. ¶ Scd̄m doctrinam vo hui⁹ Doc. dis. 3. q. i. ar. p. in ꝓbōne pme ꝓpōnis: oē genus diuidit̄ per driās: quaꝝ vna est respectu alteri⁹ vt hitus. ⁊ reliqua vt priuatio: ⁊ per ꝯñs. spēs vna est alia nobilior.

op. ppa

¶ Dico g̃ ad dubiū factū: ꝙ sicut in deo nulla relatio ſʒ se est aliq̄ entitas pcisa: ⁊ distincta q̄uocūqʒ: ex nā rei ab essentia dei que sit in vna ꝑsona ⁊ non in qualʒ. sic nulla prorsus ꝑfectio est in vna ꝑsona que nō sit in qualibet.

2° artic.

Quantū ad scd̄m articulū dico: ꝙ vnā po⁵ vl v̄tutē esse eq̄lē alteri vel iequalē pōt duplr itelligi. Uno mō: vt ieq̄litas vl eq̄litas itelligat̄ in ipsis entitatib⁹ que sūt po⁵: ſm quē modū duo calores eq̄les pñt dici eq̄les potētie calefactiue. duo autē ineq̄les: iequales potētie calefactiue. Et de calore maiore pōt dici: ꝙ ē maior po⁵: ⁊ de minore: ꝙ est minor. Alio mō vt eq̄litas: vel ieq̄litas itelligit̄ in his in que pñt dicte potētie: vel ſm modos: q̄b⁹ pñt in illa. Pmo mō illa po⁵ actiua dr̄ maior que pōt agere effectū maiorē intensiue vel extēsiue: multitudine vel magnitudie. ¶ 2° mō illa dr̄ maior q̄ maiori vl ꝑfectiori mō pōt in eq̄lē effcm̄. puta: q2 facili⁹: vl veloci⁹ pt aut aliquo alio⁹ ꝯsilit̄: ⁊ eꝫ dr̄ ille eq̄les q̄ pñt eq̄lem effectū ⁊ eq̄li mō ꝓducere: sic ꝙ nullus excessus est quo ad effect⁹ vel modos ꝓducēdi. ¶ Cū g̃ q̄rit̄ vtrum ꝑsone diuine sint eq̄les in po⁵ seu v̄tute: vnus sensus q̄ōnis pōt eē vtꝝ sint eq̄les in entitate illa q̄ ē po⁵. Ali⁹ pōt eē vtrū possint eq̄les effectus ꝓducē. sic ꝙ vna nō possit maiorē effectū aut facilius vel velocius aut alio mō ꝑfectiori ꝓducē q̄ʒ pōt alia ꝑsona. Itē po⁵ pōt accipi duplr. Uno mō pro po⁵ actiua ꝓpria seu factiua: ⁊ sic nō dr̄ de deo nisi respectu alioꝝ a deo. Alio mō pōt accipi cōit̄: vt dr̄ tā de actiua mō pdicto q̄ʒ de ꝓductiua alic⁹ q̄ est de⁹. h 2° mō nō sūt vsi hoc noīe po⁵ sci: dū ꝯ hereticos ꝓbāt ꝑsonā vnā eque potētē alteri: ⁊ qualʒ ⁊ oīpotētē: sed pmo mō. Q̄ð pʒ ꝑ Aug. 3° lib. ꝯ Maxim̄. vbi ꝯ eū sic arguit: si pr̄s oīpotētia filij nō est: q̄uo q̄cūqʒ pr̄ facit: hec ⁊ fili⁹ facit. silr ꝙ vtiqʒ nō pōt oīpotēs nō est. Cōstat autē: ꝙ nisi oīpotētia attēdat̄ pcise reª factibiliū nō seq̄t̄: fili⁹ pōt facere q̄cūqʒ pōt facē pr̄. g̃ est oīpotēs sicut pr̄. quā tñ ꝯñam v̄tualr facit Aug. in pdictis vbis. ¶ Sumendo ergo pro nunc potētiā pro v̄tute actiua seu factiua tm̄. Pono quo ad istū articulū duas ꝯclusiones. ¶ Prima est: ꝙ ꝑsone

p° ꝯ

diuine sunt equales in potētia iuxta sensuz prius datuz.

p° ꝯ ℂ Scda ēt: ꝙ ipse sunt eq̄les penes sensuz scdz. ℂ Pri- ma ꝯ pbaꝛ simili mō quo pbata est ꝯ pcedētis articuli: videlz ꝙ psone sunt vna nūero simplex entitas. ⁊ i nulla z° ꝯ psonaꝝ est aliqua entitas distincta a cōi essentia. ℂ zam ꝯnem pbo. Et pmo ꝙ nulla psona pōt maiorez aliq̄ mō effectū pducē q̄ alia: ⁊ q̄ntūlibet pōt vna: tātūlibet pōt q̄libet eaꝝ. Et arguo sic. q̄cq̄d pōt vna pducē pōt quelz: ergo nulla pōt maiorē ⁊c. ꝯñtia pz. q̄a si aliq̄ pōt maiorē itensiue. i. pfectiorē eiusdē rōnis vel alterius: siue possit maiorē extēsiue: siue ſm magnitudinē: vel ſm multitu- dinē. i. q̄a possit plura. semp sequiꝛ ꝙ possit aliq̄d qd nō posset quelibet: ⁊ per ꝯñs nō q̄cq̄d pōt vna pōt quelibet: qd repugnat añti. Añs aūt pbaꝛ: ex eo ꝙ quelibet psona cap. p. oipotēs est: ⁊ de filio q̄dē pz Apoc. Ego suz alpha ⁊ o. pn- cipiū ⁊ finis dicit dñs: qui est ⁊ qui erat ⁊ qui vēturus est cap. 7. oipotēs. Et sapie 7° de sapiā increata que ē emanatio sin- cera oipotētis dei. hec aūt est filius dei. scribiꝛ: cū sit vna oia pōt. Jtē ibidē de spū sancto legiꝛ. oium hñs virtutē. patrē quoq̄z esse oipotentē ex eodez loco colligiꝛ vbi de filio scribiꝛ ꝙ est emanatio oipotentis dei. cōstat aūt ꝙ cap. 5. filius nō est emanatio nisi pris. Jtem Joā. 5° ait Salua- toꝛ: nō pōt filius a seipso facere quicq̄ nisi qd viderit pa- trē facientē. oia aūt pōt filius. vt pbatū est. ḡ ⁊ oia potest zm pater. ℂ Scdo pbo: ꝙ nec facilius: nec celerius nec aliq̄ alio mō quo possit argui excessus potētie pōt aliq̄ perso- na pducere q̄ pōt alia. Et istud potest pmo pbari auctē cap. 5. Saluatoris Joā. 5°. vbi post v̄ba prime allegata imedia- te subiungit. Quecūq̄z eni ipse pr facit: hec filius simiꝛ cap. z. facit. vbi ſm ꝙ Aug. notat. z° de tri. Nō solū q̄cūq̄z facit pr: facit filius: sed etiā ⁊ similꝛ: ac per hoc vt dicit insepa- bilis ⁊ par opatio est pri ⁊ filio: insepabilis inquā: q̄a ea- dē ambo faciūt ⁊ eadē rō ē de spū scō. ℂ Scdo idē pbaꝛ rōne: q̄a si aliq̄ psona effectū aliquē posset facilius vel ce- lerius facē q̄ pōt alia psona. potētia factiua ipsi° eēt ma- ioꝛ itensiue vel extēsiue q̄ est po° factiua alterius. Et ac- cipio maioritatē potētie p mō supra dicto: scz ſz entitatē suā. ꝯñs aūt illud pz esse falsuz ex pma ꝯne. Pz ꝯñtia: q̄z lz aliq̄ po° nō maioꝛ extēsiue ceteris paribus facilius: et velocius facē possit equalē effectū. v̄.g. plumbū eq̄lis ma- gnitudinis ſm oēm dimensionē alicui ligno moueꝛ ve- locius deoꝛsuz p eq̄le spatiū. v̄tus tñ motiua que est for- ma grauitatis itensiue est maioꝛ in plumbo q̄ in ligno. ℂ Jtē possibile est: ꝙ potētia nō sit maioꝛ intensiue: sed extēsiue tñ: ⁊ facilius ac velocius equalē effectū faciat: sicut plūbū maioris quātitatis veloci° per equale descē- dit spatiū q̄ plūbū minoris q̄ntitatis. ⁊ l. esto ꝙ nō sit itēsioꝛ grauitas in maiore q̄ in minore. Sed ꝙ po° nec itēsiue nec extēsiue sit maioꝛ: ⁊ tñ facilius vel veloci° aut aliquo mō meli° ⁊ pfectius ceteris ep̄tib° parib° possit agere: est penitus impoẽ. Nam qua rōne vna sic pōt: quelibet alia similꝛ pōt. Sicut pbatū est nullā personā esse maio- rē prāte seu potētiorē q̄ alia. Sic ⁊ per eādē rōnē pbari pōt nec duas nec oēs tres simul maioris eē potētie q̄ sin- Ad pm pncie. gula eaꝝ. ℂ Ad pmū argumētū. q. dōm ꝙ magnitudo di equoce tā de magnitudine molis q̄ de magnitudine pfe- ctionis ⁊ bonitatis. Scdm aūt qd diciꝛ de magnitudine molis: est spēs quātitatis ꝯtinue: ⁊ sic nō est magnitudo in deo: nec eq̄litas ſz ꝙ eq̄litas est passio talis magnitu- dinis. Scdm v̄o qd di de magnitudine pfectionis nō est spēs quātitatis ꝯtinue: ⁊ hoc mō sumiꝛ magnitudo: cum Ad zm diciꝛ deus magnus ⁊ magnitudo esse in deo. ℂ Ad scdm nego añs rōne illius partis. filius nō est oipotens. Et tñ dico: ꝙ nō pōt gñare. ℂ Ad pbationē que adducitur ex ꝯñā Aug. ꝯ Maxi. q̄uis diuersimode rñdeaꝛ a diuersis.

Dico ꝙ illa ꝯñā Aug. ſm se nō est necessaria. vñ simpliꝛ nō seq̄ꝛ: pr nō pōt gñare. ergo pr nō est oipotens. nō plus q̄ sequaꝛ fili° nō pōt gñare. ḡ filius nō est oipotēs. q̄ ꝯñā ſm oēs nō est bona. ꝯ hoiez aūt ꝯñā bona est. Nā Maxi- mus ponebat filiū dei eē factū ⁊ eē creaturā quādā. Jtē ponebat: ꝙ esset nālis filius dei. cōstat aūt ꝙ poẽ ē filiū nālem esse equalē in pfectione ⁊ potentia patri suo: sicut in hoib° videm°: ꝙ si aliq̄s filius nō sit eq̄lis pri. nō est: q̄a filio talis equalitas repugnet: sed ex aliq̄ alio. Ex his aūt sequiꝛ: ꝙ aliq̄s fili° deo patri equalis fuit possibilis fieri: ⁊ fuit qddam factibile. Et q̄a oipotens di: qd omne factibile seu poẽ fieri pōt facere. iō hñ sequiꝛ: filius eq̄- lis deo pri fuit factibilis: ⁊ deus pr nō potuit filiū eq̄lez facē. ḡ deus pr nō fuit oipotēs. Et eodē mō sequiꝛ. filius equalis patri fuit generabilis: ⁊ pater nō potuit equalez sibi filiū gñare. ḡ pr nō fuit oipotēs. si filius ponaꝛ gñabi- lis sicut aliqd factibile ⁊ essentialꝛ distinctū a deo. vt po- nebat Maximus. Sed siꝛ nō seq̄ꝛ: q̄a nō oē gñabile est factibile: nec respectu cuiuslibet gñabilis vel pducibilis di oipotēs: sed respectu cābilis seu factibilis tñ. Qd ab Aug. etiā habeꝛ de fi. ad Pe. ca. 3. vbi ait. Jn eo dei oipo- tētia intelligiꝛ: ꝙ oēm creaturā visibilē atq̄z inuisibilē. i. corpalem ⁊ etiā spūalez de nihilo fecit. Ex quo pz: ꝙ ſm ipsum oipotentia dicitur respectu causabilium tñ.

ℂ Distinctionis. XXIIII. Qō. I.

CJrca distōnē. z4. in q̄ Magr̄ iquirit q̄uo termini nuales. vt vn° duo tres dicanꝛ de deo ⁊ psonis diuis. Quero p̄ de hoc termino vnus. Utrum. s. vere de deo dicaꝛ. ℂ Et arguiꝛ ꝙ nō: q̄a vel dice- p° reꝛ de deo ſm ꝙ vnū est pn̄m numeri: vel ſm ꝙ est ꝯuertibile cū ente. nō p̄ mō. tuz q̄a tale vnū nō di: nisi de ꝯtinuo: sic pz p Cōmē. 5° meta. Com. 11. vbi ait. Et debes scire: ꝙ illud qd est h° est idiuisibile in quātitate tñ. si nō hz situ ē pn̄m nuōꝝ: ⁊ si hz est pūct°: et illd qd est tale in vnoquoq̄z geneꝝ est simplex in illo ge- nere. Tū q̄a vnū sic sūptū signat accñs in re que di vna. Com. 3. sicut pz per eūdē li. 4°. vbi ait: ꝙ Auic. fuit deceptus: q̄a estimauit ꝙ vnū dictū de oib° pdicamentis. i. vnū qd est pn̄m nūeroꝝ. nūer° aūt est accñs. Uñ opinat° fuit: ꝙ hoc nomē vnū signat accñs in entib°: ⁊ nō itellexit ꝙ vnū qd est pn̄m nuōꝝ est ex entib°: de q̄b° di hoc nomen vnū. hec Cōmen. Ex his pz ꝙ Cōmen. intendit: ꝙ vnū qd est pn̄m nuōꝝ signat accñs: sicut ⁊ nūer°. ⁊ ex hoc dic Auic. fuisse opinatū: ꝙ vnū ꝯuertibile enti signat accñs: q̄a nō distin- xit vnū h̄ ab illo. Nec etiā vnū z° mō sūptū. s. ꝯuertibile enti pōt dici de deo: q̄a etiā tale vnū signat aliq̄d ex aiaz supadditū rei: q̄ di vna: qd nō ꝯtingit esse in deo. assūptū pz: tū q̄a alias esset nugatio. dicēdo ens vnū: vel hō vn°. Tū q̄a tale vnum est passio entis: passio aūt signat aliqd distinctū a subto: tñ pcise idipsuz qd subz: aliogn nō pdi- careꝛ de ipso i z° mō: sz i p mō dicēdi p se: nec ēt diffini- reꝛ p subm plus q̄ subz p passionē. ℂ Jtē diffinitio pas- sionis p subz nō eēt p additamētū: cui° opp̄m pz 7° meta. T.c. 17.

Ad oppositū arguiꝛ p illud Deu. 6°. Audi israel dñs de° vester deus vnus est. ⁊ iz° meta. ait Phs. vn° ḡ pnceps: p quē nō nisi deū itellexit. Oppom t.c. vlti.

Jn hac qōne duo erūt arti. Prim° erit vtrū vnū con- uertibile cuz ente v̄e dicaꝛ de deo: Scds v̄o vtꝝ de deo dicaꝛ vnū qd di pn̄m nuōꝝ vel pn̄m nūerādi: seu qd signat pn̄m nūeri. Jn p articulo sic pcedā: q̄a pmo pmittā quedā necessaria ad ppom. scdo ponā aliq̄s ꝯnes.

Premittēdū autē pmo est q̄d importaꝛ per hoc pm° art. nomen vnū generalꝛ sumptum: ⁊ dico ꝙ idipsum penitus qd per hāc oꝛonez: in se indiui- sum seu

sum seu nō diuisuz. Sumo āt diuisum quēadmodū oē ens
(T.cō.8.) dī eē diuisum a q̄lz ente: qđ nō est ipm. quō loqr̄ Phs 6°
meta. cū ait: ꝙ verū affirmationē hz in cōposito: negatio
(Cō.8.) nē aūt in diuiso: vl̄ disiuncto: qđ exponēs Cōmē. ait. i. vā
affirmatiua signat cōpōnē i entib⁹: ⁊ vera negatiua diui-
sionē. De qbuscūqꝫ ḡ entib⁹ veꝝ est dīc h nō est illđ: illa
dīr h mō diuisa: ⁊ eꝫ. de qb⁹ vere dī h est illđ illa a Phō
vocanť cōposita. Isto ḡ mō illđ dī in se diuisuz qđ ē aliq̄
sic adinicē diuisa: ⁊ ipm nō est aliqđ illoꝝ: ⁊ p oppositū
illud ens dī idiuisuz in se qđ nō est aliq̄ sic adinicē diuisa.
Uel in alijs v̄bis ⁊ redit in idē. illud est diuisuz in se cui⁹
est itrīsece aliqđ qđ nō est ipm. illđ v̄o idiuisuz in se: cui⁹
nihil ē itrīsece: qđ nō sit ipꝫ: ⁊ qđ sic in se ē idiuisū ē vnū.
(T.c.z.) ¶ Dis ɔ̄sonat illud dcm̄ Phi. io. meta. vni eē est idiuisi
(T.c.ii.) bile eē. ⁊ in 5° eiusdē dič. ꝙ q̄cūqꝫ nō hñt diuisionē: iquā-
tū nō hñt: vnū dīr. ¶ Qđ v̄o huic diffōni dicēti qd nols
hui⁹ vnū. aliq addūt: ⁊ a q̄libet alio diuisū: supflue addiť.
Nā si solus de⁹ eēt: deitas eēt vna: ⁊ tñ nō eēt ab alio di-
uisa: nō est ḡ de rōne vni⁹ eē ab alio diuisū. ¶ P̄. Sič pꝫ
(T.c. zi.) io. meta. vnū ⁊ multa opponunť p̄uatiue: sič diuisuz ⁊ nō
diuisū. ad h aūt vt aliq̄ dicanť vere m̄lta: sufficit ꝙ sint
īter se diuisa. ḡ ad rōnē vni⁹ sufficit ꝙ sit in se idiuisum.
(z° pmit.) ¶ Scđo pmitto ꝙ hūc terminū vnū p̄dicari de aliquo
pōt ītelligi dupl̄r. Uno mō vt ipse simpl̄r sine additione
expssa vl̄ subītellecta alicui⁹ alteri⁹ termini p ipꝫ d̄termi-
nabilis p̄diceť: sič de angelo dicimus ꝙ est vn⁹ vel vnū.
substātiue accipiēdo vnū. Alio mō ꝙ ipse p̄diceť cū ad-
ditiōe alteri⁹ termini: quē determinet expssi vl̄ subītel-
lecti. v̄. g. dicēdo de aliquo ꝙ ipse est vnū hoc vl̄ illud: vt
vn⁹ hō vel vnū aial aut aliqđ aliđ. ¶ His p̄missis pono
q̄tuor ɔ̄nes. Quaꝝ p̄ma est: ꝙ de quolꝫ supponēte p̄cise
pro re simplici pōt predicari vnū vtroqꝫ mō predictoꝝ.
¶ z° ꝙ de nullo supponēte pro re hñte ptē ⁊ ptē: pōt pre-
dicari vnū p̄ mō. s. simpl̄r. z° aūt mō pōt. ¶ 3° ꝙ neutro
mō p̄dicatū signat aliquā entitatē distinctā ⁊ supadditā
rei pro qua supponit illud de quo p̄dicať ⁊ per quaꝫ illa
sit vna. ¶ 4° ɔ̄ est: ꝙ iste terminus vnū verissime p̄dica-
(p° ɔ̄.) tur de deo. ¶ P̄ria ɔ̄ pbať: qm̄ ois res simplex ē idiuisa
in se: ḡ ois res simpl̄x est vna: ⁊ p ɔ̄ñs de oī termio suppo-
nēte p̄cise p re simplici p̄dicari pōt ⁊č. ɔ̄ña pꝫ ex rōne h⁹
nois vnū p̄missa. Añs āt notū est: qm̄ illas tm̄ res simpli-
ces dicim⁹ q̄ nō sūt aliq̄ q̄ꝝ aliqđ ipse nō sūt: ⁊ vnū nō sit
aliud: q̄lz āt taliū dī eē idiuisa in se. ¶ Qz aūt vnū possit
de talib⁹ p̄dicari cū adiūcto certū est: qa de quocūqꝫ pōt
vnū p̄dicari simpl̄r: pōt etiā p̄dicari cū adiuncto: lꝫ nō cū
quolꝫ adiūcto. Uñ sič dī. Michael est vn⁹ vl̄ vnū: ita de
dici pōt. Michael est vn⁹ angelus: ⁊ vna suba: ⁊ vn⁹ spūs.
(z° ɔ̄.) ¶ z° ɔ̄ hꝫ duas ptes: q̄rū p̄ma sic pbať. Omne hñs ptez
⁊ ptē est aliq̄ quoꝝ vnū nō est aliud neqꝫ ipsuz: ⁊ p ɔ̄ñs
est in se diuisuz. ḡ nullū hñs ptē ⁊ ptē ē simpl̄r vnū: ac p
hoc de nullo supponēte pro tali p̄dicať vnū simpl̄r. Añs
pꝫ: qa cuiuslꝫ hñtis ptē ⁊ ptē vna ps nō est alia ps neqꝫ
ipsuz cuius est ps. ɔ̄ña pbať: qa si de aliquo supponēte p
hñte partē ⁊ ptē p̄diceť simpl̄r vnū: illud pro quo subm
supponit: est in se idiuisuz: ⁊ nō est aliqua: quoꝝ vnuz nō
est aliud: aut quoꝝ aliqđ nō est ipm: ⁊ p ɔ̄ñs nō hꝫ partē
(z^m) ⁊ partē. ¶ Scđo si de aliquo hꝫ simpl̄r dī vnū demon-
stratis oibus: quoꝝ qđlꝫ est ps eius: vere diceret̄ hec sūt
vnū: vt demōstratis aīa ⁊ corpe sortis: veꝝ est dicere: hec
sunt vnū. ɔ̄ña pꝫ: qa oēs ptes sil̄ sumpte: sūt ipm totum: ⁊
aīa ⁊ corp⁹ sūt sortes: ⁊ p ɔ̄ñs si totū est vnū: ⁊ ipse partes
(cap. 3.) sūt vnū: sed ɔ̄ñs est falsuz: sič pbat Aug. 6. de tri. vbi ait.
cū sic dī vnū. vt nō addať ꝙ vnū ⁊ plura vnū dīr: vna nā
atqꝫ eēn⁹ nō dissidēs neqꝫ dissentiēs signať: cū v̄o addiť
ꝙ vnū pōt aliqd signari ex plib⁹ vnū factū: q̄uis diuer-

sis nā. sič aīa ⁊ corp⁹ nō vtiqꝫ vnū. Quid enī tā diuersuz
nisi addať aut subītelligať qd vnū. i. vn⁹ hō aut vnū aial.
z° idē pbať p argumētationē Aug. q z° de li. ar. pbat nul- (cap. 15.)
lū corpus eē vnū ex hoc ꝙ qđlibet corp⁹ hēt ptes. vñ ait
sic. qcqd corpis sensu attingiť: iā nō vnū: sed multa esse
cōuinciť: corpus est enī ⁊ iō hꝫ inūerabiles ptes: ⁊ decla-
to imediate oē corpus hīc multas ptes cōcludit: ⁊ ppte-
rea nullū corpus vere pure qđ vnū esse ɔ̄cedim⁹. Et īfra.
idipsuz qđ simpl̄r vnū est nō pōt hīc partē dimidiaz vel
tertiā vl̄ quotālꝫ: qm̄ simplex vl̄ simpl̄r ſꝫ aliā īraz ⁊ ve-
re vnū ē. Ex his sequiť. ꝙ nullū totū eēntiale vl̄ itegrale
hōgeneū vl̄ etherogeneū ɔ̄tinuū ⁊ discretū aut q̄uolꝫ ex
plib⁹ itrīsece ɔ̄stitutū est simpl̄r vnū. sič de q̄lꝫ hꝫ pōt p
iā dicta pbari. Illđ aūt dico simpl̄r vnū de quo vl̄ de ter-
mino stāte pro eo simpl̄r ⁊ sine adiuncto verificať vnuz.
¶ Aduertēdū aūt: ꝙ cū dico totū est oēs sue ptes: vel cū
dico: sumo oēs ptes h⁹ aut illius: nō aliud intelligo q̄ꝫ si
dico. oia q̄ꝝ qđlꝫ est ps toti⁹ sūt totū. ⁊ ita in eadē signa-
tione accipio oēs ptes ⁊ oia quoꝝ qđlꝫ est ps: qđ dico ad
vitādū multas calūnias ⁊ forte icōueniētia: que possent
īferri: si p̄dicte sumereńť ſm suā pptiā signationez: ⁊ ad
hūc itellectū vtor talib⁹ ppōnib⁹ ppter cōez vsuz loquē-
di: in qbuscūqꝫ locis me ɔ̄tigat vti eis. ¶ Scđa ps ɔ̄nis:
videlꝫ: ꝙ vnū pt p̄dicari cū aliq̄ adiūcto de eo qđ suppo-
nit pro hñte ptē ⁊ ptez: pbať. nā de sorte cōposito ex aīa
itellectiua ⁊ corpe vere dī sortes est vn⁹ hō: seqť enī sor.
est hō. ⁊ nō est plures hoies q̄ꝝ vn⁹ nō ē ali⁹. ḡ sortes est
vn⁹ hō. ⁊ añs ē veꝝ q̄tū ad vtrāqꝫ ptez. ¶ Ad hoc facit
v̄bū Phi 5° meta. ca. đ vno. vbi ait: vl̄r enī q̄cūqꝫ nō hñt (T.cō.ii.)
diuisionē īquātū nō hñt sic vnū dīr: vt si iquātū hō nō hꝫ
diuisionē vn⁹ hō. Si v̄o iquātū aial vnū aial ⁊č. p non hīc
aūt diuisionē iquātū hō vl̄ iq̄ꝫ^m aial nihil aliđ itelligit q̄ꝫ nō
diuidi in aialia nec i hoies sumēdo diuisionē ſꝫ modū supra
expositū. ¶ Itē. io. met. c. p̄ i fine dič: idiuisibile ē ꝙ vnū (t.c.p̄.z.z)
aut simpl̄r: aut īquātū vnū: volēs ꝙ sič aliqđ ē indiuisibile
ita ē vnū: si ē idiuisibile simpl̄r est vnū simpl̄r. si nō simp̄r:
sꝫ ſꝫ aliqd ſꝫ illđ ē vnū. Et dī vnū illđ: vt vn⁹ hō vl̄ vnū
aial: q̄uis ḡ sor. sit diuisus i pl̄a: qꝛ tñ nō ē diuisus i pl̄es hoies.
⁊ ipse hō iō v̄e dī: ꝙ ipse ē vn⁹ hō: nō aūt seqť: sor. ē vnus
hō. ḡ sor. ē vn⁹. sič nō seqť: sor. est vn⁹ hō. ḡ sor. nō est aliq̄
adinicē distincta: sꝫ poti⁹ se⁹ opp^m. Nā seqť: ḡ sor. ē corp⁹ ⁊
aīa itellectiua: ⁊ vltra. ḡ est aliq̄ adinicē distincta. ⁊ sič etiā
nō seqť: sortes est idiuisus in hoies: vl̄ nō est pl̄es hoies.
ḡ sortes ē idiuisus i aliq̄: vl̄ nō est pl̄a aliq̄ nec etiā seqť:
ḡ est idiuisus. Nā in oib⁹ talib⁹ ɔ̄tria arguiť negatiue ab
īferiori ad supius a pte p̄dicati: in plus enī est plura ⁊ plu-
ra aliq̄ q̄ꝫ pl̄es hoies. ¶ Circa istā ɔ̄nez occurrūt dubia. (ɔ z^m ɔ̄.)
Et p̄^m ē ex dcō Phi 4° meta. vbi dič. ens ⁊ vnū ɔ̄sequūť (arguiť.)
se sič p̄n^m ⁊ cā. Et Cōmē. ibi. itelligit istā ɔ̄secutionez per (T.cō.3.)
vl̄ez ɔ̄uertibilitatē vni⁹ sup alterū. Oē enī ens (īngt Cō- (Com.3.)
men.) est vnū: ⁊ oē vnū ē ens ⁊ h ipm cōiter ab oib⁹ cōce-
diť: sed istud esset falsuz: si nullū cōpo^m eēt vnū: cū ipsuz
sit v̄e ens. ¶ z° qa seqť: ꝙ simpl̄r loquēdo verius dicať: (z^m)
ꝙ hō est m̄lta q̄ꝫ ꝙ est vnū: imo ꝙ p̄mū ē veꝝ: ⁊ z^m ē fal-
suz. Sꝫ h ē ɔ̄ Phs 8° meta. vbi q̄rēs cāꝫ vnitatꝫ diffōnis (T.c.i6.)
dicit: ꝙ iō ē vna: qa res diffinita ē vna: ⁊ tūc vlteri⁹ ingrit
pp qd tales res. v̄bi grā. hō ē vnū. ⁊ nō ē m̄lta supponēs
pro cōstāti talē rē q̄ vtiqꝫ est cōposita eē vnā ⁊ nō m̄lta.
huic etiā ɔ̄sonat cōis cōcessio. nullus enī est q nō ɔ̄cedat
singularē quēlꝫ hoiez esse vnā rē: ⁊ sil̄r qđlꝫ lignū demō-
stratū eē vnā ⁊ eē vnū. ¶ P̄. Phs 7° meta. ⁊. io. ⁊ multis (T.cō.z.)
alijs locis dicit: ꝙ cōpo^m qđ ē p se vnū: est vnū in actu. ⁊
pl̄a tm̄ i po^a: ⁊ idē dicit de ɔ̄tinuo: ⁊ ē itētio ei⁹: ꝙ ptes ta-
lis cōpositi ⁊ ɔ̄tinui non sint pl̄es neqꝫ distincte in actu.
idē ēt vult Cōmen. vñ de ptib⁹ eēntialib⁹ cōpositi ait. z°

Com̄.7. de aĩa ꝙ mã ⁊ forma nõ sunt in cõposito existes in actu. ⁊ ꝙ mã nõ differt a forma in cõposito: nisi in poᵃ: aliogn cõpositũ nõ esset vnũ: nisi sicut illa q̃ sunt vnũ ꝑm tactũ ⁊ ligamẽtũ. Cõ.23. ¶ Itẽ 3ᵒ de aĩa. dicit: ꝙ due partes non sunt due actu in linea donec linea diuidat: sed tñ sunt due in poᵃ. Ex his aũt sequit ꝙ magis est ꝯcedẽdũ qõlʒ taliuʒ esse vnũ q̃ʒ esse multa simplr loquẽdo: nec debeat ꝯcedi ipm esse multa simplr: sed cũ determinatione tñmodo. vbi grã. dicẽdo ꝙ ipm est mlta in poᵃ. ¶ Itẽ si hõ dicat vnus nisi cũ adiuncto: seqt ꝙ nõ verius diceret vnus q̃ʒ populus vel exercitus. Nã sic hõ est vnus hõ. ita exercitus est vnus exercitus: ⁊ populus vnᵘ populus. ¶ P̃. ꝑm dicta sequitur: ꝙ vna res nuõ sit plures res nuõ. vbi grã. vnũ lignũ nuõ sit plura ligna nuõ: ⁊ vna aqua plures aq̃. ⁊ ita de qbuslibet corpibᵘ hõgeneis. ꝯñs aũt est impoĺe: qm̃ vnũ ⁊ plura opponunt ꝑuatiue: ⁊ p ꝯñs eidẽ ꝑm idẽ nõ pñt inesse. ꝯñtia ꝓbat. Nam qõlibet taliuʒ hẽt ptes similes. Si g̃ lignũ pp multitudinẽ ptiũ est multa: cum quelʒ sit lignũ: ipsum erit multa ligna nuõ: ꝙ aũt ẽt ipm sit vnũ lignũ nũero certũ est: aliogn nõ esset aliqd indiuiduũ singulare in specie ligni. Patet etiã ex alio: qa si ipʒ nõ sit vnũ nuõ eadẽ rõne nulla pars eius erit vna nũero cũ q̃libet etiã hẽat suas ptes: ⁊ cũ impoĺe sit eẽ multitudinẽ sine vnitatibᵘ: qa multitudo nõ est aliud nisi vnitates: seqt ꝙ ipsum nõ erit multa ligna nuõ. vel g̃ opʒ cõcedere ꝙ ipsuʒ est vnũ lignũ numero: ⁊ nõ multa: ⁊ habet ꝓpositũ: vel ꝙ ipsum est vnũ nuõ: ⁊ multa nuõ: quod est ipoĺe.

Ad p̃m ¶ Ad p̃mũ dico: ꝙ si isti termini ens ⁊ vnũ sumãtur simplr sine adiũcto expresso vel subĩtellecto: ⁊ vterq̃ʒ in nuõ singulari sunt adinuicẽ vlr ꝯuertibiles: ⁊ ita intelligi oʒ Phs ⁊ dictũ cõe. Nam si ens sumat in nuõ plurali nõ p̃dicat de ipso vnũ simplr sumptũ. hec enĩ est falsa. entia sunt vnũ: ⁊ eꝯ. si vnũ pluralr sumat nõ predicat de ipso ens singulr: cũ hec sit falsa ꝓp̃e loquẽdo: vna vl' vnitates sunt ens: sed sunt entitates ⁊ entia. ¶ Tũc ad ꝓpositum dico. ꝙ ꝓp̃ie loquẽdo: nullũ cõpositũ vel hñs partes est ens vel est entitas: sed entia: q̃uis aliq̃ mõ possit dici ens vt patebit in soĺone sequẽti.

Ad 2ᵐ ¶ Pro soĺone triũ argumẽtoꝝ siĺ est sciendũ ꝙ eoꝝ que dñr hĩc ptes. q̃daʒ hñt ptes quaꝝ vna est forma alteriᵘ. vt cõpositũ ex mã ⁊ forma. Quedã vo hñt ptes quaꝝ nulla est foĩa alteriᵘ. Et hec sunt in triplici dĩa. Nã quorũdã sunt partes que ꝯstituunt vnũ hoc aliqd sic ꝑm se nãlr ꝯtinuũ cuius motus est idiuisibilis ꝑm modũ loquẽdi pħi. 5ᵒ meta. ca. de vno. i. cuiᵘ nõ põt vna ps localr moueri alia quiescẽte: ⁊ talia sunt corpa que ꝓp̃ie dicimus ꝯtinua. T.c.8. Quorũdam vo ptes ꝯstituũt vnũ hoc aliqd ꝑm se: nõ quidẽ per nãm: sʒ artificialr ꝯtinuũ mõ p̃dicto: sicut paries cõpactus ex cemento ⁊ lapidibus: ⁊ sic domᵘ ⁊ nauis ⁊ huiꝰ talia. Quorũdã vo ptes neutro mõ ꝯstituũt vnũ hoc aliqd p se ꝯtinuũ: sed quelʒ ptiũ est ꝑm se vnũ h aliqd p̃cisuʒ ⁊ distinctũ ab alia pte nulla actione nouiter facta: ⁊ ipsaʒ moueri localr poĺe est alia quiescẽte: quõ se hñt ptes exercitus ⁊ aceruĩ. quocũq̃ʒ istoꝝ modoꝝ aliqd hẽat ptes ipʒ est vere multa. nõ tñ eodẽ mõ. Nã qõ hʒ ptes 4ᵒ mõ est multa hec aliq̃: sine quoꝝ qõlʒ est ꝑm se h aliqd: ⁊ oĩa siĺ nõ sunt vnũ hoc aliqd. Qõ vo hʒ ptes 3ᵒ mõ est multa q̃ nõ sunt plura hec aliq̃: sed vnũ: q̃uis nõ per nãm. Qõ vo hʒ ptes p̃mo vel 2ᵒ mõ est multa que sunt tñ vnũ h aliqd p nãm: ⁊ p ꝯñs nullũ taliũ est vnũ simplr. 5.meta. T.c.16. ¶ Cũ g̃ Phs dicit: ꝙ hõ ⁊ q̃lʒ res cuiᵘ est diffõ vna: est vnũ: ⁊ nõ mlta: nõ itelligit: ꝙ sit vnũ simplr: sed ꝙ ẽ vnũ hoc aliqd p se. ⁊ nõ p artificiũ: ⁊ non est multa quoꝝ qõlʒ sit hoc aliqd ꝑm se sicut aceruus: aut oĩa sint vnũ hoc aliqd p ligamẽtũ solũmõ vel artificiuʒ. Et quãuis simplr ꝓferat ꝙ est vnũ: nõ tñ est simplr dictũ illud itelligẽdũ: sic ẽt 5ᵒ metaᵘ iter ea q̃ sunt vnũ p se ponit ea q̃ sunt ꝯtinua per ligamẽtũ: ⁊ simplr enunciat illa eẽ vnũ: cũ tñ cõstet ea esse vere mlta. T.c.8. Hac etiã rõne ꝯcedit a recte itelligẽtibᵘ: ꝙ q̃libet singularis hõ ⁊ qlʒ ignis est ens ⁊ vnũ ens ⁊ vna res. Iõ videlʒ qa est vnu h aliqd: vt dictũ est: qõ nõ concedit de pplo vel aceruo: qa neutrũ est vnũ hoc aliqd: qa tñ illa p̃dicata ens res: ⁊ vna res cũ p̃dicant de huiꝰ subiectis: ve supponũt pro pluribus entitatibᵘ: sicut ⁊ ea de qbus p̃dicant: ideo simplr ⁊ magis ꝓp̃ie de quolʒ illoꝝ dĩ ꝙ est entitates ⁊ entia: sic etiã q̃uis simplr ꝯcedat ꝙ vna domus est vna res: verius tñ dĩ simplr loquẽdo ꝙ est entitates plures: ⁊ res plures: ⁊ iõ cũ illa simplr ꝓferunt: nõ sũt simplr: sʒ cũ adiuncto intelligẽda. ¶ Quãtũ ad aliũ qõ sequit dõm: ꝙ Phs ⁊ Cõmẽta. ptes 4ᵒ mõ dictas: et aliq̃n 3ᵒ mõ vocãt ptes in actu ⁊ existes in actu ⁊ distinctas actu: ⁊ cõgregata ex eis dicit nõ esse vnũ in actu: aut nõ nisi p ligamẽtũ: ⁊ hoc iõ: qa nõ sunt vnũ h aliqd ꝑm se p nãm. ¶ Partes vo p̃ mõ dictas que dicũt ptes eẽntiales. s. mã ⁊ foĩa: ⁊ 2ᵒ mõ que vocãt ptes q̃titatiue vocãt ipsi ptes in poᵃ ⁊ que existũt in poᵃ: ⁊ distictas in poᵃ: nõ q̃dẽ qa hꝰ ptes nõ accidẽtalr actualitate p̃sentie sint: sʒ solũ possint eẽ in rerũ nã. hoc enĩ penitᵘ falsum est: sic pʒ ad sensuʒ: etiã nec ꝯgregata ex eis eẽnt actualr: nec ẽt qa vna nõ sit actualr diuersa ⁊ disticta ab alia. Nã absurdũ eẽt dicere ꝙ palmus corpis celi exñs in oriẽte nõ sit distictᵘ ⁊ diuersus a palmo celi in occidẽte: ⁊ ꝙ aĩa nõ sit disticta a corpe loquendo de diuisione ⁊ distinctione ꝑm modũ supra dictũ. hec enĩ actualr vera est. palmus orientalis nõ est palmᵘ occidẽtalis: ⁊ simplr hec ẽ actualr vera: aĩa nõ est corpus. Sed iõ sic vocãt eas: qa nulla ꝑm se est vnũ h aliqd p̃cisuʒ ⁊ distinctũ ab alia: vt ptes de qbᵘ est dictũ: sed oẽ siĺ sunt vnũ hoc aliqd: ⁊ ꝓpter h addunt ꝙ cõgregatũ ex talibᵘ nõ est plura in actu: sʒ vnũ. Qz aũt iste sit itell's eoꝝ pʒ. Primo q̃deʒ de ptibus essentialibus. 3ᵒ celi p Cõmen. vbi loquẽs de mã dicit. Hoc eniʒ subm̃ positũ nõ est in poᵃ nisi iquãtũ nõ est in actu. inquãtũ est nõ in actu est pars alicuiᵘ qõ est in actu. Cõ. 29. Et infra subdit: si ergo iueniet per se ⁊ singulariter nõ ꝑm ꝙ est pars alicuius nõ est ens in potẽtia: sed in actu: ens enĩ in poᵃ non iuenit nisi in ente ĩ actu: ⁊ si separet eẽt ens supple actu. ¶ Ex his pʒ: ꝙ iõ dicit mãm esse ens in poᵃ: qa est ps eiᵘ qõ est in actu. i. alicuiᵘ qõ est vnũ hoc aliqd ꝑm se. vñ vt ait si separet ⁊ eẽt p se singulr eẽt ens actu: qa scʒ eẽt ꝑm se vnũ hoc aliqd p̃cisuʒ ⁊ distictũ: nõ ꝯstituẽs cuʒ aliquo alio vnũ h aliqd. Et se sic intelligere vbiq̃ʒ declat p illõ qõ subdit dicens. Et hoc itendimᵘ cuʒ dicimus in hoc loco de p̃ma mã ꝙ est nõ ens in actu: ⁊ est ens ĩ ente ĩ actu nõ distinctuʒ ab eo: ⁊ hec est itẽtio mei ꝑmonis: ꝙ est in eo in poᵃ. Cõ.29. De ptibᵘ vo q̃titatiuis in cõtinuo ꝙ eundẽ habeãt itellectuʒ: pʒ p eundẽ 2ᵒ de gnõne sup illo caplo. De elmẽtis autẽ ex qbus corpa ꝯstituta sunt. vbi ait ꝙ partes in ꝯtinuo sunt in poᵃ ptes quousq̃ʒ diuidant ⁊ fiant ptes in actu. T.c.46 Cõ.48. Cõstat aũt ꝙ p solã diuisionẽ nulla entitas sit q̃ prius nõ eẽt: sed tñmodo qõ nõ erat ꝑm se vnũ h aliquid fit vnũ hoc aliqd: ⁊ illa q̃ erãt vnuʒ hoc aliqd fiunt plura hec aliq̃. Et iõ cuʒ dĩ: ꝙ ꝯtinuuʒ est multa in poᵃ tñ ⁊ nõ in actu. duplex sensus põt hic distingui. Unᵘ ꝑm ꝙ ly in poᵃ: ⁊ in actu. pñt determinare cõpõnẽ seu vbuʒ: ⁊ tunc equalet dictuʒ illõ huic. ꝯtinuuʒ põt eẽ mlta: ⁊ nõ ẽ multa: ⁊ sic est falsuʒ. Alius sensus põt eẽ ꝑm ꝙ ly in poᵃ: ⁊ in actu. pñt determinare p̃dicatuʒ ꝑʒ se: ⁊ tũc equalet huic: cõtinuuʒ est multa possibilia: ⁊ non multa actualia siue actu existẽtia: ⁊ hoc est veꝝ accipiẽdo eẽ potẽtiale ⁊ actuale siue ens actu ꝑm itellm̃ datum supra imediate. ¶ Et

codẽ

eodē mō dōm: q̄ ptes ꝯtinui sunt distincte in poᵃ ⁊ nō in
actu.i.sunt distincte ptes potētiales ⁊ nō actuales. Cum
vō vltimo additur q̄ hō nō verius diceret̄ vnus q̄ȝ acer
uus.pȝ esse falsuȝ. Nam aceruus nō est vnū hoc aliquid
sicut hō vt dictū est. ¶ Ad aliud dico: q̄ aliqd esse vnuȝ
nuō pt itelligi dupłr. Uno mō q̄ sit vnū ⁊ nō plura. Alio
mō q̄ sit ƒm se vnū ħ aliqd: ⁊ hec multū dint. Nā p̊ mō
aīa itellectiua ꝯiuncta corpi vt forma est vna entitas nu
mero: nō aūt 2ᵒ mō. Hō vō est vna entitas 2ᵒ mō ⁊ nō p̊
mō. ¶ Tūc ad argᵐ dico: q̄ p̊ mō nullū lignuȝ est vnū li
gnū nuō: sed qōlibet est plura ligna. Et pma pbatio q̄ ad
ducit̄ ꝯ: nō pcedit accipiendo vnū nuō p̊ mō: sed 2ᵒ mō.
¶ Ad aliā pbōnē q̄ iducit̄: ꝯcedo ꝯñs. Et vlterius dico.
q̄ nō est ipołe esse aliquā młtitudinē que nec sit vnitas:
nec ꝯstituta ex vnitatibus simpłr: sic de vnitate ⁊ de vno
simpłr supra locutus suȝ: qm̄ imo oīs multitudo partium
ꝯtinui est hꝰ. Si vō accipiat̄ vnū nūero 2ᵒ mō. Tūc di
co: q̄ aliqō lignū est vnū nuō: ſȝ cū ħ stat q̄ sit etiā mlta
ligna: ſȝ nō multa quoꝝ qōlibet sit vnuȝ nuō isto 2ᵒ mō:
sic hō est vnū nūero 2ᵒ mō: ⁊ nō p̊ mō: cū sint plures enti
tates. Est tn̄ dīa qa aliqd coꝝ q̄ est hō ē vnū nuō p̊ mō:
sciłȝ aīa itellectiua: ſȝ nullū coꝝ q̄ est lignū est vnū nuō p̊
mō. ¶ 3ᵉ ꝯ duas ptes hȝ. vna est q̄ vnū nō sigˀat aliquā
entitatē supadditā entitati q̄ est vna simpłr: seu pro qua
supponit illud de quo ipsuȝ simpłr pdicat̄. Hoc aūt pbo
pmo sic: sumo aliquā entitatē simpłr vnā. vbi grā. subaȝ
angeli Michaelis: ⁊ arguo sic. Si hec suba eēt sine aliq̄
entitate supaddita sibi: ipsa esset vna. ḡ ipsa nō est vna p
aliquā entitatē sibi superadditā. Cōseqˀētia est euidēs.
Quia eni suba niuis est alba p entitatē sibi supadditaȝ.
iō si ipsa eēt sine aliq̄ entitate sibi supaddita ipsa nō eēt
alba. ¶ Patet ēt rōne: qa per nullā rem aliqd est tale: q̄
remota ⁊ nullo alio ipsius vice posito ipsuȝ nihilominus
est tale. Añs pbatur: qm̄ si hec suba esset illo casu posito:
ipsa tūc esset hec suba: que ipsa nūc est. ergo tūc nō habe
ret aliquā entitatē itrinsecā: quā nūc nō hȝ. Nā sicut nul
la suba includēs aliquā entitatē quā hec nō includit: est
hec suba. ita si esset aliq̄ q̄ includeret aliquā quā hec nō
icludit: nō eēt hec: q̄ȝuis posset hanc icludere vt eius par
tē. Patet etiā hec ꝯñtia ex alio: qa pp nullā entitatē sibi
supadditā aliq̄ suba vel entitas caret aliq̄ entitate itrin
secā: quā includeret si ipsa esset sine aliqua entitate sup
addita sibi: ⁊ per ꝯñs nō includeret aliquā huiꝰ entitatē
per precisam remotionē oīs entitatis sibi supaddite. Si
aūt nō includeret tūc aliquā entitatē quā nūc nō icludit.
ergo ipsa tunc nō esset aliqua entitas: quarū vna non eēt
alia: ⁊ aliqua nō esset ipsa: ac per hoc ipsa esset in se idiui
sa ⁊ vna. Assumptū pbat̄: qa si ipsa tūc esset aliquę tales
entitates: sint ille entitates. b. c. ⁊ ipsa sit. a. cū ḡ positū sit
q̄ tūc. a. non haberet aliquā intrinsecā entitatē: quā mō
nō hȝ. ergo nūc nō hȝ. b. ⁊. c. Aut ergo nūc entitas que est
b. est entitas que est. c. Et similr est entitas que est. a. aut
nō. si nō. ḡ. a. nūc nō est vnū simpłr vt supponit̄. Si sic:
ergo ⁊ tunc entitas que est. b. esset tūc entitas que est. c. ⁊
esset etiā entitas que est. a. sicut entitas que est. b. eēt tūc
entitas que est. b. Et si entitas que est. c. esset tūc entitas
que est. c. ⁊ entitas que est. b. esset tunc entitas que est. c. ⁊
per ꝯsequens. a. nō esset aliquę entitates quaꝝ vna non
esset alia ⁊c̄. ¶ Nec obstat si dicat̄ q̄ ipossibile est huiꝰ
subam esse sine aliq̄ entitate supaddita. Primo quidem
qa esto q̄ illud esset impołe: nihilominꝰ seqˀt̄ ppositū: qa
si ista suba esset vna nō seipsa: sed per aliquā entitatē su
peradditā. Si ēt p ipołe poneret̄ ipsam esse sine entitate
superaddita. ipsa tūc non esset vna: sicut qa ignis est cali
dus caliditate sibi supaddita: si poneret̄ q̄ ignis eēt sine
caliditate: ipse nō esset calidus: esto q̄ impołe eēt ipsum
sic poni: sicut diceret̄ pħi. ergo per oppositū: si posito illo
impołi adhuc suba esset vna: sequit̄ necessario q̄ ipa nō
est vna per aliquā entitatē supadditā. Simili modo pro
bat Aug. 5ᵒ de tri. q̄ pr̄ nō iō est igenitus: qa filiū genuit. cap. 6ᵒ
qa si filiū nō genuisset nihil phiberet eū dici ingenitum:
⁊ tn̄ suppositio est penitus impołis. ¶ Scđo qa falsum
est illud esse impołe: nō eni aliq̄ ꝯdictio iplicat̄: si ponat̄
illa suba eē ⁊ nulla entitas sibi supaddita esse. ¶ P̄. Nō
minus połe est esse subaȝ sine aliqua entitate supaddita
q̄ȝ esse accñs aliqō sine subiecto: qō tn̄ ꝯstat per fidē esse
possibile. ¶ Posset aūt virtus premisse rōnis euidētius
deduci. ponēdo. s. q̄ deus causaret aliquā subaȝ angelicā
sine entitate supaddita: ⁊ post lapsuȝ tpis causaret in ipa
alias entitates q̄les sūt in aliꝗ substātijs angelicis. quo
facto stat q̄ ista suba ita esset vna sicut suba alterius an
geli. Tūc arguit̄ sic demōstrādo ipsam: hec suba est vna
⁊ fuit vna dum fuit sine superaddita entitate. ḡ hec suba
nō est vna per entitatē supadditā. ꝯñtia pȝ ex dictis ⁊ p̄
ma pars añtis. scđo vō pbat̄: qa dū illa fuit sine superad
dita entitate si nō fuit vna. ergo fuit aliquę entitates in
se diuise. i. quaꝝ vna nō erat alia: ⁊ si sic: ergo ⁊ nunc ipsa
est aliquę entitates iuicē diuise: ⁊ p ꝯñs illa non est vna.
ꝯña pȝ: qa cōstat ƒm casuȝ q̄ ille entitates que ipsa fuit.
vbi grā. b. c. eedē ipse sunt nūc: ita q̄ illa eadē entitas. b.
que tunc fuit est nūc: ⁊ ipsa eadē entitas. c. que tūc fuit: ēt
est nunc: ⁊ per ꝯñs neutra est in alterā vel aliaȝ aliquam
cōuersa vel trāsmutata. ergo ⁊ nūc vna nō est alia: ⁊ cuȝ
vtraq̄ȝ sit: sequit̄ q̄ vna a reliqua sit diuisa. ¶ Confirmat̄.
qa ideo precise tunc hec entitas. b. non erat illa entitas. c.
qa hec erat hec. ⁊ illa erat illa. Unde sicut oīs entitas se
ipsa formalr est ipsa: sic seipsa est diuisa a nō ipsa: seu nō
est alia: ⁊ per ꝯñs: q̄ȝdiu ipsa est ipsa: ipsa ē diuisa ab alia:
sed cōstat q̄ quādiu ipsa est: ipsa est ipsa. Nō eniȝ est pu
tandū: q̄ sicut possibile est aliquā eādem rem p̊us fuisse
nō tātā vel talē: ⁊ postea esse tātā ⁊ talē: sic sit połe eādē
entitatē p̊us fuisse nō hanc vel illā entitatē: ⁊ postea esse
illam. Hoc eni posito illa non esset eadē entitas sed alia:
sed nunc est entitas. b. que fuit. ergo nūc ipsa non est enti
tas. c. sed ab illa diuisa: ex quo vlteriꝰ sequit̄: q̄ hec suba
angeli nūc est vna. ¶ Scđo ad ꝯnē sic: nulla entitas sim 2ᵐ
plex est simplex p aliquā entitatē supadditā sibi. ḡ nłla
entitas simplex est simpłr vna p aliquā entitatē. Añs est
notū: qa nō est itelligibile q̄ aliqd sit simplex: qa in ipso
est aliqd qō nō est ipsuȝ: sed potius qa nihil est i ipso qō
nō sit ipm: ⁊ qdē si nihil sit in ipso itrisece qō nō sit ipȝ:
sit aūt in ipso extrisece. i. nō tāq̄ȝ itriseca pars eius aliqd
qō nō sit ipm: tūc illud est simplex itrisece siue simplici
tate opposita cōpōni ex his: ſȝ non simplex simplicitate
opposita cōpōni huic ƒm cōeȝ modū loquēdi. Si vō neu
tro mō aliqd sit in ipso qō nō sit ipm: illō est vtroq̄ȝ mō
simplex ⁊ magis simplex q̄ȝ illud qō p̊mo mō tn̄ est sim
plex. Unī ex ħ ꝯcludit Aug. 6. de tri. q̄ solus deꝰ ē simpłr c. 6. ⁊. 7.
simplex. oīs aūt creatura est multiplex. ¶ Et ex ħ appet
manifeste: q̄ nulla res simplex est simplex itrisece: de q̄
simplicitate sum semp supra locutus in hac qōne: p ali
quā entitatē sibi supadditā. Cōsequētia pȝ: qm̄ oīs enti
tas simplex itrinsece: iō est sic simplex: qa est simpłr vna
⁊ in seipsa idiuisa. Unī si ipsa eēt i se simpłr vna p aliquā
entitatē supadditā: seqˀt̄ q̄ illa p illā supadditā entitatē
eēt simpłx. ¶ 3ᵒ adhuc posset argui p rōnē Cōmē. ꝯ Aui. 3ᵐ
4ᵒ ⁊. 10. meta. vide eā. ¶ 2ᵃ ps ꝯnis illius est q̄ vnū pdi Cō. 3.
catū cū adiūcto expresso vel subintellecto non sigˀat ali Com. 8.
quā entitatē ƒm se distinctā ab ea quaȝ sigˀat terminus 9. ⁊. 10.
cui adiūgit̄ supadditam entitati. pro qua supponit id de

quo pdicatur. vbi grã. cũ dĩ. sor. est vnus hõ: ly vnus. nõ signat aliquã entitatẽ fm se distinctaʒ ab ea quã signat homo: ⁊ supadditã entitati p qua supponit sor. sic ꝙ sor. per aliã entitatẽ sit hõ ⁊ p aliã sit vn⁹ hõ. ¶ Probaẽ aũt hoc. Primo: qa si sor. esset sine omni entitate extrinseca sibi supaddita: sor. esset vnus hõ. ꝗ sor. nõ est vn⁹ hõ p entitatẽ aliquã extrinsecã sibi additaʒ: ɔña pʒ vt ɔña pme rõnis pro pma pte hui⁹ ɔnis: ⁊ añs etiã simili mõ pbaẽ vt illõ. Nã si sor. esset sor. eẽt sor. ⁊ p ɔñs eẽt hõ: ⁊ nõ eẽt plures hões. ꝗ esset vnus hõ.

p[m]

¶ Scdo sumaẽ aliqs vn⁹ asinus singularis. si iste est vnus asin⁹ per aliquã entitatem talẽ supadditã. vel illa est quãta dimẽsiue vel non. Si nõ. aut ipsa est suba: aut accidẽs. nõ suba: qa nõ suba imãlis: cuʒ nulla talis sit in asino: nec materialis: qa oĩs talis siue sit mã siue forma seu cõpositũ est quanta. Nec accidẽs. tũ qa nõ esset signare in asino aliquã determinatã partẽ in qua illud accñs esset: nõ eni apparet cur poti⁹ sit in capite ꝙ̃ in cauda: tuʒ qa esto ꝙ ipsum esset in aliq̃ parte. vbi grã. in capite: nõ ppter illud pars mãe existẽs in cauda esset vnũ cũ alia pxima parte mãe: nec cũ parte forme qua informaẽ: nec etiã pars forme caude cum alia parte sibi pxima. Si võ huiꝰ entitas sit quãta dimẽsiue. ergo est multa: ⁊ tũc queraẽ per qd illa multa sunt vnũ: qa vel seipsis: ⁊ tunc eadẽ rõne vna pars forme asini cuʒ alia simili: ⁊ simĩr cũ mã seipsis possunt esse vnũ: cũ nõ minus iste ptes sint ex se nate facere vnuʒ inter se: ⁊ silr partes mãe illius entitatis addite iter se: ⁊ simĩr partes mãe cũ partibus forme ꝙ̃ partes illius entitatis addite inter se. vel illa multa sunt vnũ per aliquã aliã entitatẽ. ⁊ tũc de illa queraẽ: ⁊ sic in ĩfinitũ. Simĩr hec rõ ⁊ forsitan euidẽtius quo ad aliqd posset formari de aliqua aq̃ vna ⁊ alijs corpib⁹ homogeneis.

2[m]

¶ 3° si alicui aque iungant ex diuersis partib⁹ due alie aque: ⁊ ex eis fiat vna aqua totalis que sit. a. aut. a. est vna aqua per vnã aliquã entitatẽ superaditam: aut non. Si non habeẽ ppositum. si sic. vel illa esset aliq̃ entitas existẽs in tota aqua vt aliqua exñs tñ in coniunctione illaruʒ aquaꝝ partialium. nõ põt dici p[m]. qa vel esset entitas absoluta ⁊ hoc nõ. tuʒ qa ex tali ɔiunctione pcise nõ apparet ꝙ possit aliq̃ entitas absoluta gñari per totũ. Absurdũ eniʒ est dicere ꝙ si cyphus aq̃ addaẽ mari ex vna pte: ꝙ ex hoc p totũ mare generet aliq̃ entitas absoluta. Et iterũ: qa si ali⁹ cyphus scdo adderet: iteꝝ causaret p totuʒ mare sil' entitas: ⁊ sic quotcũqʒ cyphi adderent. Et tũc eẽt qõ per quã illaꝝ totũ eẽt vna aqua: nec posset dari aliq̃. Tũ qa de partibus illius entitatis esset querẽdũ: vtrũ seipsis vel per additũ essent vnũ vt supra: vel illa entitas esset respectus ille: et istud etiã nõ põt dici: qa nõ apparet ad quẽ terminũ eẽt respectus ille. Tũ qa tot causarent respect⁹ p totã aquã quot cyphi successiue adderent: ⁊ non posset dici p quid esset tota aq̃ vna aqua. Tũ qa esto ꝙ talis respectus causaret nihil ad ppositũ: qa nullus respectus est entitas fm se distincta ab absolutis: vt infra pbabiẽ. Nec põt dici: ꝙ illa entitas sit cãta in ɔiunctione tñ: vt aliqui forte dicerẽt: qa aliq̃ supficies esset nouiter cãta ɔtinuãs illas aq̃s: vl' aliqui respectus vnionis siue qõ est vnio illarũ adinuicẽ: ⁊ per talẽ supficiẽ vel respectuʒ aque illa tunc esset vna aqua. Hoc iquã eẽ nõ põt. Tuʒ qa neutra hꝰ entitas noua cãẽ: cũ nec respectus sit entitas fm se ab illis distincta: nec etiã ipsa supficies vt alias pbabiẽ. Tum qa opʒ eadẽ rõne dic p qd ptes supficiei talis (si poneret) sunt vnũ: ⁊ sic vel tãdẽ deueniret ad pũctũ: ⁊ nõ esset dare ꝙ pũctũ esset illud p qõ supficies illa esset vna: vel oporteret dicere ꝙ seipsis: ⁊ eadẽ rõne ptes aq̃ seipsis sũt vnũ. ¶ Eodẽ mõ põt argui de respcũ vniõis: esto ꝙ poneret res distinctũ. Nã vel esset extensus: ⁊ tunc querẽdũ esset per qd eius ptes sunt vnũ: vel esset indiuisibilis: et tunc nõ posset dari in q̃ pte aq̃ eẽt subiectiue: imo etiã nec in qua illaꝝ aquaꝝ: cũ nõ sit maior rõ de vna ꝙ̃ de alia: tũ qa siue ponaẽ talis superficies siue respectus. diuisio est maior rõ ꝙ respectus vel supficies causata in ɔiunctiõe aq̃ cõiuncte põri aq̃ ex vna pte: sit illõ per qõ tota aqua sit vna: ꝙ̃ superficies vel respectus cãtus in cõiunctione alteri⁹ aque ex alia pte ɔiuncte: imo nec ꝙ̃ alie supficies ɔtinuãtes alias ptes illaꝝ aquaꝝ vel respectus vnionũ illarũ adinuicẽ.

3[m]

¶ 4° sicut aliqui arguũt: qñ vnũ corpus cõtinuũ diuidiẽ p segregationẽ partiũ adinuiceʒ: queliʒ partiũ discretaꝝ est vna nuõ hoc aliquid fm se: igiẽ prius erat corpus totale nõ diuisũ: ⁊ tñ nulla entitas est de nouo gñata in aliq̃ partiũ per pcisam segregationẽ earũ. ¶ Pro hac ɔne sunt expsse Phs ⁊ Cõmẽ. 4. ⁊. 10. meta.

4[m]

T. ⁊. c. 3. T. ⁊. c. 8 9. ⁊. 10.

¶ Sed ɔ eã põt argui. Nã sepatis abiuicẽ ptib⁹ alicui⁹ totius qõ est per se vnũ hoc aliquid: ⁊ remanẽtibus illis oĩbus in esse. ille ptes nõ sunt vnũ vt prius: ꝗ qñ sunt vnũ scilʒ ante sepationẽ eaꝝ nõ sunt seipsis vnuʒ: sed p aliqd additũ eis. Ex quo vlterius sequiẽ: ꝙ hõ p entitateʒ sibi additã sit vnus hõ: ⁊ vnũ lignũ nuõ p entitatẽ supadditam sit vnũ lignũ nuõ: ⁊ sic de alijs: cui⁹ oppo[m] dictũ est. Añs pʒ in toto eẽntiali. Nã separata aĩa hoĩs a corpore: ⁊ vtroqʒ remanẽte: illa aĩa ⁊ corpus nõ sũt vnus hõ. Silr secto vno ligno in ptibus remanẽtib⁹: ille nõ sunt vnuʒ lignũ.

ɔ ɔnem arguiẽ.

¶ Rñ° dĩ vno mõ ꝙ ɔcesso ꝙ partes hoĩs nõ sint seipsis: sʒ per entitatẽ additã vnus hõ. Adhuc nõ sequiẽ: ꝙ p aliã entitatẽ homo sit vnus ab his qbus est hõ: nec vnũ sic pdicatũ de ipso signat aliquã entitatẽ distinctaʒ ab ea vel eis quã vel quas signat hõ supadditã ei: p quo supponit illõ de quo pdicaẽ. Nã sicut ptes hoĩs sepate nõ sunt vn⁹ hõ: sic etiã nõ sunt hõ. Si aũt essent homo: ⁊ nõ vnus homo: arg[m] pcederet eodem mõ. partes ligni secte sicut nõ sunt vnũ lignũ sic nõ sunt lignũ: sed ligna.

Rñõ.

¶ 2° rñdeo negãdo ɔñaʒ pmã. Nã ꝙ̃uis sole entitates partiũ sint totũ vt partes hoĩs hõ: nõ tñ q̃litercũqʒ se hñtes ille entitates sunt homo: sed cõiuncte ⁊ se inuicẽ pficientes: lʒ aũt nõ semp sic sint cõiuncte: qñ tñ sunt: non sunt per aliquã aliã entitatẽ: sed seipsis cõiuncte: nõ eni vnio eaꝝ est aliqua entitas superaddita illis. Simĩr de partibus quãtitatiuis dico: ꝙ seipsis sunt vnũ hoc aliqd: ⁊ nõ per aliquã entitatẽ: ⁊ qñ sic sunt: sunt vnũ lignũ vel vnũ aliquid aliud: quãdo võ nõ sunt vnũ hoc aliquid sed mlta hec aliqua: sicut quãdo sunt discõtinua ⁊ discreta: tũc nõ sunt vnũ lignũ vt prius erãt.

¶ Quarta cõclusio: scilʒ ꝙ vnũ vere ⁊ simpĩr pdicaẽ de deo: ⁊ ꝙ deus est vere vn⁹. probatur: qa oĩs res simplex est vere et simpliciter vna: vt dicit prima cõclusio: sed deus est simplex: imo maxime inter oĩa. ergo ⁊c.

4° ɔ.

¶ Cõtra. deus est aliqua plura: q̃rũ vnũ nõ est aliud: ergo est in se diuisus: ⁊ per ɔñs non est simpĩr vnus. ɔña pʒ ex dictis: vt videẽ: ⁊ añs est certũ p fidem. nã est tres psone quaꝝ vna nõ est alia.

ɔ ɔnem arguiẽ.

¶ Rñdeo negãdo ɔñam. Nã ad hoc ꝙ aliqd sit in se diuisum non sufficit ꝙ sit plura quoꝝ vnũ nõ sit aliud: sed vltra h̃ vt supra tactũ est requiriẽ ꝙ aliqd illoꝝ pluriũ nõ sit ipm. Tũc eni aliquid ita est ipsius ꝙ nõ est ipsum ⁊ ipsum: ⁊ tũc vere est in se diuisum. Nunc autẽ ꝙ̃uis vna persona nõ sit alia: quelibet tñ est deus: nec alius deus est vna ꝙ̃ alia: ⁊ per ɔsequẽs ille non est in se diuisus.

Quantũ ad scdm articulũ: videlʒ. Utrũ vnũ qõ est pn[m] nũeri dicaẽ vere de deo: Diciẽ a multis ꝙ non: eo ꝙ tale vnũ nõ dicitur fm ipsos nisi de reb⁹ quantis ⁊ cõtinuis: mihi autẽ videtur horũ fundamẽtũ falsum esse: ⁊ ideo pro isto articulo pono q̃tuor ɔclones.

2° arti. hẽricus thomas Egidi⁹.

p° ɔ.

pᵒ ꝯ.ꝙ vnū pͥnᵐ nuī nō dī simplr:nisi de reb⁹ simplicib⁹ siue de terminis ꝓ reb⁹simplicib⁹ supponētib⁹. 2ᵃ ꝙ cū adiūcto dī:vel pōt dici de his terminis q̄ supponūt pro habētib⁹ptē ⁊ ptē. 3ᵃ ꝯ est:ꝙ vnū pͥnᵐ nuī nō significat aliꝗ̄ entitatē supadditā ei ꝓ q̄ supponit illud de q̄ ꝑdicat.

pᵃ ꝯ 4ᵃ ꝯ.ꝙ vnū tale dī vere de deo.¶ Prima ꝯ hēt duas ptes:quaꝝ vna est ꝙ de nulla re non simplici dī simplr vnū qđ est pͥnᵐ nuī.Scđa vō est ꝙ de re simplici simplr dī:⁊ loquoꝛ de simplici simplicitate opposita cōpōni ex his sicut supra.¶ Primā ptē ꝓbo ꝑ ex itētiōe bti Aug.

cap.15. 2ᵒ de li.ar.vbi volēs ꝓbare nuōs nō eē nobis per sensus corpis notos assumit ꝓ fundamēto ꝙ q̄lz nūerus tot vocat:q̄tiens hʒ vnū.v.g.si bis habuerit vnū vocat duo:si ter tria:si dcies decē:⁊ q̄lȝ oīno nūer⁹ vt ait q̄tiēs hʒ vnū hinc illi nomē est:⁊ tot appellat:vnuȝ vō q̄sqȝ verissime cogitat ꝑfecto inuenit corpis sensibus:nō ēē posse sentiri. Quicqd.n.sensu attingit:iā nō vnū sed multa eē ꝯuincitur ⁊c.vt supra in 2ᵃ ꝯne pͥmi arti.ē allegatū.¶ Ex istis pȝ.ꝙ Aug.loqͥt de vno qđ est pͥnᵐ nuī:ēt ꝙ tale vnū nō dī simplr de aliꝗ̄ corpe vel habēte ptes:ac per h̄ nec de

2ᵐ aliꝗ̄ nō simplici.¶ 2ᵒ idē ꝓbo ex itentiōe phi.10.meta.

T.c.4. vbi loquēs de vno qđ est metrū ⁊ pͥnᵐnūeri qđ in nūeris est metrū certissimū:vnitatē.n.ponūt oīno idiuisibilē:⁊ satis cito post dicit:ꝙ q̄uis metrū sp sit indiuisibile:nō simplr tn̄ oē metrū est idiuisibile:vt pes ⁊ vnitas:sed h̄ gdē oīno illud vō idiuisibile ad sensuȝ voluit sicut dcm̄

Cō.4. est iā. Nā forsan oē ꝯtinuū est diuisibile:vbi Cōmē.exponēs ait:⁊ nō oēs vnitates que accipiunt ad mēsurandū sunt idiuisibiles eodē mō:sed quedā sūt idiuisibiles simplr:vt vnū in nuō:⁊ q̄dā per istitutionē vt pes ⁊ palmus.¶ Ex his pȝ.ꝙ s̄m itētionē phi vnū qđ ē pͥnᵐ nūeri ē oīno idiuisibile:⁊ ꝑ ꝯn̄s de nullo nō simplici hꝫ vnū

3ᵐ simplr verificat.¶ 3ᵒ idē ꝓbat rōne. Nā qđlȝ eoꝝ que numeramus dicēdo:vnū duo tria ⁊c.s̄m h̄ ꝑcise nūerat s̄m ꝙ est in se idiuisum ⁊ nō multa:⁊ ꝑ ꝯn̄s qđlȝ qđ est vnū pͥnᵐ vl itegrās cū alijs nūerū:iō ꝑcise est sic vnū:q2 est in se idiuisum:ex q̄ vltra seqͥt.ꝙ si est vnū simplr:est in se idiuisuȝ simplr:⁊ si est vnū s̄m gd:ē idiuisuȝ ſȝ gd: cū g̃ nullū hn̄s ptes sic sit simplr idiuisum:qͥn imo qđlȝ sic diuisuȝ est multa:vt pȝ ex ꝑcedēti arti.seqͥt ꝙ nulluȝ tale sit simplr vnū:⁊ ꝙ de nullo supponēte ꝓ aliꝗ̄ taliuȝ posset simplr vere dici vnū nūerale de q̄ agit.Assumptū declarat deducēdo in singulis.Si.n.nūerent exercitus vel ppli ⁊ dicant.v.g.duo vel tria.q̄lȝ sic iō ꝑcise dī vn⁹: q2 est in se in ples exercit⁹ idiuisus. Nā si eēt ples exercitus:sic ēēt ples hoīes:sic illi nō dnr nec sūt duo hoīes:sic ēt nō eēnt duo exercit⁹.Et sic neutri exercit⁹ est vn⁹ hō: sic neutri eēt vn⁹exercit⁹.Silr si sint due dom⁹ q̄lȝ iō ꝑcise est vna:⁊ sic cōnumerat alteri:q2 est idiuisa in ples domos q̄uis sit diuisa in ples parietes ⁊ lapides ⁊ ligna: eodē mō duo hoīes dnr duo s̄m ꝙ vterqȝ s̄m se est idiuisus in multos hoīes q̄uis sit diuisus in ples ptes eēntiales ⁊ itegrales:⁊ ita gn̄aliter reperit in oīb⁹.¶ Huic con

T.c.18. cordat dcm̄ phi.3ᵒ physicoꝝ.q̄ ꝓbans ꝙ in nūeris est deuenire ad minimū.dicit ꝙ cā est:q2 vnū est indiuisibile qđcūqȝ vnū sit:vt hō vnus hō ⁊ nō ifiniti. Nūer⁹ aūt est

Cō.18. vno pla ⁊ q̄lȝ q̄dā:q̄re nece ē stare ad idiuisibile:⁊ ꝯstat ꝙ ipse loqͥt de vno qđ ē pͥnᵐnuī.⁊ Cōmē.exponēs ait oē vnū ē idiuisibile:vt vn⁹hō.vn⁹ equ⁹.est.n.idiuisibilis in illa spē:iō vnū simplex.s.nūerale est idiuisibile:⁊ q2 nūerus est coacerū⁹vnitatū nūer⁹erit cōposit⁹ ex idiuisibilibus ⁊c.¶ P̄.si vnū pͥnᵐnūeri diceret simplr de aliꝗ̄ nō simplici:seqͥt ꝙ aliqͥs nūer⁹simplr sūpt⁹ eēt plura q̄ q̄tiens cōtinet vnū:⁊ nō ꝑcise tot:ꝯn̄s est falsum:vt supra pȝ per Aug.ꝯn̄a pȝ:q2 vnū qđ ille nūer⁹ ꝯtineret eēt pla: ⁊ nō vnū tn̄:⁊ sic nūer⁹ ꝯtinēs tale vnū decies ꝑcise vel tali vna decē eēt plura q̄ decē.¶ 2ᵃ pȝ ꝯnis ꝓbat sic.aliq̄ res simplex est simplr vna ⁊ alteri connumerabilis.g̃ vnū qđ est pͥnᵐ nūeri simplr dī de aliꝗ̄ re simplici.aꝯ̄s ē notū. Nā aīa vna itellectiua est simplr vna:⁊ est ꝯnumerabilis alteri aīe itellectiue.dicēdo vna due:⁊ vnū ⁊ duo neutralr:sic.n.vere aīa soꝛ.⁊ aīa pla.sūt due aīe:sicut soꝛ.

2ᵃ ꝯ ⁊ plato sūt duo hoīes.ꝯn̄a vō pȝ.¶ 2ᵃ ꝯ ꝓbat:q2 de terminis supponētib⁹ ꝓ habētib⁹ptē ⁊ ptē vere ꝑdicat vnū cū certo adiūcto:vt pȝ ex ꝑcedēti arti.⁊ hꝫ talia sūt inicē cū eodē adiūcto cōnumerabilia.v.g.vnus hō duo hoīes: ⁊ vltra:g̃ de talib⁹ seu supponētib⁹ ꝓ eis vere dī vnū qđ est pͥnᵐ nūeri cū determinato adiūcto.¶ Cōfirmat.q2 de plurib⁹ taliū sil' vere dī ꝙ sūt tot vel tot:hec vel illa. vbi gr̄a.decē hoīes vel decē eq.g̃ de q̄libet taliuȝ vere dī vnū h̄ vel illud pͥnᵐ nūeri.Un̄ sicut vnū simplr est pͥnᵐ nūeri simplr:sic vnū h̄ vel illud:qđ pōt dici vnuȝ s̄m gd est pͥnᵐ nūeri s̄m gd.i.nūeri q̄ nō est simplr tot vel tot:ſȝ

3ᵃ ꝯ tot hec vel tot illa.¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbat.ꝑ sic:vnū ꝯuertibile enti nō significat aliꝗ̄ entitatē supadditā entitati que est vna. g̃ nec vnū pͥnᵐ numeri.Antecedēs pȝ ex ꝑcedēti arti.cōsequētia ꝓbat:q2 siue vnuȝ nāle dicat de q̄libet de quo dicit vnū cōuertibile enti siue nō:de quocūqȝ tn̄ dicat: sufficit illi ꝙ sit vnuȝ vnitate entis:ad hoc vt alij possit cōnumerari:seu cū alio ꝯstituere numerū:⁊ per ꝯn̄s sufficit ad hoc vt de ipso vel de supponēte ꝓ ipso possit ꝑdicari vnū numerale.i.qđ est pͥnᵐ numeri. Unde posito ꝙ soꝛ.sit vn⁹ homo vnitate entis ꝑcise:⁊ similr plares soꝛ. ⁊ plato sunt vere duo hoīes:⁊ ꝑ ꝯn̄s vterqȝ s̄m se est vn⁹ vnitate numerali:ex qua ille numerus itegrat.¶ P̄.Si vnitas aīe intellectiue vel angeli est distincta entitas ab entitate aīe:g̃ hec vel illa sūt due entitates:⁊ ꝑ ꝯn̄s vtraqȝ s̄m se diuisim est vna.⁊ tunc queratur de illa entitate aīe que cōnumerat sue vnitati:an sit vna per seipsam:⁊ habet ꝓpositū. Nā pͥma frustra ponit.an per aliā vnitatem:⁊ sic ꝓcedit in infinitū:⁊ similiter pōt queri de illa entitate que dicit vnitas anime:an per seipsaȝ sit vna:⁊ si sic:eadē rōne entitas aīe seipsa erit vna:an per aliā entitatē supadditā:⁊ erit ꝓcessus in infinitū:⁊ pȝ ꝙ semꝑ

Rn̄sio loquoꝛ de vno nūerali.¶ Sed forte dicet ꝙ vtraqȝ entitas est vna:ſȝ diuersimode. Nā entitas vnitatis est eēntialiter vna vel potius vnitas:entitas vō aīe est denoīatiue tn̄:q2.s.est habēs talē entitatē:sicut si candoꝛ dicat

cap̄ p. candidus:vt dicit Aug.7ᵒ de tri.aliter ipse dicit candidus:q2.s.essentialiter est candoꝛ ⁊ aliter cygnus. Nā cygnus solū denominatiue dī candidus:q2.s.in se hʒ candorē:⁊ nō est cādoꝛ:⁊ sicut nō pōt cōcludi ꝙ cygnus seipso sit candidus ⁊ nō per cādorē superadditū:nec tn̄ sequit ꝓcessus in infinitū in cādorib⁹:ita in ꝓposito nō pōt ꝓbari ꝙ entitas aīe sic sit seipsa vna:aut sit ꝓcessus in ifi-

ꝯ rn̄sio. nitū in vnitatib⁹.¶ Cōtra.ꝑ entitas aīe nō est in se indiuisa per illā entitatē superadditā quā ponis:nec ēt per illam entitatē superadditam est distincta ab illa.ergo nec per illā aliā entitatē est in se vna ⁊ illi cōnumerata.ꝯn̄a nota est:q2 posito ꝑcise ꝙ aliqd sit in se indiuisuȝ ⁊ sit diuisum ab alio:h̄ ⁊ illud ꝯstituunt numerū vel sūt numerus:⁊ per cōsequēs qđlibet est vnū.¶ Antecedēs pȝ:q2 nulla entitas alteri supaddita est causa indiuisionis intrinsece de qua loquimur illius rei cui addit:sicut supra declaratū est:nulla ēt est pͥnᵐ distinguēdi aliqd a seipsa: alioquin ipsa esset distincta a seipsa:⁊ ipsa nō eēt ipa:qđ iplicat cōtradictionē.¶ Confirmat.q2 si tā entitas vnitatis q̄ positionis q̄ entitas anime esset per se subsistēs. nec informaret ipsam animā:constat ꝙ non minus hec ⁊ illa essent due:⁊ per consequens quelibet vna quam

bz nūc: ⁊ tñ tūc entitas aīe nō eēt vna per istā entitatē.
¶ Ex h̄ pz. ꝙ exēplū idnctū n̄ ē sile: nā ꝑ ipm cādorē cy
gn⁹ ē cādidus: ⁊ si ille sepa⁹ existeret ab eo n̄ eēt cādid⁹.
¶ 2° qr nec min⁹ entitas aīe ē ꝑ seipāz i se idiuisa: ⁊ ab il
la entitate supaddita diuisa ꝗ̄ eꝰ: illa supaddita ꝑ se idi
uisa i se ⁊ ab aīa diuisa: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō min⁹ ꝑ seipāz ē vna ꝗ̄
ista. ¶ Ex q̄ seq̄t. ꝙ si ista entitas sit ꝑ se vna ⁊ vnitas: ꝙ
ēt entitas aīe sit ꝑ se vna ⁊ vnitas. ¶ P̄. nulla res ē i se i
diuisa ꝑ aliq̄ entitatē sibi supadditā. ḡ nulla ē vnū nūe
rale ꝑ aliq̄ entitatē supadditā. ꝯn̄a pz: qr si rō talis vni⁹
in ꝓcisa idiuisiōe itriseca ꝯsistit: siue simplr: si simplr sic
vnū siue s̄m qd: vt s̄m h̄ vel illud: si sit vnuz s̄m qd: vt
vnū h̄ vl̄ vnū illō: vt supra dcm̄ ē: a n̄s ēt ē supra dclara
tū. Ad hāc ꝯnē applicari p̄nt rōnes. 3. ꝯnis ꝓcedētis arti.

4° ꝯ ¶ 4° ꝯ ꝓbaṫ sic. ō do ⁊ āgelo Michaele vē ꝓdicaṫ nūe
r⁹ simp⁹. Nā vē dī. ꝙ sīt duo. ḡ de q̄lz eoꝝ s̄z se vē ꝓdicaṫ
vnū nuāle simplr. ꝯn̄a pz: qr nūer⁹ simplr ē vna: vel enti
tas simplr: sic nūerus s̄m qd: ē vna s̄m qd. ¶ P̄. de deo
maxie vē dī: ꝙ ē i se idiuisus ⁊ n̄ mlta. ḡ de eo maxie vē
dī vnū nuāle. ¶ Cōtra istas ꝯnes sīt aliq̄ rōnes alterius
opionis: s̄z qr oēs sūdanṫ sup h̄ ꝙ nūer⁹ dicaṫ solū de re
b⁹ ꝗ̄titis ⁊ mālib⁹: qō fundamētū falsuz eē ōndiṫ i seq̄ē
ti q̄one. iō illas h̄ omitto recitare.

Ad p̄m argumentū pn̄ci. q. ¶ Ad p̄m vō rōnem
q. n̄i⁹ ꝙ vtroq̄ mō sūptū vnū dī de deo: cuz vō ꝓbaṫ ꝙ
vnū nūcrale n̄ dī de dō: qr ipz n̄ dī nisi ō ꝯtiuo: nego istō

5° meta. c. ii. assūptū. Et ad auctē Cōmē. q̄ ad ꝓbādū illud iducīṫ. Di
co p̄. ꝙ nō suffragaṫ eis: s̄z poti⁹ aduersaṫ. Tū qr nullam
ꝯtinuū ē idiuisibile: tū qr nullū ꝯtinuū caret situ: ⁊ ꝑ cō
sequēs vī ꝙ de nullo ꝯtiuo dicaṫ vnū nuāle qō vtiq̄z ve

vbi. s̄. rū ē simplr loquēdo: vt pz ex dictis. ¶ Qō ḡ Cōmen. ait
in ꝗ̄titate nō ē itelligēdū ōtermiate de ꝗ̄titate ꝯtina q̄
dī magnitudo: s̄z gn̄alr de q̄lz qō ē ꝗ̄titas: vl̄ ꝑs seu p̄n̄m
ꝗ̄titatis ꝯtiue vel discrete: oē. n. tale qō est idiuisibile ⁊
caret situ est vnū nuāle ⁊ tale ē de⁹: q lz nō sit ꝗ̄titas: est
tñ p̄n̄m ꝗ̄titatis discrete: sic vnitas ē p̄n̄m ⁊ ꝑs nui: ⁊ si eēt
aliqō oīno idiuisibile hn̄s sitū: illud eēt pūct⁹: vtꝝ āt ali

5° meta. c. ii. qd hui⁹ sit: alias videbiṫ. s̄m tñ Cōmē. i ꝓposito ꝯditio
nalr itelligi dz. 2° pōt dici ⁊ forte meli⁹. ꝙ Cōmē. i vbis
illis: ⁊ phs ēt q ibidē diē silia nō loquiṫ s̄m opionē pro
priā: s̄z s̄z opionē tūc famosāz ponētiū mathematica se
parata ⁊ pūcta ⁊ alia idiuisibilia: q̄ si eēt vā. eēt aliqd ꝓ
cise de gn̄e ꝗ̄titatis carēs situ ⁊ idiuisibile: ⁊ illō eēt vni
tas p̄n̄m nui mathematici sepati: eēt ēt aliqd tale idiuisi

4° met. c. 3. Cō. 8. 9. ⁊. 10. bile hn̄s sitū qō pūct⁹ ab illis vocabaṫ. ¶ Ad 2m auctē
eiusdē dico: ꝙ opio Cōmē. vt dī i vbis allegatis: ⁊ clari⁹
ad hec. 10. meta. fuit ꝙ vnū nuāle sigñaret aliqō accn̄s i
herēs rei q̄ dī vna: sic albū sigñat albedinē ihērētē subē:
⁊ in h̄ ille nō fuit min⁹ decept⁹ ꝗ̄ Auicē. nec ei⁹ auctem
in hac pte recitanda. ¶ Qō ꝯfirmaṫ: qr ēt aliqd falsum
ibidē diē sil cū h̄. s. ꝙ ens qō sigñat vnū; sigñat aliqō ac
cidēs extra i re: ⁊ iō i neutro ille ē recitād⁹. Cū vō ꝯn̄a ꝓ
baṫ ꝙ vnū ꝯuertibile enti n̄ dī de dō: qr sigñat entitatē
supadditā rei q̄ dī vna. nego illō assūptū. Ad p̄m ꝓbōnē
dōz. ꝙ nugatio vitaṫ eo ꝙ ens ⁊ vnū n̄ sigñant eadē eo
dē mō: s̄z vnū sigñat negatiue: ea q̄ ens sigñat affirmati
ue. Nā vt pz: ꝑ dcā: vnū sigñat idē ꝙ h̄ oīo: qō ē i se idiui
suz: siue h̄ equalēs ꝓme qō nō ē aliq̄ ⁊ cetera: vel nō en
tia. ¶ Ad 3m dico. ꝙ n̄ sp passio iportat rē distictā a sbo
⁊ ihērētē illi: s̄z aliqn̄ aliq̄ q̄ nō ē illi ieē: sic cātiuū ipor
tat ꝯnotatiue creaturā polez: q̄ tñ dō nūq̄ ē ineē: aliqn̄
ēt nō iportat aliq̄ quā nō iportat subm: s̄z easdē: tñ eo
dē mō: sic ē i ꝓposito ō vno qō negatiue iportat ea q̄ affir
matiue iportāṫ ꝑ ens: vt dcm̄ est: ꝑꝑ qō ipediṫ ꝓdicatio
ei⁹ de subto i p̄mo dicēdi ꝑ se. ¶ Ad aliō qō addiṫ de diffō
ne passiōis de subto, tanq̄ ꝑ additamētū: dōm h̄ veꝝ eē
sumēdo passionē ꝑ accn̄te ꝓꝓo sibi eꝰ aīam inherēte: nō
aūt h̄ ē vlr veꝝ de passiōe q̄ ē ꝓdicabile aliqō de subto
in 3° dicēdi per se: vnuz aūt n̄ sit passio entis nō est eius
passio p̄mo mō: vt ex dictis patet: sed s̄cdo modo tm̄.

¶ Distinctionis. XXIIII. Questio. II.

SEcundo q̄ro: vtrū termini nuāles multitudinē iportātes: vt
duo tres vē dicanṫ de ꝑsonis in diuinis.

p̄m ¶ Et arguiṫ ꝙ n̄. p̄: qr hōi termini sigñant
nūeꝝ. ⁊ nūer⁹ est accn̄s ihērēs reb⁹ nuātis:

Cō. 8. vt vī velle Cōmē. 10. meta. s̄z nullū accn̄s

2m est in deo. ḡ ⁊c. ¶ 2° oīs nūer⁹ est ꝗ̄titas.

cap. p̄. in deo vō nulla est ꝗ̄titas: iuxta illud Aug. 5° de tri. Intel
ligam⁹ deū sine ꝗ̄titate magnū ⁊c. ⁊ illud Ambro. in lib.
de tri. ⁊ allegaṫ in p̄nti dis. dī. ꝙ in deo nō ē nūer⁹ nec ꝗ̄

3m titas. ¶ 3° qr nūer⁹ est tm̄mō rerū ꝯtinuaꝝ seu corꝑaliū:

T. c. 68. sicut ꝓbaṫ per phm. 3° phy. q dī. ꝙ nūerus cāṫur ex diui

⁊. 69. sione magnitudinis: ḡ nullus numer⁹ reperiṫ in deo.

cap. 5. Ad oppositū argṫ ꝑ illō Joā. 5. tres sīt q testimo
niū dāt i celo pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄us sc̄us.

Hic sunt 4or vidēda. Primū ē. vtꝝ nūer⁹ hēat eē ꝑ
apphēsionē aīe tm̄. 2m vtꝝ nūer⁹ sit rei s̄z
se distīcte a reb⁹ enuātis siue ꝑ qb⁹ supponūṫ termini nuā
les. 3m vtꝝ sit tm̄ in reb⁹ corꝑalib⁹ an ēt i sp̄ualib⁹. 4m
vtꝝ ternari⁹ siue trinitas ꝑsonarū sit verus numerus.

p̄m art. Quantū ad p̄m dico ꝙ nō oīs nūer⁹ est ꝑ apphēsio
nē aīe. qō sic ꝓbo. Prio: qr aliq̄ multitudo
nō apphēsa ab aīa est multitudo finita vnitatū discreta
rū. ḡ nō oīs nūer⁹ est per apphēsionē aīe. Añs est certū: ⁊
ꝯn̄a ꝓbaṫ eo ꝙ distinctoꝝ ꝑlalitas finita est nūer⁹: vt dī

T. c. 18. 5° meta. cap. de ꝗ̄to. vel vt cōiter diffiniṫ. Nūer⁹ est mul
titudo ex vnitatib⁹ aggregata: seu aceruus vnitatū: vt di

Cō. 68. cit Cōmē. 3° phy. 2° sic. aliq̄ res esto ꝙ nō apphēdanṫ

2m ab aīa sūt tot vel tot finite. v. g. q̄tuor vl̄ sex: ⁊ sic de alijs.
ḡ aliq̄ res esto ꝙ nō apphēdanṫ ab aīa sīt nūer⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
nō oīs nūer⁹ hz eē per apphēsionē aīe. ¶ Utraq̄ ꝯn̄a est
nota: ⁊ añs ꝓbaṫ: qr nō plus depēdet multitudo rerū ab
aīa in eē tot vel tot ꝗ̄ depēdeat magnitudo in eē tāta vl̄
tāta. v. g. pedalis vel cubitalis aut alicui⁹ alteri⁹ determi
nate mēsure: s̄z ꝯstat ꝙ magnitudo corꝑalis nō depēdet
in h̄ ab aīa. q̄re ⁊c. ¶ Per h̄ excludiṫ iste modus dicen
di ꝙ ex̄ aīaz vtiq̄z est multitudo reꝝ ⁊ an apphēdanṫ: s̄z
illa nō ē tot vl̄ tot ⁊ ꝑ ꝯn̄s nūer⁹ nisi sit nuāta ab aīa. Nō
sili rōne diceret ꝙ ex̄ aīaz vtiq̄z ē magnitudo: s̄z illa n̄ ē
tāta vel tāta nisi ab aīa mēsureṫ: qō vtiq̄z friuolum est.

Aureol⁹ ¶ Excludiṫ ꝗ̄z dictū alioꝝ dicētiū ꝙ ꝗ̄uis multitudo
vnitatū sit actu ex̄ aīaz nō tñ nūer⁹: eo ꝙ ille vnitates sīt
tm̄mō mā nui: q̄titas āt illius seu sūma ⁊ ꝯ est fōa nui:
⁊ h̄ nō est nisi ab aīa nūerāte: ⁊ ꝯcludente seu sūmāte di
ctā multitudinē vnitatū. Hoc inq̄ nō valet. nā silr dice
reṫ ꝙ magnitudo est tm̄ mā cubiti ⁊ pedis ⁊ siliuz deter
minate mēsure ꝯtinuarū ꝗ̄titatū: qb⁹ nō est vnū cōe no
mē: sic finitis multitudinib⁹ ⁊ discretis ꝗ̄titatib⁹ est cōe
nomē nūer⁹: s̄z tātitas vt cubitalitatis ⁊ pedalitatis est
fōa taliū: ⁊ h̄ est ab aīa mēsurāte dictā magnitudinē: q̄
ꝑꝑ nō appet aliq̄ rō ꝑꝑ quā absq̄z opōne aīe multitudo
finita non sit tot vel tot: sicut magnitudo finita est sine
operatione aīe tāta vel tāta.

Aureol⁹ i p̄mo. s. di. 24. q. p̄a arti. 4. ¶ Cōtra ꝯnē istā arguiṫ p̄:
qr si vera sit sequiṫ necessario datis duob⁹ nūeris infini
tas reꝝ i actu: dato nāq̄z binario lapidū ⁊ binario lignoꝝ
poniṫ binari⁹ hoꝝ binarioꝝ: q eadē rōne ē actu ex̄ aīam:
q̄ ⁊ binari⁹ lapid. ⁊ per ꝯn̄s iā hēnṫ tres binarij. vn⁹ lapi
dū ⁊ alter lignoꝝ ⁊ tertius binarioꝝ ꝓdictoꝝ: ⁊ illa trini
tas hoꝝ triū nuoꝝ pari rōne ēt ē actu in rerū nā: ⁊ sūt iā
q̄tuor nūeri: tres binarij ⁊ vn⁹ q̄ternari⁹ ⁊ sic in ifinitū.

2m ¶ 2° seqꝛ ꝙ realitas maior sit eq̃lis minori: qḋ est ipoſe. ꝯña ḋclarat̃. Nã realitas binarij vł dualitas duoꝝ gnarioꝝ ē maior realitate dualitatis lignoꝝ. Nã pt i duas ptes eq̃les diuidi maiores: q̃ʒ posset dualitas lignoꝝ: qm̃ illa i duos gnarios: h̄ ãt tm̃ in duas vnitates: ꝯstat aũt ꝙ gnari⁹ est maior realitas realitate vnitatis. ꝯcludit̃ ḡ ꝙ realitas dualitatꝭ gnarioꝝ maiorē realitate dualitatis lignoꝝ: sʒ ex alia pte ois dualitas oi dualitati ē eq̃lis. qꝛ
3m maior miori eq̃lis erit. ¶ 3° nullũ reale replicat̃ aut reflectit̃ sup seipꝫ: nõ. n. albedo suscipit albedinē: aut nigredo nigredinē: sʒ nũer⁹ replicat̃ sup seipm: dicim⁹. n. duos
4m binarios ⁊ tres ternarios: ⁊ sic de alijs. ¶ 4° cuiuslibet nũeri vnitates hñt iter se aliq̃ʒ ꝯnexionē que nõ põt eē nisi ab aia. ḡ nullus nũer⁹ hʒ eē absq̃ʒ opõne aie. ꝯña pʒ: ⁊ añs q̃tũ ad h̄ ꝙ dicit vnitates nũeri hr̃e ꝯnexionē: sed ꝙ illa ꝯnexio nõ possit eē nisi p aiaʒ: pbat̃ qꝛ si illa eēt in re ex̃. vel iõ eēnt ꝯnexe vnitates: qꝛ ꝯtinent̃ ifra vnũ marsupiũ: ⁊ h̄ nõ: qꝛ ḋnari⁹ ex̃ns in marsupio vno: ⁊ ḋnari⁹ ex̃ns i alio ita sũt duo: sic̃ si ambo eēnt i vno: ⁊ sili mõ pbat̃: ꝙ ñ iõ sint ꝯnexe: qꝛ ꝯtinēt̃ ifra eũdē cãpũ: vł idē hemisperiũ aut idē celũ: aut sꝭ ꝯnexe: qꝛ ꝯtinēt̃ ifra eũdē ambitũ vniuersitatis reꝝ: ⁊ h̄ dici ñ pt: qꝛ talis ambit⁹ ⁊
5m ꝯtinētia nõ ē ex nã rei: sʒ tm̃ p opõnē aie. ¶ 5° seqꝛ. ꝙ in reꝝ nã eēt vn⁹ nũer⁹ tm̃. vʒ ille q cõprehēderet vniuersitatē oiuʒ reꝝ demr̃ataꝝ: ꝯñs ē falsuʒ. pbat̃ ꝯña: qꝛ si dētur alij nũeri miores q mensurãt ptes illi⁹ vniuersitatis cũ nũeri sint oppositi sũme: seqꝛ ꝙ opposita sũme eēnt i eodē sil. Nã duo lapides mēsurant̃ dualitate: ⁊ iterũ cuʒ ipsi cũ alio q ē in rerũ nã sint tres ēt mēsurant̃ trinitate ⁊ eodē mõ pbat̃ ꝙ mēsurent̃ q̃ternitate pp lapidē 4m q ē i reꝝ nã: ⁊ sic de alijs oib⁹ nũeris maiorib⁹ põt pbari.
6m ¶ 6° idē pbat̃ ex itētiõe pħi. 4° physicoꝝ i fine: vbi sic
T.c.izi. ait sʒ trãslationē Cõmē. dicam⁹. v. g. ꝙ cũ nũerãs ñ fuerit: nũerare ñ erit. ḡ manĩm ē ēt ꝙ nũer⁹ ñ erit. Et cũ nihil aliud aptũ natũ sit nũerare q̃ʒ aia ⁊ aie itellus: ipoſe ē vt sit nũer⁹: cũ aia ñ fuerit: h̄ v̄ba adeo sũt clara ꝙ ñ idigēt
Cõ.izi. expõne. ¶ Idē pbat̃ ex itētiõe Cõmēta. ibi. Qui dic̃ nũer⁹ ñ ē nisi actio nũerãtis i nũerato: ⁊ manĩm ē ꝙ cũ nũerãs ñ fuerit: actio ei⁹ ñ erit. Impoſe ē ãt aliqḋ aliḋ pter aiaʒ nũerare ⁊ aie itellm. ḡ manĩm ē ꝙ cũ aia nõ fuerit nec erit nũer⁹: ⁊ ifra dic̃: eē v̄o nui i aia: ñ ē eē oib⁹ modis qm̃ eēt fictũ: sic̃ chimera ⁊ hircoceru⁹: sʒ eē ei⁹ extra mētē ē i po⁴ pp sbm ꝓpriũ: eē v̄o ei⁹ i aia ē i actu. s. qñ aia egerit actionē illã q̃ dꝛ nũer⁹ i subto ꝑparato ad recipiēdũ illã. Ex qb⁹ ēt pʒ: ꝙ nũer⁹ ñ ē actu absq̃ʒ aie appħēsione.
[illegible] [illegible] m.i. ¶ Ad pm hoꝝ rn̄deo negãdo ꝯñaʒ: ad pbõnē dico: ꝙ binari⁹ illoꝝ binarioꝝ vtiq̃ʒ realis ē: ñ tm̃ ē aliq̃ res distīcta ab illis duob⁹ binarijs: nec ē aliḋ q̃ʒ ipi duo binarij: sic̃ ⁊ binari⁹ lignoꝝ nõ ē aliḋ q̃ʒ ipa duo ligna: ⁊ gñalr̃ nullus nũer⁹ ē res disticta ab oib⁹ vnitatib⁹ sil sumptis: vt in se
Ad 2m quēti arti. ostēdet̃. ¶ Ad 2m silr̃ nego ꝯñtiã. Ad pbõnē cũ assumit̃ ꝙ ois dualitas oi dualitati ē eq̃lis. Dõm ꝙ si loq̃mur de dualitatibus simplr̃: que. s. eque cõponunt̃ ex vnitatib⁹ simplr̃ ꝓpõ ē v̄a: sʒ tũc ñ ē ad ꝓpositũ: qm̃ nulla dualitas lignoꝝ ē dualitas simplr̃: sic̃ nec aliq̃s nũer⁹ est vn⁹ simplr̃: ⁊ silr̃ dualitas lignoꝝ ñ ē dualitas simpliciter: sic̃ nec aliqḋ lignũ ē vnũ simplr̃: vt pʒ in p̄cedēti. q. Unde q̃uis duo gnarij sint duo gnarij: nõ tm̃ sũt simplr̃ duo: nec duo ligna sꝭ simplr̃ duo: q̃uis sint duo ligna. Si v̄o loq̃mur de dualitatib⁹ sʒ qd. i. hoꝝ vel illoꝝ. Dico ꝙ ꝓpõ ē v̄a itelligēdo eq̃litatē sm illa q̃ꝝ dñr dualitates. Ois. n. dualitas bis tm̃ ꝯtiet suũ vnũ. sʒ nõ ē v̄a vł si attēdat̃ eq̃litas sʒ alia: q̃ꝝ nõ dñr dualitates. v. g. dualitas exercituũ p̄m est eq̃lis dualitati hoiuʒ: qꝛ sic̃ illa bis tm̃ ꝯtinet vnũ hoiez: ⁊ ē duo hoies tm̃: sic̃ ista bis tm̃ ꝯtinet vnũ exercitũ: ⁊ est duo exercit⁹ tm̃: nec ista ē ples vel pauciores exercit⁹ q̃ʒ illa est hoies. Sʒ 2° iste dualitates nõ sũt eq̃les: qm̃ dualitas exercituũ ē ples hoies ⁊ ples aie ⁊ corpa q̃ʒ dualitas hoiuʒ: sic̃ i ꝓposito dualitas gnarioꝝ est p̄m eq̃lis dualitati lignoꝝ: qm̃ illa nõ est ples vel pauciores gnarij q̃ʒ illa ē ligna: sʒ tot p̄cise: est tm̃ plura ligna si illi gnarij sint lignoꝝ: q̃ʒ est ista. nã illa est decē: h̄ aũt
Ad 3m duo tm̃. ¶ Ad 3m dõʒ: ꝙ illa replicatio ⁊ reflexio põt itelligi q̃tũ ad realē receptionē: sic̃ subm recipit formã: ⁊ tc̃ mior ē falsa. Nã nũer⁹ nõ ē aliq̃ res iformãs aliũ nũerũ: nec cũ dñr duo binarij dat̃ itelligi a recte sētiētib⁹ ꝙ sit vn⁹ binarius iformãs duos binarios: sic̃ nec cũ vnitates dñr due dat̃ itelligi ꝙ sit aliq̃ res q̃ dꝛ dualitas iformãs vnitates: vt i sequēti arti. ostēdet̃: vł illa reflexio põt itelligi q̃tũ ad p̄dicationē: ⁊ tũc maior est falsa. Nã ꝯstat ꝙ multitudo rerũ est absq̃ʒ opõne aie: ⁊ tm̃ dicimus ꝙ sunt multe multitudines hoiuʒ in vniuerso. ⁊ pisciũ i mari ⁊
Ad 4m stellaꝝ i celo. ¶ Ad 4m nego añs. Nã ad h̄ ꝙ vnitates sint nũer⁹ sufficit ꝙ vna nõ sit alia: ⁊ q̃libet singulariter sit vnuʒ tale: q̃lia plr̃ dñr oēs sil: vt si sint due entitates: vel subē: sufficit ꝙ vtraq̃ʒ sit vna q̃titas vel vna suba: ⁊ vna nõ sit alia: ⁊ sic suo° de alijs: nec alia ꝯnexio reqrit̃. Oz aũt q̃lʒ sit vnũ tale: ⁊ vna sit disticta ab alia in multis
Ad 5m ꝯtigit absq̃ʒ aie appħēsiõe. ¶ Ad 5m nego ꝯñtiã. Nã posito ꝙ nõ sint ples q̃ʒ cētũ hoies i mũdo: ⁊ oēs sil sint vn⁹ nũer⁹. s. cētenari⁹ vł. c. hoies. adhuc sor. ⁊ plato sũt duo homies: ⁊ illi adiũcto Cicerone sꝭ tres. ⁊ illi ⁊ Petr⁹ sil sũt q̃tuor: ⁊ sic deiceps. ¶ Illḋ ãt qḋ ifert̃. s. ꝙ opposita sũme eēnt i eodē: p̄cedit ex falsa imagiatiõe putãtis ꝙ numer⁹ sic sit q̃dã realitas disticta ab vnitatib⁹ ⁊ ex̃ns in illis: verũ ē ãt ꝙ de eisdē vnitatib⁹ p̄cise ñ pñt v̄ificari termini nũerales diuersaꝝ speꝝ. Nã de sor. ⁊ pla. p̄cise v̄ificat̃ binari⁹: sor. n. ⁊ pla. sꝭ duo hoies seu binari⁹ hoiuʒ qḋ idē apud me valet: sʒ de eis p̄cise ñ v̄ificat̃ ternari⁹ vł q̃ternari⁹ hoiuʒ: aut ali⁹ nũer⁹. Idē tm̃ sor. ē ps binarij ⁊ ternarij ⁊ q̃ternarij ⁊ ceteroꝝ sequētiuʒ nũoꝝ: nec istud est icõueniēs: sʒ veꝝ: sic̃ ⁊ idē hõ ē ps familie ⁊ trib⁹ ⁊ ppłi.
Ad 6m ¶ Ad 6m dõʒ: ꝙ nũer⁹ ē duplex: qdã q est multitudo vnitatũ nõ ꝯtiuaꝝ seu discretaꝝ i reꝝ nã: sic̃ duo hoies: qdã v̄o est młtitudo vnitatũ discretaꝝ tm̃ p signãtionē ⁊ diuisionē aie: ꝯtiuaꝝ v̄o i reꝝ nã: sic̃ młtitudo ptiũ q̃titatꝭ ꝯtinue diuisaꝝ p signãtionē aie seu diuisim ⁊ seorsuʒ signataꝝ dꝛ nũer⁹: h̄ mõ accipit nũeꝝ pħs p̄ posterioꝝ qñ dic̃: ꝙ nõ ē ex alio gñe descēdētē demr̃are: vt geometricũ i arithmetica: ⁊ seqꝛ ꝙ ñ ꝯtigit arithmetica ḋmr̃atione q̃rere accñtia i magnitudib⁹ nisi magnitudies sint nui vt dic̃ Lyncoñ. ꝙ cũ magnitudo sit realis ⁊ nũerata: tũc scia ḋ nuõ ḋscēdit i sciaʒ magnitudinũ: sic̃ accipit i. io. li. Eucl. Et h̄ innuit Ar. p hãc exceptionē nisi magnitudies nui sint. In. io. n. li. Eucli. fiũt magnitudies rõnales ⁊ q̃dã mõ nui: hec ille. Cũ ãt nũer⁹ ꝓpe sũ pt⁹ sit młtitudo finita discretaꝝ seu ꝙ idē est nõ ꝯtiuoꝝ vel faciētiũ p se
T.c.is. vnũ: vt pʒ. 5° meta. ⁊ discretio nui 2° sũpti nõ fit nisi ab aia diuidēte: pʒ ꝙ nũer⁹ 2° sũpt⁹ nõ ē absq̃ʒ aie appħēsione: talis v̄o nũer⁹ ē tp̄s: cũ ñ sit nisi p̄us ⁊ posteri⁹ mot⁹ cõtinui diuisa ⁊ nũãta seu młtiplicata p aiam. Uñ Cõmē.
Cõ.io9. 4° physi. Dicam⁹ inqt ꝙ extra mentē nõ est nisi motũ ⁊ mot⁹: ⁊ tp̄s nõ fit nisi qñ mēs diuidit motũ in p̄us ⁊ posteri⁹: ⁊ iõ ē itētio nui mot⁹. i. motũ eē nũeratũ. ḡ suba tēporis que est in eo q̃si forma est nũerus: ⁊ qḋ est in eo q̃si mã est motus cõtinuus: qm̃ non est numerus simplr̃: sed est numerus motus: ꝯtinuatio ergo accidit ei gr̃a mãe: ⁊ discretio. s. numer⁹ gr̃a forme: ⁊ est cõposit⁹ ex duab⁹ q̃titatib⁹. s. discreta ⁊ ꝯtinua: ⁊ ista cõpositio accidit mensuris qñ diuidunt̃: ⁊ est consideratio que est in. io. Eucli. de.

magnitudib⁹. i illo. n. tractatu ꝯsiderat̃ de magnitudib⁹ ꝟm ꝙ sunt nũeri. Cõmento. 100. dicit ꝙ motus diuisus ꝑ duo instãtia ꝑus ꝛ posteri⁹ est ipm tps. Et ĩfra. Tps ĩ gt nihil aliud est ꝙ̃ ꝑus ꝛ posteri⁹ in motu: ſʒ ꝟm ꝙ ſũt nũerata ꝛ diuisa ꝛ discreta: ꝛ id idiget in hoc ꝙ sit i actu aĩa. i. ꝟm ꝙ est ꝑus ꝛ posteri⁹ nũata: hec Cõmẽ. ¶ Itẽ sciẽdũ ꝙ nũare qd est actio aĩe z° sumit̃. Nã vno° idẽ est qd aliq̃ m̃ltitudinẽ discretã ꝑ replicationẽ vnitatis mẽsurare ꝛ ei⁹ q̃titatẽ cogscẽ: ꝛ hoc mõ di. 10. meta. ꝙ nũer⁹ mẽsurat̃ ꝛ nũerat̃ per vnũ. Alio° idez est qd aliqd vnũ diuidere ꝛ m̃ltiplicare q̃si idẽ sit nũare ꝙ de vno nũeꝝ facẽ. Unde Cõmẽ. 4° phy. vbi ph̃s vult ꝙ istãs m̃ltiplicat̃ ꝟʒ eẽ. dic̃ Cõmẽ. ꝙ nũatio ei⁹. s. istãtis ē ex hoc ꝙ trãslatũ nũeret̃. i. m̃ltiplicat̃. ecce ꝙ nũerari exponit ꝑ m̃ltiplicari. Ex his g̃ pʒ: ꝙ nõ ē itẽtio ph̃i vel Cõmẽ. dicẽ ꝙ nullus nũer⁹ sit si aĩa nõ fuerit: ſʒ solũ nũer⁹ z° mõ sũpt⁹ eq̃lis nũer⁹ est tps: ꝛ iste nũerus est cui⁹ eẽ in potẽtia est extra mẽtẽ: eẽ vo in actu est in aĩa. Itẽ iste est qui ꝑsupponit vel reqrit actionẽ aĩe que est numerare scdo modo sumptum.

Quantũ ad z^m ar. di ꝙ nũer⁹ g̃ ē q̃titas discreta de q̃ ẽt ē ꝑn^{us} igstitio: ponit qddã accñs additũ supra res de qb⁹ dñr termini nũales: hec positio n̄ vʒ mi bi vẽ. Id arguo ꝯ eã ꝑ sic. Quecũq3 sunt tot vel tot sũt se ipis nõ per aliq̃ entitatẽ eis ĩherẽtẽ tot vel tot. g̃ nullus nũer⁹ ē res aliq̃ iherẽs reb⁹ nũatis. Cõsequẽtia pʒ: añs ꝑ bat̃: qꝛ oĩuʒ q̃ sũt tot vl tot qdlʒ ē seipo nõ ꝑ aliq̃ entita tẽ sibi iherẽtẽ vnũ: vt pʒ ex ꝑcedẽti. q. g̃ qdlʒ coꝝ: ꝛ qdlʒ aliud seipsis nõ ꝑ entitatẽ iherẽtẽ sũt duo ꝛ q̃lʒ tria seipis tria: ꝛ vl'r q̃lʒ tot vl tot: vt. 10. vl. 50. aut alio q̃lʒ nuõ seipis sũt tot vel tot. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ si aliq̃ eẽnt tot. v. g. duo ꝑ entitatẽ iherẽtẽ vnũ illoꝝ duoꝝ: ꝛ ipa dualitas eẽnt due entitates: vel g̃ seipsis: ꝛ tũc eadẽ rõne ꝑ^a duo ꝛ q̃lʒ alia duo seipsis sũt duo: cũ nõ possit rõ potior assignari ꝑ istis q̃ ꝑ illis: vl sũt duo alia dualitate iherẽte. ꝛ tũc silr illa ꝛ illud ꝑ sũptũ: sũt ẽt due entitates ꝑ aliã dualitatẽ: ꝛ sic i ĩfinitũ. ¶ z° aut illd accñs additũ qd di eẽ nũer⁹ est enti tas oĩno simplex ꝛ idiuisa i se: aut ē entitas cõposita ꝛ diui sa i ptes. ¶ Primũ n̄ pt dici. p°: qꝛ nũer⁹ n̄ eẽt q̃titas dis creta: cũ oĩs q̃titas sit diuisibil': vt pʒ. 5° meta. ¶ 3° qꝛ tũc seqt̃ ꝙ idẽ accñs nuõ ꝟʒ se totũ sit i plib⁹ reb⁹ loco maxĩe distãtib⁹. v. g. millenari⁹ hoĩuʒ i diuersis mũdi ptib⁹ exñtiũ eẽt tot⁹ i q̃lʒ illoꝝ: ꝛ iteꝝ tot⁹ i q̃lʒ pte cuiuslʒ coꝝ: qd ē absurdũ ꝛ ipoĩe ꝑ nãm. ꝯña pʒ. qꝛ q̄ rõne ē in vno hoĩe eadẽ rõne ē i q̃lʒ: ꝛ q̃ rõne i vna pte vni⁹ hoĩs: eadẽ rõne i q̃lʒ pte. ¶ 4° qꝛ seqret̃ q̃ñcũq3 g̃naret̃ vn⁹ hõ: ſʒ i q̃lʒ hoĩe mũdi fieret vna res noua absoluta. Nã tũc eẽt nou⁹ nũer⁹ hoĩuʒ: nec solũ vna fieret: ſʒ inũerabiles: nã iste hõ nouiter g̃nat⁹: ꝛ soz. pexñs eẽnt duo: ꝛ ꝑ ꝯñs fieret i vtroq3 binari⁹: ꝛ eadẽ rõne i q̃lʒ alio hoĩe fieret nou⁹ binari⁹. Nã q̃lʒ ali⁹ ꝛ ipe eẽnt duo. Itẽ ipe ꝛ q̃lʒ dua alij eẽnt tres ꝛ ꝑ ꝯñs i q̃lʒ fieret ternari⁹: ꝛ sic q̃tcũq3 hoĩb⁹ posset ꝯnu merari tot i q̃lʒ hoĩe fierẽt noue entitates: hec ãt absurda sũt audiẽtib⁹. Si vo illd accñs sit entitas i se diuisa ꝛ hñs ptes: vl sue ptes sũt adiuicẽ ꝯtiñue: ꝛ sic nũer⁹ nõ eẽt q̃titas discreta: ſʒ ꝯtiña seu magnitudo: cũ oĩs q̃titas diuisi bilis in ꝯtinuã sit magnitudo: vt pʒ. 5° meta. Ex q° vlteri⁹ seqt̃ ꝙ i oĩb⁹ reb⁹ aliq̃ nuõ nũeratis. v. g. millenario loco ẽt distãtib⁹ eẽt vna magnitudo nuõ. Et m̃lta alia ex hoc in cõueniẽtia possẽt iferri: vl sue ptes nõ sũt adiuicẽ ꝯtiñue: ſʒ discrete: vocãdo discretã q̃cũq3 nõ sũt iuicẽ ꝯtiue seu vnũ ꝑ ꝯtinuationẽ: ꝛ tũc vl ille ptes eẽnt nuĩ vl vnitates (nõ. n. possẽt eẽ alie ptes q̃titatis discrete inq̃tũ h⁹) nõ ꝑt ãt dici ꝙ sũt nuĩ: tũ qꝛ n̄ q̃lʒ nũer⁹ ē diuisibil' in nuõs: v. g. duaꝝ vnitatũ: tũ qꝛ q̃lʒ illoꝝ nuõꝝ hẽet ptes ꝛ de il lis ẽt eẽt q̃rẽdũ: ꝛ sic vl q̃lʒ nũer⁹ eẽt cõposit⁹ ex ĩfinitis nuĩs: qd ē ipoĩe: vl aligs eẽt cõposit⁹ ex vnitatib⁹: ꝛ eadẽ rõne q̃lʒ. q̃uis vn⁹ ex paucioꝛib⁹ ali⁹ vo ex plib⁹: ꝛ si istd dcr̃: aut ille vnitates seipis nullo addito sũt nũer⁹: aut ꝑ aliqd additũ eis. Si ꝑ additũ q̃rẽdũ ē de illo: an sit simplex vl hñs ptes sic ꝑus: si seipis ille vnitates sũt nũer⁹: cũ vnitates nũales nõ sint res supaddite reb⁹ nũatis: sed q̃lʒ taliũ reꝝ sit seipa: ꝛ n̄ ꝑ aliqd ei additũ vna: vt ꝑbatũ ē i ꝑcedẽti. q. seqt̃ ꝙ nũer⁹ n̄ sit accñs supadditũ reb⁹ nũeratis. i. reb⁹ q̃ sũt tot vl tot: hec. n. mõ voco i ꝑposito res nũeratas. ¶ Dico g̃ q̃tũ ad istũ arti. ꝙ nũer⁹ n̄ ē aliqd ta le accñs distictũ a reb⁹ nũeratis: ſʒ sic dicit ph̃s. 10. meta. Nũer⁹ ē plalitas vnitatũ. i. ples vnitates: vt illa sit ꝯstru ctio itrãsitiua: ꝟʒ quẽ sẽsũ eũ fuisse locutũ appet ex eo ꝙ 3° phy. vbi noua trãslatio hʒ nũer⁹ ē vno pla: trãslatio co mẽti hʒ: nũer⁹ ē ples vnitates. ꝛ Cõmẽ. ibi dic̃. ꝙ nũer⁹ ē coaceru⁹ vnitatũ: ꝛ. 10. meta. dic̃ ꝙ i diffõne nuĩ dcm̃ ē ꝙ ē m̃ltitudo cõposita ex vnitatib⁹: ꝛ rursus 4° phy. dic̃. ꝙ qꝛ vnũ ē mẽsura vnigenea nuõ: nũer⁹ ē ples vnitates: vni tates ãt ipe vt ex ꝑcedẽtib⁹ pʒ: nõ sũt aliq̃ accñtia vel en titates supaddite reb⁹ vnis ꝛ nũeratis: ꝛ per ꝯñs nec ipe nũer⁹. ¶ Ex hoc vlteri⁹ seqt̃: ꝙ nullus nũer⁹ ꝑpe loquẽdo ē aliq̃ entitas ꝑ se vna: ſʒ ples. vñ sic nulla res ꝑ se vna ē ꝑplus vl exercit⁹: nec isti termini de aliq̃ supponẽte ꝑ re aliq̃ ꝑ se vna vẽsicari pñt: ſʒ de plib⁹ tñ vl de aliq̃ suppo nẽte ꝑ reb⁹ plib⁹: sic nulla vna res inq̃tũ h⁹ ē nũer⁹: nec de aliq̃ supponẽte ꝑ h⁹ ꝑ se vna re põt vẽsicari aligs ter min⁹ nũalis: vl si vẽsicaret̃ hoc ꝯtigeret inq̃tũ illa ꝑ qb⁹ subm supponeret eẽnt pla ꝛ nõ inq̃tũ vnũ. sic g̃ de soz. ꝛ pla. dicim⁹ ꝙ sũt duo hoĩes: sic possum⁹ dicẽ ꝙ sũt dualitas vl binari⁹ hoĩuʒ: ꝛ sic nulla res ꝑ se vna est soz. ꝛ pla. aut aliqd duo hoĩes: sic nlla ē dualitas aut binari⁹ hoĩuʒ: ꝛ sic duo hoĩes sũt ples hoĩes ꝛ ples res: sic binari⁹ hoĩuʒ ē ples hoĩes ꝛ ples res. ¶ Sʒ ꝯ hoc põt argui multipl'r: ꝑ gdẽ: qꝛ si res nũate sint nũer⁹ seqt̃ ꝙ alig numeri ieq̃les erũt eiusdẽ spẽi. v. g. senari⁹ ꝛ septenari⁹ hoĩuʒ. nã sex homines ꝛ septẽ hoĩes sũt eiusdẽ spẽi. ¶ Itẽ alig nuĩ eq̃les erũt diuersaꝝ spẽꝝ ꝛ distīcti nuĩ: sic septenari⁹ canũ ꝛ se ptenari⁹ ꝑpetũ: ꝛ ꝯstat ꝙ hĩ canes ꝛ illi ꝑpetes distiguũt ꝛ spe ꝛ nuõ. Sʒ vtriusq3 ꝯñtĩ falsitas pʒ: ꝑmi gdẽ. 8. me. vbi i vult ph̃s ꝙ q̃lʒ vnitas addita nuõ variat spẽʒ nuĩ: ꝛ ꝑ ꝯñs oĩs septenari⁹ a q̃lʒ senario distiguit̃ spe. Scdi vo ꝯñtis pʒ falsitas. 4° phy. i fine. vbi dic̃ ph̃s. di ẽt recte ꝙ nũer⁹ idẽ ē ouiũ ꝛ canũ: nec solũ vʒ velle ꝙ sit idẽ spe: sed ꝙ sit idẽ nuõ: vñ ꝑ hoc ꝙ tps ē nũer⁹ motuũ: ꝛ idẽ ē nũer⁹ diuersoꝝ nũatoꝝ eq̃liũ m̃ltitudie: ꝑbat ꝙ oĩuʒ est idẽ ꝛ vnũ nuõ tps. ¶ z° qꝛ seqt̃ ꝙ aliq̃ sube eẽnt q̃titas cũ oĩs nũer⁹ sit q̃titas. ꝯñs ãt ē fl'm: tũ qꝛ oĩs q̃titas ē accñs: tũ qꝛ suba ꝛ q̃titas sũt distīcta ꝑdicamẽta ꝛ g̃ña nõ subalter natiʒ posita: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝟʒ regulã ph̃i i ꝑdicamẽtis. coꝝ sũt diuerse spẽs ꝛ diẽ: g̃ duo hoĩes nõ sũt binarius: cũ hõ sit spẽs sube: ꝛ binari⁹ spẽs q̃titatis. ꝛ ꝑ idẽ ꝑbat̃: ꝙ nulle q̃ litates sũt nũer⁹. ¶ 3° ꝟm dicta seqt̃ ꝙ due q̃titates ꝯti nue sũt nũer⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs q̃titas discreta: ſʒ illud ē ipoĩe ꝑꝑ multa. Prio qꝛ q̃titas i cõi diuidit̃ i ꝯtinuã ꝛ discretã ꝛ vtraq3 postea subdiuidit̃: g̃ q̃cũq3 q̃titates ꝯtinue min⁹ dĩnt iter se q̃ vna q̃titas ꝯtinua ꝛ vna discreta. aliq̃ aũt ꝯtinue dĩnt realr. g̃ ꝯtinua ꝛ discreta dĩnt realr. Et ꝑma ꝯña ꝑbat̃: qꝛ q̃cũq3 ꝯtinent̃ sub vno diuidẽtiũ aliqd cõe min⁹ dĩnt qbuscũq3: q̃ꝝ vnũ ꝯtinet̃ sub vno ꝛ alterũ sub altero diuidentiũ: sicut due quelibet sube corporee mi nus differũt iter se q̃ vna corpea ꝛ altera icorpea. ¶ z° qꝛ alie sũt ptes q̃titatis ꝯtinue: ꝛ alie ptes q̃titatis dis crete. g̃ alia ē q̃titas ꝯtina a q̃titate discreta. Añs ꝑbat̃: qꝛ ptes q̃titatis ꝯtinue sũt actu idiuise: ptes vo q̃titatis discrete sũt actu diuise. ¶ 3° qꝛ distinctarũ sciaꝝ realiũ

Marginal notes: Cõ. 131. — T. c. z. — cõ. 104. — z° arti. Tho. per. 1. q. 30. artũ. 3. — p^m Contra Tho. vbi supra. — z^m — T. c. 18. — 3^m — 4^m — T. c. 18. — Determinatio pro parte questi ad istũ ar. 10. met. — T. c. 4. t. c. 68 — Cõ. 21. — Cõ. 132. — Cõtra solu determi. p^m — T. c. 10. — t. c. 134. — z^m — 3^m — p — z — 3

sūt subta realr distīcta. geometria vō ⁊ arithmetica sīt di
stīcte sciē reales: ⁊ sbm geometrie ē q̄ntitas ↄtinua: arith
metice vō nūer⁹. g̃ ⁊c. ❡ 4° q2 nūer⁹ ⁊ magnitudo sīt di
stīcta sēsibilia: g̃ sūt distīcte res. Añs pȝ: q2 alias nō eēnt
gnque sēsibilia cōīa: vt ponit pħs. z° de aīa. ❡ 3° pncipalr
sī nūer⁹ ñ eēt nisi res nūerata: seq̄r ꝙ gcūqȝ videret vnū
exercitū boīuȝ: aut vnū gregē ouiū: videret nūeꝝ eoꝝ ⁊
q̄t sīt. vtꝝ. c. vl. m. ↄñs ās pt eē fl3. ❡ 4° ad iterrogationē
factā ð aliqb⁹ q̄t sīt: ñ rñr ipa ēt sil supra: vt sī qs iterrogct
q̄t boīes sīt i exercitū: ñ rñr ꝙ sīt iste vl ille: ⁊ sic ð singul:
rñr āt nūer⁹ ƀȝ ꝙ sīt. c. vl. m. g̃ nūer⁹ ē aliqd distīctū a reb⁹
nūeratis. ❡ 5° nūer⁹ nuōꝝ. v. g. binari⁹ senarioꝝ distīgui
tur a suis nūeratis. s. a senarijs. g̃ ⁊ glȝ nūer⁹ distinguit̄ a
suis nūeratī. ↄña pȝ: q2 eadē rō ē i oib⁹. Añs pȝ: q2 nūer⁹
nūeroꝝ ñ ē nūer⁹ vnitatū. alias binari⁹ senarioꝝ eēt bina
ri⁹ vnitatū ⁊ due vnitates: qȝ fl3 ē: cū in eo sint vnitates
duodecim: nūeri aut nūerati illo binario. s. senarij sīt nūe
ri vnitatū. g̃ sīt distīcti ab illo. ❡ 6° seq̄ret̄ ꝙ nūer⁹ ñ eēt
vnū ens: ⁊ p ↄñs nec ens: qꝛ sic res se hȝ ad vnitatē sic ⁊
ad entitatē. ❡ 7° seq̄ret̄ ꝙ senari⁹ eēt bis tria ⁊ q̄ternari⁹
bis duo. ⁊ sic suo° de alijs. Et pȝ ↄña: q2 res nūerate sena
rio sūt bis tria. falsitas vō ↄñtis pȝ ex dicto pħi. 5° meta.
vbi ƀȝ ꝙ hȝ trāsla° cōmēti ait. sba. n. cuiuslȝ ē semel. v. g.
sex: ñ. n. bis tria: sȝ semel sex. Et ibi Cōm ē. dic̄ ꝙ suba se
narij ē vnicū sex ñ tres binarij. Ex gb⁹ pȝ. ꝙ sba seu eēn⁹
senarij ñ ē ipe res nūate. ❡ Ad p̄m dōȝ. ꝙ nuōs leq̄les eē
eiusdē spēi pt itelligi z°: vno° ꝙ sint eiusdē spēi hui⁹ gnīs
ñeri: ita ꝙ eadeȝ spēs spālissima nuī pdicet̄ de vtroqȝ.
Alio° ꝙ sint eiusdē spēi cuiusdā alteri⁹ gnīs: vt alīs vel
sube vl coloris aut q̄litat̄. I p̄ sēu nego ↄñaȝ. Nā q̄uis bi
boīes ⁊ illi sint eiusdē spēi alīs ⁊ sube: ñ tñ sīt eiusdē spēi
nuī: ⁊ loquor ð spe spālissima: q2 forsitā nuī leq̄les aliq sīt
i eadē spe nuī subalterna. In z° vō sēsu ↄcedo ↄñs. Et p
batio falsitatis ei⁹ pcedit i p̄ sēsu tñ. Eodē mō dōm ꝙ ē
alia ↄña i p̄ sēsu ñ tȝ: sȝ i z° tñ: ⁊ i. illo sensu ↄñs ē veꝝ. vñ
dico ꝙ septē boīes ⁊ septē canes ⁊ septē albedīnes ⁊ q̄cū
qȝ alia septē iq̄ztū sīt septē sīt i eadē spe nuī: ñ āt iq̄ztū isti
sīt boīes ⁊ illi canes vl albediēs: nec ēt inq̄ȝ sīt septē sīt in
eadē spe sube vl q̄litat̄. Nā septenari⁹ vl septē qȝ idē dȝ
apō me ñ ē spēs p se sube vl q̄litat̄: sȝ q̄ntitat̄ tñ: ex alia
pte septē boīes ⁊ sex boīes: q̄uis inq̄ȝ boīes sint in eadē
spe alīs ⁊ sbe: ñ tñ inq̄ȝ illi sex ⁊ isti septē: iq̄ztū vō hō sīt
i diuersis spēb⁹ nuī: ñ āt sube nec ista sīt icōueniētia: sic ñ
ē icōueniēs ꝙ eadē res diuersis mōis sit i distīctis pdica
mētis: eodē mō q̄ res dȝ eē i pdicamēto: ⁊ silr res q̄ sūt di
uersoꝝ pdicamētoꝝ: sint ēt alio° eiusdē pdicamēti: vt in
fra. di. 30. oñdet̄. ❡ Sȝ adhuc restat dubiū in dicto pħi.
Nā q̄uis ƀm pdicta saluet̄ ꝙ septenari⁹ eq̄rū ⁊ septena
ri⁹ canū sīt eiusdē spēi nuī: ad itellcm pħi: nō tñ saluat̄ ꝙ
illoꝝ ⁊ illoꝝ sit vn⁹ septenari⁹ nuō seu singlaris: sicut ibi
vult pħs. ❡ Ad illō pōt z° dici. vno° ꝙ nō itēdit pħs di
cere ꝙ vtroꝛūqȝ sit idē septenari⁹ nuō: neq̄ꝫ ħ dic̄: sȝ iten
dit ꝙ ambo illi septenarij sint idē nūer⁹ spe. ❡ Ubi sciē
dū ꝙ sic ipe i sequēti stati pȝ: dȝ āt recte ꝙ nūer⁹ qȝ idē
declarat: q̄ñcūq̄ꝫ aliq̄ ↄtinent̄ sub vna dīa imediate di
uidēte aliqȝ cōe: nec dint p dīas illius: tale cōe pdicari
pt ð illis aduīcto sibi h⁹ termīo idē. Ecōtra āt sī illa dint
dintijs illi⁹ cōis. v. g. ƀȝ ipȝ: q2. n. eglater⁹ ⁊ gradat⁹ nō dif
ferūt dintijs imediate diuidētib⁹ figurā: sȝ ambo sb eaȝ
dīa figure cadūt: vtrq̄ꝫ. n. ē rectiline⁹: figura vō diuidit̄
p rectilineā ⁊ circularē. iō dic̄ ꝙ ambo sīt eadē figura: q2
vō ipi dīnt p dīas imediate diuidētes triāgulū q̄ sīt hñs
eq̄lia latera: ⁊ hñs leq̄lia: iō ñ dȝ idē triāgulus. Sic in p
posito: q2 septenarij oēs sub eadē dīa h⁹ cōis noīa nūer⁹
ↄphēdūt̄: iō dic̄ ꝙ sīt idē nūer⁹: ñ āt dic̄ ꝙ sīt idē septena
ri⁹. imo ifra exp̄sse dic̄ oppo^m: ⁊ ē rō: q2 septenari⁹ ē spēs
spālissima q̄ ñ diuidit̄ p dīas specificas: sȝ imediate diui
dit̄ i idiuidua: sb vno āt idiuiduo ñ cōphēdūt̄ aliq̄ idiui
dua: ⁊ iō de talib⁹ nulli pdicat̄ spēs cū ħ termīo idē: sic
duo eglateri ñ dñr idē eglater⁹: q̄uis ƀm mo^m pdictū di
cāt̄ triāgulꝰ. ❡ Ex his aūt pȝ: ꝙ ñ itēdit iter septenarios
illos affirmare vnitatē idiuidualē: sȝ specificā tñ: nec p
idē exēplū ð nuīs pcise ↄcludit: ꝙ oium sit tñ vnū nuō.
tps: sȝ ex eo qȝ postea addit oñdēs ꝙ p̄° mēsura motuū
ñ pt eē nisi circlar̄: ⁊ iter circlares pmꝰ: ⁊ q2 ille ē tñ vnꝰ:
seq̄r ꝙ oiuȝ motuū eq̄liū ⁊ sil exītiū sit tñ vnū tps nuō.
p illō āt qȝ dixit ð nuīs ñ vult hēe nisi ꝙ ad multiplica
tionē motuū ƀȝ spēs ñ seq̄r multiplica° specifica tpis: gn
imo q̄rūcūq̄ꝫ taliū eq̄liū ⁊ sil exītiū est idē tps spe: sic ⁊
duo septenarij sīt idē nūer⁹ spe tñ ñ nuō: ⁊ sic eglater⁹ ⁊
gradat⁹ sīt eadē figura spe subalterna: ñ āt eadē singlaris
⁊ nuō: qꝛ illō ē peit⁹ ipole: nec aliō itēdit pħs p illa vba
signare siue sint va ð vtute ƀm ðis siue ñ. ❡ z° pt dici di
stiguēdo ð nuō q̄ z° sumit̄: vno° p ipsis termis nūeralib⁹
duo ⁊ tria ⁊ siles signantes dterminatas mltitudines reꝝ
q̄uo sumit nūeꝝ Dam. li°. z° vbi ait. Or nūer⁹ est q̄ntitatū
nūerataꝝ signatiu⁹: ⁊ sic supr⁹ nūer⁹ ↄsueuit vocari nūe
rus q̄ nūeram⁹. Alio° sumit̄ nūer⁹ p mltitudīe finita dis
cretoꝝ signata p nūerū p̄° sūptū: ⁊ ħ mō sumit pħus 5°
meta. ⁊. io. nūer⁹ p̄° supr⁹ idē ē canū ⁊ eq̄rū ⁊ q̄rūcūq̄ꝫ eq̄
liū mltitudīe discretoꝝ. ħ. n. idē termin⁹ nuō septē signi
ficat mltitudinē eq̄ꝝ ⁊ canū ⁊ q̄rūcūqȝ: nūer⁹ āt z° supr⁹
ñ ē idē nuō canū ⁊ eq̄ꝝ. ❡ Ad ppo^m g̃ pħi pt dici ꝙ ille
accepit nūeꝝ p̄° volēs signare ꝙ sic ille nūer⁹ idē singu
laris ē q̄ q̄cūq̄ꝫ diuersa eq̄lia nūerari pñt nec ex mltipli
catiōe nuātoꝝ dȝ ipȝ mltiplicari: sic tps ƀm ꝙ ē nūer⁹ q̄
alij mot⁹ nuānt̄: ñ mltiplicat̄ ad mltiplicationē illoꝝ. ⁊
ad hūc sēsū vȝ log Cōmē. ibiō. i solone. q. quā ibi mouet
iuxta finē cōmēti. sic assumēdo nūeꝝ i dcō pħi pallega
to ñ ē ↄ me illō dcm. qꝛ nūer⁹ sic supr⁹ ñ ē q̄ntitas discre
ta: sȝ sit spēs q̄ntitatis discrete: sic istō pdicabile. hō nō ē
aial. q̄uis sit spēs alīs: nūc āt i pposito ē qȝ ð nuō q̄ ē q̄n
titas discreta. p̄° tñ solo magl inuit̄ ex textu lr̄e pħi q̄ ħ
z°. ❡ Ad z^m ↄcedo ↄñs ⁊ vlteri⁹ dico ꝙ ñ oīs q̄ntitas est
accñs: ⁊ ħ q̄ntū ad p̄^am pbōnē falsitatis ↄñtis. Quātū vō
ad z^am dico ꝙ q̄uis taliū generū sint diuerse spēs ⁊ dīe
sī hēant spēs ⁊ dīas: adhuc tñ eoꝝ spēs ⁊ dīe pñt de eis
dē pdicari: nec ħ plus dȝ icōueniēs reputari q̄ ꝙ ipamet
gña q̄ꝝ sīt spēs ⁊ dīe pdicent̄ de eisdē: qȝ tñ veꝝ ē vt in
fra pbabit̄. ❡ Ad 3^m ēt ↄcedo ↄñs. ⁊ ad p̄^am pbōnē falsi
tatis ei⁹ dico ꝙ loquēdo de dīa reali nō q̄cūqȝ ↄtinent̄
sub vno diuidētiū min⁹ dīnt q̄ ea q̄ ↄtinent̄ sub ambo
b⁹ vnū sub vno: ⁊ alteꝝ sb altero: ⁊ ħ dico loquēdo gñalr
de coib⁹ ⁊ diuidētib⁹ illa. Duo. n. calores realr distīcti ↄti
nent̄ sub vna spe q̄litatis. v. g. sub 3^a: ⁊ cū ħ idē calor nuō
ↄtinet̄ sub p̄^a ⁊ sub 3ª spe q̄litatis: vt pȝ p pħm in pdictis.
nec illō ē min⁹ pole q̄ ꝙ eadē res ↄtineat̄ sub diuersis p
dicamētis: ⁊ tñ i eadē spe eiusdē pdicamēti sīt aliq̄ res di
stīcte. ❡ Ad aliā ↄcedo ꝙ alia ē q̄ntitas ↄtīua a discreta:
cū ħ tñ stat ꝙ aliq̄ distīcte q̄ntitates ↄtīue sūt q̄ntitas dis
creta. vñ ħ cōe q̄ntitas discreta ppe loquēdo ñ pt vifica
ri de vna q̄ntitate ↄtīua tñ: sȝ solū de diuersis ⁊ discretis
sic nec nūer⁹ vt. ā. dcm ē. ❡ Ad 3^m pbōnē pt mlti⁹ rñde
ri: q̄ntū tñ sufficit ad pñs eūdo ad itellcm argumētiū. Dōm
ꝙ nihil pbibet diuersas scias diuersimode easdē res ↄsi
derare: sic eosdē mot⁹ celi ↄsiderat physic⁹ ⁊ astrolog⁹: ⁊
de mltis alijs posset exēplū dari: vt supra mōstratū ē in
plogo de magnitudib⁹: g̃ q̄ sūt nūer⁹ ↄsiderat geometer:
sȝ iq̄ntū magnitudies sīt: ↄsiderat ēt arithmetic⁹: sȝ iq̄ntū
sīt nūer⁹ vl nūeri: ñ āt inq̄ȝ magnitudies. ❡ Ad 4^m dōm

ꝙ ꝓbatio nulla ē. Nā īter illa ponūť q̄es ⁊ mot⁹: ⁊ tñ cō stat ꝙ q̄es ſēſibił ñ ē res diſticta ab alijs ſēſibilib⁹. Silr nec mot⁹ ſēſibilis: ſicꝫ ī 2° ꝓbabiť. Rñ° tñ ad rōnē ꝙ ſi ð3 beat cē ꝯ dicta ð3 aſſumē ꝙ nūer⁹ ⁊ magnitudines plalr ſť diſticta ſēſibilia. Nā ego nō dico ꝙ nūer⁹ ſtricte ſūpt⁹ vt diſtīgnīť ꝯ q̄ntitatē ꝯtinuā ſit magnitudo ꝓpe loquē do: ſ3 eſt magnitudīes. ¶ Itē opꝫ ꝙ ītelligať de nūō ma gnitudinū: vt ſit ſenſus añtis ꝙ nūer⁹ magnitudinū ē ſē ſibile diſtinctū a magnitudib⁹. Nā ego nō dico q̄nlibet nūeꝝ cē magnitudīes: ſicꝫ āt añs aſſūptū ne°. Et ad ꝓbō nē cū dī: ꝙ aliogn ñ cēnt q̄nque ſēſibilia cōia. Dōꝫ ꝙ cū dī ſēſibilia cōia cē q̄nque a recte ſētiētib⁹: nihil aliđ ītel ligiť: niſi ꝙ q̄nque ſť gñā vł ſpēs ſēſibiliū: q̄ plib⁹ ſēſib⁹ pñt ſētiri: accipiēdo large ſpēꝫ ⁊ gen⁹ ſiue qđ ſīialr ī idē redit: ſēſus ē: ꝙ ſūt q̄nque ð q̄b⁹ v̄ificať cē ſēſibile plib⁹ ſēſib⁹: ita ꝙ act⁹ ſignat⁹ ītelligať ꝓ illū exercitū: cū ħ aūt ſtat ꝙ talia aut aliq̄ ipoꝝ ð aliq̄b⁹ eiſdē ⁊ ꝓ eiſdē v̄ificen tur.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ rōnē ꝯcedo ꝙ q̄cūq3 videt totū vnū exerci tū videt nūeꝝ hoiuꝫ exercit⁹: ⁊ ſi exercit⁹ ſit mille hoies q̄cūq3 videt totū exercitū videt millenariū hominū ſeu mille hoies: nō tñ neċiū ē ꝙ q̄l3 talis videat illos cē mil le. ħ.n.ē vnū cōplexū. qđ pōt ig̃rari dū hꝫ p̄dicta por no titia. ¶ Et ī ſili p̄t oñdi. Nā ꝯſtat ꝙ q̄cūq3 videt magni tudinē cubitalē videt cubitū: q̄m illa magnitudo ē cubi t⁹: ⁊ ille cubit⁹ ē illa magnitudo: ⁊ tñ nō q̄cūq3 videt illā magnitudinē videt illā cē cubitā. Silr q̄cūq3 videt ali q̄ albedinē ſinglarē. v̄.g. hui⁹ niuis: videt ēt illud accñs qđ eſt illa albedo: ⁊ tñ mlti ruſtici vidēt albedinē niuis: q̄ neſciūt illā cē accñs.

Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ nego ꝯñtiā ⁊ rōnabili tas negōnis pꝫ ī ſili. Nā ēt īterrogātib⁹ q̄nta eſt aliq̄ ma gnitudo: nō rñdeť ꝙ ē ħ vł illa. rñdeť āt ꝙ ē cubita vł bi cubita vł tāta vł tāta: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ talis tātitas ñ ē res di ſticta ab illa magnitudīe.

Ad 5ᵐ ¶ Ad 5ᵐ nego añs. Ad ꝓbōnē dico. ꝙ binari⁹ ſenarioꝝ ē ſenarij vnitatū. Nā binari⁹ ſe narioꝝ nō eſt aliđ q̄ duo ſenarij. duo āt ſenarij ſť ſenarij vnitatū: ⁊ ꝑ ꝯñs binari⁹ ſenarioꝝ vnitatū ē ſenarij vnita tū: ſicꝫ ēt binari⁹ vnitatū ē vnitates.

Ad 6ᵐ ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ ſtri cte ⁊ ꝓpe loquēdo nūer⁹ nō ē ens: ſ3 entia.

Ad 7ᵐ ¶ Ad 7ᵐ ꝯce do ꝯñs: nec video q̄n niſi nimis ſtci⁹ nō ꝯcederet: q̄uo.n. binari⁹ cēt ꝑs aliq̄ta ſenarij: niſi ſex eſſent ter duo: nec ēt ternari⁹ cēt ꝑs aliq̄ta ſenarij: niſi ſex cēt bis tria: ⁊ gñalr ħ neċio opꝫ dicē ꝙ nullus nūer⁹ ē ꝑs nūeri maioris. Nā vt ſcribiť in p̄n°. 7. Euclid. nūer⁹ mior eſt ꝑs maioris q̄ñ nūerat maiorē: ſicꝫ ſenarij binarius eſt ꝑs: q2 nūerat ipm. Nā ter duo ſť ſex: q̄ ternari⁹ āt ⁊ ſi ſit mior ſenario: q2 tñ ipꝫ nō metiť: ñ dī ꝑs ei⁹: ſ3 ꝑtes: vt ibi pꝫ: q̄uis cōi noie vtrūq3 dicam⁹ ꝑtē ſenarij: ſ3 q̄ ibi dī ꝑs abſolute nos vo cam⁹ ꝑtē aliq̄tā: ⁊ q̄ dī ꝑtes nos dicim⁹ cē ꝑtē ñ aliq̄tā: pꝫ q̄ ꝙ illđ ꝯñs ē ītelligēdū ⁊ ꝯcedēdū: nec pħs eſt ꝯ: cū ibi expſſe dicat aliq̄s nuōs cē cōpoſitos. aliq̄s ēt ſupꝑficiales ⁊ aliq̄s ſolidos. nūer⁹ āt cōpoſit⁹ ꝫm Euclid. vbi. ſ. eſt ille quē aliq̄s nūer⁹ nuāt. vñ ſex ē nūer⁹ cōpoſit⁹ ⁊ ſupꝑficial: ⁊ iđ p̄ciſe: q2 ſex ſūt bis tria vł ter duo. nec ħ ītēdit negare.

5. m. t. c. 16. ¶ S3 ꝓ ītellu vbi pħi ſciēdū ē ꝙ pħs diſtīguēs ibi mo dos q̄b⁹ dī q̄litas vł q̄le. dīc ꝙ q̄le dī ēt ī mathematicis: ſicꝫ nūeri dñr q̄les. v̄.g. cōpoſiti ⁊ ſupꝑficiales ⁊ ſolidi. Vñ cū aliquē nūerū dicim⁹ cē ſupꝑficialē vł ſolidū nō dicim⁹ q̄d ipe ē: ſ3 q̄lis: tūc v̄o ſigñam⁹ illū cē ſupꝑficialē cū ſigña mus ipm ꝯſurgē ex ductu vni⁹ duoꝝ nūeroꝝ ī aliū. v̄.g. cuꝫ dī de aliq̄ nuō ꝙ eſt bis tria nō ſigñať q̄d eſt ⁊ ſuba ei⁹: ſ3 q̄lis. Cū v̄o dī ꝙ eſt ſex vł ſeptē. vel aliq̄s nūer⁹ ſe mel tñ dī: tūc denotať ſuba ei⁹: ⁊ ħ vult dicē pħs ī v̄bis illis: ſicꝫ magis pꝫ in noua trāſlatiōe: ꝫm quā ait ꝙ ſuba cuiuſlibet nūeri ꝙ ſemel vel ipſoꝝ ſex nō q̄ bis: aut ter ſūt ter: ⁊ ſic ītelligēdus eſt etiā Cōmēta. in hoc loco.

3° arti. Circa 3ᵐ arti. p̄mitto vnā diſtōnē de nuō q̄ 2ᵉ ē. ſ. nūe r⁹ ſimplr: ⁊ nūer⁹ ꝫ q̄d: ītelligo āt ꝑ nūerū ſim plr nūeꝝ de q̄ termin⁹ nūeral p̄dicať ſimplr: ꝑ nūerū 2ᵐ q̄d ītelligo nūeꝝ de q̄ ñ p̄dicať de termin⁹ nūeralis: niſi cū aliq̄ adiūcto expſſo vł ſubītellecto ꝫ modū q̄ ðclara t⁹ ē de vno ſimplr: ⁊ ð vno ꝫ q̄d ī p̄cedēti. q. ħ p̄miſſo po no duas ꝯnes. p̄° ē. ꝙ nūer⁹ ſimplr nō repiť ī reb⁹ corꝑa lib⁹: ſ3 ī ſpūalib⁹ tñ. 2°. ꝙ ī reb⁹ corꝑalib⁹ īueniť nūer⁹ ꝫ q̄d.

p̄° ꝯ ¶ Primā ꝓbo ſic. vnitates nūeri ſimplr nō ſūt ī reb⁹ corꝑalib⁹. ḡ nec nūeri ſimplr: ꝯñia pꝫ ꝑ eo ꝙ nūer⁹ ñ ē niſi ipe vnitates vt ðclaratū ē articulo p̄cedēti. Añs ꝓ bať. Nā nūer⁹ ſimplr ē vnitates ſimplr: ſicꝫ nūer⁹ ꝫ q̄d ē vnitates q̄ ſť vnitates ꝫ q̄d: nihil āt ī reb⁹ corꝑalib⁹ eſt vnū vł vnitas ſimplr: cū q̄đlꝫ eiuſmodi ſit cōpoſitum ⁊ hēat ꝑtes: ⁊ nullū tale ſit vnū ſimplr: vt ꝓbatū ē ī p̄cedē ti. q. ħ p̄° ꝑs ꝯnis ⁊ rōnes ad ei⁹ ꝓbōnē adducte ſūt Aug. 2° de li. ar. vbi ꝓbat ꝙ nūer⁹ ſimplr nō ē ꝑceptibilis cor poreis ſēſib⁹: q2 ꝑ ſēſus corꝑis ñ niſi corꝑalia ꝑcipi pñt: nullū āt talē ē vnū ſimplr: cū q̄đlꝫ hēat ī ſe ꝑtes: ⁊ ꝑ ꝯñs nūer⁹ q̄ vt dīc ñ ē niſi ipe vnitates repꝑt⁹ ī corꝑib⁹ ñ ē nūe r⁹ ſimplr: ſ3 ꝫ q̄d tñ. Vñ poſtea dīc. ꝙ ſic ſūt due res in corꝑe: nec ipe ſimplr due ſť: nūer⁹ āt ille q̄ vocať duo: q̄m bis hꝫ illđ qđ ſimp¹ vnū ē: ñ p̄t ꝑs ei⁹ hēe ꝑtē dimidiā. ī. nō p̄t rurſus hēe dimidiā: vł 3ᵃᵐ vł quotā lꝫ: q̄m ſimplex ⁊ v̄e vnū ē: ⁊ ſic pꝫ p̄° ꝑs ꝯnis.

cap. 8. ¶ 2° v̄o ꝑs. ſ. ꝙ hō nūer⁹ ſit in reb⁹ ſpūalib⁹. pꝫ ſtatī ſuppoſito ꝙ ſit aliq̄ mltitudo fi nita ſubaꝝ ſpūaliū ſimpliciū q̄les dñr cē āgeli: illa. n. eſt nūer⁹ ſimplr: ſicꝫ ⁊ ſue vnitates ſť vnitates ſimplr.

2° ꝯ ¶ 2° ꝯ ꝓbať: q2 ī reb⁹ corꝑalib⁹ ſūt mltitudīes finite diſcreta rū vnitatū ꝫ q̄d: ſicꝫ mltitudīes lapidū ⁊ lignoꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs in eis repiť nūer⁹ ꝫ q̄d: ⁊ iđ colter dicim⁹ de aliq̄ mltitu dīe ꝙ ē cētū lapides vel mille ligna.

Corꝛᵐ Ex his pꝫ: q̄ irrōna bilr loquunť q̄ dicūt ꝙ nūer⁹ ñ repiť niſi ī reb⁹ mālib⁹ ⁊ corꝑeis: cū mlto veri⁹ repiať in ſpūalib⁹: vt ꝓbatū ē: nec valꝫ ſi dicať ꝙ nūer⁹ reꝝ ſpūaliū ñ ē ſpēs q̄ntitatis diſcre te: ſ3 tñ nūer⁹ corꝑoꝝ: ipi v̄o loquūť ð nuō q̄ ē q̄ntitas diſ creta. Nō valet inq̄: q̄m illđ dcm̄ eſt ad placitū tñmō: ⁊ ſine rōne: qđ pꝫ: tū q2 īterrogāti ð aliq̄ mltitudīe āgeloꝝ quot ſť. ita hñ rñr ꝙ ſť. 3. vł. 6. ſicꝫ īterrogāti de lapidib⁹. rñdebiť ꝙ ſūt. 3. lapides. ¶ Itē eq̄ hñ pa° q̄lꝫ ternarij vł ſenarij aut cuiuſuis alteri⁹ nūeri v̄ificať ð talib⁹ termis ſupponētib⁹ ꝓ ſbſtātijs imālib⁹: ſicꝫ cū ꝓ corꝑalib⁹: ita ēt ternari⁹ āgeloꝝ ē nūer⁹ īpar vtrobiq3 p̄us ⁊ ſenari⁹ ē nūe r⁹ ꝑfect⁹: ſicꝫ lapidū ⁊ lignoꝝ ⁊ vlr q̄cūq3 ꝑ ſe ꝯuēiūt nuō ita v̄ificať de termis ſupponētib⁹ ꝓ eq̄li mltitudīe ange loꝝ: ſicꝫ reꝝ corꝑaliū. ¶ Cōfirmať ꝑ Aug. vbi ſupra: q̄ de nuō ſimplr quē dīc ī corꝑalib⁹ nō īueniri: oñdit nuōꝝ ꝓ prias ⁊ īcōmutabiles v̄itates q̄rū vna. v̄.g. ē ꝙ q̄tus q̄ſq3 nūer⁹ ē ab ipo p̄n⁹ tot⁹ poſt ipꝫ. ipo excepto ē duplus ei⁹: vt ibi ðclar: cū igř ita ſit appꝫ ꝙ ñ min⁹ v̄e hō nūer⁹ ē q̄ntitas diſcreta q̄ nūer⁹ corꝑoꝝ: nec illđ magis negari pōt q̄ ne gari poſſet eꝯ: aut ēt ꝙ magnitudo celi ñ ē q̄ntitas ꝯtīua: ſ3 tñmō magnitudīes corꝑoꝝ corruptibiliū qđ irrōna bilr cuiq3 appꝫ dcm̄.

ꝯ ꝯnes T. c. 35. ¶ Cōtra illđ tñ poſſet deduci pħs q̄ 3° phy. ꝓbat ꝙ īfinitū ñ ē aliqđ ſeꝑatū a ſēſibilib⁹: ꝑ ħ ꝙ ei⁹ ſubta. ſ. magnitudo ⁊ nūer⁹ ſeu mltitudo ñ ſūt a ſēſi bilib⁹ ſeꝑata. Ex q̄ ſeꝝ ꝫ ipꝫ ꝙ nūer⁹ ñ ſit ī reb⁹ abſtractī.

Rñſio ¶ Ad ħ dōꝫ ꝙ nūeꝝ cē ſeꝑatū a ſēſibilib⁹ p̄t ītelligi 2ʳ. Vno° ꝙ ſit aliq̄d ꝫ ſe ſbſiſtēs: qđ ſit tñ ipꝫ ꝑ ſe tale. v̄.g. ꝙ dualitas ſit aliq̄d ſeꝑatū ꝫm ſe: ꝙ ſit tñ dualitas ipſa ſicꝫ platonici poſuiſſe videnť. vt pꝫ. 14. meta. ⁊ ħ mō ꝫm pħm nūer⁹ nō ē ſeꝑat⁹. ⁊ ita negat vbi allegať: qđ pꝫ: q2 ī illa ꝑticula iſto° cē in īfinitū ſeꝑatū īprobat: qđ pꝫ: tū ex mō loquēdi pħi: ait. n. ampli⁹ q̄uo ꝯtiget aliqđ cē ipm in

3° phy. T. c. 35. finitū. ſolit⁹. n. ē pħs vbi de talib⁹ abſtractis loq̄t circū

log ea. ꝑ ly ipꝫ. vt ideā boni ipꝫ bonū: ꝛ sic de alijs: tū ex
Cō.35. expōne Cōmē. circa pn^m vbi ait. ꝛ dixit. s. Ar. nūc āt dica
mus ꝛc. i. qm̄ ipoſe ē vt ifi^m ſit aliqḋ ſepatū a ſenſibilib⁹
dīmēſiōis: ſꝫ ꝙ ē ſuba cui⁹ qditas ē ifinita. Alio⁹ pt̄ itelligi
nūerū eē ſepatū: qꝛ ſube ſepate ſūt tot vl̄ tot in aliq̄ nuō:
T.c.47 ꝛ h̄ nō negat pħs. imo ponit exp̄ſſe. iz. meta. d. numeruꝫ
earum eſſe ſupra numerum lationum celeſtium.

4⁹ arti. **Quantū** ad 4^m arti^m. p̄mitto vnaꝫ diſtōnē de nuō. Nā vno mō ſumit̄ nūer⁹ large ꝛ ſic q̄libet
p̄lalitas aliquoꝝ adinicē diſtictoꝝ ſiue illa ſint: aut ꝯſti
tuāt aliqḋ ꝑ ſe vnū h̄ aliqd: ſiue nō ē nūer⁹. Alio⁹ ſumit̄
nūer⁹ ſtricte: ꝛ ſic tm̄ finita p̄lalitas eoꝝ q̄ nec ſūt nec cō
ſtituūt aliqd ꝑ ſe vnū h̄ aliqd: ē nūer⁹. p̄ mō ſumit nūeꝝ
cap̄.5⁹. Dam. li⁹. 3⁹. vbi loquēs de nuō q̄ nūeram⁹ ſeu termis nūe
ralib⁹ ait. nūer⁹. n. nō diuiſiōis vl̄ vnionis cā: naē ē eē: ſꝫ
q̄titatis ꝛ nūeratoꝝ ſignatiu⁹ ſiue vnitoꝝ ſiue diuiſoꝝ.
℄ Ex q̄ ſeqt̄ ꝙ p̄lalitas reꝝ de q̄ talis nūer⁹ dr̄: ſiue ſint
cap̄.8. vnite ſiue diuiſe eſt nūer⁹ ſm eū. ℄ Uñ ꝛ idē ifra. Scie
dū ingt ꝙ nūer⁹ eoꝝ q̄ dn̄t ē ꝛ ipoſe eſt nūerari ea q̄ ſm
nihil dn̄t: ſm āt ꝙ dn̄t ſm h̄ ꝛ nūerant̄. Et ex h̄ ꝯſter
ꝯcludit: ꝙ nāe cħi nūerant̄: ꝛ ſub q̄titate diſcreta redu
cunt̄. ꝛ ꝑ ꝯñs ſꝫ ipꝫ dualitas nāꝝ cħi eſt nūer⁹. ℄ Hoc
mō ſūpto nūer⁹ ꝓ p̄lalitate ptiū eēntialiū cōpoſiti vtpo
te māe ꝛ foīe pt̄ dici nūer⁹: ꝛ ſilr ptiū p̄lalitatis ꝯtini. Et
ꝑ ꝯñs ipm ꝯtinuū ſiue magnitudo ēt qdā nūer⁹ eſt: nec
nūer⁹ ſic ſūpt⁹ eſt ſpēs q̄titatis diſtincta ꝯ magnitudinē
T.c.18. ſeu ꝯtiuā q̄titatē. ℄ 2⁹ mō ſumit nūeꝝ pħs 5⁹ meta. vbi
ſumēs m̄ltitudinē ſtricte ꝛ ꝯdiſticte magnitudini dic̄ ꝙ
eſt diuiſibile in nō ꝯtinua. i. diſcreta. vt pꝫ ꝑ trāſlationē
Cō.18. cōmēti. ꝛ ſubdit ꝙ hoꝝ. ſ. diſcretoꝝ p̄lalitas finita ē nūe
rus. Cui q̄ ad p^m dcm̄ ꝯcordat Boe. i li⁹ de vnitate ꝛ vno.
vbi ait. ꝙ p̄lalitas nō ē niſi ex aggregatione vnitatū q̄ ſi
fuerint diſgregate faciūt m̄ltitudinē. Si vo fuerint ꝯgre
gate faciūt magnitudinē: tūc āt vocat ꝯgregatas: qn̄ ꝯſti
tuūt ꝑ ſe vnū i actu. E cōtra vo diſgregatas: ꝛ ſic ſūpt⁹ nu
mer⁹ ē ſpēs q̄titatis diſcrete: ꝛ de nullo ꝯtinuo aut h̄ ali
qd ꝑ ſe vno p̄dicat̄. ℄ His p̄miſſis pꝫ: qd ſit dōꝫ ad hūc
arti. Nā ſi ſumat̄ nūer⁹ p̄ mō dōm ꝙ trinitas diuinaꝝ ꝑ
ſonaꝝ ē ver⁹ nūer⁹. Probat̄: qꝛ ē p̄lalitas vna diſtictarū
L⁹ ca⁹ 5. ꝑſonaꝝ adinicē. iuxta hāc diſtōnē dicit Dam. vbi ſupra.
Et queādmodū tres hypoſtaſes ſancte trinitatis icōfuſi
biliter vnite ſūt idiſtāter diuiſe ꝛ nūerant̄: ꝛ nūerus di
uiſionū vl̄ diſtātiā vel alienationē vl̄ iciſionē nō opat̄ i
eis: vbi pꝫ: ꝙ ibi ꝯcedit nūerū. Si vo ſumat̄ nūer⁹ 2⁹ mō
trinitas ipa nō ē nūer⁹. rō ē: qꝛ tres ꝑſone ſūt vnū ꝛ vna
ſimpliciſſima eēntia. ℄ Et poſſet adhuc argui. qꝛ ſi ma
gnitudo nō ē nūer⁹: nō ē nūer⁹ ꝑ ptes: qꝛ ſue ptes q̄q̄ ſint
diſticte oēs ſil̄ ſūpte ſt̄ vnū h̄ aliqd cōpoſitū: tn̄ m̄ltomi
nus trinitas diuinaꝝ ꝑſonaꝝ q̄ oēs ſt̄ vna eēntia ſimpli
ciſſima ē nūer⁹ iſto mō ſūpt⁹. hac ꝯſideratiōe loqt̄ Amb.
cap̄ p̄. li⁹ d tri. pī ingt ꝛ fili⁹ diuinitate vnū ſt̄: vbi nec ſube nec vo
lūtati vlla ē dr̄ia. Nāqꝫ alr̄ quō vnū deū dicim⁹: diuerſi
tas p̄les fac̄. vnitas ptātis excludit nūeri q̄titatē: qꝛ vni
tas nūer⁹ nō eſt: ſꝫ h̄ ſolum ipa pn^m. Ecce ꝙ vnitas ptātis
pr̄is ꝛ filij q̄ nō eſt niſi eaꝝ idiuiſa ꝛ ſimplex eſſentia ex
cludit ab eiſdē nūeri q̄titatē: huic ꝯcordat Boe. in li⁹ de
tri. nulla i hō diuerſitas. ſ. eēntie: nulla ex diuerſitate p̄la
litas. nulla ex accn̄tib⁹ m̄ltitudo atqꝫ ſectio nec nūerus.
Ad p̄mā rōnē ꝑncipalem. q. 10. met. ℄ Ad p^m rōnē. q. pꝫ qd dōꝫ ex dictis i 2⁹ arti. Et ad ꝓba
tionē Cōmē. dic̄ ꝙ ibi Cōmē. n̄ alr̄ dic̄ vl̄ inuit nūerū eē
accn̄s: niſi qꝛ ait. ꝙ vnū qḋ ē pn^m nūeri ē accn̄s: qḋ pꝫ eē
Cō.8. fl̄ꝫ ex p̄ce^n. q. ℄ Ad 2^m pꝫ rn̄⁹ ex 4⁹ ar. q̄uis ꝓbō ex dictis
Ad 2^m Aug. n̄ ſit ad ꝓpo^m: qꝛ n̄ dic̄ Aug. itelligam⁹ deū ſine q̄ti
Ad 3^m tate vl̄ ſine nuō i ꝑſonis trinū: q̄uis dicat ſine q̄titate. ſ.
dimēſiua magnū. ℄ Ad 3^m pꝫ. ꝙ añs eſt fl̄m ex 3⁹ ar⁹. nec

ꝓbatio ſufficiēs ē: qꝛ nō eſt veruꝫ: ſi aliqs nūer⁹ cāt̄ur ex
diuiſiōe ꝯtinui ꝙ oīs nūer⁹ cāet̄ ex diuiſione ꝯtinui: nec
h̄ necīū eſt ad ꝓpoſitū pħi: vt pꝫ ibidē iuētī: ſed nec eſt 3⁹ phy.
ēt alias de mēte ei⁹. Nā ꝯſtat ꝙ ſm pħm multitudo coꝝ T.c.68.
poꝝ celeſtiū nō eſt cauſata ex diuiſione alicuius ꝯtinui: ꝛ.69.
ꝛ tamē eſt vere numerus ſm ipſum ꝛ omnes doctores.

℄ Diſtinctionis. XXVI. ꝛ. XXVII. Q̄ō. I.

Circa diſtōnē. 26. ꝛ. 27. in qb⁹ magr̄ tractat de ꝓpetatib⁹ diuinarū ꝑſonarū. Quero vtꝝ diue ꝑſone ſuis ꝓpetatib⁹
ꝯſtituant̄: ꝛ abinuicē ꝑſonalr̄ diſtiguant̄.
℄ Et arguit̄ ꝙ ſic. per illud decretalis. ex p̄⁹
de ſūma tri. ꝛ fide catho. firmiter. hec ſan
cta trinitas ſm cōem eēntiā eſt idiuidua
ꝛ ſm ꝓpetates diſcreta: ſed cū diſtictio trinitatis nō ſit
niſi diſtictio triū ꝑſonaꝝ: ſeqt̄ ꝙ hē ꝑſone ſuis ꝓpetati
b⁹ diſtiguant̄. ℄ Ulteri⁹ vnūqḋqꝫ eo ꝯſtituit̄ i ſuo eē q̄
ab alijs diſtiguit̄. ḡ ipſe ꝑſone ꝑ ꝓpetates ſuas ꝯſtituūt̄.

Ad oppoſitū arguit̄ ꝓpetates ꝑſonaꝝ nō ſūt entitates diſtincte ab ipſis ꝑſonis. ḡ
ꝑſone nō ꝯſtituunt̄ ꝑ eas. Añs patebit ifra. ꝛ ꝯñia clara
eſt: qꝛ oē ꝯſtitutiuū eſt entitas ꝛ diſtincta entitas a cōſti
tuto per ipſum: cum nihil ſit conſtitutiuum ſuiipſius.

Rñdeo primo p̄mittā aliquas diſtinctiones. Deide ponam ꝯnes ad queſtionem.

Prima diſtō eſt de ꝓpetate ꝑſone. Naꝫ omiſſa acceptiōe ꝓpetatis: ſm ꝙ aliqḋ ſignū ꝑ ſe p̄ p̄⁹ arti.
dicabile de aliq̄ ꝑſona tm̄ pt̄ dici ꝓpriū vl̄ ꝓpetas ei⁹: qꝛ
iſtō n̄ fac̄ ad ꝓpo^m. Cū ꝯſtet ꝙ talib⁹ ſignis vtpote tpali
b⁹ creaturis diue ꝑſone q̄ eterne ꝯſtitui vl̄ diſtigui abin
uicē nl̄latenꝰ pn̄t: q̄uis ipa ſignatiue ſūpta poſſint ſumi
ꝓ medijs ſyllogiſticis ad ꝯcludēdū vnā ꝑſonā ab alia eē
diſtictā. Nō ḡ loquēdo de ꝓpetate: vt eſt tale ſignū: ſꝫ vt
ē aliqd ſignabile. Dico q̄tū ad ꝓpo^m ꝙ ꝓpetates ꝑſona
rū pn̄t 3r accipi. ℄ Uno⁹ ꝓ ipiſmet ꝑſonis q̄ mō accipit
btūs Hieron. i expōne fi. ca. ꝛ allegat̄ a magr̄o i iſto p̄ li⁹.
di. 25. i fine. Ait. n. Impietatē ſabellij declinātes tres ꝑſo
nas expſſas ſub ꝓpetate diſtiguim⁹. Et ſubdit. nō. n. noīa
tm̄mō: ſꝫ ēt nomē ꝓpetatis. i. ꝑſonas. Uel vt greci expri
mūt hypoſtaſes. i. ſubſiſtētias ꝯfitemur. vbi pꝫ: ꝙ ꝑ ꝓpe
tates ipas ꝑſonas itelligit: ꝛ i h̄ ſ̄m ꝯſtructio ē itrāſitiua
cū dr̄ ꝓpetates ꝑſonaꝝ. i. ꝓpetates q̄ ſt̄ ꝑſone. ℄ 2⁹ pn̄t
accipi n̄ ꝓ ipis vꝫ ꝑſonis: ſꝫ ꝓ aliqb⁹ q̄ ſūt ipaꝝ ſꝫ trāſiti
uā locutionē: ꝛ h̄ 2r. Uno⁹ ꝓ entib⁹ aliqb⁹ ſibi ꝓprijs icō
plexe ſignabilib⁹ ꝓ qb⁹ termini cōplexi pn̄t ꝑſonalr̄ ſeu
ſignatiue ſupponere: ꝛ ſic ſupponētes eē ſubcta ꝓpōnū.
Quō nōnulli opinant̄ ꝓpetates ꝑſonaꝝ dicētes: ꝙ i pr̄e
eſt aliq̄ entitas cōis ſibi ꝛ filio ꝛ ſpūi ſcō. ſ. eēntia diua: ꝛ
aliq̄ entitas n̄ illis cōis: ſꝫ ſibi ꝓpa quā vocāt pn̄itatē: ꝛ
hāc dicūt eē ꝓpetatē ei⁹. Et ſilr̄ in filio opinant̄ eē aliq̄
entitatē ſibi ꝓpriā: vtpote filiationē: ꝛ i ſpū ſcō ſpiratio
nē. ℄ Alio⁹ pn̄t accipi hē ꝓpetates ꝑſonaꝝ ēt ſm trāſi
tiuā locutionē ꝓ aliqb⁹ n̄ icōplexe: ſꝫ cōplexe tm̄mō for
malr̄ vel equalēter ſignātib⁹: quō dic̄ Aug. de fi. ad pe. cap̄ 2⁹
ꝛ ponit̄ i lr̄a. 26. di. ꝙ ꝓpriū ē pr̄is ꝙ vnū filiū genuit: ꝛ
ꝓpriū ē filij ꝙ d eēntia pr̄is nat⁹ ē: ꝛ ꝓpriū ſpūs ſcī ꝙ ſo
lus de pr̄e filioqꝫ ꝓcedit. Et Anſel̄. i moñ. loquēs de pr̄e cap̄.39.
ꝛ filio dic̄: ꝙ ꝓpriū ē vni⁹. ſ. filij naſci ex altero: ꝛ ꝓpriuꝫ
alteri⁹. ſ. pr̄is naſci alterū ex ipo. Cōſtat aūt ꝙ talia ꝓpa
nō ſūt aliq̄ entitates ſm ſe ex alaꝫ ꝓpe ꝑſonis. Nō eſt. n.
entitas aliq̄: pr̄ vnū filiū genuit: nec ēt fili⁹ naſcit̄ ex pr̄e.
Nā q̄uis fili⁹ ſit vna res: ꝛ natiuitas vna res: ꝛ ſilr̄ pr̄: q̄
ſignant̄ per terminos hui⁹ cōplexi fili⁹ naſcit̄ ex pr̄e: nō
pōt tn̄ dici ꝙ hoc totū. filius naſcit̄ ex patre: ſit aliq̄ res
niſi forte mālr̄ ꝛ nō ſignificatiue ſumeret̄ iſtud dcm̄.

¶ Itē nec fili⁹ nec natiuitas est ꝓprietas pr̄is ſm̄ trāſitiuā locutionē: vt nūc est ſmo. Cū ḡ oī ꝙ ꝓprietas pr̄is ē ꝙ vnū genuit filiū: aut ꝙ filius naſcit̄ ex eo: nō denotat̄ ꝙ aliq̄ entitas ex̄ aīaꝫ extrā ſit ꝓpa ipſi pr̄i: ſꝫ tm̄ mō ꝙ ille ſolus genuit filiū: ⁊ qḋ idē ē. ꝙ ex eo tm̄ naſcit̄ fili⁹. ¶ 2ª diſtō est ꝙ ꝑſonas diſtigui abiuicē ꝑ aliq̄ pōt 2ʳ itelligi. Uno mō ꝙ diſtinguant̄ ꝑ illa tanq̄ ꝑ ea q̄ ſūt rōnes vel pn̄ᵒ mutue diſtōnis. Alio mō q̄uis iproprie pōt dici ꝙ diſtiguant̄ ꝑ ea velut ꝑ illa ex qb⁹ pt cogſci ⁊ iferri mutua eaꝝ diſtō. Exēplū Adā ⁊ Habel diſtiguebant̄ adiuicē pᵒ mō ꝑ ſuas aīas ⁊ ꝑ ſua corpa. Scḋo aūt mō ꝑ h̄ ꝙ Adā nō erat ex viro ⁊ femia natᵒ. Habel āt ſic. Itē q̄ꝛ Adā genuit Habel. Habel āt genit⁹ est ab Adā. nō. n. ꝙ Adā nō fuit nat⁹ ex viro ⁊ ex femia: aut q̄ꝛ gēuit Habel: erat pn̄ᵐ diſtōnis ei⁹ ab Habel. Ex his tn̄ poterat iferri ⁊ cogſci ꝙ Adā eēt ali⁹ ab Habel: qui erat natus ex femia ⁊ viro: ⁊ genit⁹ ab Adā: cū ipoſſibile ſit ꝙ idē: ⁊ nō ſit natus ex femina ⁊ viro: ⁊ ꝙ aliquis ſit is a quo est genitus.

[margin: 2ª diſtō]

[margin: 2ᵘˢ arti.]

His p̄miſſis pono ad q̄ōnē abſq̄ aſſertione tn̄ ⁊ ſine p̄iudicio melioris ſn̄ie q̄tuor ꝯ̄nes. pᵃ ē. ꝙ nullis ꝓprietatib⁹ q̄litercūq̄ ſumant̄ ꝓprietates ꝑſone diuine ꝯ̄ſtituant̄. 2ᵃ. ꝙ ꝑſone diuine diſtiguūtur ꝑſonalr̄ ſuis ꝓprietatib⁹ pᵒ mō acceptis ꝓprietatibus. i. ſeipſis. 3ᵃ. ꝙ diuine ꝑſone nō diſtiguunt̄ ꝑſonalr̄ aliq̄b⁹ ꝓprietatib⁹ 2ᵒ mō acceptis. 4ᵃ. ꝙ diſtinguunt̄ ꝓprietatib⁹ 3ᵒ mō acceptis: intelligendo tamen eas diſtingui per illas ꝓprietates 2ᵒ mō p̄miſſo. i. ꝙ ex illis ꝓprietatib⁹ pōt cōcludi ⁊ cogſci ꝙ ipe ꝑſone abiuicē diſticte ſūt: nō aūt diſtinguunt̄ ꝑ eas pᵒ mō. i. tanq̄ ꝑ rōnes vel pn̄ᵃ diſtictiua.

[margin: pᵃ ꝯ̄]

¶ Primā ꝯ̄nē ꝓbo pᵒ ſic. quelibet ꝑſona diuina ē ſimplex oīno. ḡ nulla ꝑſona diuina ꝑ aliqḋ in ſuo eē ꝯ̄ſtituit̄: aῄs ē determiatū ex fide. ꝓbat̄ ꝯ̄ña: q̄ꝛ ſi aliq̄ ꝯ̄ſtitueret̄ ꝑ aliqd: ſumat̄ illḋ p̄ciſe ſꝫ ſe: ⁊ q̄rat̄ de ipo an ipm ſic p̄ciſe acceptū ē ipa ꝑſona ꝯ̄ſtituta ꝑ ipm: aut nō: ſꝫ ē aliqd ei⁹. Nō pōt dici pᵐ. Tū q̄ꝛ nulla ꝑſona ꝯ̄ſtituit ſeipaꝫ (oē. n. ꝯ̄ſtituēs cā est aliq̄ mō ꝯ̄ſtituti per ipm.) Tū q̄ꝛ ſi illud ꝯ̄ſtituēs ē ꝑſona: ⁊ ꝯ̄ſtat ꝙ ꝯ̄ſtituēs nō ꝯ̄ſtituat̄ ꝑ aliqd. ḡ nec ꝑſona: aut ſi ꝑſona ḡ ⁊ ipꝫ ēt ꝯ̄ſtituit̄ ꝑ aliḋ: ⁊ ſic in iſinitū. Si āt illḋ ꝯ̄ſtituēs nō ē ipa ꝑſona ꝯ̄ſtituta: ſꝫ aliqd ei⁹: aut illḋ hꝫ eē ꝑ oppōnē aīe tn̄: ⁊ tūc ꝯ̄ſtat ꝙ nō ꝯ̄ſtituit ꝑſonā eternā q̄ ſūma res ē: aut ē aliqd ex̄ aiam: ⁊ q̄cūq̄ ipꝫ ſit ſiue res ſiue formalitas vel modalitas: aut q̄uis alio noīe appellare velis: extrā ipꝫ nō ē ꝑſona: ſꝫ aliqd ei⁹: ⁊ nō poſſit itelligi ꝙ ſit ei⁹ extriſece: ſic foīa mãe: ſed itriſece: ſic ꝑs ē aliqd toti⁹: ſeq̄t̄ ꝙ ꝑſona nō ſit oīno ſimplex.

[margin: 2ᵐ]

¶ 2ᵒ nō min⁹ ē ſimplex ꝑſona diuina q̄ ē eēntia diuina aut aliq̄ ꝓprietas ꝑſonalis q̄cūq̄ ſit illa ſi q̄ ſit: ḡ nō magis ipa ꝯ̄ſtituit̄ ex aliq̄b⁹ vel ꝑ aliq̄ q̄ ipſa eēntia vel ꝓprietas: ſꝫ nec eſſentia nec ꝓprietas ꝯ̄ſtituit̄ ꝑ aliq̄: vt oēs ꝯ̄cedūt: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs nec ꝑ aliqd: q̄ꝛ ipoſſe ē eē vnū ſolū ꝯ̄ſtitutiuū eiuſdē rei itriſecū. Nā de tali est ſmo: nō de extriſeco: ſic ꝓducēs pōt dici ꝯ̄ſtituē in eſſe ipm ꝓductū. ḡ nec ipa ꝑſona ꝑ aliqd ꝯ̄ſtituit̄.

[margin: 3ᵐ]

¶ 3ᵒ (⁊ ſeq̄t̄ ex eo ꝙ iā tactū eſt) ſi ꝑſona ꝯ̄ſtitueret̄ ꝑ ꝓprietatē aliq̄: ꝯ̄ſtitueret̄ ēt per eēntiā: ⁊ eēntia ꝯ̄ſtitueret ꝑſonā. v. g. pr̄eꝫ: ⁊ per ꝯ̄ñs eēntia nō eēt pr̄: qḋ est ꝯ̄ determinationē eccleſie in cap̄ Damnam⁹.

[margin: 4ᵐ]

¶ 4ᵒ ſequeret̄ ꝙ pr̄ eēt aliq̄ mō cāt⁹ ⁊ p̄ncipiatus. Nā qḋlibet ꝯ̄ſtitutiuū est q̄dāmō cā ⁊ pn̄ᵐ ſui ꝯ̄ſtituti. Sꝫ ꝯ̄ñs est flm. Sic. n. pr̄ nō eēt pᵒ cā ⁊ ſine pn̄ᵒ ⁊ ſine cā: cui⁹ oppoſitū expſſe ponit Dam. li. pᵒ. Et iō ſic ēt ſupra diſt. ii. dicebat̄. nullatenus eſtimādū est eſſe in deo aliqd realr̄ ꝯ̄ſtitutū per aliqḋ formale vel m̄ale ꝯ̄ſtitutiuū: ſed oē qḋ ibi est ſeipo formalr̄ ⁊ nō per aliqd ſui trāſitiue loquēdo est oē qḋ est: q̄uis ibi ſit vere ꝓducēs ⁊ qui ꝓducit̄: ⁊ ꝓduct⁹ a ꝓducēte hꝫ eē: ꝑꝑ qḋ hō vocabula ꝯ̄ſtitutiuū ꝯ̄ſtitutio ⁊ ꝯ̄ſtitutū ⁊ ſilia in ſēſu p̄miſſo nō ꝯ̄ueniēter (vt vi.) aſſumunt̄ ad diuinos: ⁊ meli⁹ eēt nō vti eis in mā iſta: ⁊ pro certo nullibi iuenio Aug. aut aliū aliquē illi⁹ tp̄is ſanctoꝝ: vbi locuti ſūt de diſtōne diuinarū ꝑſonarū: talibus vſum fuiſſe vocabulis.

[margin: cap. 12.]

[margin: 2ª ꝯ̄]

¶ 2ᵃᵐ ꝯ̄nē ꝓbo ⁊ pᵒ auc̄te Hierony. in expōne fidei catholice: ⁊ allegat̄ a magiſtro vbi ſupra. loquēs ſiqdem de pr̄e ⁊ filio ac ſpiritu ſcō ait: itaq̄ ſub̄a vnū ſunt: ſꝫ ꝑſonis ac nominib⁹ diſtiguunt̄: quoꝝ v̄tute v̄boꝝ ēt magr̄ ifra di. 33. dicit ꝙ ꝑſone ſeipſis diſt. ¶ Itē Aug. i ſmone de fide ⁊ ſymbolo q̄ īcipit. Credim⁹ in vnū deū veꝝ. ait credim⁹ hāc trinitatē ꝑſonis diſtictā ſub̄a vnitā ⁊c̄. Et ifra i ſymbolo ſi qd docet̄ ac diſcit̄ ⁊ vnitas est trinitatis: ⁊ trinitas diſtincta ꝑſonis ⁊ opulētia creatoris: trinitas aūt nō niſi tres ꝑſone: trinitas vō est diſticta ꝑſonis: ac ꝑ h̄ ipe ꝑſone ſūt diſtincte ꝑſonis: ⁊ ꝙ nō aliis pꝫ. ḡ ſeipſis.

¶ Rōne q̄q̄ ꝓbat̄ iſta ꝯ̄. q̄ꝛ ꝑſone ſūt ſūme ⁊ oīno ſimplices: ita ꝙ nec eēntia ſimplicior ē ꝑſonis: nec aliq̄ ꝓprietas est cogitabilis in ꝑſona ſimplicior q̄ ipſa ꝑſona: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs nulla aliq̄ mō inter ſe diſticta icludit ipa ꝑſona. ḡ quelꝫ ꝑſona a q̄cūq̄ diſtiguit̄ ſeipa: ⁊ nō aliq̄ ſui p̄: trāſitiue loquēdo diſtiguit̄.

¶ Cōtra iſtā ꝯ̄nem quā ⁊ antiq doctores poſuerūt ac ēt nūc aliq moderni defendūt: multiplr̄ est arguitū. Primo qdē aliq ſic: ſic q̄rētib⁹ quō pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanct⁹ ſit vnū: rn̄dem⁹ ꝙ eēntia vel diuinitate ſūt vnū. Ita q̄rētib⁹ quō diſtiguunt̄ opꝫ rn̄dē ꝑ aliq̄ noīa abſtracta qb⁹ ꝓprietates i abſtracto deſignant̄. vt paternitas vel filiatio.

[margin: Cōtra cōcluſiones argui. ſ. Tho. pte pᵃ q. 32. arti. 1ᵒ.]

[margin: 2ᵐ]

¶ 2ᵒ ſic pr̄ nō eadē relatiōe refert̄ ad filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄: ſed alia ⁊ alia. ḡ nō eadē relatiōe diſtiguit̄ ab vtroq̄. Ex q̄ vltra ſeq̄t̄ ꝙ nō ſeipſo diſtiguit̄ ab vtroq̄: ſꝫ aliq̄ relatiōe ab vno ⁊ alia ab alio: cū ſola relatio multiplicet trinitatē ſꝫ Boetiū. Aῄs ꝓbat̄: q̄ꝛ ſi dicat̄ ꝙ eadē relatiōe. ḡ filius ⁊ ſpūs ſcūs ēt vna ⁊ eadē relōne referunt̄ ad pr̄eꝫ: q̄ꝛ ipoſſe est ꝙ duab⁹ relationib⁹ ſm̄ ſpēm corrn̄deat ex oppoſito vna tm̄ ſm̄ ſpēm relatio: ſꝫ ꝯ̄ñs est flm. Naꝫ ſpūs ſanct⁹ nō refert̄ per filiationē: aliogn eēt fili⁹: nec fili⁹ per ſpirationē refert̄ ad pr̄eꝫ: q̄ꝛ ſic eēt donū.

[margin: 3ᵐ Scot⁹ lᵒ pᵒ diſt. 26.]

¶ 3ᵒ ſic argr̄ ꝑ alios q̄cūq̄ nō ſūt p̄ diuerſa aliq̄ ſui diſtinguunt̄ (ſi. n. nō ſunt p̄ diuerſa: ſꝫ aliqd idē entia: tūc nō eo diſtinguunt̄ q̄ ſunt idē: ſꝫ aliq̄ ſui q̄ nō ſt idē) ꝑſone āt diuine nō ſt p̄ diuerſe: q̄ꝛ ſt eiuſdē eēntie. ḡ aliq̄ ſui p̄ diſtiguunt̄.

[margin: 4ᵐ cap. 6ᵒ]

¶ 4ᵒ i pr̄e ſūt plēs ꝓprietates: ſic inaſcibilitas ⁊ gnō actio: ⁊ h̄ diſtiguuntur ſꝫ Aug. 5ᵒ de tri. vbi vult: ꝙ ſi pr̄ nō eēt igenit⁹ poſſet tn̄ eē pr̄ ⁊ eꝯ̄. ḡ ſi ꝑ ipoſſe vna nō diſtigueret pr̄eꝫ ab alio: poſſet alia diſtiguē. ḡ ē q̄rere q̄ pr̄ diſtinguit̄ a filio.

[margin: 5ᵐ Scḋs lᵒ pᵒ di. 26. q. pᵐᵃ.]

¶ 5ᵒ ꝑ alios ſic. qn̄ aliq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ aliqd oīno idiſtictū eſt in vtroq̄: ⁊ tn̄ aliqd ē in vno qḋ nō ē in alio: illa nō ſeipſis diſtiguunt̄: ſꝫ i pr̄e ⁊ filio ē eēntia diuina q̄ ē oīno idiſticta: ⁊ p̄nitas ē i pr̄e q̄ nō ē i filio: ḡ pr̄ ⁊ fili⁹ nō ſeipſis p̄ diſtiguunt̄. maior ꝓbat̄: q̄ꝛ qn̄ aliq̄ ſeipſis p̄ diſtiguunt̄: nō ē aliqd i vno q̄ nō diſtiguat̄ ab alio: ſic nihil ē i ſorte q̄ nō diſtiguat̄ a pla. ſꝫ qn̄ ē aliqd oīno idē i vtroq̄: tūc neutꝝ illoꝝ illo oīno eodē i vtroq̄ diſtiguit̄ ab altero.

¶ Ex h̄ (vt dicūt) pꝫ ſolutio ad rōnē factā ꝓ iſta ꝯ̄ne 2ᵃ. q̄ꝛ ſimplex nō ꝯ̄ſtitutū ex aliq̄ cōi ſibi ⁊ alij: ⁊ aliq̄ ꝓprio ſibi ſeipſo diſtiguit̄ a q̄cūq̄ diſtiguit̄: ſꝫ nō ſic ē de ꝑſonis diuinis vt dcm̄ ē.

[margin: Ad p̄mi rationem Tho. vbi ſupra.]

¶ Ad pᵐᵘᵐ dico. ꝙ talr̄ q̄rētib⁹ optie pōt rn̄deri ſꝫ viā hāc quā ſequor. Et docuit nos rn̄dē Hieroñ. di. vt ſupra allegatū ē ꝙ ſub̄a vnū ſūt ⁊ ꝑſonis diſtiguuntur. Et ſic ēt ꝯ̄formiter docuit Aug. di. ſnlalr̄ ꝙ ſunt vna ſub̄a ⁊ diſticte ꝑſone: ſꝫ ſic ſeipſis ⁊ nō aliq̄ ſui trāſitiue ſt vna ſub̄a: ſic ſeipſis: ⁊ nō aliq̄ ſui ſūt diſticte ꝑſone. ¶ Qd āt addit̄ de abſtractiōe illoꝝ nominū p̄nitas ⁊ filiatio. Dico ꝙ tripl̄r pōt qs vti talibus abſtractis: cū de diſtinctiōe loquit̄ ꝑſonarū. Uno⁹ ad ſignandū ꝙ ꝑſona nullo

alio

alio q̃ seipsa ꝑcise ⁊ ꝑ distinguit ab alia: ⁊ illō magis expresse significat ꝑ abstractū nois sui: ⁊ tūc dicō pr̄ distinguit p̄nitate: ly p̄nitate supponit ꝑ hypostasi p̄ris. Alio mō ad denotādū ꝑsone ꝓprietatē 3ᵒ mō sūptā q̃ ꝓhibet vnā ꝑsonā eē aliā: ⁊ tūc ē sensus. pr̄ distiguit a filio p̄nitate: id est q̄a ipse genuit filiū: ⁊ tunc p̄nitate equalet in signando illi cōplexo: nec pro aliq̄ supponit sic nec cōplexū illud. 3ᵒ mō pōt fieri talis abstractio ad designādum aliqd itrisecū ꝑ se q̄ ab alia distiguat ⁊ pro quo supponit illō abstractū i ꝑpōne affirmāte ꝑsonā ab alia distigui: ⁊ tūc dico q̄ talis abstractio icōueniēs est ⁊ ficticia: nec sic ea vtunt q̄ recte itelligūt: sȝ alter duoꝝ ꝑmoꝝ modoꝝ.

Ad 2ᵐ — ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ pr̄ refert ad filiū ⁊ spm̄ scm̄ vna relone tn̄ s̄m rē q̄ tn̄ est in plib⁹ spēb⁹ relonis seu cui ꝯueniunt rōnes pluriū spēꝝ relonis: quapp optie pōt corrūdere distinctis spe coopꝑositis. ex̄ᵐ sor. eadē relone est silis ꝑlōni albo ⁊ dissilis ciceroni nigro. Nā eadēȝ albedo sor. est silitudo ad ꝑlonē ⁊ dissilitudo ad ciceronē: cū nec silitudo nec dissilitu⁹ sit res supaddita q̄litati: sic lfra ꝓbabit: ⁊ sic ēt sic arguētes opinant: ⁊ hec vna relo s̄m rē corrūdet silitudini ⁊ dissilitudini oppositis q̄ sūt in ꝑlone ⁊ cicerone. Sic i ꝓposito eadē entitas simplicissima q̄ est pr̄ est spiratio ⁊ p̄nitas corrūdet filiatiōi in filio ⁊ spiratiōni coopꝑosite in spū scō.

ad 3ᵐ qō est scoti vbi. s. — ¶ Ad 3ᵐ si ly aliq̄ sui capiat s̄m trāsitiuā ꝯstructionē vt accipit arguēs. maior est falsa: et hȝ istātiā de duob⁹ angelis ⁊ de duab⁹ aiab⁹ supposito q̄ sint eēn̄ simplices: sic eni nec angelus nec aia distiguunt aliq̄ sui: q̄a nec aliqd ē sui in h̄ sensu ⁊ nō sūt duo angeli ꝑ diuersū cū sint eiusdē gn̄is ⁊ forte eiusdē spēi: nec etiaȝ due aie sunt ꝑ diuersa cū sint eiusdē spēi. Et ꝑ ꝯn̄s ad itellectū ꝑhi dn̄r. aliqd idē entes: aut q̄a aliqd idē de eis eēntialr̄ ꝑdicat: vt aliq exponūt vbū ꝑhi. 5ᵒ meta. scriptuȝ:

T. c. 15. vel. 16. — aut accipiēdo actū exercitū ꝑ actu signato: q̄a de eis verificat q̄ sūt aliq̄ mō idē. s. spē: ⁊ silr̄ de hīs de q̄bus verificat esse idem nuō aut gn̄e vl̄ ꝓportiōe sibi dicit ꝑhs. ¶ Ad ꝓbōnē dico q̄ eodē mō aliqd est idē alicui vno mō: ⁊ distinguit ab eodē alio mō: sic vna aia seipsa ē eadē specie alteri aie ⁊ distīcta nūeralr̄ ab eadē.

Ad 4ᵐ — ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ aliqd pōt dici eē alicui⁹ vl̄ in aliq̄ dupl̄r. vno mō ꝓpe vt cōstructio sit trāsitiua: ⁊ oē qō sic est alic⁹ vl̄ in aliq̄ est distinctū ab eo: isto mō dr̄ equ⁹ eē sor. ⁊ aia dr̄ esse hoīs ⁊ in hoīe: ⁊ sor⁹ i mā: ⁊ locatū in loco: ⁊ sic de alijs modis q̄b⁹ aliqd ꝓpe dr̄ esse in aliq̄. Alio mō ip̄prie vt cōstructio sit itrāsitiua: ⁊ illud ꝯsueuit ab aliq̄b⁹ vocari esse in aliq̄ ꝑ idētitatē: q̄a. s. q̄ sic dr̄ eē alicui⁹ vl̄ in aliq̄ nō distiguit ab illo sȝ est ipm̄: isto⁹ loqmur cū dicim⁹ eēn̄ angeli vel eēn̄ dei. i. q̄ ē angelus ⁊ eēn̄ q̄ ē de⁹ ⁊ c̄. Nūc ad rōnē si inascibilitas supponat pro aliq̄ entitate ⁊ gnō actiua sumat ꝑ relone p̄ris ad filiū: sic opȝ si arg̃ᵐ debeat ꝓcedē ꝯ ꝯnē positā: dico q̄ sūt in p̄re itrāsitiue loquēdo: ⁊ eodē mō dn̄r ꝓpetates p̄ris. i. q̄ sūt pr̄: nō aūt vere dn̄r eē p̄ris vl̄ in p̄re trāsitiue: nec ēt adiuicē distiguūt: nec ꝓbō ex dicto Aug. valȝ. Nō eni seq̄t: si pr̄ nō eēt igenit⁹ posset esse pr̄. q̄ inatiuitas ⁊ p̄nitas in p̄re distiguūt. Sic nō seq̄t: si de⁹ nō eēt dn̄s adhuc posset esse de⁹. q̄ deus ⁊ dn̄iū dei distinguūt. Et sic nō seq̄t: si sor. nō eēt silis adhuc posset eē alb⁹. q̄ ei⁹ albe⁹ ⁊ silitudo distiguunt.

Ad 5ᵐ — ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ si eē in. sumat itrāsitiue. maior ē falsa: ⁊ silr̄ ꝓbō ei⁹ in eodē sensu nec ꝑ illud ex̄ᵐ sufficiēter ꝓbat assūptuȝ: q̄m lȝ nihil sit sor. qō nō distiguat a ꝑlone: aliqd tn̄ ē pr̄ qō nō distiguit a filio. s. eēn̄ diua. Si aūt eē in. sumat trāsitiue sic maior est v̄a ⁊ minor falsa q̄tū ad vtrāq̄ p̄tē: q̄tū ad ꝑmā q̄dē: q̄m eēn̄ diua ꝓpe loquēdo ⁊ in h̄ sensu nō est i p̄re ⁊ filio: sȝ pr̄ ⁊ fili⁹ sūt ipsa eēntia: ⁊ ꝓpea Dam. li. ꝑ. cū dixissem⁹ cū respexerim⁹ ad ea in q̄b⁹ ē diuitas loquēs de

cap. ii. — ꝑsonis: imediate ostēdēs h̄ eē ip̄prie dcm̄ addit: vel q̄ deinde certi⁹ dicam⁹ q̄ sunt diuitas h̄ est ad tres hypostases ⁊ c̄. vbi dat nobis doctrinā vt vbiq̄ in sacris scripturis iuenim⁹ dcm̄ q̄ diuitas ē in ꝑsonis: illō sit itelligēdū s̄m itrāsitiuā ꝯstructionē. i. q̄ diuitas est ꝑsone: vl̄ q̄ ꝑsone sūt deitas: eodē mō in eodē sensu falsa est reliq̄ ꝑs minoris. s. q̄ p̄nitas est in p̄re: sȝ p̄nitas est pr̄: ⁊ pr̄ est p̄nitas. ¶ Sȝ ex dictis isti⁹ doctoris pōt ꝯ sic argui. pr̄ aliq̄ sui nō distinguit a filio. ⁊ aliquo sui distiguit a filio. q̄ nō seipso ꝑ distinguit a filio. ꝯn̄a pȝ. Ān̄s ꝓbat: q̄m pr̄ diuinitate non distinguit a filio: ⁊ p̄nitate distinguit ab eo. ¶ Rn̄⁹. p̄rē a filio distigui aut aliqd ab aliq̄ seipso p̄rio pōt itelligi dupl̄r. vno mō seipso ꝑ. i. q̄libet sui. Alio mō id est nullo alio seu qō nō est ipm̄: ⁊ tūc ista: pr̄ distiguit a filio seipso ꝑ exponit ꝑ istas: pr̄ distiguit a filio ⁊ ꝑ nihil qō nō est pr̄: pr̄ distinguit a filio: et in h̄ sensu dixi supra: q̄ ꝑsone seipsis distiguunt. ꝑ q̄a. s. distiguit vtriq̄ ⁊ nō ꝑ aliq̄ q̄ nō sūt ipse: sȝ sint ipsaꝝ sic aliq imaginant ⁊ multo magis nec ꝑ aliq̄ que nō sunt ipse nec ipsaꝝ. Tunc ad rōnē factā dico: q̄ si ly sui i ān̄te teneat trāsitiue: ān̄s est falsuȝ: nec ꝓbatio valȝ: q̄a supponit q̄ deitas sit aliqd patris ⁊ nō pr̄: ⁊ silr̄ de p̄nitate: quoꝝ vtrūq̄ falsuȝ est. Si v̄o teneat intrāsitiue: nego ꝯn̄aȝ: nō eni seq̄t. pr̄ aliq̄ qō est ipse nō distiguit a filio: ⁊ aliquo qō est ipe distiguit a filio. q̄ pater aliquo qō nō est ipse distinguit a filio: ⁊ per ꝯn̄s etiā nō sequit. q̄ pr̄ nō seipso ꝑ distinguit a filio s̄m sensuȝ datū. ¶ Qō v̄o idē doctor addit soluēdo rōnē pro illa ꝯne: q̄a simplex nō cōstitutū ⁊ c̄. nihil vȝ: q̄m oē simplex est h̄ꝯ: ⁊ nullū ꝯstitutum ex cōi ⁊ ꝓprio est simplex.

3ᵃ ꝯ. — ¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbat. ex eo q̄ nō est dare aliquas tales entitates ꝓprias ꝑsonaꝝ: qō appet: q̄a vel tales entitates si q̄ forēt eēnt extrisece ipsis ꝑsonis vel itrinsece iclusę in eis. Nō pōt dici ꝑᵐ: q̄m vel ipse eēnt ꝑ se subsistētes: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eēnt ꝑsone: ex quo vltra sequit q̄ in diuinis eēnt ad minus sex ꝑsone. s. pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs scūs: ⁊ tres alie earū ꝓprietates qō est erroneū: vl̄ eēnt ꝑsonis inherētes vl̄ insistētes: sic foīe materijs qō etiā est ipōle in deo: qui nulli subsistere pōt: vt dicit Aug. 7ᵒ de tri.

cap. 5 — ¶ Sed nec pōt dici q̄ sint tales aliq̄ue entitates itrisece iclusę in ꝑsonis s̄m quē modū imaginari vident: q̄cūq̄ tales ꝓpetates ponūt in ꝑsonis: h̄ aūt esse ipōle pōt ꝓbari multipl̄r. ꝑ q̄dē ꝑ expssaȝ determinationē ecclesie ex̄ de sū. tri. ⁊ fi. ca. cap̄ dānam⁹. sic dicētis. pr̄ ab eterno filiū gn̄ando suā subām ei dedit. iuxta qō ipse testat: pr̄ qō dedit mihi mai⁹ est oīb⁹. nec dici nō pōt q̄ p̄teȝ sube illi dederit ⁊ p̄teȝ ipse sibi retinuerit: cū suba p̄ris idiuisibilis sit. vtpote simplex oīno: sed nec dici pōt q̄ pr̄ in filiū trāstulerit suaȝ subām gn̄ando q̄si sic dederit eā filio: q̄ nō retinuerit ipsaȝ sibi: aliogn desinisset esse suba. ¶ Pȝ q̄ q̄ sine vlla diminutiōe fili⁹ nascēdo subāȝ p̄ris accepit: ⁊ ita pr̄ ⁊ fili⁹ h̄nt eādē subaȝ ⁊ sic eadē res est pr̄ ⁊ fili⁹ necnō spūs scūs ab vtroq̄ procedēs. cū q̄ vt ꝓfitet eccl̄ia. filius totā subāȝ p̄ris sine diminutione accepit. Manifeste pȝ q̄ nullā entitatē in se hȝ sibi ꝓpriā pr̄ quā filio gn̄ando nō dederit. Nec pōt dici q̄ q̄uis totā sine diminutione p̄ris subaȝ fili⁹ gn̄ando acceperit: nō tn̄ accepit oēm entitatē p̄ris: q̄m nō illā ꝓpriā quā vltra cōeȝ essentiā pater icludit: tūȝ q̄a nō min⁹ est idiuisibilis ⁊ oīno simplex ꝑsona p̄ris q̄ sit eēntia illa cōis: ⁊ per ꝯn̄s iuxta argumētationē ecclesie ipōle est q̄ partē sui. s. cōem essentiā filio dederit ⁊ partē aliā sibi retinuerit. q̄ sine diminutione filius totā entitatē patris accepit. nulla q̄ entitas est in patre que nō sit in filio: tūȝ q̄r stultissimū est imaginari q̄ in patre sit aliq̄ entitas que non sit suba vel de suba eius: sic eni esset accn̄talis vel ei extranea. q̄ si totā patris subām accepit filius: oēm enti-

2m tatē pris hz filius. ¶ 2° si eēnt in psonis tales ppe enti-
tates: tūc nō eadē res esset pr ⁊ filius ⁊ spūs scūs vt dicit
ecclesia. ɔña pz. qm̄ illo posito nō solū eēntia cōis est pa-
ter: sed ipsa simul cū illa ppa entitate pris que nō est in
3m filio: ⁊ p ɔñs non eadē res que est pr est filius. ¶ 3° seqꝛ
φ eēntia diua nō est pater nec eꝯ. cuius opp^m etiā tradit
ecclesia: vbi supra di. φ vna quedā sūma res est. icōpre-
hēsibilis gdē ⁊ ineffabilis q̄ veraciter est pr ⁊ fili⁹ ⁊ spūs
scūs. s. tres simul psone ac sigillatim quelz earūdez: ⁊ iō
solūmō est trinitas nō q̄ternitas: sed qlz triū psonaꝝ est
illa res. vz suba eēntia seu nā diua. ɔña pbaꝛ ex h φ nul
lū icludēs plura est aligd illoꝝ: ⁊ silr nullū illoꝝ est ipz:
sed ipsi⁹ est trāsitiue loquēdo: ⁊ illud icludēs est ex eo: sicut
aīa nō est hō: sed hōis: nec hō est aīa sed ex aīa. Silī mō
pbari pōt φ eēntia non esset filius vel spūs scūs nec eꝯ.
4m ¶ 4° si quelz psona hz aliquā ppriā entitatē pter cōez
entitatē q̄ est deitas seqꝛ φ quelz psona pter diuinitatē
cōem hz etiā ppriā diuinitatē: ⁊ sic in trinitate erūt q̄tuor
diuinitates; vna cōis: ⁊ tres pprie ⁊ vna psona erit ali⁹ de⁹
ab alia pp illā ppriā entitatē. s. diuinitatē quā sola icludit.
Hec aūt oīa sunt erronea. ɔña pbaꝛ. ex eo φ impoīe est
esse in deo aliquā entitatē que nō sit deus: aliogn seqꝛ φ
persona nō eēt de⁹: sed eius pars eēt de⁹. ¶ Itē oīs enti-
tas q̄ nō est de⁹ vtiqꝫ est creatura iuxta illō Aug. p̊ de tri.
Oīs suba que de⁹ nō ē creatura est: ⁊ q̄ creatura nō ē de⁹
est. ⁊ ɔstat φ subaz p eēntia vl entitate ponit: sicut dicim⁹
φ suba albedis est alia a suba nigredinis: aliogn nō suffi
ciēter pbaret intentū. s. φ filius est de⁹. Hoc etiā mō idē
cap. 6° Aug. sup illud ps. Infixus sū i limo pfundi ⁊ nō ē suba.
pro entitate subaz accipit. Unī ait. oīa eni sube sūt eo ipo
φ sūt. Nā que nulla sūt in suba oīno nihil sūt. Si ḡ aliq̄
entitas esset in psona q̄ nō eēt de⁹: iaz psona cōposita eēt
ex deo ⁊ creatura: qō blasphemū est dicere. ¶ Itē Hugo
pte. 3. de sacra. li. p̊. Oē qō in deo est aliud q̄ȝ de⁹ eē nō pōt: sz si
ca. 27. illa entitas ppa ē deitas: ⁊ p pōnē nō ē illa diuinitas cōis,
ḡ est alia diuinitas ppa: ⁊ pz ɔña. Si vō diceret φ illa enti
tas ppa nō est entitas disticta mō aliquo a deitate cōi: sz
est ipsa: tūc sequiꝛ φ nulla pluralitas entitatū est in pso-
na: ⁊ per ɔñs nō est in ea aligd quo ɔuenit cū alia psona
⁊ aligd aliud quo distinguiꝛ ab ea. Itē φ nulla pprietas
est in psona vl est psone: trāsitiue loquēdo qua distiguaꝛ
ab alia psona: sed ipsamet psona nulla plura quoq̄ mō i-
cludēs seipsa p̊ iuxta sensū supra positū distiguiꝛ ab alia:
5m ⁊ sic hēꝛ ppo^m q̄tū ad vtrāqꝫ ɔnē. ¶ 5° fm hāc viā seqꝛ
φ nulla psona sit sūme simplex qō ē erroneū. ɔña pbaꝛ.
qa fm h qlz psona hz in se aligd qō ipsa nō est nec eꝯ. sz
est aligd eius: simplex aūt nihil qō ipz nō sit hz in se: sicut
supra dis. 8. declatū est. Unī pp hāc cām Magr determi
nat φ pprietates psone est ipsa psona dis. 32. lib. p̊. ¶ Et
aduertēdū est φ oēs pmisse rōnes pcedūt ꝯ q̄lilibet opio
nē ponētē aliquā ppetatē in psona 2° mō distictionis su
praposite: siue illā ppetatē vocēt rē siue formalitatē vel
q̄ditatē seu modalitatez aut alio quolz noīe: dūmō aliq̄
pl'alitas ⁊ distictio ponaꝛ itra psonā diuā q̄ oīa noīe enti
tat' itelligo sigāri. Pro hac ɔne sūt scōꝝ auctes. ait eni
Hyla. 3° de tri. ppe finē. Audis: ego ⁊ pr vnū sum⁹: vnus
sūt. s. is ḡ est nihil hñs qō nō sit etiā in eo a quo ē. q̄ vba
alijs vbis eiusdē iterponit Magr li. p̊. dis. 19. ⁊ ca. ⁊ idē ē.
Itē idē 7° de tri. Judico gd sūt. s. pr ⁊ fili⁹ cū vnū ex vno
est: qa neqꝫ vn⁹ vni aliō p gnōnē q̄ȝ qō suū est dedit: neqꝫ
vn⁹ ab vno p natiuitatē obtinet q̄ȝ qō vni⁹. Et est itentio
ei⁹ φ nihil dedit pr filio ipm gnando qō nō sit i se: neqꝫ
fili⁹ aligd accepit nascēdo qō nō sit ⁊ in pre. Itē Isidor⁹
cap. 15. de sūmo bono. li. p̊. ait. Iō vnū sunt pater ⁊ fili⁹: qa nihil
ca. 14. hz pr qō nō habeat fili⁹. Insup Aug. 15. de trini. loquens

de verbo cōsubali dei: ⁊ ideo vbū inquit hec veritas est:
qm̄ qcqd est in ea scia de qua genitū est: etiaz in ipso est.
Scia aūt de qua est genituz est pr: vt ibi pz. q̄cqd ḡ est in
pre est in eius vbo. Ex qbus oīb⁹ pz φ nihil oīno aut enti
tas aliq̄ est in pre que nō sit in filio: nec eꝯ. qō ēt hē sily
cap. 16. vba ɔfirmāt Joā. 16. dicētis. Oīa quecūqꝫ hz pr mea sūt.
⁊ pinde cātat ecclesia in pre tot⁹ fili⁹: ⁊ totus in vbo pr:
nō ḡ in psonis diuis pter cōem essentiā sūt aliq̄ spāles ⁊
pprie entitates excogitāde: vt est ex dictis ostensuz. Cui
pte. 3. c. 31. ꝯ tertiā cōclusionē. quoqꝫ ɔsonat dictū Hugo. li. p̊. de sacra. dicētis. tres pso-
nas nihil aliud eē q̄ȝ eēntiā vnā ɔfitemur. ¶ Cōtra istā
p^m ɔnē pōt argui p illō vbū pfationis. in psonis pprietas et
in eēntia vnitas ⁊ in maiestate adoreꝛ eq̄litas. Ex q̄ pz
φ pprietas est aliq̄ entitas: aliogn nō eēt in psonis: ⁊ nō
est entitas q̄ est psona: qa nihil est in seipso. ḡ est entitas
2m psone. ¶ 2° si pprietas psone nō sit aliq̄ entitas ppria ⁊
pcialis psone nō esset vna pprietas seu notio cōis patri
⁊ filio: cuius opp^m dicit Magr dis. 29. li. p̊. ⁊ pz ɔña: quia
nulla psona cōis est patri ⁊ filio. Alie rōnes possent fieri
ꝯ eādē ɔnē: sed ille adducenꝛ in dis. 33. cū iquireꝛ de idē-
Ad p^m titate ⁊ distōne relonis diue ab eēntia. ¶ Ad pmū horū
dico: φ illa auctoritas in snia nullo mō est ꝯ ppo^m: qō pz
q̄ nō plus ex tali mō locutiōis pōt ɔcludi φ ppetas sit
aliq̄ entitas pcialis psone q̄ȝ φ vnitas sit aliq̄ entitas p-
tialis eēntie: vl ab ea disticta: qō nō solū in deo: sz in q̄li-
bet eēntia falsū est. vt pbatū est distōne. 24. q. p̊. nec ēt
plus q̄ȝ φ eq̄litas sit entitas disticta a maiestate: qō etiā
ɔstat eē falsissimū. Et pz assūptū: qa sicut dicit. in psonis
ppetas: ita dicit. in eēntia vnitas: ⁊ in maiestate eq̄litas.
nō ḡ sumēda sunt vba illa in sua pprietate: sed fm ipro-
Forte fuit ipoa. priā sigāationē: sicut dixerunt aliq̄ venerabiles Doc. antiq
vt p illa insinuareꝛ ⁊ psonaꝝ distictio ⁊ vnitas essentie.
vñ exposuerūt in psonis ppetas. i. distictio q̄ nō est aliō
q̄ȝ psone a se distincte: ⁊ est sensus fm ipos. adoreꝛ pso-
ne distincte ⁊ essentia vna. 2° pōt dici iuxta intellm ali-
quoꝝ doctoꝝ modernoꝝ φ pprietas dī in psonis itrāsi
tiue: ⁊ tūc poniꝛ singularis nūerus p plurali. vz ppetas
pro ppetates adoreꝛ. ḡ ppetas in psonis. i. pprietates q̄
sunt psone. 3° posset dici φ pprietas accipiꝛ ibi 3° modo
supposito in p̊ dis. fm quē modū erit smo de ppetatib⁹
in ɔne sequēti: ⁊ tunc erit sensus auctis adoreꝛ in psonis
ppetas. i. adoreꝛ psone q̄ suas hñt ppetates: ⁊ q̄lilibet
istaꝝ expōnū puto ɔuenientē esse auctoritati q̄ non aliud
intēdit q̄ȝ nobis expmere pluralitatē psonaꝝ ⁊ eēn^e vni-
Ad 2m tatē: magis tñ placet p̊ ⁊ 3°. ¶ Ad 2^m dico φ ɔña nō va-
let: qa pari mō pbareꝛ φ eēntia cū sit cōis psonis esset
pcialis entitas ipsaꝝ: qō est falsuz: vt supra est pbatū: sicut
ḡ eēntia est pr ⁊ filius ⁊ spūs scūs: sic illa cōis notio si po
naꝛ est pr ⁊ fili⁹: ⁊ nō aliq̄ partialis entitas ipsoꝝ: ⁊ h in-
telligo si loq̄mur de notione put est aligd icōplexe sigī
ficabile mō supra dicto. Si vō de cōi notione loq̄mur vt
est aligd sigāabile cōplexe tñ: tūc nō valet ɔña: qa notio
sic supra nō ē aliq̄ entitas extrīs in psona: imo nec aliqua
4a ɔ. entitas oīno. ¶ 4° ɔ est φ psone diue distiguunꝛ ppeta-
tib⁹ 3° mō acceptis itelligēdo φ p eas distiguanꝛ 2° mō
qa. s. ex talib⁹ ppetatib⁹ pōt cogīci ⁊ nectio ɔcludi φ ipse
psone sūt iter se distincte. Et q̄tuz ad hec duo pbaꝛ ɔ per
cap. 2. Aug. de fi. ad Pe. vbi ait. in illa scā trinitate vn⁹ est pr q
solus eēntialr de seipso vnū filiū genuit: ⁊ vn⁹ fili⁹ q de
vno pre solus est eēntialr nat⁹: ⁊ vn⁹ spūs scūs q eēntialr
solus de pre filioqꝫ pcedit. hoc aūt totuz vna psona non
posset. s. gignere se: nasci de se: ⁊ pcedē de se. Quia ḡ aliō
est genuisse q̄ȝ natū esse. aliudqꝫ pcedere q̄ȝ genuisse vel
natū eē manifestū ē: qm̄ alius est pr alius fili⁹ alius spūs
scūs. in qbus vbis p̊ exprimunꝛ ppetates cōplexe tñmō
vel

vel equaleter significabiles: sicut supius est declaratū. Deinde addit q ex talibus manifeste fit eap distō: cū ait. B aūt totū nō posset vna psona rc. Silr mō ponit ppetates psonap Hyla. 12. de tri. r allegat in dis. 26. cuz ait. Si sp pri ppriū est q pr semp pr ē: necē est filio semp ppriuz eē q sp est filius. Qd exponēs Magr in dis. 27. dic. ppriū est pris q semp pr est. i. pprietas pris est q sp pr est. Semper vo pr est: qa sp genuit filiū: ita r ppriū fily q filius ē. i. pprietas fily est q semp ē filius. filius vo sp est: qa sp est genitus. g ppetas q pr est: est qa semp genuit. Et seqr: r pprietas fily est: qa sp genit' ē a pre: r sic easdez ppetates vt aū pmisit Magr Aug. r Hyl. denotāt. Cū g dr ppriuz est pris genuisse: nō aliō itelligit q si dicat: ppriū ē pris q filiū genuit: r ppriū ē fily ipm natū eē. i. q de pre nat' est. Silr mō etiā Ansel. vt supra allegatū ē ppetates psonap cōplexe mōstrauit. Cōstat aūt vt ibi dicebat q B totū. pater genuit. vel filius de pre nat' est. significatiue sūptū p nulla entitate supponit. Et ita ppetates iste sic significate nō sūt entitates aliq sicut i sequēti. q. pbabit: ac p B nō sūt psone vel in psonis: nihilomin' tñ verissime r eternalr pater r solus ipse filiū genuit: r iō B est sibi ppriū: r pprietas eius: r filius solus a pre genit' est: r spūs scūs ab vtroqz pcessit: ex quo nec'io seqt q ve fuerūt distincte psone ab eterno. Ex quo etiā vlteri' seqr q hē pprietates nō tñ sūt noia: vl relatiue appellatōes: qnimo ante oē nomē r appellationē relatiuaz eternalr r vere ac realr. i. sine oi opōne aie pr genuit filiū: r filius a pre genitus est: r ab vtroqz spūs scūs pcessit: r ipse nūc relatiuis noib' r appellationib' significant. ¶ Notādū aūt q q̄uis pprie hē pprietates nō nisi cōplexe valeāt signari: aliqñ tñ iuenim' eas signatas fore in scripturis in cōplexis noib': r abstractis: sz tūc talia noia equalerēt in significādo pdictis cōplexis r orōnib'. B pz p magrm. 27. dis. vbi dicit q pprietas pris est: qa semp genuit: r hec dicit pnitas vel gnō: r ppetas fily est: qa semp est genit' a patre: r hec eadez di filiatio vel genitura vel natiuitas vel origo vl nascibilitas: sic et ppetas q spūs scūs ē spūs scūs vel donū est: qa pcedit ab vtroqz: r hec eadē di pcessio. Et pcludit Magr: in pmissis g locutionib' eedē signate sūt pprietates. Eedē qqz pprietates aliqñ notiones vocant: hoc iō qa p eas distō psonap cognscit. Uocant etiā relones: r B qa nō nisi relatiue pnt designari. Uñ Ansel. in lib. de pces. s. s. cū posuisset ea in qb' de vitate trinitatis greci nobiscū pueniūt: r iter cetera dixisset. nec putant. s. greci aliū esse deuz qui nascit q de q nascit: r q pcedit: q̄uis hz noia signantia: qa est de q aliqs nascit: r est qui de aliq nascit: r est q de aliq pcedit: plalitatez admittat: sm quā plēs r aly sūt abinuicē pater r filius r spūs scūs. Nā cū deus dicit esse pr: signat esse de quo aliqs nascit. etiā ifra scribit. hec itaqz sola cā pluralitatis est i deo: vt pater r filius r spūs scūs nō pnt dici de inuicē: sed aly sint abinuicē: qa pdictis duob' modis est de' de deo: qd totū pōt dici relo. Ex qb' pz pmo q qdā noia pdicata de deo significāt: qa est de quo aliqs r quidē qui de aliquo rc. r sic equiualēt in signādo cōplexis. Itē pz q talia significata etiā vocant relones. Hoc etiā pz per magrm vbi supra. vbi dicit q noia relatiua personap qnqz significant hypostasim: qnqz vo relationē. r hoc 2° mō nō verificatur de eēntia. Unde ait: ideoqz dicimus q patris nomē nō relationē tñmō notat: sed etiā hypostasim r subsistētiā significat: ita r filius r spūs scūs: relonē vo vocabula. s. pnitas filiatio r processio: vel gignere gigni r procedere ipsas tñ relones nō hypostases significāt: sine hre filiuz r hre priez: ita q sm Magrm pnitas nō signat hypostasim r multo minus essentiā cōem: r p pñs nullā entitatē pro qua possit supponere: sed significat habere filiuz: qd quidē hre nulla entitas est: q̄uis r qui hz r habet filius vera res sit. ¶ Circa hoc tñ sciēdū est q q̄uis Magr dicat talia vocabula relonū nō signare hypostases non est itelligendū dictū ei' qsi nullibi hypostases signant: cum frequēter Hyl. hoc vocabulo natiuitas p hypostasi fily vtat: sic cū 7° de tri. sup illo. pr oē iudiciū dedit filio: ait. natiuitas nō pōt aliqd hre nisi datū sit. Itē ifra sup illo. nō pōt filius a se facere quicqz: ait. a se eni non pōt posse natiuitas. Item ifra. diuina natiuitas oē opus suū sub ministerio assūpti hois exequit. r post. natiuitas nāqz eam in se hēt vñ subsistit. Itez lib. 9. dispēsatio ingē magni r py sacri natiuitatis diue: patrē insup etiā cōditiōis assūpte deū fecit: duz qui in forma dei erat reptus est in forma serui: in qbus oibus locis B vocabulū natiuitas pro solo filio ponit. Et silr in eo qd sequit post vlria allegata. de' quidē pater natiuitas est vnigeniti dei: r est pstructio intrāsitiua: vt sic sensus: est pr natiuitatis que est vnigenitus de'. ¶ Intelligēdū est g dictū Magri: qr tūc frequētius r apud plēs pro illis pprietatib' hē vocabula sumebant: nūc aūt satis cōiter talib' vocabulis vtunt Docto. aliqñ p hypostasib' ipsis seu psonis: aliqñ p eap ppetatibus 3° mō acceptis. Uñ etiā ego p mō vsus sū in superiorib' cū dixi q pr est pnitas: filius est filiatio r gnatio: ac etiā spiratio: r iō diligēter opz in plibus locis attēdē qualr dicta noia accipiant: q aūt psone nō distiguūt hē pprietatib' sic acceptis tāqz rōnib' r pncipys distictiuis: vt supra dicebat in qne 4°: pz: qa ipse sm se nō sunt aliq entitates. Item: qa si eis taliter distiguerent psone oporteret q ipse essent psone vel alique entitates psonis itrisece: quop neutrū est verū: r ideo qñ inuenit a sanctis q pprietates sunt eēntie vel psone: itelligēde sunt pprietates p mō: r qñ iuenit deīn ab eisdez q vna psona est alia ab alia per hoc q vna est ab alia: vel silr: per qd pprietates 3° modo dicte significantur: intelligendum est dictuz illud de distinctione secundo modo sumpta.

¶ Ad arg^m qōnis rndeo q decretalis accipit pprietates p mō. s. pro psonis r est sensus: q hec scā trinitas ē vna eēntia r distīcte psone: vel r in idē redit est idiuidua sm eēntiā r sm psonas vel psonis distincta. Cōformiter dicto Aug. supra in qne 2° adducto: posset etiaz intelligi de pprietatibus 3° mō dictis: r tūc esset sensus q trinitas. i. tres psone sunt distincte p pprietates: qa. s. impoīe est illas pprietates eidez cōuenire psone: vt supra dicit Aug. ¶ Ad illō vo qd vlterius addit in argumēto. s. q vnumqdqz eo cōstituit quo distinguit ab alys. dōm B nō esse vlr vex: qm nō in his q nullo pstituunt quale est oē simplex: in his aūt q ex aliquibus pstituunt hz veritatē: qm sua cōstitutiua sunt etiā p que illud ab alys est disticū.

ad arg^m pn^{le}. q.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. I.

Circa distinctionē. 28. r q̄tuor sequentes in qb' Magr multa loquit de relonib': r in gnāli r in spāli de aliqb' spēb' relationū: vt cōpletius hec mā pertractet querā aliquas qōnes: r ē p^a. Utrū aliq relatio sit vna res existēs nō per operationē aie. ¶ Et arguit pmo q nō. quia ois relatio est habitudo quedaz media iter duo extrema que adinuicē cōiungit: r cōnectit etiā q̄ntūcūqz sint in re sepata vel remota: sed nulla res exñs in nā est sic media vt notū est. g nulla res existens in natura est relatio.

p^m

Ad oppositū arguit ex intētione Phi 6° meta. qui ens reale diuidit in. 10. pdicamenta: qd nō esset verū nisi predicamentū relationis significaret rem aliquam extra animam.

Oppo^m T. c. 4.

cap. 2.

cap. 3.

Respódeo Primo premittã vnã distinctioné de acceptione huiꝰ nois relo. Deinde iuxta mébra distinctionis ponam aliquas cóclusiones.

p° arti. Quantú ad pmú sciédú ꝙ hoc nomé relatio quãtú ad ppoꝰ sufficit accipiẽ triplr. Nam vno modo sumiẽ in eadé signiatione cú his noibus relatiuũ ꝛ ad aliqd fm ꝙ ad aliqd est dictio nó oro. Et fm h idez est relatiuú ꝛ ad aliqd ꝛ relatio: isto mó vtiẽ hoc noie relatio in pdicaméto pħs: sic pz diligéter intuẽti: ꝛ maxime illã pté. inest aũt 3rietas in relone fm expóné Auer. ibidé eni dicit Auer. ꝙ vtus ꝛ vitiú sunt relones. ꝛ pħs aũt ꝙ sũt ad aliqd: ꝛ hoc q̊qz mõ Albtus cómẽtator sup pdicaméntis. ca°. de ad aliqd. ꝛ mlti etiã Doctores moderni: sic isto mó accipiédo illud est relo qð est relatiuũ vel ad aliqd. Alio mó accipiẽ relo nó p relatiuo vł ad aliqd: sed p eo quo ipsuz relatiuú est relatiuũ ꝛ ad aliqd: ꝛ istó adhuc duplr fm ꝙ id quo relatiuú est relatiuũ duplr accipii. Uno mó accipiẽ p aliq̃ significabili complexe tñ vł equaléter: sic supius dis. 26. dicebaẽ de pprietate vno mó supra: ꝛ h mó accipit relóné Ansel. de pcessióe spũs sci; ꝛ aliqñ Magr sic pz lib. p. dis. 27. hoc mõ relo patris ad filiú est: qa genuit: ideo eni pr: qa genuit: ꝛ relo agẽtis ad patiẽs est: qa aliqd causat in illud: eo eni agens q̃ causat vel efficit aliqd in aliq̃: ꝛ sic in alijs relatiuis possent assignari relationes qbus ipsa dicunẽ relatiua. Alio modo accipitur illud quo aliquid est relatiuũ pro aliquo incóplexe significabili ꝛ de quo abstractuz relatiui verificaẽ: siue etiã hoc abstractú relatio sicut silitudo est illud quo sile est simile ꝛ illud est relatio: ꝛ similr id quo formaliter sciens est sciens diciẽ sciẽtia ꝛ relatio: ꝛ hoc mó etiam multi doctores vtunẽ hoc vocabulo relatio.

cap 3° (margin)

2° arti. His pmissis pono tres 9nes. p° est ꝙ aliqua relatio (accipiẽdo relationé pmo mó) est vna res exñs actualr extra aiam nec ab opatione aie dependens. 2ª ꝙ nulla relo scdo mõ dicta est aliqua res vel entitas exñs extra aiam: pro eodem aũt nũc accipio rez ꝛ entitaté. 3ª 9 ꝙ aliqua relo 3° mó dicta est vna res actualr extra aiam exñs ꝛ ab opatióe aie independens.

p° 9. ¶ Primã 9né pbo pmo sic. si nullú ad aliqd vł relo eẽt actualr extra aiam ꝛ absqz eius opatione: sequiẽ ꝙ nulle res eẽnt actualr tales ꝛ absqz opatione aie quales denotanẽ eẽ vel denotari pñt per terminos relatiuos: 9ñs est falsuz: qm sequiẽ ꝙ nulle res eẽnt actualr disticte absqz opatióe aie: ꝛ per 9ñs nulla rerú plalitas esset extra aiaz: sed oĩa eẽnt vnú indistinctú: qð manifeste falsum é: 9ña pz: qm si aliq̃ sũt plura ipsa sunt disticta ꝛ diuisa: sicut si aliqd est vnú ipm é idiuisuz. vt pz p rónes vniꝰ ꝛ multi 10. meta. Uñ Boetiꝰ in lib. de tri. dič. ꝙ vbi nulla diuersitas ibi nulla plalitas: sed vnitas tñ. Jté nulla eẽnt silia. ꝛ per 9ñs nullú esset tale q̃le est aliud. Nã cú eẽ aliquid alteri sile: nó aliud itelligimꝰ q̃ȝ si diceremꝰ ꝙ ipsum est tale q̃le est aliud: accipiẽdo tale ꝛ q̃le stricte fm q̃litaté: ꝛ sic nulla essent alba nulla nigra: ꝛ sic de silibus. Jté nulla essent eq̃lia: ꝛ per 9ñs nullú quãtú esset tãtú quãtú est aliud: cú idé vtrobiqz significaẽ. Ex q̃ vltra sequiẽ: ꝙ nó eẽnt duo bicubita vel tricubita. Eodé mõ pbareẽ ꝙ nulla essent pr ꝛ filiꝰ: cã ꝛ causatú: agẽs ꝛ patiẽs: que oĩa sunt falsa manifeste. 9ña vo pncipalis probaẽ ex hoc: ꝙ sic iõ diciẽ esse absolutú extra aiaz actualr: qa aliqd est actualiter tale absqz opatione aie quale denotaẽ eẽ per terminú absolutú. Uel diciẽ esse absolutú pro quo pót supponere terminꝰ absolutꝰ: sic suo mõ é in pposito de relatiuis. Uñ irrõnabile appet dictuz illoꝝ q dicũt ꝙ soli termini sũt ad aliqd vel relatiui seu relo: ita ꝙ tria noĩa pdicta nó sunt noĩa pme intẽtionis: sed scðe tñ que nó verificanẽ nisi de terminis pmarú intentionú: ꝛ tñ ex alia pte dicunt ꝙ multe res: imo oẽs que nec termini sunt nec signa sunt absolute: qm nulla rõ appet ppter quã dz concedi ꝙ alique res sint absolute potius q̃ȝ cócedi debeat ꝙ alique res sint relatiue. Et ppter quã nó eque posset dici ꝙ soli termini sunt absoluti: ꝛ ꝙ absolutú est nomé scðe intẽtionis tñ: sicut ꝛ relatiuú: ꝙ si quis etiã vellet dicere ꝙ nulla res est absoluta: sed termini tñ mó nó est 9 ipm disputádú: eo ꝙ istitutiones vocabuloꝝ ꝛ vsus ad placitú sũt: quapp ad placitú pót qlibet vocare vel res vł terminos absoluta vel relatiua. Mihi auté sufficit ꝙ sicut actualr extra aiaz aliqd est tale quale denotaẽ vel denotari pót eẽ per pdicationé absolutã seu per terminú absolutum: sic aliqd actualr extra aiam: hoc est nó per operationé aie est tale q̃le denotari pót per predicationé relatiuã: siue in qua pdicareẽ terminus relatiuus. Et sicut aliqd extra aiam est aliqd nó ad aliud. verbi grã. hó vel equus: sic aliqd extra aiam est aliqd ad aliud. puta pr vł filius. illud aũt qð est aliquid ad se seu nó ad aliud iquãtú hóio absolutú dico: ꝛ illud qð est aliqd ad aliud: iquãtú hóio dico esse relatiuú ꝛ ad aliquid seu relatio. Jstud ocñ est fz ltẽtioné Aug. 5° de tri. vbi de. s. s. ait ille. s. s. qui non trinitas: sed in trinitate itenꝰ in eo ꝙ pprie diciẽ. s. scũs: relatiue diciẽ: cú ꝛ ad patré ꝛ ad filiú referẽ. vbi pz ꝙ nó de noie: sed de psona que per nomé itelligiẽ in illa trinitate dicit ꝙ referẽ: ꝛ in sequẽti caplo imediate mouet dubiú quõ dicaẽ relatiue spũs pris: cú eꝰ pr nó dicaẽ pr spiritus sci. Et eodé mó de filio q nó diciẽ filius spũs sci. Et rñdet. in multis eni relatiuis hoc cótingit vt nó iueniaẽ vocabulú quo sibi vicissim rñdeãt que ad se referuntur. Et subdit. sed vt hec vicissim respódeãt dicimus donuz donatores ꝛ donatoré doni: qa hic potuit iueniri vsitatú vocabulú: illic nó potuit: ex qbus apparet ꝙ (cú vocabula relatiua iponanẽ relatiuis ꝛ his que referunẽ: vt dicit Aug.) nó solú vocabula: sed res ipse vocabulis significate sunt relatiue. ¶ Huic cócordat Auerrois sup predicaméntis in caplo de ad aliqd in pn°. d. ꝙ vnúqðqz relatiuú rñdit per couersioné: cú accipiunẽ p noĩa sua signa super ipsa ambo ex eo. i. fm ꝙ sunt relatiua si est eis nomé: aut cú poniẽ eis nomé si nó est eis ambobus nomé. Et lfra. cú nó fuerit iquit relationi recte nomé significãs sup eã ex eo ꝙ est recta ꝛ illud quidé ambobꝰ relatiuis aut vni ipsoꝝ: iaz nece est referẽti vt ponat vtriqz aut vni ipsoꝝ nomé: ex eo. i. iquãtú cóparaẽ ambo relatiua: ꝛ mlta subdit ad ppositú: ecce ꝙ relóni ꝛ relatiuis iponunẽ noĩa significãtia ipsa iquãtú sunt relatiua. Constat aũt ꝙ talia noĩa nó iponunẽ noibꝰ: sz rebus q̃ nó sunt noĩa. g relones ꝛ relatiua vere sunt res ad extra q̃ nó sũt signa. ¶ Scðo sic. aliq̃ res extra aiam ꝛ non per operationé aie est vere ꝛ actualiter pr. ergo aliqua res actualr extra aiam ꝛ non per eius operationé est ad aliqd seu relatio. Añs pz. Nã deus vere actualr extra aiaz est pr: ꝛ sic eternalr fuit nec ad hoc plus facit aĩa q̃ȝ ad hoc ꝙ ipe fuerit deꝰ. ꝛ sili mó etiã soz. est pater platonis quez genuit si plato sit: ꝛ plato est filius. 9ña pz: qa esse patrez est ad aliud quodámó se habere. hoc aũt est esse relatiuú: vt pz per pħm in pdicaméntis ꝛ omnis pater iquãtú pater est pater ad aliud: et ideo in oĩbus iquãtú ipm est ipm est ad aliõ: ꝛ talia sunt vere relatiua fm pħm ibi dicenté: ꝙ ad aliqd sunt quecũqz hoc ipm ꝙ sunt alioꝝ sunt. ¶ Et aduertédú ꝙ nó dicit quecũqz alioꝝ sunt: sed quecũqz hec ipsa que sunt: sunt alioꝝ. Unde nó ideo dñs relatiuú est: qa est alteriꝰ: sed qa est ipm. i. dñs alterius: ꝛ pater ideo est relatiuú: qz est ipm. i. pr alterius: ꝛ sic de alijs relatiuis: ita ꝙ semper idez terminꝰ relatiuus poni posset vere ex parte pdicati.

cap. ii. (margin) cap. iz. (margin) 2ᵐ (margin)

¶ Cótra.

Marginalia (left): p° arti. — cap 3° — 2° arti. — p° 9. — T. c. 8. ꝛ. 9. — 2 — 3

3ꝫ^m p^e
¶ Contra istã ꝯnem ⁊ eius ꝓbationes põt argui duplici
via. vna siquidẽ ꝓbando ꝙ nulla res est absq; oꝑatione
aĩe talis q̃lis denotaꝛ per ꝓdicationẽ relatiuã. vbi gr̃a. ꝙ
nulla res est actualr̃ distincta vel sĩlis aut cã aut pr̃: ⁊ sic
Aureol^9
de alijs: nisi per oꝑationẽ aĩe. ¶ Hac aũt via ꝓcedit qdã
l^o p. d. 30
doctoꝛ sumẽs ꝓ fundamẽto: ꝙ q̃libet qd̃ dicitur taliter re
latiue est formalr̃ tale ꝑ quãdã habitudinẽ mediã inter
ipsum ⁊ illud: respectu cui^9 dicitur esse tale. vbi gr̃a. sĩle est
sĩle actualr̃ ⁊ formalr̃ per sĩlitudinẽ que est quedã habi
tudo media cõnectẽs ⁊ cõiungẽs vnũ sĩle alteri: ⁊ eodẽ
mõ distictio ⁊ p̃initas aut alie relõnes sunt quedã habi-
tudines medie duoꝝ vni^9 vt fundamẽti alteri^9 vt termi-
ni: q̃bus fundamẽta ipsa sũt: ⁊ dr̃r formalr̃ talia. tales aũt
habitudines nõ p̃nt esse extra aĩam actualr̃ nec sunt res
facte a nã: sed solũ ab aĩa apprehẽdente ⁊ in ea obiectiue
tm̃mõ existẽs. ¶ Et cõfirmaꝛ ista imaginatio ꝑ verbũ
Cõ. 20.
Cõmẽtatoris ꝗ 3° phys. dicit ꝙ relatio est vna dispõ exi
stẽs iter duo que adinuicẽ referunꝛ: ⁊ ꝙ est quoddã iter-
2^m
uallũ inter illa. ¶ 2° ad idẽ arguitur: q2 formalis effectus
relõnis nõ est aliud q̃ꝫ vnã rẽ ad aliã ferri. hoc aũt nõ fa-
3^m
cit nã: sed itell^9 tm̃. ¶ 3° relõ aduenit ⁊ acq̃ritur alicui ⁊ si
T. c. 10.
ne mutatione illi^9: vt dicitur 5° phy. nulla aũt res aduenit
4^m
alicui sine illius mutatione. ¶ 4° nullũ qd̃ non eẽt si aĩa
T. c. 8.
nõ esset est res ex̃ aĩaꝫ: sed relõ est hui^9. dicit enĩ Phs 6°
meta. ꝙ est q̃dã ens qd̃ cũ alio copulaꝛ: ⁊ cogitatio diui
Cõ. 8.
dit illud: ⁊ Cõmẽtatoꝛ exponit. d. ⁊ intẽdit predicamẽta
que cõiter hñt cõparationẽ. estimaꝛ eñi ꝙ illa nõ essent
5^m
si aĩa nõ eẽt. ¶ 5° idem Cõmẽtatoꝛ. 12. meta. dicit ꝙ rela
Cõ. 19.
tio inter oĩa ꝓdicamẽta est esse debilioꝝ: sed ſm eundẽ
Cõ. 88.
4° phys. entiũ quedã sunt cõpleta in quoꝝ eẽ nihil facit
aĩa. Quedã vo sunt quoꝝ actus cõpleꝛ ꝑ aĩaꝫ: ⁊ de talib^9
ſm eũ est tp̃s. ꝗ etiaꝫ de talib^9 est relatio cui^9 eẽ est inter
6^m
oĩa debilissimũ. ¶ Deide ꝯ spẽliter ꝓbat de quolꝫ mõ
relatiuoꝝ: quãtũ ad p̃mũ arguit sic. idẽtitas eq̃litas ⁊ si-
militudo nihil aliud sũt q̃ꝫ q̃dã idistinctiones ⁊ idiuisio-
nes: idiuisio aũt nõ est pura negatio: q2 oẽ idiuisuꝫ est in
aliq̃ idiuisuꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs in aliquo fundaꝛ. Indiuisio ꝗ q̃ est
sĩlitudo duaꝝ albedinũ aut fundaꝛ in nã cõi: et hoc non:
q2 tũc sĩlitudo eẽt idẽti^9 in cõi nã quiditatiua ⁊ essentia
li: in qua nõ icludiꝛ aliqd̃ relatiuũ: aut in ipsis albedini-
bus sil' put sunt in re extra: qd̃ etiã nõ põt dici cũ ille sint
diuise ⁊ distinctissime: tum etiã: q2 tunc vna negatio fun
dareꝛ in duobus subiectis distantissimis: qd̃ est impol'e.
relinquiꝛ ꝗ ꝙ fundeꝛ sup obiectiua apprehẽsione seu ob
iectiuo iudicio ambarũ: ⁊ per ꝯñs ad eius eẽ req̃riꝛ oꝑa-
7^m
tio aĩe. ¶ Quãtũ ad 2^m modũ relatiuoꝝ arguitur sic. nulla
res depẽdet a nõ re: vt fundaꝛ sup nõ rẽ: sed relõnes scdi
modi (verbi gr̃a p̃initas ⁊ filiatio) fundanꝛ super egisse
qd̃ trãsit in p̃teritũ: ipse aũt manent trãseunte generatio
ne. ergo nõ sunt res: ⁊ iõ dicũt ꝙ tales relõnes nõ sũt aliõ
q̃ꝫ ꝓducere ⁊ ꝓduci ꝯcepta per modũ habitus ⁊ quietis:
que vt sic sunt habitudines medie cõnectẽtes producẽs
8^m
⁊ productũ. ¶ Eodẽ mõ ꝓbaꝛ de 3° mõ relatiuoꝝ: q̃ꝛ ta
les relationes vt sciẽtie ad scibile ⁊ itelligibile: ⁊ vlr mẽ-
surati ad mẽsurã depẽdent ab ipsis mensuris. contingit
aũt ꝙ mensure tũc nõ sint: q̃ꝛ nõ opꝫ scibile esse in actu
scia existente in actu: nec intelligibile dum intelligitur.
Solones Aureol 3 se vol. 5.
¶ Ex his ad rõnes factas pro ꝯne ridet ꝙ absq; oꝑatio
ne anime nõ est aliq̃s dñs vel pater relatiue ꝑpter actua
lem habitudinẽ dominij vel p̃initatis que sit in rebus:
dicitur tñ realiter dñs ꝑpter fundamentũ dominij: ꝑpter
qd̃ est in ꝓpinqua potẽtia: vt intellectus statim cogaꝛ re
ducere in actu dominij habitudinẽ: ⁊ ideo nõ est nisi fun
damentalr̃ dñs ⁊ in potẽtia absq; oꝑatione anime. Idẽ
dicit de simili ⁊ distincto ⁊ alijs relatiuis: ⁊ satis cõuenit

cum respõsione aliquoꝝ dicentiũ ꝙ duo alba absq; ope-
ratione aĩe sunt sĩlia fundamẽtalr̃ nõ formaliter. Alios
audiui dicentes ꝙ sunt sĩlia substantiue. i. entitatiue vel
essentialr̃: nõ autẽ relatiue. Addit quoq; ꝙ sic arguentes
circũscripta omni operatiõe aĩe aliquis est realiter dñs
vel pater decipiunꝛ: q̃ꝛ nõ circũscribiꝛ omnis operatio
aĩe: sed iam aliq̃ relinquiꝛ vtpote illa qua hoc enunciaꝛ:
⁊ illa est que hui^9 habitudinẽ reducit ad actũ. ¶ Scd̃a
Scd̃a via ꝯ ꝯclones p̃mam. Scd̃a lib. p^o d. 30 q. 1.
via põt argui ꝯ ꝯnem similr̃ ꝓbando ꝙ nulla res extra
aĩam est relatio: esto ꝙ aliqua sint talia qualia denotanꝛ
per terminos relatiuos: ⁊ hoc modo quidã alius doctoꝛ
ꝓcedit: ꝯcedẽs quidẽ ⁊ bene: ꝙ vere absq; oꝑatione aĩe
aliquid est simile ⁊ aliqd pater ⁊ causa: et sic de alijs. ni-
hilominus tñ nulla res extra que nõ est signũ est ad aliqd
p^m
vel relatio. ¶ Hoc aũt ꝓbaꝛ duplr̃. p̃mo sic. oĩs res reali
ter distincta ab alia re quaꝝ neutra est pars alterius põt
intelligi alia nõ intellecta: sed ipossibile est aliquaꝫ rela-
tionẽ intelligi nõ itellecta alia relatione opposita: que tñ
nõ est pars eius nec econuerso. ergo nulla relatio est res.
maioꝛ patet: q2 nõ magis dependet intellectio vnius rei
totaliter disperate ab itellectione alterius rei disperate
q̃ꝫ intellectio effectus ab intellectione sue cause essentia-
lis: sed illud qd̃ est effectus põt intelligi nõ itellecta sua
causa. ergo ⁊c̃. minoꝛ ꝓbaꝛ: q2 si aliquis posset itelligere
sortẽ ⁊ similitudinẽ eius: nõ intellecta alia correspõdẽte
similitudine: tũc posses scire sortẽ esse similẽ: ⁊ tñ dubita
re ⁊ ignorare an sit alicui alteri similis: ⁊ scire aliquẽ esse
2^m
patrẽ ⁊ ignorare an habeat filiũ. ¶ Scd̃o sicut cõtradi-
ctio dicta de aliquibus est via cõcludendi distinctionẽ.
ita ipossibilitas recipiendi predicationẽ cõtradictorioꝝ
pertinẽtiũ ad esse est via cõcludendi identitatẽ: sed simi
litudo sortis ad platonẽ nõ põt esse sine similitudine pla
tonis ad sortẽ nec ecõuerso sine ꝯdictione. ergo ista sili-
tudo est realiter illa: sed similitudo sortis ad platonẽ nõ
est subiectiue i platone. ergo nec similitudo platonis ad
sortẽ est subiectiue in platone: ⁊ cõstat ꝙ non est in sorte.
ergo nullibi est subiectiue: ⁊ nõ est suba (vt dicũt hi ꝯtra
quos arguit) ⁊ per ꝯñs nec substãtia nec accidẽs. ꝗ nulla
res. põt tñ etiã simplr̃ idem ꝓbari: q2 similitudo sortis
ad platonẽ nõ est in platone nec est plato. ergo nec simili
tudo platonis ad sortẽ est in platone nec est plato: ⁊ ꝑ cõ-
sequẽs nulla res extra aĩaꝫ. Istud dicunt fuisse de inten-
tione Phi in ꝓdicamẽtis qui dicit ꝙ ea sũt relatiua que
dicunꝛ alioꝝ: aut q̃õlibet aliter ad aliud. i. vt exponitur
cõiter sub aliqua alia habitudine casuali. Itẽ infra dicit
ꝙ oĩa relatiua dicunꝛ ad cõuertentiam: sed casu aliquo-
tiens differunt ſm locutionẽ. Item infra dicit ꝙ aliquo
tiens ⁊ noĩa fingere necesse erit si nõ fuerit nomẽ positũ
ad qd̃ cõuenienter assigneꝛ. Cõstat aũt ꝙ dici non cõpetit
rebus: sed terminis ⁊ signis rerũ. Itẽ habitudo casualis
nõ cõuenit rebus. Itẽ nec res ipsas fingere possumus sꝫ
noĩa reꝝ: ⁊ ad illa que fingim^9 dicit Phs alia dici. vñ ait. si
nõ fuerit nomẽ positũ ad qd̃ supple nomen cõuenienter
assigneꝛ relatiuũ. multa quoq; alia dicit de relatiuis que
tñ noĩbus cõueniũt. Ex quo pꝫ ꝙ eius intẽtio fuit ꝙ re-
latiua nõ sunt res extra aĩaꝫ: sed noĩa reꝝ. ¶ Ad ista fa-
Ad p^m qd̃ fuit aureo li vol. 5.
cile est ridere. Primo qdẽ fundamẽtũ p̃mi doctoris fal-
sum est: q̃ꝛ nõ est ponẽda aliqua talis habitudo media
que cõiungat extrema relatiua. verbi gr̃a de similitudi-
ne. Nã ad hoc ꝙ aliquid sit alteri simile sufficit ꝙ ip̃m
sit tale quale est aliud ſm q̃litatẽ eiusdẽ speciei nec aliq̃
alia res media inter ipsa est necessaria: vt magis patebit
3. ph. 20
in sequẽti. q. verbũ aũt Cõmẽtatoris metaphoricũ ẽ: nec
aliud intẽdit Cõmẽtatoꝛ: nisi ꝙ id qd̃ referꝛ: refertur ad
alterũ. ita ꝙ ad hoc ꝙ ip̃m referaꝛ siue sit relatiuũ reg-

ritur quoddã aliud saltem in multis maneriebus relatiuorũ: sicut ad hoc q aliquid sit sile reqrit q sit quoddaz aliud cui sit sile: z ad hoc q aliqd sit dñs requirit q aliquis alius sit seruus: z sic de alijs multis. Unde duo reqrunt .s. ipm qd refert: z id ad qd refert: nec semp tñ talia duo sũt due res exñtes actu: sicut patebit in sequẽtibus: z h vult significare Cõmẽta. p illa vba interuallũ z dispõ inter duo: nec aliã rẽ mediã vult significare.

Ad 2m

¶ Ad scḋz dõm q loquẽdo in vero sensu de effectu formali (q̃uis im proprius nimis sit talis modus loquẽdi) effectus formalis relationis est eẽ relatiuũ (vt similitudinis esse sile: z paternitatis esse prẽz:) z h vtiqz nõ ab itellectu est: sz absqz eius opatione aliqd est sile z aliqd vere pr: z ita de multis alijs: nec ad hoc neccẽ est rẽ aliquã ad aliã alio mõ ferri vel portari.

Ad 3m — 5° phy. T.c.10.

¶ Ad 3m nego añs si pprie sumat nec ipm ponit Phs sed ait. cõtingit enĩ altero mutante .i. mutato verõ eẽ alterũ nihil mutãs: z .xi. meta. eãdẽ sniaz: z ad idẽ ppo ponit in his vbis. est enĩ altero pmutato verificari alterũ nihil pmutatũ: z est itentio eius .i. contingit aliqd ad aliud de nouo relatiue dici vel esse relatiuũ sm determinatã .s. spẽm relationis. vbi grã sile vel duplũ: aut aliqd tale absqz sui mutatione: sed ad hoc nõ est necẽ aliqd rei vel rõnis acqri vel sibi aduenire: vt patebit in .q. sequẽti.

Ad 4m — 6° meta. T.c.8.

¶ Ad 4m negãda est minor si sumat vlr. Ad pbationẽ dõm q ibi Phs z Cõmẽta. sunt ad oppm: qd pz: qa excludẽdo a sua ꝯsideratione ens p accñs z ens in aĩa dicũt se velle perscrutari de ente vero qd est extra aiaz. Ex rebus aũt iquit Phs sm illã trãslationez que sunt in rei veritate est illud qd significat aut qd aut q̃le aut q̃m aut qd copulat cũ alio. vbi dicit Cõmẽta. q per illud qd copulat zc. intelligit cetera pdicamẽta. Uolũt g q cetera pdicamẽta significẽt veras res extra aiam. Et qa aliq estimauerũt oppm: vt ibi dicit Cõmẽta. ideo ad eoꝝ opionem excludendã: spãlẽ de illis septẽ fecit mẽtionẽ simul cũ alijs. d. q illa sigñt ex rebus q̃ sunt in rei vitate.

Cõ.8.

¶ P. Hec pbatio ꝯdicit arguẽti cũ ipse velit q actio z passio sint res extra aiaz: z tñ actio z passio sunt de illis septem de qbus. d. Cõmẽta. q estimat q nõ eẽnt nisi aia eẽt. Dico g q nec a Phõ nec a Cõmẽtatore estimant talia non esse nisi aia esset: sed a qbusdã alijs hoc false opinantibꝰ: sicut z qdẽ false opinati sunt relões esse de scḋis intẽtionibus: vt dicit Cõmẽtator .iz. metaph.

Cõ.19. — Ad 5m

¶ Ad 5m dõm q Cõmentator nõ dicit illud qn sit aliqua relatio potẽtis esse: imo z potẽtissimi esse. cũ aliq̃ relõ sit deꝰ: sed qa eẽ ad aliqd nõ est eẽ aliqd sm se seu aliquã entitatẽ: vt in sequẽti qõne declarabit: q̃uis illud qd est ad aliqd sit etiaz aliqd: nõ sic aũt est de absolutis. Nã eẽ hoiez est eẽ aliquã entitatẽ: z silr eẽ albedinẽ: z sic de alijs: z hec solo magis patebit ex his que in sequẽti qõne dicent.

Ad 6m

¶ Ad rõnẽ qua spãliter arguit de relõnibꝰ pmi modi rñdeo q cũz dr q idẽtitas z eq̃litas z silitudo sunt idistinctiões z idimisiones in vero sensu nõ aliud significat q̃ si diceret idẽ in q̃tũ hõ est idistinctũ: z sile iq̃ãtũ hõ: z eq̃le iq̃ãtũ eq̃le est idistinctũ ab eo cui est idẽ sile vl eq̃le: z intelligit de hac distinctione specifica sm entitatẽ q̃litatẽ q̃titatẽ reddẽdo singula singulis. Et ad h signãdũ vtunt q recte sentiunt talibꝰ abstractis. Et ad hũc sensuz loquẽdo nõ opz imaginari aliquas negationes vl puationes z eis pcurare aliq̃ fundamẽta in qbus sustẽtent: sed ipsemet res singulares eẽ exñtes sũt indistĩcte specifice: lz nũeralr sint diuerse. Si vo nõ in dato sensu itelligat añs assũptũ: sed cõcipiant aliqne negõnes medie: z q̃rat de fundamẽtis vel subiectis ipsaꝝ: nego totũ illud: z alia que sequuntur eidẽ imaginatiõi ꝯformia.

Ad 7m

¶ Ad rõnẽ de scḋo mõ relatiuoꝝ ꝯcedo maiorẽ in sua ppa signatõe acceptã: z nego minorẽ: dico enĩ q nec pr nec pnitas fundãt sup genuisse: q̃uis nullus sit pr aut pnitas que nõ genuerit. Eodẽz mõ dico de filiatiõe q nõ fundat sup genitũ eẽ: sz ois filius vl filiatio qd pro eodẽ nũc accipio genitꝰ est.

Ad 8m

¶ Ad rõnẽ de 3° mõ dico q nõ ois relõ depẽdet in eẽ a suo termino q̃uis aliq̃ depẽdeãt vt relones creaturaꝝ ad deuz z cãtoꝝ a suis causis a qbus ipsa cãta: que vtiqz sunt ipe relones depẽdẽt.

Aureo. vbi.s.

¶ Cõtra istud arguit iste Doc. p sic. nõ magis depẽdet res in intelligi q̃ in esse: qd pz: qa itellꝰ pscindit rẽ a multis depẽdẽtijs q̃ ipsaz ꝯsequunt l eẽ. Uñ lapidẽ põt ꝯcipe absqz depẽdẽtia ad deũ: q̃uis in eẽndo a tali depẽdẽtia lapis absolui nõ possit: sed itellꝰ nõ põt pscindere relõnẽ a termino: cũ relatiua sint sil nãli itelligẽtia. g zc.

2m

¶ 2° nulla res põt esse sine eo q est de qditate z diffinitione ipsius: sed terminꝰ est de qditatiua rõne seu diffõne relõnis. g nulla relo põt eẽ in rerũ nã: qn etiã simul existat terminus eius.

Ad pm

¶ Ad pmũz dõm q minor accepta in isto sensu: q intellꝰ nõ põt itelligẽ relõnẽ nõ itellecto termino: sicut accipi opz ad ppositũ: ipsa vtiqz est falsa: z silr ppõ que assumit ad eius pbationẽ: z lz aliqñ allegent tanq̃ dicta a Phõ in pdicamẽtis: ipsaz tñ nõ ponit Phs: nec aliquã sibi equalentez: sed bñ dicit q vident q̃dã relatiua esse sil nã: z postea dicit: q̃dã etiaz nõ esse sil nã. qd aũt nãli itelligẽtia sint sil: nõ dic. Et si illõ vbũ sic exponeret nã .i. nãli itelligẽtia expõ eẽt ad placitum exponẽtis z nõ ad mentẽ Phi: vt ibi pz: z tñ hoc eẽt cõtra arguentẽ cũ Phs dicat non oia relatiua esse simul natura: z per ꝯñs nec nãli intelligẽtia sm illũ moduz exponẽdi. Dico g q vnũ relatiuũ z vna relatio põt intelligi tam de intellectione simplici q̃ etiã aliqua complexa non intellecto correlatiuo: sed nõ põt itelligi eẽ relatiuũ sm aliquã spẽm relatiuoꝝ distincte z determinate nõ intellecto correlatiuo. vbi grã simile vtiqz põt cognosci nõ cognito eo cui est sile: sed sile nõ põt cognosci esse simile nisi cognoscat cui est sile: z hec est intẽtio Phi cuz ait: q qui diffinite cognoscit vnũ relatiuoꝝ diffinite cognoscit reliquũ: sicut pz. ait enĩ. palã itaqz ex hoc est. Si eniz nouit hoc qdez aliquid: qa ad aliquid est z illõ nouit ad qd quodãmõ se hz: z post exẽplificat. d. vt hic. Siqs nouerit diffinite: qa est duplũ: z cuiꝰ est duplũ mox diffinite nouerit zc. z sic de singulis exẽplificat sp dicẽdo q si qs nouerit hoc. vbi grã. lapidẽ hunc vel lignũ: qa est duplum zc. q̃uis nec istud sit verũ in oĩbus. Nam quis posset cognoscere q iste calor qui nunc est z prius nõ erat est causatꝰ: z tñ ignorare a qua cã est causatus: z sic de multis effectibus alioꝝ quoꝝ causas ignoramus: z tñ scimꝰ q sũt effectus.

Ad 2m

¶ Ad 2m accipiẽdo quiditatez pro rõne dicente qd est siue pro diffõne sicut ipsi vident itelligere in sua minore. pmo dico q maior nõ est vera nisi de diffõne dicente quid est res: siue qua rñdet ad qõnẽ factã de re per nomen demõstratiuũ: dicẽdo qd est hoc: z in qua non ponit aliquis terminꝰ iportans aliqd extriñsecũ ipsi rei. Et istõ pz: qm si diffiniat ignitiuũ diffõne dicẽte quid nois. Dicet q est aliqd potens ignẽ pducẽ. Et cõstat q ignitiuũ est z nullus ignis adhuc est: cuius est pductiuus: z sic de multis posset exẽplũ poni. Rursuz si in diffõne aliq̃ ponat extrinsecũ idẽ pz. cũ nihil pbibeat sine eo qd nõ est intrinsecũ sibi rẽ eẽ: q̃uis nõ sine quolz: qa non sine deo. ipse aũt nõ ponit i hĩ diffõnibꝰ. sic g pz q illa maior nõ est va nisi in sensu dato: sz in eodẽ sensu minor ẽ falsa: qa de aliq̃ relatiuo si iterroget dicẽdo qd ẽ hoc demñstrata re ipsa relatiua. nõ rñdet diffõ in q̃ ponit terminꝰ ad quez dicit. Unde siquis q̃rat qd est hoc demõstrato aliq̃ hoie patre: nõ rñdet aliq̃ diffõ in qua ponit filius: q̃uis si de ipso noie relatiuo significatiue stãte q̃rat. dicẽdo qd est pater.

Ad soloes datas ab Aureolo sbi supra.

pater. Rñdeat diffō in qua ponit filius: z ex hoc pz q il la nō est diffō dicēs gd rei de q̄ dcm est. ℂ Solones q̄s dāt ad rōnes pbātes istā ɔnem nō valent. Prima quidē nō: qr cū di circūscripta opatione aie aliqs est pī vl dominus fundamētalr vel substātiue z in poᵃ ppiqua: aut intelligit q sit actualr dñs: ita q cōtingat vere enūtiare de inesse: qō est dñs. Et tūc sequit q ē relatiue est dñs. cū ipole sit aliquē eē dñz aut pīez nisi sit pī filij aut dñs serui. Uñ manifesta ɔdictio iplicat cū dicit aliquez esse actualr dñm z nō relatiue dñm. ℂ Utrū aūt cū hoc ipse sit in potētia vt intelligat z itells circa ipsuz aligd fabricet vel nō: nihil ad ppoᵐ: aut scdo intelligit q sit fundamentalr pī. i. hñs fundamētū quo pōt fundare pīnitatē: z q ita est in poᵃ ppinqua pī: qō tñ nō est actu pī: ita q de inesse cōtingat vere dicere ipsuz esse patrē: z tūc seqt q hec de ineē z de pterito est falsa. deᵘ fuit ab eterno pī: z deᵘ fuit ab eterno psonalr distictus a filio. Ex q̊ seqt q deᵘ nō fuit ab eterno pī: sz potuit eē pater: nec ab eterno fuit psonalr distictus a filio: sed potuit eē distictus: q̊ruz vtrūqz est hereticū manifeste. Itē q res anteq̄ apprehēdant ab aīa nō sunt nec fuerūt distincte: q̄uis potuerunt esse distīcte: z p ɔñs nō fuit nec eē potuit sine operatione aīe aliqua multitudo rez: vt supra arguebat: qō etiā cōstat eē falsissimū. ℂ zᵃ q̄qz solo statiz refellit: qa esto q

z^{us} sol.

itells ille enūtiās: tūc reduceret habitudinē dominij vel pīnitatis ad actū: causando. s. illud indiciū obiectiuū: qō tñ falsuz est: nullo tñ mō appet eē possibile: q tūc p actū aīe fiat q ab eterno vel anteq̄ oia cōsideraret: fuerit tale iudiciū obiectiuū: z per ɔñs relatio: nūc aūt pbatū est q anteq̄ aīa cōsideraret: deus fuit pater: z pī fuit distinctus a filio: z multa alia a deo z inter se: quare nullus est illius solonis refugiū. ℂ Ad dicta alterius doctoris. Ad

Ad rōnes Scdi vbi supra.

pmā rñdeo cōformiter ad dicta statiz in vna solone q illa minor est falsa. Ad pbationē cū dicit: q tūc quis posset scire sortē esse silez: z tñ dubitare z ignorare: an sit alicui siliis: nego ɔñaz: qa nō seqt aliquis cognoscit sortē et similitudinē eius. g̃ cognoscit sortē esse similē. Exēplum cōstat q quicūqz videt intuitiue vel cognoscit. a. albedinē: videt etiā accidēs qō est. a. z tñ nō quicūqz videt z cognoscit. a. albedinē z. a. accñs cogñscit albedinē eē accñs. pz in rusticis z idiotis. Itē si corpᵘ duoz cubitoz videat a lōge cōstat q quicūqz videt vl cognoscit illā magnitudinē. cognoscit etiā bicubitū: z tñ nō qlibet talis cognoscit illā magnitudinē eē bicubitā: imo pōt imaginari eā esse cubitū tm̄. ℂ Ad zᵐ dico q qualitercūqz debeat eē

Ad zᵐ.

sensus maioris minor ē falsa. Dico enī q silitudo sortis ad platonē pōt eē sine silitudine platonis ad sortē: q̄uis similitudo sortis ad platonē nō possit esse silitudo sortis ad platonē sine silitudine platonis ad sortē: sicut creans pōt esse sine creatura: z cōseruās sine ɔseruato: q̄uis nec creans possit esse creans sine creatura: z cōseruans possit esse cōseruās sine conseruato. Similr pater pōt esse sine filio in creaturis: nō tñ pōt esse pater sine filio: sicut autē ex hoc nō pōt argui q creans z ɔseruās nō sit res distincta a creatura z cōseruato: nec pater a filio: sic in pposito nō pōt argui q vna silitudo non sit ab alia distincta. Qd aūt dicit hoc esse de intētione Phi pz falsuz eē ex dictis sui Cōmētatoris ibidē supius allegatū. Unde sciendū q vna z eadē res est aligd ad se z aligd ad aliō: imo q̄libet res sicut pbabit in sequēti qōne: z ideo eadē res est aliq̄ mō absoluta z aliq̄ mō relatiua: ad qō distīcte signandū iponunt noia z absoluta z relatiua. Absoluta quidē vocant illa que ipam significant fm q est ad se. Relatiua vō que fm qō est ad aliō. Et qa res ipse diuersimode sūt ad aliud: iō diuersis habitudinibus casualibᵘ noiuz relatiuoz signant esse ad aliō. ℂ Itē qa sicut pī est pī ad filiū: ita filiᵘ est filius ad patrē: z ita est in oibᵘ q̄ sunt ad se inuicez. Idcirco z vocabula relatiua talia opz iponi que significatiue sumpta cōuersim dicant ad se inuicē: z illa itēdit ibi Phs: ex qbus nō pōt haberi q eius intētio sit res ipsas nō esse ad se inicē z relatiuas: sed potius oppᵐ. ℂ Qō etiā ɔfirmat p Auer. ibidē exponēte verbū Phi allega. post longā enī expōnē que tota fauet pposito ɔcludēdo ait. hec igit est via discēti nccīa vt per eā ambulet in eo qō nō hz nomē ex relone. vz vt ponat ei nomen significās sup relatiua ex parte qua fit relatio vtrqz equalis id est iquātū sunt cōuersim relatiua: z cuz hoc sit ita. oia g̃ relatiua cū accipiunt fm rectitudinē: id est ex via qua sunt relatiua: nō ex via q̄ sunt sub alio pdicamento: inueniunt habētia hāc pprietatē: z est q vnūqōqz redit per cōuersionē ad cōpar suuz. ℂ Ex his apparet quid dicēdū cū arguit q fingimus relatiua: nō fingimᵘ aūt res. Nam z si nō fingamᵘ res: sed noia relatiua: fingimᵘ tñ illa z iponimᵘ rebᵘ relatiuis. Unde z res z noia dicunt relatiua. Res quidez: qa sunt ad aligd. noia vō: qa signant illas: z de eis vel aligbus stantibᵘ pro eis pdicant ad aligd. Qō vō arguit q dici nō cōpetit rebus: sed terminis z signis. Dōm q verū est sicut his que de alijs enuntiātur seu pdicant: sed vtrqz cōpetit eis dici: hoc vel illud: sicut his de qbᵘ p eis stātibᵘ aligd enūtiat. Hoc mō sit Aug. 8ᵒ de tri. q pater dicit deus ad se: z vnus z magnus z finaliter filius z. c. s. qō nō pōt itelligi pmo mō. cū iste terminus pater nunq̄ pdicet ad se. Et silr pluries loquit in libris illis de tri. Isto mō loquit Phs qñ ait. q ad aligd dicunt quecūqz hoc ipm q sunt alioz dicunt: qō marie denotat ppter illud additū alioz. Si enī absolute pferat de aliquo qō dicit: videt magis intelligi fm primuz modū: sz cū pfert: q dicit tale vel tale vel huiᵘ aut illiᵘ: aut cū aliqua tali additione videt isinuari magis in sensu zᵒ q̄uis z vtroqz mō pbatū nō incōueniēter vtroqz mō possit intelligi. Uñ nec nego q illa diffinitio de terminis ipsis relatiuis posset intelligi satis conuenienter.

cap. 8.

ℂ zᵃ ɔ est q nulla relo zᵒ mō dicta. s. vt est aligd tm̄ cōplexe significabile est aliq̄ res vel entitas. Hāc pbo primo sic. Ois entitas est suba vel q̄titas vel qualitas vel aligd aliud signabile per aliqō pdicamētū. nullū tñ complexe signabile est suba vel quātitas z c. g̃ nulluz tale est entitas. maior pz fm oēs. minor etiaz pz: qa ois suba vel quātitas z c. est signabilis p aliqō pdicamētū vel per terminū pdicamēti. nullū aūt tale est cōplexū. accipiēdo cōplexū qō signat eē vel nō esse: seu qō est affirmatio vl negatio. Uñ Phs in pdicamētis. Eoz inquit que fm nullā cōplexionē dñr: singulū aut signat subaz aut q̄tiᵗᵉᶻ z c. z enumeratis oibᵘ pdicamētis z pprijs datis exēplis cōcludit: singula aūt eoz que dicta sunt ipsa qdez fm se in nulla affirmatione dicunt z c. ℂ Cōfirmat per Phm 6ᵒ meta. vbi de ente qō est vez z nō est nisi cōpō vel diuisio. i. ppō affirmatiua vl negatiua: dicit q est passio mētis z nō extra ens qō est extra aiam qō est vl quid est id est suba vl quātū vel q̄le z c. ostēdit entē aliquā nāz. vbi Cōmēta. ait. q illud qō est in cognitione ex hoc ente est aut cōpō aut diuisio: absqz eo q sit extra aiaz ens qō differt ab isto qō est in re: z est illud qō signat aut qd aut q̄le aut quātū aut aligd cōtinuū cū alio: z hec sūt cetera pdicamēta. Si ergo cōplexū nō signat aliquā entitatē ab his que signant per pdicamēta. z ois entitas signabilis per pdicamēta est icōplexe signabilis. g̃ nullū tm̄ cōplexe signabile est entitas. ℂ zᵐ sumat relo sor. ad platonē isto mō dicta q̄ sor. est pī platonis. vz q sor. genuit platonem qui superest: si sortes genuit platonez: significatiue

zᵃ ɔ. pᵐ

T. c. 8.

Cō. 8.

zᵐ

sumendo totũ istud.est aliqua entitas:aut illa est deitas aut creatura:aut deitas et creatura:aut aliqua entitas q̃ nec est deitas nec creatura:nec vtraqʒ simul. Ultimũ dici nõ põt vtpote hereticũ:iuxta illud qd̃ in symbolo ꝓfitemur:factorẽ visibiliũ oĩuʒ ꝛ inuisibiliũ.omne ergo visibile ꝛ inuisibile qd̃ nõ est deꝰ est factũ a deo. Nec p̃mũ põt dici:ↄstat:qa cũ deitas:ꝛ omne qd̃ est deitas semper fuerit.g̃ sor.genuit pla.semꝑ fuit:ꝛ per ↄñs añq̃ȝ sor.vel pla.fuerit:ꝛ si sic:tũc ista fuisset vera si fuisset sor.genuit platonẽ. Nec zm vel 3m põt dici:qa posito ꝙ postq̃ȝ sor. genuit platonẽ vterqʒ ꝛ omnis creatura que nũc est desinat eẽ:adhuc si formaret̃ ista ꝓpositio:sortes genuit platonẽ eẽt vera. ¶ Pꝫ. Cũ multe ꝓpõnes sint vere neĉe: sic mlte hypothetice.ac etiã cathegorice negatiue formate de creaturis:si sua significata totalia essent entitates alique sequeret̃ ꝙ essent mlte entitates alie a deo que eẽnt neĉe esse:qd̃ est falsuȝ. Demũ ꝙ solũ sufficere dȝ:cuilibet apparet ꝙ illa ꝓpõ qua dicit̃ aliq̃ entitas est sor.genuit platonẽ est penitꝰ inintelligibilis si hoc totũ predicatum. sor.genuit platonẽ supponat personalr̃ ꝛ significatiue sic opȝ in ꝓposito. Ex hac ↄne pȝ ꝙ sor.genuisse platonẽ vel fuisse genitorẽ platonis:aut etiã sortẽ esse patrẽ platonis non est aliqua entitas:nisi huiꝰ dicta sumerent̃ mãliter vel simplr̃:ꝛ eodẽ mõ:nec sortẽ esse aĩal:nec deũ eẽ deũ: nec aliqd eiusmodi significabile cõplexe tñ:est entitas aliqua:vt per predicta ꝓbat̃.

3 zam ꝯ. arguit̃.

¶ Cõtra istã ↄclõnem põt argui.p̃mo sic.omne verũ est aliq̃ entitas. sortẽ genuisse platonem est veꝝ.ponat̃ sic esse.g̃ sortẽ genuisse platonẽ est aliq̃ entitas.

zm cap. zo

¶ zᵒ. Aug.de fide ad Pe.dicit ꝙ aliud est genuisse q̃ȝ natũ esse:aliudqʒ ꝓcedere q̃ȝ genuisse:ꝛ ↄstat ꝙ isti isiniti sumunt̃ verbalr̃:ꝛ per ↄñs cõplexe:ac si diceret̃:aliud est aliquẽ genuisse q̃ȝ natuȝ esse ꝛc̃.sed omne qd̃ est aliud ab alio est aliqua entitas ſm se.nam puruȝ nihil nõ est aliud ab ente:nec etiã a nõ ente.

Ad p̃m

¶ Ad p̃mũ negãda est maior capiẽdo verũ pro enuntiabili per ꝓpõnẽ verã:sicut accipit̃ in ꝓposito. Si vͦ accipiat̃ verũ ſȝ ꝙ cõsueuit dici ꝙ vitas est rei entitas:vt cũ dicimꝰ etiaȝ hoc est verũ aurũ vel veꝝ argentũ.sic maior põt cõcedi: sed minorẽ negãda.

Ad zm

¶ Ad zm sicut fuit tactuȝ in p̃ma.q. ꝓlogi.hec nõia ens res:ꝛ silr̃ aliqd aliqñ accipiunt̃ cõisime vt qdl̃ȝ signabile cõplexe vel incõplexe dicit̃ res vl̃ aliquid:ꝛ sic etiã ꝙ nõ est aliq̃ entitas aliqñ dicit̃ res et aliqd.

T.c.5i.

Unde scdo de gnõne in p̃ caplo:qa vͦ sunt quedã gnabilia vbi nostra trãslatio hȝ:hec quedã enĩ ex necessitate sunt vt eterna. Alia trãslatio hẽt:quedaȝ res existẽtes sunt neĉio:ꝛ quedã nõ existẽs neĉio:ꝛ de illis statiȝ subdit̃.

Cõ.5i.

Has vͦ impole est esse existentes.ꝛ Cõmen.ibidem res inquit inueniunt̃ tribus modis. Quedã enĩ sunt semper:ꝛ quedã nunq̃ȝ:ꝛ quedã in aliquo tẽpore sunt ꝛ in aliquo nõ.

Cõ.i38.

Simile enĩ dicit p̃mo celi. Cõstat aũt ꝙ res non existẽtes ꝛ ipossibiles esse nõ sunt alique entitates. Silr̃ est de hoc nõle aliquid.

t.c.3.ꝛ.7

Nã 5ᵒ phy si.dicit̃ ꝙ oĩs mutatio est ex quodã i quoddã. Et trãslatio cõmẽti hȝ de aliquo in aliqd.ꝛ Grego.zᵒ mora.mutari inquit ex alio in aliud ire est:ꝛ tñ 5ᵒ phy.dicit̃ ꝙ aliqd mutat̃ ex nõ esse in esse:

T.c.7.

ꝛ aliqd ecõtra.ergo etiã nõ esse significat̃ per has dictiones aliquid ꝛ aliud ꝛ quoddã:ꝛ ideo Cõmẽta.ibidẽ dicit

Cõ.7.

ꝙ hoc nomẽ aliquid dicit̃ ibi simpl' de esse ꝛ nõ esse:aut de affirmatione ꝛ negatione.id est de eo qd̃ significat̃ ꝑ affirmationẽ ꝛ negationẽ. Itẽ Aug.in de gen̄.ad litteraȝ. imperfectio ait.ꝙ aliud est lux aliud tenebre: ꝛ tamẽ in pluribus aliis locis:ꝛ ibidẽ etiã ↄtra manicheos dicit:ꝙ tenebre non sunt alique entitates:ꝛ ita frequẽter aucto. sancti ꝛ ph̃i vtunt̃ his vocabulis res aliqd aliud:etiaȝ pro his que nõ sunt alique entitates:ꝛ iõ dicit Ansel.de casu diaboli:ꝙ multa dicunt̃ aliqd ſm formam loquẽdi que nõ sunt aliquid:qm̃ sic loquimur de eis sicut de rebꝰ existentibꝰ.

cap.ii.

Et idẽ silalr̃ ponit Aug. Hyppon.missione p̃ma in fine.sic in ꝓposito dico ꝙ Augustinꝰ dicit aliud esse genuisse ꝛc̃.nõ qa sit alia entitas:sed qa aliud significabile. aliud enĩ significat̃ cũ dicimus aliquẽ genuisse q̃ȝ cũ dicimus aliquẽ natũ esse.

cap.4.

Sic etiã 7ᵒ de tri.dicit ꝙ aliud est deo esse aliud patrẽ vel deũ esse. Et cõstat ꝙ non est alia entitas deum esse:ꝛ alia dñm esse vel patrẽ esse.

3ᵃ ꝯ

¶ Tertia cõclusio.s.ꝙ aliqua relatio tertio modo sumpta relatione.est vna res extra animã. Hoc faciliter probat̃. Nã quocũqʒ aliquod est formaliter tale quale est aliud ipm est similitudo ꝛ relatio:sed aliqua res extra aĩam actualiter existẽs:ꝛ ab eius operatione idepẽdẽs.est illud quo aliquid formaliter est tale quale est aliud.ergo ꝛc̃.maior patet. Naȝ hoc est esse simile quod est esse tale quale est aliud.ergo quocũqʒ est tale ipsum est similitudo:ꝛ ꝑ cõsequẽs relatio. Minor ꝓbatur:ex eo ꝙ aliquid per qualitatẽ.verbi gr̃a.albedinẽ extra aĩaȝ existentẽ actualiter ꝛ ab eius operatione penitus independentẽ est tale quale est aliud. Nam est albũ sicut ꝛ aliud est albuȝ. Aduertendũ est aũt ꝙ sicut q̃uis quorũdã relatiuoꝝ sunt relationes h̃ mõ sumpte q̃ sunt res distincte ab eis:illisqʒ inherentes:sic sili silitudo:ꝛ sciẽti scia:ꝛ amor amãti: ꝛ sic de pluribꝰ:ita ꝙ abstractũ relatiui ꝛ cõcretũ supponunt pro rebꝰ diuersis.vt pȝ in p̃missis exẽplis. Non oĩum tñ taliũ relatiuoꝝ sunt relõnes isto mõ:sicut pȝ de eodeȝ ꝛ distincto ↄrio creatore ꝛ creatura:pr̃e ꝛ filio ꝛ mltis aliis. Qm̃ abstracta taliũ nõ supponũt ꝑ aliqbꝰ rebꝰ iherẽtibꝰ his ꝑ qbꝰ ↄcreta ipsa supponũt:sic ꝓbabit̃ in sequẽti.q. ꝛ iõ cũ dicit̃ ꝙ pr̃ est pr̃ p̃nitate:vel filiꝰ est filiꝰ filiatione:aut causatiuũ est causatiuũ causabilitate:ꝛ ↄriũ est ↄriũ ↄrietate:ꝛ silr̃ in aliis sumẽda sunt talia abstracta vt equalent cõplexis signãtibꝰ relõnes zᵒ mõ sumptas.vt sit sensus taliũ.pater est pr̃.qa genuit:filiꝰ est filiꝰ: qa est genitus:causatiuũ est cãtiuũ:qa põt ex nihilo aliqd ꝓducere. ↄriũ est ↄriũ:qa maxie distat:ꝛ nõ põt eidẽ iesse ꝛc̃. aut abstractũ sumẽdũ est sic ꝙ ꝑ ipm denotet̃ in tali ꝓpõne ꝙ ex nullo alio relatiuũ sit tale:vt sit sensus.pr̃ est pr̃ p̃nitate.i.seipso.sicut di ꝙ deꝰ est deꝰ deitate.i.seipso.

¶ Ad argumẽtũ p̃ncipale questionis responsũ est supra.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. II.

SEcundo quero vtrũ aliqua relatio sit entitas ab oĩ ente absoluto distincta.

p̃m

¶ Et arguit̃ ꝙ sic.qa quelibet relõ a qualibet re absoluta distinguit̃ p̃dicamẽtalr̃.g̃ quelȝ relatio a q̃libet entitate absoluta distinguit̃ genere:ꝛ per cõsequens specie:ac etiam numero.ergo est entitas ab omni entitate absoluta distincta.

Oppoᵐ

Ad oppositũ si aliq̃ est distincta entitas.g̃ ꝛ quelibet:ꝛ per ↄñs quelȝ cõponit cũ fundamento:ꝛ sic album simile esset cõpositius q̃ȝ albuȝ tñ:quod non videtur verum.

Respõdeo qa multoꝝ hoc tp̃e imaginatio est:ꝙ quẽadmodũ quale est quale per qualitatẽ sibi formaliter inherẽtẽ.vt albũ ꝑ albedinẽ ꝛ dulce per dulcedinẽ:sic etiã relatiuũ est relatiuũ ꝑ aliquã entitatem sibi formaliter inherentẽ a se ꝛ qualibet entitate absoluta:ac omnibus entitatibus absolutis distinctam:ꝛ que non est aliquid ad se:sed purus respectus ad aliud: ita ꝙ ſm se p̃cise sumpta nõ est nisi vt sic liceat loqui alĩquiditas qua formalr̃ fundamẽtũ in quo est:est ad aliud. v.g.p̃nitas est aliqditas ad filiũ q̃ formalr̃ hõ est pater: ꝛ sic suo mõ de ceteris:que qdẽ imaginatio mihi nõ videtur rõnabilis

tur rōnabilis neq̧ vera: iō pono in ꝓposito qnque ꝯnes.

Prima est ꝙ oīs entitas est absoluta. 2ª ꝙ oīs entitas est relatiua. 3ª ꝙ nō qδlibet relatiuū ē relatiuū formaliter per aliq̄ȝ entitatē sibi inherētē. 4ª ꝙ aliqδ relatiuū est per entitatē sibi iherētē formalr relatiuū. 5ª ꝙ nullū relatiuū ē formalr relatiuū ꝑ aliq̄ȝ entitatē sibi iherētē a q̄libet vel qbuslibet entitatib⁹ absolutis distinctaȝ. ex qb⁹ euidēter patebit ꝙ nulla relatio est entitas ab oī absoluta entitate ⁊ ab oīb⁹ entitatib⁹ absolutis distīcta.

Premittendum

Pro ꝓbationibus aūt harum ꝯnū ꝓmitto qd itelligo per entitatē absolutā ⁊ per entitatē relatiuā: ⁊ iuxta antiqorē moduȝ loquēdi absolutū. Dico ꝙ per entitatē absolutā: entitatē itelligo q̄libet que est seu dī aliqd ad se: id est nō ad alterū relatiue. v.g. que dī hō vel lapis aut albedo vel dulcedo: aut aliqd aliud eoꝝ que ad se seu nō ad alterū ꝑdicanẗ. Per entitatē vō relatiuā itelligo q̄libet entitateȝ que dī aliqd ad alterū relatiue. v.g. que dī pater vel fili⁹ duplū aut dimidiū aut aliqd aliud eoꝝ que ꝯm se relatiue ad alterū ꝑdicanẗ. Uel iuxta moderniorē modum loquēdi entitas absoluta vocaẗ oīs de qua seu de termino supponēte pro ea ꝑdicatur vel ꝑdicari pōt in recto aliqs terminus absolutus. Relatiua quoq̧ entitas est oīs illa de qua seu de termino supponēte pro ea pōt in recto ꝑdicari terminus per se relatiuus: qδ adhuc breuius posset dici: vt tāgebaẗ in .q. ꝑcedēti. vȝ. ꝙ oīs entitas dī absoluta pro qua pōt in ꝓpōne signatiue suppon̄ termin⁹ absolut⁹: ⁊ quelibet dī relatiua pro qua terminus relatiu⁹ pōt signatiue suppon̄. Qui oēs modi explicādi qd ipoꝛtent termini ꝑdicti. s. entitas absoluta ⁊ entitas relatiua sententialiter oīno ꝯueniūt. vtar tn̄ pro nunc ꝑori mō eo ꝙ breuior ⁊ vsitatior sit ꝯm sanctos.

p^a p

¶ Hoc ꝑmisso p^am ꝯnē ꝓbo sic. Si nō oīs entitas est entitas absoluta: aliq̄ entitas oē qδ ipa est: est ad aliud: seu oē qδ ipsa dī: dī illud ad aliud relatiue. ꝯn̄tia pȝ: qꝛ si nulla oē qδ ipa est est ad aliud. g̊ quelibet est aliqd ad se: ⁊ per ꝯn̄s est entitas absoluta qδ repugnat antecedēti. Sed falsitatē ꝯn̄tis ꝓbo.

cap p

Primo auctē Aug. 7° de tri. vbi inquirēs an pater sit sapiens per sapientiā quā genuit deducit tanq̄ȝ ad ipossibile ad illud ꝯn̄s ꝙ pī nō eēt aliqd ad seipm̄: ⁊ nō solū ꝙ pī est: sed oīno qδ est relatiue ad filiū diceretẗ. ꝙ sicut de patre ipe reputat ħ ipossibile: ita ⁊ de q̄libet alia re sicut ex allegandis patebit.

2m

¶ Deide ꝓbo falsitatē ꝯn̄tis per rōnē. Et ꝑmo qdē inductiue. Si eni aliq̄ res relatiue dī dupla illa dī ad se bicubita vel tricubita seu q̄ta. Si aliquid sit relatiue pī ipm̄ est ad se homo vel deus aut animal: ⁊ sic de singulis īducēdo patebit ꝙ q̄libet entitas q̄ dī aliqd relatiue dī etiā aliq ī ad se ⁊ absolute. in his vō que dicunẗ ad se nō opȝ inducere qδ pȝ: ⁊ per ꝯn̄s nulla entitas oē qδ ipsa est est ad alterū. ¶ Hāc ꝓbationē ibidem ponit Aug. d. huc accedit: qꝛ oīs eēntia que relatiue diciẗ est ēt aliquid excepto relatiuo. i. de ea dī aliqd ꝑter relatiuū: qδ idē est vt si diceretẗ nō solū est aliqd ad alterū: sȝ ēt est aliqd ad se: qδ īmediate declarat subdens: sicē hō dn̄s ⁊ hō ſuus ⁊ equ⁹ iumētū ⁊ mulus arra. hō ⁊ equ⁹ ⁊ mulus ad se dn̄r ⁊ subē sunt vel eēntie. dn̄s vō ⁊ ſuus ⁊ iumētū ⁊ arra: ⁊ ad aliqd relatiue dn̄r ⁊ idem pȝ in singulis.

2m

¶ 2° idē alr ꝓbaẗ rōne. Nā de q̄libet entitate ꝯtingit enuntiare quid vel que entitas ipsa est ꝯm se: ⁊ istud nō ꝯtingit fieri per aliqδ qδ de ipsa dicaẗ relatiue ad alterū. g̊ per aliqδ qδ de ipsa diciẗ ad se. Ex quo sequiẗ ꝙ quelibet entitas est aliquid ad se: ⁊ nulla oē qδ est est ad aliud: aut si aliqua oē qδ est: est ad aliud: de illa nō cōtingit enūtiare quid vel que entitas est ꝯm se. Ex quo vltra sequiẗ: ꝙ ipsa nō est aliq̄ entitas: ⁊ sic aliq̄ entitas nō est entitas: qδ iplicat ꝯdictionē. ꝯn̄tie oēs patētes sunt. Prima pars antecedētis ēt certa est: ⁊ 2° ꝓbaẗ: eo ꝙ nullus ꝑdicatū relatiuuȝ indicat qd est ipm̄ de quo ꝑdicaẗ: seu illud pro quo stat subm̄ de quo dī: q̄propter de nulla re interroganti ea demr̄ata quid est hoc: ꝯtingit ꝯueniēter respōderi ꝙ duplū vel dimidiū: seu pater vel filius: aut aliqd aliδ eoꝝ que ꝯm se ad alterū ꝑdicanẗ. Unde sicut demr̄ata re que est pater interrogāti quid est hoc: nō cōueniēter respōdeẗ ꝙ hēt filiū aut ꝙ genuit: sic nec conuenienter respondeẗ ꝙ est pater: cū hoc sit eē patrē qδ hīe filiū: vel genuisse: ⁊ idē significeẗ cum aliqs dī pater ꝯm ꝙ pater est nomē relationis ꝑcise: ⁊ cū diciẗ ꝙ genuit filiū: ⁊ similr cū quis dī dn̄s idē significaẗ qδ cū diciẗ: qδ hȝ potestatē dirigēdi ⁊ coercēdi aliū: ⁊ ita de singulis pȝ inspiciēti. ꝓpter qδ Aug. indifferēter loquiẗ 7° de tri. qδ relatiue ꝓnūtiaẗ. nō idicat subam. i. qd est illud de quo ꝓnūtiaẗ.

cap p

¶ Hāc quoq̧ ꝓbationē quā reputo efficacē ponit: vbi supra Aug. 7° de tri. dī. quomō cū dī dn̄s non eēntia indiceẗ: sed relatiuū quo referẗ ad seruū. cū autē homo diciẗ vel aliqd tale: qδ ad se nō ad aliud diciẗ: tūc indicaẗ eēntia: ⁊ est sensus ꝙ cum dominus diciẗ de aliquo id de quo diciẗ nō significaẗ esse aliqua eēntia: sȝ ꝙ potestatē hȝ aliū coercendi ꝙ sit complexe significatum vocat relatiuū quo referẗ ad seruum. iuxta 2m modū accipiēdi relatiuū vel relationē in ꝑcedēti articulo positū. sed cum homo vel aliquid absolutuȝ ꝑdicaẗ: tunc illud indicaẗ esse eēntia quedā.

cap p

¶ Conformiter ad hoc loquitur idē sup illud psal. Infixus sum in li. ꝓ. ⁊ non est substantia. cum ait. Quicquid est pater qδ deus est hoc fili⁹ hoc est spiritus sanctus. Cū aūt pater nō est illud qδ est. pater. n. nō ad se sed ad filiū diciẗ: ad se aūt deus diciẗ. i. cum pater diciẗ esse pater: nō diciẗ esse illud qδ est siue illa essentia qua ipse est. Ratio est: qꝛ pater nō ad se: sed ad filiū diciẗ: ⁊ mox dicit ꝙ pater nō est nomē substātie sed referẗ ad filiū. i. nō ꝑdicat subam seu quid illud est de quo diciẗ: sed referẗ ad filiū. Deus autē diciẗ ad se: ⁊ iō ꝑdicat de patre subam seu illud qδ ipse est: q̄uis g̊ entitas que relatiue diciẗ aliqd ad alteruȝ sit aliq̄ essentia ꝯm se: ⁊ ex aliq̄ predicatione relatiua possit inferri id de quo relatiuū ꝑdicatuȝ esse aliq̄ȝ essentiā ꝯm se: nunq̄ȝ tn̄ ꝑdicatio relatiua ꝯm se significat id de quo diciẗ ꝑdicatū esse hāc vel illā: aut oīno esse aliq̄ȝ essentiā: ⁊ ħ est qδ Magr̄ dī. 7. hui⁹ ꝑmi libri. vult dicē cū ait. ꝙ eē patrem nō est esse aliud. i. dicere aliquē esse patrē nō est dicē illū esse aliqd. i. aliq̄ȝ essentiā vel entitatē: ⁊ tn̄ pī est aliq̄ eēntia.

3m

¶ 3° ad idē sic. de qualibet entitate dī aliqd esse non relatiue ad alteruȝ. g̊ nulla entitas dī ad aliud oē qδ dī. ꝯn̄tia nota est: ⁊ similiter ꝑma pars antecedentis. Nam omnis entitas est quedā essentia. ¶ 2ª vō pars ꝓbaẗ: qꝛ sumo (ꝯm exempla Aug. ꝑmissa) entitatē que est dn̄s illa vtiq̧ est essentia: nō aūt dī essentia relatiue ad alterū. Si. n. diceretẗ videretẗ magis ꝙ ad seruū: sed ꝯstat ꝙ nō qꝛ dn̄s nō est eēntia serui: ⁊ ita ēt nullius alteri⁹ est essentia. Et ita vniulr nulla essentia est alterius eēntie eēntia: q̄uis possit eē ꝓ alteri⁹: sed quelibet est essentia suimet tm̄. itrāsitiue loquēdo: qꝛ quelibet est ipsamet: ⁊ illδ qδ est nō distinguiẗ ab eo cui⁹ est. Unde coīter cuȝ dicimus suba vel essentia lapidis: vel essentia dei: exponiẗ itrāsitiue. i. essentia que est lapis: ⁊ essentia que est de⁹. huic ēt ꝯcordat phs. 7. meta. vbi ꝓbat ꝙ nullū ens ꝑ se est aliud a suimet suba: ⁊ qδ qcqd erat eē ⁊ vnūqδq̧ idē.

T.c.20.

Si g̊ nulla essentia est alterius essentia. g̊ habēdi entitas non dicitur relatiue essentia. Et eadeȝ rōne nec pater nec seru⁹ aut aliqua entitas relatiua ad alterum dicitur relatiue essentia. Et pari ratione nulla entitas relatiua sed abso-

luta dicit relatiue eentia. Et ex opposito si aliq̄ di relati
ue eentia. aliq̄ entitas nō ē eentia: ⁊ sic eentia nō est eentia. ℂ Dāc quoqȝ argumentationē breuiter ponit Aug.
ubi. s. 7° de tri. Nā cū deduxisset ad illō ꝯñs ꝙ pr̄ nō so-
lū ꝙ pr̄ di: sȝ oīno qcqd di diceret relatiue ad filium: sta-
tim ēt ꝯcludit ꝙ filius etiā qcqd di diceret relatiue ad
patrē: ⁊ sic fili⁹ diceret relatiue eentia. ait ḡ sic ꝯcluden-
do. Restat ḡ vt ēt eentia filius relatiue dicat ad patrē:
ex quo cōficit inopinatissimus sensus: vt ipsa eentia nō
sit eentia: vel certe cū di eentia: nō sit eentia sȝ relatiuū
indicet. Et paulo post repetens ait. hoc autē vn̄ agim⁹: si
essentia ipsa relatiue di eentia: eentia ipsa nō est eentia.
Nec valet si ad pdicta diceret ꝙ pcedūt de relatiuis: nō
aūt de relonib⁹ in abstracto. Nā vr̄ de q̄libet entitate p-
cedunt. Un̄ si tales relones ponant adhuc de talibus est
q̄rere an sit aliqd ad aliud vl̄ nō: ⁊ si nō omne qđ illa est
illud: est illud ad aliud: imo nihil ꝙ ipsa est ad aliud illa
est: ⁊ sic magis dicenda est entitas absoluta q̄ ipm relati-
uū. Si aūt est aliqd ad aliud: adhuc pcedunt rōnes pbā-
tes ꝙ nō omne qđ ipsa est ipsa est illud ad aliđ. Nā ⁊ de
ipsa ꝯtingit dicere quid vel que essentia est: ⁊ nō p aliđ
nomē qđ pdicet relatiue ad alterū: vt pbatū est. Itē nul-
la est eentia ad aliud. Unde paternitas si sit aliqua enti-
tas (qualem fingunt) nō est eentia ad aliud. nō enim pa-
ternitas est eentia filij: nec filiatio: nec in aliq̄ habitudi-
ne casuali pdicat eentia de paternitate relatiue ad filiū
vel ad patrē aut aliqđ aliud: cum nullius alterius pater-
nitatis sit essentia: ⁊ ita de ceteris relonibus. ℂ 2ᵃᵐ ꝯnē
pbo p° sic. oīs entitas est ab aliq̄ entitate distincta. ergo
oīs entitas est relatiua. ꝯñā tenet. ex dictis ad pmā ꝯnē
pcedētis. q. ⁊ añs planū est: alioqn nō essent plures enti-
tates in vniuerso: sed vna tm̄. ℂ 2° oīs entitas est cā vel
causata ꝯseruans vel ꝯseruata. ḡ oīs entitas est relatiua.
Añs certū est ꝫm omnes: ⁊ ꝯñtia pȝ vt pcedēs. ℂ Cōtra
phs 4° meta. dicit ꝙ nō oīa sūt ad aliqd: sȝ quedaȝ sunt
⁊ ipsa ꝫm se. ḡ nō omnis entitas est relatiua. ℂ 2° Aug.
7° de tri. omnis essentia que relatiue dicit: est aliqd ex-
cepto relatiuo. ḡ pter relatiuū est aliq̄ entitas nō relati-
ua. ℂ Ad pmū dōm: ꝙ nō est intētio phi negare oēm en-
titatē esse relatiuā: cū idē expsse dicat i. 10. meta. ꝙ diuer-
suȝ aut idē oē di quecūqȝ dr̄: vt vnū ⁊ ens. Cōstat autē
ꝙ idē ⁊ diuersuȝ sunt relatiua: vt pȝ per eundē in 5°. Itē
idē 3° phys. ait. ꝙ oīa aut sunt pncipia aut ex pncipijs. i.
pncipiata. Et in pmo eiusdē ait. ꝙ pn̄ᵐ est cuiusdam aut
quorūdā: ita ꝙ relatiue dicit pnᵐ ad pncipiatū. ⁊ ecōuer-
so: sȝ est intētio ei⁹ ꝙ nō omnia sūt ad aliquid omne qđ
sūt: ita ꝙ omne qđ de eis dicit: dicat relatiue de ipsis: iō
vt dictū est in pcedenti ꝯne nulla entitas est ad aliquid
omne qđ est: sed quelibet est aliqd ad se. Unde illud qđ
est dñs ad aliqd e. t hō vel de⁹ ad se: ⁊ sic de alijs. Qui vō
omnia ponebant esse ꝫm apparentiā habebāt dicere ꝙ
nulla res esset homo vel deus: nisi iquātū appareret hō
vel de⁹ ⁊ sic idē erat apud eos eē hoīeȝ ⁊ apparere hoīeȝ:
⁊ sic de ceteris: pter qđ sequebat ꝙ nulla res eēt aliqd
ad se: sed quelibet oē qđ est eēt ad aliud aliquid: ⁊ omne
qđ de aliquo dicit: diceret de illo ad aliqd relatiue: ita
ꝙ nullū esset pdicatū absolutū: qđ vtiqȝ falsuȝ est: vt iaȝ
est pbatū. ℂ Ad 2ᵐ pȝ rñsio in pcedēti ꝯne. ℂ 3ᵃᵐ ꝯneȝ
pbo pmo sic. nō omnis pdicatio relatiua significat aliq̄
entitatem formaliter inherere ei pro quo subm eius sup-
ponit. ḡ nō omne relatiuū est relatiuū per aliq̄ entitatē
sibi formaliter inherentē. ꝯñtia pȝ. Nā q2 albū est albū
formaliter per albedinē sibi formaliter inherentē. ideo
cū dicit de aliquo ꝙ ipm est albuȝ significat ꝙ albedo
ei formalr̄ insit. Unde vt di 5° meta. cap de ente. Et expsius ꝫ lr̄aȝ cōmētī nō differt dicē. iste est sanus: ⁊ iste est
in sanitate: vel pprius loquēdo in isto est sanitas. Pȝ ēt
ꝯñā p similē modū arguēdi phi. 10. meta. vbi pbat vnuȝ
nō differre ab ente: q2 pdicatio vni⁹ de ente (vbi gr̄a. ens
est vnū vel hō est vnus) nō pdicat aliqđ diuersuȝ ab en-
te vel hoīe. Añs vō pȝ. Nā ꝯstat cū dicit sor. est distinct⁹
a plone nō denotat ꝙ aliq̄ entitas iheeat sor. sȝ tm̄mō
ꝙ tam sor. q̄ plato est ens: ⁊ sor. nō est plato. Un̄ sor. esse
distinctū a plone nihil est aliud q̄ sor. eē ens ⁊ pla. ēt eē
ens ⁊ sor. nō eē pla. Et iō sicut per istā copulatiuā sor. est
ens ⁊ plo est ens: ⁊ sor. nō est plo. nō denotat ꝙ aliq̄ enti-
tas iheeat sorti: ita nec per istā cathegoricā equalētē il-
li sor. est distinct⁹ a plone: denotat aliq̄ entitatē sorti for-
malr̄ inherere. Eodē mō est de ista. sor. est pr̄: cū p hāc ni-
hil aliud significet q̄ per istā: sor. hȝ filiū: cū nihil aliud
sit eē pr̄ q̄ hr̄e filiū: sed cū di ꝙ hȝ filiū nō significat ꝙ
aliq̄ entitatē habeat sibi formalr̄ inherentē. ḡ nec cū di
ꝙ est pater. Unde Aug. 5° de tri. ait. pater nō di pater ni-
si ex eo ꝙ est ei filius. Et filius nō di nisi ex eo ꝙ hȝ pa-
trē. Ita est de plurimis alijs pdicatiōib⁹ relatiuis: qđ fa-
cile est cognoscere cōspiciēdo ad qđ nolē terminoꝝ rela-
tiuoꝝ. ℂ Confirmat. q2 cū dicit: deus est distinct⁹ a crea-
tura: vel deus est dñs creaturaꝝ. denotat ꝙ aliq̄ entitas
aut qcūq̄ oīno reale vel rōnis inhereat ipsi deo: alioquin
ppositio esset falsa. hanc rōnē virtualr̄ ponit Boeti⁹ ad
hanc etiā ꝯclusionē in libro de tri. ℂ 2° sic. si oē relatiuū
eēt relatiuū per entitatē aliquā sibi formalr̄ inherētem
sequit ꝙ in q̄libet re sint actu īfinite res: q̄ruȝ quelibet
alicui illarū inheret. ꝯñs reputat ab oīb⁹ falsum. ꝯñā p-
bat: q2 omnis entitas est relatiua: vt pȝ ex pcedēti ꝯclu-
sione. ℂ 3° tunc deo aliqua entitas inhereret: qđ est ipos-
sibile. ꝯñā pȝ: q2 psone diuine sunt adinuicē relatiue: ⁊ si-
militer deus relatiue ad creaturā dicit dominus ⁊ crea-
tor. ℂ 4° sequit ꝙ quādocūqȝ aliquid icipit vel desinit
esse relatiuū ad aliquid aliud determinate. ipsuȝ vel ali-
quid eius est in se mutatum per acquisitionē alicuius en-
titatis quā pus imediate non habuit: vel deperditioneȝ
alicuius quā pus imediate habuit. Et pȝ ꝯñtia ꝫm dicta
aduersarioꝝ: sȝ falsitas ꝯñtis pȝ tam in deo q̄ in creatu-
ris: sicut declarat Aug. 5° de trini. Numus inquit cū dici-
tur preciū: relatiue di: nec tn̄ mutatus est cū eē cepit pre-
cium: neqȝ cuȝ dicit pignus: ⁊ si qua sunt similia. si ḡ nu-
mus pōt nulla sui mutatione multotiens relatiui dici vt
neqȝ cuȝ incipit dici: neqȝ cum desinit aliquid in eius na-
tura vel forma qua numus est mutationis fiet: quāto fa-
cilius de illa incommutabili dei substantia debemus ac-
cipere: vt ita dicat aliquid relatiue ad creaturā: vt quā-
uis tēporaliter incipiat dici: nō tn̄ ipsi substantie dei ali-
quid accidisse intelligitur: sed illi creature ad quā dicit.
Itē Ansel. mon. Constat inquit: quia homini post annuȝ
psenteȝ nascituro: nec maior: nec minor: nec equalis: nec
omnes aut has relationes vtiqȝ cum natus fuerit sine oī
mei puta mutatione ad ipsum hēre potero: ⁊ amittē ꝫm
ꝙ crescet vel per qualitates diuersas mutabit. Iteȝ phs
5° phys. inquit. In ad aliquid non est motus: contingit
enim altero mutante ⁊ mutato verū eē alterū nihil mu-
tatum ⁊. xi° meta. Est enim altero permutato verificari
alterū nihil permutatū. Patet ēt eius falsitas rōne. Nā
sequitur ꝙ ad gn̄ationē cuiuscunqȝ minime entitatis in
qualibet re mundi ⁊ in qualibet parte rei: noua entitas
generaret ⁊ sic ad subitā gn̄ationem imaginationis vel
cogitationis cuiuscūqȝ: totus mūdus ⁊ quelibet ei⁹ pars
mutaret. Quod cōcedat qui vult. mihi autēȝ oīno videt
absurdū. Et pȝ ꝯñā: q2 ab entitate nouiter genita q̄libet
entitas alia mūdi distīguit: ⁊ sic i q̄lȝ noua distō gn̄abit.

Marginalia: cap. p. — 2ᵃ ꝯ. — 2ᵐ — Ꝫ 2ᵃᵐ cōclusionē — T. cō. p. — 2ᵐ — cap. p. — Ad pᵐ — T. cō. ii. t. 12. — T. c. 15. — T. c. 30. — T. c. 8. — 3ᵃ ꝯ. — T. c. 14. — T. cō. 7. — cap. 5. — 2ᵐ — 3ᵐ — 4ᵐ — cap. vit. — cap. 25. — T. c. 10.

Et certe nec ipse deus ab hac mutatione erit alienus: cum verissime nulla aia ipm ↄsiderãte ille sit distinctus a q̃li bet re creata. Qd dico ꝓpter fugã quorũdã dicẽtiũ ꝙ nõ referť ad creaturã reali relone. ¶ P. Mltũ eẽt mirabile ꝙ imaginatio mea mutaret realr totũ mundũ ⁊ cãret veras res extra aiam. Itẽ ꝙ qõlibet agẽs q̃tũcũqꝫ debile ageret in quaslibet mũdi res: ⁊ in q̃tacũqꝫ distãtia: q̃ oia seq̃rent̃. nec valet dicẽ ꝙ nõ agit ꝑ se in q̃lꝫ: sꝫ ꝑ accidẽs: qꝛ nõ põt in aliq̃ cãre per accñs: nisi in illo cãet aliquid ꝑ se: ois. n. effect⁹ ꝑ accñs ↄiũct⁹ est effectui ꝑ se: sic ⁊ cã ꝑ accñs cãe per se. 2° phy. ¶ 5° arguo in spãli de relatiuis pmi modi. ¶ Et p̊ de eodem ⁊ arguo sic. nulla res est ꝟm se nũeraliter: aut cũ aliq̃ alia spe vel gñe vna eẽntialiter per aliq̃ꝫ entitatẽ sibi formalr inherẽtẽ. ergo nulla res est alicui eadẽ ꝑ aliq̃ꝫ entitatẽ sibi formalr iherẽtẽ. Añs pꝫ q̃tũ ad p̊m ptẽ. ẜ. di. 24. q. p̊a. Et q̃tũ ad 2m ẽt nõ est dubiũ. Nã sicͭ soꝛ. seipso est hõ: sic seipo ẽ vnũ spe cũ platone qui ẽt est hõ. ↄña vo pꝫ statiꝫ. Nã q̃lꝫ res eo est sibi nũeralr vel alteri ꝟꝫ spẽꝫ eadẽ eẽntialr quo sibi vel alteri seu cũ alia est vna eẽntialr. Uñ vt dicͭ phs 5° meta. c. de eodẽ. eadẽ ꝟm se dñr quẽadmodũ ⁊ vnũꝫ. Et postea subdit. palã ꝙ idẽtitas vnitatis q̃dã est aut pluriũ eẽndi ⁊c̃. Et rursus in cap̊ ad aliqd. Eadẽ dñr quoꝛũ suba vna ⁊c̃. Unde aliud nõ est eẽ aliq̃ eadẽ spe q̃ ipa esse vnũ spe: ⁊ sic de alijs modis vnitatis ⁊ idẽtitatis. ¶ 2° per nullũ magis diuersũ a pla. q̃ est soꝛ. ẽ soꝛ. idẽ pla. sꝫ qõlꝫ accidẽs soꝛ. est magis diuersũ a plone: q̃ ipemet soꝛ. ergo ꝑ nullũ accñs soꝛ. est soꝛ. ipe idẽ pla. ⁊ vltra. ergo idẽtitas soꝛ. siue illud quo soꝛ. est idẽ pla. nõ est aliqd accñs vel entitas inherens soꝛ. ⁊ oẽs assumpte sunt euidẽtes: ⁊ ↄñe silr. ¶ 3° ad idẽ arguo sicͭ arguũt plures doctores sic. si soꝛ. est idẽ pla. entitate sibi inherẽte: q̃ vocať ab alijs idẽtitas: ⁊ silr pla. alia idẽtitate sibi inherẽte ẽ idẽ soꝛ. sit a. idẽtitas soꝛ. ⁊ b. sit adẽtitas pla. Cõstat ꝙ a. ⁊ b. sũt eedẽ spe. ergo alijs entitatib⁹ eis inherẽtib⁹: ⁊ sic in ifinitũ: qd est ipoĩe ꝟm aduersarios. ¶ Ad h̃ ridẽt qdã doc. ꝙ nõ ꝓcedit in ifinitũ sꝫ est stat⁹ in pmis idẽtitatib⁹. Nã ille sũt eedẽ idẽtitatibus que sũt eedẽ cũ ipsis: ita ꝙ idẽtitas soꝛ. ⁊ pla. ẽ eadẽ idẽtitati pla. ad soꝛ. seipa nõ alia idẽtitate supaddita: qd vt clari⁹ pateat sit a. idẽtitas soꝛ. ⁊ b. idẽtitas pla. ⁊ idẽtitas q̃ a. est idẽ ipsi b. sit c. ⁊ idẽtitas q̃ eꝫ b. est idẽ a. sit d. dicũt ergo ꝙ a. distinguiť a soꝛ. qꝛ soꝛ. põt eẽ sine a. qꝛ põt eẽ sine termino ei⁹ a. tñ nõ differt a c. sꝫ est ideꝫ sibi: qꝛ a. nõ põt eẽ sine b. cũ sint sil'nã: ⁊ per ↄñs est ↄtradictio a. esse nisi tã fundamẽtũ ipsi⁹ c. q̃ etiã termin⁹ ei⁹ sint: sꝫ termino ⁊ fundamẽto ipsi⁹ c. exñtib⁹ necio est c. ergo ↄtradictio ẽ a. esse sine c. ⁊ c. est formalr a. qꝛ a. dꝛ idẽ ipsi eadẽ identitate q̃ est c. ergo c. est idẽ ipsi a. ⁊ per ↄñs ibi erit stat⁹. ¶ Cõtra. p̊ b. nõ est necẽ eẽ nec est idẽ nuõ cũ a. nec de essentia ei⁹ nec ẽt aliq̃ mõ ꝑ se ei⁹ cã nec eꝫ. ergo sine ↄdictione aliq̃ põt esse a. sine b. Añs totũ est notũ ⁊ ↄñtia silr: ⁊ patebit satis cito ex dictis illi⁹ doctoris. ¶ Cõfirmať qꝛ accidẽs põt esse sine subto in quo est ⁊ qd est eius per secd saltem nãlis in qua: ⁊ silr effect⁹ nãlr depẽdẽs in eẽ a sua 2a cã ↄseruãte: vt lumẽ a sole põt virtute dei absqꝫ ↄtradictione esse sine tali cã. ergo multo magis a. sine b. ⁊ est valde mirabile ꝙ de⁹ nõ possit soꝛ. exñtẽ Parisi⁹ ⁊ oẽm entitatẽ q̃ est in eo subtiue ↄseruare ðstructo plone exñte Rome cũ oĩ entitate in eo subtiue exñte. ⁊ maxie cũ nulla talis depẽdentia itrinseca vel extrinseca sit inter aliqd soꝛ. ⁊ aliqd plonis nõ plus q̃ iter soꝛ. ⁊ plonẽ. Qd vo assumiť ad ꝓbationẽ: qꝛ a. ⁊ b. sunt sil' nã. dico ꝙ si a. ⁊ b. sumunť significatiue hoc est magis falsũ q̃ illud: ad cuius ꝓbationẽ accipiť: qm̃ idẽ est dictu ꝙ diceret a. nõ põt esse per aliquã potẽtiã sine b. nec b. sine a. qd nõ solũ nõ est verũ de a. ⁊ b. sꝫ nec de aliq̃bus creaturis seu creatis entitatibus ⁊ ideo nulle due entitates cãte sunt simul nã. Cuius ꝓbatio est: qꝛ nulle due entitates sunt in mũdo cãte: quarũ neutra sine altera esse nõ põt sine ↄtradictiõe ⁊ per potẽtiã diuinã. Si aũt a. ⁊ b. sumanť mãliter pro terminis. s. relatiuis cõcretis vel abstractis ⁊ sumenť sil' esse natura vt verificenť de terminis: ꝓpositio eẽt vera: sꝫ nõ ꝓbat ꝓpositũ. Nã hoc modo isti termini pater ⁊ fili⁹ sunt sil' natura. Nã inter eos significatiue sumptos ↄuertiť subsistendi ↄñtia: nec esse exñtẽ põt de altero verificari: qn verificari simul possit de reliquo: ⁊ tamen nõ sequiť. pater ⁊ filius sunt simul natura. ergo pater non põt esse sine filio. Nã ↄñs est falsũ: ⁊ añs verũ in sensu ꝓxime premisso. Et ita est in ꝓposito de a. ⁊ b. Et posset ↄtra eos arguĩ ꝙ pater nõ referť ad filiũ relatione ad se distincta ꝑ huc modũ arguẽdi sic. pater nõ põt eẽ sine filio. ergo nec sine relatione sui ad filiũ. s. paternitate. ¶ 2° si a. ⁊ b. sũt seipsis eadẽ. eadẽ rõne soꝛ. ⁊ pla. qd ꝓbať: qꝛ nõ minus sunt eẽntialr vnũ spe soꝛ. ⁊ pla. q̃ a. ⁊ b. ergo nõ minus essentialr ⁊ se ipsis idẽ nec magis accñtaliter siue per accñtia inherentia sunt idẽ q̃ a. ⁊ b. ¶ 6° idẽ ꝓbo de opposita relone que diciť distinctio. Et arguo sic: per nullã entitatẽ sibi inherentẽ aliq̃ res est id quod illa eẽntialr est. Lꝫ aliq̃ ꝑ aliã sibi inherentẽ sit talis vel talis: nõ tñ est hoc vel illud sine illud qd ipsa est. Et per nullã etiã sibi inherentẽ: aliq̃ res non est ea res que ipsa nõ est. Uerbi grã. per nullã rẽ sibi inherentẽ sortes nõ est plato. destructa eni q̃libet re inherẽte soꝛ. nõ minus sortes nõ esset plato. ergo per nullã rem sibi inherentẽ aliq̃ res est distincta eẽntialr ab alia re. Pꝫ ↄña: qꝛ ad h̃ ꝙ hec res sit disticta ab illa. Sufficit ꝙ taꝫ hec q̃ illa sit: ⁊ hec nõ sit illa: nec est aliqua superaddita opportuna. ¶ 2° si sortes est distinctus a platone per aliq̃ꝫ rem sibi inherẽtẽ que sit distinctio iuxta dcm̃ alioꝝ. Cõstat ꝙ ipse est distinctus ab illa distinctiõe: aut ergo seipso: ⁊ eadẽ rõne est distinct⁹ seipso a pla. ⁊ a quolibet alio: ⁊ nõ omne relatiuũ est relatiuũ per entitatẽ vel relationẽ sibi inherentẽ: aut est distinctus ab illa distinctione per aliã distictionẽ: ⁊ sic in ifinitũ. ¶ 3° sicut aliq arguũt sic: si soꝛ. nõ seipso sꝫ distictiõe supaddita ẽt distiguať a pla. ergo ⁊ illa distictio distinguiť a distõne pla. a soꝛ. ⁊ silr ab ipso soꝛ. ꝑ aliã distõnẽ: ⁊ sic ꝓcessus erit in ifinitũ. ¶ Sꝫ huic idẽ doctoꝛ rñdet. d. ꝙ distictio illa distinguit a fundamento seipsa: ⁊ seipsa referť ad illud. rõ est qꝛ ipsa non potest esse absqꝫ fundamẽto vel sine se absqꝫ ↄtradictione: ipsa aũt exñte in fundamẽto ambo sil' sũt extrema vnius relationis que est eius ad fundamentuꝫ. ergo ipsa non potest esse absqꝫ ↄtradictione siue relatione sui ad fundamentum: ⁊ illa relatio qua referť ad fundamentũ est eadẽ sibi soꝛ. aut distinguiť a pla. distinctione media que non est sibi eadẽ: qꝛ potest esse sine ea: qm̃ potest esse sine termino qui est plato. ¶ Contra. p̊mo sequitur ꝙ soꝛ. sit distinctus a distinctiõe sui ⁊ a pla. per distinctionẽ mediam: ⁊ ab illa per aliam in infinitũ: qd iste doctoꝛ reputat incõueniens. Et istud ex dictis sic respondẽtis clare ꝓbatur: qꝛ vt euidẽtius fiat distictio qua soꝛ. distinguitur a pla. sit a. ⁊ distinctio qua soꝛ. distinguiť ab a. vocetur b. pla. ergo est terminus ipsius a. ⁊ a. est termin⁹ ipsius b. tunc arguo. soꝛ. potest esse sine a. ergo potest esse sine b. Antecedẽs ꝓbatur. qꝛ soꝛ. potest esse sine platone. igitur potest esse sine a. Cõsequẽtia tenet ꝟm eos: sicut ⁊ hec per quã ꝓbatur antecedẽs: ⁊ eodẽ modo probať ꝙ soꝛ. distinguiť a b. per aliam distinctionẽ. verbi gratia c. qꝛ soꝛ. potest eẽ sine b. ergo ⁊ sine c. cui⁹ terminus est b. ⁊ sic de q̃libet semp: qꝛ semꝑ posterioꝛ est termin⁹ p̊oꝛis distictionis. ¶ P. Capio distictionẽ soꝛ. ⁊ pla. ⁊ sit a. ⁊ distin-

Marginal notes: T. c. 38. t. 37. — 5m — T. c. 15. — T. c. 20. — 2 — 3 — Sco. li. 2. di. 2. q. 5. et li. 3. di. 1. q. 5. — 3 Sco. — 2m — 6m argm ꝑ 3° ↄne — 2 — 3 — Sco. li. 2. di. 1. q. p̊a — 3 Sco.

ctionē tullij a catone ⁊ sit f.ɔstat ꝙ a.distinguit ab f.⁊ a. pōt esse sine f.q2 pōt esse sine tullio ⁊ catone.ḡ a.distiguitur ab f.per aliā distinctionē addiā sibi.⁊ illa sit g.distiguit ḡ a.a g.Et q2 pōt eē sine g.cū possit eē sine f.igit̄ distinguit in infinitū. ¶ P̄.Ex eo ꝙ dicūt illā distōnē nō posse esse sine fundamēto absq3 ɔdictiōe.seqi ꝓpositū.
vz ꝙ ipsa nō sit aliq̄ entitas inherēs fundamēto sine sor.
Nā ōis entitas pōt a deo ɔseruari in esse.nullo pter deū qō nō est ei⁹ ps itrinseca existe.nūc aūt ɔstat ꝙ sor.nō est itrinseca pars alicui⁹entis sibi iherētis. ¶ Hoc ēt ex dictis eiusdē alibi ɔfirmat̄ euidēter.ꝓbat enī ipse ꝙ qōlibet accñs absolutū de⁹ pōt sepāre a subto per h̄ ꝙ subm nō est ps itrinseca accñtis absoluti.nulla ēt accñtis talis ad subm est dependētia simplr necc̄ia tanq̄ ad cām extrisecā:q2 ad nullā cām extrisecā pter simplr p̄ᵐ que deus est.est depēdētia simplr necc̄ia:qm̄ cālitatē cuiuscūq3 cāe extrinsece respectu cuiuscūq3 cāti pōt supplere cā p̄ᵃ.P3 aūt ꝙ hec rō eque cōcludit de accñte respectiuo si sit distincta res ⁊ inherēs absoluto seu fundamēto:cū ꝑm hāc viā absolutū nō sit itrinseca ps respectiui nec eius p̄ᵃ cā siue de⁹:nec aliq̄ solutio pōt rōnabilius hic dari q̄3 ibi.
¶ Deinde ꝓbo ꝙ silitudo nō sit aliq̄ entitas inherēs q̄litati sicut isti imaginant̄:⁊ p̄ q2 alias seq̄t ꝙ esset ipossibile album alicui albo esse sile sine tali entitate:sic̄ ipossibile est ip̄m esse albū sine albedine.p3 ɔña:⁊ ɔcedit̄. ¶ Sed ꝓbo falsitatē ɔñtis.Nā possibile est sorte albo existe parisius aliud albū gñari Rome nulla entitate noua generata in sorte:aut aliquo ei⁹.ḡ possibile est ip̄m eē alteri albo sile sine tali entitate.ɔña est nota.ꝓbo añs:q2 si ad generationē albi Rome necc̄io gñaret̄ aliq̄ entitas in sor.Parisius vel gñaret̄ a deo vel ab aliq̄ creatura:nō a deo:q2 nihil ipse agit ad extra necc̄io:s3 mere ɔtingēter ⁊ voluntarie:⁊ per ɔñs qcq̄d agit pōt nō agē.Nec a creatura:q2 cuiuslibet creature q̄cūq3 actionē pōt suspēdē.Nec valet dicē ꝙ ipsa est sequela nālr ɔñs tales albedies:q2 albedo sortis ꝑ exñs fuit sine tali entitate:⁊ sic nō necc̄io cōsequit̄ illā. ¶ Itē albedo nouiter Rome genita pōt se ⁊ potuisset gñari:esto ꝙ illa entitas nō fuisset genita in sorte.Nā potuisset albedo sortis dstrui:⁊ tūc ista Rome generari:quo posito illa entitas nō fuisset genita in sorte:⁊ per ɔñs neutrius albedinis h⁹ entitas est sequela necc̄ia:⁊ per ɔñs nec ambarū.cū ipse sint eiusdē rōnis:nec qcq̄3 magis ɔsequit̄ vnā alia existe q̄3 si illa nō esset in mūdo.
¶ P̄.Quia de⁹ pōt q̄slibet res facē ⁊ ɔseruare sine suis nālib⁹ sequelis sic̄ ⁊ ipa accñtia nāliter ɔña sine suis subiectis:qbus tñ nāliter sint posteriora. ¶ P̄.Idē ꝓbo de vnione mãe ad formā ⁊ ptiū ɔtinui adinuicē3.Et arguo sic:aut mã est vnita forme sue subali per aliq̄3 vnionē a se distinctā ⁊ ei iherētē aut nō.si nō h3 ꝓpositū.Si sic.sit illa vnio a.ɔstat ꝙ illi mã est vnita sic̄ forme iformāti ipsā.Nā sibi inheret vt dr̄.aut ḡ est sibi vnita p alias vnionē:aut p seipam sine alia vnione.Si dr̄ 2ᵐ adhuc habet̄ ꝓpositū:aliq̄d enī erit relatiuū ad aliq̄d sine entitate distincta illi supaddita.Et vlterius certe eadē:imo maiori rōne mã erit vnita p̄me forme d̄ q̄ p̄ facta est qō per seipsā.cū magis facit per se vnū cū forma subali q̄3 cū3 accñtali:⁊ p ɔñs magis debeat illi vniri sine medio.
Si dr̄ ꝙ per aliā vnionē sit illa b.⁊ tūc aut mã vnit̄ b.per seipsā:⁊ tunc habet̄ ꝓpositū.⁊ iterū eadē rōne p seipsā vnit̄ ipsi a.aut forme subali:aut adhuc p aliā vnionē.⁊ sic ꝓcedit̄ in ifinitū:⁊ ponunt̄ ifinite vniones l mã essentialr ordinate sic ꝙ nulli mã vnit̄ nisi mediāte alia p̄ore:imo ifinitis p̄orib⁹ cāliter mediantib⁹.Nā vni per aliā p̄orē vnit̄.ex quo vlterius.iuxta demr̄ationē phi 2° meta.ꝓbantē esse statū in causis (que alibi suo.s.loco poteris declarari) sequit̄ ꝙ mã non sit vnita alicui vnioni:vel etiā forme substātiali mediātib⁹ infinitis vnionib⁹ essentialiter q̄3tum ad hoc ordinatis vnit̄:qō iplicat cōtradictionē. ¶ Tertio ad idē sumat̄ vnū ɔtinuū q̄tuor palmoꝝ:cuius due medietates sint a.⁊ b.⁊ vnio ipsius a.ad b.sit c.⁊ vnio ipsius b.ad a.sit d.Tūc aut c.est entitas penitus inextensa aut aliqualiter extensa.si p̄mū:vel est tota in q̄libet pte ipsi⁹a.subtiue vel determinate in aliq̄ indiuisibili eius.Primū nō est dōm.de sola enī aīa intellectiua hoc tenet̄ inter oēs formas mã3 iformātes.Nec 2ᵐ ꝓpter tria.tū3 q2 nō est dare rōnē:quare potius sit in vno q̄3 in alio:tum q2 eadē rōne d.erit in aliquo indiuisibili illius b.⁊ non in alio q̄3 in ꝓpinquo sibi indiuisibili illius in quo est c.⁊ sic in ɔtinuo erunt puncta imediata:tū q2 cū a.sit extensum ⁊ habēs ptes extra ptes:⁊ similr etiā b.⁊ ptes a.diuisibiles ⁊ extense sint vnite partib⁹ b.sequit̄ ꝙ erūt vnite sine vnione media:⁊ cū h̄ sequit̄ ꝙ frustra in illo pūcto ponit̄ vnio:ex quo residuū a.nō minus vnit̄ residuo b.sine vnione addita q̄3 illud pūctū alteri puncto in b.Et idē3 sequit̄ si vnio b.sit subiectiue in aliquo idiuisibili ei⁹ distanti ab indiuisibili in quo est c.nō ḡ c.est entitas penitus inextēsa.Nec pōt dici ꝙ sit aliqualiter extēsa:qm̄ aut esset extensa ꝑm longitudinē tm̄ siue ꝑm vnam dimensionē:⁊ tūc erit subiectiue in linea:⁊ similr d.⁊ sequit̄ sicut p̄us de punctis ꝙ in ɔtinuo erit imediata linee ⁊ residuū erit vnitum sine vnione:aut c.est entitas extensa ꝑm duas dimēsiōes tm̄:⁊ tūc erit subiectiue in supficie:⁊ silr d.⁊ erunt due supficies imediate:aut est entitas extēsa ꝑm oēm dimensionē ⁊ tūc aut p totū a.aut per aliquas ptes eius solū:⁊ cū nulla possit eē ratio ꝙ per aliquas tm̄:⁊ nō per alias:erit extēsa p oēs:⁊ similr d.erit extensum per totū b.toti⁹.ḡ c.erit vna vnio que tota erit in toto a.⁊ partes eius in partib⁹:⁊ ita etiā erit de d.in b.⁊ cum eodē mō se habeant a.⁊ b.ad totum continuū q̄tuor palmoꝝ p̄mo sumptū:sicut medietas illius a.ad ip̄m a.⁊ sicut medietas b.ad b.sequit̄ etiā ꝙ totius illius cōtinui sit vna vnio totalis ei iherēs:cui⁹ ptes sūt c.⁊ d.ḡ totū illud ɔtinuū cathegoreumatice sumēdo totū est per illam vnionē vnitū:sed hoc est falsū:q2 vel est vnitum sibi ipsi toti vel alicui sue parti vel alicui qō nec est ip̄m nec pars ei⁹.Pria duo sūt ipossibilia q2 quecūq3 vniunt̄ per modū ɔtinuatiōis vt nūc de vnione cōtinuoꝝ est ꝑmo distinguunt̄ essentialr vt vnū3 est extra aliud ꝑm sitū.Nec 3ᵐ pōt dici.Nam ponit̄ illud ɔtinuū esse qōdā totū ꝑm se nulli alteri cōtinuatū.Relinquit̄ ḡ ꝙ illō nō sit alicui vnitū:⁊ p ɔñs nō sit vnitū.⁊ ex alia parte:cū omne iformatū vnione sit vnitū si ponit̄ vnio quedā forma vt illi ponūt sicut omne informatū albedine est album.ḡ ip̄m est vnitū:⁊ sic ɔtradictio vā fit. ¶ P̄.
Si illa vnio sit extensa per totū3 pono ꝙ illud cōtinuū diuidat̄ vnica diuisione.Et vbi grā.in eius medio.⁊ constat ꝙ etiā illa vnio diuidet̄:sicut ⁊ quelibet forma extēsa existens in illo:⁊ ꝙ sicut vtraq3 medietas ɔtinui tota syncathegoreumatice remanebit post diuisionē:sic etiā vtraq3 ps vnionis:ita ꝙ in a.erit totū c.qō est vnio eius ad b.⁊ in b.erit totū d.qō est ei⁹ vnio ad a.ex quo seq̄t ꝙ a.⁊ b.simul erūt vnita ⁊ diuisa.Nec pōt ꝑm illā opionē dici ꝙ ⁊ si vnio que ante diuisionem est vnio a.ad b.erit post diuisionē:nō tñ erit tūc vnio ad b.⁊ p ɔñs nec a.⁊ b.erunt vnita.Qm̄ ꝑm eos relatio q̄libet est eēntialr habitudo vnius ad aliud vel alicui⁹ ad aliq̄d:nec sine ɔtradictione per aliquā potentiā pōt fieri quin sit talis habitudo.ḡ sic̄ añ diuisionē c.est hītudo a.ad b.ita si remanebit erit hītudo a.ad b.Et ɔstat nō alia q̄3 vnio.alias vnio nō remaneret s3 trāsmutaret̄ in aliā habitudinē:quare

Marginalia:
Scot⁹ in 4° sent. di.11.q.1°
1ᵐ
2ᵐ
3ᵐ
a.1.c°.5. vsq ad 14.

sequit̃ q̄ erũt vnita. ¶ ꝑ. Cũ post diuisionẽ ptes vnio-
nis nõ sint in toto inuicẽ vnite vel ɔtinue: ꝛ ante diuisio-
nẽ sunt vnite ꝛ ɔtinue: sic̃ ꝛ ptes aliaꝝ formaꝝ extẽsarũ
in illo ɔtinuo. Querẽdũ est per quã vnionẽ sunt añ diui
sionẽ vnite: ꝛ nõ põt dici ₰m illã opinionez q̄ seipsis. q̄r
vtraqȝ põt eẽ sine vnione sui ad reliquaz: sicut pȝ q̄r p̃ñe
eẽ nõ vnite. ḡ per alias vniones sunt vnite. ꝛ tũc de illis
queraẗ in quo sunt subiectiue ꝛc̃. sicut de alijs est quesitũ ꝛ
erit ꝓcessus in ĩfinitũ.

4m

¶ Cõsequẽter idẽ ꝓbo de distan-
tia quã ɔstat esse relationẽ: q̄m si sit quedã entitas infor
mans rẽ distãtẽ: sequit̃ ₰m istoꝝ imaginationẽ q̄ distã
tia ꝛ ɔtiguitas corporis ad corp⁹ sũt forme icõpossibiles
in eodẽ respectu eiusdẽ: ꝛ potes sibi successiue in eodẽ re
spectu eiusdẽ. Nã idẽ corpus ipossibile est eẽ sil' ɔtiguuz
ꝛ distãs alteri corpori demõstrato: ꝛ põt ꝑus eẽ cõtiguũ
ꝛ postea distãs: ꝛ sic idẽ corp⁹ põt trãsmutari de forã cõ-
tiguitatis in formã que est distãtia. Ponaẗ ḡ sic eẽ: ꝛ sit
illud corp⁹ a. ḡ aut a. trãsmutabit̃ a ɔtiguitate in distãtiã
in tp̃e vel in instanti. Si in tp̃e. ḡ postq̃ ꝑdiderit partez
ɔtiguitatis adhuc habebit ptẽ eius: ꝛ per ɔ̃ns postq̃ erit
localr separatũ a corpore cui est ɔtiguuz adhuc habebit
ptẽ ɔtiguitatis: ꝛ per ɔ̃ns erit ɔtiguũ illi. cũ quelibet ps
ɔtiguitatis sit ɔtiguitas: ɔ̃r loquendo ad illã imagina-
tionẽ: vel habebit ɔtiguitatẽ ꝛ nõ erit ɔtiguũ. vtrũq̃ aũt
est ipossibile. Si v̓o trãsmutaẗ corpus a. a ɔtiguitate sua
in distãtiã in instãti: sit illud instãs c. tũc aut c. est instãs
in quo icepit moueri a. aut aliud. si illud: cũ illud fuerit
vltimũ sue qetis: ꝛ per ɔ̃ns in quo vltimo fuit ɔtiguitas
ei⁹: seq̄ẗ q̄ in eodẽ instãti est ꝛ nõ est sua ɔtiguitas: ꝛ silr
q̄ est tũc sua distãtia. Quia oẽ qđ trãsmutaẗ est in eo ad

T.c.40

qđ p̄ trãsmutatũ est 6° phy. in p̄ aũt instãti ponit̃ a. p̄mo
trãsmutatũ ad distantiã. q̄re ꝛc̃. Itẽ sequit̃ q̄ tũc nõ est
sua distãtia: q̄r tũc est ɔtiguũ illi: ꝛ sic etiã cõtradictoria
sequunt̃. Si v̓o c. sit aliud instãs: vel est imediatũ instan

T.cõ.2.
2.3.ꝛ.53.

ti in quo incepit mot⁹: ꝛ illud est ipoẽ 6° phy. vel est me
diatũ: ꝛ tũc sequit̃ q̄ per totũ tẽpus mediũ quo moueba
tur fuit distãs sine distãtia: ꝛ cũ h̓ semꝑ fuit ɔtiguũ cor-
pori a quo mouebaẗ: que sunt ipossibilia: ꝛ cũ hoc etiã se

6° phy.
t.c.46.

quit̃ q̄ erit dare p̄mã partẽ spacij acq̄sitã per motũ loca
lẽ sicut erit dare p̄m instãs in quo distabat a corpore q̄scẽ
te: cui est ɔtiguũ: qđ est etiã ipoẽ: vt ibidẽ ꝓbaẗ.

5m

¶ Dei
de arguo de relatiuis p̄mi modi ₰m numerũ vt duplũ ꝛ
dimidiũ ꝛ hm̃. Et suppono ex dictis in. 20. d. q. 2. q̄ nũer⁹
nõ sit aliqua res addita reb⁹ nũeratis. ¶ 2° suppono ex

T.c.20.

5° meta. q̄ vnus nũerus est duplus ad aliũ. v̓bi grã. q̄ter-
narius ad binariũ. Sumaẗ ḡ q̄ternarius hoiuz vel ange
loꝝ existẽtiũ in q̄tuor angulis mũdi. iste vtiq̄ duplus ẽ ad
binariũ duoꝝ vel ex ipsis: vel duoꝝ hic parisius existẽtiũ.
sȝ nõ est duplus per aliquã entitatẽ illi inherẽtẽ que sit
dupleitas. iuxta modũ loquẽdi alioꝝ. Qđ ꝓbaẗ: q̄r vel il
la entitas si est: est simplex: ꝛ tũc oportebit q̄ sit tota in
q̄libet illoꝝ q̄tuor. cũ nõ sit rõ ꝓp quã sit in vno poti⁹ q̃
in alijs. Et sic idẽ accñs nũero ₰m se totũ est sil' in diuer
sis subiectis maxie distãtib⁹: qđ ipossibile est per nãm. Vñ

cap.4.

Aug. 9° de tri. dicit. q̄ nullũ accñs excedit subm in q̄ est.
nõ eni color vni⁹ corporis põt eẽ ꝛ alteri⁹ corporis. ¶ ꝑ.
Si dupleitas ista ẽ in q̄libet illoꝝ q̄tuor q̄lȝ erit duplus
ad binariũ datũ: ꝛ sic q̄libet illoꝝ hoiuz vel angeloꝝ est
q̄tuor hoies vel angeli: qđ absurdũ est: vl' illa entitas est
habẽs partes: ꝛ tũc vel ptes eiusdem rõnis cũ suo toto. s.
quarũ quelibet est dupleitas: ꝛ tũc sequit̃ h̓ incõueniẽs
2m sicut p̄: vel ptes diuersaꝝ rationũ a toto: ꝛ tũc vel oẽs
simul erũt in q̄libet. ꝛ idez sequit̃ sic̃ ꝑus: vel vna erit in
vno ꝛ alia in alio. Cõstat aũt q̄ ille ptes nõ sũt entitates
absolute ₰m opinionẽ. sunt ḡ respect⁹ ꝛ nõ nisi ad eundẽ

terminũ ad quẽ est dupleitas cui⁹ sunt ptes. vni⁹ aũt ad
duo est respect⁹ subdupleitatis. Ex quo sequit̃ q̄ ipa du
pleitas nõ est aliud q̃ subdupleitas: ꝛ sic nõ est ₰ȝ se ali
qua vna entitas vel respect⁹ alteri⁹ rõnis a subdupleita-
te: q̄nimo cũ tales subdupleitates sint iter se loco distan-
tes nec adinuicẽ ɔtinue vel ɔtigue: sequit̃ q̄ ipsa duplei
tas nec est aliq̃ mõ per se vna entitas nũero nõ plus q̃ il
li q̄tuor hoies vel angeli: ꝛ hec oĩa repugnãt imaginatiõi
opinionis. Simili mõ põt argui de ɔtinuo. v̓bi grã. q̄drupe
dali qđ est duplũ ad cõtinuũ bipedale: q̄m talis duplei-
tas vl' erit tota in q̄libet pte: ꝛ sic quelibet ps erit dupla
ad illud bipedale. vel ps erit in pte ꝛ si sint eiusdẽ rõnis
cũ toto. s. subdupleitate idẽ sequit̃. Si v̓o sint alteri⁹ rõ-
nis. seq̄ẗ q̄ dupleitas nihil aliđ erit q̃ eq̄litas ꝛ subdu-
pleitas: ꝛ alij respect⁹ diuersarũ rõnuz q̄b⁹ alie ptes pro-
portionales referunt̃ ad illud cõtinuũ bipedale: ꝛ cũ h̓
etiã q̄ ipa dupleitas nõ erit aliq̃ per se vna entitas. ꝛ eo
dẽ mõ põt ꝓbari q̄ eq̄litas numeri ad nũerũ vel magni
tudinis ad magnitudinẽ nõ est res suꝑaddita nũero vel
magnitudini.

6m

¶ Cõsequẽter idẽ ꝓbo de dñõ ꝛ seruo que
a multis dicunt̃ relatiua scđi modi siue sit bñ dictũ siue
nõ: de quo nõ curo: q̄r nõ est vtilis cõcertatio. arguo autẽ
sic. possibile est aliq̄d de nõ dñõ fieri dñm: ꝛ aliq̄d de nõ
seruo seruũ. nullo penitus quicq̃ in altero illoꝝ agẽte. ḡ
possibile est aliq̄d esse dñm sine aliq̃ tali entitate sibi in-
herẽte que sit dominũ ꝛ silr seruũ sine seruitute inherẽ-
te. Cõsequẽtia clara est cũ sit ipoẽ aliquã entitatẽ de no
uo esse in aliquo ꝛ illi inherere nisi aliq̄d agat in illo illã
entitatẽ: alioq̄n aliq̄d esset postq̃ nõ fuit. s. entitas illa. ꝛ
nihil tñ esset efficiẽs ipm. Añs ꝓbo. Nã poẽ ẽ q̄ fieret
vna lex a deo vel etiã per aliquẽ aliũ qui facere põt q̄ q̄-
cũq̃ iniuste ꝓximũ vulneraret si sponte ĩfra decenniũ ei
nõ satisfaceret pro offensa: ex tũc esset ₰uus ei⁹ qui lesus
fuisset: qua lege facta si qs sic vulnerauerit: ꝛ infra decen
niũ nõ satisfaceret. cõpleto decẽnio nulla re mundi agen
te quicq̃ in lesuz vel ledentẽ: lesus eẽt dñs ꝛ ledẽs ₰uus.
nõ eni põt assignari q̄cq̃ q̄ vel per se vel per accñs aliq̃
entitatẽ causaret in alterũ: vel vtrũqȝ eoꝝ nec ẽt ipsi in
seipsos: q̄r nõ nãliter. Nã ꝛ ante totũ decursuz decẽnij nõ
minus causassent: nec libere: q̄r tũc possent non cãre: ꝛ sic
hic põt non esse seruus tũc posito casu: ꝛ ille nõ esse domi
nus: qđ est falsuz. Simili mõ posset ꝓbari. q̄ nulla actio
ne interueniente solo tẽporis lapsu actuali: vel etiã potẽ
tiali: aliquis fieret de nõ possessore possessor ꝛ de nõ pre-
cio ꝑciuz: ꝛ similr de multis alijs. ¶ ꝑ. Omnis entitas
que nõ est deus realiter refertur ad dominum sicut cau-
satũ ad suam causam ꝓducentẽ vel conseruantem. ḡ ali
qua entitas est relatiua nõ per aliquã entitatẽ sibi inhe-
rentez. Cõsequẽtia pȝ: q̄r ex opposito ɔsequentis sequit̃
q̄ sit actualis infinitas in relationibus creature ad deuz
se informantib⁹: qđ non dicit̃. vel q̄ erit aliqua relatio ꝛ
aliqua entitas que nõ refert̃ ad dominũ vt ad causantẽ
nec vt ad ɔseruantẽ: qđ repugnat antecedẽti. Antecedẽs
aũt patet per fidem ꝛ per Aplm ad Roñ. dicentẽ q̄ ex

cap.11.
7m

ipso ꝛ per ipȝ ꝛ in ipso sũt omnia. ¶ ꝑ. Sicut per alios
arguit̃ omne agens in agẽdo pateret̃: q̄r in se fieret enti-
tas aliqua que nõ erat: ꝛ certe q̄cquid proteruiter posset
dici nunq̃ realiter vitabit̃: quin in deo duz nouiter cau-
sat aliqua entitas nouiter fieret: cũ ipse realiter ꝛ vere
absqȝ omni itellectus nostri actione creet ꝛ sit creator. ꝛ
cõstat q̄ nõ ad se sed ad creaturã. Similiter ₰m phm 5°

T.c.20.

metaphysi. calefactiuum dicitur ad calefactibile: q̄r põt
ipsum calefacere: ꝛ pari ratione productiuum ad ꝓduci
bile: ꝛ vniuersaliter oẽ potẽs ad suũ possibile: ꝛ sic tot re-
lationes erũt in quolibet ꝓductiuo simul actu: quot sũt

ab ipso pducibilia:ꝛ tot sil erūt in mā quot forme succes
siue sunt in ipsa gñabiles. Nā ꝛ illud est simul potēs p
ducere:q̃uis forte nō possit oia pducere simul. Et mā lꝫ
nō possit oēs formas simul recipere:simul tñ est in potē
tia ad oēs. Et vide ne vtrobiqꝫ sequaẗ actualis infinitas
8m relationū in eodē siml' existētiū:qđ nō placet. ❡ Ꝓ. Nō
video quin deus per suā omnipotentiā possit cōseruare:
sicut supra tangebaẗ:sor. qui nunc est pater ꝛ oēm entita
tem existētē in eo:ꝛ sil' annihilare pla. qui nūc est ei⁹ fili⁹:
ꝛ oēm entitatē ei inherentē:ꝛ tūc erit sor. pater:qꝛ tūc in
eo erit paternitas sicut nūc:ꝛ nullus erit fili⁹ eius:qđ im
plicat ꝯtradictionē:ꝛ silr paternitatē que dī eē ī sor. pos
set ponere subtiue in platone ꝛ filiatiōe platonis in sor.
cū vterqꝫ sit susceptibilis talis forme s̄m spēm:ꝛ tunc se
quiẗ ꝙ pla. erit pater sortis a quo fuit genit⁹. ꝛ sor. erit fi
lius pla. quē tamē genuit:nec ab eo ipe fuit genit⁹:qđ nō
4ª ꝯ minus iplicat ꝯtradictionē. ❡ Quartā ꝯnez. vꝫ ꝙ aliqđ
relatiuū est formalr relatiuū per aliquā entitatez ei for
maliter inherentē. pbo:qm̄ sciēs est sciens formalr scia
ꝛ amans est amās amore ꝛ sentiēs est sentiēs sensatiōe.
ḡ ꝛc̄. Añs est notū ꝛ ꝯña:qm̄ in nobis scia amor ꝛ sensa
tio sunt q̄litates formalr scienti amāti ꝛ sentiēti inherē
tes:ꝛ qđlibet hoꝝ īquātū hꝫ est relatiuū. ❡ Itē pꝫ de si
mile qđ vtriqꝫ est simile per q̄litates et formalr inheren
tes. ❡ Cōfirmaẗ ꝯ ista ꝛ etiā pcedens ex itētione Augu
cap. vlt. stini. 5° de tri. vbi vult ꝙ quedā relatiua incipiunt ꝛ desi
nunt eē talr relatiua sine sui mutatiōe:sic̄ numus fit pre
ciū:vt supra allegatū est:quedā vͦ cū sui mutatiōe sicut
amicus. Nā nō īcipit eē qs amic⁹:nisi cū amare ceperit:
fit ḡ aliq̄ mutatio volūtatis vt amicus dicaẗ:vt ibi ait. ꝛ
cap. ii. amicū accipit coiter pro amāte:sic̄ ꝛ phs ꝑ ethi. cū ait. ꝙ
vnicuiqꝫ delectabile est ad qđ amicus dī:vt equus q̄dē
amāti equū ꝛc̄. Cū qs aūt icipit amare nouā entitatē in
cap. 25. se hꝫ que est amor. ❡ Huic ꝯcordat Ansel. moñ. vbi dic̄
ꝙ quedā relōnes nullā faciūt mutationē accedendo vel
recedēdo circa ea de q̄bus dicunẗ. Nō aūt dicit oēs rela
tiones:sed quedā:innuens ꝙ alique faciunt mutationez
in his de q̄bus dicunẗ:hoc est:nō pñt significatiue tales
termini relatiui de aliq̄bus verificari ꝛ negari successiue
sine mutatione rerū pro q̄b⁹ subtra supponūt. Quidā aūt
termini relationū possunt:ꝛ hoc nō est ꝓpter aliđ nisi qꝛ
quedā relatiua sūt relatiua per res ei inherētes:ꝛ quedā
5ª ꝯ nō. ❡ Quinta ꝯ pbaẗ ex ꝑ⁹ sic. ois entitas est absoluta. ḡ
nullū relatiuū est relatiuū formalr per aliquā entitatem
sibi inherentē ab ol ꝛ oibus absolutis ꝛ entitatib⁹ distin
ctam. ❡ Ex eadē ꝑma ꝯne pꝫ ꝙ nulla relatio est entitas
ab omni ꝛ oibus entitatib⁹ absolutis distincta:sed queli
ꝯ pdcā bet (si est entitas) eſt aliq̄ entitas absoluta. ❡ Cōtra p
dicta multiplr arguiẗ ꝛ a multis:recitabo tñ potiores ar
gumētatiōes:ꝛ eas quarū solōnibus patebit solo cetera
ꝑm rū. ❡ Arguiẗ ḡ ꝑmo sic. possibile est relationē alicui⁹ ad
Barleus in multis locis aliud desinere eē manēte quolibet eius absoluto. ḡ eius
relatio est entitas distīcta ab omni absoluto eiusdē. ꝯña
pꝫ:qm̄ īpossibile est aliquā entitatē desinere manēte eo
qđ est sibi idē:alioquin idē posset sil' esse ꝛ nō eē. Añs p
batur. nā similitudo sor. ad pla. pōt desinere trāsmutato
pla. s̄m q̄litatē s̄m quā est sibi similis sor. manēte ꝛ q̄li
bet absoluto illius sor. Silr dñus pōt desinere per solū
defectū seruoꝝ in dño nullo absoluto desinente:ꝛ ita de
plurib⁹ relationib⁹:imo de oibus quarū fundamēta pos
2m sunt existere sine termis earūdē. ❡ 2° relatio pōt augeri
dum nullū absolutū relatiui augeẗ. ḡ relatio est alia res
a quolibet ei⁹ absoluto. ꝯña pꝫ. aliogn eadē res simul au
gereẗ ꝛ nō augereẗ. Añs declaraẗ. Nā si sor. sit alb⁹ in. x.
gradib⁹:ꝛ pla. in. 6. tm̄:ꝛ itēdaẗ albedo pla. vsqꝫ ad. x. gra
duꝫ nullo absoluto sortis itenso:itēdereẗ similitudo sor.
ad pla. Simili mō sequereẗ ꝙ idē itēdereẗ sil' ꝛ remitte
reẗ. Na positis albedinibus in sor. ꝛ pla. si albedo sor. re
mitteẗ per. 4. gradus:ꝛ albedo pla. nec itēdaẗ nec remit
taẗ:tunc in sorte remitteẗ albedo ꝛ itendeẗ pariter simi
litudo. Nā cū ei⁹ albedo erit ꝑcise. 6. graduū maior erit
similitudo iter ipm̄ ꝛ pla. q̄ dū eius albedo excedebat albe
dinē pla. in. 4. gradib⁹. ❡ 3° īpossibile est eādez rē nūero 3m
realr mltiplicari:ꝛ nō realr multiplicari:sꝫ relō multipli
caẗ. vbi gra. similitudo nō mltiplicato absoluto vel funda
mēto. Nā nō multiplicata albedine in sor. pōt sor. pluri
b⁹ albis eē similis:ꝛ per ꝯñs in eo multiplicari similitudo.
❡ 4° si relatio no eēt res distincta ab absolutis. seq̄ẗ ꝙ 4m
opposita eēnt eadē res:qđ est īpole. ꝯña pꝫ:qꝛ per eandē
albedinē sor. albus est similis pla. albo:ꝛ dissimilis Cice
roni nigro. si ḡ similitudo ei⁹ nō ē aliq̄ alia entitas ab albe
dine:ꝛ eadē rōne nec dissimilitudo:sequiẗ ꝙ similitudo
ꝛ dissimilitudo sunt vna entitas nūero. ❡ 5° sequiẗ ꝙ in 5m
quocūqꝫ eēt pfectius absolutū seu fundamētū relatiōis
eēt pfectior relatio. ꝯñs est falsūz:qꝛ nō oē albi⁹ est sili⁹.
❡ 6° aliq̄ relōnes fundate sup reb⁹ diuersaꝝ spēꝝ ꝛ gene 6m
rū min⁹ dīnt ꝛ magis ꝯueniunt q̄busdā fundamētis sup
reb⁹ eiusdē spēi spālissime. ḡ relōnes hꝫ sūt entitates ab
illis fundamētis distīcte. ꝯña pꝫ:qꝛ res dīntes spe ꝛ gñe
magis dīnt his que sūt eiusdē spēi. añs declaraẗ. nā sili
tudo fundata sup q̄litate. ꝛ eq̄litas fundata sup q̄titate
magis ꝯueniūt q̄ similitudo ꝛ relatio potētie actiue q̄ pñt
fundari sup eūdē calorē nuō respectu eiusdē. ēt assūptus
pꝫ:qꝛ due ꝑme ptinēt ad ꝑm modū relatiuoꝝ:duarūz vͦ
aliaꝝ vna ad ꝑm:altera ad 2m modū pertinet relatiuoꝝ.
❡ 7° seq̄ ꝙ iter eadē extrema nō pñt eē relōnes diuer 7m
se s̄m spēm. ꝯñs est fl̄m. Nā iter calorē pducētē ꝛ iter ca
lorē pductū:fundaẗ relō mō numeri. v. g. similitudo ꝛ relō
mō potētie. s. pductiui ad pductū. ❡ 8° seq̄ ꝙ sic̄ aliq̄ 8m
fundamēta sūt in gñe sube aliq̄ in ꝑdicamēto q̄titatis ꝛ
aliq̄ q̄litatis. sic ēt aliq̄ relōnes eēnt in ꝑdicamēto sube:
ꝛ aliq̄ in ꝑdicamēto q̄litatis:ꝛ alique in ꝑdicamēto q̄ti
tatis:ꝛ sic per ꝯñs ꝑdicamētū relatiuoꝝ nō eēt distinctū
ꝑdicamētū ab illis trib⁹. ❡ 9° īpole est eādē rē eē ad se ꝛ 9m
nō eē ad se:sꝫ absolutū ē ad se. relō aūt nō est ad se. ḡ ꝛc̄.
❡ Cōfirmaẗ qꝛ īpole est ꝙ opposite dīe ꝯueniāt eidē:
sꝫ eē ad se ꝛ eē ad aliud:sūt dīe opposite īmediate diui
dētes ipm̄ ens. q̄re ꝛc̄. ❡ 10° plus distiguunẗ ꝑ diuidētia 10m
ens q̄ diuidētia 2°:sꝫ ens diuidiẗ ꝑ in absolutū ꝛ respe
ctiuū. ꝛ deide absolutū diuidiẗ in subam ꝛ q̄titatē ꝛ q̄li
tatē. ḡ plus dīnt absolutū ꝛ respectiuū q̄ suba ꝛ q̄litas:sꝫ
ille distinguunẗ sic̄ due res. igiẗ. ❡ 11° īpole est ꝙ de eis 11m
dē reb⁹ ꝑcise hēanẗ ꝯcept⁹ alteri⁹ rōnis:sꝫ si nullū absolu
tū eēt in mūdo ꝑter tres albedies. aīa adhuc posset hēre
ꝯceptū albedis ꝛ ꝯceptus similitudinis. ḡ aliq̄ alia entitas
eēt ibi ꝑter absolutas. ❡ 12° ad relōnē nō est ꝑ se mot⁹. 12m
5° phy. ad fundamētū relōnis ē mot⁹ ꝑ se. ḡ ꝛc̄. ❡ 13° nulla T. c. 10.
res est fundamētū suiipsi⁹ aut alicui⁹ qđ ē sibi idē:sꝫ abso 13m
lutū est fundamētū relōnis. ḡ ꝛc̄. ❡ 14° si nulla relō eēt 14m
entitas distīcta ab absolutis:tolliẗ ois cālitas scdaꝝ cāꝝ.
Nā q̄cq̄d cātur a diuersis causis secundis ꝑexigit in eis Scotus vbi. s.
dbitā pportionē ꝛ approximationē ad h̄ ꝙ cātur ab eis.
Sed si ista pportio ꝛ approximatio nihil sit nisi absolu
tū. ḡ illa ita sūt realr cātiua illi⁹ effect⁹:qñ nō sūt approxi
mata sic̄ qñ sūt:ꝛ si nō pñt qñ nō sunt approximata:ita
nec qñ sūt. nulla. n. alia realitate posita nō pōt ab eis ali
q̄d cāri qđ ꝑ nō potuit. ❡ 15° s̄m h̄ tolliẗ sepatio accñtiū 15m
a subto in sacro altaris. Nā si iherētia q̄titatis panis ni
hil aliđ est q̄ ipsamet q̄titas. ḡ ita post ꝯsecrationē q̄ti
tas inheret sic añ. ꝛ eodē mō pōt argui de alijs accñtib⁹

16m ſi qua ponant̄ ibi ſine ſubto. ¶ 16° idez ꝓbat̄ de cōpōne
ſeu vnione componentiū in compoſito:qꝛ ſi nō ſit aliq̄
alia entitas ab abſolutis cōponētib⁹.ḡ illis ſeparatis abin
uicē adhuc cōponerēt:⁊ ſi ſepata nō cōponūt vtriqꝫ nec
ꝯiuncta.nulla.n.alia realitate poſita nō pñt mō aliqḋ cō
ponē qḋ ꝑus nō potuerūt. ¶ Eodē mō pōt argui de vnio
ne partiū cōtinui:qꝛ ſi nō ſit res alia ꝑter partes ipſas:
ſequit̄ ꝙ partes diſcrete eēnt ꝯtinue. Nā poſſibile eſt ꝙ
ita ſint ſibi ꝓxime diſcrete ſicut ꝯtinue.vbi grā.ēt de cō
tiguis.ḡ ſi alique nō ſūt ꝯtinue ⁊ poſtea ſūt:aliq̄ entitas
eſt in eis qñ ſunt ꝯtinue:que nō eſt qñ nō ſūt ꝯtinue.⁊ cō
17m ſtat ꝙ nō entitas abſoluta.q̄re ⁊c̄. ¶ 17° ſpālr de vniōe
humane nāe ad v̄bū in ꝑſona chr̄i.Si.n.illa nō eēt enti/
tas alia ab illa humana nā:ſequit̄ ꝙ ſi v̄bū nunq̄ʒ aſſum
pſiſſet nām humanā.Et tñ feciſſet illā abſolutā eadē il/
la eque fuiſſet realr̄ vnita v̄bo ſicut mō ē:⁊ ſi nūc dimit/
teret nām aſſumptā.manente illa realr̄ in ſe adhuc eſſet
18m vnita v̄bo:⁊ aſſumpta:qḋ eſt falſum. ¶ 18° qdā alius do
ctoꝛ arguit ſic ſimul de vnione nāe humane ad v̄bum:⁊
de vnione māe ⁊ forme in cōpoſito:⁊ accn̄tis ad ſubm:⁊
partiū cōtinui adinuicē ſic. Impoſſibile eſt ꝯtradictoria
ſucceſſiue verificari de eodē:niſi ꝑpter motū localē ali/
cui⁹ vel ꝑpter tranſitionē tēporis:vel ꝑpter ꝓductionē
vel deſtructionē alicui⁹ entitatis.iſta patēt:qꝛ etiam ſm
ſanctos.ipoſſibile eſſet ꝙ de⁹ ꝑ° nō eſſet creans:⁊ poſtea
eēt creans niſi ſaltē creatura haberet poſt nō eſſe eē.Eo/
dē mō ipoſſibile eēt ꝙ de⁹ mō nō eſſet ānihilās:⁊ poſtea
eēt annihilans niſi creatura poſt eſſe hēret nō eē:⁊ ita eſt
in oībus:ſꝫ poīe eſt nām ꝑ° nō eē vnitā:⁊ poſtea vnitaꝫ:
vel ecōuerſo:ſine oī motu locali.ḡ opꝫ ꝙ ibi ſit ꝓductio
alicui⁹ noui vel deſtructio:cū trāſitio tpis nō ſufficiat:ſꝫ
manifeſtū eſt ꝙ nullū abſolutū opꝫ ꝓduci vel corrūpi.
ḡ ⁊c̄. ¶ Eodē mō poſſet de⁹ facē ꝙ vna forma pris eſſet
māe:⁊ ꝑ nō iformaret mām:⁊ poſtea iformaret:ſic̄ facit
duo corpoꝛa eſſe in eodē loco:⁊ per ꝯñs forma vni⁹ māe
ita ē pris māe alteri⁹:ſic̄ māe ꝑpe:⁊ tñ tūc iformat vnā:
⁊ aliā nō.Eodē mō pōt argui de ſubto ⁊ accn̄te:⁊ ſilr̄ de
19m ptib⁹ ꝯtinui. ¶ 19° idē alibi q̄tū ad vnionē nāe ad v̄buꝫ
arguit ſic.Quādocūqꝫ aliq̄ denoīatio ponit̄ que nihil di
cit vltra denoīabilia niſi exiſtētiā extremoꝝ:qcqd ꝯue/
nit alicui reſpectu vni⁹ indiuidui:ꝯuenit etiā ſibi reſpe/
ctu oīum indiuiduoꝝ eiuſdē rōnis:niſi aliquid ꝯueniat
vni idiuiduo:ꝑꝑ qḋ ꝯuenit illa denoīatio reſpectu illi⁹ ⁊
nō reſpectu alterius.Exēplum ꝑmi.ſi creatio nihil dicit
vltra deū creantē ⁊ rē creatā:ſi deus dr̄ creatoꝛ reſpectu
vni⁹ rei:dr̄ ēt creatoꝛ reſpectu oīuꝫ eiuſdem rōnis.Silr̄
qꝛ ſilitudo nihil dicit vltra alba:ſic̄ duo alba ſunt ſilia ⁊
oia alia.Exēplū ſcdi.pñitas in creaturis:nihil dic̄ vltra
extrema abſoluta denoīata iſtis denoīationib⁹ pr̄ ⁊ fili⁹.
Si tñ dr̄ quis pater ⁊ reſpectu vni⁹ hoīs ꝙ nō reſpectu
cuiuſcūqꝫ.hoc eſt:qꝛ aliqd ꝯuenit patri reſpectu vni⁹ in/
diuidui:qḋ nō reſpectu alterius:⁊ h̄ eſt ſibi ꝓpriū.puta
actio ꝯuenit ſibi reſpectu ſocratis:que nō pōt cōpetere
ſibi reſpectu Joānis.ſaltē de facto nō cōuenit ſibi:⁊ ꝑꝑ
illud ſic ꝓpriū dr̄ ille homo pr̄ ſo.⁊ nō Joānis.pꝫ ḡ ma/
ioꝛ.Sed ſi vnio in ꝓpoſito ſit quedā denoīatio nihil di/
cēs vltra extrema vnita:⁊ nulla actio vel aliqḋ ꝓpriū cō
uenit v̄bo reſpectu vni⁹ nāe ⁊ nō alteri⁹.ḡ eq̄liter eſt vna
nā vnita ſicut alia:hoc aūt eſt ſlm:⁊ ꝯtra fidez. ¶ Si di
cas ꝙ habuit aliq̄ʒ actionē ꝑmaꝫ reſpectu nāe aſſumpte
quā nō habuit reſpectu alteri⁹:qꝛ mediante ſpū ſcō egit
ꝙ naſceret̄ de v̄gine ⁊ formauit corp⁹ ſine ſemie. ¶ R̄⁹.
oēꝫ actionē ꝑmā quā habuit reſpectu nāe aſſumpte pōt
nō hr̄e reſpectu nō aſſumpte:pōt eni facē ꝙ alius naſca/
20m tur de v̄gine:⁊ tñ ꝙ nō vniat̄ ſibi ī vnitate ꝑſone. ¶ 20°
ad idē arguit idē ſic:qñ denoīans nō dicit aliqd vltra de
noīabilia:ipſis extremis nō vnitis:nec ſm formā nec ſꝫ
locū ſi ſemel denoīat ſemꝑ denoīat.Exēplū de ſilitudie
duoꝝ alboꝝ:ſꝫ nā aſſumpta a v̄bo pōt dimitti ſine aliq̄
mutatione facta in ipſa ſm formā vel locū.ḡ nā dimiſſa
adhuc dicet̄ vnita:qḋ ſlm eſt.ḡ vnio nāe ad verbū dicit
aliqd vltra extrema vnita.Auctoritatib⁹ q̊qꝫ ꝓbat̄ ꝙ re
latio ſit res ab abſolutis diſtincta:⁊ ꝑ° eſt Hyl.12.de tri.
Hylar.
vbi loquēs de natiuitate filij dei ait.naſci qḋ erat iā nō
tm̄ naſci eſt:ſed ſeipm demutare naſcēdo:⁊ ita naſci di/
cit relationē nouā. ¶ 2° eſt Ambroſij ꝑ de tri.Si ꝑus in/
Ambr. cap.5°
quit erat deus ⁊ poſtea pater:gnōnis acceſſione mutatus
eſt.Auertat deus hanc dementiā.ḡ per ſolā acceſſionem
relōnis fieret mutatio in ꝑſona diuina:qḋ nō eēt:niſi re/
latio eēt res diſtincta a fundamēto:qꝛ fundamentū pre/
exiſtit. ¶ 3° eſt Auguſtini 5° de tri.In rebus creatis atqꝫ
Auguſt. cap.4.
mutabilib⁹ qḋ nō ſm ſubam dr̄:reſtat vt ſm accn̄s dica
tur.vbi exp̄ſſe videt̄ velle ꝙ relatio illa ſaltē que amitti
pōt:manente fundamēto ſit accn̄s in creatura. ¶ Itē in/
cap.7.
fra.qḋ relatiue ꝓnunciat̄ nō indicat eſſe ſubaꝫ.ḡ relatio
nō eſt ſuba:ſed accn̄s. ¶ Itē lib° 7° oīs eſſentia que rela
cap ꝑ
tiue dicit̄ eſt etiā aliqd excepto relatiuo:⁊ ꝑus īmediate
dicit ꝙ ſi eēntia illa relatiue diceret̄ eſſentia:ipſa nō eēt
eſſentia.vbi expreſſe videt̄ velle ꝙ eſſentia que dicit̄ re
latiue:ſit entitas diſtincta ab illa relone. ¶ Ad idem eſt
auc̄tas ph̄i in ꝑdicamētis.Ad aliqd ſunt quecūqꝫ hoc ipꝫ
Ph̄us
ꝙ ſunt alioꝝ dicunt̄.Cōſtat aūt ꝙ fundamētū nō eſt ad
aliud hoc ipm qḋ eſt. ¶ Ad hoc etiā videt̄ eē Cōmē.⁊ ꝑ
Aurео. Cō.70.
qdē ꝑ phy.vbi ex itētiōe ꝓbat ꝙ potētia māe que eſt re/
latio diſtīguit̄ a ſuba māe.ait.n.ꝙ accidit ſube ei⁹.ſ.ma/
terie:vt ſit in potētia oīs forme.nō ꝙ potētia ſit in ſuba
eius:ita ꝙ ſit pars diſtinctiōis:qm̄ ſi potētia eēt in ſuba
eius:tunc eius eēntia deſtrueret̄ per ablationē potētie ⁊
pñtiā forme in actu.ſ.forme ad quā hēbat potētiā vt re/
ciperet eā:⁊ vlr̄ ſi potentia eēt in ſuba eius:tunc ſuba ei⁹
corrūperet̄ apud gnōnez:⁊ eēt in ꝑdicamēto ad aliquid
⁊ nō in ꝑdicamēto ſube.vbi appet exp̄ſſe ꝙ loquit̄ de po
tentia que eſt relatio:⁊ illā dicit nō eſſe ſubaꝫ ei⁹. ¶ Itē
Cō.18.
5° meta.dicit.ꝙ relatio accidit q̄titati ⁊ ceteris ꝑdicamē
tis.ergo eſt entitas diſticta ab illis. ¶ Ad ꝑmā q̄uis ab/
Ad ꝑ^am rōnem
ſolute poſſet negari antecedens:eo ꝙ in ſua ꝓprietate ſit
falſuꝫ. Rudioribus tamē ſubueniēdo diſtinguo duplicē
ſenſuꝫ qui pōt haberi de ipſo.vn⁹ eſt.ꝙ poſſibile eſt qua
libet entitate abſoluta alicuius.v̄bi grā.ſortis manente:
entitatem que eſt relatio ⁊ qua eſt talis.v̄bi grā.ſimilitu
do eius ad platonē deſinere eſſe:⁊ hic eſt ſenſus queꝫ hꝫ
antecedens ſm ſuā ꝓpriam ſignificationē.Alius ſenſus
eſt.ꝙ poſſibile eſt q̄libet entitate abſoluta ſortis manen
te:ſoꝛ.deſinere eſſe ſimilem platoni:ſiue hāc poſſe eē ve/
ram:ſoꝛ.nō eſt ſimilis pla.in ꝑmo ſenſu.ꝯñtia eſt neceſſa
ria:ſed antecedens eſt falſum.Et ad ꝓbationem dico ꝙ
(tranſmutato platone ſm q̄litatē ⁊ cetera) entitas que
nunc eſt ſimilitudo nō deſinit eſſe:ſed manet.verūtamē
ipſa deſinit eſſe ſimilitudo ſicut etiā ipſa deſinit eē eiuſ/
dem ſpeciei cuꝫ platonis qualitate.ꝓpterea qꝛ nulla tūc
eſt qualitas platonis:cui iſta (eſto ꝙ ſit) ſit eadeꝫ ſpecie:
ſicut etiā ſoꝛ.deſinit eſſe ſimilis pla.qꝛ deſinit eē talis q̄
lis eſt pla.⁊ hoc nō eſt propter deſitionem alicuius enti
tatis in ſoꝛ.ſed ꝑpter deſitionē entitatis in platone qua
non exiſtente:ſoꝛ.non eſt talis qualis eſt plato:⁊ per ꝯñs
neqꝫ ſimilis ei. ¶ Ex quo pꝫ ꝯſequēter ꝙ in iſto ſenſu 2°
añs eſt verū.ſed ꝯñā nō valet.nec ſequit̄ ꝙ ſit poſſibile
eandē entitatē ſimul eſſe ⁊ nō eē:cū nō ponā aliquā enti
tatē deſinere eſſe:ſed bene ſeqt̄:ꝙ ſimul eadē entitas que
nūc eſt ſimilitudo:tūc ſit:⁊ ipſa nō ſit ſimilitudo:qḋ nul/

latenus repugnat. ℭ Exēplū oīum pdictoꝝ. Cōstat.n.ꝙ pscientia dei de antichꝛo.nō est entitas distīcta a deita/te:nec entitas que est pscia:pōt desinē eē manēte dinita/te:ſ3 bñ pōt desinere eē pscia. Na3 ſi antichꝛs eēt aut nō esset futurus:quoꝝ vtrūq3 est possibile ipſa vtiq3 desine/ret eē pscia.cū nulla possit esse pscia nisi futuri:nec tñ en/titas que est pscia:aut aliq̄ que ſit in deo desineret esse.

pte.2. cap.14. cap.16.

ℭ Sic rñdē nos docet Hug.de ſacra.li.p̄.vbi dič.ꝙ ſcia ꝛ pſcia dñr ad aliqd.Scia.n.est eoꝝ que ſūt:pſcia vo fu/turoꝝ.Et qꝛ pōt ex h̄ argui ꝙ futura pñt nō eē futura.ğ pſcia pōt nō eē pſcia:aut idē est qđ dei essentia. ℭ Ad h̄ rñdēt ſic:ꝛ fuisset qdē ſcia eoꝝ que eēnt:pſcia āt nō fuiſ/ſet eoꝝ que futura nō eēnt:nec idcirco min⁹ aliqd ī crea/toꝛe fuisset:ſi pſcia eoꝝ que nō eēnt futura nō fuisset:qꝛ ipſa que pſcia est ſcia:fuisset ēt ſi pſcia nō fuisset:qꝛ ſu/turū aliqd nō fuisset.Ecce ſm eū ꝙ ſi nihil fuisset futu/rū nō fuisset pſcia.Et tñ nihil minus fuisset in deo:ſed ꝙ nūc est pſcia nō fuisset pſcia.eodē mō ſi nūc nihil eēt fu/turū:qđ fuit pſcia nō esset pſcia:ꝛ desineret eē pſcia:ꝛ tñ nihil min⁹ eēt in deo:nec aliq̄ entitas dei desineret esse. Silr dōm est in ꝓpoſito. Nā ꝛ ſimile argumentū posset formari ad ꝓbādū ꝙ pſcia eēt entitas distīcta a deo.ſilr ꝙ de⁹ ꝛ creās distinguunť realr:ꝛ multa alia falſa:ſ3 ad oia p3 per pdicta modus rñdēdi.

Ad 2m

ℭ Ad 2m dī ꝙ duplex ſenſus pōt hři ex añte. Un⁹ ꝛ ꝓpri⁹ est:ꝙ entitas que est relatio vel ſilitudo ſoꝛ.pōt augeri ſm ſe:queādmodū di/cimus aliquas formas augeri dū nulla abſoluta entitas ſoꝛ.augeť illo mō:ꝛ ſic añs est falſu3. Alius ſenſus est:ꝙ possibile est ꝙ per ſilitudinē ſoꝛ.ipſe ſoꝛ.denoieť magis ſimilis:ꝛ tñ nulla entitas ei⁹ abſoluta augeať illo mō:ꝛ ſic est verū añs:q̄uis iste ſenſus ſit ſibi īpropri⁹:nec ille in isto 2° ſenſu infert ſeipm in p°. In h̄ aūt 2° ſenſu ꝯña nō valet:qꝛ nō est icōueniēs idē augeri 2° mō:ꝛ nō au/geri p̄ mō.Et vlteri⁹ q̄tū ad 2m caſu3 dico.ꝙ nō est incō/ueniens idē remitti p° mō ꝛ augeri 2° mō. ℭ Probatio vo aňtis nō ꝓcedit:qꝛ in p̄ caſu ſilitudo nō ītēdiť p̄ mō ſič nec albedo:ſ3 2° mō tm̄:ꝛ eodē mō ēt ītēdiť albedo: ſilr ſicut remittiť albedo remittiť ſimilitudo:ꝛ ſicut in/tendiť vel augeť ſilitudo ſic ꝛ albedo in 2° caſu. ℭ Poſ/ſet aliter rñderi ſic:ꝙ ſi augeri ꝛ nō augeri ſumantur op/poſite.añs est fīm.ſi vo diſpate añs est verū:ſ3 ꝯñia nō valet:tūc ad ꝓbationē aňtis dico:ꝙ cū nō ſit aliud auge/ri vel ītēdi vt in ꝓpoſito loqmur q̄3 fieri maius:ꝛ maius ſit adiectiuū:cui addēdū est ſubſtātiuū:vt ꝓpō ſit intel/ligibilis:cū in ꝓpoſito dī ꝙ ſilitudo augeť ꝛ nō albedo: vel itelligiť ꝙ ſilitudo ſit maioꝛ ſilitudo vľ ꝙ ſit maioꝛ albedo. ℭ Si p̄ mō ꝯcedo. ſi 2° mō nego.Et eodē mō cū dī ꝙ albedo nō augeť ſi itelligiť ꝙ albedo nō ſit maioꝛ ſilitudo nego.Si vo itelligiť ꝙ nō ſit maioꝛ albedo ꝯce/do:ſ3 tūc nō ſumunť oppoſite augeri ꝛ nō augeri:qꝛ fie/ri maioꝛē albedinē ꝛ nō fieri maioꝛē ſilitudinē3 vel eꝰ. nō ſunt oppoſita:qnīmo vere cōpoſſibilia circa idē:ꝛ ex h̄ p3 ꝙ nō t3 ꝯña.ſi añs ſumať 2° mō. ℭ Eodē mō q̄tū ad 2m caſu3 dico ꝙ ſicut albedo remittiť.i.ſit mioꝛ albe/do:ſic ēt ſilitudo ſit mioꝛ albedo:ꝛ ſicut etiā ſilitudo ſit maioꝛ ſilitudo ſic ēt albedo ſit maioꝛ ſilitudo. Ideo aūt dī fieri maioꝛ ſilitudo:qꝛ ſubm ſit ꝑ illā formalr ma/gis ſile.ꝛ hec rñſio in ſnīa vel nullatenus vľ modicū diſ/fert a p°.

Ad 3m

ℭ Ad 3m nego minoꝛē.Et ad ꝓbationē3 dico ꝙ ſoꝛ.qbuſcūq3 ꝛ quotcūq3 est ſimilis per vnicā albedinē3 est ēt ſimilis per vnicā ſilitudinē. Nā ei⁹ ſilitudo nihil est aliud q̄3 ei⁹ albedo ꝑ quā ē ſilis.

Ad 4m

ℭ Ad 4m nego ꝯña3. ℭ Ad ꝓbationē dico ꝙ ſilitudo ꝛ diſſilitudo nō ſunt op/poſite.nō eni opponunť relatiue cū non dicanť relatiue adinuicē. Nō eni ſilitudo dī ſilitudo diſſilitudinis:nec ſimile dī diſſimili ſile:nec eꝰ. Quecūq3 aūt oppoſita ſūt tanq̄3 ad aliqd id est relatiue ipm ꝙ ſūt alioꝝ dñr:aut q̄/cūq3 mō adinuicē.i.q̄cūq3 caſuali habitudie:vt dič phs in ca° de oppoſitis in poſtpdicamētis. ℭ Itē nō ſunt op/poſita ꝯrie:qꝛ aliqd idē aūero pōt esse ſile ꝛ diſſimile re/ſpectu diuerſoꝝ:qđ nō ꝯtingeret ſi ſilitudo ꝛ diſſimilitu/do eēnt res ꝯrie:aut iſti termini ſile ꝛ diſſimile foꝛēt cō/trarij:ſic p3 per phm in pdicamētis in ca° de q̄titate.ğ per h̄ ꝓbat ꝙ magnū ꝛ paruū nō ſūt ꝯria. Uñ illud argm est ꝯtra arguētes:qꝛ ſi ſilitudo ꝛ diſſilitudo ſint res abin/uicē ꝛ fundamēto distincte ꝛ ſunt ꝯrie:nō pñt eidē ſil in esse:nec idē poſſet eē ſile ꝛ diſſimile:cui⁹ oppoſitū dicūt. ℭ Aduerte tñ ꝙ q̄uis dictū ſit ꝙ oia oppoſita relatiue dicanť adinuicē:nō tñ eꝰ:oia que dñr adinuicē ſunt op/poſita relatiue:ſ3 ea tñ que de eodē reſpectu eiuſdē viſi/cari nō pñt.

Ad 5m

ℭ Ad 5m ꝯcedo ꝙ in q̄cūq3 est ꝑfectius abſo/lutū:in eodē relatio que est eadē illi abſoluto ē ꝑfectioꝛ: ꝛ cuiuſcūq3 albedo est ꝑfectioꝛ ei⁹ ſilitudo que ē albedo est ꝑfectioꝛ:nec tñ ſeqť ꝙ oē qđ est albius est ſimili⁹.nec ſicut ſequiť albedo ſoꝛ.est ꝑfectioꝛ.ğ ſoꝛ.est albioꝛ:ſic ſe/quiť ſilitudo ſo.est ꝑfectioꝛ.ğ ſocrates est ſimilioꝛ.Et ē rō qꝛ ſicut ad h̄ ꝙ albedo ſit ſilitudo reqriť q̄dā alia q̄/litas eiuſdē ſpēi.i.alia albedo:que tñ non reqriť ad h̄ ꝙ ipſa ſit albedo:ꝛ ſilr ad h̄ ꝙ albū ſit ſimile reqriť aliud coalbū:qđ tñ nō reqriť ad h̄ ꝙ ipm ſit albu3:ſicut ad h̄ ꝙ ipm ſit ſimilius nō ſufficit ꝙ ipm ſit albi⁹:ſ3 reqriť ꝙ eius albedo minus excedat vel excedať ab albedine al/terius:ꝛ qꝛ aliqd pōt esse albius ꝛ magis excedere aliud ſm albedinē.ideo nō ſequiť:ſi aliqd est albius ꝙ ꝛ ipm ſit ſimilius. ℭ Poſſet etiā rñderi ſm 2m rñſionē data3 ad 2m rōnē.v3 ꝙ ſicut albedo est ꝑfectioꝛ albedo:ſic ſi/militudo ſibi eadē est ꝑfectioꝛ albedo:eſto ꝙ nō ſit ꝑfe/ctioꝛ ſilitudo:qꝛ nec ipſa albedo est ꝑfectioꝛ ſilitudo:nūc aūt nō ſequiť:ſimilitudo hui⁹ est ꝑfectioꝛ albedo.ğ hoc est ſimili⁹.ſeqť aūt ſilitudo hui⁹ est ꝑfectioꝛ ſimilitudo. ğ hoc est ſimilius.

Ad 6m

ℭ Ad 6m dico ꝙ aliud est aliq̄ esse di/uerſoꝝ generū vel ſpērū:ꝛ aliud est aliq̄ differre gñe vel ſpe. Nā aliq̄ duo dicunť differre genere:quoꝝ neutrū est eiuſdē generis cū altero ꝛ vtrūq3 est in genere. Sed illa dicunť eē diuerſoꝝ generū que ſunt in plurib⁹ generib⁹:ꝛ iſta multū dñt:q̄uis vtrūq3 aliqñ pro altero īproprie accipiať. Nā vna res pōt esse in pluri b⁹ generib⁹:ꝛ tñ nō pōt a ſeipſa differre genere pmo mō:alioquin ipſa eēt in aliquo genere in quo ipſa nō esset:qđ iplicat ꝯtradictio/nē. Tūc ad rōnē cū dī.ꝙ alique relationes fundate ſup rebus diuerſoꝝ generū magis cōueniunt qbuſdā funda/tis ſuper rebus eiuſdem ſpēi ſpecialiſſime:non faciendo pro nunc vim in eo qđ diciť relationē fundari in tali vel tali abſoluto:de quo habeť argumentū ſequēs.dico ꝙ ſi res ille dicanť diuerſoꝝ generū.i.genere dñtes:ſicut ꝓ/batio ꝯñe videť accipere. Añs illud est falſu3. ℭ Ad ꝓ/bationē3 dico ſuppoſito ꝙ nulla q̄titas ſit q̄litas:queli/bet eq̄litas q̄titatis magis differt a q̄libet ſilitudie q̄li/tatis:q̄3 ſimilitudo caloris ꝓductiui ab actiuitate vel po/tētia eiuſdē.vocet aūt actiuitas vel potētia relatio illa q̄ dī relatio potentie:qnīmo iſta ſimilitudo ꝛ iſta potētia nullo mō dñt:ſ3 ſunt idē numero:ꝛ in quocūq3 gñe vel ſpecie est hec ſilitudo est iſta potentia:ꝛ eꝰ:ꝛ vtroꝛ hic ter/minis ſignificatiue.Si aūt q̄litas esset q̄titas nō eēt ꝓ/batio ad ꝓpoſitum. Si vo in añte dicanť res diuerſoꝝ generū.i.exñtes in pluri b⁹ generib⁹:qꝛ añs est ꝓpoſitio ī/definita pōt ꝯcedi.Sed ꝯña tūc nō valet:nec ꝓbatio tē/dit ad hūc ſenſum.

Ad 7m

ℭ Ad 7m cū dī ꝙ īter eadē extrema nō pñt esse relationes diuerſe ſm ſpēm ſi intelligiť ꝓpe cōcedo illud ꝯñs. ℭ Ad ꝓbationē falſitatis dico:ꝙ relo

calorꝭ

caloris ĩquãtũ est ꝓductiuꝰ: ⁊ relo eiusdẽ caloris inquã-tum est silitudo eius in quo est ad aliud calidũ: non sunt diuerse ꝯm spẽz. qnimo in quacũqꝫ specie est silitudo est relo illius: ĩquãtũ est ꝓductiuus siue ꝓductiuitas: vt sic loquar ⁊ cꝫ. Si vo intelligit ꝯñs impropꝛie. sic. vꝫ nõ possent cẽ relones q̃ eẽnt in plibꝰ spẽbꝰ pdicamenti relonis: tũc nego ꝯñtiam. Nã idem calor nũero est in plibus speciebꝰ relonis: est eni silitudo: et ꝯm hoc est in vna specie relonis: ⁊ est dissilitudo respectu frigidi: ⁊ vt sic est i specie aliq̃ alia ⁊ est potẽtia ꝓductiua: ⁊ vt sic est in alia specie relonis: ⁊ est effectꝰ dei: ⁊ sic ẽ in alia: ⁊ sic posset ostẽdi q̃ esset in valde multis spẽbꝰ relonis ꝯm aliã ⁊ aliam rõnẽ: sic etiã idẽ calor ꝯm aliã ⁊ aliã rõnẽ est in diuersis spẽbꝰ q̃litatis. s. pꝰ ⁊ 3ª: vt pꝫ per ph̃m in pdicamẽtis. Et aduertẽdũ q̃ cũ i pcedẽtibꝰ dixi silitudinẽ caloris vl q̃litatis vl eq̃litatis q̃titatis: ⁊ sic de alijs itrãsitiue locutꝰ sũ: vt sit sensus: silitudo q̃ ẽ q̃litas ⁊ eq̃litas q̃ ẽ q̃titas: ⁊ sic eodẽ mõ de alijs.

Ad 8m

¶ Ad 8m cõcedo aliq̃s relones esse in pdicamẽto habe: ⁊ aliquas in pdicamẽto qualitatis: et aliquas quãtitatis: nõ tñ ĩquãtũ relones sunt: sed ex hoc nõ sequit q̃ pdicamẽtũ relonis nõ sit distinctũ predicamentũ ab alijs: qz cũ distinctione pdicamentoꝝ stat q̃ vna res sit in pluribꝰ pdicamẽtis: vt magis patebit in 2º libro.

Ad 9m

¶ Ad 9m nego minorẽ. rõne illius partis. relo nõ est ad se. si sumat significatiue. Nã lꝫ relo nõ oẽ qõ ipsa est ipsa sit ad se: q̃libet tñ relatio est aliqd ad se: vt supra ꝓbatũ est. Ad ꝯfirmationẽ dico q̃ eẽ ad se ⁊ esse ad aliõ si sumat ꝯm idẽ sunt opposita: nõ autẽ si ꝯm diuersa. vbi grã. esse hoiem ad se: ⁊ esse hoiem ad aliud sunt opposita. sed esse hoiem ad se ⁊ esse dñm ad aliud: nõ sunt opposita. ⁊ pmo mõ ꝯm bonũ intellectũ ꝯcedi põt q̃ sunt dñe diuidentes ens: ⁊ q̃ nõ pñt eidẽ cõuenire. 2º aũt mõ nõ sunt dñe entis: ⁊ possunt eidẽ vtrũqꝫ ꝯuenire: imo cuilibet cõueniũt: vt supra ꝓbatũ est.

Ad 10m

¶ Ad 10m dico pmo q̃ maior ad bonũ intellectũ nõ veritatẽ hꝫ qz diuisio nõ est p simplr opposita. Instãtia. si diuidat ens in causam ⁊ causatũ: lꝫ omne ens vel causa sit vel causatũ: aliqd tñ ⁊ est causa ⁊ causatũ: sicut quedã cã scdã: ⁊ per ꝯñs aliq̃ cã: et aliqõ causatũ minus distinguit q̃ due cause vl duo causata inter se. Silr bonũ (vt pꝫ pmo ethicoꝝ) diuidit in vtile delectabile ⁊ honestũ: ⁊ qõlibet bonũ põt diuidi: et tñ bonũ honestũ ẽ delectabile vt ibidẽ dicit: ⁊ p ꝯñs aliqõ honestũ ⁊ aliqõ delectabile minus distiguunt q̃ duo honesta iter se: vel duo delectabilia. Ad ꝓpositũ. diuisio entis in absolutũ ⁊ respectiuũ nõ est p opposita: qz omne respectiuũ est absolutũ ⁊ cꝫ. Scdo dico ad minorẽ q̃ lꝫ hec ꝓpõ sit vera. oẽ ens est absolutũ aut respectiuũ: ppe tñ nõ diuidit ens in absolutũ ⁊ respectiuũ. Nec ppꝛie dicit ens aliud absolutũ aliõ respectiuũ: nõ plus q̃ si diceret hõ alius risibilis alius susceptibilis discipline. Ex q̃ pꝫ q̃ minor est falsa. diuisio ergo p absolutũ ⁊ respectiuũ nõ est diuisio reꝝ: sꝫ potius pdicabiliũ: quoꝝ quedaꝫ sũt absoluta. i. pdicant ad se: quedã vo respectiua. i. que predicant ad aliud: sicut est diuisio predicationuꝫ alie sunt absolute alie respectiue vel relatiue. i. alie sunt qbus aliqua dicunt esse ad se: alie qbus dicunt esse aliqd ad aliõ.

ca. 10.

Ad 11m

¶ Ad 11m dico q̃ de eisdẽ rebus pñt hñi plures ꝯceptus alterius rõnis: quoꝝ aliquis vl aliqui nõ sunt qditatiui. qualis est ois cõceptꝰ relatiuꝰ vel ꝯnotatiuꝰ. põt. n. quelꝫ res cõsiderari ꝯm se: ⁊ in cõparatione ad aliud: ⁊ tales cõsiderationes sũt vtrũqꝫ alterius ⁊ alteriꝰ rõnis.

Ad 12m

¶ Ad 12m dico q̃ nunq̃ est motus vel mutatio ad rem absolutam quin simul fit mutatio ad reꝫ que est relatio. Unde si aliquid fiat album per sui mutationẽ ⁊ preexistat aliud coalbuꝫ fit etiã simile per suã mutationẽ: ⁊ sicut istud mutat ad rem que est albedo: sic etiã mutat ad rem que est similitudo. Dicit tñ q̃ ad albedinẽ est per se motus: ⁊ nõ ad relationẽ: qz impoẽ est q̃ aliqd de nõ albo fiat albũ sine sui mutatione: sed vtrũqꝫ de nõ simili põt aliquid fieri simile sine vlla sui mutatiõe: per solã mutationẽ factã in aliquo coalbo: quapp per accñs est q̃ aliqd mutatur: cũ de nõ relatiuo fit relatiuũ. per se aũt qõ mutat cuꝫ de nõ albo fit albũ: ⁊ sic de hõ: ⁊ hec est rõ quã in proposito reddit ph̃s 5º phys. ⁊ xi. meta. vt supra allegatum est.

T. c. 10.

Ad 13m

¶ Ad 13m posset dici ad hoiem pmo q̃ ꝯcessis premissis adhuc nõ sequit q̃ absolutũ nõ sit relatio: sed solũ q̃ nõ est relatio cuius est fundamẽtũ: nõ autẽ vlterius sequit. absolutũ nõ est relatio cuius est fundamẽtũ. ergo absolutũ nõ est relatio. Sed arguit ab inferiori ad superius negatiue a parte predicati. Dico tñ aliter q̃ si volumus inniti ꝓprietati ꝯmonis: nulla relatio est suũ fundamẽtũ: sed q̃libet que hꝫ fundamentuꝫ distinguit ab eo. Et isto mõ albedo nõ est fundamẽtũ silitudinis potiꝰ q̃ ecõuerso: sꝫ si aliqd est fundamẽtũ silitudinis est fundamẽtũ albedinis: nec video q̃ sic loquendo: aliud sit fundamentuꝫ q̃ subm. nõ sic aũt puto itellexisse antiquos doctores dicẽtes: q̃ relatio ⁊ fundamentũ sunt idẽ: nec arbitror aliquẽ sane mẽtis sic illos intellexisse putare. Dico g̃ iuxta veꝝ sensum q̃ relatio ⁊ fundamẽtũ nõ supponũt pro veris rebus extra aiam: cũ dicit relo ⁊ fundamẽtũ sunt idẽ: sꝫ p ipsis terminis vel ꝯceptibꝰ relatiuo ⁊ absoluto eiusdem rei: q̃ꝝ absolutꝰ dĩ fundamẽtũ relatiui: nõ qz sit eiꝰ subꝫ sed qz est pꝛioꝛ eo ⁊ p supponit ei respectu rei corrñdentis vtrĩqꝫ. Est aũt pꝛioꝛ causalitate ꝯm q̃ talẽ pꝛioꝛitateꝫ attribuimus terminis. Nã q̃uis idẽ sit albũ ⁊ sile ⁊ albedo ⁊ silitudo. tñ nõ qz aliquid est sile alicui albo. ideo ipsum est albũ: sed ecõuerso: qz ipsuꝫ est albũ. ideo ipm est sile alteri albo: nec qz aliqd est silitudo ad albũ: ideo ẽ albedo: sed ecõuerso: ⁊ ideo iste terminꝰ albũ est hoc mõ pꝛioꝛ isto termino sile: ⁊ iste terminꝰ albedo est pꝛioꝛ isto termino silitudo respectu eiusdẽ rei pro qua supponũt. Itẽ est pꝛioꝛ pꝛioꝛitate ꝯñe. Nã sequit ꝯñtia simplici aliqd est sile albo. g̃ ipm est albũ: ⁊ nõ sequit ecõuerso. aliqd est albũ. g̃ est sile albo. qz si ipm solũ eẽt albũ. añs eẽt veꝝ: ⁊ ꝯñs falsuꝫ: ⁊ ꝓpter istã pꝛioꝛitatẽ per quãdã silitudinẽ ad fundamẽtũ domus: qõ est pma pars eius: ⁊ ceteris supponitur ⁊ ei nulla. silr iste ꝯceptus absolutꝰ vocat fundamentum relatiui: ⁊ qz isti cõceptus supponũt pro eodẽ ⁊ verificant p eodẽ: iõ dicit (vtendo actu exercito p signato) q̃ idẽ est. Unde cũ dicit fundamẽtũ ⁊ relatio sunt ideꝫ. sensus est. relatio ⁊ fundamẽtũ supponũt p eodẽ. vel de relatiuo ⁊ fundamẽto verificat esse idẽ: qz actꝰ sic significatus vꝫ exerceri: sumẽdo terminos absolutũ ⁊ respectiuũ supponẽtes pro eodẽ. vbi grã. albedo ⁊ silitudo: sic albedo ⁊ silitudo sunt ideꝫ in quo actu exercito termini supponũt significatiue: q̃uis cũ dĩ albedo est fundamẽtũ silitudinis supponũt mãlr vl simplr: ⁊ est iste modus loquẽdi silis ei quo dicimꝰ. Passio ⁊ subꝫ sunt idẽ. Per qõ recte sentiẽtes intelligũt hũc actũ signatũ de passiõe ⁊ subto verificari esse idem: qui sic exercet. hõ ⁊ risibile sũt idẽ: vl aliqd sile. sumẽdo grã exẽpli. in quo actu exercito termini stant signatiue: q̃uis cũ dicit. hõ est subꝫ et risibile est passio: ⁊ hõ ⁊ risibile stãt mãlr vel simplr: sꝫ hũc sensuꝫ puto illos fuisse locutos. Et ego ipse sic itelligo si alibi vtoꝛ isto mõ loquẽdi.

Ad 14m qõ est scõ. vbi supra.

¶ Ad 14m nego ꝯñaꝫ: ⁊ cõcedo tales cãs non agere nisi approximatis passis. nec tñ approximatio est aliq̃ entitas disticta ab absoluta entitate approximata: ⁊ cũ arguit q̃ tunc agerent etiã non approximata. nego. Ad ꝓbationẽ cuꝫ dicit q̃ nulla alia entitate posita ⁊c. Dico q̃ falsuꝫ est. qnimo eadẽ entitas

precisa dum distat:nec est sufficiēter ꝓpinqua:nō agit:ꝛ si fiat ꝓpinqua agit. Et si dicat̄ φ ꝓpinquitas nō est alia res ab ipsa:non plus ipsa erit ꝓpinqua qn̄ agit ꝙ̄ qn̄ non agit. Dico φ falsuȝ est:qꝛ res vna nō est remota ab alia ꝑ aliquā rē informātē eā que sit remotior. Sed ideo dicit̄ remota qꝛ inter ipsaȝ ꝛ aliā interiacet spatiū vel distantia media:vel īteriacere pōt ipsis localr̄ non mutatis:sic nō dicit̄ ꝓpinqua vel ꝓxima ꝓpter aliquā talē rē:sȝ qꝛ inter eā ꝛ aliam nullū interiacet spatiuȝ. ¶ Ad 15ᵐ nego ꝯn̄tiaȝ:ꝛ silr̄ aliam ꝯn̄aȝ que sit ad ꝓbationē p̄me. Naȝ ꝗuis dum accn̄tia panis inherēt sube eius ipsa inherentia nō sit aliud ꝙ̄ ipm accn̄s inherēs:ꝛ ipm accn̄s est ipa inherētia:qn̄ tn̄ ablatū est subm̄.tunc entitas que prius fuit inherētia nō est īherētia:sicut nec accn̄s qd̄ prius inhesit subiecto:tūc īheret subiecto:ꝛ ideo tunc non est in subto.

Ad 15ᵐ

¶ Ad 16ᵐ nego etiā ꝯn̄tiaȝ. Nā ꝗuis vnio vel cōpositio nō sit alia entitas ab vnitatib⁹ et cōpositionibus diuisim ꝛ cōiunctim:nō qualitercūqȝ tn̄ existētia cōponūt:sed solū quādo vnū est forma ꝛ actus alteri⁹:ꝛ aliud est potētia ꝛ mā ei⁹ ad qd̄ nulla entitas ꝑter illa media ligās vl̄ cōiungens requirit̄:vt pȝ 8° meta.ꝛ 2° de aīa. Ad id qd̄ annectit̄ de partibus cōtinui.dico φ nō sufficit ad cōtinuitatē ꝓpinquitas fm̄ sitū:sed requirit̄ φ ipse partes ꝓpinque cōstituāt vnū hoc aliqd̄:qd̄ nō ꝯtingit in cōtiguis.

Ad 16ᵐ

T.cō.5.
T.cō.7.

¶ Ad 17ᵐ nego ꝯn̄am:ꝛ reduco argᵐ ꝯ̄ arguentē. Nā cōstat φ nō solū natura est vnita verbo:sed econuerso.verbū est vnitū nāe:ꝛ ita realiter ꝛ absqȝ opatiōe aīe: sicut ecōuerso:lȝ alio mō:ꝛ tn̄ nō est vnitū per aliquam entitatē de nouo ei inherētē:nec etiā per vnioneȝ nature ad ipm:qꝛ fm̄ modū loquēdi sic arguentiū.verbū nō est fundamētū illius vniōis nec subm̄:sed termin⁹ tn̄.ꝛ iō ipm nō est alicui per illā vnitū:sed potius aliud sibi ꝯ̄r loquēdo ad dicta illoꝝ.vel ḡ adhuc verbū nō est vnituȝ hūanitati:qd̄ est hereticū:vel est vnitum sine tali media vnione:qd̄ est ꝓpositū. Ad ꝯn̄aȝ ḡ illā dico φ non aliud intelligo cū dico nām humanā esse vnitā verbo ꝛ e ꝯ̄:ꝙ̄ illā esse ab eo ad vnitatē per se:seu qd̄ idē est ipsuȝ v̄buȝ ꝛ humanitatē esse vnā ꝑsonā ad qd̄ nec requirit̄:nec prodest aliq̄ alia entitas a verbo ꝛ humanitate:sed sicut aīa rōnalis ꝛ caro sine tali media entitate vn⁹ est hō:ita de⁹ ꝛ hō absqȝ vlla alia entitate ligante vn⁹ est chr̄s:sed qualiter sit puto oī viatori fore nāliter incōprehēsibile:ꝛ ꝓpterea nego ꝯn̄aȝ illā.

Ad 17ᵐ

¶ Ad 18ᵐ dico primo φ maior est falsa ꝛ multiplicē hȝ instātiā:sicut pȝ supra dis.16. Scdo pōt negari minor. Nā cū nā humana ꝛ verbū sint vnus chr̄s:qui nō min⁹ est vna res per se ꝙ̄ sor.vel pla.aut aliquis hō singularis:ꝗuis nā ꝛ verbū nō sic se habeant ad inuiceȝ:sicut mā ꝛ forma platonis:sed alio mō ineffabili iuxta illud sicut aīa rōnalis ꝛ caro vnus est hō:ita deus ꝛ hō vnus est chr̄s in symbolo. Cū igitur ita sit:dico φ si nā p̄mo nō esset vnita verbo eo mō quo nūc est:ꝛ postea esset:vna res eēt que p̄mo nō erat.s.chr̄s.ꝛ si nā separet̄ a v̄bo:aliqua res desineret eē.s.chr̄s fm̄ φ chr̄s est nomē cōstituti ex vtraqȝ natura. Eodē mō si aīa sor.nō eēt vnita materie:ꝛ postea esset sortes:qui p̄mo nō erat: sicē mō de facto iudas nō est:ꝛ in resurrectiōe (cū eius aīa corpori vniet̄) erit iudas:ꝛ cū aīa sor.nūc viuētis separabit̄ a corpore desinet eē sor.simili mō pōt dici de cōtinuo.

Ad 18ᵐ quod est ꝯ̄chā vbi supra.

¶ Ad 19ᵐ dico φ maior est falsa:ꝛ pōt dari instātia saltē posito casu possibili:ꝛ p̄mo quidē. Naȝ posse est fm̄ veritatē ꝛ fm̄ istū doctorē vt ante dictuȝ est φ.s.s.det̄ hoī esto φ nullū ei⁹ donū det̄:aut aliq̄ entitas de nouo crearet̄.ponatur ḡ φ.s.s.det̄ hoc mō sor.ꝛ nō det̄ platoni.tūc.s.s.vere denoiabit̄ datus:ꝛ denoiatio illa nihil dicit vltra existentiā extremoꝝ:ꝛ sor.ꝛ pla.sūt eiusdē rationis:ꝛ tamē sic spūs scūs dicit̄ datus sor.φ nō pla.nec aliqd̄ aliud cōuenit vni coꝝ plus ꝙ̄ alteri:ꝓpter qd̄ spūs scūs sic denominet̄ respectu sor.ꝛ nō respcū pla. ¶ P. Posset de⁹ facere duo corpora eiusdē rōnis ꝛ olno silia in eodē loco:ꝛ si sit vnio materie ad formā alia entitas a materia erūt ibi due vniones eiusdē rōnis. Nā fm̄ istos in eadeȝ.q.vniones multiplicant̄ fm̄ fundamēta:ꝛ tn̄ cōstat φ vna materia illoꝝ erit sic īformata per vnā illarū vnionū φ nō ꝑ aliā:nec tn̄ talis denoiatio dicit aliqd̄ vltra materiam informantē ꝛ vnionē informantē:etiā fm̄ istū doctoreȝ: nec etiā aliqd̄ est in vna vniōe plus ꝙ̄ in alia.ꝑꝑ qd̄ vna materia magis debeat denoiari īformata respectu vni⁹ ꝙ̄ alteri⁹. Eodē mō pōt dici φ denoiatio qua ista materia denoiat̄ vnita sue vnioni:nihil aliud ponit ꝑter ipsaȝ ꝛ illā vnionē:cū materia nō sit vnita sue vnioni ꝑ aliaȝ vnionē p̄uiaȝ. Et tn̄ ita dī vnita sue vnioni φ nō vnioni alteri⁹ materie.

Ad 19ᵐ

¶ Ad 20ᵐ dōm φ si maior fiat vl̄is est falsa:sicut dictū est ad maiorē rōnis 18ᵉ. Ad aucto. Hyla. dico φ Hyla.vult dicere φ si aliqd̄ nasceret̄ postꝙ̄ erat demutaret̄ nascēdo:nō qꝛ acqreret aliquā relōneȝ ab oī absoluta entitate distinctā:sicut argumentū intendit cōcludere:sed qꝛ fieret ꝛ mutaret̄ in aliquā subam ꝛ essentiam:cuȝ natiuitas sit subalis gn̄atio. Unde si filius dei (qd̄ ibi vult Hyla.negare fuisset anteꝙ̄ nasceret̄) nasceret̄ postꝙ̄ fuisset:cū ipse nihil habeat nisi natum:vt dicit ibidē Hyla.ꝛ ideo nō tn̄ habet nascēdo vt sit filius: sed vt sit suba ꝛ oīno vt sit:vt dicit Aug.5° de tri.seq̄t̄ φ ipse nō nasceret̄:sed demutaret̄ fm̄ suā subam ꝛ essentiā nascendo:ꝛ cū eadē eēntia sit pater quo fili⁹:etiā pater mutaret̄:mutata per nouā filij gn̄ationē suba ei⁹:ꝛ sic etiaȝ pȝ ad auc̄tem Ambrosij.

Ad 20ᵐ
ad Hyl.

cap.15.

¶ Ad p̄mā auc̄teȝ Aug.dōm φ Aug.illud appellat dici fm̄ accn̄s qd̄ dī cōtingēter:ꝛ nō nec̄io de eo de quo dicit̄:qd̄ patet:qꝛ statim ex hoc ꝯcludit in sequēti cap̄ φ de⁹ nō dicit̄ pater fm̄ accn̄s:nec etiā fili⁹:qꝛ esse patrē est illi icōmutabile ꝛ eternū: ꝛ isto mō relatio seu termin⁹ relatiuus dī fm̄ accn̄s de creatura:qꝛ cōtingēter pōt dici:ꝛ nō dici de ea. Et puto φ mēs Aug. fuerit:φ oē qd̄ in rebus creatis nō dicit̄ fm̄ subam: siue dicat̄ ad se siue relatiue ad aliā creaturaȝ dicit̄ isto mō fm̄ accn̄s. Sed ex hoc nō ꝯcludit̄ φ relatio ī re extra sit accn̄s ad modū quo entitas alicui inherēs:ꝛ ꝑ ipsius mutationē potēs adesse ꝛ abesse dī accn̄s illius:quo in p̄n⁹ illius capituli loquit̄ Aug.de accn̄te:ꝛ sicut etiā isti ītēdūt cōcludere.verūtn̄ in fine illi⁹ libri Aug.strictius loquit̄ de dici fm̄ accn̄s.cū dicit φ illud ꝓprie dicit̄ fm̄ accn̄s qd̄ nō incipit dici sine mutatione eius de quo dicit̄:sicut quedā relatiua in creaturis:nō tn̄ oīa.vt ibi declarat de precio ꝛ arra.ꝛ sicut Ansel.de equalitate ꝛ inequalitate ꝛ silitudine ꝛ hꝫ in monol.ꝛ habet̄ supra. Ex quo manifeste colligit̄ fm̄ itētionē vtriusqȝ φ nō oīa talia relatiua que cōtingēter predicant̄ in creaturis significant res distinctas iherentes pro quibus subiecta predicationū supponūt:qd̄ est ꝓpositū nr̄m:ac ꝑ hoc patet φ Aug.in v̄bis preallegatis nō ītellexit dici fm̄ accn̄s illo mō.alioquin q̄libet relatiua inciperēt dici cū mutatione coꝝ de q̄bus diceret̄:ꝛ sic sibi ꝯ̄dicit Aug.

ad aug⁹

cap.5.

cap.25.

¶ Ad alias oēs auc̄tes eius pȝ quid dōm ex habitis in p̄ma ꝯ̄ne vbi manifeste patet φ auc̄tes ille sunt ꝯ̄ sic arguētes. ¶ Ad auc̄tē Phi dōm φ accipiēdo fundamētū ꝑ re ipsa quā signat termin⁹ absolut⁹:qd̄ ꝓprie dicit̄ fundamētū:sicut sumē isti vident̄ ipm vtiqȝ iquātū est illō qd̄ signat̄ eē ꝑ nomē absolutū nō est id qd̄ est ad aliud:sed iquātū ipm est id qd̄ significat̄ esse ꝑ nomē relatiuuȝ est idipsum seu illud qd̄ est ad aliō.v̄bi grā.lȝ res que est pater nō sit hō ad aliud:est tn̄ pater ad aliud:ꝛ sic intēdit Phs:sicut pȝ in p̄mo articulo

ad p̄hm

cōclusione

ad auer. p̊ pb. 70 cap̊ p̊

cõclusione p̊ma. ¶ Ad p̊mã auctez Cõmẽta. dico q̧ si di ligenter inspiciat̃ mens eius ipse prorsus fauet p̊cipali ꝓposito: et istud magis pȝ ex tractatu de suba orbis. vbi exquisitius tractat de natura mãe: ⁊ ꝓbat q̧ ipsa non est aliqua suba in actu simplex vel cõposita: sed potẽtia pura: ꝓpter qd̓ cõcludẽdo dicit: vnde nã hui⁹ subiecti recipiẽtis formas subales. s. p̊me mãe: nec̃e est esse nãm eiusdẽ potẽtie. s. q̧ potẽtia est eius dĩa subalis. ideo autẽ dic̃ q̧ est eius dĩa subalis: qa per hoc q̧ ipsa est nã potentie subalr differt ab aliys: qd̓ nõ esset si potẽtia esset aliquod accidẽs ei⁹. Ex quo pȝ q̧ hoc nomẽ potẽtia nõ sigñat aliquã entitatẽ inherentẽ mãe: cum de ipsa materia predicat̃: lȝ cõnotet formã possibilẽ recipi in mã. est enim nomen relatiuũ qd̓ de mã vel de termino stante pro ea p̊dicat̃ ad aliud. ꝓpter qd̓ ipsa materia nõ est potẽtia ad se: sȝ ad aliquid relatiue: ⁊ ideo ipsa ẽẽntia mãe est potẽtia

cap̊ p̊

ad aliud: ⁊ hoc est qd̓ Cõmẽta. nullo iterposito subdit: et ideo ingt: nullã hẽt formã ꝓpriã ⁊ nãȝ exñtẽ in actu: sed eius suba est in posse: ⁊ ex hoc mã recipit oẽs formas: sed posse quo subat̃. hoc subm differt a natura subiecti quod subat̃ ꝑ hoc posse in hoc: qd̓ posse dĩ in respcũ forme. hoc aũt subȝ est vnũ entiũ exñtiũ ꝑ se quoꝝ suba est in potẽtia. hec Cõmẽta. ¶ Ex his pȝ q̧ illud posse vel illa potẽtia que subat̃. i. est suba ⁊ nã illius subiecti est illud ideȝ qd̓ dĩ posse vl̓ potẽtia forme: ⁊ per ꝯñs ipsa eadẽ essentia mãe que ꝑȝ se est vnũ entiũ exñtiũ est potẽtia ad formã quã põt recipere ꝓpter qd̓ si ponat̃ vnũ nomẽ absolutuȝ ipsi mãe. vbi gr̃a. a. potẽtia ⁊ a. entitatẽ eãdẽ sigñant: ꝭm aliã tñ ⁊ aliã rõnẽ: qm̃ potẽtia aliqd cõnotat qd̓ nõ cõnotat. a. cũ sit mere absolutũ. ¶ Ex his ad auctem ex p̊mo

Cõ. 70.

phy. dico q̧ Cõmẽta. nõ negat absolute q̧ potẽtia sit substãtia mãe: sed dicit q̧ potẽtia non est in suba eius: ita q̧ sit pars diffõnis: ⁊ hoc est: nõ qa potentia sit alia entitas ab ea: sed qa ad hoc q̧ materia sit potẽtia reqrit̃ q̧ aliq̃ forma sit possibilis in ea recipi. ꝓpter qd̓ ipsa nõ est qditatiue ⁊ in potẽtia p̊mo mõ: ac per hoc nomẽ potẽtia nõ respõderet̃ ad qõnẽ factã per qd est hoc demõstrata entitate materie: nec in ei⁹ ẽẽntiali diffõne sine additamento si aliquã talẽ haberet poneret̃: ⁊ isto mõ negat Cõmẽtator potẽtiã esse in suba materie: cũ ꝭm hoc ꝓcedãt sue rõnes: qm̃ si mã iquãtũ mã est (supponam⁹ q̧ hoc nomẽ materia sit mere absolutũ significãs precise illã ẽẽntiaȝ sine cõnotatione) si iquã hui⁹ eẽt potẽtia ad hãc formaȝ possibilẽ. vbi gr̃a. b. sit. s. forma aliqua singularis receptibilis in materia. tũc posito. b. in actu destrueret̃ essentia mãe: qa tũc ipsa nõ esset potẽtia ad. b. Naȝ nõ est nec dĩ illa potẽtia ad. b. nisi dũ nõ habet. b. Vñ potẽtia vt ibi loquit̃ Cõmẽta. de potẽtia nõ ꝯnotat formã qualitercũq;: sed formã nõ actu exñtẽ. possibilẽ tñ existere in mã: ⁊ sic tũc nõ esset potẽtia. sic nec esset materia ⁊ id qd̓ est. Itẽ si mã iquãtũ h⁹ siue qditatiue in p̊ mõ esset potẽtia: cũ potẽtia iquãtũ potẽtia sit ad aliqd: mã qditatiue eẽt ad aliqd: qd̓ est falsuȝ: ⁊ est hec intẽtio Cõmentatoris. Ex quo finalr colligit̃ q̧ mã ⁊ potentia sunt vna entitas: hec tñ nõ est qditatiua ⁊ in p̊ mõ mã est po⁹. Et si dicat̃ q̧ Cõmẽta. dicit q̧ potẽtia tollit̃ per presentiã forme in actu ⁊ nõ tollit̃ ẽẽntia mãe. Vñ ait. q̧ tũc esse ei⁹ destrueret̃ ꝑ ablationẽ po⁹: ⁊ p̄sentiã forme in actu. dõm q̧ Cõmentator nõ intẽdit q̧ po⁹ tollit̃: qa. s. entitas illa que est potentia desinat esse vel corrũpat̃: sed qa illa entitas que erat po⁹ añq̃ forã eẽt actu desinit eẽ potẽtia ad illam. ¶ Ad

Cõ. 18.

aliã auctẽ eiusdẽ. 5. meta. dõm q̧ non vult aliud dicere: nisi q̧ qd̓libet qd̓ recipit p̊dicationẽ alicuius termini relatiui: est aliquo mõ relatiuũ. Unde logt̃ ibi de magno ⁊ paruo: ⁊ dicit q̧ cũ accipiunt̃ ꝭm q̧ sunt dispõnes magnitudinis ẽẽntialr dñr esse passiões ⁊ accñtia q̃titatis: ⁊ cũ recipiunt̃ vnuȝ in respcũ alteri⁹ vident̃ collocari in caplo relonis: relatio eni accidit quãtitati ⁊ ceteris p̊dicamẽtis. Ex q̊ pȝ q̧ sumit accidere pro p̊dicari vl̓ ꝯuenire.

Ad argm̃ p̊ncipale in p̊n⁹. q.

¶ Ad argm̃ p̊ncipale cũ dicit̃ q̧ relatio a qualȝ re absoluta distinguit̃ p̊dicamẽtalr. nego. p̊mo dico q̧ nulla singularis hui⁹ vl̓is est vera: qm̃ nulla relatio est que sit ĩ aliq̃ p̊dicamẽto in quo nõ sit aliq̃ res absoluta. Naȝ in q̊cũq; p̊dicamẽto est aliqua relatio: in eodeȝ est res absoluta q̃ est ipsa relatio: ⁊ eꝯ: in quocũqȝ est illa res absoluta est ⁊ illa relatio: ⁊ per ꝯñs nõ distinguunt̃ predicamẽtaliter: q̃uis eadẽ ipsa res sit in pluribus p̊dicamẽtis: sic̃ dicim⁹ res extra q̊ nõ sunt signa in p̊dicamẽtis existere. ¶ Sed arguet quis ꝫ sic. q̊cũq; sunt plura gñe: sũt plura specie et nũero: ⁊ ꝑ ꝯñs plures res: pȝ 5⁹ meta. sed q̊cũqȝ sũt in pluribus p̊dicamẽtis sũt plura gñe. g̃ ⁊c̃. ¶ Rñdeo q̧ aliq̃

T. c. 12.

pñt dici esse plura gñe: vel p̊cise: qa sunt in pluribus gñibus: vel qa cũ hoc q̧ sunt in plibus gñibus vnũ est in aliquo gñe in q̊ nõ est aliud: ⁊ eꝯ. Si maior sumat̃ in p̊mo sensu nego eã. Si in 2⁰ ꝯcedo ipam ⁊ in eodẽ sensu cõcedo minorẽ. ¶ Ad ꝓbationẽ dico q̧ Phs nunq̃ vbi allegat̃ scripsit illã: sed ait. cap̊ 6⁰ in fine semꝑ itaqȝ posteriora p̄cedẽtia sequunt̃ vt quecũqȝ nũero vnũ. spe vnũ: sed q̊cũq; specie. nõ oĩa nuõ: sȝ gñe oĩa vnũ: q̊cũqȝ ⁊ specie: q̊cũqȝ vo gñe nõ oĩa specie. Ex istis aũt verbis lȝ possit a destructione ꝯñtis inferri q̧ quecũqȝ nõ sunt vnũ genere nõ sunt vnũ specie neqȝ nũero: nõ tñ põt iferri q̧ quecũqȝ sunt in plibus generibus nõ sunt vnũ nũero vel q̧ sunt plura numero: ⁊ ideo Phs nõ põt adduci ad probationem maioris nisi in scd̓o sensu in quo est concessa.

T. c. 12.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. III.

Ertio quero. Utrũ de⁹ ad creaturaȝ realiter referat̃. Et arguit̃ q̧ non. qa si sic aut hoc eẽt relatione eterna aut tẽporali. Non eterna. qa creatura nõ fuit eterna: nec fuit ens ab eterno: entis aũt ad nõ ens: non põt esse relatio realis. Nec relatione tẽporali: qa tũc illa relatio esset noua in deo. Et per ꝯñs saltẽ per accñs de⁹ mutaret̃: qd̓ est impoĩe. pȝ ꝯña per Cõmẽtatorẽ 5⁰ physi. vbi vult q̧ qñ aliquid fit de nouo relatiuũ per mutationeȝ alterius: vtrũqȝ trãsmutat̃ trãsmutatiõe relatiua ꝑ accñs: q̃uis trãsmutatione absoluta alterũ tñmodo transmutetur.

p̊m

Cõ. 10.

Cõtra deus refert̃ ad creaturã in p̊ ⁊ 2⁰ mõ relatiuorũ. g̃ realiter refert̃. Añs pȝ. qa deus est distinctus a creatura: ⁊ distictio ꝑtinet ad p̊mũ modũ. Iteȝ est actor creature: ⁊ sic refert̃ ꝭm 2ᵐ moduȝ. ꝯña satis pȝ ex dictis negantiũ deũ realr referri ad creaturã qui dicunt q̧ in duob⁹ p̊mis modis relatiuoꝝ relõ est realis ex pte vtriusqȝ extremi. in 3⁰ aũt mõ ex parte vni⁹ extremi tñ.

Oppo^m

Rñdeo ꝓpter assũptũ in p̊mo argumẽto ⁊ dicta aliquoꝝ in ista mã pono ad ꝓpositũ quatuor ꝯclusiones. Prima est. q̧ aliqd põt referri realiter ad nõ ens siue ad id qd̓ nõ est. Scd̓a est. q̧ nõ ens põt realr referri ad ens siue ad id qd̓ est. Tertia. q̧ deus eternalr referebat̃ realr ad creaturam que nõ erat. Quarta. q̧ deus realiter refertur ad creaturam ex tempore.

Propter ꝓbationẽ harũ ꝯclusionũ opȝ p̄mittere qd itelligo per referri realiter. et dico q̧ hoc ipm ideȝ est qd̓ referri vere nõ per opationẽ aĩe: ita q̧ oẽ illud dicimus realiter referri: qd̓ nõ apprehẽsuȝ ab aĩa ve refert̃: vel esto q̧ nõ apphẽderet̃: adhuc nihilominus ve referret̃: ita q̧ aĩa nihil penit⁹ facit ad hoc vt ipȝ referat̃. Sic eni cõiter ꝯsuetũ est dicere aliq̃ esse talia vl̓ talia realiter: ⁊ per oppositum illa dicuntur esse talia ꝭm

Premittendum

rōnē:que sunt talia per operationes aīe. ¶ Hoc pmisso pbo pmā ꝯnem. Primo sic.possibile est aliquid duꝫ nō apphēdit̄ ab aīa esse verā imaginē alicuius nō exn̄tis.ḡ aliquid pōt realr̄ referri ad nō exn̄s. Añs pꝫ. Nā imago herculis vel rose exn̄s in pariete vel vi memoratiua:ita vere est imago ei⁹.dū illud nō est sicut duꝫ est: siue talis imago apphēdat̄ siue nō.ꝯn̄a pbat̄.qm̄ imago inquātū imago:est imago ad aliqd:iuxta illō Aug.7° de tri.Quid aūt absurdi⁹ ꝙ̄ imaginē ad se dici. ¶ ℞.Aliqd est realr̄ memoria nō exn̄tis.ḡ aliqd referr̄ realiter ad nō existēs. ꝯn̄tia pꝫ. Nam ꝯstat ꝙ memoria dī memoria relatiue ⁊ idē ponit expsse Aug.10.de tri.Añs etiā satis ē notū. Nā memoria est respcū pteritoꝝ ſm Phm in de memoria ⁊ reminiscētia.⁊ ſm Aug.10.de tri.⁊ ſm Tulliū vt Aug. allegat ibidē:ꝙ̄uis ēt ⁊ pn̄tiū vt ibi vult Aug.posset esse memoria:⁊ cōstat ꝙ memoria nō est memoria solū duꝫ apphēdit̄:imo hōie nō actualr̄ cogitāte de sua memoria: nec etiā de memorabili:adhuc est memor:⁊ memoriam hꝫ de illo:sic̄ pꝫ p Aug.15.de tri. ¶ ℞.ſm Phm 5° meta. cap.de ad aliqd.quedā dn̄r ad aliqd ſm potētiā actiuā ⁊ passiuā:vt calefactiuū ⁊ calefactibile:ga pōt:⁊ post dicit ꝙ taliū dn̄r ſm tēpora:vt qō fecit ad factū:⁊ facturū ad faciēdū.Ex his sic.aliqd est realr̄ pductiuū seu perfectiuū ⁊ realiter facturū.ḡ aliqd realiter refert̄ ad non ens. Añs est certū. Nā ꝙ sol vel ignis sit pductiu⁹ caloris aut alterius ignis:aut sit pducturus vel factur⁹:nō plus depēdet ab aīa:ꝙ̄ ꝙ sit sol vel ignis.ꝯn̄a pꝫ.ga pductiuū dī ad pducibile:⁊ factuꝝ ad faciēdū:⁊ cōstat ꝙ nec pducibile nec faciēdū est ens.Eodē mō pōt argui de potentia mātē respectu forme nō exn̄tis:que vtiqꝫ realr̄ et actualr̄ est potētia ad formā possibilē:esto ꝙ ipsaꝫ nulla aīa cōsideret. ¶ 2ᵃᵐ ꝯnē pbo pmo sic.oia relatiua dicunt̄ ad cōuertentiā.ḡ nō ens realr̄ referr̄ ad ens. Añs pꝫ p Aug.7° de tri.qui dicit ꝙ oia que relatiue dicunt̄ adinuicē dn̄r: ⁊ per hoc pbat ꝙ pr̄ nō dicit̄ relatiue ad essentiā.cū eēntia nō dicat̄ relatiue ad pr̄eꝫ. Patet etiā per Phꝫ in pdicamētis qui ad lr̄aꝫ idē ponit ⁊ diffuse declarat:⁊ nullꝫ posse excipi dicit.si cōueniēter assignet̄.ꝯn̄a vō pbatur. Nā pductiuū dicit̄ ad pducibile:⁊ facturū ad faciēdū: ⁊ imago ad imaginatū:⁊ memoria ad memoratuꝫ.ḡ eꝯ pducibile refert̄ ad pductiuū:⁊ faciēdum ad facturū:et imaginatū ad imaginē:⁊ memoratū ad memoriā:nullū aūt pducibile vel faciendū est ens:ꝯstat ꝙ̄uis possit esse ens aliqō etiā imaginatū:⁊ aliqd memoratuꝫ nō est ens. Nec valet dicē ꝙ talia ⁊ si referant̄ non tm̄ realr̄:sed ſm rōnē tm̄. Nā siue talia ꝯsiderent̄ ab aīa siue nō:nihil minus pducibile est pducibile a pductiuo:⁊ faciēdū est faciēdū a factiuo:⁊ imaginatū est imaginatuꝫ imaginis:et memoratū est memoratū p memoriā:⁊ p ꝯn̄s absqꝫ vlla opōne aīe:qōlꝫ tale ad suū correlatiuū referr̄ ac p h̄ realiter. ¶ 2° ois causa referr̄ ad cātū:⁊ aliquid nō exn̄s est realr̄ causa alicuius exn̄tis.ḡ aliqd nō exn̄s referr̄ realr̄ ad exn̄s.ꝯn̄a ⁊ pma pars añtis sunt patētes.Scða ps pbat̄. Nā aliqd nō exn̄s est finis seu causa finalis alicui⁹ effect⁹ iam facti ppter illū finē fiendū:sicut fruct⁹ nōdū exn̄s ē finis folioꝝ ⁊ floꝝ pcedētiū fructuū.cui⁹ pbatio est:ga pp fructū nō exn̄tē natura oīa illa agit:dū aūt nā agit ppter aliqd:tūc illud est grā cui⁹ agit:⁊ p ꝯn̄s causa finalis.Et ex hoc exēplo ⁊ intētione Phi ꝯterminātis ꝯ antiquos 2° phy si.ꝙ natura ⁊ carentia cognitione agunt ppter finē:⁊ in actionib⁹ eoꝝ est causa finalis: excludit̄ respōsio qua posset dici ꝙ talis finis non est finis nisi inquātū ab aīa apphensus. ¶ 3ᵃᵐ ꝯnem pbo sic.deus ab eterno fuit realiter causatiuus ⁊ prescius.ergo ab eterno realiter referebat̄ ad causabile et ad prescita.ꝯn̄a patet, ga causatiu⁹ ⁊ prescius hec ipsa que sunt ad aliquid añs certū:qm̄ ſm fidem cōstat ꝙ fuit causatiuus ⁊ prescius: ꝙ aūt realiter etiā nō est dubiū:cum nulla aīa ab eterno fuerit que cognouerit deuꝫ. Nec valet dicere ꝙ ab eterno deus cognouit se causatiuū ⁊ presciuꝫ:ga istud nō tollit ꝙ fuit realiter causatiuus ⁊ prescius:⁊ nō ad se:sed ad creaturā causabilē ⁊ pscitā:alioquin eque facilr̄ diceret̄ ꝙ deus pater non referebat̄ realiter ad filiū. Nā ⁊ semp nouit se patrē.Et si dicat̄ ꝙ lꝫ nouerit se patrē:nō tm̄ per huiꝯ notitiā fecit se patrē:nec ideo fuit pater:ga nouit se patrē:⁊ ideo nō ſm rōnē:sed realiter referebat̄ ad filiū. Sic in pposito dicet̄ ꝙ nec per illā notitiā qua nouit se causatiuū fecit se causatiuū:nec ideo fuit causatiuus vel prescius:ga nouit se causatiuū ⁊ prescium:quapp simplr̄ sequit̄ ꝙ realiter referebatur ad causabile ⁊ ad prescitū; ¶ 4ᵃᵐ ꝯnē probo. Nā ꝯstat ꝙ ex tēpore seu de nouo de⁹ est creans ⁊ dn̄s creaturaꝝ:⁊ vt sic refert̄ ad creaturā ex tēpore:vt dicit Aug.5° de tri.⁊ hoc nō est per operationē anime:ga siue anima deū itelligat siue nō:nō minus ipe est creans ⁊ dn̄s.ergo realiter refert̄ ad creaturā ex tempore. ¶ Et cōfirmat̄.ga si solū ſm rōnē refert̄:aut ideo hoc est:ga ipse nō est dominus vel creator nisi per operationē anime:qō nullus catholicus dicet:aut ga ⁊ si absqꝫ operatione anime sit dn̄s ⁊ creator:nō tm̄ absqꝫ opatiōe anime est relatiue dn̄s ⁊ creator:⁊ illud implicat manifestam cōtradictionē:qm̄ ꝯtradictio est dicere ꝙ aliquis sit dn̄s ⁊ non sit dn̄s alterius:⁊ per ꝯsequēs ꝙ nō sit relatiue dn̄s:⁊ si non sine operatione aīe est dn̄s relatiue: non sine operatione anime est dn̄s:⁊ sic sine operatiōe anime est dn̄s:⁊ nō sine opatiōe aīe est dn̄s:ꝙ̄ manifeste ꝯdicit. Eodē mō pōt pbari ꝙ ab eterno realiter referebat̄ supposito ſm fidem ꝙ eternalr̄ fuerit prescius:ga sine operatione anime fuit prescius:⁊ nō potuit eē pscius nisi relatiue.Scientia eni pscientia dispositio et puidentia ac predestinatio sunt ad aliquid:sicut dicit Aug.de sacra.libro pmo.pte scða.⁊ vbi nō diceret adhuc de se pꝫ. ¶ ℞. Arguit̄ sic.iuxta modū cōeꝫ loquēdi:quecūqꝫ relatio cōsequit̄ extrema ex natura rei sine cōsideratione intellūs est realis.hoc patet per alios cōiter. Nā eā in ppria forma ponit Scotus in.30.dis.oēs etiā cōiter ponētes relationes rationis:dicunt eas cōsequi actum intellectus: et aliter nō habere esse:⁊ quādo nō diceret: ppositio patet de se:alias quelibet relatio realis posset dici rōnis:sꝫ aliqua relatio dei ad creaturā cōsequit̄ sua extrema.s.deuꝫ ⁊ creaturā ex natura rei sine cōsideratione itellect⁹.ḡ ⁊c. Minor declarat̄.nam positis deo ⁊ lapide:⁊ nulla consideratione intellectus existēte:deus est distinctus a lapide:⁊ causa ⁊ dn̄s eius.ac per hoc iuxta illū modū loquēdi cōsequit̄ distinctio dei a lapide:⁊ causalitas ⁊ dn̄ium: ⁊ certe non minus ꝙ̄ cōsequat̄ distinctio lapidis a deo ⁊ seruitus:⁊ si diceret̄ ꝙ deus esset distinctus ⁊ dn̄s absqꝫ distictione ⁊ dominio:eadē facilitate posset dici ꝙ lapis esset distinctus ⁊ causatus et seruus vel possessio sine distinctiōe ⁊ alijs relationibus. ¶ ℞.Exclusa omni cōsideratione anime natura humana est vnita verbo in xp̄o.ḡ exclusa omni cōsideratione anime verbū est vnitū nature humane.Et patet cōsequētia:ga ipossibile est aliquid esse vnitū nō vnito:vnitum eniꝫ vnito vnitū est.cū ergo omne vnitū referatur ad vnitū sequit̄ ꝙ verbuꝫ exclusa omni cōsideratione anime:⁊ per cōsequēs realiter refertur ad vnitam sibi naturaꝫ. ¶ ℞.Spūs scūs tēporaliter est datus ⁊ donatus creature nec in hoc est necessaria cōsideratio anime nostre:cum etiā pueris det̄ in baptismo ⁊ datū ⁊ donatū relatiue dicunt̄:sicut patet p Aug.5° de trini. ¶ ℞.Si hoc deberet negari:aut hoc esset pp auctē ecclesie

ecclesie vel scripture sacre vt alicuius sancti: vel famosi phi: aut ppter cogentē rōnē ad oppositū: sed nec ecclesia alicubi dicit oppositū: nec in tota sacra scriptura aut doctrina cuiuscūq; sancti aliqua auctoritas reperit ad oppositū: quā vnq̄ viderim vel audierim. Inuenit autem frequēter in scriptura ꝛ in dictis sanctoꝝ ꝙ de⁹ est oipotens creator ꝛ dñs: ꝛ plura alia que denotant eū ad creaturā referri: ꝛ nullibi dicit ꝙ ſm rōnē tm̄ sit dñs: vel oipotens: aut creator: ꝛ est satis mirabile si intentio fuisset Aug. ꝙ solū ſm rationē deus referē ad creaturaꝫ: qūo in 5° de tri. vbi hanc mām tractat ꝛ determinat: ꝛ arguit cōtra ꝯnem ꝛ soluit: nunq̄ innuit se p hoc. s. ꝙ ſm rationeꝫ referē tm̄. idē patet de Ansel. in monol. *(cap. 25.)* ❡ p̄. Nec Phs nec Cōmēta. *(6m)* vnq̄ etiā hoc dixerūt. cū tamē dixerit deū esse pncipiū ꝛ motorē ꝛ cām finalem alioꝝ. De alijs vo phis antiquis ꝛ modernis nō esset multū curādū: cū eorū nō sit multū celebris auctoritas. nō tm̄ adhuc aliqueꝫ vidi ad hoc allegari. demū nec aliqua ratio cogēs est ad hoc sicē clare patebit soluēdo. ❡ Cōtra istas ꝯnes arguo.

Contra primas cōclusiones arguitur.

ꝛ pmo contra pmas duas ex diffinitione relatiuoꝝ: relatiua eni sunt quecūqꝫ hec ipsa que sunt alioꝝ sunt: vt pꝫ in predicamētis. Ex hac diffinitione patet pmo ꝙ omne qd̄ referē est. Nam qd̄ nō est nō est hoc ipsum quod est. Sequiē enim de quolꝫ. hoc est hoc ipsum qd̄ est. ergo h̄ est. Et hoc est cōtra scd̄am ꝯnē. Scd̄o ex eadē diffinitione sequiē ꝯtra pmā ꝯclusionē ꝙ terminus relationis nō pōt esse non ens: q2 omne qd̄ est ad aliud est aliqd ꝛ ens. omnis aūt terminus relonis est aliud a relatiuo. Unde qd̄libet relatiuū id qd̄ est est alterius: vt pꝫ ex diffinitione.

2m ❡ 2° cōtra pmā ꝯnem. omne terminās realē depēdētiā alicuius termini est verū ens in reꝝ nā existens. hoc pꝫ. q2 a nō ente nō depēdet aliqd̄ ens: sed omne ad quod aliqua res realr̄ referē terminat eius realē depēdētiam cū quelibet relatio sit quedā depēdētia in aliud. ergo ꝛc̄.

3m ❡ 3° entitatꝫ ad nō ens nō est vllus ordo realis: nec etiā ecōuerso. ergo nec relatio. cū omnis relatio sit ordo qdaꝫ vni⁹ ad alteꝝ. ꝛ illud est ꝯ vtrāqꝫ cōclusionē.

4m ❡ Deinde specialr̄ cōtra scd̄aꝫ cōclusionē arguo ex intētione Aug. 7° de tri. *(cap. p̄.)* vbi ait. Sed si nō esset homo id est aliqua suba nō esset qui relatiue dñs dicereē: ꝛ si nō esset equus q̄dā essentia nō eēt qd̄ iumētū relatiue dicereē. Ita si numus nō esset aliqua suba: nec arra posset dici relatiue: quapp si ꝛ pater nō est aliquid ad seipsuꝫ: nō est oino qui relatiue dicaē ad aliqd. hec Aug. Ex istis aūt videē eius intentio esse: ꝙ nihil posset dici relatiue ad aliquid: nisi ipsuꝫ sit aliqua essentia vel suba: qd̄ aūt nō est: nō est aliq̄ eēntia aut suba. g̃ ꝛc̄.

Tertiaꝫ ꝛ 4m ꝯclusiones. Thomas 1ª p. q. 13. ar. 7.

❡ Deinde ꝯ tertiā ꝛ q̄rtā simul arguo. Primo sic. qncūqꝫ aliqua duo nō sūt eiusdē ordinis illa nō realr̄ adinuicē referunē. hoc patet de scia et scibili et sensu ꝛ sensibili. Nā q2 scibile ꝛ sensibile iquātū sūt res quedā in esse naturali existēs: sūt extra ordinē sensibilis ꝛ intelligibilis: ideo in scia ꝛ sensu est relatio realis: ſm ꝙ ordinaē ad sciendū vel sentiēdū res: sed ipse res in se cōsiderate sunt extra hui⁹ ordinē: ꝛ iō in eis nō est aliq̄ relatio realiter ad sciam ꝛ sensuꝫ: sed ſm rōnē tm̄: iquantū itellꝯ apphēdit eas. vt terminos relationū scie ꝛ sensus. *(T. c. 20.)* Unde Phs 5° meta. dicit ꝙ nō dicunē relatiua. eo ꝙ ipsa referanē: sed q2 alia referunē ad ipsa: sed de⁹ est extra totū ordinē creature: ꝛ omnes creature ordinanē ad ipsum ꝛ non ecōuerso. g̃ nō realiter referē ad creaturas.

2m Dēnc⁹

❡ Scd̄o sic. omne realiter relatum ad aliquid est realr̄ ordinatū ad illud: sicut albedo que est ratio referēdi ad aliā albedinē est naturalr̄ ordinata ad illā p eo ꝙ aliquā perfectionē hꝫ ab illa iquātū in eis est natura perfectioꝝ simul q̄ in altera earū: omne autē ordinatū realiter ad aliud dependet ab illo pro quanto. s. expectat illud: vt in ipso fundeē relatio ad illud: ꝛ si dependet. ergo est mutabile. ergo impfectū: q2 carens illa pfectione ad quā mutaē: ꝛ si impfectū. ergo limitatū. ergo de pmo ad vltimū omne relatū est limitatū: ꝛ hoc est verū de relato ad aliō in natura: q2 si referaē ad aliquid qd̄ est ei eidē in natura realiter: nō opꝫ ꝙ depēdeat: q2 nō expectat aliqd aliō a se in natura: vt in eo fundeē relatio: sed deus nō est limitatus. ergo nec relatus realr̄ ad creaturā que est aliud ab eo in natura.

3m

❡ Tertio sic. deus est perfecte simplex ꝛ sūme neciō esse. ergo nō referē realiter ad creaturam. *(Sco. li. p̄. di. 30. cap. 10.)* Añs pꝫ quātū ad vtrāqꝫ partē. ꝓma probaē. Nam quia est pfecte simplex nihil est in eo qd̄ nō est ipm ſm Aug. 11° de ciuita. dei. deus inquit simplex est: q2 est id qd̄ hēt. pfecta etiā necessitas eius est talis ꝙ nō variabitur esse eius: quacūqꝫ hypothesi possibili siue impossibili ponaē circa aliud a se: q2 alia nō sunt neciā nisi secundaria. Ex his aūt sequiē ꝙ nulla est in eo realitas: que neciō coexigat aliud a se: tale eni necessario exigens aliud a deo non esset. illo exacto nō existēte: ꝛ per ꝯsequēs aliquid quod esset pfecte idē deo nō eēt aliquo alio: qd̄ nō est necessarium ex se nō existēte. relatio autē realis necessario coexigit ad suū esse terminū relationis. ergo in deo non est relatio realis ad alud a se. Ad hoc etiā videē esse auctoritas Magistri in. 30. dis. qui dicit sic. appellatio qua creatura dicit ad creatorē relatiue relatiua est ꝛ relationem notat: que est in ipa creatura. appellatio vo illa qua creator relatiue dicē ad creaturā: relatiua quedā est: sed nullam vocat relationē que sit in creatore. Ex his videē magister innuere ꝙ relatio signata p relationē appellatiuaꝫ creaturarū nō sit realiter in deo: ꝛ per cōsequēs ille non realiter referē.

4m

❡ Ultimo argui pōt cōtra fundamētuꝫ pbationis pdictarū cōclusionū: ex hoc eni ꝙ deus omni anime cōsideratione exclusa est vere prescius ꝛ domin⁹: ꝛ sic de alijs que relatiue dicunē de eo arguebaē ꝙ esset realiter prescius ꝛ dominus: cōtra hoc quideꝫ: q2 similr̄ pbaretur ꝙ idētitas eiusdē ad seipsuꝫ eēt relatio realis. Nam exclusa consideratione anime qd̄libet est sibiipsi idē vt soz. est idem sorti. ꝛ pla. idem platoni. ergo realiter idem: ꝛ per ꝯñs illa idētitas est realis: sed consequēs est falsuꝫ: p Phꝫ 5° meta. cap̄ de eodē vbi ait sic. *(T. c. 16.)* Palā quia idētitas vnitas quedā est aut pluriū essendi. i. eoꝝ q̄ sunt plura in eē: aut quādo vtiē plib⁹ veluti qñ dixerit ipsuꝫ ipsi idē. Nam vt duobus vtiē eodē ex quib⁹ innuit ꝙ relatio talis non sit nisi quādo intellectus eodē vtitur quasi tanq̄ duobus idē sibi referēdo.

Ad p̄m

❡ Ad primā dōm ꝙ nō est intētio Phi ꝙ de relatiuis prediceē in ppria forma hoc totum ipsuꝫ qd̄ est: sed intēdit ꝙ qd̄libet ſm se relatiuū est ipsum ad aliud. vbi grā dominus est dominus ad aliud ꝛ seruus est seruus ad aliud: ꝛ sic qd̄libet predicaē in ppria forma de seipso ad aliud: vt supra in pma ꝯclone de relationibus magis expressum est. Cū g̃ dicit ꝙ id qd̄ nō est. nō est hoc ipsuꝫ qd̄ est ad aliud. dico ꝙ h̄ verū est in sensu nunc excluso: sꝫ tm̄ aliquid qd̄ nō est: est ipm qd̄ est ad aliud in vno sensu dato. verbi grā. causabile qd̄ vtiqꝫ nō est: est causabile ad aliō. Et vlterius dico ꝙ nō sequiē causabile est cābile. g̃ causabile est: imo sequiē oppositū.

Ad 2m

❡ Ad aliō dico vt in pdicta q̄stione dictū est frequēter: sancti ꝛ phi ꝛ nos in quotidiano vsu in mltis vtimur istis vocabulis aliud ꝛ aliqd. pro his que nō existūt nec ſm se sunt aliqua entia vel entitates: ꝛ ita dico ꝙ relatiua dicunē esse alioꝝ gñaliter ꝛ cōissime sumēdo hūc terminū aliorū. vt tam de nō existētibus q̄ de existentibus dicē. ❡ Ad scd̄am dico cōcedēdo maioreꝫ si sumaē in sua ppetate: ꝛ nego minorē: nō eniꝫ pr̄ depēdet a filio

in diuinis: nec certe etiã in creaturis: nec dñs a seruo nec causa quelibet a cãto: ꝙuis nõ possit aliquis eẽ pater nisi aliquis sit filius: nec ecõuerso: nec aliqs possit esse seruus nisi sit aliquis dñs: nec aliquid causa nisi aliquid sit causatum: nec ecõuerso: qđ tñ nõ est proprie depẽdere: q̃a sic deus pater ꝓprie depẽderet a filio: ⁊ ecõuerso: qđ est hereticũ: depẽderet etiã a creaturis. cuꝫ ille sit eius dominꝰ ⁊ nõ possit esse dñs nisi illa sit serua. Si tñ sic improprie sumeref depẽdẽtia in maiore: tunc illa esset falsa. cõstat enĩ ꝙ deus est realr causatiuus: nec põt sic eẽ causatiuꝰ nisi aliquid sit causabile: ⁊ tñ causabile nõ existit in reꝝ nã. multa etiã nõ existẽtia actualr in rerũ natura sũt a deo cognita: ⁊ ipse est realiter ⁊ actualr illa cognoscẽs. ¶ Ad

Ad 3m

tertiã si ordo sumaf stricte ⁊ proprie quicqd sit de añte. nego ꝯñaꝫ. dico ꝙ non omnis relatio est ordo: nec omne qđ referf ad aliquid ꝓprie ordinaf ad aliũ. Si võ ordo sumaf improprie ⁊ cõiter pro omni habitudĩe et relatione

Ad 4m

vnius ad aliud nego añs. ¶ Ad quartũ dico ꝙ quedam relatiua sunt que nõ possunt verificari de aliquibus: nisi pro his que existunt vt pater ⁊ filius dñs ⁊ seruꝰ: duplũ ⁊ dimidiũ: ⁊ plura alia: quedaꝫ ⁊ pro his que existũt: ⁊ ꝓ his que nõ existũt: sic cognitũ ⁊ repñtatũ extractũ ⁊ alia plura: ⁊ sm̃ Phm̃ quedã que nõ nisi pro his que nõ sũt vt faciẽdũ factibile ⁊ silia. de pmis verũ est: ꝙ nihil põt sic referri vel relatiue dici: nisi sit aliqua eẽntia: ⁊ de talibus: sicut pater loquif Aug. ⁊ sicut dicit ꝙ nisi eẽt homo aliq̃ sub̃a nõ eẽt qui relatiue dñs diceref: ⁊ sic de iumento ⁊ arra: sicut cũ dicit si pater nõ eẽt aliquid ad seipsuꝫ non oĩno esset qui relatiue dicaf ad aliqđ debet itelligi: ita nõ est aliquid qđ relatiue dicaf pater ad aliquid: ⁊ h̃ est verũ ⁊ sufficit ad suũ ꝓpositũ: nec aliud intendit: sed nõ sequif nihil põt esse pater vel dominus vel arra: nisi sit aliqua eẽntia. ḡ nihil põt eẽ cognitũ vel factibile nisi sit aliq̃ eẽntia. Naꝫ añs est verũ ⁊ cõsequens falsũ: qm̃ antichũs est cognitus ⁊ factibilis: ⁊ tñ nõ est aliq̃ eẽntia. ¶ Cõfirmaf hec solutio: q̃a hanc inductionẽ facit Aug. ad declarãdũ illã vniuersalẽ ꝓpositionẽ quã assumpsit. oĩs essentia que relatiue dicif est ad aliquid excepto relatiuo: nõ enĩ ait. omne qđ relatiue dicif: sed oĩs essentia: per qđ pꝫ ipm̃ non generalr de omnibus relatiuis fuisse locutũ. ex hoc etiã patet vnũ qđ supra dicebaf. s. ꝙ eẽ ad aliquid non est esse aliquid. Et ꝙ predicari relatiue non sit id de quo dicif esse aliquid seu esse eẽntia aliqua: alioquin de puro nõ ente nõ posset p̃dicari vere aliquid re-

Ad rõnes ꝯ 3am ⁊ q̃rtã ꝯclo.

latiue. ¶ Ad argumẽta ꝯ tertiã ⁊ q̃rtã ꝯnes. Ad primuꝫ dico primo. ꝙ si rõ esset bona sequif ꝙ nec creatura realiter ad deũ referaf cũ nõ sit eiusdẽ ordinis cũ deo: cuius oppositũ etiã dicũt. nego ergo illã maiorẽ. ¶ Ad ꝓbõnẽ dico ꝙ sicut scia realiter referf ad scibile ⁊ sensus ad sensibile. sic ecõuerso scibile realiter referf ad sciam ⁊ sensibile ad sensum: nec Phs dicit oppositũ: nec Cõmẽtator: q̃nimo neuter ibidẽ facit mẽtionẽ de relatione rationis.

5° meta. T. c. 20.

¶ Pro itellectu Phi autẽ vbi allegati qđ diuersi varie iterpretanf. dico ꝙ Phs dat ibi quãdã dñiam iter relatiua duoꝝ pmoꝝ modoꝝ: ⁊ relatiua tertij modi: ⁊ ẽ dñia hec ꝙ vnũ correlatiuuꝫ de relatiuis tertij modi dicif ad aliud: q̃a aliud dicif ad ipm̃. vbi gr̃a. sensibile seu sensatum: vt habet trãslatio cõmẽti: ideo dicif de aliquo relatiue ad sensum seu sensationẽ: quia sensus dicif ad aliud vel illud. denominaf enĩ aliquid sensatũ a sensu: ꝑ quaꝫ denominationẽ non significatur aliud q̃ȝ ꝙ ipsius tanq̃ȝ obiecti est sensus: sicut visio dicif esse coloris: ⁊ eodẽ mõ nihil aliud est esse intellectũ q̃ȝ illius esse intellectionẽ. nec aliũ significaf per aliud. ⁊ hoc est qđ expsse dicit ibi Phs declarans dictũ suum. Unde ait. Nam itelligibile quia illius itellectus est: ⁊ imediate explicat q̃uo ipsiꝰ: q̃a. s. vt visus ad colorem: qđ est eẽ illius obiectiue. Si ḡ aliquid dicif relatiue ad sensuꝫ qđ dicif sensatuꝫ: ⁊ ideo dicif sensatum: q̃a sensus est illius: ⁊ per ꝯñs: q̃a sensus dicif ad illum: sequif ꝙ sensatũ dicif ad sensum: q̃a sensus dicif ad ipsuꝫ: idẽ iudiciũ est de intellectuali ⁊ intellectione: ⁊ diligibili ⁊ dilectione: ⁊ similibus: nõ sic autẽ est de relatiuis pmi vel scdi modi: qm̃ nullũ taliũ est denominatiuũ alterius: sic ꝙ eius p̃dicatio de aliquo sit p̃dicatio denominatiua ab alio correlatiuo q̃ precise significef aliud correlatiuũ dicif relatiue ad ipsum: ex quo sequitur ꝙ neutrũ correlatiuoꝝ dicif ad reliquũ: quia reliquum dicif ad ipsum. ¶ Contra videf fortiter posse argui ex intẽtione Augu. 3° de tri. dicit eniꝫ ꝙ sciens ⁊ scia dicunf adinuicẽ relatiue: ⁊ ideꝫ dicit in p̃cedẽte imediate caplo de amante ⁊ amore: sed ꝯstat ꝙ sciens denominatiue est eadẽs a sciẽtia: ⁊ p̃dicatione denominatiua predicatur de eodem de quo predicaf: nec per illaꝫ predicationeꝫ aliud significaf: nisi ꝙ sciẽtia sit eius tanq̃ȝ subiecti. Et quia sciẽtia non aliter dicif ad scienteꝫ nisi vt ad subiectũ videf sequi sm̃ predicta ꝙ sciẽs nõ dicatur ad sciam: nisi q̃a sciẽtia dicif ipsum. ¶ Sed vlterius patet ꝙ sciens ⁊ scia non dicunf ad aliquid sicut mẽsura ⁊ mẽsurabile: ⁊ sensus ⁊ sensibile: ⁊ intellectus ⁊ itellectuale: ⁊ similia: ⁊ per ꝯñs non est propriũ relatiuis illiusmodi ꝙ vnum dicif ad aliud: q̃a aliud dicif ad ipsuꝫ: qđ tamẽ intẽdit Phs. ¶ Rñdeo pmo quãtũ sufficit ad argumentum ꝙ Phs nõ dicit hoc ꝓpriũ eẽ illis: que dicunf adinuicẽ illo modo: ita ꝙ nullis alijs ꝯueniat. Sed dicit ꝙ h̃ cõuenit eis ⁊ nõ relatiuis pmi aut scdi modi. Nunc aũt sciens ⁊ sciẽtia neutro modo sunt ad aliquid. nõ enĩ dicũtur adinuicẽ sm̃ numex: q̃uo dicunf relatiua pmi modi. nec sm̃ potẽtiã actiuã ⁊ passiuã: nec vt mẽsura ⁊ mẽsurabile: ⁊ sensus ⁊ sensibile: qualia sunt amans et amor: que sm̃ Augm̃ sunt adinuicẽ relatiua: ⁊ habitus ⁊ habituatus: ⁊ affectio ⁊ affectus: que sm̃ Phm̃ in p̃dicamẽtis sũt ad aliquid: ⁊ sic multa alia reperiunf relatiua cõiter loquẽdo de relatiuis: que ꝓprie nõ pertinẽt ad aliquẽ illorum triũ modoꝝ. Scdo dico ꝙ Phs negat statiꝫ vbi supra 5° meta. sciam dici relatiue ad sciẽtem. ⁊ Cõmẽtator silr. ⁊ oppositũ ꝓbant ex intẽtione: ⁊ ideo argumẽtũ nõ tollit expõnẽ datam eẽ sm̃ intẽtionẽ Phi. ¶ Et si dicaf ꝙ ex hoc sequif ꝙ Aug. ⁊ Phs sibi mutuo ꝯtradicũt. Rñdeo relatiua duplr pñt sumi. Uno modo cõissime pro q̃busdã que dicunf ad aliqđ sm̃ pmã diffõnẽ positaꝫ a Pho in p̃dicamẽtis: q̃uo noĩa aliqua substãtiaꝝ vt manus et caput ⁊ alia noĩa partiũ substãtiaꝝ sũt relatiua: ⁊ similr aliqua noĩa qualitatũ ⁊ per se pertinẽtia ad genus q̃litatis sunt ad aliqđ. v. g. color. Naꝫ dicitur color colorati color: ⁊ albedo albi albedo: ⁊ sic de alijs pluribus. Alio mõ sumunf relatiua stricte ⁊ proprie pro his quoruꝫ esse est ad aliud se hẽre: siue que in quantũ ipsa sunt ip̃a ad aliud sunt iuxta correctam diffõnẽ scdo datam a Pho vbi supra: ⁊ isto modo manus ⁊ caput ⁊ silia non sunt relatiua: vt ibi dicit Phs: ⁊ similr nec color ⁊ albedo. prio mõ loqtur Aug. de relatiuis qñ dicit ꝙ sciẽs ⁊ sciẽtia sunt adinuicẽ relatiua: qđ pꝫ: quia in eodẽ caplo dicit ꝙ color dicitur relatiue ad coloratũ: ⁊ caput ad capitatũ: ⁊ tamẽ constat ꝙ color nõ est per se relatiuũ ad coloratum: qm̃ si color esset separatus ab omni subiecto adhuc esset vere color: ⁊ tamẽ non esset alicuius colorati: ita etiã manus abscissa est manꝰ: ⁊ tamẽ nõ est alicuius manuati: ⁊ ideo talia nõ sunt per se relatiua iuxta scdaꝫ diffinitioneꝫ Phi: sed iuxta cõe dictũ possunt vocari relatiua sm̃ dici: non aũt sm̃ esse: vt illa tñ dicanf relatiua sm̃ eẽ: quibꝰ competit

Margin notes (right column): ꝯ rñsionem. — Cap. p̃. — Rño. — T. c. 20. — Cõ. 20. — in p̃diis — 3. de tri. cap. 3.

petit diffinitio scda relatiuoꝝ. illo modo aūt sciētia non est relatiuū ad scientē nec ecōuerso. Qḋ patet. quia non omnis sciētia est alicuius sciētis vt subiecti: sicut nūc loquimur: nec omne sciēs est sciens scia illo mō. pꝫ de sciētia dei que nullius sciētis vt subiecti est scia. Ex quo sequitur ꝙ nequaꝗ̄ sciētia inquātū scia est sciētia scientis isto mō. ac ꝓ hoc nō per se dicit̃ ad scientē: ⁊ isto modo negat

T.c.20.

Phs 5° meta. nō aūt pmo mō. Imo illo mō videt̃ cōcedere in simili cum dicit ꝙ visurus nō est: cuius est visurus .s. subiectiue. i. videntis: ꝗ̄uis verū sit hoc dicere. s. ꝙ est vidētis visurus: ita ꝙ pmo vult ꝙ nō ꝓpter se refert̃ ad videntē. ❡ Deinde aliquo mō videt̃ cōcedere. s. large ⁊ cōiter loquēdo ⁊ illo mō tollitur fm veritatē ꝯtradictio Aug. ⁊ Phi. ⁊ per hoc etiā posset solui: q̄m sciens nō ꝑ se dicit̃ sciens: qa eius est sciētia vt subiecti sicut arguendo sumebat̃. ❡ Ex dictis pꝫ ꝙ Phs non intēdit ibi ꝙ inter relatiua tertij modi nō sit ex vtraqꝫ pte relatio: ⁊ ꝙ alterū tm̄ referatur ad aliud: vt sensus ad sensatū: ⁊ nō econuerso. vt quidā dixerunt: tum qa Phs expresse dixit ibi. ꝙ mēsurabile ⁊ scibile ⁊ itellectuale eo ꝙ aliud ad ipm dicit̃ ad aliquid dicunt̃. Ecce ꝙ affirmat eadē ad aliqd. Un̄ non est in hoc dr̄ia inter ista ⁊ alia relatiua pmoꝝ modoꝝ: ⁊ ꝙ alia mutuo ⁊ conuersim referant̃. ista autē non. Sed in hoc ꝙ nullū alioꝝ dicit̃ ad aliquid: qa aliḋ dicitur ad ipsum. in istis aūt sic. tum qa fm hoc ipse manifeste cōtradiceret sibi: cum ex intentione diffuse ꝓbet in predicamētis ꝙ oīa relatiua sine exceptione aliq̄ possibili: si cōuenienter assignent̃ dicunt̃ ad cōuertentiā: et ꝙ tollit oēm fugam ⁊ proteruiā in ꝓposito ille spāliter exemplificat ibidē de istis dn̄s ⁊ seruus: ⁊ sensus sensati sensus: ⁊ sensatū sensu sensatū. ❡ Itē nec sicut alij dicūt intēdit Phs ꝙ vnū referat̃ realiter. reliquū aūt solū fm rationē: qn̄ imo videt̃ sequi oppositū ex dictis suis. Nā si hoc est esse sensatū ꝙ eius eē sensationē: si sensatio est eius realiter ipsum est sensatū realiter: ⁊ qa inquātū sensatū refert̃ ad sensationē: sequit̃ ꝙ realiter referatur ad

Ad 2m

ipsam. ❡ Ad secundā cum dicit̃ omne realiter relatum ad aliquid est realiter ordinatū ad illḋ accipiēdo ordinatum in eo sensu in quo sequit̃ vlterior deductio argumētationis: nego illā. Et ad ꝓbationē dico pmo ꝙ est particularis: nec etiā si esset vera sufficienter ꝓbaret hāc vniuersalē. Scḋo dico ꝙ est falsa. Et ad ꝓbōnē dico: ꝙ vna albedo nullā perfectionē acquirit ex alia cui refert̃: nec aliqua natura est ex hoc in ipsa ꝑfectior: nec ipsa singularis: nec aliqua cōis: cū nulla sit talis in ipsa: ꝗ̄uis due al-

Ad 3m

bedines sint plures perfectiōes ꝗ̄ altera earū tm̄. ❡ Ad tertiā nego ꝯn̄tiam. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ non oīs relatio exigit necessario ad suū esse ꝙ eius terminus sit in rerum natura: sicut supra patet. ❡ Ad auctoritatē Magri dicēdū: ꝙ nō est cōtra. cū ipse nō dicat ꝙ deus nō refert̃ ad creaturā: sed dicat oppositū: intēdit tm̄ ꝙ cū de nouo dicit̃ ad creaturā: nulla nouitas vel mutatio est in deo: sed tm̄ in creatura: quā mutationē i creatura: ꝓpter quā ⁊ ipsa ad deū ⁊ deus ad ipsā nouiter referunt̃ vocat relationē. iuxta modū suū quo talia cōplexe significabilia quibus dicit̃ aliquid referri vocare cōsueuit relationes:

Ad 4m

vt in preallegatis. q. fuit dictū. ⁊ disti. 26. ❡ Ad vltimū cōcedo ꝙ identitas eiusdē ad se est realis: si illud qḋ dr̄

5. me. 16.

idē sit res: nec Phs dicit oppositū: nec aliquis alius deberet hoc negare. cū nullus sane mētis negaret ꝙ soꝛ. est sibiipsi idē realiter: ⁊ multo plus ꝗ̄ sit platoni: cui tm̄ cōcedit̃ esse realiter idem fm spēm. ❡ P. Cōstat ꝙ aliqua res vna numero est vna realiter. cum ergo identitas numeralis non sit aliud ꝗ̄ entitas numeralis: vt patet ex auctoritate allegata: sequitur ꝙ identitas numeralis est identitas realis. Dico ergo ꝙ talis identitas est realis: ⁊ si ipsa sit relatio est relatio realis: nec Phs oppositū sentit: sed solū vult ꝙ quibus modis dicit̃ vnū dicit̃ idem: ⁊ ꝙ sicut vnitas sic ⁊ identitas est duplex: quedā eorum que sunt plura: sicut identitas generis ⁊ specifica: quedā vnius: sicut identitas numeralis: que est illa quā significamus cum eodē vtimur vt duobus. i. sicut vtimur duobus. hoc aūt est quādo dicimus ipsuꝫ ipsi idem. vbi gr̄a. petrus est idem petro: sic enim vtimur tunc petrus ꝓ eo qḋ refert̃ ⁊ eo cui refert̃: sicut in significādo idētitatem aliā que est pluriū vtimur duobus. verbi gr̄a. cū dicim⁹ petrus est idē paulo: nec aliud intēdit Phs. ❡ Et si dica-

5° meta. T.c.16.

tur ꝙ quelibet relatio realis requirit duo extrema realiter distincta. dicendū hoc esse falsum: qḋ pꝫ: qa inter mouens ⁊ motū vel agens ⁊ patiens relatio realis etiā fm cōem doctrinā: ⁊ tamē voluntas agit in se: causando suū actū: ita ꝙ ipsa est agens ⁊ patiens ⁊ mouēs ⁊ mota. Un̄ non plus requirit̃ ad relationē realem: nisi ꝙ preter operationē anime: ipsum qḋ refertur sit tale quale denotat̃ per predicationē relatiuā de ipso: ⁊ ideo si idētitas inquātū identitas sit relatio: non requirit̃ ad hoc ꝙ sit relatio: nisi ꝙ illud qḋ dicit̃ idē: sit idē preter aie operationē. Qꝫ aūt sint disticta extrema idētitatis nō semꝑ reqrit̃: imo aliquādo requirit̃ oppositū. s. in idētitate numerali. Un̄ sicut ad identitatē specificā vt sit realis: non requirit̃ ꝙ illa que sic sunt idem: sint distincta specie aut maiori distinctione: qn̄ imo si sic esset non essent eadē specie. Sic ad identitatē numeralē nō requirit̃ distictio numeralis: aut aliqua maior: imo si sic eēt: nō eēt idētitas nūeralis:

5° meta. T.c.16.

⁊ ideo inane dictum illoꝝ videt̃: qui exponentes Phm in parte preallegata dicūt ꝙ ad huiꝰ relationē identitatis: oportet ꝙ intellectus vnū statuat tanꝗ̄ duo: ⁊ illa cōparet adinuicē fm identitatem: est enim simile ac si diceretur ꝙ ad hoc ꝙ sit idem oportet ꝙ sit distincta.

ad argm pn^{i}. q.

❡ Ad pmū argumētū questionis cum dicit̃: aut refert̃ relatione eterna aut tēporali. Dico ꝙ deum referri relatione eterna pōt dupliciter intelligi. Uno modo ꝙ ipsa res que est relatio sit eterna: ⁊ sic dico ꝙ ad qōcunqꝫ referat̃ deus: siue ab eterno siue nō ab eterno. refertur relatione que est res eterna: quia sua relatio non est nisi ipse. Alio modo itelligi potest ꝙ referat̃ relatione eterna. id est referatur eternaliter: ⁊ referat̃ relatione tēporali. id est referat̃ ex tēpore seu postꝗ̄ nō referebatur: ⁊ sic dico ꝙ ad aliqua referebat̃ eternaliter: que nō erant inquātū erat coꝝ creatiuus ⁊ prescius: ⁊ ad aliqua tēporaliter inquantū creator ⁊ dn̄s: ita ꝙ ꝗ̄uis id qḋ est dominiū dei semꝑ fuerit: illud tm̄ nō fuit semꝑ dn̄iuꝫ: sicut lꝫ is qui est dn̄s semꝑ fuerit: non tm̄ ipse semꝑ fuit dn̄s. cū autē dominiū dei dicit̃ fm intransitiuā loquoꝛ cōstructionē: vt sit sensus: dominiū qui est deus: cum aūt ꝓbat̃ ꝙ nō relatione eterna: pꝫ ex dictis supra in. q. ❡ Ad id vō quo ꝓbat̃: ꝙ non temporaliter: qa tūc illa relatio esset noua in deo. pꝫ ꝙ nō sequit̃ nisi in hoc sensu. id est tūc de nouo deus refertur qḋ cōcedo. Cū vō ex dicto Cōmēta. vlterius ifert̃

5° phy. Co. 10.

ꝙ mutaret̃ saltem per accidens: nego ꝯn̄tiam proprie loquēdo. ❡ Ad auctoritatē Cōmēta. dico ꝙ aliquid transmutari transmutatione relatiua seu relatiue: pōt dupliciter accipi. Uno modo stricte ⁊ ꝓprie: ⁊ sic illud dicitur transmutari transmutatione relatiua quod transmutat̃ fm rem illā per quā est relatiuū: isto modo si petrus niger fiat albus: ⁊ per cōsequēs similis paulo albo trāsmutatur transmutatione relatiua: qa trāsmutat̃ per albedinē qua est similis paulo. Alio mō large ⁊ improprie: ⁊ sic omne qḋ refert̃ ad aliquid ad qḋ prius nō sic referebatur pōt dici trāsmutatū relatiue. H scḋo mō accipit Cōmen.

trāsmutationē relatiuā: ꝛ hoc mō dicit vtraqꝫ relatiuoꝝ transmutari per accñs. Vbi grā. in exēplo suo cuꝫ colūna que est dextra sorti: fit ei sinistra ad motū sortis in loco. Utrūqꝫ eni ipsoꝝ fit alteri sinistrū cui prius nō erat sinistrū: ꝛ sic illo mō trāsmutaṯ relatiue ꝛ vtrūqꝫ per accñs vt dicit: sortes quidē quia fit sinister colūne ꝑpter motū eius in loco: qm̄ vt dicit Cōmēta. trāsmutationē eius in loco sequiṯ illuꝫ esse in dextro aut sinistro colūne: verba sua sunt. Colūna adhuc magis per accidens: quia ipsa est quiescens vt ait: ꝛ per ꝯñs ꝑpter motuꝫ alterius tm̄ ipsa fit sinistra. Ex istis autē patet ꝙ nō potest ex intentione Cōmen. haberi ꝙ relatio sit aliqua entitas noua acqsita in eo ꝙ de nouo referṯ nec ꝙ qōlꝫ tale ꝑꝑe trāsmuteṯ.

¶ Distinctionis. XXXIII. ꝛ. XXXIIII. Questio. I.

Circa distinctionem. 33. ꝛ. 34. Quero vtrū in deo ꝑsona vel ꝓprietas personalis distinguaṯ ab essentia diuina seu deitate cōi personaꝝ aliquo modo ex natura rei seu circūscripta omni aīe operatione? Et arguo ꝙ sic. Primo qdeꝫ sic. omnis fili᷒ est genitus: essentia diuina nō est genita. ergo essentia diuina nō est filius: ꝛ vltra seqṯ: essentia diuina est: ꝛ filius est: ꝛ eēntia diuina nō est fili᷒. ergo essentia diuina est distincta a filio. Patet hec vltia ꝯñtia ex significatione huius qō diciṯ est distinctū: ꝛ due ꝑme partes antecedētis sunt certe ſm fideꝫ. ꝛ tertia pars que est cōclusio ꝑmi syllogismi ꝓbaṯ esse vera: qa maior est vera. Nam ideo quippe est filius: qa genitus: ꝛ qa genitus vtiqꝫ filius. vt dicit Aug. 5° de tri. minor quoqꝫ vera est ꝛ determinata per ecclesiā: vt patet extra de sūma tri. ꝛ fi. catho. Dānanius. Et forma arguēdi est bona. Nā ex opposito ꝯclōnis cū maiore sequiṯ in 3° ꝑme oppositū minoris. sic arguēdo: omnis filius est genitus: essentia diuina est fili᷒. ergo eēntia diuina est genita. ergo ꝑma cōclusio est vera.

ꝑm | cap. 9°.

¶ Scdō si eēntia diuina nullo mō ex nā rei distingueret a persona: sed esset ipsa: sequiṯ ꝙ vna ꝑsona sit alia. nec sit ibi alius pater ꝛ alius filius: qō est hereticū. ꝯñā ꝓbaṯ expositorie arguēdo in 3ª figura sic. hec essentia est pater. hec eēntia est filius. ergo fili᷒ est pater. forma est ex se ꝑfecta: ꝛ vtraqꝫ premissa sequiṯ ex añte.

2m

¶ 3° idem ꝯñs ostēdiṯ sequi per illud ꝑncipiū. Quecūqꝫ vni ꝛ eidem sunt eadē. illa inter se sunt eadē: sed pater ꝛ filius sunt vni eēntie idē. ergo inter se sunt idē. ꝛ per cōsequēs is est pater qui est filius: ꝛ nō alius pr̄ alius fili᷒.

3m

¶ 4° de quibuscūqꝫ verificanṯ ꝑdicata ꝯdictoria si quelibet est res sunt distincte res: sed de patre ꝛ eēntia verificanṯ ꝑdicata ꝯdictoria. verificaṯ eni de patre ꝙ generat: ꝛ de essentia verificaṯ ꝙ nō generat. vt pꝫ in isto prealle gato capō dānanius. Et cōstat ꝙ tā pater q̄ꝫ eēntia est res. ğ essentia ꝛ pater sunt distīcte res. maior est euidēs. Naꝫ alias sequereṯ ꝙ de aliquibus pro eodē oīno supponentibus verificenṯ hꝫ ꝑdicata: ꝛ per ꝯñs ꝯdictoria aliq̄ erūt simul vā: qō est īpossibile. ¶ ꝑ. Si maior illa negeṯ tollitur omnis via probādi aliq̄ esse res distinctas: qa nulla alia via hꝫ efficaciā nisi ex ista: vt pꝫ cōsiderāti. Si ğ ista nō est efficax. nulla est efficax: ꝛ sic poterit defendi ꝙ homo ꝛ lapis nō sunt distincte res: sed sicut tu dicis ꝙ eēntia ꝛ pater nō sunt distīcte res: sed sunt distiguibiles: aut ꝙ distiguiṯ rōne: aut ꝙ formalr̄ tm̄: vel modalr̄: aut qditatiue vel intentionalr̄: aut aliquo alio mō excogitato ꝑ opiones aliquas: vel excogitabili: sic dicā de lapide ꝛ homine nec in perpetuū hoc magis īprobabiṯ q̄ꝫ illud.

4m

¶ 5° per istas easdē rōnes pōt ꝓbari: ꝙ ꝓprietas ꝛ essentia distinguanṯ ex natura rei: quod etiā aliter arguiṯ sic. Hec essentia est ex natura rei formalr̄ infinita et necesse esse: ꝓprietas nec ex se est necesse esse: nec formalr̄ infinita. ğ essentia ꝛ ꝓprietas ex natura rei distinguunṯ. ꝯñā patet. alias idem esset infinitū ꝛ nō esset infinitū: necē esse ꝛ nō necesse esse: qō īplicat cōtradictioneꝫ. Prima pars añtis cōcediṯ ꝛ scda ꝓbaṯ: qa aliogn in diuinis essent tria īfinita: ꝛ tria necesse esse. qō est falsum. iuxta illud Athanaṣ. in symbolo: nō tres īmēsi: sed vnus īmēsus.

5m

¶ 6° eēntia est ꝑfectio simplr̄ ſm Ansel. in mon. ꝓprietas nō est ꝑfectio simplr̄. aliogn cuilibet ꝑsone deficeret aliq̄ ꝑfectio simplr̄: ꝛ ꝑ ꝯñs nulla eēt sūme ꝑfecta: qō est erroneū. ğ ꝓprietas ꝛ essentia aliquo modo ex natura rei distiguunṯ.

6m | cap. 15.

¶ 7° si essentia est pr̄nitas ğ essentia est non filiatio. patet cōsequentia: qa omnis paternitas est non filiatio: sed vltra sequiṯ: essentia est non filiatio. ergo essentia nō est filiatio: per illam regulā. Ad affirmatiuā de ꝑdicato infinito sequiṯ negatiua de ꝑdicato finito: sed si essentia nō est filiatio. ergo eadē rōne eēntia nō est paternitas. ergo de ꝑmo ad vltimū. si essentia est paternitas: essentia non est paternitas ꝛ est paternitas: illud ꝯñs est īpossibile. ğ ꝛ añs. Si vō eēntia nō est paternitas (cū vtraqꝫ sit verū ens) sequiṯ ꝙ sunt adinuicē ex nā rei distincte: ꝛ eo mō potest probari ꝙ persona ꝛ essentia distinguantur.

7m

Oppositū arguiṯ: inter eēntiā ꝛ ꝑsonā vel ꝓprietateꝫ nō est oppō relatiua ꝓducētis ꝛ producti. ğ eēntia ꝛ ꝑsona sunt idē: ꝛ silr̄ essentia ꝛ ꝓprietas ꝑsonalis: nec adīuicē distinguunṯ. Añs est notū: qa essentia nec est ꝓducēs nec ꝓducta. vt pꝫ ex capō dānam᷒. ꝯñā tenet ex īētione Ansel. de ꝓces. s. s. vbi vult ꝙ in deo oīa sunt idem: vbi nō obuiat talis oppositio relatiua.

Oppō | cap. 4.

In rñsione ad. q. ꝑmo recitabo vnaꝫ opionē: ꝛ ex suis dictis ꝓprijs reprobabo. Scdō dicam qō videbiṯ ad q̄situ. Tertio q̄dā dubia mouebunṯ.

Quātum ad ꝑmū est opinio cuiusdaꝫ doctoris qui dicit ꝙ essentia ꝛ ꝓprietas sunt idē: quia deus est simplex: ꝛ est quicquid habet excepto eo ad qō diciṯ relatiue: quia ſm Augᵐ 11° de ciui. cap. 10. ideo deus simplex dicitur: qm̄ hoc est qō habet: excepto ꝙ relatiue quelibet ꝑsona ad alteraꝫ diciṯ. Nam vtiqꝫ pater habet filium: nec ipse tamē est filius: nec ecōuerso. essentia etiā diuina habet ꝓprietates relatiuas (cum oēs fundet) nō tamē diciṯ relatiue ad eas. est ergo essentia diuīa paternitas ꝛ quecūqꝫ alia ꝓprietas ꝛ ecōuerso: lꝫ nō formaliter. est ergo inter eam ꝛ ꝓprietatē aliqua differētia: qa essentia diuina est vna realr̄. ꝓprietates autē sunt plures realiter realitate relatiua. ideo restat inquirere dr̄iam inter essentiā ꝛ proprietatem. Et probo ꝙ nō differunt tm̄ per actū intellr̄s creati vel īcreati negociātis circa ea: qa pr̄ ex natura rei ante omneꝫ actum ītellectus in ꝑmo signo originis habet rem cōicabilē vt essentiā: qa aliter eam non cōmunicaret. habet etiā ex natura rei in ꝑmo signo originis ante actum ītellectus rem īcōicabilē. s. ꝓprietateꝫ personalē: quia aliter non esset persona ex natura rei: sed non est eadē realitas illa que est cōicabilis ex nā rei: ꝛ q̄ est incōicabilis ex natura rei. imo hoc icludit ꝯdictionē. ergo in patre nō est idē ex natura rei essentia que est cōicabilis de se: ꝛ ꝓprietas que est incōicabilis.

ꝑmᵐ art. Scot᷒ in reportatio nib᷒ pa risien. li. ꝑmo dis. 33. q. 1.

¶ Scdō ꝙ ſm sui aliquid cōuenit realr̄ cū aliquo: ꝛ per aliquid sui realr̄ differt ab illo: hꝫ in se aliq̄ distincta realr̄ ex nā rei: sed pr̄ realiter ꝯuenit cū filio ꝑ essentiā: ꝛ realr̄ distiguiṯ ab eodē ꝑ ꝓprietatē relatiuā. ğ in pr̄e eēntia ꝛ relatio distinguunṯ ex nā rei.

2m

¶ 3° hr̄ūs intuēdo deū videt distīcte deitatē: ꝛ ꝓprietatē: aut ergo videt illa vt distincta obtā: ante oēm actū itellr̄s: aut videt illa vt distincta ſm diuersos modos ꝯcipiēdi idē ōbm grāmaticales vl̄ logicales: si ꝑmo mō. ğ sunt ibi ex nā rei: quia cognitio ituitiua est

rei:

rei: vt existit in se ante oēm actū intellectus. Si 2° mō. g̊ nō est maior dīa q̄ȝ in ɔcipiendo deitatē ⁊ deū: ⁊ abstractū ⁊ ɔcretū: ⁊ per ɔ̄ns sicut pr̄ est btūs in eēntia: ita ī paternitate ⁊ filiatiōe ⁊ pcessiōe spūs sci: ⁊ cū illa distiguatur formalr̄ sic psone q̄s ɔstituūt: sequitˀ q̄ pr̄ erit in tribus dtīs p beatus: qđ est ipole. ⁋ 4° idē alibi pbat per Aug. 7. de tri. Ois ingt essentia q̄ relatiue dr̄: est ēt aliqd aliud excepto relatiuo. ⁋ Itē ibidē si pater nō est aliqd ad seipm: nō est oīno qui relatiue dicatˀ ad aliqd. est g̊ in re eēntia ad se ⁊ nō ad aliqd: ⁊ in re pater inquātū pater relatiue dr̄. Nō est aūt formalr̄ eadeȝ entitas ad se ⁊ nō ad se. igitˀ. ⁋ 5° Aug. eodē li° dit. q̄ filius nō eo vbū quo sapiētia: q̄ vbū nō ad se dr̄: sȝ tm̄ relatiue ad eū cuiˀ ē verbū: sic filiˀ ad patrē. sapia vō eo quo essentia. eodē mō pr̄ nō eodē pr̄ est: ⁊ deˀ. Et ex hoc īfra in eodē cap̄ cōcludit: quapropter nō q̄ pr̄ nō est filiˀ, ⁊ filius nō est pater aut ille ingenitˀ. ille aūt genitus: iō nō vna eēntia: q̄ his nominibˀ relatiua eoꝝ ostendantˀ. vterqȝ aūt sil̄ vna sapia. ⁊ vna eēntia. vbi hoc est esse: qđ sapere. Est g̊ s̄m Aug. talis nō idētitas relōnis ad absolutū in diuinis. q̄ si vnū est quo respectu alicuiˀ: alterū nō ē quo respectu eiusdē. eē aūt quo ɔtigit alicui s̄m eiˀ rōnē formalē. g̊ vnuȝ eoꝝ nō est de rōne formali alterius: sȝ extra eā: ⁊ p ɔ̄ns nō ē idē formalr̄ alteri. ⁋ Ex istis ēt ɔcludit q̄ psona nō est eadē formalr̄ cū eēntia. cū psona includat pp̄ietatē: quā nō includit essentia: nec psona est eadē formalr̄ pp̄ietati: cuȝ icludat essentiā: quā pp̄ietas nō includit. sicut ɔtra opinionē p̄positiui nitiˀ arguˀ. ⁋ His tm̄ nō obstātibus dicunt q̄ psona diuina est sūme simplex. ⁊ h̄ pp̄ter īfinitatē eēntie. pp̄ter quā nō pōt illa eēntia eē cū aliq̄ realitate in eodē: nisi illa realitas sit pfecte eadē sibi. ⁋ Hec opio q̄ est in suis vbis pp̄ijs recitata: sic appet tā ex rationibˀ eiˀ recitatis q̄ȝ ex eiˀ dictis eiusdē alibi. s. in di. 8. cū de attributis diuinis ageretˀ isimul recollectis ponit ex natura rei distingui essentiā a pp̄ietate. sic q̄ in psona diuina sunt aliq̄ plura inter se disticta ex nā rei ante oēm opationē intellectˀ creati vel increati: q̄ plura aliqn̄ vocat realitates: vbi. s. aliqn̄ entitates: vt dist. 2. q. vltia. aliqn̄ vō foīalitates. Sȝ vbi ɔstat de itellectu nō est cura de noie. Hac tm̄ pluralitate nō obstāte dicunt tā essentiā q̄ȝ psonā eē sūme simplicē pp̄ter perfectionē: imo vt alibi dicūt pfectissimā idētitatē pp̄ietatis ad eēntiā: ⁊ eȝ. ɔclusio ista vr̄ mihi falsa ⁊ icōpossibilis istis alijs sil̄ dictis. Vn̄ pbo. p̄ q̄ hō distinctio vel pl̄alitas non est cōpossibilis cū simplicitate essentie: qđ ex dictis illiusmet opinātis ondo. ⁋ Prio sic. entitas cōicabilis pr̄is. s. eēntia dīna est sūme simplex vt dicūt. ⁊ veꝝ ē. g̊ ipa ē oē qđ ipa hȝ ad qđ nō dr̄ relatiue. Pȝ ɔ̄ña p eos supra: sȝ vt dicūt: ipa hȝ istas entitates icōicabiles: q̄s vocāt pp̄etates psonales: cū oēs fundet nec ad eas dr̄ relatiue. g̊ ipsa est quelibet illarū ex nā rei: ⁊ p ɔ̄ns nō sūt distincte realitates vel entitates ex nā rei: aut si sint: eēntia ipsa nō est sūme simplex. ⁋ Cōfirmatˀ. q̄ sic ipsimet dicūt in hac di. 33. q. 2. in repor. Parisien. ɔtra opiones duas: quarū vna posuit inter essentiā ⁊ pp̄ietatē distinctionē realem nō simplr̄: sȝ rei absolute ⁊ rei relatiue. alia vō distinctionē modalē quā pro tāto (vt isti referūt) dicebat posse vocari realē: q̄ nō erat per opōnē intellectus: sic opȝ saluare simplicitatē diuinā: vt rō q̄ est cā simplicitatis in psona: ponat habēs eē id qđ habetˀ. Ex quo seqˀ necio q̄ si formalitas cōicabilis hȝ formalitatē vel entitatē icōicabilē (vt dicūt) q̄ ipsa sit illa vel ipsa nō est simplex. ⁋ 2°. pbo q̄ talis distinctio repugnet simplicitati psone p rōnē eoꝝ ibidē ɔtra dictas opiones q̄ talis est: ex q̄buscūq̄ q̄litercūq̄ distinctis ex nā rei est aliqd vnū: alteꝝ illoꝝ est actus ⁊ alterū potētia. Si g̊ (eēntia ⁊ relō distinguuntur q̄litercūq̄ ex nā rei: ⁊ ex eis est persona) alteruȝ erit actus ⁊ alterū potētia: ⁊ per ɔ̄ns psona ex natura rei erit cōposita cōpositiōe que destruit simplr̄ eiˀ simplicitatē: hec oīa vba sua sunt. Deinde exgsite pbant illā maiorē: quā pbationē nō opȝ nūc recitare hic. nulla argumētatio vel declaratio alia est opportuna ad ostendēdū dictā icōpossibilitatē s̄m dicta eoꝝ: aut etiā falsitatē ɔ̄nis ī ſe: cū expsse dicāt q̄ si q̄litercūq̄ distinctio est: aut sit ex nā rei iter pp̄etatē ⁊ eēntiā psona non erit simplex simplr̄: sȝ cōposita cōpōne q̄ destruit eiˀ simplicitatē. cū g̊ (s̄m ipsos ⁊ s̄m veritatē psona sit sūme ⁊ simplr̄ simplex) seqˀtur q̄ nulla oīno est ibi ex nā rei distictio. ⁋ 3°. Ad idē arguo sic. pr̄ hȝ ī se aliq̄ȝ entitatē cōicatā filio: ⁊ aliq̄ȝ entitatē nō cōicatā filio. g̊ pr̄ nō ē oīno simplex. aūs (sȝ sit sīm) est datū ab opione in p̄ˀ q̄stione supra facta. Et ɔ̄ña tȝ per ɔciliū. extra de sūma tri. ⁊ fi. ca. Dānamˀ. sic supra pȝ. di. 26. ɔ̄ne. 3. illius. q. ⁋ 3° arguo ɔtra ɔ̄nē in se ex dictis opionis: ⁊ pbo per aliā rōnē quā supra facit cōtra p̄dictā opionē que est talis de vbo ad vbum. Ois res accipiēdo rem generalissime habens distinctionē ab alia re q̄litercūq̄: aut est ens iformans: aut informatuȝ: aut per se existēs: nec iformās nec iformatū. Si g̊ relatio sit res distincta ab eēntia. aut g̊ sic vel sic. nō p̄mo vel 2° mō: q̄ sic esset actus vel potētia respectu eēntie: ⁊ p ɔ̄ns faceret cōpositionē in psona. Si vō sit res 3° mō. s. p se subsistēs: sequitˀ q̄ pp̄ietas per se subsistit sicut psona: ⁊ sic psona nō icluderet essentiā vt aliqd sui: sȝ tm̄ relationē: qđ est ipossibile. hec ipse. Ex q̄bˀ pȝ q̄ (cū accipiat rem gn̄alissime ⁊ q̄litercūq̄ distinctā ab alia) sequitˀ q̄ pp̄ietas nō est realitas vl̄ entitas aut formalitas aut modalitas: aut quouis alio modo nominaretˀ ex nā rei distincta ab eēntia: saltē si argumētatio ipsoꝝ bona sit: cū res gn̄alissime accepta dicatˀ de q̄libet entitate. vn̄ eadem argumētatio pōt fieri. posito hoc termino entitas: vl h̄ termio formalitas loco huiˀ termini cōis res. ⁋ Cōfirmatˀ: q̄ si nō sic itelligant vt dicatˀ q̄ nō valet argumētatio in alijs terminis: simili facilitate diceretˀ: q̄ nec sua argumentatio ɔtra ponētes relationē nō eē pp̄rie rē: sȝ modalitatē rei: ɔtra quos isti arguunt: valet. ⁋ 4°. ista foīalitas relōnis p̄cise s̄m se est distincta ab eēntia ex nā rei: ⁊ cū h̄ (vt dicunt in. q. primo allegata) est sibi eadē pfectissima identitate ac si non distingueretˀ ab ea. g̊ s̄m argumētationē eius contra prepositiuū dist. 26. ipsa nō est ab essentia se tota p̄mo diuersa: sed aliquo sui ɔuenit cuȝ illa: ⁊ aliquo sui distinguitur. ergo per scdam suam rōnem nūc supra allegataȝ habet in se aliqua distincta ex natura rei. ⁊ sit a. id quo ista aliqua formalitas est eadeȝ essentie: ⁊ sit b. id quo distinguitur ab ea: ⁊ tūc de b. precise sumpto quero vtrum sit aliquo modo idem eēntie ex natura rei: vel non. si non. ergo persona includens b. ⁊ essentiam nō est simplex: q̄ s̄m illos non saluatur simplicitas persone nisi pp̄ter perfectissimam identitatē eorum que includit: ⁊ preterea de ipso b. quereretur an sit informans vel informatum: aut per se subsistens sicut statim ipsi arguebant. Si vō sit aliquo modo ideȝ ex natura rei ipsi essentie. g̊ aliquo sui est idem: ⁊ aliquo sui distinguitur sicut pˀus. ⁊ sic in infinitum: vel oportet dare aliquid in persona: qđ nullo modo erit idem ex natura rei ipsi eēntie: ⁊ per cōsequēs psona non erit summe simplex: quod est erroneū ⁊ contra eos. Plura alia ex dictis eorundem possent adduci repugnātia istis: sȝ dicta sufficiant. ⁋ Ad rōnes opinionis respondetˀ in scdo articulo sequenti.

Respondeo ergo nunc 2° ad q̄ōnem sub quatuor 2° arti. ɔ̄nibˀ. Pria est q̄ eēntia diuina seu

4^m cap. p̄ Scotˀ li. p° dist. 2. q. vltima.

5^m 7° d̄ tri. cap. 2.

Eodē lib. c. 3+.

3 Sco. vbi. s.

p^m

2^m

3^m

diuinitas cõmunis patri ꝛ filio ꝛ spũi sãcto nullo mõ di stinguit̃ ex nã rei ab aliq̃ illoꝝ: sic ꝙ aliqd cũ ipa aliquo mõ ponãt in numerũ seu sint due alique queuis entita tes: siue ille appellent̃ formalitates siue modalitates vl̃ realitates aut quouis aliq̃ noĩe cẽseant̃. 2° ꝙ deitas nul lo mõ distinguit̃ ex nã rei a ꝓpetate psonali: sic ꝙ extra aiam deitas ꝛ psonalis ꝓprietas sint alique due queuis entitates q̃litercũqꝫ ille nominent̃. 3° ꝙ cuiuslibet pso ne nomẽ: ꝛ nomẽ diuinitatis vel diuine eẽntie de se inui cem ꝑdicant̃ conuersim: ꝛ tamẽ nec a parte subiecti nec a pte ꝑdicati semꝑ est vtriusqꝫ ad reliquũ bona ꝯsequẽ tia. 4° ꝙ neutrius ꝑdicatio de altero est formalis.

Premittendum ¶ Pro declaratione p̃ ꝯnis ꝑmo ꝑmitto ꝙ de distinctio ne psone a deitate posset eẽ duplex imaginatio. vna ꝙ p sona ꝛ deitas eẽnt aliq̃ due entitates: q̃rũ neutra eẽt pte: aut aliqđ extrĩsecũ alteri⁹. Alia imaginatio posset esse: ꝙ vna est itrinseca alteri. s. deitas psone: ꝛ psona vltra ipaꝫ deitatẽ icluderet quãdã aliã entitatẽ per quã diceret di stingui a deitate: sic dicim⁹ ꝙ totũ distinguit̃ a sua pte.

p̃° ꝯ 2° ꝯtra vtrãqꝫ imaginationẽ pono ꝑmã ꝯnẽ. Unde p° ꝓ bo ꝙ nõ sunt aliq̃ entitates distincte ꝑmo mõ. ¶ Et ar

p̃m guo sic. quelibet psona diuina est eẽntia diuina: seu diui nitas: ꝛ essentia diuina est quelibet psona diuina. g̃ nulla psona diuina ꝛ diuinitas st isto mõ disticte. Añs quo ad vtrãqꝫ partẽ habet̃ ex determiatiõe ecclesie in illo cap̃. Damnamus. vbi dicit̃ ꝙ quedã sũma res vna veraciter pater est ꝛ filius ꝛ. s. s. simul tres psone ac sigillatiꝫ q̃libet earũdẽ. ꝛ hec est scða pars añtis: ꝛ sequit̃: ꝛ ideo solũmo do est trinitas ꝛ nõ q̃ternitas: q: quelibet triũ psonarũ est illa res. vꝫ suba eẽntia: seu diuina natura: ꝛ ex hoc pꝫ ꝑma ps añtis. Cõsequẽtia v̇o pꝫ ex eo ꝙ ex opposito ꝯse quẽtis sequitur oppositũ añtis. sequit̃ eni generalr in oi bus. hoc ꝛ hoc sunt distincte entitates. g̃ h̃ non est illud.

2m ¶ 2° si psona diuina ꝛ eẽntia eẽnt disticte entitates mo do ꝑdicto. i deo eẽt quaternitas: quã Joachim iponebat magistro Petro lombardo: ꝛ quã in deo eẽ negat in ver bis ꝑallegatis ꝯciliũ. pꝫ ꝯña. Nã ibi esset quedã res que nõ esset pater nec fili⁹ nec spũs scũs: ꝛ ꝑter illã eẽnt tres psone: ꝛ h̃ ẽ q̃ternitas: quã Joachim iponebat magistro: vt pꝫ i ꝑallegato cap̃. Hãc aũt dicit ecclesia nõ eẽ in deo: q: q̃libet triũ psonarũ est illa vna res: inuena manifeste ꝙ si nõ quelibet eẽt illa res: vtriqꝫ ibi eẽt q̃ternitas: q: si nõ q̃libet esset illa res. nulla esset illa res: cũ in h̃ vna sit de oibus rõ: ꝛ si nulla esset illa res. ibi eẽnt q̃tuor: quorũ

3m nullus esset aliqđ alioꝝ triũ. ¶ 3° sequit̃ ꝙ nulla psona eẽt deus: vel eẽnt q̃tuor dij. ꝯñs est expresse hereticũ. Cõ sequentia pꝫ: q: nulla psona esset illa deitas cõis: nec illa eẽntia eẽt (vt di) aliqd itrinsecũ alicui psone. cũ nõ eẽt forma iformãs aliq̃ꝫ psonã: cũ hoc repugnet deitati. cum g̃ de⁹ nõ dicat̃ de aliq̃ relatiue sed ad se: sequit̃ ꝙ pater vel nõ eẽt de⁹: vel eẽt de⁹ aliq̃ deitate alia ab illa cõmu ni. ꝛ eodẽ modo filius ꝛ. s. s. eẽt aliq̃ ꝓpria deitate deus ꝛ sic eẽnt quatuor deitates: tres ꝓpe ꝛ vna cõis: ꝛ per ꝯñs

2 q̃tuor dij. ¶ 2° ꝓbo ꝙ psona nõ distinguit̃ ab eẽntia 2° mõ: tũ q: psona nõ eẽt eẽntia seu deitas: cũ nullaꝫ inclu dens plura sit aliqd illoꝝ: vñ tñ posset dici ꝙ in psonis eẽt deitas: nõ tñ v̇e diceret̃ ꝙ psone eẽnt deitas: h̃ aũt ẽ

cap. 4i. fl̃m: vt pꝫ ꝑ Dam. li° p̃. q cũ dixisset cũ respeximus ad ea in q̃bus est diuinitas loquẽs de ipsis psonis: volens ostẽ dere hoc nõ ꝓprie dici. corrigẽdo q̃si dictũ imediate: ad dit vel ꝙ dictũ certius dicam⁹ que sunt diuinitas. h̃ ẽ ad tres hypostases ꝛc. pꝫ ẽt ꝙ illud sit fl̃m ꝑ allegatã Decre talẽ. tũ q: psona nõ eẽt simplex ꝛ alia plura incõuenien

2° ꝯ tia seq̃rent̃: sic ostẽsũ est di. 26. q. 3. ¶ 2am ꝯnẽ. vꝫ ꝙ ꝓ prietas psonalis ꝛ eẽntia nõ sunt disticte ex nã rei. ꝓbo q: si sic oporteret ꝙ hoc intelligat̃ de ꝓprietate ꝑmo vl 2° mõ accepta: supra. d. 26. Quia 3° mõ sũpta ꝓpetas pso nalis nõ est aliq̃ entitas: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ẽ ab aliq̃ entitate di stincta. Si v̇o accipiat̃ ꝑ mõ. s. pro ipa psona pꝫ ex ꝑcedẽ ti ꝯne ꝙ non est distincta ab essentia. Si aũt accipiat̃ 2° mõ. s. pro aliquo itrinseco psone sibi ꝓprio: qualecũqꝫ il lud imaginet̃ q̃s in psona distinctũ a cõi eẽntia psonaꝝ: ꝛ q̃litercũqꝫ illud vocet̃. pꝫ ẽt ꝙ non sit aliqd tale ex di

p̃m ctis in illa. 26. di. Et pro nunc etiã ꝓbo ꝙ nihil tale sit in psona diuina cogitãdũ: q: si aliqd tale esset ibi cogitãdũ hoc nõ eẽt: nisi q: nõ videt̃ aliter ꝙ vna psona posset di stingui ab alia: supposita vnitate eẽntie earũ: sꝫ ꝓpter h̃ nõ opꝫ illud sic esse. Probo: q: si sit talis ꝓprietas in pso na distincta ab essentia: siue illa ꝓprietas dicat̃ formali tas siue modalitas: aut aliter q̃uocunqꝫ nominet̃: quero aut ipsa ꝛ eẽntia sint aliq̃ vna entitas q̃ sit sigillatim tã hec q̃ꝫ illa: aut nõ. si nõ. g̃ cũ hec ꝛ illa sil̃ sint psona: ꝛ ecõ uerso psona sit hec ꝛ illa ꝯiuncta. si nulla vna entitas est sigillatim vtraqꝫ earũ: seq̃t̃ nec̃io ꝙ psona nõ sit v̇e sim plex: qđ est erroneũ. Cõsequẽtia pꝫ: q: nulla entitas iclu dens aliqua quoꝝ nullũ est ipsa: aut aliqua entitas que sit qđlibet illoꝝ sigillatim: sꝫ qđlibet est ipsius ꝛ oia sil̃ sunt: ipsa est entitas simplex. ista pꝫ ex diffinitiõe expri mente quid significat hoc vocabulũ simplex. ꝛ supra di. 8. q. p̃a est declarata. Nunc aũt si nulla vna entitas eẽt si gillatim taꝫ eẽntia ipsa cõis q̃ꝫ ꝓprietas. g̃ vel psona nõ eẽt aliq̃ vna entitas: ꝛ per ꝯña nec aliq̃ entitas simplex. vel psona nõ eẽt tã hec q̃ꝫ illa sigillatiꝫ. eẽt aũt fl̃m hypo thesim hec ꝛ illa ꝯiunctim: ꝛ q̃libet eẽt aliqd ei⁹: ꝛ ambe simul essent ipsa: ꝛ per ꝯñs ipsa nõ esset entitas simplex. Si v̇o essentia cõis ꝛ ꝓprietas sunt aliq̃ vna entitas que sigillatim est vtraqꝫ illarũ. Quero an ab illa entitate ꝓ prietas ipsa sit aliquo mõ distincta vel nõ: si sic: tũc de il la entitate ꝛ de ipsa ꝓpetate adhuc queratur: ꝛ sic vl̃ opor tebit deuenire ad aliquã entitatẽ psone: q̃ nõ ẽ aliq̃ enti tas vna: q̃ sit tam ipsa q̃ꝫ alia: a qua distinguit̃ sigillatiꝫ: ꝛ sic tollit̃ psone simplicitas. vel erit ꝓcessus in ifinitũ. vel vltimo deuenietur ad aliq̃ꝫ que erit aliq̃ talis entitas: q̃ erit ipsa: ꝛ illa a q̃ ipsa distinguit̃ sigillatim: ꝛ tñ inter ipsam ꝛ illã nulla penitus erit distinctio. Ex quo sequit̃ ꝙ nõ est ipossibile aliq̃ abinuicẽ distincta esse aliq̃ꝫ vnã entitatẽ: a qua nullũ ipsoꝝ mõ aliquo distinguatur: ꝛ ita in p̃n° potuit: ꝛ poni põt ꝙ psone diuine vere sint iter se distincte: ꝛ tñ hec sint vna entitas: ꝛ essentia vnica ꝛ sim plex a q̃ nulla earꝫ ex nã rei mõ aliq̃ distinguat̃. ¶ Ter

3° ꝯ tia ꝯ q̃tũ ad p̃am pte (vꝫ ꝙ nomina psonarũ ꝛ diuinita tis de se ꝯuersim ꝑdicent̃) pꝫ ꝑ Decretalẽ allegatã in p̃a rõne ꝑme ꝯnis. Quãtũ ad 2m (. s. ꝙ iter ipsa nõ semꝑ sit vtriusqꝫ ad reliquũ bona ꝯña) ꝓbat̃. p̃ ꝙ nõ a pte subiti qm̃ nõ sequit̃. eẽntia est filius. g̃ pater est filius: nec ẽt se quit̃. pater gñat. g̃ eẽntia gñat. vtrobiqꝫ. n. añs est verũ: ꝛ ꝯñs falsum. Et sic pꝫ: ꝙ nedũ vtrũqꝫ ad reliquũ: sꝫ neu trũ ad alterũ sequit̃ a pte subi respectu cuiuslibet ꝑdi cati. Q: ẽt nõ respectu cuiuslibet subiti vtriusqꝫ ad reli quũ sit bona ꝯña. pꝫ nã nõ sequit̃: fili⁹ est eẽntia. g̃ filius est pr̃: q̃uis eꝯ sequeret̃: sed añs eẽt falsum. Rõ aũt q̃re sic sequit̃ ꝛ nõ eꝯ. est ꝓpter ipsius essentie cõitatẽ: q: q̃ꝫ uis nõ sit nisi vnica singularis essentia: sicut ꝛ vnicus pa ter: nõ tñ oẽ qđ est essentia est pr̃: sicut oẽ qđ est pater est eẽntia: ꝛ loquor de patre ꝛ eẽntia i diuinis ꝑcise. ¶ 4am

4° ꝯ ꝯnẽ. vꝫ ꝙ neutrius ꝑdicatio de altero est formalis: ꝛ itel ligo ꝑ ꝑdicationẽ formalẽ. iuxta modernũ modũ loquẽ

p̃m di: eã que est in p̃ mõ dicẽdi per se. ¶ Probo. ꝛ p̃ ꝙ hec nõ sit formalis. pr̃ est diuinitas: q: nulli⁹ abstracti mere absoluti de aliquo per se relatiuo ꝑdicatio i recto est for

malis. g͂ hec nõ est formalis. ↄ̃ntia pȝ. añs pbaꝛ: q̃ꝛ nulla talis est in q̃le qd siue in q̃le essentialr: sicut est p̃dicatio diffe eẽntialis de spe: cũ nullũ sic qd p̃dicaꝛ p̃diceꝛ in abstracto. ⸿ Itẽ hec p̃dicatio nõ est i qd: q̃ꝛ nulla p̃dicatio: cui' subm aliqd signat vel ↄ̃signat: qd nõ eodẽ mõ significat vel ↄ̃signat p̃dicatũ: est in qd. Unde nec p̃dicatio aialis de musico vel risibili est in qd: nec ẽt entis de vno vel de bono: q̃uis nihil significeꝛ per bonũ ⁊ vnũ: qd nõ significeꝛ per ens: ſȝ q̃ꝛ bonũ ⁊ vnũ aliq̃ ↄ̃signant: que nõ ↄ̃signat ens: q̃ꝛ ens qcqd signat p̃ signat: ⁊ nihil ↄ̃signat: iõ hꝫ p̃dicatiões. oẽ bonũ est ens: ⁊ oẽ vnũ est ens: nõ sũt in qd: ⁊ q̃ꝛ oĩs p̃dicatio formalis est in qd vel in q̃le qd. g͂ pȝ añs. ⸿ Ꝑ. Loquẽdo in creaturis iste nõ sunt formales. pꝛ est aial. similitudo est q̃litas. g͂ nec ista. in diuinis pꝛ est diuinitas. Añs est notũ: q̃ꝛ nec aial est diffinitio vel dr̃ia vel per se genus patris: nec q̃litas similitudinis. ↄ̃sequẽtia pbaꝛ ex eo: q̃ꝛ nulla alia cã apparet ppter quã iste nõ sint formales: nisi q̃ꝛ subcta sunt cõnotatiua: ⁊ nõ p̃dicata: q̃ꝛ nullã penitus entitatẽ signant vel ↄ̃signant subcta: quã nõ signant p̃dicata: sicut pȝ ex dictis de relatiuis. ⸿ Deinde pbo q̃ hec nõ sit formalis. diuinitas est pater: q̃ꝛ ista nõ est in qd nec in q̃le qd. g͂ nõ est formalis. ↄ̃ña pȝ. ⁊ añs quãtũ ad scd̃am partẽ notũ est ex sũma simplicitate diuinitatis. Et quãtũ ad p̃mã pbaꝛ: q̃ꝛ interroganti quid est deitas nõ ↄ̃uenienter r̃ndeꝛ pater: nec aliquid qd relatiue p̃dicaꝛ: q̃ꝛ nullũ tale ſm Aug. indicat subãm. i. quid est ip̃m de quo dꝛ: vt pbatũ est cũ tractarẽ de relationib'. q. 2. ⸿ Cõfirmaꝛ per Anſ. in monõ. dicentem sic. q̃ relatiuis quidẽ nulli dubiũ: q̃ꝛ nullũ eoꝝ substantiale est: ⁊ illi de quo relatiue dꝛ: q̃ꝛ si qd de sũma nã dꝛ relatiue nõ est eius significatiuũ subẽ. ⸿ Itẽ subdit. q̃ nullũ relatiuoꝝ simpl'r demr̃aꝛ alicui' eẽntiã. ⁊ iuxta finẽ capl'i dicit notũ esse nullũ relatiuoꝝ designare simplicẽ sũme nãe subãm. Constat aũt illud nõ esse intelligẽdum q̃si talia relatiua de deo dicta nõ significãt illã entitatẽ que est dei subã: sed aliã sibi quãdã accidẽtẽ: cum nulla talis sit ibi: ſȝ pro q̃nto dicunꝛ nõ designare substantiã: q̃ꝛ cũ p̃dicanꝛ nõ significãt quid est illud de quo dicunꝛ: ⁊ iõ non substãtialiter seu in qd p̃dicanꝛ. Et hoc totũ sumptũ est ab Aug. 5° de tri. qui frequenter dicit q̃ nullũ eoꝝ que relatiue dicunꝛ dicit ſm subãȝ: nec tñ oẽ tale dicitꝛ ſm accñs. Unde deus nõ dicit pater ſȝ accñs: nec tñ ſm subãm: vt dicit ibidẽ. ⸿ Deinde coniunctim vtrãq; partẽ illi' ↄ̃clusionis pbo per eũdẽ. 7. de tri. dicẽtẽ q̃ aliud est deo eẽ ⁊ aliud patrẽ esse. Et ibidẽ dicit. q̃ hꝫ illi est deũ esse qd est esse: ⁊ p ↄ̃ñs aliud est eẽ deũ. aliud esse patrẽ. Simil'r Anſel. de pceſ. ſ. ſ. nõ. n. est inq̃ꝛ idem esse deũ qd est eẽ patrẽ aut filiũ. Ex his infero. g͂ neutra hoꝝ est formalis. deitas vel deus est pater: aut pater est deitas siue deus: ⁊ pȝ ↄ̃ña: q̃ꝛ de quibuscũq; quoꝝ vnius de alio p̃dicatio est formalis: vt hic accipiꝛ p̃dicatio formalis. s. que est per se in p̃mo mõ: verũ est dicẽ q̃ esse hꝫ est eẽ illud. vbi grã. q̃ꝛ hec est formalis. homo est aial: iõ vere dicit q̃ eẽ hoiem est esse aial: ⁊ vna cã est vtriusq;: q̃ꝛ. s. de eẽntiali rõne hoĩs est q̃ sit animal siue in ei' diffinitione eẽntiali ponit aial: ⁊ iõ esse hoiem est eẽ aial: ⁊ hec dicit formalis. homo ẽ aial: ⁊ si ecõuerso: hec est formalis. aial est homo. esse animal esset esse hoieȝ: ⁊ q̃ꝛ nõ sic est: iõ nec ipsa est formalis: in pposito aũt nec esse deũ est esse patrẽ: nec esse patrẽ est eẽ deũ: vt pȝ per Aug. q̃re neutra est formalis. ⸿ Confirmaꝛ ex eo: q̃ꝛ dicit phs. 7. meta. in. 10. cap. Et p̃ dicemus quedã de eo logice. vbi inquirit de qd qd erat esse. ibi. n. in p̃n° determinat q̃ oẽ illud: ⁊ solũ: est alicui esse qd de ipso dꝛ per se in p̃ mõ. vñ dicit nõ enĩ est tibi esse musicuȝ esse: q̃ꝛ nõ ſm teip̃m es musicus. qd g͂ est tibi esse qd es ſm teipsum. Et q̃ꝛ illud posset intelligi de eo q̃ esses ſm te in 2° mõ: statim hic cõcludit in sequẽti particula: sicut ibi pȝ in textu. ⁊ per Cõmen. Et iõ q̃ꝛ homo ſm q̃ homo est aial ⁊ rõnale: vt ly ſm q̃. denotat illã p̃dicationẽ eẽ per se p̃ mõ. iõ homini esse: est esse aial: ⁊ esse rõnale: sic in pposito. si hec esset p se in p̃mo mõ deus est pater: tũc deũ esse esset esse patrẽ: ⁊ si hec esset in p̃mo mõ pꝛ est deus: tũc patri esse vel esse patrẽ esset esse deũ: ⁊ vtrũq; ↄ̃ñs est f'lm ſm Aug. ⸿ Sȝ nunqd he sunt v̾e. pꝛ est formalitate diuinitas. deitas est formal'r pꝛ. itelligẽdo formal'r sicut p̃us. i. per se in p̃ mõ. ⸿ R̃ndeo q̃uis forte nõ oporteret eas distinguẽ: eo q̃ de v̾tute ſmonis notãt sensum diuisionis: q̃ꝛ tñ multi tales distinguũt ⁊ pro maiori declaratiõe distinguo q̃ vel dicte ppões sumunꝛ i sensu cõposito: ⁊ tũc denotaꝛ q̃ ille p̃dicationes. pꝛ est diuinitas: ⁊ diuinitas est pꝛ: sunt formales: qd est iprobatũ: ⁊ per ↄ̃ñs in illo sensu ille sunt false. Uel sumunꝛ in sensu diuiso: ⁊ tũc dico q̃ p̃a est v̾a. Nã in illo sensu nõ denotaꝛ q̃ sua de inesse sit formalis: ſȝ q̃ p̃dicatio in qua idẽ p̃dicatũ p̃dicaꝛ de pnoie demõstrãte illud pro quo subm supponit est formalis: ⁊ hꝫ est verũ. Nã demr̃ato eo p quo supponit pꝛ in p̃a ppõne hec est formalis. hꝫ est deitas. nõ min' q̃ȝ hec. hꝫ est aial: demõstrato eo pro quo supponit hõ in ista. hõ est aial. ⸿ Confirmaꝛ. q̃ꝛ demr̃ato eo pro quo supponit pꝛ. si queraꝛ qd est hꝫ. bene r̃ndeꝛ deitas: sicut pȝ. Et ẽt põt pbari p Anſ. in monõ. ⁊ iõ hec est v̾a. pꝛ est for̾al'r deitas: ⁊ hec que ẽ eadẽ in significatiõe pꝛ est per se p̃ mõ deitas. 2a v̾o ẽt in illo sensu nõ est v̾a: q̃ꝛ ista nõ est for̾alis. hꝫ ẽ pꝛ. demr̃ato eo p q̃ in illa supponit diuinitas: ⁊ ẽ rõ: q̃ꝛ nullũ p̃dicatũ relatiuũ r̃ndeꝛ ad. q. factã p pnomẽ demr̃atiuũ. dicẽdo qd est hꝫ: qcqd sit illud qd demr̃aꝛ: vt supra pȝ. ⁊ iõ hec nõ ẽ v̾a. deitas est formal'r vel in p° mõ dicẽdi per se pꝛ: q̃uis ista sit verissima: diuinitas est pꝛ: vt pbatũ est supra.

Nunc tertio mouenda sunt aliq̃ dubia. Et p̃m est. An hec. eẽntia ẽ eadẽ for̾al'r p̃nitati vel patri (qd pro eodẽ nũc accipio) sit v̾a an opposita ei'. 2m vtrũ hec. eẽntia formal'r distiguaꝛ a p̃re vel eius opposita sit v̾a. 3m de v̾itate istaꝝ. eẽntia ⁊ pꝛ sũt idẽ formal'r. eẽntia ⁊ pꝛ distinguunꝛ for̾al'r. 4° de dicto aliq̃rũ satis vulgato. s. eẽntia ⁊ pꝛ nõ sũt idẽ ↄ̃uertibil'r ⁊ adeq̃te: vel sũt idẽ nõ ↄ̃uertibil'r ⁊ inadequate. ⸿ Ad p̃m dico q̃ iste terminus formal'r dupl'r q̃tũ ptinet ad ppositũ põt capi. Uno mõ ſȝ q̃ est qdã modus v̾ificabilis de tota ppõne seu potẽs reddẽ ppõnẽ modalẽ: ⁊ equalẽs huic toti per se p̃ mõ: q̃liter eo vsus suȝ in p̃cedẽti. q. Alio mõ põt accipi ſm q̃ est casus vel casuale hui' p̃ncipalis for̾a vel formalitas: sicut hꝫ aduerbiũ real'r est casuale hui' nominis res: ⁊ ei' sumptũ est reale: sic in pposito p̃nl'r est forma vl' formalitas: sumptũ est formale: ⁊ casus est for̾al'r. Si p̃ mõ accipiaꝛ. dico q̃ ista est falsa. eẽntia est for̾al'r eadẽ p̃nitati. ⁊ est rõ: q̃ꝛ illud p̃dicatũ nõ põt p̃dicari de eẽntia nec de pnoie demr̃ante illud p q̃ supponit eẽntia p̃dicatiõe for̾ali: eo q̃ ly eadẽ. sit termin' relatiuus: ⁊ pp eãdẽ cãm dico q̃ sic accipiẽdo formal'r hec nõ est vera. pꝛ est for̾al'r idẽ eẽntie: q̃uis hec sit v̾a in sẽsu diuiso pꝛ est for̾al'r eẽntia. Si v̾o sumaꝛ 2° mõ est v̾a: q̃ꝛ tũc equalet isti. eẽntia est eadẽ for̾alitas cũ patre. vel eadẽ forma: sic ista. eẽntia est eadẽ realiter patri. equiualet isti essentia est eadẽ res cũ patre. ⸿ Ad 2m dico q̃ si vtrolibet mõ accipiꝛ ly formal'r: ppõ est falsa: q̃ꝛ nec illa p̃dicatio in q̃ hꝫ p̃dicatũ distinguiꝛ a p̃re. p̃dicaꝛ de essentia: nec illa in qua p̃dicaꝛ de pnomine demõstratiuo ẽ formalis: ⁊ per ↄ̃ñs si ly formaliter accipiaꝛ p̃ mõ ppositio data ẽ falsa. ⸿ Sȝ ↄ̃tra: sequitur. eẽntia nõ est formal'r eadẽ patri. g͂ ↄ̃dictuȝ

Marginalia: 2m; 3m; 2°; cap. 15.; cap. 5°; 3°; cap. 4°; cap. 2°; Text.; Cõ. 11.; cap. 16°.; 3° arti.; r̃nio ad p̃m du̾m; r̃nio ad 2m du̾m

eētia formalr distinguit̄ a patre.p̄mo qꝛ sequit̄ eētia nō est eadē patri.ḡ essentia distinguit̄ a patre:supposita cōstantia extremoꝝ.ḡ vtrobiqꝫ addito ly formalr.erit ɔ̄ña bona:ꝛ p̄mū aīs est datū in solōne p̄cedētis dubij.

Rñsio

℄ Rñdeo negādo ɔ̄ñam. ℄ Et ad p̄bationē dico ꝙ illa regula nō est vera:de quocūqꝫ addito.instātia.demōstratis duob᷒ qualib᷒.s.albo ꝛ nigro:optime sequitur.h̄ quale nō est simile illi quali.ḡ est dissimile illi:ꝛ tñ non sequit̄.hoc nō est per se p̄° m̄o simile illi.ḡ est p se p̄ mō dissimile illi. Nā aīs est verū:ꝛ ɔ̄ñs falsuꝫ.Siłr sequit̄.hec linea nō est curua.ḡ est recta.ꝛ tñ nō seqꝛ̄.hec linea nō est p se p̄mo mō vł necio curua.ḡ est p se p̄ mō recta:vel ḡ est necio recta:ꝛ multe alie istātie dari possent.Similr in p̄pōsita mā.sequit̄ eētia nō est eadē patri.ḡ distinguit̄ a patre:q̄uis aīs sit falsuꝫ:ꝛ tamē nō sequit̄.eētia nō est ɔtingēter eadē patri.ḡ ɔtingēter distinguit̄ a p̄re:qꝛ aīs est veꝝ:ꝛ ɔ̄ñs falsuꝫ:sꝫ nunqd seqꝛ̄.eētia nō est formalr eadē patri.ḡ distinguit̄ formalr a patre:ita ꝙ ly formalr.postponat̄ v̄bo ꝛ nō p̄ponat̄:sic̄ in ɔ̄ña p̄xime facta. ℄ Rñdeo ꝙ si distigui exponat̄ p nō eē idē:vt multi volunt:ɔ̄ña est bona:ꝛ ɔ̄ñs verū:q̄uis si ly formalr.p̄poneret̄ v̄bo:vt i p̄cedētib᷒ p̄ponebat̄ eēt f̄lm:p̄pter cāꝫ assignatā:sꝫ illa cā nō hꝫ hic locū:qꝛ p̄pter negationē inclusam in h̄ v̄bo distinguit̄:si sic exponat̄:vt dcm̄ est equalenter negat̄ iste modus formalr:ꝛ per ɔ̄ñs nō opꝫ ꝙ aliq̄ p̄pō sit formalis:in q̄ illō p̄dicatuꝫ affirmet̄ de illo subcto:aut de p̄noīe demr̄ante illud pro quo ip̄m supponit.Un̄ ꝛ similr hec eēt ɔcedēda.eētia distinguit̄ ɔtingenter a patre:sic̄ ꝛ ista cui equalet:eētia est ꝛ pater est:ꝛ eētia nō est ɔtingēter pater:nec opꝫ ꝙ aliq̄ istarū sit ɔtingēs:essentia distinguit̄ a patre aut h̄ distinguit̄ a patre:demonstrato eo pro quo in p̄° supponit eētia.Si v̄o ly distinguit̄.exponat̄ per esse nō idē vt alijs magis placet.Dōm ꝙ ɔ̄ña nō valet:ꝛ ɔ̄ñs est falsuꝫ:sicut ꝛ hec cui equalet f̄m hunc modū exponēdi.eētia est nō eadē formalr patri. Nā qꝛ ista est affirmatiua:si ly formalr itelligat̄ determiare cōpōnē:ita ꝙ nō differat sic dicē:aut dicere eētia est formalr non idē patri:oporteret aliquā eē verā ꝛ formalē in qua illud p̄dicatū nō idē predicaretur affirmatiue de eētia:vel de p̄noīe demōstratiuo:qd̄ est īpossibile.ꝛ eodē mō hec est falsa:eētia nō est idē patri ɔtingenter.Qualr aūt hoc verbū distingui debeat exponi p̄° vel 2° nō curo pro nunc:qꝛ talis cōcertatio non est multū vtilis:ꝛ sufficit scire qd sit dōm:vtrolibet mō exponat̄.Si v̄o ly formalr.accipit̄ 2° mō sic ista ē falsa.eētia distiguit̄ formalr a patre:ꝛ illa silr:i qua ly formalr.p̄poneret̄ v̄bo:qꝛ ꝛ ista est falsa:eētia est distīcta formalitas a patre:ꝛ ista eētia est distīcta formalr a patre.Et similr.ista eētia nō est eadē formalitas cū patre.

Rñō ad 3ᵐ dū.

℄ Ad 3ᵐ pꝫ ex dictis quid dōm. Nā si in p̄ma p̄pōne.s.ista eētia ꝛ pater sūt idē formalr.si ly formalr accipiat̄ p̄ mō:p̄positio est falsa.Si aūt 2° mō est vera.Scd̄a v̄o p̄positio s.hec.eētia est pater distinguit̄ formalr:ita ꝙ ly formaliter.postponat̄ v̄bo:si ly distiguit̄ exponit̄ p nō eē idē:ꝛ accipiat̄ p̄mo mō ipsa est vera:si aūt exponat̄ p eē nō idē ipa est falsa.Si aūt ly formalr.p̄ponat̄ v̄bo:q̄litercūqꝫ verbū illud exponat̄ falsa est.Si aūt formalr accipiatur 2° mō:siue p̄ponat̄ siue postponat̄ falsa ē:sicut ꝛ hec:eētia ꝛ pater sunt distincte formalitates:itelligendo.s.ꝙ sint iter se vel abinuicē distincte:quē sensuꝫ ex cōmuni vsu accipim᷒ ex p̄pōne p̄dicta.

Rñō ad 4ᵐ dū.

℄ Ad 4ᵐ dōm ꝙ illud dcm̄ duplr exponit̄.Uno° ꝙ nō sunt idē conuertibilr:qꝛ nō cuicūqꝫ eētia est eadē:ē pater idē.cuicūqꝫ aūt p̄ est idem.essentia ēt est eadeꝫ.Et q̄uis modus exponēdi est multū cōmunis apud illos qui vtunt̄ illo dicto.ꝛ bonuꝫ ēt itellectū possit habere:qꝛ tñ ɔcedim᷒ aliquo mō ꝙ pater est idē filio ꝛ spiritui scō ꝛ eōꝫ.iuxta illud ɔcilij.nō ēt aliud pater:nō aliud fili᷒ aut sp̄us scūs:sꝫ idē oīno:vt cōsubales eē credant̄:ꝛ illō qd̄ eccl'ia cātat in hymno. Nūc sancte nobis sp̄us vnū p̄ri cū filio ꝛc̄.ꝛ si vnū patri.ḡ idē patri.ad bonū itellectū:iō videt̄ mihi ꝙ aliter posset intelligi illō dcm̄ ꝛ sine aliq̄ apparēti calūnia.s.ꝙ iō dī ꝙ nō sunt idē ɔuertibilr sꝫ icōuertibilr:qꝛ oē qd̄ est p̄ est eētia:sꝫ nō oē qd̄ est eētia est p̄:ꝛ similr de filio ꝛ.s.s.ꝛ sic itelligēdo dico illud dcm̄ esse verū ꝛ vtile multū in ista mā.

Ad rōes Sco.adductas supꝰ in p̄° arū°.

℄ Nūc restat r̄ndere ad rōnes opionis recitate. Ad p̄mā cū dī ꝙ eētia est vna realr:p̄p̄etates sūt ples realr realitate relatiua.ḡ differunt. ℄ Rñdeo p̄ ꝙ si argumentū sit efficax:p̄baret ꝙ eētia nō eēt realr p̄prietates:qd̄ est hereticū ꝛ ɔ̄ istūmet doctorē in verbis sine medio p̄cedentib᷒.vbi ait.est ḡ eētia diuina paternitas ꝛ q̄cūqꝫ alia alia p̄p̄etas:ꝛ ecōuerso:sꝫ nō forālr. ℄ Ad argumētū tñ dico:ꝙ sicut eētia est vna substātia:ādi eētia realiter:ita p̄prietates sunt vna essentia realr:ꝛ sicut p̄prietates sunt plures non quidē essentialr:sꝫ plures p̄prietates realr:ita eētia est plures p̄prietates realiter:sꝫ non sit plures essentie:ꝛ ita si suppleant̄ p̄positiones.addendo illis adiectiuis sua substātiua:sicut opꝫ in isto argumēto:ꝛ multis alijs circa istam mām patebit ꝙ nō concludunt. ℄ Ad aliam cuꝫ dicit̄ ꝙ pater hꝫ reꝫ cōmunicabilem ꝛ rem incōmunicabilē ꝛc̄. Istud argumētum etiā p̄baret ꝙ non esset eadem res nec eadē essentia:qa sicut dicūt ꝙ nō est eadē realitas que est cōmunicabilis ꝛ que est incōmunicabilis realr:sic nec eadē res est que est cōmunicabilis ꝛ que incōmunicabilis est.Silr nec eadē eētia:ꝛ tñ ɔstat ꝙ p̄prietas est res ꝛ eētia quedā.dico ergo ad argumentū ꝙ aīs est falsum:ꝛ vt apparet nō bene cōsonū fidei p̄pter illam partē que dicit ꝙ pater hꝫ aliquā rem vel realitateꝫ vel aliquā entitatē (nō curo de nomine) nō cōmunicatā filio. Nā manifeste repugnat exp̄sse determinationi ecclesie in illo cap̄. Damnamus:vt in.3.ɔ̄ne qōnis.circa di.26.in p̄° rñsione illius qōnis pꝫ euidenter.Et si arguat̄ ɔtra hoc:qꝛ si sic sequit̄ ꝙ p̄ cōicauit filio paternitatē.dico ꝙ hoc ɔ̄ñs potest habere duplicē sensum.Unus est ꝙ cōmunicauit filio entitatem illam que est paternitas:ꝛ sic cōcedo illud.Alius cōmunicauit filio paternitatē.i.cōmunicauit filio ꝙ filius esset pater:ꝛ iste sensus est falsus:nec seqꝛ̄ ex p̄° qui verus est:ꝛ quē omnes habent ɔcedere:sicut omnes concedūt ꝙ cōmunicauit essentiā que est paternitas.

Ad 2ᵐ

℄ Ad aliū dicēdum ꝙ pater nullo sui trāsitiue cōuenit aut distinguit̄ a filio:sꝫ seipso p̄ ɔuenit eētialr cū filio:ꝛ distiguit̄ p̄sonalr ab eodē:sicut ibideꝫ ad eandē rōnē clarius est responsuꝫ.

Ad 3ᵐ

℄ Ad aliā dico ꝙ assumptū fundamentū illius rōnis.s.ꝙ beatus intuēdo deū videt distinctā deitatem a p̄prietate:est falsum:imo videt eam penitus idistinctā sicut est in rei veritate:ꝛ ideo argumētatiōi (que sup hoc fundat̄) non opꝫ vlterius respondere.

Ad 4ᵐ

℄ Ad p̄mā auctoritatē.oīs eētia que relatiue dicit̄ ꝛc̄.dico primo ꝙ false addit̄ ibi ly aliud.nihilomin᷒ tñ siue sit siue nō:auctoritas nō est contra:qꝛ nō aliud vult Aug.nisi ꝙ omnis eētia que dicit̄ aliqd relatiue dicit̄ etiam aliqd ad se:vt dictū est supra de relationibus.q.2.ꝛ cū dicitur ꝙ in re est essentia:que est ad se ꝛ nō ad aliquid:ꝛ pater dicitur relatiue:sed nō est formaliter eadē entitas ad se.ꝛ nō ad se.Dico p̄mo.ꝙ ita potest argui:ꝙ nō eadem entitas est realiter ad se:ꝛ nō ad se:ꝛ sic si argumētū valeat valebit illud ad p̄bandū ꝙ nō sunt vna res.Scd̄o dico.ꝙ istud contradicit auctoritati allegate que dicit.ꝙ oīs eētia que relatiue dicit̄ est aliquid ꝛc̄.ꝛ si pater nō eēt

aliqd ad se ⁊c. g̊ eēntia esset aliqd ad aliud ⁊ aliqd ad se:
aliogn nō ola res que dicitur relatiue esset aliquid ad se:
vt dicis auctoritas. Dico g̊ q auctas est expsse ad opposi
tū ei⁹ ad qd inducit: ⁊ est p ꝯne quā teneo. Nā ex ea ps
⁊ supra di. 30. est diffusi⁹ declaratū. q ois entitas de mun
do q̄ est relatiua vel aliqd ad aliō est ēt absoluta: seu ali-
qd ad se: nulla tñ est illud ad aliud: qd ipa est ad se: sic in
pposito dico. q pr̄ est pr̄ ad aliqd seu relatiue: sꝫ cū h ē
diuinitas ⁊ eēntia nō ad aliqd sꝫ ad se. Similr eēntia ē
eēntia ad se ⁊ nō ad aliqd: ⁊ ē pr̄ ad aliqd: ⁊ nō ad se. Nec
ppter ista opꝫ ponere aliquā distictionē in patre: qm̄ etsi
aliq̄ entitas relatiua poneret in illo: pter essentiaꝫ cōem
adhuc illa eēt entitas quedā ⁊ essentia. Et ꝯstat: q nō di
ceret entitas vel eēntia relatiue: vt ibi. s̄. ostēsuꝫ est ex i-
tentione Aug. ibidē. ¶ Et notādū q vbi sancti dicūt ali
quid eē vel dici ad se. aliqd vō ad aliqd. illud pōt itelligi
de illis termis absoluto ⁊ relatiuo: ⁊ est sēsus: q ille pdi
cat de aliquo ad aliqd. ille aūt nō ad aliqd: sꝫ ad se abso
lute. cū h aūt stat q pdicent de eodē. pōt etiā itelligi de
reb⁹ pro qbus termini tales supponant aut verificant: ⁊
tūc cū dr̄. de aliquo q est ad aliqd dꝫ intelligi q est ipm
ad aliqd. vbi grā. cū dr̄ q pr̄ est ad aliqd: dꝫ itelligi q est
pr̄ ad aliqd: ⁊ cū dr̄ q aliqd est ad se: dꝫ itelligi: q est ipꝫ
ad se. vbi grā. si dicat q homo est ad se: itelligēdū est q
homo est homo ad se. Sꝫ pꝫ q silr cū hoc q homo est ho-
mo ad se: etiā est pr̄ ad aliqd: ⁊ cūꝫ hoc q de⁹ ē creator ad
aliqd: est etiā de⁹ ⁊ spūs ad se: nec sequit sic pꝫ ad bonū i
tellectū. nō est de⁹ ad aliqd. g̊ nō est ad aliqd. ¶ Ad aliaꝫ

Ad 5ᵐ

auctēm eiusdeꝫ dico: q ly eo ⁊ quo. possunt dupl'r accipi.
Uno mō ꝑm q sunt pnoia que possunt p aliqb⁹ entitati
bus extra aiam supponere: quo mō nō accipit argᵐ: ⁊ tūc
dico q nō sic accipit Aug. cū ait q fili⁹ nō est eo vbū quo
sapiētia: qꝛ hoc eēt prorsus f'lm: qm̄ fili⁹ vnica simplicissi
ma entitas est: ⁊ ea est sapiētia: ⁊ vbū ⁊ fili⁹ ⁊ oē qd est: ⁊
iō sic acceptis illis vocabulis vere dr̄ q fili⁹ est eo vbū
quo sapia. i. ea entitate est vbuꝫ qua est sapia: ⁊ silr econ-
uerso ea entitate q̄ est verbū est sapia: ppter qd ꝑm hāc
acceptionē etiā vere dr̄ q eo est sapia quo vbū. Alio mō
ly eo ⁊ quo. pñt accipi: vt sunt ꝯiunctiōes: ⁊ h dupl'r. Nā
aliqñ sic accepte sumunt vt equiualēt dictioni in q̄ nota
est reduplicatiōis: vt inquātū ꝑm q: ⁊ hꝫ: ⁊ sic reddūt p-
positionē reduplicatiuā: ⁊ ꝑm hunc modū iste due equi-
lent. homo iquātū aial est sensibilis: ⁊ hō eo quo est aial
est sēsibilis: ita q ly quo. ponat ad terminū reduplicati-
uū. Alio mō pñt accipi vt sunt ꝯiunctiones causales eq-
ualentes istis: ideo: ⁊ qꝛ: ⁊ eodē mō reddētes ppositionē
causalē: ⁊ hoc mō iste due equalent homo eo quo est aial
est sensibilis: ⁊ homo qꝛ est aial est sensibilis. Nūc ad p-
positū dico q Aug. accipit i vbis allegatis ly eo ⁊ quo. p̊
modo. s. vt habēt viꝫ reduplicādi ⁊ idē valet ista. fili⁹ nō
eo est verbū quo est sapia: qd ⁊ ista. fili⁹ nō iquātū sapiē-
tia est verbū: ⁊ hec est vera: qꝛ sua opposita est falsa. s. hec
fili⁹ iquātū sapia est verbū: qm̄ tunc sequit: q pater esset
vbū: cū pater sit sapia: ⁊ eodē mō accipit ly eo ⁊ quo. cūꝫ
ibidē ait: q eo sapia quo eēntia. Nā istis vocabulis acce
ptis ꝯtracte ad eēntiā ⁊ sapiaꝫ dei. hec est vā. fili⁹ iquātū
est eēntia est sapia. Et qꝛ pater ē eēntia ⁊ ambo vna eēn-
tia: iō ꝯcludit in fine pcedētis capli per istud mediuꝫ. q
pr̄ ⁊ fili⁹ sunt vna sapia: ⁊ ne quis putaret q sic sunt vna
sapia sic eēnt vnū verbū cū ipm verbū sit sapia: iō ait: q
filius nō iquātū sapia: est vbū. h expsse est intētio sua in

7° de tri. cap. 2.

illo cap̄ sic pꝫ diligēter aduertēti. Et q̄uis (vt puto) iste
fuerit itellect⁹ Aug. posset tñ itelligi ⁊ hñ 2° mō. ēt vt ly
eo: ⁊ quo. teneant cāl'r vt eēnt nota cālitat is pcise: ⁊ tunc
eēt sensus q fili⁹ nō pcise: qꝛ ē sapia ē vbū: ⁊ h ē verū: qꝛ
tūc pr̄ (cū sit sapia) eēt vbū. Sꝫ ad hūc sēsuꝫ nō vr̄ posse
itelligi qd sequit. s. sapia nullo eo quo essentia. nō eni qꝛ
eēntia: iō sapia: nō plus q̄ ecōtra: iō eēntia: qꝛ sapia: vt vi
det: ⁊ iō pcedēs modus ꝯuenientior est. Ex neutro autem
istoꝝ modoꝝ exponēdi dcm̄ Aug. seqt q filius aliq̄ mō
ex̄ aiaꝫ sit sapia: ⁊ alio sit verbū: sicut ꝯcludē nitit argᵐ:
sicut nō seqt q albedo aliquo alio ex̄ aiam sit ens: ⁊ alio
sit albedo: q̄uis vtroqꝫ mō ista sit vā. albedo nō iquātū
ens est albedo: ⁊ silr ista albedo nō iquātū color est albe
do: ⁊ tñ nō per aliō a parte rei est color ⁊ per aliud est al-
bedo. ¶ Ad p̊ᵐ rōnē pncipalē dōm: q maior ē falsa: vel

Ad p̊ᵐ pncip̊lis pn°. q.

si sumit in sensu in quo est vā forā arguēdi nō valet: nec
pōt reduci in syllogismū pme figure q sit regulatus per
dici de omni: sicut est dcm̄ di. 5. q. p̊ᵃ in rñsione ad p̊ᵐ rō-
nē factā ad. q. ¶ Ad 2ᵐ ēt dōm: sicut ibidem dcm̄ est ad

Ad 2ᵐ

2ᵐ rōnē ibi factā. ¶ Ad 3ᵐ q̄uis diuersimode a diuer-

Ad 3ᵐ

sis rñdeat. dico q illis adiectiuis: vnū ⁊ idē sūt addēda
substantiua: ⁊ tunc ꝑm q alia ⁊ alia adderent: statim pa
teret qd dōm esset: sꝫ qꝛ sic sine substantiuis pferunt: rō
videt facere difficultatē soluendi: vbi tñ nulla est. Uñ
si supplēdo ppōnes arguat sic: q̄cūqꝫ vni ⁊ eidē eēntie vl
rei sunt eadē res vel eēntia inter se sunt eadē res vel ea-
dē eēntia: sꝫ pater ⁊ fili⁹ vni ⁊ eidē eēntie seu rei sunt ea-
dē res vel eēntia. Sequit g̊ pater ⁊ filius sunt eadē eēn-
tia. vel g̊ sunt eadē res. que ꝯclusio vā est ⁊ catholica. Si
vō adderet illis adiectiuis hoc substātiuuꝫ psona. sic di-
cēdo: q̄cūqꝫ vni ⁊ eidē psone sunt eadē illa inter se sūt ea-
dē psona: sꝫ pater ⁊ fili⁹ sunt hꝫ. s. vni ⁊ eidē psone eadeꝫ
psona. g̊ pater ⁊ fili⁹ inter se sunt eadeꝫ psona. ꝯclusio est
falsa. nō est dubiū: ⁊ mior ēt silr falsa est. nulli. n. vni pso-
ne sūt eadē psona pr̄ ⁊ fili⁹. iuxta illud Aug. 7. de tri. hec

cap. 6.

tria nō vnā psonā dicimus sicut vnā eēntiā ⁊ vnū deū: ⁊

in li°. 15. dicit. q nō vni⁹ dei: sꝫ vn⁹ de⁹ est ⁊ tres sunt ille

cap. 23.

nō vna psona. ⁊ rō est: qꝛ ipsa eēntia cōis trib⁹ nō est ꝑm
se psona aliq̄ trib⁹ cōis. Si tñ in ꝯne illi⁹ rōnis. s. g̊ pr̄ ⁊ fi
lius sunt idē: ly ideꝫ esset singularis nūeri: ⁊ neutri gnis.
ipsa eēt ꝯcedenda. nō aūt si sit generis masculini: sic ista
ꝯcedit. pater ⁊ fili⁹ sunt vnū. ⁊ negat ista. pr̄ ⁊ filius sunt
vnus. Ex hac aūt. pr̄ ⁊ fili⁹ sunt idē: isto mō ꝯcessa: nō seq
tur q pr̄ sit fili⁹: nec silr ex ista. pr̄ ⁊ filius sūt vna res vel
eēntia: q̄ pus ꝯcessa est ⁊c. ¶ Ad 4ᵐ dico q (si maior in-

Ad 4ᵐ

telligat sic. q de qbuscūqꝫ ⁊c. illa sūt disticte res iter se:
ita q res q̄ est vnū nō est res que est aliud) ppositio est
falsa. ¶ Ad pbationē cū dr̄ q alias seqt q de aliqb⁹ p
eodē oino supponētib⁹ verificarent hꝫ pdicata. Ex quo
vlterius sequit q ꝯtradictoria erūt simul vera. Rñdeo
negādo pmā ꝯñaꝫ: qꝛ esto q illud pro quo supponit vn⁹
terminoꝝ nō sit res distincta ab eo pro quo alter termi-
nus supponit: sed eadē res cū illo: possibile tñ est: q illud
pro quo supponit vnus sit aliquis vel aliqd: qd vel quē
non est illud pro quo supponit reliquus terminus: ⁊ per
ꝯñs nō est omnino idem cum illo: qꝛ nō conuertibiliter
⁊ adequate: q̄uis non sit ab eo vllo modo distinctum.
¶ Ex quo pꝫ q oppositū ꝯsequētis illius ꝯsequētie pri-
me stat cum antecedente: qd est q illa de quibus hꝫ pre
dicata verificantur non sunt res distincte: ac per hoc cō
sequētia nō valet. ¶ Pōt etiam dici ꝑm viā vnius do-

Adam

ctoris q vnus terminus nō supponit pro eo pro quo sup
ponit alter: sꝫ supponat pro eo qd est illud pro quo suppo
nit alter: ⁊ vtroqꝫ modo vitat ꝯtradictoria esse simul ve
ra. Aliter posset responderi ad maioreꝫ: ⁊ finaliter tamē
redit in pmā respōsionē. vꝫ q illa maior est vera qñ si il
la de qbus verificant pdicata ꝯtradictoria nō sint adin
uicē res distincte: pdicatiōes hui⁹ seu ppōnes sūt ꝯtradi
ctorie vel inferētes ꝯdictorias. Nā ipossibile est aliq̄ cō-

tradictoria simul esse vera de quibuscunq̃ pdicatis sint vel subiectis. ꝛ circa q̃cunq̃ materiam: cum aũt ex tali verificatione pdicatoꝝ ꝯtradictorioꝝ nõ sequit̃ aliq̃s pdicationes ꝯtradictorias eẽ veras. posito ꝙ illa pro quibus verificantur no sint res distincte adinuicẽ: tunc ex tali verificatione nõ nccio arguit̃ illa ee res distinctas: nec ex talibꝰ predicatis hꝫ illa maior veritatẽ: ꝛ hoc est rõnabilr dcm: qꝛ etiã finalis ꝓbatio illius resoluit̃ ad hoc ꝙ ꝯtradictoria eẽnt simul vꝛa. Si ḡ hoc nõ sequat̃ remanet illa ꝓpositio nõ ꝓbata. Tunc ad minorẽ dico ꝙ ille ꝓpositiones in quibus verificant̃ illa pdicata nõ sũt ꝯtradictorie: posito ꝙ eẽntia ꝛ ꝑsona nõ sint aliquo mõ res distincte adinuicẽ: cũ earũ substãtiua nõ sit eadẽ nec synonyma. f. essentia ꝛ pꝛ. Nã eẽntia de aliquo põt verificari: de quo nõ põt verificari pꝛ. Nec ẽt tales ꝓpõnes inferunt ꝯtradictorias: qꝛ nõ sequit̃. pater generat. ḡ eẽntia generat. Et gñaliter in quibuscũqꝫ pdicatis que v'ificant̃ de ꝑsona: ꝛ no de eẽntia vel ecõtra discurrẽdo: nunq̃ per aliq̃ formã arguendi possunt ꝯcludi ꝯtradictoria: sicut h̄ aliq̃liter ꝛ diffusiꝰ supra di. 5ª. q. pª ostensuꝫ est: ꝛ per ꝯñs nõ põt ꝯcludi mutua distĩctio eẽntie ꝛ ꝑsone. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ qua dicit̃ ꝙ nõ ꝯcessa illa maiore perit oĩs via ꝓbandi aliq̃ eẽ adinuicẽ distincta. dico ꝙ nõ est verũ: qꝛ per possibilitatẽ separationis vniꝰ ab alio ꝛ corruptionis cũ ꝯstantia alterius. ꝓbat̃ sufficienter mutua aliquoꝝ distinctio. v. g. si sortes nunc est in isto loco demõstrato. ꝛ põt nõ esse in isto loco: ipso tñ existẽte: optime ꝯcludit̃ ꝙ ille sit distinctꝰ a loco illo: qꝛ si non sit distinctus ab eo: sꝫ sit ipse q̃cũqꝫ sortes erit: erit in isto loco: imo verius loquẽdo erit locꝰ: ꝛ per ꝯñs q̃n nõ erit in loco illo: erit in eo: ꝛ sic sil' he ꝯdictorie essent simul vere. sor. est in isto loco. sor. non est in isto loco. Silr si sortes sit albꝰ ꝛ põt nõ esse albꝰ se manẽte: optime ꝯcludit̃ ꝙ albedo per quã est albꝰ sit ab ipo distincta: ꝛ istis modis ꝓcessit phs ad ꝓbãdũ mãm distingui a forma ꝛ locuꝫ a locato. Et si talia possent applicari ad diuinitatẽ ꝛ ꝑsonã. vꝫ ꝙ deitas posset non esse: ꝑsona existẽte. vl ecõuerso: aut ꝑsona posset nõ esse deitas postq̃ est diuinitas: se manẽte: optime ꝯcluderet̃ vnã ab alia eẽ distictã: alioqn sequit̃ ꝯtradictoria eẽ simul vera: ꝛ sic pꝫ ꝙ alia via remanet ad ꝓbandũ aliq̃ mutuo distigui: que magis ꝓcedit ex possibilitate successiue verificationis aliquoꝝ pdicatoꝝ de eodẽ subiecto: seu ꝯdictorioꝝ ꝓpositionũ q̃ ex simultate verificationis ꝯtradictorioꝝ pdicatorũ de diuersis subiectis. ¶ Ad 5ᵐ nego illã pñ añtis. ꝓprietas nõ est ex se necesse eẽ: nec formalr īfinita: accipiendo ꝓprietatẽ pro ipsa ꝑsona: nec faciẽdo vim in h̄. verũ hec pdicata: necesse eẽ: ꝛ īfinitũ: pdicent̃ in pᵒ modo de ꝑsona vel nõ: dico tñ ꝙ sicut deitas est ex se necẽ esse ꝛ formalr īfinita: sic ꝛ q̃libet ꝑsona. Et cũ ꝓbat̃ per h̄: qꝛ alias sequitur ꝙ ĩ diuinis eẽnt tria īfinita ꝛ tria necẽ eẽ. nego ꝯñs: sumẽdo ꝯñs in sensu ĩn quo est falsum. Nõ eniꝫ seq̃t̃: sic nõ sequit̃ ꝙ sint tres diuinitates nõ obstãte ꝙ quelibet ꝑsona sit ẜm se ꝛ formalr deus: q̃uis nõ quelibet sit a se deus: vt filiꝰ ꝛ spũs sanctus. Et est ratio: qꝛ quelibet ꝑsona est illa vnica ꝛ singularis diuinitas: sicut dic̃ Decretalis. nec diuinitas se habet ad ꝑsonas vt species vel genus ad indiuidua. Et ideo nõ pluraliter dicit̃ de illis tribus simul: sꝫ singulariter tm̃: vt dicit Aug. 7. de tri. Similiter filius nõ est aliud necẽ: seu alia necessitas: vel infinitas: q̃ illa que est pater ꝛ spũs sanctꝰ: sicut nec alia sꝫ eadẽ diuinitas: ꝛ ideo non sunt tres necessitates vel infinitates. ¶ Et eodẽ modo dicẽdũ ad 6ᵐ: ꝙ quelibet ꝑsona est ꝑfectio simplr ꝛ nõ alia q̃ ipsamet deitas: sicut nulla per ꝑsona est aliq̃ alia entitas q̃ diuinitas: ꝛ iõ sicut nulli deficit diuinitas sic nec aliqua perfectio simplex que sit in alia. ¶ Ad 7ᵐ ẜm viã vnius doctoris neganda foret ista ꝯñia. eẽntia est non filiatio. ḡ eẽntia nõ est filiatio: ꝛ ad regulam illaꝫ phi dicit: ꝙ non tꝫ vlr: nisi in predicationibꝰ denominatiuis. vnde (vt dicit) si eẽt vnus homo cõmunis qui eẽt sor. ꝛ pla. (sicut forte phi posuerunt) hec esset vꝛa. homo cõis est nõ plato: ꝛ hec est falsa. homo cõis non est plato. Ita in ꝓposito qꝛ eẽntia vna est paternitas ꝛ filiatio siue pater ꝛ filius substãtiue: q̃uis hoc dictuꝫ non posset forsitan reprobari: bene puto tñ ꝙ phs nõ minus dixisset illã regulã tenere in alijs pdicationibꝰ nõ denominatiuis. Unde ita bene dixisset sequit̃ sortes est nõ lignũ. ḡ sortes nõ est lignũ: sicut seq̃t̃ sor. est nõ albꝰ. ḡ sor. nõ est albꝰ: ꝛ ita vlr in terminis substãtiuis ꝛ pdicationibus idẽticis sicut in terminis adiectiuis ꝛ pdicationibꝰ formalibꝰ. iuxta modũ loquẽdi antiquũ: seu denominatiuis nisi aliud ĩpediret. Et iõ alr rñdeo ad rõnẽ illã: ꝛ nego illã ꝯñam eẽntia est pñitas. ḡ eẽntia est nõ filiatio: ꝛ cũ ꝓbat̃ ꝙ oĩs pñitas est nõ filiatio: eẽntia est pñitas. dõm est ꝙ syllus nõ est regularꝰ per dici de oĩ. vel maior est falsa. sicut pꝫ ad pᵐ supra: ꝛ iõ nõ sequit̃ illa ꝯclusio. Notãdũ aũt ꝙ cũ ꝯcedo ꝙ eẽntia est pñitas sumo pñitatẽ synonyme ad pñeꝫ: ꝛ pñeꝫ substãtiue: sic alias dcm̃ ẽ.

¶ Distinctionis. XXXV. ꝛ. XXXVI. Q̃õ. I.

Circa distõnẽ 35ᵐ in q̃ Magr̃ incipit tractatũ de notitia quã deus hꝫ de creaturis: ꝛ etiã circa dist. 36ᵐ. Quero vtꝝ sequẽs pcise rõnẽ nãlẽꝫ hẽat ponẽ ꝙ deus itelligat alia a se vel nõ. ¶ Et arguo pᵒ ꝙ talis hẽat ponẽ ꝙ deꝰ nihil aliud a se itelligat: qꝛ sequit̃ deus a nullo põt aliq̃d pati: ꝛ oẽ qd itelligit aliud a se patit̃ ab illo. ḡ deꝰ nõ intelligit aliq̃d aliud a se: sꝫ q̃libet volẽs seq̃ pcise rõnẽ nãlem hꝫ ponere añs. ḡ ꝛ ꝯñs. Assumptũ ꝓbat̃: qm̃ nãliter apparet ꝙ deus est actꝰ purus: ꝛ per ꝯñs nullius receptiuus in seipso: ac per h̄ nec passibilis ab aliquo. ¶ Itẽ nãliter apparet discurrendo in nobis ꝙ semꝑ qui intelligit aliud recipit ab illo intellectionẽ vel spẽm vel vtrũqꝫ. Cõstat aũt ꝙ de intellectionibꝰ alioꝝ entiũ nõ possumꝰ nãliter alr iudicare: q̃ ẜm ea que videmꝰ in nobis: ergo vniuslr apparet ꝙ oẽ qd intelligit aliud: patit̃ ab illo.

Ad oppositũ arguit̃ sic: qꝛ seq̃t̃. deꝰ est cã oĩum alioꝝ saltem finalis: ꝛ cognoscit se ꝑfectissime. ḡ cognoscit se esse cãm. Et vltra. ḡ cognoscit alia quoꝝ est causa. ꝯñtie sunt necessarie ꝛ euidentes: ꝛ quilibet nãliter loquẽs hꝫ ponere añs. Unde ꝛ de facto sancti ꝛ phi posuerũt. ḡ ꝛ ꝯñs nãliter est ponendũ.

Oppoᵐ

Respõdeo opio Ari. ꝛ Cõmẽ. sui Auer. fuit. ꝙ deꝰ nihil aliud a se itelligit. Unde. 12. met. ponit phs circa itellectionẽ dei tres ꝯnes. Quaꝝ pᵃ ẽ ꝙ deꝰ est subã itellectualis ꝛ semꝑ actu itelligẽs. 2ᵃ ꝙ sua subã est sua itellectio. 3ᵃ ꝙ deꝰ nihil aliud intelligit preter seipm. ¶ Primã ꝯnẽ ꝓbat ex hoc ꝙ deus est ens oĩum nobilissimũ ꝛ dignissimũ. hoc aũt nõ eẽt: si nõ eẽt intelligens: aut nõ eẽt semꝑ actu intelligens. Unde ait si nõ intelligat: quid vtriqꝫ erit insigne venerabile: sed hꝫ quemadmodũ vt sit dormiens: vbi Cõmẽ. necesse est inquit si est intelligẽs vt semꝑ sit ẜm alterũ istoꝝ duoꝝ modoꝝ aut ẜm dispõnẽ: in q̃ nõ vtit̃ sciens scia: aut in qua vtit̃. Si ḡ fuerit in dispõne in q̃ sciens nõ vtit̃ scia sua: est q̃si dormiẽs: ꝛ nõ inuenit̃ in eo dispõ nobilis: ꝛ h̄ est incõueniẽs. ¶ 2ᵃᵐ ꝯnẽ ꝓbat phs ex eodẽ: qꝛ si ipe nõ est: vt ait phs sua intelligẽtia. i. itellectio: sꝫ potẽria ĩ vtriqꝫ erit optima subã: ꝑ itelligẽ. n. honorabile ei inest: vult dicẽ ꝙ cũ ipe nõ sit in nobili dispõne nisi per intelligẽtiã: si sua subã nõ est sui itelligẽtia ipa nõ erit ex se optia ꝛ ꝑfectissima:

12. met. t. c. 51.

pᵃ ꝯ

Cõ. 51.

2ᵃ ꝯ

3ᵐ 3ᵐ sed perficit per aliud.s.per ipsaȝ itellectionē.hoc mō est incōueniēs.❡ 3ᵃᵐ ꝯnē ꝓbat ipse ꝛ Cōmē.pluribꝰ rōnibꝰ. Pᵐ Prio qꝛ si intelligeret aliud a se.tunc sua sub͠a nō eēt intellectio eiusdē:sed erit potētia per quā fit itellectio:qḋ est ꝯtra 2ᵃᵐ ꝯnē. 2ᵐ ❡ 2ᵒ qꝛ erit tunc aliqd nobiliꝰ eo:qḋ est flm.ꝯñtia ꝓbaṫ:qꝛ itellectiuū est ꝑfectio intelligētis.s.cāliter:qꝛ causat in intelligēte suā ꝑfectionē que est itellectio.oē aūt tale īquātū hꝫ est ꝑfectius illo. 3ᵐ ❡ 3ᵒ qꝛ tūc nō esset simplr indepēdēs ꝛ nō idigēs alio.ꝯñs illud est flm.ꝯñtia ꝓbaṫ:qꝛ intellectus depenḋet ab intellecto:ꝛ sub͠a dei est sua intellectio:vt ꝓbatū est in 2ᵃ ꝯne. 4ᵐ ❡ 4ᵒ si sic.ḡ deus patiṫ ꝛ moueṫ ab alio.ꝯñs est falsum.ꝓbaṫ ꝯñtia.qꝛ omne qḋ intelligit aliud trāsmutaṫ in sua sub͠a in aliud:ꝛ moueṫ ab alio. 5ᵐ ❡ 5ᵒ si sic.tunc sua intellectio nō esset nobilissima ꝛ cuȝ sua ꝑfectio sit in intelligendo ipse nō esset nobilissimus:qḋ est ꝯtra pᵃᵐ ꝯnem.ꝯñtia ꝓbatur:qꝛ intellectio rei vilis nō est nobilis sed vilis:ꝛ iō etiā apud nos melius est nō meditari quedā q̄ meditari:ꝛ nō videre melius est q̄ videre.Et iō ꝯcludit Cōmē. ꝙ cū īpossibile sit ipm intelligere vilius aut nobiliꝰ:cuȝ nō sit nobilius eo ꝛ itelligit.ḡ se tm̄ itelligit. 6ᵐ ❡ 6ᵒ addit Com.5l. Cōmē.aliā rōnē:qꝛ si intelligeret alia aut in vniuersali tm̄:aut in particulari:nō in vniuli:qꝛ intellectio talis est īperfecta ꝛ in potentia:nec in particulari:qꝛ particularia sunt īfinita:ꝛ infinita a nulla sc͠ia determinanṫ.ḡ non intelligit singularia distincte ꝛ in particulari. 7ᵐ ❡ 7ᵒ ad candē ꝯnē arguiṫ sic per alios:īpossibile est diuisionē continui totalr euacuari.aut eni͠ staret diuisio in aliq̄ indiuisibilia.ꝛ hoc nō:qꝛ tunc sequiṫ ꝙ ꝯtinuū cōponiṫ ex indiuisibilibꝰ:aut staret diuisio in aliq̄ diuisibilia.Et hoc ēt dici nō pōt:qꝛ sic nō esset euacuata sed possibilis eēt vlterior diuisio.Ex quibꝰ pꝫ ꝙ īpossibile est diuisionē ꝯtinui totalr euacuari:sed hoc sequiṫ si deꝰ itelligeret alia a se. Nā intelligeret cōtinuuȝ:ꝛ eius diuisio euacuata eēt in cōceptu eiꝰ:qḋ ꝓbaṫ:qꝛ aut in eius intuitu eēnt oēs ptes cōtinui diuise ꝛ distincte:ita vt nō relinquaṫ vlterior diuisio:ꝛ per ꝯñs diuisio ꝯtinui erit euacuata:aut aliq̄ partes tm̄ in certo numero:q̄rū quelibet eēt diuisibilis:ꝛ h̄ nō pōt esse:qꝛ tunc diuinus ituitꝰ eēt in potētia ꝛ sibi aliquid posset acqrere.s.diuidēdo vnāq̄q̄ illarū partiū:gn īmo posset sic diuidendo ꝓcedē in īfinitū:sic ꝛ noster intellectus:qḋ est penitꝰ īpossibile.Ex quo vltimate sequiṫ ꝙ īpossibile est deū itelligere alia a se. 8ᵐ ❡ 8ᵒ sequiṫ ꝙ in ꝯceptu diuino eēt magnitudo quedā actualr īfinita.ꝯñs flm est:qꝛ q̄ rōne īfinita magnitudo eēt in ꝯceptu dei:eadē rōne posset poni in effectu:qḋ tn̄ vt dicūt iplicat ꝯtradictionē.Probaṫ ꝯñā:qꝛ intellectꝰ noster q̄libet magnitudine pōt ꝯcipere maiorē:ꝛ cuilibet ꝯcepte semꝑ addē.ḡ multo magis hoc poterit intellectꝰ diuinus.aut ḡ sic ꝓcedet successiue:qḋ dici nō pōt:ne sit ipotens ꝛ iperfectꝰ:vt intellectꝰ noster:aut stat in aliq̄ magnitudine infinita cui addi nō pōt:ꝛ pꝫ ꝓpositū. 9ᵐ ❡ 9ᵒ sequiṫ ꝙ totꝰ ꝓcessus numeroꝝ eēt euacuatus:ꝛ positus in actu in cōceptu diuino:qḋ etiā est īpossibile:qꝛ vel eēt status ad numerum finitū:vel ad aliquē īfinitū:nō ad finitū:qꝛ q̄libet finitꝰ pōt eē radix numeri q̄drati vel cubici.Et per ꝯñs vltra eū est ꝓcessus possibilis in numeris:nec etiā ad infinitū:qꝛ nullus numerus pōt eē īfinitꝰ:ꝛ nihilominꝰ h̄ dato hꝫ ꝓpositū:ꝙ.s.euacuatꝰ est ꝓcessus numeroꝝ. 10ᵐ ❡ 10ᵒ si verum sit:ꝙ deus pōt q̄libet creatura creabili creare perfectiorē fm̄ spēm:ita ꝙ in talibꝰ ꝑfectionibꝰ specificis ad supra sit ꝓcessus possibilis in īfinitū:vt multi opinanṫ:aut tota illa multitudo spērū possibiliū est in diuino intuitu actualr:aut nō actualr:sꝫ sub quodā ꝓcessu:aut nullo mō:nō pōt dici pᵐ:qꝛ tūc deus videret aliquā creaturam īfinitā distantē a pᵒ spe in īfinitū:qḋ ꝓbaṫ:qꝛ aut intueṫ q̄libet distantē mō finito a spe:ꝛ sic nō erit ꝓcessus in īfinitū in spēbꝰ:aut itueṫ aliq̄ distātē in īfinitū:ꝛ per ꝯñs illa erit infinite nobilis ꝛ ꝑfecta:nec pōt dari 2ᵐ:qꝛ tūc itellectꝰ diuinus eēt potētialis ꝛ iperfectꝰ.ḡ relinquitur 3ᵐ.s.ꝙ nec itelligat illas. ❡ Hec sunt motiua huius ptis:qbꝰ nisi fortioribꝰ apparet ꝓbari ptē oppositā. Opposita pte ꝓbat pᵐ Iō ꝯnē oppositā teneo:quā ꝓbo pᵒ sic.Sequēs nālē rōnē hꝫ ponē deū itelligere.ḡ hꝫ ponē deū itelligē alia a se.Añs est ꝯcessum.ēt a tenētibꝰ oppositā pteȝ.ꝛ ꝓbaṫ rōne:qm̄ noīe dei itelligimꝰ illud qḋ est entiū oīum nobilissimū:cuiꝰ nobilitatē nō (nisi ex his que nota sūt nobis) possumus nālr iuestigare.cū ḡ in rebꝰ notis:oēs coīter iudicemus eas que cognoscūt nobiliores eē his que nālr carēt cognitiōe:ꝛ ex cognoscētibꝰ eas que itelligūt nobiliores eē ceteris:que ꝛ si cognoscūt aliq̄ mō.v.g.per sensus corporales:nō tn̄ itelligunt:rōnabilr ꝯcludēdum est ꝙ ipse deus intelligat.Cōsequētia quoqȝ q̄si ex eadē radice ꝓbaṫ. Nā sicut nāliter iudicamus cognoscētia nō cognoscibilibus esse digniora sic etiā v̄tutes per quas plura cognoscimꝰ:ex h̄ ꝙ plura cognoscimꝰ per eas:iudicamꝰ eē digniores ꝛ ꝑfectiores.Unde ēt sicut dicit phs in ꝓhemio meta.ꝛ si nunq̄ diceret adhuc deīn in se verum est: In ꝓheᵒ sēsuȝ visus pre aliis diligimꝰ.ēt p̄ter vtilitatē quā habemus ex ipso.ꝛ nihil hic debētes supple per directionem visus:ꝛ cā est vt dicit:qꝛ plures rerū diffās nobis ostēdit:ꝛ sicut est de visu respectu alioꝝ sensuū:sic gnāliter oīs virtus ex sua nā pluriū rerū diffās fm̄ spēm apphensiua seu cognitiua est simplr fm̄ suā nāȝ ꝑfectior ceteris que nō sunt tot differētiaꝝ entiū cognitiue.ḡ (cū deꝰ sit oīuȝ nobilissimꝰ.) Si nāleȝ rōnē ḡs sequaṫ nō minꝰ hꝫ ponē ꝙ plures diffās ꝛ maiores reruȝ cognoscat ceteris cognitionē habētibꝰ:ꝛ per ꝯñs cognoscat alia a se:q̄ hēat ponere ꝙ ipse simplr itelligat. ❡ Forte diceṫ ꝙ nō opꝫ ꝓpter nobilitatis excellentiā in deo:respectu alioꝝ cognoscentiū ponē ꝙ plura cognoscat q̄ alia:sed sufficit ꝙ cognoscat aliqḋ nobilius q̄ illa cognoscunt. Rñsio Nūc aūt dr ꝙ ipse cog͠scit se ipm:qui est qd nobilissimū oīum cognoscibiliū:ꝛ per ꝯñs eiꝰ cognitio est nobilissima:ꝛ ipse est cog͠scēs nobilissimū. ❡ Ista rñsio nō valꝫ.pᵒ qdē:qꝛ rō ꝓbat deū nō eē nobilissimū nisi itelligat alia.vn̄ reduco istaȝ rōnē:ꝛ pōt eē ad pnˡᵉ. 3 rñsionem Ois nā ex se pᵒ pluriū cognitiua est nobilior oī alia que nō est ex se pᵒ tot cog͠scitiua.Dico āt ex se pᵒ ꝑꝑ organa ꝛ potētias (si distincte sint ab eēntiis) quarū dr̄ esse potētie:ꝛ sic ꝓpositio in oībꝰ nobis notis pꝫ per inductionē eē vera.Unde sensitiua aīalis ꝑfecti: vt leonis vel equi simplr nobilior est qualibet aīa vl̄ re alia que non est tot cognitiua:ꝛ humana aīa que est pluriū cognitiua:q̄ cuiuscūq̄ alteriꝰ aīalis aīa simplr est nobilior q̄libet aliarū.ꝛ si eēt ēt pluriū cognitiua q̄ angelus vel deus vtriq̄ ꝛ angelo ꝛ deo esset nobilior. 2ᵒ nō valet:qm̄ ꝛ si forsan ꝓteruiter posset sustieri:nō tn̄ rōnabiliter.nā ꝛ sine maiori ꝓteruia eque dici posset:ꝙ nō opꝫ ꝓpter dei saluādū nobilitatē ponē:ꝙ ipse itelligat:gnīmo h̄ nō posito adhuc ē eiꝰ nā nobilissima:nec certe magis poterit ꝯuinci ipm eē itellectualis nāe ex ꝑeminētia reꝝ itellectualiū iquātū huiꝰ ad nō itellectuales:q̄ poterit ꝯuinci ipm plura itelligē ceteris itellectualibus naturis:ex eo ꝙ que pluriū sunt cognitiue:ꝛ digniores ꝛ ꝑfectiores sūt his que pauciora cognoscūt. 2ᵐ ❡ 2ᵒ ꝓbo eādeȝ ꝯnē sic.possibile est pluriū effectuū eq̄liter ꝛ idifferēter possibiliuȝ ꝓduci ab aliquo determinato actiuo nāli:in aliquo determinato passiuo aliqd determinate produci reliquis eorū nō ꝓductis.ḡ possibile est aliqḋ actiuū singulorū eorūdē effectuū possibiliū distincte cognitiuū ꝛ li-

bere productiuũ concurrere cũ pdicto agẽte nãli ad de-
terminate aliqd ex illis pducendũ. ꝛ vltra. ğ deus cogno
scit alia a se. añs statiȝ pȝ. Nã cõstat ꝙ actiuũ nãle est in
potẽtia ad pducẽdũ plures effect⁹ eiusdẽ rõnis. vbi gr̃a.
diuersas formas subales ex eadẽ mã: ꝛ similr accñtales:
vt corp⁹ luminosũ plura lumina: ꝛ eadẽ pars medij est
sil' in potẽtia ad recipiẽdũ ꝛ idifferẽter vtrũq; est in potẽ
tia ad oia illa lumina: ꝛ tñ si approximet̃ corp⁹ luminosũ
illi parti medij illuminabilis: nõ pducit oia illa lumina
possibilia: sed aliqđ tñ determinate. Jdẽ appet de cale-
factiuo ꝛ frigefactiuo ꝛ ceteris agẽtibus nãliter: ꝛ similr
generãs determinate aliquã singularẽ formã subalem: ꝛ
nõ sil' pducit oẽs. ꝯña vo pbat̃ ex h: ꝙ si aliqs effect⁹ de-
terminate pducit̃: opȝ aliq̃ eẽ cãm nãliter vel libere de
terminatã ad ei⁹ pductionẽ potius q̃ ad alioꝝ. talis aũt
nõ põt esse illud actiuũ nãle: nec etiã aliqđ aliud: cũ qđli-
bet actiuũ nãle potẽs in vnũ illoꝝ: indifferẽter possit in
quẽlibet. silr nec passiuũ est magis dterminatũ ad recipiẽ
dũ vnũ q̃ aliũ: opȝ ğ h puenire ex aliq̃ cã libera q̃ ꝛ si q̃
libet possit: vult tñ hũc vel illũ determinate pducẽ. ad h
aũt necessariũ est ꝙ q̃libet distĩcte cognoscat. aliogn nõ
se libere determinaret ad aliquã: ꝛ per ꝯñs nullũ deter-
minate pduceret. Ex hac cã puto Cõmẽ. fuisse coactũ po-
nere ꝙ ad cuiuslibet idiuidui aialiũ ꝛ plantarũ gñõnẽ: ꝛ
gñalr cuiuscũq; alteri⁹ qđ per se: ꝛ nõ a casu fit a nã. con-
currit sil' cũ pn⁹ nãli imediato itelligẽtia agẽs: q̃ ad gene
randũ hoc mõ indiuiduũ: vtit̃ illo nãli pn⁹ sic artifex in-
strumẽto. Unde ipse in de somno ꝛ vig. ait. qđ declaratũ
est in lib⁹ de aialib⁹ ꝛ vegetabilib⁹. ꝙ indiuidua aialiũ ꝛ
plãtarũ sũt determiata in eẽ ꝛ determinatoꝝ cãrũ: in ge-
nerabilib⁹ aũt per semina ꝛ itellectionẽ agentẽ. Jn nõ ge
nerabilib⁹ vo sũt determiata p corpa ꝛ eĩnta ꝛ corpa ce-
lestia ꝛ itelligẽtiã agentẽ: ꝛ cũ ista indiuidua hñt deter-
minatũ eẽ: necẽ est vt nã coꝝ sit itellecta apud formã ab
stractaȝ: cui⁹ pportio ad illa est: sic pportio forẽ artificij
s. artis ad artificiatũ. ꝛ statiȝ post dic: ꝙ nã sensibilis mo
uet̃ ab hac forma abstracta sicut instrũ mouent̃ a forma
artificij: ꝛ iõ visũ est ingt Cõmẽ. ꝙ nullũ indiuiduũ sit
eẽntialr. i. per se a nã: nisi per sciam añcedẽtẽ: qm̃ instrm
artificis (sicut dic Aristo.) nõ mouet̃ nisi fȝ artificẽ. Ex
quo pȝ fȝ eũ ꝙ illa itelligẽtia pcognoscit indiuiduũ: qđ
determinate pducit̃. ꝛ sic pȝ ꝯñtia p⁹. Scđa vo satis est
euidens: qm̃ cũ nõ oporteat plura talia agẽtia libera po-
ni: sȝ sufficiat vnũ qđ ad oẽs effect⁹ quorũcũq; agẽtiũ na
turaliũ ꝯcurrat libere: vt dcm̃ est: aut tale est de⁹ ꝛ habe
tur ppositũ: aut si nõ est de⁹ est nobilius deo: qđ est ipos-
sibile. cũ dei noie itelligam⁹ qđ est in entib⁹ nobilissimũ.
Et pȝ ꝯña: qm̃ ens tãte potẽtie ꝛ cãlitatis: ac ẽt itelligibi
litatis nobilius est ceteris: nec aliquis sane mentis dice-
ret oppositũ. ¶ Ad hanc rõnẽ posset dupl̃r rñderi. vno
mõ ad añs. Et dr̃ p⁹ ꝙ posset dici ꝙ nõ sunt plẽs effectus
poẽs pduci ab eodẽ agẽte nãli in vno passo: sed vn⁹ tñ.
2⁹ qz esto ꝙ sint plures: iter illos tñ est ordo essentialis
q̃tũ ad pduci: ꝛ iõ non gl3 põt p⁹ pduci. 2⁹ posset negari
vltima ꝯña. Nã diceret̃ ꝙ esto: ꝙ detur tale agẽs liberũ
determiate pductiuũ: nõ tñ sequit̃ ꝙ qđlibet distĩcte co
gnoscat: qm̃ volũtas vel hõ p volũtatẽ libere ꝛ determi
nate pducit aliq̃ volitionẽ circa aliqđ obm̃ determina-
tũ: ꝛ tñ nõ cognoscit distincte q̃libet volitionẽ pducibi
lẽ ab eo circa illud obm̃. ¶ Jsta nõ tollũt pdictã rõnes.
Nã p⁹ appet nãlr eẽ fl̃m: qm̃ si solus vnus effect⁹ eẽt pos
sibilis pduci ab vno agẽte in eodẽ passo (vbi gr̃a. vnum
lumẽ ab vno corpore luminoso) cũ postq̃ illud eẽt pdu
ctũ: si ipm corrũpet̃: vel pp iterpositionẽ alicuius opaci
vel remotionẽ agẽtis. adhuc remoto obstaculo: ꝛ psente
eodẽ agente circa idẽ passuȝ causaret̃ lumẽ: sequit̃ ꝙ il-
lud idẽ nũero 2⁹ mõ causaret̃ qđ fuit p⁹mo causatũ: ꝛ sic
nãliter corruptũ idẽ numero repararet̃: qđ videt̃ iposſi-
bile per nãm. ¶ R. Quicqd sit de effectu aliquo idiuisi-
bili aut de diuisibili totali: seu pfectissimo possibili pdu
ci ab agente: de partib⁹ tñ formalib⁹ seu fm̃ intẽsionem
effect⁹ hẽntis tales partes. nullus posset negare: qn plu
res sint pducibiles ab eodẽ agente in eodẽ passo: ꝛ tñ ex
eis aliqñ aliq̃ determinate pducit̃ añ aliã: ꝛ tunc stat rõ
tota. ¶ Scđo ẽt falsũ est: qm̃ iter ea que sunt eiusdẽ rõ-
nis ꝛ oĩno silia. nullus est ordo vel eẽ põt. nõ. n. eẽt rõ pp
quã vnũ sit p⁹us alio poti⁹ q̃ ecõuerso. ¶ R. Jdeȝ agens
nãle eosdẽ effect⁹ quos in aliquo passo successiue pducit:
posset in eodẽ sil' pducẽ. ğ nõ est eq̃lis ordo quo ad pdu-
ci iter effect⁹ eiusmodi. Cõsequẽtia pȝ. assumptũ declara
tur. Nã si aliqđ corp⁹ luminosũ qđ per ꝯtinuũ motũ ap
propiquãs alicui parti medij causauit in illa: lumẽ (vbi
gr̃a. 10. graduũ) fuisset genitũ in eo loco i quo est: quãdo
tñ lumẽ pductũ est: tũc statiȝ illud totũ lumẽ sil' cãsset:
sicut experiẽtia docet: ꝛ nõ p⁹us vnũ gradũ q̃ aliũ. ¶ Ad
illud aũt qđ 2⁹ dicit̃: negãdo ꝯñtiã vltimã dico. ꝙ ratio
mihi demonstratiua est ad pbandũ ꝙ nõ solũ ad actio-
nes nãliũ agentiũ: sed etiã ad q̃scũq; etiã libere agẽtiũ
deus libere ꝯcurrat imediate: alioquin nihil determina
te pduceret. Nã q̃uis voluntas libera sit ad causandũ
ꝛ nõ causandũ volitionẽ: hanc tñ vel illã volitionẽ nun-
q̃ determinate causaret: nisi deus: qui hanc vel illam ꝛ
quãlibet similẽ possibilẽ distĩcte cognoscit: vellet deter-
minate eã pducere: ita ꝙ qz deus ita vult cũ voluntate
ꝯcurrere ad causationẽ hui⁹: ꝛ nõ illius: iõ hec ab vtroq;
ita pducit̃ ꝙ nõ illa. Et idẽ dico de ptib⁹ intẽsiuis voli-
tionis quã voluntas aliqñ põt intẽdere. Nunq̃ enĩ vna
pars potius q̃ alia p⁹us pduceret̃: nisi agens hanc ꝛ illaȝ
distincte cognoscẽs vellet ꝯcurrere cũ voluntate ad pdu
cendũ p⁹ hãc ꝛ postea illã: ꝛ ꝙ de⁹ ꝯcurrat tanq̃ cã partia
lis ad oẽm actiones volũtatis: expsse dicit Aug. 83. q. vbi
ait. ꝙ qcquid in mundo gerit̃ partiȝ diuinitus gerit̃: par
tim nr̃a voluntate: ꝛ pcedẽtia ꝛ sequẽtia ad hãc intẽtio-
nẽ pcedũt si ispiciant̃. Jtẽ. q. 78. di. ꝙ de⁹ opat̃ per arti-
fices qđcũq; op⁹ fiat ab eis: ꝛ ꝯstat ꝙ ipsi volũtarie ope-
rant̃. Posset aũt in eadẽ vitate eadẽ ꝯ pbari ex remissio-
ne alicui⁹ forme (vbi gr̃a. lumis) qđ ad excludẽdũ quan
dã rñsionẽ datã ponat̃ totũ sil' pductũ fuisse: ꝛ successiue
tñ remitti per ꝯtinuã agẽtis elongationẽ. tunc. n. vna ps
ante aliã desinet: cũ tñ oẽs oĩno eque ppinque ꝛ oib⁹ mo
dis vniformiter se habebãt ad ipm agẽs: ꝛ nulla cã oĩno
assignari possit: ppter quã vna ante aliã corrumpat̃: nisi
qz oĩno de⁹ ipse sic vult determinate p⁹ cõcurrere ad desi
nendũ ꝯseruare istã: q̃ illã. ꝛ idẽ est de alijs formis nãli
b⁹: sicut supra di. 17. solõne cuiusdã rõnis vbi agit̃ de in-
tẽsione formaꝝ corporaliũ dcm̃ est. ¶ 3⁹ ad ꝯnẽ q̃si ex si
mili fundamẽto põt argui. Nã videm⁹ ꝙ agẽs nãle in oi
b⁹ suis ptib⁹ vniforme in diuersis partibus eiusdẽ mate
rie etiã penitus vniformis. diuersos causat effect⁹. verbi
gratia. sperma maris agens in vniformem omnino ma-
teriã fet⁹ diuersa mẽbra ꝛ organicas ptes causat ex illa.
ex vna. n. parte causat neruũ: ex alia os: ꝛ ex alia carnem:
ꝛ sic de alijs. Propter quid aũt ex vna parte generat̃ ca-
ro ꝛ nõ os: ꝛ ex alia ecõuerso: ipossibile est dicere: nisi po
nat̃ aliqđ agens liberũ imediate ꝯcurrere fm̃ se: ꝛ illud
ad sic agendũ determinet. nõ enĩȝ ad hoc põt valere sol
vel celum: vel aliqđ aliud nãliter actiuũ: cũ qđlibet tale
indifferẽter se habeat ad quaslibet illius mãe ptes: nec
ex se talr determinari possit: nec certe talis distincta cau
satio casui est tribuenda: quoniã casus non est nisi in his

que

i de som. et vigil.

Rñsio

3 rñdet

3 z^m

z

3 z^m crt.

q. 24.

3^m

que raro accidunt. hoc autē euenit semꝑ: ꝛ opoꝛteret ꝓm
hoc quasi oēs nāles actiōes attribuere casui: qꝺ penitus
est absurdū. tale ꝟo vle ꝛ liberū agens oīno deus est: ꝛ sic
4m agere sine alioꝝ cognitione nō pōt. ℂ 4° sic. ex quibusdā
effectibus apparentibus ꝛ expꝉtis cogimur ponere aliqꝺ
ens: qꝺ hꝫ certā notitiā de futuris ꝯtingētibus ad vtrūli
bet. ergo nālr opꝫ ponere ꝙ deus cognoscat alia a se. Aña
pbo. ꝓ quidē: qm visū est: ꝛ ex ptū apud plimos est: ꝗsdā
plima ꝛ frequēter ꝓphetasse futura: ꝛ ita euenisse: ꝛ ꝗsdā
habuisse ꝛ habere vera somnia de futuris: ꝛ quosdā etiā
habuisse notitiā interpretandi tam somnia ꝗ̄ ꝓphetias
ꝛ interpretatione idigentes: sic nō solū ex chꝛianoꝝ ꝛ iu
deoꝝ libꝛis: sꝫ ēt gentiliū pꝫ: ac ēt phoꝝ. vt Aui. 6. nāli. et
Cōmen. Auerrois. Un̄ in libello suo de somno et vigilia
ait. Determinādū est de nā somnioꝝ: ꝛ ꝙ est sui generis
de cōpꝛehēsionib⁹ diuinis: que nō acqrunt̄ ꝓm acqsitio/
nē hoīuꝫ. Dicamus ḡ. ꝙ istaꝝ cōpꝛehēsionū ꝗdā dicunt̄
somnia: ꝛ quedā diuinationes: ꝛ ꝗdā ꝓphetie: ꝛ quidam
hoīes negant ista: ꝛ dicunt ea accidere a casu. Sed nega/
re ea est negare sensata: et maxime negare vera somnia.
nullus eni homo est qui nō viderit somniū qꝺ enūtiauit
et aliqꝺ futuri: ꝛ cū hō experimentauerit hoc multotiēs
videbit ꝙ hoc nō accidit casu: sed eēntialr: ꝛ ille alie con
pꝛehēsiones ꝛ ꝓphetie: lꝫ nō sint vise vt somnia ita cōti
terāt sunt valde famose: et ea que famosa apud oēs aut
sunt necessaria ꝓm totū aut ꝓm partē. Impossibile enim
est vt famosum sit falsum ꝓm totū. Hec Cōmen. Cuius
dictū spālr volui allegare: qm in pncipali ꝗne opionem
oppositam hꝫ: ꝛ tn̄ hoc assumptū ꝯfitet̄: ꝛ dicit nō posse
negari. Cōstat aūt ꝙ talia nō ꝓueniūt casualr: sic ēt ipse
Cōmen. ꝓbauit in ꝑdictis vbis de somnijs: ꝛ eadē ēt for
tioꝛ ꝓbatio est de ꝓphetijs. Nā ipoſe ē. ꝙ idē hō frequē
ter vere ꝓphetet a casu. Nā qꝺ est casuale rarissime ac
cidit. ḡ sūt talia ꝛ acquirunt̄ huiꝰ hoīb⁹ ab aliq̄ cā deter
minata ꝛ ipoſe est aliquā assignare nisi illa habeat noti/
tiā de illis futuris: de qbus ꝓphetias vel somnia causat
2. in hoīe. alioqn nō per se: sed casualr talia causaret. ℂ 2°
idē aūs ꝓbat̄ ex eo: ꝙ expertū est plures hoīes hr̄e circa
ea que sunt agenda ꝑ ipsos quosdā ꝗsi nāles ꝛ indelibe/
ratos ac iꝓuisos istinctus ꝛ impulsus a corde ad eligēdū
ex ꝯdictoꝛijs qꝺ eis melius est: quos hoīes Phs in libel
lo de bona fortuna bñ fortunatos dicit. Taliū aūt instin
ctuū nec nā nec rō hoīs pōt esse cā pma ria: vt ibi ꝓbat
Phs: sꝫ opꝫ ꝙ ibi sit qd meli⁹ hr̄s notitiaꝫ de futuris: in
qbus vult tales hoīes dirigere ꝛ ꝓpterea tales istict⁹ cāt
in eis. ꝯña satis est euidēs. Nā aut hꝫ ens cognoscēs futu
ra est deus. ꝛ habet̄ ꝓpo^m. Naꝫ seqt̄ ex ꝉ ꝙ ipse cogno/
scat alia a se: aut est aliqd ifra deū: ꝛ tūc ꝑ locuꝫ a minori
seqt̄ ꝙ talē notitiā de⁹ maxie habeat: cuꝫ ipse sit maxie
nobilitatis. Et ꝯfirmat̄ ista ꝯña ex itentione aduersa/
lib som. rioꝝ. Nā Auerrois hꝫ reuelationē ꝑꝑ suaꝫ nobilitatem
ꝛ vigil. dicit esse cōpꝛehensiones diuinas: que nō cōpꝛehēdunt̄ ꝑ
acqsitionē hoīs vt supꝛa allegatū est. Itē infra ait: ꝙ iste
modus dationis cognitionis rei future est valde nobilis
ꝛ attribuit̄ pn⁹ nobiliori volūtatis: imo est a re diuina: ꝛ
est ex ꝑfecta sollicitudine circa hoīeꝫ. Si ḡ talia nosse est
ꝑfectionis: ꝛ ex ꝉ attribuit̄ pn⁹ nobiliori hoīs. ꝯña est ꝙ
de⁹ ꝑ oīuꝫ nobilissim⁹ ē: hꝫ ꝑfectiōe nō careat. Un̄ Auic.
vbi supꝛa de hac mā tractans: ꝗsi pn^m assumit: ꝙ oīa que
in mūdo sūt ꝑterita ꝑsentia ꝛ futura: hr̄e eē in sapientia
in li. de creatoꝛis. ℂ Itē Phs vbi supꝛa: illos instinctus bñ for/
bo. for. tunatoꝝ reducit in pn^m supꝛa rōnē hoīs: qꝺ est melius ꝛ
nobilius ea: ꝛ expꝛsse tale pn^m dicit eē deū. q videt ꝛ futu/
rū ꝛ pñs ꝛ quoꝝ rō perijt. i. ꝑterita: quoꝝ notitia perijt a
memoꝛija hoīuꝫ. vñ rō ista nō dꝫ cuiq̄ facilis videri: qꝛ

ꝓpter ipsaꝫ Phs coact⁹ est in pncipali ꝗne que in hoc i/
quirit̄ sibi ꝯdicē vt ex dictis est euidēs. ℂ Propter ista
mihi appꝫ ꝙ qlibet volēs nālem seq rōneꝫ in auctē ex/
clusa cogit̄ ponere deū hr̄e notitiā oīuꝫ alioꝝ: nec rōnes
ad ꝑtē oppositā vllā hr̄t penitus efficaciā. Un̄ ad pmaꝫ Ad pmaꝫ rōnē alte/rius opio.
que sit pro 3° ꝗne phi. (Nā due ꝑtes eius ꝗnes vere sūt)
dōm ꝙ ꝯña illa nō est bona: nec ꝓbari pōt nisi forsan ar
gueret̄ ex ꝉ ꝙ ita est in nobis: sed talis ꝓbatio nulla eēt:
pro eo ꝙ intellꝰ nr̄ aliqn̄ est in potētia tm̄ ad itelligēduꝫ
aliqꝺ: aliqn̄ ꝟo actu intelligit illud: ꝛ iō exit de po^a ad actū
ꝑ acqsitionē alicui⁹ ꝑfectionis in ipso que est intellectio
illius. Deus aūt semꝑ actu intelligit ꝛ nūq̄ est in po^a ad
itelligēdū: ꝛ iō nō est sile de nobis ꝛ de ipso. ℂ ꝑ. Si sic
vellem⁹ arguere de ei⁹ itellectione sic est de nr̄a tūc (cuꝫ
itellectus nr̄ nō intelligat actu seipsuꝫ nisi ꝑ itellectionē
a se eēntialr distictā) arguerem⁹: ꝙ deus nō intelligeret
seipsuꝫ: vl̄ sua itellectio non est sua subā: ꝛ vtrūq̄ est fal/
sum ꝛ cōtra Phm. ℂ Ad scdaꝫ etiā negāda est ꝯña. Et Ad 2m
ad ꝓbōnē dōm: ꝙ illud nō hꝫ veritatē de itelligēte cui⁹
itellectio nō distinguit̄ a sua subā: qlis de⁹ est. ℂ Ad 3^m Ad 3m
negāda est etiā ꝯña. Ad ꝓbōnē dōm: ꝙ nō est ꝟa de itel/
lectiōe q̄ nō est cāta ab itellecto: sic est itellectio diuina.
Un̄ etiā nos multa itelligim⁹ que nō sunt: a qbus tn̄ nō
depēdet itellectio q̄ illa itelligim⁹. ℂ Ad 4^m etiā nego Ad 4m
ꝯñtiā. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ nō est vera vbi intellectio
nō distiguit̄ ab itelligēte. ℂ Ad 5^m ēt ꝯñtiam nego. Ad
ꝓbōnē dico: ꝙ ꝗuis itellectio rei vilis ꝑ se foret vilis.
vel min⁹ nobilis itellectione nobilioris rei: intellectio tn̄
illi⁹ rei nobilioris ꝛ hui⁹ vilis sil̄ nō est min⁹ nobilis. vna Ad 5
aūt itellectio dei ē itellectio sui ꝛ oīuꝫ alioꝝ. ℂ Itē quā/
uis sit vile occupare itellectū circa vilia vbi qs ipedit̄ ab
itelligēdo nobilioꝛa: aut cū ex itellectiōe vilium quis i/
ducit̄ ad operādū aliqd vile: vbi tn̄ neutrū ꝯtingeret: ꝉ
nō esset vile: etiā in nobis. vñ sicut dicit Aug. in de vtili/
tate credēdi. vbi distiguit itelligere ꝛ credere et opinari.
itelligere semꝑ sine vitio est. Nā intelligere magna ꝛ ho
nesta vel etiā dīna beatissimū est. intelligere aūt supflua
nihil nocet: sed fortasse discere nocuit. cū tpꝰ necessario/
rum occuparet: ipsa etiā noxia non intelligere: sed facere
aut pati miserum est: nō eni si quis intelligit quō possit
inimicus sine suo periculo occidi: intelligētia ipsa ac nō
poti⁹ cupiditate reus est: que si absit quid innocētius di/
ci pōt: deus aūt ipse nec min⁹ itelligit se ꝛ quecūq̄ nobi
lia: nec ad aliqd vile duci pōt: ex eo ꝙ intelligit vilia. iō
nec coꝝ intellectione vilescit. ℂ Ad 6^m dico: ꝙ intelligit Ad 6m
distincte ꝛ in ꝑticulari oīa: ꝛ ifinita: qꝺ qdē non est ipoſe
ei cui⁹ itellectio est infinita ꝛ imensa. ℂ Ad 7^m (cū dici/ Ad 7m qꝺ ē arr. vbi supra.
tur: ipoſe est diuisionē ꝯtinui totalr euacuari: loquendo
de diuisione non realis sepatiōis vl̄ distinctionis: sed de
diuisione que fit ꝑ signationē itellꝰ distinguētis: q secuꝫ
cōpatit̄ realē cōitatē ꝯtinui sic diuisi: in quo ēt sensu ꝓ/
cedit rō) nego illud assumptū: ꝗuis ēt loquēdo de diui/
sione actualis distōnis in effectu si ꝉ itelligit̄ eē simplr
ipoſe: etiā ꝑ dīnaꝫ po^as estimē ipm esse falsuꝫ: sic in ꝗdaꝫ
rñsione publica dixi alias: ꝛ forte alibi a ꝓposito i spāli
discutiā: sed ꝉ nō est necessariū ad ꝓpo^m. ℂ Ad ꝓbōneꝫ
(cū qrit̄ verū ista diuisio fiet ad idiuisibilia vel diuisibi
lia) dico ꝙ pōt dici duplr aliqꝺ indiuisibile. i. carēs par/
tibus qbuscūq̄ actu diuisis vel possib^a quoquo mō diui/
di vel distingui: sic multi imaginant̄ esse punctū: ꝛ sicut
in rei ꝟitate qꝺlꝫ simplex ē idiuisibile. Alio mō pōt dici
aliqꝺ idiuisibile: qa si hēat in se ꝑtes: qlꝫ tn̄ ē actu diuisa
a qlꝫ alia: ita ꝙ ipm nec est aliquo mō vl̄ ꝓm aliqd sui di/
uisibile: cū sit isto mō actu diuisuꝫ. ℂ Et ꝑ opp^m suo mō
aliqd dici pōt diuisibile duplr. vno mō qa hꝫ ꝑtes actu vl̄

potētia diuisas. Alio mō: q2 hȝ ptes nō actu diuisas. Hoc pmisso ꝛ loquēdo de disione de q̄ dictū est. dico ꝙ ista diuisio totalis cōtinui nō stat ad idiuisibilia p̊ mō: stat aūt ad idiuisibilia 2° mō. nō itelligo aūt p stare ꝙ sit aliqua vltia diuisio vł aliq̄ vltia diuisa q̄ in se nō icludat partes actu diuisas: sȝ intelligo ꝙ stat ad idiuisibilia. id est illō est totaliter diuisum in indiuisibilia isto scdo modo: que tamē sunt diuisibilia p̊ modo sumendo diuisibile. Unde dico: ꝙ quācūqȝ ptē quātūcūqȝ paruā sumpseris illa includit ptes actu diuisas in cōceptu diuino: imo ifinitas includit: nec aliquā potes sumere: qn sumas infinitas: ꝛ sic de facto qōlibet ꝯtinuū hȝ ifinitas ptes potētiales: ꝛ q̄lȝ quātūlȝ pua icludit ifinitas: nec aliq̄ sumi pōt idiuisibilis etiā quin sumant̄ tales ptes potētiales infinite. Sic dico: ꝙ in cōceptu dei ꝯtinuū est totalr̄ actu diuisum in partes: quarū quelȝ etiā est actu totalr̄ diuisa ꝛ includit ifinitas actu diuisas. Ex his aūt pȝ. ꝙ nō sequit̄: ꝙ cōtinuū cōponit̄ ex indiuisibilibus p̊ mō sicut intendit argm̄ deducere. Et aduerte: ꝙ ista rō est satis impertinens ad ppositū: qm̄ esto ꝙ deus nihil itelligeret extra se: adhuc eadē difficultas pōt fieri. Nā cōstat ꝙ quāuis partes cōtinui non sunt distincte nec actu separate. vna tñ non est alia: ꝛ sic sunt disticte abiuicē: ꝛ per ꝯñs ꝙ ꝯtinuūȝ est in rerū nā totalr̄ distinctū. de tali distinctiōe loquēdo: ꝛ tūc pōt queri ad quid stat ista distō: Utrū ad diuisibilia vł indiuisibilia: ꝛ vltra sic ꝓcedit argumētū. ¶ R. Ista rō eque bene militat ꝯ suū factorē. Naȝ qcq̄d sit: ꝙ ituitus diuinus terminet̄ ad res ex̄ vel ad essentiā suā tm̄modo (vt ipse vult) nihilomin⁹ nō negat (sicut nec negare pōt aliquis chrianus) deū cognoscere distincte aliquas creaturas existes ꝛ possibiles existere quocūqȝ modo terminet̄ vel nō terminet̄ eius ituitus ad ipsas creaturas: nec etiā negare pōt quin distincte cognoscat partes cōtinui: ꝛ tūc pōt ab eo queri sic ipse querit ab alijs. Utrū ei⁹ cognitio sistat ad idiuisibiles vel diuisibiles ptes cōtinui. ꝛ vltra ꝯsequēter sic supra allegatū seu arguitū fuit: ꝛ eodē mō tres sequētes rōnes ita sunt ꝯ eū sic sūt ꝯ alios si ispiciant̄. ¶ Ad 8m cōcedo deū itelligere magnitudines infinitā: sicut etiā Aug. cōcedit deū intelligere nuōs ifinitos. 12. de ci. dei. ꝛ ꝯcedo vlteri⁹ ꝙ posset ꝓducere in esse ctu magnitudinē ifinitā: nec hoc est sibi ipōle sicut infra dis. 44. patebit. ¶ Ad 9m si intelligit̄ ꝙ ꝓcessus nuōrū esset euacuatus in cōceptu dei. i. ꝙ ois nūerus pōlis esset actu cognit⁹ a deo ꝯcedo ꝯñs. Dico enī cū Augustino vbi supra: ꝙ oēs sit ꝛ quēlȝ numerū pōlem deus itelligit: ꝛ p ꝯñs etiā ꝯcedo ꝙ ifinitos eē certissimū est: qm̄ in q̄cūqȝ nūero finē faciēdū putaueris: idē (ipse nō dico) vno addito augeri: sed quātūlibet sit magnus: ꝛ quālȝ ingentes multitudinē ꝯtinēs in ipsa rōne atqȝ scia nuōꝝ nō solū duplicari: verū etiā multiplicari pōt. Ita vo suis quisqȝ nūer⁹ ꝓprietatib⁹ terminat̄. vt nullus eoꝝ par esse cuiq̄ȝ alteri possit. ḡ ꝛ dispares iter se atqȝ diuersi sūt: ꝛ singuli quiqȝ finiti sunt: ꝛ oēs infiniti sunt: ita ne nūeros ꝓpter ifinitatē nescit de⁹: ꝛ vsqȝ ad quādā sūmā numeroꝝ scia dei ꝓueniens ꝛ ceteros ignorat gs hoc vel dementissim⁹ dixit: ideo sic subdit. Absit vt dubitemus: ꝙ ei notus sit ois nūerus: cuius itelligētie vt in ps. cantat̄: nō est numerus. Ifinitas itaqȝ inquit nūeroꝝ q̄uis ifinitoꝝ nūerorū nullus sit numerus: nō est tñ incōprehēsibilis ei cuius itelligētie nō est nūerus: cui⁹ auctoritas vltima pte pȝ ꝙ Aug. ꝯcedit ꝯñs illud: qō rō illa infert. Cū vo ꝓbat̄ ipsuȝ esse falsuȝ: q2 vel est status ad nūerū finitū vel infinitū. Dico ꝙ nec ad aliquē ifinitū est status: cū quilȝ sit finit⁹ vt in 2° pte auctis dicit Aug. nec etiā est status ad aliquē finitū: cū vltra quēlȝ itelligat maiorē: alioq2 nō itelligēt quēlibet: ꝛ ideo dico: ꝙ i nullo sistit cognitio dei: q̄si ille sit maxim⁹ quē cognoscit. ¶ Sed ꝯformiter ei loquēdo: pōt dici: ꝙ sistit in oib⁹: q2 oēs cognoscit: ꝛ nullus ē quē nō cognoscat. ¶ Sed cōtra hoc: q2 saltē opȝ dicere ꝙ cognoscat totā multitudinē cōprehēdētē nuōs oēs: qō concedo. ¶ Cōtra istud aūt ipse arguit. q2 s̄m hoc sequit̄: ꝙ deus itelligeret oēm multitudinē nūeralē seu finitaȝ discedentē ab illa totali multitudine ifinita: ꝛ per ꝯñs attigit vltimū nūeꝝ. a quo statim ꝓcedit̄ ad illā multitudinē ifinitā: sȝ certū est ꝙ ē ipōle talē nūeruȝ dari. ¶ R̄n⁰ ꝯcedēdo p̊mā ꝯñaȝ: q2 nullus nūerus ē vltim⁹ iter illos: nec ab aliquo ꝓcedit̄ imediate ad multitudinē infinitā: imo vltra quēlȝ sūt ifiniti nūeri: quoꝝ q̄libet tñ ē finit⁹. sic pȝ ex p̊ma pte auctoritat. ¶ R. Hec rō etiā cuilȝ opināti eādē ingerit difficultatē ponēti ꝯtinuū eē diuisibile in ifin. Nā qualitcūqȝ ei⁹ ptes ponant̄ esse distincte vł plures: opȝ isto mō esse ifinitas multitudines ptiū: ꝛ oēs eē q̄t eē ptiū: ita ꝙ loquēdo de tali distōne q̄ ꝯcedit̄ inter ptes ꝯtinui: cui⁹ distictio ē totalr̄ euacuata ꝛ posita i actu. q̄rat̄ ḡ in q̄ nuō vł multitudie ptiū sistit isto distinctio. s. Utrum in ifinita vel finita: ꝛ sic ꝯñter vt est arguitū de nūeris. ¶ Ad 10m illo dicto ꝯcesso. dico ꝙ tota illa multitudo actualr̄ est in cōceptu diuino. ꝛ cū arguit̄ ꝯ: q2 tunc deus videret aliquā infinitā ꝛc. nego ꝯñtiā: ꝛ pȝ instātia in numeris quoꝝ multitudinē actualr̄ totā totalē videt deus: ꝛ tñ nō videt aliquē nūerū distantē ifinitū a primis specie numeri: q2 nullus talis est: esto ꝙ sint infiniti nūeri: ꝛ quolȝ semp sit sequēs maior. sic i ꝓposito nulla spēs distat in ifinitū ab aliq̄: aut illā in infinitū excedit: sed finite tm̄: ꝛ tñ pōlis est ꝓcessus ifinitus in eis: sic etiaȝ est in numeris. ¶ Sed nunq̄d deus intuitiue cognoscit alia vel abstractiue? ¶ R̄n⁰ ꝙ quecūqȝ de⁹ nouerit siue sint siue fuerint siue sint possibilia esse. cognoscit intuitiue. Probat̄: q2 qōlȝ nouit imediate ꝛ nō p aliqō mediuȝ cognitū medians inter cognitionē ꝛ rē cognitā. ḡ quālibet nouit ituitiue. ꝯña pȝ ex descriptione ituitiue notitie posita supra di. 3. añs est certū: qm̄ nullū tale mediū est possibile: q2 nō est creatura vt cōstat: nec deitas (cū illa nullo mō ex nā rei sit distincta a dei notitia: quinimo sit illi eadē oibus modis ex nā rei: qbus ipsa notitia est eadeȝ sibimet) ꝛ per ꝯñs nō plus nec verius dici pōt: ꝙ deitas mediat iter notitiā illā ꝛ creaturā: q̄ȝ iter diuinitatē ꝛ creaturā: ꝛ q̄ȝ notitia mediet iter diuinitatē ꝛ creaturā: quoruȝ nullū s̄m ꝓprietatē sermonis vere dicit̄. ¶ Et si dicat̄: qō Aug. dicit. 83. q. ꝙ nō extra se q̄cq̄ȝ positū de⁹ ituebat̄. vt s̄m id cōstitueret qō ꝯstituebat: nā h̄ opinari sacrilegum est. Ex q̄ vr̄ velle ꝙ nō intuitiue videat creaturas. ¶ Itē in 15° de tri. dicit ꝙ de⁹ pr̄ oia nouit in seipso. ꝛ similr̄ cōe dcm̄: ꝙ deus oia videt in eēntia sua: in q̄ oia velut in speculo relucent: ꝛ ꝑfectissime rep̄sentant̄: ꝛ p ꝯñs nō imediate ituet̄ creaturas ipsas: sȝ mediāte eēntia sua ac p h̄ abstractiue tm̄ itelligit creaturas. ¶ Ad p̊m dōm: ꝙ Aug. nō absolute negat deū fuisse ituitū aliq̄d ex̄ se: sȝ ꝙ nō ituebat̄: vt s̄m id ꝯstitueret ꝛc. volēs negare q̄cq̄ȝ aliud a deo fuisse sibi exēplar s̄m qō ꝯstitueret que ꝯstituebat: sic nobis ē aliq̄d exēplar s̄m qō aliq̄d aliud opamur: sed ille sibi sufficit ad cōstituēdū q̄cq̄d constituere vult: ꝛ certe illud opinari sacrilegū est: nec minus eēt sacrilegū opinari ꝙ aliq̄d ex̄ se abstractiue intelligeret: vt s̄ȝ illō ꝯstitueret qō ꝯstituit. ¶ Rursus nōndū: ꝙ Aug. dicit: nō ituebat̄ ex̄ se q̄cq̄ȝ positū: qō certe veꝝ est: q2 nihil tūc erat ex̄ deū positū: nō qn ituerent̄ aliq̄d ex̄ se ponēdū: ꝛ nūc ituetat̄ aliq̄d ex̄ se positū. Uñ ēt q2 tē nihil erat ex̄ deū dicit. 4. sup gen. ad lr̄aȝ. s. ꝙ res fiendas ipse non cernebat ex̄ seipm: sic nos cernimus oculis corpora que

vtiqȝ

Marginalia: Ad 8m; cap. 18.; Ad 9m; Aureol⁹ vbi. s.; R̄n̄sio; Ad 10m; p̊m qō. 46.; 2m cap̊ 14°; Ad p̊m; cap̊ 8°

vtiqȝ nonduȝ erant dum disponerent̄ vt fierent:ꝛ addit imediate ꝙ iuuat ꝓpositu͂ȝ:nec intra se ista cernebat sic̄ diuo cernimus phātasias corpoꝝ que nō ꝑsto sūt oculis. Ex quo inuit ꝙ nō abstractiue seu ꝑ aliquod mediū ista cernebat:ꝛ cōcludit:quo ergo mō nisi eo quo solus pōt ꝛ hoc est veꝝ:qꝛ solus pōt intuitiue nō existētia cernere.

Ad 2m ⁋ Ad 2m dōm:ꝙ Aug.nō vult aliud:nisi ꝙ nihil aliō a patre est sibi rō vel cā aut mediū videndi:que videt:sed ipse est sua notitia ꝛ oīuȝ alioꝝ:ꝛ eodē mō intelligendū est:ꝙ deus oīa videt in essentia sua:qꝛ.s.ipa sua essentia est notitia quoꝝlicūqȝ:nec aliqd aliud ꝑter ipsam est sibi necessariū ad intelligendū.Quod vo addit̄ de relucētia ꝛ representatione eēntie diue:si itelligit̄ ꝙ eēntia representet itellectui dino:sic ꝙ eius itellectio imediate feratur in essentiā ꝛ mediate in repn̄tata:sicut in nobis:cum aliq̄ absentia in eoꝝ spēbus cognoscim⁹.dictū illō vtiqȝ falsuȝ est. Nā cū itellectus diuinus ꝛ itellectio ꝛ essentia sint penitus indistincta ꝛ eadē oībus modis:quelȝ essentia est eadē essentie:ꝛ intellectio intellectioni.nō minus oīa representant̄ in itellectione q̄ȝ in essentia:nec essentia magis repn̄tat intellectui q̄ȝ intellectus eēntie:imo ꝓpe loquēdo nec eēntia repn̄tat itellectui:nec itellect⁹ essentie:nec itellectio fert̄ in creaturas mediante essentia nec eꝯ:sed tam essentia q̄ȝ intellectus:ꝛ est itellectio imediate sui ꝛ oium alioꝝ.⁋ Si vo intelligat̄ ꝙ essentia dina sit repn̄tatiua creaturarū respectu itellectus creati:dcm̄ illud verū est:ꝛ eodē mō ipsa intellectio diuina est etiaȝ representatiua ita ꝙ in ea velut in specie pōt itellectus creatus alia cognoscere. Aduertendū aūt:ꝙ notitia itutiua sic accepta:vt nūc i solone hui⁹ dubij sumo:nō in plus se hēt q̄ȝ scia visionis iuxta vnā acceptionē scie dei:de q̄ īfra dis.39.dicet̄ : ꝛ conuertibilr se hȝ cum sciētia simplicis notitie:hoc est ꝙ iste terminus ꝛ ille vlr ꝯuertuntur.

ad argm pncipa. ⁋ Ad argumētū ꝑncipale rn̄dendū est negando aῄs. ꝓpter illā partē:oē qō intelligit aliud a se patit̄ ab illo:nec rō valet:qꝛ lȝ sic esset in nobis:nō tn̄ sic estimādū est de deo:neqȝ hoc sequit̄ sicut nec in deo dicimus intellectionem distingui ab intellectu:cū tn̄ distinguat̄ in nobis.

⁋ Distinctionis. XXXVIII. Questio. I.

Super distinctionē.38.in qua Magr̄ tractat de ꝑscia dei respectu rerū enūtiabiliū futuroꝝ.Quero ꝑmo vtrū aliq̄ enūtiatio singularis de iesse cathegorica de futuro in mā contingēti ad vtrūlȝ sit vera.

1m ⁋ Et arguo:ꝙ nō.qꝛ si aliq̄ talis esset vera sequeret̄ ꝑ nām ꝯdictorioꝝ ꝙ sua ꝯdictoria esset falsa:sed h nō est verū:cū ꝯtingēs ad vtrūlȝ nō sit plus determinatū ad eē q̄ȝ ad nō esse:aliogn nō eēt ꝯtingens ad vtrūlȝ:nec est pōle vnā ptē ꝯdictiōis esse verā determinate:ꝛ aliā determinate falsam.cū non sit potior ratio ꝙ vna sit vera q̄ȝ ꝙ reliqua.

2m ⁋ Scdo si aliq̄ talis ꝓpositio esset vera.g͛ vel esset nec̄ia vl̄ ꝯtigēs. nō nec̄ia:qꝛ tūc illud futurū nec̄io eueniret:ꝛ sic nō esset ad vtrūlȝ:nec ꝯtingēs:qꝛ tūc posset esse nō va:ꝛ si sic vel posset esse nō va añ positionē illius futuri in eē:qō enunciat vel nō añ:sed tm̄ post.⁋ Si scdo mō sequit̄ sic ꝑus ꝙ illud nec̄io ponet̄ in eē ꝛ nō ꝯtingēter.ꝑ͛ aūt non pōt dici:qꝛ q̄ rōne in aliquo instāti vl̄ tpe añ positionē illius in eē ipsa est vera:eadē rōne ꝛ in quolȝ anteq̄ȝ illō ponat̄ ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec̄e est ipsam esse verā toto tpe ꝑcedēte eē illi⁹:

2 ac ꝑ hoc illud nec̄io eueniret.⁋ Assumpta ꝯn̄a pȝ:qꝛ sic̄ oē qō ē qñ est nec̄e est eē:vt dicit Phs.sic oē qō est veꝝ:

3 qñ est verū:nec̄e est eē veꝝ.Uñ ex eodē posset argui alr sic.si talis ꝓpositio nūc est va.g͛ suū enūtiabile nūc est futurū:ꝛ vltra.g͛ nūc nec̄io est futuꝝ.ꝑma ꝯn̄a est euidens. Et 2a sic ꝓbat̄:qꝛ sic̄ oē qō est qñ est nec̄e est eē:ita oē qō est futurū qñ est futurū:nec̄e est eē futurū:ꝛ si nec̄e est eē futurū nec̄io eueniet.

3m ⁋ 3o idē ꝓbat̄ auc̄te Phi ꝑ ꝑiher. vbi expresse determinat̄ ꝙ nulla talis ꝓpositio est vera.

In cpm **Ad oppositū** arguo sic.si nulla hui⁹ ꝓpositio est vera igit̄ q̄libet est falsa.g͛ cuiuslibet ꝯdictoria est vera:g͛ aliqua est vera.g͛ de ꝑ ad vltimū si nulla est vera aliq̄ est vera:ꝛ sic ꝯdictoria sil̄ sūt vera: qō est ipōle.ꝑ͛ ꝯn̄a ꝓbat̄:qꝛ ois enūtiatio ē oīo in q̄ est verū vl̄ falsuȝ:vt pȝ ex ei⁹ diffinitiōne ꝑ ꝑihermenias:ꝛ scda ꝯn̄a pȝ ꝑ legē ꝯdictorioꝝ:relique ꝯn̄e sunt ex se note.

Decisio qōnis. **In hac qōne** erūt articuli tres. Nā qꝛ iter aliqs est ꝯtrouersia:qd circa hoc q̄situm fuerit opinatus Phs.⁋ Primo ostēdā que fuit ei⁹ opio. qō etiā tāgit tertiū argm.⁋ Scdo videbit̄ qd ꝭm veritatē tenēdū sit de q̄sito.⁋ 3o qꝛ de ꝯtingēti ꝑncipalr ingrit̄ videbit̄ qñ ꝯtingēs est ꝯtingēs:an.s.qñ est aut qñ nō est:ꝛ simul cum hoc de veritate illius ꝓpositionis Phi assumpte in tertio argumento.

1s arti. **Quantum** ad pm sciēdū:ꝙ Phs tractās.l ꝑ ꝑiher. de enūtiationib⁹ ꝯdictorijs:ꝛ ostēdens q̄lr se hn̄t adinicē ꝭm vitatē ꝛ falsitatē:determiat:ꝙ cuiuslibet ꝯdictionis siue sit ꝓpositionū q̄ꝝ vna est vl̄is ꝛ alia ꝑticularis:siue ꝓpōnū singulariū de pn̄ti vel de preterito.vna ps ē dterminate va ꝛ altera determinate falsa. ⁋ Sȝ nō ē sic de qbuslibet ꝓpōnib⁹ ꝯdictorijs de futuro singularib⁹:qꝛ nō de illis q̄ sunt circa futura ꝯtingentia ad vtrūlȝ.Uñ q̄ȝtū ad h pōit ipse duas ꝯnes.

Pria cōclusio posita a pho ꝑio ꝑihermeniaꝝ. ⁋ Quarū pria est:ꝙ nō ois ꝓpositio singularis de futuro cathegorica ꝛ de inesse de simplici ꝑdicato affirmatiua vel negatiua est vera vl̄ falsa:ita ꝙ nō cuiuslibet ꝯdictiōis de futuro hec ps determinate est vera vel illa:ꝛ silr nec ista determinate vl̄ illa est falsa:qꝛ nō ꝯdictionis de futuro cōtingēti ad vtrūlȝ.v̄.g.huius ꝯdictionis.antichris erit. antichris nō erit.nec hec ps determiate antichris erit est va vl̄ falsa:nec hec ps determinate antichris nō erit ē va vl̄ falsa.⁋ Et itelligēdū ē dcm̄ Phi de ꝓpōnib⁹ singularib⁹ q̄ꝝ subta sunt simplicia videlȝ vel ꝓnoia demōstratiua ꝑcise:vt hoc.istud vel illud.vel noia ꝓpria.vt Plato ꝛ antichris. Nā habentiū subiecta cōposita multe sunt false:ꝛ opposite sūt vere.v̄.g.si demōstret̄ vnus ethiops. ꝛ dicat̄ h albū disputabit cras:cōstat ipaȝ esse falsam:et eius oppositā.s.hāc.h albū nō disputabit cras.esse verā. eodē demōstrato.silr si ethiops quidā vocet̄ Plato.hec determinate est falsa.Plato albus disputabit cras:ꝛ ei⁹ oppoa ē va:sūpto h noie Plato vtrobiqȝ ꝓ ethiope illo.

Scda cōclusio phi ꝑ ꝑiher. ⁋ 2a ꝯ Phi ē:ꝙ lȝ neutra taliū dterminate va sit.nō tn̄ ꝓpō singularis negatiua de copulato ꝑdicato ex predicatis illaꝝ ambaꝝ ē va.vbi gr̄a.q̄uis nec hec sit vera antichris erit.nec ista.antichris nō erit.ista tn̄ nō ē vera.antichris neqȝ erit neqȝ nō erit:qō tn̄ posset aliqb⁹ appere se qui ex ꝑ.⁋ Primā ꝯnē sic itellectā probat Phs duplr.

Probatio prime ꝯclonis. Prio sic.si ois(inquit ipse)affirmatio vl̄ negatio va vel falsa ē:ꝛ oē nec̄e ē eē vl̄ nō eē. Hāc ꝯn̄aȝ ꝓbat duplr.Prima ꝓbatio in h fūdat̄ ꝙ sꝑ vitatē ꝓpōnis ꝯcomitat̄ eē rei:ita ꝙ sꝑ sic est vl̄ nō est:sic̄ ꝓpō enūtiat si ē va:q̄cūqȝ ꝓpō sit illa:ꝛ eꝯ eē rei ꝯcomitat̄ vitas ꝓpōnis enūtiantis sic̄ ē.nō eē aūt rei sequit̄ falsitas ꝓpōnis ꝛ eꝯ.Uñ ait: qm̄ si veꝝ est dicē:qm̄ est albū vel nō est album:nec̄e est albū vel nō albū eē:ꝛ si est albū vel non est album.verū est affirmare vl̄ negare:ꝛ si nō ē mētit̄ supple affirmās.ꝛ

Boeti⁹ si mentit̄:nō ē.Uñ Boetius exponēs ait sic.ꝙ de futuro possit eē indiciū:a pn̄tibus trahit exēplū.ait eni hanc eē rerū ꝯn̄aȝ:vt rē subsistentē ꝓpōnis vitas ꝯsequat̄ vitatē ꝓpōnis rei de qua loquit̄ ꝓpō essentia cōcomitat̄.⁋ Et

infra. veritas quidē rei que est: ⁊ res que est veritati: falsitas vͦo rei que nō est ⁊ res que nō est falsitati cōuertit̄. Si ergo affirmatio est vera ita erit: ⁊ si negatio est vera ita nō erit. Sic igit̄ nihil erit ad vtrūlibet. Nā ad vtrūlibet vt ait ibi Phs nihil magis vel sic vel non sic: se hʒ aut habebit. Et Boetius. vtrūlʒ est cuius euētus dubius est vel indistinctus. i. ꝙ eq̄lr eē vel nō esse ꝯuenit. si autē nihil ad vtrūlʒ. ḡ q̄dlʒ necēio erit vel necēio nō erit.

2° ¶ 2° pbat̄ eadeʒ ꝯña. qa si oīa affirmatio vel negatio ⁊c̄. tunc inquit Phs si aliqd est nūc albū: verū erat dicere p̄mo: qm̄ erit albū: ⁊ sp̄ fuit vez̄ dicere de quolʒ eoz̄ que facta sunt: qm̄ erit: ꝙ si semp̄ vez̄ est dicere qm̄ est vel erit: nō pōt hoc nō eē vel nō futurū eē: qd̄ aūt nō pōt nō fieri: impoīe est nō fieri: ⁊ qd̄ impoīe est non fieri: necēe est fieri. oīa ḡ que futura sunt necesse est fieri. Et pbata ista ꝯña probat Phs illud ꝯñs eē falsuʒ: qm̄ aliogn nō oporteret de futuris ꝯsiliari: neqʒ negociari: qm̄ si facimus hoc illd̄ erit. si nō facim⁹ nihil min⁹ erit: qm̄ nihil pbibet in millesimū annū hunc dicere qm̄ illud erit: huc vͦo negare. Et si nullus h̄ diceret: nihilomin⁹ illud erit vel nō erit: qa nō ppter nostrū affirmare vel negare illud erit vel nō erit. Un̄ (vt ait ibi Boeti⁹) siue dicat̄ aliqd siue nō: qcqd vere p̄dici potuisset illud ēt si non p̄dicat̄: euenire necēe est. idcirco eni vē p̄dicat̄: qa vē p̄dici pōt. Et idcirco vē p̄dici pōt: qa imutabilr futurū ē. pʒ ēt falsitas ꝯñtl vt ait Phs qa manifestū est nos eē p̄n̄ᵐ futuroz̄: ⁊ d'nos actuū nr̄oz̄ mlta posse eē: ⁊ nō eē: ⁊ nō oīa ex necītate enūtiare sicut

2° declat̄ p̄ exēpla. ¶ 2° pbat Phs eādē ꝯnē iuxta finē dicti libri sic. sic̄ se hn̄t res ad eē vl nō esse: sic orōnes enunciantes illas eē vel nō esse ad veritatē vel falsitateʒ: sed futura ꝯtingētia sūt ideterminata ad eē ⁊ nō esse simpliciter. ḡ ⁊ ipse orōnes ideterminate sūt: ⁊ nō plus hec que enūtiat rem futurā esse. est vera: q̄ʒ illa que enūtiat eam nō esse futurā nec eꝯ: ⁊ sic pʒ p̄ᵃ ꝯ.

pbatio 2e ꝯnis. ¶ Scd̄aʒ ꝯnē probat Phs in illa pte. at vͦo qm̄ neutrū ⁊c̄. dupl̄r. p̄mo qa si hec eēt v̄a. antichr̄s neqʒ erit neqʒ non erit. sumat̄ grā exēpli h̄. seq̄t̄ ꝙ nō cuiuslibet ꝯdictiōis si vna ps est falsa: alia est v̄a. qnimo ꝯtiget ꝙ alicui⁹ ꝯdictiōis vna ps erit falsa: ⁊ reliq̄ nō erit v̄a: qd̄ est ꝯ p̄mū p̄nᵐ. ꝯña vͦo pʒ: qa si hec est v̄a. antichr̄s neqʒ erit neqʒ non erit. ḡ hec affirmatiua antichr̄s erit est falsa: qa ipsa affirmat illud qd̄ illa in sua p̄ma pte negat vere: sed pbatū est in p̄ma ꝯne ꝙ illa nō est v̄a. antichr̄s nō erit. ḡ haz̄ duaz̄ ꝯdictoriaz̄ affirmatiua est falsa: ⁊ negatiua nō est vera. Et eodē mō pbat̄: ꝙ negatiua est falsa: ⁊ affirmatiua nō vera: qa si hec est v̄a. antichr̄s neqʒ erit neqʒ nō erit. ḡ ppter h̄: qa dicit̄ neqʒ nō erit. sequit̄ ꝙ hec sit falsa. antichr̄s nō erit. Et pbatū est in p̄ma ꝯne ꝙ hec nō est vera. antichr̄s erit. ḡ hui⁹ ꝯdictiōis nō est vera affirmatiua: cū tn̄ negatiua sit falsa: qd̄ pariter repugnat p̄mo p̄ncipio cui⁹ lex est. ꝙ si vna pars est falsa: reliq̄ est vera quecūqʒ sit illa. Hanc rōnē ponit Phs cū ait. p̄nᵐ enim cū sit affirmatio falsa: erit negatio nō vera: ⁊ cū sit hec falsa. s. negatio: ꝯtingit affirmationē nō eē verā. amplius si illa sit vera: sequit̄ sic̄ dicit Boetius ꝙ ambe erunt false: qa nec esset ꝙ affirmatio dic̄ eē futurū: nec nō esset qd̄ negatio nō esse p̄dixit: ⁊ sic vtraqʒ est falsa: qd̄ est impoīe. ¶ Scd̄o pbat Phs eandē ꝯneʒ. qa si illa eēt vera sequit̄ ꝙ tale futurū ex necessitate erit ⁊ nō ad vtrūlibet. Cōsequētiā pbat p̄ fundamētū p̄me rōnis ad p̄mā ꝯclōnē: qm̄ sicut in p̄dicatis simplicib⁹ dictū est: qa si verū est dicere ꝙ hoc est albū: opʒ illud esse albū: ⁊ eodē mō si de futuro dicat̄. sic etiā est in predicatis cōpositis: ⁊ iō ait ꝙ si vez̄ est dīe de aliq̄ qm̄ ē albū ⁊ magnū opʒ vtraqʒ eē: ⁊ silr̄ si vez̄ erit cras: opʒ eē cras. id ē si verū est dīe de aliq̄ ꝙ erit albū ⁊ magnū cras opʒ ipm eē albū ⁊ magnū cras. ḡ si vez̄ erit dīe ꝙ neqʒ erit neqʒ nō erit. opʒ ipm neqʒ fore neqʒ nō fore: et sic non erit ad vtrūlʒ. id est ꝯtigēs fore ⁊ nō fore. Tūc phs ꝯcludit ꝯnē p̄mā q̄ est p̄nᶜ itenta: qm̄ 2ᵃ nō p̄nᶜ: sed poti⁹ ad excludendū oppositā que videret̄ forsitan aliqn seq ex p̄ma: itroducta fuit dicēs. Que ḡ ꝯtingūt icōueniētia. hec sūt. ⁊ hꝯ alia. si oēs affirmationes ⁊ negationes vel in his que in vlib⁹ dr̄ vlr: vel in his q̄ sunt singularia: necēe est oppositaz̄ hāc esse verā: illā vͦo falsaʒ.

cumul⁹. ¶ Ex his ḡ pʒ ipsuʒ voluisse ꝙ alicuius oppositionis ꝯdictorie non est hec pars demōstrata vera: ⁊ illa falsa: aut eꝯ. Sed cū ipse in p̄ncipio hui⁹ inq̄sitiōis dicat. ꝙ in his que sūt ⁊ q̄ facta sūt. i. p̄ntib⁹ ⁊ p̄teritis: necēe est affirmationē vel negationē verā eē vel falsaʒ eē. in vlib⁹ qdē vlr semp̄ hāc qdē veraʒ: illā vͦo falsaʒ: ⁊ in his etiā que sūt singularia. i. in ꝯdictorijs singularibus. Cōstat ꝙ in oppositionibus ꝯtradictorijs de futuro saltē q̄ sunt singulares nō hec determinate sit vera ⁊ illa falsa: qd̄ ⁊ statim explicite ibidē ipse proposuit: ⁊ ꝯñter sicut ex recitatis patet plixe pbare conatus est: ⁊ eandē prorsus s̄niam ꝯcludit in fine illius libri. Sed aduertendū ꝙ q̄uis Phs dicat ꝙ nō cuiuslibet ꝯdictiōis hec est vera: illa vͦo falsa: tn̄ cū h̄ vult ꝙ cuiuslibet ꝯdictionis altera est vera ⁊ altera falsa: nec vnq̄ʒ ibi inuenit̄ dicere: ꝙ nō cuiuslibet ꝯdictionis altera est vera. et altera falsa: sed semp̄ cū signo singulari vel cū pnoīe demonstratiuo: nūq̄ʒ aūt cū particulari q̄le est alter vl altera. qnimo cū tali signo dicit expsse oppositū: etiā in ꝯtradictionib⁹ singularib⁹ de futuro ad vtrūlibet. Unde de talib⁹ loquēs circa finē ait. Hoz̄ eni necēe est qdē alteraʒ partē ꝯdictionis esse verā vel falsaʒ: nō tn̄ h̄ vel illud: sʒ vtrūlibet. i. nō tn̄ hāc designatā vel illā: sed vnā vel alterā idistincte. ¶ Ex quo manifeste pʒ. ꝙ demr̄atis qbuscūqʒ duob⁹ ꝯdictorijs singularib⁹ de futuro hec particularis s̄m Phʒ est vera: altera haz̄ duaz̄ est vera: ⁊ tamē nulla eius singularis est vera. ita ꝙ nō ꝯtigit dicē hec est vera siue hec siue illa demr̄at̄. Et silr̄ hec particularis est vera altera istaz̄ est falsa: ⁊ tn̄ nō hʒ aliquā singularē verā: qm̄ nō ꝯuenit vē dici h̄ est falsa siue demr̄et̄ affirmatiua siue negatiua. Ex istis aūt pʒ. euidenter ꝙ opīo fuit Phi ꝙ nulla ppō singularis de futuro ꝯtingēti est determinate s̄m se sūpta v̄a vl falsa. Et miroz mltū q̄uo aliqs itelligēs putet Phʒ illd̄ sensisse p̄serti saltē cū oppositū dicētes nullū textū vel s̄niaʒ Phi ad pbationē sui dicti adducāt vl adducere possint: qd̄ āt dicūt qdā: nō eē verisile ipm sic errasse cū multa manifesta icōueniētia ex h̄ sequant̄ ista apparēter: nō est amicabilis excusatio: sʒ poti⁹ s̄m vitatē accusatio: qm̄ seq̄la icōueniētiā nō eū illd̄ nō sensisse: sʒ nō debuisse sensisse ꝯuicit. ¶ ꝯ. Cōstat ꝙ etiā Tulli⁹ tā magn⁹ phs q pp̄ rōnē supra factā phi negauit oēm p̄sciaʒ futuroz̄: vt patebit i qōne sequēti: huit ēt in p̄missa ꝯne cū Pho ꝯuenire. ¶ Iteʒ moderni magni doctores dixerūt ꝯnē Phi nō solū fuisse de itētiōe Phi: sʒ ēt eē v̄issimā ⁊ vtriqʒ demr̄atiuā: pp̄ qd̄ nō sic excludit̄ ex toto v̄isile ꝙ Phs illā fuerit opinat⁹ q̄uis ipsa sit f̄la. Cui ēt accidit ꝙ i plib⁹ alijs turpissime errauit. Et in aliqb⁹ etiā sibi ꝯdixit vt pʒ in ꝯne p̄cedēti.

Aureol⁹. p̄ senten. dist. 38. q. p° art 3°. ¶ Supra dictā qqʒ ꝯnē quā nullus dʒ dubitare fuisse: qdā doctoꝛ dic̄ eē v̄issimā ⁊ ad ei⁹ oppositā necēio seq icōueniētia ad q̄ deducit Phs. Un̄ ad ei⁹ declatiōnē pbat duas ꝯnes. ¶ Quarū p̄ᵃ ē ꝙ si tal̄ ppō ē v̄a illa imutabilr ⁊ ieuitabilr̄ ē v̄a. ¶ 2ᵃ ꝙ ex illa ieuitabilr ⁊ necēio seq̄: ꝙ tale futuz̄ necēio ponat̄ in eē.

p̄ᵃ ꝯ ¶ Pria pbat̄ dupl̄r. p̄ qdē: qa si ipsa mutari posset ne sit v̄a: aut ḡ in istāti quo est vera. Aut in p̄cedenti. Aut in sequenti vsqʒ ad instans in quo res fiet. Aut in instanti in quo res fiet. Nec pōt dici p̄mū: qa tūc in eodē instāti

instāti eēt vā τ nō eēt vā. Nec 2m .tū q2 in instāti dato est vera.ḡ τ in ol pcedēti fuit vā. Et ita si tūc mutari poterat in falsitatē poterat si l eē vā τ nō vā.tum qa si in instanti pcedēte mutaref: sequif q ante amitteret vitatē q̄ haberet: qd nihil est dictu. Nec 3m dici pōt: qa si in aliq tali instanti (vtpote cras) sit falsa: ipole est q fuerit heri vera.dēt eni oppom.s.q fuerit heri vā: τ hodie falsa. H erit pter aliquā mutationē factā in re.sed h est falsū: quia nondū res est: nec subest alicui potētie in actu: τ per 9ńs (cū nihil muteť circa rē) nihil mutabiť circa ppōnem. Nec valet dici 4m.s.q in instāti in q̄ res fiet muteť ppō a sua veritate: tū qa veritas illa trāsit in preteritū. Nam vsq3 ad illud instans verū fuit q illud erit: qd aūt trāsit

cap 3°

in preteritū incōmutabile est. vt p3 6° ethicorū. hoc solo puat deus τc. Tum etiā si tunc muteť: aut hoc erit qa significatū eius poneref in eē: τ sic nō mutabiť: s3 poti9 cōfirmabiť in sua veritate: aut oppom sui significati poneť in eē: τ tūc ēt nō mutabiť: qa sequiť: q nūq̄ fuit vera s3 semp falsa. Cū ḡ in nullo instanti talis ppō possit mutari a vitate in falsitatē: nec̄io est imutabilr vera si ipsa est

2m

vera. ¶ Scdo sic. illud quo posito in esse p aliquo istāti poneť pro semp in esse: si pro aliquo instāti ponať esse poniť imutabilr esse. patet qa illud qd sibi determinat sempiternitatē in essendo in nullo tpe mutari pōt: sed si ppō de futuro pro aliquo instanti poniť vera: poniť pro semp vera. Nā si pro aliquo instāti est vera: p quolz istāti pcedenti τ subseqūēti: q̄diu suū significatū est futuꝝ: est vā. Et tūc in instanti quo illud poniť trāsit a futuritiōe in psentialitatē: τ est verū q illud est: τ postea in preteritionē τ erit verū deinceps in eternū q illud fuit: τ sic ppetuabilr illa vitas pmanebit. si ḡ ppō de futuro poniť pro

2ᵃ ꝯ

aliq̄ istāti vera est imutabilr vā. ¶ Scda ppō pbať: qa sequiť 9ńa necessaria: ppositio de futuro est vera.ḡ tale

pm

futurū poneť in esse: hoc pbať duplr. ¶ Prio qa ex opposito 9ńtis sequiť oppom aňtis. sequit eni. tale futurū. (verbi grā soz. erit) nō poneť in eē: ḡ soz. nō erit. τ vltra ḡ hec nō est vera sortes erit: τ ita vlr sequiť. futuꝝ qd ppositio enūtiat futurū: τ nō erit vel nō poniť in eē.ḡ illa

2m

ppō de futuro nō est vera. ¶ 2° idem pbať: qa idē penitus significāt futurū τ venturū.ḡ si aliqd est futurū: seqť q illd eueniet: τ si hec ē vā: aliqd. v.g. sortes erit de nec̄itate hec est vera. soz. eueniet: τ poneť in eē. τ sic p3 q hec 9ńtia est etiā nec̄ia. ppō de futuro est vā.ḡ tale futurum poneť in esse.ḡ si aňs est imutabile τ ineuitabile 9ńs est imutabile τ ieuitabile. pbatū est autē supra q si ppō de futuro est vera. ipsa est imutabilr vera. igiť si ppō de futuro est vera. futurū ieuitabilr poneť in eē: τ sic nihil cōtingēter eueniet: vt ōducebat Phs. Et h q̄m ad pm arti m.

2° arti.

Nunc secundo videndū qd ſm vitatē sentiendū est de q̄sito. Et circa hoc pono. 8. 9nes. ¶ Pria est q ois ppō singularis de futuro

pᵃ ꝯ

est vā vl falsa. ita q cuiuslibet talis 3dictōis 9tigit vere dici. hec ps determinate est vā τ illa falsa: q̄uis nos q̄ sit

pm

determiate vā vl falsa nesciam9. ¶ Et hāc 9nē pbo p ex eodē pn° sup quo pncipalr Phs sustētatus est in pbādo 9nē oppositā: videlz q vitatē ppōnis seqť esse rei τ e9. Et nō eē rei 9comitať falsitas ppōnis τ e9. qd qdē tenet in qualz mā: τ in cuiuslibet tpis ppōnibus ſm Phm vt supra p3. Sumo ḡ istā grā exēpli. antichris erit. Et arguo sic. hec est vera: aut nō vā. si est vā habeo ppositū. si nō tūc sic seqť. hec. antichris erit nō est vera.ḡ antichris nō erit: τ aňs est veꝝ p rūsionē.ḡ τ 9ńs erit verum. vltra.ḡ hec est falsa antichris erit: p legē 3dictoriaꝝ q̄ etiā Phs supra in scda 9ne visus est: videlz si vna est vera reliq̄ est falsa τ e9. τ sic habeť ppositū. s. q hec. antichris erit ē vā vel falsa: qa sequiť. hec est falsa.ḡ est vera vel falsa. Silr ex alio habeť intētū: qa opposita est vna singularis de futuro: τ est vā vt 9clusum est. q aūt sequať. hec nō est vera antichris erit.ḡ antichris nō erit: sic assūptū est p. p3 qa ex opposito 9ńtis sequiť oppom aňtis: sequiť eniz p pnm assumptū de mutua 9ńa rei ad vitatez ppositionis. antichris erit. ergo hec est vā antichris erit: τ p 9ńs 3dicit illi aňti. ¶ 2° ex eodem pn° arguo sic. aut hec ppō antichris

2m

erit est vā. τ habeo ppositū: aut nō: τ tūc arguo. si h nō ē vā.ḡ antichris nō erit. p3 ex pria pbatione p illd assūptū τ vltra p aliqd pm. qa. s. nō esse rei cōcomitať falsitas in ppōnib9 sequiť. antichris nō erit.ḡ hec est falsa antichris erit.ḡ qcqd sequiť ad 9ńs sequiť ad aňs. sequiť hec antichris erit nō est vā.ḡ hec antichris erit ē falsa: τ si sic ḡ ei9 opposita est vera. Et ex eodē pn° seqtur si nō vtraq3 ſm se sit vera vel falsa: τ sic 3dictorie erūt sil vere τ sil false: qd ē simplr falsum τ icōueniēs τ Phsmet in hac mā reputat ēt ipole: vt p3 in pbōne sue scde 9nis. q āt vtrūq3 sequať pbo: τ vt breui9 fiat sit. a. ista ppō antichris erit. τ sit. b. opposita. s. antichris nō erit: τ ita in sequētib9 supponant. a. τ. b. pro illis ppōnib9: tūc sic. a. nō est vera. ergo a. est falsa. p3 ex pmissis rōnib9. ¶ Itē. b. nō est vera.ḡ. b. est falsa. p3 eodē mō: τ sic ambe false. ¶ Et vlteri9 sic. a. est falsa. ergo per legē 3dictoriaꝝ. b. est vera. τ per idē sequiť. b. est falsa.ḡ. a. est vera: et sic ambe sil vere: τ ambe sil false. ¶ 2° ad idē ex alio pn° verissimo et firmissimo:

2° pnci.

videlz q 3dictiōis nō est dare mediū per abnegationez qd idē Phs dicit eē vissimū 4° meta. iuxta finē: τ negan

T.c.27

tes h ipse iprobat ibidē. Uñ postq̄ pbauit 3dictoria nō 9tigere eē sil vā satis cito subdit. at vo nec 3dictiōis mediū nihil esse 9tingit: sed necessariū: aut dicere aut negare vnū de vno qdcūq3 sit illud. ¶ Itē in pposita materia vult idem pnm esse verū. Uñ in 2° 9ne dicit τ pbat q nō vere di de aliq̄ 9tingenti neq3 erit neq3 nō erit. Ex h arguiť sic. ipole est eē mediū hoc mō lter 3dictoria aliq̄.ḡ ipole est aliquā ppōnē esse neq3 verā neq3 falsaz. ergo a. nō est neq3 vera neq3 falsa: τ p 9ńs est vā vl falsa: τ ita de. b. τ de qualz singulari demōstrata pōt inferri. Scda 9ńa patēs ē. τ pmā pbo sic ipse Phs vbi supra 4° meta.

T.c.27

pbat aňs. sumit eni pro pn° diffōnē veri τ falsi dicēs. dicere nāq3 ens nō esse: aut hoc (. s. non ens) eē falsum. aut eni ens esse aut non ens nō esse verū. ¶ Ex quo p3 q q̄libet ppō enuntians eē qd ē: vel fuisse qd fuit: aut futurū eē qd erit: vel nō esse qd nō est: vel nō fuisse qd non fuit: aut nō fore qd nō erit: ē vā. sec9 aūt est falsa. Si ḡ sit possibile aliquā ppōnē eē neq3 verā neq3 falsaz: sit illa grā exēpli. a. tūc arguo. a. nō ē vā neq3 falsa.ḡ neq3 antichris erit neq3 antichris nō erit. p3. q2 si nō seqť stabit oppm. s. vl antichris erit: vl antichris nō erit. Si igiť antichris erit ḡ. a. enuntiat fore illd qd erit: τ p 9ńs est vā: τ repugnat aňti. Si vo antichris nō erit.ḡ ipa ē falsa: qa enūtiat fore qd nō erit: qd ēt aňti repugnat: τ p 9ńs pm 9ńa seqbať. s. neq3 antichris erit neq3 āntichris nō erit. Ex q̄ vltra seqť. antichris neq3 erit neq3 nō erit.ḡ habeť mediū l 3dictione. ¶ Forsitan 9cedet qs istā 9ńam. a. non est vera neq3

Rñsio

falsa: ḡ neq3 antichris erit neq3 āntichris nō erit: s3 vlterio rē negabit in qua lferť ista cathegorica de pdicato copulato antichris neq3 erit neq3 nō erit. ¶ Cōtra. p quidem

3 rōnes

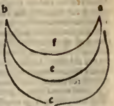
ex 9cesso habeť ppositū: qa ex quo ista est impossis. neq3 antichris erit neq3 antichris nō erit.ḡ ista ex q̄ sequiť est ipossis: qd ē ppositū: q aūt hec sit ipossibilis: p3: qa ex ipa sequiť q vtraq3 3dictoria sit falsa: sicut ēt p3 p pbationē Phi: ac ēt Boetij supra in pma rōne scde 9clonis. illd autē repugnat pmo pn°: ac ēt ipsi Pho 4° meta. ac etiaz

T.c.27.

vbi supra q reputat ipole q si vna 3dictoriaꝝ sit vā reli

2m qua nõ sit falsa.ꝛ ec̃.¶ 2° q2 scd̃a ꝯñria etiã est nec̃ia.ex
eo ꝙ semꝑ ex copulatiua cuiꝰ ptes sũt due singulares de
inesse negatiue ad cathegoricã singularẽ etiã de iesse ne
gatiuã de ꝑdicato copulato ex ꝑdicatis ptiũ copulatiue
ꝛ de eodẽ subiecto est nec̃ia ꝯñã (vbi grã.soꝛ.non scribit
neqꝫ soꝛ.disputat.ergo soꝛ.neqꝫ scribit neqꝫ disputat) nec
3m est posse instantiã reperire in aliq̃ mã.¶ P̃.Oppositum
ꝯñtis.vꝫ hec.antichũs erit vel nõ erit.nullo mõ est com
possibile cũ ista:neqꝫ antichũs erit neqꝫ antichũs nõ erit
4m sic pꝫ cuilibet itueñti.ǵ ista ꝯñã ẽ bona.¶ P̃.Probo istã
ꝑncipalẽ ꝯñãꝫ ex eodẽ fundamẽto sic.si.a.nõ est vera.cũ
ipsa enũtiet antichũm foꝛe.ǵ antichũs nõ erit:ꝛ si ipa nõ
est falsa.ǵ nec antichũs nõ erit.ǵ si ipsa nõ est vera neqꝫ
falsa.ǵ antichũs quẽ enũtiat foꝛe neqꝫ erit neqꝫ nõ erit.
Et due pme ꝯñe patẽt ex diffõnibus veri ꝛ falsi.ꝛ tertia
5m est euidẽs:q2 vtrũqꝫ añs infert ꝑpositũ ꝯñs.¶ P̃.Phũs
4° met. per hoc ꝑcise ꝙ ois affirmãs vel negãs nec̃io verũ dicit
t.c.27. vel mentit.ꝓbat ꝙ nullius ꝯ̃dictionis est mediũ.ǵ eum
opꝫ vlterius cõcedere ꝙ ois enũtiatio sit vera vel falsa.
6m ¶ P̃.Ipse ibidẽ ꝓbans nullius ꝯ̃dictionis esse medium
arguit:ꝙ si alicuius ponat.eadẽ rõne ꝛ cuiuslibet ponet.
nisi quis loquat ad libitũ.vñ ait.amplius ꝑter oẽs opꝫ
esse mediũ ꝯ̃dictionis nisi oꝛonis causa dicat.ita in ꝓpo
sito si alicuiꝰ ꝯ̃dictionis negat hanc esse verã:illã võ fal
saꝫ:eodẽ mõ dici poterit in qualꝫ siue sint ꝓpositiões de
pñti siue de ꝑterito.Et certũ est:ꝙ nũq̃ magis illud po
terit reprobari q̃ in illis de futuro:qm̃ nõ poterit argui
efficaciter nisi vtute ꝑmi ꝑncipij qd̃ q̃dẽ equalr valet vl
nõ in oibꝰ.quapꝑ ista peroptime ifringũt pmũ ꝑncipiũ.
7m ¶ P̃.Sicut ꝯ̃dictiõi singulariũ cathegoꝛicarũ de futu
ro ꝯtingẽti negat hanc determinate esse verã:illã võ fal
sam:pariter poterit negari ꝙ ꝯ̃dictoriaꝝ de futuro ꝯtin
gẽti:q̃rũ vna sit vlis reliq̃ ꝑticularis:simplr.hypotheti
caꝝ vt copulatiue ꝛ disiunctiue ꝛ vlr q̃rũcũqꝫ ꝯ̃dictoꝛia
rũ.circa futura ꝯtigẽtia.hec determiate sit vã:illa võ fal
sa:ꝛ ꝑ ꝯñs vlr excludi poterit pꝰ pnꝰ a mã futuroꝝ:ac ꝑ
nihil certũ poterit affirmari vl negari de eis:qd̃ etiã ipsi
3° pnci. Phõ repugnat.¶ 3° ꝑncipalr ex alio ꝑncipio ab oibꝰ ꝛ a
Phõ etiã in hac mã cõcesso.s.ꝙ ipole est aliq̃ ꝯ̃dictoꝛia
esse sil vera in quacũqꝫ mã formenẽ.arguo ꝑncipalr ad
ꝯ̃nẽ sic.sequit.a.nõ est vã neqꝫ falsa.ergo antichũs erit:
ꝛ antichũs nõ erit.ǵ si añs est veꝝ.cũ ꝯñs includat duas
ꝯ̃dictoꝛias due ꝯ̃dictorie erũt sil ṽe.ꝓbo aũt ꝯñtiã pmã.
q2 si.a.nõ est vã cũ sit ꝓpositio affirmatiua.ǵ enũtiat fo
re qd̃ nõ erit.pꝫ ex diffõne veri:ꝛ nõ enũtiat foꝛe nisi an
tichũm.ǵ antichũs nõ erit.si quoqꝫ ipsa nõ est falsa.ergo
enũtiat foꝛe illud qd̃ erit.pꝫ q2 ex quo enũtiat antichũm
foꝛe si antichũs non erit.est falsa.pꝫ ex diffõne falsi.ǵ ex
opposito ꝯñtis.s.nõ est falsa:sequit oppꝫ añtis.s.antichri
4° pnci. stus erit.¶ 4° ista positio repugnat aliqs ꝑncipijs i se ve
ris ꝛ a Phõ alibi ꝯcessis tãq̃ certissimis.ꝑ quidẽ:q2 sic
supra demõstratis quibuscũqꝫ singularibꝰ de futuro cõ
tradictorijs hec particularis est vera.altera illaꝝ est vã.
si ǵ vt dicit nec hec demonstrata est vera nec illa seqt ꝙ
est aliq̃ ꝑticularis vera cuiꝰ sunt alique singulares:ꝛ nul
la tamẽ est vera.patet:sed hoc expsse repugnat sibi pmo
prioꝝ iuxta ꝑncipiũ.vbi ꝓbãs cõuersionẽ ꝓpositionũ:
ꝛ pmo q̃dẽ vlis negatiue tãdẽ ad hoc vtualr reducit ꝙ si
particularis est vera affirmatiua:opꝫ ꝙ predicatũ verifi
cet de subiecto pro aliquo singulari demõstrato:ꝛ ꝑ ꝯñs
ꝙ aliqua singularis eius sit vera.vbi grã.conuertat ista.
nullũ.b.est.a.nullũ.a.est.b.ꝓbat q2 si nõ seqtur.opposi
tũ dẽt.scilicet aliqd̃.a.vt.c.est.b.tũc nõ erit verũ vt ait.
ꝙ nullũ.b.est.a.q2.c.qd̃ est.b.est.a.ꝛ per ꝯñs.b.est.a.qd̃
est oppositũ pmi.cõstat aũt ꝙ totũ hoc sustẽtat in eo:ꝙ

designatur aliqd̃ singulare
sub.a.de quo verificat.b.
Unde ꝛ Auerrois ibidem
sumpto opposito pmi con
sequẽtis.s.hoc qd̃daꝫ.a.est
b.ponamꝰ igr illud aliqd̃
sensibile sitqꝫ.c.ꝛc̃.Si aũt
dicat ꝙ nõ opꝫ dare aliqd̃
singulare signatũ sub.a.ꝓ
batio nlla erit.Nã ille due
nõ formalr ꝯ̃dicũt.nullus



b.est.a.qd̃dã.a.est.b.q̃re nõ ꝓbabit ꝯuersio illa.ꝛ ꝑ ꝯñs
nec ẽ̃ alicuiꝰ alteriꝰ ꝓpõnis.cũ quelꝫ ꝓbet vltimate ꝑ
ꝯuersionẽ vlis negatiue:ꝛ vltra sequit ꝙ ois ꝑfectio syl
logismoꝝ qui ꝑ ꝯuersionẽ ꝑficiunt sit inualida ꝛ ifirma.
ꝛ sic tollit magna ps logice ꝛ doctrie Phi. Unde in hac
mã hec ꝯuersio:ꝛ ꝯñtia posset negari.nulla ꝓpõ singula
ris cathegoꝛica de futuro ꝯtingenti est vã ꝓpositio.ergo
nulla ꝓpõ vã est ꝓpõ singularis cathegoꝛica de futuro
ꝯtingẽti.Nã oppꝫ ꝯñtis non repugnat añti formalr.nec
dabit aliq̃ singularis ex q̃ posset iferri oppositũ añtis.
nec põt dici ꝙ ꝑ ꝓpriã ꝯuersionẽ habet oppoꝫ añtis:q2
vt dcm̃ ẽ quelꝫ alia ꝓpõ ꝯuertit vtute cõuersionis vlis
negatiue:sic pꝫ ꝑ ꝑoꝝ.sed negare illã ꝯuersionẽ certũ est
5m nõ esse hñ logicũ.¶ P̃.Sequit vnũ de duobꝰ.videlꝫ ꝙ
erit aliq̃ ꝓpõ vlis falsa cuius q̃lꝫ singularis est vera:vel
due ꝯ̃dictorie sil vere:qd̃ est absurdũ.de scd̃o q̃dẽ pꝫ rõ
ne pmi ꝑncipij.de pmo aũt q2 ꝑ ꝓpõnẽ vlem si est affir
matiua nõ denotat nisi ꝙ ꝑdicatũ affirmet vere de q̃lꝫ
singulari sui subiecti:aut ꝙ vere negat a quolꝫ singula
ri sui subiecti si sit negatiua:ꝛ iõ vlis ꝛ copulatiua ex oibꝰ
eiꝰ singularibꝰ semꝑ ꝯuertunt:ꝛ ipole est vnã esse veraꝫ
quin reliqua sit vã ꝛ ẽ̃.ꝑꝑ qd̃ ꝛ cõe dictũ est.ꝙ ad veri
tatẽ vlis sufficit q̃libet singularẽ eius esse veraꝫ.Sed
ꝯñtiã ꝓbo.Nã demõstratis grã exẽpli.a.ꝛ.b.ſm Phm.
hec est vera.altera illarũ est nã.aut igit h̃ etiã est nã neu
tra istaꝝ est nã que est ꝯ̃dictoꝛia pme:ꝛ sequit scd̃a pars
ꝯñtis:aut ipsa est falsa:qd̃ dicere opꝫ:cũ eiꝰ ꝯ̃dictoꝛia po
nat vera:ꝛ tũc sequit pma ps ꝯñtis:q2 vtraqꝫ singulari
eiꝰ est vera.Nã hec est vera.hec demr̃ata.a.nõ est vera.
Et silr hec est vã.hec demõstrata ꝓpõne.b.nõ est vera:ꝛ
iste sũt singulares istiꝰ vlis:neutra istaꝝ est vã demr̃atis
6m a.ꝛ.b.¶ Itẽ seqt ex hac opĩone Phi ꝙ aliq̃ disiunctiua
erit vã cuiꝰ nulla ps erit vã:qd̃ etiã vr̃ icõueniẽs logico.
ꝯñã pꝫ.Nã hec copulatiua ẽ falsa.antichũs nõ erit neqꝫ
antichũs nõ erit.Nã ex ipsa sequit ꝙ due ꝯ̃dictorie sint
simul vere.sicut supra per Phm in sua 2ª ꝯ̃ne ꝛ Boetiũ
declarabat ꝙ ex ista de copulato ꝑdicato antichũs neqꝫ
erit neqꝫ nõ erit sequit:ꝙ due ꝯ̃dictorie sunt sil false.ꝛ
eque patẽter nihil plus sequit ex ipsa copulatiua.cum ǵ
ipsa sit falsa seqt per leges ꝯ̃dictoriaꝝ ꝙ eius ꝯ̃dictoꝛia
est vã.ea aũt est ista disiunctiua.vl antichũs erit vel anti
chũs nõ erit.cuiꝰ neutra ps est vã ſm Phm.¶ Ultimo
ꝯ̃ Aure. spãlr cõtra doctorẽ illũ cõsentientẽ in opposita cõcl̃one
vbi.s̃. Phi arguo thẽ.q2 si vera sit ista positio:sequit ꝙ nulla
ꝑnũtiatio singularis de futuro ꝯtigẽti ꝯtẽta in sacra scri
ptura eẽt vera:pꝫ ꝯñã.sꝫ ꝓbo ꝯñs esse falsum.sumo eniꝫ
cap p hãc scripturã actu.p.Hic iesus qui assumptꝰ est a vobis
in celũ sic veniet:aut hec ẽ vera:ꝛ habeo ꝓpositũ:aut nõ
est vera:ꝛ tũc sequit ꝙ hic iesus nõ veniet:qd̃ est expsse
2m hereticũ:ꝛ ꝯñã pꝫ ex pnꝰ p assumpto.¶ P̃.In sacra scri
ptura nõ solũ tales ꝑnũtiationes ponunt:sꝫ ẽt habetur
expresse ꝙ ipse sũt vere.ǵ dicere illas nõ eẽ vãs est here
cap 8° ticũ.Assumptũ pꝫ ex Apoc.Joan.ibi eni dĩ.Et absterget
oẽꝫ lachrymã ab oclis eoꝝ:q̃ est ꝑnũtiatio singlari de fu
turo

turo ꝯtingēti. Et imediate di Joāni scribe q̄a hec verba fidelissima sūt ⁊ vera. ❡ It̄. Aug. in libro de p̄destinatione gr̄e qui etiā intitulat̄ de volūtate dei. Cū in sacrorum inquit voluminibus litteraꝝ: seu futuroꝝ quid ꝓphetico spiritu p̄nuntiationibus: seu preteritoꝝ hystorica veritate narrātibus: seu vite monita apostolica auctoritate tradentibus: aliqua veluti diuersuꝫ sonāte sn̄ia. vel monet̄ lector: vel sollicitat̄ auditor: sequit̄ hic lucidius apparere: ibi altius latere: nusq̄ tn̄ deesse noueris veritatē. Ecce ꝙ nunq̄ deest veritas in his que spiritu ꝓphetico futura p̄nuntiant̄. plurime aūt auctoritates tā canonis q̄ sanctoꝝ ad id possent adduci: sed iste nūc satis sint.

[margin: 3a]

[margin: 2a] ❡ 2a si nulla enunciatio singularis ⁊c̄. sequit̄ ꝙ deus nō certe ⁊ determinate presciret que pars ꝯtingētis sit futura vl̄ nō. patet q̄a cuiuscūqꝫ sciti enūtiatio si formet̄ est vera. sed ꝯn̄s est hereticū expresse vt patebit in sequēti q̄ōne.

[margin: 2a ꝯ.] ❡ Scd̄a ꝯclō est ꝙ ois talis ꝓpositio vera de eo: qd̄ est vere futurū: q̄ñcūqꝫ fuit si fuit. fuit vera. Et si semꝑ fuisset: semꝑ fuisset vera. ꝓbo sic ⁊ sumat̄ .a. gr̄a exempli: q̄a sicut de vna ꝓbat̄: ita de qualꝫ pōt ꝓbari. Et arguo sic .a. est v̄a. g̊ antichr̄s erit si antichr̄s erit q̄ñcūqꝫ fuit. si fuit. fuit vera. et si sꝑ fuisset: sꝑ fuisset vera. maior pꝫ ex p̊ p̄n° assūpto ex p̊ᶜ ꝯn̄is ꝓbōne. minor ꝓbat̄. q̄a si .a. sꝑ fuisset semꝑ enuntiasset antichr̄m fore: ⁊ ꝑ ꝯn̄s enūtiasset futurū qd̄ vere futurū erat: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑ diffōnē veri sequitur ꝙ semꝑ fuisset vera: ⁊ suppono ꝙ sicut nūc .a. significat ita semꝑ significet: q2 si nō fuisset significatiua: aut fuisset institua ad aliqd̄ significādū ꝓbatio nō ꝓcederet. Eodeꝫ modo pōt ꝓbari ꝙ si aliqua talis est falsa si sꝑ fuisset: sꝑ fuisset falsa. sic arguendo. si .b. est falsa. ergo antichr̄s non erit. Pꝫ q̄a si antichr̄s erit ipsa nō est falsa. g̊ si .b. sꝑ fuisset: semꝑ fuisset falsa: q̄a enūciasset non fore qd̄ vere erat futurū.

[margin: 3a ꝯ.] ❡ 3a ꝯ. ꝙ nulla ꝓpō singularis de inesse affirmatiua vel negatiua de futuro cui° enūtiabile sit vere futurū ꝯtingens ad vtrūlibet est necessario vel ineuitabilr̄ v̄a. Probo sic. Cuiuslibet talis singularis ꝯdictoria est possibilis. ergo nulla est necessaria vel ineuitabilr̄ v̄a. Cōsequētia pꝫ. q2 alioqn contingeret aliq̄ ꝯdictoria sil̄ esse vera. An̄s ꝓbat̄ ex eo: ꝙ tale ꝯtingens pōt fore pōt ⁊ nō fore. ⁊ si ponat̄ inesse sic̄ est pōle. tūc affirmatiua erit vera. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯtradictoria negatiue est pōlis. Si v̊o nō poneret̄ inesse tūc negatiua erit vera: ⁊ per ꝯn̄s ꝯdictoria affirmatiua est possibilis.

[margin: 4a ꝯ.] ❡ 4a ꝯ. ꝙ nulla ꝓpō de inesse particularis vel vl̄is affirmatiua enūtians aliquā entitatē ꝯtingētē futurā eē futurā est necessaria. Probat̄ q̄a hec est possibilis. nulla entitas ꝯtingēs futura erit. g̊ nulla talis vniuersalis vel ꝑticularis est necessaria. ꝯn̄a pꝫ: q̄a illud an̄s est icōpossibile cuilibet tali vl̄i vl̄ particulari. An̄s autē pꝫ: q̄a pōle est ꝙ nulla huiꝰ vnq̄ fiet: et per ꝯn̄s ꝙ nulla sit futura: quo posito hec erit vera. nulla entitas ꝯtingēs futura erit.

[margin: Contra] ❡ Ex hoc infero ꝙ falsum dicunt aliqui doctores ponētes has esse necessarias. oē cōtingēs futuruꝫ erit. si futurū in vtraqꝫ sumat̄ pro aliqua entitate ꝯtingēte futura: ⁊ pꝫ q̄a hec est possibilis. nullū futurū ꝯtingens erit: q̄ est ꝯdictoria ꝑticularis ⁊ cōtraria vl̄is. Dico tn̄ ꝙ vtraqꝫ haꝝ est nec̄ia. si subiecta stent ꝑ enuntiabilibus cōplexis enūtiationū de futuro tā affirmatiuaꝝ q̄ negatiuaꝝ. ꝓbo. q̄a impōle est quin cuiuslibet ꝯdictionis de futuris ꝯtingētibus alteꝝ ꝯdictorioꝝ enūtiabiliū sit futurū. h̄ pꝫ. q̄a ex opposito sequit̄ ꝙ eēt possibile eē aliq̄s duas enuntiationes de talibus futuris inuicē ꝯdictorias: quarū neutra esset vera: qd̄ est falsum. pꝫ q̄a illud enūtiabile dico futurū qd̄ cōtingit enuntiari per enuntiationē de futuro verā affirmatiuā vel negatiuā: sicut si hec ē vera. ego legam cras. dicimus ꝙ futurum est ꝙ ego legam cras. Et si ista sit vera. ego nō legā cras: dicim° ꝙ futurū est ꝙ ego non legam cras. Hoc modo loquitur Aug^{us} de vno martyre cū ait. futurū erat vt reges terre qui ꝓpter idola persequebant̄ chr̄ianos ꝙ ꝓpter chr̄m idola delerent dicēs. futurū nō quidē hāc enuntiationē: sed quod ꝑ ipsam significat̄. Et eodē mō dici pōt de enūtiabili enūtiatiōis negatiue. futurū erat vt reges ꝑ chr̄m idola nō adorarent: ⁊ sicut talia enūtiabilia dicunt̄ futura sic pōt dici ꝙ erūt: quo mō loquēdi frequēter vtit̄ scriptura diuina. Unde Osee 3°. Et erit in die illo dicit dn̄s vocabit me vir meus ⁊ nō vocabit me baalim. Et loquit̄ de synagoga. vbi pꝫ ꝙ de vtroqꝫ enuntiabili. s. affirmatiue ⁊ negatiue dicit: ⁊ erit ⁊ hoc sepissime in scripturl ꝓpheticis inuenit̄: que locutio vtrū sit ꝓpria vel iꝓpria nō curo. ergo necesse est aliqua eē futura: ex quo sequit̄ ꝙ hec nō pōt eē falsa: aut nō esse vera. oē futurū erit. ac per hoc est necessaria: ⁊ per ꝯn̄s ēt sua particularis: q̄uis aūt ipsa sit necessaria: nulla tn̄ eius singularis est necessaria: q̄a nulluꝫ tale futurū est de necessitate futurū: cū cuiuslibet oppositū sit pōle: ⁊ iō nulla talis est nec̄ia. h̄ futuruꝫ erit: q̄a quelꝫ hōꝰ iplicat ꝙ illud sit nec̄io futuꝝ: qd̄ tn̄ ꝯtingit nō esse futurū: ⁊ per ꝯn̄s q̄lꝫ hōꝰ est ꝯtingens ⁊ nō necessaria.

[margin: cap. 3.]

[margin: 5a ꝯ.] ❡ 5a ꝯ ē: ꝙ quelꝫ talis singularis pōt nūq̄ fuisse v̄a. ꝓbo q̄a qd̄cūqꝫ per hōꝰ ꝓpōnē enūtiat̄ fore pōt nō esse futuꝝ. ⁊ qd̄cūqꝫ enūtiat̄ nō eē futurū: pōt eē futuꝝ. g̊ q̄libet talis pōt nūq̄ fuisse v̄a. An̄s est notū ex eo: ꝙ illud est ꝯtingēs ad vtrūlꝫ. Cōsequētia ꝓbat̄: q̄a de quolꝫ sequit̄ hoc nō est futurū. g̊ nūq̄ fuit v̄a ꝓpō enūtians ipm esse futurū. qnimo si aliq̄ enūtiauit ipsuꝫ eē futuꝝ: ipsa fuit falsa. ⁊ intelligo semꝑ: ꝙ pro eo tp̄e ⁊ illo mō enūtiauerit ipm esse futurū: quo ponit̄ nō esse futurū.

[margin: 6a ꝯ.] ❡ 6a ꝯ. ꝙ quelibet talis singularis de futuro enūtiās pro aliquo determinato tp̄e vel instanti futuro. pōt esse successiue vera ⁊ falsa. sic tamē ꝙ affirmatiua pōt esse falsa postq̄ fuit vera. nō aūt vera postq̄ fuit falsa: ⁊ negatiua pōt esse vera postq̄ fuit falsa. nō aūt falsa postq̄ fuit vera. Prima ps ꝓbat̄: scilꝫ de affirmatiua sic. possibile est ꝙ eius ꝯdictoria sit vera. postq̄ ipsa fuit vera. g̊ possibile est ꝙ ipsa sit falsa postq̄ fuit vera. ꝯn̄a pꝫ: q2 q̄ñcūqꝫ sua ꝯdictoria est vera ipsa si est: est falsa. An̄s ꝓbat̄: q2 si ponat̄ inesse illud qd̄ enūtiat futurū: postea sua ꝯdictoria est v̄a. verbi gr̄a. iste antichr̄s erit in .c. sit .c. nomē ꝓpriū alicuꝰ determiate futuri. Si antichr̄s erit i .c. sic̄ ponit̄ si ista sit v̄a. post .c. hec eius opposita erit vera. antichr̄s nō erit in .c. q̄a nunq̄ .c. erit postea ⁊ tūc illa affirmatiua erit falsa: ⁊ erit verū dicere de ipsa ꝙ ipsa est falsa postq̄ fuit vera. ❡ Qz autē ipsa non possit eē vera postq̄ fuit falsa. ꝓbat̄: q̄a ipsa nō pōt eē v̄a nisi ante .c. supposito ꝙ nullū instās p̄teritū possit esse futurū: ⁊ sequit̄ si in aliquo istanti ante .c. sit vera ꝙ semꝑ q̄ñcūqꝫ prius fuit si fuit. fuit vera: vt pꝫ ex scd̄a ꝯne. si v̊o sꝑ fuit vera q̄ñcūqꝫ fuit postq̄ fuerit. g̊ nunq̄ an̄ fuit falsa. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ipōle est ꝙ ipsa sit vera postq̄ fuit falsa. ❡ Scd̄a pars ꝯnis. s. de negatiua ꝓbat̄ sic. affirmatiua pōt eē falsa postq̄ fuit vera. g̊ negatiua eiꝰ opposita pōt esse vera postq̄ fuit falsa. an̄s ꝓbatū est. ꝯn̄a v̊o pꝫ. q̄a semꝑ q̄ñ affirmatiua est vera: negatiua (si est) est falsa: ⁊ q̄ñ affirmatiua est falsa negatiua est vera. Qz autē ipsa nō possit eē falsa postq̄ fuit vera. ꝓbo. q̄a ista. antichr̄s nō erit in .c. nō pōt eē falsa in .c. nec in aliq̄ alio istāti post .c. pꝫ. g̊ si debeat eē falsa h̄ erit in aliquo istanti an̄ .c. qd̄ si ponat̄: seq̄t̄: vt pꝫ ex 2a ꝯne ꝙ semꝑ q̄ñcunqꝫ p̄us fuit si fuit. fuit falsa: ⁊ per ꝯn̄s nūq̄ fuit vera. Ex quo sequit̄ ꝙ ipossibile est ipsam esse falsam postq̄ fuit vera.

[margin: 7a ꝯ.] ❡ Cōclusio 7a est ꝙ nulla talis ꝓpō affirmatiua vl̄ negatiua pōt esse successiue vera aut falsa: ⁊ v̄a pro instāti illo

pro quo enuntiat aliqd fore vel nõ fore. Hoc pz qa si pro quocũqz instanti ante illud pro quo enũtiat aliq̃ talis ꝓpositio sit vera: sequit̃ ꝙ nũq̃ prius fuit falsa sz si fuit qñcũqz fuit: fuit vera: ⁊ si ꝓ aliquo instanti ante illud ponitur esse falsa. ꝯñs est ꝙ nunq̃ antea fuit vera: sed si fuit qñcunqz fuit: fuit falsa: et ista patent ex scḋa cõclusione.

8ᵃ ꝯ ℂ Octaua propositio est ꝙ si illa propositio dicat̃ mutabiliter vera que potest mutari de veritate in falsitatem seu magis proprie loquendo que potest esse vera ⁊ falsa successiue: sic ꝙ aliquando verũ sit dicere de ipsa. hec est falsa: ⁊ prius fuit vera. illa ṽo dicat̃ imutabilr̃ ṽa que nõ sic mutari põt: ⁊ simplr̃ falsa dicat̃ imutabilr̃ falsa in eodẽ sensu: quelibet ꝓpositio talium affirmatiua vera est simplr̃ loquẽdo mutabilr̃ vera: ⁊ quelibet negatiua falsa est mutabilr̃ falsa: affirmatiua ṽo falsa est imutabilr̃ falsa: ⁊ negatiua vera ẽ imutabilr̃ vera. Et pz ex sexta ꝯne. Nõ simplr̃ aũt loquẽdo: sed cũ determinatione. s. ꝙ sit vera vl̃ falsa mutabiliter ante illud instãs pro quo enuntiat. idest ꝙ possit esse successiue vera et falsa: aut falsa et vera ante instans illud. Sic eni dico ꝙ nulla est mutabiliter vera vel falsa: sed quelz ṽa est imutabilr̃ vera: ⁊ q̃lz falsa imutabilr̃ falsa: ⁊ totũ pz ex 7ᵃ ꝯne. ℂ Ex predictis etiã pz. qũo tales ꝓpõnes pñt icipere eẽ vere vel false: ⁊ qũo nõ pñt. Nã sic aliq̃ ꝓpõ põt vel nõ põt eẽ ṽa postq̃ fuit nõ vera: aut falsa: postq̃ fuit nõ falsa. sic põt icipere esse vera vl̃ falsa. affirmatiua aũt põt eẽ falsa postq̃ fuit nõ falsa: qa põt eẽ falsa postq̃ fuit vera. vt pz ex 6ᵃ ꝯne. g̃ põt icipere eẽ falsa: ⁊ qa nõ põt eẽ vera. postq̃ fuit non vera: vt ibidẽ pz. ideo nõ põt icipe eẽ vera. Et sili mõ ꝓbat̃ ꝙ negatiua põt icipere eẽ vera. ⁊ nõ põt icipere esse falsa. Et aduerte. ꝙ ꝓpe nõ dr̃ ꝓpõ icipere eẽ vera ex h̃ ꝓcise: ꝙ ipsa est vera: ⁊ nõ fuit prius vera: quia si nũq̃ ipsa fuit prius. ⁊ mõ sit: ⁊ sit vera. vex est ꝙ ipsa ẽ vera: ⁊ nũq̃ prius fuit vera: nec tñ q̃libet talis ꝓpe dr̃ icipere eẽ vera: sed illa tñ q̃ prius fuit nõ vera: aut si fuisset: fuisset nõ ṽa. aliogn q̃libet ꝓpõ vera nouiter formata diceret̃ icipere esse vera: ⁊ sic vna ꝓpõ geometrica iciperet esse vera: qḋ tñ in cõi vsu loquẽdi absurdũ diceret̃. Quia ṽo añ istãs vl̃ tp̃s futuꝝ pro quo enũtiat ꝓpõ: nulla talis põt eẽ falsa. postq̃ fuit nõ falsa: aut vera. postq̃ fuit nõ vera. vt pz ex 7ᵃ ꝯne: pz ꝙ nulla põt ante illud istãs vel tp̃s icipere eẽ vera vl̃ icipere esse falsa. ℂ Sed ꝯ põt argui sumẽdo aliquã talẽ ꝓpõnẽ ⁊ sit gratia exẽpli. b. sic. b. nõ ẽ vera: ⁊ põt ante instãs pro quo enũtiat esse vera. ergo. b. põt añ illud instans incipere esse ṽa. Añs pz ex 3ᵃ ꝯne: ⁊ ꝯña tz: ex eo ꝙ in añte icludit̃ vtraq̃ exponẽs ꝯñtis. ℂ Et posset sic cõfirmari ꝯña. nã sequit̃. b. nõ est vera: ⁊ erit ante illud instans vera. g̃. b. ante illud instãs incipit vl̃ icipiet esse vera. ergo eodẽ mõ sequit̃. b. nõ eẽ vera ⁊c̃. g̃ põt incipere ⁊c̃. ℂ Rño ad p̃mũ ꝯcedo añs posito ꝙ. b. sit ꝓpõ falsa: ⁊ nego ꝯñaz: ⁊ est rõ qa esto ꝙ iste eẽnt exponẽtes ꝯñtis: qa tñ illud verbũ põt nõ p̃cedit in añte nisi alterã eaꝝ: ⁊ in ꝯñte p̃cedit illũ ifinitiuũ icipere: ⁊ per ꝯñs equiualet vtrãq̃ exponẽtẽ ꝯñtis: iõ p̃ añs nõ denotat̃ ꝙ copulatiua de inesse cõposita ex illis exponẽtib⁹ possit esse vera añ illa añ illud instãs: sed solũ denotat̃ ꝙ vna illaꝝ scilz hec. b. est vera. sit possibilis añ illud istãs: sed in ꝯsequẽte denotat̃ ꝙ tota copulatiua possit esse vera añ illḋ instãs: ⁊ iõ ꝯña nõ valet. ℂ Et per idẽ pz ad scḋz ꝙ p̃ma ꝯña cui⁹ añs ⁊ ꝯñs sunt mere de iesse est bona: q̃uis añs icludat icõpossibilia. Uñ scḋa ꝯña nõ valet nec seq̃t̃ ex p̃ma ꝓꝓ cãz dictã. sz bñ seq̃t̃: pole est ꝙ. b. nõ sit ṽa: ⁊ erit añ illud instãs ṽa. g̃. b. põt icipe ⁊c̃. sic tñ ꝙ añs sumeret̃ in sensu cõposito ⁊ denotaret̃ totam copulatiuã seq̃ntẽ esse possibilem: sed tunc tale antecedens est falsum.

[margin: 5 ynum ꝯᵃ argũ.] [margin: 2ᵐ] [margin: Ad pᵐ] [margin: Ad 2ᵐ]

Quantum ad tertium articulum in quo videndũ est an contingens est cõtingens quãdo est: vel quãdo non est: premitto quid intelligo per h̃ nomen contingens. Et dico iuxta sniam ph̃i p̃mo p̃orũ. ꝙ idẽ ꝙ p̃ hãc orõnẽ. pole nõ necessariũ. Nã ipole nõ dicimus ꝯtingere: neq̃ etiaz nec̃ium nisi equoce vt ibi dicit ph̃s. Et ideo diffiniens cõtingẽs ait. Dico aũt contingere vl̃ ꝯtingẽs ꝙ cũ nõ sit necessariũ posito iesse nihil erit per hoc ipole. Et qa pole dicit̃ quo posito nõ sequit̃ ipossibile. idẽ est hoc totũ dictu ꝙ ꝯtingẽs est ꝙ cũ nõ sit necessariũ est pole. Est ergo diffinitio cõtingẽtis nõ nec̃iuz pole vl̃ eꝯ. pole nõ nec̃iuz. sic ergo aliqd dr̃ posse eẽ ⁊ nõ nec̃e esse aut posse nõ esse ⁊ nõ nec̃e nõ esse: sic dr̃ ꝯtingẽs esse vel ꝯtigens nõ eẽ: ⁊ nõ solũ qñ est p̃dicat̃ scḋm adiacens: sz etiã qñ tertiũ q̃lecũqz sit p̃dicatũ. Et qz non nec̃e esse: ⁊ pole nõ esse se ꝯsequunt̃. iõ cõtingẽs qḋ est pole eẽ ⁊ nõ nec̃e eẽ: est pole eẽ ⁊ pole nõ eẽ. ℂ Et hinc est: ꝙ frequẽter dr̃: ꝙ ꝯtingẽs est ideterminatũ ad esse ⁊ nõ eẽ: qḋ nõ dz itelligi de ideterminatione de inesse: videlz ꝙ cõtingẽs nõ sit nec nõ sit: qa h̃ est ipole respectu cuiuscũq̃ predicati: alias eẽt pole ꝙ duo ꝯdictoria essent simul falsa. Sed itelligendũ est de ideterminatione de necessario negatiue. vz ꝙ nõ est necesse eẽ nec nec̃e nõ eẽ: vel de ideterminatione de possibili affirmatiue. vz ꝙ põt eẽ ⁊ põt nõ esse: qui duo sensus sn̄ialr̃ equipollẽt. ℂ Hoc p̃misso pz ꝙ tũc cõtingẽs est ꝯtingẽs qñ põt esse ⁊ põt non esse. ℂ Ad videndũ ergo verũ qñ res est sit cõtingẽs esse: aut quãdo nõ est. videndũ est verũ qñ res est. possit nõ eẽ: an qñ nõ est. h̃ aũt põt duplr̃ itelligi. Uno mõ ꝙ qñ res est tũc sit in potẽtia vt in futuro nõ sit. Alio modo ꝙ tũc sit in po⁹ vt nõ sit tũc: ⁊ hoc adhuc duplr̃. Uno mõ sic ꝙ ꝓpositio enũtians ipsuz nõ eẽ tũc põt esse vera in futuro. Alio mõ ꝙ tũc sit pole ipaz eẽ verã. v. g. sit. a. aliqḋ singulare actu exñs nũc siue in instãti p̃nte: qḋ vocet̃. b. ꝙ nũc a. possit nõ eẽ põt itelligi triplr̃. vno mõ ꝙ nũc. a. põt in futuro nõ eẽ: ita ꝙ pole ẽ post nũc seu post instãs. b. hãc eẽ verã. a. nõ ẽ. Scḋs sensus est ꝙ nũc. a. põt i futuro nõ eẽ in isto instãti qḋ ẽ. b. ita ꝙ pole est ꝙ post. b. hec sit vera. a. nõ est in. b. Terti⁹ sensus est ꝙ nũc. a. põt nõ eẽ nũc: aut ꝙ pole sit hãc. a. nõ eẽ: vel. a. nõ est in. b. eẽ nũc verã. ⁊ eodẽ mõ põt ẽt triplr̃ itelligi ꝙ res que nũc nõ est põt esse. ℂ Scḋm sensuz p̃mũ articulus iste nõ hz difficultatẽ. Nã certũ est. qḋ põt sic ꝓbari breuiter aliqd nũc est: qḋ nõ ipole est nõ eẽ. g̃ aliqd nũc est qḋ nũc põt nõ eẽ: et vltra. g̃ aliqd qñ est põt nõ eẽ. Et eodez mõ põt argui. ꝙ aliqd (qñ nõ est) põt eẽ. qa aliqd nũc nõ est: qḋ nõ est impole esse ⁊c̃. Añs p̃mũ pz: qa multa sunt singularia ⁊ corruptibilia ⁊ annihilabilia: ⁊ per ꝯñs nõ ipolia nõ eẽ: que tñ nunc actu sunt in reruz nã: ⁊ ꝯñe sunt satis euidentes. ℂ p̃. Si hoc non sit verũ sequit̃ ꝙ nihil sit pole nõ esse nisi qñ nõ est. nec aliqd pole esse nisi qñ est. sicut opinati sunt megarici: quoꝝ opiões ph̃s reprobat 9ᵒ meta. sic eni. vt dicit ibi ph̃s sequit̃ ꝙ hñs visum nõ põt videre nisi qñ actu videt: nec edificator põt edificare nisi quando actu edificat: nec aliqd qḋ nõ sit põt fieri: aut qḋ non mouet̃ moueri. ⁊ gñalr̃ tollit̃ oĩs politas gñationis vel corruptionis vel noue mutationis in entib⁹ que oĩa sunt absurda. ℂ Sed ꝯ hoc põt argui: qa si aliqd qñ est põt nõ eẽ. g̃ qñ aliqd põt eẽ: põt nõ eẽ: ⁊ vltra. g̃ aliqd simul ⁊ semel põt eẽ ⁊ nõ eẽ. ꝯñtia p̃ma pz: qa qñ aliqd est põt esse. scḋa pz: qa idẽ est dictu: qñ põt esse põt non esse ⁊ simul ⁊ semel põt esse ⁊ non esse. ℂ Ad hoc dicunt aliqui argumentationem esse necessariam: et concedunt consequens quod dicunt esse veruz: sz non in sensu composito: quia impossibile est ꝙ idem simul sit ⁊ non sit. ℂ Sed illud

[margin: 3ᵘ artic.] [margin: primus sensus.] [margin: pᵐ] [margin: 2ᵐ] [margin: T. c. 5.] [margin: mõach⁹ q. 2. ar. 3]

5.moñ. vbi.ŝ.

illud nõ est bene dictũ. Nam sequit̃: aliqd simul ꝛ semel põt esse ꝛ nõ eẽ. ğ aliqd põt eẽ ꝛ nõ eẽ. signet̃ ğ aliqd tale: ꝛ illo demonstrato arguo. Hoc põt eẽ ꝛ nõ eẽ. ğ ista est possibilis hoc est ꝛ nõ est: qd̃ tñ est falsum: ꝛ ɔñtia pꝫ: qꝛ quelibet cathegorica singularis de possibili cuius subm est nomẽ ꝓpriũ: aut ꝓnomen demonstratiuũ ꝓcise: si est vã hꝫ aliq̃ʒ de inesse polem: ita ꝙ quelibet talis si est vã:

tñ˚ ꝓpõ

est vã tã in sensu cõposito q̃ʒ in sensu diuiso. ¶ Rñdeo ğ aliter. ꝛ nego ɔñtiã 2ᵃᵐ: nõ eñi sequit̃: aliqd qñ põt esse põt nõ eẽ. ğ aliqd simul ꝛ semel põt eẽ ꝛ nõ eẽ: sꝫ sequit̃. ğ aliqd simul põt eẽ: ꝛ põt nõ eẽ: ita ꝙ ɔñs sit vna copulatiua cõposita ex duab˚ de possibili: ista tamẽ nõ infert pᵃᵐ: sicut ẽt nõ sequit̃. hoc demõstrato Petro: põt portare hũc lapidẽ: ꝛ sit lapis pondus adequatũ virtuti Petri ꝛ põt portare hũc lapidẽ demõstrato alio eiusdẽ ponderis. ğ Pe. vel b eo demõstrato: põt portare hũc lapideʒ: ꝛ hũc vtroqꝫ demonstrato. Similr̃ ista copulatiua de poss̃ nõ reqrit ad ei˚ veritatẽ vnã de inesse copulatiuã polẽʒ: sꝫ sufficit ꝙ vtraqꝫ ei˚ ps diuisim sit polis: sicut pꝫ in exẽplo addito. Tũc ad ꝓbationẽ ɔñtie. Dico ꝙ nõ est idem dictu ꝛc. sꝫ est idẽ dictu qñ põt eẽ põt nõ eẽ: ꝛ simul ꝛ se-

2˚ sẽsus

mel põt eẽ ꝛ põt nõ eẽ. ¶ Scdm aũt sensum 2ᵐ adhuc minus hꝫ difficltatẽ articulus iste. Nã ꝑ solã ꝑteritionẽ instãtis b. (sit b. instãs in quo Petr˚ est siue Petr˚ corrũpat̃ siue maneat) hec erit vã: Petrus nõ est in a. ꝛ iõ hec est vã in 2˚ sensu. Petrus qui est in b. põt nõ eẽ in b. Sꝫ

3˚ sẽsus

in 3˚ sensu articuli est difficilis. Et circa ipm sunt opiniones ɔ̃rie: mihi tñ apparet vera eẽ que dicit ꝙ aliqd qd̃ ẽ nũc: põt nõ eẽ nũc: sic ꝙ ꝓpõ enũtiãs ipm nõ esse sit nũc

pᵐ

vã. ¶ Hãc ɔ̃nẽ ꝓbo p˚ ꝛ suppono cõiter cum alijs ꝙ est aliq̃ cã libera. Et ꝙ cã libera in hoc differt a nãli: qꝛ positis oĩb˚ requisitis ad agẽdũ põt agẽ ꝛ põt nõ agẽ. Nãlis

T.c.io.

aũt nõ põt non agẽ: sed necessario agit: sicut pꝫ. 9˚ meta. ꝛ vtrasqꝫ partes doctores ɔcedũt. ¶ Tũc sumo aliq̃ʒ vnã cãm liberã: ꝛ sit volũtas Pe. que vocat̃ a. que positis oĩbus reqsitis ad volẽdũ c. põt elicẽ volitionẽ circa c. ꝛ põt nõ elicẽ. Et suppono aliud satis cõiter ɔcessum ꝙ voluntas põt volitionẽ ꝓducẽ in instanti: qd̃ suo loco ꝓbabit̃. Sit ğ instans in quo oĩa reqsita ad volẽdũ c. ɔcurrũt b. Arguo sic a. põt elicẽ volitionẽ circa c. in instãti b. ꝛ põt nõ elicẽ illã volitionẽ in instanti b. ꝛ a. vel elicit talẽ volitionẽ in b. vel non elicit talẽ volitionẽ in b. ğ vel a. põt elicẽ volitionem circa c. ꝛ in instanti b. ꝛ tñ tũc nõ elicit: vel põt nõ elicẽ h9 volitionẽ in instanti b. ꝛ tamẽ tũc elicit: ꝛ vocet̃ volitio illa. d. ꝛ tũc vlterius infero. ğ vel hec ꝓpositio. d. nõ est: põt eẽ vera in instanti b. ꝛ tñ tunc hec est vã. d. est. vel hec ꝓpõ. d. est: põt eẽ vã in instãti b. ꝛ tñ tũc hec est vera. d. nõ est: ꝛ siue hoc det̃: siue illud habet̃ ꝓpositũ. Añs pᵐ q̃tũ ad pmã partẽ eiusdẽ ex suppositione pma pꝫ: quo ad scdam vo ex virtute pmi pncipij ɔñs ẽt pma clara est: qꝛ si a. elicit h9 volitionẽ in instanti b. ꝛ põt elicẽ eã in b. ꝛ põt ẽt nõ elicẽ in b. ğ elicit in b. ꝛ põt nõ elicẽ in b. Eodẽ mõ pꝫ: ꝙ si ipsa nõ elicit ꝙ ipsa non elicit: ꝛ tñ ipsa põt elicẽ: ɔñtia ẽt 2ᵃ euidẽs est: qꝛ si a. põt nõ elicẽ. d. in instãti b. hec põt eẽ vera. in instanti b. a. nõ elicit. d. ꝛ per ɔñs: hec ẽt põt esse vera. d. nõ est: ꝛ similr̃ si a. põt elicẽ. d. ꝛc. põt eẽ vera in instãti b. ꝛ per ɔñs ẽt hec d. est: põt tũc eẽ vera. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ vtraqꝫ istaꝝ d. est. d. nõ est: diuisim põt eẽ vera in instãti b. ꝛ ɔstat ꝙ altera tñ est vera. Si ğ hec sit vera. d. est. ğ tũc ipsa est vã in instãti b. ꝛ tñ hec. d. nõ est. põt tũc esse vera: quãuis nõ sit possibile ꝙ vtraqꝫ ɔiunctim ꝛ simul sit vera: sed si affirmatiua est vera: negatiua est falsa: ꝛ ecõtra: si negatiua ẽ vã: affirmatiua est falsa. Si qs aũt scdaꝫ supponẽ pmissaꝫ. s. ꝙ volũtas põt elicẽ volitionẽ in instanti nõ admit

teret: formet̃ rõ de deo: ꝛ aliq̃ creatura quã põt de˚ in instanti ꝓducẽ libere: ꝛ pariter ɔcludit̃ ꝓpositũ. ¶ P. Sit

ɔfirma˚

b. istãs pñs ꝛ arguo sic: hec ɔñª. de˚ põt ꝓducẽ in b. vnũ angelũ. ğ deus ꝓducit in b. vnũ angelũ. nõ est bona in b. ꝛ añs est verũ: vt pꝫ ex suppõnibus: ꝛ nõ iplicat ɔ̃dictionẽ. ğ oppositũ ɔñtis põt eẽ verũ simul cũ añte in instãti b. alias ɔtingeret ꝙ ꝛ ɔñs ꝛ ei˚ oppositũ eẽnt simul falsa in b. ꝛ sic hec. de˚ nõ ꝓducit vnũ angelũ in b. ꝛ hec. deus põt ꝓducẽ vnũ angelũ in b. pñt simul eẽ vere in b. ponatur ğ inesse: ꝛ habet̃ ꝓpositũ: qꝛ tũc simul dũ ista est vera: de˚ nõ ꝓducit vnũ angelũ in b. hec est possibilis. de˚ ꝓducit vnũ angelum in b. sꝫ ipsa sit falsa: nec possit eẽ simul vera cũ p˚. ¶ Qꝫ aũt pma ɔñtia sit simplr̃ sumpta nõ sit

bona in b. vt p˚ assumpsi. ꝓbo pmo: qꝛ si illa eẽt tũc bona eadẽ rõne ista eẽt tũc bona: deus põt ꝓducẽ duos angelos in b. ğ ꝓducit duos angelos in b. ꝛ similr̃ hec. de˚ põt ꝓducẽ tres in b. ğ ꝓducit tres in b. Et vltra. ğ quotquot põt ꝓducẽ in b. tot ꝓducit in b. qd̃ tñ est falsuꝫ: qꝛ in nullo instãti de˚ põt tot ꝓducẽ: quin possit tũc plures ꝓducere. ¶ 2˚ qꝛ si tũc ista eẽt bona ɔñtia: eadẽ rõne hec eẽt

2

bona: deus nõ põt ꝓducẽ vnũ angelũ in b. ğ deus nõ ꝓducit vnũ angelũ in b. ꝛ per ɔñs hec etiã esset bona. deus põt non ꝓducẽ vnũ angelũ in b. ꝛ põt ꝓducere vnũ angelum in b. ğ ꝓducit vnũ angelũ in b. ꝛ non ꝓducit vnum angelũ in b. sed ɔstat ꝙ ista nõ est bona: qꝛ antecedẽs est verũ ꝛ ɔñs iplicat ɔtradictionẽ. ¶ 3˚ ꝙ ɔñtia nõ sit bo-

3

na: pꝫ ex differẽtia agẽtis liberi ꝛ agẽtis nãlis supra premissa. ¶ Hanc conclusionẽ tenere habẽt quicũqꝫ tenẽt

9˚ meta. t.cõ.ia.

deũ potuisse producẽ creaturã aliquã ab eterno: ꝛ quicũqꝫ etiã tenent ꝙ possibile fuit angelũ mereri in pmo instanti sui esse: de quib˚ suis locis videbit̃. ¶ Sed cõtra

Schã lib. p. di.38. ꝛ in.q. de ꝓ de.

eã arguit quidã doctor tenẽs partẽ oppositaꝫ: ꝛ supponit vnũ qd̃ dicit eẽ cõiter tam a theologis q̃ʒ a pho cõcessuꝫ. s. ꝙ per nullã potẽtiã etiã diuinã põt fieri de ꝑterito nõ ꝑteritũ: qn semꝑ sit post verũ dicẽ ꝙ fuit ꝑteritum: quo supposito arguit̃ sic. Hec mõ est vera. volũtas vult c. in instanti b. ponat̃ ꝙ ita sit. ğ post b. semper hec erit vera. volũtas voluit c. in instanti b. imo ꝛ necessaria: qꝛ omnis ꝓpositio vera mere de presenti hẽt aliquaꝫ de preterito necessariam: ꝛ per consequẽs sua opposita erit impossibilis. Ex quo sequit̃. ꝙ si ista modo sit vera in instanti b. per nullã potentiã põt vnq̃ʒ fieri ꝙ ipsa sit falsa in instãti b. ꝛ per cõsequẽs: nec ꝙ ista sit vera in b. voluntas non

2ᵐ

vult c. in b. ¶ 2˚ ad idem põt argui ex intentione magistri 2˚ sententiarum dist. 25. vbi ait: sciendum est ꝙ lib. arbi. ad presens vel ad preteritum nõ refertur: sed ad futura contingentia: qd̃ eñi est in presenti: determinatum est: nec. n. in potestate nostra est: vt tunc sit vel nõ sit quãdo est: potest. n. non esse vel aliud esse postea: sed non põt nõ esse: dum est vel aliud esse dum illud est qd̃ est: sed in futuro an hoc sit vel illud ad potestatẽ libe. arbi. spectat.

p.5.c.22

Eandem sententiam ponit venerabilissimus Hugo lib.

3ᵐ

pmo de sacra. ¶ 3˚ si in instanti b. est volitio vel aliquid aliud: ꝛ possibile est: ꝙ in eo instanti ipsa nõ sit: ponatur in esse: ꝛ tũc sequitur ꝙ in eodem instanti sit ꝛ nõ sit: qd̃

4ᵐ

est ipossibile. ¶ 4˚ põt argui per istam ꝓpositionẽ phs omne qd̃ est quãdo est: necesse est esse. ¶ Pro solutione

Rñsio ad rationes Schã ĩ vbi supra

ꝑdictoꝝ pmitto ꝙ aliqd qd̃ est in aliquo instanti possit nõ esse in illo instanti: sic ꝙ ꝓpositio enuncians illud nõ esse possit esse vã in illo instanti põt intelligi tripliciter. Uno mõ ꝙ h sit possibile in sensu cõposito sic ꝙ in illo istãti ista res simul cũ hoc ꝙ ipsa est nõ sit in illo instanti: ꝛ ꝙ tã ꝓpositio enũtiãs ipaꝫ eẽ q̃ʒ ꝓpositio enũtians ipsaꝫ nõ eẽ ɔiũctim: ꝛ simul in illo instãti sint vere: ꝛ iste sensus est vere ipossis ꝓpter iplicationẽ contradictionis

¶ Alio mō pōt ꝯcipi vel intelligi hoc eē possibile in sensu diuiso: ⁊ hoc adhuc dupl͛r. Uno mō ꝙ aliq̄ res que est in aliquo instāti dato possit iā posita ineē desinē eē ⁊ de eē trāsmutari in nō eē in eodē dato instāti: ⁊ ꝙ ꝓpositio enūtians ipsaʒ eē desinat eē vera: ⁊ de vera fiat falsa: sic ꝙ in illo instāti ipsa sit falsa: ⁊ eꝫ sua opposita desinat eē falsa: ⁊ fiat v͛a: ⁊ ille sensus ēt est īpossi͛: q͛ talis trāsmutatio ⁊ successio nō est possibilis in instāti. ¶ Alio mō: ꝙ absolute ⁊ simpl͛r ꝙ possibile est istā rē nō tūc eē ⁊ nō poni per suā cām in eē ⁊ ꝓpositionē enūtiantē istā nō eē esse in illo instāti verā. Et ille sensus verus est: ⁊ nihil in

Ad pm — cōuenientis includit. ¶ Tūc ad rōnes. Ad p̄mā ꝯcessa ꝓ nūc ista suppositione q̄uis oppositū aliqui ⁊ magni doctores tenuerūt ēt theologi. ¶ Dico ꝙ si voluntas vult aliq̄d in instāti b. postea semꝑ erit hec vera: volūtas voluit B in instāti b. ita ꝙ ista ꝯ̄tia nūc est nec͞ia. volūtas vult B l b. g͛ post b. semꝑ hec erit vera si formet͛ volūtas voluit B in b. Sed dico: ꝙ aīs est ꝯtingēs: ⁊ pōt nō esse verū ēt in īstāti b. vt ꝓbatū est: ⁊ si ponat͛ ipm nō eē verū in b. sicut est po͛le iuxta 3m sensum p̄missum ista volūtas voluit B in b. nō erit vera post b. ⁊ per ꝯ̄ns nec nec͞ia nec ei⁹ opposita īpo͛lis. Si tn̄ ponat͛ aīs verū in b. q͛ nō est po͛le ꝙ cū hac suppositiōe ei⁹ oppositū sit verū in b. nec in p̄ nec in 2o sensu: iō nec post b. ista erit po͛lis: volūtas nō voluit B in b. Et vt dicit arguēs per nullā potētiā poterit vnq̄ fieri ꝙ ista sit falsa in b. volūtas vult B l b. sic. n. sequeret͛ ꝙ ipsa fuisset v͛a in b. ⁊ adhuc fuisset falsa in b. ⁊ per ꝯ̄ns ei⁹ opposita ēt fuisset v͛a in b. qđ est īpo͛le. Et ita pʒ: ꝙ hec rō ꝓcedit ꝫ pm sensuʒ ⁊ 2m: nō aūt ꝫ 3m. Et re v͛a si dict⁹ arguēs velit loq̄ ꝯ̄ñter B ipm h̄ret tenē. Nā in 2o. s. qđli. q. 6. tenet ꝙ angelus potuit mereri ⁊ demereri in p̄ instāti. Et ad B ꝓbādū in q̄dā rōne assumit ꝙ angelus potuit in p̄ īstāti se libere ꝯformare recte rōni ⁊ nō ꝯformare. Et īfra in soluēdo q̄dā obiectioneʒ que est ꝙ act⁹ nō est īputabilis ad meritū vel demeritū. nisi fiat sciēter ⁊ ꝯtingēter: ita ꝙ possit oppositū elicē ꝯcedit vtrāq3 ꝯditionalē eē nec͞iaʒ ad actū meritoriū: ⁊ dicit ꝙ vtraq3 pōt eē in instanti. Ex q̄b⁹ euidēter pʒ: ꝙ in illa. q. vult expsse ꝙ angelus in illo instāti quo se cōformauit recte rōni ⁊ habuit actū meritoriū (si ita fuit) potuit se nō ꝯformare tūc: ⁊ hēre tūc actū demeritoriū ⁊ nō hēre demeritoriū. ¶ Ꝑ. Ibidē dicit. ꝙ deliberatio: vl͛ ꝑfecta cognitio: aut syll͛us practic⁹ reqsit⁹ ad actū meritorium pōt eē nō solū in t͞pe ⁊ respectu act⁹ futuri: sed ēt in instāti: ⁊ respectu act⁹ qui elicit͛ in illo īstāti: ex quo ēt pʒ: qđ

Ad 2m — dctū est. ¶ Ad 2m dōm. ꝙ ītētio venerabilissimi Hugo. ⁊ magistri directe vadit ꝫ 2m sensuʒ. Nā potestas nr̄i liberi arbitrij nō est respectu eius: qđ fuit (vt. s. ꝑ nos fieri possit qđ nō fuerit) nec ēt respectu ei⁹ qđ iaʒ actu est: vt possim⁹ facē ipm qđ actu est nō eē in B īstāti in quo est: q̄uis possem⁹ facē ipm in futuro nō eē: sʒ nō vadit ꝫ 3m sensum: nec ꝓcedit eoꝝ ītētio: sicut statim pʒ ꝯsiderāti.

Ad 3m — ¶ Ad 3m dōm: ꝙ simpl͛r ⁊ absolute loquēdo pōt poni in esse ꝙ ista volitio nō sit in illo instāti: q͛ po͛le est ꝙ eius cā nō ꝓducat eam in illo instāti: ⁊ si ponat͛ tūc oppositū: nec ponit͛ nec positū est: nec ipa est in isto īstāti: sicut nec ipaʒ ꝓducit sua cā: ⁊ sic nō sequit͛ ꝯdictio: sequit͛ aūt si ipa ponat͛ ineē ⁊ sil͛ cū B eēt po͛le istā nō tūc eē: ita ꝙ hec ꝓpō enūtians istā nō eē: pōt esse tūc v͛a: qđ ego nō dico.

Ad 4m — ¶ Ad 4m dico: ꝙ ista dictio q͛n: pōt stare in dicta ꝓpōne aduerbial͛r vel ꝯiunctional͛r: ita ꝙ equalet huic ꝯiunctioni: si. Nam vt dic͛ Boe. p̄ li. de syll͛is hypotheticis: ita pōt fieri ꝯditionalis cū hac cōditione cū: sicut cum hac ꝯditione si. Unde ita est ꝯditionalis īsta: cuʒ homo est. aīal est: sicut ista: si hō est. aīal est. ⁊ sunt eiusdē potestatis vt dicit: ⁊ idē iudiciū pōt eē de q͛n: sicut de cū. Si vͦo ly q͛n. stet ibi aduerbial͛r vel ista ꝓpō sumet͛ in sensu cōposito: ⁊ sic est v͛a. Nā per ipaʒ denotat͛ ꝙ hec sit nec͞ia. Omne qđ est q͛n est est: ⁊ B est verū: lʒ nō hēat aliq̄ singularem necessariā p̄ter hāc de⁹ vel homo (demōstrato eo qđ est deus) est q͛n est. Nā quolibet alio demōstrato singl͛aris quecūq3 est ꝯtingēs. v. g. ista B demōstrato. pe. est q͛n est: est ꝯtingēs. Nā Petro nō existe ipa est falsa: ⁊ ita quelibet alia. Uel ista ꝓpō sumit͛ in sensu diuiso. Et B adhuc dupl͛r ꝯtingit: q͛ vel ipsa est tēporalis: ⁊ tūc equalet huic copulatiue: oē qđ est aliq͛n est: ⁊ oē tale tūc est necesse eē: ⁊ sic ipsa est falsa: sicut ⁊ 2a ps huius copulatiue: q͛ nulla res p̄ter deū aliq͛n est necesse eē. Uel pōt eē de tēporali extremo: ⁊ tūc vel de tēporali subiecto: ⁊ sic totū B: oē qđ ē q͛n est erit subm: ⁊ reliquū erit p̄dicatū: qđ denotat͛ verificari de illo subto cū mō necessitatis: ⁊ sic ēt est falsa: qđ pʒ arguēdo sic: oē qđ est q͛n est: necesse est eē: sed Petrus est q͛n est: g͛ Petrū nec͞e est eē: minor est v͛a. ponat͛ ꝙ Pe. sit aliqs hō actu existēs: ⁊ tn̄ ꝯclusio est falsa: vel pōt eē de tēporali p̄dicato: ⁊ tūc B tm̄ qđ ē erit subm ⁊ reliquū p̄dicatū: ⁊ sic adhuc dico ꝙ est falsa: q̄uis aliq̄ dicāt oppositū: sic arguēdo. Omne qđ est necesse vel de necessitate est q͛n est: sʒ Petr⁹ est. g͛ Petr⁹ de necessitate est q͛n est. que ꝯclusio est falsa: ⁊ idē iudiciū est si dicat͛. Omne qđ est de necessitate est q͛n est: q͛ tūc sequeret͛ ꝙ Petrus de necessitate eēt q͛n est: ⁊ pariter erit falsa. Cuius rō est: q͛ cū ista sit singularis habēs ꝓ subiecto nomē ꝓpriū p̄cise si ipsa est v͛a in sensu diuiso: est ēt v͛a in sēsu cōposito: ⁊ per ꝯ̄ns hec erit necessaria. Petrus est q͛n est: sed constat ꝙ hoc est falsum. Nā posito ꝙ Pe. nō sit: sicut est possibile tunc ipsa erit falsa. Naʒ sequit͛ Pe. est quādo est. g͛ Pe. est aliq͛n. ⁊ vltra. g͛ Pe. est. ⁊ cōstat. ꝙ tūc ꝯ̄ns est falsum. g͛ ⁊ antecedēs. Et ideo dico: ꝙ si ista propositio: omne qđ est ⁊c. sumat͛ in sensu diuiso: ⁊ ly q͛n. stet aduerbial͛r quocūq3 accipiat͛ ipa est falsa. Si vͦo ly q͛n. stet ꝯiunctional͛r mō p̄missio: sic dico ꝙ ista ꝓpositio pōt esse cōditionalis vel de ꝯditionato extremo: si sit cōditionalis: tunc ly necesse pōt denotare ꝯ̄tiā eē necessariā: ⁊ tūc ꝓpositio est vera. Naʒ hec est necessaria: omne qđ est si est est: vel sic. Si omne qđ est est: ipm est. Et pōt denotare necessitatē ꝯ̄tis: ⁊ tūc denotat͛. ꝙ si aliq̄d est (qđcunq3 sit illud) ꝙ ipm de necessitate est. Et pʒ: ꝙ hoc sit falsum. Si vͦo sit de cōditionali subiecto: tūc etiā est falsa: q͛ denotat͛ per eā ꝙ de quocūq3 dī hoc subm conditionatū est si est. dī hoc predicatū est: cū mō necessitatis: qđ est falsum. Nam vere dī ꝙ Pe. est: si est. ⁊ tn̄ hec est falsa. Pe. de necessitate est. Sed si predicatū sit conditionale tunc ꝓpositio est vera: q͛ tūc eius subiectū est tm̄ hoc qđ est. Et denotat͛ ꝙ de quocūq3 dicit͛ est: dicat͛ mediante mō necessitatis est si est: ⁊ hoc est verū. Unde quocūq3 qđ est demonstrato: hec est vera: hoc demōstrato aliquo de necessitate est si est. Ex qua nō sequit͛. ergo hoc de necessitate est: sʒ est fallacia s͛m quid ad simpl͛r. Et hoc est qđ ph͛s dicit. Nō eni idē est inquit: omne esse necessario quando est: ⁊ simpliciter esse ex necessitate: ⁊ accipit quādo est ꝓ si est: tūc applicando ad ꝓpositū dico: ꝙ q̄uis volitio vel aliq̄ res ꝯtingens que est in aliquo instanti de necessitate sit in illo instanti: si est in illo instanti: nō tn̄ de necessitate est in illo instanti. ¶ Nunc respondeo ad rōnes ph͛i pro pa sua ꝯclusione. Et cū p̄mo arguit ꝙ si ols affirmatio vel negatio est v͛a vel falsa: omne necesse est eē vel necesse est nō eē. nego ꝯ̄tiā. Et ad ꝓbationē cū dī. ꝙ si est veruʒ dicē: q͛n aliq̄d est albū: necesse est illud eē albū. Et eodē mō si verū est dicē: q͛n aliq̄d erit albū nec͞e ē illō fore albū. Dico ꝙ si ly nec͞e. notet nec͞itatē ꝯ̄tis vtraq3 ꝓpō est falsa.

Burle⁹ i logica c° de ꝓpo. tēporalibus

Rn̄sio ad rōnes ph͛o ponta. 3. i artu.

Unde posito φ Petr⁹ sit alb⁹: verū est dicē. Petr⁹ est albus: ⁊ tñ nō est necē Petrū eē albū. Si vō notet necessitatē ꝯñe ꝯcedo vtrāq₃: s₃ tūc nō ꝓbaṫ ꝓpositū: q₂ l₃ ꝯña ista sit necīa: verū est dicē φ Petr⁹ est alb⁹. ergo Petrus est alb⁹. tñ tā añs q̄ꝫ ꝯñs simplr est ꝯtigēs. Et iō esto φ ista sit vā Petr⁹ erit alb⁹. adhuc Pe. poterit nō fore alb⁹: sic ēt ipsa poterit nō eē vera: ⁊ pōt nunq̄ꝫ fuisse vā: cū ēt di si affirmatio est vera ita ⁊c. ꝯcedo ⁊ nego aliā q̄ inferṫ. ergo nihil erit ad vtrūlibet nec valet probatio: q₂ nō di aliqd ad vtrūlibet: q₂ nō magis erit q̄ꝫ nō erit: aut eꝯ: s₃ q₂ nō magis pōt eē q̄ꝫ nō eē aut eꝯ: seu q₂ ⁊ pōt eē ⁊ pōt nō eē: cū quo bñ stat φ ipm determinate erit: aut determinate nō erit.

Ad zᵐ ꝓbatī.

¶ Ad zᵐ ꝓbationē ꝯcedo qñ de q̄l₃ eoꝝ que facta sunt semꝑ fuit verū dicē: qñ erit: ⁊ qñcūq₃ ꝓpō fuisset formata fuisset vā: ⁊ simplr de q̄libet eoꝝ que futura sunt: verū est dicē qñ erit: ⁊ sic semꝑ fuit ēt verū dicē: cū h tñ stat ēt φ que facta sūt ꝯtigēter fuerūt facta: ⁊ ꝓpōnes enūtiātes qñ erūt ꝯtingenter fuerūt vere: ⁊ poterūt nunq̄ꝫ fuisse vere: ⁊ ea que erūt ꝯtigēter erūt ⁊ pñt nō fore: ⁊ ipse ꝓpōnes pñt nunq̄ꝫ fuisse vere: vñ vt p₃: vtraq₃ ꝓbatio. que tñ est vnica in vtute vertiṫ suꝑ h φ si ꝓpō de futuro sit vera: ⁊ fuerit vera: sit de necītate vera: ⁊ nō possit nō eē aut nō fuisse vā: qd̄ si verū eēt vtriq₃ ꝓbatio eēt efficax: s₃ illud (vt supra ꝓbatū est) prsus est falsū: ⁊ iō ꝓbatio que exinde ꝓcedit nullius momēti existit.

Ad zᵐ rō.

¶ Ad zᵐ rōnē ꝯcedo φ sicut res se hñt ad eē vel nō eē: sic orōnes ad vitatē vel falsitatē: sic. s. itelligēdo φ sicut res se hñt ad eē vl nō eē in p̄senti: sic orōnes de pñti enūtiātes eas eē vel nō eē ad veritatē vel falsitatē: ⁊ sicut se hñt ad fuisse in p̄terito vel nō fuisse: sic orōnes de p̄terito ad veritatē vel falsitatē. Et sicut se hñt ad futurū esse vel nō: sic ēt orōnes de futuro ad veritatē vel falsitatē: ⁊ p₃ φ sic o₃ itelligi ꝓpō ⁊ alr nō h₃ veritatē. Et tūc ad minorē dico. φ sūt determinata ad futurū eē vel nō esse h est determinate erūt vel determiāte nō erūt: q̄uis ꝯtingēter ⁊ nō necīo. Et iō simplr orōnes tales de futuro sūt determinate ad veritatē ⁊ falsitatē q̄uis ꝯtingēter. Uñ talis determinatio de ineē tñ: nō tollit ꝯtingētiā futuri que ꝯsistit in indeterminatiōe de possibili: q₂. s. pōt fore ⁊ pōt nō fore: ⁊ nō in indeterminatione de inesse: qua. s. di φ neq₃ erit neq₃ nō erit: q₂ h ē ipole: ⁊ op₃ alterū tñ determinate fore: ꝯtigēter tñ: q̄uis vtrūq₃ eoꝝ sit nobis ignotū: ⁊ iō p₃: φ ista rō ē poti⁹ ad ꝓpositū.

Ad rōnes Aureoli ꝯtā.

¶ Ad rōnes scđe ꝯñis nō op₃ rñdere: q₂ ꝯclusio vera est ⁊ illā ꝯcedo. ¶ Nūc ad rōnes illi⁹ doctoris ꝑ p̄ᵒ sua ꝯñe rñdeo ⁊ premitto φ ꝓpōnē esse imutabilr verā: pōt intelligi dupl̄r. Uno mō imutabilr. i. necīo ⁊ inevitabilr ⁊ nō ꝯtingēter: in qua sigñatione ille aliqñ vṫ vti h vocabulo imutabiliter. Alio mō imutabilr. i. φ nō possit eē falsa vel nō vā postq̄ꝫ fuit vera: sic φ sit aliqñ verū dicē hec nūc est falsa: ⁊ p̄us fuit vera: ⁊ sic nō est aliud ꝓpōnē eē imutabilr verā q̄ꝫ nō posse mutari de veritate in falsitatē: vel magis ꝓprie loquēdo nō posse eē p̄us verā ⁊ postea falsam. ¶ Hoc p̄misso dico: φ illa sua p̄ᵃ ꝓpō in vtroq₃ sensu est falsa. Nā vt p₃ ex zᵒ arti. quelibet talis ꝓpō vera de futuro est ꝯtingēter vera: ⁊ pōt fore ⁊ eē ⁊ fuisse nō vera: ⁊ iō nulla talis est imutabilr vera in p̄ᵒ sensu. Itē ꝓpō talis vera pōt eē falsa postq̄ꝫ fuit vera: ⁊ per ꝯñs nō est immutabilr vera in zᵒ sensu.

Ad p̄ᵐ

¶ Tūc ad p̄ᵐ rōnē cū dicit: si pōt mutari ne sit vera: aut in instanti in quo est vā aut in p̄cedēti ⁊c. dico φ aut itelligiṫ φ possit mutari ne sit vera. i. φ simplr possit nō esse vera: aut φ possit nō eē vā postq̄ꝫ fuit vera: si p̄ᵒ mō dico φ ēt in instanti in quo est vera: ⁊ in p̄cedēti ⁊ in sequēti. ¶ Et cū arguiṫ ꝯtra p̄ᵐ φ nō: q₂ tūc simul eēt vera ⁊ nō vera. nego ꝯñiā. Nā q̄uis illa sit nūc vā antichris erit: q₂ tñ pole est antichrim non fore: pole est istā nō eē verā nec vnq̄ꝫ fuisse: ⁊ si poneret in eē ista nō esset tñ nō vera: s₃ nec tunc nec antea vnq̄ꝫ fuisset vera. ¶ Et per idē p₃ ad p̄ᵐ ꝓbationē qua ꝓbaṫ φ nō in instanti p̄cedēti. zᵒ vō ꝓbatio ⁊ ea simplr que sequiṫ ꝯtra nō vadūt ꝯm p̄ᵐ sensum: sed ꝯm zᵐ de mutari. in quo sensu zᵒ dico φ talis ꝓpositio pōt mutari de veritate in instanti in quo res fiet: nō aūt in aliquo p̄cedēti. Et ad p̄ᵐ ꝓbationē ꝯtra hoc (cū di φ ista veritas trāsit in p̄teritū) dico φ ꝓbatio est ad ꝓpositū. Nam q₂ trāsit in p̄teritū iō nō remanet vera: sed ex tunc illa de p̄terito est vā: ⁊ ipsa: q₂ enūciat futurū qd̄ nō est futurū est falsa. Unde nunc ista est falsa ⁊ heretica. chris crucifigeṫ: ⁊ tñ fuit vera anteq̄ꝫ crucifigereṫ. ¶ Ad zᵐ ꝓbationē dico: φ iō mutaṫ: q₂ suū significatū poniṫ in eē ⁊ fit pñs: nec amplius est futurū: nec ex h ꝯfirmaṫ in sua veritate: vt dcm̄ est: ⁊ sic p₃: φ p̄ᵃ eius rō nō valet. Dico vlteri⁹ φ si valeret ꝓbareṫ φ nulla ꝓpositio de pñti est ꝯtingēs: s₃ quelibet necessaria: qd̄ tñ est euidēter falsum: ēt ꝯm oēs. ꝓbatio. sumo istā. sedet pe. quā glibet ꝯcederet nō eē necessariā: ⁊ ponaṫ φ nūc p̄ sit vera. ꝓbo h posito φ sit immutabiliter vera: q₂ si posset mutari: aut in istāti in quo est vera: ⁊ tunc simul eēt vera ⁊ nō vera: qd̄ est ipole: aut in instanti alio p̄cedēte ⁊ h nō: q₂ ante nō fuit vera: ⁊ nō pōt perdere veritatē anteq̄ꝫ hēat illam: nec in instanti sequēte: q₂ tūc illa veritas trāsit in p̄teritū ⁊c. ergo cū nō inueniaṫ instās in quo possit mutari: ipsa est imutabilr vera.

Ad zᵐ

ꝓbationes oēs sunt sue: ⁊ tñ ꝯclusio est falsa. ¶ Ad aliā rōnē si distributio illa sit cōis pro oīb⁹ instantibus p̄teritis ⁊ futuris: p₃ ex dictis φ minor est falsa. Si vō sit restricta ad instantia p̄cedentia instans factionis rei: ⁊ itelligaṫ φ sit imutabiliter. i. necessario vera: tunc maior est falsa: ⁊ p₃ ex dictis: ⁊ ex zᵃ ⁊ 3ᵃ ꝯñe secundi articuli. scđa eius ꝓpositio est vera: nec ꝯtra p̄dicta: ideo ad ei⁹ rōnes nō op₃ respondere.

Ad p̄ᵐ p̄nˡᵉ in p̄nᵒ q.

¶ Ad p̄mā rationē p̄ncipalem: patet ex dictis. Nam l₃ cōtingens nō sit determinatum determinatione de necessario: q₂. s. de necessitate sit futurum: vel de necessitate sit nō futurū. quinimo sit indeterminatum indeterminatione de necessario negatiue vel de possibili affirmatiue: vt supra dictum est: est tamē determinatū determinatione de inesse: q₂. s. vel determinate erit: vel determinate nō erit. Et ideo vna ꝓpositio de futuro est determinate vera: ⁊ altera determinate falsa: cōtingenter tamē.

Ad zᵐ

¶ Ad rationē secundā dico: φ talis propositio est contingens: nec est idē apud me propositionē hanc vel istam esse determinate veram vel falsam: ⁊ eā esse necessariam. ¶ Et quid sit respondendū ad vlteriorem processū: p₃ ex dictis. Unde sicut dicebatur: φ ista omne quod est quādo est ⁊c. est tñ vera si sit cōditionalis: ⁊ denotetur necessitas consequentie: aut si sit de conditionali predicato: qui forte modi mutuo conuertunṫ: ⁊ sic dico simpliciter φ in altero tñ duorum sensuū: vel in vtroq₃ est vera. omne quod est verum quando est verum de necessitate est verum: cū₃ hoc tamen stat φ simpliciter sit contingenter verum ⁊ hoc quo ad primā formam.

z

¶ Ad secundam etiam dico eodē modo: φ omne quod est futurum quando est futurum de necessitate est futurum: ⁊ cum hoc stat φ simpliciter loquendo sit contingenter futurū.

Ad 3ᵐ

¶ Ad tertiā dico: φ in hac parte pħs deceꝑt⁹ est ⁊ turpiter ⁊ logice ⁊ physice errauit: vt patet ex dictis. Et virtualiter alibi suis dictis contradicit: sicut 4ᵒ meta. vt patet articulo secūdo: ⁊ in libello de fortuna bona: vbi dicit deum videre futura: sicut patet in precedenti questione: ⁊ ideo non solum a nobis: sed a seipso in hac parte negandus est.

T. c. 27.

¶ Distinctionis. XXXVIII. Q°. II.

ꝑ^m

COnsequēter circa eādē mām. Quero vtꝝ de⁹ sit ꝑsci⁹ oīum futuroꝝ. ¶ Et arguo ꝙ nō. ꝑ. qꝛ si sic seqꝛ ꝙ oē futuꝝ nec̃io est futuꝝ. ꝯn̄s est in toto falsuꝫ ꝯ ̄ veritatē: qꝛ nihil est futurū nō efficiēte vel coefficiēte deo vt sit: de⁹ aūt nihil nec̃io efficit vel coefficit. In spāli quoqꝫ pꝫ eē falsum in actib⁹ futuris volūtarys hoīuꝫ: g̃ si nec̃io forēt nec peccarēt nec mererenꝛ: nullus dignus eēt laude vel vitupio ꝑmio vel supplicio: qd̄ oī legi ꝯdicit: ⁊ totā humanā ꝯuersationē perimit: nullus eni ꝑmiū mereref: aut penā: ex eo ꝙ nō libere agē ⁊ non

cap. 4. agē pōt. ꝯn̄a ꝓbaꝛ. ꝑ auc̃te Aug. 3°. li. de lib. ar. vbi ait. ꝙ

cap. 24. aliꝛ fieri nō pōt q̃ꝫ de⁹ ꝑsciuit. Et lib. 6° suꝑ gen̄. ait ꝙ illd̄

c. i. ⁊. 4 qd̄ de⁹ ꝑsciebat nec̃io futurū erat. Et silr Ansel. de ꝯcor.

2° ꝓbō dicit. ꝙ illud qd̄ de⁹ ꝑscit nec̃e est esse futurū. ¶ 2° ꝓbaꝛ rone. qꝛ si aliqd̄ ꝑscitū posset nō eē futurū: tūc de⁹ nō cū

cap 6° certa ꝑsciret: qꝛ ꝑscia que certa nō est vtiqꝫ nulla est: vt di

3° ꝓbō cit Aug. 3° de li. ar. ¶ 3° ꝓbaꝛ eadē ꝯn̄a. Nā seqꝛ. de⁹ ꝑscit Pe. peccaturū in a. sit a. dies crastina. g̃ Pe. peccabit in a. ⁊ hui⁹ ꝯn̄e an̄s est necessariū. g̃ ⁊ ꝯn̄s. ⁊ sic hec est necessaria. Pe. peccabit in a. g̃ Pe. necessario peccabit in a. Pria aūt ꝯn̄a pꝫ. sꝫ ꝙ ei⁹ an̄s sit necessariū pꝫ: tū qꝛ ꝑscia dei si qua est: est de⁹: g̃ est simplr necesse eē: tuꝫ qꝛ seqꝛ de⁹ ꝑscit Petrū peccaturū in a. g̃ de⁹ ꝑsciuit Petrū peccaturū in a. ⁊ ecōuerso: sꝫ de⁹ ꝑsciuit ⁊c̃. g̃ deus ꝑscit Pe. peccatuꝝ in a. supposito ꝙ a. sit dies futura. v. g. crastina. Et vtraqꝫ ꝯn̄a pꝫ: qꝛ cuꝫ q̃ꝫdiu res est ꝑcise futura nulla mutatio facta sit circa illam: ⁊ iō nulla ēt possit eē facta mutatio ipole est gn̄ q̃ꝫdiu est futura: si semel deus ꝑscit semꝑ ꝑsciat: sꝫ hec est simplr nec̃ia: si est vera. deus ꝑsciuit Petrū peccaturū in a. cū sit affirmatiua de ꝑterito. g̃ ⁊ ista ꝯn̄s ad eā. deus ꝑscit ⁊c̃. est simplr nec̃ia. ¶ Et ex ħ pōt formari argumētū qd̄ vꝫ multis q̃si isolubile: qñcūqꝫ ad aliqd̄ an̄s seqꝛ in ꝯn̄a simplr necessaria aliqd̄ cōsequēs: in cui⁹ potestate nō est ipedire an̄s in ei⁹ potestate nō est ipedire ꝯn̄s. ħ pꝫ: qꝛ aliogn̄ posset impedire ꝯn̄s nō ipediēdo an̄s: ⁊ sic esset pole ꝙ an̄s eēt verū ꝯn̄te existēte falso. qd̄ nō ꝯtingit: cū illud dicaꝛ an̄s ad aliud: qd̄ nō pōt esse verū: nisi illud aliud sit simul verū: sꝫ ad illd̄ an̄s de⁹ ꝑsciuit Petrū peccatuꝝ in a. seqꝛ illud ꝯn̄s Pe. peccabit in a. vt ꝓbatū est: ⁊ nō est in potestate Pe. ipedire an̄s: tū qꝛ est nec̃iū: vt ꝓbatū est: tuꝫ qꝛ ab eterno fuit verū: ⁊ oē eternū est imutabile. g̃ in potestate Pe. nō est ipedire ꝯn̄s: ⁊ per ꝯn̄s nō libere: sed necessario peccabit.

4° ꝓbō ¶ 4° ꝓbaꝛ eadē ꝯn̄tia: qꝛ seqꝛ de⁹ ꝑscit b. g̃ b. erit. Et vltra seqꝛ b. erit. g̃ nec̃io erit: ⁊ per ꝯn̄s seqꝛ. deus ꝑscit b. g̃ b. nec̃io erit. vltima ꝯn̄a tenet per illā regulā. qcqd seqꝛ ad ꝯn̄s. seqꝛ ad an̄s. Et ꝑ^a ꝯn̄a clara est ⁊ ꝓbata ꝑus: sꝫ 2^a ꝓbaꝛ: qꝛ si nō seqꝛ. g̃ cū an̄te poterit stare oppositū ꝯn̄tis: ⁊ sic iste erūt cōpoles b. erit: b. pōt nō fore: ⁊ ponaꝛ ꝙ sint simul vere: ⁊ qꝛ oē pole pōt poni in eē: ponaꝛ ꝙ b. nō erit: sꝫ hec ꝯdicit ꝑme que dicit b. erit. g̃ oppositū ꝯn̄tis repugnat an̄ti. Et per ꝯn̄s ꝑ^a ꝯn̄tia fuit

2^m ꝑn^le bona. ¶ 2° ꝑncipalr ad. q. arguo sic. si deus est ꝑscius futuroꝝ aut ħ est: qꝛ futura imediate repn̄tanꝛ in ei⁹ eēntia tanq̃ꝫ in spe. vl̄ medio cognoscēdi: aut dei notitia: aut qꝛ determinate nouit determinationē cāꝝ a qb⁹ dependent ipsa futura. ꝑ^m nō pōt dici: qꝛ qcqd dei eēntia repn̄sentat: vel vt spēs: vel vt notitia nālr repn̄tat nō minus q̃ꝫ spēs vel notitia creata: ⁊ per ꝯn̄s: sicut ipole est ꝙ aliquis hēat visionē albedinis: ⁊ nō videat albedinem: aut intueaꝛ spēm albedinis quā hꝫ in aīa: inquātū spēs est ⁊ imago: ⁊ nō cognoscat albedinē: sic erit ipole ꝙ de⁹ hēat notitiā suā ⁊ cognoscat suā eēntiā oī mō quo ē cognoscibilis: gn̄ cognoscat oē futurū eē futurū: sꝫ ipole est cognoscere deū aliqd esse futurū: gn̄ illud erit: g̃ ipole est aliqd̄ futurū nō fore: qd̄ est falsum. Nec pōt dici 2^m: qꝛ quedaꝫ futura depēdēt a ꝯtingēti determinatiōe volūtatis create: sed nō minus appet ipole ꝑcognoscē determinationē futurā voluntatis create q̃ꝫ ipm futurū. g̃ ⁊c̃. ¶ 3° qꝛ aut

3^m deus ꝑscit futura: qꝛ illa futura sunt: aut iō illa sunt futura: qꝛ deus ꝑscit illa: ꝑmū nō pōt dici: qꝛ tūc ipe res future eēnt cāe ꝑscie dei: qd̄ est ipole: nec 2^m qꝛ tūc ꝑscientia dei esset cā rerū vt eēnt future: ⁊ per ꝯn̄s: iō qs bonā vel malā volūtatē habebit: qꝛ deus prescit eū bonā vel malā volūtatē habiturū. ħ aūt est falsum: qꝛ tūc nō sibi eēt imputandū ꝙ bene vel male vellet.

cap 9°

Ad oppositū argꝛ ꝑ Aug. 5° d ci. dei. vbi inꝛ ꝑn^m ait ꝯ̄ Ciceronē: ꝙ ꝯfiteri esse deū ⁊ negare eē ꝑsciū futuroꝝ apertissima isania est. Et inꝛ finē dicti capli ait. q. n. nō ē ꝑsci⁹ oīuꝫ futuroꝝ nō ē vtiqꝫ de⁹.

In hac. q. erūt articli tres. Nā ꝑ videbiꝛ de q̃sito. 2° de mō q̄ de⁹ cognoscit futura. 3° vtꝝ cū ꝑscia dei stet ꝙ futura sint ꝯtingenter futura.

ꝑm⁹ art.

Quantū ad ꝑ^m ꝑmitto ꝙ futuroꝝ q̃dā sūt incōplexe significabilia: ⁊ talia sūt oēs entitates poles eē: que aliqn̄ actu erūt: q̃dā vo sūt sign̄abilia cōplexe tm̄. i. per enūtiatiōes: vel aliq̄ equalētia enūtiatiōib⁹. ¶ Primo mō dicim⁹ ꝙ antichꝛs est futur⁹: ⁊ ꝙ volitio mea quā cras habebo est futura. Nā ista entitas polis q̄ sign̄aꝛ per ħ nomē antichꝛs aliqn̄ erit. Et eodē mō volitio mea crastina. 2° mō dicim⁹ ꝙ futurū est. ꝙ chꝛs apparebit in nubib⁹: ⁊ ꝙ ipe iudicet mūdū: ꝙ celū nō moueatur: ⁊ silia que sign̄anꝛ per veras enūtiationes de futuro affirmatiuas vel negatiuas: vt in ꝑcedēti qōne dcm̄ est: ⁊ vt in sequētib⁹ paucioꝛib⁹ terminis vtar: ⁊ qd̄ dicer in telligaꝛ. ꝑ^a futura vocenꝛ res future: ⁊ alia enuntiabilia futura. ¶ Hoc ꝑmisso pono duas ꝯ̄nes ad istū articulū. ꝑ^a est. ꝙ de⁹ est ꝑscius oīuꝫ rerū futurarū. 2^a ꝙ est ꝑsci⁹ oīum enūtiabiliū futuroꝝ. ¶ Primā ꝯ̄nem ꝓbo ꝑ rōne

ꝑ^a ꝯ̄

sic. deus distincte cognoscit oēs res poles. g̃ ꝑscit oēs res futuras. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ oīs res futura est polis distinguendo futurū ꝯ̄ ꝑn̄s vt nūc loqmur de futuris: ⁊ ꝑscire nō ē aliđ q̃ꝫ euidēter cognoscē futura. An̄s ꝓbaꝛ ex eo qd̄ di. 35. ꝓbatū est: nihil posse in mūdo ꝓduci nō ꝓducēte vel cōproducēte deo libere ⁊ ꝯtingēter: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eo nō cog̃scēte illđ. qd̄ est pole. Imo certe ⁊ qd̄libet eiusdē rōnis: aliogn̄ nō plus vnū determinate ꝓduceret q̃ꝫ aliud: ⁊ hāc rōnē

cap. 15. satis innuit Aug. 5° suꝑ gen̄. ad lr̄aꝫ. volēs ꝓbare deū ꝑcognouisse cūcta creata iductis qbusdaꝫ auc̃tib⁹ scripture ait. ¶ His itaqꝫ hꝫ testimonijs. ꝓbaꝛ. ꝙ hec oīa ꝑus q̃ꝫ fierēt erāt in notitia faciētis ⁊ seqꝛ. q̃ꝫq̃ꝫ suffic̄e debeat: vt qsqꝫ nouerit vel credat ꝙ de⁹ hec oīa fecerit: nō. n. opinor eū tā excordē: vt deū que nō nouerat fecisse arbitre-

cap. 28. tur. Et ifra quomō inqt ea faceret que sibi nota nō erāt: nō. n. qcq̃ꝫ fecit ignorans: vbi pꝫ: ꝙ ex ħ ꝙ deus fecit oīa ꝓbat ꝙ oīa facta ꝑcognouit. Et certe pari rōne oīa factibilia ꝑcognoscit: ħ idē ꝓbaꝛ auctoritate eiusdē de fi. ad

cap. 33. pe. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites deo icōmutabili nō soluꝫ pn̄tia ⁊ ꝑterita: sed ēt futura oīa incōmutabiliter eē notissima. Cui dꝛ deus qui occultoꝝ es cogni-

cap. 7. toꝛ: qui scis oīa anteq̃ꝫ fiāt. Et. 15. de tri. dicit. ꝙ sapientie dei ꝑterita ⁊ futura: cū pn̄tib⁹ sūt cuncta pn̄tia ⁊ vno cōceptu simul presto sunt vniuersa. ¶ Ad ħ ēt est auctori-

cap. 23. tas Ecclesia. vbi legitur. dn̄o. n. anteq̃ꝫ crearentur omnia

2° ꝯ̄ sunt cognita. sicut ⁊ post perfectū respicis omnia. ¶ 2^{am} ꝯclusionē ꝓbo etiā rōne sic. deus prescit multa enuntiabilia futura ꝯtingenter. g̃ prescit omnia enuntiabilia fu-

tura.Ꝯña pȝ:qꝛ ſi eſt poſſibile aliq̄ taliū eſſe pſcita poſſibile ē ēt quelibet:ſuppoſito ꝙ de⁹ poſſit ſil' īfinita ſcire: ſicut neceſſario ꝯuincit̄.ex eo ꝙ oēs res poſſibiles diſtīcte cognouit:vt pbatū eſt:ꝛ ille ſūt īfinite.Aña pbat̄:qꝛ cū de⁹ pfecte ſe cognoſcit gcgd vult ſe facturū cognoſcit ſe velle illud facturū.Et per ꝯñs cū ipſe bene ſciat ꝙ ei⁹ voluntas impediri nō pōt ſequit̄ ꝙ cognoſcat ꝙ ipſe faciet gcgd vult ſe facturū.℄ Hoc ēt pbat̄ per Aug.15.de tri.vbi allegās vbū ſaluatoris Mat.6°.Nouit vbū dei pꝛ noſter quid vobis necīum ſit anteq̄ petatis ab eo:nec iſta ex aliquo tpe cognouit:vt noſſet:ſed futura oīa temporalia atqȝ in eis etiā gd:ꝛ qñ ab illo petituri fueram⁹: ꝛ quos ꝛ de gb⁹ reb⁹ vel exauditurus vel nō exauditur⁹ eēt ſine initio ante pſciuit.Et 5° de ci.dei in fine dicit ꝙ preces valēt ad ea impetrāda que ſe petentib⁹ ꝯceſſurū eē preſciuit.Itē de fi.ad pe.firmiſſime tene ꝛc̄.trinitatē deū ante oīa ſecula ſcire gbus eēt per fidē grāȝ largiturus ꝛc̄.In gb⁹ oīb⁹ pȝ:ꝙ oīa quot de⁹ dī pſcire ſunt futura enūtiabilia.Itē Boe.in li.5° de cōſo.oīa alia deū aſſerit cognoſcere.ꝺ.que ſint que fuerint:veniātqȝ vno mētis cernit in ictu.Et iuxta finē libri.oē nāqȝ futurū diuinus pcurrit intuitus.Et paulo poſt.manet ſpectator cunctoꝝ pſcius de⁹.℄ Ad h ēt eſt auctas ſcripture Joā.6° vbi ſcribit̄.Sciebat.n.ab initio Jeſus g eēnt credētes ꝛ quis traditurus eēt eū.Et eiuſdē infra.ꝙ ipſe erat ſciēs oīa que ventura erāt ſup eū.℄ P̄.Si h neget̄ ſequit̄ ꝙ nulla que deus per ſeipm:vel per angelos aut pphetas in nouo vel veteri teſtamēto futura pdixit:ipſe pſciuit: vel nō vera pnūtiauit:vel ſi vera:non ex ſcia quā de eis hūit:ſed caſualiter tm̄:qð ipium eſt opinari.Et pter h beūs Aug.5° de ciui.dei.dicit ꝙ nephas eſt negare deum eſſe pſcium futuroꝝ.Et lib.p̄ ꝯtra Maximū.nōne deus oīum eſt pſcius futuroꝝ gs hoc negabit inſanus.Ex pdictis pȝ manifeſte ꝙ nec vera nec cōſona dictis ſanctoꝝ ꝛ ſcripture eſt illa opinio illius doctoris g dicit ꝙ iſta ē falſa:deus ſcit ꝙ aligd eſt futurū vel ꝙ aligd erit:ꝛ iſta. deus ſcit ꝙ antichriſt⁹ erit:ꝛ ſimiles oēs gb⁹ ſignat̄ deū determinate ſcire aliq̄ futura.Cui⁹ rō eſt:qꝛ nulla talis ppoſitio de futuro eſt determinate vera:ꝛ p ꝯñs nec ab aliquo ſcita:cū ſcia ſit tm̄ veroꝝ.℄ Et dicit iterū.ꝙ iſta eſt īpropria de⁹ ſcit gd eſt futurū vel vēturū:qꝛ nihil determinate eſt futurū vel vēturū:ſed tm̄ ſub diſiunctione hoc vel illud.Et hoc vtiqȝ deus ſcit.ſ.hoc vel illud affirmatio vel negatio eſt ventura:ſed determinate neſcit ꝙ affirmatio ſit vētura:qꝛ nec eſt vētura determinate:de⁹ aūt ſcire nō pōt qð non eſt:alias ſciret falſum.hec ipſe. Cōſtat aūt ꝙ hoc qð dicit pmo.ſ.hanc eſſe falſam.deus ſcit quid eſt futurū:aut de⁹ ſcit ꝙ hoc puta antichriſtus vel iudiciū generale eſt futurū.expreſſe ꝯdicit auctoritatib⁹ iā adductis:nec indiget declaratione.Motiuū autē ſuū nullū eſt:ꝛ ſuper falſo fundat̄:vt pȝ in qōne pcedenti.Scðm etiā dictū.ſ.ꝙ nihil eſt determinate futurum: ſed tm̄ ſub diſiunctione:nullū eſt:qꝛ nō minus eſt aligd (eoꝝ que non ſunt) futurum:q̄ꝫ aliquid qð nunc eſt:pusq̄ eſſet fuit futurum:ſed conſtat ꝙ omne qð nunc eſt faciuȝ prius q̄ꝫ fieret aut eēt fuit futurū.Uñ Boe.5° de cōſo.nullam inqt arbitror eē dicturū ꝙ que nūc fiunt:anteq̄ fierēt euētura nō fuerint.ergo ꝛc̄.℄ P̄.Si nihil eſt determinate futurum:g̃ oīs ſingularis propoſitio enuntians aligd eſſe determinate futurū eſt falſa:qð eſt cōtra euȝ.℄ P̄.Cōtra eū ſunt rōnes facte in pcedenti qōne p pma ꝯne ſcði arti.Quod vō tertio dicit.ꝙ de⁹ ſcit ſub diſiunctione hoc vel illud eē futurū:ꝛ ſi verū ſit:tm̄ nō ſufficit:qꝛ ꝛ ego etiam certiſſime ſcio ꝛ ſic de⁹ nō plus ſciret gd eſſet futurum q̄ꝫ ego:aut alius quilibet:qð nefas ꝛ impiū eſt dicere vel ſentire.℄ Unde cōtra dictū hoc directe arguit Boe.5° de ꝯſo.proſa tertia:que eſt inquit: hec pſciētia aut nihil certum:nihil ſtabile cōprehendit: aut quid hoc refert.i.differt vaticinio illo ridiculo tyreſie:gcgd dicam aut erit aut nō erit:gd etiam diuina prouidētia:humana opione preſtiterit ſi vti hoīes icerta iudicat:quoꝝ eſt icertus euētus.Opinio ergo iſta tenēda non eſt pp quā tātūmodo predictarū cōcluſionum pbationibus aliquātulū volui inſiſtere.Nam apud alios catholicos nullaten⁹ vertunt̄ in dubiū.ꝛ hec de p articlo.

Margin: cap.3. cap.6°. cap.20. cap.21. cap.6. cap.18. cap.10. cap.10. Aureolus di.39.q.1. art.1.p.1. ꝛ artic.3. ppo.2.

Quantū ad 2ᵐ arti.vȝ quō ꝯtingētia futura ſīa certitudinalr cognoſcunt̄ a deo.Eſt ſciēdū ꝙ difficultas in h maxime eſt de enūtiationib⁹ ꝯtingētib⁹ futuris.Nā eſto ꝙ de⁹ cognoſcat Petrū poſſe ꝛ albedinē poſſe:adhuc cū poſſe ſit Petrū fore albū:ꝛ poſſe ſit ēt ipm nō fore albū:difficile eſt vidē quō mō de⁹ certitudinalr nouit:ꝙ determinate Petr⁹ erit alb⁹:vel ꝙ nō erit. ℄ Et q̄ꝫtū ad h dixerūt aliq ꝙ de⁹ hēt penes ſe ideas:q̄ gdē nō ſolū repſentant ſimplices terminos:ſed ēt cōplexiones terminoꝝ cū oīb⁹ circūſtātijs tēporis ꝛ loci.Uñ de⁹ hñs penes ſe ideas antichrī ꝛ iſtātis futuri:ꝛ tēpli ꝛ ſeſſiōis nouit p eas determiate ꝙ antichrīs in tali iſtāti ſedebit in tēplo tanq̄ꝫ ipſe ſit deus.℄ Cōtra iſtā opionē arguit doctor vnus p gdē:qꝛ rōnes cognoſcēdi terminos alicui⁹ cōplexi nō ſufficiēter cāut notitiā illius:niſi illud ſit natū cognoſci ex terminis:ſȝ cōplexuȝ ꝯtingēs nō eſt natū cognoſci ex terminis:qꝛ tūc nō ſolū eēt necīum:ſed ēt imediatū:g̃ tales rōnes vel idee nō ſufficiūt ad cognoſcēdū hȝ cōplexū.℄ 2° qꝛ eodē mō ſunt idee poliuȝ nō futuroꝝ:ſicut futuroꝝ:g̃ idea futuri nō repñtat ipm determinate futurū magis:q̄ꝫ idea poſſis nō futuri.℄ 3° qꝛ nō magis idea futuri repſentat ponēdo ipm eē in h nūc q̄ꝫ in illo.℄ Alius aūt dicit has rōnes nō eſſe efficaces ꝯ iſtā opionē:q̄ꝫuis ipſa in ſe falſa ſit.℄ Unde dicit.ꝙ ad pmā rōnē illi dicerēt ꝙ complexio terminoꝝ futura eſt aligd aliud a terminis pp qð hȝ ppriā ideā in deo vltra ideas ſimplicīū terminoꝝ:ꝛ ſic per ideaȝ hȝ illa futura complexio certitudinalr cognoſcit̄.℄ Ad 2ᵐ dicerēt.ꝙ qꝛ fiēda futura ſunt:idcirco eſt in deo idea repſentās cōplexionē pro illo tūc quo fierēt.Et ſilr dicerēt ad tertiū. ℄ Sed iſta defenſio nulla eſt.Nā cuȝ dī.ꝙ cōplexio eſt aligd aliud a terminis habēs ppriā ideā in deo:ſi ad ppoſitū debeat ſumi:cū nō ſolū ipſoꝝ terminoꝝ vocaliuȝ vel mētaliū aut alioꝝ que ſunt ſigna rerū ponant̄ idee: ſed ipſaꝝ rerū per hȝ terminos ſignificatiuarū ſm opionem iſtam:opȝ ꝙ intelligat̄ ꝙ iſta cōplexio terminorū ſit aliquid in re extra ſignificatū per copulā verbalē diſtinctū a reb⁹ per terminos ſimplices ppōnis ſignantis: habens ppriā ideā in deo:ſic aūt intelligēdo h dcm̄ eſt penitus falſum:qð pȝ tam auctoritate phi p° perihermenias.Ubi ait.ꝙ ipm eſt ſi purū dixeris nihil eſt.i.nihil ſm ſe ſignat:ſed eſt purū ſyncathegoreuma.Itē 6° met. dicit.ꝙ ens qð eſt in affirmatione ꝛ negatione eſt paſſio mentis:ꝛ nullā nām extra ſignat pter ens qð eſt gd aut q̄ꝫtū aut q̄le ꝛc̄.qð tm̄ falſum eſſet cuȝ qðlibet gd aut q̄ꝫtum ꝛc̄.ſignificet̄ per ſimplices termios pdicamētales. Et ibi dicit ex gbus cōponit̄ affirmatio ꝛ negatio.℄ P̄. Hoc iprobat̄ per rōnē.Nā ſumo iſtā deus eſt creator.ſi ly eſt.ſignificet aliq̄ꝫ entitateȝ aliā a ſignificatis per terminos.puta per ſubm ꝛ pdicatū huius ppōnis:cū ſubm ſignificet deitatē:ꝛ pdicatū q̄ꝫlibet creaturā:lȝ nō ſemp ſupponat pro q̄libet:oportebit ꝙ ly eſt.ſignificet aliquā entitatē:que nec eſt de⁹ nec creatura:qð eſt impoſſibile. ℄ P̄.Qua rōne cōplexio vnius ppōnis ſignat hȝ entitatē:eadē rōne ꝛ cuiuſlibet:ꝛ ſic complexio huius.deus

Margin: 2ᵒ arti. Sco.ꝯtra iſtam opi.p.ſen.diſ.38. 2ᵐ 3ᵐ Aureol⁹ diſt.38.q.pma.ar.p ppo.3. ꝯ Aure. T.cō.8. 2ᵐ 3ᵐ

est deus significabit vnam entitatem que non est deus. ¶ Itē cōplexio huius. deus nō est lapis. ⁊ huius. chime ra nō est ens: ⁊ cuiuslibet alteri⁹ negatiue habebit suam talem aliquā entitatē: qḋ est nimis mirabile. ¶ 4m. Pꝫ. Cuꝫ quelibet entitas possit significari aliq̄ termino q̄ possit pro illa ēt supponere in aliqua ꝓpōne cuius sit subm: sit a. nomē entitatis significate per copulaꝫ huius ꝓpōnis sortes sedet. ⁊ formet̄ ista ꝓpositio a. est ens. vel a. est ꝓ ductum. aut aliq̄ alia: pari rōne copula isti⁹ ꝓpōnis cui⁹ est subm a. sic significabit aliā entitatē: ⁊ tunc de illa po teris aliqḋ enūtiari: ⁊ copula ēt istius enūtiatiōis signifi cabit aliā. Et sic vel oportebit cōcedere ꝙ ad cuiuslibet ꝓpositiōis formationē fiat vna noua entitas extra alaꝫ distincta a ꝓpōne: ⁊ alys pexistētib⁹ rebus: vel ꝙ in q̄lꝫ sunt actu īfinite tales: quoꝝ vtrūqꝫ nimis est patēter ab surdū. ¶ 5m. Pꝫ. Scdm istā viā respōdēdi: ad nullius cōple xi notitiā sufficeret noscē res importatas per terminos: ⁊ sic nullus (q̄ntūcūqꝫ īuitiue ⁊ clare vidēs Petrū ⁊ ei⁹ albedinē) posset cognoscere ꝙ Petrus est albus: nisi co gnosceret entitatē q̄ndam aliā importatā per est. ego aūt experior ꝙ nullā talē cognosco: ⁊ puto ꝙ multi tā intel ligētes q̄ ēt rustici nō cognoscūt tales entitates: q̄ tn̄ co gnoscūt ꝙ Petrus est albus: ⁊ sīlia enūtiabilia ꝯtingen tia. ¶ 6m. Pꝫ. Si de⁹ cognoscat ꝙ antichrist⁹ sedebit in tēplo ꝑ tp̄e a. ex eo ꝙ hꝫ ideas ⁊ terminoꝝ ⁊ cōplexiōis hui⁹ enūtiabilis: cū sit possibile ꝙ antichrist⁹ curret ꝑ tp̄e a. ꝑ vnicū instās: ⁊ nō sedebit tūc in tēplo: ⁊ ꝑ ꝯñs h̄ sit ꝯco gnoscibile a deo. sequit̄ ꝙ si antichrist⁹ tunc curreret: vł aliqua idea eēt in deo que nūc nō est in deo: qḋ est sacri legum dicē: vel deus simul hꝫ ideā vtriusqꝫ cōplexiōis ⁊ terminoꝝ eorūdem: ac per hoc ſm istam viam simul cognoscit ꝙ ipse tūc curret ⁊ sedebit: qḋ est falsum. Et ꝑ idē pꝫ: ꝙ solutio ad secūdā nō pōt stare: q2 q̄ōlibet pōle nō futurū pōt esse futurum. Nā q̄ōlibet tale deus posset facere qñ sibi placeret: ⁊ per ꝯñs q̄ōlibet tale pōt habere ideā repñsentantē ip̄m: pro aliquo tēpore futurū: ⁊ si sic. ergo habet eā: vł noua idea eēt possibilis in deo: ⁊ sic pꝫ: ꝙ tales solutiones nō sufficiūt ꝯ rōnes istas. Siue tn̄ rō nes iste simplr̄ sint efficaces ꝯtra opinioneꝫ siue nō ipsa opinio in se stare nō pōt pro eo ꝙ ponit ideas eē intelle ctui diuino media: vel rōnes cognoscendi creaturas: cuꝫ tamē nullū tale mediū sit ponendum: vt pꝫ supra distin ctione trigesimaqnta. ¶ Primus ḡ doctor iuxta ꝓpriā sñiam respōdet ad articłm istū dicēs hoc posse poni du pliciter. (Scot⁹ vbi.s.) Uno mō ꝙ īntellectus diuinus vidēdo determi natione volūtatis diuine videt illud fore ꝑ a. q2 illa vo luntas determinat illud fore ꝑ a. scit. n. illam volūtateꝫ esse imutabilē ⁊ nō impedibilē: vel aliter (q2 ista via vꝫ ponere quēdam discursuꝫ in intellectu diuino: q̄si ex in tuitione determinatiōis volūtatis ⁊ īmutabilitatis eius cōcludat h̄ fore) pōt poni ꝙ intellectus diuinus aut of fert simplicia: quoꝝ vnio est ꝯtigēs in re: aut si cōplexio nē offert: offert eā sicut neutrā: ⁊ volūtas eligēs vnā ptēꝫ s. coniunctionē istoꝝ pro aliquo nunc in re: facit illud eē determinate veꝝ: hoc erit ꝑ a. hoc aūt existēte determina te veꝝ: eēntia est rō cognoscēdi diuino intellectui illud verū: ita ꝙ vt subdit in p̄mo instāti quo talia complexa ꝯtingentia offerunt̄ per intellectū: nō sunt vera: q2 nihil est tunc per qḋ habeant veritatē determinatā: posita aūt determinatione volūtatis diuine iaꝫ sunt vera in illo 2o instanti: ⁊ tunc sunt cognita: ⁊ fuissent ēt cognita in p̄mo instanti: si tunc fuissent vera. ¶ (ꝯ Sco. vbi.s.) Sed iste modus dicen di: sicut ⁊ p̄mus deficit in hoc: ꝙ ponit aliqḋ eē mediū: ⁊ ratio cognoscēdi intellectu diuino. ¶ 2m. Pꝫ. Ultra hoc defi citur: q2 talia instātia ⁊ prioritatē ⁊ posterioritatē ponit in deo: que ſm veritatē nullo mō possunt poni: vt supra di stinctiōe nona ꝓbatū est. ¶ 3m. Pꝫ. Impōle ē ꝙ ꝑ aliq̄ instāti talis cōplexio de futuro sit neutra. alias ꝑ tūc daret̄ me diū in ꝯdictiōe. ¶ 4m. Pꝫ. Cōcesso tali ꝓcessu intellect⁹ ⁊ vo lūtatis dei circa futura q̄uis ex hoc forte pateret: q̄liter de⁹ determiate cognoscit futura fiēda ab eo solo: aut ab eo ⁊ cā creata nālr̄ cāte: nō tn̄ sic pōt hr̄i ꝙ certe cogno scat futura depēdētia a ꝯtingēti libertate volūtatis crea te: q2 sicut arguit vn⁹ alius ꝯ istū: (Ockam ꝯ scā. di. 38.) aut determinationem volūtatis diuine circa futurā existētiā ꝯtingētis depēdē tis a libertate volūtatis create necessario sequit̄ deter minatio volūtatis create circa idē aut nō: si sic. ḡ ita nālr̄ ter agit volūtas creata: sicut q̄cūqꝫ cā nālis: q2 sicut volun tate diuia existēte determiata ad vnū oppositoꝝ nō est in potestate rei nālis nō coagere: ⁊ ipa nō determinata nō coagit cā nālis: ita volūtate dina existēte dtermiata respe ctu alicui⁹ act⁹ ꝓducibilis a volūtate creata: volūtas nō pōt libere nō coagē: ⁊ h̄ āt ē falsuꝫ: q2 tūc nullus ei⁹ act⁹ eēt sibi iputādus. Si vō determinationē volūtatis dine nō necīo seq̄t̄ determinatio volūtatis create: tūc ad sciē dū: vtꝝ effect⁹ ponet̄ vel nō ponet̄: nō sufficit nosse deter minationē volūtatis dine: sꝫ opꝫ nosse cū h̄ determiatio nē volūtatis create: q̄ vt pꝫ ex dictis nō coḡscit̄ ꝑ deter minationē volūtatis dine: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ talē determiationē nō appet ꝙ de⁹ hēat certā notitiā diuꝫ futuroꝝ. ¶ Aliā rōnē facit ibidē Ockā ꝯ Scotū: q̄ ēt aliq̄ mō ē ꝯ funda mētū ꝓbatiōis ꝯñis scd̄e ꝓcedētis articuli. Arguit. n. sic. qñ aliqḋ determinat̄ ꝯtigēter ita ꝙ pōle est ip̄m nunq̄ fuisse determiatū ꝑ talē dtermiationē: nō pōt hr̄i euidē tia certa ⁊ īfallibilis: sꝫ volūtas dina ita dtermiat̄ ꝙ ad huc pōle est ipaꝫ nunq̄ fuisse dtermiatā. ḡ ꝑ ei⁹ dtermia tionē nō pōt hr̄i certa notitia. ¶ Hec rō n̄ valet: qm̄ ma ior ē falsa: q2 ista politas ad nūq̄ fuisse determinatū nō tollit certitudinē p̄scie: dūmō ponat̄ actualr̄ determina tio ⁊ necīa ꝯña effect⁹ in futuro ad dictā determiationē ⁊ notitia ꝑfecta talis ꝯñe. q̄ oīa ꝯcurrūt in ꝓposito: sꝫ so lū arguit ꝙ pōle ē illō tale nō fuisse p̄scitū fore: sic pōle ē volūtatē nō fuisse dtermiatā ad illō: ⁊ iō ex h̄ ꝙ de⁹ ꝑfe ctissime nouit q̄cq̄d se solo aut cū creatura vult se ꝑ aliq̄ tp̄e facturū vł nō facturū. Et q̄cq̄d vult se factuꝝ faciet: ⁊ nō facturū n̄ faciet ꝯformiter ad suā volūtatē. ꝯcludit̄ ꝙ certissime ip̄e nouit q̄cq̄d ē facturū vł n̄. Cōtīgēter tn̄ sic ⁊ futuꝝ ꝯtigēter ē futuꝝ. Nihilomin⁹ tn̄ nō iō de⁹ no uit sic futura: q2 nouit se sic velle: aut determiationē sue volūtatis: vt imagiat̄ ꝓcedēs opio: q̄nimo si ꝑ īpōle de⁹ nō eēt volēs: eēt āt ītelligēs sic est: ⁊ futura eēnt futura: adhuc de⁹ ꝑꝑ excellētiā sue ītelligētie nosset q̄cūqꝫ futu ra. ¶ (Rñ⁹ ꝯpa ad artic.) Dico ḡ q̄ntū ad istū articłm ꝯformiter ītētiōi Aug. Dam. atqꝫ Boe. necnō ē plurium doctoꝝ magnoꝝ mo dernoꝝ: ꝙ modus iste q̄ dei sapia cūcta futura certe p̄no scit īcōprehēsibilis ⁊ īexplicabilis nobis est: aliqualr̄ tn̄ ex his q̄ videm⁹ ī nobis ad ea q̄ ipsi⁹ sūt assurgētes possu mus ⁊ debem⁹ ꝯcipe: ꝙ sic ea q̄ nr̄is oculis sūt p̄ntia īntui tiue videm⁹: ac ꝑ hō īntuitionē certe iudicam⁹: vbi ⁊ q̄li ter res visa existat: ac plēs alias ꝯtigētes v̄itates de p̄nti sic ītellectualis eternusqꝫ oculus dei: īntuitiuā oīum rerū hꝫ visionē: imo vt ꝓpri⁹ loq̄r ip̄e ē īcōprehēsibilis q̄dā ī tuitio: q̄ īmediate sup̄ q̄lꝫ rē actualr̄ vł pōliter existētē sil ferē: quapꝑ tā circa futura q̄ circa p̄ntia ⁊ p̄terita oīum ꝯtigētiū v̄itatū certū ⁊ distīctū ac vacissimū hꝫ iudiciū: imo q2 ī eo nō distiguit̄ iudiciū ⁊ īntuitio: sic ī nobis: ipsa dina īntuitio ē tale imēsuꝫ iudiciū. Istud ē ꝯforme Dam. (cap vlti.) li. p̄. vbi de deo loquēs. Increabile inq̄t sine p̄n⁹ imortale ⁊ incircūscriptibile ⁊c. ⁊ sequit̄: hec oīa ⁊ similia nā hēt nō aliūd e suscipiens. Et infra. amp̄. autem supple nā vel

nāliter hꝫ ꝛ simplici cognitione cognoscere oīa diuino ꝛ oīum cōsideratiuo ꝛ imateriali suo oculo: ꝛ simplr intueri ꝛ pñtia ꝛ pterita ꝛ futura ante gnōnem eoꝝ. ¶ Beatus quoqꝫ Aug. 15. de tri. Quis hoīum ergo ingt pōt comprehendere istā sapiam qua nouit deus oīa: ita vt nec ea que dicunť pterita ibi ptereant: nec ea que dicunť futura q̄si desint expectenť vt veniāt: sed eē pterita ꝛ futura cū pñtib⁹ sint cūcta pñtia: nec singula cogitenť: ꝛ ab alijs ad alia cogitādo trāseať: sed in vno ꝯspectu sil presto sunt vniuersa. Ecce vterqꝫ dicit vno simplici conspectu deo cūcta eē pñtia. i. simul ꝛ actualiter cognita. Et iō dicit Aug. ꝙ que ptereūt: nō ibi preterereunt: qꝛ q̄uis ſm suū eē reale pterierint ꝛ nō actu sint: a notitia tñ dei non preterierunt. i. non desiuerunt cognosci: sicut accidit in nobis. Et eodem modo futura sint illi pñtia nō q̄dem ꝙ actualr coexistant deo in suo eē realiter: qꝛ sic nō eēnt futura: sed qꝛ actualr ista intueť eque clare sicut si actualiter existerent: nec vt ista cognoscat: opꝫ eum expectare vt fiāt: sicut nos opꝫ. Et eadē penit⁹ est imaginatio Boe. 5ᵒ de ꝯso. prosa. 6. ꝛ vltima. vbi ex eo ꝙ sub̄a dei eterna ē ꝛ tota simul nullā sui eē habens successionem: concludit ꝙ simplr sua cognitio eterna est: ꝛ simul tota: nullā oīno successionē patiens: q̄si aliq̄ prius ꝛ aliq̄ posterius cōprehendat. ¶ Et ex hoc simul oīum presens certuꝫ ꝛ verax iudiciū hꝫ. vnde ait: qm̄ omne iudiciū ſm sui naturā q̄ sunt subiecta sibi comprehendit. Est aūt deo semꝑ eternus ac pñtarius status: scia quoqꝫ eius omneꝫ tēporis supergressa motionē in sua manet simplicitate pñtie: infinitaqꝫ preteriti ꝛ futuri spatia complectens omnia: quasi iam gerantur in sua cognitione cōprehēdit. Itaqꝫ si prescīetiā pensare velis qua cūcta dinoscit nō esse prescīetiam quasi futuri: sed scīetiā nunq̄ deficientis instātie rectius estimabis. Unde non pūidentia sed prouidētia potiꝰ dī: qō porro a reb⁹ infimis constituta: q̄si ab excelso reꝝ cacumie cūcta prospiciat. Et subdit. Si. n. diuini humaniqꝫ digna collatio vti. i. sicut vos vestro tēporario visu pñti q̄dā videtis: ita ille oīa suo cernit eterno. Q̄re hec diuina prenotio nāam rerum proprietatemqꝫ nō mutat: taliaqꝫ apud se presentia spectat q̄lia in tempore olim futura ꝓueniēt: ꝛ sunt v̄ba phie ad Boe. Et paulopost ita ingt. Cūcta despiciens diuinus intuit⁹ q̄litateꝫ rerum minime perturbat: apud se q̄dem presentium ad cōditioneꝫ v̄o temporis futurarum. In his patet: similitudo ꝛ sentētia superius posita: ꝛ ꝙ nō itēdit Boe. ꝙ futura sint actualiter presentia eternitati ſm suū esse vere nature qō nōdum est. aliter nāam ꝛ proprietatem rerum mutaret: sed solū ſm suum cognosci: idest ꝙ sunt actu simul ꝛ presentialiter deo cognita.

3ᵘˢ arti. Quantū ad 3ᵐ arti. s. Utrū simul stent ꝙ deus presciat futura: ꝛ ꝙ futura sint ꝯtingenter futura: Dico ꝙ sic. Ad cui⁹ declarationem pmitto aliqua.

pmittē. dū pᵐ ¶ Primū est. ꝙ futura non ideo dicunť contingēter futura: qꝛ erūt ꝛ nō erūt: nec qꝛ nō erūt nec nō erunt. Nam vtrūqꝫ predictoꝝ est impossibile: nec qꝛ illa erūt vel nō erunt: qꝛ tunc quodlibet impossibile esset futurū contingens: qōlibet. n. erit vel non erit: nec qꝛ possunt fore vel possunt nō fore ꝓpter eādē rōneꝫ: sed precise qꝛ possunt fore ꝛ possunt nō fore: ꝛ illud pꝫ: etiā ex diffinitione contingentis posita primo prioꝝ: ꝛ in precedenti questione.

pmittē. dū 2ᵐ ¶ Secūdum est. ꝙ eoꝝ que dicunť futura: quedā sunt incomplexe significabilia. vbi grā. antichristus: ꝛ vlr ois entitas que non est ꝛ aliquādo erit: q̄dā v̄o sunt complexe tñ significabilia: sicut ꝙ antichrist⁹ erit: ꝛ vlr omne qō per verā ꝓpositionē de inesse de futuro ꝯtingit enuntiaľ: sicut in pcedēti qōne dictum est.

pmittē. dū 3ᵐ ¶ Tertiū. ꝙ prescia dei de futuris pōt duplr accipi: vno mō ꝓut est simplex intuitio futuroꝝ icōplexe sign̄abiliū siue entiū. Alio mō vt est notitia iudicialis siue indicatiua seu qō idē ē: vt est euidēs ꝛ certū iudiciū futuroꝝ enūtiabiliū siue cōplexe sign̄abiliū. dicim⁹. n. ꝙ ꝛ de⁹ intueť ꝛ cog̃scit ꝑsonaꝫ antichri que non est: est tñ futura: ꝛ ꝙ ipse certitudinalr scit ꝛ vere ꝛ euidēter indicat ꝙ antichris erit.

pmittē. dū 4ᵐ ¶ 4ᵐ est: ꝙ ipōle est diuinū iudiciū eē falsum: ꝛ vlr est ipōle pscīam eē falsam: ꝛ h̄ ēt est verū ꝛ cōiter ꝯcessum.

pmittē. dū 5ᵐ ¶ 5ᵐ est. vnū qō est ꝓbatū in pcedētib⁹. s. ꝙ oē futurū de⁹ pscit.

ꝯ corre⁹ ¶ Ex his aūt isero vnā ꝯnē. s. ꝙ nullius enūtiabilis ꝯtingētis futuri de⁹ est nec̄io iudiciū: siue qō idē est. Nullū enūciabile futurū ꝯtingēs de⁹ nec̄io pscit: aut iudicat esse futurū: cuiuslibet aūt entitatis future seu ꝯtingētis incōplexe sign̄abilis de⁹ nec̄io est intuitio ꝛ notitia: seu q̄libet entitatē futurā de⁹ nec̄io clare pcognoscit. ¶ Primā pteꝫ hui⁹ ꝯnis: ꝓbo sic. Impōle est diuinū iudiciū eē falsum. g̃ nullū enūtiabile ꝯtingēs futurū de⁹ nec̄io pscit aut iudicat eē futurū. Añs est sumptū. ꝯñtia declarať: qꝛ si deť oppositū ꝯñtis. s. ꝙ aliqō futurū enūtiabile ꝯtingēs de⁹ nec̄io indicat fore. sit. v̄. g. illud antichris sedebit in tēplo: tūc sic. seqť: de⁹ indicat ꝙ antichris sedebit i tēplo: ꝛ antichris nō sedebit in tēplo. g̃ diuinū iudiciū est falsum. Pꝫ ꝯña: ꝛ añs est pōle per datū: qꝛ est vna copulatiua cuius vna pars est nec̄ia per hypothesim: ꝛ 2ᵃ est pōlis: ex eo ꝙ ei⁹ oppositū est mere ꝯtingēs. g̃ ei⁹ ptes sūt cōpōles: ꝛ ꝑ ꝯñs tota ista copulatiua est pōlis. g̃ ꝯñs ēt pōle est. s. diuinū iudiciū eē falsum: sꝫ h̄ ꝯdicit p añti. q̄re pᵃ ꝯñtia fuit bona: ꝛ sic pꝫ pᵃ ps ꝯnis. Ex qua ēt seqť. ꝙ qōcūqꝫ ꝯtingens futurū enūtiabile de⁹ pscit ipse pōt nō pscire: ꝛ nūq̄ psciuisse. Naꝫ seqť. h̄ (quocūqꝫ futuro tali demr̄ato) de⁹ nō pscit: g̃ h̄ nunq̄ de⁹ psciuit: ꝛ añs est pōle. g̃ ꝛ ꝯñs. ꝯña v̄o pꝫ: qꝛ sequiť. h̄ de⁹ nō pscit. g̃ h̄ nō est verum vel vere enūtiabile. Nā oē verū enūtiabile futurū de⁹ pscit: ꝛ seqť. h̄ nō est verū. g̃ nunq̄ fuit verū. pꝫ ex pcedēti qōne: ꝛ vltra sequiť. g̃ deus h̄ nunq̄ psciuit. ¶ 2ᵃᵐ ptem ꝯnis ꝓbo sic. quoꝝlibet ꝯdictorioꝝ enūtiabiliū nec̄e est alterū eē verū. g̃ q̄libet entitatē futurā de⁹ nec̄io cognoscit. Añs pꝫ ex pcedēti qōne. ꝯña ꝓbať: qꝛ de q̄libet entitate ꝯtigit ꝯdictoria enūtiari. cū g̃ ipōle sit ꝙ aliqō enūtiabile sit verū ꝛ nō sit deo notū: nec̄io cuiuslibet entitatis alterū ꝯtradictorioꝝ enuntiabiliū est deo notuꝫ. g̃ ꝛ ipsa entitas. Nā ipossibile est aliqō enuntiabile complexum esse cognitum quin illud de quo est sit notum.

ꝯ pñˡᵉ ¶ His pmissis ꝓbo ꝯnē pncipalē huius articuli. vꝫ ꝙ simul stent ꝙ deus psciat futura. ꝛ ꝙ illa sint ꝯtingēter futura: ꝛ qꝛ h̄ declarato in vno faciliter pꝫ declaratio in ceteris: sumať grā exēpli hoc futurū ꝯtingēs. Petrus peccabit in tēpore a. sit a. nomē singulare alicuius diei future: tūc arguo sic. he sunt cōpossibiles. Petrus peccabit in a. ꝛ Petrus pōt nō eē peccaturus in a. g̃ he sunt cōpōles. deus pscit Petrū peccaturū in a. ꝛ Petr⁹ pōt nō eē peccaturus in a. ꝛ g̃ simul stant ꝙ de⁹ psciat Petrū peccaturū in a. ꝛ ꝙ Petrus ꝯtingēter ꝛ nō necessario peccabit in a. ꝛ hec vltima ꝯñtia pꝫ: qꝛ si Petr⁹ peccabit in a. ꝛ pōt nō esse peccaturus in a. g̃ nō necessario peccabit in a. sed cōtingenter.

pᵐ Primū añs ꝓbo. dī p q̄dē. qꝛ vtraqꝫ istarū est vera. Petrus pōt esse peccaturus in a. Petrus pōt nō eē peccaturus in a. Patet ex rōne ꝯtingentis: ꝛ altera istaꝝ est vera. Pe. peccabit in a. Pe. nō peccabit in a. pꝫ ex qōne pcedente. g̃ vel ille due sunt simul vere. Petrus peccabit in a. Petrus pōt nō esse peccatur⁹ in a. vel iste. Petrus non peccabit in a. Petrus pōt esse peccaturus in a. qōlibet hoꝝ deť tñ valet ad ꝓpositū: qꝛ per illud simili mō probať intentū. Detur ergo pmuꝫ gratia exempli.

2m ¶ 2° idem probo.q2 iste sunt cópossibiles.deus iudica/
bit mūdum:deus pōt non esse iudicaturus mūdū.p3: q2
prima est possibilis:⁊ secūda est necessaria:ergo pariter
iste sunt copossibiles Petrus ⁊c̄.tūc probo p̄mā ↄñtiā.
¶ Et p̄mo:q2 sequit̄.Petrus peccabit in a.ḡ deus pre/
scit Petrū eē peccaturū in a.p3:q2 omne verum futurū
deus prescit:cuicūq3 aūt antecedēs est cópossibile:eidē
est cópossibile ⁊ ↄñs.¶ 2° q2 cuicūq3 aliquid est absolu/
te s̄m se cópossibile:si sciat̄ esse tale nō minus est illi cō
possibile q̄3 si penitus ignoraret̄.Nā sciētia nihil verita
tis vel necessitatis aut ↄtingentie addit scito.sicut ḡ non
est incópossibile q̄ Petrus sit peccaturus in a.⁊ tamen
possit esse nō peccaturus:ita nō est incópossibile:q̄ deus
sciat Petrū esse peccaturum in a.⁊ tamen ipse possit nō
eē peccaturus.Nā nō magis ex hoc necessario peccabit
q2 deus scit eū esse peccaturū:q̄3 si hoc ipsum deus peni/
tus ignoraret.¶ Et hanc rōnem ponit Boe.5° de conso.
prosa sexta.Quid ergo inq̄t postulas vt necessaria fiant
que diuino lumine lustrant̄ cum ne hoies q̄dem necessa
ria faciāt:esse que vident:num.n.que p̄ñtia cernis aliq̄3
eis necessitatē tuus addit intuitus.Unde subdit.sicuti
vos cū pariter ambulare videtis hoiem in terra:⁊ solem
oriri in celo q̄q̄3 vtrūq3 sit simul cōspectum:tñ decerni
tis ⁊ hoc voluntariū:illud esse necessariū iudicatis:ita ḡ
cūcta despiciens diuinus intuitus q̄litatē rerū minime
perturbat ⁊ cetera.vult dicere q̄ dei notitia non facit q̄
illud qō ↄtingenter fit fiat necessario nec ecōtra.Et pōt
hoc aliter declarari iuxta intētionē eiusdem in precedē/
ti parte:q2 posito per impossibile q̄ nec deus nec alius
sciret Petrum peccaturū in a.ↄstat q̄ ↄtingēter est pec/
caturus.Demum ponat̄ q̄ accedat p̄scientia dei:⁊ sciat
deus ip̄m esse peccaturu3.ↄstat q̄ nō aliter erit peccatu/
rus q̄3 ante erat:aliter scia adueniēs mutaret cōditiones
rerum:mutaret ⁊ veritates:⁊ p̄us ↄtingētes redderet ne
cessarias:qō est falsum:⁊ ideo sicut est in precedenti que
stione tacta nō plus certa p̄sciētia futurorum repugnat eo/
rum ↄtingentie q̄3 veritas ꝓpositionū de futuro:nec eō;
si ergo nō sibi aduersant̄:q̄ verum sit Petrum eē pecca
turum:⁊ tñ possit non esse peccaturum:nec etiā aduersa
sunt q̄ deus sciat Petrum peccaturū ⁊ ipse possit nō eē.
peccaturus.

2m p̄n[le] ¶ 2° retenta eadē hypothesi gr̄a exēpli.ar/
guo p̄ncipalr̄ ad cōclusionē sic:ista duo.deus prescit Pe/
trum peccaturū in a.⁊ deus pōt prescire Petrū non esse
peccaturū in a.non sunt adinuicem repugnātia.ergo nec
ista.deus prescit Petrū ⁊c̄.⁊ Petr⁹ pōt non esse peccatu/
rus in a.ↄñtia est clara:q2 sequit̄.de⁹ potest prescire Pe
trum non esse peccaturu3 in a.ergo pōt Petrus non esse
peccaturus in a.⁊ quicq̄d stat cū antecedente stat cū cō/
sequente.Añs autem probat̄:q2 hec est possibilis:deus
p̄scit Petrū peccaturu3:sicut ⁊ ista Pe.peccabit:imo de
facto vel ipsa est vera vel opposita eius:vt vo tātūdem
sit ad propositum.v3 vt supra dicebat̄ supponat̄ q̄ ista
sit vera vt prius:rursus ista est necessaria.deus pōt p̄sci/
re Petrū nō esse peccaturū in a.quāuis sua de inesse sit
ↄtingens.Nam ista est necessaria.Petr⁹ pōt nō esse pec
caturus in a.⁊ ipsa antecedit ad illā.deus pōt p̄scire Pe
trum nō esse peccaturum in a.ergo ⁊ hec etiā est necessa
ria:ac per hoc alteri cōpossibilis.Et q̄ hec antecedat ad
illā.p3:q2 impossibile est aliq̄d esse futurū:quin sit ⁊ fue/
cap̄.10. rit a deo p̄scitū.hāc rōnē inuit ēt Aug.5° de ciuitate dei
in fine.vbi ait.q̄ hō quē3 deus peccaturū p̄sciuit peccat
q̄dem actu:si nolit oīno nō peccat:sed si peccare noluerit
etiā hoc ipse p̄sciuit:ita q̄ necessario sequit̄.iste nō pec/
cat.ergo deus p̄sciuit ip̄m nō esse peccaturū:⁊ antecedēs
est in potestate ei⁹.vt ait.ac per h̄ ista sunt cōpossibilia:
deus scit hūc peccaturu3:⁊ iste pōt nō peccare.q̄uis iste
sint incōpossibiles.deus scit hunc peccaturum ⁊ iste non
3m peccabit.¶ 3° ad idem sic.sequit̄.deus scit Petrū pecca
turu3.ergo deus scit Petrū libere peccaturū.Et vltra ḡ
deus scit Petrū posse no eē peccaturū:⁊ vltra.ḡ Petrus
pōt nō eē peccatur⁹.ḡ q2 q̄cq̄d sequit̄ ad ↄñs sequit̄ ad
añs:sequit̄.deus scit Petrū peccaturū.ḡ Petrus pōt nō
esse peccaturus:sed cōstat q̄ añs ⁊ ↄñs sūt cōpo[ssibi]lia:quin
imo añs nō pōt esse verū:nisi ↄñs sit simul verum.Pri/
ma ↄñā p3:q2 nullus peccat nisi volūtarie ⁊ lib̄.Si ergo
de⁹ scit aliquē peccaturum:cū scia nō sit:nisi que vera est:⁊
dei scia diminuta eē nō possit:vtiq3 scit q̄ ip̄e libere pec
cabit.Et ita posset argui de quol3 actu volūtario:⁊ gñā/
liter de q̄libet futuro ↄtingēter.Nā dei prescientia non
aliter p̄uidet res fore q̄3 ille future sint:cū falsa esse non
possit:talia aūt sunt futura mere cōtingenter.ḡ deus p̄ui
det istas cōtingēter esse futuras:⁊ iō non solum ex p̄scia
dei nō excludit̄ ↄtingētia futurorum:imo certe potius ne/
cap̄ 5° cessario ↄcludit̄:ꝓp qō beatus Aug.3° de libero arbi.vbi
hāc totā rōnem ponit in virtute ad ostendendam igno
rantiā eorum qui putāt ex dei prescia sequi nihil eē con
tingēs:⁊ in nostra potestate:sed oīa necessaria.Attēde in
quit queso quāta cecitate dicat̄:si p̄sciuit de⁹ futurā vo/
luntatē meā:qm̄ nihil potest aliter fieri q̄3 p̄sciuit:neces/
se est vt velim q̄ ipse p̄sciuit:si aūt necesse est:iā non vo/
lūtate sed necessitate illud me velle fatēdū est.O stultí/
tiā singularē.Quomō ḡ nō pōt aliud aliq̄d fieri q̄3 deus
presciuit:si volūtas non erit:quā volūtatē futuram ille
presciuit.Uult dicere q̄ directe cōcludit̄ oppositū:q2 si
velim necessitate:⁊ deus p̄sciuit me velle voluntate ac
libertate:sequit̄ q̄ aliter velim q̄3 ipse p̄sciuit me velle.
Et infra.cum inq̄t sit p̄scius deus volūtatis nostre:cuius
est p̄scius:ipsa erit:volūtas ergo erit:q2 voluntatis est p̄/
scius:nec volūtas eē poterit:si in potestate nō erit:ergo ⁊
potestatis est p̄scius:nō ḡ per eius p̄scientiā:potestas mi
hi adimit̄ que ꝓpca mihi certior aderit:q2 ille cui⁹ pre/
sciētia nō fallit̄:affuturam mihi esse presciuit.Et sic p3.
q̄ ex īfallibilitate diuine presciētie manifeste cōuincit̄
liber euētus:⁊ ↄtingētie futurorum.Ex quo p3 euidēter q̄
nō iuicē aduersant̄:nec mutuo se repellunt.

ↄ p̄d[ta] ar[gui]t̄ ¶ S3 ↄ p̄di
cta pōt multiplr̄ argui.¶ Primo q̄dē:q2 si cū dei p̄scia
staret ↄtīgētia futurorum p̄scitorum sequeret̄ q̄ dei p̄scia eēt
fallibilis:⁊ posset euacuari:qō est impoīe.ↄñā declarat̄.
Tū q2 si deus p̄sciat me aliq̄d libere eē facturū ⁊ in mea
potestate est mutare ꝓpositū:⁊ illō nō facē:si nō fecero:
fallet̄ p̄scia dei.Tum q2 sequit̄:deus p̄scit a.fore ⁊ a.nō
erit.ḡ dei p̄scientia vel deus fallit̄:ḡ simplr̄ sequit̄:deus
prescit a.fore:⁊ possibile est a.non fore.ḡ de⁹ pōt in sua p̄/
sciētia falli.Patet ↄñtia:q2 sicut ad duas de iesse sequit̄
ista de inesse:ita ad vnā de inesse ⁊ alterā de possibili se/
quit̄ ista de possibili.¶ P̄.Si a.prescitū a deo fore pōt
nō fore.ponat̄ q̄ nō erit:sequit̄ a.p̄scitum a deo fore nō
erit.ḡ deus presciens eu3 fore decipit̄:⁊ añs est possibile.
2m ḡ ↄñs est possibile.ḡ deus pōt in sua p̄scientia falli.¶ 2°
p̄ncipalr̄ sequit̄.q̄ dei p̄scia esset mutabilis:qō est ipoīe:
cū in deo nō sit transmutatio nec vicissitudinis obūbra/
cap̄ p̄. tio.Jaco.p̄.ↄñtia declarat̄ duplr̄:p̄mo q2 si deus nūc pre/
scit a.fore.⁊ possibile est a.nō fore.possibile est deū p̄scire
a.nō fore.q̄ si ponat̄ inesse:sequit̄ q̄ de⁹ p̄mo p̄sciat a.fo
re.⁊ postea p̄sciat a.nō fore.Na3 ipoīe est q̄ simul p̄sciat
vtrūq3.talis āt successio p̄scie nō pōt eē sine vicissitudīe
2 ⁊ mutatione.q̄re ⁊c̄.¶ 2° q2 ipossibile est trāsire de con/
tradictorio in ↄtradictoriū:seu q̄ idem est vnū cōtradi
ctoriū verificari post reliquū nisi īterueniat aliqua mu/
tatio in re significata.¶ Patet.q2 ab eo q̄ res est vl' nō
est ⁊c̄.

est rc. Unde rebus nõ mutatis nõ mutatur veritas ppositionis. sed si ponat q̄ .a. prescitũ fore nõ erit. hec primo erat vera. de⁹ p̄scit .a. fore: ⁊ postea hec erit vã. de⁹ nõ prescit .a. fore. ğ aliq̃ mutatio erit facta: ⁊ cõstat q̄ non in .a. qa adhuc est penit⁹ nihil sicut p̄us: ⁊ de nihilo in nihil vl̃ de nõ eẽ in nõ esse nõ est possibilis trãsmutatio. vt pz 5° phy. ğ in deo: cũ nihil aliud sit significatũ vl̃ pars significati alicuius illoꝝ 3dictorioꝝ: nisi forte diceret q̄ tẽpus futurũ cõsignificat: sed illud nõ tollit ppositũ: qa etiã in illo cũ ad hoc penitus sit futuꝝ ⁊ nõ ens nõ est facta mutatio.

Z. c. 7.

3m

¶ 3° p̄ncipalr̃ sic. oẽ qd̃ deus prescit: de necessitate ipse p̄scit. ğ oẽ qd̃ de⁹ p̄scit nec̃io eueniet. ꝯña pz: qa alias posset de⁹ p̄scire aliquid euẽturũ qd̃ non eueniet: qd̃ est impossibile: qa tũc ista nõ esset p̄sciẽtia: sed falsa futuri estimatio. Añs pbat̃ p̄mo: qa p̄scientia est pfectio simplr̃: et oĩs pfectio simplr̃ de necessitate est in deo. 2° qa oẽ quod de⁹ p̄scit ⁊ nõ põt nõ p̄scire: postq̃ ipm p̄scit deus de necessitate p̄scit: sz oẽ qd̃ de⁹ p̄scit deus nõ põt nõ prescire postq̃ prescit ipm. alias minueret̃ p̄sciẽtia sua ⁊ mutaretur. ergo oẽ qd̃ deus p̄scit de necessitate p̄scit.

4m

¶ 4° p̄ncipaliter sic. de futuris cõtingẽtib⁹ nõ põt haberi scia. ergo nec p̄sciẽtia. ꝯña pz. qa p̄scientia nihil aliud significat q̃ futuroꝝ sciam. Añs pz ex diffõne scire data in primo posterioꝝ. Scire est rez per cãm cognoscere: ⁊ qm̃ illius est causa: ⁊ qm̃ ipossibile est alr̃ se hẽre: aliogn nõ eẽnt cõtingentia sed nec̃ia. ğ ipsoꝝ nõ põt esse scia.

Ad pm

¶ Ad primum rñdeo negãdo ꝯñtiam. Ad p̄mã pbationẽ respõdit Boetius 5° de ꝯsolatione dicẽs. respõdebo ppositũ quidẽ tuũ te posse deflectere: sz qm̃ ⁊ illud te posse: ⁊ an facias quo te cõuertas: p̄sens puidẽtie veritatis intuet̃: diuinaz te p̄sciam nõ posse vitare. Et stat in hoc solo q̄ deus presciuit q̄ ad hanc ⁊ illã partẽ potes volũtatẽ ꝯuertere: ⁊ scit etiã ad quã p̄tẽ de facto ꝯuertes. Et si ad oppositaz esses cõuersurus illud etiã ipse p̄sciuisset. Et si oppositũ elegeris: hoc etiã ipse p̄sciuit: ⁊ est ꝯformis solutio dicto Aug. allegato in scd̃a rõne ad p̄ncipalẽ ꝯnẽ presentis articuli. Et est vera ⁊ sic nõ fallit̃ p̄sciẽtia dei.

Ad 2m pbõnẽ.

¶ Ad scd̃am pbationẽ eiusdẽ ꝯñe dico: q̄ ista ꝯña qua ex duab⁹ de inesse infert̃ illa de inesse: est bona: sz añs est ipossibile pp incõpossibilitatẽ suarũ partiũ: q̃uis vtraq3 s̃m se sit possibilis. Ulterius aũt nego aliã ꝯñaz: que ex illa infert̃. Et rõ quare p̄ma valet ⁊ nõ scd̃a est: qa per illã deus decipit̃ q̃ est ꝯñs p̄me ꝯñtie nõ significat̃: nisi q̄ deus indicat vel p̄scit aliquid fore: qd̃ tñ nõ erit. Et hoc bene īfert̃ ex illo añte: sed per illã. deus põt decipi: q̃ accipit̃ pro cõsequente scd̃e ꝯñtie: denotat̃ esse pos̃e q̄ deus p̄sciat aliqd fore: qd̃ tñ nõ erit: vl̃ nõ fore qd̃ erit: ita q̄ hec sit pos̃is de⁹ aliquid p̄scit fore qd̃ nõ erit. hoc aũt nõ sequit̃ ex illis duabus: quaꝝ vna est de iesse altera de possibili: qa per illud añs s̃m q̄ ẽ veꝝ nõ denotat̃: q̄ isti. de⁹ p̄scit .a. fore. sit cõpossibilis illa de iesse: que corrñdet huic. pos̃e est .a. nõ fore: qd̃ tñ oporteret. Et p hoc pz q̄ p̄ma pbatio ꝯñe nõ valet.

Ad 3m pbõnẽ.

¶ Ad 3m dõm q̄ illa .a. p̄scitũ a deo fore põt nõ fore: nõ dz sic poni iesse .a. prescitũ a deo fore nõ erit: sed sic .a. nõ erit: sic ista. petrus sedẽs põt stare. nõ dz sic poni iesse. petrus sedẽs stat: sz sic. petr⁹ stat. silr̃ ista: p̄scitũ fore põt nõ fore: nõ dz sic poni iesse. p̄scitũ fore nõ erit: sz sumpto aliq̃ qd̃ est p̄scitũ fore. v̄bi grã. antichãs: dz sic poni. antichãs nõ erit: sic etiã pz in ista sedẽs p̄t stare. Ex istis aũt sic de iesse nõ sequit̃. ğ deus decipit̃. Si tñ argueret̃ sic. pos̃e est .a. p̄scitũ a deo fore nõ fore: ⁊ si sumeret̃ in sensu cõposito: tũc sua de ieẽ eẽt hec. p̄scitũ fore nõ erit: ad quã vtiq3 seq̃ret̃ deũ decipi. Sed p̄ma de pos̃i in illo sensu nõ est vã.

Ad 2m

¶ Ad 2m rõnẽ nego ꝯñtiaz. Ad p̄mã pbõnẽ dico ꝯcedendo q̄ pos̃e est deũ prescire .a. nõ fore: sed si ponat̃ inesse añ. s. illud instãs pro quo p̄scit̃ fore. vt videt̃ sumere pbatio ista: ⁊ sequẽs. dico q̄ nõ sequit̃ q̄ de⁹ p̄mo presciat .a. fore: ⁊ postea p̄sciat .a. nõ fore: sz seq̄t̃ q̄ non p̄sciat nũc nec vnq̃ anq̃ p̄sciuit .a. fore: sz semp p̄sciuit .a. nõ fore: ⁊ hoc modo soluit venerabilissimus Hugo li. p̄mo de sacra. quãdã rõnẽ qua dicit̃: q̄ si euẽtus rei q̃ p̄uisa ẽ fore impediret̃: puidẽtia ipsa mutaret̃ vel cassaret̃: qd̃ est impos̃e. Nos inq̄t ad hoc rñdemus: qa si mutaret̃ euent⁹ qd̃ fieri põt: nõ mutaret̃: nec cassaret̃ puidẽtia: quia hoc oĩno fieri nõ põt: sed potius nũq̃ fuisset p̄uisum qd̃ nũq̃ fuerat futurũ ⁊ cõstaret puidẽtia in eo vt nõ fieret sicut in eo modo cõsistit vt fieret nõ mutata vt post aliã alia esset: sed vt nunq̃ alia essent. Hec ipse.

pte. 2. ca. vlti.

Et est sile ei qd̃ in p̄cedẽti q̃õne dicebat̃ de ppõne ꝯtingẽti vera de futuro que si ponat̃ falsa sequit̃ q̄ semp fuit falsa, ⁊ nunq̃ p̄us fuit vera. Et eodẽ mõ si falsa que põt eẽ vã ponat̃ eẽ vã. sequit̃ q̄ nũq̃ p̄us fuit falsa. Et per illã pz ad scd̃az pbationẽ: qa isto posito non sequit̃ q̄ hec p̄mo sit vera. deus p̄scit .a. fore: qnimo sequit̃ q̄ nec ista nũc sit vã nec antea vnq̃ fuerit vã.

Ad 3m

¶ Ad 3am rõnẽ dico q̄ añs est falsum. Ad p̄mã pbationẽ dico eundo ad vim locutionis q̄ presciẽtia est pfectio simplr̃ ⁊ sũma: qz est deitas ⁊ ꝯcedo q̄ de necessitate est in deo: vel pprius loquẽdo ipsa de necessitate est de⁹: sz ex h̃ nõ sequit̃. ğ oẽ qd̃ de⁹ p̄scit de nec̃itate p̄scit: sic volitio dei etiã de nec̃itate ẽ de⁹: ⁊ tñ nõ ex h̃ sequit̃. ğ oẽ qd̃ deus vult de nec̃itate vult. Nã añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. Si tñ ista: presciẽtia est pfectio simplr̃. sumeret̃ loco hui⁹: eẽ p̄sciũ est pfectio simplr̃: seu iuxta interpretationẽ hui⁹ dicti: in vnoquoq3 vl̃ vnicuiq3 meli⁹ est esse presciũ q̃ nõ presciũ: põt distingui s̃m q̄ iste termin⁹ presciũ põt sumi respectu reꝝ futuraꝝ: ⁊ sic dõz est q̄ nõ est simplr̃ deo melius eẽ p̄sciuz: qm̃ si nulla res eẽt futura sicut possibile est s̃m potẽtiã dei. accipiẽdo res futuras vt distinguunt̃ 3 p̄sentes: de⁹ nulli⁹ rei future esset p̄scius: nec tñ eẽt min⁹ bon⁹ vel pfect⁹ q̃ sit nũc. supposito tñ q̄ alique sint future minus eẽt pfectus: imo ipse nõ eẽt deus: si nõ eẽt eaꝝ p̄scius: vt dicit Aug. 5° de ciui. dei. ⁊ allegatũ est supra. Et est sile ei qd̃ dicit Ansel. in moñ. q̄ nõ est melius deo esse sũmũ q̃ nõ summũ: qa si nulla alia res eẽt ipse nõ eẽt sũmus: ⁊ tñ nõ est minus pfectus vel min⁹ bonus. Positis tñ alijs rebus si nõ eẽt sũmus: cõstat q̄ ipse nõ eẽt de⁹.

cap. 10. cap. 15.

Alio mõ põt accipi ille termin⁹ in respectu ad futura enũtiabilia tã affirmatiue q̃ negatiue significabilia: ⁊ illo mõ põt ꝯcedi q̄ deo melius est eẽ p̄sciũ: ⁊ q̄ de nec̃itate est prescius futuroꝝ: nullius tñ futuri qualrcũq3 sumat̃ ipse est de nec̃itate p̄sci⁹. Et rõ ẽ qz nec̃e est aliq̃ enũtiabilia de futuro ꝯtigẽtia eẽ vã ⁊ eẽ futura: nullũ tñ taliũ est de nec̃itate verũ vl̃ futuꝝ: sic pz ex 4° ꝯne scd̃i articli p̄cedẽtis .q. Jõ nõ sequit̃ de⁹ de necessitate futura p̄scit. ğ oẽ qd̃ p̄scit de⁹ de nec̃itate prescit: nec ẽt sequit̃. ğ oẽ futuꝝ de⁹ de nec̃itate p̄scit. Nã in prima ly futura. supponit ꝯfuse tñ: nec ꝯtingit descẽdere p disiunctiuã ad aliqua singularia. Exẽplũ. non sequit̃: petrus de nec̃itate erit in futuris istãtib⁹. ğ in q̃cũq3 istãti petrus de nec̃itate erit. Nã añs est veꝝ posito q̄ petrus sit nũc ⁊ nõ ꝯtingat dare vltimũ istãs eẽ petri: vt multi tenẽt: ⁊ tñ ꝯñs ẽ falsuz. ⁊ ideo põt dici ad assũptã ppõnẽ q̄ lz sit pfectionis simplr̃ p̄scire futura: nõ tñ ẽ pfectiõis simplr̃ p̄scire h̃ vl̃ illõ futuꝝ determiate.

¶ Ad 2am probationẽ dõm q̄ minor simplr̃ itellecta vt sonat est falsa. ⁊ p ꝯñs ẽt maior pp falsaz implicationẽ. Nã oẽ qd̃ deus p̄scit erit ⁊ postq̃ erit de⁹ nõ p̄sciet ipm: ⁊ sic pz q̄ oẽ qd̃ de⁹ p̄scit de⁹ põt nõ p̄scire postq̃ ipm p̄sciuit: h̃ tñ nõ est cũ aliq̃ mutatiõe dei: sz ex sola positione iesse illius qd̃ p̄ erat futuꝝ: ⁊ non actu erat: ⁊ fit nõ futurũ postq̃ fuit fu

turuz:sicut etiã ꝓpositio vera de futuro postq̃ fuit vera pōt absq̃ sui mutatiōe per solã mutationē rei esse falsa. ℂ Ad illud vō qđ addit ꝙ dei ꝑsciētia minueref:pz gd dōm.39.dis.Si aūt minor itelligeref cōtracte:sic.s.ꝙ oē qđ deus prescit deus nō pōt nō ꝑscire ante instās ꝓ quo ipm ꝑscit postq̃ ipm prescit ipsa eēt vera:⁊ maior falsa. Nã qōlibet tale ante illud istās deus pōt nō prescire:vt supra ꝓbatū est:⁊ tñ nullū tale pōt deus ante illud istās nō prescire postq̃ ipm ꝑsciuit:sicut nec aliqua ꝓpositio enūtians illud fore pōt añ illud instās pro quo enunciat illud fore nō eē vera:⁊ iō illa maior est simplr̃ neganda.

Ad 4^m

ℂ Ad 4^m dōm q̃tū ad pñs ꝙ scientia pōt accipi duplr̃. vno mō stricte pro ea que accipit̃ per demr̃atione:⁊ illo mō de nullo enūtiabili ꝯtingēti siue de pñti siue de futuro pōt haberi scia. Alio mō cōiter pro omni euidēti ⁊ certa notitia vel indicio alicuius enūtiabilis:⁊ sic de cōtingentibus pōt esse scia. Unde multe singulares veritates cōtingētes de pñti hoc modo sciunt̃:virtute notitie intuitiue quã habemus de rebus:⁊ talr̃ est scia prescietia dei. argumentū aūt procedit ſm ꝑmam acceptionē scientie.

Ad argm̃ pncipale i pn°.q.

ℂ Ad ꝑncipale dicit̃:ꝙ oē futurū cōparatū ad cãm primã ⁊ dei ꝑscientiã est neciuz seu necio futurū:cōparatū aūt ad cãs ꝓximas ⁊ ſm suã nãm cōsideratū est ꝯtingēs seu ꝯtingēter futurū:nec est incōueniēs idez diuersis respectib⁹ eē neciuz ⁊ ꝯtingēs. Et hec rñsio est sci Thome in scripto.dis.38. Et similr̃ Egidij eadez dis.q.vltima. Et videt̃ pro se hr̃e Boetiū 5° de ꝯsola.ꝓsa vltima. vbi vtutē argumēti dicti ponēs in alijs verbis. Si dicas inquit quid euēturū de⁹ videt illud nō euenire nō posse:qđ aūt nō pōt nō euenire illud ex necessitate ꝯtingere:meq̃z ad hoc nomē necessitatis astrigas:fatebor rē quidē solidissime veritatis:sed cui vix aliqs nisi diuinus speculator accesserit. Rñdebo nãq̃z idē futurū cū ad diuinã notionez referī neciuz:cū vō in sua nã perpēdit̃ liberū ꝓrsus atq̃ absolutū videri. Silr̃ infra dicit hec si ad diuinã notitias referant̃ necessaria:si per se cōsiderent̃:necessitatis nexibus sunt absoluta.

Diu⁹ thomas ꝑ sc. distin. 38. Dñs Egidius ꝑ sc. dist.38.q. vltima.

ℂ Hec rñsio pōt triplr̃ intelligi. vno modo ꝙ absolute ⁊ simplr̃ cōcedat̃ aliquid vnū esse necessariū ⁊ cōtingēs:nihilomin⁹ tñ ab alio vt causa ꝑma hēt ꝙ sit necessariū:⁊ a causa ꝓxima vel ex se ꝙ sit ꝯtingēs:sicut de vno eodēq̃z cōcederet̃ ꝙ est calidū ⁊ dulce: q̃uis ab alia cã sit factū calidū ⁊ ab alia dulce. Alio mō nō sic ꝙ ista absolute sumpta idē est neciuz ⁊ ꝯtigēs concedat̃:sz ꝙ de eodē vtraq̃z hec cōcedat̃:hoc est necio futurū a causa ꝑma:⁊ ꝓpter dei ꝑsciētiã:⁊ hec simplr̃ hoc est ſm suã nãm ⁊ a sua causa ꝓxima ꝯtingēter futurū:sicut de eodē diceremus ꝙ a deo est scitū fore:⁊ nō est a causa ꝓxima scitū fore:nec tñ absolute cōcederem⁹ ꝙ ipm est scitū fore ⁊ ipm nō est scitū fore:qa ille due vltime ꝯtradicūt:⁊ due ꝑme nō:q̃nimo sunt simul vere. 3° pōt itelligi rñsio ista idē cōpatū ad dei notitiã eē necio futurū. id est si aliqd est ꝑscitū a deo futurū nec̃e est ipsuz eē futurū:ita ꝙ sit necessitas ꝯditionata:seu denotat̃ illã ꝯditionalē eē nec̃iaz:idē quoq̃z ſm se sumptū et absolute et simplr̃ est ꝯtingēter futuꝝ. Q̃uis istū tertiū sensuz min⁹ videat̃ parere ista rñsio ſm ꝓprietatē sermonis. Egidi⁹ tñ aliqñ hūc sensuz videt̃ ꝯcipe. Si ꝑ mō accipiat̃ rñsio vtiq̃z iplicat ꝯdictionē. Nã si aliqd vbi grã.a.est contingēter futuꝝ.pōt ḡ nō fore.⁊ per ꝯñs hec est possibilis.a. nō erit:ponat̃ ḡ ꝙ sit vã. Ex alia parte:si.a.est necio futurū.hec est nec̃ia:⁊ per ꝯñs qñcūq̃z erit:erit vera.a.erit.⁊ sic simul aliqñ erūt ꝯdictorie vere. Nec iuuat in hoc diuersitas cãrū:qa nō min⁹ est impoſe ꝙ a diuersis causis duo ꝯdictoria verificent̃ q̃z ab eadē:alias ego possez verificare vnū ⁊ tu reliquū.

Dñs Egi. vbi supra. Cōtra ꝑmū sēsuz.

ℂ ꝑ. ſm hoc qōlibet futuruz esse ex se possibile nō foret ex alio:puta ex cã prima esset impoſe nō fore:⁊ sic sequit̃ imaginatio dicētiū aliqd eē possibile ex se ⁊ impoſe ex extrinseco:quã icludere ꝯtradictionē demōstrat efficaciter Cōmēta.ꝑmo celi. Manifestū inqt est ſm Ari.ꝙ positio alicui⁹ possibilis ex se.et ipossibilis ex extrinseco est positio ꝯdicēs diffōni posis. dictū enī est ꝙ cū possibile ponit̃ esse ens.id est cū ponit̃ inesse nō sequit̃ impoſe:sed ꝙ erit falsum possibile:non impossibile falsum:⁊ cū concessum fuerit ꝙ diffinitio cuiuslibet possibilis est huiꝰ si aliquid posuerit aliqđ possibile eē in se:⁊ impoſe ab extriseco cōtinget vt ei⁹ potentia in actu sit ipossibilis nō falsa possibilis. Hec Cōmēta.

Cō.124

ꝑ.c.124

ℂ Si vō itelligit̃ rñsio ista in scdo sensu adhuc est falsa. ꝑ qz sequit̃ simplr̃ et absolute loquēdo ꝙ oīa futura necessario erūt:⁊ nihil erit ad vtrūlibet ⁊ ꝯtingens in entibus:qđ manifeste est falsum ⁊ ꝯ ꝓbiam theologiã ⁊ fidē nrãz. Nã sic perit libertas arbitrij ⁊ meritū ⁊ demeritū. vt arguēdo dicebat̃ ⁊ ꝯ experientiã hūanã. Naz vt dicit Aug.5° de ci.dei.multa facim⁹:que si nollem⁹ vtiq̃z non faceremus:quo ꝑmitus ꝑtinet ipm velle. Nã si volum⁹ ipm est.si nolum⁹ nō est.nō enī vellem⁹ si nollem⁹. Sed ꝙ ita sequat̃ appet. Nã necio sequit̃:qōlibet futurū est necio futurū a causa ꝑma.ḡ qōlibet futuꝝ cã ꝑma necio causabit:⁊ per ꝯñs qōlibet futuruz necio erit:nec obstat ꝙ nō causet̃ necio a causa ꝓxima. Nã siue causat̃ ab ea siue non:necessario causabit̃ a ꝑma:⁊ sic necio erit.

Cō 2^m sēsū

cap.ii.

ℂ ꝑ. Sequeret̃ ꝙ q̃ a sola cã ꝑma sūt fiēda erūt simplr̃ necio fienda ab ista:⁊ que a sola ea sunt facta priusq̃ facta fuerunt fuissent necio fienda:⁊ sic mūdus fuisset necio creãdus a deo:⁊ quorūcūq̃z futuroꝝ boium aīe necio eēnt a deo fiende:qđ est falsuz:cū de⁹ nullã creaturã ꝓduxerit aut ꝓducturus sit necio:sed mere ꝯtingenter ⁊ libere. Et ꝯñа pz:qa talia nō habēt a causis ꝓximis cum nullã habeant ꝯtingētiã.

2

ℂ ꝑ. Sumo aliqđ ꝯtingēter futuruz a volūtate mea seu ꝯtingēter a me fiendū:⁊ sit.a.si.a.sit necessario futurū a causa ꝑma:aut est sic necio futurū ab illa ꝙ siue volã ego illđ facere siue non:nihil minus erit a causa ꝑma:⁊ tūc sequit̃ ꝙ illud nō subest mee potestati. aut solū sub cōditione est necessario futurū ab illa:puta si ego volã illud facere:⁊ tūc sequit̃ ꝙ nō plus fuit necio futurū a causa ꝑma:q̃z a me:⁊ tñ a me nō fuit futurū necessario:sed mere ꝯtingēter:vt dicit rñsio.ḡ nec a cã pria est necio futuꝝ.

3

ℂ ꝑ. Nullū futuꝝ de⁹ necio scit eē futurū vt supra ꝓbatū est.ḡ nullū futuꝝ necio est futuꝝ a cã ꝑma aut ꝓꝓ dei ꝑsciētiã.ꝯñа pz:qa si aliqđ sit:ponat̃ illđ eē.a.nūc aūt sequit̃.a.erit a causa ꝑma:vel ꝓꝓ dei ꝑsciētiã.ḡ.a.de⁹ ꝑscit eē futuꝝ:sed añs est neciuz:si hec sit vã a.necio erit a ꝑma cã:vl ꝓꝓ ꝑscientiã dei sicut ꝯceditur. ḡ ⁊ ꝯñs est neciuz.ḡ hec est vã.a.de⁹ necio ꝑscit eē futuꝝ ⁊ per ꝯñs aliqđ futuꝝ deus necio scit esse futuꝝ:qđ ꝯdicit añti.

4

ℂ In 3° aūt sensu rñsio vã est ⁊ in illo sensu loqtur Boetius sicut manifeste patet ex his que sine medio subiungit vbis supra primo pro ista rñsione allegatis.ait enīz.due sūt eteni necessitates:simplex vna:veluti ꝙ necesse ē oēs hoīes eē mortales:altera ꝯditiōalis vt si quē ambulare sciat:ambulare eum nec̃e est:qđ enim quisq̃z nouit illud alr̃ eē q̃z notū eē nequit:sz hec cōditio mime secū illã simplicē trahit:hanc enī nec̃itatē nō ꝓpria facit nã:sed ꝯditionis adiectio:nulla enī nec̃itas cogit incedē volūtate gradientē:q̃uis eum cum gradiat̃ incedere necessariū sit. Eodē ḡ mō si ꝓuidētia qd pñs videt.id eē necesse est:tāetsi nullã nãe hēat necessitatē:at qui de⁹ ea futura q̃ ex arbitrij libertate ꝓueniunt pñtia cōtuet̃.hec ḡ ad intuitū relata diuū nec̃ia fiūt ꝑ ꝯditionez diue notionis:ꝑ se vō cōsiderata ab absoluta sue nãe libertate non

3° sēsus

desinūt

desinūt. Hec ipse. Ubi expsse pz φ cū dicit talia ad itui-tum relata diuinū eē nečia per cōditionē diuine notiōis nō aliud itelligit nisi φ sunt nečia necessitate cōditiona li cōditione adiecta circa dei notionē: qd idē valet: ac si diceret si talia sunt a deo scita fore: ipsa necesse est fore: per se vo. id est simplr ꝛ sine ꝯditione sumpta libere ꝛ cō tingēter eueniūt: sicut quis libere ꝛ cōtingēter ambulat. Et tn̄ si tu scias eū ambulare nečē est eum ambulare: ꝛ si ambulat nečē est eū ambulare. i. incōpossibile est te scire ipz ambulare ꝛ ipsuz nō ambulare: ꝛ impossibile est ipm ambu-lare ꝛ nō ambulare. vbi solū notat nečitas ꝯñtie. ꝛ hanc etiā solonē in snia ponit Aug. 5° de ciui. dei. ꝛ Ansel. de cō cor. ꝛ vtiqz bona est. Uerū qz illud p̄mū argm̄ in forma q̄ factū est videt inferre φ ista necessitas nō solū sit ꝯñtie: sed etiā ꝯñtis. iō rñdeo ad ipz negādo ꝯñaz. ⁋ Ad p̄mā pbationē eius dico φ Aug. vult ibi notare hāc esse ipossi bilē. aliter fit q̄z de' p̄sciuit: seu hāc copulatiuā: aliter fiet ꝛ tn̄ sic fiendū eē deus p̄sciuit: ꝛ per ꝯñs hāc ꝯditionalez eē nečiam si sic fiendū deus presciuit sic fiet: ꝛ eodē mō itelligēdū est dictū Boetij p̄xime allegatū: qd quisqz no uit illud alr esse q̄z notū est nequit: qd pz: qz ipsuz sumit ad pbandū istā cōditionalē esse nečiam: si quē ambula-re scias: necesse est eū ambulare: ꝛ silr̄ in snia Magr̄ po nit solonē in ista distinctione. ⁋ Ad aliā pbationē ex di cto Ansel. dico φ illud dictū Ansel. φ deus p̄scit futuruz necesse est esse futurū: ꝛ silr̄ aliud eiusdē ibidē. necesse est oē futurū eē futurū ꝛ plura alia que ibi dicit sunt eodez modo itelligēda. s. vt notet nečitas ꝯditionalis siue ꝯñe: quā ipse vocat nečitatē sequētē positionē rei: ꝛ ista hō di cta sumant̄ s̄m intētionē eius: vt equaleāt ꝯditionalib'. Et φ h̄ sit s̄m intētionē eius pz: qz in p̄n° eiusdē capli. 4. ait. cū dico: si erit ex nečitate erit hoc sequitur necessitas rei positionē nō precedit. id est valet si sic pronuntiet: φ erit ex nečitate erit: nō enī aliō significat hec nečitas: nisi qz si sit nō poterit simul nō esse. Hic pz qd dictū est prio quidē: qz dicit hoc valere illā ꝯditionalē ꝛ aliā cathego ricā: que lz s̄m formā suā nō equaleret: s̄m intellectū tn̄ ei' qui eā format equalet illi seu vt equalēs sumit̄. scdo qz ait φ talis necessitas nō significat nisi ipossibilitatez huius copulatiue: aliqd erit ꝛ ipm nō erit: ꝛ per ꝯñs non nisi necessitatē cōditionalis opposite: ꝛ in hoc sensu etiaz exponit se infra: rez inquit futurā necesse est esse futuraz: qz nequit futurū eē sil̄ nō futurū: ꝛ similr̄ iuxta finē capi tuli. dicit φ idem sensus est si dicat̄: qd de' p̄scit nečē est eē futurū. Et si dicat̄. si de' p̄scit nečē est illud esse futurꝫ. ⁋ Unde notandū φ illud dictū eiusdē ibidē φ quotiēs idem dicim' de eodē necesse est eē qd dicit̄ vt oē futurꝫ est ex nečitate futurū: ꝛ omnis hō ex nečitate est hō ꝛ si-milia: q̄uis de vtute s̄monis sit falsuz: tn̄ s̄m intellectuz ei' q talia itelligebat: vt dicit quidā doctor tenet subitel lecta ꝯstātia subiecti: vtputa supposito φ hō sit: nečē est φ hō sit hō: ꝛ supposito φ aliqd sit futurū nečē est illud esse futurū: ꝛ sic de alijs: seu φ idē est vt sumunt̄ equiua lenter ꝯditionalibus: sicut pz: qz semp ibidē iungit cōdi tionalē cū cathegorica. vnde ait. Cuz enī dī φ omnis hō est hō: aut si est hō. homo est. aut oē albū est albū: ꝛ si est albū. albū est. necesse est eē qd dicit̄: qz nō pōt aliqd esse sil̄ ꝛ nō esse: que pbatio clare demōstrat eius intellectuz esse qui dictus est. sic iquā illō dictū ꝛ silia supra sūt vā. ⁋ Ad scdam pbationē dōm φ ad certitudinē prescie vt nūc est s̄mo de ea nō reqrit̄ φ illud qd prescit̄ nō possit nō fore: sed sufficit φ euidēter cognoscat̄ φ illud erit sic ad certā notitiā de cursu petri currētis nō reqrit̄ φ ipse nō possit non currere: sed sufficit φ intuitiue ꝛ euidenter cognoscat̄ φ currit. Unde negāda est illa p̄ma ꝯñtia. qz quāuis futurū possit nō eē futurū: nō tn̄ nō erit futurꝫ: ꝛ hoc clare deus nouit φ si de facto illud nō esset futuruz: vtiqz deus nosset euidēter illud non eē futurū. ⁋ Ad 3am pbationē rñdet. s. Tho. ꝯcedēdo ꝯñaz: ꝛ φ añs ē nečiuz absolute: sed dicit φ quādo in añte ponit̄ aliquid perti-nens ad actū aīe. ꝯñs est accipiendū non s̄m esse qd in se est: sed s̄m esse qd est in aīa. Aliud enim est esse rei in se-ipsa: aliud esse rei in anima. vtputa si dicā si aīa itelligit aliquid: illud est imāle: intelligēdū est φ illud est imāle s̄m esse qd hz in anima: vel in intellectu: nō s̄m φ est in seipso: ꝛ similr̄ si dicaz. si deus scit aliquid illud erit. ꝯñs intelligēdū est ꝓut subest diuine scientie. s. ꝓut est in sua p̄sentialitate: ꝛ sic necessariuz est sicut ꝛ añs: qz omne qd est quādo est ꝛc̄. vt dicit̄ p̄ perihermenias. ⁋ Sed salua eius reuerētia illa solutio non ꝯtinet veritatez: nec in eo qd ꝯcedit nec in eo qd assumit. Primuz pbo: qz capiam istam cathegoricā: antichrūs erit s̄m se extra oēm conse-quentiā: ꝛ quero vtrū ipsa sit nečia vel ꝯtingēs: non pōt dici p̄mū: qz tunc eadē ratione quelibet singularis de fu turo contingēti vera esset necessaria: ꝛ quelibet falsa ipos sibilis: ꝛ sic sequeret̄ φ nihil penitus eēt ad vtrūlibet: sz oīa nečio euenirēt vel nō euenirēt: qd est ꝯtra sanctos et fidē catholicā. q̄z est ꝯtingēs. ergo in quacunqz ꝯñtia ipsa sumat̄ semp erit simplr̄ ꝛ absolute ꝯtingēs. Nā sicut fal sa ꝓpositio pōt esse ꝯñs in ꝯñtia nečia: cuius añs est fal-sum: nec tn̄ ex hoc ipsa est minus falsa: ꝛ vā pōt eē ꝯñs ad aliā verā: ꝛ etiā ad falsam: nec est ex hoc min' vā: ꝛ nečia pōt eē ꝯñs ad necessariā: ꝛ etiā ad ꝯtigētē: nec tn̄ est ex h̄ ꝯtingēs aut min' nečia. sic ꝓpō ꝯtingēs non obstante φ sumat̄ in ꝯñā nečia nō est ex hoc nečia aut minus cōtin gens. Unde etiā cū dicit̄. si de' sciuit antichrūm futurum antichrūs erit: nō erit ꝯñs min' ꝯtingēs q̄z p̄us. Ex quo ēt vlteri' sequit̄ φ illud añs est ꝯtingens: cuius oppositum dicit responsio. ⁋ Sc̄o. Cū dicit̄ φ ꝯñs est absolute necessa-rium: prout subest diue scie. s. prout est in sua p̄sentialita te: aut intelligit̄ φ futurū. vbi grā. antichrūs nō est in sua p̄sentialitate. i. actu in rerū nā s̄m suū esse ꝓpriū distin-ctuz a deo: ꝛ s̄m suā talē presentialitatē subest scie dei: ꝛ sic ꝓpter falsam implicationē illud dictū est falsuz: alio-quin seqret̄ φ iam actu antichrūs eēt ꝓductus ꝛ creatus a deo: imo certe cū nō habeat hodie magis actu eē q̄z ha-buerit heri ꝛ p̄die: ꝛ etiā ab eterno: sequit̄ φ antichrūs ab eterno fuerit a deo creatus: ꝛ sili mō qdlibet futurū ꝛ to-tus mundus etiā. Nam ꝛ mūdū de' p̄sciuit futurū: sz oīa ista sunt falsa ꝛ ꝯ scripturā dicentē φ in p̄ncipio creauit deus ꝛc̄. ꝛ cōtra euidentē veritatē. Nam videmus aliq̄ fieri de nouo: ꝛ in se iplicantia ꝯdictionē: qz s̄m hoc ali-quid esset futurū ꝛ nō esset futurū: sed presens: p̄ma ꝯñā pz: qz oīs entitas vl̄ natura actu exñs distincta a deo est a deo creata iuxta illud Aug. de fi. ad Petrū. Principalr̄ itaqz tene oēm nāz que nō est trinitas ab ipsa sancta tri-nitate que solus deus ꝛ eternus deus creatā ex nihilo. Et plura sequunt̄ ad ꝓpositū: aut intelligit̄ φ antichrūs est in sua p̄sentialitate nō mō p̄dicto: sz solū qz p̄sentialiter a deo cognoscit̄: ita φ de' nō est in potētia obijciēte actū ad cognoscēdū antichrūm distincte s̄m φ scimus nos qui nō possumus futura cognoscere dū sunt futura: sz s̄m φ ista sunt s̄m se futura: ita cognitio eoꝝ in nobis est futu-ra. si tamē cognosceret̄ a nobis: in deo aūt futuroꝝ est p̄fecta cognitio nō futura: sed p̄ns: sicut nec p̄teritorū co gnitio p̄teribit: sed est p̄ns: s̄m quē modum intelligenda sunt dicta sanctoꝝ: cuz dicant tam futura q̄z p̄terita esse deo cognita ꝛ p̄sentia: vt supra dicebat̄. Si iquā sic intel ligitur nō ex hoc tollit̄ quin antichrūs ꝛ similr̄ quodcūqz futurū contingens sit contingenter futurū s̄m suum esse

Marginalia (left): cap. 10. — cap. 4. — Ad p^m pbonē. — 3° de li. ar. c. 4. — In 8 cō. c° p. 2. 4. — Ad 2^m pbonē.

Marginalia (right): Ad tertiā pbationē diu' Thomas parte p^a. q. 14. arti. 13. — ꝯ Thomā vbi supra. — cap. 3.

reale:⁊ per ꝯ̃ns quin hec sit simplr̃ ꝯtigẽs antichr̃s erit. Et ꝓbatio que adducit̃ ex dicto Phi nõ est ad ꝓpositũ: qa de nullo futuro v̓e dicit̃ ꝙ est. ¶ Et p̃terea ista aucto ritas si sit vlr̃s nõ est v̓a de necessitate absoluta: sꝫ cõdi tionata tm̃: vt pꝫ ex p̃cedẽti q̃one. ¶ 2° deficit solo in eo qd̓ assumit. Nam ista ꝯ̃ña est bona. si aĩa vere intelligit lapidẽ eẽ mãlẽ ⁊ extẽsuꝫ. ḡ lapis est mãlis ⁊ extẽsus: nec tñ ꝯ̃ns est intelligẽdũ ſm eẽ qd̓ lapis hꝫ in aĩa: qa ſm re spõsionẽ illud est ĩmãle ⁊ ĩextensuꝫ. ¶ P̃. Ista ꝯ̃ñtia est bona deus sciuit ⁊ scit antichr̃m eẽ futurũ. ḡ antichr̃s est futur⁹: ⁊ añs est verũ: ⁊ tñ ſm r̃nsionẽ ꝯ̃ns nõ est itelligẽ dũ ſm esse qd̓ hꝫ in dei sciã: qa ſm illud est p̃ns vt dicit. ¶ R̃ndeo ḡ aliter ad rõnẽ: ⁊ dico ꝙ illud añs est ꝯtigẽs ⁊ nõ nec̃iuꝫ. ¶ Ad p̃mã ꝓbationẽ in ꝯ̃riũ ꝯcedo ꝙ p̃scia dei qua de⁹ p̃scit pe. peccatuꝝ in. a. est nec̃e eẽ: sꝫ ex h nõ sequit̃ ꝙ de⁹ nec̃io p̃sciat pe. peccatuꝝ in. a. nec ꝙ hec sit nec̃ia deus prescit pe. ⁊c̃. sicut etiã volitio qua deus vult beatificare vnã aĩaꝫ est nec̃e eẽ: ⁊ tñ nõ nec̃io deus vult illam beatificare. nec hec est necessaria. deus vult beati ficare hanc aĩam. ¶ Ad aliam ꝓbationem dico ꝙ illa de p̃terito de⁹ p̃sciuit pe. peccatuꝝ in. a. est simplr̃ ꝯtigẽs. Vñ sciẽdũ ꝙ ꝓpõnũ de p̃terito q̃daꝫ sunt q̃ vt sint vere depẽdent a veritate quarũdã de futuro: sicut ista. Nã ad h ꝙ ipsa sit v̓a reqrit̃ ꝙ hec sit v̓a. pe. peccabit in. a. q̃ vtiqꝫ est de futuro: sicut etiã ista. deus p̃destinauit pe. qa ad eius veritatẽ requirit̃ ꝙ illa de futuro sit v̓a. de⁹ dabit petro vitã eternã: ⁊ multe alie sunt hͦ: q̃dã v̓o sunt quaꝝ veri tates nõ depẽdẽt a v̓itatib⁹ aliquarũ de futuro: sicut he. de⁹ creauit mũdũ. deus fuit icarnatus: petrus fuit albus: ⁊ alie inumerabiles: quicqd autẽ sit de vltimis: de p̃mis tñ ꝯstat ꝙ ille sunt ꝯtingentes: si ille de futuro: a quibus depẽdẽt: sint cõtingẽtes: alioqn non dependerent ab eis. ista aũt pe. peccabit in. a. vtiqꝫ est cõtingens. quare ⁊ illa. deus p̃scit ⁊c̃. ¶ Per hoc etiã patet solo ad aliam formã que multũ põderat̃ ab aliqb⁹. dico enĩ ꝙ in potestate pe. est ĩpedire añs. i. facere ꝙ añs nõ sit veꝝ: nec vnq̃ fuerit verũ: ⁊ facere ꝙ eius oppositũ semꝑ fuerit veꝝ: qd̓ pꝫ: qꝛ in potestate pe. est nõ peccare in. a. ⁊ per ꝯ̃ns facẽ ꝙ illud sit verũ. pe. nõ peccabit in. a. sed ad hoc nec̃io sequit̃ deũ nunq̃ presciuisse eum peccatuꝝ in. a. qnĩmo p̃sciuisse eũ nõ peccaturũ. Et hoc in virtute dicit Aug. 5° de ciui. dei. in fine. vbi dicit ꝙ hͦ quẽ deus presciuit peccaturũ pec cat quidẽ: sꝫ si nolit: hoc etiã ipse p̃sciuit. Ideꝫ quoqꝫ vir malr̃ Boetius 5° de ꝯsolatione. R̃ndebo qdẽ ꝓpo^m tuuꝫ mutare te posse ⁊c̃. vt in r̃nsione ad p̃mũ dubiũ tertiꝫ arti culi allegatũ est. His etiã sn̄ialiter ex toto ꝯcordat vene rabilissimus Hugo de sacra. li. p̃. vbi dicit ꝙ illud qd̓ ab eterno prescitũ est. ab eterno futurũ est: ⁊ nõ p̃us p̃scituꝫ fuit q̃ futurũ fuit: ⁊ anteq̃ fuit: qñ adhuc futurũ fuit: po tuit esse: sed cõtingenter: vt nõ fieret: ⁊ sicut semꝑ futurũ fuit: vt nõ fieret: sic semꝑ potuit esse quãdiu futurũ fuit vt nũq̃ fieret: ⁊ subdit ꝙ currebãt sil̃ ab eterno duo hec: qd̓ futurũ fuit: ⁊ qd̓ eẽ potuit: qd̓ futurũ nõ fuit ⁊ si factũ fuisset: qd̓ esse potuit: ⁊ tñ futurũ nõ fuit: futurũ fuisset ⁊ prescitũ qd̓ futurũ nõ fuit: nec p̃sciẽtia hui⁹ futuri muta ta fuisset: sꝫ nũq̃ habita: qa futurũ nõ fuisset. ¶ Itẽ ĩfra. dicim⁹ inqt: qa posse est nõ fieri qd̓ futurũ est: ⁊ si nõ fie ret qd̓ fiet: ⁊ nõ fieri posse est: nũq̃ futurũ fuisset nec pre uisum. Si igit̃ q̃diu res futura põt fieri vt nõ sit futura: ⁊ per ꝯsequẽs ꝙ nunq̃ fuerit futura: ⁊ nunq̃ prescita vt dicit: sic in potestate alicuius facere est ꝙ non sit futura: ita in eius potestate est facere ꝙ nũq̃ fuerit prescita: ⁊ ꝑ cõsequẽs ꝙ nunq̃ fuerit verũ ꝙ deus illaꝫ fore p̃sciuit. Ad hoc q̃qꝫ est in tẽrtio Magr̃i in. 39. dis. vbi dicit ꝙ de⁹ põt scire qd̓ nũq̃ sciuit ⁊ nõ scire qd̓ sciuit ⁊ prescire qd̓ nõ p̃sciuit: ⁊ eadẽ rõne nõ p̃scire qd̓ p̃sciuit. Ex his pꝫ ꝙ ꝓbationes qbus ꝓbat̃ illud añs nõ posse ĩpediri nõ va lent: ꝙ nõ p̃ma: qa falsuꝫ assumit: cũ dicit ipsuꝫ eẽ neces sariũ. nec scd̓a: qa cũ dicit̃ ꝙ ip̄m ab eterno fuit veꝝ: vel hoc itelligit̃ de ipsa enũtiatiõe creata: q̃ est añs isti⁹ ꝯ̃ñe. ⁊ pꝫ ꝙ illa non fuit ab eterno v̓a: qa nec ipsa fuit ab eter no. si tñ fuisset ab eterno: ab eterno fuisset vera: ⁊ non tñ nec̃io: sꝫ cõtingẽter: vel itelligit̃ de enuntiabili per ipsuꝫ siue de eius significato cõplexo: ⁊ tale q̃uis posset ꝯcedi ꝙ fuit ab eterno verũ denoĩatione extrĩseca a veritate ĩ creata: ⁊ iudicio dei eterno: iudicãte pe. eẽ peccatuꝝ in. a. nõ tñ ip̄m fuit eternũ cũ nunq̃ fuerit: aut sit aliq̃ entitas ſm se: sicut nec aliqd̓ cõplexe tm̃mõ significabile vt ex p̃ce dẽtib⁹ pꝫ: q̃uocũqꝫ tñ sit de hoc vtrũ debeat ꝯcedi ipsuꝫ fuisse verũ ab eterno vl̓ nõ. dico ꝙ ip̄m nõ fuit verũ ne cessario: sꝫ si fuit verũ cõtingẽter mere: ⁊ qd̓ additur. s. ꝙ omne eternũ est ĩmutabile: cõcedi debet. Nam nihil est eternũ p̃ter deũ: sed ex hoc nihil ad ꝓpositũ. ¶ Ad 4^m ꝓbationẽ eiusdẽ ꝯ̃ñe p̃ncipalis p̃me rõnis r̃ndeo negan do scd̓aꝫ ꝯ̃ñaꝫ. s. hãc. b. erit. ḡ. b. nec̃io erit. supposito ꝙ ly nec̃io sit determinatio ꝯ̃ñtis tm̃. ¶ Ad ꝓbatiõnẽ ꝯcedo ꝙ iste possunt simul esse vere. b. erit. b. põt non fore. et ꝙ dũ hec est vera. b. erit. hec est possibilis. b. non erit: q̃uis aũt sit possibilis: nõ tñ est vera: nec põt simul cũ illa esse vera: vtpote sibi ꝯ̃dictorie opposita. Ex hoc tñ nõ habet̃ ꝙ illa ꝯ̃ñtia sit bona: qa ad bonitatẽ ꝯ̃ñe nõ sufficit ꝙ ali qd potẽs stare cũ opposito cõsequẽtis repugnet añti: alio qn hec esset bona ꝯ̃ña. aliqs hͦ disputat. ḡ oẽ aĩal dispu tat. Nã cũ opposito ꝯ̃ñtis qd̓ est. aĩal nõ disputat. põt sta re ista. nullus hͦ disputat: q̃ tñ repugnat ꝯ̃dictorie añti. Sed requirit̃ ꝙ oppositum ꝯ̃ñtis vel aliqd nec̃io ꝯ̃ns ad ipsuꝫ repugnet añti: qa si nec ip̄m nec aliqd nec̃io ipsuꝫ ꝯ̃ns repugnat añti ip̄m vtiqꝫ stare poterit cũ añte: ⁊ per ꝯ̃ns ꝯ̃ña nõ est nec̃ia: alioqn ꝯ̃ns ⁊ oppo^m ei⁹ sil̃ starẽt qa semꝑ ꝯ̃ns ⁊ añs sil̃ stant. cũ añs nõ possit eẽ veꝝ sine ꝯse quẽte. si ꝯ̃ña sit nec̃ia: in ꝓposito aũt ad istã. b. põt nõ fore: nõ nec̃io sequit̃ ista. b. nõ erit. q̃re ⁊c̃. ¶ Ad scd̓aꝫ rõneꝫ p̃ncipalẽ dõm sic ex dictis in 2° ar. põt patere ꝙ deus est prescius futuroꝝ: qa in eo velut in notitia oĩa repñtant̃ vel ꝓprius loquẽdo: qa ipse est notitia intuitiua omniuꝫ entitatũ actualiũ ⁊ iudiciũ veracissimũ oĩum vere enun tiabiliũ ⁊ cõplexe significabiliuꝫ: ⁊ hoc nõ sibi accñtalr̃: sed ex ꝓpria nã cõuenit nec cõtingẽter: sꝫ nec̃io: ⁊ qa ita est: iõ sicut in 3° arti. est ꝓbatũ. cuiuslibet entitatis actua lis vl̓ potẽtialis ipse nec̃io est intuitio: ⁊ qualꝫ nec̃io co gnoscit ⁊ nulli⁹ enũtiabilis cõtingẽtis est nec̃io iudiciuꝫ: neqꝫ aliqd̓ hͦ nec̃io iudiciarie vel ꝑ modũ iudicij cogno scit: sed mere cõtingẽter: nec ꝯ̃ hoc est aliq̃ ꝓbatio sũpta ex silitudine creaturaꝝ: cũ nulla creatura possit oĩquaqꝫ silis esse deo in mõ cognoscẽdi sicut nec in eẽntia nec in ꝑfectiõe eq̃lis. ¶ Pro solone v̓o tertij argumẽti p̃ncipa lis est sciẽdũ: ꝙ difficultas in eo qd̓ q̃rit argumẽtũ ꝯsur git nõ solũ ex tactis in arguẽdo: sꝫ ex ꝯ̃rietate auctorita tum: quas Magr̃ ponit in p̃nti distinctione. ait enĩ Aug. 15° de tri. vniuersas creaturas ⁊ sp̄ũales ⁊ corporales: nõ qa sunt. iõ nouit de⁹: sꝫ iõ sunt: qa nouit: nõ enĩ nesciuit q̃ fuerat creaturus: qa ergo sciuit creauit: nõ qa creauit sci uit: nec alr̃ sciuit creata: q̃ creanda ⁊c̃. sic in simili videt̃ ꝙ nõ ideo prescit res futuras: qa future sunt: sed iõ sunt future: qa de⁹ p̃scit eas. ecõtra v̓o Origenes sup ep̄las ad Ro. ait. nõ ꝓpterea aliqd erit: qa illud scit deus futurũ: sed qa futuꝝ est: ideo scit̃ a deo anteq̃ fiat. ¶ P̃. Magr̃ arguit ꝙ qa de⁹ p̃scit: iõ res sunt future: qa nulla eẽnt fu tura: nisi ea de⁹ p̃uidisset: ⁊ p̃sciuisset: nec possunt nõ eue nire: cum deus illa p̃sciuerit. ergo p̃sciẽtia videt̃ prescituꝝ

causa

Marginal notes (left column): 1 p̃iher. — r̃n° alia ad 3^m ꝓbõnẽ. — cap. 10. — p̃te. 2. c° 17. ⁊. 18. — cap. 22.

Marginal notes (right column): Ad 4^m ꝓbõnẽ. — Ad 2^m p̃nci^le. — Ad 3^m p̃nci^le. — cap. 13.

causa esse eueniēdi:ꝛ ꝯña videt̃ ex hoc pbari:ga illud est causa alterius:ad cuius pōnē illud ponit̃:ꝛ sine cui⁹ posi tione nō ponit̃. ¶ P.ꝙ nō iō ꝑscit ga sūt future arguit: ga tūc ei⁹ qđ est eternū:aliud ab eo eēt causa:ꝛ ex creatu ris pēderet ꝑscīa creatoris:ꝛ creatū eēt cā icreati. ¶ Deinde rñdens Magr̃ dicim⁹ inqt:res futuras nullatenus esse cām ꝑsciētie dei:nec id sciri vel ꝑsciri:ga future vel facte sūt:ita exponētes:qđ ait Orig.i.ꝙ q₂ futurū est: iō scit̃ a deo anq̃ȝ fiat neq₂ sciret̃ nisi futuꝝ eēt:vt nō notet̃ ibi cā nisi sine qua nō scit:ita etiā dicim⁹ sciam vł ꝑsciaȝ dei nō eē cām eoꝝ que fiūt:nisi talē sine q̃ nō fiūt. Si tñ sciam ad notitiā tm̄ referam⁹. Si vō scie noie icludit̃ ꝛ bñplacitū:atq₂ dispositio:tunc recte pōt dici cā eoꝝ que deus facit:ꝛ postea ſm hoc exponit auctem Aug.iō sunt ga nouit.i.ga sciēti placuit:ꝛ ga sciens disposuit. ¶ Sed sicut dicit Egidius super lr̃am huius distictionis solutio Magr̃i nō sufficit:qua dictū illud Origenis dicit eē itelligēdū tm̄ de cālitate sine qua nō:qm̄ tūc pari rōne vere diceret̃:ꝙ ꝓpterea aliqđ erit:ga de⁹ scit illud futuꝝ: qđ negat Orig. Nā et ſm Magr̃m ꝑscia est cā sine q̃ nō futuroꝝ. ¶ Rñ° ḡ aliter:ꝛ dico ꝙ q̄uis ꝑscia dei: q̄ nō est aliud q̄ȝ volūtas:ꝛ eēntia dei sit cā oīum rerū que fiunt. ista tñ ꝓpō:ga de⁹ ꝑscit:iō res sūt future:si sit cālis:ꝛ nō equalēs ꝓcise huic ꝯditionali:si de⁹ ꝑscit res sunt future. ꝛ nole ꝑscie nō icludat̃ bñplacitū vel dispō:absolute negāda est. Nā sic nō ga ꝓpō de futuro est vā:iō res quam enūtiat fore erit:nec si ego ꝑscirē aliqđ fore.iō ga ꝑscireȝ illud foret:q̄uis necē esset.si ego ꝑscirē illud foret:alias nō ꝑscirē:s₃ false opinarer illud fore. Sicut etiā q̄uis necessario ꝯñs sit.vt si q̃ memini illa fuerint:nō tñ ga memini illa fuerūt.sic nō ideo res sunt future:ga deus ꝑscit illas eē futuras. Et est rō:qm̄ nec vā ꝑsciētia: nec scia inquātū huiꝰ est cā:q₂ ita sit i re:s₃ tm̄ signa. ¶ Et iō Boetius 5° de ꝯsolatione.postq̄ȝ arguerat ꝯ quosdā dicentes. nō ideo qđē eē venturū:qm̄ id ꝓuidētia futurū eē ꝓspexit. Sed ecōuerso:qm̄ qđ futuꝝ est illud diuinā ꝓuidentiā latere nō posse.determinādo in ꝑsona phie approbat dictū istoꝝ:q̄tū ad ꝑmā partē. Cuius rō est:ga ꝑscia non est causa euētus futuroꝝ:s₃ signū tm̄ mō:oē āt signū tm̄ qđ ondit.nō vō efficit qđ designat. Alterius aūt ꝓpōnis sc₃ iō de⁹ ꝑscit futura:ga illa futura sunt:pōt duplex sensus esse. Unus quo denotaret̃ res futuras cās eē ꝑscie: q̃ de⁹ ꝑscit futura:sic si dicā ꝙ colozatū mihi obīm est.ideo video:denoto colozatū ob₃ cām eē visionis:qua formalr̃ sum videns:ꝛ in isto sensu ꝓpō illa est falsa:ꝛ eam negat Magr̃ in ista distinctione:ac etiā ꝓcedit rō supra facta vltimo.huc q̄q₃ sensuȝ posse fieri ex ꝓpōne illa:ꝛ ipsam in h̃ sensu falsaȝ eē:satis inuit Boeti⁹.vbi supra arguēs ꝯ dictū ꝓxie recitatū. Iā vō iquit prepostez est vt eterne ꝑscie tpaliū reꝝ euētus cā esse dicat̃:qđ est aliō autez arbitrari:iō deū futura:qm̄ sūt euētura ꝓuidere:q̄ȝ putare:q̃ olim acciderēt cām sūme eē illius ꝓuidētie:nec hoc dictū postea in aliq̃ pte soluit vel iꝓbat.in isto etiā sensu nō est itelligēdū dictū Orige. Alı⁹ sēsus pōt eē q̃ ꝓcise denotet̃ ꝙ ga res sūt future.iō ꝑscia vł scia dei est ꝑscia: ꝛ isti termini ꝑscius ꝑscia verificent̃ de deo:ita ꝙ ista sit vā.de⁹ est ꝑscius futuroꝝ:dictū est eni supra ꝙ eēntia diuina est nāliter ꝛ necio simplex notitia:ꝛ apphēsio entitatū enūtiabiliū:aut cōtingētiū nō necio: sed cōtingens est indicī ū:ꝛ cuiuslibet futuri cōtingētis est cōtingenter ꝑscia:qm̄ qđlibet tale pōt nō esse futurū:ꝛ per ꝯsequens de⁹ cuiuslibet pōt nō esse ꝑscius.vt ḡ ipse sit ꝑscius:necio reqrit̃ ꝙ aliq̃ sint futura:ꝛ ꝓpterea:ga illa futura sunt:ꝛ ei⁹ ifinite imēseq₃ scie repugnat quicq̄ȝ nescire: iō est ꝑsci⁹ futuroꝝ:ita ꝙ talis locutio sit isto mō cālis quō ista: ga hō est aīal.ideo hec est vā:hō est aīal:ꝛ sicut vlr̃ dicit̃ ꝙ esse sic in re:sicut ꝓpositio enuntiat:est cā ꝙ illa sit vā ſm quē modū ph̃s in postꝑdicamentis.caplo de priori dicit:ꝙ nequaq̄ȝ oīo cā est vt sit res. verūtñ videt̃ q̃dāmō res cā eē vt sit oīo vā. Dū eni res est aut nō est vera oīo vel falsa dicat̃ necesse est:ꝛ sicut pōe est:ꝙ res sit cā ꝙ oīo sit vā:absq₃ hoc ꝙ sit cā oīonis aut alicui⁹ entitatis in ea:vel vt oīo ipsa sit:sicut p₃:si oīo ꝓcedat esse rei. vbi grā.si petro stāte formet̃ ista oīo petrus sedet:deide sedeat pe.tūc pe.sedere est cā ꝙ illa sit vā: nec tñ ē causa illius:aut alicui⁹ entitatis in ea:sic in ꝓposito:ꝛ ſm talē modū loquēdi de cā pōt vt videt̃ cōcedi:ꝙ res esse futuras cā vel potius cōcausa est vna cū imēsa ꝑfectiōe diuine scie.ꝙ deus sit ꝑscius seu ꝑscia.vel ꝙ isti termini possint vere dici de eo.ac ꝑ hoc dici ꝙ quia res future sunt:ꝛ dei sciam nihil pōt latere:ideo ꝑscit deus illas esse futuras: ꝛ sic puto ꝙ itellexerit Origenes. ¶ Hoc etiā sensu Hugo li.de sacra.dicit.ꝙ oē qđ fit:ab eterno ꝓuisuȝ est futurū eē:ga ab eterno futurū est. Unī talē cālē ipse ponit nec in h̃ sensu negat hic Magr̃ illā ꝓpōnē:sed in ꝑmo tm̄. qđ satis p₃ ex eo qđ supra dis.35.dic.dic.n.ibi ꝯ determinationeȝ suā q̃ dixerat ꝙ in deo nō poterat fuisse ꝑscia: ga poterat de⁹ nihil eē facturus:ꝛ ꝑ ꝯñs pōe fuit ꝙ nulla eēnt futura ꝙ si fuisset nulla fuisset i deo ꝑscia:cū prescientia nō sit nisi futuroꝝ. ¶ Cōtra h̃ iquā recitās opionē quorūdā dicentiū.si potuit ꝑscia dei nō esse in deo ab eterno ꝛ potuit nō eē.si vō potuit nō eē.cū prescia dei sit eius scia:ꝛ scia sit ei⁹ eēntia.potuit ḡ nō eē ab eterno illō qđ est diuina eēntia. ¶ Rñdet Magr̃ cū dic.si nulla eēnt futura nō eēt in deo ꝑscia vł nō eēt ꝑscius de⁹. Si in dōo hāc cām attēdis.s.ꝙ nulla eēnt subiecta ei⁹ scie vnde ipa possit dici dei ꝑscia:vel ipse prescius:qđ vtrūq₃ dicit̃ ꝑꝑ futura:verus est itells:ecce ꝙ ꝑꝑ futura deus dicit̃ prescius:ꝛ ꝙ si nulla eēnt futura nō posset dici ꝑsci⁹. ¶ Ex quo p₃ ꝙ istā:ga aliqua sunt futura:de⁹ est ꝑscius.ꝯcedit in scđo sensu ꝑmisso:ꝛ sequit̃ imediate:sinaūt ex ea rōne id dicit:ꝙ nō sit in deo ꝑscia:qua ꝑscit futura:vel ꝙ ipse nō sit de⁹ qui est futuroꝝ ꝑscius:falsa est itelligētia: ꝛ in h̃ vt p₃ vtualr̃ negat ꝑmū sensuȝ. ¶ Auctoritas vō Aug. loquit̃ de notitia dei ſm ꝙ est simplr̃ apphēsio oīuȝ entitatū:in quo sensu vtiq₃ falsum est:ꝙ ga sunt:ideo nouit. qñlmo siue sint siue non:nō minus nouit. Unde res non causant suā notitiā in deo sicut in nobis:nec ad ipsas cognoscēdū indiget deus earū existētia vel ꝑsentia:sic nos: ꝛ ideo taliter de notitia loquēdo:absolute negāda ē ista: ga res sunt:ideo illas de⁹ nouit:sicut negat Aug.qđ autē addit:sed ideo sunt:ga nouit:accipiēda est notitia simul cū bñplacito ꝛ dispōne iuxta expōnē Magr̃i supius recitatā. ¶ Ad rōnē vō qua ꝓbat̃ ꝙ ga ꝑsciuit:iō res sunt future.dicēdū ꝙ ꝯña illa nō valet nec illa ꝓbatio sufficit ad veritatē talis causalis:aliogn ex ꝗbuscūq₃ ꝓpōnibus cōuertibilibus adinuicē:posset fieri vā causalis:ꝛ sic ista eēt vā:ga hō est risibilis:iō est rōnalis:ꝛ sic de alijs multis falsis cālibus. ¶ Et per hoc p₃ ad arg^m in forma ꝑncipali qua dī:aut de⁹ ꝑscit futura:ga illa futura sunt:aut iō illa sūt futura:ga de⁹ ꝑscit illa. Nā si ꝑma ps hui⁹ disiunctiue itelligit̃ in ꝑmo sensu ei⁹ dato supra:negāda est:ga vtraq₃ pars ei⁹ est falsa. Si vō in scđo sensu itelligit̃.dōȝ ꝙ ideo prescit:ga illa sunt futura:nō tñ ideo precise:sed ga cū hoc eius sciam nemo pōt effugere. Et cum ꝓbat̃ ꝙ nō:ga tūc res future eēnt cause ꝑscientie dei.negāda est ꝯña:ꝛ istantia nō sequit̃:ga pe.sedet:ideo hec ꝓpō q̃ ꝑus erat falsa.pe.sedēte est vā.ḡ pe.sedēs est causa illius veri vel vere ꝓpōnis. Nam añs est verū:ꝛ ꝯñs falsum:vt supra dictū est:ita in ꝓposito:sed posset cōcedi.ḡ res futu-

Dis Egi. ꝯ scꝫ. dis. 38. i expō. lr̃e.

nº ꝓpa

cap̊ vlti.

15° ꝺ tri. cap. 12.

re vel potius ꝙ res sunt future est causa vel concausa ꝙ
deus vel scia dei sit p̄scia. iuxta intellectū datum: sicut ⁊
alia ꝯña assumpta pōt concedi. ergo pe. sedens: vel ꝙ pe.
sedet est causa ꝙ illa propositio sit vera.

¶ Distinctionis. XXXIX. Questio. I.

Circa distinctionē trigesimānonam. Quero p̄iter cū Magr̄o. Utruꝫ
scia vel p̄scia dei possit augeri vł minui.

(p̄m) Et arguo p̄mo ꝙ possit augeri: qa aliquid
de⁹ pōt scire: ⁊ p̄scire: qđ nec scit nec p̄sci-
uit: ⁊ cū hoc scire omne qđ nunc scit. ḡ dei
scia pōt augeri. ꝯña pꝫ. qa scia quāto ē plu-
riū scitoꝝ: tāto est maior. Añs ꝓbať dupl'r. Primo: quia
sicut dicit Magr̄ in lr̄a. scia dei nō est nisi de his que sūt
vel fuerūt vel erūt: ⁊ p̄sciētia nō nisi de futuris. deus aūt
pōt multas res facere quas nūq̄ faciet: ⁊ per ꝯñs multe
possunt esse future que nō sunt future. Si ille autē essent
future: essent vtiq̄ a deo scite ⁊ p̄scite: que tñ nūc nō sunt
(2ᵐ) scite nec p̄scite. ¶ 2° qa aliquis nō est cras lecturus qui
pōt esse lecturus. ḡ deus aliquē nō scit nec p̄scit eē lectu-
rū: quē tñ esse lecturū cras deus pōt prescire. ¶ 2° arguiť
ꝙ dei scia pōt minui: qa aliqđ deus scit qđ pōt nō scire: ⁊
aliqđ p̄sciuit qđ pōt nō p̄scire. ḡ ⁊c. Probať assumptuꝫ.
Nā deus scit me legere nūc seu in isto tpe presenti demō-
strato qđ voceť. a. ⁊ hoc de⁹ pōt nō scire. Nā die crastina
deus non sciet me legere in. a. q̄uis sciet me legisse in. a.
Simil'r aliqua res futura potest fieri presens: ⁊ tunc non
erit prescita: que tamen modo est prescita.

(Oppoᵐ) **In oppositū** arguiť. qa scientia dei est oīno īmu-
tabilis: cū ipsa sit deus. ergo est
inaugmentabilis: ⁊ īmutabilis.

(decl°. q.) **Distinguo** p̄mo duplicē sensum q̄stionis: quoꝝ.
Primus ⁊ quē de virtute sermonis fa-
cit est. Utrū illa res pro qua supponit hic terminus scia
vel p̄scia dei possit augeri vel minui: ⁊ in hoc sensu que-
stio determinata est apud oēm catholicū ad partē nega-
tiuā. cū dei scia nō sit aliđ q̄ dei eēntia ⁊ suba: que oīno
īmutabilis est. Alius sensus est quē disputatores ꝑ hanc
questionē intēdunt: ⁊ est: vtrum deus possit aliquid per-
fectius vel imperfectius scire. vel prescire q̄ scit: aut plu-
ra vel pauciora: His enī modis cōsuetū est dici: ꝙ in no-
bis augeť vel minuiť sciētia. Et in hoc sensu etiā quātū
ad p̄mā partē huius disiunctiue: questio nō hꝫ dubium:
qm̄ certū est ꝙ nullā rē vel aliquid cognituꝫ a deo deus
vno tēpore ꝑfectius cognoscit q̄ alio: nec etiā imꝑfecti⁹.
nō enī ꝑficit nec deficit in cognitiōe. ¶ Et ad hoc suffi-
(cap. 13.) ciat auctas Aug. cum eius ꝓbatione 15° de tri. vbi ait. ꝙ
vniuersas creaturas suas ⁊ sp̄ūales ⁊ corporales: non qa
sunt ideo nouit: sed ideo sūt qa nouit: ⁊ sequiť: nec aliter
sciuit ea creata q̄ creāda: nō enī eius sapie aliqđ accessit
ex eis: sed illis existētibus sicut oportebat ⁊ quādo opor-
tebat: ita māsit vt erat: ita ⁊ scriptū est ī libro ecclesiasti-
co: anteq̄ crearenť oīa nota sunt illi: sic ⁊ postq̄ cōsūma-
ta sunt: sic l'quit nō aliter: ⁊ añq̄ crearenť: ⁊ postq̄ creata
sunt: sic ei nota sunt. Hec ipse. ¶ Pro scđa vō ꝑte disiun-
ctiue. vtrū. s. deus plura vł pauciora possit p̄scire vł scire.
p̄mitto aliquas distinctiones de istis terminis scia ⁊ sci-
(p̄ mō.) re ꝰm ꝙ ꝯbunť ad standū p̄cise pro scia dei. Nā vno mō
pōt accipi cōiter: nō quidē sumēdo hanc cōitatē ꝰm mul-
titudinē ꝑsone iferioꝝ seu singulariuꝫ: quasi multe sint
scie dei. Nā dei scia vnica tñ ⁊ simplex est: sed ꝰꝫ multi-
tudinē cognitoꝝ vel scitoꝝ: respectu quoꝝ diciť sciētia:
⁊ sic general'r sumēdo respectu cuiuslibet a deo noti vel
cogniti cōsueuit vocari scia simplicis notitie seu simpl'r
(2° mō.) notitia vel cognitio. Alio modo pōt sumi special'r: ⁊ hoc
dupl'r. ꝰm ꝙ cognitoꝝ quedā sūt res vel entitates actua-
les vel potētiales: quedā sunt enunciabilia: et precise per
ꝓpōnes vel enunciationes vel terminos eis equiualen-
tes significabilia: sicē me legere: seu ꝙ ego lego ꝙ ego le-
gi: vel sum lecturus: ⁊ silia que per enūciationes signifi-
camus. Et ꝰm hūc modū aliq antiqui distinxerūt sciam
dei in sciaꝫ enūciabiliū ⁊ sciaꝫ reꝝ. Proprie aūt ⁊ stricte
ꝰꝫ vsuꝫ disputātiū: scia enūciabiliū diciť iudiciū euidēs
⁊ certū ipsoꝝ enūciabiliū: ⁊ sic accipiēdo scia reꝝ signat
sciaꝫ dei ꝰm ꝙ est simplex apprehēsio entitatū. Scia vō
enunciabiliū significat eandē ꝰm ꝙ est euidēs iudicium
eoꝝ. Rursus p̄mo mō pōt accipi tripl'r. Naꝫ vno modo (p̄)
general'r respectu cuiuslibet entitatis preterite p̄ntis vel
future aut possibilis fore: et sic simpl'r vocať notitia seu
scia simplicis notitie. ¶ 2° sp̄āliter respectu earū q̄ sunt (2°)
vel fuerūt aut future sunt tm̄mō: ⁊ sic ꝯsueuit ab aliqb⁹
vocari scia visionis: ⁊ a Magr̄o in hac distictiōe simpl'r
vocať scia. ¶ 3° adhuc speciali⁹. s. respectu futuroꝝ tm̄: (3° mō)
⁊ sic vocať p̄scia. Eodē mō pōt distingui seu eodē modo
distincte signari dei scia ꝰm ꝙ illa est iudiciū enūciabi-
liū. pōt enī sumi ꝰm ꝙ cuiuslibet enūciabilis affirmati-
ue vel negatiue de inesse vł modal'r cathego^ce vel hypo^ce
aut aliq̄ alio mō est euidēs iudiciū. Alio mō ꝰm ꝙ est iu-
diciū determinate aliquoꝝ: ⁊ hoc multipl'r posset distin-
gui. vꝫ ꝰm vsum cōem dupl'r accipiť. Uno mō respectu
enūciabiliū de p̄nti vł de p̄terito vł de futuro: ⁊ sic voca-
tur scia vł scia visionis. 2° sp̄āli⁹. s. re⁹ taliū enūciabiliuꝫ
de futuro tm̄: ⁊ tūc dr̄ p̄scia. Preter aūt hec noīa sūt q̄dā
alia vsitata in scripturis ad signandū sciaꝫ dei: q̄ tñ dicta
de deo re⁹ aliquoꝝ nō tm̄ significāt deū illa nosse: ꝫ etiā
diligere: vel aliqđ circa illa operari vel facturuꝫ esse: sicut
dispositio: ꝓuidētia: p̄destinatio: ⁊ reprobatio: ⁊ approba-
tio: ⁊ forte aliqua alia de quib⁹ alijs locis videndū est.

His premissis p̄mo videndū est. vtrū deus pōt
plura vel pauciora scire: vel p̄sci-
re q̄ scit vel prescit loquēdo de scia rerū. Scđo idem vi-
dendum est loquendo de scientia enunciabiliū.

(p̄m⁹ art.) **Quantum** ad p̄mū pono p̄ncipaliter sex ꝯclōnes.
(p̄° ꝯ.) Prima est: ꝙ oēm reꝫ actualē aut po-
tentialē p̄teritā vel presentē vł futurā de⁹ actu cognoscit
⁊ scit: loquēdo de scia simpl'r seu sciētia simplicis notitie.
(cap. 4°.) Probať auctē apl̄i ad Ro. 4°. vbi ait. ꝙ deus vocat ea
(cap. 4°.) que nō sūt: tāq̄ ea que sunt. Et ad Hebre. 4°. Oīa inquit
(cap. 9.) nuda ⁊ apta sunt oculis eius. Et sapie 9°. de sapia increa-
ta scribiť ꝙ ipsa scit oīa ⁊ intelligit. ¶ Ad hoc ēt sunt ꝓ-
bationes facte ꝓ p̄ma ꝯne p̄mi articuli p̄cedētis q̄ōnis.
(2ª ꝯ.) ¶ 2ª ꝯ ē: ꝙ q̄liꝫ entitatē actualē vel potētialē ⁊c. de⁹ ne-
cessario cognoscit. Et hec ꝓbata est ī p̄cedēti q̄ōne ar. 3°.
(p̄) Ex his aūt duab⁹ īfero q̄sdā alias. Una est ꝙ nullā rem
quā de⁹ nescit pōt scire. loquēdo de scia mō p̄misso: ⁊ ꝓ-
(2) bať: qa nullā de⁹ nescit. ¶ Alia est ꝙ nullā quaꝫ scit pōt
nō scire: ꝓbať: qa quālibet scit necio. Et ꝑ hac pōt argui
ꝙ si aliquā quā scit pōt nō scire: maxie ħ de reb⁹ videre-
tur: q̄ sunt ⁊ p̄nt nō eē: ita ꝙ sicē res desinerēt eē sic de⁹ de-
sineret illas scire. Sed hoc est falsuꝫ: qa nō min⁹ ipse co-
(cap. 7.) gnouit res p̄teritas q̄ p̄ntes. Unū Aug. 15° de trini. De⁹ sa-
piētia sua nouit oīa: ita vt nec que dr̄ p̄terita ibi prete-
reant: nec ea que dicanť ibi futura q̄si desint expectenť
vt veniāt: ꝫ ⁊ p̄terita ⁊ futura cū p̄ntib⁹ sūt cūcta p̄sentia
nec singula cogitanť: nec ab alijs ad alia cogitādo trāsiť:
(cap. 14.) ꝫ vno ꝯceptu sil' p̄sto sūt vniuersa. Et postea loquens de
p̄re ⁊ filio dicit: ꝙ vnusq̄sq̄ eoꝝ oīa q̄ sūt in eorū scia sil'
videt: ita vt aliq̄ videre nō possit nō vidēs alia: ꝫ sil' oīa
videt: q̄rū nullū est qđ nō sp̄ videt: ⁊ allegať in p̄nti disti-
ctiōe. Rōne quoq̄ idē pꝫ: qa alias obliuio caderet ī deo

⁊ mutabilitas

3° ⁊ mutabilitas: q̄ repugnāt diuine ꝑfectiōi. ❡ 3ᵃ ꝯ que seq̄r est. ꝙ nō plura q̄ deus scit ipse pōt scire: nec etiā paucio ra q̄ scit ipe pōt scire. Probat̄: qa si plura: seq̄r ꝙ aliquā rem quā nescit pōt scire: ⁊ si pauciora: seq̄r ꝙ aliquā quā scit pōt nō scire. 4° 4ᵃ que sequit̄ est: ꝙ nullā pōt incipere scire vel nō scire q̄litercūqȝ exponat̄ hic incipit: ⁊ pȝ ex eisdē. 3ᵃ ꝯ ❡ Cōclusio 3ᵃ pncipalis est: ꝙ loquendo 2° mō de scia reꝝ. s. de scia visionis: aliquā rem quā de⁹ nō scit pōt scire: ⁊ siſr plures q̄ scit pt scire. Probat̄: qa possibile est aliquā que nō est futura esse futurā: ⁊ siſr cū hoc oēȝ que 4ᵃ ꝯ est futura manere futurā. g̃ ⁊c. ❡ 4ᵃ ꝯ est: ꝙ aliquā quā deus non prescit pōt prescire: ⁊ siſr plures q̄ ꝑscit potest ꝑscire. Et ꝓbat̄ ex eodē. Quis aūt he due vltie ꝯnes sint vere ⁊ simpl'r cōcedēde: pro eo sensu diuiso: quē tn̄ de vir tute sermonis efficiūt: iste tn̄. deus pōt scire aliquaȝ rem quā nescit: deus pōt plura scire q̄ scit: sunt de virtute ser monis false: ⁊ simpl'r negāde. Et rō est: qa sensus diuisus ⁊ sensus cōpositus eaꝝ: siue ipse ſm vtrūqȝ sensum mu tuo se iferūt: ⁊ ideo si essent vere oporteret ꝙ iste essent possibiles: deus scit aliquā reȝ quā nescit: de⁹ scit plura q̄ qd̄ scit: qd̄ tn̄ est falsuȝ. ❡ Simil'r iste sunt simpl'r false de virtute sermonis ⁊ negāde: deus pōt aliquā rem pre scire quā nō presciuit: deus pōt plura ꝑscire q̄ presciuit: qa iste sūt impoles. deus prescit aliquā rē quā nō ꝑsciuit: deus ꝑscit plura q̄ ꝑsciuit. g̃ ⁊ ille sunt false. Assumptuȝ ꝓbat̄: quo ad pmā ptē: qa hec est ipossibilis: aliq̄ res est futura que nō fuit futura. Et seq̄r: de⁹ ꝑscit aliquā rē quā nō ꝑsciuit. g̃ aliq̄ res est futura q̄ nō fuit futura. ❡ Quo ad scd̄aȝ ptē ꝓbat̄: qa hec est ipossibilis: plura sunt futu ra q̄ fuerūt futura. Et sequit̄. de⁹ ꝑscit plura q̄ ꝑsciuit. g̃ plura sunt futura q̄ fuerūt futura: qr tn̄ nō oēs aduertūt distam inter locutiones in qbus solus iste termin⁹ de⁹ ꝓ cedit illud verbū pōt: ⁊ totū residuū sequit̄: ⁊ in qb⁹ ꝓce dit verbū hoc totū: aliquā rē quā de⁹ nō ꝑscit: vel hoc to tū plura q̄ de⁹ ꝑscit. ❡ Et rursuȝ istas vltimas aliq posu sent accipe in sensu cōposito: ideo ⁊ has ⁊ illas aliqui eli gunt: ⁊ satis vtil'r ꝓpter minus exercitatos in logica. Ad veritatis maiorē declationeȝ distinguere in sensu diuiso ꝯcedūt: in sensu cōposito negāt: ⁊ sic facit Magr̄ in pnti 5ᵃ ꝯ distinctiōe. ❡ 5ᵃ ꝯ est: ꝙ nullā rē pōt de⁹ icipere scire vl' ꝑscire. Probat̄: qa si aliquā posset icipere scire vl' ꝑscire signet̄ illa. Tūc arguo hāc rē ea demōstrata deus pōt in cipere scire vl' ꝑscire. g̃ hec res pōt icipere eē futura. ꝯña 6ᵃ ꝯ est nec̄ia: ⁊ ꝯñs falsuȝ: vt ex supiorib⁹ pȝ. g̃ ⁊ añs. ❡ 6ᵃ ꝯ est: ꝙ aliquā rem quā de⁹ ꝑscit ⁊ ꝑsciuit pōt nō ꝑscire: et pauciora q̄ deus prescit ⁊ ꝑsciuit pōt ꝑscire: in quocunqȝ sensu accipiat̄: ⁊ siſr ꝙ de⁹ pōt aliquā rem nō ꝑscire quā presciuit ⁊ pauciora ꝑscire q̄ ꝑsciuit. Et oia hec ꝓbant̄: qa hec est possibilis: aliq̄ res q̄ fuit futura nō est futura: imo de facto hȝ mltas singulares veras: qnimo tot quot sunt creature actu existes q̄ nō sunt vnq̄ future: distiguē do futuꝝ ꝯ pñs. ❡ Itē hec ē posis: ⁊ ēt vā. pauciora sunt futura q̄ fuerint futura: ⁊ quelibet pars cōclusionis pre misse sequit̄ ex altera istarū: vt satis patet ex dictis.

2ᵘˢ arti. **Quantū** ad scd̄m articulū. s. de scia enūtiabiliū: pre mitto vnā distictionē de enūtiationibus. Nā sicut enūtiationū q̄dā sunt vere ⁊ q̄dā false. Et vera rū quedā nec̄ie ⁊ quedā ꝯtingētes. Falsarū aūt q̄dā possi biles q̄dā ipossibiles: sic enūtiabiliū q̄dam pnt dici vera (vtpote ea q̄ꝝ enūtiatiōes si formēt̄ sūt ve) q̄dā falsa vt enūtiabilia enūtiationū falsaꝝ ⁊ veraꝝ: q̄daȝ nec̄ia: ⁊ q̄dā ꝯtingētia: ⁊ falsoꝝ q̄dā possibilia: q̄dā ipossibilia cor rñdēter ad suas enūtiationes a qbus extrinsece hēt enun 1ᵃ ꝯ tiabilia denoīari pnt. ❡ Hoc premisso pono aliq̄s ꝯnes. Quaꝝ pma est. ꝙ omne enūtiabile est nec̄io scitus a deo: loquēdo de scia nō qdē vt est iudiciū: sȝ vt simpl'r est ap prehēsio. Nō aūt oē enūtiabile est scitū a deo ſm ꝙ scia est iudiciū. Prima ps ꝓbat̄ p sic: nec̄e est q̄rūlibet ꝯtra dictorioꝝ enūtiabiliū alteꝝ eē a deo scituȝ iudiciarie si ue iudicatū. g̃ oē enūtiabile necesse est a deo cognituȝ eē vl' appꝛhēsuȝ. Aña ꝓbat̄: qa nec̄e est qdlibet veꝝ eē a deo iudiciarie scitū: ⁊ nec̄e est q̄rūlibet enūtiabiliū ꝯdictorio rū alterū eē veꝝ. g̃ nec̄e est q̄rūlibet ꝯdictorioꝝ alteꝝ eē a deo iudiciarie scitū. Ambe pmisse sumpte i sensu cōpo sito vere sunt: ⁊ sic inferūt verā ꝯnē ēt in sensu cōposito. Qd̄ aūt maior sit vera pȝ: qa hec est ipossibilis: aliqd̄ ve rū nō est a deo scitū. Minor vo pȝ: qa q̄rūlibet enūtiatio nū ꝯdictorioꝝ si formenf nec̄e est alterā eē verā. Conse quētia vo pma ꝓbat̄: qa qdlibet enūtiabile est pars duo rū enūtiabiliū ꝯdictorioꝝ ipꝛopꝛie loquēdo ⁊ ſm quādā siſitudinē de parte: qa nec aliter possum⁹ in ꝓposito loq. Nā de quolibet enūtiabili cōtingit vere dicere ipm esse scitū vl' nō eē scitū: creditū vel nō creditū: ⁊ sic quocūqȝ affirmari vl' negari. ita ꝙ qdlibet enūtiabile est q̄dāmō pars totaliū enūtiabiliū sigñabiliū per ꝯdictorias enun tiationes: ⁊ p ꝯñs alicuius enūtiabilis veri: ac p h alicui⁹ enūtiabilis a deo iudiciarie sciti: ipole aūt est aliqd̄ enun tiabile totale eē scitū: qn illud de q̄ aliō enūtiat̄ sit cogni tū ⁊ appꝛhēsuȝ. Et totū h pōt declari ex ipsis enuntiabili bus. Nā q̄lȝ pōt eē subȝ cuiusdā ꝯdictionis. vbi grā. ista. hō est asin⁹. Nā pnt due tales formari. hō est asin⁹. ē ꝓpō opinata: hō est asin⁹: nō ē ꝓpō opinata. ⁊ cōstat ꝙ altera est vā: ⁊ p ꝯñs a deo cognita ⁊ scita esse vā. g̃ ⁊ ista. hō est asin⁹: q̄ est subm vtriusqȝ est a deo appꝛhēsa: quis non sit scita esse vā. ❡ 2° ad idē sic. oē enūtiabile nec̄io scitur a 2ᵐ deo posse per aliquā enūtiationē verā vel falsam enūtia ri. ergo oē enūtiabile nec̄io est a deo appꝛhēsum. Uel sic. omne enūtiabile nec̄io scit̄ a deo esse verum vel falsuȝ. g̃ ⁊c. 2ᵃ vo pars ꝯnis. s. ꝙ nō oē enuntiabile est iudiciarie scitū a deo. pȝ. qa nō oē est verū ⁊ solū veruȝ enunciabile isto mō scit̄. Probat̄ etiā tota ꝯ ista per auctē Aug. 15. de 3ᵐ tri. dicētis. ꝙ nemo falsa nouit: nisi cū falsa eē nouit. ꝙ si cap. 10. nouit verū nouit: verū eni est ꝙ ipsa falsa sunt. vbi Aug. loquit̄ de notitia iudiciaria ⁊ enūtiatiua: qua qs nouit ⁊ iudicat euidēter esse sicut est ⁊ nō eē sicut nō est. h vtiqȝ mō nō cognoscunt̄ nisi vera: nō eniȝ quilq̄ cognoscit: ꝙ hō est asin⁹. ⁊ ꝓpterea dicit. nemo falsa nouit. Ex quo pȝ scd̄a ps ꝯnis. Qd̄ aūt addit nisi cū falsa eē nouit. Probat pmā partē: qa cū quis nouit falsa esse falsa. vtiqȝ appꝛhē dit illa falsa. alias nesciret illa esse falsa: nec dubiū ꝙ de⁹ nouit falsa esse falsa. alias nō cognosceret oē verū: cū ve ruȝ sit: falsa esse falsa: vt dicit Aug. ❡ Ex hac ꝯne seqtur loquēdo sic de scia cōiter ꝙ nullū enūtiabile qd̄ deus ne scit de⁹ pōt scire: nec pl'a nec pauciora q̄ scit scire: nec ali qd̄ qd̄ scit nō scire: nec aliqd̄ incipe scire vl' nō scire: ⁊ oia hec ꝓbant̄: qa qdliber nec̄io de⁹ scit. ❡ 2ᵃ ꝯ est: ꝙ loquē 2ᵃ ꝯ do de scia enūtiabiliū 2° mō: quo ēt mō magis ꝓpꝛe ⁊ ſm cōem vsuȝ disputantiū sumit̄ aliqd̄ scu aliqd enūtiabile qd̄ de⁹ nō scit pōt scire: ⁊ aliqd̄ qd̄ scit pōt nō scire. Pro bat̄: qa aliqd̄ enūtiabile falsum pōt eē veꝝ ⁊ aliqd̄ veꝝ pōt eē falsuȝ. ❡ 3ᵃ ꝯ ꝙ possibile est deū aliqd̄ enūtiabile 3ᵃ ꝯ scire qd̄ nō sciuit. Et simil'r possibile est deuȝ aliquid nō scire qd̄ sciuit: etiā in sensu cōposito sumpta vtraqȝ pte ꝯnis. Probat̄: qa hec est possibilis: aliqd̄ enuntiabile est verū qd̄ nō fuit verū: ⁊ siſr hec est possibilis: aliqd̄ nō est verū qd̄ fuit verū. Et ex hoc etiā pȝ ꝙ aliqd̄ enuntiabile deus pōt incipere scire: ⁊ aliqd̄ pōt incipere non scire: vl' desinere scire. Nam aliqd̄ enuntiabile potest incipere eē verū: ⁊ aliqd̄ pōt incipere esse falsum. enuntiabile enim huius enūtiationis. vbū caro factū est. ante xp̄i incarna

tionem falsum erat:sicut ⁊ ipsa enūtiatio si fuisset formata:tunc fuisset falsa:⁊ incepit esse verū qñ p̄mo dei filius fuit hō.silr ch̄ūm nō surrexisse:fuit enūtiabile veꝝ in oī tēpore p̄cedēte ch̄ri resurrectionē:⁊ in istāti resurrectionis desijt esse verū:⁊ incepit eē falsū. Nō est tñ cōcedēdū ꝙ deus pōt icipe scire aliqd̄ enūtiabile. Nā quōcūq; exponit ly incipit.hec est ipossibilis.deus icipit scire aliquod enūtiabile:siue eni exponat ly incipit.per negatiuā de preterito:siue per negatiuā de futuro:negatiua per quā exponit est ipossibilis:sꝫ si sumat in p̄dicato signuꝫ demōstratiuū.vbi grā.Deus incipit scire hoc enūtiabile:demōstrādo aliqd̄ in singulari qd̄ incipit esse verum: tunc ꝓpō est possibilis:⁊ sic eo demōstrato hec est vera.

4ᵃ ꝯ

deus pōt icipe scire hoc. ⸿ 4ᵃ ꝯ est:ꝙ non plura q̄ꝫ deus scit vel sciuit deᵘ pōt scire:nec etiā pauciora. Probat.nō plura q̄ꝫ sunt vel fuerūt vera.possunt esse vera:nec etiaꝫ pauciora.g̃ ⁊c̄.Assumptū ꝓbat.qa semꝑ alterū enūtiabiliū ꝯdictorioꝝ est verū:⁊ alterū nō:⁊ si vnū icipit esse verū:reliquū desinit esse veꝝ:⁊ ideo nullo tēpore sunt vl̄ p̄nt eē plura vera q̄ꝫ alio:⁊ per ꝯsequēs nec pauciora vno q̄ꝫ alio tp̄e p̄nt eē a deo scita. ⸿ De p̄scia vo enūtiabiliū loquēdo cū nō sit aliud scire sic sumptū q̄ꝫ scire enūtiabilia de futuro:⁊ hec sit necessaria.deus scit omne verū. Idē est iudiciū de prescire ⁊ nō p̄scire enūtiabiliuꝫ:⁊ de veritate ⁊ falsitate ipsoꝝ.de quibᵘ suo mō sentiendū est sic̄ de enūtiationibᵘ eoꝝ.de eis aūt vt estimo sufficienter est dictū distinctione p̄cedēti.q̄ōne p̄ma.ar.2ᵒ. ⸿ Ad rōnes questionis quid sit dicendū patet ex dictis.

⸿ Distinctionis. XL.⁊.XLI. Questio. I.

p̄m

Quantum ad mām p̄destinationis et reprobationis de qua Magister tractat in distinctōe.40.⁊.41. Quero vtrū quilibet hō fuerit ab eterno p̄destinatus vel reprobatus a deo. ⸿ Et arguit p̄mo ꝙ nō.p̄mo sic.qa si qlibet homo ⁊c̄.vel huiᵘ reprobationis ⁊ p̄destinationis esset aliqua cā in p̄destinato vl̄ reprobato:aut nō: nō pōt dici ꝙ sic.Tū qa nulliᵘ eterni aliqd tēporale pōt esse causa:tū qa si aliq̄ causa eēt vtiq; eēnt merita aut demerita boīum:sed hoc est falsuꝫ s̄m Magr̄m in dis.41. vbi exp̄sse dicit:ꝙ ꝓpter nulla merita p̄ntia vel futura fuerunt eternalr̄ aliqui reprobati vel p̄destinati:nec pōt dici ꝙ nulla sit cā:tum qa videret deus inique agere cuꝫ reprobatis:ordināo eos ad penā eternā nō ꝓpter eoꝝ culpā.Tū qm̄ nullus quātū est ex se:fit magis dignᵘ p̄destinari q̄ꝫ alius:vel oēs eēnt p̄destinati:qd̄ est falsuꝫ : vl̄ deᵘ eēt acceptator ꝑsonaꝝ vnū eligēdo ⁊ aliū reijciēdo:sꝫ h̄ est ꝯ sniam beati Petri actuuꝫ.10.In veritate cōperi ꝙ nō est acceptator personarū deus. ⸿ 2ᵒ qa si quilibet hō est eternalr̄ predestinatus vel reprobatus:qlibet vel de necessitate saluabit vel de necessitate dānabit.hoc autē est falsuꝫ:qm̄ tūc supfluerent oēs doctrine ⁊ monitiones ch̄ri:⁊ aploꝝ:⁊ ꝓphetaꝝ ceterorūq; scōꝝ exhortātiū homines ad bene agendū ꝓpter spem vite eterne vel timorē gehenne:qa siue bene siue praue quis ageret:nihil ide plus vel minus saluabit:si nec̄io est saluandus:aut damnabit:si nec̄io est dānandus.ꝯña pꝫ.qa ordinatio ⁊ ꝓpositū dei est imutabile.iuxta illud psal.cōsilium dn̄i manet in eternū:⁊ cōtra ipsum nullus agere pōt.iuxta illud Apli ad Ro.Uoluntati eius quis resistit.

cap.10. 2ᵐ

cap.9. Oppoᵐ cap.15.

Ad oppositū arᵒ ex eo qd̄ scribit in euangelio Matth.Cū cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue cōgregabunt ante eum oēs gētes a dextris ⁊ a sinistris:⁊ dicet his qui a dextris.venite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū a cōstitutione mūdi.Sinistris vo.Ite maledicti in ignē eternū:qui p̄paratus est diabolo ⁊ angelis eius.Preparatio aūt regni dei p̄destinatio est:p̄paratio vo eterne pene que noīe ignis describit reprobatio est.Cum ergo qlibet homo sit tunc alterā accepturus ex his sententiā:sequit ꝙ quilibet est predestinatus vel reprobatus.

In ista.q. p̄mo videbit de quesito. 2ᵒ vtrū in p̄destinatis sit aliqua cā sue p̄destinationis: ⁊ in reprobatis sue reprobationis:qd̄ tangit in primo argumēto. 3ᵒ.vtrū sit possibile quēq̄ꝫ p̄destinatū dānari finaliter:aut reprobatū saluari qd̄ tāgit in alio argumento.Uerū qa hec perscrutatio altissima est:⁊ iperscrutabilis nobis mortalibᵘ:⁊ in ipsa errare multuꝫ est periculosuꝫ.idcirco nihil ex me in hac mā loq̄ intēdo:sed simplr̄ sentētias quas puto esse sanctoꝝ:⁊ maxime beati Augᵘⁱ nihil penitus temerarie aut pertinaciter asserendo.

p̄mᵘ art.

Quantū ad p̄mū p̄mitto quid noīs p̄destinationis ⁊ reprobationis s̄m ꝙ eis cōiter vtimur: vt itelligamᵘ qs p̄destinatus vel reprobatus dicat.Et dico ꝙ predestinatio est ꝓpositū dandi vitā eternaꝫ. Reprobatio vo ꝓpositū nō dandi.Unde ille dicit p̄destinatus cui ꝓposuit deus dare vitā eternā.Et ille reprobatus cui proposuit nō dare.Hoc satis innuit Apls cū gratuitaꝫ ab eterno Iacob p̄destinationē:⁊ Esau reprobationē volens ostēdere itroducit verbū dei dicētis.Iacob dilexi. Esau aūt odio habui:⁊ postea generalr̄ ꝯcludit.ergo cuiᵘ vult miseret:⁊ quē vult idurat.i.nō miseret:vt exponit Aug.ad Simpli.lib.p̄.ita ꝙ idē intelligit Apls per odire in ꝓposito qd̄ per velle nō misereri:⁊ per diligere idē qd̄ per velle misereri.i.misericorditer vitā eternam largiri. Nam de tali mīa ibi loquit Apls principalr̄.vn̄ ⁊ subsequēter electos vocat vasa mīe.His cōcordat snialr̄ Aug. in libro de p̄seue.circa mediū.vbi ait.Nāq; in sua q̄ falli mutariq; nō pōt p̄scia:opa sua futura dispone id oīo nec aliud q̄cq̄ꝫ est p̄destinare. ⸿ De qbᵘ aūt opibᵘ itelligēdū sit paulo añ p̄misit.vbi ait.ꝙ p̄destinatio est p̄scia ⁊ p̄paratio b̄n̄ficioꝝ dei qbus certissime liberant q̄cūq; liberant.Hoꝝ aūt p̄ᵐ ⁊ maximū est vita eterna.Preparatio g̃ ⁊ dispō dādi vitā eternā est p̄destinatio.Dispō aūt ⁊ ꝓpositū idē sūt:⁊ hec est ꝓpa significatio huiᵘ noīs p̄destinatio:qa cū nō est pōle deū p̄destiare nisi p̄sciēdo:iō sancti frequēter p̄destinationē diffiniūt ꝑ sciaꝫ:imo vt in eodē lib.dicit Aug.noīe p̄scie ꝓ noīe p̄destinatiōis vtunt. Est g̃ p̄destinatio dispō seu ꝓpositū dādi vitā eternaꝫ. Dare aūt vitā eternā ⁊ vocare ⁊ iustificare sunt p̄destinatiōis actᵘ. Reprobatio vo est velle nō misereri:seu qd̄ idē est propositū nō dandi vitā eternā:nō misereri aūt seu non dare vitā eternā:est effectᵘ reprobatiōis iuxta modū loquēdi Magri. ⸿ His p̄missis dōm ad illuꝫ articulū vt mihi videt sꝫ dicta scōꝝ:ꝙ qlibet fuit ab eterno a deo p̄destinatus vl̄ reprobatᵘ.Qd̄ ꝓbat sic.Cuilibet hoī dabit deᵘ vitā eternā vl̄ nō dabit.g̃ qlꝫ hō fuit ab eterno p̄destinatᵘ vl̄ reprobatᵘ.Añs pꝫ.⁊ ꝯña ꝓbat:qa si alicui dabit.cōstat ꝙ volēs dabit:qa deᵘ nō nisi volēs facit q̄cqd fac.vt dic̄ Aug.in enchi. Si cui āt vult dare semꝑ voluit illi dare cū nihil possit velle volūtate accedēte ⁊ noua:vt pꝫ per eūdē 15ᵒ de tri.g̃ cuicūqꝫ dabit vitā eternā ab eterno voluit sibi illā dare:⁊ per ꝯñs ab eterno fuit p̄destinatus:⁊ silr̄ seq̄ ꝙ cuicūqꝫ non dabit:ab eterno voluit illi nō dare.g̃ ab eterno fuit reprobatᵘ. ⸿ 2ᵒ sic.cuilꝫ hoī deᵘ ab eterno p̄ordinauit vl̄ p̄sciuit regnū eternū vl̄ penā eternā.g̃ qlꝫ hō fuit ab eterno p̄destinatᵘ vl̄ reprobatᵘ.ꝯña pꝫ. Añs āt ponit Aug.i liᵒ q̄ ititulat de disputatiōe p̄destiⁿᵉᵘ ꝯ pelagianos:⁊ ex itētiōe ꝓbat ꝑ v̄bū Saluatoris allegatū ad opᵐ.qd̄ exp̄sse dic̄:ꝙ oībᵘ parit siue cū petis ꝓprijs

ꝯ rñsiua

cap.3.

cap. 20.

2ᵐ

vt adulti

vt adulti:siue cū originali vt pueri:morituris preordina
ta est pena eterna:electis vo oibus regnū eternū:vñ ītro
ducta illa auctoritate cuꝫ pluribꝰ alijs sacre scripture cō
cludit sic.tenēda est igiꝛ īcōcusse huiꝰ disputatiōis regu
la que diuinis testimonijs claruit:pctōres in malis pprijs
anteq̄ eēnt in mūdo pscitos eē tm̄:nō pdestinatos.penā
aūt eis eē pdestinataꝫ s̄m q̄ psciti sunt:paruulos quoqꝫ
nō renatos ex aqua ꝛ spū scō pdestinate pene esse obno-
xios:qui presciti sunt nō in pprijs volūtatibꝰ:quoꝝ nul-
la ē vl̄ bona vel mala:nisi tm̄ in Ade peccato qd̄ traxere
nascētes ꝛ in hoc manētes soluerūt tēpus vite pñtis.Et
post subdit:qui vo s̄m ppositū dei viuunt prescitos esse
ꝛ predestinatos electione gratuite gr̄e eius ꝛ regnū ei ce
loꝝ pdestinatū esse sine dubitatione dicendū est.

2ᵘˢ arti. **Quantū** ad 2ᵐ artiᵐ.vꝫ vtrū in predestinatis sit ali
qua cā eterne sue pdestinatiōis:ꝛ in repro
batis sue reprobationis eterne.Sciendū pp rudiores:q̄
nō est intētio articuli:nec ēt doctoꝝ h̄ mō loquēdi vtē-
tium.querē.Utrū in pdestinatis sit aliqd qd̄ sit cā illius
entitatis que est pdestinatio:q̄ nō est nisi diuinitas ipa.
hoc enī nullus vertit in dubiū certus oīno q̄ nulla talis
sit cā.Sed itellectꝰ articuli ꝛ coꝝ est querē.Utrū ppter
aliqd pdestinatoꝝ cōplexe vel incōplexe signabile deus
ab eterno illos pdestinauit.Et similr̄.Utꝝ ppter aliqd
reprobatoꝝ deꝰ eternalr̄ eos reprobauerit:ita q̄ dici pos
set de aliq̄:pp hoc deꝰ aut pp illud:aut q2 illud ille fecit
vel facturus erat h̄ vel illud:ipse pdestinatus est:aut ali
quo alio mō per causales ppōnes explicando:q̄ ppōnes
causales lꝫ in alijs materijs frequēter explicent cāitatē
vniꝰ rei sup aliā:nō tm̄ semp sicut in vltima.q.38.di.de-
claratū est.Scōm aūt hunc intellectū doctoꝝ volentiuꝫ
reddere cām:q̄re isti vel illi sunt pdestinati vel reproba
ti qdā reddiderūt cām positiuā dicentes:q̄ ppter bona
opera vel vsum bonū liberi arbitrij:quē deus psciuit ali
quos habituros:pdestinauit eos:ꝛ per malū vsuꝫ futurū
in alijs eos reprobauit.Et in hoc fuit diuersitas:q2 qdaꝫ
dixerunt ppter bonū vsuꝫ li.ar.quo ad actū credēdi:ali-
qui quo ad illū ꝛ alios a li.ar.pcedentes.Rursus alij di
xerunt q̄ vsus bonus li.ar.duplr̄ ꝯsiderari poterat.Uno
mō iquātū pcedit partialr̄ a gr̄a:ꝛ est bonꝰ bonitate gra
tuita vel meritoria s̄m qd.sic nō est s̄m eos cā pdestina
tionis:sꝫ effectꝰ.Alio mō vt pcedit ab ipso li.ar.ꝛ est bo
nus bonitate morali:ꝛ sic est cā pdestinatōis.i.de ꝯgruo
lꝫ nō de ꝯdigno.Demū alij dixerūt q̄ pdestinatiōis nul-
la est in pdestinatis cā positiua:sꝫ puatiua tm̄.s.absentia
finalis obicis p culpā originalē vel actualē respectu gr̄e
dei.Reprobationis vo cā est positiua in reprobis.s.talis
obex pcti gr̄e.Unī dicūt q̄ in p instāti quo offerꝛ diuino cō
spectui ois hō.vult illi deꝰ gr̄am ꝛ salutē:imo ꝛ oēs creat
ad istū finē:nisi tm̄ obicē gr̄e reperiat per quā hō reddaꝛ
indignus:ꝛ sic g̃ psciam sumentes sub illa gn̄ali volitiōe
dicūt q̄ offerunꝛ in dei psciētia aliqui cuꝫ obice gr̄e ꝛ in
dignitate actuali vel habituali sicut in puulis est origina-
le pctm̄:vel actuale:vel malus vsus liberi ar.in pueritia.
Alij aūt offerunꝛ nō qdeꝫ cū aliq̄ dignitate aut dispōne
positiua:nec illud etiā opꝫ:sꝫ sufficit q̄ sine idignitate ꝛ
obice offeranꝛ:ꝛ tunc concludiꝛ pro istis finalis gr̄a ꝛ sa
lus eterna:ꝛ pro illis subtractio gr̄e:ꝛ preparatio pene:ꝛ
per ꝯñs illi sunt reprobati iusto iudicio:ꝛ isti sola mīa li
berati:non tm̄ sine cā negatiua.Mihi aūt videꝛ q̄ ex di-
ctis sacre scripture ꝛ scōꝝ sequunꝛ he ꝯnes:cū quarū ōi
veritate non stat veritas alicuiꝰ modi dicēdi de pdictis.
¶ Harū pma est.q̄ nullus est pdestinatus ppter bonuꝫ
vsuꝫ liberi arbi.quē deus sciuit illū habiturū q̃litercūq̃
ꝯsidereꝛ bonitas eius. 2ᵃ est.q̄ nullus est pdestinatus:

Tho.6 ar. gēnus pᵒ s.distī.41. q.pᵃ.ar.1.

q2 pstituꝰ finalr̄ fore sine obice habituali gr̄e. 3ᵃ q̄ quē
cūq̃ deꝰ pdestinauit:gratis tm̄mō ꝛ misericorditer pde-
stinauit. 4ᵃ q̄ nullus est reprobatꝰ pp malū vsuꝫ libe.
arbi.quē deꝰ puidet illū habiturū. 5ᵃ q̄ nullus est repro
batꝰ:q2 puisus fore finalr̄ cū obice gr̄e.¶ Pria ꝯ dedu-
ciꝛ p sic.aliq fuerūt pdestinati nō habituri vllum bonuꝫ
vsuꝫ li.ar.g̃ nullus fuit pdestinatꝰ pp talē vsuꝫ.Cōsequē
tia pꝫ:q2 si vni pposuit dare vitā eternā sine vsu li.ar.fu
turo.seqꝛ q̄ alteri nō pposuit dare pp talē futurū vsuꝫ:
sed libere ꝛ gratis:aut pp aliā cām.Añs pꝫ de pueris ba
ptiçatis morietibꝰ in etate infantili.Et per h̄ argumētū
dicit Aug.maxie ꝯuinci quoscūq̃ dicētes:hoīes fuisse p-
destinatos ex futuris operibus:ꝛ eodē mō ex futuro vsu
lib.ar.¶ Ad h̄ tm̄ conati sunt aliq rñdē dicētes:q̄ lꝫ par
uuli hoī nō fuerūt pdestinati pp vsum bonū li.ar.quē ha
bituri fuerūt:tm̄ pdestinati sunt pp eū quē habituri fuis-
sent si ad debitā etatē puenissent.¶ Sed ista rñᵒ nulla
oīno est:vñ arguo ꝯtra eā.iuxta itētionē Aug.de pdesti-
natiōe scōꝝ.vbi eā in ppria forma refellit.Pmo sic.nul
lus pmiaꝛ a deo pp merita q̄ nec eiꝰ nec alteriꝰ sūt fuerūt
aut erūt.g̃ nec p talia fuit pdestinatꝰ:sed merita q̄ pueri
habuissent si vixissent nec coꝝ nec alterius sūt fuerūt ꝛ
erūt:vt pꝫ.g̃ ꝛc̄.Pria ꝯña pꝫ:ꝛ añs cuiꝫ hn̄i rōnē est no
tū:qm̄ talia merita nō sūt vlla merita:nec p h̄ pmiāda
cū oīno sint nulla.Unī Aug.hāc rñsionē admirās.Unī h̄
talibꝰ ingt viris in mētē venerit nescio:vt futura q̄ non
sunt futura puniaꝛ:aut honoreꝛ merita puuloꝝ.Et in
fra.q2 hoiuꝫ ingt futura q̄ nō sunt futura pculdubio nul
la sūt merita.ꝛ h̄ vidē facillimū est:iō nec pelagiani hoc
dicē potuerunt:ꝛ multo magis nec isti dicere potuerūt.
¶ 2ᵒ.Ait.Aug.ibidē.Aplꝰ limitē fecit quē trāsgredi nō
debeat hoīs incauta suspicatio.ait.n.oēs astabimus an-
te tribunal chr̄i:vt ferat vnusq̄sq̃ s̄m ea q̄ p corpꝰ gessit
i.illo tpe quo in corpore vixit siue bonū siue malū gesse-
rit ingt nō adiunxit vel gesturus fuit.Est igiꝛ determina-
tio Apli q̄ pcise s̄m ea q̄ fecit qs merita:ꝛ nlli mō s̄m eū
vsuꝫ quē habuit pcise dū vixit pmiabiꝛ.nō g̃ s̄ꝫ eū quē
si vixisset hiturꝰ fuisset.Et certe hāc determinatiōnē Apli
trāssero nihil aliud afferēdo.¶ 3ᵒ.Arguit Aug.Si iudi
careꝛ ingt hoīes p meritis sue vite:q̄ nō hūerūt morte
pueniti:sꝫ habituri si viuerēt nihil pdesset ei q raptꝰ est
ne malitia mutaret itellectū:sicē scribiꝛ Sapie 4ᵒ.nihil
pdesset eis q lapsi moriunꝛ:si añ morerenꝛ:qd̄ nullus
chr̄ianus dicē audebit.Et subdit.Nā qs chr̄ianꝰ nō ꝯfi-
teaꝛ q̄ bonū iude fuisset si suscepto bap̄mo mox decessis
set.Et idē de q̄libet baptiçato damnato:ꝛ tm̄ oppositū se
quereꝛ si cū eo fieret circa actū quē hūisset li.ar.si vixis-
set.Sed ꝯ argui pōt q̄ btō Paulo nihil obfuisset si fuis-
set mortuꝰ:dū psequebaꝛ ecclesiā:ex quo iudicādus fuis
set s̄m vsum queꝫ habuisset si vixisset.¶ 4ᵒ.Sequereꝛ
q̄ q̄libet paruus baptiçatꝰ moriēs:tātū pmiū reciperet
q̄tū si vixisset mille annis in gratia:ꝛ cū bono vsu liberi
arbitrij:posito q̄ ita ꝯtigisset si vixisset.Nam sicut dicit
vnus doctor ꝛ in h̄ bene.nō solū deus pdestinat qcq̄ ad
pmiū eternū:sed etiā ad determinatū pmij gradū.Et iō
si pp tale ꝯditionalē vsum quenq̄ pdestinasset:ꝛ ppter
gradū bonitatis illiꝰ vsus pdestinasset ad certū gradum
pmij:ꝛ illū vtriq̃ ꝯsequereꝛ qn̄cūq̃ moreretur:qd̄ nul-
lus diceret:ꝛ sic pꝫ q̄ rñᵒ illa nulla est.Et ppterea dicit
Aug.vbi supra q̄ tales sic soluētes moliunꝛ astruere:qd̄
nō dico ingt credituꝝ:sꝫ solū optaturū neminē putaue-
rimꝰ s̄ꝫ ea.s.iudicare quēq̃ mortuoꝝ q̄ gesturꝰ fuerat:si
tpe plixiori vixisset.q̄re ꝛc̄.¶ 2ᵒ idē pn̄ pbo de adultis
sic.qcūq̃ fuerit habiturus bonū vsuꝫ lib.ar.q̄lis reqriꝛ
in saluādis:iō fuit illum habiturus:q2 fuit pdestinatꝰ.g̃

pᵃ 3. pᵐ Rñsio 3.2. pᵐ 2ᵐ cap.5. 3ᵐ cap.4ᵒ. 4ᵐ 2ᵐ pn̄ˡᵉ

nõ fuit ꝑdestinatus ꝓꝓ talẽ bonũ q̃lis requirit̃ bonus in saluãdis: aliogn multi dañãdi eẽnt ꝑdestinati: cũ multos bonos vsus habuerit li. ar. qđ est erroneũ. Si aũt talẽ exiguũ bonũ vsũ fuit habiturus qꝛ ꝑdestinatus. con- stat ꝙ nõ ex̃ fuit ꝑdestinat⁹: qꝛ illũ fuit habiturus. ꝑꝫ ꝗ ꝯñia.

cap. 3°

Et añs ego ꝓbo ꝑ auctẽ Aug. de ſi. ad ꝑe. vbi ait. Illi cũ chřo regnabũt q̃s deus gratuita bonitate sua ꝑdestinauit ad regnũ: qꝛ.n. eos tales ꝑdestinatio ꝑparauit vt in regno dei eẽnt: ꝑparauit vtiq̃ ſm ꝓpositũ vocandos vt obediant: ꝑparauit iustificandos: vt accepta grã recte credãt ⁊ bene viuant. ꝑparauit ⁊ glorificãdos vt chři coheredes effecti regnũ celoꝝ sine fine possideant. Ex hac auctoritate ꝑꝫ manifeste: ꝙ qꝛ ꝑdestinatio ꝑparauit aliquos ad regnũ eternũ. i. qꝛ deus ꝓposuit: ⁊ suo ꝓposito ordinauit aliquos ad eternũ regnũ: iõ etiã preordinauit eos vocare ⁊ iustificare ⁊c̃. Soli aũt sic vocati ⁊ iustificãdi sunt saluãdi: sicut ꝑꝫ per eundẽ iam tactũ ꝟbũ Apli exponentẽ in li° de ꝑdestinatiõe scõꝝ. vbi sic ait. Quos eni ꝑdestinauit illos vocauit: ipsa. s. vocatione ſm ꝓpositũ. nõ ꝗ alios: sꝫ qꝛ ꝑdestinauit ipsos ⁊ vocauit: nec alios: sꝫ quos vtiq̃ vocauit ipsos ⁊ iustificauit: nec alios: sꝫ q̃s ꝑdestinauit vocauit iustificauit ipsos ⁊ glorificauit: illo vtiq̃ fine qui nõ hꝫ finẽ. ꝗ soli sic vocãdi ⁊ iustificandi: fuerunt habituri talẽ bonũ vsũ li. ar. qualis requirit̃ in saluandis. Constat aũt vlterius ꝙ talis vocatio cum iustificatiõe est cã talis boni vsus: ⁊ nõ ecõuerso: qđ in prima auctẽ tangit Aug. cũ dicit. ꝙ ꝑparauit vt obediant: ⁊ vt accepta grã recte credant ⁊ bene viuãt: obedire eni vocationi: ⁊ recte credẽ: ac bene viuere sũt illi boni vsus lib. ar. Ex his itaq̃ ꝑꝫ: ꝙ iõ tales habituri fuerũt hõ bonũ vsum: qꝛ fuerunt iustificãdi ⁊ sic vocãdi: qꝛ fuerũt ꝑdestiati. ꝗ de ꝑ ad vltimũ: iõ fuerũt hõ vsũ habituri: qꝛ fuerunt ꝑdestinati.

2m

❡ 2° ꝓbo idẽ añs sic rõne. Quicũq̃ fuit habiturus talẽ bonũ vsũ fuit illũ habiturus a deo: ⁊ nullũ de⁹ ꝑdestinauit: qꝛ fuit talẽ vsũ ei datur⁹: sꝫ ecõtra: qꝛ illũ ꝑdestinauit: iõ talẽ vsum fuit sibi daturus. ꝗ qcũq̃ fuit habiturus hõ vsũ: iõ fuit habiturus: qꝛ fuit ꝑdestin de⁹. ꝯñia ꝑꝫ: ⁊ ꝑ° ꝑs añtis in multis auctꝛib⁹ scripture ꝓbat̃: sic illa Apli ꝑ ad Cor. qđ.n. habes qđ nõ accepisti. ⁊ illa eiusdẽ ad Phil. De⁹ opat̃ in nobis velle ⁊ ꝑficẽ ꝓ bona volũtate. ⁊ illa eiusdẽ ad Eph. Ipsi⁹ sum⁹ factura creati in chřo. i. ꝑ chřm in operib⁹ bonis que preparauit nobis de⁹: vt in illis ambulemus: ⁊ plurime alie quas recurrere longũ eẽt.

cap. 4°.
cap. ii.
cap. 2°.

2a pars aũt satis ꝑꝫ ex se. Naꝫ in ꝑcedẽti arti° satis dcm̃ est: nõ est aliud ꝑdestinatio q̃ ꝓpositũ dandi alicui vitã eternã: qꝛ ꝓposuit illi dare bonũ vsũ li. ar. sꝫ nõ econtra: qꝛ ꝓposuit sibi dare vitã eternã: iõ ꝯñter voluit dare illi taliter vti libe. arbi. sine q̃li vsu neminem potentẽ libe. arbi. vti voluit ad vitã eternam admittere. ❡ Et confirmatur: qꝛ vt sancti ⁊ doctores coĩter dicũt: vocatio ⁊ iustificatio sunt effect⁹ ꝑdestinatiõis: ⁊ sumit̃ ex ꝟbis Apli in epl̃a ad Ro. qui sunt in quit qui ſm ꝓpositũ vocati sũt sancti. i. ad scitatẽ: vt dic̃ glo. nõ dicit Apl̃s ꝙ ꝓpositũ sit ſm vocationẽ: sed eꝯ. iõ dicit glo. ꝙ ex ꝑdestinatiõe est: ꝙ sũt vocati: ⁊ ex alijs sequẽtib⁹ ẽt ibidẽ ꝑꝫ. cũ dicit quos ꝑdestinauit ⁊c̃. talis aũt bonus vsus est iustificationis ⁊ vocatiõis effect⁹. Nã vt dicit Aug. lib° ꝑ ad Simpli. Nemo ꝓpterea bñ opat̃ vt accipiat grãꝫ: sꝫ qꝛ accepit: quõ.n. põt iuste viuẽ q nõ fuerit iustificat⁹: iustificat aũt gratia: vt iustificat⁹ possit iuste viuẽ. ꝑ⁹ aũt est grã. 2° aũt sũt opa. Et paulo añ sup illo Apli ad Ro. Nõ ex opib⁹ sꝫ ex vocãte dcm̃ est: qꝛ maior seruiet minori ingt. ꝗ vocãtis ẽ grã: ꝑcipiẽtis aũt grãꝫ ꝯñter sũt opa nõ que grãꝫ ꝑiant: sꝫ q̃ grã ꝑiant̃. Et infra. iuxta mediũ libri dicit. ꝙ vocatio est effectrix bone voluntatis ⁊ eã ꝑcedit nõ eꝯ: ⁊ ꝓꝓ hõ a deo recte tribuit̃: qđ bñ volum⁹ nobis tribuit: nõ ꝓꝓ qđ vocamur.

cap 8°
cap. 9°

❡ Sed ad hãc rõnẽ forsan rñdebit̃ ꝙ talis bon⁹ vsus inq̃ntũ ẽ partialr a grã elicitiue: ⁊ bon⁹ bonitate meritoria est vtiq̃ ꝑdestinatiõis effect⁹: sꝫ inq̃ntũ est ꝑtialr a volũtate seu li. ar. ⁊ bon⁹ bonitate morali: nõ est effect⁹ ꝑdestinatiõis: sꝫ poti⁹ cã.

Rñsio

❡ Cõtra. qꝛ volũtas nõ pot cãre tale bonũ velle ẽt ſꝫ illa ꝓpriã ꝑtialẽ cãlitatẽ quã hꝫ respectu volitionis nisi gratis a deo spẽalr adiuta: ⁊ mota ad cãndũ. dicẽte Aug. in de grã ⁊ li. ar. vltra mediũ. Certũ est nos velle cũ volum⁹: sꝫ ille facit vt velimus bonũ: de q̃ dcm̃ est. ꝙ ꝑparat̃ volũtas a dñio: ⁊ de quo dictũ est: q⁹ operat̃ in nobis ⁊ velle: ⁊ certũ est nos facẽ cũ faciam⁹: sꝫ ille facit vt faciamus. ꝑbendo vires efficacissimas volũtati: ⁊ vnulr ipse ait. in de ꝟa inocẽtia. Quotiẽs bona agim⁹: de⁹ in nobis atq̃ nobiscũ vt operemur opat̃. Et ꝓpterea in eodẽ lib°. Multa ingt de⁹ facit in hoĩe bona: que nõ facit hõ. nulla ꝟo facit hõ q̃ deus nõ facit vt faciat hõ. multe aũt auctẽs possent adduci ad oñdẽdũ: ꝙ ad nullũ bonũ actũ agit hõ vl̃ coagit: nisi ad coagẽdũ moueat̃ ⁊ iuuet̃ a deo: sed iste pro nũc sufficiãt: qꝛ in 2° di. 26. ꝓlixius istud ꝓbabit̃. Sꝫ ꝯstat ꝙ talis motio: ⁊ diuinũ adiutoriũ respectu talis boni vsus ẽ effect⁹ ꝑdestinatõis: ⁊ nõ cã q̃re ⁊c̃.

3.2.

❡ 3° ꝑncipalr ad qõnẽ arguo: ex ꝑssa determinatiõe Apli ad Ro. que sola (vbi oĩs alia ꝓbatio deficeret) dꝫ ꝯuincere quẽlibet fidelẽ ad tenẽdũ hãc ꝯnẽ. vbi determinat ꝙ nõ ex opib⁹ illis ẽt futuris: vt exponũt oẽs glo. Iacob fuit ꝑdestinat⁹: ⁊ idẽ vult sentiẽdũ esse de oĩbus: ne quis de merito operis glorieẽt.

3m ꝑnle
cap. 9°

❡ 2a ꝯnẽꝫ ꝓbo ꝑ sic. ꝙ aliqs sit sine obice culpe origialis ⁊ actualis talr ꝙ nõ ipediatur a ꝯsecutiõe salutis: aut sit eius indignus. est effectus diuine ꝑdestinatiõis. ꝗ nõ qꝛ qs ꝑuidet̃ futuris sine obice talis salutis: aut grẽ est ꝑdestinatus. Cõsequẽtia ꝑꝫ ⁊ añs ꝓbat̃ ꝑ° expressa auctẽ Apli dicẽtis in epl̃a ad Eph. Elegit nos ante mũdi cõstitutionẽ vt essemus sancti ⁊ imaculati: vbi vt dicit glo. loquit̃ Apl̃s de electione q̃ ꝑdestinauit nos: ⁊ sicut nõ ꝑdestiauit nos: eo ꝙ sci essem⁹ ⁊ imaculati: sic nec qꝛ futuri eram⁹: sed qꝛ nos ꝑdestinauit: iõ futuri eramus ꝑ ei⁹ grãꝫ sancti ⁊ imaculati.

2° ꝯ
cap ꝑ

❡ ꝑ. Justificatio electoꝝ est ꝑdestinatiõis effect⁹: vt dcm̃ est. iustificatio aũt icludit vel exigit remissionẽ pctõꝝ: ⁊ puritatẽ ab oĩ labe originalis vel actualis culpe mortalis. Vñ glo. iustificauit. s. remissiones pctõꝝ ⁊ bona opõne.

2m

❡ ꝑ. Absolutio ab oĩ tali culpa ſm Aug. de si. ad pe. est effect⁹ grẽ dei quã eternalr sciuit se hoĩb⁹ largiturũ: qđ ꝓbat ꝑ illđ Apli ad Ro. quos ꝑsciuit ⁊ ꝑdestiauit ꝯformes fieri imagini filij ei⁹. Et i sequẽti cap dic̃. ꝙ ꝑdestinatio ẽ gratuite donatiõis ꝑparatio. Ex q̃ seq̃t̃ ꝙ absolutio ⁊ puritas a tali culpa ẽ ꝑdestinatiõis effect⁹. 2° ꝑuuli moriẽtes post bapm̃ sũt sine obice pcti origialis qꝛ sũt baptiçati: ⁊ iõ sũt baptiçati: qꝛ sũt ꝑdestiati. ꝗ ipsi nõ: qꝛ sũt sine culpa originali sũt ꝑdestinati: sꝫ eꝯ qꝛ sũt ꝑdestinati: sũt sine tali culpa. ꝯñia ꝑꝫ: ⁊ ꝑa ꝑs añtis cõiter a catholicis ꝯcedit̃. ⁊ 2a ꝑs ꝓbat̃ ꝑ Aplm̃ ad Titũ dicẽtẽ. Nõ ex opib⁹ iustitie q̃ fecim⁹ nos: sꝫ ſm suã miaꝫ saluos nos fecit: ꝑ lauacrũ regnõnis ⁊c̃. i. bapm̃.

3m
cap. 34.
cap 8°
cap. 3°.

❡ Ad hõ rñdẽt q tenẽt h⁹ ꝯnis oppositũ dicẽtes. ꝙ puer nõ hꝫ a ꝑdestinatiõe ꝙ baptiçat̃: sꝫ hõ poti⁹ ẽ ſm cursuꝫ nãe. Nã si puer ex cõplone mori debeat statiꝫ nat⁹. nõ ꝑuenit ad bapm̃. non erit aũt hõ ex aliq̃ reprobatiõe: sꝫ qꝛ nõ vult de⁹ ꝓꝓ ipꝫ facẽ nouũ miraculũ: imo ipm̃ relinqt cursui nãe. Silr si nat⁹ fuerit ex parẽtib⁹ ifidelib⁹ nõ baptiçabit̃. Si ꝟo ex fidelib⁹ baptiçabit̃. hoc aũt nõ hꝫ alteri iputari nisi cursui naturali ſm queꝫ iste nascit̃ ex istis: ille ex illis: nec ꝓpter hoc vt iste baptiçet̃. debuit deus ordinare vt ex alijs parẽtibus

nasceret. Ista solutio nō ptinet veritatē. pmo quidē: q̄r
cōtradicit manifeste auctoritati Apostoli iam inducte: di
centis q̄ sm suā miam saluos nos fecit per baptismum: ⁊
per pñs ex eius misericordia est q̄ sumus baptiȝati. non
g̃ hoc puenit ex opere nr̃o: ⁊ cursu nature. Et mirū est de
isto doctore qui prefatā cōtra se inducit auctoritatē nec
vllam verbum respondet ad ipsam: imo certe mirandum
non est: q̄r nihil ad ipsam sm veritatē dicere pōt. Itē cō

cap. 15.

tra hoc est expssa auctas Aug. in de pdestinatiōe sancto-
rū. satis vltra medium. vbi ait. q̄ gr̃a dei maxie apparet
in paruulis: quoꝝ cū alij baptiȝati: alij nō baptiȝati vite
huius terminū sumunt: satis predicant miam ⁊ iudiciū.
miam quidem gratuitā: iudicium autem debitum. Itē

cap. 16.

paulopost. apparet inqt nobis in nr̃o capite ipe fons gra
tie. vñ sm vniuscuiusq; mēsurā: se per cuncta eius mem
bra diffundit. Ea gr̃a fit ab initio fidei sue homo quicunq;
christianus: qua gr̃a homo ille ab initio suo fact⁹ est chr̃s:
de ipo spū: ⁊ hic renatus de quo est ille natus: eadē fit in
nobis remissio peccatoꝝ: quo spū factū ē vt nullū habe-
ret ille peccatū. hoc se de⁹ eē facturū pfecto pscivit. ipsa
est igit̃ pdestinatio que in scō scōꝝ maxime claruit. Et
post subdit. sicut g̃ pdestinatus est ille vnus vt caput no-
strum esset: ita multi pdestinati sumus vt mēbra ei⁹ esse
mus. Cōstat aūt q̄ per baptismū sumus mēbra chr̃i. Itē
ait. neq; enim retributa est chr̃o illa gnō: sȝ tributa: vt alie
nus ab omni obligatione peccati de spū ⁊ virgine nasce-
ret̃: sic ⁊ nobis vt ex aq̃ ⁊ spū renasceremur: non retribu
tum est pro aliquo merito: sȝ gratis tributū. Et si nos ad
lauacrū regnōnis fides duxit: non ideo putare debemus
priores nos nos dedisse aliqd vt retribueret̃ nobis regene
ratio salutaris. Ille quippe nos fecit credē in chr̃m: qui
nobis fecit in quē credim⁹. Ex oib⁹ istis multiplr̃ patet
euidēter q̄ sicut humana natura i chr̃o ex eterna gratui
ta pdestinatione diuina vnita est verbo: ⁊ absq; peccato
cōcepta ⁊ nata. sic quicūq; baptiȝati sūt: siue anteq̄ cre-
dāt vt pueri: siue postq̄ crediderūt vt puecti: hoc ex gra

4m

tuita eoꝝ pdestinatiōe ꝯsecuti sūt. ¶ P. Suscipiat vn⁹
qui statim post baptismū moriat̃. cōstat q̄ sm fidē adi-
bit vitam eternā. g̃ fuit pdestinatus. Si sic. g̃ fuit iustifi-
catus a deo: ⁊ iō iustificatus q̄r pdestinat⁹: q̄r quos pde-
stinauit. hos iustificauit: vt dicit Apls. cū igit̃ nō fit iusti
ficatus nisi per baptismū. sequit̃ q̄ nō fuit baptiȝat⁹ ni-
si q̄r fuit pdestinatus: ⁊ sic nec ex cursu nature: sȝ ex diui

5m

na pdestinatione consecutus est sacrm̄. ¶ P. Quicqd fit
de hoc. vtrum. s. ex solo cursu nāli. ⁊ nō ex spāli puidentia
dei aliquis pdestinatus nascat̃ de parentibus fidelibus:
aut q̄ eius parētes velint aut faciant ipm baptiȝari non
ex cursu nāli: aut li. ar. solū hoc prouenit: sed ex spāli gr̃a
dei que in eis operat̃ illud bonum velle ⁊ pficere pro sua
s. dei bona voluntate: vt dicit Apls. ¶ Et cōfirmat̃: q̄r si
parentes sine dei spāli monitione vellent ⁊ facerēt filium
baptiȝari: eadē rōne posset vnus adultus iudeus vel Hē
tilis iter chr̃ianos ꝯuersatus ⁊ de ꝯsuetudine baptiȝan-
di chr̃ianoꝝ experiētia isormat⁹ ex vtute li. ar. velle ba-
ptiȝari ⁊ baptismū petere atq; suscipere deo hanc volū-
tatē in eo spāliter nō operāte: ⁊ per ꝯñs ex puris nālib⁹
posset quis de statu pditionis ad statū salutis ⁊ gr̃e pue-
nire: qd̄ forte non exit pelagiane heresis metas. Et est ex

cap. p°

presse ꝯtra Aplm in epla ad Col. Gratias agētes deo pri
qui dignos nos fecit in partē sortis scōꝝ in lumine. Qui
eripuit nos de ptāte tenebrarū: ⁊ transtulit in regnū filij

6m

dilectionis sue. ¶ P. Seqt̃ sm hanc rñsionem q̄ ex solo
cursu nāli: stante cōi ordinatiōe diuina: quis fit determi
nate pdestinatus ⁊ ordinatus ad vitā eternā: illamq; cō-
sequat̃: qd̄ vtiq; nō dubiū est aduersari catholice fidei.

tūc. n. nō sm electionē eēt dei ppositū. s. pdestinatio sal-
uādoꝝ: nec sm electionē gr̃e reliqe salue fierēt. nec ele-
cti eēnt vasa mie: que de⁹ pparauit in gl̃iam: ⁊ inūerabi-
lia dicta scripture eēnt falsa. Sȝ ꝯña pȝ: q̄r sm rñsionem
ex solo cursu nāli puenit q̄ aliqs baptiȝet̃: ⁊ sic ex cōple
xione nāli dicūt puenire: q̄ aliqs moriat̃ statim natus:
sic ēt opȝ dicē q̄ ex cōplexiōe nāli pueniat q̄ aliqs mo-
dicū viuat post baptismū. H aūt posito seqt̃ q̄ fuit pde-
stinat⁹: ⁊ ꝯsequit̃ vitā eternā: itercedētib⁹ tm̄mō his q̄
sm nālē cursum pueniūt: ⁊ diuina ordinatiōe cōi. s. q̄ qlȝ
baptiȝat⁹ mūdet̃ a culpa ⁊ suscipiat grām in q̄ si decedat
vitā hēbit eternā. ¶ P. Nō vȝ hrī dcm̄ q̄ de⁹ sic electo-

7m

rū suoꝝ curā negligat: vt quos ordinauit ad gl̃iam quā
eis nō sine baptismo dare pposuit. relinquat nāli cursui
vt baptiȝet̃ ⁊ nō poti⁹ ipe sue mie puidētia id ei tribuat:
p qd̄ suū ppositū ipleat̃: quō. n. dicit Apls. oīa pcedūt in
bonū his q̄ sm ppositū vocati sūt sancti: ⁊ quō ait Sal-

cap. 10.

uator electis in euāgelio Mattħ. q̄ vnus passer non ca-
dit in terra sine puidētia dei. vos aūt inqt multis passe-

cap. 17.

rib⁹ meliores estis. Aug. in de bono perseue. circa mediū
neq; res humanas inquit in paruulis nō diuina puiden
tia sed fortuitas agi casibus opinabimur: cū rōnales vel
damnāde vel liberāde sint aie: q̄ñqdē nec passer cadit in
terrā sine volūtate pr̃is nostri q̄ in celis est. ¶ P. Possi-

8m

bile est q̄ nati ex fidelib⁹ parentib⁹ per parentū negligē
tiam vel malitiā nō baptiȝent̃: ⁊ similr̃ nati ex infideli-
bus baptiȝent̃: ⁊ post cito moriant̃. hi vtiq; erūt sine cul
pa originali. hi v° nō. ⁊ nō puenit hoc eis ex cursu natu
rali sm modum rñsionis loquēdi: sȝ potius ꝯtra talē cur
sum: nec appet vñ posset puenire nisi a deo hos pdestinā
te: illos v° reprobāte: ⁊ per ꝯñs nō q̄r isti sunt mūdati a
culpa: ideo sunt pdestinati sȝ econtra. ¶ Ad H est expssa

cap. 34.

auctas Aug. i de gr̃a ⁊ li. ar. circa finē. vbi ait. aliqñ filij
ifideliū pstat̃ hec gr̃a. s. baptismalis cū occulta dei pui-
dentia: vt in manibus pioꝝ quomōcūq; perueniunt: aliqñ
fideliū filij nō eā cōsequunt̃: aliquo ipedimēto existēte
ne possit piclitantib⁹ subueniri: ⁊ vt dicit in li. de bo. pse.
vbi hāc opinionē ex toto refellit plerūq; festināntib⁹ pa-
rentib⁹ ⁊ paratis ministris vt baptism⁹ paruulo det̃: deo
tñ volēte nō dat̃: qui eū paululum in hac vita nō tenuit

cap. 35.

vt daret̃: iō vbi supra. s. i de gratia ⁊ li. ar. subdit ad vba
iā allegata. ad occulta g̃ dei iudicia reuocate: qñ videtis
in vna cāquā certe hñt oēs paruuli hereditariū malū tra
hētes ex Adā. huic subueniri vt baptiȝet̃: illi nō subue-
niri vt in ipa obligatiōe moriat̃: illū baptiȝatū in hac vi
ta relinq: quē pscivit deus ipiū futurū: istū v° baptiȝatū
rapi ex hac vita: ne malitia imutet itellm̄ ei⁹. Ex qb⁹ ver
bis pȝ q̄ talis discretio est nō nāli cursui: sȝ dino iudicio

9m

tribuēda. ¶ P. Quid dicet̃ de scis Inocētib⁹: q̄s ꝯstat p
martyriū fuisse ab originali culpa mūdatos: si g̃ eoꝝ nō
fuerūt circūcisi: sic ples eoꝝ nō erāt: vtpote iterfecti an̄
octauā diē: q̄ sȝ legē circūcidēdi erāt. Non. n. pōt dici q̄
ex cursu nāli fuerūt iterfecti pp chr̃m: ac p H nō nālr̃ ab
originali pctō mūdati. vñ opȝ H reducē solū in ipietatē
Herodis: qd̄ isanissimū est: vel qd̄ verū est in diuinā pui
dētiā: que eos H mō saluare disposuit ⁊ ab originali cul
pa mūdare: ⁊ p ꝯñs talis mūdatio est diuine pdestiatio-
nis effect⁹. ¶ 3° P. vȝ q̄ qsq; pdestinat⁹ fuit ex sola mia

3° P

⁊ gratuita volūtate diuina. pbat̃. p° qdē ex pcedentib⁹ p
q̄ demr̃atū est q̄ nec pp bona opa: aut pp bonū vsum li.
ar. nec pp carētiā culpe: aut cuiuscūq; reddētis hoiem in
dignū vite eterne: q̄ de⁹ puideret futura qsq; est pdesti-
natus: sȝ poti⁹ ei⁹ pdestinationē talia ꝯsequunt̃. ¶ 2° p-

2m

cap. p°

bat̃ auctīb⁹ plurimis scripture: vñ Aplus ad Eph. pde-
stinauit inqt vos i adoptionē filioꝝ p iesū chr̃m i ipm sȝ

ppositũ volũtatis sue in laudẽ glie grẽ sue. Et infra pde
stinati ẽm ppositũ eius qui omnia operatᷣ ẽm cõsilium
cap. 9° volũtatis sue. Et ad Ro. vocat pdestinatos vasa miseri-
cordie: ⁊ multa alia possent induci quib⁹ manifeste pba
tur φ quicũq̃ȝ pdestinat⁹ est ex sola gratuita dei bonita
cap. 35. te est pdestinat⁹. Et ideo Aug. de fi. ad Pe. firmissime in
quit tene ⁊ nullatenus dubites. oẽs quos vasa mĩe deus
facit electos vel pdestinatos: gratuita bonitate ante mũ
di constitutionẽ in adoptionẽ filioꝝ dei predestinatos a
deo. Et i pcedẽtib⁹ vt supra allegatũ est ait. φ illi soli cũ
chr̃o regnabũt quos deus gratuita bonitate sua predesti
4° ꝯ nauit ad regnũ. ¶ 4° ꝯ probatᷣ ex determinatione Apl̃i
cap 9° expressa: ⁊ determinatiõe Aug. ipm exponẽtis lib° p° ad
Simpli. multipliciter. pmo qdẽ: qꝛ Apl̃s ad Ro. loquẽs
de pdestinatione Jacob: ⁊ reprobatione Esau. ⁊ per hoc
quid sit de ceteris sentiẽdũ nos edocẽs ait: φ cũ nõdum
nati eẽnt aut aliqd egissent boni aut mali vt ẽm electio
nem ppositũ dei maneret nõ ex opib⁹: sȝ ex volũtate di
ctũ est: qꝛ maioꝛ seruiet minoꝛi: per hoc aũt φ ait maioꝛ
seruiet minoꝛi: significatᷣ reprobatio Esau ⁊ pdestinatio
Jacob: sicut declarant ṽba sequẽtia. Sicut iquit scriptũ
est Jacob dilexi: Esau aũt odio habui. H aũt. s. odium seu
reprobationẽ Esau: ⁊ Jacob dilectionẽȝ seu pdestinatio-
nem. dicit Apl̃s. nõ ex opib⁹ eoꝝ eẽ: sȝ ex deo vocãte: vt
ẽm electione ⁊c̃. Unde sicut nõ põt dici φ ex opib⁹ pte-
ritis pñtib⁹ vel futuris sit Jacob pdestinat⁹: vt supra p-
batũ est: sic ẽm intẽtionẽȝ Apl̃i ⁊ Aug. nõ ṽe dĩ φ Esau
sit ex futuris opib⁹ reprobatus. de vtroq̃ȝ nãq̃ȝ ait φ nõ
ex operib⁹. ¶ Cõfirmatio: qꝛ Apl̃s volẽs pbare φ nõ ex
opibus ponit illa ṽba: cũ nõdũ nati eẽnt aut egissent ali
quid boni vel mali. nec solũ dixit de Jacob: cũ nõdũ na-
tus eẽt. aut aliqd boni egisset: vt ostẽderet eũ nõ ex ope-
rib⁹ suis ⁊ futuris pdestinatũ: sȝ pluraliter locutus est: ⁊
actionem mali cõmemoꝛauit: vt similr declararet Esau
nõ fuisse ex futuris malis opib⁹ reprobatũ: ⁊ iõ sicut sen
tentialr dicit Aug. si dicatᷣ Esau fuisse reprobatuȝ ex fu-
turis suis opib⁹ que de⁹ psciebat: nec Aplm voluisse nega
re de opib⁹ futuris: sȝ pñtib⁹ vel pteritis tm̃: sic dici po-
terit φ Jacob fuit ex futuris opibus approbatus: nec ad
pbandũ oppositũ te iuuabit illud ṽbũ Apl̃i. cũ nõdũ na
2ᵐ ti essent ⁊c̃. ¶ 2° idẽ pbatᷣ ex sequẽti ṽbo Apl̃i. Non est
inquit volẽtis aut currẽtis: sed dei est miserẽtis. Et stati
ꝯcludit. ḡ cui⁹ vult miseretᷣ: ⁊ quẽ vult indurat. i. nõ mi-
seretᷣ: vt exponit Aug. per quoꝝ ṽboꝝ ꝯtiam ẽm Aug.
colligitᷣ: φ sicut Apl̃s dixerat: nõ est volẽtis: neq̃ȝ currẽ-
tis: sed dei miserẽtis: sic etiam dici debeat ẽm intẽtionẽ
Apostoli nõ est volẽtis neq̃ȝ currẽtis: sȝ obdurantis. i. nõ
miserẽtis dei: vt iduratio: ẽm φ dicit Aug. sit nolle mise
reri: nõ vt aliqd ab illo erogetᷣ quo homo sit deterioꝛ: sȝ
tm̃ quo sit melioꝛ nõ erogetᷣ. ḡ sicut nõ qꝛ aliqs bñ vult
aut currit. i. opatᷣ: iõ deus eius miseretᷣ: nec ẽt ab eterno
deus voluit eius misereri: qꝛ ille habiturus erat bonam
voluntatẽ ⁊ opera: sic nõ qꝛ aliquis erat habiturus malã
voluntatẽ ⁊ opera mala: iõ deus ab eterno voluit ei⁹ non
3ᵐ misereri. ¶ 3° idẽ pbatᷣ ex qõnib⁹: quas Apl̃s obycit cõ
tra se. Nam cũ dixisset cũ nõdũ nati eẽnt vsq̃ȝ: Esau aũt
odio habui. mox obyciẽdo subiecit: quid ḡ dicem⁹: num
cap. 17. quid est iniqtas apud deũ: vt. n. ait Aug. in ench. iniquuȝ
videtᷣ: vt sine vllis bonoꝝ maloꝛũue operũ meritis vnũ
de⁹ diligat alterũq̃ȝ oderit. Itẽ cũ post dixisset: cui⁹ vult
miseretᷣ: ⁊ quẽ vult indurat. stati obycit dicens. dicis ita
q̃ȝ mihi vt qd de⁹ queritᷣ: ⁊ cõqueritᷣ de his q nec bñ vo-
lunt nec bñ opantᷣ. nã volũtati ei⁹ quis resistit. q̃si dicat
cũ nullus qc̃q̃ȝ possit ꝯtra volũtatẽȝ dñi si de⁹ quos vult
indurat nõ possunt illi bene agẽ: ⁊ p ꝯñs ipe de eis nõ iu

ste cõqueritᷣ. Constat aũt φ pma qõ nullaȝ haberet locũ
si pter futura opera Jacob fuisset electus ⁊ Esau repro
batus: vt dicit Aug. in ench. Si futura inquit opa vel bo cap. 17.
na hui⁹ vel mala illi⁹ que de⁹ vtiq̃ȝ psciebat vellet intel
ligi nequaq̃ȝ diceret nõ ex opib⁹: sȝ diceret ex futuri ope
ribus. eoq̃ȝ mõ istã solueret qõnẽ: imo nullaȝ quã solui
opus eẽt faceret qõnẽ: qꝛ ṽo nõ pter opa: iõ couenien-
ter qõ ponitᷣ ⁊ opportuni⁹ pter reprobationẽȝ Esau: q̃
pter electionẽ Jacob. Nã tñ quedã ieq̃litas appareat
ex eo φ sine operib⁹ bonis vel malis iste approbatᷣ: ille
aũt reprobatᷣ: iniquitas tñ magis videtᷣ cõuinci ex eo φ
quis nõ pter sua mala opa reprobatᷣ. Uñ si pter sua
opera mala futura Esau reprobat⁹ diceretᷣ. esto φ Jacob
nõ diceretᷣ elect⁹ pp sua bona futura: sȝ ex sola grã dei: nõ
eẽt cuiuscũq̃ȝ ponderis argumẽtũ. φ de⁹ eẽt iniquus: q̃-
uis alteri tm̃ eẽt gratiosus. 2ᵃ ṽo obiectio solũ locũ videtᷣ
hẽe pter reprobationẽ maloꝝ: sicut ⁊ tm̃ de malis dñs
cõqueritᷣ que tñ nõ hẽet locũ si pter mala opera repro
barentᷣ. ¶ P̃. Idẽ pȝ ex rñsiõe Apl̃i: q ñ dixit φ pp ma-
la opa de⁹ reprobat φ si ita eẽt: vtiq̃ȝ dixisset ⁊ plane sa-
tisfecisset ꝯdicẽti sicut hoiem ad ꝯsiderationẽ pprie in-
firmitatis qua nõ põt capere alta iudicia dei reuocauit
dicẽs. O tu homo qd es vt rñdeas deo: Et postea adhi-
buit exẽplũ de figulo in cui⁹ potestate est ex eadẽ massa
vasa facere in honoꝛẽ ⁊ vasa ad cõtumeliã: vt ex H osten
deret deũ eos quib⁹ nõ vult misereri: sine cuius mĩa ne-
mo põt bona operari: absq̃ȝ iniustitia pmittere ⁊ vitiata
massa generis humani in interitũ ire. ¶ 4° euidentissi- 4ᵐ
me idẽ videtᷣ pbari ẽm ĩtẽtionẽ Aug. in de ho. pse. circa
mediũ libri. ex ṽbo chr̃i dicẽtis Luc. 10. Ue tibi coroȝais cap. 1z.
ve tibi bethsaida: qꝛ si in tyro ⁊ sydone facte essent vir-
tutes que facte sunt in vobis: olim in cilicio ⁊ cinere pe-
nitẽtiam egissent: expsse denotat φ iõ tyrŋ ⁊ sydonŋ nõ
crediderũt corã qbus nõ sunt facte ṽtutes: qa pdestinati
nõ fuerũt: iõ ṽtutes per quas credidissent ⁊ penitentiaȝ
egissent coram eis facte nõ fuerunt. Similr iudei coraȝ
qbus sunt facte virtutes nõ crediderũt qꝛ pdestinati nõ
fuerũt. Ex quo sequitᷣ manifeste φ nõ pter icredulita-
teȝ eoꝝ futurã: aut opera mala nõ fuerũt nõ pdestinati:
⁊ per ꝯñs nec reprobati: sȝ poti⁹ ecõtra: nõ qdẽ φ a deo
eis fuerit irrogata icredulitas vel malitia: aut aliqd per
qõ fierẽt increduli vel mali: sȝ qꝛ nõ fuit eis collata gra
tia per quã crederẽt ⁊ eẽnt boni: que vtiq̃ȝ nõ collata: qꝛ
ab eterno reprobati. Unde ibidẽ dicit Aug. sic. Hec est p cap. 19.
destinatio sanctoꝝ: prescitia. s. ⁊ preparatio beneficioꝝ
dei: quibus certissime liberantᷣ quicũq̃ȝ liberantur. Cete
ri aũt vbi nõ est: in massa perditionis iusto diuino iudi-
cio relinquuntᷣ: vbi tyrŋ relicti sunt ⁊ sydonŋ: qui ẽt cre
dere potuerũt: si mira chr̃i illa signa vidissent: sȝ qm̃ vt
crederẽt nõ eis erat datũ. ẽt vñ crederẽt est negatũ. Ecce
φ qꝛ nõ erat eis datũ. i. pdestinatuȝ vt crederẽt: iõ nega-
tũ est eis illud vñ credidissent. s. visio miraculoꝝ. Et ex
H idẽ ꝯtingẽ in plurib⁹ alijs hoib⁹ ꝯcludit Aug. nullo in-
terposito. d. ex quo apparet hẽe quosdã in ipo ingenio di
uinũ nãliter mun⁹ itelligẽtie quo moueantᷣ ad fidẽ si cõ
grua suis mẽtib⁹ vel audiunt ṽba vel signa cõspiciant: ⁊
tñ si dei altioꝛe iudicio a pditionis massa nõ sunt grã p-
destinatiõis discreti: nec ipsa eis adhibentᷣ vel dcã diuina
vel facta p q̃ possent credẽ si audirẽt vtiq̃ȝ talia vel vi-
derẽt. Deide ꝯtinue subdit qõ dcm̃ est de iudeis: in eadẽ
inq̃t pditõis massa relicti sũt ẽt iudei: q nõ potuerũt cre
dere factis i ꝯspectu suo tã magnis clarisq̃ȝ ṽtutib⁹. Cur
n. nõ poterãt credẽ: nõ tacuit euãgeliũ dicẽs: cũ aũt tãta
signa fecisset corã eis nõ crediderũt i eũ: vt Isaie pphe
sermo iplerętᷣ queȝ dixit. dñe quis credidit auditui nr̃o

⁊ brachiū dñi cui reuelatū est:⁊ iō nō poterāt credere:
q2 iterū dixit Isa.excecauit oculos eoꝝ ⁊ indurauit cor
eoꝝ:vt nō videant oculis nec itelligant corde nec cōuer
tanť ⁊ sanē illos.nō erāt ḡ sic excecati ocl'i:nec sic idura
tum cor tyrioꝝ ⁊ sydonioꝝ:qm̄ credidissent si q̄lia vide
runt ista signa vidissent:ſ3 nec illis ꝓfuit ꝙ poterant cre
dere:q2 ꝑdestinati nō erāt ab eo cui⁹ inscrutabilia sūt iu
dicia ⁊ inuestigabiles vie:nec istis obfuisset ꝙ nō poterāt
credere si ita ꝑdestinati eēnt vt eos cecos de⁹ illumiaret:
⁊ induratis cor lapideū vellet auferre.hec Aug. Hanc ēt
rōnē ⁊ ad idē ꝓpositū tangit breuiter Aug.in encħ.℄ 5°
ad h̄ est insolubile argumētū qd ēt ibidē in encħ.tangit
Aug.de paruulis morientib⁹ ante baptismū quoꝝ nulle
fuerūt male volūtates vel opa mala:⁊ ꝑ ↄ̄ñs nō fuerūt
ꝓpterea eternalr reprobari.℄ 5° ↄ̄ est.ꝙ nullus est eter
naliter reprobat⁹:q2 ꝑuisus finalr fore cū obice grē siue
originali siue actuali.Et ꝓbať intētione Apl'i.d.cū non
dū nati eēnt aut egissent aliqd boni aut mali ⁊c̄.per que
v̄ba nō dubiū est ꝙ velit significare ꝙ nec Jacob ꝓpter
aliqd bonū ei⁹ factū ꝑdestinat⁹ est:nec Esau ꝓpter aliqd
eius malū est reprobatus.Sed ↄstat ꝙ in hoib⁹ adultis
⁊ baptiçatis nō pōt eē obex respectu grē:nisi alicui⁹ mali
⁊ clpe mortalis.℄ Cōfirmať iuxta modū arguēdi Aug.
pretactū in pma rōne ꝑcedētis ↄ̄nis:q2 si ꝓpter pn̄tiā ta
lis obicis dicať reprobatus Esau:sic ꝓpter absentiā dici
poterat Jacob ꝑdestinatus:⁊ tūc nō ↄcludet Apl's.ꝙ ex
vocāte ꝑci se:sicut itēdit.ꝑterea h̄ est reprobatū supra in
2° ↄ̄ne.℄ 2° q2 multi si fuissent vocati fuissent sine obi
ce grē.iuxta ꝑallegatū Saluatori v̄bū.ve tibi corozain.
ḡ nō q2 fuerūt ꝑuisi habituri finalē obicē grē:iō de⁹ eos
nō vocare ꝓposuit vel reprobauit.℄ 3° querēdū est vn̄
gs hēat ꝙ in finē careat obice grē.i.pctō:⁊ certe opȝ di
cere ꝙ vel a li.ar.⁊ ꝓp̄a voluntate:⁊ sic labi in Pelagia
nuȝ errorē:vel a deo cū gratis cōuertēte ad se ꝑ pniam ⁊
remittēte peccata:⁊ tūc restat querere cur vnū ⁊ nō aliū
sic ↄuertit:cū eque facilr posset si vellet:gs.n.dicit Aug.
in encħ.ita desipiat:vt dicat deū malas hoium volunta
tes q̄s voluerit:⁊ qn̄ voluerit ⁊ vbi voluerit in bonū nō
posse ↄuertere:Et iō nō pōt aliter r̄ñderi:nisi q2 sibi nō
placet:⁊ iuxta Aplm cui⁹ vult misereť:⁊ quē vult idurat
i.im isereť:vl' qd tn̄ valet nō misereť.Cōcludo igiť vna
cū Magro nr̄o di.41.ꝙ sic de⁹ q̄s voluit ab eterno ꝑde
stinauit:⁊ nō ꝑꝑ merita aliq̄ futura:ita quos voluit ab
eterno reprobauit:nō ꝓpter demerita eoꝝ futura.Et ex
hoc ēt sequiť h̄ nō ꝓpter obicē aliquē grē.iuxta modū
loquēdi illi⁹ doctoris ↄtra cui⁹ sniaȝ agit 5° ↄ̄ hec.℄ Cō
tra ꝑdicta pōt argui ꝑter argumēta facta ad qōnē:⁊ gdā
pmo ꝓbāt ꝙ tā ꝑdestinationis q̄ȝ reprobatiōis sit cā ex
pte ꝑdestinatoꝝ ⁊ reprobatoꝝ.p̄ q2 ꝑdestinatio icludit
electionē.iuxta illud ad Eph.Elegit vos ante mūdi ↄsti
tutionē:ſ3 electio nō ē iter eq̄les oino:opȝ ḡ iter electos
⁊ nō electos repiri diuersitatē:ꝓpter quā isti eligunť.il
li v̄o reijciunť.℄ 2° agēs vl'r agit in oē qd nō hȝ ipedimē
tū:sicut pȝ de sole q̄ in oēm partē aeris diffundit radios
suos:nisi sit ipedimētū:ſ3 deus est ex sua bonitate agens
vl'r.volēs omni creature rōnali grām ⁊ salutē offert enī
q̄ntū est ex se oib⁹ grām suā:qui solē suū facit oriri super
bonos ⁊ sup malos.ḡ oib⁹ dat grām ⁊ salutē:nisi in illis
sit ipedimētū.ḡ ꝙ aliqs careat salute ⁊ sit reprobatus:cā
est positio ipedimēti ꝑuisi ab eterno.ꝙ v̄o alius sit ꝑde
stinatus cā est negatio ipedimēti talis.℄ 3° ꝓbať auctē
Aug.83.q.d.ꝓ2sus cui⁹ vult misereť:⁊ quē vult obdurat:
ſ3 hec volūtas dei iniusta eē nō pōt.venit.n.de occultis
meritis:q2 ⁊ ipsi pctōres:cū ꝓpter gn̄ale pctm̄ vnā mas
sam fecerint.Nō tn̄ iter illos vlla ē diuersitas:ꝑcedit ḡ
aliqd in pctōribus:quo q̄uis nōdū sint iustificati.digni
efficiunť iustificatiōe.⁊ iteȝ ꝑcedit in alijs pctōrib⁹ quo
digni sunt obtusione.Ex qb⁹ pȝ Aug.sensisse.ꝙ ex meri
tis ⁊ demeritis fit iustificatio ⁊ obduratio.℄ Deinde 4°
arguo ꝙ reprobatiōis sit cā in reprobatis:q2 si nō ſ3 ꝓ li
bito suo de⁹ hoies reprobat:sequiť ꝙ de⁹ sit crudelis in
iustus:⁊ per se delecteť in penis:que ꝓ2sus sūt falsa.ↄ̄ña
pȝ:q2 ois qui pro libito aliquē punit ⁊ affligit:⁊ in pctm̄
labi ꝑmittit.ad hoc vt puniat ⁊ affligat est crudelis ⁊ in
iust⁹ ⁊c̄.hec oia sequerenť de deo si ꝓ libito reprobaret.
℄ Cōfirmatio:q2 lȝ in carētib⁹ sensu ⁊ experientia boni
⁊ mali artifex disponeret:ita ꝓ libito in ↄtumeliā ⁊ ho
norē absq3 vitio seu nota crudelitatis ⁊ iniustitie:in ha
bētibus tn̄ experiētiā boni ⁊ mali honoris ⁊ cōtumelie
istud fieri nō pōt.℄ P̄.Lȝ i gratuitis posset distributor
plus vel min⁹ pro libito dānare absq3 iniustitia.Nō tn̄
pōt sine iniustitia pro libito suo penā infligē:ſ3 in repro
batione infligiť pena.ḡ nō ꝓ libito reprobat de⁹.℄ P̄.
si h̄ eēt verū:sequereť ꝙ de⁹ nō vellet oēs hoies saluos
fieri:sicut dicit Apl's p̄° ad Tim.gnimo quos reprobaret
sine cā vellet nō saluos fieri.℄ P̄.Ad h̄ ē auctas Mag.
dicētis in.4i.di.ꝙ si meritū querim⁹ obduratiōis ⁊ mie
obduratiōis meritū inuenim⁹:mie v̄o meritū nō inueni
mus.ḡ saltē reprobationis est aliq̄ cā ex parte reproba
toꝝ.℄ Ad p̄m dico ꝙ de electione possum⁹ loqui duplr.
Uno mō specialr.s.put sequiť deliberationē ⁊ sniaȝ cō
silij s̄m quem modū diffiniť 3° ethi.ꝙ electio est deside
riū cōsiliabile ⁊ talis electio nō cadit inter penitus equa
lia ante cōsiliuȝ scita eē equalia:sicut nec ↄsiliū nec pre
destinatio includit aut exigit hō electionē:gnimo nec ta
lis electio nullatenus cōpetit deo:vt dicit Dama.lib°.2°.
Alio mō possum⁹ loq de electiōe cōiter ⁊ large:put q̄li
bet libera ꝑacceptatio vni⁹ an̄ alterū di electio:⁊ hec ad
huc ē duplex:quedā q̄si ꝑueniēs cāliter bonitatē electi:
q̄dā v̄o ↄ̄ñs.h̄ ē dictu ꝙ aliqd eligiť vt sit bonū:⁊ aliqd
q2 est iā bonū.Primo mō ꝑdestinatio icludit electionē
seu poti⁹ ē electio.Nō aūt 2° mō.vn̄ Aug.lib°.p̄ ad Sim
pli.iuxta finē.Si electio ingt hec sit aliq̄:sic intelligim⁹
qd dictū est:reliquie ꝑ electionē grē salue facte sunt:nō
vt iustificatoꝝ electio fiat ad vitā eternā:sed vt eligant
qui iustificenť.talis aūt electio vtiq3 pōt eē inter eq̄les:
sicut pȝ in exēplo Apl'i de figulo:qui ex eadē massa peni
tus vniformiter pro libito partē vnā eligit:vt ꝑfectā re
cipiat formā:⁊ reliquā dimittit informē.℄ Ad 2m dico
ꝙ si illa pma ꝓpositio sumať pro vna vl'i falsa est:⁊ hȝ i
stantiā de agēte libero.artifex nāq3 nō agit in qualȝ par
tē māe obiecte:ſ3 in aliquā sic:in aliq̄ȝ nō:vt sibi placet.
de⁹ aūt liberi⁹ est agēs in agēdo.℄ P̄.Alia ꝓpō assūpta
est falsa loquēdo de grā ⁊ salute q̄ sūt effect⁹ ꝑdestinatio
nis:sic opȝ si rō debeat eē ad ꝓpositū.ↄstat.n.ꝙ nō oib⁹
talia tribuit:imo certe sic dicit Aug.in de ꝑdestinatione
scōꝝ.fides incboata ⁊ fides ꝑfecta donū dei sūt.⁊ h̄ do
nū qbusdā dari:qbusdā nō dari oino nō dubitabit:q nō
vult manifestissimis sacris l'ris repugnare:⁊ sic est de fi
de:ita ē de alijs gratuitis donis dei:nec valet ad obsistē
dū dicē:ꝙ qb⁹ nō dat hō dona in eis reperit ipedimētū:
q2 nullū ipedimētū ē posse eē:vbi vult agē:sic pȝ in ↄuer
sione pauli:cui maiorē grāȝ ↄtulit q̄ȝ multis iā fidelib⁹ ⁊
iustis:in qb⁹ nullū erat ipedimētū ⁊ in alijs ēt minus in
dispositis quā ipse nō tribuit.Uerū est tn̄ ꝙ nulla creatu
ra est cui nō cōicet de⁹ gratis dona sua.s.eē ⁊ viuē:⁊ oino
qdcūq3 bonū sit donū dei:ſ3 de talib⁹ nihil ad ꝓpositū.
℄ Ad 3m dicit Mag.ꝙ credēdū ē Aug.illa v̄ba voluisse
retractasse in lib° de retrac.vbi ꝑus quedā alia circa istā
māȝ retractauit.Sȝ salua reuerē illo n̄ vi̇ verū.ꝑꝑ tria.

[Marginalia: cap.13. — 5m — cap.10. — 5 ↄ̄ — 2m — 3m — cap.16. — 5 ꝑdcā argū. — p̄m — cap.p̄. — 2m — 3m — q.68. — 4m — Cōfir°. — 2 — 3 — cap.2°. — 4 — Ad p̄m — cap.5°. — cap.23. — Ad 2m — Ad 3m]

p̄ Prio q̄z nō est silis snia p̄oꝝ v̄boꝝ que retractat.ꝛ isto-
cap.26. rū:sic p3 diligēter ɔsiderāti. 2° q̄z p̄ retrac.retractat seu
2 poti⁹ declarat q̄ddā dcm̄ imediate ɔn̄s v̄ba nūc allegata:
ꝛ in coꝝ declaratione assumptū.ꝛ ista nullo mō:qd nō ē
3 v̄isimile ip̄m tacuisse si voluisset illa retractare. 3° si p̄di
cta v̄ba ad itētionē Aug.capiant̄ nō ɔtinēt snias rōnabi
liter retractādā:neq3 ꝓposito ɔ̄riā. ℭ Unde sciēdū q̄ si
cut colter dicūt docto.obduratio pōt accipi duplr. Uno
mō ꝓ ip̄a eterna reprobatione:que nō est aliud q̄3 ꝓposi
tū nō miserēdi:seu nō dādi vitā eternā. Alio mō ꝓ obsti
natione seu iduratiōe mētis in pctō:ꝛ sic nō est reproba-
tio:s3 poti⁹ sequela ei⁹:q̄z cui grāz suā de⁹ nō ɔfert:a pctō
surgere nō pōt. Rursus ɔstat q̄ iustificatio nō est p̄de-
stinatio:s3 p̄destinatiōis effect⁹. Aug.aūt ibi obduratio-
nē accepit ꝓ iduratiōe cordis:ꝛ nō ꝓ eterna dei reproba
tione:qd manifeste p3 per exēplū Pharaonis qd inducit
ad illd ꝓpositū:ꝛ p̄cedētis ꝛ sequētis. Cū igit̄ dicit q̄ in
peccatorib⁹ aliqd p̄cedit quo sunt digni obduratiōe:nō
accipit obdurationē ꝓ eterna reprobatiōe:ꝛ ꝑ ɔn̄s ēt cū
nō dicat q̄ in aliys p̄cedit aliqd quo sint digni p̄destina-
tione s3 iustificatiōe:p3 q̄z illa auc̄te in nullo est ad ꝓpo
situ de quo agit̄. Restat aūt tn̄ vidē vtrū ip̄a cōtineat
veritatē i se.nec h̄ dubiū est nisi q̄ntū ad h̄ qd dicit q̄ ali
qd p̄cedit in peccatorib⁹ qbusdā:quo digni iustificatiōe
efficiant̄. Et dōm illud posse duplr intelligi. Uno mō q̄
illud tale peccatores a se hēant:ꝛ sic falsus est itellectus.
Alio mō q̄ illud hēant ex p̄ueniente mīa ꝛ grā dei:ꝛ iste
sensus nō ē falsus:qd p3 per Aug.ibidē declarantem qd
dcm̄ est.ait.n.q̄z ꝛ si leuiorib⁹ q̄sq3 peccatis:aut certe q̄n-
tis grauiorib⁹ ꝛ multis:tn̄ magno gemitu ꝛ dolore peni
tēdi mīa dei dign⁹ fuerit.nō est ip̄si⁹ q̄ si relinqueret̄ ite
riret:s3 miserētis dei:q̄ ei⁹ p̄cib⁹ doloribusq3 subuenit.pa
rū est eū velle nisi de⁹ misereat̄:s3 de⁹ nō misereat̄ qui ad
pacē vocat:nisi volūtas p̄cesserit:q̄z in terra pax hoibus
bone volūtatis. In istis v̄bis p3 q̄ ex gemitu ꝛ dolore pe
nitēdi sit peccator dignus mīa.s. iustificatiōis:alias nō
eēt ad ꝓpositū:qd vult declarare. Ista aūt verba oia recit
cap.26. tat ip̄e p̄ retrac.nec istud retrahit:s3 solū dat intellectū
ei⁹ qd addit de⁹ nō misereat̄ nisi volūtas p̄cesserit.d.h̄ di
ctū eē de mīa que sequit̄ p̄niam:quā.s.p̄cedit talis volū
tas penitēdi:nō aūt de q̄libet mīa dei. Nā vt ait:est etiā
mīa dei p̄ueniēs ip̄saz volūtatē.que.s.mīa si nō eēt nō p̄
pararet̄ volūtas a dn̄o:itellige tn̄ q̄ ēt sic gemēs nō est
dignus iustificatiōe ex nā sui gemit⁹:s3 ex liberali ordi-
natiōe diuina:q̄ cuilibet sufficiēter gemēti disposuit gra
tiā iustificatiōis largiri. Un̄ ꝛ ꝓpter hāc ordinationē di
cunt aliq doctores q̄ sufficiens attritio nec̄io fit ɔtritio
Ad 4ᵐ que est act⁹ charitate format⁹. ℭ Ad 4ᵐ nego p̄ᵃᵐ ɔn̄tiā:
ꝛ silr aliā que sit ad ꝓbationē p̄me. Nā affligē ꝛ punire
nō est reprobare:nec ꝓpterea reprobat deus quēq3 vt pu
niat:nec punit q̄z reprobauit:s3 q̄z ille quē punit pecca-
uit:aut pctō re⁹ fuit:cui⁹ ēt peccati nō fuit cā diuina repro-
batio.nō.n.aliquē de⁹ reprobat ipartiēdo malitiā:s3 nō
ipartiēdo grām:nec quēq3 ad peccādū ipellendo:sed eū3
ad bene agēdū per suā grām nō trahēdo. ℭ Et per h̄ p3
ad duas alias sequētes rōnes. ℭ p̄. Dico q̄ sic arguētes
talē ɔn̄tiā nō facerēt si v̄ba scripture cū d̄bita veneratio
Sap. ne attenderēt:atq3 scōꝝ. Ait.n.sapiēs deo supra Sap.12.
cap.12. q̄s tibi iputabit si perierint nationes q̄s tu fecisti:ꝛ pau
lopost.cū sis igr̄ iustus iuste oia disponis:ip̄3 quoq3 qui
puniri nō d3 ɔdēnas:ꝛ exterū existimas a tua v̄tute.vbi
glo.iterlinealis.vel ip̄m q̄ puniri nō debet eterna pena
cōdemnas in eternū ꝛ exterū ꝛc̄.i.alienū ꝛ idignū a tua
pietate. Aug.quoq3 in lib° de p̄destinatiōe diuina:vel de p̄
cap.14. destinatiōe grē.ait sic. Si humanū gen⁹ qd creatū p̄mi-
tus ɔstat ex nihilo:nō cū debito mortis ꝛ peccati origine
nasceret̄:ꝛ tn̄ ex eis creator oipotēs in eternū nonnullos
damnaret:iteretat qui oipotenti creatori diceret:q̄re feci
sti sic:qui.n.cū nō eēnt eē donaret:quo fine eēnt habuit
ad auct. potestatē. ℭ Ad aliā ex auc̄te Apl̄i incedentē. Dico p̄ q̄
ap.p°ad nō plus ꝓcedit ɔtra me q̄3 ɔtra ponētes cām reprobatio
timo.2. nis. Nā supposito q̄ ex cā reprobet:reprobat tn̄:ꝛ ꝑ ɔn̄s
aliquos nō vult saluos fieri. 2° dico q̄ si rō valeret ꝓba
ret oēm hoiem eē p̄destinatū:ꝛ neminē reprobatū qd est
erroneū. ℭ Ad rōnē ḡ dico q̄ ɔn̄s est verū.s.q̄ deus nō
vult oēs hoies saluos fieri. Et ad verbū3 Apl̄i dico:sicut
dicit Aug.in disputatione de p̄destinatiōe ɔ̄ Pelag.ꝛ in
p̄destinatione scōꝝ:in q̄b⁹ locis in h̄ ꝓposito ɔtra se.hāc
cap.12. Apl̄i auc̄tē iducit:ꝛ silr in encb.q̄ v̄bū Apl̄i itelligēdum
est s̄m distributionē accōmodā3:vt sit sensus.deus vult
oēs hoies saluos fieri.i.oēs hoies qui saluant̄ saluos fie-
ri.nullus.n.nisi eo volēte saluat̄:vel vt ibidē subdit in p̄
dicto v̄bo sit distributio nō pro singulis generū:s3 pro ge
nerib⁹ singuloꝝ:q̄z de quolibet genere ꝛ statu hoiu3 vult
aliquos saluos fieri. Cū istis aūt stat q̄ aliquos reproba
uit ꝛ velit finalr nō saluari:qd ēt ip̄m velle cōp̄rehēsibi
cap.2. li ꝛ irrep̄hēsibili suo iusto iudicio fatet̄ Aug.in libello q̄
intitulat̄ ɔfutatio catholica:quorūdā sibi imputatoru3.
ℭ Ad vltimā dōm q̄ magister nō accipit obdurationē
pro eterna reprobatione vel iduratiōe cordis:cui⁹ meri-
tū est frequēter p̄cedēs pctm̄:sic p3 in Pharaone:qui sic
qō.88. di. Aug.83.q.ꝑ crudelitatē quā exercuit i eis q̄b⁹ hūani
tas ꝛ mīa d̄bebat̄:ꝛ meruit penā vt iduraret̄ illi cor ꝛc̄.

3°arti. **Quantū** ad 3ᵐ articulū.s.vtꝝ sit poīe aliquē p̄desti
natū damnari vel reprobatū saluari. Dicē
dum est si hoc itelligat̄ in sensu cōposito q̄ nō.hec etia3
est ipossibilis p̄destinatus damnabit̄:ꝛ quelibet talis co
pulatiua.iste fuit p̄destinat⁹.ꝛ iste damnabit̄ eodē vtro-
biq3 demōstrato:iste fuit reprobatus:ꝛ iste saluabit̄ est
ipossibilis. Si v̄o intelligat̄ in sensu diuiso.s.q̄ aliquis
ꝓbō p̄ᵐ. qui fuit p̄destinat⁹ pōt damnari v̄a est. ℭ Primū ꝓbat̄:
tum q̄z p̄sciētia dei falli nō pōt:cuius tn̄ oppositū seque
ret̄:q̄z p̄destinatio siue p̄sciētia esse nō pōt:vt dicit Aug.
in p̄destinatione scōꝝ:ꝛ iō quēq3 deus p̄destinauit scit
de⁹ eē saluādu3:q̄z si quēq3 sciret saluādū ꝛ nō saluaret̄:
falleret̄ scia ei⁹:imo nō eēt scia:s3 opio falsa:qd ē ipoīe.
Tū q̄z voluntas dei ipediri nō pōt. Si aūt aliqs eēt pre-
destinatus ꝛ nō saluaret̄ ipediret̄ volūtas dei. Na3 si est
p̄destinatus deus vult illi dare vitam eternā. Si aūt nō
saluabit̄ nō dabit:qd est volūtatem ipediri.has duas rō
nes dicit Aug.simul in de correctione ꝛ grā.satis ā me
dium.p̄destinatoꝝ inquit si quisq3 perit fallit̄ deus:sed
nemo eoꝝ perit q̄z non fallitur deus.horum si quisq3 pe
rit vitio hūano vincit̄ deus:s3 nemo eorū perit q̄z nulla
cap.35. re vincit̄ de⁹. Et ꝓpterea ad hūc sensum ait ip̄e de fi.ad
pe.Firmissime tene nec perire posse aliquē eoꝝ quos de⁹
p̄destinauit ad regnum nec quēq3 eorū quos deus nō p̄-
ꝓbō 2ᵐ. destinauit ad vitam nulla posse rōne saluari. ℭ Scōm
ꝓbatur:q̄z cuicūq3 dabit deus gratia3 ꝛ finaliter gloriā
libere dabit:ꝛ per ɔn̄s pōt nō dare.ḡ ꝛ ille pōt nō saluari
ꝛ pōt dānari:vtrūq3 p̄dictoꝝ p3 ēt per Magr̄m.di.40.
ɔ̄ 2ᵐ ar- ℭ Sed ɔtra illud 2ᵐ pōt argui duplr. Prio q̄dē ex p̄mo
gumētū dicto:q̄z talis copulatiua est ipossibilis.iste fuit p̄desti-
natus ꝛ iste damnabit̄.ḡ hec est ipoīis.iste damnabit̄:ꝛ
per ɔn̄s etiā ista in sensu diuiso est falsa:iste p̄destinat⁹
pōt dānari:ꝛ sic pōt argui de quolibet. Prima ɔn̄tia ꝓ-
bat̄ sic:ista copulatiua data est impossibilis:ꝛ p̄ma pars
eius est nec̄ia.s.ista.iste fuit p̄destinat⁹:cū sit de p̄terito.
2ᵐ ḡ reliq̄ est impossibilis.s.iste damnabit̄. ℭ 2° q̄z si aliqs
p̄destinat⁹ posset dānari:tūc nūer⁹ electoꝝ posset minui:

τ si quisq͡ʒ reprobatus posset saluari:numerus electorum posset augeri:τ vtrūq͡ʒ ꝯñs ē fl'm:q͡ʒ tūc nō eēt certitudinalr notus deo nūerus electoꝝ:τ vtraq͡ʒ ꝯña vī satis nota.

Ad p̄ᵐ ℂ Ad p̄ᵐ ridēo negādo illā eē necīaʒ. iste fuit p̄destinatus. Et dico eē possibile ꝙ iste qui fuit p̄destinatus nūq͡ʒ fuerit p̄destinat᷒. similr ꝙ iste qui fuit reprobatus nūq͡ʒ fuerit reprobat᷒. Et hec solo ēt trahi pōt ex dcō Aug. in fine disputationis de p̄de. ꝯtra Pelagia. vbi postq͡ʒ in p̄cedētib᷒ p̄bauerat quosdā fuisse p̄destinatos ab eterno τ q̄sdā reprobatos. hinc īqt nemo glorieť:nemo desperet. solus.n. deus scit que sunt eius. inquātū aūt possum᷒ oēs hoīes ad bonū opus exhortemur. nulli desperationē demus:pro inuicē oremus in cōspectu dei nos humiliemus. dicētes. Fiat volūtas tua. ipsius erit potestatis iudiciū in nobis debitū mutare damnationis:τ grām p̄destinationis indebitā protogare. hec ipse. Ex quibus dictis pʒ duplr ꝓpositū. p̄mo q̄dē:q͡ʒ ait ꝙ de᷒ pōt mutare iudiciū dānatiōis:qđ nō est intelligendū sic:ꝙ in deo posset successiue post iudiciū dānatiōis eē iudiciū p̄destinationis:sʒ vult dicē:ꝙ deus pōt nō velle:τ per ꝯñs nō voluisse dānare:τ pōt p̄destinare:τ per ꝯñs p̄destinasse. ℂ 2° q͡ʒ alias ꝓ sua salute frustra quis oraret:q͡ʒ si est reprobat᷒ nihilominus damnareť.

cap.17. Ad hoc facit aliđ dcm̄ Aug. 12°. de ci. dei. vbi ait. ꝙ de᷒ pōt ad op᷒ nouū:nō nouū sʒ sempiternū adhibere ꝯsiliū. Cū ḡ aliqd qđ noluit ꝓducē ipe posset ꝓducē:sicut aliqd qđ nō est facturus ipe pōt facē. sequiť:ꝙ aliqd qđ ipse nō noluit pōt ab eterno seu eternaliter voluisse. Et eadē rōne:cui nō voluit finaliter dare vitā eternā:pōt voluisse:τ per ꝯñs p̄destinasse. Et per hoc ꝓbať ꝙ cui voluit pōt nō voluisse:τ per ꝯñs p̄destinatū damnare. ḡ τ pōt p̄destinatus damnari τ reprobat᷒ saluari:in hoc sensu. Cuʒ aūt ꝓbať ꝙ illa ꝓpositio sit necessaria:per hoc ꝙ ipsa est de p̄terito. dicēdū q̄q̄d sit de alijs:de istis tn̄ quarū veritas ab aliq̄b᷒ de futuro in mā ꝯtingenti dependet dicendū est ꝙ ipse sunt ꝯtingētes:sicut ille de futuro:vt supra dicebať. Talium aūt est ista. Nā ad hoc ꝙ ista sit vā. iste fuit p̄destinatus:reqriť veritas hui᷒. isti dabit deus vitā eternā:que vtiq͡ʒ est ꝯtigēs.

Ad 2ᵐ ℂ Ad 2ᵐ dico. ꝙ q̄uis ꝯña posset τ forsan deberet negari simplr. Ad clariorē tn̄ intelligentiā distinguo duplicē sensuʒ qui pōt eē ipsi᷒ ꝯñtis s̄m duplicē acceptionē hoꝝ terminoꝝ minui τ augeri. Nā cū diciť:ꝙ tūc nūerus electoꝝ posset augeri vel minui:vnus sensus pōt eē:ꝙ nūerus electoꝝ posset eē maior vel mīor illo nūero qui nūc est. Et sic est vera. nā si sint decē millia electi possent tn̄ mille vel possēt eē mille millia:aut in aliquo alio numero maiore vel minore:τ in isto sensu τ ꝯñs τ ꝯña sunt cōcedēda. Alius sensus est ꝙ nō solū posset eē maior vl' minor nūerus electoꝝ:sʒ ꝙ posset esse mīor postq͡ʒ fuit maior:τ eꝯ. ita ꝙ verū eēt dicē nūc sunt plures vel pauciores electi:q͡ʒ p̄us fuerūt:τ istū sensuʒ ꝓp̄e facit illud ꝯñs. Nā augeri τ minui īportat successionē q̄ntitatū maioꝝ τ minoꝝ:τ sic est falsuʒ:nec sequiť ex ante. Naʒ posito ꝙ mille nō p̄destinatos de᷒ p̄destinaret:esto ꝙ plures eēnt p̄destinati q͡ʒ nunc sint:nō tn̄ eēnt plures q͡ʒ p̄us fuissent. Naʒ τ illi mille semꝑ antea fuissent:τ nō eēnt p̄destinati de nouo:ita ꝙ sicut nō eēt verū dicē:isti mille sunt nunc p̄destinati:τ p̄us nō fuerūt p̄destinati:sic nō eēt verū dicere:nūc sunt plures p̄destinati q͡ʒ fuerūt p̄us:nec eēt verū dicē:p̄us erant tot. vbi gr̄a. mille p̄destinati:τ sūt nūc decē millia. vel eꝯ:sed sicut quot vno tp̄e sūt p̄destinati:tot semꝑ fuerūt τ erunt:sic τ quot eēnt tot fuissent semꝑ τ forent. Et hoc est simile si diceret ꝙ numerus rerū futurarū posset augeri. Nam si simplr intelligať ꝙ plures res p̄nt eē future q͡ʒ nūc sunt future. veꝝ est qđ diciť. Si aūt itelligať ꝙ p̄nt eē plures postq͡ʒ fuerūt pauciores falsuʒ est. Et rō est:q͡ʒ nulla res pōt incipere eē futura:τ ita est in ꝓposito:q͡ʒ nullus pōt icipe eē p̄destinat᷒ vel reprobatus.

ℂ Sʒ ꝯtra:ꝯñs in p̄ sensu s̄m quē ꝯcessum est vī eē Ansel. in lib. p̄. Cur de᷒ homo. vbi vī ꝓbare:ꝙ numerus electoꝝ est certus τ determinatus:ita ꝙ nō posset eē alius maior aut minor:ait.n. Rōnalē nām que dei ꝯtemplationē beata est vel futura est:in quodā rōnabili τ pfecto nūō p̄scitā eē a deo:ita vt nec maiorē nec minorē illū eē deceat:nec est dubiū. aut.n. nescit de᷒ in quo nūō deceat eā meli᷒ ꝯstitui:qđ fl'm est:aut si scit:in eo illaʒ ꝯstituet:quē ad h̄ eē decētiorē itelliget. Vñ ex his pōt sic argui. de᷒ cognoscit nūerū electoꝝ maxie ꝯuenientē ciuitati supne:vel btificabili nāe. ḡ est aliq̄s talis maxime ꝯueniēs:τ per ꝯñs nullus ali᷒ posset eē nūerus electoꝝ. pʒ ꝯña:q͡ʒ nō pōt de᷒ ipfecte agē:sʒ necio si q̄d facit ꝯuenientissime facit.

5 misionem cap.16.

2ᵐ ℂ 2° ēt ꝯtra h̄ vī Aug. in lib. de cor. τ grā. vltra mediū. vbi ait. ꝙ p̄destinatoꝝ ita cert᷒ est nūerus:vt nec addať eis q̄cq͡ʒ aut minuať ex eis. Et post subdit ꝓbationē in Apoc. enī dī. Tene qđ habes ne alius accipiat coronā tuā. si alius nō est accepturus nisi isti ꝑdiderint certus est nūerus. hec ipse.

Ad p̄ᵐ ℂ Ad p̄ᵐ dico:ꝙ de᷒ nō cognoscit nūerū magis ꝯuenientē vl' decētiorē possibilē electoꝝ:sicut nec cognoscit maximū numeꝝ electoꝝ sibi possibilē:cū nullus talis sit:τ q̄uis nullus ali᷒ magis deceret q͡ʒ ille qui nūc est in p̄destinatiōe dina:nihilomin᷒ tn̄ nullus alius sibi possibilis si fuerit deceret min᷒ q͡ʒ iste:τ si alr intelligeret Ansel. salua ei᷒ reuerētia in hac p̄te eū nō tenerem.

Ad 2ᵐ ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ sicut pʒ:Aug. nō loqť de posi:sʒ de iesse. Itē loquiť de augeri τ minui ꝓprie. s. in 2° sensu s̄m quē negādū est nūerū electoꝝ augeri posse vel minui ꝓp̄e. s. in 2° sēsu:τ iđ ei᷒ dcm̄ nō est ꝯtra.

Ad rōes p̄n̄ᵗᵉˢ in p̄n᷒ q. ℂ Ad rōnes p̄ncipales. ℂ Ad p̄ᵐ iuxta p̄habita. ꝙ nec p̄destinationis nec reprobationis eterne ꝓp̄e acceptaꝝ vlla est cā. τ cū dī ꝙ tunc de᷒ ageret inique cū reprobatis ordinās eos ad penā nec ꝑꝑ eoꝝ culpā. Dōʒ. hic sūt duo distincte ꝯsiderāda. vnū est ꝙ de᷒ ꝓposuit se aliquoꝝ nō misereri:τ in h̄ ꝓp̄e ꝯsistit rō reprobatiōis:τ cur sic ꝓposuit nō est dare cām p̄ter sui beneplacitū. Sʒ simplr ꝯsitēdū cū Aplo ꝙ cuius vult miseret:τ quē vult indurat. i. l'miseret:vt exponit Aug. Aliđ est ꝙ in talib᷒ quoꝝ ꝓposuit nō misereri. ꝑparauit ēt ꝓ peccatis penā debitā:τ iđ q̄uis nō ꝑꝑ eoꝝ culpā nolit de᷒ misereri. i. dare vitā eternā:tn̄ ꝑꝑ eoꝝ clpas originales:vel actuales:aut vtrasq͡ʒ vult eis dare penā. τ ista volūtas iustissima est. Vñ Aug. li°. p̄ ad Simpli. q̄s nō viderit iniq̄ter argui neminē posse:qui qđ sibi debeť exigit:nec tn̄ certe qđ ei debeť:donare voluerit. Hoc aūt nō eē in eoꝝ q̄ debitores sunt:sed in eius cui debeť arbitrio. sequiť:sunt ḡ oēs hoīes (q̄n̄q̄dē:vt Apl's ait. in Adā oēs moriunť:a quo in vniuersum genus humanuʒ origo duciť offēsiōis dei) vna q̄dē massa peccati. suppliciū debēs dine sūmeq͡ʒ iustitie qđ siue exigať siue doneť. nulla est iniq̄tas. Cui.n. donat:gratuitā exhibet miaʒ:τ a q̄ exigit:iustissimū in illo exercet iudiciū:ita vt nec liberat᷒ de suis meritis glieť:nec dānat᷒ nisi de suis meritis ꝯqueratur:vt idē dicit in ench.

cap.18. Ad 2ᵐ ℂ Ad 2ᵐ dico p̄ cū Aug. in ep'la ad Sixtū:ꝙ isti q̄ ꝑsonarum fieri acceptatorē existimāt deū:si vna eadēq͡ʒ ira sup alios veniat:mīa ei᷒ sup alios manet. ira ei᷒ nempe oēs vires argumētatiōis huane in ꝑuulis ꝑdūt. Vñ sic̄ ꝓlixe ꝯñter declarat nulla penitus sufficiēs cā reddi possʒ ex p̄te ipoꝝ. ꝑꝑ qđ vn᷒ ꝑuenit ad bapt͡mū τ saluať:τ alter nō ꝑuenit τ dānať:τ tn̄ nō audebūt dicē in h̄ deū eē acceptatorē ꝑsonaꝝ s̄m ꝙ acceptator ꝑsonarū sonat in vitiū:τ iđ vt ait mirū ē si his ꝯsiderat! nō digneť exclamare. O altitudo diuitiaꝝ sapie τc̄.

¶ Ad argumētū tn̄ iuxta illud qđ Apl's docuit negans iniq̄tatē esse apud deū debemus negare sequi q deus sit acceptator psonarū ſm q hoc sonat in vitiū.nō.n.est acceptio psonarū vitiosa vbi nulli fit iniustitia aut debitū denegādo bonū:aut indebitū inferēdo suppliciū seu malū:sicut pȝ in pposito esse ex dictis:ꝛ iō Aug.ad illud ppositū in fine disputationis de pdestinatione ꝯtra Pelagianos.alijs inq̄t daꝛ nosse viā salutis.alijs nō daꝛ h cū facit deus:nō psonarū acceptionē facit:nō iniustitia sed iustitia inenarrabili ꝛ misericordia idebita. ¶ Ad 3^m nego ꝯñtiā. ¶ Ad pbationē dico q q̄uis diuinū ppositū sit imutabile ꝛ nō posset de⁹ nō pponere postq̄ pposuit: nec pponere postq̄ nō pposuit:ꝯtingēter tn̄ pponit:ꝛ pposuit:ꝛ pōt nō pponere ꝛ nunq̄ pposuisse:ꝛ ita quē pdestinauit pōt nō pdestinasse:ꝛ quē reprobauit pōt non reprobasse:ꝛ iō nullus pdestinat⁹ de nec̄citate saluaꝛ:nec aliq̄s reprobat⁹ de nec̄citate dānaꝛ ſm q supra dcm̄ est.

Ad 3^m

¶ Distinctionis.XLII.XLIII.ꝛ.XLIIII. Qō. I.

Circa materiā de potētia dei:ō q̄ Magister tractat in trib⁹ pximis distōnib⁹.s.42.43.ꝛ.44.quero p° vtꝝ oē poſe fieri deus de sua potētia absoluta posset facē. ¶ Et arguo p q nō sic. Nullū qđ de⁹ nō vult facē de⁹ pōt facē:sȝ aliq̄d poſe fieri de⁹ nō vult facē.ḡ aliq̄d poſe fieri de⁹ pōt facē.maior pȝ per Aug.in lib.de symbolo.qui ait:q h solū nō pōt de⁹ qđ nō vult: per qđ vt dicit Magr̄ vr̄ q deus nō possit aliq̄d nisi qđ vult.minor pȝ:q2 possibile est vnū aliū mundū creari ita bene sicut possibile fuit hunc creari:ꝛ tn̄ de⁹ nō vult aliū creare:q2 si vellet vtiq̄ȝ faceret.oīa.n.quecūq̄ȝ voluit fecit. ¶ 2° nullū qđ de⁹ nō dȝ facē deus pōt facē:sed aliq̄d possibile fieri de⁹ nō dȝ facē.ḡ ꝛc̄.maior est nota.minor pbaꝛ:q2 nihil qđ deus nō fecit deus dȝ facē:aliogn non faceret oē qđ deberet:ꝛ per ꝯñs delinqueret omittendo qđ per ipm̄ fieri dȝ.Sed aliq̄d qđ deus nō facit:est possibile fieri:vt pbatū est.ḡ ꝛc̄. ¶ 3° deus nō pōt facē nisi qđ bonū iustū ꝛ rōnabile est ab eo fieri:sed aliq̄d possibile fieri nō est bonū iustū ꝛ rōnabile a deo fieri.ḡ ꝛc̄.maior pȝ:ꝛ minor pbaꝛ:q2 nihil qđ deus nō facit est bonū ꝛ iustū ꝛ rōnabile ab eo fieri:alioquin ipse nō esset summe bonus ꝛ iustus aliquid tale non faciens.

p^m

2^m

3^m

Oppo^m Ad oppositū sic.Deus ꝛ est ꝛ vere noiaꝛ ꝛ creditur oipotēs.ḡ oē poſe fieri de⁹ pōt facere.añs pȝ per illud Apoca.p°.Ego sum α ꝛ ω pn̄^m ꝛ finis.dicit dn̄s deus:qui est ꝛ qui erat ꝛ qui venturus est oipotens.ꝛ illud Exod.q̄si vir pugnator oipotēs nomē ei⁹. Et illud symbo.Credo in deū patrē oipotētem.Et Atha. Oipotēs inq̄t pr̄ oipotēs filius oipotēs.s.s.ꝯña declaraꝛ. nā ꝯstat q de⁹ nō denoiaꝛ oipotēs a potētia passiua que est ad eē.vel pati seu trāsmutari in h vel in illud.non.n. deus pōt oia eē vt albedo vel dulcedo:nec pōt albe fieri aut mō aliquo trāsmutari:vt testaꝛ btūs Jacob⁹ in canonica sua.sed denoiaꝛ ab actiua potētia:aut ḡ dr̄ oipotēs: q2 oī actiua potētia est formalr̄ potēs:seu q2 in se formaliter oēm potētiā actiuā hȝ:ꝛ h est ſlm:q2 hāc actiuā potētiā:q̄ hic ignis demr̄at⁹ calorē agit:nō hȝ in se formaliter:ꝛ similr̄ nec aliquā aliā potētiā actiuā creatā.Aut dr̄ oipotēs:q2 omne possibile fieri est potēs facē:ꝛ habeꝛ ppositū.Alio mō aūt nō pōt intelligi omnipotens:sicut nec illud signū oē inclusū in illo nomine oipotēs videꝛ aliud posse distribuere in pposito.q̄re ꝛc̄.

Apocal. cap p°

cap.15.

cap.p.

Respondeo In qōne duo erūt articuli.Nā p̄ po sitis ꝛ ſm illis aliq̄b⁹ distōnib⁹ ponā aliquas ꝯnes ad solōnē qōnis. 2° ex illis eliciā correlatiue quasdā alias:ꝛ ꝯtra illas ponā obictiones ꝛ soluā.

Quantū ad p^m distinguo p̄ de possibili.Nā poſium quedā sunt icōplexe sigr̄abilia.quedā vo cōplexe tn̄.Prio mō sumiꝛ duplr̄.Uno mō vt distiguitur ꝯtra actu ens:ꝛ sic oē qđ nō est:pōt aūt esse aliq̄ entitas:dr̄ qōdā poſe:ꝛ h mō aia antichr̄i est qōdam poſe.ꝛ ois alia entitas possibilis a deo creari.Alio mō sumitur poſe:vt.s.distiguiꝛ ꝯtra necessariū:ꝛ sic ois entitas actu exñs que pōt nō esse dr̄ qōdā poſe:que aūt nō pōt nō eē dr̄ necc̄iū ens.q̄le est solus de⁹.Simili mō q̄truȝ facit ad ppositū.Poſe 2° mō dcm̄ pōt duplr̄ accipi.Uno mō vt distinguiꝛ ꝯtra verū.Uoco aūt verū illđ enūtiabile seu cōplexe sigr̄abile cui⁹ enūtiatio si formeꝛ ē va:sic supra dcm̄ est.Et isto mō solū enūtiabile ſlm ꝛ non ipoſe ꝛ oē hō est poſe.Alio mō pūt distinguiꝛ ꝯtra necc̄iuȝ:ꝛ sic oē tale ēt verū potēs tn̄ nō eē veꝝ est poſe:qđ aūt sic est verū qđ nō pōt nō eē verū est necessariū:sicut est deū eē:ꝛ deū eē itelligētē.exēplū possibilis p̄mi est:Petrū currē: supposito q Petrus nūc nō currat:ꝛ idē est exēplū scdi. supposito q ipse currat.Sicut aūt incōplexe sigr̄abilia ꝛ cōplexe sigr̄abilia nō dr̄ eodē mō possibilia:sic nō dicunꝛ eodē mō possibilia fieri:sed p^a sic dr̄ possibilia:q2 nō sūt ꝛ pñt eē aliq̄ue entitates p̄mo mō accipiēdo talia poſia:vel q2 si sunt pñt nō eē aliq̄ue entitates.q̄trū ad 2^m moduȝ.Sicut dr̄ possibilia fieri vel q2 pñt fieri aliq̄ue entitates quo ad p^m modū:vel q2 pñt nō fieri aliq̄ue entitates quo ad 2^m modū.Poſia vo enūtiabilia nō sic dicunꝛ poſia fieri.Nā Petrū currere non dr̄ poſe fieri:q2 Petrū currē posset fieri aliq̄ entitas:sic ēt nec Petrū nō currere dr̄ poſe fieri:q2 posset fieri aliq̄ entitas.nō.n.pōt eē aliq̄ entitas.Pe.nō currit:q̄uis Pe.sit aliq̄ entitas:ꝛ in ista enūtiatōe que sigr̄at q Pe.nō currit:sȝ iō Petrū currē dr̄ poſe fieri:q2 fieri pōt q Petrus currat:siue q2 pōt fieri va.Cū igiꝛ poſe fieri dicaꝛ relatiue ad potēs facere sicut factibile ad factiuū:sicut poſe fieri dr̄ duobus modis pdictis:sic ēt correspōdēter dr̄ aliq̄d posse seu eē potens facē. ¶ Alia distictio est:q2 vt in sn̄ia ponit Ans. de casu diaboli.aliq̄s dr̄ facē duplr̄.Uno mō positiue.ꝛ h duplr̄.s.vel de nouo efficiēdo vl factū ꝯseruādo.Alio mō negatiue.s.nō faciēdo oppositū:seu ipȝ nō pbibēdo: cū tn̄ posset:ꝛ h mō dicit q dicim⁹ deū facē aliq̄ȝ rē que erat:nō eē:cū cessat facē eā eē.ꝛ similr̄ que nō sūt:pōt dici facē nō eē:q2 cū possit nō facit illa eē.h mō loq̄ꝛ Aug. 12.de ci.dei.cū ait.Res quas de⁹ ꝯdidit vt nō p̄us eēnt. egit q̄diu non fuerūt:ꝛ vt posterius eēnt qn̄ eē ceperūt. Itē dr̄ mala facē:q2 cū posset non pbibet facietes.p̄ mō sumiꝛ facē ppe:sȝ 2° mō iproprie. ¶ His p̄missis pono tres ꝯnes. p° est.q oē poſe enūtiabile de⁹ pōt facē eē verū:accipiēdo facē coiter ad p^m ꝛ ad 2^m modū. 2° q non oē poſe pōt de⁹ facē eē verū:accipiēdo p̄ mō facē. 3° q oē poſe p̄ mō.i.oēm entitatē poſem.de⁹ pōt facē.p̄ mō accipiēdo facē. ¶ Pria ꝯ pbat per vbū Salua.in Euāg. Matth.Apud deū oia poſia sūt.ꝛ per illud angeli Luc. Nō erit ipoſe apud deū oē vbū.i.oē qđ vbo dici pōt:q̄le est enūtiabile oē nō iplicās ipoſia.Et silr̄ in li° Gen. Nū q̄ȝ deo est q̄cq̄ȝ difficile.In his aūt oib⁹ ſmo est de his q̄ cōplexe tn̄ enūtiabilia sūt.Nā p^m dcm̄ est ad oñdendū hoiem a deo posse saluari.2^m q vgo possit ꝯcipere ꝛ parere.ꝛ 3^m q anus ꝛ sterilis posset gn̄are que tn̄ cōplexe valēt sigr̄ari. ¶ 2^m ꝯnē pbo.Nā poſe est nullā rē pter deū eē ꝛ tn̄ nō pōt h de⁹ facē pprie loquēdo de facē.Nā si aliq̄d sic faceret iā aliq̄ res pter deū esset:q2 tn̄ de⁹ pōt nullā rem ꝯseruare:ꝛ nullā creare cū h.ad qđ sequiꝛ nullā pter deū eē:ꝛ iō id ipse pōt facere 2° mō.i.nō faciēdo aliq̄ȝ entitatē esse:quā tn̄ posset facere. ¶ 2° idē pbo.nā possibile

p^m art.

2° distō cap p.

cap.17.

p^a ꝯ cap.19.

cap p°

cap.18.

2^a ꝯ

2^m

possibile est aliquē hoiem. vbi grā. petrū peccare: t tamē
qō.3. deus nō pōt facere pmo mō: qa sicut dic Aug. 83. q. Deo
auctore non fit hō deterior. Est enī hec tāta culpa que in
sapientē q̄uis hoiem cadere nequeat: multo aūt minus
3m in deū. ¶ P. Si deus faceret petrū peccare. deus vellet
facere petrū illō qō ipse nō vellet eum facere. vel vellet
eū nō facere qō ipse nō vellet eū nō facere: quoꝝ vtrūqz
īplicat ꝯdictionē. Et ꝯñtia pꝫ: qa deus nil pōt facere nisi
volēs: t iō si faceret petrū peccare. vellet petrū peccare.
nullus aūt pōt peccare nisi vel faciēdo qō de⁹ nō vult eū
4m facē: vl nō faciēdo qō deus vult ipsum facere. ¶ P. Si
deus faceret petrū peccare. petr⁹ peccaret t nō peccaret.
pbat: qa nullus peccat faciēdo illud qō deus vult eū fa-
cap. 37. cere: aut facere facit. Unī Aug. 3° de li. ar. Si peccatū ingē
tribuere velis ꝯditori. peccantē purgabis: qui nihil pter
sui cōditoris instituta cōmisit: qui si recte defendit non
peccauit. pꝫ igit ꝙ deus nō pōt facere petrū peccare ppe
loquēdo. pōt tñ si iproprie loquamur. i. pmittendo ipsuꝫ
peccare: cū tñ potuit ipsum impedire. oipotenti enim bo
cap. 14. no. vt ait Aug. in enchiri. q̄ꝫ facile est ꝙ vult esse facere:
tam facile est ꝙ nō vult esse nō sinere. hoc nisi credam⁹
periclitat ipsum nostre fidei initiū: qua nos in deū oipo-
tentē pīem credere cōfitemur. ¶ Ex qb⁹ etiā vbis inuit
ꝙ ad dei oipotētiā quā fatemur nō ptinet ꝙ oē possibi-
le posset facere pmo mō. sꝫ pmo vel scdo. t istud satis est
euidens: cū multa sunt possibilia qbus est impoē vt de⁹
faciat ea pmo mō. vbi grā. ꝙ deus nihil efficit: aut cōser-
uat q: nulla res est preter deū. Et aliud etiā qō in scda ra
3° ꝯ tione tactū est t multa alia. ¶ 3ª ꝯ pbat pmo quideꝫ ex
pma sic: oē possibile enūtiabile deus pōt facere esse veꝝ.
ergo quālibet entitatē possibilē esse actu deus pōt facere
esse verā. Et vltra. ergo quālibet entitatē possibilē deus
pōt facere. sumēdo facere pmo mō: t hec vltima ꝯña pꝫ:
qa nullā entitatem deus pōt facere esse: nisi illā efficiēdo
2m vel factā cōseruādo. ¶ Scdo pbat auctoritate sapiētie.
cap. 7. vbi de sapia increata scribitur: ꝙ est oium artifex t hñs
oēm virtutē: t cum sit vna. oia pōt: que vera nō essent si
3m aliquā entitatē possibilē fieri facere nō posset. ¶ 3° quia
alias sequeret ꝙ aliqō factibile: vel creatura posset deo
nō coagente se sola facere: vl deus t creatura sil possent
qō deus per se solus nō posset facere. Cōsequētia nota ē.
Nam oē factibile ab aliquo factiuo vel ab aliquibus fa-
ctiuis est factibile: et non pnt alia factiua eē q̄ꝫ deus vel
creatura: vel ambo simul: sed ꝯñs est falsum quantū ad
vtrāqꝫ partē simul. quātū ad pmā partē quidē. Tū quia
aliogn aliq̄ res posset eē q̄ nō eēt ex deo: neqꝫ ꝯseruaret
cap. 11. per ipsuꝫ. cōtra illud qō in sapien. ait sapiens deo: quō in-
quit posset aliqd pmanē nisi tu voluisses: aut qō a te vo-
catū nō esset conseruaret. Ubi pꝫ ꝙ dei voluntas est cui
libet rei cā pmanendi: t nisi per eā nō pōt aliqd perma-
nere: t ꝙ nihil ꝯseruari pōt nisi a deo vocatū. i. volunta-
rie deductū ad esse. ꝯña pꝫ: qa ois entitas: que aliquo nō
producēte pōt pduci. eodē nō ꝯseruāte pōt p tps ꝯserua-
ri t pmanere. Tū scdo: qa cū tali rei factibili possent alie
similes in specie fieri: impoē est ꝙ a creatura deo nō co-
agente pducat aliqua determinate: sicut supra pbatū ē.
4m ¶ P. Aug. in de nā boni. in pn°. t Ansel. de casu diaboli.
cap. p° expsse dicūt ꝙ nulla eēntia pōt eē nisi sit a deo. ¶ Quā-
tum etiā ad scdaꝫ partē pꝫ falsitas ꝯñtis: qa alias seque-
ret ꝙ dei vtus eēt ipotens: t indigens amminiculo crea-
ture ad agēdū: q̄ agere vellet: qō blasphemū est dicē t co
cap. 4. gitare: t iō di. Aug. pmo de li. ar. ꝙ nec glōꝫ de deo optie
existimat qui nō eū oipotentē atqꝫ ex nulla particula cō
mutabilē credit: t sequit: nec vlla adiutū eē nā in crean-
do: q̄si g nō sibi sufficeret. Eodē mō nullus bñ de deo exi-
stimat qui putat eū nō sibi sufficere ad faciendū qcqd fa-
cap. 6. cere pōt. Hoc cōfirmat Aplūs pma ad Timo. 6° dicens de
deo: q: ipse est beatus t solus potens tc.

Nūc scdo infero aliq̄. Primū est ꝙ oē enūtiabile 2° arti.
nō veꝝ ad qō eē verū nō sequit ꝯdicto
ria eē sil va: seu p̄m pn̄m nō esse verū de⁹ pōt facē eē veꝝ.
loquēdo de facē cōiter ad pmū t ad scdꝫ modū: seu expe-
diti⁹ loquēdo: oē tale pōt per diuinā potētiā eē verū. p-
bat. qa oē tale poē eē verū deus pōt facere esse verū. pꝫ
ex pma ꝯne: sed oē nō verū ad qō eē veꝝ nō sequit pmū
pn̄m nō eē veꝝ. est poē eē veꝝ. g tc. probat minor: qa si
det opp̄m: sit g. a. enūtiabile impoē esse veꝝ: ad qō tamē
esse verū nō sequit pmū pn̄m nō esse veꝝ. Et arguo sic. a.
nō pōt esse verū. igit si. a. sit verū. a. pōt eē veruꝫ: t. a. non
pōt esse veꝝ. g ad. a. eē verū sequit p̄m pn̄m nō esse verū:
cui⁹ oppōm ponit. pꝫ ꝯña: qa sequit. a. est verū. g. a. pōt eē
2° ꝯ veꝝ. ¶ 2ª ꝯ est. ꝙ oēm entitatē quā deus (coagēte scda
cā) pōt pducere vel efficere: pōt p se illa non coagente.
hoc pbat p ex pcedēte: qa nullū tale a solo deo fieri ipli-
2m cat ꝯdictionē. ¶ 2° pbat: qa deus nullius alterius cause
amminiculo indiget ad pducendū. alias nō ipse vn⁹ t so
lus oia posset: vt dicūt auctoritates inducte ad probandū
tertiā ꝯclōnē. Ad hoc est articulus Parisien. 63. dicēs: ꝙ
deus nō pōt in effectuꝫ cāe scdarie sine cā scdaria error.
3 ꝯnem arguit ¶ Cōtra istas pōt argui. Et pmo cōtra pmā: qa aliqueꝫ
iustū pseuerantē nō admitti ad eternā beatitudineꝫ: aut
aliquē pdestinatū seu in libro vite scriptū deleri de libro
illo. nō implicat ꝯdictionem: t tñ neutrū est poē fieri t
neutrū pōt deus facere. g nō oē qō nō implicat cōtradi-
ctionē de⁹ pōt facere. ¶ Prima pars añtis pꝫ: qa in neu
tro assumpto idē affirmat t negat de eodē. Et scda pba
cap. 32. tur per Magrm hystoriaꝝ sup illo vbo Moysi in Exo.
Obsecro dñe aut dimitte eis noxā hanc: aut dele me de
libro quē scripsisti. Ubi dicit Magr: ꝙ est magna ꝯfidē
tia in deū. hoc est per ipoē dictū: q̄si dicat sicut est ipoē
vt me deleas de libro sic oro non posse fieri qn dimittas.
2m ¶ P. Qz peccatū aliqō remaneat impunituꝫ: t ꝙ hō sine
satisfactiōe peccati admittat ad beatitudinē: vel eternā
vel illam quā habuit ante lapsuꝫ: nullā implicat ꝯdictio
cap. 19. nē: t tñ neutrū de⁹ pōt: fm Ansel. lib. p°. Cur deus homo.
vbi ait. Tene igit certissime ꝙ sine satisfactione. i. sine
debiti solone spōtanea: nec deus pōt pctm impunituꝫ re
linquere: nec peccator ad beatitudinē talē q̄leꝫ habebat
3m anteq̄ꝫ peccaret puenire. ¶ P. Magr in fine. 44. distin.
dicit: ꝙ deus nō pōt incarnari nec resurgere: sed pōt esse
incarnatus t resurrexisse: sed constat ꝙ deum incarnari
4m nullā implicat ꝯtradictionē. ¶ Quarto. qa ad aliqō pre
teritū nō fuisse nō sequit pmū pn̄m nō eē verū: t tñ nullū
preteritū pōt deus facere nō fuisse. g nō oē ad qō non se-
quit pmū pn̄m nō esse verū. pōt deus facere eē verū. ꝯña
pꝫ. Et añs quantū ad pmā ptē pbat: qa nō vi plus posse
pbari ꝙ sequat ꝯdictio ad adā nō fuisse seu ad istā. Adā
nō fuit q̄ꝫ ad istam. antichrm non fore seu antichris non
erit. ad quā tñ certū est nullā ꝯdictionē sequi: cū ipsa sit
possibilis esse vera. Scda pars añtis pbatur per illud. 6.
cap. 3°. ethicoꝝ. Hoc solo priuat deus ingenita facere que vtiqꝫ
ꝯ 2am ꝯ facta sunt. ¶ Scdo ꝯtra scdaꝫ ꝯnē p gdē: si eēt va seque-
ret ꝙ deus non coagente aliquo alio: posset causare actū
malum seu culpabilē: qō nō videt ꝯcedēdū fm sanctos.
¶ P. Sequit ꝙ hō posset in casu odire deuꝫ meritorie:
2m qō est absurdū. ꝯña pbat. Nā deus posset precipere seu
preceptū dare alicui ꝙ ille odiret deuꝫ. pꝫ tā ex scda ꝯne
q̄ꝫ ex pma: qa nō implicat ꝯdictionē: cū tale pceptum ab
hoie posset fieri. hoc aūt pcepto dato. si hō obediret: sup-
posito ꝙ alias eēt in charitate sic poē est vtiqꝫ mereret.

Rño. ℂ Rño: ꝛ pmitto quādā vsitatā distōnē videlʒ ꝙ deus posse hoc vel illud facere: pōt intelligi dupl'r. vno mō ꝫ potentiā ordinatā: ꝛ alio mō ꝭm potētiā absolutā. nō ꝙ in deo sint due potētie. vna ordinata ꝛ alia absoluta: nec hoc volunt significare doctores: sed illud dicit̃ deus ad intellectū recte intelligentiū posse de potentia ordinata qđ pōt stante sua ordinatione ꝛ lege eterna: q̄ nō est aliđ q̄ȝ eius voluntas: qua eternal'r voluit hec vel illa: et tale vel tale esse futurū. Illud aūt dicit̃ posse de potētia absoluta: qđ simpl'r ꝛ absolute pōt. Econtra. illđ nō dicit̃ posse de po° ordinata qđ non pōt stante lege ꝛ ordinatione sua que nūc est: illud vō non posse de potentia absoluta. qđ simpl'r ꝛ absolute nō pōt. ℂ Pʒ aūt ꝙ simpl'r ꝛ absolute sine suppōne ꝯdictionis deus multa pōt: que nō pōt stante eius lege ꝛ voluntate qua voluit sic se facturū. Et hoc iō: q̄a illa ꝛ si sint simpl'r possibilia: sunt tñ incōpossibilia ordinationi diuine. vbi gr̃a. cōstat ꝙ simpl'r loquēdo chr̃s potuit nō incarnari ꝛ nō mori: iuxta verbū eius. potestatē habeo ponēdi aīam: ꝛ iteꝝ. oblatus est q̄a voluit. ꝛ tñ istud nō poterat stante ordinatione sua: qua eternaliter ꝓposuit per suā mortē redimere genus humanum: sunt enim hec icōpossibilia. deus ꝓposuit se moriturū: ꝛ deus non morief: referendo ad idem tēpus: q̄uis autē ista sunt icōpossibilia: q̄a tñ illa ordinatio nō est necessaria. i. nō est necessariū deū sic ordinasse: q̄nimo possibile est ipsum ordinasse ꝛ voluisse oppositū: ideo illud qđ solū est impole ex suppositione ordinationis: vtpote ei incōpossibile nō est absolute ipole: ſʒ possibile: ꝛ simpl'r loquēdo illud de⁹ pōt facere. ℂ Huic distinctioni satis cōcordat alia antiq̄ qua dictū est: ꝙ deus nō pōt de iustitia que pōt de po°. Cū enī nihil sit iustū: nisi qđ est cōforme volūtati diuine: que est pⁱma ꝛ sūma lex iustitie: iuxta illud Ansel. p̄ solo. deo dīc̄is. Illud solū iustū est qđ vis: ꝛ nō iustū qđ nō vis. illud dī repugnare diuine iustitie: qđ repugnat diuine voluntati. illud ḡ dicit̃ deus non posse de iustitia: qđ est icōpole sue ordinationi ꝛ volūtati: que est pⁱma iustitia. Illud aūt est oē cui⁹ opp^m deus vult: q̄ȝuis ipsum sit ꝭm se pole simpl'r. ℂ Hoc pmisso rñdeo ad rationes ꝯ pⁱmā ꝯnē. Et ꝯcedo aīs pⁱme quo ad vtrāq; ptē loquēdo de potētia ordinata. Et i eodē sensu ꝯcedo ꝯñs: q̄a vt sic nō est ꝯdicta: cū semꝑ locutus sim de po° absoluta. Si vō aīs intelligat̃ de po° absoluta. nego ipsuȝ ꝓpter scđam partē. Nā constat ꝙ deus posset quēlʒ iustū imo ꝛ oēs creaturas sil' annihilare: cū libere ꝯseruet eas. ꝛ per ꝯñs posset ꝑseuerantē in iustitia non admittere ad beatitudinē: nō tñ hoc posset stante sua ordinatione: qua eternal'r voluit eas beatificare. Auctoritas vō que inducitur: nō itelligēda est de potētia absoluta: sed ordinata. posset tñ ꝓpter illud verbū deleas. distingui: q̄a vel accipit̃ ꝓprie: ꝛ sic deleri de libro presupponit fuisse scriptū in libro: ꝛ idē est deleri ꝺ libro qđ postq̄ȝ fuit scriptū nō esse scriptū: ꝛ illud est simpl'r ipossibile de his qui dicuntur scripti in libro ꝭm eternā p̄sciētiā: sicut est ipossibile deū quēq̄ȝ nō velle saluare: postq̄ȝ voluit ipsum saluare. Nam hoc arguit mutationē volūtatis diuine: quam esse implicat ꝯdictionē. sic enīʒ nō esset deus. Alio mō potest sumi deleri magis large pro nō esse scriptū: ꝛ vtiq; illud possibile est de po° absoluta: sic est pole de facto: ꝙ aliq̄s q̄ est pdestinat⁹ nō sit: nec vnq̄ȝ fuit pdestinatus: ꝙ ergo fuisset Moyses deletus de libro i quo eū scripserat de⁹. in pⁱmo sensu vtiqʒ fuit simpl'r impole: ꝛ etiā iplicās ꝯdictionē. In sensu aūt scđo non fuit impole simpl'r. ℂ Ad aliđ eodē mō dōʒ: ꝙ Ansel. loquit̃ de po° ordinata: ꝛ silr ad Magim. Nā ꝯstat ꝙ nec Magr̃ nec aliquis catholicus negaret vbū posse illā nām assumptam dimittere: ꝛ

de nouo eā vel aliā sibi vnire: ꝛ per ꝯñs posset iterū icarnari. ℂ Pro quarto argumēto sciēdū: ꝙ aliqui antiqui doctores tenuerūt ꝙ pⁱteritū per diuinā potentiā pōt nō fuisse: sicut pʒ de magr̃o Gilberto porretano in Cōmēto suo supra librū de trī. boe. Nam vbi Boetius agēs de pⁱterito qñ ait: at de deo: nō ita enī semꝑ est: qñ semꝑ i eo est prīt' tpis. sic scripsit. Eque etenī vniuersa dei subiecta sūt potestati: vt. s. sicut q̄cūqʒ nō fuerūt: prīt fuisse: ꝛ quecūqʒ nō sunt vl' nō erūt prīt eē: ita etiā q̄cūqʒ fuerūt: prīt nō fuisse. Et quecūqʒ sunt vel erūt: prīt nō esse. hui⁹ etiā sentētie fuit magr̃ Guillermus altisiodorensis in sūma sua lib. pⁱ. tractatu de potētia dei. vbi q̄rit: an de⁹ de corrupta posset facere virginē. Allegat enī pro parte negatiua auctēȝ Hiero. ad Eustochiū. Et rñdendo ponit duas solutiones. Pⁱa est ꝙ pōt: sed ideo dī nō posse: q̄a nō ostēdit se posse eo ꝙ nō legit̃ h̃ fecisse. Scđa ē ꝙ de⁹ nō pōt facẽ de corrupta v̄ginē: quātū ad oēm dignitatē v̄ginitatis: pōt q̄dē icorruptā facere: quantū ad aīam: ꝛ clausam quātū ad corpus: ſʒ nō pōt facẽ q̄n fuerit corrupta: qđ est dignitas in v̄gine. Sed statim ꝯ istā solonē obycit ꝯcludendo: ꝙ de⁹ nō esset oīpotēs: si hoc nō posset: vt pʒ ibi. Et iō final'r tenēs partē oppositā dicit sic. Et pꝑ hoc opʒ dicere sicut dicit magr̃ Gilbert⁹ ꝙ de⁹ pōt facere ꝙ ista nūq̄ȝ fuerit corrupta. Quia quātū in se est: nō se hʒ aliter ad res q̄ȝ se haberet ab eterno: volēs per hoc arguere: ꝙ sicẽ ab eterno potuit facere ne eēt ista corrupta: ita ꝛ nunc pōt. ℂ Deinde ad auctēm Hieronymi rñdendo dicit ꝙ ipse loquit̃ cū suppōne pⁱteriti: cū ait: ꝙ de⁹ nō pōt facere de corrupta v̄ginē. nō enī inquit pōt facere eaȝ suppōne pⁱteriti. pōt tñ ꝭm se. cū sit oīpotens: hec sunt verba eius. ℂ Hoc ēt adhuc aliqui viuentes doctores vniuersitatis anglicane tenēt: nō vidētes aliquā ꝯdictionēȝ implicari vl' sequi: ex eo ꝙ aliq̄ res que pⁱterita est. vbi gr̃a. Adam ponat̃ nō fuisse: qñ vt dicunt ꝛ verū est: aliqñ fuit verū adam nō fuisse: ꝛ per ꝯñs nō icludebat ante aliquā ꝯdictionē. necessario ergo nec nūc. vt aiūt. ℂ Pro pte ista posset argui pⁱmo ex motiuo tacto in argumēto: qñ. s. ad Adam aut aliquā aliā rem precedentē nō fuisse: nō seq̄t̃ pn^m pⁱ^m nō esse verū: nō plus vt vī q̄ȝ ad antichⁱm nō fore. ℂ z° sic. deus pōt eternal'r nō voluisse vnq̄ȝ pducere Adā. ḡ pōt eū nō pduxisse. Aīs pbat̃: q̄a nō min⁹ Adaȝ quē eternal'r voluit aliqñ pducere: pōt eternal'r non voluisse pducere q̄ȝ antichⁱm quē etiā eternal'r voluit producere in fine mūdi: posset eternal'r nō voluisse pducere: sed certū est ꝙ ipe potest eternaliter voluisse producere antichⁱm. alias vel voluisset pducere ꝛ nō pduxisset sicẽ voluit: ꝛ sic frustrata ꝛ mutata fuisset eius voluntas: vel non posset non pducere antichⁱm: quoꝝ vtrūqʒ certum est esse falsum. ꝯñtia pⁱncipalis est clara: q̄a sequit̃: de⁹ nō voluit eternal'r aliqñ pducere Adā ꝛ si non voluit non pduxit. ℂ Forte rñderet̃ ꝙ nō est sile de Adā preterito ꝛ antichⁱo futuro: qñ pductio Ade est iam posita in esse cau ꝛ extra suas cāsꝫ: ac per hoc nō remanet sub cōtingentia suaꝝ causaꝝ vt possit non fuisse. pductio vō antichⁱi nōdū est posita: ꝛ ideo adhuc est sub ꝯtingētia suarū causaꝝ: ꝛ pōt nō poni: ꝛ per ꝯñs pōt antichⁱs nō foret. sicut pductio Adā nō pōt nō fuisse: ita de⁹ nō pōt nō voluisse pducere Adam. pōt aūt non voluisse pducere antichⁱm: sicut eius pductio potest non fore. ℂ Ista rñsio supponit eo ipso fundat̃ super quo vertit̃ pñs dubiū. hoc enī iquiritur pⁱncipal'r. s. an Adā vel aliquid cuius productio iaȝ posita est in effectu: posset non fuisse: ꝛ per ꝯsequens non fuisse pductū: qđ etiā nō est aliud in sentētia q̄ȝ si dicat̃: an adhuc sit sub ꝯtingentia prime cause quātū ad fuisse vel nō fuisse diuisim: sicut pductio antichⁱi est sub ꝯtingentia

Marginalia: Rño. — cap. iz. — Ad pⁱ^m ꝯ pⁱ^m cōclusionē — Ad 4^m — Gilbertus porreta — guill. altisiodo. cap. 6. — Docto. angli. — pⁱ^m — z^m — Rño — ꝯ z^m rñ.

gentia p̄me cause quãtũ ad fore vel nõ fore:ꝛ ideo visio nõ appet scientifica. ¶ Cõfirmaꝛ qđ dictũ est:qm̄ quã vis scđaꝝ causarũ talis diẽa effectus iam producti ꝛ effectus producibilis quãtũ ad cõtingentiã haberet locũ: in respectu aũt ad p̄mã cãm cui eque possibilia sunt q̄cũq3 nõ implicãt ꝯtradictionẽ iuxta cõem theologoꝝ cõcessionẽ:non videꝛ locũ habere:cũ nõ plus appareat cõtradictionẽ implicari:si dicaꝛ Adam nõ fuisse:q̄3 si dicatur antichr̄m nõ fore. Et ideo vtrũq3 equalr̄ videꝛ remanere sub ꝯtingẽtia p̄me cãe. ¶ P̄. Si esset impõe deũ non voluisse p̄ducere Adam:hoc vt vĩ nõ esset ga p̄duxit:s3 ga voluit p̄ducere ꝛ necesse esset ipsum voluisse:ga daꝛ per impõe q̄ necesse sit ipsum p̄duxisse:ꝛ cũ non sit necesse ipsum voluisse p̄ducere adhuc possibile est ipsum nõ voluisse p̄ducere:sed cõstat q̄ nõ minus verũ est ab eterno deũ voluisse p̄ducere antichr̄m q̄3 sit verũ eũ voluisse p̄ducere Adã. Ex quo videꝛ illud sicut ꝛ istud esse cõtingens. ¶ Cõfirmaꝛ ga nõ videꝛ dicẽdũ:q̄ tp̄alis et noua p̄ductio Ade aliquo mõ minuerit ꝛ sustulerit libertatẽ vel potẽtiã diuine volũtatis:vt videlz id qđ anteq̄3 ipsa poneret in effectu deus voluerat libere ꝛ cõtingẽter ꝛ poterat nõ voluisse:illa posita voluerit necio ꝛ nõ possit nõ voluisse. ¶ Huic etiã videꝛ fauere verbũ Magr̄i in fine.43.dis.huius p̄mi libri.dicit eni q̄ deus h3 potẽtiam volẽdi ab eterno:ꝛ nũc:q̄ nec mõ vult nec ab eterno voluit ꝛ nõ minus vt videꝛ:h3 potẽtiam nõ volẽdi ꝛ nũc ꝛ ab eterno qđ mõ vult:ꝛ ab eterno voluit. ¶ 3° põt argui:ga si res p̄terita non posset ꝛc̄.sequi videꝛ:q̄ deus posset dicere falsum:ac etiã mẽtiri.fallere.ac etia3 per se ꝛ directe:quoꝝ vtrũq3 repugnat doctrine sanctoꝝ:vt in q̄one sequẽti ostendeꝛ:ꝯña p̄baꝛ:ga deus posset alicui absoluta ꝛ nõ tm̄ cõditionata reuelatione p̄dicere aliqđ fore in.a.tp̄e futuro:ꝛ velle q̄ ille credat sic esse futurũ: gnimo ꝛ cõcreare in mẽte illius iudiciũ ꝛ assensum quo assentiat ꝛ iudicet sic esse futurũ.hoc facto ꝛ in preteritũ lapso:si preteritũ per diuinã po^{am} nõ põt nõ fuisse:semp postea erit verũ ꝛ necessariũ deum sic reuelasse:ꝛ illũ sic assensisse ꝛ credidisse futurũ. ¶ Sed nõ obstãte aliq̄ reuelatiõe p̄us facta de aliquo futuro:qđ adhuc est futuꝝ: in potestate dei est:vt illđ nõ eueniat:alias cũ de futura chr̄i morte multe reuelatiões p̄us ꝛ aĩe chr̄i ꝛ p̄ph̄is ꝛ p̄ chr̄m ipsis apostolis facte fuissent:nõ fuisset ĩ libera potestate chr̄i instãte tp̄e sue passionis vitare ꝛ recipe mortẽ. Cõtra qđ ipse Joã.10.ait. Potestatẽ habeo ponẽdi animã meã:ꝛ paulopost ait.nemo tollet aĩam meã a me:sed ego ponã eã a me ipso:manifeste sign̄ans q̄ tunc in eius potestate erat non mori. Et hunc sensum ex eius verbis eliciunt glose. Et Aug.super Joã.homelia.45.ꝛ 4° li.de tri. Hoc etiã chr̄s significauit cu3 ait petro. An putas ga nõ possu3 rogare p̄re3 meũ:ꝛ exhibebit mihi plusq̄3 duodecim legiones angeloꝝ.ponaꝛ ergo q̄ tale futurũ reuelatũ nõ eueniat:sequiꝛ q̄ deus falsum dixit:et mentitus illi fuit:ac eũ decepit ꝛ fefellit:ꝛ silr̄ q̄ cũ de^{us} reuelabat tunc actu mentiebaꝛ ꝛ fallebat. Nam asserebat illi aliqđ fore ꝛ nolebat:gnimo ꝛ faciebat q̄ ille ita assentiret: qđ tm̄ s̄m veritatẽ nõ erat futurũ:ꝛ ita nõ esse ipse deus hñ sciebat que vtriq3 sufficiunt ad completã rationẽ mendacij ꝛ fallacie. ¶ Pro hac etiã parte videnꝛ auctoritates alique.dicit eni3 Aug.26.cõtra Faustũ.tã nõ possunt futura non fieri q̄3 non fuisse facta preterita. Et loquiꝛ ibi determinate de potẽtia dei.sic ergo ꝛ nõ plus est deo impossibile preterita non fuisse ꝛ futura non fore:sed certu3 est q̄ futura non fore est absolute possibile deo.g̃ ꝛ p̄terita nõ fuisse. ¶ Itẽ Ansel.li.p̄mo cur deus hõ. Itaq3 oĩs necessitas ꝛ impossibilitas diuine subiacet volũtati.illi^{us}

[left margin: 3^m; cap.10.; cap.13.; mat.26.; auctus. p^a; 2^a; cap. 17.]

aũt volũtas nulli subditur necessitati:aut impossibilitati.nihil eni est necessariu3 aut ipõle:nisi ga ipse ita vult: ipsum v̄o aut velle aut nolle aliqđ p̄pter necessitatẽ aut impossibilitatẽ alienũ est a veritate. ¶ Ex hoc videꝛ iã haberi q̄ preteritũ non fuisse:si sit ipossibile:nõ est ipossibile nisi ga deus nõ vult illud nõ fuisse:sed ga vult illđ fuisse:hoc aũt eũ velle vel illud nolle est sibi liberũ:ꝛ nõ necessariũ:ꝛ nec ipossibile:ga eius voluntas non subdiꝛ alicui necessitati vel ipossibilitati. ¶ Itẽ subdit sp̄ãlius ad p̄positũ:ꝛ sic cũ facit deus aliqđ postq̄3 factu3 est.ia3 nõ põt nõ esse factũ:qm̄ semp̄ verũ est factu3 esse:nec tm̄ recte diciꝛ:ipossibile deo esse vt faciat qđ p̄teritũ est nõ esse preteritũ:nihil eni ibi operaꝛ necessitas faciendi:aut impossibilitas faciendi:sed dei sola volũtas:que v̄itate3 semp̄ q̄nq3 ipsa veritas imutabile3 sicuti est vult esse:ita si propon it se aliquid imutabilr̄ facturũ:q̄uis qđ proponit anteq̄3 fiat nõ posset nõ eẽ futurũ:nõ tm̄ vlla est in eo faciendi necessitas:aut non faciẽdi impossibilitas:qm̄ sola in eo operaꝛ voluntas. Hec Ansel. ¶ Ex his videꝛ cõcludi idipsum. Tum ga dicit non recte dici ipossibile eẽ deo. vt faciat qđ preteritũ est nõ esse preteritu3. Tum ga dicit impossibile esse aliqđ qđ deus p̄posuit se facturu3. nõ esse facturũ anteq̄3 fiat:sicut illđ qđ fecit postq̄3 factũ est:non põt non esse factũ. ¶ Sed cõstat:q̄ p̄mũ non est impossibile simplr̄ ꝛ s̄m se absolute:ergo nec scđm. Confirmaꝛ ex eo:qđ postea in eodẽ capitulo circa finẽ dicit. q̄ necessitas sequẽs:quã ꝛ nos vocamus necessitatẽ ꝯñe: cum qua s̄m ipsum:vt p3 ibi:stat cõtingentia simplr̄ ta3 añtis q̄3 ꝯñtis currit p̄ oĩa tp̄a hoc mõ:q̄cq̄d fuit necesse est fuisse:ꝛ q̄cq̄d est necesse est eẽ:ꝛ q̄cq̄d futurũ est necẽ est futurũ esse. ¶ Ex quo p3 s̄m ipsu3 q̄ preteritũ fuisse: necessariũ est necessitate ꝯñtie. Et de alia necessitate non facit mentionẽ. ¶ Ex quo posset videri alicui q̄ nõ intendat q̄ sit necessariũ preteritũ fuisse necessitate absoluta: ꝛ per ꝯñs nec opp^m s̄m se ꝛ absolute simplr̄ impossibile. ¶ Oppositã v̄o partẽ multo plures ꝛ maioris auctoritatis doctores tenuerũt ꝛ tenent qđ certe satis est ponderãdũ. Et pro illa parte etiã potest fortiter argui tam auctoritatibus q̄3 rõnibus. ¶ Est aũt auctoritas p̄ma Hiero. ad Eusto. vbi ait sic. Audenter dicã cũ oĩa possit deus. suscipere nõ potest virginem post ruinã.i.non potest corruptã facere non fuisse corruptam. ¶ Scđa est Augustini. 26.cõtra faustũ ḿtis.quisq̄s dicit si oĩpotẽs est deus faciat vt que facta sunt facta nõ fuerint:nõ videt se hoc dicere:si oĩpotẽs est deus faciat vt que vera sunt eoipso q̄ vera sunt falsa sint. Et ĩfra. sñia quippe qua dicimus aliquid fuisse:ideo vera est:ga id de quo dicim^{9} iam nõ est. hanc sñia3 deus falsam facere nõ põt:ga nõ est ꝯtrarius veritati. ¶ Tertia est Ansel.in de concor.de.nunq̄3 fieri põt vt res que p̄terita est fiat nõ preterita:sicut res q̄da3 que p̄ñs est potest fieri nõ p̄ñs:ꝛ aliqua res que nõ necessitate futura ẽ põt fieri vt nõ futura sit. ¶ Itẽ p̄sol.deo loquẽs.si oĩpotẽs iquit es quomõ mẽtiri non potes:nec facere verũ esse falsum:vt qđ factum est non esse factũ. ¶ Item primo cur deus hõ.q̄cq̄d fuit:necesse est fuisse. ¶ Rõnibus etiã p̄baꝛ ipsa ꝯ. Primo sic.si deus posset rem preteritã facere non fuisse:aut hoc posset positiue.s. efficiendo eam:aut aliqđ circa eam:aut negatiue.s.nihil efficiendo:vel agendo. Non p̄mo mõ:ga esto q̄ eam de nouo faceret:aut aliqđ aliud:nõ tm̄ ex h̄ ipa p̄us nõ fuisset. Nec 2° mõ:ga cũ sit nunc verũ ipsa3 fuisse si de^{9} nihil agat vl̄ imutet circa eã:semper verũ erit vt nũc est.ergo nullus modus apparet quo deus posset facere eam non fuisse. ¶ Scđo sic.nulla p̄uatio ꝛ nullũ non ens põt esse obiectũ potẽtie diuine:nisi s̄m q̄ ipsu3 respicit aliquod.

[right margin: Contra opinionem Gilb. porretani et Guill. altiso.; p^a; 2^a; 3^a; cap.4.; cap.7.; cap. 17.; p^m; 2^m]

ens:⁊ sequiꝛ ad positionē vel destructionē alicuiꝰ entis: sed illud qđ pteritū est nō fuisse:est vnū priuatiuū:⁊ aliquod nō ens:qđ nō sequiꝛ ad pōnē vel destructionē alicuius entis.ꝑ illud qđ pteritū est nūq̄ fuisse:nō pōt esse obiectū potētie diuine.maioꝛ pbaꝛ:q2 si deꝰ oppositū sequiꝛ ꝙ si deus adhuc nihil fecisset.posset esse cā ꝙ nihil foret:sed hoc est falsū:q2 si per imaginationē vł per impossibile deꝰ nō esset:adhuc nihil foret.ꝑ deꝰ non esset cā ꝙ nihil foret:⁊ p ꝯñs nihil fore nō est ꝓpriū obiectū alicuius potentie vel cause nisi ꝭm hoc ꝙ sequiꝛ positionē vel destructionē alicuius entis.minoꝛ pbaꝛ:q2 si deꝰ cāret oīa que pōt causare:adhuc staret ꝙ mundus fuit:⁊ sic de oībus pteritis. Similr si annihilaret oīa que pōt annihilare:adhuc staret mundū fuisse.ergo mundū nō fuisse nō sequiꝛ pōnē aut destructionē alicuius entis:et ita de alijs preteritis. Pꝫ ꝑ ꝙ preteritū nō fuisse nō pōt esse obiectū potentie diuine.Ex quo vltra inferꝛ.ꝑ deus non potest facere preteritū nō fuisse.Et vltra.ergo res pterita non potest non fuisse. ¶ Tertio si deus posset ⁊c̄. posset cōsimilr facere nihil fuisse ⁊ nihil esse ⁊ nihil futurum eē:⁊ cū hoc nō possit facere per aliquā mutationē: sine omni mutatione ꝑñti:preterita:⁊ futura posset facere ista:sed hoc ꝯñs est falsum:qđ probaꝛ:ꝭm hoc deꝰ posset de patre meo facere nō patrē meū sine omni mutatione ⁊ de albo nigrū sine mutatione.Et me qui sum Parisius esse in celo vel Rome sine omni mutatione:⁊ ꝯñtie iste tenēt.silr oēm creaturā possibilē deus potest facere sine mutatione. Patet q2 posset ꝓduxisse ab eterno:⁊ tūc nō esset terminꝰ a quo fieret mutatio.Similr sequiꝛ:ꝙ deus posset facere me non esse sine hoc ꝙ destrueret esse meū.Patet:q2 posset facere me nūq̄ fuisse nec nūq̄ esse. Et si ita faceret:faceret me nō esse sine hoc ꝙ destrueret esse meū:q2 nunq̄ habuissem eē.¶ 4° sic.si possibile est mūdū nō fuisse ponaꝛ ꝙ hac die deꝰ faciat mūdū nunq̄ fuisse:tūc ista erit vā.nūc ꝑ factū est ꝙ nūq̄ mūdus fuit. ꝑ mūdus nūq̄ fuit:sed anteq̄ hoc factū deus faceret:mūdus fuit.ꝑ mūdus fuit ⁊ mundus non fuit:⁊ sic ꝯdictoria eēnt sil vā. ¶ 5° q2 tūc deꝰ posset mētiri.pbaꝛ.ponaꝛ ꝙ alicui deꝰ reuelauit Adaꝫ fuisse:sicͣ de facto fecit Moysi. si ergo possibile sit Adā nō fuisse:faciat deꝰ ꝙ nō fuerit: ⁊ tunc sequiꝛ ꝙ deus fuerit mētitus.Si dicaꝛ ꝙ si deus faciat Adā nō fuisse.simul faciet illam reuelationē non fuisse.ꝯ.q̄uis hoc sit possibile:nō tñ est necessariū:quia Adam ⁊ reuelatio illa fuerunt entitates distincte:quarū neutra fuit intrinseca alteri.ꝑ sicut si essent:posset vnam absq3 alia destruere:sic pōt facere ꝙ vna nō fuit:non faciendo ꝙ alia nō fuerit:⁊ tūc sequiꝛ illatū. ¶ Qui pmā partē vellet sustinere:satis bene posset ad ea que pro pte scđa iducta sunt respōdere. ¶ Unde ad auctē Hierony. dici posset:ꝙ duplr pōt intelligi aliquā suscitari virginē post ruinā.i.post suā violationē. ¶ Uno mō ꝙ suscitetꝛ quātū ad statū vel ꝯditionē vginitatis in se.ita ꝙ contra pra redeat virgo:ita ꝙ sit verū dicere eā nūq̄ fuisse corruptam:qđ certe cōnotat nomē vginis. ¶ Alio mō ꝙ suscitetꝛ nō sic:sed quo ad premiū virginibus debitū: ⁊ sic suscitari virginē nō est aliđ q̄ cōsequi pmiū tātū ⁊ tale: quantū ⁊ quale fuisset ꝯsecuta si non fuisset corrupta:seu q̄le alie virgines ceteris paribꝰ cōsequunꝛ:tūc dđm esset duplr ad auctem Hierony.pmo q2 ipse nō loquiꝛ de suscitatione vginis pmo mō:qđ solū est ad ꝓpositū nr̄m:sꝫ scđo:⁊ nō de potētia absoluta sed ordinata tm̄. Utrūq3 istoꝝ pꝫ manifeste ex vbis que sequunꝛ imediate:addit enī nullo iterposito:valet enī quidē liberare de pena:sed nō valet coronare corruptam:ecce quō intelligit ꝙ deus pōt suscitare virginē:sed non valet coronare corruptaꝫ corona.s.deputata virginibus:⁊ sic pꝫ pmū:⁊ ne id etiam intelligaꝛ deuꝫ non posse de poᵃ sua absoluta:cū illud sit falsum vt catholico non dubiū est.statim sine medio adiungit.ideo iquit nō valet:q2 nō vult.volens enim deus iustus est:non pōt deus velle iniustitiaꝫ:aliogn oīa quecūq3 vult pōt. ¶ Hic manifeste pꝫ deū no posse de potētia ordinata neq3 de iustitia:vult eniꝫ nō equare in corona corruptas virginibus:⁊ ipse volens iustus est:nec illa sua voluntate iustissima stante secus agere potest: q2 tñ pōt oppositū velle:qđ si vellet etiam iuste vellet:io simpliciter loquendo eam coronare vtiq3 pōt:qđ notat ipse cū ait.alioquin oīa q̄cūq3 vult pōt.Et sic pꝫ 2ᵐ.scđo dicerēꝛ ꝙ si dicta auctas itelligaꝛ de suscitatōe vginis p mō ad quē sensum introducit arguendo:magis est pro q̄ cōtra:q2 vt pꝫ ex dictis talē suscitationē non dicit deo esse ipossibilē:nisi de poᵃ ordinata:possibilem autē absoluta. ¶ Ad auctem Aug.pōt dici:ꝙ si attendanꝛ imediate pcedentia:⁊ intentio eius non pōt inde argui ꝯtra ꝯclōnē istam:sed pro ea:qđ pꝫ. Nam Aug.ibi vult ꝙ sic se habēt futura ad posse nō fore:sicut preterita ad posse nō fuisse. Unde ait.taꝫ enim nō possunt futura nō fieri q̄ nō fuisse facta pterita:q2 nō est in dei voluntate vt eo sit aliqđ falsum quo verū est:quapropter oīa que vere futura sūt sine dubio fient.Si autē facta nō fuerit futura nō erit. Ita oīa que vere pterita sunt:sine dubio pterierūt:⁊ imediate sequunꝛ verba allegata arguēdo:q̄s q2 dicit si oīpotens est deus ⁊c̄.Sed ꝯstat ꝙ quilꝫ catholicus dꝫ concedere:ꝙ qđlibet futurū simplr et de poᵃ dei absoluta pōt nō fieri ⁊ nō esse futuꝝ.ergo ꝭm intētionē Aug.quilibet similr vt videꝛ dꝫ cōcedere ꝙ qđlꝫ pteritū loquēdo de poᵃ dei absoluta pōt nō fuisse factū:qđ est ꝓpoᵐ. ¶ Pro habēda igiꝛ intētione Aug.sciendū:ꝙ aliquid futurum dū vere est futurū.s.anq̄ sit:posse nō fore:⁊ pteritū posse nō fuisse:pōt duplr intelligi.Uno mō cū suppōne cōstātie seu cū affirmatione subti.Alio mō simplr ⁊ absolute. Pri° mō adhuc duplr.Uno modo ꝙ supponaꝛ ꝯstantia subiecti pro eadē mēsura pro qua negaꝛ predicatū.vt.s. intelligiꝛ posse eē ꝙ aliqđ sit futurū ⁊ non erit:aut ꝙ sit pteritū ⁊ nō fuit:siue ꝙ de eodeꝫ aliquo hec copulatiua sit pōis.hoc est futurū ⁊ hoc nō erit:vel hoc est pteritū ⁊ hoc nō fuit.Alio mō ꝙ supponaꝛ ꝯstantia subiecti pro mensura pori:vt.s.intelligiꝛ possibile esse aliquid postq̄ fuit futurū nō eē futurū:aut postq̄ fuit pteritū non esse preteritū:ita ꝙ hec copulatiua sit possibilis de eodē.hoc fuit futurū ⁊ hoc non erit:seu hoc nō est futurū.vel hoc fuit pteritū ⁊ hoc non fuit:seu nō est pteritū:neutro pdictoꝝ modoꝝ verū est futurū posse nō fore:aut preteritū nō fuisse. ¶ Et de primo quidē patet statim:q2 alias ponerenꝛ ꝯdictoria simul esse vera:⁊ idem simul esse verū ⁊ falsum:qđ est ipoīe etiā diuine potentie:sicut tangit Aug.cum dicit:non est in dei voluntate vt eo sit aliquid falsum quo verū est. ¶ De scđo aūt quo minꝰ clarū est. pꝫ:q2 sic supra habitum est in mā de ꝓpōnibus de futuro:ipossibile est ꝙ ꝓpō singularis de iesse de futuro anq̄ futurū ponaꝛ inesse siue tpe sue futuritionis:vt sic loqui liceat:sit successiue vera ⁊ falsa:⁊ ita ipoīe est ꝙ aliquid anq̄ sit:sit successiue futurū ⁊ nō futurū.Et similr ipoīe est ꝙ aliqđ postq̄ fuerit sit successiue pteritū ⁊ nō preteritū.Et ad hūc sensum ꝓcedit pncipalr Aug. Nā ⁊ talis sensus magis q̄ pmꝰ cōi vsu videꝛ capi.cū diciꝛ ꝙ futurum potest fieri nō futurū aut pteritū fieri nō preteritū: factio eniꝫ iportare videꝛ quādā successionē:vel trāsitū ex affirmato in negatū vel ecōtra:sicut cū dicimus ꝙ album pōt fieri nō albū:aut non albū album. Et ꝙ ista sit intentio Aug.pꝫ.sic enim incipit loqui de hac mā. Porro si audiā

Marginalia: 3ᵐ. 4ᵐ. 5ᵐ. Respōdet ꝓ opi. gil. ⁊ guil. Ad pᵐ. Ad 2ᵐ.

ro ſi audiā ꝙ aliquid futurum erat:ꝛ deus fecit ne fieret fidiſſime reſpōdebo:illud potius futurū erat qd̄ deus fecit:non id qd̄ ſi futurū eſſet hoc feciſſet. Nam deus quod facturus erat hoc ſciebat.Et ideo ſimul ſciebat h̄ futurū nō eſſe qd̄ ne fieret facturus erat.Et procul dubio poti⁹ verum eſt ꝙ deus ſcit ꝗ̄ ꝙ opinaꝛ homo.vnde poſt imediate ſequunꝛ v̄ba precallegata.⸿ Vñ ab illo ꝙ nō p̄ñt futura non fieri:ꝛ etiā vſqꝫ ad illa que ſumpta ſunt arguēdo incluſiue per quē totū proceſſum non vult aliud Aug.niſi ꝙ ſicut deus nō pōt facē de p̄terito nō p̄teritū:ſic ꝙ illud poſtꝗ̄ fuit preteritū ſit nō preteritū.Ita ꝙ ſit verū dicere h̄ fuit preteritū ꝛ nō fuit preteritum:ꝗa tunc aliqd eſſet ſimul verū ꝛ falſum.ſic nō pōt facere de futuro nō futurū:anteꝗ̄ illd̄ ſit:ſic ꝙ poſtꝗ̄ fuit futurū ſit nō futurum.⸿ Unde ſimile eſt de ꝓpoſitionibus de preterito quātū ad deſinere eſſe verū:ꝛ de illis de futuro quātū ad incipere. Nam ſicut nulla de futuro(ad verū intellectū in ſuperioribus datū)ante inſtās pro quo enūtiat aliqd: pōt incipere fore eſſe vera:ita nulla de preterito pōt poſt inſtans pro quo enuntiat aliquid fuiſſe deſinere eē vera. ⸿ Et ideo dicit Aug.ꝙ ſniam qua dicimus vere aliqd fuiſſe deus nō pōt facere falſam:qd̄ eſt intelligendū ſtāte ſuppōne ꝙ prius fuit vera. Neceſſe eſt enim ꝙ ſi fuit vera ſemper poſtea vera ſit:ſicut neceſſe eſt ꝙ ſi ſnia de futuro ſit vera ſemꝑ prius fuit vera.Et ideo ſubdit ipſe ſemper erit verū fuiſſe id qd̄ erat ꝛ non eſt:et ibi erit verum fuiſſe vbi erat verū anteꝗ̄ fuerat futurū eſſe qd̄ nō erat. ⸿ Ex his pꝫ:ꝙ neceſſitas p̄teritoꝝ ad fuiſſe et futurorū ad fore ſm̄ Aug^m qui de vtriſqꝫ ſimul loquiꝛ non eſt neceſſitas abſolute:ſꝫ cōditionata tm̄:ꝛ ſilr̄ ipoſſibilitas futuroꝝ ad nō fore:ꝛ p̄teritoꝝ ad nō fuiſſe ꝯditiōata eſt et nō abſoluta.Et ideo ſicut ſimplr̄ loquēdo:futurū poteſt non fore.ita diceret ꝙ preteritū pōt non fuiſſe per potentiam dei:nec ex intentione Aug.ibidē videꝛ poſſe haberi oppoſitū.⸿ Ad auctoritates Anſel.pōt dici.ꝙ ipſe in prima nullam facit mentionē de potētia dei vt pꝫ:ſꝫ diꝛ ꝙ fieri nō pōt vt res preterita fiat nō preterita:ſicut res p̄ſens pōt fieri nō p̄ñs:ꝛ res nō ex neceſſitate futura pōt fieri non futura.Et certe verū eſt ꝙ nō pōt ſic fieri. Naꝫ per potentiā creatā aliqua res p̄ñs pōt fieri nō preſens: ꝛ res aliqua ꝯtingenter futura pōt fieri nō futura:nō ſic aūt eſt de re p̄terita:qm̄ nulla preterita pōt per aliquam potentiam creatam fieri nō p̄terita. Cuꝫ hoc tm̄ ſtat hoc eſſe poſſibile per potentiā dei. Nā ꝛ hoc nō negat Anſel. ⸿ Ad 2^am aūt auctem eiuſdeꝫ in qua ſpecialr̄ loquiꝛ de potētia dei diceretꝛ:ꝙ in eodē ſenſu dicit deū nō poſſe facere qd̄ factū eſt nō eē factū. In quo dicit deū nō poſſe facere verum eſſe falſum:qd̄ pꝫ.p̄mū eni inducit pro exemplo ad declarationē ſcd̄i:ſed cōſtat ꝙ quāuis veruꝫ poſſe eſſe falſuꝫ ſit impoſſibile in ſenſu cōpoſito:nec deus poſſet facere ꝙ idem ſit ſimul verum ꝛ falſum:aut ſuppoſito ꝙ aliquid ſit verum nō pōt ſtante ſuppoſito facere ꝙ ſit falſum:in ſenſu tm̄ diuiſo ꝛ ſimplr̄ ꝛ abſolute loquendo aliqd̄ verum vtpote contingens deus pōt facere eſſe falſum:ꝛ quāuis ſimilr̄ nō poſſet facere factum non eſſe factum:ſuppoſita cōſtantia ſubiecti:ſimplr̄ tm̄ ꝛ abſolute qd̄ factum eſt:poteſt deus facere nō eſſe factū:ꝛ ſic dictuꝫ Anſel.conformaꝛ dicto Aug.premiſſo nec eſt cōtra.

Ad 3^m

cap. 3°

⸿ Ad aliā auctem.vꝫ.6.ethi.arguendo allegatam diciꝛ. ꝙ nō ē curādū de Agathone:aut de p̄ho.cū hoc nō ſolū neget a po^a dei:ſed ꝛ multa alia:que tm̄ poſſe deum vera ꝛ certa fide tenemus:vt creare:ꝛ annihilare:ꝛ reſuſcitare:ꝛ corpora plura in eodem loco ſimo ponere:ꝛ alia innumerabilia.Unde in hoc ſicut in illis fuit ſacrilega opione deceptus.⸿ Ad rōnē p̄maꝫ que adduciꝛ:dōm ꝙ iſta

Ad p̄^am rationē.

ſm̄ virtutē ſermonis:eſſet ꝯcedenda ſimplr̄.deus poteſt facere rē que fuit non fuiſſe.ꝗa iſta.deus facit rem q̄ fuit non fuiſſe.ꝓpter iplicationē eſt ipoſſis:ꝛ eodeꝫ mō forte iſta neganda eſſet.deus poteſt facere rem preteritaꝫ non fuiſſe:ſed ſi hoc totum rem que fuit vel rem preteritam ponaꝛ in parte ſubiecti:ſic dicendo.rem que fuit vel reꝫ preteritā deus poteſt facere non fuiſſe:ꝗa iſta de virtute ſermonis videꝛ habere tm̄ ſenſum diuiſum abſolute ſꝫ iſtā viaꝫ:poſſet cōcedi vel ſi aliquibus videaꝛ diſtinguenda:qd̄ ſatis vtile eſt ꝑꝑ min⁹ exercitatos in logica:ꝗ̄uis non alias neceſſariū:ipſa cōcedenda eſſet in ſenſu diuiſo non tm̄ in ſenſu compoſito. Sic ergo diceretꝛ ꝙ rem aliquam que vere eſt preterita vt Adam ꝛ Euam deus pōt facere nō fuiſſe.Et ſimilr̄ nō preteritā vt antichriſtum pōt facere fuiſſe.Et cū dr̄:ꝙ aut poteſt facere poſitiue faciendo ꝛc̄.dōm eſſet ꝙ Adā.v̄bi grā.poteſt facere non fuiſſe: non quidem poſitiue ipſum efficiendo:ſed negatiue non ꝓducendo ipſum in p̄terito:vel ſi ſic liceat loqui nō produxiſſendo.h̄ eſt ꝗa pōt nō ꝓduxiſſe:non aūt ſolum non ꝓducendo ipſum in p̄ñti vel in futuro. Nam multe ſunt res preterite quas deus nec producit:nec vnꝗ̄ ꝓducet:ꝛ tamē nūꝗ̄ erit verū ipſas nō fuiſſe:ſed ſi ipſas nunꝗ̄ ꝓduxiſſet vtiqꝫ nō eſſent preterite nec fuiſſent:ꝛ per ꝯñs non eſſet veruꝫ nūc ipſas fuiſſe.ꝓbatio aūt q̄ adducitur hic ſupponit ꝛ intendit tm̄ in ſcd̄o ſenſu.ſ.negādo ꝓductionē in p̄ñti ꝛ futuro tm̄:ꝛ ideo nō valet.⸿ Ecōtra aūt rē nō p̄teritā vt antichriſtum.v̄bi grā.pōt de⁹ facere fuiſſe poſitiue.ſ.ipſum efficiendo:ſed in p̄terito etiā. Nam pōt ipſuꝫ ꝓduxiſſe ad qd̄ ſequiꝛ ipſuꝫ fuiſſe.⸿ Ad 2^am rōnē poſſet p̄mo inſtari. Nā ſi ſic mō argueretꝛ ꝙ futurū.v̄.grā. antichriſtum deus nō poteſt facere nō eſſe futurū anteꝗ̄ poneretꝛ in eſſe.Et ſic nō eſſet poſſibile per diuinā potentiā quin antichriſtus aliqñ eſſet:qd̄ nō pōt ſane cōcedi.patet.ꝗꝛ antichriſtum nō fore eſt vnū nō ens:ad illū modū loquēdi: qd̄ nō ſequiꝛ ꝓpter poſitionē aut deſtructionē alicuius entis.Si eni queliꝫ res creata deſtrueretꝛ.adhuc ſtaret ꝙ antichriſtus eēt futur⁹.ꝛ ſi ois alia entitas cauſaretꝛ adhuc idem faceret.Reſponderi tm̄ poſſet ad rōneꝫ ſm̄ diſtinctionē poſitā de facere in p̄n⁹ q̄onis. Naꝫ ſi ſumaꝛ ꝓprie p̄mo mō diſtōnis:ꝯcedēdū eſt ꝙ deus nō pōt facere preteritū nō fuiſſe:nec mirū:ꝗa nec ex̄ñs pōt facere non eſſe ad illū ſenſuꝫ:ſed negāda eſt tūc vltima ꝯña qua inferꝛ. ḡ res p̄terita nō pōt nō fuiſſe. Nā oppoſitū ſtat cū añte. pōt eni nō fuiſſe:nō ꝗa deus pōt facere eaꝫ non fuiſſe ad ſenſum illud:ſed ꝗa deus pōt eā nō feciſſe.Si aūt ſumatur facere cōiter vel iproprie 2° mō:quēadmodū Aug.dicit:ꝙ res ꝗ̄s ꝯdidit priuſꝗ̄ fuerūt de⁹ egit vt nō eēnt.ſic ꝯcedere ab illis qui tenuerūt iſtā viā ꝙ deus pōt facere p̄terita nō fuiſſe:ꝗa.ſ.pōt nō feciſſe:cū tm̄ poſſet feciſſe:ꝛ tūc ad maiorē rōnis diſtiguēduꝫ eſt de obiecto potentie. Nā vno mō accipiꝛ ꝓprie:ꝛ ſic illud tm̄ qd̄ deus pōt facere p̄ mō pōt eſſe obm̄ diue potētie:ꝛ ſic cōcedēda eſſet maior:ꝛ vlteri⁹ ꝯ̄ illa de⁹ nō pōt facē ꝛc̄. Nā tūc vadit in p̄ ſenſu de ly facē.Alio mō obm̄ potētie accipiꝛ cōiter vꝉ iproprie:ꝛ ſic ēt id qd̄ de⁹ pōt facē 2° mō pōt eē obm̄ potētie diue:ꝛ in hoc ſcd̄o mō negāda eſt maior.⸿ Ad ꝓbationē diceretꝛ nō ſequi ſi de⁹ nō eēt nihil foret.ḡ de⁹ nō ē cā vt nihil ſit:nihil ſupple aliō a deo. Nā ꝛ ſi de⁹ nō fuiſſet res anꝗ̄ fuiſſent ꝯdite nō fuiſſent:ꝛ tm̄ ſm̄ Aug.deus fuit cā ꝙ p̄uſꝗ̄ eēnt res ille nō fuerūt:ꝗa ipſe potuit p̄us ꝓducē:ꝛ nō ꝓduxit:ꝛ h̄ eſt fuiſſe cāꝫ ad illud intellm̄ de facē 2° mō.ſ.negatiue.iſte aūt arguēs imaginaꝛ ꝙ deus dicaꝛ cā de nō eſſe:quaſi poſitiue faciat ꝛ ꝓducat illud: que imaginatio eſt falſa.⸿ Ad ſcd̄am rōnē cōcederenꝛ ois illata tāꝗ̄ poſſia.Vñ ls albū nō poſſet de⁹ facere eſſe

Ad 2^am rationē.

Ad 3^m

nigrum postq̄ fuit album sine eius mutatione: posset tñ illud facere nigrum sine motione: qa posset illud facere nunq̄ fuisse albū ꝛ semꝑ fuisse nigrū: ꝛ ita de alijs exemplis diceret̄ suo mō. ❡ Ad quartā instaret̄ similr de futuro ꝙ nō posset fieri nō futurū sic. ponat̄ ꝙ hac die fiat ꝙ antichr̄s nō sit futurus: tūc hec est vera. nūc p̄mo factū est ꝙ antichr̄s nō est futurus. ḡ nō est futurus. Et ex alia parte sequit̄: ꝙ anteq̄ hoc factū fieret fuit futurus. ergo adhuc est futurus posito ꝙ simus adhuc in instanti in q̄ erat futurus anteq̄ hoc fieret. ❡ Ad rationē diceret̄ negando illā ꝯñtiā: quia ex eo ꝙ ponit̄ ista die factū: ꝙ mūdus non fuerit infert̄ istā esse veram. nūc p̄mo factuȝ est ꝙ mūdus nō fuerit: qa nō est positū in añte ꝙ nūc p̄mo fiat: aut sit factū ꝙ mūdus nō fuit: ꝛ hoc si poneret̄ negādū esset: qa nō est possibile vt deus faciat nūc mundum nō fuisse: quin semꝑ fecerit mūdū nō fuisse: sicut non est possibile nūc esse deū nō fecisse mūdū: quin semꝑ fuerit verū. Unde imaginatio argumēti vadit q̄si dei. ꝙ deus potest mūdū postq̄ fuit facere nō fuisse quasi trāsmutet de fuisse in nō fuisse: que imaginatio est impossibilis vt supra dictū est ad auctoritatē Aug. Nec hunc sensum cōcipiunt qui tenēt viam istaȝ: sed sicut est intelligendū ꝙ futurū anteq̄ fiat: deus pōt facere nō futurū: nō qa posset ipsum transmutare de esse futurū in nō esse futuruȝ: sed qa pōt nō esse facturus ipsum: sic intelligendū est ꝙ preteritū pōt facere nō fuisse: qa pōt illud nunq̄ fecisse.

Ad 4m

❡ Ad q̄ntā p̄mo posset instari deducēdo ad incōueniēs idē tā in reuelationibus de presenti q̄ futuris. Nā posset reuelare ꝙ petrus est rome: ꝛ tñ petrū annihilare. Et posset reuelare ꝙ antichr̄s erit in. a. instāti: ꝛ tñ antichristum nunq̄ cāre: ꝛ vtrobiq̄ mentiret̄. ꝯñtia pȝ: qa p̄ma reuelatio est distincta res a petro ꝛ scd̄a ab antichristo: vel esset distincta si antichr̄s eēt. Diceret̄ ergo ad argumentū ꝙ vtiq̄ deus posset facere Adā nō fuisse ꝛ illā entitatem que fuit reuelatio: nihil fuisse: nō tamē fuisse reuelationē. posset enī eā fecisse absq̄ subiecto: aut nulli ꝑ illaȝ aliquid significasse: sicut dicēduȝ esset de reuelationibus de p̄nti: ꝛ de futuro: ꝛ sic nō sequit̄ qd̄ infert̄. H mō rñderēt q̄ hu⁹ dubij p̄tē affirmatiuā tenerēt.

Ad 5m

❡ Qui v̄o tenēt negatiuā possent ad rōnes pro opposita parte adductas etiā rñdere. Unñ ad primā cū dicit̄ ad Adā nō fuisse non sequit̄ primū p̄ncipiū nō esse verū. hoc nō esset ꝯcedendum. Ad ꝓbationē diceret̄ ꝙ non seq̄t̄: nō plus pōt probari ꝙ ad Adam nō fuisse sequit̄ primū p̄ncipiū nō esse verū q̄ ꝙ ad antichr̄m nō fore. ergo non plus sequit̄ ad Adā ꝛc̄. Et est rō q2 sunt multa que īcludūt vl' antecedūt ad ꝯdictoria: ꝛ tñ nō pōt euidēter ostēdi ꝙ ꝯtradictoria includāt. vbi grā. ꝙ deus nō sit trinus personalr vtiq̄ īcludit ꝯtradictionē: ꝛ tñ nō pōt euidēter ostēdi. Similr ſm multos doctores nō euidēter ostēdi pōt ꝙ includat cōtradictionē esse plures deos: ꝛ tñ certū est ꝙ includit. Sic diceret̄ in ꝓposito. Et ideo lȝ sequat̄: ad hoc non sequit̄ p̄mū p̄ncipiū nō esse verū: ergo hoc pōt per diuinā potentiā esse veꝝ. nō tñ sequit̄ nō apparet vel nō potest ostendi ꝙ ad hoc sequit̄ primū p̄ncipiū non esse verum. igit̄ hoc pōt per diuinā potētiā esse verū. Et hoc ideo: qa non sequit̄. nō pōt ostendi ꝙ ad hoc sequit̄ primū principium nō esse verū. ergo ad hoc non sequit̄ p̄mū p̄ncipiū non esse veruȝ vt patet in exēplis premissis. ❡ Ad illud aūt qd̄ annectit̄: qa ista. adaȝ nō fuit aliquādo fuit vera: diceret̄ ꝙ lȝ aliquādo fuit vera: ꝛ per ꝯñs nō per se añs ad cōtradictoria: tamē qa nūc sua opposita est necessaria ꝓpter trāsitionē in preteritum ipsa est impossibilis: ꝛ per cōsequēs ad ipsam esse verā sequit̄ p̄mū p̄n^m nō esse verum: ꝛ ipsa necessario lȝ per accidēs antecedit ad ꝯdictoria.

Rñdetur nunc pro alia via.

❡ Ad scd̄aȝ negarēt añs: ꝛ ad ꝓbationē dicerēt non esse sile de futuro nōdū posito in esse: ꝛ de p̄terito iaȝ posito in esse. Nam vt dictū est hec est facta necessaria. adā fuit: ꝛ per ꝯñs adā nō fuisse est impossibile: ex quo vltra sequit̄ ꝙ deū nō voluisse eternalr aliqñ ꝓducere adā est impossibile: nō sic de antichr̄o: quia ista nō est nec̄ia: sed mere cōtingens. antichr̄s erit.

Ad 2m

❡ Ad tertiā rōnē qua īfertur: ꝙ deus posset mētiri patebit respōsio in q̄ōne sequēti.

Ad 3m

❡ Ad auctēm Aug. dici posset. ꝙ illa cōparatio est sic itelligēda ꝙ sic̄ simplr impoīe est p̄terita nō fuisse facta. sic impossibile est vt aliqua sint vel fuerint futura: ꝛ nō fiant sicut fuerūt futura.

Ad p^m au. aug.

❡ Ad Ansel. diceret̄: ꝙ ideo dicit. nō recte dici impossibile ꝛc̄. q2 ꝙ hoc nō posset nō est ex eius īpotētia: sed qa illud nō est possibile fieri: ꝛ ideo recte illud dicit̄ nō posse fieri. Nō aūt recte dicit̄: ꝙ de⁹ non pōt illud facere.

Ad 2m auctem

❡ Ex hoc etiā vult dicere: cum ait: ꝙ sua volūtas nulli subditur necessitati vel impossibilitati: qd̄ v̄o vlterius dicit̄ de illa necessitate: cōsequens nō est cōtra: qa lȝ ibi dicat esse talem necessitateȝ ꝯñe: ꝛ hoc cōe sit ad tria tēpora: cū hoc tñ stat ꝙ in p̄terito sit necessitas etiā añs. de qua loquit̄ nec oppositū huius ibi dicit. ❡ Ecce posui vtriusq̄ ꝑtis ꝓbationē ꝛ defensionē: q̄ ꝑ que preferenda sit doctoꝝ iudicio relinquo.

❡ Ad argumenta ꝯtra scd̄aȝ ꝯclusionē. ❡ Ad p̄mū nego ꝯñaȝ. Nō enim sequit̄: qualȝ entitatē quā deus pōt coagente creatura ꝓducere: pōt nullo coagente ꝓducere. ḡ deus potest nullo coagente ꝓducere actū culpabilē seu peccatuȝ: sed sequit̄. ḡ actū culpabilē vel peccatuȝ pōt deus nullo alio coagente ꝓducere: nec ex ista sequit̄ prior. Sicut non sequit̄: mortuū potest deus facere viuēs. ḡ deus pōt facere mortuū viuēs. Nā p̄ma est vera: siue subiectuȝ supponat pro eo qd̄ est: siue pro eo qd̄ pōt eē mortuū: ꝛ scd̄a est falsa: qa hec. deus facit mortuū viuēs: nō est poīis: qd̄ tamē sequeret̄ si illa eēt v̄a. Sic hec est v̄a actū culpabilē pōt deus facē nullo alio coagēte. Nā illā entitatē q̄ est actus culpabilis: vel ē que pōt esse actus culpabilis: deus pōt nullo alio coagēte ꝓducē: nec plus denotat̄ per illā ꝓpōneȝ: sed scd̄a est falsa: qa hec est impoīis. deus nullo alio coagēte facit actū culpabilē: que tñ per priorē denotatur esse possibilis: ex eo. s. ꝙ illa est singularis: cui⁹ subiectū est nomē ꝓpriū ꝛ actū culpabilē ponit̄ a ꝑte p̄dicati: qd̄ ſm logicos semꝑ appellat suā ꝓpriā formā. Unde si aliquā entitatē q̄ est vl' pōt eē act⁹ culpabilis: de⁹ facēt nullo alio coagente: nō tñ hec tunc eēt v̄a: de⁹ facit actū culpabilē: qa ille tūc nō eēt actus culpabilis.

Ad arg^m ꝯ scd̄aȝ ꝯclonem p̄ncipaleȝ positaȝ in scd̄o arti.

❡ Sed ꝯ pōt argui sic. hūc actū deus pōt facē nullo alio coagēte: ꝛ hic act⁹ nō pōt eē nō culpabilis. ḡ de⁹ pōt facē ꝛc̄. Añs quātum ad p̄mā partē pȝ: qa sequit̄ ex scd̄a ꝯñe quicūq̄ act⁹ demōstret̄. Et quo ad scd̄am partē etiā pȝ: qa odiuȝ dei nō pōt eē nō culpabile: ꝛ ponat̄ ꝙ aliqd̄ odiū dei demōstret̄ in vtraq̄ parte añtis. Cōsequētia ꝓbat̄: qa si ponatur in esse: ꝙ illū actū deus faciat: tūc iste essent sil' vere. hunc actum deus facit nullo alio coagente. hic actus est actus culpabilis. Et ex istis expositorie sequit̄. ergo actū culpabilē de⁹ facit ꝛc̄. que certe ꝯuertit̄ in istā. deus nullo alio coagēte facit actū culpabilē.

ꝯ rñonē

❡ Respōdeo negando añs rōne scd̄e partis. Et hoc iō qa odiū dei pōt eē nō odium. Unñ si illū actū qui est odiū dei. vbi grā. qui est in mēte diaboli: aut q est possibilis esse in mente alicuius deus faceret sine subiecto sicut bñ posset: tūc ille nō esset odium: sicut tūc nullus formalr eo eēt odiens: impoīe est enim aliqd esse odium: nisi sit eo aliqd odiēs sic̄ īpossibile est aliqd eē amorē nisi sit aliqd eo amans ſm Aug. 9° de tri. imo forte sic̄ aliq̄ dicūt: si entitas illa fiēt solo deo in ipsa volūtate: adhuc nō esset odiū: nec volūtas ea formalr

Rñsio

cap. 2. hiberni

malr

maliter odiret:nec aliquid vellet aut nollet:cū ad hoc ꝙ voluntas velit aut nolit:diligat aut nō diligat: requirat ꝙ talē actum partialr̄ efficiat. ¶ Primū tn̄ certum est: neq3 op3 ponere illud scḋm:qꝛ nō sequit̄ :ꝙ si quālibet entitatē pōt deꝰ se solo facere:ꝙ quālibet possit se solo in quolꝫ vel in hoc vel in illo facē:etiā in quo illa coagē te creatura posset facere. ¶ Ad scḋa3 rōnē ꝯcedunt aliq cōclusionē:sed meo iudicio male:qḋ ꝓbo primo : quia si talis odiens deū mereret̄.pōle etiā esset ꝛ naturalr̄ ꝙ sit quis odiret deū ꝛ diligeret deu3:ꝯn̄s est falsum vt p3 ex distinctione.17.vbi probatū est cōtraria nālr̄ nō posse eē in eodē. ¶ Et ſm hunc doctorē etiā hoc est verū:ꝛ tn̄ h sequeret̄ :ꝛ nō solū de potētia dei:sed etiā nāli:qꝛ in casu nō ponit̄ deū specialr̄ agere nisi quātū ad dationē prece pti.Et ꝯn̄tia pma p3:qꝛ cū oīs actus meritorius ꝓcedat ex charitate nulli actui meritorio est impōlis actus cha ritatis. ¶ Cōfirmat̄.qꝛ si talis odiens mereret̄.hoc eēt: qꝛ eo ꝙ deum diligeret:vellet implere eius preceptum.

Ad 2m 3 2ª 3. Ockam

¶ Aliter ergo respondeo ad argumentū. Et nego ꝯn̄tiā. Ad ꝓbationē cum dicit̄:ꝙ deus posset dare preceptū ali cui existi in charitate:ꝙ ipse odiret deu3:quo facto si ille obediret mereret̄.Dico pmo:ꝙ deū facere tale preceptū potest itelligi duplr̄.Uno modo sic ꝙ cū hoc etiā ageret vel coageret in illo iudiciū quo iudicaret preceptū fieri ab eo ꝛ esse implendū.Et similr̄ coageret actū odij.ꝛ hoc modo nego illud esse possibile.Sic eni3 sequitur:ꝙ deo auctore homo peccaret:qḋ est impōle.Alio mō pōt itelli gi ꝙ simplr̄ ꝛ absolute faciat preceptū:nō aūt ad ꝓdictos actus coagat:ꝛ tunc patet ꝙ nō sequit̄ ꝙ ille posset odire meritorie:quimo nec ꝙ odire. ¶ Scḋo dico ꝙ dato tali precepto.ille nō teneret̄:nec deberet illō implere. Et est ratio:qꝛ impossibile est:ꝙ daret̄ illud preceptu3 ad exe quendū:sicut impossibile est impletione3 eius esse a deo volitam seu placitā sibi:ꝛ si aliud iudicaret ipse erraret. Et si etiā ex tali iudicio odiret:non mereret̄:sed forte da retur ad eius tentationē seu ꝓbationē:aut aliā aliquam causam:sicut Abrae preceptu3 datum est de imolatione Isaac:nō ad exequendum:sed ad vere probandū eiꝰ obe diētiā:q̄uis etiā illud ad exequēdū dari potuisset. ¶ 3o dico ꝙ q̄uis talē orōnē ꝓceptiuā:deus posset se solo cāre qḋ tn̄modo ꝓbat̄ ex cōclusionibus predictis:nō tamen sequit̄ :ꝙ deus posset ꝓcipere illud alicui:aut facere talē orationē illi ꝓceptiuā:posset enī illā entitatē causare non significatiue:seu ꝙ sic nullius esset significatiua:aut eēt alterius significati:aut etiā nulli homini aliquid signifi caret:sicut ꝛ formari posset in aere vbi nullus audiret:aut etiam tā vocalē q̄3 mentalē posset sine subiecto causare: ꝛ si sic faceret nulli per illam preciperet aut preceptū da ret.

nō ꝓꝫs

¶ Ad rōnes ꝓncipales rn̄deo. Ad primā dico ꝙ illa maior. Nullū qḋ deus nō vult facere deus pōt facere:est simplr̄ falsa. ¶ Et ad ꝓbationē dico ꝙ cū Aug.dicit.hoc solū nō pōt deus quod nō vult:nō est intētio eius dicere ꝙ nihil qḋ deus non vult:ipse nō pōt:cū ipse expresse di cat in enchi.ꝙ voluntas dei efficacissima multa pōt que non vult:nihil aūt vult qḋ nō possit:sed intētio eius est ꝙ deus nō pōt aliquid facere:si volens nō velit illud fa cere vt dicit ibidē:ita ꝙ ista intelligat̄ esse impossibilis. Deus facit aliqd quod nō vult facere:cū hoc tn̄ verū est: ꝙ multa que non vult facere pōt facere:sicut multa que nō vult pōt velle.Un̄ ꝛ si aliqua que nūc vellet facē fa ceret:tūc vtiq3 vellet ita facere. ¶ Ad scḋ3 cū dicit̄.nul lū qḋ deus nō debet facere deus pōt facere : dōm ꝙ hoc verbū debet:aliqn̄ importat obligatione3:ꝛ si sic sumat̄ ꝓpositio est simplr̄ negāda:qꝛ nullū qḋ deus facit vl nō facit.deus debet vel tenet̄ vel est obligatus facere:aliqn̄

Ad rōes ꝓncipales in pmo.q. cap.103. cap.iii. Ad 2m ꝓncipa.

importat decentiā:sicut indebite fieri dicit̄ qḋ fit indecē ter:ꝛ opus prauū ꝛ indecēs dicit̄ indebitū.Et in isto sen su ꝓpositio etiā in sua ꝓprietate negāda esset:si tn̄ sume ret̄ improprie vt sensus eēt:ꝙ deus nō posset aliqd face re:qḋ nō deceret illum facere:si illud faceret:vera esset ꝛ nō cōcluderet̄ aliquid cōtra ꝓpositū. ¶ Ad tertiā si ſm strictam logicam quis vellet incedere:concedēde essent ꝓmisse ꝛ cōclusio neganda:que vtiq3 falsa est nec miru3: quia sicut p3.discursus ille nō seruat debitā forma3:ꝙ si ibi illa illatio sumat̄ vt vera:alia ꝯn̄a adhuc non valet: qꝛ oppositū ꝯn̄tis bene stat cū an̄te. Unde si modo aliq̄ videt̄ posse ꝓbari:maxime illud fieret sumēdo oppositū ꝯn̄tis cū scḋa pte an̄tis.Et arguendo sic.Omne possibile fieri pōt deus facere:s3 aliqḋ possibile fieri nō est bonū nec iustū a deo fieri.ergo aliqd qḋ nō est bonū ꝛ iustu3 a deo fieri pōt deus facē:s3 ista ꝯclo q̄uis repugnet huic nullū qḋ nō est bonū ꝛ iustū a deo fieri deus pōt facere: nō tn̄ isti.deus pōt facere aliqd qḋ nō est bonū ꝛ iustum fieri a deo:ꝛ hec erat sumpta in pma pte an̄tis. Nec pma sequit̄ ex ista:sicut nec ex ista.deus nō pōt facere aliquid mortuū viuēs.sequit̄.ḡ nullū mortuū deꝰ pōt facere vi uens.vt supra dicebat̄.Si aliquis familiarius velit rn̄ dere:distinguēda esset illa maior ſm duos sensus vt di stinguit Magr̄. Nam vnus sensus pōt esse ꝙ deus non pōt facere nisi illud qḋ si faceret esset bonum ꝛ iustu3 fie ri:ita ꝙ ista nunq̄3 pōt esse vera.deus facit aliquid qḋ nō est bonū ꝛ iustū fieri:ꝛ sic est vā.Et si minor sumeret̄ eo dē modo sic.s.sed aliqd possibile fieri si illō deus faceret nō eēt iustū fieri.statim p3 ꝙ ipsa est falsa:q̄uis eni3 oē qḋ fit a deo sit bonu3 ꝛ iustū fieri:ꝛ oē qḋ fieri pōt ꝛ non fit:sit bonū ꝛ iustū nō fieri:qḋcūq3 tn̄ eoꝝ q̄ nō fiūt si fie rent ita esset bonū ꝛ iustū fieri sic sūt etiā illa q̄ nūc fiūt.

Ad 3m ꝓncip.

¶ Distinctionis. XLII.XLIII.ꝛ.XLIIII. Qō. II.

SECUNDO quero vtrum deus posset dicere falsum:Et vr̄ ꝙ sic pmo:qꝛ q̄cq̄d potest creatura deo coagen te deus pōt per seipsum nullo alio coagen te.hoc p3 ex ꝓcedēti qōne:sed creatura co agente deo pōt dicere falsu3.ḡ deus per se ipsum nullo coagente posset dicere falsu3.

ꝓm

¶ Scḋo falsum dici nō est impōle.ḡ deꝰ pōt per seipsu3 dicere falsum.an̄s est notum.Et ꝯn̄tia ꝓbat̄ :qꝛ q̄cq̄d nō est ipōle fieri deꝰ pōt se solo facē.vt p3 ex ꝓcedēti qōne.

2m

Ad oppositū deus non potest facere aliqd pra uum.ergo nō pōt dicē falsu3. An̄s est notū.ꝯn̄tia ꝓbat̄ per illud ꝓphē. Fidelis deus in oi bus verbis suis:ꝛ sanctus in oibus opibus suis:vbi sicut dicit eum sanctum in opere suo ita fidelem in verbo.

Oppom

Hic primo ꝓmissis q̄busdā distōnibꝰ ponā aliq̄s ꝯnes.Scḋo obyciā ꝛ soluā obiectōes.

Quantū ad pmū sciēdū:ꝙ dicē sumit̄ duplr̄. Nam vno mō idē est qḋ dictū ꝓferre vel forma re.Alio mō idē est qḋ per dictū aliqd signāre:ꝛ ista disti gui abinuicē.p3. Nā etiā orō sic a dicēte ꝓfert̄:ꝙ nō signi ficat̄ :ꝛ signatū orōnis sic a dicente significat̄ ꝙ nō ꝓfer tur:ꝛ hoc mō rectius ꝛ magis ꝓprie sumitur dicere sicut pōt haberi ex intētione Aug.in libro ꝯ mendaciū.circa mediu3.vbi ait:ꝙ que significant̄ vtriq3 ipsa dn̄r. Et ſm hoc dicere falsu3 duplr̄ sumit̄ .Uno mō idē est qḋ ꝓfer re seu formare dictū vel enūtiatione3 ſm se falsam.Alio mō idē est:qḋ ꝑ enūtiationē vel dictū signāre falsu3:acci piendo falsu3 pro falso enūtiabili seu significabili:iuxta intellectū in ꝓcedētibus datum frequēter. Et distinctio p3. Nam ꝯtingit aliquē dicere falsu3 vno mō ꝛ non alio mō sic p3 in locutōe ironica:ꝛ ēt tropicis ac alijs figura

ꝓ arti.

tis:in quibus etiā ipse enuntiationes que proferunt̄.ſm
se false sunt:⁊ tamē que per ea significant̄ sunt vera:⁊ iō
proprie loquendo ⁊ recte: nō tunc dicunt̄ falsa sed vera:
sicut prolixe vbi supra Aug. declarat. Unde ait:ꝙ in tali
bus vera nō falsa dicunt̄:qꝛ vera nō falsa significant̄:⁊
paulo ante ait:ꝙ nō est mēdaciū qn̄ ad intelligentiā ve-
ritatis aliud ex alio significantia referunt̄. ¶ Ex hoc pꝫ:
ꝙ nullus recte ⁊ ꝓprie dicit̄ dicere falsum:nisi intendat
per suum dictū significare id qđ est falsū:⁊ hoc etiā suf-
ficit:etiā si non intendat significare falsum. Si questio
intelligat̄ de dicere pͥmo mō dn̄m vtiqꝫ est ꝙ deus pōt
dicere falsum:qđ pꝫ:qꝛ frequēter sic dicit falsum. Unde
cap. 3. gen. 3° ait ironice de Adā cū peccasset. ecce Adam factus
est quasi vnus ex nobis:qđ dictū ſm se ⁊ ꝓpriā significa
tionē falsum fuit:⁊ ꝑ ꝯsequēs falsū deus protulit ⁊ fal-
sum dixit illo modo. Uerū qꝛ per illud nō intēdebat si-
gnificare vel enuntiare Adam factū esse sicut deū:qđ tn̄
illud dictū in sua ꝓpria significatione significat:sed intē
debat signare oppositū:qđ vtiqꝫ verū erat:iō nō falsum
scđo modo:sed verū dixit. Similr̄ oīs talia dicta meta
phorica frequēter ⁊ ſm se falsa ꝓtulit:vt in euāgelio pꝫ
q̄uis ꝑ illa nō falsa:sed vera significauit. ¶ Rursus 2°
mō dicere falsum ꝯtingit dupl'r. vno mō scilꝫ assertorie.
alio mō nō assertorie. Assertorie qdē quis dicit falsū qn̄
per suū dictū ꝑfectū ⁊ integrū signat falsū. verbi grā. si
quis dicat deus nō est. Non assertorie aūt qn̄ per suū di
ctū integrū signat verū:sed ꝑ partiale ⁊ imꝑfectū signat
falsum. vbi grā:sicut psalmista ait. Dixit insipiens in cor
de suo nō ē de⁹. vbi certū est ꝙ ps. nō dixit assertorie seu
asseruit falsum:sed verū:qꝛ solū hoc asseruit qđ per suū
integrū dictū significauit scilicet ꝙ insipiens dixit:deus
nō est:⁊ hoc vtiqꝫ verū fuit. Et nihilominus etiā ipse idē
in parte sui dicti falsum significauit. Idē in locutionib⁹
cōditionalibus que sunt vere:⁊ partes sunt false:quas q
dicit vtiqꝫ falsum dicit:nō tn̄ falsa:sed vera asserit. Et si
de tali dicere falsum nō assertorie itelligat̄: questio non
hēt dubiū. Nā cōstat ꝙ tal'r frequēter deus dixit falsū.
cap. 7°. Unde Joā. 7° ait Saluator iudeis loquēs de prē. Si di-
xero qꝛ nescio eū ero silis vobis mēdax:in quo totali di-
cto patet inclusū esse hoc partiale:nescio eum:qđ vtiqꝫ
falsum est:multa alia exēpla in veteri ⁊ nouo testamēto
possent adduci. Nō igit̄ intelligēda est q̄stio de dicē fal-
sum pͥmo mō:sed 2° modo:et nō qualr̄cūqꝫ scđo mō:sed
assertorie. Circa qđ etiā aduertendū ꝙ qs pōt assertorie
dupl'r dicere falsum. Uno modo precise. Alio mō itēdēs
ꝙ ille cui dicit falsum assentiat ei qđ dicit:et ſm hoc du-
plex sensus haberi pōt de qōne. Unus vtrū deus posset
alicui dicere falsum:itendens ꝙ ille assentiret suo dicto.
Alius vtrū absolute posset dicere falsū ⁊ ſm vtrūqꝫ sen
pͣ 2 sū pono ꝯclōnē negatiuā. ¶ Est ergo pͥma conclusio. ꝙ
deus (in sensu dato de dicere falsum) nō pōt alicui dicē
falsum itendēs ⁊ volēs ꝙ ille assentiret suo dicto. Hanc
pᵐ ꝓbo primo sic. si deus tali intentione posset alicui dicere
falsum:deus posset mētiri. Hoc patet ex diffinitione mē
dacij cōmuniter cōcessa:qua dicit̄ vt ait Aug. in libro cō-
tra mēdaciū:ꝙ est significatio falsa cū voluntate fallēdi.
qđ alijs verbis:sed eadē snīa:loquēdo de mēdacio voca-
li pōt ſm eundē in libro de mendacio vocali diffiniri:ꝙ
est enūtiatio falsum enūtiare volentis vt fallat. Et ideo
vt ait:nemo dubitat mentiri eum qui volēs falsum enū-
tiat causa fallendi:quapꝑ enūtiationē falsam cū volun-
tate ad fallēdū prolatā manifestū est esse mēdaciū. Hec
ipse. Hec oīa sunt in ꝓposito:qꝛ nō est aliud aliquē falle
cap. 6° re:q̄ꝫ facere vt assentiat falso:sic eniꝫ ille fallitur ⁊ errat.
2ᵐ Sed falsitas ꝯñtis pꝫ:tū expssa auctoritate Apl'i dicētis
in ep'la ad hebre. Impossibile est mentiri deū. Tū auctē
Augustini in libro de symbolo sermone pͥmo. iuxta pͥnci
piū. vbi super illo articulo. Credo in deū prēm oīpotētē.
ait sic. Deus oīpotens est:cū sit oīpotens:mori nō potest:
falli nō pōt:mētiri non potest. Et qđ ait Apl's seipsū ne-
gare nō pōt:q̄ꝫ multa nō pōt ⁊ oīpotens est:⁊ ideo oīpo-
tens est:qꝛ ista non pōt. Nam si mori posset:oīpotēs non
esset:si mentiri:si falli:si fallere:si inique agere non esset
oīpotens. qꝛ si hoc in ipso esset nō esset dignus ꝙ eēt oī-
potens. Hec Aug. ¶ Itē 22. de ci. dei loquēs de phis ne- cap. 25.
gantibus resurrectionē esse possibilē ait. Cū de oīpotētia
dei qua tot ⁊ tanta facit mirabilia iam multa dixerim⁹:
si volunt inuenire qđ oīpotēs non potest:habent prorsus.
Ego dicam mētiri nō potest. Credamus ergo qđ pōt:nō
credēdo qđ nō pōt:non itaqꝫ credentes ꝙ mentiri possit
facturū credāt esse qđ se facturū esse promisit. Ecce ſm
Augᵐ ꝙ deus ſm oīpotentiā suā:qua facit magna mira-
bilia:⁊ per ꝯñs per potentiā suā absolutā nō pōt mētiri.
Tum 3° rōne:qꝛ sequit̄ ꝙ deus posset peccare seu vitio- 3ᵐ
se agere:aut praue qđ blasphemū est dicere. Cōsequētia
pꝫ:qꝛ omne mendaciū peccatū est ſm Aug. in enchi. ⁊ in cap. 20.
libro de mendacio in fine dicit:ꝙ quisquis esse aliqđ ge-
nus mendacij qđ peccatū nō sit putauit:deciperet seipꝫ.
¶ Ad hanc rōnem video dupl'r respōderi ſm dicta quo-
rundā doctoꝝ modernoꝝ. Et primo quidēꝫ negādo ꝯse-
quentiā. ¶ Et ad ꝓbationē dn̄m ꝙ illa diffinitio mēda
cij ꝙ est falsa significatio cū intentione fallendi:debet i-
telligi de itentione deordinata fallēdi qualis in deo esse
non pōt:nec ꝙ talis esse in deo posset ꝓbat̄:sed solum ꝙ
intentio fallendi. ¶ Scđo pōt dici:ꝙ accipiendo sic mē-
daciū. videlꝫ pro falsa significatione fallendi sine pluri.
ꝯsequens non est falsū loquēdo de dei potentia absolu-
ta:sed de ordinata tn̄:⁊ sic intelligende dicerent̄ oēs au-
ctoritates Apl'i ⁊ Aug. ¶ Ad rationē vo cū dicit̄ ꝙ deus
posset tunc peccare:qꝛ omne mēdaciū est peccatū:dicit̄
ꝙ hoc est verū si fiat sine auctoritate diuina:quale nunc
de facto est omne mendaciū:cum nulli ꝯcedat̄ posse ipu-
ne mentiri. ¶ Si tamē alicui preciperet̄ vel concederet̄
auctoritate diuina mentiri sicut dicunt esse possibile de
dei potentia absoluta:illud nullatenus esset peccatum.
¶ Ex quo etiā sequitur:ꝙ si deus per seipsum alicui di-
ceret falsum cū intentione fallendi:ac per hoc mentiret̄
sic sumpto mendacio nō peccaret. ¶ Iste responsiones
nō sufficiunt:nō quidē pͥma:qꝛ illa glosa nullatenus con
sona est intentioni Apl'i neqꝫ Aug. Et de Aug. quidēꝫ pꝫ.
Nam ipse in libro de mendacio vbi predictā asserit dif-
finitionem pͥncipal'r pertractat hanc questionē. Utrum
liceat aliquādo mentiri. Ad cuius discussionē dicit pͥmo.
videndū esse quis vere dicat̄ mentiri:seu quid sit mēda
cium. Et tunc ex cōi concessione sumit diffinitionē illam
premissam exprimentē quid nominis mendacij. Et dein
de statim procedit ad inquirendū quid pͥncipaliter que-
ritur. ¶ Cōstat autēꝫ ꝙ si in diffinitione quid nominis
mendacij:que cōmuniter presupponit̄ disputationibus.
poneret̄ vel subintelligeret̄ deordinata intentio fallēdi:
superflua ⁊ incōueniens esset vlterior inuestigatio:qua
inquireret̄ vtrū licitū esset aliquādo mentiri. Nam cuꝫ
deordinatā intentionē constet nunq̄ꝫ licitam esse ex ipsa
sui diffinitione que presupponit̄:patet nunq̄ꝫ licere men
tiri:nec de hoc questio remaneret. ¶ Idēꝫ patet de Apo
stolo si attendat̄ intentio eius:volens enim ostendere fi-
delibus ꝙ debeant habere certam spem salutis future:
dicit hoc deum Abrae (interposito iureiurando) promi-
sisse vt per duas res immobiles scilicet promissionem et
iuramentum in quibus impossibile est mentiri deum.

Hiber. in q. de reue lacione in respōside ad tertiū Adās q3 in 3. q. 5.

Cōtra il los doc. vbi. s.

fortissimū

fortissimū solatiuz habeam⁹ ꝛc̃.q̄si sic arguat apostolus.
Si de⁹ nō eēt factur⁹ qđ iurauit:de⁹ iurādo fuisset mēti
tus:qđ est ipole:aut ḡ aplus accipit mētiri in ꝑposito p
iurare falsuz cū itētione fallēdi sine pluri ꝛ hī ꝑpositū:
aut cū itētiōe deordinata fallēdi:ꝛ tūc sua ꝓbatio nulla
est:nō.n.sequit̃:si de⁹ nō ē factur⁹ qđ iurauit:aut(qđ tā
tūdē valet)si de⁹ falsuz iurauit.ḡ iurauit falsuz cū deor
dinata intētione. Nā posset dici:ꝛ dicent isti dicē:ꝙ pole
eēt ipm iurasse falsuz cū ordiata intētiōe fallēdi.Et cer
te sic male certificarent̃ fideles de ꝓmisso diuo:ꝛ mlto
min⁹ q̄s si solūmō cū dordiata itētiōe posset fl̃m iurare:
q2̄ satis credēdū eēt ꝙ nō vellet deordinatā itētionem
hīe:sicut multi iurarēt aliqđ falsum:si recta volūtate il
lud possent:q tñ nō faciūt:q2 nō nisi deordiata volūtate
ꝛ culpabili prit.℄ Patet igit̃.ꝙ tā aplus q̄ Aug oēz fal
saz signationē cū volūtate fallēdi absolute vocāt mēda
ciū:iō qđ plus est:ꝛ ↄfirmat ꝑpositū Aug.vbi supra dic̃
eē dubiū.Utrū oē mēdaciū sit cū intētione fallēdi:ꝑpte
rea q2 videri posset:ꝙ ois falsa signatio cū volūtate fal
sum enūtiādi(esto ꝙ nō sit cū volūtate fallēdi)sit men
daciū:q̄uis nulli dubiū sit:oēz falsaz signationē cū vo

z⁹ 3 rñ/ sionē.

lūtate fallēdi eē mēdaciū:pz igit̃ ꝙ ↄña ista bona ē.℄ z⁹
quoq3 rñ⁹ ēt nō valet. Nā qđ ↄcedit̃ eē ipole deo mētiri
de ordinata po⁹ tñ:non aūt de absoluta repugnat exp̄sse
itētioni Aug.in ꝑallegata auc̄te:qđ pz ex trib⁹.℄ Prio:

p̊

q2 oipotētia dei nō attēdit̃ s3 potētiā ordinatā que nūc
est:qm̄ ẜm talē nō oīa pōt:s3 ẜm absolutā.Cū igit̃ ab oī
potētia Aug.excludat posse mētiri:seq̄t̃ ꝙ h̄ ēt excludit

z⁹

ab absoluta potētia eius.℄ z⁹ q2 vniformiter ēt Aug.ne
gat deū posse mētiri:ꝛ ipm posse mori ꝛ falli.Et ↄstat ꝙ

3⁹

nec de potētia absoluta de⁹ pōt illa.ḡ nec mētiri.℄ 3⁹ idē
pz.ex rōne qua ibidē ꝓbat deuz nō posse aliqđ illoꝝ.ait
n.si mori posset:si mētiri:si falli:si fallē posset:nō esset
oipotēs.Et ꝓbat:q2 si h̄ ingt in eo eēt:nō fuisset dignus
qui eēt oipotēs.Si Aug.in auctoritatib⁹ istis loquit̃ de
posse absoluto habet̃ ꝑpositū.Si nō absoluto sed de cō
possibili ordinationi diuine:qđ dī posse ẜm potētiā ordi
natā:quero an de⁹ absolute posset ordiare se mētituꝝ ali
qn̄:vel nō:si nō:ḡ nec absolute pōt mētiri:qđ ē ꝑpositū.
pz ↄña:q2 l3 nō s3 hāc ordinationē de⁹ posset qcqd abso
lute ꝛ simplr̃ pōt:nihil tñ absolute pōt qn̄ posset ordina
re se illud facē:ꝛ ꝑ ↄñs qn̄ posset illđ s3 aliq̄ po^am ordia
tā pole3 ad bonū itellectū cōis dicti de po⁹ ordinata dei.
Si v̄o dicat̃ ꝙ absolute posset ordiare ꝛc̃.ponat̃ ꝙ ita or
dinet ꝛc̃.seq̄t̃ ẜm ꝓbōnē Aug.ꝙ ipe nō erit oipotens:q2
tūc nō erit min⁹ verū dicē:ꝙ q2 pōt mētiri:nō fuit dign⁹
vt eēt oipotēs:q̄ nūc hoc vere dicat̃:sicut est cuilibet in
ꝓ̄pꝑtu.Cū ḡ absolute sit pole deū nō eē oipotētē:seq̄t̃ ꝙ
absolute ipole est ipm posse mētiri.Qđ v̄o ad rōnē dī.ꝙ
si q̄s auc̄te diuina:aut si de⁹ p̄ciperet vt mētiret̃:nō pec

cap.iz.

caret:exp̄sse est cōtra Ansel.cur de⁹ hō lib.p̊.vbi ait.Qđ
aūt dī:q2 qđ vult de⁹ iustū est:ꝛ qđ nō vult nō est iustuz
nō ita itelligēdū est:vt si de⁹ velit q̄đlibet icōueniēs:mi
nus tñ sit:q2 ipse vult. Nō.n.sequit̃:ingt:si de⁹ vult mē
tiri iustū eē mētiri:s3 poti⁹ deū illū nō esse. Nā nequaq̄
pōt velle mētiri volūtas:nisi in qua corrupta ē veritas:
imo que deserēdo veritatē corrupta est.Cū igit̃ dī:si de⁹
vult mētiri nō est aliud q̄ si de⁹ est talis nā que velit mē
tiri:ꝛ idcirco nō sequit̃:iustū eē mēdaciū:nisi ita itelliga
tur:sicut cū de duob⁹ ipossibilib⁹ dicim⁹:si h̄ est:illud est:
q2 nec h̄ est:nec illud est:ꝛ paulopost ↄcludit:itaq3 de il
lis tm̄ verū est dicē:si de⁹ h̄ vult:iustū est:que deū velle
nō est icōueniēs.Ex his p̊ pz:ꝙ illa rñsio falsuz assumit.

Cōfir⁹. ↄnis.

℄ z⁹ p̄ncipalis ↄ̊ ↄfirmat̃ ex eo qđ dicit seq:si deus vult
mētiri de⁹ nō est de⁹:seq̄t̃.n.si de⁹ dicit falsum cū itētio
ne fallendi:deus vult mentiri:vt ꝓbatū est.ergo si deus
sic dicit falsuz deus nō est deus:ꝛ per ↄñs:si deus pōt di
cere falsum:deus pōt nō esse deus.ↄñs est falsum.ergo ꝛ
añs.℄ z⁹ p̄ncipalr ad ↄ̊nē arguo sic:si deus posset alicui

z^m p̄n^le

dicere falsum cū intentione vt ille falso dicto suo assen
tiret:deus posset falli vel sciēs vel nolēs aliū directe fal
lere.ↄñtia pz:q2 vel deus nesciret se dicē falsum:ꝛ sic pu
taret se dicē verū:ꝛ sic falleret̃.vl si sciret se dicē falsuz:
ꝛ tamē vellet sibi falsum dicēti aliū assentire:vellet illū
fallē:ꝛ sic posset eū sciēter ꝛ volūtarie fallē:ↄñs aūt fal
sum est.pz per auc̄tē ꝑallegatā Aug.in qua negat tā pos
se deū falli q̄ fallere:qđ intelligēdū est per se ꝛ directe:ꝑ
accidēs.n.ꝛ indirecte frequēter deus fefellit:dicēdo que
dam ꝛ faciendo que aliq nō recte intelligentes:credide
runt falsum.ipse tñ fallere nō intēdebat.℄ Ad hanc dī

R̃nsio

ꝙ deus nō pōt de potentia ordinata fallere.De absoluta
aūt posset causando in mente alicuius falsum assensuz.
Si tñ h̄ ipse faceret illo in quo causaret̃ nullatenus cō
prestante talē assensum:ille nō esset ex tali errore dānā
dus.℄ Sed ista solutio improbatur ex intētione Aug.

3 rñsio/ nem

sicut ꝛ solutio precedētis rōnis.Utrū aūt ille eēt dānat⁹:
vel nō:nihil ad ꝑpositū:cū ex ipso nō arguatur deuz nō
posse fallē:sed ex eo qđ fallere videtur vitiosum:ꝛ repu
gnans est dignitati diuine.Unde Aug.in allegata aucto
ritate dicit ꝙ si hoc de⁹ posset nō eēt dign⁹ vt eēt omni
potens.℄ Cōtra hoc ēt est eiusdē intētio lib.4.ↄtra cre
sto^m circa medium:vbi ait:nec ideo fieri potest:vt chris
det scismatico nō fidem:sed sacrilegū errorē ꝛc̃.℄ Ter

3^m p̄nci. ad p̊.ↄ̊.

tio sic:si deus posset dicere falsuz ꝛc̃.sequeretur ꝙ deus
posset ꝓmittere se aliquid facturum:qđ ipse nō esset fa
cturus:ꝛ per ↄsequēs vlterius sequit̃.ꝙ posset negare se
ipsum.contra Apostolū dicentē z^a ad Tim.ꝙ ipse fide

cap̊.z⁹.

lis permanet:ꝛ negare seipm nō pōt.Prima ↄñtia pz:q2
qua ratione posset vnū falsum sic dicere:eadē rōne ꝛ qđ
libet.ꝛ scđa ꝓbat̃ per glosaz super illo v̄bo allegatā que
ait:negare seipsum nō pōt qđ faceret:si dicta sua nō im
pleret.℄ Hic etiam respondet̃.ꝙ dictuz Apostoli intel

R̃nsio

ligendum est de potentia dei ordinata:non etiam de ab
soluta:sed hec intētio refellitur ex intentione Aug.vbi

3 rñsio/ nem

supra:vbi etiam allegat hoc dictum Apostoli:sicut ꝛ so
lutiones precedentium rationū.Ista conclusio etiā pro
batur ex probationib⁹ cōclusionis sequētis.℄ Scđa cō

z^a ↄ̊

clusio.ꝙ absolute deus nō pōt dicere falsum. Hanc pro
bo p̊mo sic.Si deus posset dicere falsum in sensu supra
dato:deus posset nō eē deus.ↄñs est falsum:ꝛ ↄsequētia
probatur ex dicto Aug.5⁹ confessionū.vbi sententialiter

cap̄.5⁹

dicit.ꝙ apertissime ꝛ longe a quolibet abyciēda erat de
mētia manichei:qui cū in libris suis plura scripserit fal
sa:dicebat tamē se eē spiritū sanctū:sicut christus ẜm ve
ritatē est filius dei:sicut ibi aliqualiter dicit Aug.Et ex
pressius ↄtra eplaz fundamēti:hoc aūt verū nō esset:nisi
sequeret̃ ipm nō eē spiritū sanctuz ex eo ꝙ scripsit ꝛ do
cuit falsum.Similiter etiā sequit̃:deus dixit vel docuit
falsum:ḡ deus non est deus:ꝛ per ↄñs etiam sequitur.ꝙ
si posset dicere falsum:ꝙ posset nō esse deus.Et huic cō
sequentie etiam similis est cōsequentia Ansel.supra po
sita.v3 ꝙ si deus vellet mentiri deus nō esset deus. Nec
valet dicere:ꝙ ideo dictū Aug.est verū:q2 ipse dixit fal
sum putans esse verū:ideo errabat.Ex quo optime ↄuin
cebat̃ ipm nō eē spiritū sanctū in quo error nō pōt esse:
deus aūt q̄uis posset dicere falsum:nō tamē pōt putare
illud esse verū.Et ideo nō pōt ex errore:sed volūtate ꝗ
intentione tamen aliqua recta falsum dicere. Nō valet
inq̄:q2 simpliciter vn⁹ manicheoꝝ potuisset dicē augu
stinū dici de manicheo:ꝛ sic deriā ei⁹ nihil valeret.℄ z⁹.

z⁹

sic.si de⁹ posset dicē falsuȝ:q̄libet fidelis pōt licite credē
seu existimare deū posse dicē falsum:ħ pȝ:q̄ sicut fides
catholica nulli v̄itati aduersaṫ sic nulli ꝓhibet aduersa
ri.ꝓbaṫ ēt quo ad hoiem:q̄ certū est q̄ illi qui opinanṫ
deū posse dicē falsum:dicerēt se ħ licite posse opinari:⁊
eadē rōne hn̄ent ↄcedē:q̄ q̄libet alius fidelis ħ idē lici
te posset.Si aūt quilibet fidelis posset licite credē vl' opi
nari deū posse dicē falsum.seq̄ṫ q̄ q̄dlibet dcm̄ diuinū
nō expertū:nec per se notū:vel ex notis sibi manifestuȝ
q̄lȝ fidelis rōnabilr ⁊ licite posset hr̄e suspectū.⁊ de q̄lȝ
hꝫ dubitare:⁊ ꝑ ↄn̄s de quolȝ vl multis articulis fidei ⁊
ↄtētis in sacra scriptura.Sȝ ħ est falsuȝ:⁊ ↄ̄ Aug.dicētē
8°ꝺ tri.q̄ l his q̄ ꝑtinēt ad fidē catholicā:ñ licet dicē for
te:qd̄ dubiū ip̄ortat:vñ ait:salua fide licet dicē forte v̄go
Maria talē faciē habuit:forte nō talē:forte aūt de virgi
ne nat⁹ ē chr̄s nemo salua fide chr̄iana dixerit.Un̄ l lib.
de fi.ad Pe.ꝑ totū firmissime inq̄t tene ⁊ nullaten⁹ dubi
tes ⁊c̄.Sȝ ↄn̄riā ꝓbo p⁹ ex dicto eiusdē in libro de men
dacio:q̄ ↄ̄ eos q̄ dicebāt aliq̄n eē mētiēdū ait:q̄ s̄m hoc
ōis auc̄tas doctrie itercipiṫ ⁊ perit:quo.n.credēdū inq̄t
est ei q̄ putat aliq̄n eē mētiēdū:ne forte ⁊ tūc mētiaṫ:cū
ꝑcipit vt credam⁹.Unde.n.sciri pōt:verū ⁊ tūc hēat ali
q̄̄ cāȝ:sicut ipse putat officiosi mēdacij:⁊ postea ↄcludit
q̄ stultū est credē eis quos credim⁹ aliq̄n mētiri.Idem
aūt iudiciū q̄̄tū ad ħ est de eo qui pōt dicē falsum:sicut
pȝ:nec valet si dicaṫ:q̄ Aug.loquiṫ de eo q̄ de facto ali
q̄n mētitus est vel actu mētiṫ:nō aūt de eo q̄ pōt mētiri:
vel falsuȝ dicē:nunq̄̄ tn̄ dixit q̄lis est de⁹:q̄ si de⁹ pōt di
cē falsuȝ ponaṫ in eē:q̄ vnū imo multa dicat que nobis
tūc vel postea ↄstēt eē falsa:⁊ tūc seq̄ṫ.q̄ oīa eius alia di
cta nō euidēter v̄a merito sint de falsitate suspecta:⁊ pro
cedit argumētū.⁋ 2° ꝓbaṫ ↄn̄a rōne:q̄ si de aliq̄ dicto
dei nō euidēti aliquo modoꝝ ꝑmissoꝝ nō liceret dubi
tare:aut ħ eēt ꝑcise:q̄ a deo dcm̄ ē:aut q̄ nō solū dictū
est:sȝ q̄ vltra ħ dcm̄ est a deo illud eē veꝝ vel credēdū:
aut ēt ꝑceptū vt credaṫ indubitāter:neutrū pōt dici:q̄
stāte hypothesi q̄ de⁹ posset dicē flm̄:de⁹ pōt dicē dicta
ↄ̄dictoria:⁊ cū ħ dicē q̄dlȝ illoꝝ eē veꝝ:⁊ iubē v̄trūq̄ il
loꝝ idubitāter eē credēdū.Nā q̄ rōne posset vnū falsuȝ
dicē:⁊ q̄dlibet aliud posset:⁊ sic in casu hō teneretṫ assen
tire duob⁹ ↄ̄dictorijs scitis esse ↄ̄dictorijs:ac ꝑ ħ teneretṫ
ad ipole:qd̄ nō vr̄ eē ↄcedēdū.⁋ Cōfirmaṫ.q̄ si de⁹ pos
set dicē falsum:potuit ēt per ꝑphetas ⁊ ap̄los ⁊ auctores
ecclesie:⁊ adhuc pōt per maiores ecclesie:ad q̄s spectat
determinare que spectāt ad fidē:dicē falsuȝ.⁊ per ↄn̄s li
citū poterit eē cuilȝ dubitare de oī determiatiōe eccl'ie:
⁊ dicto scripture:Imo certe satis v̄isil'r ↄn̄s ē.q̄ q̄lȝ sciēs
aliq̄d eiusmodi eē flm̄:de ceteris dubitabit.Unde Aug.
ad Hieron̄.in ep̄la.Si ad sacras scripturas admissa fue
rint velut officiosa mēdacia:q̄d in eis remanebit auc̄tis:
que certa de scripturis illis sn̄ia ꝓferetṫ:cui⁹ pōdē ↄten
tiose falsitatis obteraṫ iprobitas:quasi diceret nulla.Et
eodē mō si inter dei dicta vel ecclesie aliq̄ falsa admissa
fuerūt:nihil penit⁹ remanebit auctoritatis.Et certe q̄n
nulla alia rō moueret:hec sola deberet quēlibet fidelēȝ
monē ad tenēdū deū nō posse falsum asserē.⁋ 3° si deus
posset dicē falsum:⁊ falsum iurare:⁊ falsum ꝓmittē:⁊ ꝑ
ↄn̄s ēt posset periurare:⁊ fallere:⁊ seipm̄ negare:que oīa
sunt plena blasphemie:⁊ ↄtra scripturā sacrā:vt pȝ in p̄
cedenti q̄one:⁊ ↄn̄ria est satis eadēs ex dictis.q̄re ⁊c̄.

Nunc 2° obyciēdū ē ↄ̄ dicta.Et p̄ pōt argui deū posse
dicē falsum.Nā de facto vr̄ falsa dixisse per ꝓ
phetas suos:sicut pȝ in Jona.cū p̄cepit Jone vt p̄dicaret
in niniue.Adhuc.40.dies ⁊ niniue subuerteṫ:sicut aūt
p̄cepit ꝓphete ħ dicē:ita ipse ꝑ seipm̄ dixisse potuisset.
⁊ tn̄ illd̄ fuit flm̄:q̄ illis pn̄iam agētib⁹ misertus ē sup
malitia:quā locut⁹ fuerat vt faceret:⁊ nō fecit:vt ibi scri
biṫ:idē pȝ ꝺ Jsaia q̄ ex ore dei dixit Ezechie.Dispōe do
mui tue:q̄ morieris tu:⁊ nō viues:⁊ tn̄ ad fletū Ezechie
additi sūt sibi anni.15.vite.Ex q̄ vr̄ q̄ illud dcm̄ dei ad
ꝓphetā vel ꝑ ꝓphetā ad Ezechiaȝ fuit flm̄.⁋ 2° arguit
q̄dā doctor supra memorat⁹:q̄ nō solū de⁹ posset dicē fal
suȝ:sȝ ēt aliū ꝑ se directe fallē ⁊ decipē:q̄ oēȝ rē quā de⁹
pōt facē mediāte cā 2ª:pōt imediate ꝑ seipȝ.ħ pȝ ꝑ arti
culū oīpotētie ⁊ cōēȝ ↄcessionē theologoꝝ:sȝ dcm̄ flm̄ ac
q̄ error ⁊ deceptio sūt q̄dā res:q̄s pōt de⁹ mediāte cā 2ª
cāre.ḡ ħ pōt ꝑ seipȝ:sȝ cāre errorē ē ꝺcipē.ḡ ⁊c̄.mior pȝ.
Nā de facto de⁹ frequēter legiṫ ħ fecisse:sic pȝ de filijs
israel q̄ iubēte dn̄o petierūt ab egyptijs vasa argētea:q̄si
reddituri:cuȝ tn̄ reddituri nō eēnt:in q̄ ⁊ flm̄ dicebāt ⁊
egyptios ꝺcipiebāt.⁋ Itē.3.regū.legiṫ dixisse dn̄m.q̄s
decipiet achab ⁊ egressus est sp̄us mēdax in ore oīuȝ ꝓ
phetarū ei⁹:⁊ dn̄s dixit decipies ⁊ p̄ualebis egredē ⁊ fac
ita:vbi pȝ:q̄ dn̄s p̄cepit deceptionē illā ⁊ mēdaciū:⁊ illo
sp̄ū mediāte ⁊ ꝓphetia fecit.⁋ Ad ħ ēt possent adduci
multi passus scripture in q̄b⁹ legiṫ tā in ꝓplijs q̄̄ in alijs
docuisse ⁊ iussisse fieri q̄dā ad ꝺceptionē inimicoꝝ.Hoc
insuꝑ cōfirmaṫ auc̄te Aug.83.q.vbi ait.q̄ sicut sūme ⁊
ꝓprie diuina v̄tus est neminē decipē:sic vltimū vitium
est quēlibet decipē:⁊ iter hec dicit esse gradus.Et finalr
ↄcludit q̄ multo purgatior est sūmeq̄ illi v̄tuti ꝓpīquoꝝ
q̄ q̄̄q̄̄ velit hostē decipē:nōdū tn̄ decipit:nisi auc̄te diui
na:⁊ postea dicit q̄ eos q̄ digni sūt decipi de⁹ nō ꝑ seipȝ
decipit:sȝ neq̄ ꝑ angelū:cui nō ↄuenit ꝑsona fallacie:sȝ
aut ꝑ talē hoiēȝ q̄ nōdū hꝫ cupiditatib⁹ se exuit:aut ꝑ ta
lē angelū q̄ ꝓ sue volūtatis ꝑuersitate:vel ad vindictaȝ
ꝑctoꝝ:vel ad exercitationē purgationēq̄ eoꝝ qui s̄m
deū renascunṫ in īfinitis nāe gradib⁹ ordinat⁹ est.Legi
mus.n.deceptū regē falso vaticinio pseudo ꝓphetarū:⁊
ita legim⁹:vt neq̄ sine diuino iudicio factum eē inuenia
mus.⁋ Itē līra de ꝺceptiōe egyptioꝝ facit mētionē di.
Quapꝑ cū egyptij deceptiōe digni eēnt:⁊ pplus israel ꝓ
illa etate gn̄is humani in tali adhuc gradu moꝝ ↄstitut⁹
eēt:vt nō idigne hostē ꝺcipet:factū e st vt iuberet de⁹:vl'
poti⁹ ꝓ illoꝝ cupiditate ꝑmitteret:vt vasa aurea ⁊ argē
tea:q̄b⁹ adhuc terreni regni appetitiōes ihiabāt:⁊ pete
rēt ab egyptijs nō reddituri:⁊ acciperēt q̄si illō redditu
ri.Et in fine ↄcludit.nō ḡ mirū si hostē ꝺceptione dignū
iussi sūt decipē:q̄ erāt adhuc digni hostē decipē.nō.n.iā
erāt idonei vel q̄b⁹ diceretṫ:diligite inimicos vestros:sȝ
tales erāt:q̄b⁹ tn̄ dicere oportebat:diliges ꝓximū tuū ⁊
oderis inimicū tuū.Ex his pȝ:q̄ de⁹ aliq̄n mediātib⁹ his
q̄b⁹ ↄgruit tale mysteriū:decepit q̄ deceptiōe sunt digni.
Unde p⁹ dicit.q̄ ille est v̄tuti diuine ꝓpīquoꝝ:q̄ nō deci
pit:nisi auc̄te diuina.Ex quo sequiṫ q̄ aliq̄s decipit ali
quādo auc̄te diuina.Itē de achab dicit:q̄ nō fuit sine iu
dicio diuino decept⁹:⁊ de filijs israel q̄ egyptios decipē
iussi sunt.⁋ 3° pōt argui.q̄ de⁹ ⁊ falsum dicē ⁊ mētiri ⁊
fallē pōt sic.pole est deū dixisse falsum ⁊ fefellisse ⁊ mē
titū fuisse.ḡ pole est deū falsuȝ dicē ⁊ fallē ⁊ mētiri:ↄn̄a
est nota:q̄ oē q̄d est verū de p̄terito:aliq̄n fuit veruȝ de
p̄nti:vt pȝ ex p̄ ethi.⁊ ꝑ ↄn̄s oē q̄d pole est eē verū de p̄te
rito possibile fuit esse verū de p̄nti.Si aūt fuit possibile
de p̄senti deū dicē falsum ⁊c̄.ita possibile est ⁊ nunc:sed
an̄a ꝓbaṫ.Naȝ possibile est:q̄ deus alicui reuelet aliq̄d
futurū ↄtingēs:⁊ velit illū assentire reuelato:quinimo ⁊
causet in eo assensum vel iudiciū:quo ille iudicet sic esse
futurū:sicut reuelatū est sibi:quo facto:⁊ iam in p̄teritū
lapso:necessariū est deū dixisse sibi illud futurum:⁊ vo
luisse eum assentire:nec nō ⁊ causasse in illo hꝫ assensuȝ.

cap.5°
3ᵐ
2° arti.
cap.3°.
cap.38.
2ᵐ hēnric⁹
cap.vii.
q.53.
3ᵐ

¶ Itē istis nō obstātib⁹ cū de⁹ pp nullā reuelationē q̄ cūqȝ absolutā: ⁊ sine ↄditione de aliq̄ futuro fiēdo factā: necessitet ad faciēdū illō futurū: posē est illō nō fore: ⁊ p ↄñs hac extite necīa: de⁹ dixit h̄.v.g.a. fore ⁊ voluit illuȝ sic credere futurū: ⁊ in ip̄o cāuit assensuȝ h̄: ⁊ ille sic credidit: h̄ ē posis: ⁊ p ↄñs p cōpossis a. nō erit. Nūc āt seqͬ: de⁹ dixit alicui. v.g. Petro a. fore: ⁊ voluit Petruȝ credē a. fore. ac in ip̄o cāuit h̄ fidē vel assensuȝ: ⁊ Petr⁹ sic credidit: ⁊ a. nō erit. g̊ Petro dixit de⁹ falsum: ⁊ illi mētit⁹ ē: ac eū fefellit: ⁊ añs ē posē: q2 oēs ei⁹ ptes sīt poses ⁊ cōpossibiles: vt declaratū ē. g̊ ⁊ ↄñs ē posē: ⁊ p ↄñs posē est deū dixisse falsum ⁊c. qō fuit añs p̄me ↄñtie. ¶ Ad p̄ᵐ. nego deū sīm dixisse p ppbetas accipiēdo dicē in sensu supra posito. ¶ Ad p̄ᵃᵐ pbationē de Jona. dico q̄ vel ipsa fuit cōminatoria vel ↄditiōalis: lȝ ↄditiōe nō expssa. sed tñ a deo subintellecta. vȝ si niniuite nō peniterēt: sic q̄dā glose dicūt: ⁊ textus sequēs innuit quo ait Jonas. nūgd nō h̄ est v̄bū meū cū adhuc essem i terra mea: pp h̄ p̄occupaui vt fugerē i tharsis. Scio. n. q2 tu dñs clemēs ⁊c. q̄si dicerē scicbā q̄ si peniterēt ignosceres: ⁊ p ↄñs poti⁹ cōminabatur si nō peniterēt: q̄ excidiū absolute p̄dicēs: ⁊ tūc pȝ q̄ de⁹ nō dixit falsuȝ vel fuit absolute pnūtiatū. Et adhuc dico q̄ de⁹ nō dixit falsuȝ: q2 nō p illa v̄ba falsuȝ: sȝ verū signauit. s. futurā subuersionē moꝝ maloꝝ in ipsis niniuitis q̄ vtiqȝ secuta fuit. ¶ Et hec solo hētur ex glosa expresse ibidē: ⁊ sumpta est ab Aug. 21. de ci. dei. q ait. Niniue subuersa ē q̄ mala erat ⁊ bona edificata: q̄ nō erat: stātib⁹ menib⁹ ⁊ domib⁹ euersa ē ciuitas in pditis morib⁹: ⁊ q̄uis ppheta fuerit ↄtristatus: q2 nō sit factū qō illi timuerūt Jona pphetante futurū: factū ē tñ qō fuerat deo p̄sciēte p se dcm: ⁊ eādē sniaȝ ponit Aug. s. illō ps. 50. Incerta ⁊ occulta sapie tue manifestasti mihi. Ad illud de Ezechia vno mō pōt dici: q̄ ēt fuit cōminatio: sic ēt vna glosa dicit ibi. ⁊ si sic. pȝ: q̄ de⁹ nō falsum dixit. Alio mō q̄ fuit absoluta p̄nūtiatio ⁊ ad itellectū loquētis v̄a: q2 de⁹ per illa v̄ba nō itēdebat signare q̄ illo tp̄e Ezechias moreref: sȝ q̄ illo tp̄e mori merebaf: qō vtiqȝ verū erat: ⁊ h̄ est qō dicit Grego. 12. moral. Per pphetā inqͬt de⁹ dicit quo tp̄e ip̄e mori merebaf: p largitatē v̄o mīe illo cū tp̄e ad mortē distulit quo añ secula ip̄e p̄sciuit: nec ppheta g̊ fallax: q2 tp̄s mortl inotuit q̄ vir ille mori merebaf: nec dñica statuta cōuulsa sūt: q2 vt ex largitate dei anni vite crescerēt: h̄ quoqȝ ante secula p̄fixū fuit. Un̄ s̄ȝ hoc sēsus illi⁹ pphetie. morieris ⁊ nō viues ē. i. mori ⁊ nō viuere mereris: pȝ g̊ q̄ p neutrū de⁹ falsū dixit: q2 p neutrū falsuȝ: sȝ verū signauit. ¶ Ad 2ᵐ dico p̄: q̄ ex forā nō cōcludit nisi q̄ errorē de⁹ pōt p seip̄ȝ cāre: sȝ ex h̄ nō seqͬ q̄ pōt fallere vl' decipe: ⁊ h̄ iō: q2 ēt nō seqͬ q̄ de⁹ posset cāre errorē: sicut nō seqͬ meritū pōt de⁹ per seip̄m facē: g̊ pōt p seip̄ȝ mereri. Nec ēt seqͬ. pt p seip̄ȝ facē meritū ⁊ itelligo p seip̄ȝ. i. se solo: sic itelligit in pposito: ⁊ ē eadē rō vtrobiqȝ: q2 sic illa res q̄ ē vl pt eē meritū: pt ēt eē nō meritū: q2 illa sic facta nō eēt meritū: sic illa res q̄ est vel pōt eē error: pōt eē nō error: ⁊ ēt nō indiciū: ⁊ iō nō seqͬ: q̄ si illā faceret q̄ faceret errorē. ¶ 2° q2 difficultas quā itēdit doctor: posset in alia forā poni. s. arguēdo sic. Deus pōt mediātib⁹ causis secūdis cāre deceptionē. g̊ pōt per seip̄ȝ: q̄ ↄñs accepto añte p̄p̄e ⁊ stricte: vt. s. tūc de⁹ dicaf agē mediāte alio: q2 nō solū alio agēte ip̄e agit: vl coagit sȝ q2 ip̄e in tali actiōe p̄ncipalr aliō v̄o istrumētalr agit: ad quē sensuȝ ēt pbōnes adducte videnf tēdē: videref satis apparēs: iō nego assūptuȝ. Et ad p̄ᵃᵐ pbōnē de egyptys. dico q̄ si text⁹ attēdaf diligēter nō h̄ȝ q̄ deus directe decipet mediātib⁹ israelitis egyptios: nec decipe voluerit: nec q̄ aliqd iusserit ad qō p se ⁊ directe deceptio seqͬ obueat. Sic. n. scribif in Exo. dixisse dñm Moysi. dices oī plebi: vt postulet vir ab amico suo ⁊ mulier a vicina sua: vasa aurea ⁊ argētea: dabit āt dñs grām pplo suo corā egyptys. Cōstat aūt q̄ de⁹ istō potuit p̄cipere: ⁊ populus exeg sine oī simulatiōe mutui ⁊ cuiuscūqȝ fictiōe mēdacij: ⁊ de⁹ absolute ipsis petētib⁹ potuit facē: vt egypty postulata p̄berēt. Si aūt populus simulauit aut expressit se mutuo: ⁊ q̄si redditur⁹ petē: ⁊ egypty decepti se recepturos p̄stita putauerūt: h̄ de⁹ pmisit: n̄ iussit. ¶ Ad illud ēt de achab: dico q̄ de⁹ illā deceptionē nō iperauit: sȝ pmisit: ⁊ illō v̄bū egredē ⁊ fac. nō fuit ad itētionē dei iperatiuū: sȝ p̄nūtiatiuūȝ tm̄mō: sicut illud Joā. 2°. soluite teplū h̄: ⁊ aliud eiusdē: cū dit iude. qō facis fac citius: vtrobiqȝ. n. s̄m glosas ⁊ sanctos nō iperatiue: sed p̄nūtiatiue locut⁹ est. Un̄ in pposito est egredē ⁊ fac. i. egredieris ⁊ facies: sicut añ dixerat decipies ⁊ p̄ualebis. Nō mediocriter aūt miror hūc doctū virū ad pbationē sui dicti illas Aug. auc̄tes afferre. Tū q2 Aug. ibi mājfeste detestaf qō iste pbare itēdit. vñ ait. nō itaqȝ de⁹ deceptor est: qō credē nefariū ⁊ impium qs nō itelligat. Constat aūt q̄ si de⁹ posset per se decipe vt iste vult: nefariū non eēt: neqȝ ipiū credē q̄ h̄ aliqñ fieret. Si. n. poneref i eē: tūc licitū eēt credē q̄ deciperet. Supra ēt dixit q̄ sūma ⁊ p̄p̄e diuina v̄tus est neminē decipe. g̊ si aliqñ de⁹ quē q̄ deciperet: nō sūmā ⁊ ppriā v̄tutē s̄uaret: qō credē esse posē: impiū est oīno ⁊ nefarium. Tū q2 Aug. ibidē exponit se ⁊ textū cū ait: factū est vt iuberet de⁹ vel potius p illoꝝ cupiditate pmitteret vt peterēt nō reddituri: ⁊ acciperent q̄si reddituri. Ex quo pȝ: q̄ simulationē istoꝝ nō iussit: sȝ pmisit: ⁊ ex h̄ cetera que iducta sūt in arguēdo pȝ eē itelligēda s̄m pmissionē: nō s̄m iperiū: qō ēt cōfirmat qō vltimo allegatū est ex eo. Nā cōstat q̄ nunq̄ est iussuȝ a deo: vt odirēt inimicos: sȝ solū nō fuit expsse phibitū. ¶ Ad id quoqȝ qō annectif. s. q̄ multotiens legif deū ⁊ v̄bis ⁊ factis docuisse decipe inimicos: dōm q̄ si talia ad ea ad que signanda vel dicta vel facta referūtur: sicut referēde sunt oēs actiones ⁊ locutiōes figurate ⁊ pphetice: vt dicit Aug. in lib. ↄ mēdaciū: vt nō s̄m sonū v̄boꝝ ⁊ p̄mā (quā cōiter nō recte itelligētes capiūt) signationē itelligant: nō iuenif in talib⁹ deceptio vl' mēdaciū: sed v̄itatis mysteriū. Et iō dicit ibi Aug. q̄ in figuris qō velut mēdaciū dr̄: bene itellectū verū iuenif. Un̄ paulopost ante dicit q̄ illud qō Jacob fecit mr̄e auctore: vt p̄rem fallere videref: si diligēter ⁊ fideliter attendaf nō est mēdaciū: sed mysteriū: ⁊ idē dicit de ceteris actionib⁹ ⁊ locutionib⁹ ⁊ pphetys: ⁊ subdit pbationē dicens: q̄ in his v̄a nō falsa dicunf: q2 vera nō falsa significantur seu verbo seu facto que: significanf eni vtiqȝ ipsa dicunf putanf aūt mēdacia: q2 nō ea que vera significantur dicta intelligunf: sed ea que falsa sunt dicta eē credūtur. Et statiȝ h̄ diffuse declarat de Jacob qui nec in v̄bo nec in facto mētitus fuit: g per vtrūqȝ. s. tā factū q̄ v̄buȝ nō falsum: sed verū significauit: qō cui cure est intelligē legat eū ibidē. Si aūt ita est de dictis ⁊ factis pphetarū que nō legunf per eos deo iubēte dicta vel facta: multomagis h̄ tenēdū est in his que deus dici vel fieri legitur precepisse vel docuisse alicui: vt aliū directe falleret estimemus: q̄uis aliqua fecerit ⁊ iusserit: ex quib⁹ aliquos falli permisit. Unde Aug. in glosa Josue. vbi legitur q̄ deus precepit Josue ponere insidias ↄtra vrbē hay. ait. querendū est vtrū oīs voluntas fallendi pro mendacio sit putanda: ⁊ si ita est. vtrū posset esse iustū mendacium quo ille fallitur qui est dignus falli. Et si nec hoc quideȝ iustum reperif: restat vt s̄m aliquā significationeȝ h̄ qō de insidys dictum est ad veritatē referaf. ¶ Ad 3ᵐ nego

Marginalia: Ad p̄ᵐ; cap. 4°.; cap. 25.; cap̄ p̄; Ad 2ᵐ; cap. 11.; cap̄ 2°; cap. 13.; cap. 5°; cap. 6°; cap. 8°; Ad 3ᵐ

asis:ppea qz quuis qlz ps de ineē sit polis:nō tñ oēs sunt cōpoles:τ cū pbaē:qz illa ps de pterito ē neēia negādus est. Uñ si teneaē q res pterita pōt p diuinā potentiā nō fuisse:diceref pole eē vt de⁹ nūq̄ illō dcm̄ vel illū assensuz cāuerit:τ p ɔñs nō dixit a.fore.τ ille ali⁹ ēt nō credidit. ⁋ Si h vō nō teneaē:sicut aliq antiq doctores dixerūt q pole est illō dcm̄ nō fuisse sigñatiuū:aut nō illius sigñati qō est a.fore:τ similr assensuz alteri⁹ nō fuisse assensum seu iudiciū de a.fore:sicut ēt dōm eēt q iudiciū quo iudico Petrū sedētē sedere si ɔseruaref in me a deo postq̄ Petrus surrexit:nō eēt iudiciū quo iudicarē Petrū sedē:vel aliter dici pōt. Nā vt supra dcm̄ est ad h q aliqs dicat aliqd ppe reqriē intēsio sigñandi illō p suū dcm̄:cū g̃ de⁹ qō voluit possit nō voluisse:alias nullus pdestinat⁹ posset nō fuisse pdestinat⁹:cui⁹ oppositū coiter teneē s3 sensū diuisuz:pole est deū nūq̄ voluisse sigñare p suū dcm̄ a.fore:τ p ɔñs nūq̄ dixisse a.fore. Si vō nulla pdictarū viarū placeat inueniaē melior alia. Et si inueniri nō possit alia:poti⁹ iudico ɔfitēdū eē ignorātiā q̄ pcipitādū se in tā horrēdā auribus fideliū sniam:qlis est si dicaē deū posse mētiri:aut dicē falsuz aut decipe:cū ois scriptura catholica canonis τ sanctoꝝ clamet oppositū.

Girard⁹ nouarien sis in sua su. i tract. de log. p phi.ca.7.

⁋ Ad p̃ᵐ argumētū pncipale cum di:qcqd pōt creatura deo coagēte τc̄.supplēda est ppō determinādo illō vbū pōt p aliquē ifinitū:τ s3 aliū τ aliū g pōt addi ē negāda vl ɔcedēda. Nā ɔstat si dicaē:qcqd pōt pati creatura vl recipe de⁹ pōt p seipm nullo alio coagēte pati vel recipe ppō esset falsa. Et sic de plurib⁹ alijs:nūc g in pposito vī addi vel ɔuenieter posse cōiter h ifinitiuū facē:vt dicaē qcqd pōt creatura deo coagēte facē de⁹ p se nullo coagēte pōt facē:τ istā iuxta pmissa in pcedēti qōne ɔcedo:τ si debito discursu debeat minor sumi sub ops assumē:sed falsum creatura pōt τc̄.τ inferri.g̃ falsum pōt de⁹ per se facē:quā ɔcedo:nec est ɔtra:vel pōt addi iste ifinitiuus dicē:vt dicaē qcqd creatura deo coagēte pōt dicē τc̄.τ si dicē sumaē z° mō.s.p sigñare.nego maiorē. Nā sic creatura deo coagēte pōt odire deum τ peccare:q̄uis nō deo auctore:pz de diabolo:τ tñ de⁹ nō pōt p se deū odire nec peccare:sic in pposito dico q creatura deo coagente pōt sigñare τ asserē falsū:τ tñ de⁹ nō p se pōt h:sicut nec pōt velle sigñare falsuz. ⁋ Et nota q aliud est dictu creatura deo coagēte aliqd velle vel facē:τ aliud deo auctore: sicut in z° declarabiē.

Ad p̃mū pnci.in pnci.q.

⁋ Ad z^{m} nego ɔñtiā. Ad pbationē:qz flm dici est qōdā cōplexuz τ talia fieri:vt dcm̄ est in pn° est ipsa fieri vā nō pbaē p illā assumptā ex pcedēti qōne:qz ibi de entitatib⁹ polib⁹ dcm̄ est:q q̄libet de⁹ se solo pōt facē. Non aūt dcm̄ est q qōlibet enūtiabile pole de⁹ se solo posset facē eē vez:s3 vtiq3 q qōlibet de⁹ pōt facē esse verū:τ h accipiendo facē cōiter vt dcm̄ est ibi:nō aūt nūc sequiē.de⁹ pōt facere verū eē:qō flm di.g̃ pōt de⁹ facere flm:sicut nō sequiē.de⁹ pōt facere verū eē aliquē odire deū vel alias peccare.g̃ de⁹ pōt odire deuz vel peccare. Nā ɔñs est flm τ añs vez. Nā de⁹ sinit multos peccare τ odire:τ per ɔñs sinit eē verū q multi peccant τ odiūt deū:cū tñ posset phibere τ inhibere τ impedire ne peccarent vel odirēt:ac per hoc iuxta intellectuz ibi concessum sinit talia esse vera τc̄.

Ad z^{m}

⁋ Distinctionis. XLII.XLIII.τ.XLIIII. Qō. III.

Tertio quero vtrū sequēdo pcise nālē rōnē sit ponēdū:deū eē infinite po^{e} seu vtutis itēsiue. ⁋ Et vī q nō: qz illō nō est ponēdū sequēdo rōnē nālē: qō phi maxime rerū veritates rōne inuestigātes negauerūt:sed deū esse hō infinite virtutis intensiue phi negauerūt:sicut patebit statim de coꝝ pncipe.s. Aristotele.g̃ τc̄.

p̃ᵐ

Ad oppositū sic:sequēdo nālē rōnē ponēdū est aliqd eē i rerū nā quo mai⁹ nō pōt cogitari.g̃ sequēdo rōnē nālē:ponēdū est aliqd vtutis infinite itēsiue:τ vltra.g̃ deū eē vtutis ifinite. ɔñtie patēt: qz si est aliqd quo maius cogitari nō pōt:ipm est infinite virtutis:cū quolibet nō infinite vtutis maius cogitari possit. ⁋ Ulterius pz:q si est aliqd quo maius cogitari nō pōt:illud est de⁹:τ per ɔñs:si aliqd est hō:de⁹ est ifinite vtutis. Añs aūt pbaē rōne venerabilis Ansel. in pfol. sic. aliqd quo maius cogitari nō pōt est in intellectu: τ nō solū in itellectu.g̃ est in re. ɔña pz:τ añs quo ad p̃ᵐ ptē pbat ipe:qz audiēs hoc qō ego dico aliqd quo mai⁹ cogitari nō pōt itelligit qō audit:τ qō intelligit in intellectu ei⁹ est:ēt si nō intelligaē illud eē. ⁋ P. Ingt. si quo maius cogitari nō pōt:non intelligiē:vel cogitaē nec est in itellectu vel cogitatiōe:pfecto de⁹ aut nō est quo maius cogitari nō possit aut nō itelligiē vel cogitaē τ nō est in itellectu vel cogitatiōe:τ vtrūq3 vt dicit falsuz est. Et hanc z^{am} pbationē ponit ɔtra insipiētē. Scda pars añtis pbaē ab eodē in pfol. vbi supra:qz si quo mai⁹ cogitari nō pōt est in solo itellectu:pōt cogitari eē τ in re.qō maius est:τ per ɔñs:vt subdit idipm quo mai⁹ cogitari nō pōt est quo mai⁹ cogitari pōt:qō nō ɔtingit:maiores ēt pbationes ad idē adducit ɔtra insipiētē vide ibi. Et sic patet illud antecedens naturali ratione probatum.

cap z° *cap z°* *cap.3.4.τ.5.*

Respondeo In qōne ista erūt tres articuli. Naz primo videbiē quid de quesito senserunt phs τ Cōmēta.qm̄ de hoc doctores nostri varia cōstruunt. z° quid sit s̃m veritatem sentienduz. 3° cōtra dicta ponentur impugnationes τ soluentur.

Quantum ad pmum dicunt phm aliqui sensisse deum eē potētie infinite intēsiue.hoc aūt pbaē p°:qm̄ phs 8° phy.4° tracta.τ vlti.in illo cap. Qō aūt hoc necesse est impartibile esse. volens pncipalr ostēdere q pmus motor nō est ɔiunct⁹ magnitudini:pbat pmo ipm esse infinitū:τ deinde vltra ex hoc ɔcludit q est virtus nō in magnitudine:talē g̃ infinitatē intelligit in añte qualē repugnat nō posse stare cū opposito cōsequētis:aliogn faceret ɔñtiaz quā putaret infirmā:sed ɔstat s̃m opinionē phi q ifinitas durationis tñ nō repugnat magnitudini:cū celū s̃m eū sit ifinitū duratione.g̃ in añte nō sumit infinitatē talē.restat g̃ dicē q itelligat de infinitate in vigore intēsiue. ⁋ Cōfirmaē.per probationē ɔñtie.phs arguit eni q illa vtus infinita eēt in magnitudine finita:sicut oporteret si esset in magnitudine: cū nulla magnitudo sit s̃m eū aut eē possit ifinita:iō vti q3 ipsa moueret in nō tēpore:ɔstat aūt q illud nō eēt cōsequēs s̃m ipm:si illa sit ifinita duratione tñ. ⁋ z° idē ostendiē ex eo q illa pbatio phi nullū infinituz mouet per tēpus infinitū τc̄.si bene itelligaē de infinitate vigoris intēsiua probat.nō est aūt verisimile phm latuisse q̄tum τ qd pbaret ratio sua. ⁋ Qr aūt sic pbet ratio sua. dicūt qdē patere:si maior intelligaē de eo qō mouet independenter τ nō vt alteri⁹ instrumētū. Unde si sic formeē rō:nullū finitū intensiue mouet vel mouere pōt p° τ independenter tēpore infinito:de⁹ mouet s̃m phm vel saltē mouē pōt s̃m veritatē pmo τ indepēdēter tēpore infinito.g̃ deus nō est finitus intēsiue:vel arguēdo affirmatiue.omne potēs mouere p° τ independenter tēpore infinito est infinitū seu virtutis infinite intensiue:deus est hō.g̃ τc̄.sic inquiūt rō est demōstratiua:qō declaraē. Nam minor nō est dubia:maior aūt pz:qz omne tale potens est ex se vincere resistentiam mobilis per infinituz tempus:qō nō posset:si nō esset infinite vtutis intensiue

p° arti. *T.c.78.* *Diis egl. p.s.d.43. q.s.τ sup 8° phys. Sco. lib. p.di.z.τ i qb.q.7.* *T.c.79.* *z^{m}* *T.c.80.* *Diis egl. vbi supra.*

Scot° vbi.s.

¶ Aliter declaraf:qz oē tale mouet a se:z p ꝯńs a se vel ex se hz ɫtutē motiuā:ac per h ē entitatē:oē aūt qd gd hz a se:hz ab illo i tota plenitudie q̄ pōt illi cōpetē:nihil n.hz limitate in aliq̄ nisi hēaf ab aliq̄ agēte determinā te illud ad certū gradū:qz si vnū ens a se hz plenitudinē entitatis:aliō aūt ens a se nō hz plenitudinē talē:sz limi tatā entitatē hoc videref a casu:cū nō sit rō de vno plus q̄ de alio:casus aūt in his que sūt a se eē nō pōt:sz pleni tudo entitatis z po° actiue:sine ifinitate intēsiua nō pōt eē g̃ zc. ¶ 3° id qd respicit p seipm effectū ifinitū:vt ifi nit° est:est ɫtutis ifinite:de° sz phz est hm̃:igif zc.maior apparet:qz effect° ifinit°:vt ifinit° ē:nō ē nisi a cā ifinita.

3m

2° gnō. T.c.56.

Mior dclaraf:qz sz itētionē phi gnō z corruptio iferio rū q̄tū ad suā difformitatē.vz q aliqn est gnō:aliqn nō z silr corruptio reducif ad motū solis in obliq̄ circulo:z ad alios mot° iferiores:q̄tū ad vniformitatē aūt puta:qz ol anno tali tpe est gnō:z similr de corruptione reducif in supiorē motū.puta in p°m.Et deide in suū motorē.z h p tāto:qz q̄to motor ē supior:tāto ē simplicior z magis regulare z vnitā ɫtutē z opōnē:sic suo mō est de ipo mo tu celesti.Nā q̄tū ad diuersitatē.vz vt cuiuslibet reuolu tionis mot° est in se ifinit°:ifinities tñ replicat° reducif in motores scdos:nec arguit in eis ifinitā ɫtutē:qz q̄lz reuolutio ē ifinita:duratio āt z replicatio ifinita talis ef fect° reducif i eos p accńs:qz.s.durāt in ifinitū z nō fati gant:q̄tū aūt ad suā vnitatē:vt.s.ē vn° z ɔtinu° reducif in p°m motorē p se:vt sic ē ifinit°:z iō sz phm p̄m° motor p p z p se effectu respicit motū ifinitū vt ifinit° ē.Uñ q̄ tū ē de se motū ifinitū quē facit tpe ifinito faceret sil' in ifinitis mobilib°.Nā sil' moueret ifinita si eēnt vel vnū ifinitū si eēt. ¶ Cōstat aūt q oē qd posset mouē infinita vel vnū ifinitū si eēt:ē ifinite ɫtut' itēsiue.q̄re zc.q̄re pz itentio phi q aūt eadē fuerit itētio Cōmē.pōt pbari ex

Cō.41.

eo qd.12.met.ait.q mot° celestis cōponif ex duob° moto rib°:quoꝝ vn° ē finite motiōis:z ē aia ɔpńs in eo:z alter motiōis ifinite:z est po° que nō est in mā. ¶ Cōstat aūt q illā aīaz nō itendit astruere finite motionis iduratio ne:cū sit eterna z infatigabilis sm eū:sed virtutis finite in vigore mouēdi itēsiue.g̃ eodē mō astruit illā potētiaz que nō est in mā ifinita itēsiue:illa aūt sm ipm est de°.

[margin:] ¶ Mihi aūt his nō obstātib° vi:sic z mltis alijs q ista nō fuerit itētio phi neq; Cōmēta.Et p̄mo ostēdo hoc de pho supponēdo p̄mo duo:vnū est sm opionē phi q de° est motor approp:at° p̄mi orbis:z h dclarabif in 2°.istud ēt ɔcedūt docto.quoꝝ est opio recitata sm q pz ex pba tionib° coꝝ.Aliud est q sm opionē phi de° mouet de ne cessitate nāe z nō libere z ɔtigēter:z h ē cōiter ɔcedif fuisse opionis eiusdē.Et pbaf ē:qz aliogn posset suū or bē mouē irregulariter.s.tardius mouēdo q̄ nūc mouet: z rursus eque velociter:sicut nūc:cui° oppositū nitif ipse pbare 2° celi:aut qd magis ipole eēt motuz celi cessare.

T.c.36. t.40.

¶ Ex his aūt duob° fundamētis manifeste ɔcludif sm phm deū nō eē ifinite virtutis intēsiue.Nā sequeref q de facto moueret vel volueret in instāti:pz ɔńtia:qz mo uet celuz ex p̄ supposito:z ex 2° mouet nālr.z p ɔńs sm vltimū sue potētie.Cōstat aūt sm eūdē z sz veritatē:q si aliq̄ virtus nāliter mouēs eēt ifinita intēsiue in instā ti moueret:ɔńs pz eē falsum ad sensum:z ipole sm eius opinionē. ¶ 2° certū est vl q phs ɔcederet z hēt sz sua p̄n° ɔcedē:q si de° hēt ifinitā ɫtutē mouēdi moueret vl saltē mouē posset velocius q̄ nūc celū moueaf:nec duz hoc:sz ēt sine pportione veloci°:z per ɔńs in nō tpe:alio gn nō sz pportionē motoris potētie ad potētiā moti:eēt velocitas z tarditas mot°:cui° oppositūz frequēter dicit: z silr Cōmenta.2° celi.z plurib° alijs locis. ¶ Et rursus

2m

Cō.36.

ɔstat:q sm ipm ɔńs est falsuz.Uñ 2° celi dicit.q sic ne q; cytharisare:neq; ire in quocūq; tpe est pole:sz est vni uscuiusq; act° determinat° minimū tps ad nō excedē:sic neq; moueri celū in quocūq; tpe est pole:h aūt non pōt sm eū dici puenire ex pte motus:sed ex pte virtutis mo uētis:que nō pōt mouē in quocunq; paruo tpe:sicut nec cytharisans in q̄tolibet paruo tpe pōt suas chordas tā gere:neq; ambulās determinatū spatiū pōt in quocūq; tpe illud trāsire:sz in determiato:in cui° minore nō pōt: q̄uis nec illi spatio repugnet trāsire in miore:neq; chor dis cythare tāgi vel pcuti:vt certū ē:z istud.s.q talis ter minatio veniat ex nā motoris:pz ēt manifeste p Cōmē. 2° celi in auctē ei° īfra vltimo allegata. ¶ Cōfirmaf il lud p eūdē ibidē exponētē.vbi ait.Et nō dz aliqs ɔ̄dicē huic iductiōi:dicēdo q h nō ē nisi in potētijs finitis nā lib°:vos aūt.s.Aristo.z Cōmēta.dicitis q potētia moto ris celi est ifinita:qz nos itēdim° p ifinitū nō nisi ifinita tē motionis.i.q motio coꝝ nō cessat:ifinitas aūt intēsio nis:vt illic nō sit pportio iter potētiam motoris z moti ipole est in formis iquātū sūt forme.Et i cōmēto p̄cedē te dicit:q si po° motoris eēt sic ifinita mot° iueniref in istāti:vult g̃ Cōmē.q si po° motoris eēt ifinita intēsiue: nō eēt tps minimū in quo posset mouē.Et sic pcederet obtio ɔ̄ phm z ipm:z pz ppositū. ¶ 3° si de° eēt sic ifini tus q̄tūcūq; mai° mobile q̄ eēt p°m si esset:posset mouē: gnimo corp° actu ifinitū:si illō posset moueri:z ista ɔńa ɔcederef a pho z ɔńs negaref.g̃ z ańs.De ɔńa pz:ex eo q sm q ɫtus excedit ɫtutē:sic maius mobile pōt mouē sm ipm. ¶ Itē.12.meta.ipse z Cōmē.ibidē.dicūt substā tias separatas mouētes excedē se in nobilitate sm ordi nem z magnitudinē orbiū motoꝝ ab eis:ita q que ma iorez orbē mouet notior est aut nobilior:z per ɔńs potē tior:igif si aliq̄ sit in infinitū potētior in infinitū maius mouere posset si esset.Qz aūt ɔńs sit falsum sm eū:pz 2° celi:z maxime sm translationē antiquā:ac etiā cōmēti qui talis est.Si in aliq̄ orbiū erraticoꝝ eēnt plures stel le eēt orbis vltimus in labore:cū mouet orbes g sūt post ipm motu diuerso:z reuoluit ipsos:huī° aūt cām reddit ibi Cōmēta.qm̄ tūc potētia moti qui adderet sup poten tiā motoris eēt ifinita itensiue.Et iō statim addit phus ibi qd iā dixim° multotiēs:q oē corp° finitū hz potētiaz etiā finitam.Et nostra translatio habet.ois finiti corpo ris ad finitū virtus est.i.virtus qua ipm mouet est fini ta. ¶ Hoc idē Cōmē.12.meta.vbi ait.q verū est dicere corpus celeste hēe potētiā finitā:z hec est intētio ei°:qd dicit Aristo.eē in celo:qm̄ si in p̄ celo essent plures stel le aut maiores:aut tardius moueref aut oino nō:nō qz lassitudo accidat ei:sed pp defectū pportiōis:que est in ter motorē z motū:motor.n.nō mouet:nisi qz potētia ei° erit maior potētia moti.Et q̄to fuerit maius tāto potē tia ei° erit maior:z cū potētia motoris nō supabundaue rit nō poterit mouē ipm:z si modicū superabundauerit mouebit tardi°.Ex quo aūt pz tā falsitas ɔńtis sm istos q̄ ɔ̄nis que p̄ncipalr intendif:hanc totā rōnez in virtu te ponit Cōmētator 2° celi.vbi ait.visum est q pportio est terminata in corporibus celestibus:z ideo nō quicun q; motor eorum sic mouet:quodcūq; corp° sic neq; mo uet in quacūq; velocitate:sed vnūquodq; eoruz mouet motū ppriū:z in velocitate propria.Et subdit:iam.n.de clarauimus q additio potētie motoris super potētiaz mo ti nō est infinita:nisi in tēpore.s.in eternitate motionis: neq; in velocitate:neq; in multitudine motuuz:neq; in magnitudine corpoꝝ:qm̄ si eēt in magnitudie corpoꝝ z motuū multitudie z velocitate motuū eēt pole iuenire motū in nō tpe.z corp° motū infinitū:qd est impossibile.

T.c.39. Cō.38. Cō.39. Cō.38. 3m T.z.cō. 44. t.z.c.76 Cō.71. T.c.71. Cō.41. Cō.63.

¶ Sic ḡ pz: nõ fuisse itentiõis pħi deũ eē ifinite v̄tutis intẽsiue: ꝙ aũt eadẽ fuerit itẽtio Cõmentatoris satis pz
Cõ.79. ex pallegatis. Et põt h̄ ex eo patere qd̄ 8° phy. sup pte illa in q̄ phs pbat ꝙ pm᷒ motor nõ est v̄t᷒ ꝯiũcta magnitudini. ait. n. sic. Dupl'r potẽtie motiue pñt dici infinite: aut qꝛ actio eaꝝ nõ cessat: aut qꝛ mot᷒ earũ ẽ tãte velocitatis ꝙ nõ iueniṫ magis. s. ꝙ illõ qd̄ ab his moueṫ velocī᷒ moueṫ oi mobili: ꝙ aũt aliq̄ po᷒sit ifinite motiõis s3
8° phy. cõ.79. hũc modũ ipole est nisi mot᷒ possit fieri in istãti. Et subdit. motores ḡ siue mãles fuerint: siue nõ mãles s̄m hũc modũ ꝯueniũt i h̄ ꝙ motio coꝝ sit finita. Et eãdẽ sniaz
cap. 3°. cõ.38. ponit in lib. de suba orbis. ¶ Itẽ 2° celi. Neċe ẽ ingt vt ois mot᷒ nãlis ꝛ volũtarius hẽat velocitatẽ termiatã: qꝛ ois mot᷒ hĩet motorẽ terminatũ: ꝛ si eēt pole iuenire velocitatẽ nõ terminatã: tũc motor nõ hĩet potẽtiã termiataz. ḡ neq3 nãz termiatã: qꝛ sic itelligereṫ ex suo eē res ppe ei. Et post subdit ꝙ si potẽtie motoris celestiũ eēnt ifinite in vigore mouẽdi: nõ eēt pportio iter motorẽ ꝛ rẽ motã. ¶ Itẽ postea ifert: ꝙ iuenireṫ mot᷒ in instãti: ꝛ oẽ h̄ est ingt ipole. Et final'r ꝯcludit sic. Et iõ credẽduz ẽ ꝙ potẽtie mouẽtiũ sũt termiate pportiõis ad corpa mota: ꝛ ꝙ ifinitas nõ inueniṫ in eis: nisi pp eternitatẽ. Ex his pz: ꝙ ipse Cõmen. nõ posuit talẽ ifinitatẽ potẽtie in deo:
Nõdũ gnimo oppositũ totis virib᷒ conat᷒ est pbare. ¶ Pro intentione itaq3 pħi ꝛ Cõmẽtatoris ac solone pbationuz oppositarũ. Est sciẽdũ ꝙ deũ esse ifinitũ põt intelligi dupliciter. Uno mõ s̄m pmanẽtiã siue durationẽ essendi. Alio mõ s̄m potẽtiã agẽdi vel mouendi: ꝛ h̄ dupl'r: sicut supra tactũ est per Cõmẽ. s. extensiue: qꝛ. s. põt eternal'r ꝛ sine fine moueṙ. Alio mõ itensiue. s. ꝙ possit q̄cũq3 velocitate terminata in ifinitũ: ꝛ sine pportiõe velocius mouere: aut ẽt q̄tolibet corpe in ifinitũ mai᷒ posset moueṙ q̄tũ est ex se. ¶ Itẽ v̄tus motiua quedã est motiua localiter quedã alteratiue. Primo mõ certũ est ꝙ ipsi posuerunt deũ infinitũ: gnimo ẽt ꝛ alias subas abstractas ꝛ cetera corpa. 2° ẽt mõ posuerũt ipm ifinitũ ꝛ sil'r quẽlibet motorẽ celestẽ. 3° aũt mõ nec ipm nec aliquẽ aliũ posuerunt eē ifinitũ: sicut supra pbatũ est: ꝛ in h̄ sensu 3° pce-
Ad rõnes dñi Eg. ꝛ Scoti dit articulus iste. ¶ Et tũc ad p̄ᵃᵐ pbationẽ alioꝝ dico ꝙ phs nunq̄ fecit talẽ ꝯñtiã: de᷒ est ifinit᷒. ḡ nõ est virt᷒ in magnitudine. ¶ Sed arguit sic: nullũ finituz mouet tpe ifinito: ois virt᷒ in magnitudie est finita. ḡ nulla virtus in magnitudine mouet tpe infinito: s3 tũc põt sumi sub. de᷒ mouet tpe ifinito: ḡ nõ est v̄tus in magnitudine: ꝛ hec est ꝯ ibi pncipal'r inteta: in cuius rõnis pmissis q̄liter accipiaṫ finitũ: ꝛ vtrũ rõ efficaciter pbet intentũ ad pñs ptrãseo. Si tñ fieret ista ꝯñtia. de᷒ est infinit᷒. ḡ nõ est v̄tus in magnitudinẽ: adhuc ipa eēt bona s̄m pħm si añs itelligereṫ de ifinitate secũdi modi. s. extẽsiua i mouendo local'r. Unde ex h̄. ꝙ de᷒ põt local'r moueṙ p infinitũ tps. ifert ꝙ nõ est v̄tus in magnitudine. ¶ Et vlteri᷒ dico: ꝙ talis ifinitas motionis s̄m eũ repugnat v̄tuti cõiũcte magnitudini. Nã q̄uis aliq̄ in magnitudine extñs posset durare: ac ẽt alterare per tps ifinitũ: nulla tñ ipm põt moueṙ local'r tpe ifinito cũ q̄libet talis s̄m ips3 sit ex suo motu fatigabilis. ¶ Ad ꝯfirmationez dĩ. ꝙ nõ ex h̄ solũ: ꝙ illa v̄tus eēt in magnitudie: ifert phs ꝙ moueret in istãti: s3 si eēt in magnitudine: ꝛ cũ h̄ moueret tpe ifinito: tũc sequereṫ s̄m ipm ꝙ moueret in instãti: ꝛ est rõ: qꝛ cũ esset fatigabilis nõ posset tpe ifinito moueṙ: nisi eēt ifinita itensiue: ꝛ tũc vtiq3 moueret s̄m ipm in instãti: ꝛ
cap. 3° h̄ est qd̄ ait Cõmẽ. in lib. de suba orbis. d. Et manifestuz est: ꝙ si ponerem᷒ corp᷒ celeste cõponi ex mã ꝛ forma: qd̄ s̄m eũ ponereṫ: si ponereṫ ꝙ motor eius eēt v̄tus mãlis seu in magnitudine extñs velut forma ꝯstituẽs p se vnũ cũ corpe celesti: quẽadmodũ aia cũ corpe in aialib᷒ q̄ sũt hic. Sequereṫ ingt in ipo esse v̄tutẽ finite actiõis in tpe. ¶ Et est manifestũ: ꝙ si in corpe cõposito ex mã ꝛ forã eēt v̄tus ifinita in tpe: sequereṫ in ipso eē v̄tutẽ infinitã in ipsa actione ꝛ passione: ꝛ est ipole: qd̄ intelligit Arist. ex positiõe virtutũ gb᷒ moueṅt corpora celestia in corpore. i. si ponanṫ tales v̄tutes eē in corpore: vocat aũt vt ibi pz: v̄tutẽ infinitã in tpe que supra vocata est infinita extẽsiue: ꝛ eõ vocat finitã in tpe cui᷒ actio tpe finiṫ: infinitã aũt in actiõe vocam᷒ eã quã vocam᷒ infinitã intẽsiue.
Ad 2ᵐ ¶ Ad aliã pbationẽ qua dĩ ꝙ rõ pħi demr̄at talẽ infinitatẽ in deo: si reguleṫ illo mõ: dico p̄ ꝙ talis regula-
8. ph. 79 T.c.41. T.c.43. ꝛ.47. ꝛ 42. tio nõ est s̄m mentẽ pħi cũ ipse ibidẽ ꝛ in. 12. meta. vbi eãdẽ petit pbationẽ: nõ tñ itẽdebat loq de motore simpliciter p̄: sed cõiter de oib᷒ motorib᷒ celestib᷒. Unde in 12. illa pbatiõe facta: ꝛ vt sibi vĩ. ꝯcluso p illã ꝙ est dare aliq̄ subam imãlẽ ꝛ abstractã: ingrit postea: vtꝝ sit vna tñ hõ suba vel plures: ꝛ ꝯcludit ꝙ plᵉs: nõ igiṫ phs cuz dicit nullũ finitũ mouet tẽpore ifinito: intẽdit tñ de eo qd̄ pmo ꝛ independenter mouet q̄le est p̄ᵐ pñᵐ: qd̄ vnuz est tñ s̄m nũeꝝ. ¶ 2° dico: ꝙ illa maior sumpta cũ additiõe pdicta: q̄uis v̄a sit: qꝛ nihil mouet pmo idepẽdẽter nisi de᷒: supposito ꝙ moueat: ꝛ ipse vtiq3 s̄m veritatem est infinit᷒ itẽsiue: s3 tñ ph3 de cui᷒ itẽtiõe nũc q̄riṫ: ipsa sic absolute sumpta ꝛ itellecta de ifinitate itensiua vigoris est falsa: q̄ñ s̄m ipm q̄libet v̄t᷒ abstracta a mã est infatigabilis: ꝛ qua rõne põt moueṙ p vnã diẽ põt per ifinitũ tps: qꝛ post q̄cũq3 motionẽ est equalis vigoris: ꝛ oino eodẽ mõ pportionata suo mobili iuariato: q̄le est corp᷒ celeste: sicut antea erat: ꝛ p h̄ eque potẽs in illud. Unde
Cõ.38. Cõmẽ. 2° celi ꝛ mũdi. Cũ motor ingt ꝛ res mota abscindunṫ a pma mã nõ abscindeṫ suũ eē: neq3 suũ op᷒ qd̄ est
cap. 3°. moueṙ ꝛ moueri. Et in li. de suba orbis ait. ꝙ v̄tus infinita in actione ipsa ꝛ passiõe in se h̄ est quã vocam᷒ infinitã intẽsiue nõ exit in corpore: siue fuerit celeste: siue generabile aut corruptibile: ꝛ subdit. v̄tutes v̄o infinite in actiõe ꝛ passiõe in tpe eē nečiuz est in corpib᷒ celestib᷒: passiõe aũt in moueri: qꝛ simpl'r sũt simplicia: actiõe aũt in moueṙ: qꝛ sue forme nõ ꝯstituunṫ p suũ subm: ꝛ vtrũq3 est ipole in corpib᷒ gñabilib᷒ ꝛ corruptibilib᷒: qꝛ sũt cõposita ex mã ꝛ forã. hec ipse. Ex gb᷒ pz: ꝙ v̄tutes motiue celoꝝ: qꝛ nõ ꝯstituunṫ p subcta: sicut forme nãles: iõ sũt ifinite in actiõe in tpe. i. agũt seu mouẽt in tẽpore infinito. Nec ad h̄ s̄m ipm op3 ꝙ sint ifinite intẽsiue. ¶ Tũc ad p̄ᵃᵐ pbationẽ illius maioris: pz gd dõm. Naz ex quo virtus est ifatigabilis eque põt in finito tẽpore vinceṙ resistentiã mobilis q̄liscũq3 debeat intelligi talis resistentia: sicut vinceṙ vna die. ¶ Alia pbatio minus valet. Tũ qꝛ plenitudo entitatis ꝛ potẽtie vtriq3 est sine infinitate intensiua. Tũ qꝛ s̄m eundẽ nõ solũ pmũ: sed ẽt alie sube abstracte habẽt a se ꝛ entitatẽ ꝛ v̄tutẽ: cũ s̄m eũ: vt in 2° patebit: sint penitus iproducte: ꝛ tñ nulla est infinita intensiue: nec ẽt ita pfecta: ac s̄m modũ loquendi arguẽtis h3 tãtã plenitudinẽ entitatis q̄tã deus.
Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵃᵐ rõnez dico. ꝙ loquendo in pposito de effectu qui est mot᷒: siue pprie: siue iproprie mot᷒ dicaṫ effectus: ipm eē infinitũ põt intelligi dupl'r. Uno mõ extẽsiue: ꝛ sic idem est ipm esse infinitũ qd̄ esse durationis infinite. Alio mõ intensiue: ꝛ sic idẽ est qd̄ esse velocitatis infinite. Cũ ḡ diciṫ illud qd̄ respicit effectũ infinitũ vt infinitus est ꝛc. Dico ꝙ si respicit effectũ pmo mõ est virtutis ifinite corrñdẽter extẽsiue s̄m ph3: nõ aũt intẽsiue: sed tunc phs negaret minorẽ. Amplius dico ꝙ phs ita diceret quẽlibet illũ motorẽ respiceṙ suũ modũ: vt infinitus ꝛ ꝯtinu᷒ est: sicut pm᷒ motor suũ: nec oppositũ ostẽdi posset ex dictis pħi

Qḋ aūt vlteri⁹ addit φ p̄m⁹ motor q̄ntū est ex se motū īfinitū faceret in īfinitis mobilib⁹: aut in vno infinito si eēt: certū ē φ h̄ negaret a p̄ho ⁊ ēt a Cōmētatore: sicut exp̄sse pz ex supra allegatis. ¶ Ad auctē Cōmen. r̄ndet vn⁹ doctor φ Cōmētator loq̄t de finitate ⁊ īfinitate durationis ex se: sic intelligēdo φ mot⁹ ꝯiūct⁹: q q̄dāmō ē in mā celi: sic ip̄ortat p h̄ nomē ꝯiūct⁹: ē i po⁹ ad mouēdū: ⁊ q̄ntū est ex se: est ēt i po⁹ ad cessādū: ita φ q̄ntū est ex se pōt cessare a motiōe actiua celi: ⁊ h̄ ē s̄z Cōmē. q̄r est forma aliq̄liter ꝯiūcta: ⁊ i mouēdo mouet̄ accn̄talr̄: sic pz ex p̄cessu eiusdē cōmēti: ⁊ iō nō est de se īfinite motiōis: s̄z finite: q̄r si sue nāe dereliquereī a p̄ motore cessaret a motione sua pp̄ cāz dictā: ⁊ ita īfinitas mot⁹ nec̄io ē pp̄ aliū motorē in q̄ nō ē po⁹ oīno ad cessādū: neqz ēntialr̄: neqz accidētalr̄: q̄r neutro⁹ mouet: ⁊ illud ē p̄ⁿ simplr̄ sep̄atū ab oī mā: ⁊ pp̄ suā sep̄ationē ē īfinite motionis s̄m durationē. ¶ Ista rn̄⁹ nō ē s̄m mētē Cōmētatoris: qḋ pz p̄ ex eo φ dic̄ motorē ꝯiūctū motori accidētalr̄ ex suo motore. Hoc .n. exp̄sse ꝯdicit Cōmētatori i de suba orbis. vbi diffuse p̄bat φ tales motores: q̄s vocat formas ⁊ aīas corpoꝝ celestiū nō ꝯstituunt̄ p sua subaz: neqz mouent̄ accidētalr̄ p motū coꝝ. Un̄ ait: φ tūc mouē coꝝ eēt īfinitū: qḋ .n. mouet̄ qn̄ mouet ipole ē vt sit p̄m⁹ mot⁹ etern⁹: vt dicit Ari. ⁊ in z⁹ cap̄ p̄bās idē. s. φ nō ꝯstituunt̄ p subaꝫ deducit ad h̄ tanq̄ ad incōueniēs φ tūc mouerent̄ ex se p accn̄s. ¶ z⁹ ex eo φ dicit talē motorē posse q̄ntū est ex se cessare a motione. Nā Cōmēta. iz. meta. dicit φ necē est vt mot⁹ etern⁹ hēat motorē q est actio pura sine aliq̄ po⁹. i. q̄ i nulla hora ē motor i po⁹: ⁊ post subdit φ oē eternuꝫ est actio pura. Un̄ vult ipse φ ois motor celestis sit oīno i mot⁹: tā ēntialr̄ q̄ accidētalr̄: ⁊ s̄p nec̄io actu mouens. Un̄ z⁹ celi. Ex h̄ p̄bat nec̄io eē motū celi: ⁊ loquit̄ ḡnaliter de oib⁹ motoribus: vt pz ibi. Qḋ ēt ꝯfirmat̄ ex eo: φ postq̄ iz. meta. p̄hs ⁊ Cōmē. p̄bauerunt eē subaꝫ eternā mouētez q̄ nullo mō nec p se: nec p accn̄s mouet̄ neqz ē i po⁹ ad nō mouēdū ingt. Uez talis suba sit vna vl' plēs: ⁊ dterminat φ sūt plēs. ¶ z⁹ deficit rn̄⁹: q̄r cū s̄z Cōmēta. de⁹ ipse sit motor ꝯiūct⁹ p̄ mobili: ⁊ aīa ⁊ forma ipsius quēadmodū aliȷ motores dicunt̄ forme suoꝝ mobiliū: vt pz in de suba orbis: ⁊ in multis aliȷs locis: vt p̄babit̄ in z⁹: ⁊ etiā s̄m istū doctorē: cū in eadē q̄ōne dicat: φ de⁹ s̄m intentionē p̄hi ⁊ Cōmētatoris effectiue mouet celū: ⁊ ꝯstat φ p̄ⁿ mobile nō hz duos motores effectiue: ⁊ φ hz suū ꝯiunctuꝫ motorē: vt ceteri orbes: ac per h̄ deꝰ sit s̄m Cōmētato. motor appropriatus p̄mo mobili. Sequeret̄ φ ip̄e moueret̄ accidētalr̄: ⁊ eēt in potētia ad nō mouēdū: ⁊ φ īfinitas sue motionis sit ab alio motore ēt qui nullo mō mouet̄: que oīa sūt absurda ⁊ ꝯtra intētionē Cōmē. ex toto. ¶ R̄ndeo ḡ alr̄: ⁊ dico iuxta superi⁹ dicta: φ motor celi s̄m Cōmēta. est vno mō motiōis finite. s. itēsiue: ⁊ alio mō īfinite. s. extēsiue: ⁊ φ isto mō hēat motionē īfinitā p̄uenit ex eo φ ip̄e nō est in mā ⁊ h̄ ip̄e itendit ibidē: sicut pz ex eo φ nullo iterposito subdit declarans sensum p̄dictoꝝ v̄boꝝ. Scōm ḡ ingt φ mouet̄ a potētia finita mouet̄ in tēpore: ⁊ h̄ ē motionē eē īfinitā itēsiue: ⁊ in h̄ dicit diuersari mot⁹ celestes in velocitate ⁊ tarditate: s̄m diuersitatē p̄portiōis finitatis hō motoris ad sua mota. Et postea addit: ⁊ in h̄ in quo ꝯueniant φ moueret̄ a po⁹ nō in mā hn̄t eternitatē mot⁹ ⁊ ꝯtinuitatē: ⁊ sic mot⁹ celestis qui est finit⁹ p̄mo mō. s. velocitatis finite ⁊ infinit⁹ extēsiue. i. eternus hz finitatē ex finitate itēsiua motoris ⁊ infinitatē ex īfinitate extēsiua motoris que ꝯuenit ex ei⁹ modi separatiōe a mā. ¶ Utruꝫ aūt sint duo motores ēntialr̄ distīcti: vel vnus s̄m ēntiā ⁊ duo s̄z dispōnē iuxta modū loquēdi Cōmētato. seu di mouēs. s. vt agēs: ⁊ vt finis: ⁊ quomō ab ipso mot⁹ habeat eternitatē: ⁊ q̄n nō: videbit̄ in z⁹ vbi ingret̄: vtrū s̄m intētionē p̄hi ⁊ Cōmēta. de⁹ sit motor appropriatus alicui orbi: ad n̄m aūt p̄positū nūc id nō est op⁹ discutī.

Quantū ad z^m arti^m dico duo. ¶ Primū est φ q̄s īsequēdo nālē rōnē hz ponē aut saltem nō negare: φ ē aliq̄ res īfinitī vigoris itēsiue: p̄bat̄: q̄r aliq̄ sūt nālr̄ ꝯcedēda eē simplr̄ poīa vel saltē nō negāda eē poīa que nō pnt poni: ⁊ sciunt̄ ēt nō posse poni i eē: nisi p v̄tutē īfinitā itēsiue. ḡ vel est ꝯcedēdū eē aliq̄ talē v̄tutē: vel saltē nō est negādū: pz ꝯn̄a: q̄r nunq̄ ꝯn̄s est negādū: nisi an̄s ad qḋ illud scit̄ eē ꝯn̄s sit negādū. Assūptuꝫ declarat̄ in plib⁹. Nā φ aliqḋ corp⁹ itēse calidū trāsmutet̄ in istāti in frigiditatē itensaꝫ: cū nō appareat nec euidēter possit apparere iplicare vel iferre ꝯdictionē: nō apparet eē ipole: ⁊ per ꝯn̄s nō est negādū esse pole simplr̄. ¶ Itē φ vnū corp⁹ per p̄us sit in vno loco: ⁊ in istāti terminānte illud sit in alio distāte: nulla v̄ ꝯdictio: ⁊ iō nec illud est negādū eē pole. Silr̄ φ celū in īfinitū velocius possꝫ moueri (syncathegoreumatice accipiēdo īfinitū) nō v̄ iplicare ꝯdictionez: ⁊ p ꝯn̄s nec ipole: ⁊ multa alia pnt cōmemorari: que nō sunt negāda eē poīa simplr̄: ⁊ tn̄ cū h̄ nō pnt poni i esse: nisi a potētia seu v̄tute īfinita. Et h̄ ēt scit̄ per regulas cōiter ꝯcessas de p̄portiōib⁹ virtutū mouētiū iter se: s̄m p̄portionē velocitatis motionū ipsaꝝ. ¶ Scōm est. φ nāliter loquēdo ponendū est: vel saltē nō est negādū deū esse infinite virtutis itensiue: pz: q̄r ex quo nō est negādū eē aliq̄ v̄tutē īfinitā: vt p̄batū est: ⁊ h̄ v̄ iportare dignitatē ⁊ p̄fectionez simplr̄: nō est negādū a deo cui ex cōi ꝯceptiōe oē qḋ est simplr̄ dignitatis ⁊ excellētie attribuit̄. ¶ Cōfirmat̄: q̄r supra di. zs. p̄batū est nāliter eē ponendū deū eē actiuū ⁊ p̄ductiuuꝫ alioꝝ. Cū igit̄ nō sit negandū aliq̄ vim actiuā infinitā: nō videt̄ esse negandū diuinā virtutē esse infinitam.

Nunc ḡ est arguēdū ꝯ dicta: ⁊ h̄ duplr̄. Prio p̄bādo deū nō eē v̄tutis īfinite. z⁹ p̄bādo h̄ nō eē ponēdū īsequēdo rōnē nālē. ¶ Primum p̄bat̄ p̄ sic: si eēt v̄tutis īfinite nō hr̄et potētiā terminatā: ⁊ sic neqz nām terminatā: h̄ aūt ē fl̄m. ¶ z⁹ si de⁹ eēt īfinite v̄tutis moueret vel saltē mouē posset in istāti. ꝯn̄s est falsum. Tū q̄r mot⁹ est successio q̄ in istāti eē nō pōt. Tū q̄r mobile sil' eēt in oīb⁹ ptib⁹ spaȷ sup q̄ moueret̄. Tū z⁹ q̄r pari rōne posset celū in istāti v̄tere v̄siōe cōpleta: s̄z h̄ ē falsuꝫ. Nā sequeret̄ φ eēt mutatū p positū: ⁊ tn̄ nō esset mutatū: q̄r ip̄z totū ⁊ q̄lz ps ei⁹ eēt i loco eodē p̄ i q̄ fuit p̄us. Un̄ supposito φ celū q̄sceret p tp̄s: ⁊ sol eēt in oriēte si in istāti verteret̄ in eodē instāti sol eēt in oriēte: sic p̄us erat: ⁊ ita q̄libꝫ ps celi ⁊ totū celū: ⁊ p ꝯn̄s nō eēt mutatū. ¶ z⁹ si de⁹ eēt īfinite v̄tutis posset p̄ducē aliq̄ formā. v. g. calorē īfinitū itēsiue: simil'r multitudinē īfinitā ⁊ corp⁹ aliqḋ īfinitū: ⁊ illud ēt mouē posset localr̄: q̄ oīa sūt ipoīa: ⁊ ꝯn̄a q̄ ad oīa pꝫ ex p̄portiōe v̄tutis ad v̄tutē ⁊ effectuꝫ correspondentiū adinuicē. Et has rōnes tres i v̄tute tāgit Cōmē. in diuersis locis: vt ex dictis eius allegatis supra pz. ¶ 4⁹ si de⁹ eēt v̄tutis īfinite eēt ēt p̄fectiōis infinite: ⁊ si sic sequeret̄ φ nullū alioꝝ entiuꝫ a deo eēt aliq̄ mō alio p̄fecti⁹ vl' ip̄fecti⁹: s̄z oīa eēnt eq̄ p̄fecta: qḋ ē fl̄m. ꝯn̄a p̄bat̄: q̄r oīa dir magis vel minus p̄fecta: s̄m φ magis vl' minus appropinquāt vel distāt a p̄cū aūt qḋlibet aliud sit finitū. seq̄t φ qḋlibet distaret a deo in infinitū: ⁊ per ꝯn̄s nō vnū plus alio. ¶ 5. De⁹ est mēsura oīum aliarū subarū: vt pz. io. meta. per Cōmē. ⁊ ibidē habet̄: mēsura est gd minimū in illo gn̄e quo est mēsura. ḡ de⁹ nō est infinitus: q̄r tūc poti⁹ eēt maximū: ⁊ iste due vltime rōnes discreti⁹ p̄bāt φ de⁹ nō sit īfinite p̄fectiōis vl' entitatis.

iz. met. cō. 4i. Dcbaz in q̄libet. 7. q. z.

Dcbaz cta. 5. cap̄ p̄

Cō. 30.

Cō. zi.

tex. ⁊ c. 4z.

cap̄. z⁹ Dcbaz.

R'⁹ ꝯtra h̄. me. cō. 4i.

Cō. 4i.

Cō. 4i.

z⁹ arti. p̄⁹ ꝯ

z⁹ ꝯ

3⁹ arti.

p̄^m

z^m

3^m

iz. me. cō. 4o. 5⁹ ca. d sub. orbi. 8. ph. 79.

4^m

io. me. cō. 3. 4. ⁊. 7.

Rñsio ¶ Rñso. q sicut illimitatū ꝛ ifinitū ₰m eēntiā pōt itelli gi dupl'r. s. extēsiue ꝛ itēsiue: sic ꝑ oppositū finitū ₰z eēn tiā pōt capi dupl'r: si ḡ in pdicato maioris finituz capiat vt opponit ifinito ₰z eēntiā extēsiue: sic ꝯcedo ꝯnē acci piēdo in ea eodē mō terminū illū. Nā ꝯstat ꝙ de⁹ nō est qōlibet ens vel entia ifinita: ₃ vnū singulare imo vnicū ꝛ maxie vnū: ꝛ iō nō est ifinit⁹ extēsiue ₰z eēntiā. Si vo accipiat ifinitū ₰z eēntiā intensiue: sic quocūqz mō acci piat in exēplis adductis p̄sylli maior est falsa. ¶ Ad

Ad 2ᵐ 2ᵐ rñō. ꝙ ꝯña nō appet nc̄cia: q̄litercūqz ēt in ꝯñte acci piat mouere. s. siue ꝑ motiōe successiua: siue ꝑ mutatio ne subita. Nā hoc solo posito: ꝙ aliqd corp⁹ q̄litercūqz ꝛ q̄ntūcūqz velociter motū: vel pōle moueri: in ifinitum veloci⁹ de⁹ posset mouere: saluaret optime infinitas sue virtutis: nec sequeret ex h̄ ꝙ posset in instāti. Scd̄o di co. ꝙ si capiat mouē large ꝑ. s. subita mutatione ꝙ ꝯña nō est falsuz ꝛc̄. ¶ Tūc ꝑbatio p⁹ nō est ad ꝑpositū: q2 mutatio subita nō est successiua. Ad aliā aūt cū dī. ꝙ tūc mobile eēt sil' in oīb⁹ ptib⁹ spatij. pōt dupl'r rīderi. vno mō vt aliq dicūt: ꝙ illud nō seqt. Nā posset de⁹ corp⁹ de extremo ad extremū subito mutare: nō mutādo ipz per mediū: sicut corp⁹ cb̄ri exn̄s in celo accedit ad altare: nō accidēs ad aliq̄ loca media. ¶ Alio mō rñdeo ꝛ dico: ꝙ si deus vellet: posset ēt per mediū subito corp⁹ de extre mo ad extremū mutare: ꝛ tūc in illo istāti illud corp⁹ sil' eēt in oīb⁹ ptib⁹ spatij: ꝛ post illud istās nō eēt nisi in ter mino ad quē: nec illud ē ipōle: sic nec ꝙ idē sit corp⁹ per ipo in plurib⁹ locis sil: qd vtiqz de⁹ pōt facē.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ ꝑbatione falsitatis dicti ꝯñtis: ꝯcedo sil'r ꝙ de⁹ posset su bito cōplete rūoluē celū. Et dico: ꝙ tūc celū eēt mutatū: ꝛ cū ꝑbat ꝙ nō dico ꝙ nō seqt. Hoc est in eodez loco in quo pus fuit. ḡ nō est mutatū ₰z locū: q2 si sil cū h̄ ꝙ est in eodē loco in quo pus fuit: sit ēt in aliq̄ in quo pus nō fuit: vtiqz ipm est mutatū. Exēplū in mutatiōe ₰m for mā posito ꝙ aer tenebrosus sit calidus: deide nulla mu tatiōe facta in ipo ₰z calorē: fiat lucidus: tūc vez ē dicē: aer est sub eadē forma sub q̄ pus fuit: ꝛ tñ falsum ē ꝙ nō sit mutat⁹ ₰m formā: ꝛ sil'r si vnū corp⁹ exn̄s in oriēte dē poneret in occidēte nō remouēdo ipz de pori loco: sicut bene posset: adhuc illd eēt mutatū ₰z locū q̄uis eēt i eo dē loco in quo pus fuit. Sic i ꝑposito q̄uis celū eēt in il lo instāti ipz ꝛ oēs ei⁹ ptes i eodē loco in quo pus erāt: ni hilomin⁹ in eodē istāti ipz ꝛ q̄libet ps ei⁹ esset in alio lo co in quo pus nō fuit: ꝛ iō nō eēt vez ipz nō eē mutatū.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ pōt pmo negari ꝯña: sicut ꝛ pcedēs. Naz suffi ceret ad infinitatē virtutis ꝙ q̄ntocūqz calore finito poli posset deus facē intēsiorē: ꝛ q̄libet multitudine possibili finita maiorē: ꝛ q̄ntocūqz possibili finito maius: ꝛ q̄ntocū qz etiā corpore finito possibili posset maius mouere da to ꝙ nō posset facere calorē infinitū: aut multitudinem aut magnitudinē actu infinitā. Scd̄o ꝯcedo ꝯñs q̄ntum ad singulas tres ptes pmes: ꝛ ꝑbabit in sequēti qōne: ꝛ sil'r q̄ntū ad vltimā ꝯcedo: ꝙ de⁹ q̄ntū est ex sufficiētia sue virtutis vtiqz posset mouere corp⁹ ifinitū. Si aūt nō pos set: qd nō assero: h̄ esset pcise: q2 illud moueri nō posset.

Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ. qcqd sit de ꝯña. ꝯcedo pmū ꝯñs: ₃ vlteriorē nego ꝯñtiā. Ad ꝑbationē dōm: ꝙ illud dcm̄ nō est itelli gendū de distātia vel ꝑpinqtate ₰z excessuz maiorē vel miorē pfectiōis diuine ad alia entia. Nā q̄libet excedit infinite ₃ excessu equoco: ꝛ iō nec ꝑpe vnā magis exce dit q̄ aliā: ₃ ē intelligēdū ₰z maiorē vel minorē silitudi nē vel ꝯueniētiā: ₰m quā aliqd cōe vniuoce dī de deo ꝛ alijs: ꝛ ₰z talē maiorē vel minorē ꝯuenientiā dz intelligi maior ꝛ mior pfectio alioꝝ. ¶ Hoc aūt nō ipedit pp in finitatē dei: sicut esto ꝙ eēt vna albedo ifinita intēsiue: ꝛ vna nigredo. 10. graduū: ꝛ sil'r vna rubedo. 10. graduū: q̄ uis illa albedo excederet excessu graduali tā nigredinez q̄ rubedinē datā infinite: nec vnā plus q̄ aliā. Adhuc tñ maior eēt ꝯueniētia iter illā albedinē ꝛ rubedinē: q̄ in ter albedinē ꝛ nigredinē. Et pp h̄ posset dici ꝙ illa albe do magi appropinq̄ret ꝛ min⁹ distaret: ꝛ ꝑ h̄ eēt pfectior q̄ nigredo data. Ad aliud qd addit dōz ꝙ q̄uis mēsura que est ꝑ replicationē: vt vlna ꝛ vncia ꝛ alie qbus quāta mēsurant sit qd minimū ₰m q̄ntitatē: ad bonū tñ itelle ctū q habet. 10. meta. mensura tñ ₰m pfectionē (q̄lis est de⁹ mēsura alioꝝ entiū) nō opz ꝙ sit minimū ₰m perfe ctionē: vn̄ albedo que ponit mēsura in gn̄e coloꝝ nō est minima ₰m pfectionē iter colores: ₃ permaxima: sic in ꝑposito. Et si argumētū valeret nō solū ꝑbaret deū eē nō ifinite pfectionis: gnimo ꝙ eēt minime inter cetera entia: qd absurdū est.

¶ Ad rōnes pncipales dico: ꝙ ma ior illa est falsa: qm̄ nāliter est ponēdū deū intelligē oīa alia a se: sicut supra mōstratū est: ꝛ tñ dū a ꝑposito hanc māam Aristo. tractauit: oppositū sensit q̄uis in h̄ sibi ali bi ꝯdixerit: vt supra dist. 35. pz: ꝛ sicut hec ita multa alia sunt ponēda nāliter loquēdo de deo que ipse nō posuit. Vn̄ pōt dici ꝙ talis argumētatio. hoc nō posuit pħus. ḡ nō est ponendū: nō est rōcinatiua neqz demr̄atiua neqz ꝑbabilis: sed est tñ accusatio ei⁹: q2 h̄ ponē debuit: sicut ꝯtra negātes casuz: ppea q2 antiq nihil sunt locuti de eo dicit Cōmētator 2ᵒ phy.

¶ Rō Ansel. ad ptē oppositā; q̄uis verū ꝯcludat: nō est tñ meo iudicio demr̄atiua: sic ipse putauit dicēs in ꝑlogo suo supra ꝑsol. ꝙ ipsa nullo alio indiget ad se ꝑbādū. Unde pmo ostēdā: ꝙ modus arguēdi nō est efficax: deide soluā rōnē. ¶ Primū pz: q2 si ille modus arguēdi esset bonus: similr posset ꝑbari. ꝙ est aliq̄ albedo q̄ mai⁹ aliqd cogitari nō pōt: pz arguen do in sua forma sic: albedo q̄ nō pōt aliqd mai⁹ cogitari est in itellectu: ꝛ nō in solo itellectu. ḡ est in re. ꝯña pz: vt sua. Et pma ps añtis ꝑbat: q2 audiēs h̄ qd dico albedo qua nō pōt aliqd maius cogitari: intelligit qd audit. ꝛ qd intelligit est in intellectu eius ꝛc̄. Et scd̄a ēt ps sil'r sic ꝑ bat: q2 si in solo itellectu pōt cogitari eē in re qd mai⁹ ē: ꝛ sic albedine q̄ mai⁹ cogitari nō pōt aliqd mai⁹ cogitari pōt: ꝛ similiter cetere ꝑbationes sue pñt ad h̄ applicari.

¶ Rñsio ḡ ad rōnē: sic supra facta est: cū. n. arguitur sic sequēdo rōnē nālē est ponēdū aliqd esse in rerū nā quo mai⁹ nō pōt cogitari. ḡ sequēdo nālē rōnē ponēdum est aliqd infinite v̄tutis itensiue. Dico ꝙ duplex pōt eē sen sus añtis: vnus ₰m ꝙ ly. maius pōt itelligi pcedē totū il lud: pōt cogitari. Ali⁹ ₰m ꝙ pōt seq: ꝛ h̄ bū differt: sic pz in exemplo supposito: ꝙ ipōle sit aliq̄ esse formicā ma iorez elephāte: hec est v̄a nulla formica maior elephāte pōt cogitari: pz q2 sua ꝯdictoria est falsa. s. aliq̄ formica maior elephāte pōt cogitari: nullā enī singularē hz verā: ₃ q̄libet singularis est falsa pp falsaz iplicationē a parte subiecti: siue demr̄aret formica exn̄s: siue non exn̄s. ¶ Et tñ si ly. maior postponat sic: nulla formica pōt cogitari maior elephāte. ipa ē falsa: nihil. n. ꝑhibet aliq̄ imo cer te q̄lz formicā quēq̄ cogitare esse maiorē elephāte. Si aūt añs sumat p mō. Dico ꝙ pħs ꝛ q̄libet tenēs aliquid vnū pfectissimū in entib⁹: ꝛ illd eē nō ifinite v̄tutis iten siue ꝯcederet: ꝛ añs ꝛ negaret ꝯñtiā: ꝛ ꝑpōnē assūptā ad ꝑbationē ꝯñe. s. illā (q̄libet nō ifinite v̄tutis mai⁹ pōt co gitari) diceret eē falsaz: q̄uis ꝯcederet istā (quolibet nō ifinite virtutis aliqd pōt cogitari eē mai⁹) sed ꝑ istā nō ꝑbaret ꝯña: vt pz. Si aūt añs sumat 2ᵒ. añs vtiqz negā dum est: diceret. n. ꝙ q̄lz exn̄te: aut ēt poli aut cogitabili pōt cogitari aliqd esse mai⁹: seu v̄e seu false. ¶ Tunc ad ꝑbationē Ansel. cū dī aliqd q̄ mai⁹ cogitari nō pōt ē in intellectu:

T. cō. 3. t. 4.

Ad rōes pnci.

Cō. 43.

intellectu:ꝛ nõ solũ in itellectu.ğ etiã in re. Pz.qa si de/beat eẽ ad ꝓpoᵐ ops ꝙ ly maiꝰ itelligaꝛ seq ly põt cogita/ri:qa in illo sensu negareꝛ aňs pᵐ:ꝛ tũc distiguo aňs istiꝰ ꝯñe Ansel.qꝛ vl ipz supponit mãlr vel signatiue ꝛ ꝑso/nalr.Si p̊ mõ ꝛ ipm sit ꝓpõ q̃daz vocalis ꝯceᵒ illõ.ꝛ silr ꝯñs:si in ipo eodẽ mõ supponat subm eiꝰ:sz tũc nihil ad ꝓpositũ. Nã ꝯstat ꝙ illa vox nõ est infinite ṽtutis.Sed si in ꝯñte subm supponat signatiue.pz ꝙ ꝯña nulla ẽ:sic ꝛ ista.hec vox aliqd qd nõ ẽ:est.ğ aliqd qd nõ est:est.naz aňs est vex:ꝛ ꝯñs iplicat ꝫdictionẽ si subm supponat si/gnatiue.Si ṽo in illo aňte subz supponat 2ᵒ mõ.sic dico ꝙ negãdũ eẽt q̃zᵐ ad p̊mã ꝑtẽ ab eo q teneret nihil eẽ ta/le.Et cũ ꝓbaꝛ ꝙ audiẽs h:qd dico aliqd q̃ maiꝰ cogitari nõ põt itelligit ꝙ audit:ꝛ qd itelligit ẽ in itellu. ¶ Dico p̊ ꝙ si iter has duas ꝓpõnes h itelligiꝛ:ꝛ h est in itellu. fiat dĩa sic videꝛ Ansel.faceꝛ ꝫ insipi. Unñ negãti hãc ꝯse/qñtiã.itelligiꝛ.ğ est in itellu.nitiꝛ illã ꝓbare.hec enim falsa est:oẽ qd qs itelligit est in itellu. Nã lapidẽ qs itel/ligit:ꝛ tñ lapis nõ est in itellu:nec ꝓbatio quam adducit Ansel.valz.ait eni ꝙ sic oẽ qd cogitaꝛ:cogitatõe cogitaꝛ:ꝛ qd cogitaꝛ:sic cogitaꝛ sic ẽ in cogitatiõe:ita oẽ qd itelli/giꝛ in itellu itelligiꝛ ꝛc̃. Nã etiã hec assũpta:oẽ qd cogi/taꝛ est in cogitatione est falsa:vt pz de lapide:nõ distin/guẽdo aũt iter illas sic ꝛ frequẽter antiq nõ distiguebãt. Et cũ diciꝛ aliqd eẽ in itellu.si ꝓ eodẽ accipiaꝛ:ac si dica/tur ꝙ illud itelligiꝛ:ꝯcedo ꝓpõnẽ:sz nihil ad ꝓpoᵐ:quia audiẽs illã vtiqz itelligit illã:ꝛ illa intelligiꝛ ab eo.Sed nõ seqꝛ:hec vox:aliqd quo maiꝰ cogitari nõ põt itelligi/tur.ğ aliqd quo maiꝰ cogitari non põt intelligiꝛ.si subm ꝯñtis suppõat signatiue.Sic etiã nõ seqꝛ hec vox:qd nõ põt cogitari põt cogitari.ğ qd non põt cogitari põt cogi/tari. Nã aňs est vex.nã audiẽs h qd dico(qd nõ p̃t cogi/tari)cogitat qd audit:ꝛ qd cogitat cogitaꝛ:ꝛ tñ ꝯñs ipli/cat ꝫdictionẽ si subm supponat signatiue. Silr audiens hãc vocẽ(maiꝰ eo q̃ maiꝰ cogitari nõ põt)intelligit qd audit:ꝛ illa vox itelligiꝛ ab eo:ꝛ tñ nõ seqꝛ:hec vox maiꝰ eo ꝛc̃.intelligiꝛ.ğ maiꝰ eo quo maiꝰ cogitari nõ põt intel/ligiꝛ. Nã aňs est veru:ꝛ ꝯña si subm supponat signatiue est falsuz ẽt ꝼm Ansel. Nã ex ipso seqꝛ ex eo qd maiꝰ co/gitari nõ põt aliqd maiꝰ cogitari põt:qd ipse diĉ eẽ ipossi/ble in p̊ma ꝓbõne 2ᵉ ꝑtis aňtis:ꝛ ꝫ isipi. ¶ Et si dicaꝛ ꝙ au/diẽs hãc vocẽ(aliqd quo maiꝰ cogitari nõ põt)si sit no/te lingue:nõ solũ itelligit sic vnã vocẽ nõ signatiuã:cuz in eiꝰ auribꝰ formaꝛ:sz itelligit qd ipsa signat. Unñ ꝛ qui hãc dicit eẽ verã:aliqd quo maiꝰ cogitari nõ põt est in re ꝛ qui eã dicit eẽ falsaz itelligit qd significet ipsa ꝓpõ:et ꝑ ꝯñs qd signet subm:ꝛ si sic.ğ illud qd ꝑ illã signaꝛ in/telligiꝛ:ꝛ ꝑ ꝯñs hec est ṽa:aliqd q̃ maiꝰ cogitari nõ p̃t i/telligiꝛ subto supponẽte signatiue. ¶ Rñᵒ ꝛ ꝯcedo ꝙ il/lud qd signaꝛ ꝑ illã ꝓpõnẽ itelligiꝛ: sed nego vlteriores ꝯñaz.Et pz instãtia:qꝛ etiã audiẽs hãc vocẽ:qd nõ põt cogitari:aut hãc qd nõ p̃t itelligi itelligit qd ipsa signat:sic ẽt itelligit hãc eẽ falsaz:qd nõ põt cogitari põt cogita/ri.Et illõ qd ꝑ eã signaꝛ itelligiꝛ ab eo. Et tñ non seqꝛ.ğ qd nõ põt cogitari cogitaꝛ:aut qd nõ põt itelligi itelligi/tur. ¶ Unñ sciẽdũ ẽ ꝙ nõ ois terminꝰ põt ꝓ eo supponere signatiue ꝛ ꝑsonalr qd ipm signat:sic pz de his terminis nihil ꝛ nõ aliqd:q̃x vterqz signat oẽz rẽ:ꝛ oẽ qd est:sz de/structiue nõ ꝯstructiue:vt ibidẽ Ansel.ait.de casu diabo/li:ꝛ tñ neuter ꝓ aliq̃ qd ẽ ꝑsonalr supponẽ põt:ita ẽt est de istis termis icogitabile qd nõ põt cogitari:ꝛ mltl alqa ꝛ de h de q̃ agiꝛ(aliqd quo maiꝰ cogitari nõ põt)ꝛ ꝑ h pz ꝙ illa ꝓbõ p̊ria illiꝰ pᵉ ꝑtis aňtis nõ valz:nec ẽt scda. qꝛ dicẽs nullã rẽ eẽ:q̃ nõ posset cogitari maius.cõcedat ꝯñs ꝑ illa ꝑte:deꝰ nõ est quo maiꝰ cogitari nõ põt:nec re/putabit hoc falsuz:si itelligiꝛ ly maiꝰ sequi ly põt cogita/ri. ¶ Ad alias ṽo ꝓbõnes Ansel.pro scda parte aňtis nõ ops rñdẽ:qa oẽs supponũt pᵒˢ ꝑtẽ eẽ verã. ¶ Sz ꝫ vnuz iã dictũ.s.ꝙ hec est falsa:maiꝰ eo cogitari põt quo nõ põt aliqd maiꝰ cogitari:est opio cuiusdã moderni tenẽtis ꝙ maiꝰ cogitari põt:quo nihil maiꝰ cogitari põt:quã ꝓbat sic.maiꝰ deo põt cogitari:ꝛ nihil maiꝰ deo põt cogitari.ğ maiꝰ põt cogitari quo nihil maiꝰ põt cogitari:ꝯña pz.Et ꝓbaꝛ aňs. Prio quo ad p̊mã partẽ:qa q̃cũqz cogitat de isto(maius deo nõ põt eẽ)verũ cogitat:ꝛ itelligit:ꝛ per ꝯñs vex cogitaꝛ ab eo.Et seqꝛ.verũ cogitaꝛ ab eo.ğ ma/ius deo cogitaꝛ ab eo:qa illud est maxima ꝑs illiꝰ veri.ğ maiꝰ deo cogitari põt. ¶ 2ᵒ ṽo ꝑs aňtis ꝓbaꝛ:qa ipsa est vna vlis cuiꝰ q̃libet singularis est ṽa:pz discurrẽdo:quia nec h nec illõ q̃cũqz demrãto siue exñte siue nõ:sz ima/ginato. ¶ Hec dicta videnꝛ mihi falsa:ꝛ includẽ multi/plr repugnãtiã. ¶ Unñ p̊ arguo ꝫ ꝯñe:qa si maiꝰ deo põt cogitari ꝛc̃.ğ aliq quo nõ põt maius cogitari põt maius cogitari ꝛ vltra:ğ vl isto q̃ nõ põt maiꝰ cogitari põt maiꝰ cogitari:vl isto quo nõ põt ꝛc̃.ꝛ sic ꝑ disiũctiuã discurrẽ/do ꝑ singularia q̃z exñtia:vl nõ exñtia:sed cogitabilia. Erit ğ aliq̃ talis singularis ṽa:isto quo nõ põt maiꝰ cogi/tari põt maiꝰ cogitari:sz mãifestũ ẽ ꝙ ex h seqꝛ ista co/pulatiua.isto põt maiꝰ cogitari:ꝛ isto nõ põt maiꝰ cogita/ri:cuiꝰ ꝑtes eodẽ demrãto idubitãter sũt ꝫdictorie:eodẽ mõ arguo ꝫ aňs ꝯñe facte:qa si maiꝰ deo põt cogitari.ğ aliqd maiꝰ deo põt cogitari:ꝛ nihil maiꝰ deo põt cogita/ri:ꝛ hãc ꝯñaz ꝯcedit vt statim patebit. ¶ Sz vltra ex h isero:ğ deo aliqd maiꝰ põt cogitari:ꝛ deo nihil maiꝰ põt cogitari.pz:qa cũ deꝰ sit terminꝰ simplex nõ refert vtrũ p̃ponaꝛ aut postponaꝛ cõparatiuo.Et vltra.ğ deo põt ali/quid maius cogitari:ꝛ deo nõ põt aliqd maius cogitari:qd ꝯñs icludit duas singulares ṽe ꝫdictorias adinuicez. Et ꝯña pz:qa p̊ma ꝑs ꝯñtis equalet in signãdo pᵉ parti aňtis.ꝛ 2ᵃ scde:ꝛ ex h ẽt declaꝛ ꝯña ꝓxime facta. Nam sequiꝛ.deo nõ põt aliqd maiꝰ cogitari:ꝛ deo põt aliquid maiꝰ cogitari.ğ aliq̃ quo nõ põt maiꝰ cogitari põt maius cogitari. ¶ P.Arguo sic ipsemet arguit ꝫ se:qa seqꝛ:ma/ius deo põt cogitari.ğ aliqd maiꝰ deo põt cogitari:ꝯñtia pz:qa ꝑticularis ꝛ idefinita ꝯuertunꝛ:cũ ğ q̃cqd stat cuz aňte.stet cuz ꝯñte.si ista.nihil maiꝰ deo põt cogitari.stat cũ ista idefinita:stabit etiã cũ illa ꝑticlari:sz ista ꝑticula/ris:aliqd maiꝰ deo põt cogitari:ꝛ ista vlis:nihil maiꝰ deo põt cogitari:sũt ꝫdictoᵉ.ğ due ꝫdictoᵉ adiuicẽ erũt siľ ṽe. ¶ Rñdet ipse ꝯcedẽdo oia q̃ dicta sũt:p̃ter id qd diciꝛ ꝙ ille sũt ꝫdictorie.Unñ dicit ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃ due ꝓpõ/nes sint ꝫdictorie:non sufficit ꝙ vna sit vlis negatiua:et alia ꝑticularis affirmatiua ꝯueniẽtes in subiectis ꝛ p̃di/catis:sed vltra h reqriꝛ ꝙ per illã particularẽ affirmati/uã denoteꝛ aliqd esse in re:vel etiaz ꝙ ex illa seqꝛ aliqd esse.sic aũt nõ ẽ in ꝓposito:qa ita bñ pñt cogitari ea q̃ nõ sũt nec eẽ pñt:sic illa q̃ sũt vl eẽ pñt. ¶ Ista rñᵒ nõ valz. p̊ qdẽ:qa si hec sit ṽa vt ꝯcedit:aliqd maiꝰ deo põt cogi/tari.ğ aliq̃ singularis eiꝰ.ğ aliq̃ exñte vel nõ existẽte:sed imaginato vel cogitabili demrãto vna talis est vera.hoc maiꝰ deo cogitari põt:sz ꝼm eũ hꝰ vlis.nihil maiꝰ deo p̃t cogitari:q̃lz singularis ẽ ṽa:qd cũqz exñs vl nõ exñs:sed imaginatũ demrãꝛ.ğ hec singularis negaᵃ ẽ ṽa.h maiꝰ deo nõ põt cogitari:eodẽ demrãto:qd in affirᵃ demrãꝛ:ꝛ sic siľ de eodẽ idẽ ṽe affirmaꝛ ꝛ negaꝛ:qd ẽ ꝫ p̊mũ pnᵐ. ¶ Cõfirmaꝛ:qa cũ ipsa sit ꝑticularis affirᵃ si sit ṽa subz ꝓ aliq̃ determiate supponit:ꝛ q̃cqd sit illõ:siue exñs siue cogitabile tñ.ṽe ꝯtigit dic.h maiꝰ deo põt cogitari. 2ᵒ qa h qd diĉ.s.illas nõ eẽ ꝫdictorias ẽ exp̃sse ꝫ Phm p̃rio ꝑiher.si attẽdaꝛ ille locꝰ vbi ondit Phs q̃ ꝓpõnes sunt

cap. 8ᵒ

cap. 9ᵒ

cap. xi.

mõachꝰ q.3.ar.p̊

p̊ᵐ

2ᵐ

ꝫ mona chũ vᵗ.ꝫ p̊ᵐ

2ᵐ

Rñsio

ꝫ rñsio. mõachi

ꝯdictorie ⁊ cāz quā assignat nulla est: q̄ tūc nec iste eent ꝯdictorie: nullū posse ē ipossē: aliqd posse est ipossē: qm̄ ea q̄ nec sūt nec pñt eē sūt ipossia: ⁊ iō q̄ eius rō valz ꝑ illā ꝑticularē affirmatiuā nō denotaŕ nec ex ipsa seq́ŕ aliqd eē: nec iste erūt ꝑꝑ eādē cāz: nullū icogitabile cogitaŕ. aliqd icogitabile cogitaŕ: ⁊ eadē rōne ⁊ ꝑite due: ⁊ iste: ⁊ vlr q̄cūqz due ꝑpōnes: q̄ꝝ. s. vna vlis negatiua ē vā ⁊ altera ꝑticularis affirmatiua ꝯuenientes in subieto ⁊ ꝑdicatis in qb' ꝑdiceŕ aliqd qd posset vificari ꝑ nō ente pñt ꝯcedi eē ve. ¶ De

3m

ide arguo ꝯ ꝑbōnē illi' artis. Nā ꝑ siles modū ꝑbareŕ q̄ nō potēs cogitari pōt cogitari: qd manifeste ꝯdictiōez icludit. declaŕ at h. Nā q̄cūqz cogitat de isto. nō potēs cogitari nō ē lapis ipe verū cogitat: ⁊ itelligit: ⁊ ꝑ ꝯñs verū cogitaŕ ab eo. Et seq́ŕ verū cogitaŕ ab eo. g̃ nō potēs cogitari cogitaŕ ab eo: q̄ illd ē maxia ꝑs illi' vi. g̃ nō potens cogitari pōt cogitari: totus ꝑcessus silis est suo. ¶ Ad rōnem eius rñdeo: ⁊ nego añs rōne ꝑme ꝑtis. si subm supponat ꝑsonalr: sic oꝫ vt arguaŕ ad ꝑpositū: ⁊ ita ēt vā eo vti arguēs cū ꝯcedat ꝯñaz iter illā idefinitā ⁊ ꝑticularē: qd verū nō eēt si subz idefinite nō supponeŕt ꝑsonalr. Ad ꝑbōnē ꝯcedo q̄ q̄ cogitat de isto (maius deo nō pōt eē) verū cogitat: ⁊ verū cogitaŕ ab eo. Sz cū vlteri' iferŕ. g̃ maius deo cogitaŕ ab eo. si i isto ꝯñte subz suppōat mālr ꝯcedo ꝯñs sz nihil ad ꝑpositū. Si vo ꝑsonalr nego ꝯñaz. Et ad ꝑbōnē q̄ dī q̄ maius deo est maxia ꝑs illi' vi. dico ēt q̄ ē falsa. si subm supponat ꝑsonalr: ⁊ h q̄lrcūqz accipiaŕ verū: cū dī q̄ verū cogitaŕ ab eo. Nā si accipiaŕ ꝑ ipsa enūtiatione vā. hac. s. (maius deo nō pōt eē) pꝫ q̄ ista ē falsa. maius deo. est ꝑs enūtiatiōis h' maius deo nō pōt eē. Si vo accipiaŕ verū ꝑ vo enūtiabili seu signato illi' enūtiatōis ve: q̄uis aliq̄ mō lz iꝑpropie posset ꝯcedi q̄ significatū ꝑ subm sit ꝑs significati totalis: ⁊ ēt aliq̄ mō cogitatū. Dico q̄ ꝑ illo significato ꝑtiali nec ꝑ aliq̄ alio supponit in ista. maius deo nō pōt eē: nec opꝫ q̄ ꝑ aliq̄ supponat: cuꝫ ipsa sit negatiua sicut in ista q̄ vtiqz vā ē: qd nō pōt cogitari nō pōt cogitari: subz ꝑ nullo supponit. Quecūqz ꝯ hūc doctorē dicta sūt ꝑcedūt intelligēdo q̄ ly maius ꝑcedat ly cogitari: q̄uo ēt ipse videŕ ꝑ accipe. Si at itelligereŕ sequi vt eēt sensus sue ꝯnis: q̄ aliqd pōt cogitari aliq̄ maius quo nihil pōt cogitari maius: adhuc ꝯ eēt falsa: ⁊ per easdez rōnes reprobaŕ. ¶ Sz tūc rñdēdo ad rōnē suā negāda esset 2a ꝑs antis. Nam illius vlis multe singulares eēnt false: sic lz false quis multa singularia posset cogitare deo esse maiora.

Ad rōes mōach i

¶ Distinctionis. XLII. XLIII. ⁊ XLIIII. Qō. IIII.

Ultimo circa istas māam q̄ro ꝯñter. Utrū deus ꝑ suā infinitā potētiā posset ꝑducere effectū aliquē actu ifinitū. ¶ Et arguo q̄ non: q̄ si posset: aut posset ꝑducē ifinitū s̄m multitudinē aut s̄m magnitudinē: aut s̄m q̄litatē vel ꝑfectionē itēsiuā. pꝫ: q̄ nō alijs modis imaginari possum' ifinitū in creaturis: nullo aūt istoꝝ modoꝝ pōt deus ꝑducē ifinitū. g̃ ⁊c. ꝑbaŕ minor quātū ad singulas ꝑtes. Et ꝑ q̄ nō posset ꝑducē multitudinē ifinitā: q̄ si ꝑducēt aliquā multitudinē ifinitā ꝑduceret seipsam: qd est ipossē. ꝯñā ꝑbaŕ: q̄ q̄cūqz mltitudo infinita ꝑducta eēt: illa eēt entitates ifinite: extra ifinitas aūt entitates nō ē aliq̄ entitas: ⁊ iō ois entitas cōprehēdereŕ ifra mltitudinē illā ifinitā ꝑductoꝝ. Et ꝑ ꝯñs deus ipe eēt de nuō ꝑductoꝝ: ac ꝑ h ꝑduct'. Ista rō ꝯfirmaŕ ꝑ modū q̄ Philosophus ꝑ celi ꝑbat ipossē esse q̄ sit aliqd corp' ifinitū qd sit cōpositū ex corꝑib' finitis specie: sz ifinitis s̄m idiuidua. Ait eniz q̄ vl illa oia ex qb' cōponereŕ vl saltē ifinita ex eis eēnt grauia: ⁊ tūc seq́reŕ q̄ nullū eēt corp' leue: vl eēnt leuia: ⁊ tūc nullū corp' eēt graue. vbi dicit Comē. q̄ h seq́ŕ ex pōne coꝝ q̄

p^m

T. c. 48

Cō. 48. ⁊. 57.

sint ifinita ⁊ q̄ nihil reꝑit extra ea: ita in ꝑposito. Et etiā alr pōt argui: q̄ si ꝑducēt ifinitudinē multitudine idiuiduoꝝ alicui' spēi. v. g. ifinitas aias: ois entitas eēt aia: ⁊ si ifinitos lapides ois entitas eēt lapis: ⁊ ꝑ ꝯñs ēt deus eēt lapis. ¶ 2° ꝑbo q̄ nō pōt ꝑducē magnitudinē ifinitā seu corp' ifinitū. q̄ vl illud eēt imobile s̄m locū vl mobile. Nō pmū: tuz q̄ oē corp' est mobile: vt pꝫ ex ꝑ celi. Tū q̄ q̄ rōne posset deus vnū corp' ifinitū ꝑducē: posset ēt in q̄lz spē q̄ nō determinat sibi maximā q̄ntitatē possez. sic ignis ⁊ celū ⁊ multa alia vt in. 17. dis. ꝑbatū ē. Si aūt ꝑducēt ignē ifinitū: ille cū eēt eiusdē spēi cū finito eēt mobilis sic finit': ⁊ similr celū ifinitū. ¶ Cōfirmaŕ: q̄ ꝑs talis corꝑis finita vtiqz eēt mobil: ⁊ ꝑ ꝯñs ēt totū: cū eadē sit nā toti' ⁊ ꝑtis. Nec pōt dici q̄ eēt mobile: q̄ nec motu recto: nec motu circulari: vt demrāt Philosophus ꝑ celi. ¶ 3° ꝑbo: q̄ nō possit ꝑducē formā itēsiue ifinitā: qm̄ q̄ rōne vnā ⁊ aliā s̄m suā spēm itēsibilē ⁊ remissibilē: ⁊ ꝑ ꝯñs grauitatē ifinitā ⁊ calorez ifinitū: ⁊ silr alias actiuas ⁊ motiuas formas. H aūt ē falsum: qm̄ tūc posset eē mutatio de loco ad locū in instanti ⁊ alteratio de forma ꝯria in ꝯriā qd videŕ esse ipossibile.

2m

T. c. 57.

a. t. c. 33. vsqz ad 76.

Ad oppositū arguo. qdcūqz intellectus human' pōt cognoscē nō esse impossē fieri deus pōt facere: hoc pꝫ: q̄ deus pōt facere etiā que non possimus cōprehēdere: iuxta illd Aug. 3° epla ad Uolusianū. Demus deū aliqd posse qd nos fateamur iuestigare non posse: in talibus rebus tota rō facti est potētia faciētis: sz ifinitā magnitudinē ⁊ multitudinē: ⁊ silr aliquā formaz infinitā intensiue nō esse impossē fieri pōt intellectus humanus cognoscere: cū possit cognoscere in nullo ꝑdictorū esse aliquā repugnantiā vel icōpossibilitatez. ergo ⁊c.

Oppo^m

In ista. q. erūt tres articuli. In ꝑ ponenŕ ꝯnes cuꝫ ꝑbationib'. In 2° obiectiōes ꝯ dicta cū solonib'. In 3° specialr ingreŕ. an si eēt aliqd corpus actu infinitum ipm posset localr quacūqz virtute moueri.

Quantū ad pmuz articulū pono tres ꝯnes. Prima est: q̄ deus pōt facē aliquaz multitudinem actu ifinitā. ¶ Hāc ꝑbo pmo sic: cuiuslibet ꝯtinui actualiter sūt ifinite ꝑtes. g̃ possē est aliquā mltitudinē eē actu ifinitā. Añs ꝑbaŕ ⁊ auctē ⁊ rōne. Auctē q̄dez Aug. 2° de lib. ar. di. Quicqd eni corꝑis sensu attingiŕ: iā nō vnuz: sz multa esse cōuinciŕ: corp' ē eni: ⁊ ideo hꝫ inumerabiles ꝑtes. Ex quo seq́ŕ: q̄ oē corp' hꝫ inūerabiles ꝑtes. Si at inumerabiles. g̃ ifinitas. Rōne idē pꝫ. Nā constat q̄ oē cōtinuū hꝫ plures ꝑtes: ⁊ nō tot finitas nūero qn̄ ples: et oēs suas ꝑtes actualr ⁊ silr hꝫ. g̃ oē ꝯtinuū silr ⁊ actualr hꝫ ꝑtes ifinitas. Et si dicaŕ q̄ ꝯtinuū hꝫ ifinitas in potētia: ⁊ nō in actu. q̄ro an ly in po^a determinet h vbū hꝫ: vt sit sensus: q̄ ꝯtinuū i po^a hꝫ. i. pōt hīc ⁊ nō hꝫ ꝑtes ifinitas: ita q̄ hīc ꝑtes ifinitas vificeŕ de ꝯtinuo tm̄ i ꝑpōne ꝑ possi. ⁊ nō in ꝑpōne de iesse: sic dicim' de aliq̄ ere qd ē i po^a statua: ⁊ nō ē statua: ⁊ pꝫ q̄ iste sensus est falsus: q̄ tūc hec nō eēt vā: ꝯtinuū hꝫ ples ꝑtes: sz tm̄ hec: ꝯtinuū pōt hēre ples ꝑtes: qd pꝫ falsū satis: ⁊ ꝑbabiŕ ēt in 2°. Et ꝯñā ista pꝫ: q̄ si hꝫ ples ⁊ nō finitas. g̃ ifinitas. ¶ Itē Aug. i auctē iducta de iesse enūtiat q̄ corp' hꝫ inūerabiles ꝑtes. Aut ly i po^a determiat ly ꝑtes: vt sit sensus: q̄ ꝯtinuū hꝫ ifinitas ꝑtes i po^a. i. potētiales: q̄ꝝ nulla s̄m se ē vnū h aliqd ꝑcisū nō faciēs cū alijs vnū h aliqd: sz oēs vnū h aliqd ꝯstituunt ad diffaz ꝑtiū q̄ntitatis discrete: q̄ꝝ q̄lz s̄m se ē vnū h aliqd: nec oēs vnū h aliqd actu ꝯstituūt: iō non pōles: sed actuales ꝑtes dicunt: ⁊ h sensus ver' ē: alias ꝯtinuū eēt discretū: sz h nō tollit vitatē antis. Nā ꝯtinuū sic actualr hꝫ ples ꝑtes pōles: sic actualr hꝫ ifinitas ꝑtes pōles: et ꝑ ꝯñs est actualr aliq̄ mltitudo ꝑtiū pōliū. ¶ Ex q̄ pꝫ vlteri' pn^{ma} ꝯña: q̄ nō ē magis ipossē simplr eē aliq̄ mltitudinē aliquoꝝ

p^a arti. p^a ꝯ.

cap. 15.

nō faciētiū

nō faciētiū vnū p se l actu q̄ȝ aliquoꝝ p se faciētiū vnū.
Qđ pȝ:qa oīs repugnātia q̄ assignaret in illis.vbi gr̄a.ꝙ
totū eēt eq̄le vl̄ min⁹ pte:vel ꝙ ifi^m eēt min⁹ ifinito:aut
ꝙ actualitas exn̄tie repugnet ifinito ptiali:aut aliq̄ alia
q̄ ab opinātib⁹ opp^m assignaꝛ:eque apparēter assignareꝛ
in ifinita mltitudine q̄ est actualr ptiū pōliū ↄtinui.Uñ
nulli pōt rōnabilr appere ipole eē ifinitas alas eē l actu
plusq̄ȝ ptes ↄtinui eē actu ifinitas.℄ Cōfirmaꝛ.qꝛ cū de⁹

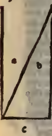
Cōfir°.

imeꝺ^te se solo q̄lȝ entitatē posset ↄfuare se solo sine q̄cūqȝ
q̄ nō est de eēntia ei⁹:poterit alicui⁹ pportiōis q̄lȝ ptē l
ↄti⁹ exn̄tē actualr didē a q̄lȝ alia einsdē ppor^{nis} q̄ non est
ps ei⁹:τ qualȝ taliū ↄfuare in eē:q̄ scđ erit actualr multi
tudo ifinita distinctoꝝ nō faciētiū p se vnū.Nā tales p
portiōales ptes sūt ifinite.v.g.p̄ᵃ medietas toti⁹:τ p̄ᵃ me
dietas scđe medietatis:τ ēt p̄ma medietas medietatl al
teri⁹:τ sic ↄn̄r q̄ꝝ nulla est ps alteri⁹.℄ 2° de⁹ posset l i
stāti initiāte cuiuslȝ ptis pportiōal tpis vni⁹ hore pducē
vnū angelū:τ sic ↄn̄r τ pductū ↄfuare.vbi gr̄a.in p istāti
hore pducē vnū:τ in istāti p 2ᵉ medietatis sequētis pdu
cere aliū.Et in istāti p 2ᵉ medietatis illi⁹ scđe pcedentis
medietatis aliū:τ sic ↄn̄r.ḡ de⁹ pōt facē ifinitā actu mul
titudinē angeloꝝ.Añs pȝ:qa nihil ipole nec aliq̄ icōpos
sibilia icludit:ↄn̄a pbaꝛ:nā dato casu:in fine seu instanti
termināte totā horā eēnt sil actu ifiniti angeli:sic in ipsa

2^m

hora sūt ifinite ptes pportiōales.℄ 3° ex eo ꝙ ponit eē
aliq̄ multitudo actu ifinita nulla ↄdictio iplicaꝛ.ḡ deus
pōt τc̄.ↄn̄a pȝ ex dictis supra in p̄ᵃ qōne de po⁹ dei.Añs
declaꝛ:ex eo ꝙ ifinitas nō tollit rōnē multitudis:nec ēt
aliqd nec̄io ↄn̄s multitudinē:nō enl iō nō eēt mltitudo
aut ei non ↄueniret aliqd nec̄io cōpetens multitudini:si
eēt aliq̄ multitudo ifinita:nec eↄ̄.multitudo tollit rōnē
ifinitatis:nec aliqd nec̄io ↄn̄s ifinitatē.℄ 2ᵃ ↄ̄ est:ꝙ pos
sibile est aliquā magnitudinē eē infinitā seu corp⁹ aliqđ
eē ifi^m.h̄ pbaꝛ ex eodē.vȝ ꝙ nulla ↄdictio iplicaꝛ ex eo
ꝙ pōlꝛ aliqđ corp⁹ ifi^m:cū ifinitas nō tollat rōnē magni
tudinis vl̄ eā aliqd nec̄io ↄn̄s:nec eↄ̄ magnitudo rōnē ifi
nitatl.Uñ hec nullā icōpossibilitatē icludūt:sic ēt in sol
uēdo rōnes opinātiū op^m magis determiabiꝛ.℄ 2° pbo
ꝙ de⁹ posset facē corp⁹ ifi^m ꝺm lōgitudinē in vnā ptē:τ
p h̄ ēt seqꝛ ꝙ posset facē in oēs:τ q̄lȝ in ifi^m vt sibi pla
cet:cū nō sit vnū magis q̄ȝ aliud ipole.Assūptū pbo.τ su
mo vnū corp⁹ lōgū palmis decē:τ latū vbiqȝ palmo vno:
cōstat ꝙ in isto sūt ptes pportiōales ifinite ꝺm moduȝ
diuisionis pactū l pcedēti ↄ̄ne:q̄rū q̄lȝ ꝺm dimēsionē lati
tudis illi⁹ toti⁹ ē vni⁹ palmi:τ p ↄn̄s q̄lȝ eq̄lis cuilȝ:q̄uis
ꝺm aliā dimēsionē nulla alteri eq̄lis:tūc sic.Pole ē deū
oēs hꝰ ptes diuidere τ ꝺm aliā dimēsionē q̄ sūt eq̄les cō
iungere τ vnire:ita vt ↄstituāt vnam magnitudinē sicut
nūc ↄstituit.ḡ de⁹ pōt facē vnū corp⁹ lōgitudinis infini
te in vnā ptē.Añs nō videꝛ hic dubiū apđ aliquē catho
licū.ↄn̄a tñ pȝ:qa tūc tale corp⁹ hēet in lōgitudine sua in
finitas partes eiusdē quātitatis.s.palmalis.℄ 3° ad idē

3^m



sic.suppono vnū pbatū in.17.di.ꝙ in ifi^m de⁹ pōt
augere magnitudinē:tūc pono ꝙ sint alique due
magnitudies.a.τ.b.ↄstituētes angulū:cuius ba
sis sit magnitudo.c.τ ꝙ qescētib⁹.b.τ.c.magni
tudo.a.tātū eleuet ex pte qua cōstituit angulaȝ
cū.b.vt sit equidistans ipsi.b.totū h̄ est possibile
etiā nālr.Cū h̄ ēt pono ꝙ ↄtinue duȝ eleuaꝛ ma
gnitudo.a.de⁹ augeat eā tn̄:τ silr.b.indirectuȝ:
ꝙ cōcurrāt actualr toto tpe pcedēte instās quo
pmo erūt eque distantes:τ h̄ pȝ esse pole ex sup
positiōe pus facta.Tūc arguo:hoc casu possibili
posito:erant ille magnitudines infinite q̄ñ erūt
eque distātes.ḡ de⁹ pōt facere magnitudinē ifi
nitā:ↄn̄a pȝ.Añs pbo:qa si dicaꝛ ꝙ sint finite:sequiꝛ ꝙ
vl̄ nō semp dū.a.eleuaꝛ tātū in sua rectitudie augeaꝛ vt
cōcurrāt:qđ est ↄ̄ positū:vel ꝙ q̄tūcūqȝ modicū.a.depri
mereꝛ vl̄sus.b.ex pte in qua pus eleuabaꝛ:neutra crescēte
cōcurrerent:qđ est ↄ̄ sensum.℄ 4° pōt argui per modū
quo argutū est p ↄ̄ne pcedēti.Nā data aliqua magnitu

4^m

dine cuba.pōt de⁹ in cuiuslibet partis pportionalis vni⁹
hore istāti initiāte:cuilȝ lateri illius magnitudinis adde
re eq̄lē illi magnitudini cubā.q̄ vnā p se magnitudinem
cōstituāt simul.ḡ pōt facere de⁹ magnitudinē vndiqȝ in
finitā.ↄn̄ia pȝ:qa in instāti termināte horā erit vndiqȝ
magnitudo ifinita:τ añs pȝ.℄ 3ᵃ ↄ̄ est:ꝙ de⁹ pōt facere

3ᵃ ↄ̄

aliquā formā.vbi gr̄a.charitatē:aut aliā qualȝ intensibi
lē τ remissibilē ifinitā ītēsiue in sua specie.Probatio:qꝛ
si hoc nō sit possibile:aut hoc iđ est.Quia ipole est aliqđ
actu esse infinite pfectū seu pfectio infinita.Aut qꝛ ipole
est esse aliquā creaturā pfectione ifinita:q̄ñ tūc equareꝛ
deo in pfectione:τ per ↄn̄s eēt deus:τ esset creatura:τ sic
eēt deus τ nō de⁹:creatura τ nō creatura.Aut qꝛ ipole est
sil esse ptes ifinitas eiusdē:qđ tñ oporteret.Aut qa iposſi
bile est aliqđ ifinite pfectiōis eē minus perfectū aliquo
eiusdē rōnis:vl̄ ptē eē eq̄lem toti:quoꝝ alteꝝ nec̄io seq̄
reꝛ:vt pȝ p rōnes que post iducenꝛ ↄ̄ dicta.℄ Hec diui
sio videꝛ sufficiēs:q̄ñ ex his videnꝛ arguere quicūqȝ ↄ̄
istā ↄ̄nē arguūt.Sed pp nullū istoꝝ ↄ̄ est impolis.Non
enl pp p̄mū:qa infinitā pfectionē esse actu:nō est ipole:
cū deus sit bonitas τ pfectio ifinita.℄ Ex quo pȝ ꝙ non
repugnāt neqȝ sūt icōpossibiles actualitas τ ifinitas:sic
aliq pro fundamēto sue opionis assumunt.Nec pp 2^m.ↄ̄
est ipolis:nō enl esto ꝙ aliq̄ charitas sit ifinita intēsiue
sequiꝛ ꝙ sit eque pfecta vt deus:qa deus est infinita pfe
ctio simplr.charitas aūt est pfectio l gn̄e:qa nō solū de⁹:
sed ēt aliq̄ pfectio alterius rōnis pōt esse pfectior:sicut
sub̄a angelica perfectior eēt charitate creata infinita:vt
nunc de charitate loqmur:τ finita intellectio perfectior
τ notior esset nigredine ifinita.℄ Hanc attestaꝛ Aug.in
lib.de nā τ gr̄a di.Ego qdē sentio:qa etiā cū fuerit in no
bis tāta iustitia vt ei addi oīno nihil possit:nō equabitur
creatura creatori.τ ly cū.sumiꝛ cōiunctionalr τ equalet
illi cōiunctioni si.Nec 3^m:qa illud non est ipole.vt pȝ de
ptib⁹ ↄtinui.Nec ēt 4^m:qa vel altera pars nō est ipolis:
vel neutra sequiꝛ:sic pȝ formādo siles argumētationes
de infinitis ptibus ↄtinui:hoc ēt patebit magis in soluē
do rōnes alioꝝ.℄ 2° si de⁹ per aliqđ tps.vbi gr̄a.vnā ho

2^m

rā cōtinue augeret charitatē:sic tñ ꝙ in p̄ma medietate
toti⁹ hore crearet charitatē tāti gradus:τ in p̄ma medie
tate sequētis medietatis crearet eq̄lē charitatē ei quam
creauit in p̄ᵃ medietate toti⁹ hore:τ iteꝝ in p̄ma medieta
te residui crearet eq̄lē:τ sic sp velocitaret suā actionē ꝺȝ
quālibet taliū ptiū pportionaliū τ q̄lȝ creaturā ↄferua
ret in fine hore creata eēt charitas actu ifi^{ta} ītēsiue.ↄn̄ia
pȝ.qꝛ charitas exn̄s in fine hore.hēet ifinitas ptes eq̄les:
sic in tpe sue creatiōis fuissent tūc ifinite ptes pportio
nales:sȝ añs est pole.Nā ꝙ in vna tota hora cāret chari
tatē pōt eē pole.℄ Itē pȝ ꝙ posset velocitare suā actio
nē cū agēs creatū h̄ possit.vt pȝ in motib⁹ nāl ib⁹ q sūt ve
lociores in fine.℄ Itē in agētib⁹ volūtarijs h̄ expimur
ꝙ ēt sp posset velocitare suā actionē in duplo iuxta mo
dū dictū ēt māifeste cuilibet occurrit:cū nullū sit mīmū
tps in q̄ possit tātā vl̄ tātā latitudinē charitatl cāre.Sȝ i
quātolibet minore pōt tātā τ maiorē cāre ꝺm placitum
suū:τ p ↄn̄s nō appet:qn añs sit totū pole.Ex q̄ seqꝛ ꝙ ēt
ↄn̄s qđ ē pncipal ↄ̄ sit pole:τ eodē mō pbari pōt de alijs
formis.℄ 3° pōt argui sic argutū est p pcedētib⁹ ↄ̄nib⁹,
ponēdo ꝙ de⁹ in cuiuslibet ptis pportiōalis hore ꝺm di

3^m

u īsionē ꝓtractā in īstāti initiāte cāret charitatē tanti gra-
dus seu eq̄lez: ⁊ adiūgeret ꝑori: qḋ totū pꝫ pole ⁊ nullam
repugnātiā īplicare. Ex quo seq̄ꝫ ꝙ in fine hore erit cha-
ritas actu īfinita itensiue ꝑꝑ inclusionē īfinitarꝫ partiuꝫ
(ꝫ corre⁹) eq̄liū: sic sūt īfinite ꝑtes ꝓportionales in tpe dato. ❡ Ex
dictis ēt ꝓbōnib⁹ harꝫ ꝯnū seq̄ꝫ vna ꝯ que forsitan mul
tis ꝑ aspectu appet mirabilis: tñ v̄a est ⁊ neccia. s. ꝙ possi-
bile est ꝑ totū tps aliqḋ datū: nō ēē multitudinē aut ma-
gnitudinē aut formā actu īfinitā: ⁊ in īstāti imediate ter
mināte tps illud esse tā multitudinē ꝙ̄ magnitudinē: vl'
formā actu infinitā: ⁊ tñ in illo instanti nihil ꝑcise ꝑmo
cāri ꝫm se totū qḋ multitudinē aut magnitudinē vl' for-
mā reddat infinitā aut maiorē. Et de multitudine pꝫ ex
casu 2ᵉ rōnis ad ꝑmā ꝯnē. Nā solū in instātib⁹ initiātib⁹
ꝑtes ꝓportionales pono angelos creari: instās aūt termi
nās totā horā nullā partē initialē ꝓportionalē initiat.
Et per eūdē modū pꝫ de magnitudine ex q̄rta rōne scḋe
ꝯnis: ⁊ de forā ex 3ᵃ rōne 3ᵉ ꝯnis. ❡ Itē de magnitudine
pꝫ ex casu posito in 3ᵃ rōne 2ᵉ ꝯnis: qꝛ ille magnitudines
ponunꝫ augeri ꝑcise per tps totū eleuationis. a. et q̄ aucte
in sua rectitudine cōcurrūt: ⁊ per ꝯñs in instāti quo sunt
eque ꝑ distātes nulla magnitudo additur eis. ❡ Iteꝫ de
forma pꝫ ex scḋa rōne: qꝛ in tali intensione ꝯtinua nul-
la pars forme primo acquiritur in instanti.

(2⁹ arti. ꝑ^m) **Cōtra** dicta multiplr arguo. Et ꝑ quideꝫ gn̄aliter ꝙ
impole sit esse aliqd partibile ꝑmanens actu
infinitū: qꝛ si h̄ eēt pole: sequereꝫ ꝙ esset aliqd ꝑmanēs
⁊ successiuū: ꝑmanēs ⁊ nō ꝑmanēs: ⁊ cui⁹ oēs partes actu
essent: ⁊ nō oēs actu eēnt: que implicāt ꝯdictionē. ꝯña ꝓ-
baꝫ. nā ex quo illud ꝑmanēs ponit actu. cōstat ꝙ oēs ei⁹
ꝑtes sūt actu: ⁊ nulla est tñ in po^a: tūc enī nō esset perma
nēs: sed successiuū. ❡ Itē ex quo illud ponit infinitū po
niꝫ successiuū ⁊ aliqd ei⁹ in po^a. Nam rō infiniti cōsistit
in successiōe ⁊ in actu ꝑmixto potētie: aliqd enī ei⁹ est in
actu ⁊ aliqd ei⁹ nō est in actu: sed in po^a tñ. Vñ quicūqꝫ
imaginanꝫ aliqḋ ꝑtibile infinitū necio fugit aspectū suꝑ
aliqd in actu. deīde v̄o addit aliqd in actu: ⁊ sic ꝓcedēdo
dicit ꝙ caret fine additiōis. hoc aūt intells non attingit:
īmo si attingeret iaꝫ finiret. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ id qḋ mens
ꝯcipit ꝑ partibile: siue quātū carēs oī fine: nec̄io ꝑmisce
tur ex actuali: ⁊ nō actuali: siue potētiali: illud enī q̄ dicitꝫ
(Confir⁹) carere: in actu nō est. ❡ Cōfirmaꝫ. qꝛ finis ⁊ cōplemētū
⁊ act⁹ idē sunt. ḡ cōcipe aliqd cū carētia finis: est cōcipe
ip̄m cū carētia act⁹: īfinitū aūt cū negatione finis cōcipi
tur: hoc enī est infinitū: qḋ est q̄ntū carēs fine ⁊ cōplemē-
(3. ph. 58) to: ⁊ per ꝯñs actu aliquo. Huic ꝯueniūt multa dicta ꝑhi:
(3. ph. 66) ⁊ Cōmēta. q dicūt ꝙ nō opꝫ itelligꝫ īfinitū sicꝫ aliqd ꝑfe-
(Confir⁹) ctū: vt hoiem vl' domū: sed sicut dies ⁊ agon. ❡ Itē ꝙ īfi
nitū hꝫ rōnē partis ⁊ nō totius. ❡ Cōfirmaꝫ iteꝝ ꝑ dif-
(3. ph. 63.) finitionē infiniti: que est ꝙ eius partē accipientib⁹ semꝑ
restat aliqd accipiendū: ⁊ qḋ nō est infinituꝫ vt dicebant
antiq cui⁹ nihil ē ex: ſꝫ cui⁹ sꝑ est aliqd ex: ⁊ multa talia:
ex q̄bus oīb⁹ videꝫ ꝙ ponere aliqd ꝑtibile permanēs eē
in reꝝ nā: ⁊ illḋ eē īfinitū: est ꝯdictio. Nā iquātū illḋ est
ꝑmanēs ⁊ actu: q̄lꝫ ei⁹ pars est ⁊ ipꝫ est cōplemētū ⁊ ꝑfe
ctū: iquātū v̄o est īfinitū est iperfectū ⁊ icōpletū. ❡ Per
hāc rōnē argui pōt ꝙ nō sit possibilis aliq̄ mltitudo vel
(2^m) magnitudo q̄ sit forā actu īfi^a. ❡ 2⁹ l' spāli ꝓbaꝫ de mul
titudine. si enī pole foret aliquā mltitudinē fore īfinitā:
seq̄reꝫ ꝙ vel ꝑs nō eēt minor toto: cui⁹ est ꝑs: vel ꝙ vnū
īfinitū eēt min⁹ alio infinito: sed ꝯñs quantū ad vtrāqꝫ
ꝑtē pꝫ esse ipole. ꝯña ꝓbaꝫ: qꝛ si est pole: detꝫ aliq̄ multi
tudo infinita. v̄bi grā. sint aie īfinite: tūc ex tota multitu-
dine data animarꝫ: seꝑenꝫ decē aie. cōstat ꝙ reliq̄ aie ab
istis decē sunt infinite: ⁊ sit multitudo aliquarꝫ animarū
a. ⁊ denari⁹ istarꝫ animarꝫ sit. b. ⁊ totalis mltitudo cōpre
hēdēs. a. ⁊. b. sit. c. cōstat ꝙ. a. est ꝑs ipsius. c. cū. c. includat
a. ⁊ adhuc icludat. b. Aut ḡ. a. est minor multitudo ꝙ̄ est
multitudo. c. ⁊ tūc sequiꝫ ꝙ vnū īfinitū sit minus alio īfi
nito: aut nō est minor: ⁊ tūc ꝑs nō ē mior suo toto. Aliter
ꝓbari pōt ꝯña. Nā in illa multitudine. c. sūt īfiniti bina
rij aiarū: ⁊ silr infiniti cētenarij: ⁊ cōstat ꝙ quilꝫ binari⁹
est pars cētenarij: ⁊ ꝑ ꝯñs tota mltitudo binariorꝫ est ꝑs
totalis totalis multitudinis cētenariorꝫ: aut igiꝫ infinita
multitudo binariorꝫ est minor multitudie īfinita cētena
riorꝫ: ⁊ sic īfinitū erit min⁹ īfinito: aut nō est mior: ⁊ tunc
(3^m) sequiꝫ ꝙ pars nō est minor toto. ❡ 3⁹ ad idē sic. oī mlti-
tudine posi de⁹ pōt facē maiorē mltitudinē. ḡ nulla mul
titudo infinita est polis. ꝯña pꝫ: qꝛ multitudine infinita
nulla pōt eē maior. Añs pꝫ. qꝛ de⁹ nō tot animas potest
creare q̄n pōt plures: nec pōt tot quot pōt: aliogn possibi
le eēt ip̄m creare oēs aias: quas pōt creare: quo posito in
esse nullā aliā posset creare: qḋ est impole: vt in. 17. dis. di
ctū est. ḡ nō tot aie sunt possibiles: q̄n sint poles plures: ⁊
ꝑ ꝯñs q̄libet multitudine aiarꝫ possibili: pōt de⁹ maiorē
(4^m) multitudinē aiarꝫ facere: ⁊ eodē mō ꝓbaꝫ de aliqs. ❡ 4⁹
ꝯ scḋaꝫ ꝯnē pōt argui. Nā data magnitudine īfinita cum
nulla sit diuisibilis: q̄litercūqꝫ diuidaꝫ siue ꝑ signationē
siue ꝑ seq̄strationē altera ꝑs erit īfinita: ⁊ tūc seq̄ꝫ ꝙ ꝑs
nō sit mior toto: vl' vna magnitudo īfinita sit maior alia
magnitudine īfinita. ❡ Itē in magnitudie īfinita erunt
īfiniti cubiti ⁊ īfiniti bicubiti. Cōstat ꝙ sicꝫ cubit⁹ est ꝑs
bicubiti: sic tota magnitudo resultās ex īfinitis cubitis
pars erit magnitudinis resultātis ex īfinitis bicubitis: ⁊
vtraqꝫ erit infinita: vel ḡ magnitudo cubitorꝫ est minor
magnitudine bicubitorꝫ: ⁊ sic īfi^m min⁹ erit īfinito: vl' nō
erit mior: ⁊ tūc ꝑs nō erit minor suo toto. ❡ Itē quātalꝫ
magnitudie posi facta: de⁹ pōt aliā facē: ⁊ illi addere: ⁊ ꝑ
ꝯñs q̄ntalꝫ possibili pōt facē maiorē. ⁊ vltra. ḡ nulla ma-
(5^m) gnitudo īfinita est polis. ❡ 5⁹ si eēt aliq̄ magnitudo īfi^{ta}
illa eēt q̄ntitas seu aliqd quātū. Et vltra. ḡ eēt bicubituꝫ
vel tricubitū vl' alicui⁹ alteri⁹ determiate q̄ntitatis: ⁊ per
ꝯñs eēt finita: ⁊ sic magnitudo īfi^{ta} foret finita: qḋ est i-
pole: ⁊ ꝯña ꝓbaꝫ. Tū qꝛ tātitas ⁊ quātitas seu quantū ⁊
tātū idē signāt. Nec dīnt nisi sicꝫ iterrogatiuū ⁊ rn̄siuū:
oē aūt tātū est bicubitū aut tricubitū ⁊c. aut alicui⁹ deter-
minate q̄ntitatis l' specie. Et rō ista tangiꝫ a ꝑho 3ᵉ phy.
(T. c. 55.) Et scḋa ꝓbatio ꝯñe est Cōmē. ibidē. ❡ Itē ꝯ eādē ꝯneꝫ
(Cō. 55.) sūt plures rōnes ꝑhi ⁊ Cōmēta. ꝑ celi. ❡ 6⁹ ꝯ vtrāqꝫ sil.
(a. t. c. 33. vsqꝫ ad 76.) qꝛ si vere sūt ponaꝫ ꝙ de⁹ faciat vnā magnitudinē īfini-
tā in alterā ꝑtē tñ. v̄bi grā. v̄sus orientē: cui⁹ extremitas
sit hic Parisius ⁊ suꝑ eā ponat lapides īfinitos equalis
magnitudis totā illā magnitudinē occupātes: q̄rꝫ ꝑmus
scilꝫ extrīs in extremitate sit. a. h̄ scḋ ānihilet de⁹ 2^m ⁊ 4^m
⁊ sic singulos alternos: alternis reliqs ꝯseruatis: ⁊ post h̄
iungat ⁊ ꝯtinuet oēs remanētes tūc q̄ro an tota illa ma-
gnitudo occupabiꝫ ꝑ remanētes: sicꝫ ꝑus ꝑ eosdeꝫ ⁊ alios
ānihilatos occupabaꝫ: an nō: Nō pōt dici ꝙ sicꝫ cū infini
ti sint ānihilati occupantes īfinitas ꝑtes eq̄les dicte ma-
gnitudinis: ⁊ nullus de nouo sit addit⁹: q nō ꝑus ꝑteꝫ ali-
quā occuparet. Nec pōt dici ꝙ nō occupeꝫ tota ſꝫ ꝑs tñ
mō: qꝛ vl' occupareꝫ ꝑs v̄sus extremitatē: ⁊ ꝑ ꝯñs aliq̄ ꝑs
v̄sus orientē nō erit occupata: ⁊c ꝑ h̄ ꝑs occupata erit fini-
ta: q̄ vltra se v̄sus orientē hēbit ꝑtē vacuā: ⁊ v̄sus nos etiā
hꝫ finē per cām. Sed h̄ est impole: qꝛ lapides īfiniti re-
manēt suꝑ ea occupātes singuli singulas ꝑtes eq̄les: vel
occupareꝫ v̄sus orientē: ⁊ tūc seq̄ꝫ ꝙ ꝑs vacua extrīs v̄sus
nos erit finita cū vltra se v̄sus orientē hēat ꝑtē occupātē.
sed h̄ est ipole: qꝛ ip̄a tot ꝑtes eq̄les ꝯtinet: quot occupāt
(7^m) īfiniti lapides annihilati: ⁊ ꝑ ꝯñs īfinitas. ❡ 7⁹ sic. ꝯ 3^{am}
ꝯclōnē

ꝯclonē:ſi eni ꝯcluſio ſit vera:tūc poſſet fieri a deo corpꝰ hñs grauitatē infinitā itenſiue:ꝛ ſilr aliqđ hñs leuitatē intēſiue infinitā.ꝛ vltra:poſſibile eēt eſſe aliqđ corpꝰ qđ de celo ad terrā deſcēderet nāliter in īſtāti.ꝯña pȝ.alias in eodē tpe per idē ſpatiū moueret̃ corpꝰ finite grauitatis cū corpe infinite grauitatis:ꝛ vtrūqȝ nāliter: qđ non eſt poſe.ꝯñs vo eſt falſuȝ.Tū ga talis vtus motiua equaret̃ vtuti dei in mouēdo localr:cū deꝰ nō poſſit in minori ꝙ̃ in inſtāti.Tū ga ſequeret̃ ꝙ illud corpꝰ ſimul ꝛ ſemel in eodē inſtāti eēt in termio a quo ꝛ in termio ad quē:et in oi loco medio:qđ eſt inītelligibile:ꝛ p ꝯñs incōicabile creature.⸿ Itē eadē rōne poſſet fieri forˀ actiua īfinita. vbi gra.calor vl̃ frigus.Et vltra.ğ eēt poſe aliqđ corpus ab vna foꝛa ꝯ̄ria in aliā ꝯ̄riā trāſmutari in īſtāti per vtutē creatā:hoc aūt eſt īpoſe:cū deꝰ in minori duratiōe nō poſſit:poſſet ēt talis calor īfinitꝰ cāre calorē infinitum ꝛ

8m ſubito:vt pȝ.⸿ 8° ſi eēt talis foꝛa īfinita:tunc aliq̃ eiꝰ ps eēt īfinita:ꝛ per ꝯñs eq̃lis virtutis vl̃ vigoris cū tota forma.ꝯña pȝ.ga ita ps illa infinita mouebit in īſtāti:ꝛ cauſabit īfinitā formā eiuſdeȝ rōnis ſic̃ tota foꝛa.ğ eq̃lis vi-

9m goris eēt vtraqȝ.⸿ 9° tūc poſſet fieri aliq̃ viſio de deo infinita:ꝛ per ꝯñs q̃ cōprehēderet īpm.Eodē mō poſſet ar-

10m gui de charitate:ꝛ aliꝭ formis ſpūalibꝰ.⸿ 10° ſic quātalibet itēſiue poſſibili forma data:pōt aliā facē:ꝛ illi ꝑori vnire:ꝛ p ꝯñs illa ꝑore facē maiorē. ⸿ Ex q̃ ſeq̃t̃ ꝙ non ſit poſis aliq̃ īfinita:aut ꝙ vnū īfiᵐ excedat̃ ab alio īfinito:ꝛ ſit minꝰ:ꝛ ꝙ īfinita foꝛa poſſet intēdi ꝛ fieri maior:

11m qđ eſt īpoſe.⸿ 11° pōt argui ꝯ̄ 2ᵃᵐ rōnē factā pro 3ª ꝯ̄ne. Et ꝑ ꝓbat̃ ꝙ añs nō ſit poſe:ga ſi eēt poſe:tūc eēt poſſibile infinitā multitudinē ſucceſſiue foꝛe ꝑtrāſitā ſeu cōſumatā vel totalr acceptā:cuius tñ fuit aliq̃ pars ꝑmo accepta:ꝛ nūq̃ȝ fuerūt ſil̃ ples ꝑ accepte.Hoc aūt eſt īpoſſibile:cū īfinitū ſit cuiꝰ trāſitꝰ eſt incōſumabilis:ꝛ cuius pͭē

T.c. 63. accipiētibꝰ ſemꝑ reſtat aliqđ accipe.vt pȝ 3° phy.ꝛ ꝯñtia

2m nota eſt ex caſu.⸿ Scđo ſumat̃ caſus poſitus in añte:ꝛ ſit īſtās pria finis hore in qua cābat̃ charitas ſm̄ moduȝ ibi poſitū:tūc ſic:aut in ꝭ inſtāti pñte:hec eſt va:charitas īfinita ſeu hñs ptes īfinitas eq̃les eſt:aut in ꝭ īſtāti iſta nō eſt va.ſi nō ſit va.cū inſtās ſit finis tēpoꝝ cauſationis charitatis p caſuȝ.ğ nulla alia ps charitatꝭ poſt ꝭ cābit̃:ꝛ ſic nec iſta ꝓpō erit va poſt ꝭ inſtās:ꝛ hētur intētū:ga nūq̃ȝ erūt īfinite ptes eq̃les charitatis create.Si vo in ꝭ īſtāti illa ꝓpō ſit va.Cōtra.aut in ꝭ inſtāti ipſa eſt ꝑ va: aut in aliq̃ īſtāti ꝑore fuit ꝑ va:aut in aliq̃ īſtāti ꝑore fuit vltimo fſa.hoc pȝ.ga nō ſemꝑ hec ꝓpō fuit va:ga nec in fine ꝑme medietatis hore:ga tunc fuit ꝑ creata vna pars charitatis tñ:ꝛ nō īfinite:nec in fine ꝑme medietatis ſequētis medietatis hore:ga tūc ꝑ fuerūt tñ due ptes:ꝛ loquor de ptibꝰ determinate quātitatis ſm̄ caſuȝ.ſumat̃ ğ totū tps in q̃ hec ꝓpō fuit falſa:ꝛ ſua ꝯ̄dictoria va:ꝛ totū tps in quo fuit ipſa vl̃ erit va.cōſtat ꝙ nullū tps fuit mediū iter iſta:aliogn in illo tpe medio due ꝯ̄dictoꝛ̃ fuiſſent ſil̃ falſe.ğ copulant̃ in eodē inſtāti ſm̄ cōeȝ modū loquēdi:vl̃ ğ illud īſtās copulans iſta tpa eſt īſtās pñs:ꝛ tūc ſequit̃ ꝙ in ꝭ īſtāti hec ꝓpō ſit ꝑ va:vl̃ fuit aliqđ īſtās ꝑteritū:ꝛ tūc vl̃ in illo hec fuit va:ꝛ p ꝯñs:tūc ꝑ fuit va:vl̃ fuit in illo īſtāti falſa:ꝛ tūc ſequit̃ ꝙ in illo tūc fuit vltimo falſa:ꝛ ſua ꝯ̄dictoria tūc fuit vltio va:et ſic pȝ illa maior diſiunctiua.Sȝ in nullo īſtāti ꝑore hec fuit vltio falſa.ꝓbat̃:ga ſi dicat̃ oppᵐ ſit illud inſtās.b.tūc ſic:in inſtāti.b. hec fuit falſa.charitas hñs īfinitas ptes eq̃les eſt.ğ in.b. nō erant īfinite ptes charitatis cauſate: ſȝ finite tñ:ꝛ.b. fuit īſtās alicuiꝰ ꝓportiōalis pͭis hore date.ğ i fine pͭis ꝓportiōalis immediate ſequētis pͭē cuiꝰ inſtās fuit.b.nō fuerūt īfinite ptes eq̃les charitatꝭ:ga ꝑter illas q̃ fuerūt in.b.nō fuit tūc niſi vna ſupaddita vel vna:ꝛ ps alterius ſi.b.nō fuit īſtās initiā aliquā taliū partiū.⸿ Ex eo vltra ſeq̃t̃ ꝙ etiā poſt.b.hec fuit falſa charitas hñs infinitas ptes eſt.⸿ Itē nō pōt dici ꝙ ī aliquo īſtāti ꝑore hec fuit ꝑ va:qꝛ ſi ſic ſit illđ.b.vt ꝑus:ꝛ tūc ſumo īſtās initiās pͭē ꝓportionalē hore īmediate ꝑcedētē eā pͭē:cuiꝰ īſtās eſt.b.ꝛ ſit illud.c.aut ğ in.c.erāt infinite partes charitatꝭ iam facte:ꝛ per ꝯñs in.c.hec fuit va:in.b.aut in.c.nō erāt infinite ptes charitatis:ꝛ tunc ſequit̃ ꝙ nec in.b.fuerunt īfinite:ꝛ per ꝯñs hec.iſta ꝓpō fuit ꝑ va.imo nec va in.b. Relinq̃t̃ ğ ſi ipſa eſt va nūc:ꝙ ipſa nūc ꝑmo ſit va.Sed ꝙ nō:ga q̃lȝ pars huiꝰ charitatis que nūc eſt fuit añ illđ inſtās pñs:ꝛ in illo inſtāti vel tpe ante illđ inſtās fuerūt infinite ptes charitatis loquēdo de ptibꝰ eq̃libꝰ charitatis cauſate vt ꝑus.ğ in ꝭ inſtanti pñte nō ſūt īfinite ptes charitatis cātē:ꝛ per ꝯñs nec hꝰ charitatis q̃ nūc eſt:ſunt īfinite ptes.⸿ Ex quo ſeq̃t̃ ꝙ hec non eſt va.ğ nec ꝑ va: charitas īfinita eſt.ꝯña pȝ:ga ſi nūc ſūt īfinite vl̃ ꝑus fuerūt īfinite:qđ eſt oppᵐ 2ᵉ pͭis añtis:vel nūc ſūt aliq̃ imo īfinite:quaꝝ nulla fuit ꝑus qđ eſt oppoᵐ ꝑme pͭis añtis. Scđa vo ps añtis ꝓbata eſt imediate ꝑus:ꝛ ꝓbo ꝑmaȝ: ga ſi nō quelȝ ps charitatis nūc exñs fuit añ ꝭ inſtās ꝑſens:aliq̃ ğ nūc eſt q̃ nūq̃ȝ fuit ꝑus:ꝛ tñ p caſum quelȝ ps charitatis fiebat ptialr ꝛ ꝯtinue:ꝛ per ꝯñs in hoc inſtāti nulla talis pars ꝑ cauſat̃:ſequit̃ ꝙ aliq̃ pars nūc ꝑ eſt cōplete facta.pȝ.ꝛ ſit illa ps.a.tūc ſic.a.ps eſt nūc ꝑ cōplete facta:ꝛ nulla alia pars eſt nūc ꝑ cōplete fcā.pȝ.ğ q̃lȝ alia fuit ꝑus fcā:ꝛ p ꝯñs hec eſt vltima pars ſeu ps vltio fcā: ꝛ tñ p caſuȝ q̃lȝ fiebat in pͭe aliq̃ ꝓportionabili hore:et ſic dabit̃ vltia ps ꝓportiōabilis hore:ſm̄ illū modū diuidēdi.hoc aūt eſt īpoſe.tñ ga q̃lȝ ps ꝓportionabilis eſt diuiſibilis in media:ꝛ nulla eſt īdiuiſibilis:ꝛ p ꝯñs nec minima nec vltia.Tū ga ſi det̃ talis vltia ps ꝓportionalis hore:aut eā ꝑceſſerūt ptes īfinite ꝓportionales aut finite tñ:nō īfinite:ga cū quelȝ ꝑcedēs fuerit maior:ꝛ p ꝯñs eq̃lē ꝯtinēs illi vltime:ſeq̃ret̃ ꝙ in vna hora eēnt partes eq̃les īfinite:ꝛ ſic vna hora eēt tps īfinitū ꝛ eternū:ſm̄ ꝭ ſequeret̃ ꝓpoᵐ.vȝ ꝙ ante ꝭ inſtās fuerūt īfinite partes cāte charitatis:ꝛ per ꝯñs ꝓpō data nō eſt nūc ꝑmo va:ſȝ ꝑus fuit va.nec pōt dici ꝙ tātū finite ptes ꝓportionales ꝑceſſerūt vltimā:ga tūc nō eēnt infinite ptes ꝓportionales in vna hora:ꝛ eēt dare partē mīmā ꝛ īdiuiſibilē:ꝛ per ꝯñs tota hora cōponeret̃ ꝑciſe ex finitis indiuiſibilibus. ⸿ Itē ēt ex ꝭ habet̃ ꝓpoᵐ:ga in ꝭ inſtāti nō eēnt infinite ptes cāte:ꝛ per ꝯñs illa ꝓpō nō eēt va in ꝭ īſtāti pñte.

2° q̃re nec in ꝑ va.⸿ 2° idē pōt ꝓbari ſic:ga ſequit̃:q̃libet pars huiꝰ charitatis fuit añ hoc inſtās.igit̃ oēs ptes charitatis huius fuerūt añ hoc inſtās:ꝛ vltra.ğ tota illa charitas vl̃ tota mltitudo haꝝ partiū fuit ante ꝭ inſtās:ꝛ p ꝯñs hec fuit ꝑus va:hec charitas īfinita eſt.ğ nō eſt nūc ꝑmo va.Añs ꝓbatū eſt.ꝯña pȝ.ga ſi nō oēs ptes fuerūt.

3° ğ aliq̃ nūc eſt q̃ nō fuit:qđ repugnat añti.⸿ 3° ſic.nūc eſt va iſta:q̃lȝ ps hꝰ charitatis eſt:ꝛ ſilr hec:q̃lȝ ps huiꝰ charitatis fuit.ğ hec fuit prius va.q̃lȝ ps hꝰ charitatꝭ ē.ꝛ p ꝯñs hec fuit ꝑus va.hec charitas īfiᵗᵃ ē.Et ꝑma ꝯña ꝓbat̃.tñ ꝑ:ga q̃lȝ ꝓpō de ꝑterito nūc va:hūit aliquaȝ de pñti ꝑus verā ſibi correſpōdētē:tū ga alio mō oporteret ꝯcedē ꝙ due ꝓpōnes de eiſdē ꝑdicatꝭ ꝛ ſubiectis vna de pñti ꝛ altera de ꝑterito eēnt ꝑ ve:qđ nō vꝫ rōnabile:ſic̃ nō ē rōnabile ꝯcedere ꝙ he due ſūt ſil̃ ꝑ ve.ſortes ē.ꝛ ſortes fuit.ſil̃ eni fuiſſet ꝛ ꝑ eēt:ꝛ p ꝯñs nō fuiſſet:ꝛ ſic fuiſſet ꝛ nō fuiſſet.⸿ 3°

3m ꝯ̄ ideȝ añs.ſi.n.eēt poſe pari rōne foret poſe:ꝙ in q̃lȝ pͭe ꝓportionali hore cāret charitatē tāti gradus:ꝛ duȝ cāret 2ᵃᵐ pͭē i 2ᵃ pͭe ꝓportiōali hore ſil̃ i eadē pͭe hore ānihilaret pͭē quā cābat in ꝑᵃ pͭe ꝓporˡⁱ:ꝛ ſic ſꝑ q̃lȝ cātā ī vna

parte ꝓportiōali ānibilaret in pte ꝓportiōali hore imediate sequēte:ita ꝙ sil ṗmo eēt coplete cāta pars sequēs: ⁊ cōplete annibilata pars imediate ꝓcedēs. Et pꝫ silis rō possibilitatis vtriusqꝫ casus. Sed ꝓbo ꝙ iste sint iposſibiles:qa vel in istāti finali hore erit aliq̄ pars charitatis vel nulla.nō pōt dici ꝙ nulla. Nā ꝑ casuꝫ cuiuslibet ptis charitatis creatio ē in tpe ṗori q̄ȝ ei⁹ annibilatio:⁊ ꝑ totā horā ꝯtinue cātur charitas:⁊ in istanti finali ṗ cessat cau sari.ḡ nō quelꝫ erit annibilata in illo istāti:aliogn vl̄ nō cōtinue vsqꝫ ad illud instās durabit cātio:vl̄ aliq̄ sil annibilabit̄ ⁊ cābit̄:qḋ est ꝯ po^m.ḡ in q̄ instāti erit aliq̄:aut ḡ erit tūc vna pars tm̄:aut ples:nō ples:qa tūc nō q̄libet fuisset annibilata in tpe in quo imediate sequens fuisset cāta:qḋ est ꝯ ca^m.ḡ erit tūc vna tm̄:⁊ ꝑ ꝯn̄a dabit̄ vltima ifinitaꝝ:⁊ vltia ps ꝓportiōalis hore:qḋ ē ipole. ¶ Et ex h̄ pōt argui ꝙ in casu rōnis facte oportebit dare vltimā ptē charitatis cātā:qa nō plus h̄ seq̄t̄ si ṗor destruat̄ duꝫ sit z^a vt ponit̄ in isto casu:q̄ȝ si q̄lꝫ remaneret vsqꝫ ad finē:sic ponit̄ in casu ṗ.

4^m ¶ 4° ꝯ idē arās. Nā pari rōne posset vnū ꝯtinuū de⁹ discōtinuare in duas ptes in istāti terminātē ṗmā medietatē hore:⁊ in istāti terminātē scḋam medietatē ꝓportionalē ꝯtinuare illud idē. Et in instanti terminātē aliā iteꝝ discōtinuare illud:⁊ sic in cuiuslibet ptis ꝓportiōalis hore fm illā diuisionē ꝯtinuare vl̄ discōtinuare alternatiꝫ:sꝫ h̄ est falsuꝫ. Probo:qa in istāti finali hore vl̄ erit cōtinuū vel discōtinuū:vel neutrū:nō ꝯtinuū:vel discōtinuū:qa tunc daret̄ vltia ps ꝓportionalis vtpote illa quā istās finale termiaret:nec neutꝝ:q2 ipole est eē ples ptes qn sint ꝯtinue vl̄ discōtinue. ¶ Eodē mō pōt argui:si poneret̄ ꝙ in vno instāti annibilaret totū illud:⁊ in alio cāret:oporteret enl dare vel vltimā ptē proportionalē vel dicere ꝙ in istāti finali nec eēt nec nō eēt: qḋ est ipole.

5^m ¶ 5° ꝯ eādē rōneꝫ. Nā simili mō ꝓbaret̄ ꝙ eēt pole esse vnū q̄drāgulū ifinite lōgitudis:latitudis v̄o finite.pꝫ ꝯn̄a. Nā in ṗma pte ꝓportioali hore de⁹ posset cōtinue facere quadrāgulū:cui⁹ lōgitudo esset vni⁹ cubiti ⁊ latitudo vni⁹ palmi:⁊ in z^a pte hore face aliū eq̄lē illi ꝯtinuū sibi fm lōgitudinē:⁊ sic i q̄lꝫ pte ꝓportionali. Et cū sint ifinite ptes ꝓportionales i vna hora:in fine hore erit vn⁹ q̄drāgulus hn̄s ifinitas ptes eq̄les:⁊ ꝑ ꝯn̄s erit q̄drāgulus ifinit⁹:⁊ tota deductio est silis illi rōni facte. Sꝫ ꝯn̄s est ipole:tū qa ols quadrāgulus est figura:⁊ per ꝯn̄s terminat⁹:pꝫ ꝑ diffōnē figure. Tū qa si eēt quadrāgulus hēbit q̄tuor latera q̄tuor angulos cōphēdētia:q̄ꝝ duo latera sibi opposita erūt eq̄lia finita et vnius palmi tm̄:a quoꝝ pūctis terminātib⁹ traherent̄ reliq̄ duo latera ifinita:⁊ sic iter duo pūcta dabit̄ linea ifi^ta:⁊ ꝑ ꝯn̄s linea infinita erit finita. ¶ Et eisdē modis oib⁹ pōt argui ꝯ formā z^e rōnis ꝑ ṗ^a ꝯn̄e:q̄ ēt assūpta est in ꝓbōne aliarū ꝯn̄ū.

6^m ¶ 6° si casus illi⁹ actis sit polis sili mō pole eēt: posita magnitudine actu ifinita fm latitudinē ⁊ lōgitudinē:vt supra ꝯcedet̄ eē pole:ꝙ aliqḋ corp⁹ moueret̄ per horā ꝯtinue sup eā:sic ꝙ in ṗ^a medietate trāsiret spatiuꝫ cubitale:⁊ in q̄lꝫ ꝓportiōali sequēti tātūdeꝫ:vt ponit̄ in casu illi⁹ rōnis:⁊ silis casus politas pꝫ. Sꝫ ipolitas istius ꝓbat̄. Nā in fine hore corp⁹ motū erit sup aliq̄ parte magnitudinis determiata sup quā icipet q̄escere:⁊ q̄esceret ꝑ tps sequēs:supposito ꝙ remaneat:signet̄ ḡ illa ps ⁊ sit b.⁊ pars a q̄ icepit moueri:vel supra quam fuit imediate ante horā sui mot⁹ sit.a.vl̄ ḡ iter.a.⁊.b.sunt ifiniti cubiti spatij:vl̄ finiti tm̄.si ifiniti.ḡ iter pūcta cōphēdet̄ spatiū ifinitū:qḋ est ipole:si finiti tm̄.ḡ ptes ꝓportionales hore nō erūt ifinite:qḋ ēt est ipole.

Rñsio

Ad ṗ^m ¶ Ad ṗ^m istoꝝ dico ꝙ nō est de rōne ifiniti simplr̄ sūpti:ꝙ aliqd ei⁹ sit tm̄ in potētia:qḋ pꝫ in mltitudie ifinita ptiū ꝯtinui:quaꝝ q̄lꝫ est in actu sicut aliq̄ eaꝝ:nec ei⁹ est aliq̄ pars in actu:aliq̄ v̄o in po^a tm̄. ¶ Ad ꝓbatione cū di ꝙ q̄cūqꝫ imaginat̄ ifinitū figit aspectū sup aliqd in actu. Deinde addit ⁊c̄. Dico ꝙ ista ꝓbō nulla est:qa ex h̄ nō arguit̄ aliq̄ successio nec aliquid in actu:⁊ aliqd in po^a illi⁹ rei sup quaꝫ cadit imaginatio:sed solūmō in ipsis imaginatiōib⁹. Un̄ q̄uis apphēdēs ptes ꝓportionales ꝯtinui ṗus apprehēdat vnā q̄ȝ aliā:vna tm̄ nō est ṗus in reꝝ nā q̄ȝ alia. Et si eēt aliq̄ magnitudo infinita adhuc imaginatio figeret̄ ṗus sup vnā ptē q̄ȝ sup aliā:⁊ adderet pte parti mō illo:⁊ tm̄ q̄lꝫ esset actualis:nec ṗus eēt in actu illa q̄ ṗ aspectu imaginatōis apphēderet̄ q̄ȝ illa q̄ cētesimo vel millesimo:q̄uis ṗm⁹ act⁹ imaginatiōis ṗus eēt q̄ȝ cētesim⁹ vel millesimus:et est silis argumētatio ista illi q̄ quis argueret:ꝙ magnus aceru⁹ miliꝫ nō eēt ꝑmanēs ⁊ totus in actu:qa vnā ptem ei⁹ ṗus apphēderet:⁊ post aliā.

ad ꝯfir. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ dico ꝙ finis est equocuꝫ. Uno mō di finis vltia ps rei:sic eꝫ. ṗma ps di pn^m. Alio mō di finis foia ⁊ spēs mat̄e:di etiā finis gr̄a cui⁹:⁊ aliqs ēt modis di finis:vt pꝫ 5° meta. Cuꝫ igit̄ di:ꝙ finis cōplemētū ⁊ act⁹ sunt ideꝫ:si itelligat̄ ꝙ idē sūt ꝯuertibilr̄:aut ꝙ finis ṗdicet̄ ꝑ se de actu vlr̄ nego ꝓpōnē:si sumat̄ finis ṗ mō. Est eni de⁹ in actu ⁊ actus pur⁹:⁊ tm̄ nō est finis:nec finē hꝫ isto mō. Silr̄ aia itellectiua est act⁹ ⁊ ꝑfectio mat̄e:nō tm̄ est finis ei⁹ ullo mō nec ipsa sic hꝫ finē:cū sit simplr̄ carēs ptib⁹.

T.c.z. 3.ph. 3l.

¶ Si v̄o sumat̄ finis z° mō:⁊ ita sumat̄ act⁹ ꝑ actu ꝑficiēte:pōt ꝯcedi ꝙ act⁹ est finis ⁊ ꝑfectio ⁊ cōplemētū mat̄e:sꝫ illud nihil ad ꝓpo^m:ifinito aūt ptibili nō repugnat q̄lꝫ mō dict⁹ finis. Un̄ si eēt ifinita aq̄ adhuc hēet finē gr̄a cui⁹.s.deū:⁊ finē q̄ est for^a ꝓp̄e mat̄e:sꝫ ifinito de q̄ loqmur repugnat hēe finē ṗ mō dcm̄:nec talē finē hēet aq̄ ifinita si eēt:qm̄ nulla eēt vltia ps ei⁹. Ecōtra v̄o oē finitū hꝫ talē finē.i.vltimā ptē:⁊ loquor de ptib⁹ determiate q̄titatis:quō dꝫ accipi ps:cū di:ꝙ finis est vltia ps rei:si eni sumeret̄ pars simplr̄ nulli⁹ magnitudis est finis:sic nulli⁹ magnitudis est vltia ps.

3.phy. vbi.s.

¶ Ad solvēdū v̄o alia q̄ ex dictis Phi ⁊ Cōmēta. iducunt̄:nō opꝫ laborare. Nā certū ē ꝙ Phs reputat ipole eē aliqḋ corp⁹ ifi^m:aut ifinitā multitudinē corporū:vel ptiū determinate eiusdē magnitudis:qm̄ sic se queret̄ ꝙ eēt corp⁹ ifi^m in vltimis:multitudinē tm̄ partiū nō dtermiate eiusdē magnitudis:sꝫ ꝓportionaliu nō potuit negare fm dicta sua:⁊ iō q2 ipse fuit alteri⁹ opionis: iō mlta dixit q̄ nō sūt v̄a i hac mat̄a:nec acceptāda ꝑ auctē.

Ad z^m ¶ Ad z^m ṗ dico:ꝙ si ꝯcluderet ꝓbaret̄ in ꝯti^o nō eē ifinitas ptes:vt pꝫ. Rn̄° z° ad rōnē distiguēdo de toto ⁊ pte. Nā hec duplr̄ pn̄t sumi.s.cōiter ⁊ ꝓprie.ṗ mō oē qḋ icludit aliqd qḋ est aliqd ⁊ aliud ṗter illḋ aliqd:⁊ qḋlꝫ illius di totū ad illḋ:⁊ oē sic iclusuꝫ di ps icludētis.z° mō dicit̄ totū illud qḋ icludit aliqd ṗ mō ⁊ includit tāta tot quot nō icludit iclusuꝫ:⁊ eꝫ tale iclusum nō icludens tot tāta quot includēs di pars ei⁹:⁊ iste modus ꝯtinet etiā plures modos ptis:sꝫ ꝑ nūc nō curo de illis. Applicādo hoc ad mltitudines.ṗ mō ois mltitudo ē totū alteri⁹ mltitudis q̄ illā icludit.i.q̄ est oia illa q̄ ipsa est ⁊ aliud vl̄ alia ab illis ⁊ q̄lꝫ illoꝝ:⁊ ois multitudo sic iclusa est pars:⁊ h̄ mō vna multitudo ifinita pōt esse ps alterius sic multitudo partiū ꝓportionaliū vni⁹ medietatis ꝯtinui:est ps multitudis ptiū alteri⁹ ꝯtinui toti⁹. Nā multitudo toti⁹ ꝯtinui est oēs ptes siue oia:quoꝝ qḋlꝫ est ps vni⁹ medietatis:⁊ oēs ptes alteri⁹ medietatl q̄ sūt totalr̄ alie ab illis.z° mō ois multitudo icludēs aliā mō iā dicto:⁊ includēs tanta tot.i.tot determiate q̄titatis.v̄bi gr̄a.tot binarios vl̄ tot ternarios quot nō icludit mltitudo iclusa:est totū respectu illi⁹:⁊ illa eꝫ ps di hui⁹:⁊ h̄ mō nulla multitudo ifi^ta est totū aut pars respectu multitudis ifinite:q2 nulla tot

tanti

tanti includit gn tot tāti alia icludit:ga q̄lꝫ icludit isinities tātū seu isinita tāta. Un̄ B mō sumēdo totū ꝛ partes multitudo ptiū toti⁹ ꝯtinui nō est totū ad multitudinē ptiū vni⁹ medietatis tn̄:ga quot binarios vel ternarios icludit mltitudo toti⁹:tot icludit mltitudo medietatis ꝛ nō plēs icludit mltitudo toti⁹ q̄ꝫ ptis. 2° distīguo hos terminos:maius ꝛ min⁹:q̄uis nō oporteret nisi pp aliq̄s illos iproprie vtētes. Nā vno° sumunt ꝓpe ꝛ sic mltitudo dr̄ maior q̄ tātūdē ꝛ plēs ꝯtinet:illa vō dr̄ mior q̄ paucio res. Siue alio°:ꝛ venit in idē.illa dr̄ maior q̄ plies ꝯtinet vnū:vl̄ plēs vnitates:illa vō mior q̄ paucies seu pauciores. Alio° sumit iproprie:ꝛ sic ois mltitudo q̄ icludit vnitates oēs alteri⁹ mltitudis ꝛ q̄sdā alias vnitates ab illis dr̄ maior illa:esto ꝙ nō icludat plēs vnitates q̄ꝫ illa: ꝛ B mō eē maiorē mltitudinē alia nō est aliō q̄ꝫ icludere illā ꝛ eē totū re^{li} illi⁹ p̄ mō. Supponēdo totū p̄ mō mai⁹ ꝛ minus nō dr̄ de ifinitis adiuicē:sꝫ de finitis tn̄: vl̄ de ifinitis re^{li} finitoꝝ:ꝛ eꝯ. 2° vō mō vnū ifi^{m} ē mai⁹ alio: sic ēt est totū ad illō p̄ mō sumēdo totū. Hi aūt modi totius ꝛ ptis sic se hn̄t:ꝙ oē est totū vl̄ ps 2° est totū vl̄ ps p̄ mō ꝛ nō ꝯuertit vl̄r:nō ē sic de mai⁹ ꝛ min⁹ p̄dictis duobus modis sūptis. Nā nō oē qō ꝯtinet plēs vnitates q̄ꝫ aliud ꝯtinet illas q̄s ꝯtinet illō aliō: sic denari⁹ bouꝫ exn̄tium Parisi⁹ ꝯtinet tātūdē ꝛ plēs q̄ꝫ senari⁹ vl̄ q̄ternari⁹ eq̄ꝝ exn̄tiū Rome:nō tn̄ icludit illos:ꝛ iō nō oē qō ē mai⁹ p̄° est mai⁹ 2°. Itē nec oē mai⁹ 2° ē mai⁹ p̄°:sic pꝫ de mltitudie vna ifi^{ta} re^{li} alteri⁹ ifinite quā icludit. Particulr̄ tn̄ de se iuicē p̄dicant:aliqd eni mai⁹ p̄ mō ē mai⁹ 2°. sicut mltitudo finita ē maior sua pte vtroq; mō. ¶ Tūc ad rationē cū dr̄:si eēt aliq̄ mltitudo ifi^{ta}:vl̄ ps nō eēt minor toto:vl̄ vnū ifi^{m} eēt min⁹ alio. si sumat ps ꝛ totū p̄° mō:ꝛ sumat ēt mai⁹ p̄° ꝯcedit ꝯn̄s. Nā ps illo° p̄cise sūpta nō est minor toto illo° sumēdo min⁹: sic nec ei⁹ totū tāti tot ꝯtinet gn tot tāti ꝯtinet ipa. Et ga eē mai⁹ in mltitudine nō ē aliō q̄ꝫ cōtinere pla:si totū nō ꝯtineat pla q̄ꝫ ps:manifeste pꝫ ꝯn̄s eē ꝙ ipm nō sit mai⁹ illa:nec illa mior eo. Et p ꝯn̄s vna ps illi⁹ ꝯn̄tis disiuncti est va. vꝫ aliq̄ ps nō erit mior toto:iō ꝯcedo illō. ¶ Itē sūptis ꝛ toto ꝛ pte eodē mō vt iā sumebant ꝛ sumēdo maius ꝛ min⁹ p̄° supra posito ꝯcedo ꝙ aliqō ifi^{m} est min⁹ aliq̄ ifinito: qm̄ infi^{m} qō est sic ps nō ꝯtinet oia q̄ ꝯtinet ifi^{m} qō ē totū ei⁹:q̄uis tot qōcūq; tāti ꝯtinet totū ꝯtineat ipm qō est ps:ꝛ rōne hui⁹ ptis ꝯcedo ꝯn̄s. Et si iferat. ifi^{m} est minus ifinito. ḡ excedit ab illo:nego ꝯn̄aꝫ:sūpto an̄te in sensu ꝯcesso. Nā nihil ꝓprie dr̄ excedi ab alio:nisi qō nō ꝯtinet tāti tot q̄t aliō:ꝛ de nullo ifinito est veꝝ. Si vō sumat ps ꝛ totū 2° ꝛ minus p̄ mō:tūc nego ꝯn̄aꝫ. Et ad p̄bōnē dico:ꝙ multitudo.a.nō ē ps mltitudis.c.ga ipsa est ifi^{ta}. ¶ Itē pp idē multitudo.a.nō ē minor mltitudie.c.ꝛ B mō tn̄ ē icōuenies ꝯcedē ptē nō eē minorē toto aut ifi^{m} eē min⁹ ifinito. ¶ Ad aliā p̄bōnē ꝯn̄e ꝯcedo:ꝙ in mltitudie.c.sūt ifiniti binarij ꝛ ifiniti ternarij:ꝛ ꝙ q̄libet binari⁹ est ps cētenarij. Dico tn̄ ꝙ ifi^{ta} mltitudo illoꝝ binarioꝝ non est pars mltitudis ifinite illoꝝ cētenarioꝝ: siue sumat ps p̄ mō siue 2° mō. nō p̄ gdē:ga nihil ꝯtinet vel icludit mltitudo cētenarioꝝ:qō n̄ icludat mltitudo binarioꝝ. Nā q̄lꝫ aīa de isinitis icludit in vtraq; mltitudie p̄dicta. ¶ Itē nec est ps 2° ga nō plura tāti cōtinet mltitudo cētenarioꝝ q̄ꝫ binarioꝝ. Un̄ sic ifinita multitudo cētenarioꝝ ꝯtinet cētenarios infinitos: sic ēt ifinita mltitudo binarioꝝ cōtinet ifinitos cētenarios. Et gn̄alr̄ nullā multitudinē finitā totiēs cōtinet vna eaꝝ:gn totiēs illā ꝯtineat altera.

Ad 3^{m} ¶ Ad 3^{am} cū dicit oī multitudine possibili deus pōt facere maiorē. ḡ nulla ifinita est polis. R̄n° ꝙ si in an̄te sumat ly maiorē p̄ mō supra dicto. An̄s est falsum. ¶ Ad p̄bationē cū dicit:ꝙ de⁹ nō pōt creare tot animas quin posset plēs:nec pōt tot:gn pōt alias. dico ꝙ nō est idē dicere:de⁹ nō pōt tot gn p̄t plēs:ꝛ dicē. de⁹ nō pōt tot quin posset alias. Nā si tot ꝛ quot sumant cōiter vt tā de finitis q̄ꝫ ifinitis dicant fm cōem vsuꝫ. Nā sic dicim⁹ ꝙ tot sūt ptes ꝯtinui in vno ꝯtinuo quot in alio sibi eq̄li:sic ēt dicim⁹ ꝙ tot ptes eiusdē ꝓportionis sunt in vno quot in alio:ꝛ tn̄ ille sūt finite. He aūt ifinite. Sic aūt sūptis his terminis dico ꝙ hec est va. deus nō pōt cāre tot alias gn posset alias:hec vō falsa. deus non pōt tot gn plēs posset. Nā de⁹ pōt ifinitas:quo posito in esse:adhuc de⁹ pōt creare alias:ꝛ finitas mltitudies ꝛ ifinitas vt sibi placet:ꝛ B l ifinitū pōt:nō tn̄ pōt plēs:ga quotcūq; alias posset:nec ille fm se:nec sil̄ sūpte cū p̄orib⁹ sūt plēs q̄ꝫ p̄ores:nec p̄ores p̄cise sunt pauciores q̄ꝫ ipse ꝛ posteriores sil̄. Et si dicat ꝙ q̄ls vnitas addita multitudini cōstituit maiorem multitudinē. Dōm B nō eē veꝝ nisi de multitudine finita. Et rō tacta est supra. vꝫ ga mltitudo nō est maior:nisi ga cōtinet plies vnū:nūc aūt si sit mltitudo ifinita ꝛ addat:vel ꝓpri⁹ loquēdo:fiat vnitas noua:q̄uis mltitudo icludens hāc ꝛ p̄ores cōtineat aliā vnitatē a p̄oribus:nō tn̄ plies ꝯtinet vnitateꝫ:aut plēs vnitates q̄ꝫ multitudo p̄or p̄cise:cū illa cōtineat ifinitas. Et ga nō seq̄t:deus nō pōt tot gn posset alias. ḡ nō pōt tot gn pōt plēs:iō p̄batio illi⁹ an̄tis nō valet. Si vō i an̄te sumat ly maiorē 2° supradicto. cōcedo an̄s:ꝛ nego ꝯn̄tiaꝫ. ꝛ silr̄ nego ꝓpōnem assūptā ad p̄bationē ꝯn̄e.s.hāc:nulla multitudie ifinita pōt aliq̄ eē maior:sūpto termino isto mai⁹ in eadē significatiōe. ¶ Ad 4^{m} qd dōm sit quo ad oēs suas ptes:pꝫ p ea que dicta sunt ad 2^{m}. Quātū tn̄ ad id qō de additione magnitudinis ad p̄orē magnitudinē dr̄. Est aduertendū ꝙ si p̄or magnitudo ponat vndiq; infinita:nulla ei poterit addi que sit ex̄ ipaꝫ:ꝛ q̄lꝫ ptē ei⁹:sed siue finita siue ifinita de nouo creet:ipsa erit sil̄ cū ipsa: vl̄ cū aliq̄ parte eius. ¶ Ad 5^{m} cōcedo p̄mā ꝯn̄aꝫ:ꝛ nego scdaꝫ. Et ad p̄bationē p̄mā dico:ꝙ sicut de ifinita mltitudine dicim⁹ tot ꝛ quot:vt supra dcm̄ ē. sic nihil p̄hibet dici de ifi^{ta} magnitudine q̄tū ꝛ tātū. Un̄ fꝫ Phꝫ si q̄rat q̄tū tp̄s p̄cessit:cōuenieter r̄ndet ifi^{m}:ꝛ p ꝯn̄s ifi^{m} est tātū ꝛ quātuꝫ:si qōlꝫ qō r̄ndet ad q̄tū sit tātū: vt isti dicunt. Si aūt qs sumat tātū ꝛ q̄tū p magnitudib⁹ alicui⁹ finite mēsure. ꝛ eodeꝫ mō velit ꝙ q̄tū dicat solū de talib⁹:tūc negabo p̄^{as} ꝯn̄aꝫ ꝛ dicā ꝙ magnitudo ifi^{ta} nō eēt q̄titas: eēt tn̄ magnitudo. Et silr̄ nec mltitudo ifi^{ta} eēt q̄titas:est tn̄ multitudo: ꝛ B nomē q̄titas nō est gen⁹ gn̄alissimū scd̄i p̄dicamēti: ꝛ tūc oporteret fingere aliō nomē illi p̄dicamēto:sꝫ talis acceptio h⁹ termi q̄titas nec ē vsitata nec opportuna. vn̄ si q̄^{m} ē qō ē diuisibile in ea q̄ isūt. vt dr̄ 5° meta. non appet cur ifi^{ta} magnitudo nō sit q̄ta:ꝛ silr̄ mltitudo ifi^{ta} cum vtraq; vē diuisibilis sit:si sit. ¶ Ad aliā p̄bōnē dico ꝙ ifinita magnitudo vtiq; foret in aliq̄ specie q̄titatis. vnde magnitudo p̄us diuidit in finitā ꝛ i ifinitā. Et deide magnitudo finita in bicubitā ꝛ tricubitā:aut alio tali mō:foret ḡ in specie magnitudis ifinite. Cū vō addit ꝙ ꝯ hanc ꝯn̄e sūt mlte rōnes Phi ꝛ Com. rn̄° ꝙ nulla illaꝝ ꝯcludit oppositā ꝯn̄e isti q̄ est de poli:qm̄ q̄lꝫ fundat sup p̄n° nō necn̄o. v.g. ꝙ celū mouet cōplete in tp̄e finito:ꝙ sūt entia actiua ꝛ passiua adiuicē:ꝛ ꝙ talia agūt ꝛ patiunt approximata. ꝛ ꝙ entia nālia hn̄t loca nālia:ꝛ ꝙ plura corpora nō p̄nt eē sil̄:ꝛ silia:quoꝝ nullū ē necn̄uꝫ. Un̄ si Phs cōfessus fuisset celū nō posse moueri. ꝛ posse eē ꝙ nullū aliō ens p̄ter deū eēt nisi celū:aut q̄ꝫ qōcunq; aliud:ꝛ ꝙ posse eēt ꝯria approximata nō mutuo agere:ꝛ alia que cōiter catholici hn̄t ꝯcedere:nō dubito quin ipse cōcessisset ꝙ esset possibile fore corpus infinitū. ¶ Ad 6^{m} admitto ca-

Ad 4^{m}

Ad 5^{m}

T.c. 18.

p̄.c.a.t. c.33.vsq ad.76.

Ad 6^{m}

sum vsq; ad id qd dz:q de⁹ coniungat ⁊ contiguet lapides
manetes. Na hec ptiguatio pt duplr cocipi fieri. vno⁹ q
qlz lapis deferat vsus oriete in qua pte ponet magnitu-
do ifi^ta: ⁊ in h itellu nego casuz ee polez. Ro est: qa tunc
seqret q qlz lapis facta tali ptiguatioe distaret a loco in
quo prius erat distatia ifinita: ⁊ sic iter extrema data ⁊ cer
ta clauderet spatiu ifinitu: qd iplicat pdictione: ⁊ pz pna.
Na qlz lapis hz post se versus oriete ifinitos lapides an
nihilatos p casuz. Alio mo pot itelligi q qlibz deferatur
vsus Parisius in q pte magnitudo est finita: aut si aliqui
vsus opposita: no tn ifiniti: sz finiti tm: ⁊ i h sensu admit
to totu casuz. Et pnr dico q tota magnitudo occupabit
p solos remanetes posito q qlz sit delat⁹ vsus. a. ⁊ ipse la-
pis. a. remaserit in suo loco pori. Aut si ponat q non qlz
sit delatus vsus. a. qn imo. a. lapis delat⁹ sit vsus oriente p
certu spatiu finitu. vsus qd e^o sint delati ceteri sequetes:
tota occupabit pter illa pte finita magnitudis: qua post
se relinqt. a. vsus Parisi⁹. Et cu dz q h est ipole: qa ifini-
ti lapides sut annihilati ⁊c. Dico q pbatio no e efficax:
qm quis ifiniti sint annihilati occupates infinitas ptes
magnitudinis eqlis: qa tn no tot ptes tales ptinent in to
ta illa magnitudine qn tot lapides ptineant in multitu-
dine lapidu remanetes: nec ples sunt ptes magnitudis q
lapides remanetes: ac p hoc cuilibet pti pot aliqs lapis
supponi. poterit tota sil remanetib⁹ lapidib⁹ occupari: qd
etia declarat: qa exquo ifiniti lapides remaserut: no erit
dare vltima pte vsus oriente: que heat lapide supra se: et
p pns tota erit occupata. Hoc pot in alio declarari. si enim
sit aliqd corp⁹ albu finitu. costat q sicut in eo sut ifinite
ptes pportioales mae: ita sut ifinite partes pportioales
albedinis iformates illas. vocet q pria ps mae. a. ⁊ silr 3^a
⁊ qnta ⁊ qlz alterna: ⁊ quelz reliquax vocet. b. ⁊ ponat q
de⁹ annihilet oez pte albedinis iformate aliqd. a. quo fa-
cto reliquas ptes remanetes trasferat versus pmu. a. sic
illud maxia pars pportioalis: ⁊ sic trasferat q super qd-
libet. a. ⁊ sup qdlz. b. ponat aliqua ptez albedinis de resi-
duis partib⁹. costat q sup qdlz. a. ⁊ sup qdlibet. b. erit ali-
qua ps residuaru albedinis: sic ⁊ ante annihilatione infi
nitaru: quis sup qdlz. a. ⁊ sup qdlibet. b. sit minor albedo
extesiue q fuerit prius: ⁊ h pz: qa alias daret vltimu. a. vl
vltimu. b. sup qd eet albedo: ⁊ cu iter qdlz. a. vl. b. ⁊ pmu
a. no sint ptes nisi finite: seqret q ptes albedinis no eent
relicte ifinite fm multitudine: qd est falsuz. ¶ Et silr di
co q si de⁹ adhuc de remanetib⁹ annihilaret lapide que
libet alternu p modu positu i casu. no obstate q annihi-
laret adhuc ifinitos: tn qa adhuc relinqret infi^tos possent
relicti p eude modu adhuc tota magnitudine occupare.
Et rursus si adhuc eode mo annihilaret ifinitos: ⁊ sic ifi
nities faceret: sp relicti possent totaz replere magnitudi-
ne. Et forte qd mirabili⁹ qbusda videt. Dico q si eet ma
gnitudo ifi^ta ex vtraq; pte: ⁊ lapides no eent sup ea nisi a
loco ipsi⁹. a. deinceps in ifinitu vsus oriente. posset deus ex
eisde lapidib⁹ pcise iplere tota illa magnitudine ta vsus
oriete q vsus occidete: esto q nullus lapis eet sil in pluri-
bus ptib⁹ magnitudis sibi eqlib⁹. Qd pz. Na posset tolle
re oem lapide alternu iuxta sensuz pmissuz. Et statuere
ad alia pte ipsi⁹. a. scilz vsus occidetez: ita q singuli iuncti
eent: ⁊ et remanetes ex pte orietis reiungere sic prius: quo
facto: pstat sic prius p rones pmissas. q tota illa magnitu-
do eet p lapides ex vtraq; pte occupata: ⁊ positas oius p-
dictox pz ex h q no sut tot ptes magnitudinis etia vtri
usq; ifinite: qn sint tot lapides q sut sup altera pte ei⁹: sic
etia no sut tot ptes toti⁹ magnitudinis hicide: qn tot sint
plures eiusde ex vna pte pcise. vbi gra. vsus oriete: quis
preter illas infinitas alias habeat partes vsus occidete.

⁊ oes lapides ante annihilatione illox alternox no sunt
tot: qn tot sint soli remanetes: ⁊ hoc io: qa ta hi pcise sut
infiniti q ⁊ hi vel illi tm: sicut supra in sili ad 3^m rone est
dictu. ¶ Ad 7^m supposito q sic de⁹ pot tales formas ifi-
nitas facere sepatas a subiecto: sic posset facere eas infor
mare subm: pcedo pna: ⁊ q pole est ee aliqd corp⁹: qd na
liter de celo in terra descedat in instanti. Et cu pbat hoc
esse ipole: qa talis vtus motiua eqret virtuti dine in mo
uedo localr. Dico q si intelligat hec adeqtio vlis in loca
liter mouendo. pna nulla est: qm lz illud posset talis vir-
tus: no tn posset ascedere nec aliqd corpus distans moue
re: nec posset illud corpus descedere deo no coagete. De⁹
aut pot illud sursum ferre: ⁊ quotlz alia corpora ad qualz
pte etia nllo sibi coagete posset mouere: quapp dei vtus
adhuc maior eet ad mouedu localr q illa. Si aut no sic
generalr accipiat adequatio: sed solu q adequaretur dei
virtuti in velocitate descesus: qa in instati descederet q
citius no posset per potetia dei. Dico q illud non est ico
ueniens: sicut no est incouenies q virtus actiua causata
causare posset aliqua forma in istanti. Vn si hec ca vale-
ret sequeret q de⁹ no posset causare vnu corpus lumino
sum in istanti. Na pstat q tale sic causatu i istati caret lu
ce. silr ide eet de visione. ¶ Ite de facto aliq volitio cau
sat in instati: ⁊ tn de⁹ no citius posset q in istati. ¶ Alia
vo pbo falsitatis nulla est et: qm pariter pbaret q deus
no posset de loco ad locu corpus in istati trasferre: cuius
opp^m pz ex pcedeti. q. ⁊ q dei vtute no posset esse vacuu:
pexistete supra vacuu aliq corpe graui: ⁊ relicto sue nae
cu gnali influetia: qm tuc ipm descenderet in instanti. vt
pz ex 4° physi. ¶ Ad alia pnam pcedo etia pns. s. q pos-
set fieri calor qui in instanti subm trasmutaret de frigo-
re in calidu: etia intesiue infinitu. ¶ Ad 8^m dico q ali-
quas formas ee eqles itesiue pot itelligi duplr fm dupli-
cem modu accipiedi maius ⁊ min⁹ supra positu. Na vno
mo ille forme pnt dici eqles q x neutra est altera maior
p mo: tuc pars ifinita forme foret eqlis toti forme cuius
erit pars. Alio mo pnt dici eqles: qa neutra est altera ma-
ior p mo: nec etia 2° mo: ⁊ sic pars ifinita no erit equalis
toti. Cu igit arguit q ps ifinita forme infinite foret illi
eqlis i vigore pcededo ifinita forma ee pte illo mo quo
cocessuz est supra de multitudine ifinita. si ille forme di-
cant equalis vigoris: que in eqle forma pnt: ⁊ si accipia-
tur eqlitas pmo mo ia dicto pcedo pnaz ⁊ pns. Na pars
ifinita posset etia in forma ifinita: nec hoc debet plus re-
putari icouenies q q pars sit eqlis toti: qd tn veruz est
terminus sumptis: vt dictu est. Si vo sumat eqlitas scdo
mo: nego pntia. Dico eni q forma infinita si esset: causa-
ret aliquas ptes forme quas no causaret ei⁹ pars ifinita
per se si esset: no existetibus reliquis partibus forme to-
talis. ¶ Ad 9^m cocedo q deus posset facere visione infi-
nita sui obiectiue: ⁊ nego vlteriore psequetia. videlz q ta-
lis visio esset coprehesiua ipsius. Na visio coprehensiua
rei est illa per qua cognoscit res perfectissime ⁊ omnib⁹
modis quibus est cognoscibilis: talis aut non esset visio
infinita creata. Tum quia visione dei que est ipse perfe-
ctius ipse cognoscitur q cognosci possit per illam: posset
etiam deus causare aliaz visionem respectu sui alterius
rationis ab illa ⁊ perfectiorem fm speciem. Tum quia ⁊
si aliqua esset infinita. no tame esset infinita simpliciter:
sed tm in specie illa: ⁊ per consequens non esset compre-
hensiua dei qui est simpliciter infinitus: huic etiaz fauet
dictum Magistri 3° sententiarum. distinctione. 24. vbi
vult q anima christi scientiam habeat omniu que deus
nouit: non tamen equatur scientie dei: qua illi clarius
nouit ea et perfectius. vbi etiam forsitan opinatus est
magister

Ad 7^m

T. c. 71.

Ad 8^m

Ad 9^m

magister ꝯnē istā quā nūc defendo. Nā si nosse plura distincte eo mō quo ponit̄ aīa cħri nosse q̄cunq3 de9 nouit est maioris pfectiōis. ꝯñs est ꝙ nosse illo mō īfinita sit īfinite perfectionis: ⁊ maxime si talia cognita sint vel si essent forent eq̄lis pfectionis: vel quolz cognito infinita eēnt pfectiora. De9 aūt nouit īfinita ſm spēm: ⁊ per ꝯñs quoꝝ quelz sunt īfinita cognita pfectiora. g̃ notitia oīuz illoꝝ si sit vna: erit īfinita itēsiue. Si v̄o nō ē vna: sz cuiuslibet est ꝓpa: ⁊ tūc sil in aīa cħri erūt īfinite notitie distincte ſm spēm: ⁊ siue B siue illud dect̄ satis dī pro hac opione: qd̄ tn̄ vltimo de opione magistri dcm̄ ē: sine assertione dcm̄ sit: sicut dcm̄ est de visione sic dico de dilectione ⁊ alijs spūalib9 formis. s. ꝙ pole est fieri dilectionē īfinitā dei: illa tn̄ nec eēt de9 sz creatura: nec deuz adequaret vt aliqui dicūt: nec pfectissima foret que posset eē: vel ēt esset de deo: nec p illā posset de9 diligi pfectissime: ⁊ modis oīb9 qb9 est diligibilis. ¶ Ad 10m rñdēdū est suo mō sicut dcm̄ est de mltitudine ⁊ magnitudine in solone 3e ⁊ 4e rōnis. Et si querat̄ vtrū pfectius cog̃scit̄ oīm supponendo ꝙ talis forma eēt notitia: aut pfecti9 diligeret̄ si foret dilectio: aut subm eēt magis tale quecūq3 forma eēt. dōm ꝙ sicut ꝯcedit̄ vel negat̄ ꝙ illa forma esset maior seu pfectior sic ꝯcedi dz vel negari ꝙ pfecti9 vel magis ⁊c. Nā pfecti9 cognoscē nō ſm aliud q̄ȝ pfectiori notitia cognoscere: ⁊ silr de dilectiōe: ⁊ eē magis tale: nō est aliud q̄ȝ pfectiorē formā eē talē. ¶ Ad ea q̄ 11o iducunt̄ m9. ¶ Ad pm qdē ꝙ ꝯñs nō est ipole: sicut ꝑꝫ in q̄libet motu ꝯtinuo siue locali siue alteratiuo: in quolibet. n. q̄ȝtūcūq3 paruo acq̄runt̄ īfinite ꝑtes ꝓportiōales siue forme. iter quas aliq̄ est ꝑs pa: vtputa pa medietas toti9 nulla tn̄ earū est vltima. Vn̄ notādū: ꝙ īfinita sic eē ptrāsita ꝙ coꝝ sit pm ptrāsitū. nullū aūt sit vltimo ptrāsitū: sz iter qdcūq3 illoꝝ ⁊ pm sint solū finita ptrāsita: aut coꝝ īfinitoꝝ sit vltimū ꝑtrāsitū. nullū āt pm nō est icōueniēs. Et de p qdē pꝫ per iā dicta. De 2o ēt pꝫ per idē: qm̄ in motu ꝯtinuo īfinite ꝑtes pertrāscunt̄: q̄rū vltima est 2a medietas toti9: ⁊ nulla eiusdē ꝓportionis est pa pertrāsita: sz ꝙ īfinita sint ꝑtransita: ⁊ aliqd̄ illoꝝ sit pmo ptrāsitū: ⁊ aliud vltimo ptrāsitū: ⁊ nulla illoꝝ sunt simľ pa pertrāsita: vt ponit̄ in argumēto vtiq3 est ipole. B aūt nō est in ꝓposito: qm̄ sicut in tpe illi9 pfectiōis ꝯtinue nō dat̄ ꝑs vltima ꝓportiōalis ſm illū modū diuidēdi: sic nec illius forme est aliq̄ vltima ꝑs determinate q̄ȝtitatis. ¶ Tūc ad ꝓbationē īpositatis ꝯñtis ꝯcessi. Cū p dī ꝙ īfinitum est cuius transitus est incōsūmabilis. Dico ꝙ hoc intelligi debet si partes illius infinite acquirunt̄ in equalibus partibus tēporis. Vbi gr̄a. ꝙ quelibet acquirit̄ in vna hora vel vnico momēto: aut aliqua alia determinata tēporis q̄ȝtitate: tūc enī oporteret ꝙ illud tēpus haberet infinitas partes equales. Et per ꝯñs foret īfinitū: ⁊ cū tēpus īfinitū eē pteritū est īpossibile. data pma ei9 parte: iō impossibile est isto mō īfinitū totaľr consumari: vel pfecte esse pertransitū: supposito ꝙ eius fuerit pars pmo ptrāsita seu accepta: ⁊ ſm hūc modū ꝓcedit rō phī 6o phys. vbi ꝓbat ꝙ īfinitū nō pōt esse pertrāsituz tēpore finito: vt pꝫ diligenter aduertēti. vbi v̄o nō daret̄ pma pars tēporis: nec pa pars infiniti nō esset īpossibile sicut phs cōcedit infinitas reuolutiones celi: ⁊ infinitas hoīum generationes eē ptrāsitas: q2 nō ponit pmā reuolutionez nec pmā gnōnem. ¶ Ad aliā ꝓbationē cū dī ꝙ īfinitum est cui9 partē accipientibus semp restat accipere. Dico ꝙ illud eodē mō est intelligendū. s. de partib9 eiusdē q̄ȝtitatis. ⁊ ꝙ acceptio fiat in equalib9 partib9 tēporis. sic enī accipiendo vnā partē infiniti in tāto tēpore. Deinde aliā equalē in eq̄li tēpore ei in quo pa fuit accepta: ⁊ sic semp ꝓcedendo semp restabit aliqd accipiēdū ⁊ nunq̄ȝ erit acceptū totū: ⁊ idē fieret si cuiuslz ꝑtis acceptio fieret in instanti: dūmō iter q̄lz duo aliq̄ talia istātia eq̄le tps interciperet̄. Ecōtra aūt est de q̄lz finito. Cū. n. ei9 eq̄les ꝑtes sint finite acq̄rent̄ oēs i ꝑtib9 eq̄lib9 tpis finiti: ⁊ iō q̄ȝtūcūq3 sit magnū si ꝯtinuabit̄ motus ⁊ trāsitus tandē erit totū acceptū ⁊ consumatus transitus eius. vbi autē partes infiniti eq̄les nō trāseant̄ vel nō accipiant̄ in eq̄lib9 ꝑtib9 tpis: sz in ꝑtib9 ꝓportionalib9 sp minorib9: vt positū est in casu añtis illi9. nullū icōueniēs est ꝙ aliqd̄ infinitū sit acceptū totaľr nisi aliud obstet: sicut nō est icōueniēs: sz necciū ꝙ īfinite tales ꝑtes tpis in q̄ fit acceptio p dicta sint cōplete pterite. ¶ Ad 2m supposito ꝙ istās presens sit finis hore in q̄ cābat̄ charitas per modū positūz in añte illo: sicut supponit argumētū. Dico ꝙ in B istāti hec est p v̄a. charitas infinita est. Et cū p arguit̄ ꝯ sic. q̄lz ꝑs hui9 charitatis que nūc est fuit añ B instās: ⁊ in nullo instāti vel tpe añ B instās fuerūt īfinite ꝑtes charitatis eq̄les. g̃ in B istāti nō sūt īfinite ꝑtes eq̄les charitatis. nego istā ꝯñaz. Et cū ꝓbat̄ arguēdo ex opposito ꝯñtis: si in B istāti sūt īfinite. g̃ vel pus fuerūt īfinite vel aliq̄ nūc ē: q̄ nō fuit pus. Silr istā ꝯñtiā nego: ⁊ est istātia māifesta de ꝑtib9 ꝓportionalib9 forme q̄ in aliq̄ tpe ꝯtiue fiebat. Nā ponat̄ ꝙ aliq̄ forma finite latitudinis fiebat in vna hora ꝯtinue: ⁊ nūc sit finis illi9 hore: ⁊ accipio ꝑtes ꝓportiōales sic ꝙ medietas toti9 forme nūc exñtis pus facta sit pma pars ꝓportiōalis: ⁊ pa medietas scde medietatis totius sit 2a pars ꝓportionalis: ⁊ sic vltra diuidēdo mō ꝯsimili vt diuidit̄ tēpus in casu añtis rōnis supra facte. hoc posito vtraq3 harū est v̄a: q̄libet ꝑs ꝓportionalis huius forme que nūc est fuit añ hoc instās: ⁊ in nullo istāti vel tēpore ante hoc instans fuerūt infinite ꝑtes ꝓportionales hui9 forte: ⁊ tn̄ nō seq̄t̄: igit̄ nūc nō sūt īfinite partes ꝓportionales hui9 forme. Nā istud ꝯñs est falsum: ⁊ añs est verū q̄ȝtū ad vtrāq3 ꝑtē: sicut pōt ꝓbari per silez modū quo ꝓbat̄ añs ꝯñe alteri9: q̄ ꝓbatio vtiq3 est efficax: q2. n. nulla inter hꝫ partes fuit vltima: iō post q̄libet fuit aliq̄ ante hoc instans: ⁊ per ꝯñs q̄lz fuit ante hoc instās: ⁊ pꝫ ꝯñа: q2 si aliq̄ nō fuit ante B instās. g̃ post illā nō fuit aliq̄ ante hoc instās. Et vltra. g̃ post aliquā nō fuit aliq̄ ante hoc instās que est ꝯdictoria añtis. Est igit̄ illa vera: quelibet fuit ante hoc instās. ista tn̄ nō est v̄a. ante hoc instans fuit quelibet: nec sequit̄ ex prima: sicut nec ex ista. quelibet fuit ante hoc. instās: sequitur ista. in aliquo instanti ante hoc instans fuit quelibet. est enī prima v̄a vt ꝓbari pōt: sicut ista. quelibet fuit añ B istās: ⁊ tn̄ hec est falsa. ante B instās fuit quelibet: q2 in nullo instāti añ B instās fuit q̄lz. Si. n. in aliq̄ sit illud b. hec igit̄ est v̄a: in b. fuit q̄libet ꝑs hui9 forme nūc exñs. g̃ nulla ꝑs hui9 forme nūc est que nō fuit in b. ⁊ vltra. g̃ nūc nō sūt plures partes hui9 forme q̄ȝ fuerūt in b. sz in b. nō fuerūt īfinite sz finite tm̄. g̃ nūc nō sūt nisi finite tm̄: qd ē flīm. sic est in ꝓposito nostro: qm̄ inter illas infinitas ꝑtes eq̄les charitatis nulla est vltima. iō quelibet fuit in aliq̄ instāti añ B instās: ⁊ in nullo instāti ante B instās fuit q̄lz: ⁊ iō hec nūc est v̄a p: q̄libet pars hui9 charitatis est: ⁊ silr. hec: īfinita charitas est: vbi v̄o ꝑtes eēnt finite tm̄: sic sūt ꝑtes eq̄les forme finite hn̄ sequeret̄ de talib9 partib9 loquēdo: q̄libet pars hui9 forme nūc exñs fuit ante B istās. ⁊ in nullo instāti añ hoc instās fuerūt hui9 forme tot vel tot. Vbi gr̄a. centū ꝑtes. g̃ in hoc instāti nō sunt centū partes hui9 forme. Et rō est: q2 tūc aliq̄ fuisset vltima oīuz q̄ fuerūt añ hoc instās: ⁊ postq̄ȝ nulla alia fuit: sz tunc pma pars añtis eēt falsa. supposito ꝙ in hoc instanti sit pa cōplete facta forma hn̄s cētū ꝑtes. ¶ Ad aliud cuz arguit̄

Ad 10m

Ad 11m

Ad pm

Tx. c. 61. 62. 63. ⁊ 64.

Ad 2m

q̄libet ps τc̄.fuit.ğ oēs ptes fuerūt.ſi B ɔ̄ñs .ppe ſumaẗ gcqd ſit de pᵒ ɔ̄ña.nego aliā ɔ̄ntiā:q̄ īfert.ğ hec tota forma fuit.ſi ly tota ſumaẗ catbegorēumatice vt opʒ:ſi debeat ɔcludi ɔ̄ ɔppoſitū:τ ſilr nō ſeqẗ.ğ hec foīa fuit.τ eſt rō:qñ ppue loquēdo hec eſt nō va.oēs ptes huiᵒ forme ſūt hec foīa.oēs.n.ptes foīe ſūt ptes foīe:τ iō nō ſūt hec foīa.Et ſi dicaẗ ꝙ verū ē ſumēdo ly oēs:diſtributiue:ſʒ collectiue accipiēdo ve di ꝙ oēs ptes forme ſūt foīa:ſic τ cuiuſʒ totiᵒ oēs ptes ſil ſumpte ſūt totū:τ eʒ.q̄lʒ totū eſt oēs ſue ptes ſil ſumpte.Dico ēt ꝙ ſic ſumpto ly oēs. ꝑpō nō eſt va de vtute ſmonis pp cām dictā.τ vltra B īplicat vnum ipoīe.ſ.ꝙ oēs poſſint colligi ſeu collectiue ſumi:q2 quotcūq̄s ptes ſumanẗ:ex q̄ ſupta ſūt ptes alicu ius totiᵒ icludētis eas:τ ꝑ ɔ̄ñs habētis alias vl aliā ptē ꝑ ter eas:ac ꝑ B ſūpte nō ſūt oēs:τ iō illa ꝑpō in ſua ꝑpria ſigfiatiōe eſt falſa:τ ſilr ille oēs ptes ſil ſūt totū:τ totū ē oēs ptes ſue ſil ſumpte.he tñ ve ſūt.oia quoꝝ q̄lʒ ē ps huiᵒ totiᵒ ſūt B totū:τ eʒ.B totū eſt oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps eiᵒ:ſumēdo ly oia collectiue.Et ad hūc itellectū accipiēdo ſūt auctes dicētes:ꝙ totū eſt ſue ptes.vel ſil'ia:τ in B itellectu vtoꝫ talibᵒ ꝑpōnibᵒ vbicūq̄s vtoꝫ eis.q̄bᵒq̄uis ſint īꝓꝓe:frequētiᵒ tñ vtoꝫ τ pp breuitatē:τ vt ɔformē me cōe mō loquēdi.iuxta doctrinā pħi dicētis.Loquēdū eē vt pl'es.ſentiēdū aūt vt pauci.℄ Sʒ adhuc pōt re

Ɜ adhuc

duci argumētū ēt in ꝑpōnibᵒ ɔceſſis ſic.q̄libet ps huiᵒ forme fuit.ğ oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps huius forme fuerūt:τ vltra.ğ hec foīa fuit.Et pʒ 2ᵃ ɔ̄ña:q2 hec eſt ɔceſſa in ſili.oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps huiᵒ forme ſūt hec foīa.℄ ꝑ.Pōt ꝓbari eadē ɔ̄ña per ſyllm̄ expoſitoriū ſic.hec oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps huiᵒ forme fuerunt:hec oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps huiᵒ forme ſūt hec forma.ğ hec forma fuit.℄ Rñ° ēt ſic

Rñſio

pus negādo ɔ̄ntiā illā 2ᵃᵐ:τ eſt rō:qñ ex illa.oia q̄ꝝ q̄libet τc̄.nō ſeqẗ ꝙ ꝑ aliq̄ vno inſtāti aliqñ fuerit va lua de pñti.ſi formata fuiſſet.cū vbū illud tēporis pteriti ſit pluralis nūeri.Exēplū hec eſt va: Adā τ Abraaʒ fuerūt: τ tñ hec nunq̄ȝ fuiſſet va: Adā τ Abraaʒ ſūt:ſʒ ad iſtā:B foīa fuit:ſeqẗ ꝙ hec aliqñ fuiſſet va:hec foīa eſt.τ vltra ſeqẗ:ꝙ hec fuiſſet va.oia quoꝝ q̄lʒ eſt ps huiᵒ foīe ſūt. Cū ğ hec nō ſequaẗ ad pᵐ vt dcm̄ eſt:relingẗ ꝙ iſta hec forma fuit.nō ſit ɔ̄ñs ad illā:nec ꝓbatio valet:qñ ex il lis ꝑpōnibᵒ nō ſeqẗ ex foīa illa ɔ̄:ſed eſt falſa pp mutatiōe pluralis nūeri in ſingulare:ſʒ bñ ſeqẗ.ğ aliq̄ q̄ ſunt hec foīa fuerūt:q̄ tñ nō īfert.hec foīa fuit.℄ Per idē pʒ ꝙ ille ſyllˢ expoſitorius nō valet:τ pōt dari iſtātia.Naʒ poſito ꝙ deᵒ olim creaſſet aīas ſortis:τ ſilr corpᵒ:τ nūc ꝑ euenerint adinuicē:qō bñ eſt poīe.he erunt vere.hec.ſ. aīa τ corpᵒ fuerāt.hec ſūt ſortis:nō ſeqẗ.ğ ſortes fuit. cū ɔ̄ñs ſit ſfm ex caſu.℄ Ad ꝓbationē aliā dico ꝙ vtraq̄s harū eſt nūc ꝑ va.q̄lʒ ps huiᵒ charitatis fuit.q̄lʒ pars huiᵒ charitatis eſt:τ ita opʒ in q̄buſcūq̄ formis factis in tpe ɔtinue loquēdo de ptibᵒ eaꝝ ifinitis ſiue eiuſdē q̄ntitatis ſiue eiuſdē ꝓportiōis.cū arguiẗ ꝙ hec pus fuit va: q̄lʒ ps huius charitatis eſt:q2 q̄libet ꝓpoſitio de pterito nūc va habuit vnā de pñti pus ſibi corrńdentē verā.Dico ꝙ illud nō eſt verū τ maxime de ꝑpōnibᵒ vlibᵒ:ſicut pʒ.Nā ſic hec eſt va:q̄lʒ dies pterita fuit:τ tñ nunq̄ȝ hec fuit va:q̄lʒ dies pterita eſt:ſilr hec nūc eſt va.q̄lʒ qui fuit rex Frācie fuit:nunq̄ȝ tñ hec fuit va.q̄lʒ q̄ fuit rex Frācie eſt.Sufficit.n.ꝙ cuilʒ ſingulari corrńdeat ſua de pñ ſenti:q̄ aliqñ fuit va:q̄uis ēt forte nō ſit ſemp necciū.Jn ꝑpoſito aūt q̄lʒ talis.hec ps charitatis fuit:habuit vnaʒ de pñti ſibi corrńdētē verā.ſ.hanc.hec ps charitatis eſt. eadē pte demꝯ̄ata.τ ſic illi vniuli nō vna vniulis:ſʒ mul te ſingulares de pñti correſpōdēt:q̄ q̄nq̄s pus fuerūt ve. ℄ Ad aliā ꝓbōnē dico ꝙ neccium eſt cuilʒ ɔcedē ꝙ due ꝑpōnes vna de pterito altera de pñti q̄les ſunt ille.ſint aliqñ vere ſimul pmo:τ pʒ ſi ille formenẗ de partibᵒ ꝓportionalibus forme finite facte in tpe ɔtinue:nec eſt ſimile de illis τ de iſtis.ſortes fuit ſortes eſt:q2 ſi iſte vltime ſimul ꝑ forēt ve:ſequereẗ ꝙ eadē res demꝯ̄ata fuerit τ nō fuerit pus.Ratio eſt.Quia ſequiẗ.hec eſt va.ſortes fuit.ſortes pus fuit.Et ſequiẗ:hec eſt nūc ꝑ va.ſortes eſt. ğ ſortes nūc pᵒ eſt.τ vltra.ğ ſortes nō pus fuit:ſʒ ex iſta. Hec nūc pmo eſt vera:q̄libet pars huiᵒ charitatis eſt. nō ſequiẗ hec q̄libet pars huius charitatis nūc pᵒ eſt: ſʒ cū ea ſtat iſta.nulla pars charitatis huiᵒ nunc pmo eſt. Et ſic nō ſequiẗ ꝙ aliq̄ pars huiᵒ charitatis pus fuerit:τ nō pus fuerit.℄ Ad 3ᵐ ɔtra idē añs rñ° ɔcedēdo caſuʒ

Ad 3ᵐ

eē poſſibilē.Et vltra dico.ꝙ in iſtāti finali hore nulla ps charitatis erit.τ cū ꝓbaẗ oppoſitū per B:q2 in iſtāti finali pᵒ ceſſat charitas creari:ɔcedo.exponēdo ly ceſſat.per negationeʒ pñtis τ pōnē pteritī:τ ſm hoc nego ɔ̄ntiam: qua infert ꝙ vel nō q̄libet erit ānihilata in illo inſtāti:vl aliqua ſimul annihilabiẗ τ creabiẗ.Ratio q̄re nō ſequiẗ eſt:q2 nulla erit pmo creata in illo īſtāti:nec etiā aliq̄ erit pmo in eo annihilata:τ tota rō eſt:q2 nulla erit vltima:τ ſimilr nulla erit in aliquo inſtāti illiᵒ tēporis ꝑ creata τ annihilata:nec etiā aliq̄ in eadē parte tēporis ꝑ creabiẗ τ annihilabiẗ:ſed pus creabiẗ q̄ȝ annihilabitur. ℄ His tñ nō obſtantibᵒ in illo inſtāti finali q̄libet harū erit pᵒ va:q̄libet ps charitatis fuit creata:q̄libet pars charitatis fuit ānihilata:nulla pars charitatis eſt:loquēdo de illa vna totali charitate que ponitur in caſu creari mō illo τ ānihilari.Si tñ ꝑprie poſſet dici vna charitas vel charitas τ nō potius charitates:de quo nō facio pro nūc vim:τ qō eſt dictus pʒ in ſili.Si.n.ſint duo mobilia quoꝝ vnū ſit altero velocius in duplo:τ diſtet tardum a pūcto b.τ incipiat moueri a pūcto a.vſus b.ɔtinue:τ qñ ipm pᵒ trāſierit medietatē totius ſpatij:qō eſt iter a.τ b. tūc ſil velox icipiat moueri ab a.vſus b.ɔſtat ꝙ in codeʒ inſtāti ꝑ ſpatiū a.b.erit tranſitū ab vtroq̄s.Et in eodem inſtāti:non pmo erit verū dicere q̄libet partē illiᵒ ſpatij eē pertrāſitā a veloci.erit etiā pmo verū dicē ꝙ q̄libet eſt trāſita a tardo:τ tñ nulla pars ſpatij a.b.erit pᵒ ſimul pertranſita ab vtroq̄s:ſʒ q̄libet ꝑ erit pertrāſita a tardo q̄ȝ a veloci:qō pʒ:q2 ſi aliq̄ ſic ſil trāſita ab vtroq̄s aut pus a veloci:reſiduū ſpatij ab illa vſq̄ ad b.pus erit pertranſitū a veloci q̄ȝ a tardo:alias in eodeʒ tēpore pmo trāſireẗ equale ſpatiū velox τ tardū:τ ſic nō ſimul ab vtroq̄s pmo erit tranſitum ſpatiū a.b.℄ Et per iſtuʒ modū ſoluiẗ rō Zenonis 6ᵒ phyſi.que vocaẗ Achilles: de velociſſimo inſequēte tardiſſimū.Sic in ꝑpoſito dico.ꝙ q̄libet pars charitatis erit pus cāta q̄ȝ ānihilata: τ pus cauſabiẗ q̄ȝ annihilabiẗ.Et tñ nō erit pus verū dicere:q̄libet pars fuit vel erit cauſata:ꝙ ſit verū dicē ꝙ q̄libet eſt vel fuit annihilata.℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſi in

T.c.78. 2.79.

Ad 4ᵐ

caſu ponaẗ ꝙ ille partes ſunt in finali inſtāti hore.caſus tunc īplicat impoſſibilis.τ iō eſt impoſſibilis.Nam per caſuʒ cū in aliquo inſtāti ille partes ɔtinuarenẗ:tunc ſunt ɔtinue:τ remanent per totam partē hore Immediate ſequentē vſq̄ ad eius inſtans finale excluſiue:τ tunc in illa diſcontinuitate ſunt τ remanent diſcōtinue per partē ſequentē hore:vſq̄ ad ſuum finale inſtans excluſiue.Ex quo ſequiẗ manifeſte per caſuʒ ꝙ ille ptes īfinite ſūt cōtinue vel diſcōtinue:τ ꝙ nō ſit finale alicuiᵒ vnius illaꝝ partiū tñ vel iter finalia inſtātia cōpꝛehēſuʒ:τ cū iſtās finale totiᵒ hore nullū ſit ex pdictis.Jā per caſum poniẗ virtualr ꝙ in iſtāti finali nec ſint ɔtinue nec ſint diſcōtinue.Cū ğ ex alia pte ponaẗ ꝙ ſic in illo inſtāti poniẗ:ꝙ tunc ſint ɔtinue vel diſcōtinue cū ſint oppoſita Immedia

ta circa magnitudines.pz q casus virtualr iplicat ipossia. Si aut casus poneret de aliqb' iter que sit dare mediu p abnegatione: vtputa si poneret vnu corp' in vno istati fieret qdratu & in alio circulare.casus eet possis.Et odm eet q in istati finali no eet circulare nec qdratu:sed alicui' alteri' figure:sic deo placeret.Qd vo addit de annihilatioe.Dico q cuz toto casu adhuc pose est:q illa res sit in istati finali totius hore:& silr est pose q no sit.Na state casu.poterit de' vltra h care ipaz in illo istati & silr poterit ea no care.cuz illud istas no sit aliqd de pdictis: nec iter illa iclusuz.illud erit g qd deo placebit.Sz si ad casuz addat q in nullo alio istati de' creet illaz.Dico q in illo istati no erit:& h no pp pore casuz pcise:sz pp additione facta:& sic pz q no dat vltima ps pportioalis.

Ad 5m ¶ Ad 5m nego ptia:q di q seqret q posset fieri qdrangulus ifinit'.¶ Ad pbone pcedo casum.vz q in qlibet pte pportionali &c.Et vltra dico.q in fine hore no erit aliqs vn' qdragulus totalis:aut aliq vna figura:sz erit vna magnitudo ptines qdraglos ifinitos iter quos nullus erit vltim':sicut cu aliq forma sit ptinue in qlibet instanti terminate aliq parte pportioale:post 2m est maior nucrus partiu forme:& tn in fine nullus nucrus vnus est oium pdictaru partiu:sed multitudo vna ifinita infinitos nucros partiu includes:quoz nullus est vltimus.

Ad 6m ¶ Ad 6m admitto casuz sic pcise positu sine pluri & dico q in instati finali hore no erit alicubi:vl in loco in quo fuit qn icepit moueri:aut aliquo alio in quo fuit in aliq istati teporis mesurantis motu suuz:sicut deo placebit:qz qdlibet pdictoz est deo possibile:& pdicto casui copossibile.Possibile.n.est aliqd per totu aliqd tep' ptinue moueri:& in istati terminate anihilari:& silr est possibile aliquo toto tpe moueri:& in instati terminate ee in loco vn incepit moueri:aut in aliquo medioz:aut etia in oib' sil: vel plurib' sicut diuine oipotentie foret placitu:& fm h no sequit incouenies illatu:sed si qdlibet pdictoz excludat per casuz:& ponat q ipm sit alicubi in istati finali:& no in aliq loco vbi fuit pus:sz pcise sic fit de ipo qtu ad h sicut si per aliqd certu spatiu moueret mo.p uaz poli: tuc no admitto casuz:eo q icludit icopossibilia.Na dat certu locu vnde icepit moueri:& aliu locu in quo est in fine mot':& iter ista duo ponit ifinitas ptes spatij eqles si cut & ifinite sut partes pportioales in tpe sui mot'.& sic vtiqz iter duo extrema ponit spatiu ifinitu:ac per h ponit ide spatiu ee ifinitu & no ee ifinitu:que sut icopossia.

3m arti. Quantu ad 3m articulu pono duas pnes loquedo sp de motu locali vniuoce ad mot' quos i corporib' finitis experimur. p' est.q corpus infinitu si eet posset localr moueri a deo circulariter seu gyratiue. 2a est.q ipm no posset moueri recte si ipm eet vndiqz infinitu.Si aut eet fm aliq dimesione finitu fm illa posset moueri:no aut fm illa fm qua eet ifinitu.¶ Pria p pbat ex eo q ad ipsaz no seqt aliq pdictoria inuice posse ee sil va:sicut pate pot ex solonib' ronu oppositaz.¶ 2a & magis directe declarat:qm si orbis solaris eet in ptem superiore vndequaqz ifinit':no appet pp qd de' q est ifinite vtutis ad mouedu:no posset facere q sol:& silr qlibet alia ps orbis eiusde semp eqliter distaret a terra:& in qlibet instati eet opposit' ad alia pte terre q fuit imediate pus:sicut de facto nuc ptigit:& per pns moueret in gyru:e simul tot' orbis eet reuolut':& sol ad eiusde ptis terre oppositione reuersus:& vniulr qlz ps orbis suaz reuolutione copleuisset.¶ Ex hac pne isero q phs no demostrauit in p celi sicut putauit q celu no est actu ifinituz.

a.l.c.33. vsqz ad 76.

3 pnem ¶ Sed p pne & correlariu sut rones eiusde.qruz p' est: qz si ipm eet ifinitu:aut et aliud corp' infinitu moueret: sequeret q ifinitu spatiu seu distatia ifinita eet ptrasita qd est ipose.Cosequetia declarat:qz si a cetro terre trahant due linee recte in ifinitu.cu ille semp magis distet iter se:qto logi' ptrahunt:ifinita distatia erit iter eas.si igit vna linea moueat ad locu alteri'.ifinita distatia ptrasibit.h aut ptigit qtucuqz modicu corp' ifinitu moueat circlariter.Un si ponat q orbis solaris sit ifinit': & sol moueat per distantia vni' palmi:& imaginemur lineas egredietes a cetro ad extremitates illi' palmi ptractas in ifinitu:ifinita distatia intercipiet.pstat q in tali motu sil erit ptrasita illa distatia palmalis:& qlibet alia maior coprehesa iter lineas illas.¶ Ampli' sicut addit Come.cu sol pfecte reuolutione copleuerit:erut ab eo ptrasite distatie multitudine ifinite:qru qlz erit infinita magnitudie.Et illd pz:qm a cetro prit ifinite linee ptrahi:& iter qslibet duas ifinita distatia coprehedit:& h et qd dicit vz seq:et si no coplete vlet:sz et qtucuqz modicu moueat:qm & per illd modicu ifinite linee prit ptrahi a cetro:vn per hac p'am rone vz pbari simplr q celu si eet ifinitu nullaten' posset moueri in gyru.¶ 2' si celu eet ifinitu:sequeret q magnitudo ifinita ptrasiret pfecte in tpe finito.pns est ipose:qm si tep' est finitu & mot' fact' in eo est finit' & magnitudo sup qua factus est mot' est et finita:vt demratu est 6' phy.ptia declarat. Na imaginemur vna linea qescete tracta a dextro in sinistru ex vtraqz pte ifinita:& insup vna alia egrediete a cetro in superi' ifinita:& illa moueat quousqz redeat ad punctu in quo est:sicut de facto videm' celu coplete reuolui.pstat q illa linea mota trasibit tota linea qescete in tpe finito:qz in tpe finito redit ad puctuz in quo est:& anteqz tagat linea qescete mouebit per aliq pte tpis illi':& silr postqz absoluet ab illa:& per pns due ptes tpis in quo fit copleta reuolutio demunt a tpe in quo trasit linea ifinita qesces:ac p h ipz est finitu.¶ 3' sic.si celuz est ifinitu:ipm no est spericu neqz circulare.si no e spericu neqz circulare:no mouebit circulariter.g si est ifinitu no mouebit circulariter.Alias rones adducut:sz non hnt aliud fundametu ab istis.¶ Ad p'am rndeo q ifinitu spatiu ee ptrasitu pot itelligi duplr.Uno mo sic.q i ei' trasitu aliq ps certa traseutis successiue comesuret se infinitis ptib' spatij sibi eqlib':qz vna sit p' & aliq vltimo ptrasita.Alio mo sic q in ei' trasitu nulla certa ps transeutis comesuret se sic successiue ifinitis ptib' ei eqlib': sz qz finitis tm.Quotcuqz tn vna se comesurat aliqua alia eiusde qtitatis plurib' se comesurat:ita q nulla e certe qtitatis:que plimis eqlib' sibi in illo trasitu se comesuret:& no est al;q q se tot comesuret:qn plurib' aliq alia sibi eqlib' se comesuret.In p' sensu pcedo:q pns e ipose:sic et paulo an dcm e de trasitu seu acqsitione fore ifinite:& tuc nego ptia.¶ Ad declarationez ei' dico:q iter nullas lineas sic tractas itercipit aliq distatia ifinita fm illa.s.dimesione q tedit ab vna in alia.cum ipose sit iter determinata extrema linea ptrahi ifinita:qz tuz ille linee sut in vtraqz pte ifinite.Et silr fm oem ponis dictaz:i illo corpe ifinito supposito aliqd ee tale prit linee ifinite ptrahi.idcirco ipz e simplr ifinitu & iter nllas tales duas lineas itercipit tata distatia:qn iter easde itercipiat magis maior a cetro remota:ac p h inter eas nulla itercipit ifinita fm illa dimesione aut maxia.Ex q vlteri' pz q i tali motu nlla ps certe qtitatis est ipsi' corpis moti q ifinitis sibi eqlib' ptib' spatij se comesuret:sicut nullibi iter aliqs tales lineas fz tactu ab vna i alia e distatia coprehedes ifinitas ptes eqles alicui certe qtitati:qm vt dcm est nullibi iter eas est distatia ifinita:qtuis distatia tota iter eas coprehesa sit fm logitudine eaz i-

p.ce.t.c. 35.

Co.35.

2m

T.c.40

T.c.18.

3m

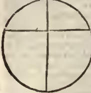
Ad p'm

Ad 2m

finita.¶ Ex his pz ad ↄfirmationē Cōmē.¶ Ad 2m rōnē dōz φ si trāsit⁹ ille itelligaꝶ pᵒ: vtiqz ↄn̄s est ipoſe:ſz ↄn̄a nō valet. Nā sic ſtati pz ↄſiderāti linea illa mota ſꝫ nullā certā ptē ei⁹ dtermiatā sic mota cōmēſuraret vel tāgeret ifinitas ptes ſibi eq̄les linee qeſcētis:nec aliq̄ determiata ps linee qeſcētis tāgereꝶ ab ifinitis ſibi eq̄lib⁹ ptib⁹ linee mote.Si vō ↄn̄s itelligaꝶ de trāſitu in ſenſu 2ᵒ.dico φ ipm nō est ipoſe:nec ꝫ huc ſenſū est dcm̄ neqꝫ

T.c.18.

pbōnes phi.6ᵒ.phy.sic pz diligēter ↄſiderāti:ꝛ ita eēt in tali motu ifiniti corporis si poneret.Nā sic si aliq̄s lineā



imagiaremur egredi a cētro in surſū vſqꝫ ad ↄuexū celi qd de facto est finitū:ꝛ hāc moueri ꝛ trāſire aliā qeſcētē tēſaꝫ a dextro in ſiniſtrū a cōuexo oriētis ad ↄuexū occidentis.pars linee mote magis ppinq̄ cētro pauciores ptes liee qeſcētis tāget: q̄ eq̄lis ps ſibi remotior a centro:ꝛ q̄to ps eiuſdē q̄titatis est remotior a cētro ples ptes ↄtinget:sic ꝛ maiorē circulū dſcribet:ꝛ tn̄ in eodē tpe q̄lꝫ ps coplebit circulū ſuū:ꝛ sic ēt ↄtigeret q̄tūcūqꝫ celū eſſet mai⁹.sic ēt si eēt actu ifinitū q̄lꝫ ps determiate q̄titatis circulū finitū deſcriberet ꝛ nulla ifinitū.Et p ↄn̄s nulla trāſiret ſpatiū ifinitū:q̄lꝫ tn̄ data alia eiuſdē quātitatis maiorē dſcriberet circulū:ꝛ de linea qeſcēte plures ptes trāſiret i eodē tpe.q̄ aūt dicta ſt de motu linee ſup lineā gr̄a exēpli dcā ſt:ↄform iter ad modū arguēdi phi.Naꝫ ſꝫ vitatē nec tales linee nec tales coꝝ mot⁹ ſūt i rerū nā.

Cotrem

¶ Ex h ↄſiter appet ↄcedēdū aliq̄d qd pᵃ facie forte videreꝶ ipoſe:nec tn̄ ē.vꝫ φ in aliq̄ iſtāti tpis dicti mot⁹ linea mota ꝛ q̄lꝫ ps ei⁹ p valde multū ſpatiū diſtabit a linea qeſcēte ꝛ q̄lꝫ pte ei⁹:ꝛ tn̄ imediate poſt ifinitas ptes linee qeſcētis erūt ptrāſite ab aliqb⁹:imo ēt ifinitis ptib⁹ linee mote:ꝛ mai⁹ ſpatiū q̄ erat iter lieas illas in iſtāti dato:imo in ifinitū mai⁹ erit ptrāſitū.cū h tn̄ nulla ps linee qeſcētis aut ſpatij itermedij erit imediate poſt ptrāſita:gnimo q̄lꝫ p tps diſtabit:ꝛ aū cuiuſlꝫ ptis ſpatij p trāſitionē labeꝶ tps.hec oia patēt si ponaꝶ φ extremitas linee mote qeſcēs diſtet alia qeſcente p certū ſpatiū.v.g.mille leucarū.Nā ↄſtat φ dū sic ↄtinue moueꝶ in aliq̄ iſtāti erit eque diſtās qeſcēti linee.Et p ↄn̄s q̄lꝫ ps ei⁹ diſtabit a pte linee qeſcētis ſibi oppoſita p mille leucas ꝛ a q̄lꝫ alia plus nō est dubiū.sit g̃ iſtās in q̄ erūt eq̄ diſtātes a.ↄſtat φ imediate poſt a.iſte liee nō erūt eque diſtātes.Cū igiꝶ vtraqꝫ sit ifinita in eā ptē ſm quā fit vl erit approximatio imediate poſt ↄcurrēt ꝛ alicubi ſe interſecabūt:ꝛ vlteri⁹ cū ſemp vltra pūctū ſectiōis magis diſtēt:vt de aliqs qbuſlꝫ ē notū ad ſenſuꝫ:vltra q̄tālꝫ diſtātiā vni⁹ ptis ab alia in ifinitū alia ps vni⁹ ab alia pte alteri⁹ magis diſtabit.Et loquor de diſtātia vltra lineaꝫ qeſcētē:ꝛ sic in ifinitū mai⁹ ſpatiū erit ptrāſitū.Et tn̄ cū his oib⁹ verū est:φ nulla ps linee qeſcentis aut ēt ſpatij itermedij erit ptrāſita imediate poſt a.cū q̄libet ps liee mote moueaꝶ motu ↄtinuo:ꝛ p ↄn̄s nulla imediate poſt attingat lineā qeſcētē:gnimo q̄libet i tpe trāſibit ſpatiū qd itercipiꝶ iter eā ꝛ lineā qeſcētē.Et sic pz totū correlariū:nec h ſm vitatē est ipoſe.Nā ſilia opꝫ ↄcedē de quolibet ↄtinuo motu ēt finito.vn̄ si ſit corp⁹ finitū b.qd nunc icipiat moueri ſup ſpatiū c.qd gdeꝫ in ſe hꝫ ptes sic pportiōales ifinitas ſignādo illas ptes:sic

B

C

φ medietas c.remotior a b.ſit pᵃ ps:ꝛ medietas ppingoris medietatis sit 2ᵃ ps:ꝛ sic vltra diuidēdo vſus b.verū est diceꝶ φ i iſto iſtāti nulla ps ipſi⁹ c.est ptrāſita a b.aut aliq̄ pte ei⁹:ꝛ imediate poſt ifinite erūt ptrāſite ab ifinitis ptib⁹ b.diuidēdo b.ecōtra:sic φ pᵃ ps ſit eius medietas remotior a ſpatio c.ꝛ tn̄ nulla ps c.imediate erit ptrāſita poſt ab aliq̄ pte b.ſicut notū est:ꝛ ita multa cōcedēda ſūt vbi est ſmo de infinito que iꝫ pᵃ facie videanꝶ ipoſſia:aiaduertēti tn̄ diligēter cogſcunꝶ eſſe poſſia:q̄ꝓpter nō ſtati talia ſūt ſubtrahēda diuine potētie.¶ Ad 3m rōnē phi video ↄcedēdo pᵐ ↄn̄tiaꝫ ꝛ ↄn̄s:ꝛ negādo 2m ↄn̄tiā.Nā pz φ oſtiū in ſuo cardine poſſet circulariter moueri:ꝛ tn̄ ipm non est circulare.Et si queraꝶ dato vno corpore vndiqꝫ ifinito vbi eſſet cētrū fixuꝫ circa qd moueretꝶ.Dico φ vbicūqꝫ de⁹ vellet:ſicut si eēt vna lancea centū palmoꝝ in q̄libet eius pte poſſet figi clauus:ꝛ circa illū imotū tota in gyrū moueri.

Ad 3m

¶ 2m ↄnē q̄tū ad pᵐ ptē pbo sic.si corp⁹ ifinitū moueretꝶ motu recto vnoce:loquēdo de tali ad motus quos nō videmus:ſequeretꝶ φ finitū eēt ifinitū.ↄn̄s est ipoſe.g̃ ꝛ añs.pbaꝶ ↄn̄a: q̄ꝛ in quolibet inſtāti tēporis mēſurātis motū localeꝫ rectū aliqs locus vel aliq̄ pars loci est relicta:sic φ nulla pars corporis moti est in illo:in quo tn̄ fuit aliq̄ ante inſtans illud.Itē aliq̄ est acqſita in qua pus imediate nulla fuit pars corporis moti.si g̃ infinitū corpus tali motu moueretꝶ:iam ex vtraqꝫ pte hēret ſpatiū aliqd vltra ſe:ꝛ per ↄn̄s foret finitū.Ex quo ēt pz φ si aliqd eēt corp⁹ infinitū in vnā partē.vbi gr̄a.vſus orientē.ꝛ vſus occidentē eēt finitū.nō poſſet moueri vſus orientē nec vſus occidentē.nō gdē vſus orientē:q̄ꝛ nulla pars loci eſſet vltra quā acqrere poſſet.cū illā partē trahat in infinituꝫ.Nec vſus occidentē:q̄ꝛ tūc relinqueret aliq̄ partē loci ab oriēte:ꝛ sic tūc ēt in illa pte foret finituꝫ.

2o 3

¶ P.Si poſſet per aliqd ſpatiū trahi vſus occidentē:poſſet ēt poſtea reduci vſus orientē:ſicut erat pus:ꝛ per ↄn̄s moueri in illā pteꝫ in qua est ifinitū.Et eadē rōne si ex vtraqꝫ pte.ſ.tā orientis q̄ occidētis eēt ifinitū:poſſet moueri vſus hāc:ꝛ illā: cui⁹ oppoſitū pbatuꝫ est.

2m

¶ Sed ꝫ.ponaꝶ φ deus creet vnū corp⁹ graue ifinite lōgitudinis in ſurſuꝫ:ꝛ finite verſus in deorſuꝫ:ꝛ diſtet extremitas ei⁹ a terra per vnā leucā:quo facto relinquat de⁹ ſine nāe illud graue:nec tn̄ ſubtrahat ſuā ifluētiā gn̄alē(qd vtiqꝫ bene est poſe)aut g̃ illud corpus deſcēdet vſus terrā:aut nō.2m nō pōt dici:q̄ꝛ ↄſtat φ si aliqd corp⁹ graue eiuſdē ſpēi finitū eſſet in pte illa dſcēderet iferi⁹:ꝛ q̄to mai⁹ eēt:tāto citi⁹ deſcēderet: g̃ multo fortius si foret ifinitū:ꝛ oppoſitū diceꝶ vī nimis mirabile:ꝛ ꝫ nām.

3 3nem

¶ Rn̄ᵒ φ caſu illo poſito illud corp⁹ nō deſcēderet.Et rō est:q̄ꝛ nālis mot⁹ grauis est per lineā rectā ad mediū mūdi:nō pōt āt eē ad mediū:niſi ſit ab extremo qd vtiqꝫ di ſurſuꝫ:q̄ꝛ igiꝶ caſu poſito ſm lineā rectā nō eēt extremū:eo φ extēdereꝶ i ifinitū eꝫ celū:ꝛ vbi nō ē extremū nec mediū pōt eē.nō nālr illud corp⁹ tēderet ad mediū vel deorſuꝫ.sic nec tūc aliqs loc⁹ in cōpōne ad ipꝫ eēt mediū mūdi vl dorſū:nō plus q̄ si tota medietas celi q̄ ē ſupra nr̄m hemiſperiū vl oriçōtē:ꝛ ſilr ignis ꝛ terra:aut ēt si totalr ipꝫ celū ꝛ oia alia corpa pter terrā q̄ nūc ē:ꝛ illud corp⁹ ifinitū eēnt ānihilata:i q̄ caſu puto φ nullus diceret illd corpus moueri ad terrā: nec aliqd aliud ēt finitū si eēt.

Rnsio

¶ P.Si illo caſu poſito deſcēderet corp⁹ ifinitū.g̃ ifinita ps ei⁹ q̄ eēt eꝫ celū verſus celū moueretꝶ:ꝛ per ↄn̄s aſcēderet:ſed h magis eſſet ↄtra nām.ſ.φ ifinitū graue aſcēderet:q̄ illa pars finita īfra celū extenſa nō deſcenderet.¶ Ad pbationē vō in oppoſitū ↄn̄tia est negāda:q̄ꝛ cetera nō ſunt paria:q̄ꝛ dato caſu nihil eſſet reſpectu illius corporis ifiniti mediuꝫ

mundi vel sursum:sicut alijs grauib⁹ finitis infra circũferentiã celi contentis. Sed vtiqz efficax esset illa deductio ad ꝓbandũ ꝙ corpus finite q̃titatis ⁊ infinite grauitatis intẽsiue si esset infra celum descenderet. Utrum aũt tale corpus posset v̓tute dei motu locali alterius rationis ab his quos videmus moueri: vtputa acgrẽdo locũ vel finitũ vel infinitũ sine derelictione cuiuscũqz partis loci prioris:sicut vnũ corpus finitũ ex̃ns in vno loco potest dei virtute illum nõ derelinquẽdo aliũz acquirere:aut aliquẽ relinquere nullũ aliũz acquirẽdo:sicut dei virtute corpus aliqđ si in duob⁹ locis existeret posset desinere eẽ in vno illoꝝ ⁊ remanere in altero tñ:quoꝝ vtiqz vtrũqz possibile credo. Aut etiã 3⁰ posset tale infinitũ corpus ẽm quãlibet sui partẽ nouũz locũ acquirere ⁊ priorẽ dimittere:ita tñ ꝙ ip̃m ẽm totũ nõ mutaret subaliter locũ:sicut ph̃s dicit de celo:nec aliq̃ pars loci remaneret quã aliq̃ pars infiniti corporis nõ occuparet:qđ forsitan etiã alicui nõ absurdũ videt̃:cũ non appareat incompossibiliũz implicatio.non determino ad p̃sens. 2⁰ vo pars

Scđa ps 2⁰ ꝯnis

ꝯnis.s.ꝙ si esset corpus aliqđ ẽm vnã dimensionem tñ infinitũ. v̓bi gr̃a. ẽm longitudinẽ ⁊ ẽm latitudinẽ finitũ: ita ꝙ v̓bi gr̃a. vbiqz latũ eẽt vno palmo tñmodo:ꝙ hꝫ corpus posset moueri ẽm illã dimẽsionẽ ẽm quã est finitũ:satis facilr̃ pꝫ. cũ nulla sit repugnãtia ꝓpter quã de⁹ sic locauit ip̃m vbi est non posset etiã in alio ꝓpinquo vel remoto vt sibi placeret locare. ꝙ v̓o nõ posset moueri ẽꝫ dimensionẽ illam ẽm quã est infinitũ:pꝫ ex iam dictis. Sed aduertẽdũ ꝙ cũ in priorib⁹ dictis dico infinitũ tale ẽm aliquã dimensionẽ tñ habere locũ. nõ intelligo h̃ esse possibile nisi ẽm dimensionẽ finitã eius. v̓bi gr̃a. sic deus posset ẽm me facere corpus infinite longitudinis ⁊ latitudinis finite:sic posset ex vtraqz p̃te latitudinis ei⁹ aliud ẽt infinite longitudinis corpus causare:qđ non sic esset vltra lõgitudinẽ illius sicut extra latitudinẽ:⁊ illđ tale qđ tñmõ latitudinẽ illius ambiret voco locũz:siue ꝓprie siue improprie sic vocaret̃:de quo nunc non curo: q̃ nõ refert ꝓposito isto. ¶ Ad rõnẽ in p̃n⁰ q̃õnis respõdeo:⁊ ꝯcedo ꝙ quolibet istoꝝ modoꝝ de⁹ põt facere infinitũ. ¶ Ad rõnẽ qua ꝓbatur ꝙ non multitudinẽ infinitam. dico ꝙ illa ꝯñ̃a nulla est:⁊ similr̃ ꝓbatio eius. Et p̃⁰ q̃dem simili modo ꝓbaret̃ ꝯtra ph̃m ꝙ nõ infinita idiui dua fuissent corrupta t̃pe p̃terito:aliogn infinite entitates eẽnt corrupte:⁊ per ꝯñ̃s ẽt deus ⁊ mũdus tot⁹:silr̃ ꝓbatio ph̃i ⁊ Cõmẽ. que induciẽ friuola est. Nã ꝯstat ꝙ in vno cõtinuo sunt infinite p̃tes ꝓportionales:⁊ per ꝯñ̃s infinita corpora ⁊ entitates:lꝫ nõ actu discrete:tñ hoc nõ obstante p̃ter illas sunt alie entitates ⁊ corpora ⁊ alterius ⁊ eiusdẽ ẽt rõnis:vt in aliquo ꝯtinuo sue p̃tes:vñ nõ est inconueniens p̃ter aliq̃ infinita eẽ alia multa:sicut ⁊ p̃ter infinitas p̃tes ꝯtinui:sũt ẽt infinite alie p̃tes ⁊ eiusdẽ ⁊ alteri⁹ ꝯtinui:q̃nimo infinities infinite. ¶ Ad aliã de magnitudine infinita. dico ꝙ corp⁹ infinitũ eẽt mobile v̓tute diuina. iuxta modũ p̃dictũ. ⁊ rursus si eẽt corp⁹ cui ẽm sp̃eꝫ cõpeteret mot⁹ rect⁹. Dico ꝙ q̃lꝫ ei⁹ p̃s finita si eẽt a toto distincta:eẽt nãliter mobilis:ip̃m tñ totũ cathegorematice nõ posset nãliter moueri:nõ ex defectu forme vel p̃ncipij nãlis:sed ex defectu extrĩseci necẽij ad motũ nãleꝫ eiusdẽ modi req̃siti:vt p̃us ostẽsuꝫ est. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ar⁰ 2⁰.

Ad rõnẽ in p̃n⁰ q.

p̃ c. t. c. 48.

Ad aliã

Ad 3ᵐ

¶ Distinctiõis. XLV. Questio.

Circa distinctionẽ. 45ᵐ. Quero vtrũ voluntas dei sit oĩum que fiũt p̃ma efficiẽs cã: ¶ Et arguo p̃⁰ ꝙ nõ sic. si volũtas dei ⁊c̃. sequit̃ ꝙ deus vellet oẽ qđ fit. pꝫ:sꝫ ꝯñ̃s est falsum:tũ q̃ cũ multa mala fiãt ⁊ p̃ctã:de⁹ vellet hꝫ mala:sꝫ h̃ est ꝯtra ꝓphetã deo ꝯsitẽtẽ. nõ de⁹ volẽs iniq̃tatẽ tu es: tũ q̃ cũ dei volũtas sit ei⁹ eẽntia:sequeret̃ ꝙ de⁹ esset oẽ qđ fit:qđ blasphemũ est dicẽ. ¶ 2⁰ si volũtas dei ⁊c̃. aut ḡ eẽt cã necẽia:aut ꝯtigẽs. nõ ꝯtingẽs. cũ ipsa sit eterna ⁊ necesse eẽ:nec necẽia q̃ seq̃t̃ ꝙ nullũ ipsoꝝ q̃ fiũt posset nõ fieri:⁊ sic oĩa euenirẽt de necẽitate:qđ est ꝯ theologiã ⁊ ph̃iaꝫ. ¶ 3⁰ seq̃t̃ ꝙ nihil in mũdo fieret a casu:ꝯñ̃s falsuꝫ est:vt pꝫ ex 2⁰ phy. ꝯñ̃a ꝓbat̃:q̃ nihil p̃intẽtũ a suo agẽte fit casualr̃. nõ. n. dĩ q̃s aliqđ a casu facẽ si illđ facẽ itẽdebat:sꝫ oẽ qđ de⁹ vult facẽ de⁹ itẽdit facẽ. ꝯstat ḡ ꝙ nullũ qđ de⁹ vult facẽ fit casualr̃. Si aũt voluntas dei est p̃ᵃ cã oĩum que fiunt:omne qđ fit:deus vult facẽ. ḡ si voluntas dei est ⁊c̃. nihil quod fit fit a casu.

2ᵐ

3ᵐ

T. c. 38.

Ad oppositũ arguo. omnia que fiũt a deo voluntarie faciente fiunt. ḡ omniũz que fiũt volũtas dei est p̃ma efficiẽs causa. Añs pꝫ per illud Apostoli ad Ro. ex ipso ⁊ per ip̃m ⁊ in ipso sunt oĩa. ⁊ p̃me ad Cori. idẽ inquit. deus qui operat̃ oĩa in oĩbus. Cõstat aũt ꝙ nihil ipse nisi voluntarie operat̃. Juxta illud Aug. in encħ. de⁹ omnipotens non nisi volens q̇cq̇d facit.

Oppoᵐ

cap. 5⁰

cap. 12.

cap. 3⁰

Respondeo p̃⁰ p̃mittẽ aliq̃. Deinde ponaꝫ ꝯnes. Primo ḡ p̃mitto ꝙ per p̃mã cãꝫ intelligo efficientẽ cãm cui⁹ nõ est alia efficiẽs cã. Alicui⁹ aũt cãe esse alicui cãm efficientẽ põt itelligi duplr̃. Uno mõ ꝙ eius sit alia causa quo ad eẽ seu que sibi sit causa vt sit. Alio mõ ꝙ ei⁹ sit alia causa que sibi sit causa quo ad esse cãm seu que sibi sit causa quo ad eẽ cãm:vel que sibi sit causa vt ipsa sit cã. Differẽtia horum sensuũz pꝫ. Nã finis quo est causa illius cause efficiẽtis. non q̃dẽ vt sit:sꝫ vt sit efficiẽs:⁊ ecõtra efficiẽs est causa ipso fini. nõ vt sit finis:sꝫ vt sit:similr̃ in eodem g̃ñe cãlitatis. Patet exẽplũ differẽtie hui⁹. Nã in causis mouẽtib⁹ essentialr̃ ordinatis ẽm p̃mũ mediũ ⁊ vltimũ. iuxta moduꝫ ph̃i 8⁰ phy. ⁊ 2⁰ meta. nõ semꝑ p̃ma cã est cã scđe vt ipa sit:sed est sibi causa vt illa causet:q̃ñ illa non causat nisi mota a cã p̃ma. Itẽ aliqđ est cã alicui cãe vt sit:qđ tñ nõ est sibi cã vt ipsa causet. Sicut Adaꝫ fuit causa caym vt eẽt: nõ aũt vt causaret. s. vt esset cã mortis Abel. Et de⁹ est cã volũtatis humane vt sit:nõ tñ vt sit cã praue volitiõis. põt ḡ aliqđ intelligi causa p̃ma efficiẽs:q̃. s. eius non est alia efficiens causa vtroqꝫ vel altero mõ p̃dictoꝝ. Item aliquid dicit̃ causa alterius efficiẽs:vel q̃ facit illud eẽ postq̃ nõ fuit:aut q̃ iã factum in esse cõseruat:⁊ vtroqꝫ modo iterũ duplr̃:vel q̃ imediate efficit aut conseruat: vel q̃ mediate. vtputa efficiendo vel conseruando cãm que imediate efficit vel conseruat.

p̃⁰ arti.

T. c. 33.

T. c. 7.

His p̃missis pono ad hunc articuluꝫ. 7. ꝯnes. Est aũt p̃ᵃ ꝙ oĩum que fiunt dei voluntas est causa mediate vel imediate:illa de nõ esse ad eẽ ꝓducens. 2ᵃ ꝙ oĩum que fiũt est causa imediate de nõ esse ad esse ꝓducens. 3ᵃ ꝙ oĩuꝫ que facta sunt est causa imediate in esse ꝯseruans. 4ᵃ ꝙ quorũcũqꝫ est aliquo p̃dictoꝝ modoꝝ cã est p̃ma causa per exclusioneꝫ cause vtroqꝫ modo efficiẽtis. 5ᵃ ꝯclusio ꝙ nõ oĩuꝫ que fiunt de⁹ solus est imediata cã ꝓducẽs nec oĩum que facta sũt ipse solus est imediata cã ꝯseruãs. 6ᵃ ꝯ ꝙ q̃cũqꝫ de⁹ facit libẽ ⁊ nõ necẽio facit:⁊ silr̃ q̃ ꝯseruat libere ꝯseruat. 7ᵃ ꝯ ꝙ q̇cq̇d de⁹ facit cõtingẽter vult facere. ¶ Prima ꝯ ꝓbat̃ per illud symboli factorẽ visibiliũ oĩum ⁊ inuisibiliuꝫ. Et illđ extra de sũma tri. ⁊ fide catho. ca⁰. Dãnam⁹. dei substã seu nã diuina sola ẽ vniuersoꝝ p̃nᵐ. ⁊ illđ Jo. p̃. oĩa ꝑ ip̃m facta sũt ⁊ sine ipo factũ est nihil. i. nõ est factũ sine ipso aliqđ:vt exponit Aug. in lib. de nã boni. Jste auctes ⁊ inũerabiles alie sacre scripture ⁊ scõꝝ eiusdẽ sentẽtie: false eẽnt nisi deus esset oĩuꝫ que fiunt cã mediate vel i-

p̃⁰ ꝯ

cap̃ p̃

mediate.omnia aũt que deus fecit:volũtate vtiqȝ fecit:
cap.2°. vt dicit Aug.ad Orosiũ ɔtra Priscilianistas. Jtē qꝛ de⁹
est sua voluntas omni modo quo est deus cuius ipse est
causa ꝛ voluntas ēt est causa. ¶ Cõfirmaṫ:qꝛ qḋ fit:vel
fit imediate a deo:vel ab aliquo qḋ imediate vel media
te est factũ a deo:aliogn aliqd esset qḋ nec eēt deus nec a
cap.6° deo factũ:qḋ est ɔtra Aug.p̄ de tri.vbi sialr ꝑ talē ɔñaȝ
ꝓbat filiũ dei eē deũ:filius dei nõ est fact⁹:qꝛ oīa que fa
cta sunt:per ipm facta sũt.Si aũt nõ est fact⁹:nõ est crea
tura.si aũt nõ est creatura ē eiusdē subē cũ patre. ¶ Jtē
format aliā ex opposito ɔñtis p̄me ɔñe.si filius ingt nõ
est eiusdē subē cui⁹ est pā.ġ facta substātia est:neutra aũt
ɔñā vllius eēt momēti ɔtra eũ qui opinareṫ filiũ nõ eē
factũ.ꝛ tamē in substātia a deo patre diversum:si aliqua
alia res a deo eēt nõ facta.nã pariter de filio sicut de il
la dici posset:ꝛ iō ibi Aug.dicit.vlr ꝙ oīs substantia que
deus non est:creatura est:ꝛ que creatura nõ est:deus est.
¶ Pro hac ɔñe sunt auctes Aug.plures allegate in hac
2° ɔ̃ distinctione a Magistro. ¶ Scḋam ɔñē ꝓbo expsse de
cap.23. terminatione Aug.7.sup Gen.ad lr̃am.vbi opinionē op
positam recitat.Et ex auctoritate scripture reprobat sic
di.Sunt enl qui arbitranṫ tm̄modo mundũ ipm factuȝ
a deo:cetera iaȝ fieri ab ipso mundo:sicut ille ordinauit
ꝛ iussit.deũ aũt ipm nihil opari.hec est opinio que vt pȝ
nõ negat:sȝ affirmat deũ eē mediate cãm eoꝝ que nunc
fiunt in mũdo.iuxta vnũ sensuȝ p̄missuȝ de cã mediata:
sȝ solũ negat ipm imediate talia nũc opari seu facẽ:hãc
aũt moꝝ reprobans subdit.Contra quos ꝓferṫ illa snia
dñi.pater vsqȝ nũc operatur.Et ne quis putaret apud se
illum operari:sed operari nõ in hoc mũdo.pater in me
manēs inquit ipse facit opa sua:ꝛ sicut pr̄ suscitat mor
tuos ꝛ viuificat:sic ꝛ fili⁹ quos vult viuificat.Deniqȝ qꝛ
nõ solũ magna atqȝ p̄cipua:verũ ēt ista terrena ꝛ extre
ma ipse opaṫ.Jta dicit Apls.stulte tu qḋ seminas nõ vi
uificaṫ:nisi p̄us moriaṫ:ꝛ qḋ seminas nõ corp⁹ qḋ futu
rũ est seminas:sȝ nudũ granũ forte tritici aut alicui⁹ ce
teroꝝ:de⁹ aũt dat illi corpus quomodo voluerit ꝛ vnicui
cap.15. qȝ seminũ ꝓpriũ corpus.Et scribunṫ hec v̄ba ad Corin.
cap.11. p̄me. ¶ Jtē eodē lib. Nõ solũ inquit tũc deus plantauit
paradisum:sed ēt nunc omnia que nascanṫ.quis enī ali⁹
ēt nunc ista creat:nisi qui vsqȝ nũc opaṫ:sȝ creat hoc mõ
ex his que iam sunt:tunc aũt ab illo cũ oīno nulla essent
cap.9° creata sunt. ¶ Jtē.Quid.n.ꝙ post pluuiā exoriṫ ab alio
fit nisi ab eodē deo.Et ifra dicit.ꝙ in p̄n°fecit hec de⁹ po
tentia vbi sui sine pluuia sine humano ope.nã ēt nũc ipe
facit:sȝ iam ꝑ pluuiā ꝛ hoiuȝ manus:q̄uis neqȝ qui plã
tat sit aliquid neqȝ qui rigat:sȝ qui incremētuȝ dat de⁹.
Ex quibus pȝ ſm sniam Aug.expsse ꝙ ad ꝓductionē cu
iuslibet taliũ deus imediate simul cuȝ alijs causis scḋis
ꝛ p̄ncipalius q̄ȝ ille ɔcurrit:ꝓpter quã p̄ncipalitatē dicit
aliquãdo ista nõ nisi a deo creari ꝛ fieri. ¶ Jtē ad ɔscē
epla.73. tiũ.Qḋ queris ingt verũ signũ sigillatim a creatore deo
corpoꝝ liniamēta formenṫ:nõ te mouebit si quãtũ põt
hũana mens potētiā diuine opõnis intelligas:qũo.n.ne
gare poterimus deũ ēt nunc opari cuncta que creanṫ.cũ
dñs dicat.Pater meus vsqȝ nunc operaṫ.Et subdit mul
ta ad ꝓpositũ directe ad intētionē istaȝ.Jtē in libro de
cap.35. cathetiçandis rudibus non longe ante finē.expsse dicit
deũ imediate opari ad formationeȝ humani corporis in
vtero matris ꝛ ei⁹ ɔsequēter incremētũ.Et idē iudiciuȝ
est de ceteris que nãliter fiũt.Ait.n.sic.Ubi erat ista mo
les corporis tui ꝛ ista forã mēbroꝝqȝ cõpago ante pau
cos annos p̄us q̄ȝ nat⁹:vel ēt p̄us q̄ȝ in matris vtero ɔce
ptus esses:vbi erat hec moles ꝛ hec statura corporis tui:
nõne de occultis huius creature secretis dño deo inuisi

biliter formãte ꝓcessit in lucē.certisqȝ etatũ incremētis
i istã magnitudinē formãqȝ surrexit. ¶ Jtē 6° sup Gen. cap.19.
ꝛ 3° li° ɔtra Julianũ.Quis aũt inquit christianus ignoret
ꝙ ille qui p̄mũ hoiem fecit ex puluere:oēs fabricet ex se
mine.Et eadē sniam ponit li° 3° ɔtra Maxi.circa fineȝ.
Etiam.2.Maccabeoꝝ.dicebat illa scã mater filijs suis: cap.7°
nescio q̃liter in vtero meo apparuistis.ꝛ sequiṫ singloꝝ
mēbra nõ ego ipsa cõpegi:sȝ.n.mũdi creator qui forma
uit hoīs natiuitatē.Et similr Aug.contra Julianum post
tã allegata v̄ba moꝝ subdit. Nec ipsi parētes possunt ho
minē facere:sȝ ex parentibus deus.Ex his pȝ manifeste
ꝙ istoꝝ omniũ effectuũ nãlium dei voluntas est cã:con
causantib⁹ tñ simul ipsis virtutib⁹ nãlibus rebus a deo
in ipsa institutione mundi tributis.Qꝛ aũt etiã oluȝ effe
ctuũ voluntarie ipse sit causa idem expsse.d.83.q.vbi ex q.24.
hoc ꝙ omne qḋ fit in mundo est opus diuine ꝓuidētie:
ɔcludit ꝙ qcquid in mũdo gigniṫ sup.operũ humanoꝝ
partim diuinitus gignitur partim nostra volũtate.Et qꝛ
p̄ma pars hui⁹ dicti ɔclusa est ex p̄orib⁹ ɔtinuo in sequē
tibus ꝓbat 2ᵐ.Et nec dubiũ ꝙ nõ min⁹ eoꝝ que ab an
gelis fiũt ipse est causa ꝑtialis imediate:cũ nõ minus eo
rũ actiones ꝛ opa ad ꝓuidentiã diuinã ꝑtineant.Ex his
aũt põt sic rõ ad ɔñē formari.q̃cũqȝ fiunt volũtarie:vel
nãlr imediate a deo fiũt.hoc pȝ ex dictis:sȝ q̃cũqȝ fiunt:
fiunt voluntarie vel nãlr:vt pȝ.ġ ꝛc̃. Hec tota rõ põt ha
beri ab eodē Aug.sup Gen.lib.8°.vbi snia eius est ꝙ oīs cap.13.
opatio que est in mundo est nãlis vel voluntaria:ꝛ que
libet earũ est opatio diuine ꝓuidētie. ¶ 2° sic:omne qḋ 2ᵐ
est factũ:deus imediate ɔseruat.ġ omne qḋ est factũ:de⁹
imediate de nõ eē ad esse ꝓduxit:ꝛ omne qḋ fit imedia
te facit:añs patebit ex 3ª ɔne.ꝓbaṫ tñ ipm:ꝛ ēt ɔñā:au
ctoritates ēt Sapie.dicēte deo:qũo posset aliqd p̄manē: cap.11.
nisi tu voluisses:aut qḋ a te vocatũ nõ eēt ɔseruareṫ.Ex
cui⁹ auctē p̄ª ꝑte si attēte inspiciaṫ pȝ ꝓbari añs ꝛ ɔñtia
ex 2°. ¶ 3° ꝓbaṫ hec ɔclio expsse ex dictis Ansel.de casu 3ᵐ
diaboli.vide ibi. ¶ 4° ꝓbaṫ rõne:qꝛ oē qḋ fit ab aliqua cap.p̄.ꝛ
creatura plura alia silia in eadē sp̄e sunt ꝑiter possibilia 20.
ab illa fieri:pȝ.ġ oē qḋ fit a creatura:fit ēt a deo imedia 4ᵐ
te ɔcreante.pȝ ɔñā supra.d.25.in scḋa rõne ɔ̃nis articuli
p̄mi.Et vltra.ġ oīuȝ que fiũt de⁹ ē imediate cã efficiēs.
Et ɔñtia pȝ:qꝛ q̃cũqȝ fiũt:vel a deo fiunt vel a creatura
nõ distinguo nunc vtrũ vna vel plurib⁹. ¶ 3ª ɔclusio ꝓ 3ª ɔ̃
baṫ p̄ auctē Aug.4.sup Gen.ad lr̃am.vbi ait sic.Creato cap.14.
ris nãqȝ potētia ꝛ oipotētis atqȝ omnitenentis virt⁹ est
cã subsistendi omni creature:que virtus ab eis que crea
ta sunt regendi:si aliquãdo cessaret:simul ꝛ illoruȝ cessa
ret sp̄es:oīsqȝ natura ɔcideret.nõ.n.sicut structor ediuȝ
cũ fabricauit abscedit:atqȝ illo cessante ꝛ abscedēte stat
op⁹ ei⁹:ita mũdus vel ictu oculi stare poterit.Si.n.deus
regnum sui subtraxerit per vim:ꝛ quod dominus ait.pa
ter meus vsqȝ nunc operatur continuationem quandaȝ
operis eius:que vniuersam creaturam continet admini
strat ostendit.Et consequēter ad huius ꝓbationē addu
cit auctē scripture que de sapientia increata ait.ꝙ attin
git a fine vsqȝ ad finem fortiter ꝛ disponit omnia suaui
ter. Jtem aliam Apostoli.actuum.17.Jn illo viuim⁹ mo Sap.
uemur ꝛ sumus:qḋ verbuȝ vt ait Aug.liquide cogitatũ cap.8.
q̄ȝtum humana mens valet:adiuuat hanc sententiã qua cap.17.
credimus ꝛ dicimus deum in his que creauit indesinen
ter opari:neqȝ eniȝ tanq̄ȝ substãtia eius sic in illo sum⁹:
quēadmodũ dcm̃ est ꝙ hēat vitã in semetipso:sed vtiqȝ
cũ aliud sum⁹ q̄ȝ ipe nõ ob aliud in illo sumus:nisi qꝛ id
opaṫ:ꝛ h̄ est op⁹ quo oīa ɔtinet.Et postea subdit:ꝙ si ta
le opus a rebus subtraxerit esse aliquid oīno desineret.
¶ Jtem libro 9°.scḋo dicit.ꝙ si vere subtrahat de⁹ inti cap.2°

mam opationě qua eas substituit ꝛ facit continuo:tanq̄ extincta nulla remanebit. Et sequēti capitulo ait. ꝙ de° id qḋ fecit: ita continuatum operatur: vt nec vlla aliarū rerum: nec illorum angelorū natura subsistat si nō operetur. Item contra Julianum lib. 6°. bonitas inquit operationis diuine si subtrahatur formādis promouēdisqȝ seminibus ꝛ viuificandis quibuscūqȝ viuētibus: non solum gignenda non aguntur: sed ad nihilū penitus etiam genita rediguntur. Et per hanc auctoritatē ꝓbatur etiā ꝑcedēs ꝯclusio. Plures ēt auctes sanctoꝝ possent adduci: sed iste sufficiant. ex q̄bus manifeste pȝ ꝙ omnē rem quecūqȝ sit illa deus conseruat ꝛ ꝯtinuat in eē: quā cōtinuationē vel ꝯseruationē scriptura vocatītimā opationē ꝛ factionē. Et iō deus ſm hunc sensum dī q̄cūqȝ rez q̄diu est opari ꝛ facere. (cap. 3°)

¶ 2° idē euidēter ꝓbaſ auctas Sapiē. inducta in rōne 2ᵃ p ꝯne ꝑcedēti: ꝛ similr p Apostolū dicētē de chr̄o ad Col. oia per ipm ꝛ in ipso creata sunt. Et sequiſ ꝙ omnia in ipso ꝯstant: glosa. qui in oib° ſm diuinitatē infusus omnia sustinet. ¶ Itē ad Hebre. de eodē scribiſ. portās omnia vbo virtutis sue (vbi glosa) sicut ab eo creata sunt omnia ita per eū imutabilē cōseruanſ. (2ᵐ; cap. p.; cap. p.)

¶ Probaſ 3° rōne: q2 si aliq̄ res eēt que nō immediate conseruareſ a deo: vel illa a nullo depēderet in esse: ꝛ per hoc a deo annihilari nō posset: qḋ est erroneū: vel depēderet a sola creatura ꝛ ab ea sola ꝯſuareſ: ꝛ tūc illa vel ꝯseruaret nāliter vel libere: si nāliter non posset illa res quā ꝯseruat per aliq̄ potētiā annihilari vel desinere eē: remanēte ea que sola hāc nāliter cōseruat: qḋ ēt erroneū est: ꝛ satis declaraſ ex eo ꝙ lꝫ oēs res creatas lumē in aere a sole diffusum maxime vı̄ a sole depēdere in eē ꝛ ab eo ꝯseruari: ꝛ tn̄ in hora mortis chr̄i remanēte sole tenebre facte sunt sup vniuersaz terrā: qḋ nō fuisset possibile si lumē a sole tm̄ ꝛ nō a deo imediate ꝑus fuisset ꝯseruatū. Si vō dicaſ ꝙ illa creatura ꝯseruās libere ꝯseruet: sequiſ ꝙ deus nō poterit illā annihilare remanēte creatura ꝯseruante ꝛ ꝯſuare volēte: qḋ ēt erroneū est. sic. n. potētior in aliquo eēt creatura q̄ deus: ꝛ volūtate creature omnipotētis voluntatis īpediret effect°: qḋ est erroneū ſm Aug. in ench. (3ᵐ; ca°. 104)

¶ 4° ꝯclusio. vȝ ꝙ quoꝝcūqȝ deus est causa: est ꝑma causa simpliciter: satis pȝ q2 deus a nullo effici aut moueri aliquo mō pōt: quoꝝ alterū sequereſ: si mō aliquo hēret cām efficiētē. ¶ Ad hoc ēt est auctas Aug. ꝑmo libro de gn̄atiōe. cōtra Manicheos. iuxta ꝑncipiū. vbi ait. ꝙ voluntas dei oīuȝ que sunt causa est. Si aūt hēt cām voluntas dei. est aliq̄d qḋ antecedit voluntatē dei: qḋ nefas est credē. Et poniſ hec auctas in pri̇ distinctione ꝓlixe a magistro. (4° ꝯ)

¶ 5° ꝯclusio. vȝ ꝙ nō oīuȝ que fiunt deus solus est causa imediate producēs: nec ēt omniū que facta sunt solus est causa imediate ꝯseruās. Prima pars huius ꝯclusionis ꝓbaſ. q2 si solus imediate ꝑduceret oia que fiunt nulla creatura imediate aliq̄d ꝑduceret: ꝛ si sic. ergo nullo modo: prima ꝯsequētia pȝ. Et scḋa ꝓbatur: q2 si aliquo modo ꝛ nō imediate. g̃ mediate: aut g̃ mediante creatura: ꝛ tunc ꝓ nihil imediate ageret: qḋ repugnat antecedēti: vel mediate: ꝛ tūc vel mediāte alia creatura: vel imediate: ꝛ sic in ifinitū: aut mediāte deo: ꝛ tunc deus erit instrumentum creature in agēdo ꝛ nō ꝑ° causa: qḋ est īpossibile ꝛ reprobatū in ꝑcedēti ꝯclusiōe. sequiſ g̃ ꝙ creatura nihil oīno ꝑduceret: sȝ hoc ꝯtra experientiā est: nā videmus ꝙ ad multarum rerū ꝑsentiā multe res in alijs gn̄antur: sicut ad ꝑsentiā solis lumē in aere: ꝛ ad ꝑsentiā ignis calor in susceptibili proximo: ꝛ hoc semp cōtingit nisi eēt impedimētum: qḋ nō eēt nisi talia hō res causarēt. ¶ Ad hoc etiā est auctoritas scripture in Gen. ex qua pȝ deuz reb° creatis virtutes ꝑductiuas ꝛ vires causales indidisse: q̄bus in tpe ꝯgruos effect° ꝑducunſ: ꝛ idē pȝ p Aug. exponētē: q̄ iter cetera ꝓpositū affirmātis. ait. sup Gen. lib. 8. ꝙ in ꝑma creatiōe terra ꝑducēdi vtutē latēter accepat: qua vtute fit vt ēt nūc talia terra progignat. Itē Saluator in Euange. Luc. dicit. ꝙ arbores ꝑducunt ex se fructū q̄ oia vō nō eēnt: si oīuȝ que fiūt solus deus eēt cā efficiēs. (5° ꝯ; cap. p.; cap. 4°; cap. 21.)

¶ 2° ꝓbaſ auctē Aug. 7. de ci. dei. dicētis sic. Itaqȝ deus administrat oia que creauit: vt ēt ipsa ꝓprios exercere ꝛ agere motus sinat. Ex q̄bus pȝ ꝙ nec solus deus nec sola creatura agat ista que fiūt. Scḋa quoqȝ pars ꝯnis pȝ ad sensuȝ. videm°. n. ꝙ lumē cātū a sole vel alio corpore luminoso ꝯseruaſ ab illo: vñ illo deficiēte vł absente deficit eē lumē: ita est ēt de pluribꝰ alijs rebꝰ. (2ᵐ; cap. 30.)

¶ Cōtra istā ꝯnē pōt argui. Et ꝑ° ꝯtra ꝑmā partē. ꝑ q̄dez: q2 sequiſ ꝙ idē effect° eēt a duob° agētib°: qḋ Cōmē. 7° meta. d. eē īpossibile. ¶ 2° q2 tunc deus ꝛ creatura nō hērēt aliquē ordinē in ꝑductione creature: ꝛ per ꝯñs casualr ad ꝑducendū ꝯcurrerēt. ¶ 3° q2 si tā de° q̄ creatura ꝑducerēt aliq̄ q̄litatē. v. g. calorē: illa alteratio est velocior q̄ si fieret ab altero illoꝝ tm̄: ꝛ ita sequiſ ꝙ si agēs nāle duplū ad ꝑmū ꝑduceret talē calorē: ꝓportio mot° ad motū in velocitate nō esset ſm ꝓportionē illoꝝ agētiū nāliū: q2 neutrū est totale rōne cui° est velocitas i alteratiōe. ꝯñs aūt est ꝯ ꝓhm in multis locis. (ꝯ q̄ntā ꝯnem; Cō. 31.; 2ᵐ; 3ᵐ)

¶ Deide pōt argui ꝯ 2ᵃᵐ ptē: q2 si sic vtrūqȝ imediate ꝯſuaret: ꝛ p ꝯñs actio vni° nō depēderet ab actione alterius tanq̄ a cā: ꝛ ita seq̄ſ ꝙ posito: ꝙ actio dei ꝯſuātis maneret agēte nāli nō ꝯſuante: adhuc res talis maneret: q2 ꝯſuareſ a deo: ꝯñs ē ipossibile: q2 si maneret absqȝ ꝯseruāte nāli: p illā solā actionē dei ꝯseruatiuā qua ꝑus ꝯſuabaſ: sequiſ ꝙ agēs nāle nihil agebat ꝑus ad ei° ꝯseruationē: q2 eo amoto ceteris vt ꝑus vniformiter oīquaqȝ manētibꝰ: nihil min° res illa ꝯseruaſ. Et eadē vtute argui pōt ꝯtra ꝑmā ꝯnis ptē. vȝ ꝙ posita sola ꝑductiōe dei: nāli agēte nō ꝑducente: adhuc ille effect° ꝑduceretſ: ꝛ per ꝯñs nihil agit ad ipm agēs nāle. (4ᵐ)

¶ Ad ꝑᵐ ꝯcedo ꝙ idē effect° pōt eē a diuersis agētib°: maxime si sint diuersarū rōnū agētia atqȝ ꝑcialia: sicut in ꝓposito pȝ in alijs: q2 eadē spēs caloris i medio vel organo sensus causaſ imediate ab obto ꝛ a luce: similr ꝛ eadē visio ab obcto ꝛ a luce causaſ ꝛ multa alia exēpla possent tā ꝓhice q̄ theologice dari: ꝓpter qḋ dcm̄ Cōmē. in hoc nulli° dȝ eē auctis nec certe ēt in ꝓposito de quo loquiſ si bene attēdeſ. (Ad ꝑᵐ; Cō. 31.)

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ si itelligat de ordine causalitatis mutue: ita ꝙ vna agat mediāte alia per modū supea dcm̄ sine ordine ꝯcurrūt: nec tn̄ a casu sicut vlterius inferſ: q2 immo ſm ordinē diuine ꝓuidentie que ab eterno statuit: vt approximatis reb°: q̄bus indituꝰus erat causales virtutes alijs quas factur° erat hoꝝ effectuū susceptiuas ipse ad coagēdum cōcurreret. (Ad 2ᵐ)

¶ Ad 3ᵐ cū diciſ ꝙ alteratio facta a deo ꝛ creatura: est velocior q̄ si fieret ab altero tm̄: dico ꝙ vel intelligiſ ab altero. i. creatura tm̄: ꝛ sic ꝓpositio iplicat ipossibile: q2 ipossibile est solā creaturā aliq̄d agere: vł itelligiſ ab altero. i. a deo: ꝛ tunc dico ꝙ hoc pōt intelligi duplr. Uno mō supposito ꝙ nō alr ageret q̄ agit simul cū creatura: ꝛ sic ēt iplicat ipossibile. Nā eo mō agēdi quo ꝑcialr sil agit cū creatura: nō est ipōe eū agere sine ea. Et per h̄ ēt pȝ solutio ad illud qḋ vltimo tangebaſ in sequenti articulo. si aūt nō sic itelligaſ sȝ absolute: sicut deo placeret agē: cū posset eque velociter ꝛ velocius ꝛ min° velociter pȝ ꝙ ꝯñs nō est nec̄ia: q2 tn̄ sine assumptiōe illi° ꝯñe argumentū sequēs retinet suā difficultatē: dico ꝙ lȝ aliud agēs nāle duplū ad illud nāle ꝑcise: nō sit duplū ad totale agens date alterationis: adhuc stabit proportio velo- (Ad 3ᵐ)

citatis motuū s̄m proportionē agentiū naliū: qm̄ sicut nec pⁿ agēs nale est totale: sed tm̄ partiale agēs alterationis sue: sic nec dupli erit totale: sed ēt partiale: τ cū eo deꝰ q libere coicat: coaget sic pportionalr ꝙ in duplo velocior fiet alteratio. ¶ Ad argumētū ɔtra zⁿ ptē ɔñis. dico ꝙ q̄uis deꝰ possit absq̄ nali agēte ɔseruare: nō tm̄ illo mō ɔseruandi quo partialr cū illo ɔseruat. est. n. aliꝰ modus ɔseruādi ab eo qui se solo ɔseruat: τ sīlr a mō ɔseruationis creature secū partialr ɔseruātis. Et iō aliquo modo pōt dici ꝙ actio vtriusq̄ pēdet ab altero: ita. s. intelligēdo ꝙ neutra sine altera ɔseruaret. Et ppterea cū dī posito ꝙ actio dei ɔseruātis maneret agēte nō ɔseruāte implicat ipossibile. Nā neutra illarū ab altera pōt separari: τ sīlr dico de pductiōe vtriusq̄: ꝙ neutra ab altera separari pōt: τ vtralibet remota remouet reliq̄: h̄ est si creatura nō ageret: nō ageret deus: τ si deꝰ nō ageret: nō ageret creatura: q̄ꝓpter nō seqꝛ ꝙ creatura nō agit: nec ꝙ nō cōseruat sicut vlterius inferebat. ¶ 6ᵃ ꝓ etiā certa est: τ pʒ māifeste ex auctē pallegata scripture Sapie. xi. Itē in psal. oia quecūq̄ voluit fecit. Et Aplʼs ad Eph. vi. ꝙ deus oia opat s̄m ɔsilium voluntatis sue. Et Aug. in enchi. dicit. ꝙ deꝰ nō nisi volēs quicq̄ facit. ḡ libere τ cōtingenter. Rōne pōt argui: qꝛ si aliqd necīo faceret vel ɔseruaret: aliud ꝙ deꝰ eēt necesse eē τ nō posset nō eē: qd̄ est erroneū. ɔña pʒ: qꝛ deus est necē esse: τ nō pōt nō esse. ḡ τ omne cui necessario dat eē: τ hec sufficiāt p ista ɔne: qꝛ ipsa cōiter ab oībus catholicis ɔcedit. ¶ 7ᵃ ꝓ pbat sic. ipossibile est deū velle aliqd facē τ nō facere illud: τ quicquid deus facit cōtingenter facit: seu pōt nō facere. ḡ quecūq̄ deꝰ facit cōtingēter vult facē. aña quo ad zᵃᵐ partē pʒ ex pcedēti ɔne: quo ad pmā partē pbat: qꝛ alioquin volūtas dei nō eēt oipotēs τ inuincibilis τ inexplebilis: qd̄ est erroneū: ɔñtia vō pbat: qꝛ ex opposito cōsequētis. s. ꝙ aliqua que deus facit nō cōtingenter vult illa facere: sequit ḡ nō pōt nō velle illa facere: τ tunc quero: an sit possibile ipm non facere illa aut nō: Si nō est possibile deū nō facē illa. ḡ nō quicquid deus facit contingēter facit: qd̄ repugnat scđe parti aňtis. Si aūt est possibile deū nō facere illa. ḡ aliqua que ipossibile est deum nō velle facere est possibile deū nō facē. Et per ɔñs possibile est deum velle aliquid facere: τ nō facere illud: qd̄ est oppositū pme ptis aňtis. ¶ Sed ɔtra istā ɔnē pōt argui ex rōnib⁹ cuiusdā doc. sic: si deꝰ q̄cūq̄ facit ɔtigēter vult facē. aut velle suū quo vult ipsa facere que facit: est in se simplr ɔtingens: aut habitudo illiꝰ velle ad illa que vult facē est ɔtingēs: hec vī nota: qꝛ si τ ipm velle eēt necessariu τ cū hoc etiā hēret habitudinē necessariā ad volita: nō ɔtingēter: sʒ necīo vellet illa. pⁿ nō pōt dici cuʒ velle diuinū sit deꝰ: τ per ɔñs absolute in se τ simplr necē esse: nec zⁿ qꝛ vel talis habitudo est relo rōnis: vel realis addita ipsi velle. Nō rōnis: qꝛ talis nō bʒ eē nisi in intellectu obiectiue: τ per ɔñs nullo intellectu appꝛhēdēte deus nō vellet illa pducibilia: qd̄ ē erroneū: nec realis: qꝛ dei ad creaturā nulla est relatio realis: τ iterū nihil pōt esse reale in deo qd̄ nō sit deꝰ. Reliquꝰ ḡ ꝙ illa sit ipmmet velle diuinū: τ p ɔñs sicut velle diuinū est simplr necessariū. sic τ ipsa habitudo. ¶ zᵒ si deꝰ q̄cūq̄ facit ɔtingēter vult facē. ḡ q̄cūq̄ vult facē pōt nō velle facē: τ q̄cūq̄ voluit facere: potuit nō velle facere: sʒ hoc est falsum. pbo. τ loquamur igit gr̄a exempli de mūdo quē deus fecit τ voluit facere s̄m pdicta: si deus voluit cōtingēter facere mundū. ḡ potuit nolle illud facē: τ si sic. ḡ illud nolle potuit esse in deo: τ per ɔñs potuit eē deꝰ. ɔstat aūt ꝙ qcqd potuit eē deꝰ de necessitate est deꝰ. ḡ deꝰ habuit τ hodie bʒ illud nolle. Sed h̄ est falsum cū iā creauerit. ḡ nō potuit nolle creare vel facē mūdū: τ per ɔñs de necessitate voluit creare τ nō ɔtingēter. Et ex hoc concludit doctor ille: ꝙ ipossibile est velle diuinū hē aliquā habitudinē s̄m quā sit verū dicē ꝙ noluerit aut voluerit mūdū creare. ¶ Propter has rōnes: que tñ in virtute non sunt nisi vna: idē ɔñter dicit. ꝙ deꝰ per nullū velle itrīsecū pticipans formalē rōnē volitionis determinat ad aliqd pducendū: qm̄ vt dicit alias sequeret ꝙ deꝰ necessitate absoluta pduceret extra se: qd̄ est erroneū. ɔña pʒ: qꝛ velle diuinū est in se simplr τ absolute necessariū: τ sic deꝰ certū est ꝙ deo volēte pro aliquo instāti pductionē alicuiꝰ: de necessitate seqꝛ pductio illiꝰ in illo instāti: aliogn stāte volūtate posset nō seq̄ pductio: τ per ɔñs volūtas dei esset inefficax: τ posset frustrari: qd̄ deo repugnat. ḡ pductio illa necīo sequit aliqd simplr τ absolute necīum. ḡ ipsa est absolute necīa: τ deꝰ de necītate pducit qcqd pducit. ¶ P. Tale velle icludit iperfectionē: cū sit in quadā tēdētia τ respectu nō habiti: τ expectās pro fine ipas pductionē: qua habita iam cessat: qd̄ oino deo repugnat. Quasdā alias rōnes adducit: sʒ qꝛ ille pcedūt ac si poneret. ꝙ velle dei eēt res distincta a deo qd̄ nullus dicit: iō illas nō recito. Cōcludit ḡ ɔñter ꝙ deꝰ pducit qcqd producit absq̄ hoc qd̄ determinet per aliqd velle itrinsecū ad pducēdū qd̄ pducit: nihilomin⁹ tñ dō volūtarie pducere: τ ꝙ pducit qd̄ vult pducē: ppterea qꝛ in sua ptāte bʒ pducē τ nō pducere sicut. s. v. g. ignis in sua ptāte τ dn̄io hēret ipsēt stipulā ignire τ nō ignire: cuʒ igniret diceret volūtarie ignitum. Et quereti cur igniret. rn̄deret: qꝛ vult: nō qꝛ velle exprimeret aliquē actū determinantē sed tm̄ plenitudinē ptātis. ¶ Ista opio q̄tum mihi apparet: nec in ɔnib⁹ nec in pbationib⁹ ɔtinet veritatē: vn̄ ɔsiderādū est ꝙ vel ista opio itēdit solūmō negare deū determinari ad pducēdū per aliqd velle a se distinctū: τ q̄si adueniēs deo penitꝰ se idetermīnato τ idifferēti: τ ipsum determinās ad pducendū: τ tunc in hoc frustra laborat: cū nunq̄ aliqs catholicus vl' phs h̄ dixerit: sʒ oēs pariter ɔsentiant: ꝙ sicut deus est sua scia τ noticia q̄ nō nit quicqd nouit: sic est suū velle quo vult qcquid vult. ¶ P. Sue rōnes si valēt nō solum illud pbant: sʒ ēt ꝙ nec per aliqd velle a se distinctū determinate vult pducere qd̄ pducit: nec anteq̄ pducat determinate vult pducē in aliquo instanti vel tpe futuro: τ vlr nihil vult se facere vel se facturū: neq̄s etiā non vult: τ pono nonuult vt est vna dictio τ nō oratio: τ huic itellectu vtiq̄ eū hāe sue rōnes cōpellant: sicut pʒ ispicienti: τ aliqua verba exprimunt: sicut supra pʒ cū ait. ꝙ ipossibile est velle diuinū hēre aliq̄ habitudinē s̄m quā sit verū dicere ꝙ voluerit aut noluerit creare mundū. ¶ Itē aliter non procederet ɔtra alios doctores: sicut tñ idē intēdit: sic aūt itellecta eius ɔclusio vtriq̄ falsa est: qd̄ pʒ: pᵒ quidē: qꝛ s̄m eā sequit: ꝙ deus nō ab eterno determinate aliquos voluit creare: τ finaliter eis dare vitā eternā: aliquibus nō voluit dare: sed voluit pro suis peccatis dare eternā penā: τ per ɔsequēs nec ab eterno quosdā pdestinauit: τ quosdam reprobauit: qd̄ est erroneū. Et pʒ ɔña: qꝛ pdestinare est velle seu ppositū dandi vitam eternā: reprobare vō ppositum nō dandi: vt supra patuit. ¶ P. Propheta dicit ꝙ quecūq̄ voluit deus fecit: aut ḡ per lʒ voluit signisicat velle diuinū determinate faciendi: vt sit sensus ꝙ quecūq̄ deus determinate voluit facere fecit: τ habet ppositū: aut significat solummō ptātiā dominiū faciēdi τ nō faciēdi vt isti dicunt: τ tunc est sensus: ꝙ quecūq̄ deꝰ potuit facere τ nō facē fecit: sed ɔstat h̄ eē falsum τ contra sacram scripturam τ sanctos dicētes: deum multa potuisse fecisse que nō fecit: τ facere que non facit: vt patet per magistrū

Marginal notes (left column): Ad 4ᵐ · 6ᵃ ꝓ · cap. xi. · cap. ꝓ · cap. 3ᵒ · 7ᵃ ꝓ · Cōtra cōclusiones. Doctoris nominatis. · zᵒ

Marginal notes (right column): 3ᵐ · 4ᵐ · Illum doctorē · zᵐ · 3ᵐ · 4ᵐ

per Magistrum supra distinctione.43. ¶ P. secundum ipsam positionem: aut deus precise quia pôt facere et nô facere dicitur velle facere: aut quia facit: et tamen qd facit pôt nô facere: non pôt dici primum: quia tunc sequitur quod omne qd deus pôt facere et potest non facere ipse vult facere: qd expresse est cap.109. côtra Augustinum in enchi. dicentem: quod voluntas dei multa potest que nô vult: nec secundum quia sequitur quod nullam rem antequam fieret a deo deus vellet illam facere. Cuius oppositum dicit Apls ad Ephe. cum ait. elegit nos ante mundi cap.p. constitutionem vt essemus sancti: et plura subdit ad propositum de eterna dei predestinatione et volûtate qua voluit apostolos sanctificare: et finaliter beatificare. ¶ Sed forte dicetur quod secundum opinionem premissam: deus dicitur velle facere quod facit: quia facit: et pôt non facere: et eodem modo dicitur velle se facturum: quia pôt facere in futuro et non facere: et tamen faciet: et ideo quia ante mundi constitutionem habuit plenam potestatem faciendi apostolos sanctos et non faciendi: et cum hoc ipse facturus erat eos sanctos: ideo dicitur elegisse eos vt essent sancti.

Rñso

3 rñso. ¶ Sed istud nô sufficit: quia pari ratione de quolibet homine: qui de aliquo fiendo ab ipso vsque ad annum nunquam habuit propositum: immo nec vnquam cogitauit: posset dici quod ipse vult illud facere: qd nullus sane mentis diceret. Sic enim sequeretur quod beatus Petrus ante passionem christi: dum erat in gratia et habebat spiritum sanctum volebat negare christum. Et similiter quilibet iustus et existens in charitate qui aliquando facturus est aliqd peccatum mortale nunc vult facere illud: et per consequens existens in gratia est in peccato mortali: et contraria patet: quia quilibet talis habet potestatem faciendi et non faciendi: et cum hoc etiam est facturus: patet ergo quod côclusio nô est vera. Probationes quoque nihil valent: quoniam pari modo probaretur quod deus nô determinate prescit aliqd futurum: qd est erroneum. assumptum patet. quia ita prescia dei est deus: et necesse esse: sicut velle diuinum. Item nô minus est impossibile quod deus presciat aliquid et illud sit futurum quam quod vellet aliquid facere: et illud non fiat: et ita omnis argumentatio facta de volitione poterit suo modo formari de prescientia.

Rñsio ad rônes ¶ Respondeo igitur ad rônes ad primam: quamuis vtatur multa improprietate sermonis: ad bonum tamen intellectum secundum illum modum loquendi: dico quod nec velle diuinum: quo vult hec vel illa facere: nec eius habitudo ad ea que vult facere est contingens: sed simpliciter necesse esse: ipsum tamen velle quo vult hoc vel illud facere est contingenter velle vel volitio faciendi illa et illa habitudo est contingenter habitudo ad illa: sicut prescia de .a. futuro contingenti est simpliciter et absolute necesse esse: cum ipsa sit deus: et similiter eius habitudo ad prescitum: que habitudo nô est nisi ipsamet prescientia: est etiam simpliciter necesse esse: et tamen prescientia de .a. futuro est côtingenter prescientia de ipso: et illa habitudo est contingenter habitudo ad illud: et ideo nô obstante quod prescientia sit necesse esse: deus nô necessario: sed côtingenter prescit: ita in proposito nô obstante quod velle diuinum et habitudo eius ad volita que non est nisi ipsum secundum rem est simpliciter necesse esse: contingenter tamen et non necessario deus vult facere que vult facere.

Ad 2m ¶ Ad secundam côcedo consequentiam et vlterius dico: quod deus potuit nolle facere mundum. Et cum infertur. ergo illud nolle potuit esse in deo: et per consequens deus. Respondeo quod ly nolle: qd est subiectum huius consequentis: vel supponit pro eo qd potuit esse nolle facere mundum: vel pro eo qd fuit nolle facere mundum. si secundo modo: nego consequentiam: quia nullum tale nolle fuit. Si primo modo: concedo etiam illatum. Et cum infertur. ergo illud nolle fuit in deo et deus: nego consequentiam: et tunc cum arguitur quicquid potuit deus esse de necessitate fuit: et est deus: sed nolle producere mundum potuit esse deus. igitur de necessitate fuit et est deus. vel sic. quicquid potuit esse in deo de necessitate fuit in deo et est in deo: nolle producere mundum potuit esse in deo. ergo etc. concedo maiorem vtriusque syllogismi. minorem autem distinguo: quia vel subiectum supponit pro eo qd fuit: et sic nego ipsam: vel pro eo qd potuit esse: et sic concedo: et tunc côclusio nô sequitur ex premissis: nô enim sequitur. quicquid potuit esse deus fuit deus: sed qd potuit esse nolle producere mundum: potuit esse deus. ergo nolle producere mundum fuit deus: sed sequitur. igitur qd potuit esse nolle producere mundum fuit deus: et istam concedo. Nam ipsa eadem essentia diuina que fuit deus et volitio producendi mundum potuit esse volitio producendi mundum: sic eadem essentia ipsa fuit prescia.

Ad 3m ¶ Ad aliam qua probatur quod nullo velle intrinseco sit determinatus ad producendum: quia tunc sequitur: quod deus necessitate absoluta produceret: patet rñsio ex solutione prime rônis.

Ad 4m ¶ Ad aliam rônem qua dicitur quod illud velle importat imperfectionem. nego. Et ad probationem cum dicitur quod est intendentia et respectu nô habiti. dico quod si intelligat quod sit intendentia respectu nô habiti quasi desiderium habendi aliqd sibi cômodum vel vtile aut quo sibi bonum qd nô habet falsum est. Si autem dicat ipm esse intendentiam precise: quia est respectu alicuius futuri et non existentis qd deus vult fore. dico quod istud nullam imperfectionem importat. Sed qd addit quod expectat pro fine ipsam productionem: qua habita cessat. Dico falsum esse. Nam eodem velle quo vult aliqd fore antequam sit vult postquam est ipm esse: ita quod nô cessat primum velle et aliud succedit: vt iste imaginatur: quamuis illo velle quo deus antequam res est vult ipsam creare postquam creata est nô velit ipsam creare: sed potius conseruare. Et est simile de prescia alicuius. Nam illo facto presente nô amplius prescitur a deo: et tamen nô cessat prescia dei: sed remanet: licet ipsa non remanet prescientia eius: sicut nec illud remanet futurum. Et satis simile huic dicit Aug. 12. de ciui. dei. vbi vult quod eodem velle quo deus vult rem nô esse dum nô est: vult etiam esse postquam est: ita quod nô cessat primum velle: quamuis non sit amplius velle vt nô sit. vnde hec sunt verba eius. In deo nô alteram precedentem altera subsequens mutauit aut sustulit voluntatem: sed vna eademque sempiterna et immutabili voluntate res quas condidit: vt et prius nô essent egit: quamdiu nô fuerunt: et vt posterius essent quando esse ceperunt. Exemplum dictum de igne: qd fingitur nô etiam valet ad propositum. Nam posito quod ignis haberet talem potestatem precise: ita quod nô haberet volitionem de igniendo: seu nô vellet ignire: nô puto quod aliquis sane mentis diceret quod quando igniret vellet ignire aut igniret voluntarie. vtrumque autem de deo dicit scriptura. s. quod vult producere et quod volûtarie producit.

cap.17.

Ad pm principa. ¶ Ad primum argumentum principale côcedo consequentiam. et cum probatur esse falsum. Dico ad probationem primam quod sicut mala inquantum sunt: sunt a deo: vt patebit in secundo. sic etiam inquantum sunt: sunt volita ab eo: non autem inquantum mala sunt a deo: et ita intelligenda est auctoritas prophete: et in secundo hoc plenius declarabitur.

Ad 2m probônem. ¶ Ad secundam probationem falsitatis eiusdem consequentis cum dicitur quod sequitur quod deus sit omne qd fit: quia eius voluntas est eius essentia. dico quod nec consequentia nec probatio valet: sicut nec sequitur quod deus sit omne quod prescit: nô obstante quod eius prescientia est eius essentia.

Ad 2m rônem. ¶ Ad secundam rônem dico quod causam esse necessariam pôt intelligi dupliciter. vno modo quod ipsa sit et nô possit nô esse. Alio modo quod ipsa sit causa et nô possit nô esse causa seu nô possit nô causare. In primo sensu voluntas dei est causa necessaria: nô autem in secundo: ideo nô sequitur quod ea que fiunt nô possunt nô fieri.

Ad 3m ¶ Ad tertiam dico quod aliqd fieri a casu pôt intelligi dupliciter. Uno modo quod ipsum a quacumque causa sit partiali vel totali fiat casualiter siue quod sit effectus casualis respectu cuiuscumque sue cause. Alio modo quod nô sit casualis respectu cuiuslibet cause: sed respectu alicuius tantum. Primo modo dico nullum effectum in mundo esse casualem: quia cuiuslibet diuina volûtas est causa totalis vel partialis: et quilibet est effectus diuine prouidentie que nihil casualiter agere pôt: et per consequens nullus effectus est in mundo simpliciter casualis: qd etiam Aug.

propter tactã rationé ex intentione determinauit.83.q.q.24. 5.sup Gen.cui etiã siãlr cõcordat Boeti⁹ lib.5° de cõsolatione p̃sa p̃°.cap.22. Scđo aũt mõ dico eẽ effectũ aliquẽ casualẽ.s.respectu cause particularis cãte a qua ppter ꝯcursus alterius cãe põt effect⁹ nõ intẽtus ꝑuenire:qui si vterqȝ fuerit nõ opinat⁹ nec itẽt⁹ dicet̃ respectu vtriusqȝ casualis.Si võ ab vna intent⁹:ab altera aũt nõ:re° vni⁹ tñ iudicabit̃ casualis.Exẽplũ p̃mi.si tã debitor q̃ creditor ꝑgentes ad for̃ mutuo se iueniãt:cũ tñ neuter preẽerit vt alterũ iueniret.Exẽplũ scđi.si creditor ꝑgat vt debitorez iueniat quẽ scit illuc iturũ:debitor aũt nõ iõ vadat vt iueniat̃ vl' iueniat creditorẽ.Jnueniat aũt hunc creditor:nõ dicet̃ creditor debitorẽ casualr iuenisse:sȝ eꝯ.debitor casualr iuenisse ꝑhibet̃ creditorez:ꝛ sic talis ꝯcursus respectu vni⁹ est casualis:re° aũt alteri⁹ neq̃q̃:ita ẽt q̃uis effectus aliqs sit casualis respectu vni⁹ vel oius cãꝝ suarũ cãtaꝝ si pl'es ꝯcurrãt:non tñ respectu vlis cãe que est diuina volũtas ꝛ ꝓuidẽtia põt esse casualis. Ad hoc etiã faciũt plures auctoritates Aug.3.de tri.que a Magistro recitantur in distinctione presenti.

¶ Distinctionis. XLVI.ꝛ.XLVII. Questio. I.

CJrca distictionẽ 46^am ꝛ 47^am. Quero vtrũ dei volũtas semꝑ ipleatur. p̃^m Arguit̃ q̄ nõ:q2 non omne qđ deus precipit fieri fit:sed oẽ qđ de⁹ p̃cipit fieri vult fieri.g̃ nõ omne qđ deus vult fieri fit:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ semꝑ voluntas dei implet̃.maior pȝ in peccatorib⁹ dei mãdata ꝑuaricãtib⁹. Minor ꝑbat̃.tũ q2 deus nihil p̃cipit nisi volẽs:tum q2 p̃ceptũ dei est signũ volũtatis eius.si g̃ aliqđ preciperet qđ ipse nõ vellet:iaȝ daret signũ falsuȝ:ꝛ significaret se velle:qđ tñ nõ vellet:ac ꝑ hoc falleret ꝛ mẽtiret̃:fictusqȝ eẽt in p̃cipiẽdo:q̃ idecẽtia deo sunt:ꝛ ꝑ ꝯñs ipoĩa. 2^m Scđo de⁹ nõ vult mala fieri:ꝛ tñ fiũt.g̃ nõ sꝑ voluntas ei⁹ implet̃. 3^m Tertio p̃° ad Tim.cap.2° scribit Apl's q̄ de⁹ vult oẽs hoies saluos fieri:sȝ ꝯstat q̄ nõ oẽs saluãt̃.g̃ nec ei⁹ volũtas iplet̃.

Oppo^m Contra in psalmo scribitur.omnia quecũqȝ voluit deus fecit.Jtẽ Magr̃ dis.45.voluntas dei inexpleta esse non potest.

Rñdeo p̃mo p̃mittende sunt alique distinctiones ꝓ intellectu q̃ōnis:deinde dicendũ ad q̃situs.

Disti°. Quantũ ad p̃mũ dicit̃ cõiter q̄ hoc nomẽ volũtas siue hoc totũ volũtas dei sumit̃ ꝓp̃e:ꝛ sic significat ipsaȝ volũtatẽ seu bñplacitũ diuinũ:qđ nõ est aliud q̃ ipse deus volens. Aliqñ etiã sumit̃ improprie ꝛ metaphorice:ꝛ sic significat nõ ipsum bñplacitũ dei:sed aliqđ aliud qđ est signũ ei⁹:ꝛ q2 plerũq3 signa noiant̃ noĩb⁹ significatoꝝ sicut subuẽtio exhibita pauperi vocat̃ mĩa ꝛ pietas ꝓ eo qđ signũ ẽ mĩe ꝛ pietatis ipsi⁹ subueniẽtis:ꝛ testamẽtũ hoĩs dicit̃ volũtas ei⁹ pro eo q̄ eaȝ designat:iõ ꝛ aliq̃ q̃bus nobis significat̃ volũtas que de⁹ est siue q̃d de⁹ velit:in sacra scriptura vocant̃ diña volũtas.hec sũt p̃ceptũ ꝯsiliũ ꝛ ꝓhibitio opatio:ꝑmissio:sicut dicit Magr̃ ꝛ de singulis ponit auctes in lr̃a.45.dis.ꝛ ob hoc aliqñ scriptura:vt ait Magr̃ pluralr volũtates dei ꝓnũtiat sic ibi Magr̃.opa dñi exq̃sita in oẽs voluntates ei⁹:cũ tñ volũtas ei⁹ q̃ ipse ẽ:vnica sit ꝛ simplex:ꝛ f̃m hũc modũ itelligẽda est cõis distictio volũtatis dei in voluntatẽ signi ꝛ volũtatẽ bñplaciti f̃m itrãsitiuã vtrobiqȝ cõstructionẽ:vt vȝ nõ sit distictio denotãs in deo aliq̃s distinctas volũtates:sȝ distictio nois f̃m suas significationes ꝓpriã ꝛ tropicã seu figuratã ꝛ figuratiuã. Rursuȝ volũtas dei f̃m q̄ significat ei⁹ eternũ bñplacitũ põt diuidi in volũtatẽ simplicis cõplacẽtie ꝛ displicẽtie seu simplicis volitiõis ꝛ nolitiõis:ꝛ in volũtatẽ ꝓsecutiõis ꝛ fuge: nõ q̄ sint alique diuerse volũtates i deo:ꝛ aliq̃ simplex:aliq̃ võ nõ simplex:sȝ quẽadmodũ supra dis.32.distiguebat̃ scia dei in sciam simplicis notitie ꝛ iudiciariã q̃ videt̃ aliqđ eẽ vel nõ eẽ q̃ nõ sunt in deo diuerse:sed eadez ei⁹ sapia est notitia simplex aliquoꝝ ꝛ aliquoꝝ iudicius seu notitia enũtiatiua. Sic correspondenter possum⁹ distinguere de volũtate vt simplici notitie rñdeat simplex volitio ꝛ nolitio.Judiciarie võ rñdeat ꝓsecutio ꝛ fuga iuxta modũ loquendi Ph'i 6° ethicoꝝ.cap.3° vbi ait.quicq̃d est in intellectu affirmatio ꝛ negatio:hoc est in appetitu ꝓsecutio vel fuga.est autẽ ꝓsecutio appetitus velle aliqđ fieri vl' eẽ.fuga võ nolle eẽ vel fieri:ita q̄ vtraqȝ est respectu obiecti cõplexi tñmõ siue enũtiabilis:sicut affirmatio ꝛ negatio itellectus. ¶ Quãuis aũt in nobis simplex itelligentia ꝛ affirmatio ꝛ negatio seu iudiciũ affirmatiuũ vl' negatiuũ distinguat̃:ꝛ similr simplex volitio ꝛ nolitio ꝛ prosecutio vel fuga.Jn deo tñ vna eadẽqȝ simplex essentia est simpliciũ notitia ꝛ complexoꝝ iudicium ꝛ volitio beatorũ:ꝛ nolitio maloꝝ:ꝛ ꝓsecutio aliquoꝝ:ꝛ aliquorũ fuga. Rursuȝ volũtas signi subdiuidit̃. Nã quedaȝ sunt signa volũtatis simplicis cõplacẽtie.s.p̃ceptũ:ꝓhibitio:ꝛ cõsiliũ.quedã aũt volũtatis ꝓsecutionis ꝛ fuge:vt operatio aut ꝑmissio:sȝ differũt. Nã operatio est signũ affirmatiuũ volũtatis ꝓsecutiõis.i.significãs:q2 q̃cũqȝ de⁹ operat̃ illa vult:sed ꝑmissio est signũ fuge.i.volitiõis negatiuũ.i.significãs deũ non velle illud qđ permittit. Qđ enĩ illa que de⁹ ꝑmittit qualia sunt q̄ hoies peccẽt:ꝛ dei mãdata ꝑuaricent̃ deus posset nolle ꝛ si nollet vtiqȝ nõ eẽnt. Jõ sinens talia eẽ volens dicit̃ sinere:nõ q2 illa velit esse:sed q2 nõ velit illa nõ esse.Et q2 hoc nomẽ volũtas aliqñ generalr sumit̃ ad volitionẽ ꝛ nolitionẽ:iõ etiã ꝑmissio dicit̃ signũ diuine volũtatis:ꝛ q̄ deus vult fieri illa que permittit. Hoc modo loquit̃ Aug.in enchi.cap.10. q̄ non ergo fit aliquid nisi oĩpotens fieri velit vel sinendo vt fiat vel ipse faciẽdo.Et postea subdit ꝛ declarat qđ dictũ est ab oĩpotẽti ingt bono cui ꝓculdubio q̃ facile ẽ qđ vult facere:tã facile est q̄ nõ vult esse nõ sinere. cap. 10. Et post dicit:nec vtiqȝ nolens sinit:sed volẽs.i.spõte ꝛ libere:sic etiã volũtas creata potẽs aliqđ nolle si libere desisteret a nolẽdo:vel potius non eliceret actũ nolendi circa illud dici posset nolẽs nõ nolle illud.Alia võ signa.s.preceptũ ꝛ prohibitio:que etiã est preceptũ negatiuũ:ꝛ consilium signa sunt voluntatis simplicis complacentie ꝛ displicẽtie:p̃ceptũ quidẽ affirmatiuũ qđ absolute preceptũ vocatur:ꝛ etiã cõsiliũ sunt signa cõplacẽtie seu volitiõis ꝛ approbationis:nõ quidẽ absolute:sed f̃m quid ꝛ cõditionaliter.vbi gr̃a.p̃cipiat deus alicui vt subueniat indigẽti:tale p̃ceptũ nõ est signũ:q̄ deo placet q̄ iste subueniet idigenti. Nam possibile est nõ obstante precepto q̄ nõ subueniet ꝛ ponit̃ sic esse:sed signũ est q̄ si iste subueniret hoc vtiqȝ deo placeret.sic etiã est de consilio. Et eodẽ modo ꝓhibitio signũ est q̄ si is cui quicq̃ ꝓhiberet deus facere faceret:vtiqȝ deo displiceret.Sed aduertẽdũ est q̄ in preceptione aliqñ aliud est qđ p̃cipit̃ ꝛ aliđ ꝓpter qđ precipit̃.sicut pȝ in p̃cepto facto abrae de imolando filium:precipiebat̃ autẽ siquidẽ imolatio:hec enĩȝ significabat illa oratio preceptiua ad eum facta:sed p̃cipiebat̃ ꝓpter ꝓbationem vel manifestationẽ obediẽtie ipsius abrae:ita est de prohibitione:sicut pȝ in illo sanato cui precepit Jesus vt nemini diceret miraculũ in euangelio Marci.cap p̃. qđ ideo preceptũ est vt doceret non esse appetendã mundanaȝ gloriã de operibus nostris. Jdem etiã ꝛ de cõsilio põt esse.vbi gr̃a.qđ precipit̃ aliud est ab eo ꝑꝑ qđ p̃cipit̃:qđ frequẽter ꝯtingit in p̃ceptis spãlib⁹ ad singulares ꝑsonas datis:tũc p̃ceptũ est signũ diñe cõplacẽtie ad illđ ꝑꝑ

qđ fit

qd̄ fit p̄ceptū.i.signū est q̄ illud ꝓpter qd̄ fit p̄ceptū de⁹ approbat ⁊ cōplacet i eo:⁊ sil'r est de displicētia respectu eius ꝓpter qd̄ fit ꝓhibitio:vbi aūt non distinguunt̄ illa: sed qd̄ p̄cipit̄ iō p̄cipit̄ vt fiat:tūc qd̄ p̄cipit̄ est volitū ta li cōplacentia:⁊ talia p̄cepta sunt quasi oīa que cōiter ad oēs data sunt si ad itellectū p̄cipiētis intelligant̄:qd̄ dico propter figuratas locutiones p̄ceptiuas que ad intell'm dicētis itelligēde sunt:vt in sili satis in.4.z.dis.dictū est. Cū ergo q̄rit̄ vtꝝ volūtas dei semꝑ ipleat̄:cū semꝑ volū tas dicat̄ alicuius impleri cū illud fit qd̄ ipse vult fieri:⁊ sicut vult:⁊ ꝑꝑ qd̄ vult fieri:⁊ sic de alijs circūstātijs:aut cū illud qd̄ nō vult fieri seu vult nō fieri non fit.pꝫ q̄ qd̄ ꝓprie ⁊ directe nō itelligit̄ nisi de volūtate que est circa aliquid fieri vl' nō fieri:eē vl' nō esse:aut aliqd aliud enū tiabiliū:⁊ ideo directe nō cadit itellectus ꝯclōnis super voluntatē bn̄placiti simplicis cōplacentie inquātū h⁹:sꝫ tm̄mō sup voluntatē bn̄placiti ꝓsecutionis ⁊ fuge:vt sit sensus.q.vtrū oē qd̄ de⁹ vult fieri fiat:aut qd̄ vult eē sit: ⁊ sic de alijs. Et vtrūꝫ oē qd̄ non vult eē seu vult non esse nō sit:⁊ hoc dico si hoc vocabulū ꝓprie sumat̄. Si autē etiā iproprie ⁊ metaphorice pro volūtate signi adhuc su per illa pōt recte cadere itellect⁹.q.saltē quātū ad prece ptum ꝓhibitionē ⁊ cōsiliū. Intelligo igit̄ qōnē de volū tate dei s'm q̄ est voluntas ꝓsecutionis ⁊ fuge:s'm quē modū in ꝓposito ꝓcedit itellectus sanctoꝝ:⁊ de volunta te etiam signi pono duas ꝯclusiones. Prima est.q̄ volū tas bn̄placiti semꝑ implet̄. Scd̄a q̄ nō semꝑ implet̄ vo luntas signi:⁊ vtrāq; intelligo cū cōstātia subiecti.i.sup posito deū aliquid tal'r velle vel nolle.

p̄ ꝯ.

¶ Primā cōclu sionē ꝓbo:q2 si nō semꝑ implet̄:aut illud qd̄ tunc vellet vel nollet eēt simpl'r ipoē:aut possibile. Non primū:q2 tūc volūtas dei esset irrationabilis. Stultū eni est aliqd velle eē qd̄ est oīno ipoē esse:aut nolle nō esse qd̄ simpl'r est ipoē nō esse. Nec scd̄m:q2 tūc sequit̄ q̄ volūtas dei non esset oīpotens:q2 non omne possibile esse pōt facere esse:vel nō omne possibile nō esse posset facere non esse. Nam si vellet ⁊ posset vtiq; faceret:⁊ ideo dicit Aug. in

cap. 114.

enchi.q̄ oīps inaniter velle nō pōt qd̄cunq; voluerit. Et paulo ante p̄misit q̄ necesse ē fieri si voluerit. Hāc rōnē

cap. 105.

tangit ipse ibidē.c.q̄ ab omnipotēti bono.i.deo tā facile est qd̄ vult eē facere:tā facile est qd̄ nō vult esse nō fine re:hoc nisi credamus periclitat̄ ipm nr̄e fidei cōfessiōis initiū:qua nos in deū patrē oīpotentē credere ꝯfitemur: sed nō ob aliud veraciter vocat̄ oīpotēs:nisi q2 quicqd vult pōt:nec volūtate cuiuspiā creature volūtatis oīpo

cap. 106.

tentis impedit̄ effectus. Et caplo sequenti:⁊ vbi est illa oīpotētia que in celo ⁊ in terra oīa quecūq; voluit fe cit:si colligere filios Hierusalē voluit ⁊ nō fec̄:vbi pꝫ eū iferre cōgregasset ⁊ eodē mō inferri posset ex quolꝫ alio qd̄ vellet ⁊ nō faceret si aliqd eiusmodi eēt.

2m

¶ 2° si aliq̄n nō ipleret̄.q2 aliquid ei tunc resisteret:aut ꝓhibēdo fieri qd̄ ipsa vellet fieri:aut faciēdo q̄ ipsa nollet fieri vl' vel

cap. 9°

let nō fieri ꝯ Apl'm di.ad Ro.volūtati eius q̄s resistet.ꝑ que v'ba s'm intell'm scōꝝ nō solū resistentiā de inesse:sꝫ etiā de possibili negat:aliqd etiā vt eodē mō pꝫ vinceret

cap. 112°

eā.ꝯtra Aug.c.in enchi.dei oīpotētis voluntas semꝑ iui

cap. 12.

cta est. Ad h' est illa auctoritas scripture Sap. vbi sapiēs ait deo.v'tutē ostēdim⁹ tu q̄ nō crederis esse in v'tute cōsu matus. Et paulo post seq̄t̄.subest eni tibi cū volueris pos se:nō subesset aūt posse cū vellet si aliq̄n inexpleta rema neret.

2° ꝯ.

¶ 2° ꝯ satis est nota:q2 vt dicit Mag̃r. Et clarū est:p̄cipit hoībus de⁹ multa q̄ nō faciunt:⁊ ꝓhibet q̄ non cauent:⁊ cōsiliat que nō implēt.

ad rōnes p̄ncipa.

¶ Ad rōnes p̄ncipales. Ad p̄mā dōm q̄ si intelligat̄ per totū de voluntate signi cōcludit veꝝ:⁊ pro 2° ꝯne. Si aūt de volūtate bn̄placiti ꝓsecutionis vl' fuge.minor nō est vera. Nā p̄cepit deus abrae vt filiū imolaret:⁊ tm̄ nunq̄ deus voluit illud:sed tm̄modo ꝓbationē fidei ⁊ obediētie abrae:⁊ sicut voluit ita factū est:q̄ aūt nō voluit illū imolare filiū.pꝫ q2 cū reuocauit noluit:ergo ⁊ semꝑ ante noluit:alioquin noua volitio fuisset in eo:⁊ mutatio voluntatis:noluit ergo qd̄ p̄cepit:sꝫ voluit illud ꝓpter qd̄ p̄cepit:nō solū aūt in p̄ce ptis factis ad tentandū vel ꝓbādū:sed etiā in factis pre cise ad exequēdū:deus nō omne qd̄ p̄cepit fieri vult fie ri:aut qd̄ ꝓhibet vult nō fieri:vel saltē non ab oībus qui bus p̄cipit:imo a nullo qui nō implet vult impleri:qd̄ di co ꝓpter precepta gn̄alia que ab aliquibus implent̄ ⁊ ab aliquib⁹ nō.

¶ Tūc ad p̄mā ꝓbationē minoris que est q̄ deus nihil precipit nisi volēs:hoc pōt dupl'r intelligi. Uno mō nisi volēs precipere:⁊ sic cōcedo:sꝫ nō ꝓbat̄ ex eo intentū. Alio mō nisi volēs illud fieri qd̄ precipit̄ vt fiat:⁊ sic nego. Ad ꝓbationē cū dicit̄ q̄ p̄ceptū dei est si gnū volūtatis eius. Rn̄deo q̄ verū est volūtatis simpli cis bn̄placiti:⁊ hoc vel quātū ad id qd̄ p̄cipit̄:vel quātū ad id ꝓpter qd̄ p̄cipit̄:cōplacet eni in omni bono actuali vel potētiali ⁊ semꝑ illō ꝓpter qd̄ p̄cipit:bonū est actua le vel potētiale:⁊ oē etiā qd̄ p̄cipit nō ꝓpter aliud:sed vt idipsum fiat:cōtingere tm̄ pōt vt is aliq̄n cui fit p̄ceptū ꝓpter aliud.⁊ nō vt ipsū qd̄ precipitur eueniat:estimet deū velle id qd̄ precipit̄ fieri:qui in hoc decipit̄.lꝫ icul pabiliter:non tm̄ deus decipit illum:nec fallit:sicut in sili supra dictū est de figuratis locutionibus ⁊ gestis in q̄bus deus nō mentit̄ nec fallit:q̄uis exinde alios aliq̄n falli permittat:sed volūtatis ꝓsecutiōis que semꝑ ponit effe ctū in esse nō est signū ipm p̄ceptū:sicut nec in nobis de⁹ p̄cipiēs aliqd fieri agit ad id qd̄ p̄cipit:nec seruū iuuat quē iuuare posset:⁊ ꝑ ꝯn̄s nec volūtate efficaci q̄ mouet alias potētias ad executionē vult illud fieri qd̄ precipit. Et si dicatur q̄ vult volūtate remissa:q̄uis nō efficaci et plena.istud siue sit verū siue falsum:nō ipedit ꝓpo^m:q2 in deo nulla volūtas remissa pōt eē:sed q̄cq̄d vult volun tate ꝓsecutiōis efficaciter vult:⁊ ponit in esse sicut vult.

Ad 2m

¶ Ad 2m cū dī q̄ de⁹ nō vult mala fieri:sꝫ tm̄ fiunt:dico q̄ vel ly nō vult.ponit̄ vt vna dictio vt sit v'bū tertie ꝑso ne hui⁹ v'bi nolo:⁊ tūc ꝓpō est affirmatiua:⁊ sic nego illō añs:si ly mala.in vtraq; pte añtis pro eisdē supponat:sic opꝫ vt ꝯn̄a valeat. Nā si pro alijs ⁊ alijs:vt eēt sensus q̄ q̄dā mala deus nolit:⁊ quedā alia mala que nequaq̄ nō vult fiunt:nulla tunc esset ꝯn̄a:sicut nulla esset ꝯn̄a si di ceret̄:deus nō vult furta fieri:⁊ homicidia fiunt.ergo vo luntas dei non implet̄:vel ly nō vult:sumit̄ vt oratio cō posita ex negatione ⁊ v'bo:⁊ tunc est ꝓpō negatiua:⁊ isto modo añs est veꝝ:⁊ ꝯn̄a nō valet.

Ad 3m

¶ Ad tertiū dicit̄ cōi ter a modernis q̄ verbū Apl'i intelligendū est de volun tate añte:non autē ꝯn̄te. Et s'm istos non semꝑ voluntas

Thomas ⁊ dn̄s Egi di⁹ ⁊ alij. ca. penul.

añs impleret̄:ꝯn̄s autē semꝑ:⁊ fundant se isti sic soluen tes sup dicto Dam.lib.2°.vbi ait.opꝫ scire q̄ deus antece denter vult oēs homines saluari ⁊ regno eius potiri ⁊c. Intelligit̄ aūt ista distinctio a quibusdā vno mō ⁊ a qui busdā alio modo. Dicūt eni quidā q̄ illud qd̄ volumus

Thomas p1.p.q.19. arti.6.

antecedēter nō volumus simpl'r:sed s'm quid:qd̄ aūt vo lumus ꝯn̄ter volumus simpl'r:pōt autē idem vno modo esse volitum:cuius oppositū alio modo volitū est:sic iu dex simpl'r vult homicidā suspendi:sed s'm quid vellet eū viuere.s.inquātū est hō.vn̄ vt dicūt ista volūtas añs magis pōt dici velleitas q̄ absolute volūtas:q̄cq̄d autē deus vult simpl'r fit:lꝫ illud qd̄ añcedēter vult non fiat.

ꝯ dominū Thomam vbi supra.

¶ Sꝫ ista rn̄sio sic intellecta nō valet.p̄mo q̄dē:q2 siue velleitas sit quidā act⁹ voluntatis in nobis q̄ significet̄ cū dī:vellē h' vel ille vellet:siue nō:qd̄ posset esse dubiū.

nihilominus ad ppositū nō facit:qm̄ tales nō significan
tur per vbū indicatiui modi:nec aliq̄ velleitate pcise po
sita in voluntate vē oī ꝙ vult:q̄uis dici posset ꝙ vellet:
nec seq̄t.vellē.ḡ volo.Cū ḡ Apls dicat.vult ꝛ nō vellet:ꝛ
silr Dam̄.pꝫ nō cōgrue intelligi.de volitione aliq̄ ꝯditio

2m nali.¶ P̄.cū vt in mā de pdestinatione pbatū est:deus
eternalr q̄sdā determinate reprobauerit:ꝛ p ꝯñs noluer
rit eoꝝ misereri vt salui fierēt:nō appet q̄ ꝯditiōe subin
tellecta possit rōnabilr intelligi ꝙ deꝰ vellet tales salua
ri.Et h̄ plurimū ꝯfirmat ex his q̄ dicit Aug.de tyrijs ꝛ sy
donijs:ꝛ ibidē recitata sūt.¶ 2o cōstat ꝙ deꝰ aliq̄s hoies
determinate ꝛ in pticulari simplr ꝛ absolute vult salua
ri.ḡ ꝭm hāc rñsionē vult eos saluari volūtate ꝯñte: sꝫ h̄
est falsū ꝭm intentionē Dam̄.vbi supra ipsa fundat.ait
enī ꝙ volūtas añs est acceptatio ex ipso ex͠ñs.Sequens
aūt volūtas est ex nr̄a cā:ꝛ hac volūtate vt pmittit vult
deꝰ pctōres puniri:ita ꝙ ꝭm eū volūtas ꝯñs hꝫ cām i no
bis.i.ꝙ pp aliqd in nobis vult aliqd in nobis:vt pp pctā
vl̄ q̄a peccamꝰ vult nr̄am punitionē seu nobis puniri:sicē
pbatū est supra:ꝛ isti etiā sic rñdētes alibi tenēt ꝙ nō ex
aliq̄ nr̄a cā deꝰ aliq̄s pdestinauit.ḡ nō ad itētionē Dam̄.
itelligūt volūtatē dei ꝯñtem seu deū ꝯñter aliqd velle.

Sco.li.p di.46.ꝛ i lect.ꝛ i reportatio.

¶ Alij p eādē distīctionē ad auctē Apl'i rñdētes dicunt:
ꝙ iō dī velle añter oēs hoies saluos fieri: q̄a oībꝰ dedit
dona nālia ꝛ leges rectas ꝛ adiutoria cōia sufficiētia ad
salutē:ita ꝙ ista vocat volūtas añs.ꝯñs aūt est q̄ vult ali
cui pp sua merita btitudinē.¶ Alij satis ꝯcorditer istis

Ochā lib. p di.46. q̄o.pria.

dicūt ꝙ volūtas dei añs est qua dat alicui nālia vel añce
dētia qbꝰ pōt aliqd cōseq:cui etiā paratus est coagere si
aliꝰ velit:nec illi ꝯtriū manifestabit cū pcepto vel cōsilio
exequēdi.volūtas aūt ꝯñs est illa qua deus vult efficaci
ter aliqd ponēdo id in eē.Et iō deꝰ dī velle añter oēs ho
mines saluos fieri:q̄a dat oībꝰ añcedētia qbꝰ pñt ꝯsequi
salutē cū pcepto ꝛ cōsilio exequēdi ꝛ nūq̄ pcipiet eis ꝯ
triū ꝛ erit eis paratꝰ coagere pmittēs eos libere agere ad

p Scotū ꝛ Ochām

cōsecutionē salutis.¶ Sed nec iste modus rñdēdi veri
tatē hꝫ.Primo qdē:q̄a in eo qd̄ dicunt de volūtate añte
iplicāt falsū.vꝫ ꝙ oībꝰ deꝰ dat añcedētia sufficientia ad
salutē.ꝯstat enī ꝙ pueris añ baptismū siue in vteris ma
trū:siue egressi ex vtero moriētibꝰ:nō dat talia sufficien

2m tia añcedētia qbꝰ ꝯsequi possint salutē.¶ P̄.Constat ꝙ
sine fide ipoīe est de poᵃ dei ordinata quēq̄ saluari:sꝫ cō
stat ꝙ nō oībꝰ deꝰ dat fidē.vñ vt dicit Aug.in de pdesti.
scōꝝ.eā qbusdā dari qbusdā nō dari oīnonon dubitat:q
nō vult manifestissimis sacris litteris repugnare.ḡ non
oībus dat deus añcedētia sufficiētia ad ꝯsequēdū salutē.
Ita posset argui de alijs qbusdaꝫ gratuitis donis dei ad
salutē cōsequēdā necessarijs:que nō oībus certū est deuꝫ

3m largiri.¶ P̄.Si iō dicat deꝰ velle oēs saluari antecedē
ter:q̄a oībus vult vel dat antecedentia salutis quecunq̄ꝫ
sunt illa: multo fortius dici deberet ꝙ vult oēs peccare
vel esse in peccato añcedēter: qm̄ oībus dat antecedētia
quibus possunt peccare:ex seipsis enī vel nālibus pprijs
certū est hoies posse peccare:ꝛ pueri oēs nāliter nascunt
in peccato:ꝛ tñ nullus hoc diceret deū velle antecedēter:
q̄nimo ꝭm Dam̄.ibidem sola bona vult nobis deus an
tecedēter:nec euadit hoc per hoc ꝙ inter illa antecedē
tia isti ponūt precepta ꝛ cōsimilia.Nā si sine talibus per
sola nālia possent cōsequi salutē nō numerarent ab istis
inter añcedētia illa salutis:ita ꝙ ꝭm istos ideo salutem
vult oībus añcedēter:q̄ vult oībꝰ añcedētia salutis suffi
cientia.ergo eadē rōne ꝛ qd̄libet cuiꝰ añcedētia sufficiē

4m tia vult nobis deus:deꝰ nobis vult añcedēter.¶ Scdo:
rñsio nō est vera quātū ad illud qd̄ dicunt de voluntate
cōsequēte:non quidē dictū pmorū.tum q̄a dicūt ꝙ deus

voluntate ꝯsequēte vult nobis beatitudinē:cū Dam̄.ex
presse dicat ꝙ volūtate antecedēte.dicit enī ꝙ deus ante
cedēter vult oēs hoies saluari ꝛ regnū eiꝰ potiri ꝛ fortu
nari:qd̄ nō est aliud dictu q̄ dicere ꝙ vult añcedēter oēs
hoies esse beatos:tū q̄a dicūt ꝙ vult alicui beatitudinē
propter merita sua.Nam cū predestinare non sit aliud q̄
propositū vel volūtatē dādi beatitudinē seu vitā eternā
vel hoc sit pncipalr:vt supra patebit:sequeret ꝙ aliquē
deus ppter sua merita pdestinasset:qd̄ est expresse cōtra
sacrā scripturā:vt supra pꝫ:ꝛ ꝯtra hunc doctorē.met.Qd̄
etiā alij dicunt ꝙ voluntas ꝯñs est qua vult aliquid effi
caciter ponēdo illud in esse:est etiā cōtra Dam̄.ibidem.
Nam sequit ꝙ beatitudinē ꝛ alia bona qua deus effica
citer vult hoībus illa ponēdo inesse velim volūtate con

5m sequēte:ꝛ tñ expresse.d.Dam̄.ꝙ volūtate añte.¶ 2o ꝭm
Dam̄.deus ea que vult nobis ꝯñter:vult ex cā nostra: ex
quo sequit:ꝙ qd̄cūq̄ bonū deꝰ homini cōferret siue me
riti siue pmij illud daret ꝛ vellet ei ex causa eiꝰ:qd̄ indu
bitāter hereticū est.Nā sic nulla eēt grā.¶ Rñdeo ergo

Rñsio pro pria capl'o iij.ꝛ iiij.

ꝭm Aug.in enchi.ꝛ Magrm in psenti distinctiōe:ꝙ illa
auctas intelligēda est ꝭm distributionē accōmodā:vt sic
dicat:vult oēs saluos fieri:tanq̄ diceret nullū hoieꝫ sal
uū fieri:nisi quē fieri ipse velit:nō ꝙ nullus sit hominuꝫ
nisi quē saluū fieri velit:ꝙ nullus fiat saluus:nisi quem
velit saluari:ꝛ ideo sit rogādus vt velit:q̄a necesse est fie
ri si voluerit.Sic eniꝫ subdit ipse.Intelligimus ꝛ qd̄ in
euāgelio scriptū est qui illuminat oēm hoiem:nō q̄a nul
lus est hoiꝫ qui nō illuminet:sed q̄a nullus nisi ab ipso
illuminat:pōt quoq̄ꝫ intelligi predicta auctas.vt ibideꝫ
subdit:vt sit distributio pro generibus singuloꝝ:nō pro
singulis oium generū.Et est sensus.vult ꝛc̄.i.de omni ho
minū statu:ꝛ nobiliū ꝛ ignobiliū:pauperū ꝛ diuitū:viro
rū ꝛ mulierū:ꝛ sic de singulis hoium differētijs:vult ali
quos saluos fieri:ꝛ hanc expositionē bene ostēdit ibi in
tētioni Apl'i ac littere conuenire:istis ergo modis ꝛ quo
cūq̄ alio:vt subdit sequēti capl'o itelligi pōt illud dictū
Apl'i.dum tamē credere nō cogamur aliqd omnipotentē
deum voluisse fieri:factūq̄ꝫ nō esse.Qui sine nullis am
biguitatibꝰ:siue in celo:siue in terra : sicut veritas cātat:
omnia q̄cūq̄ꝫ voluit fecit:pfecto facere noluit qd̄cunq̄ꝫ
non fecit.Hec Aug.Et eodē modo itelligenda est auctas
Dam̄.preallegata.vꝫ ad itellectū illius distributionis de
volūtate.Sciendū ꝙ quecūq̄ deus vult nobis : aut facit
in nobis:vel habent in nobis causam meritoriaꝫ : ꝛ talia
dicit Dam̄.deum velle ꝯsequenter:sicut penaꝫ quālibet
ꝛ punitionem quā ppterea vult nobis:q̄a peccamus:ita
ꝙ peccatum est causa meritoria pene:quā nobis infligit:
aut non habent in nobis talem causam meritoriā salteꝫ
primam:sed ex sua bonitate ꝛ gratia illa nobis concedit:
ꝛ talia sunt bona omnia que habemus:ꝛ hoc dicit ipsuꝫ
deum velle nobis volūtate antecedente:quoniā nulla in
nobis causa antecedit:seu nihil in nobis precedit causa
litatis eius voluntateꝫ:vt talia nobis velit:qd̄ est dictu:
ꝙ non ppter aliud in nobis vel ex nobis vult primo ali
qua bona nobis:sed ex sua bonitate pmo.vnde ꝛ merita
nostra dona sunt eius:vt dicit Augustinꝰ.ij.de trinitate. cap̄.ij.
non ergo talis voluntas consequitur causaliter vel meri
torie aliquid in nobis:ꝛ ideo nō ex causa nostra:sicut vo
luntas punitionis.Nam quia peccamus:ideo vult puni
re:sed ex seipso:ꝛ ideo illaꝫ vocat consequentē:hanc aūt
antecedentem.Et hanc manifeste patet intuenti diligen
ter esse intentionem eius:vnde premisso deum velle oēs
saluari ꝛ peccatores puniri:ait.Dicitur ergo pma antece
dēs voluntas et acceptatio ex seipso existens.scda vō se
quēs voluntas ꝛ cōcessio ex nr̄a causa:ꝛ postea subdit ꝙ

quecūq̄ꝫ

quecūq; sunt in nobis bona de⁹ vult nobis añcedenter:q̄ aūt pniciosa ꝛ vere mala ꝛ peccata:neq; añcedēter vult neq; ꝯñr:concedit aūt.i.ꝑmittit lib.ar.ita ꝙ ex eius snia possumus colligere vnā diuisionē gñalē talem oium que sunt in nobis q̄lz vel sunt bona vel mala. Si aūt bona:il la vult nobis de⁹ añter:ꝛ ex seipso tanq̄ ex p̄ma cā oium bonoꝝ nostroꝝ liberalis ꝛ gratuita. Si mala: vel sūt ma la pene.vel culpe. Si pene:illa vult nobis ꝯñr non ex se ipso: sed ex cā nostra:nō enī sine cā ꝛ demerito nostro pu nit:sicut sine cā ꝛ merito bona largit̄. Si autē sunt mala culpe illa nobis neutro mō vult:nec illoꝝ nobis est cau sa:qm̄ nec vult nos peccare nec facit vt peccem⁹:sed ꝯce dit ꝛ permittit libero arbi. Ex hoc pȝ ꝙ nō ad mentē ei⁹ predicti doctoris suā premissam distinctionē assumunt.

¶ Distinctionis. XLVIII. Questio.

Quantum ad.48. distinctionē:que vltima est hui⁹ li. Quero vtrū q̄libet hō potēs vti lib.ar.teneat̄ vo luntatē suā volūtati diuine vl̄r in volito cōformare. Et arguit̄ p̄mo ꝙ nō:aliq̄s li cite pōt in aliquo volito voluntatē suam difformare volūtati diuine.ḡ nō q̄lz tene tur suā volūtatē volūtati dṅe in quolibet volito cōfor mare. ꝯña pȝ. añs ꝓbat̄ aucte Augu. enchi. dicētis:ꝙ bo nus fili⁹ bona volūtate vult p̄rem viuere:quē de⁹ bona volūtate vult mori:ꝛ sil̄r bona volūtate pōt filius nolle p̄rem mori:quē tñ de⁹ vult mori. ¶ 2° aliq̄s quātum ad aliqd̄ volitū cōformādo suā voluntatē volūtati dṅe pec cat.ḡ nō q̄libet teneat̄ ꝛc̄. ꝯña pȝ:q̄a alias q̄s teneat̄ ad pec cādū:qd̄ est impoſe:q̄a tūc peccās nō peccaret:etiā añs ꝓ bat̄:q̄a iudei volētes chr̄m mori:quē etiā deus volebat mori peccauerūt. ¶ Confirmat̄ per Aug⁹ vbi supra di centē:ꝙ deus quasdā suas volūtates vtiq; bonas iplet ꝑ multoꝝ hoium volūtates malas:sicut ꝑ iudeos maliuo los:patris bona voluntate ꝓ nobis occisus est chr̄s. ¶ 3° de⁹ vult creare aiam antichr̄i:ꝛ resuscitare final̄r oēs ho mines ꝛ iudicare mūdū:ꝛ nō q̄lz hō:imo nullus pur⁹ hō teneat̄ velle creare aiam antichr̄i:ꝛ alia q̄ p̄dicta sunt:cuȝ ista sunt possibilia soli deo.ḡ nō quilȝ teneat̄ suā volūtatē diuine in volito vniuersaliter conformare.

Ad oppositū Apl'a p̄ma ad Tim. persuadet Ti motheo: vt pro oib⁹ faciat fieri ora tiones in ecclesia:ꝛ causam assignat:q̄a h̄ est acceptū co ram deo : sed hec non esset sufficiens causa nisi omne qd̄ est placitum deo velle deberemus.ergo ꝛc̄.

Presuppositis distinctionib⁹ de volūtate dei p̄missis in q̄ōne precedenti:di stinguendū est de volūtate hoīs:que pōt accipi tā pro po tentia volitiua q̄ꝫ ꝓ actu eius:qd̄ volitio vel nolitio dr̄:et vtroq; ēt volūtas a sanctis doc. noiat̄. hoꝝ aūt actuū q̄ dā cōsequunt̄ q̄si nāl̄r volūtatē:ꝛ añ deliberationē rōis: quidā aūt sequunt̄ deliberationē rōnis:cū ḡ cōformitas volūtatis de qua querit̄ attēdit̄ s̄m actus:ꝛ actus preue niētes rōnis deliberationē nō sint plene in p̄tāte nr̄a:nō intelligo q̄ōnē de ꝯformitate voluntatis s̄m tales act⁹ ꝛ p̄mos mot⁹:sȝ s̄m deliberatos:rursus q̄a cōtingit non oē volitū a deo notū eē hoi qd̄ a deo sit volitū. Nō est etiaȝ q̄ō itelligēda de talib⁹:sȝ de his q̄ sciunt̄ a deo eē volita. ¶ His p̄missis r̄ndendū ē ad q̄ōnē:ꝛ p̄ accipiēdo volun tatē dei ꝓ volūtate signi:deinde pro volūtate bñplaciti. ¶ Quantū ad primū si itelligit̄ de precepto vel ꝓhibi tione.pȝ:q̄a q̄lz teneat̄ se ꝯformare tali volūtati vl̄r i vo lito:qm̄ q̄lz teneat̄ obs̄uare q̄dlȝ p̄ceptū affirmatiuū:vel negatiuū sibi a deo factū:q̄uis differēter talia obligēt.s. affirmatiua ꝛ negatiua vt alibi videbit̄. Si etiā de volū tate cōsilij intelligit̄ etiā nō est dubia q̄stio:q̄a oēs dicūt ꝙ nō:ꝛ pȝ:q̄a alias impletio cōsilioꝝ nō esset opus super erogationis. ¶ P̄. Si q̄lz teneret̄ ad ꝯsilia q̄libet nō im plens illa peccaret:ꝛ sic q̄libet ducens vxorē eoipso pec caret:qd̄ est ꝯ Ap̄lm p̄ᵃ ad Corin. dicētē. Si acceperis vxo rē nō peccasti:ꝛ si nupserit v̄go nō peccauit:de op̄atione vō eadē est difficultas sicut de volūtate bñplaciti:qm̄ q̄ cūq; deus operat̄ ipse vult:ꝛ ideo sil' de ista videbit̄ cuȝ illa. Restat nūc dōȝ de ꝑmissione que etiā vocat̄ dei vo luntas. Et de ista dico ꝙ nō quilȝ tenetur cōformare vo luntatē suā in volito volūtati diuine:qd̄ probat̄:q̄a alias sequeret̄ ꝙ aliquis teneret̄ velle offendere deū ꝛ pecca re:qd̄ est falsum. pȝ ꝯña:q̄a multos deus ꝑmittit se offen dere ꝛ peccare. ¶ Quātum aūt ad volita volūtate bene placiti:pono tres ꝯnes. ¶ Prima est.ꝙ q̄lz teneat̄ volun tatē suā in nullo difformare volūtati dṅe. Probat̄ p̄mo sic. q̄lz teneat̄ nihil velle ꝯ eternā legem.ḡ q̄lz teneat̄ i nul lo difformare suā voluntatē dṅe volūtati. añs pȝ:q̄a vel le aliqd̄ ꝯ eternā legē est pctm̄. iuxta illud Aug. ꝯ faustū. pctm̄ est factū vel dcm̄ vel cōcupitū ꝯ eternā legē. ꝯñtia ꝓbat̄:q̄a vt imediate subiūgit Aug. lex eterna est rō vel volūtas dei:difformare aūt suā volūtatē dṅe voluntati: nihil aliud est q̄ꝫ velle aliqd̄ ꝯ diuinā volūtatē seu ꝯ qd̄ vult de⁹.ḡ q̄libet teneat̄ in nullo difformiter ꝛc̄. ¶ 2° nul li licite displicet aliqd̄ bonū iquātū hui⁹:aut placet aliqd̄ malū.ḡ q̄libet teneat̄ ꝛc̄. añs pȝ. ꝓbat̄ ꝯñtia:q̄a deus non vult aut diligit nisi bonū:nec nō vult seu odit nisi malū. ¶ Scd̄a ꝯ est.ꝙ quilȝ teneat̄ vl̄r cōformare volūtatē suā diuino volito.i.teneat̄ velle oē qd̄ vult deus:nisi a deo sit volitū in se:vel suo añti:eum non illud velle. Probat̄ q̄a sup illō ps. Nō adhesit mihi cor prauū.d. Aug. cor prauū est cor nō rectū:rectū aūt cor hoīs dicitur ꝙ oia que vult de⁹:ille vult. Et glosa super eodē v̄bo dicit. cor prauū est cor tortū qd̄ hȝ q̄ nō vult oia que vult deus : sed cōstat ꝙ q̄libet dȝ hr̄e rectū cor ꝛ nō prauū aut tortuȝ.ḡ q̄lz teneat̄ velle oia que vult de⁹. Dixi aūt nisi a deo sit volitū in se: vel in suo añti:eū nō illud velle:q̄a si deus vellet aliqd̄:ꝛ vellet me nō velle illud:ꝛ si illud vellē:agereȝ ꝯ volunta tē eius ꝛ peccarē. Unde si deus vellet me pro tēpore.a.ni hil velle vel nolle:ꝛ cū hoc vellet patrē meū saluari non deberet velle p̄reȝ meū saluari:q̄a sic volēdo agerē ꝯtra volūtatē dei:qui nullū actū volūtatis vult me habere ꝓ tunc. ¶ 3ᵃ ꝯ.ꝙ nō quelibet voluntas diuine volūtati cō formis in volito est recta. ꝓbat̄ q̄a vt dicit Aug. in enchi. ꝛ habet̄ in l̄ra. Judei voluerūt chr̄ȝ mori:qd̄ etiā de⁹ vo luit:ꝛ tñ eoꝝ volūtas ipia ꝛ neq̄ fuit:ꝛ ita si scirē deū vel le p̄reȝ meū mori:ꝛ hoc ip̄m vellē:non q̄a de⁹ vellet illō: sed vt citius hereditatē adirē vel ex inuidia:aut alia nō recta intētione:volūtas vtiq; mea peruersa foret. vñ ad rectitudinē volūtatis multe circūstātie requirunt̄:q̄bus vl aliqua eoꝝ deficiētibus nō est recta. ¶ Cōtra p̄dicta pōt obijci. Et p̄mo ꝯ p̄mā ꝯnem:q̄a si esset vera:sequit̄ ꝙ omnis volūtas difformis in volito diuine volūtati foret mala. pȝ:q̄a teneat̄ nō esse difformis in volito dṅe volun tati:sȝ ꝯñs est falsuȝ s̄m Aug. vbi supra. ait enī aliqñ bo na volūtate vult hō aliqd̄:qd̄ de⁹ nō vult. Et subdit exē plū tāq̄ si bon⁹ fili⁹ p̄reȝ viuere velit:quē deus bona vo lūtate vult mori. ¶ Cōtra scd̄am ꝓbo:q̄a sequit̄ ꝙ aliq̄s teneret̄ velle nō eē in gr̄a:ꝛ ꝑ ꝯñs nō esse bonū:qd̄ nō est dōm. pȝ ꝯñtia q̄a peccātē mortal̄r de⁹ nō vult esse in gr̄a: vñ per peccatū eius subtrahit gr̄aȝ:ꝛ hoc deū velle bene scit:vel saltē ipse scit per scripturas:aut etiā per diuinaȝ reuelationē.ergo ipse teneat̄ tūc illud velle. ¶ Scd̄o q̄a si alicui reueleat̄ a deo:ꝙ velit eū dānare perpetuo:sequit̄ ꝙ iste tenebit̄ velle ꝙ deus eū dānet:ꝛ ꝑ cōsequēs velle

nunq̄ videre deum: et nunq̄ esse beatum: sed hoc est falsum: quia licite potest rogare deum pro finali salute sua: et per consequens pōt licite velle saluari. ¶ Ad primū dōm ꝙ verbū Aug. intelligendū est de eo cui non constat mortem patris voluntatē esse a deo volūtate beneplaciti: q̄uis enim quis videat patrem mori: et ob hoc possit scire deū velle voluntate signi qd est permissio: ꝙ ille moriatur: non constat tamē sibi ꝙ deus velit volūtate beneplaciti. Si autem constaret dico ꝙ ipse peccaret si deliberate vellet eum non mori. Si autem indeliberate et voluntate nālis compassionis: aut non peccaret aut non grauiter. ¶ Ad primā ꝯtra scdam ꝯclonē: nego ꝯñam. ad pbationē dōm ꝙ taliter peccans et sciens voluntatē dei: vtiq̄ debet velle et sibi placere debet: ꝙ ei subtrahat deus tunc gratiam: et ꝙ pro tunc ipse nō est in gratia: et hoc ideo quia sic est rectum et deo placitum: sed non sequitur ex hoc. ergo debet velle non esse in gratia: quia in isto cōsequēte importatur ꝙ absolute debeat velle: et pro tunc et pro quolibet tēpore non esse in gratia: quod est falsum. ¶ Ad aliud supposito ꝙ talis reuelatio possit a deo fieri: qd est dubium satis: et aliqui negarent: dicendum videtur ꝙ nisi deus vellet huius hominē non velle suam dānationē: et hoc sibi cōstaret: ipse sciens dei voluntatem debet ꝯtentari: et velle ꝙ deus eum dānaret. Ex quo sic esset placitū deo: et hic actus procederet ex maxima dilectione dei: et nō esset culpabilis: sed laudabilis. Et vlterius videtur dicendū ꝙ in tali casu non esset sibi licitum orare pro finali salute sua: sed simplr de diuino iudicio cōtentari. Et huic fauet dictum Aug. 21. de ci. dei. vbi eius sententia est: ꝙ pro nullo viuēte finalr reprobato: si de eius reprobatione ecclesia esset certa oraret vt saluaretur. Et intelligēda sunt in casu: in quo quis esset certus: sic deum absolute et non solum cōditionaliter velle. ¶ Ad primū pncipale responsum est. ¶ Ad scdm neganda est ꝯñia: quia ꝯtingit: ꝙ aliquis peccat volendo qd vult deus: non quia illud non vult: sed quia non recto fine et debitis circūstantijs illud vult: sicut contingit de iudeis: nec valet pbatio: quia talis non tenetur ad peccandum: quia non tenetur ad volēdū illud eo modo quo illud volendo peccat. ¶ Ad tertiū etiā cōsequentia est neganda: quia deum creare animā antichristi et hoiem eam creare non est idem volitum: et ideo non sequitur: deus vult creare etc. et homo non tenetur velle creare etc. ergo non tenetur se conformare deo in volito. Nam cū dicitur. deus vult creare: subintelligitur se. s. deum vnde sensus est: ꝙ deus vult se creare animam antichristi. Et in alia parte est sensus: quia homo non tenetur se velle hoiem creare etc. sed vtiq̄ sicut deus vult se creare: sic homo tenetur velle deum creare animā antichristi: et similiter de alijs a deo volitis que sciuntur a deo esse volita. dicendum est vt in omnibus voluntas nostra sit diuine volūtati cōformis. ¶ Eo prestante qui super omnia benedictus in secula seculorum. Amen.

Ad pᵐ

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

cap. 25.

ad argᵗᵃ pncipaᵃ Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

¶ Explicit lectura primi sententiarum fratris Gregorij de Arimino: sacri ordinis heremitarum sancti Aug. Theologie professoris precellentissimi prioris generalis quondam prefati ordinis. Qui legit Parisius anno dñi. 1344. Per venerabilem sacre Theologie baccalariū fratrem Paulum de genaçano quādiligentissime castigata et sue pristine integritati restituta.

Tabula

In p

Sequitur alia tabula per ordinē alphabeti conferens ad inueniendum omnia notabilia contenta in hoc pmo auctentici doctoris Gregorij Italici de Arimino.

Vt ex tabula ista qd querit: inueniri in promptu possit: studeat inqsitor in sui libri marginibus distincte ānotare qōnis pncipalia argumēta: numerū articulorū: ꝛ ꝯclusionū ꝛ correlariorū: doctorum opiniones cū suis motiuis. Necnon quottare debet dubia. ꝛ ad cōclusiones pncipaliter obiecta. Aduertatq3 ꝙ aliquādo de pluribus simul distinctionibus vnica ponit questio: ꝛ tamē solum in tabula distinctio pma nominatur. Et illa vnica questio: siue sit de pluribus distinctionibus: aut de vna distinctione in tabula vocatur prima questio: l3 improprie. Insuper textus cōclusionū signari ꝛ scribi debet in margine: vbi probantur: quoniā vtplurimū conclusiones omnes ante earū ꝓbationes premittunt.

generans:vel est pater filij.g essentia est generans.di.8ª qõne pma.in rñsione ad.4.rõnē pncipalē.q.

¶ De veritate talium consequentiarum. In infinitū minor albedo q̄ ista fuit acquisita.ergo ista albedo est infinita. In īfinitū aliquis numerus est maior binario.ergo binarius est infinitus in paruitate.di.17.q.2.in respõsione ad obiectionem.1.

Deus

¶ Deus alicuius theologie est subiectum:ʒ alicuius nõ: sm q diuersimode accipiē theologia simpliciter vl collectiue.q.4.prolo.arti.scdo in pncipio.

¶ Deus inquantum deus est primum subiectum in theologia secūdo modo accipiendo theologiam.ibidem.conclusione prima.

¶ Deus non inquantū deus absolute vel sub ratione deitatis est subiectum theologie:scʒ contracte:ibidem.conclusione secunda.

¶ Deus sub ratione qua glorificator est ʒ ↄtracte est subiectum theologie.ibidem conclusione tertia.contra quā obycitur.10.obiectionibus.

¶ Deus nõ est a nobis pro statu vie cognoscibilis immediate in seipso.di.3.q.4.conclusione prima.

¶ Deus nõ est cognoscibilis in aliqua propria specie vel conceptu simplici sibi proprio naturaliter eius representatiuo:ibidem.conclusione scda.

¶ Deus est a nobis cognoscibilis in via in aliquo ↄceptu simplici proprio ad placitum instituto ʒ cõnotatiuo.ibidem.conclusione quarta.

¶ Deus est a nobis cognoscibilis in aliquo conceptu cõmuni simplici naturalr representatiuo:nõ tñ propria cognitione ʒ distincta ʒ in via:ibidem cõclusione.5.

¶ Deinde arguit contra cõclusiones.1.ʒ.2.ibidem.

¶ Deus in sacra scriptura aliquãdo poniē supponere pro hypostasi:aliquãdo pro natura cõmuni.distinctione q̄rta.qõne pma.in decisione questionis in pncipio.

¶ Hec est cõcedenda.deus genuit deum:similr ista.deus nõ genuit deum:ʒ hec est negãda. Nõ deus genuit deū: ʒ similiter diceretur de persona ibidem.

¶ Negantes istam deus est trinitas:ʒ ↄcedentes istā.trinitas est deus.male dicunt:ibidem.

¶ Hec consequentia debet cõcedi.deus generat.g deus generat se vel alium:ʒ hec negari.ergo generat se deum vel alium deum.Et nota causam:quare nõ valet:esto q idem addatur vtrobiqʒ. Nota etiam q alius aliquando tenetur substantiue.aliquãdo adiectiue:ibidē.in responsione ad scdam rationem in oppositū.q.hec.deus genuit deuʒ qui est deus pater.non est ꝑprie cõcedenda:ʒ quare.ibidem in fine ad tertiam rationem.

¶ De propositio quãdoqʒ denotat consubstantialitatem principij ʒ distinctioneʒ alicuius ab eo:quãdoqʒ sumiē cõmunius.distinctione.5.qõne scda.arti.pmo.in responsione obiectionum ad.5.cõtra cõclusioneʒ pmā.

¶ Deus est in predicamento:ʒ qualiter ibi respõdeē ad rationes opinionū.distinctione octaua.questione tertia.per totum:quere predicamētum.

¶ Utrum deus intelligat aliquid extra se:ʒ quid de hoc senserit philosophus.ʒ responsio ad eius rationes.di.35.qõne pma.per totum.

¶ Deus est prescius futurorum:ʒ tamen cum hoc stat cõtingentia eorum:quere futurum.

¶ Utrum deus possit aliquid scire qđ pmo nesciuit.

¶ Utrum eius scientia possit augeri vel minui ʒ quomõ plura potest ʒ quomõ nõ:quere scientia.

¶ Utrum deus possit dicere falsuʒ mentiri fallere ʒc.di.42.qõne scda.per totum:quere falsum.

¶ Utrū possit probari per rationem naturalem q deus sit infinite virtutis intensiue:quere infinitum.

¶ Quomodo debet itelligi illud Petri.deus nõ est acceptator personarum.di.40.qõne pma.arti.3º in respõsione ad 2m pncipale argumētum.q.in fine.

¶ Deus omne possibile fieri põt facere.distinctione.42.qõne pma.quere potentia.

¶ Dei voluntas impletur:ʒ que semꝑ.quere volūtas.

¶ Deitas nõ potest supponere pro hypostasi:sicut ly deus distinctione quarta.questione pma.in decisione.q.in pncipio:ʒ in solutione ad primaʒ rationem ante oppositū factam.

Delectatio

¶ Omnis delectatio est operatio ʒ dilectio.di.pma.q.2ª.arti.2ª.cõclusionibus pma ʒ scda.

¶ Delectatio q nõ sit operatio ʒ dilectio:obycitur ibidē multipliciter cõtra predictas cõclusiones.

¶ Quomodo debet intelligi.delectatio perficit operationem:ibidē in respõsione ad obiectionem primam.

¶ Delectatio potest esse in diabolo ʒ damnato ʒ qualis: ibidem.in responsione ad quintam obiectionem.contra secundam conclusionem.

¶ Non omnis delectatio est fruitio:ibidem articulo tertio.conclusione tertia.

¶ Delectatio est volitio ʒ complacentia:ibideʒ in principio.articulo scdo.

Desiderium

¶ Desiderium non solum est de habitione rei:sed etiam de ipsa re.dist.pma.qõne 3ª.arti.p in responsione ad obiectionem pmā pro opinione pma factam.

¶ De desiderio:quere infra dilectio.

Demonstratio

¶ Que propositio ꝑprie demr̄atur:ʒ qui syllogismi proprie sunt demonstratiui:quia solū mentales:ʒ tamē non omnes.qõne pma ꝓlogi.articulo 3ºin respõsione ʒ ante responsiones post cõclusionē.3.ʒ eius ꝓbationes.

¶ Non tota demõstratio est scire:ʒ si illud scire deletis premissis maneret:adhuc qđ significatur per illam conclusionē esset scituʒ ʒ euidens:ibidem in responsione ad tertiam obiectionem.

¶ Quomodo cõclusio demonstrationis differat ab assensu ʒ cognitione ʒ est proprie talis conclusio:quere cõclusio.

Dicere

¶ Dicere aliquid sicut dicere falsum sumitur dupliciter: scʒ pro proferre enuntiationeʒ falsam.Alio modo per illud significare ʒc.quere falsum.

Diffinitio

¶ Diffinitio proprie dicta est solum compositorū ex materia ʒ forma substantiali:ʒ quomodo debet intelligi q genus in diffinitione significat materiā aut partem ʒ totam quiditateʒ.distinctione 8ª.qõne 3ª.articulo pmo.in rñsione ad pmā rõneʒ scde opinionis in fine.omne diffinibile est compositũ loquendo de diffinibili ꝑprie:ibidem in responsione obiectionum.

Dilectio

¶ Non omnis dilectio est desiderium vel delectatio.di.pma.qõne scda.articulo scdo.cõclusione.4.

¶ Non omnis dilectio est delectatio: ibideʒ.conclusione 3ª.q omnis dilectio sit desiderium vel delectatio obycitur multipliciter:ibidem in opinione ↄtra quartā ↄnē.

¶ Aliquid aliud a deo est diligendū propter se potest dupliciter intelligi:per quam distinctioneʒ soluuntur multe difficultates:ibidem.qõne.3.arti.pmo.in responsione ad pmam obiectionem.pme opinionis.

¶ Nulla creatura potest licite magis diligi deo:lʒ actu intensiori diligatur ipsa creatura:quoniā dilectio ꝑpter se semper est perfectior illa que est ꝑpter aliud ʒc.ibideʒ.in fine.q.in rñsione ad 2m pncipale.

Dissensus

¶ Dissensus non est aliquis act⁹ a quolibet assensu distinctus: quinimmo quilibet est assensus quidam. questione p̄ma prologi. articulo tertio. post probationem tertie cōclusionis in premissis pro solutione obiectionum.

Discursus

¶ Quid sit discursus theologicus ⁊ ex quibus propositionibus constat. questione p̄ma ꝓlogi. articulo scd̄o. respōdendo ad ar.

Distinctio

¶ Aliqua distingui ratione pōt triplr sumi: ⁊ in quo sēsu pōt concedi aliqua distingui ratione ⁊ in quo negari. dis. 8°. qōne scd̄a. articulo p̄mo in p̄ncipio.

¶ Non est ponenda distinctio rationis que non sit realis ꝯm mentem Phi ⁊ Cōmētatoris: obycit ibidem: ⁊ in solutionibus nota sensum plurium auctoritatum.

¶ Quid intelligat philosophus ⁊ aly doctores quādo dicunt aliqua distingui ratione: ⁊ quomodo ens ⁊ vnū supponunt personaliter vel materialiter: ibidem in solutione ad p̄mam obiectionem.

¶ Aliqua distingui per aliqua intelligit̄ dupliciter. Uno modo per intrinseca. Alio modo per mediū conclusiuuz vel cognoscendi. di. 26. q. p̄ª. in decisione. q.

¶ Quomodo debet intelligi pater distinguitur a filio paternitate: ibidem in responsione ad p̄mam obiectionez contra secundam conclusionem.

¶ Aliquid distingui ab aliquo seipso primo potest dupliciter sumi: vel primo. i. quolibet sui. vel p̄mo idest nullo alio. ibidem in responsione ad quintā obiectionem.

¶ Aliqua distingui vel differre genere vel specie ⁊ esse in diuersis generibus vel speciebus nō est idem. distinctione. 28. questione scd̄a. in responsione ad sextaz obiectionem. contra quintam conclusionem.

¶ De distinctione essentie diuine a proprietatibus personalibus vtrum formaliter. quere essentia.

¶ Quomodo attributa diuina vel perfectiōes attributales distinguantur ⁊ quomodo non: quere attributa.

¶ Ly distinguitur. exponi potest per esse nō idez vel per non esse idem. distinctione. 33. qōne p̄ma. arti. 3° in respōsione ad dubia. 2. ⁊. 3. ⁊ nota ibi quomō eēntia ⁊ pater distinguuntur formaliter.

Donum

¶ Aliud est donuz aliud donari vel esse donatum. per qđ intelligitur illud Aug. exyt nō quomodo natus: sed quomodo datus. distinctione. 10. questione p̄ma. in fine. q. ad 2ᵐ principale.

Electio

¶ Electio sumit̄ dupliciter. specialiter ⁊ generaliter. p̄imo mō non cadit inter equalia nec conuenit deo nec p̄destinationi. scd̄o modo iterum contingit dupliciter: scz preueniēs ⁊ ꝯsequēs. dist. 40. qōne p̄°. arti. 2° post. 5. ꝯ. in responsione ad obiectionē p̄mā.

Enuntiatio

¶ Enuntiationum mentaliuz quedam sunt vocaliū imagines quedam non. questione p̄ma prologi. arti. 3° in solutione rationum opinionis: ⁊ potissime ad. 7. obiectionē.

¶ Non omnis enuntiatio mentalis est assensus: lz econuerso: ⁊ omnis notitia complexa est mētalis enuntiatio: sed non econuerso: ibidem.

¶ Nulla enuntiatio mentalis siue affirmatio siue negatio est eēntialiter ex partialibus notitiys simplicibus cōposita. ibidem.

¶ Quomodo enuntiabilia sunt scita a deo: ⁊ quomō nō: quere scientia dei.

Ens

¶ Ly ens. similiter ly res ⁊ aliqd. potest tripliciter sumi. Et nota quomodo significatum propositionis totale est ens vel res. questione p̄ma ꝓlogi. articulo p̄mo. in respōsione ad obiectionem p̄mā conclusionis tertie.

¶ Quomodo debet intelligi ꝙ ens diuiditur per absolutum ⁊ respectiuuz. distinctione. 28. questione scd̄a. ad. 10. obiectionem. contra quintam conclusionem.

¶ Quid est entitas relatiua ⁊ quid absoluta: quere relatiuum.

Essentia

¶ Essentia diuina nec generat nec generatur. dist. 5. qōne p̄ma. in conclusionibus. 1. ⁊. 2.

¶ De syllogismis quibus arguitur essentiā generare vel generari: ⁊ quō respondetur ad eos: quere syllogismum.

¶ De hac consequētia. essentia diuina est pater generās. ergo est generās: ⁊ ꝙ pater potest dupliciter sumi. ibidē ad quartā rationem questionis.

¶ Hec est impropria ⁊ nō vniuersalis. nulla essentia vel omnis essentia nō generat: nec etiam ista. aliqua essentia diuina generat. est ꝓprie particularis de ꝯuersione ipsarum. ibidem in responsione ad sextā rōnem p̄ncipalez.

¶ De intellectu auctoritatum sanctorum que sonare videntur ꝙ essentia generet. ibidez in respōsione ad septimam rationem ⁊ sequentium.

¶ Essentia diuina non est subiectū generationis diuine. ibidem. questione. 2. articulo p̄mo. ꝯclusione p̄ma. deinde obycitur ꝙ sic.

¶ Utrum essentia diuina sit terminus formalis in diuinis: ⁊ quis sit talis terminus: ⁊ quid est esse terminū formalem: quere terminus.

¶ Or essentia diuina sit principium quo productionis filiy opinio multiplex cum motiuis. distinctione septima. questione p̄ma. articulo scd̄o in p̄ncipio.

¶ Essentia diuina non est principium productiuū filiy. cōclusione scd̄a. quere p̄ncipium.

¶ Essentia diuina ⁊ proprietas personalis distinguuntur formaliter ex natura rei opinio. distinctiōe. 33. questiōe p̄ma. articulo p̄mo. in p̄ncipio.

¶ Essentia diuina seu deitas cōmunis patris ⁊ filiy ⁊ spiritus sancti nullo mō distinguitur nec formaliter nec ex natura rei a proprietatib⁹ personalibus. ibidez. articulo scd̄o. in p̄ncipio. 1. ⁊. 2. conclusionibus.

¶ Nomen essentie diuine ⁊ cuiuslibet persone de se inuicem predicantur conuersim: tamē vtriusqꝫ ad reliquum non est bona ꝯsequentia. ibidem. ꝯclusione. 3.

¶ Predicatio essentie diuine de persona nō est formalis: nec econuerso: ⁊ quid est predicatio formalis. ibidem cōclusione quarta.

¶ Utrum hec sit vera: essentia est eadē formaliter paternitati vel patri vel eius oppositum. Et nota distinctionē de formaliter. ibidez. articulo 3° in p̄ncipio. in responsione ad p̄mū dubium: ⁊ ad alia duo sequentia.

¶ Utrum hec sit vera. essentia ⁊ pater non sunt idem conuertibiliter vel sint: ibidē in responsione ad 4ᵐ dubiuz.

¶ Quomodo intelligitur illud dictū. omnis essentia que relatiue dicitur est aliquid excepto relatiuo: ibidē in responsione ad auctoritatem p̄mā.

Esse

¶ Ad videndum vtruz quando res est possit nō esse ⁊ sit contingens esse: aut quando non est: nota distinctionem: ⁊ quomodo verum est: ⁊ quomodo negādum. distinctione. 38. questione p̄ma. articulo tertio.

¶ Aliquid qđ nunc est potest non esse nunc. sic ꝙ propositio enuntians ipsum nō esse sit vera. Juxta. 3. sensuz ibidem. Deinde obycitur multipliciter probando ꝙ quando res est non potest pro tunc non esse. ibidem post. 3. dictum vel conclusionem.

¶ Aliquid qđ est in aliquo instanti potest non esse in illo instanti potest triplr intelligi ⁊ valet distinctio ad soluēdum obiectionem. contra dictum. ibidem.

¶ Utruz aliquid possit esse tm̄ per instans: quere forma.

¶ Esse

intensiue nec extensiue augetur vel minuitur: suscipit magis vel minus: ibidem. in responsione ad primaȝ rationem principalem questionis.

¶ Cur non in formis acquisitis per motum sit dare primū instans esse: ibideȝ. in responsione ad rationes principales questionis ⁊ potissime ad. 3.

¶ Forma non suscipit magis ⁊ minus nec intenditur vel remittitur: nisi quia magis miscetur forme ꝯtrarie opinio. ibidem. q. 3. articu. pmo. in principio.

¶ Et statim sequitur improbatio illius opinionis.

¶ Utruȝ plures forme subales eiusdē rōnis vel diuerse aut cōtrarie possint esse simul in eodē subiecto per diuinam potentiā. ibidem. articulo. 2. cōclusione prima.

¶ Utrum forme cōtrarie possint esse simul naturalr vel per diuinam potentiam. quere contraria.

¶ In intēsione forme nulla pars de nouo acquirit̄: sȝ fm maiorē dispositionē subiecti opinio. ibideȝ. q. 4. arti. p̄. Ubi nota improbationem eiusdē opinionis inesse nō est aliqua forma distincta a forma nec forma causat aliquā tertiam entitatem a subiecto ⁊ forma que dicatur esse illius forme. ibideȝ. in improbatione opionis. Per eandem formam non auctam neq̧ diminutam subm non possit esse magis vel minus tale: sed per acquisitionem noue forme eiusdem rationis. ibidem.

¶ Forma nō augetur per acquisitioneȝ noue partis aduenientis obijcitur multipliciter. ibidem in obiectio.

¶ Forme accidētalis gn̄atio pōt multipliciter sumi. vbi patet differētia inter generationē forme ⁊ augmētationem. ibidem. in responsione. ad obiectionē primam.

¶ In intensione forme forma precedens nō manet: sȝ cōtinue est perfectior alia cū qua nō remanet precedens opinio. ibidem. articu. scđo in principio.

¶ Et statim sequit̄ eiusdeȝ improbatio. ⁊ cōsequēter ponuntur obiectiones. 12. ⁊ solutiones earum.

¶ Quare vnus gradus forme prius alio inducat̄ vel corrumpatur. ibidem in solutione. 7. obiectionis.

¶ Una forma perfectioris speciei alia excedit illam non proportione: ⁊ tamen nō sequit̄ ꝙ sit infinita. nota ibidem. in responsione. ad octauā obiectionem.

¶ Ad ꝓductionē alicuius forme determinatum agēs requirit determinatum passum: ⁊ econuerso. aliter nō ꝓduceret. ibidem. in responsione ad xiam obiectionem.

¶ Quomodo debet intelligi. forma est contingēs simplici ⁊ inuariabili essentia ⁊c̄. ibidem. in respōsione ad 2m p̄ncipale. q. in secunda auctoritate: ibidem. hec est falsa. forma intensa est plures forme numero.

¶ De forma charitatis quomodo augetur vel minuit̄ in tempore vel instanti. quere charitas.

¶ Ly formaliter. pōt sumi vt est quidaȝ modus vel put est casus de ly forma.

¶ De predicatione formali. quere essentia.

Frui

¶ Quid est frui: ⁊ quid vel. disti. p̄. q. p̄. arti. p̄mo in p̄n.

¶ Nullum nolle est fruitio: sed vsus quidam. ibidem. cōclusionibus prima ⁊ secunda.

¶ Omne velle est vsus vel fruitio. ibidem. cōclusione 3.

¶ Dilectio dei quo ad nos nō est fruitio: sed vsus. ibideȝ. in probatione scđe cōclusionis 3.

¶ Omnis actus voluntatis est fruitio vel vsus: ⁊ nullus actus est medius. ibidem. cōclusione 4.

¶ Omnis actus dilectiōis in creaturis nō relatus in deū est fruitio creature ⁊ peccatum. ibidem. in solutione 4 obiectionis: ⁊ etiam aliarum: etiam ibidē. q. 3. arti. scđo soluendo primam obiectionē coclu. ⁊ cōclusionē.

¶ Usus ⁊ fruitio sunt vnus actus. ibidē. l. oplo. q. p̄ma. ar. 2. in p̄n. ⁊ sequit̄ iprobatio eius. ibidem. cōclusione. 2.

¶ Fruitio ⁊ vsus possunt esse simul in voluntate. ibidem articulo tertio. conclusione tertia.

¶ Fruitio pōt esse in volūtate absq̧ vsu: ⁊ ecōuerso. vsus absq̧ frui actuali. ibidem. cōclusione. 4.

¶ Omnis fruitio est actus seu operatio solius volūtatis. dist. p̄ma. q. scđa. articulo. 3. conclusione p̄ma.

¶ Non omnis fruitio est delectatio: sed aliqua sic. ibidē. questione secūda. conclusione scđa.

¶ Nō omnis delectatio est fruitio: sed aliqua fruitio est delectatio. ibidem. conclusionibus. 3. ⁊. 4.

¶ Frui capit̄ tripliciter. ibideȝ. q. 3. arti. p̄mo. in p̄ncipio.

¶ Quo vel quib' licite volūtas pōt frui. q. 3. arti. 1. ibidē.

¶ Deus non est obiectum ordinate fruitionis: ⁊ ꝙ alio a deo est fruendum opinio duplex. ibidem.

Futurum

¶ Scđm pħm non quelibet ꝓpositio singularis ꝯtingēs de futuro est determinate vera vel falsa. ⁊ nota rōnes pħi distin. 38. articulo p̄mo in p̄ncipio.

¶ Cur pħs verū dixerit opinio Aureoli sub duabus ꝯnib' cum suis probationibus. ibidem in fine arti.

¶ Quelibet talis ꝓpositio de futuro est determinate vera vel determinate falsa. ibidē. arti. 2. cōclusione p̄ma.

¶ Quelibet talis de futuro vera quādocūq̧ fuit semper fuit vera. ibidem. conclusione secunda.

¶ Nulla propositio singularis de inesse de futuro: cuius enuntiabile est futurum cōtingens ad vtrūlibet est necessario vel ineuitabiliter vera. ibidem conclu. 3.

¶ Nulla ꝓpositio de inesse particularis vel vniuersalis affirmatiua enuntians aliquaȝ entitatem futuram esse futuram est necessaria. ibidem conclusione. 4.

¶ Huiusmodi ꝓpositiones. omne futurū cōtingens erit. Et aliquod futurum contingens nō erit. nō sunt necessarie si subiecta stent pro entitatib'. Si vo stent ꝓ enūtiabilib' sunt necessarie: ⁊ quelibet talis singularis est contingens. ibidem in corre. conclusionis. 4.

¶ Quelibet talis propositio singularis de futuro contingenti potest nunquam fuisse vera. ibidem cōclusione. 5.

¶ Quelibet talis enūtians futuruȝ pro determinato tēpore vel istāti pōt successiue esse vera ⁊ falsa. ibi ꝯne. 6.

¶ Nulla talis potest sic successiue esse vera ⁊ falsa. Ante instans vel tempus pro quo enuntiat illud futurū. ibidem. conclusione septima.

¶ In aliquo sensu capiendo mutabiliter verum quelibet talis affirmatiua ē mutabiliter vera: ⁊ negatiua falsa. ibidem. conclusione octaua.

¶ Quomodo tales ꝓpositiōes possunt incipere esse vere vel false ⁊ in quo sensu. ibidem. post conclusiones.

¶ Quid respondet̄ ad rōnes pħi ⁊ aliorū quibus arguitur ꝙ ꝓpositio contingens de futuro singularis non est determinate vera. ibidem. articulo. 3.

¶ Quedam futura sunt res incomplexe significabiles: ⁊ quedam sunt enuntiabilia complexe. ibidem. q. 2. articulo p̄mo. in p̄ncipio. deus non est prescius omnium futurorum tam incomplexe ꝙ̄ complexe significabiliū ibidem. conclusionibus. 1. ⁊. 2.

¶ Falsa est opinio. d. hanc esse falsaȝ deus scit ꝙ aliquid est futurum: ⁊ nota causam: ibidem. post cōclusionē. 2.

¶ Futura cōtingentia certitudinaliter cognoscunt̄ a deo per ideas opinio cum improbatione eius. ibidem. articulo secundo. in principio.

¶ Modus quo de' videt futura est inexplicabilis sȝ imaginabilis. ibidem. post improbationem opi.

¶ Qualiter

Tabula

¶ Ratio Ansel. qua nititur ꝓbare deum esse infinitū: ga eo magis cogitari non potest: non tenet.
¶ Nota cām ꝛ multa alia in rōne seu respōsione. ibidez. ad ꝑncipalem ratione questionis que est rō Ansel.
¶ Deus aliquā multitudinē potest facere actu infinitaz. distin. 42. q. 4. articulo ꝑmo. cōclusione ꝑma.
¶ Quomodo huiꝰ ꝓpōnes in cōtinuo sunt infinite ptes in potētia: non autez in actu: possunt habere bonū ꝛ malum sensum in probatione. cōclusionis prime.
¶ Possibile est aliqḋ corpus esse infinitū. ibidem. ꝯ. 2.
¶ Deus quālz formam intensibilē vel remissibilē intensiue infinitam in sua specie pōt facere. ibidem. ꝯ. 3.
¶ Possibile est aliquā magnitudinē ꝑ aliqḋ tps cōtinue esse finitam: ꝛ in instanti termināte esse īfinitā. Et silr de mltitudine. ibidē. in fine articuli in q̄dā correlario.
¶ Nullo modo pōt esse infinitū nec in magnitudine nec in multitudine nec in perfectione: obycitur multipliciter ꝛ subtiliter. ibidem. ar. 2. in principio.
¶ Unum infinitū pōt dici totuz respectu alterius ꝛ maius ꝛ equale ꝛ qūo totum in aliquo sensu potest esse eq̄le parti. ibidē. in respōsione ad. 3. ꝛ. 8. obiectionē.
¶ Qūo infinita possunt esse pertransita in aliquo instāti ante cōtinue finita. nota ibi multa bona. ibidem. in responsione ad vndecimā obiectionem.
¶ Infinitum corpus si esset posset a deo moueri circulariter seu gyratiue. ibidem. articu. 3. conclusione prima.
¶ Phs nō demōstrauit vt credidit primo celi celum nō esse infinitum. ibidem. in correlarys. cōclu. ꝑme.
¶ Si corpus esset infinitum vndiquaqz nō posset moueri motu recto. Nec si ꝭm vnam dimensionem tm̄ esset infinituz. scōm illam posset moueri: lz ꝭm finitā posset ibidem. conclusione scḋa.
¶ Corpus infinituz si esset nō posset moueri circulariter obycitur. ibidem. in obiectione ad ꝑmam conclusionē.
¶ Utrum si corpus infinitū ꝭm sursum ꝛ ꝭm deorsuz finitum esset graue descenderet.
¶ Nota cām quare non moueret. ibidem. in obiectione posita in reprobatione. 2. conclusionis.
¶ In productione reruz: ꝛ similiter in corruptione dupliciter potest dari primū instans ꝛ vltimū. distin. 17. q. 2. articulo scḋo. in scḋa distinctione. ibidem posita.

Intensio.

¶ Qūo in acquisitione vel intensione seu perditione forme sit dare primum instans: ꝛ vltimum: quere forma.

Lux.

¶ Lux sic dependet aliquādo a corpore luminoso ꝙ sine eo esse non potest: aliquando non sicut in oculo. distin. 3. q. 2. articulo scḋo, in responsione ad scḋam rationem primi duby.

Materia.

¶ Quomodo debet intelligi ꝙ materie diuersant ꝭm diuersitatez transmutationū generabiliū. dist. 8. q. 3. arti. ꝑmo. in rñsione ad primā auctoritatem pro opinione.
¶ Quid est materia propinqua ꝛ quid remota. ibidem in responsione ad 2m auctem pro opinione adductam.

Malum.

¶ Mala inquantum sunt entia sunt a deo facta ꝛ volita: non autē inquātum mala: ꝛ ex hoc patet ad auctem sanctorum. distin. 45. q. ꝑma. in responsione ad 2m argumentum qōnis.

Maius.

¶ Maius ꝛ minus possunt sumi iproprie ꝛ ꝓprie. distin. 42. q. 4. articulo. 2. in rñsione ad scḋam obiectionē. Et vtrum vnum infinitū sit maius alio. ibidem.
¶ Quomodo illud dictū videlz vbicūqz est dare magis ꝛ minus ꝛ equale dari potest. ꝙ nō in oībus. distin. 17. q. 5. arti. 2o du°. 2. in rñsione ad obiectionē. ꝑ. 4. conclu.
¶ De maximo ꝛ minimo visibili vel distātia quomodo dantur. quere visibile.
¶ Minimū forme pōt sumi dupliciter. vno mō ītēsiue. Alio modo extēsiue. Et vterqz modus subdiuiditur distinctione. 17. q. 2. arti. 3. in principio.
¶ Accipiendo minimū quo nihil pōt esse minus nullius forme extēsiue est dare minimū ītēn. ibidē. ꝯclu. ꝑma.
¶ Similiter accipiendo minimū nullius forme ītensiue est dare minimū intensiue. ibidem. cōclusione. 2.
¶ Accipiēdo minimū extensiue qḋ pōt per se sepatū ꝛ nihil eo minꝰ eiusdē spēi ex se ꝛ nāliter existere. Cuiuslz forme est dare minimū vel maximū nō possibile minus oī sua pte poni ꝑ se subsistere in specie illa. ibidē. ꝯne. 3.
¶ Nō cuiuslibet forme que pōt intēdi ꝛ remitti est dare minimum separatū intensiue. ibidem. conclusione. 4.
¶ Non est dare minimū extensiue: vt dicit in 3a ꝯ. sed sic intēsiue vt negat. 4. nota rationes in obiectionē. ibidē.

Motus.

¶ Aliquis motus tam ad formam q̄z ad locum continue velocitat: ꝛ tñ in fine nō est acqsitū spatiū infinitū. dis. 17. q. 5. ar. 2. in rñsione ad. 2. obiectionē. ꝯ. ꝑ. du. 4. de motu corpis ifiniti vtrū si esset posset moueri: q̄re īfinitū.
¶ Moueri sursum ꝛ deorsum aliquo mō sunt cōtraria ꝛ quomō sunt cōta. distin. 17. q. 3. ar. ꝛ du°. 2. ad q̄rtam obiectionem.

Natura.

¶ Nature rerum sunt in intuitu dei ꝛ eas potest mutare: ꝛ ꝙ nihil facit cōtra naturā ꝓprie loquendo. distin. 17. q. 3. articulo. 2. paulo ante obiectionē.
¶ Utrum sequens rationē naturalez habeat ponere deū nihil intelligere extra se: quere intelligere.

Necessarium.

¶ Aliqd pōt dici necīum q̄druplr. dis. 6. q. ꝑ°. in ꝑncipio.
¶ Aliquid elicit necessario suaz actionē tripliciter: ꝛ quo illorū pater necessario genuit filium: ibidem: vltra quere pater.

Notitia.

¶ Nulla notitia vnius rei continet virtualiter notitiam alterius rei in. q. 4. prolo. articulo ꝑmo. ꝯ. scḋa.
¶ Notitia simplex subiecti ꝛ passionis nō continet notitiam principy: ibidem: conclusione tertia.
¶ Nō omnis actus itellectus: imo nullus est notitia ītuitiua sui. o. ꝑ. q. 3. arti. 3. ꝯnibus. 3. ꝛ. 4. quere actus.
¶ Nulla notitia in nobis naturalr habita est disticta notitia abstractiua sui. ibidem. conclusione. 5.
¶ Aliqua notitia nāliter pōt esse cognitio sui abstractiua indistincta ꝛ confusa. ibidem. conclusione. 6.
¶ Aliqua notitia supernāliter homini cōcessa pōt esse distincta notitia sui abstractiua. ibidem. cōclusione. 7.
¶ Oz quelibet notitia sit notitia sui etiam intuitiua obycitur. ibidem. in obiectionem.
¶ Notitiarū quedā simplex quedā cōplexa: ꝛ simpliciuz q̄dā ime. terminat ad obiec. ꝛc. di. 3. q. ꝑ. ar. ꝑ. in ꝑnci.
¶ De notitia ꝛ modo notitie rerum. ibidem. in toto arti. quere sensitiuum vel sensibile.
¶ Notitia cōplexa posset in itellectu remanere ꝛ nō erit notitia. Nō autē sic est de simplici. ibidem. in respōsione ad quintam rationem ꝯtra cōclusionē primi duby.
¶ De notitia rerum insensibilium. ibidem. q. 2.
¶ Que sit notitia ītuitiua ꝛ que abstractiua: ꝛ quomodo differunt. distin. 3. articulo ꝑmo in principio.
¶ Quedā notitia sensualis est intuitiua: q̄dam abstracti.
¶ Similr de notitia intellectuali. ibidē. correlario ꝑmo.
¶ Eadem notitia nūero est intuitiua ꝛ abstractiua: ꝛ q̄lz abstractiua est intuitiua ꝛ nō eᷓ. ibidem correlario 2°.

Tabula

¶ Pater non est prior filio in diuinis eternitate: nec tempore nec perfectione vel natura. Et ibi nota de instanti nature ꝛ originis: ibidem.

¶ Pater est prior filio causalitate: qa pater est causa filij: ibidem. conclusione scda.

¶ Falsa est opinio dicens patrem prius posse generare ꝙ generet. Et de ordine instantium originis ꝛ nature. ibidem. in probatione conclusionis scde.

¶ Hec de ꝓprietate sermonis non est vera. pater ꝛ filius sunt vnum pncipiū spiritussancti: ꝛ quō intelligitur.

¶ Partes aliquorum seu alique habere partes pōt quadrupliciter intelligi. Et nota distinctionē ad sciendum ꝙ proprie dicitur vnum. distin. 24. q. pma. arti. pmo. ad 2. 3. ꝛ 4. obiectio. conclusione secunda.

¶ Quō debēt intelligi doctores dicētes partes esse in cōtinuo solum in potentia. ibidem. in solu. obiectio.

¶ Et non proprie dicitur: iste sunt omnes partes cōtinui. sed iste sunt omnia quorum quodlibet est pars cōtinui. quere totum.

Passio.

¶ Passio sumitur tripliciter. distin. p. q. 2. articu. 2. in sol. ad primā obiectionē. cōtra primā cōclusionem.

¶ Quō passio differt a subiecto: ꝛ quō mutuo se ꝯtinēt: et adinuicē cōparant̄. quere subm.

Perfectio.

¶ De perfectiōibus attributalibus in diuinis quomodo a deitate vel inter se distinguantur: quia nullo modo. quere attributa.

¶ Quomodo debet intelligi ꝙ natura semꝑ ꝓcedit de imperfecto ad perfectum. q. 3. articu. 2. in fine.

Persone.

¶ Quelibet persona diuina est equalis in magnitudine seu perfectione vtriqꝫ reliquarū ꝛ ambabus simul. dis. 19. qōne prima. arti. pmo. in principio.

¶ Quelibet persona diuina ꝙ sit pfectio distincta a pfectione que est alia persona. ibidē. opinio cum rōnibus.

¶ Quō intelligunt̄ sancti dicētes psonas diuinas esse omnipotentes. ibi. nota. distinctionē de potētia: ibidē. articu. secundo. in ꝑa principium.

¶ Persone diuine sunt equales in potētia etiā accipiēdo potētiā pmo vł scdo modis. ibidez. cōclusionib⁹. p. ꝛ 2.

¶ Utrum persone diuine constituant̄ proprietatibus vł distinguantur per eas.

¶ Unam potentiam esse equalē alteri pōt dupliciter itelligi: ꝛ nota distinctionem pro equalitate personaꝝ. dis. 19. qōne pma. articulo scdo. in principio.

¶ Quomodo potētia in personis diuinis est eq̄lis. ibidē.

¶ Potētia materie nō est aliō ab ipsa materia: ꝛ quomō debent intelligi auctoritates. distinctione. 28. q. 2. in responsione ad auctoritates contra quintā cōclusionē.

Possibile.

¶ Possibilium quedā sunt incōplexe significabilia: q̄dā complexe tm̄. distin. 42. q. p. arti. p. in pncipio.

¶ Posse facere aliquid pōt dupliciter itelligi. s. positiue vel negatiue. i. non prohibendo. ibidem.

¶ Omne possibile enuntiabile deus pōt facere esse verū: cōmuniter capiendo facere. cōclusione pma.

¶ Quomodo nō oē huiꝰ pole enuntiabile deus pōt facere esse verum. pmo modo accipiendo facere.

¶ Omne possibile pmo mō. s. pro entitate deus pōt facere: pmo mō accipiendo facere. ibidem. cōclusione. 2.

¶ Omne enuntiabile nō verum: ad qō esse verū non seqtur contradictoria esse simul vera deus pōt facere esse verum. ibidem. correlario primo.

¶ Oēm entitatē quā deus pōt coagente causa scda ꝓducere: per se pōt scda nō coagente. ibidem. correlario 2°.

¶ Deus nō pōt omne possibile qō fieri non implicat contradictionem. ibidem. obijcitur in obiectione.

¶ Utrum deus possit precipere alicui odium sui. ibidē. in rsisione ad scdam obiectionē. cōtra ꝯclusionē scdam.

¶ Utrum deus potest dicere falsum: ꝛ quomodo nō. quere falsum.

Praxis.

¶ Praxis pōt dupliciter sumi: qd est praxis: quinta questio. prolo. articulo primo.

¶ Non bn̄ describitur praxis a Scoto. ibidem. postea.

¶ Non solum operationes inferiorum potentiarum sunt praxes: sed etiam alique operationes intellectus et voluntatis. ibidem.

¶ Praxis sit solum respectu pōꝝ inferioꝝ obijcit̄. ibidē.

¶ Que notitia est practica ꝛ q̄ speculatiua ꝛ quid notitia practica stricte large ꝛ largi⁹. ibidē. ar. 2. in pn°. ꝛ vltra.

¶ Notitia practica stricte ꝛ ꝓprie est notitia praxis directiua formaliter ꝛ quelibet talis est complexa. ibidem.

¶ Nulla talis ꝓpō. deus est trinus ꝛ vnus: pater generat. est practica. ibidē. correlario 2°. cōtra opinionē.

¶ Non est bene dictū ꝙ practica est de particularibus et speculatiua de vniuersalibus. ibidē. correlario. 3. ꝛ 4.

¶ Quis est habitus practicus ꝛ quid est: ꝛ quomō potest capi simplr vel collectiue. ibidem.

¶ Que differētia est inter scientiam practicā prudentiam ꝛ sciam factiuā ꝛ artem. ibidem. in fine articuli.

¶ Non quilibet practicus a quolibet speculatiuo differt subo: sed quilibet differt obiecto. ibidē. ꝯnib⁹. p. ꝛ 2.

¶ Quilibet habitus practicus a quolibet speculatiuo dīt obiecto. ibidem. in obiectione. ad scdam cōclusionē.

¶ Accipiendo theologiam pro vno habitu quedā est practica quedā speculatiua. ibidē. arti. 4. cōclusione pma.

¶ Theologia est practica accipiendo theologiam pro collectione multorum. ibidem. cōclusione scda.

Predestinatio.

¶ Quid est predestinatio vel predestinari: ꝛ quid est reprobatio. distin. 40. q. pma. articu. pmo.

¶ Quilibet ab eterno fuit a deo predestinatus vel reprobatus. ibidem. conclusione prima.

¶ Quis debet esse sensus querentium vtrum in ꝑdestinato vel reprobato sit aliqua causa ꝑdestinationis vel reprobationis. ibidem. arti. 2. in principio.

¶ Et in predestinatis causa ꝑdestinationis sit bona opera futura a deo scita. Similiter reprobatorū mala opera opinio. ibidem.

¶ Predestinationis nulla est cā positiua: sed ꝑuatiua tm̄.

¶ Reprobationis nulla est causa positiua opinio. ibidez.

¶ Nullus est ꝑdestinatus ꝓpter bonum vsum liberi arbitrij: quem deus sciuit habiturum. ibidem. ꝯne prima.

¶ Nullus est ꝑdestinat⁹: qa forte ꝑscitus fore finalr sine obice habituali ꝛ actuali gratie. ibidē. ꝯne scda.

¶ Quēcūqꝫ deus ꝑdestinauit gratis tm̄ ꝛ misericorditer predestinauit. ibidem. conclusione 3°.

¶ Nullus est reprobatus ꝑꝑ mala opa: vel malū vsum liberi arbitrij: quē deus ꝑuidit illū habiturū. ibidē. ꝯ. 4.

¶ Nullus est reprobatus: quia preuisus fore finaliter cum obice gratie. ibidem. conclusione quinta.

¶ Tam ꝑdestinationis ꝙ̄ reprobationis ꝙ sit aliqua cā ex parte reprobatoꝝ ꝛ ꝑdestinatoꝝ obijcit̄. ibidez. post cōclusiones. Et in solutionibus vltime obiectionis.

¶ Nota sensum huius dicti. deus vult omnes homines saluos fieri.

¶ Hec propositio. possibile est predestinatū damnari est impossibilis in sensu cōposito: sed in sensu diuiso est vera. ibidem. articu. 3. in principio.

¶ Quid est terminus formalis pductionis in diuinis: et quid est ratio illius: et quis est terminus totalis seu quo et quod di. 7. qone pma. articulo 2° quere pncipium.

¶ Clarius habet. di. 5. q. 2. arti° 2° per totu: vbi ponuntur iste due conclusiones: quarum pma est. Persona filij est per se terminus generationis seu termin' quod. Scda est. nullus est terminus formalis condistinctus a termino per se: quia vbicunqz est terminus formalis talis ipse est pars termini per se.

Theologicus

¶ Theologicus discursus est ex ppoinb' pbabilibus ad conclusiones creditas opinio. q. p° plo. arti. 2° in pncipio.

¶ Nullus discursus theologic' est sic ex pponibus pbabilib' pprie: ibide. conclusione pma. contra opinione.

¶ Propositiones pbabiles non sunt principia theologie proprie sumpte: ibidem conclusio secunda.

¶ Non sole propositiones credite et determinate sunt co clusiones proprie theologie: ibidem. conclusione. 3.

¶ Theologicus discursus est ille qui est ex contentis in sacra scriptura: ibidem. in responsione ad articulum.

¶ Theologie principia sunt ipse sacri canonis veritates: ibidem. magis vltra. Et quod non sunt sacri canonis veritates obycitur: ibidem. in obiectione.

¶ Articuli fidei et alia pn° theologie quod no sint tmmo cre dita. Et quod theologia sit scia pprie dca opio. ibid. ar° 4°.

¶ Non omnes articuli et alia principia in theologia sunt per se nota: nec ex se notis deducta: ibidem. in probatio ne eptime opinionis. conclusionis prime.

¶ Or ex discursu theologico acqrit scia proprie dicta: sz subalterna opio: ibide. post iprobatione pme opionis.

¶ Ex discursu theologico no acquirit scientia: sed adhesio: ibidem. in responsione ad ar. con. pma et scda.

¶ Acquirit ex tali discursu adhesio cu formidine: et habitus quida credititiuus: et fides qda: ibide. conib' 3° et 4°.

¶ Theologia act' vel habit' copossibilis est scie vel opinioni. Et quod theologia sumit duplr pro habitu quo qs scit aliquid deduce in theologia: vel pro assensu in animo fidelis. q. 2. prologi. articulo scdo. per totum.

¶ Quomodo theologia est practica: et quomodo speculatiua. quere practica.

Totum

¶ Hec est iproprie: totu est omnes sue ptes: sz dz dici totu est oia: quorum qolibet est pars illius: et ita de singulis. di. 24. q. p°. arti°. p. conclusione 2° in eius pbatione.

¶ Totu pars. maius. minus. possunt sumi duplr. Et in quo sensu pot concedi totu est eqle suis partib'. de pdicta p positione. totum est omnes sue ptes. di. 24. q. 3. ar°. 2° in rnsione ad obiect. 28. et alias.

Uelle

¶ Uelle est vti etiam frui: et quomodo: quere fruitio.

Ueritas

¶ Quo valet hec cna. si nulla veritas eet: verum eet aliqua veritate ee. di. 2. q. p°. art°. 2°. in rnsione ad arg™ 2™ pn'. Et in fine qd est vitas et qd significat.

Uisio

¶ Naliter posset visio conseruari absqz pntia obcti. obycitur. Nota de maximo visibili. disti. 3. qone p°. arti°. 2°. contra secundam conclusionem. in pmo dubio.

¶ Deus no posset conseruare visionem albedinis remota albedine obycitur. ibidem. contra secuda conclusione.

¶ Stante visione corrupto visibili cessaret iudiciu quod res illa eet. Et nota cam: ibide: in rnsione ad. i. obctionem.

¶ De hac cntia. video a. albedine. ergo a. est. Et qd debet concedi: ibidem: in solone. 2. et. 3. obctionu.

Uisibile

¶ De maximo et minimo visibili et de visioe: et quo sit dare. di. 17. q. 2. ar°. 2°. in rnsione ad obctione conclusionu.

¶ Quomo cognoscit vniuersale vtrum pus quam singulare: vel econtra: quere singulare.

Uolitio

¶ Aliqd est volitu ppter aliud aliqn actualr: aliquado solum habitualiter. di. p°. q. p°. arti. 2°. conclusione pma.

¶ Uolitio alicuius ipsa stante et aiaz iformate no pot desinere esse volitio: ibidem. conclusione pma.

¶ In voluntate possunt simul esse plures volitiones: ibidem. arti. 3°. conclusione. 2.

Uoluntas

¶ In voluntate simul ee pnt fruitio et vsus: ibide. cone. 3.

¶ Fruitio pot esse in volutate absqz vsu: et econuerso vsus absqz fruitione actuali: ibidem. conclusio. 4.

¶ Utrum aliqs act' volutatis sit cognitio vel noti°. qre act°.

¶ Quomo volitio pot esse respectu icogniti et quo no: ibidem. q. 2. arti. p. in rnsione ad 2ᵐ obctione: et sequetes.

¶ No omnis volitio vel amor est assensus: ibide. arti. 2°. in rnsione ad. 2. obiect. 2. conclusionis.

¶ Uoluntas non semp sequit copositione et diuisione: sz aliquado simplicem apphensionez: ibidem. q. 3. arti. p° ad quarta obctionem. pro pma opinione.

¶ Nulla volitio creata est distincta volitio suiipsius. ibidem arti. 3°. conclusione pma.

¶ Aliqua volitio creata potest esse confusa volitio suiipsi': ibidem articulo. 3°. conclusione secunda.

¶ Or ois volitio sit volitio suiipsius obycitur: ibidem.

¶ Uolutas dei sumitur proprie et improprie: improprie iterum multipliciter. di. 46. in principio.

¶ Uolutas beneplaciti semp implet: sed no semp impletur volutas signi: ibidem conclusionibus pma et secuda.

¶ Utrum voluntas diuina sit principium productiuum spiritus sancti. de hoc quere principium.

¶ Uolutarie pt sumi triplr. s. anter cnter et concomitater.

¶ Ite 3° mo pot duplr intelligi. s. libere et cotingenter vel libere et coplacenter. di. 6. q. pma. arti. 3°. in pn° et fine.

¶ De vsu qd est et quo licit' est: qre fruitio.

Uti

¶ Uti potest sumi tripliciter: et quomodo distinguit contra abuti. di. pma. q. 2°. articulo. 2°.

¶ Omni re siue creata siue icreata volutas viatoris pot vti: sz no semper licite: ibidem. conclusione pma.

¶ Uoluntas no potest vti deo licite: sed omni alia re pot ibidem. conclusione secunda.

¶ Solum aliquid diligere propter deum: et reodire odienda propter eum est vsus licitus: ibidem. in probatione secunde conclusionis.

¶ Quomodo debet intelligi dictum Aug. virtutibus nemo male vtitur: ibidem in solutione pme rationis: contra secundam partem scde conclusionis.

¶ Quid est vti et qb' vtendu est: qre frui.

Ymago

¶ Ymago siue species rei existens in memoria potest cognosci in se et vt ymago est. Et secudo modo ducit in cognitionem rei cuius est ymago. di. 3. qone scda. arti. 2°.

¶ De decisione dubij secudi. de hoc etia quere: ibidez. q. 3°. arti°. pmo circa pncipium: quere etiam sensus.

¶ Aliquid dicit ymaginatu triplr. p. i. per ymaginatione fictu. scdo. i. per ymaginationem cognitum.

¶ Et hoc dupliciter: quia vel immediate vel mediante specie existente in ymaginatione. Et nota distinctione ibidem. q. 3. articulo primo in responsione. 2. obiectionis.

Ydolum.

¶ Ydolum est ymaginatum de hoc: ibidem statim.

¶ Explicit tabula super primum sententiarum ingeniosissimi magistri Gregorij de Arimino doctoris auctentici ordinis fratrum heremitarum sanctissimi Augustini.

Venetijs impensa heredum quondam Do-
mini Octauiani Scoti Modoe-
tiensis: ac sociorum.
10. Julij.
.1518.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y.

Duo vltimi sunt terni. Alij quaterni.

Gregorius de Arimino in secundo sen tentiarũ nuperrime impressus. Et q̃z diligentissime sue integritati resti tutus. Per venerabilem sacre theologie bacalariuz fra trem Paulum De Genazano.

re!

¶ Lectura in Secundo sententiaꝝ excellentissimi sacre Theologie professoris Gregorij de Arimino: prioris Generalis quondam totius ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini feliciter incipit.

¶ Distinctionis. I. Questio. I.

Quia Magr̃ in pᵒ distinctione hui᷒ scd̃i libri elidẽs quorũdã phoꝝ errores ostẽdit sacris auctoritatib᷒ oĩa alia a deo fuisse ab ipo efficiẽter ⁊ nõ eternalr: sꝫ cũ initio tp̃is creata. Idcirco de his sigillatim ingrẽdo primo videbit qd circa pᵐ pnᵐ senserit Aris. de quo Magr̃ specialr facit mẽtionẽ. Sit igitur qõ ista.

¶ Utrum Aristo. eiusqꝫ Cõmen. Auer. senserint oĩa alia entia a pmo esse facta vel potius econtra fuerint opinati plura entia non habere pncipium effectiuum. ¶ Et pro prima parte arguit: qm̃ ipse zᵒ meta. pbat ex intentione in causis efficientibus non esse processuꝫ in infinitum: et q necesse est esse aliqd̃ primuꝫ efficiens: qd̃ est efficiens omnium aliorum. alioquin vt dicit non esset primum.

pᵐ
te. c. z. 6

Oppoᵐ
Ad oppositum est Magister in littera.

Respondeo in ista questione: qm̃ inter theologicos doctores est ꝯtrouersia circa hoc quid senserit Phs de efficientia primi respectu aliorum quibusdam dicentibus eum sensisse oĩa alia entia a pmo qd̃ est deus: fuisse ab illo mediate vel imediate pducta. Immediate quidẽ eterna. mediate vͦ generabilia ⁊ corruptibilia. ad quoꝝ generationẽ cõcurrit mediãte motu celi qd̃ ipse actiue mouet velut motor appropriat᷒. Quibusdam vͦ econtra defendentibus eũ sensisse multa esse penitus iproducta: ipsumqꝫ primũ nihil imediate pducere: neqꝫ etiã actiue velut motor imediatus alicui orbi appropriatus aliqd̃ celũ mouere: quo mediante sit causa inferioꝝ: sed tm̃modo per modũ finis mouere motores orbiuꝫ actiuos. Ideo huius questionis duo erũt articuli. ¶ Nam pmo videbit vtrũ fuerit de intẽtione Phi Cõmentatorisqꝫ eius esse in vniuerso plura entia penitus iproducta vel vnũ tm̃: ⁊ ab illo cetera mediate vl imediate. ¶ Scd̃o vtrũ fuerit de itentione eorũdẽ primuꝫ ens qd̃ est deus imediate mouere actiue: ⁊ nõ tm̃ per moduꝫ finis pmũ mobile velut motor eidem appropriatus.

pᵐ art.
Quantum ad pmũ articulũ cũ ꝯstet res generabiles ⁊ corruptibiles esse factas non est dubiũ quin de talibus opinatũ: sed tm̃mõ de icorruptibilibus nãliter qualia sunt celi ⁊ intelligẽtie. Et de talibus quidã dixerunt Phm sensisse oĩa vlr pter pmũ eẽ pducta. Quidam autẽ q corpora celestia vtraqꝫ sunt pducta: nõ autẽ itelligẽtie. Primo igitur simul adducunt rões que inducunt tam ab his q̃ ab illis ad probandũ Phm ⁊ Cõmen. sensisse corpora celestia esse pducta. ¶ Scd̃o ea que a primis inducunt ad pbandũ idipsum de intelligentijs: ⁊ generalr de oĩbus entibus. ¶ Pro primo inducitur verbũ Phi zᵒ meta. vbi dicit. Semp existentium principia semper esse verissima necesse est: nõ eniꝫ qñqꝫ vera qñqꝫ non: nec illis cã aliqd est vt sint: sed illa alijs: vbi Cõmen. dicit q Phs innuit per hoc dispõnẽ pncipiorũ corporũ celestiũ cũ corpibus celestibus. igit̃ fm ipsos corpora celestia hñt pncipia que sunt eis cã vt sint: ⁊ per ꝯñs pnᵐ efficiẽs. ¶ Secũda auctoritas Phi est 5ᵒ meta. c. de necessario. vbi dicit. hoꝝ qdẽ itaqꝫ altera cã essendi necessaria: hoꝝ autẽ nulla: sed pter hec alia sunt ex nũc necessitate. vbi pꝫ q aliquoꝝ necioꝝ est cã. Et. 8. phys. dicit de Democrito: q ipsius q semper voluit pncipium querere in quibusdã dicens recte: q aũt in omnibus nõ recte. Et trigonũ eni semp hẽt duob᷒ rectis eq̃les angulos. Sed respectu ppetuitatis altera cã. pncipioꝝ igitur nõ est altera cã: sed perpetua sunt: vbi Cõmen. in fine dicit. Res necessarie que sunt pncipia nõ hñt cãm: ⁊ si nõ tunc pnᵐ haberet pncipiũ: ⁊ pcederet hoc in ifinitũ: ⁊ intendebat declarare q multa necia hñt cãs ⁊c̃. ¶ Ex quibus sicut pius pꝫ q eternoꝝ aliquoꝝ: que. s. non sunt principia qualia sunt corpora celestia vt dictũ est. est pncipiũ ⁊ cã. ¶ Tertia auctoritas est Cõmen. 6ᵒ meta. super illo vbo Phi. necesse oẽs qdẽ cãs sempiternas ⁊ maxie has. he nãqꝫ cãe sensibiliũ manifeste sunt. ait Cõmen. Et itẽ dit q res imobiles nece est vt sint eterne magis q̃ eterne mobiles diuine. s. corpora celestia. sũt eni cã istoꝝ. s. q suba abstracta est cã corpoꝝ celestiũ. Hec Cõmen. ¶ 4ᵒ est eiusdẽ in libello de suba orbis. vbi ait. Uidemus eniꝫ celũ habere vnã virtutẽ nõ tm̃ mouẽtẽ oĩa: sed ageteꝫ ⁊ conseruantẽ: sicut est dispositio in corpore hoĩs ⁊ corpore facto pter finẽ ppriũ: finis eni significat agens significatione ppria vel necessaria vt hꝫ alia lr̃a: ⁊ sequit̃. Et cũ ignorauerũt quidã hoc esse de opionibus Aristo. dixerũt ipsum. s. Aristo. nõ dicere cãm agentẽ totũ: sed tm̃ causaꝫ mouentẽ: ⁊ illud fuit valde absurdũ: ⁊ nõ est dubiũ in hͦ q agẽs ipm est mouẽs ipm. hec auctoritas est sic expssa vt dicũt vt nec expositione idigeat: nec glosam recipiat. ¶ Pro zᵒ vͦ. s. q̃tũ ad factionẽ itelligẽtiaꝝ, iducit̃ vbũ Cõmẽ. iz. meta. vbi dicit q in intelligentijs est cã ⁊ cãtũ fm q dicimus q intellectũ est cã intelligentis. Et in eodẽ libro dicit Phs q pmũ mouet vt amatũ. ⁊ Cõmẽ. ibi vult q bonũ apprehẽsuꝫ est causa agens desideriuꝫ: ⁊ eadẽ rõne oĩm intellm̃ est cã efficiẽs itellectionẽ. Cũ ergo alie intelligẽtie ⁊ intelligãt ⁊ amẽt pmã fm ipsuꝫ: ⁊ ipse intelligẽtie fm eũdẽ sint suũ intelligere: sequit̃ q pma intelligentia efficiat alias fm eoꝝ substantias sicut efficit eoꝝ itellectiones. ¶ Alia est eiusdeꝫ. 7. meta. vbi ait: sed mouet Aristo. ad ponẽdũ mouẽs separatũ a mã in factione virtutũ intelligibiliũ: qꝛ virtutes intellectuales apud ipsum sunt nõ mixte cũ mã. Unde necesse est q illud qd̃ nõ est mixtũ cũ mã gñet̃ aliquo mõ a non mixto cuꝫ mã simplr: queadmodũ est necesse vt omne mixtũ cũ materia generet̃ a mixto cũ mã: vbi expresse ponit intelligentias esse factas ab agente imateriali. ¶ Generalr autẽ ⁊ oĩa esse facta a pmo probãt auctoritate Cõmen. zᵒ meta. sup illo vbo Phi. Quare ⁊ verissimũ q posteriorib᷒ est causa vt sint vera. vbi Cõmẽ. dicit. Et manifestũ est q si est hec pma cã oĩum entiũ vt declaratũ est in scientia naturaliũ: q illa cã est magis digna ⁊ in esse ⁊ in veritate q̃ oĩa entia. oĩa eni entia non acquirũt esse ⁊ veritateꝫ nisi ab ista causa. ¶ Est igit̃ tm̃ ens per se ⁊ verum p se ⁊ oĩa alia sunt entia ⁊ vera per esse ⁊ veritatẽ ei᷒. Hec Cõmẽ. ¶ Itẽ. iz. meta. Phs ⁊ Cõmẽ. volũt q oĩa alia a primo habent cãm finaleꝫ. igitur volunt q oĩa alia sint pducta effectiue. ꝯñia pꝫ: qa finis cãlitas nõ est nisi mouere efficiens ad agendũ: est eni pter qd̃ agẽs agit. Est ergo vt pꝫ ex dictis opio Phi ⁊ Cõmen. q oĩa alia a deo sint facta. Est tñ de factione distinguẽdũ. nã quedã est per trãsmutationẽ ⁊ motũ ⁊ cũ nouitate essendi eiusdem qd̃ fit: ⁊ sic eterna nõ sunt facta fm ipsos: quedã aũt est sine trãsmutatione ⁊ motu ⁊ sine nouitate facti p simplicẽ q̃si emanationeꝫ ⁊ sequelã ipsius facti ad id a quo fit. Et hͦ mo-

Marginalia (left column): pᵐ; te. c. z. 6; Oppoᵐ; pᵐ art.; Sco. li. 8 di. 8. q. 5. Hẽricus q̃. 1. q. 1. Thomas anglicus.; pᵐ; T. cõ. 4; Com. 4

Marginalia (right column): zᵐ; T. cõ. 6.; T. cõ. 15; Com. 15.; 3ᵐ.; T cõ. z.; Com. z.; 4ᵐ cap. z.; pᵐ p zᵉ pt. articuli.; Cõ. 44.; T. c. 36.; Cõ. 36.; zᵐ; Com. 31; 3ᵐ; T. c. 4.; Com. 4; 4ᵐ; T. cõ. 31 ⁊ 37. 6.

do intellexerunt oia eterna esse facta a pmo. Et hanc di-
Cō.44 stinctionē satis innuit Cōmen. 12. meta. vbi dicit ꝙ nō est
illic causa ⁊ causatū: nisi fm ꝙ dicimus ꝙ itellm est cā
cap.2. intelligentiis: ⁊ in de substātia orbis vñ sumpta est aucto-
ritas predicta. vbi ait. ꝙ agētiū quoddā est prius tempo-
re acto: ⁊ est omne qd fit in sphera mūdi: ⁊ qddā est prius
naturalr ⁊c. Innuens ꝙ agens corpoꝝ celestiū est prius
ꝯ scotuꝫ eis nālr tñ ⁊ nō tpe. ¶ Quāuis autē hec opio habeat
et alios pro se aliqualr sonū quorūdā verboꝝ phi ⁊ Cōmē. nūq̄
vbi.ꝰ tñ fuit de itentione eoꝝ. Et hoc manifestari pōt ex duo-
bus fundamētis: super quibus fundata est quasi tota do-
p̄ phy. ctrina ipsoꝝ. ¶ Quoꝝ est vnū ꝙ oē qd fit: fit ex aliquo.
T.c.33. ⁊ nihil fit ex nihilo aut puro non ente: hoc quidē habue-
runt pro pncipio: ⁊ oppositū reputauerūt penitus impos-
T.c.62. sibile. vñ p̄ phy. pbat Phs 3m pnm gnationis subz ꝯiect qd est mā ex q̄ fit qd fit. Semp eni est aliqd qd subycit
ex quo fit qd fit: vt ibi ait Phs: ⁊ iducēdo declarat etiaꝫ
Cō. 62. ibidē Cōmē. ¶ Itē 7o meta. Oia que fiunt ab aliq̄ fiunt
T.c.22. ⁊ ex aliquo ⁊ aliquid. idez ponit Phs in 12o sup hoc fun-
T.c.12. damentuꝫ: ⁊ sustentat magna pars sue doctrine. v. gra. ꝙ
T.c.17. materia sit ingenita. vt pꝫ 12o meta. ⁊ ꝙ gnatio sit perpe-
tua: vt pꝫ pmo de gnatione: ⁊ multa alia: nec aliquis qui
viderit dicta ipsoꝝ dubitare pōt hoc (q̄uis falsuꝫ) fuis-
Com.4 se oino de mēte illoꝝ. vnde in ꝓlogo. 3. phy. dicit Cōmē.
ꝙ hec est ꝓpositio manifesta in qua omnes ⁊ antiqui cō-
ueniunt: ꝙ nihil generat ex nihilo. ¶ Itē 8o eiusdē inni-
titur ꝓbare creationē esse impossibilem: sicut patebit in
sequēti questione: vbi eius rōnes etiā soluent: ⁊ dicit ibi
ꝙ qui estimant aliquid posse fieri ex nihilo: estimant im-
possibile posse esse: ⁊ nitunt ad cōfirmādū hoc: ex hoc ꝙ
mos est dicere ꝙ subm est necessariū agenti. s. subiectuꝫ
ex quo fit generatio est diminutio agētis. Et oia ista sunt
estimationes vulgares. Et sequit. agens enim non posse
agere aliqd impossibile nō dicit esse diminutū: sed dicit
ipsuꝫ facere aliqd impole ⁊ posse facere est deceptio. Ex
quibus pꝫ ꝙ ipse reputat impossibilē ex se hanc. aliqd fit
ex nullo ente psupposito: ita ꝙ cuicūq; agēti hoc est ipos-
Cō.102. sibile. ¶ Et pmo ce. dicit ꝙ nullus antiqꝝ dicebat mun-
⁊.106.et dum generatū esse ex nihilo: qm est iopinabile ⁊ impossi-
140. bile. Et oēs libri tā eius q̄ phi sunt pleni de hoc simpli-
citer: sicut putauerūt impossibile aliquid fieri ex nihilo.
sic dixerūt impossibile aliqd agens aligd ex nihilo age-
Cō. 28. re. vñ 7o meta. dicit Cōmen. ꝙ actio agentis nihil aliud
12.met. est q̄ abstrahere aliquid: qd est in potentia in actum. Et
44. in 12o positis opionibus dicentiū creationē ⁊ dicentiū la-
titationē formarū subdit. tertia autē opio est Aristo. ⁊ est
ꝙ agens nō facit nisi compositū ex materia ⁊ forma: ⁊ h
fit mouendo mām ⁊ trāsmutādo eam donec exeat de ea
illud qd est in ea de potentia ad illā formā in actu. Qd ēt
cōfirmat: q̄a vbicūqꝫ Phs locutus est de causa efficiēte:
semper diffinit eam per esse vnde pnm motus: ⁊ similr po-
ꝯ 2.⁊.17 tentiā actiuā per esse pnm trāsmutādi: vt pꝫ 5o ⁊ 9o meta.
Com. 2. nec vsq̄ dicit aliquod agens agere sine transmutatione
T.c.45 vt isti fingunt: qnimo ipse pmo de gnatione: ⁊ Cōmenta.
Com. 3. 3o physi. volunt ꝙ omne agens est mouens: lꝫ non omne
mouēs sit agens: sicut omnis actio est mutatio: lꝫ nō ecō-
trario: nec vsq̄ reperitur eos posuisse aliquā actionē sine
2m mutatione. ¶ Scdm fundamentū ipsoꝝ est motuꝫ celi
nunq̄ incepisse: sed esse eternū: qd fuisse de intētione eo-
rū superfluū est ꝓbare: ex quo pꝫ etiaꝫ ⁊ corpora celestia
a pno ⁊ eoꝝ motores eternos eē: ⁊ h ex 8o phy. ⁊ 12o meta. notū
T.c.29. est. ¶ Ex his duob' fundamētis ꝯcludit manifeste nūq̄
ipsos intellexisse oia pter pmū esse facta. ¶ Et ex primo
patet ꝙ non sunt opinati mām esse factā: quia si esset fa-
cta esset facta ex aliquo preexistēte: ⁊ sic mā esset anteq̄

esset facta. Vñ pmo phy. in fine. ꝓbans Phs ipsaꝫ nō eē T.c.82.
factā ait. Si eniꝫ fiat. subyci aligd opꝫ pmū ex quo fiat.
hoc aūt est h nā. s. mā q̄re erit añ fieri. Dico eni māꝫ. i. i-
telligo per mām pmū subiectū vnicuiq; ex quo fit aligd
cum insit non fm accidens: ⁊ per idē fundamentū ꝓbat
eandē cōclusionē 12o meta deducēdo ad impossibile. s. T.c.12.
ꝙ erit processus in infinituꝫ: si materia fiat: ⁊ oia hec su-
stentant super hoc: ꝙ nullū qd fit: fit ex nihilo: quo nega-
to pꝫ nihil ipm ꝓbare. per idē pꝫ ꝙ fm eos corpora cele-
stia nō sūt facta: cū enim ipsa fm eos sint simplicia ⁊ nō
sint cōposita ex materia ⁊ forma sicut sunt corpora qua-
tuor elementoꝝ simpliciū: vt dicit Cōmē. p celi. ⁊ in plu- Cō. 20.
ribus alys locis oporteret ipsa si eēnt facta esse facta ex
nihilo. Et eodē fundamēto ꝓbat Cōmen. mundū nō esse Cō.19.
factū pmo ce. vnde ait. dicere aūt mundū esse generatū a ⁊.c.106.
nihilo: sicut loquētes dicunt. cōtingit eis vt non sit gene-
ratū. Generatio eni nō est ex pnatione essentialr: quēad-
modū calor nō fit ex frigore essentialr: nisi ꝯriū recipiat
suū ꝯtrariū. Hec tñ ratio in qōne sequēti soluet. ¶ 3o p
idē fundamentū patet intelligentias: ⁊ substātias abstra-
ctas non esse ꝓductas: cum sint fm eos essentialr simpli-
ces. vnde Cōmēta. 12o meta. recitans opionē Auicē. ꝙ ex Cō.44
intelligentys quedam earū consequit quādā: sicut cau-
satuꝫ causam: ⁊ ꝙ a motore pmi celi prouenit aia primi
celi ⁊ motor orbis. Et ꝯñter dicit ꝙ iste fmo nō est ima-
ginabilis: nō eni est illic prouentus neqꝫ cōsecutio neqꝫ
actio: ita vt dicimus ꝙ vna actio consequit vnum agēs.
Et infra. Mos inquit qui iam est inter modernos in di-
cendo ꝙ a tali motore ꝓuenit talis motor aut cōsequit
aut ꝓcedit: aut talia verba non vere intelligunt de istis
pncipys abstractis. Oia enim ista sunt dispositiones agē-
tium superficietenus non vere. Vbi patet ꝙ ab itelligē-
tys negat oēm actionez que vere sit actio qua sint facte
quocūqꝫ nomine significet: siue dicat prouentus vel cō-
secutio aut sequela aut aliter qualitercūqꝫ: ⁊ ꝙ ita sit in-
ducit ꝓbationē: ex qua magis pꝫ eius intentio. d. ab agē-
te eniꝫ nihil prouenit sicut prediximus nisi extrahere il-
lud qd est in potētia in actū. Sed illic nō est potētia. vñ
neqꝫ agens: tñ eni illic ⁊ itellectus ⁊ intellectū ⁊ ꝑfectuꝫ
⁊ perficiēs ⁊c. Ex his manifeste patet ꝙ illa distinctio de
agente ⁊ de esse factū: qua putāt euadere rationes factas
contra eos: ⁊ exponūt auctoritates dicētes ꝙ Cōmenta.
itendit negare ab intelligentys ipsas habere agēs et esse
factas per trāsmutationē ⁊ motū: ⁊ cū nouitate essendi.
nō aūt ipsas esse ꝓductas per simplicē quādā emanatio-
nē ⁊ eternalr oino est preter itentionē Cōmen. nā cōstat
ꝙ Auic. nō dicebat intelligentias esse factas in tpe ⁊ per
trāsmutationē subiecti: sed eternalr ⁊ per simplicē ema-
nationē: ⁊ cōtra hunc intellectū arguit Cōmen. per rōnē Cō.44.
premissaꝫ: volens ꝙ nullū agens aliter agit q̄ trāsmutā-
do ⁊ educēdo qd est in potētia ad actū: ⁊ q̄a nullū tale po-
tentiale transmutabile est in intelligentys: ideo ꝯcludit
ꝙ earū nullū est agens. Intendit ergo Cōmen. ꝯcludere
eas oino nō esse factas: alias nihil cōtra Auicen. cōclude-
ret. Vnde ista distinctio de agēte ⁊ de actione: quā faciūt
illi de opinione cōtraria a Cōmen. sola fictio putaretur.
¶ Ex scdo quoq; fundamēto manifeste cōcludit fm in-
tentionē ipsoꝝ nec corpora celestia nec itelligētias neq;
māꝫ pmā: cū ipsa etiā ab eis ponat eterna esse facta. Cō-
stat eni ꝙ in ipsos pmo ce. eternū ⁊ ingenituꝫ vlr mutuo T.c.125
cōuertunt. Omne eni eternū est igenitū: ⁊ oē igenitū est
eternū vt dicūt: ⁊ p hoc ꝓbant ꝙ oē ingenitū est corrupti-
bile: ⁊ eꝯ. ¶ Itē ibidē diffinit Phs genituꝫ. d. genitū est Cō. 121
ens qd cōtingit pus nō esse: ⁊ Cōmē. ⁊ generabile est qd
in tempore pterito est nō ens. modo aūt est ens ⁊ statim

post

post diffinićes īgenitū dicit. Ingenitū gdēz est qd est nūc: τ prius nō verū erat dicere nō esse. Itez ibidem probant φ genitum nec est semꝑ ens nec semꝑ nō ens: sed mediū inter vtrūqz. s. qn̄qz ens τ quādoqz nō ens. Ex qbus euidenter apparet nec alicui locū illū vbi hoc determinatur diligenter consideranti. verti posse in dubiūz qn ſm eos manifesta cōtradictio includat̄ dicendo eternū aliqd eē factū. ¶ Item Cōmenta. 4° celi. dicit. res enī eterne nō habēt agens nisi ſm similitudinē: neqz habent ex q̄tuor causis nisi formalē τ finalē: τ si habuerit aliqd quod est agens nō erit nisi inquantū est forma illi τ ꝯseruās ipm. vbi patet idem qd prius. s. nullū eternū ſm eum hēre causaz agentē ꝓprie sumptā: vt distinguit̄ a causa formali τ finali. ¶ Itē ṗmo celi. dicit φ defendentes Platonē dicunt φ assimilatio generationis mundi ex suis elemētis generationi figurarū ex lineis τ suꝑficiebus facta a Platone significat φ mundus semper fuit apud Platonē: et φ ipse non intendebat per hunc sermonez nisi φ partes eius sunt ṗores natura toto nō φ ipse fuit generat⁹ vere. τ si hoc intendebat. dicit Cōmenta. nihil differt ab Aris. Sed tñ male facit in dicendo manifeste τ mūdū esse generatū τ non corruptibilē. Hoc enim non intendit̄ ex generatione nisi cuz difficultate. Hec Cōmen. vbi pz φ dicit̄ intētionē Phi esse φ mundus non est vere generatus: lz eius partes sint priores eo: non tpe sed nā. Et in sequēti Cōmē. dicit φ Aristoteles intēdebat φ cū ponit̄ mūdus esse factus: cōtingit vt ea ex quibus: sicut priora eo tpe: τ per ꝯñs si est factus ſm eos nō erit eternus. ¶ Hoc idez ꝓbat̄ ex alio. Nā ꝯstat φ ſm intentionez Phi vt supra tactū est. τ pōt haberi ex. 4. τ. 5. physi. τ alijs locis īnumeris phie sue. oīs generatio: τ vl̄r oīs factio vel motus est mutatio omnisqz motus finitus finito tēpore mensurat̄ τ oīs mutatio instanti. Si ergo aliqd eternū vtpote celū vel itelligētia est genitū aut factū: aut fuit factū in instāti: aut fiebat in tēpore: τ si in tēpore: cū iam nunc non fiat ſm Phm: sed sit ꝑfectū: sequit̄ φ suū fieri ṗcessit factū esse: τ per ꝯñs nō est eternū: si etiā in istāti: seq̄t̄ φ nō sit eternū: cū nullū instās fuerit eternū gn̄imo qdlz instans ſm Phm ṗcessit tps infinitū. ¶ Item ſm ipsos. oīs motus vel mutatio est ex opposito in oppositū. pz 5° physi. τ per ꝯñs nullū factū est eternū. nā omnis talis factio fuit ex non esse in esse: τ nō esse aūt ṗcessit esse. ¶ Itē Cōmē. 3° de aīa cōtra Theophrastuz τ The. dicentes φ intellectus speculatiuus est eternus ꝑ eo: φ recipiēs est eternū τ agens est eternum: ex quo sequit̄ vt etiā factū sit eternum: inquit φ quia isti opinati sunt hoc contingit in rei veritate vt nō sit intellectus agens neqz factū: cū agens τ factū non intelligatur nisi cū generatione τ tpe: aut dicet̄ φ dicere hoc agens τ hoc factū nō est nisi ſm similitudinē. ¶ Sed cōtra hoc videt̄ qd dictuz est. esse mens Phi τ etiā Cōmenta. qui pariter dicūt generationē esse eternaz: τ simil̄r motū celi: τ tñ cōstat φ generatio vere hz cām agētē: τ sil̄r motus celi vere factus est. vt Cōmē. ponit 12° meta. ¶ Ad hoc dōm: φ vtiqz generatio habet cām agentē ſm Phm si recte hoc intelligat̄ ſm eum. tñ nulla generatio est eterna aut fuit ab eterno: sicut nullū genitū fuit ab eterno siue fuit: aut est eternū. vñ ſz ipz ista de virtute sermonis est falsa. gn̄atio est eterna: qa q̄libet eius singularis est falsa vt de se pz. gn̄imo ſm Phz ante quālibet gn̄ōnē fuit alia gn̄atio: τ ꝑ ꝯñs nulla est aut fuit eterna: τ qa ante quālibet fuit alia. iō cōcedit Phs φ ab eterno fuit gn̄atio: nō est aūt idem dicere. ab eterno fuit gn̄atio: τ gn̄atio fuit ab eterno: sed ṗma ſm Phm est vā: τ scḋa falsa: sicut ſm eundē hec est vera. ab eterno vel semꝑ fuit homo: et hec falsa. homo fuit ab eterno: vel hō fuit semper. Si aūt alicubi iueniat̄. hec generatio est eterna. accipienda est pro hac. ab eterno fuit generatio. vel hac. omni tpe vl̄ semper fuit generatio: sic suo modo dicēdū est de motu celi. cū enim motus ſm modū loquēdi aliorū habeat partes sibi succedentes: quarū quelibet dicit̄ facta dicit̄ motus esse eternus τ factus: qa ante quālibet eius partem fuit alia: τ ante quālibet reuolutionē fuit reuolutio: τ quelibet est facta: nulla tñ pars motus est eterna. vñ fingēdo φ mot⁹ sit aliqua entitas cāta in mobili a motore vt multi imaginant̄: nō est ꝯsiderandū φ aliq̄ entitas mot⁹ sit eterna: nec φ entitas aliqua facta in mobili a motore sit eterna: cuz quelibet singularis sit falsa.

Contra.

¶ Et si dicat̄ φ lz nulla pars motus sit eterna. motus tñ motus est eternus: τ hec est vera. motus est eternus accipiendo motū pro toto motu cōtinuo τ ꝑpetuo celi.

Rñō.

¶ Dicendum φ de virtute sermonis hec penitus est falsa ſm Aristo. totus motus est eternus. naz aut totus tenet̄ syncathe^{ce}: τ patet tūc φ est falsa: qz illa valet hanc. quelibet pars motus est eterna: que falsa est: aut cath^{ce}: τ tūc ēt pz: φ est falsa: cum totum sic sumptuz nihil aliud significet q̄z aliquid ꝑfectū ex suis partibus: τ per ꝯñs ꝑtes motus essent eterne: qd est falsum. Et sic pz φ de virtute sermonis illa est falsa: ista tñ ſm Aristo. esset cōcedenda: semꝑ fuit motus: τ hec. ab eterno fuit motus: qa tūc stat cōfuse tm̄ ꝓpter signū vniuersale equiualēter importatū in his terminis semꝑ τ ab eterno: cū aūt ponit̄ a parte subiecti supponit determinate: τ est ꝓpositio falsa per causaz assignatam. Et hec sint dicta loquendo de motu ſm imaginationem predictā: que ponit motū talē aliquā rez factā esse distinctā realiter a mobili: qui eniz hoc non poneret facil̄r expediret se negando motū celi habere causaz effectiuam. Sed de hoc in sequētibus videbit̄. ¶ Ex his oībus tamē habet̄ φ nulla entitas facta siue sit generatio siue motus ſm Phm est eterna: τ per ꝯñs qd obyciebat̄ de generatione τ motu nullaten⁹ impedit qd dicebatur.

Rñsio ad obta. Ad ṗ^{m}

¶ Ad auctoritates inductas pro alia parte. Rñō. ad primam dōm φ nō habet̄ per illā nisi φ intelligētia est ṗncipiū τ causa celi: nūc aūt non sequit̄. est cā. igit̄ est causa efficiēs: τ mirū est de sic arguētibus. nā cōstat φ ipsi non dicunt Cōmen. aut Phm voluisse φ intelligētia mouēs celum ipsum effectiue ꝓducat: nisi forte hoc dicerent de ṗma intelligentia tm̄: τ tñ cōstat φ ſm eos quelibet itelligentia est causa sui celi: sicut innuit auctoritas allegata: τ magis statiz patebit. Dicendū ergo φ quelibet talis itelligentia ſm ipsos est cā formalis sui celi modo qui dicetur: ac etiam finalis: lz nō vltimata: sed ṗma solū est vltimata: vt patebit in sequēti articulo.

Ad 2^{m}

¶ Ad scḋaz auctoritatē dōm φ non est ad propositū. nā ibi Phs non loquit̄ de rebus vel entitatibus aliquibus necessarijs: sed de propositionibus necessarijs ex quibus fiūt demōstratiōes: quaꝝ alique sunt ṗncipia τ cause: alique vo sunt ex principijs. vtputa ꝯnes: τ hoc patet legenti ibidez. Unde ait. Amplius demonstratio est necessarioꝝ τc̄. τ patet ꝑ totū vsqz ad auctoritatē allegatā τ de necessarijs ꝓpositionibus aūt eoꝝ significatis totalibus loquitur. Et idē dōm est de alia auctoritate: qd pz ex exēplis que ponit Phs.

5° meta. T. cō. 6.

¶ P̄. Esto φ loqueret̄ de entibus necessarijs: adhuc non haberent intentū: qa nō sequit̄: hoc habet causam: igitur causam efficientem: vt dictum est. Et simil̄r dicendū est ad auctoritatem Cōmenta. ex 6° meta.

Ad 3^{m} Ad 4.^{m} Com. ṗ.

Pro intellectu vo et auctoritatis Cōmenta. in de substantia orbis est sciendū φ sicut ipse dixit 4° celi: et supra habetur. agens potest dupliciter sumi. s. ꝓprie: τ sic est illud qd trāsmutat māz de potētia ad actū: τ qd est ṗn^{m}. vñ motus. vt supra dictū

est:et sic est causa per se distincta contra tria alia genera causaꝝ.alio mō sumit̃ agēs iproprie ꝛ silitudinarie:ꝛ sic omne qȯ est causa ꝓpter quaꝫ aliqd est tale vel tale pōt dici agens:ꝛ dicit̃ facere vel agere illud sic vel sic:ꝛ hoc modo ꝛ forma ꝛ finis dici potest agens:respectu eius cuius est forma vł finis:forma eni substātialis alicuius est causa ꝓpter quā talia vel talia accidentia propria consequantur ipsum:sicut forma ignis est causa ꝙ ignis sit leuis ꝛ sicc⁹ ꝛ calidus:ꝛ ꝙ sibi nāliter cōpetat moueri sursum:ꝛ sic de ceteris eius accidētibus ꝓprijs.similr finis est causa ꝓpter quā qȯ est ad finē est tale vel tale.vñ fꝫ alium ꝛ fm aliū finē rei res ipsa aliter ꝛ aliter est disposita.vt pꝫ scdo phy.ꝛ ex hoc etiā cōsuetū est aliqñ de forma ꝛ fine dici ꝙ agant vel faciunt.vñ dicimus ꝙ forma hominis facit hominē esse talis figure ꝛ taliū mēbroꝝ:ꝛ huiꝰ.similr dicimus de fine.¶ Ex his ad propositū dicendū:ꝙ non est intētio Cōmenta.ꝙ itelligētia agat orbeꝫ pmo modo.s.ꝓductiue ꝛ ꝓprie:sed scdo modo tm̄.s.similitudinarie:ꝛ sicut forma vel finis dicitur agere. Ad cuius intellectū est sciendū ꝙ intētio Cōmen.vt pꝫ.fuit ꝙ corpus celeste esset substātia simplex non composita ex materia et forma:nec tamē esset materia ꝓprie dicta:cum nō sit in potētia ad formā:sed est mā in actu:nec ēt esset natura forme.ōis eniꝫ forma naturalis est pncipiū alicuius motus nālis ꝛ suaꝝ dispositionū nāliuꝫ.corpus aūt celeste ex se nō est pn^m alicuius motus nālis.nō qdē recti:cū non sit graue nec leue:nec circularis:cū iste sit proprius anime vt ibi dicit:ꝛ cū ipsum celū habeat ꝓprium motum.s.circularem qui est motus anime:ꝛ ꝓpriā figuram aliasq꜕ ꝓprietates que nulli cōueniūt nisi ex forma: concludit Cōmen.ꝙ corpus celeste est quasi materia alicuius forme que est generis anime.Et hec est intelligentia mouens ipsuꝫ.hec aūt itelligētia se habet ad corpus celeste sicut forme māles ad suas materias quātū ad aliqua similr:ꝛ quantū ad aliqua dissimiliter. Forme nāqꝫ materiales cū habeant mām que est potētia pura:nec est actu aliqȯ entiū:perficiunt eā:ꝛ cuꝫ ipsa cōstituūt aliqȯ ens determinatū.vbi grā.ignem aut terrā vel aliqȯ aliorū.¶ Item cū tales forme adueniāt materie mediātibꝰ dimēsionibus diuidunt̃ diuisione subiecti siue materie:ꝛ constituunt per earū mās.neutrū aūt hoꝝ cōuenit itelligentie respectu celi:nō eni cōstituunt cum ipso aliqȯ ꝑ se vnū huius aut istius spēi:cuꝫ corpus celeste nō sit mā que est potētia:sed est ens in actu.vñ dignius dicit̃ subꝫ ꝙ materia vt dicit. Iteꝫ intelligentia non vnit̃ celo mediantibus dimensionibus:et ideo non diuidit̃ diuisione corporis celestis:ꝛ per ꝯsequēs nō cōstituit̃ per ipsuꝫ.nō eniꝫ existit in eo:neqꝫ in toto neqꝫ in parte:ꝛ vlr neqꝫ in diuisibili neqꝫ in idiuisibili:vt dicit Cōmē.pmo ꝛ scdo celi.¶ Rursum forme materiales sunt causa determinate magnitudis ꝛ quātitatis i mā vt dicit pmo celi. Itē determinate actionis ꝛ motus ꝓprij.vt ibidē Cōmē.19.ꝛ 84.¶ Item quedā sunt cause determinate figure ꝛ forme viuentiū:sicut patet per eundem pmo celi:et pmo de aia.¶ Item sunt corpori cause permanētie debite:vnde fm ꝙ corpora habēt aliā ꝛ aliā formā ꝛ alias aliasqꝫ dispositiones ꝓprias conuenientes forme:sic plus ꝛ minus durant in esse:sic etiaꝫ videmus ꝙ forma cōseruat suum subiectū ꝓpriū in esse.vnde ea corrupta corrūpit̃ ꝛ corpꝰ ꝛ eius dispositiones:vt pꝫ in corporibus aialiū:ꝛ in oībꝰ istis nō cōuenit forma abstracta.i.intelligētia cū formis mālibus.nā corpus celeste ratione sue corporeitatis ꝑ se nō determinat sibi motū circularē:cū iste sit proprius anime vt est dictum.neqꝫ hanc vel illam figurā.cuꝫ sola aiata habeāt nālr figurā terminatā vt videmꝰ ad sensuꝫ:

T.c.89. — 2°.c. de suba or. — Com. 5. — Com. 3. — Cō. 75. — Com.61 — Cō.53.

ꝛ dicit Cōmen.2° ce.neqꝫ etiā tantā aut tātā magnitudinē:ꝛ sic de alijs.sed oīa hec sibi ꝓueniunt a sua forma q̄ est itelligentia.vñ in de suba orbis ait.¶ Quia declaratum est hoc corpus esse ingenerabile ꝛ incorruptibile apparet ꝙ necesse est vt sit corpus simplex nō cōpositū ex materia ꝛ forma:ꝛ qa est indiuiduū demōstratū in actu.ꝛ habēs vnā figurā:ꝛ oīa ista sunt in corpore per nām et sunt in mā ꝓpter formā:necesse est vt hoc corpus celeste sit mā aialiū celestiū que mouent̃ circulariter ex se:ꝛ infra.¶ Et debes scire ꝙ illud corpus celeste non indiget virtute mouente in loco tm̄:sed virtute largiente in se et in sua suba permanentiā eternā:ꝛ ꝓbat ꝛ ꝯcludit:ꝛ ideo necesse est intellectum.i.intelligentiam predictā esse largientem ipsi permanentiā eternā:quēadmoduꝫ largitur sibi motum.Et non hoc tm̄:sed necesse est hoc.s.intellm esse virtutem que largiat̃ ei motū ꝓpriū sue actioni que est eternitas inter ceteros motus.s.motū localē in circuitu ꝛ figuram propriā ipsi motui.s.sphericā:ꝛ mensuram propriā vnicuiqꝫ istoꝝ corporum ꝛ cōuenientiā inter ea adinuicem in ordine ꝛ qualitate:ita ꝙ ex oībus perficiatur vnus actus.s.totus mundus:ꝛ sequit̃ nullo interposito:nulla eni est differentia inter indigentiā virtutis actiue in omni corpore simplici:aut in vno corpore composito ex corporibus simplicibus huiꝰ ꝛ idifferēter:siue illȯ corpus fuerit generatū siue nō.videmꝰ eni celū hēre ꝛc̄.vt supra allegat̃.Ex omnibus istis patet.ꝙ cum dicit celum habere virtutē agentē ipsum.nō intelligit eam esse agentē ꝓprie per modum efficiētis:sed similitudinarie per modū forme.vnde dicit ꝙ nulla est differētia vtutis actiue in omni corpore ꝛc̄.siue illud fuerit generatū siue non:omnē eni formā vocat actiuā respectu sui corporis.ꝛ cōstat ꝙ non pōt intelligi ꝙ efficiat ꝓpriū corpus. Itē in auctoritate per eos allegata dic̄.sicut est dispositio facta in corpore hominis ꝛ corpore facto ꝓpter finem propriū.Constat aūt ꝙ aīa hominis non agit ꝓprie suuꝫ corpus:sed tm̄ dicit̃ agere ipsum in dispositionibus necessarijs:ꝛ illas sibi largiri determinatiue ꝛ exigenter.ꝛ iterū infra cum dicit:ꝙ est agens orbē nullo interposito:quomodo intelligat exponit se dicens.s.faciens ipsuꝫ in dispositionibꝰ necessarijs in inueniēdo finē ꝓpter queꝫ fuit. fm eni exigentiā ꝓprij finis qui est eius motus largitur sibi ꝓprias dispositiones:ꝛ hoc est illud agēs quod dicit finē significare significatiōe necessaria. Qȯ etiā ampliꝰ claret in eo qȯ subdit post illud qȯ supra inducit̃.cuꝫ ait. Et non est dubiū ꝙ agens ipsum est mouens ipsum.qualiter eni intelligat ipsuꝫ esse agens sine medio aliquo:exponit.d.qȯ enim mouet ipsuꝫ motu proprio illi est illud qȯ largitur ei primo dispositiones ꝓpter quas acquirit motum ꝓpriū:ꝛ sic pꝫ ꝙ nō est agens nisi similitudinarie sicut forma dicit̃ dare esse composito ꝛ facere ipsum in talibus dispositionibus.Ex hoc etiā pꝫ:qa dicit ꝙ non est mouens tm̄:qa nō opinat̃ Cōmen.ꝙ corpus celeste ex se:aut aliqua alia forma preter intelligētiā habeāt tales dispositiones:ꝛ ipsa intelligētia moueat ipsuꝫ tm̄modo sicut figulus mouet rotā:cui non dat tales dispositiones ꝓprias ad motū:sed vltra ꝙ intelligētia mouens sit sibi causa oīuꝫ taliū dispositionū:sicut alie forme suis corporibus:sic autē esse agens nō est esse agens ꝓprie:nec ꝑ tale agens habere arguit̃ fm Cōmēta.celū eē factū in sensu in quo q̄stio tractat̃.imo fm eum tale agēs pōt corpori cōpetere:siue sit generatū vel factū siue nō sit factuꝫ: vt iā dictū est.Et debere sic ipsum intelligi ipse docuit: qñ.4.celi dicit ꝙ res eterne nō habēt agens:nisi fm silitudinē:ꝛ si habuerit aliqd qȯ est agēs nō erit nisi iquātū est forma illi ꝛ ꝯseruās ipm:vt supra allegatū est.¶ Ad ea que

Cō.61. — cap.2. — 2°.c. de suba or. — Com. p. — Com. p. — Ad pm — p 2a pt.

ea que inducuntur de pfectione intelligentiarũ dõm ad pmũ: φ assumit duo falsa. vnũ est φ de itentione Cõmẽ. fuit φ intellectio qua secũda intelligit pmã est ipsa suba secunde intelligentie. hoc siquidez falsuz est: qnimo sensit φ talis intellectio est ipsa substãtia pme intelligentie intellecte: vt patebit in articulo sequẽti. ℂ Scdm cuius falsitas pz ex isto pmo est φ pma itelligẽtia sit efficiens causa intellectionis: qa ipsa intelligitur a scda. sequit̃ eni φ eẽt efficiẽs suimet: nec valet pma pbatio: que ad illud inducit̃. nã Cõmen. nõ dicit φ illic est cã sicut intellectũ est cã intellectionis: sed sicut est cã intelligentis. Constat aũt φ intellectũ sumptũ pro obiecto τ distincto ab intellectione: ad quẽ sensum sumit arguens: nõ est efficiẽs cã intelligẽtis fm ipsum: etsi in nobis aliqñ sit cã itellectionis. Accipit ergo Cõmẽ. intellm p ipsa itellectione: iuxta modum suũ vsitatũ. 3° de aĩa. vbi intellectionẽ vocat itellectũ in actu. Intellectio aũt nõ est causa efficiens itelligentis: sed formalis potius: τ siquidẽ ipsa sit accidẽs τ distincta ab obiecto est forma inherens intelligenti sicut in nobis. si vo ipsa sit substantia per se subsistens eadẽ qua itelligitur sicuti est fm Cõmen. in sepatis a materia. tũc est fm ipsuz forma perficiens tñ: nõ aũt inherens: sicut si poneret̃ per possibile vel impossibile φ itellectio qua intelligimus lapidem per se subsisteret etiã per eã: nihilominus intelligeremus lapidẽ. hoc igit̃ modo dicit illic esse causam τ causatum cum ait. tantũ est enim illic causa τ causatũ fm φ dicimus φ intellectũ est causa intelligentis: τ istud satis innuit qd sequit̃. ℂ Et cum ita sit ingt non est impossibile vt illud qd est per se intelligẽtia τ intellectũ sit causa pluriũ entiũ fm φ in eo itelligunt̃ multi modi. Vult igit̃ φ pmũ de quo loquitur sit per se itelligentia idest intellectio τ intellectuz: τ qa est intellectio pluriũ: qa oĩum substantiarũ separatarũ est pluriũ causa diuersimode: tamẽ fm φ in eo itelligunt̃ multi modi. i. fm φ diuersis modis intelligit̃ ab eis. nã lz sit eadẽ itellectio oĩuz: per eam tamẽ fm ipsuz vna intelligentia pfectius intelligit pmaz q̃ alia: τ hoc modo quelibet intelligentia dicitur perfici per primã: non tanq̃ per formã inherentẽ: nec tanq̃ per agens causans in ea aliquã qualitatẽ vel formalẽ perfectionẽ aut subam eius: vt isti putant. patet etiã hoc ex verbis que imediate premittit. ait eniz φ illic non est prouentus neq3 cõsecutio neq3 actio ita vt dicamus φ vna actio cõsequit̃ vnuz agens: tantũ eni est illic causa τ causatum τc. vbi patet expresse φ vlr negat ibi esse agens vel actionẽ ꝓprie loquẽdo: τ per cõsequẽs oẽm efficientiã. ℂ Scda auctoritas nõ est ad propositũ: qa illud Cõmen. dicit esse verũ in nobis: nõ aũt in intelligentijs: imo oppositũ statim post vt in sequenti articulo ostendet̃. ℂ Alia auctoritas de. 7. meta. non est ad ppositum: qa non loquit̃ Cõmenta. ibidem de virtutibus itellectualibus que sunt intelligentie τ substantie abstracte: de quibus nõ est sermo. Sed loquit̃ de virtutibus itellectualibus vel intelligibilibus: que sunt intentiones vles τ intellecte in actu τ abstracte a materia τ cõditionibus eius: ꝑpter quaꝝ factionẽ coactus est Aristo. ponere itellectum agentẽ qui est virtus abstracta a materia. ℂ Ad ea demũ que ꝓbant generalr de omnibus entibus. Dõz ad pmã auctoritatẽ φ non amplius per illaz habet̃ nisi φ primũ est causa omniũ: τ φ oĩa habent esse per ipsum. ex hoc aũt nõ sequit̃ φ sit causa efficiens: nec hoc intẽdit Cõmẽ. Et φ ita sit patet manifeste per eundẽ in de suba orbis. vbi ait. φ cũ Aristo. cõsiderauit in ṽtutibus appetitiuis celestibus vidit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis. Et sequit̃: τ cũ cõsiderauit in cõtinuatione motus eoꝝ. s. corporũ celestiũ fuit declaratũ φ causa continuationis nõ est ista qua mouent̃. Sed illd qd largitur eius cõtinuationẽ est illud appetibile. s. ad quod mouent̃. Ex quibus patet φ cã cõtinuationis motus celestis est causa finalis. Et sequit̃: τ fuit declaratũ φ dator ꝯtinuationis motui est dator motus celi: τ nisi ipse eẽt destrueret̃ motus: τ si motus. τ celum. celũ enim est ꝑpter suum motũ: τ si motus celi destrueret̃. destrueret̃ motus inferiorum orbiũ: τ sic mundus. ex quo verificat̃ φ dator ꝯtinuationis ipsi mobili est dator eẽ alijs entib⁹: patet in quo sensu dicit ipsum dare esse omnibus entibus. s. qa dat eẽ motui pmo sicut eius causa finalis: τ per ꝯñs celo: qd est ꝑpter motũ ꝓpriũ: τ a sua forma pmo het dispositiones ꝓprias conuenientes illi motui: τ cũ alij orbes sint ꝑpter pmuz: nec essent si illud non esset: dat etiaz per ꝯñs esse illis. Et quia celi sunt causa elemẽtoꝝ τ mixtoꝝ τ alioꝝ generabiliũ τ corruptibiliũ: sequitur de primo ad vltimum φ pmum dat esse omnibus entibus τ conseruet illa: non qz omnia ꝓducat fm intẽtionẽ Cõmẽ. sed qa est finis pmi motus τ alioꝝ. ℂ Ad scdm dõm φ qcqd sit de hoc an. s. ex hoc φ ceteroꝝ deus est finis: sequeret̃ φ cetera sint ꝓducta vel nõ. certũ tñ est hoc sequi nõ credidisse ꝑhz τ Cõmen. vnde manifeste vnũ posuerũt τ aliud negauerunt. Ad ꝓbationẽ aũt cõsequẽtie patebit mño infra. q. 3° huius distinctionis. ℂ Distinctio quoq3 quaz dant de duplici factione vt supra ostẽsuz est. nõ est fm doctrinaz ꝑhi aut Cõmen. sed fm Auicẽn. qui ab eis in hoc plurimũ discordat: nec pma ꝓbatio distinctionis illius ex dicto Cõmen. 12° meta. valida est vt supra monstratuz est. ℂ Secũda quoq3 minus valet. nam cũ dicit: φ quoddã actũ est pus nãliter ipso tpe τ est orbis qd sequit̃ tẽpus: τ cui tps accidit: τ qddã agẽs est etiã pus nãliter tpe ipso: τ illud est intelligentia faciẽs orbem in dispositionib⁹ necessarijs: non accipit agens τ actum proprie: sed similitudinarie tñ: vt superius ostensum est.

[Margin: 3. S. t. 36 — 12° met. 44. — Ad 2m — Com. 31 — Ad 3m — cap. 4. — Ad 4m — Cõ. 44 — 2°. c. de suba.]

Quantum ad 2m articulũ est qddã opinio dicens φ mens ꝑhi τ Cõmen. fuit: φ qlibet orbis hz duos motores. vnũ quidẽ ꝓpriũ τ sibi nãlr vnitũ ꝑ modũ forme largientis duas perfectiones eidẽ modo ꝓexposito in articulo precedenti: τ hic mouet tñ per modum agentis: τ imediate dictũ orbẽ exequẽdo. s. imediate motũ eius circularẽ: τ hoc modo cõiuncta est τ mouet quelibet itelligẽtia abstracta preter pmã. alium motorẽ het nõ quidẽ ꝓpriũ vt putauit Auicẽn. sed cõem mouentem tñmodo per modũ finis: sicut amatum τ desideratum a motoribus cõiunctis τ actiuis: τ hic motor est itelligentia simplr pma: quã deũ vocant τ causaz pmã. Modus aũt sue motionis fm istã opinionẽ est: φ ipsa virtualiter τ velut ars quedam vlis oĩa exemplariter cõtinẽs τ eminẽter existens in mẽte cuiuslibet alterius itelligẽtie causat efficiẽter desideriũ siue amorẽ τ cõplacentiaz sui in illis: ita φ eadẽ ipsa est que imediate efficit desideriũ τ que terminat seu finit: nã ipsa est quaz appetũt τ in qua complacent. Ex tali autẽ cõplacẽtia quilibet motor alius mouet ad explicandũ artem illã vniuersalẽ in materia per motũ sui orbis: magis tñ et minus fm φ illam magis τ minus intelligunt. nam motor pmi orbis itelligens eã totalr τ vlr intẽdit bonũ simplr totius vniuersi: sicut dux hñs in mente artẽ totalẽ militarẽ ad dirigẽdũ totum exercitũ. deinde motor scdi orbis intelligit pticularius predictam artẽ vlem: τ ideo intendit bonum etiã particularius cõtentũ sub bono qd itendit pmus motor: sicut miles hñs artem equestrem cõtentã sub militari itendit non totale regimen exercitus toti⁹: sed aliquid cõtentũ sub eo: τ sic deinceps per ordinẽ ipsoꝝ fm ordinez ipsoꝝ orbiuz descendendo: ita φ ipsa ars vlis sola est si-

[Margin: 2° artic. Marco. li. ꝑ dis. 42. q. ꝑ. ar. ꝑ. ꝓpone. 3.]

nis cuiuslibet motoris cõiuncti ꝛ motus ipsius:ꝛ ipsa nihil efficit nisi desideriũ sui in illis. Ex quo pꝫ etiã vt dicunt ꝙ ipsa nõ est expers oĩs actionis ꝗuis nõ imediate efficiat motũ seu moueat ipsum celũ. ℭ Ista opi.ꝗ sublitter recitata est:lꝫ multo ꝓlixius declaref a defensorib⁹ suis:multipl'r tñ ꝓbaẽ auctoritatibus ꝛ rõnibus. Auctoritas pͥma est ꝓhi iz° meta.dicentis de pͥmo pn° ꝙ mouet vt appetibile ꝛ desideratũ ꝛ amatũ sup quo dicit Cõmẽtator. Ex hͦ appꝫ bñ corpa celestia esse aiata: ꝛ ꝙ nõ hñt de ṽtutib⁹ aie nisi itellectũ ꝛ ṽtutẽ desideratiuã que mouet in loco:ꝛ i fine cõmẽti subdit.ꝙ corpa celestia cũ habeãt appetitũ ꝑ itellm.itella aũt appetit mai⁹ bonũ ipso ꝯtigit nec'io ꝙ corpa celestia appetũt in hͦ motu aliqͦd maius bonũ ipsis. Hec Cõmẽ. Cũ igiẽ corpa celestia nõ appetãt vel itelligãt iquãtũ corpa sut:sed potius forma abstracta ipsis vnita quã aiam vocat Cõmẽ.appetat ꝛ itelligat.sequiẽ ꝙ si appetat maius bonũ illud sit vltimus finis:ꝛ nõ moueat executiue:cuꝫ eo nihil sit maius bonũ.

T.c.36. Com.36

2ᵐ ℭ Scda est quã subdit ibidẽ ꝓhs.d.ꝙ pͥn̄ mot⁹ celestis est imaginatio per intellm:vbi Cõmẽ. Cũ declarauit inquit pͥmũ motorẽ esse eternũ et substantiã puraꝫ sine mã ꝛ motorem absqꝫ eo qͦd mouef:ꝛ qͦd mouet sit desideratũ ꝛ voluptuosum.pͥn̄ aũt cuiuslibet motionis est ex aliq̃ ꝛ ad aliqd.vult hic narrare pͥn̄ isti⁹ motiõis in moto qd est.ꝛ qd est illõ ad qͦd est motus: ꝛ dixit.pͥn̄ aũt isti⁹ mot⁹ extra in corpe celesti est imaginatio ꝑ itellectũ.vbi etiã apparet ꝙ vltra motorẽ q mouet vt amatũ ponit motorẽ executiuũ qui est imaginatio ꝑ intellꝫ.

T.c.37. Cõ.37.

3ᵐ ℭ Tertia auctoritas est Cõmen.in eodẽ.dicẽtis ꝙ mot⁹ celestia componiẽ ex duobus motoribus:quoꝝ vnus est finite motionis:ꝛ est anima existẽs in eo:alter ṽo ifinite. ꝛ est potẽtia que nõ est in mã:ꝛ subdit ꝙ si posuerimus illud ad qͦd mouenẽ corpa celestia.s.pͥmũ motorẽ non eẽ trãsmutabilẽ aliquo modo:ꝯcludit ꝙ semꝑ mouebunẽ: ꝛ concludit ꝙ corpus celeste est animatũ necessario: vbi etiã pꝫ ꝙ vltra motorẽ coniunctuꝫ quem vocat aiaꝫ celi ponit motorẽ per moduꝫ finis.

Cõ.41.

4ᵐ ℭ Quarta auctoritas est eiusdem ibidẽ.vbi ait:ꝙ illud qͦd intelligit motor corporis celi de pͥmo motore:ꝛ est aia celi:aliud est ab eo quod intelligit ex eo motor orbis saturni:ꝛ subdit ꝙ perfectio vniuscuiusqꝫ motoris consistit in intelligendo causaꝫ ꝓpriam ꝛ cãm pͥmã.Ecce ꝙ ꝑter motorẽ executiuuꝫ ponit causam pͥmã mouentẽ per modũ finis.

Cõ.44

5ᵐ ℭ Quinta auctoritas est ꝓhi z° celi dicẽtis:ꝙ nobile perfectũ est vnum qͦd non indiget operatione qua fiat nobilior.vbi Cõmẽ. dicit ꝙ omnia entia nõ intendunt per suas operationes nisi vt assimilenẽ ꝑfecto nobili:qͦd est deus:nõ qͦd idiget actione in acquisitione sue nobilitatis. Ex quibus patet etiã ꝙ deus nullã hꝫ actionẽ.

T.c.64 Cõ.64.

6ᵐ ℭ Sexta est Cõmen.in de substantia orbis.vbi ait ꝙ cũ Aristo.cõsiderauit corpus celeste esse eternũ.omne autẽ motũ mouef per virtutes existentem in eo.inuenit ꝙ illa virtus est aia nõ admixta mãe abstracta ꝛ separata a corpore:et inuenit ipsam esse virtutẽ appetitiuã:ꝛ cũ cõsiderauit de virtutibus appetitiuis celestibus inuenit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis:ꝛ declaratũ fuit ei ꝙ causa cõtinuationis mot⁹ nõ est illud quo mouef:sed est aliõ appetibile.hinc etiã pꝫ ꝙ ponit duos motores.vnũ executiuũ alium vt appetibile ꝛ finis.

cap.4.

7ᵐ ℭ Scdo.eadẽ opione ꝓbaẽ rõnibus.p qa illud non attribuerũt ꝓhi ipsi deo:qͦd arguit in eo aliquã potẽtialitatẽ vel mãlitatẽ:cum ipse ẜm eos sit actus purus oĩno:sed si sit motor cõiunctus alicui orbi: sequiẽ ꝙ sit aliquo modo materialis ꝛ potẽtialis:qa omnis talis motor vnitur moto sicut forma faciens corp⁹ celeste sub dispositionibus necessarijs:vt figura ꝛ motu:et huiꝯ. Et ideo scdo ce.dicit.ꝛ virtus que est in hac natura:ꝛ loquiẽ de itelligentia mouente orbẽ:est similis forme naturali: ꝛ est similis forme abstracte.assimilaẽ enĩ forme naturali:qa ipsa dat huic corpori motũ circularẽ ꝛ est in corpore ꝙ mouef per ipsam.ꝛ assimilatur forme abstracte:qa nõ diuiditur per diuisionẽ corporis in quo est.Recipiẽs enim istam formã ꝛ adunatũ cũ ea est corpus celeste corporale ad qͦd sequunẽ dimẽsiones corporales ꝛ alia accidentia:vbi forma ꝛ formatũ sunt in eo idẽ numero. Hec Cõmenta.

Com.3.

8ᵐ ℭ ꝓ.ꝓhs iz° meta.nũqꝫ dicit ꝙ pͥmũ mouet vt appetens vel amans:sed tñ vt appetibile ꝛ amatũ:ꝛ assumit pro hui⁹ ꝓbatione: qa nihil mouet vt oĩno non motũ nisi qͦd mouet per moduꝫ finis et amati.finis eniꝫ mouet agentẽ ꝛ motorẽ executiuũ.igiẽ si primũ moueat executiue mouebiẽ a fine:ꝛ nõ erit motor oĩno imotus.

T.c.36.

ℭ Hec opio in tribus que dicit falsa est vt mihi videẽ.vnũ est:quia negat deum ẜm ꝓhm ꝛ Cõmenta.esse motorẽ coniunctũ alicui orbi executiue seu actiue mouẽtem.Aliud qa negat alias inferiores intelligẽtias mouere suos orbes per modũ finis.Tertiuꝫ:qa dicit pͥmã itelligentiã seu deũ efficere desideriũ sui in alijs itelligẽtijs. ex quo desiderio mouent orbes.Et ideo pono cõtra istaꝫ tres ꝯclones.

Zamreo. vbi.s.

ℭ Prima est:ꝙ ꝓhs ꝛ Cõmen.opinati sũt deum esse motorem appropriatũ primo mobili:ꝛ illud imediate actiue mouentẽ. ℭ Secũda ꝙ opinati sũt quãlibet aliam intelligentiã mouere tanqꝫ finis ꝛ esse finem sui motus:lꝫ nõ vltimatũ:sed finẽ sub fine vt declarabitur. ℭ Tertia ꝙ non posuerũt causari efficienter a pͥmo desideriũ vel amorẽ sui in alijs itelligentijs ex quo mouerent orbes.

ℭ Primã cõclusionẽ probo.pͥmo auctoritatibus expssis.scdo rationibus.auctoritas pͥma est ꝓhi iz° meta.vbi distinguẽs inter pͥncipia abstracta mouẽtia orbes ait.et ṽo ꝛ quod bonũ ꝛ qͦd ꝓpter ipsum eligibile in eadem coelementatione ꝛ optimũ:ꝛ trãslatio cõmẽti habet:ꝛ illud quod eligiẽ ꝓpter se in vnitate electorũ et est valde nobile.vbi Cõmenta.exponens ait.Et illud qͦd diligitur ꝓpter se in vnitate istorũ electorũ est nobile valde:idest ꝛ etiam illud qͦd diligitur propter se ꝛ desideraẽ in hec pͥncipia abstracta:quoꝝ vnumquodqꝫ est aliquod vnum simplex ꝛ electũ corporis qͦd mouet:ꝛ illud qͦd ex eis est in fine nobilitatis ꝛ simplicitatis ꝛ vnitatis.Et intendebat scilꝫ Aristo.per hunc sermonẽ distinguere inter primũ pͥncipiũ ꝛ alia pͥncipia abstracta.alia enim videntur esse electa ꝛ desiderata ꝓpter alia:scilꝫ pͥncipia aliorum motuuꝫ celestium preter vel ꝓpter ẜm aliam litteram motum diurnũ.qͦd autẽ hunc motum facit videtur esse electum per se cum versus ipsum mouef omne motu velociori ꝛ maiori motibus proprijs vnicuiqꝫ eorum. Est enim electum per se ꝛ amatũ omnibus:tale autẽ est perfectum in fine. Hec Cõmẽtator.

p° ꝫ T.c.37. Cõ.37.

Hec auctoritas tam expresse est pro cõclusione vt nullus si diligenter attendit permittatur sentire oppositũ.nam cõstat ꝙ ẜm intentionem ꝓhi ꝛ Cõmentatoris solum pͥncipiũ simpliciter primum:quod est deus:est electum per se:et alia propter ipsum:ꝛ amatũ omnibus ꝛ perfectũ in fine: ꝛ in fine nobilitatis ꝛ simplicitatis ꝛ vnitatis.Cuꝫ igitur dando differentiam inter pͥncipia motuũ celestiũ dicat tale esse pͥncipiũ motus diurni quem cõstat esse primi mobilis:manifeste concluditur ꝙ ẜm intentionem ipsoꝝ deus sit eo modo pͥncipium illius motus quomodo non est pͥncipiũ aliorũ:ꝛ quomodo alia pͥncipia abstracta a quibus istud primum distinguit.sunt principia aliorum motuũ:ꝛ per consequens tanquam motor executiuus ꝛ appropriatus atqꝫ coniunctus pͥmo orbi. ℭ Cum etiam aliorum ipse sit finis ẜm intentionem Philosophi vt opi.dicit et alia

pͥncipia

principia sint suis orbibus cõiuncta ⁊ appropriata:atq₃
2m actiue mouentia.¶ Secũda auctoritas eiusdem p̄hi est
T.c.43. infra in eodẽ lib. vbi querit:an sint ponende plures sub-
stãtie eterne ⁊ quot.ait.n.sic.videmus aũt p̄ter vniuersi
simplicẽ lationẽ quã mouere dicim⁹ p̄mã existentẽ hic
substantiã alias lationes ⁊c.⁊ postea cõcludit q̄ s̄m nu-
merum lationũ est numerus substãtiarũ eternarũ ⁊ im
Cõ.43. mobiliũ:⁊ idẽ penitus Cõmẽ.ibi.Ecce q̄ exp̄sse dicit q̄
p̄ma sub̄a mouet p̄mã lationẽ:p⁹ aũt substantia est quã
Rñsio dicim⁹ deuз. Nec pōt dici q̄ moueat tm̄ vt finis.Tum
q₂ sic etiã mouet alias lationes:vnde nō diceret specia-
liter hanc lationẽ fieri ab ea.Tum q₂ ex motu nō cõclu
dit numerũ substãtiarũ mouẽtiũ p̄cise per moduз finis:
vt etiam cogit̄ cõtraria opi.fateri:qm̄ tunc esset vna tm̄
sub̄a sempiterna.Tuз q₂ ita vł p̄hs cõparare p̄mã sub-
stãtiã p̄me lationi:sicut alias alijs lationib⁹:cõparat aũt
rn⁹ Au. eas:vt actiua p̄ncipia:vt pз.quare ⁊c.¶ Forte diceret.
q̄ per p̄mã sub̄am ibi p̄hs nō itelligit sub̄am p̄maз sim-
pliciter que est deus:sed p̄mã iter mouẽtes executiue or
dib⁹ nãliter vnitas:⁊ talis vtiq₃ est que p̄mã facit latio-
nem:hec tñ est alia p̄oꝛ nō mouẽs:nisi per modũ finis.s.
3 rñsio- de⁹ ip̄e q est sub̄a simpl̄r p̄ma.¶ Ista respõsio nulla est
nem s̄m intẽtionẽ p̄hi ⁊ Cõmẽ.qnimo sibi ex toto repugnãs:
Cõ.44 qd̄ pз:p̄mo qdẽ:q₂ Cõmẽ.statiз.cõmẽto sequẽti.h dcm̄
qd̄ vtiq₃ fuit Auicẽ.reprobat sic.d.Qꝛ autez moderni di
cunt sub̄am p̄mã esse motorem motione totius falsum est.
Quelibet.n.substãtiaꝝ istarũ est p̄n^m sub̄e sensibilis s̄m
motorẽ ⁊ finẽ:⁊ iō dicit Ari.si alique sub̄e eẽnt nō mouẽ
rn⁹ Auĩ. tes eẽnt ociose.hec Cõmẽ.¶ Ad hãc aũt auctoritatẽ re-
spõdent defensores opi.3ie dicẽtes q̄ Cõmẽ.itendit q̄
p̄ma sub̄a mouet causando desideriũ in motore ꝯiũcto:
⁊ sic nō est ociosa:⁊ sine actiõe:cui⁹ oppositũз opinabat̄
Aui.dicẽs q̄ p̄⁹ itelligẽtia intelligẽdo se causabat moto-
rem p̄mi celi:postmodũ autẽ nihil causabat:sз remane-
3 rñsio- bat in ocio:in quo nũc eũ reprobat Cõmẽ.¶ Hec rñsio
nem nulla est:tũ q₂ exp̄sse dicit falsuз eẽ:sub̄am p̄mã p̄oꝛẽ eẽ
motore totius.Si aũt ipsa nō esset motrix toti⁹:sed alia
quedã itelligẽda q̄litercũq₃ causaret desideriũ aut mo-
ueret vel nō moueret:vtiq₃ ipsa p̄oꝛ eẽt motore toti⁹:tũ
q₂ dicit q̄ quelibet talis sub̄a p̄n^m est sub̄e sensibilis:vt-
pote corporis celestis ⁊ s̄m motorẽ ⁊ sз finẽ:nō pōt aũt
intelligi esse p̄n^m eius s̄m motorẽ distinguẽdo a p̄ncipia
tione s̄m finẽ:nisi q₂ mouet actiue celũ ip̄m.¶ Q̄.Qꝛ in
telligit de motiõe que est translatio celi probat̄ ex eo q̄
T.c.48 ipse allegat in h Ari.de tali aũt motiõe p̄hm intelligere
pз mãifeste ex eo:q̄ in fine dicti capituli postq̄ inuestiga-
uit numerũ subaꝝ mouẽtiũ ex numero lationũ celestiũ
cõcludit q̄ nulla p̄ter has altera nã est.Et p̄bat:si enim
essent inq̄t alie mouerẽt vtiq₃ finis existẽtes lationis:vbi
Cõ.48. Cõmẽ.Cum posuerimus inq̄t q̄ nulla substãtia abstra-
cta est que nō moueat:q₂ tũc inueniret̄ in dispõne dimi
nuta:⁊ cũ posuerimus q̄ ois orbis est p̄pter stellã:⁊ si nō
eẽt ociosuз:manifestũ q̄ via numerãdi istas substãtias
abstractas est via numerãdi motũ stellarũ.Ecce q̄ Ari.
dicit q̄ nulla alia est p̄ter motores:⁊ dicit q̄ si eẽnt alie
preter numerũ illũ qui est eq̄lis numero motuũ:ille etiã
mouerẽt:⁊ per ꝯñs vt infert Cõmen.essent alij mot⁹ pre-
ter eos q cõp̄hẽdũt sunt in corporib⁹ celestibus:⁊ ẽt alia
corpora:cũ certe ista ꝯñs nulla eẽt s̄m eos:si eẽt aliq̄ nō
mouẽs.Cõmẽ.etiã dicit q̄ nulla sub̄a abstracta est que
nō moueat:alias eẽt in dispõne dimiuta:⁊ pз q̄ itelligit
de motione per modũ agẽtis:⁊ nō finis tm̄:q̄uis q̄libet
ẽt illo mō moueat:vt iã tactũ est:⁊ in 2⁹ ꝯne magis pate
T.c.29. bit.¶ Cõfirmat̄.q₂ p̄hs in eodẽ.12.in illo cap.Sed qm̄
tres erant sub̄e iuxta p̄n^m ait.q̄ nihil p̄desset si substan-
tias faciam⁹ sempiternas:si nō aliqd̄ potẽs transmutare
Cõ.30. inerit p̄n^m:⁊ Cõmẽ.ibi ait.q̄ nihil prodest ponere subaз
eternaз:in qua non sit principium mouendi:hic patet q̄
p̄hs:⁊ ipse loquitur de principiatione motionis localis:
quoniam causatio desiderij non est trãsmutatio de qua
Cõ.44 loquit̄.¶ Ampli⁹.ibidẽ ait Cõmẽ.q̄ quẽadmodũ p̄m⁹
princeps in ciuitatibus necesse est vt habeat actionẽ p̄-
priam que est nobilissima actionum:⁊ si non:esset ocio-
sus:quã actionẽ intendunt per suam actionẽ omnes qui
sunt sub primo p̄ncipe:⁊ multa etiam exempla adducit
de artibus:quarum inferiores intẽdunt actionem supe-
rioris:sic subdit ipse est intelligendum de istis corpori-
bus cum suis formis:a quibus mouentur:⁊ de istis for-
mis adinuicẽ.Ex q̄bus pз q̄ ipse vult q̄ p̄mus princeps
vniuersi:qui de⁹ est:hз propriam actionem quã intẽdũt:
⁊ ei subseruiũt motores inferiores:talis aũt actio est mo
tus diurnus:sicut patet per v̄ba que p̄mittit:ait.n.q̄ oẽs
intendunt hunc motum diurnum qui est primi motoris
3m actio ⁊ p̄ncipium aliarum actionũ.¶ Ex p̄dictis potest
colligi vna probatio alia directe ad cõclusionẽ:nam s̄m
12.m.t.c mentẽ p̄hi ⁊ Cõmẽ.vt patet ex predictis est q̄ quelibet
cõ.48. substãtia abstracta moueat aliqd̄ corpus celeste alioqn̄
esset sup̄flua in vniuerso ⁊ ociosa:⁊ in dispõne diminuta
i.iperfecta:⁊ q₂ h s̄m eos eẽt maximũ incõueniẽs:circa
primam substantiam que est omniũ nobilissima.sequi-
tur q̄ indubitanter opinati sunt primam substantiã cor
pus aliquod celeste mouere:⁊ si sic.sequitur q̄ primum
qd̄ est inter omnia nobilius ⁊ supremuз:⁊ pз q̄ loquun-
tur de motione que est translatio corp̄alis.Quãuis eoꝝ
motiuum nullum sit s̄m veritatem:cum multe sint sub
stantie abstracte perfecte:⁊ non ociose:vel superflue nõ
mouentes:nunc tamen non quid veruз sit:sed quid sen-
serint queritur.¶ Deinde probatur cõclusio rationib⁹.
4m primo:q₂ s̄m intentionem p̄hi eandeз substantiam pro-
bat phy̆sicus esse ⁊ esse abstractam ab omni materia:ac
omnino imobilem:⁊ metaphy̆sicus p̄bat eẽ p̄mã for-
mam ⁊ vltimum finem omnium.igitur s̄m intentionẽ
eius.deus mouet actiue celum.antecedens patet.primo
Cõ.6. ex dicto Cõmen.12⁹.metaphy.vbi ait.q̄ principium for
male ⁊ finale ⁊ mouens non sunt tria numero:sed vnuз
in subiecto:⁊ tria ratione:s̄m autem q̄ mouens est de-
claratur esse in sciencia naturali:⁊ q̄ non est in materia.
Et s̄m q̄ cõcedit hec sciẽtia.s.metaphy̆sica.q̄ h mouẽs
non est in materia:declarat q̄ est forma ⁊ finis isti⁹ sen-
sibilis substantie:non in eo q̄ est sensibilis:sed in eo q̄
Cõm.5. est ens.Et in precedenti cõmento dicit q̄ p̄hs incipit de
clarare principium substantie eterne:⁊ posuit etiaз hoc
qd̄ declaratum est in naturalibus:⁊ considerandum de
eis consideratione propria huic sciencie.verbi gratia.q̄
5m est substantia ⁊ prima forma ⁊ q̄ est p̄mus finis.¶ Se
T.c.41. cundo q₂ in.12.metaphy.p̄hs repetens rationem factam
⁊.38. in.8⁹ phy.probat motorem celi esse a materia simplici-
ter abstractum ⁊ immobilem:deinde q̄ tales motores
sunt plures:⁊ quilibet est substãtia:⁊ postea q̄ prima ex
eis est finis ceterarum:consequẽtia patet:nam vltimus
finis s̄m intentionuз philosophi:nõ nisi deus est:vt oẽs
concedunt.igitur deum esse separatum a materia p̄bat
phy̆sicus s̄m philosophuз.Constat aũt q̄ per nullã aliã
rationem q̄̃ per illam.8.phy̆sicorum.s.q̄ mouet tempo
re infinito:que ratio:vt cuilibet intelligẽti apparet:tota
incedit de mouente actiue:nec vsquã per aliam rõnem
inuenitur eum probasse aliquam substantiam abstractã
esse.¶ Secundo eadem substantia s̄m philosophuз est
prima:⁊ mensura oium substantiaruз ⁊ p̄mus motor ac
forma ⁊ finis.igit̄ de⁹ s̄m ip̄m mouet actiue:ãñs pз per

T.cõ.7. Cõmen.1o.meta.qui vbi phs dicit: ꝙ sicut in colorib⁹ colorem vnũ querẽdum ipsum ꝙ vnuz: sic ꝛ in suba subaꝫ
Cõ.7. vnam.ipm vnũ ait Cõmẽ.sicut in coloribus ꝛc̃.i.qd est principiũ subarum ꝛ ꝑncipiũ numeri earũ qui existit in substãtia: ꝛ itendit.s.Arist.ꝙ cũ fuerit iuentũ qd declaratũ est in phi.s.h eẽ ꝑmũ motorẽ eternũ ꝛ absolutũ ab oi materia: ꝛ declarauit post: ꝙ h nõ solũ mõ est ꝑn^m tanq̃ motor: sed tanq̃ forma ꝛ finis: declarabit ꝙ illd est vnũ de quo declaratũ fuit hic: ꝙ est ꝑn^m sube: sicut est dclaratuꝫ ꝙ est act⁹ vltimus: cui nõ admiscet potẽtia oino: hic pꝫ ꝙ Cõmẽ.vult ꝙ ꝑma suba que est act⁹ vltim⁹: cui nõ admiscet oino potẽtia: ꝛ est ꝑn^m numeri ꝛ mẽsura oium aliarũ est motor.s.actiue mouẽs: que expositio pꝫ ex eo qd ait ꝙ nõ solũ mõ est ꝑn^m tanq̃ motor: ſ tanq̃ forma ꝛ finis: vbi distinguit ꝑncipiationẽ motõis a rõne ꝑncipiãdi ſm finẽ.ꝯña aũt pꝫ: qꝛ ſm oẽs deus ipse solus est
2^a ꝯ mẽsura subaꝝ ꝛ ꝑma oium. ¶ 2^a ꝯ ꝓbat.ꝑ per phm.12. meta.qui postq̃ conclusit: ꝙ est aliqd qd nõ mouet: mouet aũt motũ sempiternũ ꝛ suba ꝛ actu ens imediate de tali motore addit. Mouet aũt sicut appetibile ꝛ itelligibile: hec.n.sola mouẽt nõ mota: vbi ſm oẽs ẽt eos q sunt
T.c.36. de ꝯ̃ria opione itẽdit.ꝙ tale mouẽs mouet per modũ finis. Et postea de tali suba mouẽte querit: vtrũ sit vna vl plures: ꝛ determiat: ꝙ plures.igit vult ipse ꝙ nõ solũ ꝑmus motor: sed ẽt alij moueant per modũ finis: ꝛ sint fi
2^m nes motuũ suoꝝ. ¶ ꝓ. Idẽ ipe in fine illi⁹ capituli: vtrũ
T.c.42 autem vnã ponẽduz est talem subam: aut plures: postq̃ cõclusit ꝙ plures: ꝛ ꝙ numerus earũ est ſm nũeruz motuũ addit vt supra allegatũ est ꝙ ꝑter eas nulla alia ẽ:
T.c.48 ꝛ ꝓbat ꝙ si eẽt inquit alie mouerẽt vtiqꝫ fines existentes lationis: ista ꝯña nulla eẽt ſm ipm: nisi ꝛ oẽs que mo
3^m uent sint fines suarũ lationũ. ¶ Hoc idẽ ꝓbat per Cõ
Cõ.36. men.ꝑmo qdem: qꝛ super illã partẽ pꝛeallegataꝫ: mouet aũt sicut appetibile ꝛc̃.dicit ipse.ꝙ h mouẽs est itellect⁹ ꝛ est mouẽs: qꝛ agit motũ: ꝛ qꝛ est finis motus: ꝛ ꝙ h itelligat de q̃libet motore celesti: pꝫ: qꝛ postq̃ subiecit exẽplũ de forma balnei: ꝛ dixit ꝙ si eẽt nõ in mã moueret: ꝛ ſm agẽs ꝛ ſm finẽ sic ingt ipse. Intelligẽdũ est de mouentib⁹ corpa celestia.ſm igit ꝙ illa itellecta sũt forme coꝝ: sunt mouẽtia ſm agẽs. Scðm aũt ꝙ sũt fines eorũ
Cõ.48. mouent ab illis ſm desideriũ. ¶ Itẽ Cõmẽ.ibidẽ dicit ꝙ vnaqueqꝫ illarũ substãtiaꝝ mouẽtiũ est ꝑfectio ꝛ fi
cap.ꝑ. nis mot⁹. Itẽ idẽ in de suba orbis dic̃ ꝙ cũ forme corporuꝫ celestiũ nõ ꝯstituant per sua subiecta: necesse est vt forma qua mouent sit illa ad quã mouent: in formis.n.cõstitutis per sua subiecta differunt.s.ꝙ forma qua mouent nõ est illa ad quã mouent. Et ois forma hui⁹.s.que mouet ad seipaꝫ ꝑficiẽdã per aliã: necesse est vt suũ mouere sit finitũ: cũ nõ moueat: nisi cũ mouet.supple tanquã a fine acquirendo quo acquisito cessat motus. Item subdit ꝙ nihil est in corporib⁹ celestib⁹ quo forma qua est mot⁹ differat ab ea ad quã est mot⁹: imo sunt eadẽ forma: ꝛ nõ differũt nisi dispõne. h Cõmẽ. Ex qb⁹ oibus pꝫ: ꝙ eadẽ forma ipsa vel itelligẽtia est qua celũ mouet: ꝛ est ꝑncipiũ
3^a ꝯ mot⁹: vt agẽs: ꝛ ad quã mouet.i.est finis mot⁹. ¶ 3^a ꝯ ꝓbat ꝑmo: qꝛ si ꝑmũ carẽt desiderium sui in intelligentia mouẽte orbẽ: vt dcm̃ est: sequeretur ꝙ ipsa intelligentia moueret mota a re extrinsecus desiderata: ꝛ sic aial celeste nõ eẽt cõpositũ ex vno mouẽte: ꝛ vno moto tm̃: ꝯñs
cap.2° est ꝯtra Cõmenta.in de suba orbis.vbi ait.ꝙ forme corpoꝝ celestiũ: ꝛ maxime forma corporis vltimi ꝯtinẽtis sunt quodãmõ aia.s.per appetitũ existẽtẽ in eis ꝛ motore ꝛ quodãmõ itellect⁹: ꝛ est forma simplex ꝑ⁹ per quaꝫ aial celeste cõponit ex vno mouẽte ꝛ vno moto: ecõtrario de aialib⁹ que sunt hic: appet.n.ꝙ in istis mouẽs cõponitur ex duob⁹ mouentib⁹.s.ex aia ꝛ re desiderata extrinsecus mouẽte aiam: ꝛ iõ motuꝫ in eis inueniẽ eẽ cõpositum non simplex. h Cõmẽ.ꝯñtia aũt pꝫ: quoniaꝫ tunc res desiderata moueret itelligẽtiã causando desideriũ: ꝛ sic eẽt duplex mouẽs.s.res desiderata ꝛ ipa itelligẽtia. Item eẽt duplex motũ.s.corp⁹ celeste ꝛ ipsa intelligẽtia: que ẽt eẽt mouẽs mota: sicut in aialib⁹ que sũt hic. ¶ 2°
2^m forme simplr abstracte: ꝛ a mã sepate cũ intelligunt ab alijs formis abstractis nõ causant: ſm phm ꝛ Cõmẽ.intellectionẽ sui in illis: ſꝫ seipsis itelligunt: ita ꝙ intellectio ꝛ itellectũ sũt idẽ eẽntialr.igit cũ ab eisdẽ desiderãtur nõ cãnt desideriũ sui in illis: ſꝫ seipsis desiderant: ꝛ desideriũ ꝛ dsideratũ sũt eẽntialr idẽ: añs pꝫ per phm.3.
T.c.15. de aia.d.ꝙ in his que sunt sine mã: idẽ est itellect⁹: ꝛ qd itelligit: ꝛ accipit itellectũ ꝓ actu: siue ꝓ intelligẽ: qd pꝫ ex eo qd imediate sequit.ait.n.scia nãqꝫ speculatiua: ꝛ qd sic speculatũ est idẽ est: tñ ex translatiõe cõmẽti que est hec.formare.n.per itellectũ ꝛ formatũ per itellectũ i eis que sũt extra mãm idẽ sũt: per formare aũt itelligit ipse vbiqꝫ simplicẽ itelligẽtiã: siue simplex itelligẽ qd nõ est affirmatio vel negatio: que ab ipso fides dicunt. Et ideꝫ
Cõ.19.ꝛ 27. dicit ibi Cõmẽ.ꝙ scia itellectuũ separatoꝝ est ipm scitũ oib⁹ modis.ecõtra dispõni i scitis itellect⁹ mãlis. ¶ Itẽ
Cõ.37. 12.meta.loquẽs de formis abstractis mouẽtib⁹ orbes: dicit ꝙ in eis itellect⁹.i.itelligẽ est itellectũ: vt dcm̃ est in lib.de aia.ꝛ post subdit.ꝙ talia itellecta intelligunt per se: ꝛ nõ per assimilationẽ: sicut itellecta mãlia: que.s.itelligunt per assimilationẽ: qꝛ per itellectionẽ a se distinctã que est eoꝝ similitudo. Et multa ad idẽ dicit in eodem
Cõ.37. Cõmẽ.ꝯñtia ꝓbat: qꝛ ſm eũdẽ Cõmen.ꝛ põt hẽri ex.12. meta.in ꝑn⁹.desideriũ ꝛ itellectio in talib⁹ entib⁹ nõ differũt: sicut in nobis: vnde dicit ipse: ꝙ in nobis motio in alterũ desiderati differt a motione in alterũ intellecti.i. desideriũ ab intellectione: ꝛ sequit. Et videt de istis ꝑncipijs que sunt in corporib⁹ celestibus ꝙ desideratuꝫ in eis ideꝫ est qd itellectio: desideratuꝫ.n.apud nos differt ab intellecto: ꝛ accipit itellectũ hic pro itellectione: sicut
Cõ.5.19. ꝛ 36. ꝛ frequenter in 3° de anima itellectum vocat intellectũ in actu: ꝛ simpliciter desideratũ pro desiderante.alias si pro obiecto extra salsuꝫ diceret: omne.n.qd desideram⁹ intelligimus.ꝛ hic sensus confirmatur per probationeꝫ quã adiungit imediate: qꝛ potentia inquit qua comprehenditur desideratum differt a potentia qua comprehẽditur intellectum: que probatio siue assumptũ sit verũ: siue non: nulla esset nisi desideratum ꝛ itellectuꝫ ꝓ actibus ꝛ non pro obiecto sumerent: qꝛ ex diuersitate potẽtiarũ intellectus ꝛ volũtatis nõ arguit diuersitas obcti:
3^m sed tñ diuersitas actuum. ¶ 3° probat ꝯclusio per eundẽ ibidẽ: qui ostẽdens quõ eadẽ forma abstracta que est
12.m.c. 36. intellectus ꝛ appetitus mouet corpus celeste: vt agens ꝛ vt finis dclarat quõ in nobis differũt: qd mouet vt agẽs: ꝛ qd mouet vt finis per exemplum de balneo: cuius forma existens in anima: vt dicit est agens desideriũ: ꝛ motum desideriũ intellige nõ sui: sed forme existẽtis extra animam: ꝛ simpliciter est agens mediate.s.vel imediate motum corporalem: quo mouemur ad balneum existens extra animam: qd quideꝫ est finis talis mot⁹: ꝛ nõ agens: vt dicit Cõmẽ.ꝛ tunc addit ꝙ si forma balnei nõ esset in materia moueret ſm agens ꝛ ſm aliquem fineꝫ sine aliqua motione contingente. Et sic est inquit intelligendum de mouentibus corpora celestia ꝛc̃.vult igitur ipse ꝙ eadẽ forma abstracta que mouet: vt agens motũ corporis celestis: mot⁹ ꝛ ẽt vt finiens ipm sine aliq̃ motione contingente: qd nõ potest intelligi de motiõe ipsi⁹ corporis celestis: ꝑpter implicationem ꝯdictiõis ꝯñtez.

Sic.n.diceret q ipsa moueret corpus celeste:& tñ ipsuz non moueret:sed itelligit sine motione ptingẽte ipsi forme agẽti motũ:qm ipsa forma abstracta:siue a seipsa:siue ab alia abstracta amet nõ causat amorẽ sui a se distinctũ in amante quo amãs a re amata moueat econtra ei qd ptingit in nobis:vt pdictũ est.Et hec cõformia sũt dictis per eundẽ:& allegatis in pma rõne pro Cõmen.ac.3.

determinatio pp̃a ¶ Dico igit quãtũ ad articulũ istũ q mens pħi & Cõm. fuit q pma itelligẽtia que de⁹ est actiue mouet:& est motor piunctus & appropriatus pmo orbi.Et silr qlz alia intelligẽtia actiue mouet suũ orbem:cui ẽt est naturaliter vnita. Rursus qlibet itelligẽtia mouẽs mouet ppter se:& est finis sui motus:vnde nõ est itelligẽdũ fm ipsos q intelligẽtie mouẽtis:finis pmo itentus sit mot⁹ ipse:aut gñatio iferiorz pñs illum:sed sua ppria bonitas & perfectio quã vt dicit Cõmẽ.ipsa videt eẽ in mouẽdo:nam si nõ moueret eẽt ociosa:& i dispõne nõ bona:vt igit semp sit in optima dispõne mouet sp:sicut dat Cõmẽ.exẽpluz de eo q ppter pseruationẽ sue sanitatis exercitat in operatione alicuius artis que facit aliq̃ artificia:hui⁹ sigdez finis pma itẽtio est pseruatio sue sanitatis & bone dispositionis.¶ Scda vo intẽtione ipsa artis opatio.Idem dicit ipse.2.ce.In reb⁹ ingt diuinis actio earũ pma itentione est ppter suũ eẽ:& scda pp aliud:& hoc est declarandũ in scia diuinali.Et in.2.phys. Huiusmodi inquit est dispositio entis necessarij simplr.s.vt sit nõ ppter suaz actionẽ:sed actio est ppter illũ. In hoc tñ est differentia inter ipsos motores celestes:nã pmus sic est finis sui motus q nullus alius motor est finis illi⁹ mot⁹:sed cuiuslibet alterius motus nõ solũ suus pprius motor est finis:sed ẽt pmus motor:qm & cuiuslibet alteri⁹ motoris pm⁹ est finis:& ad ipm & ppter ipm:vt finẽ vltimũ est qlibet ali⁹:vñ & actiones & motus aliorz subseruiũt & ordinant in actionẽ pmi.Et hoc est qd dicit Cõmẽ.12.meta.Et intelligẽdũ est ingt q mot⁹ aliorz orbiũ itendũt motuz orbis stellati:& q pfectio vniuscuiusqz mouẽtiũ vnũqdqz eorz.i.orbiũ.s.priorz perficitur per pmũ motorez oium:& io oẽs intendũt hũc motum diurnũ qui est pmi motoris actio & pn^m aliarz actionum:apparet.n.q alij mot⁹ pprij sũt ppter istũ motũ:& pñtes eũ & adiuuãtes in ordine quẽ itẽdũt:& est pn^m actionũ eorũ:pncipium.s.finale:& tũc mouẽs sup hoc dubiũ Cõmẽ.subdidit.Sz quereret ingt aliqs:qm si motus oium orbium intẽdant vnam & eãdem actionẽ:& eũdem ordinem cõem omnibus:necesse est vt habeãt eãdem formã itellectã extrinsecã a formis qs itẽdit vnusqsqz per se.s.formis pprijs.Erit igit forma qsi finis addita supra formam ppriã qua mouet vnusqsqz orbis aliorz orbiũ.Et respondet.dicamus g q nulla forma est qsi finis & cõis & vlis:nisi illa ex eis que hz actionẽ cõem:& hec est dispositio forme mouentis p^m celum motu diuturno:dispositio.n.in iuuamẽto corporz celestiũ adinuicẽ in cãndo entia que sunt hic:& pseruando ea est:sicut dispositio regentium bonorz que iuuãt se adiuicem in regẽdo bonã ciuitatem:qm oẽs actiões eorũ sunt erga actionẽ pmi pncipis. Ponũt.n.actiões suas seruiẽtes:& pñtes actionẽ pmi pncipis.Ex his pz intentio Cõmẽ.que supra pmissa est.

Rñio ad rõnes Auerois ¶ Tũc ad auctoritates p alia opi.allegatas rñdeo.& ad p^m dico q Cõmẽ.nõ intelligit q appetũt mai⁹ bonũ ipsis intelligẽtijs mouẽtibus:sed ipsis corpibus motis:nã itelligẽtie mouẽtes:vt dcm est mouẽt pp se pma itẽtione:& io mouẽdo appetũt seu magis ppe loquẽdo amãt tanq̃ finẽ aliqd bonũ maius ipsis corporib⁹ motis.Et hec est itẽtio sua:q ibi vult declarare qs sit finis motus celestis. Sicut etiam declarãdo pmisit approbãs expositionẽ Alexan.

Ad p^m

Cõ.35. Ad 2^m ¶ Ad aliam dico q non facit pro eis nullo modo:nã sicut pz per vba imediate sequentia hoc dicit Cõmẽ.ad declarãdum q pncipiũ istius motus non est phantasia:neqz sensus:sed imaginatio per itẽtionẽ.Ex hoc aũt nõ sequit q tale pncipium motus sit aliud a pncipio ad qd est mot⁹.nec h dicit Cõmẽ.

Cõ.37. Ad 3^m ¶ Ad 3^m auctoritatem de illis duob⁹ motorib⁹ dõm.q verba illa nõ sunt sumẽda stricte fm ppriã suã signationẽ:qm tunc manifeste per illa Cõmen.pdiceret his que dicit in pmo.c.de suba orbis:vbi ait sic.nõ est dõm q forme qb⁹ mouent corpa celestia sint alie ab eis ad qs mouent:& q ille que debẽt eẽ nõ in mã oino:& que carẽt situ sunt forme ad qs mouent:cũ ille qb⁹ mouent sunt forme in materijs.Ecce q expsse dicit nõ esse ponẽdos secũdos tales motores distictos.vnũ ad qd mouent:& aliũ a quo mouent:& illũ nõ in mã oino:hũc aũt in mã.i.piũctũ:& h expsse illis que sonãt verba allegata ad oppositũ pdicit.¶ P.Si ponant duo tales motores fm itentionẽ opi.opposite.vz q vn⁹ moueat actiue tñ:& alter finalr expsse pdicit ei:ac ẽt pho q ponunt expsse q quelibet itelligẽtia agẽs motũ:est ẽt finis mot⁹:vt pz ex pbationib⁹ secũde pñis.Dõm g est.nisi velimus pcedẽ ipm pdicẽ sibi:sicut aliq in hoc passu pcedũt q ipse improprie locutus est:naz qz qlz motor celestis mouet:& vt agẽs & vt finis:vt dcm est pp hũc duplicẽ modũ mouẽdi:seu duplicẽ rõnẽ que in nobis duob⁹ distictis motorib⁹ pueniũt:vt supra habitũ est p eũdẽ:dicit motũ illũ cõponi ex duob⁹ motorib⁹ qui eẽntialr sit tñ vn⁹ saltẽ in pmo motu:nã quo ad alios posset dici q sunt plẽs.vnus cõis qui est piunctus p orbi:& alter pprius:& cõis tñ per modum finis moueret iferiores:pprius autẽ vt agens:& vt finis iuxta modũ pmissum:& ipse cõis vtroqz modo moueret suũ ppriũ orbem.Sed si ẽt de pmo motu velim⁹ itelligere verbũ Cõmẽ.itelligẽdũ est iproprie iuxta sensuz datũ.Et põt hui⁹ expositio haberi ab eodẽ:nã paucis interpositis subdit penit⁹ verba iã allegata de pmo cap. de suba orbis:sic cõcludẽdo.g nihil est in corporib⁹ celestibus quo forma qua est mot⁹ differat ab ea ad quã est motus:imo sunt eadẽ forma:& nõ differũt nisi dispõne:cõstat aũt q forma que est mot⁹ est forme:que est pn^m agens motũ:& illa ad quã est motus est que est finis motus:& sunt eadẽ:vt dicit:nec differunt:nisi dispositione.i.rõne mouẽdi h est differẽtibus rõnib⁹ di mouere.Et talis motor inquãtũ mouet:vt agẽs di forma & aĩa celi:inquãtũ vo vt finis di eẽ separatus:& nõ in mã:sicut intelligendũ innuit.12.meta.vbi ait.q illa itellecta fm q sunt forme eorz sũt mouẽtia fm agẽs:fm aũt q sũt fines mouent ab illis &c.p eo aũt dicit vnũ eẽ finite motionis alterũ vo infinite:& nõ in materia:qz motus non habet infinitatem a motore:vt est agens:sed vt finis eius:qm sicut dicit Cõmẽ.ibidez auctoritate Themistij si aliquis motor moueat pp finem existẽtẽ in potẽtia illo adepto & deducto ad actũ cessabit mot⁹:q̃propter neẽe est motũ eternũ esse ad aliqd semp in actu.Itez si finis esset aliqd in corpore non semp equalr distaret & vniformiter se haberet ad motorem:sed nũc eẽt hic nũc ibi:& per pñs motor nũc velocitaret & tardaret motũ:& sic motus nõ esset vniformis & regularis.Cũ igitur motus celestis sit eternus & regularis concludit ex hac deductione Cõmen.q ille motus est ad aliquid semp actu ens in nullia existẽs mã:ex quo sequitur q motor celestis sit a materia separatus:& h intendit.

Cõ.36.

Ad 4^m ¶ Ad 4^m dõm.q cum dicit q perfectio vniuscuiusqz motoris cõsistit in intelligẽdo causaz propriam & pmam:intelligit de motoribus secũdis tñ:sic pz p vba statim sequẽtia.Et itelligẽdũ ẽ ingt q mot⁹ aliorz orbiũ &c.vt supra pxie i rñsiõe ad arti.pbatũ est.

Ad 5m

¶ Ad 5m dico. q si absolute itelligat est ↄtra arguenté: nã fm h sequeret q deus nõ causaret desideriũ in alijs itelligẽtijs: vt dicũt: cũ talis causatio si ponat sit quedaz opatio. Dico tñ ad auctoritaté in se fm intellectuz phi ꝛ Cõme. q per nobile pfectũ nõ itelligũt deũ solũ: sed totũ gen⁹ itelligẽtiarũ abstractaꝝ: sic expsse pz per Cõme. ibidẽ. vnde in. 6. postq̃ declarauerat q aliqd hz suã pfectioné sine actione aliqd pauca: aliqd aũt actiõe multa: aut sic. Et fm h dixit. s. Ari. ordies vident q̃tuor: ꝛ q̃libet ordo hz latitudiné pter vltimũ ordiné. ordo igit pm⁹ est ordo entiũ que cõprehẽdunt nobilitaté pfectã sine opõne ꝛ diuersant fm magis ꝛ minus: hec aũt sunt entia abstracta. Scds aũt eoꝝ que appropinquãt pfecte nobilitati per opõné: ꝛ hec sũt duob⁹ modis: aut per modicã operationé: ꝛ h iuenit in corporib⁹ celestib⁹: aut per multã opõné: ꝛ hoc inuenit in corporib⁹ celestib⁹ ꝛ in hoie. deinde ponit 3m ꝛ 4m ordiné: sed nõ recito: q2 nõ est necẽariuz ad ppositũ. Ex h aũt pz: q si auctoritas illa intelligeret ad sensum arguẽtis pbaret nullã itelligẽtiã abstractaz mouẽ celũ aliqd executiue: qd est manifeste ↄtra itẽtioné phi ꝛ Cõme. ẽt fm opi. oppositã. Et ideo dico. q per opõné vel actioné itelligũt phs ꝛ Cõme. motũ. ꝛ dico q talia entia pfecta nõ idigent opõne in acq̃sitiõe sue nobilitatis. i. nõ idiget moueri: vt sint in sua nobilitate: nec acq̃rũt suã nobilitatez aliquo motu quo moueant: ꝛ ad hoc vadũt exẽpla alioꝝ que acq̃rũt suã pfectioné mediãte opõne. Qd ẽt declarat ex eo q assignãs quartũ ordiné subdit. Quartus vo est circa que nõ põt cõprehẽdere nobilitaté per opõné: sed fine. s. per q̃etez tñ: ꝛ iste ordo valde distat a p̃ q̃uis vterq3 sit sine opõne. Et in p̃ fuit pp nobilitaté sui ꝛ sui finis: in h aũt pp suam vtilitaté ꝛ sui finis. s. pprij. Ex his pz: q nõ põt ↄcludi ad itellectuz phi ꝛ Cõme. q intelligẽtie abstracte: siue p⁹: siue alie nõ moueãt actiue localr: sed tñmõ q nõ moueant. ¶ Ad 6m pz: qd sit dõz ex his que ad 3am dicta sunt. ¶ Tũc ad pmã rõné dõm. q ex tali ↄiunctione pmi ad orbé nulla mãlitas vel potẽtialitas fm phm vel Cõmen. arguit in eo. qd pz: q2 nec ẽt arguit in alijs motorib⁹ iferiorib⁹ sic ↄiũctis: q̃nimo de oib⁹ gñaliter loq̃ẽs. 12. meta. dicit necesse est: vt isti motori nõ admisceat potentia oino: neq3 ipotẽtia: neq3 in loco: neq3 alio modoꝝ potẽtie: ꝛ subdit rõné: q2 cã ingr potẽtie in reb⁹ in qb⁹ est potẽtia est mã: vt dcm est in nãlibus. ꝛ iterũ dicit q illud qd mouet pm motũ: cũ sit nõ motũ: q2 est actus purus sine aliq̃ potẽtia ipole est vt hẽat aliq̃ dispõné. Et per illud qd mouet pm motũ itelligit gñalr q̃libet motoré celesté: ꝛ per pmũ motũ oẽs orbes: vt mihi vi. vel itelligit motoré ↄiũctũ p orbi ꝛ executiue mouẽté illũ: ꝛ siue sic: siue sic habetur ppositũ: auctoritas aũt quã iducit ad pbationé ↄñie: pz q nihil facit ad ppositũ suũ: iõ nõ opz ad illam rñdere.

Ad 6m

Ad 7m

Cõ. 31.

Cõ. 38.

Ad 8m

¶ Ad 2am rõné: cũ di q phs nunq̃ dicit q pm mouet vt amãs: sed tñ q mouet vt amatũ: dico p q si ex h velis arguẽ q pm nõ mouet actiue: cũ per pm ibi itelligat totuz genus motoꝝ celestiũ: vt supra ostẽsuz est. sequit q nullus motor celestis moueat: vt amans ꝛ actiue: qd fm teipsuz est ↄtra phm. Dico igit q iõ dic: vt amatũ: vt ostẽdat eũ mouẽ nõ motũ: sicut in nobis appetibile vel amatũ mouet nõ motũ: nõ tñ negat qn moueat amans: lz nõ vt mouet amãs in nobis qd mouet motũ a re extrinsec⁹ desiderata mouẽte aiam: vt supra dcm est per Cõme. Et cũ di q si pm⁹ moueret executiue moueret a fine ꝛ non eẽt motor oino imot⁹: dõm q si per moueri a fine: nihil aliud oino itelligat q̃ absolute mouẽ pp finé aliquem: vel sui iq̃ãtũ mouet vl sui mot⁹: seu moti iq̃ãtũ mouetur: nõ negaret phs: aut Cõme. sed ↄcederet pm moueri a fine: nõ tñ distincto a se: sicut ↄcederet vterq3 q pm mouet ppter seipm: ꝛ q ipse est finis sui motus. Si vo per moueri a fine itelligat recipe in se aliq̃ actionez finis: sicut in nobis aia aialis fm Cõme. recipit actionem appetibilis. vz formã eius intẽtionalé in vtute apphẽsiua: ꝛ desideriũ in appetitiua: vt satis pz ex allegatis supra non solũ negarẽt pm moueri a fine: sed ꝛ q̃libet motoré celesté ꝛ q̃libet poneret ꝛ ponit nõ motũ isto mõ: econtra in aialib⁹ que sunt hic: q̃uis tñ q̃libet motor celestis sit sic nõ mot⁹ a fine: est tñ iter eos differẽtia quãtũ ad mouere ppter finé in sensu p⁹: q2 vt supra habitũ est pmus mouet ppter se tñ: q̃libet aũt alioꝝ nõ solũ ppter se: sz ꝛ ppter pm: absq3 tñ aliq̃ motione ↄtingẽte in illis ab eo: vt dcm est. ¶ Ad rõné pncipalé. q. dico p⁹ q phus nõ loquit ibi de causis efficiẽtibus nõ mouentib⁹: sed de mouentibus tñ: sicut apparet in textu per sua exẽpla: etiaz q2 nullam posuit in mũdo efficienté nõ mouenté q̃uis aliquã posuerit mouentem: nõ aũt efficienté. s. immediate: sicut ex pmo articulo pz. vnde fm intẽtioné suã nõ põt haberi per illam rõnem q vnũ sit efficiens oium: naz si sic oporteret q aliqd ab illo factũ esset ex nihilo: ꝛ tunc ita fuisset illius efficiẽs q nõ mouens. ¶ 2o dico. q etiã sumẽdo efficiẽs vel mouẽs quomodocũq3 nõ plus intelligit ibi phs per pmũ efficiẽs q̃ per pmã cãm mãlé vel formalé: cũ ibidem pbat nõ eẽ pcessum in infinitum in causis mãlib⁹ ꝛ formalibus: sed tñ intelligit q est dare aliqd mouẽs qd mouet nõ motũ: q̃cq̃d illud sit. Cũ ergo dicit q est deuenire ad vnũ pmũ motoré vel efficiẽs qd est cã aliorũ: intelligendũ est illud eẽ cãm oium aliorũ efficiẽtium vel mouẽtium per se subordinatorũ ad vnũ motũ vel causatum: cui⁹ cãe efficiẽtes pbantur non esse in numero infinite: nõ aũt est intelligendũ q sit efficiẽs omnium aliorum entium vniuersi: vt imaginant arguẽtes. ¶ 3. Ipsa ratio fm se non pbat q sit aliqd tale efficiens omnium entium: qd pz: q2 in nullius effecti per se efficientibus: aut moti motoribus est processus in infinitum: sed est deuenire ad pmum qd non mouet: q2 mouetur: nec efficit: q2 efficitur ab alio: constat autem q non semper deuenitur ad idem pmũ: sed diuersorũ causatorum diuersa sunt pma: sicut in motu asini aliud est pmũ mouens: aliud in motu canis: aliud in motu hois. Et silr cum aliquid mouens impellitur ab aliquo impulso ab aere: ꝛ aer ab alio aliud est primũ mouẽs a quolibet premissorum. Similiter est etiã in causis mouentib⁹ ꝛ effectibus: naz alterius ꝛ alterius causati vel effecti est alia ꝛ alia causa pma efficiens accipiendo pmum vt distinguitur cõtra mediũ ꝛ vltimũ: vt accipit ibi phs: nec opz semper pro tali pma causa currere vsq3 ad celũ vel deũ vt multi faciũt: vñ cũ carpẽtari⁹ facit mediãte dolabra scãnũ: stultũ est ascẽdere ad celũ tanq̃ ad pm mouẽs vel efficiens: aut cũ ignis gñat igné: cõstat. n. q ignis penit⁹ quiescẽs: ꝛ qui p tunc fm phm a nullo pducit pprie loquẽdo pducit aliũ igné: ꝛ per ↄñs est pm efficiẽs ei⁹: nec tñ est efficiens oium entium vniuersi: non ergo aliud pbat ratio: neq3 per ipsaz aliud vult pbare: nisi q nullus rei habentis cãm efficienté: aut mouẽté sunt ifinite per se cause essentialiter ordinate: sic q vna sit ab alia in infinitũ: cũ hoc tamé stat q illa pma fuit causata a quadam alia. que tamen pro tunc nõ est per se cã istius causati vltimi: sicut ignis aliquis est pma cã alicui⁹ alterius: cuius tamen nõ est cã ille ignis qui fuit cã ei⁹ qui forte vel nõ est in rerũ nã: vel distat per grãdé distantiam: ꝛ sic pz ad illam rõnez. Quecũq3 tñ in ei⁹ solutiõe. aut aliq̃ alia pte questionis hui⁹ dixi sunt dicta fm itẽtioné phi ꝛ Cõme. iter que multa sũt simplr falsa: lz ab eis ṽa putata sint.

Ad rõem pnci.

2. phi. c. c. 5. ꝛ. 6.

¶ Distinctionis prime. Questio II.

Viso φ (sicut dic magister) Aristo. posuit plura entia carentia pncipio effectiuo: restat 9nter querēdū vtruʒ pdicta 9clusio fuerit euidēter ab ipso: ac efficaci rōne pbata: vl' pbari possit ex dictis eiusdē. Et arguit φ sic. tali ratione. si oia pter vnum essent facta aliquid factū esset ex nihilo: sed hoc est impossibile. igitur ꝛc. maior est nota. ꝛ minor: vt dicit Cōmenta. 2° metaphy. est propositio pma ꝛ ab omnibus concessa.

p°

Cō. i5.

Sed in oppositū arguit. nulla positio falsa roborat pbatione efficaci. hoc pʒ: qꝛ ois argumētatio cui⁹ 9clusio est falsa peccat in mā vl' in forma: ꝛ per 9ns est inefficax: sed huius positio est falsa: teste scriptura diuina cuius non potest falsa esse sententia. ergo ꝛc.

In questione duo erunt articuli. In pmo recitabunt rōnes quas in diuersis partibus phs ꝛ Cōmen. ad probādū suā positionem premissam adducunt: ꝛ ostendet φ ille non sunt efficaces ꝛ in multis deficiūt. ¶ 2° adducent rōnes alique theologorum volentiū nāliter probare 9clusionē oppositā: ꝛ ostēdetur φ nec ipse suum propositum euidenter 9uincunt.

p° arti. op. pho.

Quantū ad pm sciēdū est. φ ex dictis phi ad probationē sue positionis possunt plures rōnes ex diuersis fundamentis assumi. Naʒ quedā pcedūt ex possibilitate perpetue durationis entiū nāliter icorruptibiliū. Quedā ex ipossibilitate creatiōis: alique ex pprietate agentis: ꝛ alique ex his que requirunt ad actioneʒ.

p° via 8. c. ioi. vsqʒ in finem lib.

¶ Ex pma via pcedit ipse pmo celi. ꝛ pōt ex suis dictis pmo sic argui ad ppositū. oē factū pōt aliqñ nō eē. nullū eternū a parte post vel perpetuū pōt aliqñ nō eē. igit nullū ppetuū est factuʒ: ꝛ vltra. igit plura entia sunt nō facta: ꝛ pʒ vltima 9ña: qm plura entia sūt ppetua: sicut plures celi ꝛ plures intelligētie ꝛ mā pª: qm qōlibet taliū semp erit. maior ppositio pbat: sicut pbat phus: φ oē genitū est corruptibile: ꝛ per eosdē terminos sumēdo genitū ꝛ factū in eadē significatione: ꝛ sic corruptibile ꝛ ens potēs aliqñ nō eē ꝛ in eodē sensu eoꝝ opposita. s. ingenitū ꝛ incorruptibile: qd dico ad h: vt pbatio sit vniuersalis qlitercūqʒ pponant talia entia eē facta: siue per gnōnē pprie dictā: siue per creationē: aut aliaʒ factionē: nā ꝛ quolibet mō phus negat talia entia esse facta. pbatur itaqʒ illa maior sic: omne incorruptibile est ingenitū ꝛ omne ingenituʒ est incorruptibile: igit oē corruptibile est genitū: ꝛ oē genitū est corruptibile: aīs est notū. ꝛ 9sequētia pbat per illā regulā. si fuerit qtuor termini: quorū duo sint inuicē 9dictorie oppositi ꝛ reliqui duo similr erūt oppositi: ꝛ vnus vnius oppōnis 9uertit vniulr cum vno alteri⁹ oppositionis: necesse est reliquū cum reliquo vniulr 9uerti: ꝛ pʒ regula per pm pnm: hō aūt sūt termini pmissi: sicut pʒ: mior vo pbat: qꝛ si aliqd ppetuū pōt aliquādo nō esse ponat in esse φ aliqñ nō erit: igit ppetuū aliqñ nō erit. ꝛ per 9ns cuʒ ppetuū dicat illud qd semp erit sequit φ aliqd qd semp erit aliqñ nō erit: ꝛ si sic. igitur simul erit ꝛ nō erit: ꝛ qñ nō erit erit: qd est ipole: sed ex pōne polis inesse qñuis aliqñ sequat falsum: nunqʒ tñ sequit ipole: sicut pʒ ex diffinitiōe polis. igit illud positū nō fuit pole: ꝛ per 9ns hec est falsa. aliqd ppetuuʒ pōt aliqñ nō eē. igit ei⁹ opposita que est minor rōnis est vā: pōt ēt minor illa pbari iuxta intētionē Cōmē. qm si aliquid est ppetuū ipm pōt semp eē: ꝛ si aliqd ppetuū pōt aliqñ nō eē: aliqd qd pōt semp eē pōt aliqñ nō eē. Et sic in eodē 9gregant potētie ad opposita imediata: sine idē est simul in potētia ad opposita imediata: sʒ h est ipole:

8. c. icc. tō. i32. ꝛ i35.

Cō. i20. ꝛ i2i.

qm tūc esset pole: vt illa opposita simul eidē iessent. v. g. φ idē simul eēt ꝛ nō eēt: vñ Cōmē. sup illo vbo phi: non enī 9tigit idē ꝛ vnū semp posse esse: ꝛ posse semp nō esse: ait φ Arist. iducit h ad demrandū: qm sicut ipole est φ 9ria inueniant simul in actu: ita ipole est vt due potentie inueniant simul ad duo 9ria. s. imediata: sʒ potētie succedūt in subiecto: sicut 9ria: ꝛ subdit: ꝛ si ipole est vt 9ria cōgregent ipole est vt aliqd sit semp ens: ꝛ sit corruptibile in aliq hora: hoc idē ꝛ phs ifra videt dicē cuʒ ait. Itaqʒ si existē ponam⁹ que possunt opposita sil existūt. ¶ Amplius istā minorē pbat ifra phs: qꝛ oē corruptibile necessario corrūpet: ꝛ per 9ns aliqñ nō erit. igit si aliqd ppetuū est corruptibile: seu potēs aliqñ nō eē: aliqñ nō erit: ꝛ per 9ns aliqd qd semp erit aliqñ nō erit. eodē igit tpe erit ꝛ nō erit: qd est ipole. Ideo ait phs manifestū φ impole corruptibile existēs nō corruptū esse qnqʒ: ꝛ h pbat Cōmē. ibi. qm 9tingit ingt si nō corrūpat in aliq tpe: vt nō sit in eo potētia ad corruptionē: hec. n. est diffo ei⁹ in quo nō est potētia ad aliqd. s. vt nunqʒ exeat in actum. ꝛ subdit. Et qꝛ cū posuerim⁹ aliqd habēs potētiā ad corruptionē absqʒ hoc φ corrūpat sequunt hec ipolia. s. vt in eo sit potētia ꝛ nō sit: aut in eo sit potētia ad 2° opposita isimul. s. vt sit semp ꝛ nō sit: necesse est igit vt habēs potentiā ad corruptionē corrūpat in postremo. Et alio in Cōmē. vbi eādē rōnē terigerat dicit φ si in aliq est potētia ad corruptionem absqʒ eo φ corrūpat talis potētia erit in eo ociosa. Eādē ppōnē pbat phs circa pnm istius tractat⁹ per iductionē: qm oia que gnant vident corrūpi: ꝛ h idē Cōmē. ibidē. ¶ 2ª rō ad ideʒ pōt sic formari: nullū eternū in pterito ꝛ futuro est factuʒ. hec pbata est sm ipsos in pcedēti. q. arti. p. Sed oē eternū in futuro: sicut ppetuū est eternū in pterito ꝛ futuro: igit nullū ppetuū est factū: ex quo vlteri⁹ vt pus sequit φ plura entia sunt nō facta. pbat mior: qꝛ det oppositū. sequit φ erit ifinitū maius ifinito: nā tps eternū ex vtraqʒ pte super vtrūqʒ eternū ex altera tm addit reliquū tps eternū ex aliq pte: vt sup eternū in pterito tm: addit tps eternuʒ in futuro tm: ꝛ ecōuerso. Cū igit oē eternuʒ in futuro sit ens tpe ifinito. sequit φ fuit ēt ens infinito tpe pterito. Et 9firmat iuxta itētionē. Cōmen. p celi. Et itē li. 3°. qm oē qd hʒ nām vel potētiā: vt sit tpe ifinito futuro hʒ potētiā ifinitā: potētia aūt ifinita nulla est maior: neqʒ finita: neqʒ ifinita: igit qd hʒ potētiā vt sit tpe ifinito futuro hʒ potentiā vt sit ēt tpe ifinito pterito: alias qd posset eē tpe vtroqʒ ifinito maioris eēt potētie: ꝛ per 9ns eēt potētia ifinita maior potētia ifinita: cui⁹ oppositū dctm est in añte. hāc rōnē tāgit phs in illa pte: aut. n. ifinito aut quāto quodā determinato tpe: quā exponit Cōmē. eaʒ tñ ēt ponit supra. vbi ait Cōmē. Et debes scire φ impole est imaginari ens hñs potētiā ad eē ꝛ nō esse infinitā in tpe pterito absqʒ futuro: neqʒ in futuro tpe absqʒ preterito: nisi infinitū adderet sup infinitū: qd est ipole. Quāobrē cōtingit: si aliquid inueniat habens potentiaʒ infinitā: vt actio. i. actus illius potētie sit in toto tēpore: si igit potentia fuit ad nō eē infinita 9tinget: vt sit nō ens in toto tēpore. Et si potentia ad esse fuit infinita cōtinget vt sit ens in toto tēpore. eandē sententiā ponit cōmēto. i3i. ꝛ in alijs iaʒ allegatis. Et quātū apparet mihi oēs rōnes eorum in pmo celi: quibus nitunt probare mundū nō esse factū sumēdo factioneʒ vniuersaliter ad has duas reducunt. ¶ Pro 2ª via pōt argui sic. ex dictis eoꝝ si nō eēnt plura entia improducta sequeretur φ aliqua eēnt creata: seu ex nihilo facta: consequētia patet: qꝛ materia prima ꝛ substantie simplices angeloꝝ essent vtiqʒ ex nihilo facte: sʒ falsitas 9ñtis pbat per eosdē mltipliciter.

Cō. i2i.

T. c. i36

T. c. i37

Cō. i37.

Cō. i24.

Cō. io2. 2ª

Cō. i33. Cō. 52.

T. c. i32 Cō. i33. Cō. i24.

2ª via

pmo quidē inductiue:nā videmus φ oē qđ fit ex aliquo
fit pexistēte:ꝛ ei⁹ factioni subest aliqđ subm manēs sub
vtroqꝫ termino factiōis:pꝫ in gnōnib⁹ accidētiū.v.g.cū
quis fit alb⁹:aut musicus pexistit sjbm musice ꝛ albedi
nis:ꝛ idē est de qbuslibet alijs q̄litatib⁹. In gnōnib⁹ quo
qꝫ substātiarū idē videt̄:vnde vegetabilia fiūt ex semi
ne:aīalia ex mēstruo:ꝛ vniulr videmus in omni trāsmu
tatione:siue substātiali:siue accidētali:idē aliqd trāsfer
ri de vna dispōne in aliā.hāc rōnē ponit pħs p̄ phy.ꝛ Cō

t.ꝛ.c.63.

mentator ēt. ¶ Cōfirmat̄ rō:qꝛ nullū agēs agit:nisi trāsf
mutando mām ꝛ deducendo ad actū qđ erat in potētia.
igit̄ a nullo agēte fit aliqd ex nihilo.ꝯñtia pꝫ.Añs pbat̄
inductione:calefaciēs.n.trāsmutat corp⁹ potētia calidū
ad caliditatē actualē:ꝛ sic de ceteris agētib⁹:ꝛ pōt eē rō:
qꝛ omne qđ est actu tale postq̄ nō erat p̄us fuit potētia

Cō.4.
7° met.
cō.31.

tale:qꝛ qđ ipole fuit fieri ipole est factū esse.hui⁹ antece
dentis pbationē ponit Cōmē.8° phyſi.ꝛ ipsam rōnē.7°
meta.ꝛ.12.eiusdē. ¶ Scđo ad idē sic.si aliqd posset fie

2^m

ri ex nihilo sequeret̄ φ motus esset:ꝛ nihil moueret̄ vel

12.m.12.
ꝛ.44.
T.c.58.

aliqd esset mutatū qđ p̄us nō mouebat̄.Utrūqꝫ hoꝝ est
ipole:ꝛ pꝫ ipossibilitas p̄mi ex diffōne mot⁹ que est act⁹
entis in potētia ſm φ in potētia.scđi aūt ex.6° phy.vbi
demſrat̄ φ ante qđlibet mutatū eē:fuit aliqđ moueri:sꝫ
ꝯñtia pbat̄.Nā si aliqd fiat ex nihilo vel fiet per motū
ꝛ successiue pars ante partē:ꝛ sic mot⁹ erit sine mobili ꝛ
subiecto:ac per h̄ nihil mouebit̄:ꝛ sic habebit̄ p̄ma pars
ꝯsequētis vł fiat subito:vt solū hēat factū esse:ꝛ tūc erit
aliqd factū qđ p̄us non fiebat ꝛ mutatū qđ añ nō moue

Cō.71.

bat̄:ꝛ hec est ps.2.ꝯñtis.hāc rōnē ponit Cōmē.p̄ phy.ꝛ
particulariter cōmēto.60.ꝛ aliq̄liter tangit̄.8° phyſi.cō
mēto.4. ¶ Tertio cū dicimus aliqd fieri ex nihilo.aut

3^m

ly ex.est nota subti vel māe:aut termini a quo seu oppo

T.c.58.

siti.hoc satis pꝫ p̄ phyſi.p̄mū non pōt dici:qꝛ non ens:vt
purum nihil:nō pōt esse mā:aut ꝯstitutiuū cuiuſq̄ enti
tatis:nec scđm:qꝛ tunc dicēdo aliquid fieri ex nihilo ta
lis esset sensus qualis est cū dicimus φ ex nō albo fit al
bum:sed hoc est tātū per accidēs inquātū.s.subiecto qđ
fit albū accidit φ fuit nō albū:ꝛ sic oporteret φ ipm ni
hil accideret alicui:ex quo factū esset aliqd. ¶ Cōfirma
tur.qꝛ impossibile est nām vnius oppositi mutari in na
turam alterius:vt albedinē mutari in nigredinē.igitur
multo magis est ipossibile ipm nō ens ꝛ purū nihil mu
tari in ens:si igit̄ aliquid dicat̄ fieri ex nihilo vel ex non
ente hoc solū erit:qꝛ fit ex aliquo cui accidit ista p̄uatio:
seu negatio entis:sicut ex nigro aliqd dī fieri albū:qꝛ fit
ex illo:cui ꝯtingit esse nigrū.sic aūt dicēdo pꝫ:φ aliquod
subm supponit̄.igit̄ pꝫ esse ipossibile aliqd ex nihilo fie

Cō.106.
3°via

ri.Et hanc rōnē ponit Cōmē.8° phy.cōmēto.4.ꝛ p̄ celi.
¶ Ex 3° via pōt sic argui.omne genitū ꝛ factū est factū
ab aliquo trāsmutāte ꝛ alterāte:ꝛ oē alterans est corp⁹.
ergo nō oīa sunt facta.ꝯña pꝫ.Tū qꝛ itelligentie nō sunt
facte per trāsmutationem vel alterationem.Tum qꝛ si

T.c.86.
T.c.41.

eēnt facte eēnt facte a p̄°.Ipsum aūt non est corpus:sed
intelligentia abstracta vt probat̄.8° phyſi.ꝛ.12.meta.an
tecedēs pbat̄.Tū idncēdo in oīa que fieri vel generari
videm⁹.Tū per rōnē:qꝛ omnis factio ꝛ gñatio est a cō
trario:ꝛ per q̄litates actiuas ꝛ passiuas:he aūt solis cor

Cō.20.
ꝛ.33.
2^m
T.c.17.

porib⁹ ꝯueniūt:hui⁹ rōnis virtutē ponit pħs p̄mo celi ꝛ
Cōmenta.etiā.ꝛ.7° meta.cōmē.31.ꝛ silr.lib.12.ꝛ plurib⁹
locis. ¶ Scđo ab alijs arguit̄ sic.cuilibet potētie actiue
correspōdet ꝓpria potētia passiua:nam relatiue dicunt̄
adinuicē ꝛ mutuo se diffiniunt:vt patet 5° meta.cap.de
potestate.ꝛ h̄ vniulr verum est de potētia actiua:siue sit
actiua per motū:siue per simplicē emanationē.igit̄ non
est possibile aliqd fieri ex nihilo:patet ꝯñtia:qꝛ nihil nō

4° via

est potentia passiua. ¶ Ex quarta via pōt sic argui.si nō
essent plura non facta:tunc p̄mum corpus celeste eēt fa

Cō.29.

ctum pꝫ:sed hoc esse impossibile pbat pħs.3° celi cuius
rationē sic format Cōmē.ibidē.impossibile est:vt aliqđ
corpus generet̄:nisi in loco.si igit̄ mūdus tot⁹ fuerit ge
neratus:aut p̄mū corpus necesse est vt haberet locū in
quo generabat̄ p̄oē ipso tēpore vel nā:locus aūt aut est
vacuum aut terminus corporis ꝯtinētis:sed si totus mū
dus fuerit gñatus nō habuit ꝯtinēs:cū ante ipm nō erat
corp⁹:q̄ ante ipm erat vacuū:sed vacuū nō est pole.hoc
Cōmē.he sunt rōnes qbus per pħm ꝛ Cōmē.pbat̄ p̄fa
ta ꝯclusio. ¶ Nūc scđo ostēdēda est eoꝝ inefficacia ꝛ in
firmitas.pp qđ sciendū φ oēs pfate rōnes super qua
tuor p̄ncipalr sustētant̄:sicut patere pōt volēti aduertē:
vnū est.φ ipossibile est idē simul eē in potētia ad oppo
sita:vel φ alijs verbis minus ꝓprijs dr:φ ipossibile est
in eodē simul eē potentias ad opposita.Aliud est:φ que
cūq̄ potētie simul sunt in aliquo simul p̄nt ad actū re
duci.vel sub alijs v̄bis.ad quecūq̄ aliqd simul est in po
tentia pōt illa simul hēre in actu:seu pōt simul actu esse
vtrūqꝫ.Aliud:φ oīs potētia necessario exibit ad actum.
vltimū est.φ impole est aliqd ex nihilo fieri.Hec autē
fundamēta prorsus falsa sunt:ꝛ ꝓpterea rōnes inualide.
Ad declarationē ergo assumpti probo q̄tuor ꝯnes ꝛ po
stea ad singulas rōnes factas respōdebo. ¶ Prima igit̄

p̄° ꝯ
p̄^m
T.c.20.

cōclusio est.pole est idē simul eē in potētia ad opposita.
hāc p̄mā ꝓbo v̄bis eoꝝ expressis.Pħs.n.4° metaphy.
contra Anaxago.quem dicit conuenire cum ponentibus
cōtradictoria simul vera pro eo φ videbat ex eodē sub
iecto generari contraria:ac per hoc cōtraria simul p̄exi
stebant in subiecto ſm ipsum:cum ſm eū non posset ali
quid ex nihilo fieri:si autem contraria simul.igit̄ ꝛ con

T.c.19.

tradictoria simul vera:sicut pꝫ in illa parte.Uenit autē
dubitantibus.soluendo statim post ostendit:quomodo
contraria sunt simul in eodem.v.potestate:nā conuenit

Cō.20.

simul illud esse ꝯ̄ria:actu v̄o nō:vbi Cōmē.dicere inquit
φ contraria existunt simul in eodem potentia est verū:
actu autem est falsū.Et infra.Isti enī homines errauē
runt ꝛ nō potuerunt distinguere inter potentiam ꝛ actū
s.φ cum inuenerūt contraria esse simul in eodē estima
uerunt φ possibile est ea iueniri in actu.Sed in actu est
impossibile:potentia autem necessarium propter gene
rationem.hec Cōmenta.si autem contraria simul essent
in eodem in potentia:igitur idē simul est in potētia ad

2^m
T.c.10.

contraria. ¶ Secundo idem patet ex 9° meta.vbi dans
differentiam inter potentias naturales ꝛ rationales ait.
tales quidem.s.naturales necesse:quādo vt possint passi
uum ꝛ actiuum appropinquantur hoc quidem facere il
lud v̄o pati.Illas v̄o.s.rationales nō necesse:vult igitur
φ sic appropinquatis actiuo ꝛ passiuo:vt possint agere ꝛ
pati nō est necesse hoc agere ꝛ aliud pati in potentijs ra
tionalibus.igitur quando possunt agere hꝫ potentie:pos
sunt etiam non agere:ꝛ sic simul sunt in potentia ad op

Cō.10.

posita contradictorie.Idem quoq̄ dicit ibi finaliter Cō
menta.ꝛ iterum pħs.2.perihermē.Itē ifra pħus.s.in 9°
metaphy.ait.omnis potentia est simul cōtradictionis:ꝛ

T.c.19.

littera cōmenti hꝫ.est ꝯtradictorioꝝ simul. ¶ Itē infra
in illo caplo:quoniā aūt melior ꝛ honorabilior ait pħus
quecūq̄.n.ſm posse dicunt̄ idē est potēs ꝯ̄ria:vt φ dicit̄
posse cōualescere idem est ꝛ languēs simul.s.potētia.Et
paulopost.posse qdē ꝯ̄ria simul existit.ꝯ̄ria v̄o ipossibile
simul existē:vt sanū esse ꝛ laborare. ¶ Item per omnia

Cō.19.

dicit Cōmē.ibidē.Et plura alia ex eoꝝ dictis ad idē pos
sent adduci.Ex quibus etiam satis euidenter colligitur
φ in hoc dicto Commentator sibiipsi fuerit oppositus.

¶ Scđo pbat̃ ɔ̃ rõnib⁹.p⁹ est:qꝛ si nõ eẽt poſſe idẽ simul eẽ in potẽtia ad opposita:sequeret̃ ꝙ nihil eẽt ɔtigẽs ad vtrũlibet.ɔñs est falsuꝫ ẽt ſꝫ ipos:vt pꝫ ꝑ periher.ꝛ ſm vitatẽ:qꝛ alias ꝑiret libertas arbitriy.ɔña vo est nõ.¶ 3° poſſe est idẽ actu eẽ sub vno opposito:ꝛ sil' in potẽtia ad reliquũ.igit̃ poſſe est idẽ simul eẽ in potẽtia ad opposita. añs pꝫ:nã actu sedẽs põt nõ sedẽ:ꝛ silr in alijs:ꝛ sicut di. phs 9° meta.vbi pbat potẽtiã ab actu distigui.Cõtingit gdẽ poſſe aliqd eẽ nõ eẽ aliqd:ꝛ poſſe nõ eẽ eẽ aliqd.Si milr aũt ꝛ in alijs cathegorijs poſſe vadẽs nõ vadẽ:ꝛ nõ vadẽs poſſe vadẽ ꝛc̃.ɔñia pbat̃ per locũ a minori.Qm̃ minus deberet videri poſſe de actu ꝛ potẽtia ad actuꝫ oppositũ ꝙ̃ de potẽtijs isimul.nã tota repugnãtia que esset in potẽtijs:si qua eẽt:eẽt ꝓpter actuũ repugnãtiaꝫ:vnde si actus nõ eẽnt repugnãtes:neqꝫ ẽt repugnarẽt potẽtie que sũt ad illos.¶ 2° ɔ̃ est.ꝙ nõ oẽs potẽtie simul in aliquo existẽtes loquẽdo ad bonũ itellectuꝫ ꝑmissam pñt sil' ad actũ reduci.hec ɔclusio pbat̃.p° quo ad hoiem:qꝛ sequeret̃ ꝙ ɔ̃ria possent idẽ simul inesse actualr.ɔñs vt pbatũ est lib.p° dis.17.est falsum ſm phm:ꝛ ẽt vt pꝫ in auctoritatib⁹ ꝑallegatis.ɔña nota est:qm̃ idẽ siml est in potẽtia ad ɔ̃ria:vt pbatũ est ẽt ꝑ eũdẽ in ꝑcedẽti ɔ̃ne.¶ 2° idẽ ſm se pbat̃:qꝛ sequeret̃ ꝙ eẽt poſſe ɔ̃dictoria sil' esse va.pbat̃ ɔña:qm̃ idẽ est in potẽtia ad vtrũqꝫ oppositoꝝ ɔ̃dictorie enũtiabiliũ:sil'.n.sum in potẽtia vt cras legã.ꝛ cras nõ legã:ꝛ eadẽ ps aeris est in potẽtia nũc:vt cras illuminet̃:ꝛ in potẽtia vt nõ illuminet̃ cras:ꝛ sic de multis.¶ 3° sequeret̃ ꝙ mã posset sil' iformari qbuslibet formis ad q̃s simul est in potentia:ꝛ per ɔñs multis formis repugnãtib⁹ ꝛ icõpossibilib⁹ nãliter:qd phs nõ ɔcederet neqꝫ Cõmẽ.¶ 4° sequeret̃ ꝙ idẽ corp⁹ posset sil' moueri sursuꝫ ꝛ deorsuꝫ:añ ꝛ retro:ꝛ dextrorsuꝫ ꝛ sinistrorsuꝫ: pꝫ ɔña.qꝛ idẽ corp⁹.vbi grã.lapis hic demõstratus indifferẽter põt trãsferri ad has ptes ꝛ illas:ꝛ tñ ɔñs nõ ɔcederet̃ a pho:silr eadẽ cera:aut aliud corp⁹ posset simul esse rotũdũ ꝛ q̃dratũ:rectũ ꝛ curuũ:qd iplicat ɔ̃dictionẽ:pꝫ ɔña:qꝛ sil' est in potẽtia:vt fiat rotũdũ:ꝛ vt fiat q̃dratũ:ꝛ sic de alijs diuisiꝫ.¶ 3ª ɔ̃ est.ꝙ nõ ois potẽtia nec̃io exibit ad actũ:nec oẽ poſſe esse erit:aut oẽ poſſe nõ eẽ nõ erit eo mõ quo est poſſe.pbat̃ p°:qꝛ ipoſſe est aliqd fieri in aliquo istãti vel tꝑe certo ꝛ determiate.vbi grã.in tꝑe vel istanti ꝙ fit a.ꝛ poſſe est ẽt nõ fieri in a.ꝛ si ponat̃ ꝙ non fiat in a.sicut est poſſe poni.seqt̃ ꝙ potẽtia fiẽdi in a.nunq̃ exibit ad actũ:siue illõ qd est poſſe fieri in a.nũq̃ fiet in a.qꝛ nec a.vnq̃ erit.¶ 2° pono ꝙ brutũ hñs visuꝫ habeat visibile oppositũ sibi:ꝛ claudat oculos:ɔstat ꝙ ipe est in potẽtia ꝛ valde ꝓpinq̃ ad visionẽ vel spẽm illi⁹ visibilis poſſe in ipso cãri a visibili opposito:ꝛ his oibus sic positis poſſe est ꝙ añ aptionẽ oculoꝝ brutũ moriat̃:q̃ posito seqt̃ ꝙ spẽs illi⁹ visibilis:vel ẽt visio que erat possibilis in illo gñari nunq̃ gñabit̃:cuius pbatio est:qꝛ si gñabit̃ vel gñabit̃ ex illo visu:g ponit̃ eẽ corrupt⁹:ꝛ hoc est falsuꝫ:qꝛ ille visus nunq̃ ampli⁹ erit:imo ſm eos impoſſe est ipm vnq̃ de cetero fore:cũ sit corrupt⁹:vel gñabit̃ ex aliq̃ alio visu:ꝛ h̃ dici non põt ſm ipsos:qm̃ nulla forma nãlis educibilis nãliter de aliquo subiecto põt nãliter eadẽ numero educi de aliquo subiecto ſm ipos:ꝛ ſm oẽs quos vidi.Et põt ratione probari:qꝛ si eadeꝫ forma numero posset de diuersis subiectis produci:siue ab eodem siue a diuersis agẽtib⁹:sequeret̃ ꝙ positis illis subiectis oino similibus:ꝛ vniformiter ꝓpinquis eidẽ agenti:vel eadeꝫ forma numero causaret̃ in vtroqꝫ:qd ipossibile reputat̃ ſm nãm vel in neutro aliquo caret̃:qd casu posito est nãliter impossibile:qꝛ existentibus actiuo ꝛ passiuo nãlibus in dispositione debita necesse est h̃ agẽ illud pati.ꝛ pꝫ ɔñtia:qꝛ nõ est rõ potius ꝙ ex vno cãret̃ q̃ ex alio:nisi h̃ forte reduceret̃ in deũ:qui vellet coagẽ agenti ad ꝓductionẽ illius forme ex vno subiecto ꝛ non ex alio.Sed certũ est ꝙ h̃ phs nõ diceret.Ex hoc tamẽ nõ impedit̃ ratio ꝑncipalis:qꝛ deus ad coagendũ nõ cogitur:ꝛ põt nõ coagere:ꝛ per ɔñs forma illa seu visio vel species gñabilis põt nũq̃ de cetero generari:qd est ꝓpositum.¶ Tertio.pars aliqua ignis existens immediate iuxta orbẽ lune est nãlr corruptibilis sicut ꝛ alia sibi similis existens iuxta aereꝫ:ꝛ similr est in potẽtia ad generandũ calorẽ ꝛ ignẽ:ꝛ tñ non est necesse ipsam aliq̃ corrũpi aut etiã calorem aliquem vel ignem generare.ergo nec ois potẽtia necessario exibit ad actuꝫ:nec etiã omne corruptibile nec̃io corrũpet̃.ɔña pꝫ.pbat̃ añs quo ad secundã partẽ.nã prima clara est:qa si illa deberet corrumpi aut corrũperet̃ in eodẽ loco in quo est.ꝛ h̃ nõ.tum qa ibi nullũ est corruptiuuꝫ nãle:nec nec̃e est:imo nec nãlr poſſe ibi fore.tuꝫ qa nihil in eius mã posset ibi nãliter generari:vt notũ est:aut in alio loco corrũpet̃:ꝛ si sic oporteret ꝙ descẽderet infra suã sphærã:qd nec necessariũ apparet:nec nãliter poſſe:qm̃ nec motu nãli descenderet vt certũ est nec violẽto:cũ nullũ sit ibi vl' nãliter esse possit aliqd eam violenter deorsum impellẽs:ꝛ per idẽ pbatur ꝙ nunq̃ generabit ignẽ aliquẽ vel caloreꝫ:cũ nõ habeat vel habere naturalr possit ꝓximũ passiuuꝫ ab ipsa nãlr trãsmutabile.¶ Quarta cõclusio est ꝙ nõ est impossibile aliqd fieri ex nihilo.i.aliquid fieri ꝛ nõ fieri de aliq̃. ꝓbo sic.nã si aliqd fit ex nihilo in sensu tacto:nõ sequit̃ ɔ̃dictoria esse vel esse poſſe simul vera.ergo nõ est ipossibile aliqd fieri ex nihilo.ɔñtia pꝫ ex dictis lib.ꝑmi dis. 42.q.i.articuli.2.Sed declaro añs.nã nõ per se cõuenit facto iquãtũ huius:ꝙ sit factũ vel fiat de aliquo:qnimo si fiat non de aliquo magis videt̃ fieri:qm̃ quãto minus presupponit̃ factioni de re facta:ꝛ plus ex ea accipit esse de nouo:tanto magis ipsa fit.vnde si qdlibet eius fieret magis fieret q̃ si aliquid fieret ex ea ꝛ aliquid nõ fieret: sed prefuisset.nõ igit̃ sequit̃.hoc fit ꝛ nihil eius prefuit. igit̃ hoc nõ fit.ꝛ eodẽ mõ nõ sequitur.hoc fit ꝛ nõ fit de aliquo.igit̃ hoc nõ fit.Per simile etiã põt declarari aliter.nã cõpositũ subale nõ minus vere dicit̃ gñari ꝛ fieri q̃ cõpositũ ex suba ꝛ accidẽte:qnimo illud di simplr generari:hoc aũt ſm qd:ꝛ tñ gñationi subali nõ ꝑexistit de genito nisi mã sola saltẽ in his vbi nõ sunt plures forme subales.gñationi aũt accñtali ꝑexistit nõ tñ mã:sed etiã subalis forma ꝛ ens in actu.¶ Scđo forma nãlis fit: et non fit de aliquo.igitur nõ est impoſſe aliquid ex nihilo fieri.pbatio añtis.nã quãuis forma nõ fiat per se tanq̃ aliqd per se subsistens:nihilominus vere fit:qa vere est ab agente postq̃ nõ fuit:ꝛ ꝙ nõ fiat de aliquo certũ est: quãuis fiat in aliquo.s.in mã.suppono aũt pro nũc ꝙ nihil forme ꝑexistat generationi eius in mã distinctuꝫ ab illa:qd tñ si negaret̃ nõ tollit̃ ꝓpositũ:qm̃ vltra illud qd ꝑexisteret adhuc oporteret ponẽ aliqd fieri de nouo cui⁹ nihil ꝑexisteret:vel negare oẽm factionẽ ꝓprie dictã sic forte infra declarabit̃.Quãuis tñ forma sic fiat de nihilo non quelibet que sic fit de nihilo causat̃ vt patebit in 4° lib.Si dicat̃ ꝙ lꝫ forma nõ fiat de aliquo ex quo ipsa fit tanq̃ extrĩseca parte eius:fit tñ de aliquo in quo ipsa est tanq̃ in subiecto.Ubi aũt dicẽtes impoſſe eẽ aliquid fieri ex nihilo:non itellexerũt ex nihilo ꝑmo mõ tñ:sed vel ꝑmo vel secũdo.Istud non valet nec ꝓpositũ ipedit. non valet quidẽ:qm̃ si diligenter attendant̃ dicta ponentium ꝓpositionẽ predictã:indubitanter apparet ꝙ eam in primo sensu tñ dixerunt.vnde et Anaxago.vt vitaret aliqd ex nihilo fieri:ꝛ i sensu posuit latitationẽ formarũ

τ alij dixerunt entia generari vel corrūpi per solam congregationē τ segregationē: ita φ nulla entitas fm ipsos fiebat: cui⁹ nō quelibet pars ꝑexisteret: econtra aūt ꝓhs negauit formā fieri φ fm ipm forma nō ꝑexistit gnōni nec fit ex aliq̄ sui aliogn ꝓcederet: vt ait. in īfinitū: ↄstat aūt φ nec illi posuissent formā ꝑexistē: nec ille negasset eā fieri: si fm eos sufficisset φ fuisset facta in aliquo ad hoc vt nō de nihilo aliqd fieret. ℂ P. Hoc dictū nō ipedit ꝓpositum: nā φ forma fiat in subto non iō est: qa fit. nam τ cōpositū subale per se vnū vere fit: τ tñ non fit in subto: nec in aliquo q̄uis fiat ex aliquo itrinseco sibi: s3 ideo qa ipsa nāliter nō per se subsistit: vñ etiā si ipsa eēt τ non esset facta adhuc esset in subto: sicut fm ꝓhm q̄litates celestes sunt in subto τ nō sunt facte: τ si aliqua forma eēt potēs per se eē illa posset fieri esto φ nō fieret in subto: ex quo ↄcludit φ nō ↄuenit per se facto inq̄ntuz factū est φ sit factū in aliquo: ꝑterea aliqd fit τ nō sit in aliquo: sicut cōpositū subale: τ aliqd fit τ nō fit ex aliquo in ꝑmo sensu: sicut foꝛa subalis: nec fieri ex aliquo τ fieri in aliquo sunt opposita imediata circa factū vl illud qđ fit. igitur nō appet impoľe φ aliqd fiat τ nō fiat in aliq̄ nec ex aliquo: τ per ↄñs vtroq3 mō de nihilo. Qz aūt illa nō sint opposita imediata circa factū p3: nā ↄuenit aliqd fieri ex aliquo τ in aliquo. v.g. in intensione forme accidentalis τ in augmentatione subali: vtrobiq3 eni forma subalis totalis fit ex aliq̄. s. ex ꝑte eius ꝑexistente: τ fit in aliquo. s. in subto. Patet etiā ↄclo ista idirecte: qm̄ rōnes probātes oppositū sunt inefficaces vt soluendo patebit.

Ad rōes ꝓhi

ℂ Ad ꝑmā igiť rōnū ꝓhi bis ꝑmissis respōdeo ↄcedendo maiorē τ negādo minorē que est. nullū perpetuū pōt aliqñ nō esse: τ ad ꝑmā eius ꝓbationē cuz di: si pōt aliqñ nō esse: ponať φ aliqñ nō erit: τ tūc sequiť φ perpetuū aliqñ nō erit τc. dico φ nō sequiť: qa cū ista. ꝑpetuū pōt aliqñ nō esse: non sit vera: nisi in sensu diuiso: imo nec de virtute sermonis h3 aliū sensuz: illud poľe non sic debet poni in esse: vt ista de inesse. perpetuū aliqñ nō erit. si est debet esse vera: sed vt ista. hoc aliqñ nō erit. demrato aliquo de quo vere di φ est perpetuū. vbi grā. celo aut aliq̄ itelligiť. Exēplū p3 in ista: albū pōt esse nigrū.

Ad 2m ꝓbōnē.

ℂ Ad 2m ꝓbationē ↄcedo φ aliqd qđ pōt semꝑ esse: pōt aliqñ nō esse: τ φ idē siľ est in potētia ad opposita: τ cū ex h īferť φ eēt poľe: vt eidē illa opposita simul iessent: nego ↄñaz. τ p3 rōnabilitas negationis ex scda ↄne ꝓbata ꝯ ipsos: τ ex ꝑma p3 nō esse falsuz qđ Cōmenta. iudicat impoľe. s. potētias ad opposita cōgregari in eodē simul. Et si dicať φ quelibet potētia pōt reduci ad actū: τ qđlibet possibile pōt poni in esse: respondeo φ vez est: non tñ quelibet potētie pñt siľ ad actū reduci: sicut ille que sunt ad actus oppositos circa idē: nec quelibet poľia pñt simul poni in esse: p3 de ꝯdictoꝛys ↄtingētib⁹: τ ideo q̄uis potentie siľ sint: nō tñ poľe est actus siľ eē: seu eas siľ reduci ad actū. Et hoc ideo: qa ipse nō sunt ad actus cōiunctim sed diuisim. ꝓpter qđ cū di φ idē est simľ in potētia ad opposita: vel siľ pōt opposita: ↄsueuit dici φ itelligenda est simultas potētie: nō aūt potētia simultatis. i. φ siľ est ī potētia ad oppositū: nō φ est ī potētia ad opposita siľ. i. vt simul hēat opposita: τ hoc ipsuz dicit ꝓhs 9° meta. vbi snia ei⁹ est φ l3 potētie rōnales possint ad opposita: si qs tñ appeteret facē siľ opposita nō faceret: qa nec est siľ faciēdi potētia ait ꝓhs τ Cōmēta. si appetierit iquit agere ꝯria siľ nō pōt: qa nō h3 potētiā ad illa īsimul.

T. c. 10.

T. τ. c. x

ℂ Ad ꝓpositum ergo dico φ ꝑpetuū aliqđ. v.g. celuz pōt semꝑ esse: τ pōt aliquādo non esse τ vtrunq3 horum diuisim potest poni in esse: nō aūt ↄiunctim: sicut etiā sequiť. sortes potest tota ista die sedere: τ etiaz pōt in alia parte huius diei non sedere: qz libere sedet vt suppono: τ quelibet ꝑs diuisim hui⁹ possibilitatis pōt poni in esse: nō tñ vtrūq3 ↄiūctim: vt p3: τ sicut verū est φ qui pōt hac die tota sedē pōt aliqua hui⁹ diei ꝑte nō sedere: ita veruz est φ illud qđ pōt semꝑ eē pōt aliquādo nō esse.

Ad 3m ꝓbōm

ℂ Ad aliā ꝓbationē qua di. φ oē corruptibile necessario corrumpeť: p3 ex 3a ↄne φ assumiť falsum: τ simiľr falsum est qđ ad huius ꝓbationē dicit Cōmē. s. φ diffinitio ei⁹ in quo nō est potētia ad aliqd: est vt nunq̄ exeat ad actū: sed debuit dicere: vt nō possit exire ad actū: multa aūt possunt exire ad actus que nunq̄ exibunt: vt supra monstratū est. quapropter si ois talis potētia voceť ociosa ↄcedendū est plurimas potentias esse in mūdo ociosas: qđ etiā Cōmē. tanq̄ inconueniens inferebat: que aūt vltra ad eiusdē ꝓbationē adducebanť ex ꝓho. s. φ oīa que gñanť videnť corrūpi. dico φ istud nō est verū accipiēdo gñationē vniuľr pro oī factione: qūo accipi op3: si debeat argui ad ꝓpositū: nec probatio eius: que vt ibi dicit Cōmē. est ex iductione: cū nō sit vniuľis in oībus factis. valet sicut dicetur in solutione eiusdē rōnis sequentis. Ampli⁹ dico. φ nec etiā est vniuľr natura in generatis mālib⁹. p3 instātia de elemēto ignis fm totum vel partes vicinas orbi lunari.

p. c. 37.

Ad 2m ꝑncip. pe vie

ℂ Ad secūdaz rōnem ꝑncipalem. nego minorem. τ dico φ probatio eque militat contra ꝓhm qui posuit tempus eternum in preterito τ in futuro: cū tamē eternum in preterito sit infinitū: τ similiter eternū in futuro: τ eternū ex vtraq3 parte vtrūq3 cōprehendat. Qđ tamē fm φ īferť dicam possibile fuit tēpus esse eternum: quāuis de facto habuit initium: ac per hoc fuit possibile infinituz cōprehendere in se plura infinita. dico φ hoc nō est inconueniens: sicut in ꝑmo lib. di. 44. declaratū est: τ pro nunc sufficiat exemplū de aliquo cōtinuo: cui⁹ vtraq3 medietas cōtinet infinitas partes proportionales alias ab his que reliqua ↄtinet. ℂ Ad aliā ꝓbationē eiusdē que accipiť a minore respōdeo φ qđlibet ꝑpetuū sicut pōt durare per infinitū futurū: ita si fuisset ab eterno potuisset durare per infinitum preteritum τ infinitū futurum. vnde nullū creatū perpetuū aliud excedit q̄ntuz ad posse: l3 de inesse vnū fuerit alio ꝑus: sicut angeli ꝑus q̄ aīa humana: τ sic p3 φ illa ꝓbatio nullius est efficacie ↄtra nos: apparentiā aūt aliq̄ hēret ↄtra eos qui ponerēt aliqđ ꝑpetuū posse durare tātū in finito tēpoꝛe futuro: aut durasse tātū īfinito ꝑterito: τ aliqđ posse taz ꝑterito q̄ futuro: qđ nō ponim⁹ nos christiani: sed φ l3 posse tam in ꝑterito q̄ in futuro: sicut deo placuerit ipm ↄseruare.

Ad pm 2e vie

ℂ Tūc ad rōnē que scda via ꝓcedit ad ꝓbādū ↄclusionē ꝓhi cōcedo ↄñs illatū. s. aliqua esse facta ex nihilo in sensu qui supra tactus est: τ satis cito magis exponetur: tunc ad ꝑmam probationem falsitatis ↄsequentis. que est per inductionem: respondeo φ sicut Cōmē. dicit. 8. physicorū. inductio in qua nō percipitur φ ꝑdicatio est essentialis non dat certitudinem vniuſem vel necessariā: vt hēt alia littera: nisi inducātur in ea omnia particularia: τ iō dicit ipse φ inductio ibi facta per Aristo. φ omne motū mouetur ab alio non dat certitudinem: cum non inducat per omnia particularia: τ maxime vt dicit in principio cōmēti apud ponētes aliqd esse: qđ moueat se: sicut Plato ponit. Sic in proposito dico φ inductio ꝓhi cum non fiat per omnes particulares factiones: sed per eas tñ quibus forma educitur de materia aut subiectum aliquod trāsmutatur nō est efficiens: vt ex ea vniuersaliter concludatur φ omne qđ fit fiat ex aliquo: τ maxime cuz non percipiatur φ hec ꝑdicatio qua dicitur. omne qđ fit: fit ex aliquo sit essentialis: non plus q̄ ista omne qđ mouetur moueť ab alio de qua ibi loquitur Cōmenta.

Cō. 33.

quibus

¶ Ad confirmationē dico: q̄ añs est falsum. & ad p̄mam eius p̄bationē que est per inductionem: dōm est sicut ad precedentem. ¶ Ad aliam concedo: q̄ omne qđ actu est prius fuit possibile esse. nō tñ omne qđ fuit possibile esse fuit possibile per aliquam potentiā p̄priā vel sibi intrinsecam: sed aliquid fuit possibile per solam potentiā agentis qđ ip̄m causauit. vñ ex h̄ nō habetur intentū argumēti. ¶ Si dicat̄: q̄ agens diffinitur per esse p̄ncipiū mot⁹: & siſr potentia actiua p̄ esse p̄n^m transmutandi: & per ꝯñs nullū agens agit nisi trāsmutādo. vt dicit añs premissus.

cap. 2. dico cū Aui. p̄mo suffi. q̄ illa diffinitio nō est agentis vlr: sed tñ nālis & physici. Efficiens inquit in rebus nālibus aliquādo dicit̄ p̄ncipiū motus in alio a se fm hoc q̄ est aliud: sed intelligit̄ motus hic oīs exitus de potentia ad effectum per formā in materia: & declarata hac diffinitione & positis distinctionibus de hoc agente ꝯcludit. hoc q̄ est p̄ncipiū respectu rez nālium. Sed cū accipit̄ p̄ncipiū efficiēs non in respectu rerū nāliū tñ: sed respectu ipsius esse: & cōioris intētionis q̄ sit hoc: & erit h̄ q̄cq̄d est causa essendi s3 remotū a sua essentia. Et ideo sic Aris. dixit q̄ nō omne mouens est agens: ita fm veritatē nō oē agens

Ad 2^m est mouens. ¶ Ad alias p̄bationē: dico p̄mo. q̄ causatio que non fit in subiecto siue sit successiua siue tota simul nō est motus neq3 mutatio p̄prie dicta fm q̄ accipit̄ in argumento: & de ipsis est locutus Phs: sed large loquendo de mutatione fm q̄ nō solum qđ nunc se h3 aliter q̄ prius: sed etiā qđ nūc est: & nō fuit prius: qđ pōt dici eē mutatū. creatio sit mutatio: quo sensu intelligendus est articulus Parisiēsis. 21^s. di. Q3 creatio non debet dici mutatio ad esse. error: si intelligat̄ de oī mō mutatiōis: & sic sumendo nō oīs mutatio h3 subz. ¶ Scđo dico q̄ ꝯñs nō est impoſe fm totū: q̄ñ possibile est aliquid esse mutatū qđ prius nō mouebat̄: imo frequēter sic ꝯuenit de facto in itellectu & volūtate: & alijs pluribus: in q̄bus sunt mutationes indiuisibiles non sequētes motū aliquē suorū

t.c. 58. subiectorū. nec Phs 6° p̄hicoz p̄bat oppositū: nec p̄bare etiam intendit: sed hoc tñ p̄bat de motu locali continuo: q̄ñ alias sequeret̄: vt dicit & bene: q̄ cōtinuū cōponeretur ex indiuisibilibus. eodē modo dico etiam q̄ non est impossibile aliquid factum esse qđ prius non fiebat.

Ad 3^m ¶ Ad 3^m dico q̄ cū dicim⁹ aliquid fieri ex nihilo: ly ex. est nota materie. Sed hoc dupl'r pōt itelligi sicut docet

cap. 8. Ansel. in monol. vno modo q̄ sit nota ꝯstitutiue sic: q̄ p̄ illā enūtiationē detur itelligi q̄ ex nihilo. i. ex eo qđ penitus nihil est q̄si ex mā aliq̄d fiat velut ipsum nihil sit aliquid & existēs ex quo possit aliq̄d fieri: sicut dicim⁹ q̄ ex farina fit panis: & in isto sensu propositio est falsa. alio mō vt sit materie nota: sed negatiue: vt. s. negeť oīs materia: ita q̄ cū dicimus aliq̄d factū ex nihilo: intelligimus qđ ait Ansel. factū: sed non est vñ sit factū. Cui per silem significationē dici videt̄. cū homo sine causa contristat⁹ dicit̄: contristatus dicitur de nihilo. verba sua sunt: & fm hunc sensuz vt subdit intelligendū est: q̄ cūcta a deo ex nihilo facta sunt. i. nō ex aliquo. hunc sensum docet etiā

cap. 2. Aug. ad Orosium ꝯtra priscilianistas. dum querit̄ iquit. vnde creaturā suā deus fecerit. quedaz materies querit̄ sicuti est fabro lignuz vel qđlibet corpus: qđ nisi habuit ea facere que ab eius arte expetunt̄ non poterit oino facere. Cū ergo rńdetur ex nihilo: quid rńdet̄ nisi nullam ei subiectam fuisse māmm quā ipse nō fecerit vt h̄ret vñ faceret si q̄d vellet: & qđ nō haberet facē non valeret. Et subdit. cum dī deus ex nihilo fecit. nihil aliud dī nisi nō erat vnde faceret: & tñ q̄a voluit fecit: fm hunc sensuz p3 q̄ hec ratio in nullo p̄cedit nec cōfirmatio ei⁹: sed tñmō cōtra p̄mū quem non damus. ¶ Notandū tñ est: q̄ hic

cap. 19. termin⁹ nihil. sicut siníalr docet Ansel. in mon. potest in enūtiationibus dupl'r teneri. s. syncathegoreumatice & cathegoreumatice. p̄mo mō equiualet in significādo huic complexo nullū ens. 2° aūt modo huic. nō ens. aut qđ nō est. & fm hanc diuersam acceptionē eius multū diuersantur p̄positiones in veritate & falsitate & alijs cōditionib⁹ earūdē. nam si dicat̄. nihil pōt corrūpere deuz. & ly nihil. stat syncathegoreumatice idem valet qđ hoc. nulluz ens pōt corrūpē deū: & tūc est p̄positio vlis et negatiua. si vo teneat̄ cathegoreumatice tūc equiualet huic. nō ens seu qđ nō est potest corrūpere deum: & tūc est idefinita affirmatiua & falsa. similr distinguēde sunt iste. nihil pōt satiare auaruz. nihil docuit me volare & cetere siles. Cum itaq3 p̄hi dicūt nihil fit ex nihilo: fm ipsos ly nihil. non pōt teneri in subiecto & predicato cathegoreumatice. tūc enī esset sensus: qđ nō est vel nō ens fit ex nō ente. quod vtiq3 fm ipsos est falsum. volunt igit̄ q̄ teneat̄ in subiecto syncathegoreumatice: in predicato autez potest teneri cathegoreumatice: & tunc est sensus q̄ nulluz ens fit ex nō ente: & syncathegoreumatice: & est sensus q̄ nulluz ens fit ex nō ente. & vtroq3 mō fm ipsos vera est p̄pō illa. Scđm nos autē in scđo sensu est falsa: & eius opposita vera. s. aliqđ ens fit ex nō ente. ita tñ q̄ equaleat huic copulatiue: aliqđ ens fit & ip̄m ex nullo ente fit: siue nō fit ex aliquo ente. & tūc p3 q̄ si querat̄ an fiat ex nihilo p̄ se vel per accidēs: questio est ipertinēs: eo q̄ p̄cedit ac si ly nihilo. teneret̄ cathegoreumatice: & esset p̄positio mere affirmatiua: nō aūt est sic: sed rōne vnius partis est negatiua. affirmat̄ nāq3 qđ est factū: & negat̄ esse factū ex aliquo per se vel per accidēs. ¶ Ad rationē qua p̄cedit ter

Ad 3^m 3^e vie tia via rńdeo negando añs: & dico q̄ non est inductio sufficiens vt prius dixi. Itē p̄positio assumpta in p̄batione scilz q̄ oīs factio est a cōtrario &c. falsa est. Et fm eūdez Commēta. tñ añs q̄ assumpta sumēdo ĝnalr factū & factionem h3 instantiā in factione specierū itelligibiliū ab intellectu agente: q̄ nō est transmutans neq3 alterans per

Cō. 31. qualitates actiuas vel passiuas. vnde in 7° meta. dicit q̄ Aristo. coactus est ponere agens separatū a mā in factione virtutū intelligibiliū: que apud ipsuz non sunt mixte cum mā. & intelligit hoc de intellectu agente in specieb⁹ intelligibilibus vt dictū est in p̄cedenti qōne. ¶ Ad 2^m

Ad 2^m dico q̄ potentia actiua pōt dupl'r accipi. vno mō generaliter vt dī vlr de potētia p̄ductiua. alio modo contracte prout dī tñ de transmutatiua. p̄mo mō non omni actiue semp̄ respondet passiua: nec dicit̄ relatiue ad passiuaz: s3 ad agibile vel p̄ducibile. nō aūt necesse est p̄ducibile eē aliquid. Scđo autē modo actiue potentie correspondet

t.c. 17. passiua: & sic etiam sumit Phs 5° meta. potētia aūt actiua nō est iquantū huius mere trāsmutatiua iuxta intellectum Phi & Cōmen. ¶ Ad vltimā rōnem dico: q̄ sicut

ad arg^m 4^e vie nō est necessariū omne corpus esse in loco. imo nec de facto est: sicut p3 de p̄mo omnia ꝯtinente sic nō est necessarium omne corpus qđ fit fieri in loco. loquēdo de factione vlr vt in p̄cedentibus: & ideo p̄positio assumpta. iposſibile est q̄ aliqđ corpus generet̄ nisi in loco: est simpl'r falsa. si tñ debeat aliquā continere veritatē intelligenda tñ est de corporibus que generant̄ per trāsmutationem agentiū naturaliū: que op3 esse approximata fm debitā distantiam passiuis & de inesse: q̄a de illis veruz est de facto q̄ sunt in loco: quicquid sit de possibili. celum autem non est sic factū. ideo ratio non valet ad propositum.

2° artic. **Restat** modo videre vtrum rationibus naturalibus possit ostendi nō esse plura entia nō habētia principium effectiuum. & dicitur a pluribus theologis q̄

sco. 2°. s. d. p̄. q. 3. sic. ¶ Ad qđ quidam arguit sic. quicq̄d est aliud a p̄mo

essentialr dependet a pmo. B pz:tum auctoritate Aristo. in 2° meta. dicentis q ab ipso dependet celum ꝛ natura. non aūt potuit celum dependere plusq intelligentia:qa ponit celū formalr necessarium sicut intelligentia. tuz p rationē:qa si aliquid aliud a pmo non dependeret essentialiter ab eo: illud nō eēt ipsius vniuersi:qa vnitas vniuersi est fm q omnia alia a pmo ordinē habēt ad pmū: vt pz ex 12° meta. vnde nihil est in vnitate ordinis vniuersi:nisi qa hz ordinē essentialē ad ipsum primuz. qcqd aūt hz ordinē essentialē ad primū ab ipso dependet. igif qcqd est aliud a p essentialr depēdet ab eo. Sz nihil depēdet eēntialr ab eo:nisi q causaf ab eo:qa si nō causaref ab eo a se ꝛ ex se eēt neċe eē. g sibi nō repugnaret esse quocūqz alio circūscripto:ꝛ per ꝯñs nō depēderet essentialr a p. igif oē aliud a pmo est pductū ab eo:ꝛ per ꝯñs nō sunt plura entia nō hñtia pn^m effectiuuz.

[margin: T. c. 38.]

[margin: 2^m]

¶ Scdo ex dictis eiusdem doctoris alibi pōt argui sic. si essent plura entia talia. essent plura neċe esse. B satis pz:qa oē nō neċe eē hz esse ab aliquo si est:ꝛ per ꝯñs est pductum:sed ꝯña ipsemet pbat esse falsum sic. qa si sint duo necesse eē illa pprijs rōnibus realibus distiguunf:ꝛ dicanf ille. a. ꝛ. b. rōnes iste aut sunt formalr rōnes neċio essendi aut non. si sic. ꝛ preter hoc illa duo per illud in quo cōueniunt sūt formalr necessaria. igif vtrūqz duabus rōnibus formalibus erit necesse esse:qd est impossibile:qa cū neutra illarū rōnū icludat aliā: vtralibet illaꝝ circūscripta eēt neċe esse per aliam:ꝛ ita eēt necesse eē per illud:quo circūscripto nō minus esset neċe esse. Si vo per illas rōnes qbus distiguunf neutrū illoꝝ est formalr necesse esse. igif ille rationes nō sunt rationes necessario essendi:ꝛ ita sequif q neutrū includif in necesse esse:qa quecūqz entitas nō est necesse esse est de se possibilis:ꝛ per ꝯñs non includif in necesse esse:quia in necesse esse non includitur aliquid qd non sit necesse esse ꝛ ratio necessario essendi.

[margin: 3^m]

¶ 3° ad idem alij sic:omne qd sibi derelictuz est non ens est effectiue pductū. Sed oia preter vltimū finē sibiipsis derelicta sunt non entia. ergo ꝛc. pbaf minor:qa si per ipossibile remoueaf vltimus finis:aut aliqua remanebant entia aut nō. nō potest dici pmū:qa tūc nō depēderēt essentialr a fine. igif non remanebūt:ꝛ per ꝯña sibi derelicta essent nō essentia.

[margin: 4^m]

¶ 4° fm istos:ꝛ plures alios. omne qd hēt cām finalē hēt cām efficientē:qa causalitas finis est esse cuius gratia aliquid fit. si igif essent plura entia non producta essent plura non habentia causam finalē. cuius oppositum satis patet ex 12° meta.

[margin: T. c. 36. ꝛ. 37.]

¶ Alie rōnes possent ad idem adduci:sed iste mihi vidētur potiores. Quāuis autē cōclusio harū rationuz vera sit. mihi tñ nō apparet q ipse eam efficaciter ꝯcludant cōtra Phm.

[margin: Ad p^m Scoti.]

vñ ad pmā. responderet Phs cōcedēdo q oē aliud a pmo essentialr dependet ab eo:sed negando q omne qd dependet essentialr ab eo causaf ab eo:itelligendo de causalitate efficiēte. nam de facto ponunt intelligentias ꝛ corpora celestia essentialr depēdere a pmo fine:ꝛ tñ a nullo esse facta effectiue. Et cum probaf:q si nō causaref ab alio:ex se esset necesse esse. diceret hanc cōsequētiā nō valere:loquendo eodē mō de causalitate. Si aūt vlr intelligaf de causalitate ꝯcederet eas causari a pmo tāq a fine:qd magis est esse ad pmū:ꝛ ppter pmum q a pmo:ꝛ pprie ꝛ stricte loquēdo.

[margin: ꝯ rōnē]

¶ Sed ꝯtra:oē essentialr dependēs ab alio quātū ad suū existere:aut est possibile nō esse aut neċe esse. si possibile nō esse. igif est factū:alias qdlibet possibile non esse posset dici nō esse factū:ꝛ superflueret oino cā efficiens:qa si possibile nō esse est sine cā efficiente multo magis qdlibet necesse eē est sine cā efficiente. oē aūt ens est possibile nō esse vel necesse esse:ꝛ per ꝯñs nullaz ens hēt causaz efficientē:cuius oppositū satis ex notia ad sensuz declarat Phs tā in pmo q in 12° meta. vbi ostendit qua necessitate phi moti sunt ad ponēdū cām agētez ꝛ simul Cōmen. ibidē. ꝛ etiā 2° phy. cō. 48. si vo est neċe eē:aut ē ex se neċe eē:aut per aliū. si ex se. igif nō depēdet ab alio quātū ad neċe esse:ꝛ per ꝯñs nec quātuz ad esse:qa in necesse eē claudif esse:ꝛ iō qd sibi sufficit ad necesse eē sibi sufficit ad esse. si igif depēdet ab alio nō est ex se necesse esse. nec pōt dici:q per aliū sit necesse esse:qa si nō est ex se necesse esse. igif ex se est possibile nō esse:ꝛ per ꝯñs nō est per aliud esse necesse. alias idē esset ex se possibile nō esse:ꝛ per aliud necesse eē:qd includere ꝯdictionez bene declarat Cōmen. pmo ce. ꝛ. 9. ac. 12. meta.

[margin: T. 2 cō. 31.]

[margin: Rñō]

¶ Respondeo q Phs posset ridere ꝯcedendo:q nullū dependens est ex se necesse esse:accipiēdo ly ex se. vt idem valet qd non per aliud:in quo sensu incedit pbatio:ꝛ tñ negando q ex se est possibile nō eē. nō enī sequif. hoc non est ex se neċe esse. igif ex se est nō neċe esse. vel ex se est possibile nō eē: sicut nō sequif. hoc nō est ex se albū. igif est ex se non album. Similr non sequif. hoc nō est ex se necesse esse. igitur hoc non est necesse. sicut non sequif. hoc nō est ex se album. igitur non est albuz. diceret igif Phs q aliquod necessariū est ex se necesse esse. vtpote primum ens a nullo dependens. aliqua vo alia sunt vtiqz necessaria:nō tñ ex se:sed per primū:nec tñ ex se sunt possibilia non esse. nec etiā simplr loquēdo verū est dicere illa eē possibilia non esse. nec oppositum huius adhuc apparet euidenter esse probatū.

[margin: Ad 2^m Scoti.]

¶ Scda etiā ratio non valet. nam fundaf super falso:videlicet q quecūqz ꝯueniunt ꝛ distinguuntur:aliquo sui ꝯueniūt:ꝛ alio distiguunf:cuius oppositū pluries in pmo libro dictuz est. ꝛ infra etiā dicef. diceret ergo Phs q illa duo necesse esse se totis pmo distinguūtur numeralr ꝛ specifice ꝛ ꝯueniūt genere. ¶ P. Ratio potest deduci cōtra arguentē. nā de facto:ꝛ deus est substantia ꝛ angelus est substātia. sunt ergo due substātie pprijs rationibus distincte:ꝛ cōuenientes in ratione subē. tunc igitur aut illud per qd deus cōuenit cum angelo est ratio necessario essendi:aut non. si non. igitur deus nō est necesse esse:qa in necesse esse non includif aliquid vt dicunt qd nō sit ratio necessario essendi. Si vo est ratio necessario essendi cum eadē rōne que nunc tacta est ppria ratio qua nūc distinguif ab angelo sit etiaz rō necessario essendi:sequif q deus duabus rationib^9 formalibus necessario essendi sit necesse esse. ꝛ tūc vltra. sicut ipse deducit sequif cōtra eū. Et pterea cū illa ratio sit conueniens etiā angelo sequif q de facto angelus sit necesse esse sicut est substātia ꝛ ens:qa rationes entis ꝛ substātie fm imaginationez illius argumenti sunt rōnes cōes deo ꝛ angelo.

[margin: Ad 3^m]

¶ Ad tertiam quis maior fm formam vocis implicet cōtradictionem. sumendo tamē eam ad bonum intellectū vt equiualeat isti. Omne ens qd si aliud quid non esset ipsum nō esset est effectiue productū. dico q hec est vera si illud aliud sit possibile non esse. nunc autē ipsum primū ad qd nō esse quodlibet aliud nō esset nō est possibile non esse. Si vo illud aliud non sit possibile non esse maior non habet euidētiaz:ꝛ a Pho vtiqz negaref:ꝛ potest ei satis in simili instari in duobus veris necessarijs: quorum vnum est cōsequēs ad aliud. ac per hoc si consequens non esset verum antecedens non esset verum:nec tamē sequif q ipsum sit possibile non esse veruz. vnde si hec non esset vera. nullus homo est lapis. hec nō esset vera. nullū aial est lap. ꝛ tamē ista. nullū aial est lap. est simpliciter necessaria ꝛ nō cōtingēs:ita fm Phm si itelligētie sunt simplr necesse ꝛ nō possibiles non esse. depēdent tā a pmo necessario:ita q si ipm nō eēt ipse nō eēnt. ma/

ior

ior aũt illa ſm intentionem arguentis ꝓbatur per hanc. omne qđ ſi aliud non eſſet ipſum nõ eſſet eſt poſſibile nõ eſſe: et ex hoc ſequitur: qđ eſt productũ. vnde patet ꝙ nõ eſt efficax cõtra ꝑhm. ¶ Ad quartã dico: ꝙ adhuc illa minorem efficaciam hẽt. nam ſm ꝑhm hec vtiqȝ eſt falſa. omne qđ hȝ cãm finalẽ hȝ cauſam efficientẽ: et qđ additur de cauſalitate cauſe finalis. ſm ꝑhm eſt falſuȝ. dico igitur ꝙ quãuis vera ſit cõcluſio. ſ. ꝙ nõ ſunt plura entia improducta. rõnes tamẽ ille nec alie quas viderim: illã demonſtrãt ſimplr. vñ ſola fide et auctoritate ſacre ſcripture ipſaȝ tenemus. ¶ Ad rationẽ factã in ꝑncipio queſtionis patet reſponſio ex ſupradictis.

¶ Diſtinctionis. I. Queſtio. III.

4ᵐ

Quantum ad tertiũ: qđ tãgit magiſter in hac ꝑma diſtõne quero vtrũ per aliquaȝ potentiam fuerit poſſibile aliquã rem aliaȝ a deo fuiſſe ab eterno ſiue fuiſſe ſine principio ſue durationis. Et vȝ ꝙ nõ: q2 nõ eſt nunc poſſibile aliquã aliã rem a deo fuiſſe ab eterno. igitur nõ fuit hoc poſſe. añs ꝓbatur: q2 ſicut eſt impoſſe ꝙ fuit an̄ hoc iſtãs nõ fuiſſe an̄ hoc iſtãs: q2 hoc ſolo ꝑuatur deus et c. ſic eſt impoſſibile vt illud qđ nõ fuit ante hoc iſtãs fuerit ante hoc inſtans: et eodẽ modo eſt impoſſe vt illud quod nõ fuit ab eterno fuerit ab eterno. ¶ Cõfirmatur: q2 oĩs ꝓpoſitio mere de ꝑterito ſi eſt vera eſt neceſſaria: et per ꝯñs ſua oppoſita eſt impoſſibilis reſpectu illius inſtantis reſpectu cuius eſt vera. ꝯña vero pȝ: q2 ſicut in hoc inſtãti q̃libet talis ſingularis de preterito. hoc nõ fuit ab eterno: quecũqȝ res alia a deo demonſtretur: eſt vera et neceſſaria: ſic et in quolibet inſtãti ꝑterito qđ fuit aut poſſibile fuit eſſe ipſa fuiſſet vera: et per ꝯñs neceſſaria: et ſua oppoſita impoſſibilis ſi fuiſſet formata. igitur in nullo inſtanti fuit poſſibile aliquã talẽ eſſe verã. hoc fuit ab eterno: qđcũqȝ aliud a deo demõſtretur. ſequitur aũt. in nullo iſtãti fuit poſſibile illã eſſe verã. igitur nõ fuit poſſibile ipſam eſſe verã.

pᵐ

2ᵐ ¶ Scđo ſi poſſibile fuit aliquã aliã rem a deo fuiſſe ab eterno eadẽ rõne fuit poſſibile quãlibet que nũc eſt fuiſſe: et ꝑ ꝯñs totũ mũdũ cũ oĩbus ſuis ſpeciebus et nãlibus motibus et actionibus: ꝯñs aũt eſt falſum: q2 ſequeretur ꝙ infinita eſſent ꝑtrãſita vt infiniti dies infinite generationes et multa alia impoſſibilia ſequerentur.

Oppoᵐ **Ad oppoſitum** ſic. ſi fuiſſet impoſſe: aut hoc fuiſſet ex impotẽtia dei: et patet ꝙ nõ. vel q2 repugnat cuiȝ tali rei vt ſemꝑ fuerit ſine initio. et hoc etiã nõ eſt verũ. naȝ nulli tali repugnat vt ſit futura ſemꝑ ſine fine. igitur nec vt fuerit ſemꝑ ſine initio. añs pȝ ſm fidẽ. ꝯña ꝓbatur: q2 cui nõ repugnat eternitas in futurũ nõ repugnat etiã in ꝑteritũ vt ſatis põt hñi ex ꝑ celi.

T. c. 103

In hac queſtione duo erunt articuli. In prio videbitur vtrũ fuerit poſſibile aliquam rem aliã a deo fuiſſe ab eterno. ¶ Scđo vtrum fuerit poſſibile ab eterno fuiſſe totum mundum ſm modum quo nunc eſt et fuit ex quo incepit.

pᵐ art. **Quantum** ad primum articulũ dicitur a multis ſollennibus doctoribus ꝙ nõ fuit etiam per diuinã potentiã poſſibile aliquã reȝ aliã a deo fuiſſe ab eterno. hec aũt quidã probãt primo ſic. quecũqȝ ſunt incõpoſſibilia pro eodẽ inſtanti durationis qualẽ ordinẽ habẽt nature talẽ neceſſario habent ſm durationẽ. Sed eſſe et non eſſe creature ſunt incõpoſſibilia pro eodẽ iſtanti durationis: et nõ eſſe prius nã ꝯuenit ei. ergo neceſſario ꝑus ſm durationẽ ꝯuenit ei nõ eſſe q̃ eſſe: et per ꝯñs non põt poni ei ꝯuenire ab eterno eẽ. minor ꝓbatur: qđ ꝯuenit alicui ex ſe prius ſm nãm cõuenit ei q̃ qđ ſibi conuenit

pᵐ

ab alio. non eẽ aũt cõuenit ex ſe cuiȝ creature. eẽ autẽ ab alio tñ. ergo et c. ¶ 2º ſi deus produxiſſet reȝ aliquã aliã a ſe ab eterno. neceſſario ꝓduxiſſet illaȝ. ꝯñs eſt impoſſe. igitur et añs. ꝓbatur ꝯña: q2 deus nõ potuiſſet nõ ꝓduxiſſe illam. nã nõ ante q̃ ꝓduxit: q2 ante eternum nihil eſt. nec dum ꝓduxit: q2 omne qđ eſt qñ eſt neceẽ eſt eſſe: nec poſtquã ꝓduxit: q2 qđ factũ eſt nõ põt nõ fuiſſe. 6º ethicorũ. ¶ 3º deus ita cito potuit aliquã reȝ. verbi grã. equũ ꝓducere de materia ſicut potuit de nihilo. pȝ: q2 quãcũqȝ deus potuit ꝓducere materiã potuit producere compoſitum. alias materia ꝓduceretur ſine forma: ſed deus non potuit equum ꝓducere de materia ab eterno. ergo nec de nihilo. et per ꝯñs nullo mõ. ꝓbatio minoris. naȝ ſi ꝓduxiſſet de materia: aut per motum: aut per ſubitam mutationẽ. ſi per motũ. igitur nõ ab eterno: cũ motus duratione precedat terminum: nec per mutationẽ ſubitaȝ: q2 illa fuiſſet menſurata aliquo inſtanti: et per ꝯñs habuiſſet primũ inſtans ſui eſſe: ac per hoc nõ fuiſſet ab eterno. ¶ 4º oẽ qđ cõicat aliqđ alicui per electionem neceſſario preintelligit illud ſub oppoſito illius cõicati. Sed deus ꝓducendo creaturam cõicat ſibi eſſe per electionem. ergo preintelligit ipſam nõ eſſe. non intelligit aũt niſi verũ. ergo neceſſario prius illa nõ eſt q̃ ꝓducatur: et per ꝯñs nõ potuit ꝓduci ab eterno. Cõfirmatur. q2 electio nõ eſt reſpectu pñtis: ſed tñ futuri. 3. ethi. ergo ſi deus elegit creaturaȝ ꝓducere illa fuit futura: et non preſens. vñ dicunt iſti ꝙ cõtradictio eſt dicere ꝙ aliqua creatura ſit libere ꝓducta: et tñ ab eterno. ¶ Quinto arguitur ſic ab alijs: nulla menſurata ꝓductio inſtanti trãſeunte põt eſſe eterna. Sed oĩs ꝓductio creature ex vi qua eſt ꝓductio creature hẽt ꝙ mẽſuretur inſtãti tranſeunte. ergo. maior pȝ: tum q2 inſtans tranſiens nõ poteſt eſſe eternũ. alioquin nõ eẽt tranſiens ſed ſtans. et ꝑ conſequẽs nec ꝓductio ipſo menſurata. tum q2 ante qđlibet inſtans fuit tꝑs. tum q2 in omni mẽſurato inſtanti tranſeunte productio differt a manutenẽtia: et inſtans ꝓductionis fuit initiũ tẽporis menſurãtis manutenẽtiaȝ. igitur tꝑs manutenẽtie eſt finitũ a parte ante: et per ꝯñs ꝓductio non fuit ab eterno. igitur nec res ꝓducta. minor ꝓbatur: q2 creatura ex vi ꝓductiõis ſue nõ hȝ ꝙ duret niſi per inſtans aliogn per aliquã durationẽ poſſet durare ſine cõſeruãte: et pari rõne per totum tꝑs: qđ eſt falſuȝ: et contra fidem. igitur ꝓductio creature menſuratur inſtãti tranſeunte. pȝ ꝯñtia: q2 ſi alia mẽſura. igitur creatura ex vi ſue ꝓductionis duraret per aliã mẽſurã totã: et non ꝑ inſtans tñ: qđ repugnat añti. ¶ 6º ad idẽ per alios ſic arguitur. omne factũ de nihilo: qđ nõ eſt in ꝯtinuo fieri in aliquo inſtanti incepit: ſed mundus vel aliqua alia res a deo eſt facta de nihilo: et non eſt in ꝯtinuo fieri. ergo incepit in aliquo inſtanti: et per ꝯñs nõ ab eterno fuit. ꝑmiſſe ſũt neceſſarie. g̃ et ꝯ. maior pȝ: q2 ſi nõ icepit in aliquo inſtanti et fit de nihilo q̃diu eſt ſemꝑ ꝓducitur: et per ꝯñs eſt in ꝯtinuo fieri. Mi. pȝ: q2 qđ eſt in ꝯtinuo fieri nõ eſt factum: ſed eſſe ſucceſſiuũ: et fit continue: nõ ſic aũt mundus et res permanentes. ¶ 7º creari aut eſt idem qđ habere eſſe ab alio et nõ de aliquo: aut idẽ qđ habere primo eſſe ab alio et nõ de aliquo. nõ ꝑmũ: q2 creatura q̃diu eſt hẽt eẽ ab alio et nõ de aliq̃: et tñ nõ creatur q̃diu eſt. aliogn eẽt in cõtinuo fieri ſicut dies et agon. igitur opȝ dare ſcđm. ſ. habere nũc ꝑmo eẽ ab aliquo et nõ de aliq̃: qđ includit nõ eẽ ab eterno. igitur impoſſe eſt aliquã rem fuiſſe creatã ab eterno. ¶ 8º ſi deus ꝓduxiſſet aliquã aliã reȝ ab eterno trãſiſſet a ꝯdictorio in ꝯdictoriũ. pȝ: q2 de facto nõ ꝓduxit ab eterno. igitur fuiſſet aliq̃ mutatio: et non in deo. conſtat. igitur in re ꝓducta: et ſic illa res tranſiſſet de non eſſe ad eſſe. Sed qđ trãſit a nõ eẽ ad eẽ nõ fit ab eterno.

2ᵐ cap. 6. 3ᵐ 4ᵐ cap. 6. 5ᵐ 6ᵐ 7ᵐ 8ᵐ

igitur si deus ꝓduxisset ab eterno nõ ꝓduxisset ab eter-
9m no: qḋ implicat. ¶ Nono: qcqd est in potentia ad duo cõ
tradictorie opposita si acqrat vnuz illoꝝ necessario relin
quit reliquum: qm̃ nõ est medium iter ꝯdictoria: sed ab
eterno verum fuit dicere. mundus vel hec res. vbi grã. b.
põt esse. similr̃. b. põt nõ esse. igitur si. b. acquisiuisset esse
reliqsset nõ esse. nihil aũt põt relinquere nõ esse nisi ṗus
fuerit sub nõ esse. ⁊ si. b. fuit ab eterno ṗus nõ fuit: qḋ est
10m impossibile. ¶ Decimo: quicqd potest fuisse eternũ fuit
eternum. Sed nulla alia res a deo fuit eterna. igiṫ nulla
alia res a deo potuit fuisse eterna. minor est certa. maior
probatur: qa potẽtia que necessario coniungitur actui ne
cessario infert actũ. pz: ed potẽtia ad esse eternũ necessa-
rio cõiungiṫ actui: qḋ probaṫ duplr̃. ṗmo: qa vbicũqz po-
tentia nõ necessario cõiungitur actui: actus potest sequi
potentiam suaz ꝑm durationẽ: sed esse eternũ a parte an-
te non potest sequi potentiã suã ꝑm durationẽ: quia tunc
illud nõ fuisset ab eterno. ergo potentia ad esse eternũ ne-
T.c.3z. cessario cõiungitur suo actui huic. s. esse eternũ. ¶ Scḋo
11m per illud Phi. in perpetuis nõ differt esse ⁊ posse. ¶ Un-
decimo: si cã effectiua nãlr̃ agens fuisset ab eterno nõ po-
tuisset ꝓduxisse suũ effectũ sibi coeuũ. ergo si causa libe-
ra effectiua fuit ab eterno non potuit produxisse effectus
sibi coeuũ. pz ꝯñtia. añs probaṫ: qa si deṫ oppositũ. v. g. ꝙ
si ignis fuisset ab eterno ꝓduxisset splendorẽ sibi coeuũ.
aut ꝓduxisset illum de nihilo: aut de aliquo: nõ de nihilo
qa tunc creasset: ⁊ sic fuisset deus: nec de aliquo. qa aut ꝑ
motũ aut ꝑ mutationẽ: qa ois reductio entis de potentia
ad actũ est altero illoꝝ modoꝝ. Sed si naturale agẽs ꝓ-
duceret de aliquo effectũ: produceret de aliquo qḋ est in
potentia ad actũ illius effectus. igiṫ aut per motuz aut ꝑ
mutationẽ. non per motum: qa tunc talis effectus nõ eẽt
coeuus sue cause: qḋ est propositum: nec per mutationez.
qa ois mutatio mensuraṫ aliquo instanti: ⁊ per ꝯsequẽs
ante illud instans nõ fuisset talis effectus. s. splẽdor: ac ꝑ
12m hoc neqz ab eterno. ¶ Duodecimo: ab alijs similr̃: si de⁹
potuit ꝓducere mundũ aut aliquã aliam rem. vbi grã. b.
ab eterno: aut hoc potuit non causando seu de nouo ꝓdu
cendo aut potuit causando: vel nõ de nouo ꝓducẽdo. nõ
scḋo modo qa. b. nõ fuit ab eterno. igiṫ non potuit illuz
ꝓducere nisi per nouã ꝓductionẽ: sicut nunc nullũ futu-
rũ potest eẽ nisi fiat de nouo: nec ṗmo modo: qa hoc iclu-
dit cõtradictionẽ. s. noua productio alicuius cũ eius eter-
13m nitate. ¶ 13° sic deus potuit ꝓduxisse mundũ ab eterno.
igitur potuit produxisse istum mundũ. igiṫ deus potuit
produxisse istum creatum mundũ ab eterno. cõsequens
includit ꝯtradictionẽ: ⁊ ꝯñtia pz saltẽ vt nũc: qa termini
añtis ⁊ cõsequẽtis cõuertunṫ vt nunc ⁊ sunt singulares.
14m ¶ 14°. si deus potuit. b. ꝓducere ab eterno: aut antequaz
produxit. b. potuit ꝓducere. b. ab eterno: aut qñ ṗmo pro-
duxit. b. potuit ⁊c̃. aut postq̃ ꝓduxit. b. potuit ⁊c̃. sit. b. ali
quod singulare de nouo ꝓductũ a deo. vbi grã. iste equus
vel iste hõ. non põt dici ꝙ ante: qa tunc sequitur: ꝙ in ali
quo instanti ante potuit. hoc aũt cõsequẽs est impoe: qa
tunc in hoc instanti posset idem facere. s. producere. b. ab
eterno: nec põt dici: ꝙ tunc qñ ꝓduxit: qa accipiaṫ illud
instans: ⁊ sic instans p̃sens: sequiṫ ꝙ nũc põt deus produ
xisse. b. ab eterno: qḋ est falsum. tum qa hoc nõ potest per
actionem aliquã subitam neqz successiuam: tum qa deus
non potest nunc facere preteritũ non fuisse. igitur nec po
test facere non preteritũ ante. a. fuisse ante. a. ⁊ per idẽ pa
tet: ꝙ non postq̃ ꝓduxit. b. potuit ipsuz ꝓducere ab eter
15m no. ¶ 15° ⁊ vltimo põt argui sic. si aliq̃ alia res a deo po-
tuit esse ab eterno aliqḋ cõtingens potuit esse necesse eẽ.
hoc autez est falsum: qa omne qḋ potuit esse necesse esse

fuit necesse esse: ⁊ si fuit est. igitur si aliqḋ ꝯtingẽs potuit
esse necesse esse. aliqḋ ꝯtingẽs est necesse esse: qḋ ꝯñs ipli-
cat cõtradictionez. ꝯña ꝓbaṫ. qa omnis alia res a deo est
ꝯtingens. Si ergo aliqua hõ potuit esse ab eterno ponaṫ
ꝙ fuerit. tunc sic. hec res fuit ab eterno. igitur non potuit
annihilari a deo quin prius fuerit tpe ifinito. igiṫ ꝑ tem-
pus infinitum fuit independens a deo ⁊ nõ possibilis nõ
esse. igitur tẽpore infinito fuit neće esse: et vltra. igiṫ fuit
necesse esse. igitur de ṗmo ad vltimũ sequiṫ. hec res fuit
ab eterno. igiṫ hec res fuit neće esse. Si ergo añs est possi
bile. igiṫ ⁊ ꝯñs. ṗma ꝯña ꝓbaṫ: qa si nõ potuit annihila-
ri: ita ꝙ ṗus nõ fuerit tpe ifinito. igiṫ dato casu añ istãs
annihilationis nõ p̃cessisset nisi tps finitũ in quo fuisset:
⁊ per ꝯñs non fuit ab eterno: qḋ est oppositum añtis. alie
ꝯñe satis sunt apparẽtes. ¶ Hec ꝯ etiaz ostendiṫ esse de
intentione sanctoꝝ. ait eni Ambrosius in exam. qḋ tã in-
cõueniẽs q̃ ꝙ eternitas operis cõiungaṫ eternitati dei.
cap.9. ¶ Item Dam. li. ṗ. Creatio est ex dei volũtate opus exi-
stens ⁊ non coeternũ est cũ deo: qa nõ aptum natũ est qḋ
ex nõ ente ad esse deduciṫ coeternuz esse ei qḋ sine ṗnci-
pio est ⁊ semper est. si igiṫ nullũ opus dei est aptũ natuz:
vt sit coeternũ: sequiṫ ꝙ nullũ potuit eẽ ab eterno. Itez
cap.19. Aug. ꝯ Felicianũ. diffiniẽs creaturã: creatura est ex eo: qḋ
aut adhuc nõ est: aut aliqñ nõ fuit rei cuiuslibet corrupti
bilia quãtũ i se est per oipotẽtis dei volũtatẽ facta suba.
Ex hac diffinitione pz: ꝙ cuiuslibet creature eẽ precessit
cap.ṗ. nõ eẽ. Itẽ Ugo de sac. lib. ṗ. ait. dei oipotentis virtus iesti-
mabilis non poterat aliud ṗter se habere coeternũ. Hec
3 istã ꝯ. quidẽ sunt qbus efficacius dicta ꝯ roboraṫ. ¶ Hec ꝯclo.
mihi nõ apparet vã. pro cuius reprobatione aut aliquoꝝ
que pro eius ꝓbatione sumunṫ pono tres ꝯnes. Pria est.
ꝙ poẽ est aliquã rẽ sil' totã fieri a deo et tñ nec ipsaz nec
aligd ei⁹ tũc icipere esse. ¶ Scḋa. ꝙ poẽ est aliquã rem
totam simul a deo fieri sine aliqua mutatione subita vel
successiua. ¶ 3ª ꝙ possibile fuit aliquã rem aliam a deo
fuisse ab eterno. ¶ 4ª cõclusio posset ꝓbabilr̃ poni si te-
nereṫ ꝙ ṗteritũ põt per diuinã potẽtiã nõ fuisse: sic alig
doctores tenuerũt: ⁊ adhuc aliqui tenent. vt in ṗ. dis. 4z.
q. i. tactũ est. ⁊ esset cõclusio ista 4ª. quã non tñ assero: ꝙ
possibile est nũc ẽt aliquã rem aliam a deo fuisse ab eter
ṗª ꝯ. no: ⁊ loquor semꝑ de potentia dei absoluta. ¶ Primam
ꝯnẽ probo sic. possibile est aliquã rẽ totã sil ꝓduci: ⁊ nec
ipsam nec aliquid eius tunc incipere esse. igitur possibile
est aliquã rez totã simul fieri ⁊c̃. Añs pz de facto. nã nũc
filius dei ꝓduciṫ a patre sicut pz per Origenẽ ⁊ hyl. ⁊ ma
gistrũ. dis. 9. ṗmi lib. ⁊ cõstat ꝙ totus simul ⁊ ꝙ nec ipse
nec aligd eius nũc incipit eẽ. ꝯña ꝓbaṫ: qa nõ magis est
poẽ ꝙ aligd fiat: ⁊ cum fit nunc icipiat esse q̃ ꝙ aliquid
generetur vel alias vere producaṫ: ⁊ cũ ꝓduciṫ nõ inci-
2m piat eẽ. nec deus minus põt hoc poẽ q̃ illud. ¶ Scḋo si
sol aut aliud corpus luminosum illuminãs aliquã partẽ
aeris quiescẽtẽ quiesceret ꝑ tẽpus aliquod in eadẽ oppo
sitione ad illã: ⁊ illa nullo mõ magis disponereṫ ad lumẽ
nec alias mutareṫ quatenus lumẽ itendereṫ in ea lumẽ
aliqñ fieret totuz sil' qñ nec ipsum nec aligd eius inciperet
esse. igiṫ possibile est aliquaz rẽ fieri ⁊c̃. añs pz: qa ꝑm ꝙ
cap.19. dicit Aug. 8. super Geñ. ad lr̃az. aer p̃nti lumine nõ est fa-
ctus lucidus sed fit. igiṫ lumẽ illud fit: ⁊ quãtumcũqz aer
eẽt lucidus fieret lumẽ eius. casu igiṫ posito constat: ꝙ in
quolibet instanti illius tpis lumen illud fieret ⁊ totuz sil'
qm̃ non vna pars eius prior ⁊ alia posterior: et tamen in
nullo instanti illius tpis preter primum lumẽ illud aut
aligd ei⁹ iciperet eẽ. ꝯña võ ꝓbaṫ: qa añs est vna ꝯditio
nalis vera. ꝓbatũ est. ⁊ eius añs est poẽ vt cuilibet claꝝ
est. igiṫ ⁊ eius ꝯñs. igiṫ hoc est poẽ. lumen fit totũ sil'. et

nec

nec ipsum nec aliquid eius incipit esse: sed ex hoc sequit: ꝙ hoc est possibile aliqua res sit tota simul ⁊c. que equiualet vel infert ꝯñs pncipale. cõfirmat etiã ista cõclusio ex intẽtione Aug. 4. li. c. 9. sup Gen. qui (vt pz. dis. 45. pͥmi lib.) expresse vult ꝙ quãlibet creaturã existẽtẽ deus semp faciat ⁊ operet: ⁊ tñ cõstat ꝙ nõ quelibet nec aliqd eius semp incipit esse. ¶ 2ª ꝯ pbatur sic. possibile est aliquam rem simul totam fieri: ⁊ tunc nec ipsam nec aliqd eius incipere esse. igitur possibile est aliquã rem totaz sit fieri sine aliqua mutatione subita: vel successiua. añs est probatum: ⁊ ꝯñtis patet: qa ex opposito ꝯñtis. s. impossibile est aliquã rem ⁊c. sequit ꝙ impossibile est aliquã rẽ totã simul fieri a deo: ⁊ tamẽ nec ipsam nec aliquid eius incipere esse: qd est oppositũ añtis. ꝙ autẽ sic sequat. pz: qa impossibile est aliquid fieri cum mutatione quin fiat transitus de nõ eẽ ad esse. nam ois mutatio est ex opposito in oppositũ. 5. phy sicor: ⁊ huiꝰ mutatio nõ põt eẽ nisi ex non esse in esse vt certũ est. Si aũt aliquid fiat totum simul ⁊ cuz mutatione de non esse ad esse. igit quãdo fit est ⁊ prius imediate non fuit: ⁊ per ꝯñs tunc incipit esse. ¶ Scdo pbat per casum positũ in scda rõne pcedẽtis cõclusionis. illo nãqz posito lumẽ fieret totũ simul quãdo nulla mutatio eẽt ibidẽ. ¶ 3ª ꝯclo pbat. pͥmo sic. si alicuius rei alterius a deo que tota simul potuit produci cã totalis pductiua fuit ab eterno absqz defectu alicuiꝰ requisiti ad pducẽdũ illã: possibile fuit aliquã rem aliam a deo ab eterno fuisse. Sed alicuius rei alteriꝰ a deo que tota simul pduci potuit. vbi gra. angeli causa totalis productiua. s. deus fuit ab eterno absqz defectu alicuiꝰ requisiti ad pducendũ illaz. ergo ⁊c. Minor est certa ⁊ maior pbat: qa si talis cã fuit ab eterno: vel fuit cã nãliter actiua vel libere. Si naturalr. igit pduxit ab eterno. si libere. ergo ipsaz ab eterno pduxisse fuit posĩe: qm̃ ꝗuis cãm liberã totalẽ ꝯcurrentibꝰ oĩbus neccio requisitis ad agendũ nõ necesse sit agere: gnimo in potestate eius sit vt nõ agat in quo distinguit a causis naturalr actiua: non tñ necesse est ipsam nõ agere: aut suam actionẽ vel effectũ precedere: ⁊ per ꝯñs si aliqua talis fuit ab eterno: ipsam ab eterno agere fuit possibile. ¶ ꝑ. Probat maior ex itentione Aug. 6º de tri. vbi talẽ facit ꝯñaz. Si ignis eẽt eternus. Splendor ab eo genitus eẽt coeternus: sed cõstat ꝙ hec ꝯñtia nõ tenet nisi virtute huius ppositionis. posita causa sufficiente nãliter actiua cũ ceteris necessario reqsitis simul ponit actio. Cũ igit nõ minus ex põne libere cause totalis absqz defectu alicuius requisiti ad agẽduz inferat possibilitas actionis pro tunc ꝙ̃ ex põne cãe naturalis causate inferetur actualitas seu actualis positio actionis eiusdẽ: imo magis loquendo de necessitate simpliciter: cũ nulla talis sit causa totalis: gnimo opz cõcurrere supiorẽ cãm. s. deũ libere agentẽ: cuius cõcursuz supponit Aug. in sua ꝯñtia: ⁊ sic est necessaria. alias vͦo nõ valeret. cũ iquã ita sit pz ꝙ nõ minus est vera hec ppõ. posita cã totali libera ⁊c. põt poni simul actio eius. nec minus apõ Aug. hec ꝯña. Si volũtas creata fuisset ab eterno cũ ceteris requisitis ad volendũ possibile fuisset eius volitionẽ coeternã esset necessaria ꝙ̃ illa quaz facit. Ex hoc tollit nisio dicẽtiũ ꝙ ꝯñtia Aug. est bona: qa est de causa actiua naturalr agẽte. nõ valeret aũt silis ꝯñtia de causa libera. ¶ Scdo ad cõclusionẽ sic. filiꝰ dei vere fuit productus ab eterno. igitur aliqua alia res a deo potuit esse producta ab eterno. añs certũ est fm fidẽ: ⁊ ꝯñtia pz ex eo ꝙ nõ vĩ aliq̃ ꝯdictio iplicari. si dicat aliqd aliud a deo ab eterno pductũ esse: plus ꝙ̃ si dicat: ꝙ deus filius sit pductꝰ ab eterno. nã si q̃ videret iplicari. h pcise videret: qa pducto repugnaret eťnitas a pte añ. h aũt cõe est vtriqz. Et si dicat ꝙ repugnãtia nõ est: qa pducto absolute repugnet eťnitas: sz qa pducto libere ⁊ electiue: aut qa pducto in aliena nã a pducẽte: neutrũ valet. nõ pͥmũ. qa vbi agens non deliberat non opz electionẽ precedere actionẽ. deus aũt nõ deliberat in agendo. nec scdm: qa ꝙ productũ sit alterius nature: vel eiusdẽ cũ producẽte nõ refert quantuz ad hoc. dũmodo producens totale ⁊ sufficiens sit eternũ ⁊ effectus possit simul totus pduci. Confirmat. qa alias premissa cõsequẽtia Aug. nulla esset cuz constet ꝙ splendor ab igne genitus nõ sit eiusdez nature cũ igne generante. Item ex tali modo arguẽdi nihil posset cõtra Arrium concludi qui filiũ dicebat esse alterius nãe a patre ⁊ cũ negabat eẽ eternũ cõtra quẽ ex tali ꝯña ibidem pcedit Aug. ¶ 4ª ꝯ põt sic probari. deus põt ab eterno voluisse facere. a. sit aũt. a. nomẽ alicuius rei quã deus potuit facere ab eterno. igit deus põt ab eterno fecisse. a. pz ꝯña. qa sequit. deus voluit ab eterno fecisse. a. igit deus ab eterno fecit. a. alias sua voluntas non fuisset oĩpotẽs. igit si añs est possibile ꝯñs est possibile. añs vͦo probat: qa oẽ qd potuit deus ab eterno velle põt nũc ab eterno voluisse. hoc pz per Magrz li. pͥ. dis. 43. in fine dicentem. ꝙ deus habet potentiã volendi ⁊ nunc ⁊ ab eterno qd tñ nec mõ vult nec ab eterno voluit. ¶ Potest ẽt probari per ea que dicta sunt eodẽ lib. disti. 48. arti. 3. q. Sed facere. a. ab eterno deus ab eterno potuit velle. pz. qa potuit facere vt patet ex pcedẽti cõclusione: ⁊ non potuit nisi volẽdo. certũ est igit ꝙ facere. a. ab eterno deus potest ab eterno voluisse. Confirmat. qa voluisse est deo possibile ab eterno pducere aliquã rẽ quã ab eterno voluit producere. alias nullũ non futurũ posset esse futurũ: nec aliqd qd nũꝗ̃ fiet posset deꝰ facere: qd nõ põt cathegorematice cõcedi. igit ꝗuis deus nõ voluerit ab eterno producere. a. ab eterno possibile est deum voluisse ab eterno pducere. a. pz ꝯña: qa par ratio est vtrobiqz. Nũc rñdeo ad rõnes opp. alterius. ¶ Ad pͥmã rõnẽ dõm: ꝙ si proprie sumant ppositiones vtraqz est falsa. nã illa maior. quecũqz sunt incõpossibilia pro eodẽ instãti durationis qualẽ ordinẽ habẽt ⁊c. Si pprie sumat ordo nature implicat cõtradictionẽ: qm̃ vt patet 5º meta. pͥora fm naturã dicunt quecũqz cõtingit esse sine alijs: ⁊ illa nõ sine illis: ⁊ per ꝯñs posterius nã non cõtingit esse sine priori. igitur simul sunt. Si aũt aliqua nõ sunt cõpossibilia pro eodẽ instanti durationis vel pro eodẽ tpe qd nõ refert in proposito nõ sunt simul. igit nec iter illa est ordo nature. ⁊ ideo ponere aliqua esse incõpossibilia fm durationez ⁊ hẽre ordinẽ nãe est ꝯdictoria affirmare. Expressius autez minor eodẽ mõ implicat ꝯdictionẽ sicut patet intuenti. ¶ Ad pbationẽ dõm ꝙ aliud falsum assumit. videlz ꝙ cuilibet creature ex se ꝯuenit nõ esse. hec enĩ prorsus est falsa: qm̃ si ex se creature ꝯueniret nõ eẽ a nullo alio posset sibi ꝯuenire eẽ: ⁊ si ex se esset nõ ens a nullo posset eẽ ens. sicͥ qa diameter ex se est incõmensurabilis coste sui quadrati a nullo alio posset esse sibi cõmensurabilis: sed verũ est ꝙ cuilibet creature nõ ex se ꝯuenit esse. ⁊ ꝙ nulla creatura est ex se ⁊ a se ens: sz q̃libet est ab alio. Et tales negatiuas intelligunt auctores per illas affirmatiuas vbi illas ponũt ⁊ talr eos intelligũt q eos recte itelligũt. Ex hꝭ aũt negatiuis nõ iferunt ille affirmatiue: nec etiã põt cõcludi ꝙ non esse prius ordine nature ꝯueniat creature ꝙ̃ esse: sed forte dicetur ꝙ nõ sic sumit in argumento prioritas nature: sed pro tanto dicit: quia non esse pͥus natura cõuenit creature ꝙ̃ esse quia creatura pcedit de nõ esse ad esse. aut forte qa ibi est pͥoritas ꝯñe. nã sequit. creatura est. igitur prius nõ fuit. ⁊ non sequitur creatura non fuit. ergo creatura est. añs enim fuisset verum ante

Margin notes: 2ª ꝯ. — T. c. 7. ⁊ 27. — 3ª ꝯ. — tap. ꝑ. — 2ª — 4ª ꝯ. — Rñsio ad rationes alioꝶ. Ad pͥm — T. c. 16. — Rñio.

creationē mūdi: ⁊ ꝯñs falsuȝ. ⁊ simil'r de qualibet singu-
larí creatura pȝ non cōuerti talē ꝯñaȝ. Si sic dicaꝛ mibi
ad ꝓpositum: q̄a solū de facto arguunt ꝙ creatura prius
nō fuit q̄ esset: qđ nō negatur. nō aūt ꝓbāt q̄n oppositū
fuerit possibile. nā ille cōsequētie nō sunt simplices: sed
tm̄ vt nūc. ❡ Ad scđam nego ꝯñtiam: ⁊ ad ꝓbationē di-
co ꝙ nulla est. nam per similē modum probareꝛ: ꝙ deus
non predestinauit aliquē ab eterno: qđ est hereticum. ar-
guaȝ enī sic. si predestinauit. igiꝛ necessario: qđ est falsuȝ:
probatio ꝯñtie: q̄a non potuisset non ꝓdestinare tunc: nec
ante nec post: quoꝝ q̄libet simil'r ꝓbaꝛ vt in proposito.
Dico igiꝛ ad argumentū: ꝙ fundaꝛ super imaginatione
falsa. imaginaꝛ enim ꝙ si deus ꝓduxisset ab eterno ali-
quam rem ꝙ in aliquo instanti primo ꝓduxisset illam. ⁊
tunc querit an tunc vel ante aut post potuerit non ꝓdu-
cere. hec aūt imaginatio oīno est falsa: q̄r ab eterno ꝓdu-
xisse non est ꝓducere p̄mo in aliquo instanti eterno. sed
est ante q̄libet tp̄s finitū actuale vel possibile vel ima-
ginabile ꝓduxisse: ex quo māifeste negaꝛ fuisse aliquod
tale p̄mū instans eternū. vn̄ hoc qđ dr̄ ab eterno in ꝓpo-
sito nō est dīo: sed dictio ⁊ equalēter syncathegoreumati-
ca sicut hec dictio tot⁹. īcludit enī in sua sigñatione equa-
lēter vl'r signū distributiuū cū suo distribuibili qđ ē tp̄s.
⁊ idē valet vt dictū est qđ hec dīo. ante q̄libet tp̄s sumē-
do tp̄s generalissime mō prius tacto. Et propterea iuxta
doctrinā quorūdam modernoꝝ logicoꝝ magis esset pre-
ponenda illa dictio q̄ postponenda verbo vt diceret ab
eterno produxit q̄ produxit ab eterno. nam ſm eos ex
scđa videꝛ posse inferri. igiꝛ in aliquo instanti producit
ab eterno sicut sequiꝛ. soꝛ. fuit albus. igiꝛ in aliquo instā-
ti fuit albus. ex p̄mo tn̄ inferri nō pōt illud: si tn̄ vna in-
differenter ponaꝛ pro alia ad sensum q̄ ꝓprie facit p̄ma
tunc nullū tale p̄mū instās concipiꝛ quo nō concepto pȝ
ꝙ argumentatio sequens est oīno impertinens: cuȝ ipsa
supponat aliqđ determinatū instās in quo primo sit res
ꝓducta: ⁊ querat deinde vtruȝ tunc vel ante aut post ⁊c̄.
Si aūt cōformiter 2° sensui queraꝛ an deus ab eterno. i.
ante q̄libet tp̄s finituȝ potuit nō producere. dōm est ꝙ
sic. quelibet eniȝ singularis istius vl'is est vera. nec tn̄ ex
hoc sequiꝛ ꝙ ante eternū potuit nō ꝓducere: cum nullū
tale fuerit eternū. Scđo dico ꝙ q̄n de⁹ ꝓduxit ⁊ q̄ncūq;
ꝓduxit potuit non ꝓducere: ⁊ q̄cq̄d sit dicēdū ad ꝓbatio-
nē in ꝯtrariū pȝ lib. p̄mo. di. 38. q. p̄ma. arti. 3.

Ad 3m ❡ Ad tertiū di-
co ꝙ ab eterno deus potuit ꝓducere equū de mā. ⁊ cum
ꝓbaꝛ ꝙ non: q̄a si ꝓduxisset de materia aut produxisset
per motum aut per mutationeȝ. nego ꝯñam. nam opposi-
tum ꝯsequētis pōt stare cū añte. vt pȝ ex scđa ꝯclusione.

Ad 4m cap. 6. ❡ Ad quartuȝ dico ꝙ electio sumitur dupl'r. vno modo
stricte vt est. s. cōclusio ꝯsilij ſm ꝙ habeꝛ 3° ethi. ⁊ sic nō
cadit in deo. alio mō cōiter pro libera volitione ꝯtingen-
ter volibilis. Si p̄mo mō sumaꝛ nego maiorem. si scđo
mō. nego minorē. non enī necesse est si alicui q̄cq̄ cōicaꝛ
electiue sic sumpta electione ꝙ illud intelligaꝛ esse sub
opposito aut illo carere: sed sufficit ꝙ sit possibile illđ eē
sub opposito: ⁊ ꝙ esset si illud non sibi cōicaretur. ❡ Ad
cōfirmationeȝ: dicendū ꝙ electio scđo modo sumpta est
etiā respectu p̄ñtis: lȝ p̄ma sit tm̄ respectu futuri.

Ad 5m ❡ Ad
quintū suppono ꝙ productio nō est alia res a re ꝓducta:
qđ inferius declarabiꝛ: ⁊ ex h̄ ꝓductionē alicuius esse in
istāti vel in tēpore ad bonū intellectū nō est aliud q̄ res
illā ꝓduci in instanti vel in tp̄e. Cū ergo diciꝛ nulla pro-
ductio mensurata instanti transeunte pōt esse eterna. ad
propositū loquēdo: duplex pōt esse sensus. vnus: nulla ꝓ-
ductio ⁊c̄. i. impossibile est aliq̄d ꝓductū in instanti trā-
seunte eē vel fuisse ab eterno. alius sensus est. nulla ꝓdu-
ctio ⁊c̄. i. impossibile est aliq̄d ab eterno fuisse productuȝ
in instanti transeunte. ⁊ vtroq; modo dico ꝓpositionem
esse falsam. Ad p̄mā ꝓbationē cōcedo ꝙ nullum instans
potest esse eternū ad bonū intellectū: ⁊ nego ꝯñtiam que
inferꝛ. igitur nec productio mensurata instanti siue ꝯñs
illud intelligaꝛ iuxta p̄mū sensuȝ maioris siue iuxta 2m.
q̄r possibile est aliquid esse productū ⁊ ꝓduci etiā actu
in instanti: ⁊ in nullo tn̄ instanti esse p̄mo ꝓductū vel pri-
mo ꝓduci sicut possibile est aliquid fieri in aliquo instā-
ti ⁊ in illo instanti non incipere esse vt ꝓbatū est in p̄ma
cōclusione: nec minus est possibile absolute in nullo istā-
ti ipsuȝ incipere esse vel incepisse. Si ergo cōsequēs itel-
ligaꝛ ꝯformiter p̄mo sensui maioris nō valet ꝯsequētia:
nam possibile est aliquid ꝓductū: ⁊ qđ etiā actu in instan-
ti ꝓduciꝛ fuisse ab eterno. Item nec in scđo sensu valet:
q̄r possibile est aliquid ab eterno fuisse ꝓductū in instā-
ti: ⁊ cuȝ hoc stat ꝙ nullū instans fuerit eternū vel ab eter-
no. nam cū diciꝛ: possibile est aliq̄d ab eterno fuisse ꝓdu-
ctum in instanti ly instanti. supponit cōfuse tm̄. scđa pro-
batio etiam deficit in cōsequētia simili modo. ❡ Ad ter-
tiā probationē cum diciꝛ: in omni mensurato instāti trā-
seunte productio differt a manutenētia: dico ꝙ de virtu-
te sermonis ꝓpositio est falsa simpl'r: capiendo tamē eā
in aliquo bono itellectu. s. ꝙ omne ꝓductū ⁊ conseruatū
in aliquo instanti ꝓduciꝛ in quo non cōseruaꝛ: vel in alī-
quo instanti fuit productū in quo nō fuit ꝯseruatū: cōce-
denda est ꝓpositio tanq̄ vera de inesse vt nūc. q̄r eē hꝫ
in aliquo instāti icepit in quo nō fuit ꝯseruatū. vl' si nūc
incipit in hoc instanti non cōseruaꝛ: q̄a nō proprie diciꝛ
conseruari vel manuteneri nisi ꝙ prefuit imediate: ⁊ ſm
hunc modum procedit argumentatio: ⁊ iō de facto ꝓbat
nullam talem rem fuisse ab eterno: q̄a tn̄ possibile fuit et
est aliquid esse factū: ⁊ in nullo instanti incepisse: ⁊ si ali-
quid eiusdē modi esset ipsum in nullo instanti fuisset ꝓ-
ductuȝ: in quo nō fuisset ꝯseruatū. pȝ ꝙ illa nō est neces-
saria: ⁊ ꝙ ratio non probat ipossibile fuisse rem aliquam
fuisse ab eterno ꝓductā.

Ad 6m ❡ Ad sextū p̄mo pōt dici ꝙ cō-
cessa ꝯclone nō habeꝛ intentū. nam nō sequiꝛ. hec est ne-
cessaria. a. incepit. igitur nō fuit possibile. a. non incepisse.
sicut non sequiꝛ. hec est necessaria. Adam fuit. igitur non
fuit possibile Adam non fuisse. Scđo dōm ꝙ aliquid eē
in ꝯtinuo fieri pōt dupl'r itelligi. vno modo ꝙ fit successi-
ue pars eius post partē: ⁊ sic fieri distinguiꝛ a factū esse.
⁊ qđ taliter fit nō est. Alio mō ꝙ q̄uis ipsum fit ⁊ factuȝ
sit. in toto tn̄ tp̄e ⁊ in quolibet eius instanti ipsum hēt eē
⁊ actu totū fit ab agente: sicut si corpus luminosuȝ ⁊ sub-
iectum luminis quiescant lumen causatū in toto tēpore
quietis ⁊ in quolibet eius instanti totū fit simul: ⁊ factū
est vt supra dictū est: tūc si in maiore sumaꝛ fieri in p̄ mō
nego eā eē necessariā: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ nō sequiꝛ cō-
sequēs: eodē mō accipiēdo fieri. si vō in maiore sumatur
fieri scđo mō adhuc est falsa ꝓꝑ falsam iplicationē: iplī-
cat enī aliq̄d esse factū de nihilo: ⁊ nō cōtinue illo mō fie-
ri: ⁊ ꝑ ꝯñs nec a deo ꝯseruari. ❡ ꝓ. In eodē sensu minor
est falsa et simil'r probatio eius.

Ad 7m ❡ Ad 7m dōm ꝙ creari
vtroq; mō pōt exponi: ⁊ ab auctorib⁹ aliq̄n vno mō: ali-
q̄n alio simil'r inueniꝛ expositum. si aūt exponaꝛ p̄mo mō
ꝯcedēdū est ꝙ q̄diu creatura hꝫ eē ab alio ⁊ non de aliq̄
semꝑ creaꝛ. nō tn̄ est in ꝯtinuo fieri sic dies ⁊ agon ⁊ p̄io
mō dicto fieri in ꝓcedēti solone: sȝ est in ꝯtinuo fieri scđo
mō: ⁊ sic ꝯcedit Aug. 8. ⁊. 9. suꝑ Gen. vt supra dictū est de
creatura q̄libet: ⁊ eodē mō dȝ ꝯcedi ꝙ ꝯtinue creaꝛ sic ac-
cipiēdo creari q̄ūo ꝯsuare ⁊ creare: ⁊ ꝯsuari creari. si vō
sumaꝛ scđo mō: tūc dōm est impōle esse ꝙ creatura fue-
rit creata ab eterno. Sed ex hoc nō sequiꝛ ꝙ non potue-
rit

rit esse facta ab eterno.nam bene stant simul q ab eter-
no fuerit facta ꝛ non de aliquo:ꝛ tñ nõ fuerit aliqñ ꝑmo
facta:ꝛ per ꝯñs nec creata sic exponẽdo creatiõis nomẽ:
gnimo ꝑmũ infert scõm.Et primũ est qḋ intẽdo:ꝛ quod
Ad 8m
requirit in questione. ¶ Ad octauum dicendũ q nihil
valet.nam si valeret probaret q deus nõ potuit ab eter-
no ꝑdestinare aias anticbrĩ:aut aliquẽ ex reprobatis: qa
de facto nõ predestinauit.igit trãsisset a ꝯdictorio in cõ-
tradictoriũ ꝛ nõ ꝑ mutationẽ factã in ꝑdestinato:cõstat.
cũ nihil penitus fuisset:etiã esto q fuisset impredestina-
tus nec per mutationẽ in deo:ꝛ eodẽ mõ ꝓbaret q nihil
qḋ de⁹ nõ prescivit potuit ab eterno ꝑsciuisse:que oĩa sũt
false ꝛ erronea. Rñdeo igit ad rõnẽ ꝛ nego ꝯsequẽtiam.
nec ꝓbatio valet:qa q̃uis de facto sit verũ q nõ ꝓduxit:
si tñ ab eterno ꝓduxisset:nũq̃ fuisset verũ ipsum nõ pro
duxisse:ꝛ per ꝯsequens nõ transisset a nõ producere i pro
ducere:vel a non produxisse in produxisse:vt sic loquar.
Ad 9m
¶ Ad nonũ dõm q nihil etiã valet.naz pariter ꝯcludit
vtrãqz partẽ ꝯdictionis:qḋ pz:qa vt sumit in minore ab
eterno fuit verum dicere.mundus põt esse.ꝛ similr mun
dus põt non esse.igit si mũdus nõ fuisset ab eterno acq-
siuit vnũ extremũ ꝯdictionis.s.nõ esse:ꝛ per ꝯñs si argm
valet reliquit reliquũ.s.esse.igit prius fuit:ꝛ per ꝯsequẽs
si mũdus nõ fuit ab eterno.mũdus fuit ab eterno.eodez
modo ꝓbaret q deus nullũ potuit ab eterno ꝑdestinare.
nã q̃cũq̃ potuit ꝑdestinari:potuit ꝛ nõ ꝑdestinari.si ergo
aliquis fuit ꝑdestinat⁹ ab eterno:ꝛ acquisiuit illud extre
mum iuxta modũ loquẽdi arguentis reliquit reliquũ:
ꝛ per ꝯñs prius fuit sub illo.igit prius fuit nõ predestina
tus.igitur si ab eterno fuit predestinatus nõ fuit ab eter-
no ꝑdestinatus:qḋ est impoĺe.dõm ergo q maior est fal-
sa accipiẽdo ꝓprie relinquere sic accipit in vlteriori de-
ductiõe argumẽti.Sed si accipiat relinquere pro nõ ha-
bere:vel nõ esse sub.ad bonũ itellectũ vera est. Sed tũc
nõ cõcludit qḋ intendit:qa nõ est verũ.nihil põt non ha
bere non esse nisi ꝑus habuit nõ esse:sicut nec ecõtra ve-
rum est.nihil põt nõ habere esse nisi ꝑus habuit esse:ꝛ ꝑ
ꝯñs:nõ est verũ accipiẽdo reliquere in eadẽ significatio
ne.nihil potest relinquere nõ esse nisi ꝑus fuerit sub non
Ad 10m
esse.¶ Ad 10m dico q eternũ duplr sumi põt.vno modo
proprie ꝛ stricte:ꝛ sic dicit de illo tm:qḋ est vel fuit sine
initio:ꝛ erit sine fine:ꝛ est icõmutabile oĩno ac ipoĺe non
q. 19. cap. 18.
esse.Vñ Aug.83.q.vult q illud qḋ est cõmutabile nõ re-
cte dr eternũ:ꝛ in 4° de tri.idẽ vult:sic.d.9.ꝑmi habitũ
est.Alio mõ põt sumi eternũ large ꝛ iproprie:ꝛ hoc tripli
citer.s.a parte post:ꝛ sic creatũ ꝛ poĺe nõ esse:qḋ in eternũ
.s.sine fine durabit põt dici eternũ:ꝛ a pte ante:vt si ali-
qḋ hõ ab eterno fuisset diceret eternũ:vel ex vtraqz par
te:vt si fuisset ab eterno ꝛ esset futurũ in eternũ posset:lz
improprie eternũ dici.Tunc ad argumentũ si sumat pro
prie eternũ.s.ꝑmo mõ concedo maiorẽ ꝛ cõclusionẽ silr.
vnde dico q impossibile fuit aliquã aliã rez a deo fuisse
eternam:quia impossibile fuit aliquam rem a deo fuisse
necesse esse ꝛ imutabilem.Sed cum hoc stat q poĺe fue-
rit aliam rem a deo ab eterno fuisse:ꝛ qñ q̃uis fuisset ab
eterno:nõ fuisset tñ eterna:ꝓprie sumẽdo eternũ:quoniã
fuisset possibilis nõ esse:ꝛ sic dicebat.di.9.ꝑ.adhuc deus
fuisset ꝑor ea prioritate eternitatis.vnde ꝓprie loquẽdo
aliud est ab eterno potuisse fuisse:aliud est potuisse fuis-
se eternum:sicut etiam aliud est posse fore in eternum:ꝛ
posse fore eternum.nam quedã creature erunt in eternũ:
ꝛ tñ nõ erunt eterne.Si vo in maiore sumatur eternum
iproprie.s.scdo mõ tũc nego ipsam:ꝛ simul illã ꝓpõnem
assumptã ad ipsius ꝓbationẽ si sit vlis vt opz si cõclude
re debeat.s.potentia ad esse eternum necessario ꝯiungit
actui.ponendo eternum pro ab eterno. Tunc ad primaz
probationẽ cum dicit:vbicunq̃ potentia non necessario
cõiungitur actui actus potest sequi potentiam ſm dura-
tionem:vel potẽtia precedere actuz.nego eã loquẽdo de
actu ꝛ potẽtia.sicut loquitur arguens.instantia pz.nam
constat q posse esse ꝑdestinatũ ab eterno nõ necio cõiun
gitur actui.alias nõ fuisset possibile nullum esse ab eter-
no ꝑdestinatũ.ꝛ oĩa qui potuit esse ꝑdestinat⁹ fuisset pre-
destinatus.vtrũq̃ aũt est hereticũ:ꝛ tñ eẽ ab eterno pre-
destinatũ nõ põt sequi ſm durationẽ suã potentiã:quia
tunc illud nõ fuisset ab eterno predestinatũ.Ad aliã ꝓba
tionẽ dõm:q in illa ꝓpositione.in ꝑpetuis ꝛc.sumit per
petuũ ꝑ eterno ꝑmo mõ dicto:ꝛ sic est vera.Si vo sume-
Ad 11m
ret scdo mõ esset falsa.¶ Ad 11m nego añs.Ad ꝓbationẽ
dico:q ignis ꝓduxisset splendorẽ de aliquo sicut mõ dr
q ipm ꝓducit de aliquo:ꝛ cũ infert.igit aut per motum
aut per mutationẽ.nego ꝯñtiã.nã sicut post ꝑmũ instans
sui esse in quolz instanti tpis quo durat splendor ꝓduci-
tur:ꝛ non tñ ꝑ mutationẽ aut motũ supposito q ignis et
subiectũ splendoris ſm nullam aliã trãsmutationẽ mu-
tetur:vt supra pz in scda ꝯclusione:sic si ab eterno ignis
fuisset ꝛ subiectũ splẽdoris.splendor fuisset absq̃ motu
ꝛ mutatiõe ꝓductus.Et cũ dr q oĩs reductio entis in po
tẽtia ad actũ est altero hoꝝ modoꝝ.dico q verũ ẽ entis
in potẽtia abyciente actũ vel distante ab actu ſm modũ
loquẽdi ꝓhi.nõ aũt entis in potẽtia nõ distante:ꝛ pz ex
Ad 12m
eo qḋ iam dictũ est.¶ Ad 12m cum dr:aut potuit creando
aut nõ creando:si accipiat creando iuxta primam expo-
sitionem de creari dataz in rñsione ad septimũ argumẽ-
tum:dico q potuit ꝓducere creando:non tñ de nouo pro
ducendo.nec obstat q de facto non fuerit:qa nõ sequit.
b.nõ fuit ab eterno.igitur non potuit fuisse nisi de nouo:
aut postq̃ nõ fuit.sicut etiã nõ sequit.igitur non potuit
ab eterno fuisse.Et similr dico q qḋlz futurũ ꝓduci po-
tuit nõ de nouo ꝛ ab eterno:sed ab eterno.sed si accipiat
creando iuxta scdaz expõnez de ly creari:sic vr accipere
argm ꝑꝑ illã additionẽ.vel de nouo ꝓducẽdo.ita q ly.vel.
stet ibi expositiue:dico q deus non potuit ab eterno pro
Ad 13m
ducere.b.creãdo.sed ex hͦ nõ sequit q absolute ꝛ simplr
nõ potuerit hoc ꝓducere.¶ Ad 13m cõcedo q de⁹ potuit
ab eterno ꝓduxisse istũ mũdũ:ꝛ nego vlteriorez ꝯñtiam
qua dr.igit potuit ab eterno ꝓduxisse istũ creatũ mũdũ:
si accipiat creatũ scdo modo ꝑdicto.i.de nouo productũ
sicut etiã accipit argumentũ:nec ꝓbatio ꝯñe valet.nam
ita bene ꝯuertunt vt nunc.iste hõ ꝛ iste homo reprobat⁹
demõstrato aliquo reprobato sicut cõuertunt.iste mun-
dus ꝛ iste mũdus creatus:ꝛ ita etiaz sunt singulares:ꝛ tñ
nõ sequit.deus potuit ab eterno ꝑdestinasse istuz hoiez.
igit potuit ab eterno ꝑdestinasse istũ hoiem reprobatũ.
nam añs est verũ:ꝛ ꝯñs implicat ꝯtradictionẽ.sicut illa
implicat ꝯdictionẽ.deus predestinauit hũc hoiem repro
batum.ista tamẽ est vera.istum hoiem reprobatuz deus
potuit ab eterno predestinasse:ꝛ similr hec est vera.istuz
Ad 14m
mũdũ creatũ deus potuit ab eterno ꝓduxisse.¶ Ad 14m
qḋ pro certo inter oĩa est difficili⁹ meo iudicio si teneret
q̃rta ꝯclo supra posita.s.q illud qḋ nõ fuit põt per diui-
nam potentiã fuisse.tũc eẽt dõm q ꝛ anteq̃ ꝓducit.b.ꝛ
qñ ꝓduxit:ꝛ similr post potuit ipsuz ꝓduxisse ab eterno.
ꝛ cõcedendũ q etiã nũc põt ꝓduxisse ab eterno:ꝛ vlteri⁹
q ꝑ actionẽ subitã.i.ꝓducendo totũ simul:non tñ in aliquo
instanti ꝑmo.si vo illud nõ teneat nõ vr aliter posse dici
nisi q anteq̃ ꝓduxit potuit ꝓduxisse ab eterno:ꝛ tamẽ
q in nullo instanti anteq̃ ꝓduxit potuit produxisse ab
eterno.vñ neganda est illa ꝯña.igit in aliquo instãti añ
a.potuit ꝛc.sicut multi dicunt ad casum illuz.sor.omisit

ante.a.⁊ tñ in nullo instanti ante.a. Et si queraẽ pro quo supponit ly.ante.dõm ꝙ pro toto tpe eterno imaginabili cathegoreumatice. Cui nõ placet hec responsio procuret meliorem.

Ad 1m. ⁋ Ad 1m nego primã ꝯñam. cum probaẽ: qa sequiẽ. hec res fuit ab eterno. igitur non potuit annihilari a deo qn prius fuit tẽpore infinito. ꝯcedo ꝯñtiã: sed aliã que sequiẽ. igiẽ hec res per tẽpus infinitũ fuit independens a deo: ⁊ nõ possibilis non esse. nego: qa lz supposito ꝙ ab eterno fuerit necesse eam fuisse per tẽpus infinitũ ante suam annihilationẽ. per nullũ tñ tps infinitũ fuit necesse illam fuisse ante annihilationẽ suam: quinimo in quolibet instanti preterito potuit annihilari. exemplum pz in alqs. nã si aliqd moueẽ localr necẽ est ipsũ moueri per aliqd spatium: ⁊ tñ per nullũ spatiũ necẽ est ipsũ moueri. nã qdcũqz detur possibile est: ꝙ moueaẽ p partẽ eius tñ. similr in ppposito econtra pz. nã posito ꝙ fuerit tẽpus ab eterno. ⁊ .b. nõ fuit ab eterno. sequiẽ .b. non fuit ab eterno. igitur .b. non potuit esse vel creari qn prius nõ fuit per tps infinitũ. nec tñ vltra sequiẽ. igiẽ per tempus infinitum .b. non potuit esse: vel per tps infinitũ .b. nõ potuit creari: qm nullũ tps fuit quin ante ipsius finẽ .b. potuerit esse.

Ad am. ⁋ Ad auctoritates ꝯñter est respõdẽdũ: et ad illã Ambro. dico ꝙ intelligenda est ſm acceptionẽ eternitatis propriã: vt dictũ est in responsione ad decimũ argumẽtũ: ſm quẽ intellectũ esto ꝙ aliqd opus dei fuisset ab eterno adhuc nõ equareẽ ei⁹ eternitas eternitati dei. quinimo nec ipsum recte ⁊ pprie dicereẽ eternũ.

ad dam. ⁋ Ad Dam. dõz ꝙ eodẽ mõ accipit coeternũ. ⁋ Vel. Adhuc põt cõcedi sua ppositio accipiẽdo esse eternũ pro eẽ ab eterno: sed in sensu cõposito: nõ aũt in sensu diuiso: ⁊ in pmo sensu nõ est ꝯ dicta.

Ad aug. ⁋ Ad Aug. cõtra Felicianũ dõm ꝙ illa diffinitio vtiqz de facto conuenit omni creature: ⁊ hoc sufficit sibi. si aũt aliqua fuisset ab eterno. non esset cõueniẽs vlr. aut si sic: qa noĩa sunt ad placitũ. dõm eẽt ꝙ illa res pducta a deo nõ esset creatura: eẽt tñ res a deo facta iuxta illud qd dictũ est ad .12. argumẽtũ.

ad Ug. ⁋ Et ad auctoritatẽ Ugo. posset eodẽ mõ dici. sed scdõ ⁊ melius dõm ꝙ diminute allegaẽ auctoritas: qm ibi nõ terminaẽ sententia. sunt enim hec verba eius. cuius optime virtus ineffabilis sicut non poterat aliud preter se habere coeternũ quo in faciendo iuuareẽ: ita cũ voluerit sibi tẽ. Nũc autẽ non sequiẽ dei oĩpotẽtia nõ potuit habere aliud coeternũ quo iuuareẽ. igiẽ non potuit habere aliud coeternum. i. qd ab eterno esset. nã si aliquid ab eterno ipse fecisset: non tamen illo iuuareẽ oĩpotentia eius ad aliquid

cap. p. aliud faciẽdũ. ⁊ conformiter ipse loquiẽ Aug. in libro de fide. ⁊ in symbolo. vbi cõtra Manicheos dicit ꝙ nõ intelligit fabricatorem mundi non esse oĩpotentẽ si mundum fabricare non posset nisi cum aliqua non ab illo fabricata natura tanqz materies adiuuaret: ⁊ loquiẽ ex similitudine mechanicoꝝ opificũ: de quibus imediate premisit ꝙ nisi adiuuentur parata materia ad effectum sue artis puenire nõ pñt. Ex his patet ꝙ non est intentio Ugo. negare absolute ꝙ fuerit possibile aliqd aliũ a deo ab eterno fuisse: sed solum aliquid ab eo non factũ quo in faciẽdo iuuareẽ tanqz materia: ⁊ hoc etiã manifestant verba que continuate sequunẽ. ait enĩ ita sibi cũ voluit suberat vt ꝙ voluit quãdo ⁊ quãtum voluit de nihilo creare. oĩa ergo que facta sunt deus non solum ex materia fecit: sed materiam omnium de nihilo fecit.

2m arti. **Quantum** ad 2m articulũ breuiẽ rñdeo. ꝙ sic: ⁊ pz pbatio ex dictis. nã qua rõne possibile fuit aliquã rem fuisse ab eterno. possibile fuit etiã vt quelz res esset ppetua. verbi grã. celũ ⁊ itelligẽtie ⁊ eĩntia nec minus possibile fuit semp fuisse mota corpora celestia ⁊ egisse in hec iferiora ac sic ab eterno fuisse gñatões ⁊ corruptiones reꝝ sicut fuerũt iam tot millibus annoꝝ cũ in nullo pdictoꝝ ꝯdictio aliq iplicet aut ex eis inferatur. igiẽ ⁊ possibile fuit ab eterno mũdum fuisse.

⁋ Sed contra hoc preter rationes alterius opionis pro articulo primo que omnes sunt cõtra cõclusionẽ huius secũdi articuli arguitur ab eisdẽ difficilr valde cõtra ꝯclonẽ hãc in speciali. Et lz multe ab eis fiant rõnes: qa tamẽ super paucis qbusdã radicanẽ fundamentis aliquas recitabo. ex quaꝝ solonibus patebit solutio ceterarũ.

1m ⁋ Primo igitur arguiẽ sic. si mũdus fuisset ab eterno infinitũ tempus esset preteritũ. ꝯñs est impossibile. igitur antecedẽs. est. impossibilitas cõsequẽtis pz: qa de rõne preteriti est ꝙ sit totũ acceptũ ⁊ completũ ⁊ nihil ei⁹ sit in potẽtia ad accipiendũ in futuro. de rõne aũt infiniti est ꝙ sit incompletum nec totum acceptũ ⁊ in actu positũ. sed semp aliquid eius sit in potentia: ⁊ qd restat accipiendũ. De autẽ rõnes sunt repugnãtes ⁊ icõpossibiles.

2m ⁋ Scdõ sequeretur ꝙ infinito vel infinitis posset fieri additio: qd est impossibile. ꝯsequẽtia pz. nã infiniti dies pcessissent hodiernam: ⁊ omnibus precedentibus põt addi dies crastina: ⁊ postea alia ⁊ sic semper.

3m ⁋ Tertio sequereẽ ꝙ vel aliqd esset maius infinito seu aliqua plura ĩfinitis: vl pars nõ esset minor toto. Utrũqz aũt est impossibile. cõsequẽtia pbatur. nam dies precedentes diem hesternã sunt pars totius tẽporis: qd fuit vsqz ad hodiernã inclusiue: ⁊ ita esset si mundus fuisset ab eterno: et constat ꝙ illo posito infiniti dies precessissent hesternã: aut illi oẽs simul cũ hesterna ⁊ hodierna essent plures qz illi tñ: ⁊ sic seqẽ: ꝙ aliqua essent plura infinitis vel non essent plures: ⁊ per ꝯñs nec illi essent pauciores: ⁊ tũc sequiẽ ꝙ illa multitudo particularis non erit minor suo toto.

4m ⁋ 4° sequereẽ ꝙ vnũ infinitũ esset multiplex ad aliud. vbi grã. duplũ ⁊ triplũ: ⁊ sic ſm alias pportiones certas pz. nam sicut oĩs senarius est duplũ ad trinariũ. ita ĩfinita multitudo senarioꝝ dupla essent ad ĩfinitã multitudinem trinariorũ si vtraqz eẽnt. pz: qa qlibet senari⁹ ĩfinitoꝝ cõtineret duos trinarios. Si aũt mũdus fuisset ab eterno pcessissent ĩfiniti trinarij ⁊ infiniti senarij dierum. Impossibilitas cõsequẽtis probaẽ: qa vnũ infinitũ nõ est alio infinito maius: ⁊ per cõsequens neqz multiplex.

5m ⁋ 5°. si mũdus fuisset ab eterno infiniti equi fuissent generati successiue: et tamen aliquis fuisset pmus equus anteqz nullus. ⁊ aliqs vltimus. ꝯsequẽs est ĩpossibile. nam positis extremis nõ est possibile media esse infinita. ꝯñtia pbaẽ. nam si mundus fuisset ab eterno fuisset factus a deo: qa aliter nõ potuisset eẽ. actio aũt dei nõ fuisset terminata ad res in vli. sed in singulari ⁊ determinate ad hãc vel illaz. igiẽ si ab eterno fecisset mũdũ cuiuslibet spẽi gñabiliũ fecisset immediate aliqd idiuiduũ signatũ: ⁊ ex illo fuissent postea ceteri successiue gñati vsqz ad equũ nũc nouiter gñatũ. ponaẽ ꝙ aliqs nũc p̄ sit genit⁹: ⁊ hic eẽt vltimus: ⁊ ille a deo imediate fact⁹ fuisset pmus.

6m ⁋ 6° sequereẽ: ꝙ actualiter eẽt multitudo ĩfinita aiaꝝ rõnaliũ. nã ĩfiniti hoĩes pcessissent quoꝝ singuli singulas ⁊ ppas aĩas habuissent ⁊ nulla fuisset corrupta. igiẽ nũc eẽnt sil in actu ĩfinite: sz ꝯñs est impoẽ: cũ impoẽ sit esse multitudinẽ actu ĩfinitã.

7m ⁋ 7° sequereẽ ꝙ fuisset poẽ esse magnitudinẽ infinitam: qd similr est falsum sicut de multitudine. ꝯñtia pz. nam deus potuisset qualibet die causasse vnum lapidem cubitalem ⁊ priori vniisse. infiniti autem cubitales nõ dubium est ꝙ ĩfinitam magnitudinẽ cõstituerent.

8m ⁋ Octauo sequeretur. ꝙ deus potuisset fecisse vnũ triangulum infinitum. hoc autẽ implicat cõtradictionem: qa ex quo esset triãgulus haberet latera cõstituentia angulos: ⁊ per

ꝯñs

cõis terminata ad aliq̃ pũcta: et per hoc essent finita. si aũt eẽt ĩfinit⁹: oporteret q̃ sua latera eẽnt ĩfinita: et sic latera triãguli ĩfiniti eẽnt ĩfinita et finita: qḋ ĩplicat cõdictionẽ. Sed cõñia pbaẽ p̃: qz q̃libet die potuisset fecisse vnum triãgulũ maiorẽ triãgulo facto die p̃cedẽti ſm aliq̃ certã quãtitatẽ: et ſm hoc hodiernus triãgulus eẽt ĩfinitus: nã cõtineret in se ĩfinities q̃titatẽ determinatam excessus. Scḋo pbaẽ cõñia. qz potuisset ab eterno fecisse vnũ triãgulũ: et deinde die q̃libet ad quãtitatẽ vni⁹ cubiti duo latera ei⁹ augmẽtasse: quo posito nũc eẽt ĩfinitus. Simili mõ posset pbari de circulo: nã sicut de⁹ potuisset ab eterno fecisse celũ empyreũ sic q̃libet die retẽta sphericitate ei⁹ finita ſm cõcauũ et cõuexũ potuisset eũ ſm quãtitatẽ determinatã augere: et sic nũc eẽt ĩfinitũ: et tñ tã in concauo q̃ in cõuexo circulare: qḋ ĩplicat cõdictiones. ❡ Ad p̃m

Ad p̃m cõcedo cõñtiam ad bonũ ĩtellectũ cõñtis: et ĩpossibilitatẽ cõñtis nego. ad pbationẽ cũ dr̃: q̃ hec et illa sunt de rõne ĩfiniti: dico q̃ falsum est: sicut dis. 44. q. vlti. p̃mi lib. est ostensum. ❡ Ad 2m cõcedo cõñs: et pz q̃ ĩpm nõ est ĩpole ex qḋne p̃allegata. ❡ Ad 3m pz ibidẽ. ❡ Ad 4m nego cõñtiã. dico. n. q̃ ĩfiniti trinarij eẽnt ẽt ĩfiniti senarij et nõ solũ: sed et ĩfiniti cẽtenarij et ĩfiniti millenarij: et sic de q̃libet alia specie numerorũ: p̃pter qḋ ĩfiniti senarij nõ eẽnt potius multiplices ad infinitos ternarios q̃ ecõuerso: nec pbatio valet. qz q̃uis talis multiplicitas sit iter finitas multitudines p̃portionales: nõ sequiẽ tñ q̃ sit ẽt iter infinitas iter quas nulla est p̃portio numeralis. ❡ Ad 5m cõcedo. q̃ ĩfiniti equi fuissent gñati. dico tñ q̃ nõ oportuisset q̃ aliqs fuisset p̃mus anteq̃ nullus: qnimo possibile fuisset q̃ q̃libet fuisset ab alio equo p̃us genito gñatus: sicut de facto fuisse diceret phs. Ad pbationẽ cõñe cõcedo q̃ si fuisset mũdus ab eterno fuisset fact⁹ a deo: et vlterius dico q̃ actio dei nõ fuisset terminata ad res in vniuẽ: sed in particulari. i. nõ egisset de⁹ res vniules. cũ nulle tales sint p̃ter signa vniulia: sed res singulares: et q̃ nõ fecisset nisi equũ singularẽ: et q̃ ab eterno fecisset aliquẽ equum singularẽ mediãte: siue cõcurrente alio singulari equo ad gñõnẽ ei⁹ p̃us genito: nullũ tñ equum fecisset ab eterno mediãte alio equo p̃us genito: et sic nullus eẽt p̃mus: nec hec 2a p̃positio repugnat p̃me. qm̃ nõ sequiẽ. ab eterno fecit aliquẽ equũ. g̃ aliquẽ equũ fecit ab eterno: sicut nõ seqẽ: ante qḋlibet tp̃s qḋ fuit aut potuit eẽ fecit aliquez equũ. g̃ aliquẽ equum fecit ante qḋlibet tp̃s qḋ fuit aut potuit eẽ sicut pz ẽt modicũ sciẽti logicã. Et huic simile apparet in ĩtẽsione cõtinua forme q̃ ĩtẽdiẽ per additionẽ noui gradus. ĩfinite. n. ptes forme gñanẽ et gñans nõ generat formã aliq̃ vlem: sz singularẽ tm̃: et tñ nullã partẽ p⁹ gñat: nec iter illas aliq̃ fuit p⁹: qm̃ cuiuslibet medietas p̃us genita fuit q̃ ipsa. ❡ Per hoc tñ nõ nego: quin de⁹ potuisset vnũ equũ fecisse ab eterno: et q̃ ab illo etiã fuissent ĩfiniti successiue gñati: sed hoc posito dico q̃ nullus fuisset p̃ genit⁹ ab illo equo: sicut esto q̃ agẽs intẽdẽs formã sit nouũ et gepiturã: causet tñ successiue ĩfinitas partes forme: sed nulla est p⁹ simplr̃ iter illas: et p̃mogenita velcãta ab ipo. ❡ Ad 6m

Ad 6m dico q̃ cõñs nõ est ĩpossibile: pz in. q. supra allegata. ❡ Ad 7m

Ad 7m eodẽ mõ: et vlteri⁹ addo q̃ sic arguẽtes ad idẽ. cõñs nõ minus necessario deducunẽ. nã cõstat q̃ si de⁹ potuisset q̃libet die creasse vnum lapidẽ et c. sic ẽt posset in q̃libet pte p̃portionali eiusdẽ p̃portionis vnius hore creare vnũ lapidẽ et cõtinuare: sicut ibi dr̃. cũ igẽ iste sint ĩfinite. sequiẽ q̃ in fine hore erit lapis ĩfinit⁹. ❡ Ad 8m

Ad 8m nego cõñtiã. ad pbationẽ dico. q̃ qz supposita eternitate mundi quẽlibet diẽ p̃cessissent infiniti nõ fuisset pole q̃ q̃libet die sic fecisset maiorẽ triãgulũ in determinato excessu: qm̃ tũc q̃libet die fuisset factus vnus triãgulus infinitus: triãgulũ aũt eẽ ĩfinitũ ĩplicat cõdictionẽ: q̃uis nõ ĩplicet cõdictionẽ eẽ magnitudinẽ ĩfinitã. Et silr̃ dico ad 2am pbationẽ cõñe. nã si aliquẽ triangulũ deus fecisset ab eterno: nõ fuisset pole vt illũ die q̃libet augmẽtasset ſm certũ excessũ: et cũ hoc quolibet die illũ augmẽtatũ eẽt triãgulus: qnimo supposito tali augmẽto nulla die fuisset triãgulus: sed magnitudo quedã. vnũ tm̃mõ habẽs angulũ cui⁹ latera in aliquã partem essent infinita. Et per illud dcm̃ est ad aliã deductionez de circulo. nã illo casu posito nulla die habuisset cõuexũ et aduerte q̃ cuilibet p̃it ingeri similr̃ difficultates p̃dicte ponẽti cõtinuũ nõ cõponi ex ĩdiuisibilib⁹: qm̃ hoc posito in q̃libet hora sunt infinite partes p̃portionales eiusdem p̃portionis. ponaẽ g̃ nũc aliquis triangulus vel circulus: tũc arguã q̃ poterit de⁹ in q̃libet pte p̃portionali vni⁹ hore sequẽtis maiorẽ triãgulũ siue circulũ ſm determinatũ excessum faceẽ vel tm̃mõ illo augmẽtare: et sumo ptes p̃portiõales dãdo vltimã et nõ p̃am. v. g. q̃ posterior medietas toti⁹ hore sit vltima ps et posterior medietas p̃e medietatis toti⁹ sit ps penl. et sic deinceps ſm eãdẽ p̃portionẽ diuidẽdo

5 4 3 2 1



vsus p̃m hore sz quẽ mo pz. q̃ q̃lz ptẽ p̃cedũt ĩfinite eiusdẽ p̃portiõis. Et cõstat q̃ nõ min⁹ in q̃tãcũq̃ gua pte tp̃is pot deus agẽ q̃cq̃d vult q̃ in vna die vel in vno anno: hoc aũt posito pz: qḋ seqẽ q̃ ĩ fine hore imo certe et in q̃libet pte ei⁹ p̃portiõis p̃dicte erit circulus ĩfinitus et triãgulus ĩfinit⁹. Rñdendũ est g̃ ab oĩb⁹ coĩter mõ p̃dicto. Tunc ad rõnes p̃ncip̃. ❡ Ad p̃am dcm̃ cõformiter ſm ea que dicta sũt ad. 14. ar. alteri⁹ opp. in p̃cedẽti arti.

(Ad rõnes p̃nci. q.)

❡ Ad 2am cõcedo cõñs. et ad ĩprobationẽ ei⁹ dico q̃ nõ est ĩpole ĩfinita eẽ ptransita nisi vnũ eorũ sit p̃m ptrãsitũ: pz in ptib⁹ p̃portionalib⁹ eiusdez hore vel alicui⁹ magnitudinis finite ſm diuisionẽ iã positã: aut si aliqḋ sit p̃m ptrãsitũ: nullũ aũt vltimũ: sicut pz in ptib⁹ p̃portionalib⁹ ſm diuisionẽ cõuersam iaz positã: vtputa q̃ p̃a ps sit medietas toti⁹: et 2a sit p̃a medietas sequẽtis medietatis totius: et sic subsequẽter ſm eandẽ p̃portionez diuidendo. Et de hoc diffusius dcm̃ est. q. vlti. dist. 44. p̃mi libri.

(Ad 2m)

❡ Distinctionis. I. Questio IIII.

P Reterea qz magẽ in hac di. nõ solũ ostẽdit deũ esse p̃m oĩum creaturarũ et efficiẽs et finale: sz ẽt ei⁹ actionẽ q̃ creatio dr̃ distiguit ab actiõib⁹ aliorũ agẽtiũ: iõ vt videaẽ q̃d seu que entitas sit ipa creatio. Uidẽdũ ẽ p̃ tãq̃ de nob notiori q̃ entitas ẽ actio agẽtis scḋarij: et qm̃ inter oẽs actiões he q̃ cũ motu sũt notiores existũt: iõ p̃ igrẽdũ occurrit de motu ipo. Et sit qḋ ista. vtrũ mot⁹ sit res aliq̃ sz se ab oĩ re pmanẽte vna vel plib⁹ disticta. ❡ Et p̃

vr̃ q̃ sic. qz oĩs res successiua ẽ disticta a q̃lz re pmanẽte: et q̃buslz pmanentib⁹: sz oĩs mot⁹ est res successiua. g̃ et c. mior pz: et maior pbaẽ: qz successiuũ et pmanẽs ex opposito distinguunẽ: q̃propter nullũ successiuũ est pmanẽs.

Ad oppositũ est phs. 3⁰ phy. vbi dicit q̃ mot⁹ nõ est p̃ter res: supple ad quas moueẽ aliq̃d. cõstat aũt q̃ ille sunt res permanẽtes. ergo et c.

(T. c. 4.)

Ista qõ mota est in hac forma pp̃ q̃dã satis cõem imaginationez que a tractantibus de motu habeẽ. dicũt. n. q̃ mot⁹ q̃libet est q̃dã entitas ſm se totã: et qḋlibet ei⁹ distincta a q̃libet et q̃buslibet reb⁹ pmanẽtibus q̃ fuerũt anteq̃ mobile mouereẽ: aut sũt dũ moueẽ: aut erũt postq̃ cessabit moueri silẽ extra q̃z in mobili dũ moueẽ: ita q̃ ea dr̃ mobile forma moueri: sicut corp⁹ dr̃

albuз albedine que ipm informat:nec aliquid ipsius in-
trinsecuз fuit prius q̄ȝ mobile moueret:nec aliquid erit
post:bȝ quoqȝ hec entitas ptes itrinsecas sibi inuicē suc-
cedētes sȝ prius ꝛ posteri⁹:q̄rū nulla sil' in aliq̄ tēpore vel
instanti exiuit vel aliq̄ vtute exist̄e pōt cū alia:ꝛ ex h̄ dr̄
entitas successiua.imaginant̄ quoqȝ p̄dicti aliq̄s idiuisi-
biles entitates qb⁹ mobile dr̄ esse mutatū:sicut motu dr̄
moueri q̄s vocāt mutata eē:ꝛ sic q̄libet earuȝ dicūt esse
rē distinctā a re q̄libet ꝑmanēte:eādē ēt imaginationeȝ
hūt de mutatiōe subita:quā imaginationē plixius decla-
roꝗ multū vulgata est.ꝛ ēt ex iprobationib⁹ magis de-
clarabit̄.Et q: hec opio mihi nō vr̄ vera:iō p̄mo contra
eam pono ꝯnes aliquas ꝛ ꝓbabo.Scd̄o ponā ꝯtra illas
ꝯnes ꝛ pro ista oppo.rōnes ꝛ ad illas respondebo.

Cōclusionū aūt q̄dā erūt ḡnales:q̄ꝝ p̄⁹ est ꝙ nul-
lus mot⁹ est aliq̄ talis res a ꝑmanēti-
b⁹ disticta:vt fingit opp. 2⁹ ꝙ nec mutatū eē ē aliq̄ res
talis q̄lē ponit.3⁹ ꝙ nec mutatio est res a ꝑmanēte disti-
cta:vt dic.Alie erūt spāles:ꝛ vna erit de motu locali:alia
de alteratiōe:3⁹ de augmēto:4⁹ de gn̄ōne ꝛ corruptione:
ꝛ q̄libet harū erit negatiua enūtians.s.ꝙ nullū p̄dictorū
est aliq̄ talis res q̄lē putāt sic opināteꝯ.¶ Est ḡ p̄⁹ ꝯclu- [p⁹ ꝯ]
sio ꝓbāda:ꝙ mot⁹ nō est entitas f̄m se distincta ab oib⁹ [p̄ᵐ]
entitatib⁹ ꝑmanētib⁹:vt fingūt:hāc ꝓbo p̄⁹ sic.si motus
eēt aliq̄ talis res sequeret̄ ꝙ aliq̄ vna res demr̄ata simul
eodē tēpore p̄mo de nouo fieret ꝛ esset:ꝛ dū esset fieret:ꝛ
dum fieret esset.ꝯn̄s est ipole.ḡ ꝛ an̄s.ꝛ ipossibilitas con-
sequētis pȝ.q: nullū qd̄ de nouo fit in tēpore duȝ fit est:
imo omne qd̄ sic fit duȝ fit nō est:ꝛ hec ꝓpositio est eui- [Cō.13.]
dens:vt dicit Cōmē.5⁹ phy.ꝛ ph̄s p̄mo periherme.si igit̄
dū aliqd est ipm fit.sequit̄ ꝙ aliqd dū est nō est:qd̄ est ꝯ-
dictio.ꝯn̄a vō declarat̄.Si.n.mot⁹ sit talis res vt fingūt
nouiter facta a motore imobili certū est ꝙ nō fit:nisi dū
mobile mouet̄:nec.n.ante nec post:ꝛ hec ꝯcedunt:nec ēt
entitas talis est:nisi dū mobile mouet̄:vt ēt ꝯcedūt:alio-
quin si ipsa eēt in mobili postq̄ȝ motū est ꝛ quiescit iaȝ nō
eēt distincta ab oibus ꝑmanētibus p̄sentibus ꝛ futuris.
[Rn̄sio] ¶ Forte dicet̄ ad rōnē ꝙ ꝓpriuȝ est successiuoꝝ ꝙ sint
dū fiunt:suū.n.eē est suū fieri:ꝛ mox cū facta sunt eē de-
sinūt:q̄propter lȝ illud ꝯn̄s sit ipole de reb⁹ ꝑmanētib⁹:
[ꝯ rōneȝ] nō tn̄ de successiuis.Sed hec rn̄sio nulla ē.ꝓ.p̄.n.cōtra
[Cō.13.] dicit intētioni ph̄i:ꝛ destruit rōnē ei⁹ quā facit.5⁹ physi.
ad ꝓbandū ꝙ ḡnatio nō ḡnatur.ꝓbat.n.inter cetera per
hoc:q: oporteret ꝙ ḡnatio generaret̄ duȝ eēt:ꝛ sic simul
eēt ꝛ fieret:vt deducit ibi.cū igit̄ gn̄ō ꝛ mot⁹ vt ibi acci-
pit sunt de genere successiuoꝝ:si in successiuis h̄ nō esset
[2] impossibile nihil ꝓbaret ph̄s neqȝ Cōmē.¶ Scd̄o nō
valet respōsio:q: rō ꝓbat vniuſr tā de successiuis q̄ȝ de
ꝑmanētib⁹:oē.n.qd̄ fit de nouo in tēpore ꝓcedit de non
esse ad eē:dū aūt ꝓcedit de nō eē ad eē nō est:ex q̄ vltra
ꝯcludit̄ ꝙ fictio est ponere aliq̄ȝ entitatē sic successiuaȝ
[2ᵐ] que solū sit dū fit ꝛ nō sit postq̄ȝ fiebat.¶ 2⁹ rō ad idem
est ista.si motus eēt aliqua talis res:sequeret̄ ꝙ aliq̄ res
ꝛ sil'r q̄libet pars ei⁹ eodē tēpore p̄mo ḡnaret̄ ꝛ corrūpe-
ret̄:sed ꝯn̄s est ipole.igit̄ ꝛ an̄s.ꝯn̄tiā ꝓbo.accipio vnū
motū.vbi gratia.motū quo aliqd̄ mobile mouet̄ in aliq̄
tēpore p̄mo:ꝛ sit tēpus illud a.b.in h̄ tēpore motus ille
p̄mo genitus est:vocādo genitū omne ens qd̄ exit de nō
esse ad eē;siue cui⁹ entitas est in actu que p̄mo erat in po-
[Cō.16.] tētia:q̄ꝛ Cōmē.ēt.5⁹ phy.dicit ꝙ ḡnatio est exitus eius
qd̄ est in potētia in actū.h̄ aūt mō motū eē factū:ponen-
tes ipm eē rē ab oīb⁹ reb⁹ ꝑmanētib⁹ distictā negare nō
p̄nt.hic ḡ mot⁹ exiuit ad eē:ꝛ genitus est in tp̄e a.b.p̄mo:
cui⁹ ꝓbatio est:q̄ꝛ nō exiuit ad eē ante illud tēp⁹:q: sic
fuisset antq̄ȝ eo mobile moueret̄:ꝛ sic mot⁹ erat ꝛ nihil
mouebat̄:tū q: sequit̄ ꝙ idē motus demonstratus fuis-
set successiue in duab⁹ partib⁹ tēporis.s.an̄ tp̄s a.b.ꝛ i tp̄e
a.b.ꝛ sic eēt res ꝑmanēs:nec ille mot⁹ exiuit ad esse post
totū illud tp̄s a.b.q: cū in illo tp̄e ponat̄ eē sequeret̄ ꝙ
p̄us fuisset:q̄ȝ exiuisset ad eē qd̄ nō ꝯtingit:nec exiuit ad
eē tot⁹ ille mot⁹ in aliq̄ pte tp̄is a.b.q: nō in p̄ori parte:
puta a.c.nā quero an ipe mot⁹ hēat eē in pte sequēte.vȝ
c.b.vel nō:si sic igit̄ est res ꝑmanēs:si nō cū mobile po-
nat̄ moueri per totū tp̄s a.b.sequit̄ ꝙ mouet̄ per partē
c.b.sed tūc nō est hōȝ res disticta a ꝑmanētib⁹ per respō-
sionē.igit̄ aliqd vere mouetur nulla hōȝ re existente.q̄re
frustra ponit̄ talis res in quocūqȝ ponat̄.Cū ḡ ille mot⁹
nō exeat ad eē ante totū a.b.nec post ipm tot⁹:nec in ali-
qua parte ipsi⁹:ꝛ aliquo tp̄e exeat ad esse.relinquit̄ ꝙ p̄
adequate fiat ꝛ capiat eē in tp̄e a.b.posito.rursus cū hic
idē motus nō semꝑ sit:sȝ aliq̄n ꝑdat eē:quero qn̄:aut.n.
ante totū tp̄s a.b.ꝛ h̄ est impole:cū nō sit possibile aliqd
desinere eē anteq̄ȝ sit.nec prius corrumpi q̄ȝ eē:aut prius q̄ȝ
ḡnari:aut post totū a.b.ꝛ h̄ ēt est ipole:siue hic ponat̄ eē
in istāti:siue in tp̄e:q: sequit̄ ꝙ tot⁹ ille mot⁹:aut aliqua
pars ei⁹ haberet eē f̄m se totā in diuersis partibus tp̄is:ꝛ
p̄or pars mot⁹ simul sit cū posteriore imobili:ꝛ iterū se-
quit̄ ꝙ mobile moueret̄ aliquo motu post vltimū mu-
tatū eē illi⁹ qd̄ iplicat ꝯdictionē.aut 3⁹ ille mot⁹ ꝑdidit
esse tot⁹ in aliq̄ pte tēporis a.ꝛ b.ꝛ h̄ est ipole:q: nō in p̄⁹
q: tūc nulla ps mot⁹ eēt in sequēte pte tp̄is a.b.ꝛ cū mo-
bile tūc mouet̄ vel eēt postq̄ȝ ꝑdidit totū eē:nec in 2⁹.q:
tūc aliq̄ pars p̄cedēs f̄m se totā eēt in diuersis ptib⁹ tē-
poris.Relinquit̄ ḡ.ꝙ sicut tot⁹ ille mot⁹ accipit eē p̄ in
tp̄e a.b.ꝛ ps mot⁹ in pte tp̄is:sic tot⁹ desinit eē ꝛ corrūpi-
tur p̄ in eodē tp̄e a.b.ꝛ ps in pte:ꝛ sic pȝ ꝯn̄a.¶ Impossi- [p̄]
bilitatē vō ꝯn̄e ostēdo multipliciter p̄:q: si alicui subiecto
simul:ꝛ eodē tēpore p̄ acquirat̄ aliq̄ forma.vbi gr̄a.albe-
do ꝛ ꝑdat̄ aliq̄.s.dulcedo simul p̄ erit in eo acq̄sita albe-
do ꝛ ꝑdita dulcedo:ꝛ eodē instāti p̄ erit albedo:ꝛ nō erit
dulcedo.ḡ si eadē essentia mot⁹ acquirit̄ simul in aliquo
ꝛ deperdit̄ eodē instāti p̄⁹ erit ꝑfecte acq̄sita ꝛ deperdi-
ta:ꝛ eodē instanti erit ꝑfecta ei⁹ ḡnatio ꝛ corruptio:ꝛ erit
ꝛ nō erit.Cōfirmat̄ q: omne qd̄ est genitū quādo est p̄i-
mo genitū est:ꝛ oē qd̄ est corruptū qn̄ est p̄ corruptū non
est:sicut vniuſr omne qd̄ est mutatū qn̄ est p̄ mutatū est
in eo ad qd̄ est mutatū:si ad esse est in eē:si ad nō esse in
nō eē:ꝛ sic in omni gn̄ōne mutationis:vt pȝ ex.6⁹ phy.si [T.c.40.]
igit̄ mot⁹ est p̄ genitus ꝛ corrupt⁹ eodē istāti est ꝛ nō est.
¶ 2⁹ ipossibile est idē mobile eodē tp̄e p̄⁹ acquirere vnuȝ [2]
locū ꝛ ꝑdere eūdē:vel vnā formā ꝛ ꝑdere illam:vel aug-
mētari f̄m aliq̄ȝ q̄ntitatē ꝛ f̄m eandē diminui:nec aliqs
mente capere pōt horū aliqd̄ esse possibile.ḡ eadē rōne
ipossibile est idē eandē essentiā quecūqȝ sit illa eodē tē-
pore p̄mo acquirere ꝛ ꝑdere.¶ Tertio pȝ ipossibilitas [3]
huius cōsequētis:ex intentione ph̄i.8⁹ physicoꝝ ꝛ Com- [Cō.62.]
mēta.ibidē.vbi pro manifesto p̄ncipio sumunt esse ipos-
sibile simul esse generationē ꝛ corruptionē eiusdeȝ.imo
nec esse posse vnā post aliā sine tēpore medio.Itē ph̄s ꝛ
Cōmēta.5⁹ physi.fundāt vnā rationē super hoc ꝙ nihil [c.t.t.14.]
corrumpit̄ dū ḡnat̄ tanq̄ȝ sup manifesto fundamēto.ad
ꝓbādū ꝙ mot⁹ nō ḡnat̄.¶ 4⁹ idē pȝ.nam ipossibile est [4]
idē quacūqȝ virtute simul in eodē instāti:vel eodē tem-
pore p̄mo creari ꝛ annihilari ꝛ hoc nullus negaret.ergo
ex eadē cā ipossibile est idē simul ḡnari ꝛ corrūpi:ꝛ sem-
per intelligo ꝙ nō solū totū cathegoreumatice:sȝ ꝛ que-
libet eius pars in eodē tēpore p̄mo generet̄ ꝛ corrūpat̄.
¶ Tertia rō.si motus sit talis res.sequit̄ ꝙ res que mo- [3ᵐ]
uet̄:vel simul hȝ ifinitos mot⁹ eq̄les f̄m durationē.vel
ꝙ eū motū quē hȝ successiue habuit ifinitos q̄rū q̄libet

fuit tātus ſm durationē q̄ntus eſt ille quē hʒ.ↄ̄ña q̄ntum ad vtrāq; partē eſt falſuʒ.ꝓbo ↄ̄ñtiā.omne.n.qđ in ſe hʒ actu aliq̄ꝫ entitatē quā antea habuit tm̄ in potētia eſt inq̄ntū hꝫ mutatū ad ipſaʒ:B pʒ.tū qꝛ ſm ipſaʒ ſe hʒ alr q̄ꝫ p̄us:ac per B eſt mutatū:tū qꝛ ſi nō eēt mutatuʒ:ſicut p̄us carebat illa entitate:nec eā hēbat in actu:ſʒ tm̄ in potentia.ꝛ nūc eā nō hēret in actu.tū qꝛ oē qđ p̄us fuit ſub vno oppoſito ꝛ nūc eſt ſub alio eſt mutatū ex vno i aliđ.

T.c.7. B.n.ſonat nomē mutatiōis:vt dī.5° phyſi.oē qđ hʒ aliq̄ꝫ entitatem actu quā ante nō habuit actu eſt hꝫ:vt pʒ.olr aūt res que moueť ſm oppoſitū habet eēntiā mot⁹ quā anteq̄ꝫ moueret nō habuit.igiť eſt mutata ad ipſaʒ:aut igiť res que moueť p̄us habuit mutationē:ſeu motuʒ illum quo eſt mutata ad motum dato ꝙ haberet illū:aut ſimul.ſi p̄us:cum ēt motū ſcđo datū habuerit aliquādo:cū ante non habuit:igiť prius fuit mutata ad illam ꝛ habuit priorē:ꝛ ſic in infinitū.Si vo ſimľ cū motu quē hʒ:hʒ etiā motū quo mutatur ad ipm aliū:ꝛ ſic in īfinitū.ſequiť ꝙ ſimul hēat motus infinitos.Cū autē omnes illi motus ſint eq̄les ſm durationem:ſiue ponanť ſimul ſiue ſibi ſuccedētes.pʒ:q̄ꝛ ſemꝑ in eq̄li tēpore cauſať motus:ꝛ acq̄riť res illa ad quā eſt mot⁹ ſm opionē iſtā.vn̄ eiſdem ſeu equalib⁹ diuiſionib⁹ diuidunť:aliogn vel aliqua ꝑs rei acq̄reret ſine motu:vtpote ſi minori tp̄e fieret motus q̄ꝫ acq̄reret res:aut ſi eſſet eʒ.aliquando moueret mobile:ꝛ nō acq̄reret aliquid per motuʒ illū:nec deperderet:que oīa non ſunt poſſibilia ſm viā illā.falſi

T.cō.9. tas ↄ̄ñtis pʒ q̄ntum ad primā partē ex.5° phyſi.ꝛ ꝓbatur rōne:qꝛ alias ſequereť ꝙ impoīe eēt aliqđ moueri poſtq̄ꝫ nō mouebať:qđ ſenſui ↄ̄dicit.pʒ ↄ̄ña:qꝛ īpoīe eēt aliquo motu q̄ntūcūq; paruo moueri:niſi prius fuiſſet motū motu illi equalē:ꝛ ſic in infinitū:ꝛ per ↄ̄ñs īter tēpus quietis:ꝛ tp̄s motus ſuccederent ſibi infinite ꝑtes tēporis eiuſdeʒ quātitatis:qđ eſt impoſſibile:falſitas ēt ſcđe partis pʒ:qꝛ non apparet neceſſitas:neq; congruitas:ſed potius īpoſſibilitas per naturalē virtutē:ꝙ idē agēs cau

4^m ſet in eodē mobili ſimul mot⁹ infinitos eq̄les.¶ Quarto.ſi motus ſit talis res diſtincta:ſequiť ꝙ mobile ſimul acq̄rat duas res diſtinctas.ſ.ipm motū ꝛ rem permanentem ſm quā eſt mot⁹.quarū neutra eſt intrinſeca alteri.igiť per potentiā diuinā poſſibile erit ꝙ acq̄rat vnā ſine altera.vʒ rem illā permanētē.verbi gratia.locū vel qualitatem non acquirēdo:ſeu non habēdo rem illā ſucceſſiuam:ex quo ſequiť ꝙ poterit ſucceſſiue continue eē in alio ꝛ alio loco:ꝛ ꝑ ↄ̄ñs moueri de loco ad locū ſine alia re:ꝛ ſic moueri ſine motu ſm viam illā:qđ reputāt impoſſibile:ꝛ ſm vitateʒ ſequiť ꝙ fruſtra poniť talis alia res cum ad eā ponēdā nō cogat neceſſaria rō:nec euidentia aliqua:aut ēt auctoritas quā negare nō liceat.ſimilr ecōtra poſſibile erit:ꝙ acq̄rat motū nō acq̄rēdo rem ꝑmanentē.vbi grā.aſcēſum non acq̄rēdo locum.vel denigrationē non acquirēdo nigredinē:ꝛ per ↄ̄ſequēs aliqđ poterit aſcēdere non mutando locum vllo modo.ſ.acq̄rendo vel deperdēdo.aliquid albiſſimū denigrari nō acq̄rendo nigredinē:nec albedinē vllo modo perdēdo:ꝛ nō ſolū hoc.ſed ēt ſequiť ꝙ aliqd poterit perpetuo aſcendere aſcēſu eque veloci:ſicut eſt aſcēſus ſagitte iacte in ſurſuʒ:ꝛ tn̄ nunq̄ꝫ plus diſtabit a terra q̄ꝫ m̄ō.ponať ꝙ mō gēſcat ꝛ nimis eſt abſurdū.Patet ↄ̄ñtia.qꝛ vt ꝓbatū eſt poſſibile erit ꝙ totū aſcēſuʒ quo mobile aſcēderet vſq; ad certā diſtātiam:poſſet deus cāre in ↄ̄exſto ꝙ locū nō mutaret.hoc aūt poſito adhuc ipm poſſet aſcēdere ad diſtantiā illaʒ mutādo locū:vel igiť mediāte alio motu:ꝛ tunc eadē rōne illū motū poſſet in tp̄e ↄ̄ñte tp̄s p̄mi iaʒ cāti cauſare.aliq ꝙ nō acq̄reret aliū locū:ꝛ ſimili ratiōe infinitos tales ſucceſſiue.Si vo diceret ꝙ p̄mo cāto perueniret ad diſtātiā illam ſine motu habeť ꝓpoſitum.qꝛ eadē rōne fruſtra poniť vnq̄ꝫ talis motus.Eodeʒ mō ꝙ aliqđ albū poſſet ꝑpetuo motu vniformiter denigrari:ꝛ nunq̄ꝫ eēt nigrum:aut minus albū.Et ↄ̄firmať ēt:qꝛ ſm oppoſitū mot⁹ quodāmō eſt p̄oꝛ forma:que ip̄o mediāte acq̄riť.vn̄ ipſe ſm eos eſt q̄ſi via:ꝛ rō vel mediū acq̄rēdi formā:ꝛ iō per vtutē diuinā poterit cāri ſine illa:ſʒ ſm veritatē ſequať.ꝙ ēt eꝫ illa poterit cāri ſine illo:ſi ſic diſtinguať:vt dicit opio.¶ Quinto.ſi mot⁹ eēt aliq̄ hꝫ res

5^m ſequereť ꝙ eēt aliq̄ vera res extra alam ↄ̄ſtituta ex ꝑtibus.quarū nulla eſt vľ eē p̄ōt in rerū nā:ꝛ ſic aliq̄ va res eēt ↄ̄ſtituta ex īpoſſibilib⁹:quā abſurditatē nō ↄ̄cederet aliqs ſane mētis.ↄ̄ña ꝓbať.q̄m ſm iſtos q̄libet ꝑs mot⁹ eſt p̄terita vel futura:ꝛ neq; p̄terita eſt:neq; futura ē:vt ↄ̄cedūt:ſʒ ꝙ ēt neutra poſſit eē ꝓbo:nā ſi p̄terita poſſet eē:vel poſſet eē exn̄s p̄ciſe p̄terita:ſic nūc ē vľ exn̄s p̄ñs:vel exn̄s futura:nō p̄°:qꝛ ſequereť ꝙ ēt ipſa nūc eſſet qđ negāt:nec 2° mō:qꝛ ſm ipſos q̄libet pars mot⁹ eſt diuiſibilis ſm p̄oꝛē ꝛ poſterioꝛē.nec aliter eſt poīe.igiť nō eſt poīe ꝙ aliq̄ ſit p̄ſens.p̄terea eadē rōne tot⁹ vnus motus magnus poſſet eſſe p̄ſens ꝛ ſimul.nec 3° mō:qꝛ eadē rōne nūc de facto pars futura eſt:qđ negāt.ſimili mō p̄ōt ꝓbari ꝙ nulla pars futura p̄ōt eē.¶ Ad hāc rōnē forte

R̄ñ° ad rationē diceť iuxta doctrinā aliquoꝝ:ꝙ ad eē rerū ꝑmanentiuʒ habētiū ꝑtes req̄riť coexiſtētia ꝑtiū:ſʒ ad eē rerū ſucceſſiuarū nō req̄riť coexiſtētia partiū:ſed ſufficit ordo ꝛ cōtinuitas:ꝛ ſic eſt in ꝑtibus motus:nā pars futura ſequiť p̄teritā:ꝛ ibi ↄ̄tinuať mediāte mutato eſſe p̄ſenti:ꝛ rōne talis ordinis ꝛ ↄ̄tinuationis dī ꝙ motus hʒ eē:ꝛ eſt res

3 ſolō vera:ſʒ nō ꝑmanēs.¶ Hec ſolō nulla eſt.tū qꝛ cū nullū totū ſit aliud q̄ꝫ oēs ſue ꝑtes:ſeu ꝓprius loquēdo q̄ꝫ oia:quoꝝ qđlibet eſt ei⁹ pars:vel ſaltē qđlibet ↄ̄ſtat ex partibus ſuis:īpoſſibile eſt aliqđ totuʒ eſſe:niſi ſit quelibet pars eius:tum qꝛ nō eſt ītelligibile ꝙ aliq̄ nō entia:nec poſſibilia eſſe entia ↄ̄tinueť alicui enti:aut inſimul entitatē aliq̄ꝫ ↄ̄ſtituāt vnde poſſet eq̄liter dici ꝙ lʒ chimera nihil ſit:neq; tragelaph⁹:ↄ̄tinuanť tn̄ adinuicē mediāte aliquo ente:ꝛ ꝙ ſimul ſumpta vel p̄ciſe ipſa:aut ēt cuʒ aliquo ente ſunt vna entitas ↄ̄ſtituta ex chimera ꝛ tragelapho ꝛ entitate vna:qđ nulla ſapiēs diceret:tū qꝛ mutatū eſſe nulla entitas eſt q̄lem fingunt:vt ꝓbabiť in ſequēti q̄ne:tum qꝛ eſto ꝙ eēt aliq̄ entitas talis cū pars futura motus nō ſuccedat p̄terite:neq; trāſeat in p̄terituʒ:niſi per p̄ſens:aliogn nō ↄ̄tinuareť ſibi mediāte mutato eē p̄ñte vt dicūt.Sequiť ꝙ tota pars futura trāſibit in p̄teritū per p̄ñs per ſua mutata eſſe p̄ciſe:qꝛ ſm ipſos nihil ex motu p̄ter mutatū eē p̄ōt eē p̄ñs:ꝛ ſic vlteri⁹ ſeq̄ť.ꝙ cōponať p̄ciſe ex mutatis eē ſibi ſuccedētibus:ac per B tp̄s eſt ex īſtātib⁹:ꝛ ↄ̄tinuū ex īdiuiſibilib⁹:cui⁹ oppoſitū demſtať.6° phy.¶ 6° ſi mot⁹ eēt talis res:vt fingunt

T.cō.ꝑ. 6^m mot⁹ nō eēt act⁹ entis in potētia ſʒ ꝙ in potētia.ꝛ ꝑ ↄ̄ñs

T.cō.6. eū ſic diffiniať mot⁹:vt ſuppono ex 3° phyſi.ꝛ ipſi ēt ↄ̄cedunt.ſeq̄ť ꝙ nullus mot⁹ eſt mot⁹.ↄ̄ña ꝓbať:qꝛ nec ꝑs p̄terita eſt act⁹ mobilis:nec futura:nec neutra eſt:ꝛ neutrā mobile hʒ actu:nec aliqd aliud ipſi⁹ mot⁹ eſt p̄ter p̄teritā partē ꝛ futurā.igiť mobile nihil hʒ mot⁹:nec ſm aliqd ſui mot⁹ eſt act⁹ illi⁹:nec p̄ōt dici ꝙ iō mot⁹ dī qđ act⁹ mobilis:qꝛ mutatū eē qđ eſt aliqd ei⁹ eſt act⁹ mobilis:nā ſm iſtā imaginationē mutatū eē eſt penit⁹ indiuiſibile.act⁹ aūt poſit⁹ in diffōne mot⁹ ſignat ꝑfectionē mo

Cō m̄.2 bilis:ſeu actū diuiſibilē ſm Com̄.8° phy.vnde dicit ipſe ꝙ ꝑfectio accepta in diffinitione motus:qui eſt tanq̄ꝫ genus non inueniť in tranſmutatione que eſt in generatione:ꝛ ſubdit ꝙ cauſa in B eſt:q̄ꝛ forma eſt indiuiſibilis.

Et ppterea nō est dare tale īdiuisibile qđ vocant mutatū eē:vt in sequēti ꝯclusione patebit. ¶ 2ª cōclusio est ꝙ nō est aliqua res extra aīam distīcta ab oībus reb⁹ pmanētib⁹ talis quale dicūt eē mutatū eē. hāc sic pbo p. Si.n.sit aliqua hm̄ res accipiat̄ aliqđ mobile qđ ꝯtinue mouetur: tunc arguo sic. aut aliqua hm̄ rerum indiuisibiliū que vocant̄ mutata eē: est in h̄ mobili plus q̄ per instans: aut nulla est plus q̄ per instans in ipso mobili: sed neutrū pōt vere ꝯcedi.ergo ꝛc. nō.n.pōt dici ꝙ est plus q̄ per instās: sic.n.aliqđ singulare mutatū eē eēt in mobili per tps. Ex quo vltra seq̄t̄ ꝙ cū in illo tpe mobile sic ꝯtiue moueat̄: ꝛ in quolibet instāti illi⁹ tpis hēat aliud mutatū eē ſm imaginationē eoꝝ simul in eodē mobili essent plura mutata eē in ipso successiue cāta: hoc aūt est īpossibile ſm dicta sic opinātiū: qꝛ qua rōne vnū mutatuz eē manet in mobili cū sequētibus: eadem rōne qđlibet mediāns inter illa mutata esse: ꝛ per ꝯñs ēt mot⁹ oīs cōprehēsus ab illis mutatis esse: aliogn cū in q̄libet motu sint plura mutata eē: si aliq̄ ps mot⁹ desyssēt: nō qđlibet mutatū eē remansisset: ꝛ sic vltra sequit̄ ꝙ vna pars motus erit in mobili simul cū sequentib⁹: qđ motui repugnat: ꝛ cuilibet successiuo ſm ipsos. Nec 2ᵐ pōt dici. s. ꝙ nulla sit plus q̄ per instās: qꝛ h̄ nō est nāliter possibile de aliqua re: sicut pbatū fuit in p̄mo li. dis. 17. q. 2. arti. 2º. pbatur ēt auctoritate phi. 8º phy. in illo cap. ꝙ aūt loci mutatio. vbi ait. ꝙ inconuenies videbit̄. si factū moꝝ necesse est corrumpi ꝛ nullo tēpore permanere. vbi vult manifeste ꝙ oē ens factū pmanet in eē per tēpus: ꝛ nō tm̄ per instans: ꝛ h̄ ibidē pbat Cōmē. d. oē gn̄atuz habet esse in actu: ꝛ oē exñs in actu est in tēpore demr̄ato: alias natura ageret ociose. vnde voluīt expsse ibidē. ꝙ īpossibile est corruptionē alicuius rei sequi eius gn̄ationē sine tēpore medio: ꝛ per h̄ tanq̄ per p̄ñ pbant: īpossibile esse duos motus ꝯrios succedere sibi in eodē mobili sine q̄te media: sed si mutatū eē: aut aliq̄ alia res sit tm̄ per instans gn̄atio eius ꝛ corruptio non mediabuntur tēpore: vt pꝫ.

T.c.61. Cō.63.

¶ Nec valet dicē. ꝙ phs ꝛ Cōmē. loquunt̄ de reb⁹ permanētib⁹: nō aūt de successiuis: qꝛ ratio eoꝝ equalr̄ probat de oībus: si aliquid probat. similr̄ posset quis dicere ꝙ loquunt̄ de substātijs nō de accidētib⁹: vel igit̄ demr̄a ꝛ ratio eoꝝ valet in oīb⁹ vel in nullo. ¶ Scđa rō: suppono duo demōstrata. 6º phys. vnum est ꝙ oē qđ mutatuz est. quādo primo mutatū est. est in eo ad quod mutatuz est. Aliud est ꝙ oē mutatum eē mensuratur instanti: qđ vtrūq3 gn̄aliter verū est de omni mutato eē: siue sit translatū eē: siue augmētatū vel diminutuz eē: seu alteratum eē: vel gn̄atum eē: vel corruptum eē: qꝛ equalr̄ de oībus probat ratio facta ibi. His suppositis accipio aliquā taliū entitatū que vocantur mutata eē: ꝛ sit a. constat ꝙ hec aliquādo est genita: ꝛ aliquādo corrupta ex prius dictis. ergo h3 genitū eē: ꝛ corruptū eē: ſm ipos qui sic loquuntur. Et si dicat̄. ꝙ est genita: absq3 tm̄ re que est genitum eē: ꝛ corrupta absq3 corrupto eē: ꝯcedit̄ ppositū. pari.n. ratione nō est necessarium in alijs tales res fingere. Ex his arguo. aut genitū eē ipsius a. ꝛ eius corruptū eē sunt simul: aut vnū prius alio. Si simul. igit̄ a. simul est: ꝛ nō ē. pꝫ ꝯña ex p̄ª suppone: si vnuz prius alio. igit̄ sunt in alio ꝛ alio instāti ex scđa suppone. s3 cū īter quelibet duo instātia sit tps mediū. sequit̄ ꝙ a. sit in toto tpe illo medio inter suū genitū eē: ꝛ suuz corruptū eē: ꝛ p ꝯñs a. mēsurat̄ tpe: qđ est ꝯ̄ suppone scđaz. Sequunt̄ ēt hec incōueniētia tacta in p̄ma rōne hui⁹ ꝯ̄nis. ¶ 3º aut mutatuz eē est aliqua res intrinseca mot⁹: aut aliqđ extrīsecū sibi necessario tn̄ cōcomitans ipm in subito: aut aliqđ extrinsecuz ꝯtigēter se hñs ad motū: sic ꝙ aliquid possit moueri nō habēs aliqđ mutatū eē. Primū nō pōt eē. qđ tn̄ ipsi magis vident̄ opinari dicētes ꝙ mutatū eē: est qđdā indiuisibile mot⁹: sicut dicūt pūctū eē īdiuisibile linee intrinsecū: h̄ inquā eē nō pōt: qꝛ aut mot⁹ īfra eēntiā suā īcludit p̄cise talia mutata eē: ꝛ nullaz aliā oīno entitatē que nō sit vnū vel plura mutata eē p̄cise: ꝛ tūc sequit̄ ꝙ mot⁹ cōponit̄ ex solis mutatis eē: qđ reprobat̄. 6º physi. aut īcludit aliq̄ entitatē p̄ter mutata eē: que nec est mutatū eē vnū vel plura: aut p̄cise ex eis īegratur: ꝛ si sic opꝫ ꝙ ipsa vel nullū mutatū eē īcludat vel aliq̄ sui partē hēat que nec sit nec īcludat aliqđ mutatū eē. Qualibet aūt tali data. sequit̄ ꝙ mobile habēs ipsam moueat̄: ꝛ sic mutatū sine tali mutato eē: ac per hoc vanuz est ipm ponere: hec ꝯña pꝫ: qꝛ per quātūcūq3 spatiū mobile moueat̄ per illā partē mot⁹ in qua nō claudit̄ aliqđ mutatū esse certū est ꝙ ipm prius est motū ad mediū spatij q̄ ad vltimuz ei⁹: ꝛ sic est mutatū sine tali re ficta. Scđm ēt nō pōt dari: qꝛ cū in quolibet instāti tēporis mēsurātis motū ꝯtinuum sit verū a. eē mutatū ad aliqđ spatiū: oportebit dicere ꝙ est quedā multitudo ipsoꝝ mutatoꝝ esse sibi in mobili succedētiū adequātiū in duratiōe totū motū quo mouetur mobile in illo tpe: ꝛ sic eadē mēsura adequata mēsurabit̄ illa multitudo mutatoꝝ eē cuz illo motu: ꝛ pꝫ hec ꝯña. qm̄ si nō adeq̄ret ipm motū iā aliqđ eēt ipsi⁹ mot⁹ qñ nullū eēt mutatū eē: ꝛ sic aliqđ eēt mutatū sine mutato eē: qđ est ppositū. ꝯñs aūt falsum: qꝛ cū qđlibet mutatū eē mēsuret̄ instāti: si aliq̄ multitudo p̄cise plura mutata eē īcludēs mēsuraret̄ p aliq̄ tpe: illud tps eēt cōpositū ex solis īstātib⁹: vt pꝫ ex. 6º phy. Tertiū ēt dari nō pōt ppter ea que ꝯ̄ 2ᵐ dicta sūt. Et nihilominus si daret̄ hēt ppositū. qꝛ ex quo talia mutata ꝯtigēter sequunt̄ motuz posse erit aliqđ moueri ꝛ motuz eē sine talib⁹ entitatib⁹.

2ª ꝯ̄. p̄ᵐ. T.c.p.ꝛ 88. T.c.88.

¶ 3ª ꝯ̄ est. ꝙ mutatio subita nō est aliq̄ res īdiuisibilis mēsurata instāti distīcta ab oīb⁹ reb⁹ pmanētib⁹: vt fingunt. hec aūt ꝯclusio efficaciter pbat̄ per p̄ᵐ ꝛ 3ᵐ rōnes 2ᵉ ꝯ̄nis. p̄ter illas do adduco aliā rōnē. Si.n. mutatio sit aliq̄ talis res distīcta a mobili: ꝛ a re ad quā est mutatū: ꝛ a qua est mutatū. seq̄t̄ ꝙ mutatiōis sit mutatio in infinitū: ac per h̄ qñcūq3 aliqđ mutat̄ sunt in eo simul actu īfinite mutatiōes: ꝯñs f'lm est: ꝯña pbat̄: qꝛ sicut subm habēdo actu rē pmanētē quā añ nō habuīt est mutatū: sic ip3 hñdo actu rē illā q̄ dr̄ mutatio quā prius nō habuīt est ſm illā ꝛ ad illā mutatū: ꝛ h̄ pꝫ p pbōnes īductas in 3ª rōne p̄ᶜ ꝯ̄nis. igit̄ h3 in se mutationē: q̄ formalr̄ est mutatū ad p̄ᵃᵐ mutationē. Et eadez rōne seq̄t̄ ꝙ hēat 3ᵃᵐ: ꝛ sic deinceps in īfinitū: vel oportebit dicē ꝙ est mutatū ad aliq̄ entitatē sine mutatiōe distīcta ab illa entitate qua sit mutatū ad ipsam: ꝛ q̄ rōne h̄ poterit poni in vna: poterit ꝛ in q̄libet: nec rō coget ad oppositū ī vna plus q̄ ī alia. frustra ḡ ponunt̄ tales res. hec ꝯ̄ ampli⁹ patebit ex pbōnib⁹ spāliū ꝯ̄nū q̄ īducent̄. ¶ 2º in spāli ostēdo ppositū ī q̄libet gn̄e mot⁹ ꝛ mutatiōis: ꝛ p̄ de motu locali: ꝛ ꝙ ipe nō sit talis res īcōcusse pbat̄ per oēs rōnes factas ad p̄ᵃᵐ ꝯ̄nē: in spāli aūt arguo p sic. aliqđ pōt moueri localr̄ sine tali re. ḡ mot⁹ localis nō est talis res: ꝯña pꝫ. pbat̄ añs. aliqđ pōt eē ī aliq̄ loco p̄ in q̄ īmediate nō fuit ip3 ꝛ oēs ptes ei⁹: nec īmediate post erit: ꝛ erit in aliq̄ in q̄ nō ē ꝛc. Certū est aūt ꝙ tale locatū vē mouet̄ localr̄ qñ hec erūt va de ipo: s3 ad h̄ nō est necīū fingē aliq̄ rē p̄ter permanētes: per h̄. n. ꝙ dico ipm nō fuisse īmediate in h̄ loco: nulla talis res signat̄ eē in ipo: nec per h̄ qđ est in h̄ loco aliq̄ res in ipo est necīa p̄ter ipm ꝛ locū: aut si ponat̄ aliquis respectus: vt aliqui volunt nihil ad propositum: cū respectus hm̄ nō sit res distincta ab omnibus permanentibus: nec sit motus: aut pars ei⁹ ēt ſm ipsos opinantes.

3ª ꝯ̄. p̄ᵐ. p̄ª ꝯ̄ spāl. p̄ᵐ.

2m ¶ Secūdo oīs actus feribilis inquātū huius est latio: aliqua res pmanens est hꝰ. ergo aliqua res pmanens est latio: ꝯ̄sequētia igit̄ in nullo qḋ fert̄: seu localiter mouetur: est aliqua latio ab oībus rebus permanētibus distincta:

T. cō. 6. t. 16.

maior pꝫ ex diffinitione data. 3° phy. minor probat̄. naꝫ illius rei permanētis: que continue partibiliter acquirit̄ ab eo. quod continue fert̄: siue que continue partibiliter fit locus eius: ꝙ ſm ipsum mouet̄ localiter: aliqua pars est actu locus eius: vel partis ipsius: cuius imediate ꝑus non fuit locus actu: sed potentia tm̄: quāuis aliqua pars eius fuit locus partis illius. Itē imediate post aliq̄ pars erit actu locus eius qḋ fertur: vel sue partis que tm̄ in potentia est locus eius. Cū igit̄ oīs potentia dicat̄ respectu

T. cō. 6. t. 7.

actus: vt patet. 9° meta. illa pars que est actu locus: ꝛ ad quā mobile fuit in potētia est actus eiꝰ. Rursus qꝛ ipsiꝰ rei que cōtinue fit locus imediate aliqua pars acquiretur ꝛ erit actus eiusdem que nōdū est locus eius: nisi in potētia: ꝛ hec per se sibi cōuenit inquātū huius: aliogn non continue acqreretur: sed eēt complete acquisita: pꝫ. qꝛ ipsa res permanens: que continue acqritur: inquātū huius est actus feribilis: inquātū est feribile: ꝛ sic pꝫ minor. ꝛ per ꝯ̄ñs ꝙ ipsa est latio. Cū igit̄ omne qḋ cōtinue fertur continue suo modo aliquā rem permanentem sic partibiliter acquirat. naꝫ omne tale mouetur de loco ad locum: accipiēdo locum cōiter: sequit̄ ꝙ omnis res que localr̄ mouet̄: est res aliqua permanēs: ꝛ per consequens res aliqua permanēs est latio: ꝛ si sic nulla alia res ꝑter pmanētes est ponēda que sit latio: qꝛ tūc cuiuslibet eēnt due lationes: qḋ superfluum esset. Et si dicatur ꝙ locus non est actus mobilis: cum non sit subiectiue in eo. dōm ꝙ hoc non valet. qꝛ̄ nō omnis actꝰ est subiectiue in eo: cuius est actus: actus. n. actiui non est in ipso: sed in pas-

T. c. 19. Cō. 4.

so: vt pꝫ. 3° physicoꝝ: sic nec actus trāsmutabilis est in ipso. vnde sicut notat Cōmē. 3° physicoꝝ. motus nō hꝫ diffinitionem dictam vniuoce: qḋ ideo est: qꝛ actus non dicitur vniuoce in oībus motibus: aliter. n. translatio est actus trāslati: ꝛ aliter alteratio eius qḋ alteratur. illi enī extrinsecus. hec autē intrinsecus. i. formaliter inherens.

3m ¶ Tertio. si motus localis eēt res distincta a permanētibus existens in mobili: vt dicūt. sequeretur ꝙ omne motum localr̄ per se mutaretur ſm aliqḋ eē. ꝯ̄ñs fl̄m ꝯ̄ñtia pꝫ: qꝛ omne hꝰ motum acquireret in se nouam formam. s. motum ipsuꝫ: imo ꝛ plures acquireret ꝛ plures perderet: ſm ꝙ plures partes motus successiue ꝑderet ꝛ acquireret: falsitas ꝯ̄sequētis pꝫ per pħm. 8° physicoꝝ. in il-

T. c. 54

lo. c. at vō de facientibus principium. In quo probat trāslationem esse primum motuum: dicit. n. ibi ꝙ ſm hunc solum motuꝫ: nihil mutatur in esse qḋ mouetur: vult. n. ꝙ sic mobile mutet locum ꝙ per se non mutat aliquod

3 ꝯ̄ñem Cō. 41.

esse. Contra hoc autem videtur esse dictum Cōmen. 12. meta. vbi dicit. ꝙ motus celi est possibilis ex se: necessarius autem ex alio. qꝛ. s. habet eē ab alio. s. a motore: ꝛ dicit ꝙ fit a motore eterno ꝛc̄. hec autē de nulla re permanente verificari possunt: nō enim de celo. tum qꝛ ipm̄ est necessarium in sua substātia ſm Cōmē. ibidē. tū qꝛ ipm̄ non fit a motore ſm intētionem Cōmē. vt supra pꝫ. q. p. nec possunt verificari de loco: circa quē mouetur ꝑpter eādem cām: nec aliqua alia res permanēs causatur ibi. maxime. n. hoc videretur verū de ipso vbi. Sed vbi non est aliqua res noua existens in celo: vt infra probabitur dis. 2. Relinquitur ergo ꝙ sit aliqua entitas successiua: que est motus: qualē dicunt eē sic opinātes. ¶ Ad h̄ aūt

Rn̄sio

dōm. ꝙ non est itētio Cōmē. ꝙ motus sit aliqua entitas eterna causata a motore in ipso celo: que sit ex se possibilis ꝛ necessaria ex motore. ꝯ̄stat. n. ēt ſm istos sic opinantes ꝙ nulla entitas motꝰ est necessaria a motore. immo quelibet est ꝯ̄tingēs ꝛ desinit eē: ꝛ nullā est significare q̄ nō desinat eē ſm ipsos: sed cū dicit motum fieri a motore: ꝛ eē eternū ꝛ necessarium: ex eo nō aliud intelligit q̄ꝫ ꝙ celum mouet̄ eternalr̄ ꝛ necessario a motore eterno: propter hoc aūt nō est necessariū aliq̄ꝫ talē rē fingere in celo cāri. Et sic motor celi est sic mouēs ꝙ nō agens: ſm istos aūt eēt ēt agēs ꝛ nō solum mouens: ꝛ vniulr̄ oē mouēs eēt agēs: cuiꝰ ꝯ̄rariū idē Cōmē. eodē li. dicit. ¶ 2° idē

Cō. 23. 2° ꝯ̄ ꝑ̄ncipal

probo de alteratione: ꝛ ꝑmo q̄dē similr̄ ad ꝑmā rationē factam de motu locali. Qꝛ̄ non posita illa re distincta a subiecto ꝛ qualitate que acquiritur vere pōt aliquid alterari: igit̄ illa nō est ponēda: añs probat̄. nam hoc solo posito ꝙ subiectū habeat aliquā partē forme: quā añ immediate nō habuit: ꝛ imediate aliq̄ꝫ habebit quā nō hꝫ ipsum vere alterat̄: hec aūt possunt eē sine illa re tertia. ergo ꝛc̄. ¶ Scđo. qualitas que cōtinue fit: que cōiter dicitur fluens est alteratio: igit̄ nō est aliqua res talis distincta a qualitate que fit alteratio: vt fingit opp. ꝯ̄ñtia pꝫ.

2m

quoniam tunc in eodē essent simul due alterationes duꝫ vna precise qualitas acquireretur: qḋ est superfluum ponere. ꝛ essent aliqui motus de genere permanētiuꝫ: ꝛ aliqui de genere successiuoꝝ: ꝛ multa alia irrationabilr̄ dicta sequerent̄. antecedēs vō probatur. quoniā hꝰ qualitatis inquātū aliqua pars est actꝰ eius qḋ alterat̄: ꝛ imediate post aliqua erit actus ad quā ipm̄ nūc est in potentia: ac per hoc ipsa est actus alterabilis inquātū ipm̄ est alterabile. igitur est alteratio. ¶ Cōfirmatur. quoniā illa re tertia posita quā ponūt nullo modo poterit apparere ꝙ sibi cōueniat diffinitio ꝑdicta motus magis q̄ꝫ forme que ꝑtibiliter acquirit̄. per hoc pꝫ ꝙ nō valet obiectio que ꝯ̄sueuit fieri de forma remissa: que vtiq̄ꝫ est actꝰ incōpletus: ꝛ est actꝰ subiecti que est in potentia: adhuc ad similē formā: ꝛ tamē ipsa non est motus: nō valet inquā quoniā ipsius forme remisse: nihil est in potētia: sed tota est in actu: ac per h̄ nec eiꝰ subm̄ est in potentia ad aliqḋ ipsius forme remisse: lꝫ sit in potentia ad aliqḋ forsan simile ꝙ nihil eius est: iō ipsa lꝫ sit actus entis qḋ q̄dē est in potētia: nō est tamē actus eius inquātū ipm̄ est in potentia cū ipm̄ nō sit in potētia ad aliqḋ eiꝰ: ac per h̄ ipsa nō est motus cū ipse sit actus eiꝰ qḋ est in potētia: ꝛ ſm ꝙ ipm̄ est in potētia: ꝑpter qḋ de rōne motꝰ est ꝙ aliqḋ eiꝰ sit in potētia: vnde illud ꝑcise qḋ de motu est in actu nō est motꝰ: nec ꝑcise illud qḋ de ipso est in potentia: sed vtrūq̄ꝫ simul. Et hoc est qḋ dicit Cōmē. 3° physi. vbi ait.

Cō. 57.

infinitum eē in re nō est nisi ſm potētiaꝫ existētē in ea: quēadmodū dr̄ic substantiales plurium reruꝫ que conseruant suum eē in coniunctione potētie cuꝫ eis: vt in rebus: quarum eē est in motu. rerum. n. quedā sunt in puro actu: vt homo demōstratus: ꝛ quedā sunt ſm ꝙ potētia admiscetur cum actu: ꝛ si potētia non fuerit nō erit actꝰ: vt dies. h̄. n. nomē dicit̄ de parte tēporis: ꝛ tēpus est cuꝫ motu: ꝛ vniulr̄ oē qḋ est cū motu. hec Cōmē. ꝛ ꝑpterea. 5°

Coñ. 21

physicoꝝ. dicit ꝙ diffinitio motus data in. 3° non verificatur de generatione ꝛ corruptione: qꝛ̄ in ea non est ꝑfectio: siue actus diminutus de genere eiꝰ ad qḋ est motus. s. de gñe ꝑfectiōis cōplete. ꝛ causa in hoc est: qꝛ̄ forma est īdiuisibilis. eius supple nō pōt eē aliqḋ in actu: ꝛ aliqḋ in potētia. Itē Auicē. 2° suffic. coꝝ inq̄t que sunt:

cap̄ p̄.

q̄dā sunt in actu oī mō: q̄daꝫ vō sunt in actu ſm aliqḋ ꝛ ſm aliqḋ in potētia: ꝛ ipole est vt aliq̄ res sit in potētia oī mō que nō habeat eē in actu aliquo mō: ꝛ statim post dicit: ꝙ motus est de numero eoꝝ que ſm aliqḋ sunt in potētia: ꝛ ſm aliquid in actu: ꝛ ex h̄ dīc Cōmē. vbi supra.

Coñ. 21

ꝙ est actus permixtus potētie. forma vō remissa nō est.

ſm aliquid eius in potẽtia:vnde vt dicit Auicẽna:nigrũ etenĩ cum ſit nigrũ in actu nõ reſtat in potẽtia aliq̃d de tota nigredine quã habet:⁊ quadratũ cum ſit q̃dratũ in actu nõ reſtat in potentia aliquid de tota q̃dratura quã habet. Sed mobile qñ ſit mobile in effectu putatur ꝙ adhuc ſit in potẽtia mobile ꝓpter vniuerſitatẽ toti⁹ continui motus ⁊c̃. talis eſt forma que ↄtinue fit:que ẽt conſueuit noiari fluens a multis:vnde aduerte ꝙ mot⁹ non ſupponit ꝑ ſe pro re:que eſt actualr̃ act⁹ mobilis:nec ꝓ ea que eſt tñ in potẽtia:ſed ſimul pro hac ⁊ illa:hec concluſio ẽt probaṫ auctoritatib⁹ Cõmẽ. ipſe ſiq̃dẽ. 3° phy. (*Cõ. 4.*) dicit illam opp. eſſe veriorẽ:que dicit ꝙ mot⁹ nõ differt a ꝑfectiõe ad quã vadit:niſi ſm magis ⁊ min⁹. i. ſm eſſe cõpletum ⁊ incõpletũ:nam motus eſt actus incõpletus ⁊ iꝑfectus:vt ibidẽ dicit pħs. (*T. cõ. 6.*) Itẽ. 5°. phy. dicit ꝙ illud ad qḋ eſt motus:eſt de nã motus. Et in. 48. dicit conuerſam. ſ. ſubſtãtia motus eſt de natura ei⁹ ad qḋ eſt. (*Cõ. 17.*) Item ibidẽ Cõmẽ. 21. dicit ꝙ ꝑfectio ⁊ actus poſita in diffõne motus eſt ꝑfectio diminuta de gñe eius ad qḋ eſt motus ſ. de genere ꝑfectionis cõplete verba ſua ſunt. Itẽ Cõm. 31. dicit. ꝙ cã cõuenientie ⁊ diuerſitatis ſpecifice motuũ eſt ↄuenĩetia ⁊ differẽtia ſpecifica eoꝝ ad que ſunt:⁊ plura alia dicit ex qb⁹ innuit manifeſte ſe ſentire ꝙ mot⁹ nõ eſt alia res ab ea ad quã mobile moueṫ. ¶ Tertio idez (*3° ꝓ ſpãl*) ꝓbari põt de augmẽto ⁊ decremẽto:nam aliq̃d põt vere augeri abſq̧ tali re ſucceſſiua diſticta:ḡ illa nõ eſt ponẽda. antecedẽs ꝓbaṫ. ſicut. n. ipſi ponũt ꝙ illud qḋ augeṫ acq̃rit ſimul illã rem ſucceſſiuã ⁊ quãtitatẽ:qua fit maius. ſic:ſi ſolam quantitatem acquireret augereṫ ⁊ fieret maius:vnde põt ſic argui:ſi augmentũ eẽt res diſtincta a quãtitate per quã augeṫ qḋ augeṫ nõ eẽt augmẽtũ:neq̧ illud augereṫ:ſi abſq̧ illa re tertia q̃titas illa ſubiecto acq̃rereṫ:hec de ſe eſt euidens:ſed ↄñs eſt falſum:illo. n. poſito non dubium ꝙ illud fieret mai⁹ ⁊ augereṫ:ſimili modo põt formari ꝑma ratio de motu locali ⁊ prima de alteratione:⁊ hec forma cõtra aduerſarium vi validior lȝ virtus ſit eadem. ¶ Quarto illud ipm̃ probaṫ de generatione ſubita:⁊ ꝑmo per ꝑmã rõnẽ factam de mutato eſſe:nam ſm illam imaginationeȝ opȝ dicere generatiõnẽ ſubitaȝ hẽre eſſe tñ per inſtans qḋ deſtruit illa rõ. (*4° ꝓ ſpãl*) Item per rõnem tertiã ibidem factã. Itẽ per rõnem factam ad id ꝓbandũ de mutatione in gñali. Preter illas (*5°*) autẽ arguo ſic. poſſibile eſt habere mãm aliquã entitatẽ actu in ſe ad quã fuit prius in potentia:eſto ꝙ non ſit aliqua res diſtincta ab illa entitate:⁊ a mã que ſit generatio illius:ergo gñatio nõ eſt talis res qualeȝ dicũt:ↄñtia patet:qꝛ quãdocũq̧ mã recipit actu aliquã entitatem quã ꝑus habebat tñ in potẽtia:tunc eſt vere generatio: mutaṫ. n. tunc de non eſſe in eſſe:⁊ oĩa que requirunṫ ad generationis rõnem:tũc ↄcurrũt. ſi ergo ſine tali re que ab alijs fingitur hoc in aliquo põt eẽ ſuperflue in quocũq̧ ponitur:ſed probo antecedẽs:cũ. n. materia recipit aliq̃ formam ſubſtãtialem vel accidẽtaleȝ in actu:quã prius habebat tñ in potentia:aut neceſſario eſt ibi vna tertia entitas diſticta a mã ⁊ a forma:que eſt gñatio illius forme aut non:ſi nõ habeṫ ꝓpoſitum:ſi ſic igiṫ mã hȝ tunc ꝑmo illã tertiam entitatẽ actu. ad quã tñ fuit in potẽtia. aut ergo habet quãdam aliaȝ diſtinctam a tribus predictis entitatibus:que ſit generatio illius tertie:aut non. ſi non habetur propoſitum. ſi ſic queraṫ de illa quarta vt prius:⁊ ſic vel erit deuenire ad aliquam entitatem:que ſic actualiter recipitur de nouo in materia:ꝙ non erit aliqua alia que ſit eius generatio:⁊ habebiṫ tunc conceſſum antecedens:vel oportet dicere ꝙ ſimul actualiter ſunt in materia ĩfinite eiuſmodi entitates:qḋ eſt falſum: ſimili mõ ꝓbaṫ de corruptione. Cũ. n. materia perdit aliquã entitatẽ:ſeu ꝑmo nõ hẽt actu aliquã entitatem quã prius habebat:aut ſimul habet aliquam entitatẽ diſtinctam:que eſt corruptio ꝑme:aut nõ ſemꝑ:ſi nõ ſemꝑ habeṫ ꝓpoſitũ:vt ſupra. ſi ſemper igiṫ cum perdit illã corruptionẽ ꝑme entitatis habet aliã corruptionẽ ꝑme corruptionis ⁊c̃. vt ante. ¶ P̃. Cõmuniter de vtroq̧:ſi generatio ⁊ corruptio ſint res diſtincte a permanentibus:⁊ ab inuiceȝ:vt dicunt ſic opinantes:ſequiṫ actualis infinitas eiuſmodi entitatum:nam cum materia aliquã formam perdit. verbi gratia. aer lumen cum obſcuraṫ ibi eſt noua entitas:que eſt corruptio luminis ſm illaȝ viam:igiṫ eſt ibi generatio illi⁹ noue entitatis:puta obſcurationis: ⁊ cum illam entitatem:que eſt generatio obſcurationis: perdat aliquando materia:erit ibidem entitas alia:que erit corruptio illius generationis:⁊ cuȝ hec corruptio ẽt ſit noua entitas in materia:erit ibi generatio eius:⁊ illi⁹ generationis iterũ corruptio:⁊ ſic ſemper cuiuſlibet generationis corruptio ⁊ corruptionis generatio in infinitum:⁊ cum tota hec multitudo generationũ ⁊ corruptionum non excedat durationem vnius inſtantis:ſequitur ꝙ omnes ille entitates in eodem inſtanti ſunt in materia. Ex predictis igitur apparet euidenter ꝙ cuȝ aliquid mouetur non ſunt ibi tres res diſtincte:vna vȝ que mouetur:alia que acquiritur:⁊ tertia tam ab hac q̃ ab illa ⁊ ab vtraq̧ ſimul diſtincta que ſit motus:vt fingit opio recitata:ſed eadem ipſa res:quã mobile ↄtinuo acquirit ſm ꝙ eſt actus eiuſdem incompletus cum continua tendentia ad complementum iuxta cõmunem modum loquendi:ſiue ſm ꝙ eſt actus entis in potẽtia ſm ꝙ in potẽtia. i. entis qḋ aliquid eius actu habet qḋ imediate nõ habuit:⁊ immediate aliquid habebit qḋ nõ actu habet eſt motus:vnde ſicut ſupra tactũ eſt:nec illud preciſe qḋ mobile actu habet:nec preciſe illud qḋ habebit:⁊ ad qḋ eſt in potẽtia eſt motus:ſed vtrũq̧ ſimul ⁊ de vtroq̧ ſimul verificaṫ hoc nomen motus. Quapropter Cõmen. (*Cõ. 28.*) 4° meta. dicit. ꝙ motus cõponiṫ ex eſſe ⁊ nõ eſſe:⁊ ideo deſcribitur ſic. motus eſt perfectio ei⁹ qḋ eſt in potentia: in eo qḋ eſt in potẽtia per eſſe intelligens id ex motu qḋ actualiter eſt perfectio mobilis:⁊ per nõ eſſe illud quod non eſt:ſed eſſe poteſt perfectio eius. Et propterea nõ videtur debere abſolute concedi:motus eſt actus:ſed cum additione tali:entis in potentia inquantum in potentia: vel actus imperfectus:vt etiam tertio phyſicorum dicit pħus propter rationem pretactã quã etiaȝ explicat Cõmẽtator. 5°. phyſicorum. vbi dicit. ꝙ motus eſt perfectio (*Cõ. 54.*) diminuta:qꝛ eſt coniuncta cum potentia. Idem ſententialiter ponit. 3°. phyſicorum. ⁊ Auicẽ. 2. ſue ſufficientie (*Cõ. 57.*) vt eſt ſupra proxime allegatum:vel ſi concedatur abſolute:h̃ eſt intelligendum verificari de ipſo ratione partis:quoniam pars eius vtriq̧ eſt actus mobilis. ¶ Per idem patet. ꝙ non de quolibet motu recte dicitur ꝙ eſt. verbi gratia. de alteratione:cuius pars fienda non eſt:ſiue etiam proprie vel improprie ipſa dici poſſit habere partem. proprie tamẽ dĩ ꝙ aliq̃d alteraṫ. Et h̃ 2ᵐ dictuȝ intelligi debet per illud:alteratio eſt cuȝ inueniṫ ab auctorib⁹ poſitũ. Per idẽ etiã pȝ. ꝙ talis alteratio nõ recte ⁊ ꝓprie dĩ entitas vel res ſimplr̃:ſed ꝙ aliq̃d alterationis ſit res:⁊ aliquid erit res:verũtamẽ qꝛ nõ ſolũ ea que ſunt:ſed ⁊ ea que poſſunt eſſe ſoliti ſumus entia ẽt appellare:ac per hoc conuenientius ea quoruȝ aliq̃d eſt actu:⁊ aliq̃d in potẽtia:poſſunt bono habito itellectu entia:ſeu res dici. ideo Cõmẽ. ⁊ Aui. vt ſupra patet:motum etiam cuius pars eſt in potentia dicunt rem ⁊ ens:nec talis modus loquẽdi reſpuendus eſt:ſi verus itellectus habeaṫ.

¶ Aliquis tñ mot⁹ ꝓprie põt dici esse:sicut ille cui⁹ q̄ꝫ⸗
tis nõ quelibet ps sit actus mobilis:quelibet tñ est.v.g.
magnitudo aliq̄ existẽs que ↄtinue fit locus alicuius qđ
ſm ipsam mouet̃:ꝙ aũt mot⁹ sit talis res pꝫ.tũ rõne:qꝛ
cuilibet tali rei ↄuenit diffinitio mot⁹:vt supra declara
tum est de motu locali:ꝛ de alteratiõe:ꝛ simili mõ pꝫ de
augmẽto ꝛ nulli alteri cõpetit diffinitio ꝑdicta:sicut di⸗
T.c.4. ligẽter aduertẽti bene pꝫ:tum etiã ex auctoritate phi.3⁰
phy.dicentis motũ nõ esse ꝑter res ſm q̄s aliqd mouet̃.
Cõ.4. vbi Com.dicit ꝙ via que dicit ꝙ mot⁹ nõ differat a pfe⸗
ctione ad quã vadit:nisi ſm magis ꝛ minus:ꝛ est de ge⸗
nere illi⁹ pfectiõis:est verior.Illa aũt que dič ꝙ est via
alia ab illa pfectiõe est famosior:ꝛ ait.ꝙ necesse ẽ ꝙ mo
tus qui est in suba inueniat̃ in gñe sube:ꝛ mot⁹qui est in
q̄titate in gñe quantitatis:ꝛ silr qui est in vbi ꝛ q̄litate.
Cõ.9. Itẽ.5⁰ phy.dič ꝙ ire ad calorẽ est calor quoquomõ ꝛ silr
ire ad frigus:ire aũt ad calorẽ est calefieri seu mot⁹ cale⸗
factionis.Sed qꝛ (vt dcm̃ est) motus est actus iperfect⁹
ꝛ iõ motũ ad calorẽ:dicit Com.eẽ calorẽ quoquo mõ:qꝛ
vꝫ ea ps tñ que est in actu est calor:naꝫ ea que est tñ in
potẽtia nõ est calor:q̄uis possit eẽ calor:ꝛ iõ mot⁹qui dĩ
calefactio nõ ꝓprie dĩ calor simplr ꝛ absolute:sꝫ calefie
ri vľ calefactio ꝓꝑ qđ notãdũ iuxta itẽtionẽ Com.ibidẽ
ꝙ rerũ ſm quas aliqd põt moueri:q̄dã ↄtinue acqrunt̃
ipsi mobili:ꝛ iste sunt mot⁹:vt dcm̃ est:ꝛ Com.vocat eas
formas mobiles.Quedã v̍o nõ acqruntur ↄtinue sꝫ for⸗
te aliqñ sic acqrebant̃:ꝛ iste nõ sunt mot⁹:ꝛ Com.eas vo
cat qescẽtes.pñie ꝓprie loquẽdo ſm Cõmẽ.signant̃ infi
nitiuis v̍borũ vel noĩb⁹ signantib⁹ actũ v̍bi.v.g.res illa
que ↄtinue acqrit̃ ab eo qđ calefacit non ꝓprie dĩ calor:
sed calefieri vel calefactio:ꝛ similr que ↄtinue acquirit̃
ab eo qđ albefacit nõ proprie dĩ albedo:sꝫ dealbari vel
dealbatio:ꝛ sic de aliis suo mõ:alie v̍o ꝓprie signant̃ no
minib⁹ nõ signantib⁹ actũ v̍bi:sicut calor albedo ꝛ hui⁹:
vnde albedo nimis nõ recte diceret̃ dealbatio vľ dealba⸗
ri:ꝛ iõ dicit ibi Com.ꝙ ꝓꝑ famositatẽ isti⁹ diuisionis.s.
qꝛ oẽs intentiones diuidunt̃ in habitus quiescentes ꝛ
mobiles ↄueniũt oẽs gẽtes in hoc ꝙ posuerunt ꝑncipia
nominationũ nomen ꝛ verbũ:ꝛ posuerũt nomẽ cuilibet
forme quiescenti:ꝛ verbũ cuilibet forme mobili.Idẽ etiã
Cõ.17.ꝛ 48. pꝫ per alias auctoritates eiusdem supra allegatas ex.5⁰
phy.ꝛ alias alibi plures:patet igit̃ que res sit mot⁹:ꝛ de
qua verificat̃ diffinitio motus a pho data.Sed qꝛ qdaꝫ
mot⁹ sunt acquisitiui.qdam v̍o deperditiui iuxta satis
cõem modũ distinguẽdi.Et qꝛ ea que dicta sunt solũ cõ⸗
ueniũt acqsitiuis:videndũ est que res est mot⁹ deꝑditiu⁹
seu ↄtinua deꝑditio.Et dcm̃ est ꝙ sicut illud cui⁹ ps est
actus alicui⁹ cui⁹ ꝑus imediate nõ fuit:ꝛ imediate pars
erit actus eiusdẽ que nõdũ est actus est mot⁹acqsitiuus:
sic ecõtra illud cui⁹ imediate ꝑus ps fuit actus alicuius
que nũc nõ est actus illi⁹:ꝛ alia pars est actus eiusdẽ que
imediate nõ ſm se totã:sꝫ ſm ptẽ tñ erit:actus eius est
motus deꝑditiuus:vel sub planiorib⁹ ꝛ vsitatiorib⁹ v̍bis
mot⁹ deꝑditiu⁹ est cui⁹ ↄtinue ps post partẽ alicui deꝑdi
tur:sicut acqsitiuus est cui⁹ ↄtinue ps post ptẽ acqrit̃ ali⸗
cui:qđ.s.dĩ moueri.Et qꝛ sicut tale qđ mouet̃ motu acq⸗
sitiuo est ens in potẽtia ad acqrẽdũ ꝛ iq̄ntũ ipm est hɱ
mot⁹ acqsitiu⁹ est act⁹:sic ẽt qꝛ illud qđ ↄtinue aliq̄ꝫ rem
ꝑdit est in potẽtia ad ꝑdẽdũ iq̄ntũ ipm est hɱ:talis res
que ↄtinue deꝑdit̃ est ei⁹ act⁹:ꝛ per ↄñs mot⁹.Mutatio
Cõ.21. ni aũt vt a motu distinguit̃ ſm Cõmẽ.5⁰ phy.talis diffi⸗
nitio nõ ↄuenit.Et iõ põt dici ꝙ mutatio acqsitiua que
nõ est mot⁹ est res ſm se totã ꝑ alicui acqsita.Et diffini⸗
tio ei⁹ põt eẽ act⁹entis qđ ad ipm ſm totũ imediate fuit
in potẽtia ad hẽdũ.i.ꝙ imediate ꝑus nihil habuit il⸗
lius act⁹:sꝫ fuit tñ in potẽtia ad habẽdũ:mutatio aũt de
perditiua que nõ ẽ mot⁹.v.g.corruptio subita nulla res
est:põt tñ hic tale qđ nois absentia totalis ei⁹ ꝙ imedia
te fuit act⁹ alicui⁹.vnde illud dĩ taliter mutari:qđ ꝑus i⸗
mediate habuit aliquẽ actũ:quẽ nec aliq̄ꝫ ei⁹ partez nũc
hꝫ.Si aũt querat̃ qđ sit mutatũ eẽ:vt distinguit̃ contra
motũ ꝛ subitã mutationẽ:vno mõ põt dici ꝙ nihil est:ꝛ
talis qđ est oĩno irrõnalis ꝛ inintelligibilis:sicut ꝛ ea q̄
quereret̃ que res est mobile est mutatũ ad b vľ ad illõꝛ
q̄uis rõnabiliter possit queri qđ significet hec oĩo tota:
mobile est ad b mutatũ vel acqsiuit:aut ꝑdidit b:vnde
ꝛ auctẽs dicẽtes ꝙ mutatũ eẽ est in istãti.Et quodlibet
mutatũ eẽ ꝑcessit aliqđ moueri:nõ sunt itelligẽde q̄si b
qđ dĩ mutatũ esse significet aliq̄ꝫ rem ſm se:ꝛ ꝓ illa sup⸗
ponit i ꝑdictis oĩonib⁹.Sed ꝑma exponẽda est sic ꝙ oẽ
mutatũ eẽ:est mutatũ in istãti:ꝛ scđa sic.ad qđcũq̄ꝫ mo⸗
bile est mutatuꝫ ad ipm ꝑus mouebat̃:ꝛ sic ẽt cetere suo
mõ:alio mõ põt dici ꝙ mutatũ eẽ est res acqsita ꝑ⁹:cui⁹
imediate ꝑma pars post partẽ acquirebat̃:ꝛ vtroq̄ꝫ mõ
põt saluari quecũq̄ꝫ auctoritas sane intellecta:nec finge
re oportet tales res iposſibiles quas vocant mutata esse.
hec quantum ad articulum primum sufficiant.

2⁹ arti.

Nunc 2⁰ obiciẽdũ est ↄtra ꝑdicta:ꝛ ꝑ⁰ ꝓbat̃ in gña⸗
li ꝙ mot⁹ sit res distincta a ꝑmanẽtib⁹ qualeꝫ
ꝑ^m fingit opio.¶ Primo qdẽ sic.oĩs res que põt corrũpi vľ
desinere esse nulla re ꝑmanẽte desinẽte eẽ est res distin⸗
cta ab oĩ ꝛ oĩb⁹ reb⁹ꝑmanẽtib⁹ simul.Sed mot⁹ est ta⸗
lis res que põt ꝛc̃.q̃.maior tenet imediate ex ꝑmo pñ⁹ de
quolibet eẽ vel nõ eẽ:ꝛ minor est euidẽs:nã aliqd qđ lo⸗
caliter mouet̃ põt quiescere:esto ꝙ nulla res ꝑmanens
corrũpat̃:si aũt quieuerit mot⁹ quo mouet̃ desinet esse.
igit̃ mot⁹ ille põt desinere esse:nulla re ꝑmanẽte desinẽ
te eẽ.Eodẽ mõ ꝓbat̃ ꝙ mutatio sit res distincta a ꝑma⸗
nentib⁹:nã mutatio cessat eẽ nõ desinẽte aliq̄ re ꝑmanẽ⸗
te.pꝫ de mutatiõe que est generatio:que post istãs quo
mẽsurat̃:nõ est:ꝛ tñ nullã rem ꝑmanẽteꝫ necesse est cor⸗
2^m rumpi.vt pꝫ in illuminatione aeris ꝛ gnõne itellectiõis
ꝛ volitionis:ꝛ sic de aliis.¶ 2⁰ partib⁹ mot⁹ repugnat eẽ
simul:nõ aũt partib⁹ rerũ ꝑmanẽtiuꝫ:igit̃ motus est res
3^m distincta a permanẽtibus.¶ Tertio.nullus motus põt
esse in instanti.quelibet res permanens potest esse in in⸗
4^m stanti:igit̃ nulla res ꝑmanens est motus.¶ Quarto.oĩs
acquisitio per quaꝫ vna res acquirit aliam est res distin
cta ab vtroq̄ꝫ illarum sigillatim ꝛ cõiunctim:pꝫ.qꝛ nihil
est medium acquirendi seipsum:aut sibiipsi vt aliquid
Cõ.48. acquirat:sed omnis motus acquisitiuus est hɱ ſm Com
menta.5⁰ physicoꝝ.vbi dicit ꝙ motus nihil aliud est q̄
acquirere partem post aliam ex illo ad qđ res mota mo
uetur donec acquirat illud ad quod mouetur perfecte:ꝛ
Cõ.4. tũc cessat.Et in tertio lib.ait.motus.n.nihil aliud est q̄
generatio partis post partẽ illius perfectionis ad quã tẽ
5^m dit motus donec perficiat̃ ꝛ sit in actu.ergo ꝛc̃.¶ Quin
to.si motus non esset res distincta a permanentibus nõ
T.c.133. essent.5.sensibilia cõmunia:sicut dicit phs.2⁰ de anima:
patet consequẽtia:qꝛ inter illa numeratur motus:ꝛ con⸗
stat ꝙ omnis res permanens que est de sensibilibus cõ⸗
munib⁹ cõprehendit̃ sub aliquo aliorꝫ quatuor ibi nu⸗
6^m meratorum.¶ Sexto.omnis motus est velox vel tar⸗
dus:nulla res permanẽs est velox vel tarda.igitur nulla
7^m res permanens est motus.¶ Septimo specialiter argui
tur.ꝙ motus non sit res que acquiritur:qꝛ ad illam est
motus:ꝛ ad nullum motuꝫ est motus:patet quinto phy
T.c.10. ꝛ.11. sicoꝝ.¶ Confirmatur auctoritate expressa Cõmenta⸗
toris qnto physicorum cõmento.5⁰ dicentis ꝙ albifica⸗
tio est motus:non albedo:ꝛ rõ eius est que nũc facta est.

8m ¶ Octauo ad idez. omnis via ad rem distinguit a re illa. pz per Cōmē. 3° phy. sed omnis motus est via ad rem permanētē: vt pz per eūdē. 4° meta. com. 2. et pmo celi: et cōstat q nō est via: nisi ad illa per que ipm acqrit. g̃ &c. (Cō. 4. Cō. p.)

9m ¶ Nono arguit ad idē ex itētiōe Cōmētatoris. 5° phy. vbi dicit q motus sm suā māz est in pdicamēto passionis: et post dicit: q sm suā formā est trāsmutatio cōiuncta cū tēpore: pz igit q res que acquirit nō est mot⁹ formalr sumptus qui est trāsmutatio: vt hic de motu loquimur: sz est mā ei⁹. (Cō. 9.)

10m ¶ Decimo arguit. q magnitudo que acqrit non sit motus localis: nā motus ois est actus mobilis: et est in mobili: loc⁹ aūt vel spatiū aut magnitudo super quā mobile mouetur: nec est actus mobilis: nec in mobili.

11m ¶ Undecimo. ponat q sup magnitudine a. moueatur corpus b. qđ tn̄ nunq̄ alias mouebat sup ea: tunc sic. hec magnitudo. s. a. fuit anteq̄ b. moueret super a. q2 hic mot⁹ quo b. mouet nō fuit anteq̄ b. moueret super a. igit motus nō est hec magnitudo. (A.)

¶ Itē sic hanc magnitudinē possibile est eē nullo motu existēte: sed hunc motū quo b. mouet sup a. impossibile est eē nullo motu existente. igit hic motus nō est hec magnitudo. (B. .o.)

12m ¶ Duodecimo arguit. si spatiū aut magnitudo sup quā mobile mouet vel locus eēnt mot⁹: ꝯtrarij mot⁹ eēnt idē: qđ est īpossibile. ꝯñtia pz: q2 sup eādem magnitudinē pōt mobile moueri ṗus ex vna pte ad aliā: et deinde ecōtra: qui motus vtiq3 cōtrarij sunt: sicut motus sursum et motus deorsum super illud spatiū.

13m ¶ Decimotertio mot⁹ corruptus rediret idē numero per nāni. Si. n. aliqd moueret nūc per aliqđ spatiū et postea qescat: et iterū per idez spatiū moueat: idē erit mot⁹ q est postea: et qui fuit ṗus: si motus non est aliud q̄ ipm spatium.

14m ¶ Decimoquarto. 6. phy. pbat q motus diuidit diuisione mobilis et diuisione spatij: qđ verum nō eēt: si mot⁹ non eēt aliud q̄ spatiū. (T. c. 17.)

15m ¶ Decimoquinto. tūc motus celi eēt terra circa quā mouet: et cum motus celi numerat⁹ sit tēp⁹ vel saltē subm tēporis: terra esset tēpus vel tpis subm: que sūt absurda.

16m ¶ Decimosexto. mot⁹ celi est vniulis cā gnōnis et corruptionis inferiorū: vt pz 2° de gnōne. et. 12. meta. per Cōmentatorem. sed cōstat q terra nō est talis cā. g̃ ipsa non est motus celi. (t. c. 56.)

17m ¶ Decimoseptimo. si nullus motus localis eēt vel eē posset: qđ nō eēt magnitudo vel spatiū qđ acqreret: sequeret q impossibile eēt aliquid moueri localr: nisi acqreret aliqđ spatium: sed ꝯñs est falsum: nā constat q deus posset īfluere ad intelligētiā mouētē celum lunare: sicut nunc īfluit. et illa agere circa illud: sicut nunc agit: et cū hoc annihilare omne aliud corp⁹ mūdi posset: posset ēt deus creare vnū celū totū solidum intrinsecus: et annihilare omne aliud corp⁹: et tn̄ rotare ipz sicut nunc actualiter vertit: B aūt posito pz: q illud moueret localr: et tn̄ nullā magnitudinē: aut ēt rez aliq̄ permanētē acqreret.

18m ¶ 18° arguitur in speciali q alteratio non sit q̃litas que acqrit vel depdit: q2 si sic sequeret q motus ex vna forma ꝯtraria in aliā: vt ex albedine in nigredinē nō eēt vnus nūero: sz duo. pz ꝯñā: q2 ibi sūt due forme: quaꝝ vna cōtinue depdit et alia ꝯtinue acquirit. Sed ꝯñs est ꝯtra pħm. 5°. physi. vt pz in caplo de ꝯtrarietate mot⁹. (t. c. 47.)

(Rñsiōes a 1 obta) ¶ Ad pmā ꝯcedo maiorē et nego minorē.

(Ad pm) Ad pbationē cōcedo q illud qđ cōtinue mouet pōt quiescere: esto q nulla res pmanēs corrūpat. Et cū addit si qeuerit: motus desinet eē. dico q si qeuerit nulla re pmanēte desinēte eē: vt ṗus sumebat motus ille nō desinet eē: sed mobile vtiq3 desinet moueri: et motus desinet esse mot⁹: B aūt nō erit pp desitionē alicui⁹ rei. Sed iō q2 id ex motu qđ est acqrēdū dū mobile mouet erit acqsitū complete: et nō imediate erit aliqd acqrēdū: sicut reqrit ad B q res aliq̄ sit mot⁹: vt pz supra. eodem mō dico q mutatio nō desinit eē: sz desinit eē mutatio: et nō ē: q2 illa res nō ē mutatio: nisi qñ verū est dicē: q ipa ē act⁹ ei⁹ qđ ad ipz sz totū imediate ṗus fuit in po°: q2 solū vē dī in illo istāti quo p° subm est mutatū ad ipz: nec B ē: q2 res aliq̄ tūc corrūpat: sz iō q2 in esse ꝯtinuat.

(Ad 2m) ¶ Ad 2m dico. q ista ppō. ptib⁹ mot⁹ repugnat eē sil in sua ppa sigñatione. est falsa. Si tn̄ sumat nō in ppa sua sigñatione: sz sic nō denotat per illā hāc eē ipolez. ptes mot⁹ sil acqrunt vl sil fuīt act⁹ mobilis. in quo sensu eā dāt recte itelligētes: vera est. Sed ex ea in tali sensu: et ex alia pte añtis in q̃cūq3 nō seq̄ ꝯñs illatū.

(Ad 3m) ¶ Ad 3m dico. q illa maior. nullus mot⁹ pōt eē in istāti. de vtute sermonis est falsa. Si tn̄ sumat: sicut bn̄ itelligētes sumūt loco huius: nihil mouet ad aliqd in instāti: vā est: sz ex illa et minore nō sequit ꝯ: sicut pz.

(Ad 4m) ¶ Ad 4m: qcqd sit de maiore. dico q minor recte sumpta sub ad itellectū maioris sm pbationē eiusdē est falsa. Et ad auctē pmā Cōmē. cū dī q motus nō est aliud q̄ acqrere &c. dōm q ly acquirere. pōt sumi verbalr et noialr. Si p° modo dico q sicut pz attendēti si ista ppō dbeat eē itelligibilis ibi hec dictio mot⁹ ponit loco hui⁹ īfiniti moueri: vt dicat moueri nō ē aliđ q̄ acquirere ptē post ptē &c. qb⁹ īfinitis ꝑūcta debēt itelligi eē supposita: vt sic pficiat oro. aliq̄ rē moueri nō ē aliđ q̄ ptē post ptē: vel illā rē ptibilr acqrere &c. Sz per talē orōnē nō denotat q̄ res sit vel nō sit mot⁹: sz poti⁹ qđ significet p B q aliqd dī moueri: qm̄ nō aliđ q̄ qđ sigñat cū dī ipm q ꝯtinue ptibilr acqrit aliq̄ rē. Et sz B nihil valet auctas ad ppositū argumēti. Si vō sumat noialr. q̄si dicat. mot⁹ est acqsitio ptis post partē: sm quez modū vī sumē argumētū: dico. q ibi est ꝯstructio intrāsitiua: acqsitio ptis. i. ps acqsita vl q̄ acqrit: et est sensus. motus est &c. i. mot⁹ est id cui⁹ ꝯtinue ps post ptē acqrit. vel sic. cui⁹ ps ē acqsita: et imediate post acqret: et isto mō nō habet q mot⁹ sit aliq̄ res ab ea que acqrit: sz poti⁹ eadē. Et hūc eē itellectū Com. ibidē pz: nā statiz subdit q illđ qđ acqrit est ps sube mot⁹: et iterū q suba mot⁹ est de nā ei⁹ ad qđ est. (5. phy. c. 48.) Eodē mō itelligēda est alia auctas eiusdez tertij phy. motus nō est aliud q̄ gnō &c. i. nō est aliud q̄ res que ꝯtinuo ptibiliter gñat: et accipiēdaz est ly gñat cōiter tanq̄ si diceret: acqrit vel fit act⁹ mobilis. Et sic est act⁹ mobilis: et q sic est itelligēdū sm Com. pz: q2 ibidē dicit q mot⁹ sic accept⁹ nō differt a pfectiōe ad quā vadit: nisi sz magis et min⁹. Et postea subdit q glz mot⁹ talr sūpt⁹ est in gñe illi⁹ rei ad quā vadit. (Cō. 4.)

(Ad 5m) ¶ Ad 5m dōz. q qñ pħs dicit q cōia sensibilia sūt mot⁹ et qes &c. nō intelligit q qđlibet taliū sit q̄dā res ab alijs disticta percepribilis ab oib⁹ vel plurib⁹ sensib⁹. pz. n. B eē fīm de q̄titate sm oēs itelligētes: et silr de nuō: vt in p̊. 24. dist. pbatū est. Sed est itētio ei⁹ q per plures sensus pōt hēri noticia cui⁹ vtute cognosci pōt sensibile illi⁹ sensus moueri vel qescere: et si plura sentiant pōt cognosci quot sunt: et silr tā per tactū q̄ per visum qb⁹ duob⁹ sensibus tn̄ sm Cōmē. ibidē magnitudo et figura dicunt eē cōia: pōt hēri notitia quāte magnitudinis vel cuius figure sit suū sensibile: et lz nec quies nec mot⁹ nec numer⁹ et forsitan nec figura sint tales res sm se distincte a ceteris sensib⁹ proprijs et cōib⁹: q2 tamē aliquādo sic ꝯtigit cognosci q sensatū mouet q nō cognoscit quāte magnitudinis sit: aut cuius figure: vel vtrū tn̄ vnuz sentiat vel plura: et si plura nescit quot: et similr aliquādo cognoscit cui⁹ figure: et ignorat vtruz moueat vel quiescat: et sic de alijs: idcirco cōnumerātur adinuicē quique cōia sensibilia. (2°. a. c. 64.) Aliter ēt potest dici ad dictum pħi: nec repugnanter ei qđ dictum est in disti. 24. pmi lib. q. 2. est dictum.

(Ad 6m) ¶ Ad 6m dico. q

maior pprie sumpta est falsa. Sed si sumat loco huius. oē qd mouet: mouet velociter vel tarde: sic eā ponūt recte itelligētes vā est. ꝛ tunc minor si sumat recte suberit falsa. nā hec est falsa. nulla res pmanēs mouet velociter vel tarde. ❡ Ad 7m dōm ꝙ sicut dicit Cōmē. 5° phy. motus est trāslatio rez exñtiū de forma qescēte in formaz quiescentē: ꝛ tñ sequit ꝙ trāslatio nō idigeat trāslatiōe: nisi p accñs ꝛ cōmēto sequēti. Trāsmutatio ingt eēntialiter est de qescēte in qescentē: ꝛ itelligo h p qescētē illō qd caret trāsmutatiōe siue in loco siue in alio. Ex his pz ꝙ terminus mot' pprie sm Phm et Cōmē. nō est res: q acqrit p motū: quā vt supra pz Cōmē. vocat formaz mobilē: sed termin' est fora qescēs sm expōnē supra dataz: forma aūt qescens non est forma mobilis seu que acqrit lz fuerit talis. Et ideo ppō illa que assumitur. motus est ad rē que acquirit tanq̄. s. ad terminuz. falsa est: gnimo ipsa est mot'. Et ppterea dicit Cōmēta. ꝙ albificatio est mot'. nō aūt albedo. nā vt supra pz albedo est nomē forme quiescentis. Albificatio aūt nomen forme mobilis: ꝛ qa nunq̄ forma quiescens est forma mobilis. iō albedo nō est albificatio neq3 motus: ꝛ ꝙ ista sit intētio sua ibidē pz. nā ait sic. ꝛ qa māifestū est: ꝙ albedo est forma qescens imobilis: ꝛ qui fingit ipsam moueri: nō est loquendū cū eo in hac scia: dixit. s. Aris. dignū est vt albificatio sit mot' nō albedo. ❡ Ad 8m dōm ꝙ via pōt duplr sumi. vno mō pprie: ꝛ sic spatiū interceptuz iter aliq̄ corpora p qd ex vno pōt iri ad aliō dicit via: ꝛ tale vtiq3 distiguit a re ad quā est. alio mō sumit via transūptiue. ꝛ isto mō multipliciter quātū ad ppositū facit. vno mō aliqd iperfectū vel minus pfectū preuiū alicui perfecto eiusdē rationis dī via respectu illi'. ꝛ isto mō dicit mot' q est act' impfectus via ad actū pfectū: ꝛ sic itelligit Cōmē. cū dicit motū eē viā: sicut pz p eūdē 2° phy. vbi ostēdens quō trāsmutatio nālis dī via in formā. ait. via in reb' gñabilibus per nām est de specie eius ad qd venit: sed dñt sz magis ꝛ min'. ❡ Itē 5° physi. dicit ꝙ via de potentia ad actū est de genere actus qui est cōplemētuz: sed dñt sm magis ꝛ min'. ire eni ad caloreȝ est calor quoq̄ mō: ꝛ silr ire ad frigus. Ex h aūt pz ꝙ nō cōcludit motū eē aliquā rē talē a pmanētibus distinctā: gnimo esse eiusdē spēi cū aliqbus pmanentib'. ❡ Ad 9m dōm ꝙ nō voluit Cōmē. distinguere in motu duas res: quaz vna sit eī' mā: altera vō forma vt imaginat argu. Sed eiusdē rei duplicē cōsiderationē vel rōnē: sm quaz vnā est in vno pdicamēto: ꝛ sz alterā in altero: vt gra exēpli calefactio: q̄ nō est nisi calor trāsmutabilis sm modū loquēdi Cōmē. pōt ꝯsiderari sm suā entitatē actualē ꝛ potēalē absolute sm se: ꝛ sic sm Cōmē. cōsiderat sm suā mām nō sm suā formaz . i. rōnē qditatiuā. nā si ꝯtinue ꝛ ptibilr fieret aliqs calor sine subiecto: nec esset actus alicui' subi i esset qdez talis entitas q̄lis alius q ptibilr fieret in subto: nō tñ eēt motus: qa nō eēt actus entis in po° ꝛc. ꝛ per ꝯñs illud nō sufficit ad qditatē motus pfectā: ꝛ ideo est impfecta ꝛ partialis cōsideratio mot': vt sic aūt est in eodē genere cum calore qescēte seu pfecto: ꝛ nō differt sm Cōmē. nisi sm magis ꝛ min': ꝛ iō dicit ꝙ ire ad calorē est calor quoquo mō. ꝛ isto mō dicit Cōmē. motū cōsiderari sm suā māz. Et ꝙ ita accipiat mām motus nō p aliq̄ mā in q̄ sit subiectiue: vt arg' imaginat pz p eūdē infra. in pn° vbi distiguit duplicē mām trāsmutationis. s. mām que est genus in quo est trāsmutatio. i. que sm aliqd trāsmutat: ꝛ māȝ in qua est trāsmutatio: que. s. est de alio genere a gñe transmutationis: ꝛ eodē modo in fine cōmēti distinguit duplex subiectū motus dicēs. subiectuz motus intelligitur duob' modis: quoꝝ vnus est in quo est motus. s. corpus motū. scdm vō est genus in quo est trāsmutatio. s. quantitas transmutabilis: aut substantia: aut vbi: aut qualitas. Ecce ꝙ distinguit duplex subm ꝛ duplicez mām motus: vnā in qua est: ꝛ illa est corpus: qd mouet: qualem mām pprie nō habet ex motib' nisi alteratio vel generatio: et aliam nō in qua est motus: sed que est ipse mot' per idētitatez: ꝛ illa est res que acquirit. Alio modo pōt cōsiderari sm suā formā. i. sm perfectā quiditatiuā eius rōnē: ꝛ tūc cōsiderat vt est actus entis in potētia sm ꝙ in potētia siue vt actus calefactibilis iquātū huiꝰ: ꝛ sic dicit calefieri: ꝛ est in pdicamēto passionis: vt dicit Cōmen. ꝛ ꝙ ita itelligat Cōmē. motū ꝯsiderari sm suā formā pz. ait eni. sm aūt formā. i. sm ꝙ est trāsmutatio cōiuncta cum tēpore. i. successiua ꝛc. cōstat aūt ꝙ sm ꝙ est act' mobilis inquātū hꝰ est trāsmutatio: ꝛ hoc est eē trāsmutationez talē: qd est eē actū entis in potētia iquātū in potētia: vt supra pz. vnde ꝛ cū ait. ꝙ motus sz ꝙ est forma in hac mā est pdicamētū per se vel ꝙ vt sic sit in pdicamēto passionis: ibi mā nō sumit: sicut qñ dicit ꝙ motus cōsideratur sm suā mām: sm mām accipit pro mobili: qd alio modo dicit mā motus: vt pz in distinctione eius pmissa de subiecto ꝛ mā motus: nam sm ꝙ est actus mobilis sic est in pdicamēto passionis: sicut etiā sm ꝙ est act' motoris est in pdicamēto actionis: vt pz p Phm ꝛ eundē Cōmen. 3° phy. Et sm h eadē eēntia mot' sm triplicē eius rationē vel ꝯsiderationē ad triplex ptinet pdicamētū. ❡ Ad decimū dōm ꝙ ois motus est actus mobilis: nō tñ ois motus est actus mobilis itrinsecus vel inherens: sed aliquis est extrisecus vt loc' locati: sicut supra dictū ē: qd vō addit ꝙ ois mot' est in mobili si sumat esse in: per realē iformationē falsuz est. Si vō per predicationē: ꝛ termini supponāt mālitet verū est: ꝛ tunc sumit actus exercitus pro signato: ac si diceret de quolz mobili motus pdicat: ꝛ debet sic exerceri. omne mobile mouetur: ꝛ sic intelligi debent tales ppōnes cum inueniunt ab auctoribus posite. Similr cum dicunt ꝙ mot' est accñs mobilis non oz accipi accñs pro re alteri inherente: sed pro pdicabili qd cōtingit de alio pdicari: quō accñs est vnū de qnque pdicabilibus: q̄uis etiā aliquis motus sit accñs pmo mō. s. alteratio. ❡ Ad xim dico ꝙ minor pme forme. s. illa. hic motus nō fuit anteq̄ b. moueret sup. a. est falsa supposito ꝙ maior sit vā. vnde sicut hec magnitudo fuit ante: sic ꝛ hic motus: lz hic mot' nō añ fuerit mot'. ❡ Ad scdam formā dico ꝙ si minor sumat in sensu cōposito q̄lrcūq3 sumat maior. vtraq3 vera est: sed ex eis nō sequit illa cōclusio. sicut nō sequit. deū possibile est eē nulla creatura beatificabili exñte. hūc beatificantē impoſe est eē nulla creatura beatificabili exñte. igit beatificator nō est de'. nā vtraq3 pmissa est vā. si minor sumat i sensu cōpōnis. ꝛ tñ ꝯ est falsa. si mior vō sumat in sensu diuisiōis: nego illā. nā hic motus pōt vtiq3 eē nullo motu exñte: qm pōt eē ꝛ nō eē mot': sic ēt h btificans pōt eē nullo beatificante exñte. nā ēt pōt eē ꝛ nō eē beatificās. ❡ Ad 12m nego ꝯñaz. Et ad pbationē dico ꝙ lz eadem magnitudo vno tpe sit mot' sursuz: ꝛ alio tpe mot' deorsuz: nunq̄ tñ motus sursuz est mot' deorsuz re' eiusdē moti. supposito ꝙ nihil moueat sursuz ꝛ deorsuz sup eādē magnitudinē p. Si tñ poneret aliqd sic sil moueri ꝯcederem ꝙ idē esset mot' sursuz ꝛ mot' deorsuz: sed dicerē ꝙ nō eēnt motus ꝯꝛij. sic oporteret etiā dicē ꝙ moueri sursuz ꝛ moueri deorsū nō eēnt termini ꝯꝛij: qa sil de eodē vificarent. ❡ Ad 13m nego ꝯñaz: nec pbatio valz: qa mot' localꝭ q fuit pus: ꝛ posteā est nō fuit corrupt'. ❡ Ad 14m dōz ꝙ sensus auctoꝝ dicētiū ꝙ mot' diuidit diuisione mobilis ē ꝙ alij ꝛ alij pti mobilis. alia ꝛ alia ps motus corrñdet: ꝛ h hñ saluat

Margin notes: 7m. — 5 ph. c. 5 — Ad 8m — Cō. 14. — Cō. 9. — Ad 9m — Cō. 15. — 5 ph. c. 9 — t. c. 19. — Ad 10m — Ad xim — Ad 12m — Ad 13m — Ad 14m

de motu locali posito q̃ sit magnitudo que acqrit: sic ps ītuēti. cū aūt dicūt q̃ diuidit diuisione spatij: itelligūt q̃ alia ⁊ alia pars spatij est alia et alia pars mot⁹: ⁊ prior ps spatij est prior pars motus: ⁊ posterior posterior. ¶ Ad 15m [Ad 15m] dici pōt q̃ motus celi est magnitudo ꝯtinētis que est locus eius: ⁊ h̄ vlr verū est de quolz celo moto: qa qdlz fm veritatē a supiore cōtinet. Si tn̄ ita eēt vt opinat⁹ ē phs q̃ pmū mobile nō cōtinet ab aliquo alio celo: dicendū eēt q̃ sicut celū dicit localiter moueri: nō qa mouet in loco: sed circa locū: quo tn̄ modo saluat phs 6° phy. ipsum [T.c.85. ⁊ 86.] moueri de loco ad locū circa cōuexū terre. ita dōm iquit esset q̃ terra eēt mot⁹ celi lquātū est hō act⁹ extrinsecus iquātū mobile est. Cū vō vlterius infert q̃ terra eēt tps: qa mot⁹ celi est tps: dico q̃ in sua ꝓpria significatiōe sūpta. hec ꝓpositio motus celi est tps est falsa. in ꝓprio aūt accepta. s. loco hui⁹. celū qd ꝯtinue mouet est tps: sic ifra [Ad 16m] declarabit vā est. ¶ Ad 16m dōm q̃ illa ꝓpō. motus celi est causa gnōnis ⁊ corruptionis inferiorꝫ. est distinguēda fm amphibologiā. nā de vir. ser. ⁊ in sensu quē ꝓ facit est falsa: iproprie tn̄ ⁊ accepta loco hui⁹. celū qd mouet ē cā gnātionis ⁊ corruptionis est vā. ⁊ hic est itellect⁹ auctorū qui per ꝓpōnes nolunt aliud significare: nisi q̃ qa celuz mouet: ⁊ aliqn̄ quedā eius ptes nobis magis appropinquant: ⁊ aliqn̄ minus: aliqn̄ est gnātio: aliqn̄ corruptio in istis iferioribus. Et hāc eē itētionē phi: cuz simīa loquit declarat in sequēti dis. q. p°. arti. p. ꝓpōne 3°. vbi dicit q̄ res est tps. Et pro certo istorꝫ gnātionē (etiā si motus celi esset aliqua talis res in celo successiua qualē fingit alia opp.) stultū eēt in talē rem reducere tanq̄ in cām: ⁊ non potius in ipm celū ⁊ formā eius virtualr cōtentiuā horū [Ad 17m] inferiorꝫ. ¶ Ad 17m cōcedo ꝯñam ⁊ ꝯñs: itelligēdo semp mobile acqrere talr locū vel spatiuz qualiter localr mouet. Ad ꝓbationē falsitatis cōsequētis. dico q̃ si nihil pter celū eēt: non obstāte q̃ itelligētia applicaret virtutez suā motiuā: sicut nunc: nō tamē tunc moueret celū localiter neq̃ celū moueret. sic q̃ tūc esset verū dicere. Intelligentia mouet celū aut celū mouet localr. Et mirū est si aliqs hic oppositū ꝯcipiat. nā sicut impoīe est aliqd moueri fm qualitatē nullā qualitatē acqrendo vl deꝑdēdo. ita impoīe est aliqd moueri fm locū nisi acqrat locū vel deꝑdat: aut fm ipm mō aliquo trāsmutet. h̄ autē est impossibile: si tn̄ celū ⁊ nullū aliō corp⁹ sit in rerū natura. ¶ p. Cōstat q̃ ois mutatio est ex aliquo in aliqd: vt ps [t.c.7] 5° phy. nec est poīe mutari aliqd nisi ex aliquo in aliqd: vt ps 5° phy. nec est poīe nō ex aliquo loco vel ad locū vl vtroq̃ mō aut aliqualr alr fm locū: qa ꝓ nūc non curo: vtrū in loco vel ad locū vel circa locū aut aliq̄ mō: sed solū h̄ itelligēdo q̃ ipoīe est aliqd moueri localr si nullus oino sit loc⁹. dico igit q̃ in casu illo hec nō eēt vā. celum localr mouet: sz hec ꝯditiōalis bn̄ eēt vā. si aliqd locaret celū q̄cūq̃ mō nūc dicat celū locari de quo nō curo. esto q̃ illud: ⁊ ois alia corpa quiescerēt: ceteris se vt nunc hn̄ti- [Ad 18m] bus celū moueret ⁊ intelligētia moueret celū. ¶ Ad 18m nego ꝯñaz. Ad ꝓbationē dico q̃ fundat l falso. vz q̃ idē mobile pmo sil ꝑdat vnā formā fm essentiā ⁊ aliā ꝯtrariā etiā fm eēntiā acqrat. h̄ siquidē falsuz est: qa tūc forme ꝯrie sil eēnt in eodē subto pmo: qd ē falsuz: vt ostēsum fuit in p dis. 17. Sed mobile exñs sub vna for° ꝯria: si debeat trāsmutari ad aliā motu cōtinuo pus ꝑdit illā ptibiliter: ⁊ postea oppositā acqrit iuxta modū q dictus fuit vbi supra: ⁊ tn̄ cū mobile cōtinue perdit formā pmā dicit moueri ad ꝯriā fm phm nō quidē fm eēntiā illius: sed s. n dispositionem: vt ibidem declaratum est.

[Rn° ad arg. pñ.] ¶ Ad argm pncipale. q. dōm q̃ h̄ nomē successiuū pōt hr̄e duplicē diffinitionē explicantē quid significet. vnā talez aliqd hns ptes sibi fm pus ⁊ posteri⁹ succedētes: q̄rꝫ nulla sil cū alia in aliq̄ instāti vel tpe eē pōt: ⁊ nulla ēt fm se totā ꝑ pōt eē ꝑ tps. Alia diffō eē pōt: cui⁹ ps an̄ ptē sit vl alicui acqrit: ⁊ nulla sil cū alia acqrit. Permanēs vō describit q̃ fm se totū ꝑ pōt durare ꝑ tps ⁊ in diuersis istātibus esse. Et ex h̄ seqt q̃ si aliqd eiusmodi hēt ptes: partes sue prīt sil eē. Tūc ad argm dico q̃ si p° sit diffō successiui: sicut vī eē fm opionē reprobatā q̃ taz maior q̄z minor ē falsa. Maior qdē ꝓꝑ falsaz iplicationē. iplicat enī cū sit affirmatiua q̃ sit aliq̄ res successiua: qd nō solū falsuz: sz etiā ipoīe est: vt satis pz ex supiorib⁹. Ad ꝓbōnem dico q̃ vtriq̃ si ea sit diffō successiui. successiuū ⁊ ꝑmanēs ex opposito distiguunt: h̄ est dictu q̃ corꝫ rōnes icludūt opp̃m ⁊ repugnātiā: ⁊ iō ēt ꝯcedo q̃ nullū successiuū est ꝑmanēs. Sed nō seqt ex h̄ q̃ oē: vl ēt aliqd successiuū sit res distincta a ꝑmanēte: qm̄ nulla res ē vl eē pōt successiua: sic nō seqt nulla chimera est res ꝑmanēs. igit ois chimera est res disticta a ꝑmanēte. Itē minor ē falsa. nā nullus mot⁹ est: cui⁹ ptes oēs nō sint vl eē possint sil: ⁊ ideo nullus mot⁹ ē res successiua sic accipiēdo successiuū. Si vō 2a sit diffō successiui seu si h̄ noie successiuū vtamur in sigñatione 2e diffōnis: tūc minor ē vā: sz maior est falsa. cuiuslibet enī rei q̄ ptibilr ⁊ successiue acqrit ptes prīt sil eē ⁊ durare ꝑ tps: gnlr mo ⁊ de facto alicui⁹ ptes sil sūt ⁊ durāt: sicut pz de spatio vel magnitudine que partibiliter cōtinue acquirit: ⁊ sit locus eius quod mouetur.

¶ Distinctionis. L. Questio. V.

Habito ex ꝑcedēti. q. q̃ motus nō est res disticta ab ea que ꝯtinue fit vel acqrit mobili. Quero ꝯñter. vtruz actio sit res disticta a re que fit ⁊ ab agente ⁊ passo: ac ēt ab ipsa passiōe. Et arguit [p°] q̃ sic. qa manēte agente: passo ⁊ re que fit transit actio. igit est res disticta a q̄lz illorū. ꝯñā pz: qa alias idē maneret ⁊ nō maneret: añs clarū est. nā manētibus igne q calefacit ⁊ ligno calefacto ⁊ calore in eo ꝓducto trāsit calefactio. aliogn q̄ndiu h̄ forent semꝑ lignū calefieret: qd sensu pz falsuz. q̃ aūt sit res distincta a passiōe. ꝓbat. qa passio est effect⁹ actōis. igit est res distincta. pz ꝯñā: qa effectus est res distincta a sua cā. antecedēs habet ex diffinitione auctoris sex pncipiorū: qui dicit q̃ passio est effectus illatioq̃ actionis.

Ad oppositum est phs 3° phy. vbi determinat q̃ actio passio ⁊ motus sūt idē fm rem: lz eorum rationes diuerse sint. [Oppo. T.c. 19. ⁊ 20.]

Respondeo ⁊ pmitto p q̃ hec noīa actio ⁊ passio prīt dupl̄r accipi. vno mō ꝓ potētijs seu pncipijs actiuo ⁊ passiuo quō accipiūt 9° meta. sic pz [t.c.2.] ex diuersis trāslatiōib⁹ phi: ⁊ expōne Cōmen. ibidē. Et de actiōe ⁊ passiōe sic sumptis: vt pz nō qrit qd in prīti. alio mō sigñat actio actū po° actiue: ⁊ passio actū po° passiue. ois enī po° est po° alicui⁹ act⁹ seu ad aliquē actū: ⁊ illo mō sumit phs actionē ⁊ passionē 3° phy. vbi actū actiui dicit actionē ⁊ actū passiui passionē. Et qa actū actiui [T.c.19.] inquātū huius nō est ꝓprie nisi actus q est opatio: sic nec actiuū dicit eē actiuū in actu seu actu agēs: nisi dū actualiter opat: ideo ibidē q̄si diffiniēs actionē: dic q̃ est opus ⁊ finis actiui: ⁊ eodē mō dicit q̃ passio est op⁹ ⁊ finis passiui: sic ēt Dam. li. 3° describēs actionē nō tam cōiter: sed [cap.16.] spāliter nālez dicit q̃ est opatio efficax ⁊ substātialis nature motus. Isto mō calefacere qd est act⁹ calefactiui inquātū huius dī actio: ⁊ calefieri qd est act⁹ calefactibilis inquātū hui⁹ dicit passio. de actiōe ⁊ passiōe sic sūptis ꝓcedit ꝓprie qd ista. ⁊ silr q̄stio ⁊ ꝑscrutatio phi 3° phy. [t.c.18.19. ⁊ 20.] Hoc pmisso. pmo ponā ad qōnē aliquas ꝯnes ⁊ ꝓbabo; deinde

deinde ponam ɔtra eas rōnes alioꝝ: ⁊ ad istas rñdebo.

[In' art.] **Primo** igit̃ pono ɔ̃nes qnque. Quarū p^a est: q̄ ois actio est realr̃ disticta ab agēte cuius dicit̃ actio: ⁊ ois passio a patiēte. Scda est: q̄ ois passio ē actio: nō tñ actio est passio. Tertia: q̄ nullius agētis actio ē res disticta a re quā facit agēs: ⁊ silr̃ nulli' patiētis passio est res distincta a re: que in illo fit ab agēte. Quarta: q̄ aliq̄ actio est motus ⁊ aliq̄ nō. ⁊ silr̃ aliq̄ passio est mot': aliq̄ aūt nō. Quīta: q̄ nulla actio est in agēte nisi illō agēs sit etiā patiēs. [p^a ɔ̃.] ℂ Primā ɔ̃nē sic ꝓbo. ois actus alicuius potentie seu pncipij est realr̃ disticus ab illa po^a. igit̃ actio ois est realr̃ disticta a suo agēte: ⁊ ois passio a suo patiēte: añs pʒ: q̄ nulla res est pn^m suiipsius aut est act' suimet: ɔ̃ña pʒ ex dictis. nā ois actio est act' potētie actiue ⁊ passio passiue: cū illa sit act' ⁊ opus actiui: hec aūt passiui. Cōfirmat̃ per Phm 3° phy. dicentē q̄ actio est ab agente: et [T.c.19. ⁊.20.] per Dam. vbi supra dicētē q̄ actiuum est nā ex q̄ ꝓcedit actio: cū igit̃ omne qđ est aut ꝓcedit ab aliquo realiter distinguat̃ ab illo; sequit̃ q̄ ois actio distinguit̃ realiter ab actiuo. Jtē de passione dicit Phs q̄ est in patiēte. igit̃ ab ipso distiguit̃. [2^m] ℂ P̃. Si actio esset idē cū agente actio nō ageret̃ sed ageret: ɔ̃ñs aūt quātū ad vtrāq; ꝑtē est falsuʒ ſm Dam. ibidē dicentē ex auc̃te Grego. naçāceni. Sciendū aūt q̄ actio motus est ⁊ agit̃ magis q̄ agit: quēadmodū ait diuinus Grego. in sermōe de spū scō. Si aūt actio est manifestū est q̄ aget̃: ⁊ nō aget: ⁊ sil' cū acta fuerit gescet. i. cessabit esse actio: sic etiā cessabit esse mot'. [2^a ɔ̃.] ℂ 2^am ɔ̃nē quātū ad pmā ꝑtē ꝓbo sic. ois passio est act' alicui' agētis: vt est agēs. igit̃ ois passio est actio: añs ꝓbat̃: q̄ si nō ois passio est alicui' agētis iquātū hui': seqt̃ q̄ nō oī passione passuʒ patit̃ ab agente: q̄ nō ea que nō est actus agētis. vnde si calefieri ligni nō eēt act' ignis: nō plus lignū per suū calefieri calefieret ab igne q̄ ab aq̄: ⁊ ex hoc etiā sequit̃ q̄ nō omne patiēs iquātū hui' patit̃ ab agēte: qđ est falsuʒ. ɔ̃ña pʒ. q̄ ois actus agētis vt est agēs est actio: vt dictū est. [2^m] ℂ 2° si non ois passio est actio pōe est ꝑ potētiā saltez dei aliqd vere pati nulla re agēte in ipm ⁊ aliqd vere fieri in aliquo nulla re faciēte ipm. ɔ̃ñs aūt est falsuʒ: q̄ si aliqd patit̃. igit̃ patit̃ ab aliquo. igit̃ ⁊ aliquid agit in ipm: ⁊ per ɔ̃ñs si nihil agit in ipm nō patit̃ ab aliquo. igit̃ si aliqd patit̃ ⁊ nihil agit in ipm: ipm patit̃ ⁊ nō patit̃. rursus si aliqd fit: fit ex aliq̄: aliogn nullaʒ oporteret ponere in mūdo cām agentē vel efficientē. Si aūt fit ab aliquo aliqd facit ipm. igit̃ si aliqd fit et nihil facit ipʒ aliqd fit ⁊ nō fit: ɔ̃ña ꝓbat̃: q̄ si passio alicuius nō est actio. igit̃ vel nullū agens hʒ actionē in ipm: ⁊ per ɔ̃ñs nulla res agit in ipm: qđ est ꝓpositū. nā ipōe ē agēs aliqđ agere nullā hñs actionē: vl' si aliqđ hʒ actionem in ipm illa actio est res disticta a passiōe qua illa patit̃. q̄literciq; aūt se hēat actio illa ad passionē: ex quo est res distincta ab ea nec ꝑs ei': vt suppono: pōe erit per potentiā dei aliqđ patiēs hře suā passionē actualr̃: nullo agente hērēte in ipm suā actionē. pōt eni libere īfluere ad vnā nō influēdo ad aliā. quo dato ipm vere patit̃ ⁊ nihil aget in ipm. [3^m] ℂ 3° ois actio qua actiuum agit in passuʒ est passio. igit̃ ois passio q̄ passiuū patit̃ ab agente est actio. Sʒ ois passio est passio q̄ patit̃ passiuū ab agēte vt certū est. igit̃ ois passio est actio. añs ꝓbat̃. q̄ cū nulla talis actio sit ꝑ se subsistēs q̄lʒ recipit̃ in aliq̄: ⁊ q̄cqd illō sit ipsa est act' ei': vt in quo est ⁊ est act' agētis: vt a quo est: ⁊ ꝑ ɔ̃ñs ipsa [T.c.20.] est passio: vt pʒ ex 3° phy. vbi describit̃ passio ꝑ eē actum hui' ab hoc. pʒ ēt ex alio: q̄ si illa actiōe agēs trāsmutat passuʒ eadē passiuū trāsmutat̃ ab agēte: ⁊ per ɔ̃ñs q̄litercūq; agēs agit illa actione in passuʒ eadē passuʒ patit̃ ab agente. igit̃ ipsa est passio. ɔ̃ña ꝓbat̃. tū tali ꝓbōne. i. q̄ si aliq̄ passione passum patit̃ ab agēte eadē agens agit in passuʒ: aliogn nō plus illa passiōe pateret̃ passum ab agēte q̄ a q̄libet alia re: tū q̄ supflueret passio illa q̄ nō eēt actio ex quo illa alia que est actio ipm sufficiēter patit̃.

[4^m] ℂ 4° ois res que fit actualr̃ ab agente in passo est actio. ois passio est res q̄ fit actualr̃ ab agēte in passo. igitur ois passio est actio: vtraq; pmissa patebit in sequenti ɔ̃ne. sic igit̃ ꝓbata est ꝑs p^a hui' ɔ̃nis. vʒ q̄ ois passio est actio. Scdaʒ aūt ꝑtē. vʒ q̄ nō ois actio est passio ꝓbo sic. nō oē agēs q̄ñcūq; agit: agit i passuʒ: vel saltē ɔtigit aliqđ agēs agere ⁊ nō agere in aliqđ passuʒ. pʒ. nā cōtingit deū ꝓducere aliquā subaʒ simplicē ꝑ se subsistētē: vtpote aliquē angelū vel aiaʒ nō ɔiunctā: ⁊ silr̃ aliquā aliā rē q̄lʒ vt calorē vl' albedinē absq; subto quo facto ipm ve ageret talē reʒ: ⁊ tñ in nullū passuʒ ageret. igit̃ ɔtigit eē aliquaʒ actionē q̄ nō ē passio: ⁊ pʒ ɔ̃ña: q̄ si aliq̄ talis eēt illa nō eēt act' patiētis: ⁊ per ɔ̃ñs neq; passio: ⁊ sic pʒ ꝓpo^m. s. q̄ aliq̄ actio est vel eē pōt: qđ q̄tū ad ꝓpo^m ꝑ eodē accipio q̄ nō erit passio. Ubi aūt agens agat in passuʒ semꝑ eius actio ē passio: ⁊ si ita eēt: ipōe eēt aliqđ agēs agere ⁊ non agere in passuʒ: sic ipōe est aliqđ patiēs pati ⁊ nō pati ab agēte: sic nō est dubiū. diceret Phs: q̄ ipōe eēt eē aliquā actionē q̄ nō eēt passio: sic ipōe ē eē aliquā passionē que nō sit actio: de facto igit̃ ois actio agētis i passuʒ ē passio: sic eꝫ ois passio est actio. Hec est exp̄ssa intentio Phi 3° [T.c.18. 19.⁊.20.] phy. vbi determinat q̄ idē act' est mouētis ⁊ moti ⁊ actiui ⁊ passiui: ⁊ h̃ ꝓbat: q̄ motiuū iquātū hui' motiuū est mobilis: ⁊ iō cōcludēs dicit. silr̃ inq̄t vn' vtriusq; actus: ⁊ ifra soluēs rōnē ꝓbātē q̄ actio ⁊ passio nō sūt act' vn': q̄ irrōnabile est duoꝝ ⁊ alteroꝝ ſm spēʒ eūdē ⁊ vnū eē actū. R̃ndet. neq; eni vnū duob' ꝓhibet nihil eūdē esse actū: nō sic esse idē: sʒ sic est qđ po^a est ad aliqd agēs. vult igit̃ eūdē actū eē vtriusq;: nō tñ eodē mō: sʒ vni' vt agētis alteri' vt patiētis: seu q̄ iquātū est agētis est actio: et iquātū est patiētis est passio. Cōmētator etiā ibidē dicit [Cō.18.] q̄ actio facta iter mouēs ⁊ motū est eadē: sed in respectu alteri' dr̃ mouere ⁊ in respectu reliq̄ dr̃ moueri. Jtē cōmēto. 19. in pn°. vbi q̄rit̃ in quo sit actio ait. Jn h̃ accidit qđ disputatiua. pōt eni aliq̄s dicere: q̄m nece est vt actio motoris q̄ est agere sit alia ab actione moti que est agi. hucusq; in ꝑsona alterius: ⁊ imediate sequūt̃ v̄ba ꝓpria. Et sunt idē adeo q̄ hec verba agere ⁊ agi dr̃r de eodem. nec potest aliq̄s fingere hec verba esse eiusdē cuius ⁊ ꝑo [T.c.138] ra: cū manifeste illis ɔtradicāt: vt pʒ. Jtē 2° de aīa. caplo de sensu cōi. ait Phs. sensibilis actus ⁊ sensus idem est ⁊ vnus eē aut ipsoꝝ nō idē. vbi pʒ etiā ꝓpositum. nā actus sensibilis ſm eū: vt pʒ etiā ibidē ex statī sequentibus: est actio: ⁊ act' sentientis est passio: ⁊ vtraq; ē vn' ⁊ idē act': eē aūt. i. rō diffinitiua nō est eadē: nā alia est diffō ſm h̃ nomē actio. Et alia ſm h̃ nomē passio. Jsta etiā est snīa [cap.8.] Ansel. in li. de v̄itate. vbi ait sic. vt in vno dicā q̄ in ceteris intelligas sic ꝑcutiēs nō est sine ꝑcussio: nec percussus absq; percutiente. Jta ꝑcutiētia ⁊ ꝑcussio sine inuicē esse nō queūt. imo vna ⁊ eadē res est diuersis noīb' ſm diuersas ꝑtes signata: idcirco ꝑcussio ⁊ ꝑcutiētī ⁊ ꝑcussi eē dr̃. [3^a ɔ̃.] ℂ 3^am ɔ̃nē ꝓbo sic. pmo. cuiuslibet agētis res q̄ i fac̃ est act' vt ipm est agēs. igit̃ nullius agētis actio est res disticta a re quā facit. ɔ̃ña pʒ. q̄ si res quā facit est actus ei' vt est agens ipsa est actio ei': pʒ ex descriptione actionis supra posita ꝑ Phʒ. Si aūt ipa est actio nulla alia res est actio qua mediāte facit illā pmā actionē: qđ pʒ. tū q̄ superflue ⁊ inutilr̃ poneret̃. tū q̄ eadē rōne ⁊ illius actōis esset alia actio distincta ⁊ iterū illius alia: ⁊ sic in īfinitū. añs ꝓbo. tū q̄ illius rei po^a actiua agētis est pn^m. Cuiuscūq; aūt po^a actiua iquātū hui' est pn^m ipm est actus et

operatio agentis vt agens est. ¶ Confirmat. qa agentia
qd agēdo trāsmutat subm in qd agit ipa trāsmutatio est
actus eius iquātū est agēs. pz ex diffone potētie active q̄
dicit q est pncipiū trāsmutatiōis in alio aut inquātum
T.cō.2. aliud. 9. z. 5. meta. ipsa aūt res que fit in passo z sola ipsa
T.c.17. est trāsmutatio: vt pz ex pcedenti qone. igit ipsa est act⁹
2ᵐ agētis iquātū huiꝰ. ¶ 2° pbat idē añs: qm si deus coage
ret alicui agenti ad causatiōnē illius rei quā facit. vbi g.
ad causandū calorē. igit coageret ad causanduz calorē in
ligno: z eodē modo penitus: sicut de facto nūc sibi coagit
ad cāndū calorē. Nec ad alicuius alteri⁹ entitatis a calo-
re causatiōnē coageret igni: sicut cuilibet theologo bñ pz
eē possibile. cōstat q aliquis esset actus ignis inquantū
est agens: alias nō ageret fm actū: z nulla alia res eēt ei⁹
actus iquantū hꝰ q̄ ipse calor quē faceret: sicut pz. igit z
nunc ille calor quē facit est actus eius inquātū est agens
cum per casum nō aliter se haberet calor ille ad ignez: z
2° pnlᵉᵐ ecōuerso q̄ nunc se habet. ¶ Scdo pncipalr ad ɔnē sic.
aliquā rem facit agens absq3 actione media distincta ab
illa re. igitur nullā facit mediāte actione distincta ab ea:
ɔñia pz ex eo qd nō est maior rō q vnā faciat sine actio
ne media q̄ aliaz: qnimo frustra z supuacue fingit talis
media actio in faciēdo rem aliquā. añs pbo: z sumo exē-
plū premissum: aut eni ignis causat calorē in ligno absq3
actione distincta. z habeo ppositū: aut mediāte actione
distincta: z si sic cū qualiscūq3 res sit illa actio: fiat etiam
tunc ab aliquo agente: cū ipsa nō trāseat p seipsaz de nō
eē ad esse: qa h est pcsus ipole: sequit q illaz facit aliqd
agens: aut igit illā facit agens mediāte alia actiōe: z tūc
eadē rōne z illā aliā facit agens qdcunq3 sit illud agens:
qa non variat ppositum mediāte alia actione: z sic vltra
in infinitū: aut illā facit nō mediāte alia actione z habet
3ᵐ ppositū. ¶ 3° si actio esset talis res. vbi gra. actio ignis
que est calefactio esset res distincta a calore quē facit se-
queret q saltē virtute diuina ignis posset calefacere aliqd
nullū calorē in ipso causando z posset causare i illo calo-
rē ipsum nō calefaciēdo: vel arguit q hoc posset de⁹ ipse
imediate. ɔña aūt manifestā ɔdictionē videt iplicare vl
iferre: nā si calefaceret aquā illa calefieret: z si calefieret
fieret calida. Et si sic calor fieret in illa z nō nisi ab igne.
igitur ignis causaret in illa calorem. Et similr si causaret
in illa calorē fieret calida: z per ɔñs calefieret: cum idez
significet calefieri z fieri calidū. Et sic calefieret aq̄ z nō
nisi ignis calefaceret illā: nō excludēdo inde cām pmaz.
Et sic pz q vtriusq3 ptis cōsequētis pma ps infert oppo-
sitū scde. igit ipsum infert ɔdictoria. Cōsequētia vo pro-
bat. nam deus posset coagere igni ad causationez calefa-
ctionis nō coagendo ad causationē caloris: si sunt res di-
stincte: quaz neutra alterā includit. hoc aūt posito ignis
calefaceret: qa vere po⁹ calefactiua ignis eēt ad suū actū
reducta seu ppriū actū haberet: z tñ nō cāret calorē. Itē
posset deus coagere ad cātionē caloris non coagendo ad
causationē calefactionis. Et tūc cāret calorē: nec tñ cale-
faceret: cū impossibile sit cāre calorez sine calefactione.
4ᵐ ¶ 4° accipio actionē alicuius rei. vbi gra. alicui⁹ forme
substātialis impartibilr factibilis vel alicuius itellectio
nis aut alterius huiꝰ forme que subito fit tota silr: z acci-
pio hoc nomen actio spāliter: vt nō dicitur de conserua-
tione: qño res que fit tota simul fit in pmo instāti sui eē.
Et quero an illa actio sit res disticta a re illa que fit: aut
nō. si nō. igitur inaniter ponit aliqua actio distincta a re
que fit: cum oia hec saluent que requirunt ad verifican-
dum aliquid agere vel pati. Si sunt distincta sic dicunt
qui sunt de opposita opione: aut illa vel aliqd ei⁹ durat
post istās in quo res fit: aut nō ipsa nec aliqd ei⁹. nō pōt

dici scdm: qa tūc id eēt vltimū instās sui eē post qd nihil
eius eet. Itē ipsa z quodlibet eius eēt tm per instās: que
fm Phm sunt impolia: vt pz ex pcedēti qone z fm veri
tatem etiā sunt impolia naturalr: vt in pmo lib. dis. 17. q.
2ᵃ. arti. 2° pbatū est. Si dicat q ipsa vl aliqd eius rema
net post instans in quo res fit. igitur z post illud instans
adhuc res fit z agēs facit illam: qd implicat ɔdictionem
accepta actiōe mō pdicto. nā qdlibet qd sic fit imediate
prius nō fuit. ɔña pz. qa q̄diu est actio agēs agit z q̄diu
agit ppie loquēdo re aliquā facit z illa fit. Nec pōt dici
fm illā viā q actio est post illud instās: sed nō est actio:
tum qa nō posset assignari que res ipsa esset alia a re cu-
ius ponebat actio: qm nec aliq̄ suba: nec q̄litas aut quāti
tas: vt pz. nec aliqs respectus: qm no esset ad aliū termi-
nū q̄ erat qn fuit actio: z ideo sic tunc fuit actio: sic z po-
stea est actio: tū etiā qa multo rōnabilius ponit q ipsa-
met res que fit est in pmo instanti sui esse actio: z postea
5ᵐ nō est actio lz sit. ¶ 5° idē arguo de actiōe rei que ɔtinue
z ptibilr fit. nā si fiat mediāte alia actione aut illa actio
est indiuisibilis in ptes: q̄rū vna sit pus duratiōe q̄ alia:
z tūc opz dicere q ipsa sit actio cuiuslibet ptis illius rei
que ptibilr fit: z per ɔñs postq̄ vna ps fcā est adhuc re-
manet actio eius: ac p hoc ipsa adhuc fit: qd est ipole acci
piēdo actionē vt distinguit ɔ cōseruationē: sicut in rōne
pcedēti: z iterū oportebit q aliqd illius forme que cōti-
nue fit fiat in instāti: z sic aliq̄ ps ei⁹ pmo facta: sic z erit
dare pmū instās in quo est illa actio: ex quo est mō pdcō
indiuisibilis. hoc aūt nō est necium: qnimo ipole est ali-
quā rē fm qdlz sui cōtinue z ptibilr fieri: vt pz ex. 17. dis.
pmi li. aut illa actio hēt tales ptes sibi iuicē succedētes:
z si sic aut aliq̄ remanet cū sequēte: z tūc sequit q qn po
sterior pars rei fit adhuc sit fiat pars ea prior: sic z sil est
actio eius: aut nulla remanet cū sequente iuxta imagina-
tionē aliquoz de ptib⁹ motus reprobatā in pcedēti. q. et
h est oīno impole sicut eisdem pluribꝰ rōnibus probari
pōt qbus de motu pbatū est. ¶ Similibꝰ rōnibꝰ pbari
pᵐ pōt q passio nō est res distincta a re que fit in passo. Pri
mo quidē: qa ipsa vere est act⁹ patiētis iquātū hꝰ: qd pz:
tū qa eius po⁹ passiua iquātū hꝰ est pnᵐ. tū qa ipsa ē trā-
smutatio eius ab alio iquātū aliud: tū qa si deus coageret
ad pcisam cātionē in subto ipse calor eēt actus patientis
2ᵐ iquātū hꝰ. igit z nūc est actus ei⁹ iquātū hꝰ. ¶ 2° qa ali-
quā rē patit patiens absq3 passione distincta. igit in nul-
la patit mediāte passione distincta. pz ɔña. sicut supra: z
añs pbat. qa alias pcessus eēt infinitus in passionibꝰ: sic
3ᵐ de actiōibꝰ dictū est. ¶ 3° etiā: qa tūc p potētiaz dei pole
eēt aliqd calefieri nullū recipiēdo calorē: z posset nō cale
fieri recipiēdo calorē. z. s. ɔ. z ɔña declarant: sicut in ter-
4ᵐ z 5ᵐ tia rōne pmissa. ¶ Silr z 4ᵃ z 5ᵃ rō pnt adaptari ad pro
bādū q passio nō est res distincta ab ea que fit in passo.
6ᵐ ¶ 6° pōt cōiter argui q irrōnabilr ponit actionē vl pas-
sionē eē rē distinctā ab ea que fit: qm pole est aliqd vere
agere in aliū: z aliqd vere pati ab alio positis pcise re il-
la que agit. v. gra. igne cū suis q̄litatibus z subiecto: vtpo
te aq̄ vl ligno z re illa que fit. vbi gra. calore: z hoc pz. qa
deus posset coagere igni ad cātionē caloris pcise vt dcm
est: z tūc ignis vere ageret z lignū pateret nec aliq̄ expe-
riētia docet nos q sit aliq̄ talis res disticta: nec etiam au-
ctoritas scripture sacre. igit irrōnabilr aliq̄ talis z iutilr
T.c. 138 ac supflue ponit. ¶ Ista ɔ est etiā de itētione Phi 2° de
aia. vbi postq̄ dic. q idē est act⁹ sensibilis z sentiētis de-
clarās p exēplū: dicit q sonatiui qdē igit act⁹ aut sonus
est sonatio: z auditiui aūt act⁹ est auditio aut auditus. cō
stat aūt q auditio vel auditus nō est aliud q̄ illa res vel
q̄litas q̄ fit i sensu audiēdi. illa igit ē act⁹ audiētis z audi-
bilis:

bilis: ꝛ per ꝯñs ſm Phm actio ꝛ paſſio: hec eſt intẽtio Cõ
Cõ.25.
mẽtato. exp̃ſſa 5° meta. vbi ſup illo vbo Phi ſm nr̃am
trãſlationẽ. qn̄ h̃ qdẽ facit. id vo fit eſt factio intermedia:
ꝛ ſm ſuã trãſlationẽ: que in hac pte eſt ꝓprioꝛ ꝛ clarioꝛ:
ꝛ per quã pȝ: quo hec ſit itelligẽda bi. Luȝ eni aliqd agit
ꝛ aliud patiꝭ paſſio eſt iter ea. ait Cõmen. cũ aliqd egerit
in aliquo aliquã actionẽ ꝛ illud aliqd patiꝭ ab eo illõ qd
fit iter ea diſpõ di: ſed in reſpectu agẽtis dĩ actio: ꝛ in re-
ſpectu patiẽtis dĩ paſſio. Ecce expreſſe ꝙ illud qd fit iter
4° ꝯ.
agẽs ꝛ patiens eſt actio et paſſio. ¶ 4° ꝯclo ꝓbaꝭ ſic. ois
res que fit ab aliquo l aliquo eſt actio ꝛ paſſio: hoc patet
ex dictis in p̃cedẽti ꝯne. Sȝ aliq̃ res q̃ fit ab aliquo l ali-
quo eſt mot⁹. vt pȝ ex p̃cedẽti. q. igiꭕ aliq̃ actio eſt mot⁹:
ꝛ ẽt aliq̃ paſſio eſt mot⁹: ꝛ ſic pȝ vna ps ꝯnis. ad h̃ etiã ẽ
auctoꝛitas Dam. vbi ſupra dicẽtis hãc indefinitaȝ actio
mot⁹ eſt: ꝛ cõſtat ꝙ nõ minus eſt vera iſta. paſſio ẽ mot⁹.
Itẽ auctoꝛ ſex p̃ncipioꝝ. caplo de actiõe. ait. Moueri et
eni actio eſt. igiꭕ ꝑ ꝯuerſionẽ aliqua actio eſt moueri: nec
min⁹ eſt vera iſta. aliq̃ paſſio eſt moueri. ¶ Ad hoc eſt i-
T.c.19.
tẽtio Phi 3° phy. vbi ꝓbat ꝙ actio nõ eſt in agẽte ꝑ hãc
ꝯñaȝ: qa vel oẽ mouẽs mouebiꭕ aut hñs motũ nõ moue
T.c.10.
biꭕ. Itẽ 5° phy. ꝓbat ꝙ ad actionẽ nõ ẽ mot⁹: qꝛ ad motũ
nõ eſt mot⁹: nec eſt dubiũ ꝙ vtraqȝ argumẽtatio fundaꭕ
ſuꝑ h̃ ꝙ ois actio eſt mot⁹: q̃uis aliq aĩr exponãt et meo
iudicio nõ ſm intentionẽ eiuſdẽ. ¶ 2° ps ꝯnis ꝓbaꭕ ſic.
aliqd fit in aliquo vel ꝯtingit fieri ſine mutatiõe eiuſdẽ
in quo fit. igiꭕ aliq̃ actio nõ ẽ mot⁹: ꝛ aliq̃ paſſio nõ ẽ mo
tus. ꝯña pȝ ex dcis. ꝛ añs ꝓbaꭕ ſupra. q. 4. h. d. ¶ Sȝ tũc
eſt dubiũ: qa vĩ ꝙ hec ſcda ps ꝯclonis ꝯdicat intentioni
Ariſto. de quo iã dictũ eſt ꝙ itẽdit ꝙ ois actio eſt mot⁹.
Ad h̃ dõm ꝙ actio põt ſumi dupl̃r. vno mõ cõiter ad eã
ẽt actionẽ que dĩ ꝯſeruatio ꝛ q̃ ꝯſeruãs aliqd dĩ illõ age
re: vt in. q. p̃allegata ẽ oñſuȝ: ꝛ ſic ſumo actionẽ in hac cõ-
cluſione. alio mõ actio ſumiꭕ ſpãliter vt agere diſtiguiꭕ
ꝯ ꝯſeruare ſm quẽ modũ illud ſolũ dĩ fieri qd p̃us ime-
diate nõ fuit: aut aliqd ei⁹ eſt nũc p̃mo factuȝ ꝛ imediate
aliqd erit fcm̃ qd nũc nõ eſt fcm̃: vt in his que cõtinue ꝛ
ꝑtibil̃r fiunt: ꝛ ſic ſũpta actiõe ois actio alicui⁹ in aliq̃ eſt
motus vel mutatio: ꝛ ſic itelligit Phs: ꝛ vere. nec hoc re-
5° ꝯ.
pugnat huic ꝯcloni. ¶ 5ᵃ ꝯ eſt. ꝙ nulla actio eſt in agente
niſi idẽ ſit agẽs ꝛ patiẽs. hoc ꝓbaꭕ: qa in q̃cũqȝ eſt paſſio
ip̃m eſt patiẽs: ſed in q̃cũqȝ eſt actio in ipſo eſt paſſio: h̃
pȝ: qa ois actio q̃ eſt in aliq̃ eſt paſſio: vt ꝓbaꭕ ex dictis in
4° ꝯne. igiꭕ in quocũqȝ eſt actio ip̃m eſt patiens. ꝛ vltra.
igiꭕ nulla actio eſt in agente niſi ip̃m ſit agens ꝛ patiens.
2ᵐ
¶ P̃. In q̃cũqȝ eſt res q̃ fit ab agẽte illud eſt patiẽs. hoc
pȝ: qa oẽ in qd agẽs agit patiꭕ ab agẽte. Sȝ in q̃cũqȝ eſt
actio eſt res q̃ fit ab agente: qa ois actio eſt res que fit ab
agẽte: vt pȝ ex 3° ꝯne. igiꭕ in quocũqȝ eſt actio ip̃m patiꭕ
ab agente. Ex ꝯne ſequiꭕ ꝙ nulla actio agentis q̃ ſic agit
ꝙ tũc nõ patiꭕ eſt l illo ſubiectiue. Et ꝙ ois actio nõ ſub
ſiſtẽs: ſȝ exñs in aliquo eſt i paſſo. Et qa vt dcm̃ eſt Phs
omnem actionem putauit eſſe eiuſmodi: ideo ipſe omnẽ
actionem dixit eſſe in paſſo. Et nullam in agẽte. ſubaudi
T.c.18.
19. ꝛ. 20.
qn̄ agẽs nõ eſt etiã patiẽs. Hec etiã eſt ſua determinatio
in 3° phy. vbi hãc diſcutit qõnẽ: ſicut clare pȝ aduertẽti.
T.c.138
ꝛ.139.
Itẽ 2° de aĩa. vbi ſupra dicit. ꝙ motus ꝛ actio ꝛ paſſio ſũt
in eo qd agiꭕ. i. in eo qd patiꭕ: ſicut pȝ ꝑ trãſlationẽ cõmẽ
ti q̃ magis ꝓpria eſt in hac pte: q vbi hec hȝ in eo qd agiꭕ
hȝ ipſa in paſſo. Item ſubdit ibi Phs ꝙ actiui ꝛ motiui
act⁹ in patiẽte fit: lr̃a cõmẽti hȝ. actio eni agẽtis ꝛ mouẽ-
Cõ.18.
tis eſt in patiẽte. Hec quoqȝ eſt itẽtio Cõmẽ. 3° phy. vbi
ait. actio motoꝛis que eſt mouere eſt eius nõ in eo. Itẽ ſe-
Cõ.139.
cũdo de anima. neceſſe eſt inquit. vt omnis actio que ꝓ-
uenit ab agente: ꝛ omnis motus qui ꝓuenit a mouẽte nõ
inueniatur niſi in re patiente ꝛ mota.

Nunc obycio ꝯ p̃dictas ꝯnes. Et p̃mo ꝯ p̃mã arguo
2° arti.
ꝙ actio nõ ſit res diſticta ab agẽte: qm̄ ſi eſſet:
ſequereꭕ ꝙ actio fieret ab agẽte: ꝛ ſic actionis eẽt actio ꝛ
T.c.10.
gñationis gñatio ꝯ Phm 5° phy. ¶ Deide arguiꭕ ꝯ 2ᵃᵐ
ꝯnẽ oſtendẽdo ꝙ actio ꝛ paſſio nõ ſunt vna res. Et p̃mo
Primus ꝯ ſcdam ꝯclonem aureol⁹ li. p̃. d. 17. q. p̃. ar. p̃.
ſic. q̃cũqȝ habitudines oppoſite ꝛ reales per neceſſitateȝ
real̃r diſtinguunꭕ. h̃ pȝ: qm̄ ipoĩe eſt res oppoſitas eẽ idẽ
ſicut pȝ in quolibet genere oppõnis: ſȝ actio ꝛ paſſio ſunt
habitudines reales oppoſite. nã actio icipit ab agente: et
terminaꭕ ad patiens: ꝛ paſſio eꝯ. ¶ Cõfirmaꭕ ꝑ Cõmẽ.
Cõ.18.
3° phy. vbi dicit. ꝙ actio facta iter motorẽ ꝛ motũ eſt ea-
dem: ſed in reſpectu vnius dĩ mouere: ꝛ in reſpectu alte-
rius moueri: ꝛ ſunt valde oppoſita. ¶ 2° q̃cũqȝ ſunt idẽ
ſm ſubm̃. diſa vo ſm qditatẽ ſi eoꝝ qditates ſunt reales
realiter diſtinguunꭕ. diſtigui eniȝ per reales qditates eſt
re diſtingui: ſed ſm Cõmẽta. 3° phy. in p̃libus locis. actio
ꝯᵐ. 18.
19. ꝛ. 20.
ꝛ paſſio ſunt ideȝ ſm ſubm̃: ꝛ differũt ſm qditatẽ: qdita-
tes aũt earũ vtriqȝ ſunt reales: cũ ſint añ oẽm actũ intelli
T.c.22.
gendi. ergo ꝛc̃. ¶ 3° idẽ ꝓbaꭕ per Phm ibidẽ dicentẽ ꝙ
actio ꝛ paſſio nõ ſunt ꝓprie idem: ſed cui hec inſũt mot⁹
eſt: itaqȝ intentio ſua ꝙ actio ꝛ paſſio ſint diſtincte res l-
Coton.
25. d. 14.
ter ſe: ſũt tñ in eodẽ motu tãq̃ȝ in ſubiecto. ¶ 4° ab alys
ſic arguiꭕ ad idẽ. p̃mo poſt. hĩ ꝙ negatiua imediata eſt in
q̃ vnũ genus gñaliſſimũ negaꭕ ab alio vl̃r. iſta ĝ eſt vera.
nulla paſſio eſt actio. igiꭕ nulla actio ẽ res eadẽ cũ paſſio
5ᵐ
T.c.8. ꝛ
15.
ne. ¶ 5° ad idẽ. quecũqȝ differũt genere dñt ſpecie ꝛ nu-
mero. pȝ 5° meta. ſed actio ꝛ paſſio differũt genere: cũ ſint
duo p̃dicamẽta. ergo differũt nũero. igiꭕ nõ ſunt vna res
ꝯ 3ᵃᵐ ꝯᵃᵐ
p̃ᵐ
aureol⁹
vbi ſ.
nũero. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ ꝯnẽ ẽt arguiꭕ m̃ltipl̃r. p̃ ſic. Qñcũqȝ
aliq̃ ſic ſe hñt ꝙ vnũ manet real̃r alio trãſeũte ꝛ nõ ma-
nente real̃r: nõ ſũt idẽ real̃r. h̃ pȝ. qa ex oppoſito: ſeqꭕ ꝙ
idẽ manet real̃r ꝛ nõ mãet real̃r: ꝛ trãſit ꝛ nõ trãſit: ꝛ ſic
tolliꭕ veritas p̃mi p̃ncipꝗ. Sed res q̃ ꝓduciꭕ manet rea-
liter actiõe trãſeũte real̃r. igiꭕ ꝛc̃. ꝓbaꭕ minoꝛ. nã trãſeũ
te gñare: ꝛ ſil̃r gñari manet ignis genit⁹: aliogn cãdela ac
cẽſa ab alia quocũqȝ ferreꭕ ſemꝑ accẽdereꭕ: ꝛ alia ſemꝑ
p̃
aureol⁹
in q̃lib.
q. 2.
ipſaȝ accẽdẽt: qd ẽ falſuȝ. ¶ P̃. Probaꭕ eadẽ minoꝛ ab
eiſdẽ alibi ſupponẽdo vnã maximã theologoꝝ. vȝ ꝙ oẽȝ
effectũ cãe efficientis create deus põt imediate facere ſe
ſolo. ſole igiꭕ exñte in eodẽ ſitu in celo de⁹ põt imediate
cõſeruare ꝛ ſolẽ ꝛ radiuȝ q eſt a ſole: ita ꝙ manutenebit
radiũ ſine ſole: ꝛ ꝑ ꝯñs trãſibit ſm rem hitudo ipoꝛtata
2
per eẽ a ſole: ac per h̃ actio ſolis. ¶ P̃. Oẽm formã quaȝ
põt iducere agens nãle põt deus iducere imediate ſe ſo-
lo. ponaꭕ igiꭕ ꝙ in illo inſtãti in quo dȝ ſol iducere radiũ
aut gñans formã ſubſtãtialẽ ꝙ deus illũ per ſe iducat et
ſuſpẽdat actionẽ ſolis vel gñantis: tũc verũ eſt dicere ꝙ
nec radius eſt a ſole nec foꝛa ſubalis a gñante: ſȝ vtrũqȝ
a deo: ꝛ tñ eſt eadẽ foꝛa ſubalis: ꝛ idẽ radius q eſſet a ſole
ꝛ gñante. igiꭕ hitudo illa ipoꝛtata per eẽ a ſole nõ eſt idẽ
cũ radio: nec hitudo ipoꝛtata ꝑ eẽ a gñante idẽ cũ forma
3
ſubali. ¶ Cõfirmaꭕ. qa ſi talis hitudo nõ eſſet aliud a p̃-
dictis nulla eſſet ratio: q̃re ſi deus nõ iduxiſſet radiũ nec
ſuſpẽdiſſet actionẽ ſolis: tũc potius diceꭕ ꝙ radius eẽt
a ſole q̃ȝ ſtante caſu p̃mo: cũ ita tunc eſſet entitas ſolis: et
4
ſil̃r radij: ſicut nũc in caſu. Et põt adhuc cõfirmari iuxta
modũ arguẽdi alioꝝ. qñcũqȝ aliq̃ ꝓpõ verificaꭕ ꝑ reb⁹
ſi ad eius veritatẽ nõ ſufficiũt due res requiriꭕ 3ᵃ: ꝛ ſi nõ
tres ponẽda eſt 4ᵃ: ꝛ ſic vltra donec tot ſint quot reqrũꭕ
ꝛ ſufficiũt ad eius veritatẽ. Sed ad veritatẽ hui⁹. radius
ꝓduciꭕ a ſole. non ſufficiunt entitates radij ꝛ ſolis p̃ciſe:
pȝ in caſu poſito. igiꭕ requiriꭕ 3ᵃ. illa aũt eſt hitudo me-
2ᵐ
dia inter radiũ ꝛ ſolem ipoꝛtata per eẽ a ſole. ¶ 2° argui
tur ſic. ipoſſibile eſt aliquã reȝ in oꝛdine cãlitatis effecti-

ne depēdere a seipsa. Sȝ res ꝑducta dependet effectiue
3m ab actiōe ꝛ passiōe.ḡ ꝛc.¶ 3° illud qđ est via in aliđ dif/
4m fert ab illo.actio est via in rē ꝑductā.igit̃ ꝛc.¶ 4° illud
qđ est mediū cōiungēs effectu cū ꝑducēte differt ab effe
5m ctu.actio est h9.ḡ ꝛc.¶ 5° cū dico radiū esse a sole:aut di
co ꝑcise radiū:aut ꝑcise radiū ꝛ solē:aut aliqđ aliud ab
eis:nō pōt dici pmū:q2 tūc nō magis radius eēt a sole q̄3
a lapide.nec 2m:q2 poti9 nō eēt radius a sole q̄3 ecōuerso.
6m relinquitur igit̃ 3m qđ est ꝑpositū.¶ 6° hec ꝓpō.s.cū dico
radius est a sole:aut cōnotat aliqđ extra intellectuȝ:aut
nō:si nō.sequit̃ ꝙ circūscripto actu itellectus radius nō
esset a sole:qđ est falsum. Si sic vel illđ est radius tm̄ vl̃
sol tm̄:vel vtrūq; sil̃ vel aliquid aliud.tria pma sunt im/
54m 3. probata.igit̃ restat vltimū.¶ Cōtra 2nē 4am pōt argui
ex verbis auctoris sex pncipioꝝ.ait enī in ca° de actione
sic.Si quis agit mouet necīo.ois igit̃ actio in motu est.ꝛ
subdit.ꝓpriū igit̃ est actiōis in motu esse. Ex hac auctē
habet̃ 2 pmā partē 2nis qua dicit̃ ꝙ q̄dā actio est mot9.
nā si hoc esset verū cū iste auctor dicat ꝙ ois actio est in
motu:ꝛ ꝙ ꝓpriū actiōis est in motu eē:sequeret̃ ꝙ aliqs
T.c.xi. mot9 eēt in motu:qđ est 2 Phm 5° phy.ꝓbātē ꝙ nullus
motus est subm motus.Iteȝ q̄lȝ po auctoritatis allegate
repugnat ꝓbationi scđe partis 2nis predicte.nā si omne
qđ agit necīo mouet:ꝛ ois actio est in motu:ꝛ hoc est ꝓ/
priū ei.īpossibile est aliqđ fieri in aliquo sine mutatione
55m 3. eius in quo fit:cuius oppositū est ibide assumptū.¶ Cō
tra gnāā 2nē etiā multiplr̃ arguit̃.ꝛ ꝓbat̃ ꝙ actio est in
pm agente subiectiue ꝛ nō in passo.¶ Primo sic.impoīe est
effectū formalē sepāri a forma.Sed eē agēs est effectus
formalis actiōis.naȝ agens dicit̃ formalr̃ agere actiōe.ḡ
2m actio est in eo subiectiue.¶ 2° ois ꝑfectio est formalr̃ in
eo qđ per ipsam ꝑficit̃:q2 nihil ꝑficit̃ per illud qđ est in
alio ꝛ nō in eo.Sȝ actio ē ꝑfectio agētis:tūc enī agēs est
3m in sua vltima ꝑfectiōe cū agit.ergo actio est in eo.¶ 3° si
actio eēt in passo crucifixio ꝛ blasphematio iudeoꝝ acti
ua fuisset in chrō:sȝ h̄ est falsuȝ:q2 cū ille fuerint pecca/
4m ta.pcā fuissent in chrō.¶ 4° impoīe est formas opposi/
tas eē in eodeȝ:actio ꝛ passio sūt forme opposite:ꝛ passio
5m est in patiēte.igit̃ actio nō est in patiēte.¶ 5° ois forma
denoiat suū subȝ:sed actio nō denoiat passuȝ:q2 tūc pas/
6m suȝ diceret̃ agēs.igit̃ passuȝ nō est subm ei9.¶ 6° cui9 est
potētia eius est act9.vt dic̃ Phs in de sōno ꝛ vig.Sȝ po9
7m actiua est agētis ꝛ in agēte.ḡ ꝛ act9 ei9.s.actio.¶ 7° Phs
T.c.iꝫ. 8° phy.dicit.ꝙ si deus ageret de nouo mutaret̃.h̄ aūt nō
cōtingeret:nisi q2 reciperet aliqđ nouū in se:nō apparet
aūt quid nisi ipsaȝ actionē.igit̃ illa erit in eo:ꝛ ꝑ 2ns de
8m facto ois actio est in agēte.¶ 8° si vnus ignis calefaciat
duo calefactibilia:aut erit vna actio tm̄ aut due:nō due:
q2 vnius agentis vnica est actio.igit̃ vna tm̄:et si sic aut
illa est in passo:aut in agente.nō in passo:q2 qua rōne in
vno ꝛ in vtroq;:ꝛ sic ideȝ accidēs eēt in duob9 subiectis:
9m qđ est ipoīe.igit̃ ē in agēte:qđ est ꝑpositū.¶ 9° q̄ncūq;
aliqua duo sunt incōpossibilia in eodē subiecto ꝑcise ꝑꝑ
pmā incōpossibilitatē quorūdā alioꝝ in eodeȝ subiecto:
si 2ntia non patiunt̃ se in subiecto:nec etiā illa antecedē
tia:sed relationes de scđo modo relatiuoꝝ sunt icōpossi/
biles in eodē:ꝛ hoc precise ꝑꝑ incōpossibilitatē precisam
actionis ꝛ passiōis q̄ cōsequunt̃.idē enī iō nō pōt eē pr̄
ꝛ filius:q2 idē nō pōt generari a seipso aut ḡnare se.igit̃
actio ꝛ passio nō sunt cōpossibiles in eodeȝ:sed passio est
10m in patiente:igitur nō est in eo actio.¶ 10° vbi est relatio
subiectiue ibidē est rō fundandi relationē illā:sȝ relatio
agētis ad passuȝ est in agēte subiectiue.igit̃ in eo est etiā
T.c.20. rō fundādi illā.hec aūt rō est actio.nā ideo pr̄:q2 genuit
xim 5° meta.¶ xi° aūt actio denoiat agēs denoiatiōe extrīse

ca tm̄:aut itrinseca.nō extrinseca:q2 oē qđ denoiat aliqđ
denoiatione extrinseca denoiat quoddā aliud denoiatio
ne intrinseca:pȝ de visione que suū obiectū denoiatione
extrinseca denoiat visum:ꝛ intrinseca denoiat subm vi/
dens:nec alicubi reperit̃ instantia nisi instet̃ in ꝑposito
ꝙ nō licet.q̄rit̃ ergo qđ actio denoiat itrinsece.2stat enī
ꝙ nō passuȝ:q2 passuȝ nō dicit̃ agēs.nec pōt dari qđ aliđ
denoiet intrinsece ꝑter agens.igit̃ relinquit̃ ꝙ nō extri/
seca:sȝ intrinseca denoiatione denoiet agens:ꝛ per 2ns:ꝛ
12m in eo subiectiue.¶ 12° ois forma dat aliqđ esse formalr̃
suo subiecto:actio nō dat eē formalr̃ patienti:igit̃ passuȝ
nō est ei9 subm.igit̃ ipsa est in agēte.minor pȝ:q2 nō dat
sibi esse agens.pȝ:nec eē passuȝ:q2 illud est ꝓpriū passio/
nis:ꝛ ad h̄ eē vr̃ auctoritas Com.8.meta.cōmento.5.vbi
dicit ꝙ actio forme ignis q̄ sequit̃ formaȝ ignis est calor
maxim9 ꝛ mot9 ad supius.calor igit̃ in igne est sic abscis/
sio in cultello:ꝛ actio manus in manu.¶ Rñ° ad ista.ad
pmū cū dicit̃:ꝙ sequit̃ ꝙ actio fieret ab agēte.2ns illud
cōcedo sicut cōcedūt Grego.naça.ꝛ Dam.vt allegatū est
ꝑ pa 2ne:ꝛ sic cōcedit et Cōmē.vt allegatū est supra ꝑ 3°
ꝛ cū vlteri9 infert̃ ꝙ actiōis est actio:nego 2nam.naȝ rei
q̄ fit nō est actio:sed ipsa est actio.¶ Deide ad ea q̄ sūt 2
scđaȝ 2nē.Ad pmū 2cedo maiorē:ꝛ ad minorē dico ꝙ rō
manifeste 2dicit sic arguenti:nā in eadē.q.arti.2.soluēs
rōnes alterius doctoris ꝓbātis actionē nō esse in passo in
quo est passio:q2 actio ꝛ passio sunt forme opposite.dicit
ꝙ actio ꝛ passio in suis realitatib9 non opponunt̃ forma
liter:sed in suis denoiationibus:qm̄ actio denoiat agens
a quo egredit̃.passio vo effectuȝ qui egredit̃.hec sūt vba
eius:que vt manifeste pȝ 2dicūt minori ꝑfate. Scđo di/
co ꝙ illa minor est falsa.ꝛ eius ꝓbatio nulla est:qm̄ fun/
dant̃ sup fictione quadā de illis habitudinib9 que nulle
sunt:vt illi imaginant̃.Sed ipse act9 agētis qđ idē est ꝛ
patiens est actio ꝛ passio.Actio īquātū est act9 agētis vel
potētie actiue qđ alr̃ q̄nq; exprimit̃. Pro h̄ qđ di vt est
ab hoc.s.ab agēte.nā iō est actus agentis:q2 est ab eo:est
autē passio vt est actus potētie passiue:qui ideo est actus
eius:q2 in ea.¶ Ad cōfirmationē ex dicto Cōmēta.dōȝ
ꝙ cū Cōmē.dicit ꝙ eadē actio in respectu mouētis dici/
tur moue ꝛ in respectu moti dicit̃ moueri:ꝛ addit:ꝛ sunt
valde opposita:nō dixit ꝛ mouere ꝛ moueri sūt valde op
posita:ꝛ si dixisset nō sumpsisset illos terminos noialr̃:et
fm suppositionē ꝑsonalē:sic ꝙ significaret̃ ꝑ oōnē illaȝ
ꝙ illa res que dr̃ mouere:ꝛ illa que dicit̃ moueri essent
valde opposite:sicut argumētū intēdit hic ab ipso.naȝ si
sic itellexisset ibidē sibimet 2dixisset:cū dicat ꝙ eadem
actio dicit̃ mouere ꝛ moueri.Eadē aūt nō est res opposi
te:dico ergo ꝙ cū ait:ꝛ sunt valde opposita:vl̃ refert suā
intentionē ad illa respectu quorū dr̃ mouere ꝛ moueri:et
tūc dȝ suppleri oōo addendo sic subiectū verbo:ꝛ mouēs
ꝛ motū sunt valde opposita:ꝛ hoc frequenter in pħia di/
cunt Phs ꝛ Cōmētator.Qđ dictū de qua oppositione:vl̃
de q̄bus mouentibus ꝛ motis sit intelligenduȝ alibi spe/
cialius ꝛ pertinentius poterit declarari.vel potest etiam
suppleri oōo sic:ꝛ mouere ꝛ moueri sunt valde opposita:
ꝛ tunc illi ifinitiui stant verbalr̃ et denotat̃ ꝙ complexa
significata ꝓpositionū enuntiātiū aliqđ mouere ꝛ illud
moueri sunt opposita:quēadmodū Phs in postpredica/
mentis in.c.de oppositis.dicit ꝙ ꝑuari ꝛ hr̃e habitū sūt
opposita:nec ꝑuari ꝛ hr̃e habitū sunt habitus ꝛ priuatio.
ꝛ vtraq; oppositio ad idē genus oppositiōis reducit̃.silr̃
ꝙ significata ꝓpositionū 2dictoriarū etiā fm cōplexio/
nem dr̃r:vt sor.eē sanū:ꝛ sor.lāguere:sic in ꝓposito dicit
Cōmentator ꝙ aliquid mouere et idipsum moueri seu
ipm agere ꝛ ipm pati aut agens et patiens sunt opposita:
sicut

Rñ° ad rōes ad primū.

Ad pmū 2tra 2m Marcos vbi supra.

3.ph. 18.

ſicut etiā diceret̄ ꝙ eſſe priez ꝛ eē filiū ſunt oppoſita:nec
tn̄ intelligendū eſt talia ſignificatiue ſumpta ſupponere
pro aliq̄bus entitatibus:ſicut in p̄mo frequēter dc̄m eſt.
vnde q̄uis mouens ſit aliqua entitas:ꝛ ſilr motū: tn̄ ali/
quid eſſe mouēs nō eſt aliqua entitas nec aliqd eſſe mo/
tum:ſicut nec ſortē ſedere vel eē ſedentē:qd̄ ſignificatur
per hāc.ſor.ſedet:eſt entitas aliqua:nec ſor.nō ſedere.vl̄
qd̄ idē eſt nō eſſe ſedentē qd̄ ſignificat̄ per iſtā.ſor.nō ſe/
det:ꝛ ſm̄ ph̄m opponit̄ ad ſortē eſſe ſedentē:eſt entitas
aliq̄.poſſet etiā 3° exponi Cōmē.vt iſti īfinitiui ſuppone
rēt mālīter pro ſuis indicatiuis vel participijs eoꝝ: ꝛ ſic
ꝑ dictū Cōmē.ſignificaret̄ illos terminos mouet ꝛ mo/
uet.vel hos mouēs ꝛ motū eſſe oppoſitos eo mō ꝙ termi
ni oppoſiti ſolent dici:que expō ſatis poſſet alicui ex iſto
v̄bo dicit̄ qd̄ ibi ponit̄: ꝛ quālibet haꝝ expoſitionū ſatis
credo bonā ꝛ iuxta mentē Cōmen. Sc̄da tn̄ plus placet
ſm̄ nullam aūt habetur ꝙ entitas que eſt actio ei que eſt

Ad 2ᵐ

paſſio ſit oppoſita vt argumētū intēdebat. ¶ Ad ſc̄ꝫ di
cendū ꝙ aliqua eē idē ſm̄ ſubm̄:ꝛ differētia ſm̄ q̄ditatē
pōt duplr̄ intelligi ſm̄ ꝙ tā ſubm̄ q̄ꝫ quiditas poſſunt ac
cipi duplr̄.nā vno mō accipit̄ ſubm̄ pro ſubiecto īforma
tionis:ſiue qd̄ informat̄ aliqua forma:ꝛ quiditas accipi/
tur vno mō pro ipſa eſſentia:quā explicat diffinitio:ꝛ ſic
acceptis his noīb⁹ eſſet ſenſus ꝓpōnis:quecūqꝫ ſunt di/
uerſe eēntie in eodē ſubiecto exiſtētes realr̄ diſtinguūt̄.
ꝛ ſic ↄcedo ipſaꝫ:ꝛ maiorē ꝛ minorē in eodē ſenſu nego.
Alio mō accipit̄ ſubm̄ pro ſubiecto p̄dicatiōis:ꝛ q̄ditas
pro ipſa diffinitione:ſiue ſit dicēs quid rei:ſiue q̄d noīs:
ꝛ tūc eſt ſenſus ꝓpōnis:ꝙ q̄cunqꝫ dicunt̄ de eodē ſubto:
qd̄ ꝓprie de ſolis terminis intelligit̄: ꝛ eoꝝ diffinitiones
ſunt diuerſe:illa diſtinguunt̄ realiter.i.ſupponūt ꝓ reb⁹
diſtinctis:tunc ꝓpō eſt falſa.ꝛ minor in eodē ſenſu eſt ve
ra:ꝛ ſic ille ſenſus eſt quē habuit Cōmenta.vult enim ꝙ
iſta noīa actio ꝛ paſſio ſignificatiue ſumpta de eadē re
nūero determinate verificent̄.Et ideo ſubdit.ꝙ ſunt ea/
dem ſm̄ ſubiectū:q̄a tn̄ ſm̄ aliam ꝛ aliā rōnē.naꝫ ſm̄ ꝙ
illa res eſt actus actiui īq̄ntū huius de ea vel pro ea ve/
rificat̄ h̄ nomē actio:ꝛ ſm̄ ꝙ eſt act⁹ paſſiui īq̄ntū hui⁹
v̄ificat̄ h̄ nomē paſſio:ꝛ ille diffōnes q̄uis eidē ↄueniāt
ſūt tn̄ diuerſe.ideo dicit ꝙ differūt ſm̄ q̄ditatē:ꝛ hic mo
dus loquēdi in iſto ſenſu ſatis vſitatus eſt ab eo ſicut cō/

Ad 3ᵐ

ſtat his qui ſua dicta viderūt. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ Ph̄s iō
dicit ꝙ nō ſunt idē ꝓprie:q̄a nō ſūt idē rōne ꝛ diffinitio/
ne:ſed tn̄ motus cui hec noīa actio.ſ.ꝛ paſſio inſunt: non
quidē per informationē:ſed per predicationē eſt idē nu/
mero:ita ꝙ ipſe nō eſt cōtra:ſꝫ pro.Et ꝙ ita intelligat pꝫ
per ꝓbationē ſui dicti quā īmediate ſubiūgit.ait eni ſic.

T.c.22.

Ex eni hu⁹ in hoc ꝛ ꝙ huius ab hoc actū eē rōne alteruꝫ
eſt.eſſe aūt hu⁹ ad h̄:ꝛ eſſe actū hu⁹ in h̄ eidē motui dic̄

Ad 4ᵐ

cōpetere:ꝛ verū eſt.ſic ergo vult ꝙ idē motus ſit actio et
paſſio:ſm̄ tn̄ aliam ꝛ aliaꝫ rōnē dī vtrūqꝫ. ¶ Ad 4ᵐ di/
cendū ꝙ Ph̄s falſe allegat̄:q̄ꝛ nullibi illa v̄ba vel eoꝝ
etiā ſniaꝫ ponit:ſed bene ſnia eius eſt ꝙ illa negatiua eſt
īmediata:cuius p̄dicamētū vl̄r negat̄ a ſubiecto et a nul/
lo ſuperiori ſubiecti negat̄ vl̄r:ꝛ exēplificat ipſe in termi
nis generalibus.ſ.litteris:talis autē īmediata inuenitur
ex terminis eiuſdē p̄dicamēti.vnde ſic ibi Auerrois dic̄:
ꝛ verū eſt.hec eſt īmediata.nullus aſinus eſt rōnalis.et
ſilr̄ iſta eſt īmediata.nullus homo eſt irrationalis: forte
aūt ꝛ aliqua pōt eſſe īmediata in qua vnū generaliſſimū
genus vl̄r negatur ab alio:ſicut hec.nulla ſubſtātia eſt q̄/
litas:non tn̄ quelibet in qua vnū genus generaliſſimum

Ad 5ᵐ

vl̄r negat̄ ab alio eſt īmediata.imo nec vera. ¶ Ad 5ᵐ cū
cōcluſio ſit indefinita pōt ↄcedi.ſic tn̄ ꝙ actio ſupponat
pro actione aliqua que nō eſt paſſio.verbi gr̄a ea que eſt
agentis:qd̄ non agit in paſſum.vt in ſc̄da ↄcluſione dictū
eſt:ſed ſi loquamur p̄ciſe de actione agentis qd̄ agit in
paſſum.cōcedo maiorē proprie ſumptā:ꝛ nego minoreꝫ.
nam q̄uis p̄dicamēta actionis ꝛ paſſionis ſint diſtincta:
quelibet tn̄ res que eſt actio eſt in p̄dicamēto actionis:ꝛ
in p̄dicamēto paſſiōis:ꝛ quelibet que eſt in p̄dicamento
paſſionis ꝛ in p̄dicamēto actiōis:ꝛ ideo actio ꝛ paſſio nō
diſtinguunt̄ p̄dicamētaliter:ſed eadem res que eſt actio
ꝛ paſſio eſt in diuerſis p̄dicamētis eo modo quo res que
nō eſt ſignū dicit̄ eſſe in predicamento. ¶ Ad argumēta

Ad p^m 3^{am} ↄnē.

que cōtra tertiā cōcluſionē facta ſunt reſtat reſpondere:
ad quoꝝ primū q̄uis patiat̄ defectū in forma eundo tn̄
ad difficultatē quā intendit.dico ꝙ ſi nunc in inſtanti ge
neraret̄ aliquis ignis:nunc q̄dē eſt ignis genitus ꝛ actio
ipſius generātis que nō eſt aliud q̄ꝫ ipſe ignis genitus ſeu
forma ipſius.Et dico ꝙ ſicut impoſſibile eſt hunc ignem
genitum deſinere eſſe hoc eodē igne nō deſinēte eſſe: ita
impoſſibile eſt hanc actionē generantis ignē hūc deſine/
re eſſe hoc igne nō deſinēte eſſe.poſſibile eſt tamē et hūc
igneꝫ:ꝛ hanc actionē deſinere eſſe actionē hoc igne:ꝛ hoc
etiā actione nō deſinēte eſſe.vnde hec actio poſt iſtud in
ſtās erit ꝛ erit ignis:ſed ipſa nō erit actio. Et eſt ratio:q̄a
ad hoc ꝙ aliqua ſit actio req̄rit̄ ꝙ ſit actualr̄ ab actiuo:
ꝛ illud ſit cauſa eius:alioquin nō eſſet actus eius inquā/
tum huius:ꝛ per ↄñs neqꝫ actio.Et hoc etiā voluit Ph̄s

T.c.20.

notare in 3° phy.cum ait ꝙ actus agentis eſt in quodam
alio ꝛ nō deciſus:ſed huius in hoc:ꝛ littera Cōmē.ſed eſt

Cō. 20.

ex h̄ in hoc.vbi Cōmenta.exponēs ait:ꝛ non dicimus ꝙ
actio agentis eſt in patiēte ſm̄ ꝙ abſcindit̄ ab agēte:q̄ꝛ
ſi hoc eſſet nō eſſet agentis: ſed ſm̄ ꝙ eſt cōtinua ex hoc
in hoc.i.ab agente in patiēte. Hec Cōmēta.ꝛ q̄a poſt illō
iſtās illa res que nūc eſt actio nō erit a generāte illo ipaꝫ
q̄uis erit vere in rerū natura:nō erit tn̄ actio:ac per con
ſequēs nec ignis iſte poſtea generātis nec gn̄ans genera/

ad ↄfir.

bit ipſuꝫ. ¶ Ad aliaꝫ ꝓbationē minoris p̄dicte rōnis cō
cedo deum illud poſſe:ꝛ ꝙ caſu dato ſolus manutenebit
radium:ꝛ cū infert ꝙ tranſibit ſm̄ rem habitudo.īporta/
ta per eſſe a ſole:ac per hoc actio ſolis:dico ꝙ nulla res in
mundo ſiue appellet̄ habitudo ſiue aliquid aliud tranſi
bit ſeu deſinet eſſe:ſed eadē ipſa res que eſt nunc a ſole ꝛ
eſt habitudo vel relatio ad ſolem erit poſtea: ſed nō erit
a ſole nec erit habitudo ad ſolem:talis.ſ.que dicat̄ actio
ſolis:ſed erit a deo:ꝛ erit actio dei. ¶ Et vlteri⁹ dico ꝙ
nimis eſt puerilis ꝛ rudis cogitatio.cum dicit̄ radius eſt
a ſole:ꝙ res aliqua ſignificet per illam prepoſitioneꝫ.a.
diſtincta a radio ꝛ a ſole.cū ipſa prepoſitio ſit purum ſyn
cathegoreuma:ꝛ nihil ſm̄ ſe ſignificans:nec minus rude
eſſet dicere ꝙ nec per illam prepoſitionē.a.ſignificat̄ ta/
lis habitudo media:ſed per totā orationē illaꝫ:ſicut ex p̄
libro in pluribus locis pꝫ:ꝛ paulo ſupra recolui.Et prete
rea iſti hoc ip̄m habēt concedere.nam ſuppoſito ꝙ ſit ta
lis habitudo media radij a ſole quā dicūt actionē.cōſtat
ꝙ illa ſm̄ ipſos:eſt etiā a ſole.vnde ꝛ in ſolōne illius rō/
nis alterius doctoris de qua ſupra fecit mētionē dicunt
ꝙ tam actio q̄ꝫ paſſio eſt ab agēte:ꝛ iterū ꝙ actio egredi/
tur ab agente:ꝛ ſi nunq̄ꝫ hoc dixiſſent hoc eſt verū ꝙ oīs
entitas que eſt in mūdo ſiue magna ſiue parua eſt a deo.
ſi ergo per.a.vel ꝑ eē ab h̄ vl̄ ab illo īportat̄ aliq̄ res me/
dia.igit̄ vltra illā habitudineꝫ eſt habitudo.ꝛ conſtat ꝙ
illa nō eſt minus ab agēte q̄ꝫ p̄ma:ꝛ per ↄñs adhuc vltra
eam eſt alia:ꝛ ſic in infinitū. ¶ P̄.Ex maxima illa theo/
logica quā aſſumūt ſi actio ſit talis res ab agente poterit
de⁹ illā actionē qua radius eſt a ſole per ſeipſuꝫ īmedia/
te ↄſeruare:ꝛ tūc nec radius nec illa habitudo erit a ſole:
ꝛ tn̄ illa habitudo ꝛ ille radius erit.opꝫ igitur etiam eos

cōcedere q̄ aliquid qđ est ab aliquo pōt esse ꝛ nō esse ab illo absq̄ q̄ aliqua res magna vł pua desinat esse. ¶ P̄. Si sit talis habitudo distīcta poterit de⁹ coagere soli ad causationē radij nō coagēte soli aut alicui alteri ad causationē illius habitudinis: nec illā per seipsuȝ causando: quo posito adhuc radi⁹ erit a sole. alr̄ sol nō ꝓducet ipm ꝛ nulla erit talis media habitudo. ¶ P̄. ꝯm cūdē arguentem in rōne imediate post soluēda res que ꝓducit̄ dependet a sua actione in ordine cāūtatis effectiue. igit̄ per maximam nūc ab ipso sumptaȝ poterit deus rem imediate absq̄ tali actione ꝓducere: ꝛ tunc cōstat q̄ erit illa res a deo ꝛ non erit talis ficta habitudo iportata per. a. Per h̄ pȝ solo etiā ad sequētē ꝓbationē. ¶ Ad cōfirmationem vō dico q̄ si deus nō suspēdisset actionē solis diceret̄ q̄ radius eēt a sole: q̄a sol vtriq̄ȝ eēt cā ꝛ p̄ncipiuȝ eius: ita q̄ si sol nō eēt nec deus aliter ageret: ceteris positis radius non eēt: in casu aūt posito nō dī radius esse a sole: q̄a ceteris vt nunc in casu ponit̄ se habētibus: esto q̄ sol nō esset adhuc radius eēt: ac p̄ hoc sol nō est cā ei⁹. vnde ꝛ ego ēt quero a sic arguēte in casu posito: cum sit radius: ꝛ sit sol cum habitudo qua dicit̄ radius a sole nō est in radio sicut in ipso est habitudo q̄ dī eē a deo. puto q̄ nō poterit alr̄ rn̄dere: nisi q̄ deus est p̄ncipiū ꝛ cā radij ꝛ nō sol. ¶ Ad

ad vlti⁹ ꝯfirma.

vltimā cōfirmationē nego minorē. dico eni q̄ entitates radij ꝛ solis ac dei sufficiunt ad veritateȝ hui⁹: radius est a sole: nec aliqua alia est opportuna: nō tñ semp̄ illis positis illa ꝓpositio est vera: sȝ tūc tñ qn̄ sol est cā radij seu qn̄ radius est: ꝛ ceteris vniformiter se habētib⁹ ꝛ agētib⁹ vel nō agētib⁹ si sol nō eēt. radius nō eēt: ꝛ per hoc etiaȝ vide qđ dixi in p̄mo di. 17. q. 1. in soluēdo tertiā obiectionē ꝯ ꝯnē p̄mā scđi articuli. ¶ Ad scđaȝ rōnē ꝯ p̄dictā cōclusionē rn̄deo negādo minorē. ¶ Ad tertiā dōm q̄ si accipit̄ actio successiua illa pōt cōcedi via: sicut ꝛ mot⁹ dicit̄ via: sȝ trāsumptiue: ꝛ sic nō arguit̄ ꝯ sȝ pro: vt pȝ in rn̄sione ad octauā obiectionē precedētis q̄ōnis: si vō accipitur actio subita seu que fit tota simul: minor simplr̄ est negāda: ꝛ silr̄ negāda est minor quarte rōnis. ¶ Ad 5ᵐ primo pōt reduci arg̃ᵐ ꝯ arguētem querēdo cum illa habitudo quā ponit mediā dicat̄ esse ab agēte ꝯm ipm q̄d dicit aut habitudinē ipsaȝ ꝛ agens tm̄. aut aliquid aliud ꝛc̄. ꝛ totaliter ꝓcedit ꝯ eū. dico igit̄ sicut ꝛ ipse nisi ponat infinitatē aliū habitudinū cogit̄ dicere q̄ p̄cise significat̄ radius ꝛ sol intelligendo p̄cise q̄ nulla alia entitas ab illis iportat̄: cōsignificat̄ tñ cū h̄ q̄ si cetera vniformiter agerent vel nō agerēt ꝛ sol nō eēt radius ille nō eēt. nō consignificat̄ aūt parit̄ q̄ si radi⁹ nō eēt sol nō eēt: ꝛ iō nō dī sol a radio: sed cō. ¶ Et p̄ h̄ pȝ ad sextuȝ q̄ etiā posset reduci ꝯ eū de habitudine illa quā ponit. p̄terea constat q̄ ōīs entitas que est in rerū nā magna vel parua existit per deū tanq̄ per suū conseruans: ꝛ certe si de ista prepositione. a. querit̄ quid significet vel consignificet: ꝛ velit quis cōcludere q̄ aliquā ꝯm se rem importat que nō importat̄ per cathegoreumaticā aliquā dictionē nō minus oportebit dicere: q̄ etiā illa prepositio per. aliquā reȝ talem significat: ꝛ cōstat q̄ illa erit etiā per deum cōseruata tanq̄ ab ipsa depēdēs: ꝛ per ꝯn̄s illud aliud per aliā significabit: ꝛ q̄a significabit nō erit finis i illa ꝓpositiōe: nec erit numerus taliū rerū. abigenda est igit̄ talis imaginatio irrōnabilis de syncathegoreumaticis dictionib⁹.

ad arg̃ᵐ ꝯ 4ᵐ

¶ Ad illđ qđ ꝯ q̄rtā cōclusionē arguit̄ ex dicto auctoris sex p̄ncipioꝝ. dōm q̄ auctor accipit esse ibi non per realē informationē vt capit argumentū: sed per predicationeȝ: qđ manifeste pȝ. tum q̄a imediate sic p̄mittit. Sciendū aūt q̄ omne qđ in motu est actio ē: ꝛ ꝓbat: moueri etenī actio est. Ecce q̄ ideo dicit actionē eē in motu: q̄a moueri est actio. tuȝ q̄a imediate postq̄ȝ dixit. ōīs ergo actio in motu est. statim addit. omnisq̄ motus in actione firmabitur: ꝛ similr̄ cum dicit ꝓpriū est actionis in motu esse: imediate subiunxit: sicut ꝓpriuȝ mot⁹ est esse in actiōe. cōstat aūt q̄ ista nō possunt intelligi de esse in. per iformationeȝ: q̄a si isto modo ōīs actio est in motu: non ōīs motus est in actione: alioq̄n vel oporteret q̄ data vna actione simul darent̄ infiniti motus distincti ꝛ infinite actiones: vł oporteret q̄ aliquis motus ꝛ aliqua actio reciproce essent in seipsis: vnū. s. in alio per informationē ꝛ ecōuerso. q̄ nullus sane mētis diceret. Intelligit ergo q̄ ōīs actio est in motu per p̄dicationē: ꝛ omnis mot⁹ in actione: q̄a. s. ōīs motus est actio ꝯm euȝ: ꝛ ōīs actio est motus: accipit aūt actionē non sic vl̄r. vt de ipsa locutus sum in q̄rta cōclusione: sed specialiter pro ea que nō est cōseruatio ꝛ que est actus agentis qđ illam agit in passum: ꝛ silr̄ motū non accipit vl̄r: sed pro eo tm̄ cuius pars non solaȝ post partē acquirit̄ mobili: sed etiā fit: ꝛ ex hoc pȝ q̄ eius dictū nō est cōtra aliquā partē dicte ꝯclusionis. ¶ Nūc ad illa que cōtra q̄ntā cōclusionē arguta sunt cōsequenter est respōdendū. ad p̄mū dōm q̄ effectus formalis alicui⁹ pōt duplr̄ accipi. vno modo pro causato forme: et sic nō est aliud q̄ȝ ipsa materia vel subm qđ iformat: vel cōpositū qđ ex ipsa forma cōstat. sic loquēdo de effectu formali quicquid sit de maiore. naȝ in aliquo sensu cōcedēda esset: tñ minor simplr̄ est negāda. nā agens nec est mā actionis sue nec ex ipsa cōponit̄. alio mō pōt accipi effectus formalis: sȝ multū iproprie pro denoiatiōe subiecti ab aliquo: ꝛ tūc est sensus maioris: q̄ est impoīe aliquid denoiari tale ab aliquo nisi illud sit subiectiue in eo: ꝛ in hoc sensu dico q̄ maior est falsa. pȝ enī q̄ visio q̄ paries videt̄ nō est in pariete: tñ ab ea ipse dn̄oiat̄ ꝛ dicit̄ visus.

ad arg̃ᵐ q̄ sunt ꝯ 5ᵐ ꝯnē.

¶ Ad scđaȝ dōȝ q̄ si loquamur de agēte qđ est tm̄modo agens ꝛ nō patiēs: minor est falsa. nā q̄uis actio sit perfectio ꝛ sit agētis: nō est tñ p̄fectio perficiēs ipsuȝ agēs: nō enī calefactio solis perficit ipsuȝ solē: sed ipm qđ calefit: est tñ signū p̄fectiōis solis: ꝛ sic quelibet actio est signuȝ p̄fectionis agētis. nā ex eo q̄ agit arguit̄ p̄fectio aliq̄ agētis.

Ad 2ᵐ

¶ Ad 3ᵐ si accipit̄ crucifixio pro fixione corpis chr̄i in cruce ꝓprie loquēdo nullibi est subiectiue: q̄a crucifixio nō est aliq̄ res ꝯm se distīcta a corpe qđ figit̄ ꝛ ab eo cui infigit̄. si tñ poneret̄ q̄ eēt aliq̄ talis res alicubi existens subiectiue: nescio quis demēs diceret illā fuisse in iudeis crucifigentibus: ꝛ non potius in corpe chr̄i vel in cruce.

Ad 3ᵐ

¶ De blasphematione aūt dōm q̄ ibi erat vbi erat blasphemia. ꝛ cōstat quidē q̄ blasphemia mentalis nō erat in chr̄o: sȝ in ip̄ꝫ cordib⁹ iudeoꝝ. vocalis quoq̄ȝ nō erat in chr̄o: sed potius in aere in quo vox formabat̄. Et ideo pȝ q̄ ꝯn̄a quātū ad vtrāq̄ȝ partē ꝯn̄tis pōt negari. posito tñ q̄ crucifixio fuerit in chr̄o. esset dōm ad ꝓbationē falsitat̄ ꝯn̄tl̄ supposito q̄ actio exterior sit pctm̄ de quo suo loco videbit̄ q̄ illa crucifixio fuit pctm̄: sȝ nō fuit chr̄i: sȝ iudeoꝝ. nā tales actiōes si ꝯcedant̄ eē pctā nō intelligūtur eē recte pctā coꝝ i q̄b⁹ recipiunt̄: sȝ coꝝ a q̄b⁹ agunt̄: ꝛ h̄ est qđ aliq̄ dicē voluit cū dicit q̄ crucifixio fuit i chr̄o subiectiue ꝛ in iudeis iputatiue. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ minor est falsa.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 5ᵐ dōȝ q̄ q̄uis ōīs forma denoiet suū subiectū: nō tñ denoiat ipm ꝯm qđlȝ nomē ipsius forme. v. g. forma que est doctrina: vt dicit̄ Phs 3° phy. est i addiscēte: ꝛ tñ nō denoiat ipm ꝯm h̄ nomē doctrina: q̄a nō dī docēs: sȝ denoiat ipm ꝯm aliđ nomē eiusdeȝ. s. disciplina: ꝛ iō dī ille discipulus vł discēs. sic dico q̄ forma q̄ est actio denoiat vtriq̄ȝ illđ in quo est ꝯm aliqđ ei⁹ nomē. v. g. ꝯm h̄ nomē passio vł lux: aut aliđ tale ei ꝯueniēs ꝯm q̄ ipsa est in eo: nō aūt ꝯm h̄ nomē actio vł agētia: q̄ ei nō ꝯuenit nisi inquantū

Ad 5ᵐ

T. c. 22.

quātus est ab alio ac per hoc ꝛ fm hoc nomē denoīat illud a quo est: ꝛ illud dicit agens. ❡ Ad 6m dico ꝙ cu ius est potētia eius est actus: ꝛ vlterius concedo ꝙ actio est actus agentis: nō tamē sequit ꝙ sit eius vt subiecti ꝛ potētie passiue: sꝫ est eius vt pncipij actiui. ꝛ hoc iō qꝛ po tentia agentis est potētia actiua que nō est īquātū huiꝰ susceptiua actꝰ ꝛ elicitiua ꝛ pductiua. ❡ Ad 7m dico ꝙ phs nō iō dicit ꝙ mutaret: qꝛ actio noua eēt in eo: sꝫ iō qꝛ putauit ꝙ nō de nouo ageret nisi pter nouā dispositio nē vel nouā voluntatē quā hēret ad agendū cū pus non ageret: sicut pꝫ per Cōmē. ibidē. qui totū pene suū erro rem ibidē fundat sup illa radice. ❡ Ad 8m dico ꝙ in il lo casu essent due actiones: nec est icōueniēs eiusdē agē tis eē duas vel plures etiā actiones in diuersis passis. Et (qđ argumētū nō petit) dico ꝙ econuerso: si duo ignes ca lefaciunt idē calefactibile pmo. puta qꝛ eēnt illi ignes in eodē loco pmo virtute diuina ꝙ calor vnus numero pro duceret ab eis ꝛ ambobꝫ eēt vna actio tanꝙ vnius agē tis totalis. ❡ Ad 9m nego minorē. ❡ Ad pbationē dico: ꝙ nō ideo idē nō pōt eē pater sui aut filius aut etiā vniꝰ alterius pater ꝛ filius: qꝛ generatio actiua ꝛ gnatio passi ua nō pnt eē in eodē: sꝫ qꝛ idem nō pōt eē a quo est gnā tio ꝛ qui generat: nec idē pōt eē is qui est genitꝰ ꝛ a quo ipse genitus est. ❡ Ad 10m dico ꝙ fortiꝰ pcedit ꝯtra suū factorē. nā non minus: imo plus videt icōueniēs ꝙ rela tio sit in aliquo ꝛ rō fundādi nō sit in rerū nā ꝙ̄ si sit in alio. nūc aūt in patre fm istos fundat paternitas ꝛ gene ratio qua genuit est rō fundandi: ꝛ fm eos illa gnatio ꝙ̄ uis fuerit: nūc tñ nō est: sicut nec ipse generat nūc nec eiꝰ filius generat. dico tñ ad argumētū ꝙ gnatio non est rō fundādi hꝰ relationē pprie loquēdo: sꝫ hꝰ verū est ꝙ qꝛ iste genuit ꝛ ab eo fuit gnātio istiꝰ: iō hic est huiꝰ pater. ❡ Ad 11m dicēdū ꝙ denominat agēs denominatione ex trinseca. iuxta cōsuetum modū loquēdi. Et ad vlteriorē pcessum argumēti dicēdū: sicut dictū est ad. 4. ꝯtra hāc eandē ꝯclusionē. Et per idē rńdendum est ad. 12. ❡ Ad auctoritatē Cōmē. que vltimo iducit dicendū ꝙ hoc no mine actio Cōmē. ꝛ phs etiā vtunt equoce. aliqñ. n. apō eos hꝰ nomē actio idē significat ꝙ hec nomia actꝰ vl for ma: vnꝰ satis cito post fm trāslatione Cōmē. ait phs. oīs māe actio est alia ab actione alterius māe: ꝛ fm transla tionē qua vtimur ait. actus alius alterius est māe. ꝛ Cō. ibidē exponēs ait. Et idē qđ est ī actu in omni mā: ꝛ est forma eiꝰ: est aliud ab illo qđ est in actu in alia mā. Qñ ꝙ actio accipit pro pnꝰ agendi seu potentia actiua. vnde 9ꝰ meta. vbi phs dicit. ꝙ potētia actiua est in faciente vt calor in calefactiuo: ꝛ edificatiua. i. ars edificādi in edifi catiuo. i. edificatore vel carpentario fm istam Cōmē. ait Cōmēta. exponendo sic. i. actio artis carpentarie est in carpētario: ꝛ actio artis edificatorie est in edificatore. pꝫ aūt ꝙ si ista expositio dꝫ eē ad ppositū: ibi accipit actio artis pro ipsa arte: vt sit intrāsitiua cōstructio. ❡ Et pre terea sic eas accepisse pꝫ ex eo qđ sine medio sequit. Se quit enim sic. deinde dicit. f. Ari. ꝛ ideo sunt insimul. Et qꝛ quedā potentiarū actiuarū sunt in agente: iō est necesse vt agēs nihil agat donec sit insimul cū patiēte. i. in eo dē loco. hec ipse. qñqꝫ ꝯo accipit actio p opōne in actu potentie actiue: sicut supra dcm est: ꝛ qñqꝫ alijs modis. nunc ad ppositū dico ꝙ Cōmē. accipit actionē in aucto ritate allegata altero duoꝝ pmoꝝ modoꝝ vel vtroqꝫ: ꝛ est intētio eiꝰ ꝙ calor maximus est actꝰ vel forma ꝛ pnm actiuū ꝯās formā substātialē ignis: ꝛ istud multū cōue nit cū sīa de qua imediate locutus est: ꝛ similī mō acci pit abscissionē cultelli pro acutie vel pncipio scindendi: qcqđ illud sit in cultello: ꝛ actionē manꝰ p pnꝰ quo agit manꝰ. nō aūt accipit actionē 3ꝰ mō: ꝛ vt de actiōe est qđ pns. ❡ Ad argumētū pnꝭ. q. p ꝙ̄to arguit actionē dist gui a re que fit. pꝫ rńsio ex dictis supra ad auctē de libro sex pnꝭ: qua pbat ꝙ distinguit a passiōe. dōm ꝙ auctor ille nō iō dicit ꝙ passio est effectꝰ actiōis: qꝛ efficiat ab ea sicut res efficit a sua cā effectiua: sꝫ qꝛ ex eo ꝙ aliqđ agit loquēdo de actione sicut ipe loqt. vꝫ ꝙ exigit in qđ agēs agat cālr īferi ꝙ illud patit in qđ agit: ꝛ ꝙ̄uis eꝯ. ex eo ꝙ aliqđ patit iferat ꝙ aliqđ agit in ipm: qꝛ tñ nō īfert cāliter iō passionē dicit eē effectū ꝛ illationē actio nis: ꝛ nō dicit eꝯ: ꝙ̄uis eūdē loquēdi modū ēt posset dici ꝙ actio est illatio passionis: nō tñ effectꝰ. pꝫ. n. ꝙ ꝙ̄uis se quat. hoc lignū patit vel calefit. igit aliquid agit in hoc lignū ꝛ aliquid calefacit ipm. nō tñ hec cālis: qꝛ hꝰ lignū calefit aliquid ipm calefacit: est vera: sicut ista est vā: qꝛ aliquid calefacit hoc lignū: hꝰ lignū calefit. Et pp hāc cā lem illationē dicit ꝙ passio est effectus illatioqꝫ actiōis. iuxta suū ꝯsuetū ꝓpositū in toto libꝰ illo modū loquēdi.

❡ Distinctionis pme. Questio VI.

Utrum quātum ad istam di. Quero vtꝝ creatio ꝛ ꝯseruatio sint entitates distīcte inter se: ꝛ a re quā deus creat vel ꝯseruat. ❡ Et arguit ꝙ sic. ꝛ qꝛ idē iudiciū ꝙ̄tū ad hꝰ est de oībꝫ. ostēdo ꝙ creatio huiꝰ rei demōstrate. vbi grā. huiꝰ an geli sit res distīcta ab hoc angelo: ꝛ ab eiꝰ ꝯseruatione: ꝛ arguo sic. iste angelus: ꝛ similr creatio fuit anteꝙ̄ fuit eius ꝯseruatio: ꝛ iste angelus nō desyt cū de syt eiꝰ creatio. igit iste angelus est entitas distincta a sua ꝯseruatione ꝛ a sua creatione: ꝛ similr eius creatio a sua ꝯseruatione. ꝯñtia videt tenere ex eo ꝙ ipossibile est aliquā entitatē fuisse pus ꝙ̄ fuerit aut simul desysse ꝛ nō desys se. añs quātū ad pmā partē pbat. nā iste angelus fuit in pꝰ instāti quo fuit: ꝛ sic creatio eius: sed in illo instāti nō fuit eiꝰ ꝯseruatio. nā ꝯseruatio est ꝯtinuatio rei in eē. oē aūt qđ ꝯtinuat pus fuit. Quātū ēt ad scdaꝫ partē pbat. nā creatio huius angeli fuit in pmo instanti in quo fuit iste angelus ꝛ imediate post nō fuit: sicut iste angelus in pꝰ instanti sui eē creabat: ꝛ imediate post non creabatur. nā creatio pprie sūpta est pductio rei que nūc est ꝛ nō aliqđ eius pus imediate fuit: nec angelus iste imediate post pꝰ istās sui eē desyt. igit nō sil desyt cū sua creatiōe.

Ad oppositum actio ꝛ ꝯsuatio rei ꝙ̄ agēs crea tū agit vel ꝯsuat nō sūt entita tes iter se ꝛ a re quā ꝯsuat vel agit distīcte. igit nec crea tio ꝛ ꝯsuatio sunt distīcte entitates iter se ꝛ a re quā deꝰ ꝯseruat vel creat. ꝯña satis est patēs: ꝛ añs pbat ex pdi ctis in pcedēti. q. sbi. n. pbatum est ꝙ res que sit est ipsa actio agētis: ꝛ p aliqs earūdē rōnū pōt pbari ꝙ ꝯsuatio agētis ꝯsuātis rē quā pducit est ipamet res que ꝯsuat.

Pro intellectu huius qōnis pmitto aliquas distin ctiōes. ❡ pꝰ ꝑla est. ꝙ iste terminꝰ creare dupli citer pōt exponi sicut supra de creari dictus est. q. 4. vno modo creare. i. aliquid de nihilo facere. Alio modo. i. ali qđ p de nihilo facere: vel aliqđ qđ imediate pus nō fuit de nihilo facere. pꝰ mō nō accipit creare: vt distinguit ꝯ conseruare: quinīmo ꝛ aliquid qđ deus conseruat. verbi gratia angelū existentē etiā creat fm istā significationē. nā ipsum facit: sicut in. q. palle. tactū est. ꝛ diffu sius in pꝰ liꝰ di. 45. ꝛ de nihilo etiam ipm facit. Cum igit doc. loquunt de creare distinguēdo ipm ꝯtra cōseruare accipiūt hūc terminū iuxta diffinitionē 2m: ꝛ sic in psen ti. q. vtar eo. Et similr hoc termino creari correspōdēter: vt creari idē significet ꝙ aliqđ qđ imediate pus nō fuit de nihilo fieri. Cōseruare aūt fm doc. cōiter idē est ꝙ rem

factā vel q̄ imediate p̄us fuit in eē ꝯſuare vel tenē: ⁊ in hac ſignatiōe ego accipio in ꝓpoſito. ¶ 2ª diſtō ē ꝙ ſicut hoc nomē actio accipit̄ aliq̄ñ pro potētia actiua, aliq̄ñ pro actu vel opatiōe potētie actiue: vt dicebat̄ in p̄cedēti. q. ſic hoc nomē creatio pōt accipi pro ipſa potētia creatiua. ⁊ hoc nomē ꝯſeruatio pro potētia ſeu p̄n° cōſeruatiuo. Et pōt ſcdō mō accipi creatio pro actu ſeu opatione potentie creatiue: ⁊ ſilr ꝯſeruatio accipi pōt pro opatione ꝯſeruatiue potētie. Primo mō nō ſumunt̄ iſti termini in ꝓpoſito: ſed ſcdō. ¶ Tertia diſtinctio eſt. ꝙ ꝯuenit aliquid creari per ſe ſubſiſtēs: ⁊ nō in alio. Vbi gr̄a, angelus aut ēt q̄libet alia res quā crearet de° nō in aliq̄ ſubīo: ⁊ ꝯuenit etiā aliqd creari in aliq̄ ſubīo: ſicut ſ3 doctores gr̄a creatur in aīa humana ſeu rōnali: ⁊ aīa rōnalis in corpore.

Dis p̄miſſis pono ad ꝓpoſitū ſex ꝯnes. p̄ª eſt. ꝙ creatio ſuppoſito ꝙ de° aliquid creet eſt entitas a deo diſtincta: ⁊ ſimilr ꝯſeruatio eſt entitas diſtincta a deo. 2ª ꝙ nulla res creat̄ a deo creatione a ſe diſtincta. 3ª ꝙ nulla res cōſeruat̄ a deo cōſeruatione a ſe diſticta. 4ª ꝙ nulla creatio eſt ꝯſeruatio: nec aliqua conſeruatio eſt creatio. 5ª ꝙ aliq̄ creatio eſt paſſio ⁊ aliq̄ nō eſt paſſio. oīs aūt creatio eſt actio. Et ne fiat calumnia dicēdo ꝙ nunc nō eſt aliq̄ creatio vel ſaltē nō cōſtat nobis aliquā eē ſicut nec cōſtat ꝙ in illo inſtāti p̄ſente aliqd creet accipiat̄ iſte termin° eſt pro ꝯtingit: vel in p̄dictis locutionib° ſupponat̄ deū creare aliqd vel aliqua actualr: ⁊ ſic per totū ſequētē ꝓceſſum q̄nis intelligant̄ tales propoſitiones. 6ª ꝯ eſt. ꝙ aliq̄ cōſeruatio eſt paſſio ⁊ aliqua nō. oīs aūt eſt actio. ¶ Prima ꝯ ꝓbat̄: q2 oē cui° potētia creatiua ĩquātū hui° eſt p̄n° eſt entitas a deo diſtincta. p3. ſ3 creationis potētia creatiua inq̄tū huius eſt p̄n°. ģ ⁊c. minor ꝓbat̄: q2 oīs potētia actiua inquātum huius eſt p̄n° ſui actus ſeu opationis: ſicut ⁊ oīs actiua trāſmutatiua ſue trāſmutationis ⁊ factiua ſiue factionis. ¶ 2° oīs opatio nō coeterna deo ex dei voluntate exiſtēs eſt entitas a deo diſticta. p3. ſ3 creatio eſt hō. dicente Dam. li. p̄. creatio eſt ex dei voluntate opus exīs ⁊ nō coeternū eſt deo. Eodē mō ꝓbat̄ ꝙ cōſeruatio eſt entitas diſtincta a deo: q2 ſicē creatio eſt act° potētie creatiue: ita cōſeruatio eſt actus potētie cōſeruatiue: ⁊ potētia ꝯſeruatiua ĩquātū hui° eſt eius p̄n°. ¶ Scda ꝯcluſio ꝓbat̄. p̄ q2 ſi aliq̄ res creat̄ creatiōe a ſe diſticta. ſit illa. v.g. angelus. aut igit̄ creatio angeli creat̄ a deo creatiōe alia a ſe diſtincta: aut nō alia creatione a ſe diſtincta. hoc p3: q2 oīs entitas q̄ nō eſt de° eſt facta a deo: vt ſufficiēter ꝓbatū eſt. di. 45. p̄mi lib. igr̄ iſta creatio ſi eſt entitas alia ab angelo: cū etiā ſit diſtincta a deo: eſt a deo facta. ⁊ cōſtat ēt ſ̄m opinātes ꝙ ita de nihilo ſit ſicut ⁊ ipſe angelus: ⁊ ꝙ ēt imediate p̄us nō fuit. igit̄ eſt creata: ⁊ ſi ſic aut alia creatione aut nō alia. ſi alia eadē rōne ⁊ illa alia eſt creata alia creatiōe: ⁊ ſic in ifinitū. ſi nō alia: eadē rōne nec angelus: q2 q̄ rōne vna eſt entitas creata abſq3 tali creatione diſticta: eadē ⁊ q̄libet. cū nulla rō nec auctas plus cogat de vna q̄ de q̄libet alia. ¶ Cōfirmat̄: q2 ſupflue ⁊ ſine rōne ponit̄ in aliquo creationē ei° ab ipſo diſtingui: ex quo aliqd ſine creatiōe diſtincta a ſe creatur. nec euidētia vel rō aliq̄ aut auctoritas cui ſit ſtādū plus in vno ad id cogit q̄ in alio. 3° ꝯſtat ꝙ oēm entitatē corruptā vel annihilatā pōt deus eādē numero reparare ⁊ in eodē ſubīcto in quo p̄us fuit: repone ſi in aliquo p̄us fuerit: q̄ñ nō magis in vno inſtāti repugnat alicui ſubīo informari vna forma q̄ in alio. ſi igr̄ creatio angeli Michaelis fuit talis quedā res exiſtēs: tunc tñ quādo p̄mo creatus eſt michael pōt de° illam eandē numero recreare in aliquo inſtāti p̄ſente vel futuro in ipſo michaele quē ſuppono eē: ⁊ ex quo creatus fuit ſemp fuiſſe ⁊ fore in inſtanti illo: verū erit dicere michael creatur. Sequit̄ aūt michael creatur. igit̄ michael imediate p̄us nō fuit: ſed ponitur ꝙ fuit. igit̄ fuit ⁊ non fuit. 4° aut deus pōt creare aliq̄ rem abſq3 creatione ab illa re diſtincta: aut non. ſi ſic. cū nulla auctoritas vel experiētia habeat̄ per quā cognoſci poſſit ꝙ aliquā creet mediāte creatione diſtincta: ⁊ per ꝯſequēs nec etiā aliqua ratio: ex quo oppoſitus eſt poſſibile. nā omnis talis aut ex experientia vel auctoritate p̄cederet. ſequit̄ ꝙ irrōnabiliter ponit̄ talis multitudo ſuperflua rerū. ſi vō nō poſſit ſine tali re media cum ipſa non ſit intrinſeca rei que creat̄ aut erit ei° effectus nāliter ꝯſequens: aut accidens ſibi inherēs: aut aliquo modo per ſe cauſa intrinſeca eius. nō enim apparet ꝙ aliqua alia rōne non poſſit illa res creari ſine iſta: ſed nō p̄mū: q2 cuiuſlibet cauſe ſcde effectū deus poteſt impedire. p3 de igne trium puerorū: nec ſcdm: q2 ſine quocunq̄ accidēte rei deus illā poteſt facere: ſicut ex intentione Aug. haberi poteſt in epiſtola ad Cōſentiū: vbi ait. Quid valet diuina potentia de iſta viſibili atq3 tractabili nō corporū quibuſdā manētibus auſerre quas voluerit q̄litates. vnde poſſet ignē facere ſine calore: ⁊ ſicut de iſtis ita de ceteris accidētibus reſpectu ſuorū ſubiectorū eſt ſentiēdū. ¶ ꝯ. Poteſt facere accidēs ſine ſubiecto. ergo ⁊ econuerſo. Nec 3m: q2 cuiuſlibet cāe ſcde effectum pōt facere ſine illa: vt cōmuniter ꝯceditur: ⁊ dicit articulus pariſieñ. 63. ¶ Tertia ꝯ ꝓbatur: q2 ſi angelus cōſeruaretur conſeruatione a ſe diſtincta: cum quelibet res que non eſt deus cōſeruetur a deo: vt ꝓbatū eſt di. 45. p̄mi. aut illa ꝯſeruatio cōſeruat̄ a deo ꝯſeruatione a ſe diſtincta ſic alia etiam in infinitū: aut cōſeruat̄ abſq3 cōſeruatione alia: ⁊ eadē rōne angelus ipſe. Scdo ſi cōſeruatio ſit res diſtincta ab angelo: cū deus nullo alio a ſe indigeat ad ꝯſeruationē cuiuſq3 rei: ⁊ q̄libet poſſit facere: ⁊ in eē cōtinuare abſq3 aliquo alio ab illa: ⁊ quolibet ei° intrinſeco ⁊ a deo diſtincto: ſequit̄ ꝙ deus poteſt conſeruare angelum abſq3 ꝯſeruatione: ⁊ ſic nō ꝯſeruādo ꝯſeruabit. Tertio agens creatus ꝯſeruat ſuū effectū abſq3 ꝯſeruatiōe ab illo diſtincta. igit̄ multo magis de°. aſſumptū ꝓbo: ⁊ ſumo gr̄a exēpli corpus qđ cauſat ⁊ cōſeruat ſuā imaginē in ſpeculo vel ſpēm in oculo: ⁊ ſuppono ꝙ quilibet effectus de genere p̄manētiū nāliter ꝓduct° ab agēte creato ſine producatur ſubito ſine ſucceſſiue etiā ſi nihil eius ſit p̄mo productū. ipſe tamē in aliquo inſtāti h3 p̄mo eſſe: ⁊ hoc eſt certū ⁊ cōmuniter ꝯceſſum. Suppono etiā ex dictis ꝙ nulla res cōſeruatur in p̄mo inſtāti ſui eē. ſit igit̄ effectus datus a. ſi eius ꝯſeruatio eſt entitas ab ipſo diſtincta ipſa nō eſt in primo inſtāti eſſe a. vel igitur ipſa poſt illud inſtās ſiet partibiliter vel tota ſimul: ſi tota ſimul. igitur in aliquo inſtanti poſt inſtans p̄mum eſſe a. habebit p̄mo eſſe: ⁊ per ꝯſequēs per totū tēpus medium a. fuit conſeruatū a ſuo agēte creato abſq3 conſeruatione media. Ex quo vlterius ſequitur ꝙ etiā poſtea non eſt ponēda. Si vō nō producatur totū ſimul ſed pars poſt partem: aut igit̄ quelibet illarū partiū eſt conſeruatio aut non: ſed omnes ſimul quaſi ipſa ꝯſeruatio ſit quoddā totū ⁊ etherogeneū. Si ſcdo modo dicat̄ ſequitur ſicut prius ꝙ per aliquod tēpus puta per illud qđ p̄cedit inſtās quo p̄mo eſt perfecta cōſeruatio fuerit a. abſq3 conſeruatione. Si aūt dicat̄ p̄mo modo ſequit̄ ꝙ conſeruatio eſſentialiter intēditur ⁊ ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ per ꝯſequēs ſemp aliquid poteſt intenſius ⁊ remiſſius conſeruari: ⁊ remiſſius quidē per remiſſiorē conſeruationē: ⁊ itēſius per itēſiorē. S3 hui° oppoſitū et toto ſequit̄ in ꝓpoſito: q2 nō alr aliqd pōt itelligi itēſi° vel

magis ꝯseruari: nisi qz diutius ꝯtinuaẜ in esse. cōstat aūt ꝙ a. diutius ꝯtinuabiẜ per vnā partē suē cōseruationis reputata per ꝓus factā ꝙ̄ ꝑ totā. nā per totū tēp⁹ quo erit post cōpletā creationē sue ꝯseruationis ꝯseruabiẜ per illā ꝑtē: ⁊ vltra ħ per tp̄s illud ꝓcedēs creationē toti⁹ ⁊ sequēs creationē ꝑtis.

4ª ꝯ. ℭ 4ª ꝯ ꝓbaẜ sic. nulla res q̄ creaẜ ꝯseruaẜ. igiẜ nulla creatio est ꝯseruatio. aſs pȝ. qz ex opposito sequiẜ ꝙ de eadē re sit simul verū dicē. hec res immediate ꝓus fuit ⁊ hec res nō imediate ꝓus fuit q̄ sūt ꝯdictoria. nā sequiẜ. hec res ꝯseruaẜ. igiẜ hec res immediate ꝓus fuit. Silr seqẜ hec res creaẜ. igiẜ hec res nō immediate ꝓus fuit. igiẜ si hec res ꝯseruaẜ ⁊ creaẜ hec res imediate ꝓus fuit ⁊ nō imediate ꝓus fuit. ꝯña ꝓbaẜ: qz si aliq̄ creatio eēt ꝯseruatio: cū quelibet creatio sit res q̄ creatur: ex eo ꝙ quelibet sit entitas a deo distīcta: vt pȝ ex p⁹ ꝯne: ⁊ nulla res creeẜ creatione a se distincta: vt pȝ ex 2ª: ⁊ silr q̄libet ꝯseruatio sit res que ꝯseruaẜ: vt ex eisdē ꝯnib⁹ silr pȝ. sequereẜ ꝙ aliq̄ res que creareẜ ꝯseruareẜ: qd̄ ꝯdicit aīti.

2ᵐ ℭ ꝓ. Esto ꝙ creatio distingueretur a re que creaẜ: ⁊ ꝯseruatio a re que ꝯseruaẜ: tunc ois creatio eēt rei que creaẜ: ⁊ ꝯseruatio rei que ꝯseruaẜ. igiẜ si aliq̄ creatio eēt ꝯſuatio ipsa eēt creatio rei que creareẜ: ⁊ cōseruatio rei que cōseruareẜ. ⁊ ꝯstat ꝙ nō est alteri⁹ creatio ⁊ alterius ꝯseruatio. igiẜ eiusdē. ⁊ sic eadē res crearetur ⁊ ꝯſuareẜ.

Contra ℭ Sȝ p⁹ ꝓbatio ꝯñe videẜ repugnare cōclusioni. nā si creatio est ipa res q̄ creaẜ. v.g. ipe angelus: ⁊ similr ꝯseruatio angeli est ipse angelus: videtur seq ꝙ ꝯseruatio sit creatio. Tū per illud ꝓnᵐ. quecūq; vni ⁊ eidē sunt eadē īter se sūt eadē. Tū per syllm expositoriū sic arguēdo. hic angelus est creatio. hic angelus est ꝯſuatio. eodē vtrobiq; demōstrato sequiẜ. g̃ ꝯſuatio est creatio.

Rñsio ℭ Ad p᷑ ꝯcedo illā maiorē ad bonū itellectū: sed minorē sumendā sub. s. hanc. Sed creatio ⁊ ꝯseruatio sunt eidē. vbi gr̄a. angelo eadē. nego. nā angelus nō est creatio: nisi qn̄ ꝓmo est: ⁊ tūc nō est ꝯseruatio: sicut nec tūc ꝯseruaẜ: sȝ solū postq̄ fuit. Et iō lȝ res que fuit creatio sit ꝯseruatio: aut que est creatio erit ꝯseruatio: nunq̄ tn̄ ea q̄ est ꝯseruatio est creatio: ⁊ iō pro nullo instāti hec pōt eē va. creatio ⁊ ꝯseruatio sunt eidē eedē. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ premisse nunq̄ sunt simul vere. Sed qn̄ vna est va reliq̄ est falsa: ⁊ pȝ ex nūc dictis.

5ª ꝯ ℭ 5ª ꝯ. Quātum ad p⁹ᵐ partē ꝓbaẜ qz aliq̄ creatio est act⁹ passiui iquātū ē passiuū: ⁊ aliq̄ nō est act⁹ passiui. igiẜ aliq̄ est passio ⁊ alia nō. ꝯñtia ꝓbaẜ ex dictis in ꝓcedēti. q. aītis p⁹ ps pȝ. Cū gr̄a creaẜ in aīa aut aliqd aliud in alio receptū. 2ª ps pȝ in creatione alicui⁹ per se subsistētis. 2ª ps ꝯnis ꝓbaẜ: qz ois creatio ē act⁹ potētie actiue inquātū actiua est. igiẜ ois creatio est actio. aīs pȝ: qz potētia creatiua iquātū hui⁹ est vere actiua.

6ª ꝯ ℭ 6ª ꝯ. silr mō ꝓbaẜ. nā ꝯſuatio gr̄e in aīa est passio. ꝯseruatio vo āgeli nō est passio. Quia vo ois ꝯſuatio dei est actus potētie actiue iquātū hui⁹. nā potētia ꝯseruatiua agentis iquātū est ꝯſuatiua est actiua: sic ⁊ ipm agēs ꝯseruās iquātū ꝯseruat agit: ⁊ vtroq̄ hō: iquātū specificatiue. agēs. n. ꝯseruans alia rōne dī ꝯseruans respectu sui effect⁹: ⁊ alia rōne dī forma ꝯseruare ꝓpriā māꝫ: sicut aīa dī conseruare corpus. 2ª de aīa per ꝓhm: ⁊ in de substa

Te. c. 7. ꝯ. 9.

orbis per Cōmē. qz igiẜ agens nō ꝯseruat nisi ꝯtinue ꝓducendo seu agendo effectū suū: iō iquātū cōseruat agit ⁊ per ꝯñs potētia ꝯseruatiua talis iquātū hui⁹ ē actiua.

2ª arti. Contra ꝓdicta ⁊ maxie ꝯtra 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ ꝯnes ꝑter aliquas rōnes factas ꝯtra 3ᵃᵐ ꝯnē ꝓcedētis. q. que sunt etiā ꝯtra has sunt alie q̄dā rōnes eiusdē doctoris.

Aureolꝰ vbi supra

vn̄ ꝓmo ꝯtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguiẜ sic. oē qd̄ est cā efficiens alicui⁹ est entitas ab illo distincta: sed creatio est cā efficiēs rei que creaẜ. igiẜ creatio est res distincta ab ea que creaẜ: ⁊ per ꝯñs res creaẜ creatione a se distincta: cui⁹ oppositū dicit 2ª ꝯ. maior est nota. ꝓbaẜ minor. ꝓ qz totuȝ eē qd̄ hȝ a deo res que creaẜ. v.g. lapis hȝ per creationē: ⁊ iō hȝ eē a deo: qz hȝ esse per creationē. igiẜ ad idē genus cālitatis reduceẜ esse per creationē ⁊ esse a deo. Sed esse a deo reduciẜ ad genus cāe efficiētis. igiẜ ⁊ esse per creationē. Et iō dicit iste doctor ꝙ cū diciẜ lapis creaẜ creatione: ille ablatiuus teneẜ in rōne cāe efficiētis: nō formalis vt qdam putauerūt.

2ᵐ ℭ Scd̄o qz creatio nō est aliud q̄ illud qd̄ iportaẜ per eē a deo effectiue. ħ aūt eē effectiue ꝓcedit lapidē causalitate originis: cui⁹ ꝓbatio est: qz nō iō lapis est a deo sine creaẜ: qz est: sȝ iō lapis ē: qz creatur. hoc aūt nō est: qz suū exire a deo est sibi causa vt sit. igiẜ qd̄ significaẜ per eē a deo est ꝓus lapide ꝓoritate originis ⁊ causalitatis: ⁊ cōstat ꝙ non alterius q̄ efficiētis.

3ᵐ ℭ 3° qz si de⁹ subtraheret actionē suā creatura cedet in nihil. igiẜ causa q̄re creatura erat: erat actio illa.

2ᵐ ꝓnᵉ ℭ Scd̄o ꝓncipalr ꝯtra eandē ꝯnem. creatio nō creaẜ. igiẜ nec est res que creaẜ. ꝯña pȝ: qz oē qd̄ est res que creatur: creaẜ. aīs ꝓbaẜ. qz alias creatio caderet sup creationē ⁊ esset ꝓcessus in ifinitū in creatiōib⁹ creationum.

3ᵐ ꝓnᵐ 3° pōt sic arguí. ipossibile est creationē ꝯseruari. Sȝ possibile est reȝ que creaẜ ꝯseruari. igiẜ res q̄ creaẜ nō est creatio. Maior pȝ: qz si creatio ꝯseruareẜ: sequereẜ ꝙ ipsa eēt in aliq̄ instāti ante qd̄ imediate ipa fuit: ⁊ cū qn̄cūq; est creatio aliquid creeẜ: verū eēt dicere tunc aliqd creari qd̄ ꝓus imediate fuit: qd̄ iplicat ꝯtradictionē. Maior aūt nota ē. nā possibile est ꝙ angelus qui nūc creaẜ supposito ꝙ aliqs nō creaẜ duret ⁊ ꝯſueẜ a deo ēt in ꝑpetuū.

3ᵃ ꝯ. 5ᵃ ꝯ. ℭ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē pōt argui ex eisdē fundamētis. ꝓ ꝑ qdē: qz ꝯſuatio seu manutenētia creature est cā ei⁹. g̃ distiguiẜ ab ea. assumptū ꝓbaẜ. tū qz creatura ꝯſuaẜ per manutenētiaȝ dei nec ꝯseruaẜ a deo: nisi per manutenētiā ei⁹. tū qz nō iō res ꝯseruaẜ: qz durat in esse: sȝ qz ꝯſuaẜ iō durat. igiẜ suū ꝯſuari est causa eius vt sit. tū qz si deus subtraheret suā manutenentiā creatura cederet in nihil. igiẜ manutenētia est cā eius.

2ᵐ ℭ 2° qz ipossibile est ꝯſuationē creari vel conseruari. nam si posset cōseruari possibilis esset actualis infinitas conseruationum. Si vo posset creari posset in aliquo instanti ꝓmo esse: ⁊ per ꝯsequens res aliqua posset in aliquo instanti ꝓmo conseruari. hoc aūt est falsum: quoniā non in instanti in quo creatur: qz ante illud nō fuit nec in alio sequēti: qz nullū sequentiū est p⁹ᵐ. ⁊ tamē in quolibet ꝯseruaẜ. Sed ꝯstat ꝙ possibile est rē que conseruatur cōseruari ⁊ creari: quoniā pōt annihilari: ⁊ iterū creari ⁊ conseruari.

3ᵐ ℭ 3° cōtra vtrāq; ꝯclusionem. nā ꝯuenienter diciẜ creatio lapidis ⁊ cōseruatio lapidis. nō aūt dī creatio creatiōis aut ꝯſuatio ꝯſuatiōis ħ aūt nō ꝯtingeret: nisi tam creatio q̄ ꝯseruatio lapidis aliquid distinctum esset in lapide.

Ad rōnes Aureoli Ad p⁹ᵐ ℭ Ad ꝓmū nego minorem. ℭ Ad ꝓmā ꝓbationē cū diciẜ. lapis habet esse a deo per creationem. dico ꝙ si dicta ꝓpositio sumaẜ ꝭm ꝓprietatē ita ꝙ fiat vis in vocabulis vt facit sic arguēs ipsa est simpliciter falsa. tum qz per eam denotaẜ ꝙ esse sit q̄dā entitas distīcta a lapide quā habeat lapis a deo: sicut dicimus aer habet lumē a sole: qd̄ quidē falsuȝ est etiam ꝭm istum doctorem. Tuȝ qz per eam denotaẜ ꝙ creatio sit aliq̄ entitas per quaȝ sit lapis a deo: qd̄ vtiq; falsum est: ⁊ ideo illā in sua ꝓprietate sumptā nego nec sic accipienda est. sicubi in aliquo auctore scribitur. si vo sumatur tanq̄ iꝓpria ⁊ loco huius lapis creatur a deo. vel hui⁹ equiualētis lapis fit a deo ex nihilo cū imediate ꝓus non fuerit vera est: ⁊ sic eā intelligūt qui recte sentiunt nec ex ea sic accepta trahiẜ vlterior deductio. Qd̄ vo addit ꝙ cū diciẜ lapis creaẜ creatione ille ablatiuus

tenet in rōne cāe efficiētis nō formalis. dōm ꝙ neutro mō ſm veritatē tenet: nec ēt illud ꝓprie oī. ſ; eſt ꝓpoſitio falſa de v̄tute ſmonis. ❡ Ad 2ᵘᵐ ꝓbationē; dōm: ꝙ nec ꝑ a. nec per eē effectiue a deo īportat aliq̄ entitas in mūdo ꝑ q̄ vel a. vel hoc totū cōplexū eē a deo effectiue poſſit ſignatiue ſupponere: ſic imaginat argumētū. nā nec syncathegoreumatice dictiōes nec ꝯōnes pñt ſignatiue ſupponere. Et q2 ſup h fundat argᵐ. iō nihil valet. Credo hn̄ tñ iſtā cāle: iō lapis eſt: q2 eū deᵘ creat. referēdo h ad pᵐ inſtās eē lapidis: aut q2 deᵘ ꝯſuat referēdo ad tps ſequēs. S; ex h non ſequit ꝙ creatio ſit aliq̄ res media ꝑ quā efficiēter lapis hēat eē. Qd̄ ēt dicit de exire lapidis fictio inanis eſt. nec .n. aliud eſt cogitādū q̄ deū creantē ⁊ a quo exit ſm modū loquēdi iſtoꝝ: ⁊ lapidē creatū vł qui a deo exit: ⁊ iō exire lapidis nō eſt aliud q̄ lapis exiens: ⁊ iō ſicut lapis exiens nō eſt cā ſui: ita nec exire ſuū i. qd̄ eſt ipſe.

Ad 3ᵐ ❡ Ad 3ᵘᵐ ꝯcedo añs ⁊ nego ꝯñtiā eundo ad viʒ verboꝝ: vn̄ dico ꝙ nō iō ſi ſubtrahit actionē creatura cedit in nihil: q2 actio dei eſt cā creature: ſ; q2 ipſa eſt ipamet creatura. ❡ Cōfirmat illa ꝯñſio: qm̄ ſ; ꝙ ſupra ꝓbatū eſt: ⁊ iſte etiā doctor ꝯcedit: actio ipſa dei eſt res a deo diſtincta. poſito igit ꝙ ⁊ ipſa eēt cā creature adhuc ſine ipſa deᵘ poſſet creare ⁊ ꝯſeruare creaturā: cū oēm rē quā pōt cāre ſimul cū alia cauſa poſſit ſolus ſine illa: ſic iſte doctor ⁊ oēs theologi ꝯcedūt ⁊ ꝯcedere iubet articulus de omnipotētia dei. nō igit ne⁊io ad ſubtractionem actiōis dei creatura cedit in nihil: q2 ipſa eſt cā creature: ſ; potius q2 ipſa eſt illamet creatura. verūtñ illud cōe dictū ſi deus ſubtraheret actionē ſuā ⁊c̄. nō puto eē intelligendū q̄ſi ſignificet aliquā entitatē ſubtrahi q̄ ꝑ erat: ſ; ac ſi diceret. ſi deᵘ nō ageret creaturā creādo. ſ. vel cōſeruādo illa cederet in nihil: ⁊ ex tali ſenſu p; ꝙ argumētū nō h; ꝓceſſuʒ.

Ad 2ᵐ pncıˡᵉ. ❡ Ad 2ᵃᵐ rōnē nego añs. nec ꝓbō valet: q2 nec creatio nec res q̄ creat q̄ eadē eſt creatur creatione a ſe diſtincta: ⁊ iō nō cadit creatio ſup creationē: nec multiplicant creatiōes in īfinitū. h aūt ſequeret ſi res crearet creatiōe diſtīcta a ſe: ⁊ iō illa ꝓbatio iuuat pnˡᵉ ꝓpoſitū.

Ad 3ᵐ pncıˡᵉ. ❡ Ad 3ᵃᵐ dōm: ꝙ ſi maior ſumat in ſenſu cōpoſitionis ⁊ minor in ſenſu diuiſiōis vtraq3 eſt v̄a. ⁊ ſic ꝓcedunt ꝓbationes earū: ſ; ex eis nō ſequit ꝯ̄ illa de ineſſe: ſicut nō ſeq̄t. īpoſſe eſt ſedētē ſtare. poſſe eſt euʒ qui ſedet ſtare. igit is qui ſedet nō eſt ſedēs. nā maior in ſenſu cōpoſitionis eſt v̄a: ⁊ minor in ſenſu di. ⁊ tñ ꝯcluſio eſt falſa: ſuppoſito ꝙ aliqs eſt q ſedet. Si vō maior ſumat in ſenſu di. nego eā: nec ad hūc ſenſuʒ ꝓbō valet: q2 q̄uis creatio poſſit ꝯſuari. hec tñ eſt īpoſſis. creatio ꝯſuat: ⁊ iō cū dī ſi creatio ꝯſuaret ſeq̄ret ⁊c̄. nihil ad me de ꝯñtia: q2 nō do añs illud: dico tñ hāc eē poſſem. h ꝯſuat demſtato eo pro quo ſupponit h nomē creatio. cum oī creatio pōt ꝯſeruari. ⁊ vlteriᵘ ſi ſupponat v̄a. dico ꝙ ipm̄ eſt in aliq̄ inſtāti ante qd̄ imediate fuit: ſ; ipſe nō eſt in iſto inſtāti creatio: ⁊ iō nō ſequit ꝙ ſit verū tūc dicē aliqd creat ⁊c̄. Itē ſi minor ſumat in ſenſu cōpo. eſt falſa: q2 hec eſt impoſſibilis. res q̄ creat ꝯſeruat. acceptis iſtis terminis: vt ſupra in pnᵒ. q. dcm̄ eſt. ꝓbō aūt eiᵘ incedit ad ſenſum di.

ad argᵐ ꝯ 3ᵉ ꝯⁿᵉ; ❡ Ad illud qd̄ arguit ꝯtra 3ᵃᵐ ꝯ̄nē p;. qd ſit dōm ex premiſſis. nā negādū eſt ꝯſeruationē cām eē creature ad intellectū arguētis: nec pᵒ probatio valet: q2 de v̄tute ſmonis accepta hec ē falſa. creatura ꝯſuat per manutenētiā dei. S; hec vtiq3 eſt v̄a. creatura ꝯſuat per manutenentē deū: ⁊ ſilr hec. creatura manutenet a deo: ⁊ loco iſtarū vel alterius ex ipſis ponūt illaʒ pmā qui recte ſentiunt. ⁊ ad reliquas duas ꝓbōnes ſilr ſuo mō dōm eſt ſic dōm eſt de creatiōe. Ad 3ᵃᵐ dōm ꝙ creatio pōt ꝯſuari nō tñ ꝓcedit in īfinitū: q2 nō ꝯſuat ꝯſuatiōe a ſe diſtīcta. Itē dico ꝙ ꝯſuatio pōt creari. hec tñ eſt īpoſſis: ꝯſuatio creatur.

Ad 3ᵐ ❡ Ad 3ᵘᵐ dōʒ ꝙ illud cōe dcm̄ ad verū itellectū itelligēdū eſt ſm ꝯſtructionē itrāſitiuā vt ſit ſenſus: creatio lapidis. i. creatio q̄ eſt lapis: ⁊ in h ſenſu vtor talibᵘ ꝓpoſitionibᵘ ſicubi pono eas: nec tñ ſm ſileʒ ꝯſtructionē v̄ſitate dī creatio creatoris: ſicut q̄uis dicat eēntia dei itrāſitiue: nō tñ dī eēntia eēntie: nec deᵘ dei: nec nunq̄ recto taliter addi ꝯſueuit. ſuus obliquus.

ad rōnē pncıᵖᵃᵐ. ❡ Ad rōnē pncipalē qōnis. nego pmo pmā partē añtis. Ad ꝓbationē dico ꝙ in p iſtāti quo angelus fuit ⁊ ꝯſeruatio angeli fuit: ſ; ipſa nō fuit tūc ꝯſeruatio. ⁊ vltra dico ꝙ ꝯſeruatio eſt ꝯtinuatio rei in eſſe. i. res que ꝯtinuat in eē: ⁊ res que ꝯtinuat in eſſe fuit in pᵒ inſtāti quo fuit. Sed nō in illo cōtinuabat in eē. Ad 2ᵃᵐ ꝑtē; añtis: q̄uis ipſa ꝯcedi poſſet abſolute: nec aliqd incōueniēs ſequeret. dico tñ ꝙ dupl'r pōt accipi. vno mō tāq̄ ſimpl'r negatiua: ita ꝙ totū h deſiit creatio eiᵘ itelligat negari a ſubto: ⁊ ſic ꝯcedo eā: ⁊ nego ꝯñaʒ q̄tū ad illud qd̄ iſert ex ea: nec ꝓbatio valet: qm̄ aſſumit ꝙ creatio angeli deſijt: qd̄ nec ego ꝯcedo nec ex illo ſimpliciter añte negatiuo ſequit. Alio mō pōt accipi vt ipſis catiua huiᵘ affirmatiue. creatio deſijt. vt accipiatur loco huiᵘ tēporalis cū deſinit creatio huiᵘ angeli iſte angelus nō deſijt: ⁊ tūc nego eā ꝓꝑ falſitatē illiᵘ affirmatiue ipſiſcate. Ad ꝓbōnē dico ꝙ creatio huiᵘ angeli fuit vtiq3 in p iſtāti quo angelus fuit ⁊ ēt in ſequētibᵘ: ſ; in p tm̄ ipa fuit creatio: ⁊ iō deſijt eē creatio: nō tñ deſijt eſſe. Sic ēt ipe angelus in p inſtanti fuit creatio ⁊ nō poſt: q̄uis poſt nō fuerit: vñ h nomē creatio q̄uis nō ſignificet rē diſtīctā a re q̄ creat: ꝑ qua poſſit ſupponere: ſ; ipſamet ꝯnotat tñ ipm̄ agēs: vt pnᵐˢ quo eſt: ⁊ cū h ꝯnotat ꝙ ſit verū dicere ꝙ nec ipa nec aliqd eiᵘ imediate pus fuit: ⁊ q2 oia h ꝯtingūt in p iſtāti tm̄: iō angelus tm̄ i p iſtāti eſt creatio: ⁊ ſilr in p inſtāti tm̄ creatio eſt creatio: ⁊ tūc ſolū hec eſt v̄a. creatio ē. Quia vō ad h ꝙ illa res ſit n̄ regrunt pdca. nec ad h ꝙ ſit angelus vel ſuba: iō nō ex h ꝙ ipa deſinit eſſe creatio deſinit eſſe ſuba vel angelus aut ſimpl'r eſſe.

❡ Diſtinctionis ſecunde. Queſtio Prima.

Circa di. 2ᵃᵐ. Quero cū magiſtro vtꝝ angeli fuerint creati añ tps vel poſt.

pᵐ ❡ Et arguit p ꝙ añ. āgeli nō fuerūt creati ſil cū tēpore neq3 poſt tēpus. igitur fuerunt creati ante tempus. ꝯſequētia p;. probo antecedens quo ad primam partē dupliciter. pmo q2 angelus quilibet fuit creatus totus ſimul cū ſit ſubſtantia impartibilis: ſimul q3 omnes angeli fuerūt creati: nō vnus ante aliuʒ: vt cōmuniter tenent doctores. tempus autē non fuit creatum totū ſimul. cū oē tempus ſit diuiſibile in partes ſm pus ⁊ poſterius que nō poſſunt eſſe ſimul: ac per hoc nullum tempus poteſt totuʒ ſimul creari. igitur. tempus nō fuit ſimul cū angelis creatū. p; ꝯſequētia: q2 īpoſſibile eſt aliq̄ ſimul fieri ⁊ vnuʒ partibiliter: aliud vō totū ſimul: alioquin euʒ illud qd̄ fit partibiliter fiat in tēpore tanq̄ in mēſura adequata. qd̄ aūt fit totū ſimul fiat in inſtāti. ſequeret ꝙ inſtās adequaret tempori: qd̄ eſt īpoſſibile.

2ᵒ ꝯſir. ❡ Scdo ſi ſimul fuiſſent creati angeli cū tempore. igit vel in eodē inſtanti vel in eodē tēpore. nam aliter nō poſſunt itelligi aliqua fieri ſimul ſm durationē vt in ꝓpoſito loqmur de ſimultate. Sed vtrūq3 eſt īpoſſibile: q2 tps nō pōt fieri in inſtāti nec in tpe: aliogn tpis eēt tps in īfinitū. 2ᵒ ps añtis ꝓbat: q2 ſi fuerūt creati poſt tēpᵘ. igit tēpᵘ fuit pus. aut igit fuit in creatura aliq̄ corporali. aut ſpirituali. neutrū eſt veruʒ: q2 nulla creatura corporalis vel ſpūalis fuit añ angelos dicēte ſcriptura Eccleſiaſtici pmo. pmo oium creata eſt ſapientia. i. angelica natura:

cap. pᵒ

2m vt exponit magister in lra. ¶ 2° arguit q fuerunt creati post tps sic. tps fuit eternu3 τ angeli nō fuerūt eterni τ tñ sunt. igit fuerunt creati post tps. ꝯña ps. τ p̄s añtis p3 per Aplm ad Titū. vbi fm lraz septuag inta interp. ait. in spe vite eterne quā pmisit nō mēdax deus añ tēpora eterna. Ecce q aliqua tempora ponit eterna. Scda vo pars antecedentis est certa per fidem.

Oppo° **Ad oppositum** arguit ex determinatione magistri dicentis q simul cus tēpore facta est corporalis τ spiritualis creatura.

In hac. q. p° ops vidē. vtrū tēp° sit aliq res creata: τ si sic que res ē. deide videbit de q̄sito.

p° arti. Bur° τ aly 4° phyſi. **Quantū** ad p̄m dicit vna opi. q tps cōiter acceptu3 est duratio habēs ex se pus τ posteri° τ est quedā va res ex aliaz distincta a q̄libet re pmanēte: ac ēt a motu: qui fm eandē opi. est ēt res distincta a pmanētibus τ est de gñe passiōis in qua subiective est ista res q̄ est tps: τ hoc est p se q̄titas habēs ptē ex parte solū fm pus τ posterius q̄ nō ptit eē sil: s3 cū pus est posteri° nō ē: τ p hāc q̄titatē successiuā h3 mot° in quo est ptes fm pus τ posteri° tñ. ista aūt duratio seu q̄titas successiua nullo mō est diuisibilis in ptes simultaneas: quēadmodū motus est diuisibilis diuisibilitate mobilis in quo est. Sed tñmō in ptes succedētes sibi adinuicē: vt dcm est: τ in q̄libet motu dicūt eē subiective aliq̄ talē q̄titatē successiuā q̄ est duratio ei°: plura alia circa hāc mām ponit q̄ omitto: q2 nō sunt nobis necīa ad ppositū. pbat aūt p° q tēpus est res ex se p° habēs pus τ posteri° fm durationem sine q̄ nō ptit esse sil. p gdē. nā in qbusdaz reb° videmus pus τ posteri° fm intellectū pdictū: vt p3 in ludis agonisticis. igit est aliqd in quo p° τ per se est pus τ posterius. isto mō. qcqd aūt sit illud ipm est tps: qd p3 p cōem animi ꝯceptionē. Qm ois ꝯcipiēs pus τ posteri° s3 duratione ꝯcipit tps: τ ois ꝯcipiēs tps ꝯcipit pus τ posteri° fm durationē. ¶ Cōfirmat. q2 i q̄cūqz repiunt pus τ posterius fm durationē reperiunt fm habitudinē ad tps: vn̄ vnus mot° nō dicit° pōr alio: nisi q2 fuit in tpe pōri: nec dilauius fuit pus bello troiano: nisi q2 fuit in pōri tpe. pus aūt τ posteri° reperiunt in tpe nō p habitudinē ad aliqd aliud nisi p ꝯcomitātiā alicui° alteri°. n. vnū tps dr pus alio: q2 fuit i motu vel cū motu pōri. igit tps ex se p h3 pus τ posteri° s3 durationē. ¶ 2° ad idē. certū est q i multis reb° inueniunt pus τ posteri° fm durationē. τ est rōnabile q̄rere per qd vna res formalr est pōr alia. aut q̄ opoatebit pcede in infinitū: vel ops dare aliqd in quo p τ ex se sunt pus τ posteri° formalr τ id qdcūq fuerit est tps. Ex h aūt infert q tps est ēētialr τ p se q̄titas. pbatur: illud qd p τ ex se h3 ptē ex ptē est p se q̄titas. tps est h°. q. maior p3 ex p phy. vbi dicit q q̄titati p se ꝯuenit eē diuisibile in partē ex partē: τ alys pdicamētis nō cōpetit diuisibilitas talis nisi p accñs. mior p3: q2 tps h3 p° τ p se partē pōrē τ posteriorē: vt phatū est. q̄ τ p se h3 partē ex partē. ¶ Cōfirmat p phm in pdicamētis q ponit tps eē q̄titatē ꝯtinuā: τ Cōmē. 5. meta. dic. q tps ē p se q̄titas. Ex his ps qd sequit q tps nō ē aliq res pmanens s3 a q̄libet re pmanēte distīcta: qm cuiuslibet rei pmanentis ptes ptit sil eē. Sequit ēt q est res distīcta a motu: qm mot° nō h3 pus τ posteri° s3 durationē. vn̄ possu3 cōcipere τ opinari ingt opi. q motus sit tot° simul: vt q aliqd sub isto moueat de loco ignis ad locus terre: q2 ppter in diffōne motus nō ponit successio nec pus τ posterius fm durationē: de tpe aūt nō sic: vt supa p3. ¶ Ultimo q̄si ad ppositū pbat q sit subiective in motu. Tēpus eni vt pbatu est. est q̄titas: aut q̄ q̄titas rei pmanētis imediate: aut rei successiue nō pmanētis. puta subiective vel q̄

Tz. c. 15.

Cō. 18.

3m

litatis imediate: q2 si sic res pmanēs maior fieret vel minor ppter ipm tps: qd falsū ē. igit q̄titas rei successiue s. ipi° mot°. Dec dicta sunt l3 sparsim a pdcā opi. de ipo tpe. de instāti aūt dicit q est qdā idiuisibile nō durans linealiter tēpori τ ꝯtinuās partē pōrē cū posteriore: quēadmodum ēt imaginant multi. de puncto in linea. ¶ Dec opi. q̄si ad h q ponit moti esse rē distictā a mobili τ re que acquirit mobili sufficiēter: vt puto reprobata ē. p° hui° scdi. q. 5. Et iō p nūc ꝯtra illud nō insisto. S3 tñ mō 3 ea q dicit de tpe τ instātī pono ꝯtra ipsa3 ꝯnes. 3.

3 bur° vbi. s. τ alios

p° est. q tps nō est aliq res nō pmanēs sic diuisibilis τ successiua: vt dicit opi. 2° q supposito q mot° sit res a mobili τ ea que illi acqrit distincta sic isti putāt tps nō est res distincta fortalr inherēs motui: vt dicit opi. 3° q instās nō est idiuisibile nō durans. ¶ Primā ꝯnez pbo sic. si tps est talis res. sequit q aliq res τ q̄libet ēt ps ei° simul p τ adeq̄te est τ ꝯtinue ac pribilr de nouo fit. ¶ 2° sequeret q eadē res τ q̄libet ps ei° simul p fieret τ corrūperet. vtraqz ꝯña: τ vtriusqz ꝯñtis falsitas ac ipositas pbari ptit sicut ꝯñtiarum necītas τ ꝯñtiū falsitas pbate sunt in pmis factis rōnib° duab° in q. pallegata. pcedentis di. ad pbādū q mot° nō sit talis res successiua: vt dic opi. ¶ Tertio pbo h ipm rōne perantiq: τ ibidē ī loco posita quā pbo 4°phy. adducit: nec dubiū est q demōstratiue ꝯcludit: si p tps intelligat aliqd cōpositū ex talib° ptibus pōri τ posteriori nō possibilib° eē simul: sic dicit opi. que ēt illo tpe: vt puto ab aliqbus sicut hodie ēt tenet a multis tenebat. arguo igit sic. si tps eēt eiusdē modi res sequeret q est aliq res cōposita ex ptibus q̄rū nulla est. ꝯña est ipole. ꝯña pbat. q2 fm hāc imaginationē q̄libet ps tpis est pterita τ futura. nulla aūtē pterita vel futura est. ¶ Ad hāc rōnē ridet dupl̄r per defensores opi. p q̄dē negādo ꝯña ipole. dicūt. n. q ad eē rerū successiuarum nō regrit q oēs ei° ptes sint: nec q aliq ps ei° sit tota sil: s3 sufficit τ regrit q quedā ptes sint post q̄dā τ actu sit qdā idiuisibile ꝯtinuās ei° ptes adinuicē: τ hec solo vidi a pbo dari: τ ibidē a Com. cōmēto. 103. τ sili cōmēto. 88. vbi soluēs pdictā rōnē. ait. τ decepno est in h fm oē: qm ita est de motu. mot°. n. cōprehēdit sēsu: τ per ꝯis. Supple est τ nulla pars ei° ingt Cōmē. est in actu: sed q̄libet pars demōstrata recessit. q̄ est cōposit° ex hoc qd iam defecit: τ ex hoc qd nōdū est. ¶ Scdo interimit ppositio assumpta in pbādo ꝯñtiā. s. hec. q̄libet pars tēporis est pterita vel futura. Inquiunt eni q tēpus pñs est τ cuiuslibet tēporis pñtis sunt infinite ptes existētes τ pñtes: q2 cuiuslibet tēporis pñtis sunt ifinite partes habētes vnā pteritā τ aliā futurā. v. g. ānus pñs h3 ifinitas ptes q̄ p q̄libet h3 pteritā τ futurā. s. mēse3 pñte3 τ qndenā τ septimanā dic τ horā: τ sic in ifinitū. nulla tñ ps tpis est tota sil. ¶ Tertio pōt rñderi fm Auic. 2° sue sufficiētie. in pn°. nā nullā ptē tpis eē pōt intelligi dupl̄r. Uno mō q absolute nō est. Alio mō q nō est in h istāti: τ hoc: vt dicit satis ꝯtinet nec sequit. h est. q̄ est in h instāti. nec e5 sequit. h nō est in h istāti. q̄ h nō est. nec. n. sūt opposita eē τ nō eē in h istāti. si p mō intelligat falsa est ppō que dicit q nulla ps tpis ē. si 2° mō est v° τ eodē mō ꝯcedit q tps nō est. nō. n. est in h instāti nisi in aīa τ intellectu. Nulla pdictarum rñsionū sufficiēs est. nō p° qdē. qd p sic p3. sumo aliq tps qd dicit esse τ sit a. τ sit ei° pars pterita b. τ ps futura c. τ instans ꝯtinuās istas sit d. cū igit a. sit aliq alia res pter b. c. d. sil: vt suppono aut si sit aliq alia sit illa f. nec variat ppo°: qm tūc a. supponit pro eisdē oino pro qb° supponūt ois illa simul. arguo sic. a. est: igit b. c. τ d. sunt. ꝯña declarat in sili iduct

p° p

2m

3m

Tz. c. 88. τ. 89.

rñ. ad 2m

Cō. 103. τ. 88.

2° rñsio.

3° rñsio. cap. 10.

3 rñsio nem

.A. .F.

.B. .C. .D.

do.naz sequit̃.hec domus est.igit̃ hic paries:ꝛ B tectū ꝛ
B fundamētuz sunt demr̃atis ptib⁹ illi⁹ dom⁹ demr̃ate.
Simil'r sequit̃.hic homo est.igit̃ B corp⁹ ꝛ hec aīa sunt.
Sil'r in ꝯtinuo sequit̃.B bicubitū est.igit̃ hic cubit⁹ ꝛ hic
cubitus sunt demōstratis illis qui sūt ptes ei⁹:ꝛ vl'r a ter
mino supponēte pro aliquo toto ad oēs terminos suppo
nentes pro ptib⁹ illius respectu eē existere est necīa ꝯña
affirmatiue ꝛ de pñti.sed vltra sequitur b.c.ꝛ d.sūt.igit̃
b.est.ꝛ simil'r sequit̃.igit̃ c.est.ꝛ vtrūq3 est falsuz:qm̄ b.
Confir⁹ est pteritū ꝛ nō est:ꝛ c.est futurū:qđ etiā nō est.¶ Cōfir
mat̃:q2 nō obstāte ꝙ mā que erit ps anticbri actu est:q2
tñ ei⁹ aīa nō est:q2 anticbūs supponit̃ tā p mā ꝙ̄ p aīa:
bene seqt̃.aīa anticbri nō est.igit̃ anticbrist⁹ nō est:ꝛ ex
plurib⁹ causis B ipm ꝯñs eēt verū ꝛ posset inferri:si nec
ēt mā eēt:ita in ꝓposito ex pluribus causis vere di a.nō
est:ꝙ̄ dicat̃ anticbūs nō est:qđ m̄ qlibet sane mētis ꝯce
dit.Nec valet dicē ꝙ hec vera sūt de pmanētib⁹ nō aūt
de successiuis:tū q2 pari facilitate posset alius dicere ꝙ
ita eēt etiā de pmanētib⁹ ꝛ ꝯcedē ꝙ aliq̄ domus est cui⁹
paries est pteritus ꝛ tectū est futurū ꝛ fundamentū est p̄
sens:nec B forti⁹ ꝙ̄ id poterit reprobari.tū q2 pro q̄libet
cūq3 rebus termini supponant:dūmō vnus supponat p̄
cise pro eisdez pro qb⁹ alij supponūt:īpossibile est de isto
affirmare vere eē existere per ꝓpositionē de iesse ꝛ pñte
ꝛ ab illis negare ꝙ̄uis ecōuerso nō semꝑ sit ꝯña simplex
vtputa qn̄ nomē toti⁹ significat ptes determiāto modo
se habētes.vbi grā.cōiunctas vel cōponentes:sicut B no
mē hō significat aīaz ꝛ corpus inuicē cōponētes:nec sic
2⁹ 3 sol. pmā aūt eas signant noīa partiū.¶ Scđo ꝯtra eādē solonez.
si noīe tpis significet̃ aliqđ tale cōpositū3 sequit̃ ꝙ nul
luz tēpus est pñs.igit̃ nullū tēpus est.pma ꝯña p3.q2 nul
cap.16. lū pñs diuidit̃ in pteritū ꝛ futuruz.vñ Aug.xi⁹ ꝯfes.ait.
ꝙ si qd intelligit̃ tpis ꝙ in nullas iaz vel minutissimas
momentoꝝ ptes diuidi possit id soluz est ꝙ pñs dicat̃ ꝙ
cū ita raptim a futuro in pteritū trāsuolat vt nulla mo
rula extēdat̃.nā si extēdit̃ diuidit̃ in pteritū ꝛ futuruz:
p̄sens aūt nullū h3 spatiū.B ipse.Ex hac aūt ꝯñtia Aug.
v3 si aliquid tēporis est p̄sens ipm est idiuisibile:sequit̃
ꝙ hec est vera.nullū p̄sens diuidit̃ in pteritū ꝛ futurū:ꝛ
per ꝯñs nullū tēpus est p̄sens:alioquin aliqđ tēp⁹ nō h3
partē p̄oze ꝛ posteriozē:qđ repugnat supradictis eoꝝ.p3
cap.19. igit̃ pma ꝯña:ꝛ scđa ꝓbatur per eūdē ibidē.vbi ait sic.
si eni sunt futura ꝛ pterita volo scire vbi sint:ꝙ si nōduz
valeo:scio tñ vbicūq3 sunt nō ea ibi futura eē:aut pteri
ta:s3 pñtia.naz si ibi futura sunt nōdū ibi sunt:si ibi etiā
pterita sunt iam non sunt ibi:vbicūq3 ḡ sunt nō sunt nisi
pñtia.B ipse.ſm Aug.igit̃ si aliqd est ipm est pñs.igit̃ si
aliquid nō est pñs ipm nō est:ac per B si nullū tēpus est
Confir⁹ pñs nullū tēpus est.¶ P̄.Qđ dicit̃ ꝙ ad eē successiuoꝝ
sufficit ꝙ quedā eoꝝ ptes sint post quasdā:nō est aliud
dictū ꝙ̄ ꝙ sufficit ꝙ alique eius ptes fuerūt ꝛ alique fu
ture sint:ex B aūt nō vere pōt dici ꝙ cōpositū ex vtrisq3
sit:aut ꝙ aliqd extris sit cōpositū ex vtrisq3:sicut p3 cui
libet sane mētis.nō.n.itelligibile ē:ꝙ ex his que penit⁹
Confir⁹ nihil sunt aliq̄ vā entitas itegret̃ aut ptialr ꝯstet.¶ P̄.
Qđ addit rñsio de ꝯtinuatione earū partiū ad instās qđ
actu est nō est itelligibile:qm̄ qđ oīno nihil est nulli enti
vel nō enti ꝯtinuari aut copulari pōt:alioquin vna lōga
chozea posset fieri ở hircoceruis ꝛ tragelaphis ꝛ chimeri
rñ.burl. qđ absurdissimū est.¶ Ad B rñdet dict⁹ doctoz ꝙ non
ens qđ nunꝙ̄ fuit ens:nec vnꝙ̄ erit ens nulli copulat̃:s3
nō ens qđ aliquādo fuit aut erit ens pōt alicui copulari.
ꝯ burl. ¶ Cōtra pmo:q2 ſm B sequeret̃ ꝙ possibile esset vnam
albedinē corruptā vel annihilatam ꝛ vnam causandam
ꝯtinuari ꝛ copulari alicui ꝛ eē vnā albedinē numero:qđ
nullus diceret.Scđo ꝯcesso dicto eoꝝ:adhuc habet̃ ꝓpo
situ:qm̄ tēpus pteritū sumptū ad intellectū eoꝝ:nō solū
nō est:sed nec vnꝙ̄ fuit nec fuit possibile esse.simil'r nec
futurū vnꝙ̄ erit nec est possibile ipm eē.igit̃ nō est possi
bile talia alicui copulari.p3 ꝯña per rñsionē.ꝓbo aūs si
cap.16. cut ꝓbat Aug.vbi supra ꝙ pteritū tp̄s nunꝙ̄ fuit lōguz.
Arguo itaq3 sic.si tp̄s pteritū vnꝙ̄ fuit:aut fuit duz fuit
pteritū:aut dū fuit pñs:aut dū fuit futurū:nō dū fuit pte
ritū:q2 eadē rōne nūc eēt verū dicē ꝙ tp̄s pteritū est:nec
dū fuit pñs:q2 ipm nunꝙ̄ fuit pñs:q2 ipossibile est aliqđ
tp̄s esse pñs:alioquin aliqđ tēpus esset idiuisibile:nec ēt
dum fuit futurū:q2 eadē rōne verū eēt dicere ꝙ tp̄s nūc
futurū est qđ nō dicūt:per idē ꝓbat̃ ꝙ futurū tp̄s nun
ꝙ̄ erit:q2 nec erit dū erit futurū:nec dū erit pñs:nec dum
Confir⁹ erit pteritū:ꝛ p3 ꝓbatio sil'r.¶ Et ex B forti⁹ pōt rō for
mari ꝙ tēp⁹ nō sit aliq̄ talis res:q2 sequeret̃ ꝙ eēt aliq̄
res cōposita ex nō entib⁹ ꝛ ipossibilib⁹ eē:qđ nullus dicē
deberet.Qđ aūt addunt de pħo nō est ſm intētionē ei⁹3
vt patebit ifra.Solo ēt Cōmē.nec ex istātia quā iducit
valet:q2 eque ꝓbat̃ ꝙ motus nō sit aliq̄ talis res cuius
nulla ps est:sicut ꝓbat̃ de tpe:nec ēt ex auctē valet pro
eis.nā ipsi volūt ꝙ mot⁹ ꝛ ēt tp̄s sicut de ipso nūc loqui
mur sint vē res ad quoꝝ eē nihil facit aīa.Cōmē.aūt sta
tim subdit ꝙ talia nō hn̄t eē cōpletū s3 eē eoꝝ cōponit̃
ex actione aīe in eo qđ est in eis extra aīam:vel igit̃ ꝯdi
cunt Coth.vel Cōm.al'r accipit tp̄s ꝙ̄ ipsi:ꝛ per ꝯñs non
eis suffragat̃ vbū ei⁹.Qđ vō dicit Cō.deceptionē eē in B
ſmone itelligēdū est:ꝙ in eo est deceptio.si per ipm qs
itēdit absolute ꝓbare tp̄s nō eē sicut itēdebāt illi quoꝝ
adducūt rōnē.nō aūt est deceptio si qs itēdit per eā ꝓba
re ꝙ tp̄s nō est aliq̄ res ſm se a pmanētib⁹ distīcta cōpo
sita ex his que nō sūt:nec ex B 2⁹ infert̃ p⁹ vt patebit:q2
tp̄s est vā res:ꝛ tñ nō est talis res:ipsi tñ q2 nesciebāt vi
dere cuiusmodi res eēt nisi eēt talis q̄lis dicta est:ꝛ talē
nō eē pole certissime ꝯcludebāt:absolute negabant tp̄s
ꝯ 2⁹ sol. esse:ꝛ in B erat deceptio.¶ Scđa solo ēt nō valet:eo ꝙ
expsse sim assumit.v3 ꝙ tp̄s aliqđ est pñs.oppositū.n.iā
xi⁹.li.ꝯf. cap.16. habitū est per Aug.Et iteruz B ꝓbat̃ rōne eiusdē ibidē.
volēs.n.ꝓbare ꝙ nō pōt eē aliqđ pñs tp̄s lōgū:ꝓbat ꝙ
nullū tp̄s pōt eē pñs supposita.s.imaginatione tpis p̄di
cta:ꝯ quā rñmō laborat rō ei⁹:vt p3 ꝯsiderāti.p⁹ aūt ꝓ
bat ꝙ cētenariū annoꝝ nō pōt eē pñs.deinde ꝙ nec an
nus vnus:ꝛ q2 ei⁹ vba clara sūt ꝛ in forma argumētatio
nis debite posita ea tñmō recito.vide īgt saltē vtrū q
agit̃ annus ipe sit pñs.Et ei⁹.n.si pm⁹ agit̃ mēsis futuri
sunt ceteri.si scđs iā ꝛ pmus pterijt:ꝛ reliq nōduz sunt.ḡ
nec annus qui agit̃ tot⁹ est pñs:ꝛ si nō tot⁹ est pñs nō an
nus est pñs.duodecim.n.mēses annus est:quoꝝ ql3 vn⁹
mensis qui agit̃ ipse pñs est.ceteri aūt pteriti aut futuri.
Quāꝙ̄ neq3 mēsis qui agit̃ pñs est.S3 vn⁹ dies si pm⁹
futuris ceteris.si nouissim⁹ pteritis ceteris.Si medioꝝ
qlibet iter pteritos ꝛ futuros.ꝛ subdit.sed discutiam⁹ ēt
ipm:q2 nec vnus dies tot⁹ est p̄sens.nocturnis.n.ꝛ diur
nis horis oīb⁹.24.explet̃.quaꝝ pma ceteras futuras h3
nouissima pteritas.Alique vō iteritarū ante se pteritas
post se futuras ꝛ ipsa vna hora fugitiuis particulis agit̃.
qcquid ei⁹ euolauit pteritū est:qđ ei restat futurū:ꝛ ideo
ꝯcludit.si qđ intelligit̃ tpis ꝙ in nullas iā vel minutissi
mas momentoꝝ ptes diuidi possit illud solū est qđ pñs
dicat̃ ꝛc̃.vt supra recitatū est.Ecce ꝙ patenter illa solo
reprobat̃ in auctoritate Aug.ꝛ ei⁹ valida ꝓbatione:que
in hoc fundat̃ ꝙ nullū tp̄s est totū pñs:ꝛ si nō totū pñs:
nec ipm est pñs:cui⁹ ꝓbatio est:q2 ipm est oīa illa quoꝝ
qđlibet est pars eius:ꝛ iō dicit ad ꝓbationē illi⁹ ꝯñtie vl
time.duodecim.n.mēses annus est.Et aduerte ꝙ in p̄di

Confir⁹ cta ꝯña sumit hũc terminũ tot⁹ syncathegorematice.
℄ ꝓ. Qua rõne annus dĩ pñs. vꝫ qꝛ hꝫ parteꝫ pteritã ꝛ
futurã copulatas ad istãs qḋ actu est: eadẽ rõne ꝛ cẽtena
riũ ꝛ millenariũ: ꝛ ẽt ipm̃ seculũ ſm ꝙ seculũ accipiť ꝓ
toto tp̃e pñtis vite ab initio mũdi vsq̃ ad finẽ pōt dici
pñs: qḋ nullus diceret qui itelligeret quid significat hoc
53ᵐ fol. vocabulũ pñs. ℄ Solo quoqꝫ Aui. ẽt insufficiẽs est: qm̃
q̃litercũq̃ debeat intelligi aliqd eẽ in hoc instãti vel nõ
esse: nihilominus esse actualr̃ siue nũc p̃sentialr̃: vt distĩ
guiť ꝯtra fuisse ꝛ fore ꝛ non esse vtiqꝫ opponunť: nec est
pōle ꝙ de eodẽ ṽe affirmeť esse per verbũ de p̃senti. vbi
g̃ra dicẽdo hoc est ꝛ vere negeť esse nũc p̃sentialr̃: vt ṽe
dicať ꝭ nõ est actualr̃: vel nũc p̃sentialr̃. per hãc. n. enun
tiationẽ qua absolute affirmať eẽ dať intelligi: ꝛ ita eaꝫ
glibet capit ꝙ illud nũc p̃sentialr̃ ꝛ actualr̃ est. Cũ demõ
stratiue sit ꝯclusũ ꝙ nulla talis res qualẽ fingit opi. est
p̃sentialr̃ ꝛ actualr̃: nec ꝓ ſo ꝯcludiť ꝛ euidẽter ꝙ nulla ta
4ᵐ argᵐ lis res est: ac per ꝭ tẽpus est eiusdẽ modi res. ℄ Quarto
ad ꝯnẽꝫ p̃ncipalr̃ ad ꝯnẽ arguiť sic. pōle est tẽpus eẽ nulla re nõ
ꝑmanente existẽte. igiť tẽpus nõ est res nõ ꝑmanẽs eẽn
tialr̃ habẽs p̃us ꝛ posterius que nõ p̃nt eẽ simul. ꝯña est
euidẽs. ꝓbo añs. possibile. n. est saltẽ per potentiã dei ab
solutã deũ ponẽ vnũ corp⁹ in vno loco nullã aliam rẽ ab
ipso corpore locato ꝛ loco creando vel cõseruãdo: cũ ipa
libere ꝛ ꝯtingenter causet ꝛ cõseruet q̃cũq̃ꝫ rem causat
vel cõseruat: ꝛ simul cũ hoc: nullaꝫ aliã creando possibi
le est ꝙ ipse imediate illud corp⁹ ponat in alio loco: ꝛ sic
deinceps sicut actualr̃ nũc fit quãdo vnũ corpus de vno
loco trãsfereť ad aliũ sine quiete media. hoc aũt posito
cõstat ꝙ tale corpus p̃us erit in loco ꝓpinquiori q̃ꝫ in re
Confir⁹ motiori: ꝛ ꝑ ꝯñs erit tp̃s. ℄ Cõfirmať. sumanť duo cor
pora: quoꝝ vnũ de facto moueť velocius ꝛ alterũ tardi⁹
si nõ est aliq̃ talis res nõ permanẽs ꝓpositũ habeť. si est
poterit de⁹ coagere vtriq̃ motori ad acq̃sitionẽ loci nõ
coagendo agenti alicui ad actionẽ talis rei successiue seu
nõ permanẽtis. ꝭ aũt posito cõstat ꝙ corpus qḋ nunc ve
locius moueť: tunc ẽt mouebiť ꝛ citius deueniet ad finẽ
Rñsio equalis spatij: ac per ꝭ in tp̃e minore. igiť erit tp̃s. ℄ For
te diceret ad hoc ꝙ casib⁹ p̃dictis datis nec vnũ corpus
p̃us erit in loco ꝓpinquiori q̃ꝫ in remotiori: nec vnũ erit
citi⁹ vel p̃us in finẽ spatij q̃ꝫ aliud: qm̃ sicut nihil pōt eẽ
albũ nisi sit in eo id qḋ est essentialr̃ albedo: sic nihil pōt
esse hic vel ibi p̃us alio duratiõe ꝛ aliud posteri⁹ nisi in
eis sit illud qḋ eẽntialr̃ est p̃us ꝛ posteri⁹ seu duratio ha
bens ex se p̃us ꝛ posterius. In casibus aũt p̃dictis nõ eẽt
Ꝯrñsio talis res. igiť ꝛc. ℄ Cõtra hoc: qꝛ qua facilitate tu dicis
nem ꝙ in illo casu corp⁹ nõ erit p̃us in vno loco q̃ꝫ in alio ne
qꝫ erit tp̃s: eadẽ tibi dici pōt: ꝙ nũc de facto non est tẽp⁹
nec aliqd est alio p̃us ſm durationẽ: qm̃ nõ plus: nũc cõ
stat nobis de aliqua tali re q̃ꝫ tunc cõstaret. nã quecunq̃
ꝑcipimus nunc in corporibus motis: tũc etiã ꝑciperem⁹.
cũ igiť nunc cõcedamus tẽpus eẽ ꝛ vnũ corp⁹ p̃us dura
tione esse in vno loco q̃ꝫ in alio. ꝯcedendũ est etiã ꝙ tũc
esset si tũc esset ꝛ nõ eẽt res aliq̃ nõ ꝑmanẽs: ita ẽt nunc
dicendũ est esse: alioquin irrõnabilr̃ poniť talis res alia.
5ᵐ p̃nl̃r ℄ Quinto si tp̃s sit talis res seq̃ť ꝙ est possibile duo cor
pora a. ꝛ b. sil̃ icipere moueri: ꝛ a. moueri tm̃ per vnã ho
rã: b. aũt mille annis vel tp̃e eq̃li tẽpori mille annoꝝ cõ
tinue: ꝛ tñ simul ꝑ desinere moueri cũ ipo a. ita ꝙ nec a.
p̃us q̃esceret q̃ꝫ b. nec b. diutius mouebiť q̃ꝫ a. ꝯñs ꝭ est
absurdissimũ: ꝛ ꝯña declarať. nã siue tp̃s sit res successi
ua distincta a motu vt isti dicunt siue sit idipsum ꝙ mo
tus: dũ tñ sit res taliter successiua a permanẽtibus disti
cta totũ motũ qui causareť a b. in mille annis si mouere
tur sup aliquo spatio ꝓpa vi coagẽte deo. iuxta cõeꝫ cur
suꝫ posset deus ꝓpria virtute causare cũ omni suo accidẽ
te tam cito q̃ꝫ cito a. mouebiť. cũ in q̃tacunq̃ꝫ velocitate
mouebiť ꝛ voluerit possit velocitare motuꝫ b. ꝛ cuiuslĩ
bet corporis. ꝭ aũt posito sequiť ꝙ in motu b. erit tẽpus
mille annoꝝ si nõ distinguat: ꝛ per ꝯñs b. mouebiť ãnis
mille: ꝛ tñ sil̃ iciperet ꝛ siml̃ desineret moueri cũ ipso a.
Ista rõ directe ꝓcedit ꝯtra illos q̃ in quolibet motu po
nũt ꝓpriũ tẽpus: sed ẽt ꝯtra eos qui tm̃ in motu celi vel
ipm̃ motũ celi ponũt tẽp⁹: efficaciter reduci pōt. nã oẽm
motũ qui de facto causabiť in celo per spatiũ mille an
noꝝ posset deus in celo cãre in spatio vnius hore. nã quo
tiens celũ reuolueť in mille annis ab eodẽ puncto in idẽ
pũctũ totiẽs posset ipm̃ reuoluere in spatio quo nũc ver
titur per. 24. partẽ sui circuitus. vnde stante vniformi
tate motus alicuius horologij ꝙ nunc in vna hora tot li
neis moueť: dũ rota horologij mouebiť precise per tot
lineas poterit deus totiẽs cõplete voluere celũ: quotiẽs
de facto vertetur in mille annis ꝛ easdẽ numero partes
motus in celo causare cum eiusdem oĩb⁹ accidẽtib⁹. Ecõ
uerso posset ꝯña declarari ponẽdo ꝙ de⁹ motũ a. vel ce
li q̃ de facto causabiť in vna hora causaret in spatio mil
le annoꝝ: qḋ vtiqꝫ posset: cũ quẽlibet motũ possit in q̃ꝫ
tacũq̃ꝫ ꝓportione tardare. Huius rõnis vñtẽ: q̃uis alr̃
ca⁹. 24. ponit Aug. vbi supra ad ꝓbãdũ ꝙ mot⁹ celi nõ est tẽp⁹
cuius ꝓcessus directe ꝓcedit. supposito ꝙ mot⁹ aliq̃ ta
2ᵐ ꝯ lis res sit exñs in celo. ℄ Scðam ꝯnẽ ꝓbo p̃mo sic. si tẽ
pus sit res inherẽs motui possibile erit per potẽtiã diui
nã aliqd vere moueri sine tp̃e seu nullo tp̃e existẽte. pꝫ: qꝛ
qḋcũq̃ꝫ subm̃ pōt deus sine accñte suo ꝯseruare. poterit
g̃ quẽlibet motũ existentẽ cõseruare nullũ tẽpus ꝯseruã
do: qḋ si faceret corpora ṽe mouerenť: qm̃ in eis eẽnt ve
ri motus: ꝛ tñ nullũ esset tempus. falsitatẽ ꝯsequẽtis ꝓ
bo: qꝛ si aliqd moueret vere ꝛ ꝓꝓe loquẽdo de motu ve
re successiue ꝛ nõ simul acq̃reret vel perderet eam rem
ſm quã moueret: seu partẽ acq̃reret post p̃tẽ: ꝛ sic partẽ
p̃us ꝛ partẽ posterius: qḋ sine tẽpore eẽ nõ pōt: vt ẽt ipsi
Cõ. 4. ꝯcedunt. ℄ Cõfirmať per Cõmẽ. 3⁹ phy. dicẽtẽ ꝙ mot⁹
nihil aliud est q̃ꝫ generatio partis post partem illius ꝑfe
Rñsio ctiõis ad quã tẽdit. igiť in motu ẽ p̃us ꝛ posteri⁹. ℄ Ad
hãc rõnẽ forte dicerent: sicut pꝫ ex supra recitatis: qḋ ve
rũ est ꝙ in motu est p̃us ꝛ posteri⁹: sꝫ ꝭ nõ ꝯuenit sibi ex
se ꝛ eẽntialr̃: sꝫ per aliqd sibi iherẽs. vñ dicũt se posse cõ
cipere ꝛ opinari ꝙ mot⁹ sit tot⁹ sil̃: vt ꝙ aliqd subito mo
ueať de loco ignis ad locũ terre: q̃ꝓpter si mot⁹ fieret
sine accidẽte sibi inherẽte nõ hẽret in se p̃us ꝛ posteri⁹.
Ꝯrñsio ℄ Cõtra. ipossibile est aliqd eẽ motũ nisi sit actus entis
nem in potẽtia ſm ꝙ in potentia: ꝛ per ꝯsequens nisi aliq̃ ps
eius sit adhuc acq̃renda mobili: dũ aliq̃ eius est acq̃sita.
igiť ipossibile est ꝙ aliquis motus sit totus simul: vnde
quãuis sit possibile ꝙ aliquid subito transferať de loco
ignis ad locũ terre: illa tamẽ translatio nõ esset motus si
poneret: sed eẽt mutatio idiuisibilis cui nõ ꝯueniret dif
finitio mot⁹ p̃missa sicut nõ ꝯuenit gn̄õni idiuisibili ſm
Cõ. 21. Cõmẽ. 5⁹ phy. Et ex ꝭ vlteri⁹ sequit ꝙ nullus pōt ṽe cõ
cipere aut opinari aliqd eẽ motũ ꝯcipiẽdo ipm̃ totũ sil̃
Confir⁹ eẽ actũ mobilis. ℄ Cõfirmať: qꝛ essentiale est motui vt
sit act⁹ ipfect⁹ ꝛ admixt⁹ potẽtie: sic in p̃cedẽti dĩ. q. 5. co
piose ꝓbatũ est. ℄ ꝓ. Si oẽs p̃tes mot⁹ possent sil̃ eẽ. igiť
2ᵐ mot⁹ est de nũo ꝑmanẽtiũ: qḋ tñ isti negãt. ℄ 2⁹ p̃n⁹ sic.
si mot⁹ est subꝫ tp̃is: aut tot⁹ ipe est subꝫ ei⁹: aut aliqd ei⁹:
ꝛ si sic: aut diuisibile aut idiuisibile. nõ. n. alr̃ pōt itelligi ꝙ
sit subꝫ ei⁹. nõ pōt dici p̃ᵐ. tũ qꝛ nihil est i motu nec in re
aliq̃ extẽsa idiuisibile mõ illo: vt patebit i sequẽtib⁹. tũ
qꝛ esto ꝙ essent talia idiuisibilia nõ est ratio cur potius
sit subiectiue in vno eius idiuisibili q̃ꝫ in alio. igiť vel in

nullo vel in oibus. Et eodē mō pbaꝶ ꝙ nō sit in aliqua parte motus diuisibili pcise: ꝛ loquor semp de diuisione ſm diuisionē mobilis ꝛ partes simultaneas: ꝙ si tñ dareꝶ adhuc sequereꝶ incōueniēs inferēdū: si ponaꝶ vltimū vz ꝙ sit in toto motu: tūc sequiꝶ ꝙ tempus erit diuisibile in partes simultaneas: ꝛ ſm lōgū latū ꝛ pfundū: ꝛ alia pars tēporis celi erit in oriēte: alia in meridie: alia in occidēte: qḋ illi prius aspernanꝶ.

3ª ꝯ. ℭ Tertiā ꝯnē pbo ꝑ sic: aut istās si est talis res idiuisibilis nō durās est subiectiue in ipso mobili aut in aliq̄ accn̄te ipsi᷒ mobilis: si in mobili cū mobile pdat ipm igiꝶ mutaꝶ ab ipso: aut igiꝶ diuisibilr aut indiuisibilr. nō diuisibilr: qꝛ istās ponit idiuisibile. Iterū qꝛ sequereꝶ ꝙ aliq̄ ps istātis duraret per tēpus: qḋ negāt. igiꝶ indiuisibilr: ꝛ si sic igiꝶ simul mutatur ab instāti ꝛ mutatū est ab eo: aut igiꝶ simul mutatus est ab eo: ꝛ mutatū est ad ipm: aut prius mutatū est ad ipz ꝛ postea mutatū est ab eo: si dicꝶ pᵐ igiꝶ istās sil' est genitū ꝛ corruptū: ꝛ est ꝛ nō est: si prius est mutatū ad ipm igiꝶ durat per tēp᷒. ℭ Ad hoc ēt pñt applicari oēs rōnes supius facte in. d. ꝑ. q. 5. ad pbandū ꝙ nō sit dare mutata esse nō permanētia: vt aliqui opinanꝶ: nec posset quis dicere ꝙ mobile nō mutaꝶ ad instans nec mutaꝶ ab eo: qꝛ nō est intelligibile ꝙ mobile prius sit in potētia ad habēdū aliq̄ entitatē: ꝛ post habeat illā actu: aut ecōuerso: prius hēat ꝛ postea nō habeat: ꝛ tñ nō muteꝶ ad illā ꝛ muteꝶ ab ipsa cū nō sit aliud mutari ſm aliq̄ entitatē q̄ ſm ipsas aliter se habere post q̄ prius. ℭ P̄. De trāsiēs ex nō esse alicui᷒ in eē eiusdē aut eē mutaꝶ ſm illḋ: vt pz ex 5º phy.

T. c. 7. Cōfir°. ℭ Cōfirmaꝶ: qꝛ eadē facilitate posset dici ꝙ in acqsitiōe rei pmanētis vel pditione subm nō mutaꝶ: qḋ nullus diceret qui vocabulis in sua significatiōe vti vellet. Si vō dicatur ꝙ est subiectiue in aliquo accidēte ipsi᷒ mobilis: aut in accidēte pmanēte: aut in accn̄te nō pmanēte. Si pᵐ dicꝶ arguiꝶ ꝯtra sicut iaz est argutū. si in accidēte nō pmanēte aut diuisibili sz extēsionē ꝛ diuisionē partiū simultanearū: aut idiuisibili ſm totalē diuisionē: neutrū pōt dici: qꝛ si eēt in accn̄te diuisibili ipm instās eēt diuisibile ſm lōgū latū ꝛ pfundū: qḋ magis ab eis reputādū est incōueniēs q̄ ꝙ tēpus sic sit diuisibile vel saltē nō min᷒. illud aūt oīno reputāt ipossibile. igiꝶ ꝛ hoc. ℭ P̄. Cū sz op. p̄dictā instās ꝯtinuet partē pteritā tpis cuz futura ꝛ tēpus nō hēat ptes tales simultaneas stabit questio ſm quā suā partē istās ꝯtinuet partē tēporis: ꝛ nō erit rō potior pro vna q̄ pro alia. si dicaꝶ ꝙ est in accn̄te idiuisibili: vt forsitan dicerent ꝙ est subiectiue in mutato eē: qḋ est idiuisibile ſm extēsionē. hoc est falsum: qꝛ tunc eēt querēdū de subiecto ipsius mutati esse. aut. n. est indiuisibile aliqḋ ipsius mobilis: ꝛ pz ꝙ nō: qꝛ nō est rō ppter quā vnū indiuisibile mobilis. vbi grā. celi sit subm mutati eē potius q̄ aliud: ꝛ per ꝯñs vel est in quolibet idiuisibili celi ꝛ per ꝯñs est extensum cū nullū corporale accidēs possit esse totū in diuersis partibus subti: vel in nullo: aut subs mutati eē est ipm celū: ꝛ per ꝯñs ipm est diuisibile sicut ꝛ celū: ac per hoc ꝛ istās cui subijciꝶ: ꝛ rediꝶ ad illud qḋ putāt incōueniēs. vz ꝙ instās habeat ptes simultaneas distantes ſm situm.

2ᵐ ℭ 2º si instans est eiusmodi res. sequitur ꝙ in quolibet tpe instātia plura ſm rez ꝛ essentiā distincta sibi succedāt: nec idē ipm istās ſm se qḋ fuit prius sit posterius. pz ꝯñtia: sz ꝯñs est expsse ꝯtra determinatiōnē phi. 4. physi. q. de vnitate vel pluralitate instantiū in tpe motā. in pn° illius tractat᷒ ait. Ipm aūt nūc est sicut idē: est vō sicut nō idē: ſm qdē. n. ꝙ in alio ꝛ alio est. alterū est. hoc aūt erat ipsi nūc inquātū qḋcūq̄ ens ipm nunc idē est. Ecce ꝙ nūc est aliud ꝛ aliud ſm ꝙ ē in alio ꝛ alio loco: sz inquātum est qḋdā ens ſm se sic est idē ꝛ nō aliud

t. c. 104.

post aliud. ℭ Cōfirmaꝶ: qm̄ vbi mouit q̄ōnē p̄dictā pbauit ꝙ eēt idē instās: qꝛ aliogn illas corrūperet: ꝛ tūc vel qñ est vel in instāti sequēte ꝛc. vt ibi pz. ꝛ istā rōnē nullibi soluit: nec alia cā fuit: nisi qꝛ ei᷒ ꝯnē tanq̄ verā approbauit ꝛ eam demonstratiue cognouit concludere.

T. c. 90.

ℭ Viso que res nō est tēpus ꝛ que res etiā nō est instans. vidēdū est que res vtrūq̄ hoꝝ ē. Et q̄tū ad hoc pono ꝯnes. 3.

2° ps ꝑ articuli

ꝑ° ꝯ. ℭ Prima est. ꝙ tps est aliq̄ res. hāc pbo sic. tēp᷒ est creatura dei. igiꝶ tēpus est res. ꝯña pz. pbaꝶ añs auctē Aug. in de geñ. ad l̄ram in pn° vbi ait. Illud certe accipiendū est in fide ēt si modū nr̄e cognitiōis excedit: oēm creaturam hēre initiū tēpusq̄ ipm creaturā eē: ac per hoc ipm hēre initiū ꝛc. Itē. xiº. cōfes. in locis pluribus dicit deuz esse tēpoꝝ creatorē.

2ᵐ ℭ 2º arguiꝶ per articulū Parisieñ. 199. dicentē ꝙ euuz ꝛ tēp᷒ nihil sint in re: sz tm̄ in aīe apprehēsione error.

3ᵐ ℭ 3º rōne sic. oē per qḋ metimur moras ꝛ diuturnitates oēs motuū est aliq̄ res. tēpus est hō. g ꝛc. minor pz ex cōi locutione ꝛ cōceptione hominū de tpe. Iō enī dicimus vnū motū alio diuturniorē: qꝛ fit in tpe maiori: ꝛ aliū minus diuturnum: qꝛ in tpe minori: ꝛ aliū eque: qꝛ in tpe eq̄li peragiꝶ. maior pbaꝶ. nā ipso celo cōtinue moto metimur alios mot᷒ vt inferius declarabitur.

2° ꝯ. ℭ Scda ꝯ est. ꝙ nece est si aliqd moueꝶ tps eē: ꝛ si tēpus est aliqd moueri: ita ꝙ vtraq̄ hoꝝ copulatiuarum est ipossibilis. aliqd moueꝶ ꝛ nullū tēp᷒ est. Tēpus est ꝛ nulla res moueꝶ. Prima ps pbaꝶ auctē phi. 4. physi. cap. peñ. dicētis. Māifestū est ꝙ oē qḋ moueꝶ nece est in tpe moueri.

t. c. 129. Cō. 24. ca°. 24.

ℭ Itē ex intētione Aug. ipse siqdē. xi. cōfes. expsse dicit. ꝙ si nullus eēt motus corpoꝝ celestiū ꝛ hic rota figuli moueret adhuc eēt tēp᷒. Ampli᷒ i de geñ. ad l̄ram in pn° vult ꝙ mot᷒ creature spūalis. vbi grā. angeli vel aīe humane cū cogitationib᷒ moueꝶ sine tpe eē nō pōt. ꝛ idē dicit. 12. de ci. dei. vn̄ vtrobiq̄ ꝯcludit: ꝙ si añ celū ꝛ terrā fuerūt angelici mot᷒ fuit ēt tēp᷒. ex quibus pz manifeste ꝙ ſm ipm ipossibile est sine tpe aliqd moueri.

cap. 15.

2ᵐ ℭ 2º idē pbaꝶ rōne eiusdē in locis p̄allegatis. nā ipossibile est esse prius ꝛ posterius que nō sunt simul siue ante ꝛ post. quin sit tēpus. Et necesse est si aliquid moueꝶ esse prius ꝛ posterius: vt dicit ꝛ pbatū est statiz in scda ꝯne cōtra opi. recitatā. g ꝛc. Scdaz partē ꝯnis pbo pmo auctoritate Aug. 5. sup Geñ. ad l̄raz de paruis. vbi ait. ꝙ si motus nullus esset vel spūalis vel corporalis creature quo ad p̄sens p̄teritis futura succederent. nullum esset tēpus oīno. Si aūt hec ꝯña bona est. oppositū ꝯñtis nō est possibile añti: ꝛ per ꝯñs hec copulatiua est ipossibilis: aliqḋ tēpus est ꝛ nullus mot᷒ est: ꝛ qꝛ sequiꝶ nihil moueꝶ. igiꝶ nullus motus est. ꝛ cui repugnat ꝯñs repugnat añs. igiꝶ hec etiā est impossibilis. nihil seu nulla res moueꝶ ꝛ aliqḋ tēpus est: qḋ erat pbandū. Itē. 12. de ciui. dei. vbi nulla creatura est inquit cuius mutabilibus motib᷒ tēpora pagāꝶ: tēpora oīno esse nō possunt. Ad hoc est ēt auctoritas phi. 4. phy. vbi expresse dicit. ꝛ conaꝶ ondē ꝙ sine motu tēpus esse nō pōt. Idē ēt vult. 8. physi. vbi pbat ꝙ si tēpus fuit eternū ꝛ motus fuit eternus: qm̄ vt ait. si tēpus est necesse est motū eē: si qdē tēpus est passio quedā mot᷒.

cap. 7°

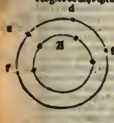
cap. 15.

t. c. 114. ꝛ. 130.

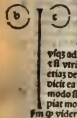
3° ꝯ. ℭ Tertia ꝯclusio est. ꝙ corp᷒ ꝯtinue ꝛ regulariter motū est tēp᷒. hāc pbo sic. oē ſm qḋ possum᷒ metiri moras motuū ꝛ quietū ac etiā durationes rerū. i. cognoscere q̄diu res moueꝶ aut quiescit vel durat est tēp᷒. Sed corp᷒ ꝯtinue ꝛ regulariter motū est hō. g ꝛc. maior pz ex his que cōiter hoīes loquunꝶ de tpe. dicim᷒. n. cū motū eē diuturniorē seu illud diuti᷒ moueri qḋ maiori tpe moueꝶ: ꝛ illud minus diu qḋ minori tpe: ꝛ illud eque qḋ tēpore equali. Eodē mō dicim᷒ de quiete. ꝛ similr de duratione rerū. nā eā magis vel plus durare que lōgiore tpe

ꝛ que

⁊ que breuiori min⁹:⁊ equalr que eq̄li:ita ꝙ oīa hec nos tpe mēsuramus ⁊ nō ꝑ aliqd aliō:sicut pz:⁊ ꝑ ꝯns omne cui ista ꝯueniūt ē tps. Minor declaꝛ.si.a.sit aliqd corp⁹ qd ꝯtinue ⁊ regulr moueaꝛ qs B sciēs ꝑ ꝑ ipz mēsurare ⁊ cog̃scē de alijs q̄tū moueāꝛ:⁊ qd diuti⁹ qdqz min⁹ diu.



Sit eniz.a.corpus qd qs nouit regulariter moueri:⁊ sint.b c.corpora mota:quoꝝ qd diutius moueatur velit nosse applicādo per cōsiderationē:seu cōparando vtrūqz ad ipsuz.a.⁊ videndo ꝙ.b.incipit moueri duz.a.esset in tali loco demonstrato.verbi grā.d.⁊ continue motum est quousqz.a.deuenit ad alium locuz puta.e.⁊ tunc desinit moueri.c.vo incipiens etiam moueri.a.existente in.d.motuz est cōtinue donec.a.deuenit ad locum remotiorez a loco.d.q̄z est locus.e.videlicet ad locum.f. vel econuerso.c.incipiens moueri.a.existente in loco priori ipso.d.i.remotiori.a.loco.e. versus partem a qua mouetur.a.motum est vsqz ad.e.statim nouit ꝙ.c.diutius motuz est q̄z.b. ⁊ si vtrūqz incepit moueri.a.existēte in.d.⁊ vtrūqz etiaz desinit moueri.a.existente in.e.cognoscens B dicit ea equaliter seu eque diu esse mota. Et eodem modo si.b.incipiat moueri.a.existente in.d.⁊.c.incipiat moueri.a.existēte in.e.vl in alio quocūqz loco



ẜm ꝙ viderit B vl illō desijsse moueri.a.magis vl min⁹: aut eq̄ distāte a loco in quo erat dū hic icepit:q̄z a loco in quo erat dū aliō icepit moueri cognoscit vtruz eque diu mota sint:⁊ si nō ꝙ diuti⁹:qd nō posset nisi.a.per vtraqz spatia fuisset ꝯtinue ⁊ regulr motū:per hūc modū certificamur de mora motuū alioꝝ ꝑ horologia:⁊ ēt celestia corpa:⁊ ita possem⁹ ꝑ alia:si qua cōtinue ⁊ regulr mouerenꝛ:⁊ ea sic moueri notū nobis eēt:ꝑ similē motū possumus metiri ⁊ cognoscere q̄diu res tpalis aliq̄ durat:aut q̄diu gescens gescit:⁊ q̄ plus ⁊ q̄ minus ⁊ que equaliter. ¶ Ex hoc pz.ꝙ ad cognoscēdū ꝑdicta nō est opportuna aliqua res distincta a mobili ⁊ motu:⁊ ceteris reb⁹ ꝑmanētib⁹ qualē di(de qbus supra memoratio facta est)fingunt:qnimo si aliqua talis esset nullo prorsus mō vtilis eēt ad sic alioꝝ motus vel qetes:seu etiā durationes mēsurādū:eo ꝙ oīno latens ⁊ prorsus ignota vel saltē min⁹ nota sit q̄z oporteat ad hñdū hꝫ notitias de alijs:ꝑ ignota eni nullus valet aliqd mēsurare:ꝑꝑ istā eandē causaz motus ipse ꝓꝑe acceptus.s.res que cōtinue agriꝛ motu seu moto nō est tps.nā frequenꝛ nō est talis res nota:aut min⁹ q̄z necesse sit ad habēdū eiusmodi notitias de alijs: pz de motu celi ⁊ horologioꝝ. Ipsa vo mobilia manifestiora sūt motibus:⁊ iō ꝑ ipsa potius mēsuramus:ac per hoc ipsi mobili veri⁹ ꝯuenit eē tps. Uerꝝ qa eē mensurā maxime ꝯuenit vnitati:⁊ ꝯñr numero ⁊ exinde alijs inquātū modo aliquo reducunꝛ ad numerū vel ad vnū sicꝫ

t.c.2.⁊.3

patet.io.meta.vnde ⁊ quātitas continua seu magnitudo non est mēsura:nisi ad numerū vel ad vnitatez reducta: ad vnitatem quidem si sit minimo saltem ẜm institutionem:vt ibidem diciꝛ:quomodo.verbi grā digitus ad numeꝝ aut vt palmus qui tot digitis constat.aut vlna que ꝯtinet palmos tot vel tot in numero determinato:⁊ nisi sic eēt numerata per palmos:et palmus per digitos tāq̄z per vnitates non esset mensura:neqz proprie vlna diceretꝛ ẜm ꝙ vlna species est mēsure:que tamē discretio vl numeratio:non necesse est:vt fiat per realē sectionē partium:sed sufficit ꝙ per significationē anime:vt in ꝓmo

distinctione.24.q.2.in respōsione ad vltimum argumētum est dictum:qa inquā ita est:⁊ ipsuz motū est in se cōtinuum:⁊ ꝯtinue moueꝛ:nec est tēpus vel mensura talis, vt dictū est:vt est B:vel illud corpus:sed vt moueꝛ:necē est vt ipsum sic aliquo mō numereꝛ ⁊ reducaꝛ ad numerū:numeraꝛ autē non ẜm se:sed ẜm prius ⁊ posterius sui motus. Cōsideratur nāqz vt fuit in loco priori:⁊ vt est in loco posteriori:⁊ vt ex priori cōtinue per medium venit ad posteriorē:⁊ tūc dicimus eē tēpus. Et hoc est qd dicit Phs 4⁹ phy.vbi ait.ꝙ tūc dicimus fieri tēpus quando ꝑoris ⁊ posterioris in motu sensu ꝑcipimus:determinamus aūt accipiēdo aliud ⁊ aliud ipm ⁊ medium ipsoruz alterū:cū eni extrema medij intelligim⁹:⁊ duo dicat aīa ipsa:vt B qdē prius:illō vo posterius:tūc ⁊ hoc dicimus esse tēpus hoc iquā.s.mobile. Et ideo qd ibidez dicit Cōmentator. Et sequiꝛ ex hoc sermone ꝙ motus diuisus ꝑ duo instātia ꝑus ⁊ posterius est ipsum tēpus. Intelligendum est per cōcomitantiaz tñ:vt sit sensus.motus diuisus ⁊c̄.est tempus.i.cū motus est sic diuisus:tūc est tempus:⁊ hoc innuunt satis allegata verba Phi. Qd amplius cōfirmatur ex alijs que paulo post subdit.nā data diffinitione tēporis.ait.nō ergo motus tempus est:sed ẜm ꝙ numeꝝ hꝫ motus.i.sed tempus est illud ẜm ꝙ tēpus hꝫ numerū.⁊ Cōmenta.ibi exponens ait.ꝙ tempus non est motus:sed ẜm prius ⁊ posterius est nūerus motus.i.numerat per suas partes priores ⁊ posteriores.constat autē ꝙ soluz mobile est illud ẜm ꝙ numeraꝛ motus ẜm suas partes priores ⁊ posteriores:numeratur aūt modo supra exposito. ¶ Diffinitio igiꝛ tēporis data a Pho.vz numerus motus ẜm prius ⁊ posterius:vbi:vt subdit accipitur numerus numeratus vel est intelligenda per cōcomitātiam modo predicto:ita ꝙ hec propositio tempus est numerus motus ẜm ꝑus ⁊ posterius:equiualeat isti.tēpus est quādo motus est numeratus ẜm prius ⁊ posterius:vl motus pro re mota sumaꝛ:sicut frequēter sancti ⁊ phi loquētes de motu hoc nomine motus itelligunt rē motaz: ⁊ tunc est sensus.est numerus motus.i.est motū numeratum ẜm prius ⁊ posterius:naz cum ipsum motū accipiꝛ: vt in hoc loco priori:⁊ vt in hoc loco posteriori:⁊ sic pluribus per cōsiderationem applicatur ipsuz pluries replicaꝛ:⁊ ex hoc ad sensum Phi:quodāmodo numeraꝛ.vñ in sequēti caplo dicit. Or illud qd fertur est idē ⁊ numeratur ẜm prius ⁊ posterius:⁊ dat exemplum de corisco q idem existens ẜm ꝙ alibi prius ⁊ alibi posterius:dicitur quodāmodo esse alter.⁊ Cōmē.ibidē.dicit ꝙ cum trāslatum accipitur per se erit vnum:⁊ cum recipitur in respectu ad loca diuersa in quibus est apud suam trāslationē erit diuersum ẜm prioritatez ⁊ posterioritatem ⁊ accidit ei numerus. Et infra dicit ꝙ translatum numeraꝛ.i.multiplicatur per prius ⁊ posterius:quod nō potest intelligi: nisi modo predicto. Et ẜm alterā predictarū expositionū exponende sunt omnes auctoritates dicentes ꝙ tempus est motus. Sciendum autem:ꝙ sicut sentētialiter ponit Aug.12.de ciui.tempus dupliciter potest sumi.s.cōmuniter et proprie. Primo modo sumpto tēpore omne continue motum quocunqz genere motus moueatur est tempus:quodlibet enim huiꝰ numeratum ab animo potest esse mensura more motus ⁊ qetis in alijs ẜm sensuz ꝑus positum. Secūdo autem modo sola corpora celestia continue mota dicunꝛ tempora.vnde sic ait.cum domin⁹ illa istituit dixit:⁊ sint in signa ⁊ in tempora:⁊ in dies ⁊ in annos. Itaqz ẜm ipsa tanq̄z per ea que cōmuniter oibus sūt nota moueri:⁊ semper:⁊ etiā regularius ceteris generaliter omnes de quantitatibus moraꝝ motuū ⁊ quietū ac durationū tēporaliū rerū iudicāt:⁊ ideo vt dicit Aug.

T.c.100
Cō.100.
T.c.101.
Cō.101.
t.c.104.
Cō.104
cap.15.

ipsa vsitata ⁊ proprie tẽpora appellanẽ. Uerũtamẽ tam in pͥmo q̃ in secũdo modo sunt gradus: quoniã ⁊ aliorũ motorum ea que mouenẽ localiter: ⁊ ex his etiaꝫ que cir cularitèr: vt horologia magis proprie dicũtur tempora: quoniam verius sibi competunt ꝯditiones mẽsure: vtpo te tanq̃ manifestius ⁊ regularius motis. Item inter cor pora celestia pͥmũ mobile maxime ꝓprie dicit̃ tempus: eo q̄ ceteris velocius ⁊ regularius omniquaq; mouet̃: ⁊ ideo per ipsum de ceteris iudicatur: ⁊ ideo dicit Phs. 10. metaphy.

T.cõ.4

Et mensurat motum simplici motu ⁊ velocissi mo: paruissimum enim hic habet tempus quapropter in astrologia tale vnum est principium et metrum: motum enim regularem supponunt ⁊ velocissimuꝫ cum qui celi per queꝫ alios iudicant. vbi Cõmẽtator exponit. d. id est ⁊ ponunt motum simplicem qui est velocissimus omniũ motuum mensuram per quẽ mensurant omnes motus: ⁊ iste motus est motus celi diurnus: tempus enim istius motus est minimũ omniũ temporũ: ⁊ subdit: ⁊ ideo men surant motum orbium stellarum per ipsum motum: qui est principiũ omnium motuũ. per motum autem celi in telligunt ipsum celum motũ. constat enim q̄ motus ce li non potest esse talis mensura: vt supra dictum est. Et h̄ modus loquendi plurimum vsitatus est apud auctores.

Cõ.4.

T.c.55. ⁊.56.

vnde scḋo de gñatione, caplo penultimo. vbi Phs dicit q̄ allatio que circa obliquum circulum est causa genera tionis ⁊ corruptionis per allationẽ intelligit ipsum celuꝫ allatum: qḋ pꝫ per causam quã paulopost reddit. ait eniꝫ contingit eni quãdoqꝫ longe fieri: quãdoqꝫ prope: in eq̃ li vo distãtia ente ineq̃lis erit motus. Quocirca si in acce dẽdo ⁊ in prope esse generat ⁊ in recedẽdo: ⁊ in lõge fieri idipsum corrumpit ⁊c̃. constat autẽ q̄ mobile ipsum est illud qḋ aduenit ⁊ fit ꝓpe ⁊ recedit ⁊ longe fit similr̃ per allationẽ: circa obliquum circulũ intelligit celũ oblique latũ: ⁊ ad hũc modũ multa dicta sanctoꝝ ⁊ philosophoꝝ loquentium de motu ⁊ tempore accipienda sunt. De in stanti vo dico q̄ potest etiaꝫ accipi dupliciter. s. cõmunit̃ ⁊ ꝓprie. Primo modo omne qḋ mouet̃ est instãs. Scḋo modo primũ mobile instans est: ita q̄ eadem ipsa est res instans ⁊ tempus: hec tñ duo nomina nõ sunt synonyma nec eandem rem s̄m eandẽ rationẽ significant. vbi sciẽ dum q̄ tẽpus significat mobile cõnotando ipsum fuisse in loco in quo non est: ⁊ esse in loco in quo imediate non fuit nec imediate erit: ⁊ imediate fore in loco in quo non est: ita q̄ de nullo vere dicitur q̄ est tempus nisi hec sint vera de ipso. Instans vo significat ipsuꝫ ideꝫ mobile cõ notando locuꝫ in quo est: ⁊ cũ hoc etiã cõnotando q̄ ime diate in illo loco nõ fuit: ⁊ imediate in eo nõ erit. Et põt sum i instãs cõiter: sicut de tẽpore dictũ est: ⁊ maxime ꝓ prie sumptũ instans est ipsum mobile primũ. Et aũt in stans sit mobile ipsum: patet per Phm in verbis contra opionem aliã allegatis. quibus ait. q̄ ipsum nunc s̄m q̄ in alio ⁊ alio est alterũ: inquãtũ autẽ qḋcũqꝫ ens est ideꝫ est: constat autem q̄ solum mobile ipsuꝫ est illud qḋ idẽ s̄m se existẽs est pͥus in alio et posterius in alio. ergo s̄m intentionẽ Phi ipsuꝫ mobile: qḋ mouet̃ est nunc seu in stans.

T.c.103

3 pͥm ꝯ.

Circa predicta sunt dubia: ⁊ pͥmo cõtra primaꝫ cõclusionẽ. videt̃ eni q̄ nulla res sit tẽpus: qm̃ nulla res cõponitur ex his que non sunt vt assumebat̃ cõtra aliaꝫ opionẽ: sed omne tẽpus componitur ex his que nõ sunt. ergo ⁊c̃. ꝓbatur minor: qm̃ omne tempus diuidit̃ in pͥus ⁊ posterius: siue in preteritũ ⁊ futurum: nec p̃teritũ: neqꝫ futurũ est: vel arguit̃ sic. nullũ tempus est. omnis res est. igitur nulla res est tẽpus: minor est nota. ꝓbat̃ maior. q̄a nullũ tempus preteritum est. ⁊ nulluꝫ tempus futurũ est. igitur nullũ tempus est. antecedẽs pꝫ: ⁊ ꝯña probat̃. q̄a omne tẽpus est preteritũ vel futurũ.

2m Cõ.88.

Scḋo Cõmẽ. 4° phy. dicit. q̄ nulla pars motus est in actu: et subdit q̄ motus est cõpositus ex hoc qḋ iam defecit: ⁊ ex h̄ q̄ nõ dũ est: ⁊ idẽ dicit eẽ de tẽpore: simile etiã videt̃ Phs di cere in illo caplo. Et sicut motus. vbi soluit rõnem ꝓbã tem tẽpus non esse: sed cõstat q̄ nulla res cõponit̃ ex his que nõ sunt. quare ⁊c̃.

T.c.103

3m ꝯ 2m ꝯ.

Tertio ꝯ pͥmã parteꝫ scḋe ꝯclu sionis arguit̃: q̄a possibile est aliq̄d moueri ⁊ non esse nu meratũ s̄m prius ⁊ posterius sui motus: igit̃ possibile est aliquid moueri ⁊ nullũ esse tẽpus. probat̃ ꝯñia ex dictis supra. videlꝫ q̄ tẽpus est numerus numeratus ad intelle ctum ibi datum.

4m

Quarto cõtra aliam partẽ eiusdẽ cõ clusionis arguit̃. q̄ sit possibile tẽpus esse ⁊ nullã reꝫ mo ueri: qm̃ possibile est eẽ pͥus ⁊ posterius: que nõ sunt sil̃: ⁊ nullaꝫ rem moueri. igitur possibile est tẽpus esse ⁊ nullã rem moueri. ꝯñia pꝫ: q̄a impossibile est esse pͥus ⁊ poste rius: quin sit tẽpus: vt in ꝓbatione pͥme p̄tis eiusdẽ ꝯclu sionis assumptũ est. Sed ꝓbo antecedẽs tripl̃r.

Prio qm̃ possibile est q̄ nihil moueat̃: ⁊ tñ aliq̄d subito mute tur: sed ipossibile est q̄ aliq̄d subito mutet̃ q̄n prius fue rit sub vno opposito: ⁊ posterius sit sub altero: ⁊ per ꝯñs sint pͥus ⁊ posterius que nõ sũt simul.

2°

Scḋo. nã posset de⁹ destruere oẽm creaturã: quo posito posset creare vni cam aiam: ⁊ illam creatã posset annihilare. His p̄cise po sitis nullus esset motus seu nihil moueret̃. Et tamẽ illa anima nõ simul esset: ⁊ nõ eẽt. Sed pͥus nõ esset ⁊ postea esset: ⁊ iterũ postq̃ fuisset nõ esset.

3°

Tertio. q̄a constat q̄ deus creauit aiam Ade pͥusq̃ aiaꝫ Abrae: ⁊ si nulla res vnq̃ fuisset mota ita potuisset hãc ⁊ illaꝫ creare: sic crea uit. vꝫ non simul vtrãqꝫ: sed illam prius istaꝫ posterius.

Cõfirmat̃. q̄a casu posito deo creante aiaꝫ Ade loquẽ do stricte de creatione: vt distinguit̃ a ꝯseruatiõe. hec co pulatiua fuisset vera. aia Ade creatur: ⁊ aia Abrae creabi tur: ⁊ iteruꝫ deo creante aiam Abrae hec fuisset vera. aia Abrae creatur: ⁊ aia Ade creata fuit: ⁊ nõ creatur: ⁊ sic da retur prius ⁊ posterius: ⁊ preteritũ ⁊ futurum ⁊ presens.

5m

Quinto cõtra eandẽ partẽ eiusdẽ ꝯclonis arguit̃ sic. possibile est oĩa mobilia quiescere. igit̃ possibile est tp̃s esse: ⁊ nihil moueri: antecedẽs pꝫ loquẽdo de possibili ꝑ potentiã dei absolutã: vt in oĩbus predictis accipit̃ possi bile. ꝯñia pꝫ etiã: q̄a sicut illud qḋ mouet̃: mouet̃ in tp̃e: ita ⁊ omne qḋ quiescit in tẽpore quiescit.

6m ꝯ 3m ꝯ.

Sexto. ꝯtra tertiam ꝯclusionẽ arguit̃. q̄ non omne continue motum sit tẽpus: qm̃ tũc essent plura tẽpora simul: ⁊ similr̃ q̄ an gelus ⁊ anima essent tẽpora quedã: quoꝝ vtrũqꝫ incõue niens videt̃.

7m

Septimo. Phs reprobat tã opionẽ dicẽ tẽ q̄ tp̃s est motus totius q̃ dicẽtẽ q̄ est sphera ipsa mo ta. igit̃ s̄m ipsum tẽpus maxime ꝓprie dictũ non est pͥ mũ mobile continue motum.

8m

Octauo ad ideꝫ: qm̃ se queret̃ q̄ quecũqꝫ mouent̃ in equali: imo in eodẽ tẽpo re mouent̃: ac per hoc nihil velocius alio mouet̃ aut tar dius: pꝫ ꝯña. q̄a oĩum est idem mobile primũ. Et per idẽ sequit̃: q̄ que hactenus mouebant̃: mouebant̃ in eodeꝫ tẽpore: in quo nũc mouent̃: que nũc actualiter mouent̃: ⁊ q̄ in eodẽ tẽpore vixerũt qui olim fuerũt: ⁊ qui postea: ⁊ qui nũc. vbi gr̃a. Adam Abel ⁊ Abraam ⁊ Isaac: ⁊ nos qui actu viuimus: ⁊ oĩa hec sunt absurda.

9m

Nono. si pͥ mũ mobile est tẽpus: aut est dies: aut annus: aut aliquod aliud tp̃s: ⁊ q̄a nõ est maior ratio de vno q̃ de alio. Seq̄t̃ q̄ ipsum est oĩa hec: sed istud absurdum est: qm̃ tunc nec annus excederet mẽsem: nec mẽsis diem: nec dies maior esset q̃ hora: quinimo nõ esset aliud annus q̃ dies: aut q̃ hora: ⁊ sic qui vixit per vnã diem: vixit etiã per vnuꝫ an num: q̄nimo per mille annos: ⁊ vl̃r per omne tp̃s: qḋ nul lus etiaꝫ stultus diceret.

10m

Decimo. pͥmum mobile mo uetur

uetur in tpe:ꝛ non moueť in seipso. Itē ipsum posset nec auctū:nec diminutū moueri in minori tēpoꝛe:ꝛ etiam in maioꝛi:sicut placeret deo.nā posset ꝛ velocius ꝛ tardius moueri:ꝛ per ꝯñs ipsum non est tps. ¶ Undecimo.sunt plures auctoꝛitates dicētes ꝙ tps est accidēs:ꝛ passio primi motus:primū autem mobile:nec est accidens:nec passio alicuius. ¶ Duodecimo arguiť.ꝙ ipsum nō est istās: qꝛ tunc tēpus esset instans:ꝛ per ꝯsequēs quecūqꝫ fiunt in instāti fierēt in tēpoꝛe ꝛ ecōuerso:ꝛ quecūqꝫ mouerentur in tēpoꝛe mouerenť i istāti. ¶ Tertiodecimo ad idē per rōnē Phi 4° physicoꝝ.nam sequiť ꝙ que fuerūt in millesimū annum fuerunt in eodē instanti:cum his que fuerunt in centesimū:ꝛ per ꝯñs fuerūt simul:ꝛ simiľr sequiť ꝙ que erunt cras simul erūt cū futuris in fine mundi:ꝛ nō prius illis:pꝫ qꝛ erunt in eodē:amplius ex eodeꝫ sequiť ꝙ ꝯdictoꝛia erunt vera simul.nam si soꝛ.nunc est albus ꝛ cras erit niger.hec in istāti p̄senti est vera.soꝛ.est albus:ꝛ cras erit vera:ꝛ in istāti soꝛ.nō est albus:ꝛ si celū sic instās erit in eodē instāti vera:ꝛ per ꝯñs sil. ¶ Quartodecimo per aliā rōnem eiusdē:qꝛ tūc nō essent plura instantia in tempoꝛe:sed vnū tm̄.hoc aūt est falsum.naꝫ cuiuslibet tēpoꝛis finiti sunt duo termini:ꝛ nō vnus tm̄. tempus autē instantibus terminať.Confirmatur.qꝛ cōe dictum est ꝙ aliqđ fit in vno instāti:ꝛ aliud in alio istanti:ꝛ ꝙ plura imo īfinita istātia sunt in tēpoꝛe que nō eēnt vera si p̄mū mobile eēt istās. ¶ Quītodecimo Augu.2° confes.expresse videť velle ꝙ nec tps nec instans sint extra aiaꝫ.Sunt eni inquit hec tria in aia:quedā ꝛ alibi ea nō video:presens de p̄teritis memoꝛia:p̄sens de p̄teritis cōtuitus:presens de futuris expectatio.Et qꝛ vt dixit in capi° 18°.id solum qđ oīno indiuisibile est p̄sens dici pōt: pꝫ ꝙ per presens intelligiť istans:sic igit tā tps ꝙ̄ istans in aia sunt ꝟm ipsuꝫ.igitur p̄muꝫ mobile qđ est res vera extra aiam nō est tēpus neqꝫ instās. ¶ Respōdeo ad p̄mum nego minoꝛē. Ad probationē cum diciť.omne tempus diuiditur in prius ꝛ posterius ꝛc̄.Dōm ꝙ accipiēdo prius ꝛ posterius que non sunt simul:sicut videť assumere ꝓbatio in sua ꝓprietate est simpľr falsa.vera tamē est in sensu quē hn̄t ex ea doctoꝛes:ꝛ q recte illos intelligūt: vbi sciendum est ꝙ prius ꝛ posterius:aut preteritū ꝛ futurū nō sunt cogitāda tanꝙ̄ partes cōstituētes essentiaꝫ illam que diciť tēpus.nam hoc est proꝛsus īpossibile: vt supra probatū est:sed accipiēda sunt ꝟm esse fuisse ꝛ foꝛe ꝛ negationibus mutuis eiusdē mobilis cōtinue moti.nō dico aūt esse vel fuisse aut foꝛe simpľr:sed esse hic vel ibi aut tale vel tale:seu alio modo:ꝟm quem potest dici aliquid moueri.verbi grā.in eo qđ ꝯtinue moueť localiter. omne nāqꝫ tale fuit alicubi vbi non est:ꝛ est alicubi vbi īmediate nō fuit:nec īmediate erit:ꝛ īmediate erit alicubi vbi nō est:ꝛ loquoꝛ de loco p̄prio qui nō diciť locus coꝛpoꝛis rōne partis eius:qđ ergo diciť tēpus diuidi in preteritum ꝛ futurū sensus verus est:ꝙ mobile cōtinue motum per qđ mēsuramus moras motuū ꝛc̄.ad intellectuꝫ supra datū fuit alicubi vbi nō est:ꝛ īmediate erit vbi nō est.Similiť tps diuidiť in prius ꝛ posterius.i.mobile cōtinue motū ꝛc̄.Alicubi fuit prius ꝛ alicubi posteri⁹:ꝛ siľr suo modo exponendum est de mobili moto ꝟm aliquaꝫ specieꝫ motus.Et qꝛ hoc nomē instās nō cōnotat ista iō ipsuꝫ dī īdiuisibile. ¶ Ad aliā foꝛmā que fit ad idē. Respondeo negādo maioꝛē illā.nullū tps est.ad ꝓbationeꝫ si p̄prie accipiať preteritū ꝛ futurū.vꝫ vt distinguunť cōtra presens.cōcedo añs.ꝛ nego cōsequentiā ꝛ illā propositionem assumptam ad eius probationeꝫ.vꝫ hanc.oē tempus est preteritum vel futurum.nam sua cōtradictoria est vera.quinimo ꝟm Aug.ii.cōfes.scđo etiaꝫ contraria est vera.videlꝫ hoc nomē tēpus est preteritū vel futurū.dicit eni ꝙ nō ꝓprie diciť tēpoꝛa sunt tria.p̄teritū presens ꝛ futurū:ꝛ ꝙ ꝯsuetudo abutitur hoc dicere:ꝛ est ratio eius:qꝛ nec futura sunt nec p̄terita. Qđ aūt nō est: nō est tempus ¶ Ad 2ᵐ dicendū.ꝙ pro tāto Cōmētatoꝛ dicit motū ꝛ tēpus componi ex eo qđ iam defecit:ꝛ ex eo qđ nōdum est:qꝛ illud qđ ꝯtinue moueť:ꝛ est tēpus īmediate fuit:vbi nūc nō est ꝛ īmediate erit vbi nōdum est: nec aliud ipse et Phs intelligendi sunt voluisse dixisse. ¶ Ad 3ᵐ dicēdum.ꝙ numeratuꝫ pōt dupľr accipi.s.ꝟm actum ꝛ ꝟm potentiā proximā ꝛ propinquaꝫ:ꝛ quod isto scđo modo est numeratū magis proprie diciť numerale ꝙ̄ numeratum.vtrūqꝫ tamē ꝟm Phm 4° physicoꝝ:numerum dicimus.tēpus igitur potest accipi vel pro eo qđ est actu numeratum ꝟm prius ꝛ posterius:quomodo accipit Phs etiaꝫ cum dicit:ꝙ impossibile est tēpus esse:si aia nō sit:nā quāuis tēpus possit esse nō existēte aia:non tamē tēpus potest esse tēpus anima nō existēte. Et ideo hec copulatiua est impossibilis.tēpus est.ꝛ nulla aia est. sicut ꝛ hec.numeratū.i.qđ numeratur ab aia est.ꝛ aia nō est.Et sic optime ꝓbat argumentuꝫ:sed nō sic accipio in cōclusione illa secūda:ꝛ pōt etiā accipi pro eo ꝙ aia pōt sic numerare:ꝛ sic accipio in ꝯclusione illa:ꝛ ita etiā accipiunt auctoꝛitates inducte ad ꝓbationē ipsius:ita ꝙ nomine tēpoꝛis ītelligať aliqđ qđ pōt ab aia numerari ꝟm prius ꝛ posterius motuꝫ:ꝛ per ipsuꝫ sic numeratū potest metiri durationē:seu morā alterius:vt supra dictuꝫ est:ꝛ cōtra hunc intellectū nō procedit ratio. ¶ Ad 4ᵐ nego antecedēs:ꝛ cōcedo possibile esse ꝙ aliquid subito mutetur:ꝛ nihil moueatur ꝓprie loquēdo:ꝛ ꝙ si ita esset illud non prius esset sub vno opposito ꝙ̄ sub alio:nec tamē siľ sub vtroqꝫ:vbi aduertendū est:ꝙ impossibile est aliqua duo cōparari ꝟm prius ꝛ posterius:nisi per comparationem ad aliqđ tertiū.vnde duarū medietatū eiusdeꝫ magnitudinis neutra est altera prioꝛ:nisi in cōparatione ad aliqđ aliud:cui que est ꝓpinquioꝛ est prioꝛ : ꝛ que remotioꝛ diciť posterioꝛ.In motu etiā nulla pars diciť altera prioꝛ:nisi per cōparationē ad illud ex quo īcepit motus: ꝛ simiľr in tēpoꝛe:vt dicit Phs 4° physicoꝝ.est prius ꝛ posterius per cōparationē ad nunc:lꝫ ecōtrario in preteritis ꝛ futuris:vt ibi declarat:ꝛ siľr 5° meta.caplo de p̄ori.si ergo nulla res moueret cōtinue ꝛ esset lapis aliquis albus:ꝛ deus subito destrueret eius albedinem ꝛ in ipso causaret nigredinē:aut esset in oriente ꝛ subito locaretur in occidente nō vere diceretur ꝙ prius fuisset albus ꝛ posterius niger:nec prius in oriente:nec posterius in occidēte:eo ꝙ non daretur aliquod aliud:ad qđ posset ꝟm p̄dicta taliter cōparari:qnimo si talis cōparatio deberet esse oporteret ꝙ esset aliquoꝝ plurium in comparatione ad terminum ex quo mutaretur:ꝛ tunc nō esset mutatio subita:sed motus cōtinuus seu diuisibilis. ¶ Ad scđam ꝓbationē eiusdem antecedētis:dico illo casu posito : lꝫ eēt veruꝫ dicere ꝙ illa anima non fuit prius:non tamē vere diceretur ꝙ ipsa prius nō fuit:ꝛ postea fuit:ꝛ postꝙ̄ fuit nō est:sed bene diceretur ꝙ si tempus fuisset ꝛ esset ipsa: ipsa prius non fuisset ꝛ postea fuisset ꝛc̄.ꝛ hoc patet:quia non aliud hec significaretur cum diceretur ipsum prius fuisse:vt in proposito loquimur de prioꝛi : ꝙ̄ si diceretur fuisse in tempoꝛe prioꝛi:ꝛ vtiqꝫ si tempus fuisset ipsa in illo tempoꝛe fuisset.Si auteꝫ ponatur tempus non fuisse ipsa non fuit in prioꝛi tempoꝛe:ꝛ per consequēs:neqꝫ fuit prius:huic cōsonat Aug.ii.cōfes.vbi sententialiter negat deum prius fuisse ꝙ̄ creatura:loquēdo de prioꝛitate tempoꝛis:ꝛ hoc ideo quia tempus ante creaturam fuit:vnde etiā dicit ꝙ deus nō precedit tempoꝛe tēpoꝛa:sed eterni-

Marginalia: 11ᵐ; 12ᵐ; 13ᵐ; T.c.92.; 14ᵐ; T.c.91.; 15ᵐ; cap. 21.; Rn̄° ad p̄mum.; cap.21.ꝛ 29.; Ad 2ᵐ; Ad 3ᵐ; T.c.102; T.c.100; Ad 4ᵐ; T.c.103 ꝛ.100.; T.c. 16.; Ad 2ᵐ; cap. 14.

tate: huic etiã simile est. Sicut si nullus eet locus et eent tñ tria corpora. a b c. nullũ esset prius alio sm locũ. Si tamẽ esset locus eis non mutatis. b. esset prius sm locũ. ipso. c. in comparatione ad. a. quia esset in loco priori: ⁊ c. esset posterius. Et in comparatione ad. c b. esset prius ⁊ a. posterius.

Ad 3m ¶ Per idem pz: quid sit dicendum ad tertiã probationẽ. Ad cõfirmationẽ que ingerit aliqualẽ difficultatem ex eo ꝙ verbũ consignificare videtur tẽpus: vt dicit Phs pmo periher. dico ꝙ si verbum in enuntiatione cathegorica significet tẽpus: vt ex ea inferatur alia similia cũ aduerbio illius tẽporis. verbi grã. si dicat̃ sor. est albus. igitur sor. nũc est albus. ⁊ sor. fuit albus. igitur sor. prius fuit albus: tunc in casu dato negande sunt ille copulatiue. Si võ nõ sic liceat inferre: sed cõditionalr tñ. vbi grã. sor. fuit albus. igit̃ si tẽpus fuit sor. prius fuit albus: cocedendum est antecedens: ⁊ neganda est cõsequentia. qua dicitur: ⁊ sic daretur prius ⁊ posterius ⁊c. lz daretur verbũ preteriti temporis ⁊ futuri.

Ad 5m ¶ Ad 5m nego ꝯsequẽtiã. ad probationẽ dicendũ: ꝙ quãuis omne qd quiescit, quiescat in tẽpore: non tamẽ est cõsequẽtia simplex: si aliquid qescit ipsũ quiescit in tempore: vnde si preter deũ, essent tñ corpora ⁊ nullum moueret̃. constat ꝙ nullum tempus esset: ⁊ per cõsequẽs nullũ quiesceret in tempore: ⁊ tamẽ multa quiescerent.

Ad 6m ¶ Ad 6m dicendum ꝙ tempus potest accipi duplr. cõmuniter. s. ⁊ specialiter pro eo, cui esse conuenit: maxime tempus: primo modo cõcedo tempora esse plura. secũdo autẽ modo non. Et hec est expressa determinatio Phi. 4° physicorũ. caplo vltimo: ⁊ Cõmentator ibidẽ: tempus autẽ maxime proprie dictũ est primũ mobile: vt superius dicebatur: ⁊ hoc notat Cõmentator cõmẽto. 133. primũ tempus: ⁊ dicit ꝙ est prius ceteris tẽporibus ⁊ numerãs illa: decimo etiã metaphy. expresse ponit tẽpora plura: sicut supra allegatũ est. Et si dicat̃ ꝙ tunc sequitur ꝙ si essent plures mundi ⁊ plura prima mobilia cõtinue mota essent plura tẽpora simul. Sed ꝯsequẽs est impossibile: vt pz. 4° physico. ꝑ Phm qui ad hoc incõueniẽs deducit Platonẽ: ⁊ tamẽ antecedens est possibile sm veritatem. Dõm ꝙ sm veritatẽ: tam antecedẽs ꝙ̃ ꝯñs sunt possibilia: ⁊ sm Phm vtrũqz est impossibile: tamẽ sm platonẽ: antecedẽs erat possibile: vt innuit ibi Cõmentator: ꝯsequẽs aũt erat impossibile. Et ideo ratio Phi est bona ꝯtra hoiẽ. ¶ P. Nec difficultas ita põt fieri cõtra dicentes tempus esse motũ celi, aut accidẽs inherẽs motui: qr̃ si essent plures mundi et pmi celi moti: essent plura accidẽtia talia: similr si ponat̃ res aliqua in anima existens subiectiue: in pluribus animabus simul possunt esse huiꝰ res. Cõcludo etiã subsequenter ꝙ tam angelus ꝙ̃ anima ⁊ vlr qdlibet continue motũ est tẽpus cõiter loquendo de tẽpore.

Ad 7m ¶ Ad 7m dicendum ꝙ Phs non iquirit in illo caplo quid. i. que res sit tẽpus: sed que sit diffinitio tẽporis cõmuniter sumpti. In fine autẽ libri inqrit cui rei ꝯueniat illa diffinitio. Cũ igitur vbi inquirit tẽporis diffinitionẽ: dicit tẽpus non esse motum totius aut spheram ⁊c. nõ intendit dicere ꝙ res que est tẽpus nõ est hec vl illa. Sed ꝙ hec talia non sunt vnum vel idẽ sm diffinitionẽ: seu nõ habent diffinitionem eãdem: vnde ⁊ significant rem eandẽ: non tamẽ sm eandem rõnem sicut nomina synonyma: ⁊ hoc satis pz: qz nec plus probant rationes eius: sicut pz diligenter consideranti.

Ad 8m ¶ Ad 8m dicendum ꝙ quecũqz res ponat̃ esse tempus sm nullam opionẽ cũ dicit̃ aliqd esse vl moueri in tempore significat illud esse vel moueri in illa re que est tẽpus: vnde nec qui ponunt tempus esse accidens successiuum celi: siue sit motus siue distinctum a motu: cum dicunt equum currere spatiũ aliquod in tempore: intelligunt ꝙ currat in aliquo accidente existẽte in celo: sed intelligunt ꝙ cursus illius põt mẽsurari per illã rẽ que est tẽpus: ⁊ sic etiã exponit Phs. 4° physicorum. d. ꝙ motui esse in tempore est tempore mẽsurari: qd nõ est aliud ꝙ̃ tãdiu moueri ꝙ̃diu mobile aliud maxime regulariter motũ mouet̃ ab hoc vel illo pũcto ad illũd: aut totiens vel totiens ab eodẽ in idẽ: sicut superius declaratũ est. Secundũ igit̃ hoc aliquid moueri in maiori tẽpore ꝙ̃ aliud: idem est qd moueri dum primũ mobile: loquẽdo de tempore maxime ꝓprie dicto: maiorẽ partẽ pagit sui circuitus: aut pluries totũ suũ circuitum: ⁊ ecõtra itelligendũ est per moueri tempore minori: equali võ dicunt̃ moueri: quorũ vnũ mouet̃ primo mobili peragente tantam partẽ sui circuitus vel totũ totiens quanta vel quotiens totum peragit: dum aliud mouet̃. Eodem demum tempore: illa moueri dicunt̃: quorũ vnũ mouetur dũ celum tota vice mouet̃: quota vice mouet̃ dum aliud mouetur: qui quidem numerus ordinabilis potest sumi per distantiã a prima vice sue versionis: aut ab aliqua alia determinata preterita: qd dico ꝓpter opionẽ phi negãtis primũ mobile esse prima vice reuolutum. Ex his patet ꝙ non sequunt̃ incõuenientia que inducunt̃: nõ primũ: qz nõ quantũlibet vertitur celum aut quotiens: dũ vna res mouetur tantum vel totiens vertitur: dum quolibet aliud mouetur. Nec scdm: qz etiam supposito ꝙ Adam ⁊ Abraam equali tempore vixerint: non tamẽ simul vel eodem tempore dicunt̃ vixisse: quia non quota vice vertebatur celũ cũ icepit Adã viuere: aut cum desijt tota vice vertebat̃: cum incepit aut desijt Abraam: ⁊ simili mõ de alijs est dicẽdũ.

Cõ. 114.

Ad 9m ¶ Ad 9m dõm. ꝙ ista noia tẽporalia: hora dies annus ⁊ similia non habent proprie incõpletã significationẽ: ita ꝙ pro aliqua entitate possint supponere: sed cũ in enũtiationibus assumunt̃ equiualẽt in significando vni orationi. vbi grã. si dicat̃. sor. vno mense fuit Parisius: aut mensis est vel mẽsis vnus preterijt ex quo sor. fuit pmo Parisius: non aliud significat̃ ꝙ̃ si diceret̃. primũ mobile trigesies cõplete reuolutũ est ex quo pmo sor. fuit Parisius. ⁊ sm hoc patet. ꝙ argumentũ nõ ꝓcedit: eo ꝙ in falsa imaginatione fundat̃. s. ꝙ talia noia talem habeant significationẽ ꝙ aliqua re demonstrata cõtingat vere dicere hic est annus: ⁊ sic de alijs: qd vtiqz falsum est: ⁊ hoc dicere maxime cogitur opio: ponẽs tẽpus esse rem aliquã successiuã: siue motũ: siue in motu existẽtem a celo ⁊ alijs pmanẽtibus rebus distinctã iuxta itellectũ in ꝓcedẽtibus reprobatũ: qr̃ si annus significet aliquã partẽ talis rei successiue includentẽ alias minores partes que dicunt̃ menses vel dies: verissime dicit̃: nullus annus est res: sicut superius ꝓbatũ est: ⁊ ꝑ ꝯñs nulla res est annus.

Ad 10m ¶ Ad 10m dõz. ꝙ loquẽdo de tẽpore cõiter vere dicitur ꝙ pmũ mobile mouet̃ in tẽpore: sicut etiã vere per aliquid inferius motũ cõtingit mẽsurare motũ celi: vt pz. 4° physicorũ. per Phm: ⁊ similr per cõẽ vsũ horologiorũ: quorũ motu cognoscimus quãta ps diei vel noctis trãsierit ex quo icepimus scribere vel legere: aut aliquid aliud facere. i. quot gradibus sol motus sit: ⁊ sm hunc modũ nõ dicit̃ celũ moueri in seipso: nec dicit̃ mẽsurari seipso: ⁊ sicut alio tẽpore põt mensurari: ita in alio tẽpore dicit̃ moueri: ⁊ sm hoc patet: quõ posset velocius ⁊ tardius moueri. Si võ loquamur de tẽpore maxime ꝓprie dicto: sic non recte dicitur primũ mobile moueri in tẽpore: sed potius esse tẽpus.

Ad 11m ¶ Ad vndecimũ dõm. ꝙ in talibus auctoritatibus et dictis conclusionibus termini supponunt simpliciter vel materialiter: non autẽ personaliter ⁊ sumuntur accidens ⁊ passio pro predicabilibus quibusdam non pro rebus aliquibus res alias informantibus

tibus:nunc autẽ nõ sequit̃.tẽpus est passio primi motus.
primũ mobile nõ est passio alicuius.igitur primũ mobi-
le nõ est tẽpus:si tempus in ꝯclusione supponat persona-
liter.nam in maiore supponit simplr:alioquin est falsa:
exemplum.nõ sequit̃.risibile est passio hominis:hõ non
est passio hominis.igit̃ homo non est risibilis:sed est fal-
lacia equiuocationis penes tertiũ modũ.si maior pona-
tur esse vera:ꝛ cum hoc est etiã fallacia accidẽtis: similr
non sequitur.creatiuum est passio dei.deus nõ est passio
dei.igit̃ deus nõ est creatiuus.vtrobiqꝫ eniꝫ ꝑmisse sunt
vere:ꝛ cõclusio falsa. ❡ Ad 12ᵐ dico.ꝙ de virtute sermo-
nis illa est cõcedenda:tempus est instans:pro eo ꝙ subie-
ctum ꝛ predicatum pro re eadem supponunt:qꝛ tamẽ il-
la nomina nõ sunt synonyma:ꝛ aliquid cõnotatur ꝑ vnũ
qd̕ non eodeꝫ modo cõnotat̃ per reliquũ:ideo aliud põt
significari per enũtiationẽ in qua vnũ eoꝝ ponitur q̃ꝫ si-
gnificet̃ per eã in qua ponit̃ reliquũ:ꝛ de facto ita admit
tit vsus cõmunis:vnde cũ dicitur aliquid fieri in instan-
ti:nõ intelligũt ꝙ illud fiat in re que est instans quecũqꝫ
sit illa:vnde ponẽtes ꝙ instans est accidens indiuisibile
raptim transiens existens in celo:non intendunt signifi-
care per huiꝰ enuntiationẽ ꝙ in tali accidente fiat res il-
la:nam talis sensus nimis eẽt insulsus:sicut nec dicentes
aliquid fieri in tẽpore volunt:si recte sapiunt significare
ꝙ illud fiat in substãtia celi:aut aliquo eius accidẽte:,vt
supra dicebat̃.Sed per ꝑmaꝫ significare volunt ꝙ illud
totũ fiat dum celum:aut aliud continue motũ est in hoc
loco vl̕ illo demõstrato:in quo nec imediate fuit nec ime-
diate erit:ita ꝙ nihil ipsius factuꝫ fuit dum mobile fuit
in aliquo loco:nec erit ꝑmo factum duꝫ erit in alio loco.
nec hic fiat vis quõ celum esse in loco aut moueri dicat̃
localiter:sed ad bonũ intellectũ recipiat̃:ꝛ hoc est etiam
factionẽ alicuius mẽsurari instãti ad bonũ itellm̃ illius
cõis dicti:siue proprie accipiat̃ mensurari siue non.illud
autem dicit̃ fieri in tẽpore:cuius aliqd factũ fuit duꝫ ce-
lum fuit in loco priori:ꝛ aliqd dum fuit in loco posterio-
ri:ꝛ aliqd erit factũ dum erit in loco posteriori. Quãuis
igitur eadeꝫ res sit celũ tẽpus ꝛ instãs:nõ tñ ideꝫ signifi-
catur cũ aliquid dicit̃ fieri in tempore: ꝛ cum dicit̃ fieri
in instãti:aut cũ dicit̃ fieri in celo:ꝛ ideo non passim ad-
mittunt̃ ꝛ respuũtur. ❡ Ad 13ᵐ cõformiter dicendũ est;
sicut dictũ est ad octauũ.nam ad bonum intellectum ali-
qua dicunt̃ esse in eodem instanti : nõ qꝛ sunt in eadem
substantia:aut in eodem aliquo accidente celi:sed qꝛ dũ
primũ mobile est in hoc loco vel situ demõstrato in quo
imediate nõ fuit:nec imediate erit:ꝛ ea vl̕ tota vice quo
ta est in eo loco vtrũqꝫ ipsoꝝ est.Si autẽ vnũ fuisset duꝫ
primũ mobile fuit in vno loco:ꝛ reliquũ fuisset duꝫ fuit
in alio loco:aut si vtrũqꝫ fuisset dum primũ mobile fuit
in hoc loco eodẽ:vnũ tamẽ dum primũ mobile fuit in cẽ
tesima vice:reliquum võ fuisset dum ibi primũ mobile
fuit vice quinquagesima non diceret̃ fuisse in eodem in-
stanti cum illo:sed in alio priori.Si autẽ fuisset dum pri-
mũ mobile fuit ibi vice millesima diceret̃ fuisse in alio
instanti posteriori.Et que hoc modo dicunt̃ esse in eodẽ
instanti dicunt̃ esse simul:que autẽ in alio ꝛ alio:vnus di-
citur fuisse prius alio.Ex his patet:ꝙ quelibet cõsequẽ-
tia illarum est neganda ad sensum in quo ꝯsequens repu-
tatur falsum:nec aliqua probatio ꝓcedit ad propositũ.
❡ Ad 14ᵐ quãuis possit cõcedi ꝙ sunt plura instantia:
sicut sunt plura mobilia.loquendo tamẽ circa idẽ mobi-
le ꝛ tempus.verbi grã.circa primũ.dico ꝙ cũdo ad vim
sermonis absolute negandum esset plura esse instantia:
seu plura sibi succedere:ꝛ dicendum ꝙ idipsum instans
quod est fuit ꝛ erit:nec vnum corrumpitur ꝛ aliud gene-
rat̃:qꝛ ꝓnatẽ dicunt̃ plura instantia non est proprie dictũ:
est tamẽ verum ad intellectũ recte sapientiũ : vbi sciẽdũ
ꝙ q̃uis instans non sit alia res q̃ꝫ ipsum mobile.hoc tñ
nomẽ instans aliud cõnotat preter mobile:vt supra dice-
batur:ꝛ inter cetera cõnotat hunc locum determinate vl̕
illum determinate:ꝛ per talẽ cõnotationeꝫ loci huius in
quo est ꝛ illius in quo fuit:vel illius in quo erit : cõsueuit
distingui instãs per nunc ꝛ tunc:ita ꝙ strictius sumendo
nunc cõnotet determinate locum in quo est:tunc autem
non locum in quo est:sed in quo fuit aut in quo erit.naꝫ
tunc addimus tã verbis preteriti tẽporis q̃ꝫ futuri ꝓpter
hãc pluralitatẽ locoꝝ in quibus successiue est ipsuꝫ mo-
bile:dicit̃ ꝙ instãtia sunt plura in tempore:ꝛ ꝙ aliud est
prius:aliud posterius:aliud preteritũ:aliud ꝑsens : aliud
futurum:nec est sensus eorũ ꝙ sint plures res sibi succe-
dentes in mobili:vt aliqui imaginant̃. Ista est expressa
determinatio Phi 4° physicorũ.vbi determinat ꝙ nũc
seu instans ꝑm ꝙ est aliquod ens:est idem:ꝑm auteꝫ esse
ꝛ ꝑm rationem est alterum ꝛ alterũ.hoc autẽ declarat.d.
ꝑm quidem ꝙ in alio ꝛ in alio alteruꝫ est.hic võ erit ipsi
nunc:ꝛ postea adhuc subdit exemplum de corisco qui ꝑꝫ
ꝙ ens quoddã est:idẽ est q fuit in foro:ꝛ q est in theatro:
ꝛ tñ ꝑm ꝙ est in theatro ꝛ in foro alteꝝ ꝛ alteꝝ est.ꝯstat
aũt ꝙ ꝑm rẽ ipse coriscus nõ est alter i foro:alter in thea-
tro.dꝫ tñ alter ꝑm rõnem ꝓꝑ diuersitatem theatri ꝛ fori.
vnde alia rõ est significans coriscum ꝛ significans foꝝ ꝛ
non theatrũ ab illa que significat coriscũ.cõnotando de-
terminate theatrũ ꝛ nõ forũ:ꝛ ex hoc sequit̃ ꝙ sit etiam
alter ꝛ alter ꝑm esse:nõ ꝙ per esse intelligi debeat aliqua
entitas distĩcta a corisco exñs in eo:sed sensus est ꝙ aliud
significat̃:cũ dicit̃ coriscuꝫ esse in foro seu coriscus est in
foro:ꝛ aliud cũ dicit̃ ꝙ est in theatro:seu ꝙ aliud signifi-
cabile cõplexũ est coriscũ esse in foro:aliud coriscũ eẽ in
theatro.Et breuiter hoc docet Cõmẽ.exponẽs ꝑdicta:cũ
ait.forte eni eẽ in foro aliud est ab ipm eẽ in domo. Per
ꝑdicta pꝫ quõ cuiuslibet tpis finiti dñr duo istãtia eẽ ter-
mini:qm̃.l.eẽ qd̕ finite mouet̃ ab aliq̃ loco determinato
ad aliquẽ locuꝫ determinatũ mouet̃:ꝛ ipm:vt est in loco
in quo icipit moueri dꝫ vnꝰ terminꝰ:ꝛ vt est in loco in q̃
desinit dꝫ aliꝰ terminꝰ.pꝫ etiã ad ꝯfirmationẽ respõsio:
ꝛ quõ intelligẽdũ est cõe dictũ ꝙ in tpe sũt plura istãtia
ꝛ isinita. ❡ Pro solone võ.15.argumẽti est sciẽdũ ꝙ sicut
gñaliter noĩe mẽsure itelligimus id quo quãta sit res ali-
qua cognoscit̃:sic ꝛ in spãli noĩe tpis.cõiter tñ loquendo
de tẽpore:itelligimus illud quo cognoscit̃ q̃tuꝫ res aliq̃
mota fuerit vl̕ geuit:aut etiã durauit:vt supius dicebat̃.
Nũc aũt illud quo hoc cognoscit̃ est duplex. Nã h̃ cogno
scit̃ aliquo qd̕ est eius cognitio:ꝛ illud nõ ꝯsueuit vocari
tps:alio mõ h̃ cognoscit̃ aliquo qd̕ est ꝑcognitũ:ꝛ hoc est
duplex.nã aliqd̕ est ꝑcognitũ in se:aliqd̕ aũt nõ in se:sed
in suo reꝑñtatiuo:que diuersitas modi cog̃scẽdi satis de-
clarata est in ꝑmo.dist.3.Exẽplũ põt dari in mensura ma-
gnitudinis:aliqs eni solitus mediãte vlna mẽsurare pã-
nũ:ꝛ ex hoc hñs imediate spẽm vel reꝑñtationẽ qd̕cũqꝫ
sit illud in q̃ cognoscit vlne quãtitatẽ mediãte tali repre
sentatiuo ꝑcognito cognosceret vtrũ pãnus maior vl̕ mi-
nor sit vlna:ꝛ etiã quãtus est:q̃uis ista mẽsuratio nõ sit
eque certa:sicẽ si actualr vlnã i se imediate cognitã pãno
applicaret. In ꝓposito cũ per celũ:aut aliud corpus reglr
motũ cognoscimꝰ q̃diu aliud mouet̃:cũ h̃ nõ possimus
nisi cognoscẽdo a quo pũcto ad quẽ sit motũ ꝯtinue duꝫ
aliud mouebat̃:nec h̃ possumus:nisi cognoscendo ipsum
fuisse successiue in oĩbꝰ locis itermedijs qd̕ fieri nõ põt:
nisi mediãte aliq̃ reꝑñtatiuo.naꝫ nõ fuit:nec est sil̕ in oĩ-
bus.pꝫ ꝙ in tali mẽsuratiõe duo sũt ꝑcognita:vnuꝫ in se

Marginalia: Ad 12ᵐ; Ad 13ᵐ; Ad 14ᵐ; t.c.104.; Cõ.104; Ad 15ᵐ

Imediate.vz repñtatiuũ qđ hȝ aĩa apud se:aliđ pcognitũ
in alio.i.repñtatiuo suo.vz ipm corp⁹ motũ ꝰm ꝙ de alio
indicam⁹ ⁊ vtrũq; istoꝝ pōt tẽpus dici:⁊ pmo mō acce-
ptũ tẽpus est in aĩa:⁊ sic accipit Aug.ii.ꝯfes.vbi allegaꝭ:
⁊ etiã.c.28.⁊.29.Scđo vo modo tẽpus est res extra aĩaȝ:
(cap.7.) ⁊ isto modo accipit tẽpus ideȝ ipse.5° sup Gen.vbi ait.ꝙ
tẽpus est creature motus ⁊c̃.i.creatura mota:vt superius
exponebaꝭ. ❡ Et aduertendũ ꝙ per tp̃s hoc scđo mō di-
ctũ nō pōt quis mẽsurare absq; tẽpore.pmo mō dicto p
pter cãm assignatã:secus aũt est de mẽsura magnitudis.
nã per vlnaȝ in se ⁊ ĩtuitiue cognitã pōt pãnũ mẽsurare:
esto ꝙ tũc nullũ eius repñtatiuũ precognoscat.Et ob hoc
etiã forsitan dicunt auctores de tẽpore spãliter ꝙ hȝ esse
(Ad pmũ argumentũ Burlei vbi supra.) ab aĩa. ❡ Nunc ad rõnes alterius opionis.Ad pmam di
cendũ:ꝙ nec in ludis agonisticis:nec in aliqua re mundi
inueniꝭ prius ⁊ posterius ad illũ sensuȝ quẽ hȝ opioneȝ:
sed vtiq; in talibus ludis aliqa et aliqui successiue plura
operanꝭ.Qđ etiã cõtinue moueꝭ localr successiue ꝰm se
vel partes suas pl̃ibus partibus magnitudinis coexistit:
⁊ similr suo modo reperiꝭ ad hũc itellectũ prius ⁊ poste-
rius in alijs cõtinue motis:sed pp hoc:vt pȝ non est nec̃e
ponere rẽ aliquã aliã a permanẽtibus cõpositã ex ptib⁹
(Ad 2ᵐ) porib⁹ ⁊ posteriorib⁹ qualẽ imaginaꝭ opio. ❡ Ex hoc
pȝ:ꝙ nec ꝯfirmatio:nec rō scđa valet ad ppositũ:qꝛ nō
pbant tẽpus habere prius ⁊ posterius ad sensum quẽ in-
tendit.naȝ non ideo vna res diciꝭ fuisse prior tẽpore alia
vel in priori tẽpore:qa fuit in aliqua pori parte alicuius
talis rei:sed qa fuit dum primũ mobile fuit vel coextitit
priori vel priorib⁹ locis:aut eiusdẽ vice minoris iuxta
intellectum expositũ supra in respõsione ad 8ᵐ argumẽ-
(Ad 3ᵐ) tum:⁊ etiã ad 13ᵐ. ❡ Ad alia que dicit ꝯsr non opus est
respõdere:qꝛ cetera sup hoc falso fundamẽto fundanꝭ.
Et si arguatur:qa tempus est per se quãtitas ⁊ nō perma
nens.igiꝭ successiua:pma pars antecedẽtis pȝ p Cõmen.
(Cõ.18.) vt dicunt 5° meta.⁊ scđa pars est supra pbata per eos.di-
cendũ ꝙ lȝ ꝰm proprietatẽ sermonis sequẽdo posset dici
ꝙ tẽpus est quãtitas vl' quãtũ pmanẽs:nec tamẽ res ali-
qua fit maior pp tempus:cũ nō inhereat rei que tempore
mensuraꝭ:vt imaginaꝭ opi.nec alicui additur et vnitur:
ita ꝙ ex eis resultet aliud maius:sequẽdo tamẽ cõmunẽ
vsum loquendi quo diciꝭ vnũ tempus maius alio:⁊ vna
res maioris esse tẽporis.alia minoris:pōt ꝯcedi ꝙ tẽpus
est quãtũ successiuũ ad itellectũ illũ ꝰȝ quẽ dĩ cẽ maius
tẽpus vel minus:dĩ auteȝ maius:qa super maiori spatio
regulariter motũ:aut qa pluries super codẽ:⁊ ꝰm h pōt
negari pma ps añtis:nec valet pbatio:qa q̃uis Cõmen.
ibi dicat ꝙ motus ⁊ tẽpus sunt quãtitates per se ⁊ conti-
nue:Phs tamẽ expsse ibidẽ dicit oppositũ : ⁊ similr ipse
(t.c.18.) idẽ Cõmẽ.statim post exponẽdo Phm.vult eniȝ vterq;
ꝙ motus est quãtus ppter spatiũ super quo mobile mo
(T.c.99.) ueꝭ:⁊ tẽpus est quãtũ per motũ:⁊ idẽ expresse dicunt.4°
phy.⁊ ideo vel lrã illa est corrupta ⁊ deficit ibi vna nega
tio vitio scriptoris.vel Cõmẽta.sibi ⁊ Aristo.expresse cõ
tradicit:ac p hoc nō est recipiẽda in hoc auctoritas eius.
❡ P̃.Ipsa est etiã ꝯ eã allegantes pro se in h qđ dicit ꝙ
motus est p se quãtitas:nã cũ ꝰm eos non possit dici p se
quãtitas pmanẽs.nã talis habet simul ptes:motus autẽ
non habet per se partes simul ꝰm eos:sed per accidẽs.i.a
mobili in quo est.relinquiꝭ ꝙ sit per se quãtitas successi
ua:⁊ per cõsequẽs ex se hñs prius ⁊ posterius:qđ ipsi ne-
gant:nec pñt dicere ꝙ Cõmẽ.ibi accipit motũ p tẽpore:
vt aliquãdo soliti sunt dicere cũ Cõmenta.ibi vtrũq; no-
minet ⁊ pluraliter enuntiet ꝙ sunt per se quãtitates.

(2° artic.) **Quantum** ad scđm articulũ pono quatuor cõclu-
siones.Prima est.ꝙ nullũ tẽpus fuit
creatuȝ ante angelos.hoc patet pmo auctoritate Aug.ex-
(cap.12.) pressa.12.ꝯfes.pbaꝭ etiã rõne super auctoritatib⁹ funda-
ta:nulla res fuit creata ante angelos.igiꝭ nullaȝ tempus
fuit creatũ ante angelos.ꝯña pȝ.añs probatur:tuȝ ex sen
(p.5.ca.5) tentia Aug.vbi supra pximo.tum ex dicto Ugonis de sa
cramẽtis.lib° pmo.dicẽtis ꝙ angeli facti sunt in pncipio:
(cap.3.) ⁊ pma creatura anteq̃ nihil factũ est.huius sñie fuerunt
Grego.naçãçenus ⁊ Dam.lib° 2° ⁊ gñalr sunt hodie oẽs
doctores ⁊ sancti tenentes ꝙ in pn° simul creati fuerunt
oẽs angeli ⁊ materia corporalis:quoruȝ sñiam cõfirmat
auctoritas dicẽs.In pncipio creauit deus celuȝ ⁊ terram
glosa.i.spũalẽ corpalẽq; nãm.hoc etiã expresse determi-
nat ecclesia extra de sum.tri.⁊ fi.ca.firmiter credimus.
(2ᵃ ꝯ) ❡ Scđa cõclusio est.ꝙ sumpto tempore cõiter non ante
qđlibet tp̃s creati fuerũt angeli.hoc pbaꝭ.qa demõstra-
to aliquo angelo malo qui vel actualr moueꝭ aliquo mo
tu cõtinue:siue ꝰm qualitates qbus cruciãꝭ:in qbus sa-
tis est credibile vicissitudies esse:vt nũc vna:nũc alia pe-
na crucienꝭ:sicut ⁊ de dãnatis hoibus legiꝭ:siue ꝰm coꝝ
cognitiones ⁊ prauas affectiones:quas ⁊ forsitan aliqñ i-
tensiores:aliqñ remissiores hñt.iuxta illud:supbia eorũ
qui te oderũt ascẽdit semp:vl' aliqñ sic mouebaꝭ aliquo
inquã tali demonstrato:⁊ per ꝯñs aliquo qui est vel fuit
tp̃s:vt sequiꝭ ex dictis supra.vñ verũ est dicere.ante hoc
nō fuerũt angeli creati.pȝ.nã ⁊ hic angel's simul cũ alijs
creatus fuit.igiꝭ nō ante qđlibet tp̃s fuerũt angeli crea-
(3ᵃ ꝯ) ti:⁊ pȝ ꝯña. ❡ Tertia ꝯclusio est:ꝙ loquẽdo de tẽpore p
⁊ maxie pprie dicto:si vera sit opio que dicit ꝙ sil' etiam
ꝰm formã ⁊ dispõnẽ quã hñt oĩa corpora celestia ⁊ spũa
lis seu angelica natura:fuerũt creata:angeli non fuerunt
creati ante tp̃s.Secus aũt si vera sit alia que ponit ꝙ nō
simul:sed die quarta factũ est firmamentum:⁊ sic cetera
(4ᵃ ꝯ.) deinceps.nec idiget pbatione ista ꝯclusio. ❡ Quarta est.
ꝙ qualrcũq; sumaꝭ tp̃s:angeli fuerunt creati anteq̃ ali
qđ tẽpus fuit tẽpus:hoc pbaꝭ:qa oẽs fuerũt creati añq̃
de aliquo esset veꝝ dicere:hoc moueꝭ:qa nũq̃ de aliquo
cõtinue moto est pmo verũ dicere ꝙ ipsum moueꝭ:cum
nō sit dare pmã ptẽ motus.igiꝭ oẽs fuerũt creati anteq̃
aliquod fuit tẽpus.Ex hoc sequiꝭ.ꝙ nō simul tẽpus fuit
⁊ tẽpus fuit tẽpus:q̃uis aliquod tẽpus simul fuit:⁊ ince-
pit esse tẽpus:sicut simul fuit ⁊ icepit moueri.vbi grã.pri
mũ mobile vt suppono satis pbabilr:saltẽ sic fuit possi-
bile esse:vt in multis alijs de facto videm⁹. ❡ Ad ratio-
(Ad rõnes pncipales in pncipio q.adductas.) nes pncipales qõnis respõdeo ad pmaȝ.dico ꝙ angelos
fuisse simul creatos cũ tẽpore pōt dupliciter itelligi.vno
modo simul.i.in aliqua vna mẽsura cõi durationis.vbi
grã.tẽpore vel instãti:⁊ sic nego ꝯñam.Instãtia patet:in
simili:si essent duo corpa tm̃.a.⁊.b.nō sequereꭍ.a.nō est
posterior ꝰm locũ q̃.b.nec simul loco cũ.b.igiꝭ est prior
loco q̃.b.nã añs esset verũ:⁊ ꝯñs falsum:eo ꝙ neutrum
eẽt in loco.Similr posito ꝙ preter.a.⁊.b.nullũ esset vel
fuisset tp̃s.Utrũq; aũt vel alterũ.i.a.tm̃ fuisset tp̃s nō se
quereꭍ.b.nō fuit creatũ post.a.nec sil' cũ.a.igiꝭ fuit crea-
tũ ante.a.añs enĩ eẽt verũ:⁊ ꝯñs falsum:eo ꝙ nullũ poni
tur tertiũ cõe:qđ fuerit tp̃s vel instãs in quo.a.⁊.b.fuerit
(2° mō.) sil':aut alteruȝ pus vel posterius altero:alio mō sil' non in
aliqua tali mẽsura cõi:qa forsan nulla est:sed vl' qa si ali-
qua talis foret eẽnt sil' in mẽsura cõi:vel qa de ipsis ꝯtin
git copulatiue vere diceꭍ h est:⁊ illud est:⁊ vtroq; mō ne
go añs.Et dico.ꝙ si aliqđ fuisset tp̃s vl' instãs cõe:tp̃s ⁊
angeli fuissent in eodẽ instãti creata.Qđ vo dĩ ꝙ impõle
est tp̃s creari in istãti falsuȝ est:quãuis veꝝ sit supposita
falsa imaginatiõe de tẽpore superius reprobata. Iteꝝ illa
copulatiua semp fuisset vera.angeli fuit ⁊ hoc est demon-
(Ad 2ᵐ) strato aliquo qđ est vel fuit tẽpus. ❡ Ad scđm dicendũ.
ꝙ pma

ꝙ pͥma pars antecedētis est falsa. Ad dictū Apl'i dōm: sic dicit Aug. ad Orosium ꝯtra priscili anistas. ꝙ Apl's eterna dicit que ante se nullū hūit tēpus. Hec aūt sunt tēpora prima: que tamē non fuerūt eterna proprie ⁊ ad sensum cōem de eterno: sed habuerunt durationis initium.

cap. 5°

Distinctionis. II. Questio. II.

Circa scđaꝫ partē eiusdē distin. in qua Magr̄ querit ⁊ determiat in q̄ loco fuerūt angeli creati. Quero vtrū angelus sit in loco diuisibili aut indiuisibili. Et arguit̄ ꝙ in loco indiuisibili sic. angelus est in loco ⁊ nō i loco diuisibili. igit̄ in loco idiuisibili. ꝯn̄a p3. ⁊ pͥma ps añtis pbat̄ au ctoritate Dam. lib. p̄. dicētis ꝙ angelus loco corporalr̄ cōtinet̄. Scđa vō ex 4° phy. vbi dī ꝙ locus est eq̄lis locato: sed ꝯstat ꝙ nullū diuisibile est eq̄le idiuisibili. Angelus aūt ē idisibilis. igit̄ nullū disibile ē loc⁹ angeli.

p°

cap. 18. T. c. 28.

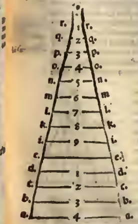
Ad oppositū nā vt hr̄ in lr̄a Strabus ⁊ Beda dicunt ꝙ celū empyreū mox vt creatum est sanctis angelis est repletuꝫ. Ex hoc aūt sequit̄ ꝙ angelus habeat locū diuisibilē. Nā si glibet fuisset in loco idiuisibili: ⁊ celū fuit eis repletū: sequeret̄ ꝙ celū componeretur ex indiuisibilibus: qđ est impossibile.

In hac. q. sūt duo vidēda. pͥmū est. an magnitudo componatur ex idiuisibilibus: qđ tāgit̄ in argumēto: ⁊ vtrū in magnitudine sit aliqd indiuisibile: vtrūq3 enim horū satis est necessariū scire ad pͥncipale quesitum. scđm est quod queritur.

p° arti.

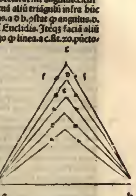
Quantum ad primū pono ꝯclones tres. Pͥa est. ꝙ nulla magnitudo cōponit̄ ex idiuisibilibus: ex qua sequit̄ ꝙ quelibet magnitudo cōponitur ex magnitudinibus. Scđa. ꝙ quelibet magnitudo cōponitur ex infinitis magnitudinib⁹. Tertia. ꝙ in nulla magnitudine est aliqd idiuisibile sibi itrinsecū. Primaꝫ ꝯclonē pbo sic. si aliq̄ magnitudo cōponit̄ ex idiuisibilibus: aut cōponit̄ ex ifinitis multitudie: aut ex finitis tm̄. sumēdo ifinita cathegoreumatice. nō ex ifinitis: qꝛ̄ tūc ipsa eēt ifinita ꝑm extēsionē: qđ de facto suppono eē falsuꝫ. ꝯn̄a p3. nā hēet in se ptes inuiceꝫ eq̄les ꝑm magnitudinē ifinitas multitudine: vtpote ifinitas ptes: quaꝝ q̄libet eēt ex q̄tuoꝝ idiuisibilibus vel. 10. idiuisibilib⁹ constituta: qꝛ̄ in infinita multitudine idiuisibiliū essent ifiniti q̄ternarij ⁊ ifiniti denarij idiuisibiliū: ⁊ glibet q̄ternari⁹ eēt cuilibet alij q̄ternario: ⁊ glibet denari⁹ denario dicte multitudis foret eq̄lis magnitudis. Nec ꝑt dici sic cōiter dicūt tenētes hui⁹ cōpōnem ex idiuisibilib⁹: ꝙ cōponat̄ ex finitis tm̄ idisibilib⁹: qđ ego ondo rōnib⁹ ⁊ mathematicis ⁊ physicis: pͥmo gdeꝫ arguo sic. si magnitudo. vbi grā. linea cōponat̄ ex idiuisibilib⁹. puta pūctis. seq̄t̄ ꝙ in ꝯtinuo est aliqd min⁹ pūcto: ⁊ ꝙ punctū est maius linea. Et linea minor est maior maiore se. qđlibet aūt hoꝝ est manifeste ipole. igit̄ ⁊ positū. ꝯn̄aꝫ dclaro. Sit. n. linea aliq̄. v. grā. sex punctoꝝ vl quotcūq3 vt libet: ⁊ sit hec linea a. a. ⁊ sup eā per pͥmū correlariū pͥme pͥmi Euclidis ꝯstituat̄ triāgulus duoꝝ eq̄liū lateꝝ: quoꝝ

p° 3.



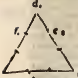
vtrūq3 sit mai⁹ linea. a. ⁊ sit vtrūq3 grā exēpli. 15. pūctoꝝ q̄ cōstituāt angulū in pūcto. s. Constat aūt ꝙ linee. a s. ex vtraq3 pte nullibi sunt eqdistantes cū sint recte ⁊ cōcurrant in pūcto. s. eqdistantes aūt si in infinitū ꝑtraherentur nūq̄ ꝯcurrūt. sumat̄ g̊ in vtraq3 linea. a s. pars duoꝝ pūctoꝝ: ⁊ sit. a b. ⁊. a b. cōstat ꝙ. b. ⁊. b. min⁹ distāt q̄. a. ⁊. a. s3 a. ⁊. a. distabāt ꝑ q̄tuor pūcta tm̄: cū tota sit ꝑcise sex punctoꝝ. igit̄. b. ⁊. b. distabūt ad plus ꝑ tria: ⁊ eadeꝫ rōne tertiū pūctū vni⁹ min⁹ distabit a tertio alterius. vbi grā. c. ⁊ c. igit̄ ꝑ duo ad plus: ⁊ quartū vni⁹. a. q̄rto alterius ꝑ vnū tm̄. puta. d. a. d. gntū. igit̄ ⁊ gntū. v3. e. ⁊. e. minus distabūt q̄ ꝑ punctuꝫ ⁊ semꝑ quelibet sequētia vsq3 ad. s. minus precedētib⁹ distabūt: ⁊ sic p3 ꝯn̄a quātū ad pͥmā ptē consequētis. Rursus he linee. a s. ⁊. a s. in suis pūctis ꝑpinquis pūcto. s. aliquāto distāt. sit igit̄ illa. r. r. que ad min⁹ stāt ꝑ pūctum. Itē alia que sequunt̄. v3. q. q. cum plus distent ad min⁹ distāt ꝑ duo. ⁊ alia puta. p. p. ꝑ tria: ⁊ alia v3. o. o. ꝑ pūcta q̄tuor: ⁊ iteꝝ alia sequentia. puta. n. n. plus distabūt saltē ꝑ gnque pūcta: ⁊ sic deinceps dscēdēdo vsq3 ad. a. semper iter puncta coopposita erit distātia maior ⁊ pluriū pūctoꝝ. cū igit̄ distantia. d. d. sit maior distātia. c. c. ⁊ qualibet alia vsus. s. ⁊ ipsa sit punctalis tm̄: vt prius ꝓbatū ē: seq̄t̄ ꝙ pūctū sit mai⁹ linea: qđ est scđa ps añtis. Itē ga linea. c. c. est maior distātia qualibet supiore vsus s. ⁊ ipsa est duoꝝ pūctoꝝ tm̄: ac per hoc distantia. i. i. que est pūctoꝝ. 9. est maior ipsa: seqtur ꝙ linea. c. c. minor est maior q̄ linea se maior: qđ erat tertium illatū. Scđa ratio est: ga sequit̄ ꝙ maior linea cadat inter latera triāguli iuxta angulū quē cōstituūt q̄ est basis illi⁹ anguli: ⁊ sic latera alicui⁹ triāguli magis distāt abinuiceꝫ iuxta angulū quē cōprehēdūt q̄ distāt in basi a qua trahūt: qđ ad sensuꝫ p3 eē falsuꝫ. p3 ēt ꝙ si ab extremitatib⁹ basis trahant̄ linee eqdistantes ifra eas cadent linee constituētes angulū: vt p3 ad sensuꝫ. ꝯn̄tia declarat̄: sit angulus. c. cui⁹ basis sit linea. a b. deinde ꝯstituā aliū triāgulū infra hūc sup eādē basim: sitq3 triāgulus. a d b. ꝯstat ꝙ angulus. d. maior est angulo. c. per. 21. pͥmi Euclidis. Itēq3 faciā aliū inter illū: sitq3. a e b. ponat̄ ergo ꝙ linea. a c. sit. 20. pūctorum: quot etiaꝫ sit linea. b c. basis vō. s. lia. a b. sit tm̄ sex punctoruꝫ signenturq3 iuxta c. duo pūcta proxima ei vnū in linea. a c. reliquuꝫ in linea c b. sintq3. f. f. hec nō possunt minus distare q̄ per punctū ⁊ sub illo pūcto imediate sit angulus. d. qui etiā in duob⁹ sibi pximis suis pūctis erit maior ⁊ magis expandet̄ q̄ c. ⁊ per cōsequēs ad minus ꝑ duo puncta: ⁊ per eandem rationē expansio anguli. e. in ꝑximis suis punctis erit saltē triū punctoꝝ: ⁊ sic semper descendendo: ⁊ ad quodlibet punctū cōstituendo angulum infra precedenteꝫ erit deuenire ad angulum intra cuius duo proxima puncta laterū cadet linea. 15. pūctorū ⁊ plurium ⁊ basis est posita sex punctoruꝫ tm̄. quapropter habetur propositum. Tertio sit linea recta trium pūctorum. a b c. ⁊ per primam primi Euclidis erigat̄ triangulus eqlaterus: sitq3. a d c. puncta quoq3 vnius lateris sint d e c. reliqui vō. d f a. tunc quero: aut latera concurrūt in punctis. f e. aut non: sed tm̄ in puncto. d. si sic igitur nō est triangulus equilaterus cōtra positū. nā linea. a f. non est nisi duorum punctoꝝ: ⁊ silr̄ linea. e c. linea vō. a c. que est

2m

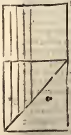


3m

basis est triū: quare sunt inequales. Si vō nō cōcurrant simul illa puncta. f e. aut itercipit vnū punctū: aut minus pūcto. aut maius pūcto. Si vnū tm̄: cū etiā inter. a. z. c. ca dat solum vnum pūctum. seqtur q̄ linea



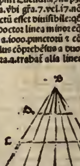
a f. sit equidistans linee. c e. z cum ipse p̄tracte in sua rectitudine ꝯcurrant in pūcto. d. sequitur vlterius q̄ nō sūt equidistantes: qd̄ est cōtradictio. Si minus puncto intercipitur inter pūcta. f e. igitur pūctū non est indiuisibile. si aliquid maius pūcto. igitur ibi plus distant ille linee q̄ in suis initijs: z p̄ ꝯñs in directū ptracte nūq̄ ꝯcurrūt: gnimo quāto lōgi' ptrabūtur tāto ampli' distabūt: s3 positū est eas ꝯcurrere in pūcto. d. igit ꝯcurrūt z nō cōcurrūt. ¶ 4' sequit. q̄ diameter q̄drati sit cōmēsurabilis coste: qd̄ est māifestū ipole: 4^m



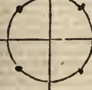
z q̄uis ad hoc icōueniēs deducat doctor subtilis z bene: probo tamē ꝯsequentiam aliter q̄ ipse. Nam sit quadratus. a b c d. cuius diameter sit. e. tunc protrahatur in directum linea. d. in partem qua coniungitur linee. a. quantū placet. similr linea b. in eandem partem: per scdam partem prime petitionis p̄mi Euclidis. v3 lineā definitam in cōtinuū z directū quātūlibet protrahere. deinde per. 31. eiusdē p̄mi a puncto. f. trahat linea equidistans linee a. que est costa quadrati quousq̄ secet lineam. b. in puncto. g. deinde per primam partem prime petitionis eiusdē volo q̄ a primo puncto diametri: qd̄ est extra lineam. d. ad primū punctum linee. f g. qd̄ est extra eadē lineā. d. trahat linea recta: tunc cōstat q̄ hec linea trāsit per aliqd̄ pūctū linee a. que est costa quadrati: aut igit per pūctum qd̄ est in linea. d. z est finale linee. a. aut per punctū proximū qd̄ primū est eoꝝ que sunt extra lineā. d. aut per aliquod aliud superius punctū versus. g. primus non pōt dici: tum quia tūc mediū hui' linee exiret extremitates eius: cū ipsius extremitates sint extra extremitates linee. d. z mediū sit in linea. d. que linea. d. vtiq̄ recta est: z per cōsequēs hec linea nō esset recta: qd̄ est cōtra positū: tū3 quia cū hec linea ponatur recta: sequit per. 13. p̄mi Euclidis q̄ linea. a. cadens sup eā ꝯstituat cū ea ex vtraq̄ pte duos angulos equales duobus rectis vel rectos: sed hoc esset manifeste falsum. nam linea. a. cū linea. d. cōstituit duos rectos: qꝝ vnus sit infra quadratū: z per ꝯsequēs sit rectus z linea d. sit recta per totum: anguli autē qui cōprehendunt ab hac linea sic flexa: z linea. a. ex vtraq̄ pte eius essent partes illoꝝ duoꝝ rectoꝝ: hic istius: z ille illius: qm̄ hec linea ex vtraq̄ parte sua terminat intra lineā. d. z lineam a. ac per hoc diuidit vel saltē demit de angulo ab ambabus cōprehenso. igit tā3 hic q̄ ille est minor recto: z per ꝯsequens ambo nō equiualēt duobus rectis. Relinquit ergo q̄ linea illa p̄ma nō trāsit per punctū finale linee. a. qd̄ est in linea. d. nec pōt dici q̄ trāseat per aliqd̄ superius puncto. p̄mo extra lineam. d. qm̄ sequeret q̄ plura pūcta essent in costa q̄ in diametro: z per ꝯsequēs costa eēt maior diametro: qd̄ ad sensum p3 falsum: cōsequētia p3: qm̄ si a tertio puncto diametri ad tertiū linee. g. z iterū a q̄rto ad q̄rtū: z sic a quolibet superiore in diametro trahat linea ad superius coopositū i linea. f g. quelibet secabit lineā. a. in alio puncto z nulle in vno concurrent. Si igit magis distet in linea. a. q̄ in diametro vel in linea. f g. patet propositum. Restat itaq̄ q̄ illa prima linea tracta a p̄mo pūcto diametri extra lineā. d. z terminata ad p̄mus linee. f g. extra lineā. d. transeat super primū punctū qd̄ est in linea. a. extra lineā. d. z per easdē rōnes p̄bari pōt q̄ si alia trahat a scd̄o in scd̄m trāsibit p̄ scd̄m linee. a. z sic de singulis: ac p̄ hoc tot pūcta erūt i costa: quot in diametro. igit ambo erūt eq̄lia s̄m viā illā. ¶ Quito deduco ad aliud icōueniēs ad qd̄ etiā z bene deducit idē doctor: alia via tñ ego deducā. Incōueniēs aūt est q̄ circulus minor erit equalis maiori. ꝯñam declaro. describat enī circulus vnus z sit. a. z a quolibet pūcto circūferentie eius ad cētrū trahat linea recta. cōstat q̄ nulle illarū lineaꝝ se secabūt: aut superponent i aliquo pūcto citra cētrū: tunc describat circa idē centrū alius circulus minor z sit. b. ꝯstat q̄ circūferētia. b. secabit oēs lineas illas: aut igit q̄libet pūctus. b. cadet sup punctum vnius linee tm̄: aut sup pūcta pluriū. si primū habet propositū. nā tot pūcta erunt in circūferentia b. quot sunt linee tracte a circūferentia. a. et ille sunt tot quot sunt puncta in circūferentia. a. igit tot erunt pūcta i. b. quot in. a. z p3 p̄positū: si detur scd̄s ad minus vni pūcto. b. correspōdebūt duo pūcta duarum lineaꝝ: z tūc circa idē cētꝝ describā aliū circulū minorem. vtputa. c. z quero aut quodlibet punctū. c. suppo- 5^m



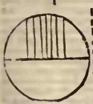
nit pūcto vnius linee tm̄: aut pūctis duarum tm̄: aut pūctis pluriū. Si primū sequit vt p̄us q̄. c. sit eq̄le. a. qd̄ est ꝯpositū: z vltra hoc q̄ c. sit mai'. b. z sic circulus minor est maior maiore se: qd̄ est impole. Si det tertiū tūc describā quartū circulū minorē: vtputa. d. z p̄ easdē rōnes oportebit q̄ q̄libet eius pūctus supponat pūctis q̄tuor lineaꝝ ad minus: z sic sp̄ faciēdo minorē circulū erit deuenire q̄ vnū pūctū superponet mille pūctis situ distinctis z alicui magne linee z orthoni circuli: ac eq̄bit illi: qd̄ est manifestū ipole: z ipli cans ꝯdictionē: cū pūcti noīe velint sig̃are aliqd̄ idiuisibile. ¶ 6' pōt argui p̄ rōnē quā tāgit et Cōme. 3' celi. nā sequeret q̄ nō q̄libet linea recta posset diuidi in duo media: cuius oppositū dicit. 10. ꝯclusio p̄mi Euclidis. ꝯña p3: q̄ linee z in numero impari hñs pūcta. vbi gr̄a. 7. vel. 17. nō pōt diuidi in duo media: aliogn pūctū esset diuisibile: qd̄ impole est. ¶ 7' sic arguit vnus doctor linea minor eq̄lis esset maiori: declaratur. sit linea a. 1000. punctoꝝ z cōstituat super ea triangulus z angulus cōprehēsus a duobus alijs lateribus sit. b. deide supra. a. trahat alia linea ab vno latere ad aliud que sit. c. il la vtiq̄ minor est. a. z sit. 100. punctoꝝ. Item supra hanc trahat alia que sit tm̄. 10. punctoꝝ. z sit. d. tūc per primam partem p̄me petitionis p̄mi Euclidis. a quolibet puncto linee. a. ad pūctū angulare qd̄ est. b. trahatur linea recta. constat q̄ nulle concurrent infra. b. z que libet secabit lineas. c d. z per consequens in vtraq̄ ipsarū tot erūt pūcta quot sūt in. a. ac per hoc que libet erit sibi equalis: et sic linea. 10. punctorum equalis erit linee. 1000. punctorū. Et similiter sequitur q̄ numerus denarius erit equalis millenario. ¶ Octauo arguit idē q̄ sequit aliques circulū esse quadratū: z ecōuerso quadratū 6^m Cō. 5^m 7^m Idem 8^m



quadratū eē circulū:qḋ est ipoſe.declaraẽ ɔña.nā ponaẽ
φ vna linea recta ꝑpendiculariter cadēs ſup aliā rectaȝ
fecet eā per modū crucis:ſitqȝ pūct⁹ cōis.b.deinde in q̄/
libet q̄tuor anguloꝫ circa.b.ſigneẽ pūct⁹ ꝓxim⁹.ꝛ ſimi/



liter in q̄libet q̄tuor partiū
linee.B facto pȝ φ circa.b.
ſunt.8.pūcta imediata. du/
catur vna linea per oīa illa:
tunc erit circulus:qꝛ oēs li/
nee tracte ad.b.cētrū erunt
eq̄les.Itē erit q̄drat⁹ qꝛ ibi
erit nouenarius punctoꝫ q
est nūer⁹ q̄drat⁹. ℂ Nono
idē arguit qḋ ſeqẽ φ circū/
ferentia ſemicirculi erit eq̄/



lis diametro circuli:qḋ est peni/
tus ipoſe.ɔña pȝ.trahēdo a quoli
bet pūcto circūferētie lineā ꝑpē
diculare ad diametrū.nulle eniȝ
due terminabunẽ ad idē punctū
diametri.ꝛ per ɔñs tot erūt pun/
cta diametri quot circūferentie
ac per B erūt eq̄les.Multe alie
rōnes mathematice poſſēt fieri:
ſȝ hec ſufficiāt.ℂ Deide ꝓbo eā/

T.c.8.z' 6 phy

dē ɔnē rōnibus phyſicis.ꝛ ṗ arguo ex ṽtute rōnis phi.6°
phyſi.que meo iudicio euidēter ɔcludit ꝓpoſitum ſic.ſi
vnū corp⁹ additū alteri corpori ſic ɔtingeret ipm φ ni/
hil ei⁹ eēt φ nō tāgeret alterū vel aliqd alteri⁹:nec ex il
la duo corpora nō occuparēt mai⁹ ſpatiū nec eēnt aliqd
maius φ̄ alterū tm̄.igiẽ nullū idiuiſibile alteri additū ꝛ
ɔtingēs illud occupat cū illo maius ſpatiū:aut mai⁹ ali/
qd ſeu magnitudinē aliq̄ ɔſtituit.añs est euidēs.ꝛ ɔña
ꝓbaẽ.qm̄ ṗciſa rō q̄re vnū corp⁹ totalr aliud ɔtingēs nō
occupat cū illo mai⁹ ſpatiū ꝛc̄.est qꝛ nihil ei⁹ eēt qḋ nō
ɔtingeret alterū vel aliqd alteri⁹.nā hec ṗciſe ſuppoſita
ſ.ɔſtātia vtriuſqȝ ꝛ ſpatij:ꝛ φ mutuo ſe ɔtingat nō occu
pant maius ſpatiū.hoc ſolo nō poſito occupant.vñ q̄tū
cūqȝ modicū vni⁹ ſit qḋ nō ɔtingat aliqd alteri⁹:mox ſe
quiẽ occupatio ſpatij maioris.Si aūt indiuiſibile aliqḋ
ɔtingeret aliud nihil eius eſſet qḋ nō ɔtingeret aliud vl
aliquid eius:aliogn vel ipm nō ɔtingeret:qḋ est ɔtra po

z^m A.t.c.8. infra

ſitū:vel ipm eēt diuiſibile in aliqd qḋ ɔtingeret ꝛ aliqd
qḋ nō ɔtigeret:qḋ est ipoſe.ℂ z° arguo ex ṽtute alteri⁹
rōnis phi ſic.ſi magnitudo cōponereẽ ex idiuiſibilib⁹ ſe
quereẽ φ eq̄les magnitudines vel ſpatia in eadē mēſu/
ra ṗ ꝑtranſirent mobile velox regulariter ꝛ ɔtinue mo/
tū:ꝛ mobile tardū ēt ɔtinue ꝛ regulariter motū.ɔña B ꝛ
est ɔtra ſenſuȝ ꝛ iplicat ɔ̄dictionē ſicut pȝ in diffōnibus
hoꝫ nominū velox ꝛ tardū.ɔña declaraẽ.ſint eniȝ duo
ſpatia:quoꝫ vtrūqȝ ſit.100.punctoꝫ ꝛ ſuper vnū icipiat
nūc moueri velox:ſuper alterū vō ſimł incipiat moueri
tardū.ɔſtat φ exquo vtrūqȝ mouebiẽ continue vtrūqȝ
ṗus attinget ꝓpinquiorē ꝑtē ſpatij φ̄ remotiorē.tūc ſic.
In quacūqȝ mēſura velox tranſit ṗmū punctū ſui ſpatij
tardū trāſit ṗmū ſui ſpatij:ꝛ in quacūqȝ velox trāſit z^m
pūctum:ꝛ tardū ſił tranſit z^m:ꝛ ſic de ſingulis.igiẽ in ea/
dē mēſura ṗmo ambo tranſeunt ſpatia illa.ɔña est eui/
dens.ꝛ añs ꝓbaẽ:qm̄ dū velox tranſit ṗmū punctuȝ.vel
tardū trāſit min⁹ pūcto velox ṗciſe pūctū vnū vel plus.
non minus:qꝛ tunc indiuiſibile eſſet diuiſibile.nec plus:
qm̄ tūc tardū eſſet velocius veloci.igiẽ ṗciſe pūctū vnū:
ꝛ eodē mō ꝓbaẽ φ dū velox trāſit z^m:ꝛ tardū trāſit z^m:
ꝛ ſic de ceteris.nec pōt dici φ dū velox trāſit ṗ^m punctū
tardum nihil tranſit:ſed reſidet in ṗori loco:qm̄ tūc nō

iciperet ſił moueri.qḋ est contra poſitū.ṗterea ſi adhuc
tardum est in ṗmo loco dum iam velox acquiſiuit ṗmū
punctū.quero cū velox acquiſiuit z^m pūctum.vtrum tar
dū ſimł acq̄rat aliqd ſui ſpatij.ſi nō.igiẽ adhuc q̄ſcit:ſȝ
ponaẽ cōtinue ſimul cū veloci moueri.ſi ſic.igiẽ aut mi/
nus puncto aut punctuȝ aut plus.nō plus aut minus.vt
ꝓbatū est.igitur punctū.Et ſi ſic.igiẽ ēt dum velox acq̄/
ſiuit ṗ^m ꝛ tardū ēt acquiſiuit ṗmū.ℂ Ex eadeȝ veritate
pōt argui vt dicit q̄daȝ doctor φ velox inſequens tardiſ/
ſimū nunq̄ perueniet ad ipſum.ſicut arguebat Zeno.6°
phyſi.cuius ratio non videtur poſſe aliquo modo ſolui.
poſito φ magnitudo ex idiuiſibilibus componatur.Ex
eadem veritate poteſt probari φ minor magnitudo est
equalis maiori ſe:quinimo φ est etiam maior:nam po/
natur φ velox ꝛ tardū ſimł moueanẽ per vnā horā vel
aliquod tp̄s ad bonum intellectū qui debet haberi ex ta
li mō loquēdi iuxta ea que dicta ſunt in ṗcedenti.q.aut
velox acq̄rit ṗmū idiuiſibile ſpatij in tp̄e vel in iſtanti.
nō in tp̄e.qm̄ tunc imediate illius tp̄is acq̄reret partē il/
lius indiuiſibilis:ꝛ ſic indiuiſibile haberet partē.igiẽ in
inſtanti.tunc aut in illo inſtanti tarduȝ acquirit indiui
ſibile aut minus aut plus.nō minus aut plus.igiẽ idiui/
ſibile.ꝛ ſimilr arguaẽ de ſecūdo ꝛ ceteris:ꝛ ſequiẽ φ tot
indiuiſibilia magnitudinis trāſibit velox in illo tempo
re quot tranſibit etiam tardum:ꝛ per ɔñs eq̄lē magnitu
dinē.apparet aūt φ tranſibit minorē.igiẽ minor maiori
erit equalis.vbi gratia.magnitudo cubitalis quaȝ tran/
ſit tardum magnitudini.100.cubitoꝫ quam velox tran/
ſit in tempore eodem.Et ex hoc vlterius patet φ minor
maiore ſe erit maior:qꝛ magnitudo cubitalis erit maior
magnitudine.50.cubitorum. nam magnitudo.100.cubi/
torum est dupla ad magnitudinem quinquaginta cubi/
torum.ꝛ probatum est:φ magnitudo cubitalis est eq̄lis
magnitudini.100.ergo ꝛ cubitalis dupla est ad eam que
est.50.conſtat autem φ ea que est.50.est maior cubitali.
ergo cubitalis maiore ſe est maior.per hunc modum vi
dentur procedere ille rationes Algaçelis quas facit ad
hanc concluſionem de motu puncti in circūferentia ſpe
re vel rote exiſtētis ꝛ eius qḋ exiſtit circa axeȝ:que duo
in eodem tempore complent ſuos circuitus.ꝛ tamen exi
ſtens in circūferentia multo maiorē circulū deſcribit.Et
de motu linee exeuntis a centro ſolis ꝛ tranſeūtis ad ter
ram per ſūmitatem baculi quas non magis explico:quo
niam ſunt ſatis cōmunes.nec aliam habent virtutem.
potius tamen in forma premiſſa volui arguere:quoniaȝ
ei non poſſunt applicari alique ſolutiones que conſueue
runt dari alijs formis.ℂ Tertio ad idem arguo per ali/
am rationeȝ philoſophi.nam ſequitur φ indiuiſibile est
diuiſibile.declaratur.nam ſumptis duobus mobilibus:
quorum vnum ſit duplo velocius ad alteruȝ.Si in vna
hora velocius tranſeat magnitudinem.50. punctoruȝ in
eodem tempore tardius tranſibit puncta ꝛ medietatem
alterius puncti.ℂ Quarto ſic.ſequeretur φ impoſſibi/
le eſſet aliquod corpus rareſieri naturaliter ſm omnem
dimenſionem ſine acquiſitione noue quantitatis ꝛ no/
ue etiam materie.hoc autem falſum est ſm communeȝ
doctrinam.ꝛ efficaciter probari poteſt.conſequentia pro
batur.ſit enim corpus quadratum ſeu cubum habens in
omnem dimenſionem magnitudinem decem punctorū:
ꝛ rareſiat vſqȝ ad magnitudinem centuȝ punctorum.ſi
hoc ſit poſſibile ſine generatiōe noue quātitatis oportet
φ vel punctum aliqḋ ſit extenſius φ̄ prius:vel φ idem
ſit in plurib⁹ ſitibus:ꝛ vtrūqȝ est ipoſſibile naturaliter.
Idem arguitur de indiuiſibili materie qḋ ſubijcitur pū
cto ſm viam iſtam.ℂ Ex his patet φ nulla magnitu/

Ocham quolibeto q.9.

T.c.19. ꝛ.77.

3^m

4^m

do componitur ex indiuisibilibꝰ. ⁊ cum omnis magnitudo ex aliquibꝰ componat̄: vtpote: q2 omnis est diuisibilis, sequitur ꝙ omnis magnitudo cōponat̄ ex magnitudinibus. Huius opi. nō est dubiū fuisse pħm ⁊ Cōmētatorē alicui qui viderit dicta sua. ꝓpterea non allego ad hoc vllas auctoritates eoꝝ. Huiꝰ sententie est Aug. li. de tri. dicens. Oꝫ ratio docet ⁊ minutissima ēt corpuscula infinite diuidi. Itē3 in de mortalitate anime: porro inquit corpus minuit̄ cū ex eo aliqd̄ ꝑcisione detrahit̄ ex quo cōficit̄ vt tali detractione tendat ad nihilū. at nulla precisio perducit ad nihilū. ois enim pars que remanet corpus est. Et qcqd̄ h̄ est q̄ntolibet spatio locū occupat: neq3 id posset nisi haberet ptes īnde3 in quas cederet̄. potest igit̄ infinite minui. ⁊ iō defectū pati atq3 ad nihilū tendere: q̄uis puenire nunq̄ queat. de ipso spatio ⁊ q̄libet interuallo dici atq3 intelligi pōt.

cap. io.
cap. iz.

¶ Item in epistola ad Nebridiu3 que est in numero epistolaꝝ. 94. vult expresse corpora in infinitum posse secari. ⁊ ꝙ nullū est minimum. Que oia falsa essent si magnitudo ex finitis idiuisibilibus constaret. Itē euidentissime. zº li. solil. iuxta finē vbi dicit: ꝙ si ēt minimū circulū imaginādo describamus. ⁊ ad centrū duas lineas: circa quas vix quasi acui pungi possit: q̄uis in medio nō possumus imaginaria cogitatione alias ducere vt ad centrum sine vlla cōmixtione perueniat. tn̄ rō clamat inumerabiles posse duci: nec sese in illis incredibilibus angustys vbi cētro posse cōtingē ita vt in oi eaꝝ interuallo scribi ēt circulus possit. his quidē nihil clariꝰ.

pt. 5. c. z

¶ Itē Auic. 6. nāliū iuxta pnᵐ dicit. ꝙ pūcta ordinari ad faciēdā lineā est ipoſe. Ite3 ex coniunctione punctoꝝ corpus non posse cōponi. Algaçel quoq3 hanc ꝯclusionē in sua meta. pluribus rōnibꝰ nititur demonstrare.

Ꝯ ꝯnem arguit̄

¶ Cōtra istā ꝯnē pōt argui multiplr. p̊ sic. aut omni parte magnitudinis est aliq̄ minor: aut nō oi parte magnitudis ⁊c̄. Si det̄ zᵐ. igit̄ per equipollentiam aliqua parte non est aliq̄ minor. igit̄ aliq̄ est idiuisibilis. s. qua nō est aliq̄ minor. aliogn aliq̄ esset ea minor. s. pars eiꝰ. Si aliqua aūt est idiuisibilis. igit̄ magnitudo vltimate est resolubilis in idiuisibilia. ⁊ per ꝯn̄s p̊º componit̄ ex idiuisibilibꝰ. Si v̊o oi pte magnitudinis est aliq̄ mior: aut illa ē diuisibilis aut idiuisibilis. nō diuisibilis: q2 tūc nō eēt minor oi pte magnitudinis: qm̄ nō eēt mior pte sua. igit̄ idiuisibilis. ⁊ habet̄ ꝓpositū sicut p̄us.

zᵐ ¶ zº aut inter p̊mū punctū ⁊ q̄libet aliud eiusdē linee est pūctū mediū aut nō: nō pōt dici ꝙ sic: q2 tūc illō pūctū mediū vel eēt mediū iter p̊ᵐ pūctū ⁊ seipsum. qō est impossibile. vel ipsum non esset aliqō ex pūctis linee illius. ⁊ per ꝯn̄s nō mediaret inter p̊mū ⁊ alia eiusdem linee: qō est cōtra illud qō ponit̄. igit̄ inter p̊mū punctū ⁊ q̄libet aliud eiusdē linee nō est aliqō pūctū mediū. igitur punctū est pūctū imediatū. Ex hoc aūt vltra sequit̄ ꝙ linea ⁊ per ꝯn̄s magnitudo cōponit̄ ex idiuisibilibꝰ.

3ᵐ ¶ 3º ⁊ est eadem virtus. suppono vnū verū ⁊ a quolibet fideli ꝯcedendū. s. ꝙ deus videt q̄libet pūctū qō est in linea. tunc quero an deus videat ꝙ inter p̊mū punctū linee huiꝰ vel illud demr̄ate: ⁊ q̄libet aliud punctum ab alio visu3 in eadē linea intercipit̄ linea media: aut nō: si nō. igit̄ videt punctū imediatum puncto. si sic. igit̄ contra suppositū nō videt q̄libet pūctū illiꝰ linee. qm̄ in linea illa media sunt plurima puncta. ⁊ nullū ſm h̄ est visum a deo.

4ᵐ ¶ 4º ⁊ fortius. aut aliqō punctū est mediu3 iter p̊ᵐ punctū huiꝰ linee. vbi gratia. a. ⁊ oia alia eiusdē: aut nullū pūctū est mediū inter punctū p̊ᵐ linee. a. ⁊ oia alia pūcta eiusdē. hoc p3: q2 ptes huius disiunctiue ꝯtradicūt mutuo. si aliqō est mediū. igit̄ illud est imediatu3 p̊ puncto. Si nullū est mediū. igit̄ p̊mū pūctū ⁊ oia alia sunt imediata. ⁊ per ꝯn̄s aliqō alioꝝ punctoꝝ est p̊ imediatum.

5ᵐ ¶ 5º possibile est magnitudinē eē sil' actu diuisam ſm oēm diuisionē possibile3 in ea. igit̄ magnitudo cōponit̄ ex indiuisibilibꝰ. ꝯn̄a p3: q2 posito ꝙ sic esset diuisa resolutio eius aut vltimate eēt facta in idiuisibilia aut in diuisibilia. nō pōt dici ꝙ in aliq̄ indiuisibilia: qm̄ tūc nō eēt actu diuisa ſm oēm possibilē in ea diuisionē. igit̄ in indiuisibilia. cū igit̄ q̄libet sit p̄ cōpositū ex his in que vltimate resolubile est. sequit̄ ꝙ ex idiuisibilibꝰ sit magnitudo cōposita. an̄s aūt ꝓbat̄ duplr̄. tū q2 quecū q3 potentie nō sunt ad actus incōpossibiles nec inter se essentialē ordinē habētes: pn̄t simil' per diuinā potentiā ad actū reduci. nō. n. apparet aliqua rō ipediēs. Sed potentie ad diuisiones cōtinui sunt hō cū sint ad actꝰ eiusde3 rōnis. Que. n. sunt eiusdem rōnis nec ēentialē ordinem inter se nec mutuam repugnantiā hn̄t. tu3 q2 alias sequeret̄ ꝙ aliq̄ vl'is esset ipossibilis: cuiꝰ quel3 singularis esset possibilis: qō videt̄ incōueniens. p3 ꝯn̄a: qm̄ demonstrata quacūq3 possibili diuisione hec est possibilis ſm hāc magnitudo ē diuisa.

Rn̄sio ad rōnes cōtra cōclusionem

Ad p̊ᵐ

¶ Rn̄deo ad p̊mā dico: ꝙ omni pte magnitudinis est aliq̄ mior. nulla tn̄ ps est minor omni pte magnitudinis. vn̄ iste ꝓpositiones. oi pte ē aliq̄ ps minor. ⁊ aliq̄ ps est minor oi pte. nō equipollēt nec p̊ma infert scđam. qnimo prima est vera ⁊ alia fl'a: ⁊ illatio scđe ex p̊ma peccat per figuram dictionis. qm̄ in p̊ma ly ps. supponit ꝯfuse tm̄: ⁊ in zª determinate. Exēplum si mūdus duraret ꝑpetuo ⁊ in filii dispōne sicut de facto ponit pħs. ⁊ de possibili oēs catholici. hec esset vera. omni homine futuro erit aliqs hō futurus posterior. p3. q2 quel3 singularis eēt v̊a. ⁊ tn̄ hec eēt falsa. aliqs hō futurus erit posterior oi hoie futuro: ⁊ iō ipsa nō eēt consequēs ad p̊mā. Cōcedo igit̄ ꝙ oi pte cōtinui est aliq̄ ps minor. ⁊ cū vlterius dr̄: aut illa est diuisibilis ⁊c̄. dico: ꝙ ē diuisibilis. ⁊ vlteriꝰ ꝯcedo ꝙ illa nō ē mior oi pte magnitudinis. nec h̄ repugnat vl'i cōcesse. vn̄ ista copulatiua est v̊a. oi pte magnitudinis est aliq̄ ps mior. ⁊ illa nō est minor oi pte magnitudis. Sicut ⁊ in casu p̊misso hec eēt v̊a. oi hoie futuro erit aliqs hō futurus posterior: ⁊ ille non erit posterior oi hoie futuro. Oꝫ si magis explicet̄ ꝓpositio ad sensu3: quē vt videt̄: multi sic arguendo cōcipiunt. Et dicat̄ sic: aut illa ps que est minor oi pte ꝯtinui est diuisibilis aut indiuisibilis: nego istā disiunctiuā ꝓpter falsam implicationē ex pte subiecti. Implicat. n. ꝙ sit aliqua ps mior oi pte ꝯtinui: qō prorsus est falsu3. Simile est si idē diceret̄: aut ille hō futurꝰ posterior oi hoie futuro erit corruptibilis. vel est icorruptibilis. que vtriq3 ꝓpter falsam iplicationē esset falsa.

Ad zᵐ

¶ Ad secūdū tertiū ⁊ quartū possem simul rn̄dere negando illud qō colter supponūt. s. aliqō punctū eē in magnitudine. h̄. n. falsu3 est: sicut patebit in 3ª ꝯne. q2 tn̄ p̄ter h̄ q̄l3 ēt aliter deficit. Respondeo ad scđm supponēdo ꝓ nūc pūcta esse in magnitudine ſm ꝙ multi imaginant̄: ⁊ false iudicio meo. hoc tn̄ supposito dico ꝙ inter p̊mū punctū: ⁊ qō libet aliud eiusdem linee est pūctum medium. nullam tamen pūctū est medium inter p̊mum punctū ⁊ q̄libet aliud eiusdē linee. ⁊ iō nō ꝓcedit vlterior deductio que tota supponit ꝙ ad illam vniuersalem cōcessam sequat̄ hec particularis. aliquod punctum est mediu3 inter primum punctum ⁊ quodlibet aliud eiusdem linee: ⁊ super hoc innititur sequens argumentatio. Sed hoc non sequitur ad illā: qnimo in tali illatione cōmittitur fallacia figure dictionis propter similem causa3 ei que dicta est in precedenti solutione.

Ad 3ᵐ

¶ Ad tertiū dico stante p̊dicta suppositione ꝙ deus videt ꝙ inter primum punctum ⁊ q̄libet aliud eiusdem linee intercipitur linea ⁊ infinita

etiam puncta.non tñ linea nõ visa.nec pũcta nõ visa ab eo.nullam tñ lineam deus videt intercipi inter pᵐ pũctũ. ⁊ qõlibet punctũ.⁊ qõlibet aliud punctum ab eo visum.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 4ᵐ dicerem ꝙ nullũ punctũ est mediũ inter pᵐ ⁊ oia alia eiusdem linee.⁊ cũ infert.igit pᵐ ⁊ oia alia sunt imediata si in consequente ly oia.teneat collectiue.ↄcedo ↄñs:qcqd sit de ↄña.⁊ nego vlteriorẽ ↄñaȝ q̄ dr.igit aliqõ alioꝝ pũctoꝝ est pᵐ imediatũ. Instantia certissima apud me est.qꝛ si sint duo corpora imediata.a.⁊.b.diuidẽdo.b.in ptes ꝓportiõales sic ꝙ pᵃ pars sit eius medietas remotior ab.a.⁊ secũda sit medietas alterius medietatis imediata pori medietati totius.⁊ tertia sit medietas residui.⁊ sic semꝑ ꝓcedendo versus.a.tũc hec est vera. a.⁊ oẽs ptes ꝓportionales.b.sũt imediate.⁊ tñ hec est falsa.aliq̄ pars ꝓportionalis.b.est imediata ipsi.a.cũ taliũ nulla sit vltima versus.a.igit hec nõ sequit ad pmã.⁊ si hanc instãtiã nõ admitterent ponẽtes ↄtinuũ cõponi ex idiuisibilib⁹ pro eo ꝙ nõ ponerẽt infinitatẽ taliuȝ ptiũ: suã ↄñaȝ pbare nõ pñt.vñ nec ego illã admitto.⁊ adhuc põt in simili istari ꝫ opionẽ oppositã:qꝛ nõ sequit.huic puncto oia alia eiusdẽ linee sunt ineq̄lia.g̃ huic aliquod alioꝝ est inequale.nã añs est verũ si ly oia.sumat collectiue.sic enim oia alia sunt magnitudo ꝫm illã opi. Magnitudo aũt ineq̄lis est puncto.⁊ tñ ↄñs est falsuȝ.

Ad 5ᵐ

¶ Ad 5ᵐ nego ↄñaȝ. Ad ꝓbationẽ dico:ꝙ resolutionẽ illã factã esse in aliq̄ vltimate põt intelligi duplr.vno mõ in aliq̄ vltimate.i.in aliqua in que alia sint resoluta:⁊ ipsa resoluta nõ sint in aliq̄ alia.ita ꝙ ipsa sint vltima in que sit facta huius resolutio seu diuisio. Alio mõ põt itelligi resolutionẽ hui⁹ eẽ factã in aliq̄ vltimate.i.totalr ⁊ cõplete magnitudinẽ eẽ in suas ptes resolutã:seu magis ꝓprie loquẽdo quelibet que fuerũt eius ptes eẽ actu abinuicẽ diuisa ⁊ nulla restare diuidenda.si in pᵐ sensu queratur in que posito añte illo in esse facta eẽt resolutio vltimate.an.s.in aliq̄ diuisibilia.an indiuisibilia.dico ꝙ nec in aliq̄ diuisibilia nec in aliq̄ idiuisibilia:nec in aliq̄ oino vltimate facta eẽt:qꝛ nulla eẽnt que nõ eẽnt vltimate resoluta.vñ sicut ante hõ resolutionẽ nulla pars erat irresolubilis in alias:sic posita totali resolutione nulla eẽt nõ resoluta in alias:sicut satis huic ꝓpinque dictũ est in pmo li.di.35.q.vnica.articulo pmo.in responsione ad.7. argumẽtũ op.ibi reprobate de totali diuisione continui in sensu diuiso.Et si fieret talis resolutio actualis tũc ẽt esset multitudo aliq̄ discretoꝝ ex multitudinib⁹ ꝑcise ⁊ ex nullis vnitatibus simpliciter constituta.Sicut ẽt suo mõ aliq̄lr dictũ est de multitudine ↄtinuoꝝ li.pᵒ.di.24. q.pᵃ.in solutione obiectionis vltime.Si vo querat in q̄ vltimate ⁊c̃. In secũdo sensu distinguẽdũ est de diuisibili ⁊ indiuisibili.diuisibile.n.aliqñ dr ꝫm actum.⁊ est qõ actu est diuisuȝ q̄lis est ꝓprie ois multitudo discretoꝝ. aliqñ vo ꝫm potẽtiã:⁊ est qõ hȝ in se ptes nõ distinctas abinuicẽ.Silr idiuisibile dr ⁊ qõ nõ hȝ vllas ptes oino ⁊ qõ nõ hȝ ptes distictas.⁊ sic idem signat indiuisibile qõ nõ actu diuisuȝ siue qõ nõ diuisibile pᵒ mõ siue hoc ꝓprie dicat siue nõ.dico igit ꝙ neutro mõ eẽt facta resolutio ad idiuisibilia:nec ẽt ad diuisibilia 2ᵒ mõ:ȝ ad diuisibilia pᵒ mõ.⁊ hec solutio magis claret ex dictis in pᵒ li.d.35.vbi allegatũ est. ¶ ꝑ. Quicqd sit de vitate añtis ad bonũ itellectũ accepti.qꝛ tñ multi negarẽt id:põt dici ꝙ nõ ꝓbat sufficiẽter:⁊ assũpta ꝓpõ nõ est va.qꝛ impossibile est oẽs sias possibiles eẽ actu ꝓductas in sensu cõposito.⁊ tñ positas aiaꝝ:vt eodẽ mõ loquẽdi vtar cuȝ arguente:nõ sunt ad actus repugnãtes:aut eẽntialr ordinatos:cũ sit ad actus eiusdem spẽi. ¶ Item alia ꝓbatio nulla est.qꝛ nõ est incõueniẽs ꝙ pro incõuenienti recipit.pȝ.n.ꝙ hec vlis.vtrũqȝ hoꝝ est verũ.demõratis duobus ↄtradictorijs ↄtingentib⁹ est ipossibilis.⁊ tñ quelibet singularis est possibilis.Similr hec est ipossibilis. oẽ possibile eẽ est.⁊ tñ q̄libet singularis ei⁹ est possibilis.

2ᵃ ↄ

¶ Scđa ↄ est:ꝙ q̄libet magnitudo cõposita est ex ifinitis magnitudinib⁹.verũ ꝑꝑ dicta aliquoꝝ in hac mã distinguẽdũ est de hoc termino infinituȝ.qui duplr accipi põt iuxta cõmune dictum.s.syncathegorematice ⁊ cathegorematice.pᵒ mõ idẽ valet ꝙ hec oratio.nõ tñ qn maius quo ad ↄtinua:vel nõ tot qn plura quo ad discreta.Sȝ puto ꝙ magis ꝓprie diceret q̄tocũqȝ finito mai⁹ vel quotcũqȝ finitis plura.Cathegorematice aũt si accipiatur in cõtinuis exponit per hanc orõnẽ tñ ꝙ nõ maius supple est vel eẽ põt.quo ad discreta vo tot quot nõ plura.Sed hec expositio nõ vr cõgrua.qꝛ ꝫm pħm pᵐ celũ vel saltẽ tot⁹ mũdus est tñ:ꝙ eo nõ est nec esse põt mai⁹:⁊ tñ nõ est ifinit⁹.Itẽ ꝫm multos doctores modernos ifinitis eẽ pñt qnimo ẽt sunt plura.⁊ iõ melius ꝫm alios exponit infinitũ.i.maius q̄ bicubitũ ⁊ q̄ tricubitum:⁊ sic de ceteris finitis q̄tis:⁊ hõ in ↄtinuis. In discretis vo plura q̄ duo ⁊ q̄ tria ⁊ q̄ quatuor ⁊ sic de ceteris multitudinib⁹ finitis.vel aliter lȝ nõ ad sensum ifinitũ illo mõ quo ad ↄtinua diffinit per hanc orationẽ maius q̄tocũqȝ finito:⁊ quo ad discreta plura q̄tcunqȝ finitis. He aũt acceptiones satis differũt.nã ifinitũ a pte subiecti tẽtũ syncathegorematice reddit ꝓpõnẽ vlẽȝ.Sumptũ vo cathegorematice nõ.⁊ aliqñ vno mõ sumpto ꝓpositio est va.⁊ alio mõ falsa.v.g.posito ꝙ mũdus ꝑpetuaret in dispõnib⁹ q̄lib⁹ nũc agit.Si diceret ifiniti homines erũt pteriti.si ly ifiniti sumat syncathegorematice ꝓpõ est va:qꝛ quotcũqȝ finitis plures erũt pteriti. Cathegorematice aũt est falsa.qꝛ nõ plures q̄tcũqȝ finitis erũt pteriti.hõ pmisso dico ꝙ vtroqȝ mõ sũpto illo termino q̄lȝ magnitudo est ex ifinitis ꝫm multitudines magnitudinib⁹ ptialib⁹ cõposita seu ꝙ in q̄lȝ magnitudine ifinite ptes sũt:q̄rũ q̄lȝ ẽ magnitudo.ꝓbo igit tria per ordinẽ.Primũ erit ꝙ cuiuslȝ magnitudis ptes sunt actu plures. 2ᵐ ꝙ cuiuslȝ magnitudis sũt infinite ptes. q̄rũ q̄lȝ est magnitudo sumẽdo ly ifinite.syncathegoᶜᵉ. 3ᵐ ꝙ cuiuslȝ magnitudis sũt ifinite ptes.q̄ꝝ q̄lȝ est magnitudo sumẽdo ly ifinite.cathegorematice.Et in toto isto articulo loquor de ptib⁹ ꝓprie:eas.s.vocãdo ptes magnitudinis:ex qb⁹ magnitudo resultat:seu q̄rũ q̄lȝ est ps aliquota toti⁹ vel alicui⁹ ptis ei⁹:aut ex talib⁹ ↄstituta:q̄ mõ pũcta esto ꝙ sint nõ sũt ptes magnitudis.vt pȝ ex ↄne pcedẽti.

ꝓbõ pᵐ

¶ Primũ ꝓbo sic.cuiuslȝ magnitudis aliq̄ ptes sũt distãtes actualr.igit cuiuslȝ ptes magnitudis sũt actualr plẽs.añs pȝ:qꝛ magnitudo hȝ pteȝ ⁊ ptẽ ex qb⁹ cõponit.⁊ vt pȝ ex pcedẽti ↄne.nulla magnitudo cõponit ex idiuisibilib⁹.igr q̄lȝ ps magnitudis hȝ ptes.ȝ aliq̄ ps vni⁹ ptis actualr distat ab aliq̄ pte alteri⁹ ptis.v.g. extrẽa medietas vni⁹ medietatis q̄ ẽ q̄rta toti⁹ a pte alteri⁹ medietatis toti⁹.ↄña satis est euidẽs:qꝛ nẽce segr.hõ actu distat ab hõ.igit hõ actu est aliud ab hõ.eisdẽ demõratis.⁊ vltra.igit hõ ⁊ hõ sũt actu plura.

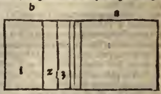
2ᵐ

2ᵒ cuiuslȝ magnitudinis aliq̄ pte ps aliq̄ est minor.igit cuiuslȝ magnitudinis ptes sũt actu plures.añs est notũ:qꝛ cuiuslȝ magnitudinis medietate medietas medietatis est minor.ↄña euidẽs de se est.

3ᵐ

¶ ꝑ. Idẽ iudiciũ q̄tũ ad hõ est de qbuslibet ptib⁹ magnitudinis ↄtiue. Nũc aut ad sensuȝ videm⁹ ꝙ alicui⁹ magnitudinis aliq̄ ps est actualr alba.alia existẽte actualr nigra.vna calida alia sil existẽte frida.vna densa alia rara.vna recta alia curua. Itẽ vna põt corrũpi alia manẽte salua.que oia nẽcio cõuincunt illas partes.nõ solũ actu eẽ.sed ẽt ⁊ actu plures ⁊ distictas abin-

nicē. Aduertēdū tñ q̄ licet magnitudis p̄tes sint actualiter ⁊ actualiter partes. ac ēt actualr plures. ipse tñ non sunt plures partes actuales. sed potentiales iuxta dīaʒ datā de partibus in p̄mo li. d. 24. q. i. vbi ēt ostēdiē sensus auctorum dicētiū q̄ partes sunt p̄ ītētia in toto. ⁊ q̄ nō sūt plures in actu. ⁊ ea que possunt argui ꝯtra hanc ꝯnēʒ ex dictis ibidem p̄ñt sufficienter solui. ⁊ iō p̄ nūc hic nō arguo ꝯ eā. sed iam dicta sufficiant. ¶ Secūdū p̄bo sic. cuiuslibet magnitudinis quelibet pars h̄ʒ p̄tē. igiē cuiuslibet magnitudinis sunt īfinite partes. añs p̄baē: qꝛ si nō cuiuslibet magnitudis quelʒ ps ⁊c̄. sequereē q̄ aliq̄ ps eēt idiuisibilis: ac p̄ h̄ aliq̄ magnitudo cōponereē ex indiuisibilib⁹. cui⁹ oppositū p̄batū est in p̄cedēti ꝯne. ꝯña aūt nota est. qꝛ si cuiuslibet magnitudis q̄lʒ pars h̄ʒ p̄tē. dato q̄cūqʒ numero p̄tiū vltra illū seu illis plures erunt partes illarū partiū in dato numero acceptaruʒ. Et ex h̄ pʒ etiā q̄ quelʒ est magnitudo. ¶ Deinde 3ᵐ qd̄ ēt p̄bat 2ᵐ sic p̄bo. cuiuslʒ magnitudinis quelibet pars h̄ʒ p̄tē. vt p̄batū est. igiē cuiuslibet magnitudis p̄tes sunt plures quotcūqʒ finitis. ⁊ per ꝯñs īfinite. pʒ ꝯña: qꝛ quelʒ pars partis est pars totius illius p̄tis. igiē oēs p̄tes toti⁹ collectiue sumendo. ⁊ ad bonū intellectū sunt plures q̄ q̄tuor ⁊ q̄ centū. ⁊ sic quotcūqʒ determinati numeri. al's esset dare maximū numerū eaꝝ. ⁊ tūc nulla illarū hēret partē ⁊ partē. qd̄ repugnat añti. ¶ 2° cuiuslibet magnitudinis oēs partes sunt plures ⁊ nō sunt finite. igiē cuiuslʒ magnitudis p̄tes sunt infinite. añs pʒ sumpto ly oēs. collectiue. nā p̄ma ps p̄bata est in p̄ma p̄te huius ꝯnis. Secūda v° p̄baē. qꝛ si oēs sil' sumpte eēnt finite tñ in quā tocūqʒ numero ponerenē oporteret q̄ q̄libet eēt idiuisibilis seu carēs p̄tib⁹. cui⁹ oppositū pʒ ex ꝯne p̄ᵃ. p̄baē cōsequētia. qꝛ deē numer⁹ oīuʒ sil' sumptaꝝ. ⁊ sit gr̄a exempli. 1000. Si aliq̄ eaꝝ h̄ʒ p̄tes: cū p̄tes ei⁹ sint p̄tes ēt toti⁹ magnitudinis. sequiē q̄ sint plures. 1000. ꝯña pʒ: q̄m oīs multitudo vel est finita vel īfinita. sumpto hoc termino cathegorematice. ¶ 3° oīs multitudo aliquaʒ multitudinem finitā excedens vltra oēm p̄portionem finitam est infinita. pʒ. sed cuiuslibet magnitudinis multitudo oīuʒ p̄tiū collectiue sumptaꝝ aliq̄ʒ multitudineʒ finitā. v.g. dualitateʒ excedit vltra oēm p̄portionē finitā sicut pʒ ex fundamētis p̄cedētib⁹. igiē ⁊c̄. ¶ 4° cuiuslibet magnitudinis infinite sunt p̄tes. igiē cuiuslʒ magnitudinis oēs p̄tes sunt īfinite. añs est p̄batū sumpto in eo īfinite syncathegorematice. ⁊ ꝯña pʒ sūpto i ꝯñte cathegorematice. ⁊ ly oēs collectiue. nā si deē oppositum. vʒ q̄ oēs sil' nō sint sic infinite. igiē oēs sūt aliquot finite. ⁊ vltra. igiē nō quotcūqʒ finitis sūt illi⁹ magnitudis plures partes: qꝛ nō sunt plures q̄ tot quot sunt oēs sil'. igiē nec ei⁹ īfinite sūt p̄tes: sumēdo īfinite syncathegorematice: qd̄ repugnat antecedenti. vñ ḡn̄aliter de q̄buscūqʒ de inesse ⁊ de p̄ñti vere dī q̄ sūt īfinita syncathegorematice. v̄e ēt dī q̄ sunt infinita cathegorematice. ⁊ eꝯ. vñ q̄tū ad hoc nō appet repugnātia sic dicūt illi q̄ ꝯcedūt p̄tes magnitudinis eē īfinitas syncathegorematice: ⁊ negant si sumaē cathegorematice. ¶ Aduertēduʒ tñ q̄ dicēs in p̄dictis oēs p̄tes magnitudinis sumpto ly oēs collectiue magis sum secutus cōem modū loquēdi q̄ p̄prietatem sermonis. naʒ magis p̄prie diceret oīa quoꝝ q̄libet est ps. vt frequenter in p̄mo li. dictum est. Et sic dicendo pariter cōcludiē p̄positū. q̄m oīa quoꝝ q̄lʒ ē ps magnitudinis sil' sumpta sunt infinite magnitudines vt ex applicatione rōnū factarū ꝯsideranti facilr apparet. ¶ Si dicaē contra hoc sicut aliquos dicere audiui q̄ iste terminus oīa vel oēs nō pōt addi termino h̄ñti īfinita supposita seu īftāti p̄ infinitis suppositis sumptis collectiue. Dicendū h̄ eē falsum ⁊ irrōnabilr dc̄m. qd̄ pʒ. tuʒ qꝛ expsse oppositū pʒ ex dicto Aug. 12. de ci. dei. vbi ait q̄ singuli q̄qʒ nūeri sūt finiti. ⁊ oēs infiniti. ⁊ subdit q̄ oēs nūeros nouit de⁹ ⁊ nō p̄p coꝝ īfinitatē vsqʒ ad quādā sūmā numeroꝝ dei scīa peruenict: ⁊ ceteros ignorat. ⁊ pʒ q̄ sumit ly oēs. collectiue. tū ex dicto p̄hi p̄ celi. vbi ꝯ democritū ponētē aliqd̄ corp⁹ ꝯstitui ex īfinitis idiuisibilib⁹ eiusdē spēi arguit sic. aut oīa eēnt grauia ⁊ tūc nullū corp⁹ eēt leue. aut oīa leuia. ⁊ tūc nullū eēt graue. ⁊ dicit Cōmē. ibi. q̄ h̄ seqē ex pōne coꝝ q̄ sūt īfinita. ⁊ q̄ nihil reperiē ext̄ ea. ⁊ pʒ q̄ vterqʒ sumit ly oīa. ēt collectiue. ¶ Itē̄ Cōmē. 3. de aīa dicit q̄ p̄ ītellectū mālē indicam⁹ res īfinitas in nūero in p̄pōne vniuli. h̄ aūt eēt falsum si signū vniule nō posset addi termio h̄ñti significata īfinita. ¶ Itē̄. Officiū signi. vt dic̄ p̄hs p̄ p̄iher. est ꝯsignare vniulr. ⁊ Boeti⁹ dicit ibi q̄ illud qd̄ dī oīs. id ad qd̄ addiē colligit atqʒ in vnū corp⁹ adducit. ⁊ vlis cui addiē vlitatē ꝯsignat. vtrū aūt illud cui addiē hēat supposita īfinita vel nō. accidit signo. ¶ Premissa ꝯ p̄baē manifeste quo ad singula q̄ dicta sūt ex ītētiōe Aug. 2. de lib. ar. vbi ait: q̄ q̄cq̄d corporis sensu attingiē nō vnū: sʒ multa eē ꝯuinciē. corp⁹ ē n. ⁊ iō h̄ʒ inumerabiles p̄tes. Ex q̄ pʒ q̄ f̄m euʒ oē corp⁹ h̄ʒ inumerabiles p̄tes. alias ꝯña quā inuit p̄ illō. ⁊ iō nulla eēt. Si aūt h̄ʒ inumerabiles p̄tes. igiē p̄les ⁊ ēt infinitas. Qd̄ ēt ex declaratiōe p̄dicti v̄bi quā mox subdit magis appet. sʒ vt minutas ingt q̄sqʒ minusqʒ articulatas nō p̄sequar q̄tulūcūqʒ illō corp⁹ sit. h̄ʒ certe aliā p̄tem dextrā. aliā sinistrā. aliā īferiorē. aliā sup̄ioreʒ. aliā vlteriorē. aliā citeriorē. alias finales. aliā mediā. h̄ n. necesse est q̄tūlibet exiguo corpis modulo ineē fateamur. Ecce q̄ q̄lʒ corp⁹ ⁊ q̄tūlʒ p̄ua ps corporis h̄ʒ multas p̄tes. ⁊ īfra silr subdit. cuiuslʒ corpusculi ps dimidia q̄tis duobus ꝯstat: h̄ʒ ⁊ ip̄a dimidiā. Ex his aūt manifeste sequiē q̄ q̄libet corp⁹ h̄ʒ p̄tes nō solū plures: sʒ ēt īfinitas. qualiter aūt nullū tale sit vnū: ⁊ q̄uō ēt sit vnū: declaratū est in p̄. di. 24. q. i. ¶ Cōtra istā ꝯnē īquātū ponit in magnitudine eē p̄tes īfinitas accepto h̄ termino cathegorematice pulchre ⁊ subtilr arguit doctor q̄dā p̄bās q̄ in q̄libet magnitudine est dare vltimā p̄teʒ p̄portionalē seu mīmā. ⁊ qꝛ ꝯstat q̄ est dare p̄ᵃᵐ ⁊ maximā. seqē nec̄io q̄ nō sūt īfinite. assūptū aūt p̄baē. ¶ P̄rio sic. sint due magnitudines. a. ⁊. b. ꝯtingētes se: ⁊ sumanē in. b. p̄tes p̄portionales. sic q̄ p̄ᵃ sit medietas eius. ⁊ 2ᵃ sit medietas medietatis: ⁊ sic deiceps p̄cedēdo v̄sus. a. tūc arguiē sic. multitudo harū per. b. ꝯiungiē imediate ipsi. a. igiē aliq̄ ps huius multitudinis imediate ꝯiūgiē a. añs est notū. ꝯña p̄baē qꝛ impoīe ē imagiari q̄ aliq̄ magnitudo ꝯiūgaē imediate. vl' cōtingueē alicui nisi aliq̄ vnitas ei⁹ illi ꝯiūgaē imediate. si sic. igiē aliq̄ est vltima. s. illa que imediate cōiungitur ipsi. a. ⁊ pōt ꝯfirmari: qꝛ si magnitudo que est. b. eēt actu diuisa f̄m oēs huius p̄tes p̄portionales retinētes tamē eosdē situs. ita q̄ essent ꝯtigue sicut nūc sūt cōtinue aliq̄ imediate tāgeret. a. nec poīe est imaginari oppositū. igiē ⁊ nūc dū sūt ꝯtinue. cū penit⁹ in nullo f̄m p̄pinquitateʒ vel distātiā aut ordinē partium aliter tunc se haberent q̄ modo se habeant. ¶ Secundo ponatur q̄ aliquod corpus incipiat in puncto extremo. a. moueri versus. b.



p̄bō 2ᵐ

p̄batio tertȳ

2ᵐ

3ᵐ

4ᵐ

Rñsio

Contra rñsionē

cap. 18.

2. c. 73.

Cō. 73.

Cō. 19.

Cō. 15.

ꝯ 2ᵃᵐ ꝯᵉᵐ aē. doct. iste ē in noⁱˢ

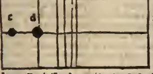
p̄ᵐ

2ᵐ

tunc sic. In hoc instanti illud corpus incepit moueri. igitur aliquis motus vnus futurus incipit in hoc instanti: et voco inquit motum vnum qui fit super vnum spatium continuum cum ceteris conditionibus positis in .5° phy. Quicunqz autem sit ille motus sequitur quod fiat super vltimam partem proportionalem. quia aliter non inciperet in hoc instanti. ¶ 3° ponantur duo mobilia .d. et .c. moueri super .b. versus .a. et moueatur .d. in duplo velocius quam .c. ita quod semper cum venerit ad finem alicuius partis proportionalis quiescat ibi donec .c. veniat illuc: vel super eandem lineam: vel super equalem aliam. possent enim super eandem si essent corpora glorificata. quia tunc non impedirent se. ponatur etiam quod .c. veniat ad .a. in vna hora in hoc instanti terminata gratia exempli. tunc sequitur quod .c. et .d. perueniunt in hoc instanti

T.c. 31.

3m

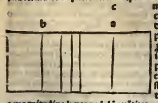


ad .a. et neutrum prius alio. sed consequens est contra positum. quia quamlibet partem proportionalem prius pertransibit .d. quam .c. igitur omnes prius .d. quam .c. igitur .d. prius venit ad .a. Et primum consequens sequitur: quia in hoc instanti .c. est ad .a. si igitur .d. prius fuit ad .a. igitur per aliquod tempus prius fuit ad .a. sit autem tempus tale .e. tunc in .e. tempore parte huius hore non mouebatur .d. quia fuit ad .a. toto .e. tempore, vt dicitur. et .c. toto .e. tempore mouebatur. igitur .c. in .e. tempore transiuit vnam partem proportionalem tantum. et per consequens vltimam. quod est probandum. aut plures. si plures. igitur non in omni parte proportionali .d. expectauit .c. quod est contra positum. igitur ex hoc quod ponuntur partes proportionales actu infinite cum alio possibili non repugnante: sequuntur ista duo contradictoria. scilicet quod .c. et .d. simul perueniunt ad .a. et non simul perueniunt. igitur illud positum claudit contradictionem. ¶ 4° in eodem casu arguitur. quod in hoc instanti terminetur aliquis motus corporis .c. quia nullus motus terminatur in hoc instanti. nisi per hoc quod aliqua pars eius terminetur. igitur aliquis vnus motus .c. terminatur in hoc instanti. et sequitur necessario quod ille fuit factus super vltimam partem proportionalem. quia aliter non esset vnus: sed aggregatus ex multis. ¶ 5° in eodem casu sequitur idem de .d. quod in hoc instanti terminatur aliquis motus eius vel aliqua quies eius. si aliquis motus eius ille fuit super vltimam partem proportionalem. quia ille est vere vnus ratione spatii et temporis: cum non sit aliquis aggregatus motus .d. continuus in tempore per positum. et ista est aliqua pars vltima. si vero terminetur quies: aut illa est finita aut infinita. non infinita. certum est igitur aliquando in aliquo instanti incepit: et sit illud .f. tunc in .f. terminabatur aliquis motus. et sequitur necessario sicut prius quod ille fuit super vltimam partem. ¶ Sexto. sit ita quod super hiis infinitis partibus proportionalibus sint infiniti homines habentes corpora glorificata. ita quod corpus vnum terminetur in puncto medio ipsius .b. et corpus 2m terminetur in fine secunde partis. et sic de infinitis super partes infinitas procedendo versus .a. ita quod non sint sibi plures. Sit etiam .c. aliquod corpus existens super magnitudine .a. distans a magnitudine .b. per pedalem quantitatem. tunc arguitur sic. aliquis homo est propinquissimus .c. quia si accederet quousqz perueniret ad homines: aliquem illorum primo tangeret. ille ergo homo propinquissimus .c. sit sor. aut sor. tangit .a. aut non. si non. igitur

Diber. li. 2. q. 1.

5m.

6m



distat per certam partem magnitudinis .b. et ita in illa parte magnitudinis sunt infinite partes proportionales: et ante illam solum finite. et per consequens ante partem illam non sunt nisi finiti homines nec plures super totam secundum hanc responsionem. quod est contra positum. si sor. tangit .a. igitur aliqua pars proportionalis tangit .a. quia propinquissimum extremum sor. ad .c. est simul cum termino vnius partis proportionalis .b. per positum. illa pars non potest poni indiuisibilis. quia tunc non esset pars proportionalis: nec diuisibilis: quia tunc esset aliqua posterior illa. quod est falsum. tum quia necio illa esset vltima: quod similiter includit contradictoria. imo vt dicit hoc est propositum. ¶ 7° in eodem casu sequitur quod annullato sor. aliquis homo est propinquissimus .c. et ita ille distat ab .a. igitur inter ipsum et .a. sunt infinite partes proportionales. contra positum. quia tunc ibi fuissent infiniti homines. imo sequitur quod ille sit super penultimam partem proportionalem: quod claudit contradictoria: sicut quod sit aliqua vltima: cum vnum inferat aliud et econtra. ¶ Propter istas rationes quas licet iste doctor faciat principaliter ad probandum quod non est possibile esse infinitas partes proportionales in actu separato. quia tamen vt dicit eque procedunt et probant quod nec sunt infinite partes proportionales in potentia. i. potentiales et adinuicem continuate: ideo dicit simpliciter quod in magnitudine non sunt infinite partes proportionales: tento hoc termino infinite cathegorematice. si vero teneatur syncathegorematice: et ponatur a parte subiecti precedendo terminum distributum. verbi gratia. infinite partes proportionales sunt in magnitudine. dicit propositionem esse veram et concedendam. ¶ 8°. arguitur ab alio doctore sic. in nulla magnitudine sunt plures quam due partes. igitur in nulla magnitudine sunt infinite partes. consequentia patet ex significato termini. antecedens probatur. quia in nulla magnitudine sunt plures partes quam due medietates. quod probatur: quia due medietates sunt quatuor quarte et octo octaue. et sic in infinitum. quia totum est sue partes. sed nullius magnitudinis sunt plures partes quam quatuor quarte et .8. octaue. et sic in infinitum. concedit tamen iste doctor quod infinite partes proportionales sunt in magnitudine. sed ex hoc dicit non sequitur quod infinite partes sunt in magnitudine: quia arguitur ab inferiori ad superius cum distributione. ¶ 9° ab aliis sic. si in qualibet magnitudine sunt infinite partes. quarum quelibet est magnitudo. vt supra dictum est. quelibet magnitudo est actu infinita extensiue. consequens secundum se patet falsum. consequentia probatur: quia quantumcunqz quodlibet additum alteri facit maius: et duo maius quam vnum. et tria maius quam duo. et sic de quolibet in infinitum eiusmodi si sint infinita faciunt infinitum. sed constat quod quelibet magnitudo quantecunqz sit quantitatis seu magne seu parue alteri addita facit maius. et tres maius quam due. et sic in infinitum. ¶ 10° si in magnitudine etc. aut in ipsa sunt infinite partes eiusdem quantitatis. aut eiusdem proportionis. si eiusdem quantitatis. igitur quelibet est infinita. quod est falsum. si eiusdem proportionis. idem sequitur. quoniam si sunt infinite eiusdem proportionis. sequitur quod sunt infinite eiusdem quantitatis. quod probatur dupliciter. Primo. quia sicut due medietates sunt eiusdem quantitatis. sic et medietates illarum sunt eiusdem quantitatis. et iterum medietates illarum sunt eiusdem quantitatis. et sic quecunqz sunt eiusdem proportionis sunt eiusdem quantitatis. 2° si sunt infinite eiusdem proportionis non tot finite quin plures sunt eiusdem quantitatis. 2a consequentia patet. et prima probatur: quia vltra omnem finitam multitudinem partium eiusdem quantitatis si ille diuidantur vt prius in partes similis proportionis habentur plures partes que sunt eiusdem quantitatis: et quia omnes partes que possunt diuidi iam sunt actualiter in toto. sequitur quod actualiter in eo sint infinite partes eiusdem quantitatis. ¶ 11° si sic. igitur in qualibet parte magnitudinis sunt infinite partes. et per consequens vel non sunt plures in toto quam in parte. ac per hoc nec multitudo totalis excedit multitudinem partium suarum. quod est contra illud primum. omne totum est maius sua parte. vel vnum infinitum exceditur ab alio. quod est contra rationem infiniti. ¶ 12°. tunc non plures partes essent in magnitudine celi quam grani sinapis. quod videtur absurdum. et consequentia patet: quia vtrobiqz essent infinite. Plures alie rationes possent fie

7m

Cluiton sop. qo. 42.

9m

10m

11m

12m

ri ad idem:sed qꝛ ex solutionibus istarum ꝛ ex his que dicta sunt in pmo.di. 4.4.q. vltima.cetere possunt solui. iō pro nūc iste sufficiāt.

Rn̄sio ad rōnes adductas cō p ad pmā

℄ Rn̄deo igit̄ ad istas.ꝛ primo dico ꝙ rōnes pmi doctoris si aliquid ꝯcludunt.ꝯcludūt cōtra eū.qđ pꝫ.nam ipse concedit ꝙ infinite ptes ꝓpoꝛtionales sūt in magnitudine:sumpto ly ifinite.syncathegoreumatice.sed ex hoc sequit̄ ꝙ nulla eaꝝ sit vltima:ꝛ ecōtra.si aliqua est vltima:igit̄ nō infinite partes ꝓpoꝛtionales sunt in magnitudine.ꝯñia declarat̄.qm̄ si aliq̄ est vltima alicui⁹ ꝓpoꝛtionis.cū ēt aliq̄ sit p⁹.igit̄ oēs sil̄ sumpte sunt alicuius multitudinis finite.alias cū quelibet pcedētiū sit maioꝛ vltima si det̄ sequeret̄ ꝙ magnitudo ex oībus hꝰ ꝓpoꝛtionibus resultans icluderet infinitas partes equales.ꝛ sic eēt extēsiue infinita.qđ est falsum.sunt igit̄ oēs siml̄ in aliq̄ multitudine finita seu aliqua multitudo finita.ꝛ cū oib⁹ sil̄ sūptis nō sint i magnitudine plures:seq̄t̄ ꝙ nō q̄tcūq; finitis ptib⁹ ꝓpoꝛtionalib⁹ magnitudis sint i magnitudie plures ptes.igit̄ nō infinite ꝓpoꝛtiōales sūt in magnitudie. ℄ P̄. Si aliq̄ est vltia ptiū ꝓpoꝛtiōabiliū.vel illa ē diuisibilis vel idiuisibilis.si idiuisibilis.igit̄ nō est pars ꝓpoꝛtionalis.qꝛ idiuisibilis ad diuisibile nulla est ꝓpoꝛtio.hanc ipsaꝫ ꝯclusionē ipsemet facit in.6.rōne.si vō est diuisibilis.igit̄ aliqua est posterioꝛ illa.vt ibidē ipsemet infert.Et ego vlterius infero.igitur ipsa nō est vltima.ꝛ est ꝯña euidēs. ꝛ ideo multum miroꝛ de eo:cū ipse ponat continuū ifinite diuisibile ꝛ infinitas partes ꝓpoꝛtiōales esse in eo:ꝙ ipse simul ponit vltimā taliū partium nec aduertit hoꝝ dictorum mutuam repugnātiā. Respondeo aūt ad primam.ꝛ nego illam ꝯsequentiā.multitudo oium partiū. b.imediate coniungitur.a.intelligendo de partib⁹ ꝓpoꝛtionalibus:ꝛ similem ꝯnem ipse hꝫ negare:si ponat puncta in continuo:ꝛ tamen nullū alteri esse imediatū:sicut manifeste se tenere inuit in eadē qōne.Cū aūt addit̄ ꝙ ipossibile est imaginare ꝛc̄.dico ꝙ si alicui hoc est ipossibile.h ideo est qꝛ imaginant̄ ptes in certo numero.ꝛ aliquam earū vltimā.Qui vō intelligit sicut vere est ꝙ ibi sunt ifinite.ꝛ nulla vltima optime capit ꝙ nulla est imediata ipsi.a.cum bene videat ꝙ hoc sequit̄ necessario ad illud.silr̄ ad cōfirmationē dico ꝙ illa diuisiōe data nulla pars erit imediata ipsi.a.sicut nec an̄ diuisionē.

Ad 2ᵐ T.c.46 T.c.52.

℄ Ad 2ᵐ dico pmo ꝙ ad intellectū quē vꝫ hr̄e ēt ꝓcedit cōtra eū ꝛ ꝯtra phm̄.6⁰ physicoꝝ.naꝫ s̄m h sequit̄ ꝙ est dare pmā partē mot⁹:cui⁹ oppositū ponit ph̄s.ꝛ veruꝫ est.ꝛ ēt ipse si velit loqui ꝯsequēter. 2⁰ rn̄deo ꝛ nego ꝯñiā illā: sicut posito ꝙ.a.corp⁹ icipiat moueri sup magnitudineꝫ f.hec ꝯsimilis ꝯña est negāda.nec ab.a.incipit eē acq̄sita aliqua pars.f.igit̄ aliq̄ pars.f.nūc icipit eē acq̄sita ab.a. Nā an̄s est verū:qꝛ vtraq; exponēs est v̄a.videlicet taꝫ hec ab.a.nūc nō est acquisita aliq̄ pars.f.q̄ꝫ hec.ab.a.imediate post nunc erit acq̄sita aliq̄ pars.f.qꝛ nullū tp̄s erit post nunc anteq̄ꝫ sit ab eo acq̄sita aliq̄ ps.f.posito casu.ꝛ tn̄ ꝯñs est falsum.qm̄ hec est falsa.aliq̄ pars.f.imediate erit acq̄sita ab.a.nā pus erit acq̄sita pars ei⁹ q̄ꝫ ipsa.ꝛ sic tp̄s aliqđ erit anteq̄ꝫ ipa sit acq̄sita.

Ad 3ᵐ

℄ Ad 3ᵐ ꝯcesso casu dico ꝙ simul in hoc instāti.d.ꝛ.c.pueneriṫ ad.a.ꝛ neutrū pus altero.ꝛ cū dꝛ ꝙ h est ꝯtra positū:nego.ad ꝓbationē cū dꝛ.q̄ꝫlibet ptē ꝓpoꝛtionalē pus ptrāsijt.d.q̄ꝫ.c.igitur oēs ptrāsijt pus.d.q̄ꝫ.c.ꝛ vltra.igit̄.d.pus fuit vel venit ad.a.dico ꝙ 2ᵃ ꝯña nō valet.ꝛ est rō:qm̄ per istā.oēs pertransijt pus.d.q̄ꝫ.c.nō denotat̄ ꝙ in aliquo instanti vno pus fuerūt oēs ptes ille cōplete ptransite a.d.q̄ꝫ a.c.sed ꝙ in aliquo instāti hec pars fuit cōplete pus pertrāsita a.d.q̄ꝫ a.c.ꝛ sic de singulis.sicut nec per istaꝫ.Adā ꝛ Noe deus creauit prius q̄ꝫ Abraam.denotat̄ ꝙ in vno aliquo instanti pus fuerunt creati Adam ꝛ Noe q̄ꝫ Abraam.nā ipsa tunc esset falsa.in nullo.n.instanti illi fuerant a deo creati:sicut ꝛ in nullo instāti fuerūt.Sed tātūmō denotat̄ ꝙ ꝛ Adā in aliquo istāti fuit pus creat⁹ q̄ꝫ Abraam.ꝛ silr̄ Noe in aliquo instanti pus fuit creat⁹ q̄ꝫ Abraam.q̄uis Noe in alio instāti fuit creat⁹ ab illo in quo fuit creatus Adā.Sed per istā.d.pus fuit ad a.q̄ꝫ.c.denotat̄ ꝙ in aliquo instāti fuit d.ad a.q̄ꝫ.c.ad qđ sequit̄ ꝙ in aliquo instanti pus oēs ille partes fuerūt cōplete ptrāsite a.d.q̄ꝫ a.c.Et qꝛ nō sequit̄.in aliquo istāti hec pars fuit pus cōplete ptransita a.d.q̄ꝫ a.c.ꝛ in aliquo instanti illa ps pus fuit ptrāsita a.d.q̄ꝫ a.c.ꝛ sic de singulis.igit̄ in aliquo instāti pus oēs ptes ille fuerūt cōplete ptrāsite a.d.q̄ꝫ a.c. sicut ēt nō sequit̄.in aliq̄ instāti Adā fuit pus creatus q̄ꝫ Abraā.ꝛ in aliq̄ instāti Noe fuit pus creat⁹ q̄ꝫ Abraam: igit̄ in aliq̄ instāti ambo isti.s.Adam ꝛ Noe fuerūt pus creati q̄ꝫ Abraā.naꝫ manifestū est.ꝙ an̄s est verū.ꝛ ꝯñs falsum.iō ēt nō sequit̄:oēs hui⁹ ptes pertrāsijt pus.d.q̄ꝫ c.igit̄.d.pus fuit ad.a.q̄ꝫ.c.qꝛ qđ nō antecedit ad ꝯñs nō an̄cedit ad an̄s.forsitā aūt nō sequeret̄ pus oēs ptes ptransijt.d.q̄ꝫ.c.igit̄ pus.d.fuit ad.a.q̄ꝫ.c.qꝛ in an̄te ly pus. nō sequit̄ numerū pluralē:nec vbuꝫ tēporis pteriti.nec aliqd aliud:pp qđ tollat̄ quin ꝓ aliq̄ instāti determinate supponat.sed tūc p⁹ ꝯña eēt negāda.s.hec.q̄ꝫlibet pteꝫ pus ptrāsijt.d.q̄ꝫ.c.igit̄ pus oēs ptransit.d.q̄ꝫ.c.sicut hec negāda est.vtrūq; coꝝ.s.Adā ꝛ Noe deus creauit pus q̄ꝫ Abraā.igit̄ pus deus creauit ambos.s.Adam ꝛ Noe q̄ꝫ Abraā.

Adam l⁰ 3.dist.14. q 10.dubio.2. ptra Adā vbi supra

℄ Quidā vō doctoꝛ alius soluit pdictā rōnē dicendo ꝙ nō est simul dādū ꝙ in ꝯtinuo sint hꝰ ptes proportionales ifinite.ꝛ ꝙ oēs possint illo mō in certo tp̄e trāsiri cū talib⁹ qetib⁹ itercep tis.Sed illud nō sufficienter dcm̄ est:qm̄ s̄m ipmmet in ꝯtinuo sunt tales ifinite ptes:nec ēt est pole q̄n ita sit.ꝛ cōstat ꝙ ille casus nō est de se ipolis:sꝫ vtriq; polis saltē ꝑ potētiā dei.igit̄ ambo sunt cōpolia.ꝛ per ꝯñs vtrūq; simul rōnabilr̄ pōt dari. ℄ P̄. Eadē difficultas ex toto pōt fieri in alio casu.quē nullus negaret eē polem.videlicet ponendo ꝙ tā.d.q̄ꝫ.c. mouet̄ ꝯtinue sine qete itercepta:sed ꝙ.d.tūc p incipiat moueri sup.b.qñ.c.pmo ptrāsijt medietatē pmaꝫ ipsius b.ꝛ tūc seq̄t ꝙ sil̄ pueniūt ad.a.ꝛ tn̄ quālibet pteꝫ.b.pus ptransit.c.q̄ꝫ.d.alioq̄n si aliq̄ꝫ siml̄ vel pus trāsit.d.q̄ꝫ.c. residuū spatij pus trāsibit.d.q̄ꝫ.c.alias nō in minori tp̄e equale spatiū transiret velox q̄ꝫ tardū.ꝛ sic pus.d.deueniret ad.a.q̄ꝫ.c.Qꝛ aūt istud falsum sit pꝫ.qꝛ positū est ꝙ d.est in duplo veloci⁹ q̄ꝫ.c.ꝛ per ꝯñs in eodē tp̄e trāsibit totū.b.in quo.c.trāsibit medietatē tn̄.si ḡ siml̄ incipiūt moueri vt dcm̄ est.sequit̄ ꝙ simul ēt pficiūt mot⁹ suos.

Ad 4ᵐ ꝛ 5ᵐ Que fuerunt pꝫ vbi ē.

℄ Ad 4ᵐ ꝛ 5ᵐ sil̄ dico ꝙ aut per motū vnū ꝛ nō aggregatū itelligūt motū factū precise sup vnā partem ꝓpoꝛtionalē spatij.ꝛ tūc dico ꝙ nullus vnus motus.c.aut.d.terminat̄ in hoc instanti:aut intelligūt motū factū sup vnū spatiū ꝯtinuū cū alijs ꝯditionib⁹ req̄sitis:esto ꝙ in spatio illo includent̄ plures ptes ꝓpoꝛtiōales.ꝛ tūc ꝯcedo ꝙ aliq̄s mot⁹.c.imo ipe mot⁹.c.fact⁹ sup totā magnitudinem.b.terminat̄ in hoc instanti.qđ ad verū itellectū nō est aliud dictu nisi ꝙ totā illā magnitudinē nūc pmo.c. trāsiuit cōplete.sed ex hoc nō ꝯcludit̄ aliq̄ pars vltima b.sicut pꝫ.Sed de ipo.d.ꝙ nō ponit̄ moueri ꝯtinue nisi per vnicam partem proportionalem.dico ꝙ nullus eius motus.nec etiam aliqua quies primo terminatur in hoc instāti.sicut nec aliqua est vltima pars ꝓpoꝛtionalis.b. nec illam disiunctiuaꝫ ipse probat.vnde ꝛ consequenter illo casu dato ꝯcedo ꝙ imediate ante hoc istās.d.mouebat̄:ꝛ imediate qescebat:ꝛ imediate ēt nō mouebat̄:nec iste due repugnāt:q̄uis iste repugnēt imediate ante hoc

instans.d.mouebat nō imediate ante hoc instans.d.mo
uebatur. ⁋ Item concedo q posterius q̄ quiescebat mo
uebat.ꝛ posterius q̄ mouebat quiescebat. Sed non po
sterius mouebatur q̄ quiescebat.nec prius quiescebat q̄
mouebatur.nec tamē sequit.q simul mouebat ꝛ quie
scebat.nec etiam sequitur.immediate ante hoc instans
quiescebat:ꝛ non mouebat ante hoc instans postq̄ quie
scebat.igitur non immediate ante hoc instans moueba
tur.nec ex alia parte sequit.imediate ante hoc istās mo
uebatur ꝛ nō quiescebat ante hoc instās postq̄ moueba
tur.igit non imediate aū hoc istans quiescebat.ꝛ hoc pȝ
si cōsiderent exponentes ꝛ recolatur q ly q̄.confundit.
Sed simul cū predictis concedi pōt ꝛ debet q.d.simul
desinit moueri ꝛ quiescere.exponendo ly desinit.per ne
gationem p̄sentis ꝛ positionē p̄teriti.vtraqȝ enim harū
est vera.d.nō quiescit in hoc instanti:ꝛ imediate ante h
instās.d.quiescebat.que sunt exponentes huius. In hoc
instanti desinit quiescere. ⁋ Item vtraqȝ hax est vera.
In hoc instāti.d.non mouet:ꝛ imediate ante hoc instās
d.mouebat.que exponūt istaȝ. In hoc instanti.d.desinit
moueri.ambe iste vere sūt.in hoc instanti.d.desinit mo
ueri.in hoc instanti.d.desinit quiescere.igitur in hoc istā
ti eodem:ꝛ per ꝯñs simul.d.desinit moueri ꝛ qescere:qō
q̄uis sit verum non tñ est vex:nec est ꝯñs ad illud q in
hoc instāti.d.desinit sil moueri ꝛ quiescere. Iungēdo ly
simul.cum ly moueri ꝛ quiescere.ꝛ h qꝛ nō sil mouebat
ꝛ qescebat. Itē ꝯṅr ꝯcedēdū ē q.d.sil desinit ꝛ icipit qe
scē.nā in h istāti icipit qescē:vt pbatū est. Itē in h istāti
desinit quiescere.pbatio.qꝛ in hoc instāti nō quiescit ꝛ
imediate post hoc instans quiescet.p casuȝ.igit in h in
stanti eodē:ꝛ per ꝯñs sil incipit ꝛ desinit qescere.hec oīa
satis patent instructis in logica. ⁋ Ad 6m admisso casu. *Ad 6m*
nego pmū assumptū.s.aliqs homo est ppinquissimus.c.
⁋ Ad pbationem nego.q si accederet quousqȝ pueni
ret ad homines aliquē pmo tāgeret.nec h ipse pbat nec
certe pbare potest:sicut nec pbari potest q aliqd corp9
aliquā partem spacij pmo pertranseat sicut demonstrat
phs.6° physicox. ⁋ Ad 7m non opȝ respondere:qm fun *T.c.52. Ad 7m*
dat super falso.videlȝ q aliquis sit ppinquissim9.c.ver
bi gratia.sor. Et per idem pȝ ad argumētū quasi simile.
vt si ponat q prima pars pportionalis sit alba.secunda
nigra.tertia alba.quarta nigra.ꝛ sic alternatim pceden
do versus.a.ꝛ q aliquaȝ partem albam vel aliquam ni
gram primo tangeret.c.si perueniret ad.b.aut q aliqua
alba vel aliqua nigra est ppinquissima ipsi.c.nā vtrūqȝ
est falsuȝ. ⁋ Ad octauū dico pmo q si modus ille arguē *Ad 8m qō fuit dicen.*
di valet similr pōt pbari q in magnitudine non sunt in
finite partes pportionales.qō est ꝯtra ipsummet arguē
tem.pmo arguam enim sic. In nulla magnitudine sunt
plures q̄ due partes pportiōales.igitur in nulla magni
tudine sunt infinite partes pportiōales.ꝯñia tenet eodē
modo quo sua.añs pbo vt ipse.qꝛ due partes pportiona
les sunt due medietates.ꝛ si non eiusdē totius cuius sūt
pportionales.eius tñ magnitudinis que ex ipsis itegra
tur.ꝛ sunt quarte quattuor:ꝛ octo octaue.ꝛ sic in infinitū.
sed nullius magnitudinis sunt plures partes pportiona
les q̄ due medietates ꝛ q̄tuor quarte ꝛ.8. octaue ꝛ in ifi
nitū sunt partes.igitur ꝛc. ⁋ P̄. Videt q iste doctor di
cat repugnantiam.cōcedendo q in magnitudine sunt in
finite ptes pportionales:ꝛ negando q sunt infinite par
tes.nam econtra negatiue in omnib9 terminis valet ꝯñia
a superiori ad inferius.verbi grā.bene sequit.non sunt
infinita aīalia.igitur non sunt infiniti homines.nō sunt
infinita quanta.igit non sunt infinita bicubita.nō sunt
infinite qualitates.igitur non sunt infiniti colores.ꝛ nul
libi reperitur instantia.igitur.ita in pposito sequit.non
sunt infinite partes.igitur nō sunt infinite ptes pportio
nales.ꝛ per ꝯñs ex opposito cōsequentis inserēdo oppo
situm antecedentis sequitur.sunt ifinite ptes pportiōa
les:igitur sunt infinite partes.nunc igit ad rationē eius
respondeo distinguēdo duplicem sensuȝ:qui pōt haberi
de ista ppositione.in nulla magnitudine sunt plures q̄
due partes.vnus enīȝ est q nulla magnitudo est tot par
tes.quin etiā tot sint due partes:seu q in nulla magnitu
dine includant tot partes:quin ēt tot ptes includant in
duabus partib9.alius sensus est.q in nulla magnitudine
est maior numerus ptiū dualitate:ita q nulla magnitu
do hȝ in se duas aliquas partes ꝛ p̄ter illas.ꝛ vtrāqȝ ipsa
rum aliquam aliam que non sit pars alterius earum:ac
per hoc in nulla magnitudine sint ptes tres se totalr ex
cludentes. In pmo sensu concedo ppositioneȝ:sed tunc
nego ꝯñtiā.nec valet pbatio:qm cum di q infinita sunt
plura q̄ duo ꝛc.nō est sensus q infinita sint tot quin ēt
aliqua duo sint tot sm q infinita non sunt duo tm:nec
tria tm:ꝛ sic de alijs:sed sunt duo.ꝛ preter illa aliq̄ alia
non sunt partes illox duorum vel alicuius eox.ꝛ similr
sunt tria ꝛ aliqua alia.ꝛ similiter quattuor ꝛ aliq̄ alia:ꝛ
sic deinceps. Et isto modo partes pportiōales sunt infi
nite. Sunt enim plures q̄ due:qm datis qbuscūqȝ dua
bus inuicem pportionalib9.vbi gratia.medietate toti9
ꝛ medietate reliqua medietatis totius adhuc p̄ter illas
totalr sunt alie pportionales partes:ꝛ similr preter tres
sunt alie ꝛ preter q̄tuor alie:ꝛ sic in infinitum. Et si dica
tur q preter medietates duas totius non sunt aliq̄ alie
partes nō inclusȩ in eis.dōm q verū est:sed ille due me
dietates nō sūt ptes inuicē pportionales. Sed equales.
Qd vo dicit iste doctor nō seq infinite ptes pportiōales
sunt in magnitudine.igitur infinite ptes sunt in magni
tudine.pȝ esse falsum ex p̄missis. ⁋ Ad rōnem aūt quaȝ
assignat.vȝ qꝛ arguit vt dicit ab iferiori ad superius cuȝ
distributione.dico p° q falsum est:vbi ly ifinite teneat
cathegoreumatice sicut in pposito:nā sic sumpt9 ille ter
minus nō distribuit aliquē terminū cū sit pure cathego
reuma.ꝛ istud sufficit p argumēto. Secūdo dico q si ly
ifinite.teneat syncathegoreumatice adhuc ꝯñia ē bona.
rō ē qꝛ q̄uis ab iferiori distributo ad superius distribu
tū nō sit semp bona ꝯñia.tñ ab iferiori nō distributo ad
superius non distributum esto q ipsa p̄cedat signum di
stributiuȝ ꝛ sint ppositiones vl̄es est semp ꝯñia bona.
vbi grā.sequit.necessario quotcūqȝ hoīb9 herbe sūt plu
res.igit quotcūqȝ hoīb9 corpora sunt plura.ꝛ tñ corpora
est superius ad herbe. Sed nō seqt.igit quotcūqȝ corpo
rib9 herbe sunt plures res.ꝛ est rō que tacta est. In ppo
sito aūt cū di.ifinite partes pportiōales sūt in magnitu
dine:qꝛ si ly ifinite.teneat syncathegoreumatice equiua
let isti.quotcūqȝ finitis ptib9 pportionalib9 magnitudi
nis ptes magnitudis pportiōales sūt plures. Et ly ptes
magnitudinis ꝛc.nō distribuit:sȝ tātūmō ly finitis pti
bus pportionalib9 magnitudis:iō bñ seqt.igit quotcū
qȝ finitis ptib9 pportionalib9 magnitudis ptes magni
tudinis sunt plures lȝ nō seq̄t.igit quotcūqȝ ptib9 ppor
tionalib9 ptes pportionales sunt plures:qm ifinitis pti
bus pportiōalib9 seu multitudie totali ptiū pportiōaliū
nō sūt i magnitudie.plures ptes pportiōales sūt in ma
gnitudie.igit ifinite ptes sūt i magnitudie.p9 tñ solo mi
bi plus plȝ. ⁋ Ad 9m nego ꝯñaȝ. ⁋ Ad pbōnem dico q *Ad 9m*
maior illa nō ē va nisi talia ifinita addita sint ifinita eq̄
lia vel icludētia ifinita eq̄lia seu ifinita q̄x qōlȝ sit eq̄lȩ
cuilibet.non sic autē est in proposito vt patet. ⁋ Ad 10m *Ad 10m*
dicendum q infinitas partes eiusdem quantitatis esse

in alia magnitudie pōt itelligi multipliciter. vno mō q sint eiusdem quātitatis: nō fm oēm dimensionē: sed fm vnā vel duas tm̄. alio mō fm oēm dimensionē: & hoc du pliciter. vno mō q ille partes inuicē ptialr se includant. alio mō q nullatenus se includāt: sed quelibet sit extra quālibet totalr. Primo mō infinite partes eiusdē quāti tatis sunt in magnitudine. nā data magnitudine cuius longitudo sit. io. palmorum: latitudo vo quatuor: & pfun ditas q̄tuor: si in ea sumant ptes pportionales infinite fm longitudinem: quelibet illarū erit in duabus dimen sionibus. s. latitudine & pfunditate magnitudinis totalis quatuor palmorum. & sic omnes fm duas dimensiones erunt eq̄les: fm longitudinez vo nō. sed pma erit qnque palmoꝝ. secūda duoꝝ & dimidij. & sic deinceps quelibet erit minor pportiōabilr. Secūdo ēt mō in ↄtinuo sunt infinite partes eiusdē quātitatis. nam in magnitudine. verbi grā. duoꝝ palmoꝝ: quoꝝ pmus sit a. secūdus sit b. sunt infiniti palmi se ptialr includentes. verbi grā. a. est minus. Itez a medio. a. vsqz ad mediū. b. est alius: & sit. c. Itē. a. medietate medietatis. c. que est iter. a. & b. vsqz ad mediū secūde medietatis. b. est alius. & sit. d. & sic incipiē do a medio illi⁹ partis. d. que est ante. b. & semp a medio residui cuiuslibet palmi ante. b. habebit alius palmus: nec est status ad aliquē vltimū: cū illud residuū sit sine fine taliter diuisibile. Sed tertio mō esse infinitas par tes eiusdem quantitatis potest dupliciter intelligi fm duplicē acceptionem huius termini infinitum. qm̄ si su matur cathegoreumatice: non est cōcedendū q sint infi nite: quoniā necessario sequeret: q magnitudo illa esset actu extensiue infinita. Si vo sumat syncathegoreuma tice pōt duplex sensus esse huius ppositiōis. Infinite par tes eiusdez quātitatis sunt in magnitudine. vnus est q alicui certe & determinate quātitati. verbi grā. pedali. in finite sunt eq̄les: & iste sensus est falsus. alius est: q quot cūqz partes sunt equales alicui certe q̄titati: adhuc plu res sunt equales. verbi gratia. alicui quātitati. non tm̄ ei dez cui pauciores erāt eq̄les. verbi grā. in magnitudine io. palmoꝝ sunt. io. decime eiusdē quātitatis: & quelibet est equalis palmo. Item viginti vigesime sunt eiusdez quātitatis. nam quelibet est equalis semipalmo. sed nō quelibet vigesima est eq̄lis palmo: sicut dcima quelibet est palmo equalis. & in hoc sensu cōcedendū est q infini te ptes eiusdē q̄titatis sunt in qualibet magnitudie. Et ideo forte fm pprietatem sermonis hec esset conceden da. infinite ptes eiusdē q̄titatis sunt in magnitudine. & hec eēt neganda. eiusdē q̄titatis infinite partes sunt in magnitudine. pro eo q in secūda ly eiusdē q̄titatis. sup ponit determinate ex virtute sermonis. & per ↄñs facit pmū sensuz qui est falsus. in pma aūt p eo qd̄ sequitur syncathegoreuma illā dictionē que hz virtutē cōfundē di supponit ↄfuse tm̄. & iō non causat quātū est ex vi sua illū p sensum falsuz. ¶ Tūc ad formā rōnis dcōm q in magnitudine sunt infinite ptes eiusdez quātitatis pmō & z°: qualitercūqz sūat ly infinite. nec tm̄ sequit qd̄ infer tur. 3° etiā mō sunt infinite. sumpto ly infinite. syncathe goreumatice. & in secūdo sensu dicte ppositionis dato. & ex hoc non sequitur quod infertur. sed non sunt infinite cathegoreumatice. nec ēt syncathegoreumatice in pmo sensu. ¶ Ad pbōnes dcōz q vtraqz pcedit in secūdo sen su & neutra in pmo, vt satis pz. ¶ Ad iiᵐ pz responsio ex

Ad iiᵐ

dictis in pmo. d. 4 4. q. vltima. articulo pmo. in respōsio ne ad secūdam obiectionē. ¶ Ad izᵐ cōcedo q nō plu

Ad izᵐ

res ptes proportionales sunt in celo q̄ in grano sinapis. sed vtiqz in celo sunt maiores nec hoc est absurduz. imo verissimū & clarissimū. nam claruz est q in celo nō sunt plures medietates totius q̄ due. nec ples q̄rte q̄ q̄tuor. & certe ita due medietates sunt in vno paruo corpore & quatuor ēt q̄rte. & vniulr in quacūqz pportiōe quot par tes hz celum: tot hz qd̄libet paruū corpus. nec in hoc est differentia inter corpus paruum & magnū. sed differen tia est q partes eiusdē pportiōis hincinde nō sūt eque magne. sed in maiori maiores: & in miori minores. ¶ 3ª

3ª

conclusio est q in nulla magnitudine est aliqd indiuisi bile. s. intrinsecū. dico aūt itrinsecū: ne calumniose inste tur de aīa itellectiua aut angelo quoꝝ vtrūqz est indiui sibile: & tm̄ in corpore: sz nec aīa est in corpore vt aliquid ei intrinsecum: sed vt forma in mā. nec etiaz angelus est aliquid intrinsecuz corporis. sed est in eo vt in loco fm modum inferius explicandū. de talib⁹ igit indiuisibili bus non loquor: sed de qualibus imaginant ponētes in diuisibilia situalia: vel oino indiuisibilia: qualia vocant puncta: vel diuisibilia fm vnam dimensionem tm̄: qua lia vocant lineas: vel fm duas tm̄: qualia vocant super ficies. quoꝝ opinionē qz plurimū vulgata est nō opz de clarare. ¶ Sed contra eam probo conclusionē pdictaz.

pᵐ

pmo igit pbo q in nulla magnitudine sit aliqd pūctuz. & qz idem de oibus est iudiciū. sumo gratia exempli ma gnitudinem vnam: que sit. a. & arguo sic. si in. a. est aliqd pūctum: aut vnum precise aut plura. si vnum pcise. igit pars aliqua ipsius. a. erit penit⁹ absqz puncto. vtpote ea que distat ab eo. & per ↄñs aliqua est magnitudo absqz pūcto. igitur & quelibet est absqz pūcto. cū idem iudiciū sit de omnibus. ¶ P̄. Nō eēt ratio in qua potius parte

ↄfirma

esset illud vnicum punctum: si plura puncta sunt in. a. aut pter singula: & quelibet & oia simul pūcta ipsi⁹ est ali qua entitas in. a. aut non. si non. igit. a. constat precise ex punctis. cuius oppositū demonstratū est in ↄclusione pri ma. si sic. igit in. a. est aliqua entitas: que nec est pūctum nec includit pūctum. alioquin preter singula & oia pūcta daretur punctum. qd̄ est ipossibile. Cū igit illa nō sit pū ctum. igitur est diuisibilis. & per ↄñs magnitudo aliqua carens pūctis & pūcto. frustra igitur in. a. ponit pūctum. ¶ Cōfirmat. qz pono q deus: sicut bene pōt cū sit oipo

ↄfirma

tens: destruat oia pūcta. a. & precise ipsa. tunc aut reman sit aliq̄ entitas que prius fuit entitas. a. aut nulla oino. si nulla. igit. a. ex pūctis precise cōstabat. si aliqua ↄstat q illa nō est idiuisibilis. qz tunc esset punctū. & per ↄñs ali quod punctum destructum adhuc esset. vel non qd̄libet punctum. a. est destructū. qd̄ est contra positū. igitur est diuisibilis & carēs similr puncto pp̄ter eandez rōnem. & sic vt prius habet aliqua magnitudo carēs pūcto. ¶ z°

zᵐ

pono q magnitudo. a. supponat magnitudini. b. sibi eq̄ li. & deinde q deus cōseruet oia puncta. a. nullam aliam entitatē. a. si qua est cōseruando. & similr nullū pūctū in situ alio statuendo. casus iste cuilibet catholico & cōfiten ti oipotentiā dei debet videri possibilis. hoc posito. que ro aut illa puncta occupant totam magnitudinē. b. sicut prius totam occupabat magnitudo. a. aut nō: sed aliqua vel alique ptes. b. remanent vacue seu quibus nulle enti tates que fuerūt. a. superponunt. Si det pmū: sequit q punctum sit imediatum puncto in ipsa magnitudine. b. & ipsa sit cōstans ex pūctis precise. & silr q. a. nō intra se vllam entitatem pter sua pūcta cōtinebat. Si zᵐ. igitur illas ptes prius occupabant alique ptes. a. que nec erant nec includebant puncta: & per ↄñs erāt magnitudines si ne pūctis: qd̄ est ppositū. ¶ Itē sequit q vel pūcta plu

ↄfirma

ra sint in magnitudine. b. q̄ erant in. a. qd̄ nō ↄueniēter dicit: eo q essent eq̄les magnitudines per casum. vel ali que ptes sunt in. b. carentes pūctis. ex quo infert ppositum. ¶ 3° nulla experientia vel ratio cogit ponere talia

3ᵐ

puncta:

puncta:nec etiā auctoritas q̄ȝ non liceat refutare.igiť ta-lia esse nō est dōm.ↄña est euidēs.pbo añs:⁊ de experiē-tia quidē ꝙ nulla habeať de pūctis satis certū ē.qnimo difficillimū ne dicā ipoſſe est illa imaginari vel cogitare: auctoritas etiā nulla est auctētica de hoc. Sed ꝙ nec rō cogat declaro:qꝛ ſi hoc argueret ex aliquo:hoc vt appa-ret ꝑ ponētes talia pūcta:vel argueret ex finitate magni-tudinis vel ex ei⁹ cōtinuitate.i.ex eo ꝙ magnitudo est fi-nita vel ex eo ꝙ cōtinua.vñ nō ponūt aliqđ pūctum niſi terminās vel cōtinuās.Sȝ nō ꝓpter ṗmū est ponēdū pū-ctū.pbo:qa quero quō intelligūt magnitudinē finiri pū-cto:aut enī itelligūt ſic:ꝙ ex tali pūcto magnitudo ē cer-te mēſure ⁊ ꝓtenſionis atq̄ hñs vltimā partē ſui termi-nate quātitatis:ita ꝙ ſi pūctū nō terminaret eā ipſa nō eēt certe ꝓtēſiōis nec hñet vltimā partē ſui:qnimo vltra quālibet ꝑtē tāte quātitatis hñet aliā eiuſdeȝ quātitatis ⁊ eēt īfinita extēſiue:aut nō itelligūt ſic magnitudinē fi-niri puncto:ſed forte aliquo alio mō.Sed nullus ali⁹ mo-dus quo magnitudo dicať finita est euidens. Nec nec̄io ponēdus ex aliqbus nobis notis.igiť nec per aliquē aliū modū finitatis ponēdū est pūctū finiēs magnitudinem. nō enī loquor hic de finitate ꝑfectiōis:qa nō est ad ꝓpo-ſitū:nec ēt illā tribueret pūctū magnitudini.qnimo ma-gis augeret eius ꝑfectionē.igiť nō est nec̄iuȝ ponere pun-ctū vt linea ſit finita.Ħ est ad ṗmū intellectuȝ:ſed ꝙ nec illo mō ſit neceſſariū ꝓbo:qꝛ ſi ſic.ſequereť ꝙ ſi pūctū eiuſmodi deſtrueret ⁊ magnitudo remaneret nullo alio puncto ei vice ṗmi addito vel creato:⁊ nulla etiā magni-tudine ſibi nouiter addita.ipa vtiq̄ȝ eēt īfinita extēſiue: ſeu ꝓtenſa in īfinitū.ↄña pȝ.ſed ↄñs est falſuȝ:qꝛ nulla magnitudo ꝑ ſolā ablationē alicui⁹ a ſe fieret maior.non enī est imaginandū ꝙ punctū ipediat magnitudinē vlte-rius ꝓtendi:q̄re eo nō ipediente ipſa funderet ꝑtes ſuas per totū mundū:ſicut id qđ obturat foramē dolij ipedit vinū fundi extra doliū per ꝑtes domus.igiť caſu illo po-

Aliut

ſito nō eēt linea īfinita:ſed finita.¶ Ad iſtō rñdet in ve-ritate quidā doctor dicēs ꝙ ipoſſibile est punctū deſtrui magnitudie remanēte.Rō est vt dicit:qꝛ qđ nō est niſi ꝟtute alterius ꝑcise nō pōt annihilari niſi ꝑ annihilatio-nē illius per qđ est.vñ cū pūctus nō habeat eſſe niſi enti-

ȝ Aliut

tate linee nō annihilať niſi annihilatione linee. ¶ Hec rñſio nō valet.tū qa cū pūctū ſm iſtos ſit res diſtincta a linea ſi hȝ eē entitate linee nō hȝ eē illa entitate niſi tan-q̄ȝ ꝑ cām vel intrinſecā vel extrinſecā.cōſtat aūt ꝙ iſtud

Confir.

falſum est:qꝛ in nullo ḡne cāe linea est cā puncti. ¶ Ꝑ. Eſto ꝙ eēt cū nihil ꝓhibeat quālibet cāȝ diua ꝟtute poſ-ſe eſſe ſine cāto poterit dei virtute magnitudo exiſtere ſi-ne pūcto:tū qa maior aſſumpta.ſ.ꝙ nō hȝ eſſe niſi virtu-te alteri⁹ ⁊c̄.falſa est ꝑſius.nā ſic ſequereť ꝙ nulla crea-tura poſſet annihilari niſi per annihilationem dei.Sic ḡ pȝ ꝙ nō ꝓpterea vt magnitudo ſit finita est nec̄iuȝ pun-ctum.¶ Qꝛ vō nō ſit nec̄iuȝ adhuc ꝙ magnitudo ſit con-tinua ꝓbať faciliter:qꝛ nō minus est poſſibile et cogni-tu facile vnā partē magnitudinis cū alia ↄtinuari:⁊ vnā per ſe cōſtituere magnitudinē q̄ȝ punctū ipſuȝ cum aliq̄ vel aliqbus partib⁹ magnitudinis:⁊ tñ nō ponūt pūctū facere cū partib⁹ magnitudinū per ſe vnū alio pūcto me-diante.igiť eque facilr.imo amplius multo vna pars cū alia cū ſint eiuſdē rōnis poterunt per ſe vnuȝ cōſtituere.

Confir.

¶ Ꝑ.Cū due aque ꝑus diſcrete cōtinuanť adinuicē ſi cō-tinuanť mediāte pūcto quero in quo est ſubiectiue illud punctū:aut enī est in aliquo idiuiſibili mãe vni⁹ aque il-larum tñ:aut taȝ in vno idiuiſibili vnius q̄ȝ in vno alio alterius:aut in aliquo indiuiſibili mãe cōi ambabus no-uiter generato.nō pōt dici ṗmū.qa nō ē potior rō ꝑ vna parte q̄ȝ pro alia:nec ſcðm:qa tūc hñet duo ſubiecta eque ṗma:qđ nō videť poſſibile nāliter.Et per iſta duo etiam cōcludiť ꝙ nō ſit in alia ꝑte diuiſibili alterius vł ꝑtib⁹ vtriuſq̄ȝ.nec etiā ī aliquo accñte diuiſibili:qđ ēt ex alijs cauſis est magis īpoſſibile:vt puto ſatis patere attēdēti. ⁊ ſatis per illos pūcta iprobātes ſufficienter monſtratuȝ: nec ēt pōt dici ꝙ ſit ſubiectiue in aliquo accñte idiuiſibi-li:qa etiā de illius ſubiecto par queſtio eſſet. Relinquiť igiť ꝙ est in aliquo idiuiſibili mãe ſeu in aliqua idiuiſi-bili mã cōi nouiter gñata.Et vbi tunc est vox toci⁹ phie clamātis mãȝ ingenerabilē eſſe ⁊ theologie tenētis ipaȝ a ſolo deo poſſe ꝓduci:⁊ nullā creaturā poſſe niſi ꝑſuppo-

Confir.

ſita ea aliqđ mãle ꝓducere.¶ Ꝑ.Cū aliqua quātitas cō-tinua diuidiť punctū ↄtinuās vel remanet vel corrūpiť. nō remanet:qa non in vtraq̄ȝ ꝑte nec in vna potius q̄ȝ in alia corrūpiť.igiť.ſed tūc aut indiuiſibile mãe quod ṗus eo iformabať remanet vł corrūpiť.nō remanet:qꝛ nec ꝑ ſe ſeorſuȝ ab vtraq̄ȝ ꝑte vt certū est:nec cuȝ vna ꝑte tñ: cū nō ſit pro vna q̄ȝ pro altera potior rō:nec cū vtraq̄ȝ:cū nō poſſit nāliter eſſe in plurib⁹ diſtātib⁹ ſitibus.igiť cor-rumpiť:⁊ nōne etiā phie vox est mãm nō eē nāliter cor-ruptibilē:⁊ certe multo magis clamaret nō eē annihila-

4⁹

bilē:qđ in ꝓpoſito tñ ſequereť.¶ Deinde hāc eādē ↄnē ꝓbo ꝑncipalr rōnib⁹ phyſicis ⁊ fundatis ſup demōſtra-

T.c.86. ⁊.89.

tiōib⁹ ⁊ intētiōe phi. Ipſe nāq̄ȝ 6⁹ phyſi.iuxta finē ꝓbat nullū īdiuiſibile poſſe moueri:ꝓpterea qa nihil pōt mo-ueri per ſpatiū mai⁹ ſe niſi ṗus moueať ꝑ eq̄le:⁊ per ↄñs ſi idiuiſibile moueret ṗus moueret per eq̄le ſibi q̄ȝ per mai⁹:⁊ ex Ħ inferēdo.Quare inq̄t Phs erit linea ex pun-ctis.⁊ ꝓbat ↄñam.q.ſemꝑ enī motū per eq̄le oēm lineā mēſurabit:tūc ſīl arguo. Si est aliqđ idiuiſibile magni-tudinis:ſequiť ꝙ illa mota ſup aliā magnitudinē:ipſuȝ etiā mouebiť:⁊ ↄtinue motū per eq̄le ſibi mēſurabit to-tam magnitudinē illā.igiť illa est ex punctis compoſita. ↄñs reputat phs ipoſſibile:⁊ ita etiā ꝓbatur in ṗma ↄne ſupra.ṗma ↄña nota est:qꝛ non pōt moueri magnitudo ſine pūcto ſiue cōtinuāte ſiue terminānte.ſiquidē tale hȝ etſi cōtinue mouebiť ↄtinue erit in ſitu ſibi equali:ſicut ⁊ cetera mota:⁊ ſic ſemꝑ motuȝ per eq̄le trāſibit magni-tudinē ⁊ mēſurabit illam.Scða vō ↄña pȝ per Phȝ:⁊ ſa-

Rño. Ad 2ᵐ

tis per rōnē ſi quis attēdat.¶ Sȝ huic rōni diciť ꝙ nō valet q̄uis valeat illa Phi.ꝓpterea qa Phs ꝓbat idiui-ſibile nō poſſe moueri per ſe:qꝛ ſi ſic moueret:tūc ſem-per moueret ꝑ eq̄le ⁊ de eq̄li ad eq̄le:⁊ ſic oporteret totā illā magnitudinē ex eq̄lib⁹ illi ↄſtitui.Sȝ nō ſic ē ſi mo-ueať tñ per accñs:ꝑꝑ qđ rō iſta nō ꝓbat indiuiſibile nō eſſe in magnitudine:nec ēt non poſſe cōtinue moueri ad

ȝ rñonē

motū illi⁹. Hec rñſio penitus nulla est.nā pari facilitate poterit negari illud icōueniēs ſeq̄ ſi idiuiſibile moueať ꝑ ſe ſicẽ ipſa negat ſeq̄ ſi moueať ꝑ accñs:qđ pȝ:quia nihil aſſumiť in ꝓbatiōe illa:qđ nō eque verificeť de moto ꝑ accñs:⁊ de moto ꝑ ſe.nā cōſtat ꝙ idiſibile motū ꝑ accñs nō moueť ꝑ mai⁹:qn ṗus moueať ꝑ eq̄le:⁊ ſic ēt cōtinue motū mēſurat magnitudinē ꝑ eq̄lia ſibi:ſicẽ ſi eēt ſeꝑatū ⁊ moueret ſup illa ꝑ ſe:q̄re eq̄lr de vtroq̄ȝ illud ipȝ ↄclu-

Confir.

diť.¶ Ampli⁹ Ħ idē pȝ ſic.qa ↄſtat ꝙ nō ex alio arguiť magnitudinē cōponi ex idiuiſibilib⁹ ſi idiſibile moueať ꝑ ſe ſup illa:niſi qa idiuiſibile ſic motū cōmēſurādo ſe il-li ſꝑ ꝑ eq̄lia ſibi totā ꝑficit ⁊ mēſurat.illa aūt eq̄lia idiſi-bili moto nō hȝ ab illo:ſȝ ꝑhabet i ſeipa:ſȝ ↄſtat ꝙ idſūt ipa hȝ hō idiſibilia ſi idiſibile moueať ſup ea ꝑ accñs:ſicẽ ſi ꝑ ſe ⁊ eq̄lr vtroq̄ȝ mō ꝑ idiſibile menſurareť.vñ ex Ħ formo talē rōnē.ſi aliq̄ magnitudo tota mēſurareť ꝑ idi-ſibile ſi moueť ſup illa ꝑ ſeipſa eēt cōpoſita ex idiſibilib⁹ Ħ ↄcediť.ſȝ ſi aliq̄ magnit⁹ mēſurareť ꝑ idiſibile motuȝ

per accñs ipsa mẽsuraret̃ tota per idiuisibile: si p se moueret̃ sup ea. igit̃ si aliq̃ magnitudo mẽsurat̃ tota p indiuisibile motũ p accñs ipsa est ex idiuisibilibus ↄstituta.

Confir. ¶ P̃. Et dcã rñsio non sit nisi fuga vbalis: pz ex alio: qm̃ no min⁹ argr̃ magnitudinẽ cõponi ex ptib⁹ alicuius dtermināte q̃ntitatis eq̃libus alicui quãto vel parti q̃ntitatis mote per accñs q̃ꝫ ex eq̃lib⁹ ei qd mouet̃ per se. vbi gr̃a. si sit magnitudo decẽ cubitoꝝ: ꝛ sup ea moueat̃ corp⁹ bicubitale. ↄstat ꝙ nec cubitus q est medietas hui⁹ corpis: nec semicubitus q est q̃rta ei⁹ mouet̃ p se: sed p accñs ad motũ toti⁹: ꝛ tñ qa illa magnitudo mẽsurat̃ tota p cubitũ ꝛ semicubitũ: sic̃ ꝛ p cubitũ. idcirco sic̃ dicim⁹ ipaꝫ cõponi ex decẽ cubitis: sic ẽt dicim⁹ illã cõponi ex. zo. cubit. ꝛ 40. semicubitis. sic igit̃ erit in ꝓposito si mẽsuret̃ p idiuisibile motũ per accñs nõ min⁹ q̃ꝫ si mẽsuraret̃ p idiuisibile motũ per se.

4ᵐ ¶ P̃. Ad ↄnẽ si eẽnt talia idiuisibilia in quolibet corpe ↄtinue moto localr eẽt aliqd idiuisibile ẜm ꝙ ipm eẽt p̃mo mutatũ. ↄñs est exp̃sse: ꝛ ex itẽtiõe Phi reprobatũ. 6° phy. ↄña pz. qm̃ idiuisibile terminatiuũ corpis moti. erit illud ẜm qd ipm motũ erit p̃mo motũ. (T.c.46 ꝛ 52.)

¶ P̃. Idẽ sequit̃ ex pte spacij sup qd mouet̃: qd etiaꝫ reprobatu ibidẽ est. pz ↄña. nã positis duab⁹ magnitudinib⁹ bipedalib⁹ ↄtiguis ẜm imaginationẽ p̃dictã de idiuisibilib⁹ iste hẽbũt diuersa vltia sua indiuisibilia: ↄ̃uis sit tũc accipiat̃ aliud corp⁹ bipedale ꝛ supponat̃ vni illarũ: sic ꝙ vltia hui⁹ corpis sint supposita vltimis illi⁹ magnitudis: ꝛ moueat̃ deinde sup aliã ↄtiguã magnitudineꝫ: ꝛ tũc pz ꝙ erit dare p̃mũ acq̃sitũ ex magnitudie illa. ꝛ p ↄñs zᵐ qd vel ad qd motũ illud est p̃ motũ. vz idiuisibile terminãs magnitudinẽ illã sup quã mouet̃: nec põt dici ꝙ Phs nõ itẽdit negare simplr p̃mũ acq̃sitũ ex spatio sꝫ tñmõ p̃ᵐ acq̃sitũ p motũ. illud aũt idiuisibile nõ acq̃rit̃ p motũ. h̃ iq̃uã nõ valet: qm̃ ipse itẽdit vlr negare p̃ᵐ acq̃sitũ: qd pz: qa statim post ex h̃ cõcluso tãq̃ꝫ ex p̃n°. cõcludit vlteri⁹ ꝙ ante qdlꝫ mutatũ esse p̃cedit moueri: qd nõ eẽt veꝝ: si eẽt p̃mũ ad qd mobile esset mutatũ. sic igit̃ dico ꝙ nulla entitas ex̃ aiaꝫ ẽ in magnitudie simplr idiuisibilis: q̃lẽ existimãt pũctũ: nec aliq̃ idiuisibilis tñ sꝫ vnã dimẽsionẽ: q̃lẽ dicũt esse lineam: nec aliq̃ diuisibilis tñ ẜm duas: q̃lẽ opinant̃ esse sup̃ficiẽ: q̃ duo vltima possent p easdẽ rões illas applicãdo ꝓbari: p quas ꝓbatũ est p̃mũ.

Arist. ¶ Hui⁹ itentiõis reputo idubitãter fuit Phs: sicut ex rõnib⁹ supra iductis vltio euidẽter app̃et. h̃ etiã exp̃sse dicit in libro suo de motib⁹ aialiũ. vñ in illa parte. dubitabit aũt aliq̃s. reprobãs eos q dixerũt celũ moueri a polis pp quãdã ṽtutẽ exñtẽ in eis: adducit rões ↄ̃ h̃. p̃ma est ꝙ poloꝝ vt capiunt̃ velut idiuisibilia q̃dã: nl̃la est eẽntia. igit̃ in eis nulla ṽtus ad mouẽdũ. Alia qa vn⁹ mot⁹ nõ est a duob⁹ motorib⁹: ꝛ hec sũt ṽba ei⁹. Sꝫ ꝙ polos putãt quãdã ṽtutẽ hr̃e nullã hñtes magnitudinẽ: sed exñtes extrema: ꝛ pũcta: nõ bñ supple putãt: ꝛ cõiũgit ꝓbationẽ ꝙ nõ bñ dicũt. cũ hoc eni qd est nullã subaꝫ esse nulli⁹ taliũ ꝛ moueri vnũ motũ a duob⁹ ipole. polos aũt duos faciũt. In eo aũt qd dicit nullã subaꝫ esse nulli⁹ taliũ: tãgit rõnẽ p̃mã que est ad ꝓpoᵐ nr̃m: in reliq̃s ṽo verbis aliã.

Aug°. ¶ Huius etiã itentiõis exp̃sse est Aug. q vt paulo ĩfra patebit. vult ꝙ in corpe ex̃ aiaꝫ nullũ oĩno est indiuisibile siue pũctũ siue linea vel sup̃ficies.

3ᵐ ↄ̃. ¶ Cõtra ↄnẽ istã dubia plura sũt. Pmo q̃dẽ: qm̃ ipa videt̃ dissonare penetoti p̃hie geometrie atq̃ logice. naꝫ ẜm quãlibet p̃dictaꝝ ponẽda sũt talia idisibilia. Et de logica q̃dẽ pz in p̃dicamẽtis vbi Phs dic̃ ꝙ ptes linee copulant̃ ad pũctũ ꝛ sup̃ficiei ad lineã ꝛ corpis ad sup̃ficiẽ. (T.cõ.z. 5 ph. zz)

¶ In 6° ẽt phy. in p̃n° dicit ꝙ ↄtigua sũt q̃ꝝ vltia sũt sil. ↄtinua ṽo quoꝝ vltimũ est idẽ: q̃ nullatenꝰ ṽa eẽnt si nulla eẽnt indiuisibilia. nã ↄstat ꝙ nulla idiuisibilia duoꝝ ↄtiguoꝝ sũt sil: sed vnũ ex̃ aliud. Itẽ geometra ponit ħ̃ idisibilia ꝛ diffinit illa. pũctũ q̃dẽ ꝙ est cui⁹ ps nõ est. lineã ꝙ est lõgitudo sine latitudine. Sup̃ficiẽ ṽo dicit q̃ lõgitudinẽ ꝛ latitudinẽ tñ hꝫ. Silr dicit ꝙ pũct⁹ qui in medio circuli est centrũ dicit̃: ꝛ talẽ demõstrat in quolꝫ circulo posse inueniri Euclides lib. 3. ꝓpõne p̃ᵃ. Aug. quoq̃ꝫ in libro de quãtitate aie. talia idiuisibilia põit q̃si p totuꝫ.

zᵐ ¶ z°. si nulla eẽt sup̃ficies nullus eẽt corpis locus. dĩ eni 4° phy. ꝙ locus est sup̃ficies corpis cõtinẽtis: nec põt dici ꝙ corp⁹ cõtinẽs est loc⁹: ꝛ nõ aliqd ei⁹ idiuisibile: qd sit sup̃ficies: qꝛ vt ibi dicit̃ loc⁹ est eq̃lis locato. corp⁹ aũt ↄtinẽtis: ꝛ quelibet etiã pars eius diuisibilis ambiẽs locatũ excedit locatũ. (t.c.4z. T.c.z8.)

3ᵐ ¶ 3° aliqua corpora tãgũt se: ꝛ cõstat ꝙ nõ ẜm profunditatẽ coꝝ: aliogn se mutuo penetrarẽt. igit̃ ẜm vltimas coꝝ idiuisibiles tñ sup̃ficies.

4ᵐ ¶ 4° sup̃ficies corporis videt̃ ꝙ nõ videt̃ ꝓfunditas. igit̃ sup̃ficies aliud est a ꝓfunditate. añs pz sensu: ꝛ ↄña tenet p p̃mũ p̃nᵐ. ¶ Confirmat̃ quoq̃ꝫ ↄña per Phm z° de aia. in illo cap. Et autẽ nõ sint sensus p̃ter q̃nque. vbi dic̃ ꝙ qa aliq̃ sensu cognoscim⁹ magnitudinẽ q̃ nõ cog̃scim⁹ colorẽ: fit manifestuꝫ nobis ꝙ aliud est magnitudo ꝛ aliud color: sic in ꝓposito. (t.c. iz8.)

5ᵐ ¶ 5°. fortissime h̃ vꝫ argui geometrice sic. si nõ ẽ dare aliqd pũctũ: sequit̃ ꝙ si corp⁹ sphericũ poneret̃ sup planuꝫ tangeret ipm ẜm aliqd diuisibile: ↄñs est falsuꝫ: ꝛ ↄña ꝓbat̃: qa certũ est ꝙ tãgeret ipm. Si ṽo nõ ẜm aliqd diuisibile. igit̃ ẜm aliqd idiuisibile: ꝛ p ↄñs eẽt aliqd idiuisibile: qd repugnat añti.

6ᵐ Coton ¶ 6° arguit doctor q̃dã sic. de⁹ põt facere lineã idiuisibilẽ ẜm latũ: ꝛ silr pũctũ oĩno idiuisibile. igit̃ ex talib⁹ cõponit̃ ↄtinuũ: ꝛ p ↄñs talia sũt. ↄña ꝓbat̃. qa vnũ indiuisibile põt de⁹ alteri applicare in situ imediate: ꝛ tñ distincto: ꝛ tũc in sup̃ficie plana cui sic supponeret̃ corrñdẽt imediata idisibilia necio. igit̃ ꝛc̃. añs ꝓbat̃: qa tale q̃d esse nõ app̃et euidẽter ↄ̃dictionẽ icludere. igit̃ posse tale facere nõ est negãdũ ab oĩpotentia dei.

7ᵐ ¶ 7° idẽ sic. de⁹ põt istã lõgitudinẽ q̃cũq̃ꝫ demẽsã facere esse sine latitudine: qa põt facere ptes eius nõ distare ẜm latũ. Silr põt facere angelũ ĩ mũdo: ꝛ tñ ꝙ nõ sit in diuersis locis. igit̃ aliq̃s situs est idiuisibilis.

8ᵐ ¶ Ultimo ad idẽ põt argui sic. si nõ sit in p̃manẽtibus aliqd simplr idiuisibile. igit̃ nec in successiuis ẽ aliqd idiuisibile simplr. v.g. istãs: sꝫ ↄñs est falsuꝫ: qa tũc g̃natio subẽ q̃ nõ est termin⁹ p se ↄtineri mot⁹ eẽt nihil vl̃ saltẽ in nullo tãq̃ꝫ in mẽsura: ꝛ sic nõ eẽt in istãti.

Aug°. cap. 16. ¶ P̃. Aug. xi. ↄfes. exp̃sse ponit tale idiuisibile in tp̃e. vñ ait. ꝙ si q̃d intelligit̃ tp̃is: qd ĩ nullas iã vl̃ minutissimas ptes diuidi possit momẽtoꝝ id soluꝫ est ꝙ p̃ns dicat̃ ꝛc̃. Ecce ꝙ vult qd ex tp̃e est p̃sens esse ꝓsus idiuisibile. hec sũt maiora dubia que occurrant ↄ̃ istã ↄnẽ.

Rñ° ad obiecta ¶ Pro solõnibus p̃dictoꝝ premitto ꝙ hec nõis linea sup̃ficies: ꝛ corp⁹ duplr accipi p̃ñt. vno mõ vt significãt veras magnitudines ex̃ aiaꝫ realr existes. ꝛ sic eadẽ magnitudo: ẜm diuersas tñ rões dĩ linea sup̃ficies ꝛ corp⁹. linea q̃dẽ iq̃ãtũ est ẜꝫ vnã dimẽsionẽ vl̃ situalẽ dĩiaꝫ extẽsa. Inq̃ãtũ ṽo est extẽsa ẜꝫ duas dĩ sup̃ficies. Inq̃ãtũ ṽo ẜm tres dĩ corp⁹: ꝛ qꝛ oĩs magnitudo ex̃ aiam exñs est extẽsa ẜm vnã ẜm duas: ꝛ ẜm tres: ꝛ nulla est oĩno q̃ sit extẽsa tñ ẜm vnã vel ẜm duas tñ: vt ex dictis supra põt probari: ꝛ statim ex intentione Augu. cõfirmabit̃: idcirco oĩs linea isto mõ accepta ẽ sup̃ficies ꝛ corp⁹: ꝛ eↄ̃ de singlis. Hoc modo accipit phs p̃dicta 5° meta. c. de q̃to. vbi distiguẽs sp̃es magnitudis ait. Magnitudinis ṽo que q̃dẽ ad vnũ ↄtinua lõgitudo: que autẽ ad duo latitudo: que aũt ad tria ꝓfunditas. ꝛ subdit. Sꝫ longitudo linea ꝛ latitudo superficies: ꝛ profunditas corpus: nõ ꝙ per ista velit intelligi distinctas magnitudies (T.c. 18.)

reales

reales:quarũ vna sit solũmõ lõgitudo.alia latitudo tñ. sed distictas rõnes specificas ꝓpter quas ⁊ diuerse spẽs dicunť eẽ magnitudinis.vñ de rõne linee vľ magnitudinis iquãtũ est linea nõ est aliud q̃ eẽ ꝯtinuã seu extẽsaꝫ: vt exponit Comẽ.in vnũ.i.sm vnã dimẽsionẽ. Et ex hoc dicũt auctores ꝙ linea est magnitudo in vnã dimẽsionẽ tñ extẽsa:que qdẽ exclusio nõ poniť ad significãdum ꝙ res illa q̃ est linea nõ sit extẽsa sꝫ plẽs dimẽsiões q̃ȝ vna. Sꝫ ꝙ in diffõne linee nõ claudiť ꝙ sit extẽsa sꝫ plẽs:sꝫ ꝑcise ꝙ sit extẽsa sm vnã.cũ hoc tñ stat ꝙ res illa sit sm plẽs extẽsa.huic cõsilr loquiť Auič.5.meta.sue.cũ ait.ꝙ equinitas nõ est aliud nisi eqnitas tñ:ipsa eni ex se non est vnũ nec mlta nec extis in his sensib⁹ nec in aia ꝑ que v̄ba cõstat ꝙ nisi oino fatuus fuisset ꝙ nõ itẽdebat dicere ꝙ eqnitas nõ eẽt realr vna nec plẽs:nec ex̄ aiaꝫ nec in aia:sed ꝙ nullũ horũ poniť in diffõne ipsius. Alio modo pñt accipi hec noia vt significant magnitudines fictas ⁊ imaginarias seu imagines magnitudinũ quas apõ se nõ qdẽ in v̄tute aliq̃ sensitiua:sed in ipso itellu aia fingit. Et q̃uis in re ex̄ nõ sit latitudo nõ ꝓfunda nec lõgitudo nõ lata exp̄imur tñ nos nobis effingere ⁊ cõtueri q̃dã latitudinẽ nõ itnẽdo ꝓfunditatẽ seu aliquã magnitudinem ꝓtensam in duas ptes tñ:⁊ silr aliquã lõgitudinẽ puraꝫ absqꝫ latitudine:⁊ etiã aliquã ꝓfunditatẽ seu magnitudinẽ ⁊ tres situales diias vľ dimẽsiões extẽsam: ⁊ hꝰ fictas magnitudines vocam⁹ lineã supficiẽ ⁊ corp⁹. H mõ

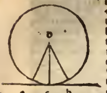
accipit Aug.in de quãtitate aie.vbi discipulo sic ait. Euita recogitare lõgitudinẽ q̃ adhuc nullã latitudinẽ assumpserit. D.nihil tale possum.si eni filũ aranee in aio cõstituero q̃ nihil exili⁹ solem⁹ videre.occurrit mihi ẽt inesse tñ ⁊ lõgitudo ꝑ se ⁊ latitudo ⁊ altitudo que q̃lescũqꝫ sint eẽ tñ negare nõ possuꝫ. Aug.nõ v̄sq̃qꝫ absurda ẽ ratio tua. Sꝫ certe cũ ista tria eẽ in aranee filo itelligis discernis h ⁊ qd iter se differãt nosti. D.aut alr potui videre nihil hoꝝ deesse huic filo. Et tũc ꝯcludit Aug.q̃ igiť itellu h discreuisti:h potes ẽt seiũctis illis solã lõgitudinẽ cogitare ne aliqd corpus voluas aio.nã qdcũqꝫ fuerit his oibus nõ carebit. Incorporeũ est eni qd te itelligere cupio. nã sola lõgitudo nõ nisi itelligi aio põt i corpe iueniri nõ põt:⁊ subdit.hãc igiť lõgitudinẽ merã simplicẽ:si etiaꝫ placet lineã vocem⁹:h eni noie a multis doctis appellari solet. Ex his habem⁹ duo ad ꝓpositũ nrm.vnũ est ꝙ in ipso corpe nõ est aliq̃ res q̃ sit lõgitudo tñ:sꝫ mera lõgitudo vtiqꝫ est icorporea ⁊ in aio solũ. Aliud ẽ ꝙ ista lõgitudo icorpea:⁊ extis in aia a doctis ꝯsueuit vocari linea, ⁊ ita vult a se vocari. Et sic de lõgitudie dicit:ita i sequẽtib⁹ diť de latitudie ⁊ pũcto.vñ ⁊ mltis q̃tũ ad hãc mãꝫ ptractatis ꝯcludẽdo p̄ncipale ꝓpositũ. Dicit q̃so te.ait. nũqd nã v̄a linea est q̃ ꝑ lõgũ secari põt aut veꝝ signũ.i. pũctũ qd vllo mõ secari p̄t.aut v̄a latitudo q̃ cũ erecta ẽ: vt dicim⁹ sectionẽ ꝑ lõgũ deorsuꝫ v̄sus admittat. D.nihil min⁹ supple verũ est qdlꝫ istoꝝ. Aug.vnq̃ȝ ne igiť oculis istis corpeis vel tale pũctũ vel talẽ lineã vel taleꝫ latitudinẽ vidisti. D.oino nunq̃ȝ:nõ eni sunt ista corpea.⁊ mox ex istis ꝯcludit Aug.atquin si corporea corporeis oculis mira q̃dã rerũ cognatiõe cernunť:opꝫ aiaꝫ quo videm⁹ illa icorporalia corporeũ corpusue nõ esse. ℂ Itẽ 7° sup Geñ.ad lr̃aꝫ.dicit ꝙ si aia esset corporea.nullo mõ nosse posset tales lineas:que ꝑ lõgũ secari nequeũt:q̃les i corpore nõ posse iueniri nihilomin⁹ nouit. ℂ Ex his v̄bis ⁊ medio ad p̄ncipalr intentã ꝯnẽ eius:que est ꝙ aia nõ est corporea:appet ꝙ sm Aug.nulla est incorporea mere linea vľ lõgitudo aut supficies:nec aliq̃ hꝰ videri põt oculo corporali:sed mẽte:cuius oppositũ etiã dicũt saltem de superficie qui extra animã talia indiuisibilia ponũt.

Cõ.18. — cap.10. — cap.17.

ℂ His p̄missis rñdeo ad obiecta:⁊ pro duob⁹ p̄mis sciẽduꝫ ꝙ sicut pꝫ ex diuersis ptib⁹ phie Aristo. Quedã opi. famosa fuit tẽporib⁹ Ari.que huiꝰ idiuisibilia posuit nõ solũ in aia.verũ etiã extra aiam:⁊ ex eis dicebãt cõponi magnitudinẽ:quã opi.⁊ mlti hodie sequunť q̃ ad vtrũqꝫ dictũ:⁊ mlti quo ad p̄mũ tñ.s.qui ponũt idiuisibilia hꝰ extra aiaꝫ in ipsa magnitudine:⁊ tñ negãt magnitudinẽ cõponi ex ipsis. Huius opionis nõ fuerũt Aug.vt ex dcis pꝫ:neqꝫ Phs:qnimo 2m in plibus locis ipugnauit.p̄muꝫ aũt.vꝫ puncta esse ex̄ aiam.aliqñ sub dubio posuit.sic pꝫ 8° meta.ca.penul.vbi ait. Qm non quedaꝫ sine gñatione ⁊ corruptione sunt ⁊ nõ sunt vt pũcta siquidẽ sunt.i.si pũcta sũt. Aliqñ v̄o expresse negauit.vt in libro de motib⁹ aialiũ:sicut supra allegatũ est.nullibi tñ in ꝓpria forma exq̄site discussit:⁊ ideo sicut moris sui fuit añq̃ȝ a ꝓposito mãm tractasset:⁊ vbi etiaꝫ nõ p̄ncipalr de illa agebať loq iuxta famosiorẽ opionẽ frequẽter de pũctis ⁊ lineis ⁊ supficieb⁹ ⁊ ꝯtiguis ⁊ ꝯtinuis locutus est iuxta opionẽ illã famosaꝫ:⁊ nõ sm ꝓpriã. Inter que est illd qd allegatũ est ex p̄dicamẽtis:qd manifeste appet ex eo qd ibidẽ diť ꝙ ptes loci ad eũdẽ terminũ copulanť ad quẽ ⁊ ptes corporis.s.locati:vt exponit Boeti⁹ nec alr exponi põt:⁊ cõstat ꝙ illud dictũ nõ est sm opionẽ suã:sed sm eã que ponebat spatiũ intra latera ꝯtinẽtis esse locũ:quaꝫ Phs ex intẽtione reprobat 4° phy. ℂ Ad illud ẽt de ꝯtinuis ⁊ cõtiguis:dõm silr ꝙ sm illã opionẽ locutus est:⁊ ꝑꝑ cãꝫ supradictã:⁊ etiã qm ex talib⁹ descriptionib⁹ ab illis datis fortiter arguebat ꝯ eos p̄ncipale ꝓpositũ.s.ꝙ magnitudo nõ cõponereť ex pũctis.vñ mox ex diffõnib⁹ assumit ꝙ puncta nõ sunt ꝯtinua neqꝫ ꝯtigua:vt ex h vltra deducat ꝙ ipa nõ cõponũt magnitudinẽ. ℂ Ad illd qd addiť de geometra: dõm ꝙ ipse nõ ponit talia idiuisibilia realia extra aiam:sed tñ ficta in aia ⁊ illa diffinit modis predictis.⁊ silr Aug.vt ante ostẽsaꝫ est ꝑ eũdeꝫ. Cã aũt est:qm magnitudinũ de qb⁹ cõsiderat geometra q̃uis quelibet sit lõga lata ⁊ ꝓfunda:qa tñ quedã sunt passiões magnitudinis iquãtũ est lõga:q̃dã alie iquãtũ est lata:⁊ quedã iquãtũ est ꝓfunda volẽs de oib⁹ hꝰ distinctã notitiã tradere vt facili⁹ capiať:fingit purã lõgitudineꝫ:vt ea q̃ demõstrat de illa itelliganť ꝯuenire magnitudini:vt est lõga vel lõgitudo.silr fingit latitudinẽ:vt q̃ de illa diť itelliganť eẽ de magnitudine:vt lata est:fingit quoqꝫ pũcta. sed nõ vt ꝑ illa velit itelligi rẽ aliquã ex̄ aiaꝫ idiuisibilẽ sed vt vbi fingit esse pũctũ intelligať negari ois magnitudo. v̄bi grã.cũ dicit aliquas lineas in pũcto cõcurrere. nõ intelligit ꝙ inter eas iteruenit aliqd idiuisibile: sꝫ ꝙ nullũ spatiũ itercipiť iter eas:⁊ cũ ab aliquo pũcto dicit lineã trahi aut ad aliqd terminari nõ aliud intelligit q̃ȝ ꝙ ipsa non vlterius ptendiť:⁊ consilr de alqs in quibus vtiť pũctis. Cẽtrũ ẽt idiuisibile nõ ponit nisi fictũ ⁊ imaginariũ:per qd nõ vult itelligi aliqd reale idiuisibile ad qd cõcurrãt linee a circũferẽtia ducte:sed tm̃mõ ꝙ ipse nullo manẽte spatio cõcurrũt. Et ꝙ docet iuenire cẽtruꝫ in circulo nõ est docẽ iuenire aliquã rẽ idiuisibilẽ ex̄:sed poti⁹ vñ sit eq̄lis distãtia vndiqꝫ ad circũferentiã: ⁊ pro certo ad nullã veritatẽ geometricã nec̃ia sũt aliq̃ idiuisibilia seu pũcta extra aiaꝫ:sicut hñ pꝫ cuilibet in illa scia istructo.vtiť tñ talib⁹ fictionibus:vt ꝑ eiusmodi veritas quã demõstrare intẽdit facilius capiať. ℂ Ad 2m dõꝫ ꝙ nõ ideo diciť locus supficies vel vltimũ ꝯtinẽtis:qa aliqua latitudo carẽs ꝓfunditate sit locus:sed qa ipꝫ corp⁹ ꝯtinẽs nõ est locus vt ꝓfundũ est:sꝫ iquãtũ est latũ:⁊ qa vt sic nõ excedit cõtentũ neqꝫ ab eo excediť:id dr̃ ei eq̄lis. ℂ Ad 3m dõm ꝙ corpora se tangere sm ꝓfunditatem põt intelligi dupľr.vno° vt sit sensus ꝙ ipsa vľ aliq̃ ptes

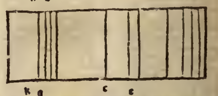
T.c.14. — T.c.37. — Ad 2m — Ad 3m

ipsorum sint in eodem loco primo: et tunc bene sequitur quod se penetrent: et tunc concedo ans: et nego pntiam. Alio modo ut sit sensus quod iter eorum profunditates seu iter profunditates quae sunt ipsa vel eorum ptes. nulle alie sunt cogitade. nullum est medium fm situm: et sic falsum est ans. ¶ Ad 4m dico quod duplex pot esse sensus antis. unus est quod aliquid res quae est lata et non profunda vi: et iste sensus est falsus fm Aug. ut supra ps: et fm veritate. alius est quod corpus ipm vi fm quod est latum: et non fm quod est profundum. i. visione qua mediante cognoscitur quod ipm est latum: et non cognoscitur ipm esse profundum: et in hoc sensu contingit ans esse verum: sed ex hoc non sequitur quod alia res sit superficies alia profunditas. ¶ Ad 5m de tactu spherici et plani dixerunt aliqui quod loquendo de sphera et plano existentibus realiter extra aiam et de tactu reali: ans est falsum: quoniam si talia ponerentur tangerent se primo sup aliquod indiuisibile. Sivo loquamur de talibus ut habent esse imaginatiuum. tactus eorum imaginari est sup punctum: et hec visio videtur initi dicto Comen. primo celi. Sed ipse stare non pot eo quod concedit impossibile. nam ad illud quod concedit: sequitur quod anguli trianguli valent plus duobus rectis: et quod pars sit equalis toti: quorum utrumque est impossibile. pntias declaro. Sit enim circulus. 3. cuius centrum sit d. et sit linea recta contingens ipm. k. m. Si igitur hanc tangit circulus fm aliquam sui partem quantacumque sit illa ops quod ipsa sit recta. Impossibile enim est aliquod rectum fz se totum tangere aliquod non rectum: ut notum est: sit igitur pars illa circuli fm quam primo sit tactus a b. ducatur ergo a d. centro linea recta ad. a. et iterum alia a d. ad b. que utraque per diffonem circuli erunt equales. igitur per 5m primi Euclidis anguli sup basi huius trianguli quae est linea a. b. sunt equales. ¶ Deinde diuidam a. b. lineam in duo media in puncto. c. per decimam primi: et tunc a c. ducatur alia rectam ad. d. fientque duo trianguli. vz. a. c. d. et b. c. d. Et quia linea. c. d. exit a centro ad circunferentiam eiusdem circuli cum reliquis duabus: ideo utraque est equalis: et per pntias cuiuslibet illorum triangulorum anguli sup basi sua sunt iter se equales. Est igitur angulus. c b d. equalis angulo. b c d. Et angulus. a c d. equalis angulo. c a d. et angulus. c a d. equalis erat angulo. c b d. et que eidem sunt equalia iter se sunt equalia: igitur angulus. a c d. equalis est angulo. c b d. et eadem rone angulus. c b d. equalis est angulo. a c d. ex quo ultra sequitur quod angulus. c b d. equalis est angulo. a c d. igitur ambo sunt recti: cum sint ex duabus ptibus eiusdem linee: ut ps ex diffone rectorum angulorum. Ex his autem sequitur quod cuiuslibet illorum triangulorum anguli qui sunt sup basi: et sunt equales valeant duos rectos: quoniam uterque sit rectus: et cum in quolibet adhuc sit tertius angulus circa centrum cuiuslibet illorum triangulorum tres anguli sit tantum valent plus duobus rectis quantum est angulus circa centrum: et hoc est primum quod erat inferendum. Secundum autem ps ex dictis. nam angulus. a c d. est extrinsecus. b c d. et ponitur valet duos intrinsecos sibi oppositos. s. angulum. c b d. et angulum. b c d. p. 32. p. Sed angulus. a c d. ut probatum est equalis angulus. c b d. igitur angulus. c b d. valet seipm et angulum. b c d. igitur ps valet totum: et est ei equalis. Eodem modo pot probari de angulo. b c d. et triangulo. a c d. et ps pntia quae ad 2m iferendum. ¶ P. Ad eandem pnem: sequitur quod tota circunferentia circuli sit una linea recta: et per pntias quod una linea sit recta et curua simul: quod implicat pdictionem. pntia ps: quia illa ps circuli fz quam primo est ptact' totam tangit ptem plani: quod utraque est recta: et per pntias tota coaptatur illi: et extrema eius tangit extrema recti: et medium eius medium recti. ac per hoc eius medium non erit sua extrema. igitur ipsa est recta per diffonem linee recte. Cum autem rectum illo fz illa eadem ptem possit successiue tangere totum circulum: sequitur quod tota circunferentia circuli sit composita ex rectis lineis pcise: et cum ille nullum angulum pstituant: alias non omes linee ducte a centro ad circunferentiam essent equales. nam maiores essent quae ducerentur ad angulos: sequitur quod illa totalis circunferentia sit una linea recta: quod est ppositum. Aliter igitur aliqui dixerunt. s. negando corpus sphericum esse in natura: dicendo non nisi fuga: eo quod etiam dato quod ita esset: non est tamen impossibile aliquod tale esse et applicari plano. Et tunc remanet argumentum. Et hoc est pra Phm 2o celi. ubi pbat a pposito celum esse corpus sphericum. ¶ Dico igitur ad argumentum quod in duplici sensu pot dici quod aliqua se tangant. unus sensus est quo intelligatur quod iter illa nullum est medium: et sic dico quod sphericum suppositum plano non tangit ipsum: nec econtra. Et est ratio: quia eis sic dispositis adhuc iter totam unam medietatem spherici: et medietatem oppositam plani est medium: et sic iter aliam medietatem spherici: et sibi oppositam aliam medietatem plani est medium: ac per hoc nihil omnino est spherici ex una parte quod sit imediatum alicui ipsius plani ex alia. Alius sensus est: quod intelligatur illa sic esse ppinqua quod illa salutis ppetus figuris non pnt esse ppinquiora: nec unus visus aliud videret pdicti: et sic posito casu sphericum pot dici tangere planum: et sic tunc queritur etiam in hoc sensu utrum tangat ipsum fm aliquod diuisibile sui primo: vel fm aliquod indiuisibile. Dico quod neutro modo. non quidem fm aliquod indiuisibile quia nullum est in eo: nec fm aliquod diuisibile: quia nulla ps diuisibilis est eius quae sit ps predicta usque ad planum. Et per idem ps quod nec fm se totam primo tangit ipsum: sed tamen non obstante in infinitis suis ptibus tangit planum. videlicet sua medietate et medietate sue medietatis: et sic in infinitum diuidendo spheram a summo in infimum usque planum: quia infinite tales ptes predicte usque ad planum. Et est sic huic et de duobus planis se tangentibus. v. gratia. a. k. nam fm unum modum diuidendi in infinitis suis ptibus se pstiguntur ut pote incipiendo diuisionem ab extremo ppinquo et pcedendo ad aliud fm ptes pportionales: ut puta quod medietas. a. pstingat. k. sit. a b. et alia ps sit medietas medietatis quae est. b. et sic deinceps: nullis tamen harum pstigit. k. vel aliquid eius: quia nullus quilibet ps pte dicta usque ad ipsum: quoniam cuiuslibet infinite partes non peueniunt ad eum: sic ps diuidendo per tria fuerint: nam medietas prima ipsius. a. incipiendo ab extremo alio quam est c. e. non contingit. k. nec aliquid eius. Item nec medietas secundae medietatis ut pote. e. f.





Item nec. f. g. et sic semper pcedendo usque. a. ¶ Sed tunc quid dicet ad Phm qui dicit pra de aia: quod sphera tangit planum fm punctum.



Dico quod non intelligit quod tangat fm punctum quasi punctus sit aliquid sphere quod tangat planum vel econtra. sed est sensus quod tangit fz punctum. i. punctualiter seu indiuisibiliter: quod non est aliud quam sic tangit planum quod nec ipsum sphericum nec aliquid pars eius fm quamcumque dimensionem sumatur: sed quilibet sui tangat planum: nec econtra. planum aliquid ps eius fm quilibet pstigit sphericum: cuius oppositum accidit in planis mutuo se tangentibus: et ideo non punctualiter dicitur se tangere: et hoc totum non est aliud quam tangere se secundo modo. et non primo.

¶ Ad 6m

Ad 4m

Ad 5m

Co. 32.

T. c. 22.

Ad 6m

¶ Ad 6m quicquid sit de antecedēte: nego pām ꝯñaz. Ad ꝓbationē dico ꝙ nō eēt īpossibile vnū diuisibile applicari alteri in sup̄ficie plana in situ imediato ⁊ distincto: vt dicit si de situ idiuisibili intelligaꝶ: qm̄ in tali superficie nullus est eiusdē modi situs. Et p̄terea si aliqs eēt vel illa idiuisibilia eēnt in eodē situ p̄mo vel in sitibus distinctis ⁊ mediatis: sicē nūc de facto dicerē de duob⁹ angelis qui nō pñt esse in eodē loco idiuisibili: nec in diuersis indiuisibilib⁹ imediatis.

Ad 7m

¶ Ad 7m eodē mō dico ꝙ posito ꝙ de⁹ faceret alicui⁹ corꝑis ꝑtes ſm nullā dimēsionē distare: nō tñ eēt possibile ip̄m eē in aliquo idiuisibili situ seu punctali: sȝ vel in nullo eēt vel eēt in aliq̄ diuisibili ⁊ ꝑtib⁹ ei⁹ sil. iō pȝ ꝙ ꝯña tam quo ad corp⁹ q̄ȝ quo ad angelū nulla est: qa nō seqꝶ. nō est sil in plib⁹ locis. igiꝶ est in aliquo loco idiuisibili: nisi adderetꝶ ad añs: ⁊ ē in aliq̄ loco: sed tūc añs est impole.

Ad 8m

¶ Ad vltimū cōcedo nullus esse indiuisibile successiuū ad intellm ar. ⁊ ꝙ gñatio non dr̄ esse in istāti ad illū intellm: sed ad illuȝ qui dictus est in presenti qōne vel ſm familiariorē sensuȝ esse in istāti qa qō gñaꝶ totū simul gñaꝶ ⁊ nō pars ante partē: si tñ ad mēsurā reducēdū sit: dicit vt ibi dictuȝ est. Qō vō addiꝶ ex Aug. nō obuiat. nā Aug. talia successiua extra aiam nō ponit nec diuisibilia nec idiuisibilia: vt bñ pȝ in p̄cedēti qōne. Et dictū qō induciꝶ non ꝓbat oppositū cū sit mere cōditionale: ⁊ hec sufficiant de isto primo articulo.

2s artic.

Secundus

articulus qui est de principali q̄sito: vt pȝ supponit angeluȝ eē in loco de quo cōis ꝯcordia est apud theologicos doctores ⁊ sanctos: dicūt eni oēs cōiter ꝙ angelus est in loco nō q̄dē dimēsiue seu circūscriptiue iuxta moderniorē vsum vocabuli: sed tm̄mō diffinitiue: vñ Ugo de sacramētis li. p̄ dicit ꝙ ip̄z creatū nō solū esse in loco: sed ⁊ localē esse sine dubitatione ꝓnūciemus. ⁊ subdit. corp⁹ qō dimēsionē hȝ loco circūscribiꝶ: qa ei ſȝ locū p̄ncipiū ⁊ mediū ⁊ finis assignaꝶ. Spūs vō qm̄ dimēsionē nō capit: sed diffōne sola terminaꝶ circūscriptionē q̄dē nō recipit loci: ⁊ tñ loco quodāmodo cōcludiꝶ: qm̄ cū h̄ alicubi presens sit tot⁹ alibi nō inueniꝶ: in q̄bus vbis habeꝶ p̄dicta distictio ⁊ intellectus distinctiōis.

p. 3. c. 13.

¶ Sciēdū tñ ꝙ circūscribi loco duplr̄ accipi inueniꝶ. s. cōiter ⁊ ꝓprie. p̄mo mō idē est qō cōcludi ⁊ cōtineri a loco: qō corꝑi ⁊ spiritui creato cōe est. Alio mō idē est qō coexēdi loco: ita ꝙ tot⁹ sit in toto loco ⁊ ꝑs in ꝑte: nō aūt totū in ꝑte: ⁊ h̄ corꝑeis reb⁹ tm̄ nō ꝯuenit. vñ Magr̄ lib. p̄. dis. 37. duob⁹ inq̄t modis diciꝶ in scriptura aliq̄d locale siue circūscriptibile: ⁊ eꝯ. s. qa dimēsionē capiens lōgitudinis altitudinis ⁊ latitudinis distātiā facit in loco vt corp⁹: vel qa loco diffiniꝶ ac determiaꝶ: qm̄ cū sit alicubi nō vbiq̄ȝ inueniꝶ: qō nō solū corpori: sȝ etiā oī creato spiritui ꝯuenit. Juxta hūc itellm ait Dam. li. 2o ꝑ verbū dei creati sunt oēs angeli: ⁊ sequiꝶ. circūscriptibiles. Cū eni sūt in celo nō sunt in terra: ⁊ cū ad terrā a deo mittunꝶ nō remanēt in celo. Et infra. Intellēs vō existētes intellectualr̄ locis sunt nō corꝑalr̄ circūscripti. nō enim corꝑalr̄ ſm nām figuranꝶ neq̄ȝ tres hñt dimēsiones: sed qa intellectualr̄ adsunt ⁊ oꝑanꝶ vbicūq̄ȝ iussi fuerint: ⁊ qa nō pñt ſm idē tp̄s hic ⁊ illic eē ⁊ oꝑari. Eādē sniaȝ ponit lib. p̄. Est ergo cōis snia ꝙ q̄lȝ angelus est in loco ⁊ nō solū: sed ⁊ ꝓprie localis est: qō diciꝶ ad dr̄iaȝ spūs increati. i. dei qui vt ibi supra subdit Ug. qm̄ omni loco p̄sens est, nec tñ vllo in loco cōcludi aut circūscribi pōt: veraciter in oī loco esse dr̄. nec tñ localis aliq̄ñ vlla rōne appellaꝶ.

cap. 3.

c. 17. 18.

Sȝ de mō eēndi angelū in loco nō est plena ꝯsensio: qm̄ quidā dicūt angelū nō eē in loco per suā subaȝ: sed tātūmodo ꝑ oꝑationē ei⁹ circa locū: ⁊ cōis rō istoꝝ est: qm̄ ꝑ h̄ aliq̄d est in loco qō applicaꝶ ei ſȝ ꝯtactū siue q̄ntitatis vel dimēsiue: vt corpus: vel virtualis vt spūs: contactus aūt ille spūalis est precise per oꝑationeȝ. igiꝶ ⁊ spūs siue angelus p̄cise ē in loco ꝑ oꝑationē ei⁹ circa locū.

Scđs Tho. in p̄ di. 37. Egi. in p̄ d. 37. q. 1.

¶ Pro ista opione etiā adducunꝶ auctoritates Dam. dicētis lib. p̄. nā icorporea vbi nimirū est ⁊ oꝑaꝶ: ⁊ caplo sequēti circūscribiꝶ: ⁊ vbi oꝑaꝶ: ⁊ iteꝝ lib. 2o. vt añ allegatū est. itellectualr̄ iquit adsunt ⁊ oꝑanꝶ vbicūq̄ȝ iussi fuerint. Conueniunt ergo ponētes istā ꝯclōnē in hoc ꝙ angelus est in loco per operationē eius circa locuȝ: ita ꝙ nō est vbi non operaꝶ: ⁊ ꝙ si circa nullū locū operareꝶ nusq̄ȝ esset: ⁊ itelligunt de oꝑatione trāseunte in corpus. Differūt aūt qm̄ quidā eoꝝ dicūt nō esse incōueniēs aliq̄ñ angeluȝ nusq̄ȝ esse sicut nō est incōueniēs aliq̄ñ angelū circa nullū corpus operari. Aliȷ vō vtrūq̄ȝ reputant incōueniens.

cap. 17.

¶ Cōtra opionē istā expresse est articulus iste Parisiensis: ꝙ substātie separate sūt in loco per operationē: ⁊ ꝙ possunt moueri ab extremo in extremū nec in mediū: qꝛ possunt velle operari in extremo aut in extremis: nec in medio: error. Si intelligaꝶ subam sine operatione nō esse in loco: nec trāsire de loco ad locū. Ecce ꝙ dicit errorē esse dicere subam seꝑati nō esse in loco sine operatione.

Contra Thomam ⁊ dñȝ egi. vbi supra.

¶ P. Angeli moꝝ vt p̄io creatū est celū empyreū fuerūt in eo tanq̄ȝ in loco: sicut pȝ per Magr̄m in ista dis. qui hoc probat auctoritatib⁹ Strabi atq̄ȝ Bede. Sed tūc nō operati sunt: imo nec mō etiā operanꝶ circa ip̄m. g̃ ⁊c̃.

¶ Ad h̄ tamē aliqui nituntꝶ rn̄dere. dicūt eni ꝙ q̄uis angeli celū empyreū nō trāsmutent: aliquo tñ modo circa ip̄suȝ applicant suaȝ virtutē rōne cuius ibi esse dicunꝶ.

Rña.

¶ Cōtra. aut ista applicatio itelligiꝶ esse per actū aliquē scđȝ siue actualē operationē angeli in ip̄ȝ celū: aut precise ꝑ p̄sentiā virtutis angelice ad illud. nō p̄mo modo: qa nullam actualē operationē hñt in ip̄sum: cū ip̄suȝ nec ſm substātiam: nec ſm qualitatē: nec ſm quātitatē: aut ſm vbi seu locū trāsmutēt etiā vt ip̄si cōcedūt: ⁊ verū est ēt si nō cōcederent. Si scđo mō. igiꝶ sunt ibi ⁊ nō operanꝶ in ip̄ȝ: ⁊ per ꝯñs nec per operationē. vnde min⁹ rōnabiliter vt videꝶ loquunꝶ isti q̄ȝ primi.

ꝯ rñonē

¶ P. Aut angelus diciꝶ esse in loco per operationē ⁊ non per subam: qꝛ p̄cise in loco illo est operatio eius ⁊ nō substātia: aut qa etsi vtrūq̄ȝ ibi sit. iō tamē est ibi suba: qꝛ in eo est operatio angeli: ⁊ non eꝯ. p̄mū nō pōt dici. Tuȝ ꝓpter articulū aliū etiā Parisieñ. qui dicit ꝙ substātie seꝑate nusq̄ȝ sunt ſm subaȝ error: si itelligaꝶ: ita. s. ꝙ suba nō sit in loco. Tū etiā qa Ugo. vbi supra ait. Spūs: qm̄ in loco per presentiā nature ⁊ operationis: cōcludiꝶ localis ⁊ ip̄se iure noiaꝶ. vbi nō solū presentiā oꝑationis: sed ⁊ nature. i. substantie ponit. ⁊ similr̄ Dam. dicit: vt supra habeꝶ ꝙ intellectualr̄ adsunt ⁊ operanꝶ vbicūq̄ȝ iussi fuerint: ⁊ ꝙ circūscribunꝶ vbi operantur. per que manifeste ponit nō solū angeli operationeȝ: sed ⁊ eius subam presentē esse ⁊ circūscribi seu locari loco vbi operanꝶ. Tum qa dicit ꝙ cum mittunꝶ a deo ad terrā nō remanēt in celo: ⁊ cū sunt in celo nō sunt in terra in quo māifeste innuit ꝙ suba angelica sit p̄sentialr̄ in terra: cū ad terrā mittiꝶ: vbi p̄us nō erat. Tum qa nō apparet ꝙ aliq̄ creatura imediate moueat corp⁹ aliq̄ȝ localiter absq̄ȝ alia actione in ip̄m vel aliō corp⁹ mediū: quēadmodū ꝯuenit vt angeli moueāt: nisi ip̄sa ſm se sit p̄ñs illi: sicut pȝ ex 7o phy. nec scđm pōt dici: qm̄ nō iō qa aliq̄d operaꝶ in corp⁹: iō p̄ñs est illi: qꝛ potius p̄us nā: ⁊ ꝯña est p̄ñs q̄ȝ opereꝶ.

Confir.

T. cō. 8.

¶ Cōfirmaꝶ. qa nō qa aliq̄d oꝑaꝶ i aliquid: iō est potēs oꝑari in illud: sed iō potius operaꝶ: qa est potēs ⁊ vult oꝑari si sit libere oꝑatiuȝ: nec etiā iō qa pōt ⁊ vult iō est p̄ñs. imo certe ad h̄ vt sit potens requiꝶ ꝙ sit p̄ñs: ⁊ loquor de potētia ꝓxima ⁊ ꝓpinq̄ ſm modū Phi 9o meta.

Confir.

a. t. c. 2. ꝑ lō. pces.

¶ P. Si angelꝯ nō est i loco nisi i q̄ oꝑaꝶ.

sequit̃ q̃ de facto aliqñ angelus nullibi sit: qd̃ est incõue
niens sm doctorẽ scd̃m. saltẽ. ⁊ puto q̃ sm veritatẽ. ꝯña
declarat̃. nã cum angelus descendit a celo in terrã in illo
tp̃e nõ operat̃ in celo empyreo certũ ẽ: nec in itermedijs
cũ nõ sit motor alicui⁹ corꝑ: nec etiã aliter moueat̃ celum
aliqd̃ q̃ꝫ prius mouebat̃. nec dñm sit q̃ alr̃ pp̃ h̃ moueat
motor ei⁹ vt iste angelus descẽdẽs sil̃ cũ eo moueat. igit̃
in tp̃e illi⁹ descẽsus nõ est alicubi. ¶ Dico igit̃ q̃ nõ so-
lum per operationẽ angelus est in loco: sed etiã p̃ subam
suã: sic itelligẽdo q̃ eius etiã suba p̃ñs est loco ⁊ eo diffi
nit̃: ⁊ ꝯcludit̃: qd̃ etiã ꝯtingit ẽt si non opet̃ ibi. Rõ opi.
nõ valet: qr̃ ad h̃ q̃ aliqd sit in loco diffinitiue tñ nõ re
quirit̃ aliqs ꝯtact⁹ talis: sed solũ q̃ ip̃m sit illi p̃ñs et ab
eo ꝯtineat̃: vt supra dictũ est. auctes ẽt Dam̃. nõ sunt pro
eis: q̃a nullibi dicit q̃ sint angeli i loco: q̃a operant̃ in eo
vl̃ pp̃ oꝑationẽ eoꝝ in locũ: q̃uis dicat q̃ vbi opant̃ ibi
sũt ⁊c. Sed aduerte q̃ nõ dicit vlr̃ q̃ vbicũqꝫ sunt ibi
operant̃: q̃uis dicat q̃ adsunt ⁊ opant̃ vbicũqꝫ iussi fue-
rint supple opari vel adesse. ¶ Quãtuꝫ ad illud qd̃ q̃rit̃
p̃ncipalr̃: dico q̃ angelus nõ est in loco idiuisibili ꝓp̃e lo
quẽdo de loco. s. corꝑali: sꝫ est in loco diuisibili. Rõ est:
q̃a nullũ tale idiuisibile est in reꝝ nã: vt ꝓbatum est in p̃
articulo. ¶ Sꝫ tũc remanet dubiũ an angelus in quãto-
cũqꝫ loco possit nãliter eẽ vl̃ sibi determinet magnitudi
nẽ loci cui coexistere possit: ⁊ sic est dubiũ an sic determi
net sibi magnitudinẽ aliquãtã loci q̃ nec in minore esse
possit nãlr̃ nec in maiore: q̃uis nullũ determinatũ locuꝫ
sm numerũ sibi determinet: sicut vnũ corp⁹ tãte q̃ꝫtitatis.
vbi gr̃a. pedalis: q̃uis nõ posset eẽ hic nec ibi. nõ põt esse
in loco maiore vel minore q̃ꝫ pedalis quantitatis. An võ
nõ sic determinatã mẽsurã magnitudinis sic dterminet
sꝫ tñ quo ad maximũ. vꝫ q̃ est dare maximũ cui põt co
existere. an etiã quo ad mimũ vel quo ad vtrũqꝫ. Et quã
tũ ad h̃ cõiter di q̃ angelus nõ põt eẽ in quãtũcũqꝫ lo-
co idr̃nter: q̃nimo determinat sibi maximũ nãlr̃. Et ẽ rõ:
q̃a angelus est nãliter eẽntie limitate ⁊ finite. Et huic di
cto etiã ꝯsentio: ⁊ addo q̃ angelus est nãliter determina-
tus ad maximã loci quãtitatẽ sm quãlibet dimẽsionẽ. i.
q̃ ad lõgissimũ ⁊ ad latissimũ ⁊ ad ꝓfundissimũ vl̃ gros
sissimũ: qd̃ ꝓbat̃: q̃a alias seq̃ret̃ q̃ angelus posset nãlit̃
simul eẽ in celo ⁊ in sphera ignis ⁊ aeris: ⁊ terre ꝯ dictum
Dam̃. supius allegatũ. pꝫ ꝯña. q̃a si det̃ q̃ angelus nõ de-
terminet sibi maximũ sm quãlibet dimẽsionẽ iã sm li-
tã sm quã nõ hꝫ maximũ poterit hr̃e tã magnũ locũ q̃ꝫ
dictũ ẽ. Ex h̃ soluit̃ arg^m fieri solitũ. vꝫ q̃ si angelus pos-
sit eẽ in aliq̃ maxio q̃drato poterit etiã esse in aliq̃ q̃drã-
gulo sibi eq̃li tã lõgo: vt est diameter toti⁹ mũdi: ⁊ tanto
plus ꝓportionabilr̃ stricto q̃ꝫto ille quadrãgulus lõgior
est dato q̃drato. ¶ Quãtũ ad aliud dicit q̃dã doctor q̃ an
gelus determinat sibi certã mensurã loci: cui maiori vel
minori nõ põt coexistere nãliter p̃ se separat⁹ ⁊ nõ vnitus
corꝑi: ⁊ determinat etiã sibi sphericã figurã: ita q̃ si cor-
pus aliqd̃ sit min⁹ illa q̃ꝫtitate angelus nõ solũ erit in eo:
sed etiã in alio ex̃ ip̃m ꝓpinquo: cui⁹ tãte parti coexistet:
vt hẽat itegrã sui loci q̃ꝫtitatẽ: ⁊ ideꝫ erit de figura. Quã-
uis aũt istud dictũ sit satis pulchruꝫ ⁊ ꝓbabile: cõius tñ
tenet̃ oppositũ: qd̃ ⁊ mihi vi ꝓbabilius: qd̃ ꝑsuaderi põt
ex eo q̃ angelus nõ videt̃ magis limitat⁹ nãliter ad cer-
tã quãtitatẽ loci cui possit coexistẽ q̃ꝫ ad certã magnitu-
dinẽ corꝑis: qd̃ possit assumere ⁊ sibi vnire. h̃ vi ꝓbabi-
lius: q̃a maior vnio videt̃ iter angelũ ⁊ corpus assũptũ q̃ꝫ
iter angelũ ⁊ locũ. Sed certũ est q̃ angelus nunc maius
nũc min⁹ corp⁹ si vult põt assumẽ: ⁊ nũc vni⁹ figure: nũc
võ alteri⁹. igit̃ ⁊c. ¶ Cõfirmat̃. q̃a cũ angelus assumit si-
bi aliqd̃ corp⁹ in forma. vbi gr̃a. humana: nõ videt̃ rõna-
bile q̃ tũc nõ solũ sit in corꝑe illo: sed etiã in aere circũ-
stante: ⁊ p̃ ꝯñs pro tũc nõ hꝫ figurã mẽsurã illã loci quã
ante assumptionẽ illã hẽbat. ¶ Ad hoc ẽt aliqualr̃ ꝑsua
det q̃ videmus in ala humana: cui⁹ vnio ⁊ conformitas
ad corpus est multo maior q̃ꝫ angeli ad locũ: ⁊ tñ nũc mi
nus nũc maius corp⁹ iformat sm q̃ illd̃ auget̃ vl̃ minui
tur nãliter: ⁊ aliqñ etiã per truncationẽ membri aut par-
tis. ¶ De tñ rõnes nõ ita cogũt quin oppositũ posset de
fendi. ¶ Quãtũ ad vltimũ. s. vtruꝫ in mĩmo determinet
sibi locũ. distinguẽdũ est: q̃a vel hoc itelligit̃ de loco par
tibili. Et dñm est q̃ nõ: cuius ꝓbatio est: qr̃ angelus est
totus in qualibet parte sui loci: ⁊ q̃a nõ est pars minima
loci. igit̃ ⁊c. Et sicut in q̃libet parte ꝯtinua sui loci totus
existit. sic dico q̃ in quacunqꝫ discõtinua quãtũcũqꝫ sit
parua. angelus eñi nõ requirit locũ vnius nãe tñ nec ma
gis cõtinuũ q̃ꝫ discretũ ⁊ ꝯtiguũ. vnde ita põt esse in vna
tota domo ⁊ qualibet ei⁹ parte nõ obstãte q̃ alique sint
lapides: alique ligna: alique ferrum: ⁊ sic de alijs adinui-
cẽ nõ cõtinue saltẽ per nãm sicut in vna parte aeris cõ-
tinui: vel intelligit̃ de loco totali: qui. s. nõ est ps alicuius
loci angelici: ⁊ de hoc est maius dubiũ apud doctores q̃-
busdam dicentibus q̃ nõ est dare mĩmũ in quo põt esse:
q̃nimo in quãtũcunqꝫ paruo ponat̃ posse existere adhuc
põt esse si sibi placet in minore. ¶ Alijs võ oppositũ pro
babilius reputãtibus quoꝝ motiua sunt duo. vnũ est: q̃a

p^m

alias sequeret̃ q̃ angelus posset esse in loco quantũcũqꝫ
magno saltẽ sꝫ aliquã dimẽsionẽ: ⁊ sic simul in celo ⁊ in
terra. cuius oppositũ dictũ est supra. ꝯña ꝓbat̃. q̃a omne
qd̃ põt esse in aliquo loco tanto põt esse in quolibet alio
illi equali: si ei figuratio nõ repugnat. Sed angelo nõ re
pugnat figuratio loci. igit̃ si põt esse in aliquo quadrato
quãtũcũqꝫ paruo põt etiã eẽ in quadrãgulo quãtũcũqꝫ
stricto illi equali ⁊c. vt supra. ¶ Scd̃m est q̃ videret̃ q̃

2^m

angelus esset infinite potẽtie: qr̃ maioris potẽtie videt̃
angelus si põt se locare in tãto loco: ⁊ iteꝝ maioris si põt
esse in minore: ⁊ si in ifinitũ minori est infinite. Sed ista

Ad p^m

motiua nõ cogũt. nõ q̃deꝫ p̃mũ: qr̃ ex assumptis si vere
sint ꝓbat̃ oppositũ eius qd̃ intẽdit. s. q̃ nõ est dare mini-
mũ locũ possibilẽ angelo: ⁊ silr̃ q̃ nec maximũ: cui⁹ etiã
oppositũ ipse reputat verũ. declaro. nã cõstat q̃ angelus
põt sm istuꝫ doctorẽ esse in aliquo loco quadrato: det̃ q̃
q̃ sit in quadrato pedali. igit̃ si angelo nõ repugnat figu
ratio loci põt esse in quãtolibet quadrãgulo lato vel stri
cto. longo vel curto equali q̃drato pedali: ⁊ tunc sequitur
vlterius qd̃ dictũ est. Et ideo dñm est q̃ illa ꝓpositio nõ
est vlr̃ vera. nam sicut falsificat̃ si ponat̃ q̃ illud locale
determinat sibi minimum: esto q̃ figuram non determi
net sibi: vt habet dicere iste doctor: sic etiaꝫ falsificatur
si determinet sibi maximũ. ¶ P̃. Simul stãt q̃ angelus

Confir.

determinet sibi maximũ: ⁊ tñ nõ minimũ: q̃r quãtũcũqꝫ
ꝑuo dato poterit esse in minore sm quãlibet dimẽsionẽ:
nec oportebit si sit in loco strictiori: q̃ ex hoc fiat in loco
lõgiori. ¶ Scd̃m etiã nõ cogit: qr̃ nõ appet q̃ maioris

Ad 2^m

potẽtie sit angelus posse se locare i loco minore q̃ꝫ in ma
iore infra maximũ sibi possibilẽ. Ex ideo nec si in ifinitũ
minore nõ arguat̃ q̃ sit ifinite potẽtie: ⁊ mirũ est de isto
doctore qui nõ reputat incõueniẽs q̃ angelus possit esse
in puncto: ⁊ videt̃ reputare incõueniẽs q̃ in quãtũcũqꝫ
paruo possit esse: ⁊ presertim cum per rõnem suã scd̃am
maxime videat̃ etiã posse argui infinitas potẽtie angeli
ce: si etiã in pũcto potest se locare sicut facile est videre.
¶ Dico igit̃ q̃ nõ video impossibilitatẽ alterius partis:

Deter. ꝓpria.

nec tñ necessitatẽ. Eligat ergo quis qd̃ velit: dũmõ nihil
affirmet temere. nã hec materia abscõdita est nobis duꝫ
hic sumus: et scriptura diuina nihil tale nobis manifestat.

¶ Ad arg^m

Marginalia (left column): Opi. ꝓpria. — Dubiũ. — Oliuer. li. p̃ di. 8. q. 2. in solo. ad q̃rtuꝫ.

Ad arg^m principale q̄ōnis .4. phy. 28.

¶ Ad arg^m p̄ncipale q̄ōnis dōm ꝙ añs est falsum. ppter scdam eius partē. Ad pbationē dōm ꝙ illud dictū Phi intelligendū est de locato qd est dimēsiue ꝛ circūscriptiue in loco. non autem de eo qd est diffinitiue tm̄.

¶ Distinctionis. II. Questio. III.

1^m

SEcundo circa eandez partē distinctionis. Quero vtrū angelus possit sil' esse in plibus locis. Arguit ꝙ nō: qa si eēt in plibus distaret a se. ꝯñs est impoße. ꝯña pbaꝫ. qa quecūqz vni ꝛ eidē a se indistanti sunt simul siue indistantia iter se sunt simul ꝛ indistātia. Sed duo loca distātia nō sunt idistātia neqz sil'. igiꝫ nō sunt idistantia eidē a se idistāti. Cū igiꝫ locus idistans sit locato. Si in duob⁹ locis sit idē locatū illud nō erit a se idistās. igiꝫ erit distans a se: quod est cō sequens inferendū.

Oppo^m cap. 5.

Ad oppositū plures angeli pñt eē in eodez loco. igiꝫ vnus angelus i diuersis locis. ꝯñtia videꝫ apparēs. añs pbaꝫ per illud Mar. 5° vbi legitur ꝙ legio demonū erat in corpore illius obsessi.

Rñdeo duo articuli sunt hic: vn⁹ de quesito. alter de iplicato in argumēto ad oppositū. s. vtrum plures angeli possint esse in eodem loco.

1m^m art.

Quantum ad p̄mū dico ꝙ pōt itelligi questio tam de po^a diuina q̄ȝ de ppria potētia nāli ipsius angeli. Itē pōt intelligi de locis partialib⁹ ꝛ de totalibus. Si de po^a dei intelligaꝫ mihi non videꝫ questio dubia debere esse apud theologū: cū quilibet cōcedat ꝙ virtute dei vnū corpus pōt sil' esse in plurib⁹ locis ꝛ ptialibus ꝛ totalibus. pꝫ de corpe chri. igiꝫ ꝛ vn⁹ angelus cuz nō appareat minus possibile q̄ȝ illō. ¶ P. Nulla ꝯdictio

Confir.

iplicaꝫ illo posito. g̊ ꝛc. Si vō intelligat de potētia ppa angeli: stante tn̄ cōi dei ifluētia ꝛ de locis partialib⁹. Dicēdū est ꝙ sic. qnimo ita de facto cōtingit. nā qlibet angelus est totus in q̄libet pte sui loci. ꝛ nō distinguo vtrum ille ptes ꝯstituāt vnū totalē locū cōtinuū vl' discōtinuū: dūmō oīa talia ptibilia loca sil' nō excedāt quātitatē maximi loci nāliter possibilis angelo: qm̄ nō puto vt tetigi in p̄cedenti q̄ōne ꝙ ad vnitatē loci angelici requiraꝫ cōtinuitas aut hōgeneitas loci: sed contiguitas sufficit. Si aūt de locis totalib⁹: ꝛ per ꝯñs mediatis ꝛ distātib⁹: dico ꝙ nō. Qd pbaꝫ auctē Dam. li. 2°. d. ꝙ angeli non pñt s̄m idē tps hic ꝛ illic esse vel opari. Itez libro p̄ nō pōt angelus s̄m idē in diuersis locis opari. Soli⁹ enī dei est vbiqȝ s̄m idē operari. Si aūt posset eē sil' in diuersis locis: posset etiā sil' in diuersis operari. ¶ Sed ꝯ h̄ videꝫ dictum

cap. 3. cap. 8.

3 artic^m p^m c. 36.

Aug. xi. super Gen. vbi vult ꝙ Eue in serpente diabolus loquebaꝫ. In muliere vō occulto instinctu adiuuabat interius ꝛ exterius qd egerat per serpentē: vbi videꝫ velle ꝙ diabolus sil' erat in serpēte ꝛ Eua. ¶ Ad qd dōm h̄ nō sequi ex dicto Aug. qnimo magis pretendit oppositū per hoc qd ait egerat. nō ait agebat. Inuit igiꝫ ꝙ p̄us locutus est per serpentē: ꝛ deinde iterius Eue suasit ꝙ absqȝ iperceptibili mora sua celeritate potuit.

2us artic. p^m

Quantum ad 2^m articlm dico p̄ ꝙ de po^a dei plures angeli pñt eē in eodē loco. Probaꝫ prio qa duo corpa pñt esse in eodē loco. igiꝫ ꝛ duo angeli. añs est certū per fidē. ꝯña pꝫ per locū a minori: qm̄ min⁹ videꝫ hoc possibile de corpibus q̄ȝ de spiritib⁹. ¶ P. Nulla apparet cōtradictio. igiꝫ ꝛc. ¶ Oppositum tn̄ hui⁹ tenēt qdā doctores: quoꝝ vni⁹ rō est. Impoße est duas cās cōpletas eē vni⁹ ꝛ eiusdē imediate. s̄ȝ h̄ seq̄reꝫ si duo angeli eēnt in eodē loco: qa cū nō sint in loco nisi p opatione vterqȝ opareꝫ circa idē ꝛ vterqȝ pfecte. igiꝫ ꝛc. ¶ Alij pbāt idē sic. nulla q̄ eodē mō cōpanꝫ ad locū pñt sil' esse in eodē loco. Sed qcūqȝ angeli eodē mō cōparanꝫ ad locū. igiꝫ nulli angeli pñt eē in eodē loco. minor ē nō. Maior pbaꝫ iductiue de corpib⁹ nō gloriosis iter se: ꝛ de gloriosis: ꝛ de aiab⁹ ꝛ multis talib⁹. ¶ Ad p̄mū. qcqd sit de ipoßitate ꝯñtis: qa de h̄ alr̄: nego ꝯñaȝ. cui⁹ ifirmitas pꝫ. Tū qa supponit angelū nō posse eē in loco nisi opeꝫ circa idē: cui⁹ oppositū in p̄cedēti q̄ōne pbatū est. Tū qa dato ꝙ opanꝫ. adhuc nō seqꝫ ꝙ essent due cāe totales seu duo motores pfecti: qm̄ cū ipsi libere moueāt posset qlȝ mouere citra vltimū sue potētie: ꝛ citra illō regreret ad mouēdū corp⁹ illud: ita ꝙ vterqȝ eēt ptialis motor: ꝛ ambo sil' equalerent vni pfecto motori. ¶ Ad scdȝ dico ꝙ maior est simplr̄ falsa: ꝛ oēs pbationes assumpte etiā. nā per potētiā dei duo corpora nō gloriosa pñt eē in eodez loco. ꝛ duo etiā gl'iosa: ꝛ due etiā aie sepate pñt sil' eē in aliq̄ vt in loco: nō dico idē sil' informare: ꝛ oīa hec patēt: qm̄ nlla ꝯdictio iplicaꝫ in eis. Si vō loq̄mur de po^a nāli. vt qbusdaȝ doctorib⁹: ꝛ mihi ēt cū eis posse pbabilr̄ teneri ꝙ sic. Rō vna est illa q̄ tacta est in argumēto ad opp^m q̄ōnis. nā in corpe illi⁹ obsessi erāt plures demones sil': vt dicit scriptura p qd ēt Ricar. 4. de tri. arguit ꝙ demones non hñt corpora. nā alias nō potuissent sil' plures eē in eodez. sentit igiꝫ ꝙ subalr̄ demones erant in corpe illius: q̄uis subalr̄ illabi aie nō possint: vt dī in ecclīasticis dogmatibus. ¶ P. Ut ali⁹ arguit mā ꝛ forma: q̄rū vtraqȝ ē q̄ta ꝛ dimēsiue in loco sūt in eodez loco. igiꝫ ꝛ duo spūs q tm̄ sunt in vno diffinitiue. ¶ P. Nō vī magis h̄ ipoße nālr̄ q̄ȝ ꝙ in eodē corpe sit aia hūana vt in mā quā informat: ꝛ angelus vt in loco. Sed istō est possibile: ꝛ de facto plaries cōtingit: vt pꝫ in obsessis. ¶ Ad arg^m in oppositū respōdeo negādo ꝯñaȝ. Ad pbationē dico ꝙ illa maior est falsa. pꝫ instātia. nā de⁹ sil' est cū multis que a se plurimū distant: ꝛ aia humana etiā simul cū pluribus partib⁹ corporis a se distātibus: nec tamē deus aut aia distat a se.

Ad p^m

Ad 2^m

Sco. li. 2. dis. 2. pte 2. q. 8.

Ochā q̄libeto p^o q̄ōne. 4.

ad arg^m in opp^m

¶ Distinctionis. III. IIII. ꝛ V. Questio. I.

TUper dist. 3^a ꝛ duab⁹ sequētib⁹ in qbus Magr̄ inqt quales creati fuerint angeli s̄ȝ bonitatē ꝛ malitiā: ꝛ de pctō malorū ac merito bonoꝝ. Quero vtrū angelus potuerit in aliquo istanti p̄ peccare vel mereri. Et arguit ꝙ nō. p̄ sic. In nullo istāti p̄ potuit angelus hēre aliquē actū volūtatis. igiꝫ in nullo istāti potuit angelus hēre actū voluntatis. igiꝫ in nullo istāti potuit angelus p̄ peccare vel mereri. ꝯña pꝫ. qa in volūtate ꝯsistit meritū ꝛ demeritū. Iuxͣ illō Aug. p̄ de li. ar. h̄ lex eterna icōmutabili stabilitate firmauit vt in volūtate meritū sit i beatitudie: qa ꝛ misia p̄miū ꝛ suppliciū. añs pbaꝫ: qa si deꝫ opp^m seqꝫ ꝙ poße fuit: vt in volūtate angeli eēt aliq̄ mutatio idisibil' q̄ nō eēt finis alicui⁹ trāsmutatiōis successiue: qd est ꝯ Cōmē. 6° phy. ꝯña nota est. ¶ 2° si in aliq̄ istāti potuit p̄ peccare. igiꝫ in istāti p̄ sui esse potuit peccare. ꝯña hec pꝫ: qa i istāti illo angelus hūit vl' saltē hēre potuit sufficiētē cognitionē boni ꝛ mali ꝛ libertatē eligēdi tam bonū q̄ȝ malū. igiꝫ si i aliq̄ istāti potuit: eq̄ hn̄ potuit in p̄. sed ꝯñs est falsuȝ: qa si peccauit in p̄ istāti nō potuit illō vitasse: ꝛ p ꝯñs nō peccauit. Iuxͣ illō Aug. 3. de li. ar. Quis enī peccat i eo qd nullo mō caueri pt. pbō ꝯñe. nō. n. p̄ns potuit illō vitare: qꝛ ipe nō p̄⁹ fuit: nec tūc: qꝛ tūc fecꝫ. ꝛ oē qd ē qn̄ ē ꝛc. nc p⁹ea: qꝛ iā p̄teritū fuit: ꝛ ñ potuit ñ fuisse.

p^m

cap. 14.

Cō. 32.

2^m

cap. 38.

Ad oppositū argr̄ sic. angelus malus peccauit in p̄ istāti sui eē. g̊ i aliq̄ istāti potuit p̄ peccare. ꝯña pꝫ. añs pbaꝫ p illū vbū Saluatoris dicentis de eo Joā. 8. Ille homicida erat ab initio ꝛ in veritate nō stetit. ꝛ h̄ ab initio ex quo creat⁹ est: vt exponit Aug. xi. super Gen. ad litteram: ꝛ allegaꝫ in hac distinctione. 3.

Oppo^m

8. c.

c. 28.

In hac. q. erūt articuli tres. Prim⁹ erit vtꝝ angelus potuerit in aliq̄ istāti ꝓ peccare vel mereri: qḋ directe q̄rit̄. Scḋs vtrū potuerit peccare in ꝓ istāti sui esse vl̄ demereri qḋ implicat̄ in argumēto vno q̄ōnis. Tertius vtrū de facto malus angelus peccauerit in ꝑncipio sue creationis seu ꝑmo instanti quo fuit.

ꝑmi⁹ art. diuisio

Pro articulo ꝑmo sciēdū est ꝙ qdā doctor modern⁹ opinat̄ ꝙ nulla volitio in angelis vl̄ in hoīb⁹ ē tota sil̄ ꝓducibil: ſ ꝗ̄z ptibil̄r ⁊ succesiue: ita ꝙ nō est aliqḋ istās ꝑ^m in q̄ voluntas vult aut in q̄ volitio ē in volūtate: q̄uis q̄lz volitio in aliq̄ instāti ꝑ͛o sit in volūtate: quēadmodū in formis corꝑalib⁹ que motu ↄtinuo acq̄runt̄. vbi grā. cū aliqd calefit motu cōtinuo nō est dare aliqḋ instās ꝑmū in quo calor sit in illo: q̄nimo an̄ qḋlz istās in q̄ calor ē in eo fuit calor aliqs ptibil in ipso. Verūtn̄ q̄libet calor ptibilis vel totalis exn̄s in ipso in aliq̄ istāti ꝑ fuit i eo. Et ſm̄ h̄ iste doctor hꝫ ponere ↄn̄ter: ⁊ ēt expꝑsse ponit ꝙ nec angelus nec hō potuit ꝑ peccare vl̄ mereri.

ꝑ^m ¶ Hāc ↄn̄ē suā vl̄ez ꝓbat m̄ltiplr̄. ꝑ sic. si aliq̄ volitio posset fieri in instāti poſe esset ꝙ aliqs peccaret in ꝑ istāti sui esse. ↄn̄a ꝓbat̄. vt in scḋo arg^o facto ad ꝑmā pte q̄ōnis. ⁊. s. ↄ. sil̄r. ⁊ ꝑter illā ꝓbatiōnē etiā ꝓbat̄ sic. si hoc sit poſe ponat̄ in eē. tūc arguo sic. illḋ peccatū est vitiū volūtatis. igit̄ nocet volēti. igit̄ adimit bonū aliqḋ a volūtate. igit̄ illud bonū adēptū ꝑfuit in volūtate: ⁊ per ↄn̄s ipa volūtas ꝑfuit in q̄ ꝑfuit illud bonū. igit̄ h̄ nō est ꝑ^m instās sui eē: ⁊ ita ex illo posito sequūt̄ ↄdictoria. s. ꝙ h̄ est ꝑ^m instās: ⁊ ꝙ h̄ nō est ꝑ^m instās. Iste est ex toto modus arguēdi Aug. i z. de ci. dei. vbi ꝓbat ꝙ nō pōt aliq̄ volūtas mala eē mala ab eterno. vide ibi ēt in ptib⁹ locis aliqs sili vtit̄ argumēto. Itē idē. z. de ci. dei. reprobat opiōnē illoꝝ qui dixerūt angelū peccasse i ꝑ͛o instāti moti auctē hel Joā. in cano. sua ꝑ^a dicētis. q̄m ab initio diabolus peccat. ⁊ dicit Aug. ꝙ nō itelligūt si nāle est: nullo mō eē pctm̄. vbi expꝑsse inuit ꝙ ex hoc ꝙ ponit̄ eē in ꝑ instāti: sequit̄ ꝙ sit nāle: ⁊ per ↄn̄s ꝙ nō sit pctm̄.

cap. 7. cap. 15. cap. 3.

z^m ¶ Scḋo si sic. aliqs posset mereri in ꝑ instāti sui eē. ↄn̄s falsum: q̄ nullus pōt mereri: nisi q̄n pōt iustitiā amittē. sed nō pōt iustitiā amittere in ꝑ istāti: q̄ tūc est. ⁊ oē qḋ est ⁊c̄. nec ꝑus: q̄ ꝑus nō fuit. igit̄ tūc nō pōt mereri: ita enī arguit Ansel. ḋ casu dia. Or angeli boni potuerūt peccare anteq̄̄ mali caderēt: q̄ si nō potuerūt peccare īḡt nō ptāte: ſ necessitate seruauerūt iustitiā. q̄re nō magis meruerūt seruādo iustitiā q̄̄ seruādo rōnabilitatē quaꝫ perdere nequiuerūt.

cap. 5.

3^m ¶ 3° tūc posito casu possibili aliqs inuitus ⁊ nesciō peccaret. ꝓbo. q̄ posito ꝙ deus in hoc instanti creet vnū angelū dādo sibi ꝑfectā cognitionē ⁊ libertatē arbitrij: ⁊ ꝑceptū ꝙ eliciat actū diligēdi deū quo citius poterit: ⁊ tn̄ cū h̄ suspēdat actū volūtatis angeli ꝑ hoc instās ꝑcise hoc posito iste in aliquo instanti diliget deū: q̄ talis dilectio ꝓducet̄ tota sil̄. sit ḡ illud instās. a. tūc sic. Inter h̄ instās ⁊. a. erit tps medium in q̄ iste angelus nō diliget deū. igit̄ in tpe illo omittet ↄ ꝑceptū: ⁊ velit nolit peccabit. Si dicat̄ ꝙ diliget i tpe imediato huic instāti. igit̄ dilectio illa ꝓducet̄ ptibil̄r ⁊ in tpe. sed tunc ↄ. ponat̄ ꝙ alius angelus nō ipeditus eliciat in h̄ instāti vnā dilectionē respectu dei: isti tūc duo actus duoꝝ angeloꝝ erūt eiusdē spēi. igit̄ si vnus ꝓducit̄ in tpe ⁊ alius: ⁊ eↄ. si vnus in instāti ⁊ reliquus: q̄ necesse est vt illud qḋ existit in aliquo idiuiduoꝝ spēi ex reb⁹ eēntialibus existat in oīb⁹ idiuiduis illi⁹ spēi: vt ait Com. z^o ce. Nec iuuat si dicat̄ ꝙ tale ꝑceptū nō pōt in illo casu dari a deo: q̄ nō ponat̄ ꝙ det adhuc sequit̄ ꝙ peccat ꝓp ingratitudinē expectādo per tps an̄q̄̄ deū diligat.

Co. 59.

4^m ¶ 4°. vt ꝑus aliquis posset mereri in instanti: ⁊ tunc sequeret̄ ꝙ possibile eēt eē duo merita eq̄lia: q̄ꝝ vnū oīb⁹ aliqs pib⁹ existētib⁹ ex pte vtriusq̄ merētis eēt in tpe: ⁊ aliud in istāti: qḋ est falsuꝫ: q̄m tūc nihil ꝓdesset cōtinuare meritū. ↄn̄a ꝓbat̄. q̄ ponat̄ ꝙ vn⁹ mereat̄ ꝑ istās tm̄ ⁊ ali⁹ ꝑ horā ceteri cōditiōib⁹ ⁊ circūstātijs pib⁹ in vtroq̄z: tūc meritū factū in vna hora est mai⁹ ⁊ nō in ifinitū: q̄ nullū finitū excedit ifinite finitū. sit igit̄ grā exēpli ꝙ sit in duplo mai⁹. tunc ponat̄ ali⁹ q ceteri pib⁹ mereat̄ ꝑ dimidiū vni⁹ hore tm̄. meritū isti⁹ tertij erit subduplū ad meritū scḋi merēdē. igit̄ erit eq̄le merito ꝑmi istātaneo. assūptū ꝓbat̄. q̄ meritū scḋi ꝑ ꝑ^a medietate hore est simplr̄ eq̄le merito tertij: qḋ ꝓbat̄: q̄ si scḋs habuisset iterruptionē aliquā iter illas medietates hore in q̄ merebat̄: tūc manifestū foret ꝙ meritū ei⁹ in vtroq̄z merēte eēt eq̄le merito tertij: sed nūc suū meritū est tātū q̄̄tū foret si eēt iterruptuꝫ: q̄ est cū ↄditiōib⁹ silib⁹. igit̄ ⁊c̄.

5^m ¶ 5° seq̄ret̄ ꝙ ꝑ pctō istātaneo deberet̄ alicui pena etna certa. ⁊ vltra. igit̄ posito casu possibili alicui⁹ pctm̄ de⁹ nō posset sufficiēter punire: qḋ nō vi ↄueniēs ↄcedē. ↄn̄a ꝓbat̄: q̄m q̄lz volūtas creata est nāe finite: ⁊ ꝑ ↄn̄s ↄuenit assignare maximā penaꝫ quā pt recipe vl̄ saltē ita magnā ꝙ nō poterit eā recipe. sit ḡ aliq̄ talis quā angelus nō pōt recipe. a. ↄstat ꝙ aliq̄ ꝓportio ē iter. a. ⁊ penā debitā ꝑ pctō istātaneo h⁹ angeli: q̄ vtraq̄z finita ē. sit igit̄ decupla: tūc sic. q̄cūq̄z tpe accepto. iste angelus pōt decies peccare ita grauit̄ sic fecit in vno istāti. igit̄ in q̄cūq̄z tpe finito pt mereri decies tales penas: ⁊ ꝑ ↄn̄s penā. a. ⁊ nō pt recipe penā. a. vt positū est. igit̄ ꝓpositū. assumptū aūt ꝓbat̄: q̄ in quocūq̄z tpe q̄̄tūcūq̄z ꝑuo posset ipse stāte eadē cognitiōe sufficiēti dimittere malā volitionēꝫ quo sic peccaret: ⁊ eam reassumere ꝑ^{ꝰ}sq̄̄ decies. imo quotiēscūq̄z voluerit hn̄s liberā volūtatē ⁊ nōdū cōfirmatus: q̄ nullā difficultatē patit̄ angelus in volēdo.

6^m ¶ 6° si sic: tūc hō vl̄ angelus posset hr̄e meritū in istāti: vt ꝑus dicebat̄: ⁊ tūc vltra sequit̄ ꝙ vnā volitionē bonā factā in instāti ↄtinuās per certū tēpus vniformiter in oīb⁹ cōditionib⁹ meret̄ ꝑmiū ifinitū intensiue: ⁊ cū tale ꝑmiū nō possit cape. seq̄t̄ ꝙ non possit sufficienter a deo ꝑmiari. ↄn̄tia ꝑma ꝓbat̄: q̄ sicut pro ꝑmo instāti extrīseco illius tēporis debet̄ merēti aliqḋ ꝑmiuꝫ ꝑcise: ita ꝑ q̄lz istāti seq̄nti illi⁹ tpis debet̄ aliqḋ ꝑmiuꝫ ꝑcise. igit̄ vl̄ ꝑ q̄cūq̄z istātiū sequētiū debet̄ ꝑmiū eq̄le ei qḋ hbet̄ ꝑ ꝑ: aut ꝑ q̄lz sꝑ mai⁹ ⁊ mai⁹: aut sꝑ min⁹: ⁊ q̄dcūq̄z det̄ seq̄t̄ ꝙ ꝑ oīb⁹ sil̄ hbent̄ ꝑmia eq̄lia ifinita: q̄ post qḋlz instās: ⁊ sil̄r an̄ qḋlz istās illi⁹ tpis sūt istā^a ifinita. Et iḋ si sꝑ mai⁹. igit̄ ifinita maiora ꝑ. Si sꝑ min⁹. igit̄ q̄cūq̄z dato in tpe illo an̄ ipm fuerūt ifinita pro q̄ꝝ q̄libet debet̄ mai⁹: ⁊ sic pꝫ ꝓpositū.

7^m ¶ 7° seq̄t̄ ꝙ ſm̄ legē cōem posset q̄s iuste puniri grauī⁹ ꝑ finitis pctis venialibus q̄̄ ꝑ maximo mortali in eodē tpe vl̄ maiori scḋo: q̄ ꝑ veniali vni⁹ istātis debet̄ aliq̄ pena ⁊ illa nō excedit ifi^{te} a pena debita ꝑ mortali. igit̄ totiēs poterit ſ multitudinē finitaꝫ eq̄ grauiter ⁊c̄.

8^m ¶ 8° seq̄ret̄ ꝙ in angelo q peccauit: ⁊ sil̄r in hoīe ꝑ meritū ⁊ demeritū fuerunt imediata: ita ꝙ nō fuit istās nec tps mediū: ⁊ vlteri⁹ cū vterq̄z istorū sꝑ q̄̄ stetit in iusti^a ⁊ meruit fuerit sapiēs: ⁊ q̄n peccauit fuerit stult⁹. seq̄t̄ ꝙ iter sapiaꝫ ⁊ stultitiā istoꝝ n̄ fuit me^m. s. trāsit⁹ ḋ vno i aliḋ: q trāsit⁹ nō fuit sapiēs neq̄z stult⁹: qḋ ē ↄ Aug. z. ḋ li. ar. vbi q̄rit vtꝝ ꝑm⁹ hō stulte vl̄ sapient recesserit a deo. ⁊ ḋteriat ꝙ nec sic. nec sic: ſ ē dare me^m. nā trāsit⁹ ipe nec sapiēs nec stult⁹ fuit. sic ēt ḋclat in exēplis aliqs. viḋ ibi.

cap. 52.

9^m ¶ 9°. ⁊c̄. ꝑ merito istātaneo deberet̄ augmētū charitatis. Cū igr̄ illi⁹ aug^{ti} sit certa ꝓpor^o ad chari^{tis} cōl. seq̄t̄ ꝙ i ipo q̄̄tūcūq̄z ꝑuo posset aliqs acq̄rē tātā chari^{tis} q̄̄tā habuit chr̄a: qḋ ē falsum. ꝓbat̄ ↄn̄a. q̄ in q̄cūq̄z tpe ꝑuo pōt totiēs subito velle q̄tiēs illud augmentū ↄtinet̄

in charitate

10m in charitate cõiũ:z seq̃ꝫ ꝯ̃ iferẽda. ⁋ 10° sequeret̃ ꝙ obes
set hõ ꝯtinuare actũ suũ meritoriũ:qꝛ ꝯstat ꝙ ꝓ illo de
bet̃ sibi certũ pmiũ:z ꝓ merito instãtaneo deberet̃ sibi ẽt
certũ pmiũ:ꝫ min⁹ sit.igit̃ grã exẽpli minus in decuplo.
cũ g̃.10.imo.100.tales act⁹ subitos posset ꝓducere in illo
tp̃e quo ꝯtinuat actũ vnũ posset acq̃rẽ mai⁹ pmiũ nõ ꝯti
11m nuãdo eũ.igit̃ obest sibi ꝯtinuare ip̃m. ⁋ xi° sequeret̃ ꝙ
aliq̃s nec̃io eẽt ociosus hñdo libertatẽ sũmã arbitrij:qꝛ
posito ꝙ de⁹ suspẽdat actionẽ vni⁹ angeli ꝓ vno istãti p̃
cise:tũc ille ꝑ vellet in aliq̃ istãti mediato:z ꝑ ꝯ̃ñs in tp̃e
12m medio eẽt ociosus. ⁋ 12° sequeret̃ ꝙ aliq̃s hñs per vnã
horã sũmũ meritũ sibi polem circa aliq̃d obm̃ posset in
eadẽ hora in decuplo plus mereri hñdo diuersos act⁹ cir
ca diuersa obta:vel ẽt circa idẽ itercalariter:z sic expedi
ret nõ ꝯtinuare actũ respectu vni⁹:qd̃ est f̃lm:qꝛ in h̃ ma
xime cõmẽdat̃ felicitas a pho.10.eth.qd̃ est maxime cõ
13m tinua. ⁋ 13° sequeret̃ ꝙ si aliq̃s peccaret venialr̃ ꝯtinuã
do actũ suũ ꝑ tp̃s in cui⁹ fine moreret̃.seq̃t ꝙ ꝓ q̃libet in
stãti illi⁹ tp̃is deberet̃ sibi aliq̃ pena in purgatorio:z si pec
catũ suũ foret mortale ꝓ q̃libet istãti sibi deberet̃ pena
ẽt aliq̃ in iferno:z ꝑ ꝯ̃ñs ifinita pena itẽsiue:ac per h̃ nul
14m lũ posset de⁹ punire sufficiẽter. ⁋ 14° si sit dare p̃m istãs
in quo volũtas vult siue in quo volitio est in volũtate.
igit̃ vel h̃ erit de volitiõe libere ꝓducta a volũtate vel
de ea que nãlr̃ ꝓducit̃:que si nec̃io seq̃t ad aliq̃ apphẽ
Cõ.32. sionẽ nõ dliberatã:qꝛ oĩs mutatio subita finis est succes
siue.per Cõmẽ.6° phy.sꝫ cũ volũtas libere ꝓducit voli
tionẽ sua p̃° ꝓductio si aliq̃ sit p̃° nõ est tũc finis successi
ue mutatiõis imẽ͛ pcedẽtis.igit̃ zc̃.nec de volitiõe nãlr̃
sequẽte apphẽsionẽ alicui⁹ obti.v.g.btitudinis aut alte
ri⁹ alicui⁹ placibilis:qꝛ si est dare p̃m instãs in quo itells
cogitet de tali volito sit illd̃ a.igit̃ nec p̃m istãs in quo vo
lũtas vult illud.assũptũ ꝓbat̃:qꝛ cogitatio noua vel li
bere carẽt:z tũc nõ eẽt finis mutatiõis successiue ꝯ̃ pal
legatã auc̃tẽ Cõmẽ.aut illa cogitatio actualis gñaret̃ nã
liter ab aliq̃ sp̃e imaginatiua.Et tũc vel est aliq̃ spẽs de
bilissima z minima ipsi⁹ a.in v̄tute imaginatiua que põt
agẽ in itellectu:vel est maxia q̃ nõ põt:nõ põt dici p̃m:qꝛ
si sic sit illa minima q̃ põt b.z itẽsio quã põt cãre sit c.igit̃
aliq̃ alia spẽs in imagiatiua debilior q̃ b.põt cãre in in
tellectu aliq̃ itẽtionẽ dbiliorẽ q̃ c.sic.n.est in alijs actio
nib⁹ nãlib⁹:ꝙ si aliq̃ v̄tus põt mouẽ aliq̃d aliq̃ velocita
te:v̄tus mior põt mouẽ illd̃ tardi⁹:qd̃ ꝓbat̃ ex h̃ ꝙ illd̃
motũ põt moueri tardi⁹ a v̄tute dbiliori:z sic seq̃t ꝙ nõ
sit aliq̃ debilissima z mima spẽs in imagiatiua potẽs cã
re in intellu cogitationẽ actualẽ de a.relinq̃t̃ g̃ ꝙ sit alia
maxia que nõ põt z q̃lꝫ itẽsior põt agẽ in itellectũ.Ex h̃
ꝓbat̃ ꝙ nullũ est p̃m istãs in q̃ spẽs imagiatiua agit in in
tellectũ:z ꝑ ꝯ̃ñs nec cogitatiõis in itellu si cogitatio silr
a sp̃e imagiatiua cãet̃:qꝛ si sit aliq̃d tale p̃m istãs:sit istãs
p̃ñs.tũc sic.spẽs imagiatiua agit nũc i itellu nãlr̃ z nõ li
bere.igit̃ nec p̃ est ista spẽs satis fortis ad agẽdũ:qꝛ si p̃°
fuisset satis fortis prius egisset.igit̃ est aliq̃ spẽs minima
seu debilissima in imaginatiua que põt agẽ in itellectũ:
cui⁹ oppo͛ iã ꝓbatũ est.igit̃ nõ est aliq̃d p̃m istãs in quo
spẽs z imagiatiua agit in itellectũ:ac per h̃ nõ est aliq̃d
p̃m instans quo itellect⁹ cogitat cũ sua cogitatio sit natu
raliter a specie imaginatiua:z sequit̃ p̃ncipale ꝓpositũ.

ꝯ̃ hiber nicum ⁋ Hec op̃io mihi nõ appet v̄a:iõ ꝑꝑ ip̃as z ꝑꝑ missionẽ ad
ar͛ pono ꝯ̃nes.3. p̃° est.ꝙ pole est aliq̃ volitionẽ idiui
sibilr̃ seu sil̃ totã ꝓduci. 2° est.ꝙ pole est aliq̃ volitio
nẽ successiue z ptibilr̃ ꝓduci. 3° ad arti͛ directe ꝙ ãge
p̃° ꝯ̃ lus potuit in aliq̃ instãti ꝑ peccare. ⁋ Primã ꝓbo rõni
p̃m bus q̃busdã alioꝝ satis ꝓbabilib⁹:vt mihi vĩ ꝑ sic.pole
est charitatẽ alicui⁹ sil̃ totã corrũpi.igit̃ pole est aliq̃ vo

litionẽ sil̃ totã ꝓduci.añs ꝓ̃.nã pole est ꝙ aliq̃s hñs cha
ritatẽ peccet ꝑ mortalr̃.p.tõ ãt mortali tota charitas sil̃
corrũpit̃ vt oẽs ꝯcedũt.ꝯ̃ñia pꝫ:qꝛ nõ ꝑus ꝑ pctm̃ corrũ
pit̃ charitas q̃ pctm̃ illud sit vt certũ est.alias pena pce
deret culpã:nec ꝑus pctm̃ illd̃ ẽ q̃ ip̃a corrũpat̃:cũ nõ se
cõpatiant̃ i eõde de lege cõi.sil̃ g̃ charitas ꝑ nõ ẽ z culpa
2m mortalis ẽ:z h̃ ꝓpo͛. ⁋ 2° pole ẽ noti⁴ᵐ tã sensualẽ q̃ i
tellectualẽ totã sil̃ ꝓduci.igr̃ z volitionẽ.ꝯ̃ñia pꝫ.tũ qꝛ nõ
magis ẽ potẽs itells aut sẽsus re͛ sui act⁹ q̃ volũtas re͛
sui.tũ qꝛ posita sufficiẽti noti͛ de obto placibili sil̃ poni
põt volitio circa illd̃.Añs ꝓbo ex eo ꝙ aliq̃d visibile exi
stẽs in tenebris si subito lumẽ cãet̃ in medio:sic pole ẽ.
subito cãbit visionẽ in visu.posito ꝙ sit aliq̃s ꝓximus z
Cõ.28. disposit⁹. ⁋ Ad h̃ ẽt ẽ auc̃tas expssa Cõmẽ.3.de aĩa.vbi
ait.ꝙ sentire est ꝑ se actio pfecta z sine tp̃e z absq̃ꝫ eo ꝙ
pcedat ip̃m actio diminuta:z idẽ statĩ dicit de itellig̃:
z ꝯcludit ꝙ Ari.itẽdit ibi declarare cãm ꝑꝑ quã itellus
Rñsio itelligit sine tp̃e. ⁋ Ad hãc auc̃tẽ r̃ndet̃.o.ꝙ itellus Cõ
mẽ.in p̃dicta auc̃te z alijs silib⁹ est ꝙ q̃uis hõ actiões.s.
sentire z itellig̃ itẽdant̃ ex aliq̃ cã ꝑ aliq̃d tp̃s.in termi
no tñ illi⁹ tp̃is z in oĩb⁹ istãtib⁹ sequẽtib⁹ dĩr eẽ pfecta
in sua sp̃e q̃ñ est in aĩa pfcã ges:nec tũc requirit actionẽ
successiuã imediate pcedẽtẽ.z h̃ itelligit ꝑ h̃ qd̃ ait.ꝙ il
las actiões nõ pcedit actio dimiuta.s.nec̃io z imediate.
ꝯ̃ rñsio nem Sꝫ h̃ glosa nullo mõ ẽ ad mẽtẽ Cõmẽ.aut phi quẽ expo
nit Cõmẽ.ibidẽ.qd̃ pꝫ.nã phs ibi vult dare diiã iter trã
T.c.28. smutationẽ sensus.cũ de nõ actu sẽtiẽte fit actu sentiẽs:
z itellect⁹:cũ de nõ actu itelligẽte fit actu itelligẽs:z trã
smutationẽ rerũ nãliũ.nõ g̃ accipit actiões illas s̃m ꝙ
sũt iã ꝓducte z in gete:sꝫ s̃m ꝙ sũt in sensu vel in itelle
ctu z acq̃runt̃ post:q̃uis fuerũt:z h̃ mãifeste pꝫ ex v̄bis
T.c.28. phi s̃m lrãm quã Cõmẽ.exponit.sũt.n.h̃.z videm⁹ sensa
tũ facẽ sentiẽs in actu postq̃ erat in po° nõ patiẽdo alte
rationẽ:z in h̃ qd̃ dic̃ nõ patiẽdo alterationẽ inuit diiãs
quã itẽdit:vñ z sine medio subdit.Et iõ iste ali⁹ modus
mot⁹ est.mot⁹.n.est actio.nõ ãt pfectio.actio aũt simplr̃
Cõ. 28. est ali⁹ mot⁹ z actio pfecti.vbi Cõmẽ.exponẽs.videmus
ingt zc̃.i.Et qꝛ videm⁹ sensibile facẽ sentiẽs in actu post
q̃ fuit in po° nõ ita ꝙ sentiẽs apud exitũ de po° in actũ
trãsmutet̃ aut alteret̃ zc̃.Itẽ infra.Et cã ꝑꝑ quã isti mo
tui ꝯuenit trãsmutatio.illi aũt nõ:est qꝛ ille mot⁹ cui ac
cidit trãsmutatio est actio nõ pfecta z via ad cõplemen
tũ.Ille aũt est actio pfecta:imo cõplementũ.Ex his aũt
pꝫ.ꝑ ꝙ sic dicebat̃ loq̃t de talib⁹ actiõib⁹:nõ s̃m ꝙ sunt
ꝑus facte zc̃.vt dicit rñsio:sꝫ s̃m ꝙ fiunt z exeũt ad actũ
2 postq̃ nõ fuerũt. ⁋ Scd̃o qꝛ sic nõ sũt actiões ipfecte z
successiue:ac q̃si vie ad cõplemẽtũ:sꝫ pfecte z cõplete:z
ꝑ ꝯ̃ñs idiuisibiles z sil̃ tote:z s̃m hũc itellectũ.loq̃t etiã
cap.4°. phs.10.ethi.vbi dicit.ꝙ visio z delectatio sũt de numero
totoꝝ z pfectoꝝ. ⁋ Aduertẽdũ tñ ꝙ q̃uis talia ꝯtingat
fieri simul tota.nihilominus tñ ꝯtingit ẽt vt aliq̃ñ fiant
ptibilr̃:vt patebit in ꝯ̃ne sequẽti:sed h̃ nõ per se ꝯuenit
Cõ. 28. eis:neq̃ꝫ semp.z h̃ ẽt notauit Cõmẽ.subdẽs. vbi.s.3° de
aĩa.Et cũ ita sit iq̃uit.s.ꝙ sentire z itellig̃ sũt actiões ꝑ
fecte:eẽ in itellectu actionẽ ipfectã accidit ei ꝑꝑ mãꝫ.
nõ s̃m ꝙ est actio:z cũ accidit h̃ actioni necesse est aliq̃
actionẽ eẽ liberatã ab h̃ accñte.Ex quo vt pꝫ ẽt ꝯcludit
ꝙ necesse est aliq̃ actionẽ eẽ vel eẽ posse nõ ipfectã z
cap.4° diminutã:qd̃ est ꝓpositũ. ⁋ Huic ẽt cõcordat phus.10°.
ethi.per cui⁹ dctm̃ ibidẽ ꝓbat̃ ẽt p̃ñs ꝯclusio.cũ ait.ꝙ cõ
tingit delectari in nõ tp̃e:z in ip̃o nũc:z ꝙ delectatio est
3m totũ aliq̃d. ⁋ 3° sic.chr̃s habuit s̃m aĩam actũ meritorie
dilectionis que ꝑ nullũ tp̃s aucta fuit.igr̃ habuit volitio
nẽ totaꝫ sil̃:z nõ ptibilr̃ ꝓductã.ꝯ̃ñia pꝫ:qꝛ si successiue z
ptibilr̃ fuiss̃ dilectio illa ꝓducta maior vl̃ itẽsior i eo di

lectio fuisset in fine illius tpis ꝙ̃ in medio.añs ꝟo pbaṫ auctio⁹ magri.d.li°.3°.d.18.ꝙ cbꝛs ab ipa ꝯceptōe meruit per charitatē iustitiā ⁊ alias ṽtutes:⁊ sequiṫ ꝙ tāta plenitudo carismatū in eo fuit ꝙ in eis pficere nō potuit:⁊ iō melioꝛ ipsi⁹ aia fieri nō potuit ꝙ̃ ab initio sue ꝯditionis extitit. Itē Grego.quē ibidē allegat magr.d.nō hūit oino cbꝛs iuxta aīe meritū quo potuisset pficꝰ. igiṫ nec ei⁹ meritū vel meritoria volitio augeri.

Rñsio

Ad istud doctoꝛ iste rñdet ꝙ illud meritū nō habuit cbꝛs a volūtate humana:sʒ per creationē:⁊ iō nō ex hꝰ legꝰ ꝙ actus volitionis nālr pducte fiat in istāti.

Contra rñsionē

Cōtra.hꝰ nō pōt stare fm dcā ei⁹:qꝛ fm ipm nullus act⁹ est alicui⁹ meritū a quo nō efficiṫ.igiṫ si nō ab aia cbꝛi ille act⁹ pduct⁹ fuit nō fuit meritū aīe cbꝛi.esto ꝙ posset dici ꝙ fuisset meritū cbꝛi pp ei⁹ diuinitatē a quo fuisset pduct⁹:vt ipse vꝫ velle dicꝰ.nūc aūt auctes pdicte dicūt ipm meruisse fm aiam.igiṫ fm isti⁹ doctrinā ab aia pductus fuit.

Confir°

Pꝫ. Cbꝛs meruit:⁊ ꝯstat ꝙ nō fm diuinitatē.igiṫ fm humanitatē.⁊ si sic igiṫ fm aiaʒ:⁊ per ꝯñs illō meritū fuit ab aia ei⁹.

2° ꝯ

Scdaʒ ꝯnē pbo ꝑ sic.ꝯtingit volitionē itendi.igiṫ ꝯtingit volitionē ptibilr pduci.ꝯña pʒ.nā itēsio forme nō fit nisi p additionē noue ptis forme:vt pbatū est in ꝑ di.17.añs pbaṫ:qm̄ ꝯtingit in aliq̄ intēdi notitiā vꝉ estimationē de bonitate rei alicui⁹ quā desiderat:vtpote codicis p diligētioꝛē examinationē sue pulcbritudinis vel veracitatis:aut eq per maioꝛē experientiā sue foꝛtitudinis aut sue velocitatis.igiṫ ⁊ ꝯtingit desideriū de ipa intēdi:⁊ pʒ ꝯñtia.qm̄ vt dicit Cōmē.12.meta ⁊ nos ita ēt expimur.ꝙ̃to magis qō desideraṫ estimatū fuerit mai⁹ bonū:tāto desideriū maius erit.

Cō.36.

2ᵐ

2° ꝯtingit aliq̄ volitionē ptibilr coꝛrūpi.igiṫ ꝯtingit aliq̄ partibilr pduci.ꝯña pʒ.añs pbaṫ per experientiā.experiṫ.n.qs ꝙ aliqñ itēse ⁊ feruēter desiderat aliq̄ rē nō habitā:aut in habita delectaṫ ⁊ cōplacet:⁊ paulatim tepescit ⁊ reuertiṫ talis cōplacētia vel desideriū ⁊ tādē cessat:talis aūt remissio nō ꝯtingit absq̄ successiua coꝛruptiōe dcōꝝ actuū.

3ᵐ

3° pōle est visionē coꝛpoꝛalē ⁊ ēt itellectualē ptibilr acq̄ri.igiṫ ⁊ volitionē.ꝯña pʒ:tū qꝛ nō magis appet repugnantia ex pte volitiōis ꝙ̃ visionis:⁊ maxime itellectualis:tū qꝛ frequēter ad clarioꝛē ⁊ pfectioꝛē notitiā rei sequiṫ itēsioꝛ volitio:vt.s̄.tactū est.añs pʒ:cū aliqd ꝑ visuʒ a remotis appropinquat vidēti ⁊ fm maioꝛē appropinq̄tionē clarius vꝫ.Itē cū visibile remissuʒ actu visuʒ ꝯtinue intēdiṫ ⁊ clarius ac pfecti⁹ vꝫ in quo casu euidēti⁹ pōt argui ꝙ visio fiat ptibilr.nā ꝯtinue noue ptes coloꝛis fm itēsionē gñanṫ in eodē subto ꝑ cū pcedentib⁹:⁊ illo vtiq̄ sicut ⁊ alie videnṫ ⁊ nō ꝑus videnṫ ꝙ̃ sint.certū est:nec ꝑus sunt ꝙ̃ videanṫ.pʒ p Aug.14.de tri.dicētē quedā cognoscibilia simꝉ cū cognitiōe eē icipiūt:velut si aliqd visibile qō oino nō erat ante oculos nr̄os oꝛiaṫ cognitionē nostrā vtiq̄ nō pcedit:aut si sonet aliqd vbi adest auditoꝛ simꝉ pfecto incipiūt eē simulq̄ʒ desinūt ⁊ sonus ⁊ ei⁹ auditus:⁊ istud qō vltimo positū est optime valet ēt ad ꝑncipale ppositū.nā sicut locutio exterioꝛ successiue foꝛmaṫ sic ⁊ audit⁹ successiue gñaṫ.pʒ ēt hui⁹ rōne.nā alias actiuū nāle staret per tēp⁹ in sufficiēti dispōne ad passuʒ sufficiēs ceteris reqsitis ꝯcurrētib⁹ anteꝙ̃ ageret.simul ḡ duʒ ille ptes coloꝛis fiūt videnṫ:⁊ sicut successiue fiūt sic successiue videnṫ.⁊ ꝯstat ꝙ non ea visione pcise qua ꝑoꝛes videbanṫ:sicꝰ pʒ ex auctē ꝑallegata.⁊ ēt rōne:qm̄ visio vni⁹ rei nō pōt nālr fieri visio alteri⁹.igiṫ aliq̄ visione ptiali.nō aūt ꝑexptē:qꝛ nulla visio nālr pcedit reʒ visaʒ cū q̄libet a re visa causeṫ fm Aug.xi°.de tri.Et sīr li°.14°.vbi.s̄.ꝑximo.

C.11°.10°

ca.3°

Itē in alio exēplo efficaciter idē ꝯuinciṫ.Si.n.ad magnū visibile cui⁹ ptē tñ qs videat per aliqō foramē moueaṫ motu ꝯtiuo ante foramē illō vbi.g.a dextro in sinistruʒ:pars ꝑ⁹ visa successiue exibit oppositionē oculi ⁊ occltabit sibi:⁊ alia ꝑus nō visa succedet:⁊ qꝛ ꝯstat ꝙ succedēs nō videbiṫ visiōe pcedētis:nec ipa tota sīl succedat:sʒ p ptē añ ptē:seqꝰ ꝙ noua visione ptibilr ⁊ successiue acq̄sita videbiṫ:qō est pbādū.

Obōes ꝯ 2ᵐ ꝯᵈ

Cōtra istā ꝯnē sūt rōnes aliquoꝝ tenētiū ꝙ act⁹ diligēdi sit ipartibilis oino:q̄rū ꝑ⁹ est:qm̄ si eēt ptibilis:⁊ p ꝯñs in ifinitū diuisibilis in remissi⁹.seqꝰ ꝙ in dilectiōe q̄ qs diligit deuʒ ꝯtineaṫ aliq̄ ps remissioꝛ ⁊ iperfectioꝛ actu dilectiōis:q̄ qs diligit muscā.⁊ cū quelibet ps dilectiōis sit dilectio:seqꝰ ꝙ aliq̄ dilectio dei sit iperfectioꝛ vel saltē minus pfecta dilectiōe musce:qō vꝫ absurdū.

ꝑᵐ

2ᵐ

2° sequereṫ ꝙ qs sīl idē obm diligēt pfecte ⁊ ipfecte:toto sigdē actu pfecte:⁊ pte act⁹ ipfecte.Et sic btā virgo ita ipfecte deū diligēt:sicꝰ vn⁹ ali⁹ minime deo car⁹.

3ᵐ

3° sumanṫ due dilectiōes diuersarū rōnū:⁊ q̄ro an qōlibet idiuiduū vni⁹ illaꝝ spērū est pfecti⁹ q̄libet idiuiduo alteri⁹ spēi:aut nō.si nō.igiṫ spēs nō sūt sicꝰ nūeri.ꝯ pbm.8° meta.si sic.igiṫ vni⁹ illaꝝ dilectionū q̄lʒ ps pfectioꝛ est alia dilectiōe.⁊ vlteri⁹ cū q̄lʒ ps hēat in se ptes ꝓpoꝛtionales ifinitas.seqꝰ ꝙ q̄lʒ ꝯtinet in se ptes infinitas:q̄rū q̄lʒ est pfectioꝛ alia certa dilectione:vtpote illa altera ꝑ⁹ sumpta:⁊ si sic:q̄lʒ igiṫ est ifinite pfecta:qō ē fīm.

T.c.10.

Ad ꝑᵐ

Ad ꝑᵐ dōm ꝙ in vltimo ꝯñte cōpō pōt accipi fm ꝓpoꝛtiōalitatē:vt sit sensus:ꝙ aliq̄ dilectio dei est min⁹ ipfecta i sua spē ꝙ̃ sit aliq̄ dilectio certa data musce in spē sua.⁊ i illo sensu ꝯñs nō est icōueniēs:⁊ pōt 2° accipi fm ꝓpoꝛtionē vni⁹ ad alterā:⁊ tūc nego ꝯñaʒ:loquēdo de pfectione nāli:nō de gratuita.dico.n.ꝙ q̄lʒ ꝙ̃tūcūq̄ʒ remissa dilectio dei pfectioꝛ est ꝙ̃tūcūq̄ʒ itēsa dilectiōe musce:sicꝰ q̄lʒ ꝙ̃tūcūq̄ʒ remissa itellectio albedis pfectioꝛ est ꝙ̃tūcūq̄ʒ pfecta vel itēsa de nigredine.

Ad 2ᵐ

Ad 2ᵐ dōm ꝙ ly.ipfecte pōt capi duplr.vno mō negatiue:ita ꝙ ly in.equaleat negatiōi:vt sit sensus ꝙ qs pfecte diligeret deū ⁊ nō pfecte diligeret deū:⁊ tūc ꝯñaʒ nego.nec pbatio valʒ ad hūc sensuʒ:vt pʒ.alio mō pōt capi remisse vt sit sēsus ꝙ pfecte vꝉ itēse ⁊ remisse diligeret deū:⁊ sic adhuc pōt negari ꝯña:ꝙ̃uis possit ꝯcedi ꝙ itēsa ⁊ remissa dilectione diligit deū:sicꝰ ēt ꝯcedi pōt ꝙ idē subm est calidū caloꝛe itēso ⁊ caloꝛe remisso:q est ps itēsi:⁊ tñ ex cōi vsu nō ꝯcediṫ ꝙ idē ē itēse ⁊ remisse calm:qcqd ꝯcedēdū foꝛet de ṽtute fmonis:sicꝰ dcm̄ est in ꝑ di.17.vbi q̄riṫ an itēsio coꝛpalis foꝛme fiat p acq̄sitionē noue ptis foꝛme.art.2° in rñsione ad 6ᵘᵐ rōnē alteri⁹ opi.si qs aūt velit ꝑ⁹ eūdē sensum faceꝰ cū 2° de quo nolo ꝯtendꝰ:tūc ꝯcedo ꝯñtiā:⁊ ꝯñs tam ꝑᵐ ꝙ̃ 2ᵐ:nec tñ ex illo 2° seqꝰ ꝙ btā virgo nō pfecti⁹ diligat ꝙ̃ ille minime deo carus:ꝙ̃uis ēt ⁊ illa 2° ꝯña nō valeat de vir.ser.pp ly sicꝰ.qō hʒ vim ꝯfundēdi:⁊ iō hꝰ est falsa.aliq̄ dilectio ṽginis est ita remissa vꝉ parua:sicꝰ dilectio illi⁹ mime deuoti:qm̄ q̄libet dilectiōe vꝉ pte dilectiōis ṽginis est aliq̄ ps dilectiōis mime deuoti remissioꝛ:⁊ pp eādē cāʒ nō est ēt eꝯ ꝯcedēdū ꝙ aliq̄ ps dilectiōis illi⁹ sit ita remissa sicꝰ ps dilectionis virginis.

Ad 3ᵐ

Ad 3ᵐ dico ꝙ qōlʒ idiuiduū spēi pfectioꝛis ē pfecti⁹ q̄lʒ idiuiduo ipfectioꝛis spēi.⁊ vlterius ꝯcedo ꝙ q̄libet ps dilectiōis pfectioꝛis spēi ꝯtinet ifinitas ptes:q̄rū q̄libet est pfectioꝛ ⁊c̄.sʒ nego ꝯñtiā qua ifertꝰ.igiṫ est infinite pfecta:⁊ rō est:qꝛ cōpatio fit iter ea que sūt alteri⁹ rōnis:in qb⁹ nō valet talis ꝯña:sicꝰ declaratū est in.q.pxīe allegata in rñsiōe ad 8ᵘᵐ rōnē opi.alteri⁹.vñ sīles rōnes pñt fieri ꝙ nlla coꝛpalis foꝛa sit ptibilr acq̄sibiꝉ loq̄ndo de ptibilitate itēsiua:cui⁹ opᵐ:vt puto:ē i ꝑ.d.17.sufficiēter ostēsum.

3° ꝯ

3ᵘᵐ ꝯnē pbo sic.pōle fuit angelū anteꝙ̃ peccauit habere charitatem.⁊ pmū eius peccatuʒ fuisse

mortale.igit̃ poſe fuit vt in aliq̃ inſtanti p̊ peccaret.ꝯña pꝫ:qꝛ añte poſito in eē ſequit̃ ꝙ in inſtanti aliquo p̊ pec cauit.ſ.in eo quo p̊ eiꝰ charitas nō fuit.añs ſm oēs verū eſt ꝛ p̊fertiꝫ ſm docto.opi.oppoſite.cū ēt teneat ꝙ de facto angelus fuit creatus in charitate ꝛ eā per pctm̃ perdidit:ſicut pꝫ liº ſuo.2.d.3.ꝙ aūt illud fuerit p̊m pctm̃ quo ꝑdidit charitatē certū eſt ſm oēs.

2ᵐ ¶ 2º aliq̃ volitionē malā potuit angelus ſil' totā de nouo elicē ꝛ anteq̃ illā eliceret nullo mō alias peccaſſe.igit̃ potuit in aliq̃ inſtāti p̊ peccare.ꝯña eſt euidēs:ꝛ añs quo ad p̊m ꝑtē pꝫ.tum ex pºꝯne:tū qꝛ volitiōi ſiue bone ſiue male nō repugnat totā ſiml' eē ēt ſm opi.oppoſitā que ꝯcedit ꝙ poſtq̃ eſt ꝑfecta durat ſine motu ꝛ augmētatione nec agenti repugnat totā ſiml' ꝓducē:cū nec nãli agēti repugnet:ꝗnimo vbi nō eēt repugnātia qḋ ſucceſſiue facit faceret totū ſil:ꝛ poſe fuit in voluntate angeli nullā reſiſtentiā eē reſpectu male volitiōis.igit̃ ꝛ ipſe potuit ꝓducē totā ſil. Nūc eēt rñdēdū ad rōnes op.alteriꝰ:ſꝫ qꝛ plures ex eis iplicāt difficlatē ꝑtinētē ad arᵐ ſequē.iō vſq̃ tūc differant.

2ᵘˢ arti. **Quantū** ad 2ᵐ artiᵐ eſt ēt diuerſitas opi.ꝛ vtriq̃ parti fauent multi.mihi aūt vꝫ ꝙ ꝓbabilius dicāt tenētes ꝙ angelus potuit in p̊ inſtanti mereri ꝛ potuit ēt peccare.rō que mouet me eſt:qm̃ oē qḋ hūit

p̊ᵐ angelus qñ peccauit nec̃io reqſitū ad h̄ ꝙ poſſet peccare habuit vel potuit hr̄e in p̊ inſtāti.igit̃ ꝛ in p̊ iſtāti potuit peccare:ſilr oē qḋ habuit angelus qñ meruit reqſitū ad poſſe mereri habuit vel hr̄e potuit in p̊ inſtāti.igit̃ ꝛ poſſibile fuit ipm̃ mereri.ꝯña vtraq̃ clara eſt:ꝛ añs facilr declarat̃.nā ex ꝑte itellectꝰ eq̃lē ꝛ eandē habuit notitiā vel hr̄e potuit cū notitia ſit ꝓducibilis in inſtāti:vt prehabitū eſt:ꝛ cuiuſlibet talis oēs ꝑ ſe cāe potuerit eē in p̊ iſtāti:ſic pꝫ diſcurrēdo:ſilr eque potēs ꝛ libera fuit volūtas in pnº ſic tūc:ꝛ grām potuit ita deꝰ tūc infundē ſicut poſtea. Qḋ dcm̃ eſt de notitia ꝯfirmat̃ ex itentiōe Aug.

cap.10. 2º de ci.dei.vbi dic̃.ꝙ nullo mō ſm ſpatiū tp̄is p̊us erāt ſpūs illi tenebre quos angelos dicimus:ſꝫ ſil' vt facti ſūt:lux facti ſunt:nō tm̄ ita creati vt quoquo mō viuerēt:ſꝫ ēt illuminati vt ſapiēter beateq̃ viuerēt.ab hac illuminatione auerſi qdā angeli nō obtinuerunt excellētiā ſapientis beate vite que ꝓculdubio nō niſi eterna eſt:eternitatiſq̃ ſue certa atq̃ ſecura.Ex his pꝫ ꝙ eā ſapiam ꝛ notitiā a qua mali ceciderūt ipſi in ſuo initio habuerūt. Qḋ vō dcm̃ eſt de ptāte ac libertate ſue volūtatis nō cadit in dubiū.

2ᵐ ¶ 2º chāis ſm aiam meruit in p̊ inſtāti ſue creationis.igit poſe fuit ꝙ angelus in p̊ iſtāti meruerit:ꝛ ſilr ꝙ peccauit.ꝯña pꝫ.añs ꝓbat̃ ex itētione magri.3º ſen.di.18.vbi vult ꝙ chāis ſm aiaꝫ ab initio ſue ꝯceptionis meruit nec ꝓfic̃ in meritis potuit:ſicut ꝓbat ibidē auc̃te Greg.nec pōt gloſari ab initio.i.imediate poſt initiū:qꝛ vel meruiſſet imediate poſt in inſtāti:ꝛ tūc iſtāti imediatū fuiſſet inſtās:aut in tp̄e imediato:ꝛ tūc ꝓfeciſſet in merito ꝯtra magrm̃.

Scđo Tho. pº pte. q. 63.art.6. ¶ Cōtra iſtā ꝑtē plures fiūt rōnes.due tñ ſūt potiores:ꝛ arguit̃ p̊ ſic.ſi peccaſſet in p̊ iſtāti deꝰ fuiſſet cā ſui peccati:ſꝫ ꝯñs ē ipoſe.g̊ ꝛ añs.ꝯña ꝓbat̃:qꝛ oīs opō que ſil' icipit cū eē rei eſt ei ab agente a

2ᵐ quo hꝫ eē:ſic moueri ſurſuꝫ eſt igni a gñante. ¶ 2º angelus nō potuit in p̊ inſtāti hr̄e ꝑfectā deliberationē.igit̃ nec in p̊ inſtāti peccare.añs ꝓbat̃:tū qꝛ deliberatio reqrit ꝯſiliū ꝛ ſyllm̃ practicū q nō pōt eē niſi circa futura ꝛ ex ꝓpōnibꝰ de futuro:tū qꝛ ad talē deliberationē nec̃io

Aureolꝰ li.2.di.4.q.2. reqrit̃ determinata ſnīa intellectꝰ ſequēs oppoſitas eſtimatiōes.nā ꝑfecta delibatio eſt diſcurſus accipiēs vtrāq̃ partē ꝯdictiōis.ꝛ hic eſt ꝙ bruto non iputat̃ actus:qꝛ eſtimationes de vtraq̃ ꝑte ꝯdictionis hr̄e nō pōt.angelus aūt nō potuit hr̄e in p̊ inſtāti ſniaꝫ ſequētē eſtimationes oppoſitas vt intelligat ꝯnem affirmatiuā vt in vno pnº ꝛ negatiuā in alio.alias illas habuiſſet ſil:ꝛ per ꝯñs ſil' habuiſſet oppoſitos ſyllogiſmos.

Ad p̊ᵐ ſ. Thome ¶ Ad p̊ᵐ ſi ꝯñs itelligat̃ ſic ꝙ deꝰ fuiſſet cā imediata ꝛ totalis illiꝰ peccati:aut fuiſſet angelo cā eliciēdi illū actuꝫ malū:in quoꝝ altero ſenſu ipm̃ dꝫ icōueniēs reputari:ꝛ in quo ſenſu nō ꝯcedit̃ deū eē cām pctōꝝ:nego ꝯñam illā.Et ad ꝓbōnē dico ꝙ qcq̃d ſit de opōne nãliter ꝯñte de qua ēt non eſt vera ꝓpoſitio aſſumpta:vt alias videbit̃.de libere tamē elicita nō hꝫ apparentiā.

Sco.i re porta.liº. 2.diſti.4. cap.4. ¶ Cōfirmat̃ rñſio:qm̃ vt dicit quidā doctor hanc ꝯñtiaꝫ ſnialr Aug.vꝫ negare.2.de ci.dei.vbi dicit.ꝙ illi qui dicunt ꝙ diabolus nunq̃ fuit cū ſanctis angelis btūs.illa.ſ.beatitudine ipfecta nō excellenti ꝛ eterna de qua in pnº ꝓxime allegate auc̃tis locutꝰ eſt.ſuo recuſans ſubditus eē creatori ꝛc̃.nō ꝯſentiūt manicheis qui ſentiunt ꝙ diabolus ſuā quādā ꝓpriā tanq̃ ex aduerſo quodā pnº habeāt nãm mali:ita ꝙ ſm Aug. nō ſequit̃ ꝙ ſi peccauit ab initio fuit ex aduerſo ꝛ malo pnº:ac ꝑ h̄ ſtāt ſiml' ꝙ peccauit ab initio:ꝛ tñ fuerit ꝓductꝰ a deo bono:qui nō fuerit cā mō p̊dicto ſui peccati.Et

cap.32. h̄ expꝛſſe ꝯfirmat̃ ex eo qḋ ait.2.ſuꝑ Geñ.ꝙ putat̃ iquit nunq̃ diabolus in veritate ſteriſſe nunq̃ cū angelis beatā duxiſſe vitā:ſꝫ ab ipſo ſue ꝯditiōis initio cecidiſſe:nō ſic accipiēdū eſt vt nō a ꝓpꝛa volūtate depꝛauatus ſꝫ malus a bono deo creatus putet̃:aliogn nō ab initio cecidiſſe diceret̃:neq̃.n.cecidit ſi talis eſt factꝰ:ſꝫ factꝰ ꝯtinuo ſe a luce veritatis auertit ſuꝑbia tumidus ꝛ ꝓpꝛie ptātis dilectiōe corruptus:vñ beate atq̃ angelice vite dulcedinē nō guſtauit.Quā nō vtiq̃ acceptā faſtidiuit:ſꝫ nolendo accipeꝛe dſeruit ꝛ amiſit.Et ſubdit.nō ex eo qḋ acceperat cecidit:ſꝫ ex eo qḋ acciperet ſi ſubdi voluiſſet deo:qḋ ꝓfecto:qꝛ noluit ꝛ ab eo qḋ accepturꝰ erat cecidit ꝛc̃.apparet.n.ꝙ iſta v̊ba clauderēt ꝯdictoria:ſi nec̃io ſequeret̃ diabolū eſſe creatū a deo malū poſito ꝙ in p̊mo inſtāti peccaſſet ꝛ fuiſſet malus.

Confir. ¶ P̄.Sic idē doctor dic̃:ꝛ hñ:ſi rō illa valeret:ita poſſet argui ꝙ nūc de facto deꝰ ſit cā cuiuſlibet peccati:qm̃ nō ſolū cāꝫ p̊mo creat aiam:ſed ꝛ ſemꝑ poſtea donec illā ꝯſeruat eſt cā eiꝰ:qḋ ſi nō ſequit̃ ipm̃ ex h̄ eſſe cām peccati:ſic non ſequit̃ ſi angelus tunc in p̊mo inſtāti peccaſſet.

Ad 2ᵐ qḋ fuit Aureoli Richar in q̃l.2.q.6. ¶ Ad 2ᵐ diſtinguēdū eſt de deliberatione:vt qdā alius doctor diſtinguit.nā duplex eſt deliberatio.vna que eſt cū ꝑfecta inueſtigatione alicuiꝰ dubij:pro quo hēt argumētū ad vtrāq̃ partē ꝯdictiōis:alia que eſt perfecta cognitio vel aſſenſus reſpectu p̊ncipij practici vel cōcluſionis:p̊ma nō requirit̃ ad actū meritoriū neq̃ ad demeritoriū:ſed ſufficit ſcđa cū libertate arbitrij ad cōformiter eliciendū volitionem ꝛ nō eliciēdū.ꝛ talis vtiq̃ eſſe pōt in inſtanti:ex hoc pꝫ ad argumētū:qm̃ ſi añs ſumat p̊mo mō deliberationē:ꝯñtia nō valet.Si aūt ſcđo mō ipm̃ eſt falſum. ¶ Ad p̊mā ꝓbationē dicendū ꝙ non requirit̃ tale cōſiliū:cū habet̃ ſufficiens cognitio cōcluſionis:imo ſuperfluū foret cū non ꝓpter aliud habeat̃ cōſiliū.Et ſimili mō dicendū eſt ꝙ nō ſemꝑ requirit̃ talis ſyllogiſmus de futuro:nec ꝙ eſtimationes ille oppoſite p̊cedāt:vt in ſcđa ꝓbatiōe ſumebat̃:ꝗnimo in hoie ꝑfecte virtuoſo nō p̊ueniūt tales eſtimationes:q̃uis in nō ꝑfecte habituato velut in icōtinēte p̊ueniant. ¶ Nūc ad rōnes opi.in p̊cedēti articulo reprobate.

Ad rōes hīb.in pº artº.10 vbi ſupra ¶ Ad p̊mā q̃uis ꝯña negaret̃ a multis gcquid ſit de ea.dico ꝙ ꝯñs nō eſt falſum:vñ dico ꝙ angelus potuit peccare in p̊mo inſtanti:ꝛ ſi aliquis nō crearet̃ cum ſufficiēti notitia ꝛ arbitrij libertate poſſet in p̊mo inſtāti peccare.cū probatur ex modo arguendi Aug ꝙ conſequēs ſit falſum.dico ꝙ ad itētionē Aug.ſufficit ꝙ illud bonū qḋ vitiū corrūpit vl minuit p̊ceſſerit nã:nec opꝫ ꝙ

pcesserit tpe:illō āt bonū diminutū ē aptitudo ad btitudinē ɔsequēdā:qm per pctm̄ reddit̄ nā bona min⁹ apta ꝛ idonea ad illā. Et illud eē itētionis sue pȝ ex pn⁹ illius capli ꝛ argumētationis:vñ querēs cām miserie maloꝝ angeloꝝ.d.ꝙ fuit auersio ab eo q̄ sūme ē.addit h̄ pm⁹ ō fect⁹ ꝛ p⁹ inopia ꝛ p̄m vitiū ei⁹ nāe:q̄ ita creata est vt nec sūme eēt:ꝛ tn̄ ad btitudinē h̄ndā:eo ꝙ sūme est frui posset a quo auersa:nō q̄dē nulla ſȝ tn̄ min⁹ eēt atqȝ ob hoc misera fieret:vñ ꝛ cu postea in ɔsecutione pbat ꝙ mala volūtas nō potuit alicui nāe eē sempiterna intelligit ꝙ nō potuit eē ei sempiterna q̄si cōnālis seu ɔñe ipsaȝ naturalr:sic Manichei opinati sūt de q̄busdā naturis:tūc eni nō vitiasset eā nec minuisset bonū ei⁹ puādo aliquo bono habito aut reddēdo min⁹ aptā ad habēdū. Jā eniȝ nō fuisset apta ad aliqd icōpoſſe mali voluntati:sic nulla res nālr apta est ad aliqd icōpoſſe ei qd̄ sibi nālr iest.opȝ ḡ si sibi noceat ꝙ vl actualr aliqd̄ bonū habuerit quo puat̄:vel habuisset:aut nata fuisset hīe qd̄ nō hēt:ꝛ ad qd̄ min⁹ potēs ē nō q̄ȝ fuerit seu q̄ȝ fuisset ꝛ potuit eē si nō peccasset:ꝛ ad h̄ vt dcm̄ ē:nō reqrit̄ pcessio tp̄is:ſȝ suffic̄ pcessio nāe:alijs ēt modis pōt itelligi pctm̄ adimē bo^m sic in p̄.d.17.vbi agit̄ de diminutiōe charitatis in solone

ad ɔfir. cuiusdā rōnis est dcm̄:ſȝ ad ppositū ista sufficiāt. ❡ Ad aliā pbationē dōm ꝙ Aug.nec intēdit nec innuit ꝙ si angelus peccauit in p̄ istāti sequat̄ pctm̄ illi fuisse nāle:cū expsse:vt antea allegatū est:dicat in pcedēti.c.ꝙ dicētes illud nō ɔsentiūt manicheis qui sentiūt ꝙ diabolus habeat quādā ppriā nām mali ꝛc̄.ſȝ sic clare pȝ legēti statim ɔsequēs errorē māicheoꝝ ꝛ auctes scripture:q̄s ad suū errorē extorquere nitunt̄ expōnēs dic̄ ꝙ ēt p se illā allegatā canonice Joā.idicūt:ꝛ tūc addit ꝙ nō itelligūt si nā talis est nullo mō eē pctm̄. Ex q̄ dico:vt manifestū est ꝙ vult p auctē ab eis iductā ɔ̄ eos inferre ꝙ nō nālr diabolus peccat vl malus ē:nō aūt ɔ̄ eos q dicebāt ipm

Ad 2^m spōte ꝛ ppa volūtate peccasse. ❡ Ad 2^m ēt ɔcedo ɔñs si haberent sufficiētes noticie. ❡ Ad pbōnē dico ꝙ aliqs pōt duplr dici amittere iustitiā.vno mō q̄ȝ quā hūit nō hȝ.alio mō q̄ȝ nō hȝ quā hīet.hāc distictionē in sili innuit

cap.32. Aug.2.sup Gen̄.vbi ɔseqnēs illā opi.ꝙ diabolus ab initio suo peccauit:ꝛ docēs quō tūc itelligēduȝ est cecidisse igr.beate ꝛ āgelice vite dulcedinē n̄ gustauit quā nō vti q̄ȝ acceptā fastidiuit:ſȝ nolēdo accipe deseruit ꝛ amisit. ꝛ sbdit.ꝙ n̄ ex eo qd̄ accepat cecidit:ſȝ ex eo qd̄ accipet si subdi voluisset deo:vt ēt supi⁹ recitatū ē. Tūc cū sumitur.nullus pōt mereri:nisi qui pōt iustitiā amittere.dico ꝙ si accipiat̄ amittē determiate in p̄ sensu:ppositio absolute nō est vā:nec eā pbat dcm̄ Ans.talis.n.est in ppa forma rō ei⁹.si nō potuerūt peccare nō ptāte:ſȝ necītate suauerūt iustitiā:q̄re si nō ptāte ſȝ necītate seruauerūt iustitiā:nō magis meruerūt grāȝ a deo:q̄ȝ steterunt alijs cadētib⁹ q̄ȝ q̄ȝ seruauerūt rōnabilitatē quā pdere nequiuerūt.h̄ aūt ɔñs hȝ Ans.p icōueniēti supponēs eos habuisse iustitiā añ casū maloꝝ:ꝛ p ɔñs ex opposito ɔñtis sic vult inferre āgeli boni meruerūt suādo iustitiā quā hēbant.igit̄ illā nō necītate ſȝ ptāte seruauerūt.igit̄ eaȝ nō suare potuerūt.ꝛ vltra.ḡ peccare potuerūt:qd̄ est intētuȝ.nūc āt pȝ ꝙ ɔcesso hāc ɔñaȝ eē bonā.āgeli potuerūt iustitiā nō habitā seruare vel potuerūt amittere.igit̄ potuerūt peccare.nō est ɔñs vt ɔcedit̄ hāc eē bonā ɔñtiā:angeli nō potuerunt iustitiā habitā amittere.igit̄ nō potuerūt peccare:cū argumētatio ex opposito añtis non teneat grā forme:ꝛ p ɔñs nec illa est silr vā.nullus qui nō

Confir. pōt iustitiā quā hȝ amittere pōt mereri. ❡ P̄. Ans.nō infert.si nō ptāte ſȝ necessitate seruauerūt iustitiā.igit̄ nō meruerūt absolute:ſȝ nō meruerūt ingq̄ȝ steterūt.i.ex h̄ ꝙ steterūt ꝛ ɔseuerauerūt in iustitia habita:nunc aūt nō est ɔñs.nō meruerūt ex eo ꝙ steterūt.igit̄ nō meruerūt. Sȝ eȝ hñ.sic ēt no sequit̄.no meruerūt:q̄ȝ seruauerunt rōnalitatē.igit̄ nō meruerūt.ſȝ eȝ.nō ondit̄ igr ex dcō Ans.ꝙ hec sint icōpossibilia.angeli meruerūt.angeli nō meruerūt suādo iustitiā quā hūerūt:nec ēt ista.angeli meruerūt.igit̄ potuerūt amitt̄ iustitiā quā habuerunt:ac p h̄ vt illa vnālis assūpta nō pbat̄ ex dictis eē vā.si vō accipiat̄ amittere cōiter ꝛ idifferēter s̄m p̄m vel 2^m sensuȝ.q̄cq̄d sit de maiore.dico ꝙ minor est falsa:nec pbatio valet:q̄ȝ pcedit in p̄ sēsu tm̄. ❡ Ad 3^m nego ɔñaȝ: Ad 3^m

ꝛ ad pbōnē pōt duplr dici. Uno mō vt ibi di. Et cū af ɔ̄.dico ꝙ nō seq̄t̄ si sūt eiusdē spēi.ꝛ vn⁹ pducit̄ in istāti ꝙ alius pducat̄ in instāti.nā est poſſe ꝙ vna lux pducat̄ in instāti eiusdē rōnis cū alia que pducta est in tpe:ꝛ silr ē poſſe de alijs formis gēibilib⁹:nec pbatio valet:q̄ȝ nec acgri in instāti nec acgri in tpe ē ex his que ɔueniūt eēntialr hōi spēb⁹:xū tā h̄ q̄ȝ illo mō poſſit acgri. Scdō posset dico ꝙ illo casu dato:q tn̄ nō est poſſis:nisi p potētiaȝ dinā:illa dilectio pducet̄ seu erit pducta tota sil:ꝛ tn̄ in nullo istāti erit p̄ pducta:ꝛ nullū tps erit anteq̄ȝ sit pducta:sic in sili declaratū est in p̄ di.17.pt.2.q.1.art.2. ❡ Ad

Ad 4^m 4^m ɔcedo p̄m ɔñs.ꝛ ad 2^m qd̄ iferi ēt vlteri⁹ dico ꝙ aliud est actū meritoriū eē in instāti vel per tempus:ꝛ aliud est actum meritoriū eē meritoriū in instanti seu per instans vel per tēpus.nā per aliqd̄ tēpus ꝛ in aliquo instāti in quo pus nō fuit act⁹ meritorius est in quo nō est meritorius:aut si est meritorius nō est meritorius alterius premij q̄ȝ pus fuit:quāuis eni volūtas poſſit elicere virtuose actuȝ meritoriū in instāti:nō tn̄ in quolibet alio instanti sequēte pōt iam elicitū scienter ꝛ libere quātū est ex se deserere aut aliū elicere:sed est dare aliqd̄ tēp⁹ ita breue:infra qd̄ nullo modo pōt desistere ab actu iam elicito aut nouū elicere:quātū est ex se dico ꝛ sciēter:ſȝ casualiter forte aut supnāliter imissa aliq̄ notitia aliud contingere posset.infra tēpus aūt hō q̄uis in quolibet instāti act⁹ sit ꝛ in quolibet sequēte diuti⁹ fuerit q̄ȝ in aliquo pcedētiū:nō tn̄ in quolibet est magis meritorius q̄ȝ fuit in p̄mo:imo nec forte meritori⁹:aut si meritorius:nō tn̄ noui seu distincti p̄mij:ꝛ ex h̄ sequitur ꝙ nō ex quātalibet continuatione actus meritorij actus est maius meritū seu maioris premij meritorius q̄ȝ fuerit in p̄mo instāti sui eē. Cū ergo 2° infert̄ ꝙ poſſent eē duo merita eq̄lia:quoꝝ vnū eēt per instās aliud per tēpus.si itelligat̄ ꝙ vnū eēt per instās:ꝛ aliud per tēpus:nō video h̄ eē incōueniēs.si vō itelligat̄ ꝙ eēnt eq̄lia.i.eque seu equalis premij meritoria:ꝛ vnū tn̄ eēt meritoriū tm̄ per instās:aliud vō eēt meritoriū per tēpus ceteris paribus. h̄ pōt intelligi duplr. Uno mō ꝙ eēt ɔtinue meritoriū per tēp⁹ ꝛ nō maioris p̄mij q̄ȝ aliud qd̄ eēt meritoriū tm̄ per instās:ꝛ tunc nego ɔñtiā ppter falsaȝ iplicationē cōsequētis.vȝ aliquē actū eē meritoriū per aliqd̄ tps ɔtinue:vel pōt eē sensus ꝙ vnū meritū per aliqd̄ tps nō eēt maioris p̄mij meritoriū q̄ȝ aliud eēt per instās:ꝛ h̄ ego cōcedo sicut ego cōcedo ꝙ per aliqd̄ tēpus idē actus nō est magis meritorius q̄ȝ fuit in instāti p⁹ quo fuit. ❡ Sȝ tunc ɔtra h̄ est:q̄ȝ tunc videt̄ ꝙ ɔtinuatio actus meritorij nihil prosit:q̄nimo obsit ꝛ ꝙ expediret frequēter interrumpere actū ꝛ deserere p̄mū ꝛ nouū elicere. ❡ Ad h̄ dico ꝙ nec oīs ɔtinuatio actus prodest:vtputa illa que nō est libera:ꝛ cū sciētia vt est ea que est per tēpus illud breue nō pceptibile:nec ēt nulla pdest ſȝ aliq̄:vtpote ea q̄ ex scia ꝛ libertate pcedit:sic cū qs sciēter pōt ꝛ libere ex se desistē ab actu elicito ꝛ aliū elicē:qd̄ ɔuenit in eo q vltra tps sibi ipceptibile ɔtinuat actū ꝛ de tali ɔtinuatiōe di-

co q no min⁹ merer̃ sic ↄtinuās actū q̃ si nouū eliceret: & magis expedit sic ↄtinuare q̃ interrumpe vt nouū eliciat: qm̃ g sic iterrūperet exponeret se piculo nō resumēdi actū tā cito: & tñ si pluries resumeret nō plꝰ mererer̃ q̃ si eq̃lē actū spōte ↄtinuaret p tātū tps i q̃to totiēs posset nouū actū elicē.

Contra — ℂ Dices. ponar̃ q deꝰ in q̃libet instāti illiꝰ tpis ipceptibil' ifunderet sufficiētē notitiā aut in aliq̃ vno ifunderet tā pfectā q ipe angelus in q̃libet istāti illiꝰ tpis posset scieter illū actū delerē & aliū elicē: tūc sequir̃ q in q̃libet tātū merebir̃ nouū pmiū q̃tū i p instāti: & per ↄñs in q̃lz pte tpis merebir̃ pmiū ifinitū.

Rñsio — ℂ Rñ: q ↄñs nō ē minꝰ pole aut minꝰ ↄcedēdū aut magis ipole vel negādū q̃ casus g dar̃: & iō gcūq casuz admitteret tanq̃ polez ↄñr posset ↄcedē ↄñs. nec p nūc video icōueniēs seq. p̃s tñ cū ñ sit ipole deo creare pmiū ifinitū itēsiue: vt ex dcis i p. d. 44. patē pōt.

Ad 5m — ℂ Ad 5m pz: q2 2a ↄña nō valet: ad eiꝰ pbōnē assumir̃ flm. vz q i qcūq tpe pōt pl'ies tā grauiter peccare: sic in p istāti peccauit. nā ifra illō tps breue de q dcm̃ ē nō solū pl'ies: s3 nec sel posset nouū pctm̃ dmeritoꝛ elicē: sic nec nouū meritū: vt ē dcm̃.

Ad 6m — ℂ Et p idē pz ad 6m. nā sup eadē falsa imagiatione fundar̃. s. q p q̃lz istāti tpis i q actꝰ durat sit meritoriꝰ noui pmij.

Ad 7m — ℂ Ad 7m dōz q puniri grauiꝰ pt itelligi 2r. s. itēsiue & extēsiue s3 durationē pene. si p° ↄñs nō vz negādū: vñ forte vt dir̃ gdā doctor: gbusdā g eternalr puniūr̃ i iferno aliq ad tps itēsiꝰ puniūr̃ i purgatorio. si vo 2o tc nego ↄñaz & assūptū i pbōne silr. nā q̃m ad extēsionē pena debita mortali ifinite excedit penā veniali dbitā: cū huic eterna illi tpal' dbear̃.

Ad 8m — ℂ Ad 8m ↄcedo ↄñs: sic ēt ipse arguēs & q̃lz hz ↄcedē nisi velit ponē mediū iter totū tps in q ē in charitate & q caret charitate: ac p h i q vtraq ↄdictoꝛ sint falsa. Tūc ad pbōnē dōz q nō itēdit Aug. ponē tale mediū s3 durationē q̃le imagiar̃ ar. s3 solū vult dicē q talis trāsitꝰ ab vno opposito i aliō: siue potiꝰ sit trāsiēs nō dnoiar̃ ab altero oppositoꝝ: quēadmodū ↄsueuimꝰ denolare opōnes ab habitibꝰ dicētes hoiez taliter opari qñ s3 habitū quē hz elicit opōnē. v. g. vt dicit phs. 2. eth. tūc dicimꝰ grāmaticū gd grāmatice fieri qñ fit s3 eā quā hz grāmaticā. nūc āt cū gs ex vno opposito trāsit i aliō. v. g. i exēplo Aug. cū a sapia in stultitiā nō s3 sapiaz quā hz trāsit: vt pz: iō neq sapiēter. Itē nec s3 stultitiā: q2 i eo ñ erat stultitia q mediāte trāsiret: & iō neq stulte dr̃ trāsire: ac p h ↄcludit Aug. q ē dare mediū iter facere aligd sapiēter & facē stulte: q2. s. ↄuenit facē aligd neq3 stulte neq3 sapienter: nec tñ ex h ↄcludir̃ q sit aliqō tps vel istās mediū iter tps stultitie & sapie in q neq stultꝰ sit ille nec sapiēs: vt itēdit ar.

Ad 9m & 10m & 11m — ℂ Ad 9m & 10m pz ex rñsiōe ad 4m.

ℂ Ad 11m dōz q volet in tpe imediato & i nullo istāti p volz.

Ad 12m — ℂ Ad 12m pz ex dcis ad 4m.

13. & 14m — ℂ Et p eādē pz ad 13m.

6. phys. Cō. 32. — ℂ Ad 14m dico p q de volitiōe liba. & cū pbar̃ q nō ex auctē Cōmē. dōz q Cō. logr̃ de mutatiōibꝰ corporalibꝰ: ñ āt spūalibꝰ: & illō pz ibi tā ex exēplis q̃s ēt ex cā quā ptractat. vz de saluādo demrātiōez Ar. ad pbādū q oē moꝰ est diuisibile: eē vlez ad oēz mutationē. Cōstat aūt q phs nō logr̃ ibi nisi de corpalibꝰ mutationibꝰ nec sue pbōnes pnt spūalibꝰ adaptari: tū ēt q2 3o d aia. vt. s. hitū

Cō. 28 — ē Cō. expsse dir̃ oppm d itellectiōe: & silr phs. 2o dico q in casu ēt est pole dare pm instās volitiōis nālr sequētis apphēsionē: vtputa si subito cārer̃ talis apphēsio: qō saltē a deo posse fieri nullus catholicus vt puto negaret.

3° arti. Quantū ad 3m arm pono 4or ↄnes. p° est ptinēs ad di. 5. vz q oēs āgeli tā boni q̃ mali fuerūt creati in gr̃a & charitate. 2a q nō fuerūt creati cū btitudine pfcā. & h ptinet ad. 4. di. 3a q malꝰ āgelus ñ peccauit in p istāti sui eēz q ptinet ad di. 3. 4a q nō peccauit imeᵉ post pm instās: s3 mora fuit iter creationē & lapsum.

p° ↄ. Ad oppm est i. Tho. p. p°. q. 62. articu. 5. Ite3 ppo. breter. et multi alij tñ dicunt oppm eg. & pc. de tarantasia. — ℂ Primā ↄnē pbo. p auctē Dam. g ait i li. 2°. c. 3. p vbū dei creati sūt oēs āgeli & a spū scō p scificationē pfecti facti sūt s3 pportionē dignitatis & ordis illumiatiōe & gr̃a pricipātis. h vt pz māifeste d oibꝰ logr̃.

ℂ 2° idē p' auctē Aug. 12° d ci. di. c. 9. vbi ait. q āgeli sil' vt facti st ei a q facti sūt amore cū q facti sunt adheserūt: eo q sunt isti ab illoꝝ societate discreti q isti in eadē bona volūtate mānserūt: illi ab ea deficiēdo mutati sūt. Et de q̃li amore loqtur ifra explicat. Et istā igr bonā volūtatē gs fecerat nisi ille g eos cū bōa volūtate. i. cū amore casto q illi adhererēt creauit sil' eis cōdēs nām & largiēs gr̃az. ecce q cū amore casto creati sūt. amor aūt castus ē g a charitate pcedit.

Confir° — ℂ P̃. Expsse dir̃. & largiēs gr̃am: & ne aligs estimet eū h de bonis tñ velle itelligi. ppterea q2 imeᵉ sequir̃. vñ sine bona volūtate h est dei amore nūq scōs āgelos fuisse credēdū est. Attēde gd seqr̃ stati. Isti aūt ingt qui cū boni facti eēnt mali sūt ppa mala volūtate aut minorē acceperūt amoris diui gr̃az q̃ illi g i eadē pstiterūt: aut si vtriq3 boni eq̃lr creati sunt istis mala volūtate cadētibꝰ illi ampliꝰ adiuti ad eā btitudis plenitudinē: vñ se nūq casuros certissime scirēt peruenerūt. Ecce q illā gr̃az oibꝰ asserit collatā: q̃uis vtꝝ eq̃lr relinq̄t in dubio.

3m — ℂ 3° glo. & vi eē Diero. sup illō Osee. 30. diligūt vinacia vuarū. p vinacia ingt demōes g creati sūt in magna pinguedie spūs sci. magna piguedo spūs sci nō est nisi charitas. Multe alie auctes possent adduci: s3 iste sufficiant.

3 p° ↄo — ℂ Cōtra istā ↄnē sūt Ugo d sacra. li. p. part. 5. Itē magr̃ h. d. 5.

ca. 19. & 23. 2m — ℂ Cōtra h ēt vz Aug. p li. sup Gen. c. 2°. d. i. sr illo vbo. In pnꝰ creauit ds ce. & ter. vbi dir̃ q spūal' & corpal' creature ifoꝛmis mā dcā ē ce. & ter. spūalis vz vita sicuti eē pōt i se nō ↄuersa ad creatorē: tali. n. ↄuersiōe formar̃ atq pficir̃. ex h pz q p creata ē nō ↄuersa neq pfcā: & p ↄñs absq charitate.

cap. 28. — Itē li. 4. dir̃. q spūal' creatura post tenebras fcā est lux vbi itelligit a sua q̃dā ifoꝛmitate ad creatorē ↄuersa atq3 foꝛata &c.

3m — ℂ Argr̃ ēt rōne: q2 tūc angeli fuissent i statu merēdi: qō nō vz vex. tū q2 in āgelis añ pctm̃ nulla erat difficultas ad bñ volēdū. meritū aūt nullū ē vbi nulla difficultas. Et pp h dir̃ infra magr̃. di. 24. q q2 nihil erat qō ad malū ipelleret pm hoiez i statu inocētie: iō nō fuisset illi meritū ñ ↄsentire tētatiōi sic & āgelis dir̃ ipe g nō ceciderūt nō fuit meritū q steterūt: tū ēt q2 vz icōueniēs ↄcedē q diaboꝰ nūq actualr meruerit.

Ad pm — ℂ Ad pm dōz q nec magr̃ nec Ug. i hac pte tenēdus ē cū sci dicāt oppm.

Ad 2m — ℂ Ad 2m dōz q Aug. nō itelligit q pus tpe fuerit ifoꝛmis q̃ formata: s3 nā: sic manifeste pz p eūdē seips3 exponētē li. 5. ñ itaq3 igr tpali: s3 cāli oꝛdine pꝰ fcā ē ifoꝛmis foꝛabilisq3 māes & spūal' & corpal: de q fieret qō faciēdū eēt &c. Et sē' q foꝛationē suā pcessit nō tpe: s3 oꝛigie.

ca. 8. —

Ad 3m — ℂ Ad 3m ↄcedēdū ē ↄñs. ℂ Ad pbōnē pm sue falsitatis pōt dici q salua reuerētia magri ēt vbi nō sit difficltas actꝰ dilectiōis mediāte charitate elicitꝰ pt eē meritoriꝰ: qō efficaciter ↄfirꝰ ex eo q si pmꝰ hō nō peccass3 & hūisset gr̃az gratū faciētē potuisset mereri vitā eternā. nec puto q h aligs negaret.

Confir° ca. 5. — ℂ P̃. Anr̃. expsse i de casu dia. dir̃. q angeli boni meruerūt gr̃az: q2 steterūt & suauerūr iustitiā: & tñ i eis s3 Ma. nō fuit talis difficultas: alij ad idē rñdēt q & si i eis nō erat difficltas ex ↄrietate vl' iclinatiōe volūtatis i oppm. poterat tñ eē difficultas ex arduitate opis excedētis vtutē nāe q̃lis foꝛte ē diligē deū sup oia.

Ad ↄfir. — ℂ Ad 2m pbōnē sine temeraria assertiōe vider̃ posse pbabilr dici q p aliq̃ morula meruerit: nō tñ pseuerare. Et huic fauet dictū Aug. 2. de ci. dei. vbi dicit. q illud verbū Saluatoris dicentis de diabolo q in vitate nō stetit. Sic accipiēdū est q in vitate

ca. 15.

fuerit sȝ nõ pmãserit: ꝛ idẽ ẽt dič ꝺ correc. ꝛ grã circa me
diũ. Jtẽ vt .s. allatũ est ipe hũit amorẽ castũ ꝛ grãȝ: iõ vĩ
cap. 28. ꝙ meruerit. Jtẽ i Eȝe. scribit i me⁹ lapidũ ignitoꝝ ãbula
sti pfect⁹ i vijs tuis a die ꝯditiõis tue donec inuẽta ẽ iniq
tas i te. Que v̄ba cõiter spũalr itelligunt̃ de lucifero. nõ
vĩ ãt ꝙ pfect⁹ ãbulauerit: gn meruerit supposito ꝙ tunc
2⁹ ꝯ eẽt in charitate vt sci dicũt. ⁋ 2ᵃ ꝯ pbat̃ p q̃ ad malos:
qm̃ si fuissẽt creati cũ pfcã btitudie nũq̃ȝ illã pdidissent.
cap. 12. nã vt dič Aug. 2. ꝺ ci. dei. vtroq̃ꝫ ꝯiũcto efficit̃ btitudo q̃ȝ
recto pposito itellectualis nã ꝺsiderat vt ꝛ bõ icõicabili
bono qꝺ de⁹ ẽ sine vlla molestia pfruat̃: ꝛ i eo se i eternũ
eẽ mãsurũ nec vlla dubitatiõe cũctet̃: nec vllo errore fal
cap. 7° lat̃. Jta ꝙ ꝫȝ eũ ibidẽ ꝛ i pce⁴. c. ꝛ i. 12. de tri. ꝛ alijs locis
plib⁹ ꝛ ꝫȝ v̄itatẽ ad pfecte btm̃ eẽ regrit̃ certitudo de p
petuo sic fore: quã ipole ẽ aliquẽ hře q aliqñ futur⁹ sit mi
ser. Et ob h̄ Aug. ime^{te} sbiũgit. hãc hře. s. pfcãȝ btitudinẽ
ãgelos lucis pia side credim⁹: hãc nec añq̃ȝ caderẽt hũis
se ãgelos pctõres: q sua prauitate illa luce puati st̃ ꝯsecu
ti rõne colligim⁹. Quo ãt ad bonos pbat̃ sic. angeli boni
potuerũt ex ppa libtate deũ ñ plus q̃ȝ se dilige ꝛ peccare.
igr̃ nõ fuerũt creati i pfcã btitudie. ꝯña pȝ: qꝛ si sic ñ fue
rũt certi nũq̃ȝ se pctõres futuros: ꝛ p ꝯñs sp i dei dilectio
ne: ac p h̄ in btitudie v̄a fore mãsuros. igr̃ nec bti pfecte
cap. 3° fuerũt vt ꝯñs ẽ ex dcis. añs pbat̃ auc̃te Aug. ꝺ fi. ad Pe.
vbi ait. ꝙ de⁹ supiores spũs eternos creauit ꝛ eis facltatẽ
atq̃ȝ itelligẽtiã cogitãde coḡscẽde diligẽdeq̃ȝ diuinitatis
infuit: q̃s tñ ita creauit: vt ẽt per seipis illũ diligerẽt: c⁹ se
tales creatos opa: vl̃ ꝫȝ aliã lrãȝ ope: cognissẽt. vt ãt h̄ di
lectio hẽet iustã ꝛ ꝯgruã laudẽ: volũtati q̃ȝ eis tribuit li
bertatẽ: vt eẽt eis pole siue ad eũ q sup eos ẽ itẽtionẽ scẽ
dilectiõis erigẽ: siue ad se vl̃ ad ea q̃ ifra eos st̃ praue cu
piditati semetipos põdẽ ꝺclinare. Jtẽ paulopost. Jta eis
diligẽdi facultatẽ volũtatẽq̃ȝ donauit: vt eã vnusq̃sq̃ȝ ꝛ
hře posset ꝛ pdẽ. Ecce ꝙ vlr loq̃t̃ ꝺ oi spũ creato. ⁋ Qꝺ
Confir. ẽt ꝯfirmat̃ ex eo qꝺ sbdit. ꝙ ps eoꝝ a ꝺo volũtaria auer
siõe discessit: ꝛ ipsis cadẽtib⁹ ceteros i sue dilectiõis eter
nitate firmauit. pȝ ẽt añs p Anš. q i de casu diaboli. ex in
tẽtiõe pbat ꝙ añ casũ maloꝝ ẽt boni peccare potuerũt.
Confir. Relinq̃t̃ g̃ ꝙ nullus ãgelus fuit creat⁹ i btitudine pfcã: ꝛ
cap. 5°. ita cõiter tenẽt oẽs docto. ꝛ iõ ꝙ frequẽter sci inueniunt̃
dicẽ eos in btitudine ꝛ felicitate fuisse creatos: sič Aug.
mltiplr i vtriusq̃ȝ libri caplis pxime allatis ꝛ alijs locis
plib⁹: nõ est accipiẽdũ de pfcã btitudie. sȝ de q̃dã excel
lẽtia ꝛ nobilitate stat⁹: q q̃dãmõ felicitas dici solet: ꝫm
quẽ modũ ẽt i hac vita multos mortales ꝯsueuim⁹ voca
re btõs: ꝛ pm⁹ hõ i statu inocẽtie btũs dict⁹ est. Et sic ex
3⁹ ꝯ presse docet itelligẽ Aug. l. 2. de ci. dei. vbi. s. ⁋ 3^{am} ꝯnẽ p
bo sic. malus angelus in p̊ sui eẽ istãti fuit in grã. igit̃ nõ
peccauit i p̊ istãti. ꝯña pȝ: qꝛ pctm̃ ei⁹ nõ secũ cõpatiebat̃
Confir. grãȝ. añs pbatũ ẽ i p̊ᵃ ꝯne. ⁋ Ex. Ex̃ de sum. tri. ꝛ fi. ca. c.
firmiter creꝺ. dĩ. ꝙ diabolus q̃dẽ ꝛ alij ꝺmões a ꝺo q̃dẽ
nã creati sũt boni ꝛ ipsi p se facti sũt mali. ꝛ i ecclĩasticis
dogmatib⁹ scribit̃. ꝙ ꝛ ip̄e diabolus bon⁹ a deo creat⁹ ẽ.
cap. 54. Jtẽ Aug. 3. de li. ar. de ip̄o dič. ꝙ ex bono ãgelo diabolus
Confir. ẽ fact⁹. Et Anš. de casu dia. inq̃t ꝙ ip̄e bonã volũtatẽ ex
cap. 3° pulit mala supueniẽte: ꝛ ide p totũ vult ꝙ ip̄e accepit iu
stitiã: sič ꝛ ãgelis bon⁹: sȝ nõ pseuerauit i illa. Ex his oĩb⁹
pȝ mãifeste ꝙ ip̄e nõ peccauit in p̊ istãti: ꝛ ita tenẽt ꝯcor
cap. 13. dãter oẽs docto. catholici. Et Aug. xi. ꝺ ci. dei. d. ꝙ angeli
hũisse aliq̃ȝ btitudinẽ ꝛ vitã agẽ añ pctm̃ pfecto creden
cap. 15. di sũt: ꝛ postea exponit oẽs auc̃tes scripture que p parte
4⁹ ꝯ opi. sonare vident̃. ⁋ 4^{am} ꝯnẽ pbo sic. angelus fuit i grã.
igr̃ nõ ime^{te} p⁹ p̊^{m} istãs peccauit. añs pbatũ ẽ. ꝯña pbat̃:
qꝛ si fuit i p̊ istãti i grã. igr̃ ꝛ p⁹ p̊^{m} istãs: cũ nõ sit dare vl
timũ istãs i q̃ fuit grã: ꝛ p⁹ nihil ei⁹ fuit: sič nec ꝯuenit in

alijs reb⁹ ꝫȝ põȝ nãlẽ creatã: q̄cq̄d sit ꝫȝ dei põȝ abso^{tam}.
⁋ Ad h̄ ẽt ẽ auc̃tas Grg. sr Eȝe. quã Ma. recitat i. 3. d.
pñti. Fpens inq̃t est hostis Ju⁹ vitati: nõ tñ a pn⁹ nec stati
supra pect⁹ ꝛ ventrẽ suũ ãbulauit: sič Adã ꝛ Eua nõ stati
peccauerũt: ex q̃ auc̃te ꝯcludit magr̃ ꝙ aliq̃ morula lȝ
3 ꝯ⁹ c. l. breuissima cecidit iter ei⁹ creationẽ ꝛ lapsũ. ⁋ Cõtra ꝯ^{es}
Tho. p. istã ẽ op. vni⁹ doctoris q sȝ ꝙ nulla media mora fuit: sup
p^{a} q. 63. posito ꝙ i p̊ istãti hũerit actũ li. ar. sič ego ꝯcedo supi⁹. Et
arti. 6. ẽt fuit creat⁹ i grã: vt iste doc. tȝ: ꝛ ego silr. rõ ei⁹ ẽ: qm̃ se⁹
tč ꝙ hũisset aliqꝺ meritũ. igr̃ ꝯsecut⁹ fuisset suã btitudinẽ
pfcãȝ: qꝺ ẽ flm. ꝯña p⁹: qꝛ ãgelus p quẽlȝ actũ meritoriũ
ꝯseq̃t̃ suã btitudinẽ: qꝺ p⁹: qm̃ grã pfič nãȝ ꝫȝ mo^{m} nãe.
ẽ ãt ppriũ nãe ãgelice ꝙ nãlẽ pfectionẽ nõ acq̃rat p dis
cursũ: sȝ stati p nãȝ hẽat: sič ãt ex nã ãgel⁹ hȝ ordinẽ ad p
fectionẽ nãlẽ: ita ex merito hȝ ordinẽ ad gliaȝ: ꝛ iõ stati
3 Tho. p⁹ meritũ btitudinẽ ꝯseq̃t̃. ⁋ Meo iudicio iste doc. dič
vbi. s. icõpolia ꝛ dcis eiuisꝺ repugnãtia: qꝺ ondo sic. si ãgel⁹ ma
lus hũisset i p̊ istãti aliquẽ actũ li. ar. aut hũit tč actũ me
ritoriũ aut ꝺmeritoriũ. h̄ pȝ p eũ. Si meritoriũ igr̃ ꝫȝ eũ
fuit beat⁹: qꝺ tñ vitare itẽdit tãq̃ȝ flm. Si demerito^{m} igr̃
tũc nõ hũit grãȝ: qꝛ cũ ꝺmerito illo nõ stat grã. nõ. n. fuit
Confir. veniale pctm̃ sȝ mortale. ⁋ p̊. angel⁹ i aliq̃ istãti p̊ pecca
uit: vt iste doc. hȝ ꝯcedẽ: cũ ponat ꝙ ãgelus pducit actũ
suũ i istãti: vt ibiꝺ pȝ arti⁹ pce^{ti}. aut igr̃ peccauit i p̊ istãti:
aut i aliq̃ alio. ñ i p̊: qꝛ tč i p̊ istãti fuisset malus: qꝺ ẽ erro
neũ: ꝛ ip̄e ẽt negat: ꝛ ꝯñaȝ ip̄e ꝯcedit i eoꝺ pce^{ti} arti⁹. igit̃
in alio istãti seq̃nte p̊ peccauit. Sȝ iter q̃lȝ duo istãtia ca
rñso tho. dit tp̄s ꝛ mora. igr̃ ꝛč. ⁋ Ad hãc rõnẽ ip̄e rñdet. i alio in
stãti a p̊ peccauit. Et ad pbõnẽ assũptã dič: ꝙ hȝ v̄itatẽ
inq̃ȝ^{tum} tp̄s ẽ ꝯti^{m}: vt p⁹ 6° phy. sȝ i ãgelis q nõ sũt subti cele
sti motui: q p̊ p tp̄s ꝯtinuũ mẽsurat̃: tp̄s accipit̃ p ip̄a suc
cessiõe opõnũ itellis vel affect⁹. p̊^{m} igit̃ istãs in ãgelis rñ
det p̊ᶜ opõni mẽtis ãgelice q̃ se i seipaȝ ꝯuertit: ꝛ h̄ i oĩb⁹
bona fuit. Sȝ ab hac opõne q̃dã ad laudẽ v̄bi sũt ꝯuersi
q̃dã v̄o nõ: sȝ i seipsis tumuerũt: ꝛ i ista fuerũt discreti: ꝛ
3 Tho. iõ i p̊ istãti oẽs fuerũt bõi: ꝛ i 2° discreti. ⁋ Hec rñsio ni
hil valet ad ppo^{m}. q̃ro. n. supposito ꝙ tč fuit tp̄s celi ꝯti^{m}
sič fuit pole: aut celũ fuit i eoꝺ loco p̊ cũ angel⁹ p̊ fuit crea
tus: ꝛ cũ p̊ peccauit aut i alio ꝛ alio: ꝫȝ ꝙ dicim⁹ celũ nũc
eẽ i vno loco nũc in alio. Si i eoꝺ. igr̃ i eoꝺ istãti tp̄is fuit
creat⁹ ꝛ fuit malus: ꝛ fuit malus ꝛ nõ fuit malus: qꝺ est i
pole. Si i alio. igr̃ tp̄s mediũ lapsuȝ fuit. Si igr̃ mẽsurẽ
tur opõnes ãgelice tp̄e vl̃ istãti tp̄is ꝯtinui siue nõ: nõ co
existũt tñ ei si illꝺ sit: ꝛ p ꝯñs si tp̄s tale fuisset iter creatio
Confir. nẽ ãgeli ꝛ ei⁹ pctm̃ tp̄s aliqꝺ ꝺfluisset: qꝺ ẽ pp^{m}. ⁋ Cõfir⁹
qꝛ pari rõe posito ꝙ nũc aliq̃ȝ noti^{am} nouã hẽat ãgel⁹ ma
lus vl̃ ẽt bon⁹ posset dici ꝙ ime^{te} p⁹ ei⁹ creationẽ hẽat eã ꝛ
nulla mora vl̃ tp̄s fuerit iter ei⁹ creatõeȝ ꝛ notitiã hãc: qꝺ
ad rõnẽ nullꝰ dicet. ⁋ Rõ eoꝝ nõ ꝯcludit. nego. n. ꝯñaȝ 2^{am} ꝛ ppõ
thome nẽ assũptã ad pbõnẽ ei⁹: tč ad pbõnẽ dico ꝙ q̄cq̄d sit vtꝝ
ãgelus nãlẽ pfectionẽ acq̃rat p discursũ vl̃ nõ: btitudinẽ
tñ supnãlẽ ñ sil̃ acq̃rit cũ merito: ꝛ q̃uis grã pficiat nãȝ
ñ tñ fač ꝙ p̊miũ supnãle nãlr ꝯseq̃t̃ qꝺlȝ meritũ: nec ẽt
ex dispõne diua qꝺlȝ meritũ se⁹ hẽt^{ur} illa: sȝ meritũ pseue
rãs ꝛ durãs iux̃ dispõnẽ diue volũtatis. q̃le qꝺ meritũ nõ
cap. 6° fuit i ãgel̃ malis: fuit ãt i bõis. Et h̄ ẽ rõ Anš. ꝺ casu dia.
q̃re isti ꝯsecuti sũt btitudinẽ pfcãȝ: ñ ãt illi: sȝ dãnatiõeȝ
ppetuã. ⁋ Ad rõnẽ. q. pn^{cio} rñdeo añs negãdo. ⁋ Ad p̊
Ad rõnes pnci. q. mã pbõnẽ rñsum ẽ in p̊cedẽti arti. ⁋ Ad 2^{am} dico ꝙ qñ
ip̄se peccauit potuit nõ peccare. Et ad illud qꝺ di. oẽ qꝺ
est qñ est ꝛč. ꝺꝺm pȝ: sič alij dicũt ꝛ bñ ꝙ nõ valet pba
tio qm̃ p idẽ pbaret̃ ꝙ deus nullũ ab eterno p̊destinatũ
potuit ab eterno nõ p̊destinare: qꝺ est erroneũ. quid aũt
doꝫ sit ad pbationẽ illã: ꝛ in quo sensu hẽat veritatẽ nec
ipediat ppositũ nostrũ. pȝ ex p̊dictis in di. 38. p̊. q. p̊°.

¶ Distinctionis sexte. Questio Prima

QUia magister in.6.q.loquit de locali casu angelorum malorum a celo empyreo l hūc aerē caliginosuz ꝛ de quotidiano descēsu i ifernū:q̄ ducūt aias cruciādas:idcirco de motu locali tā bonorū q̄ꝫ malorū āgelorū cōiter aliq̄ sūt q̄rēda. Quero igit p̄ vtrum āgelus possit moueri localr a seipso.ꝛ arguit ꝙ nō. p̄ sic.angelus nō pōt localr moueri.igit nō pōt moueri localr a seipso.ꝯña pꝫ.aīs ꝓbat auctē Aug.8.sup Gen̄.vbi ait.ꝙ corpalis creatura mouet p tps ꝛ locū:spūalis vō p tps ꝛ nō p locū.Creator āt ipe neqꝫ p tps neqꝫ p locū.ꝓbat ēt rōne:qꝛ oē qd mouet localr acqrit ꝯtiue aliō ꝛ aliō vbi:vn̄ motū localē phs vocat motū l vbi:ꝛ ad p̄dicamentū ipsi⁹ dic ptinē.5⁰ phy.Sꝫ angelus nō pōt acqrē aliō vbi:cū nō sit vbicabilis:sic nec loco circūscriptibilis.vbi āt est circūscriptio corpis a circūscriptione loci ꝓcedēs:vt dic auctor.6.pn^{cy}.¶ Cōfirmat ex itētiōe eiusdē ibidē.ꝓbat.n.ꝙ aia nō hꝫ vbi:eo ꝙ nō iplet locū nec circūscribit eo:eadē aūt rō est de angelo:vt pꝫ.¶ 2⁰ sic.si āgelus posset a seipso moueri localr:vel a seipso p se vl p accñs.nō per se:qm̄ nulla res pōt seipāꝫ p se p̄ mouē:vt 7⁰ phy.ꝓbat ex itētiōe phs:nec p accñs:qꝛ tūc moueret ad motū alicui⁹ moti ab eo per se:illud aūt nō vī posse esse nisi corp⁹:aut igit corp⁹ nālr vnitū angelo:ꝛ h̄ nō:qꝛ fꝫ cōēꝫ opi.scōꝝ ꝛ doctoꝝ:angeli sūt nālr icorporei:aut corp⁹ volūtarie ad tps assumptū:qd ēt dici nō pōt:qꝛ talē assumptionē oporteret p̄uenire motū localē ipsi⁹ angeli ad corpus sumendū.ꝛ p̄sertim si p̄esset in loco vbi nō est corp⁹ assumptibile.vbi.g.in celo empyreo:ꝛ tūc remanet eadē qd:vtꝝ in illo motu p̄ueniente moueat p se vel p accñs.

Ad oppositū argr sic.aliq̄ corpora mouent vel cōuenit moueri a seipsis localr.g̃ angelus pōt ꝛc.ꝯña pꝫ p locū a miori.aīs ꝓbat ī corporib⁹ simplicib⁹ grauib⁹ ꝛ leuib⁹.nā talia nālr mouent ad sua loca.ꝛ si nālr.igit a p̄n⁰ itrinseco.pꝫ per diffinitionē nāe.2.phy.ꝛ per dñtiā nālis ꝛ violenti.3.ethicoꝝ.

In ista.q. duo iplicant.vnū est vtꝝ angelus possit localr moueri.aliō vtꝝ a seipso.Et q̄tū ad vtrūqꝫ ex argumētis ēt aliqd iplicat.nā circa p̄^{m} iplicat vtꝝ vbi sit aliq̄ res ex̄ns forālr in locato:sꝫ quā moueat illō qd localr mouet.Circa 2^{m} vō iplicat vtꝝ corpora simplicia a seipis moueant:ꝛ h̄ ēt duo iplicita satl cōferūt ad declarationē p̄ncipalr q̄sitoꝝ.Erunt g̃ in hac.q.q̄tuor articuli.nā p̄ videbit vtꝝ āgelus possit localr moueri. 2⁰ vtꝝ ipe vel aliqd aliud dū mouet acqrat aliq̄ rē in seipo formalr que dicat vbi:ꝛ que res ē vbi angeli vel alteri⁹ rei. 3⁰ vtꝝ corpa simplicia moueant localr a seipsis. 4⁰ vtꝝ angelus possit localr a seipso moueri.

Quantū ad p̄^{m} dicunt cōiter doc.ꝙ sic.ꝛ h̄ pp dicta scripture ꝛ scōꝝ.legit.n.Luc.p̄.Qr missus ē Gabriel āgelus a deo i ciuitatē galilee ꝛc.ꝛ seqt ꝙ āgelus igressus ad virginē.i.ad locū vbi erat vgo.dixit Aue gr̄a ple.ꝛc.Itē actuū.12.scribit.ꝙ angelus missus est ad Petrū in carcerē:ꝛ ꝙ Petr⁹ educt⁹ inde sequebat angelū:ꝛ ꝙ tādē āgelus discessit ab eo:ꝛ in multis alijs locis scripture tam noui q̄ꝫ veteris testamēti habet ꝙ angeli missi sunt ꝛ iuerunt de loco ad locū.Itē Isa.6.ait ꝓpha.volauit ad me vn⁹ de seraphin.sup quo vbo dicit Ambr.in li⁰ de spū scō.ꝛ allegat a Mag.l p̄ li⁰.di.37.Et spūs quidā scūs missus dr̄:sꝫ seraphin ad vnū spūs scūs ad oēs:seraphin mittit in ministerio:spūs scūs opat mysteriū.seraphin de loco ad locū trāsit.nō.n.cōplet oia:sed ipse repleī a spiritu.Ecce ꝙ exp̄sse dic:ꝙ seraph de loco trāsit ad locū.igit mouet localr.Itē Dam.li⁰ p̄.āgelus inquit qm̄ velocitate nāe:ꝛ qꝛ parate.s.cito ptransit opat in diuersis locis:ꝛ an̄ p̄miserat ꝙ āgelus nō pōt fꝫ idē.s.tps i diuersis locis opari.vult igit ꝙ velociter de loco ad locū mouet. Itē li⁰ 2⁰ dicit:ꝙ angeli cū sūt in celo nō sunt in terra:ꝛ cū ad terrā a deo mittunt nō remanēt in celo.igitur tunc vere localiter mouentur.hoc idem patet per magistruꝫ in littera:qui dicit ꝙ demones ceciderunt de celo:ꝛ ꝙ deducunt quotidie animas in infernum.

Quantū ad 2^{m} arti^{m} pono ꝯnes duas. p̄⁰ est.ꝙ nec āgelus nec aliq̄ alia res:dū mouet acqrit aliq̄ꝫ talē rē de gn̄e pmanētiū a se distictā in loco sibi formalr iherētē:q̄lē mlti opinant ꝛ vbi appellāt. 2⁰ ꝙ vbi nō ē res alia a loco ꝛ a locato disticta.¶ Primā ꝯnē probo sic.ꝛ vt clarior fiat ꝓbatio ꝓbo eā de corpe ꝙ localr mouet:de q̄ magl videret ēt fꝫ opinātes talia:ꝙ talē rē deberet acqrere;ꝛ arguo sic.si corp⁹ localr motū iquātuꝫ sic mouet acqrit nouū vbi:itelligēdo p vbi aliq̄ꝫ rez illi formalr iherētē:siue sit absoluta:siue respect⁹ ei⁹ ad locatū vl alia aliq̄:vt diuersimode aliq putāt.igit pdit ēt aliqd vbi:ita ꝙ ab aliq̄ vbi mouet ad aliud vbi:sic ab vno loco ad aliū:ꝛ ita ꝯcedūt q talia ponūt.si sic vel mouet de vno vbi ad aliō in tpe vl in istāti.neutro mō.g̃ ꝛc.Qr aūt nō in tpe ꝓbo:qꝛ si sic.igit ptibilr ꝛ successiue.i.p̄us fm vnā ptē ꝛ posteri⁹ fm aliā ptē q̄ꝫ fm totū.vel igit fꝫ ptes mobilis vel fm ptes ipsi⁹ vbi:ꝛ h̄ vel fꝫ ptes dimēsionales seu q̄s hꝫ fꝫ extēsionē mobilis:vel fꝫ ptes eēntiales itrinsecas fm itensionē quēadmodū ponit forā q̄ itēdit hāc ptes tales nō situ distātes:si dicat p̄^{m}.s.ꝙ mobile p̄us fꝫ vnā ptē sui mouet ab vbi qd hꝫ q̄ꝫ fm aliā:ꝛ q̄ꝫ fm totū.Quero tūc de alia pte mobilis ipsi⁹:aut.n.hꝫ suū adhuc vbi totū vel ptē quā p̄us habuerat:ꝛ tūc seqt ꝙ ipa q̄escit alia pte mota actualr:qd ē ipole:supposito ipꝫ eē ꝯtinuū totū pfecta ꝯtinuitate:aut hꝫ aliq̄ꝫ ptē vbi p̄mi:nō tn̄ illā quā p̄us hēbat:qd nō pōt eē nisi hn̄do aliq̄ꝫ quā p̄us hēbat alia ps mobil.ꝛ tūc seqt ꝙ illa ps vbi quā hꝫ migrauit de sbito l subꝫ:qd ē ipole nālr.si vō dicat 2^{m}.vꝫ ꝙ mobile iō ptibilr mouet ab vbi:qꝛ p̄us ab vna pte dimēsiōali ipi⁹ vbi q̄ꝫ ab alia:tūc q̄ro de alia pte vbi:in q̄ pte mobilis remanet subitne p tps illō in q̄ ab alia mouet mobile vel sigdē in ea in q̄ p̄ erat:ꝛ p ꝯñs illa ps mobilis q̄escit ꝛ pte vna q̄escēte mouet totū:qd nō ꝯuenit nālr vel in alia pte mobilis:ꝛ tūc seqt ꝙ de subito in subm trāsierit.Si dicat 3^{m}.puta ꝙ totū ipꝫ mobile simul p̄us mouet ab vna pte eēntiali ipi⁹ vbi q̄ꝫ ab alia.ꝯ p̄:qꝛ vbi fꝫ ipos tales ptes nō hꝫ:aliogn susciperet magis ꝛ minus cui⁹ oppo^{m} dic auctor sex p̄n^{cy}.¶ P̄.Hoc pꝫ eē sim rōne.nā nunq̄ꝫ corp⁹ aliqd di eē magis in vno eodēqꝫ p̄ loco toto q̄ꝫ fuit:nec min⁹ vno tpe q̄ꝫ alio. 2⁰ qꝛ fꝫ h̄ seqret ꝙ q̄lꝫ ps mobilis hꝫ aliq̄ꝫ eādē ptē p̄mi vbi quā habuit p̄⁰:lꝫ nō oēꝫ hēat:nec vbi ita itē sū:ꝛ p ꝯñs adhuc ē i eod loco i q̄ p̄us:nō.n.mutat vbi:nisi mutādo locū ēt fꝫ opi.illā:ꝛ ex h̄ seqt ꝙ q̄lꝫ ps q̄escit.eod mō pōt argui ꝙ nō acqrit nouū vbi ptibilr:qꝛ vl h̄ eēt fꝫ ptibilitatē mobil:ita ꝙ vna ps ei⁹ p̄us acqreret nouū vbi q̄ꝫ alia:ꝛ tūc se^{r} ꝙ vna mouet alia nō mota:vl fꝫ ptibilitatē vbi p̄cise:ita ꝙ totū mo^{le} sl̄r p̄us acqrit vnā ptē eēntialē vbi noui q̄ꝫ aliā:qꝛ de pte dimēsiōali nō pōt accipi:ꝛ tūc aut sil cū 2ª pte vbi remanet p̄^{a}:aut nō:si sic igit p tps hꝫ eādē ptē vbi:ꝛ p ꝯñs totū ē in eod loco p̄ in q̄ p̄us fuit. igit dū mouet q̄escit.si n̄.igr i q̄lꝫ istāti hꝫ nouū vbi:ꝛ pdit aliō:ꝛ p ꝯñs n̄ ptibilr ꝛ successiue mouet ab vbi i vbi:cui⁹ oppo^{m} dabat.Relīqt igr ꝙ mo^{le} localr motū nō mouet in tpe seu ptibilr ꝛ successiue de vbi vno l aliō.Qr aūt nec in istāti ꝓbo:ꝛ exēpli gr̄a sit p.aliqd corp⁹ q̄escens in ali-

Margin: p̄⁰ — cap.29. — 2.c.18. — 2^{m} — 2.cō.p̄. — Oppo^{m} — 2.cō.3. cap.2⁰ — p̄⁰ arti. — ca⁰ pen. — cap.3⁰ — 2⁰ arti. — p̄⁰ ꝯ — p̄^{m} — p̄ — 2

quo loco determiato ꝛ dn̄s. vbi qd̄ sit a. ꝛ icipiat p. moueri ꝯtinue. si ḡ in aliq̄ instāti p. mouet̄ ab a. sit illud instās b. tūc sic. aut p. in instanti b. est in eodē loco p⁹ ipm ꝛ oēs ptes ei⁹ in quo erat tp̄e ḡtis aut nō. si sic. igit̄ hꝫ idē vbi a. in istāti b. ꝛ per ꝯn̄s sil' est mutatū ab a. ꝛ nō ē mutatū a. Si nō. igit̄ est mutatū ad aliqd nouū loci vel magnitudinis: aut ḡ ad aliqd diuisibile: aut aliqd indiuisibile p̄cise. nō p^m: q2 in motu ꝯtinuo cuiuslibet ptis diuisibilis p̄us
T. c. 73. ꝛ alibi. acq̄rit̄ ps: ꝛ nulla tota sil' acq̄rit̄: vt pꝫ ex 6° phy. nec indiuisibile: q2 tūc seq̄t̄ ꝙ in motu locali ꝯtiuo sit dare p^m magnitudis ad ꝙ mobile ē mutatū. ꝛ iuxta ꝯsuetū modū loquēdi ē dare p^m mutatū eē: qd̄ nullū moueri vl' mu-
T. c. 50. 52. ꝛ 54. ꝛ alibi tatū eē p̄cessit: q̄ reprobata sunt. 6° phy. Scd̄ꝫ h̄ ēt tollit̄ oīs mot⁹ ꝯtinuus. nā opꝫ dicē ꝙ semp mobile est totū in termino a quo: vel totū in termio ad quē. ¶ 2° sic. ponat̄
Confir° ꝙ p. moueat̄ ꝯtinue: ꝛ sit a. vnū vbi a quo mouet̄ seu qd̄ perdit in instāti b. tūc sic. aut p. acq̄rit in istāti aliqd̄ vbi aut nō: si nō. igit̄ nec in b. instāti perdit a. vbi. simul. n. in motu locali mobile p̄dit terminū a quo: ꝛ acq̄rit terminū ad quē. Si v° in instāti b. acq̄rit aliqd̄ vbi nouū sit illud c. ꝛ tūc ēt q̄ro vtꝝ p. p̄dit c. in instāti b. aut in alio. Si i alio. igr̄ p. hꝫ vbi c. p tp̄s. ꝛ p ꝯn̄s vel illo tp̄e sil' mouet̄ ꝛ q̄escit: vel mouet̄ ꝛ nullā talē rē p̄dit. ac per h̄ nec ēt acq̄rit: qd̄ est ꝓpositū. Si v° in instāti b. ḡ in eodeꝫ instāti perdit ꝛ acq̄rit vbi c. ꝛ sil' est mutatū ab ipo c. ꝛ ad ipm: ꝛ. vlterius sequit̄ ꝙ in illo instāti hꝫ c. ꝛ nō hꝫ c. qd̄ est ipossibile. ꝯn̄a pꝫ per illā ꝯnē demr̄atā in. 6° phy. oē qd̄ mutatū
T. c. 40 est q̄n p° mutatū est: est in eo ad qd̄ mutatū ē: ꝛ silr verū est ꝙ nullū qd̄ mutatū est q̄n p° mutatū est: est in eo a
Confir° quo mutatū est. ¶ P̄. In eodē istāti p° p. est mutatū ad vbi c. ꝛ ipm c. est p̄ genitū: ꝛ eodē istāti est p. p̄ motū a c. ꝛ ipm c. est p̄ corruptū. igit̄ si eodē instāti p. est motū a c. ꝛ
Confir° ad c. eodē istāti c. est genitū ꝛ corruptū: ꝛ ē ꝛ nō ē. ¶ P̄. Scd̄m h̄ gn̄o ꝛ corruptio eiusdem rei nuō demr̄ate sine
T. c. 63. medio sibi succedūt ꝛ ꝯtinuant̄: qd̄ ph̄s reputat ipole. 8°
Confir° phy. ꝛ silr Cōmē. ¶ P̄. Si in instāti b. p̄dit vbi c. igit̄ vt p̄us in eodē istāti acq̄rit aliud vbi. puta. d. ꝛ vltra arguēdo vt p̄us seq̄t̄ ꝙ multa: imo oīa vbi acq̄rit in istāti b. ꝛ p ꝯn̄s tot⁹ mot⁹ ꝯtinu⁹ ipsi⁹ p. fit in vnico instāti: qd̄ est
3 ipole. 3° si a quolibet vbi p. mouet̄ vel mutat̄ non curo pro nūc in instāti ꝛ ad qd̄libet mutat̄ in istāti. sequit̄ ꝙ tot⁹ mot⁹ ꝯtinuus ipsi⁹ p. cōponat̄ ex mutatis eē p̄cise ꝛ tp̄s mēsurās illū ex istātib⁹. iux̄ cōeꝫ modū loquēdi. ꝯn̄s
a. t. c. d. s. 2^m p̄n^le iprobatū ē. 6° phy. ꝯn̄aꝫ ꝓbo: sic in p̄ di. 17. q. 4. arti. 2. ꝛ ē 4^a rō ꝯ opi. q̄ ibi reprobat̄. ¶ 2^a rō ad ꝯnē ē ista. celū p^m s̄m ph̄m vē mouet̄ localr̄: ꝛ tn̄ nullū vbi acq̄rit: cuꝫ ipm nō circūscribat̄ neqꝫ ꝯtineat̄ a loco: ꝛ p ꝯn̄s s̄m viā illā
Confir° nō hēat in se aliqd̄ vbi. ¶ Et ꝯfirmat̄ p auctorē sex p̄ncipioꝝ q exp̄sse dic̄ vltimā sperā nō hr̄e vbi: eo ꝙ nihil ꝯtineat ipaꝫ. igit̄ nō oē qd̄ localr̄ mouet̄ talē rē in se acq̄rit. Ex q̄ vlteri⁹ ifero ꝙ cū in nullo alio moto expiamur rem talē acq̄ri: nec auc̄tas aliq̄ digna h̄ dicat: irrōnabilr̄
3^m in aliq̄ alio fingit̄ talis res. 3° si qd̄libet mobile ꝯtinue motū ꝛc. sequeret̄ ꝙ localr̄ motū sil' moueret̄ duob⁹ motib⁹ distictis: ꝛ eēt dare. 5. genus motuū p̄ter illa q̄tuor q̄
T. c. 7. posuit ph̄s in. 5° phy. ꝛ q̄ cōiter ponunt̄. ꝯn̄a ista pꝫ. nam qd̄ mouet̄ localr̄ d̄ loco ad locū acq̄rit ptibilr̄ locū ꝛ mouet̄ s̄m locū. si ḡ sil' acq̄rit ꝯtiue vbi mouet̄ ēt s̄m vbi ꝛ sic duob⁹ motib⁹ distinctis: qd̄ erat p^m inferēdū. Rursus s̄m istos. mot⁹ ad vbi ptinet ad p̄dicamētū vbi. mot⁹ aūt ad locū: cū loc⁹ p istos nō sit vbi. nō ptinebit ad idē p̄dicamētū: ꝛ ꝯstat ꝙ nō ad p̄dicamētū sube vl q̄litatis: nec ēt q̄ntitatis: cū nō sit augmētū nec d̄cremētū nec mobile mutet̄ s̄m ꝓpriā q̄ntitatē. igit̄ opꝫ dare. 5. p̄dicamētū in quo mot⁹ ille ponit̄: ꝛ certe difficile ne dicā ipole erit re-

perire saluato cōi nūero p̄dicamētoꝝ. ¶ 4° si sic. igit̄ pos-
4° sibile est aliqd eodē tp̄e p moueri ꝯtinue s̄m vbi alicui⁹ loci: ꝛ q̄escē s̄m locū illū: ꝛ ecōtra q̄escē s̄m vbi ꝛ moueri s̄m locū. h̄ aūt falsuꝫ est. nā q̄escē s̄m vbi nō est aliud q̄ ipm ꝛ oēs ptes ei⁹ esse in eodē loco quo p̄us. si ḡ aliqd q̄esceret s̄m vbi q̄esceret s̄ꝫ locū: ꝛ eꝯ. ꝯn̄a d̄claratur: q2 s̄ꝫ ipos vbi ē res distīcta eēntialr̄ ac ēt sito ꝛ silr ab ipo loco nec aliq̄ cālitatē hꝫ alterū sup reliquuꝫ: quā deus nō possit plene supplere. pōt ḡ de⁹ locatū trāsferre ptibilr̄ d̄ suo loco ꝯfuādo totalr̄ vbi in ipo locato: ꝛ eꝯ poterit i locato innouare ꝯtinue vbi: ꝛ ipm in eodē loco adeq̄to ꝛ p̄
2° ꝯ retinere. ¶ 2° ꝯ ꝓbari pōt ex eodē: q2 si vbi sit talis res pole erit p potētiā dei idē locatū esse in loco eodē in quo
2^m p̄us: ꝛ nō eē vbi p̄us: ꝛ eꝯ eē vbi p̄us ꝛ nō in eo loco in q̄ p̄us: que nō sūt itelligibilia. ¶ P̄. Si vbi est talis res anihilet de⁹ vbi: qd̄ hꝫ soꝛ. ex̄n̄s in loco isto demr̄ato. v. g. a. ꝛ nullā mutationē aliā faciat in soꝛ. aut i nulla alia re: qd̄ est bene pole sue oīpotētie: quo facto quero vtrū soꝛ. sit in a. vel nō. si nō. igit̄ soꝛ. est mutat⁹ s̄m aliā mutationē: q2 p̄us fuit i a. qd̄ est ꝯ positū. si sic. igit̄ ad h̄ ꝙ soꝛ. sit in a. nō req̄rit̄ aliq̄ alia talis res: ꝛ cū nulla expiētia de illa hēat̄: nec dei reuelatio: nec rō alia pp̄ quā deberet poni seq̄t̄ ꝙ irrōnabilr̄ ꝛ inutilr̄ ponit̄. ¶ P̄. Si ē talia res
3^m aut ē res aliq̄ absoluta: aut respect⁹ s̄ꝫ ponētes respect⁹. nō absoluta. nō. n. suba nec q̄ntitas nec q̄litas: sic̄ pꝫ: nec respect⁹: q2 vt vi nō eēt nisi vl' respect⁹ locati ad locū: vel eꝯ loci ad locatū. vl' tā hic q̄ ille. 2^m nō pōt dici neqꝫ 3^m s̄ꝫ viā illā: aliogn loc⁹ hr̄et vbi: ꝛ possꝫ ꝯuenieter q̄ri vbi ē iste loc⁹: ꝛ vltra ēt loci eēt loc⁹: qd̄ ipsi nō ꝯcederēt: nec p^m pōt dici s̄m viā suā: qd̄ tn̄ ipsi dicūt ꝓbo: q2 respect⁹ loci ad locatū ē de gn̄e relonis. igit̄ ꝛ respect⁹ locati ad locū. pꝫ an̄s. nō. n. ad aliud p̄dicamētū: vt vi s̄ꝫ doctrinā coꝝ
cap̄ p̄. reduci pōt. ꝯn̄a ꝓbat̄: vt dic̄ Aug. 7. de tri. ꝛ ph̄s ēt i p̄dicamētī. oīa relatiua dn̄r ad ꝯuertētiā: ꝛ p ꝯn̄s s̄ꝫ viā illoꝝ hn̄t respect⁹ mutuos. oēs āt mutui respect⁹ ptinēt ad idē p̄dicamētū. igit̄ si vn⁹ est de p̄dicamēto relonis ꝛ alter: sꝫ s̄m istos vbi nō ē res p̄dicamēti relonis. igit̄ vbi nō ē ta-
4^m lis res a locato ꝛ loco distīcta. ¶ P̄. Ois q° facta p interrogatiua ptinētia ad p̄dicamētū vbi q̄rit de loco: ꝛ ois rn̄sio data p p̄dicabilia dicti p̄dicamēti ad hoc. q. rn̄det de loco. igr̄ vbi ē loc⁹: ꝛ eꝯ. ꝯn̄a pꝫ: ꝛ an̄s ꝓbat̄ q̄ ad p^m ptē. nā iste iterrogatiōes equalēt in sign̄ando. vbi ē soꝛ. ꝛ in q̄ loco est soꝛ. ꝛ iste silr. q̄ iuit soꝛ. vl' vn̄ venit. ꝛ ad quē locū iuit vl' a q̄ loco venit: nec aliud q̄s p vnā itelligit q̄ p aliā vt puto quelꝫ ꝯfiteri: q̄ ēt ad ptē 2^am pꝫ. nā idē penit⁹ rn̄det q dic̄ ē h̄. ꝛ q dic̄ ē i isto loco: ꝛ q dic̄ illuc iuit vl' illinc
Confir° venit: ꝛ q dic̄ ad illū locū iuit: vl' ab illo loco vēit. ¶ Cōfirmat̄. si q̄s iterrogat de soꝛ. vbi ē. ꝛ rn̄deat̄ ē i ecclīa vel in scholis ꝯuenieter rn̄deret̄ ꝛ hn̄ si vē ibi sit. igr̄ i ecclīa ꝛ in scholis sūt termini ptinētes ad p̄ntū vbi: aliogn nō ꝯuenieter sic rn̄derēt. igit̄ eiusdē ē iterrogatiuū h̄ aduerbiū vbi: qd̄ ista sign̄ant. sign̄ant aūt loca ipsa extrīseca ꝛ nō aliquā rē foꝛālr̄ loco iherētē. ḡ nec vbi de re aliq̄ tali iterrogat: ꝛ p ꝯn̄s nec aliq̄ res talis est vbi. h̄ pꝫ ēt auc̄te
Cō. 28. Cō. 5. meta. vbi dic̄. ꝙ s̄ꝫ qd̄ dr̄ loc⁹ hꝫ locatū ē p̄ntū vbi.
Cō. 34. Itē 4° phy. pluries dicit locū corpis locati eē vbi ei⁹: vn̄ ait. ꝙ ph̄s itēdit distigūt̄ iter locatū eē i corpe qd̄ est vbi ei⁹: ꝛ iter ptē eē in toto: ꝛ eadē vba repetit i eodē ꝯ°. igr̄ s̄ꝫ eū corp⁹ i q̄ ē locatū ē vbi ei⁹. Ista ēt itē⁹ ē Boe. i li° d̄ tri. vbi ait. vbi vel de hoīe vl' de deo p̄dicari pōt. de hoīe vt i foro. de deo vt vbiq3: sꝫ ita vt nō. q. sit ipa res illud qd̄ p̄dicat̄ de q̄ dr̄. nō. n. hō ita dr̄ eē i foro: quēadmo^m eē albus vel lōg⁹: nec q̄si circūfusus ꝛ d̄terminat⁹ ꝓpetate aliq̄ q̄ sign̄ari s̄ꝫ se possit: sꝫ tn̄ ꝙ sit aliis ifoꝛatū reb⁹. p hāc ꝓpe p̄dicationē ondit̄: q̄ vba sic exponit Cōmē. ibidē. i.

locus

locus.pôt quidem pdicari rc.r sequit. Sz ita dī hō eē in foro vel deus vbiq3:vt q̄uis in predicādo ea dicat est.nō tñ ita dī.q.ipsa res de qua dī sit id.i.hēat esse eo q predicat. Et infra.sic igit p h q dī hō esse in foro nequaq3 homini inherens quā ipse vere sit ppietas grāmaticoꝝ vel dialecticoꝝ ppzie significatione notat:sed per hanc predicationē hoc tñ 9ñs ostēditur.s.q illud circūfusum r determinatū per esse in foro dicit rebus alijs q3 sit circūfusio r determinatio vere sit informatū:r hoc quidez sensu locus de hoīe predicat. Hec Cōmen. ¶ Ex his euidenter apparet fm intētionē Boetij q vbi significat locum:r q per propriā predicationē illius predicari nulla proprietas vel res subiecto inherens denotat:sed tñ extrinseca que est locus. Si aūt aliquis calūniet ex hoc q sit informatū alijs rebus:r velit ex hoc inferre q p hui9 predicationē īportet aliqd qd ppzie loquēdo īformet locatū r inhereat illi:attendat qd subdit infra Boetius. ait enim sil' de actione habitu vbi:r qñ omnis hec pdicatio exterioribus dat oīaq3 hec quodāmō referunt ad aliud. Cōmenta. hec oīa.i.habitus r actiones de quibus nūc loquimur r loca r tempora de quibus prediximus quodāmodo referunt ad aliud.i.alijs q3 his qbus subsistens est aliqd. r infra. sic igit pdicatio alia est q̄ vere inherēs ibe rere pdicat. alia que q̄uis forma īherentiū fiat:tñ ita exteriorib9 datur vt ea nihil alicui inherere intelligat. hec ipse. vbi pz q nō pdicat per talē pdicationē alia forma

3 3.2m. inherens subiecto:sed res extrinseca tñ. ¶ Cōtra ista p pōt argui:qa sequi videt q vbi sit spēs pdicamēti quātitatis.r p 9ñs nō sint.10.pdicamēta. 9ñā pz:qa quātitatis

2m spēs est locus:fm Phm in pdicamētis. ¶ 2° auctor sex pncipioꝝ dicit q vbi est circūscriptio corpis a loci circūscriptione pcedēs. 9stat aūt q locus nō est circūscriptio corpis pcedens a loci circūscriptione loci.al's a loco esset

3m locus in īfinitū. ¶ 3°. Ipse subdit.nō aūt in eodez est locus r vbi:sz locus qdez est in eo qd capit. vbi vō in eo qd circūscribit r cōplectit:ex quibus pz q nō solū essentia

Ad pm liter:sed etiā subiecto distinguunt locus r vbi. ¶ Ad pm pmo nego 9ñaz nec pbatio valet:qa nō sequit. locus est species quātitatis. vbi est locus. g vbi est spēs quātitatis. sicut nō sequit. disciplina est spēs relōnis seu pdicamēti ad aliqd. grāmatica est disciplina. g grāmatica ē spēs relationis. nā fm Phm in pdicamētis. c. de q̄litate. r silr in

T.c.20. 5° meta.c. de ad aliqd. aīs est verū. r 9ñs falsum. vñ in tali 9ñā peccat per equocationē ex varia suppositione medij. 2° dico q esto:q loc9 sit q̄ntitas. nō tñ loc9 ē spēs quātitatis qualit'cūq3 supponat iste terminus locus:sed dico: q est passio quātitatis:r tūc supponit mālr. vel simplr:r

Cōm. 18 ita expresse dicit Cōmenta. 5° meta. c. de quāto. vbi etiaz dicit q Phs in pdicamētis enumerādo illas species locutus est fm famositatē tñ. Quāuis igit eadē res sit locus r quātitas seu superficies. nō tñ fm eādē rōnē dicit supficies r locus:sed iquātū est diuisibilis ad duo seu fm duas dimēsiones: dī supficies. iquātū vō est id in q̄ aliō est tali mō eēndi in. dī locus. r iō nō obstāte idētitate rei significate. pdicabilia tñ illa ppter talē diuersitatē 9ceptuū ad diuersa pdicamēta per se reducunt. ea vō magl ppzie ad tale pdicamētū ptinent p que 9ueniēter respōdet ad iterrogationē factā p vbi. vt ad interrogationē loci: siue illa sint aduerbia siue ppositiones cū casualibus.

Ad 2m vel obliqui nominū localiuz:r silia. ¶ Ad scdm dōm q ille auctor multū īpropzie r figuralr loquit in illo libello: ppter qd multi accipiētes verba eius ad ppzietatem fallunt in ipsis. dōm ergo q nō intendit dicere q vbi sit aliqua res distincta a loco r locato existēs in eo quē vocet circūscriptionē. sicut nec per circūscriptionē loci qua dicit circūscriptionē corporis pcedere intelligit aliquā rez a loco distinctā:qua circūscribat locus vel circūscribat. non eniz pōt fingi que res sit illa:sed per illa verba vult solū dare intelligere q̄ sit ppzia rō pdicamētalis ipsius vbi. r quid īportatur per tales pdicatiōes. soz. est in foro vel in scholis:r similes que formant ex pdicatis particularib9 ad predicatū vbi:r vult dicere q non aliud importat q3 q illud cōtinet r circūscribit loco illo:ita q fm ipsum idē est esse alicubi vel in aliquo loco qd est illo circūscribi r 9tineri:r hoc satis manifestat ex eo qd imediate addit: est ergo in loco qcqd a loco circūscribit et cōplectit.

Ad 3m. ¶ Ad aliud dōm:q accipit esse in. nō pro īherētia:sed p pdicationē r actū exercitū pro signato:r est sensus q nō de eodē dicit seu predicat locus r vbi.i. pdicabilia de pdicamēto vbi. nam locus dicit de cōtinēte:sed talia pdicabilia de contento. vnde nō dicit. forū est in foro:sed bñ dicit. soz. est in foro. r ratio est que iaz dicta est:qa esse in foro est cōtineri a foro:r forū nō continet a foro. soz. aūt continet a foro. r ideo bene dicit esse in foro. In foro aūt est predicabile predicamenti. vbi ecōtra bene dicit q cōtinens est locus:r nō bene dicit q soz. vel aliud quid cōtentū a loco est locus:r hec est intētio eius. verū tñ verū sit q de eo tñ predicet vbi seu predicabilia dicti predicamenti quod loco circūscribit r complectit:r q illa sit ratio vbi vel loci non curo pro nunc. naz mihi r alijs est communis ista difficultas.

3° arti. **Quantū** ad articulū tertium. verum videlz corpora simplicia moueant localiter a seipsis:r intelligo de motu non quidem violento:neq3 etiaz de mixto qualiter mouetur graue deorsum cum ab aliquo sic ppellitur vt velocius descendat q3 descenderet nullo ipm propellente:sed de motu naturali mero r simplici:qa de hoc maior est q̄stio. ¶ Ad excludēdū quosdā modos dicendi taz veteres q3 modernos pono 9nes aliq3s. pma est

pa 9. q talia corpora non mouent imediate a celo. hanc pono ad excludendū quādā antiquā opionē que posuit q motus celi erat causa descēsus terre ad mediū:r fuisse dicit

t.2.c.85. Empedo. 2. ce. sicut dī a Pho r Cōmenta. cui etiā nōnulli moderni cōcordāt qui volētes cōcedere hui9 corpa a seipsis moueri nec aliū motorē valentes assignare reducūt hui9 motus in corpus celeste tanq3 in actu pm r imediatū mot9 illoꝝ: q̄uis si isti dicāt q mouent naturalr:r illi

pm vō dicerēt q violēter. ¶ Hāc 9nē pbo sic. si hui9 corpa mouerent a celo imediate:sequeret q quāto graue esset magis elongatū a celo:tanto tardius descēderet. 9ñs est falsuz:vt percipit sensus. velocius eni videm9 ipsuz moueri in fine motus q3 in pncipio. 9ñā pz. qa quāto magis motū distat a motore:ceteris paribus:minus pōt motor sup illud:r p 9ñs tardius mouet si mouet. hoc etiā patet ad sensum in oībus alijs motibus siue localib9 siue alijs.

2m ¶ 2° sic. si ita esset sequeret q nō velocius descenderet graue maius q3 graue min9 eiusdē rōnis r similiū dispositionū oīum pter magnitudinē r paruitatē. 9ñs etiaz pz falsuz ad sensuz. 9ñā pbat:qa vbi mobilia se hñt mere passiue sicut supponit in pposito r cetera sūt paria:nūq3 maius citius transmutat ab eodē agente nāli q3 minus. patet in motib9 localibus violentis. pz etiā in alterationibus. nā stāte vniformi dispositione passi nō citius alterat ab eodē agēte maius passuz q3 minus:etiā si eēt summa dispositio absq3 alia vlla 9trietatis resistētia. ¶ Has

t.2.c.89 duas rōnes ponit Phs p ce. r Cōmen. 9 memoratā opionē antiquā: q̄uis hanc scdaz in alia forma quā nō tenui vt absq3 calūnia euidētius cōcludant etiam cōtra illum

3m modum dicendi modernū. ¶ 3° si sic. tunc grauia mouerentur a celo per expulsionem vel impulsionem: r leuia

ff

per attractionē:sicut pȝ ex descriptionibus predictoꝝ.7°
T.c.io. phy.ꝛ si sic seq̄ret ꝙ qñcūqȝ graue descēderet celū expel
leret ignē sibi ꝓximū ꝛ aerē ꝯsequētē:ꝛ vlr cetera corpo
ra media vsqȝ ad graue:ꝛ tādē mediātib⁹ illis graue ipȝ:
sed hō est falsuȝ.tū qa ſm hec ad cuiuslibet grauis descē
suȝ ignis violēter moueret.tū qa si tūc simul aliqs ignis
ascēderet ꝑpēdiculariter ꝑ eādē lineā ꝑ quaȝ descēderet
graue:celū traheret ad se ignē sibi ꝓximū ꝛ cetera corpa
media vsqȝ ad ignē ascendētē:ꝛ ꝑ ꝯñs oīa illa media siľ
ascēderēt ſm eādē lineā rectā:ac per hoc ɔ̄rijs motibus
mouerenť.tū qa etiā vľ in tali expulsiōe ipȝ celū aut ps
ei⁹ seq̄reť ignē ꝓximū quē expelleret:ꝛ tūc sequiť ꝙ vel
totū celū descēderet vel pars eius absciderеť ab eo que
ignē sequereť:aut in tali expulsione nec celū nec pars ei⁹
sequiť ignē:ꝛ tunc sequiť ꝙ vacuū remaneat iuxta celū.
vľ dicať ꝙ alia pars lateralis ignis rarefiat quousqȝ im
pleat locū expulsi:qd nō videť possibile nāliter:cuȝ ille
ignis habeat sūmā raritatē sibi possibilem naturalr:aut
absqȝ rarefactione per motū localeȝ sibi succedat:ꝛ tunc
eadē rōne tertia veniat ad locū scdē:ꝛ quarta ad locū ter
tie:ꝛ sic deinceps:ꝛ per ꝯñs tota sphera ignis mutabitur:
ꝯfirma. que oīa reputo nimis absurda.¶ ꝓ̄.Derisibile est dice
re ꝙ si lapillū habeo in manu mea ꝛ dimisero illuȝ cade
re:mox tota regio supior agiteť:qd tñ sequereť ſm predi
cta.ꝯñtia satis pȝ:qm̄ vt videmus nūq̄ȝ aliquid expellit
aliud nisi illud sit sibi ꝓximū:aut expellendo aliquid si
bi ꝓximū:ꝛ illo mediāte expellendo aliud:ꝛ sic deinceps
t.ꝛ.c.io. vsqȝ ad vltimū expulsum.hoc etiā apparet per ph̄m 7°
ꝯfirma. physicoꝝ.ꝛ Cōmēta.¶ Cōfirmať insuper ex intentione
Cō.42. Cōmen.2° ce.vbi ait.possibile est vt aliquid moueať ab
aliquo in loco mediante aliquo nō moto a p̄mo mouēte:
ꝛ ex hoc infert ꝙ pars aeris opposita soli nō potest loca
liter moueri.s.motu recto per expulsionē ab ipso sole:qa
pars celi media inter aereȝ ꝛ solē sic nō pōt a sole moue
ri.vñ ait.si igiť pars aeris que opponiť soli moueť a so
le mediāte parte celi que est inter aerē ꝛ solē motu loca
li necesse est vt illa pars celi moueať a sole motu locali:
2ᵃ ꝓ̄ qd est impossibile. Hec Cōmenta.¶ Scda ꝯclo ꝙ huiꝰ
corpora nō moueñť actiue a locis ad que tēdūt:sicut opi
p̄ᵐ nati sunt qdā antiquoꝝ.hāc ꝓbo p̄:qa tūc velocius mo
uereť graue minus versus centrū q̄ȝ maius ceteris pari
2ᵐ bus:qd pȝ falsum:ꝛ ꝯñtia ꝓbať vt supra.¶ Scdo qa ta
lis motus esset attractionis:vt pȝ:ꝛ qa in tali motu nō po
test moueri aliquid distans a mouente nisi moueanť oīa
media vt notū est.sequiť ꝙ qñcūqȝ modic⁹ ignis hic ge
nitus ascenderet:oīa corpora media vsqȝ ad ꝯcauū celi
ascenderent:ꝛ si tūc ecōtra aliqd graue perpēdiculariter
descenderet etiā oīa media simul descenderēt:quod est
3ᵐ inconueniens.¶ ꝓ̄.Pars ignis tangens celum deberet
4ᵐ ascendere vel condensari ꝛ ꝯñter tota sphera illa.¶ ꝓ̄.
In omni attractione vera necesse est attrahens cū attra
T.c.io. cto moueri vt habeť 7° phy.ꝛ sensu pȝ.ꝛ per ꝯñs oportet
ꝙ celū ascenderet:que absurda sunt penitus. Et si dicať
ꝙ quedam attractio est ab attrahēte quiescēte.vt est at
tractio ferri a magnete:dicendū ꝙ nunq̄ȝ attrahens qe
scens mouet ꝓprie ꝛ actiue:sed potius metaphorice per
Cō.io. modū finis.vnde Cōmenta.7° phyſi.ad hoc īquit q̄riť:
qm̄ plura attractiua videnť attrahere sine tractu:ꝛ sine
motu.dicendū ꝙ hic dī attractio equiuoce.attractio eñ
in rei vitate est illa in qua attrahens moueť cū attracto.
ꝛ subdit.attractio autē in quo attrahens est quiescens:et
attractum motū nō est attractio in rei veritate:sed attra
ctum mouetur ex se ad attrahens vt perficiat se vt lapis
t.ꝛ.c.22 moueť inferius ꝛ ignis superius:ꝛ similiter oportet hoc
ꝛ.25. itelligere de motu ferri ad magnetem.hec Cōmen.vnde

ph̄s 4° celi.ꝛ Cōmēta.ibidē nūq̄ȝ causalitatē actiuā ta
liū motuū attribuit locis:sed vult illa eē causas ꝑ modū
finis tm̄.¶ Tertia ꝯ̄ est ꝙ nō moueñť a medijs in qbus 3ᵃ ꝓ̄
sunt.ꝓbo p̄mo:qa tūc idē actiuū nāle per se moueret ad
plures differentias positionis ꝛ ſm ɔ̄rios motus.hoc aūt
repugnat actiuo nāli:qa est ex se determinatū ad vnum.
ergo ꝛc.ꝯñia ꝓbať.nā per eandē ptē medij per quā leue
ascendit cōtingit graue descendere ꝛ eꝯ̄.ꝛ siľ dum ꝑ vnā
ascendit leue per aliā similē penitus ꝛ propinquā cōtin
2ᵐ git graue descēdere.¶ Scdo si sic.aut eadē pars medij
cōtinue moueret corpus motū a p̄ncipio motus vsqȝ ad
finem.aut alia post aliam:sicut multi dicunt accidere in
motibus proiectoꝝ.p̄mū nō pōt rōnabilr dici:qm̄ tūc se
quereť ꝙ cū graue generatū supius in aere.vbi grā.grā
do vel nix descenderet aliqua pars aeris ab illa superio
re regione vsqȝ ad terrā descenderet:qd nō cōuenienter
posse dici videť.nec scdm̄.si sic.tūc quāto illō magis de
scēderet tāto tardius moueret:qd est falsuȝ.ꝯñtia pȝ:qa
in tali motu scdm̄ mouēs minus mouet q̄ȝ p̄mū:ꝛ tertiū
3ᵐ q̄ȝ scdȝ:ꝛ sic deinceps vt pȝ in ꝓiectis.¶ Tertio aut mo
ueť a medio tāq̄ȝ a motore p̄ seu nō moto ab alio:aut tā
q̄ȝ a motore scdario ꝛ moto ab alio.Nō pōt dici scdm̄ qa
tūc oporteret assignare qs esset ille motor p̄or nec ꝯtigit
preterea nos hic de tali motore p̄mo iquirim⁹.nec p̄mus
etiā dici pōt:qm̄ a quacūqȝ parte medij ponať graue su
perius genitū moueri siue ab ea que est supra ipsuȝ:siue
ab ea que est sub ipso:seu a laterali.seq̄ť ꝙ illa ex se mo
ueať deorsum:ꝛ per ꝯñs ex se moueať ɔ̄ suaȝ nām quod
4ᵐ repugnantiā videť includere.¶ ꝓ̄.Sequiť:ꝙ mot⁹ vio
lentus ꝛ ɔ̄ nām:vtputa ipsius aeris deorsum est ꝑ se p̄or
causalr motu nāli grauis deorsum:ꝛ ꝙ nō est aliqs mo
tus nālis nō p̄cedente saltē causaliter motu violento:qd
Cō.30. nō videť ꝯuenienter dictū:ꝛ expresse est cōtra Cōmē.12°
5ᵐ meta.¶ ꝓ̄.Si tale graue est precise in potentia passiua
vt moueať:ꝛ ipsuȝ mediū est totalis cā imediata parti
cularis mouens ipsum.mirū est ꝙ ipsum nō mouet tale
graue potius ad superius quo aptū est moueri naturalr
ipsum medium vel saltē non retinet ipsum ibi:vbi ipsuȝ
mediuȝ naturalr quiescit q̄ȝ ipsum moueat in superius:
quo nō nisi violente mediū moueť.nō igiť videť ratio
nabiliter posse dici talia moueri a medijs:ꝓpter qd ph̄s
T.c.28. 3° ce.dicit ꝙ aer est tāq̄ȝ organū i vtroqȝ motu.s.ad supe
4ᵃ ꝓ̄ rius ꝛ iferius:ꝛ per cōsequēs nō primus motor.¶ Quar
ta ꝯclo est ꝙ talia nō moueñť imediate a generāte.ꝓbo
primo:qa cum graue generať superius in aere generans
est vel aer in quo generať vel celum:sed a neutro ipsum
moueť localr vt supra ꝓbatū est:ꝛ si aliqd aliud assigne
tur generans:de quo nolo disceptare:per easdeȝ rationes
ꝓbatur ꝙ non moueť ab illo.similiter cuȝ ignis genera
tur hic inferius ex refractione radioꝝ ad speculū aut ex
percussione silicis ad ferrū:nullū potest generās assigna
ri a quo imediate moueatur sursum:sicut patet volenti
rationes supra factas:qdcūqȝ fuerit assignatuȝ generans
2ᵐ applicare.¶ Secūdo constat ꝙ lapis hec inferius geni
tus ꝛ post per tempora sursum latus:cū descendit nō mo
uetur actualiter a generāte:nec sane mentis quisq̄ȝ oppo
situm diceret:cuȝ ꝯtingat ipsum moueri a loco maxime
3ᵐ distante ab ipso generante.¶ Tertio ꝛ fortius:quoniaȝ
cōtingit olim dudum corrupto generante huiꝰ corpora
ad sua loca moueri si fuerint extra ipsa delata.cōstat aūt
ꝙ tunc non moueñť ab eo quod nō est in rerum natura.
¶ Sed tunc quid dicendum est ad ph̄m qui dicit ꝙ ꝑ
se mouetur a generante:per accidens autēȝ a remouente Rñō
probibens.¶ Respondeo ꝙ ph̄s sicut patet diligenter ad ph̄s.
attendenti dicta eius 8° physicoꝝ ꝛ Cōmen.ibidē.ꝛ ite t.ꝛ.c.32.
rum 4°

rum.4°ce.ꝛ Cōmen.etiam ibidem.cōmento.25.vbi hoc videtur expressius dicere:nō intendit ꝙ moueanꝫ a generāte imediate:sed mediate tn̄:q2.s.generans causat in genito formā:per quā imediate ipsum genitū nisi impediatur mouetꝫ ad ꝓpriū locū:motus tamē illius imediatū ꝑncipiū nō est generās:sed forma geniti.vnde 4° ce. in illa parte.cum quidē igiꝫ fiat ex aqua aer.habet littera cōmēti sic.reuertamur ꝛ dicamus ꝙ cū aqua trāsmutatur in aerē.tunc transmutabitur de grauitate in leuitatē:deinde mouebitur ad superius:qđ exponens Cōmē. inquit:per hoc ꝙ dixit:deinde mouebiꝫ ad superius:non intendit deinde ꝓm tempus:sed ꝓm cām ꝛ causatuꝫ.i.ꝙ motus eius ad superius est causatus a sua leuitate. Hec Cōmenta. Item 3° ce.ait.sed qa motus non existūt a generante nisi mediante generato:ꝛ motus ꝑmo ꝛ essentialiter nō fit nisi a motore:ꝛ nullo alio mediante:pp̄ h̄ iste motus nō est primus neqꝫ essentialis.i.ꝑmo ꝛ essentialr a motore extrinseco:sed a forma moti.hoc ipse. ¶ Item 8° physicoꝝ.Et cū ista inquit sit questio.vtruꝫ ista corpa simplicia moueanꝫ in loco a motore extrīseco aut ex se. distiguēdū est in rñsione ad istā.qm̄ motus qui est in potētia nāli:ꝛ est in potentia que est in re ex q̄ gn̄aꝫ corpus simplex in quo inenitur motus necessario idiget motore essentialr.ꝛ est illud qđ est extrinsecū.s.generās.generās eni est illud qđ corpi simplici generat formā suā:ꝛ oīa accidētia cōtingētia forme:quoꝝ vnum est motus in loco. ꝛ ideo cū fuerit forma cōpleta in eo complebiꝫ vbi suuꝫ debituꝫ ꝛ alia accidentia nisi aliquid impediat.potentia vō ad motuꝫ que accidit inueniri in corpore simplici qn̄ impeditur in tpe sue generationis:qn moueaꝫ ad suū locuꝫ naturalē ab aliquo ipedimēto qn̄ generaꝫ in loco extraneo:ꝛ ut qn̄ exit a quo nāli ab aliquo extrahente non indiget in hoc ꝙ exeat in actuꝫ motore extrinseco essentialiter cū sit potentia accidētalis. Hec Cōmen.stat igiꝫ determinatio ei⁹ i hoc.ꝛ etiā ꝓbi quā ibi exponit. Quoniam corpus aut est in potētia essentiali ad motū:queād modum.vbi gr̄a.terra aut aliud qđlibet corpus non actu leue est in potētia ad motū sursuꝫ:ꝛ tale indiget motore extrinseco.s.generante dante sibi formā que sit ꝑncipiuꝫ motus sursum.ꝛ per ꝯn̄s motore nisi ipediaꝫ dante motum sursum:aut corpus est in potētia accn̄tali tn̄ ad motum:queādmodū est corpus actu leue:qn̄ generaꝫ extra locū ꝓpriū vel extrahiꝫ de loco ꝓprio:ꝛ tunc nō indiget motore extrinseco per se.nūc autē nō est questio ad pn̄s de corpore:qđ est in potētia essentiali ꝛ ad formā elemēti a quo moueaꝫ motu proprio illi elemēto:ad cuius formā est in potētia:nec de elnto qđ generaꝫ in loco naturali.illud enim non moueꝫ. Sed est questio de elnto actualiter habente formā talis motus:qđ quidē nō est in loco naturali:ꝛ de tali dicit ꝙ nō indiget motore essentiali.i. per se extrinseco sed vt dicit ibi ꝛ in de ce.ꝛ mun.sufficit remouēs ꝓhibens ꝛ ab illo nō ꝑ se:sꝫ per accidēs tn̄ mouetur.verūtn̄ nō semꝑ est opportunū remouēs ꝓhibēs distinctum ab ipso:qnimo ipsummet qn̄qꝫ sua vi ꝓpria remouet ꝓhibēs.Sicut si corpus valde ponderosuꝫ debili funiculo ligetur sursum:ꝛ ꝓpter ponderositatē nullo alio frangente rupto tandem funiculo deorsum ruit.

5° ꝯ ¶ Quinta cōclusio.ꝙ talia ex seipsis imediate moueꝫ. nō excludendo:tn̄ primū ꝛ vle mouens:qđ est deus.hoc ꝓbatur sic.hec moueꝫ ab aliquo motore imediate:ꝛ nō ab aliquo extrīseco.igiꝫ seipsis.ꝯn̄a pꝫ:ꝛ similr aīs quo ad primā partē.nam omne motū ab aliquo motore imediate moueꝫ.Quo ad scdam vō ꝓbaꝫ:qa si motor eorum esset extrinsecus:vel ille esset celū:vel mediuꝫ:vel aliquid alioꝝ:que in ꝑcedentibus ꝯclusionibus sunt exclusa:cuꝫ nō appareat quis alius motor valeat inueniri. ¶ Hec ꝯ ꝓbat etiam ex auctoritate Aug.ⁿ 3.de li.ar.vbi expresse dicit ꝙ motus lapidis nō quo cū nos mouemus vel ali q̄ vi aliena moueꝫ:veluti cū in celum iacitur:sed cū ad terram nisu suo vergit:ꝛ cadit est motus eius.cōstat aūt ꝙ nō solū intelligit ꝙ iste motus est proprie lapidis tanq̄ moti:qm̄ ꝛ sic etiam eius est motus quo iacitur sursum. igiꝫ intēdit ꝙ est eius tanq̄ motoris. ¶ Ad hoc etiā sūt plures auctoritates Cōmenta.supra allegate. Itē 2° phy. ait.nō dubitamus ꝙ ista mouenꝫ ex se non ex motore extrinseco.scilꝫ quatuor elemēta.Utrū aūt motor in eis sit alius a moto perscrutatus est in alio loco:ꝛ plures auctoritates eius ad eandem sententiā possent adduci. ¶ Itē Auicen.ꝑmo sufficientie.Dicemus inquit ꝙ corporibus que apud nos sunt:aduenīūt actiones ꝛ motus:ꝛ inuenimus ꝙ quedaꝫ eorū veniunt ex causis que sunt extra ea: ex quibus fiunt in eis ipse actiones ꝛ motus:sicut caliditas aque ꝛ ascensus lapidis : ꝛ inuenimus ꝙ quibusdam eorū actiones ꝛ motus sunt ex seipsis:non ex causa extrinseca:sicut aqua calefacta cum dimittiꝫ per se frigescit ex sua natura:ꝛ lapis in altum proiectus cū relinquiꝫ descēdit ex sua natura:ꝛ infra etiam subdit alia ad propositū.

6° ꝯ ¶ Sexta conclusio est ꝙ huiꝰ corpora mouent seipsa ꝑ se ꝛ non per accidens tn̄. Hanc aūt pono maxime ꝓpter opioneꝫ Cōmen.qui.3.celi vult ꝙ talia nō mōuent se nisi per ꝯsequēs.nā q̄uis ꝓm eū sint per se mouētia : nō tn̄ per se mota.ꝑ se motū est tn̄mō ip̄m mediū.vn̄ ait ꝙ lapis non est motus ꝑ se ꝛ essentialiter:neqꝫ mouet se essentialiter.cuꝫ ita sit.ꝛ omne qđ mouet se essentialr necesse est vt moueat se:quia essentialr mouet aliud motuꝫ a se. verbi gr̄a.quia homo non mouet se accidentalr in naue: nisi quia mouet nauem essentialr:ꝛ cum ita sit.lapis igiꝫ non mouet essentialr nisi aereꝫ in quo est:ꝛ mouet se:qa ad hoc ꝙ mouet se sequiꝫ motum aeris sicut de homine cuꝫ naue:ꝛ idem ex toto dicit in.4. Sed huius oppositū probo.ꝑmo quia constat:ꝛ ex verbis etiaꝫ suis idē colliꝫ: ꝙ in tali motu aer non moueꝫ nisi pulsus a lapide.cedit igitur lapidi:ꝛ per ꝯsequens prius causaliter:lꝫ simul tēpore mouetur lapis ipse q̄ꝫ aer:ꝛ nō quia aer mouetur lapis mouetur:sed ecōtra:quia lapis moueꝫ aer mouetur: ꝛ iterum quia lapis mouetur.ideo mouet aerē ꝛ nō ecōtra.Et est quantū ad hoc similiter sicut si aliqs impelleret lapidem.tunc eniꝫ q̄uis simul mouerenꝫ lapis ꝛ aer: ꝛ lapis etiam moueret aerem.nihilominus prius causaliter lapis moueret q̄ꝫ aer moueretur.ꝛ prius etiā lapis moueret q̄ꝫ moueret aerem.moueret enim quia motus. sic in ꝓposito.ideo mouet qa motus:lꝫ non ab alio:sed a se.non igiꝫ mouetur per accidens ad motuꝫ aeris. ¶ ꝑ. Si aer totus qui est inter lapidem ꝛ terraꝫ tolleretur.ita ꝙ inter lapidem ꝛ terram esset vacuum:ꝛ lapis remaneret ligatus debili funiculo:ꝛ relinquereꝫ sue nature.non est dubium ꝙ tandem fracto funiculo ille lapis vel subito mutaretur:vel in tempore moueretur ad terraꝫ.q̄uis ipse Cōmenta.dicat cōmento preallegato.ꝙ si auferim⁹ medium ita ꝙ vacuuꝫ esset.non esse possibile in istis corporibus vt mouerentur ecōtrario illi.qđ putaꝫ a quibusdaꝫ.scilꝫ ꝙ citius mouerentur in vacuo:quia assimilaue runt ea eis que per se mouentur essentialiter.s.animalibus:sed hec verba sentiendū est eum dixisse accipiendo moueri proprie vt distinguitur cōtra subito mutari:quo modo scilꝫ proprie animalia mouerentur in vacuo ꝓm ipsum 4° physicorum.in fine.si tamē intellexeris de moueri simpliciter vt cōmuniter sumptum diciꝫ de subito mutari:falsum dixit. Nam constat ꝙ causa tota propter quā lapis ꝛ quodlibet similiuꝫ corporum remanet extra

Margin notes: T.c.25. — Cō.25. — Cō.28. — Cō.32. — cap.ꝑ. — Com.3. — cap.5. — Cō.28. — Cō.22. — ꝯ Cōm. — 2ⁿ — 4° celi. cō.22. — Cō.71.

locum proprium est: q̄a impedit̄ per medium nisi aliq̄d aliud impediēs sit ne sit in loco ꝓprio: vnde ⁊ quādo tollitur medium illud venit ad ꝓprium locum: ⁊ quanto citius tollitur citius venit: ꝓpter q̄d ⁊ si subito tolleretur totum mediū ⁊ nullū adesset ipediens: subito illud esset in proprio loco: ⁊ oppositū sentire est existimare ꝯtra naturā. ❡ Rursus si stante medio lapis non moueret̄ nec aliquid aliud moueret aerem: vtiq̄ aer non moueretur. nec etiam lapis moueret aerem vt notū est. igit̄ nunc de facto lapis non mouetur per accidens ad motuz lapidis. neq̄ q̄a mouet aerem ipse mouet̄: sed econtra quia lapis mouetur: mouet aerem. ❡ ꝓ. Si graui descēdenti sit alligatū aliq̄d leue aut minus graue: q̄d secū trahat aut tiret iferius motu velociori motu naturali illius tracti. cōstat ꝙ ipsum nō mouetur per accidens ad motum corporis tracti: nec ideo descendit q̄a illud trahat̄: sed iō secuz trahit illud ⁊ illud trahitur: q̄a ipsum descendit. igit̄ nec ad motum aeris quē ipellit violenter ipsuz mouetur per accidens: nec etiam descēdit: q̄a ille pellitur ⁊ pulsus descendit: sed ecōtra. Exemplum Cōmentat. non est ꝓposito congruū: q̄ꝛ aer nō vehit lapidem inferius vt imaginatur. Sed pulsus cedit: sicut ⁊ cū ignis ascendit ⁊ ascendendo mouet aerem nō trahit vel vehit aer ignē: sed pellitur ab igne qui ascendit. ❡ ꝓ. Aliqualiter est cōtra euz si ex toto debet esse exemplū: q̄ꝛ nunq̄ nauta mouet nauem quin prius causalr̄ moueat se s̄m totum vel aliqua membra sua: q̄bus motis mouet nauem: ⁊ ideo lz consequenter moueatur ad motuz nauis. vno modo motus. s. vectionis. ꝓus tñ causaliter mouet se ⁊ motus mouet nauē motu pulsionis. ❡ Ex his directe ad ꝯclusionē potest argui huiꝰ corpora cuz naturaliter mouentur. mouentur per se ⁊ non ab extrinseco. igitur per se mouent̄ a seipsis.

5 6m ꝓ. T. c. 27

❡ Contra cōclusionem istam potest argui taz auctoritate q̄ multiplici rōne ꝓhi: si quidē 8° physicoꝝ in illo capitulo. Mouentium igitur ⁊ eorum que mouent̄ ⁊c̄. ponens quasdam diuisiones motorū: inter cetera dixit quedam moueri ab alio naturaliter: quedaz moueri ab alio extra naturam. Et postea subdit ꝙ p̄ma sunt grauia ⁊ leuia. igitur s̄m eum talia in motu naturali mouentur ab alio ⁊ nō ex se. ❡ ꝓ. Statiz subdit hec verba. Et naturā

T. c. 29.

ipsam a seipsis dicere: supple moueri impoīe est. ❡ ꝓ. Adhuc imediate adducit rationes per q̄d indubitanter

1m

apparet intentio eius. ⁊ est prima. Qꝛ moueri a se est proprium viuentium. talia v̄o non viuunt. ❡ Secūda: quia

T. c. 29. 2m

tunc possent sistere seipsa: q̄d pꝫ falsum. ❡ Tertia: quia

3m

possent ad diuersas positionis d̄rias vt ignis ferri sursuz ⁊ deorsum: q̄d etiā non videmus. ❡ Quarta: q̄a nullum

T. c. 30. 4m

continuum ⁊ vnum non s̄m tactum tñ ⁊ cōsimiliū partium mouet seipsum. hoc patet. quia nihil eius est determinate aptum natum facere: aut pati magis vel potius q̄ aliud. Et ideo dicit Cōmentator ibi. ꝙ necesse est il-

Cō. 30.

la que mouentur ex se diuidi in motorem ⁊ motum que sint distincta aut s̄m diffinitionem ⁊ esse simul vt est in his que mouentur ab extrinseco aut s̄m diffinitionē tñ. vt est in animalibus in quibus sunt anima ⁊ corpus: que distinguunt̄ s̄m diffinitionē ⁊ essentiam: lz non s̄m esse. q̄a impossibile est animā eē sine corpore: sed talia corpo-

T. c. 34 ⁊ 35.

ra sunt contigua vere: ⁊ non tñ contigua ⁊ sunt similiuz partium. ergo ⁊c̄. ❡ Quinto potest argui ex his que infra

5m

in illo. c. Necesse est igitur omne q̄d mouet̄ ⁊c̄. dicit sic. Si talia mouerent se aut sic ꝙ pars eorum moueret partem: aut totum moueret totū. non p̄mo modo: q̄a non est ratio ꝙ vna moueat aliam potius q̄ econuerso. cum sint omnino similes. nec s̄cdo modo. tum quia tunc idem s̄m eandem dispositionez motus moueret ⁊ moueretur: vel ferret ⁊ ferretur: ⁊ pari ratione idem alterabit ⁊ alterabitur: ⁊ docebit ⁊ docebitur simul: que sunt incōuenientia. tum q̄a idem esset simul in actu ⁊ potentia tale: quod est impossibile. patet ꝯsequētia: q̄a omne q̄d mouet̄ est in potentia. vt pꝫ ex diffinitione motus: ⁊ omne q̄d mouet est in actu. vt calefacit calidum ⁊ oīno generat habens speciem. i. formā. ❡ Tum 3° per rationem eiusdez in 7°. q̄a

T. c. 1.

si sic. tūc moueret̄ a seipso p̄mo: sed hoc est falsuz: q̄a tūc non quiesceret in quiescendo aliq̄d aliud: ⁊ per ꝯsequēs non si pars quiesceret ipsum quiesceret. hoc autez falsuz est vt ibidem ꝓbat̄. ❡ Sexto ꝓhs probat ibidez ex in-

7° phy. T. cō. ꝓ.

tentione ꝙ oē q̄d mouet̄: mouet̄ ab alio: q̄d vtiq̄ falsum esset s̄m dicta: ⁊ eo negato nō remaneret sibi ꝑ q̄d ꝓbaret p̄mū motorē imobilē. ❡ 7° potētia actiua 5° meta. et 9° diffinitur per esse p̄ncipium trāsmutandi aliud. nihil igitur transmutat seipsum. ❡ 8° arguit quidam doctor sic. si idem moueret seipsum primo. idem s̄m idē simul esset sub oppositis dispositionibus. ꝯñs est impossibile. consequentia ꝓbatur: quia semper mouens est in opposita dispositione ad motū ⁊ ecōuerso. naz mouens sibi assimilat motum ⁊ trahit eum ad dispositionē similez sibi. igitur motū est sibi dissimile dum mouetur: et ideo p̄mo de generatione dicit̄ ꝙ agens ⁊ passuz sunt dissimilia in principio ⁊ similia in fine. ❡ 9° idē arguit sic. si talia corpora mouerent se per se ⁊ p̄mo: eadem ratione ⁊ celū moueret se per se ⁊ p̄mo. nō enī apparet ratio ꝓpter quā celū nō possit ita moueri circulariter a seipso sicut illa mouent recte. ❡ 10° idem sic arguit. sequitur ꝙ in eodē tempore per equale spatiuz moueret̄ graue maius ⁊ minus. vt verbi gr̄a. magna mola ⁊ medietas eius: q̄d est falsuz. vt patet ad sensuz. ꝯsequētia declaratur per regulā ꝓhi 7° physicoꝝ. si tanta virtus mouet magnitudinez in aliquo tēpore media virtus mouebit medietatē illius magnitudinis in equali tempore: ⁊ ratio est: q̄a q̄lis est ꝓportio totius virtutis ad totū motū: talis est medietatis virtutis ad medietatē moti. Si ergo tota virtus mole mouet totam molam in tāto tēpore: medietas virtutis mole mouebit medietatē mole in equali tp̄e. Et per eundez modū potest probari q̄libet grauia equalia vl̄ inequalia equaliter moueri: ⁊ similit̄ leuia quelibet. alias etiā plures rationes adducit: sed quia specialiter ꝓcedūt de motu ad formam: ⁊ de hoc infra erit specialis perscrutatio vbi videbitur de actiuitate volūtatis: illas pro nunc non discutio. ❡ Pro solōne illoꝝ premitto ꝙ aliquid moueri ex se ⁊ nō ab extrinseco potest dupliciter intelligi. vno modo per exclusionem extrinseci motoris particularis per se ⁊ imediate ipsum mouentis. Alio modo pro exclusione talis motoris ⁊ ꝑ exclusionē etiā cuiuslibet alteriꝰ: cuius motio necessaria est ad hoc vt ipsaz moueri possit. p̄mo modo corpora simplicia ex se mouent̄: sed nō s̄cdo modo. nam vt ipsa moueri possint: cum nō sint apta nata moueri i ꝓprijs locis: neq̄z ab eis ad alia loca: necesse est si moueri debeant ea esse extra ꝓpria loca. ⁊ ibidem non impedita: ipedimento. s. ꝙ ex seipsa remouere nō valeāt. In tali aūt dispositione ipsa se ponere nō possunt: sed hoc eis cōuenit vel ab aliquo generāte ipsa extra loca ꝓpria: vel ab aliquo ea postq̄ genita sunt extra ꝓpria loca deferente: ⁊ si ipedimentum fuerit aliquid impediens eorum motum modo predicto: requirit̄ aliquid q̄d illud remoueat. hoc aūt s̄cdo modo aīalia mouet̄ seipsa. nam nec indigent motore particulari illa ꝑ se imediate mouēte: nec aliquo ponente ipsa in dispositione vt moueri valeant. pñt enim se in quibuscūq̄z fuerint locis mouere: ⁊ extra quelibet in quibus fuerit loca se ponere: ⁊ ideo ista absolute dicit ꝓhs ex se moueri. corpora v̄o simplicia q̄nq̄z

Rñsio ad rōes factas.

dicit

dicit ex se moueri ⁊ nõ ab extrinseco:⁊ tunc intelligit pri mo modo:qn̄qꝫ aũt dicit ea nõ moueri ex se sed ab alio. ⁊ tũc intelligit 2° mõ.

Cõ. 28.

Hanc sn̄ialr̄ dr̄iam innuit Cõmen. 8° phy. nam dicit ꝙ in corporibus simplicibus non apparet alietas motoris a moto:sicut apparet in habentibus ani mas. Imo in eis nõ est alietas omnino:⁊ sunt hec sicut di cit graue ⁊ leue. ista enĩ inueniunt moueri ad sua loca na turalia ex se:⁊ ad loca opposita suis locis naturalibus ex alijs. Ecce ꝙ hic dicit talia corpora moueri ad loca natu ralia ex se:⁊ ꝙ in eis non est alietas motoris ⁊ moti:⁊ sta tim in sequẽti cõmento vbi Phs probat ista non moue ri ex se per rõnes supra recitatas. dicit ꝙ ista non mouen tur per principiũ existens in eis absqꝫ indigentia cause intrinsece:sed alia mouent a ꝑncipio in eis absqꝫ indigẽ tia cause extrinsece:⁊ sic per totũ vbicunqꝫ Phs dicit illa non moueri ex se.

Cõ. 29.

Cõmenta. ponẽdo addit absqꝫ indigẽ tia cause extrinsece. per cãm aũt extrinsecã non põt intelli gere causam extrinsecã imediate per se mouentẽ:alioqn cõtradiceret verbis suis ꝓxime allegatis:⁊ multis alijs supra adductis. quibus dicit ea non moueri ab extrinseco. sed intelligit causam extrinsecam facientem illa esse in dispositiõe que possunt moueri. vt supra dictũ est.

Ad. 4. ꝑ mas rõ.

Et per ista patet responsio ad auctoritates Phi:⁊ similr̄ ad primas quatuor rationes. nam moueri ex se scd̃o modo ꝓpriũ est viuentiũ:⁊ que sic mouent ex se possunt siste re ⁊ cessare a motu:⁊ ad diuersas partes moueri:⁊ iteruꝫ habent in se dissimiles partes. quarũ vna aliam mouet: ⁊ hec oĩa patent in aĩalibus. non sunt autem ista vera de his que mouent ex se ꝑmo modo. quo modo Phs nõ in tendit ꝓbare corpora simplicia nõ posse moueri.

Ad 5m

Ad qntũ loquendo de toto ⁊ partibus quãtitatiuis:vt videt sumere Aristo. dico ꝙ totuꝫ mouet totũ ⁊ quelibet pars mouet etiam seipsam. Si autẽ de partibus qualitatiuis vel formalibus:põt dici ꝙ ps. puta grauitas in graui mo uet totũ:⁊ similr̄ mouet seipsam:⁊ si esset separata a ma teria ⁊ a forma substantiali adhuc moueret se sicut de fa cto patet in eucharistia. Tũc cũ ꝓbat ꝙ totuꝫ nõ mo uet totũ per illa que tanq̃ incõueniẽtia inferunt. dico ꝙ illa simplr̄ accepta non sunt incõuenientia. Idẽ nãqꝫ se ipsuꝫ alterat:sicut pꝫ de aqua calida que ꝑ se redit ad fri giditatem. vt supra patet per Auic. ⁊ experientia docet. ⁊ similr̄ voluntas causat in se volitionẽ vt infra patebit. ⁊ sic de alijs pluribus. Item sic simpliciter sumpta non reputant a Pho incõueniẽtia:sed solum in his in qbus solum motio est vniuoca. i. in quibus principiũ mouẽdi est eiusdẽ speciei specialissime cũ termino motus. tali si quidẽ motione Phs dicit idẽ non posse mouere seipm ꝑmo. vtputa frigidum per frigiditatẽ quã actu habet nõ frigefacit seipsum:nec calidum calefacit seper suũ calo rem. ⁊ ꝙ ista sit intentio eius pꝫ. nam statim ibidẽ absqꝫ medio addit. similr̄ aũt ⁊ alioꝝ vnũqðqꝫ quorũcũqꝫ mo uens necesse est habere vniuocum.

Cõ. 40.

Vbi Cõmenta. Et iste inquit sermo est intellectus ex predicta. s. ꝙ impossibile est vt aliquod moueat ꝑm ꝙ mouet. ⁊ hoc est in motis ⁊ mouentibus que dicuntur vniuoce. ⁊ addit Cõmenta. ꝙ Phs dixit hoc:qꝛ hoc nõ est impoĩe nisi in motoribus q̃ sunt corpora aut virtutes in corporibus. ratio est:quia in illis tñ reperit talis motio vniuoca:lꝫ nõ repiat in oĩb᷒ ⁊ in multis reperiat motio equiuoca. talis autem motio vniuoca nõ est in motu locali corpoꝝ simpliciũ:sic patet nisi diceretur per loca in quibus actualiter sunt mouent se ad loca eiusdem speciei specialissime. Et forsitan ad h excludendũ inter alia incõueniẽtia dixit:⁊ ferret ⁊ ferre tur:⁊ similiter dõm ad aliud illatum. puta ꝙ idem esset in actu ⁊ in potentia. s. in actu formali ⁊ virtuali etiã vni uoco:⁊ in potẽtia formali. s. tali motione vniuoca se mo ueret. Si aũt motio sit equiuoca non sequitur nisi ꝙ sit in actu virtuali non vniuoco ⁊ in potentia formali iuxta vulgarẽ distinctionẽ:⁊ istud non est inconueniens:sicut pꝫ de aqua calida:que est in actu v̓tuali frigida:cũ actua liter habeat formã substantialẽ:que virtualr̄ cõtinet fri giditatem:quã nõ hꝫ formalr̄:sed habere potest. sic etiaꝫ multa alia virtualr̄ ꝯtinent qualitates:ad quas ꝑm spẽꝫ sunt in potentia formali. vt argentum cõtinet nigredinẽ. nam ⁊ ductum super albam tabulam vel mẽbranã facit lineam nigrã. ⁊ tamẽ ipsum etiaꝫ põt nigrefieri:lꝫ non a seipso. sic etiaꝫ dicit de pipere ⁊ alijs pluribus aromati bus:que sunt actu virtualiter calida:⁊ tñ possunt forma liter calefieri per ignem. Imo qð plus est:nõ vsquequaqꝫ est impoĩe idem esse in potẽtia formali ⁊ actu formali. si per esse in potẽtia formali nõ plus importet q̃ posse reci pere formã:⁊ per esse in actu formali nihil alið q̃ actua liter habere formã. ⁊ hoc pꝫ. nam aliqð remisse calidum est in potentia ad alium gradũ caloris:⁊ põt fieri magis calidum:⁊ aqua per seipsam rediens ad frigiditatẽ prius est remisse frigida actualr̄:⁊ tñ est ĩ potẽtia ad alios gra dus frigiditatis:qnimo ⁊ illos causat in se:lꝫ non per ca lorem quem habet. Ad aliam probationeꝫ dico distin guendo sensus ꝑmi cõsequẽtis. nam aliquid moueri a se ipso ꝑmo vno modo idem est qð ꝑm totũ ⁊ nõ ꝑm partẽ tñ moueri a se. ita ꝙ qðlꝫ sui sit mouẽs ⁊ quodlibet mo tum.

T. c. 2. t. c. 74.

Ꝑm quẽ modum accipit Phs 5° phy. ⁊ 6°. cum dicit aliqð moueri in aliquo tẽpore primo. i. in qualibet parte illius tp̄is. alio modo vt sit sensus ꝙ de ipso verificat ꝑ mo moueri ⁊ similiter mouere:ꝑm quẽ modũ accipitur ꝑmo in diffinitione vl̄is ꝑmo posterioꝝ:⁊ quẽadmoduꝫ dicimus ꝙ triãgulus ꝑmo hẽt tres ⁊c̃. i. hẽre tres ꝑmo ve rificat de triangulo:ita ꝙ sic loquentes vtimur actu ex ercito pro signato. si ꝑmo mõ itelligat ꝯcedo ꝑmã ꝯñaꝫ ⁊ ꝯñs:sed vlteriorem nego ꝯñaꝫ:⁊ eã nõ tenere satis cla rum est. naꝫ simili modo ꝓbaret ꝙ nihil mouet ab alio ꝑmo ad illum sensum:cuius oppositum frequentissime habetur in phĩa:⁊ experiẽtia docet:⁊ patet:qꝛ quodlibet tale quiesceret inquiescẽdo partẽ suaꝫ. si v̓o intelligatur scd̃o modo tũc primũ añs vtiqꝫ falsum est. sed ꝯña ꝑma nõ valꝫ:q̃uis enĩ aliqð corpus:ꝑm totũ sit motũ ⁊ ꝑꝫ to tũ mouẽs:neutrũ tñ ꝑdicatũ dr̄ ꝑmo de eo. qnimo dicit de aliquo de quo ipsum nõ dr̄. puta de parte. nam q̃libet eius pars est mouens ⁊ quelibet mota.

Ad 6m

Ad 6m dõm ꝙ sicut expresse pꝫ ex textu. Phs loquitur de motu diuisi bili:⁊ de motu locali:⁊ sic accipiendo dico ꝙ illa ꝯclusio Phi vera est:sic intelligẽdo ꝙ omne qð mouet:mouet ab alio extrinseco motore vel itrinseco totali vel partia li.

7° phy. t. c. p.

⁊ sic graue esto ꝙ moueat se. mouet tñ ab alio:qꝛ a q̃li bet pte sui tanq̃ a ptiali motore intrinseco. nam sic ipm est totale motũ cõpositum ex partialibus motis:sic est to tale mouens compositum ex partibus mouentibus:et si dicatur ꝙ ex illa ꝯne sic intellecta nõ potest ꝓbari ꝑmũ motorẽ esse oĩno imobileꝫ sicut intendit Phs. Certe cõ cedo ⁊ dico ꝙ Phs per istã nõ sufficienter illud ꝓbauit nec forte ꝑ aliqua alia sua ꝑncipia:q̃uis forte putauerit oppositũ.

Ad 7m

Ad 7m dico ꝙ qualitercũqꝫ illa diffinitio sit intelligenda:qꝛ de hoc infra. nihil tñ ad ꝓpositũ:quia ta lis potentia motiua nõ est inquantũ huius ꝓprie actiua. nec localr̄ mouere est ꝓprie agere:cũ nulla oĩno entitas per taliter mouere producat:sed tñmodo acquiratur lo cus ꝑexistens. vnde etiã vult Phs ꝙ non omne mouens est agens.

Ad 8m quod ẽ Aureoli

Ad 8m nego ꝯñaꝫ. ⁊ ad ꝓbationẽ dico ꝙ nõ qðlibet mouens est in dispositione opposita ad motum. sed mouens qð est ꝓprie agens:⁊ motũ qð est ꝓprie pa

tiens transmutantia se fm qualitates actiuas τ passiuas
sunt in dispositionibus oppositis τ in pncipio dissimilia
τ in fine similia: τ tale agens est quod sibi assimilat pas,
suz:nec est dubiū φ de talibus Phs loquitur.qδ aūt pre
cise localiter mouet nō hʒ tales ꝯditiones:sicꝫ pʒ in ꝓici
ente lapidem sursum.τ similr in mouēte aliud deorsum
qδcūqʒ sit illud. Iteʒ nec qδlibet agēs est talis conditio

Ad 9m

nis respectu passi vt alias patebit. ¶ Ad 9m dōm φ mul
ti non reputarent incōueniens illud qδ infertur:nec for
te est bñ iprobabile.dico tamen φ quid sit de illo φ non
par ratio est vtrobiqʒ.tum q̄a non apparet φ aliqδ cor
pus mere naturalr moueat a ꝓprio loco aut in ipso exñs
in illo:sed potius quiescat.celum auteʒ est in ꝓprio loco
τ cōtinue in illo mouet.tum q̄a qδ naturalr mouet quo,
cūqʒ genere motus moueat.si nullā hēt resistētiā mouet
in instanti.vñ si nō esset mediū resistens graui aut aliud

T.c.71.

impediens descenderet in instanti.vt pʒ 4° physicorū.si
vo celuʒ moueret se moueret nālr mere:τ nullā oīno ha,
beret resistentiam:q̄a non mobilis ad motorē:quia nihil
sibiipsi resistit:nec mediū:cuʒ nullū sit:τ per ꝯñs mouere
tur in instanti:qδ est falsum ꝓpter ista siue cogant suffi,
cienter siue non:τ ꝓpter multas alias rōnes que possent
assignari videri potest φ celū nō moueat a motore mere
naturalr mouente:sed a ꝓposito τ a voluntate:τ per ꝯñs
non a seipso sʒ ab alio.Ex quo pʒ φ nō est par ratio vtro

Ad 10m

biqʒ. ¶ Ad 10m nego ꝯñam.ad ꝓbationem dico φ illa ꝓ,
portio debet attēdi īter virtutē mouentē τ magnitudinē
motam resistentem mouenti:sicut τ ꝓpter solam resistē
tiam apponitur tps in motoribus virtutum naturaliter
mouentiū:τ q̄a idem non sibiipsi resistit nō fm ꝓportio,
nem totius mole ad totam molam:τ medietatis ad me,
dietatem est tempus in motibus illis:q̄a vo medius qδ
etiam est per se motum τ pulsum a mola resistit ei:τ ꝑ
talem resistentiam nō in instanti:sed in tēpore mola de,
scendit.idcirco fm ꝓportionē virtutis mouētis ad ipm
mediū motū sumēda est ꝓportio tēporis.saluo semꝑ bo
no itellu regule illius.de q̄ nō est pro nūc opus disserere.

4° arti.

Quantum ad 4m arti.Utrū.s.angelus possit a se
ipso localiter moueri.videtur mihi di
cendū φ sic.naʒ cū angelus possit localr moueri:vt pʒ ex
articulo primo:nec sit impossibile idem mouere seipsuʒ
localr.vt pʒ ex.3.potē fuit deū sibi cōferre.vt ipse se mo,
ueret:τ satis rationabile eē videtur estimare φ sic de fa,
cto contulerit:presertim cuʒ in ꝑfectionibus mobilibus
hoc videamus esse cōcessum.puta fm sanctos.demones
de loco ad locū vadunt vt tentent hoīes τ faciant cadere
in peccatū.tūc igit̄ vel mouent̄ a seipsis:τ habeo ꝓposi,
tuʒ:vel a deo tm̄:qδ libenter ego non dicerē.nā nō bene
religiosum τ piū videt̄ dicere φ sit totale mouēs ducēs
diabolū ad faciēdū hoīes peccare:aut ab aliqua alia crea
tura:nec istud cōgruū multū apparet:quicquid tamē sit
de vitate nobis certū nō est:q̄a nec ꝑ scripturā expressuʒ:
possibile tamē esset si deo placeret sibi talem vim mouē
di tribuere.nā mihi videt̄ tradendū in dubiū. ¶ Aduer
tenduʒ tm̄ φ sicut angelus τ corpus non dicunt̄ vniuoce
esse in loco:q̄a corpus dimensionaliter τ circunscriptiue
implendo locū τ faciendo distare partes loci.angelus vo
diffinitiue tm̄ nō implens locū nec in ipso distantiaʒ fa,
ciens.sic nec vniuoce corpus τ angelus dicunt̄ localr mo
ueri:qm̄ corpus sic mouet̄ vt medium scindat vel pellat
aut alio modo τ distātiā loci faciat.nulluʒ aūt hoꝝ facit
angelus suo motu.solū aūt cū corpore cōuenit in hoc φ τ
locū deserit τ locum acquirit.ita φ vt sic liceat loqui cō,
ueniunt quo ad substantiā motus:non quo ad modū. ꝑ.
cum dico angelū localiter moueri.nō intendo affirmare
modū motus queʒ videmus in motu corpori fm subas
tm̄.i.φ vere locuʒ deserit τ locum acquirit.eo modo quo
sibi in loco esse conuenit.hoc in simili docet Aug.12.sup

cap.58.

Gen.vbi querens vtrum anima cū exit a corpore ad ali,
qua corporalia loca feratur ait.Cito quidem responderē
ad corporalia loca eam vel non ferri nisi cū aliquo corpo
re vel non localiter ferri. Jam vtruʒ habeat aliquod cor
pus cum de hoc corpore exierit ostendat qui potest. Ego
autē non puto.spiritualē enim arbitror esse non corpora,
lem.Ex his patet fm eum φ non fertur ad loca corpora,
lia cum aliquo corpore:sed cuʒ vt dicit Magister in ista
distin.demones ducant animas ad infernū:τ quasdā ibi

cap.5.

esse idem Aug.velit ꝑmo retrac.τ in enchi.109.dicat alas
mortuoꝝ vsqʒ ad resurrectionē abditis receptaculis cō,
tineri.ꝓbat φ vnaqueqʒ digna est requie vel erumna.se,
quitur φ anima ferat̄ ad corporalia loca:nō tamē locali
ter:τ per cōsequēs mouet̄ localiter vno modo.s.ad ꝑmū
sensum.τ alio modo.s.in scdo sensu non mouet̄ localiter:

Ad arg. pnci°.4.

τ ita de motu angeli est sentiendū. ¶ Per hoc patet ad
argumenta q̄stionis.nā aīs ꝑmi in ꝑmo sensu est falsuʒ.
probatio auteʒ nō valet:qm̄ Aug.solum intendit negare
modum motus:sicut etiā ab anima separata vt dictū est.
τ sic ipsum debere intelligi patet etiam per Magrm in
ꝑmo libro.distin.37.vbi eandem auctoritateʒ exponens
dicit φ ideo Aug.attribuit mutationē loci corpi nō spi,
ritui:quia lʒ spiritus transeat de loco ad locuʒ.non tamē
ita vt dimensionibus circūscriptus interpositione sui lo
ci faciat distantiam sicut corpus. ¶ Ad aliam ꝓbationē
antecedentis patet ex articulo scdo. Ad cōfirmationem
dicendū φ nec anima nec angelus habet vbi dimēsiuū:
quale habent corpora que dimensionaliter sunt in loco.
de quo tm̄ tractat ibi auctor ille.sʒ vtiqʒ habēt vbi diffi,
nitiuum:qδ non est aliud fm rem q̄ȝ locus in quo diffini

Ad 2m

tiue locantur. ¶ Ad secundam dicenduʒ φ angelus mo,
uetur a seipso per se.Et ad probationes in oppositum pa
tet responsio ex dictis in tertio articulo.

¶ Distinctionis. VI. Questio. II.

SEcundo quero vtrū angelus possit
se mouere de loco ad locū
in aliquo tempore successiue.arguit̄ φ nō.
quia nullū indiuisibile potest moueri fm
locum in aliquo tempore cōtinue.igit̄ nec
angelus.ꝯñia patet:q̄a angelus est simpli
citer indiuisibilis fm substantiā.aīs pro,

T.c.86.

batur ex intentione Aristo.6° physicoꝝ:τ rōne etiā dupli,
citer.primo quidem:qm̄ omne cōtinue motum sup aliq̄
magnitudine prius transit equale sibi q̄ȝ maius:τ toteȝ
illam per sibi equalia successiue mensurat.si igitur aliqδ
indiuisibile cōtinue moueretur mensuraret totā magni,
tudinem per sibi equalia:τ per cōsequens per indiuisibi
lia ex quo vlterius sequeretur φ magnitudo esset consti,
tuta ex indiuisibilibus.cuius oppositum probatū est su,

2m

pra. ¶ Secūdo.quia omne quod localiter mouetur vel
est totū in termino a quo vel totuʒ in termino ad quem.
vel partim in vno τ partim in alio.non potest dici ꝑmū.

2m

quia quādiu mobile est in termino a quo quiescit.nec 2m
quia tunc consumatus est motus.igitur tertiū.sed nullū
indiuisibile potest partim esse in vno termino et partim
in alio.cum partibus careat.igitur τc.

Oppo m

Contra non obstāte indiuisibilitate angeli.angelus
est in loco diuisibili τ pōt moueri.igit̄ non
obstāte eius idiuisibilitate pōt fm locū ꝯtinue moueri.

p° disti.

Respondeo fm itēdo aliquas distinctiones dein
de ꝯclones ad ꝓpositum.Prima di,
stinctio est φ angelū moueri fm locum cōuenit duplici,
ter.s.

ter.s.per accidens ad motum alicuius corporis assumpti ⁊ sibi vniti.alio modo per se nullo corpore assumpto:sicut si a celo empyreo veniat angelus ad terram saltem vsqz ad spheram lune mouet per se absqz corpore.cum nullum sit ibi corpus ab ipso assumptibile.

2ª distĩ.

Alia distinctio est ꝙ angelũ per se moueri sm locum põt intelligi tripliciter. vno modo ꝙ moueat motu deperditiuo tñ.i.deserẽdo tñmodo locũ.alio modo ꝙ motu acquisitiuo tñ:ita ꝙ locum nouum acquirat ⁊ priorem non deserat.Tertio ꝙ vtroqz simul modo.s.vnum deserendo ⁊ aliũ acquirẽdo. ❡ His premissis pono probabiliter ⁊ sine assertione temeraria cõclusiones quatuor.Prima est ꝙ angelus potest se mouere per accidens sm locũ in aliquo tẽpore ꝯtinue. Secunda ꝙ potest se mouere per se continue motu deperditiuo tñ.Tertio ꝙ põt se mouere continue motu acquisitiuo tñ.Quarto ꝙ põt se ꝯtinue mouere simul vtroqz

1ª ꝯ.

modo.❡ Prima conclusio probatur.nam angelos aliquando fuisse per tempus cõtinue in corporibus motos ex sacra scriptura colligitur:sicut patet in eo qui cũ Jacob vsqz mane luctatus est:⁊ in eo qui in forma etiã humana diebus pluribus vadens ⁊ rediens comitatus est Tobiam iuniorem:⁊ de multis alijs similia legimus.vtrũ aũt illa corpora in quibus apparebant ⁊ mouebant̃ essent tunc ab eis primo formata ⁊ assumpta:an essent aliqua sibi ab initio naturaliter vnita:⁊ tunc in figurã aliã transformata.hoc ꝗuis a scriptura nõ habeat̃ expressũ:cõmunius tamẽ teneret̃ ꝙ tunc p̃mo fuerint assumpta:eo ꝙ sancti ⁊ doctores cõmunius opinent̃ angelos esse spũales tñ

cap.3.

modo incorporeos nãliter:sicut patet de Dam.lib.2. Et

cap.4.

de Diony.p̃ lib.de diui.noĩbus.⁊ ꝗuis Aug.videat̃ oppo

cap.10.

situm qñqz dicere.nõ tamẽ nisi iuxta aliorũ opi.sicut cla

cap.3.

re pz.21.de ci.dei.vbi sm vtrãqz opĩo.respondet ad neutram determinate declinans:sed etiã in lib.de fi.ad Pe. quẽ postea edidit eos icorporeos determinate asserit.d. ꝙ deus superiores spũs cum corporeis elemẽtis nullum naturale fecit habere consortiũ.Et ex hoc tenet̃ cõmuniter ꝙ in assumptis corporibus angeli possunt moueri cõ

2ª ꝯ.

tinue.❡ Scdam cõclusionem pbo sic.angelus existens in loco sibi maximo potest spõte partẽ illius loci successiue continue deserere ⁊ in alio remanere.igitur potest cõtinue motu deperditiuo se mouere.ꝯña pz.añs probat̃. nam vt supra.d.2.dcm est:angelus non sic determinat sibi mensuram loci:quin possit nũc in maiore nunc in minore existere:⁊ per ꝯñs cũ possit ex toto illo loco recedere:⁊ iterũ ad eius partẽ precise redire si sibi placet nõ apparet cur non possit partem tñ deserere:⁊ partem retinere.Qz võ possit partem successiue non totum simul deserere.pz:quia cum non naturalr:sed libere angelus sit in hoc loco vel illo sic videtur posse successiue deserere ptẽ loci remanentẽ in rerũ nã:sicut si successiue annihilaret̃

ꝯfirma.

successiue desineret in illa esse.❡ Cõfirmat̃ hoc ⁊ similiter conclusio.nã possibile est ꝙ anima humana aliquã partem sue materie successiue desinat informare.igitur ⁊ angelus potest ⁊c.añs pz.qꝛ si aliqua pars carnis vel sanguinis successiue corrumpatur ⁊ cõtinue sicut naturaliter possibile est:anima cõtinue desinet informare illaz. ꝯña satis videtur ꝓbabilis:qꝛ sicut anima que naturaliter vnitur materie nãliter in illo casu deserit eam successiue.sic angelus qui libere iungitur loco libere potest. partem successiue deserere.ita enĩ anima est tota in qualibet parte corpis sicut angelus totus in qualibet parte

2ᵐ

loci.❡ P.sm Dam.lib.2.demon si deus permittat põt

cap.4.

pro libito in quacũqz figura sibi assumere corpora:⁊ eadem ratione in maiore ⁊ minore quantitate:⁊ assumpto aliquo magno corpore potest partez deserere nõ minus ꝙ̃ anima humana:que magis intimatur suo corpori.igit̃ multo fortius existẽs in loco magno potest deserere vnã eius partem:⁊ in alia tñmodo remanere:cum maior sit eius coniunctio ad corpus assumptum ꝙ̃ ad locũ.❡ Ter

3ª ꝯ.

tia cõclusio põt ex eisdem quasi probari.nã angelus põt esse in loco minore sibi maximo possibili:⁊ potest esse in sibi maximo possibili.igitur existens in loco minore põt illo non deserto proximũ acquirere.❡ Scdo.qa anima

2ᵐ

humana potest nouam partem materie(si partibiliter ⁊ aliquorum continue sibi adgeneret̃ sicut possibile est.vt puto)successiue informare non desertis prioribus partibus quas informat.igitur ⁊c.❡ Tertio.qa existens vni

3ᵐ

tus alicui corpori illo crescente potest nouis partibus se vnire ⁊c.❡ Quartam conclusionẽ probo:qa anima hu

4ª ꝯ.

mana potest simul vnam partez materie deserere ⁊ aliã de nouo continue informare.igitur ⁊ angelus vnuz locũ deserere ⁊ alium simul acquirere.assumptum patet posito ꝙ in vna parte corporis generetur noua caro ⁊ in alia corrumpatur.❡ Secundo.angelus potest vnum locum

2ᵐ

sponte totaliter successiue deserere.⁊ potest alium totaliter successiue acquirere.igitur potest simul vnuz successiue acquirere:⁊ alium successiue deserere.añs quantũ ad primam partem probatur ex secũda cõclusione.nam nõ minus potest deserere totum successiue ꝙ̃ partem:⁊ per idem secũda pars probatur ex cõclusione tertia.Et cõsequẽtia videtur satis clara.cum deserere vnum ⁊ acquirere aliũ non sint icõpossibilia.❡ Tertio sic.possibile est

3ᵐ

angelum diuersis partibus eiusdez corporis cõtinue moti circa ipsum successiue coexistere:⁊ econuerso:et simul vnam ab eo successiue ⁊ continue discedere.aliam võ accedere.igitur econuerso.possibile est angelũ diuersis partibus corporis quiescentis successiue ⁊ continue coexistere:⁊ simul ab vna discedere ⁊ ad aliã accedere.ꝯsequẽtiã puto planam cuilibet concedenti angeluz posse localiter moueri ⁊ libere vt suppono ex questione precedenti.antecedens non solum de possibili:sed etiam de inesse verũ est sm cõmunẽ opionem.nam si angeli sunt motores celorum vt vult Aug.8° de trini.⁊ Phs ⁊ alij doctores cõ

cap. xi.

muniter:⁊ sint in determinata parte.puta in circũferẽtia: ⁊ in parte orientali vt vult idem Phs 8° physicorũ.⁊ Cõ

Cõ.84.

mentator ibidem.⁊ scdo ce.in qua parte semper imotuz

Cõ.15.

eum existere dicunt.ita vt nunꝗ̃ sit in meridie vel occidente aut alia parte.Et ei velut quasi extrinsecus ibi posito continue successiue partes orbis coexistunt:⁊ cõstat ꝙ ei non coexistit adequate aliquid indiuisibile celi.tuz quia nullum tale est in ipso:vt supra probatum fuit disti. scda.tum quia cum sic successiue totus orbis coexistat sequeretur ꝙ componeretur ex idiuisibilibus.vt patet ex considerationibus.6.physicoruz.sequitur ꝙ in quolibet instanti coexistat alicui parti diuisibili:⁊ successiue cõti

A. t.c. p. per lõgũ processũ.

nue vna ab ipso discedat.alia appropinquet vt dicebat̃: ⁊ hanc rationem satis reputo probabilem.❡ Contra cõclusionem istam que principaliter est quarta opio cuiusdam doctoris moderni:ꝙ impossibile est angeluz per se

Ribet.li. p̃ distin.8. q.4.

ab aliqua virtute creata posse localiter moueri continue. quãuis concedat euz sic moueri posse imediate a deo.arguit autez ipse primo sic.si hoc esset possibile sequeretur magnitudinem motum ⁊ tempus componi ⁊ indiuisibilibus contra demonstrata in.6.physicorum.consequẽtia

A. t.c. p. per lõgũ processũ.

probatur:quia si indiuisibile mouetur per se mensuraret totũ spatium super quod moueretur:⁊ indiuisibilia in illo essent imediata sicut patet:⁊ per consequens magnitudo constaret ex indiuisibilibus:⁊ quia eiusdem rationis sunt motus ⁊ tempus quo ad diuisionez cum magni

T.c.37. 38.⁊.39. tudine: eo ꝙ eisdem diuisionibus diuidantur. vt patet ibidem. sequitur etiam ꝙ motus ⁊ tempus ex indiuisibilibus componantur. ¶ Secūdo. si sic. tunc in suo motu nullam haberet resistentiam. ⁊ per consequens non esset in illo motu aliqua successio. cum omnis successio in motu fit ꝓpter resistentiam. vt pꝫ. 4. physicoꝝ. c. de vacuo. ⁊ per Cōmen. ibidē. ¶ Tertio. tunc angelus perfectior ⁊ maioris virtutis posset se mouere velocius q̄ angelus minoris virtutis. consequens est falsum. ɔsequentia probatur. quia ꝟm hanc positionem quicūqꝫ angelus posset se mouere per quātamcunqꝫ distantiam in quantocūqꝫ tempore: eo ꝙ nō esset sibi difficilius mouere se per magnam q̄ per paruam. cum nullam habeat resistentiam. ⁊ ita non posset vnus velocius se mouere q̄ alius. f. ɔ. probatur: quia ponat̃ ꝙ duo angeli vnus fortior alter debilior moueant se q̄citius possunt: si mouentur eque velociter. igitur virtus maior ⁊ virtus minor agunt actiones equales in tempore quando agunt ꝟm vltimum potentie sue. qđ non est intelligibile. ⁊ cum hoc est contra philosophum ⁊ Cōmen. vbi supra. ⁊. 7° physicorum in multis alijs locis. ¶ Quarto sequitur ꝙ aliqua virtus minor virtute angeli posset cum aliqua resistentia velocius moueri q̄ angelus sine resistentia. qđ est absurdum ⁊ impossibile. probatur consequentia. nam sumatur vnus angelus qui moueatur de terra vsqꝫ ad concauum lune q̄ velocius potest. ⁊ ponatur ꝙ in tempore. a. constat ꝙ aliquis ignis potest per medium vsqꝫ ad eundem locum in aliquo tempore moueri. ⁊ sit illud. b. tunc aliqua proportio est temporis. b. ad tempus. a. sit gratia exempli decupla. tunc sic. ignis decuplus ad priorem potest moueri in hoc medio in tempore decuplo minori q̄ tēpus. b. igit̃ in tēpore equali. a. ⁊ ignis centuplus potest in tempore minori q̄. a. ⁊ cōstat ꝙ quilibet ignis in suo motu habebit resistentiam ex medio in quo mouetur. angelus autem nullam. ¶ Quinto. tunc eadem ratione aīa humana quando vellet esse alicubi ꝑmo moueret se. ⁊ ita esset primum motum ex se in homine contra determinationem philosophi ⁊ Cōmen. 8° physicorum in multis cōmentis. vbi volunt ꝙ ꝑmū motū ex se sit cōpositum ex duab᷑ partibus: quarum vna primo mouet aliam. ¶ Ad ꝑmam dico primo ꝙ ipsa militat contra eum in eo qđ concedit. vꝫ ꝙ deus possit angelum mouere continue super magnitudinem. nam si illud sequeret̃ posito ꝙ angelus per se moueret̃ a seipso: pariter sequeret̃ si esset per se mot᷑ ab alio. vnde philosophus nō plus iprobat idiuisibile posse per se moueri ex se q̄ ab alio. nec eius rō plus ꝓbat de vno q̄ de alio. ⁊ miror ꝙ illud iste doctor nō aduertit. ¶ Rn̄deo igit̃ ⁊ nego ɔn̄tiā: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ ipsa bona est de indiuisibili cui correspōderet ꝑcise indiuisibile in spatio siue ꝙ non coexisteret simul diuisibili parti spatij si aliqđ tale esset. angelus aūt nō est tale. nā q̄uis ipse sit in se indiuisibilis: coexistit tamen diuisibili spatio: sicut etiā aīa intellectiua indiuisibilis existens coexistit ⁊ informat diuisibile corpus. ⁊ ideo nō mensurat magnitudinē per indiuisibilia: sed per diuisibilia tm̄. ¶ Ad 2m ɔcedo ꝑmam cōsequentiā: ⁊ nego secūdam. nam mouens liberum pōt etiam absqꝫ resistentia successiue mouere. patet etiā ꝟm arguentē. nam dicit ꝙ deus posset successiue angelū mouere. ⁊ constat ꝙ tunc etiam nulla foret resistentia. similiter medium non resistit corpori glorificato nec corpus glorificatum virtuti mouenti. ⁊ tamē Christus post glorificationem sui corporis successiue ⁊ continue mouebatur. Dictum ergo philosophi intelligendum est de motu naturali. in tali nanqꝫ est successio ꝑcise ex aliqua resistētia. ¶ Sed contra hec iste doctor arguit. quia tūc inquit ipse esset successio precise. quia angelus vellet tanta velocitate precise mouere se. ⁊ tunc vlterius sequitur ꝙ oēs partes spatij successiue actu cognoscat. vel ꝙ aliquando transit ⁊ nesciat q̄ velociter. ¶ Respondeo primo ꝙ idē arg. potest fieri cōtra eum ⁊ contra alios de hominibus habentibus corpora glorificata. ¶ 2° dico ꝙ angelum cognoscere quāta velocitate mouet̃ potest dupliciter itelligi. vno modo ꝙ distincte cognoscat in quanto tempore quālibet partem determinate pertransit. verbi gratia. in quāto tēpore dcimā. ⁊ in quāto cētesimā. ⁊ in quāto millesimam. ⁊ sic de qualibet determinate ⁊ distincte cognoscat in quāta parte determinata ⁊ certa temporis eā trāseat. Alio modo ꝙ non sic distinctam notitiam de singulis habeat: sed de tota magnitudine determinate sciat in quāto tempore transit: ⁊ cōfuse de partibus. si intelligat̃ primo modo cōsequētia videt̃ cōcedenda: ⁊ cōsequens erit ꝓ 2° parte: si detur minima pars magnitudinis perceptibilis ab angelo vel maxima nō perceptibilis: sicut non obstante ꝙ voluntas libere possit intendere actum suum ⁊ velocitare: nō tamē distincte nouit quālibet partem actus ⁊ quālibet partē tēporis mensurātis intensionem illam. ⁊ hoc nō solū de voluntate humana: sed etiā de angelica videtur satis rōnabiliter debere dici. Si vo teneat̃ oppositū cōcedendū est ɔn̄s pro parte ꝑma. si 2° mō neganda est consequentia. nam esto ꝙ nō cognoscat distincte quālibet partem magnitudinis ⁊ temporis: pōt tn̄ cognoscere ꝙ in tāto tempore pertransit totū spatiū. ¶ Ad 3m ɔcedo ɔn̄s. dico. n. ꝙ quilibet angelus per quātumcūqꝫ finitum spatium potest se mouere in instanti sumendo mouere cōiter ⁊ large. nec est necessarium quālibet virtutem maiorem in quolibet effectu posse superare minorem. verbi gratia. corpus luminosius non velocius aut citius determinatam partem medij illuminare potest q̄ pōt minus luminosum. cum minus luminosum possit in instanti. similiter si vacuum foret: sicut possibile esse per potentiam dei saltem q̄libet catholicus hꝫ cōcedere: qđlibet graue per quātācūqꝫ finitā distantiam descenderet in instāti. etiam ꝟm ꝑncipia istius doctoris. nec citius descēderet grauius q̄ minus graue. sufficit autem ꝙ in aliquo effectu excedat. ⁊ sic est in exēplis datis. nam ⁊ si maius luminosum nō citius illuminet q̄ minus: maiorem tamē partē medij ⁊ intensius illuminat q̄ minus luminosum. similr̄ q̄uis grauius nō superet in mouēdo se supposito vacuo corpus minus graue superat tn̄ ipsum in mouendo se per mediū plenum. sic in ꝓposito dico ꝙ angelus fortior in mouendo se non superat debiliorē: tn̄ superat in mouendo aliquod corpus. nam maius corpus potest mouere ⁊ idem vel equale velocius ⁊ hoc sufficit. probatio autem ꝓcedit de actionibus transeuntibus non subitis. ¶ Per ista patet ad quartum. fundatur. n. super falso. s. ꝙ sit dare certum tempus in quo angelus per certā distantiam potest se mouere. ¶ Ad 5m loquendo de anima ɔiuncta vt videtur ꝓcedere arg. ɔn̄a nō valet. Scdo dico ꝙ q̄cquid sit de ɔn̄e. illud tn̄ dem̄ philosophi nō ꝓbat ipm eē falsum. nam philosophus loquitur de moto diuisibili ⁊ quāto sicut manifeste patet per totum suum processum ibidē. ⁊ similr̄ in principio. 7. vbi incipit de tali mā loqui. ⁊ de cipit moueri ex se iuxta sensum datum in precedenti. q. respondendo ad primā obiectionem tertij articuli. Tertio dico ꝙ esto ꝙ consequens esset contra philosophum. in hac tn̄ parte nō esset ponderanda eius auctoritas. ratio est: q2 apud ipsum nō minus. sed multo magis fuisset īpossibile angelum posse moueri ꝟm locum siue a se siue ab alio q̄ ꝙ aliqua res posset mouere seipsam: ⁊ tamen oppositum iste doctor cōcedit ⁊ concedere habet quicūqꝫ non vult

[Margin notes, left column: T.c.37. 38.⁊.39. — 2m — t.⁊.c.71. — 3m — T.c.36. 37.⁊.35. — 4m — 5m — Cō.30. — Rn̄o ad rōes hi. — Ad ꝑm — Ad 2m — 3 rōnes]

[Margin notes, right column: Rn̄sio — Ad 3m — Ad 4m — Ad 5m — T.cō.ꝓ.]

ad arg^m pn^le.q.

vult repugnare dictis sacre scripture. ¶ Ad argu^m pn^le. dico q indiuisibile pōt sumi dupl'r. vno mō q sit idiuisi bile in se: et fm suā ēētiā tm. alio mō q sit idiuisibile fz localē coexistētiā. i. q idiuisibili loco vel situi coexistat: si cut aliq imaginant pūctū. de indiuisibili 2° mō sumpto ɔcedo añs: et de tali nō est dubiū q loqt Ar. et pcedit rō sua: sz de idiuisibili p mō tm eqlis ē āgelus: q ēt iz fm se sit idiuisibilis: diuisibili tm loco coexistit: añs ē fl'm: nec rō pcedit ɔ h: qr tale idiuisibile i suo motu nō pus trā sit eqle sibi q̄ mai^s: sz pus trāsit eqle suo loco q̄ mai^s: et qr loc^s su^s nō est idiuisibilis: nō seqt q per idiuisibilia mēsuret magnitudinē: aut q idiuisibilia sint imediata.

ad ɔfir.

¶ Ad aliā pbōnē dico q loquēdo vl'r de eo qd mouet fm locū: nō oē qd mouet partim est in termino a quo: et partim in termino ad quē. Sed vel est sic vel totū est in pte termini a quo: et totū in parte termini ad quē: et vtrū q3 hoꝝ diuisim sufficit ad moueri: sic autē se h3 angelus dum mouet. p̄mo autem modo se habet corpus.

¶ Distinctionis. VI. Questio. III.

Tertio quero circa istā di. Utrū ange lus possit moueri d loco ad lo cū in istāti. et arguit q nō: qr si sic aut eēt pole trāseūdo p mediū: aut nō trāseūdo p mediū. nō p mō: qr cū mediū sit pus fz si tū q̄ extremū: et ex pori et posteriori i ma gnitudine fit pus et posteri^s in motu: vt hā 4° phy. seqt q āgelus pus mouet ad mediū q̄ ad extre mū. Pri^s aūt et posteri^s in motu nō cadūt in instanti: cū

T.c.99.

T.c.97.

vel sint tps vel nō sine tpe: vt p3 ex codez. 4. igit et c. nec pōt dici q moueat nō trāseūdo per mediū: qm tūc illud nō eēt mediū: qd iplicat ɔdictionē. p3 ɔña. nā medium est in qd prius venit qd cōtinue mutat q̄ in qd vltimū

T.c.22.

iuxta diffinitionem phi. 5° physi. igitur et c.

Ad oppositū arguit sic. āgelus i trāseūdo d loco ad locū nullā iuenit resistētiā. igit pt d loco ad locū trāsire i istāti. ɔña p3 ex itētiōe phi. 4°

T.c. 71.

phy. c. de vacuo. et Cō. ibidē. añs pbat: qr nec h3 resistē tiā medij: cū corp^s nō resistat spiritui: qnimo sil' se cōpa tiant: nec resistētiā mobilis: cū idē sibiipsi nō resistat.

In hac. q. p̄ tractabit qdā opi. 2° rñdebit ad que stiū. 3° instabit contra dicta.

Est quidē opi. vna que ponit q āgelus pōt de loco ad locū moueri et motu cōtinuo et motu

S. Tho. pt.1.q.53. art.1. et 3.

nō ɔtinuo: nā vt dicit pōt locū diuisibilē in quo ē succes siue dimittere: et sic motus ei^s erit ɔtinu^s: et pōt ēt totū locū sil' dimittere et toti alteri loco sil' se applicare: et sic mot^s ei^s nō erit ɔtinuus. Quo aūt mō moueat dicit q mouet in tpe: et nō in istāti: q. n. si motu ɔtīno moueat nō moueat in istāti: sed in tpe nō h3 dubiū: sz q ēt si 2° mō moueat moueat in tpe pbat sic: in q̄cūq3 motu sūt plura nūc si bi succedētia: ibi est tps: cū tps nihil aliud sit q̄ successio poris et posterioris in motu: sz in tali motu sūt plura nūc sibi succedētia. pbō: nā est dare nūc in q̄ p̄ est in termio ad quē: et aliud in q̄ vltimo fuit in termino a q̄: et ista sibi succedūt: qr nō sil' angelus est i vtroq3 termio: cū nō pos sit sil' eē in plurib^s locis. g̃ et c. q aūt sit dare nūc in q̄ vlti mo fuit in termino a q̄ solū est dubiū iter assūpta ipsi p bāt. nā de rōne getis est q illō qd gescit: sil'r se hēat nūc et pus: et iō in quolz nūc tpis mēsurātis getē gescēs est in codē: et in p̄ et in medio et vltimo: sz de rōne mot^s ē q id qd mouet alr se hēat nūc q̄ pus. et iō in q̄liz nūc tpis mē surātis motū mobile se h3 alia et alia dispōne: vn̄ op3 q in vltio nūc hēat formā quā pus nō hēbat: et sic p3 q ge scēt in toto tpe in aliq: puta in albedine ē eē in illo in q̄z istāti illi^s tpis: vn̄ nō est pole: vt aliqd in toto tpe gcedē ti gescat in vno termio: et postea in vltimo instāti illius tpis sit in alio termio: sz h est i motu: qr moueri in toto aliq̄ tpe nō est eē in eadē dispōne in q̄z instāti illi^s tpis: op3 g̃ dare nūc in q̄ vltio gescit in loco a q̄: et p ɔñs. 2. nūc sibi succedētia: ac p h tps. dnt tm q illud tps siue sit ɔti nuū siue nō: nō ē idē cū tpe qd mēsurat motū celi: et alia corpa que hnt mutationē ex motu celi: mot^s. n. angeli nō depēdet ex motu celi. ¶ Alij tenētes eādē viā ɔfirmāt

Eg. lib. 3 dī. 37. q. vlti.

eā sic. in oī mutatiōe est aliqd pus aliqd posteri^s: h. n. si gnificat nomē mutatiōis: vt dī. 5° phy. igit h op3 assigna

T. cō. 7.

re in p̄dicto motu āgeli. poritas aūt et posterioritas. 5. mo dis ɔcipi pōt. vno^o q sumant pus et posteri^s fm duo istā tia icludētia vnū tps. 2° penes duo tpa ɔtinuata ad vnū istās. 3° penes istās et tps: et h vl' penes istās initiās et tps: cui^s est initiū vel eō. penes instans termināns et tempus cui^s est finis. 4° pōt attēdi poritas et posterioritas penes duo istātia nō icludētia tps. 5° penes duo tpa nō icludē tia aliqd istās. hic aūt modus gnt^s: vt dicūt ipolis est: qr sic se h3 istās ad tps: sic pūctū ad lineā: vt inuit phs. 4°

T.c.105

phy. ipole est aūt accipe duas lineas iter q̄s nō claudat vnū pūctū si sint ɔtinue: vel plura: si sint discontinue: eo q cuilibet pprīū pūctū correspōdet. igit ipole est sumē duo tpa iter que nō cadat aliqd istās vel vnū: si sint ɔtinua: vl' plura seu tps cū plurib^s istātib^s: si sint tpa discōtinua. In motu g̃ āgeli p̄dicto aliq p̄dictoꝝ motoꝝ op3 eē pus et posteri^s: sz nō pōt eē aliq triū poꝝ: qr q̄libet repit tm in motu q mēsurat tpe ɔtinuo. igit 4° mō. igit est dare vnū istās in quo est in termino a quo: et aliud in quo est in termino ad quē: iter que istātia nullū claudit tps: et qr talis successio istātiū pōt dici tps: iō talis mot^s ange li erit in tpe. ¶ Ista opi. q̄tū ad illud qd dicit de motu

S. Tho. et Eg. vbi supra.

angeli nō ɔtiue seu ppri^s loquēdo de mutatiōe locali in diuisibili nō appet mihi vā: nec ēt in suo fundamēto. vn̄ ɔ p^m arguo p̄ sic. angelus fz illā opi. in tali motu dimittit

p^m

simul totū locū a quo discedit: sit g̃ loc^s a quo recedit a. et loc^s ad quē accedit sit b. tūc sic. angelus dimittit totuz a. sil'. igit dimittit ipm in instāti. sit igit illud instans c. aut angelus in instāti c. ē in loco b. aut in loco a. h p3: qr alias nō mutaret ex a. in b. vt supponit: sz ex a. in aliū locū q̄ b. vl' simpl'r in nō a. si vo est in a. igit vbi dimittit a. totū sil'. qr q totū sil' aliqd dimittit siml' dimittit et dimisit: q aūt dimisit aliqd nō est in illo: igit si est in a. in istanti c. nō dimittit totū simul a. in istāti c. ɔtra positū: si est in b. igit in instāti mutat ex a. in b. qr nō mutat ex a. nisi p̄ci se dū dimittit a. imo nō est aliud ipm dimittē a. q̄ muta ri ex a. p3 ēt in simili: nā qr dū mā simul tota vnā formā substātialē dimittit seu perdit aliā simul totā recipit: iō dicimus q in instanti ex vna mutatur in aliā: sic igit in pposito. ¶ p̄. Esto q nec angelus: nec suus motus depē

Confir.

deat ex motu celi: nihilominus tamē sic sibi coexistit vt vere ɔtingat dicere q duz sol est in tali loco: angelus est in tali loco: et dum sol mouebat a tali loco ad talē: ange lus mouebat a tali ad talē: supposito q moueat ɔtinue ab vno ad aliuz: sic ergo quicquid sit de illo tēpore ange lico sumo totū tēpus nostrū in quo sol tādiu moueatur quādiu angelus quiescebat in a. et totuz tēpus in quo sol mouebit q̄diu angelus erit in b. cōstat q inter ista duo tempora nullū tempus est medium: copulātur ergo fm cōmunem modum loquendi vno instāti: et sit illud c. tūc sic. aut angelus in instanti c. est in a. tm: aut in b. tm: aut in vtroq3: aut in neutro: non in neutro propter rationem prius dictam: nec in vtroq3: qr non pōt esse simul in duo bus locis fm opini. si est in a. igitur in instanti c. non est mutatus ex a. et cum per opi. sit dare p̄mū instans in quo est in termino ad quem: qui est exempli grā b. aut illi in

stāti correſpōdet i tpe nřo ipſummet iſtās c. aut aliō sequēs. ſi. c. igr ē mutat⁹ ad b. qñ nōdū ē mutat⁹ ex a. ac p̄ h̄ ñ ē mutat⁹ i b. ex a. ɔ̄ poſitū. ſi vō correſpōdet iſtās aliud p⁹ c. cū in tpe nřo ēt ſ3 opi. ñ ſint iſtātia imediata: erit aliqđ tps poſt c. i quo āgelus adhuc erit in a. ⁊ p̄ ɔ̄ñs totū tps añ i ſtās c. nō fuit totū in q̄ angelus fuit i loco a. ⁊ tñ ſumptū fuit totū. Relinquit̄ ḡ ꝙ āgelus i iſtāti c. nō ſit i a. ē igr̄ in b. ex quo vlteri⁹ ſeqt̄ ꝙ in toto tpe añ c. fuit in loco a. ⁊ i iſtāti c. terminātē illud tps ē i loco b. ac p̄ h̄ in inſtāti eſt mutat⁹ ex a. in b. qđ ē ꝓpoſitū: nā q̄rētes cōiter. vtꝝ āgelus ō loco ad locū poſſit mutari i iſtāti loquunt̄ de iſtāti tpis nřī: ſiue tali iſtāti menſuret̄ mutatio illa: ſiue ei tm̄ mō coexiſtat. Et iō rñdē de q̄dā alio iſtāti vel tpe nō eſt ad itellectū cōem querētiū loq. ¶ Cōtra z^m. vz ꝙ eſt da re iſtās i quo vltio āgelus gcuit in termio a q̄ qñ dimittit ip̄z totū ſil: ſup q̄ dicto: vt p̄z fundat̄ opi. arguo ēt. ⁊ p̄ ex eo qđ iā ꝓbatū ē. vz ꝙ in caſu poſito āgelus p̄ totū tē pus terminatū ad iſtās c. fuit in termio a quo: ⁊ i iſtāti c. terminātē ipm nō fuit in eo: ſ3 in termio ad quē: ⁊ ex h̄ gdē p̄z ꝓpoſitū: nā ſi fuit aliqđ iſtās vltimū ſue qetis in termio a quo vel fuit imediate añ ſe: ⁊ h̄ nō ɔuenit vl p⁹ ipm ⁊ añ c. fuit tps mediū in quo adhuc qeuit in termio a quo: ⁊ p̄ ɔ̄ñs illō nō fuit iſtās in quo vltimo qeuit i termio a q̄: nec hec valet refugē ad aliqđ aliō iſtās vl tps p̄ter nřm cōiter nobis notū: cū in oī qete ēt mēſurata tpe nřo idipm cogant̄ dicē ex rōne quā faciūt. ¶ p̄. Si i oī quiete ē dare vltimū iſtās: igr̄ cū mā trāſmutat̄ ex vna foȝa ſubali idiuiſibili in aliā ſubalē idiuiſibilē erit dare vltimū iſtās in quo fuit ſub forma ex q̄ trāſmutat̄: aut igr̄ in eodē iſtāti ē ſub foȝa ad quā: ⁊ p̄z ꝙ nō: aut in alio ſequēte erit: cū nullū ſequat̄ ſine medio: ſeqt̄ igr̄ ꝙ erit tps in quo mā vtraq3 foȝa ſubali carebit. ¶ p̄. ſm h̄ ſe quit̄ ꝙ ē dare vltimū iſtās eē rei pmanētis poſt qđ nihil erit. ɔ̄ p̄h̄z. 8° phy. ⁊ ɔ̄ ꝓbata ſupra i diuerſis locis. ¶ Ad rōnē p̄mi doctoris rñ. negādo vltimū iſtās qetis in tali mutatiōe idiuiſibili. Cū ꝓbat̄: q2 in q̄l3 iſtāti tpis mēſurātis qetē: qeſcēs ē in eadē diſpōne q̄ p̄us: ⁊ p̄ ɔ̄ñs in iſtāti vltimo. dico ꝙ nō ē veꝝ: ſ3 tm̄mō in q̄l3 iſtāti in q̄ verū ē dicē ꝙ illō qeſcit: ſ3 p̄ter qđl3 tale ē aliqđ aliō iſtās in quo nō ē veꝝ dicē ꝙ qeſcit: ſ3 ꝙ deſinit qeſcē exponē do p̄ negōnē p̄ntis ⁊ pōnē p̄teriti: ⁊ illō eſt inſtās qđ terminat tps illō. Et iō nō ē de rōne qetis ꝙ in q̄l3 inſtanti tpis ⁊c̄. ſ3 ꝙ in q̄l3 iſtāti in quo qeſcit vl poti⁹ i q̄ veꝝ eſt dicē ꝙ qeſcit iſtō appet i ſili ex dictis eoꝝ: nā ſm eos ita ē de rōne mot⁹ ꝙ illud qđ mouet̄ ſe hēat alr̄ q̄ p̄us: ſic ō rōne qeſcētis ꝙ ſilr: ſ3 nō i q̄l3 iſtāti tpis mēſurātis motū ɔtinuū motū ſe h̄z alr̄: q2 nō i iſtāti initiātē: aliogn daret̄ p̄^m mutatū eē i tali motu: qđ ē ipoſſe. Et iteꝝ ſi i illo iſtāti ſe hēt alr̄ q̄ p̄us cū idē ipm inſtās ſit termin⁹ tpis mēſurātis qetē p̄cedētē ⁊ ſ3 opi. ⁊ ſ3 v̄itatē qñ poſt qetē aliqđ mouet̄ motu ɔtiuo in illo hēat vltimo qetū eē: ⁊ p̄ ɔ̄ñs nō ſe hēat alr̄ q̄ p̄us: ſeqt̄ ꝙ i eodē iſtāti ſe hēat alr̄ q̄ p̄us: ⁊ nō ſe hēat alr̄ q̄ p̄us q̄ mutuo ɔ̄dicūt. Sūt ḡ illa va de iſtāti ɔtinuātē: tā i motu q̄ i qete: in motu aūt ɔtinuo nō eſt veꝝ de iſtāti ɔtinuātē: nec i qete p̄cedēte mutationē idiuiſibilē de iſtāti terminātē. ¶ Ad rōnē alteri⁹ dico ꝙ illa p̄oritas ⁊ poſterioritas d3 attēdi ſ3 tps ⁊ iſtās. ſic. ſ. itelligēdo ꝙ in toto tpe p̄cedēte fuit in termio a q̄: ⁊ in iſtāti terminātē fuit vel ē in termio ad quē: nec obſtat ꝙ dicit talē p̄oritatē ⁊ poſterioritatē nō reperiri: niſi in his q̄ mēſurant̄ tpe ɔtinuo: q̄m p̄ter tps ɔtinuum nō apparet neceſſitas ponēdi aliud tps diſcretum: cū oīa bene ſaluari poſſint per coexiſtētiā ad tēpus continuū.

Quantū ad z^m arti. dico ꝙ qđ nō eſt itelligenda de motu ſtricte ſūpto. ſ. ſucceſſiuo: q2 certū ē ꝙ nulla res p̄t talr̄ moueri in iſtāti: ſ3 ō moueri large accepto: vt cōe ē ēt ad idiuiſibilr̄ mutari. vel ſi ꝓp̄e velim⁹ loq: ſit qđ vtꝝ āgelus poſſit mutari de loco ad locū i iſtāti: ⁊ tūc dico ꝙ qđ p̄t itelligi dupl'r. vnomō vtꝝ poſſit ſic mutari a ſeipo. alio° cōiter vtꝝ a ſe vel a deo. Itē ꝙ mutet̄ de loco ad locū pōt itelligi: vel ꝙ trāſeat p̄ mediū: vl ꝙ imediate trāſeat de loco ad locū nō trāſeūdo per mediū q̄uis iter illa ſit mediū. ¶ His p̄miſſis pono duas ɔ̄nes: p̄ª eſt. ꝙ āgelus pōt a ſeipo mutari de loco ad locū i iſtāti trāſeūdo p̄ totū mediū. z^a ꝙ pōt a deo mutari de loco ad locū i iſtāti nō trāſeūdo p̄ mediū. ¶ p̄^{am} ɔ̄nē ꝓbo ſic. ſi aliqđ corp⁹ graue dſcēderet de loco ad locū p̄ vacuū dſcēderet i iſtāti. igr̄ āgelus pōt ſe mutare ō loco ad locū i iſtāti p̄ mediū: añs p̄z ex 4° phy. c. de vacuo p̄ ph̄z ⁊ Cōmē. ɔ̄ña ꝓbat̄ q̄m tota cā v̄itatis añtis: vt p̄z ibidē ē q2 tūc i tali deſcēſu nullā hēt reſiſtētiā: cū igr̄ nullū corpus reſiſtat āgelo: ⁊ āgelus poſſit ſe mouē p̄ mediū: vt p̄z ex p̄cedēti qōne. ſeqt̄ ꝙ pōt ſe mutare p̄ mediū i iſtāti. ¶ Ad hāc rōnē p̄t rñderi ſ3 dcā vni⁹ doctoris ꝙ reſiſtētia p̄p quā apponit̄ tps i motu ē mltiplx. vna ē medij ad mobile: alia mobilis ad motorē: ⁊ h̄ ē q̄ñcūq3 mobile eſt diſtictū a motore: nā eoipo ꝙ mobile eſt i alio loco q̄ motor velit: q̄dā reſiſtētia ibi attēdit̄. p̄ª tm̄ ē i motu corpoꝝ ſimpliciū. z^a tm̄ ē i motu corpoꝝ celeſtiū: ⁊ eēt i motu aialiū p̄ vacuū: ſ3 vtraq3 ſil' ē in motu aialiū p̄ mediū plenū: āgelus āt dupl'r pōt moueri. ſ. in corpe aſſūpto ⁊ in tali motu apponit̄ tps: rā p̄p reſiſtētiā mobilis ad motorē: q̄m eſt diſtictū ab eo: ⁊ in alio loco q̄ vult eū eē ⁊ medij ad mobile. Et p̄t āgelus moueri p̄ applicationē v̄tutis ad diuerſa ſpatia: ⁊ h̄ ē ēt q̄dā reſiſtētia ꝓ q̄nto ip̄z applicās ē alibi diſtictū ab eo: cui d3 applicare v̄tutē ſuā: ⁊ p̄p talē reſi^{am} cadit tps i motu āgeli: q̄uis tps alteri⁹ rōnis ab eo qđ ē paſſio mot⁹ celi. ¶ Hec rñ° ɔtinet falſitatē: vt mihi appet i eo qđ dic̄ ꝙ q̄ñcūq3 mobile eſt diſtictū a motore ibi ē reſiſtētia: rōne cui⁹ reqrit̄ tps: ſi. n. h̄ eēt verū. ſeqret̄ ꝙ de⁹ nihil poſſet mutare in iſtāti: qđ nō reputo hñ theologice dcm̄. p̄z ɔ̄ña: q2 oē qđ mutaret eēt ab eo diſtictū. ¶ p̄. ſeqret̄ ꝙ qđl3 corp⁹ eq̄l'r reſiſteret oīb⁹ angelis: cū ab eis moueret̄: q2 eq̄l'r diſtingueret̄ a q̄buſl3: ⁊ p̄ ɔ̄ñs nullus poſſ3 corp⁹ aliqđ mouē i nō tpe: nec idē corp⁹ p̄ idē ſpatiū in minori tpe q̄ ali⁹: nec fortiſſim⁹ āgeloꝝ poſſet mouē ſperā lune veloci⁹ q̄ poſſet is q̄ actu mouet: cū tñ ille ſm rñſionē nō poſſit niſi in tpe mouē: ⁊ cū3 ſit v̄tutis finite: p̄ ɔ̄ñs op3 dare minimū tps in q̄ illā mouē pōt. ¶ p̄. ſeqret̄ ꝙ poſito vacuo ſi vnū aial eēt in cacumine alte turris: ⁊ idē ſe ꝓijceret ad terrā per vacuū nō deſcēderet i iſtāti: ſ3 in tpe: eēt. n. mobile diſtictū a motore ⁊ alibi q̄ vbi vellet ipm motor eē: nā eēt in turri ⁊ vellet ꝙ eēt i terra. Sz ɔ̄ñs ē fl'm ēt ſm opi. nā dicūt ꝙ tota cā: q̄re in motu corpoꝝ ſimpliciū: ⁊ ſil'r in motu nālī aialiū q̄lis ē cū aial de alto cadit reqrit̄ tps ē reſiſtentia medij. medio igr̄ ſublato nō mouebunt̄ i tpe: ɔſtat aūt ꝙ ſi aial vltra vim nālē deſcēdēdi. ſ. grauitatē applicat vim aialē ad dſcēſu3 nō ex h̄ apponet̄ tps: cū ēt i pleno nō ex h̄ tardi⁹: gnīmo veloci⁹ moueret̄: qđ aūt dī ꝙ aial moueret̄ in tpe p̄ vacuū nō de nālī motu aut mixto: ſ3 ō voluntario ſeu aialī itelligēdū eſt. ¶ p̄. Si ſola diſtō mobilis a motore ſufficit ad reſiſtētiā p̄p quā reqrit̄ tps i motu locali: ita deberet eē in aliјs motib⁹: ⁊ p̄ ɔ̄ñs nullū alterātū poſſet alterabile q̄tūcūq3 diſpoſitū: a ſe tñ diſtictū alterare i iſtāti: cui⁹ oppo^m p̄z ēt ſ3 eos i eadē qōne i illuminatiōe medij ⁊ cāt iōe ſpēi in medio ⁊ viſionis in oculo. ¶ z^m ēt qđ dicit ſcil3 ꝙ i motu angeli p̄ applicationē virtutis diſtictio ei⁹ a loco: cui v̄tutē vult applicare eſt ſufficiēs r̄ſiſtētia: p̄p quā tps reqrit̄ ñ ē hñ dcm̄: tū q2 ad eq̄

5 z^m

Confir.

T. c. 79. Ad rōes Tho.

Ad rōes Egidij

z^o arti.

p^a ɔ̄

t. ⁊ c. 61.

rñ^o Egi. vbi. ſ.

ɔ̄ rñſio.

Confir.

Confir.

lē distātiā oēs āgeli eque velociter se possent mouē:nec vn⁹ alio veloci⁹:qḋ ē icōueniēs:supposito φ nullus possit moueri:nisi i tpe:vt vult iste doctor:tū q₂ ēt in vacuo āgelus ñ possꝫ se nisi i tpe mutare ḋ loco ad locū:qḋ nullus nisi absurde vꝫ posse ↄcedē cū dicat φ graue descenderet in nō tpe:tū ēt q₂ ñ min⁹ talis distō loci cui se vult applicare aīal:dꝫ eē sufficiēs cā:vt i ei⁹ motu reqraꝶ tps φ̄ i motu āgeli:ꝛ sic i casu posito ṗus aīal de turri ad terrā nō i istāti:sꝫ i tpe dscēderet.sic igꝶ pꝫ.φ missio ñ ē sufficiēs.

2ᵐ ¶ 2° ad ↄnē sic.si totū mediū ↄtētū i domo ista eēt corp⁹ glificatū dote subtilitatis q̄ vnū corp⁹ alteri nō resistit:ꝛ aliqḋ graue ponereꝶ supi⁹ sibi relictū descēderet ñ min⁹ q̄ nūc de facto qñ mediū ñ ē glificatū:ꝛ ñ dscēderet i tpe:sꝫ i istāti eo φ nulla eēt resistētia.igꝶ āgelus pōt se ḋ loco ad locū mutare i istāti.pꝫ ↄña:q₂ nullā oīno patiꝶ resistētiā:sicē nec illud patereꝶ.

3ᵐ ¶ 3° si bō vel angelus hīēt vnitū corp⁹glificatū tā glia sbtilitatis φ̄ agilitatis possꝫ illḋ ḋ loco ad locū mutare i istāti.igꝶ āgelus nūc ḋ fcō p̄t sic se mutare.aīs p̄ꝫ.qm̄ ois cā pp quā reqriꝶ tps deessēt:nā pp dotē subtilitatis ñ resisteret mobili mediū:ꝛ pp dotē agilitatis mobile nō resisteret motori:ꝛ p ↄñs nulla remāeret cā pp quā tps apponereꝶ.

(Margin: Sic dicit San. Tho. l. 4. vbi q̄rit ḋ dote agilitatis)

¶ Probaꝶ 2° q₂ sꝫ vītatē g hēbūt tales dotes post resurrectionē poterūt i istāti trāsire ḋ loco ad locū:aliogn si ñ nisi i tpe.igiꝶ ne cīo mai⁹ tps apponerēt ad trāseūdū spatiū mai⁹ q̄ ad trāseūdū min⁹:qḋ ē ↄ̄xp̄sse ↄ̄ Aug. i qōnib⁹ ḋ resurrectōe vbi ait.φ corp⁹ gl'iosum vtraqꝫ iteruалla pari celeritate ptingit.vt radi⁹ solis:ꝛ p exēplū suū ēt pꝫ aīs.ↄña pn̄ˡᵒ nō est:eo φ i motiōe āgeli ad se nulla resistētia fit oīno.

2° ꝓ ¶ 2ᵐ ↄnē pbo sic.corp⁹ chri exñs i celo mutaꝶ ad hostiā sacramētalē mutatiōe acgsitiua:φ̄uis nō deꝑditiua:nō trāseūdo p mediū.igꝶ de⁹ possꝫ vnū āgelū exñtē i vno loco ponē in alio distāte absqꝫ eo φ eū portaret p mediū:pꝫ q₂ nō min⁹ h̄ ē poss̄e q̄ illḋ.igꝶ pari po⁹ possꝫ āgelū sic mutare ḋ loco ad locū ñ p mediū φ nouū locū acgreret:ꝛ p̄ᵐ dsereret.vꝫ.n.magꝭ supra nāꝫ mutari acgrēdo nouū locū ꝛ retinēdo p̄orē q̄ si ꝶ nouū acgrēdo ꝛ p̄orē dserēdo:gnimo q̄cūqꝫ nālr mouēꝶ sꝫ locū dū vnū acgrūt aliū dserūt.Utrū āt talr ꝓpa v̄tute possit āgelus se mutare:φ̄uis aliq sollēnes doctores dicāt φ sic:mihi tñ dubiū est:nec bene clarum:ideo de hoc nihil ad presens.

(Margin: 3ᵐ arti. S. Tho. ꝛ Scot. ꝛ Ricar⁹ ubi supra q. 3)

Contra p̄dicta multiplr pōt istari.ꝛ p̄ ↄ̄ ↄnē p̄ᵃᵐ arguit qdā modern⁹ sic.si angelus posset p se subito mutari localr poꝭe est φ āgelus sit in ista domo ꝛ nō eꝶ:ꝛ φ i istāti a.muteꝶ subito:vt sit i celo vꝭ alio loco eꝶ domū istā:q̄ facto h̄ ē vā:i a.iste āgelus mutaꝶ ab ista domo.igꝶ i a.exit istā domū:pꝫ q₂ si ñ exit añ a.nec p⁹ a.vt pꝫ p positū:ꝛ ñ exit i a.igiꝶ nūq̄ exiret domū:ꝛ ita foret eꝶ domū postq̄ fuit ītra:ꝛ tñ ñ exiret:qḋ nō ē itelligibile.Sꝫ pbaꝶ φ ↄñs sit falsū i casu posito:q₂ si exit istā domū i a.vel exit p hostiū vel p aliā ptē:ꝛ p ↄñs ibi fuit:h̄ aūt fīm:q₂ nō fuit ibi i istāti a.qm̄ tūc fuit in celo per positū:nec i alio istāti:q₂ tūc ei⁹ mutatio ñ fuisset subita ↄ̄ positū.igꝶ vꝫ ipoꝭe φ angelus subito muteꝶ ab ista domo.

2ᵐ ¶ 2° si sic.tūc posset aliqd mutari ab extremo in extremū ñ p mediū ↄ̄ pħꝫ ꝛ Com. 5° phy.

(Margin: T. c. 22.)

3ᵐ ¶ 3° tūc angelus qñcūqꝫ vellet eē i aliq̄ loco tūc ibi eēt:ꝛ ita āgelus ñ posset eē alibi q̄ est.ꝛ ita p ↄñs nō hēt libertatē volūtatis:qḋ est falsuꝫ.

4ᵐ ¶ 4° nō eēt difficili⁹ angelo se mouē subito ad magnā distātiā q̄ ad puā:sꝫ ex sola volitione esset vbicūqꝫ vellet:ꝛ ita diabolus si nō ipediret posset eē subito i celo empyreo:ꝛ iter hoīes:qḋ nō vꝫ vex.

5ᵐ ¶ 5° si sic subito muteꝶ angelus:tūc i istāti mutatiōis ē i loco quē intēdit.igꝶ i illo istāti nō vult eē alibi q̄ tūc ē:ꝛ p ↄñs in illo istāti nō vult mutari localr:q₂ velle mutari localr ē velle esse alibi q̄ est:ꝛ ita sequiꝶ φ in illo istāti nō mutaꝶ volūtarie.

6ᵐ ¶ 6° angelus existēs in celo in aliq̄ istāti pōt velle in illo istāti eē in terra q̄ citi⁹ poterit:ponatur igiꝶ φ sic velit:ꝛ seqꝶ φ subito erit in terra:ꝛ p ↄñs in aliquo istāti erit mutatus ad terrā:ꝛ nō in aliq̄ istāti mediato huic istāti:q₂ tūc nō mutareꝶ q̄ citius posset.igiꝶ in istāti imediato post h̄:ꝛ ita istās erit imediatū instāti:qḋ ē ipoꝭe.

7ᵐ ¶ 7° ↄ̄ vnū dcm̄ in p̄ᵃ rōne dicte ↄnis.s. φ posito vacuo graue descēderet in istāti.arguit:q₂ si sic ponaꝶ φ superi⁹ sit aliqḋ graue:ꝛ i h̄ istāti de⁹ annihilet totū mediū:qḋ ē īfra ipm vsqꝫ ad terrā:igꝶ i h̄ istāti illḋ graue erit in terra:ponaꝶ g̃ φ sił cū h̄ de⁹ i h̄ istāti creet vnū corp⁹ ipenetrabile ꝛ ponat in medio iter illud graue ꝛ terrā s̄m rectā lineā:ꝛ seqꝶ adhuc φ in illo instāti illḋ graue esset in terra qḋ est ipoꝭe.vñ ꝛ pari rōne si crearet vnū corp⁹ iplēs totū mediū adhuc in illo instanti graue eēt in terra:ꝛ vlteri⁹ eadē rōne stāte illo medio graue dscēderet in instāti:qḋ est fīm.ↄña pbaꝶ.q₂ posito illo corpore ipenetrabili:vt dcm̄ ē.si graue nō eēt i isto istāti in terra h̄ eēt:q₂ ipedireꝶ ab illo:nō posset aūt ipediri:nisi ipꝫ sit in h̄ istāti i aliq̄ situ:p quē opꝫ graue trāsire si debeat venire ad terrā:ꝛ si sic.igꝶ ēt nō posito illo corpe adhuc illud graue eēt i illo situ medio in h̄ istāti:ꝛ per idē pbaꝶ φ eēt i q̄lꝫ situ medio iter illḋ ꝛ terrā:qḋ oīno claudit ↄ̄dictionē ḋ exñtia nāli.

8ᵐ ¶ 8° ↄ̄ aliḋ assūptū i 2ᵃ rōne eiusdē ↄnis:nā ponaꝶ φ totū mediū nō sit glificatū:sꝫ i ei⁹medio sit aliq̄ ps nō glificata:ꝛ vn⁹ angelus velit mouere graue supi⁹ exñs q̄ citi⁹ p̄t ad terrā:tūc seqꝶ φ illḋ graue imediate diuidet illā ptē medij:ꝛ ita nō ṗus tāget illā q̄ diuidet:qḋ ñ vꝫ itelligibile.

Confir. ¶ P̄.Ponaꝶ φ illud graue sit q̄dratū ꝛ sit i illa pte medij ñ glificata:ita tñ φ nihil illi⁹ ñ glificate ptis sit sub graui:tūc seqꝶ.si i istāti dscēdet φ sit⁹ illi⁹ replebiꝶ in istāti p illḋ corp⁹circūstās.igꝶ latera nālr ↄcurrēt i istāti.

9ᵐ ¶ P̄.Posito toto me⁹ glificato ꝛ graui supi⁹ ponaꝶ cū h̄ φ hic inferi⁹ sit ignis s̄m rectā lineā opposit⁹ illi graui.ↄstat φ sicē illḋ dscēdit:ita iste ascēdit:ꝛ p ↄñs obuiabūt sibi mutuo.Sꝫ h̄ ē fīm:q₂ nō ē rō pp quā obuiēt sibi i vno situ medij poti⁹ q̄ i a°.nec dꝫ dicē φ obuiāt sibi i me⁹ si sint eq̄lis po⁹ aut i a° situ ꝓportiōato ꝓportiōi illoꝝ in v̄tute:qm̄ tūc posito φ ignis eēt maioris po⁹.seqꝶ φ obuiaret sibi supra mediū toti⁹ distātie.h̄ āt fīꝫ ē:q₂ qñ nihil resistit pōt min⁹ corp⁹ mutari eq̄ facilr sicē maius.

Ad p̄ᵐ ¶ Ad p̄ᵐ ↄcedo vltimū ↄñs.vꝫ φ i casu illo āgelus fuit i hostio:si p hostiū exiuit i instāti a.ꝛ cū argꝶ ↄ̄:q₂ tc̄ fuit i celo:ↄcedo ꝛ dico:φ ex h̄ ñ seqꝶ φ ñ fuerit i hostio:i eodē.n.istāti fuit i oīb⁹ locis iter medij ꝛ i termio.Tūc si dicaꝶ.φ ñ ē poꝭe nālr idē simꝶ eē i plīb⁹ locis.rñ° φ aliqd eē siꝭ in plīb⁹locis p̄t duplr itelligi.vno° φ pmanēter ꝛ qetē:ꝛ sic ñ ē poꝭe p nāꝫ.alio° i raptu ꝛ trāsitu subitaneo:ꝛ sic ē poꝭe nāliter ei qḋ i suo trāsitu nō iuenit resistētiā:sicē ē ḋ āgelo ꝛ corpib⁹glificatis:ꝛ ēt ḋ graui posito i va°.

Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ ¶ Ad 2ᵐ gcqd sit ḋ ↄñte.ne° ↄñaꝫ quā ipe ñ pbat. ¶ Ad 3ᵐ accepto ↄñte i bono itellectu ipm p̄t ↄcedi:sicē ↄcedit Aug. de hiturīs corpa glificata.d.φ vbicūq̄ voluerit spūs ibi erit ꝛ corp⁹:ꝛ q₂ vlterior ↄña est logicalis p̄cise ↄcedo ↄñs ēt.vꝫ φ angelus nō p̄t eē alibi q̄ vbi ē:ꝛ ita de quolꝫ demr̄abili ↄcedēdū est φ ipm nō pōt esse alibi q̄ vbi est:naꝫ quocūq̄ demr̄ato h̄ est ipossibile:h̄ est alibi q̄ vbi est:hec tñ est vera.alibi q̄ vbi est angelus pōt eē.Si.n.angelus est in a.tñ:ꝛ pōt eē in loco b.tūc illa est vera.nec hui⁹ oppositū sequiꝶ ex illo ↄcessō:nec sic sequiꝶ φ nō habeat libertatē voluntatis.

Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ ↄcedo totū:ꝛ si ↄñs videreꝶ absurdū ṗmo aspectu.ↄsideret φ tota absurditas ↄsurgeret ex eo p̄cise φ diabolus misceret beatis:ꝛ tā nobili societati:ꝛ certe

h ipsz eque videret absurdū: si nō i istāti: sz ēt i tpe illuc accederet: qd tñ eū posse nisi ipediret q̄libet ɔcederet.

Ad 5m

¶ Ad 5m ɔcedo p̄m ɔñs: ⁊ ēt 2m: sz nego vlteriorē ɔñtiaz accipiēdo mutari idiuisibilr: nā qd sic mutat dū mutat est mutatū: qd aūt est mutatū nō est mutatū ad locū vbi nō est: sz ad locū vbi nō imediate p̄us fuit: si tūc p̄mo sit illuc mutatū: ⁊ iō tūc angelus vtriqz vult mutari ⁊ mutatus eē localr: qz vult eē vbi nō imediate p̄us fuit.

Ad 6m

¶ Ad 6m si ɔcedat q volūtas ei⁹ possit eē īpossibiliū: qd forte de diabolo pōt ɔcedi. dico casum eē polem: sed tūc nego ɔñtiā: nō. n. sequit. diabolus vult post illud instans esse in loco a. q̄ citi⁹ pōt. igit erit in loco a. q̄ citi⁹ poterit: sicut ēt nō seqt: q ipse post h instās pōt p̄ducere vnā volitionē in instāti q̄ citius pōt: ⁊ tñ pōt h velle.

Ad 7m

¶ Ad 7m dico q in illo casu graue nō erit in illo istāti in terra: sz sup illud corp⁹ ipenetrabile a quo ipedicē ne sit in terra: ⁊ vlterius ɔcedo q illo nō posito graue illud erit in illo istāti in quolibet situ medio: sicut dcm̄ est ad p̄mū argu.

Ad 8m

¶ Ad 8m dico q nec imediate diuidet cōplete illā p̄tez medij: nec in illo istāti erit in terra. Ad aliud ɔ idem pōt rōnabilr dici q ille situs nō replebit in illo istāti: sed in tpe imediate sequēte: ⁊ per aliqd tps paruū a terra distaret: ⁊ eēt ibi vacuū scu iter ea nō esset mediū: qd tñ ipsis nō appropinquatis posset eē: nec illud mihi facit maiorē difficultatē q̄ si absolute poneret q de⁹ in istāti annihilaret vnū montē magnū: qd eū posse nullus catholic⁹ negaret: h aūt posito vl oportebit dare vacuū per aliqd tps vel ɔcedere latera circūstantis corporis in instāti cōcurrere: rōnabili⁹ aūt puto ɔcedi p̄m q̄ 2m. Si tñ ɔcedat 2m ita in casu nr̄o poterit cōcedi.

Ad 9m

¶ Ad vltimuz dico q in illo casu q̄tuscūqz sit ignis ⁊ quātumcūqz sit graue obuiabūt sibi in medio distātie. rō est: qz nō veloci⁹ vnū ascēdet q̄ aliud descendet: vel eɔ: eo q vtrūqz mutabit in instāti. Et sile est in illo casu q̄tū ad h: sicut si vtrūqz moueret in tpe eque velociter: in quo casu cōstat q sibi mutuo obuiarēt in medio distātie.

Ad p̄m p̄ncipa.

¶ Ad argm p̄nle. q. dico q angelus trāsibit per mediū: nec tps p̄us tpe vel duratione veniet ad mediū q̄ ad extremū. ¶ Ad p̄batione dico q q̄uis ad bonū intellectū loquēdo p̄us ⁊ posterius sint in motu ex priori ⁊ posteriori in magnitudine: nō tñ ex illo p̄cise: vnde sicut nō posita magnitudine tñ ponit motus: sed p̄ter illā alia plura reqrunt: sic non ea tñ posita ⁊ p̄tib⁹ suis p̄us ⁊ posterius situatis ponit p̄us ⁊ posteri⁹ in motu. i. nō p̄us super vnā partē ei⁹ aliquid mouet q̄ super aliaz. Sed vltra hoc aliud requirit vel aliq̄ resistētia vel q mouens sic velit successiue illā trāsire supposito q in eius potestate sit illā transire tā subito q̄ successiue. Itē dico q de potentia dei poterit mutari ad extremū nō per mediū: ⁊ tūc dico q illud erit medium s̄m situ nō tñ s̄m trāsitū.

T. c. 22.

¶ Ad p̄bonē dōm. q ph̄s describit sic mediū: mediū est in qd aptū natū est p̄m p̄tingere mutans q̄ in qd vltimum mutat s̄m naturam continue mutans: vbi pz q loquitur de eo qd mouetur continue ⁊ naturaliter qd non est in proposito. Item ait. qd est aptum natum ⁊c. ⁊ hoc adhuc bñ sibi ɔuenit: esto q de facto nō prius mutaret in tpm: ⁊ sic nulla ɔdictio.

¶ Distinctionis. VII. Questio. I.

Circa p̄mā partē. 7. dist. in q̄ magister agit de ɔfirmatiōe bonoꝝ angeloꝝ ⁊ obduratiōe maloꝝ. Quero vtrū angelus obduratus possit virtute p̄pria stāte cōi influētia dei elicē aliqd bonū velle. arguo q sic: qz hz lib. ar. igit pōt bñ velle. pz ɔñā. qz li. ar. est potētia rōnalis q̄ valet ad opposita. 9° meta. ⁊ vt dicit Hieroñ. ⁊ hz in lr̄a. i ceteris a deo i ytrā,

T. c. 3. ⁊ 10.

qz p̄tē flecti h̄t. añs pz: qz s̄z Dioñ. de di. noi. bona āgelica sūt īegra: ⁊ itelligēdū ē d bonis nālib⁹ de qb⁹ ē li. arb.

cap. 5.

Ad oppositū angeli ɔfirmati nō p̄nt elicē aliqd malū velle. igit nec angeli obdurati p̄nt aliqd bonū velle: añs pz p Magr̄m in lr̄a. ɔña p̄bat: qz facili⁹ ē male agē q̄ bñ: igit si obdurati in malo p̄nt bñ. multo forti⁹ ɔfirmati in bono poterunt male.

In. q. ista p̄mo videbit de q̄sito. 2° q̄ret cā ɔfirmatiōis bonoꝝ ⁊ obdurationis maloꝝ.

p̄ arti. Sco. li. 2. di. 7. q. 1.

Quantū ad p̄m est vna opi. que ponit circa h duas ɔnes. vna est q angelus obdurat⁹ pōt nō hr̄e aliquē actū malū seu eē sine aliquo actu malo. 2° q pōt hr̄e aliquē actū bonū ñ bonitate gratuita: sz morali nō tñ ex gñe: ⁊ ex circūstātia obti: sz ēt s̄m oēs circūstātias q̄ faciūt actū moralē eē p̄fectū bonū moralr. ¶ Primā ɔnē p̄bat. qz volūtas ei⁹ posset ex libertate sua nullū actū hr̄e. igit ⁊ nullū actū malū. p̄bat añs. qz s̄z Aug. p̄ retrac. nihil tā in p̄tāte volūtatis q̄ ipa volūtas est qd nō itelligit de volūtate q̄tū ad ei⁹ eē p̄m: qz q̄tū ad illō magis est in p̄tāte ei⁹ nō volūtas q̄ volūtas: sz itelligit q̄tū ad operari. igit volūtas magis in p̄tāte eius quātū ad operari q̄ aliq̄ potētia inferior. Sed volūtas pōt aliq̄ potētiā iferiorē suspēdē ab actu q̄libet. igit ⁊ seipam.

cap. 22.

¶ 2am ɔnem p̄bat sic. hō exn̄s in pctō ⁊ in vitio mortali pōt ex puris nālib⁹ supposita gñali ifluētia dei hr̄e velle p̄fecte bonū vel oēs circūstātias. igr̄ multo magis h pōt angelus obdurat⁹ ex puris nālib⁹. ɔña p̄bat per auctēz Aug. de fi. ad pe. vbi ait. q si posle eēt vt humana nā post q̄ a deo auersa bonitatē perdidit volūtatis: ex seipa rursus eā hr̄e potuisset: multo possibili⁹ h nā hr̄et angelica: que q̄to minus grauat pondē terreni corporis: tāto magis hac eēt p̄dita facultate.

In repor. di. 7. q. 3.

cap. 3°

¶ 2° in angelis manēt nālia integra ⁊ splēdidissima s̄m Dioñ. Sed bñ velle s̄m nullā circūstātiā moralē in actu excedit nālez facultatē voluntatis: sicut nec s̄m subam act⁹: qz ille circūstātie nate sunt nālr ɔuenire tali actui: qz per rōnē nālē ɔcludit talis circūstātia debere inesse tali actui: sicut pz per rōnes p̄hoꝝ: qz h rōne nāli p̄bauerūt: illud aūt nālr ɔseqt aliqd qd p̄bat sibi debere iesse p rōnē nālē. igit sic act⁹ volēdi s̄z subaz act⁹ nō excedit volūtatē angeli: ita nec s̄m aliq̄ circūstātiā. igr̄ cū āgelus possit in actū q nō excedit ei⁹ facultatē nālē: seqt q pōt i actū p̄fecte bonū moralr.

2m

¶ 3° itellect⁹ angeli nō est ita excecat⁹ q erret circa p̄n° practica: qz sūt nota ex termis: sicut ⁊ p̄n° specłatiua: ⁊ iō cū angelus possit termios app̄hēdē ⁊ eos cōponē: pōt veritati illi⁹ p̄ncipij assentire. Ex illo āt p̄n° pōt deducē ɔnes practicā neciam: ⁊ si nō cogscat discurrēdo pōt ɔ videri ab āgelo i p̄n° sic a nobis ex p̄n° demrātiue deducit: igit sicut volūtas nr̄a de tali ɔne deducta ex tali p̄n° pōt hr̄e volitionē rectā: ita āgelus sequēdo dictamē itellect⁹ sui pōt hr̄e volitionē bñ circūstātionatā.

3m

¶ 4° tenet cōiter q angelus ex puris nālib⁹ pōt deū diligē sup oia: ⁊ ad h teneret si eēt in puris nālib⁹ in statu vie: ⁊ per ɔñs ad h est iclinatio nālis ipsi⁹. Cū igit nā sua maneat integra: ⁊ silr iclinatio sua nālis. sequit q adhuc pōt deū diligē: sz act⁹ diligēdi ex h q trāsit sup illud bonū est sine oi mala circūstātia: qz nō pōt minus intēse diligi. g circa deū pōt hr̄e actū diligēdi bonū moralr.

4m

¶ Hec opi. q̄tū mihi appet multa ɔtinet repugnātia dictis sanctoꝝ. p̄m ē q angelus obdurat⁹ ex se pōt oi actu volūtatis carē. Scdz q pōt nullū malū velle hr̄e. 3m q pōt hr̄e aliqd velle p̄fecte bonū moralr. 4m q sua bona nālia remanserūt sibi integra. h q̄ppe si itelligat q sint itegra. i. eq̄ p̄fecta ⁊ po⁹ sicut fuerūt añ peccatū: sicut opz doctorē hūc itelligere: est etiam contra intentionē sanctoꝝ. Ideo ɔtra primus

5 Sco. vbi. s.

pᵐ arguo pmo sic. diabolus nõ põt se omni pena sensus pri-
uare: igr nec põt ex se oi actu volũtatis carere: añs pz: tñ
cap. 3° expssa determiatiõe Aug. de fi. ad pe. vt statim allegabi-
tur 5 dcñ fm opi. Tñ qz si posset nõ ẽ dubitãdũ φ ea se
puaret: τ sic aliqñ finiret suppliciũ ei⁹: qd est 5 sacrã au-
ctoritatẽ dicẽtẽ. Ibunt hi in suppliciũ eternũ: τ iterum.
ignis eoꝝ nõ extinguet τ vermis eoꝝ nõ morieť. ¶ P.
Hoc peius est q̃ dcñ Origenis: nã ille dič finiẽda aliquã-
do supplicia dãnatoꝝ ex misericordia dei: peius aũt dice-
ret φ ex ppria libertate τ ptãte dãnati: τ tñ dcñ Orige-
nis erroneũ reputať. õña pbať: qz si posset oi actu volũ-
tatis carere posset p õñs nõ hře displicẽtiã sue dãnatio-
nis: τ vlr nolitionẽ respcũ alicui⁹ sibi iflicti: ac p h nullũ
2ᵐ inflictoꝝ ei eẽt sibi pena. ¶ Scdo. si diabolus posset oi
actu τc. posset ẽt eẽ sine dolore τ tristitia. pz õñia: qz ois
ei⁹ dolor vel tristitia est act⁹ volũtatis vel sine actu vo-
5 2ᵐ lũtatis eẽ nõ põt. ¶ Cõtra 2ᵐ per auctoritatez expssam
cap. 3° Aug. de fi. ad pe. vbi dicit φ pte angeloꝝ que a deo volũ-
taria auersiõe discessit de⁹ sic totã in eterno precepit re-
manere supplicio: vt ẽt ignẽ ei eternũ paret in q̃ illi oẽs
puaricatores ãgeli nec mala possint vnq̃ volũtate care-
re nec pena: sz pmanẽte l eis iniuste auersiõis malo per-
maneat ẽt iuste retributionis eterna dãnatio. Ex hac au-
ctoritate pz: φ nõ psit carere mala volũtate qd ẽ 5 õnez.
5 3ᵐ ¶ Cõtra 3ᵐ arguo pmo per auctoritatẽ Aug. de fi. ad pe.
cap. 3° vbi ait. φ bone volũtatis initiũ τ cogitatiõis nõ homini
ex seipso nasci: sz diuinit⁹ τ pparari τ retribui in eo deus
euidẽter ostẽdit: φ neqz diabolus: neqz aliqs angeloꝝ
ei⁹ ex quo ruine illi⁹ merito in hanc iferiorẽ detrusi sunt
caliginẽ: bonã potuit: aut poterit resumere volũtatẽ. Et
paulopost oñdit ingt de⁹: vñ bona volũtas hoib⁹ detur
quã sic amiserũt angeli cũ hřent: vt amissaz deiceps hře
nõ possint: nec pt dici φ tñmõ loquať de volũtate bõa
bonitate gratuita grã gratũ faciẽte: qnimo de voluntate
bona simplr fm quã bonus a prauo τ ifidelis a fideli di-
stigui õsueuit: que vtiqz bonitas moralis dr. nã τ talr bo-
nã volũtatẽ hoiez nõ posse a se hře Aug. expsse itẽdit: sic
expsse pz in li. de pdestinatiõe sanctoꝝ: τ ẽt in innumeris
alijs locis: vt ifra plurĩ⁹ oñdeť: τ talẽ ex se hoiem nõ pos-
se hře pbať h per h φ nec angelus: de quo tñ magis vi-
dereť: qd ẽt õfirmať p eũdẽ i epla ad vitalẽ vbi ait: nec
ipse diabolus arbi. hz libe. ad bñ faciẽdũ: sz in maximaz
maliuolẽtiã pena sui sceler) obduratũ. Ex h ẽt pz φ nõ
põt hře actũ bonũ moralr: cũ dicat eũ obduratũ in mali-
2ᵐ uolẽtia: que vtiqz nõ nisi mala volitio ẽ. ¶ 2° sic. qcũq
põt elicere aliqd bonũ velle moralr põt diligẽ iustitiã
τ hře bonitatis affectũ. Sed nullus angelus malus hoc
põt. igiť τc. maior pz: qř nullũ velle põe est esse pfecte
bonũ moralr nisi sit velle iusti: seu recte inquãtũ iustũ τ
rectũ est: vnde τ si qs velit aliqd iustũ: nõ tñ qz iustũ: sed
qz vtile vel cõmodũ: aut alia rõne: τ si bonũ vult: nõ tñ
cap. 9°. bene: pp qd phs. 3° ethi. c. de fortitudie. dicit φ ois finis
opõnis virtuose est: qz fm habitũ τ fortis aut fortitudo
bonũ. i. finis: τ subdit φ boni vtiqz grã fortis sustinet τ
opať que fm fortitudinẽ: ita φ fm ipm fortis opať opa
ca° 10°. fortitudis pp ipmmet fortitudis bonũ. Et l sequẽti. c. di-
cit φ q pp verecũdiã: aut timorẽ pene opanť nõ fugientes
turpe: sz triste nõ sũt vere fortes: opz. n. ingt nõ pp neccita-
tẽ fortẽ eẽ: sz qř bonũ. minor pbať. nã q̃tũ ad h idẽ in-
dictũ est de hoib⁹ dãnatis τ ipsis angelis: qř q̃uis ange-
lus sit in nã pstãtior: nõ tñ in hac õditiõe p statu sue dã-
nationis potior est: ita. s. vt ipse possit bñ velle: hõ vo nõ
cap. 3°. possit: qnimo par snia õstringit vtrũq. vñ Aug. de fi. ad
pe. in ca. pallegato de vtroqz ait. φ de⁹ ei⁹ ita cognoscẽdi
atqz diligẽdi se facultatẽ volũtatẽq donauit: vt eã vnus-
quisqz hře possit τ pdere. Si qs tñ sponte pderet suo de-
inceps arbitrio resumere nõ valeret: q̃uis igiť ad h õdi-
tio hoꝝ τ illoꝝ vna est: sed talẽ affectũ iustitie hoies dã-
nati nõ psit hře: sicut expsse ponit ibidẽ infra Aug. in eo cap. 3°.
dẽ. c. vbi dicit φ τ si tales tũc habebũt pniam: nõ tñ õse-
quenť veniam. τ assignat rõnẽ. Quia τ si erit ingt ibi sti-
mulus penitudis: nulla tñ erit correctio volũtatis: τ tali-
bus. n. ita culpabiť iniqtas vt nullatenus possit ab eis vł
diligi vel desiderari iustitia: volũtas. n. eoꝝ talis erit: vt
habeat in se ppter malignitatis sue suppliciũ: nunq̃ tñ
possit recipe bonitatis affectũ. In qbus vbis si bene ispi-
ciať ẽt poniť pbatio maioris rõnis facte. ¶ 3° angeli 3ᵐ
boni sic sunt õfirmati: vt nullã possint habere malaz vo-
luntatẽ: igiť mali sic sunt obdurati: vt nullã queãt hẽre
bonã. õña pz: qz q̃tũ ad h talis est cõparatio angeloruz
ad angelos q̃lis hoium ad hoies: de hoibus aũt ad hoies
similis õña bona est. igiť τc. assumptũ pz per Aug. q sub-
dit ibidẽ imediate: τ per modũ ẽt pbõnis pmissoꝝ. d.
qz sicut illi q cũ Chřo regnabũt nullas in se male volũta-
tis reliqas habebũt: ita illi q erũt in supplicio ignis eter-
ni cũ diabolo: τ angelis ei⁹ dãnati: sicut nullã vlterius re-
quiẽ habebũt sic bonã nullatenus hře poterũt volũtatẽ.
¶ 4° arguiť ex dictis opi. ait. n. φ diabolus põt deũ di- 4ᵐ
ligẽ sup oĩa: τ φ põt carere oi mala volũtate τ hře bonã
fm oẽs bonas morales circũstantias. Ex his aũt seqť φ
in ptãte sua est pp deũ õteri τ dolere de culpis suis: nam
ex dilectiõe dei poterit dolere φ eũ offendit: vlteri⁹ po-
terit sperare de misericordia dei τ veniam postulare: τ
hec pbanť per fundamẽta opi. qz tales act⁹ nõ excedũt
vt hz dicere opi. facultatẽ volũtatis ei⁹. Itez qz mai⁹ est
posse diligere deũ sup oĩa vel saltẽ nõ est minus: sz si dia-
bolus h faceret vtiqz iustificareť τ õsequereť veniã di-
cente Aug. in de vã τ falsa peni. diabolus si posset spera- cap. 5.
re τ culpã in se sentire: qd nõ iuenit in se sumeret in dei
pietate. Qd aũt nõ inuenit in se vtiq iustitia intelligiť.
¶ Cõtra 4ᵐ põt argui. p ex dicto Magistri in ista di. 7. 5 4ᵐ
c. 2. d. φ mali angeli hñt li. ar. sed depssuz atqz corruptũ:
qd surgẽ ad bonũ nõ valet. Idẽ pbať ex plurib⁹ auctib⁹
Aug. de fi. ad pe. iã allegatis. vltra eas aũt adhuc expssi⁹
per illd qd ait in Ench. φ post pmũ creature rationalis cap. 28.
maluz etiam nolentibus subintrauit ignorantia rerum
agẽdarum τ concupiscentia noxiarũ: ex quib⁹ morborũ
non vbertatis: sed indigentie tanq̃ fontibus omnis mi-
seria nature rationalis emanauit: τ statiz infra dicit ve-
rũ hec cõia mala sunt τ hominum τ angelorum pro sua
malitia dei iustitia dãnatorum: ita φ fm Augu. merito
sui peccati angeli mali τ in intellectu τ in affectu infir-
mati sunt: sicut τ homines. ppter qd sicut homines non
possunt ex se bene velle: ita nec illi. ¶ Auctoritas Dio.
non probat oppositum: sed propositum. Iacet enl sic. Et
data ipsis angelica bona nequaquaz ipsa mutata esse di-
cimus: sed sunt τ integra τ splendidissima: q̃uis ipsi nõ
vident claudentes ipsorum boni inspectiuas virtutes.
Quare φ sunt: τ ex bono sunt: τ boni τ pulchruz τ bonũ
desiderant esse τ viuere τ intelligere que sunt existẽtia
desiderantes: per bona autem angelica: vt cõiter exponi-
tur non quelibet eorum bona: sed naturalia. s. essentia τ
naturales vires intelliguntť hec vtiqz integra sunt: q̃tũ
ad substãtiam τ eorum naturales inclinatiões in bonũ:
vnde appetũt esse τ viuere τ itelligere alia: vt dicit Aug.
in Ench. ca. preallegato dicit. φ nã rõnalis in suis malis
non potuit admittere beatitudinis appetitũ: cuz hec ta-
men integritate constet φ quo ad alia sit debilitata τ te-
nebrata qd ipe Dionysius etiã expressit cũ ait. q̃uis ipsi
non vident claudentes ipsoruz boni ispectiuas virtutes.

Sic expo nit ẽt 3ᵐ p. hu⁹ auctoritatẽ s. Tho. i 4° sen. di. vlti. vbi q̃rit vtr oĩs volũtas dãnati sit mala.

bus in qb⁹ peccat perpetuo conseruatur a deo:ita ꝙ an/
gelus nõ põt illum vel illos non habere. Ille tamẽ act⁹
sic a deo ꝯseruatus sic est deformis ꝛ malus ꝙ nõ est an
gelis demeritorius:sicut nec actus bti est meritori⁹ ꝗuis
sit bonus ꝛ rectus:de hoĩe vero dampnato dicit ꝙ obstinat
per eũdẽ modũ in illo actu malo vltimo postꝗ aĩa sepa
5 Sco. raẽ a corpore. ❡ Iste modus dicẽdi nõ mihi apparet ex
toto rõnabilis. pmo qꝛ si nõ vĩ rõnabilr posse cõcedi ꝙ
habit⁹ aliqͥ vitiosus causeẽ in aĩa a deo imediate:sicut
a totali cã:vt dcm̃ est ꝫ aliũ modũ dicẽdi:multomin⁹ vĩ
1ᵐ h poni posse de actu vitioso. ❡ 2ᵒ qꝛ si talẽ actũ peccatum
deus imediate:sicut totalis cã ꝯseruat in mente diaboli:
ita ꝙ adhuc nullo mõ actiue ꝯcurrit illi⁹ voluntas pari
mõ videreẽ cõcedendum ꝙ illũ actũ potuit deus a pͥn⁹
causare in mẽte diaboli:ꝛ p ꝯñs volũtas diaboli potuit
a supiore suo subyci tante prauitati:cui⁹ oppositũ vĩ seq
ex snia Aug. pͦ ꝛ 3ᵒ de li.arb.q ꝓbare conaẽ ꝙ a nulla re
volũtas rõnalis cogi põt:vt sit serua libidinis:qꝛ nõ ab
cap̃ pͦ. iferiore:qꝛ nõ põt:nec a supiore:qꝛ iniustũ est:vt dicit.3ᵒ
li. ❡ P. ẜm hoc esset dãdũ ꝙ põt deus se solo imediate
causare in mẽte rõnali odiũ sui.i.dei:qd libenter ego nõ
opi. ppͣ darem. ❡ Et iõ dico aliter:nihil tñ asserẽdo ꝙ obdura/
tio diaboli:vt ex supradictis appet in duob⁹ cõsistit.s.in
nõ posse hr̃e bonã volũtatem:ꝛ in nõ posse carere mala.
Causa pͥmi est vlis subtractio grẽ ꝛ auxilij spãlis dei si/
ne quo spãli auxilio nullus hr̃e põt bonã aliqͣ volũtatẽ
ꝛ hãc cãm innuit Aug. de fi.ad pe.vbi supra cũ ait.De an/
gelis qdẽ de⁹ h dispofuit ꝛ ipleuit:vt si qs eoꝝ bonitatẽ
volũtatis pderet nunqͣ eã diuino munere repararet.in/
nuens manifeste ꝙ nõ nisi diuino munere valeat repa/
rare:qd tamẽ munus nõ impartiri voluntas diuina ꝛ dis
posuit ꝛ ipleuit:ꝛ idẽ iudiciũ est de dãnatis hoĩbus. Cã
vo scdi.vꝫ ꝙ nõ possunt carere mala voluntate:vĩ posse
assignari ꝯtinuatio perpetua acerbissime pene gehẽne:ꝛ
actualis cõsideratio felicitatis amisse cũ oĩmoda despe/
ratiõe recuperãdi:in qb⁹ penis iustissime detineñ a deo.
In his aũt constitutus ꝛ spãli quolibet dei auxilio desti/
tutus spiritus impatientie agitatus surgit in continuum
murmur ꝛ odium dei punietis:ex quo etiã in plures ali
as cadit pessimas voluntates. De confirmatione vo bo/
norum que econtrario consistit in non posse carere bona
voluntate ꝛ in non posse habere malam:vel alias vllo
modo peccare:potest dici ꝙ causa est perpetua continua
tio sue bone voluntatis que est beatifica fruitio dei quã
ipse deus sic causat:vt eam volũtas beati nõ habere nõ
possit:ꝛ insuper preseruatio per deum ab omni inordina
ta voluntate ꝛ cogitatione:ac vniuersaliter quocũqꝫ in/
clinatiuo vel allectiuo ad inordinationem aliquã volun
ad arg⁹ jncĩ⁹ tatis. ❡ Ad argumentum.q.respondeo negando ꝯñtiã.
ad pͥmã probationem:qꝛ potentia rõnalis.vꝫ ad opposi/
ta. Primo potest dici ꝙ phs loquitur ẜm statum in quo
sumus ꝙ nec alium nouit:ꝛ ideo non sufficit ad proposi/
tum eius auctoritas. Secũdo dicendum ꝙ is valeat ad
opposita:non tamen ad quelibet opposita:ꝛ semper siue
in quolibet casu:vnde ꝛ diabolus plura libere ꝛ volunta
rie agit circa hoĩes:que posset nõ velle agẽ ꝛ non agere,
tristatur autem ꝛ dolet in penis in quibus nõ potest nõ
tristari. ❡ Ad auctoritatem solum dicendum:vt docet
magister in littera ꝙ intelligenda est ẜm statum in quo
creata est rationalis natura:talis enim:vt ait magister:ꝛ
homo ꝛ angelus creatus est:ꝙ ad vtrũqꝫ flecti poterat.
Sed postea boni angeli ita confirmati sunt per gratiaꝫ
vt peccare nõ possint:ꝛ mali ita vitio obdurati:vt bene
viuere nequeant.

❡ Distinctionis. VII. Questio. II.

Quia Magister in secũda pte hui⁹.7.
distin.tractat de multiplici scien
tia qua vigent angeli mali.idcirco ad ha
bendum notitiam de cognitione ipsoruꝫ
angeloꝝ generaliter plura querẽda sunt.
Primo igitur quero. vtrũ quãcũqꝫ rẽ an/ pͦᵐ
gelus intelligit:intelligat intellectione tã
a re quã itelligit ꝙ a suo intellectu eẽntialiter distincta.
ꝛ videtur ꝙ non:qꝛ non quãcũqꝫ rem intelligit intelle/
ctus humanus intelligit intellectione a se:ꝛ a re illa eẽn
tialiter distincta.ergo nec quãcũqꝫ rem intelligit intelle
ctus angelicus ꝛc̃.consequentia pꝫ:qꝛ perfectior est intel
lectus angelicus ꝙ humanus:ꝛ perfectionis est itellige/
re intellectione a se idistincta:vnde hoc attribuim⁹ deo.
Si ergo hoc aliquo modo conuenit intellectui humano
non debet ab angelo vniuersaliter negari.antecedẽs ꝓ/
bo tripliciter.primo qꝛ non seipsum intellectus huma/ pͦᵐ
nus intelligit intellectione distincta ab eo essentialiter:
qd probo.qꝛ vbi obiectum est idem potentie:actus potẽ
tie in obiectum est indifferens ab vtroqꝫ:nam plus vel
non minus conuenit medium cuꝫ extremis ꝙ extremũ
cum extremo:actus autem est medium inter potentiaꝫ
ꝛ obiectum:sed cum intellectus intelligit se potentia est
eadem obiecto.igitur ꝛc̃. ❡ Secũdo:qꝛ aliqua entia di/ 2ᵐ
stincta a se essentialiter:in eo tamen existentia subiecti/
ue non intelligit intellectione distincta a se ꝛ ab illis:vt/
puta suam intellectionem de re naturali ꝛ speciẽ ab illa
abstractam:cuꝫ iste sint sibi essentialiter presentes.g̃ ꝛc̃.
❡ Tertio.qꝛ non omnem etiã rem extra se intelligit in 3ᵐ
tellectione distincta essentialiter ab illa:vtpote substan/
tias abstractas ꝛ imateriales.nam ait phs.3ᵒ de aĩa.ꝙ in T.c.15.
his que sunt sine materia idem est intellectus:ꝛ qd itel/
ligitur:per intellectum autem intelligit ipse intellectio/
nem actualem potentie itellectiue:qd pꝫ per translatio/
nem quã Cõme.exponit:loco.n.huius dictionis intelle/
ct⁹ illa translatio habet formare. Sed per formare signi
ficat operationẽ itellect⁹:quã vocamus itelligentiã sim
plicem vel simpliciũ:vt nõ longe post pꝫ ex collectione
textus vtriusqꝫ trãslationis ꝛ expositiõe Cõmẽ.igiẽ ꝛc̃. Com.21
❡ Secũdo ad.q.nulla itellectio angeli est essentialiter 2ᵐ
distincta ab ipso:igiẽ nõ quãcũqꝫ rem ꝛc̃.pꝫ ꝯsequẽtia.
antecedẽs probaẽ.qꝛ si aliqua:vtiqꝫ illa eẽt forma que/
dam imaterialis ꝛ abstracta:vt clarũ est:igitur ipsa eẽt
quidam itellectus ꝛ intelligeret:ꝛ eadem ratione intelli
geret intellectione a se distincta.ꝛ illa etiã vlteri⁹ itelli/
geret:ꝛ sic etiã actualr in quolibet angelo essent infiniti
intellectus ꝛ itellectiones:qd est icõueniẽs.pͥma ꝯseq̃
tia probaẽ auctoritate Cõmẽ.12.meta.ꝙ in li.de aĩa de/ Cõ.36.
claratum est formas abstractas esse intellect⁹:ꝛ in 3ᵒ de Cõ.16.
anima.ꝙ illud ex itellectis qd nõ hꝫ mãm suũ itellectũ
est itellectus in se:ꝛ ipe semper itelligit:qd aũt hꝫ mãm
vnũqdqꝫ itellectorum est in ipso in potentia:ꝛ ideo res
materiales intellecte non intelligunt.hec Cõmen.

Ad oppositũ Angelus itelligit se itellectiõe di/
stincta essentialr ab eo.igiẽ ꝙcũqꝫ
reꝫ itelligit ꝛc̃.ꝯña pꝫ:qꝛ nullũ itellectum ab angelo est
tã itimũ angelo ꝙ est ipm met:ꝛ per ꝯñs magis deberet
intelligere se absqꝫ extraneo medio ꝙ aliqd aliud.añs
probaẽ sic.angelus diligit se dilectiõe disticta ab eo.igiẽ
itelligit se itellectiõe ab eo disticta.ꝯña pꝫ:qꝛ nõ minus
volũtas angeli est eadẽ angelo ꝙ intellectus ei⁹:nec mi/
nus volitio est eadẽ volũtati ꝙ itellectio itellectui.assũ/
ptũ probatur:qꝛ angelus põt se odire:cum possit velle se
non esse:imo multi dicũt ꝙ diabolus ita vult de facto:
igiẽ sua dilectio nõ est ipse:aliaꝫ dilectio eẽt odiuꝫ ꝛ eꝯ:

Respódeo qm̃ de noticia ac mõ cognoscẽdi ange-
loꝝ nõ possum⁹ aliqd iuestigare per rõ
né nisi ex his que cognoscim⁹ in nobis. idcirco duo arti-
culi erũt in qõne ista. In p̊ videbit̃ vꝝ quãcũq3 rem in
tellectus humanus itelligit actualiter intelligat intelle-
ctione tam a re intellecta q̃3 ab ipso intellectu distincta
eẽntialiter. In secũdo videbit̃ de principali quesito.

p̊ arti. **Circa** p̊mũ q2 oẽ itellectũ a nobis vel est ipsemet in-
tellectus vel aliqd aliud ab eo: in ipo tñ exñs:
vel aliqd qõ nec est ipe: nec est in ipso. Idcirco circa hoc
pono distincte aliq̃s ɔ̃nes. p̊ est. ꝙ si intellect⁹ itelligit se:
intellectio actualis qua se itelligit est eẽntialr̃ distincta
ab ipso. 2ᵃ. ꝙ si intelligit aliud a se: exñs tñ in ipo: vt in
subto: itellectio qua intelligit est ta3 ab ipso q̃3 ab eo qõ
ipse intelligit eẽntialr̃ distincta. 3ᵃ. ꝙ si intelligit aliqd
extra se qcqd illud sit itellectio est ab vtroq3 essentialr̃
p̊ 3 distīcta. ¶ Primã ɔ̃nẽ ꝓbo sic. si itellectio qua itellect⁹
itelligit se cũ actu se itelligit nõ esset distincta ab eo. igit̃
ipse eẽt itellect⁹ suimet. p3: ꝛ vltra. igit̃ sꝑ se actualr̃ itel
ligeret: ꝛ sꝑ ẽt actualr̃ itelligeret se itellig̃ se. ɔ̃ñs ẽ cer-
tissime ɔ̃ experiẽtiã. Itẽ phs. 3° de aia tanq̃3 certũ ꝛ exꝑ-
tũ supponẽs ꝙ nõ semꝑ itellect⁹ itelligit querit cãm hu-
ius. sequit̃ aũt nõ semꝑ itellect⁹ intelligit. igit̃ nõ semꝑ
se intelligit. Et si dicat̃ ꝙ Aug. in. 10. ꝛ. 14. de tri. in pluri-
bus locis dicit ꝙ mens sꝑ se nouit ꝛ itelligit. Rñdendũ
est. ꝙ ipse nõ loquit̃ de itellectiõe actuali qua qs actua-
liter cogitat ꝛ itelligit: sed de habituali: queadmodu3 vt
cap. 5° ipsemet ponit exẽpluꝫ. 10. de tri. de perito multaꝝ doctri
narũ: quẽ ẽt dũ de vno sola3 cogitat. v. g. de medicina ẽt
aliã. vbi gr̃a. grãmaticã dicimus cũ nosse. in ꝓposito su-
mo itellectionẽ iuxta nr̃m cõem vsum: ꝓ ipa cogitatiõe
sub quo itellectu nõ est dubiũ ꝙ Aug. nõ diceret mentẽ
ca. 5. ꝛ. 8 semꝑ se intelligere: cũ ibide3 ꝛ li. etiã. 14. ꝛ multis aliis
locis dicat ꝙ mens q̃uis sꝑ se nouerit: nõ tñ semper se
cogitat. ɔ̃ña võ p3: qm̃ si vno tpe mẽs est noticia suipsi⁹
eadẽ rõne ꝛ semꝑ: cũ semꝑ vniformiter sit ꝛ obm̃ ꝛ potẽ
tia: ꝛ oẽ qõ reqrit̃ ad intelligendũ se h̃ supposito: qualis
Rñsio ipsa est oẽ adhuc reqsitũ. Si dicat̃ ꝙ ꝓpter h̃ reqrit̃ in-
tẽtio volũtatis que cũ nõ adest mens nõ est noticia sui:
est aũt cũ adest: ꝛ q2 nõ semꝑ ad hoc est itẽtio volũtatis:
Contra ĩõ nõ semꝑ ipsa est noticia sui. ¶ Cõtra. intẽtio volunta
rñsio tis ad nullã noticiã reqrit̃: nisi ꝓꝑ copulationẽ obti: cu3
potẽtia in qua cãre d3 noticiã actualẽ: vt ad copulandũ
sensibile sensui: ꝛ spẽm in memoria intellectui: ꝛ vnialr̃
nõ nisi ad ɔiungẽdũ parẽtẽ pli: vt diffuse declarat Aug.
ca. 8. ꝛ. 9 14. de tri. vnde finalr̃ ɔcludit. o. vbicũq3 volũtas nõ ap-
paret: nisi copulatrix: q̃si parẽtis ꝛ ꝓlis. Sed si cũ mens
itelligit se nõ est ibi itellectio aliq̃ alia ꝑter se: nulla est
ibi proles nec parẽs: sicut nec aliq̃ res ibi ignit̃. igit̃ nec
2ᵐ est volũtatis itẽtio opportuna. ¶ 2ᵃ ad ɔ̃nem arguo per
cap. 16. eundẽ. 14. de trini. vbi ait. mens quãdo cogitatiõe se cõ-
spicit intelligit se ꝛ recognoscit. gignit ḡ hũc intellectũ ꝛ
cognitionẽ suã. Et ex h̃ volẽs ɔcludere ꝙ in tali noticia
ẽt est trinitas quedã sicut ostẽdit in aliis subdit: hec aũt
duo gignẽs ꝛ genitũ dilectiõe tertia copulant̃. Et ad idẽ
ca. 10. infra. Quãdo mens inqt ad seipsam cogitatione ɔuertit̃
fit trinitas in qua iam ꝛ vbu3 vt possit intelligi formatꝛ
quippe ex ipsa cognitio volũtate vtrũq3 coniungẽte: nõ
esset aũt ibi noticia genita: nec aliquid gignẽs: nec ẽt ali-
qua vera trinitas: nisi talis noticia esset res eẽntialiter
cap. 12. ab ipsa distincta. Itẽ lib. 9. liquido inquit tenendũ est ꝙ
oĩs res quãcũq3 cognoscim⁹ cogenerat in nobis noticiã
sui: ab vtroq3. n. noticia pariter a cognoscente ꝛ cognito:
itaq3 mens cũ seipsa cognoscit sola parẽs est noticie sue:
ꝛ cognitũ. n. ꝛ cognitor ipsa est. Erat aũt ipsa sibi noscibi-
lis: ꝛ anteq̃3 se nosset. Sed noticia sui nõ erat in ea cũ se-
ipsa3 nõ nouerat. ¶ Ex his ẽt p3 ꝓpositũ: tũ q2 nulla res ɔfirma⁹
gignit seipsa3: mẽs aũt gignit noticiã sui: tu3 q2 nulla res
est in seipa postq̃3 nõ fuit: noticia aũt q̃ mẽs noscit se dũ
se noscit: cũ ante nõ nosceret est in ea: cũ añ tñ in ea nõ eẽt
ſm Aug. vt aĩt. S3 noticia sui nõ erat in ea ꝛc̃. ¶ Idẽ. 3. 3ᵐ
idẽ ꝓbat̃ expsa auctẽ eiusdẽ. 9. de tri. vbi ait. sicut duo cap. 4°.
q̃dã sunt mens ꝛ amor ei⁹ cũ se amat: ita q̃da3 duo sunt
mens ꝛ noticia ei⁹ cũ se nouit. ¶ Quarto. si hui⁹ noticia 4ᵐ.
nõ esset eẽntialiter distincta ab itellectu sequeret̃ ꝙ itel
lectus itelligeret̃ ꝑ seip3 ꝛ nõ per itellectionẽ additã: sic̃
res alie itelligunt̃: sed ɔ̃ñs est falsum ſm phm. 3° de aia.
vbi ait. ꝙ ipe est itelligibilis: sicut itelligibilia. ꝛ Cõmẽ. T. c. 15
exponit. i. est itellect⁹ ꝑ itẽtionẽ in eo: sicut alie res itelle
cte. q̃re ꝛc̃. ¶ 2ᵃ ɔ̃ h3 duas ꝑtes: vna est ꝙ itellectio qua 2ᵃ ɔ̃
intellect⁹ itelligit aliqd distictũ a se exñs in ipo est disti
cta ab ipso itellectu: hec ꝓbat̃ p̊mo sic. itellectio qua itel
lectus itelligit se est distincta ab ipo: añs est ꝓbatũ in p̊ᵃ p̊ᵐ
ɔ̃ne. ɔ̃ña vĩ tenere per locu3 a minori: minus. n. videret̃
de illa qua itelligit se: ꝛ h̃ ꝓꝑ idẽtitatẽ itellecti ad intelli
gens: vnde Cõmẽ. 12. meta. dicit ꝙ essentia itellectus nõ Cõ. 50.
est eadẽ cũ intelligere: qõ est actio intellectus in nobis: ꝛ
itellectio in nobis itellig̃ nõ est idẽ oĩb⁹ modis: ꝛ cã in
h̃ est: q2 itellectũ in nobis est aliud ab itellig̃: in eis aũt
que sũt nõ in mã ɔuenit: vt itellectũ ꝛ itellect⁹ ꝛ actio in
tellect⁹ sunt idẽ. Et ifra subdit cãm: q2 itellectũ nõ ẽ aliud
ab itellectu: vbi sicut p3 ex distictiõe itellect⁹ ab intelle-
cto in nobis arguit distictionẽ itellect⁹ ab itellectiõe ꝛ
ecõtra in sepatis a mã: ꝛ q̃uis in sepatis a mã suũ dcm̃:
sic̃ sonat nõ sit veꝝ: nihilomin⁹ ſm ipm appꝫ ꝙ si vbi
itellect⁹ ꝛ res itellecta sũt idẽ intellig̃ nõ est idẽ intelle
ctui: multominus vbi distinguunt̃ itellectus ꝛ res itelle
cta. ¶ 2ᵃ si itellect⁹ seipso itelligeret aliqd exñs in eo ꝛ 2ᵐ
nõ per itellectionẽ a se distinctã semꝑ intelligeret illud
donec ipm eẽt in itellectu: ꝛ intelligeret ẽt qõlibet aliud
exñs in eo: ɔ̃ñs est falsu3 ſm experiẽtiã: nõ. n. semꝑ itel-
ligit spẽ3 rei quã h3 in se: nec oẽm habitũ vel spẽm. ɔ̃ña
ꝓbat̃ per illõ qõ tactũ est in p̊ᵃ rõne ꝓcedẽtis ɔ̃nis: qm̃
v3 nõ est rõ cur vna spẽs exñs in eo itelligat̃ vno tpe ab
eo plus q̃3 in alio stãte hypothesi ꝙ ipsa nõ itelligat̃ itel
lectione distĩcta ab itellectu. ¶ 3ᵃ itellectio itelligit̃ ab 3ᵐ
intellectu intellectione ab ipso distincta. igit̃ ꝛ qõlibet
aliud exñs in itellectu itellig̃ ꝛc̃. ɔ̃ña satis p3. qm̃ nihil
est in intellectu de quo magis videat̃ ꝙ possit intelligi
ipsomet intellectu tñ q̃3 de ipsa itellectione. añs p3 per
Aug. 15. de tri. vbi vult ꝙ cũ scio me scire: sunt duo scire: cap. 12.
ꝛ hoc quo scio hec duo est 3ᵐ scire: ꝛ sic in infinitũ multi
plicant̃ quotiẽs reflectã me super scire. ¶ 4° voluntas 4ᵐ
non vult seipsa aliqd existẽs in ea: sed qõcũq3 tale vult:
vult volitiõe distincta ab ipsa volũtate. igit̃ itellect⁹ ꝛc̃.
ɔ̃ñtia p3: q2 eadẽ rõ est hincinde: añs ꝓbat̃. qm̃ si volun
tas vellet seipsa aliquid existẽs in se nõ posset illud vel-
le: nam est impossibile vt aliqua vna essentia creata si-
mul aut successiue manens eadem sit contraria. Ite3 nõ
posset illud intensius ꝛ remissius velle: cum ipsa non sit
intensibilis vel remissibilis. ¶ 5°. Cum ipsa possit gau-
dere de vno ꝛ tristari de alio ipsa esse posset gaudium ꝛ
tristicia ꝛ omnia hec videntur inconuenientia. igit̃ ꝛc̃.
¶ Secunda pars conclusionis. v3 ꝙ quandocũq3 intel- 2ᵃ ꝑs ꝑ̊.
lectus intelligit aliquid in se existens: intellectio que in-
telligit est distĩcta ab eo qõ itelligit: ꝓbat̃ ex plurib⁹ di-
ctis iã. p̊mo qdẽ: q2 si aliqõ tale itelligeret̃ seipo ꝛ nõ in
tellectiõe alia a se semꝑ intelligeret̃: qm̃ nõ potius vno
tẽpore q̃3 alio eẽt itellectio sui. ¶ Scdo. q2 qõlibet tale 2ᵐ
cum intelligitur causat intellectione3 sui ſm illã auctori-
ritatem

ritatem Aug. pallegatā ad pmā conclusionē liquido te-
(ca.x.io) nendū est &c. quā ēt sniam ponit li. 14. idē ēt pz per ꝯñaz
quā facit in auctē in scda rōne ad pmā ꝯnē. gignit. ḡ bēt
(3^m) intellectū &c. ¶ 3° qꝛ intellectio itelligit itellectiōe a se
distīcta: vt pz per auctē Aug. de multiplicatiōe actuū re
flexorū in 3° rōne ad pmā partē hui⁹ ꝯclusionis: & per ea
que dicta sunt in p° dist. pmi ad pbandū ꝙ act⁹ reflexus
sit alius ab actu recto. igit. & qȯlibet aliud extra in itelle
ctu qȯ ab ipso itelligit: itelligit itellectiōe a se distīcta.
(3^a ꝯ) ¶ 3^a ꝯ ēt duas ptes hz. quarū vna est. s. ꝙcūqꝫ rez extra
se itelligat itellect⁹ itelligit itellectiōe a seipso eēntialr
(p^m) distincta. Probat pmo ex pma ꝯne. qm̄ ex quo seipm̄ in
telligit per itellectionē a se distinctā. igit multo fortius
alia. & ꝯña pōt declarari sicut pma facta ad scdaz ꝯnem.
(2^m) ¶ 2° pbat ex ꝯne scda. nam cū ea que sunt in intellectu
sint per seipsa psentia intellectui: & tn̄ intelligant intelle
ctiōe distincta ab itellectu: multo rōnabilius dōm est ꝙ
ea que sunt extra intelligant per itellectionē distinctā.
(3^m) ¶ 3° si aliquā rez extra se itells itelligeret seipso absqꝫ
intellectiōe addita: vel illa est imālis vl mālis. si mālis
vel itelligit eaz intuitiue & imediate in seipsa: vel abstra
ctiue in suo repsentatiuo. hoc pz ex dictis in. 3. dis. pmi. si
abstractiue. igit itellectiōe a se distincta. pz ex ꝯne secū-
da in qua pbatū est ꝙ oēm rem in se existētē intelligit
itellectione a se distincta. si intuitiue: vtputa cū imedia-
te calorē extra intuemur aut sonū idem sequit. pmo qꝛ
alias nō indigerem⁹ psētia illoꝝ ad intuēdū illa: nisi eni
aliquo mō imutarent intellectū nō essent nečia ad h̄ vt
intellect⁹ illa intelligeret: sicut non sunt nečia ad hoc vt
ipsa de⁹ diligat. nec pōt assignari in quo imutēt data hy-
pothesi ꝙ iuuet ppositū: qm̄ & si dicat ꝙ spēz cānt nihil
iuuat: qꝛ illa spēs ad nihil deseruit tali intuitiue visioni.
& posito ꝙ ipsa sit distincta ab itellectu sicut est in rei ve
ritate. multo aūt minus si nō sit aliud ꝙ̄ intellectus: ad
quid aūt deseruiat. & pter quid canset patebit in sequē
(Confir.) tib⁹. ¶ Istud cōfirmat ex intētiōe phi 2° de aia. ibi eni
(T.c.52.) querit cur sensus nō sentiūt absqꝫ exteriori sēsibili: & re-
spondet ꝙ sensus seu sensitiuū: fm aliā lrām: nō est actu:
sed potētia tm̄. que rō si est sufficiens: sequit ꝙ si sensus
esset actu & nō tm̄ potentia vtiqꝫ sentiret sine illis. igit
nō minus si intellect⁹ eēt actu & nō potentia tm̄ respectu
illorum itelligeret sine eis: sed si eēt actualis intellectio
eoꝝ vtiqꝫ eēt actu respectu illoꝝ nec vlteri⁹ actuaret p
(Confir.) illa. igit &c. ¶ Cōfirmat istud ex intētiōe Aug. qui vult
ꝙ ꝙcūqꝫ rē cognoscim⁹ cōgenerat in nobis noticiaz sui.
qȯ est intelligendū de ea quā cogscim⁹ imediate siue sit
in nobis siue extra nos. 2° qꝛ si intellect⁹ est eēntialiter
itellect⁹ alicui⁹ rei mālis: eadē rōne & cuiuslꝫ: & per ꝯñs
est vnica itellectio oium rerū māliū: & certe nō solū exi-
stētiū sꝫ & pteritarū & futurarū sicut de⁹. qȯ est absurdis-
simū. Si vō illa res quā seipso itelligit ē imālis aut illaz
ituitiue itelligit aut in aliq̄ repntatiuo qȯ in se hz. Si de
(p) tur 2^m ppositū habet vt pus. Si vō det p^m ꝯ pmo tūc. qꝛ
tūc in vita ista nos intuitiue cognosceremus substātias se
paratas: cui⁹ oppositū per expientiā certū ē. pz ꝯña. qꝛ iā
(2^m) intellect⁹ eēt itellectio eaꝝ si vnq̄ eē debeat. 2° qꝛ tūc
sequeret ꝙ intellect⁹ vidēs intuitiue deū esset eēntialr
visio dei: & vlteri⁹ ꝙ nō posset non videre deū: dūmō in
rerū nā ꝯseruaret a deo. nā h̄ posito nihil deesset adhuc
vt ipse eēt visio dei. Itē quicūqꝫ intellect⁹ eque perfecti
fm nām existes equalr deū viderēt: & nō vn⁹ alio perfe-
ctiue: sed hec sunt penit⁹ absurda & erronea. igit & illud
(4^m) ex quo sequant. ¶ 4° ad eādē partē ꝯnis arguo. qꝛ si ei⁹
oppositū esset verū sequeret ꝙ nullā rē qs vno tpe ipse
cti⁹ alio nec pfecti⁹ itelligeret: cui⁹ oppositū expimur in

visione rei exterioris quā sil cū sensu intellect⁹ apprehē
dit: nec clarius nec minus clare fm ꝙ ipsa in alia & alia
dispōne se hz ad nos: ita ēt est de plurib⁹ aliqs. ꝯña vō pz.
qm̄ intellect⁹ nō suscipit intēsionē & remissionē. ¶ 5° si (5^m)
intellect⁹ eēt ipsa itellectio nullus habit⁹ gnāret in no-
bis. ꝯñs est falsuz. nā experimur multotiēs intelligē vel
itellexisse nos pmpti⁹ & facili⁹ itelligē idipm. ꝯña pz: tū
qꝛ nō appet ex quo vel qb⁹ imediate gnāret talis habi-
tus: tū qꝛ frustra poneret. nam ex quo itellect⁹ eēt actua-
lis itellectio habit⁹ nihil cōferret ad itellectionē: qꝛ itel-
lect⁹ nō posset esse pfectior nec expeditior: nec alr aliq̄lr
itellectio ꝙ̄ sit. & iō ita pmpte vel nō pmpte eēt intelle
ctio: & quis intelligeret sine habitu sicut cū habitu. Et su-
mo hic itellectionez p notitia itellect⁹ circa id: respectu
cuius cōcedim⁹ intellectū habituari quicquid illud sit.
¶ 6° nō appet qūo in itellectu posset eē tāta multitudo (6^m)
actuū quātā expimur: vtpote simplicis intelligētie vlis
& singularis: & cōplexa affirmatiue & negatiue. Itē actuū
apphēsiuoꝝ & iudicatiuoꝝ & assensitiuoꝝ & hōꝝ alioꝝ mul
toꝝ: nisi diceret ꝙ intellect⁹ est vni⁹ itelligibilis intelli
gentia simplex. & hui⁹ ꝯfusa illi⁹ distincta: & alteri⁹ intel
ligibilis est itelligētia cōplexa nō eēntialr: sꝫ obiectiue
cū iudiciū affirmatiuū vni⁹ & negatiuuz alteri⁹: & silr de
oibus: quēadmodū dicim⁹ de itellectiōe diua: qȯ nō pu
to hri dcm̄ theologice neqꝫ physice: nec ꝯsonū ēt experiē
tie: qꝛ cognoscim⁹ euidēter aliqn̄ vnū itelligere alio nō
simul itellecto. & vnū an̄ affirmare & idipm postea nega
re. pus assentire: & postea eidē dissentire: pus errare post-
ea scire: & alias mutatiōes itellectuales q̄ illa hypothesi
data nullatenus eē possent. ¶ Ad h̄ ēt argui pōt auctib⁹. (cap. 4°.)
ait. n. Aug. 5° de tri. ꝙ qꝛ aia magis viuit dū sapit minus-
qꝫ cū desipit: iō sit in ea aliq̄ mutatio: hoꝝ vtrūqꝫ falsus
esset si ipsa eēt itellectio que itelligit. Itē li. 6. dicit ꝙ in (cap. 6°.)
aia aliud est artificiosum eē: aliud inertē: aliud acutum:
aliud memorē: aliud cupiditas: aliud timor &c. & tandez
ex his ꝯcludit ipam nō simplicē sꝫ multiplicē eē. Itē li. (cap. 2.)
8. ait ꝙ animi eēntia nō est ipsi⁹ eēntia virtutis sicut est
trinitas de⁹ vnus magnus verus verax veritas. Itē lib. (cap. 13.)
15. dicit ꝙ nr̄a scia amissibilis est & receptibilis: qꝛ nō est
nobis qd scire vl sape: qm̄ eē possum⁹ & si nesciam⁹ neqꝫ
sapiam⁹. Itē. 2. de ci. dei. ait. ꝙ aia nō est sapia. & statiz ex (ca. 10.)
h̄ isert ꝙ mutari pōt & desipe: & postea dic ꝙ sic aer illu-
minat luce que nō est ipse: ita aia sit sapiēs sapia q̄ nō ē
ipa. Oia hec falsa eēnt sic pz itelligēti si itellect⁹ eēt itel-
lectio rerū: hanc ēt eē intētionē Ari. & Cōmē. 3° de aia nō (Aristo.)
est dubiū. cū vbiqꝫ dicant ꝙ itellus mouet ab itellectu (Auer.)
agēte & a phantasmatib⁹ ad postremā pfectionē q̄ nō est
aliud ꝙ̄ intelligere: & ꝙ itelligere est pati: & silia q̄ nūꝙ̄
saluari prit nisi ponēdo ꝙ intellectio sit res distincta ab
itellectu. Et ad hoc bene facit ēt vnū verbū Cōmē. 3° de (Cō. 20.)
aia. q ꝯ Themistiū: vt pz cōmēto 5° eiusdē li. posuit in-
tellectū speculatiuū nihil aliud eē ꝙ̄ intellectū possibilē.
pfectū per intellectū agentē seu aliqȯ cōpositū ex vtro-
qꝫ: ita ꝙ i itellectu possibili cū itelligit actu nihil de no
uo gnāt: ad quē modū satis ppinquant illi qui dicūt ꝙ
itellect⁹ est sua itellectio qn̄ intelligit nec aliqd in eo sit
nouū: imo forte nō differūt a mō isto. ¶ Cōtra hūc inq̄
arguit Cōmē. vbi supra: qm̄ fz hūc viā nō eēt necesse po
nere nisi intellectū mālē tm̄. i. possibilē: aut intellectum
mālē & agētē fm modū silitudinis: vbi eni nō ē vā gnō
nō est agēs. h̄ Cōmē. ista aūt eē ꝯ intētionē phi & Com.
nulli q eos legerit dubiū esse pōt. ¶ Scdaz ptē ꝯnis. vz (2^a ps ꝯnis pb^r)
ꝙ ꝙcūqꝫ rē ex itells itelligit: itelligit itellectiōe distīcta
a re illa. pbat: nā ois res ex ē mālis vl imāl & abstracta:
si est mālis & itelligit vl itelligit abstractiue in suo resp-

sentetiuo vel intuitiue ꝛ imediate in seipsa. ꝛ h pꝫ ex di ctis in. 3. d. p. Si intelligat abstractiue statim pꝫ ꝙ itelle ctiõe a se distincta: tū qꝛ equalr̃ cognoscit̃ h mõ res siue sit siue fuerit ꝛ nõ sit. ꝛ cõstat ꝙ q̃n nõ est notitia q̃ itelli git̃ nõ est ipa eēntialr̃. Tū qꝛ p notitiā q̃ ipa abstractiue cognoscit̃ eiꝰ repñtatiuū cognoscit̃ ituitiue: vt vbi supra pꝫ. ꝛ multo rõnabiliꝰ diceret̃ illud repñtatiuū eē illā no titiā q̃ꝫ ꝙ res extra: ꝛ tñ illa notitia est eēntialr̃ distincta ab illo repñtatiuo. vt pꝫ ex 2ª 9ne. igr̃ ꝛc. Si vo itelligat̃ ituitiue sic cū qs ituet̃ colorē in piete quē ꝛ sensuali ꝛ in tellectuali ēt visiõe imediate pcipit: siue sint distīcte vi siões siue nõ. vt pbatū fuit in. 3. d. pmi. Adhuc pꝫ ꝙ itel lectiõe a se disticta. p gdē qꝛ als sequit̃ ꝙ ad h vt qs vi deat colorē nullā rē nece ē cāri de nouo in colore vel in sensu visu: sꝫ positis pcise colore ꝛ sēsu qs illū videret: h aūt flm est. Tū qꝛ ſm h nec ppinqtas nec distātia co loris ad sensuꝫ. nec dispõ nec idispõ sēsus. certe nec clau sio vel apitio oculoꝝ 9ferret vel obesset ad vidēduꝫ vel nõ vidēdū aut magis pfecte vl miñꝰ pfecte vidēdū: cuiꝰ oppositū expimur: ꝛ ꝙ istud seqt̃ pꝫ. q̃m talia nõ reqrun tur ad aliq̃ꝫ opõnē: nisi pp actione vnius in aliud: tū per

cap. 2ª

Aug. 2. de tri. q expsse dicit: ꝙ cū aliqd corpꝰ videmꝰ tria ibi 9sideranda sūt. Prio ipa res quā videmꝰ: deinde visio illa que nõ erat pus q̃ꝫ rē illā obiectā sensui sentiremus. 3º ꝙ in ea re que vi q̃ꝫdiu vi sensum tꝫ oculoꝝ. i. animi ītētio. ꝛ addit. ꝙ in his igit̃ tribus nõ solū est manifesta distictio: sed ēt discreta nã. Et paulo post subdit. Quia re visibili detracta nulla sit nec vlla oino eē possit talis vi sio: si corpꝰ nõ sit qd videri queat: nullo mõ tñ eiusdem sabe est corpꝰ: quo format̃ sensus oculoꝝ: cū idē corpus vi: ꝛ ipa foā que ab eadē iprimit̃ sensui: que visio voca tur: tū ēt qꝛ h dato nõ appet cur his sensū potiꝰ videret colorē q̃ꝫ e9 color videret ipm. Imo vtiqꝫ magis vi illõ dõꝫ si ipse color sit visio. 9ña pº pbat̃: q̃m si ē nece aliq̃ꝫ rē nouā cāri. igit̃ vel illa erit visio vel aliqd reqsituꝫ ad cātionē rei que erit visio. nã si visio iā actu eēt nõ eēt ne cessariū istā cāri: vt qs videret. ℂ P. Cõstat ꝙ nõ ē nece

Confir.

cāri aliq̃ꝫ talē rem in colore. igit̃ in sensu: q̃cūqꝫ aūt illa sit: dūmõ ea posita qs videat hī pposituꝫ. Nã talis res vt dicit Aug. vocat̃ visio. qd si tu nõ illā: sꝫ colorē ipꝫ ve lis vocare visionē nõ est 9tēdendū de noie. sufficit. n. ꝙ pter obm ꝛ sensuꝫ aliqd aliud gignat̃ in sensu sine q̃ nõ possimꝰ vidē ꝛ eo posito videmus. Pꝫ igit̃ ꝙ visio sen sualis est eēntialr̃ disticta a re visa. Ex hoc aūt sequit̃ ꝙ ēt intellectualis sit ab illa re visa distincta: q̃m si in ho mine aliq̃ visio sit sensualis ꝛ itellectualis: vt quidā pu tant clarū est. Si vo sint diuerse adhuc idē sequit̃: tū qꝛ minus 9uenit itellectio pura cū re sensibili q̃ꝫ sensatio: tū qꝛ sensatio pcedit cāl r hõ itellectionē: si sint diuerse. si vo res itellecta ē imãlis ꝛ abstracta: cū nulla talis itel ligat̃ a nobis nãlr ꝛ in statu psentis vite ituitiue. sꝫ in q̃ busdā 9ceptiõibꝰ vt in p: vbi supra ostēsuꝫ est. sequit̃ ma

2m

nifeste ꝙ itelligit̃ itellectiõe a se disticta. ℂ 2º sic. ipole est aliq̃ꝫ rē itelligē vel eē itellectiuā vel eē itelligētē in tellectu qui nõ sit ipa nec in ea velut forma. igit̃ impole est aliquā rē itelligere seu eē itelligētē intellectione: que nõ sit ipsa nec in ea velut forma. ꝛ vltra. igit̃ ipole est in tellectū humanū itelligē aliq̃ꝫ rē extra se itellectiõe que nõ sit ipse vel in eo vt forma. ꝛ p 9ña itellectiõe disticta a re illa. pº 9ñtia satis ex se euidēs est. q̃m sicut p itellm res est itellectiua. ita p itellectionē res est actualr intelli gens. 2ª clara est ēt. aña infra pbabit̃. vbi inquiret̃ vtrū

Confir.

aia intellectiua sit forma corporis. ℂ Confirmat̃. q̃m si aliq̃ itellectio eēntialis eēt psena itellectui ꝛ 9iuncta q̃ cūqꝫ mõ psētie vel 9iūctiõis imaginabili. dūtamē nõ in formaret eū itellectꝰ nõ eēt per illā itelligēs: nec illa eēt itellectio eius: sicut nec corpꝰ chri in sacro est rotūdū vel albū rotūditate vel albedine sacrali per hoc pcise: qꝛ nõ informat̃ per illas. Nã alias ita 9iuncte sunt ꝛ ppinque forme ille corpori chri sicut accñtia ppria: silr q̃tūcūqꝫ diabolus vniat̃ alicui corpori aut alius angelus vl ange lus angelo aut aie hūane: dū tñ nõ informet nullo predi catoꝝ id cui vnit̃ est itellm aut eiꝰ itellectiõe que illi eq̃ vnita est: est itelligēs. Certe nec ipso deo qui maxie inti mus est cuilibet creature: qꝛ nõ iformat vlla creatura ē itellectiua vel intelligēs eo mõ quo loqmur in pposito.

3m

nã alias ex ipso ꝛ p ipm sūt oia. ℂ 3º si aliq̃ res extra eēt intellectui nostro sic itellectio sui h maxime videret̃ de deo in statu beatifico itells: ita ꝙ deꝰ eēt ipsa visio itelle ctus humani. hec 9ña satis est clara: tū qꝛ deꝰ ē maxime abstractꝰ ꝛ imãlis: pp quā cām mouent̃ qui dicūt ꝙ sub stātie sepate intelligunt̃ seipsis absqꝫ itellectiõe media. tum qꝛ maxime ipse intimꝰ est mēti. ꝛ psertiꝫ iā actualr beate: sed 9ñs est falsuꝫ: qd pꝫ: qꝛ visio qua angeli beati

cap. 12. de gñis

vidēt creaturas in vbo est visio creata ſm Aug. 2. super Gen. ad lram. vbi ait. cõditio celi pus erat in vbo dei ſm sapiētiā genitā: deinde facta est in creatura spūali. h est in cognitiõe angeloꝝ ſm creataꝫ in illis sapiētiā: deinde celū factū est vt eēt ēt ipa celi creature in gñe pprio. Co gitatio vo rei pcedēs in angelo ipsius rei 9ditionē vtriq̃ ſm Aug. est cognitio in vbo sicut ex statim sequētibꝰ põt

cap. 31. et 35. de par nis

haberi expssissime lib. 4. per illā ēt imediate videt̃ ipm vbū dei: vt certum est. igit̃ visio qua hõ videt imediate ipm vbū diuinū in vita beata est creata in ipso. ꝛ p 9ña

Confir.

ab ipso deo viso disticta. ℂ Cõfirmat̃. nã 9stat ꝙ visiõe beatifica hõ videt deū ituitiue. Sed ſm decretalē pape Benedicti. 12. illa ē creata: qꝛ cū ibi determinet̃ ꝙ beati tudo 9sistit in duobꝰ actibꝰ: visione. s. ꝛ fruitiõe. pro hoc faciūt auctes supra allegate ꝙ ois res quā cognoscimus

3 3m 9ne ē vna opio.

gñat in nobis notitiā sui. ℂ Cõtra istā 3am 9nē sunt due opi. vna est 9 pmā partē 9nis. ponit. n. ꝙ intellectio non addit aliqd absolutū supra potētiā itellectiuā. sꝫ tñmõ quēdā respectuꝫ ad obm. ℂ Et h est ē 9tra duas pmas

pm

9nes. Probat̃ aūt hec positio pmo sic. illa que ex opposi to distinguunt̃ nõ pñt esse vnū ꝛ idē. Sed actus pmus ꝛ

T. cõ. 2.

secūdus distigūnt̃. vt pꝫ 2º de aia. actꝰ aūt pmꝰ est foia

2m

absoluta. g actꝰ secūdus ꝛ opõ est forme respectiua. ℂ 2º si opatio sit forma absoluta disticta a potētia pcederet̃ in ifinitū. cū ois forma absoluta possit hēe opationē: sed

3m

hoc est incõueniēs. igit̃ ꝛc. ℂ 3º sicut se hꝫ lucere ad lucē sic intelligere ad intelligēs. vtrūqꝫ. n. est actꝰ imanēs: lu cere ipsius lucis: ꝛ intelligere ipsiꝰ itellectꝰ. Sed manife stuꝫ est ꝙ lucē nõ est aliqd absolutū additū luci. igit̃ ꝛc.

4m 5m

ℂ 4º omne absolutū deꝰ põt separe: sꝫ intelligē nõ põt deꝰ separare ab intellectu. igit̃ ꝛc. ℂ 5º in nullo absoluto possunt adunari 9tria. eodē actu sentiēdi vi albū ꝛ nigꝝ. igit̃ videre nõ est forma aliq̃ absoluta: ꝛ per 9ña multo minus intelligē. hec 9clusio q̃tū ad hoc. s. ꝙ intellectio nõ sit res distincta ab itellectu confirmat̃ ab alys p au

T. c. 14. Cõ. 14.

ctoritates. Primo qdē phs. 3. de aia. vult ꝙ intellectꝰ nõ patit̃ sicut alie res: sꝫ vt dicit Cõmē. passio itellectꝰ est re ceptio tñ sine trāsmutatiõe. h aūt vt vi nõ ē aliud q̃ꝫ pa ti obiectiue tñ ꝛ nõ subietiue. 9firmat̃ per exēplū phi ibidē de tabula ꝛ pictura. 9stat. n. ꝙ cū tabula pingit̃ nõ educi tur color de potētia tabule: sed applicat̃ corpꝰ coloratus corpori tabule: sicut igit̃ nõ recipit̃ color in tabula subie

2m

ctiue: sic nec intellectio in intellectu. ℂ 2º ſm phm vna intelligētia nõ patit̃ ab alia subiectiue cū eaꝫ intelligit:

3m

sed per eēntiā intelligit eam. i. nõ per formā inherētem substātie sue. igit̃ silr est de itellu. ℂ 3º sequeret̃ ꝙ post

forte

forte intelligibile nullus itelligeret debile sicut ē de sen-
su. Nā cā bui⁹ in sensu est: q̄ sensus vl organū aliquādiu
retinet spēs receptas: sʒ si itell's recipiat subitiue spēs me
lius retinebit q̄ sensus. igit̄ ꝛc̄. Nec pōt dici ꝙ spūalitas
obstaret. nā ꝛ sensibile spūalius bʒ eē in sensu q̄ ex̄. ꝛ tñ
2ᵉ ptē ⁊nis. ex illa spūalitate illud nō tollit̄. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ptē eiusdē
⁊nis fuit alia opi. satis moderna que tenuit ꝙ visio bea
tifica qua creatura videt deū nō ē visio creata: sʒ icreata
1ᵐ s. de⁹ ipse q̄ vī. B ꝓbat̄ p̄ sic. A quolibet beato pōt ſm le
gē dei ordinatā q̄lʒ creatura cognosci distincte in v̄bo ꝑ
cognitionē suā beatificā: ꝛ nō ꝑ cognitionē btificā crea-
tā. q̄ tūc vel illa eēt corruptibilis de cōi lege: ꝛ tunc illa
nō eēt btitudo: q̄ btitudo nō est btitudo nisi sit sine fine
ꝑpetuāda: vel ipa eēt infinite ꝑfectiōis cognitio. q̄ infi-
nitoꝝ cognitio ꝛ cuiuslʒ distincte: vtrūq̄ illatū est icōue-
niēs. igit̄ cognitio beatifica talis est icreata: qd̄ ē intētū.
2ᵐ ¶ 2ᵒ q̄ si nō sic eēt: tūc sūme btūs nō posset stāre sua btī
tudine in sūmo bīe ita ꝑfectā cognitionem in gl̄ie ꝓprio
de creatura aliq̄ sicut infim⁹ btūs btīs nālia paria. ⁊ns ē
icōueniēs. ꝛ ⁊ña pʒ. q̄ aīa repleta vna tali forma creata
nō pōt illa replēte sil' tātū capere de cognitiōe disperata
sicut aīa par in nālib⁹ nō sic repleta: aliogn nō tot itēsi[s]
simas gn pl'es spēꝝ diuersaꝝ posset siml' nālr recipe: qd̄
3ᵐ repugnare vʒ cuilibet creature. igit̄ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ idē ꝓbat̄ ꝑ
c.34.6 Aug. 8. sup Gen. qui dicit: ꝙ de⁹ ꝑ suā subam logt̄ ad itel
lectuales creaturas illuminādas cū iaʒ pñt cape locutio
4ᵐ nē eius q̄lis est in v̄bo ei⁹. ¶ Pro ista via pōt argui ex
intētiōe pħi ꝛ Com. q̄ vt in p̄ᵒ. d. hui⁹ scdi. q. i. articulo. 2ᵒ
ꝓbatū fuit est: ꝙ ipm p̄ᵐ de⁹ ipse itelligat̄ ꝑ seipm absq̄
itellectiōe media ab alijs intelligentijs abstractis: ita ꝙ
ipse est ꝛ qd̄ itelligit̄ ꝛ itellectio ei⁹ qd̄ ipm itelligit, silr
Ad p̄ᵐ arg. aūt est in nobis. ¶ Ad p̄ᵐ ⁊ p̄ᵃᵐ partē ⁊nis rñdeo ꝙ si ar-
gumētatio illa debite ꝑficeret̄ ⁊cluderet ꝓpositū nr̄m. s.
ꝙ intellectio ꝛ itellect⁹ distinguunt̄: sʒ qd̄ vlteri⁹ infert̄:
ꝙ opō nō est forma absoluta: nō sequit̄ vtute argumēti:
nō. n. est ⁊ns ꝙ si act⁹ p̄m⁹ est forma absoluta: ꝛ act⁹ secū
dus distiguit̄ ab illo: ꝙ act⁹ secūdus nō sit forma absolu
ta. sicut nō sequit̄ ꝙ si albedo est q̄litas: ꝛ nigredo distin
guit̄ ab albedine. ꝛ ēt opponit̄ illi: ꝙ nigredo nō sit q̄li-
Ad 2ᵐ Cō.84. tas. ¶ Ad 2ᵐ negāda est ⁊ña. ꝛ silr qd̄ assumit̄ ad ei⁹ ꝓ-
bationē. Nā ſm Com. 4. phy. q̄titas nō est actiua: mul-
te ēt forme nō hñt opōnes: nisi velit ꝗs dicē ēt illas for-
mas hīe opōnes: que pñt cāre in itellectm saltē ꝑticulari
ter aliq̄ opōnē: vtpote notitiā sui. ꝛ tūc ⁊cedā ꝙ itellus
pōt hīe opōnē: ꝛ illa aliā ꝛ i infinitū: sicut de actib⁹ reflexis
est dcm̄: sʒ nō ad hūc sensuʒ dici ⁊sueuerūt forme opari-
Ad 3ᵐ ue seu hīe ꝓprias opōnes. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ si cōparatio
debeat eē v̄a. opʒ ꝙ ꝑ lucē intelligat̄ ipsa lux. ꝛ per itelli
gere itellectio: vt dicat̄ ꝙ sicut se hʒ lux ad lucēs. sic itel
lectio ad intelligēs. ꝛ cōcedo tūc similitudinē. Sed isto
mō ꝓbat potius ꝓpositū: sicut pʒ: tñ qd̄ addit ꝙ lucē est
act⁹ imanēs lucis nec ꝓprie nec v̄e dcm̄ est. nō. n. lucē est
act⁹. i. opatio imanēs plus q̄ albere vel calere que nusq̄
ab aliq̄ auctore alicui⁹ ⁊ditionis vocata sunt opōnes nec
imanētes nec trāseūtes: sʒ sic arguētes fefellit silitudo il
Ad 4ᵐ loꝝ infinitiuoꝝ. ¶ Ad 4ᵐ ⁊cedo ꝙ intellectionē posset
de⁹ separe ab intellu: illa tñ separa nō esset intellectio vt
Ad 5ᵐ alias dcm̄ est. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ multiplicter deficit. Pri
mo qdē: q̄ ita ⁊ arguētē ꝓbari pōt: q̄ñ nō plus l vno re
spectiuo pñt aduuari ⁊ria: q̄ in vno absoluto: ꝛ ita ꝓba-
ret̄ ꝙ itellectio ꝛ sensatio nō essent forme absolute neq̄
2 respectiue. 2ᵒ q̄ forma arguēdi nulla est: q̄ nō est dbita
sumptio minoris sub maiore. ꝛ si debite sumeret̄. vbi. g.
in actu sentiēdi aduuari pñt ⁊ria vtiq̄ falsa eēt ꝓprie ac
3 cepta. 3ᵒ q̄ ēt falsuʒ est ꝙ eodē actu sentiēdi vi albū ꝛ ni

grum: q̄uis. n. sil' aliq̄ñ videant̄ albū ꝛ nigrū: nō tñ vni-
Ad p̄ᵐ aucto. co actu. ¶ Ad auctē p̄mā dōm ꝙ intelligit de trāsmuta
Cō.14. tiōe stricte sumpta q̄ ē a ⁊rio. cū tali. n. trāsmutatiōe nō
est receptio itellectiōis: sʒ vtiq̄ hñ ē cū trāsmutatiōe q̄
ē salus ꝛ ꝑfectio seu ſm l̄ram cōmēti euasio. i. exit⁹ eius
qd̄ ē in potētia ab eo qd̄ ē actu: ꝛ est sile ꝛ nō ⁊riū: vt sup
plet Cōmē. sʒ extrahēs ipm a potētia ad actuʒ: vt habet̄
2ᵒ de aīa a pħo ꝛ Cōmētatore ibideʒ cōmētis. 57. ꝛ. 78.
Primā igit̄ trāsmutationē tñ negat Cō. in receptiōe in
tellectiōis. vbi allegat̄ ex. 3. de aīa. sicut pʒ ex cōmētis al
legatis de 2ᵒ. ꝛ iterū ex eo ꝙ illa v̄ba allata dicit p̄cise ad
saluādū ꝙ intell's est imālis nō obstāte ꝙ intelligere sit
passio. passio. n. que est cum trāsmutatiōe p̄mo mō est in
rebus mālibus tñ: sed scda est in intellectu: ꝛ hoc claruʒ
ad ⁊fir. est legēti ibidē pħm ꝛ Com. ¶ Ad ⁊firmationē dōm ꝙ
T.c.14. ꝑꝑ illud qd̄ arguit̄: ꝛ forte ꝓpter aliud dicit Com. ibidē
ꝙ exēplum illud nō est verū: est tñ via ad intelligēdū. ꝛ
iste modus doctrine est necessari⁹ in talib⁹ reb⁹: lʒ sit rhe
toricus. Quātū igit̄ ad illud qd̄ sumit̄ nō est exēplum: sʒ
ſm expositionē Com. est sic ad ꝓpositum: q̄ñ queadmo
dum tabula (ait Cōmētator) nullā picturā hʒ i actu ne-
q̄ in potētia ꝓpinqua actui: ita in intellectu māli nō est
aliqua formaꝝ itellectiuarū quas recipit neq̄ actu neq̄
Ad 2ᵐ potētia ꝓpinq̄ actui ꝛc̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ illud nō facit
pro via illa: q̄ nō est intētio eius ꝙ itelligētia per ꝓpriā
eēntiā tanq̄ per itellectionē intelligat aliā intelligētiā.
sed per eēntiā intelligentie intellecte. vt in p̄ᵒ dist. supra
Ad 3ᵐ ostēsuʒ est. ¶ Ad 3ᵐ negāda est ⁊ña. Ad ꝓbationē dōm
ꝙ illa nō est causa nec ſm veritatem: nec ſm intentionē
3.a.t.c.7 pħi vel Cōmētatoris: sʒ ſm pħm causa est: q̄ñ sensitiuū
quidē nō sine corpore est. hoc aūt. s. intellectus separat⁹
Cō.7. est. vt ibidē dicit Cōmē. Et ſm veritatē. ꝛ sic forte intel-
lexerit pħs. causa est: q̄ organū sentiendi quo mediante
fit sensatio per forte sensibile alterat̄ alteratione debili-
tante ꝛ corruptiua: ex quo indisponit̄ ꝛ fit minus aptuʒ
ad sequētē sensationē: nō sic aūt est de itellectu: cui⁹ opa-
Ad rōes ⁊ 2ᵃᵐ ptē. tio nullo organo mediāte elicit̄. ¶ Ad rōnes ⁊ 2ᵃᵐ par-
teʒ ⁊nis. Rñdeo ad p̄mā: q̄ determinate assumit de po-
tētia dei ordinata. nego añs. nā q̄uis de potentia absolu
ta dei nō tot numero finitas creaturas in v̄bo possit bea
tus vidē q̄n possit plures: tñ tot videt vel aliq̄ñ videbit
ꝙ nunq̄ plures: sed ex B pōt reduci difficultas argumē-
ti sic. Si btūs pōt in v̄bo plures vidē q̄ videt: aut ꝑ eun
dē actū quo nūc videt aut per aliū. Si ꝑ eūdē cuʒ adhuc
illis visis possit plures: ꝛ iterū illis plures poterit ꝑ eun-
dē vidē oēs actu existes ꝛ poles: ꝛ per ⁊ñs ifinitas: ꝛ tūc
sequit̄ ꝙ illa visio sit infinita cognitio ꝛ infinite perfe-
ctionis: si per alium ꝛ alium actū: aut scdo adueniēte ce-
dit p̄mus: ꝛ tūc beatitudo erit corruptibilis: aut cuʒ scdo
manet p̄mus: ꝛ tūc cum vterq̄ sit visio verbi: ꝛ per ⁊ñs
beatifica cresceret eius beatitudo: vel saltez ipse eēt ma
gis beatificus q̄ p̄us: ꝛ per ⁊ñs nō vniformiter btūs: qd̄
nō videt̄ dādū. ¶ Iteʒ sicut haberet plures visiones, sic
haberet ⁊sequēter plures dilectiōes: qd̄ etiā nō videtur
⁊cedēdum. ¶ Ad istam deductionē rñdeo ꝙ per alium
actū: ꝛ cū addit̄ ꝙ vel cedente p̄ᵒ vel manēte: di ꝙ vtrū-
q̄ diuisim pōt dari. Et si det̄ p̄mū ⁊cedēduʒ est ꝙ beati
tudo seu visio beatifica est corruptibilis. Si tñ corrūpit̄
nō est beatitudo sic accepto vocabulo vt accipit p̄mū ar
gumētū. videlicet vt cōnotat ꝑpetuitatē: siue ꝙ eo actu
quis ꝑpetuo deū videbit. Cū hoc tñ pōt stare ꝙ videns
sit beat⁹: q̄ si simul p̄ma cedit ꝛ alia ponit̄: ita ꝙ nunq̄
sit quin videat ipm v̄buʒ semꝑ ipse erit btūs q̄uis nulla
eius visio erit vel sit beatitudo ad illū sensum. Et ſm B
quecūq̄ auctoritates dicunt ꝙ btitudo sit ꝑpetua debe-

ret exponi de beato. 2° pōt dici ꝙ primus actus manet
cū scdo per hunc modū:ꝙ.s.in beato est quedā visio ꝑ
petua qua ipse videt v̄buꝫ ⁊ totā beatā trinitatē precise
vel in v̄bo ēt aliquas creaturas:sicut deo placet in se illi
ostēdere.Cum v̄o deus de nouo aliquas beato ēt in v̄bo
creaturas ostēdit cātur in illo alia visio alteri⁹ spēi a p̄°
qua ēt videt̄ v̄bū ⁊ alie creature in v̄bo:per ħ tn̄ nō cre-
scit intēsiue beatitudo illius.nec ipse est magis btūs nec
ꝑfectius intēsiue deū videt:qꝛ ille cum sint alteri⁹ rōnis
nō cōponūt aliq̄ɜ vnā visionē:⁊ q̄uis plura alia in eo vi
deat nō ꝑpter illa beatior:sed ꝑꝑ deuꝫ solū.i.ex eo ꝑcise
ꝙ deū videt est beatus:iuxta vulgatā auctēꝫ Aug.5.con
fes.hec autē visio tādiu manet q̄ɜdiu placet deo:vt bea-
tus videat illam rē:⁊ postea cedit.⁊ si iterū alia sibi ostē-
dat aliā visio cātur:⁊ sic tales sibi succedūt.p̄ma tn̄ ma-
nente semꝑ.Et q̄uis vterqꝫ horū modorū sit possibilis

Adā in plo.q.2

de potētia dei vt vtrūqꝫ ponit qdaꝫ sollēnis doctor neu
trū alteri ꝑeligēs:mihi tn̄ plus placet modus secundus.
ꝑpterea:qꝛ magis saluat ꝑmanētiā visiōis beatifice:im
mo stricte sumēdo solus ponit aliquā beatificā:de facto
aūt quō ꝯtingat.vtruꝫ altero hoꝝ vel alio beatis alia in
v̄bo reuelari de⁹ nouit.Occurrit aūt mihi vnus tertius
modus quē nō dubito esse polem:⁊ magis puto eē de fa
cto.vꝫ ꝙ q̄libet beatus a p̄ncipio sue beatitudinis hꝫ vi
sionē v̄bi ⁊ oīum alioꝝ in v̄bo que deo placet illi ostēdē
nec postea vlla fit ei reuelatio noua:sꝫ semꝑ simł ⁊ vno
actu videt q̄cunqꝫ in v̄bo visurus est.huic magis videt̄

cap.16.

cōsonare intētio Augustini qui.15.de trini.ait.Tūc.s.vi-
debim⁹ deū sicuti est.forassis nō erūt volubiles cogita-
tiones nostre ab alijs in alia eūtes atqꝫ redeūtes:sꝫ oēm
sciam nostrā.i.oīa que sciemus vno simul ꝯspectu vide-
bimus.Et q̄uis hic loquat̄ cū nota dubitatiōis nō asse-

cap.13.

rendo:innuit̄ tn̄ per hoc eum id magis opinari.Sed.12.
confes.hoc idē de angelis absqꝫ nota dubitationis affir
mat dicēs:ꝙ ipsi sunt illud celū celi intellectuale vbi est
intellect⁹ nosse sił nō ex parte nō in enigmate nō per spe
culū:sed ex toto in manifēstatione facie ad faciē:nō mō
hoc modo illud:sed qō deīn est nosse sił sine vlla vicissi-
tudine tēpoꝝ:⁊ ħ idē putādum est de beatis hoībus qui
erūt equales angelis dei.iuxta v̄bū saluatoris.¶ Si tn̄
velimus oīno ponere ꝙ de nouo eis aliqua reuelent̄:pos
set dici ꝙ per aliā notitiā que nō erit intuitiua v̄bi icrea
ti sicut est hn̄ sibi possibile vt tenui quādo icepi lecturaꝫ
sentētiaꝝ.⁊ per hos modos vitat̄ ex toto variatio beati
fice visionis quā certe sancti vitare nitunt̄.vt innuunt in
v̄bis eoꝝ:nec per istū modū negaret̄ quin per aliā noti
tiam de nouo aliqua intelligāt:sed nō ꝙ per notitiaꝫ in
verbo.neutrū tn̄ horum assertiue:sed tātūmodo dubita

Ad 2ᵐ

tiue ⁊ gratia inq̄sitionis sit dcm̄.¶ Ad scdaꝫ rōnē nego
ꝯñtiā:⁊ ꝑbationē ipsius:⁊ vlterius ꝯcedo ꝙ non tot itē-
sissimas numero finitas pōt simul recipe q̄n plures pos-
sit.nec hoc repugnat creature sicut nō obstāte ꝙ aliqua
pars medij sit repleta spē albedinis:pōt etiaꝫ intensissi-
ma eo mō quo intensissima dari dꝫ.s.qua s̄m nām non
pōt eē intēsior in medio pōt adhuc repleri intensissima
spē nigredinis.⁊ iteꝝ spē rubedinis ⁊ nō tot taliū q̄n plu
ribus si tot essent cātiua spērum.vnde talis receptiuitas
infinita:vt sic loquar:nō repugnat creature:nec aliq̄ɜ ifi-
nitatē perfectionis intrinsece arguit in ea:q̄nimo nō ma
ioris ꝑfectionis est posse recipe infinita q̄ɜ duo:qꝛ q̄ rō-
ne pōt duo pōt infinita:ita ēt instat̄ de habitibus in aīa:
quorū nō tot q̄n plures possunt in illa eē simł:nō.n.vnus
indisponit ad receptionē alterius:sed potius ꝯfert.Et si
dicat̄ ꝙ secus est de actib⁹ seu actualib⁹ itellectionib⁹:⁊
de habitib⁹.naꝫ plures habit⁹ vtiqꝫ simł possem⁹ n̄aliter

habere eque intēsos.experimur aūt ꝙ non multos actus
simul eque intēsos possum⁹:q̄nimo dum intēte rē vnam
cogitamus:mēs diuertit̄ ab alia cogitatione in toto vel
in parte:ita vt nō eque ꝑfecte cogitet de re illa.¶ R̄nō

Rńsio

ꝙ ħ vtiqꝫ verū est pro statu isto.⁊ ħ est nobis pena pec
cati:sicut ēt s̄m Aug.p̄ de lib.ar.pena peccoti est ꝙ mēs

ca°io°

aliquādo perspicuas rōcinationes formidet:⁊ de inuen-
tione veritatis desperet:aliq̄n etiā conet̄ in lucē intelli-
gendi:⁊ rursus decidat fatigata.Et multas alias penas
mētis ponit.Sed oīa cessabūt tunc:⁊ libere poterit cogi
tare q̄cūqꝫ de⁹ voluerit sibi ostēdere.Et nota ꝙ per sileꝫ
rōnē ꝑbari posset ꝯ sic arguētes:ꝙ nō est in beatis aliq̄
notitia creata de reb⁹ in ꝑprio genere:qꝛ tunc stante illa
in sūme beato nō posset aliā alteri⁹ spēꝫ recipe eque ꝑfe
ctam sicut alius minus btūs per sibi in n̄alib⁹:⁊ tn̄ puto
ꝙ ipsi nō negarēt talē notitiaꝫ cātam in beatis angelis.

Ad 3ᵐ

¶ Ad auctēm Aug.dōm ꝙ Aug.intelligit ꝙ loquit̄ per
subam suā non tanq̄ɜ per locutionē vel cognitionē qua il
li formał̄r audiant vel cognoscāt:sed tm̄ per obm̄ ⁊ rep-
sentatiuū imediatū notitie illoꝝ:ita ꝙ nullaꝫ aliud me
dium interuenit in quo cognito cognoscāt que sibi deus
reuelat:sec⁹ aūt accipit cū loquit̄ his qui huic locutioni
nō sunt idonei:q̄ɜ illis per medias aliq̄ɜ creaturas loq
tur:quas imediate iuuent̄:⁊ in illis:vel per illas alia que
ipse rep̄sentant:⁊ hic sensus pꝫ ex eo qō statiꝫ addit:illis
aūt inquit qui eam cape nō possunt cū loquit̄ de⁹ nō nisi
per creaturā loquit̄:aut tm̄ modo spūalē siue in somnis
siue in extasi in silitudine rerū corporaliū:aut ēt ꝑ ipsaꝫ
corporalē dum sensib⁹ corporis vel alia spēs corporis ap
paret vel insonāt voces.Ecce ꝙ simili mō subam suā cō
parat illi locutiōi sicut isti silitudines corpales ⁊ voces.
he aūt nō sunt actuales cognitiōes quib⁹ illi q̄b⁹ loquit̄
formał̄r cognoscūt:sed obiecta cognita sicut nos per vo-
ces significatiuas quas audim⁹ res significatas apphen-
dim⁹.Et sicut pulchre dicit vnus doctor sic arguētes de-
berent aduertere ꝙ Aug.etsi dicat ꝙ de⁹ loquit̄ ꝑ subaꝫ
suam:nō tn̄ dicit ꝙ illi audiant per subam dei:pōt ergo
deus loqui per subam suā modo ꝑexposito:⁊ illi audire
per actū creatū in se receptuꝫ quo audiant intellectual̄r
subam dei:sicut ⁊ alij loquit̄ per voces corporales ⁊ illi
audiūt ꝑ actū in se receptū quo voces illas apphendunt.

Ad 4ᵐ

¶ Ad vltimū dōm ꝙ illud vtiqꝫ est de itētiōe ph̄i ⁊ Cō
mētatoris:sꝫ ꝙ sic sit q̄ɜtū ad ħ ⁊ de itelligētijs abstracti
ħ nō itēdūt:sꝫ expsse opp̄ᵐ:vt pꝫ ex ibidē adductis:nihilo
min⁹ tn̄ ⁊ suū dcm̄ ēt de itelligētijs est fłm:nec ipsi ꝑbāt.

2° arti.

Quantū ad 2ᵐ arti° ⁊ p̄ncipale quesituꝫ dico duas
ꝯnes.P̄ria est.ꝙ angelus aliq̄ɜ rē itelligit
itellectiōe a se ⁊ a re itellecta eēntiał̄r distincta.Probat̄

p̄ᵐ

p̄:qꝛ angelus cognoscit creaturā in v̄bo per notitiā in il
lo creataꝫ.sicut pꝫ ex auctēe Aug.2° sup Gen̄.allegata in
3ª rōne ꝑ 3ᵉ ꝯne ꝑcedētis articuli.pꝫ ēt ex alia quā codē
ca.scribit.ait.n.Queādmodū rō qua creatura cōdit̄ ꝑor
est in v̄bo dei q̄ɜ creatura ipsa que cōdit̄.sic ⁊ eiusdē rō-
nis cognitio p̄us fit in creatura spūali que ꝑctō tenebra-
ta nō est ⁊c̄.ratio aūt illa nihil aliud est q̄ɜ ip̄m v̄buꝫ.Si
aūt eius cognitio fit in creatura illa spūali.igit̄ est essen
tial̄r distincta tam a v̄bo q̄ɜ a creatura in qua fit.igit̄ ip̄ꝫ
verbū intelligit angelus per intellectionē a verbo ⁊ a se
eēntial̄r distinctā.pꝫ ꝯñtia.q̄ɜ per illam notitiā imedia
te intelligūt verbū ip̄m.¶ P̄.ꝙ qual̄ꝫ rem extra se quā

2ᵐ

intelligunt intelligant itellectiōe distīcta ab illa re suffi-
cienter ꝑbari pōt per scdam rōnē tertie ꝯnis ꝑcedentis
articuli.⁊ per Aug.ex.4.sup Gen̄.in pluribus locis.ꝙ v̄o
taliū rerū notitia ēt ab ipso angelo sit distīcta:⁊ ab codē
ibidē pōt haberi.Et ꝑbat̄ insup per articulū p̄isien̄.84.
qui est

qui est talis. Or substãtia intelligentie non differt a scia eius. ibi. n. nõ est diuersitas itellecti ab itelligẽte. nec diuersitas itellectoꝝ error. ℂ ꝓ. Si nulla itellectio itelligẽtie eẽt distīcta ab ea. q̄libet itelligẽtia eẽt eq̄ simplex vt de⁹. ɔñs est falsum: ꝛ ꝯ theologiã ꝛ phm̃: ẽt sicut pꝫ iz. metaph. ꝛ 3° de aia. ɔña pꝫ. qꝛ hac cõpõne que est itellectus cũ sua itellectiõe sublata: q. s. nulla intellectio sit forma inherẽs itellectui nõ apparet verisile q aliq̄ alia cõpositio remaneat in itelligẽtia p eo q q̄ꝫ alia minus sibi videat inẽe. ℂ 2° ꝯ est. q q̄tãcũqꝫ rem itelligit angelus intelligit intellectiõe a se ꝛ a re illa eẽntialr distincta. h ꝓbaẽ. qꝛ ois res quã itelligit vel est extra ipm vl in ipso vel ipse. sꝫ oẽm extra ipm ipse intelligit itellectione a se distincta: ꝛ ab illa vt ꝓbatũ est. Itẽ intellectio qua se itelligit est ab eo eẽntialr distĩcta: qꝛ si intellectio q̄ se itelligit eẽt eadẽ ei: eadẽ rõne dilectio qua se diligit esset eadẽ sibi: ꝛ si sic tunc nõ posset se plus ꝛ minus diligẽ. h aũt falsum est. potuit. n. diabolus se min⁹ seu remissi⁹ diligẽ: alias se tãtũ diligẽdo q̄tũ dilexit nõ plus q̄ debuisset seu imoderate se dilexisset: ac per h nõ ꝑuerso ꝛ imoderato sui amore peccasset: cuius oppositũ sniałr ponit Aug. z. super Geñ. capitulis. zi. ꝛ. zz. ꝛ. i4. de ciui. dei. Itẽ rem existẽteꝫ in se intelligit intellectione a se ꝛ a re illa eẽntialr distincta. ꝛ hoc pꝫ. qꝛ eadẽ rõ est q̄tũ ad hoc de ipso ꝛ de nobis. ℂ Ad rões ꝑncipales rñdeo. Ad ꝑmaꝫ nego añs. ꝛ silr añs ꝑme ꝓbationis eius: ꝛ etiã ꝓpõnem assumptã ꝓ illi⁹ ꝓbatiõe: nec ꝓbatio vlterioꝝ est ad ꝓpositũ: qꝛ actus quo intellect⁹ itelligit se nõ est medi⁹ inter se intelligẽtẽ ꝛ se intellm: alias distingueretẽ a seipso. Et ꝑterea si actus sic mediaret. igiẽ distingueretẽ ab his inter que mediaret: ꝛ per ɔñs ꝓpositũ cõcludiẽ ꝛ oppositum illius qd̃ intẽdit arg⁹. ℂ Ad scdaꝫ etiã ꝓbationem negãdũ est añs. ad ꝓbatione dõm q ꝓpter talem ꝑsentiam nõ tolliẽ quin itellectiõe distincta intelligaẽ: sꝫ solum q per aliquã spẽm aut aliud repñtatiuũ dum ipa sit actualr in itellectu nõ repñtantẽ. ℂ Ad 3ᵃᵐ ꝓbationem dõm q añs est falsum: ꝛ silr ꝓbatio ei⁹: vt dcm̃ est. q̄uis ẽt si vera eẽt nõ ꝓbaret illd̃ qd̃ directe itendit: eo q illud vbũ phi dictũ sit de intelligẽtijs abstractio: non de itellectu humano: vt supra tactũ est ꝛc̃. ℂ Ad zᵃᵐ rõnẽ ꝑncipalẽ ẽt nego añs. Ad ꝓbationẽ ɔcedo q illa esset forma imãlis ꝛ abstracta. Et cũ inferẽ q eẽt itellect⁹: nego ɔñtiã. Ad ꝓbationẽ dõm q verbũ Cõmẽ. intelligendum est de formis imãlib⁹ substãtialib⁹: q̄les sũt anime rõnales ꝛ ipse sube sepate: nõ aũt earuꝫ accñtia: ꝛ ipse quidem dicunẽ forme nõ q̄dẽ ab actu iformãdi: sꝫ ab actualitate eẽndi: seu nõ qꝛ informant: sed qꝛ sunt act⁹ quidaꝫ. vnde ꝛ forma frequẽter ꝓ actu accipiẽ: sm̃ quã acceptionem in plurib⁹ locis Cõmẽtatoꝛ ipsas intelligentias formas appellat. ꝛ ẽt ipm deũ: ꝛ Aug. silr. i5. de tri. ꝛ. z. de li. ar. ꝛ plurib⁹ alijs: dicuntur ẽt hõ substãtie forme: qꝛ sunt ꝑncipia operationum. nam a forma egreditur operatio. vnde diciẽ q operatio fecit scire formã.

ℂ Distinctionis. VII. Questio. III.

SEcundo circa istã mãm de cognitione angelorum. Quero vtrũ angeli cognoscãt res per spẽs distinctas ab actualib⁹ notitijs quib⁹ res ipsas cognoscũt. Et arguiẽ q nõ. hõ nõ cognoscit per spẽs distinctas a suis notitijs. igiẽ nec angelus. ɔña pꝫ. qꝛ nõ plurib⁹ indiget angelus ad cognoscendũ cũ ipse sit ꝑfectioꝛ in nã intellectuali q̄ hõ. añs ꝓbaẽ. qꝛ homo nõ sentit per spẽm distinctam a sensatiõe. igiẽ nec intelligit ꝑ spẽm distinctaꝫ ab itellectiõe. igiẽ hõ nõ cognoscit per spẽm distinctã a cognitiõe. ꝑma ɔña pꝫ. qꝛ potẽtioꝛ est intellꝰ q̄ sensus. z° ꝓbaẽ. qꝛ omnis notitia hois est sensatio vel intellectio. añs ꝑmũ pꝫ. qm̃ in visione sensitiua exterioꝛi nullã spẽꝫ experimur: nec per rõnẽ aliquã possum⁹ ɔuincere spẽm hõ ab actu distĩctã. nã positis pcise colore ꝛ luce ac visu: bñ dispo⁹ i se. ꝛ ad colorẽ põit visio. nc aliũ aliqd reqriẽ.

Ad oppositũ arguiẽ auctẽ Dio. 4. de di. no. c. q angeli illuminanẽ ꝑ formas sciales rerũ ꝛ rões. ℂ Itẽ. io°. ꝓpõne de causis scribiẽ. ois itelligẽtia ẽ plena formis. forme aũt ꝛ spẽs ideꝫ signãt.

Rñdeo hic erũt articuli tres. nã ꝑmo inquireẽ vtrũ homo cognoscat per spẽs. z° vtrũ per spẽs distinctas essentialr a notitijs: que duo iplicanẽ in argumẽto qõnis. 3° qd̃ principaliter queritur.

Quãuis aũt mã ꝑmi articuli sit aliqualr pertractata in ꝑ li. d. 3. q. i. Ad plenioreꝫ tñ discussionẽ eius: ꝛ ꝓpter collationẽ de ipsa habita in ꝑncipijs libroꝝ sniarum inter quosdam bachalarios concurrentes mecũ in lectura ꝛ me: volo iterũ aliqualr eam hic tractare. nõ replicando tñ que in ꝑmo dicta sunt: nisi quaten⁹ oportuerit: ꝓpter aliqua obiecta vel dicta ꝯ illa. ne tñ equocatio hui⁹ vocabuli spẽs inq̄sitionẽ eiusmodi vllo mõ perturbet. ꝑmitto distinctionẽ quãdã de noie ipso: q̄uis hoc nomẽ spẽs sit ad multa valde equiuocũ. dimissis tñ multis significatiõib⁹ eius: ꝛ sumẽdo ipm tãtũmõ vt cadit in vsu disputantiũ ꝛ tractantiũ de notitia ꝛ mõ quo aia cognoscit. dico q quadrupliciter põt accipi. ꝑ cõissime pro omni forma ad notitiã habẽdã ɔcurrente: ꝛ sm̃ hũc modũ ẽt ipsa forma corporis qd̃ cognosciẽ diẽ spẽs. z° cõius pro oi forma que est aliquo mo rõ cognoscẽdi aliam rem: ꝛ sm̃ hunc modũ ars ꝛ alij habitus cognitiui psñt dici spẽs. 3° mõ cõiter pro forma q̄libet que est silitudo ꝛ imago rei cognite per quã res illa cognosciẽ. ꝛ sꝫ hunc modũ etiã ipsa actualis notitia diciẽ spẽs. 4° mõ sumiẽ spãliter ꝛ proprie. s. pro forma que est silitudo seu imago rei cognite ꝑ quã recognosciẽ manẽs nãlr in aia. ẽt postq̄ aia desijt actualr cognoscẽ est apta nata ducere aiam in notitiã rei cuius ipa est imago ꝛ silitudo. ꝑmo ꝛ duob⁹ vltimis modis vtitur noie spẽi Aug. z. de trini. ꝛ mõ z° vtiẽ. 7. meta. in illo. c. Eoꝝ aũt que fiũt. cũ ait. medicinalis aũt ꝛ edificatoria est spẽs sanitatis ꝛ dom⁹. In ꝓposito aũt h nomẽ spẽs sumiẽ tñ 4° mõ. ℂ His ꝑmissis circa hunc articulũ pono q̄tuoꝛ ɔnes. ꝑᵃ est. q in aia nr̃a sũt tales spẽs rerũ sensibiliũ. zᵃ q in aia sũt ẽt spẽs rerũ aliq̄rũ isensibiliũ ꝛ mere itelligibiliũ. 3ᵃ est. q aliq̄s res qñqꝫ aia siue hõ cogscit ꝑ spẽs. 4°. q aliq̄s res qñqꝫ cognoscit hõ ꝛ nõ per spẽs. ℂ Primã ɔnẽ ꝓbo ꝑ° supponẽdo vnũ qd̃ q̄ꝫ expiri põt in seipo. vꝫ q qñcũqꝫ aliqs cogitat de aliq̄ re sẽsibili nõ tũc pñte: quã tñ alias vidit. vbi grã. de leone: ita sue cogitatiõi imediate obijcitur aliqd qd̃ est leo vl sile leoni: sič cũ quis intueẽ oculis colorẽ in pariete imediate sue visiõi obijciẽ color ille. sic ego ꝓ certo sꝑ experioꝛ: sič se expiri isinuabat Aug. cũ. z. de tri. dicebat. ita fit vt ois q corporalia cogitat siue ipse aliqd cõfingat siue audiat aut legat vl ꝑterita narrãteꝫ vel futura ꝑnũtiãtẽ ad memoriã suã recurrat: ꝛ ibi reperiat modũ atqꝫ mensurã oium formaꝝ: quas cogitãs intueẽ. cõstat. n. q hoc nõ poterat sibi eẽ notũ nisi ꝑ expiẽtiaꝫ: q̄ expiebaẽ q qñcũqꝫ aliqd sensibile nõ pñs cogitabat aliqd imediate obijciebaẽ: vt dcm̃ est: sue cogitatiõi: ꝛ ita arguebat q alij expirenẽ. Et qꝛ per rõnẽ ɔuincebat illud tale nõ eẽ rẽ aliq̄ extra aiaꝫ exñtẽ: ꝛ tñ eẽ verã aliquã entitatẽ: ɔcludebat q erat soꝛa aliq̄ in memoria talis q̄lẽ dixi noie spẽi significari. Hoc idẽ se experiri mõstrabat phs i de memoria ꝛ re. vbi ait. q cũ aliqs itelli

git aliqḋ q̃tum:ēt nō lquātū q̃tum ante oculos eius ponitur aliqḋ q̃tum.ꝛ cōstat ꝙ nō loquebaꝛ̃ de oculis exteriorib⁹.al's nō possemus de nocte talia itelligere. Itez ēt ipse nō ꝓbaret ex h̄ intentū.s.ꝙ intelligere taliū non est sine phātasmate. Quid aūt est poni añ oculos nisi videri seu obyci visiōi. Cū igiꝛ̃ isti sic expirenꝛ̃ in seipsis: ꝛ ego silr semꝑ expiar miror multū ꝙ hāc suppōnē gdā

Jo. sco.

socius negauit dicēs talē experiētiā nō eē sibi cōez.nec pro certo sibi credo salua gr̃a sua:supposito ꝙ ipe sit hō vniuoce mecū.supposita igiꝛ̃ hac experiētia ꝓbo ꝓpositū sic. Illud qḋ sic obyciꝛ̃ cogitanti sensibile nō p̄sens nō est aliq̃ res extra animū existēs.igiꝛ̃ est aliq̃ spēs seu imago vel phantasma ei⁹ exn̄s in aīa.nō.n.curo de noīe.nā quolꝫ p̄dictoꝝ in sua sign̄atione frequēter vtunꝛ̃ auctores.ꝯn̄a est satis clara.añs ꝓbo.q: si illud tale eēt aliqua vna res extra aīaꝫ:sic cogitās posset euidēter cognoscere rem illā existere ꝛ cognoscere vbi est ꝛ gd agit ꝛ similes veritates ꝯtingētes de ipsa:qḋ est ꝫ cōem experientiā.ꝯn̄a hec ꝓbaꝛ̃ auctē ꝛ rōne. Auctē quidē Aug. qui eā

cap. 8°

dem ꝯn̄tiā:ꝛ ad idē ꝓpositū ꝓbat in de quātitate aīe.vn̄ discipulo loquēte de vrbe Mediolanensi nō sibi p̄sente quā alias viderat:ꝛ tūc recordabaꝛ̃ ꝛ dicente. Quid ibi agaꝛ̃ ignoro.qḋ vtiqꝫ nō ignorarē si anim⁹ me⁹ vsqꝫ ad ea loca porrigereꝛ̃ p̄sentia sentiret.rn̄det Aug. veꝝ videris mihi dicē.nō pōt aūt itelligi hoc dcm̄ de p̄n̄tia locali qm̄ esto ꝙ ipse clausis oculis fuisset intra vrbē illā.ꝛ de ipsa tūc cogitasset silr ignorasset gd ibi agebaꝛ̃.loquebatur ḡ de p̄n̄tia imediatiōis obiectiue:ac si diceret:si cogitatio mea imediate terminareꝛ̃ ad illa loca:vel si ea ad que imediate terminaꝛ̃ eēnt illa que vidi nō ignorarem gd ibi nūc agaꝛ̃. Similē ꝯn̄tiā ipe ēt facit in de v̄a reli.

cap. 60.

Si vna est roma ꝛc̃. vt in p̄ allegatuꝫ est.ꝛ iterū subdit. Si vnus est ille amic⁹ me⁹ falsus est iste quē cogitās fingo:ꝛ ꝓbat.nā ille vbi sit nescio.iste ibi fingiꝛ̃ vbi volo. Rōne ēt ꝓbo.q: nulla rō est ꝑꝑ quā vidēs rē aliq̄ꝫ imediate per sensuꝫ exteriorē nouit illā eē ꝛ alias veritates ꝯtingētes de ipa:nisi q: illā in seipa imediate cognoscit: ita igiꝛ̃ eēt in ꝓposito si cogitatio ipsa interior ad rē extra imediate terminareꝛ̃. ¶ Sed ad hāc dicebaꝛ̃ a duobus cōsocys Bachaꝛ̃.ꝙ alia rō erat.s.q: visio sensus exterioris est notitia ituitiua cui⁹ v̄tute tales veritates cōtingētes cognosci p̄n̄t. Cogitatio v̄o rei absentis est notitia abstractiua ꝑ quā nō p̄n̄t tales veritates cog̃sci. Hoc

Frater frā ciscus de triuiño p̄dicator

Jo. sco.

nō valet:q: q̃ro quā notitiā ꝛ q̄ rōne dicis intuitiuā alicuius rei:aut eni eam que imediate terminaꝛ̃ obiectiue ad illam:ꝛ ideo dicis eā intuitiuā:q: sic imediate terminaꝛ̃:ꝛ tūc sequiꝛ̃ ꝙ si cogitatio interior imediate terminatur ad rē extra ipsa est notitia intuitiua ei⁹.ꝛ vlterius sequiꝛ̃ illatū. vel eā dicis intuitiuā vt aliqui moderni dicunt:qua pōt sciri rē eē si est:vel nō eē si nō est:ꝛ alie veritates ꝯtingētes de illa:ꝛ tunc dicē ꝙ hoc nō pōt per h̄ꝫ notitiā:q: nō est intuitiua:ꝛ per illā pōt:q: est intuitiua nō est aliud q̄ꝫ dicere per istā ꝛ per illam pōt.q: pōt per illā.ꝛ est soluē qōnē per seipsaꝫ.ꝛ silr poterit aliꝰ dicē per cogitationē pōt illud cognosci:ꝛ nō per visionē exteriorem:eo ꝙ illam dicet intuitiuā ꝛ visionē exteriorē ab

Confir.

stractiuā. ¶ P̄. Quero q̄re per illā quā dicis intuitiuaꝫ p̄n̄t tales veritates cognosci:nec videꝛ̃ ꝙ rō aliqua reddi possit pter hanc:q: s. imediate terminaꝛ̃ obiectiue ad rē ipaꝫ.igiꝛ̃ silr dōm erit de cognitiōe si imediate ad rē extra termineꝛ̃ siue eā postmodū velis vocare intuitiuā siue abstractiuā:q: de vocabulis nō dꝫ esse cura.relinqꝛ̃ ḡ ꝙ illḋ ad qḋ cogitatio talis imediate obiectiue termi

2m

natur nō est res aliqua extra. ¶ 2° ꝓbo idē añs:ꝛ suppono duo. vnū est ꝙ qn̄cūqꝫ aliquis sic cogitat de sensibili nō p̄sente idipm̄ obyciꝛ̃ imediate sue cogitatōi:si aliqḋ tale sensibile sit actu extra aīam:qḋ obycereꝛ̃ si nullū tale eēt penitus:ꝛ h̄ est clarū.ei.n. qui vidit rosaꝫ si cogitet de rosa posito ꝙ nulla sibi sit p̄sens:sint tn̄ multe in mūdo nō aliud obyciꝛ̃ q̄ꝫ si nulla tūc esset:alias posset vi cogitatiōis p̄cise cognoscere veꝝ aliq̄ eēt in mūdo vel nō. Itē cogitādo in estate qn̄ multe sunt:ꝛ cogitādo in hyeme quādo nulla est expireꝛ̃ vel expiri posset diuersitatē obiectoꝝ imediate terminantiū suas cogitatiōes q̄ sūt ꝫ oēm experiētiā. 2° suppono ꝙ qn̄cunqꝫ gs cogitat de

2

sensibili nō p̄n̄te illo qḋ sibi imediate obyciꝛ̃ est aliq̄ entitas vel alique entitates actu exn̄s vel exn̄tes in rerum nā siue in aīa subiectiue siue extra aīam. h̄ pꝫ:q: ad non ens nulla simplex notitia nr̄a nāliter habita immediate terminaꝛ̃. Ex his ꝓbo ꝓpositū sic.illud qḋ obyciꝛ̃ cogitanti de sensibili nō p̄n̄te dū nullū tale sensibile est actu exn̄ aīaꝫ nō est aliq̄ res extra aīaꝫ.igiꝛ̃ illud qḋ obyciꝛ̃ cogitāti de sensibili nō p̄n̄te nō est aliq̄ res extra aīaꝫ.añs ꝓbaꝛ̃.q: si illud tūc eēt aliq̄ res extra aīaꝫ nō eēt nisi aliqḋ taliū sensibiliū.nō.n.pōt dici ꝙ illud qḋ obyciꝛ̃ cogitāti de rosa sit aliq̄ res extra aīaꝫ ꝛ nō sit rosa:ꝛ sic aliqḋ tale eēt ꝛ nullū tale eēt:qḋ nō ꝯuenit.ꝯn̄a ꝓbaꝛ̃.q: semꝑ illud qḋ obyciꝛ̃ sic cogitāti est aliq̄ res vt dicit suppositio 2° ꝛ itelligo semꝑ de eo qḋ obyciꝛ̃ imediate:ꝛ ꝑ ꝯn̄s illud qḋ imediate obyciꝛ̃ sic cogitāti qn̄ nullū tale sensibile est extra aīam:vtiqꝫ est aliq̄ res exn̄s subiectiue in aīa. igiꝛ̃ per suppōnē p̄mā illud qḋ obyciꝛ̃ imediate cogitanti de sensibili sili qn̄ aliqḋ tale est extra aīam:est ēt aliq̄ res in aīa.igiꝛ̃ nō est aliq̄ res extra aīaꝫ. ¶ Ad hāc rōnē

frā. p̄di.

Jo. sco.

respōdebaꝛ̃ negādo suppōnē scdaꝫ. In hac negōne ꝯueniebāt duo socy Bacha. ꝓpter qḋ ꝓbo:sicut ꝛ tūc ꝓbaui nr̄am ꝓpōnē vleꝫ:cuiuslꝫ notitie simplicis habite a nobis nāliter imediatuꝫ obm̄ est aliqḋ actu exn̄s siue aliq̄ entitas vt p̄us assumpsi. h̄ ꝓbaꝛ̃ p̄.q: si deꝛ̃ oppositū:sequiꝛ̃ ꝙ de nullius rei ꝯtingētis actuali exn̄tia possum⁹ nālr eē certi.ꝓbaꝛ̃ ꝯn̄a.qm̄ talis certitudo ꝓuenit p̄mo ex notitia simplici qua imediate illā vl aliā rē imediate in seipsa cōspicim⁹. vnde si ab asserēte albedinē existere aut aliā rem aliq̄ꝫ queraꝛ̃ q̄uo cōstat sibi ꝙ illa sit dicet: q: video illā:ita de alys reb⁹ in sensibilib⁹ q̄ ītra nos sūt: sicut sunt opōnes aīe iterrogatus nō alr rn̄debit:nisi q: video seu mēte ꝯspicio. Sꝫ si qḋ imediate per aliq̄ꝫ notitiā cōspiciꝛ̃ nō existit:nō poterit quis nālr eē certus ꝙ illud qḋ per aliā siue eiusdeꝫ siue alteri⁹ rōnis imediate cōspiciꝛ̃ existat nō appꝫ. vn̄ nec valet dicē:q: alia est intuitiua:qm̄ si per ituitiuaꝫ itelligaꝛ̃ notitia per quā sciri pōt rē obiectā existē:vt aliq̄ describunt:pariter ꝓbaꝛ̃ ꝙ nulla sit intuitiua. ¶ 2° ꝯfirmo istud ex intētiōe expssa

Confir.

beati Aug. 2. ꝯfeꝛ̃. vbi determinat ꝙ nec p̄terita possunt

cap. 18.

scienter narrari seu cognosci nālr:neqꝫ ēt futura p̄cognosci vel p̄dici nisi ex cognitiōe aliquoꝝ p̄n̄tiū:ꝛ ex h̄ fun-

ꝛ. 19.

damēto p̄cise tanq̄ꝫ sibi certo p̄n° ꝙ illud qḋ nō est videri vl cerni imediate aīo nō pōt. vn̄ arguit ꝙ p̄terita ꝛ futura sūt ex eo ꝙ illa narranꝛ̃ ꝛ ista p̄dicunꝛ̃ ac ꝑ h̄ vidētur:nō aūt videri pōt ingt ipse qḋ nō ē. Et paulo post ca.

cap. 18.

sequēte subdit.v.q̄ꝫ p̄terita cū v̄a narrantur ex memoria ꝓferunꝛ̃ nō res ipse que p̄terierunt.sꝫ v̄ba ꝯcepta ex

cap. 19.

imaginib⁹ earum que in aīo velut vestigia ꝑ sensus p̄tereundo fixerunt.ꝛ dat exēplū:pueritia quippe mea q̄ iaꝫ nō est:in p̄terito tp̄e est qḋ iaꝫ nō est:imaginē v̄o ei⁹ cuꝫ eam recolo ꝛ in p̄n̄ti tēpore intueor:q: est adhuc in memoria mea. Ecce ꝙ per cognitionem imaginis in memoria actu exn̄tis recolunꝛ̃ ꝛ cognoscunꝛ̃ p̄terita:deinde imediate loquiꝛ̃ de futuris:vtrum aūt similis sit eā etiaꝫ p̄dicendoꝝ futuroꝝ vt rerū que nōdū sunt iam existentes

tes presentiant imagines confiteor: deus meus nescio: et
post pauca subdit. Quoquo mõ itaq3 se habeat archana
presentio futuro℞ videri nisi qd est nõ põt: qd aũt iam est
nõ futurũ: sed presens est: et tũc cõiter interpositis etiã exẽ
plis declarat et determinat q futura nõ pñt imediate co
gnosci: sed tãtũmõ mediãtib⁹ notitijs actu existiũ et pre
sentiũ rerũ signo℞. s. vel cãrum ipso℞: et loquit de cogni
tione quã nãliter habem⁹. nõ aũt de illa sancto℞ pphe
ta℞: vt ibi p3 manifeste. sic igit p3 ppõ illa. et g cõis effi

cdtiões — cacia facte rõnis. ¶ Cõtra istam tñ ppõnẽ arguit vnus
Jo. sco. — ex socijs dupl'r. Primo sic. obm imediatũ cogitatiõis il
lius qui vidit rosa3 rosa illa corrupta aut ẽ rosa similis
illi rose corrupte que fuit a cogitante apphẽsa. et h nõ: q2
de sola illa quã vidit cogitat: aut est silitudo rose corru
pte: et h nõ: q2 nulla cogitatio qua cognoscit res sẽsibilis
extra siue illa sit: siue nõ sit terminat ad aliqd existẽs in
aĩa tanq ad obm cognitũ vt plurib⁹ rõnibus inferi⁹ sol
uendis ipse pbabat. aut illamet rosa que fuit apphẽsa: et
2m — habet intẽtũ. ¶ 2° sic. obm cõplacentie imediatũ aliqñ
est nõ ens. g obm imediatũ cogitationis rei cõplacentis
aliquãdo est nõ ens. cõña pbat. q2 quãdo sunt due poten
tie ẽẽntialiter ordinate: qcquid est obm imediatũ actus
vnius et alterius. S3 volũtas et itellect⁹ sunt h⁹ ad sanũ
intellectũ: q2 ipossibile est volũtatẽ velle vel nolle aliqd
nisi intellectus pcognoscat illud. añs pbat. q2 aliqs opi
nans virtutẽ iustitie vel tẽperantie in aliq in quo nõ est
Ad pm — cõplacet virtuti que nõ est. ¶ Ad pm rñdeo q obm illi⁹
Scoti — cogitationis imediatũ est silitudo rose corrupte. et illam
ppõnẽ assumptã. Ad pbãdũ oppositũ nego. ad pbatio
Ad 2m — nes aũt ei⁹ rñdebo infra in qõne 3ª hui⁹ articuli. ¶ Ad
2m nego cõñtia3. ad pbationẽ qñcũq3 sũt due potẽtie etc.
nego illã. Sm. n. illa que teneo ipsa multas singulares h3
falsas. ipse vo eam nõ pbat: sed absolute ponit. Ulterius
dico q q̃uis ad bonũ intellectũ cõcedi posset q oẽ voli
tum vel nolitũ est cognitũ. nõ tñ est dõm q qcqd est im
mediatũ obm actus volũtatis est imediatũ obm act⁹ in
tellect⁹ in nobis sicut de nobis ipse loquit. Et p3 in exẽ
plo de beato qui eadẽ notitia qua videt vbũ videt crea
tura3 in vbo vt opinor et opinant multi doctores: posito
igit q beat⁹ aliquis videat in vbo pctm alicui⁹ viatoris.
hac notitia et nulla alia stãte in ipo poterit ille odire pec
catũ viatoris pdicti. et tunc pctm illud oditũ: q̃uis sit ẽt
cognitũ: sic tñ est imediatũ obm odij: nam odit mediãte
alio odito qd ipm nõ est imediatũ obm notitie illi⁹ bea
ti. Sed vbũ tñ: et verbũ ipm sic est imediatũ obm noti
Ari. pdi. — tie q nõ odit. Alius etiã socius pbabat pdictã ppõne3
eẽ falsa3: q2 nullo elephante existe dicebat ipe posset nã
lis phs cogitare de elephãte. ¶ Rñdeo q nisi phs ille
haberet tũc in mẽte spẽm vel cõceptũ elephãtis nequaq
posset de illo cogitare. sicut ex dictis appet et ex dicẽdis
3m — amplius apparebit. ¶ 3° pbo idẽ añs sic. cõtingit alicui
cogitanti rẽ aliq quã nunq sensit per sensus exteriores.
sic obyci eius qd obycit alteri qui eam alias vidit. vñ
si aliqs qui vidit elephãtẽ narret alteri qui nunq vidit
q̃lis figure sit et dispõnis mẽbro℞ audienti occurret. sic
eius qd occurret narrãti. psertim si ille distincte narret
et pfecte. et audiẽs bene vigeat potẽtijs iterioribus: sicut
Ari. narrat de quodã antiquo g ita informabat res trãs
latas ad ipm per auditũ quas nunq vidit. ac cu3 ille for
me experimẽtabant et iueniebant sm verã dispõne3 vt
scribit Com. in de memoria et re. sed cõstat q audiẽti nõ
imediate obycit verus elephas extra aia3. q2 nõ vlis cũ
nõ sit talẽ dare nec qlibet vel oẽs singlares vt est clarũ:
nec est aliqua rõ cur vn⁹ singularis determinate poti⁹ q
ali⁹: cũ ipe nunq aliquẽ viderit. igit nullus ver⁹ elephas
extra obycit imediate tali audiẽti. igit nec narrãti. ac p
h illud qd sibi cogitãti de elephante nõ presente obycit
imediate nõ est aliq vna res extra aia3 exñs. ¶ Ad hãc
rõnẽ rñdendo dicebat per vnũ: q nõ obycit audiẽti ali
quis elephas vlis: nec etiã qlibet singularis. Sed aliqs
singularis sub rõne nõ singularis signati et determiati: s3
Jo. sco. — singularis quodãmõ vagi. Alius vo dicit q tali audiẽti
obycit qlibet elephas singularis: q2 quilibet idifferẽter
cognoscit illa cognitiõe. nec aliud est obyci q cognosci.
Cõ rñsio nes — ¶ Ad excludẽdũ has rñsiones pmitto suppones duas.
vna est. q qñcũq aliqd sensibile extra nõ pñs cogitam⁹
pª suppõ — siue alias aliquid tale sen serim⁹ siue nõ. ita obycit ime
diate aliqd cogitationi nr̃e per modũ obiecti cogniti: qc
quid illud sit: sicut cũ exterius oculis corporis intuemur:
obycit visioni nostre color quẽ videm⁹: et ita ad illud i
mediate terminat aspectus noster iterior: sicut ad colo
rem in pariete imediate termiat visio corpalis exterior.
Et hec suppositio p3 per cõem oiu3 experiẽtiã: quã etiã
2ª suppõ — fatetur Aug. vt supra recitatũ est. ¶ Scda suppõ est. q
illud qd sic obycit nõ est pure nihil. Sed est aliqua enti
tas: et hec fuit pxime pbata: et cõfirmat q2 experimur ali
quãdo nos aspicere vnũ tale. aliqñ duo. aliqñ tria vel s3
aliũ numerũ p libito volũtatis nr̃e. cõstat aũt talẽ multi
pª cõ — tudinẽ nõ nisi entitatu3 esse posse. ¶ His pmissis pono
cõ vtrãq rñsionẽ duas cõnes. pma est q illud qd est ime
diatũ obm cognitiõis ei⁹ qui nunq aliqd tale sensit ex
teri⁹ nõ est vna res extra aiam. Hãc pbo: et pono vt pus
q aliqs qui nunq vidit elephãtẽ cogitet ad narrationẽ
alterius de elephãte: illud qd sibi obycit est entitas vel
alique entitates si plura talia obyciant: vt p3 ex suppõ
ne. 2° supponat q sit vna et vocet illa a. ita q a. stet deter
minate p illa entitate. tũc sic. a. nõ est aliqs elephãs vlis
ex aiam vt vterq cõcedit. et pbatũ est. nec est aliqs ver⁹
elephas singularis: q2 nõ est rõ cur poti⁹ dicat q sit iste
vel ille quocũq singulari elephãte vo demrato: cũ nullũ
vt supponit ipse nunq senserit. igit nõ est aliqs elephas
singularis nec iuuat distinctio de singulari vago et signa
to seu determinato: q2 qcquid sit de talib⁹ modis apphẽ
dẽdi determinate et vage seu de apphẽsione determiata
et vaga ad bonũ itellectũ vbi. in rerũ tñ nã nõ cadit disti
ctio singularis determinati et vagi: q̃si sit aliqs verus ele
phas extra aia3 singularis determinat⁹: aliqs vo vagus.
Sed qlibet est aliqs singularis cert⁹ et determinat⁹ et dis
cret⁹ a quolibet alio. Nũc aũt nõ est rõ pp̃ter quã a. sit
vnus taliũ potius q alius siue vage siue determinate di
Rñsio — cat aliqs elephas obyci cogitationi. ¶ Ad hãc aũt repli
cationẽ ipe respõdit. d. q a. sub rõne indiuidui vagi co
gitatũ et acceptũ nõ est iste vel ille: q2 iste vel ille dicit in
diuiduũ determinatũ et signatũ: et iõ nõ seqt a. sic cogita
tũ nõ est iste nec ille elephas. igit nõ est aliqs singularis
Cõ rñsio nem — elephas. ¶ Cõtra pª sic. ois elephas singularis existẽs ex
aiam est iste elephas vel ille vel ille: sic quẽlibet elephã
tẽ singularẽ existẽtẽ extra aiam demrãdo: s3 a. sub rõne
idiuidui vagi cogitatũ nõ est iste vel ille singulis demra
tis. igit a. sic cogitatũ nõ est aliqs singularis exñs extra
aiam. Minor hui⁹ rõnis est nũc data per eũ: et maior p3:
q2 ipa est vna vlis affirmatiua: cui⁹ q̃l3 singularis est va.
quocũq3. n. elephãte singulari extra aia3 existe demrato
verũ est dicẽ: iste elephas singularis existẽs extra aiam
est iste elephas: eodẽ demrato in subto et i pdicato: alias
ipe nõ esset ipe. Et seqt. iste elephas est iste elephas. igit
iste elephas est iste elephas vel ille vel ille: sic quẽlibet
demrãdo. Cõclusio aũt hui⁹ rõnis cõdicit ei qd ipse de
dit in pma rñsiõe. dicit. n. q a. qd est obm cogitatiõis in
casu dato: de quo ẽt dicit q nõ est cogitatũ nisi sub rõne

indiuidui vagi vtiqȝ est aliquis vnꝰ elephas singularis extra aiam exñs. ⁋ p̄. Ex ista ꝯne q̄ ex maiore ṽa ꝛ minore data ꝯclusa est. sequit̄ ꝓpositū ṗncipalr̄ intentuȝ. s. ꝙ tale obm̄ imediatū cogitationis nō est res aliqua existēs extra aiam. si. n. esset aliqua vtiqȝ ipm̄ eēt aliqs elephas. nō. n. eēt ceruus vel equus aut aliquid aliud ab elephante. 2° ꝯtra eandē rn̄sionē 2° datā suppono vnū certū. s. ꝙ nō ex eo ꝙ ille qui nunq̄ȝ vidit elephantē ꝛ cogitat nūc de elephāte incipit esse in rerū nā aliquis verus elephas: ꝛ similr̄ si ipse desinat cogitare nō ꝓinde aliqs elephas verus desinet esse in rerū nā. Cū igit̄ s̄m rn̄sionem a. sit aliquis vnus verus elephas singularis existēs extra aiam. igit̄ anteq̄ȝ iste cogitaret de elephante a. erat in rerū nā: ꝛ postq̄ȝ desinet cogitare adhuc a. erit in reruȝ nā. igit̄ ex oibꝰ veris elephantibꝰ singularibꝰ existētibꝰ in rerū nā vnus determinatus ꝛ certus est in oibus imediatū obm̄ cogitationis ipsius quē nunq̄ȝ aliqs vidit: vtputa elephas a. Sed h̄ irrōnaliter dat̄: q2 vt pluries dixi nō est potior rō pro a. q̄ȝ pro b. vl̄ c. aut alio aliquo singulari elephāte. ꝛ iterū sequit̄ ꝙ a. cogitatū vage ab isto est iste vel ille ꝛc̄. q2 a. sic cogitatū est ille ideȝ elephas q̄ ipse erat anteq̄ȝ cogitaret̄. 3° q2 posui supra cōtra ṗmā rn̄sionē ꝙ a. staret determinate ꝓ isto obto cogitatiōis. igit̄ si illud est aliq̄ res singularis extra est nomē ꝓpriū illius rei: sicut Grego. vel Albertus. igit̄ a. nō est indiuiduū vagū: sicut nec Grego. nec Albertꝰ q̄litercūq̄ȝ cogitetur vel appꝛhendat̄. Relinq̄t̄ ḡ certū ꝙ a. nō est aliqs elephas singularis extra aiam existēs. ꝛ h̄ ꝯ rn̄sionem ṗmi. ⁋ Cōtra rn̄sionē secūdi arguo sic. a. nō est glibȝ elephas singlaris. igit̄ sic cogitāti nō imediate obycit̄ glibet elephas singularis. ꝯña pȝ. añs ꝓbat̄. tū q2 a. id vel ea ṗcise est: qḋ vel que eēt si isto cogitāte de elephāte nullus elephas eēt in rerū nā: sicut pȝ ex suppōne ṗª scḋe ꝓbōnis añtis ṗncipalis rōnis ṗme ꝯnis ṗncipalis huiꝰ articuli. Sed cōstat ꝙ a. nō eēt glibet elephas: imo nec eēt aliqs elephas nec aliq elephātes extra aiam si nullus elephas eēt. alias aliqs elephas eēt nullo elephante existente: qḋ includit ꝯdictoria. igit̄ nec a. nō est glibet elephas. Et ꝑ idē pōt ēt argui ꝯtra rn̄sionē ṗcedentē alterius. 2° pole est ꝙ taliter cogitāti obyciat̄: vt supra dixi vnum tale: ꝛ deinde duo talia: ꝛ tria ꝛ q̄tuor pro libito: sed nō eēt possibilis talis multiplicatio obiectoꝝ hꝰ. Si qḋlibet esset oēs elephātes extra aiaȝ sicut nō est pole eē plures multitudines q̄rū quelibet sit oēs elephātes: nec pōt dici ꝙ vnū illoꝝ obtoꝝ sit oēs elephantes ꝛ nō pari rōne qḋlibet eorūdē. ⁋ Ad hāc ipse rn̄dit negādo simplr̄ assūptū nisi itelligat̄ ꝙ cogitās pōt hēre duas cogitationes ꝛ tres quaꝝ quelibet referat obm̄. ⁋ Cōtra. ṗ nisi iste velit negare expiētiā n̄ negabi: q̄n aliq̄n sic cogitās expiat̄ tria q̄dā apparētia sibi. aut igit̄ illa sunt tres cogitatiōes: aut tria obcta cogitationuȝ. Si ṗᵐ igit̄ ꝛ q̄n experit̄ tm̄ vnū tale apparēs illud est vna q̄dā cogitatio: ꝛ ꝑ ꝯñs cogitāti de elephāte obycit̄ imediate sua cogitatio ꝛ nō elephas extra aiam vnꝰ vl̄ oēs. cuiꝰ oppositū dicit. ⁋ Itē nunq̄ȝ obm̄ seu qḋ obycit̄ imediate talr̄ cogitāti erit nō ens: cuius oppositū ēt rn̄dēdo frequēter dixit. ꝛ pȝ ꝯn̄ia. q2 q̄lȝ sua cogitatio est ens: si dec̄ 2ᵐ ꝯcedit̄ añs nūc negatū. 2° si dicat̄ ꝙ nunq̄ȝ cogitāti obyciunt̄ duo talia aut tria ꝛc̄. sȝ solūmō verū sit dicē ꝙ talis hȝ tres cogitatiōes ideȝ obm̄ referētes: cur pari facilitate dici nō poterit ꝙ cum ego corporalibꝰ oclis respicio nō obyciunt̄ mihi tres homines: sȝ tres habeo visiones idē obm̄ referētes: puto ꝙ nō possit sufficiēter rō assignari. ⁋ 2° ṗncipalr̄ istā ꝯnē ꝓbo sic. Illud qḋ est imediatū obm̄ cogitatiōis illiꝰ q̄ cogitat montē aureū aut flumē lactis aut aliud tale q̄le nihil est aut nunq̄ȝ fuit in rerū nā extra aiaȝ nō est aliq̄ vera entitas talis extra aiam vna vel plures vt certū est. igit̄ nec illud qḋ est imediatū obm̄ cogitatiōis illiꝰ q̄ cogitat aliq̄ȝ rē q̄lē nūq̄ȝ sensit exteriꝰ. pȝ ꝯña ꝑ eo ꝙ siles oino hn̄t ille ꝛ ille de oibꝰ q̄ sibi imediate obyciunt̄ expiētiāt ꝛ iō nisi qs velit ṗcise voluntariā ꝓferre s̄niaȝ hȝ de vtroq3 silr̄ iudicare. ⁋ Ad istā rōnē rn̄det iste Bacho negādo ꝯñaȝ. Ad ꝓbonē ꝯcedit ꝙ sileȝ a. ꝓportiōabilē expiētiā. si expientia debeat dici ne titia abstractiua hn̄t iste ꝛ ille. Sȝ h̄ inq̄t ipe nō est aliud dicē nisi ꝙ iste ꝛ ille hn̄t siles notitias. Ex h̄ aūt nō sequit̄. ḡ obcta equalr̄ existūt vel nō existūt. Quia deceptꝰ ꝛ nō deceptꝰ aliq̄n hn̄t silia iudicia: ꝛ aliq̄n siles intuitiuas: ꝛ tn̄ eoꝝ obcta non eq̄liter existūt vel nō existūt. ⁋ Hec rn̄sio nō est rōnabilis: q2 de quoꝝ existētia no possumꝰ iudicare certitudinalr̄ nisi per experiētiā: vbi hincinde siles oino hēant̄ expiētie: nec maior nec plures hēant̄ ex vna pte q̄ȝ ex alia: si nō similr̄ iudicat̄ de illoꝝ existētia irrōnabile est iudiciū ꝛ ṗcise voluntariū. vnde si querat̄ a dissimiliter iudicāte cur iudicet a. exist̄t̄ ꝛ b. nō exist̄t̄: puto ꝙ nō poterit rōnabilr̄ respondere si oino similē habeat experiētiā de vtroqȝ. Sic aūt ē in ꝓposito vt dicebā ꝛ notū est. ⁋ Ad illud ṽo qḋ dicit̄ de decepto ꝛ nō decepto qui habet aliquādo similes intuitiuas: ꝛ similia iudicia. dico ꝙ quicūqȝ habent similes intuitiuas: ita ꝙ qualēcunqȝ hȝ vnus hȝ ꝛ alter ꝛ ecōuerso: si rōnabilr̄ iudicabūt similia habebunt iudicia de existētia obiectoꝝ intuitiue cognitoruȝ. Et vlterius dico ꝙ neuter erit deceptus: q̄m q̄libet iudicabit obm̄ intuitiue ab ipso cognitū existere: ꝛ vtriusqȝ iudiciū verum erit: q2 nō est nālitet pole q̄ nō existens cognoscat̄ a nobis intuitiue: vt contra hunc sociū in tractando quēdā alium articulū sufficiēter ꝓbaui vt puto: ꝛ recitabo in sequēti q̄ōne. ⁋ 2ª ꝯclusio ꝯ rn̄sionē datā est ꝙ illud qḋ est obm̄ imediatum cogitatiōis illius qui alias aliquid tale sensit nō est vna res existēs extra animam. hāc ꝓbo ṗmo ex ṗcedente sic. obm̄ imediatū cogitationis illius qui nunq̄ȝ tale qd sensit exteriꝰ nō est res vna extra aiam existēs. igit̄ nec obiectū imediatuȝ cogitationis illius qui alias aliqd tale sensit. ꝯn̄ia ꝓbat̄ ex eo ꝙ vt supra dixi ꝯuenit aliquando illud qḋ imediate vni obycit̄ eē totalr̄ simile q̄tū ad apparētiā ei qḋ obycitur alteri: ꝛ qualēcūqȝ experiētiā vnus pōt hēre de existētia sui obiecti pōt habere ꝛ alius de existētia sui: nec alter pōt hēre aliq̄ȝ experiētiā ꝑ quā cognoscat id qḋ imediate sibi obycit̄ existere extra aiam plus q̄ȝ reliquꝰ possit: ꝛ ideo rōnabiliter similr̄ iudicādū est vtrūqȝ vl̄ neutrū esse rē verā extra: aliogn sicut vnus dicet suum obm̄ eē rem verā extra: ita alius dicet de suo: nec vnū plus q̄ȝ aliud poterit ꝓbari. Cū igit̄ dōȝ nō sit ꝙ aliquādo obm̄ illius qui sensit sit res extra: ꝛ aliq̄n nō. restat dōm̄ ꝙ nūq̄ȝ tale obm̄ sit res extra. Confirmat̄ istud per Aug. 8. de tri. vbi sicut illud qḋ sibi obyciebat̄ dū cogitabat Alexādriā quā nunq̄ȝ viderat dicit eā phantasma illiꝰ: sic ꝛ illud qḋ sibi obyciebat̄ q̄n cogitabat Cartaginē quā viderat dicit eē Cartaginis phantasma: nō aūt dicit illud esse phantasma: istud ṽo rē ipam extra. s. Cartaginē veram. ⁋ 2° sic. ei qui vidit solē aliq̄n obyciunt̄ simul plura q̄rum qḋlibet est verus sol vel aliqd simile vero soli: ꝛ cōstat ꝙ nō qḋlibet est verus sol cum sit tm̄ vnus sol. igit̄ nullū illorum est verus sol extra. pȝ ꝯn̄ia. q2 eadē ratio est de omnibus. ꝛ vltra. igitur quādo vnuȝ solū tale obycitur illud non est verus sol extra. ꝛ idem iudiciū est de q̄libet re sensibili extra quā i absentia cogitamꝰ. ⁋ Ad hanc rationē respondet idem socius negando antecedēs nisi ipsum forsitan intelligatur vt ad aliaȝ rationē dicit

Confir. — 2° — 3° — ꝯ rn̄sionē alter — 2° — Jo. sco. — ꝯ rn̄sionem — 2ᵐ ṗnl̄e ad ṗ ꝯ. — Jo. sco. — ꝯ rn̄sionem — 2ª ꝯ — cap. 5. — 2ᵐ — Rn̄sio Jo. sco.

s.ꝙ ille qui aliquādo vidit solem hꝫ aliquādo plures co
gitatiōes q̄bus sibi apparet idē sol visus intuitiue in di
uersis sitib⁹. ¶ Cōtra. hec rn̄sio negat expiētia: q: siue il
la taliter apparētia cogitāt existāt vel nō existāt: siue ēt
sint cogitatiōes siue alie res: q̄n tn̄ aliq̄n plura siml' sibi
appareāt nullus negare pōt: q̄ velit nō negare experien
tiā. ¶ P̄. vt supra dicebam silr poterit alius dicē ꝙ ipse
nō videt q̄n est in cathedra sua plures hoīes: sed vnū in
pluribꝰ sitibꝰ qd̄ absurdū ēēt. 3° idip̄m ꝓbat̄ ꝑ expssaꝫ
determinationē Aug. in de v̄a re. vbi ait sic. si vna roma
est quā circa tyberim nescio q̄s Romulus dr̄ cōdidisse.
falsa est ista quā cogitās fingo. nō. n. est ipsa vbi v̄o falsa
est ista. Et iterū nō. n. est ipa. ¶ Sed ad hāc rn̄debat idē
socius. d. ꝙ Aug. intendit ibi distinguere inter notitiā in
tuitiuā ꝛ abstractiuā de q̄bus alias loquebat̄ cōiter ꝛ in
distincte ꝛ est sensus auctoritatis. alia est notitia qua in
tuitiue cerno romā: ꝛ alia q̄ absens cogito. Et q: median
te p̄ma scitur ꝙ roma est: iō vocat eā verā: q: v̄o median
te scd̄a id nō pōt sciri vocat eā falsaꝫ. ¶ Sed hec rn̄sio
pro certo nō est ꝯueniēs. tuꝫ q: Aug. nō itēdit ibi distin
guere iter notitiā intuitiuā ꝛ abstractiuā: vt dicit iste: sꝫ
itēdit ostēdere distinguēdū eē iter rē extra ꝛ suū phan
tasma qd̄ in eius absentia fingimus: vn̄ post v̄ba allega
ta subiūgit. Si vnus est sol falsus est quē cogitās fingo:
ꝛ his oībus ꝓbatis ꝯcludit intētum sub iterrogationis
forma. d. nunq̄d nō ista sūt que phantasma dici solēt: vn̄
q̄ impleta est aīa mea illusionibus ꝛc̄. ¶ P̄. Aug. dicit. si
vna est roma quā romulus ꝛc̄. falsa est ista quā cogitās
fingo. Scd̄m hāc rn̄sionē in aīte per romā opꝫ intelligi
notitiā intuitiuā rome: ꝛ per ꝯn̄s ꝙ ly quam. imediate se
quēs supponat ꝓ tali notitia: ꝛ sic erit sensus ꝙ notitiaꝫ
intuitiuā rome ꝯdidit romulus circa tyberim: quo quid
stultius dicē: ¶ P̄. Illa ꝯn̄a quō teneret si illa est v̄a fal
sa est ista si de notitijs itelligeret̄. certe nullo mō: q: nō
sequit̄ si notitia iuitiua est v̄a. igit̄ notitia eius abstra
ctiua est falsa. Sꝫ si per romā in aīte itelligat̄ res extra
ꝛ in ꝯn̄te itelligat̄ imediatū obm̄ cogitātis in absentia
bene sequit̄: q: si illa est v̄a: cū ista quā cogitās fingit nō
sit illa vt ipse assumit in ꝓbatione ꝯn̄e. sequit̄ ꝙ sit phā
tasma vl' imago eiꝰ: ꝛ per ꝯn̄s sit falsa roma: sicut homo
pictus seu imago hoīs dr̄ homo falsus. ¶ P̄. Statim cū
Aug. dicit. nō. n. est ipsa. ꝓbat. d. nā q̄d ibi agat̄ mō vtiqꝫ
scirē. cōstat aūt ꝙ ly ibi in ꝯn̄te stat pro roma nō pro no
titia rome. nā cū dr̄ q̄d ibi agat̄: nō aliud significat̄ q̄ꝫ si di
ceret̄ q̄d in ipsa agat̄: ꝛ ꝯstat ꝙ h̄ nō pōt itelligi de noti
tia rome sꝫ tm̄ de ipsa roma. ¶ Ad idē est alia auctori
tas eiusdē ꝯtra ep̄lam fundamēti. vbi ait. per potentiā q̄
veritas itelligit̄ videt̄ aliā verā esse Cartaginē aliā quā
cogitās fingit. Itē. iz. sup Gen̄. loquēs directe de cogita
tione absentiū sensibiliū quā ip̄e vocat visioneꝫ spūalē.
ait sic. In visione spūali. i. in corpoꝝ similitudinibꝰ que
spū vident̄ fallit̄ aīa cū ea que sic videt ip̄a corpora esse
arbitrat̄ ꝛc̄. nō falleret̄ aūt sic arbitrādo si illa que sic vi
det ꝛ sibi obijciunt̄ essent ip̄a corpora v̄a: que sunt extra
aīam. Itē idē in ep̄la ad Paulinū de vidēdo deū. Incor
poreas inq̄t similitudines corpoꝝ aīa incorporaliter cō
mēdat memorie: vnde cum voluerit ꝛ potuerit velut de
custodia ꝓductas atqꝫ in ꝯspectu cogitatiōis exhibitas
iudicet: ꝛ cū nolet ēt duo discernit q̄d in specie corporali
foris reliquerit: q̄d eius simile intus aspiciat. Et illud ab
sens hoc p̄sens esse dignoscit̄: sicut me absente faciē mei
cogitas corporis ꝛ illa tibi est imago presens. absens aūt
facies imago est: ꝛ hoc corpus illa v̄o corporis icorporea
similitudo est. Ecce q̄ꝫ clare discernit imaginē rei absen
tis obiectam cogitationi a re extra que in illa seu mediā
te illa cogitat̄. Sed adhuc audi q̄d in eadē epistola subij
cit. Intuere inquit celū ꝛ terrā cogitādo sicut oculis cor
poris cernēdo ꝯsueuisti easqꝫ imagines celi ꝛ terre que
ante oculos cogitationis producte sunt. vꝫ similitudines
corpoꝝ esse non corpora: nescio q̄ luce expressius loq̄ pos
set. ꝓpositū ijsdē pluribus alijs auctoritatibus inducen
dis ad ꝓbandū directe ꝯn̄ē p̄ncipalē idip̄m clare ꝓbabi
tur. Ex his aūt duabꝰ ꝯn̄ibus ꝓbatis ꝯtra responsionem
dataꝫ. sequit̄ p̄ncipalis ꝯclusio. s. ꝙ in aīa sunt spēs rerū
sensibiliū. sic illud qd̄ quis experit̄ imediate sibi obijci
dum cogitat de absente sensibili vel est ip̄a res vera sen
sibilis extra aīam: vel est aliq̄d existēs in aīa sibi simile.
pꝫ. nā opꝫ ip̄m esse aliquā rem vel in aīa vel extra aīam
existentē: vt supra ꝓbatum est. Sed ip̄m nō est res ipsa
vera extra: vt pꝫ ex dictis duabꝰ ꝯn̄ibus ꝛ eaꝝ ꝓbationi
bus. igit̄ est aliquid existēs in aīa simile illi. hoc aūt ego
voco ꝛ vocāt auctores spēm: q̄ꝫuis etiā pluribus alijs vo
cabulis nominent̄ ab eis. vꝫ imago phantasma phanta
sia similitudo forma ꝛ alijs p̄ter ista: sicut pꝫ eoꝝ dicta
percurrentibꝰ. ¶ Scd̄o eandē ꝯn̄ē ꝓbo sic. si nulle tales
species ponant̄ in aīa: opꝫ cōcedere ꝙ illa que apparent
somniantibꝰ: ꝛ etiā hominibus freneticis vigilantibus
sint vere res extra aīam existentes: ꝛ per ꝯn̄s illud sit ve
rum vinū qd̄ eis apparet duꝫ somniant se vinū bibere. ꝛ
ille verus ignis qui apparet dum somniant se aduri: sic
qꝫ ipsi vere gustent vinū ꝛ vere tangant ignē: sicut appa
ret eis. verus etiā sit homo qui alteri in somnis apparet
secū disputare: ꝛ vera v̄ba que ille loqui videt̄: ꝛ per ꝯn̄s
ille etiā vere ꝛ realiter loquit̄ qui in somnis loqui vide
tur: ꝛ ita ꝯuenit ꝙ rusticus aut dormiens vere cū alio de
subtilissimis q̄ōnibꝰ nesciens disputabit: sed hoc nullus
nisi stultissimus diceret: vnde beatus Aug. in lib. de cura
ꝓ mor. agenda. referens quēdā sibi dixisse ꝙ ei somniā
ti Aug. quēdā locum obscuruꝫ exposuit. ait. imo nō ego
sed imago mea me nesciēte. ꝛ ante ista verba ꝛ post dicit
ꝙ neqꝫ dormientibꝰ neqꝫ freneticis aut furētibus appa
rent res ipse sed similitudines reruꝫ. ¶ Ista ꝯclusio pre
ter auctoritates supra allegatas in hac questiōe ꝛ preter
eas etiaꝫ que posite sunt in p̄mo libro. q. superius memo
rata. pluribus alijs posset confirmari: quarum tamē pau
cas aliquas recitabo. Beatꝰ siquidē Aug. iz. super Gen̄.
distinguit tria genera visionū: sciꝫ corporale: spirituale:
ꝛ intellectuale: ꝛ de quolibet dās exempla. de spirituali
ait ipsum quippe celuꝫ ꝛ terrā ꝛ ea que in eis videre pos
sumus etiam in tenebris constituti cogitamus vbi nihil
videntes oculis corporis: animo tamen corporales ima
gines intuemur seu veras sicut ipsa corpora vidimus et
memoria retinemꝰ seu fictas sicut cogitatio formare po
tuerit: nec potest dici ꝙ per imaginē intelligat cognitio
nem illam spiritualem abstractiuam: nec etiam habituꝫ
aliqueꝫ: vt alij moderni voluerunt dicere proprie loquē
do de habitu: quia nec cognitionem nec habitum intue
mur talibus cogitationibus. Sed obiecta cogitationuꝫ.
Item habitus nec similitudo nec imago rei dicitur. Itē
cum aliquid oculis cernitur continuo fit imago eius in
spiritu: sed non dignoscitur facta nisi cum ablatis oculis
ab eo ꝙ per oculos videbamus imagineꝫ eius in animo
inuenerimus. ꝛ paulo post. vidit inquit rex Balthasar ar
ticulos manus scribentis in pariete: cōtinuoqꝫ per corpo
ris sensuꝫ imago rei corporalr̄ facte spiritui eius ip̄ressa
est atqꝫ ipso viso facto atqꝫ p̄terito illi in cogitatione ꝑ
mansit videbat̄ in spiritu ꝛ nō itelligebat̄ ꝛc̄. Itē paulo
post in eodē capitulo. signū corporaliter factum corpora
liter viderat ꝛ transactio eius imaginē in spiritu cogitā
do cernebat̄. Ubi notāda sūt ēt aliq̄. s. ꝙ imago d̄ q̄ loq̄t̄

3 rn̄sio nem; 3ᵐ; cap. 6.; R̄n̄o; 3 rn̄sio nem; Confir°; Confir°; cap. xi.; cap. 49.; 2ᵐ ad ꝯn̄ē 2ᵃᵐ; cap. 10.; cap. 16.

cernit̃ in spiritu. Item ꝙ imago rei que oculis cernitur fit in spiritu: ⁊ illa trāsacta manet īpressa spiritui: per qḋ excludit̃ glosa q̄dā cuiusdā alteri⁹ dicētis: ꝙ sancti per imagines ītelligūt ipsas resmet ex̄. nā imago ⁊ phātasma ⁊ silia vocabula signāt ipsas res ex̄ ɔnotādo actū phantasiandi: vt dicit. Excludit̃ inq̄ hoc: q᷑ nec res ex̄ fit vel īprimit̃ spiritui: nec ipsa manet seipsa trāsacta. ⁊ postq̄ p̄teryt ⁊c. Clari⁹ quoq̄ excludit̃ ista glosa: ⁊ ꝓpositū ēt cōfirmat̃ ꝑ eundē. infra. n. ait. hec nā spūalis: in q̄ nō corpora sȝ corpoꝝ siliitudines exprimunt̃ ⁊c. ⁊ sequēti. c. Momēto ingt eo ꝙ corp⁹ sensu corporis tāgit̃ fit ēt in alo tale gd: nō ꝙ hoc sit: sȝ ꝙ sile sit. Ecce ꝙ nō corpora sȝ silitudines corpoꝝ exp̄munt̃ in spū: ⁊ iterū illud exp̄ssum nō est hoc. s. corp⁹ sȝ aligd sile. Itē. 10. ɔfes. dicit ꝙ in memoria sūt thesauri īnumerabiliū imaginū de huiuscemodi reb⁹ sensibilib⁹ īuentarū. ⁊ īfra in eodē: nec ipa tñ intrāt ad eā: sȝ rerū sensarū imagines illic p̄sto cogitationi reminiscēti eas: ⁊ iterū nec ea tñ. s. corpa vidēdo absorbui q̄n vidi oculis nec ipsa sunt apud me: sed imagines coꝝ. Itē. c. sequēti. Iste q̄ppe res nō īromittunt̃ ad eā sed earȝ sole imagines mira celeritate capiunt̃: ⁊ miris tanq̄ cellis deponunt̃: ⁊ mirabilr̃ recordādo p̄ferunt̃.

cap.4.5. *cap.4.6.* *ca. 10.* *cap. xi.*

ↄ ɔnem ❡ Hec pro ista p̄ ɔne sufficiāt. Hāc tñ q̄dā doctor in diuersis locis visus ē īpugnare: ⁊ q̄ntū ad ꝓpositū p̄dcōꝝ facit due rōnes ex dcīs suis colligunt̃ ↄ istā ɔnē. *p̄m* p̄⁹ ē si poni dbeāt spēs hoc est vel ꝑꝑ assimilationē vl̃ ꝑꝑ cātionē cognitiōis vel ꝑꝑ rep̄ntationē obti: vl̃ ꝑꝑ dterminationē po᷑: vl̃ ꝑꝑ vnitionē mouētis ⁊ moti. Sȝ ꝑꝑ nullū istoꝝ ē necīa spe cies. igit̃ nō est ponēda. dimissis ꝓbōnib⁹ hui⁹ miozis q̄tū ad alias ptes: de qb⁹ nō curo ꝓ nūc. ꝓbat ꝙ nō ꝑꝑ cātionē cognitionis. nā hoc esset vt dicit s̄m ponētes spēs: q᷑ mālē ⁊ corporale nō p̄nt īmediate agere in spūale. Sed hoc est falsuȝ: q᷑ alias nō possent cāre spēȝ in ītellectu. Itē ꝙ nec etiā ꝓpter rep̄ntationē obti: q᷑ notitia īuitiua nō regrit aliqḋ rep̄ntās aliud ab obto ⁊ actu. igr̃ nec abstractiua q̄ īmediate seq̄t̃. p3 ɔn̄a. q᷑ sic obm sufficiēter rep̄sentat se ītuitiue: ita in illa que īmediate sequit̃ eā. Iteȝ rep̄sentatū opȝ p̄us eē cognitū: alioq̄n rep̄ntans nō duceret in notitiā rep̄sentati. Sȝ s̄m ponētes spēs. spēs est p̄uia ol actui ītelligēdi obm. g̃ nō p̄t poni ꝑꝑ rep̄ntationē obti. Itē si ponit̃ ꝑꝑ rep̄ntationē hoc nō est nisi q᷑ distās nō pōt ag̃ in distans. Sȝ hoc est falsuȝ. alias obm distans nō posset cāre spēm in ītellectu nisi ponēdo aliud p̄euiū spēi per qḋ ip̄ȝ eēt p̄ns ītellectui vt posset cāre spēm: ⁊ silr̃ ante illud oporteret pon̄ aliā spēm p̄euiā: ⁊ sic in īfinitū.

2m ❡ 2⁰ si ponat̃ talis spēs vel ipsa est eiusdē rōnis cū obto exteriozi vel alteri⁹: si eiusdē seq̄t̃ ꝙ in aīa relinquit̃ verus colo᷑. verus calo᷑. verus sapo᷑. verus son⁹. hoc aūt est absurdū: q᷑ cū oē actiuū eiusdē rōnis possit ī passiuo eiusdē rōnis effectū augmentabilē p̄us in illo cātū ab agēte eiusdē rōnis aug̃ aliqḋ calm extrinsecū posset illū calorē aug̃ in aīa: ⁊ sic illa potentia posset fieri calida multū: ⁊ frida nigra ⁊ alba ex sola aspectiōe: qḋ ē absurdū: nec pōt dici ꝙ sit alteri⁹ rōnis ab obto: q᷑ oīs po⁹ potens discern̄ īter min⁹ dissimilia pōt discern̄ īter magis dissimilia. Sȝ hec potētia pōt discern̄ īter īdiuidua eiusdē spēi. igit̃ magis pōt discern̄ īter illā spēm ⁊ obȝ ex̄ cui⁹ dr̃ spēs ⁊ imago: qḋ est falsum ⁊ ɔtra experiētiā.

Ad p̄m ❡ Ad p̄m hoꝝ dōm p̄ ꝙ esto ꝙ nescire᷑ ad q̄d nobis sint spēs opportune adhuc ꝑꝑ exp̄iētias q̄s habem⁹ de ipsis ponēde eēnt. multa. n. videmus in nobis ⁊ extra nos de qb⁹ cur sint ⁊ ꝑꝑ q̄d facta sint nescim⁹ reddere rōnē: nec tñ illa negamus. *2* 2⁰ dico ꝙ spēs regrit̃ taȝ ꝑꝑ rep̄ntationē obti nō s̄m se p̄ntis q̄ ꝑꝑ cātioneȝ notitie illi⁹ q̄n nō p̄ns existit: vnde sicut Aug. 10. de tri. *cap.5.* Quia nō pōt aīa secum introrsus tanq̄ in regionē incorporee nāe ipsa corpora inferre imagines coꝝ ɔuoluit ac rapit. Et lib. xi. vt *cap.9.* possit inquit esse visio cogitātis: iō fit in memoria de visione sentientis simile aliqḋ quo se ita ɔuertat in cogitādo acies animi sicut se in cernēdo ɔuertit ad corp⁹ acies oculoꝝ. Itē sup Gen. lib. 12. dicit ꝙ cū p̄us videmus aliqḋ corp⁹ qḋ antea nō videramus incipit imago eius esse in spiritu nr̄o: qḋ cū illud absens fuerit recordemur. *cap. 29.* Itē phs. 3. de aīa. intellectiue ingt aīe phantasmata vt sensibilia sunt. ⁊ Cōmē. ibi dicit ꝙ imagines sensibiliū sunt ītellectui loco sensibiliū. *t.c.39.* Multa alia testimonia p̄nt adduci ⁊ inducta sunt in p̄ lib. d. 3. qbus apparet ipsas spēs ꝓpterea nāliter fieri in nobis vt res absentes vel nō presentes in illis seu per illa nosse possim⁹: vñ ita terminat̃ ad illas nostra cogitatio in absentia rerū quas rep̄sentāt sicut ad ipsa res cū p̄ntes existūt vt ibi extitit declaratū.

❡ Nūc ad ꝓbationes factas ɔtra hoc cū ꝓbat̃ ꝙ non ꝑꝑ cātionē cognitiōis. dico ꝙ illa nō est cā quā assignat: sed cā est: q᷑ notitia rei in absentia ei⁹ vel q̄n ipsa nō est nō pōt in nobis nāliter cāri nisi a spe seu a rep̄ntatiuo aliq̄ qḋ ducat in cognitionē illi⁹: vñ tali rep̄ntatiuo deleto penit⁹ nulla recordatio nāliter fieri pōt in nobis: sicut docet experiētia: nisi p̄us aliud rep̄ntatiuū format̃ in aīa.

Ad aliā ɔnem. ❡ Ad alia qbus ꝓbat̃ ꝙ nō ꝓpter rep̄ntationeȝ. ❡ Ad p̄m nego ɔn̄tiā: ⁊ dico ꝙ ꝓbatio nullā h3 apparentiā. nō enī est ɔueniēs ꝙ obm in absentia vel q̄n oīno nō est se p̄ntet potētie sicut dū actu est ⁊ debite oppositū se p̄ntat seu ꝓprius loquēdo sic est p̄ns vt cognosci possit.

Ad 2m Confir. ❡ Ad 2m ɔcedo ꝙ p̄ntatū p̄us est cognitū. s. per notitiā intuitiuā: sed illā nō p̄cedit spēs sed comitat̃ ⁊ remanet post illā: vt in p̄ li⁰ diffusius declaratū est: ⁊ loq̄o᷑ hic de p̄ntato seu qḋ distincte cognoscit̃.

Ad 3m Cōfir. ❡ Ad 3m dico ꝙ siue assumptū sit verū siue nō: ip̄m tñ nō causat̃ in ꝓposito: sȝ illud qḋ tactū est. v3 q᷑ res nō semꝑ pōt īmediate per seip̄am obyci aīe: siue q᷑ oīno desyt siue q᷑ absens est subuenit nā seu potius cōdito᷑ nāe aliq̄d simile rei nobis p̄ns inesset per qḋ rē nō p̄sentē vel nō iam existētē nosse possemus.

Ad 2m rōnem. ❡ Ad 2m rōnē dico ꝙ illa spēs nō est eiusdē sȝ alteri⁹ rōnis ab obto extra: ⁊ cū assumit̃ ꝙ potētia discernēs īter indiuidua minus dissimilia ⁊c. dico ꝙ similitudo dupl̃r pōt capi. vno mō pro ɔueniētia eēntiali s̄m genus vel spēȝ: sicut duo hoīes ⁊ duo īdiuidua eiusdē spēi dicunt̃ esse similia. alio mō pro ɔueniētia q̄dā accidentali qua imago ei cui⁹ est imago similis dicit̃: ⁊ per oppositum pōt sumi dupl̃r dissimilitudo. Si ꝓpositio ītelligatur de dissimilib⁹ dissimilitudine opposita similitudini. p̄ mō accepte ipsa nō est vniuersaliter vera: ⁊ p3 īstātia. nā cōstat ꝙ lupus ⁊ ouis minus sunt dissimiles isto mō q̄ lupus ⁊ statua lupi: ⁊ tamē agnus bene distinguet īter lupū ⁊ ouē: imo etiā īter matrē suā ⁊ aliā ouē que adhuc plus cōueniunt essentialiter. nō aūt inter lupū ⁊ statuaȝ lupi. nā si vnā statuā bene ꝑfectā videret ita eaȝ fugeret sicut verū lupū: alie instantie multe dari possent: ⁊ q᷑ in isto sensu vt videt̃ procedit argumētum iō nō cōcludit. Si v̄o intelligat̃ scd̄o modo tunc mino᷑ est falsa.

2a ɔ p̄n^le ar^li ❡ Secūda ɔclusio p̄ncipalis hui⁹ articuli. v3 ꝙ in aīa sunt species aliquarū rerū insensibiliū ⁊ mere intelligibiliū: q̄uis ꝓbata sit li⁰ p̄. dist. 3. q. 2. ⁊ auctoritatibus ⁊ rōnibus: nunc tamē pōt adhuc breuiter ꝓbari sic. Quarūdā rerū insensibiliū recordamur. igit̃ illarū spēs habemus in nobis. aīs p3 per experientiā. nā cogitationū nostrarū ⁊ affectionū tam bonarū q̄ malarū aliquādo recordamur: ⁊ ille vtriq3 insensibiles sunt. ɔn̄tia ꝓbat̃ ex eo ꝙ recordatio: sicut in p̄. d. 3. q. p̄ᵃ. ꝓbatū est: ⁊ per Aug. ⁊ per phm sine spe in memoria reseruata nō fit in nobis: nec obuiat

si dicat̃ q pħs loquit̃ de recordatiōe rerū sensibiliū:qꝛ ex illo possumus ⁊ debem⁹ arguere:ita ēt in alijs eē. Si eni absq; spe recordari possem⁹ de reb⁹ insensibilib⁹ cur etiā nō possemus de sensibilib⁹.

Confir. cap.15.

¶ Cōfirmat̃ tā rō q̃s ꝯ. ex intētiōe Aug.10° cōfes. Ecce ingt de memoria ꝓfero cū dico q̃tuor eē ꝑturbatiōes cupiditatē letitiā metū tristitiā:⁊ isra ꝓbat q talia nō sunt ſm se p̄ntia memorāti: ſʒ ſm spēs suas dicēs. Quis.n.talia volēs loqueret̃ si q̄tiens tristitiā metumue nolamus totiens merere vel timere cogitem⁹:⁊ tñ nō ea loqueremur nisi in memoria nostra nō tm̄ sonos nominū ſʒ imagiēs ipressas a sensib⁹ corporis:ſʒ ēt rez ipsas notiones inueniremus:quas nulla ianua carnis accipimus:ſʒ eas ipse animus ꝑ expiētiā passionū suarū sentiēs memorie cōmēdauit: aut ipa sibi hec etiā nō cōmēdata retinuit. Sʒ vtꝝ per imagines an nō quis dixerit. Nomio qppe lapidē nomio solē.cū res ipse nō assunt sensib⁹ meis in memoria sane mea presto sunt imagines eaꝝ.noio dolorē corporis nec mihi adest: dū nihil dolet:nisi tñ adesset imago ei⁹ in memoria mea nescirē qd dicerē:nec cū in disputādo a voluntate discernerē. hic pʒ determinatio q̄onis quā p̄misit.s.ſʒ vtrū per imagines ⁊c.⁊ plura alīter ⁊ ꝯ̄nter ibidē scribit ꝓpositū

c.3.⁊.4. ꝯ arg̃r. Jo.sco.

ꝯfirmātia. Jdē ponit ēt ipe de actu credēdi.14.de trini. sicut allegatū habet̃ in.q.memorata. ¶ Cōtra tñ illud qđ dcīm ē.vʒ q act⁹ aie relinquūt suas spēs in aia.arguit vnus ex p̄libatis socijs duplr. p̄ qdē:qꝛ tūc sequeret̃ q si millesies in die haberē actū alicui⁹ mille spēs causarentur in aia:qđ vꝫ absurdū.

2ᵐ

2° qꝛ tūc ēt habit⁹ cāret suas spēs ⁊ spēs cāret alias spēs:⁊ sic eēnt ĩfinite.

Ad p̄ᵐ

¶ Ad p̄ᵐ dico p̄ q vel iste arguens nihil oīno ponit reling ex actu in aia:quo derelicto mediāte aia valeat recordari:⁊ tūc nō pōt saluare qūo aia talium recordari possit:aut etiā obliuisci:quoꝝ tñ vtrūq; ꝯtingit vel ponit aliqd derelinqui: ⁊ tūc qcqd illud sit siue spēs siue habitus aut aliqd aliđ. eadē oia argumēta faciā ꝯtra illđ que iste facit ꝯtra species:⁊ pʒ applicatio.

2°

¶ 2° r̄ndeo ad argu͂ᵐ negādo ꝯ̄ntiā. nā si ꝯ̄ns itelligat̃ de spēb⁹ rei:cui⁹ obiectiue essent act⁹ illi:pʒ q nō valet:qꝛ cū habet̃ spēs alicui⁹ rei singularis in memoria nō ḡnat̃ noua spēs eiusdē rei totalr distīcta a p̄ma ex iterata appꝛehēsione ipsi⁹:ſʒ p̄oꝛ firmat̃. Rursus si ꝯ̄ns itelligat̃ de spēb⁹ ipoꝝ actuū ēt nō valet ꝯ̄ña: qꝛ nec act⁹ nec aliq̄ res nālr causat in aia spēʒ sui nisi dū actu ituitiue appꝛehēdit̃.nūc aūt nō qlibet act⁹ ituitiue appꝛhēdunt̃ ab aia.dico tñ vlteri⁹ q si mille actus hēret in die ⁊ quēlibet ita aduerterē vt cuiusſʒ possem postea recordari distincte vtiq; mille spēs in aia cārent̃.

Ad 2ᵐ cap.16.

¶ Ad 2ᵐ nego ēt ꝯ̄ñaʒ sīc q̄tū ad ipas spēs negat vtualr Aug. 10° ꝯfes. dādo añs ⁊ expsse negādo ꝯ̄ñs:⁊ idē sentio dōʒ de habitib⁹:nec ipse arguēs suā ꝓbauit ꝯ̄ñaʒ.

3° ꝯ̄

¶ 3° ꝯ̄ ē.q aliq̄s res hō aliqñ cog̃scit per spēs.pʒ ex dictis sic:qꝛ hō cogitādo ⁊ recordādo cog̃scit res absentes seu nō p̄ñtes: quas aliqñ oculis corꝑalib⁹ vidit vel ꝑ alios corꝑis sensus ꝑcepit:⁊ talis cogitatio vel recordatio imediate terminat̃ obtiue ad spēs illaꝝ rerū p̄us sensataꝝ.igit̃ aliqñ hō cog̃scit res aliq̄s ꝑ spēs.ꝯ̄ña est euidēs:qm̄ h̄ dico cognosci per spēm qđ cog̃scit̃ cognitiōe terminata imediate ad spēm ei⁹ iq̄ātū spēs ei⁹ ⁊ imago.iuxta qđ declaratū ē in p̄.d.3.q.1.añs quo ad p̄ᵃᵐ p̄tē nulli ē dubiū. Quā tñ ad 2ᵃᵐ pʒ per expiētiā:qm̄ cuiusſʒ cogitātis vel recordātis aspect⁹ imediate terminat̃ ad aliqd qđ est illa res ex̄ quā cogitat vel aliqd sibi sile qđ spēs ei⁹ dr̄:⁊ h̄ expit̃ qlibet:⁊ ꝓbatū ē in p̄ ꝯ̄ne q illud nō est ipsa res ex̄.q̄re relingt̃ q sit spēs ei⁹. Hoc idē ꝓbāt expsse mlte auctes

cap.8° cap.18. cap.60.

sapi⁹ allegate Aug. vʒ illa.11.de tri.ita sit ⁊c.⁊ illa.11.ꝯfe. pueritia qppe mea ⁊c.⁊ illa de vera reli.60.si vna est roma ⁊c. Et illa ex epla ad Paulinā. Intuere celū ⁊c. Rursus illa ex.12.sup Gen. Jpm qppe celuʒ ⁊ terrā ⁊c.⁊ alia ex.c.16.signū corporalr factū ⁊c. Jlla quoq;.11.de tri.c.9. vt possit eē visio cogitātis ⁊c. Adduco aūt isup vnā aliā eiusdē ex.10.ꝯfes.ibi.n.ait sic.cuʒ ipꝛimit̃ rei cuiuscūq; imago i memoria:p̄us nec̄e ē vt assit res ipa:vñ illa imago possit ipꝛimi.sic.n.cartaginis memini sic olum locoꝝ qb⁹ iterfui.sic facies hoiuʒ q̄s vidi ⁊ ceteroꝝ sensuū nuntiata.sic ipsi⁹ corꝑis salutē siue dolorē. Cū p̄sto eēnt ista cepit ab eis imagines memoria:q̄s ituerer p̄ñtes ⁊ retractarē aīo cū illa absētia reminiscerer. Ex hac auctē p̄ colligit̃ q imago de q̄ logt̃ nō est ipsa res extra:tū qꝛ dicit q est imago illi⁹ rei:tū qꝛ dicit q imago ipꝛimit̃ ex illa: ⁊ q memoria accipit imaginē ab illa.res.n.ipa nō ē imago sui nec ipꝛimit seipaʒ i aia nec eā mēoria accipit a seipsa. 2° habet̃ q memorās absentia intuet̃ aia ⁊ retractat illoꝝ p̄ñtes imagines:qb⁹ duob⁹ plene ꝓbat ꝓpositū.

ca.°10° cap.17. ꝯ ꝯ̄nem tertiam

¶ Cōtra tñ ꝯ̄nē istā ambo p̄fati socij Bachal. arguerūt ꝓbare volētes q talis recordatio vl̃ cogitatio absentiū nō imediate obtiue terminat̃ ad spēʒ rei exītē i aia. arguit āt vn⁹ sic.p̄.nulla cognitio terminat̃ imediate ad aliqđ obm:quā hñs nō pōt expiri se cog̃scē id:sīc q habeat euidens iudiciū quo assentiat huic. h̄ cog̃scit̃ a me. Sʒ hñs cognitionē de rosa nō p̄ñte nō p̄t expiri se cog̃scere spēʒ rose.igit̃ ⁊c.minoꝛ pʒ:qꝛ nullus cogitās de rosa reputat se hr̄e euidēs iudiciuʒ quo assentiat huic.spēs rose absentis cognoscit̃ a me.

2ᵐ

¶ 2° amoꝛ rei absentis nō imediate terminat̃ ad aliqđ obʒ:qđ sit in ipo amāte.igit̃ nec cognitio rei absentis terminat̃ immediate ad aliqđ obm qđ sit in ipo cog̃scēte.ꝯ̄ña pʒ:qꝛ nō est maioꝛ rō de noticia q̄ʒ de amore.

3ᵐ

¶ 3° memorās recordat̃ imediate de re ex̄:⁊ nō de spe rei.igit̃ cognitio rei absentis nō imediate terminat̃ ad spēʒ illi⁹:ſʒ ad ipsammet.ꝯ̄ña pʒ:qꝛ recordatio est noticia rei absentis.añs est clarū.memorās n.de calore recordat̃ de re ex̄ nō d̄ spe:qꝛ nō fuit p̄cognita.

4ᵐ

¶ 4° si cognitio terminat̃ ad spēm imediate:vl̃ spēs cognoscit̃ ꝑ illā cognitionē abstractiue vel intuitiue:nō abstractiue ſm te ingt ipe:qꝛ abstractiua ſm te nō ad rē q̄ abstractiue cog̃scit̃ terminat̃ imediate:ſʒ ad rep̄ntatiuū ipsi⁹:nec ituitiue:qꝛ tūc sequeret̃ q vtute illi⁹ cogitatiōis cogitās posset eē cert⁹:⁊ saltē opinaret̃ se eē eq̄ certū q illa spēs in aia existat in rerū nā.⁊ q existit in aia ⁊ in po͂ itellectiua vel sensitiua:sīc sentiēs colorē in ꝑiete pōt eē cert⁹ q coloꝛ existit:⁊ q existit in tali subiecto. h̄ aūt est fl̄m:vt pʒ ꝑ expiētiā.pʒ ēt:qꝛ multi negāt tales spēs.

5ᵐ

¶ 5° illa spēs vl̃ ē eiusdē rōnis cū sēsibili ex̄ qđ ē obʒ cognitiōis:vl̃ alteri⁹.nō eiusdē.claꝝ ē:nec alteri⁹:qꝛ vnica simplici cognitiōe ñ p̄t cog̃sci duo obta alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis:q̄ sit ꝓpa ⁊ distīcta vtriusq;.

6ᵐ

¶ 6° illa spēs si pōat̃ ipa ſm te eēt silis saltē ſʒ appentiā sensibili ex̄.alias nō duceret i notitiā ei⁹. Sʒ h̄ est fl̄m:qꝛ nihil tale pōt eē in aia:cū ipa sit idiuisibilis:nihil aūt idiuisibile pōt eē sile ſʒ apparētiā q̄nto ⁊ figurato. ¶ Cōfir͂:qꝛ i audiēte cantū ex plib⁹ sonis ꝓportiōatū nō vꝫ posse remanē i aia aliqd sile ſʒ appētiā illi cātui quē audiuit.

7ᵐ

¶ 7° sensatiōe exteriori q̄ cog̃scit̃ res ex̄ sensi͂ꝛ p̄ns nō cog̃scit̃ aliqd exn̄s i aia nec ituitiue nec abstractiue.igr̃ nec cognitiōe iteriori. p͂ ꝯ̄ña.qꝛ ñ ē maioꝛ rō hic q̄ʒ ibi.

8ᵐ

¶ 8° tūc bruta imagie iteriore eq̄ nec͂ı͂ꝛ cog̃scerēt aliqd exn̄s i aia:qđ nō vꝫ dandū.

9ᵐ

¶ 9° tūc cogitāti de vmbra aliqd exn̄s i aia obijceretur:qđ nō vꝫ dādū.

Ad p̄ᵐ

¶ Ad p̄ᵐ nego miorē nec ꝓbō valet: qꝛ nō se͂.nō assentio euidēter huic.spēs rose absentis cognoscit̃ a me.igr̃ ñ assentio huic.h̄ cog̃scit̃ a me dēmrato ꝑ subm illud qđ est spēs rose absentis:qꝛ possibile est q ego nō cognoscā illud eē spēm rose cognoscēte me tñ me

cognoscere illud sicut qs nesciēs lucē solis esse accñs ei⁹ vidēs eā: nō hʒ iudiciū euidens quo assentiat huic. accidens solis videt a me: ꝛ tñ hʒ vel pōt ꝑ nō habito hic euidens iudiciū quo assentiat huic. h vi a me: demrāto eo qđ est accñs solis. ¶ Ulteri⁹ dico ꝙ lʒ nō vtute illi⁹ cogitationis qua intuet spēm: ɔcernentib⁹ tñ alijs noticijs simplicib⁹ ꝛ cōplexis pōt qs hic euidēs iudiciū huius. Spēs rose absentis videt a me: sic ex supi⁹ habitis puto satis fieri manifestū: sicut etiā aliqbus alijs cōcurrentibus noticijs pōt quis euidēs iudiciū hře quo hic assentiat: accñs solis videt a me.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ nego ɔñtiā. cuʒ eni amor ꝛ cognitio sint act⁹ diuersarū rōnū nō est incōueniēs ipsos differre q̄tū ad illud de quo arguit: ꝛ q̄tū ad alia multa: imo ita est ſm veritatē de facto: ꝛ iō etiaʒ assumptā in ꝓbatiōe ɔñe nec ꝓbatā simplr nego.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ memorantē recordari imediate de re ex̄: pōt intelligi duplr. vno⁹ imediate: qꝛ nō mediāte aliquo cuius ipe recordet. alio⁹ imediate: qꝛ nō mediāte aliq̄ qđ ipse cognoscat. in ꝑ sensu ɔcedo añs: ꝛ nego ɔñtiaʒ: nec valet ꝓbatio: qꝛ lʒ recordatio sit notitia rei absentis ꝛ ēt notitia rei p̄ntis: sʒ illi⁹ est abstractiua recordatio. hui⁹ aūt est intuitio seu sensus. iuxta modū loquēdi phi in de memoria ꝛ reminiscētia. illi⁹ est notitia mediate. hui⁹ ꝗqʒ imediate: sic in ꝑ declarat. d. 3. q. i. ꝛ etiā. 3. In 2° aūt sensu nego añs: nec ad huc sensū ꝓcedit ꝓbatio: sic pʒ.

Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ spēs cognoscit intuitiue ꝑ cognitionē illā: ꝛ tūc ad ɔñtiā que addit dico ꝙ si debeat īferri totū illō ɔñs copulatū: ɔña nō valet. Instātia in simili. nā ɔstat ꝙ imaginē in speculo seu illō qđ vocat imago intuitiue videm⁹. ꝛ tñ nō sumus certi veritate illi⁹ intuitiue in quo sit subiectiue imago: nec an sit alia ab ea cui⁹ dr imago. idē est de iride ꝛ de colorib⁹ apparentib⁹ in collo columbe: ꝛ in exemplo met arguētis hʒ ɔña instātiā. nā certū est ꝙ nō q̄libet vidēs colorē corui vel margarite certus est vł opinat vtute illius visionis se esse certū in quo subto sit aliquis illoꝝ coloꝝ: cū ēt virtute illi⁹ intuitiue nō possit esse certus: ꝙ color ille sit accñs: imo adhuc indiget alijs noticijs ꝛ argumētationib⁹ multis. Si vo nō inferat totuʒ ɔñs copulatū: sʒ q̄libet ei⁹ ps per se. ɔcedo ɔñs q̄tum ad ꝑmā partē. dico. n. ꝙ virtute intuitiue quā hʒ quis de spe exñte in aia ipse pōt eē certus ꝙ illa spēs existit in rerū nā: q̄uis forte nō eēt certus ꝙ ipsa est spēs alteri⁹: sic ēt vidēs accñs qđ est nigredo corui pōt esse cert⁹ ꝙ illō accidens est in rerū nā: q̄uis nō sit cert⁹ ꝙ ipm sit accidēs: silr videns intuitiue suā dilectionē vel cognitionē cert⁹ est de illis accñtib⁹ qui existunt: lʒ virtute illi⁹ intuitiue ꝑcise nō sit certus in quo existant: aut ēt ꝙ ipsa sint accidentia. Et qui de taliū spērū exñtia dubitat hʒ silr dubitare de exñtia actuū aīe sue: ac ēt accñtiū sensibiliū existētiū ex̄ aiaʒ. Nec valet qđ dr multos negare tales spēs. nā ēt multi negauerūt corpora moueri: ꝛ tñ ex sensu certi sumus de opposito.

Ad 5ᵐ ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ est alterius rōnis. ꝛ vlterius dico ꝙ nihil ꝓhibet eandē notitiā esse duoꝝ obtoꝝ diuersaꝝ rōnū: quoꝝ vnuʒ mediante alio cognoscat: sicut dr de notitia creaturaꝝ in vbo. Illa vo que dicunt ɔ̄ h. vʒ ꝙ act⁹ distiguit per obta: ꝛ ꝙ diuersoꝝ ſm spēm nō p̄nt esse act⁹ solo numero distincti: ꝛ ꝑ ɔñs nec vn⁹ nuō. si va sint hūt intelligi de obtis imediatis: quoꝝ s. vnū nō mediāte alio cognoscit. vtrū vo talis spēi ꝛ rei extra cognitio sit ꝓpria ꝛ distincta vtriusqʒ vel nō: nūc nō diffinio.

Ad 6ᵐ ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ spēs est similis ſm apparētiā ipsi rei sensibili ex̄. ꝛ dico ꝙ nihil ꝓhibet in aia idiuisibili eē aliqd idiuisibile q̄titatiue ſʒ suā eēntiā seu aliquid nō q̄tū nec extēsum: ꝙ tñ sit imago rei quāte ꝛ extense: ꝛ sic illi sile ſʒ apparētiā sic pulchre ꝛ diffuse ostēdit Aug. in de q̄titate aīe in ꝓposito nr̄o. s. de memoria ꝛ imaginib⁹ corpoꝝ in ea recōditis. vñ ɔcludit ibi ꝙ non abhorret a vero animū carere dl corporea magnitudine q̄ trib⁹ illis differētijs ɔsumat: q̄uis corpoꝝ magnitudies quaslibet imaginari queat. Et ad ɔfirmationē nego sibi illud assumptū: qm̄ nisi remaneret aliqd tale seu aliq̄ talia. ꝛ imagines sonoꝝ ex qb⁹ ɔstabat cātus nunq̄ illi⁹ recordaret ꝛ expresse vult Aug. 10. ɔfe. ꝛ. 12. sup Gen. ait. nisi aurib⁹ ꝑcepte vocis imaginē ɔtinuo spūs in seipso formaret: ac memoria retineret ignoraret 2° syllaba vtruʒ 2° eēt cū iā ꝑ⁹ vtiqʒ nulla eēt q̄ ꝑcussa aūt trāsierat: ac sic ois locutio vsus vel ois cantādi suauitas ois postremo in actib⁹ nr̄is corporalis mot⁹ dilapsus occideret.

B cap. 9. vsqʒ ad 24. inclusiue

cap. 10.

cap. 29.

Ad 7ᵐ ¶ Ad 7ᵐ nego ɔñtiā. nā sic ēt ꝓbaret ꝙ nō possem⁹ itelligē actus aie nr̄e nec ēt cogſcē nr̄as sensationes cū neutroꝝ huius entiū sensus exterior sit ꝑceptiuus ꝛ vtrūqʒ ꝑdictoꝝ ſm oēs est silm. ꝓbō ɔñe nō valet: qꝛ silm assumit nec ꝓbat.

Ad 8ᵐ ¶ Ad 8ᵐ dōm ꝙ q̄tū ad bruta memoratiua ɔñs ē vtiqʒ dādū: ꝛ dat idē Aug. 12. de tri. nec ille arguēs ꝓbat illud dādū nō eē.

cap. 2°

Ad 9ᵐ ¶ Ad 9ᵐ ēt ꝑꝑ supradicta ɔcedo ɔñs ꝙ ipse silm esse nō ꝓbat. ¶ Cōtra eādē ɔnē arguit alius socius bach. triplr. ꝑ silr illud quo vt medio elicit opō non est imediat⁹ termin⁹ illi⁹ opōnis: sic dolabra q̄ fit scānū nō est ei⁹ termin⁹ scānificatiōis: nec calor quo fit desiccatio est terminus desiccatiōis. Sʒ silitudo rei vt repñtatiua est: est mediū quo res ipa cognoscit. ḡ ꝛc. 2° illud est vt obm imediat⁹ termin⁹ cognitiōis abstractiue ad qđ terminat act⁹ memoratiue cognitiōis: sʒ talis act⁹ nō terminat ad spēm que est actu p̄ns ipsi memorāti: cū de p̄nti nō sit memoria: sʒ ad rē absentē. ḡ ꝛc. 3° illud qđ nō cognoscit ab aliquo an sit nō pōt eē imediatū obm cognitionis ipsi⁹ certe ꝛ determiate: sʒ aliqs idiota optime cognoscit de amico absente nullo cogitamine habito de similitudie amici que est in memoria: imo nec cogitat vł cogſcit qd sit talis silitudo. ḡ nō ē imediatū obm.

Franci. ꝑcedi.

2ᵐ

3ᵐ

Ad ꝑᵐ ¶ Ad ꝑᵐ si maior capiat tanq̄ vlis: sicut opʒ si vtilr debeat aliqd ɔcludi in illa forma nego ipaʒ. nā ɔstat ꝙ vbū diuinū est mediū quo beati vident cognitione matutina seu diurna creaturas: ꝛ tñ ipm est imediatū obm talis cognitionis. idē vult ēt phs in de me. ꝛ re. vt tactuʒ est supra: ꝛ declaratū in ꝑ. di. 3. q. i. ꝓbationes adducte impertinētes sunt: vt clarū est: nec vlem illā ꝓbare p̄nt.

fráci.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵘᵐ nego minoreʒ ꝛ dico ꝙ talis actus nō est memoria spēi ad quā imediate determinat: sʒ intuitio est aliq̄ memoria rei extra ad quā mediate tñ terminat: vt supra dcm̄ est.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵘᵐ dico ꝑ ꝙ cū illa maiore pōt ɔcludi ɔtra arguētē ꝙ talis cognitio nō terminat imediate ad reʒ extra. s. ad amicū idiote: qꝛ ɔstat ꝙ idiota nescit an suus amicus sit in rerū nā. forsitan. n. tūc est mortu⁹. ¶ Rndeo tñ ad rōnē ꝙ idiota ꝛ intuet silitudinē amici sui ꝛ scit illā eē: sʒ nesciat eā eē silitudine illius: imo forte putet ꝙ illud qđ ipse intuet etsi ſm vitatē sit silitudo sui amici relicta in memoria sit ipse amic⁹ su⁹ extra exñs: lʒ in h si sic putet ipe fallat. sicut vt supra allegatū est dicit Aug. qđ est ēt satis ad ꝓpositū in de ve. re. Si vn⁹ ē ille amic⁹ me⁹. falsus est iste quē cogitās fingo. ꝛ ꝓbat. nā ille vbi sit nescio. iste ibi fingit vbi volo. alia que possent obijci vł facere dubitare circa modū cogſcēdi res ꝑ suas spēs satis vt puto dissolui ꝛ declarari p̄nt ex dictis l. 3. o. ꝑ. li. in diuersis qōnib⁹ ibi disputatis.

cap. 60.

4° ꝯ ¶ 4° ɔ̄. vʒ ꝙ aliq̄s res hō aliqñ cognoscit ꝛ nō ꝑ spēm: satis est clara dicēdo rē illā tñ cognosci ꝑ spēm q̄ cogſcit cognitiōe imediate terminata ad spēm illi⁹ ꝛ imediate ad ipsam sicut superi⁹ accepi. nā cū oculis corporalibus videmus colorem in pariete existentē: vel auribus audimus sonū in aere factū: aut

aliis sensibus nostris sensibilia ipsa exteriora percipim⁹: tales vtiqз notitie terminanť imediate ad ipsa sensibilia ꝑcepta ⁊ nō ad ipsoꝝ spēs: per nullā eni experiētiā vľ rōnem cogimur ponē aliq̄ꝫ spēm mediātē p modū obti cogniti iter notitias hꝰ exteriores ⁊ ipsa sensata. Hoc ipm pꝫ ex eo qđ in ꝓ.li.d.3.q.i. ꝓbatū est nullā notitiā distictā rei habitā p spēz eē pmā illiꝰ. Sꝫ opꝫ q̄ꝫlibet talē ꝓcessisse aliā ꝓorē q̄ res illa nota fuerit imediate in seipsa. Pꝫ ēt ista ↄclīo de rebꝰ isensibilibꝰ que imediate in seipsis cognoscunť a nobis: vt ꝓbatū est liº ꝓ.d.3.q.2.

2ᵘˢ arti. **Nunc** restat articulus 2ᵘˢ. vꝫ vtrū hō cogitat per spēs distinctas eēntialr a notitiis: siue vtꝫ spēs rei ⁊ actualis notitia eiusdē rei sint res eēntialr distincte: ⁊ q̄ntum ad h̄ pono duas ↄnes. ꝓª est. ꝙ spēs rei ⁊ notitia abstractiua eiusdē rei: qua. s. ipa res cognoscit̃ in spē sua essentialr distinguunť. 2ª ꝙ notitia rei ituitiua. i. qua imediate in seipsa res cognoscit̃: ⁊ spēs eiusdē rei eēntialiter distinguunť. ⁋ Primā ↄnē ꝓbo ꝓ aucťe Aug. 2. de tri. vbi sīialr ponit ꝙ sicut spēs sensibilis corpis extra: ⁊ visio sensus exterioris sunt eēntialr distincte: qđ tñ nō sensu: sed sola rōne discernit̃: sic illa ingt ipse phantasia cū animꝰ cogitat spēm visi corporis: cū ↄstet ex corporis silitudine quā memoria tꝫ: ⁊ ea q̄ inde formať in acie recordantis animi: tñ sic vna ⁊ singularis apparet: vt duo q̄dā eē nō iueniant̃ nisi iudicāte rōne qua itelligimꝰ aliud eē illud qđ in memoria manet: etiā cū aliūde cogitamus: ⁊ aliud fieri cū recordamur. i. ad memoriā redimus ⁊ illic inuenimus eādē spēm. hec ipse. Ubi nota ꝙ dicit rōne inueniť cogitationē ⁊ spēz eē duo q̄dā: ⁊ iterū ꝙ aliud est qđ in memoria manet ēt cū aliūde cogitamꝰ: ⁊ aliud fit cū recordamur: ex quoꝝ vtroqꝫ pꝫ ꝓpositū hꝰ ↄsiderāti. ⁊ excludiť dcm̄ alteriꝰ opi. opposite dicētis ꝙ eadē res q̄ dū nō actu cogitamus est spēs tñ. nobis actualr cogitantibꝰ est cognitio ⁊ notitia actualis absqꝫ alicuꝰ noue rei positione in potētia cognoscēte: q̄m ꝑm dcm̄ istud tūc nō vere iudicarent̄ eē duo. Itē tūc nō aliud fieret ab eo qđ ꝓus erat in memoria: sīc ipe dicit ibidē. ⁊ iterū īfra. d. ꝙ aliud est qđ recōditū memoria tenet: ⁊ aliud qđ inde in cogitatione recordātis exꝓmiť. ⁋ Cōfirmať ꝑm eundē notitia actualis fit ⁊ creať ex ipsa spe. igiť ꝑm eundem ipsa eēntialr distinguiť a spe. ↄña pꝫ. añs ꝓbať. nā eodē liº ait. Quāq̄ꝫ itaqꝫ formā que fit in acie recordātis ex ea fiat que est memorie. ipsa tñ acies nō inexistit sꝫ erat añ istaꝫ. Et infra dicit. ꝙ ex eis que memoria ↄtinenť visio facta est in acie cogitātis. Itē īfra. a spe ingt corporis qđ cerniť exoriť: vt ea que fit in sensu cernētis: ⁊ ab hac ea que fit in memoria: ⁊ ab ea que fit ī memoria: ea que fit in acie cogitātis: q̄ppropter volūtas ꝙ parētē cū ꝓle ter copulat: per spēm aūt in sensu cernētis itelligit ipam visionē exteriorē: per spēm vº in acie cogitātis itelligit visionē iteriorē: vñ statim subdit. visiones. n. due sunt. vna sentientis: altera cogitātis: vt aūt possit esse visio cogitātis: iō fit in memoria de visione sentiētis sīle aliqđ ⁊c. vt in ꝓcedēti artiº est allegatū. Itē subdit. ꝓpterea duas in hoc genere trinitates volui cōmēdare. vnā cuꝫ visio sentientis formať ex corpore: aliā cū visio cogitātis formatur ex memoria: sicut aūt ꝑm eū spēs sensuales ⁊ notitia corrńdēs sunt due res distincte ⁊ cū intētione voluntatis cōstituunt trinitatē quādā. sic ꝑm eundē spēs itelligibilis. i. que est in memoria itellectiua ⁊ rei itellectualis est distincta a visione itellectuali ⁊ elicitiua eiꝰ ac ambe sil cū intētione voluntatis cōstituunt suā quādā aliā trinitatē: sicut pꝫ liº 14. ⁊ pari mō intelligēdū est de q̄cūqꝫ alia spe intellectiua ⁊ visione corrńdēte. ⁋ Deinde ꝓbo ↄnē rōnibꝰ: ⁊ ꝓ vna Aug. tacta in vbis ꝓallegatis: ⁊ suppono sicℓ notū est per experientiā ꝙ nō sꝑ dū qs hꝫ spēz alicuꝰ rei actu itelligit vel ↄsiderat illā. ponať ḡ ꝙ aliqs q diu habuit spēm nūc actualr cogitet de re illa: cū tñ ꝓus imediate nō cogitaret: ⁊ ꝙ post modicū tps desinat cogitare: nec tñ desinat hře spēm: qđ q̄ticℓe ↄtingit in q̄libet aīm: tūc arguo sic. ista notitia nūc icipit eē spe ista nō icipiēte eē: ⁊ post desinet eē spe nō desinēte esse: ⁊ vtraqꝫ. s. spēs ⁊ notitia ista actu est. igiť sunt res plēs ⁊ eēntialr distincte. ⁋ Ad hāc rōnē rńdebiť negādo añs. nā casu posito ista notitia nō nūc icipit eē: sꝫ incipit eē notitia: nec ꝓus desinet eē: sꝫ desinet eē notitia. nā ipamet spēs q̄ prefuit. fuit q̄dē sꝫ nō fuit notitia: nūc aūt ipa ē notitia. Itē postea erit sꝫ nō erit notitia. ⁋ Quis ista rńsio tediosa sit ad excludēdū. nō vꝫ tñ rōnalis: ⁊ ꝙ sit ↄtra intētionē Aug. vbi. s. nō ē dubiū. nā ait. ꝙ aliđ fit cū recordamur. Cōstat aūt ꝙ spēs tūc nō fit. Itē in eodē cap̄ ait. ꝙ cū cogitātis acies id qđ in memoria tenebať destiterit itueri nihil forme q̄ ipressa erat in eadē acie remanebit. q̄ vba ꝓ certo nō pñt glosari ꝑm modū istū rńdēdi. ⁋ ꝓ. Si ista spēs q̄ ꝓfuit nūc est notitia ⁊ ꝓus nō fuit notitia: opꝫ aliq̄ꝫ rōnē reddē ꝓꝑ q̄d nūc ipa est notitia: cuꝫ tñ ꝓus nō eēt: nec appet polis aliq̄ rō sufficiēs. ⁋ Sed ad h̄ diceť ꝑm vnū docto. ꝙ rō ē: q̄m ꝑ ipaꝫ nūc res ipa cuꝰ est spēs appet itellectui: ⁊ hꝫ eē obiectiuū ⁊ ꝓus nō sic ꝑ ipaꝫ apparebat. ⁋ Cōtra. aut ista spēs nūc se hꝫ eodē mō penitꝰ ꝑm se ⁊ in cōparatiōe ad itellectū ⁊ ad rē cuꝰ est spēs: aut aliq̄liter alr. si eodē mō penitꝰ nō est itelligibile ꝙ ꝑ eā nō potiꝰ res appeat itellectui q̄ꝫ ꝓus: ⁊ ꝑ ↄñs nec ꝙ nunc sit notitia plus q̄ꝫ ꝓus: nec pōt dici ꝙ alr se hēat ꝑm se: q̄ nec ꝑm eēntiā suā nec ꝑm aliqđ gńatū in ea vľ corruptū sicut clarū est satis: nec alr in ordine ad itellectū: q̄ hoc nō pōt itelligi nisi vel ꝑm iherētiā: vtputa: q̄ nūc eēt in intellectu: ⁊ ꝓus nō erat: vel ecōtra. neutrū aūt dꝫ nec vꝫ ↄgruēter posse dici nālr accidē: vel se hiet alr ad intellectū ꝑm efficiētiā: vtpote: vel q̄ nūc efficiť ab itellectu: ⁊ ꝓus nō fiebat ab eo: vel econuerso. ꝓus efficiebať ⁊ nunc nō efficiť: ⁊ istud dici nō pōt: q̄ nō ↄuenit nāliter vnaꝫ rē ꝑfectā ⁊ actu existentē ⁊ diu manētē sic agēs de nouo hře vel nō hře: ⁊ iō nec nāliter esset pole intelligē. vel 2º iō aliter se hēret ꝑm efficientiā ad intellectū: q̄ itellectꝰ aliq̄d causaret in spe: ⁊ certū est ꝙ nō: vel ecōuerso. ipsa aliq̄d cāret in itellectu: ⁊ tūc illud tale potius dici debet esse notitia q̄ꝫ ipsa spēs: qđ est ꝓpositū: nec pōt dici ꝙ alr se hēat in cōparatiōe ad rē extra. h̄. n. esset sicut appet ꝑꝫ efficiētiā ꝙ nō pōt dici cū non appeat q̄d res ipsa causet in specie: vel ecōuerso. Et maxime q̄ ↄuenit rem tūc nō existere in rerū nā: nec pōt ēt dici ꝙ h̄ sit ꝓꝑ assistētiaꝫ intētionis volūtatis: q̄ nunq̄ꝫ per nostrū velle ꝓcise aliq̄ res que nō est itellectio fieret intellectio nō plus q̄ꝫ albedo ꝓꝑ aliqđ velle meū fieret itellectio: neqꝫ ꝓꝑ itētionē volūtatis aliqs itelligeret: nisi q̄ ꝓꝑ illā aliq̄ res fit que alias nō fieret. ⁋ 2º ad ↄnē arguo: q̄m cuꝫ res cognoscit̃ abstractiue in sua spe eadē notitia qua res cognoscit̃ abstractiue spēs cognoscit̃ ituitiue: sicut declaratū est in ꝓ liº ⁊ tactū aliq̄liter in artiº ꝓcedēte. Spēs aūt nō est notitia qua ipsamet cognoscit̃ ituitiue: vt ꝓbatuꝫ est in. q. precedēti artiº ꝓ ↄne 2ª. igiť spēs nō est cognitio qua res extra cognoscit̃ abstractiue. ⁋ 2ª ↄ ꝓbať: q̄ post desitionē notitie ituitiue manet ipa spēs. igiť ⁊c. Cōtra ↄnē istā arguiť ꝓ sic. Impole est respectu eiusdē eē in eadē potētia duas similitudines realiter differētes: sꝫ spēs est quedaꝫ similitudo perfecta rei ⁊ intellectio similiter. igitur nō sunt realiter differentes. maior ꝓbať: q̄ vel ille due essent eiusdē rationis: ⁊ tunc duo accidentia tñ numeraliter differentia essent in eodem aut essent alterius ⁊ al-

Marginalia: 2ᵘˢ arti. — ꝓª ↄ — cap. 3º. — cap. 3º. — cap. 8º. — cap. 7º. — cap. 9º. — cap. 3º. — ꝓª — Rńsio — ↄ rńsionem — Confirº — Rńsio — ↄ rńsionem — 2 — 2ª ↄ Aureolꝰ in 2º dist. 14. q. 4.

terius rõnis:ꝛ si sic vnũ erit pfecti⁹ altero:ꝛ ṽtute ꝯtine-bit ipm:sic pfectũ ꝯtinet ṽtualr ipfectũ:ſ3 ipoſe eſt ꝙ duo accñtia:quoꝝ vnũ ꝯtinet in ṽtute alteꝝ:ſint in eodẽ

Cõfir. pᵐ. subto diſticte:ſic tepiditas ꝛ calor in fũmo. ¶ Cõfirma-tur:q2 alias itellect⁹ eẽt due potẽtie:qꝛ aia per itellectũ bis aſſimilaref obto:ſemel per ſpẽs ꝛ ſemel p itellectio-nẽ.p vnã aũt potẽtiã vno mõ tñ aia aſſimilaf obiecto.

Cõfir. 2. ¶ Cõfirmaf iterũ q2 ſupflue poneref ſpẽs.nõ.n.ponif niſi ad repſentãdũ obm ꝛ ad faciẽdũ ipm pñs itellectui:

Cõfir. 3. ſ3 2ᵐ maxie ſit p itellectionẽ.igif nõ ẽ ſpẽs necia. ¶ Cõ

T. c. 37. firmaf inſup:q2 ſm pħm.3.de aia.ſic aia ẽ oia ſenſibilia p ſenſuz ſic eſt oia itelligibilia p itellectũ.Cõſtat aũt ꝙ nõ ẽ ſenſibilia realr:ſ3 p aſſimilationẽ tñ iquãtũ p actũ ſentiẽdi aſſimilaf rei ſenſate.igif ipa ſilr ẽ oia itelligibi lia p itellectũ:iquãtũ p actũ itelligẽdi aſſimilaf rei itel-

2ᵐ lecte. ¶ Scđa rõ ad idẽ eſt:q2 ſi ſpẽs eẽt diſtincta ab in tellectione tũc ſil' in itellectu eẽnt due itellectiões ſeu co gnitiões.ꝯñs eſt ipoſe:q2 nec eẽnt eiuſdẽ rõnis nec alte rius:vt ſupᵃ pbaf de ſpeb⁹.ꝯña pbaf:q2 nõ eſt minoris abſtractiõis ſpẽs in itellu ꝙ̃ in ſenſu:ſ3 ſpẽs in ſenſu h3 ſ3 ppriã ei⁹ rõnẽ ꝙ ſit ſenſatio ꝛ cognitio ſoẽ.igif h nõ eſt negãdũ a ſpe i itellectu.aſſumptũ p3 p pħm 2° đ aia.

t. 2. c. 121 ꝛ p Cõmẽ.dic.n.pħs ꝙ ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine mã.ꝛ Cõmẽ.exponẽs dicit.ꝙ iõ in aia ſunt itẽtiões ꝛ cõ prehẽſiones:ꝛ ex aiam nõ ſunt intẽtiones neqꝫ cõprehẽ

Cõfir. pᵐ. ſiones. ¶ Cõfirmaf:q2 nihil reqrif ad h ꝙ forma aliq̃ ſit ṽa cõprehenſio:niſi ꝙ per ipſam exhibeaf obm in eẽ obiectiuo pñtialr.hẽc.n.ſic obm pñs eſt ipm cognoſcẽ:ꝛ eꝯ.ſed ſpẽs inquãtũ eſt ſimilitudo rei h3 ex ppria cõdi-tione ꝙ exhibeat rẽ pñtem in eẽ obiectiuo.igif ex ppria

Cõfir. 2. ꝯditiõe h3 ꝙ ſit ṽa cõprehẽſio. ¶ Cõfirmaf h ipm: q2 act⁹ intelligẽdi ex h pciſe h3 ꝙ exhibeat rẽ pñtem in eẽ obtiuo:q2 eſt ſilitudo rei:ꝛ q2 ſpẽs ẽt ẽ ſilitudo:ſ3 nõ

3ᵐ ita clara.igif ꝛc̃. ¶ Tertia rõ eſt ſpẽs aut ponif in itelle ctu alia ab itellectiõe:vt ſuppleat vicem obti in rõne ter minãtis:aut in rõne pncipij formalis eliciciui act⁹:a q̃li-bet.n.opi.ponẽte ſpẽm diſtictã ab actu ponif pp alteruꝫ pdictoꝝ:ſ3 nõ eſt ponẽda pp pmũ:q2 act⁹ quo itelligo ro ſam nõ terminaf ad ſpẽm roſe:alias ois itellectio q̃ eẽt mediãte ſpe eſſet reflexa:terminaref.n.imediate ad ali quid in itellectu.Itẽ nõ eẽt tũc notitia nec ſcia de reb⁹: nec verificarenf ppõnes imediate de reb⁹:imo hec ppõ eẽt falſa.triãgulus h3 tres:inquãtũ cõparaf ad itellectũ

Confir. enunciantẽ. ¶ P̃.Senſus imediate terminaf ad res ex qꝛ imediate iudicat res q̃ ſunt ex.al's ſenſatio eẽt actus reflexus.igif multo magis itellect⁹ iudicat de reb⁹ ipſis.

Confir. ¶ P̃.Intellect⁹ itelligẽdo roſaꝫ aut ſiſtit i ſpe roſe:ꝛ tũc ſequif ꝙ itellect⁹ nihil itelligit de reb⁹:aut ex ſpe pcedit vltra ad res.ꝛ tũc ſequif ꝙ ois act⁹ itellect⁹ circa res eſt diſcurſiuus:q̃ ambo falſa ſũt:nec eſt ponẽda ſpẽs pp 2ᵐ: vt.ſ.ſe hẽat in rõne eliciẽtis actũ vna cũ itellectu:q2 im-poſe eſt effectũ excedẽ iperfectã cãm ſuã equiuocã:ſ3 in-tellectio eſt pfectior ſpe.igif nõ põt eẽ ei⁹ effect⁹ equiuo cus:ſ3 cũ nõ poſſit eẽ etiã ei⁹ effect⁹ vniuoc⁹ cũ ſit alteri⁹ rõnis.igif nullo mõ eſt effect⁹ ei⁹. Dui⁹ intẽtionis videf

T. cõ. 6. eẽ pħs.3.de aia.vbi ait.ꝙ aia eſt loc⁹ ſpẽrũ nõ tota:ſ3 itel

T. cõ. 2. lect⁹. Itẽ ibidẽ ꝙ itelligẽ eſt pati:que ṽa nõ eẽnt ſi ſpẽs eſſet aliud ab itellectiõe. Et qđ multũ facit ad h vt dicũt eſt:q2 Ari.nõ fuiſſet tñ diminut⁹:ꝙ nullã mẽtionẽ feciſ

Ad pᵐ ſet de ordine ſpẽi ad itellectionẽ ſm quẽ pᵒ iprimif ſpẽs ꝛ poſt itellectio. ¶ Ad pᵐ nego maiorẽ. Ad pbationẽ di-co ꝙ ſũt ſilitudines alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rõnis:ꝛ cũ ifert.igif vna eſt pfectior altera ꝛ ꝯtinet eã virtualr ꝛc̃.dico pᵒ ꝙ ſi iſta pbatio valeret ꝯcluderet multa falſa.ꝛ cõtra iſtũ met arguẽtẽ.ꝛ ꝯtra quẽlibet aliũ.p ſimilẽ.n.modũ pba-

ref ꝙ in itellectu nõ ſil' pñt eẽ act⁹ apphendendi ꝛ actus aſſentiẽdi:nec aliq alij duo act⁹ diuerſarũ rõnũ. Itẽ nec plures habitus:nec habitus ꝛ actus ſimul neqꝫ ſpẽs plu-res:ita etiã in voluntate nõ poſſent ſil' eẽ aliq duo actus vel duo habit⁹ aut habit⁹ cũ actu:ꝛ vlr nulle due forme poſſent eſſe ſimul in eodẽ mã:q̃ oia ſunt abſurda.ꝛ ꝙ ita pbaref clarũ eſt volenti pdictã ꝯñtiã cuilibet taliuꝫ ap-plicare. R̃ñdeo tñ ad rõnẽ:ꝛ pᵒ nego ꝯñtiã pp illã parteꝫ ꝯñtis:qua di.cũ vnũ ꝯtineret aliud ṽtualr.nõ.n.qđlibet alio pfecti⁹ ꝯtinet illđ virtualr pprie loquẽdo.nã ſic cõ tinere nõ di:niſi qđ vel põt aliud pducẽ vel qđ in oẽ in qđ aliud põt ꝛ illud aliqd plus.ꝛ ꝯſtat ꝙ nõ q̃libet q̃ ſũt alteri⁹ rõnis ſic ſe habẽt adinicẽ. ¶ 2° ꝯcedo ꝙ ſpẽs vir tualr ꝯtinet actũ:ſ3 nõ ſicẽ cã totalis:q̃uis nõ ſit pfectior actu:ꝛ nego illđ aſſumptũ:ipoſe eſt ꝙ duo accñtia:quoꝝ vnũ ꝯtinet aliud ṽtualr:ſint in eodẽ ſubto.p3 iſtãtia de habitu ꝛ actu ꝛ de luce ꝛ ſpe coloris in medio.v3 p ponẽ-tes eas.de quoꝝ numero eſt ipe arguẽs:ꝛ de mltis aliis in itellectu ꝛ volũtate poſſet iſtari:nec pbõ valet:q2 pti

Ad pᵐ cõfir. cularis ẽ. ¶ Ad ꝯfirmationẽ pᵐ.cũ di.al's itell's eẽt due potẽtie.nego ꝯñtiã. ¶ Ad pbationẽ dico ꝙ poſe eſt can dẽ potẽtiã eidẽ aſſimilari pluribus modis diuerſarũ rõnũ

Ad 2ᵐ cõfir. gcqđ ſit de pluribus modis eiuſdẽ rõnis. ¶ Ad 2ᵐ cõfir-mationẽ:nego ꝙ ſpẽs ſuperfluat. Ad pbationeꝫ dico ꝙ alr pñtaf obm per ſpẽm alr per actũ.nã per ſpẽm rep ſentaf tanq̃ per illud in quo cognoſcif:ꝛ quaſi mõ habi tuali:per actũ ṽo tanq̃ per illũ quo cognoſcif ſiue qđ eſt actualis cognitio ei⁹:q̃uis vocabulũ repñtatiõis ſatis i-cõgrue actui applicef:ꝛ ſic p3 ꝙ ſpẽs nõ ẽ ſupflua. ¶ Ad

Ad 3ᵐ cõfir. 3ᵐ ꝯfir.ꝯcedo ꝯñẽ:ſ3 ex illa nõ infer ꝙ pncipalr intelli git.v3 ꝙ nõ ſint ſpẽs diſtincte ab actibus.nã ꝛ in ſenſu ſũt

Ad 2ᵐ h3 ſpẽs:ſic pbatũ eſt. ¶ Ad 2ᵐ rõnẽ dico pᵒ ꝙ viriliter militat 3 factorẽ ſuũ:ſi intelligaf vt ſonat.pᵒ qdẽ ex eo ꝙ dicit ipoſe eẽ duas cognitiones eiuſdẽ vel diuerſarũ rõ-nũ eẽ in itellectu.nã ifra expſſe dic̃ oppoſitũ de angelis: de qb⁹ tñ pbõ ipoſſibilitatis dicte eque ꝯcluderet:vt p3 applicãti. ¶ 2° q2 ex pbõnib⁹ ꝯñe manifeſte ſeqf ꝙ q̃li bet ſpẽs exñs in itellectu eſt actualr cognitio.ꝛ per ꝯñs ꝙ qlibet hõ ſil' actualr intelligit oia:quoꝝ ſil' h3 ſpẽs:qđ eſt ẽt ꝯtra eũ ꝛ ꝯtra ṽitatẽ.ꝛ ꝙ ita ſequaf nõ opus eſt de clarare:q2 ſtatim adhibẽti curã p3 ſic eẽ. ¶ 2° rñdeo ad rõnẽ:ꝛ nego ꝯñtiã. Ad pbõnẽ dico ꝙ illa nõ eſt ſufficiẽs ratio.nã nõ qđlibet eque abſtractũ vt ſenſatio eſt cogni tio.p3 de volitionib⁹ que ſunt abſtractiores q̃ ipſe ſenſa tiones:ꝛ tamen ſm cõem op.ꝛ iſtuꝫ arguentem non ſunt cognitiones. Itẽ habitus intellectuales non ſunt cogni-tiones:ꝛ tñ nõ ſunt minus abſtracti ſenſatiõib⁹.dico igi-tur ꝙ talis abſtractio ꝛ ſpũalitas bñ reqrif ad eẽ cogni-

T. c. 121. 2° de aia tionẽ.ꝛ h ſolũ intẽdũt ibi pħs ꝛ Cõmẽ.ꝛ ſufficit ad eoꝝ ppoſitũ:ꝛ iõ bñ ꝯcludit idẽ Cõmẽ.ꝙ forme ex aiaꝫ non ſũt cõprehẽſiões.hec tñ abſtractio nõ ſola ſufficit vt res ſit cognita:vñ ꝙ Cõmẽ.dicit.ꝛ iõ in aia ſũt itẽtiões ꝛ cõ phẽſiones:nõ o3 itelligi ꝙ iõ pciſe:ſ3 iõ aliis tñ ꝯditio-

Ad ꝯfir. nib⁹ neceſſariis ꝯcurrẽtib⁹. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dõm ꝙ nõ q̃liſcũq3 exhibitio pñtie obti ſufficit:ſ3 ea tñmõ per quã res in actuali ꝯſpectu mẽtis cõponif.iuxta ſniam ꝛ

cap. 6°. modũ loquẽdi Aug.12.de tri.h aũt nõ fit p ſpẽꝫ ſolũ.nã per ſpẽm habitualr tñ obm eſt pñs.alioqn ſi actualr ſp actualiter intelligeref oẽ cui⁹ ſpẽs eẽt in itellectu:qđ eſt falſuꝫ. ¶ Confirmaf rñſio.nã certũ eſt ꝙ res extra non eſt magis preſens itellectui per ſpẽm preciſe q̃ ipſamet ſpecies:ꝛ tamẽ ipa non ſemp cognoſcif.ꝛ idẽ dicit Aug. de mente que ſemper ſibi eſt preſens:ꝛ tamẽ nõ ſemper ſe cogitat. ¶ Ad aliã dicendũ ꝙ non omnis ſimilitudo

Ad 3ᵐ rei eſt cognitio. ¶ Ad tertiam rationem dico ꝙ ſpecies

ponit ꝑ vtrūqȝ respcū tm̄ abstractiue tm̄ ipsi⁹ rei ex̄ ꝛ i̅tuitiue sui sic̄ ꝛ sȝ vtrāqȝ habitudinē se h̄iet obȝ ad suā notitiā itutiuā. ℭ Ad pmā ꝓbationē q̄ arguit ꝙ nō in rōne terminātis. dico ꝙ si tu velis vocare oēm notitiā i̅mediate terminatā ad aliqd exn̄s in itellū reflexaȝ. ꝯn̄s est verū nec ꝓbat ipm̄ esse falsuȝ. Si vo stricti⁹ ꝛ magis ſm̄ ꝯsuetā acceptionē vocabuli. illa notitia tm̄ vocet reflexa que est notitia notitie. nego ꝯn̄aȝ q̄ ēt nō ꝓbat i h̄ sēsu. ℭ Ad aliō cū dr ꝙ tūc nō eēt notitia de reb⁹ extra: nego ꝯn̄aȝ: ꝛ sil'r aliā qua īfert ꝙ ꝓpōnes nō v'ificarent̄ i̅mediate de reb⁹ seu magis ꝓpe ꝑ reb⁹: ꝛ iste ꝯn̄tie nō ꝓbant ab isto: ꝛ ꝙ opposita ꝯn̄tiū stent cū añtib⁹ sufficiēter declaratū est in p. di. 3. in. 2° dubio illi⁹ qōnis. vtꝝ res sensibiles nāl'r itelligant a nobis. pro nūc aūt ostēdo debilitatē istaꝝ argumētationū ex vno qō ponit btūs Aug. 4° sup Gen. in plurib⁹ locis. ꝛ in alijs ēt libris ibidēȝ. vȝ ꝙ angeli vidēt in v'bo creaturas: ꝛ ꝑfecti⁹ eas cognoscūt per notitiā quā habēt de eis in ipso v'bo q̄ȝ per eam quā habēt de eis imediate in ꝓpa nā ipsarū: ꝛ in h̄ cōiter doctores assentiūt Aug. ponat ḡ ꝙ angelus hēat p̄cise istaȝ notitiā de creaturis in v'bo: ꝛ nullā hēat de ipsis imediate in ꝓprio genere: nunqd dicet ꝙ ipsi nō h̄nt notitiā de reb⁹: aut ꝙ ꝓpōnes quas formarēt de reb⁹ ex̄ nō eēnt v'e pro ipsis rebus. puto ꝙ h̄ nullus intelligēs diceret. Et ex hoc apparet ꝙ in ꝓposito tales argumētatiōes nulli⁹ virtutis existūt. ℭ Ad aliā de illa śistentia ꝛ nō śistentia respō suȝ est: vbi. s. ꝛ qō īfert de discursu nō est ꝯn̄s ꝓpe loquēdo: sic̄ nec beat⁹ vidēs creaturas per v'bū di itelligēt illas per discursum: nec de⁹ etiā ſm̄ opi. multoꝝ qui dicūt ꝙ itelligit creaturas itelligēdo eēntiā suā. ℭ Deinde cū ꝓbat ꝙ nō se hȝ spēs in rōne elicitiui respectu actus. ℭ Ad p^m dico ꝙ assumptū falsuȝ est de cā equoca nō totaliter: instātia pȝ. nā visio albedinis est effect⁹ equocus albedinis exn̄tis in corpore: ꝛ tm̄ ꝑfectior ea. ℭ Ad aliō cū dr ꝙ intelligē nō eēt pati. dico ꝙ falsum est: qm̄ qcqd ponat actiuū itellectiōis: qꝛ tm̄ itellectio recipit in itellu. itellect⁹ patit tali passione: q̄. s. est salus ꝛ ꝑfectio: ꝛ ipm̄ itelligē est vere pati. vtrū aūt itellect⁹ se hēat passiue tm̄ vel etiā actiue respectu itellectionis. ifra videbit. ℭ Ad vltimū dico ꝙ sat' inuit ordinē illū ꝑ h̄ ꝙ dic̄ tales imagines se h̄re ad itellm̄ sic̄ sensibilia ad sensuȝ: qō est veꝝ de q̄buscūqȝ imaginib⁹ vel spēb⁹ per q̄s vel in q̄b⁹ intellect⁹ itelligit siue sint in intellectu siue alibi. qs aūt ignoret ꝙ sensibilia sunt cā sensationū: ꝛ nō ecōuerso. Et ꝑ h̄ nō cōsequēter aduertat ꝙ spēs in intellectu est causa intellectionis: cuius est obiectum ipsa: ꝛ nō ecōuerso.

3. arti. **Quantū** ad ar^m 3^m qui est de p̄ncipali quesito pono ꝯnes tres. p^a est. ꝙ angeli aliq̄ cognoscūt ꝑ spēs. 2^a ꝙ nō oia q̄ cogscūt: cogscūt ꝑ spēs. 3^a ꝙ q̄cūqȝ cogscūt ꝑ spēs: cogscūt ꝑ spēs distictas ab actib⁹. i. ab actualib⁹ itellectionib⁹. ℭ Primā ꝯnē ꝓbo sic. angeli cognoscunt nāliter aliq̄ p̄terita q̄ nō sūt ꝛ distincte recordāt̄ur ipoꝝ. igit aliq̄ cognoscūt ꝑ spēs. añs cōiter ꝯcedit. ꝛ ꝓbat ex dicto Aug. in li° de diuinatiōe demonū. vbi ait. ꝙ accessit demonib⁹ per tā longū tp̄s quo eoꝝ vita ptenditur rerum longe maior experiētia q̄ȝ hoib⁹ pōt ꝓpter breuitatē vite peruenire: ꝛ eandē snīaȝ ponit 2° sup Gen. ad lrāȝ. Cōstat aūt ꝙ experiētia ſm̄ ꝙ de ipa nūc loqr̄ acqrit ex multis memorijs: vt pȝ in ꝓhe° meta. Eiusdē nanqȝ rei multe memorie vni⁹ experiētie positionē faciunt. vt ibi scribit phs. ℭ Ꝓ. Cū h̄ possit homo nō est negandū ab angelo. ꝯn̄a ꝓbat. nā cognitio memoratiua seu recordatiua ꝓprijssime est per spēm: sic̄ idē phs vult in li° de me. ꝛ re. ꝛ Aug. xi°. ꝛ. 14°. de tri. sic̄ ꝓlixe eoꝝ auc̄tib⁹ pȝ in. q. sepe allata: ꝛ sic̄ rei nos euidētia docet. ℭ Cōfir. nā oē qō cognoscit ab angelo vel cognoscit imediate in seipso vel mediate in spe sua. Sȝ p̄terita ꝛ nō exn̄tia nō possunt cognosci ab angelo nāliter in seipsis sic̄ nec a nobis: vt pȝ per experiētiā: nec in h̄ diia est inter angelos ꝛ nos quātū ad notitiā nālē quā Aug. vocat vespertinam de qua loquēs de angelis 4° sup Gen. ait. Quā notitiam p̄cedebāt que fiebāt: qꝛ p̄cedit cognitionē qcqd cognosci pōt. nisi eni p̄us sit qō cognoscit cognosci nō pōt: qō itelligēdū est de p̄oritate nāe ꝛ cāitatis. nō aūt tp̄is sic̄ inuit ifra. Et ꝓbat ex eo qō scribit. 14. de tri. Ex h̄ aūt manifeste seqt ꝙ nisi aliqd sit ab eis cognosci i se nāl'r nō pōt. igit in spe cognoscūt: ꝛ habet ꝓpositū. ℭ Scdaȝ ꝯnē ꝓbo p^o: qꝛ deū nō cognoscūt per spēȝ: alias nō eū itutiue ꝛ faciliter viderēt: qō est fl'm: vel sil' viderēt eū duplici notitia. vna intuitiua alia abstractiua: qō ponē vr̄ sup̄fluū. ꝯn̄a pȝ: qꝛ illō dr̄ cognosci ꝑ spēȝ qō cognoscit in spe sua ꝛ nō imediate in seipso: nec aliqd aliō itelligo per cogsci per spēȝ: vn̄ ꝛ ꝑꝑ h̄ solū ipsa spēs est ponēda. ℭ 2° angelus nō itelligit seipm̄ nec ea q̄ in ipo sūt ꝑ spēȝ ꝛ itelligit illa. igit nō oia q̄ itelligit itelligit ꝑ spēȝ. assumptū ꝓbatur. qꝛ nos talia in nobis itelligim⁹ imediate ꝛ nō ꝑ speciē mediā: vt ꝓbatū ē in p. d. 3. vbi q̄rit vtrū res isensibiles nāl'r a nobis cogscant: ꝛ ꝑ easdē rōnes illud ipȝ ꝓbatur de angelis. ℭ 3° nos ꝑ sensū ꝛ ēt ꝑ itellectū cogscim⁹ q̄dā singularia sensibilia intuitiue: ꝛ nō ꝑ spēȝ mediā: vt ꝓbatū ē ibidē in. q. de cognitiōe reꝝ sensibiliū. igr̄ angelus sensibilia exn̄tia cogscit ituitiue ꝛ nō ꝑ spēȝ mediā: alioqn nō ita ꝑfectā notitiā h̄iet nāl'r ō ipsis sic̄ nos: qō nō ē dōm. ℭ 3^a ꝯ ꝓbat: qꝛ q̄cūqȝ cognitiōe aliqd cognoscit ab āgelo mediāte spe cogscit ipa spēs. igr̄ qcqd āgelus cogscit mediāte spe cogscit ꝑ spēm distictā ab actuali notitia illi⁹. pȝ ꝯn̄a: qꝛ oia notitia q̄ spēs cogscit est distīcta ab illa spe: sic̄ pȝ ex p̄cedēti. q. ꝓxima. ℭ Ad arg^m q. negādū est añs. nā lȝ quedā homo cognoscat ꝛ per sensuȝ ꝛ itellectū imediate nō per spēm: aliq̄ tm̄ cognoscit ꝑ spēm: sicut dictū est: ꝛ ita suo modo est de alijs etiā.

ℭ Distinctionis septime. Questio. IIII.

TErtio qꝛ in 3° arti° p̄cedētis. q. ad ꝓbandū ꝙ angelus aliq̄ cognoscit per spēȝ: assumptū est ꝙ nō existētia non pn̄t nec a nobis nec ab angelis nāl'r cogsci in seipsis seu ituitiue: qō idē valet apud me: ꝛ h̄ ipm̄ ēt tenui in p. d. 3. q. i. oppositū āt tenuit q̄dā valēs bacbal. mecū in lecturā ꝯcurrēs: ꝛ de hac mā ꝯferēdo sil' dicta sūt hic ꝛ inde q̄ȝplura q̄ iterseri huic operi vtile iudicaui. Idcirco nūc q̄ro vtꝝ aliqd nō exn̄s possimus nāl'r intueri seu ituitiue cognoscē. ꝛ arguo p° sic. ℭ Intellect⁹ nāl'r cognoscit intuitiue oē qō exteri⁹ sensui appet: sȝ aliqd nō exn̄s appet exteri⁹ sensui. ḡ ꝛc̄. Maior pȝ: qꝛ sensus cognoscit ituitiue oē qō exterius sibi appet. ꝓbat h̄: qꝛ ꝯstat ꝙ oē sibi apparēs ipe cognoscit ꝛ nō abstractiue: qꝛ notitia abstractiua nō cōpetit sensui exteriori. igit ituitiue. ꝛ si sensus. igit ꝛ intellectus: cum sit potētia perfectior. Minor ꝓbatur: qꝛ aliter qōlibet apparēs esset verū.

Oppositum arguit per Aug. 4° sup Gen. d. vt allegatuȝ est in. q. p̄cedēte. articulo. 3°: nisi p̄us sit qō cognoscat cognosci nō pōt. igit nō existēs nō pōt nāliter a nobis cognosci intuitiue.

De. q. tenuit p̄dict⁹ venerabilis Bachal. ꝙ nō exn̄s pōt a nobis nāl'r tā ꝑ sensuȝ q̄ȝ ꝑ itellm̄ ituitiue cogsci: ꝛ fuit p^a rō sua illa q̄ facta est arguendo ad. q. ℭ 2ª fuit. talē actū ꝑ oia hȝ aliqn̄ sensus: ꝛ ēt itells: ꝛ de nō existente q̄lē hēret si illud actual'r existeret ꝛ actual'r sensum imutaret. ḡ de nō existēte hȝ aliquādo intuitiuā

cognitionē.ꝯña nota est:qꝛ cognitio quā haberet si illud actualr existeret ꝛ sensū imutaret eēt vtriqꝫ intuitiua.añs vꝫ notū per experiētiā:qꝛ si aliqs tāgit duo corpora realiter sphérica:ꝛ post ꝑ cācellatione digitoꝝ vnū tm̄ experit siles notitiā dualitatis hīcinde. Et h̄ magis appet qꝛ iudicia sequētia habita vtute illaꝝ notitiaꝝ sūt oīno similia. Quale.n.iudiciū hēret tangēs duo realr:talē hēt ꝑ oia tangēs per cācellationē:ꝛ nisi aliunde certificaret eque assentiret vni iudicio sicut alij.

Confir. ¶ Cōfirmat sic.de q̄buscūqꝫ itellect⁹ hꝫ silia iudicia nālr cāta.de eis habet nāliter siles appꝑhensiōes.pꝫ.qꝛ iudicia nālr cānt a simplicib⁹ appꝑhensionib⁹:ꝛ sine eis nālr cāri nō possunt:sꝫ de existēte ꝛ nō exñte hꝫ aliqñ itellectus silia iudicia:vt dari posset exēplū in multis:sꝫ iudiciū quo itellect⁹ iudicat exñs eē nō pōt haberi nāliter nisi ꝓhabeat appꝛhēsio simplex intuitiua exñtis.igit nec iudiciū quo iudicat nō exñs esse hīc pōt sine appꝑhēsione intuitiua sui vel saltē alteri⁹:sꝫ alteri⁹ nō:qꝛ virtute itnitiue alicui⁹ rei nō iudicat intellectus de esse alterius:vt patet inducendo.

op. ppa ¶ Oppositā ꝯnē ego tenui ꝛ ꝓbaui duab⁹ rōnib⁹:que ēt habent i p̄ li.di.3.q.p̄ᵃ.fuit aūt vna hec.si hō pōt nālr cognoscē intuitiue sensibile nō exñs:maiori vel pari rōne posset nālr cognoscē sensibile exñs q̄ntūcūqꝫ esset remotū vel occultū. H̄ aūt esse falsuꝫ pꝫ ꝑ experientiā.nemo enī est qui nālr possit intueri colorē margarite exñtis in arca regis tartaroꝝ:vel regis indoꝝ:aut alterius corporis distātis plurimu vel occulti. ꝯña ꝓbat:qꝛ nullo exñte ē magis cogscibile aliqd nō exñs ceteris parib⁹:saltē tale:qd si existeret esset eiusdē rōnis ꝛ oīno simile cū illo existēte:nec ēt aliq̄ res nālis magis pōt cāre notitiā nō existētis q̄ꝫ exñtis sibi similis:vbicūqꝫ ꝛ q̄litercūqꝫ existat:

2ᵐ ꝛ hec clara sit vt puto cuilibet ꝯsiderāti. ¶ Scḋa rō fuit hec.nō est nāliter pōle ꝙ hō cognoscat sil' intuitiue qdlibet singulare sensibile siliū singulariū que fuerūt aut similiū que erūt vel siliuꝫ posiuꝫ que nunq̄ꝫ erūt.igit est pōle nālr ꝙ hō cogscat itnitiue aliqd sensibile nō exñs. quero tūc aut ille videt sensibile qd fuit:ꝛ tūc cū nulluꝫ similiū sensibiliū plus hēat cāsitatē aliq̄ꝫ vel habitudinē q̄ꝫcūqꝫ ad hāc visionē q̄ꝫ cetera:nec deus ēt suppleat cāsitatē alicui⁹ coꝝ spālr cāndo.s.eādē notitiā quā ipm cāret si existeret:cuꝫ ponat talis visio nālr cāri.seqt ꝙ pari rōne q̄ videt vnū videat qdlꝫ sensibiliū pteritoꝝ.ꝛ sic si videt albedinē nō exñtē ꝛ pteritā sil' videt q̄scūqꝫ siles q̄ nunq̄ꝫ fuerūt. Eodē mō ꝓbat ꝙ nō videt albedinē futurā neqꝫ pōlem nō futurā:qꝛ tūc videret q̄libet similē futurā vel pōlem.

cap. 2ᵒ ¶ Adduxi ad h̄ auctēꝫ Aug.xi. de tri.dicētis.nec vlla pōt esse visio si nō sit corp⁹ qd videri queat:qd itelligēdum est de potentia nāli creature.

Ad p̄ᵐ Ioá. sco. ¶ Ad p̄ᵐ rōnē suā rñdi distinguēdo de duplici apparentia.s.simplici ꝛ cōplexa que nō est aliud q̄ꝫ iudiciū q̄ aliqd cōplexe sigñabile iudicat. Si de hac iudicatiua apparētia itelligat maior negaui illā:ꝛ silr assumptā ad eius ꝓbōnē.dico.n.ꝙ nec sensus nec itellect⁹ cogscit intuitiue eē:imo nec aliqd qd appet apparētia cōplexa siue appareat intellectui siue sensui. Et vltra.ad ꝓbōnē cuꝫ dī.ꝙ oē sibi apparēs sensus cognoscit ꝛ nō abstractiue.igit intuitiue. Rñdeo ꝙ loquēdo ꝺ apparētia cōplexa:vt pꝫ:ꝛ de cognitiōe simplici.añs est falsuꝫ rōne p̄me ptis sue. Si vō nō itelligat de cognitiōe simplici.quicquid sit de añte.ꝯña nō valet. Nā notitia intuitiua ꝓprie accepta:vt de ipsa nūc est s̄mo:est notitia simplex nō cōplexa.si vō maior intelligat de apparētia simplici:que vtriqꝫ in sensu exteriori est ipsa simplex intuitio rei sensate:maiorē p̄mi sylli ꝯcedo ꝛ nego minorē:q̄ dī ꝙ nō ens appet sensui. ¶ Ad ꝓbōnē cū dī.ꝙ alias qdlꝫ apparēs eēt verū.pꝫ ꝙ nō est ad ꝓpositū:qꝛ hic accipit apparentia p̄ mō.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ rōnē dixi ꝙ vel añs sumit pcise idefinite sicut ꝓfert vl' sumit loco hui⁹ vlis. Qualēcūqꝫ actū hēt sensus de exñte talē ꝑ oia aliqñ hꝫ de nō exñte. Si p̄ mō negaui ꝯñtiā:nec valet ꝓbō. Exēplū.nō.n.seqt.talē formā hꝫ nix qualē hꝫ lac.igit nix hꝫ dulcedinē.nā añs est veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ:nec valet ꝓbare per h̄:qꝛ lac hꝫ dulcedinē. Si vō sumat añs 2ᵒ mō.nego ipm.nec valet ꝓbō:qꝛ talis tāgēs p̄us duo:ꝛ postea vnū tm̄ ñ hꝫ silez notitiā simplicē de dualitate:qꝛ postea nō tāgit duo vt p̄us:sꝫ forte hēat simile iudiciū cōplexū:ꝛ qꝛ in ꝯfirmatiōib⁹ suis ex h̄ nitit ꝓbare ꝓpositū.dico ꝙ illud supꝫ quo sustentant ꝯfirmationes p̄dicte.s.ꝙ similia iudicia nāliter habita semꝑ cānt ex similib⁹ appꝑhensionib⁹ simplicib⁹.si quelibet iudicia eiusdez significati cōplexi appellent ab isto silia:quēadmodū vꝫ ipse accipe:qꝛ nec alr pōt ostēdere ꝙ tangēs p̄us ꝛ postea in casu suo silia iudicia habēt de dualitate tactoꝝ:sic inq̄ꝫ accipiēdo iudicia silia dico ꝙ illō fundamētū est sim.ꝓbō.tāgēs.n.duo sphérica ꝛ nō vidēs illa sile iudiciū hꝫ cū illo q illa videt ꝛ nō tāgit:ꝛ tm̄ nō hñt siles appꝑhēsiones simplices ex qb⁹ causent:qꝛ iudiciū vni⁹ cātur ex visione:ꝛ iudiciū alteri⁹ ex tactione. Itē vn⁹ ex recordatiōe ꝛ abstractiua notitia iudicat niuē eē frigidā.alius vō tāgēs cū p̄ᵒ nō ex aliq̄ simili notitia simplici:sꝫ ex actuali itnitione seu sensatione exteriori imediate ad frigiditatē niuis terminata iudicat idipm. Interdū ēt.vnus h̄ idē indicat per narrationē alterius:qd ali⁹ iudicat ex actuali experiētia:vel ex memoria in eo derelicta. Et sic in multis posset ostēdi ꝙ nō sꝑ silia iudicia ex silib⁹ simplicibus cānt appꝑhensionibus.

Rñso Ioá. sco. ad rōnē Greg. ¶ Ad rōnes vō meas ipse rñdit sic. ¶ Ad p̄ᵐ dixit ꝙ de quocūqꝫ sensibili nō exñte ipse experit se hēre notitiā intuitiuā:ꝛ de oi sili existēte q̄ntūcūqꝫ remoto vel occulto posset hēre itnitiuā:si cāe sufficiētes ꝯcurrerēt ad cāndū notitiā sensibilis exñtis:vel occulti:sicut aliqñ ꝯcurrit ad cāndū notitiā nō exñtis.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ negauit ꝯñtiā. Ad ꝓbationē dicit ꝙ talis nō videt qdcūq̄ꝫ nō exñs:sꝫ solū illud ad cui⁹ visionē cāndū sufficiūt cāe nāles prites.v.g. cognoscēs itnitiue dualitatē corpoꝝ spéricoꝝ.v.g.piloꝝ per cancellationē digitoꝝ cognoscit solū dualitatez que opponeret vnitati pili tacti:ꝛ nō q̄ꝫcūqꝫ aliā. ¶ Ad auctoritatē Aug.dic exponēdo si nō sit corp⁹ qd videri queat vel aliqd.supple vel aliq̄ que equaleāt in cāndo visionē:nūc aūt dicit ꝙ aliq̄ res equalent in cāndo visionem de ipso.

3 op. Ioá. sco. p̄ᵃ ppō. ¶ Pro exclusione haꝝ solonū ꝛ ꝯfirmatione ꝯnis mee posui duas ꝓpōnes:q̄rū p̄ᵃ fuit.nulla res extra nālr ꝑcepta per sensuꝫ pōt cāre in aia ꝑcipiētis itnitiuā notitiā alteri⁹ rei sensibilis actualr exñtis nō siml' partialr ꝯcausantis. Ista est euidēs ꝑ experiētiā.nec.n.vn⁹ color dū vꝫ cāt in aia eū vidētis notitiā alterius coloris actualr existētis:nō tm̄ secū mouētis eādē potētiā ꝛ concausantis visionē in ea:ꝛ multo magis nō cāt notitiā intuitiuā soni aut alteri⁹ s̄m spēm sensibilis nō actualiter eūdē sensum imutātis:nisi qs forte dicat ꝙ imo cāt:sed nos nō ꝑcipimus:sꝫ tūc pariter dici poterit ꝙ sonus ꝑceptus a ceco nato cāt in aia ei⁹ itnitiuā notitiā coloris.ipe aūt nō ꝑcipit. ¶ P. A sic dicēte querēduꝫ eēt vñ ꝯstaret sibi ꝙ vnū sensibile isto mō cāt notitiā alteri⁹:sꝫ nō ꝑcipiamus.

2ᵃ ppō. ¶ Scḋa ꝓpō.nulla res extra ꝑcepta per sensuꝫ nālr cāt in aia ꝑcipiētis notitiā itnitiuā alicui⁹ sensibilis nō exñtis nō pariter ꝯcausantis. H̄ pꝫ ex p̄ᵒ.tū qꝛ magis vel saltē nō minus videt ꝙ posset cāre notitiā q̄uis existentis sibi similis seu ꝙ esset sibi simile si existeret:qꝛ adhuc nec illi suffragatur nō esse:nec huic aliquid nocet esse:tum qꝛ si illud sensibile nō existens:cuius notitiam

hec res diceretur posse causare existeret: hec res nō posset causare notitiam illius ituitiuam. igiť nec potest dū illud existit. ɔsequentia est euidens. assumptum pꝫ. quia alias in tali casu dubitandum esset vtrum sentiens sentiat aliquod absens sensibile existēs alibi. verbi gratia, in exemplo huius socij cum quis cancellatis digitis tangit vnum pisum. ⁊ videť sibi ꝙ tangat duo pisa: talis haberet dubitare vtrum tangat aliqđ aliud pisuꝫ alibi existens. que tamē dubitatio nulli vnq̄ꝫ accidit hōi sane mētis. ⸿ Ex his confirmať cōclusio supra posita sic. nulla res sensibilis pōt nāliter ꝑcepta per sensuꝫ causare notitiam intuitiuaꝫ sensibilis nō existētis nec nāliter ɔcausantis. igiť nullus pōt nāliter intuitiue sentire non existēs. pꝫ ɔñtia: qm̄ quelibet sensatio ituitiua que nāliter cātur in nobis cātur ab aliqua re sensibili actu a nobis percepta per sensum: sicut pꝫ per experiētiā. vnde etiaꝫ in exēplo socij ituitiua tāgētis ipm̄ digitis cācellatis cātur a piso tacto. Ex his quoqꝫ excludiť solutio p̄me rōnis sic. in nullo casu q̃s nāliter pōt ituitiue cognoscē aliqđ sensibile absens vel occultū. igitur ibi nullo casu possunt nāliter ɔcurrē cause sufficiētes causare notitiaꝫ intuitiuā absentis existētis sensibilis vel occulti. pꝫ ex opposito ɔñtis responsionis date. ⁊ vltra. igitur in nullo casu nāliter pñt ɔcurrere cause sufficiētes causare notitiaꝫ intuitiuam nō extitis. ɔña pꝫ hic ex 2ª ꝓpositione p̄missa. Et ex hoc vlteri⁹ sequiť ꝙ in nullo casu quis ituitiue sentiat non existens. [ɔfirma°] ⸿ Cōfirmo querendo ab isto venerabili socio. quō ipse experiť se tangere nō existēs cū tāgit cancellatis digitis pisum vnum. q̄ꝛ si vt dicit ita absens potest ituitiue cognosci sicut nō existēs si cause sufficientes causare suaꝫ intuitiuam concurrunt. ⁊ sibi non ɔstet nec nāliter possit constare an cāe iste sufficiāt cāre intuitiuaꝫ nō existētis poti⁹ q̄ꝫ existētis remoti: cui foret simile nō extñs si existeret: nō plus pōt experiri vel nosse se tāgē nō existens q̄ꝫ existēs remotū. vñ sicut dicit se tāgē dualitatē pisoꝝ nō extitē ita dicet sibi alius ꝙ ipse tāgit dualitatē alibi existētē. Et ex h̄ pꝫ ēt ꝙ nulla sua ꝓbatio est efficax ad itentuꝫ suū. Solutio ēt secūde rōnis tolliť: ⁊ ꝑꝑ illud qđ nūc dcm̄ est. ⁊ ēt q̄ꝛ q̄ro de dualitate quā dicit opponi vnitati hui⁹ pisi tacti si esset. an ea eēt q̄ esset duo pisa. quoꝝ qđlibet esset h̄ pisum demonstratū qđ quis tāgit. verbi grā. a. ⁊ cū talis dualitas sit ipossibilis sequiť ꝙ tangit aliqđ ipoƀe. qđ est absurdū. aut dualitas que esset duo alia pisa vel hoc pisuꝫ ⁊ qđdā aliud. ⁊ h̄ nō: q̄ꝛ nulla talis dualitas opponereť vnitati hui⁹ pisi: cū q̄libet sit illi cōpossibilis. ⁊ rursus cū multe tales sint possibiles q̄ꝫlibet talium tangeret ille: cum nō sit potior rō pro vna q̄ꝫ pro alia. nisi ad placitum asserať oppositum. vel vltimo ea dualitas esset duo que sunt ꝑtes pisi tacti. verbi grā. c. d. ex quibus cōstat pisum. a. que duo iō forsitan diceniť opponi vnitati. a. q̄ꝛ nō est possibile vt. c. ⁊ d. sint duo disticta in actu remanēte vnitate actuali ipi⁹. a. ⁊ si sic dicať sequiť ꝙ nō tangit dualitatē nō existētem vt ipse dicit. sed vere existētē. q̄ꝛ. c. ⁊ d. vere existūt. lꝫ nō q̄liter ille indicauit illa existē. s. distincta in actu. Rūsio ad auctoritatē Aug. non est cōueniens itentioni eiusdeꝫ: qm̄ ibi vult ostēdē Aug. in q̄libet visione exteriori ɔcurrere trinitatē quādā rerū nāͤ distinctarū. vt ibi pꝫ in p̄n° capituli. quoꝝ vnū est res que vꝫ. h̄ aūt falsum eēt si nō ens videreť. vñ ad sustinēdū solōnes datas iste venerabilis soci⁹ fūdare visus ē ꝓpōnē p̄mā ꝯ eas positā. Et iō h̄ posuit vnā ɔnē talē. Eadeꝫ sensatio numero q̄ est cāta ab hac sensibili. a. vl̄ q̄ posset cāri ab. a. pōt cāri vel potuisset fuisse cāta ab altero sēsibili totalr̄ disticto ab. a. Ista [p^m] ꝓbať sic. hoc nō repugnat in alijs effectib⁹ cātis nāliter. igitur nec in cognitione. ɔñtia nota: q̄ꝛ nō est maior repugnantia hic q̄ꝫ ibi vt videť. Sed añs ꝓbať: q̄ꝛ ideꝫ calor numero qui nūc est ꝓduct⁹ ab hoc igne in hoc calefactibili vl̄ q̃ posset ꝓduci pōt ꝓduci ab altero igne sensibili vel ab aliquo equiualente igni simili vel ꝓduci potuisset. aliter inter indiuidua eiusdeꝫ rōnis esset essentialis ordo dependentie. ⸿ 2° ꝓbať ideꝫ añs: q̄ꝛ s̄m sanctos si [2] Adam non peccasset illi soluꝫ fuissent nati: qui nūc sunt saluati vel saluandi. sed nūc sunt multi saluati: quoꝝ patres sunt damnati. ergo aliqui nūc saluati habuissent casu illo dato alios p̄res. ⸿ 2° ad ɔnē sic. sensationē eandē [2m] nūero quā nūc causat istud ouum pōt aliud ouum nālr̄ ɔseruare vel cōtinuare. igiť pōt eā ꝓducere vel ꝓduxisse. ɔña tꝫ: sed añs ꝓbať. q̄ꝛ si de⁹ poneret vnū aliud ouū totaliter simile in eodem situ cū isto subtrahēdo cālitatem prioris: adhuc remaneret p̄oꝛ sensatio. aliogn posset sentiens ꝑcipere dñtiā iter vnuꝫ ⁊ aliud. qđ est falsum. Ex hac ɔne isert correlarie ꝯ ambas ꝓpōnes p me assūptas ad ɔcludendū solutiones ipsius: ꝙ vna res ꝑcepta per sensum pōt nālr̄ cāre in aīa ꝑcipientis notitiā intuitiuam alterius rei sensibilis non secum partialiter non causantis: siue illa existat actualiter siue nō. ꝓbať h̄ sic. Eadē sensatio nūero q̄ nūc est causata ab h̄ sensibili pōt cāri vel potuisset fuisse cāta ab altero sensibili totalr̄ distincto. ergo vna res ꝑcepta per sensuꝫ pōt ⁊c̄. ɔña pꝫ: q̄ꝛ ista eadē sensatio si fuisset cāta ab illo alio a quo potuit cāri fuisset ituitiua illi⁹: sic nūc ē isti⁹. añs pꝫ ex ɔne nunc ꝓbata. ⸿ Cōtra ista. p̄° ostēdo ꝙ iste ven̄. Bacha. datis [ɔtra Jo. Sco.] sibi eis que assumit nō ꝓbat qđ p̄ncipalr̄ intendit q̄ꝫuis correlarie iferat illud. ⸿ Scđo ꝓpositiones meas quas falsificare nitiť ɔfirmabo. ⸿ Et 3° ꝯ dicta nūc per eū aliquas ɔnes ꝓbabo. ⸿ Primo igiť dico ꝙ esto ꝙ v̄a eēnt q̄ [p^m] assumit ipe nō ꝓbat qđ itēdit. q̄ꝛ dato sibi ꝙ s̄m hāc sensationē eādē nuō quā video albedinē. a. ⁊ quā ipsa albedo. a. causat. causasset in me albedo. b. disticta ab albedine. a. ⁊. a. tūc nō ɔcausasset sicut ipse dicit. sensatio q̄ nūc est ituitiua. a. fuisset tūc ituitiua. b. nisi fuisset ēt ituitiua. a. aut alterius rei distincte a b. ⁊ nō secū cōcausantis. adhuc nō habereť ꝙ aliq̄ res ꝑcepta p sensuꝫ cāret vel cāsset notitiā ituitiuā alterius nō secū ɔcausantis. q̄ꝫuis habereť ꝙ notitiam que nūc est alterius rei. a. b. non concausante tunc. b. causaret. ⁊ sic pꝫ ꝙ ex illo suo añte non sequitur ɔñs illatū per euꝫ. nam vt pꝫ ad veritatē ɔñtis opꝫ ꝙ de aliqua vna re demonstrabili possit hec esse vera. hec res causat notitiam intuitiuā alterius nō partialiter ɔcausantis. ⁊ h̄ iō: q̄ꝛ p̄dicatū vt logice diciť appellat ꝓpriā formā. Ego. n. semꝑ totū illud ēt cū h̄ ꝑticipio ꝑcepta posui a ꝑte p̄dicati: ⁊ ad sēsuꝫ quē sic facit ꝓbanť si bene aduertať. ⸿ Pro ɔfirmatione v° ꝓpositionum [2m] mearū assumo vnaꝫ ꝓpositionē talē. nulla res sensibilis p̄sens sensui ⁊ mouens ipsum ad intuitionē sui causat in sentiente notitiam qua intuitiue cognoscať aliqua alia res sensibilis eiusdē rōnis actualr̄ extñs ⁊ eidē sensui nō p̄ñs. Et hoc ēt per experientiā pꝫ. vñ albedo hui⁹ margarite. a. dum mouet sensum meū ad intuitionē sui: nō cāt in me notitiam qua intuitiue cognoscā albedinē margarite. b. aut aliquā aliaꝫ que alibi est nec est mihi p̄sens. ⁊ ita de quolibet alio sensibili. nec oppositū est poƀe nālr̄. pōt etiā ista ꝓpositio deduci ex dictis alijs ipsius cōtra quē arguo. p̄mo q̄dē: q̄ꝛ arguēdo ꝙ abstractiua rei extra nō terminať imediate ad sp̄ēm eius in aīa assumit hanc ꝓpōnē. nulla cognitio terminať imediate ad obiectum aliqđ quā h̄ñs nō pōt nālr̄ expiri cog̃scere illud vt recitatū est in p̄cedēti. q. sed constat ꝙ nullus h̄ñs ituitionē seu notitiam intuitiuam de sensibili p̄ñti pōt nālr̄ expe-

riri se cognoscere rem aliam similē nō sibi p̄sentē vbicū
q̄z illa existat. igit̄ nullus talis h̄z notitiam imediate ad
rem aliam similē terminatam. ⁊ per ɔn̄s nec intuitionez
aliquā qua illam cognoscat. ¶ 2° q2 eiusdē rei sensibilis
sensui actualr̄ p̄ntis. vbi gr̄a. albedinis. a. neutra medie/
tas perfectionalis seu s̄m intēsionē causat intuitionem
qua cognoscat̄ reliq̄ medietas que est oīno s̄lis ⁊ eque
p̄ns eidē sensui. igr̄ per locū a maiori nec tota albedo. a.
cāt intuitionē qua cognoscat̄ aliq̄ alia albedo sibi simi/
lis alibi exn̄s ⁊ nō p̄ns eidē sensui. an̄s p̄z ēt p̄ aduersa/
riū. nā posuit in alia mā loquens ꝙ q̄libet gradus actus
vel habit⁹ cognoscit̄ cognitione ꝓpria ⁊ distīcta a cogni/
tione alterius. Rōnabilr̄ aūt idipsuz ɔsiter h̄z dicere de
qualibet re sensibili intuitiue cognita. igit̄ alia notitia
particulari cognoscit̄ vna medietas. a. ⁊ alia coḡscit̄ me/
dietas reliqua: ⁊ q2 nō est rō cur vna causet notitiam al/
teri⁹ poti⁹ q̄ʒ ex: h̄z ɔsiter dicē ꝙ q̄lʒ cāt ꝓprias notitiā ⁊
neutra cāt notitiā reliquе. q̄uis ille sint p̄tes vnius tota
lis notitie: qua tota albedo cognoscit̄: sicut dicit de p̄ti/
cularibus notitijs graduum actus ⁊ habitus. Ex hac ego
infero ꝓpositionē p̄mo positam: videlʒ ꝙ nulla res nālr̄
pōt p̄cepta per sensuz cāre in aīa p̄cipientis intuitionez:
seu ꝙ pro eodē accipio notitiā intuitiuā alterius rei sen/
sibilis actualr̄ exn̄tis nō simul secuʒ p̄tialr̄ ɔcāntis: q2 si
dicat̄ oppositū in aliq̄ re sequit̄ ex quo illa p̄cipit̄ per sen/
suʒ: ⁊ in eo causat notitiā alteri⁹: ꝙ ēt cāt notitiā sui: ⁊ q2
illud aliud sensibile cuius notitiam causat nō secū ɔcāt
mouet sensum: cū tn̄ natū sit illum mouere: sequit̄ ꝙ il/
lud nō est p̄sens sensui. ⁊ loquor de presentia exigita s̄m
ɔditionē sensus illius ad h̄ vt exire valeat in actū suuʒ.
⁊ sic vltimate ɔcludit̄ ꝙ aliq̄ res sensibilis p̄ns sensui ⁊
mouens ipsuʒ ad intuitionē sui causat in sentiēte notitiā
qua intuitiōe cognoscit̄ alia res sensibilis sensui nō p̄ns.
aut igit̄ illa alia nō p̄ns est eiusdē rōnis cū p̄nte q̄ ei⁹ no/
titiam cāt: ⁊ tunc habet̄ directe oppositū ēt ꝓpōnis iaʒ
ꝓbate. q2 est alterius. ⁊ ide ifert̄: q2 si aliq̄ res sensibilis
talr̄ vt ē dcm̄ pōt cāre notitiā sensibilis dis̄lis ⁊ alteri⁹
spēi: m̄lto magis notitiā sibi s̄lis eiusdē spēi. Ex h̄ vlte/
ri⁹ appꝫet ꝙ p̄dictā ꝓpositionē alias positā ipe negare
nō debuit: cū ipa sit ɔn̄s ad secūdā nūc positā: que vt pa/
tuit ex dictis suis clare deducit̄. ¶ R̄. vt tunc dixi. nec
ad id aliq̄d est responsum: ipsa est nota per experientiaʒ
vt superius declaraui. Stat igit̄ ꝓpositio illa. ⁊ per ɔn̄s
p̄me rōnes mee minime sūt solute. ¶ Nūc insup̄ q̄uis
nō sit opportunū ꝓpter aliq̄ per me dicta. gr̄a tn̄ elucidā/
de v̄itatis quo ad q̄dā dicta nūc p̄ eaʒ pono aliq̄s ɔnes.
P̄ria est ꝙ nulla intuitio rei sensibilis p̄ntis: ⁊ sensum ad
illā imutantis est intuitio alicui⁹ rei alteri⁹ s̄lis nō p̄ntis.
ꝓbat̄ p̄mo ex dicto cōmemorato hui⁹ Bachal. videlʒ ꝙ
nulla intuitio vnius p̄tis p̄fectiōalis rei sensibilis p̄ntis
est intuitio alicui⁹ alteri⁹ rei q̄tūcūq̄ʒ sibi similis ⁊ s̄lr̄
p̄ntis. igit̄ per locū a maiori nulla intuitio rei sensibilis
p̄ntis ⁊c̄. est intuitio alicuius alterius s̄lis non tn̄ p̄ntis.
¶ Cōfirmat̄. q2 si dicat̄ ꝙ intuitio. a. p̄ntis est intuitio ēt
b. nō p̄ntis. ponat̄ ꝙ. b. fiat p̄ns iuxta. a. ɔstat ꝙ ēt tūc in
tuitio que fuit ei⁹ dū nō fuit p̄ns erit ei⁹ postq̄ʒ iam erit
p̄ns. ⁊ si sic. igit̄ intuitio vnius medietatis. a. est ēt intuitio
reliq̄ medietatis. p̄ʒ ɔn̄a: q2 nō min⁹ est dōʒ ꝙ duoꝝ s̄li/
um in eodē situ exn̄tiū sit vna intuitio q̄ʒ duoꝝ sensibi/
liū in diuersis sitibus existentiū. ¶ 2° qua rōne intuitio
vnius rei p̄ntis. verbi gr̄a. a. esset intuitio alicui⁹ s̄lis nō
p̄ntis vtpote. b. eadē rōne ipsa esset intuitio cuiuslʒ alte/
rius sibi s̄lis ⁊ nō p̄ntis. ⁊ sic sequit̄ ꝙ intuens albedinē
a. intuet̄ q̄libet aliā albedinē s̄lem ipsi. a. qđ absurduʒ
est dicere. assumptū ꝓbat̄: q2 ꝙ ipsa esset intuitio. b. nō p̄/
sentis nō v̄r aliud posse assignari pro cā nisi q2. b. est qua/
litas s̄lis ipsi. a. nō. n. aliq̄ cālitas ei⁹ ad ipsaʒ intuitionez
a. posset assignari p̄ cā: q̄m nulla res sensibilis nālr̄ pōt
exn̄s absens seu nō p̄ns sensui mouere illuʒ ad intuitio/
nem sui sicut per experiētiā notuʒ est. Si v̄o s̄litudo est
p̄cisa cā. igit̄ cuiuslʒ eque s̄lis ipa erit intuitio. ¶ 3° qua
rōne intuitio vnius rei p̄sentis est intuitio etiā alterius
similis nō p̄sentis: eadē rōne notitia abstractiua distin/
cta vnius rei alias sensate esset ēt notitia abstractiua di/
stincta alterius rei illi similis: nunq̄ʒ tn̄ sensate. Sed h̄
est falsum s̄m dicta huius Bachal. qui vult ꝙ notitia
ꝓpria abstractiua nālr̄ p̄supponit intuitiuam eiusdez
rei. Est ēt falsum s̄m se. q2 alias aliq̄s recordaret̄ distin/
cte alicui⁹ sensibilis: qđ ipse nunq̄ʒ sensit: qđ nālr̄ est im/
pole. ¶ Ex hac ɔne isero ɔ̄ cū ꝙ nō si sensatio q̄ est intui/
tio hui⁹ sensibilis. a. fuisset cāta ab alio sensibili. puta. b.
ꝙ fuisset ita intuitio illi⁹. b. sicut nūc est intuitio. a. cui⁹ op/
positū assumpsit iste socius in ꝓbādo ɔn̄tiā factā ad ꝓ/
bādū correl. suū. ¶ Probat̄ h̄. q2 si illo posito fuisset in/
tuitio. b. igit̄ nūc ēt est intuitio. b. cui⁹ oppositū ꝓbat̄ ex
ɔne p̄xima. p̄ʒ ɔn̄a: q2 si tunc fuisset ⁊ mō nō est h̄ p̄cise
est: q2 mō nō cātur ab illo. sʒ h̄ nō pōt ipe dicē: q2 nūc ea/
dem rōne nulla intuitio esset nō existētis: cū nulla cāet̄
a nō existēte. oppositū aūt p̄ncipalr̄ ipe tʒ. ¶ R̄. Si iō p̄/
cise nūc nō est intuitio. b. igit̄ si intuitio. a. cāret̄ a solo deo
ipa tūc nō esset intuitio. a. qđ nō est dōm. aliogn sequeret̄
ꝙ deus nō posset cāre in me visionē q̄ intuerer albedinez
p̄ntē ipa albedine nō cānte visionē p̄dictā. Rursus si il/
lud dcm̄ esset verū. cū ēt s̄m hūc sociuʒ quelibet intuitio
cābilis ab. a. sit ēt cābilis a b. ⁊ a quolibet sensibili eius/
dem rationis: sequeretur ꝙ quelibet intuitio cābilis ab.
a. indifferēter posset eē intuitio. a. ⁊. b. ⁊ cuiuslʒ sensibilis
eiusdē rōnis: ⁊ nō vnius plus q̄ʒ alterius. ⁊ per ɔn̄s si alē
q̄ talis cāret̄ a solo deo illa nulli⁹ eēt intuitio: qđ nō ē dōʒ.
¶ Secūda ɔ̄ est. ꝙ nulla intuitio cābilis ab hoc sensibili
a. est nālr̄ cābilis ab aliquo alio sensibili totalr̄ distin/
cto ab. a. que directe opposita est conclusioni eius supra
posite. ꝓbat̄: q2 si aliq̄ esset cābilis ab alio: aut illa si cau/
saretur ab alio eēt intuitio. a. tm̄: aut illius tm̄ a quo causa/
retur: aut vtriusq̄ʒ: aut neutrius. non potest dici p̄mum:
quia tunc sequit̄ ꝙ aliquod mouens sensuʒ ad intuitionē
sui causaret intuitionez alterius sensibilis nō presentis:
ponat̄ ꝙ. a. nō esset presens: qđ est cōtra ꝓpositionē vnā
supra in hac replicatione ꝓbatam. p̄ʒ ɔn̄tia: q2 illud tale
sensibile moueret sensum ad intuitionē. Et per idem p̄ʒ
ꝙ non esset intuitio vtriusq̄ʒ. nec illius tm̄ a quo cāretur.
vt p̄ʒ ex correl. primo ⁊ ꝓbationibus ei⁹. nec pōt dici ꝙ
neutrius: q2 tūc frustra cāret̄. ¶ 2° si sic. sequit̄ ꝙ eadez
sensatio nūero cāret̄ simul a pluribus sensibilibus etiaʒ
situ distinctis. Si. n. sint verbi gratia plura oua opposi/
ta vni visui sic ꝙ omnia simul videri possint. si sensatio
causabilis ab vno. puta. a. sit etiaʒ causabilis a quolibet
alioꝝ: q̄ rōne cābit ab vno cābit̄ a quolibet sicut ꝓbat̄
ex vno dicto hui⁹ socij quo ait ꝙ a causis nālib⁹ approxi/
matis ⁊c̄. q̄cq̄d nō prouenit nō pōt ꝓuenire. igitur q̄cq̄d
pōt ꝓuenire ꝓuenit. Sed sensatio ab. a. causabilis pōt
vt dicit a quolibet illoꝝ ꝓuenire. igit̄ ꝓuenit. vlterius
s̄m dicta eiusdem ipsa erit intuitio cuiuslibet: ⁊ sic vna
visio numero erit imediate ⁊ simul visio pluriū ⁊ cuius/
libet distīcta: sicut dicim⁹ ꝙ visio dei est distincta visio
oium: qđ nō videt̄ cōcedendū. ¶ Ulterius sequeret̄ ꝙ
vno illoꝝ corrupto vel remoto adhuc aliquo alio manē/
te eadē visio manebit. lʒ forte postea nō erit visio illius
corrupti vel amoti. p̄ʒ ɔn̄a: q2 adhuc manebit sua causa
sufficiens eaʒ causare ⁊ ɔseruare. Simili modo ꝓbabi/
tur ꝙ

tur q̄ eadē visio pmo sit totius ꝛ partis.nam visio cābi/
lis ab vna medietate totius erit causabilis a reliqua me
dietate eiusdē:ꝛ per ꝯn̄s ab vtraq; simul cābit̄ visio ea/
dem que causabit̄ ab vna illarū.Et vlterius sequit̄ fm
pncipia huius Bachal.q̄ eadem visione primo videbi/
tur totū ꝛ pars eius:qd tamē aliis dictis eius repugnat

Confir.

vt pz ex dictis supra.¶ Itē esto q̄ remittat̄ obiectū nō
remittet̄ visio.qꝛ adhuc tota cābit̄ a parte remanente.
ꝛ oia ista vident̄ icōueniētia.quare ꝛ pmū.Ex hoc vlte/
rius infero q̄ si idem iudiciū sit habendum de omnibus
effectibus nālibus vt ipse vult:ꝯiter est dōm q̄ nullus
effectus pducibilis ab hac re est nālr pducibilis ab ali
qua alia eiusdem rōnis totalr distincta.Cuius oppositū

Ad rōes Jo. sco. ꝓposi.

ipse dixit.ꝛ ꝯn̄a pz.¶ Istud aūt illatū si quis vult tene
re pōt faciliter rn̄dere ad rōnes ei⁹ in oppositū.vnde ad
pmū negaret̄ illud assumptū.idē calor numero qui nūc
est pductus ab h igne in h calefactibili:vel qui pōt p/
duci:pōt pduci ab altero igne.Et ad pbationē q̄ dī q̄
aliās inter iduidua eiusdem rōnis esset ordo essentialis
dependentie.Ista ꝓpositio posset hic multiplicē intelle
ctu fm q̄ multipliciter posset accipi ordo dependentie
essentialis.ꝛ fm aliū ꝛ aliū sensum esset aliter ꝛ aliter re
spondēdū.in ꝓposito tn̄ vꝫ esse sensus:si eius illatio effi
cax pbatio sit:q̄ aliquoꝝ indiuiduoꝝ eiusdē rōnis vnū
ab alio essentialr depēderet:sicut a p se cā extrinseca tn̄.

Ad pbm̄

ꝛ in hoc sensu ipsa nō esset neganda.¶ Ad 2am pbatio/
nem dicti antecedētis qua dī q̄ si Adā nō peccasset:pōt

Adam

rn̄deri iuxta dcm̄ vnius moderni doctoris:q̄ dictū san/
ctoꝝ intelligendū est q̄tuꝫ ad idētitatē aiarū tn̄.aia vo
nō est effectus patris:sed dei tn̄.Potest etiam forte p/
babiliter dici q̄ esto q̄ intelligeret̄ q̄tum ad identitatē
totius hominis essentialem durarat.adhuc nō sequit̄ q̄
idem effectus nūc ab vna cā pductus tūc fuisset pduct⁹
ab alia.nā substātialr homo nō includit nisi mām ꝛ for
mam:que fm doctrinam sanctorū vt puto ꝛ infra pate/
bit vnica est.s.anima intellectiua:nec mā nec aia est effe

Ad 2m

ctus patris:sed vtraqꝫ dei solius.¶ Ad rōnē 2am q̄cquid
sit de ꝯñtia nego an̄s.Ad pbationē dico q̄ illo casu da/
to nō remaneret eadē sensatio.ꝛ eius qd infert̄ vlterius
nego ꝯn̄tiam:qꝛ nō quacūq; possibili variatione notitie
posita in aia ex alietate obiectoꝝ pōt homo nālr pcipe/
re illoꝝ alietatē ꝛ differētiā:sicut in multis casibus pos/

Ↄ dicta pª ꝯ sco.

set exemplū dari.¶ Contra dicta hui⁹ replicationis iste
ven.Bachal.adhuc alia dixit.vn̄ p ꝯfirmatione dictoꝝ
suoꝝ posuit aliquas ꝯnes.q̄ruꝫ pma est.si duo sensibilia
simillima obyciant̄ eidē sensui successiue manēte eadē
visione.ambo videbunt̄ eadē visione numero adequa/

pm

ta visioni:qua videbat̄ alterū illoꝝ tn̄.pbat̄ sic pº.Ea/
dem est similitudo ꝛ repn̄tatio vni⁹ simillimoꝝ que est
similitudo vel repn̄tatio alteri⁹:si similr se hēant ad po
tentiam illa manente.Sed visio est similitudo vel rep/
sentatio obiecti visibilis.igit̄ si duo visibilia simillima
obyciant̄ ꝛc̄.eadē visione manente illa erit amborum.

2m

¶ 2º sic.eadē apparentia qua apparet vnū simillimorū
apparet reliquū:si silr obyciat̄ potētie:ꝛ visio est appa/
rētia obiecti visibilis.igit̄ eadē est simillimoꝝ si equalr

3m

se hēant ad potentiā illa manente.¶ Tertio sic.qn̄ duo
agētia successiue approximant̄ eidē passo.si pmū egerit
effectuꝫ suū fm vltimū potentie sue:scdm nullū effectū
potest inducere nec effectum pmi intendere illo remanē
te in toto suo esse.ergo si duo sensibilia simillima succes
siue obyciant̄ eidē potentie manēte tota visione qua vi/
debat̄ pmū.secūdū nullā visionē vel gradū visionis po/
terit cāre.ꝛ tn̄ nō est dubiū q̄ videbit̄.ergo visione qua
videbat̄ pmū.an̄s pz inductiue.nā si ignis hanc aquam
calefecerit fm vltimuꝫ sue potentie:secūdus succedēs p
amoto nullū caloris graduꝫ cābit.ita pz de luminari re/

2ª ꝯ sco.

spectu luminis.¶ Secunda ꝯ ei⁹ est.vna ꝛ eadem visio
pōt manere duob⁹ sensibilib⁹ simillimis succedētib⁹ siue
successiue approximatis eideꝫ sensui.pbat̄ sic.possibile
est aliquā visionē nāliter ꝯseruari absq; pñtia cuiuscū
q; sensibilis.ergo possibile est q̄ remaneat duob⁹ succes
siue approximatis.an̄s pbat̄:qꝛ post fortē ipressionē ali/
cuius visibilis nobis diuertentibus oculos vel clauden/
tibus:vel ipo visibili annihilato vel trāslato experimur
nos videre illā rem pus visam.ergo visio manet re visi/
bili annihilata vel sublata.¶ Cōfirmat̄ hec per Ari.in
de som.ꝛ vi.qui dicit q̄ post ispectionē niuis nobis clau
dētib⁹ oclos experimur nos videre albedinē niuis:almo

2º

per tempus post quecūq; intuemur.¶ 2º pbat̄ idē an̄s.
qꝛ vna eadēq; auditione soni manēte sonus successiue
multiplicat̄.aliter auditio succederet in aia sicut sonus

pm cor^m sco.

in aere.¶ Et hic infert corelarie aliq̄.pm est q̄ sensatio
exterior nata est remanere per tps aliquod de re sensibi

2m cor^m

li recedente.¶ 2m est q̄ visio intuitiua pōt esse nāliter
non exn̄tis.imo aliqn̄ de facto est:ꝛ de h est pncipalis in

3m cor^m

quisitio.¶ Tertium q̄ aliq̄ res sensibilis pn̄s sensui ꝛ
mouens ipsum ad intuitionē sui cāt in sentiente notitiā
qua pōt intuitiue cognosci aliqua res sensibilis eiusdem
rōnis actualr exn̄s ꝛ eidē sensui nō pn̄s.pbat̄ ex dictis
sic.vnū simillimoꝝ pn̄s sensui cāt in sentiente notitiā:q̄
manēte,eadem alterū pōt succedere.ergo aliq̄ res sensi/
bilis pn̄s sensui ꝛc̄.causat intuitionem qua alterū actua
liter existens ꝛ eidem sensui nō presens pōt intuitiue co
gnosci.an̄s pz ex ꝯne scda.ꝛ ꝯn̄a pz ex pma.¶ Et qꝛ ista
ꝯclusio cū sit de possibili vt dicit:nō directe opponi for/
te diceret̄ mee ꝓpositioni superi⁹ ꝯtra eū posite:que est

3ª ꝯ

mere de inesse.¶ Ideo addit ꝯnē tertiā que est:q̄ ma/
nente visione vna qua videant̄ duo sensibilia simillima
successiue eidem sensui approximata illa ex h q̄ incepit
esse visio scdi vel tertij nō desinit eē pmi.pbat̄ sic.si de/
sineret eē pmi:vel hoc esset:qꝛ pmū sensibile desinit eē:
vel qꝛ desinit eē pn̄s:vel qꝛ vna sensatio nō pōt eē duo/
ruꝫ simillimoꝝ.nō ꝓpter pmū:qꝛ visio potest esse nō en
tis vt dicit scdm corelariū scde ꝯnis:nec ꝓpter scdꝫ:qꝛ
visio nata est nālr permanere sensibili recedēte vt dicit
corelarium pmū eiusdem ꝯnis.nec apparet tertium:qꝛ
vna pōt esse duoꝝ vt dicit pma ꝯclusio.Ex his infert q̄
aliqua res sensibilis presens sensui ꝛ mouens ipsum ad
intuitionē sui causat in sentiente notitiaꝫ qua intuitiue
cognoscat̄ aliqua res sensibilis eiusdem rationis actua
liter existens ꝛ eidē sensui non presens.probatur.qꝛ hec
visio qua manente videbunt̄ duo visibilia successiue ei/
dem sensui approximata dependebit ab vltimo.ꝛ p ꝯn̄s
causabitur ab eo:ꝛ tn̄ illa eadē visio erit intuitio alteri⁹
eiusdem rōnis actualr existentis ꝛ eidē sensui nō presen
tis.pz:qꝛ non desinit esse visio primi.igit̄ ꝛc̄.Secūdo in
fert q̄ aliqua intuitio rei sensibilis presentis ꝛ sensuꝫ ad
illam imutantis est intuitio alterius similis non presen
tis:ꝛ pz q̄ istoꝝ duoꝝ corelar pmū directe ꝯdicit ꝓposi/
tioni superius assumpte pro cōfirmatione rōnum mea/
rum pmarū.ꝛ secūdum cōtradicit prime ꝓpositioni nūc

4ª ꝯ

posite contra eum.¶ Quarta ꝯ fuit.q̄ ideꝫ effectus nu/
mero nāliter pducibilis ab hoc agente est etiā pducibi
lis ab altero agente naturali totalr distincto.pbatur sic.
ideꝫ effectus numero est corruptibilis naturaliter ab h
agente ꝛ ab altero totaliter distincto.igitur pducibilis.
ꝯsequentia tenet:qꝛ nō est maior ratio hic q̄ ibi vel ecō
uerso.antecedens pz:qꝛ idem calor numero qui corrūpi
tur ab hac aqua potuit ita bene corrumpi ab alia aqua.

2m

secundo dūe possunt eē cause totales effectiue eiusdem effectus ad hunc sensum: q̄ q̄libet sine altera possit illū effectum pducere. igitur idem effectus qui est pducibilis ab vna ē pducibilis ab alia. pbaṫ ans: q2 si duo ignes sufficienter approximarenṫ eidem stipule: quilibet illorum sufficienter ignireret illam sine altero. ⁋ 2o probatur idem antecedens: q2 eiusdem effectus possunt eē duo fines totales. igitur due cause agentes. ꝯña tz: q2 nō est maior ratio hinc q̄ inde. ans pz: q2 aliquis potest facere aliquem effectū pꝑter duos fines: quoꝝ quilibet si per se esset sufficienter moueret agens ad causandum effectū illum. Ex hac cōclusione īferṫ ꝯtradictio scḋe ꝯnis mee proxime posite. s. hec. aliqua intuitio causabilis ab ꝟ sensibili. a. est nāliter causabilis ab altero sensibili totalr̄ distincto. pbaṫ: q2 nō plus hec repugnat ītuitioni q̄ calori vel alteri effectui naturali. Qualiter aūt ipe responde at ad rationes meas. pro ꝯclusionibus contra eum positis post dicetur. ⁋ Propter ista dicta eius pono propositiones aliquas. pma est. q̄ succedentibus sibi ꝟm p̄sentialitatē duobus similibus visibilibus in eodē situ ꝛ in eadem oppositione ad eundē videntē: cū primū fuerit totaliter extra oppositionē debitā ad videntē: nō simul ab illo videbiṫ cū secūdo: neq̄ ꝟm videbitur cum p̄mo anteq̄ ipsum 2m sit in debita oppositione ad videntē. hec ꝓpositio nota est per experientiā. vnde si post vnū foramē corporis iterpositi succedant visibilia talia. verbi gratia. duo oua simillima. a. ꝛ. b. ab oculo existente circa foramen non videbiṫ. a. quādo exiuerit oppositionē foraminis ꝛ sibi succederit ac videbiṫ. b. similr̄ nec. b. videbiṫ anteq̄ ipsum fit oppositū foramini: ꝛ dum. a. erit ibi ac videbitur. Et hec pz manifeste ex eo q̄ in tali casu nunq̄ experietur aut iudicabit se simul illa duo videre. ꝛ tñ si corpus illud mediū in quo est foramē tolleref de medio: ceteris silr̄ se hñtib9: experireṫ ꝛ iudicaret ambo illa vidē. ꝛ ita vtrūq̄ eēt. ex quo pz q̄ occultatū seu illud qḋ oppositionē exiuerat: aut qḋ nondū erat oppositū nō simul cū reliquo videbaṫ. Ex hac sequiṫ alia: videlicet q̄ duobus visibilib9 sibi ꝟm existētiā succedentibus: sic. s. q̄ p̄mū nō est in rerū natura simul cū scḋo non simul ab eodē videtur vtrūq̄. hoc pbaṫ. q2 si aliquod visibile qḋ fuisset ꝛ nō esset simul videreṫ cum eo q̄ tunc esset: eadē rōne vel maiori visibile qḋ fuisset p̄sens ꝛ nō eēt p̄sens: esset tñ in rerum natura. vbicūq̄ esset ceteris parib9 videreṫ cum eo qḋ tunc esset presens. pz ꝟ: q2 q̄tum ad videri actualis existētia nō derogat ipsi visibili. nec aliqḋ nō existens est magis visibile q̄ esset si existeret ceteris paribus. sed ꝯns pz esse falsum ex ꝓpōne posita. igiṫ ꝛc. Per idē ēt pbaṫ q̄ non simul cū eo qḋ actu est videtur aliḋ qḋ nōdū est: ꝛ sibi succedet. ⁋ Ex his sequiṫ alia. s. q̄ siue p̄mo siue scḋo sibi simillima visibilia succedant nō remanet cū vi 2m aut saltē ipsa nō manet visio prioris. pbaṫ. q2 alias simul cū scḋo videreṫ p̄mū. Sequitur etiam q̄ visio posterioris nō est aut saltem nō est visio illius dum p̄mū actu videtur: q2 alias simul vtrūq̄ videreṫ. Et q2 īpossibile est nāliter vt duo p̄9 aut 2o mō sibi succedētia simul videanṫ: ipossibile est etiā nāliter vt visio prioris maneat visio eius qū 2m vi. ꝛ hoc directe est contra secūdā ꝯnem huius socij ꝓxime positā acceptam in eo sensu in quo eā ponit. ⁋ Et illud etiā alr̄ confirmo sic. si visio prioris manet. igitur ꝛ notitia completa sequens. verbi gratia. qua cognoscebaṫ ipsum esse etiam manet. pz ꝟm dicta eius: quia talis notitie complexe vel sola simplex intuitio est imediata causa effectiua. non excludendo tñ cām p̄mam: que deus est: ꝛ cū illa re maneat vt poniṫ: manebit ꝛ ipsa aut etiam ipm obiectū

visionis est cum causa. ꝛ idem sequitur: q2 ꝟm sociū dē causabile ab vno simillimoꝝ cābile est a reliquo: ꝛ sic visibile ꝟm succedens supplebit causalitatem p̄mi: ꝛ conseruabit illam cōplexam notitiā. Sed ꝯns est ipossibile: q2 talis notitia cōplexa esset falsa. ꝛ sic notitia esset error vel in errore conuersa: qḋ naturaliter esse nō potest. ⁋ Ad rationem autem eius pro illa sua conclusione 2a respondeo negando ans. ⁋ Ad probationē dico q̄ claudens oculos vel diuertēs nec experitur se videre nec videt rem prius visam: sed videt quādam qualitatem seu passionem factam in exterioribus oculi ptibus a re p̄ius visa. ⁋ Ad cōfirmationem dico q̄ salua reuerentia allegantis. non inuenio Arist. sic dicere vt allegat: nec talem sententiam ibi ponere. Sed volens probare q̄ a sensibilibus fiunt passiones in sensib9 addidit exempla de aspicientibus multo tempore vnum colorem: quibus diuertentibus oculos aliquid tale videtur. vnde lr̄a eius est. eiusmodi videtur non dicit illud videri qḋ p̄us videbatur. Et idem postea dicit de aspicientibus solem ꝛ dat experientiam. q2 accipit inquit visum videre p̄mū quidem huius colorem donec permutaṫ in puniceum: deinde in purpureū: quousq̄ in nigrū veniat ꝛ euanescat. Ex quo manifeste pz q̄ tale tūc apparēs nō est illa res que p̄us videbatur: sed aliqua passio facta in organo sensus. talis enim est que sic remittitur paulatim ꝛ tandē euanescit ꝛ nō ipsa res que prius videbaṫ ꝛ integra manet in esse suo. Et huic simile Aug. 2. de tri. dicit in eadem experiētia. vnde ait. Ut quasi versanṫ in conspectu quidā colores lucidi varie sese cōmutantes ꝛ minus minusq̄ fulgentes donec omnino desistāt. ⁋ Ad secundam pbationem eiusdem antecedentis dico q̄ sicut est alius ꝛ alius sonus totaliter vel partialiter qui addiṫ: sic cōformiter est alia ꝛ alia auditio: ꝛ si succedit vn9 sonus imutās auditum suum sensatū per auditum alteri sono: sic ꝛ in aīa auditiōi succedit auditio. ꝛ istud pbaṫ ex dicto Aug. 14. de tri. dicētis: q̄ si aliquid sonet vbi adest auditor simul incipiunt simulq̄ desinūt ꝛ sonus ꝛ ei9 auditus. Hoc aūt non esset verum si auditio prime partis soni remaneret simul cū secūda. Probatur etiam per rōnem: q2 si quis proferat me audientem istam dictionem dicens auditio prime syllabe non est auditio seunde: cū sint soni diuersarum specierum: vt sonus do. ꝛ sonus mi. diuersoꝝ aūt specie sensibiliū nō est vna auditio neq̄ nūero neq̄ specie: sicut nec eadē visio albedinis ꝛ nigredinis. Similr̄ nec auditio p̄me littere est auditio secūde ꝓpter eandē causam: ꝛ sic est de alijs. Et sic pz q̄ sicut sibi succedūt soni imutantes: sic succedūt sibi eorum auditiones in aīa. ⁋ Scḋa ꝓpositio p̄ncipalis est q̄ si duo visibilia simillima eidē videnti obijcianṫ successiue in eodē situ. Sic tñ q̄ p̄mū nō desinat obijci cū 2m obijciṫ nō eadē visione primo ꝛ adequate quā videbatur p̄mū videbitur secundum. pbaṫ: q2 si obijciatur nunc mihi albedo remissa tanti gradus: ꝛ deinde intendaṫ ad duplum nō eadē visione p ꝛ adeq̄te qua videbiṫ p̄ma medietas videbiṫ scḋa. pz ꝟm dicta socij superi9 recitata. pz ēt: q2 alias ad intensionem visibilis non intendereṫ visio: qḋ est cōtra experientiam. nā intensius visibile clarius ꝛ melius vr̄ ceteris parib9: qḋ nō eēt nisi visio eēt itensior. igiṫ si duo visibilia simillima eidē vidēti obijcianṫ successiue in eodem situ ꝛc. pz consequentia: q2 nāliter non est possibile aliter duo simillima eidē in eodē situ obijci mō dicto. ⁋ P̄. Si per diuinam potentiam aliter duo sic obijcerētur vel illa fierent sic per se vnum sicut due medietates pfectionales cōstituunt vnā formā: vel nō. si sic. idē iudicium vtrorūq̄. Si vō multo magis vel eque non eadem

Marginalia: ꝯfirmaṫ — Cor.m — ꝯ scotus — p9 ꝓpō — ꝯfirmaṫ — ad rōnē Sco. — 16 som. ꝛ vig. — cap. 2o — cap. 10. — 2a ꝓpō

dem visione pmo ꝛ adequate viderenť ſm quã videbatur primũ.nam distinctio obiectoꝝ magis exigit distinctionem notitiarũ ceteris paribus ꝙ̃ vnitatez. 2m ¶ Secũdo.ſi in tali casu eadẽ visione adequate videť ſcdm qua videbať pmum.igitur ſecũdum videbať anteꝙ̃ videnti obyceret ꝛ esset ei preſens:ꝛ ſi ſic.igiť ꝛ eadẽ rõne qdlibet aliud ſimillimũ nõ pſens:ꝛ ſic videns albedinẽ.a.tãti gradus videt actualr oẽm albedinẽ extñtẽ vel poſſibilem ſimillimã ipſi.a.qd eſt abſurdũ dicť.ɔña pbať ſm dicta ſocy:qꝛ ſi videreť cũ eſſet pñs:ꝛ non pus videbať.ꝛ tñ viſio eius prius erat.igitur ad hoc ꝙ aliqd videať:neceſſario requiriť ꝙ ipſum ſit actualr pñs videnti.hoc aũt repugnat dictis ei⁹:qui tz ꝙ nãliter poſſibile eſt nõ pñs:ꝛ etiam nõ extñs videri.nec poteſt dicere ſe intellexiſſe de abſente vel nõ exiſtente qd aliqñ fuit preſens ꝛ de alys.nam cõſtat ꝙ dualitas piſoꝝ tacta ſm eum per cancellationẽ digitoꝝ nunꝙ̃ fuit pſens tangenti aut exiſtens in rerum natura. 3a ppõ ¶ Tertia ꝓpoſitio pncipalis eſt:ꝙ ſi duo viſibilia ſimillima ſucceſſiue in eodẽ ſitu eidez videnti obyciantť:ſic tñ ꝙ pmũ nõ ſimul poſtea obyciatur cũ ſcdo:nõ eadẽ viſione primo qua prius videbatur pmũ preciſe videbať poſtea vtrũqz ſimul.probať pmo: pm qꝛ in tali caſu nõ ſimul videbiť pmũ cũ ſcdo vt pz ex ꝓpoſitiõe pma.igiť nõ eadẽ viſiõe ꝛc̃.ꝛ eſt ɔña euidẽs.2o ſi ſucceſſiue obycerenť in eodẽ ſitu:ꝛ pmum remaneret preſens cũ ſecundo:nõ eadẽ viſione pmo qua videbatur pmũ:videretur ſecũdu:z vt pz ex ꝓpoſitione ſecũda.igiť ſi pmũ deſinat eſſe preſens nõ eadẽ viſione qua videbatur videbitur ſecũdũ.pz ɔña:qꝛ alias preſentia viſibilis obeſſet ad hoc vt videreť:ꝛ ceteris paribus non preſens videretur.pñs aũt nequaꝙ̃:qd eſt abſurdũ. ¶ Cõfirmatur iſtud per vnũ dictũ iſtius ſocy:qd ipſe dicit in reſpõdendo ad vnam rõnem cõtra eũ vt infra recitabiť.dicit enim ꝙ intuitio cauſata ab vno ſenſibili.que tñ erat ẽt cauſabilis ab alio:eſt intuitio illius a quo cauſať ꝛ nõ alterius a quo nõ cauſatur.ꝛ ideo preciſe:qꝛ ab illo nõ cauſatur.Ex quo ſequiť ꝙ viſio prioris viſibilis eo deſtructo vel non preſente non erit viſio eius:quia tũc nõ cauſabiť ab eo.nec valet dicẽ ꝙ alias cauſabať.ꝛ h̃ ſufficit qꝛ eadem ratione diceret ſufficere ad h̃ ꝙ itnitio vnius ſit intuitio alterius a quo non cauſatur:ꝙ ipſa aliqñ nõ cauſabitur ab illo. ¶ Item ſm iſtud ſaltem habebitur ꝙ actualis cauſatio magis conferat ad hoc vt videatur res ipſa.ꝛ per conſequens ſi in caſu remaneret pmum viſibile videretur:quia tũc cauſaret ipſam viſionẽ:cui⁹ oppoſitũ pz ex propoſitione ſcda nũc ꝓxime poſita.Et his ſequiť vna alia:ſcilicet ꝙ nõ ſi duo ſenſibilia ſimillima ſucceſſiue obyciantť eidem manente eadem viſione videbuntur ambo eadem viſione adequate:qua videbatur alterum tñ:que directe eſt contradictio ſue prime ſuperius vltimo recitate.probatur.qꝛ aut hoc eſſet quando qd prius obyciebatur nõ deſinit eſſe preſens ꝛ obyci quãdo obyciť ſecundum:aut quãdo pmum deſinit obyci ſeu eſſe preſens ſecũdo facto preſente.nõ eni eſt aliter poſſibile.Sed nõ pmo modo:vt pz ex ſecunda ꝓpoſitione:nec ſecũdo modo:tum qꝛ non poteſt naturaliter manere eadez viſio in caſu illo:vt pz ex ſecũdo correl.pme:tum quia eſto ꝙ maneret per quãcunqz potentiam adhuc illa viſiõe nõ videreť:ſicut pz ex ꝓbationib⁹ tertie.

Ad rõnes Jo.Sco.3.pos.in pbanone prime cõclusionis. ¶ Ad rationes vo ſuas pro concluſione ſua prima. Reſpondeo ad pmam negando antecedẽs ratione pme partis ſi intelligitur vniuerſalr:ꝛ pz ipm eſſe falſuz etiã per dicta ſocy.nam viſio vnius medietatis pfectionalis forme eſt ſimilitudo ꝛ repreſentatio illi⁹.ꝛ tñ nõ eſt ſimilitudo ꝛ reptatio reliquee:ſicut etiam non eſt viſio eius.ꝛ tñ ſunt ſimillime.Alie ẽt inſtantie poſſent dari de ſpeciebus in memoria:qm̃ alias non poſſet anima ſeparata vel angelus recordari diſtincte alterius ſimillimoꝝ.Si vo añs capiať infinite cõſequentia nulla eſt. Ad 2m ¶ Ad 2m.ſi ſit ſermo de apparentia intuitiua vel etiaz de abſtractiua diſtincta maior eſt falſa.vt patet ex nunc dictis.ſi vo ſermo ſit de apparentia abſtractiua ɔfuſa:nõ eſt ad propoſitum.Si aũt cõiter de apparentia tunc vel maior ſumitur indefinite preciſe:ꝛ ſic eſt diſcurſus inutilis:vel ſumiť vniulr:ſeu loco hui⁹ vniulis.ol apparẽtia ꝛc̃.ꝛ tũc eſt falſa:vt ex dictis pz. Ad 3m ¶ Ad 3m ſi añs capiať vniulr nego ipſum:ꝛ dico ꝙ nõ pz inductiue.nã oppoſitũ pz de ſenſibilibus ſimilibus:quoꝝ ſi vnum prius videatur cauſat ſpeciem in memoria:quo etiam amoto ſi reliquũ videatur cauſabit etiam ſpeciem ſuam in memoria:vel ſi negentur ſpecies:ꝛ ponanť habitus:idẽ valet:qꝛ ſcdm cauſabit diſtinctum habitum.alias non poſſet quis diſtincte recordari:nec tot ſimillimoꝝ meminiſſe quot vidit:qd eſt ɔtra experientiã:ꝛ contra Aug.2.de tri. cap.8. Itẽ ſi vnũ luminare cauſet tãtũ lumẽ ꝙ̃tum poteſt in aliqua parte medy:ꝛ 2m ſuperueniat equale illi:cauſabit equale lumen:ſiue illud faciat vnum cum priore ſiue non.Si dicatur ꝙ hoc eſt verum ſuppoſito ꝙ primuz luminare remaneat.non aũt ſi remoueať ſuccedẽte ſcdo. Rñdeo ꝙ ẽt ſi pmũ remoueať ſcdm cauſabit nouum lumẽ:qd eẽt equale illi:qd cauſabať a primo:ſi illud lumen pmũ tũc eſſet.ꝙ aũt mediũ nõ apparet luminoſius hoc nõ eſt:qꝛ ſcdm nõ cauſat nouũ lumen:ſed qꝛ nõ manet lumẽ cauſatum a pmo.vnde ſi per diuinaz potẽtiam ɔſeruareť ꝛ ſcdm luminare approximareť:vtriqz nouũ lumen cãret ꝛ mediũ eẽt magis luminoſum.nec oppoſitũ ſoci⁹ ꝓbat:ſic per h̃ nec iductiue pz ſuũ añs vt dicit. 2a 3 3 Sco. ¶ Ex dictis infero duas alias ɔcluſiones:quas ſupra ɔtra eundẽ poſui.prima eſt.nulla intuitio rei ſenſibilis preſentis eſt intuitio alterius ſibi ſimilis non preſentis.ꝓbatur ex dictis:qꝛ ſi aliqua eſt.vel eſt intuitio ſenſibilis nõ pñtis qd aliquando fuit pñs.aut ei⁹ qd nunꝙ̃ fuit preſens.nõ poteſt dari pmũ.vt pz ex ꝓpoſitione 3a:ꝛ ex hoc ſequiť per locuz a maiori vel a ſimili ꝙ nec illius qd nunꝙ̃ fuit pñs. Cõfirmať iſta ɔña per reſponſionẽ ſocy datã ad tertiaz rõnem:quam alias feci pro concluſione iſta:vt ſtatiz patebit. ¶ Alias arguebã ad hanc ɔnem.pmo ſic.nulla intuitio vnius ꝛc̃.vt ſupra habetur. pm ¶ Ad hanc reſpondit concedendo añs ꝛ negando ɔñtiaz.d.ad ꝓbationẽ ꝙ nõ tenet per locum a maiori vt aſſumitur ponendo ex vna parte ꝙ ambe partes perfectionales ſint pñtes.ꝛ ex alia parte ꝙ duo ſenſibilia diſtincta manente viſione ſuccedant:quia in tali caſu inquit ipſe videbunť vna viſione.ꝛ ſimiliter dicerem inquit ipſe de pfectionalibus eiuſdẽ forme. ¶ Iſta reſponſio vt ex dictis pz ſtare non poteſt.tum quia ꝓbatũ eſt ꝙ in nulla ſucceſſione viſibilium reſpectu eiuſdem videntis ambo videri poſſunt eadez viſione adequate qua alterum tñ videbatur.tum quia ſi ponantur partes perfectionales ſucceſſiue fuiſſe cauſatas in preſentia videntis priore remanẽte vtriqz tũc erit locus a maiori:quia vtrũqz eſt pſens hic ꝛ cetera paria.ꝛ tamen etiam tunc habet concedere añs.Ad confirmationem ibi factaz dicit ꝙ ſi.b.fiat preſens in alio tñ ſitu cauſabit aliam viſionem.ſi vo in eodem vnaz inadequatam illi qua alterum ſimillimoruz preciſe videretur.Ex hac viſione habeť ꝓpoſitũ:qꝛ ſi.b.factum pñs in alio ſitu iuxta.a.cauſabit aliam viſionem a viſiõe.a.igiť viſio a.non erit viſio.b.pñtis.ꝛ eadẽ ratione vel maiori viſio a.nõ eſt viſio.b.anteꝙ̃ ipſuz ſit pñs.pz ɔña:qꝛ vt dicebã ſi.b.nõ videť aliqua viſione eadem videbiť ſi ſiat pñs.

pñtia.a.obiecti non derogaret illi visioni quin esset eius si eius erat dū nō erat pñs. (2m) ¶ Scda rō mea erat quā rōne intuitio.a.pñtis eēt intuitio alicui⁹ similis nō pñtis vtpote.b.eadē rōne ipa esset intuitio cuiuslz alterius similis nō pñtis ⁊c̃.respondendo negat istud assumptū.d. φ erit intuitio tñ sibi similis nō pñtis:qꝛ silr se habuit ad illam potentiam stāte illa visione:sicut illud qd nūc videt̃. ¶ Ad pbationē dicit φ totalis similitudo nō est causa precise:sed cū hoc requirit̃ φ silis nō pñs albedo que ponitur videri aliqñ fuerit pñs illi potentie manente illa visione. Hec responsio irrōnabilis est vt videtur. pmo:qꝛ sm ipsam sequitur φ si deus hanc visionem eādem numero qua video.a.albedinē conseruaret albedine destructa adhuc viderē.a.⁊ ista visio etiam tunc esset visio.a.⁊ tñ si hanc visionē eādem deus in me causasset anteq̄.a.albedo fuit in rerum natura:ista visio non fuisset tūc visio eius:nec ego vidissem.a. Sz h vt puto irrōnabiliter dicit̃.nā fuisse vel nō fuisse pñā potentie nihil ↄfert vel nocet ad hoc vt aliqd videat̃:dūmō ponat̃ in alā res que est eius similitudo itentionalis:q̄lis notitia vel visio dicit̃ eē similitudo obiecti. ¶ Cōfirmo istud: qꝛ aliās sequeret̃ φ deus nō posset cāre in me notitiā intuitiuā alicui⁹ rei pterite que nunq̄ fuit mihi pñs.imo ēt nec alicui⁹ que fuit mihi pñs:que nō ↄcederē libēter. ¶ Confirmo iterū per dicta socij.ipse.n.inter cetera per tractando conclusionem quartam supra recitataz ponit 3.propositiones.quarum vna fuit:φ deus potest cāre visionē sensibilis pñtis eo nō ↄcausante. ¶ Cū igit̃ pñtia sensibilis nō sit necessaria visioni nisi ad cāndū illā:qꝛ (T.c.52.) sine eo nāliter causari non potest:vt pz ex 2° de aīa.vbi phs inquirit ppter quid sensus nō sentiunt absentibus sensibilibus:sequit̃ φ possit causare visionē eius:esto φ nec sit nec fuerit pñs vnq̄. Item iste socius ibidē respōdendo ad vnam rōnē meā dicit:φ nulla est nāliter intuitio nō existētis:que nō cābat̃ ab ipso dū erat existēs vel ab aliquo actualiter existēte qd esset aliqd ipsius si ipm esset. Quero igit̃ de intuitione dualitatis pisoꝝ quando vnū tangit̃ digitis cācellatis a quo cātur an ab ipsa dualitate non existente vel ab aliquo existēte qd esset aliqd ei⁹ si ipsa esset nō ab ipa qꝛ nunq̄ fuit existēs:igit̃ ab aliquo ipsius ⁊c̃. Sed illud non potest assignari aliud q̄ pisum actu existens qd tangitur.igitur pisum esse aliquid talis dualitatis.⁊ per ↄñs iste tāgit dualitatem cui⁹ vna vnitas est.s.h pisum existens:⁊ alia non est:⁊ h pisuz vt existens causat tactionē qua etiam tangitur pisum non existens:⁊ sic intuitio huius pisi existentis est etiā intuitio non existētis:qd nunq̄ fuit pñs manēte hac tactiōe. Nihilominus hoc dictū eius nunc recitatum nō videt̃ posse stare cuz responsione alias per euz data ⁊ supra recitata:qua dicebat φ talis non tangit dualitatē nisi que opponeret̃ vnitati hui⁹ pisi tacti.cōstat.n.φ nulla dualitas cui⁹ pars esset h pisum tactū opponeret̃ vnitati hui⁹ pisi.⁊ tñ talem dicit nunc tangi vt pz ex dictis. ¶ Ad tertiam rōnez dicit φ similitudo teneret si intuitio rei presentis esset intuitio rei absentis:que nunq̄ fuit presens: qd ipse nōdum dicit. ¶ Contra hoc argutum est ⁊ ostensum φ qua ratione intuitio presentis esset intuitio absentis qd fuit presens:esset etiam intuitio absentis similis qd nunquaz fuit presens. (2a ꝯ) ¶ Secunda conclusio que sequitur ex dictis:⁊ quam alias posui:est φ nulla res sensibilis presens sensui ⁊ mouens ipsum ad intuitionē sui causat in sentiēte notitiam qua intuitiue cognoscat̃ aliqua alia res sensibilis eiusdē rōnis actualiter existens ⁊ eidem sensui non presens.probat̃ qm̄ si det̃ oppositum vel causat notitiaz absentis qd fuit presens: vel absentis qd nunq̄ fuit p̄sens.pmuz nō pōt dari vt pz tam ex pma q̄ ex tertia ppositionibus nunc probatis.⁊ ex hoc sequitur φ nec secūdum dari possit:cum nō sit potior ratio p absente qd nunq̄ fuit presens q̄ pro eo qd fuit presens: imo sm dicta socij potior ratio videt̃ pro eo qd fuit pñs vt pz ex proxime recitatis. ¶ Pro ista ppositione alias feci aliquas rōnes vt supra pz.ad quaꝝ pmaz que super experiētia fundabat̃:iste venerabilis socius respōdit.d. φ vtraqz albedo margarite presentis potest causare notitiam qua intuitiue cognoscatur albedo alterius similime absentis.que tñ fuit presens eadem visione manēte. (rñ° Sco. Ad pm) ¶ Hec responsio probatur ex iam dictis:tum qꝛ probatum est φ visio non potest naturaliter manere in absentia visibilis sic saltem φ sit visio eius dum absens est:vt patet ex propositione prima ⁊ correlarijs eius.tuz quia dato φ aliqua maneret visio absentis:qꝛ tñ per ipsaz nō videretur aliqua alia res tunc p̄sens similis absenti:nec ab illa presente ipsa visio tūc causaret̃:vt pz ex pbatiōibus scde ⁊ tertie ppositionum superius pxime positaꝝ: non haberet̃ φ aliqua res sensibilis presens sensui ⁊ mouens ad intuitionez sui causaret visionē absentis:qd aliquando fuit presens. (Ad 2m) ¶ Ad secūdam dicit φ nulla cognitio terminat̃ ⁊c̃.quā habēs nō experit̃ inquit vel experiebat̃. Nunc autem si succedant duo visibilia manente eadem visione videns experiebatur aliquando se videre illud qd nunc est absens. Hec solutio etiam nō stat ppter falsum fundamētum de manentia visionis absente visibili. (Ad 3m) ¶ Ad tertiam negat consequentiam ⁊ dicit eaz non tenere per locū a maiori sicut dicit ad aliam rōnem factam pro pma ↄne in eadē replicatione tūc per me posita ⁊ recitatum est nunc in pma ↄclusione correlaria harum duarum vltimarū que alias fuerūt posite.sed ipsa stare non potest vt ibidem sufficienter ostenditur. Quia vō ex hac vltima correlaria ↄclusione:vt supra ostensus fuit:deducebat̃ pncipalis ↄclusio:de qua agit̃: videlicet φ nō est nāliter possibile nos intuitiue cognoscere non existens.pz φ illa cōclusio ⁊ sue probationes in sua soliditate persistunt.quā etiam coclusionē ex nūc dictis cōfirmo:qm̄ si sit nāliter possibile vt non existens cognoscatur a nobis intuitiue.vel h est verū de non existente qd aliquādo fuit presens.vel de nō existēte qd nunq̄ fuit presens. Sed nec de hoc nec de illo:vt pz ex dictis.igitur ⁊c̃. (4° ppō) ¶ Quarta ppositio pncipalis est.nulla intuitio causabilis naturaliter ab hoc sensibili est nāliter causabilis ab alio sensibili. pbat̃.nulla notitia euidens cōplexa causabilis imediate ab hoc sensibili ⁊ hac notitia simplici intuitiua eiusdez est naturaliter causabilis ab alio sensibili q̄ntūcūq̄ illi simili ⁊ notitia sui intuitiua.igitur nulla intuitio causabilis ⁊c̃.pz ↄña per sociū q vult quātū ad h idē iudiciū esse habendū de quibuscūq̄ effectibus nālibus.añs pbatur:qꝛ si notitia cōplexa qua (verbi gratia) euidenter cognosco.a.albedinē existere esset causabilis naturaliter ab albedine.b.⁊ notitia intuitiua ipsius.b.sequeret̃ φ videns precise albedinē.b.euidenter cognosceret albedinē.a.existere.⁊ sic videns precise vnum singulare determinatum cognosceret φ aliud illi simile.qd tñ nō videret existit. h aūt est contra cōem experientiam. (2m) ¶ Secūdo nulla euidens ⁊ distincta notitia memoratiua de aliquo certo sensibili causabilis a specie illi⁹ vel habitu existente in memoria est causabilis ab aliqua alia specie vel habitu sibi simili.igit̃ nulla intuitio ⁊c̃.ↄña patet vt prius per dicta socij.añs videt̃ similr clarū.nam alias per vnicā spēm vel habitū in memoria posset quis euidenter ⁊ distincte recordari cuiuslibet singularis similis illi a quo fuit causata species il-

la. et vlterius sequit ꝙ nunꝙ posset oblivisci vnius quin simul esset oblit⁹ cuiuslibet. qḋ etiā est cōtra experientiā.

2ᵃ Et hec vltima ꝯña pȝ. qꝛ quādiu hȝ speciem qua potest recordari de aliquo nō est oblit⁹ illius. Si ergo per vnā speciē pōt recordari de quolibet q̄diu aliquā talē spēm habebit de nullo erit oblitus. igit̄ si alicui⁹ obliuiscatur nullam tunc talem speciem habebit. et si nullaȝ habebit nullius poterit recordari. igit̄ si prius potuit omniū erit oblitus. ¶ Pro hac eadē ꝯclusione feci alias (vt supra pȝ) duas rōnes. Ad quaꝝ pmā ipse respondit dicēs ꝙ si talis notitia pmo cātur ab vno et postea ea manēte succedat aliud erit ītuitio vtriusq̄. Si vo termineṫ ab altero tm̄ erit intuitio illius a quo causabitur: puta. b. et non alterius vtpote. a. Huius aūt responsionis pmū mēbrum constat esse falsum ex ꝑbationib⁹ correl. pcedentis. ¶ Ad quarū pmam respondit ꝙ ideo precise talis intuitio nō est eius a quo nō cātur ab eo. Et qꝛ ꝯtra B vlterius inferebam ꝙ nulla intuitio esset non existētis. qꝛ nulla causaṫ a nō existēte. Respōdet ꝙ nulla est ītuitio non existentis que non causabatur ab ipso vel ab aliquo actualr existente qḋ esset aliqḋ ipsius ipm esset. ¶ Sed illud vt apparet non stat cū dictis suis primis. Nam tactio dualitatis nō exn̄tis quā debet tangi ab eo ꝙ vnū pisus tāgit digitis cācellatis nō causabaṫ a dualitate existēte nec ab aliquo existēte qḋ esset pars illius si ipa existeret vt supra est pbatū. ¶ Ad scḋam pbationē ꝯ ideȝ mēbrū dicis pmo ꝙ ad illas ego ita habeo ridere sicut ipse. qꝛ dico ꝙ intuitio. a. sic est intuitio ei⁹ ꝙ nō potest esse intuitio alterius: tunc querit vnde est B. non possum vt ait assignare aliā cāȝ nisi qꝛ causaṫ ab. a. et nō ab alio. ¶ Scḋo respōdit ad rationē: qꝛ ītuitio causabilis a duobus non est illius a quo potuit causari et nō causaṫ: ideo qꝛ ab eo nō causaṫ nec a deo ipso presente. qḋcunq̄ enim bonum dareṫ ipsa esset intuitio ipsius. ¶ Vn̄ dicit sine assertione se ponere ꝓpositiões tres. Prima ꝙ deus pōt causare intuitionem sensibilis pn̄tis ipso nō ꝯcausante. Scḋa ꝙ pōt ꝯseruare ītuitionē pn̄tis ipso absente. Tertia ꝙ in potentia cui nullū sensibile est pn̄s nec ante fuit non potest deus causare intuitionē que sit intuitio istius sensibilis: puta. a. et nō sit alterius cuiuslibet sibi similis omnino sm̄ nām: qꝛ omni apparētia qua apparet vel apparere posset vnum simillimoꝝ apparet aliud si similiter se habeant ad potētiā. igiṫ et. ¶ De pmo dicto expedio me breuiter. B. ꝙ illa non est causa. Sed causa est: qꝛ ipsa ex sui natura est similitudo intentionalis isti⁹: videlicet. a. precise siue causeṫ ab eo siue a deo. Et si per impossibile causaretur a. b. vel aliquo alio sensibili adhuc non esset intuitio nisi ipsius. a. sicut etiaȝ spēs ꝓpria ipsius. a. in memoria existens et ab. a. cum sensabat cāta. si eadem fuisset infusa a deo et nō cāta ab. a. n̄ibilomin⁹ esset similitudo repn̄tatiua et mediū recordandi respectu ipsius. a et nō respectu alicuius alteri⁹. vn̄ q̄tū ad hoc accidit notitie et spēi ꝯ quibus causenṫ: dūmodo ipse eedē et nō alie causentur. ¶ Contra responsionem vo eius arguo dupliciter. primo qꝛ ipse prius concedit ꝙ ideo precise intuitio causabilis ab. a. et a b. si causaretur a solo. b. non esset intuitio illius. a. qꝛ non causaretur ab. a. posita aūt causa precisa ponit̄ illud respectu cuius dī cā. Sed si a deo tm̄ causaretur intuitio ipsius. a. pn̄tis illa intuitio nō careṫ ab. a. vt clarum est. igitur q̄tūcūq̄. a. esset presens adhuc illa non esset intuitio ipsius. a. cuius oppositū nunc ipse dicit in ꝓpositione pmo illaꝝ suaꝝ triū. ¶ 2ᵒ qꝛ 3ᵃ ꝓpositio earundem non videtur danda: alioquin sequereṫ ꝙ in me ꝙ nunꝙ vidi Moysem neq̄ Dauid de⁹ vtriusq̄ in me causare posset notitiaȝ distinctā. et sic de alijs preteritis rebus similibus. Eodē mō sequiṫ ꝙ de nullo futuro possit distinctam notitiam dare: que nō puto eē cōcedenda. Et cōfirmatur ista ꝯña per dicta socij. qꝛ omni apparētia q̄ apparet vel apparere posset et. ¶ Ad scḋaȝ rationem pro eadem conclusione superius factam. Respondet negando ꝯñtiā in casu dato. Ad ꝑbationem cōcedit dictum suum et consequens illatum. s. ꝙ qcqd pōt prouenire a causis naturalibus ꝓuenit. Et cum dico: hec notitia est causabilis: dicit ꝙ verū est a quolibet seorsū vl si successiue approximarenṫ. Si tn̄ simul in diuersis sitibus non sunt nata causare vnam notitiam sed duas. Ista respōsio vt videtur non soluit rationem. nā positis talibus pluribus sensibilibus in diuersis sitib⁹ simul oppositis eidem potentie: quoꝝ vnum sit. a. aliud sit. b. et visio causabilis vocet̄. c. quero an. c. sit causabilis ab. a. vel non. Si sic igitur causatur ab. a. qꝛ per concessum qcqd pōt prouenire a causa naturali ꝓuenit. deinde quero an. c. possit prouenire a b. vel non. Si sic. igitur ꝓuenit a b. et per consequēs de facto. c. ꝓuenit et ab. a. et a b. qḋ est ꝑbandum. Si nō. igitur. c. nō est causabilis a b. et vltra. igiṫ quelibet notitia causabilis ab vno sensibili est causabilis ab alio sibi simili. Cui⁹ oppositū tenet iste vener. Bachal. ¶ Ex ista quarta propositione cuȝ quodā alio dicto huius socij. s. ꝙ idem indicium quātū ad hoc habēdum est de omnibus effectibus naturalibus. sequitur ꝙ nullus effectus naturaliter producibilis ab hoc agēte est naturaliter producibilis ab alio agente naturali totaliter distincto. qḋ directe cōtradicit sue quarte conclusioni superius recitate. verum quia ipse illam probauit aliquibus rationibus: iō ad illas respondeo. ¶ Ad primaȝ nego consequentia et similiter propositionem assumptā ad eius ꝑbationem. contra: si dicitur ꝙ non est maior ratio hinc q̄ inde quā ipse non ꝑbauit. Similiter aūt posset probare ꝙ a pluribus et diuersis sm̄ speciem equus et bos sunt naturaliter ꝓducibiles. et ita de alijs speciebus animalium perfectoꝝ: qḋ tamen constat esse falsuȝ. nam equus est corruptibilis ab aqua et igne et a lapide cadente et a multis alijs etiaȝ specie differentibus. ¶ Ad secūdam si antecedens intelligatur de eodem effectu sm̄ numerum sic debet intelligi si ꝯsequens debeat inferri ad propositum nego ipsum. ¶ Ad primam probationē dico ꝙ illa non probat antecedēs. nam q̄uis quilibet ignis ret per se. neuter tamen causaret formam ignis causabilem ab alio. vnde illud nō probat nisi ꝙ ideȝ specie effectus est ab vtroq̄ ꝓducibilis. ¶ Ad scḋam ꝑbationē quicquid sit de antecedēte intellecto de fine voluntarie prestituto ab agente: de quali procedit probatio eius: nego consequentiam. Ad probationem non est maior repugnantia hic q̄ ibi: quia ista tantūmodo assumitur et non probatur nulla probatio est: sed potius manifestatio deficientie probandi: qḋ est ab arguente ꝑbandum. vnde tali argumētationi sufficiat instare. Similiter arguēdo de quolibet effectu naturali: ꝙ ꝓduci possit naturaliter ab agentibus naturalibus specie differentibus. ¶ Pro hac eadem conclusione iste socius alias vt supra recitatum est: fecit inter alias vnā ratione deducēdo ad istud: ꝙ inter indiuidua eiusdem rationis esset ordo essentialis dependētie: et quia istud concessi ad hunc intellectū: videlicet ꝙ vnum indiuiduum dependeret ab alio eiusdem speciei tanꝙ a per se causa extrinseca. Contra hoc in vltima sua replicatione arguit sic. In essentialiter ordinatis non est ꝓcessus in infinitū q̄lrercūq̄ eēntialr ordinentur. igitur inter indiuidua eiusdem rationis non est talis ordo essentialis dependentie. patet ꝯsequētia: quia

in illis est processus in infinitum.antecedēs ṽo patet ex
T.cō.5. 2° meta.℄ Respondeo.antecedens potest intelligi du/
pliciter.vno modo ꝙ respectu eiusdem effectus no sunt
infinite cause essentialiter ordinate.⁊ ꝭm hunc sensum
T.cō.5. habet philosophus.2.metaphysice.⁊ ego ꝯcedo.⁊ sic ne/
go consequentiam accipiendo consequens vt dedi.s.ꝙ
vnū indiuiduum sit per se causa alterius indiuidui eius
dem speciei.hoc eniꝫ nullatenus repugnat antecedenti.
alio modo potest antecedens intelligi sic.ꝙ.s.nō est pos
sibile vt ab aliquo tāquā a per se causa dependeat aliud
vt ab.a.dependeat.b.sic ꝙ.b.non possit naturaliter pro/
duci nisi ab.a.⁊ iterum eodem modo a b.dependeat c.⁊
a c.depēdeat.d.⁊ sic in infinitum.⁊ in hoc sensu nego an/
tecedens.nec in hoc sensu loquitur philosophus.sic eniꝫ
non ponitur vnus effectus numero depēdere a causis in
finitis essentialiter ordinatis.nam cause essentialiter or/
dinate omnes simul causant:qđ in proposito non conue/
nit.⁊ ideo non sunt tales cause essentialiter ordinate in
causando.℄ Ad rationem principalem questionis supe
rius fuit responsum.

℄ Distinctionis. VII. Questio. V.

Quarto quero vtruꝫ angelus species ⁊ itellectiones quibus alias
res naturaliter intelligit recipiat a rebus
p° ipsis intellectis.Et videtur ꝙ non.p̄mo
quideꝫ de speciebus:quia de extremo ad
extremum nō deuenitur nisi per mediū.
esse autem forme in imaginatione.quod
est sine materia.non tamen sine conditionibus materia/
libus est medium inter esse forme que est in materia:⁊
esse forme que est in intellectu per abstractionem a ma/
teria ⁊ cōditionibus materialibus.igitur intellectus an/
gelicus nō potest formas materiales reducere ad esse in
telligibile nisi prius reducat eas ad eē imaginabile.sed
hoc est impossibile sibi:cum careat imaginatiōe:que est
2° vis sensitiua.igitur ⁊c.℄ Secundo idem arguitur de in
tellectione:quoniā si eius intellectio causaretur a rebus
angelus intelligeret per discursum.hoc autem est cōtra
cap.7. Dio.de diui.nomi.vbi dicit ꝙ angeli non congregant di
uinam cognitionem a sermonibus diffusis:neqꝫ ab ali/
quo cōmuni ad ista spiritualia simul aguntur.consequē/
tia probatur:quia sicut aliqua causa precedit effectum
etiam tempore:sic prius tempore causaret notitiam sui
in angelo q̄ꝫ effectus.⁊ sic angelus prius itelligeret cau/
sam q̄ꝫ effectum.

Oppo° **Ad oppositum** arguitur sic.angelus nō potest naturaliter itelligere determi/
nate aliquam rem anteq̄ꝫ sit.⁊ aliquam potest intellige/
re dum est postq̄ꝫ non fuit.⁊ etiam dum non est postquā
fuit.igitur angelus speciem ⁊ intellectionem accipit a re
bus.antecedens quo ad primam partem patet per Aug.
cap.35. super Gen̄.4.in illa auctoritate allegata in tertio articu
lo precedentis.q.Quam notitiam precedebant que fie/
bant ⁊c.℄ Secunda pars non est dubia:⁊ tertia proba/
tur:quia angelus potest recordari preteritorum.vt in eo
dem articulo est probatum.

Hic erunt articuli duo.℄ Primo videbiť de que sito.℄ Secundo vtrum intelligat dis/
currendo:qđ implicatur in vno argumento.

p°arti. **Pro primo** premitto ꝙ in nobis quedam intel/ lectio est complexa.quedam incom
plexa.⁊ quedam incomplexa ⁊ intuitiua.quedam ṽo ab
stractiua. Item specierum quedam sunt singulares ⁊ a
rebus recepte.quedam ṽo vniuersales ⁊ ficte ab intelle
ctu.oīa hec ⁊ ipsoꝝ differentia patet in p̄ lib.dist.3.

℄ His premissis pono conclusiones quinque.℄ Prima p° ꝯ
conclusio est:ꝙ notitiam intuitiuam quam angelus hēt
naturaliter de re alia accipit a re intuitiue nota per illā.
p° hoc probatur sic.Cuiuslibet notitie intuitiue in angelo
causa effectiua imediata.lꝫ partialis est ipsa res intuiti/
ue nota.igitur quālibet huius accipit a re ituitiue nota.
consequentia nota est.antecedens probatur.Qꝫ eniꝫ sit
causa effectiua probo.quia si non sit sic.igitur preter
ipsam est aliquid aliud sufficiens actiuum totale ipsius
notitie:vel aliqua alia plura:que simul sufficienter pos/
sunt illam producere:⁊ cum ipsa non sit principium pas
siuum seu receptiuum totale aut partiale intellectionis
huius vel dispositio illius.nec etiam sit effectus natura
liter consequens intellectionem ipsam vt certum est.se/
quitur:ꝙ erit possibile huiusmodi notitiam causari in
angelo naturaliter re tali non existente.consequens est
falsum.consequentia probať:quia positis sufficientibus
actiuo ⁊ passiuo in opportunis dispositionibus ponitur
effectus si sit actiuum naturale.vel saltem potest poni si
T.c.16. sit liberuꝫ:sicut patet ex.9.metaphysice.⁊ ex differentia
vtriusqꝫ generis principij actiui.Qꝫ autem imediata ꝓ/
batur.quia si esset causa mediata tm̄.esset ergo causa ali
cuius:qđ immediate esset causa notitie:⁊ illud nō vide/
tur esse nisi species vel aliquis habitus vel aliqua alia
notitia.non potest dici ꝙ notitia alia:quia nō abstracti/
ua.nam quelibet notitia abstractiua rei distincta ⁊ na/
turaliter habita presupponit intuitiuam eiusdem.⁊ tūc
de illa priore esset querendum vtrum immediate causa
retur a re.⁊ si sic eadem ratione ⁊ quelibet:aut mediate:
⁊ sic in infinitum a parte ante.quod est impossibile.nec
potest dici ꝙ habitus:quia quilibet habitus naturaliter
acquisitus presupponit causaliter actum:nec species:qđ
forte magis posset videri.quia species nō est opportuna
nisi in absentia obiecti.vt dictum est in precedenti.q.⁊
per consequens non per se requiritur ad notitiam intui/
tiuam.ac per hoc non est per se causa eius.℄ Confirmo
quia si intellectus angelicus per possibile vel impossibi/
le esset virtus potens tantūmodo intueri presentia ⁊ nō
recordari preterita vel absentia:in eo nulla causareť spe
cies alia a notitia ipsa ituitiua:sicut nec in sensu exterio/
ri in nobis causatur.vt habitum est in precedenti.q.igi/
tur species que causatur in intellectu angelico non est
causa notitie intuitiue.℄ Preterea angelus non potest
naturaliter aliquam rem futuram distincte intuitiue co
gnoscere:⁊ presentem potest.igitur ipsa est aliquo modo
per se causa notitie sue intuitiue.⁊ constat ꝙ non mate/
rialis vel formalis aut finalis.igitur efficiens.consequē
tia patet:quia alias dum adhuc res esset futura existerēt
omnes cause requisite ad notitiam eius.⁊ per ꝯsequens
illa poni posset in effectu.antecedens patet:quoniam ꝓ/
prium est dei naturaliter futura intueri distincte.Et pro
cap.4. batur etiam per auctoritatem Dan̄.lib.2.dicentis.Futu
ra quidē nec angeli nec demones nouerūt.supple natu/
cap.35. raliter.⁊ per auctoritatem Aug.4.super Gen̄.preallega
cap.34. tam in.q.proxima.⁊ aliam consimilem ibidem vbi vult
ꝙ quāuis per notitiam in verbo que vtiqꝫ supernatura
liter tm̄ haberi potest:res prius fuerant cognite ab ange
lis beatis q̄ꝫ fuerint in rerum natura per notitiam tamē
vespertinam:que ꝭm eum est qua res in seipsis naturali
ter cognoscuntur non potuerunt cognosci nisi prius saltē
cap.7. causaliter essent.vt dictum fuit.℄ Ista conclusio confir
matur per auctoritatem eiusdem.12.de tri.ait enim deus
nō ad tempus videt nec aliquid noui fit in eius visione
atqꝫ scientia:cū aliquid temporaliter geriť ac transito/
rie:sicut ide afficiunť sensus carnales animaliū ⁊ homi/
num

nū:vel ēt celestes angeloꝝ:vbi pꝫ ſm eū ꝙ cū aliqḋ tpa
liter fit tunc afficiunt̄ ſenſus.i.intellectus angeloꝝ ⁊ ali-
2ª ꝯ quid noui in eis fit econtra de deo.¶ Secunda conclu-
ſio eſt.ꝙ abſtractiuam notitiam diſtinctā de re alia ac-
cipit angelus a re abſtractiue nota mediate ad hunc ſen-
ſum:quia ſcilicet eam accipit immediate ab alia re quā
ĩmediate accipit vel accepit ab illa quam actualiter per
huius notitiam abſtractiue cognoſcit.hoc probatur:naꝫ
talem notitiam accipit ĩmediate a ſpecie diſtinguente il
lam rem repreſentante:⁊ illā ſpēm ĩmediate accipit a re
illa.igit̄ ⁊c.ꝯñtia eſt nota:⁊ p̄ma pars antecedentis pro-
bat̄:qm̄ notitia abſtractiua de re diſtincta ⁊ in ſingulari
eſt per ſpēm eius diſtincte ⁊ ſingulariter ipſam rep̄ſen-
tantē in ſe intuitiue cognitam:vt ex alias ſepe dictis pꝫ:
⁊ per ꝯñs ĩmediate cāt̄ur a ſpecie illa.ꝙ aūt talē notitiā
habeat angelus nālit̄r pꝫ ex tertio arti.ꝓxime.q.¶ 2ª
3ª ꝯ vō pars antecedētis patebit ex quarta ꝯne ſequēte.¶ 3ª
ꝯ eſt.ꝙ notitiā cōplexā aliquā accipit angelus nāliter
a re intellecta.ꝓbat̄.qꝛ notitiam euidēteꝫ alicuius veri
ꝯtingentis enunciabilis affirmatiue ⁊ de p̄ſenti angelus
nāliter hēt.Cognoſcit.n.euidēter ꝙ nūc ego loquor iſta.
igit̄ ⁊c.ꝯñtia pꝫ.nam talem notitiam nō pōt habere niſi
mediante intuitiua notitia ſeu notitijs intuitiuis:qua ⁊
quibus actualiter me ⁊ mea verba cognoſcit:notitiā aūt
4ª ꝯ ĩtuitiuā hui⁹ accipit a re ipa vt ꝓbatū eſt.igit̄ ⁊c.¶ 4ª
ꝯ eſt:ꝙ in angelo ſunt ſingulares ſpēs.i.ſingulariter rep
ſentatiue accepte ab eis rebus quaruꝫ rep̄ſentatiue ſunt.
Prima pars ꝓbat̄.qꝛ alias nō poſſet habere de eis diſti
ctam recordationē:cuius oppoſitū ꝓbatū eſt.q.ꝓxima:
ꝯñtia ꝓbat̄:ſicut de nobis ꝓbatū eſt in p̄.di.3.in.q.de no
titia rerū ſenſibiliuꝫ.in tertio dubio dicte.q.Scḋa pars
ꝯnis ꝓbat̄:qꝛ ſi nō eſſent a rebus accepte vel oēs eſſent
ſimul ei ꝯcreate ab initio:⁊ tūc per eas poſſet cognoſcere
diſtincte eque bene futura ſicut preterita:qḋ eſt falſum:
vel quādocūqꝫ angelus aliqḋ ſingulare de nouo app̄hen
dit:deus illi ſpēm illius infunderet:ꝙ q̄uis ſit poſſibile
nō tñ ſic cōtingere veriſimile eſt:eo ꝙ nāliter ⁊ virtute
ꝓpria ſibi a deo tributa ⁊ eo ſibi coagente ſm cōem in-
fluentiā tñ aīa noſtra ⁊ coniuncta ⁊ ſeparata poſſit tales
ſpēs acquirere.conſtat aūt ꝙ nō minus perfectus eſt an-
gelus ſm nām q̄ aīa noſtra:hoc aūt ꝑfectiōis vtriqꝫ eſt.
5ª ꝯ nam ſic de nō exiſtētib⁹ pōt haberi notitia.¶ 5ª ꝯ.ꝙ in
angelis ſunt vel eſſe poſſunt nāliter ſpēs vniuſes ⁊ ficte
ex ſpēbus receptis a rebus.hoc ꝓbat̄:qm̄ hoc eſt perfe-
ctionis in intellectu noſtro:ꝓpter habendā notitiā quī-
ditatum abſtractas ꝓprias diffinitiuas ⁊ ſcientificas vt
tactū eſt in.q.ꝓxima.articlo p̄.ac in illa.q.frequēter me-
morata.igit̄ nō debet angelo denegari nāliter ĩeſſe poſ-
ſe.¶ Cōtra.iſta eſt opi.ſatis cōis que tenet ꝙ angeli nul
las nouas ſpēs recipiunt:ſed habēt oēs ſibi ꝯcreatas ab
initio:⁊ hoc p̄ter rōnem p̄mo facta in ad.q.hꝫ alias:qm̄
qualis eſt diſtinctio ⁊ ordo corpoꝝ ſupremoꝝ ad infimi-
ta:talis eſt ſupmaꝝ ſubſtantiaꝝ ſpiritualiū ad infimas:
nūc aūt ſuprema corpora.ſ.celeſtia habent potentiā tota
liter in ſua nā perfectā per formā.In corporibus aūt in-
ferioribus potētia māe nō totaliter perficit̄ per formaꝫ:
ſed nūc accipit vnā:nūc aliā ab aliquo agente.igit̄ ſimili
ter inferiores ſubſtātie ītellectiue.ſ.humane aīe hñt po-
tentiā intellectiuā nō cōpletaꝫ nāliter:ſed cōplet̄ in eis
ſucceſſiue per hoc ꝙ accipiūt ſpēs ītelligibiles a reb⁹:po
tentia vō itellectiua in ſubſtātijs ſpūalib⁹ ſuperiorib⁹.i.
angelis nāliter cōpleta eſt per ſpēs ītelligibiles nāliter
2m habitas ad oīa ītelligenda que nāliter cogſcē pñt.¶ 2º
aīe humane qꝛ ſunt forme corpoꝝ iō a corporib⁹ ⁊ ꝑ cor-
pora ſuā ꝑfectionē ītelligibilē ꝯſequunt̄:aliogn fruſtra
vnirent̄ corporib⁹.igit̄ ſubſtātie ſuperiores.i.angeli ꝯſe
quēter totaliter a corporib⁹ abſolute imālit̄r ⁊ in eſſe in
telligibili ſubſiſtētes ſuā ꝑfectionē ītelligibilē ꝯſequun
tur per ītelligibilē effluxū:quo a deo ſpēs rerū cognitaꝝ
ſuſceperūt ſimul cū itellectuali nā.¶ Tertio.idē ꝓbat̄ 3m
auctē Aug.2º ſup Geñ.ad lr̄am.dicētis ꝙ cetera infra an cap.13.
gelos ita creant̄ vt p̄us fiant in cognitione rōnalis crea-
ture:ac deinde in gn̄e ſuo.¶ 4º ad hoc pōt argui ex alia 4m
auctē eiuſdē ibidē vel.12.ait.n.nec ſane putanduꝫ eſt fa- cap.29.
cere aliqḋ corp⁹ in ſpiritu quaſi ſpiritus corpori facienti
māe vice ſubdat̄:omni.n.mō preſtātior eſt qui facit ea
re de qua aliqḋ facit ⁊c.⁊ iō ꝯcludit ꝙ imaginē corporis
in ſpiritu nr̄o qua cū abſens fuerit recordamur nō ipm
corpus in ſpiritu:ſed ipſe ſpiritus facit in ſeipſo.Ex cui⁹
rōnis medio manifeſte ꝯcludi pōt ꝙ res corporales:aut
certe etiā ſpirituales inferiores angelis nō pñt aliquas
ſpēs vel notitias cāre.¶ 5º pōt argui.qꝛ aut res cāntes 5m
hāſ ſpēs in ītellectu angeli p̄us cānt neceſſario ſpēs illas
vel alias in medio:aut ĩmediate cānt illas in intellectu
angeli.nō pōt dici p̄mū:qm̄ tunc ſequit̄ ꝙ ſi eſſet vacuū
inter reꝫ illā ⁊ angelū nō poſſet angelus intelligere illā.
Itē nō poſſet ītelligere colorē in nocte:ſicut nec nos cor-
poraliter videre:qꝛ color exiſtens in tenebris nō cauſat
ſpēm vllā in medio:ſed hec ſunt abſurda.igit̄ illud dici
vere nō pōt:nec ēt 2m:qm̄ tūc angelus per nullā diſtātiā
poſſet ĩpediri a notitia rei:⁊ ſic diabolus exn̄s in angulo
orientis noſſet illud qḋ eſt in occidēte:qḋ nō ꝯuenīēter
vi dcm̄.¶ Ad p̄m dico ꝙ deficit multipliciter.p̄ qdē qꝛ Ad p̄m
ſm ipm ſequit̄ ꝙ nunq̄ angelus ꝑficeret̄ per nouā ītel- Thom.
lectionē ⁊ ꝯſiderationē actualē:ſed ſemꝑ oīa ſimul actu vbi.s.
ꝯſideraret que pōt nāli cognitiōe cognoſcere:cui⁹ oppo-
ſitū iſte doctor met dicit ĩfra.q.58.arti.p̄.¶ 2º qꝛ falſum 2
aſſumit dicēdo ꝙ corpora celeſtia ſunt totalr̄ ꝑfecta ſi in
telligat̄ ꝙ nullā ꝑfectionē ſubſtātialē vel accidētalē re-
cipiūt:nā certū eſt ꝙ luna ⁊ alia corpora celeſtia illumi-
nant̄ a ſole:ſi vō ītelligat̄ de perfectiōe ſubſtātiali nihil
ad ꝓpoſitū:cū ſpēs ille in angelis nō ſint forme ſubſtan-
tiales.¶ 3º qꝛ vel maior illa ſumit̄ vniuſlr̄:⁊ ſic eſt falſa: 3
qm̄ corpora celeſtia ſic ſe hñt ad infima ꝙ gn̄ant illa:⁊
tñ angeli nō gn̄ant aīas humanas aut creant:vel ipſa ſu-
mit̄ particulariter aut ĩdefinite:⁊ tūc forma arguēdi eſt
inutilis ⁊ nihil ꝯcludit.¶ Ad 2m dico ꝙ nō:iō ꝯſequunt̄ Ad 2m
ꝑfectionē ītelligibileꝫ a corporib⁹ obtiue:qꝛ ſunt forme
corporis:gnimo ⁊ cū ſunt ſeparate ab eis tales ꝑfectio-
nes accipiūt:vtꝝ aūt iō per corpora vel ſenſus corporis
ꝯſequunt̄ hui⁹ ꝑfectionē:qꝛ ſunt forme corpoꝝ nō curo:
nā ⁊ ſi ita eēt nō ad ꝓpoſitū facit:qꝛ nō dico ꝙ angeli re
cipiāt per corpora tales ꝑfectiōes:ſꝫ dico ꝙ a corporib⁹:
ſicut ab obtis ⁊ efficiētib⁹ ꝑtialib⁹ ſue notitie.¶ Ad 3m Ad 3m
dōm.ꝙ ſicut pꝫ ibidē clare:⁊ ſimilr̄ li⁹ 4º in plurib⁹ locis
Aug.loq̄t̄ ibi de cognitiōe qua creature ab āgelis cogno
ſcunt̄ in v̄bo que vtiqꝫ ſupnālis ⁊ beatifica eſt.de cogni
tiōe vō nāli:quā vocat ipſe veſpertinā nō illud dicit:ſed
oppoſitū vt ſupra recitatū eſt.¶ Ad 4m dico p̄ ꝙ ſi ſeq̄- T.c.52.
mur ſonū illoꝝ v̄boꝝ ꝓbaret̄ ꝙ corp⁹ ināiatū nō poſſet
agere in ſenſum:qḋ tñ expſſe eſt ꝯ p̄hm 2º de aīa q vult cap.2º
ꝙ ſenſibilia exteriora ſint actiua ſenſationū vl̄ ſꝫ alios
ſpēꝝ in ſenſu.Et ſilr̄ Aug.2.de tri.Itē ſm h̄ phantaſma
ta nec ſpēm nec ītellectionē cauſarēt in ītellectu:qḋ eſt
ꝯ p̄hm:ēt nec doctor p̄dictus hoc diceret.¶ ꝯ.Eſſet cō- ꝯfirma:
tra eundē met Aug.qui vt in p̄cedentib⁹ q̄onib⁹ pꝫ:vult
ꝙ oīs res quācūqꝫ cognoſcim⁹ cōgenerat in nobis noti-
tiā ſui:⁊.14.de tri.dicit ꝙ quedā cognoſcibilia cognitio- cap.10
nem interpoſitione tēporis antecedunt:ſicut ſunt ea ſen
ſibilia que iā erāt in reb⁹ tp̄alibus anteq̄ cognoſcerent̄.

Sm.Th.
p.1.q.55.
ar.2.

Quedã v̓o simł ee icipiũt velut si aliqd visibile:qd oino nõ erat ante oculos nostros oriaꝛ cognitionẽ nostrã vtiq3 nõ pcedit:ꝛ mox subdit.verũtñ siue tpe pcedẽtia:siue simul ee icipiãt cognoscibilia cognitionũ gignũt nõ cognitiõe gignunꝛ:ꝛ p3 hic ꝙ loquiꝛ de sensibilib⁹:nõ igiꝛ vult ipse negare simplr corp⁹ agere in spm:sed solũmõ intẽdit ꝙ nõ agit:sicut agẽs totale effect⁹ recepti in spũ sicut ptibile aut ipm agere non negat:aliogn 9diceret sibi:vt p3 ex dictis:qd nõ est putãdũ.¶ Ad 5ᵐ dõm.ꝙ cũ bene cõcludet ponẽdo spẽs inatas ꝙ angelus per nullaꝫ distantiã ipedireꝛ a cognoscendo rem vllaꝫ:vnde ꝛ illud 9ñs cõcedunt doctores:quoꝝ rõnes solute sunt mihi:tñ videꝛ alr respõdẽdũ ad argumẽtũ.ꝛ dico ꝙ nõ est necessariũ ꝙ res cognoscenda ab angelo causet spẽm suam in medio:nam vna aia separata cognoscit nãlr aliã distantem:sicut p3 de aia diuitis epulonis que cognoscebat aiaꝫ Laçari:ꝛ silr aiam Abrae a quarum qualibet loco distabat:sicut p3 ex verbis euãgeliste dicentis ꝙ diues ille.s. aia que fuit illius diuitis vidit Abraaꝫ a longe:ꝛ similr ex responso Abrae dicẽtis magnum chaos iter hos ꝛ illos firmatum esse.Sed constat ꝙ nec aia Abrae nec aia Laçari suas spẽs causabant in medio:cũ mediũ non sit susceptibile spẽrum rerũ spiritualiũ.Et cũ infert ꝙ tũc per nullam distãtiam ipedireꝛ notitia angeli:nego 9sequentiam:nã nõ obstãte qd dcm est de aia separata adhuc pp distãtiã ipediꝛ:sicut expsse vult Aug.in liᵒ de cura p mor.agẽda.est.n.snis eius ꝙ aie existẽtes in inferno nihil pñt scire.s.nãliter de his que actualr fiunt in mũdo:nisi discant relatione eoꝝ qui hinc illuc descẽdũt:ꝛ per hũc modũ dicit Abraam sciuisse quales in mundo fuerãt diues ille ꝛ Laçarus:ꝛ ideo dicit Aug.pinde fatẽdum est nescire qdem mortuos qd hic agatur.s.duꝫ hic agiꝛ:postea v̓o audire ab eis qui hinc ad eos moriendo pergũt. hoc aũt non possent nisi accedentes illuc viderent:quos tamẽ hic existentes non cognoscebant.

2ᵒ arti. Quantũ ad 2ᵐ artiᵐ pmitto vnã distinctionẽ de intelligere discurrẽdo:potest.n.quãtũ ad ppositũ sufficit accipi triplr.vno modo vt idẽ sit qd vnũ post aliud itelligẽ.Scdo vt sit idem qd vnũ per aliud itelligẽ.Tertio vt sit idẽ qd vnũ post aliõ:ꝛ per aliud intelligere siue qd in idẽ venit:aliqd pus ignotũ per aliud pus notũ cognscẽ:ꝛ h mõ strict⁹ ꝛ magis pprie sumiꝛ intelligere per discursuꝫ:ꝛ in h sensu negãt angelũ itelligẽ discurrẽdo g h negãt:ꝛ pprie ẽt talis discursus iter noticias cõplexoꝝ accipiꝛ.¶ His premissis pono 9nes tres affirmatiuas fm tres acceptiões pdictas.¶ Est ergo pᵃ 9clusio.ꝙ angelus nãliter itelligit discurrẽdo fm pᵐ sensuꝫ.h pbaꝛ.nã angelus aliquã rẽ icipiẽtẽ eẽ distincte cognoscit:ꝛ silr v̓itates aliq̃s 9tingẽtes de ipsa:quã ꝛ q̃s aliquãdo nõ cognouit:qñ tñ alias res ꝛ alias veritates cognoscebat.igiꝛ angelus cognoscit discurrẽdo ad sensuꝫ illũ.9ña est nota.añs pbaꝛ ex dictis in pmo arti.nam reꝫ futurã angelus nõ cognoscit distincte:ꝛ p 9ñs nec eius singulares v̓itates 9tigẽtes:nec est dubiũ ꝙ nũc dũ illa futura est cognoscit alias res ꝛ v̓itates:ꝛ qñ illa res erit psens:tũc cognoscet illã:sicut eas que nũc sunt.¶ 2ᵃ 9 est. ꝙ angelus itelligit discurrẽdo scdo mõ:ꝛ ne fiat in v̓bo calũnia:quãdocũq3 dico itelligit p codẽ accipio qd p cõuenit itelligẽ:ꝛ semper loquor de cognitiõe nãlr ab ipso poss habi.hãc 9nem pbo sic.aliq̃s veritatẽ nõ imediataꝫ angelus cognoscit.igiꝛ vnũ per aliõ cognoscit.ꝛ per 9ñs discurrit scdo mõ.9ña pbaꝛ.qꝛ ois veritas cognita non per aliã seu per notitiã alteri⁹ v̓itatis est veritas imediata saltẽ illi cui sic ẽ cognita:vt p3 ex diffõne ppõnis imediate pmo posterioꝝ.s.q̃ nõ est altera por.supple qua ipsa cognoscaꝛ:vt cõiter exponiꝛ:ꝛ codẽ mõ sumo v̓itateꝫ imediatã.añs declaro.Sumo v̓bi gfa v̓itatẽ istã.sol eclipsabiꝛ tali tpe.vel istã 9ditionalẽ.Si mũdus ꝛ cursus astroꝝ durabit vsq3 ad tãtũ tps fz dispõnẽ q̃lis nũc est tali die sol eclipsabiꝛ.istã v̓itatẽ nõ est dubiũ eẽ notã angelo:cũ sit nota vel eẽ possit ẽt hoi astrologo:ꝛ nõ ẽ ei nõ p se siue ex termis:vt p3 ẽt qꝛ cuilibet nẽm qui vtiq3 terminos nouimus eẽt nota.Itẽ nõ est sibi nota ex aliq̃ notitia lmitiua vns aut plib⁹:sꝫ qꝛ nouit qñ sol ꝛ luna i talib⁹ pũctis erũt.igiꝛ nõ est sibi imediata.Idẽ posset pbari de v̓itatib⁹ plium effectuũ nãliũ:quos futuros angelus pnoscit:ꝛ nõ nisi p notitiã suaꝝ cãꝝ:vñ Aug.in de diuinatiõe de.dicit ꝙ demon in aeris affectiõe atq3 iordinatiõe sibi nõ nobis ignota futuras puidet tẽpestates.s. p notitiã qua nouit aerẽ sic eẽ affectũ ꝛ iordinatũ cognoscit ꝙ tẽpestas erit.¶ 3ᵃ 9 ẽ.ꝙ angelus itelligẽ põt discurrẽdo tertio mõ.hãc pbo:qꝛ si dcꝛ oppoᵐ.seqꝛ ꝙ diabolus qlꝫ simł actualr nouit distincte ifinitas v̓itates spe differẽtes:ꝛ vlteri⁹ ẽt ꝙ hꝫ sił actu ifinitas notitias specifice distinctas vel vnã equalentẽ infinitis specifice distinctis.9ñs vtrũq3 puto nõ eẽ dãdũ.9ñtiã declaro in exẽplo iã sumpto de sole:9stat.n.ꝙ si mũdus ꝛ cursus astrorũ vniformiter ppetuareꝛ a deo ifinities sol eclipsareꝛ:cũ igiꝛ diabolus quãlibet eclipsim futurã seu quocũq3 tpe sol sit eclipsandus posset cognoscẽ:si nõ possit scire per discursuꝫ mõ isto.igiꝛ sił nouit qñcũq3 eclipsabiꝛ.ꝛ per 9ñs simł nouit ifinitas tales v̓itates si mũdus ꝛ cursus astroꝝ ppetuabiꝛ vniformiter.In tpe.a.eclipsabiꝛ sol si mũdus ꝛc̃.In tpe b.sol eclipsabiꝛ ꝛ sic de alijs tẽporib⁹.Idẽ p3 i alio exẽplo:nã 9stat ꝙ figure angulares in ifinitũ sũt multiplicabiles p additionẽ anguloꝝ.v̓.g. possibilis est figura triãgularis.polis ẽt est aliq̃ q̃drãgularis:ꝛ itẽ aliq̃ pẽtangularis:ꝛ sic in ifinitũ supposito ꝙ 9tinuũ sit ifinite diuisibile.de q̃libet aũt spe figuraꝝ scibilis est aliq̃ ppa passio:certũ ẽ igiꝛ fm pdicta ꝙ diabolus sił cognscit ifinitas 9nes ꝛ v̓itates specifice distictas. ¶ H.Mihi vꝫ valde mirabile dictu ꝙ nullã v̓itatẽ necessariã cognscibilẽ nãlr diabolus ignoret:ꝛ tñ oporteret h dicẽ fz illã viã:nã si aliq̃s ignorat vel illa est mediata vel imediata:si mediata.g̃ p porẽ cognscibilis:ꝛ p 9ñs aliq̃ ignota p aliã pus notã cognsci põt ab eo:ꝛ p h per discursuꝫ h 3ᵒ sumptũ:cui⁹ oppoᵐ poniꝛ.Si v̓o illa ignota ẽ imediata.igꝛ p locũ a miori.seqꝛ ꝙ aliq̃ mediata ẽ sibi ignota:ꝛ p 9ñs vt pus aliq̃ ẽ ab eo cognscibilis per discursuꝫ.¶ Pro opi.opposita nõ adducũt opinãtes aliã rõnẽ q̃ꝫ illã psuasionẽ de cõpõne corporꝝ supmoꝝ ad infima q̃ soluta ẽ i arti.pcedẽti.ꝛ auctẽ Dio.allegatã in 2ᵒ argumẽto facto ad.q.¶ Ad pᵐ igiꝛ argumẽtũ cũ dꝛ ꝙ ab extremo ad extremũ nõ dueniꝛ nisi p mediũ ꝛc̃.dici põt p ꝙ q̃uis ista ppõ hẽat v̓itatẽ in motu locali:cũ aliqd corp⁹ moueꝛ a v̓tute finita:nõ tñ vlr in alijs motib⁹ hꝫ v̓itatẽ:nã 9stat ꝙ capilli nigri fiũt albi:ꝛ tñ nõ pus fiũt virides vł cerulei:q colores sũt medij iter albedinẽ ꝛ nigredinẽ:cũdo tñ magis ad itẽtionẽ arguẽtis põt 9cedi ppõ vbi ẽ dare p se mediũ:ꝛ p se extrema:ꝛ p3 ꝙ alr nõ est v̓a:nũc ãt ita aliqd ẽ mediũ iter aliq̃ ꝙ iter q̃dã alia ñ ẽ mediũ. v̓.g.iuxta mãꝫ de q̃ est fmo eẽ itẽtiõale in medio est mediũ p se iter eẽ mãle coloris ꝛ eẽ ei⁹ itẽtiõale i organo visus.vñ visibile imediate suppositũ organo nõ cãt spẽꝫ i illo:ꝛ tñ tale eẽ itẽtiõale i medio ẽ p se mediũ iter eẽ mãle tãgibilis ꝛ ei⁹ eẽ itẽtiõale in organo tact⁹:ita ẽt eẽ intẽtiõale in sensu vel in imagiatiua est mediũ iter eẽ mãle ꝛ eẽ pure itellectuale in aia 9iũcta:ꝛ tñ nõ in aia sepata:ꝛ ita dico ꝙ eẽ imaginabile nõ est mediũ inter eẽ mãle ꝛ eẽ itellectuale respectu intellectus angelici:vñ sicut nõ

Ad 5ᵐ

Sen.Th. pt.1.q.58. arti.3.

pᵃ 9

2ᵃ 9

3ᵃ 9

ad argᵐ pᵐ.q.

bene argueret͂ ꝙ tãgibile nõ põt agere in organũ tact⁹ nisi prius agat in mediũ extrinsecũ:qꝛ visibile nõ põt agẽ in organũ visus:nisi agat in mediũ extrinsecũ:ita nõ bñ argui͂t.ꝙ res mãlis nõ põt agere imediate in intellectũ angelicũ:qꝛ nõ põt ẽt imediate agere in itellectũ humanũ ꝯiunctũ. Qḋ tñ ẽt verũ vniulr sit verũ in q̃libet actione itellectus pro nũc nõ affirmo nec nego. ❡ Ad 2ᵐ q̃ quid sit de cõsequentia.cõcedo tñ ꝯsequentē:ᵹ ad auctoritatē Dionysij dico ꝙ ipe nõ loqui͂ de angelis ſm statum mere nãlem:sed ſm statũ beatificũ:nec de qualibet notitia eoꝝ:sed de ea qua deũ cognoscũt:ᵹ istud pꝫ:tum ex eo ꝙ iuc medio ibidem pcedit.at.n.sic.ex ipsa.s.diuina sapiẽtia itelligibiles ᵹ itellectuales angelicaꝝ mẽtiũ virtutes simplices ᵹ beatos hñt itellectus.ecce ꝙ de beatis spãlr loqui͂. Qḋ ẽt ꝯfirma͂ qꝛ cito post loqui͂ spãlr de aiab⁹ humanis:ᵹ postea de demonib⁹ spãlr:tũ qꝛ ait nõ sermonib⁹ diffusis congregantes diuinam cognitionem:nõ ait absolute cognitionē:sed determinauit dicẽs diuinã:ᵹ ẽt post statim sequi͂.vniformiter itelligibilia diuinoꝝ itelligũt:per que pꝫ ꝙ loqui͂ de cognitiõe qua deum beatifice vidẽt.ᵹ certe illã nõ congregant ex sermonibus diffusis:neqꝫ per discursũ acqrunt. In ꝓposito aũt nõ est sermo de tali notitia:neqꝫ de eis ſm statuꝫ beatificũ:sed ſm naturalẽ.i.si essent in statu eoꝛuꝫ pure naturali:ᵹ in tali ꝑscrutatione meli⁹ põt videri veritas ex dictis sanctoꝝ cũ loqunt͂ de demonib⁹ q̃ cũ de angelis beatis:nã multi dicũt de ipsis ſm statum illũ sibi conuenientia:que intelligi nõ debent sibi nãliter conuenire:ꝙ qui non distinguũt errãt circa intellectũ ipsoꝝ.

❡ Distinctionis. IX.ᵹ.X. Questio. I.

Circa dis.9.ᵹ.10.in q̃bus magister agit de distĩone ᵹ ꝓeminẽtia ordinuꝫ angeloꝝ:ᵹ q̃uo superiores per medios nũciant minoribus diuina pcepta:ita ꝙ que ipsi nouerunt q̃si loquentes alijs manifestant. ❡ Quero pᵐo.vtruꝫ vnus angelus nãlr ex se possit nosse distĩcte ᵹ itutiue cogitatiões aliorum angeloꝝ:ac ẽt nostras. Et argui͂ ꝙ sic.qꝛ angelus quilibet nãliter põt cog͂sce͂ distĩcte ᵹ itutiue cuiuslibet alterius angeli:ac ẽt hois eẽntiã ᵹ itellectũ ᵹ voluntatẽ.igi͂ ᵹ q̃lꝫ põt nãliter sic cognosce͂ cuiuslibet angeli vel hois cogitationes ᵹ volitiões:ꝯña vꝫ clara:qꝛ nõ minus cogitatio ᵹ volitio sunt de se actu itelligibiles q̃ intellectus ᵹ volũtas:imo plus:nã nos per hꝫ opationes deuenimus in notitiã potẽtiaruꝫ tanq̃ in minus nota per notiora.antecedẽs ꝓba͂.nã q̃libet angelus cognoscit essentiã suã intuitiue.igi͂ ᵹ quilibet superioꝛ cognoscit essentiã inferioris intuitiue.patet ꝯsequentia:qꝛ omne cognoscibile ab inferiori põt esse cognoscibile a superiori eque perfecte vel perfectius. Et simili mõ ꝓba͂ de volũtate ᵹ intellectu:ita etiam de homine.q̃ñ homo etiam suaꝫ essentiã aĩc nouit itutiue vt probatum est in pᵐo.di.3.

Oppositũ argui͂.qꝛ dei est ꝓpriũ nosse cogitationes cordiũ iuxta illḋ Hier.17.prauũ ẽ coꝛ hois ᵹ inscrutabile ᵹ q̃s cognoscet illud. Et statim respondet͂.ego dñs scrutans corda.supple ᵹ nullus alius.

Hec est opi.cuiusdã doctoris:sicut ex his per que reprobat opi.sancti Thome.colligi͂:ꝙ q̃libet angelus nãlr põt itutiue ᵹ distincte cognosce͂ cogitationes alioꝝ:nec in hꝫ depẽdet a volũtate cogitantis:vnde posita cogitatione vel volitione nõ est in potestate angeli cogitãtis vel volẽtis occultare eã alteri angelo:qn ille eã possit distincte cognoscere.ꝓba͂ aũt opi.hec pᵐ sic.oẽ intelligibile in actu presens itellectui pfecto nõ depẽdẽti a phantasmate ᵹ sibi ꝓportionatũ põt ab eo intelligi:ᵹ addi͂ nõ depẽdenti a phantasmate:qꝛ itellect⁹ noster pro statu isto nõ intelligit aliq̃d:nisi per cõparationẽ ad phantasmata q̃tũcũqꝫ sit sibi pñs:sed cogitatio vel ꝯceptus in vno angelo q̃tũcũqꝫ claudat͂ per volũtatẽ est intelligibile in actu ᵹ proportionatũ itellectui angeli alterius:ergo ab illo põt cognosci. ❡ 2° si angelus posset alteri occultare suã cognitionem eadem rõne posset illi occultare suã eẽntiã ne videret͂ ab illo.ꝯñs est falsum.ꝯña proba͂:qꝛ essentia angeli sibiipsi est itimioꝛ q̃ ꝓpria cogitatio. ❡ 3° nõ subest iperio volũtatis create actio agẽtis nãlis approximati passo:sicut ꝙ ignis nõ calefaciat lignũ nõ subest iperio voluntatis create:sed itellectio in angelo est nãlr itelligibilis ᵹ motiua itellectus alterius angeli.ergo nõ põt volũtas vnius angeli occultare ne itelligat͂ ab alio angelo ꝯcept⁹ suus. ❡ 4° si volũtas vni⁹ angeli põt claudere suũ ꝯceptũ ne videat͂ ab alio ãgelo ꝑfectiori põt eadem rõne occultare ꝯceptum suũ ne cognoscat͂ volũtas a ꝓpo itellectu:qḋ est falsuꝫ.ꝯña ꝓba͂.qꝛ minus põt voluntas ipedire ne intellectus ꝑfectioꝛ ᵹ magis dispositus moueat͂ ab itellectu sibi pñte q̃ ipedire itellectuꝫ iperfectiorẽ:ᵹ qui nõ est ita dispositus:vt moueat͂ ab illo itelligibili:sed intellectus superioris angeli est perfectioꝛ q̃ itellect⁹ istius sic occultãtis:ᵹ etiaꝫ magis dispositus:vt patiat͂ ab illo itelligibili:qꝛ intellectus ꝑfecte itelligens aliqḋ oĩm nõ põt ꝑfecte simul intelligere itellectionẽ illius oppositi:qꝛ nõ intelligit itellectionẽ:nisi per actũ reflexũ:ᵹ per ꝯñs nõ itelligit ꝑfecte illã itellectionẽ dum est:qꝛ tũc hñet simul duos act⁹ itelligẽdi ꝑfectos:sꝫ alius angelus põt itellig͂e illã perfecte actu recto itelligẽdi. ❡ Quinto nõ minus est occultabilis actus volũtatis q̃ actus itellect⁹:imo magis:sed actus volũtatis nõ põt occultari itellectui alteri⁹ angeli.g͂ nec actus itellect⁹.ꝓba͂ minoꝛ:qꝛ si claudit vel occultat volitionẽ:vel per seipsam:vel per aliã volitionẽ:nõ per seipsaꝫ:qꝛ ipsa posita in esse est multiplicatiua sui ᵹ motiua potẽtie sibi ꝓportionate:qꝛ ᵹ hoc est de rõne minus perfectioris.ergo per aliã volitionẽ:ᵹ de illa quero si occulta͂ vel nõ:si sic.ergo per aliã:ᵹ sic in ifinitũ.g͂ est deuenire ad vnã que est manifesta:ᵹ per ꝯñs intellectio vel ꝯceptus nõ põt esse occultus per volitionẽ. ❡ Ad illud aũt v͂bũ apostoli pᵐe ad Coꝛ.q̃s.n.scit hoĩuꝫ que sũt hois:nisi spũs hois qui est in ipso. Qḋ alia opi.pro se adducit. Respondet͂ ꝙ hoc intelligi͂ de corde hois qḋ est volũtas:iuxta illud:fili prebe mihi coꝛ tuũ.i.amoꝛẽ tuũ. qui est actus volũtatis:ᵹ istũ actũ volũtatis dꝛ solus de⁹ nosse:nõ qꝛ nõ sit nãliter itelligibilis ab alio angelo:vñ nõ põt vnus angelus claudere suã volitionẽ:qn sit itelligibilis ab alio:sed iõ dꝛ solus deus cognosce͂ volitiones:qꝛ nõ coagit volitionib⁹:vt agat in itellectũ alteri⁹:ᵹ hꝫ iuste:qꝛ volitiões ordinant͂ ad pᵐiationẽ ᵹ punitionẽ:que soli deo cõueniunt:iuxta illud.mihi vindictã ᵹ ego retribuam.ᵹ ideo cognitionem illoꝝ sibi reseruauit:sed ista rõ non ita concludit de intellectionibus:qꝛ non sunt ita ordinate ad premium ᵹ penam:vnde non sunt meritorie:nisi vt cadunt sub actu voluntatis:ᵹ inquantũ imperantur a voluntate. ❡ Cum isto doctore satis concordat quidam alius.d.ꝙ angelus nature sue derelictus potest videre intuitiue cogitationes ᵹ affectiones in alio angelo:ᵹ in nobis similiter:quod probat pᵐo:qꝛ sicut visibile ad visum:sic intelligibile ad intellectum:sed omne visibile potest videri a potentia perfecta visiua:si debito modo approximetur.igitur oẽ itelligibile põt videri ab itellectu angelico q̃ est potentia intellectiua perfecta. ❡ Secũdo omne actiuũ totale vel ꝑtiale respectu vni⁹ passiui põt eẽ tã ꝑtialis respectu cuiuslꝫ passiui eiusdem

Ad 2ᵐ · pᵐ · Scd͂.l. de per. libro 2. di. 9. · pᵐ · 2ᵐ · 3ᵐ · 4ᵐ · 5ᵐ · cap. 2. · Alius doctor · pᵐ · 2ᵐ

rõnis ꝛ cuiuslibet effect⁹ eiusdẽ rõnis:sed vna itellectio
angeli põt eẽ cã pticlis respectu act⁹ reflexi i eodẽ ange-
lo:nã põt itelligẽ se itelligẽ.igiẽ illa itellectio põt esse cã
ptialis respectu alteri⁹ ãgeli:si debito mõ approximeẽ:
ꝛ eodẽ mõ est de itellectiõe nr̃a:ac ẽt de affectione:de fa
cto aũt forte aliud est qd angelus nõ põt itelligẽ nisi cõ-
currẽte deo:sicẽ cã ptiali:ꝛ qꝛ de facto forte nõ coagit itel
lectu angelico ad itelligẽdũ cogitatiões nr̃as vl alteri⁹
angeli:iõ forte nõ itelligit illas. ¶ z⁰ dicit iste doctoꝛ ꝙ
supposito ꝙ angelus videat cogitatiões ꝛ affectiones in
tuitiue:nõ tñ videt obm terminans actũ nisi in vniuli ꝛ
ↄspectu cõi sibi ꝛ alijs:qꝛ posito ꝙ diligã fortẽ põt ange
lus ituitiue vidẽ dilectionẽ meã si sit approximata sibi:
ꝛ videt ꝙ diligo hoiem:sꝫ nõ videt ꝙ diligo fortẽ.eodẽ
mõ in pposito:si itelligã fortẽ põt vidẽ itellectionẽ meã
ituitiue:ꝛ põt vidẽ ꝙ itelligo hoiem:sed nõ ꝙ intelligo
istũ vel illũ:ꝛ tota cã est ꝙ obm act⁹ nõ põt cogñsci a potẽ
tia cognoscẽte actũ nisi per discursuꝫ ꝛ arguitiue:alr.n.si
vidẽs actũ ituitiue semp videret obm act⁹ illi⁹ ituitiue:
cũ angelus ꝛ itellect⁹ noster p statu isto possit cognoscẽ
cognitionẽ abstractiuã ituitiue:seqẽ ꝙ tũc videt obm il
lius act⁹ ituitiue:qd falsum est:qꝛ possum itelligẽ abstra
ctiue obm qd nihil est in effectu.igiẽ cognosco obm act⁹
arguitiue tñ:ꝛ per discursum:sꝫ isto mõ nõ cognosco ali
qd singulare determiatũ:sed tñ in ↄspectu cõi:qꝛ cogni-
tio equalr assimilaẽ oib⁹ idiuiduis eiusdẽ rõnis:maxie
si illa idiuidua sint simillima:ꝛ per ↄñs per talẽ nõ põt

ↄ p⁹ op.

determinate plus hr̃i cognitio vnius q̃ alterius. ¶ Ista
opi.mihi nõ vꝫ vã:ad qd ostẽdẽdũ:ꝛ pro rñsione ad.q.po-
no ↄnes tres. p̊ᵃ est.ꝙ de facto nulla creatura cognoscit
distĩcte ꝛ ituitiue cogitatiões vel affectiões hũanas. z⁰
ꝙ nulla põt nãlr tales cogitationes vel affectiões sic co
gnoscẽ. 3ᵃ spãlr ↄ z^m doctorẽ ꝙ si angelus intuitiue co-
gnosceret cogitationẽ alterius qua alter distĩcte ꝛ deter
minate cognscit aliqd singulare:ꝛ per hãc cognsceret obm

p̊ᵃ ↄ

ei⁹ vtiqꝫ cognsceret illud distincte ꝛ determinate. ¶ Pri
mã ↄnẽ possem multis auctoritatib⁹ scripture pbare q-
bus asseriẽ dei esse corda hoium nosse:verũ qꝛ aliq pro
libito iterdũ glosant dicẽtes ꝙ ex talib⁹ auctoritatib⁹ nõ
excludunẽ creature ab hꝫ cognitiõe:iõ vnicam adduco

cap.6.

que glosam hꝫ prorsus repellit. Scriptũ.n.habem⁹ z⁰ pa
ralipomenon.dcm̃ esse deo per Salomonẽ. Tu solus no
sti corda filioꝝ hoium. Si solus.ḡ nulla creatura. Dices
per corda:itelligit affectiões tñ nõ cogitationes pp cãꝫ
superius a doctore p̊ assignatã. Cõtra.tũc diabolus cogi-
tationes saltẽ nosset:sed h̃ est falsum sicut pbaẽ per il-

cap.49.

lud ecclesiasticũ dogma scriptũ in li.de ecclesiasticis do
gmatib⁹:iternas aie cogitationes diabolũ nõ vidẽ certi
simus:ꝛ ne qꝛ diabolũ spãliter nominat suspiceris eum
solũ nõ alios ãgelos hãc nõ hr̃e notitiã.ausculta qd sub-
diẽ. Secreta aũt cordis ille solus nouit:ad quẽ dr̃:tu so-

ↄfirmaẽ

lus nosti corda filioꝝ hoium. ¶ P̃. Nimiũ foret pericu
losum si diabolus distĩcte cognosceret qd hõ determina

ↄfirmaẽ

te cogitat. ¶ P̃. Hoc reprobaẽ ex itentiõe Hierony.sup
illud Matth.9⁰ cũ vidisset Jesus cogitatiões eoꝝ ꝛc̃.di
cit.n.ipse ꝙ illud ex h̃ pbaẽ ꝙ ipse eẽt de⁹:sꝫ certe istud
nõ eẽt verũ:si etiã diabolus suis nãlib⁹ relictus h̃ nosse
posset.alias eque bene sequereẽ ꝙ diabolus eẽt de⁹. Et
si attẽdanẽ v̊ba euãgelij p̊cedẽtia pꝫ manifeste ꝙ loqui-
tur pprie de cogitatiõib⁹:vt ptinẽt ad itellectũ:nã p̊mit
tit euãgelista. Et ecce qdã de scribis dixerũt intra se hic
blasphemat:ꝛ imediate seqẽ:cũ ḡ vidisset ille cogitatio
nes eoꝝ:cogitatiões qdẽ dixerũt intra se nõ affectiones
ingt qb⁹ cupierũt vel voluerũt. Iteꝫ ꝙ ibi per cogitatio-

cap.10

nes significenẽ itellectiões:pꝫ per Aug.15.de tri.vbi p̊di
ctũ v̊bũ ad hũc itellectũ exponit. ¶ Alias auctes nõ est
opus afferre:qꝛ he taꝫ expsse sunt:vt nullus chr̃ianus de
ista ↄne possit licite dubitare:vñ miroꝛ multuꝫ de z⁰ do
ctore ẽt qui cũ nota dubitationis dicit angelos de facto
cogitatiões hoium nõ nosse:cũ tñ illud assertiue scriptu
ra cã expsse determiet. ¶ P̃. Cã quã ille doctoꝛ assignat
pp qd sole affectiones lateant angelos nõ est sufficiens.
Tũ qꝛ q̃uis soli deo ↄueniat p̊miare atqꝫ punire:vt qd
ob h̃ fuit necesse:vt ipsas volitiones solus nosset:nunqd
si alij nossent ipse ppterea min⁹ eẽt p̊miãde vel puniẽ

z⁰ ↄ

de:aut h̃ minus sibi soli ↄueniret:pꝫ bene ꝙ nõ. ¶ z^m
ↄnẽ pbo sic.nullũ genus entiũ p̊uaẽ vniulr vel vt in plu
rib⁹ s̃m idiuidua ꝛ tpa opõne sibi nãlr cõpetẽte seu na-
ta cõpetere. Genus aũt angeloꝝ pro sp vel in plurib⁹ s̃m
idiuidua ꝛ tpa p̊uaẽ cognitiõe distincta cogitationũ ho-
minũ:vt pꝫ ex p̊cedẽte ↄne.ḡ ipsi nõ sunt nãlr apti ad ta

cap. 30.

lẽ opõnẽ.ↄñs est clara.ꝛ p̊ᵃ ps añtis pbaẽ auc̃te Aug.7.
de ciui.dei.sic de⁹ administrat cũcta que creauit:vt etiã
ipsas pprios exercẽ ꝛ agere motus sinat.ꝛ li.5.ↄ Julianũ
dit.neqꝫ.n.de⁹ ita nãs creat vt leges auferat:q̃s dedit mo
tib⁹ vniuscuiusqꝫ nãe:ꝛ vtrobiqꝫ motũ pro opõne capit:
ꝛ itelligẽdũ est dcm̃ vtrũqꝫ vt in plurib⁹:nã aliqñ p mi-
raculũ suspẽdit aliq̃s creaturas ab opõnibus suis:qd tñ
rarissime ↄtingit:sicut ↄtigit in camino ignis triũ puero

ↄfirmaẽ

rũ. ¶ Cõfirmaẽ.qꝛ alias posset dici ꝙ albedo põt nãlr
pducẽ albedinẽ siue caloꝛ caloꝛẽ:sꝫ ꝙ h̃ nõ ↄtingit est:
qꝛ de⁹ suspẽdit eã a tali actiõe nõ coagẽdo sibi:qd tñ nul

z^m

lus diceret. ¶ z⁰ de⁹ nullã spẽm rerũ corpaliũ p̊uat vt in
plib⁹ s̃m idiuidua ꝛ tpe vlla opõne ad quã sic nãlr apta
nata.igiẽ nullas subas spũales ꝛ nobilissimas creaturarũ
p̊uat vt in plib⁹ ꝛc̃.ↄñs pbabilis multũ est:nec oppositũ
ↄñtis vꝫ rõnabilr stare cũ añte.ꝛ añs est clarũ. ¶ P̃. Cã
nulla rõnalis vꝫ posse assignari pp quã deus sic sp suspẽ
deret ab hꝫ cognitõe ãgelos saltẽ bonos:cũ nõ suspẽdat
eos a cognitiõe rerũ min⁹ psectaꝝ:nec ẽt magis psectaꝝ:

3⁰ ↄ

vtpote subaꝝ ꝛ corpaliũ ꝛ spũaliũ. ¶ 3^m ↄnẽ pbo sic.si
aliqs itelligit p spẽm aliq̃ singulariter ꝛ determinate ali
qd idiuiduũ repñtãtẽ determinate itelligit illud indiui
duũ qd illa determinate repñtat.igiẽ si aliqs itelligit p
aliq̃ notitiã determinate aliqd idiuiduũ repñtãtẽ itelli
git determiate illud idiuiduũ.ↄñs pꝫ. Tũ qꝛ eadẽ rõ est
hincinde:nec aliqd vꝫ plus obuiare ↄñti q̃ añti.qd pꝫ.si
n.pp aliqd obuiareẽ ↄñti h̃ eẽt vt vꝫ sꝫ istũ:qꝛ notitia ẽ
eq̃ silis alijs idiuiduis eiusdẽ rõnis:vt supra pꝫ p cũ qui
hãc p̊cise cãꝫ assignat. Sꝫ ita ẽt spẽs est eq̃lr silis. Tũ qꝛ
si aliqs itelligit p aliq̃ spẽm vel aliquẽ ↄceptũ cõem ꝛ
vlem itelligit oia repñtata vel signata nãlr p illũ ↄfuse
ꝛ idistĩcte:sic si aliqs itelligeret per aliq̃ notitiã vlem ꝛ
cõeꝫ itelligeret idistĩcte ꝛ ↄfuse oia signata ꝛ repñtata p
illã:ita ẽt si itelligẽs p spẽm singulr repñtãtẽ ꝛc̃.añs pꝫ:
qꝛ alias ipole eẽt determiate recordari ꝛ distĩcte alicui⁹
idiuidui:nã vt supra pꝫ:ꝛ ẽt in p̊ ipole est eẽ nãlr recorda
tionẽ nisi p spẽꝫ:ꝛ ↄstat ꝙ p spẽꝫ vleꝫ nõ põt eẽ recorda-
tio alicui⁹ idiuidui determiate ꝛ distĩcte.si igiẽ nec p sin
gularẽ seu singulr repñtantẽ.igiẽ nullo mõ. ¶ P̃. s̃m h̃
nulla spẽs singulr repñtaret:cui⁹ oppo^m assumiẽ in añte.

ↄfirmaẽ

¶ Cõfirmaẽ p eũdẽ doctorẽ q in suo z⁰ in illa.q.vtꝝ an
gelus itelligat alia a se p eẽntiã suã vel per spẽs:soluẽdo
qddã dubiũ a se motũ dicẽ sic:lꝫ itellectio vl spẽs si pone
reẽ eq̃lr assimilareẽ multis idiuiduis:tñ ex nã sua determi
nat sibi ꝙ ducat itellectũ in cognitionẽ illi⁹ obi a q̊ pti-
culr cãtur:qꝛ ita determinat sibi cãri ab illo obto qd ñ põt
cãri ab alio:ꝛ iõ sic in ei⁹ cognitionẽ ducit ꝙ nõ ducit in
cognitionẽ alteri⁹:ex qbus pꝫ tã ipm antecedens q̃ ẽt ꝙ
cã quã supra assignat dicti sui.s.de simulatiõe nulla est.

pmittē

¶ Pro solone rōnū pmitto q sicut ad h q aliqd sensi-
bile nāliter sentiat ab aliquo nō sufficit q ille sit sensi-
tiu⁹: ⁊ illud sit sensibile. sʒ reqrit q sensibile cōparet ad
sensitiuū ſm debitā cōparationē in ppinqtate ⁊ distan-
tia ⁊ aliis cōditionib⁹ certis diuersis: tamē ſm diuersita-
tem sensuū ⁊ sensibiliū: vt pʒ: qꝛ visibile necesse est esse
oppositū ſm rectā lineaʒ ad organū visus: qd nō reqrit
inter audibile ⁊ auditū. Et si aliqs esset visus cui visibi-
le nō posset sic opponi directe ille nō posset illd videre
sic ad h q aliqd possit nāliter itelligi ituitiue ab aliquo
nō sufficit q ipm sit itelligibile: ⁊ aliud sit itellectiuū: sʒ
necesse est q si illud intelligibile determinet sibi aliqua-
liter se hr̃e ad itellectū ad h vt itelligat taľr vtiqʒ se ha-
beat ad ipsum: q si sit ipoſe nāliter ipm ad illud taliter
se habere: ipoſe ēt est nāliter ipsum ab illo sic intelligi.
Est. n. potens q habet potētiam faciendi: ⁊ vt est poten-

T. cō. z.

tia faciēdi: est aūt nō oino: sed habētiū aliq mō: vt dī. 9°
metaphy. nūc aūt q̄uis cogitatio sit itelligibilis ⁊ intui-
tiue ⁊ abstractiue: tn̄ ad h vt sic sit poſe eaʒ itelligi ab in-
tellectu creato ipsa ex nā sua sibi determinat quedā mo-
dū se habēdi ad ipm. sic q si taliter nō se hr̃et ad illū nō
eēt possibile illā itelligi ab eo. Iste aūt modus est vt pu-
to q ipsa iformet illū: ⁊ sit subtiue in illo. Qd pōt decla-
rari ex eo q si per potētiā dei duo hoies essent in eodē lo-
co pmo adhuc cogitatio vnius nō ituitiue itelligeret ab
altero nō obstāte q esset eiusdē rōnis itellectus illius: ⁊
alias forsitan dispositus meli⁹: ⁊ ipsa ita eēt pxima itel-
lectui alterius: sicut ei in quo est: nec apparet pp qd ipsa
possit cōcausare itellectionē sui in vno ⁊ nō in altero: nisi
qꝛ est in vno subtiue ⁊ nō in altero: alio ēt casu possibili
dato grā exēpli declarat: naʒ si vnus angelus bonus vel
malus sit in eodē loco p⁹ cū hoie: ita q toti corpori hois:
⁊ cuilibet parti eius coexistat totus angelus: sicut coexi-
stit aīa rōnalis illi⁹ pter h q illa informat corpus: ange-
lus aūt nō: sicut pluries forte accidit cogitatio talis ange-
li: eque erit pns penitus aīe illius hois: sicut cogitatio p-
pria illius: ⁊ tn̄ nō cognoscet ab illo distincte: nec vr̄ pos-
se alia cā assignari pter hāc: qꝛ illa nō erit in ei⁹ aīa: sicut
forma in mā. Cū igiť nulla cogitatio isto mō se habeat
ad aliquē aliū itellectū ab eo cui⁹ est: aut nāliter habere
se possit. sequit q a nullo alio cognosci possit intuitiue:
nō tn̄ h mō opʒ se hr̃e ad itellectū oē qd ab eo dʒ intui-
tiue cognosci: sicut nec necesse est oē qd sentire pōt eē di-
recte oppositum: sicut necesse est esse visibile ad h vt vi-
deat: ⁊ pter istud qd nūc dcm̄ est vr̄ posse pbari q vn⁹
angelus nō pōt nāliter itelligere cogitationē alteri⁹: qd
cōcedo. Et q̄uis h nō inuenerim expssuʒ in scriptura sicut
de cogitationib⁹ hoium: nō tn̄ habet oppositū: quinimo
hoc magis trahi pōt ex dictis sanctoꝝ: ⁊ antiquiores do-

Ad rōnes addu. in p̄ arti.

ctores hoc tenēt. ¶ Nūc ad rōnes alteri⁹ opi. pro quāto
tāgūt istam cōnem. respōdeo ad pmā: pōt pmo cōcedi cō-
clusio que ibi directe cōcludit. vʒ q cogitatio pōt ab an-
gelo cognosci: sed nō sequit. pōt cognosci ab angelo: igiť
distincte ⁊ intuitiue. Sed est fallacia cōntis: sed si in ma-
iore addat ituitiue dicēdo oē itelligibile in actu pms ⁊c̄.
pōt ab eo ituitiue itelligi. dōm q ppō vera est: si intel-
ligat sibi taliter esse psens qliter illud: vt sic intelligat
ex sua nā reqrit: ⁊ tunc pʒ: q minor est falsa ex his que p-

Ad z^m

missa sunt. ¶ Ad z^m q̄uis directi⁹ vadat cō opi. illā quā
ibi iprobat. Dico si cōtra dicta traheret q nō est ex impe-
rio volūtatis q cogitatio lateat ⁊ nō eēntia: sed qꝛ cogi-
tatio nō eā cōparationē hʒ ad itellectū angeli qlē reqrit
vt ituitiue itelligat: eēntia vō est in cōparatione sibi suf-

Ad 3^m

ficiēti ſm suā exigētiā. ¶ Ad 3^m dōm. q itellectio in an-
gelo nō est sufficiēter motiua itellect⁹ alterius angeli ad
ituitionē sui pter dictā cā. n. ¶ Ad 4^m ēt per idē pʒ q

Ad 4^m

pōt imutare ppriū itellectū ad ituitionē sui ⁊ nō aliū: ⁊
istud sufficit ad rōnē: q̄uis ēt aliq alia in ipsa sumant sa-
tis dubia ⁊ forte nō vera. ¶ Ad 5^m dōm. q ēt act⁹ volū-

Ad 5^m

tatis est occultabilis: imo nāliter occultatus. i. incogno-
scibilis ab alio angelo: nec dico eū occultari per moduʒ
illū quo illa opi. forte tenebat: si cuʒ habebat sensum in
quo ille doctor iprobat eam. ¶ Ad p^m alterius doctoris

Ad rōnes alteri⁹ doctoris

q̄uis illa similitudo nō possit itelligi vniulr quo ad oia:
sed particulariter tn̄: cōcedo tn̄ q cogitatio est itelligibi-
lis ab angelo: sed nō sequit. ergo ituitiue: sicut ēt quedā
sunt a nobis itelligibilia: nō tn̄ intuitiue nāliter: vtputa
habitus iſusi: ⁊ ſm hūc doctorēmet ēt habitus acqsiti ⁊
substantie imāles que ⁊ si sint itelligibilia in suis cōce-
ptibus simplicib⁹ coibus ⁊ forsitan ppriis: in seipsis tn̄
⁊ ituitiue a nobis nāliter nequeūt itelligi. Ita dico ēt q
cogitatio nr̄a vel angeli itelligibilis vtiqʒ est nāliter ab
alio angelo in cōceptu aliquo cōmuni: in seipa tn̄ imedia-
te nequaq̄. Et si similitudo de visibili ad visuʒ sumere-
tur: cū ista determinatione ituitiue ⁊ in respectu ad quē-
libet intellectū dicēdo: sicut se hēt visibile ad visum ⁊c̄.
Sed oē visibile pōt nālr a quolʒ visu ituitiue videri: ge
quid sit de miore: nā forsitan falsa est: maior tn̄ est negā-
da simplr. ¶ P̃. Illa similitudo dʒ sic itelligi q ita itel-
ligibile se hēat ad itellectū ſm exigētiā suā: vt intuitiue
videat: sicut visibile ad visum: ⁊ tūc nihil cōcludit cō: qꝛ
nō sic se hʒ cogitatio ad itellectū alterius: vt supra dcm̄
est: ⁊ q illa similitudo debeat sic accipi: pʒ qꝛ aliter pba-
ret q visibile nō oppositū directe visui posset videri sic
arguēdo: sicut se hʒ audibile ad auditū: sic visibile ad vi-
sum: sed audibile nō oppositū: approximatū tn̄ pōt audi-
ri. igiť ⁊ visibile nō directe oppositū: approximatum tn̄
pōt videri: ⁊ pʒ ad sensum q cōclusio est falsa. ¶ Ad z^am

Ad z^m

rōnē pōt dici: q nō cōcludit q cogitatio nr̄a sit itelligibi-
lis ab angelo. supposito q itellectus illi⁹ sit alterius rō-
nis a nostro: sicut illemet doctor habet tenere: cuʒ ponat
intellectum angeli esse sbam eius: ⁊ similiter essentiaʒ
esse aīe itellectū. Itē si nō eēnt plures angeli eiusdē spēi:
vt magni dicunt rō nihil pbaret: ⁊ si aliqs eiusdem spēi
nō tn̄ oēs: nō pbaret tūc de oibus: sicut tamen intendit.
¶ Respondeo tamē concedendo q illa intellectio pos-
set esse causa partialis itellectionis in itellectu angeli: si
debito modo sibi approximetur: sed debit⁹ modus quo
debet itellectus approximari itellectui: vt causet intelle-
ctionem sui est: vt iformet itellectum illum: qd non con-
uenit nāliter in proposito. ¶ Ad probationem illius al-
terius sui dicti. vʒ q esto q angelus videat intuitiue in-
tellectionem qua intelligo forte ⁊c̄. dico q q̄uis per il-
lam videret distincte ⁊ determinate: nō tamē sequit q
ituitiue. instātia est: nam per aliquam recordationem in-
telligitur distincte aliquod singulare: qd fuit ⁊ nō est: nō
tamen ituitiue: verum autem ita per actum suum possit
obiectum videri: sicut per speciem videt suuʒ represen-
tatum dubiū est. Si tamē diceret q sic: tunc aliud dcm̄
ibi assumptum esset falsum. vʒ q obiectum nō posset in-
telligi per actū nisi per discursum: naʒ qd itelligitur per
spēm nō intelligitur per discursum: vt supra fuit dictū.
¶ P̃. Adhuc nō sequit. itelligit per discursum. igiť nō
intelligit distincte ⁊ determinate. Intelligimus. n. deuʒ
in via per discursum: ⁊ tamē distincte. lʒ nō ituitiue: sed
abstractiue in aliquo conceptu composito sibi pprio: vt
in primo declaratuʒ est. dis. 3. Et ideo iste doctor fallitur
in hoc q ex hoc q aliquid non intelligitur intuitiue: in-
fert q non intelligatur distincte ⁊ determinate: que il-
latio nulla est. ¶ Ad rationem principalem respondeo

regādo ɔñtiā.nec ꝓbatio valet pp cām paſſignatam.

Distinctionis. IX.ꝛ.X. Questio. II.

SEcundo quero vtrū vnus angelus poſſit nāliter alteri angeli loq locutiōe intellectuali.arguit̄ pmo ꝙ nō. Nullus āgelus pōt nālr aliū loquētē itellectualr audire auditiōe itellectuali.ḡ nullus angelus nālr pōt alteri loq locutione intellectuali.conſequentia pꝫ:qꝛ alias fruſtra eēt tal is locutio:ſic gs fruſtra loquit̄ ſurdo: qd nō eſt ponēdū in angelis.añs ꝓbat̄:qꝛ ſm Aug.15.de tri.audire ꝛ videre q̄uis diuerſa ſint in ſenſib⁹:nō tñ in itellectu:ſed ibi idē eſt audire qd videre ſeu intelligere: ſilr loq idē eſt qd vbū formare:qd nō eſt aliud q̄ cogitare:ꝛ per ɔñs itellectualr aliū audire loquētē itellectualr idē eſt qd illi⁹ cogitatiōes videre.Sed h nō pōt nāliter aliqs angelus:vt ꝓbatū eſt in p̄cedēti.q.igit̄ ꝛc.

ca° 10°

Ad oppoſitū arguit̄.Aia ſepara pōt alteri aie in tellectualr loq.igit̄ mlto magis angelus angelo.ꝓbat̄ añs ex eo qd dr̄ in euāgelio de aia illius diuitis epulonis que aie abrae loquebatur.

Respondeo ꝙ angeli loquant̄ adiuicē habem⁹ p ſcripturā Zach.2° vbi legit̄.Ecce angelus q loq̄bat̄ in me igrediebat̄ ꝛ alius āgelus egrediebat̄ in occurſum illi⁹ ꝛ dixit ad eū.curre loq̄re ad puerū iſtū ꝛc.hic dr̄ ꝙ angelus angelo eſt locut⁹.Itē p⁹ ad cori. ſi linguis ingr hoīuꝫ loq̄r ꝛ angeloꝝ.vbi dicit vna gloſa ꝙ āgeli ꝓpoſiti ſigñant nīoꝝ ib⁹ qd de dei volūtate pmi ſentiūt qd fit aliqb⁹ nutib⁹ aut ſignis. Ad h ēt pōt argui:qꝛ angeli loq pñt aiab⁹ mortuoꝝ:igit̄ ꝛ angelis alijs: ɔñtia ſatis eſt clara.añs ꝓbat̄ per illud Aug.de cura pro mor.pñt ꝛ ab angelis qui reb⁹ que agunt̄ hec p̄ſto ſūt audire aliqd mortui ꝙ vnūquēqꝫ illoꝝ audire debere iudicat:cui cūcta ſubta ſūt. In li.ēt de di.demonū.dicit ꝙ demones q̄dā audiūt a ſanctis angelis:vt pnunctient.Si ḡ audiūt igit̄ alij loquant̄.Ex iſtis hñ dr̄ ꝙ angeli loquūtur:verū aūt nālr vel v̄tute ſpāli diuina nō dr̄ expſſum: cōiter tñ tenet̄ ꝙ ſic.Uidēdū ḡ eſt de mō. Ad qd itelligendū:p̄ videdū eſt qd eſt loq itellectualr ꝛ qd audire. 2° q̄uō angelus alteri loquit̄ ꝛ illū alter audiat. De p̄ dōm ꝙ ſicut loq locutione vocali nō eſt niſi ꝓferre vba vocalia:vt aliqs audiat auditione corpali:ꝛ intelligat id qd per voces ſignat̄:ita loq itelligibilr nō eſt niſi ſoñare vbū itellectuale:vt aliqs audiat auditiōe itellectuali:ꝛ itelligat illud qd ſignat̄ per vbū.vbū aūt itellectuale:ſic̄ dicit Aug.15.de tri.eſt formata cogitatio ab ea re quā ſcimus:qd nec grecū eſt:nec latinū:nec lingue alicui⁹ alteri⁹:ꝛ io itellectualr loq ē in itellectu cogitare.pp qd ibidē q̄dā ingt.cogitatiōes locutiōes ſūt cordc.ꝛ cetera mlta ad ꝓpoſitū.Audire v̄o p itellectū nō eſt niſi cognitionē alteri⁹ itelligē.Sꝫ audire p ſenſuꝫ nō eſt aliud q̄ voces ꝓlatas pcipere.vñ ibidē Aug.Auditio inquit ꝛ viſio duo q̄dā ſūt iter ſe diſtātia i ſenſib⁹ corpis:in aīo aūt nō eſt aliud atqꝫ aliud vidē ꝛ audire:qd ɔñter per ſaluatoris vba dclarat ibidē.vide ibi.hec de p̄. De 2°.ſ.de mō loquēdi ꝛ audiēdi angeloꝝ adinuicē dicit qdā doctor:ꝙ eſt talis:nā angelus cauſat in ſeipſo cogitationē de aliq̄: vt alius angelus audiat:q̄ cāta cāt effectiue cogitationē illius cogitatiōis in alio:ꝛ ſic ex ɔñti cāt aliq̄ mō in alio cogitationē obti pme cogitationis:ꝛ ſicut dicit alibi.ſ.in ſuo 2°.talē cogitationē in alio cāt pciſe per modū obti. Alius v̄o in quo cāt hui⁹ cogitatio cogitatiōi alteri⁹ p illā audit aliū loquētē:nec aliud facit q loqt̄:ꝛ h mō dicit ipe ꝙ vn⁹ angelus alteri nālr loqt̄. Iſte modus loquēdi nō placet mihi:rō eſt:qꝛ ſm ipm ſeqt̄ ꝙ qlꝫ angelus

cap. 2.

cap. 13.

p̄ᵐ

cap. 10.

2ᵐ

Ochā qͥ hec p̄.q. 8.

5 Ochā vbi ſ.

nālr videat ſeu itelligat itutiue cogitatiōes alteri⁹:cui⁹ oppoſitū ꝓbatū eſt in.q.pxima:ꝛ ɔñia pꝫ:nā ex q̄ ipe per ſuā cogitationē cāt pciſe per modū obti cogitationē ſue cogitatiōis in alio:ita nālr pōt hꝫ cogitationē ali⁹ itelligē:ſic ipammet eēntiā angeli:cuius illa eſt cogitatio:aut aliq̄ aliā rē:que ſui notitiā nāliter:ꝛ p̄cipue per modū obti cāt in eo.vñ ꝛ iſtā ɔñtiā ſatis ipe iplicare ɔcedit:ſic̄ ēt ꝛ ipꝫ ɔñs expſſe:qd tñ ego ſlm reputo. Ali⁹ modus dicēdi eſt:ꝙ vn⁹ angelus loqt̄ alteri cāndo in illo itellectionē eiuſdē obti:qd ipe itelligit.Ubi aduertēdū ꝙ ſꝫ iſtū doctoreꝫ p̄ter viſionē q̄ angelus videt in v̄bo aliqd obm.v̄.g.a.q̄tuor modis alijs pōt idē a.vidē.vꝫ itutiue in ſeipſo a.ꝛ iterū itutiue ꝛ itellectu alteri⁹ angeli cognoſcētis:ꝛ ēt abſtractiue p ſpēm habitualē ɔcreatā vel acq̄ſitā:ꝛ nulla iſtarū itellectionū ē auditio:qꝛ nulla eſt p ſe expſſa ab itelligēte iquātū itelligēs eſt:imo accidit ei ꝙ obm ſit itelligēs:eq̄.n.maneret ſi nō eēt itelligēs:ꝛ in oib⁹ iſtis:ſi aliqs itellect⁹ cauſet eſt itellect⁹ ipſi⁹ intelligētis nō alterius:ꝛ ipm obm ɔcurrit ibi cū itellectu:vt cāꝫ prialis.4° mō pōt iſte cogſcē a.ita ꝙ itellectio fiat in eo p itellectū aliū exprimētē:ꝛ itellect⁹ iſti⁹ nullā cāſitatē habeat re⁹ alicui⁹:ſꝫ tñ erit paſſiu⁹:ꝛ iſta ſola cognitio eſt auditio:ꝛ eſt expſſa ab itelligēte iquātū eſt itelligēs:ita ꝙ ſolūmō itellect⁹ loquētis vel q̄ ſūt in ipo vt in ipo vel pñtia ſibi:vt ſibi ſūt actiua reſpectu auditiōis:ꝛ h no vt pximi effect⁹:nā iſta pñtia loquēti p⁹us cānt itellectionē actualē in loquēte q̄ cauſent iſtā auditionē in audiēte: ipa tñ itellectio loquētis nō eſt in loquēte rō agēdi iquātū loquit̄:ſꝫ aliqd ptinēs ad memoriā loquētis.Qꝫ aūt angelus poſſit ſic cāre intellectionē ipſi⁹ a.in alio angelo ꝓbat̄:qꝛ qd eſt ſufficiēter in actu pmo reſpectu alicuius effectus:pōt illū cauſare in quocūqꝫ receptiuo illi⁹ effectus.Sed angelus habens notitiā actualē alicui⁹ obiecti v̄bi grā a.eſt ſufficienter in actu pmo ad cāndum intellectionē actualē ipſius a.igit̄ pōt illam cauſare in quocūqꝫ receptiuo illius.Sed intellectus alterius angeli eſt receptiuus eius cum ſit eiuſdē rationis cuꝫ illo intellectu.igitur ꝛc.probatio maioris:qꝛ pme extrema proportionis actiui ꝛ paſſiui ſunt vniuerſaliſſima abſtracta a quocūqꝫ actiuo ꝛ paſſiuo:qꝛ iſta ꝓportio ineſt particularibus per rōnē cōmunē:ꝛ ideo extremis:minor probat̄.qꝛ angelus hēt in ſe actū cognoſcendi a.ꝛ ſpeciem:quecūqꝫ ponat̄ neceſſaria ad cognitionē:ꝛ per id qd habet poteſt facere intellectum ſuum in actu ſecūdo cauſando in ſe intellectionem a.ſicut effectuꝫ. Cōtra hec:qꝛ continent aliqua falſa.primum eſt:ꝙ vnus angelus poteſt videre intuitiue a.in intellectu alterius angeli cognoſcentis a. ſi enim h eſſet verum:h eſſet:qꝛ videndo cognitionem alterius angeli cognoſcentis a.per illam intuitiue videret a.pꝫ:qꝛ non poteſt videre a.in intellectu alterius angeli:niſi vel videndo per ſpeciem quā alter angelus hēt de a.vel videndo formaliter per cognitionem eandem qua alter angelus videt a.vel videndo ipſam cognitionem qua alter videt a.ꝛ per illam ſic viſam videndo a. primum non poteſt dici:qꝛ cognitio per ſpeciem ſm eū eſt abſtractiua:nec minus ea que eſſet per ſpeciem exiſtentem in alio intellectu q̄ que eſt per exiſtentē in ſuo. nec ſecūdum dici poteſt:qꝛ non eſt poſſibile naturaliter ꝙ duo eadeꝫ cognitione numero formaliter intelligant: ſicut impoſſibile eſt naturaliter ꝙ vna cognitio numero ſimul informet duos intellectus.relinquitur ergo tertium:ꝛ ſic patet conſequentia:ſed ꝙ conſequens ſit falſum probo.Tum qꝛ ſequitur ꝙ angelus videns viſionem ſuam qua videt deum intuitiue:videret etiam illa viſione reflexa deū intuitiue.ꝛ per ɔſequēs alia viſio de

Sco.li. 2.di.9.

5 Sco. vbi ſ.

creatura sine habẽs creaturã pro obiecto esset beatifica. Tum qꝛ tũc due visiones beatifice eẽnt in eo. Tum tertio: qꝛ ſm dicta sua iste angelus posset cãre in diabolo visionẽ ꝑdicte sue visiõis ꝑme cũ sit sufficiẽter i actu ꝑ ad cãndũ in seipso visionẽ ꝑdicte visionis. Tum ẽt qꝛ ipsamet visio dei simul cũ itellectu vidẽtis pñt in dicto itellectu cãre visionẽ reflexã sui. igr̃ illud poterit cũ itellectu diaboli in ipo itellu diaboli. Et vtraqꝫ ꝯña pꝫ ꝑ rõnẽ suã: eo ẽt posito diabolus videbit deũ ituitiue ⁊ oia ista sũt falsa ⁊c. ℂ ꝓ. Probatũ fuit in ꝑ. di. 3. ꝙ nulla notitia

2m

habita de re ꝑ aliqđ mediũ cognitũ ẽ ituitiua. ℂ 2° ꝯ illud qđ ponit angelũ sic in alio posse cãre notitiã: qꝛ seqr̃ ſm h ꝙ ẽt in seipso cãre poterit talẽ auditionẽ de a. cum et⁹ itellect⁹ sit ꝑ cũ eiusdẽ rõnis cũ itellectu alteri⁹ in q̃ põt auditionẽ de a. cãre: ⁊ sic simr̃ ⁊ semel habebit duas notitias de a. vnã que nõ ẽ auditio ꝑ quã ipe itelligit a. qñ cãt auditionẽ in alio que ſm euꝫ ibidẽ est effect⁹ ꝑoꝛ sine quo auditio cãri nõ põt: ⁊ aliã q̃ ẽ auditio. Sꝫ h est ꝯ eũ. ꝑ qꝛ ſm ipm itellus audiẽtis se hꝫ mere passiue re⁹ auditiõis. igr̃ iste se hñet mere passiue ad illã: ⁊ cũ auditio ſm euꝫ efficiar̃ a loquẽte nõ se hñet mere passiue ad ipaꝫ: qđ ꝯdicit iã dicto. Tũ qꝛ vt pꝫ in q̃rta rõne ipsi⁹ recitata in ꝑcedẽti. q. ꝯ aliã opi. ipoẽ est ſm eũ in itellu eẽ duos act⁹ ꝑfectos sil: sꝫ ponar̃ ꝙ illa auditio sit tã ꝑfecta q̃ posset in alio cãre: qđ opꝫ dicẽ eẽ poẽ ꝑ rõnẽ suã: seqr̃ ꝓpositũ. ℂ 3° seqr̃ ꝙ aliqs poterit hẽre distictã notitiã i ꝑticulari ⁊ determiate de aliq̃ nõ existe: esto ꝙ nullã habeat ꝓpriã spẽꝫ illi⁹: aut nunq̃ nouerit illũ ituitiue: qđ

Firma:

nõ vꝫ poẽ nãlr. ℂ ꝓ. Qualis notitia eẽt illa: nõ abstractiua: qꝛ talis ẽ mediãte spẽ: ẽt ſm eũ: nec ituitiua: qꝛ illa nõ ẽ nõ existis. ꝯña ꝓbar̃. ponar̃. n. ꝙ aliqđ singulare ꝑteritũ: qdã angelus nõ nouerit: qđ tñ ali⁹ nouit ⁊ hꝫ spẽꝫ ei⁹: ⁊ põt determiate ⁊ distĩcte recordari de ipo. iste qui sic põt recordari ⁊ est sufficiẽter in actu ꝑmo ad faciẽdũ se in actu scđo recordatiõis: poterit in illo alio cãre etiã similẽ recordationẽ ſm dicta ista: ⁊ sic ẽt aliqs recordabir̃ ei⁹ qđ nunq̃ nouit: qđ vꝫ repugnãtiã icludere. ℂ ꝓ.

Firma:

Si vn⁹ angelus hñet sciaꝫ vnius ꝯnis que nõ põt cogsci: nisi ꝑ alias ꝑoꝛes. sicut poẽ ẽ: vt in vna. q. supi⁹ ẽ ostẽsuꝫ. ⁊ eẽt sufficiẽter in actu ꝑ respectu actualis ꝯsideratiõis: ⁊ scie ꝑdicte ꝯnis: poterit hõ notitiã cãre in alio qui nunq̃ ꝯnes ꝑoꝛes nouit: posito ꝙ ita fuerit: sicut poẽ est: vt põt patere ex dictis i eadẽ. q. ⁊ sic aliqs cognosceret sciẽtifice aliq̃ ꝯnẽ: qui tñ nõ cognosceret nec actu nec habitu ꝑn⁹ illius: qđ ẽt nõ est poẽ. ℂ ꝓ. Scđꝫ istã viã vꝫ ꝙ vna creatura possit hẽre sciam ꝑ infusionẽ ab alia creatura: ⁊ nãliter: qđ nõ libẽter ego ꝯcederẽ. ℂ 3° ꝯ modũ di-

3m

cẽdi in se: nã ꝑ istũ modũ locutiõis si in cetu multoꝝ angeloꝝ vnus vni spãliter loquerer̃: nescire posset audiẽs qs eẽt qs loq̃rer̃: supposito ꝙ illa locutio esset de re alijs actualr̃ nota: istud declarar̃ ſm dicta istoꝝ: volũt. n. ꝙ in ꝑtãte ⁊ spõte angeli actualr̃ aliqd cogscẽtis sit cãre auditionẽ illi⁹ obti i alio: vñ põt ita loq vni ꝙ nõ alteri: ⁊ loq ⁊ nõ loq: sicut placet sibi. igr̃ angelus recipiẽs in se auditionẽ vidẽs alios angelos ⁊ notitias ⁊ spẽs ⁊ alia ꝑ q̃ sũt in actu ꝑ re⁹ auditiõis: si aliq̃ alia sũt quoꝝ qlꝫ põt einsmodi auditionẽ cãre nõ põt determiate scire qs illã cãuerit. ac ꝑ h nec qs sibi locutus sit. ℂ ꝓ. Ista via nõ dat modũ quo vnus angelus possit loq angelo alteri⁹ spẽi: ac ẽt aie hũane sepate. ꝯstat ãt ꝙ ãgeli loquũr̃ ãgelis alteri⁹ spẽi ⁊ demonib⁹ ⁊ aialib⁹. Rõ q̃ꝫ opi. nõ ẽ efficax: nã maioꝛ sic absolute sumpta ẽ falsa ⁊ multas hꝫ istãtias: sicut ex dictis põt videri. ℂ Et ꝑterea i nobis hꝫ istãtias: nã vnus hõ ẽ sufficiẽter i actu ꝑ ad cãndũ i suo itellectu itellectionẽ ſꝫ aliquẽ habitũ quẽ hꝫ: nec tñ põt silẽꝫ cãre in intellectu alteri⁹ hois. Itẽ põt in volũtate sua cãre volitionẽ: ⁊ nõ in volũtate alteri⁹: qđ ẽt de angelis verũ est. Ita ꝑt istari đ alijs iterioꝛib⁹ hois potẽtijs: oporteret g ꝙ itelligerer̃ maioꝛ illa đ illis receptiuis q̃ ſꝫ h ꝙ sũt eiusdẽ rõnis ẽt eodẽ mõ cõparanr̃ seu se hñt ad illđ qđ ẽ in actu ꝑ re⁹ illi⁹ effect⁹: ⁊ ſꝫ illũ itellectũ mioꝛ patẽter erit falsa: nam ad angelũ habẽtẽ notitiã actualẽ ⁊ spẽm alicui⁹ obti nõ eodẽ mõ se hꝫ itellus alteri⁹ angeli: sic̃ intellectus ꝓprius. pꝫ: nec eodẽ mõ se hꝫ ad notitiã ⁊ spẽm hñti⁹: nã hic isormar̃ ꝑ istas. ille nõ. ℂ ꝓ. Sic̃ tactũ ẽ nõ oẽs angeli sũt eiusdẽ spẽi: ⁊ iõ mioꝛ si debeat esse vlis ẽt eẽt defectuosa. ℂ Dico igir̃. ꝙ cũ ãgelus nõ videat cogi-

Mod⁹ ꝓprius

tatiões alteri⁹: nec appeat hñ dici posse ꝙ nõ per modũ obti: sꝫ ꝑ modũ agẽtis extrĩseci: ⁊ cãe libẽ effectiue cãet imediate cognitionẽ i mẽte alteri⁹: cũ tã ꝑ^m q̃ 2^m videar̃ eẽ ꝓpriũ deo: nec iõ iuxta ꝑ^am opi. nec iuxta 2^am loquũr̃ adiuicẽ. Loquũr̃ tñ ſm ꝙ ꝑ scripturã certi sum⁹: sꝫ q̃liter est nobis ignotũ: põt tñ dici ꝙ sic̃ qꝛ hõ alteri⁹ hois cogitatiões vider̃ nõ põt imediate in seipsis formar̃ exteri⁹ voces vel intuitus: aut scripturas: ⁊ si q̃ alia signa sint qb⁹ qđ corde qs cogitat in alterius deducit notitiã. Sic ipsi angeli volẽtes iuicẽ mãifestare q̃ secretis cogitatiõib⁹ ꝯcipiũt formãt i seipis q̃dã itellectualia signa ⁊ spirituales vt ita dicã ſmões ⁊ loq̃las ꝑ q̃ spũalr̃ audita ab alijs cogscir̃ qd cogitãt: ita ꝙ sic̃ in nob ẽ duplx locutio: vna q̃ ẽ ꝑ^m signũ rei imediate ⁊ h nulli⁹ ẽ ligue eaꝝ q̃ disiguũr̃ ſm diuersitatẽ gentiũ hũanaꝝ iux̃ sniaꝫ Aug. supra tactã: ⁊ hãc locutionẽ solus de⁹ audit. alia q̃ ẽ secũdariũ signũ ⁊ ꝑoꝛi i idẽ signãndo subordinatũ: ⁊ ex h q̃dã mõ ꝑoꝛis signũ ⁊ hãc ẽt alij audiũt. Sic in mẽtib⁹ angeloꝝ ẽ duplex locutio. ꝑ^a q̃ est signũ ꝑ^m ⁊ imediatũ rei: ⁊ h ẽ cogitatio deo ⁊ sibi tm̃ nota: alia ẽ signũ secũdariũ ⁊ subordiatũ illi in signãndo quã alie spũales creature itelligibilr̃ audiũt: ⁊ ꝑ eã qd ꝑ ꝑmã dicar̃ ꝯcipiũt: ⁊ hanc puto aplum vocasse linguã angeloꝝ. ꝑ^a ad cori. Et ad hoc

cap. 13.

facit glosa supra allegata q̃ dic̃ ꝙ angeli ꝑpositi signãt minoꝛib⁹ qbusdã nutib⁹ aut signis: ſm hunc modũ põt angelus vni determinate dirigr̃ ſmonẽ suũ ⁊ oimõ quo nos ⁊ lõge plus atq ꝑfectius distincte ⁊ varie loq vt sibi placet: ⁊ ali⁹ põt determiate scire qs loqr̃. nã is. s. in q̃ inuer̃ hõ signa. In eis. n. audire itelligr̃ est. Si querar̃ vtꝝ vni possit aliqs sic loq ꝙ ali⁹ cui nõ loqr̃ nõ audiat. dõꝫ ꝙ nõ si ali⁹ sit i obita ꝓpingtate ad audiẽdũ: ⁊ ad h sit attẽtus nisi de⁹ ꝑ tũc eũ ꝓhiberet audire nõ coagẽdo ad auditionẽ: ⁊ ẽ silẽ sic̃ cũ aliqs nr̃m iter mltos ꝯstitut⁹ nõ ꝑt vocalr̃ loq vni qn audiar̃ ab alijs. ℂ Sꝫ ꝯ modũ istũ

ꝯ dictum modum

dicer̃ ꝙ q̃ rõne vn⁹ angelus põt vidẽ hõ signa in mẽte alteri⁹ ãgeli eadẽ rõne vꝫ ꝙ possit vidẽ cogitatiões eiusdẽ in eadẽ mẽte existẽs ⁊ sibi ꝓpinq̃s equalr̃: ⁊ ꝑ ꝯñs superflue ponunr̃ hõ signa. ℂ Rñio ꝙ ꝓpingtas eq̃lis ⁊ vni-

Rñsio

tas obti nihil fac̃ ad h. nã istis ñ obstãtib⁹ vnũ ẽ ab alijs ituitiue itelligibile ⁊ nõ aliđ. Exẽplũ ꝯstat ꝙ i eadẽ mã est foꝛa subalis colorati ⁊ coloꝛ eiusdẽ ⁊ vtrũq ẽq̃ ꝓpinquũ ẽ vidẽti nec est ibi aliqs ordo: aut aliq̃ mediatio situalis: ⁊ tñ sic sẽtim⁹ colorẽ: ⁊ ꝑ itellm ipm ituitiue itelligim⁹ ꝙ nec formã subalẽ: nec ẽt mãꝫ sentim⁹ aut itelligim⁹ ituitiue q̃uis alio mõ illas itelligr̃ possum⁹: i mẽte ẽt sil̃ hꝫ qs habitũ lrũsuꝫ ⁊ itellectionẽ actualẽ: ⁊ hãc itelligit ituitiue. illã ñ. Sic igr̃ dico đ mõ locutiõis ãgelicoꝝ vtꝝ ãt ita sit ignoro. appꝫ tñ mihi sic eẽ poẽ: cũ ⁊ nos ẽt ide talr̃ tales locutiões possim⁹ formare siles locutiõib⁹ vocaiib⁹: sic̃ ꝑt qlꝫ i seipo aduertẽ. ℂ Ad arg^m. q. rñio ne-

Ad arg^m

gãdo añs. ad ꝓbationẽ dõꝫ ꝙ cogitatiões ñ imediate in seipsis audiunr̃ itellectualr̃ seu videnr̃: sꝫ mediãtib⁹ intellectualibus signis imediate visis: sicut dictum est.

¶ Distinctionis. XI. Questio. I.

Circa disti.xi.in qua tangit̃ de pfectu cognitionis angelice:quero vtrũ oia quorũ angelus simul hꝫ spẽs vel pot hr̃e ipse nãliter possit simul actu ⁊ distincte intelligere. ¶ Et arguit̃ p̃ ꝙ non:q2 si sic eẽt.sequit̃ ꝙ nõ tot posset sic intellig̃ qn posset plura.ↄñtia pꝫ:q2 nõ põt angelus tot spẽs hr̃e quin si generet̃ vel creet̃ vnũ idiuiduũ in pportionata sibi ppingtate possit ab illo spẽꝫ accipe:⁊ cũ nõ tot indiuidua quin plura possint sic fieri nõ erit dare maximã multitudinẽ possibiliũ ab eo hr̃i spẽrũ:⁊ per ↄñs nõ tot: quin plura posset actualr̃ distincte itelligere:sꝫ istud ↄñs est falsuꝫ:qm̃ ad ipm̃ sequit̃ ꝙ angelus sit ifinite itellectiuitatis:seu ifinite virtutis intẽsiue ad itelligẽduꝫ:qḋ soli deo pprĩũ est:declarat̃ ↄñã ex eo ꝙ virt⁹ angeli sm̃ h nõ hr̃et terminũ in posse:nec ẽt eẽt terminata p maximũ:qm̃ ois finita potẽtia terminat̃ per maximuꝫ in qḋ põt:vt pꝫ p̃ ce.p pbm̃.sequit̃ g̃ ꝙ vtus angeli sit ifinita. [T.c.116.] [2m] ¶ 2° si illud eẽt pole eadẽ rõne vel manifeste posset sil̃ distincte itelligere oia ei pñtia imediata per seipsa:nam spẽs nõ ponit̃ nisi vt suppleat vicem obiecti absentis:⁊ per ↄñs posset simul distincte cog̃sce oẽs ptes pportionalis vnius ↄtinui sibi pñtis:⁊ cũ ille sint ifinite.sequit̃ ꝙ posset simul infinita distincte cõprehendere:ac per h eius scientia fore intensiue infinita.

Ad oppositũ arguit̃ ⁊ pbat̃ ꝙ nõ soluꝫ sic põt: gnimo ꝙ nõ põt oppositũ.nam si posset nõ oia actu ⁊ distĩcte itelligere:quorũ hꝫ spẽs posset aliqua intelligere aliqbus nõ itellectis.posito igit̃ h in esse:quero aut põt itelligere aliqd alioꝝ aut nõ:si nõ. igit̃ nõ est in potẽtia actuali respectu alioꝝ:quorum hꝫ spẽs:⁊ per ↄñs nõ hꝫ spẽs illoꝝ:qḋ iplicat opposita.ↄña pꝫ:q2 ita p spẽm itellectus ↄstituit̃ in actu p̃:⁊ in potẽtia actuali respectu notitie icõplexe sui obcti:sicut p habitũ sciẽtificũ respectu ↄsideratiõis actualis obcti illi⁹ habitus. ¶ P̃.Qua rõne põt itellig̃ per vnã spẽm eadẽ põt p quãlibet saltẽ diuisim. ¶ Si dicat̃ ꝙ põt aliqd aliud itellig̃.ↄtra.oẽm itellectionẽ actualem:necesse p̃cedere actualẽ intẽtionẽ volũtatis copulãtis potẽtiã cuꝫ obcto. hoc pꝫ:q2 etiã ipsam visionẽ sensualẽ:⁊ p̃mã in nobis necessario p̃cedit intẽtio volũtatis iuxta Aug.determinatione.xi.de tri.vbi dicit.ꝙ volũtas que ↄiungit sensum corpori visibili ex quo format nõ pcedit a visione que sit in sensu.⁊ probatio eius est:p̃us.n.ingt q̃ visio fieret iam erat volũtas que formãdũ sensuꝫ corpori admouit. [cap.5.] igit̃ si angelus de nouo itelligeret aliquã spẽm suã p̃us vellet illã itelligere.Sed sm̃ eũdem.10.de tri.voluntas nõ põt velle aliqd icognitũ.igit̃ illã volitionẽ p̃cederet cognitio illi⁹ spẽi:⁊ sic volitio p̃supponeret cognitionem ⁊ cognitio volitionẽ:aut ergo eadẽ p̃supponeret eaꝫ a q̃ p̃supponit̃:⁊ sic idẽ eẽt p̃us seipo:aut aliã p̃supponeret:⁊ ab alia p̃supponeret̃:⁊ sic esset infinitas actualis cognitionũ ⁊ volitionũ se p̃supponẽtiũ inuicẽ:quoꝝ vtrũqꝫ ẽ ipole. [ca.°p.1.2] ¶ Si dicat̃ ꝙ nõ ex eo ꝙ volũtas nõ põt velle incognitũ:sequit̃ ꝙ volitionẽ p̃cedat cognitio voliti:sed sufficit ꝙ simul sit cũ ipsa. ¶ Cõtra ex h nõ vitat̃ iposibile illatũ:nã vt pꝫ ex auctoritate allegata cognitionem necessario p̃cedit volitio:sit g̃ illa cognitio a.⁊ volitio p̃cedens ipam sit b.aut igit̃ in illo p̃ori quo b.fuit ante a. fuit aliq̃ cognitio aut nõ:si nõ.igitur b.fuit volitio incogniti:si sic:aut a.aut alia cognitio.Si a.igit̃ a.fuit anteq̃ fuit:si alia.sit illa c.igr̃ ante c.fuit volitio ↄiũgẽs potẽtiã obcto:aut igit̃ b.aut alia.Et siue hoc siue illud det̃ vl̃ p ceditur in infinitum vel dabitur ꝙ aliqua cognitio terminabit̃ ad incognitũ. [2m] ¶ 2° si angelus posset aliqua sua spe nõ vti actualr̃:eadẽ rõne ⁊ qualibet alia quã hꝫ:⁊ sic posset angelus nãliter si vellet suspẽdere se ab omni itellectione coꝝ:quoꝝ species habet:⁊ nulluꝫ earũ per spẽs suas actu intelligere:qḋ videtur absurdum.

Respondeo intelligẽdo.q.de angelis bonis in q̃bus nõ est viciata vila po⁹ nãlis.pono ↄnes.Prima.ꝙ angelus põt sil̃ distincte itellig̃ oia: quoꝝ sil̃ hꝫ spẽs distinctas ⁊ distincte reprñtãtes.Scḋa ꝙ potest etiã non oia talia simul distincte intelligere.

Primam ↄnem pbo auctoritate beati Augu.4° sup Gen.vbi dicit ꝙ potentia spiritualis mẽtis angelice cũcta que voluerit simul notitia facillime apprehẽdit. [p̃a ↄ] [cap.34. de gñs] ¶ Ex h arguo sic.nõ minus facile est angelo simul itellig̃ sm̃ oẽs spẽs q̃ sm̃ aliq̃s earũ.igit̃ põt simul itellig̃ sm̃ oẽs.ↄña pꝫ:⁊ añs pbat̃ ex p̃dicta auctoritate:qm̃ si minus facile foret intellig̃ sm̃ oẽs q̃ sm̃ aliq̃s:⁊ tũc nõ cũcta que vellet siml̃ facillime cõprehẽderet:gnimo min⁹ faciliter cõprehẽderet duo q̃ vnũ: ⁊ tria q̃ duo:⁊ quãto plura tãto min⁹ faciliter. ¶ Cõfirmat̃ alia eiusdẽ auctoritate ibidem.vbi ait.ꝙ oia simul mens angelica põt que sigillatim p ordinẽ ↄnexaꝝ cãrũ sm̃o distiguit:vbi vult ꝙ cũcta que creata fuerũt i p̃n⁹ ⁊ distĩcte quodã ordine facta narrant̃ siml̃ mẽs angelica cõprehẽdit:nec est dubiũ ꝙ nõ solũ h est veꝝ de notitia supnãli quã hꝫ in vbo:sꝫ ẽt de nãli quã hꝫ de reb⁹ in ppo gñe:⁊ quã vocat Aug.vespertinã:sicut pꝫ ibi statiꝫ.⁊ duobus caplis p̃cedẽtib⁹:nec pt dici ꝙ loquat̃ de cognitiõe ↄfusa nõ de distĩcta:nã h nõ attribueret potẽtie mẽtis angelice:cũ nos ẽt hec in via possim⁹ oia ↄfuse simul intellig̃ in aliq̃ cõi ↄspectu:⁊ tñ ibi in tali cõprehẽsiõe simultanea ⁊ facillima multoꝝ dat dr̃iaꝫ iter potẽtiã mẽtis hũane ⁊ angelice. [Confir. cap.36.] ¶ 2° si nõ posset h angelus aut hoc ↄtigeret:q2 nõ posset sil̃ tot itellectiões recipe:aut q2 nõ possꝫ sil̃ tot pducẽ:h pꝫ:q2 si ẽ sufficiẽs ad agẽdũ tot sil̃: ⁊ ad suscipiẽdũ:cũ positis actiuo ⁊ passiuo sufficientib⁹ possit poni actio:⁊ ẽt actiones dũmõ nõ habeant mutuã repugnãtiã:sic ẽ i pposito oẽs tales poterũt sil̃ poni.Sꝫ nõ põt dici ꝙ nõ possit tot sil̃ recipe:q2 nõ minus est potẽs ad recipiẽdũ itellectiões q̃ habitus vel spẽs:nec ei⁹ receptiuitas limitat̃ ad certã multitudinẽ itellectionuꝫ q̃ spẽrũ vl̃ habituũ:imo in rei veritate ad neutrã determinat̃.Sꝫ pari facultate põt multas ⁊ paucas recipere q̃tũ est ex se:sicut supra in p̃°.q.de cognitiõe angeloꝝ dicebat̃ iuxta finẽ in soluẽdo quãdã rõnẽ:nec ẽt iõ nõ põt q2 nõ põt tot siml̃ pducẽ cũ ei⁹ actiuitas limitata sit ad certã multitudinẽ possibilẽ itellectionũ sil̃ pducibiliũ: nã supposito ꝙ itellect⁹ sit p̃n^m actiuũ itellectiõis:nõ est tñ totale:sꝫ ptiale ↄcurrẽs cũ specie ad pductionẽ itellectiõis:ita ꝙ cũ vna specie coagit vnã itellectionẽ:⁊ cum alia spe aliã:nũc aũt q̃tũcũqꝫ aliqd est solũ agẽs ptiale: ⁊ aliã ⁊ aliã opõnẽ agit cũ alio ⁊ alio ptiali p̃n⁹ coactiuo q̃tũ est ex se:ita põt i plres opõnes sil̃ cũ talib⁹ plib⁹ p̃ncipys coactiuis:sic i pauciores cũ pauciorib⁹:nisi ipꝫ forsitan i opando d̃bilitet̃:aut p se mõ aliq̃ depẽdeat ab aliq̃ qḋ d̃bilitet̃ ex mltiplicatiõe taliũ opõnũ.Exẽplũ:lux.n. existẽs in medio ẽ cã ptialis ⁊ coactiua sil̃ cũ colore spẽi coloris i medio vt vult Cõmẽ.3° d̃ ala.⁊ cũ alio ⁊ alio colore aliã ⁊ aliã coefficit spẽm:⁊ q̃tcũqꝫ ↄcurrerẽt secũ colores:tot spẽs cõgeneraret.nec maior vtus arguit̃ in luce ex eo ꝙ cũ multis mltas pt q̃ ex eo ꝙ cũ vno pt vnã:gnimo si eẽnt ibi secũ ifiniti colores distĩcti in dispõne tali ꝙ glꝫ posset spẽꝫ ↄcausare ⁊ eẽt sufficiẽs susceptiuũ nec aliud phiberet ipa cũ illis sil̃ ifinitas spẽs coefficeret. [Cõ.36.] Cũ g̃ angelus nõ debilitet̃ ex intellectiõe:cũ ei⁹ receptio nõ sit passio

sit passio corruptiua: sed pfectiua potius: nec etiam dependeat in intelligendo ab aliquo debilitabili: vtpote abstractus a corpore nec indigens sensitiua vlla virtute vel organo corporali ea facilitate q̄ cū vna spe pōt coefficere vnā intellectionē pot cū multis multas coefficere: nec tot cū tot quam cū pluribus possit plures. De intellectu autem nostro in presenti statu non est sic. et hoc propter dependentiā eius in operando a virtute phantastica et spiritibus corporalibus quibus accidit debilitas et fatigatio. non solū ex continuatione operationis: sed etiam ex multiplicatione sicut experientia mōstrat. vnde Aug. 4. sup Gen. ad litteram post verba allegata: quod potius mentis angelice cuncta q̄ voluerit simul facillime cōprehendit dicit: quod propter corpus corruptibile quod aggrauat animam: mens humana etiam cū feruentissimo studio instat notitie rerum nō nisi cū temporis tarditate et difficultate agit et eandem causam reddit. 15. de tri. quod ex peccati morbo dicit nobis prouenisse: et in capitulo precedenti dicit quod partes imaginis nostre. s. mens intelligentia et voluntas erunt equales cū fuerint ab omni languore sanate. igitur tot simul poterimus actu intelligere: quot meminisse. et per consequens quot rerum species habebimus. per q̄ clare videtur quod homo in statu innocentie et naturalis integritatis omnibus rerum speciebus quas habuisset: simul vti actualiter potuisset. quid ergo mirum si hoc possit angelus nō per peccatum in suis naturalibus virtutibus viciatus: et istud potest esse pro se confirmatio conclusionis proposite. ¶ Contra istam conclusionem arguitur: et preter media aliqua que sunt soluta in primo. d. primo. q. prima. ar. 3º. vbi ostenditur quod in intellectu possunt simul esse plures actus: potest nunc alijs medijs argui. nam actualis intellectio sine actuali attentione esse nō potest: nec ad quodcunque indifferenter potest haberi actualis attentio. iuxta illud. pluribus intentus deficit ad singula sensus. et hoc nos experimur. ergo etc. ¶ 2º quia si simul angelus omnia actualiter intelligeret iam equaretur deo in intellectualitate: quod non est dicendum. ¶ 3º quia sequitur quod angelus sit infinite intellectiuitatis seu potentie ad intelligendum: quod est falsum. consequentia probatur. nam posse intelligere aliquod vnum intelligibile distincte est alicuius potentie. et posse duo intelligibilia simul distincte intelligere est maioris potentie in duplo: et posse tria simul distincte intelligere est maioris potentie in triplo. et sic semper secundum multiplicationem intelligibilium arguitur maior intellectiuitas. igitur posse simul infinita distincte intelligere est infinite intellectiuitatis: seu arguit infinitam intellectiuitatem in eo quod sic potest: sed si angelus posset simul distincte omnia intelligere quorum habet vel potest habere species. angelus posset quantum est ex se intelligere simul infinita distincte. nam posset nō tot quin plura sicut potest nō tot quin plures species recipere. consequentia patet. quia propter speciem nō fit maior potentia angeli: sed tanta nunc est quanta esset quotcunque species haberet etiam si haberet actu infinitas. Si autem haberet infinitas posset simul infinita distincta intelligere. igitur et nunc quantum est ex se potest infinita simul distincte intelligere. ¶ Confirmatur. quia nō est dubium quod intellectus angeli est in se perfectior: quia cū pluribus speciebus potest simul plura intelligere distincte q̄ si nō posset simul cū pluribus speciebus sic plura: sed vnum tantum actu intelligere: et etiam q̄ si posset duo tantum. et iterum etiam q̄ si posset tria tantum: et sic in infinitum procedendo secundum aliquam multitudinem infinitas semper. et ita etiam est perfectior q̄ esset vnus alius intellectus qui nō posset nisi vnum et q̄ alius qui posset duo tantum: et sic in infinitum: si infiniti tales essent se inuicem in hoc excedentes: quorum quilibet posset simul finita tantum intelligere. igitur cū posse tantum vnum intelligere esset alicuius perfectionis: et intellectus qui tale posse haberet esset alicuius determinate perfectionis si aliquis talis esset. sequitur quod posse in infinita seu nō in tot quin in plura sit infinite perfectionis: et quod intellectus qui sic potest sit infinite perfectus seu infinita perfectio intensiue. ¶ 4º si angelus posset simul omnia etc. posset simul intelligere omnes species quas haberet: quia nō aliter intelliguntur per species res quarum sunt species: vt patet ex supradictis: et etiam in primo lib. qua autem ratione posset simul intelligere omnes species: eadem posset simul intelligere omnes intellectiones illarum specierum: cū sint sibi eque presentes. et similiter intellectiones intellectionum illarum: et sic in infinitum: et per consequens posset simul infinitas intellectiones in se habere: et simul illas intelligere. et loquor semper de intellectione distincta: vtrumque autem est impossibile. igitur etc. ¶ 5º si simul intelligeret omnes species cū ille intellectiones dum sunt causent etiam suas species vel notiones vel quocunque vis alio nomine appellare aliquas similitudines suas: per quas angelus posset postea recordari se species rerum intellexisse: sicut etiam per hoc similitudines relictas ex actibus intellectus et affectionibus voluntatis recordamur earum: vt similiter ponit Aug. 10. confes. et similiter. 14. de tri. igitur simul angelus intelligit etiam omnes species suarum primarum intellectionum. et iterum ille alie intellectiones causant suas species. et per consequens etiam alias intelligit et per alias intellectiones: et sic vltra. ex quo sequitur quod simul sint in intellectu angeli infinite species: quod est impossibile saltem naturaliter. ¶ Respondeo ad primum dicendum quod quamuis in nobis in statu presenti actualis attentio nō se extendat ad multa: sed ad pauca: in angelis tamen propter excellentiorem habitudinem naturam et iam nullo peccato viciatam: aut peccati pena debilitatam ad tot se extendere potest actualis attentio: ad quot et intellectio: et illa ad tot quot habet species. Illud autem verbum vulgatum intelligendum est in nobis pro statu isto: de quo scribitur Sap. 9. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. ¶ Ad 2m negāda est consequentia. nam illo dato adhuc intellectiuitas angelica ab excellentia diuine intellectiuitatis incōparabiliter superatur. Primo quidem quia deus est sua intellectio qua vniuersa intelligit. intellectio vero angeli nō est angelus: sed accidentalis perfectio eius: et hanc rationem satis ad propositum. in simili reddit Aug. 15. de tri. vbi cū dixisset quod in patria fortassis nō erunt volubiles cogitationes nostre ab alijs in alia euntes atque redeuntes: sed omnem scientiam nostram vno simul conspectu videmus: que verba multum fauent conclusioni proposite. statim addit. tamen cū hec fuerit. si et hec fuerit formata: erit creatura que formabilis fuit: vt nihil iam desit eius forme ad quam peruenire deberet: sed tamen coequanda nō erit illi simplici: vbi nō formabile aliquid formatum est vel reformatum: sed forma videlicet informis neque formata ipsa ibi eterna est immutabilisque substantia. 2º quia nō solum angelus intelligit intellectione que nō est ipsa: sed accidens sibi: sed etiam nō seipso percipere: sed alio coagente sibi principio: immo pluribus eum perficientibus. s. speciebus illa intelligit. deus autem seipso tantum nullo indigens alio. Item et si angelus intelligeret possit omnia quorum species possidet. nō tamen potest intelligere futura neque cogitationes secretas: et multa forsitan alia que nō sunt sibi sufficienter presentia: et similiter preterita quamplura: quorum nō accepit species. deus autem omnia vniuersaliter cōprehendit. ¶ Ad 3m nego consequentiam. ad probationem concedo quod posse intelligere vnum distincte arguit aliquam potentiam. Et cū dicitur quod posse intelligere duo simul distincte arguit in duplo maiorem potentiam: et concedo si cetera sint omnino paria. videlicet tam ex parte intelligibilium q̄ intellectionum et aliorum per se concurrentium ad intelligendum. Si vero nō sint cetera paria propositio non est vniuersaliter vera. instantia patet in simili. nam alicuius potentie est posse se solo portare tantum pondus: et tamen nō est in duplo maioris perfectionis posse simul cū alio cōportante portare duo pondera simul: quorum quodlibet sit tantum: quinimo nec est vllo modo maioris potentie. Similiter alicuius actiuitatis et potentie est posse cū vno colore partialiter causare in vna parte medij vnam speciem. et tamen nō est duplo maioris: sed nec quidem maioris actiuitatis sue potentie cū duobus coloribus posse partialiter causare simul in eadem parte medij duas species: nec distinguo vtrum sint eiusdem rationis vel alterius. eadem enim lux nunquam nō aucta vel intensa q̄ cū vno colore potest tantum vnam speciem causare in vna parte medij: simul cū duobus potest duas: et simul cū infinitis si infinite ponerentur in debita dispositione ad agendum in illam partem medij posset simul causare infinitas species: ita in proposito dico quod posse intelligere duo simul distincte coagentibus duabus speciebus nō arguit maiorem intellectiuitatem in angelo q̄ arguat posse intelligere tantum vnum coagente sibi vnica specie: nec

cap. 35.
cap. 24.
cap. 23.
3 conem
2m
3m
Confir.
4m
5m
cap. 14. et 18.
c. 8. et 9.
Ad primum
Ad 2m
cap. 16.
Ad 3m

intelligere mille coagētib⁹ sibi mille spēb⁹ arguit maio
rē potētiā vel itellectiuitatē q̄ȝ posse tm̄ vnum cū vna.
ad ɔfir. ¶ Ad ɔfirmationē dico φ si eēnt ifiniti itellēs quoȝ vn⁹
nec p paucas nec p multas spēs possit itelligē sil' plus q̄ȝ
vnū. Alius aūt posset duo nec plura p aliquot spēs: ⁊ ali⁹
tria tm̄: ⁊ sic vltra in ifinitū q̄lȝ angelus g nūc de scō est
eēt q̄lȝ illoȝ pfectior. ñ tm̄ ex h̄ seq̄ φ nūc sit aut φ tūc
eēt ifinite pfectiōis. Et rō ē: q2 q̄lȝ illoȝ itellectuū eēt al
teri⁹ rōnis ab isto angelo nec al'r eēt pole. Et iō illa p̄ma
cōparatio q̄ dī. angelus ē pfectior q̄ȝ eēt si cū plib⁹ spēb⁹
nō posset plura itelligē. iplicat ipole. iam. n. nō eēt idem
angelus qui nūc est nec eiusdē rōnis: sȝ aliq̄s ali⁹ alteri⁹
rōnis: ex tali aūt excessu coȝ que nō sūt eiusdē rōnis nō
seq̄ φ excedēs sit pfectiōis ifinite. Exēplū. pȝ. n. φ vna
suba. vbi gr̄a angelus ē pfectior ista nigredine. ⁊ itē ē p/
fectior vna alia nigredine in duplo pfectiore q̄ȝ p̄ª: ⁊ sil'r
vna alia q̄litate alteri⁹ rōnis pfectiore ipsa nigredine: ⁊
sic si eēnt ifinite q̄litates eiusdē rōnis vl alteri⁹ q̄ se iui/
cē sp excederēt q̄lȝ illaȝ angelus eēt perfectior. nec tm̄
eēt ifinite pfectiōis sic nec nūc est. pōt. n. instari tali mō
arguēdi ex eo qō dcm̄ est de luce. nā ipsa cū duob⁹ colori
bus pōt cāre duas spēs: ⁊ cū trib⁹ tres: ⁊ sic in ifinitū nec
tm̄ est infinite pfectiōis: ⁊ nihilomin⁹ ipa ē pfectior q̄dā
alia luce q̄ cū quotcūq̄ nō posset cāre nisi vnā spēm sil' ⁊
pfectior illa q̄ cū quotcūq̄ nō posset nisi duas: ⁊ si eēnt i/
finite tal'r gradatiȝ se excedētes ipa q̄ nūc est eēt q̄libet
illarū pfectior: ita plures alie istātie possent dari. ¶ Ad
Ad 4ᵐ 4ᵐ dico p̄ φ istud argᵐ pōt cq̄ fieri ɔ q̄lȝ opi. nā fm̄ q̄lȝ
angelus pōt itelligē suā itellectionē. ⁊ tūc arguit̄ φ intel
lectionē sue itellectiōis pōt itelligē: ⁊ sil'r aliā: ⁊ sic in ifi
nitū. ¶ Rn̄o tm̄ ⁊ p̄ pōt pbabil'r dici φ ⁊ oēs suas spēs
⁊ oēs itellectiōes pōt sil' distīcte itelligere: nō tm̄ ipe pōt
oēs suas itellectiōes intelligē: nec h̄ 2ᵐ seq̄ ex p̄ sicut ēt
nō seq̄. oēȝ suā itellectionē pōt itelligē. igr̄ pōt oēȝ suā
itellectionē itelligē. nā ex ante nō seq̄ φ possit hr̄e sim'
ifinitas itellectiōes: qō tm̄ seq̄ ex ɔñte. Ut fm̄ alios pōt
rn̄deri ad argᵐ ɔcedēdo ɔñaȝ p̄ªᵐ. ⁊ vlteri⁹ φ ipe pōt in
telligē itellectiōes illaȝ spēȝ: tm̄ iste pcessus nō vadit i
ifinitū: sȝ termiat̄ satis cito: nā pp posteriores regul'r sūt
remissiores ⁊ min⁹ pceptibiles porib⁹. ⁊ iō cito dueniret̄
ad aliq̄s ita remissas: φ nō possēt ɔgenerare actualē no/
titiā sui. esto ēt φ in tali reflexiōe sp posterior eēt notior
fm̄ spēȝ sic volūt aliq̄ qn̄ obm̄ p̄ᵉ itellectiōis i illo ordie
q̄. s. est recta ē min⁹ nobile q̄ȝ ipa notitia ei⁹: h̄ inq̄ȝ nō ob
stāte adhuc aliq̄ talis pp sui remissionē ñ possȝ itellectū
moue̅ ad notitiā sui: ita φ q̄uis eēt fm̄ spēȝ notior: nō tm̄
Ad 5ᵐ eēt actiuior. ¶ Ad 5ᵐ dico φ sic res ex̄ nullā spēȝ sui cāt
in aīa nisi cog̃scat̄: sicut supra: ⁊ ēt in p̄ habitū est: ita nec
spēs nec itellectio aut aliqd aliud ex̄ñs in itellu cāt spēȝ
sui nisi actual'r pcipiat̄ ⁊ itelligat̄ ab itellu: ⁊ q2 nō q̄lȝ in
tellectio actual'r itelligit̄: vt iā dcm̄ ē: iō nec q̄lȝ cāt spēȝ
2ª ɔ̄ ppriā: ⁊ sic nō pueniṫ multitudo ifinita spērū. ¶ 2ᵃᵐ ɔ̄/
nē pbo sic. nō min⁹ ē in ptāte angeli aliqb⁹ suis spēb⁹ nō
vti q̄ȝ sit in ptāte hoīs suis non vti. h̄ pȝ: q2 nō plus spēs
angelice nāliter mouēt nec min⁹ ipse ⁊ itellēs ēt in ptāte
volūtatis angelice quo ad suos vsus q̄ȝ spēs humane nā/
liter moueāt ⁊ sint in ptāte hoīs. igr̄ ēt aliqb⁹ suis spēb⁹
angelus pōt nō vti. ɔñā hec pbat̄. q2 sic expimur nos p
libito cū pluriū rerū hēmus spēs sufficiēter firmatas ⁊
ca. ⁊ io. intēsas nūc vna nunc alia vtimur. vñ Aug. 2. de tri. dicit
φ volūtas formādā cogitātis aciē p ɔdita memorie du/
2ᵐ cit vt libitū ē. ¶ 2º nō min⁹ est i ptāte angeli vsus suaȝ
spērū q̄ȝ sit in ptāte hoīs vsus suoȝ hitnū: ⁊ q̄ȝ ēt esset in
angelo si habit⁹ aliq̄s hr̄et a spēb⁹ distīctos. ista pȝ. q2 spe
cies nō nāli⁹ mouet q̄ȝ habit⁹ sic expiētia pbat in nobis.

Sȝ hō pt hr̄e quē hȝ nō vti: sic pȝ de plto doctrinaȝ mul
taȝ: g nō sp ɔsiderat q̄lȝ illaȝ: nec h̄ puenit ex defectu
nāe: sed ex libera ptāte. nā q̄uis nō simul oīb⁹ possit vti si
multi sint: tm̄ φ illo vtat̄ ⁊ nō illo ⁊ φ actū ei⁹ q̄ vtit̄ cō/
tinuet p tps aliqō mai⁹ vel min⁹ nisi aliūde pueniat ipe
dimentū in ptāte sua ɔsistit sic expientia pbat: ⁊ iō m. 8. T. c. 32.
phy. ⁊ 2ᵒ de aia frequēter hr̄ φ habitib⁹ vtimur cū volu T. c. 60.
mus: ex quo ēt pȝ φ ita cōtingeret in angelo si hit⁹ hr̄et. ɔ 2ᵃᵐ ɔ̄.
¶ Cōtra. p̄ q2 spēs est agēs nāle re° itellectiōis sui obri cap. 53
⁊ intellect⁹ est passiu⁹. vñ fm̄ sniaȝ Aug. 3. de li. ar. nō ē in
ptāte nr̄a qd nobis veniat in mētē. igr̄ ē q̄lȝ sp cāt intelle
ctionē sui si nō adsit ipedimētū. pȝ ɔñā ex ɔditiōe agen/
tis nālis posita. 9. meta. sȝ in angelo oino est ipedimētū: T. c. 10.
vt pȝ. igr̄ ⁊c. ¶ 2º q2 cū in āgelo oēs spēs sint sufficiēter 2ᵐ
itense ⁊ potentes moue̅ itellm̄ ⁊ eq̄ ptes si aliq̄ vteret̄
angelus ⁊ aliq̄ nō: h̄ solū videret̄ esse: q2 angelus vellet
determiate illa nō vti q̄ nō vteret̄ ⁊ ea dtermiate vti q̄
vteret̄: sȝ ipole ē φ aliq̄ dtermiate velit vti gn dteriate
illā itelligat: sic ipole est φ aliq̄ determiate velit vti gn
dtermiate illā apphēdat. igr̄ si posset alia nō vti posset
sim' illā itelligē ⁊ nō itelligē: qō est fim. ¶ Ad p̄ᵐ istoȝ Ad p̄ᵐ
dōm φ q̄uis spēs sit agēs nāle: ⁊ posito φ itellēs sit nāli
ter passiu⁹ respectu itellectiōis: nihilomin⁹ vtrūq̄ q̄tuȝ
ad h̄ depēdet a volūtate q̄ ad pductionē act⁹ ⁊ ɔtinuatio
nē vel saltē quo ad ɔtinuationē: qō dico pp p̄mas itelle/
ctiōes ⁊ repētinas: q̄ nō sūt in nr̄a ptāte quo ad pductio
nē p̄ᵃᵐ caȝ fm̄ Aug. ⁊ h̄ dico in nobis in via. nihilomin⁹
tm̄ ēt ille sūt in ptāte nr̄a quo ad ɔtinuationē ipaȝ. vñ li
bere possum⁹ ab illis desistere cū difficultate q̄ locū hēt
in angelis bonis. ⁊ istud sufficit ad h̄ φ aliq̄ spe hita an/
gelus possit nō sp vti ea actual'r: ⁊ pōt ɔfirmari rn̄so. nā
ēt habit⁹ itellectuales in nobis sunt nāliter motiui sic ⁊
spēs: ⁊ sil'r vtutes motiue in mēbris: ⁊ nihilomin⁹ in ptā
te nr̄a est nō talib⁹ sp vti. ¶ Ad 2ᵐ dico φ ɔñā illa nō ē Ad 2ᵐ
bona. nā ad h̄ φ aliq̄ spēȝ dtermiate itellēs nō itelligat
nō est necc̄iū φ velit illā dteriate nō itelligē: sȝ sufficit φ
nō velit itelligē: ⁊ φ nō detineat itellm̄ in itellectiōe il
lius ⁊ memoriā nō copulet aciei iuxta modum loquēdi
Aug. ⁊ p eū hr̄ inuit. 2. de tri. vbi ait. Iā porro ab eo qō i cap. 8
memoria est cū aciē velle auertē nihil aliō est q̄ȝ nō idē
cogitare: ita φ tūc dī volūtas velle auertē cum spōte nō
facit aciē cogitare. ¶ Ad argu ᵐ p̄ncipalia. Ad p̄ᵐ ɔcedo ad argᵐ
p̄ᵐ ɔñs: ⁊ nego ɔñtiā: q̄ ifert̄ φ angelus eēt ifinite itelle/ p̄ncip⁹
ctiuitatis. ¶ Ad pbationē dico φ vtus itellectiua ange
li fm̄ se p̄cise sūpta vtiq̄ terminū hȝ ⁊ maximū i qō pōt.
Sȝ sūpta cū aliis coagētib⁹ seu ipa ⁊ alie sil' sūptibiles ñ
hȝ terminū. sȝ istō nō pbat eā eē ifinitā: sic nec lux pbat̄
eē ifinita eo φ cū plib⁹ ⁊ plurib⁹ colorib⁹ coagētib⁹ vltra
q̄lȝ determiatā multitudinē spēȝ posset vt dcm̄ est. Sȝ
pbat ifinitatē potētialē ifinitoȝ agētiū possibiliū q̄ ne/
gari nō dȝ. ¶ Ad 2ᵐ cū dī: φ si posset itelligē sil' distīcte Ad 2ᵐ
oia q̄ȝ hēt spēs eadē rōne posset sil' distincte itelligē oia
sibi pn̄tia imediate p seipa. dico φ verū ē de his q̄ distin
ctas cānt i itellu spēs: ⁊ de qb⁹ i coȝ absētia āgelus hēt
spēs distinctas supplētes vices coȝ: ⁊ de talib⁹ pcedit p
batio ɔñe: sȝ ptes ɔtinui nō sūt hō. nō. n. q̄lȝ distincta hȝ
spēs pprias: sȝ sil' oēs vnā spēm gn̄ant i ipo angelo sic in
nob. ¶ Ad argᵐ in oppoᵐ qō ē ɔ ɔ̄nē 2ᵃᵐ rn̄o. ⁊ ɔcedo p̄ᵐ ad argᵐ
ɔñs qō infert̄. ⁊ vlteri⁹ dico φ posito φ āgelus aliq̄ itel in oppᵐ
ligat ⁊ aliq̄ nō. adhuc pōt itelligere aliqd eoȝ q̄ nō itelli
git. Et cū argr̄ ɔ: q2 oēȝ itellectionē necc̄io p̄cedit actualis
itentio volūtatis si p actualē itētionē itelligat̄ aliq̄ voli
tio elicita nego ppōnē. Et sil'r dico φ nō oēm sensationē
nec oēm visionē p̄cedit volitio q̄uis aliq̄ p̄cedat: ⁊ h̄ se
pe ɔtingat sicut qn̄ qs electiue aperit oculos vl flectit ad
aliqd

aliqd determinate videdū. Qz aūt nō oēm sensationē p̄cedat volitio pz i repētinis sēsatiōib⁹: vt vbi grā. Cū qs in aliq̄ ꝯsideratiōe mltū itent⁹ subito ⁊ vehemēti mouet̄ sensibili vt igne vl̓ aliq̄ fortiter pūgitiuo talē siqdē pceptionē sensibilis nō p̄cessit volitio seu volūtatis itentio. Ampli⁹ adhuc pz in violētis passiōib⁹: q̄s nec p̄uenit nec comitat̄ volitio vlla: sicͭ cū qs d̄tinet̄ i igne aut alio multū discōuenienti ⁊ lesiuo. in q̄ casu ꝯstat q̄ tale nec añte dēter nec ꝯcomitāter vult talē sensationē nec copulat vl̓ ꝯiūgit sensūz sensibili: gnimo nitit̄ q̄ntū valet auertē sensum ⁊ refugit ⁊ odit talē sensationē. Et iō ad auct̄ē Aug. dōm q̄ Aug. nō dat illā vlez: sz idefinitā tm̄mō q̄ vitq̄ vitatē bz in multis: sicͭ cū qs volens aliqd videre aperit oculos vt videat illud: aut dū actu videt detinet oculuz agtū ⁊ opōne debita volēs ꝯtinuare p̄dictā visionē: ⁊ sic in plurib⁹ aliqs casib⁹. ⁊ h̄ sufficit ad itētionē Aug. ibidē: vt pz diligēter auertēti. Si dicat̄ q̄ saltē notitiā q̄lz libere habitā p̄cedit volitio qcq̄d sit de repētinis ⁊ violētis: q̄rū cāe sūt extrīsece vl̓ saltē aliq̄ ipaꝝ cāꝝ. ⁊ h̄ sufficit ad ꝓpositū argumētī: qz in angelis nō p̄nt re^{a} saltem suaꝝ spērū aliq̄ notitie repēte vel violēte cāri. Ad illud nisi vi: dōm q̄ nō oēm notitiā ēt libē elicitā nec̄io p̄cedit volitio elicita. Qd pōt ēt in nob̄ saltē euidēter declarari. nā p experientiā ꝯstat q̄ nō sp̄ h̄ns actualē notitiā de aliq̄ obto hz sil̓ notitiā de notitia illi⁹ obti: aliogn sil̓ h̄ret īfinitas notitiaꝝ: ⁊ tñ in p̄tāte sua est vt hēat notitiā illi⁹. ponat̄ ḡ q̄ aliqs postq̄ habuerit notitiā de a. aliquādiu dū nō h̄ret notitiā illi⁹ notitie icipiat h̄re notitiā sue notitie de a. aut istā 2^{am} notitiā nō p̄cessit aliq̄ volitio elicita re^{a} sui: ⁊ hz ꝓpositūz: aut p̄cessit aliq̄: ⁊ tūc seq̄t̄ q̄ vel ipa p̄us fuit volita q̄ fuit nō: notitia inq̄ simplici ⁊ incōplexa: qd ē ipole nāl̓r: vel p̄us hūit notitiā: quā hūit 2^{am} notitiā: qd est ēt ipole. tñ qz vl̓ noti⁹ scōe notitie p̄us fuit volita q̄ habita. ⁊ p ꝯñs noti⁹ ei⁹ fuit habita añ ipam: ⁊ sic p̄cedit̄ in īfinitū in p̄teritis notitys. ⁊ seq̄t̄ q̄ sp̄ rectā notitiā p̄cessit reflexa: q̄ sūt ipolia: vl̓ aliq̄ fuit noti⁹ q̄ nō fuit p̄us volita: ⁊ hz ꝓpositū: ⁊ tūc eadē rōne fuit stādū i p^{a}. tñ ēt qz q̄ rōne noti⁹ p^{e} noti^{e} p̄us fuit nō q̄ fuit habita: eadē rōne ipa p^{a} noti⁹ q̄ ē de ipo a. īmediate p̄us fuit nota q̄ habita: qd nō est itelligibile. Dico igit̄ q̄ pole est tā in nobis q̄ in angelis h̄re aliq̄ notitiā libere ⁊ sponte elicitā: quā nō p̄cedit volitio elicita respcū ei⁹. vñ sicͭ dicͭ beat⁹ Aug. 2. de li. ar. Ceteris v̄tutib⁹ ⁊ potētys de q̄bus ibi loq̄t̄ p liberā volūtatē vtimur: ēt ipa libera volūtate p eā ipaz vti nos possum⁹: vt q̄dāmō seipa vtat̄ volūtas q̄ vtit̄ ceteris. Uti aūt v̄tutib⁹ vel potētys nō ē aliud q̄ facē illa opari seu q̄ applicare illa ad ꝓprios act⁹. vnde tūc volūtas vtit̄ itellu vel habitu itell̄s seu poti⁹ h̄ p volūtatē: sicͭ hāc locutionez ibi corrigit Aug. vtit̄ talib⁹ qñ spōte ⁊ volūtarie itelligit s̄m habitū. tūc āt volūtas vtit̄ seipa: cū ipa in se eliciat ꝓpriā opōnē. ⁊ sicͭ dicit de v̄tutibus ⁊ potētys. ita itelligēdū est de alys habitib⁹ ⁊ spēb⁹ ⁊ actib⁹: q̄ꝝ vsus ē in nr̄a libera p̄tāte. Et illoꝝ vsus p̄nt sic separi q̄ hō pōt aliqñ libere vti itellu ⁊ hitu vel spē: aut etiā actu: ⁊ esto q̄ tūc nō vtat̄ volūtate vsu ꝓpo. s. eliciendo volitionē. ⁊ per ꝯñs h̄re itellectionē aliq̄ libere. esto q̄ respcū illius nō hēat volitionē elicitā. Et forsitan talē vsuz itelligit Aug. cū dicit volūtatē copulare ⁊ ꝯiungere potētias alias actib⁹ suis: ita q̄ nō sit aliō volūtatē copulare visuz visioni aut visibili: q̄ꝝ vtrūq̄ dicit Aug. q̄ actual̓r vti visu ad vidēdū: ⁊ eodē mō de acie cogitātī ⁊ alys de q̄bus loquit̄ sepissime. Ad ꝓpositū igit̄ dico q̄ nō obstāte q̄ plures spēs nō itellecte sint in angelo vel i hoīe eque potētes ꝯcāre notitiā sui i itellu: pōt angel̓s libē vti vna spē cū itell̄u ad cāndū notitiā illius spēi nō vtendo alia spē eque potente ⁊ p̄nte: nec opz q̄ p̄us velit illā spēm determinate itelligē aut illā ꝯgnare notitiam sui: sicut qs plurib⁹ sciētys habituat⁹ pōt s̄m aliquā illarū determiate opari: esto q̄ nullus p̄us velit determiate opari s̄m illā. Et sicut ēt de duob⁹ ꝓpositis equal̓r vtilibus ⁊ equal̓r indicatis vtilib⁹ ad aliquē finez itentū. pōt qs alteru illoꝝ determiate velle: esto q̄ nō p̄us velit illō velle sui: aut p̄us velit se velle illō: aliogn nunq̄ posset h̄re aliqd nouū velle.

Ad 2^{m} arg^{m} p eadē pte r̄ndeo: ⁊ ꝯcedo ꝯñs supposito q̄ angelus relinqueret̄ suis nālib⁹: nec tñ ex h̄ sequeret̄ q̄ ipe careret itellectiōe vl̓r. nā adhuc posset intelligere se ⁊ alia entia p̄ntia intuitiue. vtrū aūt ⁊ simpl̓r posset se per suā libertatē omni intellectione priuare est aliud dubiū de quo nihil ad p̄sens.

Distinctionis. XII. Questio. Prima.

Circa di. 12. in q̄ Magr̄ tractat de mā creaturaꝝ corpaliū. Quero vtꝝ mā sube corpalis sit entitas actu distīcta a foīa ei⁹. Et arguit̄ q̄ nō. qz mā nō est aliqd ens actu. igit̄ nō ē ens actu distinctū a foīa. ꝯña ē nō. añs pbat̄. p̄ ex auct̄e phi di cētis. 7. meta. dico āt māz q̄ s̄m se neq̄z est qd neq̄z q̄ntū: neq̄z aliud aliqd dī q̄b⁹ ens ē determiatū. i. diuisuz. si aūt mā nō est aliqd coꝝ: q̄bus diuidit̄ ens. igit̄ neq̄z est ens. 2° ex alio dicto eiusdē. 5. phy. volēs. n. pbare q̄ gnō nō est mot⁹. arguit sic. Qd mouet̄ est: qd gñat̄ nō ē. igit̄ gnō nō est mot⁹. ꝯstat aūt q̄ sicͭ in p^{a} subm supponit p subto mot⁹. sic in 2ª pro subto gnōnis. mā aūt est subm gnōnis: vt pz ibidē. igit̄ ipa nō est. supple actu: sicͭ est illud qd est subm mot⁹. 3° p̄ncipal̓r suba corpalis est vna entitas p se in actu. igit̄ ei⁹ mā nō est entitas actu distīcta a foīa ei⁹. añs est certū. ⁊ ꝯña pbat̄ ex dicto phi. 7. meta. ait. n. q̄ ipole est subaz ex substātys eē iexn̄tib⁹ sic in actu. duo nāq̄z sic actu nunq̄ sunt vnū actu: sz si p̄tāte duo fuerūt erunt vnū. ⁊ mox subdit ꝓbationē. d. actus. n. separat.

In oppositum arguit̄. suba corporalis est ens in actu. igitur mā ⁊ forma eius sūt in actu: sed sequit̄. mā est in actu ⁊ forma est in actu. ⁊ mā nō est forma. igit̄ mā est in actu distincta a forma.

Rn̄deo Dic p̄ dicā. qd videbit̄ de q̄stio. 2° obyciā q̄dā p rōnes cuiusdā opi. ⁊ r̄ndebo ad obta.

Quantū ad p^{m} p̄ p̄mittā aliq̄s distōnes: decide ꝯnes ad ꝓpositū. p^{a} distō est de ente in actu ⁊ de ente in po^{a}. nā ens in actu pōt accipi dupl̓r. vno mō gn̄aliter p oi eo de quo ꝯtigit p ꝓpōnē de inesse ⁊ de p̄nti vere enūtiare eē. v. g. dicēdo h̄ est. ⁊ p oppositū illud dī ens in po^{a} de q̄ nō ꝯtigit p h̄oi ꝓpōnē: sz tñ p illā de poli enūtiare eē. vtpote dicēdo. h̄ pōt eē. Et pz ꝯueniētia hui⁹ distictiōis: qz vt dic̄ Aug. 5. de tri. ab eo qd est eē dcā ē eēn^{a}: ⁊ s̄m Com. 7. meta. dic̄ vnūq̄dq̄z p̄dicamētoꝝ esse ens deriuat̄ ab eē. ḡ s̄m q̄ aliqd dī esse actu. dī ēt sic ens vel eēntia: qd idē signat. Alio⁹ pōt accipi ens spāl̓r p eo qd ē ens in actu p̄ mō. ⁊ est eēntia itegra ⁊ pfecta spē vel pfectio alteri⁹: cū illa pfectā essentiā in determinata spē ꝯstituēs. ⁊ p oppositū ens in po^{a} pōt dici illud qd ⁊ si sit ens in actu p̄ mō est tñ q̄dā p̄tialis ⁊ icōpleta eēntia pfectibilis ⁊ q̄si cōplectibilis p aliā vt sit eēntia itegra ⁊ pfecta i spē: ⁊ ista distō sumit̄ ēt ab eo qd dī esse: sz al̓r q̄ p̄cedēs. nā ibi sumit̄ ab eē s̄m q̄ p̄dicat̄ absolute sine adiūctiōe alteri⁹ termini p̄dicati. ita q̄ oē qd est dī illo mō ens in actu: ⁊ sic cuiusl̓z nr̄m tā aīa q̄ corp⁹ est ens in actu. qz cuiusl̓z aīa est: ⁊ ēt corp⁹ ē: aīa vō q̄ erit antichr̄i ē ens i po^{a}. qz ipa nō est ⁊ pōt eē. hic aūt sumit̄ 2^{m} qd est p̄dicat̄ nō absolute: sz cū adiūctiōe alteri⁹ termini. vbi grā aliq̄ p̄nt dici lect⁹ in actu: ⁊ aliq̄ lectus in po^{a}. nā ligna cōposita ⁊

cōpaginata ſm debitū modū ſunt lect⁹ in actu.i.lect⁹ integer ⁊ pfect⁹.ligna vō nō ſecta ⁊ nō cōpaginata ſūt lect⁹ in po⁹.⁊ de p̄mis pdicatᷣ eē lectū.de ſecūdis vō q̄uis pdicetᷣ eē.⁊ p ꝯñs ſūt ens vel entia in actu p̄ mō.nō tñ p̄dicatur de eis eē lectū:ſʒ poſſe eē lectū:⁊ iō dñr eē lect⁹ in po⁹ i.iperfect⁹ ⁊ poſſibilis pfici vt ſit lect⁹.⁊ ſi h̄ qdē ſit poſſibile p ſolā trāſmutationē localē ⁊ ſegregationē partiū aliq̄ru ⁊ ꝯiūctionē aliaꝝ abſqʒ gn̄ōne noue forme vt aliqui volūt de oib⁹ artificialib⁹:tūc bn̄ pōt dici ꝙ talia ligna pñt eē lect⁹.Si vō forme artificiales ſunt entitates q̄dā ab illis materijs diſtīcte ⁊ eas īformātes vt alij opinanᷣ.tūc ligna talia dñr eē lect⁹ in po⁹ ad hūc ſenſū:q̄r.ſ. pñt in ſe recipe formā cū q̄ ſil ſint lect⁹:pōt āt iſta diſtō ſm vba vſitata breuiter formari.vt dicatᷣ ꝙ aliqd pōt dici ens in actu duplr.vel actualitate pñtie quo ad p̄mū modū:vel actualitate pfectiōis quo ad 2ᵐ.Et per oppo^m

2ᵃ diſtō

ad vtrūqʒ pōt ēt duplr aliqd dici eē in po⁹.Alia diſtictio eſt ꝙ aliq̄ eē actu abinuicē diſticta pōt ſumi duplr.vno mō actualitate diuiſiōis ⁊ mutue negōnis iuxta moduʒ loquendi phi.6.meta.vbi ait.ꝙ verū affirmationē hʒ in

t.c.8.

cōpoſito ⁊ negōnē in diſiūcto.vbi Cōmē.exponit.i.vera affirmatiua ſignificat cōpōnē in entib⁹:⁊ vā negatiua diuiſionē.Et ſm hūc modū quorūcūqʒ entiū vere dī.h̄ nō eſt illud.illa dñr actu diſticta ſeu diuiſa vł diuerſa.Alio⁹ aliq̄ ſunt diſtincta actualitate ſepatiōis ⁊ diſcretionis:⁊ ſic q̄cūqʒ ſint p̄ mō diſtincta.⁊ cū h̄ ſunt ſic diſtincta ⁊ ſeparata vt nō ꝯſtituāt ſeu nō ſint ſil ſūpta vnū h̄ aliqd p ſe dicunᷣ actu diſtincta:quēadmodū ſumit phs.7.meta.

T.c.49

vbi ait.ꝙ actus ſepat:⁊ ob h̄ dicit duas medietates magnitudinis nō eē duo in actu:ſed pñte tm̄.cuius ver⁹ ſenſus poſit⁹ fuit i p̄.d.24.q.p̄ᵃ.❡ His p̄miſſis pono ꝯnes. p̄ᵃ eſt.ꝙ mā eſt ens in actu p̄ mō. 2ᵃ ꝙ nō eſt ens actu 2ᵒ mō:ſʒ ens in po⁹ tm̄. 3ᵃ ꝙ mā eſt entitas actu diſticta a forma p̄ mō loquēdo de diſtōne. 4ᵃ ꝙ nō eſt entitas 2ᵒ mō actu diſticta a foꝛa.

p̄ᵃ ꝯ

❡ Primā ꝯnē pbo ſic.Subā corporalis p ſe ſubſiſtēs nāliter gn̄ata eſt.igitᷣ mā eſt:⁊ p ꝯñs eſt ens in actu p̄ mō.añs notū eſt ſenſu.videmus.n. ignē nālr genitū ⁊ plātas ⁊ aīalia ⁊ multa alia.ꝯñaʒ pbo q̄r oīs h̄ſ ſubā nālr genita hʒ aliq̄ partē eſſentialē que pfuit ſue gn̄ationi:⁊ talē nos vocam⁹ māᵐ.cū igitᷣ impoſſibile ſit totū eē niſi pars ſit ſequitᷣ ꝙ mā eſt.aſſūptū pbo: ⁊ ſumo gr̄a exēpli.ignē aliquē genitum nālr:aut aliq̄ ps ei⁹ pfuit ſue gn̄ōni ⁊ aliq̄ nō:aut totus pfuit:aut nihil ei⁹ oīno pfuit:nō pōt dari 2ᵐ:q̄r tūc ipſe fuiſſet an̄ ſuaʒ gn̄ōnem.⁊ ſic nō eſſet genit⁹ ꝯ poſitū:nec pōt dari 3ᵐ:q̄r ſeqtur ꝙ ipſe fuiſſet genitus nāliter ſicut fuit.eſto ꝙ nulla alia ſubā fuiſſet corrupta:ꝯñs aūt iſtud eſt ꝯ expiētiā.videmus.n.ꝙ q̄ñcunqʒ aliquis ignis gn̄atᷣ aliq̄ alia ſubſtātia corrūpitᷣ vt lignū vel fum⁹ vel aliqd aliud:nec vn̄q̄ videm⁹ ipm gn̄ari:gn alia ſubā corrūpatᷣ.⁊ ita eſt de oībus q̄ nālr gn̄antᷣ.Sʒ ꝯñā pbatᷣ.q̄r ſi nihil ei⁹ pfuit.igitᷣ ipe totalr ſeu ſm q̄ōlʒ ſui ē pduct⁹ a ſuo gn̄ante nāli:cōcurrēte tñ actiōe vniuſis ⁊ p̄mi agētis:⁊ illud fuit ſufficiēs pductiuū ei⁹.igitᷣ eſto ꝙ lignū qđ fuit corruptū qñ ignis ille fuit genit⁹ nō fuiſſet ibi:adhuc ſufficiēs fuiſſet pducere illū ignē.nā ꝯſtat ꝙ illud lignū non fuit cā efficiēs nec totalis nec ptibilis hui⁹ ignis.⁊ cū gn̄ans ei⁹ eēt

ꝯfirma:

actiuū nāliter.ſequitᷣ ꝙ de facto pduxiſſet.❡ Et iſtō cōfirmatᷣ.q̄r poſitis oībus per ſe cāīs alicui⁹ effect⁹ pducibilis circūſcriptis q̄buſcūqʒ alijs pōt poni effect⁹:quinimo ſi cā efficiēs agat nāliter:⁊ nullū oīno ſit ipedimentū:⁊ oīa ſint in diſpōne debita:ponitᷣ de facto effect⁹ ipe.nunc aūt dato h̄ fuiſſent oēs cāe ignis mō debito:eſto ꝙ

ꝯfirma:

lignū illud ibi nō fuiſſet.❡ Cōfirmatᷣ ex ſili.nā qm̄ de⁹ eſt ſufficiēs pductiuū ignis ſm totū ſiue ſm q̄ōlʒ ſui.iō abſqʒ pñtia ligni aut alicui⁹ alteri⁹ pōt pducere ipm:etſi ageret de neceſſitate nāe ipm etiā abſqʒ ꝯcurſu alicuius alteri⁹ pduceret.

ꝯfirma:

❡ P̄.Ut qd oporteret ſubam aliq̄ corrumpi vt alia gn̄aretᷣ ſi nec ipſa nec aliqd ei⁹ intrat ſubſtantiā geniti:vt qđ ēt agēs nāle regreret māʒ ſeu paſſū in qđ agat nulla certe appet neceſſitas.❡ Cōfirmatᷣ h̄:

ꝯfirma:

q̄r alias ipm corrūpendū eēt ſolū ad ipedimētū agētis: vt.ſ.vel nō ageret vel tardi⁹ ageret.⁊ per ꝯñs eo nō poſito facilius ageret ipm agēs effectū ſuū.ḡ nec iſtud 3ᵐ pōt dari.Relinquitᷣ ḡ p̄mū.vʒ ꝙ aliq̄ pars eius pfuit in ipo corrupto:⁊ illā vocamus māᵐ:⁊ aliq̄ nō pfuit quā vocamus formā.❡ 2ᵒ hoc pōt argui per auctēʒ ⁊ theologice

2ᵐ

⁊ phyſice.naʒ ſm theologiā mā creata fuit nec deo fuit coeterna.igitᷣ mā nō eſt ens tm̄ in potētia.ꝯña pʒ.q̄r aliogn nō eēt alr ens q̄ erat ante creationē:nā ⁊ anteq̄ crearetᷣ fuit in potētia vt eēt ⁊ potuit eē p potētiā creatoris tm̄:⁊ ita ēt nūc ſi eſſet tm̄ in potētia nō poſſet eē niſi per potētiā creatoris.añs pʒ p Aug.in li.de fi.⁊ ſymbolo.nullo mō ingt credendū eſt illā ipam māᵐ de qua fact⁹ eſt mūdus per ſeipam eſſe potuiſſe tanq̄ coeternā ⁊ coeuaʒ

cap.p̄ᵒ

deo:⁊ infra.ēt certiſſime creditᷣ oīa deū feciſſe ex nihilo. q̄r etiā ſi de aliq̄ mā factus eſt mundus eadē ipſa mā de nihilo facta eſt.eandē ſniam ponit.12.ꝯfeſ.⁊ h̄ coiter oēs theologi tenent.ſm phīam ēt idē pʒ:q̄uis oppoſito mō.nam phi ponunt eā ingenerabilē ⁊ icorruptibilē:⁊ ſi ſic.igitᷣ nō tm̄ pōt eſſe:ſed eſt ꝯñtia.pʒ:q̄r ſi nō eſſet:ſed tm̄ poſſet eſſe.⁊ ſm phīam nō poſſet eē per creationē.igitᷣ p gn̄ōnē:⁊ per ꝯñs nō eſſet ingenerabilis.Item Cōmē.4.

Cō.ſᵒ

meta.Qđ nō eſt ingt actu eſt nō ens:ſʒ mā nō ē nō ens. igitᷣ eſt actu.Item ſm h̄ nulle eſſent cāe itrinſece:⁊ etiaʒ per ꝯñs nō eēnt q̄tuor genera cāꝝ:⁊ multa alia ſequerētur ꝯ philoſophicas veritates.❡ 2ᵃ ꝯ eſt:ꝙ mā non eſt

2ᵃ ꝯ

ens in actu 2ᵒ mō.i.eēntia aliq̄ ſimplex vel cōpoſita integra ⁊ pfecta in ſpecie aliq̄.Sed quedaʒ entitas ptibilis receptibilis cuiuſdā alterius entitatis ptibilis:⁊ cū q̄ ſilᷣ ꝯſtituit vnā entitatē integrā ⁊ pfectā in aliq̄ ſpecie ſubſtantiarū gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū:⁊ hoc alia entitas ptibilis vocatᷣ foꝛa ſubſtātialis que ſic differt a mā:ꝙ eſto ꝙ ēt ſit entitas ptibilis ſicut ⁊ mā eſt tm̄ ſm ſe ꝯſtitutiua ſil cū mā eſſentie pfecte ſm aliq̄ ſpēm determinate. ita ꝙ q̄tūcūqʒ māᵐ informaret nō ꝯſtitueret eſſentiaʒ alterius ſpēi:ſed eiuſdē tm̄.mā vō nō ſic eſt determinata ad ſpēm aliquā:ſed ad oēs penitus indeterminata:ita ꝙ cū vna forma conſtituit ignē:⁊ cum alia aquā.⁊ ſic de ceteris formis ſubſtantialib⁹.vnde ſicut phs docet p̄mo phyſi.Si volumus itelligere qualis ſit nā māe p̄me de

T.c.49.

qua eſt ſermo:opʒ eam per analogiā ⁊ pportionabilitatē aliarū māꝝ ꝯſiderare.Et verbi gr̄a.ſumo exēplū ſupra poſitū de lecto.⁊ ſupponatᷣ pro nūc ſiue verū ſit:ſiue nō: ꝙ res artificiales habeāt formas diſtinctas a ſubſtātijs ⁊ formis nālibus:ita ꝙ lectus ſit aliqđ compoſituʒ ex lignis ⁊ forma artificiali pp̄ria.dico igitᷣ ꝙ ſicut ligna lecti nō ſūt lectus:nec ſcānū nec arca nec aliqd oīno aliud perfectū in aliqua ſpecie artificialiū:nec etiā ſūt forma lecti nec forma ſcāni:nec aliq̄ alia artificialis:ſʒ ſunt ex ſe idifferētia ⁊ poſſibilia recipe diuiſim q̄lʒ h̄ꝫ formaꝝ ⁊ cū q̄libet ꝯſtituere aliqđ artificiatū pfectū ſm aliquā ſpēm artificialiū.ſic mā p̄ma ſubſtātie corporalis.verbi gr̄a.ignis nō eſt ignis:nec aqua:nec lapis:nec ferruʒ:nec aliqua res oīno ſimplex vel cōpoſita pfecta in ſpecie aliqua rerū nāliuʒ:nec eſt aliqua formaꝝ nāliū.ſed eſt iformabilis ⁊ perfectibilis per eas ⁊ potēs cōſtituere eſſentiam perfectā in ſpecie:cū vna vnā:⁊ cū alia aliā ſm determinatā nōm forme.Differt aūt a mā artificialium in hoc:ꝙ lʒ illa nō ſit entitas perfecta in ſpecie artificiatorum

rum est tñ entitas quedã pfecta in spe nãliũ.vnde ligna lecta vere sunt ligna:ꝛ eis conuenit diffinitio specifica ligni:sed mã ista in nulla spe oino nãliũ vel artificialium aut alioꝝ quorũcũqꝫ entiũ simpliciuꝫ vel cõpositoꝝ est entitas pfecta:sicut forte quidã putarẽt:ꝙ quãuis ipsa nõ sit pfecta entitas in spe aliqua subarũ cõpositarũ:est tñ entitas simplex pfecta in ꝓpria spe.sicut ẽt dicim⁹ ꝙ angelus est entitas pfecta in spe sua:nõ obstãte eẽntiali ei⁹ simplicitate.non sic est de mã.¶ Propter ista igit̃.s.ꝑꝑ eius iperfectionẽ:ꝛ partialitatẽ per quã differt a suba cõposita:ꝛ ꝑꝑ eius indifferẽtiã ꝛ indeterminationẽ specificã per quã differt a forma.dico ꝙ mã est ens in pura potẽtia:ꝛ ita itelligo dicta sanctoꝝ ꝛ phoꝝ loquẽtiũ in isto ꝓposito.¶ Qꝫ aũt mã sit talis entitas ꝓbat̃ ꝑ auctẽ clara Cõmẽtatoris ꝑ phy.dicẽtis sic.ꝛ ista nã que est p⁹ mã est vnũ pn̄ᵐ cõe oibus entibus transmutabilibus que alterant̃ inuicẽ:sed nõ est vna in se:ita ꝙ sit suba simplex exñs in actu:neqꝫ ita ꝙ sit aliqd cõpositum ex mã ꝛ forma.nã si haberet formã ꝓpriã nullã aliã reciperet ipsa permanẽte ꝛc̃.hic aduerte ꝙ negat mãm esse subaꝫ existentẽ actu siue simplicẽ siue cõpositã per aliqꝫ formã sibi ꝓpriã.¶ Itẽ vtroqꝫ mõ negat eaꝫ esse ens in actu in lib.de suba orbis.vnde dicit ꝙ trãsmutatio indiuiduoꝝ in suis substãtijs iuenit cogere subm nõ esse ens in actu ꝛ nõ habere formã q̃ substãtiuat̃.Si.n.haberet formaꝫ nullã aliã reciperet ꝛc̃.ꝛ sequit̃.ꝛ si eẽt suba simplex existens in actu tũc eẽt ipossibile ꝛ nõ receptiuũ.supple hꝫ formarũ substãtialiũ.ꝛ ex hoc ꝯcludit.vñ nã hui⁹ subiecti recipientis formas subales.s.pme mãe necesse est eẽ nãm in potẽtie.s.ꝙ potẽtia est eius dñia subalis:ꝛ iõ nullã hꝫ formã ꝓpriã ꝛ nãm existẽtẽ in actu:sed eius suba est in posse.Ex istis pꝫ ꝙ nõ solũ negat mãꝫ esse ens in actu per aliquã formã ꝓpriã distinctã ꝛ eam semꝑ informanteꝫ sicut aliqui opinati fuerunt:queadmoduꝫ exponunt qñqꝫ qdã moderni Cõmẽ.Sꝫ ẽt negat eã eẽ subam simplicẽ que sit aliqd ens in actu.Ita ẽt.4.phy.vtroqꝫ mõ negat eã eẽ in actu.Cũ dicim⁹ ingt.ꝙ in mã nihil est demõstratũ in actu.nõ intelligim⁹ ꝙ possit denudari a rebus demr̃atis in actu:sed intẽdimus ꝙ in sua eẽntia nõ est aliqd demr̃atũ neqꝫ est in se aliqd demr̃atũ:qꝛ si ita eẽt nõ reciperet res demõstratas.¶ 2⁹ idẽ ꝓbo ꝑ rõneꝫ eiusdẽ Com̃.que in ꝓposito facit mihi fidẽ.ꝛ est rõ iam aliqualr tacta in auctẽ 2⁹ allegata.ꝛ ponit eã ibideꝫ:ꝛ ẽt in ꝑ physi.vbi supra.arguo igit̃ sic.si mã esset entitas in actu isto 2⁹ mõ.sequit̃ ꝙ nulla eẽt subarũ nãliuꝫ gñatio vel corruptio ꝓpe dicta.ꝯñs falsuꝫ.ꝓbatio ꝯñe.Qꝛ generatio ꝓpe dicta per h̃ differt ab alijs trãsmutatioib⁹:qꝛ in ceteris trãsmutatioib⁹ manet aliqd vnũ sub vtroqꝫ termino retinẽs illud nomẽ ꝛ eãdẽ diffinitionẽ specificam:ita ꝙ si eo demõstrato querat̃ qd est hoc.rñdetur idem nomẽ ꝛ eadẽ diffinitio specifica.in gñõne võ ꝛ corruptiõe nequaqꝫ.Si aũt mã esset ens pfectum in spe.iã hẽt ꝓpriã quiditatẽ:ꝛ posset hẽe ꝓpriũ nomen ꝛ ꝓpriã diffinitionẽ specificaꝫ sicut angelus vel albedo aut alia eẽntia cõpleta in specie sua:ꝛ cum ipsa eadẽ sit in genito:sequit̃ ꝙ subm gñationis retineret idem nomẽ ꝛ eãdeꝫ diffõnẽ.Nec refert vtꝝ mã ponat̃ ens in actu per formã informantẽ:qꝛ esset quoddã subale compositũ:sicut dicimus de igne aut ponat̃ esse quedã suba simplex in actu.qꝛ ita nulla trãsmutatio angeli est gñõ simplex ꝫm q̃scunqꝫ formas sic sicut nec transmutatio aque cũ sit calida vel frigida:ꝛ est vtriusqꝫ rõ eadem.s.qꝛ subm manet idem ꝫm eẽntiã ꝛ diffõnẽ:sed dicet̃ ꝙ cã ꝓpter quã vna transmutatio est gñatio simplr.alia võ nõ:sed poti⁹ ꝫm quid ꝛ alteratio est.qꝛ vna fit ꝫm formas substantiales.

alia võ ꝫm formas accñtales:ꝛ qꝛ angelus non trãsmutat̃ de forma vna substãtiali in aliam:ideo eius trãsmutatio nõ est gñatio simplr.Cum aũt ignis generat̃ ex aq̃ mã transmutat̃ ex forma vna substãtiali in aliã.ꝛ iõ illa trãsmutatio dꝛ gñatio simplr.Istud nõ valet:qꝛ ꝙ aliq̃ forme sint substãtiales:alique aũt accidẽtales nõ alr cognoscit̃ nisi ex eo ꝙ cum ꝫm illas quas vocam⁹ subales est transmutatio illud qd transmutat̃ manet sub vtroqꝫ termino ꝛ mutat nomẽ ꝛ diffõnem.cuꝫ võ ꝫm alias que dicunt̃ accidẽtales est trãsmutatio:retinet idẽ nomen ꝛ eandẽ diffinitionẽ.Et hoc est qd Com̃.ait ꝑmo phy.due inquit trãsmutatiões.s.que est in accidẽtib⁹ rei.ꝛ que est in substãtia ꝯueniũt in hoc:qꝛ sunt alteratio eiusdẽ rei de vna qualitate in aliã:ꝛ de vna dispõne in aliaꝫ:sed qꝛ viderũt ꝙ qñ res transmutat̃ in qbusdã suis dispõnib⁹ statim nomẽ ꝛ diffinitio ei⁹ transmutabunt̃:ꝛ in quibusdam nõ.vocauerũt ꝑmũ modũ transmutationẽ:in suba ꝛ alterationẽ substãtialẽ:ꝛ vocauerũt istas dispões:dispositiones subales.Scdam võ transmutationeꝫ in qua neqꝫ nomẽ rei neqꝫ eius diffinitio transmutat̃:vocauerunt alterationẽ accñtalẽ.hec Cõmẽ.Ex istis pꝫ ꝙ sicut ꝯcludit̃ ꝙ nulla trãsmutatio mãe erit generatio simpliciter:si ipsa sit aliqd ens in actu.sic etiã ꝯcludit̃ ꝙ nulla eius forma erit substãtialis:sed quelibet accñtalis:sicut ꝛ quelibet forma angeli.ꝛ iõ Cõmẽ.vbi supra ꝑmo phy. vtrũqꝫ incõueniẽs simul infert.d.Et si mã esset aliquod ens in actu.i.habẽs formã:tũc gñatio in suba eẽt alteratio:ꝛ forme eẽnt accñtia.ꝛ dato ꝙ hec icõuenientia infert in verbis istis spãliter ꝯ p⁹ modũ dicendi mãm esse ens in actu.s.per aliquã formã:nihilominus eque ꝯcludit ꝯ aliũ.s.si dicat̃ ꝙ est substãtia simplex in actu:ꝛ h̃ ꝓpter rõnẽ assignatã:vnde sicut tu diceres ꝙ nõ obstãte ꝙ mã sit substantia simplex in actu adhuc hꝫ aliquas formas substãtiales:ꝛ cũ trãsmutat̃ ꝫm illas illa trãsmutatio est gñatio simplr:ita dicã tibi ꝙ esto ꝙ hẽat aliqꝫ formam substantialẽ sibi ꝓpriã ꝛ coeternã adhuc hꝫ alias substãtiales ꝫm quas transmutatio est gñatio simplr.¶ 3ᵐ ꝯnem ꝓbo sic.mã substãtie corporalis est:ꝛ forma eiusdẽ substãtie est:ꝛ mã nõ est forma:nec foia est mã.igit̃ mã substãtie corporalis est entitas distincta a forma eiusdẽ:ꝛ loquor de distinctiõe ꝑmo mõ.ꝛ ꝯña pꝫ.añs ẽt q̃tũ ad oẽm suã partẽ est certũ.¶ P̃.Sumo vnã substantiã cõpositã:cui⁹ mã sit a.ꝛ forma sit b.ꝯstat ꝙ ꝛ a.est aliq̃ entitas:ꝛ b.silr:qꝛ nulla substãtia est cõposita ex nõ entitate:h̃ supposito arguo sic:a.nõ est b.igit̃ nõ est eadẽ numero ipsi b.ꝛ vltra:igit̃ est alia a b.ꝛ addit.igit̃ est diuersa a b.oẽs ꝯñe sunt euidẽtes ex signatis terminoꝝ:ꝛ ex dicto ẽt phĩ.io.meta.ꝓbat̃.vbi ait.ꝙ idẽ ꝛ aliud dicuntur esse opposita:ꝛ ꝑꝑ hoc oẽ ad omne aut idem aut aliud:ꝛ iterũ diuersum quidẽ igit̃ aut idẽ ꝓpter hoc oẽ ad oẽ dẽ q̃cũqꝫ dicunt̃ ꝛ vnũ ꝛ ens.Ex quib⁹ patẽt due vltime cõsequẽtie.ꝑma aũt est clara:qꝛ vã negatiua significat diuisionẽ in entib⁹:vt dicit Cõmẽ.ꝛ ꝫm phm veruꝫ hꝫ negationẽ in disiuncto.¶ Sꝫ hic surgit dubiuꝫ:qꝛ si mã est entitas distincta a foia ꝛ ipsa ꝫm totũ illud qd eẽntialr est manet eadẽ in gñato ꝛ corrupto:ipsa ẽt retinebit ideꝫ nomẽ ꝛ eandẽ diffõnẽ:talẽ.s.qualis cõpetit sibi:ꝛ per cõsequẽs nulla trãsmutatio eius erit gñatio simplr.vel rõ facta ad ꝯnem ꝓcedentẽ nõ est sufficiens.¶ Rñdeo ꝙ ꝯña nõ tꝫ.nam mã esto ꝙ sit entitas distincta ꝫm hũc sensum a forma:ꝛ per ꝯñs possit habere aliqualẽ ꝓpriã diffinitionẽ:queadmodũ loquit̃ Com̃.ꝑmo physi.Cuꝫ ait. potes enĩ dissoluere rõnẽ mãe ꝛ forme ꝛ distinguere eas ꝫm diffinitionẽ:lꝫ nõ in esse ꝛc̃.qꝛ tñ ipsa non est entitas alicuius vni⁹ spẽi determinate:nec sicut eẽntia pfecta in

Marginalia: p⁹ — Cõ.69. — cap.p. — Cõ.59. — 2ᵐ — p⁹ capto de suba orb. p⁹ phy.9? c.63. — Cõ.63. — Cõ.69. — 3⁹ ꝯ — 2ᵐ — T.c.xi. — 6.m.c.8. — Dubiuꝫ — Rño — Cõ.65.

specie.nec sicut perfectio cōstituens in esse determinato specifico:ideo nec sibi cōpetit diffinitio vlla specifica ex se:ꝑꝑ qḋ cū talis est trāsmutatio ei⁹ ꝙ nulla forma ꝯstitutiua ꝛ cōplectiua essentie specifice remanet cū termino vtroqꝫ:illa est gñatio simplr̄ vel corruptio.¶ 4ᵒ ꝯ faciliter ꝓbaṫ.qm̄ si mā̄ distingueretṫ actu in 2ᵒ sensu a forma nulla subā cōposita ex mā̄ ꝛ forma eēt per se vnuꝫ ꝟ aliquid:hoc aūt est falsum:vt certum est.

4ᵒ ꝯ

2ᵒarti.

Quāuis aūt 3ᵒ ꝯ nō deberet alicuṫ intelligēti eē dubia.ꝯ eā tñ videṫ eē opi.cuiusdā doctoris sicut intuentib⁹ rōnes eius appet ꝛ verba:lꝫ in qbusdaꝫ alijs v̄bis ei videaṫ fauere.¶ Est aūt opi.q̄tuꝫ facit ad ꝓpositū hec ꝙ subā cōposita hēt in se duas realitates incōpletas ꝛ q̄si trūcatas:quaꝝ vna est in potētia ꝛ cōfuse realitas oīs rei gñabilis ꝛ corruptibilis ꝛ cuiuslꝫ inchoatiuū vel ichoatio.ꝛ hec dī mā̄.Alia est actuatio isti⁹ ꝛ cōplemētū vni⁹ integre ꝛ ꝑfecte nāe:que est ipa subā cōposita:ꝛ istud cōpositū ingt ipse est res ꝛ rō determiata demōstrata in actu cōpleto.Alia aūt duo tñ mō sūt realitates ipaecise isti⁹.vna vt ichoatio,altera v̄o vt cōplemētū:ꝛ iterū in alia ꝑte qōnis rn̄dēdo ad qōdā dubiū dicit ꝙ q̄uis mā̄ sit res idiuisa in se ꝛ forma silr̄.ꝛ nō fundēt eādē indiuisionē absolutā.fundāt tñ oimodā indiuisionem relatiuā in actu;nō in potentia.per indiuisionē aūt absolutā:vt pꝫ alibi ex dictis eiusdē opi.intelligit idiuisionem rei in se.per relatiuā v̄o intelligit indiuisionē ab alio.Ex quibus pꝫ q̄tū ad ꝓpositū facit ꝙ ista opi.vult ꝙ mā̄ ꝛ forma in cōposito nō sunt due entitates adinuicē distincte:nec mā̄ est distincta a forma in actu.nec ecōuerso.¶ Istud aūt ꝓbat multiplr̄.ꝑ supponit ꝙ forma dat eē māe ꝛ ꝑticipaṫ a mā̄.tūc querit aut istō eē ꝛ ꝑticipatio ista forme a mā̄ est ipsamet forma aut aliqd derelictū ꝛ ipressum a forma in mā̄.nō pōt dici 2ᵐ sicut multiplr̄ ꝓbat.relinquiṫ ḡ ꝑᵐ:ex quo sequiṫ ꝙ forma est esse ꝛ entificatio ipsius māe.ꝛ per ꝯñs nō est ab ea distincta. hec rō vt dicunt est phī.12.meta.vbi ait.ꝙ mā̄ nō est ꝟ:nisi ꝟm ꝙ vī:qm̄ illud qḋ est ꝟm ꝯtactū ꝛ ꝟm ordinem est mā̄ ꝛ subm̄:qḋ Com̄.exponit.d.ꝙ eētia māe non est nisi ex ꝯtinuatiōe ei⁹ cū forma ꝛ vt ꝑficiaṫ per eā:ꝛ ifra mā̄ nō est ens per nām̄ itellectā de ea:sed per ꝯtinuationē cū forma:nec accipit Com̄.vt dicūt ꝯtinuationē q̄titatiuā sed entitatiuā que nō est aliud q̄ idiuisio mutua relatiua.¶ 2ᵒ si forma diceret ꝓpriā rōnē ꝛ determiatā nām̄ aliquā.sequiṫ ꝙ igneitas nō iportabit nām̄ vnam.silr̄ ignis ꝟ demōstratus nō est entitas vna.ꝯñs est fl̄m q̄tum ad vtrāqꝫ ꝑteꝫ.ꝯña ꝑme ꝑtis ꝓbaṫ ꝑ phm̄.7.metaphy.vbi assignās rōnē ꝑꝑ qd cōposita accñtiū nō hñt rōnē ꝛ diffōnē signātē ꝓpriā qditatē.cōposita aūt substātiaꝝ hñt.dicit ꝙ rō est:qꝛ qditas ꝛ diffō sube cōposite nō icludit duo:quoꝝ qḋlibet hēat rōnē:sicut ꝯtingit de cōpositis accñtiū.ꝛ Cōmē.ibi dicit:ꝙ diffō ꝑfecta est sermo cōpletus nō remanebit in eo aliqḋ ens in actu de quo interrogaṫ per qd.cū in eo sit data qditas que est eē illius rei:ꝛ nō est in eo ens additū suo enti.ꝛ ista est differētia ingt Com̄.iter diffōnes subarū ꝛ diffōnes accidētiū:sꝫ hec eēnt falsa.si igneitas nō diceret vnā rōnē simplicē:sed eēt in ea mā̄ ꝛ forma:quoꝝ qḋlibet hēret nām̄ suam ꝓpriā.Quantū ad scḋaꝫ partē ꝯñtis ꝓbaṫ ēt ꝯña. qꝛ si forma diceret aliquā entitatē ꝛ nām̄ determinataꝫ ꝛ mā̄ silr̄ querēda esset causa vnitatis indiuidui cōpositi ex eis.Si dicas ꝙ eā nō est querēda ex quo vnū est in actu ꝛ aliud in potētia:sicut dicit phs.8.meta.¶ Cōtra. ꝑmo ꝟ nō est ꝟm mētē phī.dicit.n.ꝙ ex mā̄ ꝛ forma fit vnum:qꝛ ꝟ est in potētia aliud in actu:ꝛ ꝟ iō:qꝛ illud qḋ fuit in potētia fit actu.vbi dicit Com̄.ꝙ eā istius veritatis est vt transmutetṫ illud qḋ est in potētia donec fiat in actu ab agente.s.ab extrahēte ipm̄ ex potētia in actū.Est igiṫ hic aliqḋ vnū qḋ ꝑmo est in potētia ꝛ post transferṫ de potētia in actū:translatio.n.eius nō largiṫ ei multitudinē:sed ꝑfectionē in esse ꝛ in toto:ꝟ.n.est vnū in actu:ꝛ hoc intēdebat.s.Arist.cū dicit:qm̄ nō est aliud cāuū ꝛc̄.i. nō est.n.ꝟ aliud cāuꝫ ab agēte ab eo in qḋ agit. Itē ibidem.oīs inquit qui ponit ꝙ aīa ꝛ corpus sunt duo diuersa ꝯtingit ei dicṫ qui sit ligamēti cā aīe cū corpore.Qui aūt dicit ꝙ aīa est ꝑfectio corporis.ꝛ ꝙ corp⁹ non existit sine aīa nō sunt apud ipm̄ duo diuersa:nec accidit ei qḋ hec.Et infra dicit:ꝙ aīa cū corpore sunt vnuꝫ:sicut dicimus ꝙ mā̄ ꝛ forma sunt vnū.¶ Item phs.2.de aīa.nō opꝫ ingt querere.si vnū est aīa ꝛ corpus:vbi Com̄.mā̄ inquit nō est ꝟ nisi per formā.Et si mā̄ ꝛ forma eēnt in cōposito exñtes in actu:tūc cōpositū nō diceretṫ vnū nisi sicut dī de rebus que sunt vnū ꝟm ꝯtactū ꝛ ligamētū:nō aūt qꝛ mā̄ nō differt a forma in cōposito nisi in potētia: ꝛ cōpositū nō est ens actu nisi per formā:tūc cōpositum nō diceṫ vnū:nisi qꝛ sua forma est vna.Item.3.ce.ꝯᵒ.20. ait ꝙ esse in potētia est eē in alio nō distinctuꝫ ab eo:ꝛ ꝟ intēdim⁹ cū dicimus de ꝑma mā̄ qḋ est nō ens in actu ꝛ est ens in ente in actu ꝛ nō distictū ab eo:ꝛ hec est itētio mei sermonis ꝙ est in eo in po⁹.Ex his oīb⁹ pꝫ ingt opinās ꝙ potētialitas que est in mā̄ vt faciat vnū cū forma nihil aliud est q̄ idistinctio ꝛ ipaecisibilitas vni⁹ ab alia. Nō igiṫ possent ꝯstituere vnuꝫ si dicerēt rōnes ꝑcisas ꝛ determinatas:q̄tūcūqꝫ alterū eēt potētia:alterū v̄o act⁹: imo vtrūqꝫ eēt act⁹.lꝫ mā̄ esset actus iperfectus.¶ 3ᵒ sic forma in mā̄ nō creaṫ.ḡ forma nō dicit rōnē ꝓpriā ꝛ determinatā vel determinabilē ꝛ signabilē.añs pꝫ.ꝯña ꝓbaṫ sic.oīs forma de nouo ꝑducta:cuius nulla pars oīno p̄cessit:diciṫ recte creari.Sꝫ res que dicit sic rōnē determinatā ꝑcisibileꝫ sic de nouo est:ꝙ nulla ps ei⁹ p̄fuit: qꝛ ꝑsuppono ꝙ eius realitas ꝑscindaṫ ab oī alia realitate.igiṫ oīs talis res si de nouo exeat ad eē de necessitate creaṫ.ista dicunt est rō phī.7.meta.ꝛ Cōmētatoris etiaꝫ ibidē.nec nō in.12.vbi hec sunt v̄ba eius ꝯ Thē.Et apparet bene ꝙ iste nō intelligit quō fit gñatio.Cū.n.intellexit ꝙ generatū fit de nouo a ꝯueniēti.i.qꝛ causat formaꝫ eius:ꝛ ponit eā in mā̄:quasi eēt aliud in mā̄:fuit necesse apud ipm̄ vt in reb⁹ nālibus sint res creantes alia ꝛc̄.Ex quo pꝫ ꝟm Com̄.ꝙ non pōt vitari creatio:nisi qꝛ forma:ꝛ sumit aliud a mā̄ nō tñ aliquid ꝑcisuꝫ ab ea. Item.7.meta.ait.ꝛ cū sit declaratū ꝙ ex forma simplici nō est generatio:nec mā̄ hꝫ generationem:necesse est vt omne generatū sit diuisibile in duas partes rōne:non in actu:mām̄.s.ꝛ formā.Clare inquit dicit Cōmē.ꝙ mā̄ ꝛ forma sunt due partes nō habentes realitates in actu:ꝟ est precisas:actus eni distiguit ꝛ sepat.¶ 4ᵒ si mā̄ ꝛ forma sunt due res diuise:ꝛ vna nō est terminatio ꝛ entificatio alteri⁹:sequiṫ necessario ꝙ vel vna q̄titas erit in duob⁹ subiectis.s.mā̄ ꝛ forma:vel si q̄libet hēat ꝓpriaꝫ quātitatē:vnuꝫ ꝛ idē cōpositū erit duo quāta:ꝛ duo corpora.nec valet dicere ꝙ forma intime illabiṫ māe:nam corpus gloriosuꝫ illabiṫ alteri glorioso vel nō glorioso:ꝛ tñ sunt corpora diuersa.¶ He sunt rōnes isti⁹ opi.ex quibus diligenter inspectis appet certissime ꝙ ista opi.intēdit vel saltē ad hoc eā trahunt sue rōnes:vel etiā verba inducta ꝙ mā̄ ꝛ forma in cōposito nō sunt due distincte entitates nō solum tanq̄ duo aliqua:quorum quodlibet sit ꝟm se vnū ꝟ aliquid ꝛ neutruꝫ sit perfectio alterius. Qḋ sibi oēs ꝯcedunt:sed ēt ꝙ nō sint due entitates precise ꝛ distincte aliquo mō adinuicē:ꝛ ꝙ iuxta suum modum loquēdi fundant omnimodā indiuisionē relatiuā:

ꝛ sic

Margin notes (left column): Aureolꝰ in 2ᵒ dist. 12.par.4. q.ꝑma. — ꝑᵐ — T.c.14. — Cō.14. — 2ᵐ — T.c.xi. — Cō.xi. — T.c.15. — Cō.15.

Margin notes (right column): Cō.16. — T.2.c.7 — 3ᵐ — T.c.27. — Cō.18. — Cō.27. — 4ᵐ — 3 aure⁹ vbi.s.

τ sic intellecta ista opi. vt mihi videt̃ nõ solũ dicit falsuz: sicut pbat̃ per rõnes tertie ꝯclusionis: sed etiã dicit incompossibilia. Unde arguo sic ꝯtra eũ. mã τ forma sunt due entitates. igit̃ sunt multe entitates: τ vltra. igit̃ mã τ forma sunt adinuicẽ diuise. Primuz añs dat̃ ab opi. τ pᵃ ꝯña pz. qꝛ dualitas spẽs est numeri. τ per ꝯñs est multitudo quedã. zᵃ ꝯñtia pbat̃. qꝛ si nõ sunt a se diuise. sũt igit̃ indiuise: τ si indiuise. igit̃ vna. pz per rõnẽ vnius. 5. τ. io. meta. Si aũt vna. igit̃ nõ mlte. pz ibidẽ: τ per rõnẽ: qꝛ vnũ τ multitudo opponunt̃ vt diuisum τ indiuisum.

[margin: pᵐ — a.t.c.8. — ad.iz. — T.cõ.p.]

℄ P. Iste doctor in suo p. di. 8. q. 3. arti. 5. ꝯtra zᵐ moduz dicẽdi in 3ᵒ sua rõne assumit istã maiorem. vbicũqz est multitudo ibi est distinctio: sed vbicũqz est dualitas ibi est multitudo. hec est clara. igit̃ vbicũqz est dualitas est distinctio: sed mã τ foꝛa sũt vere duo ꝫm eũ: vt dcm̃ est: gnimo in alia pte qõnis eiusdẽ h pbat per h q alias nõ eẽnt duo pnᵃ. τ dicit q ad pbãdũ q sint due entitates nõ opz laborare: putãs hoc certũ esse. ℄ P. Rõnes sue nũc recitate eque oẽs pcedũt ꝯ dualitatẽ mãe τ forme sicut ꝯ eaꝝ mutuã distictionẽ: sicut satis pz cuilibet τ soluẽdo apparebit. vel igit̃ iprobãt dualitatẽ quã ꝯcedũt: vel nõ iprobant distinctionez quã iprobare intẽdant: τ per ꝯñs nõ sunt sufficiẽtes: qõ certe verũ est.

[margin: ꝯfirmaᵒ]

℄ Unde ad pᵐ rõnem dico q forma nõ dat mãe aliqõ esse a se distinctũ: τ cũ ꝯcludit q forma est esse mãe τ entificatio eiᵒ: dico q illud põt duplr̃ intelligi. vno mõ ꝫm intransitiuã ꝯstructionẽ: vt sit sensus: forma est eẽ mãe. i. eẽ qõ est mã: τ in h sensu ppositio ista est falsa. nec sequit̃ ex datis: qm̃ nõ sequit̃ foꝛa nõ dat mãe aliqõ eẽ a se. i. foꝛa distictũ. igit̃ foꝛa est mã. ℄ P. In h sensu pdicta ppõ est ꝯ arguẽtẽ: qꝛ seqt̃ foꝛa est mã. igit̃ mã τ foꝛa nõ sũt due entitates. Alio mõ põt itelligi ꝫm ꝯstructionẽ trãsitiuã: τ tũc ẽ vera. nã forma vtiqz est eẽ mãe sicut actᵒ τ pfectio est sui pfectibilis. Ex isto aũt sensu nõ seqt̃ q sit idistincta a mã sz oppositũ. nã quelibet pfectio distinguit̃ a suo pfectibili. Auctoritas Com̃. est ẽt ꝯ allegãtẽ: tũ qꝛ oẽ qõ ꝯtinuat̃ alicui distinguit̃ ab illo. vñ nec mã ꝯtinuat̃ sibiipsi. nec ẽt forma sibimet ꝯtinuat̃: tũ qꝛ vbi iste allegãdo ponit hũc terminũ forma. Com̃. ponit alio: qõ est relatiuũ diuersitatis: qõ qꝛ supponit ibidẽ pro forma sicut isti bene itellexerũt. seqt̃ ex vbis Com̃. q forma sit diuersa a mã: pro tãto aũt dicit Com̃. q mã est ens per ꝯtinuationẽ cũ alio s. cũ forma: qꝛ nõ põt ꝫm eũ existere absqz forma. nõ qꝛ indistincta sit a foꝛa vt isti dñt. alr̃ ẽt met Com̃. exponit s. per ꝯtinuationẽ. i. per cõparationẽ: τ ꝫm illã ẽt expositionẽ argut̃ distinctio entitatiua forme a mã. vide ibi.

[margin: Ad pmã rõnẽ Aureoli vbi supra — iz.m.i4]

℄ Ad zᵐ rõnẽ dico q formã dicere ppriã rõnẽ τ nãm determinatã põt intelligi duplr̃. vno mõ q dicat seu sit nã determinata itegra τ pfecta: τ illõ est falsuz: vt supra dcm̃ est. Alio mõ q sit quedã nã pticularis ppa τ determinata ac pcisa a mã: τ istud est verũ. τ si sic sumat̃ añs: nego ꝯñtiã: nec pbõ pme partis valet qõ expsse pz q pcedit ac si forma eẽt quedã nã specifica cõpleta τ pfectã habẽs diffinitionẽ: τ mã esset qõdã ens extrinsecum illi nãe specifice: qõ ego nõ ꝯcedo: nec sequit̃. foꝛa nõ est nã integra τ pfecta distincta a mã. igit̃ nõ est nã pticularis distincta a mã. ℄ P. Quis non videat q per illa verba. Et nõ est in eo ens additũ suo enti: nõ minus posset iferri q mã non sit aliud a forma: τ ipsa τ forma nõ sint due entitates: que tñ ambo iste ꝯcedit: q̃z possit inferri q nõ sint adinuicẽ distincte: neutrũ tñ ad itẽtionẽ Cõmẽtatoris τ vt ibi negat̃ iferri põt. Ad pbõnẽ ꝯñe p altera pte dico sicut dcm̃ est ibi per pbm. ℄ Ad pᵐ auctẽ in ꝯtrĩz dico pmo q ista põt trahi ꝯ iducẽtẽ eã. nã Com̃. dicit q trãslatio nõ largit̃ multitudinẽ: τ si sic: igit̃ nec dualitatez: τ p ꝯñs mã τ forma nõ sũt due entitates.

[margin: Ad zᵐ — 8.m.i5.]

℄ Rñdeo tñ p eo τ p me. q iõ Com̃. dicit q nõ largit̃ ei multitudinẽ: qꝛ mã τ foꝛa nõ sunt duo q̃dã in actu. zᵒ mõ. s. q qlz sit ꝫm se aliqõ vnũ h aligd τ neutra sit pfectio alteriᵒ τ reliq̃ eꝫ sit poᵒ pfectibilis p alterã: naz mã vt dcm̃ ẽ. τ h auctas ꝯfirmat dcm̃ illud est entitas iperfecta τ incõpleta pfectibilis p formã τ ꝯstituẽs cũ ea nãm itegrã τ pfectã: τ p ꝯñs totã: qꝛ totũ τ pfectũ sunt idẽ. 3ᵒ phy. τ h est qõ vult dicẽ Cõmẽ. cũ ait: q largit̃ ei. s. mãe pfectionẽ q̃ est forma τ pfectio eiᵒ quo ad eẽ pfectũ τ totũ: τ istud declarat̃ p illud qõ imediate sequit̃. h. n. est vnũ in actu: h inq̃z totũ qõ ꝯsurgit ex mã. s. τ ex forma.

[margin: T.c.64 — 8.m.i5.]

℄ Ad aliaz auctoritatẽ cũ dicit: q g ponit q aĩa τ corpᵒ sũt duo diuersa τc̃. dico q intelligit duo diuersa in actu. zᵒ mõ. s. quoꝝ qõlz est ꝫm se h aligd τ neutrũ ẽ pfectio alteriᵒ: τ qõ ita intelligat pz p illud qõ statim seqt̃. Qui aũt ingt dicit q aĩa est pfectio corpis: τ q corpᵒ nõ existit sine aĩa nõ sũt apud ipz duo diuersa. s. illoᵒ pmisso: ꝫm quẽ opz dare cãz ligamẽti eaꝝ. nũc aũt sic dico q aĩa τ corpᵒ sunt duo: qõ tñ aĩa ẽ pfectio corporis: τ iõ mihi remanet qõ illa: sz nũ gd seqt̃. aĩa ẽ pfectio corpis. igit̃ aĩa nõ est disticta a corpore. Puto q qlz hñs rectũ iudiciũ diceret q nõ: sed q oppositũ seqt̃. Qõ ẽt addit̃ q aĩa τ corpᵒ sunt vnũ: sicut mã τ forma sunt vnũ. s. cõpositũ ꝯcedo: nec istud ifert q nõ sint adiuicẽ disticte mõ pdicto. Per idẽ pz ad illã de zᵒ de aĩa. τ ad illã de 3ᵒ ce. cuiᵒ sensus ostsus est ẽt in p. d. 24. q. pᵃ. τ pz ibi q recte loqt̃ Com̃. ad intellm supra datũ. Et q iste doctor adiũgit q si mã τ foꝛa dicerẽt rõnes pcisas τ determinatas vtraqz eẽt actᵒ. dico q nõ ẽ verũ si dicerẽt sicut dicũt nãs ptiales pfectibilẽ τ pfectiuã: vt dcm̃ est.

[margin: 8.m.i6. — T.cõ.7.]

℄ Ad 3ᵐ rõnẽ dico p q ipa mãifeste cogit suũ factorẽ dicẽ q p gnõnẽ nulla oĩno foꝛa vel aliq̃ noua realitas sit in mã: cuiᵒ nulla ps pfuit: τ per ꝯñs q nulla oĩno realitas pua vel magna ẽ ꝫm se totã aut ꝫm aliq̃z ptẽ vl̃ gradũ eiᵒ nouiter i mã: aliogn daret̃ aliq̃ realitas noua: cuiᵒ nulla ps oĩno pcessit: τ p ꝯñs ꝫm istos ipsa esset creata: qõ vitare nitunt̃. Q aũt nulla oĩno realitas sit p gnõnẽ in mã que pus nõ fuerit: τ in se falsuz est: τ ꝯ hũc met doctorẽ. ℄ P. Sic p hãc rõnẽ nitit̃ pbare q foꝛa nõ sit entitas disticta τ pcisa a mã: ita pbaret̃ q foꝛa ñ sit vlla realitas vl̃ entitas alia a mã: τ q ipa τ mã nõ sint due: si n. sint due ipa foꝛa q̃ nõ ẽ mã nec icludit mãz. vtiqz creabit̃ ꝫz eũ: qm̃ τ nulla ps eiᵒ pfuit: τ ipa de nõ eẽ ad eẽ exiuit. Et tñ ipse ꝯcedit q mã τ foꝛa sunt due entitates: τ q foꝛa ẽ aliud a mã. Et si dicas q ipse ait: q est aliud: sz nõ pcisuz ab ea: aut itelligit q nõ sit pcisum ab ea. sic q nõ est entitas q̃ sit idipm qõ ẽ q sit ẽt mã. τ tũc icõpossibilia implicant̃: videl3 q ẽ aliõ τ nõ pcisũ. idẽ. n. valet ac si diceretur q ẽ aliõ τ nõ aliõ. vl̃ iõ dicit q nõ ẽ pcisũ: qꝛ nõ ẽ aliqd ꝫm se h aligd q̃si ꝫz se subsistẽs τ nõ pficiẽs mãm τ cũ ea ꝯstituẽs aliqõ p se vnũ h aligd: τ tũc frustra laborat in h cũ nõ det̃ oppositũ ab aliquo: cũ h tñ stat q forma sit entitas distincta a mã pficiens eã: τ cũ ipsa vnã p se subam cõpositã ꝯstituẽs.

[margin: Ad 3ᵐ]

℄ Ad rõnẽ aũt eiᵒ rñdeo q si per creari intelligat̃ pcise illud qõ per fieri nullo eius intrinseco psupposito. τ oẽ illud dicat̃ fieri qõ exit de nõ esse ad esse: siue accipiat esse per se sicut sube per se subsistentes: siue in alio: sicut accidẽtia τ forme sũbales: quẽadmodũ ipse vĩ vti istis vocabulis: in pposito ꝯcedo sibi q forma creat̃: sz nõ sic acceperũt creari sancti τ phi. cum negauerũt aligd posse a creatura creari. Qualr̃ aũt itellexerit patebit in 4ᵒ li. Auctoritas Com̃. non facit ad ppositũ: qꝛ Com̃. ibi accipit creationẽ colter p actiõe nõ spãlr̃ vt distinguit̃ ꝯ gnõnẽ τ naturales alias actiones: τ istud pz: qꝛ nec The. in gnõnib' illoꝝ aĩaliũ: de quibᵒ lo-

[margin: iz.m.i8]

quit posuit aliqd ꝑprie creari.nec hec Cōmē.ifert ꝯ eū nec sibi iponit ꝙ i.nferit hoc:gnimo satis cito post opi. The.cōnumerat iter eos q nō posuerūt creationē ꝑpe di ctā.q̄lr aūt The.i illo suo dicto errauerit.ꝛ Com.iprobet eū no est opus ad ꝑsentē difficultatē disserere.Alia aūt

7.m.27 auctoritas nō iuuat eū.qꝛ Cōmen.intelligit ꝙ sunt due

Ad 4m partes nō in actu 2o mō supra posito:qḋ concedo.¶ De q̄rta aūt rōne multū miror:si nō aduertit doctor iste cū aperte militare ꝯ dualitatē quā ꝯcedit:ꝛ gn viderit ꝙ si sūt due entitates:ꝛ ꝓbō sit sufficiēs.ne cō arguit ꝙ vnū accidēs sit in duob᷒ subiectis.Rn̄deo ḡ ꝓ eo ꝛ ꝓ me ne gando ꝯn̄tiā.nā dico ꝙ sola mā est subm ꝑmū ꝛ adeq̄tū q̄ntitatis:sicut infra ꝓbabit:iō nō sequit ꝙ ipsa q̄titas sit in duob᷒ subiectis.q̄uis ēt multi nō hēant ꝓ incōue nienti ꝙ sit in duob᷒ subiectis ꝑtialib᷒ indistātib᷒ ꝛ ꝯsti tuentib᷒ aliqd ꝑ se vnū sicut sunt mā ꝛ foīa.nō aūt duo

Ad ꝑm ꝑnci[ꝑ]. corpa gloriosa vel nō gloriosa.¶ Ad ꝑm rōnē in ꝑn°.q. factā rn̄deo negādo añs.accipiendo ens actu ꝑmo mō. accipiēdo aūt 2o mō ꝯcedo.ꝛ ꝧ 2o mō ꝓcedit ꝓbatio ꝑ°.

7.m.8. vult.n.ph̄s ꝙ mā per se nō est aliqḋ idiuiduū ꝑfectū in spē aliq̄:de q̄ aliqḋ ꝑdicamētū ꝓ se ꝑdicet:qꝛ ē icōpleta ꝛ potētialis entitas ꝭ modū supra expositū.¶ Ad aliā

5.phy.8 ꝓbationē dōm ꝙ ph̄s nō vtit isto vocabulo subm.Sed ait.ipole.n.ꝙ nō est moueri:ꝛ postea subdit.fit.n.qḋ nō est.Et ideo cū doctores dicūt subm mot᷒ est:ꝛ subꝫ gene ratiōis nō est:si ad intellectū ph̄i debeāt accipi tales ꝓ pones opꝫ per subm itelligere nō illud qḋ realr subijcit rei que est mot᷒:aut rei que est gnō:sed illud qḋ denoiat moueri.Et illō qḋ dī gn̄ari:ꝛ pꝫ veritas verboꝝ ph̄i.nā qōlibet qḋ dī moueri ꝑprie loquēdo de mouē:vere duz mouet est.vn̄ illō qḋ alterat aut augmētat aut fert est ꝛ existit.Sꝫ illud qḋ dī fieri vel gn̄ari nō est dū generat aut fit.q̄uis tunc fit mā que erit eius.Ipsa v̄o mā q̄uis sit subm qḋ realr subijcit factiōi ꝛ gnōni:nō tn̄ ē id qḋ gn̄at ꝛ fit:ꝛ sic pꝫ ꝙ verbū ph̄i nō valet ꝯtra ꝓpositum.

Ad 2m ¶ Ad 2am rōnē dōm ꝙ si in ꝯn̄te sumat entitas in actu ꝑ mō.ꝯn̄a nō valet.Si v̄o 2o mō:ꝯcedo ꝯn̄a ipm.ꝛ in 2o sensu loquēdo de ente in actu ꝓcedit ꝓbatio ꝯn̄e.nā ita

T.c.48 expresse accipit ph̄s:ita enī ꝑmittit ibi.palā ingt.qꝛ nul lū cōiter ꝑdicatoꝝ significat ꝧ aliqd sꝫ tale.Si aūt sup ple si significat ꝧ aliqd:alia quoq̄ multa accidūt.supple ipossibilia:ꝛ terti᷒ hō.ꝛ ꝧ est ꝑmū ipossibile qḋ accidit.ꝛ statiꝫ addit aliā ꝓbationē:aut ampli᷒ ingt est:ꝛ ita mani

T.c.49 festū est.ipole est.n.subam ex substātijs eē inexn̄tib᷒ sic vt actu:duo nāq̄ sic actu nunq̄ sūt vnū actu:vbi notāda est illa determinatio.sic:qꝛ nō absolute dicit inexn̄tibus actu:neqꝫ duo nāq̄ actu:sꝫ vtrobiq̄ addit sic:vt denota ret modū illū exn̄di actu de q̄ ꝑmisit.s.vt qōdaꝫ ꝧ aliqd ꝭm se.Que.n.sic sūt duo actu nō sunt vnū actu.Sꝫ mā ꝛ forma nō sic sunt duo actu:vt dcm̄ est in q̄rta ꝯn̄e.

¶ Distinctionis. XII. Questio. II.

ꝑm SEcundo quero.Utꝝ mā sube gn̄abilis ꝛ corruptibilis a q̄li bet forma ipam iformāte sit sepabilis nā liter.Et arguo ꝙ nō.ꝑ sic.dimēsio itermi nata māe nō est nālr corruptibilis.igit a sua dimēsione iterminata nō est mā nālr separabilis.ꝯn̄tia pꝫ.qꝛ nō alr mā separat a forma quā habuit q̄ꝫ per corruptionē illius:alioquin vel illa forma transiret de vna mā ad aliam vel remaneret per se non informans aliquā mām:quoꝝ vtrūq̄ ipossibile est nāli

cap.ꝑ° 2m ter.añs patet per Cōmē.in de substantia orbis.¶ Scdo si a qualibet forma informante se posset mā separari nā liter:sequeret ꝙ per potētiā dei mā posset existere oīno sine forma.ꝯn̄s istud est falsum.git.n. Ugo de sacra.lib. ꝑ.Certe nō puto ꝑmā illā oīum reruꝫ mām taliter infor

p.ꝑ.c.4 mē fuisse vt nullam omnino formā habuerit.qꝛ nec ali quid tale existere posse omnino:qḋ aliqḋ eē habeat ꝛ nō aliquā formā crediderim.ꝯn̄tia v̄o ꝓbat:qꝛ si per virtu tem finitaꝫ a qualibet forma diuisim est mā separabilis satis cōueniens videt ꝙ per virtutem infinitaꝫ sit sepa rabilis a qualibet:ita vt nullā penitus habeat.

Oppo° AD partem oppositā arguo sic.a q̄libet foīa sub stātiali mā sube gn̄abilis est separa bilis nāliter.igit a q̄libet forma ꝛc.añs est certū:qꝛ que libet hꝰ forma est nāliter corruptibilis:excepta itellecti ua.mā v̄o est incorruptibilis nāliter.ꝛ per ꝯn̄s a q̄libet separabilis.nam etiā ab intellectiua separabilis est mā: sicut pꝫ in morte hoīs.ꝯn̄a pꝫ:qꝛ cuiuslꝫ alteri᷒ forme a substātiali forma substātialis est partiale subm iuxta il lud ꝑmi physi.mā cū forma est cā oīum accidentiū sicut

T.c.80. mater:ꝛ ꝓ ꝯn̄s sicut causa mālis ꝛ subiectiua.Corrupto aūt subiecto corrumpit oē accidens existens in eo.

IN ista qōne erunt articuli tres:iuxta tria iplicata in argumētis.Primus erit de ipsa dimēsio ne seu q̄ntitate māe de qua singlariter est dubiū ꝛ ꝓpter eā ꝑncipaliter qḋ mota.vtrū.s.ipsa sit corruptibilis nāli ter.ita ꝙ sicut mā perdit vnā formā substātialē ꝛ acqui rit aliā:ꝛ silr vnā qualitatē perdit ꝛ aliā acqrit.sic etiam perdat vnā quātitatē ꝛ aliā acquirat.An eadē quātitas numero ꝭm eēntiā semꝑ sit in mā ei coeua ꝛ nō corrupti bilis nāliter.Secūdus erit.vtꝝ cuiuslꝫ foīe substātialis vel accidētalis sola mā sit imediatū ꝛ ꝑmū receptiuum. Tertius vtꝝ per diuinā potentiā sit pole mām existere sine forma:ita ꝙ nullā hēat substātialē vel accidētalē.

ꝑ° arti. PRimus articulus tractandus est supposita coiori opi.de quātitate.vꝫ ꝙ sit 3a q̄dā res alia a substantia ꝛ a qualitate informās mām ipsam:alioqn hec perscrutatio foret superflua.¶ Tunc quātū ad arti culum istum dico vna cū Cōmen.ꝛ alijs multis ꝙ quā titas materie coeue sibi adheret nec in eadem materia nunq̄ quātitas quātitati succedit.¶ Ad cuius declara tionem ꝯsiderandū:ꝙ si talis successio quātitatū in mā cōtingeret nāliter:hoc nō esset nisi vel cū mā transmuta tur ꝭm raritatem vel densitatē:vel cum transmutat ꝭm generationē ꝛ corruptionem substantialem:vel cum res

T.c.31. ꝛ.32. auget augmento ꝑprie dicto:qḋ fit per additamētū q̄nti ad quātum:vt de ipso agitur ꝑmo de generatione.nō.n. apparet quādo alias quātitas corrumpatur.nam nec in motu ꝭm locum:nec in alia alteratiōe quā nō comitetur generatio substantialis vel corruptio aut rarefactio vel cōdensatio.nullo aūt ꝑdictoꝝ contingit talis corruptio quātitatis vt mihi apparet.pono igit conclusiones tres. Prima est.ꝙ nec in rarefactione nec in cōdēsatiōe quā titas māe corrumpit.nec etiā noua ei acquirit.Secun da conclusio.ꝙ nec cum vna res corrumpitur ꝛ alia ge nerat aliqua noua quātitas generatur aut aliqua corrū pitur.Sed eadē numero precise que fuit corrupti est po stea generati.Tertia.ꝙ nec in augmēto aut decremento quātitas aliqua totaliter de nouo generat:aut que ꝑfuit

ꝑ° ꝯ tota corrumpit.¶ Primā cōclusionē ꝓbo.ꝛ ꝑmo de ra refactione.Et pono grā exēpli ꝙ portio aeris bipedalis quātitatis debeat rarefieri motu continuo quousq̄ fiat quadrupedalis ꝛ rarefiat tota ꝑmo.i.ꝙ nō ꝑus ꝭm vnaꝫ partem:ꝛ posterius ꝭm aliā:sed simul ꝛ eodem tpe quo vna pars eius rarefit etiā alie rarefiāt:ꝛ loquor de ptib᷒ ꝭm extēsionē.ꝛ totū istud pole est ꝛ frequēter ꝯtingit.ꝧ supposito ostēdo primo ꝙ in hꝰ rarefactione prior eius

ꝑm quātitas non corrumpit.¶ Primo quidē:qꝛ si corrūpe ret:vel corrūperet tota simul ꝛ in instāti:vel ptibiliter in

tēpore.

tépóre.nó p̄ mó:tū qr vel in illo instáti gñaret nova q̄ti tas in eadé mã vel nó.Si nó.igit in illo instáti mã eét idiuisibilis ⁊ inextésa:qd nó est dōm.tū qr cū forma sua subalis ⁊ q̄litates ꝓprie nec̄io nāliter silr exigant mām extensaz tūc in illo instáti esset forma subalis corrupta: ⁊ sic nunq̄ aer rarefieret qn corrūperet.tū ēt qr querendū eét vbi eét in illo instáti ipe aer.nó.n.posset eé nisi in loco punctali:⁊ nó ɔtigeret dicē in quo potius q̄ in alio. tū etiā qr vel tunc eét vacuus locus quē occupabat p̄us: vel in illo instáti latera ɔtinentis ɔcurrerēt:q̄ nó sunt dicenda.Si dicat q̄ in eodé instáti generet q̄titas noua: aut gñat q̄titas maior bipedali:⁊ tūc cum nó possit esse maior precise per idiuisibile:tū qr idiuisibile nó reddit maius:tū qr nulla talia idiuisibilia sunt:vt supra ꝓbatū est.erit maior s̄m aliquē excessum diuisibilē:⁊ per ɔñs ipse aer in illo istáti occupabit maiorē locū s̄m excessuz diuisibilē:⁊ sic seqt motꝰ localis ipsiꝰ ɔtinētis aerē in instáti:⁊ ēt ipsiusmet aeris loquēdo de tali motu s̄m locū quali dicimus moueri illud qd maiorē locuz occupat q̄ p̄us:aut tunc gñat q̄titas equalis p̄ori:qd nó pōt dici:qr frustra p̄or corrumperet aut gñaret minor:qd minus ēt dici pōt.tū qr ipsiꝰ ɔtinētis ⁊ ipsiꝰ aeris dati esset localis motus in instáti.tū qr aer iste cōdensaret:nó aūt rarefieret:ꝓpinquius.n.sue ptes iacerēt:⁊ ipse locū minorē occuparet.nó pōt g̃ dari q̄ q̄titas illa corrumpit in istáti ⁊ tota simul.Sed nec pōt dici q̄ ptibiliter in tpe:qr vel p̄us ipa corrūperet:⁊ postea noua gñaret:sicut aliqd trāsmutat ex vna q̄litate in aliā ɔriā:aut simul duꝫ ipa corrumperet alia gñaret sicut dicūt qui opinant ɔtraria eē simul in eē remisso:⁊ simul dū vnū corrūpit reliquum gñari.nó p̄ mó:qr tūc sequeret q̄ in toto illo tpe aer datus cōdensaret ⁊ fieret minoris extēsiōis:⁊ sic qñcunq̄ nāliter aliqd debeat rarefieri oporteret ipm p̄us cōdēsari:qd pꝫ falsum eē.¶ ꝫ.Aut ipa corrūperet ptibilr s̄m ptes itentionales:⁊ h̄ nó:qr tales nulla q̄titas hꝫ.alias vnū bipedale posset eē magis bipedale q̄ aliud:⁊ idē nó magis nec minꝰ eét bipedale:⁊ sic s̄m alias q̄titates certe mēsure:qd nó est itelligibile:vel s̄m ptes extensiuas: ista.s.q̄ p̄us corrūperet ps q̄titatis iformās vnā partez mãe q̄ ps iformās aliā:⁊ istud nó pōt dici:qr tūc vel ps mãe p̄us destructa sua q̄titate remaneret absq̄ q̄titate oino que iformaret portiōe q̄titatis que p̄us iformabat aliā portionē mãe ⁊ adhuc iformat:⁊ vtrūq̄ absurdū est physice speculātibꝰ:vt certū est.nec 2° mó:qr si corrūperet ptibiliter s̄m ptes intentionales:⁊ alia simul ptibilr gñarent s̄m ēs tales ptes:sequeret vt dcm̄ est.q̄ q̄titas susciperet magis ⁊ minus.⁊vltra h̄ seqt q̄ due q̄titates sint in eadē pte mãe p̄.s.ps remanēs de p̄ore ⁊ ps genita de nouo.Itē vel illa ps remanēs est eq̄lis extēsionis:vel p̄us vel maioris.si eq̄lis seqt alterū duoꝝ.s.q̄ mã nó est extensior q̄ p̄us:⁊ tñ erit rarior:vel alia portio eiꝰ exibit de sub p̄ore q̄titate ⁊ iformabit noua:remanēte tñ in rerū nã ea que p̄us iformabat.Si maioris extēsiōis eadē rōne tota q̄titas corrupta poterit eē extensior absq̄ corruptiōe alicuiꝰ sue ptis ⁊ sic nã frustra corrūpit eā.Frustra ēt gñata est noua q̄titas:qr nó ꝑ eā mã est maioris extēsionis q̄ sit ꝑ solā ptē que remāsit ex p̄ᵒ.Sꝫ oīa h̄ sūt ꝓrsus absona.Aut corrūpet ptibilr s̄m ptes extēsionis:⁊ sicut ɔtinue p̄or corrūpet sic noua gñabit.Sꝫ nec h̄ dici pōt.nā ɔstat q̄ nó statiz ptes aeris erunt in sūma raritate sua.Sed p̄us eadē ps erit s̄m minorē excessum rarior:⁊ postea s̄m maiorē:⁊ sic donec terminabit rarefactio.aut igit in q̄liꝫ instáti tpis mēsurātis totā rarefactionē erit noua q̄titas totalr in illa pte mãe ⁊ nulla durabit per tps:⁊ istud est ipole:vt ꝓbatū est in p̄ li.cū agere de itēsione formaꝝ corruptibiliū.aut ps p̄ genita remanebit cū sequētibꝰ:quēadmodū s̄m v̄itatē ɔtingit in itensione q̄litatū:⁊ si sic frustra ponit corrupta p̄or q̄titas que fuit antecq̄ mã icipet rarefieri.sic.n.illa remanēte poterat mã rarefieri:sicut pōt remanēte ea que ponit nouiter gñata.Et p̄sertim:qr ista nó est alterius rōnis q̄ fuit illa.¶ Cōfirmat ēt qr si aliqd calm̄ fiat magis calidū s̄m istā viā nó corrūpit p̄or calor:sꝫ remanet ⁊ nouꝰ gñat.

Confir.

Rursus qr q̄lꝫ ps illius portionis mãe iformabit aliq̄ pte q̄titatis p̄us genite:qr nulla exibit de sub sua pte q̄titatis:vt statiz dicebat:seqt nec̄io q̄ vel tota vel aliq̄ pars eiꝰ informabit simul duabꝰ q̄titatibꝰ.Et preterea vel p̄us genita erit eq̄lis extensionis cū posteriꝰ genita maioris:⁊ tūc vtrolibet mó seqt silr incōueniēs:vt ꝓxime est deductū.Patet igit ex istis q̄ q̄titas nó corrūpit in rarefactiōe.Qd v̄o nulla noua gñet pꝫ etiā ex dictis.vel.n.gñaret remanēte tota p̄ore vel illa desinente. nó 2° mó:vt iā ꝓbatū est.nec p̄:qr vel p̄ore semp iformāte totam mãm:⁊ tunc sequit q̄ due quātitates simul eādem mãm informabunt:⁊ iterum sequit q̄ eadem p̄mo quantitas erit maioris extensionis q̄ p̄us:⁊ per ɔñs frustra ponitur ꝓpter hō rarefactionē generari aliquā quātitatem vel priore desinēte informare aliquā partē ⁊ aliā quē informantē:⁊ tunc sequit q̄ accidens separet a suo subiecto naturaliter remanēs in rerum nã:⁊ q̄ de subiecto transeat ad subiectum.naꝫ pars quātitatis qua informabat partē illā materie que postea ponitur non informari per priorem informat postea partem aliā materie:quā p̄us nó informabat.Ex quo etiā vltra sequit q̄ due ptes quātitatis eādē partē p̄me materie informant: que oīa sūt impossibilia nāliter. 2° qr cū in quolibet instanti tēporis mensurātis rarefactionē fit quātitas mãe maior vel prior remanet cū posterior vel nó ⁊c̄.ꝓsequere dictū est.Ex eisdeꝫ motiuis ecōtrario deductis ꝓbari potest q̄ in ɔdensatione nó corrumpit prior q̄titas nec noua generat sicut faciliter pꝫ inspiciendo:ideo applicare ad hoc predicta media pro nūc omitto.¶ Scd̄am cōclusionem probo:⁊ ponatur gratia exempli q̄ ex aliquo aere demonstrato generet ignis.Si ergo quātitas aeris corrumpit:aut corrumpit in tempore partibiliter:aut tota simul in instáti.nó p̄mo modo:vt ꝓbatur ex dictis ad p̄mā ɔclusionē.nec scd̄o modo:qr vel corrumpetur tota simul in instanti corruptionis forme substātialis aeris ⁊ generationis forme ignis.vel ante illud in instáti nó ante:quia vel aer remaneret post absq̄ quātitate:vel si noua generabitur aut illa remanebit vsq̄ ad instans corruptionis:⁊ cū semper aer vsq̄ ad illud instans fiat rarior ⁊ augeatur eius quātitas.quātitas illa fiet maior q̄ fuit cum p̄mo genita est ⁊ remanebit per totum tempus sue rarefactiōis:⁊ ita potuit remanere p̄ma que ponitur corrupta:imo multo rationabilius hec de illa ɔceditur.aut nó remanebit vsq̄ ad illud instans:sed corrumpet ⁊ noua generabit:imo certe in qnolibet instáti oportebit dare q̄ noua quātitas generetur:⁊ tune sequunt omnia incōueniētia que deducta sunt ɔtra similē imaginationez de intensione formaruꝫ in p̄mo libᵒ.Nec pōt dici q̄ per totū tempus precedens durat quātitas eadeꝫ aeris ⁊ in instáti corruptionis forme substātialis simul tota corrūpatur.Probo qr in illo instáti nó corrūpit raritas aeris. igit nec q̄titas.ɔñs pꝫ:qr raritas nó est alia res a quātitate:vt si sit alia:nó minus est possibile q̄ eadē q̄titas q̄ est in corrumpēdo remaneat post eiꝰ corruptionē in genito q̄ q̄ remāeat eadē q̄litas:vt certū ē.añs ꝓbo ⁊ suppono vnū demr̄atū 6° phy.s.q̄ oē qd mutatū est qn̄ p̄ē mutatū est in eo ad qd est mutatū.qd gñalr verū ē in q̄cūq̄

2

2ª ʒ

genere motus vel mutationis. ꝛ suppono ēt ꝙ mā aeris rarefiat ꝯtinue absqꝫ iterruptiōe quousqꝫ veniat ad maximā raritatē quā hēbit in hꝰ gnōne: ꝛ illō suppositū est necēium supposito ꝙ semꝑ sit pñs actiuū qđ rarefacit: ꝛ dꝫ ignē gñare. aut igit̄ mā aeris erit p̄ mutata ad sūmā quā hēbit raritatē in istāti gnōnis: aut ī istāti alio sequēte: aut in p̄cedente. nō pōt dici ꝙ in p̄cedēte: q2 nō cessat mā rarefieri quousqꝫ nō habeat̄ raritas incōpossibilis forme aeris: ꝛ silr q2 eadē rōne possent terminari cetere trāsmutatiōes aeris gbꝰ disponit̄ ad formā ignis: ꝛ sic sequēs gnō nō eēt terminꝰ p̄cedētis trāsmutatiōis: ꝛ iterū per totū tps sequēs eēt actiuū sufficiēter ꝓximū passiuo: ꝛ in debitis dispōnibꝰ ad agēdū absqꝫ ēt ipedimēto: ꝛ tñ nō ageret: qđ est ꝯtra nām. Si mā erit p̄ mutata ad illā raritatē in istāti gnōnis. igit̄ tūc erit in illa seu hēbit il lā: qđ est ꝓpositū: ꝛ idē sequit̄ si in istāti seqnēte: qm̄ etsi nō ad sūmā erit in istāti illo mutata: q2 tñ ꝯtinue durat rarefactio: vt suppositū est tūc p̄ erit mutata ad aliq̄ⱥ citra sūmā: ꝛ tūc illā hēbit: ꝛ ēt postea in tpe sequēte. Suppono. n. ex ꝓbatis in p̄ ꝙ in intēsione pars p̄or remaneat cū sequēte. Si qs aūt vellet dicē ꝙ rarefactio non durat vsqꝫ ad istās corruptiōis: aliq̄ⱥ tñ alia alteratio vt calefactio vl desiccatio durat: q̄uis irrōnabilr sic dicēs loqueret̄. nihilominꝰ nō ipedit̄ ꝓpositū: qm̄ idē arguit̄ de alia q̄libet q̄litate: ꝛ q̄cūqꝫ ponat̄ remanere in genito. multo

Rñō

rōnabiliꝰ hic ponit̄ de q̄titate. ¶ Forsassis rn̄debit̄ ꝙ q̄uis vbi simplr est itēsio forme absqꝫ alia trāsmutatione ānexa p̄s p̄cedēs remaneat cū sequētibꝰ. vbi tñ ꝯcurrit alia trāsmutatio ꝯtingit oppositū aliqñ lꝫ per accidēs vbi grā. si corruptio subiti forme q̄ itēdit̄ interueniat. sic aūt est ī ꝓposito. nā subm ꝑtiale q̄titatis ꝛ oīuꝫ q̄litatū est fōa subalis: ꝛ iō q2 ipsa in illo instāti corrūpit̄ simil ēt corrūpit̄ ꝛ q̄titas ꝛ ols q̄litas eiꝰ: ꝛ sicut tūc īducit̄ forma alia. s. ignis ꝛ in exēplo dato. sic etiā inducit̄ ꝯgrue ꝛ cōueniēter q̄titas ꝛ q̄litas. In illo igit̄ instāti vtiqꝫ mā mutata est ad aliq̄ⱥ q̄litatē: vt arguit: sed ad totalr nouā: ꝛ sic de q̄titate ꝛ q̄litate q̄libet dicet̄ nec habebit̄ ꝙ eadē q̄titas vel q̄litas que fuit in corrupto remaneat in genito.

Ꝫ rn̄sōez

¶ Cōtra. forma subalis rei corrumpēde nō p̄us corrūpit̄ q̄ⱥ in eius mā sint īducte dispōnes incōpossibiles sibi: ꝛ ꝓpter q̄rū p̄ntiā ipsa corrūpit̄: neqꝫ etiā postq̄ⱥ inducte sunt. Sed tunc p̄ igit̄ in instāti sue corruptiōis sūt in mā q̄titas ꝛ q̄litates que p̄fuerūt. aña ex se ē euidēs. ꝯña ꝓbat̄ ex eo ꝙ dispōnes que inducunt̄ tanq̄ⱥ sequele forme genite si que tales sint nō sunt eā corruptiōis alterius forme subalis: q2 īmo p̄us nā vel eā corrūpit̄ illa q̄ⱥ iste inducant̄: vñ ꝛ ista corruptio forme p̄cedētis est dispositio quodāmō ad formā sequētē. i. mā ex hoc ꝙ p̄uat̄ priore forma disponit̄ ad sequētē: iductio vō forme substantialis none prior est salte cāliter inductione accñtiū ꝯñtiū eā. nō igit̄ hꝰ dispōnes sequētes sūt he: ꝓpter q̄s forma corrūpit̄: sed p̄cedētes: que tūc p̄mo sūt in gradu icōpossibili ipsi forme. ¶ Fundamentū q̄qꝫ rn̄sionis. vꝫ ꝙ fōa subalis est ꝑtiale subm accñtiū: vtriqꝫ falsum est: sicut in 2° arti. ostēdet̄.

2ᵐ

¶ 2° ad ꝯñē arguo sic. agēs nāle gñatiuū alicuiꝰ sube disponit mām gñationi forme dispositionibꝰ cōueniētibꝰ forme in suo esse. igit̄ dispōnes preinducte remanent cū ipsa forma. igit̄ ꝛ quātitas. nāꝫ ipsa est vna de dispōnibꝰ formarū nāliuꝫ. aña pꝫ ad sensuꝫ. ꝯña ꝓbat̄. tū q2 nō est aliqđ agēs qđ ipsas corrūpat: cū ipm generās vincat actionē cuiuslibet ꝯtrarij: ꝛ istas ipsas faciat: tū q2 frustra destrueret̄ ex quo siles oporteret iterum cāri. ¶ Confirmat̄: q2 nullus vnq̄ⱥ artifex ꝛ agens s̄m artem destruit dispōnes artificiales: quas facit: nec etiā eas quas iuenit p̄us factas in sua mā ab alio artifice si quas iueniat aut ēt a nā. dūmō sint ꝯueniētes forme artificij q̄ⱥ intendit. Q2 si qs faceret nō artificiose agere: sꝫ insipiēter ꝛ sup̄flue ꝛ nō s̄m artē: sꝫ ꝯtra potius agere diceret̄. cōstat aūt ꝙ nā in suis opōnibꝰ nō minus sup̄fluū fugit q̄ⱥ ars. Tū 3° q2 si tales dispōnes remanerēt in susceptione forme a mā nullum gñans disponeret mām inducēdo dispōnes ꝯueniētes: sꝫ solūmō corrumpendo ꝯtrarias ꝛ discōueniētes: cuiꝰ oppositū videmꝰ ad sensuꝫ. nā ignis nō solū corrūpit frigiditatē ligni sicci: sꝫ auget ꝛ intēdit eius siccitatē: ꝛ qđlibet elemētū agens in aliud auget sibi symbolā q̄litatē in illo. Tū 4° q2 seq̄ret̄ ꝙ mā s̄m se p̄cise sufficiēter eēt disposita ad suscipiēdū imediate quālibet formā idifferēter: ita ꝙ si per potētiā dei ipa eēt sepata per se: ꝛ nullā hēet formā accñtalē aut sbalē q̄cūqꝫ formā subalē nulla p̄ueniēte dispōne imeᵗᵉ susciperet: si eēt agēs ꝓpinquū potēs formā iduceē: ex quo ēt sequit̄ ꝙ nūc de facto ipa est s̄m se ꝓpinq̄ⱥ mā ꝛ ꝓpriū susceptiuū oīum fōraꝝ ꝛ nō remota solū. Hō aūt est ꝯtra phm. 8. meta. ꝛ 3 Cōmē. p̄. meta. ꝯᵐ. 33. ꝛ li. 12. ꝯᵐ. 2. ꝛ ꝯᵐ 22. ꝛ multis alijs locis vbi distinguūt mām ꝓpinquā a remota: ꝛ mām ꝓpriā vnīꝰ generis formarū a mā ꝓpria alterius generis: ꝛ volunt ꝙ nāliter mā q̄sdā formas nō recipiat nisi qbusdā alijs mediātibꝰ ꝛ vbi nunq̄ⱥ dicerēt nos ita eē videmꝰ ad sensuꝫ. Tū 5° q2 si tales dispōnes p̄ueniētes nō manēt in istāti gnōnis forme: sequit̄ ꝙ existente aliq̄ⱥ mā disposita ad vnā formā. vbi grā. terre poterit nālr itroduci fōa alia dispata oīno ꝛ reqrēs ꝯtrias dispōnes. vbi. g. fōa ignis. Istud aūt nullus physice loquēs diceret: sic puto. ꝯña declarat̄. ponat̄ ꝙ aliqđ ligni frustū disponat̄ ad formā terre: ꝛ sit aliqs ignis distās q ꝯtinue moueat̄ vsus hō lignū: ꝛ moueat̄ sic ꝙ in eodē instanti quo corrumpet̄ forma subalis ligni ipse p̄ sit in distantia debita ad agēdū in mām illā: ꝛ volo ꝙ iste ignis sit potētior q̄ⱥ agens illud qđ disponit ad formā terre. totus casus: sicut pꝫ polis est. Hō posito cōstat ꝙ aliq̄ⱥ forma subalis inducet̄ in alia mā. tū q2 mā nō pōt nāliter existere sine forma subali: tum q2 est ibi agēs nāle sufficiēs ad agēdū: ꝛ ipa est sufficiēs receptiuū forme: ꝛ in debita distātia ad agēs: sꝫ nō iducet̄ forma terre. ꝓbatio qm̄ in illo istāti corruptiōis forme subalis ligni ꝑ te nō est aliq̄ⱥ dispō ad formā terre in mā illa: q̄uis p̄fuerint multe: ꝛ per ꝯñs ipsa ꝓ tūc nō est magis disposita ad formā terre q̄ⱥ ad formam ignis: q̄uis p̄us fuerit magis disposita ad formā terre. Cū g̃ ignis sit eque sufficiēter ꝓpīquus: ꝛ sit potētior ad agēdū supposita eq̄li dispōne māe: sequit̄ ꝙ iducet in mām formā ignis.

3ᵐ

3° nulla q̄litas rei corrūpende ꝯueniēs forme iducēde corrūpit̄ nāliter cū illa fōa dꝫ iduci. igit̄ nulla q̄titas rei corrūpēde corrūpit̄ cuꝫ ex ea aliā nālr gñat̄. ꝯña ꝓbat̄. tū q2 oēs q ponūt eādē q̄litatē nuō remanē in gñato: que fuit in corrupto: ponūt ēt ꝙ eadē q̄titas nuō s̄m eēntiaꝫ manet: lꝫ aliqñ sit maior vel minor: nō tñ oēs q ponūt eādē q̄titatē manē ponūt ita de q̄litate: vñ magl vꝫ hō ponēdū de q̄titate q̄ⱥ de q̄litate. tū q2 eadē cā ē vtrobiqꝫ. s. ꝯueniētia ad formā gñandā. nulla ē. n. fōa subalis q̄ nō reqrat nālr mām q̄tam. aña pꝫ ex auctē phi. 2. hō ge. c. 2. vbi vult ꝙ ī eītis hñtibꝰ symbolū facilior ē gnō vnīꝰ ex alio: ꝛ assignat cāꝫ: q2 facilꝰ ingt ē vnū q̄ⱥ multa trāsmutare. vbi grā. Ex igne qdē erit aer altero trāsmutato. s. hūiditate: ꝛ ibi ꝑ lōgū ꝓcessū vlt ꝙ sola q̄litas ꝯtria corrūpat̄ ꝛ symbola q̄ ē ꝯueniēs ꝛ cōis remāeat. ibid ēt Cō. Hō igt hoꝝ q̄ ꝯtriant̄ lꝫ vnā dūtaꝫ erit ꝑ corruptionē vniꝰ ꝯtrietati. v. g. ꝙ ignis fit aer corrupta siccitate ꝛ remanēte calitate: ꝛ hō ē facilior gnō. ¶ Hāc rōnē totā in vtute fac idē Cōmē. in de suba orb. vbi ait. dimēsiones simplices q̄ appellant̄ corpꝰ simplex

T. c. xl. (margin)

T. c. x. (margin)

Cō. x. (margin)

cap. p̄°. (margin)

nõ denudant a p° mã: sicut nec alia accñtia cõia olb° cor
porib° 2bus aut duobus eoꝝ aut plus. vbi grã. diaphanei
tas in q̃ coicant ignis aer ꝛ aqua. Et paulo ante pmittit:
ꝛ qꝛ. s. Ari. inuenit oẽs formas coicari in dimẽsionib° nõ
terminatis sciuit ꝙ nunq̃ p° mã denudat a dimẽsioni
bus nõ terminatis. Et per totũ capl̃m tꝫ istã ꝯnẽ. ꝛ silr p
Cõ. 63. phy. ꝛ multis alijs locis. nec alicui g sua dicta circa h vi
3° ꝯ dit põt dubiũ eẽ gn ipse fuerit istius snie. ¶ 3m ꝯnẽ pro
bo. nã nec q̃titas aucti nec q̃titas alimẽti corrũpit. igit
nulla. pꝫ ꝯña: qꝛ nõ est aliud cuius q̃titas in tali trãsmu
tatione possit corrũpi. antecedẽs pbat: qꝛ si aliq̃ pdicta
corrũpet vel h erit ampliatione poroꝝ ipsi° augendi in
rarefactione seu ptiũ ei° seu ipsi° alimẽti vel in digõne:
aut puta aliq̃ alteratiõe alimẽti: vel in diuisione ei° ꝛ di
stributione ptiũ ipsi° ad ptes aliti: vel in ꝯuersione earũ
in subam aliti. h pꝫ: qꝛ in augmẽto nõ ꝯcurrunt alie trã
Cõ. 33. smutationes: vt pꝫ ꝯsiderãti: ꝛ ẽt per Cõmẽ. p de gnõne.
1.38. ¶ Sꝫ l rarefactiõe nõ corrũpit q̃titas: vt pꝫ in ꝯne p°.
Nec in ꝯuersiõe vt patere põt ex 2°. Et eadẽ rõne nec in
digestione aut aliq̃ alia alteratiõe pcedẽte. Nec ẽt in di
uisione. naꝫ q̃uis per diuisionẽ corrũpat q̃titas totalis
q̃tũ ad esse toti° p eo ꝙ post diuisionẽ ptes que erãt cõ
tinue ꝛ sil vna q̃titas totalis sunt post diuisionẽ discre
te ꝛ nõ vna vt pus. nulla tñ ps mãe pnata est pte q̃tita
tis quã pus habuerit: ac p h nulla q̃titas corrupta ẽ ad
sensuꝫ: in quo tractat pñs difficultas. In ampliatiõe q̃s
poroꝝ ei°: qd est augẽdũ: bñ pꝫ ꝙ nõ corrumpit aliq̃ q̃
titas. Si aũt nulla q̃titas corrumpit in augmentatione
tali. pꝫ ẽt ꝙ nulla de nouo gñat: sic. s. ꝙ aliq̃ pars mãe in
formet aliq̃ pte q̃titatis: q̃ pus non informabat: aliogn
ipsa informaret simul duab° q̃titatib°: qd nõ est possi
bile nãliter. Põt tñ dici ꝙ noua quãtitas totalis gñat: ꝛ
pro eo ꝙ noua q̃titas vna totalis resultat ꝛ ꝯtinuatione
partis adgñate per quẽ augeri dĩ alitũ ad ptes ipsi° aliti:
ꝛ est talis q̃titas q̃ pus nõ fuit: lꝫ fuerint ptes eius: vtrũ
respcũ talis totalis q̃titas dicat pprie gñari vel nõ: nõ
curo pro nũc: qꝛ nõ facit ad ppositũ: qꝛ in tali sensu nũc
nõ loquor de gnõne. ¶ Per silem modũ pbari põt ꝙ in
ĩ ꝯnem decremẽto nõ corrũpit aut gñat q̃titas aliq̃. ¶ Contra
pdicta põt argui p sic. corrupto subiecto corrũpit nãlr qd
libet accñs ei°: aliogn vel accñs remãeret p se sine subto
vl migraret de subto in subm. vtrũqꝫ q̃ꝫ est ipoĩe nãlr.
Subm aũt q̃titatis est cõpositũ de gñe sube. igit corru
pto cõposito corrumpit q̃titas. Et silr arguit de ceteris
cap. p° accidẽtib°: assumptũ pbat p aucte Cõmẽ. in de suba orb
di. ꝙ Ari. inuenit ꝙ subta oiuꝫ accidẽtiũ sunt indiuidua
sube que sunt in actu de gbus declaratũ fuit ab eo eẽ cõ
posita ex formis ꝛ subto qd est in potentia: ꝛ statim post
dicit ꝙ subm recipiẽs accñtia nõ est simplex actu: sꝫ cõ
ꝯ° 4° positũ. expssa valde auctoritas est. Itẽ. 2. de aĩa. subm in
quit accñtis est cõpositũ ex mã ꝛ forma ꝛ est aliqd exñs
in actu ꝛ nõ idiget in suo eẽ accñte. Subm aũt forme nõ
hꝫ esse actu ſm ꝙ est subm nisi per formã: ꝛ indiget foia
vt sit in actu. vbi pꝫ idẽ qd pus. ꝛ pbat ẽt 3° rõne: qꝛ idẽ
est subm q̃titatis ꝛ mot° ad q̃titatẽ. pꝫ: qꝛ mot° ad q̃ti
tatẽ est ipsamet q̃titas sicut alij mot° sunt ipsemet res
que acqrunt. Sꝫ subm talis mot° sicut ꝛ ceteroꝝ est to
2m tũ cõpositũ ꝛ ens in actu nõ aũt sola mã. igit ꝛc. ¶ 2° si
q̃titas corrupti remaneret. igit pcederet in mã formaꝫ
subalẽ ipsi° genitiꝫ: ex quo vlteri° seqret ꝙ pus hñet eẽ ꝛ
actũ ſm gd q̃ esse simplr ꝛ actũ simplr. h aũt falsum est
qm̃ qd est simplr pus est eo qd ſm gd tm̃. ꝯña pꝫ: qꝛ q̃ti
tas est accñs ꝛ dat eẽ ſm gd tm̃. forma võ subalis dat eẽ
3m simplr: vñ dat eẽ specificũ ꝛ nomẽ ꝛ diffõnẽ. ¶ 3° seque
ret ꝙ itroductio forme subalis eẽt alteratio: qꝛ ei° subm
eẽt ens in actu saltẽ ſm gd. ¶ 4° qꝛ tũc foia subalis nõ
4m eẽt cã q̃titatis in mã: nec diuersitas formarũ cã diuersi
tatis q̃titatũ in materijs. Cõtra Cõmẽ. p cc. dicẽtẽ ꝙ di
Cõ. 72. uersitas formarũ est cã diuersitatis q̃titatũ ꝛ magnitu
dinũ recipientiũ formas. idẽ vult p de aĩa. ¶ 5° sequeret
Cõ. 53. 5m ꝙ nulla eẽt mixtio vã neqꝫ augmẽtũ vel plura corpora
essent in eodẽ loco p. vtrũqꝫ est falsuꝫ. ꝯña pbat. nã in vã
mixtione q̃libet ps mixti est mixta. ꝛ silr si est verũ au
gmẽtũ q̃libet pars aucti ẽ aucta. Si igit q̃titates miscí
biliũ manent sequit ꝙ in q̃libet pte mixti tot erunt q̃ti
tates quot miscibilia: ꝛ silr eẽt de q̃libꝫ pte aucti. ¶ Ad
cap. p° idẽ videt eẽ auctoritas vna Cõmẽ. in de suba orb. vide
mus ingt ꝙ forma caliditatis qñ agit in aquã icipit aq̃
augeri ꝛ crescere in dimẽsionibus aeris. cũ igit pueneris
ad maximã q̃titatẽ aque: tũc subm denudabit a forma
aque ꝛ a q̃titate dimẽsionũ aque ppa: ꝛ recipiet formã
aeris ꝛ q̃titatẽ dimẽsionũ pparũ forme aeris: vbi vt vꝫ
vult ꝙ mã aque denudet a porib° dimẽsionibus ꝛ reci
Ad pm piat simul cũ forma aeris nouas dimẽsiones. ¶ Ad pm
ꝯcedo maiorẽ de eo ꝙ est p° subm vel ps ei° inquãtũ hõ.
ꝛ tũc nego mĩorẽ. nã forma subalis nõ est p subm nec ps
ei° qd est p subm q̃titatis: qꝛ sola mã est ei° pm subm. de
eo võ qd est subm nõ p: sꝫ ſm ptez ei° nego maiorẽ si vlr
sumat ꝛ ꝯcedo minorẽ. ¶ Ad pbões iductas rñdebit
Ad 2m in arti. sequenti. ¶ Ad 2m loquẽdo de pcessione ſm tpa.
ꝯcedo ꝙ q̃libet formã que de nouo iducit in mã pcessit
in eadẽ mã q̃titas: ꝛ etiã quã hñt: ꝛ illũ actũ simplr qui
de nouo cãtur in mã precessit actus ſm gd: nec h incõue
niens est. pcessione tñ pfectionis forma subalis precedit
Ad 3m q̃titatẽ ꝛ actus simplr actũ ſm gd. ¶ Ad 3m nego ꝯñtiã
nec pbatio sufficiẽs est: qm̃ ad h ꝙ itroductio forme sit
alteratio: opꝫ ꝙ subm sit in actu per formã dantẽ nomẽ
ꝛ diffinitionem q̃lis nõ est quãtitas nec aliqua forma ac
cidentalis: alioquin nõ remaneret idẽ nomẽ: ꝛ eadẽ dif
finitio sub vtroqꝫ termĩo trãsmutatiõis: per qd differt
Ad 4m alteratio a gnõne: vt dcm̃ est in. q. pcedẽte. ¶ Ad 4m dõꝫ
ꝙ formã subalẽ esse cãm q̃titatis in mã põt duplr itel
ligi. Uno mõ ꝙ sit cã ei° q̃tũ ad eius esse absolute. alio
modo ꝙ sit eius cã q̃tuꝫ ad eius terminationẽ siue q̃tũ
ad esse tãtũ vel tãtũ: seu in planiorib° verbis. Uno mõ
põt dici cã q̃titatis in mã. i. cã qua mediãte vel per quã
mã est quãta. Alio mõ ꝙ est cã ppter quã mã est quãta
tãta vel tãta extensione ꝛ sua q̃titas est tãte vel tãte ex
tensionis: vbi sciendũ est ꝙ eadẽ eẽntia q̃titatis demrã
ta põt esse maior ꝛ minor ꝛ plus ꝛ minus extẽsa seu hẽre
ptes extremas plus minusue distãtes. ꝛ similr mã eadeꝫ
pcise põt esse maioris vel minoris extẽsionis: ita ꝙ nec
mã ex se nec ei° q̃titas ex se determinat ad certũ ꝛ pfi
xuꝫ gradũ extẽsionis: vtpote ꝙ sit bicubita vel tricubita
aut alicui° alteri° certe mẽsure. Sꝫ talis terminatio pue
nit ex forma subali. p igit mõ forma subalis nõ est cã en
titatis in mã: vñ nõ ex ipa forma subali hꝫ mã ꝙ sit quã
ta: gnĩmo quãtitas est passio ꝯsis mãm per se. sꝫ scdo mõ
forma est cã quãtitatis: quoniã ſm exigentiã ꝛ ꝯditionẽ
substãtialis forme existentis in mã quãtitas mãe sicut
ꝛ ipsa etiã mã est tãte vel tãte extensionis. Et h vult di
p cc. 72. cere Cõmẽ. in verbis allegatis. Est igit in vna portione
p aĩa. 53. mãe semper eadeꝫ numero portio q̃titatis: sed existens
sub forma subali terre est tãte extẽsionis. vbi grã. vnius
palmi: existẽs võ sub forma aque est. 10. palmoruꝫ ꝛ sub
forma aeris. 100. sub forma aũt ignis. 1000. ꝛ huiusmodi
diuersitatis quãtitatum ꝛ magnitudinũ seu ꝙ mã ꝛ sua
quãtitas sint tãte vel tãte. cã est diuersitas formarũ sub
stãtialiũ. nã ꝛ ipsa mã ꝛ ipsa quãtitas ex se sunt indeter
minate ac indifferentes ad huiꝰ gradus ꝛ in potentia ad

quelibet:ꝛ ppter hãc cãm vocat Cõmẽ.aliqñ dimẽsiões
Ad 5m mãe dimẽsiones in potẽtia. ¶ Ad 5m nego ꝯñaȝ. Ad pba
tionẽ cũ dr ꝙ in vera mixtiõe ꝗlibet pars mixti est mix
T. c.35. ta. Rñdendũ est ſm distinctionẽ phi ꝛ Cõmẽ. p̊ de ge. de
partib9. nã quedã dicunt̃ partes mãles vl' ꝗti ſm ꝙ est
quãtũ:ꝛ sic omne ex quo ꝗtũ cõponit̃ est ps. quedã aũt
dicunt̃ ptes formales seu quãti ſm ꝙ est ꝗtũ habẽs for
mã:ꝛ tales sunt oẽs ille ꝛ tñ ille:in ꝗrũ ꝗlibet per se se
parata a ceteris ptibus posset nãlr saluari forma sua spe
cifica:omne qđ est pars 2° mõ est ps p̊ mõ. Sȝ nõ oẽ qđ
est ps p̊ mõ est pars 2° mõ:qñimo ꝗlibet pars 2° mõ sum
pta ꝯtinet infinitas:quaꝝ nulla est pars 2° mõ. Et est rõ:
qñ in ꝗlibet spe reꝝ nãliũ habẽtiũ ptes ſm magnitudi
nẽ est dare minimũ ſm extẽsionẽ in quo forã sua põt sal
uari nãliter:aut si nõ est dare minimũ tale:nẽcio est da
re ifra ꝗtitatẽ in q̃ põt saluari maximũ in quo nõ põt si
cut in p̊ ph. 17. plixi9 dcm̃ est. Sed in quolibet tali mini
mo seu maximo in quo nõ sunt ifinite ptes p̊ mõ dicte:
nã qđlibet hȝ est ꝗtũ:ꝛ ifinite ei inexistunt ptes eiusdẽ
rõnis. vñ in ꝗlibet pte ignis sunt ifinite ptes:quarũ ꝗli
bet est ignis:ꝛ sic de alijs. Nũc ad ppositũ dđȝ ſȝ Cõm.
Cõ.38. p̊ de gñõne. ꝯ Alex. ꝙ nec mixtio nãlis ꝛ nã:nec augmen
tũ fiunt ſm ptes p̊mo mõ datas. sȝ ſm ptes sumptas 2°
mõ. In tales. n. diuidunt̃ miscibilia ꝛ iuxta ponunt̃. vna
vnt9 iuxta vnã alteri9. silr in tales ptes fit diuisio alimẽ
ti:ꝛ ad tales ptes aliti fit haꝝ distributio:ꝛ iuxta positio
deinde seq̃t̃ actio mutuo ꝛ ibi mixtio. hic augmentũ. re
manẽtib9 semp ꝓprijs ꝗtitatib9 istarũ partiũ sicut ẽt re
manẽt ptes mãe quas informãt:ꝛ sic sue mãe nõ sunt in
eodẽ loco p̊mo:sȝ iuxta posite:sic nec ipse ꝗtitates. Pro
1 p° ce. de suba orb. auctẽe vo Cõmẽ. que vltimo adducit̃:sciẽdũ ꝙ aliq puta
uerũt Cõmẽ. posuisse duplex genus dimensionũ:quaruȝ
quasdã vocabat dimẽsiones iterminatas ꝛ dimensiones
simplices. ꝛ etiã aliqñ dimẽsiones in potẽtia:ꝛ iste erant
inseꝑabiles a mã ꝛ cões ꝛ gñato ꝛ corrupto. Quasdaȝ vo
alias vocabat dimẽsiones terminatas ꝛ dimensiones in
actu:ꝛ iste vtriqȝ erãt in mã simul cũ alijs ꝛ ab illis realr
distincte ꝛ seꝑabiles a mã nec cões gñato ꝛ corrupto:sed
vtrũqȝ ꝓprĩã hȝ dimẽsionẽ terminatã:ꝛ de istis intelli
geret̃ ſm istã imaginationẽ auctoritas allegata nõ de i
Cõtra terminatis. Sȝ istã imaginationẽ nec puto fuisse Cõmẽ.
ꝛ esto ꝙ fuisset nõ puto eẽ verã. p̊ qdẽ:qꝛ supflue ponit̃
duplex dimẽsio in mã. nã per vnã sufficiẽter pñt oĩa sal
uari que ſm veritatẽ pñt saluari per duas. 2° ponit̃ ꝙ
2 ipoẽ est ſm nãm:eo ꝙ ponunt̃ due ꝗtitates in eodẽ lo
co p̊ ꝛ se penetrãtes. nã tã hec ꝗ̃ illa est lõga lata ꝛ ꝓfun
da:ꝛ totã eandẽ mãm p̊ informat ſm viã istã. 3° qꝛ cuȝ
3 mã rarefit ꝯtinue anteq̃ȝ sequit̃ subalis gñatio aut in q̃
libet instãti gñat̃ noua dimẽsio terminata:ꝛ tũc vel opȝ
dicere ꝙ nulla duret plus q̃ȝ per instãs:qđ est ipoẽ nãli
ter:vel si durat per tps erunt simul in eadẽ mã ifinite di
mensiones terminate:quarũ ꝗlibet informabit eã totaȝ
ꝛ iterũ cũ mã semp fiat extẽsior ꝗlibet dimensionũ pdi
ctarum ẽt fiet extẽsior:ꝛ sic eadẽ dimẽsio terminata nũc
erit maior nũc minor:nec plus ex se terminata ad certaȝ
mẽsurã q̃ȝ illa quã vocãt iterminatã:ꝛ eadẽ rõne q̃ p̊me
interminate dant vnã terminatã. dabit̃ etiã huic alia ter
minata:ꝛ illi aliq alia in infinitũ:vel gñabit̃ ꝗlibet talis
in tẽpore ꝛ ptibilr:ꝛ h̷ est ipoẽ sic ex ꝓbatiõib9 p̊me ꝯ
nis pȝ:vel nulla añ gñõnẽ subalẽ gñabit̃:sed eadẽ succes
siue fiet maior ꝛ extensior:ꝛ sequit̃ ideȝ qđ iam dcm̃ est.
Dico igit̃ ꝙ nõ est in mã duplex ꝗtitas:sȝ vna tñ:que
põt terminari maiori ꝛ minori extẽsione:seu põt eẽ plus
ꝛ minus extẽsa:ꝛ rarior ꝛ min9 rara:sicut ꝛ mã quã ifor
mat:nec ad h̷ opus est addi vel subtrahi aliq̃ ꝗtitas no

ua vel pars ꝗtitatis:sicut nec ẽt mãe:ꝛ ipa ſm se absolu
te vt idifferẽs ad hãc vel illã extẽsionẽ dr interminata ꝛ
dimẽsio simplex ꝛ in potẽtia. vt vo est tãte extensionis ꝛ
mẽsure ꝛ tãte dr termiata:ꝛ ſm hãc dñr forme differre:
sicut superi9 dicebat̃. Est g̃ sensus ver9 auctẽis allegate:ꝙ
tũc mã denudabit̃ a ꝗtitate dimẽsionũ aque ꝓpria:ꝛ re
cipiet ꝗtitatẽ dimẽsionũ ꝓpriarũ forme aeris. i. tũc mã
ꝛ ẽt dimẽsio ei9 desinet eẽ tãte extẽsiõis ꝗtã appropriat
forma aque ꝛ fiet tãte extẽsiõis ꝗtã exigit forma aeris.
h̷ aũt ꝯtingit absqȝ corruptione alicuius p̊oris ꝗtitatis
ꝛ absqȝ generatione noue quãtitatis ſm essentiã.

2° arti. **Quantũ** ad 2m arti9. vtrũ vȝ cuiuslibet forme sola
mã sit imediatũ ꝛ p̊m receptiuũ est dubiũ:
qñ qbusdã videt̃ ꝙ cõpositũ ex mã ꝛ forma subali sit
p̊m subm accidẽtiũ:ꝛ qdã ẽt voluit ꝙ ꝗtitas sit subm ꝗli
tatũ corporaliũ. ꝛ alij vo ꝯcedũt qdeȝ ꝙ cõpositũ ex mã
ꝛ forma subali vtriqȝ est subm accidẽtiũ. Sed nõ p̊:eo ꝙ
nõ ſm ꝗlibet vel per ꝗlibet pteȝ sui:qñ nõ per formã
sed per mãm tñ. dicunt ẽt ꝙ nullũ accidẽs in se subiectiue
recipit aliud:ꝗuis per vnũ disponat̃ ad suscipiẽdũ aliđ
ꝛ sic ſm eos oĩs forma mãe corporalis imediate recipit̃
p̊m in sola mã:ꝛ per ꝯñs cuiuslȝ sola mã est p̊m ꝛ imediatuȝ
subm. Quoꝝ dcm̃ mihi plus placet. Et iõ istud probo p̊
sic. per illud sui tñ cõpositũ est subm forme siue subalis
siue accidẽtalis:per qđ tñ ipm anteq̃ȝ ipsaȝ hẽet erat in
potẽtia receptiua ad illã. h̷ pȝ:qꝛ cui9 est potẽtia eius est
act9. Sed per solã mãm cõpositũ erat in potẽtia recepti
ua ad formã ꝗlibet corporalẽ quã hȝ. g̃ ꝛc. ꝓbo minorẽ
multiplr. p̊ qdẽ auctẽe Cõmẽ. in de suba orb. vbi ait. ꝙ
cap. p°. subm trãsmutatiõis nõ est suba simplex in actũ:qꝛ tũc
esset ipossibile ꝛ ipossibile. i. carens potẽtialitate ꝛ nõ re
ceptiuũ:ꝛ infra dicit ꝙ Ari. inuenit ꝙ subm oiuȝ accidẽ
tiũ sunt indiuidua sube que sunt in actu:de qbus decla
ratũ fuit ab eo esse cõposita ex formis ꝛ subiecto qđ est in
potẽtia:ꝛ accipit etiã signũ ex h̷ ꝙ subm recipit acciden
tia ꝯtingẽtia in eo ꝙ nõ est simplex. i. signũ per qđ Aris.
cognouit subm accidẽtiũ. s. corporaliũ nõ esse simplex in
actu est:qꝛ recipit accidẽtia ꝯtingẽtia:vnde ait:qñ si eẽt
simplex actu nõ põt recipe accidẽtia. pati. n. est ꝯriũ ipsi
actui. hec Cõmẽ. hinc aduerte ꝙ Ari. in eo ꝙ vidit sub
stãtias existẽtes in actu recipe accidẽtia ꝯtigẽtia cogno
uit ipas nõ eẽ simplices ꝛ eẽ cõpositas ex subiecto ꝛ po°. ꝛ
rõ est:qꝛ pati repugnat actui. igit̃ non ſm formã que est
actus ipm cõpositũ est in po° ad accñtia:ꝛ per eãdẽ rõnẽ
nec ad aliã formã cui9 receptio est passio ꝓpe dcã. qđ di
2 co ad dĩam formarũ spũaliũ. 2° pbat̃ minor:qñ alias
sequeret̃ ꝙ forma eẽt pñm patiẽdi ꝛ trãsmutãdi ab alio:
3 ac per h̷ po° passiua ꝙ nõ ꝯueniẽter concedit̃. 3° qꝛ tũc
trãsmutatio non plus faceret nos scire mãm q̃ȝ formã:si
forã eẽt subm trãsmutationis sicut mã. Ista rõ nõ ꝓbat
de ꝗtitate qñ ipsa non recipit̃ de nouo in mã:sȝ qꝛ eius
subm sit sola mã. probat̃ per h̷ qꝛ ipsa alias migraret de
subiecto in subm:qđ pȝ:qꝛ si nõ sola mã:sed ẽt forma esset
subm ꝗtitatis:cũ nulla forã sit eterna in mã:sȝ vni alia
succedat:ꝗtitas nũc esset subiectiue in vna forã nũc vo in
2m alia. ¶ 2° sic. in hoie sola mã est subm oiuȝ formaꝝ cor
poraliũ. igit̃ in oib9 reb9 corpalib9 sola mã est taliũ forã
rũ p̊m subm. ꝯña ẽ euidẽs:qñ nõ min9 sufficit mã i alijs
ad recipiẽdũ q̃ȝ i hoie. añs ꝓbat̃:qꝛ nec forã subalis hois
est subm accñtiũ corpaliũ:cũ ipa sit spũalis:ꝛ nulla alia
forã subalis ẽ i eo:vt p nũc suppono:nec ẽt aliqđ accñs ẽ
T. c. 13. subm alteri9 accñtis:hẽ pȝ p pñm. 4. meta. i illa pte:oino
vo destruũt subam. vbi vult ꝙ accñs vnũ nõ accidit alte
ri nisi pro tãto dicant̃ accidere sibiinuicẽ:qꝛ ambo acci
T. c. 14. dant 3°. s. subiecto:vñ hec sunt verba eius. accidẽs. n. nõ

accñtl accidet:nisi qz ambo eidē accidūt:ꝛ (at) ꝑpe post
ꝓbat istud per ħ qz nō est rō ꝙ vnū accidit alteri poti⁹
ꝙ eꝯ. vñ ait. nec itaqz albo aliqđ ē accñs vt musicū. nihil
eni magis illi ꝙ̃ illđ huic accidit. pꝫ igr̃ ꝙ in hoie forma-
rū accñtaliū sola mā est subm. ꝙ aūt ipsa sola sit subꝫ for
me subalis. pꝫ ex eo ꝙ in ipso nō est nisi vna tm̃ subalis
forma vt suppono. igit̃ illi⁹ nulla subalis forma est subꝫ.
ꝛ ꝯstat ꝙ nulla forma accñtalis etiā est subm ei⁹. igit̃ so-
la mā. ℂ Nunc rñdeo ad ea que ꝯtra ħ arguebant̃ in p°
obiectiōe pcedētis articuli. Ad auctē Cōmē. de suba orb.
dico ꝙ Cōmē. intēdit ꝙ cōpositū est subm accidētis per
se. nō tm̃ p°: qz per suā partē tm̃. s. mām. ꝛ istud manifeste
ipse mōstrat per illud qđ sequit̃: ꝙ. s. ex ħ Aris. cognouit
ipm. s. subm eē cōpositū ex subro in potētia. i. mā: ꝛ iterū
ꝙ pati repugnat actui ꝛ ꝙ si eēt simplr̃ actu nō eēt rece
ptiuū. ℂ Ad aliā de 2° de aia eodē mō dōꝫ. s. ꝙ cōpositū
ex mā ꝛ forma subali est ꝑ se subm accñtis. nō tm̃ p° seu
nō p°. Et aduerte diāꝫ iter subm forme ꝛ subm acciden-
tis ẜm Cōmē. nā subꝫ accidētis est aliqđ cōpositū exñs
in actu simplr per aliā formā ab ipo accñte. ita ꝙ ad suū
eē simplr nō idiget accñte cui⁹ est subm. Sꝫ subm forme
subalis nō est aliqđ tale cōpositū hñs eē i actu simplr ꝑ
aliā formā ab ipa: sꝫ ꝑ ipsammet cui⁹ est subm hꝫ eē sim
pliciter: ꝛ iō idiget ea in suo eē simplr: vñ ēt ipa mā sola
differēter est subm forme ꝛ accñtis. nā accñtis est subm
actuata simplr seu hñs eē in actu simplr per aliā formā
ab illo accñte. cui ꝯcordat aliud dcm̃ Cōmen. in de suba
orbis. vbi ait. ꝙ hec dispō in oib⁹ accñtib⁹ existētib⁹ in p°
mā. s. ꝙ nō inueniunt̃ in ea nisi ẜm ꝙ hꝫ formā existētē in
actu. Sꝫ forme. s. subalis quā hic itelligit ꝑ nomē forme
est subm mā nō hñs eē simplr per aliā formā sꝫ ꝑ ipsam-
met. Nec sequit̃. mā hñs formā subalē vel actuata ꝑ for
mā subalē est subm accñtis. igit̃ forma subalis est subm
accñtis: sic nō sequit̃. mā quāta est subm aie rōnalis vel
alterius forme subalis. igit̃ qͣtitas est subm aie rōnalis.
nā añs ē verū: ꝛ ꝯñs falsuꝫ: nec seqt̃ mā alba ē subm dul
cedinis. igit̃ albedo est subm dulcedinis. nā in lacte añs
est verū: ꝛ ꝯñs falsuꝫ. ℂ Ad rōnē q̄ ad idē adducit̃. dico
ꝙ qcūqꝫ res sit mot⁹ ẜm qͣtitatē ꝛ qͣlitercūqꝫ debeat i-
telligi fieri hꝯ mot⁹: qđ pro nūc nō est discutiēdū: cuiusli
bet motus qui est aliq̄ res formalr exñs in eo qđ mouet̃
p° subm est mā sola sic ꝛ gnōnis subalis sꝫ dñter: qꝛ ge
nerationis est subm ẜm ꝙ nō hꝫ eē actu simplr ꝑ aliā for
mā: ꝛ iō in gnōne simplr nō remanet aliqđ demōstratū
hñs idē nomē ꝛ diffōnē quā p⁹us: in alijs aūt motib⁹ est
subm ẜm ꝙ ꝑ aliā formā hꝫ eē actu simplr q̄ remanet in
tota trāsmutatiōe: ꝛ iō ēt remanet aliqđ demr̃atum reti
nēs ibidē nomē ꝛ diffōnē eādē: ꝛ ista est ex toto sentētia
Cōmē. p° phy. cui⁹ vba recitare ꝑꝑ breuitatē omitto.

Quantū ad 3ᵐ arti. vtꝫ. vꝫ sit poſe per diuinā potē-
tiā mām existere ꝛ nullā in se formā hēre
subalē vel accñtalē. Rñdeo ꝙ supposita dei oipotentia:
quā vaciter ꝯfitemur ꝛ ꝙ mā sit eēntia distincta ab eēn
tia forme: vt ex pcedēti. q. appet ꝛ coiter ꝯcedit̃: nō appa
ret mihi ꝙ aliqs debeat opinari: qn ħ nō sit poſe deo fa-
cere. Et rō que dꝫ moueē quelibet est: qz oē poſe esse verū
pōt verificari per diuinā potētiā. alr aliqđ vbū eē ipoſe
apud deū. Sed mām esse ꝛ nullā formā esse qͣuis sit fal-
suꝫ est tm̃ possibile esse verū: cū nullā iplicet aut inferat
ꝯtradictioneꝫ. igit̃ ꝛc. ℂ 2° si hoc nō esset deo possibile.
sequit̃ ꝙ nō qͣlibet creaturā de⁹ posset sine aliquo extri
seco ꝯseruāte per se tm̃ ꝯseruare. ꝯña ista pꝫ. qꝛ ꝙ vna
res nō possit etiā nālīter existē sine alia ab ipsa eēntialr
distīcta ꝛ nō sibi extrinseca nō est nisi vel qz illa est effe-
ctus nālis ipsi⁹: sic sol nālīter esse nō pōt: qn lumē sit ab
ipso diffusuꝫ: vel qz est ꝑpa quedā passio ꝯñs: sic dicim⁹
ꝙ ignis nō pōt esse sine calore: vel qz est cā ipm in eē cō-
seruās: sic lumē nō pōt existere nālīter nō exñte lumino-
so corpore quo ꝯseruat̃ in esse. ꝑpter p° nō ipedit̃ ꝑposi-
tū: tū qz forma nō est effect⁹ māe illo mō: tū qz ꝑ diuinaꝫ
potētiā pōt q̄libet talis cā sine hui⁹ effectu existē. pꝫ de
sole tpe mortis chri q nō ꝑfudit lumen in aere. pꝫ ēt de
igne in camino qui tres illos pueros nō calefecit: aut ali
ter aliq̄liter egit in eos. Nec ꝑpter 2ᵐ: qz nulla est for-
tā nālīter ꝛ necīo ꝯñs aliqđ subm qn sine ipsa de⁹ possit
subm ꝯſuare: sicut expſſe haberi pōt a btō Aug. in epła
ad Cōsentiū. q̄ est. 73. in nuō eplaꝝ. vbi ait. Ualet diuina
potētia de ista visibili atqꝫ tractabili nā corpoꝝ a qbus-
dā auferre: qͣs voluerit q̄litates. Et cū ante statī dixisset
ꝙ deus carnē nostrā pōt ꝑpetuo sine corruptiōe seruare
sicut ꝛ pueros in camino sine lesione seruauit: ꝛ posuit qͣ-
daꝫ rñsionē qua dici posset nō carni illoꝝ viroꝝ additā
fuisse ꝯtra ignē incorruptionē: sꝫ ipsi igni detractā corrū
pēdi facultatē. verba sua sunt: nō ħ dixit eē ipossibile: sꝫ
dicit hec adhuc p⁹us dicto mirabili⁹ eē: eo ꝙ sic ignis cō-
burebat ligna ꝛ nō vrebat illoꝝ corpora. ꝛ mox sequunt̃
vba allegata: ita ꝙ nō est dubiū alicui diligēter ꝯsiderā-
ti: qn Aug. velit ibi asserere deū posse si vellet facē igneꝫ
absqꝫ calore: ꝛ quālibet rē sine ꝑpa q̄litate ꝛ q̄libet pas-
sione nālr ꝯñte. Relinqt̃ ḡ si mām nō posset sine oī for-
mis facere: ꝙ ħ sit qz per formā mā ꝯſuat̃ in eē: ꝛ sic pꝫ
ꝯña. Sꝫ falsitas ꝯñtis: vt mihi appet dꝫ cuiꝫ catholico
eē certa: qz nō min⁹ qͣlibet rē de⁹ pōt absqꝫ alio ꝯseruā-
te extrinsece ꝯſuare qͣ possit absqꝫ alio efficiēte ꝑducē.
sicut. n. ab ipso ita per ipm sunt oīa ꝛ oīa in ipso ꝯstāt ẜꝫ
Aplm. ℂ Cōfirmat̃: qz alias de⁹ idigeret creatura ꝛ iuua
ret̃ per eā in ꝯseruādo aliā creaturā: qđ videt̃ derogare
oipotentie dei: vñ sic dicit Aug. p° de li. ar. ꝙ ille nō deuꝫ
oipotentē credit qui vlla credit euꝫ adiutū in creādo nā
q̄si ipse sibi nō sufficeret: ita certe vi ꝙ nō plene credat̃
oipotēs si nō vnā qͣlibet creaturā sine alteri⁹ adiutorio
ꝯſuare possit. ℂ Ad ħ facit: qz sicut coiter arguit nō mi
nus ħ est deo possibile qͣ ꝙ accñs sit sine subto: qđ tm̃ fit
per diuinā potentiā in sacro. Multa etiā alia mirabilia
ꝛ supra nām legimus facta diuinit⁹: ex qb⁹ cōsideratis ꝛ
creditis nō deberet aliqs dubitare hoc deū posse: ꝛ ideo
Aug. in allegata epła cū adduxisset miraculū de igne in
camino. ait. Qui ista nō credūt nimiū de diuina ptāte dif
fidunt: nec cū eis vel ad eos nūc ẜmo nobis est. Qui aūt
ista credūt ex his ꝛ illa vtcūqꝫ cōijciāt que fideliter que
rūt. ℂ Cōtra ꝯneꝫ istā est opi. vni⁹ docto. cui⁹ rō est: qz si
mā eēt sine forma. mā esset actu sine actu: qđ iplicat ꝯdi-
ctionē. ꝯña pꝫ: qꝛ ipm qđ est act⁹ est forma. Et sumit̃ rō
ista a Cōmē. 2. phy. Cui⁹ auctes ēt ad ħ sunt ibidē ꝯᵐ. 30.
ꝛ in p° li. ꝯᵗᵒ. 70. 2° ad idē arguit̃ sic. Quāto aliq̄ faciūt ve
rius vnū: tāto minus sunt adiuicē separabilia. Sed mā
veri⁹ facit vnū cū forma: qͣ ꝑpa passio cū subcto: qz mā
cū forma facit vnū per se. passio aūt cū subiecto vnū ꝑ acci
dēs: ꝛ tm̃ nō pōt separi a subcto. 3° oē esse est a forma ẜm
Boetiū. si ḡ mā eēt sine forma hēret eē ꝛ nō hēt esse: qđ
est ipoſe. 4° si sic seqret̃ ꝙ in mā sil eēnt ꝑuatiōes oppo-
sitarū formaꝝ. simul. n. ꝑuata formis oppositis eēt. Sed
ꝯñs est ipoſe: qz mā nō pōt hēe ꝑuationē vni⁹ forme op
posite nisi sit sub alia forma opposita. ℂ Iste rōnes mo
dicū valēt: vñ ad pmā dōm si itelligat̃ ꝙ eēt actu p° mō
supra posito ꝛ per actū itelligat̃ forma ꝯñs nō est ipoſe
nec iplicat ꝯdictionem aliquā. Si vo intelligat̃ ꝙ esset
actu 2° mō: ꝯñtia nō valet: qꝛ nō eēt sic actu. auctoritas
vo Cōmen. vbi agit̃ de potentia dei acceptari nō debet.
ℂ Ad 2ᵐ si accipiat̃ ꝑpria passio ꝑ accñte ꝑprio reali-

Ad qͣdā argumenta dimissa in p° arti.

cap. p°

2° aia ꝯᵐ 4°

cap. p°

Cō. 63.

3° arti.

p°

2ᵐ

cap. 2.

ꝯ pcessionē San. Th. p. 1. q. 66. arti p°.

Cō. 12.

3ᵐ

4ᵐ

Rñso ad rationes Thom.

Ad 2ᵐ

ter informāte subm sic argu^m videt accipere. dōm q̄ q̄li bet talis pōt etiā a subto sepāri: vt etiā ex auctē Aug. pōt apparere. ¶ Ad 3^m dōm q̄ Boetius intelligit de esse spe cifico pfecto cōpositi de gñe sube: ⁊ sic non est ad ppositū. ¶ Ad 4^m ɔcedo ɔñs. Cuz pbat q̄ sit ipossibile. dōm q̄ illud assumptū verū est de formis oppositis imediatis circa subm: ⁊ nec̄io sibi succedētib⁹. Sed talis successio nō est nec̄io respectu potētie dei: sed ẛm cursum nāe tm̄: ⁊ iō nō sequit̄ q̄ mā nō possit eē sine forma per potētiā dei: sȝ solū q̄ nō nāliter: qd̄ ɔcedo. ¶ Ad p^m ɔcedendū est ɔsequēs. ¶ Ad 2^m dicendū q̄ Ugo loquit̄ de potētia naturali. nō aūt de potētia dei absoluta. Et ad argumentum in oppositum patet ex dictis.

Ad 3^m
Ad 4^m
Ad p^m pncī^le.
Ad 2^m

¶ Distinctionis. XV. Questio. I.

Circa di. 15. in qua Magr̄ agit de pductiōe mixtoꝝ ex elemētis vt pisciū ⁊ aviuz ex aqua ⁊ reptilium ex terra. Quero sic̄ hic ɔsuetū ē queri. vtꝝ in mixtis generatis ex elemētis remaneāt essentie ipsoꝝ elementoꝝ. Et arguit̄ p̄ q̄ sic. qꝛ si nō manerēt iā nullū eēt mixtū. Supponimus aūt mixta esse. ɔña pȝ. qꝛ non est aliqd mixtū nisi aliqd alicui misceat̄: que v̄o nō sunt nō possunt misceri. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ mixtio est miscibiliū alteratoꝝ vnio. p̄ de gnōne. ex quo dupl̄r arguo. p̄ qꝛ que nō sunt nō est possibile esse vnita. 2° qꝛ que sola alterant̄ non corrūpunt̄. miscibilia v̄o solū alterant̄ in mixtiōe: aliogn debuisset dixisse corruptoꝝ vnio. ¶ P̄. Ibi ingt ph̄s. hec n. s. miscibilia nec corrupta eē decium qn̄ mixta. 2° ponat̄ q̄ elemēta ɔcurrant ad gnōnez mixti: aut in hȝ gnōne oīa corrūpunt̄: aut aliqd̄ sic ⁊ aliqd̄ nō aut nullū. p̄^m nō pōt dici: qꝛ nō esset aliqd̄ agens gñans mixtū. nō. n. ipm gñarent elementa: qꝛ in instanti gñationis nō sunt: ⁊ per ɔñs nec tūc agere pñt: nec aliud aliqd̄ agēs pōt assignari: nisi forsitan dicat̄ q̄ agens vniusc. s. celū tunc generat mixtuz. Sed hoc nō sufficit: qꝛ pter agēs vl̄e nec̄e est eē agēs pticulare primū mãe geniti: cū nāle agēs nō imediate agat in distās. ¶ P̄. Quid corrūpit ipa. nō. n. appet aliud corrūpēs extrisecū. Si aūt mutuo se corrumpūt nec̄e est aliqd̄ alia vincē: ⁊ per ɔñs aliqd̄ remanere. nō igit̄ oīa corrūpunt̄: nec pōt dici q̄ aliqd̄ corrūpit̄ ⁊ aliqd̄ nō: qꝛ tūc qd̄ corrūpit̄ ɔverteret̄ i nāz remanētis: ⁊ nō eēt tūc mixtio: sic̄ nec qn̄ gutta apponit̄ amphore vini ɔvertit̄ in vinū: vt dic̄ ph̄s. ¶ P̄. Tūc illd̄ corruptū nō vniret̄ remanenti: qꝛ nō eēt: ⁊ p ɔñs mixtū nō eēt mixtū ex illo corrupto. Relinquit̄ g̃ 3^m. s. q̄ nullū corrūpit̄: qd̄ est ppo^m.

p^m
Confir.
T. c. 90.
T. c. 90.
2^m

Ad oppositū arguit̄ ex intētione ph̄i. p̄ de gñā. qui pbat q̄ nō miscent̄ habitus ⁊ passiones subtis: qꝛ talia saluant̄ in nā ppa. igit̄ si elnta inuicē vere miscent̄ nō saluant̄. corrūpunt̄ g̃. ⁊ p ɔñs sue essentie nō manēt in mixto. ¶ Cōfirmat̄ p illd̄ qd̄ subdit ph̄s. manifestū ingt q̄ neqȝ ẛm pua saluata opȝ que miscent̄ dicere mixta esse. cōpositio. n. erit ⁊ nō mixtio.

Oppo^m
T. c. 83.
T. c. 86.

Circa. q. istā quadruplex est opi. vna fuit Avi. sicut pȝ p̄ sufficiētie. ⁊ Cōmē. recitat p̄ de gnōne. ⁊ 3° ce. q̄ in mixto manent elemēta integra ⁊ fixa ẛm eēntias pprias: ⁊ corrumpunt̄ tm̄ eoꝝ q̄litates ⁊ ex eis q̄daz cōplexionalis ⁊ media q̄litas generat̄. Alia opi. fuit Cōmē. vt pȝ. vbi. s̄. 3. ce. vȝ q̄ forme subales elemtoꝝ nō corrūpunt̄ ẛm totū sȝ diminuunt̄ ⁊ corrūpunt̄ ẛm ptē ⁊ ex collatione earū sic diminutarū pvenit alia forma: sic̄ cū albedo ⁊ nigredo admiscent̄ fiūt ex eis multi colores vt ait. Ex hoc ēt ɔñter ɔcedit q̄ tales forme subales recipiunt magis ⁊ minus: qd̄ dicit nō repugnare eis pp earū iperfectionē. nā suū eē est me^m iter formas pfectas ⁊ accidentia. Probat igit̄ duo. p^m est. q̄ non totalr̄ corrūpunt̄: qꝛ ingt ipe. Si corrūperent̄ ẛm totū: tūc p^a mā reciperet p̄ ⁊ eēntialr̄ oēs formas: ⁊ nō reciperet foras cōpositoꝝ mediantib⁹ istis corporib⁹. 2^m est. q̄ nō remanēt cōplete: ⁊ in sua pfectione. p̄ qꝛ si sic remanerēt: necesse ingt esset q̄ nullus ens gñaret ab eis diuersum in forma subali: sȝ tm̄ in accn̄tib⁹. 2° qꝛ tūc cōpositū ex elemētis nō hēbit vnā formā subalē: ⁊ per ɔñs nō erit vnū in actu: cui⁹ pbō est: qꝛ nō est pōle q̄ vnitas cōpositi sit vnitas ɔtact⁹ tm̄ vel ɔtinuatōis. est igit̄ vnū per vnā formā: ⁊ ɔstat q̄ nō per formā accn̄talē. igit̄ per subalē. Et seq̄t ēt (vt dicit) q̄ vna formaꝝ elntoꝝ est disticta ab alia ex quo pōt inferri q̄ cōpositū nō erit vnū sed plura eēntialr̄. 3° qꝛ si remanēt hȝ forme itegre: aut ēt eoꝝ q̄litates remanēt pfecte: ⁊ tūc seq̄t q̄ in cōposito sit ignis in actu cuȝ calore: ⁊ siccitate in sūmo: aut remittunt̄ ẛm ptē: ⁊ tunc sequit̄ q̄ pōle erit vt eoꝝ forme denudent̄ his q̄litatib⁹ ẛm totū. pars eni ⁊ totū idē hñt iudiciū. ⁊ totū h̄ inquit est ipōle. ¶ 3ª opi. recētissima diuz est q̄ forme subales elemētorū nō manēt ẛm totā eēntiā suā: nec ẛȝ aliq̄ȝ ptē magnā vel paruā q̄ retineat nomē ⁊ diffōnē toti⁹ forme. Sȝ ẛm aliq̄ȝ partē sui cui p se nō cōpetit rō forme illi⁹: vn̄ imaginant̄ in q̄libet forma miscibili siue subali siue accn̄tali vnū genus partiū. nō q̄dē quātitatiuaꝝ sȝ eēntialiū nō eiusdē rōnis inter se ⁊ cum forma totali. Sed alterius ⁊ alterius: ex q̄bus integrat̄ ipsa forma substātialis. dicūt ergo q̄ in mixtione aliqua illaꝝ corrumpit̄ ⁊ alia remanet eadē que p̄us fuit: ⁊ ex talib⁹ realitatib⁹ partialib⁹ ⁊ incōpletis elemētoꝝ ɔflat̄ ⁊ resultat forma mixti: ita q̄ forma mixti nō est aliq̄ simplex forma de nouo inducta in mā: sȝ q̄dā ex p̄existētib⁹ diuersaꝝ formarū partibus ɔflata. Rōnes hui⁹ opi. recitabunt̄ in 2° articulo. ¶ 4^a opi. que nūc etiā colus tenet̄ est q̄ forme elemētoꝝ: nec ẛm se totas: nec ẛm vllas partes suas remanēt in mixto.

Opi. Avi. cap. x.
Com. 90.
Cō. 67.
Opi. Avi.
Cō. 67.
p^m
2^m
1
2
Marcelis li. 2. di. 15. pte. 1. q. 1. ⁊ 2. ⁊ i q̄l. q. vltima.
Sco. li. 2. disti. 15. q. vnica.

Nunc restat videre que opi. ex his sit va. pbabo g̃ p̄ aliq̄s ɔnes. ⁊ 2° obyciaz ɔ̄ ⁊ rñdebo ad obiectiones. Pro p̄ pmitto q̄ sicut ēt tetigi in p̄ li. d. 17. vbi querebat̄ an forme intēsio fiat p depurationē a ɔ̄rio in solone cuiusdā argumēti. Forme miscibiliū pñt dupl̄r ɔsiderari. Uno mō in cōpone ad aliqd̄ aggregatū ex eis anteq̄ȝ sequat̄ gnō subalis alicuius sube alterius spēi ab eis: quā subam dicim⁹ corp⁹ mixtū vt lapis vel ferruȝ aut aliqd̄ hȝ. Alio mō pñt ɔsiderari in cōpone ad aliq̄ȝ talē subam ex eoꝝ mixtiōe genitā: ⁊ in illo 2° sensu loquēdo de mixto: sicut ⁊ opi. pmisse locute sunt. p^a ɔ̄ pbāda est. q̄ forme subales elemētoꝝ nō manēt pfecte itegre in ipo mixto. Alia q̄ nec manēt remisse ⁊ fracte vt imaginat̄ opi. 2^a. 3^a q̄ nec ẛm aliquas ptes suas eēntiales. iuxta imaginationē opi. 3^e. 4^a absoluta q̄ forme hȝ non sunt actualr̄ ẛm se in mixto mō tali de quo dictū est. qualr̄ aūt ⁊ quō dicetur. ¶ Primā ɔnē pbo sic. accipio (grā exēpli) vnū lapidē: aut in illo lapide est aliq̄ pticla in qua est tm̄ vna forma subalis vnius elemēti: ⁊ loquor de ptib⁹ ẛm q̄ntitatē dimēsiuā: aut nulla est oino q̄ntūcūqȝ pua: in qua nō sint forme pluriū elntoꝝ. Si dicat̄ p^m. igit̄ nō q̄libet ps isti⁹ lapidis est mixta: nec q̄libet est lapis. nā vnicū simplex elntū nō est lapis. ɔñs aūt f̄lm est ẛm vitatē ⁊ ẛm ɔcessionē oiuz: qm̄ q̄lȝ ps lapidis: ⁊ sil̄r cuiuslȝ ptis ps in īfinitū ēt sumēdo minorē est de lapis: ⁊ ita est in q̄lȝ homogeneoꝝ: qꝛ q̄lȝ ps ei⁹ q̄ntitatiua est eiusdē rōnis cū toto. ⁊ h̄ ēt expsse dicit ph̄s in illo. c. de mixtione. Si dicatur 2^m: cū forma subalis nō deserat ppriā mām transiēs ad aliā: sicut nec ēt accn̄s migrat de vno subto in aliud. sequitur q̄ simul cum illa forma erit sua mā quā prius etiam informabat: ⁊ sua etiaȝ quātitas: ⁊ sic in eodem situ pmo

p^a arti.
p^a ɔ̄
T. c. 86.

2ª erunt plura corpora simul:qđ est ipolе nãliter.¶ 2° aũt forma vni⁹ elemẽti.vbi gr̃a.ignis existẽs in mixto ifor mat pcise eãdẽ portionẽ mãe quã iforabat an̄ mixtionẽ. ꝛ silr cuiuslibet alteri⁹ elemẽti forma iformat pcise suã porẽ mãm:aut nõ solũ suã mãm:ſʒ ẽt iformat mãʒ quã pus iformabat forma alterius elemẽti.hoc 2ᵐ nõ est pos sibile nãlr:nec p̄ᵐ põt dici:qꝛ vel nulla noua forma suba lis est pducta:ꝛ per ꝯñs illa nõ erũt vna suba numero:ſʒ q̃tuor aggregate:nec mixtũ erit lapis:ſʒ erit ignis ꝛ aer: terra ꝛ aqua:aut noua forma subalis erit iducta:ꝛ tũc cũ mãe elemẽtoꝝ manẽtes nõ se mutuo penetrent in eodẽ situ vna erit situalr extra aliã:ꝛ ex h̄ sequit̃ ꝙ vna pars mixti informet̃ forma mixti ꝛ forma ignis tm̃:ꝛ alia in formet̃ forma mixti ꝛ forma aeris tm̃:ꝛ sic de alijs:ꝛ p ꝯñs nullũ mixtũ erit homogeneũ:ꝛ nulla ps erit mixta:

3ᵐ vel vnũ elntũ solũ erit mixtũ:qđ nõ est dõm.¶ 3° pono ꝙ ex vno mixto gñet̃ aliud mixtũ:aut igit̃ in mixto ge nito sunt forme subales p̄moꝝ elntoꝝ:aut nõ:si nõ.igit̃ nõ est necesse vt in mixto sint hꝫ forme:ꝛ p ꝯñs frustra ponunt̃ eẽ in alijs mixtis.si sic.cũ nõ sit in gñatione isti⁹ facta noua ꝯgregatio ꝛ mixtio elemẽtorum:nõ sunt alie forme elemẽtoꝝ in isto genito q̃ fuerunt in corrupto:ꝛ tũc sequunt̃ aliq̃ incõueniẽtia.vnũ est ꝙ hic nõ sit v̓a ge neratio pro eo ꝙ remaneat aliqđ ideʒ numero retinens ideʒ nomẽ ꝛ eandẽ diffinitionẽ eo ꝙ remaneat eadẽ for ma specifica spãlis:imo ples in plurib⁹ materijs.¶ Itẽ illi qui oppositã opi.defendunt dicunt gñõnem in h̄ dif ferre a mixtiõe ꝙ in g.iõne totaliter corrũpit̃ id ex quo aliud gñat̃:in mixtione v̓o nõ.nõ est igit̃ hec v̓a gñatio. aliud qđ seq̄t̃ est ꝙ eedẽ mensure ꝛ pportiones elntoꝝ sut in mixto genito que fuerũt in corrupto:ꝛ ita quotcũ qꝫ mixta vnq̃ successiue gñabunt̃:in oĩbus erit equa ele mẽtoꝝ pportio:ꝛ elemẽtũ qđ p̄dominat̃ in p̄mo mixto imediate ex elemẽtis generato predominabit̃ in q̃libet

4ᵐ Adam succedentiũ:qđ absurdũ est dicere.¶ 4° sic arguit q̄daꝫ doctor.aut mã vnius elemẽti est in eodeʒ situ p cũ mã al terius:aut in alio:si in alio ita etiã ꝛ forme.ꝛ tũc mixtio nõ est nisi iuxta positio.Si in eodẽ aut ipsa ꝛ illa consti tuunt vnã eẽntiã:sicut due ptes albedinis vel alteri⁹ for me existes in eodẽ subto p̄mo cõstituunt vnã formã nu mero:ꝛ tũc seq̄t̃ ꝙ mã suscipiat magꝭ ꝛ min⁹:ꝛ nãlr pos sit intẽdi ꝛ remitti:qđ nunq̃ est auditũ.pꝫ ꝯña.qꝛ nõ est aliud essentiã aliquã intẽdi q̃ ex aliquo adueniẽte ꝛ nã liter in eodẽ loco cũ alio eiusdẽ rõnis existe vnã totaleʒ essentiã fieri:vnde intẽsuʒ dĩ qđ est maius intẽsiue:ꝛ sic esset in pposito:aut ille mãe nõ ꝯstituunt vnã eẽntiam numero:ſʒ remanent distincte numero:ꝛ si sic.si q̃libet retineat ppriã formã subalẽ.sequit̃ ꝙ in eodẽ situ p̄mo erũt disticte sube corporee cõposite ꝛ nãliter per se subsi stentes.nec mixtio aliud erit q̃ congregatio corporuꝫ se inuicẽ penetrãtiũ:que ipossibilia sunt nãlr.¶ Ad istud valet etiã rõ Cõmẽ.supra facta de vnitate cõpositi ꝯtra

2ª ꝓ Aui.¶ Scđa ꝓ que spãliter est ꝯtra Cõmẽ.pbat̃ euidẽ ter per quãlibet predictarũ rõnũ:sicut pꝫ applicãti:ꝛ ita arguẽti de illis partib⁹ formaꝝ remanẽtib⁹:sicut argutũ est de ipsis formis si itegre ponant̃ remanere.Spãliter aũt deficit in eo ꝙ ꝯcedit̃ formas subales elemẽtoꝝ in tendi ꝛ remitti:sic.n.nõ solũ in mixtiõe:sed ẽt extra p se vnũ elemẽtũ posset p actionẽ alteri⁹ subaliter remitti:ꝛ sic ideʒ ignis numero nũc eẽt minus ignis q̃ p̄us.Sicut põt vnus esse minus calidus vel rarus q̃ p̄us.ꝛ rursus p actionẽ ignis intẽsioris posset intẽdi ꝛ fieri magis ignis:

2ᵐ qđ est magnũ incõueniẽs physicũ.¶ ꝓ.Cũ nõ solũ ele mẽta illa q̃tuor sint miscibilia:ſʒ ẽt multa corpora mix ta sint miscibilia:vt ex eis etiã aliud mixtũ gñet̃:sicut pꝫ in electuarijs ꝛ alijs plurib⁹.Sequit̃ ꝙ etiam ille for me subales mixtoꝝ miscibiliũ sint intẽsibiles ꝛ remissi biles eẽntialr:ꝛ per ꝯñs nõ solũ forme elemẽtoꝝ ppca rũ:sicut dicit iperfectionẽ ꝛ diminutionẽ a formis perfe ctis põt sic remitti.¶ ꝓ.In colore medio nãli:q̃lis est

3ᵐ viriditas feniculi ꝛ rubedo rose aut in alio ex extremis cõmixtis essentialr genito.qđ dico ad dĩaꝫ coloris me dij f̄m apparentiã tm̃:de quo dcm̃ est in p̄ vbi.s.d.17.nõ sunt essentie colorũ extremoꝝ:nec fracte nec integre.igi tur nec forme elemẽtoꝝ ĩ mixto.ꝯña pꝫ per eũ:qꝛ silr dĩ cit elemẽta eẽ in mixto ꝛ colores extremos in medijs:vt recitatũ ẽ.Sꝫ añs pbatũ est sufficiẽter vt estimo.vbi.s.

3ª ꝓ ¶ Tertia ꝓ ex rõnib⁹ p̄ᵉ ꝯnis ẽt pbat̃.Si.n.remaneant tales ptes formarũ elemẽtoꝝ aut in aliq̃ pticula mixti est tm̃ pars forme vni⁹ elemẽti:ꝛ tũc nõ q̃libet pars est homogenea toti ꝛ alijs partib⁹:aut in q̃libet pticula non tm̃ est pars vni⁹ forme:ſʒ ꝛ pluriũ sil:ꝛ seq̄t̃ ꝙ ꝛ plures mãe ꝛ cõposita subalia:ꝛ corpa nãlr p se subsistẽtia sint

2ᵐ sil in eodẽ loco p̄ sicut in p̄ma rõne deducebat̃.¶ ꝓ.Cũ f̄m istam opi.forma mixti nõ sit forma noua f̄m eẽntiã distincta a formis miscibilibus seu a particulis illaꝝ re manẽtibus:ꝛ nulla illarũ particularũ deserere possit na turalr suã mãm manẽs in rerũ nã:nec ẽt possit simul cũ illa de nouo mãm aliam informare.multo certe min⁹ q̃ põt forma totalis ꝛ pfecta sue spẽi:de qua nulli dubiũ ẽ: cũ nullus sane mẽtis concederet ꝙ forma subalis ignis hꝫ demõstrati possit nãlr eadẽ ipsa p̄mo iformare vnaꝫ aliã mãm de nouo:necẽ est ꝙ illa cõposita subalia ptticu laria quoad formas diuersoꝝ elemẽtoꝝ nõ ꝯstituãt ali quã subaꝫ per se vnã nisi f̄m ꝯtinuationẽ vl q̃dã ĩ eodẽ

3ᵐ loco ꝯgregationẽ.¶ ꝓ.Etiã 3° rõ applicat̃ euidenter ꝯtra istam opi.ꝛ eo euidẽtius quo ista opi.nullã aliã for

3° de. 67. mã ponit in mixto.silr ꝛ illa Cõmẽ.ꝯtra Aui.de vnitate cõpositi.cũ iste nullã vnã formã possit assignare cõposi

4ᵐ to nisi vnitate ꝯtact⁹.¶ ꝓ.Spãlr ꝯtra viã istam põt ar gui de illis ptialib⁹ realitatib⁹ forme elemẽtaris.aut.n. vna est act⁹ alterius:ꝛ sic forma subalis erit eẽntialr cõ posita ex pprio actu ꝛ ppria potẽtia:qđ iste doctor nõ vult ꝯcedẽ.Et preterea erit q̄dã cõpositũ subale p se gñabile ꝛ corruptibile.corruptibile quidẽ dum venit ad mixtio nẽ.gñabile v̓o dũ mixtũ illđ dissoluit̃ in elemẽta:qm̄ tũc realitas que erat in mixto recipit suã actualitatẽ:ꝛ tunc est verus ꝛ integer ignis in actu ꝛ ipsa forma ignis cuius pars sola p̄fuerat:qđ est valde absurdũ:aut neutra ẽ act⁹ alterius:ꝛ tunc cũ nõ sint eiusdeʒ rõnis f̄m opi.ꝛ sint in eodẽ subiecto p̄mo nõ ꝯstituẽt vnã formã plus q̃ faciat grãmatica ꝛ musica in aĩa:aut albedo ꝛ dulcedo in lacte.

5ᵐ ¶ ꝓ.Si neutra est actus alterius vtraq̃ igit̃ imediate informat mãm ꝛ cũ ea vnũ per se compositũ constituit. ꝛ sic ex mã ꝛ vna illarũ realitatum resultat vnum com positũ per se:ꝛ ex eadẽ mã ꝛ alia realitate resultat cõpo situꝫ alterius rõnis aliud saltẽ partialiter a p̄mo.¶ Cõ firmat̃:qꝛ si per potẽtiam dei vna illarũ realitatum ifor maret vnam portionẽ mãe:ꝛ alia aliam portionẽ distin ctam ꝛ distretam ab alia non est dubium ꝙ ex eis ꝛ suis materijs constituerẽtur duo composita diuersarũ rõnũ. Et sic sequit̃ ꝙ ignis ꝛ ꝙ elemẽtum nõ sit vnuꝫ nisi per accidens pp̄ter vnitatẽ mãe:sicut musicum ꝛ grãmati cum sunt vnuꝫ pp̄ter vnitatẽ subiecti musice ꝛ grãmati

ꝓ aureo lum ce.¶ ꝓ.Qđ dicit op̄.de forma mixti.s.ꝙ non est alia ab illis partib⁹ formarũ elementariũ:sed conflata ex eis est

Cõ. 77. falsum:qđ p̄mo pbatur per Cõmẽ.p̄ de aĩa.ibi.n.phs cõ tra eos qui ponebant aĩam ex oĩbus elemẽtis cõpositam vt cognoscat oĩa.arguit inter cetera ꝙ esto ꝙ sic esset ex oĩbus elemẽtis cõposita adhuc nõ cognosceret oĩa:qꝛ nõ

cognosceret cõpositũ ex elementis. ꝛ Cõmē. declarãs h. Contingit ingt eis vt nõ cognoscãt vniuersaȝ rei cõpõnē: ꝛ ꝙ no sentiat formã ei⁹. forã. n. est supra elemēta in cõposito. ꝯtingit ḡ vt nõ cogſcat deũ aut hoiem neqȝ carnē neqȝ os. nõ. n. est elemētu eẽntia. i. forma: neqȝ ex elemētis. ꝛ h necesse est in oib⁹ cõpositis: ꝛ seqꝫ adhuc. eẽntie ꝛ forme rerũ necesse est vt sint supaddite elemẽtis: vba expressiora nõ possent dici ad ꝓpositũ: nec vba solũ ſȝ ꝓbõ sua cogit h ipm itēdē cũ dicit ꝙ nõ cognoscet vniuersaȝ rei cõpositionē ꝛc. Jtē 7° meta. in fine pħs soluens qõnē motã in. 3. verũ. vȝ in idiuiduo sube sit aliq̃ cã ꝑter mãȝ: qm̃ vt ibi. s. 3. meta. dicit Cõmē. cã formalis fuit nota ab

Cõ. 2. / T. c. 60.

eo solo iter antiquos hãc inq̃ soluēs in fine septimi in illa pte. Qm̃ vo ex aliquo cõpositũ fit vt vnũ sit oē sed nõ vt cumulus: ꝛ ēt qm̃ illi nullã ponētes formã distinctaȝ a mã: dicebãt ista corpora nõ esse aliud q̃ ipsa elemẽta diuersimode ꝓportionata inuicē ꝯgregata: iõ pħs ꝓbat ꝑ ꝙ ꝑter hꝯ elemẽta est aliud aliqd in cõposito. Deinde ꝙ illud aliud nõ est aliqd elemẽtũ nec aliqd ex elemen

T. c. 60.

tis cõpositũ: ꝛ finalr determinãdo ꝯcludit. videbitur ꝙ vtiqȝ aliqd h ꝛ elemẽtũ ꝛ cã essendi. h qdē carnē. h vo syllabã. silr aũt ꝛ in alijs suba aũt vniuscuiusqȝ hec. hec eni cã pma eēndi. vbi Cõmē. ꝯ² vltimo dicit expresse. ꝙ in istis est aliqd additũ elemẽtis: ꝛ ꝑter illõ nõ est aliqd elemẽtũ: qꝛ vt dicit pħs. si ꝑter illud ꝛ alia elemẽta esset aliud elemẽtũ additũ eis ꝛ ꝓcederetur in infinitũ nec etiam illud additum est ex elementis: qꝛ ēt ꝑter illa elemẽta ex qbus est oporteret eadē rõne eē aliud additũ.

Cõ. 60.

Et Cõmē. dicit. ꝙ si illud fuerit elementũ ꝯtingit vt habeant alia elemẽta aliqd additũ: ꝛ est forma: ꝛ si nõ: non fieret aliqd h: ꝛ est eadē rõ cũ ea quã Aui. facit vt supra habitũ est. deinde expōnēs ꝑallegata vba pħi. videbitur aũt vtiqȝ ꝛc. vbi est ꝯ determinationis. per hãc ingt per scrutationē appebit h esse aliã subam ab elemẽtis mãlibus: que ēt est elementũ. i. pars cõpositi: ꝛ ꝙ est pma cã: ꝛ ꝙ est cã que est forma: ꝛ ꝙ alicuius est caro: ꝛ alterius os: ꝛ alterius sylla: ꝛ silr in oibus rebus diuersarũ substãtiarũ dõnu: qm̃ hoc est cã p⁹ sube. i. qm̃ ista suba est cã que est pma qdditas. Ex his clare pȝ ꝙ pħs ꝛ Cõmē. itēdunt ꝙ i mixtis sit aliq̃ forma subalis. q̃ nec ē elemẽtũ nec ex elemẽtis cõposita: ꝛ ipsa est forma que est pars cõpositi ꝛ nõ sicut qdã dicunt de forma totius. ꝛ hec est cã p quã

Aureol⁹ vbi. s.

ipm cõpositũ est h vel illud ſm ſpēm ꝛ qdditatē. ¶ Sȝ ꝯtra hunc auctoritatis sensuȝ arguit iste doctor: qꝛ ſm h forma mixti erit elemẽtũ: qꝛ ipa cũ elemẽtis itrabit cõstitutionē cõpositi: ꝛ tunc eadē rõne ꝑter eã ꝛ alias ptes

Rñsio

cõpositi opȝ ponē aliud elemẽtũ in ifinitũ. ¶ Ad istud dõm ꝙ elemẽtũ sumit̃ duplr. Uno° cõiter ꝓ oi pn° intrinseco rei. Alio° ſpãliter ꝓ pn° intrinseco mãli seu qd est q̃si mã. Scdo mõ negat illud additũ esse elementũ: ꝛ p° mõ affirmat: vñ statim ait. h nõ est elemẽtũ sed pn°. Elemētũ vo est in qd diuidit̃ in existēs vt mãȝ. Et Cõmē. expo

Arist. ꝛ Cõmen. vbi. s.

nens h ꝛ simul soluens obiectionē ꝑmissam dicit. elemētũ eni est illud in qd resoluit̃ res: ꝛ est in re q̃si mã. h aũt s. forma est elemẽtũ: ꝛ cũ res resoluit̃ nõ resoluit̃ in ipm per qd vult: ꝙ est elemẽtũ ſȝ nõ mãle. h etiã pȝ ex ꝑalle

Cõ. 60.

gatis. dicit. n. Cõmē. apparebit h esse aliã subam ab elemẽtis mãlib⁹. nõ ait absolute ab elẽtis. Jtē cũ dicit ꝙ ipe est elemẽtuȝ: exposuit. i. ps cõpositi. ¶ P. Si forma mixti nõ eēt alia vt dcm̃ est: seqꝫ ꝙ oia mixta eēnt eiusdē ſpēi ꝛ hrent opõnes eiusdē ſpēi: qd est manifeste flm. ꝯña pȝ. nã oium eēnt eadē pn° intrinseca ꝛ nõ eēt differentia nisi in ꝓportione ꝛ q̃titate ipsoꝝ elemẽtoꝝ. s. qꝛ in vno mixto superabundaret ignis in alio aer: ꝛ sic de alijs ſm aliã ꝛ aliã ꝓportionē adinuicē: ꝛ h ēt iste doctor ꝯcedit.

Sed ex ipso nectio sequit̃ incõueniēs illatũ. Nã vt dicit Cõmē. 3° ce. Regula est ꝙ 9 causis: q̃rũ nã est eadē ꝛ nõ differũt nisi ſm magis ꝛ min⁹ nõ seqꝫ nisi vna nã diuersa ſm magis ꝛ min⁹. Et iterũ subdit ꝙ cãe diuerse in q̃titate hñt cãta diuersa i q̃titate ꝛ vtrũqȝ est eiusdē ſpēi: ꝛ ex h arguit ꝯ eos q dixerũt elemẽta differre abinuiceȝ pp figuras ꝓprias. Sermo aũt eoꝝ ingt. si eēt ver⁹ ex diuersitate cãrũ ſm magis ꝛ minus. s. cãrũ cõuenientiũ in forma ꝛ eẽntia ꝛ diuersarũ ſm magis ꝛ min⁹ ꝯsequeret̃ diuersitas cãtoꝝ ſm formas: qd ē ipõle. h Cõmen. vbi ḡ sit i mixto alia forã subalis ꝑter formas illas seu forarũ ptes q̃litercũqȝ velis eas vocare cũ tales sint eiusdē rõnis in oibus mixtis: nõ obstãtib⁹ diuersis earũ ꝓportionib⁹ oia mixta ex silib⁹ elemẽtis erũt eiusdē rõnis. ¶ 4°

Cõ. 72.

4° ꝯ

ꝯ ꝓbat̃ ex trib⁹ ꝓcedētib⁹: qm̃ si forme elemẽtoꝝ nõ manēt ſm totũ nec ſm ptē seqꝫ ꝙ nõ sint ſm se actualiter in mixto. põt nihilomin⁹ ꝛ vna rõ addi. Suppono ꝙ ex vno elemẽto ꝑ se põt aliqd mixtuȝ gñari ſm ꝙ q̃libet corpora ꝑter illa q̃tuor p° que vsitate vocant̃ elementa: dicim⁹ mixta. vbi grã. piscis ex aq̃ tm̃. Et ista suppositio pȝ per Aug. 3. sup Gen. ad lrãm. vbi ait. ꝙ obseruatũ est quedã alalia ita nasci ex aquis vel terra vt sexus eis nullus sit: ꝛ iõ semē eoꝝ nõ sit in eis ſȝ in elemẽtis ex qbus oriunt̃. Accipio igit̃ vnũ piscē genitũ nõ p ꝓpagationē ſȝ imediate ex aqua sola. ꝯstat ꝙ in isto nõ est suba terre vel aeris aut ignis: nec ſm totũ nec ſm partē: cũ nullũ talium fuerit in loco gñõnis huius piscis. Quero igit̃ an in ipso sit forma subalis aque vel nõ. Si nõ: igit̃ habeo aliqd mixtũ in quo nullius elemẽti forma subalis ſm se vl̃ ſm ptē aliq̃ sui reperit̃: ꝛ cũ nulla expientia vel rõ habeat ꝙ hꝯ elẽta sint in corporib⁹ alioꝝ pisciũ vel aialiũ terrestriũ plus q̃ haberi possit de isto: non est dõm ꝙ in alijs sint hꝯ elemẽta. nõ põt aũt dici ꝙ in ipso sit forma subalis aque. p° qdē qꝛ ſm hoc aq̃ ex qua genitus est nõ esset corrupta: ſȝ adhuc remaneret: ꝛ si sic ꝓductio huius piscis nõ fuit gñatio ſȝ alteratio tm̃. Sil. n. mõ pħs. 2. de gñõne in illo. c. Sȝ tm̃ adhuc ꝛ sic ispiciem⁹ ꝓbat ꝙ nullũ elẽtoꝝ est mã gñabiliũ. Si. n. ingt erit aer sic qdē pmanet alteratio erit ꝛ nõ gñatio. 2° qꝛ tũc piscis erit aq̃ sicut statua facta ex ligno est lignũ: qꝛ remanet suba ligni: vñ Cõmē. ibidē. si illud vnũ elemẽtũ remaneret ꝯuenit vt sit in actu illa res subta. si igit̃ aer oia erũt aer. si aqua oia erunt aqua. 3° qꝛ tunc erit gñatio alicui⁹ sube per se absqȝ corruptione alteri⁹ sube: qd nõ ē nãliter possibile.

cap. 15.

T. c. 31.

2

Cõ. 31.

3

Nunc restat obijcere dictis ꝛ ponere rõnes ꝓ pte opposita. Et qdē videt̃ ꝙ si elemẽta totalr corrũpant̃: tũc mixtio nõ differt a gñõne ꝯ pħȝ p° de gñõne. 0. manifestũ aũt ꝙ oportuit differre. s. mixtio a gñõne si ē mixtio. ¶ 2° arguit̃ ex diffõne elemẽti. 5. meta. q̃ ē talis ſm lrãm cõmẽti. Elemẽtũ dr̃ illud ex quo cõponit̃ res p° ꝛ est in eo. vbi Cõmē. per h ingt. qd dic. s. pħs. Et est i eo excludit̃ elemẽtũ illud qd transmutat̃ cũ aliqd generatur ex eo: sicut cũ caro gñat̃ ex sanguine tũc sanguis non remanebit pars carnis. ¶ 3° sic. mixtũ ſm q̃cũqȝ partē sui minimã ꝛ signabilē resoluit̃ in q̃tuor elementa. igit̃ in mixto sunt forme elemẽtoꝝ. Añs pȝ. nã dũ cõburit̃ lignũ ad sensuȝ. pȝ ꝙ resoluit̃ in quasdã ptes igneas: q̃sdã fumales: aliquas vo aqueas: ꝛ quasdã cinerales. ¶ 4° ex eisdē res nutriunt̃ ꝛ sũt: ꝛ mixta nutriunt̃ ex oib⁹ q̃tuor elemẽtis. igit̃ ēt sunt ex elemẽtis. ¶ 5° mixtio nõ est corruptio simplr ipoꝝ miscibiliũ. pȝ p° de gñõne: ſȝ si forme miscibiliũ nec ſm totũ nec ſm partē manerēt in mixto. esset mixtio corruptio simplr miscibiliuȝ. igit̃ ꝛc. Confirmat̃ per pħm q dicit. ꝙ gutta vini mille millijs amphoris aque nõ miscet̃. soluit̃. n. ſpēs. Ecce ꝙ rõ: q̃re nõ misceretur

2° arti.

T. c. 83.

2

t. t. c. 4.

3

4

5

T. c. 90.

T. c. 88.

[Aureo. ybi.š.] scetur est:qz corrumpitur:ex quo sequitur q̄ que miscē
tur non corrumpunt̄.preter istas rationes adducit terti⁹
opi.vnam aliam magis appropriatam suo modo dicen
[t.c.60.] di.Et dicit eā esse phi.7.metaphysice in fine.arguit aūt
sic.sicut se habet.a.z.b.ad hanc syllabam ba.sic elemen
ta ad formam mixti.puta ad formam carnis.sed.b.z.a.
sic se habent ad illam syllabam ba.q̄ neutrius sonus p̄
fectus saluatur in illa syllaba.nec etiaz particula aliqua
retinens propriā sui soni.z tamē aliqua particula vtrius
qz saluatur in ipsa.vt pz sensui.igit̄ zc̄.Et accipiunt̄ ista
precise vt sunt prolata non scripta.maior probatur:quia
ille sonus ba.est vna quantitas cuz sit vna syllaba:sicut
[R̄ńo] z forma mixti.vt ḡbi grā.lapidis est vna forma.¶ Re
[Ad p̄m] spōdeo ad p̄mū dico q̄ mixtio pōt sumi tripliciter.Et si
militer mixtum.Nam ad generationem alicuius mixti
plures transmutationes cōcurrunt.¶ Quoniam primo
miscibilia diuiduntur in partes z ille inuicem congregā
tur z iuxta ponunt̄.deinde mutuo alterant̄ z continuan
tur.postremo ipsa corrūpunt̄:z noua substantia genera
[p̄m] tur.Potest igit̄ mixtio accipi p̄mo modo pro congrega
tione z iuxta positione partiū miscibiliuz precise.z talis
[2m] mixtio non est generatio.Secundo pro alteratione mi
scibiliū in vnione z continuatione eoꝝ.z nec sic est gene
[3m] ratio simpliciter proprie dicta.Tertio mō pōt sumi pro
gñatione ꝯïte mixtiones predictas:z sic ꝓprie est gene
ratio.differt tamen a generatione cōmuni.qz nō omnis
generatio presupponit eiusmodi priores mixtiones.z iō
non omnis generatio est mixtio.sed omnis mixtio sic di
[Ad 2m] cta est generatio.¶ Ad secūdū dico q̄ nec ignis nec ali
quod alioꝝ triū corpoꝝ est alicuius substātie que per se
sit vna:elementum:s̄m illam diffinitionē elementi.sed
sic.sole cause intrinsece rei.mā.s.z forma.sunt elementa
ipsius.z si adhuc amplius cōtrahatur ad illud in qđ res
etiaz resoluitur.sola materia rei est sibi elementū.z hec
[Cō.4.] patent per Cōmen.ibidem.Et si queratur ꝓpter quid ḡ
quatuor p̄ma corpora vocantur elementa respectu alio
rum.dico q̄ propterea:quia vel ex eis prius alteratis z
mixtis.z tandem corruptis.alia imediate generant̄ vel
ex his que sunt imediate ex ipsis sic genita.Quāuis nec
omnia alia corpora ex eis genita sint z ideo nec oīum ē
[Ad 3m] in isto sensu vere dicuntur elementa:sz multorū.¶ Ad
tertium nego antecedens.Ad ꝓbationez dico q̄ nec ille
partes aquee sunt aqua que dicit̄ elementaris:nec illi ci
neres sunt terra.nec illi fumi sunt aer.z ideo in nullum
triū elementoꝝ resoluit̄.non resoluitur etiam in ignem
sed ignis ex eo generatur.Quomodo aūt ignis possit ex
ligno generare cineres vel fumū est alia questio:nec per
[Ad 4m] tinens ad ꝓpositum.¶ Ad quartum dico primo q̄ non
omnia corpora mixta nutriuntur.pz de lapidibus z me
tallis.Item non omnia que nutriuntur:nutriunt̄ ex igne
z terra aere z aqua.sed quedaz ex alijs corporib⁹.quedā
ex aliquo vel aliquibus horum.¶ Secūdo dico q̄ non
est intelligēdū ea que nutriunt̄ esse ex his ex quibus nu
triuntur.q̄ illa ex quibus nutriunt̄ s̄m suas formas igre
diantur constitutionē nutritoꝝ.alias homines ꝯstarent
ex vino z pane z herbis z alijs inumerabilibus que assu
munt ad alimentū.sed quia illa in nutritoꝝ substantias
cōuertunt̄.z ex similib⁹ multis interuenientib⁹ transmuta
tionibus generata sunt.vnde pz q̄ argumentū nulli⁹ est
[Ad 5m] efficacie.¶ Ad q̄ntū dōm:q̄ nec in mixtiōe p̄mo modo
nec ē in sumpta secūdo modo miscibilia simplr̄ corrū
punt̄:sed essentialr̄ sunt in tali mixto seu aggregato.sed
non sic vertitur questio de mixto.sed de mixto mixtiōe
tertia.z i tali vtiqz simplr̄ corrūpunt̄ miscibilia.Et si di
cantur non corrūpi vel manere iproprie dictum est.vere

tñ ad sensum p̄hi qui iō dicit illa nō corrumpi totalr̄.qz
qđ genitū est ex ipsis z manet est mediū iter illa nō per
participationē:sed per cōuenientiam.conuenit enim in
ꝓprijs qualitatibus cum illis miscibilib⁹ plus q̄z illa in
ter se.z per ꝯñs etiam in forma quā tales consequuntur
qualitates.similiter z in operationibus ꝓuenientib⁹ ex
qualitatib⁹ illis:z qz pōt per suas q̄litates z operationes si
miles aliquo modo.ideo dicitur continere illa in virtu
te.z ē in isto illoꝝ virtutē saluari.z hec itētio p̄hi est sic [t.c.84.]
pz per expositionē suāmet.ait.n.nō manet igitur actu vt
corpus albū neqz corrumpunt̄.neqz alterū neqz ambo.
z in quo sensu dicat illa non corrumpi imediate ostēdit
dicens.Saluatur.n.virtus eorū.ecce q̄ ideo dr̄ non cor
rumpi.quia saluat̄ virtus eoꝝ.nō qz saluant̄ ipsa.alias
ꝯtradiceret prime parti añtis.¶ Ad ꝯfirmationē dōm
q̄ non ideo precise gutta illa non miscet̄ aque:qz corrū
pitur.sed quia etiam cōuertit̄ in aquā.In vera eñi mix
tione nullū miscibiliū manet neqz vnū in alterum con
uertit̄.sed oīa corrūpunt̄ z ꝯuertunt̄ in qđdā mediū cō
mune.z istud pz ex lr̄a:si auctas complete allegat̄.ait.n.
soluit̄ enim spēs z transmutat̄ in cōem aquā.iterū ime
diate sequit̄ ad ꝓpositū.Qñ aūt potētijs adequant̄.tūc
trāsmutat̄ vtrūqz in p̄dominās ex sui nā nō gñat̄ aūt al
terū coꝝ sed mediū.¶ Ad vltimū dico p̄mo q̄ illā ma [Ad vlt.m qđ ci. Au reoli.]
iorez nō ponit p̄hs nec in vna trāslatione nec in alia.vñ
false allegat̄.¶ 2° dico q̄ ipsa sumpta vniulr̄ vel ē q̄tū
ad ꝓpositū:est falsa:z ꝓbō nō valida est.cū sit ex vtraqz
affirmatiua in secunda figura.¶ Tertio dico q̄ p̄hs ibi [7.m.60.]
nō inquirit vtrū elemēta sint in mixto vel nō.nec ex p̄n
cipali intentione agit spālr̄ ibi de forma mixti:sed sicut
pz per Cōmē.iuxta p̄n.m cōmēti.z supra dcm̄ est p̄hs p̄n [Cō.60.]
cipalr̄ intēdit ꝓbare q̄ in reb⁹ est p̄ter mām alia cā que
est forma.grā tñ exēpli loqt̄ spālr̄ de foīa mixti quā an
tiqui nō ponebant esse distinctā ab ipsis elemētis.z pro
bat q̄ ipsa est aliud qdez ab eis nec ex eis cōposita.sicut
pz supra:ꝓpter qđ ex toto p̄hs est opposit⁹ itentioni iste⁹
opinātis:nec est ꝯtrius ꝯñib⁹ p̄missis.qz non dicit nec in
tendit q̄ elementa sint in mixto.sed solum q̄ ē si essent
adhuc preter illa oporteret ponere formā mixti.z s̄m h̄
directe ꝓcedit rō sua ibidē in sua dissolutione.q̄uis aūt
illa maior nō possit haberi ibidem a p̄ho:a Cōmē.tamē
poni vī.sed nō est mirū cū expsse ponat elemēta in mix
to manere.vt supra pz.z in h̄ errat.nihilomin⁹ tñ z ipse
est ꝯ itentionē opi.sicut pz ex dictis.¶ Nūc est rñdēdū [Ad rō.nez Cō. mē.3.c. 67.]
ad vnā rōnē Cōmē.s.eam qua infert.qz si forme substan
tiales corrūperent̄ mā imediate reciperet oēs formas.
dōm est ad hoc.q̄ itelligat̄ imediatio illa in perficiēdo
z in eēndo q̄libet formā subalem imediate mā recipit:
nō vnā mediante alia.aliogn secūda nō eēt subalis:nec
transmutatio terminata ad ipsam esset generatio:sed al
teratio accidentalis:sicut pz per aliā suā rōnē:quā ibi fa
cit.z supra recitata est.si vō intelligat̄ de imediatione in
trāsmutādo sic est verū q̄ mā existēs sub vna forma nō
in quālibet imediate trāsmutat̄.nec tñ semꝑ trāsmutat̄
p̄us in formā alicui⁹ illoꝝ q̄tuor corpoꝝ.sicut si panis cō
uertat̄ in carnē:nō prius mā eius trāsmutat̄ in ignē vel
aquā aut aliud reliquoꝝ duoꝝ.sed in humiditatē ciba
lem:z postea in carnē.nec oppositū ei⁹ sequit̄ ex h̄ q̄ ele
menta subalr̄ corrūpant̄.¶ Ad alias suas rōnes nō opꝫ
respondere.qz verū ꝯcludunt:q̄uis 3ª inualido medio.nā
s̄m illud sequeret̄ q̄ nullius p̄moꝝ corpoꝝ.z certe etiā
alioꝝ ꝓpria q̄litas posset aliqualr̄ remitti:qñ simul re
mitteret̄ forma substātialis.qđ est manifeste falsuz.nec
ꝓbatio sua valet.qm̄ nō ē ad oīa idē ē iudiciū toti⁹ z par
tis.nō.n.si aliqua parte sue diaphaneitatis pōt aqua vel

ser manēs ꝑuari:pōt similr totalr diaphaneitate carere. nec si pole ē vnā ptē terre corrūpi.pole est vt tota simul corrūpaꝛ nāliter.⁊ sic de multis alijs posset exēplificari. qδ nō semꝑ ⁊ maxime respectu tertij idem est iudicium

Ad pᵐ rōnem ꝑnci.

totius ⁊ partis.¶ Ad pmā rōnē.q.dōm ꝙ si de mixto loquamur vere genito:illud nō debet itelligi eē mixtū per essentiam.sed ꝯuenientiam ⁊ equiualentiā vel virtualē continentiam.vt supra dictū est.¶ Ad diffinitionē illaȝ posset dici ꝙ itelligiꝛ de mixtōe secūdi modi.nō aūt ter

Scotus

tij.pōt etiam vt dicit vnus doctor accipi dictum illud de mixtione tertij modi.⁊ tūc dȝ exponi mixtio miscibiliū prius alteratorum vnio.vnio inqȝ in vno effectu cōmuni medio ⁊ ꝯuenienti.Sed ⁊ aliter ⁊ non minus bene vt puto dōm.ꝙ iō di vnio.qꝛ ꝑsuppon̄t talē vnionē.ita ꝙ illa ꝑdicatio nō intelligaꝛ esse per essentiā.sed cōcomitantiam.¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ nō omne qδ dicim⁹ mixtū presupponit talē mixtionē:sicut supra pȝ.⁊ iō nō oꝫ mixtuȝ di mixtū ꝑpter huius mixtionē:sȝ pp ꝯueniētiā ⁊ equi

Ad zᵐ

ualentiam eius vt dcm̄ est.¶ Ad zᵃᵐ rōneȝ dōm:ꝙ oia corrūpunꝛ.⁊ ꝙ pter illa est aliud extrinsecuȝ corrūpens ⁊ inducens formā mixti siue sit aliq̄ virtus existēs in cōtinente:siue calor aliquis vel aliqd aliud.⁊ satis ħ pȝ in mixtione tyriace ⁊ aliorum electuarioꝝ.Naȝ preter oia illa miscibilia necessaria est actio ignis vel immediate calidi conuenientis.

¶ Distinctionis. XVI.⁊.XVII. Questio. I.

Circa di.16.⁊.dist.17.in qb⁹ Magister agit de creatione hominis quo ad aiaȝ ꝫm quā dicit eū factū esse ad imaginem dei.Et quo ad corpus.Quero pmo

pᵐ

vtrū euidenter possit ꝓbari aiam ꝫm quā hō est ad imaginē dei.i.itellectiuā:eē substātialē hoīs formā.⁊ arguiꝛ ꝙ nō.Quia aia itellectiua nō est substātialis hoīs foꝛa.igiꝛ non pōt euidēter ꝓbari ⁊c̄.aīs ꝓbaꝛ:qꝛ nulla forma separata a mā est subalis foꝛa hoīs.aia itellectiua est hṁ.ḡ ⁊c̄.Maioꝛ pȝ:qꝛ hō est aliqd ꝑ se vnū.igiꝛ foꝛa subalis hoīs est ei⁹ act⁹ mātē que est altera ps ei⁹.hec est.n.tota cā q̄re cōpositū aliqδ est per se vnū.s.qꝛ ħ qdē ei⁹ est potētia.⁊ ħ

T.cō.3. T.co.6.

est act⁹ huius potētie.sicut haberi pōt ex.8.meta.minoꝛ pȝ per phm̄.3.de aia.dicit.n.ꝙ rōnale est itellectū nō misceri corpori.siue ꝫm aliā lrāȝ:vt nō sit mixt⁹ cū corpore.

zᵐ

¶ z° ꝓbaꝛ idē aīs sic.Intellectus vnus nūero est oium hoīuȝ.igiꝛ aia itellectiua nō est substātialis forma hoīs.

Cō.5.

aīs pȝ per Auerro.q ħ multis rōnib⁹ conaꝛ ondꝛ.3.de aia.ꝯña ꝓbaꝛ.nā vel itellect⁹ nihil aliud est q̄ ipsa aia itellectiua vel est accidēs eius.⁊ qδcūqȝ coꝝ deꝛ nō pōt esse vnus itellect⁹ oium nisi sit ⁊ vna aia itellectiua oiuȝ. Sed ipole est ꝙ vna aia nuō sit foꝛa subalis oium hoīuȝ qꝛ tūc nō eēnt plures hoīes essentialr sicut due sube alie īdiuidue eiusdē spēi q̄ ⁊ formis ⁊ materijs distinguunꝛ.

Oppoᵐ

Ad oppositū arguiꝛ sic.Euidenter ꝓbari pōt ꝙ ꝓprius ⁊ vltim⁹ finis hoīs est operatio aīe itellectiue.igiꝛ euidēter pōt ꝓbari ꝙ aia itellectiua sit subalis foꝛa hoīs.aīs pȝ satis ex p̊ ⁊.10.ethi.ꝯña ꝓbaꝛ:qꝛ euidēs est ꝙ diuersitas ꝓpoꝝ finiū in reb⁹ est ex diuersitate specificarū ⁊ substantialiū formarū earū.

Respōdeo hic duo erūt articuli.In p̊ ingreꝛ vtrū euidēter ꝓbari possit ꝙ aia itellectiua sit substātialis forma hoīs.In z° vtrū idē intellectus numero sit oiuȝ hoīuȝ:an cuiuslibet sit ꝓpri⁹ aliqs itellect⁹.

p⁹ arti.

Quo ad primū ꝫm itto ꝙ per formā substātialem hoīs itelligo pn̄ᵐ itrinsecū distinctū a mā:per qδ hō est hō.sicut ⁊ per formā substātialē gn̄aliter intelligim⁹ eā partē cōpositi ꝫm quā ipm est ħ aliqd.vt dicit phs.z.de aia.in pn̄°.per aiam vō itellectiuā itelligo illud quo p̊ homo intelligit.Quib⁹ pmissis sciendū est hic fuisse errorē Auer.Cōmē.qui vt pȝ.3.

T.cō.z. ꝯ.5.⁊.36

de aia opinatus est intellectū esse quādā substātiā per se abstractā que nō vniꝛ homini a pn̄° sui esse:seu cū pmo ipse est homo:sed tn̄ cū est in annis discretionis.tūc.n. quodāmō copulaꝛ sibi ⁊ cōtinuaꝛ:ita vt per ipm possit intelligere.Et iō.3.de aia.dicit ꝙ puero intellectus māi

Cō.5. Cō.36.

lis est cōtinuatus in potentia tm̄.Et infra postq̄ posuit modū quo opinat⁹ est itellectū homini copulari.ait.Iaȝ igiꝛ inuenimus modū ꝫm quē possibile est vt iste itellectus ꝯtinueꝛ nobiscū in postremo.⁊ cām q̄re nō copulaꝛ nobiscū in pn̄°.Et ifra manifestū inquit est ex hoc:qꝛ nō ꝯtinuamur cū ħ itellectu in pn̄°:sed in postremo.qm̄ dū fuerit in potētia in nobis erit ꝯtinuat⁹ nobiscū in potentia.⁊ ipossibile est vt itelligam⁹ per ipm aliqd nisi cū efficiꝛ form ⁊ in nobis in actu.⁊ ħ erit apud ꝯtinuationeȝ eius in actu.Cū igiꝛ puer vere sit homo:⁊ eiusdeȝ rōnis cū adulto.⁊ idē adultus sit ipse idē numero ⁊ specie qui fuit puer:si puer nō est homo per itellectū.sequiꝛ ꝙ nullus homo sit homo per intellectū.⁊ per ꝯñs ꝙ itellectus seu suba illa per quā intelligit nō est forma subalis hoīs sicut de forma loqmur in proposito.Sed si dicaꝛ forma. diceꝛ equoce.s.nō sumēdo formā ꝓ pn̄° ꝯstitutiuo.sȝ ꝓ pn̄° operatiuo tm̄.Et iō qdā sequētes Cōmē.dnt ꝙ intellectus est forma nō qdē dans eē ⁊ ꝯstituens in actu pmo: sed dans operari.Et ꝓpter hoc ipse ēt Cōmē.z.de aia.⁊

Cō.7. Cō.5. Nota

lib.3.dicit ꝙ pfectio ⁊ act⁹ dr̄ de aia rōnabili seu itellectu ⁊ alijs partib⁹ aīe mō equiuoco.¶ Pro mō aūt ꝯtinuatiōis itellect⁹ nobiscū ꝫm Cōmē.est sciendū ꝙ sicut intellect⁹ possibilis quē ipse vocat mām est quedā suba abstracta pura potētia in gn̄atione intelligibiliuȝ.⁊ que est oia fieri.sic est quedā substātia alia abstracta que est potens oia facere in genere intelligibiliū.i.intellectū potētialē reducere ad actuȝ respectu cuiuscūqȝ:ad qδ est in potētia.⁊ istā vocat intellectū agentē.hic aūt agenti ꝯtinuaꝛ homo cū per intentiones imaginatas ꝯcurrit cum intellectu agente ad cāndū intentionē itellectu possibili. huius ḡ intentionē causat intellect⁹ agens ⁊ possibilis recipit.⁊ tale cāre intellectus agentis vocat Cōmē.abstrahere ⁊ cāre intellecta in actu.Recipere vō intellect⁹ possibilis vocat intelligere.hec oia pnt haberi.3.de aia cōmētis.18.⁊.36.¶ Ista opi.est magnus error meo iudicio

⁊ ēt 5° 3 Auer.

nō solū in theologia:sed etiā in phia.Et qꝛ Cōmē.inuit in diuersis locis phm̄ fuisse eiusdē snie.iō pmo ostēdam oppositū ex dictis phi. z° hoc ipm ꝓbabo rōne euidēti. Et 3° spāliter arguam ꝯtra modū dicendi Cōmē.de ꝯtinuatione intellectus nobiscum.¶ Qꝫ igiꝛ phus senserit

pᵒ

aiam intellectiuā esse formā substantialeȝ hoīs pȝ.pmo qꝛ ꝫm ipm aia intellectiua est substantia ⁊ est actus:seu ꝫm aliam lrām perfectio corporis.igitur ipsa est forma substātialis alicuius cōpositi qδ per ipsam est hoc.vel illud ꝫm spēm.⁊ vltra.igiꝛ est foꝛa subalis per quā homo est homo.aīs pȝ ꝫm phm̄.z.de aia in pn̄°.vbi ꝓponit se

T.cō.z.

velle dare diffinitionē coissimā de aia.⁊ statim ex cōi cōceptione supponēs aiam esse subam eo ꝙ oēs opinentur subam nobilioꝛē esse accidente.⁊ aiam oib⁹ accidētibus. vt dicit ibi Cōmē.ponit distinctionē de suba in mām ⁊

Cō.z.

formā ⁊ cōpositū.Et formā dicit ꝫm quā iam est hoc aliquid.Et post subdit.est aūt mā qdē potētia.spēs aūt endelechia.i.actus ⁊ paulopost sic accipiendo actū ꝯcludit diffinitionem aīe.ꝙ est actus corporis ⁊c̄.Ex his patet

T.c. 4.

ꝙ proprie loquitur de forma ⁊ actu.s.constitutiuo.⁊ qui est principium essendi ⁊ non operandi tm̄.Et qꝛ ꝫm ipm hec diffinitio communis est omni anime.ideo intelle-

ctiua

ctiua ſm ipſum eſt talr forma corpis. ꝯña pꝫ. tũ ex diffi-
nitione qd nois forme quã pmiſit. tum ex diña formarũ
ſubaliũ ⁊ corporaliũ. nã per ſubalẽ formã cõpoſitũ eſt h
vel illud ſm ſpẽm. ⁊ ideo ipa dat nomẽ ⁊ diffinitionẽ. nõ
ſic accidẽtalis. ⁊ pꝫ. qm̃ cõpoſitũ ex aïa itellectiua ⁊ cor-
pore illud eſt qd hoïem dicimus. ¶ Ad hãc rõnez rñdet
Cõmẽ. 2. de aïa. c. ꝙ Ariſt. nõ aſſerit hãc diffinitionẽ eſſe
cõem oĩ aïe: ſꝫ ꝯditiõalr loquit̃: ꝙ ſi aliq̃ eſt cõis hec eſt
q̃ dr̃ ꝙ eſt act⁹ corporis ⁊c̃. vnde v̾ba phĩ ſunt. Si aũt ali
qd cõe in oĩ aïa opꝫ dicẽ: erit vtiqꝫ actus pmus corporis
phyſici organici. ¶ Hoc euidẽtius ꝯfirmat̃. naꝫ poſtea

[margin: rño. ꝯ^tra 2°. 7. ⁊ 21.]

[margin: T. c. 21.] datis diffinitionib⁹ de aïa in cõi ait phs. c. 2. de itellectu
aũt ⁊ ꝑſpectiua potẽtia nihil adhuc manifeſtuꝫ eſt. Sed
vr̃ genus alterũ aïe eẽ. Ex qb⁹ v̾bis pꝫ ꝙ phs nõ itẽdit il
lã diffinitionẽ cõem eẽ ẽt itellectui. imo oppoſitũ innuit
per h qd addit. Sed vr̃ genus alterum aïe eẽ. Et id dicit
[margin: Cõ. 21.] Cõmẽ. Qz ex pdicto ſermone nõ fuit manifeſtũ vtrũ itel
lectus ſit ꝑfectio aut nõ. Et ita dicit ꝙ ſi intellect⁹ dicat̃
[margin: Cõ. 5.] aïa hoc erit ſm equocationẽ. Et in 3° li. Ex his v̾bis phĩ
ꝯcludit ꝙ ſm phm̃ itellect⁹ nõ eſt ꝑfectio corpis. aut ſi
[margin: 3 mõez] eſt: eſt alio mõ q̃ alie v̾tutes aïe ⁊ equiuoce illis. ¶ Hec
nõ tollũt rõnẽ pdictã. nõ qdẽ pᵐ. qm̃ ⁊ ſi ibi phs ꝯditio-
nalr loq̃t. illi⁹ tñ ꝯditiõalis añs ipſe aſſeruit in pn° capi
tuli. vt ſupra dcm̃ eſt. Rurſus pauloppoſt illa v̾ba. Si ãt
aliqd cõe ⁊c̃. ſubdit. vniuſlr qdẽ igit̃ dcm̃ eſt qd ſit aïa. ⁊
[margin: T. c. 7.] alia lr̃a hꝫ. Iã diximus qd eſt aïa vlr. ¶ p̃. Phs in ſequẽ
[margin: T. cõ. 8.] ti. c. ꝓbat ꝙ aïa eſt act⁹ corporis ⁊ forma. qꝛ ipſa eſt quo
[margin: T. c. 24.] viuim⁹ ſentim⁹ mouemur ⁊ itelligim⁹. ⁊ ita loq̃t de itel
lectiua. vt pꝫ: ſicut de alijs. cũ iter alias actiões ꝓprias ſa
[margin: T. c. 27.] tis ponat itelligẽ. ẽt pluries in illo. c. ¶ Itẽ ſequẽti. ſ. po-
tẽtiaꝝ aũt aïe. vult ꝙ ſicut figure eſt vna diffinitio cõis
ꝯueniẽs cuilibet ſpẽi figure ⁊ nulli ꝓpa. ita ⁊ de aïa opꝫ
eẽ cõem diffõnẽ ꝯuenietẽ cuilibet partiũ ei⁹ inter q̃s ex-
preſſe noïat itellectũ: que diffõ nulli illarũ ſit ꝓpa. Et di
cit ꝙ talis cõis diffõ eſt illa quã dedit. ſ. ꝙ eſt act⁹ corpo
[margin: Cõ. 30.] ris ⁊c̃. ⁊ vt ipe dicit Cõmẽ. met. volens dare diffinitionẽ
cõem aïe: ⁊ dimittens pdictã deridẽdus eſt. Ex his oĩb⁹
manifeſte pꝫ ꝙ phs voluit illã diffinitionẽ ita cõpetere
aïe itellectiue ſicut alijs. ¶ Scdm̃ ẽt dcm̃ non tollit rõ-
nẽ pdictã: qm̃ phs cũ ait ꝙ de itellectu nihil adhuc ma-
nifeſtũ eſt. refert v̾bũ ſuũ ad vnũ dubiũ qd ſtati pmiſit.
vꝫ vtrũ vnaqueqꝫ ptiũ aïe ſit ſepabilis: qd dubiũ de q̃li-
cũqꝫ ſepatione itelligat̃ ſm diuerſas expõnes que de h
[margin: T. c. 21.] dant̃ nõ erat adhuc ꝑ phm̃ declaratũ de itellectu vtrum
ſeparabilis eẽt. de qbuſdã aũt alijs partib⁹ aïe dicit ꝙ h
manifeſtũ eſt ꝙ nõ ſunt ſepabiles ſicut imediate ſubdit
⁊ añ ẽt declarauit. ex diffõne igit̃ illa quã phs vult cõez
eẽ oĩ aïe hr̃ ꝙ itellect⁹ eſt act⁹ corpis q̃uis adhuc nõ eẽt
[margin: 2ᵐ] declaratũ vtrũ eẽt act⁹ ſepabilis. ¶ 2° pncipalr idẽ ꝓba
tur ex diña quã ipe phs dat. 12. meta. iter cãs agẽtes ⁊ for
males. dicit. n. ꝙ cã agẽs pcedit illd cui⁹ eſt cã. nulla aũt
cã formalis pcedit rẽ cui⁹ eſt cã formalis: ſꝫ ſil eſt cũ ea.
[margin: T. c. 16. ⁊ 17.] Qñ. n. ĩngꝛ ſanat̃ hõ tũc ẽ ẽt ſanitas. ⁊ figura eree ſphere
ſil ⁊ erea ſphera. ⁊ Cõm. ẽt ibi exponẽdo. cã igꝛ agẽs dif
fert a foꝛali: qꝛ agẽs ⁊ mouẽs pcedit illud qd agit̃ ⁊ mo-
uet̃ ab eo. formalis aũt ⁊ mãlis eſt cũ gnõne. Sꝫ dubiũ
ẽ ſꝫ phm̃: vtrũ aliq̃ talis cã. ſ. foꝛalis remãeat poſt corru
ptionẽ cõpoſiti. Si ãt igꝛ phs. ⁊ poſteri⁹ aliqd manet per
ſcrutãdũ ẽ. In qbuſdã. n. nihil ꝓhibet vt ſi ẽ aïa talr. ſ. re
manẽs poſt. nõ oĩs ſꝫ itell⁹. oẽ nãqꝫ ipoſe forſan. Ex his
pꝫ ꝙ phs oppinat⁹ ẽ aïaꝫ itellectiuã eẽ foꝛalẽ cãꝫ alicui⁹.
alias nõ eẽt dubiũ vtrũ aliq̃ cã foꝛalis remãeat poſt. Si
aũt ẽ cã foꝛalis. ſeq̃t̃ ꝙ ẽ foꝛa dãs eẽ. ſic. n. accipit ibi cãꝫ
foꝛalẽ. qd ẽt ꝯfirmat̃ ex expõne cõmenti. nã vbi lr̃a nr̃a
hꝫ. que aũt vt rõ ſimĩ. hꝫ lr̃a cõmẽti. que aũt ſũt vlĩa ſũt

iſimul. ⁊ Cõmẽ. exponit. i. cãe ꝑꝑ q̃s res ſit oẽ ⁊ vnũ. vel
vt aliq libri hñt: ꝑꝑ q̃s ſit ens ⁊ vnũ ſunt cũ eo ꝙ ꝑ ipas
ſit totũ ſimul cũ talẽ diſpõnẽ hẽant in ꝯgregato ſicꝰ ꝑtes
in toto. Sic g̃ itellect⁹ eſt cã formalis alicui⁹ cõpoſiti: qd
per eũ tanq̃ per formã eſt h vel illud. tale aũt cõpoſituꝫ
eſt ꝙ hõ vocat̃. igit̃ ⁊c̃. ¶ Nũc 2° ꝓbo per rõnẽ ꝙ aïa i-
tellectiua ſit foꝛa ſubalis hoïs. ⁊ eſt rõ cõis que ſumit̃ a
[margin: 2ᵐ]
phõ. 3. de aïa. hõ itelligit ⁊ nõ ſeipo pᵒneqꝫ per mãm ſuã
p. igit̃ per formã ſuã aliq̃ pᵒ itelligit. ⁊ vltra. igit̃ aïa itel-
lectiua eſt foꝛa hoïs. ſꝫ nõ accidẽtalis. igit̃ ſubalis. pᵒ ꝑs
añtis nota per experientiã. experit̃ enĩ aliqs hõ ſe itelli-
gere. 2° pars ⁊ 3° ẽt ſunt clare: cũ mã eiuſdeꝫ rõnis ſit ẽt
[margin: T. c. 36. ⁊ 37.]
in reb⁹ carentib⁹ nãliter cognitione. ꝯñtia pma ẽt eſt eui
dens. qꝛ oĩs operatio cõpetens alicui cõpoſito cõpetit il-
li vel pciſe per ſuã mãm vel per ſuã formã pciſe vel per
vtraqꝫ: cũ pter h nihil ſit ei⁹. aliogn nõ plus cõpetit ſibi
q̃ cuilibet alteri. ¶ 2° ꝯña eſt nota: ex qd nois aïe itelle
ctiue ſupra pmiſſo. ¶ Minor ꝓſyllogiſmi ꝓbat̃: qꝛ forma
per quã homo pᵒ itelligit nõ ieſt homini accidẽtalr. alias
nõ per ſe. ſed accidẽtalr eẽt potẽs intelligẽ. nec ẽt eſt ac-
cidẽs per ſe ꝯñs ipm̃. qꝛ oẽ tale ꝯſequit̃ ipm̃ rõne alicu-
ius. qd eſt de eẽntia hoïs. Si g̃ illud quo pᵒ intelligit hõ
eẽt accidẽs hoïs: iã ipm̃ nõ eẽt quo pᵒ intelligit. ſed illud
rõne cui⁹ ipm̃ cõpetit homini. vnde ſiue imediatũ pnᵐ
itelligẽdi ſit ſuba ſiue accidẽs. pᵐ tñ ⁊ pncipale eſt ſuba.
¶ Ad hãc rõnẽ dr̃ a defenſorib⁹ Cõmẽ. Auerro. ꝙ foꝛa
[margin: Rño ꝑ Auerro.]
eſt duplex. q̃dã dans eẽ ⁊ operari. quedã dans opari tñ.
¶ 2° diſtinguunt de homine. nã vno mõ ſumit̃ pro eẽn-
tia aliq̃ per ſe vna. ⁊ ſic eſt quedã eẽntia cõpoſita ex cor-
pore tanq̃ ex mã: ⁊ aïa cogitatiua tanq̃ ſpecifica ei⁹ for-
ma. que ẽt aliqñ vt dicunt vocat̃ ab Ari. intellectus ⁊ rõ.
Et aliqui ẽt doctores vocant eã rõnẽ particularẽ. qꝛ ipſa
ſicut dicit Cõmẽ. recipit itẽtiones particulares tñ: ⁊ diſ-
[margin: Cõ. 5.]
currit in illis. Alio mõ ſumit̃ homo pro quodã aggrega-
to ex hoïe pᵒ mõ ſumpto ⁊ aïa intellectiua ſeu intellectu
ſibi ꝯiuncto. ⁊ ſic nõ eſt per ſe vnuꝫ: q̃uis ſit aliquo mõ
plus q̃ per aggregationẽ ſimpliciter dictã ꝑꝑ nãlẽ vnio-
nem ⁊ inclinationẽ quã ſue ꝑtes habẽt adinuicẽ. ¶ 3° di
ſtinguũt de intelligẽ: nã qddã eſt intelligẽ ꝑticulariter: ⁊
illud eſt opatio cogitatiue. qddã eſt intelligẽ vniulr: ⁊ il-
lud eſt opatio ꝓpria aïe itellectiue ſeu itellect⁹ ꝓprie ſũ-
pti. ¶ Ex his ad formã rõnis põt rñderi. cuꝫ. n. dr̃ ꝙ hõ
itelligit: ſi accipit̃ itelligẽ 2° mõ v̾a eſt de hoïe 2° mõ ac
cepto: nõ aũt de accepto pᵒ mõ. Et vlteri⁹ ꝯcedit̃ ꝙ ꝑ ſuaꝫ
formã appropriatã ⁊ dantẽ opari tñ. nõ aũt ꝑ aliq̃ dan
tẽ ſibi eẽ. qꝛ nec hõ ſic ſũpt⁹ eſt aliqd ꝑ ſe vnũ. ſi v̾o acci-
pit̃ itelligẽ pᵒ mõ. ſ. ꝑticulariter. v̾a eſt de hoïe pᵒ mõ ſum-
pto: ⁊ vltra ꝯcedit̃ ꝙ ꝑ ſuã formã q̃ vtiqꝫ eſt aïa cogita-
tiua. ¶ Iſta rñſio deficit pᵒ in hoc ꝙ ponit aliq̃ formam
[margin: ꝯ rñſio.]
dare opari que nõ dat eſſe. nõ. n. eſt poẽ ꝙ aliq̃ res opet̃
per aliquẽ tanq̃ per pnᵐ opandi: gn ꝑ illã aliq̃ mõ hẽat
eſſe: ſicut ipoſſibile eſt ꝙ aliqd caleſiat per calorẽ aliquẽ
niſi per illũ ſit calidũ. vñ ſi calor aliqs eẽt ſepat⁹ nec ali-
cui inhereret quãtũcũqꝫ eẽt ꝓxim⁹ alicui vel indiſtans.
nõ tñ illud caleſieret per calorẽ illũ. eſto ꝙ calor ille cale
faceret aliqd aliud. ſicut vtiqꝫ ꝯtingeret ſi hẽret propin-
quũ calefactibile. vt Cõmẽ. ẽt ꝯcedit pᵒ de gnõne. ⁊ ita ge
[margin: Cõ. 55.]
neralr per nullã formã aliqd põt agẽ niſi hẽat eẽ per il-
lã. alſ ſilĩ mõ poſſet dici ꝙ veſtis ſentit: qꝛ veſtitũ ſentit.
⁊ ꝙ corp⁹ in quo locat̃ angelus intelligit. qꝛ angelus itel
ligit: qd nihil eſt. ¶ Cõfirmat̃ ex itentiõe phĩ. 2. de aïa.
[margin: T. cõ. 2. ⁊ 5.]
vbi dicit actũ pᵐ eẽ poẽ actu 2°. ⁊ ꝙ ſecũdus alicui ieſt.
qꝛ illi ineſt pmus. vñ ait. inexiſtẽ. n. aïam ⁊ ſomnus ⁊ vi
gilia eſt. ¶ 2° ſi hoc eẽt verũ ſequit̃ ꝙ per nullã opatio-
[margin: 2ᵐ]
nẽ alicui⁹ aïalis poſſet ꝯuinci ꝙ aïa ei⁹ eſſet forma dans

illi eē.semp.n.dicit aduersarius q illa aia dat ei operari
tm̄.ꝛ nulla dat esse.aut ɔstituit in esse specifico.❡ P̄.Di- (ɔfirmat)
cant mihi tales defensores Auerro.quō Magr̄ sui magi
stri.s.Phs ꝓbat q aia sit act' corpis si ipa pōt dare ope-
rari nō dādo esse.sicut.n.tu dicis q intellectiua dat ope-
rari tm̄.ꝛ nō est actus corporis.ita dicaꝫ tibi q sensitiua
leonis ꝛ ēt motiua dat ei operari tm̄.nec est act' eius.cer
tus sum enī q hui' oppositū nō magis est euidēs q̄ illi'.
ꝛ ita vt ꝑtangebat̄ de nulla sufficiēter ꝓbat̄ q sit actus
corporis iformās ꝛ dās esse cōposito.❡ 2° deficit solo in (2°)
eo q ɔñter ponit:de illo hoie aggregato ꝛc̄.ꝑ gdē:q2 seq (ɔ rñsionem)
tur q nō idē ipse homo qui itelligit pticulariter intelli-
git vniulr.nec eꝯ.pꝫ ɔña:q2 nullū aggregatuꝫ est ps sua.
homo aūt intelligēs pticulariter ꝟm istā solonē est pars
hois aggregati:qui itelligit vniulr.sed ɔñs est ɔ experiē
tiaꝫ manifestā.expior.n.q ego ipse q itelligo pticulr itel
ligo vlr.ꝛ ita puto q ipe met Auerro.expiebat̄.ꝛ glibet
pōt expiri qui discernere nouit iter intelligere vlr ꝛ itel-
ligere pticulr.❡ Dices q ego expiēs me itelligere ꝛ vlr (Rño)
ꝛ pticulariter sum hō aggregat' ꝛ per vnā mei ptē.s.per
hoiem p se vnū experior me intelligē pticulr.ꝛ per aliā
ptem.s.intellectū experior me intelligere vlr.❡ Cōtra. (ɔ rñsionem)
pmo:q2 q aliqd aggregatū experiat̄ se aliqd opari ipro-
prijssime dcm̄ est.als posset dici q ɔuent' vl' populus ex (1)
perit̄ se opari id qd opat̄ vnus de ɔuentu vel de populo.
ꝛ q vniuersum vel mūdus experit̄ se cognoscere futura.
q2 deus cognoscit futura.qd nullus diceret.❡ 2° aliquis (2)
hō per se vnus in spe humana pōt itelligē pticulr p for-
mā sibi dantem esse:sicut ɔcedit solo.igit̄ aliqs hō per se
vnus per formā sibi dantē esse pōt intelligere vniulr.pꝫ
ɔña:qm̄ gcūq itelligit vniulr.ita experit̄ se itelligē qñ
intelligit.ꝛ ita in sua ptāte hie hꝫ opōnem sicut aliquis
experiēs se intelligē pticulr expiat̄ se sic itelligere ꝛ hꝫ
opōnē hēre in ꝑpria ptāte.ꝛ per ɔñs illa opō ita est a for
ma dante esse intelligenti.ꝛ ita itima sibi:sicut est foia a
qua est ista.ꝛ ita ille itelligēs est vn' per se hō sic ꝛ iste.
aut si pteruiter negeē de isto:piter negari poterit de illo.
ꝛ dici q nec aia cogitatiua ɔstituit aliqd vnū p se sic nec
intellectiua.nec vnq̄ ꝓbabit̄ oppo'.gn eque fortiter vl' (3m)
fortius ꝓbet̄ de intellectiua.cū ista itellectio magis ap-
pareat ꝑpa hoi aut saltē nō min'.❡ Cōsequēter arguo (ɔ cōmētatorē)
ɔ modū dicēdi Cōmē.de ɔtinuatione intellectus.ꝛ ꝑ de
ɔtinuatiōe itellectus possibilis.dicit.n.q ɔtinuat̄ nobis
per pati seu recipe.q2.s.recipit itentioneꝫ a spe imagina-
ta q̄ est in hoie.si.n.talr ꝑcise ɔtinaret̄ homini.sequit̄ q
nec hō ꝑ mō sumpt'.nec hō sumpt' 2° mō.s.ꝑ aggregato
itelligeret.cui' oppositū ipse nitit̄ saluare per talē ɔtiua
tionē.ɔña declarat̄.q2 si per talē ɔtinuationē ꝑcise itelli-
geret.eadē rōne paries colorat' vel aggregatū ex pariete
ꝛ visu videret.qd nullus diceret:nisi q omo visu mentis
careret.pꝫ ɔñtia.q2 color exñs in pariete cāt visioneꝫ in
visu:ꝛ visus recipit ab ea.❡ P̄.Pri' tpe vel nā aliq̄ cā
operans hꝫ pn̄m operādi q̄ operet̄ per illud.nā potētias
ꝑus accipim'.deinde opōnes reddim' vt dī 2° ethicoꝝ. (cap.p°)
igit̄ ꝑus aliquo mō hō hꝫ itellectū q̄ p ipm itelligat.igr̄
ꝛ ꝑus q̄ itellectionē itellectus recipiat.ꝛ per ɔñs ante re
ceptionē illā intellectus aliquo mō vnit' est homini:aut
si nō.sequit̄ q homo per ipm nō intelligat.❡ P̄.Si ali (ɔfirma°)
quis puer portaret̄ extra ɔsortiū hominū ad locū ihabi-
tatū ꝛ plurimū distantē.ɔstat q veniēs ad etatē ꝑfectaꝫ
aliqd intelligeret ꝛ aliquas vitates nāliter cognosceret:
que nō nisi per intellectū prit apphēdi.igit̄ ꝟm istā viaꝫ
ei' spēs imaginata intētionē caret in intellectu possibili.
Et q2 nec in nō existens nec in q̄tūlibet distans pōt agē
aliq̄ virtus nālis actione vera seu corporali seu spiritua
li.sequit̄ q vel tūc ibi de nouo cātur intellectus qd nec
ēt Cōmē.ɔcederet:vel q ille itellectus ꝑus existēs illuc
aliunde accedat:q2 absq3 rōne dcm̄ appet.vel q ibi ꝑus
erat.ꝛ hoc vel spōtanee tm̄:qd nō est dcm̄.als potuerat
abfuisse ꝛ nō aduenisse.ꝛ per ɔñs in ei' ptāte fuit vt ille
puer nunq̄ itelligeret:vel erat illi puero nālr pñs ꝛ ꝑxi-
mus.ꝛ tūc de tali ɔiūctione nāli querēdū est q̄lis sit.nec
apparet alia q̄ ɔiunctio forme ad mām̄. Nec valet dicē
q suba spūalis nulli est localr ꝑpinqua aut distans:qm̄
q̄uis ipsa nō circūscriptiue seu dimensiue sit alicubi:gn
tm̄ ipa sit alicubi diffinitiue:qd nō vbiq nec Phs nec Cō (8.phy.t. 84.)
men.negat.vnde motorē celestē dicūt esse determinate
in circūferētia spere ad ptē orietalē.❡ P̄.Sup illo ver
bo phi.2.de aie.Que vo est ꝟm potentiā tempore ꝑor in (Cō.20.)
vno est.vel ꝟm lrām aliā.indiuiduo est.dicit Cōmen.ex-
ponēdo.ꝟm opi.n.nrām ꝛ Themistij intellect' qui est in
potētia ꝑus ɔtinuat̄ nobis q̄ itellect' agens.ꝛ opꝫ q in-
telligat de ꝑoritate ēt tēporis.alias nō exponeret textū.
igit̄ opꝫ eū dicē q intellectus possibilis sit homini huic
demonstrato ꝑus ɔtinuatus q̄ a phantasmate ei' aliqd
recipiat.ꝛ per ɔñs opꝫ Cōmē.assignare aliā ɔtinuationē (Cō.18.)
priorē.Prima ɔñtia ꝓbat̄:q2 intellectus possibilis ꝑus
recipit q̄ agens abstrahat.gnimo sit ipse.q intellectus
qui est abstrahere intellectū ꝛ cāre eū necesse est vt ꝑce-
dat in nobis itellectū qui est recipe eū.ꝛ cōmēto.36.ista
inquit actio.s.causare itellecta ꝛ facere ea est prior in no-
bis q̄ actio que est intelligere.igit̄ intellectus agēs ꝑus
saltē cāliter ɔtinuat̄ homini q̄ possibilis aliqd recipiat
a phātasmate ei'.ꝛ per ɔñs ipe possibilis ꝑus ɔtinuat̄ q̄
recipiat.❡ 2° arguo cōtra ɔtinuationē intellectus agen (2m)
tis cū homine.aut.n.intelligēda est precise ꝟm ɔtactum
vel simultatē localē.aut ꝟm cōtactū virtualē:qui est per
actionē vnius in alterū:aut per quēdā ɔcursuꝫ in cāndo
eundē effectū cōeꝫ.aut per iformationē verā.nō.n.appa
ret alius modus possibilis nālr quo suba spūalis possit
cōcipi ɔtinuari cū homine.sed nō pōt dici pmū vt supra
dictū est.de possibili intellectu.nec 2m:q2 ꝟm Cōmē.nec
phantasma aliqd agit in itellectū agentē:cū nō sit in po-
tentia:nec eꝯ intellect' agens gcq̄ agit in phantasma:vt
pꝫ per eūdē.3° de aia.ɔtra Auēpace.nec tertiū:qd tm̄ ma- (Cō.5.)
gis trahi posset ex dictis ei':q2 tunc nō vniret̄ intellect'
agēs homini:vt lumē existēs in medio colorato corpori.
simul.n.ꝛ indiuise ɔcurrunt ad cāndū visionē sicut phā-
tasma cū intellectu agente ad causandū spēm vel intel-
lectionē.❡ P̄.Si duo agentia ptialia ɔcausent nō ex h (ɔfirma°)
sic dicit̄ vnū forma alteri' aut aggregati ex eis:neq3 ag-
gregatuꝫ aut altera pars dicit̄ agere per alterā sicut per
suā formā.ꝛ tm̄ hec dicit̄ agere per intellectū agētē sicut
per ꝑpriā formā ꝟm Cōmē.3° de aia.sic ergo pꝫ q talis (Cō.36.)
modus cōtinuationis vel vnionis intellectus cum hoie
nō sufficit ad saluādū q homo possit intelligere queād-
modū se intelligere experitur.ꝛ necesse est ponere q̄tuꝫ
ex his que nāliter cōprehendimus q aia intellectiua sit
vere forma per quā homo est homo. Nec obstat qd gdā
theologi inducūt de chr̄o:qui per diuinitatē intelligit ꝛ
cognoscit oia.ꝛ tm̄ diuinitas nō est forma informās chri
humanitatē:q2 q̄uis diuinitas nō sic informat humani
tatē:nihilominus tm̄ iꝫ mō icōprehēsibili a nobis cū ipa
hūanitate ɔstituit vnū suppositū ita per se vnū sicut ali-
qd creatū suppositū.ꝛ ita ve illud ɔstitutū benedictū qd
chr̄s vocat̄ est de' per diuinitatē sicut aial aliqd vere est
aial per suā aiam.Sed in ꝑposito ꝟm viā Cōmē.nō pōt
saluari q hō sit sic vnus aut sit hō per aiam itellectiuā.
neq3 per aliquā aliā viā nobis nāliter cōprehēsibilē:ni-
si ponat̄ q aia itellectiua iformet corpus hūanū q̄uis in
multis

[3 ꝯ^m ar.] multis cōditionib⁹ differenter ab alijs formis. ¶ Cōtra ꝯnem istam arguo multipliciter. pmo sic. oē recipiens oꝫ esse denudatū a nā specifica recepti. Sꝫ intellect⁹ noster est receptiu⁹ oium formarū mālium. igitur ē denudatus a natura cuiuslꝫ forme mālis. ⁊ vltra. igit̃ ipse nō ē forma mālis. Maior pꝫ: tū qꝛ alias idē eēt receptiuū sui ⁊ esset mouens ⁊ motū: tū ꝑ iductionē. visus. n. recipiens coloritatem necesse est vt careat colore: ⁊ auditus recipiēs so[T.c.4.]num careat sono. hanc rōnē innuit phs. 3. de aia cū ait. ne[24.⁊.19]cesse vtiqꝫ qm̄ oia intelligit imixtū esse. ⁊ ita format eaꝫ [2^m] ibi Cōmen. ¶ 2ᵒ: si intellectus eēt forma corporis. sequeret̃ ꝙ ipse esset forma cōplexiōalis vel addita cōplexioni. ⁊ per ɔ̃ñs virtus organica. ɔ̃ñs falsum. ɔ̃ña ꝓbat̃. qm̄ vt dicit Cōmē. oīs virt⁹ in corpore cōposito aut attribuitur pmis qualitatib⁹. s. forme cōplexiōis. aut erit virtus exñs i forma cōplexiōabili: ⁊ sic necessario erit aia orga[1.⁊.c.6.]nica. hāc ēt innuit phs i illa pte. vñ neqꝫ misceri. ⁊ Cōmē. [3^m] ibi. ¶ 3ᵒ: tūc itellect⁹ trāsmutaret̃ a suo obiecto. ⁊ ꝑ ɔ̃ñs in intelligendo debilitaretur: ⁊ silr ab excellenti obiecto corrūperet̃: qḋ est falsum. ɔ̃ña ꝓbat̃: qꝛ oīs virt⁹ recepta [Cō.7.] in corpore transmutat̃ ſm ꝙ suū recipiens. s. corpus trā[4^m]smutat̃. ⁊ hāc ponit Cōmen. ¶ 4ᵒ: nulla potētia iudicās [Cō.36.] infinita ⁊ etiam vl'ia ē forma corporis. itellectus est hꝫ. [3ᵒ ⁊.19.] iudicam⁹. n. per ipsuꝫ vt ait Cōmen. infinita in ꝓpositione vli. igit̃ ⁊c̃. maior pꝫ: qꝛ oīs virtus mixta iudicat idiuidualiter ⁊ finita tm̄ vt pꝫ iductiue. ⁊ hanc ponit cōmen[5^m]to. 19. ¶ 5ᵒ: ab alijs sic arguit̃. oīs for⁹ corporis extēdit̃ extensione corpis. intellectus nō extendit̃. igit̃ ⁊c̃. Maior ꝓbat̃. pmo: qꝛ ꝑfectio ⁊ ꝑfectibile sunt correlatiua. Uno aūt correlatiuoꝝ multiplicato multiplicat̃ reliquū. igit̃ si ꝑfectibile hꝫ ptes. ⁊ ꝑfectio ēt hēbit ptes correspondēter. 2ᵒ: qꝛ oē qḋ cōpetit toti per se necio cōpetit cuilibet parti saltē scḋario. Sed esse extēsuꝫ ꝑ se cōpetit hoi sic ⁊ [T.c.78] cuilibet alij assignat. 3ᵒ: ex intentione Phi. 8. phi. ibi. n. ꝓbat ꝙ pmus motor non est virtus in magnitudine. qꝛ tunc ps virtutis moueret ptem mobilis in tpe finito ⁊c̃. vbi supponit tāqꝫ necessario ɔ̃ñs ꝙ haberet ptē ⁊ ptem ſm extensionē. ⁊ idē vult ibidē Cōmen. vñ deridet eos qui reprehendunt Ari. in hoc ꝙ accipit ptem virtutis in arguendo: cum illa sit indiuisibilis. nam vt ait: omni forme in corpore cōuenit diuisibilitas. q̄obrem illa virtus si erit in mā erit diuisibilis. ¶ Cōfirmat̃: qm̄ aut aia adueniret mā̄e mediante q̄titate: ⁊ tunc necessario extenderet̃: eo ꝙ reciperetur i q̄to. ⁊ omne qḋ recipit̃: recipit̃ per modū recipientis: aut adueniret imediate mā̄e: ⁊ tūc sequitur ꝙ quātitas adueniat toti cōposito ex mā ⁊ aia intellectiua. ⁊ tunc fortius idē sequit̃. qꝛ oē informatum [6^m] q̄titate necesse est eē q̄tum. ⁊ per ɔ̃ñs extensuꝫ. ¶ 6ᵒ: oīs forma que est perfectio mā̄e educit̃ de potentia mā̄e. aia intellectiua nō educitur de potentia mā̄e: qꝛ ſm theologos ipsa creat̃. ⁊ ſm phos ipsa aduenit corpori ab extra. Maior ꝓbat̃: qꝛ educi de po⁹ mā̄e nō est aliud q̄ iperfe[7^m]ctum deduci ad perfectū esse: ⁊ ꝑfectibile ad actuꝫ. ¶ 7ᵒ: oīs forma corporis est corruptibilis ad corruptiōeꝫ cōpositi. aia itellectiua nō est corruptibilis. igitur ⁊c̃. Maior ꝓbat̃: qꝛ ad corruptionē cōpositi necesse est aliqḋ ei⁹ intrinsecū pn^m desinere esse. alioquin si quodlibet pn^m itrīsecuꝫ remaneret: tota essentia eius remaneret: ac per hoc ⁊ ipsuꝫ: ⁊ sic nō corrūperet̃. Cōstat aūt ꝙ mā hois nō cor[8^m]rumpit̃. igit̃ ⁊ forma. ¶ 8ᵒ: oīs forma corporis cōicat corpori suū effectum formalē. visio. n. qꝛ ē ꝑfectio oculi cōicat ei suū effectū formalē. ⁊ iō h̄ est vera. oculus videt ⁊ albedo cōicat corpori eē albuꝫ. ⁊ sic pꝫ in omnibus inducendo: sed intellect⁹ nō cōicat corpori suū effectuꝫ formalem. nō. n. hec ē vera. corpus intelligit. igitur ⁊c̃. ¶ Cōfirmatur: qꝛ cui⁹ opatio est abstracta ⁊ diuisa a corpore non est forma corporis. Sed intelligere ē abstractuꝫ a corpe. nam corpus non intelligit. igitur ⁊c̃. Maior ꝓbat̃: qꝛ accidens non pōt esse abstractius suo subiecto. vnde phs. 3. [T.c.36.] physicoꝝ. cōtra antiquos ponētes ifinitū separatū a sensibilib⁹ arguit h̄ esse īpossibile per hoc: qm̄ passio ⁊ accidens nō est magis sepatū q̄ suū subiectū. Subiectū aūt infinitū ē numerus vel magnitudo: que non sunt sepata. Idem ibi Cōmen. ¶ Ad pmū. omne recipiēs ⁊c̃. dico ꝙ [Ad p^m] illa ꝓpositio pōt habere duplicē sensum ſm ꝙ receptus [Cō.36.] duplr pōt accipi. s. pro eo ꝙ formalr recipit̃ in alio vt in subiecto. Alio modo pro recepto obiectiue: quēadmoduꝫ po⁹ dicit̃ recipere suū obiectū. Si pmo⁹ adhuc recipiens denudari a nā spēi ipsius recepti pōt duplr itelligi. vno⁹ ꝙ ipsum recipiens nō sit eiusdē nature specifice cū ipso recepto: ⁊ in isto sensu pōt ꝓpositio ɔ̃cedi. ⁊ minor negāda est. nō. n. intellectus in se formalr recipit oēm formaꝫ mālem. ¶ Alio⁹ ꝙ ipsum recipiēs nō habeat in se aliqḋ eiusdē spēi cū recepto: ⁊ sic ē ꝓpositio falsa. instantia pꝫ. qḋ est hñs in se vnā spēm coloris: adhuc cū illa pōt alias eiusdē rōnis recipere. Si vō itelligat̃ de recepto obiectiue: sicut magis videt̃ intelligere Cōmē. ꝑ ꝓbationē quā [Cō.4.] addit deducens ad hoc ꝙ idem erit mouens ⁊ motuꝫ: ēt nego ꝓpositionē. nā nō solū idem specie: sed idem nūero pōt mouere seipsuꝫ ⁊ agere in se: sicut pꝫ de intellectu cū intelligit se: ⁊ graui se mouente. ⁊ infra ⁊ de alijs oñdet̃. ¶ Pro intentione aūt phi dicentis intellectū esse corpi[T.c.4.]ium iᵢxtū ⁊ separatum ⁊ abstractū ⁊ similia verba. Dōm ꝙ formā aliquā esse mā̄e mixtaꝫ duplr pōt itelligi. vno⁹ cōiter: vt. s. oīs forma cōiuncta mā̄e ⁊ eaꝫ informās dicatur forma mālis et mixta mā̄e. Alio mō spālr: vt ea tm̄ dicat̃ mālis ⁊ mixta que cum hoc ꝙ iformat māꝫ subiacet etiam legibus ⁊ cōditiōibus mā̄e: vtpote: qꝛ extēdit̃ ſm extensionē mā̄e: ⁊ per eius trāsmutationē nālē educitur de po⁹ ad actum: ⁊ hoc secūdo mō ꝓprie soliti sum⁹ aliq̄s formas dicere māles distinguendo contra imāles ⁊ spūales formas. Cum phus ergo dicit intellectum esse imixtū ⁊ separatū: itelligit 2°: ⁊ nō pmo: vel forte negat eum esse mixtū ex diuersis miscibilibus: quēadmodum antiq aliqui putauerūt aiam ex oībus esse mixtaꝫ vt oīa cognosceret. ¶ Ad scḋam rōnem neganda est ɔ̃ña. quia [Ad 2^m] ꝓbatio nō valet de forma vlr: sed si sit vera: veritateꝫ hꝫ de forma que educit̃ per nālē trāsmutationē de potētia materie. ¶ Ad tertiam ɔ̃ña est neganda. ⁊ ad ꝓbationē [Ad 3^m] dōm ꝙ ꝓpositio assumpta nō est vera de forma non extensa neqꝫ organica: neqꝫ per trāsmutationē nālem mā̄e non adducta: qualis est aia intellectiua. ¶ Ad quartam [Ad 4^m] maior negāda est loquēdo vlr de forma: nec illa iductio valet: cū fiat tm̄ in virtutib⁹ mixtis 2°. ¶ Ad quintam [Ad 5^m] ēt nego maiorē. ⁊ ad primā ꝓbationē dōm ꝙ nihil valꝫ. nam constat ꝙ creator ⁊ creatura dicunt̃ relatiue: tū nō multiplicat̃ creator ad multitudinē creature. ita ēt multorum seruoꝝ vnus est dñs ⁊ multoꝝ filioꝝ vnus est pater. ⁊ tñ hec correlatiua sunt. ⁊ ita i multis alijs ꝓpositio illa capit instantiā. ¶ Ad scḋam ꝓbationē: q̄ dicit: ꝙ oē qḋ cōpetit toti per se necessario cōpetit cuilibet pti. dōꝫ ꝙ ꝓpositio ē falsa. nam leoni ⁊ equo: ⁊ sic de alijs speciebus aialis cōpetit ꝑ se eē corruptibile: qḋ tñ non cōpetit mā̄e eius. ¶ Item cōpetit esse aial ⁊ aiatuꝫ. ⁊ tñ aia eius nec est aial nec aiata. ⁊ ita in multis alijs dari posset istātia. ¶ Ad tertiam ꝓbationē dōm: ꝙ rō illa phi nō indiget illo sensu de toto ⁊ parte: sed sufficit sibi ꝙ per ptem virtutis intelligat̃ alia minor virtus. ⁊ per pteꝫ mobilis aliud mobile minus: ⁊ sic melius ⁊ clarius ꝓcedit ratio [T.c.78] illa ad cōcludendū omnimodaꝫ abstractionē motoris a [8. phys.]

magnitudine sicut concludere intendit. Utrum aut̃ hoc
efficaciter concludat vel non.dubiũ est.De dicto vo Cō-
men.nō est curãdũ in hoc.nam pro certo ipse nō putauit
ꝙ aliquis posset esse actus vel forma mãe quin extende-
retur extensione illius:ꝛ in hoc ipse deceptus est.❡ Ad
cōfirmationẽ dōm ꝙ tam aĩa ꝙ̃ q̃titas:supposito ꝙ quã
titas sit alia res a mã immediate iformat mãm.dico tñ ꝙ
aĩa vere iformat mãm q̃ttum nec tñ ipsa ẽ quãta. ❡ Cũ
5 ħ assumitur ꝙ oẽ qḋ recipit̃ in alio recipit̃ per moduʒ
recipientis.dõʒ ꝙ ista ꝓpõ que a multis pluriũ assumit̃
quasi maxima.si veritatẽ debeat habere intelligẽda est
sic.oẽ quod recipit̃ recipit̃ ꝛc̃.i.ꝭm ꝙ recipiens est aptũ
recipere.nō aũt ꝙ sit tale quale est recipiẽs saltẽ ꝭm oẽs
cōditiones recipientis. Instãtias enim inumerabiles ha
beret.ↄstat enim ꝙ in corruptibili mã recipit̃ corrupti-
bilis forma:ꝛ in vase denso frigido et sicco recipitur aer
rarus calidus ꝛ humidus.ꝛ ideo q̃uis in quibusdaʒ que-
dam recepta cõformẽt̃ recipientib⁹:sicut aq̃ ꝛ alia flui-
da ↄfigurant̃ ꝭm figuras recipientiũ.nō tñ oĩa.nec ista

Ad 6^m etiã in oĩbus recipientibus ↄformant̃.❡ Ad sextũ nego
maiorẽ.ad ꝓbationẽ dõʒ ꝙ nō oẽ qḋ ẽ actu in mã postq̃
fuit in ea tñ in potẽtia dicit̃ educi de potentia mãe.iux̃
sensuʒ qui in tali dicto solet haberi.Sed illud tñ qḋ per
naturales transmutationes mãe per nãle agens exit ad

Ad 7^m actum:qḋ non ↄtingit anime itellectiue.❡ Ad 7^m etiam
maior est neganda.❡ Ad ꝓbationẽ dõm ꝙ possibile est
cõpositũ vere corrumpi.esto ꝙ nulla pars eius corrũpa-
tur:ꝛ ħ per solã dissolutionẽ ipsi⁹ ꝛ sepationeʒ ptis a pte.
vñ si aliqḋ corpus cõtinuũ.verbi gratia.lignum.a.secet̃
in duas partes aut plures.esto ꝙ omnes remaneãt i reꝝ
nã.nō tñ remanet.a.q̃ nō qualitercũqʒ existẽtes:sed cõ
tinue sunt ille partes.a.ita in ꝓposito nō q̃litercũqʒ sint
aĩa ꝛ corpus ipsa sunt homo.Sed aĩa informans corpus
ꝛ actuans ꝛ corpus informatum ꝛ actuatũ per aĩam sunt

Ad 8^m hõ.❡ Ad octauũ dõm:ꝙ si per effectũ formalẽ aliq̃ res
intelligi debeat:non põt congrue alia intelligi q̃ mã vel
cõpositũ:ꝛ siue hoc siue illud pʒ qd in ꝓposito esset dõʒ.
Si vo per effectũ formalẽ intelligatur denomiatio sum
pta a forma sicut videt̃ argumẽtũ accipere:ꝛ multi in ta
li sensu vtunt̃ hõ termino.dõm ꝙ ꝓprie loquẽdo maior
non est vera nisi de formis accidentalibus:nō tñ de oĩb⁹.
fortassis.rõ est q̃ forme sUbales dant eẽ hoc vel illud seu
per ipsas aliqd est ħ vel illud vt supra tangebat̃. Id aũt
qḋ per formã est hoc vel illud.verbi grã.ignis vel aq̃ leo
vel ceru⁹ aut aliqḋ alioꝝ nō est mã illius forme.Sed cõ
positũ ex vtraqʒ.ꝛ iõ iuxta illuʒ modũ loquẽdi nō mãe
sed cõposito forma substãtialis dat suũ formalẽ effectũ.
❡ Accidentales vo forme:quia dant esse tale vel tale vt
albũ vel calidum ꝛ hõ ꝙ vere cõpetit subiecto forme.iõ

Ad con- dici dʒ ꝙ suũ formalẽ effectũ dent subiecto.❡ Ad cõfir-
fir. mationeʒ cũ dicit̃ opatio est abstracta ꝛc̃.dõm ꝙ opatio
nem esse abstractaʒ a corpore potest intelligi duplr.vno⁹
sic ꝙ nec p̃n^m quo susceptiuũ vel elicitiuũ eius sit corpus
nec etiã p̃ncipiũ qḋ:sit p se ex corpore ↄstitutũ.ꝛ isto mõ
ↄcedo maiorẽ.ꝛ dico ꝙ intelligere hominis vel aĩe intel
lectiue ↄiuncte nō est sic abstractuʒ:q̃ p̃n^m ꝙ talis opa-
tionis est ipse homo:cuius p se pʒ est corpus:imo fortass
non ꝓprie aĩa ↄiuncta:sed homo tñ dĩ intelligere.iuxta

T.c.64 illud phĩ p̃mo de aĩa.dicere irasci aĩaʒ sile ẽ ac si aliquis
dicat eam texere vel edificare.Melius aũt fortassis est
non dicere animaʒ misereri aut addiscere aut itelligere.
sed hominem aĩa.i.per aĩam ꝛ nō est dubiũ ꝙ accipit in-
telligere ꝭm qḋ est opatio intellectus proprie dicti vt pʒ

cap.36. ex sequentia textus.similẽ sñiam innuit Aug.z.de li.ar.
vbi ait.Memoria non solũ alioꝝ:sed ẽt sui meminit vl
potius nos ꝛc̃.ꝛ etiã ipsam per ipsam meminimus.alio⁹
põt intelligi opationẽ esse abstractã a corpore.ideo preci
se:q̃ corpus nō est eius p̃n^m quo:susceptiuũ vel elicitiuũ.
Et in isto sensu dico maiorẽ esse falsam.nec est incõueni
ens alicui⁹ opationẽ ꝛ accidẽs eo eẽ abstractius isto mo-
do:videlicet ꝙ ipsum informet corpus ꝛ eius accidẽs in
formet ipsuʒ:ꝛ nō corpus.ꝛ ita dico de intelligere.Et qḋ
plus est aliqui ẽt idẽ dicunt de qualibet hoĩs sensatione.
ꝛ ꝭm illã opi.que quãlibet aĩam sensitiuam in alijs etiaʒ
ab hoĩe dicit esse intensaʒ ꝛ totã in qualibet pte. Idẽ eẽt
dicẽdũ de sensationibus eius:qḋ alij dicunt de sensatio-
nibus hominis.Et ego de intelligere ꝓ nũc de alijs non
diffiniens. Inconueniens aũt foret dicere ꝙ accidens sit
abstractius a suo subiecto q̃ eius subiectum a suo subie-
cto:aut ꝙ accidens esset per se subsistẽs vel magis aptus
per se subsistere q̃ suũ subiectũ.neutrum autẽ dico in ꝓ
posito.ꝛ ad similem sensuʒ ꝓcedit aliqualr intentio phĩ

3.phys. vbi allegat̃.nam p̃ncipalr intendit ꝓbare ꝙ infi⁹ nō est
T.c.36. suba per se exñs sicut clare pʒ ex textu ꝛ cõmento.

z^a artic. **Quantum** ad scdm articulũ est opi. Auerro.ꝙ idẽ
intellectus numero est oĩuʒ hominum
ꝛ non alius vnius hoĩs ꝛ alius alterius.ħ autẽ ꝓbat ipse

Cõ.5. 3.de aĩa sic p̃mo:q̃ si detur oppositũ sequitur ꝙ itellect⁹
sit aliqd ħ.i.aliquid singulare demonstratuʒ infra spẽm
et non nã simplr.ꝛ ꝭm ħ erit intentio intellecta in po⁹.ꝛ
p ↄñs erit mouẽs vel potens mouere intellectũ ad inten
tionẽ intellectã in actu siue ad intellectioneʒ.ꝛ sic sequit̃
ꝙ intellectus recipiet ꝛ mouebit seipsum:qḋ est impossi-

z^m bile.❡ z.si sit sic singularis ꝛ indiuidu⁹ nō recipiet intẽ
tiones vles:sed singulares tñ:sed ħ est falsum:q̃ tũc in-
tellectus esset sensus.ↄña ꝓbat̃:q̃ si recipiẽs ẽ singulare
signatũ:etiã receptum ẽ singulare.alias ita posset dici ꝙ

3^m sensus recipiet intentiones vles.❡ Tertio sequit̃:ꝙ res
intellecta apud me ꝛ apud te sit vna in spẽ:ꝛ due i indiui
duo:ꝛ sic res intellecta habebit rem intellectaʒ:ꝛ sic pro-
cedit in infinitũ.hec sunt verba eius.ꝛ puto ꝙ per reʒ in
tellectam intelligit conceptum rei existenteʒ in itellectu
vt ratio sit hec.sequitur ꝙ conceptus de aliqua re.verbi
gratia.de rosa existens in intellectu meo:ꝛ conceptus de
rosa existens in intellectu tuo erunt vnus specifice:ꝛ duo
numeraliter.ꝛ cum a quibuslibet eiusdem speciei possit
abstrahi cõceptus vnus cõmunis potero ab eis aliũ con
ceptum abstrahere:ꝛ tu similiter.Et iterũ iste conceptus
secundus in me est alius a tuo:ꝛ tñ eiusdẽ spẽi.ꝛ per ↄñs
ab eis iterum alius poterit abstrahi:ꝛ sic in infinitũ.Pri
ma ↄña ꝓbat̃ ex eo:ꝙ impossibile est ꝙ vnus conceptus

4^m numero sit sil' in diuersis intellectib⁹ subiectiue.❡ 4.se
quitur ꝙ discipulus nō poterit addiscere aliquid a magi
stro:qḋ est contra experiẽtiam.ↄña ꝓbat̃:q̃ vel addisce
ret acquirendo eandẽ sciaʒ numero:quã hʒ magister:vel
acquirẽdo aliã cãtam a scientia magistri.nō p̃mo mõ:q̃
nō est possibile vt eadem scientia sit in duobus homini-
bus nisi in eis sit idẽ subiectũ scie:qḋ data hypothesi de
diuersitate intellectuuʒ nō est in ꝓposito.nec z^o:q̃ tunc
scia magistri esset virtus generans ꝛ causans sciam in di-
scipulo ad modũ ꝭm quẽ iste ignis generat alium ignem

5^m sibi similẽ in specie:qḋ est impossibile.❡ Quinto potest
argui ꝭm p̃ncipia phĩ ꝛ Cõmen.nam cõstat ꝙ intellect⁹
est incorruptibilis ꝛ ifiniti homines ꝭm opi.eoꝝ fuerũt.
Si igit̃ non esset vnus intellect⁹ oĩum:sed cuiuslibet eẽt
proprius intellectus actu.essent intellectus infiniti.ꝛ lʒ
ꝭm veritatem falsum sit infinitos hoĩes fuisse:possibile
tñ fuit sic fuisse vt in p̃ma.d.ꝓbatũ fuit. Si autem infini-

ↄ opio. ti iam fuissent actu essent aĩe infinite.qḋ est impossibile.
Auer. ❡ Istam opi.falsam esse nō solũ stat in veritate fidei no

stre.Sed

cap.iz.

stre. Sed etiã ex euidenti rõne. Et pmo quidez per rõnē Aug. z° de li.ar. vbi pmo probat q vnusquisq hominum hz ppriũ sensum exteriorē. τ nõ est vnus pluriuz. deinde hoc ipsuz pbat de sensu interiori quo quis se videre aut alias sentire sentit. Postremo hoc etiam probat de intellectu in rõne ipsa. vñ ex verbis suis põt rõ duplex formari. ¶ p° est talis. possibile est me aliquid intelligere illud te nõ intelligente. igitur intellectus meus nõ est intellectus tuus. añs notuz est ex experientia. ɔña pbatur: qz si intellectus meus est itellectus tuus. igitur ois itellectio mea est intellectio tua. τ vltra. igit omne qd intelligo tu intelligis. hoc. n. est homini aliquã rē intelligere qd eius intellectionē in se hēre subiectiue. ¶ z° ego possum scire me aliquid intelligere te non potente nãlr scire q ego intelligam. igit intellect⁹ me⁹ nõ est intellectus tuus. añs etiam per experientiam notum est. nam nullus põt nãlr nosse cogitationes alterius seu qd alius cogitet. ɔña pbatur sicut prior: qz si itellect⁹ meus est tuus. igitur cogitatio mea qua cognosco me intelligere est etiam tua. nam id ē mea τ per illã cogsco: qz ipsa est in intellectu meo. Si ergo ē in intellectu tuo. ɔñs est q tu per illam cogscas me intelligere sicut τ ego cogsco. Has rõnes breuiter absq pbõne ɔsequẽtiarũ: eo q statiz prit occurrere: sil tangit Augu. in his verbis. nõne vnusqsq nostrum habet suam rationez qñquidem fieri põt vt ego aliquid intelligam cuz tu id nõ itelligis. hec est pma: τ cõtinuo addit scdaz: nec vtrũ intelligã tu scire possis. Ego aũt sciam. τ tunc in persona discipuli respondens. Manifestũ inquit etiã est rõnabiles mentes singulos quosq nrm singulas habere. Sed hanc ɔñam vitare nitit Cõmen. vbi supra. τ est snia eius q non obstante vnitate intellect⁹ in me τ in te: aliqd qd tu non intelligis ego possum intelligere: qm nec ego itelligo nec tu per aliquã intellectionē nisi quatenus illa tibi vel mihi copulatur per phantasma seu intẽtionē imaginataz que est in te vel in me. copulatur aũt per hõ spēz: qz ipsa mouet intellectuz ad intellectionem ipsam. Et qz possibile ē phantasma meũ mouere ad intellectionē. tuo vo non mouente ad illam possibile est me aliquid intelligere te illud nõ intelligente. τ per hoc posset ad formaz rõnis facte responderi negando qd sequat: vt si itellect⁹ meus est tuus: ois intellectio mea sit intellectio tua: qm intellectio mea est intellectio mea: qz ad eam mouet me phantasma meum: qd ita est meũ q non est tuũ. τ similr intellectio tua est intellectio tua: qz ad eũ mouet phantasma tuuz: τ qz ad aliquã mouet meũ phantasma tuo non mouente ad illam: aliqua intellectio est mea intellectio. τ per eam intelligo que non est tua intellectio: nec tu per eam intelligis. ¶ Alr iuxta sniam eiusdez aliqui videntur respondere: videlz q qũuis intellectus meus sit intellectus tuus. nõ tñ eodē mõ est meus: τ tuus: qz non eque perfecte tibi τ mihi copulatur. τ ideo non oportet vt oē qd intelligis per illam ego itelligam: nec eꝫ. ¶ Neutra respõsio sufficiens est. τ de pma patet pmo: qz fm ipsam sequitur q si tu rem aliquã intelligis quã ego non intelligo: ego non possum illaz intelligere te perseuerante in intellectione eius: cuius oppositũ docet expientia. ɔñam de claro. si detur oppositũ. igitur phantasma meuz mouebit intellectum ad intellectionem. aut igitur ad eandem ad quã mouet tuum: vel ad aliã. nõ ad eandem: qz ipsum nõ potest agere q iam actu per aliud actũ est. nec ad aliã: qz vel ad aliam non cõponentē cum prima vel cõponentez. τ p ɔña ɔstituentē itēsiorē τ pfectiorē intellectionē. nõ põt dari z^m: qz tũc sequit q ex eo q illõ itelligerē tu pfecti⁹ itelligeres q̃ prius itelligeres. nã itelligeres pfectori itellectiõe. Nisi dicat q nõ intelligeres tota intellectione: sed parte eius tñ: quod est absurdum. nec potest fm Commen. dari primũ: qz tunc in te vel in me possent eē diuerse intellectiones τ conceptus fm nũerũ τ eiusdem spēi. contra illud ad qd nitit ipse Commē. deducere in z° sua rõne supra posita. nec põt dici q meũ phantasma mouet ad eandem intellectionem non quidez pducendo ipsam aut faciendo ipsam esse postq̃ non fuit: sed faciẽdo ipsaz esse intellectionē meam postq̃ non fuit mea. Quia si sic esset sequeret q nec ipsum phantasma meuz nec intellectus agens simul cum eo cõcurrens esset verũ agens. sed vtrũq diceret agens fm metaphorã tñ τ similitudinē. cuius oppositũ ipse vult in eodē cõmento. τ infra. ad hoc tanq̃ ad icõueniēs deducit Themistiũ. ¶ Pꝫ. Posito q ego intelligam per eandē intellectionez qua τ tu prius intelligebas: aut non potero perseuerare in eadē itellectione te desinente illam rem per illam intellectionez intelligere. qd est contra experientiam: aut si sic eadem rõne τ alius post me: τ sic in eternum per eandem intellectionē numero a quibuslibet hominib⁹ illa res intelligeret. τ p ɔñs etiam per eandem simul intelligunt oēs qui illã res intelligunt τ intellexerũt: τ sic non solũ intellectus agēs τ possibilis sunt fm ipsum eterni. sed etiam τ ipsa intellectio. τ per ɔñs etiaz intellectus speculatiuus: τ nihil est ibi vere factum. Cuius oppositũ ex intentione preallegatis cõmentis nitit defensare. ¶ Pꝫ. Quero quõ illa intellectio fit mea. aut eniz fit mea tanq̃ agentis. τ pꝫ per responsionē q non. aut tanq̃ recipiẽtis: τ nec hoc dici põt: qz non recipio eam nisi per intellectum τ ipsa prius erat in itellectu. igitur nullo modo fit mea. τ per ɔñs nec per ipsum intelligo. nec potest dici q fit mea: qz phantasmate itellect⁹ plus vel alio modo mihi de nouo copulat: qz tunc questio redit. quõ copulet de nouo intellectus si nihil noui fit in ipso nec in phantasmate. cum tñ copulatio illa fm Cõmenta. intelligat per precisam actionē phantasmatis in intellectu. ¶ z° nõ valet illa solutio: qm fm eam sequit q nihil possimus intelligere nisi cuius intellectionē phantasma causet: qd est manifeste per experiētiam falsum. nam intelligimus intellectiones: τ dilectiones nostras τ preteritas τ presentes: quarũ tñ nullum est oino phantasma sensibile de quali phantasmate tñ nũc est sermo. Item prime ppositiões que nobis naturaliter eueniunt in mentē vt ipsemet Cõmen. dicit. z. de aia. verbi gratia. Quodlibet aut est aut nõ est. intelligimus nos. τ tñ eorũ intellectiones nulla phantasmata causant. non igitur per aliquã intellectionē itelligimus: qz ad illa mouet nostrũ phantasma: sed qz ipsa est in nostro intellectu τ illam informat. vñ hoc precise posito intelligimus per ipsaz. ¶ Pꝫ. Ipsa pncipalis ratio põt formari specialiter de intellectione taliũ spiritualium rerum non habentiũ phantasmata sensibilia: τ simil veritatũ cõplexarũ quarum notitiam non recipimus a phantasmate. naz τ qdlibet taliũ te non intelligente ego intelligo τ non econtra. ¶ Pꝫ. Posito q simul intelligamus rosam. possibile ē q ego intelligam me intelligere rosam: te non intelligente: τ q intelligam rosam. τ istam intellectionem reflexã nõ causat phantasma rose. sed ipsa cognitio recta rose. Si ergo τ mea cognitio rose τ cognitio reflexa eiusdem est in te seu in tuo intellectu. vt quid ergo tu non intelligis me intelligere rosam sicut ego: ¶ Secũda etiam solutio nõ valet. nam posito q fm illam fictionem cõmenticiaz intellectus etiam sit tibi multo perfectius copulatus q̃ mihi adhuc possibile est q aliquid intelligam dum tu non intelligis illud. ¶ Tertio cõtra ɔclusionē illaz pncipalr arguitur: qm si vnus esset intellectus omnium hominuz sequeret q in eodē subiecto pmo essent cõtraria in actu

p° — z° — Rño com^{tis} — Alio^s mo — z^m rñonē — Cõ.zo. — Cõfir. — Cõ.36. — Cõfir. — Cõfir. — 3^m

simul.hoc aūt est falsuȝ in se ⁊ ſm Phm ⁊ Cōmē.et ꝯña declaratur.nam simul in intellectu vnius hominis est assensus etiam intensus vnius conclusionis.⁊ in intellectu alterius hominis est intensus dissensus eiusdem ⁊ assensus contradictorie:qui vtiqȝ assensus ⁊ estimationes sunt vere cōtrarie:vt patet ex scđo pihermen.nec ad hoc valet refugium ad phantasmata.tū qꝛ tales assensus ⁊ dissensus possunt esse circa phantasiabilia.tuȝ quia nec diuersitas agentium facit vt contraria possint simul esse in vno subiecto.alias idem subiectum posset esse calidūȝ calore causato ab igne:⁊ frigidum frigore causato ab aqua:qđ ē falsum.¶ Nunc ad rationes Cōmen.respondeo.ad primā dico primo ꝙ ita potest adduci contra eum:qꝛ ipse nō negaret quin intellectus possit seipsuȝ intelligere.⁊ tunc sequitur ꝙ agat in se aut moueat se:aut si hoc non sequitur sed vitatur per aliam viam ita etiam dicam.Ego autem concedo illud vltimum consequens.scilicet ꝙ intellectꝰ possit mouere seipsum.¶ Ad secundum nego consequentiam si intelligatur de intentionibus vniuersalibus vniuersalitate representationis:quomodo intelligenduȝ est aliquas intentiones esse vniuersales.nec probatio valet. quia nō obstante singularitate recipientis adhuc intentio recepta potest representare vniuersaliter.sicut ⁊ ipsemet Cōmen.fateri cogitur.nam ⁊ ſm ipsum intellectus est vere aliquid singulare:q̄uis non sint plures eiusdem rationis:⁊ tñ intentio aliqua exñs in eo est vniuersalis ꝑ representationē.Et cuȝ dicitur ꝙ ita posset dici de sensu. dico ꝙ ita dicam cōtra eum.nec aliquam rationem poterit sufficientem assignare:quin eādē ego assignem in ꝓposito.qꝛ implurificabilis in eadē specie non impedit verā singularitatem. Redditur tñ rō ab aliquibus:quia intellectus est virtus inextensa ⁊ non organica.Sensus autē extensa:⁊ iō species in intellectu potest representare vniuersale:nō autē in sensu.Utrum aūt hec sit causa vel nō. non diffinio.dico tñ ꝙ illa nō est quā ipse assignat:nec oppositū ipse ꝓbat.nec puto ꝙ ꝓbare possit.¶ Ad tertium cōcedo ꝙ conceptus de rosa existens in intellectu meo ē alius numero a conceptu rose existente in intellectu tuo: ⁊ ꝙ isti conceptus sunt eiusdem rationis.⁊ ab eis potest abstrahi alius conceptus:qui ita erit conceptus illoꝝ cōceptuum sicut illi primi sunt conceptus rosarum:⁊ talem possibilem processum in infinitum nullus deberet negare.Si vō per rem intellectam non intelligeret Cōmēta. ipsum conceptum rei aut intellectionem:sed ipsam rem extra intellectam.dōm ꝙ eadeȝ res numero potest intelligi a te ⁊ a me nō obstante diuersitate intellectus mei a tuo.sicut idem sol videtur a te ⁊ a me.nec tñ est idem visus meus ⁊ tuus.¶ Ad quartum nego ꝯñam.Ad ꝓbationē dico ꝙ discipulus addiscit acquirēdo aliam sciaȝ:nō tñ causataȝ a scientia magistri:sed a notitijs ⁊ intellectionibꝰ suis:ad quas mouetᷣ per verba ⁊ sermōes magistri. ¶ Ad quintū dico ꝙ a Philosopho vtiqȝ expressum habetur ꝙ aīa intellectiua ē actus ⁊ forma corporis.Utruȝ autem plurium vel omnium hominū sit vna anima: an singule singuloꝝ.⁊ si sic vtrum vna nec simul nec successiue plura corpora informauit:an sit naturaliter reditus animarū ad corpa:ita ꝙ sit certus ⁊ finitus numerus aīarū:per quas quorūlibet hoiuȝ preteritorū corpora informata sunt successiue sicut plures Philosophi posuerunt non inuenitur expressum. Ego tñ ꝯcedo ꝙ possibile fuit ab eterno munduȝ fuisse ⁊ infinitos homines precessisse ⁊ etiaȝ infinitas animas simul esse.nec talis infinitas impossibile est deo:vt probatū est in primo.¶ Ad rationes principales questionis patet ex dictis responsio.

Rñ'ad rationes Cōmen.

Ad 2m

Ad 3m

Ad 4m

Ad 5m

¶ Distinctionis.XVI.⁊.XVII. Questio. II.

Secundo quero vtrum preter aīam intellectiuam sit aliq̄ alia forma substātialis in homine.⁊ videtᷣ ꝙ sic.¶ Primo.qꝛ hō non tm̄ est homo.sed etiam est aīal ⁊ aīatum corpus ⁊ corpus ⁊ substantia.igitur non tm̄ est in eo forma ꝑ quam est ho.s.anime rōnalis:sed ēt forma per quā ē animal.⁊ hec est aīa sensitiua:⁊ forma per quā est animatuȝ corpus:que est aīa vegetatiua:⁊ similiter forma corporeitatis per quā est corpus:⁊ forma per quā est substātia:ac per hoc preter aīam intellectiuam sunt multe alie forme substantiales in homine:aña notū est.ꝯña ꝓbatur ex eo ꝙ impossibile est aliqđ effectū formalem sine forma habere.Sicut aūt esse homineȝ est effectus formalis aīe rationalis.Sic esse aīal est effectus formalis anime sensitiue:⁊ sic de alijs.¶ Secundo in homine sunt operatiōes vitales diuersarum rationum vt vegetari sentire ⁊ intelligere.igitur ⁊ in eo sunt diuerse anime que sunt ꝓma ꝑncipia hꝫ operationū.pȝ ꝯña:qꝛ diuersitas operationuȝ procedit ex diuersitate formarū.¶ 3°.nulla res est corpus per formam mere spūalem.igitur in homine est alia forma substantialis preter animam intellectiuaȝ.aña notū est. ꝯña ꝓbatᷣ:qꝛ homo est corpus.ſm ꝙ corpus ē genus:⁊ ē cōpositus ex corpore vt corpus dicit alteram ꝑtem cōpositi vel saltem altera predictarum conceditur:sed nec homo nec aliqua pars eius est corpus per aliquā formā accidentalem.igitᷣ per substantialē:sed nō per intellectiuā cum illa sit mere spūalis.igitur per aliam.⁊ sic saltē vna alia forma substantialis est in homine.s.forma corporeitatis.¶ 4°.si non esset aliqua alia forma substantialis in homine:sequeretᷣ ꝙ carnes ⁊ ossa nerui ⁊ sanguis ⁊ alie hꝫ organice ꝑtes hominis nō differrēt substantialr̄ specifica dr̄ia.ꝯña pȝ:sed qđ sequitᷣ est falsum.nam hꝫ partes hñt accidentia ꝓpria ⁊ ꝓprias opationes specifice differentes.talis aūt diuersitas accidentiū ⁊ operationum necessario arguit diuersitatem specificam formarū substātialiū.alias nunq̄ȝ posset argui ꝙ aliqua differant specie in genere substantie:qđ est incōueniens dicere.

1m

2m

3m

4m

Ad oppositū hō est vnuȝ ꝑ se ꝟ aliqđ in genere subē.igitᷣ etꝰ ē vna tm̄ subalis forma.pȝ ꝯña:qꝛ sicᷣ ꝑ formā subalē res hꝫ eē:sic ⁊ vnū esse. igitᷣ ꝑter aīaȝ itellectiuā nō ē alia forma subalis i hoie.

Oppoᵐ

Respondeo circa pluralitatē formarū in hoie varij sūt modi dicēdi.qdā eni tot dicūt eē subales formas:q̄t sūt ꝓdicata eēntialia q̄ i qd dicuntᷣ de eo:⁊ ita i q̄libȝ cōposito subali ponūt multitudinē formarū subaliū ſm gradus ꝓdicati seu ꝓdicatoꝝ i quid de ipo.Alij ponūt hꝫ ꝑlalitatē ſȝ ꝑlalitatē opōnū vitaliū.⁊ dicūt tres aīas eē i hoie.vegetatiuā.sensitiuā.⁊ itellectiuā. Alij dr̄ duas tm̄.s.sēsitiuā ⁊ itelleciuā.alij ēt duas tm̄.n̄ tm̄ duas aīas:sȝ formā corpeitat̄ ⁊ aīaȝ itelleciuā.Quidā vō tot ponūt q̄t sūt ꝑtes etherogenee i corpe.Et qꝛ nulla ꝓdictarū opi.vȝ mihi vāiō circa ꝟ pono q̄tuor ꝯnes.Pria ē ꝙ nō sūt ponēde i hoie tot subales forᵉ q̄r sunt ꝓdicata q̄ de ipso dicuntᷣ i qd.2ᵃ ꝙ nō sunt tot ponēde q̄t hꝫ hō operatiōes vitales.Tertia ꝙ nō tot quot ꝑtes hꝫ etherogeneas.Quarta ꝙ nō ē ponenda alia forma subalis in hoie ꝑter aīaȝ itellectiuā.¶ Primā ꝯnē ꝓbo sic.si in hoie sūt tot subales forme quot sunt ꝓdicata ⁊c̄.Eadē rōne ⁊ i angelo ⁊ in q̄lȝ forma accn̄tali erunt tot entitates distincte quot ꝓdicata de eis i quid dicuntᷣ ſm gradus predicati. ꝯñs ē falsuȝ.qm̄ tūc i michaele eēt vna entitas ꝑ quā est suba:⁊ alia per quā est spūs:⁊ alia ꝑ quā est michael.⁊ sic esset substantialr̄ compositus ex tribus substantijs:quod nullus dicᷣ.Similiter in albedine eēt vna entitas ꝑ quaȝ est q̄litas

artic.

pᵃ ꝯ

est qualitas:ꝛ alia per quā est color:ꝛ alia per quā est albedo:qḋ cōiter etiā negaṫ.ↄ̄ñtia pȝ:qa si deṫ oppositū.s. ꝙ p eandē entitatē michael sit michael:ꝛ spūs ꝛ suba:et silr albedo p eandē sit albedo ꝛ color ꝛ qualitas:nō appa ret ppter qd equus nō sit p eādē formā equus aial:ꝛ sic de aliis. ¶ Cōfirmaṫ:qa nō minus hō est per eandē formā subalē hō ꝛ aial ꝙ̄ ipse per eādē formā accñtalē sit albus ꝛ coloratus.pȝ:qa nō minus essentialr ꝛ in quid pdicaṫ aial de hoie ꝙ̄ coloratū de albo:aut etiā color de albedine.

2ᵐ

¶ Scḋo si sic.sumo cōpositū ex mā ꝛ forma subalitatis ipsius ignis:siue per quā ignis est suba precise:aut istḋ cōpositū sic pcise acceptū est suba corpea aut icorporea:aut nec corporea nec icorporea.si corpea:igitur vl est corpus vl ps eius est corpꝰ:nō enī aliter pōt intelligi ꝙ sit suba corpea.Si est corpus:cū oē corpus sit suba:ꝛ nō ois suba sit corpus:alia forma est in illo cōposito per quā est suba:ꝛ alia per quā est corpus:ꝛ idē sequiṫ si dicaṫ ꝙ iḋ est suba corpea:qa eiꝰ ps est corpus.nō etiā illa pars que est corpus est suba:ꝛ tūc sequiṫ ꝙ illud cōpositū non est precise ex mā ꝛ forma subalitatis.ↄ̄ positū. Itē seqṫ ꝙ in igne sint plēs forme corpeitatis. ¶ Ꝓ. Adhuc pscindaṫ ſm intellectū ista forma alia corpeitatis:ꝛ sumaṫ precise mā ꝛ forma subalitatis ipsius ꝛ fiat argumentū vt prius. si dicaṫ ꝙ est suba icorporea:cū angelus michael sit etiā suba incorpea ꝛ alteriꝰ rōnis ab ista:aliq̄ spēs sube incorporee pdicabiṫ in qd de tali cōposito:que spēs erit pdicatū īferius ad subaȝ:ꝛ per ↄ̄ñs ab isto adhuc in isto cōposito pter formā subalitatꝭ est alia forma.ↄ̄ positū.Si dicatur ꝙ nec est suba corpea nec suba icorpea:igiṫ est alteriꝰ rōnis a suba corpea ꝛ ab incorporea:ꝛ per ↄ̄ñs adhuc aliqua spēs sube pdicaṫ ī qd de tali cōposito:ex quo vt prius sequiṫ ꝙ pter formā subalitatis est alia forma in eo.ↄ̄ positū. Nec pōt dici ꝙ ē qḋdā cōe ad subaȝ corpeā ꝛ subaȝ incorporeā:ꝛ per ↄ̄ñs nec est eiusdē rōnis vel spēi cū hac vel illa:nec etiā alterius spēi:sicut nec genus differt specie a sua specie:nec etiā eiusdē spēi est cū illa:vt diciṫ .io. meta.

T.c.24

hoc inquā dici nō pōt.Tū qa huiꝰ cōpositū si tale detur est suba quedā vere singularis:sicut ꝛ mā hec istiꝰ ignis demōstrati:ꝛ quelibet eius forma est vere singularis.Tū qa si est sic cōe pdicabiṫ de suba corpea:ꝛ p ↄ̄ñs per ↄuersionē ipm est suba corpea:ꝛ redit icōueniēs prius illatū.Tū tertio qa eṫ aiam nō est aliqḋ vle vt suppono.

Cōfirma.

¶ Cōfirmari pōt ratio theologice ponēdo ꝙ deꝰ ↄseruet mām istius ignis ꝛ formā subalitatis que est in ipso ceteris formis annihilatis:qḋ ꝛ vtiqȝ hñi posset supposita distinctione taliū formarū.

3ᵐ

¶ 3ᵒ sequiṫ ꝙ poſſe est aliqd eē ignē ꝛ nō eē corpꝰ aut subaȝ:ꝛ aliqd esse hoiem vl equūȝ ꝛ nō eē aial:qḋ nullus ↄcederet:cū qḋlibet supius pdiceṫ de suis īferiorib' in pmo mō.ↄ̄ñs pbaṫ:qa deus poterit ↄseruare mām ignis cūȝ sola forma igneitatis destructa forma corpeitatis:ꝛ forma etiā subalitatis:ꝛ similr cōseruare mām hois cū forma humanitatis:seu cū aīa rōnali destructa forma aialitatis si distincte sint vt dī.

4ᵐ

T.c.43

¶ 4ᵒ ſȝ Ꝓhm 7ᵒ meta.in diffōne sufficit ponere pmū genus cūȝ finali dr̄ia:sed hoc esset falsum si ſm multitudinē pdicatoꝝ in qd esset multitudo formaꝝ subaliū:nā tūc per hꝰ diffōnē nō explicareṫ aliq̄ formarūȝ iportataꝝ per dr̄ias medias iter primū genus ꝛ dr̄iaȝ finaleȝ.

5ᵐ

¶ 5ᵒ si sic.seqṫ ꝙ nullū supius pdiceṫ in qd de suo p se īferiori:qḋ manifeste falsum est ſm oēs:ꝛ huic etiā opioni videṫ specialr repugnās.nā ħ ↄcessō sequiṫ ꝙ nō sit mltitudo aliq̄ pdicatoꝝ in quid:quā tñ isti supponūt.ↄ̄ñs pbaṫ.nā ſm hoc qḋlibet supius vl significabit tñ partē eiꝰ qḋ significaṫ p inferiꝰ.vbi grā.aial significat ſm illā viaȝ cōpositū ex mā ꝛ aīa sensitiua.Hō vō cōpositū ex mā ꝛ aīa sensitiua; ꝛ etiā ex aīa rōnali:ꝛ tūc habeṫ ppositū:qa nomen ptis nō pdicaṫ in quid de noīe totius:vt certū est cū pars ꝛ totū realr distinguanṫ.Aut supius significabit cōpositū ex mā ꝛ vna forma tñ.vbi grā.aial significat precise cōpositū ex mā ꝛ aīa sensitiua.Inferius aūt significat pcise materiā ꝛ aliā formā:vt hō mām ꝛ aīam rōnalē:ꝛ tūc ideȝ sequiṫ:qa ꝛ hoc cōpositū ꝛ illud essent realr distincta:quorū nullius vna ps vnius esset pars alterius in mā.

6ᵐ

¶ 6ᵒ nō sunt in hoie plures aīe:ḡ nō ſm mltitudinē pdicatoꝝ ꝛc̄.aūs pbabiṫ in sequēti ꝗne.ↄ̄ñs pȝ:qa si nō sunt plures aīe in hoie.ergo per eādē aīam hō est hō ꝛ est aial:ꝛ per ↄ̄ñs p eandē formā.

ↄ̄ pⁿᵐ ꝗᵐ

¶ Cōtra ꝗnē istā sunt alique rōnes tenentiū oppositū.pma est talis.si per eandē formā hō est hō,ꝛ aial:oē qḋ inest homini per formā per quā homo est hō inest ei per formā per quā hō est aial. Omne aūt qḋ iest homini per formā per quā est aial inest ei inquātum est aial:ꝛ per cōsequēs ex ṽtute reduplicationis inest omni aiali:sed esse risibile inest homini per formā per quaȝ est homo.igiṫ esse risibile inest omni aiali:qḋ est falsum. Ꝯa aūt omne qḋ inest homini per formā per quā est aial inest ei inquātū est aial.pbaṫ:qa omne tale aut inest ei ſm ꝙ est hō:aut ſm ꝙ est aial.nō ſm ꝙ est hō:qa sentire debeṫ sorti per formā qua est aial:ꝛ tñ nō inest ei ſm ꝙ est homo.ergo ſm ꝙ est aial.

2ᵐ

¶ 2ᵒ forma gñis pōt remanere corrupta forma spēi.ergo sunt realr distincte.aūs pbatur:qa plura accñtia eadē numero manēt in gñato ꝛ corrupto:quoꝝ subm est cōpositū ex mā ꝛ forma.igiṫ eadē forma subalis manet:ꝛ illa nō est forma speciei.

3ᵐ

T.c.33.

¶ Tertio sicut dicit Ꝓhs.7.meta.diffinitio est ſmo hñs ptes:ꝛ partibus diffōnis rñdent partes rei.igiṫ generi respōdet alia pars diffiniti ab ea que respōdet differētie.Sola aūt mā nō respōdet generi:qa genus dicit formā mediā iter potētiā ꝛ actū:vt dicit Cōmēta.2ᵒ metaphy.com.33.igiṫ respōdet sibi vel forma tñ vel materia cū forma alia ab ea forma que respōdet dr̄ie.

ꝛ p̊ met. c.17.

4ᵐ

t.c.6.ꝛ.

¶ Quarto.Ꝓhs 2ᵒ meta.volens pbare ꝙ nō sit processus in infinitū in causis formalibus:probat nō esse processuȝ in īfinitū in predicatis in quid.igitur videṫ velle ꝙ ſm diuersitatē taliū predicatoruȝ diuersenṫ forme in eodē indiuiduo.

ꝛ p̊ met. c.17.

¶ Ad hoc videṫ esse auctoritas Cōmēta.2ᵒ meta.com.33.vbi dicit ꝙ materia pmo recipit formas vles ꝛ mediātibꝰ illis formas vsqȝ ad idiuiduales.Tales aūt forme:quarū vna mediāte alia recipiṫ:differūt abinuicē:cū nihil sit mediuȝ recipiendi seipsum.igiṫ ꝛc̄.

¶ Ad primā cōcedo ↄsequētiaȝ. ꝛ cum assumiṫ vlterius:ꝙ oē qḋ inest homini per formā per quā est homo inest sibi inquantū aial:dōm ꝙ hec est falsa.sumēdo ly.inquātū.reduplicatiue:vt sumit argᵐ in vlteriori deductione. Instantiā hȝ multiplicē.aliqḋ enī bicubitū per eandē formā est bicubitū ꝛ quātū:ꝛ per cōsequēs per formam per quā est quantuȝ est bicubitū:nec tamē est bicubitū inquantū quantū:qa non omne quantum est bicubitū:similr aliquod albū per formā per quā est quale est album:nec tamē est album inquantū quale: nec probatio valet:siue enī probatio illa assumpta sit disiunctiua:siue de disiuncto predicato falsa est:ꝛ instātiam potest in simili habere in exemplis propositis:si quis aduertat ꝛ in multis aliis.

Ad 2ᵐ

¶ Ad scḋm nego antecedēs:nec valet pbatio:qa fundatur in falso.vȝ ꝙ primū subiectū accidentiū sit cōpositū ex mā ꝛ forma:cuius oppositū supra habitū est.

Ad 3ᵐ 7ᵒ met. 33.

¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ illḋ dictū Ꝓhi ſm vim vocis acceptū itelligi dȝ de diffinitione data per terminos obliquos.verbi gratia.si dicatur ꝙ homo est cōpositus ex corpore ꝛ anima.tales enī diffinitionis partes vtrīqȝ significāt partes rei:vna mām:alia formā:nec ex hoc concluditur ꝙ sint plures substātiales forme in re diffinita.

De diffinitione autẽ que daꝛ per terminos rectos genus ꝛ dr̃iam nõ ꝓprie põt dictũ illud itelligi: qm̃ vt in p.d.8. q.3. ostensum est: etiã ſm mẽtẽ ꝑhi gen⁹ nõ signat ptẽ: sed totũ. alias nõ plus ꝑdicareꝛ in qd ꝙ̃ dr̃ia: põt tñ ipro prie dici signare ptẽ ꝓ eo ꝙ signat rẽ iperfecte ↄfuse ꝛ p hoc.q. ptialr̃ ꝛ sil̃r dr̃ia. Tota võ diffinitio signat explici te ꝛ ꝑfecte: ꝛ h̃ docet bñ Auicẽ.5.meta. vbi mouẽs q̃ones q̃uo ptibus diffõnis debẽt rñdere partes rei: ꝛ loquẽs de tali diffõne dicit talẽ multitudinẽ nõ esse in re: sed eẽ ſʒ intell̃m pro quãto res ↄcipiꝛ: vt nõ terminata in cõceptu cõi: ꝛ etiã vt terminata que terminatio ꝛ iterminatio nõ est in re: sed in ↄceptu: ꝛ ꝓpterea dicit ipse ꝙ cũ diffinimus hoiẽ dicẽtes ꝙ est aĩal rõnale: nõ itendim⁹ ꝙ sit cõposi tũ ex aĩali ꝛ rõnali: sed ꝙ ipse est aĩal: qd̃ est rõnale: ita ꝙ ꝑ̊ signaꝛ hõ: vt qd̃dã cõe ꝛ nõ terminatuʒ: deide ꝑ dr̃iam q̃si terminaꝛ.

[margin: cap.5.]

[margin: Ad 4ᵐ] ¶ Ad 4ᵐ negãda est ↄña: qm̃ non iõ ꝑhs volẽs illud ꝓbare ꝓbat nõ eẽ ꝓcessuʒ in ifinitũ in ꝑdica tis in qd: seu poti⁹ in diffõnib⁹ ꝛ ptib⁹ eaꝝ: qa ſm multi tudinẽ ꝑdicatoꝝ taliũ sit multitudo formaꝝ. Sʒ sic etiã inuit Cõmẽ.iõ qa si eẽnt ifinite forme in re diffõnes vel ptes diffõnis eẽnt ifinite: qd̃ est falsuʒ: qa cũ h̃ bñ stat ꝙ nõ sint plures forme in re q̃ diffiniꝛ. auc̃tas Cõmẽ. non est ↄ̃. qa qualit̃cũq; itelligi debeat vl̃itas illa formaꝝ: nõ dicit Cõmẽ. ꝙ ille forme sint sil̃ in mã: sed ꝙ vnã recipit mediãte alia: q2 vʒ ꝑ̇uo vnã deide aliã.

[margin: Cõ.io. / ꝑ̊ meta. cõ.17.]

[margin: 2ᵒ ↄ̃] ¶ 2ᵃˢ ↄñẽ ꝓbo ꝑ̊ sic. multo plura sũt gñ̃a opationũ vitaliũ que competunt hoi ꝙ̃ sint gñ̃a aiaꝝ. igiꝛ nõ tot aie sunt in hoie quot vita les hʒ opationes: assumptũ ꝓbaꝛ: nã nutriri crescere gñ̃a re sentire somniare reminisci appetere ꝓgredi itelligẽ: ꝛ multa alia gñ̃a sunt opõnũ vitaliũ. nã q̃daʒ ꝑdictoꝝ sub se plura gñ̃a ↄtinẽt: sicut saltẽ pʒ de itelligere ꝛ appetere: ꝛ hoꝝ oĩuʒ geneꝝ opationes ↄueniũt homini. ↄstat autẽ ꝙ nõ sunt tot gñ̃a aiaꝝ nec aliqs tot ponit. g̃ ꝛc̃.

[margin: 2ᵐ / cap.15.] ¶ 2ᵒ sic. in hoie nõ sũt pl̃es aie. igiꝛ nõ quot ꝛc̃. ↄña clara est. aῄs ꝓbaꝛ. ꝑ̊ qdeʒ ex eo ꝙ in de ecclesiasticis dogmatibus: sic scribiꝛ. neq; duas aĩas dicim⁹ in vno hoie: sicut Jacobus ꝛ alij syroꝝ scribũt.

[margin: Ocbã qd̃ lib.3.q.10] ¶ Ad hoc qdã modernus doctor re spõdit.d. ꝙ hic nõ ↄdemnanꝛ simpl̃r due aie in hoie: sed due aie itellectiue: quaꝝ vna sit a deo: altera a diabolo: ꝛ hoc vt dicit pʒ ispicienti l̃ram ibi. Ego aũt multũ miroꝛ de expõne ista: ꝛ de hoc amplius qd̃ dicit ex l̃ra istud patere. Sic eni iacet l̃ra neq; duas aĩas dicimus in vno hoie: sicẽ Jacobus ꝛ alij syroꝝ scribũt. vnã aĩalẽ qua aieꝛ corpus: ꝛ mixta sit sanguini: ꝛ alterã spũalẽ que rõneʒ ministrat. Sʒ dicim⁹ vnã eẽ eãdẽq; aĩam in hoie que ꝛ corpus sua so cietate viuificet: ꝛ semetipsam sua rõne disponat hñs in se libertatem arbitrij: vt in sua subã eligat cogitatiõe qd̃ vult: hic pʒ ꝙ nec illi ponebãt duas itellectiuas in hoie: sʒ vnã aĩalẽ alterã spũalẽ: nec aliquã illaꝝ dicebãt a dia bolo eẽ creatã: vñ hic est ali⁹ erroꝛ ab illo quẽ dic̃ iste do ctoꝛ: quinimo de illo: nec ibi: nec in toto libro illo vlla sit mẽtio. ¶ ꝑ̃. Ex dterminatiõe quã addit.d. Sʒ dicim⁹ ꝛc̃. pʒ ꝙ sit itẽtio scribẽtis nullã aĩam ꝑter itellectiuaʒ eẽ in hoie: frustra eni ponereꝛ: ex q̊ ipsa ꝑ seipam viuificat cor pus: ꝛ per ↄñs est pñᵐ opõnũ vitaliũ. ¶ Cõfirmaꝛ ex itẽ tiõe Aug.io. sup Geñ. vbi dicit ꝙ aĩa rõnalis nõ solũ car ni ꝑbet aĩalẽ vitã: verũetiã ſm ipsaʒ carnẽ aliqd concu piscit ꝛc̃. Si aĩalẽ vitã prebet. igiꝛ ꝑter eã sup̃flue poniꝛ alia aĩa sensitiua vel aĩalis ꝛ eadẽ rõne vegetatiua: qa ve getatiua ſm ꝙ dicit ꝑhs 2ᵒ de aĩa. ↄtineꝛ vtualr̃ in sen sitiua. ita ꝙ oĩa põt que põt vegetatiua: ꝛ per ↄñs qd̃ ↄti net sensitiua: ↄtinet etiã vegetatiuaʒ. ¶ Et h̃ etiã exp̃sse ꝓbaꝛ ꝑ Dañ. lib.2.q dicit ꝙ ↄtineꝛ aĩa rõnalis organico corpe ꝛ ei est vite ꝛ augmẽtatõis ꝛ sensus ꝛ gñõnis tribu tiua. Et eadẽ ex toto s̃niaʒ ponit Aug. in de quãtitate aie.

[margin: cap. 12. / T.c.15. 26.ꝛ.31. / cap.13. / cap.65.]

vnde ex h̃ põt etiã argui ad ꝑ̇ncipale: qm̃ pluralitas ponẽ da nõ est ad quã nõ cogit expientia rõ vel auctoritas cui ↄ̃dici nõ liceat. Sʒ nec expientia cogit ad ponẽdũ i hoie plures aĩas pʒ: nec etiã auc̃tas vlla talis nec rõ: qm̃ si ali qua deberet ad h̃ cogere videreꝛ de illa q̃ ꝓꝑ multitudi nẽ opationũ vitaliuʒ argueret multitudinẽ aĩarũ: naʒ ex solis eiusmodi opationib⁹ deuenim⁹ nãlr̃ in notitiã aie. Hec aũt nõ cogit: cũ vna aĩa possit pluriũ opationũ: imo oĩuʒ q̃ ↄueniũt hoi esse ꝑ̇ᵐ ꝑ̇nᵐ: sic pʒ ex dictis. g̃ ꝛc̃.

[margin: 3ᵐ / cap.3.] ¶ 3ᵒ Aug. li. de fide ꝛ symbolo. hõ ingt excepta for⁹ mẽbroꝝ que diuersis gñibus aĩantiũ diuersa tributa est: nõ distat a pecore: nisi rõnali spiritu qui mẽs etiã noiaꝛ: ꝛ itelligit de dr̃ia specifica: qa etiã per mãm numeralr̃ distat a pe core. Ex h̃ arguo si in hoie sit aĩa sensitiua distincta ab i tellectiua illa est eiusdẽ rõnis cũ aĩa pecoris: alias nõ so lo spũ rõnali distaret a pecore: vt ait Aug. si est eiusdẽ ra tionis. g̃ hõ vl̃ ps hois est pecus: nã q̃lʒ subãlis foꝛa cõsti tuit in suo eẽ specificoꝛ sic seqꝛ ꝙ hõ vl̃ ps ei⁹ sit asinus vl bos: aut aliqd tale eiusdẽ spẽi: cũ aliq̊ brutoꝝ: qd̃ certe q ↄcedẽt nõ iter hoies: sʒ iter bruta eẽt cõputãd⁹.

[margin: ↄfirma.] ¶ Cõ firmoꝛ. qa si talis aĩa informaret mãʒ absq; aĩa rõnali cõ positũ resultãs vtiq; eẽt qd̃dã pecus: igiꝛ ꝛ nũc ita est de facto cũ illa per aduẽtũ itellectiue nõ muteꝛ a sua specie: assumptũ ꝓbaꝛ ꝑ Aug. 83.q. ↄ̃ Apollinaristas vbi dicit ꝙ ↄ̃ Apollinarẽ ponẽtẽ ꝑ ꝙ chr̃s nõ hẽbat hũanã mẽtẽ h̃ ẽ rõnalẽ aĩaʒ q̃ hõ a pecorib⁹ ſm aĩaʒ dit: vba sua sũt: seqꝛ ꝙ vbũ suscepit quãdã beluã cũ figura corpis humani. Et ex h̃ dicit ꝙ mutauit erroꝛẽ: ꝛ scdo posuit ꝙ vbũ assum psit carnẽ solã absq; aĩa ex qbus pʒ ꝙ Apollinaris ꝑ̊ po suit vbũ assumpsisse carnẽ cũ aliq̊ aĩa sensitiua: ꝛ ad hoc ſm Augᵐ sequiꝛ ꝙ beluã q̃dã assumpserat: igiꝛ si aliqd̃ tale cõpositũ eẽt illõ vtiq; eẽt qd̃dã pec⁹ et belua.

[margin: Qõ.80.]

[margin: 4ᵐ] ¶ 4ᵒ idẽ Aug. vbi supra d̃ fide ꝛ symbolo ait. si qs tenuerit ca tholicã fidẽ: vt totũ hoieʒ credat eẽ susceptũ a vbo dei. i. corp⁹ aĩam spũ: satis ↄ̃ illos. s. hẽticos munit⁹ ẽ. In libro aũt de eccl̃iasticis dogmatib⁹ ipse ait: si liber fuerit suus: vt cõius crediꝛ ꝛ antiquoꝝ voluminũ rubrice testãꝛ: aut si nõ fuerit suus: sʒ gẽnasij: vt videꝛ velle Magr̃ 2ᵒ sn̄ia rũ.d.18. circa finẽ. nihilominus auctẽticus liber est apud oẽs theologos: ꝛ in eo regule nr̃e fidei ↄtinẽꝛ.

[margin: cap. 20.] ¶ In illo iquã lib⁹ sic scribiꝛ: nõ ẽ terti⁹ in subã hois spũs: vt Dydy mus ↄtẽdit: sed spũs ipsa est aĩa pro spirituali nã vl̃ pro eo ꝙ spirat in corpe spũs appellata: aĩa võ ex eo vocaꝛ ꝙ ad viuẽdũ vl̃ ad viuificandũ animet corp⁹. Ex qb⁹ pʒ ꝙ in ꝑ̇ma auc̃te cum ait. aĩam spũm cõstructio est appositiua: ꝛ est sensus aĩaʒ spũ. i. aĩam q̃ est spũs. Ergo ſm has au ctoritates nihil est de subã hois ꝑter corp⁹ ꝛ aĩaʒ q̃ est spi ritus. i. aĩaʒ rõnalẽ.

[margin: 5ᵐ] ¶ 5ᵒ. si in hoie eẽnt pl̃es aie. v.g. sensi tiua ꝛ itellectiua: tũc sequiꝛ ꝙ hõ erit cõposit⁹ ex aĩali: et ꝑ ↄñs nõ erit aĩal. ↄña scdã pʒ. ꝑ̇ᵃ ꝓbaꝛ: qa q̃daʒ ps hois erit qd̃dã ↄstitutũ ex corpe ꝛ aĩa sensitiua: qd̃lʒ autẽ tale est aĩal. ¶ Cõfirmaꝛ. qa si tale ↄstitutũ remaneret absen te aĩa rõnali vtiq; ip̃ʒ viueret ꝛ sentiret: ꝛ ꝑ ↄñs eẽt aĩal. Sic g̃ dico ꝙ ne dũ nõ sunt tot aie in hoie q̊t hʒ opõnes vitales: sʒ nec aliq̊ aĩa i eo ẽ disticta ab itellectiua.

[margin: Cõtra se cũdã ↄclo neʒ obiio nes Ocbã vbi supra.] ¶ Cõ tra ista tñ est opi. et aliquoꝝ modernoꝝ tenẽtiũ ꝙ i hoie est aĩa sensitiua disticta ab itellectiua: h̃ ꝓbãt ꝑ̊ sic. Im posse est ꝙ in eodẽ istãti sint in eodẽ ↄ̃ria: sʒ actus appetẽ di aliqd ꝛ act⁹ renuẽdi idẽ sunt ↄ̃rij: igiꝛ si sint sil̃ in rerũ nã nõ sũt in eodẽ subto. Sʒ mãifestũ est ꝙ sũt sil̃ i hoie: qa ideo idẽ qd̃ homo appetit per appetitũ sensitiuum re nuit per appetitũ itellectiuũ.

[margin: T.c.53.] ¶ Confirmaꝛ per ꝑhm 3ᵒ de anima. qui dicit ꝙ in eodẽ sunt appetitus ↄtrarij: hoc est essent contrarij: si nati essent recipi in eodeʒ subiecto.

[margin: 2ᵐ] ¶ Scdo eadẽ forma substantialis non potest simul ꝛ se

mel hēc duos actus appetēdi respectu eiusdē obti: ſʒ fre-
quēter in hoīe sunt simul actus volēdi aliqd obm ꝛ act⁹ ap-
petēdi idē appetitu sensitiuo: igit̃ illi act⁹ nō sūt in eodē
subto. ℭ 3° eadē forma nūero nō elicit simul actū appe-
tēdi aliqd nālr ꝛ aliuʒ libere. Sʒ volūtas libere vult ali-
quid ꝛ appetit⁹ sensitiuus nālr appetit. igit̃ ꝛc̃. ℭ 4° sen
sationes sūt obtiue in aīa mediate vel imediate: ꝛ nō sūt
subtiue in aīa itellectiua. igit̃ aīa sensitiua distiguit̃: ma-
ior pʒ: qa nihil aliud pōt assignari subm sensationuʒ: nisi
aīa vel po^a: ꝛ si po^a sit accidens aīe erit subiectiue in aīa:
minor pbat̃: qa aliter oīs apprehensio aīe sensitiue esset
itellectio: qa esset subiectiue in aīa itellectiua. Itē tūc aīa
sepata posset sentire: qa ex quo sensatio eēt subiectiue in
aīa itellectiua: ꝛ deus pōt ꝯseruare oē accn̄s in suo subto
sine quocūqʒ alio posset cōseruare sensationē in aīa intel
lectiua sepata: qđ est absurdū. ℭ 5° eadē forma numero
nō est extēsa ꝛ nō extēsa mālis ꝛ imālis: sed aīa sensitiua
in hoīe est extēsa ꝛ mālis: aīa v̄o itellectiua nō: qa est to-
ta in toto ꝛ tota in qualibet pte. g̃ ꝛc̃. ℭ 6° arguit̃ p aliuʒ
doctorē sic. hō in gn̄ando hoīeʒ pducit aīam sensitiuam:
aīa v̄o itellectiua creat̃. igit̃ in hoīe est aīa sensitiua disti
cta ab itellectiua. aūs pbat̃: qa nisi sic sit: sequit̃ q̄ hō sit
ignobilioris ꝯditiōis ex se quo ad actū gn̄andi ꝛ ꝯtinuā-
di suā spēm q̄ cetera aīantia: qđ nō vɨ rōnabile. Tū qa
nā nō deficit in necessarijs: ꝛ maxīe in rebus pfectis s̄m
Phm 3° de aīa: ꝛ Cōmē. Tū qa potētia nutritiua est no-
bilior in hoīe q̄ in alijs aīalib⁹: igit̃ po^a gn̄atiua in ipso ē
pfectior: ꝛ igit̃ pōt in effectū ita nobilē: sicut pōt potētia
gn̄atiua bruti: ſʒ illa pōt ī aīaʒ sensitiuā: igit̃ po^a gn̄atiua
hoīs pōt in aīaʒ sensitiuā. ponat̃ igit̃ q̄ in gn̄ōne hoīs de⁹
nō creet aīaʒ itellectiuā. sequit̃ q̄ hō gn̄abit adhuc veꝝ
aīal. igit̃ ita facit qn̄ deus creat aīam itellectiuā: cuʒ ista
creatio nō ipediat actionē hoīs. Tū qa cōplexio hoīs no-
bilior est q̄ cōplexio alioꝝ aīaliū: igit̃ forma cōplexiona
lis ei⁹ est nobilior q̄ ceteroꝝ: cū igit̃ in ceteris sit aīa: seq
tur q̄ etiā in hoīe huiꝰ forma est aīa. ℭ Ad primū dico.
q̄ pp illā rōnē fuerūt moti manichei ad ponendū duas
aīas in hoīe: qui vt dicit Aug. io. sup Gen. cū viderūt non
posse carnē sine aīa ꝯcupiscē aliā quādā aīam suā ex alia
nā deo ꝯriā carnē hēe putauerūt: vn̄ ꝯcupiscat aduersus
spūm: sed vt in. iz. c. ondit nō opʒ pp huiꝰ repugnātiā car
nis ꝛ spūs ꝛ ꝯcupiscētiarū ꝯriarū diuersas aīas ponē: silr
8ʒ. q. ex diuersis inquit visis diuersus appetitus aīarum
est ꝛc̃. ꝛ subdit: nō itaqʒ ob hoc putādū est diuersas eē na
turas aīarū: qa diuerse sunt volūtates: cū etiā vni⁹ aīe vo
lūtas pro tēpoꝝ diuersitate varieẗ ꝛc̃. ꝛ facit ad ppositū
tota qđ illa. Itē ꝯ Julianū libro 6° aū mediū. Motibus
fingit suis aīa quos hʒ s̄m spūꝫ aduersat̃ alijs motib⁹ suis
quos hʒ s̄m carnē. Rursus motib⁹ suis q̄s hʒ s̄m carneʒ
aduersat̃ alijs motib⁹ suis quos hʒ s̄m spūm: ꝛ iō dī caro
cōcupiscere aduersus spūm: ꝛ spūs aduersus carnē: ex qb⁹
etiā pʒ q̄ varios eiusdē aīe sunt tales plēs motus sibi in-
uicē aduersantes: de hoc etiā aliqd in sequēti q. dicet̃. Sed
quātū p nūc dōm ad argū. q̄ act⁹ appetēdi aliqd est act⁹
renuēdi illđ idē: si vterqʒ sit rōnalis vl vterqʒ sensualis:
aut nālis: vtiqʒ ꝯrij sunt: nec vnqʒ sil sunt in eodeʒ hoīe:
sed actus appetēdi rōnalis nō est ꝯrius formalr actui re-
nuēdi sensibili etiā eiusdē obti: ſʒ v̄tualr sint ꝯrij: ꝛ istud
pʒ: qꝛ appetiō rōnali ꝯria est renuitio rōnalis de eodeʒ
obiecto: ꝛ ista renuitio rōnalis alterius rōnis est a renui-
tione sensibili eiusdē obti: ꝛ qa vni tm̄ vnū est ꝯrium. io.
meta. sequit̃ q̄ ista sensibilis non sit illi appetitui rōnali
ꝯria formalr: ſʒ virtualr: vtpote qa in ꝯrios effectus icli-
nant. ℭ Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ sil dico. pmo q̄ nō apparet vlla ipos-
sibilitas q̄ eadē aīa circa idē obiectū habeat vnū actum
mere naturalr receptū mediāte sensatiōe illius obti trā
smutatione alicuius organi corpalis ꝛ aliū spōtaneū ꝛ li-
berū puīa deliberatione creatū. ℭ Ad 4ᵐ nego minorē:
ad pbationes in. q. sequēti rn̄debit̃. dico tm̄ pro nūc q̄ il-
la scđa pbatio etiā reducit̃ ꝯ arguētē: cū ipse nō negaret
qn deus posset illā sensitiuā aīam a corpe separe: ꝛ p ꝯn̄s
s̄m rōnē suā in ea posset sensatio ꝯseruari. ℭ Ad 5ᵐ dico
q̄ aīa sensitiua ī hoīe nō est extēsa nec mālis: sic̄ nec itel-
lectiua: cū ipsamet itellectiua sit sensitiua. ℭ Ad 6ᵐ dico
p̊ q̄ per idē posset argui q̄ hō in gn̄ando pduceret aīam
itellectiuā: qa alias quo ad ꝯtinuationē sue spēi eēt igno-
bilioris cōditionis alijs aīalib⁹. nā aīa itellectiua est foīa
specifica hoīs: nec alicui⁹ alterius forme pductio sufficit
ad ꝯtinuationē humane spēi. ℭ Rn̄o autē ad argu. p̊io
cōcedēdo q̄ hō in gn̄ōne hoīs pducit aīaʒ aliquā sensiti-
uā: sicut multi ꝛ magni cōcedūt: sed ex h̄ nō habet̃ q̄ in
hoīe sint due aīe distincte: vna sensitiua: alia intellectiua:
nā sensitiua p̄us itroducit̃: ꝛ deīde facta vlteriori dispo-
sitione ad itellectiuā simul corrūpit̃ sensitiua ꝛ īfundit̃
itellectiua: ꝛ sic dōm est de alijs formis subalibus q̄ p̄ce-
dunt aīam itellectiuā: ꝛ similr sensitiuā ꝛ vegetatiuā in
mā que disponit̃ ad itellectiuā: sil enī cuʒ posterior gn̄at̃
prior corrūpit̃. ℭ 3ᵃᵐ ꝯneʒ probo ex quodā medio supra
tacto. Qm̄ pluralitas nō est ponēda: ad cuius positionem
non cogit experientia nec ratio nec auctoritas sacra: ſʒ ad
pluralitatē formaꝝ subaliū s̄m pluralitatē partiū orga-
nicarū ꝛ etherogenearū hoīs ponēdā nō cogit auctoritas
sacra vt notū est: nec experientia etiaʒ nec ratio. pbatio.
qa oēm talē diuersitatē accn̄tiū requirit in corpe hūano
vna ꝛ eadē forma subalis ꝛ oēs partes sic differētes acci-
dentib⁹ ipsa eadē iformat. nā eadē aīa itellectiua forma
est totius corpis hūani: igit̃ nō pp diuersitatē accn̄tiuʒ:
quā in ptib⁹ corpis videm⁹: possumus arguere diuersita
tē formarū subaliū. Itē nec pp diuersitatē opatiōnū: qꝛ
eadē forma in diuersis: ꝛ eisdē etiā ptib⁹ corpis pōt alia-
rū ꝛ aliaꝝ operationū esse pn̄ᵐ p̊mū sicut supra pʒ. Cuʒ g̊
nō sint alia: vn̄ possit argui talis diuersitas formaꝝ suba
liū: ideo nō est ponēda. ℭ P̄. Nec in plantis: nec in alijs
aīalibus est diuersitas formarū subaliū s̄m diuersitateʒ
taliū ptiū. igit̃ nec in hoīe. ꝯn̄a pʒ. aūs pbo: qa organiça-
tio corpis ꝛ distinctio taliū partiū preuenit aliquo modo
gn̄ōnē aīe. igit̃ s̄m h̄ tales forme subales p̄uenit̃ in ptī-
bus corpis ipaʒ aīaʒ: aut g̊ corrūpūt̃ in gn̄ōne aīe aut ma
nēt. si corrūpunt̃ vel alie silēs inducunt̃: ꝛ h̄ nō est dōm:
qa tūc ille frustra corrūperent̃: aut nō iducunt̃ alie: ꝛ tūc
seq̄t̃ q̄ in tali aīato nō sit huꝰ diuersitas formaꝝ subaliū:
qđ est ppoᵐ. si v̄o manēt: tūc seq̄t̃ q̄ erit v̄a subalis gn̄a-
tio alicui⁹ absqʒ cuiuscūqʒ subali corruptōe: qđ repugnat to
ti p̄hīe. ℭ Cōfirmat̃ p Cōm. p̊ phy. vbi ait. q̄ si mā hēet
formā ppriā nullā aliā reciperet ipa pmanēte: ſʒ statiʒ cor-
rūperet q̄cūq alia forma gn̄aret̃: nec pōt dici q̄ aliqua
vna forma toti⁹ corpis corrūpit̃. Tū qa nō appet q̄ aliq̄
forma vna p̄us iformet corpus plāte q̄ aīa eius. Tū qꝛ q̄
rōne ille ptiales foīe remanerēt ita ꝛ ista totalis. ℭ P̄.
Si manēt seq̄t̃ q̄ pductio illa nō erit v̄a gn̄atio simplr:
ſʒ alteratio tm̄: nā subʒ deferēs trāsmutationē retinebit
sub vtroqʒ termīo idē nomē ꝛ eādē diffōnē: cū quelibet
subalis foīa ꝯstituat in esse specifico: nec refert quātū ad
h̄ vtꝝ illa foīa sit pfecta vel impfecta: qa q̄libet ꝯstituit
hoc aliqd vnū s̄ʒ spēʒ: ꝛ per ꝯn̄s ipm manente eadē foīa
erit idē ipm nō variatū s̄m suā subaʒ: ac p hoc q̄libet trā
smutatio superueniēs erit tm̄mō accidētalis. ℭ Istud cō-
firmat̃ per Cōmē. vbi supra. qui per hoc pbat q̄ mā nō
est aliquid existens actu hñs ppriā formā substātialem:
qꝛ tūc gn̄atio in suba eēt alteratio ꝛ forme recepte eēnt

Marginalia (left): 3ᵐ; 4ᵐ; 5ᵐ; 6ᵐ; Hiberni/cus in. q. ꝯ imagie.; Cō. 45.; p̊. c. 3z.; Rn̄ ad rō/nem Gdōꝝ/vt supra.; cap. i4.; Qō. 40; T. c. i7.; Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ
Marginalia (right): Ad 4ᵐ; Ad 5ᵐ; Ad 6ᵐ; 3ᵃ ꝯ.; ꝯfirma.; Cō. 69.; ꝯfirma.; p̊ ph. 69

accidētia:ꝛ hoc est aliud incōueniēs:qḋ etiā sequit̄ in ꝓ
posito.vꝫ ꝙ aīa itellectiua erit accn̄s:ꝛ certus sum ꝙ ista
incōuenientia non minus sequunt̄ in ꝓposito ꝙ̄ in eo in
quo arguit Cōmēta.sicut pꝫ cuilibet volēti attēdere:ꝛ ꝑ
h excludit̄ etiā vna solō q̄ ab aliq̄bus dari ꝯsueuit.vꝫ ꝙ
non obstāte ꝙ eadē forma sub̄alis remaneat adhuc erit
vera gn̄atio si forma recepta sit sub̄alis:nā ꝑ h etiā ꝓba
tur:vt supra ꝓlixius.d.iz.q.i.fuit declaratū ꝙ nulla forma
supueniēs erit sub̄alis:hec etiā icōueniētia seq pꝫ ꝑ ꝓhꝫ

T.c.3i. z° de gn̄one sicut supra.dis.i5.in.4.ꝯne.q.ꝓbat̄ si dicat̄
ꝙ adhuc erit gn̄atio pro eo ꝙ noua sub̄a gn̄abit̄.s.cōposi
ta ex p̄cedēte q̄ defert trāsmutationē ꝛ forma noua que
acquirit̄:ita dicā tibi ꝙ cū lignuꝫ calefit est vera gn̄atio:
qa noua sub̄a gn̄at̄.s.cōposita ex ligno ꝛ foīa caloris:nec
poterit ꝓbari ꝙ forma caloris nō sit sub̄alis:aut istud cō
positū nō sit sub̄a:nisi ex hoc ꝙ lignuꝫ est idē numero in
actu ſm spēm ligni qḋ erat ante trāsmutationē:ꝛ eodem

4° ꝯ mō in ꝓposito.¶ Quartā ꝯnē ꝓbo p̄mo sic.oīs sub̄a que
est in hoīe est aīa vel corpus:ꝛ nō sūt in hoīe plures aīe.
igit̄ in hoīe nō est aliq̄ forma sub̄alis alia ab itellectiua:
ꝯn̄tia pꝫ:qa in hoīe est aīa itellectiua:vt pꝫ in p̄cedenti.q.
aīs quo ad scḋaꝫ ptē ꝓbat̄ ex ꝯne scḋa:quo ad primā vo

cap.i9. auctē expressa que habet̄ in de ecc'iasticis dogmatib⁹:
sic enī scribit̄ ibi.duabus substātijs constat hō aīa tn̄ et
corpe.Ex hoc aūt manifeste sequit̄ ꝙ oīs sub̄a ex qua cō
stat hō sit aīa vel corpus.Scḋo sic.si in hoīe esset alia for
ma sub̄alis ab itellectiua vel ipsa eēt forma elēnti vel for
ma mixti:quā aliq vocāt formā corꝑeitatis vel alia aīa:
nō forma elēnti:qa nulla talis manet essentialr̄ in mixto:
vt dis.i5.ꝓbatuꝫ est:nec aliqua alia aīa:vt pꝫ ex scḋa ꝯne
hui⁹.q.¶ Iteꝫ si esset aliqua alia aīa:aut vegetatiua aut
sensitiua:ꝛ siue h siue illa precessit vtriqꝫ aīaꝫ itellectiuaꝫ
in mā illa:nā prius:vt cōiter dī embrio viuit vita vegeta
tiua ꝛ sensitiua anteꝙ̄ infundat̄ aīa rōnalis:ꝛ qa nā non
corrūpit aliquā formā:vt aliā oīno silem itroducat:qꝛ su
perflua foret actio eius:sequit̄ ꝙ si aliqua talis aīa est in
hoīe illa eadē est que preuenit itellectiuaꝫ in corpore:ꝛ si
sic.sequit̄ ꝙ noua sub̄a gn̄ata est.s.hō absqꝫ corruptione
alicuius sub̄e:sicut īferebat̄ in ꝯne tertia:nec pōt dici ꝙ
sit forma corporeitatis vel mixtionis:qm̄ ꝛ idē inconue

Confir. niens nūc illatū sequit̄.¶ P̄.nō magis icōueniēs est ꝙ
homo aut pars aliqua eius sit belua vel pecus ꝙ̄ ꝙ sit la
pis vel lignū:aut aliqḋ ꝑtinens ad aliquā spēm corporis
inaīati:cū minor sit ꝯueniētia iter aīaꝫ rōnalē ꝛ tales for
mas ꝙ̄ iter ipm̄ ꝛ alias aīas.Sed p̄mū nō est ponenduꝫ.
igit̄ nec scḋm:sed illud sequit̄:si ponat̄ aliqua talis foīa
in hoīe:nā quelibet talis cōstituit indiuiduū sue speciei.
Nec valet refugiū ad distinctionē de formis iꝑfectis ꝛ
ꝑfectis:qm̄ nulla oīno forma sub̄alis est extra aīaꝫ q̄ non
sit idiuiduā ꝛ singularis ꝛ determinate spēi:ꝛ per ꝯn̄s cō

34⁹ ꝯ. stituat singulare determinate spēi.¶ Cōtra ꝯnē istā pōt
argui ꝓbādo spāliter ꝙ p̄ter aīaꝫ itellectiuaꝫ sit in hoīe:
alia forma sub̄alis.s.forma corꝑeitatis.p̄mo qa vere est
corpus:ꝛ nō per aīaꝫ itellectiuā:cū illa sit forma spūalis.

z^m igit̄ per aliā formā sub̄aleꝫ.¶ z° hō est cōpositus ex aīa
rōnali ꝛ corpore:vt oēs cōcedunt:aut igit̄ corpus ex quo
cōponit̄ est mā sola:aut mā cū aliquo accn̄te:aut mā cū
aīa itellectiua:aut mā cū aliq̄ alia forma sub̄ali.nō mate
ria sola:qa tunc etiā ignis ꝛ qḋlibet elm̄taꝫ:ꝛ silr̄ qḋlibet
corp⁹ mixtū esset cōpositū ex corpore ꝛ forma:qḋ nullus

8°ph.30 dicit:sola enī aīalia dn̄r cōposita ex corpore ꝛ forma:nec
est mā cū accn̄te:qa nullū accn̄s est de essentia hoīs:nec
mā cū aīa itellectiua:qa aīa itellectiua est altera pars ho
minis corpi ꝯdistincta:igit̄ est mā cū alia forma sub̄ali:

3^m ꝛ habet̄ ꝓpositū.¶ 3° qn̄ aliqḋ aīal morit̄:mā pro nullo

instanti est sine forma corporeitatis.aut igit̄ ista p̄erat in
aīali dū viueret:ꝛ habet̄ ꝓpositū:aut est nouiter introdu
cta:ꝛ hoc rōnabilr̄ dici nō pōt:qm̄ nullus effectus vnius
ſm spēꝫ ꝓducit̄ indifferēter a quolibet:ꝛ ab vno ꝛ a plu
ribus ſm spēm:nec etiā idifferēter per quālibet trāsmu
tationē preuiā:sed a determinata causa:ꝛ a determinata
dispōne p̄uia:nunc aūt videmus ꝙ si bos aut aliud aīal
īterficiat̄ gladio vel fuste:aut suffocet̄:vel submergatur:
aut aliquo alio mō moriat̄ semꝑ cadauer eius est eiusdē
rōnis:ꝛ per ꝯn̄s forma cadaueris illius est eiusdē rōnis.
igit̄ non ꝓducit̄ tunc de nouo:sed p̄erat in viuēte ꝓdu
cta a determinato ꝛ ꝓprio generāte sue spēi:ꝛ ita etiā de

4^m hoīe ꝓbari pōt.¶ 4° mortuo aīali manent eadē accn̄tia
numero que prius erāt:igit̄ hn̄t idē sub̄m numero:qa ac
cidens nō migrat nāliter de sub̄o in sub̄m:nūc aūt sub̄ꝫ
eoꝝ nō est mā p̄ma.qa illa non īmediate recipit accn̄tia
absoluta:igitur remanet aliqua forma p̄cedēs ꝛ nō ꝯsensi

5^m tiua.igit̄ corporeitatis.¶ 5° hoc specialr̄ probat̄ de hoīe:
qa si corporeitas nō distinguit̄ ab itellectiua sequeret̄ ꝙ
corpus chr̄i in sepulchro nunꝙ̄ fuisset pars essentialis na
ture humane in christo:nec fuisset idem corpus viuum
ꝛ mortuū:nec fuisset deitas vnita illi corpi:nisi ꝑ nouaꝫ
assumptionē:qḋ videt̄ absurdū. Similr̄ nō essent eadeꝫ
corpora sanctoꝝ viua ꝛ mortua:ꝛ per ꝯn̄s nō essent ado
rāda:sicut corpa sanctoꝝ:qa illa corpa nunꝙ̄ habuerūt:
igit̄ magis cōcordat cū fide ecclesie ponere distinctionē
iter illas formas ꝙ̄ vnitatē. Plures alie rōnes adducūt̄
ad idē:sed he sunt potiores ꝛ eis solutis cetere facilr̄ sol

Ad p^m uunt̄.¶ Ad p̄mū dōm:ꝙ hoc nomē corpus equoce acci
pit̄:qn̄qꝫ enī signat ipsaꝫ quātitatē seu dimēsiones:sicut

cap.p. apud Cōmēta.in de sub̄a orbis:ꝛ p̄ phy.qn̄qꝫ aūt oēm na

Cō.63. turā seu sub̄am quātā:vt apud Aug.7° sup Gen̄.vbi ait.

cap. i7. nos dicimus nām q̄libet lōgitudine latitudine altitudi

de puis. ne spatiū loci occupātē:ꝛ isto modo hō est corpus:ꝛ etiā

Egi.i de mā eius est corpus.¶ Moderni aūt doctores distiguūt

pla^{ᵗ} for corpus in corpus de gn̄e quātitatis:ꝛ illud est trina dimē

marū. sio:ꝛ corpus de gn̄e sub̄e:ꝛ istḋ subdiuidūt in corpus qḋ
est genus:ꝛ sic dicit̄ de omni sub̄a cōposita ex mā ꝛ foīa
sub̄ali:ꝛ in corpus qḋ signat alterā partē cōpositi distin
ctā ꝯ formā:p̄mo mō cōcedo ꝙ homo est corpus. Scien
dū tn̄ ꝙ sicut aīal:esto ꝙ significet totuꝫ cōpositū:qa tn̄
eius dr̄ia ꝯstitutiua:vt loquit̄ modo consueto significat
determinate formā.s.aīaꝫ:ideo aīal dicit̄ esse p̄ncipaliter
aīal per aīaꝫ:sicut lꝫ corpus qḋ est genus significet sub̄aꝫ
cōpositā:ꝛ de illa solū ſm hūc modū accipiēdi predicet̄
qa tn̄ eius cōstitutiua dr̄ia signat determinate māꝫ:sicut
pꝫ in diffōne eius:nā diffinit̄ ꝙ est substātia mālis:ideo
corpus dī esse corpus p̄ncipalr̄ per māꝫ:ꝛ sic dico ꝙ hō
est corpus per māꝫ.i.qa ex mā cōpositus:ꝛ nō est corpus

Ad z^m per aliquā aliā formā ab aīa intellectiua.¶ Ad scḋm di
cendū ꝙ corpus altera pars cōpositi est sola mā,verūtn̄
hoc pōt dupl'r accipi.s.cōiter:ꝛ sic q̄libet materia est cor

Cō.63. pus:quō accipit etiā Cōmenta.p̄ physicoꝝ.vbi posita di
stinctiōe de duplici alteratione.s.sub̄ali ꝛ accidētali ait:
ꝛ cū ꝯsiderauerint istud qḋ defert vtrāqꝫ trāsmutationē
inuenient ipsum idem numero:ꝛ est:corpus demonstra
tum:videmus enim idem corpus in eadē loco transferri
de carneitate in terrestritatē:ꝛ de terrestritate in vegeta

Cō.i5. bilitatē ꝛc.ꝛ in p̄mo metau.d.ꝙ quatuor elemēta alterant̄
tur adinuicem in accidentibus ꝛ formis substantialibus
remanentibus illis in hac corporeitate singulari.i.rema
nente eoꝝ corꝑeitate singulari:cōstat autem ꝙ illud non
pōt itelligi nisi de sola mā nō de composito ex mā ꝛ alia
forma sub̄ali.Tū qa in nullo elēntoꝝ est plus ꝙ̄ vna foīa
sub̄alis.Tū qa sola mā ſm ipm̄ est sub̄m gn̄ationis:sicut

Cō.63. pz in eodē cōmē.pmi phyſi.per eūdē ꝯtra Auicē.ꝛ iſra:
Cō.69. nec eſt ꝯtra h ꝙ ibidē ait.ꝙ qui ponit hāc mām eſſe cor
pus peccat:qm̄ tunc accipit corp⁹ pro ipſis dimēſionib⁹:
quas ibi pbat differre a mā:ꝛ iſtud clarū eſt volēti aſpi
cere:ſic aūt accipiēdo corp⁹ coiter pōt ꝯcedi ꝙ ignis ꝛ q̄
libet ſubſtātia mālis ſeu corp⁹ p̄ mō dcm̄ eſt cōpoſitum
ex corpore ꝛ forma:alio mō pōt accipi ſpāliter p mā or
ganiçata:ꝛ ſic ſola aiata ꝯſueta ſunt dici cōpoſita ex cor
Ad 3ᵐ pore.¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ forma cadaueris de nouo introdu
cit:nō tñ ſemp eiuſdē rōnis:ſicut aſſumit argumētū:ſi
cut nec ſemp eodē mō diſſoluit armonia:ꝛ corrūpit cō
plexio aialis:ſed aliqñ per ſuperabūdātiā vnius humo
ris:aliqñ per ſupabūdantiā ꝯtrarij:ꝛ qñqz per exceſſum
vnius q̄litatis:ꝛ aliqñ per exceſſum ꝯrie:ꝛ interdū tā va
rie:vt tā diuerſe cōplexiones generent ꝙ eas ēt diuerſe
ſm ſpēm forme cadaueris ꝯſequant:qđ ēt frequēter ap
paret ſenſibiliter ex diuerſitate accidētiū ipſoꝝ cadaue
rū:q̄uis ēt plerūqz in exteriorib⁹ accidētib⁹ nō percipia
tur talis diuerſitas:nec tñ nego:qn ēt aliqñ diuerſis cau
ſis poſſit ſequi forma cadaueris eiuſdez rōnis:nec h eſt
incōueniēs:qm̄ ꝛ h etiā videm⁹ in plurib⁹ effectib⁹ nālī
bus:eundē eñi calorē ſm ſpēm cauſat ſol ꝛ ignis:ꝛ ſic de
Ad 4ᵐ multis alijs.¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝙ frequēter multa accidē
tia manēt eadē numero in eodē subto:ꝛ dico ꝙ ſola mā
eſt ſubm coꝝ:ſicut frequēter dcm̄ eſt in p̄cedētib⁹ diſtin
ctionib⁹.¶ p̄.Uel iſte qui ſic arguit intēdit ꝙ ſola for
ma ſubſtātialis eſt ſubm taliū accidentiū corporaliū:ꝛ
hoc eſt valde mirabile ꝛ diſſonū phyſicis dictis:ac etiaz
veritati:vt pz ex dictis in.q.de dimēſionib⁹ diſti.12.vel
vult ꝙ cōpoſitū ex mā ꝛ forma ſit coꝝ ſubm:ꝛ tunc ꝯdi
cit ſibi:nā in.q.p̄cedēte vult ꝙ nullū accidens ſit ſimpli
cius ſuo ſubto:ꝛ per hoc pbat ꝙ ſenſatio nō eſt ſubiecti
Ad 5ᵐ ue in cōpoſito ex mā ꝛ aia.¶ Ad 5ᵐ nego oēs illas cōſe
quētias:ſi in eis capiat corpus pro altera parte cōpoſiti:
nā ſicut eadē ipa mā exiſtēs in ſepulchro fuerat pars eēn
tialis nāe humane in chrō:ita ꝛ idē corpus exiſtēs in ſe
pulchro fuerat ps nāe humane i chrō:ꝛ qđ tūc erat mor
tuū p̄us fuerat viuū:nā tale corpus nihil aliud erat intri
ſece q̄ ipa mā:iterū illa fuit vnita vbo abſqz aſſumptio
ne noue rei.Idē ēt dico de corporibus ſanctoꝝ loquēdo
p̄ciſe de eo ꝙ eſſentialr eſt corp⁹:verūtñ in eis noue ſub
ſtantiales forme introducte ſunt:qđ neminē puto debe
re negare:aliogn pulueres ꝛ cineres in quos reſoluta ſūt
multoꝝ corpora ſanctoꝝ quos veneramur fuiſſent ptes
eēntiales ipoꝝ ſanctoꝝ dum viuerent:qđ abſurdū ꝛ ma
nifeſte falſum eſt.Et io q̄libet hz ꝯcedē ꝙ tales religas
veneremur:nō qꝛ fuerunt ipſe partes ſanctoꝝ:ſed qꝛ ps
coꝝ fuit pars ſanctoꝝ.Illā aūt partē dico ſolam mām.
¶ Addo etiā ꝙ hoc argumētū fortius reducit ꝯtra ſuū
factorē.Nam ſm ipm 3° quol.q.5.forma corporeitatis ꝛ
forma mixtionis ſunt penitus idē.forma igit cineris ſi
ue cinereitas eſt eius corporeitas.ſi ergo corp⁹ eſt aliqđ
cōpoſitū ex mā ꝛ foia:cū cinereitas nō fuerit in ſanctis
viuētib⁹:ſicut nec ipſi fuerūt ex cinerib⁹ eēntialr cōpo
ſiti:ſequit ꝙ iſta non ſunt illa corpora que habuerunt.
ad argᵗᵃ p̄nci.q. ¶ Ad argumēta.q.ad p̄mū ꝯcedo ꝙ in hoīe eſt aia intel
lectiua ꝛ ſenſitiua ꝛ vegetatiua:qꝛ eadez ipſa aia eſt que
eſt homini p̄ncipiū viuēdi ſentiēdi ꝛ itelligēdi:vt ſupra
pbatū eſt:ꝛ ipa etiā ſubſtātia etiā per eā formalr:homo
etiā ſubſtātia eſt:ita ꝙ nō opz ponere aliquā multitudi
nē formarū in hoīe:de forma vō corporeitatis dōm ꝙ ſi
ſumat corpus pro altera parte nō eſt dicēda alia forma
corporeitatis.Si vō ſumat vt eſt genus:ſic vel intelligi
mus per formā corporeitatis formā eius qđ eſt corpus:
ꝛ ſic aia intellectiua eſt forma corporeitatis:vel intelli
gimus formā que ipm p̄mo eſt corpus ad modū quo di
cimus ꝙ homo eſt homo per aiaz rōnalē:ꝛ ſic nego talē
formā corporeitatis ꝛ in hoīe ꝛ in quolibet cōpoſito:nā
vt dcm̄ eſt ſupra nō per formā p̄ncipaliter:ſed per mām
ad.2.ꝛ.3 mālis ſubſtātia eſt corpus.¶ Ad 2ᵐ ꝛ tertiaz patet ex
Ad 4ᵐ dictis.¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝯſequens ꝛ dico ꝙ talis diuerſi
tas accidētiū ꝛ operationū nō puenit ex diuerſitate for
marū ſubſtātialium:ſed ex cōditione vnius forme.ſ.aie
que ſuū ppriū ꝛ debitū ſuſceptiuū requirit taliter orga
niçatū ꝛ talib⁹ accidētib⁹ diuerſis diuerſas partes māe
perficiētib⁹ diſpoſitū ꝛ eadē ipſa in hꝫ diuerſis organis
ꝛ partibus eſt diuerſorū operationū p̄mū p̄ncipiū.Et oia
hec quilibet ponēs alam formā corporis hz ꝯcedere:nec
p̄ter illā pro hꝫ diuerſitate accidētiū ꝛ operationū opz
alias formas ſubſtantiales in partib⁹ illis fingē.Qđ aūt
dicit ꝙ ſm h nunq̄ poſſet argui ꝙ aliq̄ differant ſpecie
in genere ſubſtātie:dico ꝙ imo:naz lz ex hꝫ diuerſitate
in partibus vnius totalis perfectibilis qđ eſt debitū eſt
ppriū forme ſuſceptiuum:nō poſſit argui diuerſitas for
marū ſubſtātialiū:quādo tñ in pprijs ſuſceptiuis ꝛ per
fectibilibus talis accidentiū ꝛ operationū diuerſitas re
perit:bene arguit diuerſitas ſpecifica ſubſtātialis in il
lis:vnde qꝛ in corpore cerui qđ totū cōparat ad ſuā aiaz:
vt ppriū pfectibile:ꝛ in corpore leonis:qđ ēt eſt vnū p
priū pfectibile ſue aie:videmus hꝫ diuerſitatē accñtiū:
bene arguim⁹ in eis diuerſitatē ſpecificā aiarū:nec tñ in
diuerſis partib⁹ eiuſdez corpis dicim⁹ aias ſpecie diuer
ſas exiſtē nō obſtāte ꝙ in eis ſit diuerſitas ꝛ accidētiū ꝛ
opōnū:qꝛ nulla coꝝ ptiū per ſe eſt ppriū aie ſuſceptiuū.

¶ Diſtinctionis. XVI.ꝛ.XVII. Queſtio. III.

Tertio quero.Utrum in hoīe potētia ſenſitiua ꝛ itellectiua realr di
ſtinguat ab ei⁹ aia.Et arguo p̄ ꝙ ſic de po
tentia ſenſitiua:nā potētie ſenſitiue ſunt
multe in hoīe:aia vō tñ vna.igit aliq̄ po
tentia ſenſitiua hoīs diſtinguit ab aia:ꝛ q̄
rōne vna ꝛ q̄libet.ꝯña pz:qꝛ ſi q̄libet eēt
eadē aie:eēnt oēs eedē inter ſe:ꝛ per ꝯñs nō eēnt multe:
2ᵐ ſed vna tñ:añs notū eſt.¶ Scdo idē pbat de intellecti
uis:ꝛ per idē mediū ſic.memoria ꝛ intellectus ꝛ volūtas
in hoīe ſunt tres res diſtincte.igitur quelibet eſt res alia
ca°.vlti° ab aia.ꝯña pbat ſic p̄cedēs:añs pbat auctoritate Aug.
4° de trini.o.Cū memoriā meā intellectū ꝛ volūtatē no
mino ſingula q̄dē nomina ad res ſingulas referūtur:ſed
tamē ab omnibus tribus ſingula facta ſunt.nomē.n.ho
rum trium nominum eſt qđ nō ꝛ memoria intellectus ꝛ
voluntas mea ſimul operata ſit:vbi pz ꝙ ſm ipſum illa
tria nomina pro tribus rebus diſtinctis que ſunt in ipſo
ſupponūt:ꝛ vnū ſupponit pro re pro qua aliud ſupponit:
als nō ſingulas ad res ſingulas referrentur vt ait.

Ad oppoſitū arguit per auctoritatē illi⁹ de ſpi
cap.8. ritu ꝛ aia:qui ait.aia eſt ſpirit⁹ rō
nalis ꝛ intellectualis.ꝛ ſequit ſtatim.ſm ſui operatiōis
officiū varijs nuncupat nominib⁹.dicit nāqz aia dū ve
getat:ſpiritus dū ꝯtemplat:ſenſus dū ſentit:animus duz
ſapit:mens dū intelligit:rō dum diſcernit:memoria duz
recordat:voluntas dū vult vel ꝯſentit.Iſta tamē nō dif
ferūt in ſubſtātia queadmodū in nominib⁹:qm̄ iſta oia
aia vna eſt:ꝛ pprietates q̄dē diuerſe:ſz eēntia vna:ꝛ pau
lo poſt etiam ſubdit:has potentias hz antec̄ꝫ corpori mi
ſceat.nāles ſiq̄dē ſunt ei:nec aliud ſunt q̄ ipſa.Itē iſtra
potentie nanqz eius atqz vires eius idem ſunt ꝙ ipſa.ꝛ
multotiens eandē ſententiā ponit in illo libello.

Reſpondeo p̄mo tractāda eſt qđ quo ad potētiā
ſenſitiuā.¶ 2° quo ad intellectiuā.

p° arti. Sci. Tho. i.p.q.77 arti.i.ꝛ.5.

Quantū ad p^m est triplr̄ sollēnis opi. vna.n.ponit ꝙ potētia sensitiua aīe est q̄dā q̄litas a corpe ꝛ aīa eēntialr̄ distincta subiectiue existēs nō in corpe tm̄ neqꝫ in aīa sola:sed in ꝯiūcto. Q2 aūt hꝫ potētia:gnlr̄ vlr̄ qlibet potētia aīe sit accidēs distinctū ab aīa ꝓbāt duplr̄. p° qꝛ cū potētia ꝛ act⁹ diuidāt ens ꝛ qdlibet genus entis: opꝫ ꝙ ad idē gen⁹ entis referant̄ potentia ꝛ act⁹. Et iō si act⁹ nō est in gn̄e sube:potētia que dr̄ ad illū actū nō pōt eē in gn̄e sube:opō aūt aīe nō ē in gn̄e sube:sꝫ in solo deo ei⁹ opō est ei⁹ suba:igit̄ potētia ad opōnē aīe nō est suba. 2^m ¶ 2° aīa ſm suā eēntiā ē act⁹:si ḡ ipa eēntia aīe eēt imediatū opōnis pn̄^m semp hñs aīam actu hēret opa vite:sic sp hñs aīam actu est viuū:sꝫ h̄ est falsum.ḡ ꝛc̄. 3^m ¶ 3° Dio. cap.xi. de diui.no.dicit ꝙ celestes spūs diuidunt̄ in eēntiā vtutē ꝛ opōnē:ꝛ multo magis in aīa aliud est eēntia aliō potētia. 4^m ¶ 4° ab alijs arguit̄ ꝙ potētia ē de 2ª spē q̄litatis: igit̄ est accn̄s ꝛ distincta a suba. Q2 aūt istō accn̄s sit subiecte in cōposito.ꝓbat̄:qꝛ ei⁹ potētia est sicut subiectū:cui⁹ est opō:vt dicit phs in de som.ꝛ vigi.sꝫ opōnes potētiarūꝫ sensitiuaꝝ sūt nō aīe soli⁹:sꝫ toti⁹ ꝯiuncti:qm̄ tales exercent̄ p organa corpalia.igit̄ ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄ p phm in de som.ꝛ vigi.q dicit ꝙ neqꝫ aīe ꝓpriū ē sentire:neqꝫ corporis:cui⁹.n.po° ē ei⁹ ꝛ actio. 5 Tho. vbi.s. ¶ Ista opi.nō placet mihi eo ꝙ pluralitatē rerū ponat:ad quā ponēdā nec cogit expiētia:nec rō ex expiētia sūpta:nec aliq̄ auctas sacra:ꝙ nō expiētia pꝫ:nullꝰ.n.expit̄ aīaꝫ ꝛ ei⁹ potētiā q̄si duo distincta:qō nō rō patebit soluendo:ꝙ ēt nec auctas sacra:pꝫ. p^m qꝛ nullibi in sacro canone hr̄. ¶ Arguo tn̄ ꝛ arguit̄ ꝯ eā p sic:oē per qō p sentiēs sentit:est potētia sensitiua:aīa ē hō:pꝫ in 2° de aīa.ḡ ꝛc̄. T.c.i4. ad hāc rn̄dendū ꝙ foia accn̄talis h̄ ipo ꝙ ipa est actionis pn̄^m a foia subali hꝫ. Et iō foia subalis est pn̄^m p^m opōnis:sꝫ nō ꝓximuꝫ:ꝛ sic intelligit phs. Ex h̄ ad formā rōnis dꝫ dici ꝙ maior nō est vā nisi de eo per qō ꝓxime ꝛ imediate sentiēs sentit:ꝛ in h̄ sensu minor est falsa. 5 Tho. ¶ Cōtra.si aīa nō est imediatū pn̄^m sētiendi poſſe erit ꝙ aliqd inaiatū vere sentiat:naꝫ poterit de⁹ in corpe creare potētiā vel creatā ꝯseruare nō creando aīam:h̄ aūt posito id vtiqꝫ sentiet:sicut si fieret calor in corpe absqꝫ foia subali illud calefaceret:h̄ aūt non videt̄ ꝯcedēdū:nā illo casu posito tale corp⁹ nō viueret cū aīa sit vita corporis:ꝛ per ꝯn̄s nec vite opōnes hēret. ¶ p^m. Qua rōne h̄ posset fieri de vna opōne potētie sensitiue: ꝛ de q̄lꝫ:ꝛ sic de opōnib⁹ appetitus sensitiui:ex quo seqt̄ ꝙ aliqs carēs aīa poterit dolere ꝛ tristari timē ꝛ esurire ꝛ sitire:h̄ aūt est ꝯ itētionē Aug.83.q.vbi ꝯ Apollinareꝫ Q6.80. negātē chr̄m habuisse aīam ꝓbat ꝙ ipe vere aīam hūit ex eo ꝙ ipe vē doluit:ꝛ esuriuit:ꝛ cetera silia passus fuit vn̄ dr̄.ꝙ sicutqꝫ habem⁹ euāgelistaꝝ narratiōes per q̄s chr̄m natū de Maria virgine cognouim⁹ ꝛ cōprehēsum a iudeis ꝛ flagellatū ꝛ crucifixū atqꝫ iterfectū ꝛ sepultū: que eū corp⁹ habuisse testant̄:sic eū habuisse aīaꝫ idicāt affectiones ille que nō pn̄t eē nisi in aīa:q̄s euāgelistis testātib⁹ legim⁹.ꝛ mirat⁹ est Jesus ꝛ irat⁹ ꝛ ꝯtristat⁹ ꝛ exhylarat⁹ ꝛ multa alia innumerabilia:sic ēt illa que ꝯiūctim officia sit̄ ꝛ corporis ꝛ aīe ostēdūt sicuti sūt ꝙ esuriuit ꝙ dormiuit ꝛc̄. Et lr̄a subdit:sicut aūt qꝛ manducauit sine corpore itelligi nō pōt:sic:qꝛ esuriuit sine aīa fieri nō potuit. Nec ista glosari pn̄t:vt itelligat̄ loq tm̄ de potentia nālī:qm̄ tūc nihil ꝯ illū ꝓbaret:nā ꝛ ille nō dixisset nālr eē factū ꝙ chr̄s habuit corp⁹ humanū ꝛ silīa alijs:ꝛ tn̄ caruerit aīa humana:sed per singularē potētiā dei:ꝛ p ꝯn̄s nisi sit simplr̄ ipoſſe aliquē dolere vel esurire ꝛc̄.sine aīa nō ex illis sufficiēter arguit̄ ꝯ eū. ¶ Dices ꝙ idē sequitur ꝯ alios ponētes potētias eē idē qō aīa:nā ipe opōnes poterūt fieri per potētiā dei absqꝫ aīa:ac per h̄ nihil arguet̄ ꝯ Apollinareꝫ. ¶ Rn̄deo ꝙ vtiqꝫ tales q̄litates q̄ sunt dolor vel esuries ꝛ siles possent fieri absqꝫ aīa:sed tūc nulla eēt dolor vel esuries nec per eā aliqs doleret ꝛ esuriret:sed ꝙ aliqs doleat vel esuriat aut aliqd eiusmodi patiat̄ absqꝫ aīa est penit⁹ ipoſſe:nūc aūt legim⁹ ꝙ chr̄s doluit esuriuit ꝛc̄.iō bene ꝯ illū ꝯcludit ꝙ vere aīam habuit. Et iō qō dicit Aug.ꝙ ille affectiōes nō pn̄t eē sine aīa:nō est itelligēdū quin possint exist̄e sine aīa:sꝫ ꝙ nō pn̄t eē tales affectiones.nā si fierēt sine aīa q̄uis eēnt aliq entitates nō eēnt tn̄ affectiones tales.v̄.g.dolor vel esuries.ꝛ sic de alijs:sicut si rem illā que nūc in me est visio deus me destructo ꝯseruaret absqꝫ isto:aut ēt in aliq̄ subiecto:dūmō nō eēt in aīa.v̄.g.in lapide siue h̄ sit poſſe siue nō:illa nō eēt tūc visio:nec lapis:aut aliqd aliud per illā videret:sicut in simili diffusius dcm̄ ē in li.p̄. ¶ p^m. ꝯfirmat̄ Si potētia sensitiua.v̄.g.visiua sit tale accidēs existēs in ꝯiuncto ex organo visus ꝛ aīa iformāte illud seqt̄ ꝙ ad destructionem organi destruat̄ potētia visiua:ꝛ h̄ ēt ꝯn̄a opi.ꝯcedit:sed h̄ vt vr̄ est ꝯ Aug.in lib.sup Gen̄.ad lr̄aꝫ in pn̄° vbi ait:alia.n.est lux que sentit̄ oculis:alia aūt q̄ per oculos agit̄ vt sentiat̄:illa.n.in corpe:h̄ aūt q̄uis p corpus ea que sentit accipiat in aīa tn̄ est:ꝛ paulo post de ista luce q̄ per oculos agit̄:vt sentiat̄ ꝛ que per corp⁹ accipit ea que sentit:que nō est aliud q̄ʒ illō qō nos vocam⁹ potētiā visiuā ꝛ visualē:subdit.neqꝫ h̄ cū ministeria desunt corporis:sicut in cecis aut in surdis:nā in istoꝝ animis est ista lux de qua nūc agim⁹:sꝫ istrumēta corporis desunt.neqꝫ illo mō quo in silētio vox nō audit̄:cū ista lux est in aīa ꝛ assunt corpis istrumēta:sꝫ nihil qō sentiatur infert̄:nō ḡ qui his causis nō sentit caret ista luce:sꝫ cū talis potētia nō est in aīa que nec aīa dici solet:sꝫ tn̄ vita q̄lis ꝓhibet̄ eē vitis ꝛ arboris ꝛc̄.hic nota ꝙ in animis cecoꝝ ꝛ surdoꝝ dicit esse lucē istā:ꝛ insup ꝙ qui nō sentit ꝓp carētiā organoꝝ sentiēdi non caret ista luce:ex quo pꝫ ꝙ nō destruit̄ talis potētia ad destructionē organi. Qō aūt addit. Sed cum talis potētia nō est in aīa ꝛc̄. nō est accipiēdū sic vt intelligat̄ ꝙ eadē aīa aliqn̄ hēat in se talē potētiā:ꝛ aliqn̄ nō hēat:sed qꝛ aliq̄ aīa talē potentiā nō hꝫ:sicut est aīa viuētiū insensibiliū seu isentiētiū:si tn̄ taliū vita appellet̄ aīa:ꝛ iō addit ipe que nec aīa dici solet ꝛc̄. ¶ Ad p^m rōnē opi.cū dicit ꝙ act⁹ ꝛ potētia diuidūt ens ꝛ qdlibet genus entis ꝛc̄.aut accipiunt̄ act⁹ ꝛ potētia:vt sunt dr̄ie entis seu esse:qō signat verū:ꝛ tūc nihil ad ꝓpositūꝫ:vel accipit̄ potētia pro pn̄° actiuo vel passiuo:ꝛ act⁹ p eo cui⁹ dr̄ talis potētia:ꝛ tūc illa ꝓpō assumpta.s.ꙑ act⁹ ꝛ potentia sunt in eodē gn̄e vniulr accepta est falsa simplr̄ ꝛ ꝯ arguētē:nā vt supra ꝓbatū est oē accn̄s mere corporale imediate recipit̄ in mā:ita ꝙ imediata potētia susceptiua ipsoꝝ est alteri⁹ generis ab eis. Itē ſm hūc doctorē sup 4° meta.nullū accidēs inheret alteri accidēti:ꝛ per ꝯn̄s ei⁹ potētia nō est eiusdē generis cū eo. Itē in ꝓposito eēntia aīe ſm eā est pn̄^m potētie ēt actiuū a quo fluit ꝛ passiuū seu mālē in quo recipit̄.igit̄ vel eēntia aīe est accn̄s:qō ipe nō diceret:vel potētia est suba:qō est ꝯ eū. ¶ Ad 2^m reduco arg^m p ꝯ eū:nā po° aīe si sit tale accn̄s ſm suā eēntiā est act⁹:informat.n.subm. igit̄ si ipa est imediatū pn̄^m opōnis sp hēbit in actu opa vite. Rn̄o igit̄ ꝛ nego ꝯn̄tiā:nec ꝓbō valet qm̄ nō opꝫ vt actui p sp sit ꝯiūct⁹ act⁹ scds:sic in m̄lis declarari posset. ¶ Ad auctē Dio.dōm ꝙ nō vult aliud dicē:nisi ꙑ in oī spū celesti est eēntia virt⁹ ꝛ operatio:que tria quedā sūt: nō tn̄ realiter sed rōne:ꝛ hoc manifeste ipse dicit. Est.n. textus suus talis. In tria diuidunt̄ ſm se sup mundana rōne oēs diuini intellectus in eēntiā vtutē opationē. Et Ugo i cōmēto exponit sup mūdana rōne.i.spūali rōne.

Ad rōne Tho. vt supra

Ad 2^m

Ad 3^m

Ad 4m

¶ Ad 4m nego ɔñtiã.nã forma subalis inquãtũ est pn° opatiuũ:seu per quã aliqd est potẽs opari est in 2° spẽ q̃litatis:nec tñ est accñs:vt de accñte nũc loquimur:τ h etiã

Cõ.20.

Cõmẽ.approbãs dcm̃ Alex.7° phy.in fine idẽ dic̃.Querit.n.q̃re Ari.intelligãs ad quas spẽs q̃litatis est mot° τa oĩt ibi spẽm scdaꝫ que est nãlis po°:τ rñdet q Alex.dic̃ q iã determiatũ ẽ vlr:q nõ est q̃litas:τ itẽdit igr Cõm. q res agũt p suas foꝛas τ patiunt̃ p mãs:τ mãe τ forme

2a opi. cũ sco. lib. 4.di. 45. 3.q.

sunt subẽ necĩe.¶ Alij tenẽtes potẽtiã sensitiuã nõ esse accñs dixerũt q ipa est cõpositũ qddã ex corpe sic mixto τ aia pportionalr pficiẽte ad actũ corñdẽtẽ tali cõposito:vñ sm istos ipa aia nõ est potẽtia sensitiua loquẽdo de potẽtia totali:sed ps hui° potẽtie. Hoc dcm̃ q̃uis abs q pbõne inuenerim positũ:vꝫ tñ posse pbari auc̃te Aug.

cap.2. pm

2.de tri.nã oẽ in q̃ sensatio recipit̃ subtiue ptinet eẽntialiter ad potẽtiã sensitiuã:sed sensatio recipit̃ tã in aia q̃ in corpe.igit̃ τc̃.Minoꝛ pꝫ per Aug.vbi supra:ibi.n.cõmemoratis trib°.s.re visibili:visione:τ volũtate animi q̃ re visibili sensuꝫ admouet ait:q p° nõ ptinet ad aiantis nãm:alteruꝫ aũt.s.visio ita ptinet:vt ẽt in corpe fiat:τ p corp° in aia:fit.n.in sensu q neq3 sine corpe est:neq3 sine aia.3m vo solius aie est:q2 volũtas. Hic attẽdit̃ q p dicit visionẽ fieri in corpore τ in aia:p qd pbat̃ minoꝛ assumpta. Itẽꝫ dicit q sensus nõ est sine corpore neq3 sine aia.

2m cap.12.

¶ Ad idẽ est alia auc̃tas eiusdeꝫ.10.sup Gen.vissime inquit scriptũ est:caro ɔcupiscit aduersus spũm τ spũs aduersus carnẽ:sꝫ tñ carnẽ sine aia ɔcupiscẽ nibil posse puto:qd oĩs doct° idoctusq3 nõ dubitat:τ per h ipsi° ɔcupiscẽtie carnalis cã nõ est in aia sola:sꝫ multo minus est in carne sola:ex vtroq3 aũt fit ex aia.s.q sine illa dlectatio nulla sentit̃:ex carne aũt q sine illa carnalis delectatio nõ sentit̃.carnẽ itaq3 ɔcupiscẽtem aduersus spũm dicit Aplũs carnalẽ pculdubio delectationeꝫ quã de carne τ cũ carne spũs bꝫ aduersus delectationẽ quã solus bꝫ.hec Aug. In his vbi pꝫ q delectatio spũs est in solo spũ:sed delectatio carnis est in spũ τ in carne:que delectatio vel qꝫ act° est sensitiui appetit°:ex quo seq̃t̃ q appetit° sensitiuus icludit τ carnẽ τ aiam:τ eadẽ rõne alie ẽt sensitiue

3m 4m

vtutes.¶ 3° ideꝫ põt pbari per dcm̃ phi de sõno τ vigi. supra allegatũ.¶ 4° põt argui:q2 si non sic eẽt sequeret̃ q istrumẽtum seu organũ sentiẽdi nõ esset per se regsitũ ad sensationẽ:q2 si eẽt al q̃ mõ per se cã ei°:nõ.n.vllã per se cãlitatẽ bꝫ respectu sensatiõis:vt vꝫ:nisi sit per se

5m

ei° susceptiuũ τ cã malis.¶ 5° q2 alias sola aia susciperet sensationẽ:τ per ɔñs in ea separata posset de° ɔ̄suare sensationẽ:τ sic a corpe separata sentiret:qd vꝫ valde mirabile.Scdm hãc viã pꝫ:q potẽtia sensitiua distinguit̃ ab aia:sicut τ totũ distiguit̃ a pte.pꝫ ẽt quõ potẽtie adinicẽ distinguunt̃.Quãuis.n.aia humana tota sit in q̃libet corpoꝛis pte:distõ tñ potẽtiarũ saluat̃ pp distõnẽ organoꝝ τ partiũ corpis:cũ quarũ vna ipsa aia ɔstituit vnã potẽtiã sensitiuã:vtpote visum:τ cũ alia aliã vt auditũ:τ sic de alijs. In alijs vo aialib°:si aia sensitiua extẽdat̃ in eis vna ps aie cũ vno corpis mẽbro ɔstituit vnã potẽtiã:τ

Opio 3a

alia ps cũ alio ɔstituit aliã.¶ Alia opi.est:q sola aia est potẽtia sensitiua:τ in ea sola sẽsatio recipit̃ subtiue.Qd pbat̃:q2 nulla foꝛa simplex recipit̃ p° τ imediate in cõposito eẽntialr:sed vel recipit̃ in altera pte tñ vel in vna imediate τ in altera mediate:alias idẽ accñs sil̃ eẽt in diuersis subtis:sensatio autẽ est foꝛa simplex.igit̃ τc̃.Ista

Cõ.36. τ 137.

vꝫ itentio Cõmẽ.2° de aia.cõmẽ.136.τ.137.in quoꝝ p° ait. Sonus q est in actu ex̃ aiaꝫ:ita mouet istrumẽtũ audit°:sicut audit° q est in actu.i.organũ imutatũ a sensibili per q̃litatẽ mouet vtutẽ auditiuã:in alio cõmẽ.ait.q sensus mouẽt vtutes:sicut sensibilia que sũt ex̃ aiam mouẽt sensus:in qb°pꝫ q vtutes distinguunt̃ ab organis:τ dicit q mouent̃ ab illis factis:τ per ɔñs nec vt° seu potẽtia icludit organũ:nec in organo est sensatio.

pm

¶ Quãuis aũt p° istarũ duarũ opi.mibi valde pbabilis videat̃:hec tñ 2a plus placet:τ io pter ei° pbones adductas ɔfirmo eam

cap.46.

auc̃trib° τ rõne.Auc̃tas p° est Aug.12.sup Gen.d.neq3.n. corp° sentit:sed aia per corp° quo veluti nuntio vtit̃ ad formãdũ in seipa qd extrinsecus nũtiat̃.Si aũt corp° reciperet sensationẽ simul cũ aia:ita ẽt sentiret sicut τ ipa. Nõ.n.nãliter sensatio in alio q̃ in sentiẽte recipit̃:vult igit̃ Aug.q organũ ipm corporale no recipit sensationẽ in se imediate:sꝫ est qddã mediũ velut nũti° per qd sensibile sensationẽ causat in aia.s.cãndo spẽm in organo:p quã organũ cãt sensationẽ in aia iuxta pmissuꝫ dcm̃ Cõ

cap.15. 2m

mẽ.¶ Ad h est alia auc̃tas eiusdẽ.14.de ciui.dei.vbi silr logt̃ de passionib° seu opõnib° sensitiui appetitus: ait.n.sic.dolores porro qui dnr carnis aie sunt in carne τ ex carne.Quid.n.caro per seipsam sine aia vel dolet vel ɔcupiscit:q.d.nibil.τ subdit:sꝫ doloꝛ carnis tñmõ offendendo est aie ex carne:τ q̃dã ab ei° passiõe dissensio:sicut aie doloꝛ que τ tristitia nũcupat̃ dissensio est ab his reb° que nob nolẽtib° accidũt:vbi distiguit duplicẽ doloꝛẽ.s. carnis τ aie:sicut i.12.sup Gen.vt pallegatũ est:distiguit duplicẽ ɔcupiscẽtiã.s.carnis τ spũs:doloꝛẽ carnis q maxime spectat ad appetitũ sensitiuũ:dicit eẽ aie expiris in carne:τ eẽ ex carne seu passione in ea facta tanq̃ ex cã:τ ipa est offensio seu aie tñ dissensio.est igit̃ sm ipm i aia tñ subtiue:τ tñ in carne cãliter efficiẽs.Superi° ẽt habi

Qõ.8.

tũ est sm Aug.83.q.q affectiões appetitus nõ nisi in aia eẽ pñt:τ per ɔñs vocãdo potẽtiã illud pcise in q̃ p° τ imediate recipit̃ act° sola aia est appetit° sensitiu°:τ idẽ iudi

3m

ciũ est de ceteris potẽtijs sensitiuis.¶ Ad h arguo ẽt p Cõmẽ.rõnẽ satis mibi pbabilẽ:sic.aia hũana est memoria sensitiua.igit̃ est q̃lꝫ potẽtia sensitiua hoĩs:cuius est foꝛa:igit̃ in q̃lꝫ aiali aia ei° est ei° potẽtia sensitiua:ɔña p° pꝫ:q2 idẽ iudiciũ est de singulis.pꝫ ẽt 2a:q2 q̃ rõne a a hoĩs est potẽtia sensitiua hoĩs eadẽ τ aia bruti est ei° po

cap.15.

tẽtia.añs pbo:τ p° auc̃te Aug.10.off.anim° igt est ipa memoria:τ dclarat per cõem ɔceptionẽ.d.nã τ cũ mãdam° aliqd vt memoꝛiter hẽat̃ dicim° vide vt istud in animo hẽas:τ cũ obliuiscimur dicim°.h fuit in aio:τ elapsũ est aio.ipaꝫ memoriã vocãtes animũ:τ certũ q logt̃ de memoria sensitiua seu q̃ retinent̃ spẽs reꝝ sensataꝝ τ acqsite per sensus:vt pꝫ ex.c.10.τ plurib° sequẽtib°.¶ 2° idẽ

4m 2

pbat̃ rõne:q2 spẽs sensibiliũ τ cãte per sensus sũt subtiue in aia itellectiua τ remanẽt in ea postq̃ est a corpe separata:alias nõ hẽret distictã memoriã singlariũ sensibiliũ:qd est ɔ̄ sanctos.Si g̃ nõ ipa aia tñ est potẽtia ɔ̄suatiua taliũ spẽrũ:τ per ɔñs memoria:vel opꝫ dicẽ q dum est ɔiuncta q̃dã spẽs sensibiliũ sũt in ea tñ:q̃dã vo oĩno eorũdẽ obiectoꝝ:τ similr illa repsentãtes sunt in corpore tñ vel in corpore simul τ aia:τ hoꝝ vtrũq3 vꝫ supfluũ cũ ille quas sola hꝫ ad oĩa:pp que iste alie ponerent̃ sufficiãt:aut opꝫ dicẽ q ille eedẽ que remanẽt in aia separata sunt in aia siml τ corpore dũ est ɔiũcta:τ tũc seq̃t̃ q de cõmuni lege τ nãli cursu accidẽs vno tẽpore informet aliqd subiectũ saltem partiale:τ alio tpe nõ informet illud:qd nõ videt̃ esse ɔcedẽdũ.

Dubiũ cap. 14.

¶ Sed circa dictũ istud est grande dubiũ:quoniã sicut Aug.dicit 7° super Gen.quiddã ventriculus in medio cerebri organũ est memorie quo aliqua passione leso cõpertũ fert̃ hominem amittere memoriam eoꝝ:quorum prius habebat.hoc aũt nõ ɔ̄uenit:nisi per corruptionẽ speciei.igit̃ illa spẽs prius erat in illa pte corporis.qd pbat̃:q2 nihil qd est in sola aia subtiue corrũpit̃ per corruptionẽ factã i corpe.

Rñõ

¶ Respondeo q supposito eē verꝝ qđ dr̄ q̄cūq3 ipsi⁹ sit cā quā pro nūc latere me fateor: nō seq̄r tñ illatū: qđ pz: qz in tali casu nō solū ille sic lesus videt̄ amisisse memoriā: seu potius spēs rerū sensibiliū: s3 ⁊ īsensibiliū si aliq̄rū p̄us habebat: ⁊ tñ spēs tales nullatenus imediate partem aliq̄ꝫ corporis īformāt.

Rñõ ad rōnes pro opi. 2ᵉ̄.

¶ Ad ea que p p̄cedēti opi. adducta sūt rñdeo. Ad p̄mā auctoritatē Aug. dōm q visio ſm eū3 sit in corpore mediate tñ: qm̄ sit imediate in aīa informāte ipm: fit ēt per corp⁹ in aīam: qm̄ a spe cāta in organo cātur in aīa visio: ⁊ qz volūtas de qua ibi loq̄r nō imediate cātur ab aliquo qđ imediate corp⁹ īformet. idcirco eā dicit solius esse aīe. Qđ vo addit̄ q sensus nō est sine corpore ⁊c. dōm q sensus pōt accipi dupl'r: vno mō pro ipsa vi sensitiua que nō est aliud q̄ ipsa aīa īformās talē corp̄is partē: ita q h̄ nomē sensus vel spāle vt visus signat aīam cōnotādo certā partē corp̄is qđ informat: ⁊ p̄pter istā cōnotationem pōt dici q sensus nō est sine corpore: ⁊ ↄ̄stat ēt q nō est sine aīa: cū3 ipse sit aīa: ⁊ ſm hunc modū aīa separata nō dr̄ sensus q̄uis ipsa possit dici sensus: si accipiat̄ sensus pro potētia sensitiua absolute: ⁊ sic dicit auctor de spū ⁊ aīa: cū ait. q aīa cū separat̄ a corpore secū trahit sensum imaginationē itellectū ⁊ rōnē ⁊c.

cap. 9.

Si igit̄ p̄ isto mō accipitur sensus visio fit in sensu imediate: alio mō accipit̄ sensus p̄ istrumēto per qđ aīa sentit: cū cōnotatiōe tñ aīe īformātis ipm: vñ visus ſm hūc modū est oculus aīa īformat⁹: ⁊ iō nō est sensus ēt sine aīa p̄p qđ oculus mortuus nō dr̄ nisi equoce oculus: vt dr̄ 2ᵒ de aīa: neq3 est ēt sine corpore cū ipm sit corp⁹: ⁊ sic accipit sensum idē Aug. vt pz circa p̄nᵐ capituli. In sensu aūt sic accepto fit ēt visio: sed mediate: vt dcm̄ est.

T. cō. 9.

¶ Ad aliā auc̄tē satis pz: qđ dōm est ex his que ex. 14. de ciui. dei p̄xime allegata sunt. Silr̄. n. intelligit de ↄ̄cupiscētia carnis ⁊ de dolore carnis: nā tā hic q ille in sola est aīa subtiue: ⁊ est a carne cāliter ⁊ effectiue. Qđ vo in fine auc̄tis ponit̄ q. s. ↄ̄cupiscētiā carnalē cū carne ⁊ de carne: neq3 itelligēdū est q h3 illā cū carne. i. exn̄s cū carne vel in carne: sicut ēt dicit q dolores carnis aīe sunt in carne. i. aīe existētis in carne: h3 ēt illā de carne. i. ex carne: ⁊ qz aliā ↄ̄cupiscētiā vel delectationē que vocatur ↄ̄cupiscētia spirit⁹: q̄lis est illa quā signat p̄pheta cū ait: ↄ̄cupiscit ⁊ deficit vel desiderat aīa mea in atria dñi: ⁊ aliē de qb⁹ idē Aug. statim exēplificat: nō h3 spirit⁹ ex carne: iō dicit q eam solus h3.

In 6 fō. ⁊ vig.

¶ Ad p̄bm dōm. q nō iō dicit nō esse aīe p̄priū sentire: qz ipsa sensatio in alio sit subiectiue p̄ticulariter q̄ꝫ in aīa: sed qz sensatio nō fit in aīa: nisi per corpus: vt dcm̄ est ad auc̄tē p̄mā Aug. ⁊ hic sensus pz ex eo qđ imediate subiūgit ph̄s: sequit̄. n. q vo dr̄ sensus vt actio mot⁹ qdē per corp⁹ aīe est: ⁊ ex ista cā ↄ̄cludit. Manifestū qm̄ neq3 aīe p̄pria passio: neq3 inanimatū corpus pole est sentire ⁊ reddit singula singulis: vt qm̄ est per corp⁹: iō nō est p̄pria aīe: qz vo est aīe iō inanimatū nō est pole sentire.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 4ᵐ pz ex dictis: nā instrumentū per se reqrit̄ ad sensationē tanq̄ꝫ per se susceptiuū spēi cātiue sensatiōis: nō. n. quelibet spēs nata est cāre q̄libet sensationē: sed determiata determinatā: vñ spēs nata imediate cāre visionē3 in aīa nō est nata cāre in ea auditionē nec econtra. Silr̄ spēs nata cāre visionē ita pōt nāliter cāri in organo visus seu in oculo q nō in aure.

Ad 5ᵐ

¶ Ad 5ᵐ ↄ̄cedendo ↄ̄n̄s. s. q sensationē posset deus in aīa separata ↄ̄seruare: ⁊ vlterius ↄ̄cedo q si cetera requisita ad h̄ q talis q̄litas sit sensatio ↄ̄currerent: aīa separata sentiret. nec video cur alicui theologo h̄ debeat eē mirabile.

Ꝯ 3ᵐ op. 2ᵐ

¶ Sed ↄ̄tra ↄ̄nem istā in se pōt obyci. P̄rimo qz sequit̄ q oīs sensatio hoīs sit intellectio: cū quelibet sit in itellectu. Itē q sensus sit intellect⁹ ⁊ ecōuerso: cui⁹ oppositū3 p̄bat ph̄s 2ᵒ de aīa.

t. c. 152.

¶ 3ᵒ seq̄r q sit vnus sensus tñ in hoīe: sicut vna tñ in eo est aīa. Ꝯ Aug. 2ᵒ de li. ar. ponētē q̄nque sensus exteriores ⁊ p̄ter illos adhuc sensum quēdā iteriorē: q̄ sensuū numer⁹ vulgatissim⁹ ēt est apud oēs ph̄os.

3ᵐ c. 6. ⁊ 7.

4ᵐ

¶ 4ᵒ tūc eadē potētia eēt appetit⁹ sensitiuus ⁊ itellect⁹: qđ est ipole cum sibi in suis desiderijs plurimū aduersent̄ ſm sanctos.

5ᵒ

¶ 5ᵒ seq̄r vnū absurdissimū. s. q visio fit in aure: ⁊ auditio ī oculo: ⁊ gustatio in pede: ⁊ per ↄ̄n̄s q hō videat per aurē audiat per oculū ⁊ gustet per pedē ⁊ vniuſr per q̄libet partē corp̄is p̄cipiat quelibet sensibilia: ⁊ pz ↄ̄n̄a: qz aīa in q̄ subtiue dīr esse iste sensatiōes in q̄libet est corp̄is p̄te.

Ad p̄ᵐ

¶ Ad p̄ᵐ dico q per itellectionē vno mō possum⁹ itellig̃ oēm notitiā formalr̄ existētē in itellectu: ⁊ sic ↄ̄cedo q q̄uis nō oīs sensatio sit itellectio: qz nō sensatio bruti. oīs tñ sensatio hominis est itellectio: alio mō per itellectionē possum⁹ itellig̃ tñ notitiā itellectus: ad quā nō imediate per se mouet organū corp̄ale seu aliq̄ forā existēs in eo: ⁊ tūc fl'm est q sēsatio sit itellectio: h̄ duplex genus notitie in ipsa aīa distiguit Aug. 7ᵒ sup Gen. his iqt sensib⁹ q̄si nūtijs accipit aīa q̄cq̄d eā corporaliū nō latet: ⁊ paulo post subdit q nunc qđ ex ceteris emittat aīa nō adiuuat̄: nisi ad corporeas formas coloresq3 sentiendos: ⁊ addit. habetq3 ipsa inumerabilia lōge dissimilia cūcto generi corporū: que nō nisi in itellectu atq3 rōne conspiciat: quo nullus sensus carnis aspiciat.

ca. 10.

Ad 2ᵐ

¶ Ad 2ᵐ dōm: q vt supra dcm̄ est sensus dupl'r accipit̄: vno mō pro istrumēto corp̄ali: quo sentiēs sentit: ⁊ sic nullus sensus est itellect⁹: alio mō accipit̄ sensus p vi seu potētia que sentit: ⁊ sic l3 nō oīs sensus sit itellect⁹: sensus tñ humanus est itellect⁹: qz est ipa rōnalis aīa que vtriq3 itellect⁹ est: l3 nō vna s3 alia ⁊ alia rōne dicat̄ sensus ⁊ itellect⁹: ⁊ h̄ expsse pz per auctorē de spū ⁊ aīa: vt allegatū est in p̄n⁹. q.

2. a. t. c. 152.

¶ Ad ph̄m aūt dōz: q ipe nō p̄bat nec p̄bare itēdit q in hoīe sensus ⁊ itellect⁹ potētia distiguant: sed bene vult ⁊ p̄bat q itellig̃ ⁊ sentire nō sūt idē ↄ̄uertibilr̄ ⁊ diffinitiue vt opinabant̄ antiq. vñ p̄ p̄bat q nō oē sentire est itellig̃: deīde q nō oē itellig̃ est sentire: sicut pz attēdenti.

Ad 3ᵐ

¶ Ad 3ᵐ si accipit̄ sensus p organo. nego ↄ̄n̄ā: si p potētia ↄ̄cedo ↄ̄n̄s. s. q est tñ vnus sensus in hoīe: q̄uis p̄p diuersa exercitia varijs noīb⁹ nūcupet̄: ⁊ aliqñ plures sensus: l3 iproprie esse dicant̄: h̄ ēt pz per auctorē3 lib. de spū ⁊ aīa. ait. n. sensus minus est in aīa: ⁊ idē q ipa ēt cū corp⁹ nō sit: corporeus dr̄: ⁊ cū itellect⁹ nō sit nisi vn⁹ sensus: verūtñ per exercitia varia necessarie nūcupant̄. Dicit̄ aūt sensus imaginatio rō itellect⁹ vel itelligētia: ⁊ hec oīa nihil aliud sunt q̄ ipa: alie ⁊ alie iter se p̄p̄etates p̄p varia exercitia: s3 vna eēntia rōnalis ⁊ vna aīa. Aug. aūt per sensus itelligit organa sentiēdi: sicut pz. 2. de tri. ⁊ 7ᵒ sup Gen. ⁊ plurib⁹ sequētib⁹.

cap. 2. cap. 10.

Ad 4ᵐ

¶ Ad 4ᵐ dōm q appetit⁹ sensitiu⁹ ⁊ itellectiu⁹ in hoīe nō sūt due potētie eēntialr̄ distincte: s3 eadē ipsa aīa iquātū ſm sensualē motū mouet̄ vel mobilis est ad appetitionē dr̄ appetitus sensitiu⁹: iquātū aūt ſm itellectualē app̄hēsionē dr̄ appetit⁹ itellectiu⁹. Cōtrarietas vo illa nō est accipiēda velut diuersarū aīarū aut potētiaꝝ: s3 tñmō diuersaꝝ delectationū aut ↄ̄cupiscētiaꝝ eiusdē aīe aliter ⁊ alr̄ mouēte ſm Aug. 10. sup Gen. Comē. ēt 3ᵒ de aīa. vlt q eadē potētia sit volūtas ⁊ appetit⁹: s3 vt ait si desiderauerit per cogitationē dr̄ volūtas: si fuerit sine cogitatiōe dicet̄ appetit⁹: vide cōmētū illō: qz plura ibi sūt ad p̄positū.

cap. 12. Cō. 50.

Ad 5ᵐ

¶ Ad 5ᵐ ↄ̄cedo q sicut itellectio est imediate in aīa ⁊ mediate in q̄l3 p̄te corp̄is sic ⁊ visio ⁊ sensatio q̄l3: nec tñ q̄l3 p̄s corporis audit vel videt: sicut nec ēt ⁊ q̄l3 itelligit: nec ēt hō audit per oculū: sed per aurem qz per aurem ⁊ nō per oculū3 causat̄ auditio in aīa eius.

2ᵘˢ arti. De secundo articulo dico ꝯñr ꝙ ipsa aīa rōnalis est intellectus ⁊ voluntas: ita ꝙ nec intellectus est res distincta ab essentia aīe nec etiā voluntas. ista est intentio Aug. in sermone de imagine. vbi ait. (cap. ii.)
Anima est intellectus. aīa est memoria. aīa est voluntas. Item. 10. de tri. dicit ꝙ hec tria. memoria: intelligentia ⁊ volūtas nō sunt tres vite: sed vna vita: nec tres mentes: sed vna mens. ꝯñr nec tres subē: sed vna subā. ⁊ in fine capituli ait. hec tria vnū vna mēs vna eēntia. Alie auctoritates possent adduci. sed nō curo: quia iste sufficiunt. Ad hoc mouet me maxime ratio tacta in p̄cedenti articulo. q̄ pluralitas rerū nō est ponēda: ad quā nec experiētia nec rō ex experiētia p̄cedēs nec auctoritas sacra cogit. alias eni frustra poni videt̃. nullū p̄dictoꝝ cogit. de auctoritate eni ⁊ experiētia clarū ē. de rōne ex experiētia sumpta pbo. si qua enim esset sumeret̃ ex eo ꝙ experimur in nobis diuersa genera opationū aīe. aut q̄ experimur in nobis diuersos modos opandi. s. libere ⁊ nāliter. Sꝫ ex primo nō pōt argui sufficienter distinctio realis potētiarū. alias oporteret ponere in vno hoīe plures potētias intellectiuas ⁊ plures volitiuas: cū plura genera actuū intellectualiū experiamur: ⁊ similr volūtarioꝝ. nec ex 2°: qꝛ ēt fꝫ opi. 3riaꝫ eadē volūtas respectu quoꝝdā obiectoꝝ elicit quosdā actus nāliter ⁊ respectu alioꝝ elicit actus quosdam libere. ex quo pꝫ ꝙ p̄pter talē diuersū modū opandi nō opꝫ ponere diuersas potentias realr. igit̃ ⁊c. ¶ P̄. pbatū est in p̄cedēti articulo ꝙ aīa ipsa est potētia sensitiua. igitur aīa humana ipsa seu rōnalis ē sua po° intellectiua. (Arguitur ꝯtra ꝯnem. cap. 7.) Contra h̄ tamē videnẗ alique auctoritates. vna est Aug. 15. de tri. vbi ait ꝙ si detracto corpore sola aīa cogitet̃ aliquid eius est mens tanq̄ caput eius vl̃ oculus vel facies. Sed non hec vt corpora cogitanda sunt. nō igitur aīa. sed qd̓ excellit in aīa mens vocat̃. ¶ 2°. si nō distiguerent̃ hec adinuicē. vt ab anima: sequeret̃ ꝙ sic̃ intelligimus per intellectū: ita intelligerem⁹ per voluntatē: ⁊ sic̃ diligim⁹ per voluntatē: ita diligerem⁹ per intellectū. sed hoc est falsum s̄m Aug. ibidē. ostendens. n. dissimilitudinem trinitatis reperte in anima nostra ad trinitatem increatam ait sic. Itaqꝫ in hoc magna distantia est ꝙ siue mentem dicamus in homine eiusqꝫ notitiam ⁊ dilectionē siue memoriā itelligētiā ⁊ volūtatē nihil mētis meminim⁹ nisi p memoriā: nec itelligim⁹ nisi p itelligētiā: nec amamus nisi p volūtatē. at vo in illa trinitate q̄s audeat dicere patrem nec seipsum nec filium nec spūꝫ sanctū intelligere ⁊c. ¶ 3°. infra vult ꝙ quelꝫ persona diuinaꝝ est memoria intelligentia ⁊ voluntas. nec ista distant in eis. (cap. 17.) in nobis aūt aliud est memoria: aliud intelligentia: aliud dilectio siue charitas. ¶ P̄. Frequenter Augu. loquit̃ de eis velut d̓ pluribus ⁊ distinctis rebus. vnde vt supra habetur loquēs de eis dicit. h̄ tria ⁊c. ¶ 4°. Ansel. de cōcor. (cap. 29.) sicut habem⁹ in corpe mēbra ⁊. 5. sensus. singula ad suos vsus apta: quibus quasi instrumētis vtimur ⁊c. ita aīa hꝫ in se q̄sdaꝫ vires quibus vtit̃ velut instrumētis ad vsus congruos. Est nāqꝫ ratio in aīa qua sicut suo istrumento vtitur ad rōcinādū: ⁊ voluntas qua vtit̃ ad volendū. nō est eni rō vel volūtas tota aīa: sed est vna q̄ aliqd in aīa. h̄ ipse. ¶ 5°. magister sniaꝝ li. p̄mo. d. 3. expresse dicit ꝙ illa tria nāles p̄prietates seu vires sunt ipsi⁹ mētis ⁊ a se inuiceꝫ differunt: quia memoria nō est intelligētia vel volūtas: nec intelligentia volūtas siue amor. ⁊ ante p̄misit ꝙ dictū Aug. quo ait ꝙ sunt vna mens ⁊ vna essentia nō est (R̄sio.) verū iuxta p̄prietatē sermonis. ¶ Pro solone p̄dictorū sciendū ē ꝙ cū aīa sit po° ⁊ p̄n᷑ multarū opationū ī hoīe: diuersa vt supra dictū est sortit̃ vocabula quoꝝ aliqd̓ significat ipsaꝫ essentiā aīe ꝯsignificādo determiate quasdaꝫ opationes in quas pōt. verbi gratia. intellect⁹ signat essentiaꝫ aīe cōnotando determinate opationē que est intellectio. vñ idē signat illā eādē essentiā cōnotādo aliam opationē ei⁹ q̄ est velle: vt est h̄ nomē volūtas: ⁊ ita ē de multis alijs. ⁊ q̄ talia nomina sic p̄tialiter exprimunt eā nō partialitate intrinseca. naꝫ qd̓libet eaꝫ totā signat ⁊ p tota supponit: sed partialitate. q. extrinseca p eo ꝙ nō oīa in que pōt: sed aliqua ex illis determiate dat intelligere. Ideo dr̃ aliqn̄ ꝙ intellect⁹ ⁊ volūtas ⁊ h̓ sunt aīe p̄tes: ⁊ dicunt̃ etiam pluralr potentie: ita ꝙ inq̄ntū pōt in ista dr̃ vna potentia: inq̄ntum aūt in illa dr̃ alia po°. ⁊ iō dicit auctor de spiritu ⁊ aīa. tota aīe essentia in suis potētijs cōsistit: nec per p̄tes diuidit̃ cū sit simplex ⁊ indiuidua. ⁊ si aliqn̄ h̓e p̄tes dr̃ rōne potius similitudinis q̄ veritate cōpositionis intelligendū ē. simplex subā ē aīa nec aliō. nec minus est rō in subā q̄ aīa. sed vna eadēqꝫ subā fꝫ diuersas potentias. i. fꝫ ꝙ diuersa sortit̃ vocabula. (cap. 8.) Iteꝫ docet Aug. 12. de tri. Intellectū inquit nostrū ⁊ actionē vel cōsilium ⁊ execationē vel rōnē ⁊ appetitū rōnalē: vel si quo alio mō significantius dici pōt vna mētis nā cōplectit̃. (cap. 3.) ⁊ statiꝫ sequit̃: cum igitur disserimus de nā mentis humane de vna quadā re disserimus: nec eaꝫ in h̄ duo que cōmemoraui nisi per officia geminam⁹. Ex his pꝫ ꝙ rō ⁊ appetit⁹ non sunt due partes mētis neqꝫ due res fꝫ vna tm̄ s̄m diuersa officia distincte signata: per qd̓ etiā ꝯ pñs p̄ncipalr confirmat̃. (cap. 4.) Ex his ad p̄mā auct. Aug. dōꝫ ꝙ nō intendit ꝙ mens sit quedam nobilis pars aīe ad modū quo caput vel oculus pars est in corpore. (15. d̓ tri. cap. 7.) sꝫ cū aīa humana sit homini p̄n᷑ vegetandi ⁊ sentiēdi ⁊ appetendi ⁊ intelligendi ⁊ volendi ⁊ multarū opationuꝫ: nec ipsa dicat̃ mēs inq̄ntū ē vegetatiua vel sensitiua: sꝫ iq̄ntū itellectiua ⁊ itellectualr volitiua: idcirco mēs q̄si q̄dā pars aīe dicitur: ⁊ q̄ illi actus penes quos aīa dr̃ mēs sunt nobiliores ceteris in quos pōt. iō mens dr̃ nobili⁹ aliquid seu nobilior aīe pars. Est ergo sensus: nō igitur aīa: sed qd̓ excellit in aīa mēs vocat̃. i. non igit̃ aīa absolute dr̃ mens: sed fꝫ excellentiaꝫ considerata vocat̃ mens. ¶ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ (Ad 2ᵐ) hec noīa intellectus ⁊ voluntas aliqn̄ sumunt̃ ad significandum opationes: que sunt intelligere ⁊ velle. aliqn̄ aūt ad significandū potentiā intellectiuā ⁊ volitiuaꝫ. si p̄mo modo accipiant̃ nō arguit ad p̄po. Si secūdo mō tūc dico ꝙ si attendam⁹ precise veritatē dicti cōcedēdū ē ꝙ nos intelligimus per volūtatē ⁊ volum⁹ per intellectū. vñ Comē. 3. de aīa. (Cō. 49.) virtualr h̄ ꝯcedit. d. desideratū mouet intellectū ⁊ tunc desiderabit itellectus. ⁊ cū desiderauerit tūc mouetur homo a virtute desideratiua: que est intellect⁹ aut imaginatio. ecce ꝙ intellectus desiderat ⁊ est virtus desideratiua. ⁊ p ꝯñs hō desiderat per intellectū. Si autē attendamus nō solū veritatē dicti: sed p̄prietatē. ⁊ p ꝯñs artificiositatem: quoniā sicut dicit Phs p̄mo phicoꝝ. (T. c. 74.) Maxime p̄prie dicimus medicū aliqd facere: aut pati si s̄m ꝙ medic⁹ h̄ patiat̃ aut faciat. ⁊ Comē. ibi dicit ꝙ passio aut actio nō attribuunt̃ rei p se nisi s̄m ꝙ est illud cui attribuunt̃: ⁊ intentio est p̄dicatio q̄ est p se. h̄ est ꝙ in locutione artificiali. ⁊ maxime p̄pria cum actio aut passio attribuunt̃ alicui intelligit̃ ꝙ cōpetat illi inquantū tale. (Cō. 74.) Si h̄ inquam attendamus nō est cōcedendum ꝙ hō intelligit per voluntatē aut ꝙ itellect⁹ vult: q̄ p̄p diuersaꝫ cōnotatoꝝ iste nō sunt per se ad intellectū premissuꝫ. q̄ nec intellectus inq̄ntum intellectus vult: nec hō inq̄ntuꝫ intelligit vult. Et ob hāc cām auctores intelligendi sunt tales locutiones negare: nō q̄ sint false: sed q̄ nō sunt locutiones per modū artis ⁊ sciētie. ¶ Ad auctoritatē Augu. dico ꝙ illis terminis memoria intelligentia ⁊ volūtate vti- (Ad 2ᵐ. 15. d̓ tri.) tur pro actib⁹. ⁊ s̄m h̄ maxime pꝫ dēa quaꝫ intendit: qꝛ h

quelibet psona diuina est sua memoria ꝛ intelligentia ꝛ
voluntas.Et memoria ē intellectiua seu intellectio ꝛ vo
litio.in nobis aūt nō sic.Uel potest dici ꝙ si accipit ꝑ po
tentia ponit illas negatiuas ꝺcuitans affirmatiuas oppo
sitas non tanq̄ʒ falsas:sed tanq̄ʒ iartificiales.mihi tñ pri
ma solutio magis placet:eo ꝙ plene pʒ ex textu.℄ Ad

Ad 3ᵐ

3ᵐ dico similr ꝙ illa accipit pro actibus.ꝛ istud clarū est
satis:eo ꝙ illō vocabulū charitas nunq̄ʒ ꝯsuetū est poni

ad ꝯfir.

pro aliqua poᵃ anime.sed tñ pro actu vel habitu.℄ Ad
illud qđ addit̃ de plurali locutione dōm:ꝙ locutio vtiqȝ
est impropria:vsitata tñ est ad explicandū distincte mul
ta in que potest:seu ꝙ ipsa est multe potentie per equiua

cap. 26.

lētiā.a sili et Aug.9.super geñ.dicit pluraliter.video ab
sconditas esse quorūdā factoꝝ causas:tñ cuʒ ipsa simpli
cissima sua voluntas vnica sit oiuʒ cā pma:sed ꝑpter eiᵒ
diuersos effectus pluralr causas eius dicit:sic docet ma
gister.18.d.huiᵒ scdi.Et ꝓm hūc sensuʒ ego loquor sicubi

cap.17.

me contingat circa istā māa sic loqui.Qđ Augu.dicit ħ
tria nō debet mouere.nā in.15.de tri.de intelligentia me
moria ꝛ volūtate in deo loquens dicit ꝙ oia tria ħ oēs ꝛ
singule psone hñt nec distant in eis:ita ꝙ dicit illa tria.ꝛ

Ad 4ᵐ

cū hoc dicit ꝙ nō distinguunt̃:sicut ꝛ verū est.℄ Ad An
sel.ꝛ Magistrū simul quāuis aliqui conent̃ eos expone
re.dico tñ ꝙ mihi apparet eos fuisse illiᵒ opi.sicut ꝛ mul
ti alij sollēnes doctores.qꝛ tñ Aug.videt̃ mihi eis ꝯtrius.
nec necessitatē video ponēdi hꝫ distōnem:idcirco teneo

Ad arᵐ pncipa.

oppoᵐ salua semper alioꝝ reuerētia.℄ Ad primū argu
mentū.q.pꝫ responsio in articulo ꝓcedenti.℄ Ad scdm
dico ꝙ Aug.accipit illa pro actibᵒ nō pro potentijs.ꝛ hoc
etiam coguntur concedere alij:cū ipsi non ponant ꝙ me
moria ꝛ intellectᵒ sint due potentie realiter distincte.

℄ Distinctionis.XVIII. Questio. I.

Uper distinctionē.18.in qua Magi
ster agit de formatione mulie
ris ex costa viri.Quero vtruʒ ex costa illa
absqȝ alteriᵒ materie additamento fuerit

pᵐ

corpᵒ Eue formatū.arguit̃ ꝙ sic.℄ Pri
mo auctoritate Magistri in distinctione
p̄senti dicentis ꝙ de sola ipsius coste sub
stantia sine omni extrinseco additamento per diuinā po

Oppoᵐ

tentiam multiplicata mulieris corpus est factum.

Ad oppositum arguit̃:qꝛ si ita fuisset sequere
tur ꝙ corpus pme mulieris fu
isset multo rarius corporibᵒ aliarū:qđ nō ē credēdū.ꝯña
declaratur.nā quanto in eadeʒ extēsione mā est paucior
tanto est rarior.igitur si ex sola mā coste ē corpus eue for
matuʒ tanto fuisset rarius corpore viri ꝙ plures portio
nes māe eq̄les portioni māe que fuit in costa illa fuerūt
in tanta q̄ntitate corpis viri q̄nta fuit tota statura mulie
ris.Sed constat ꝙ multo plures portiones tales fuerūt:
eo ꝙ nō nimis excedat in statura corpis vir mulierē.Sʒ
constat ꝙ corpora aliarū mulierū posito ꝙ sint corpibus
viroꝝ rariora.non tñ ꝓm tm̄ excessum.igitur corpus eue

parte.6. c: penul

fuisset multo rarius q̄ʒ sint corpora aliarū mulierū. Hec
est opi.Magistri ꝛ Ugo.de sa.li.p ad pte affirmatiuaʒ:ꝛ
vtriusqȝ rō est.qꝛ si deᵒ ad pficiēdū mulieris corpus aliā
māa addidisset magis fuisset illud additū q̄ʒ costa.ꝛ p
ꝯñs potᵒ ex illo q̄ʒ ex costa corpus mulieris dici factum
debuisset.Scriptura aūt geñ.2°.dicit.Edificauit deus co
stā quā tulerat de adā in mulierē.nec de alia mā fac̄ mē
tionē.Possibilitatē autē hꝫ ꝓbant ex illo miraculo chri
quo de qnqȝ panibus sua bñdictione multiplicatis qn
que millia hominū saturati sunt.sic̄.n.fuit possibile deo
illos panes in tot plures multiplicare absqȝ alio addita
mēto:sic fuit poss̄e illā costā ad maiorē q̄ntam voluit ma
gnitudinē trahere absqȝ oi additamēto.℄ Pro declara
tiōe huiᵒ pōnis distinguit Ugo sex opa:qbᵒ vt ait:fiunt
q̄cūqȝ fiūt.vnū ē opus creatiōis.cū.s.de nihilo aliqd fit.
Scdm ē opus multiplicatiōis:quo.s.de aliq̄ fiūt aliq̄ ꝓʒ
subaʒ ꝛ q̄ntitatē in maius seu cuʒ de aliq̄ aliqd maius fit.
Tertiū est opus minutionis vtputa cū de aliquibᵒ aliqd
fit in minus:seu qđ magnū factū est minus. 4ᵐ est opus
diuisionis:quo.s.de aliq̄ fiūt aliqua.nō tñ ꝓm subaʒ ꝛ q̄n
titatē in maius:sed in minᵒ:sic̄ cū totū in partes diuidit̃.
5ᵐ opus est cōpositiōis vel ꝯiunctiōis:cū.s.ex aliquibus
aliquid fit.nō tñ ꝓm subaʒ ꝛ q̄ntitatē in minus:sed in ma
ius:velut cū ptes in totuʒ vniūt̃.6ᵐ est opus annihilatio
nis cū aliqd in nihilū redigit̃. Hoꝝ sex quatuor dicit esse
ꝑpria diuine virtuti.s.tria prima ꝛ vltimū:quartuʒ vō ꝛ
quintū dicit ꝯuenire creature:cuius opus inquit recte ꝓ
pterea nihil esse dr:qꝛ per eius opus essentijs rerū siue in
cōiungendo diuisa siue in diuidendo cōiūcta nihil tollit̃
vel confert̃.Declarādo aūt magis opus multiplicatiōis
dicit ꝙ cū de aliquo plus fit aliqd fit:qꝛ nihil in eo qđ iā
aliqd est aliqd fieret ipsum qđ plus postea ibi est nō es
set.ꝛ addit de opatiōe vniōis.Rursus cū de aliqbᵒ aliqd
minᵒ fit aliqd fit:qꝛ nisi illō qđ pus ibi plus fuit aliquid
factum esset in eo ꝙ minus mō est:illud oino non esset.

ꝯ magi. ꝛ vgonē

℄ Istā opi.nō capio:ꝛ iō cōtra eā q̄tuor ꝯnes ꝓbo.Pri
ma est.ꝙ ipossibile est illud opus multiplicatiōis sic itel
lectū vt ponit.Scda.ꝙ etiā opᵒ tale vniōis ē ipoe.Ter
tia.ꝙ creatura pōt in aliud opus ꝓter illa duo q̄ sibi attri
buūt.Quarta.ꝙ ex costa ade ñ fuit sine additamēto ma

pᵃ ꝯ

terie formatū corpᵒ eue.℄ Primā ꝯnē ꝓbo sic.Sit.a.no
mē alicuiᵒ portiōis māe q̄ debuit multiplicari ꝛ fieri ma
ior ꝓʒ subaʒ ꝛ q̄ntitatē.ꝛ sit.b.nomē portiōis maioris ma
terie in qua.a.portio multiplicata est.tūc sic.aut in.b.est
aliqd qđ nec ē nec fuit.a.nec pars eiᵒ.aut nō est aliqd i.b.
qđ nō sit vel fuerit.a.vel pars eiᵒ.si det̃ pmū.igit̃.a.nō ē
factū maiᵒ sine additiōe alterius.nā additū est illō quod

2ᵐ

nec ē nec fuit.a.neqȝ pars illiᵒ.℄ P.Uel illō additamē
tū fuit aliqd:vel nō.Si aliqd ꝛ nō fuit.a.nec ps eiᵒ.igit̃
b.est factū per cōpōnē istiᵒ ad illud qđ est vel fuit.a.ꝛ sic
illud opus nō est opus multiplicatiōis quo ex aliq̄ fiunt
aliq̄:sed potiᵒ est q̄ntū opus quo ex aliqbᵒ fit aliqd maiᵒ:
qđ ꝓm opi.ꝛ vitatē cōpetit et creature.Si vō nō fuit ali
qd:igit̃ ipm ē factū de nihilo:qm̄ ꝓm ipsuʒ ibidē de nihi
lo aliquid factū est qñ id qđ pus nihil erat vt aliqd esset
factū ē.ꝛ istō vt subdit ē opus creatiōis.si vō in.b.nō est
aliqd qđ nō sit vel fuerit.a.vel ps eius.igit̃ in ipso nihil
est plus q̄ʒ fuit ima.ꝛ p ꝯñs nulla multiplicatio facta est.

3ᵐ

nec.b.est maius ꝓm subaʒ q̄ʒ fuit.a.℄ 3°.aut.a.in hoc ope
penitᵒ desijt eē.ꝛ tūc sequit̃ ꝙ ipm ē annihilatū.ꝛ habet̃
sextū opus supra positū.ꝛ iterū sequit̃ ꝙ.b.sit factū de ni
hilo vt pus ꝛ sic hꝫ mltiplicatio nihil aliō erit q̄ʒ annihi
latio vniᵒ ꝛ creatio alteriᵒ.aut nō penitus desijt:ꝛ tūc vel
ipsum vel aliqd eius remāsit:ꝛ tūc id qđ remāsit vel est
ipsuʒ.b.vel ps eius.Si est.b.igit̃ p hoc opus nō est aliqd
factū qđ pus nō eēt.Si aūt est pars ipsius.b.igit̃ aliquid
alïud est in.b.qđ nō est factū ex.a.ꝛ per ꝯñs nō de aliquo

2ᵃ ꝯ

facta sunt aliq̄:sed ex aliquibᵒ factū est aliqd.Scda ꝯclu
sio ꝓbat̃ q̄si eisdē motiuis:mō tñ ꝯuerso.vñ si ex.b.que
fuit portio magna māe ponat̃ facta eē portio minor que
sit.a.quero aut in.b.fuit aliqd qđ nō est.a.nec ps.a.ꝛ hoc
est ꝯ dictuʒ opi.vltimo allegatū.Et ꝓterea sequit̃ ꝙ tale
opus vnionis nō sit aliud q̄ʒ quedā partialis annihilatio
vel destructio eius qđ dr fieri minus vel alicuius eoruʒ
ex qbᵒ dr fieri aliqd in minus vel in.b.non fuit aliqd:qđ
nō est.a.vel pars ipsius.a.ꝛ tūc sequitur ꝙ.a.in nullo est
minus ꝓm subam q̄ʒ fuit.b.cuius oppositum ponit̃.sed si
est minus

est minus fm quātitatē tm̄ eo mō quo cū aliqd densatur fit minoris qūtitatis ꝛ certe sic de magno facere puuz est opus etiā creature. ❡ Scdo. aut in tali opatione. a. penit⁹ incepit esse. ita ꝙ nec ipz nec aliqd eius pus fuit. ꝛ tunc seqīt ꝙ ipsum sit de nihilo factū. ꝛ per ꝯñs creatū ꝛ ipsuz b. sit annihilatū. ꝛ tale opus vnionis non aliud sit ꝙ̄ vnū magnū quid annihilare. ꝛ vnū qd minus creare. aut ipsū vel aliquid eius prius fuit. ꝛ si ipsuz. a. prius fuit. igit̄ nō est factū p̱ h⁹ opus. Si vo nō ipsuz: s; aliquid eius vel illud qd prius fuit: fuit ipsum. b. vel fuit ps ipsius. b. si fuit b. igit̄ in ipso. a. est plus ꝙ̄. b. ꝛ per ꝯñs nō est factū aliqd minus fm subam ex magno. sed ex paruo magnū: nec ex aliqbus aliquid: sed potius ex aliquo aliqua. cui⁹ oppoᵐ dī. ❡ 3°. cōiter ꝓ vtraqz ꝯne arguo. siue enī ex. a. fiat. b. p̱ multiplicationē siue eꝯ ex. b. fiat. a. p̱ vnionē. q̄ro aut mā ex qua fit desinit eē. ꝛ tūc mā que fit: fit ex nihilo ꝛ creat̄ aut desinit eē: ꝛ cū in neutro mō factiōis fm positionem istaz aliqua portio māe creet̄ vel annihilet̄: sequitur ꝙ eadez ipsa mā pmo est illa que fit ꝛ ex q̄ fit. qd ē impoꝛe.

❡ Ad istud pōt responderi fm eū: ꝙ iō dī ex hac fieri illa: qꝛ h̄ fit illa. ꝛ tūc h̄ qdē desinit eē qd est: sed tm̄ nō desinit eē: qꝛ incipit eē illa q̄ vtriqz est aliqd. ꝛ iō ipsa nō annihilat; nec illa que fit de nihilo: qꝛ priusq̄ꝫ fieret fuit aliquid. Sed nō fuit illud qd ipa fuit. nec etiā de aliquo: qꝛ ipsa desinit esse qd prius ipsa fuit. ꝛ hec solutio posset satis applicari ad p̄cedentes ēt rōnes. Trahit̄ aūt hec solutio ex his verbis que sunt ista. Cū duo sint. vnū fit aliud. ꝛ transit in illud. vt sit illud. ꝛ desinit quidez esse qd est. ꝛ tm̄ nō desinit esse: qꝛ incipit esse qd nō est. ꝛ cū fit illud qd esse incipit. fit aliqd: qꝛ illud aliqd est qd esse icipit. ꝛ qd fit. ꝛ tm̄ nō de nihilo illd fit qd fit: qꝛ prius ꝙ̄ h̄ fieret aliqd fuit. nec rursuz de aliquo id fit qd fit: qꝛ desinit eē qd prius fuit: qm̄ esse icepit h̄ qd prius nō fuit. h̄ ipse. ❡ Primo ꝯ̄ illud dictum. ipsa desinit esse qd est. ꝛ tm̄ nō desinit esse. illud enī est in itelligibile mihi. nā q̄uis aliq̄ res possit desinere esse q̄lis aut q̄ta est: esto ꝙ nō sil' desinat esse. verbi grā. corpus albū ꝛ bicubitū possit desinere eē albū ꝛ bicubitū: ꝛ sic de ceteris q̄ de ipso accn̄talr ꝛ ꝯtingēter p̄dicant̄. esto ꝙ nō desinat esse. ipossibile tm̄ est ꝙ ipsum desinat esse id qd ipm est: ꝛ tm̄ nō desinat esse. Ipsuz eniz nō ē nisi ipsuz. cū igit̄ ipossibile sit eē ipsuz nō ipsuz. ipossibile est ipsuz desinere esse ipsuz: qn ipsuz desinat esse. ꝛ ita vl'r est in oibus: qm̄ nulla entitas est nisi ipsa vt socrates nō est nisi socrates. ꝛ mā nō est nisi mā: ꝛ sic de singulis. Impossibile igitur est soꝛ. desinere esse sortē: quin soꝛ. desinat esse. ꝛ ita ipossibile est hāc mām desinere eē hāc māz. ꝛ illd qd ipsa est quin desinat esse. ❡ p̄. Demōstretur illud ipsum precise qd est hec mā. a. aut h̄ desinit eē. ꝛ habet̄ ꝓpositū. aut nō desinit eē. igitur h̄ erit post hoc instans. ꝛ tunc sequitur ꝙ eodē ipso penitus demonstrato. verū erit post h̄ instans dicere h̄ est: qꝛ si nō: sed tm̄ de alio ab isto erit verū dicere h̄ ē. sequitur ꝙ nūc nō vere dī de ipso h̄ erit: qm̄ de ipso vere dicet̄ ꝙ erit precise: qꝛ quoddā aliud ab alio erit. alias ꝛ de eo qui nūc annihilat̄ supponat̄ ꝙ nūc aliqd annihilet̄ nūq̄ꝫ amplius recreandum: esset verū dicere ꝙ ipsum erit: ꝛ ꝙ nō desinit eē. nā quoddā aliud erit. qd nullus diceret. Si aūt eodē penit⁹ demōstrato vere dicet̄ hoc ē. igitur tūc etiā vere dicet̄ h̄ est: hoc eodē penitus demōstrato p̱ p̄mū: qd demōstrat̄ p̱ scdm. aliogn esset aliud ab h̄: ꝛ sic aliud a soꝛ. Si autē ista erit vera. hoc est hoc. igit̄ h̄ nūc est vera. h̄ erit hoc. ꝛ per ꝯñs de p̄mo ad vltimū: si h̄ nō desinit esse: hoc nō desinit esse hoc. ex quo vlteri⁹ sequit̄ ēt ꝙ nō icipit eē aliud. alias sil' erit hoc ꝛ aliud ꝙ̄ hoc: qd nō contingit. ❡ 2°. ꝯ̄ aliud dictum. s. ꝙ illa que fit p̄us ꝙ̄ fieret fuit aliqd. si enim fuit aliquid. ꝛ cōstat ꝙ nō fuit aliud ꝙ̄. a. supposito ꝙ. b. sit illa que fit. igitur. b. prius fuit. a. igit̄. b. prius ꝙ̄ fieret fuit: qd est falsuz. Item si. b. p̄us fuit. a. igit̄. a. p̄us fuit. b. ipossibile enī ē in terminis mere absolutis ꝛ cōnotatis: q̄les supponunt̄ isti eē: talē ꝯñam ipedire. Si āt. a. p̄us fuit. b. igit̄ nō mō fit. b. aut trāsit in. b. Et p̄terea si. a. pus fuit. b. eadē rōne ꝛ nūc. a. est. b. ꝛ. b. nō ē aliud ab. a. ❡ p̄. Si. b. fuit. a. siue illd qd est. b. fuit. a. qd dico: qꝛ aliq sequētes premissaz opi. dant hāc scdaz: ꝛ nō p̄mā. igit̄ illd ipsuz qd fuit. a. est. b. ꝛ hāc ēt cōcedūt. s; si sic. igit̄ ipossibile est deuz reparare idē nūero. a. qn destruat ipsuz. b. ꝯñs est falsum. ꝓbo ꝯñaz: qꝛ si de⁹ pōt reparare. a. nō destruēdo. b. h̄ p̄cise erit recreādo ipsuz. a. qꝛ nō p̱ recōuersionē vel trāsitionē ipsi⁹. b. in. a. qm̄ tūc. b. destrueret̄. S; ꝙ nō possit p̱ recreationē ꝓbo: qꝛ fm opi. a. nō est redactū i nihil. igit̄ nō pōt recreari sicut nec creari: nisi p̄us redigat̄ i nihil: ꝛ nō pōt redigi ad nihil nisi prius ipsuz habeat eē: vel ipm. b. redigat̄ in nihil: ꝛ per ꝯñs destruat̄. ❡ p̄. Si pōt recreari ponat̄ in eē. h̄ posito verū est dicere ꝙ idipsum penit⁹ qd fuit. a. mō est. a. alias nō esset idē nūero. a. s; p̱ ꝯcessum ēt idipsuz qd fuit. a. est mō. b. ex quo sequit̄ ꝙ idipsuz singulare demōstratū mō est. a. ꝛ est. b. ꝛ per ꝯñs. b. nō ē alia essentia ꝙ̄. a. ac p̱ hoc nec cū. a. fieret. b. fiebat alia essentia ꝙ̄ erat: ꝛ sic nō desinebat esse illud qd erat. cōtra datū ab opi. ❡ Rursus ꝯstat ꝙ. a. fuit q̄dā eēntia singularis nullis realr inter se distinctis cōis: sic ꝛ mō nō est cōis aliqbus plurib⁹: igit̄ si ipsa ē illud ipsuz qd fuit: omne qd fuit ipsa mō factū est ipsa. ꝛ per ꝯñs id qd est. b. est factū. a. igitur. b. trāsiuit in. a. ꝛ est destructū. Qꝛ aūt ꝯñs illud falsuz sit puto ꝙ nullus negaret. ꝓbo tm̄: qꝛ ponat̄ ꝙ postq̄. a. factū fuit. b. ꝛ alia portio māe: videlz. c. sit facta. a. ꝛ silr q̄dā alia portio: vt. d. sit facta eadē ipsa portio. b. totū. n. h̄ possibile ē fm viā illā h̄ posito si. a. nō pōt reparari quin destruat̄. b. h̄ iō p̄cise erit: qꝛ. a. nō pōt reparari nisi fiat ex b. nisi. b. vel id qd est. b. ꝛ fuit. a. retrāseat in. a. igit̄ hoc facto. c. repari nō poterit nisi destruat̄. a. in qd trāsiuit. b. ꝛ p̱ ꝯñs id qd fuerat. c. ꝛ p̱ ꝯñs ipoꝛe erit vt sil' sint in rerū nā. a. ꝛ. c. ꝛ idē iudiciū ē de. d. ꝛ aliꝗs quotcūq̄ꝫ trāsiuissent in. d. Hoc aūt oino absurdū ē cū nō hēant incōpossibilitatē ad esse sil' in rerū nā nō plus ꝙ̄ hērēt ante suos trāsit⁹ in. d. ❡ p̄. fm opi. ex vno pōt p̱ multiplicationez multa fieri. ponat̄ ḡ ꝙ ex. a. fiāt. b. c. d. h̄ posito verū ē dicere fz opi. ꝙ idipsuz totū qd fuit. a. ē. b. ꝛ eadē rōne ēt idē ipsuz totū qd fuit. a. est. c. ꝛ silr idē ipsuz est. d. ꝛ sic idē ipm oio est. b. c. d. ꝛ p̱ ꝯñs nō sunt multa adinuicez cōnumerata. ꝛ hec rō spāliter facit ꝓ prima ꝯne. ❡ p̄. Ponat̄ eꝯ ꝙ ex aliqb⁹ distinctis fiat vnū p̱ opus vnionis: vt ex. c. d. b. fiat a. sequit̄ ꝙ illd ipsuz qd ē. a. fuit. b. ꝛ fuit. c. ꝛ ēt. d. ꝛ p̱ ꝯñs vel. a. nō est vnū tale: s; plura vel illa nō fuerūt plura: sed vnū cui⁹ vtriusq̄ꝫ oppoᵐ ponit̄. ❡ Ultimo aliud dictū. s. ꝙ id qd fit desinit eē qd p̄us fuit qn̄ eē icipit h̄ qd prius nō fuit fundari videt̄ sup̱ falsa imaginatiōe: salua reuerētia semp̱ ei⁹. videt̄ enī imaginari ꝙ sicut qn̄ aliqd albuz fit nigrū ē ibi aliqd cōe subiectū: qd sil' desinit esse albū ꝛ incipit esse nigrū. sic in tali trāsitu essentie in essentiā: vel māe vnius in aliā fit aliqd cōe. qd p̄us est h̄ essentia: ꝛ postea est alia essentia: s; illa imaginatio nō est vera: qm̄ nō sic ē aliqd: id qd ē p̱ aliqd a se distinctū qd sit in ipo: sicut aliquid est albū per aliqd qd nō est ipsum: ꝯtrīs tm̄ in eo. ❡ p̄. Ita posset argui de illo cōi imaginato qd prius est hoc ꝛ postea illud. nā cū id nō minus subsit diuine potentie ꝙ̄ hec materia vel illa: ita ipsuz poterit diuina operatione transire in quoddā aliud sicut hec mā: ꝛ tūc vel ipz etiā resoluet̄ in quoddā aliud cōmune subiectuz: ꝛ sic in infinitū ipsuz trāseundo in aliud sic desinet esse illud qd

Margin notes, from top to bottom:

Left margin: 2m · 3m · Rñsio. · 3 rñsio. · Cōfir. · 2.3 rñ.

Right margin: Cōfir. · Cōfir. · Cōfir. · Cōfir. · 3.3 rñ. · Cōfir.

3ª ꝯ est ita desinet esse simplr. ¶ Tertia ꝯclusio facilr ꝓbaт. nã creatura põt in opus gñõnis ⁊ in opꝰ alteratiõis. ⁊ cõstat ꝙ nec gnõ nec alteratio est diuisio alicuiꝰ totiꝰ in partes: nec ꝯiũctio pluriũ ꝑus distinctoꝝ in vnũ. Et si fieret calũnia de cõposito dicẽdo illũ fieri ꝑ vniõnẽ mãe ⁊ formé: q̃uis h nõ esset ẽm intẽtionẽ opi. De ipsa aũt forma hoc nõ põt dici. ⁊ tñ illã facit creatura: occurrẽte tñ actione dei: sicut ẽt nõ nisi deo coagente põt aliq̃ diuidere vel cõiungere. vñ vt videт Ugo. in hac parte fuit illiꝰ antiq̃ opi. reprobate ꝑ Phm: q̃ posuit generationẽ ⁊ corruptionẽ nõ fieri: nisi ꝑ cõgregationẽ ⁊ disiũctionẽ quorũdã corpoꝝ minimoꝝ. Que ẽt corpa minia vocata athoma ipse in eodẽ. c. ponit.

4ª ꝯ ¶ Quartã ꝯnẽ ꝓbo. q꞉ vel illa eadẽ nũero mã coste fuit in corpe mulieris seu corpꝰ mulieris. aut nõ. nõ põt dici ꝙ nõ: q꞉ tũc nõ illã costã quã tulerat deꝰ de adã edificasset in mulierẽ: vt dicit scriptura: sed quandam aliã mãm. ꝑ. ex h magis haberet ꝙ nõ ex illa ꝑcise sine additamẽto fuisset mulier formata. Si võ eadem mã numero fuit in corpore vel corpus mulieris. aut ipsa fuit tota mã mulieris. ⁊ tũc sequit ꝙ q̃libet ps corporis mulieris fuit pars illius mãe coste. ⁊ ꝑ ꝯñs nihil plus de mã ẽm subaꝫ fuit in corpe mulieris q̃ꝫ in costa. ex quo vlterius sequit: ꝙ per solã rarefactionẽ tracta est ad tantã magnitudinẽ sicut pꝫ ex. 4º phys. cui cõsonat dictũ Aug.

c. vlti. 10. sup geñ. vbi ꝯtra Tertullianũ ait. q̃d absurdius q̃ꝫ putare nullũ esse corpus manẽte nãe sue q̃ꝫtitate: qõ vndiq꞉ crescat nisi rarescat. Et si sic fuisset sequit ꝙ corpus mulieris multo fuisset rariꝰ q̃ꝫ corpꝰ viri: ⁊ q̃ꝫ sint corpa aliarũ mulierũ: qõ est falsuꝫ. aut ipsa nõ fuit tota mã mulieris. ⁊ habetur ꝓpositũ.

3ᵉʳ. ꝑ. ¶ Dico igit ꝙ ex illa mã coste ⁊ alia ẽt vel nouiter creata vel ꝑexñte l alijs rebꝰ sicut deo placuit formatũ est corpus mulieris. nec tñ ꝑꝑ hꝰ additamentũ mãe nõ debuit dici ex ea factuꝫ corpus mulieris: cũ ẽt nõ obstãte ꝙ nõ ex sola mã semis in terra iacti generet plãta: adhuc dicimus ꝙ ex semine plante generat. Cur aũt de illa potius q̃ꝫ de alia facta sit mentio: eadẽ rõ esse põt qua ⁊ illã costam voluit de viro sumere vt ex ea partialiter formaret mulierẽ: ⁊ est multiplex mystica significatio quã magister ponit in lrã. ⁊ ita ẽt innuit Augu. 9. super geñ. ⁊ per hoc patet solutio ad rationem positis.

cap. 19. de ꝑuis ¶ Ad illud de panibꝰ euangelicis etiã dico sicut alij doctores dicũt ꝙ nõ sine additamẽto alterius mãe illa panuꝫ multiplicatio fcã ẽ. Auctoritas võ Magistri ⁊ Ugo. in hac parte cõius nõ recipit sicut nec aliud dictũ coruꝫ huic simile: qõ ponit Ugo ibidẽ ⁊ Magister. di. 30. huiꝰ secũdi: videlicet ꝙ id solũ substantie paterne qõ in generatione descindit sine additamẽto alterius substantie in seipso multiplicatur ⁊ crescit ad perfectã filij q̃ꝫtitatem: ita ꝙ nec aliquid alimentoꝝ conuertit in substantiã eiꝰ. huius enim oppositum tenent doctores cõmuniter.

¶ Distinctionis. XXIIII. ⁊. XXV. Questio. I.

pᵐ Circa di. 24. ⁊. 25. i quibus Magister tractat de li. ar. hominis. Quero primo vtrũ actuũ li. ar. voluntas hominis sit causa imediate ꝓductiua. ⁊ videт ꝙ nõ q꞉ si esset sic cã. aut esset cã actuũ imꝑatorũ ꝑ li. ar. aut elicitoꝝ. nõ imꝑatoꝝ: q꞉ taliũ volũtas nõ est ꝑnᵐ nisi mediante actu suo elicito q ẽ velle vl nolle. ⁊ per ꝯñs nõ imediate ꝑncipiat illos. Itẽ nec elicitoꝝ: q̃ꝛ tales imediate recipiant in ea subiectiue: ⁊ illã informãt. ⁊ ꝑ ꝯñs si voluntas imediate tales actus ꝓduceret ipsa moueret seipsam ad formam talẽ. h aũt est ꝯ Phm q vbiq꞉ vult ꝙ nihil mouet

cap. 30. seipsum ꝑmo. Item contra Aug. z. de li. ar. dicentẽ. nulla res seipsam formare potest: ⁊ probat. quia nulla res potest dare sibi quod non habet: ⁊ vtiq꞉ vt habeat formam formatur aliquid. Quapropter quelibet res si quam habet formã non ei opus est accipere quod habet. si quã võ formã non hꝫ nõ potest a se accipere quod nõ habet. nulla ergo res vt dicimus formare se potest. hoc ipse.

Oppoᵐ cap. 10. **Sed in oppositum** est. q꞉ idẽ ipe ait. 5. de ci. dei. volũtates inquit nostre faciunt quicq̃d volendo facimus: qõ nõ fieret si nollemus. omneꝫ aũt actum li. ar. volendo facimus: ⁊ nullus fieret si nollemus. igit omnẽ hꝰ actuꝫ nostre voluntates faciunt: sed actum elicituꝫ nõ faciunt mediante. alias hꝰ actus in infinitũ seipsos presupponerent: ⁊ non daret aliq̃s ꝑmus ⁊ imediate elicitus. igitur imediate talis actus a voluntate ꝓducitur. ¶ Ista qõ supponit hominẽ aliq̃ agere per li. ar. qõ quidẽ cum per experientiã notũ sit nõ põt per aliquid euidentius demõstrari. ꝓbat tñ cõtra id negãtes: ducendo ad q̃dã que ẽm oẽs vsum rõnis hñtes falsa ⁊ inconuenientia iudicant: vtpote: q꞉ si nihil homo per li. ar. agat frustra erit omne humanum consilium: vt

cap. 26. deducit Dam. li. z. nullus pro suis actibus merebit penã

cap. z. vel premiũ. vt ostẽdit Aug. z. de li. ar. ⁊ multa alia sequũtur absurda. ꝑ. vt idem dicit in de grã ⁊ li. ar. circa ꝑncipiũ diuina ꝓcepta homini non prodessent nisi haberent liberũ ar. volũtatis q̃ ea faciẽs ad ꝓmissa ꝓmia ꝑueniret: demũ h repugnat innũerabilibus q̃si auctibꝰ sacre scripture: sicut ibidẽ declarat Aug. ⁊ iõ ipse in ꝓnosticon responsiõe 3ª. liberũ inq̃t arbitriũ hoĩbꝰ esse certa fide eredimus ⁊ ꝑdicamꝰ indubitanter. ¶ Hoc igitur supposito restat videre de quesito: vtrũ videlꝫ actũ li. ar. voluntas sit imediata cã ꝓductiua. ⁊ intelligẽda est q̃o nõ de actibꝰ imꝑatis a volũtate: q̃ꝛ ꝯstat ꝙ taliũ nõ ẽ cã nisi mediãte iꝑerio qõ ẽ actꝰ elicitꝰ. sꝫ de actibꝰ libere elicitis de qbꝰ itellecta q̃õne pono ꝯnes tres.

pª ꝯ ¶ Prima ẽ ꝙ taliũ actuũ voluntas est imediata causa ꝓductiua. ¶ Scda. ꝙ eorũ nõ sola volũtas est imediata cã ꝓductiua: sed cum ea cõcausat notitia obiecti. ¶ Tertia. ꝙ hꝰ actꝰ volũtatis obꝫ nõ est inq̃ꝫtũ obiectũ imediata cã ꝓductiua. primaꝫ ꝓbo ꝑmo sic. hꝰ actꝰ sunt imediate in potestate volũtatis. igit eoꝝ volũtas est imediata cã ꝓductiua. añs ꝓbat. naꝫ ꝙ sint in ptãte volũtatis pꝫ: tũ q꞉ si nõ seq̃tur ꝙ nullus actꝰ sit in ptãte eiꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑit li. ar. pꝫ ꝯña: q̃ꝛ q̃libet aliꝰ actꝰ extris in nrã ptãte: iõ ꝑcise di eẽ i ptãte q̃ꝛ nostrã seq̃tur

cap. 22. volũtatẽ iuxta id Aug. ꝑ retrac. hoc est in ptãte qõ cũ volumus facimꝰ: ⁊ iterũ in ptãte nostra nõ est nisi qõ nrãm sequit volũtatẽ. igit si volũtas ipsa seu volitio non sit in nostra ptãte: nec actꝰ ꝯñs eã erit in nostra ptãte.

Cõfir. ¶ Cõfirmat: q̃ꝛ ipsa volitio nõ ẽ cã libera. sꝫ mere nãlis alteriꝰ actꝰ. vñ ea posita cũ ceteris req̃sitis necessario seq̃ actꝰ. verbi grã. si sit potentia motiua sufficiens: ⁊ nõ impedita positis ceteris req̃sitis si adsit volitio efficax mouẽdi necessario sequit motꝰ: nec est i ptãte nostra vt ex istis stãtibꝰ nõ sequat. si igit volitio nõ sit i ptãte nrã: nec aliꝰ actꝰ erit in nostra ptãte. tũ ẽt per locũ a minori. q̃ꝛ vt ibi proxime dicit Aug. nihil tã in ptãte q̃ꝫ ipsa voluntas est. ⁊ isto li. z. c. ꝑmo. non dicimꝰ inquit esse in ptãte nostra nisi qõ cũ volumus fit: vbi ꝑus ⁊ maxie est ipsum velle sine vllo quippe interuallo tꝑis ꝑsto est volũtas ipsa cũ volumus. igitur si volitio non sit in nostra ptãte: multo magis nec aliq̃d aliũ. pꝫ ergo ꝙ tales actus sunt in ptãte volũtatis. Oꝫ aũt imediate clarũ est cũ nõ sit aliq̃s alius actus ꝑor. aut q̃cq̃ꝫ aliud quo mediante voluntas habeat in ptãte suũ actũ vt notũ est.

Cõfir. Et ꝯfirmat ex dictis. q꞉ iã illud esset magis in ptãte nostra q̃ꝫ ipsa volitio: cuius oppositũ pꝫ ex dictis. Cõsequentia ꝓbat: q꞉ si sunt imediate in ptãte volũtatis. igit eoꝝ est volũtas causa immediata: sed nõ

mãlis

mālis tñ vel receptiua.tum qꝛ tunc aliquid aliud esset imediata ꝛ totalis cā actiua volitionis:ꝛ cū nullus actus sit magis in ptāte patiētis precise ꝙ̄ agentis:sꝫ cō sequit̄ ꝙ actus voluntatis magis erit ptāte alterius pncipij da/ti ꝙ̄ ipsiusmet volūtatis:qḋ est absurdū.tum ēt:qꝛ si eēt mere passiua nulli homini iuste bonitas vel malitia act⁹

qō.24. iputaret̄.d.Aug.83.q.nec peccatū nec recte factuꝫ impu/tari cuiꝙ̄ iuste pōt qui nihil ꝓpria fecerit volūtate. Hoc aūt nō esset:nisi qꝛ tūc actus ille nō esset in eius ptāte.ꝛ ꝑ ꝯn̄s si eēt illius mā receptiua nō eēt in ei⁹ ptāte:qḋ repu/gnat aūti.vñ oīno irrationabilr̄ dictum apparet ꝙ actus aliquis sit in plena ptāte pncipij passiui:qḋ respectu eius est precise passiuum. Si dicat̄ ꝙ volūtas:lꝫ nō imediate producat suū actū.nō tñ est precise passiua respectu illi⁹. qm̄ ipsa mouet alias potentias ad ꝓprios actus seꝫ act⁹ illoꝝ causat in eis a quibus vel a quaruꝫ actibus causat̄ in ipsa act⁹ suus:ꝛ sic mediante ipsa est causa sui actus. Ħ nō valꝫ:qꝛ iam actus aliarū potentiarū magis esset in po/testate voluntatis ꝙ̄ ipsum velle:cōtra Aug.vt supra ha/

2ᵐ het̄. ¶ Scḋo ꝓbatur eadeꝫ ꝯ ex intentione Aug.3°.de li. ar.ꝓmittit enī ibi ꝙ motus culpabilis volūtatis est i ipa:ꝫ moꝝ inquit cuius est.vñ in persona magistri:cui⁹ inqt est iste motus ꝙ̄ profecto culpandū esse concedis.ꝛ rñdit in ꝑsona discipuli. In animo eū video:sꝫ cuius sit nescio. non igit̄ inquirit cuius est tanꝙ̄ subiecti ꝛ moti:sed cui⁹ tanꝙ̄ actiui pncipij seu mouentis:ꝛ tandē determinat ꝙ est ipsiusmet voluntatis.igit̄ in tali motu voluntas mo/

Cōfir. uet se.ꝛ per ꝯn̄s est causa efficiens sue volitionis. ¶ Cō/firmat̄ ꝑ silitudinē quā inducit.ait enī ꝙ sicut mot⁹ quo lapis descendit in ima est proprie lapidis:sic ille ē ꝓprie animi:verūtamē in hoc est dissimilis ꝙ in ptāte nō hꝫ la/pis cohibere motuꝫ quo fertur inferius.animus vō dum non vult non ita mouet̄.sed talē motum inferius eē lapi/dem non soluꝫ vt moti:sed vt mouentis actiue pꝫ ꝼm eū/dem ibidē qui explicat se loqui de motu quo nāliter mo/uetur inferius:nō de illo quo violenter iacitur sursum:ꝛ tñ constat ꝙ etiam ille violentus eius est vt moti ac per Ħ si non intendebat ꝙ mot⁹ nālis aliter eēt eius ꝙ̄ moti

3ᵐ non oportebat violentū excludere. ¶ Tertio ad ideꝫ ar/

qō.8. guitur ex alia determinatione eiusdem.83.q.vbi ait.mo/ueri per se aiam sentit qui sentit in se esse voluntateꝫ.nā si volumus nō aliꝰ de nobis vult:ꝛ iste motus aie spon/taneus est. In quibus pꝫ eum velle ꝙ anima in volendo moueat seipsam:ꝛ videt̄ fundare suum dictuꝫ in hoc:qꝛ motus hꝰ spontaneus est ꝛ in nr̄a ptāte. Iteꝫ de ꝑfectio/ne iustitie circa mediū.ꝓcepta inquit diuina vt fierēt nō iuberent̄:si nihil ibi nostra voluntas ageret cū igitur no/bis iubeat̄ vt deuꝫ ꝛ ꝓximū diligamus in hac dilectiōe agit nostra volūtas.ꝛ pꝫ ꝙ non minus in alijs suis spon/taneis actibus. Iteꝫ infra in eodē.voluntas non ipler qḋ agit nisi diuinitus adiuuet̄.vbi ēt implicat voluntatem

Cōfir. agere:ꝛ quid ageꝫ nisi agat ꝓpriū actū. ¶ Ꝓ. Si deberet negari voluntatē esse cām imediate ꝓductiuā actus sui: hoc pro tanto videret̄ ne ponat̄ ꝙ aliquid agat imediate in seipsuꝫ.huic enī fundamēto maxime nitunt̄ qui volū/tateꝫ ponūt mere passiuā. Sed ꝓpter hoc nō debet illud negari:quoniam cū mens amat seipsaꝫ:ꝼm Aug.9.de tri. ipa est pn̄ᵐ a quo suus amor procedit.ꝛ per ꝯn̄s ipsa effic̄ in se suuꝫ amorē ꝛ agit in seipsam.non ergo est īpossibile volūtatē agere in se:ꝛ sic mouere seipsaꝫ.huic ēt ꝯcordat

cap.32. Ansel.de ꝯcor.vbi dicit volūtatē esse instrumētū mouēs

ꝫ pᵒˢ ꝫᵐ. seipsum:ꝛ oēs volūtarios motus facere. ¶ Cōtra ꝯnē istā

T.c.17. pōt argui. primo ex diffinitione potentie actiue posita.5.meta.vbi dicit̄ ꝙ est pn̄ᵐ trāsmutandi aliud.igit̄ nec vo/

2ᵐ luntas nec aliquid aliud ē pn̄ᵐ agendi in se. ¶ Scḋo.qꝛ

mā ꝛ efficiens nō coincidunt.2.phy si. Ħ aūt sequeret̄ ꝼm

T.c.31. hanc ꝯnē.naꝫ eadē voluntas esset efficiens ꝛ mā volitio/nis. ¶ 3°.relationes opposite nō pn̄t fundari in eodeꝫ sil.

3ᵐ Relatiōes aūt agentis ꝛ patiētis ꝛ mouētis ꝛ moti sunt opposite.igit̄ neutre pn̄t in eodē fundari.ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec idē potest agere in se aut mouere se. ¶ 4°.ꝓdicte relatiōes

4ᵐ sunt reales ex pte vtriusꝙ̄ extremi:cū sint de 2ᵒ relatiuo/ruꝫ.eiusdē aūt ad se nō est relatio realis.pꝫ.5.meta. ¶ 5°.

T.c.15. si sit vera ꝯ sequit̄ ꝙ pn̄ᵐ ꝓductiuū erit ꝑ eius qḋ per se

5ᵐ ab ipso ꝓducit̄.naꝫ cū per se nō fiat forma:sed cōpositū: vt pꝫ.7.meta.ꝑ se ꝓductū in ꝓposito erit cōpositū ex vo/

T.c.37. luntate ꝛ volitione:ꝛ voluntas que est pars eius erit ꝓdu/ctiuū.sed ꝯn̄s est falsum.tū qꝛ tunc aliquid esset sibi cau/sa essendi:ꝯ Aug.de tri. Tuꝫ qꝛ cū ꝓducēs equocū nobi/lius sit ꝓducto:sequeret̄ ꝙ voluntas ꝓcise que est ꝓdu/cens esset nobilior illo cōposito seu voluntate volēte:qḋ pꝫ esse falsum. ¶ 6°. Phs.3°.de aīa dicit ꝙ in motu locali

6ᵐ aialis ē aliqḋ mouēs immobile.s.bonū actuale:ꝛ mouēs

T.c.54. qḋ mouet̄.s.appetitiuū. Mouet̄ enī ait qḋ appetit ꝼꝫ ꝙ appetit:ꝛ appetit⁹.i.appetitio:vel appetere act⁹ aut mot⁹ qdē ē. Est igit̄ intentio phi ꝙ bonū actuale mouet appe/titū ad suū actū ꝛ illū causat in eo. Ipsuꝫ aūt appetitiuuꝫ inquātū appetit mouet̄.ꝛ per ꝯn̄s nō cāt in se suuꝫ appe/

7ᵐ titū. ¶ 7°. Cōmen.2.phy.dicit ꝙ cōtingēs eq̄liter nō in/uenit̄ in potentijs agētib⁹ per se:sed in potētijs passiuis: ꝛ earū i eis:qrū ꝓparatio ad receptionē duoꝝ ꝯtrarioꝝ ē eq̄/lis sine sit aia siue non aia.sed volūtas est potētia contin/gens eq̄liter respectu hꝰ actuū suoꝝ:sicut pꝫ ex.9.meta.ꝛ

T.c.3. satis ex dictis.igit̄ non est po⁹ actiua:sed passiua mā ē re/spectu eoꝝ. ¶ Cōfirmat̄ per rōnē eiusdē ibidē:qm̄ a cō/tingente eq̄liter nō pōt altera actionū ꝓuenire determi/nata:neutra sit reliqua dignior ꝙ̄tū ad Ħ. ¶ Ad pᵐū ꝓt

Ad pᵐ Cō.2. dici pmo iuxta intētionē Cōmen.9.meta.vbi Phs ponit eādē diffinitionē potētie ꝙ Phus nō diffinit vlr potētiā actiuā:sed eā q̄ est trāsmutatiua māe.vñ ipse ait ꝙ Phs describit potētiā actiuā que est forma:ꝛ potētiā passiuā que est ꝑ mām.ꝛ de tali verū est:ꝙ est pn̄ᵐ trāsmutandi aliud:qm̄ est pn̄ᵐ transmutādi mām ꝛ nūꝙ̄ est pn̄ᵐ trāsmutādi se.ꝙ̄uis vtrūꝙ̄ pn̄ᵐ actiuū.s.ꝛ passiuū aliq̄ñ cō/currant in eodē cōposito:sicut pꝫ de aqua calefacta que ꝑ se absꝙ̄ extrīseco agente redit ad friditatē:cui⁹ friditatis pn̄ᵐ q̄ actiuū ē forma aq̄:ꝛ pn̄ᵐ passiuū est mā eius. Et Ħ ēt inuit in eodē cōmento Cōmen.d. In q̄busdā eniꝫ reb⁹ po⁹ actiua erit in ipso passiuo:ꝛ in q̄busdā in alio. Et ꝼm Ħ pꝫ ꝙ illud assumptū nō facit ad ꝓpoᵐ ꝙ volūtas nō sit

ſ.m.17. eq̄liter actiua. ¶ 2°.esto ꝙ cōcederet̄.Phm ibi diffinire potētiā actiuā.adhuc nō ē ꝯ.nā ait ipse sic:potestas dī q̄dē pn̄ᵐ mot⁹ aut mutatiōis aut in altero aut inq̄tū al/terū:ꝑ quā distinctionē aperte dmōstrat nihil ꝓhibere ꝙ idē sit suiipsius trāsmutatiuū:lꝫ aliter ꝛ aliter.sic volun/tas inq̄tū virtualiter ꝯtinet actū suū trāsmutat seipsam inquātū est ei⁹ formalr̄ receptiua. ¶ Ad 2ᵐ dico pmo ꝙ

Ad 2ᵐ T.c.31. Ad 3ᵐ ꝙ̄uis multi sic allegent Phm.nō tñ Ħ Phs dicit:nec ēt Cōmen.sicut pꝫ intuenti vtrūꝙ̄ ibidē. ¶ Ad 3ᵐ dōm:ꝙ Ħ quelibet relatiōes mutue vocent̄ relatiōes opposite ni/hil ꝓhibet aliꝙ̄s relatiōes oppositas in eodē fundari ad bonū intellectū:loquendo de fundatione relationis. Ħ pꝫ per Aug.quo ad relationes de quibus agit̄:nam cū mens amat se vel intelligit se:ipsa est actiua ꝛ passiua mouens ꝛ mota. Ꝓ.nullus pōt negare qn eadē res possit esse itelli/gens ꝛ intellecta:amās ꝛ amata respectu eiusdē.ꝛ tñ hec oia dicunt relatiue ꝛ referunt̄ realr̄:sicut pꝫ ex dictis.d. 30.pᵐi. Si vō magis ꝓprie ille tñ dicant̄ relatiōes oppo/site q̄ sunt icōpossibiles circa idē.nego ꝓdictas relatiōes

Ad 4ᵐ esse oppositas. ¶ Ad 4ᵐ. dico ꝙ eiusdē ad se pōt eē rela/

tio realis: nec Phs dicit oppo^m alicubi. nā vbi allegat̄ p̄cise loquit̄ de idētitate: ⁊ no vl̄r de relatiōe eiusdē rei ad seipsaz. Et p̄terea nō dicit illā nō eē realē sicut in p̄mo. d. pallegata ostēsuz est. ¶ Ad 5^m si tale cōpositū dicat̄ p se pductū: de quo ad p̄ns nō curo: cōcedo ↄ̄ns: ⁊ nego p̄maz illationē qua probat̄ eē falsuz. nā volūtas nō est illud cōpositū. ¶ Ad scd̄az pbationē dico q̄ nō oē pducēs equiuocū est nobili^9 pducto: q̄nimo multas h̄z instantias. nā color ex̄ns in pariete vel species in organo ē productiuā visionis in anima. ⁊ s̄m istā imaginationē pducit cōpositū ex aīa ⁊ visione. quo cōposito ipsa nō est nobilior. Idē est de spēbus in aīa ex̄ntib^9 a quibus noticie pducunt̄. ⁊ multe alie instantie possent dari loquendo gn̄aliter de pducente tā totali q̄z p̄ticulari. ¶ Ad 6^m dico p̄mo q̄ concesso q̄ bonū actuale caret appetitū in appetitiuo efficiēter. quod tn̄ nō est intelligendū de causatiōe imediata: s̄z mediata tn̄. vtputa q̄z efficit notitiā sui que partialiter efficit appetitū. ⁊ hoc Phs videt̄ innuere ibidē cū ait: q̄ appetibile mouet cum nō mouet̄: eo q̄ sit intellectū aut imaginatū: innuēs per hoc q̄ mediāte sua apprehēsione mouet appetitū. quod etiā innuit Cōmen. exponēs illud: appetitus motus quidā est. appetit^9 inquit est motus. q̄z est a re appetita per intellectū in actu. i. p intellectionē. ⁊ in Cōmen. 49. ait q̄ desideratū mouet intellectū: ⁊ tunc desiderabit intellect^9. ⁊ cū desiderauerit tūc mouet̄ hō. ⁊ iterū intellect^9 qñ cōprehēderit aliquid desiderabit per sciaz ⁊ mouebit per desideriū. ita q̄ s̄m eū scia cā est desiderij ⁊ desideriū cā mot^9. Scientie aūt cā est ipsum desideratū bonū. l̄z nō q̄dlibet bonū desideratū ⁊ apprehēsum sit cā sue apphensiōis. ex h̄ tn̄ nō sequit̄ q̄ ipsa virtus appetitiua nō sit ēt pductiua sue appetitionis. ¶ 2° pōt dici s̄m aliquos q̄ Phs vult ibi q̄ bonū actuale mouet appetitū metaphorice tn̄. ⁊ p modū finis. sic ex intētione Cōmen. 12. meta. h̄ri pōt. Et si arguit̄ ↄ̄ vt aliqui arguunt q̄ tunc Phs equocaret de motore cū ait: q̄ est aliquod mouens immobile ⁊ aliquod mouens motū: eo q̄ mouens motū. puta ipsum appetitiuū moueat actiue corpus motū. ⁊ nō per modū finis. cōcedi pōt illatū: nec aliquod malū sequit̄ circa ppositū illud Phi: sicut p̄z diligenter consideranti quid intēdit ibi Phs. ¶ 3°. Dic d̄z quēlibet cōcedere. nā cōstat q̄ appetitū mouet corp^9 localr̄. nullus aūt diceret q̄ bonū actuale mouet appetitū localr̄ motione actiua. ⁊ sic non vniuoce dī vtrūq̄ mouere. ¶ Ad. 7. dico p̄mo q̄ Cōmen. loquit̄ de potentijs agētibus nāliter inq̄ztū huius. nō autē de liberis inq̄ztū libere sunt: seu respectu eoꝝ quoꝝ sunt libere. qd̄ dico pp̄ter aiam rōnalē que respectu quorūdā opationū est p̄ncipiū mere nāle. respectu vō quorūdam est p̄n^m liberū contingenter. Item loquit̄ de potentijs totalibus nō partialib^9 siue sit vnica siue plures partiales: ⁊ sumant̄ pro vna totali. p̄mū hoꝝ p̄z per verba que p̄emittit ī allegata. ait enim dicamus igit̄ q̄ prima mā est parata ad recipiēdū duo ↄ̄ria equaliter. ⁊ iō receptio vtriusq̄z ↄ̄rioꝝ est ei nālis. ⁊ simil̄r apparet de aīa cōcupiscibili. s. ipsaz eē p̄paratā ad actiones ↄ̄rias equal̄r. Istud enī cōtingens non h̄z cāa agētes ↄ̄rias eq̄liter in oī t̄pe. s. illud qd̄ ē nāle. h̄ Cōmen. vbi nota q̄ loquit̄ de nāli p̄ncipio. ⁊ iterū de aīa cōcupiscibili qualis est aīa brutalis. vel ēt humana inq̄ztū est sensualis. nō aūt vt rationalis est s̄m quē modū ipsa est libera ⁊ equaliter ad opposita se habens. vt p̄z etiā ex eius intētione ac phi. 9. meta. ¶ 2° p̄z p alia verba eiusdē ibidē. s. 2. ph̄icoꝝ. ait enī z. ergo cōtingens equale impossibile est vt inueniat̄ ex eo altera duarū diuersarū actionū nisi ex altera cā cōiuncta cū eo. q̄ñq̄z neutra actio est dignior vt sit reliq̄. vult igit̄ q̄ nulla sit totalis cā nāliter actiua cōtrarioꝝ. Cū aūt aliquid sit partiale pductiuū cōtrariorūz ⁊ mere nāliter: quoꝝ ↄ̄rioꝝ aliud partiale pductiuū sit p̄n^m liberū nō ē cōtrariū. Naz tūc ex libertate p̄ncipij liberi altera actionū determiate ab vtroq̄ ponet̄. Ex his p̄z q̄ dictū Cōmē. nō est ↄ̄ ↄ̄nem p̄missam. tū q̄z ipsa non est eoꝝ totale p̄n^m pductiuū vt patebit in sequenti ↄ̄ne. tum q̄z voluntas respectu taliū actuū ē liberū p̄n^m. ¶ 2^a cōclusio ē q̄ nō sola volūtas ē imediata cā pductiua libere volitionis. hāc pbo rōne cōi tenētiū istā viā q̄ satis pbabiliter cōcludit ppo^m vt mihi apparet. Arguo itaq̄ sic. si sola voluntas esset imediata cā pductiua libere volitionis sequeret̄ q̄ naturaliter volūtas posset velle incognitū. ↄ̄ns est ↄ̄ experiētiā. ⁊ Aug. 8. ⁊. 10. de tri. in multis ptibus. ⁊. 3. de li. ar. ↄ̄naz pbo. q̄z oīs res sine q̄ alia res nāliter pduci nō pōt est per se cā vl̄ necessaria dispō cause. vel cā cāe illius. vel effectus nāliter ↄ̄ns eā. puto q̄ huic instantia inueniri nō possit. sed si volūtas sola sit imediata cā pductiua volitionis libere noticia rei volite nō est cā volitionis. q̄z nō finalis nec formalis nec māl̄is. p̄z q̄ efficiens p hypothesiz. ¶ Itē nō est necessaria dispositio cāe ill^9. qm̄ voluntas ex se est sufficienter apta recipe volitionē. ⁊ per hypothesim est sufficiens pductiuū eiusdē. p̄z ēt q̄ nō est cā cāe. ¶ Itē nō est effect^9 necio ↄ̄ns eam: cū sit nāliter p̄or ea. pōt. n. res cognosci. esto q̄ nō diligat̄ ⁊ nō eꝯ. hoc videt̄ de intētiōe Augu. 15. de tri. vbi vult q̄ amor procedit de scia. ⁊ in. c. 26. dicit q̄ amor de gignēte mēte ⁊ de genita notiōe tāq̄z de parēte ac ple p. edit. Itē ad Simplicianū li. p̄mo dicit q̄ vocatio q̄ vtiq̄z est notitia ē effectrix bone voluntatis. Itē Cōmen. 3. de aīa vt allegatū ē in solone. 6. argumēti ↄ̄ p̄cedētē ↄ̄nē vult q̄ scia ē cā desiderij. ⁊ cōmeto. 56. eiusdez tertij libri dicit q̄ oīs appetit^9 sit ex imaginatione. Itē. 12. meta. ait q̄ si forma balnei ē in aīa ē agēs desideriū. ⁊ q̄ pp̄ illā. s. tāq̄z pp̄ cām efficientē desideram^9 formā que est ex̄ aīaz. Et infra. desideriū ingt est pp̄ estimationē eius qd̄ aliqd eē bonus. Itē dicit q̄ cōprehensio est cā voluptatis. ex q̄b^9 oīb^9 auctoritatib^9 p̄z ista ↄ̄. ¶ S̄z ↄ̄ eā pōt argui. p̄mo q̄z sequitur q̄ aliq̄ cā sit successiue pductiua mere nāliter ↄ̄rioꝝ in passo eodē^9 disposito. h̄ āt falsuz ē: cū oē agēs nāle determiatū sit ad vnū ⁊ solū liberū possit ī oppō. pbat̄ ↄ̄ña q̄z stāte eadē noticia rei alicui^9 possum^9 p libito illā p̄us velle ⁊ postea nolle. ⁊ eꝯ. igit̄ illa notitia vtriusq̄z illoruz actuū qui vere sūt ↄ̄rij erit cā. ⁊ ↄ̄stat q̄ mere nālis ⁊ nō libera sic̄ nec ipsa volitio de q̄ magis videret̄ ē alicuius p̄n^m liberū sed mere nāle. vt supra dcm̄ ē. ¶ 2° sequeret̄ q̄ quicūq̄z rez aliq̄ pfectius nosset intensius amaret vel odiret: q̄m a cā intensiori ceteris parib^9 intēsior effectus pducit̄. ↄ̄ns āt p̄z eē falsuz multis. ¶ 3°. cōtingit frequēter q̄ notitiā p̄cedit volitio sic̄ cū volum^9 nosce qd̄ nesciuimus. ⁊ iō dicit Aug. 9. de tri. q̄ partū mentis an̄cedit appetitus q̄dā quo illud qd̄ nosse volumus q̄rēdo ⁊ inueniendo nascit̄ ples ipsa noticia. ⁊ ibidē dicit. q̄ iste appetitus est q̄dā volūtas. q̄z oīs qui querit inuenire vult. ex h̄ duo sequunt̄ ↄ̄ dcā: vnū ē q̄ nō oīs volitionis libere elicite ē cā pductiua ipsa notitia: q̄z nō ei^9 que dcā ē. ⁊ p ↄ̄ns nec alicui^9 alteri^9. Secūdū ē q̄ aliq̄ volitio est circa incognitū. q̄m nō nisi icognitū q̄rim^9 nosse. ¶ 4°. ⁊ ē ad idē volūtas pōt velle itellectū nullā notitiā hr̄e. ⁊ p ↄ̄ns pōt hr̄e volitionē absq̄z oī notitia. ac p hoc aliq̄ volitio erit de icognito. pbat̄ ↄ̄ña. q̄z itellect^9 q̄ztuz ad exercitiū act^9 subest iperio volūtatis. ⁊ p ↄ̄ns nō hēbit actū cū illa voluerit vt nō habeat. ¶ 5°. nō est necesse q̄ effect^9 libere a volūtate pduct^9 p̄cognoscat̄. alr̄ eēt p̄cessus in inf̄ nituz a parte an̄ in actibus elicitis a volūtate. igit̄ nec necesse est eius obiectū esse p̄cognitū. ¶ Ad p̄mū dō m̄: q̄ illarūz nō est

nõ est incõueniẽs de cã partibili cũ qua ɔcurrit alia par-
tibilis libera ex se potens in ɔ̃rios effectus.exemplũ.itã-
te eadẽ apprehensiõe pcise aliciu⁹ cõplexi mihi ppositi
⁊ euidentis.verbi grã.ꝙ Rex nũc est Paris.possum cre
dere ⁊ assentire.⁊ demũ si volo possum dissentire:⁊ tñ tã
ad pductionẽ assensus q̃ȝ dissensus ꝑticulariter cõcurrit
Ad 2ᵐ apprehẽsio eius cui assentit. ¶ Ad scdm negãda est ɔña
ppter cõcursũ cãe libere q̃ ẽt cũ intẽsiori notitia põt re-
missiorẽ actũ elicere.pbõ aũt illa valeret vbi oẽs cãe cõ
Ad 3ᵐ currentes agerẽt mere nãliter. ¶ Ad tertiã cõcedo ꝙ ali
quã notitiã pcedit volitio.nihilomin⁹ tñ q̃ȝlibet volitio-
nẽ pcedit saltẽ cãliter alia notitia eiusdẽ rei cui⁹ est ipsa
volitio.vñ cũ quis vult nosse icognitũ.q̃ȝuis ista volitio
pcedit notitiaȝ que desiderat de illo.nõ tñ pcedit illaȝ q̃
ista notitia desiderata cognoscitur.⁊ ex hoc pȝ ẽt ꝙ talis
non vult incognitũ.sed vult scire incognitũ.qõ tñ scietur
cap.p. non est sibi incognitũ.⁊ h̃ est qõ Aug.docet.io.de tri.vbi
soluit h̃ dubiũ.Intelligendũ inquit est nõ hoc idem dici
cuȝ dĩ amat scire incognita.⁊ si diceret amat incognita.
id eni põt fieri vt amet quisqȝ scire icognita:vt aũt amet
incognita nõ põt.nõ eni frustra sibi est positũ scire:qñ q
scire amat incognita non ipsa incognita.sed ipsum scire
amat.qõ nõ hẽret cognitũ neqȝ scire.qñ qui scire amat
Ad 4ᵐ qcq̃ȝ posset fidẽter dicere nescire. ¶ Ad q̃rtũ nego pmã
ɔñam.nã cũ voluntas vellet intellectũ nullã intellectio-
nẽ hẽre:nolle h̃ qõ vellet.s.intellectũ nullã intellectionẽ
hẽre.⁊ cũ pbat q² intellectus subest iperio voluntatis ⁊c̃.
dico ꝙ verũ est.sed ad h̃ ꝙ sibi in hoc itellectus obediat
oportebit ꝙ ⁊ ipsa obediet sibimet.videlȝ ꝙ ipsa se ab
omni volitiõe suspendat.nec oppo^m est possibile nãliter.
verũ tñ volũtas possit sic libere se omni volitione ⁊ intel
Ad 5ᵐ lectiõe puare.nõ assero pro nũc nec nego. ¶ Ad qntũ ne-
go ɔñam.q² nõ oẽ qõ pducit necesse est precogñsci.sed oẽ
qõ diligit:⁊ q² nõ oẽm actũ quem pducit vult.ideo non
oẽm cognoscit:q̃ȝuis cognoscat illud qõ per illũ vult.⁊ si
3ᵃ ɔ̃ illũ vellet etiã illũ cognosceret. ¶ Tertiã ɔ̃nem pbo.q²
contingit obiectũ actus nõ esse in rerũ natura.vtputa cũ
desiderat aliquod futurũ.igitur talis actus obiectuȝ non
2ᵐ est efficiens causa. ¶ ɔ̃.Actus põt libere elici circa ali-
quod volibile cõplexũ seu tñ complexe significabile:si-
cut pȝ cũ quis vult nõ cenare vel ducere vxorẽ.cũ ergo ta
lia cõplexe tñ significabilia nõ sint aliq̃ entitates vt p-
batũ est in pmo li°.sequit ꝙ nullius actus possint esse cãe
Cõ.36. effectiue. Ad hoc ẽt est intentio Cõmen.12.metaphysice.
vbi vult ꝙ forma balnei in aĩa exñs est agens desideriũ
⁊ motũ.sȝ balneũ extra aĩaȝ qõ desideram⁹ ppter formã
eius que est in aĩa est finis motus.Aug.quoqȝ nõ videt
aliã cãlitatẽ attribuere obiecto volitiõis respectu act⁹ q̃ȝ
cap.6. finis.vñ.2.de tri.semper obiectũ volũtatis appellat finẽ
qõ.35. eius. ¶ Itẽ.83.q.Cũ amor inquit motus qdã sit neqȝ vl-
lus sit motus nisi ad aliquid.cũ queri⁹ qd amandus sit
quid sit illud ad qõ moueri oporteat querimus vbi ẽt rẽ
amatã non vbi tanq̃ȝ finẽ ponit amoris. ¶ Sic igit dico
ꝙ obiectũ actus volũtatis nõ est imediate effectiuũ act⁹.
nisi forte cũ volũtas amat seipsaȝ.sed tũc nõ inquãtũ est
obiectũ seu amata est efficiẽs amorẽ.sed inq̃ȝtũ est amãs
ita ꝙ ipsa cũ notitia sui efficit amorẽ sui.vbi aũt obiectũ
a volũtate distinguit ipsuȝ nullo mõ est imediata cã effe
ctiua actus.Aliqñ est mediata:sicut cũ reȝ intuitiue visaȝ
diligim⁹.tunc eni res dilecta est cã notitie que est imedia
Sco. in rep.scdi d.25. ta cã dilectiõis. ¶ Sed ɔ̃ hanc ɔ̃nẽ arguit quidã doctor.
pmo sic.Si obiectũ nõ sit cã effectiua saltẽ ꝑticularis re-
spectu volitiõis sequit ꝙ volitiões nõ capiant distinctio
nem formalẽ ab obiectis.⁊ tunc cũ habitus generent ex
actib⁹ nãliter.habitus diuersoꝝ obiectoꝝ nõ cẽnt diuer-
si formalr.qõ est falsuȝ. ¶ 2°.si sic tũc nec habit⁹ nec act⁹ 2ᵐ
vnius obiecti esset nobilior eo qui est alterius.sed maior
⁊ minor pfectio esset tñ ƒm intensionẽ in conatu volũta-
tis.igitur nec volitio qua voluntas diligit deũ ẽ nobilior
ea qua diligit muscã.supposito ꝙ eque intẽse diligat mu
scaȝ sicut deũ.⁊ per ɔñs nõ plus erit beatitudo in deo q̃ȝ
in musca.Et si intẽsius diligeret muscã q̃ȝ deũ beatior es-
set naturali beatitudine in musca q̃ȝ in deo.q² beatitudo
nãlis est in nãli volitione perfectiori. ¶ 3°.nõ q² lapis ẽ 3ᵐ
volitus hȝ habitudinẽ ad volũtatẽ sed eɔ̃.voluntas ƒm
actũ volendi lapidẽ dependet a lapide.iõ videtur volun-
tas habere essentialẽ ordinẽ ad volibile:⁊ nõ eɔ̃:⁊ se ha-
bere ad illud sicut mensuratũ ad mensurã.cũ igit mẽsu-
rati ad mẽsurã sit essentialis dependẽtia.sequit ꝙ actus
volẽdi essentialiter dependet ab obiecto volibili.Sȝ oĩs
dependentia est causati ad causaȝ vel causati posterioris
ad causatũ prius:sicut qñ ab aliqua vna causa sunt mul-
ti effectus ƒȝ ordinẽ.lȝ effectus primus nõ sit cã effectus
posterioris.actus aũt volendi non dependet ab obiecto si
cut effectus posterior ab effectu priori eiusdẽ cãe:igit si-
4ᵐ cut a causa. ¶ Quarto nos experimur ꝙ magis possumus
diligere bonũ cũ est presens q̃ȝ cũ est absens.igitur obie-
ctũ cognitũ qõ per eius cognitionẽ presens ẽ intellectui
aliquid per se facit ad actũ. ¶ Alias ẽt rõnes facit.sed il
le pbant tñ hanc negatiuã.s.ꝙ volũtas nõ est totalis cã
qõ.8. volitionis.quã etiã ego ɔcedo.ideo nõ opȝ ad illas respõ
dere.Cõtra candẽ ɔ̃nẽ põt adduci auctoritas Augu.83.q.
vbi dicit ꝙ ex diuersis visis diuersus appetitus aĩarũ ẽ.
Idem aũt est visuȝ ⁊ volitũ.⁊ per ɔñs ex obiecto volito ẽ
Ad pᵐ appetitus seu volitio in aĩa. ¶ Ad pmũ cũ infert ꝙ voli
tiões nõ capiũt distinctionẽ formalẽ ab obiectis:duplex
sensus põt esse.vnus.s.volitiões distinctoꝝ obiectoꝝ spe
non sunt formalr distincte.⁊ in hoc sensu nego ɔñaȝ.Ali⁹
sensus põt esse ꝙ lȝ volitiones distinctoꝝ obiectoꝝ sint
formalr distincte.hanc tñ distinctionẽ non capiũt effecti-
ue ab obiecto.⁊ in h̃ sensu cõcedo ɔñs.qñ sicut volitio-
nes nõ efficiunt ab obiectis.vel saltem nõ immediate.sic
Ad 2ᵐ nec eoꝝ distinctiões que non sunt res alie q̃ȝ ipse. ¶ Ad
Ad 3ᵐ scdm nego primã ɔñaȝ.⁊ q² nõ pbat nõ opȝ vlterius re-
spondere. ¶ Ad tertiũ dõm:ꝙ nullus actus volẽdi lapi-
dẽ dependet eẽntialr a lapide imediate.⁊ quidã nec me-
diate nec imediate:vtpote qui est de lapide nõ existe:aut
tñ abstractiue apprehenso.quidã vo mediate tñ.vt qui
est de lapide intuitiue apprehẽso.qñ talis volitio depen
det a notitia:⁊ notitia a lapide.Et q² assumit ꝙ mẽsura-
ti ad mẽsurã est essentialis depẽdentia:nõ est vlr veruȝ:
pprie loquẽdo de depẽdẽtia:cũ de nõ existe possit hẽri ab
stractiua notitia que ad ipsum velut ad mẽsurã refertur.
Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ dõm:ꝙ si bonũ magis diligi possit pñs q̃ȝ ab-
sens.h̃ est q² perfectius apprehẽdit dũ est pñs.⁊ sic solũ
mediate facit ad actũ:causando.s.notitiã que est cã dile-
ctiõis. ¶ Ad auctoritatẽ Augu.dõm ꝙ ex diuersis visis
sunt diuersi appetit⁹ mediantib⁹ visionib⁹ illoꝝ visoruȝ.
Ad pnˡᵉ argu.q. ¶ Ad pmũ pncipale argu.dõm ꝙ voluntas est imedia-
ta cã pductiua:ꝑtialis tñ actuũ elicitoꝝ. ¶ Ad pbationẽ
pmã pȝ supra.d.6.q.i.articulo.3°.in solõne qrti argumen
ti.ɔ̃.6.ɔ̃nẽ illi⁹ articuli.⁊ pro nunc recolo q̃ ibi allegat ex
8.phys. Cõ.40. cõmento.40.octaui phy.ait eniȝ Cõmẽ.ꝙ ƒm Phm nõ
est ipossibile aliqd mouere se nisi in motoribus que sunt
corpa aut virtutes in corporib⁹.virtutes aũt in corpibus
vtiq̃ȝ ƒm ipsuȝ sunt ⁊ dicunt ṽtutes extense ex extensiõe
corpoꝝ que pficiũt.voluntas aũt nec corpus est nec vir-
tus ẽt exñs in corpore ad intellectũ dem. ¶ Ad aliã pba
tionẽ ex dicto Aug.nõ accipit formã sicut h̃ accipitur in
pposito:videlicet pro entitate aliã pficientẽ ⁊ informan-

te sed pro nā ꝛ essentia.ꝛ sic formare aliqd nō est aliō q̄ ipsum efficere ꝛ dare illi esse actu in ꝑpria natura quem admoduꝫ accipit in geñ.cū dicit. Formauit deus hoiem de limo terre.sic aūt nec volūtas nec res alia seipsaꝫ formare pōt.quelibet aūt formatur per incōmutabilē formaꝫ qua cūcta subsistunt que deus est vt ibi.ꝛ sequenti prime.c.dicit Aug.si quis tñ vellet accipere formā vt hic accipi dꝫ:ꝛ formare pro cāre in se formā.qd tñ non esset ad mentē Aug.ibidē.gnimo etiā ꝯdiceret sibi in superi⁹ allegatis.pro pma ꝯne posset rñdere ꝙ Aug.intēdit ꝙ nulla res pōt formare se tāq̄ totalis cā actiua sue forme.qm preter q̄libet causaꝫ creatā requirit ad causandum ipsa prima forma que deus est.ꝛ sic adhuc veniret ad intentū Aug.s.ꝙ per eternā ꝛ incōmutabilē formā cuncta formantur.nec ex hoc haberet aliqnid contra predicta.

cap. 2.

¶ Distinctionis.XXVI.XXVII.ꝛ.XXVIII. Qō. I.

Circa dis.26.ꝛ duas sequētes:in quib⁹ Magister agit de gr̄a operāte ꝛ cooperante ꝑ quā iuuat liberū hois ar.ad bene opandū:malūq; vitandū.Quero primo vtrū hō ꝭm p̄ntēꝫ statū stante influētia dei gnāli possit per liberū arbitriuꝫ ꝛ nālia ei⁹ absq; speciali dei auxilio agere aliquē actū moraliter bonū.ꝛ arguit ꝙ sic.p̄ quia hō pōt nāliter iplere p̄cepta legis scripte.igit pōt nāliter facere opus moralr bonū.añs pꝫ per Aplm ad Ro.cū eni gentes ingt que legē nō habent.nāliter ea q̄ sunt legis faciūt ipsi sibi sunt lex ꝛc̄.ꝯñs pbat qm talis lex nō nisi bona opa precipit.Eodē infra dicente.lex qdē sancta ꝛ mandatū sanctū ꝛ bonū ꝛ iustū.¶ Cōfirmat ꝑ illd Hiero.i epistola ad Demetriadē vginē. Ut eni multos Phōꝝ ꝛ audiuimus ꝛ legimus ꝛ ipsos vidimus castos patiētes modestos liberales abstinentes benignos amatores iustitie nō minus q̄ sapientie.vñ queso hominib⁹ alienis a deo ista que deo placent.vñ h̄ illis bona nisi de nāe bono.h̄ ille.¶ 2º.homini p̄cipit a deo vt ista bona opa agat sic pꝫ per totā sacrā scripturā.igit possibile ē homini agere talia opa.alioquin deus p̄cepisset homini impossibilia sibi:qd ꝑfecto impiū ꝛ blasphemū ē dicere.dicēte Hiero.i expositiōe fidei catholice.Execram⁹ eoꝝ blasphemiā:qui dicūt impossibile aliquid homini a deo esse p̄ceptū:ꝛ mādata dei non a singulis:sed ab oibus posse seruari.¶ 3º.si hō nō posset talia bona opa agere nullus ea nō faciendo peccaret.vt ait Aug.in li.de duab⁹ aiabus.vltra mediuꝫ.Dic peccati reū teneri quēq̄.qꝛ nō fecit qd facere nō potuit:summe iniqtatis ē ꝛ insanie.sꝫ ꝯñs illd est erroneū.qꝛ ꝭm illud:nullus peccaret nō implendo dina p̄cepta.

p̄ⁿ — cap. 2. — cap. 7. — 2ⁿ — 3ⁿ

Oppoⁿ **Ad oppositū** est qd ait Aug.in de p̄de.scōꝝ circa p̄n.ᵐ Nemo ingt sibi sufficit ad incipiendū vel ꝑficiendū qdcūq; opus bonū.sꝫ i oi ope bono ꝛ incipiēdo ꝛ ꝑficiēdo sufficiētia nr̄a ex deo est.

Quia de ꝑposita qōne multi modernoꝝ tenēt ꝑtē affirmatiuā:in q̄ vt mihi videt salua eoꝝ debita reuerētia ac iudicio meliori plimū dissonāt a doctria sanctoꝝ ꝛ ab eccliasticis diffinitiōib⁹:fauētq; cuidam errori Pelagij condēnato.idcirco sic ꝑcedā. Nā p̄ ꝑtē oppositaꝫ ꝑbabo rōnib⁹ ꝛ auctoritatib⁹.Scđo ostendā aliā parteꝫ fuisse de articulis dānatis Pelagij.aut si in aliquo discordat magis deuiare a catholica veritate q̄ dictū pelagij.ꝛ ob hoc ipsaꝫ nō esse ab aliquo catholico sustinendā.Tertio arguā ꝑ parte illa.ꝛ ad eius ꝑbationes respōdebo.

p̄º artic. **Quantum** ad p̄mū articulū p̄mitto ꝙ ego sic ꝛ illi de ꝑte opposita ꝛ doctores cōiter per actum moralr bonū nō aliud intelligo q̄ actū moralē cōformē recte rōni ꝭꝫ oēs circūstātias reqsitas ad h̄ ꝙ act⁹ sit vere virtuosus.quo p̄misso volo tres cōclusiōes ꝑbare.Quarū p̄ma est ꝙ nullus hō in statu p̄senti dei etiā generali influētia stante pōt absq; spāli auxilio eius agere aliquē actū moraliter bonū.¶ 2ª ꝙ nullus hō ꝛc̄.potest absq; speciali auxilio dei in his que ad moralē vitā pertinēt sufficiēter cognoscere qd volēdū vel nolendū agendum ꝛ vitādū sit.¶ Tertia ꝙ nullus hō ꝛc̄.habita etiaꝫ sufficiēti notitia de aliquo volēdo agēdo vel vitando ex his q̄ ad moralē vitā ꝑtinēt pōt absq; spāli auxilio spāliter velle vel agere.¶ Ad ꝑbādū p̄mā ꝯnē p̄mittā aliq̄s suppōnes a quolꝫ catholico absq; vlla cunctatiōe simplr cōfitēdas.¶ Quarū p̄ma ē.ꝙ nullus act⁹ culpabilis est moralr bon⁹.h̄ pꝫ.qꝛ nullus act⁹ moralr bon⁹ est aliq̄ mō difformis recte rōni seu carēs aliq̄ circūstātia debita ꝭꝫ ꝭm rectā rōnē.vt dcm̄ ē.Sꝫ ois actus culpabilis ē difformis recte rōni aliquo⁹.igit ꝛc̄.Minor ꝑbat:qꝛ si aliquis act⁹ sit penit⁹ ꝯformis:ꝛ nullaten⁹ difformis recte ratiōi:ipse talis ē q̄lis esse dꝫ.alias rō cui ꝯformat nō ē recta:sꝫ errās.Si vō talis ē q̄lis esse dꝫ nō ē culpabilis.¶ Scđa ꝙ nullus tentat⁹ ad aliqd vitiū seu actū aliquē moraliter malū pōt hō tentatione absq; dei auxilio supare.hoc pꝫ.qm cū in episcopali palestino iudicio fuisset inter cetera obm Pelagio eū dicere victoriā tentationū nobis nō ex dei adiutorio eē:sꝫ ex li.ar.h̄ tanq̄ catholice vitati manifeste ꝯtriū anathematiçare cōpulsus ē.alias ipse non nisi anathematiçat⁹ exisset:sic refert Aug.i epistola ad Paulinū nolanū epm.vñ sic ibidē scribit:ꝯñs sit vt qcūq; sequit illi⁹ epalis iudicij auctoritatē ꝛ ipsi⁹ Pelagij ꝯfessionē:h̄ tenere debeat q̄ sp tenuit catholica ecclesia.Et iter illa h̄ qd ad ꝑpᵐ facit enumerās vt fateat ingt qm ꝯ tētationes cōcupiscētiasq; illicitas dimicam⁹:q̄uis ꝛ illic hēam⁹ ꝑpriā volūtatē.nō tñ ex illa:sꝫ ex adiutorio dī nostrā ꝑuenire victoriā.ꝛ h̄ totū ēt hꝫ i epla Aurelij cartaginen.epi quā destinauit ad cōprouītiales epos de dānatiōe Pelagij ꝛ Celestini.¶ Itē Aug.pauloꝑost ibidē in ꝑsona sua ꝛ ceteroruꝫ catholicoꝝ.Sine gr̄a ingt dei nos dicim⁹ ad nō peccādū nihil valē volūtatis arbitriū.igit nec ad tentatiōes prauas supandū seu ad resistēdū vt illis nō p̄beam⁹ ꝯsensuꝫ.¶ Itē Innocēti⁹ papa rescribēs epis q cartaginēsi ꝯcilio affuerūt:pates igt nos ad resistēdū.s.tentatiōib⁹ ñ liberū arbitriū:sꝫ dei soli⁹ solū auxiliū p̄t facere.¶ Ad h̄ multe possent adduci auctoritates scripture sacre ꝛ scōꝝ.sꝫ nō expedit.nā certū ē oppoⁿ eē erroneū sic ex epistolis epoꝝ q affuerūt ꝯcilijs cartaginēsi ꝛ milēitāo ad papā Innocētiū destiatis:ꝛ ex rescriptis illi⁹ ad eosdē pꝫ.¶ 3ª suppō ē ꝙ tā ꝑ vitādis actib⁹ vitiosis q̄ ꝑ vtuosis agēdis fideles orādo diuinū iplorāt auxiliū.ꝛ cū illos vitauerint ꝛ istos egerit deo gr̄as reddūt.nec eorū orōnes nec gr̄arū actōes supflue sunt aut ficte.¶ Prima ps hui⁹ suppōnis clara ē ꝛ euidēs ꝑ q̄tidianā experiētiā.¶ 2ª vō nulli fideliū dubia eē dꝫ.qm oppoⁿ dicē ꝛ totū chr̄iane religiōis ritū dānare:ac chr̄m ꝛ aplos aliosq; scōs p̄res q ecclesiā sic agē ꝛ vbis ꝛ actib⁹ docuerūt:de fictiōe turpiter ac ipie īfamare.vñ ad h̄ tāq̄ ad ꝑniciosuꝫ errorē dānatores pelagianarū heresuꝫ illi⁹ dogma deducebant.ꝛ ob illud velut erroneū ꝯdēnarūt sic in p̄allegatis epistolis pꝫ.¶ 4ª suppō ē.ꝙ q̄libet hō in statu p̄nti ifirm⁹ ꝛ ipotēs ē ad quēlꝫ bonū actū cadētē sub diuino precepto.ita ꝙ nō solū ad meli⁹ vel facili⁹ agēdū.sed simplr ad agēdū indiget ꝑpter suā infirmitatē speciali auxilio gr̄e dei:intātū ꝙ nullū actū eiusmodi pōt agē nō adiut⁹.h̄ ꝑbat qm Pelagi⁹ cōpulsus est in palestino iudicio cōfiteri gratiā dei atq; adiutoriū ad singulos act⁹ dari.ꝛ oppositū hui⁹ tāquā erroneuꝫ sub anathemate reuocare.vt recitat Aug.in preallegata epistola ad Paulinū.Similiter ꝛ

p̄ⁿ ꝯ — p̄ª suppositio — 2ª suppositio — 3ª suppō — 4ª sup.

ter τ Aurelius in sua. Et φ istud sit intelligendū de spāli adiutorio grē pz per Aug qui candez fidei regulā inter duodecim q̄s sumit pro fundamētis ɔtra Uitalē hereticū in epl'a ad eundē recitās ait sic. Quā ppitio christo christiani catholici sumus: scimus nōdū natos rc. τ seq̄r. scimus grāz dei nec paruulis nec maiorib⁹ fm merita nr̄a dari: scimus maiorib⁹ ad singulos act⁹ dari. scim⁹ nō hoīb⁹ oīb⁹ dari: sed si nō oīb⁹. igit̄ est adiutoriū spāle: τ si ad singulos act⁹. igit̄ ad eos q̄ cadūt sub p̄cepto: sz φ tali adiutorio hō idigeat nō solū ad facili⁹: sz simplr̄ ad agēdū vt dicebat̄: pz: q̄a cū Pelagi⁹ vt ibidē recitat Aug. post illō iudiciū in q̄buldā suis libris sensuz p̄dicte sue ɔfessionis aperiēs dixisset: iō dei grāz hoīb⁹ dari: vt qd̄ facē p liberū iubent̄ arbitriū: facilius possint iplere per grāz: innuens p h φ τ si nō tā facile possint: tn̄ sine grā agere tales actus: hūc sensuz tanq̄ erroneū postea dānauit milenitanū cōcilium tēpore Honorij τ Arcadij iperatoꝝ ac pape Innocētij p̄mi celebratū: vn̄ ibidē scribit̄ sic. quicūq3 dixerit: ideo nobis grām iustificationis dari: vt qd̄ facere p liberū iubemur arbitriū facilius possimus implere per grāz tanq̄ si grā nō daret̄ nō q̄dē facile: sed tn̄ possem⁹ etiam sine illa iplere mandata diuina anathema sit: de fructib⁹ eni mādatoꝝ dn̄s loquebat̄: vbi nō ait. sine me difficili⁹ potestis facere: sed ait. sine me nihil potestis facē: ex qua determinatiōe pz māifeste grāz dei in adiutoriū ad agēduz tales actus hūane ifirmitati p̄stari: τ φ sine tali adiutorio nullaten⁹ posset. ¶ Cōfirmat̄ istud qm̄ in epl'a cartaginensis cōcilij ad Innocentiū papā: in q etiā vt in illa pz fuerūt dānati errores Pelagij: sic inter cetera scribūt patres cōcilij loquētes de Pelagio τ Celestino. psuadere nō cessant ad operādā perficiendāq3 iustitiam τ dei mādata cōplenda solā sibi humanā sufficere posse nām non attēdētes qd̄ scriptū est: spūs adiuuat ifirmitatē nr̄az rc. vbi pz eos itelligere φ ad iplenda mandata p̄pter nr̄am infirmitatē que ex se ad illud est ipotēs nobis detur auxiliū dei: τ hoc etiā exp̄sse ponit vel innuit vbicūq3 de hoc auxilio grē loquit̄ Aug. ¶ 5ª suppositio est: φ hō ad agēdū actus bonos moralr̄ τ nō meritorios vite eterne talr̄ indiget adiuuari a deo: qualr̄ nō idiget adiuuari ad agendū actus moralr̄ prauos: hoc pz: qm̄ tales actus taliter a sanctis deo tanq̄ auctori tribuunt̄: qualr̄ nō attribuunt̄ actus nr̄i mali: sed potius negant̄ ab illo eē. vnde Aug. in de p̄de. sanctoꝝ. ait. Qz q̄cq̄d τ anteq̄ in christum crederet τ cū credidisset bn̄ opatus est Corneli⁹ totū deo dādū est: ne forte q̄s extollat̄: cōstat aūt φ Corneli⁹ anteq̄ in christum crederet nihil opatus est bn̄ meritorie ad sensuz illū: sed tn̄ bn̄ moralr̄. Itē p̄mo libro ad Simplicianū in solone qōnis scd̄e. circa p̄n dicit φ nihil boni fit a cathecuminis sine adiutorio grē dei: τ tn̄ opa illoꝝ nō sunt meritoria eterne vite: vn̄ τ ibidē dicit. φ tāta est grā dei in illis quāta nō sufficit ad obtinēdū regnuz celoꝝ. Ex his pz φ actus boni p̄cise moralr̄ deo attribuunt̄ auctori. Qz autez mali nō eodē mō sibi attribuant̄: pz p eūdē scd̄o libro de baptismo paruuloꝝ ad Marcellinū: vbi ait. malaz volūtatē vtiq3 nō habem⁹ ex deo. ¶ Itē i fra. extolli i sup̄bia p̄p̄e volūtatis est hoīuz: nō opis dei: neq3 eni ad h cos cōpellit aut adiuuat de⁹. Et ibi ē vult φ oīs bona volūtas in nobis sit a deo: alr̄ nō pōt fm ipm saluari illud verbū Apl'i. Quid. n. habes qd̄ nō accepisti: qd̄ itelligēdū ē etiaz de volūtate bona moralr̄ tn̄: sic iā ex dictis aliq̄lr̄ τ infra plenius apparebit. Itē de v̄bis Apl'i ser. 9. Confitere inq̄t a deo te hr̄e q̄cq̄d habes boni: a te q̄cq̄d mali. ¶ Ex his ɔnem p̄bo p̄mo sic: hō nō pōt absq3 spāli dei auxilio facere aliquē actū moralē non culpabilē: igit̄ homo nō potest absq3 spāli auxilio dei facere aliquē actū moralr̄ bonum. ɔn̄a p̄bat̄. q̄a alias aliq̄s actus culpabilis eēt bon⁹ moralr̄ cōtra p̄mā suppōnez: an̄s p̄bo auctoritate τ rōne: auctoritate eni Aug. in de correc. τ grā. liberū arbitrium ad malū sufficit: ad bonuz aūt parum est nisi adiuuet̄ ab omnipotente bono. ¶ Itē in epl'a ad Hylarius syracusanū circa p̄n. Ualet itaq3 liberū arbitriū ad bona opera: si diuinitus adiuuet̄: destitū v̄o diuino adiutorio q̄libet scia legis excellat nullo mō habebit iustitie soliditatē: sed inflationē impie sup̄bie τ exitiosum tumorē. ¶ Itē de verbis Apl'i. ser. 12. Prorsus si adiutoriū dei d̄fuerit nihil boni agere poteris: agis quidē illo nō adiuuāte libera volūtate: sed male adhuc idonea est volūtas tua que vocat̄ libera τ male agēdo fit dānabilis ancilla: cū dico tibi sine adiutorio dei nihil agis: nihil boni dico: nā ad male agendum habes sine adiutorio dei liberā voluntatē. ¶ Itez in libello de p̄destinatione diuina. Liberū v̄o qd̄ a deo habemus arbitriū prono ad neq̄tiā lapsu fluit: τ cū ad v̄tutis indolem dei auxilio deserēte nihil possit ad genus oē peccati idonea fultū v̄tute subsistit: tūc in oībus p̄dictis pz accipi auxiliū: nō pro ifluētia gn̄ali: sz p auxilio spāli: qm̄ sine ifluētia gn̄ali liberū arbitriū nullū maluz agere pōt: τ tn̄ predicte auctoritates dicūt ipm sine auxilio dei suffic̄ ad male agēdū. Rōne etiā p̄bo sic. hō nō pōt sine spāli auxilio dei actu vel habitu diligere deum p se. i. p̄p̄ ipm deū. igit̄ nō pōt aliq̄d diligere vel velle vltimate p̄p̄ deum. igit̄ non pōt hr̄e aliquē actū moralem nō culpabilē. an̄s pz per Aug. li. 5° ɔ Julianū. vbi sic ait. Qn̄ deo donāte ex vera viuit̄ fide ipse de⁹ adest τ mēti illuminande τ cōcupiscētie superāde τ molestie p̄ferende: hoc eniz totū recte fit qn̄ fit p̄p̄ ipm. i. qn̄ gratis amat̄ q̄lis amor ipse nobis esse nō pōt nisi ex ipso: hic habes φ amor quo deus gratis amat̄: q vtiq3 tn̄ ille est quo deus diligit̄ p̄p̄ se: nō pōt eē in nob̄ nisi sit ab ipso. Itē i epl'a ad Uitalē: liberū iquit arbitriū ad diligēdū deū p̄mi pctī grāditate p̄didim⁹. vult dīe φ liberū arbi. merito p̄mi pctī factuz est ipotēs ad diligēdū deū: τ loquit̄ de dilectione. quapropter se diligit̄: nam tunc tn̄ dicendus est diligi: nā vt ait Bernardus de diligendo deū. Quicq̄d p̄pter aliud amare videaris id plane amas quo amoris finis protēdit nō per qd̄ tēdit. Et idē Aug. in de vera inocē. p̄positione. 19. ait. Qui deum colit vt aliud magis q̄ ipsum p̄mereatur non deum colit: sed illud qd̄ assequi cōcupiscit: sic autem colit deum: q deum non p̄pter ipsum: sed p̄pter aliud diligit. ¶ Item. 11. de ciui. dei. Tūc itaq3 victa vitia deputanda sunt cum dei amore vincunt̄: quem nisi deus ipse non donat. Itē Bernardus de diligendo deum. Difficile inquit imo ipossibile est suis. s. quispiam liberiue arbitrij viribus semel accepta a deo libertate ad deū ex toto cōuertere voluntatē: τ non magis ad propositū retorquere: sicut scriptum est: oēs que sua sunt querūt. ¶ Itē Ansel. de concor. dicit φ voluntas post desertā iustitiā facta est ancilla sue affectionis que ad cōmodum est. Ex quibus omnibus patet φ homo in presenti statu non potest ex se tn̄ aliquid velle vel diligere nisi in relatione ad seipsuz: τ per ɔn̄s non potest diligere deū p̄pter deum: patet igit̄ an̄s. ɔn̄tia etiā p̄ma ex eadem auctoritate Aug. per illaz eni expositionem. i. qn̄ gratis amatur. dat̄ itelligi φ tunc tn̄ aliquid fit propter deuz quando gratis amat̄ deus. i. p̄pter seipsum: patet etiam ratione: qm̄ aliquid diligi p̄pter deum nihil aliud est q̄ diligi: quia diligitur deus. sic igitur aliquez velle vel agere aliquid p̄pter deū vltimate est ipsum illud velle: q̄a diligit deum p̄pter se. ergo si q̄s nō diligit deū p̄p̄ se nihil agit v̄l vult p̄pter deū vltimate. ɔn̄a etiā scd̄a p̄batur ex eadez auctoritate: si eatur ad mentez Augustini in eo qd̄ ait hoc totum recte fit rc.

cap. 6. — 5ª suppō — p̄ª argū p̄bā ɔ. — cap. 47 — Confir. — Confir. — Confir. — Ratio — cap. 5. — cap. 16. — c. ultimo

vbi nõ est dubium cũ itendere φ tũc solũ recte fit quan-
do fit pp deũ:pz etiã rõne:qm nullus actus moralis non
ordinatus in deũ finalr:seu nõ factus ppter deum:est fa
ctus pp illud:pp qd fieri dz:ꝛ per ɔñs vitupabilis ꝛ cul-
cap.8. pabilis eẽ censeat. Assumptũ pbat per Aug' in de mori
bus ecclie. vbi a pposito ingt qs dz eẽ finis oĩuz actuũ
nroꝝ.d. Audiam' g quẽ fine bonoꝝ nob cb'is prescribat:
nec dubiũ est:qn hic erit finis q̃ nos sũmo amore tẽdere
iubet:diliges ingt deũ tuũ:ꝛ subdit. eo est oĩno tendẽdũ.
ad illud ɔsilia nr̃a referẽda;bonoꝝ sũmũ nobis deus est:
neq3 istra nob remanẽdũ est:neq3 vltra q̃rẽdũ:alteꝝ eniz
cap.15. piculosũ:alteꝝ nullũ est. Itẽ nõ arbitror cũ de morib' ꝛ
vita sit q̃stio ampli' esse regrẽdũ qd sit hoĩs summũ bo-
nũ quo referẽda sunt oĩa:id enĩ esse potuit ꝛ rõne quãtũ
volum':ꝛ ea que nr̃e rõni antecellit auctẽ diuina nihil
cap.13. aliud q̃ ipm deũ:hec est rõ eiusdẽ ɔ Julianuz lib.4. vbi
ait. Noueris itaq3 nõ officiis:sed finib' a vitiis discernẽ
das eẽ vtutes:officiũ ẽ aũt qd faciẽdũ est:finis vo pp qd
faciẽdũ est. Cũ itaq3 facit hõ aliqd:vbi peccare nõ videt
si nõ pp hoc facit pp qd facẽ dz peccare cõuincit. Et ɔñr
oñdẽs qs dz finis esse actuũ nroꝝ:absit ingt:vt vere vtu-
tes cuiq3 seruiãt nisi illi:vl pp illũ cui dicim':de' vtutuz
ɔuerte nos:pinde vtutes que carnalibus delectatiõibus
vel quibuscũq3 cõmodis ꝛ emolumẽtis tpalib' seruiunt
vere prorsus esse non pñt. Qui aũt nulli rei seruire volũt
nec ipse vere sunt:vere quippe vtutes deo seruiũt. in ho-
ibus deo seruiũt:in angelis:a quo donant hoibus ꝛ ange-
lis. Quicqd aũt boni fit ab hoie:ꝛ nõ pp hoc fit pp quod
fieri debere vera sapia precipit:ꝛ si officio videat bonuz
ipso nõ recto fine peccatũ est. Ex his pz φ qcqd hõ agat
vltimate ppter aliud q̃ ppter deũ peccat:ac per h eius
actus nõ est iculpabilis:huic etiã cõcordat qd idẽ ait. 10.
cap.25. de ciui. dei. vtutes quas mens hẽ sibi videt:p q̃s iperat
corpi ꝛ vitiis ad qdlibet adipiscendũ vel tenendũ retule
rit:nisi ad deũ:etiã ipse vitia sunt poti' q̃ vtutes:nam l3
qbusdã tũc vere honeste putent:cũ referunt ad seipsas:
nec pp aliud expetunt:etiã tũc inflate ac superbe sunt:ꝛ
Corre'' iõ nõ vtutes s3 vitia iudicãda sũt. ¶ Ex his ifero correl.
φ nemo põt mereri pmaz grãm de condigno:nec etiã de
cõgruo ɔ aliquoꝝ sniaz modernoꝝ:noĩe aũt grẽ nõ solũ
significo grãm gratũ facientẽ:sed etiã gratis dataz:ꝛ vlr
qdcũq3 dei spãle adiutoriũ ad bñ operãduz siue adiuuet
aliqd donũ creatũ infundendo siue imediate per seipsuz
mouẽdo volũtatẽ ad bñ volẽdum siue quocũq3 alio mõ
spãli iuuet hoiem. ¶ Hec cõclusio sic itellecta pbat sic.
nemo põt habere ante pmã grãm actũ aliquẽ liberi arbi
trii nõ culpabilẽ. igit nemo de ɔdigno vel de ɔgruo põt
mereri pmã grãz. pz ɔñtia:qa nullus meret nisi per act'
liberi arbitrii:ꝛ certũ est φ nõ per aliquẽ culpabilez me-
ret grãm:sed potius penam:ans pbat. qa si aliqs posset
ante pmã grãm hẽ actuz liberi arbitrii non culpabilem
iam aliqs posset sine spãli adiutorio talẽ aliquẽ actũ hẽ:
cuius oppositũ pbatũ est. pbat etiã per Aug' hypoti. re-
spõsione 4.ª dicẽtẽ. Dãnamus auctẽ diuina opera liberi
arbitrii que grẽ preponunt. igit talia opa pueniẽtia gra-
Confir. tiã sunt culpabilia. ¶ Cõfirmat hec ɔclo fm se alia au-
ctoritate eiusdẽ. ait enĩ ipse ad Paulinũ Nolanũ epm. si
q̃rere hõ voluerit ante grãz qd meruerit vt accipiat eaz:
mala sua nõ poterit hõ inuenire nõ bona. Et subdit. Quez
si obitũ sequeret qd ei' merito nisi suppliciũ redderet?
¶ Cõfirmat. nã vt subdit. Et ipm hoĩs meritũ donũ est
gratuitũ:nec a pr̃e luminũ:a q̃ descẽdit oẽ datũ optimũ:
boni aliqd accipe qsq̃ meret nisi accipiẽdo qd nõ mere-
tur. igit pmũ meritũ hoĩs est grã seu gratuitũ donũ dei.
igit nõ meret pmã grãz:alias ante pmã esset por:ꝛ ante
pmũ meritũ esset aliud meritũ pus. ¶ Cõfirmat etiam
cap.xi. auctẽ Apli ad Ro. dicẽtis. Quis pot dedit illi ꝛ retribue
tur ei:q.d. nullus. qd verũ nõ eẽt:si aliqs pmã grãz mere
ret. Iã enĩ dedisset meritũ qd a deo nõ habuisset:ꝛ p eo
grãz recepisset. Et iõ Aug. sup istis vbis ser. 10. de verbis
Apli. Quis pot ingt dedit illi ꝛ retribuet ei. qs pot dedit
cũ totũ gratis accepit. Quis pot dedit illi ꝛ retribuet ei:
si dñs retribuẽ vellet nihil nisi penã debitã retribuisset.
Quis pot dedit illi. Quis puenit grãm que gratis dat: si
aliqd meritoriũ añ venit grãz iã nõ grat' dat:s3 ex debi-
to redderet:si aũt gratis nõ dat:grã q̃ reuocet. In qb' vbis
2'' ꝛ ille pbat ɔñẽ pdictã. ¶ 2° ad pncipalẽ ɔñẽ arguo sic. si
hõ posset absq3 spãli auxilio dei facẽ actũ moralr bonuz
ipse tẽtat' ad actũ vitiosuz posset absq3 spãli auxilio dei
tẽtationẽ illã superare. ɔñs est falsuz. vt pz ex scda suppo
sitione. ɔña pbat:qm ipse tẽtatus posset elicere actũ op-
positũ bonũ moralr:ꝛ sic nõ elicere actũ vitiosuz ad quẽ
tentat:ac per h vinceret ꝛ nõ vinceret:vñ si aliqs sit vere
tẽtatus. vbi grã de ɔcupiscẽtia posset velle ɔtinere ppter
deũ:cũ tali aũt volitione nõ est cõpossibile:vt ɔcupiscat:
3'' ꝛ sic nõ cõcupiscet ꝛ supabit. ¶ 3° sic. si hõ põt ꝛc. igitur
stulte ꝛ supflue orãdo implorat adiutoriũ dei:vt nõ ɔsen
tiat tẽtationi vel vt nõ irascat pximo aut malum aliud
operet:ꝛ stulte etiã regratiat deo cũ ista obtinuerit:ɔñs
pz esse falsum ex suppõne tertia. ɔña pbat:qm si põt nõ
adiutus a deo facere actũ bonũ potest nõ adiutus vitare
actũ malũ oppositũ:ꝛ si sic supflue iplorat auxiliuz:ꝛ hec
vltima ɔñtia tenet per idẽ oĩno:per qd tenet ɔña cõcilii
cartaginẽsis ɔtra Palagiũ ꝛ Celestinũ:qm imo in rei ve-
ritate eadẽ illi est in snia:vñ in pallegata epla dicti ɔcilii
ad papã Innocẽtiũ arguit sic. Istoꝝ sacrilegas disputa-
tiones nece sequit:vt nec orare debeam' ne intremus in
tentationẽ:φ dñs etiã discipulos monuit ꝛ posuit in orõ
ne qd docuit:vt nõ deficiat fides nr̃a:qd pro ipso Petro
se rogare testat' est. Et φ h sequat pbãt sic:si enĩ hec pos
sibilitate nãe ꝛ arbitrio volũtatis in ptãte sunt cõstituta
quis nõ ea videat a dño ianiter peti ꝛ fallaciter orari cũ
orãdo poscunt q̃ nãe nr̃e iã ita cõdite sufficiẽtib' virib'
obtinet. hic pz φ hec est snialr ɔña ɔcilii. si virib' ppriis
hõ põt nõ cadere i tẽtationẽ:aut nõ deficẽ a fide inaniter
cap.21. ꝛ fallaciter ista petit a sũmo deo. Simili ɔñtia vtit Aug. in
de pfectiõe iustitie ɔ Celestinũ. pcepta ingt dei:vt fierẽt
nec iuberent si nihil ibi volũtas nr̃a ageret:nec oraret si
sola sufficeret:cuius auctis vltia ps pbat ppo'. Itẽ ɔtra
cap. 18. Pelagiũ in de nã ꝛ grã. eadẽ ɔña vtualr pmissa. Quid in
quit stulti' q̃ orare vt facias qd in ptãte habeas. Itẽ cõ-
tra Vitalẽ hẽticũ i epla ad eũdẽ. prius iquit nos oram'
deũ:s3 orare nos fingim':si nosipsos nõ illũ credim' facẽ
qd oram'. prius nõ deo grãs agim':s3 nos agẽ fingimus:
si nõ illi grãs agim' ips3 facẽ nõ putam':eãdẽ sniaz ẽt ex
toto ponit i de bono pseuerãtie circa pn'':ꝛ in rei vitate
quils itẽdẽs aduertit verũ eẽ qd di. Ex eodẽ fundamẽto
põt argui adhuc ad ppo'':qm si hõ ex se deo nõ adiuuan
te põt agere bonos actus morales irrõnabilr ꝛ inanit ro
gat vt deus pstet sibi ɔtinẽter aut tẽperãter seu iuste vel
liberalr:aut mãsuete viuere:aut agere alios actus vtutũ
moraliũ:irrisorie etiã grãs agit deo cũ aliquẽ taliũ actuũ
egerit:qd est ɔ suppõnẽ pdictã: forte dicet aliqs:φ nõ dz
qs p talibus actibus bonis pcise moralr:aut de talibus
grãs agere:sed p actib' vite eterne meritoriis. Sed hoc
nõ põt stare:alias nullus cathecuminus vel in pctõ mor
tali ɔñs deberet deo grãs reddere de actib' talib' quã-
tũcũq3 bonis:cũ ɔstet nullũ eẽ actũ p tũc meritoriũ vite
4'' eterne:qd tñ ɔñs nõ est dandũ. ¶ Quarto sic. si hõ ꝛc. se-
quit φ nõ ad quoscũq3 actus cadẽtes sub pcepto ppter

suam infirmitatē idigeat iuuari per grām dei:sic ꝙ non
adiutus nō possit agere illos.ꝯña est ꝯtra suppositionez
quartam:ꝛ ꝯña est clara:qa si detur oppositū.vz ꝙ indi-
geat iuuari ad actus cadentes sub pcepto etiā idiget ad-
iuuari ad eos q cadūt sub cōsilio tñ:cū magis adhuc ex-
cedāt impotētiā eius ppter eoꝝ arduitatē:vñ de talibus
dixit Saluator:qui pōt capere capiat:ꝛ per ꝯñs ad queli-
bet actū bonū moralr idiget iuuari:ꝛ ad nullū per se suf-
ficit:qđ est oppo^m aītis. Forsitan dicet̃ ꝙ hō nō indiget (Rñ°)
iuuari ad absolute agenduz huiꝰ actus bonos:sz indiget
iuuari ad agendū illos meritorie:ꝛ ad hoc iuuat grā:qꝛ
ea informante aīam tales actus sunt deo accepti ad pre-
miū vite eterne:qui alias nō eēnt sic accepti. ⸿ Sed hec (3 rñsio.)
respōsio plane cōcedit icōueniēs:qđ infertur.s.ꝙ homo
non indiget grā ppter suā ipotentiā ꝛ infirmitatē:nec ad
adiutoriū sue ifirmitatis ei datur a deo grā:sz forte ad or
natuz aīe ꝛ acceptationē ipsius:sicut si seruo dñs dat spe
ciosam vestē in qua vult sibi ministrari acceptā ad cer
tū premiū seruitiū a seruo illa veste iduto exhibitū:alia
vo nequaq̄ nullus diceret ꝙ seruus pp suā ipotētiā indi
geat iuuari ppter vestē huiꝰ ad agendū seruitia dñi:aut
ꝙ vestis illa sibi data sit in adiutoriū ipotentie sue:sz sit
data ad ornatū ꝛ decorē:ꝛ ꝯsiter ad acceptationē ad pre-
miū ordinatū a dño. ⸿ 5° sic.si hō absqz spāli auxilio dū: (5^m)
stāte sola influētia gñali pōt agere actus moralr bonos:
sequit̃ ꝙ homo nō indigeat iuuari aliter a deo ad agēdū
tales actus vitiosos oppositos:ꝯñs est ꝯtra qntā suppoſi
tionē.ꝯña est satis certa:qꝛ etiaz ad actus vitiosos ipse
indiget gñali influentia dei:qua sibi subtracta nequaq̄
ipse agere posset:ex isto fundamēto reprobat Aug.respō-
sionē Pelagij:qa cū argueret̃ ꝯtra eū:ꝙ si per potestatē
liberi arbitrij possumꝰ bñ agere nō oīa bona nr̄a habere
mus a deo:cuius oppositū dicit scriptura:respōdebat:ꝙ
ideo talia opa habemus a deo:qa ab ipso habemꝰ polita
tē bene operādi:hoc inquā reprobat:qa etiā possibilitatē
male operādi habemus a deo:ꝛ tñ nō dicit scriptura:sed
negat potiꝰ nos mala opa nr̄a hēre a deo:vnde p libro de (cap. 25.)
grā chrī:ꝛ originali peccato.definat inqt itaqz Pelagius
seipsum ꝛ alios fallere ꝯ dei grāz disputādo:nō pp vnuz
illoꝝ triū.i.ppter politatē bone voluntatis atqz operis:
sed etiā ppter voluntatē atqz operationē bonā erga nos
dei grā pdicāda est:nā illā possibilitatē ad vtrūqz valere
diffiniuerit.i.ad bonū ꝛ ad malū:ꝛ tñ nō ideo attribuēda
sunt deo etiā nostra peccata:sicut ꝛ ppter eandē possibi-
litatē vult tribuere bona opera nostra. Simili mō solo-
nē aliorū quondā eiusdē secte dicentiū:ideo bonā volun
tatē hōis deo vt auctori attribui:qꝛ ab ipo est homo sine
quo nō pōt esse bona volūtas:hoc reprobat scđo libro de
baptismo paruuloꝝ ad Marcel.nō multo post mediuz:
qꝛ vt aīt.eodē modo mala voluntas esset deo vt auctori
attribuēda:qđ vt subdit nefas est dicere:opꝫ ergo ꝫm ve
ritatem catholicā ꝯfiteri nos spāli grā:ꝛ influētia indige
re iuuari ad agenduz opera bona:ita vt sic bona nr̄a dei
adiutorio attribuant̃:quo non attribuunt̃ ꝛ mala. Aucto
ritatibus sacre scripture eadē cōclusio euidēter pbatur:
sicut illa sapiētie:nō possum esse cōtinens nisi deus det.
Sap.ꝛ illa chrī.sine me nihil potestis facē. Joh.15.et illa (cap.8.)
Apli non est volētis:neqz currētis:sed miserētis dei.ad (cap.9.)
Ro.ꝛ ad Eph.2.ipsius sumꝰ factura creati in chrō.i.per
chrīm in opibus bonis.ꝛ ad Phil.2.deꝰ operat̃ in nobis
velle ꝛ pficere pro bona volūtate.ꝛ pma ad corin. Quid
enim habes quod non accepisti:ꝛ innumerabiles alie pos (cap.4.)
sent adduci qbus indubitanter ostēdit̃ nullū bonuz nos
agere posse sine auxilio dei:sz iste sufficiāt. Verū ad oēs (Rñ°)
predictas et ceteras illas:quia forsitan dicet ꝙ nō cogūt

vt dicat̃ nobis esse necium aliud adiutoriū dei ab iflue-
tia gñali:oēs enī saluant̃ si dicat̃ ꝙ non possumus aliqd
facē:nisi deo iuuāte p suā iflūētiā gñalez:vel forte dicet̃
ꝙ tales auctes nō sunt itelligēde de qbuslibet bonis acti
bus polibus ab hoīe fieri:sz de bonis meritorijs tñ:ꝛ in
hac solone plus sustētāt moderni ꝯnē oppositā defendē-
tes:neutra tñ harū sufficiēs est. ⸿ Unde pma excludit̃. (3 rñsio.)
pmo p illud qđ dictū est in 4° suppōne.2° p illđ qđ dcm̄
est in qnta rōne ad ꝯnē:nā nec malos actꝰ possumꝰ agere
subtracta dei ifluētia gñali:ꝛ tñ nō sic ad malos actus di
cit scriptura nos indigere iuuari a deo:sic̃ ad bonos:alias
sicut sapiēs dicit,nō possuz eē ꝯtinēs:nisi deus det:ita po
tuisset ipse vl alius dicē:nō possuz ꝯcupiscē:aut mechus
esse:nisi deꝰ det.ꝛ sic̃ Apls ait.ipsiꝰ sumꝰ factura creati in
chrō in opationibꝰ bonis:ita dicē possumꝰ ipsius sumꝰ fa
ctura creati in chrō in opōnibꝰ malis:ꝛ sic̃ dicit.deꝰ opat̃
in nobis velle ꝛ pficē bona volūtate:ita dōm eēt ꝙ opa-
tur velle ꝛ pficē p mala volūtate:q̄ vba tanq̄ plena bla-
sphemie oīs fideliū auris exhorret. ⸿ Cōfirmat̃.qꝛ vt
supius allegatū est per ꝯciliū:ꝛ series ēt textus pcedētis
ondit:cū chrs ait.sine me nihil potestis facē:de fructibꝰ
mādatoꝝ spālr loqt̃:ꝛ vt dicit Augꝰ de vbis apli.ser.12.
vt allegatū est supra:cū tibi dz sine adiutorio dei nihil po
tes facē:nihil subitellige boni.nā illo nō adiuuāte vtiqz
agis male.g̃ pter ifluētiā gñalē spālr iuuat nos deꝰ ad bñ
agēdū sine quo adiutorio spāli nihil bñ agere possemus.
⸿ 2° q̄qz rñsio nō valet:ꝛ pmo qdē euidēter excludit̃ p (3 2^m rñ.)
vtrio allegatā auctē Apli.si ꝫm Apli itentionē sumat̃:vt
optie mōstrauit Aug.in de pde.scōꝝ:nō multo post pn^m.
nā vt plixius pbat:tota lectio Apli tēdit ad ostēdēdū ne-
minē posse aduersus alteꝝ extolli:aut de aliq̄ sup alterū
in semetipso:aut alio hoīe:sed tñ in dño gliari:vñ Apls
hoc inqt trāsfiguraui in me ꝛ apollo:vt in vobis discatis
ne supra q̄ scriptū est vnus pro altero iflet̃ aduersus al-
terū. Quis enī te discernit:qd aūt habes qđ nō accepisti.
Si aūt ꝛ accepisti qd gliaris:q̄si non acceperis.s.a deo:opꝫ
g̃ itelligē dcm̄ Apli vlr de q̄lz bono q̄ hō ab hoīe discer-
ni pt:ꝛ aduersus alteꝝ extolli:igit̃ nō solū de meritorijs:
sz ēt de bōis moralibꝰ:nō tñ meritorijs:alias cathecumi-
nus aliqs:aut ēt chrīanꝰ exñs in pctō mortali agēs actus
aliq̄s moralr bonos:ꝛ ex illis se extollēs aduersus alteꝝ
posset Aplo q̄rēti rñdē.discernit me māsuetudo mea iu-
stitia mea:ꝛ sic de alijs:ꝛ h̄ nō accepi:sz habui a meipo:ꝛ
iō ibidez subdit Aug.vt supra allegaui:ꝙ qcqd ꝛ anteq̄
in chrīz crederēt:ꝛ cū credidisset bñ opatꝰ est Corneliꝰ totū
dādū est deo:ne forte qs extollat̃.bona aūt q̄ anteq̄ i chrīz
credēt opatꝰ ē Corneliꝰ:ꝯstat nō fuisse meritoria ꝛ meri-
toria liquā vite eīne:sic̃ de meritorijs bonis loquūt̃ sic sol
uētes:ꝛ sic̃ distīgui solēt a moralibꝰ bonis:h̄ idē expresse
pꝫ p eūdē lib.p ad Simpli.i rñsiōe ad 2^m.q. Incipit igt
hō pcipe grāz:ex q̄ icipit credē deo:vl iterna:vl externa
admonitiōe motꝰ ad fidē:ꝛ subdit. Sz in qbusdā tāta est
grā fidei q̄ta nō suffic̃ ad obtinēdū regnū celoꝝ:sic̃ in ca
thecuminis:sic̃ i ipo Cornelio anteq̄ sacroꝝ pticipatiōe icor
poraret̃ ecclie.i qbusdā vo tāta est grā:vt iā corpi chrī ꝛ
scō dei tēplo deputēt̃:ꝛ se^t.siūt q̄ icohatiōēs q̄dā fidei cō
ceptionū siles:nō tñ solū ꝯcipi:sz ēt nasci opꝰ ē:vt ad vitā
puenīat̃ eternā:nihil tñ hoꝝ sine grā mīa dei:qa ꝛ opa si
q̄ hōa sūt ꝯsequūt̃:vt dcm̄ ē illā grāz nō pcedūt:hec ipe.
hinc appet māifeste ꝙ nō solū opa meritoria vite eterne
q̄lia sūt eoꝝ tm̄ q̄ pticipatiōe sacroꝝ icorpati sūt. Ecce ꝛ
facti tēplū dei:si ēt alia bona nō meritoria vite eīne q̄lia
sūt in cathecuminis nō fiūt sine grā dei. Jllđ ēt dic̃ ō hōis
opibꝰ hereticoꝝ ꝛ scismaticoꝝ in ꝫmone de patiētia:ꝫm
ꝙ pꝫ in auctē que ex illo ꝫmone paulo post allegāda est.

P. ɔtra illā respōsionē videt̄ eē ꝓcessus Aug. ꝫ Julianū
cap. 7. lib. 4. a c. 7. vsqꝫ ad. 19. nā Julian⁹ volēs ꝓbare nos viri-
bus nr̄is absqꝫ spāli dei grā posse recte agere sumebat ꝓ
argumēto ꝙ vere ṽtutes fuerint in īfidelibus. vt pꝫ ibi: ꝛ
cū h̄ volebat ꝙ ꝑ illas seu eaꝝ opa illi nō mererent̄ vitā
eternā: vñ dicebat eos subalr̄ bonos esse: ꝛ ita de alijs ol-
bus: q̄ nō ꝑꝑ deū agūt opa talia: sic pꝫ ex caplis. 12. ꝛ. 19. ꝛ
ɔtra istō dcm̄ Juliani Aug. plixe ꝓcedit ꝓbādo ex intē-
tiōe in īfidelib⁹ nullā fuisse verā ṽtutē: sꝫ fuerit vitia fini-
tima ꝛ ꝓpinq̄ ṽtutib⁹: ꝛ q̄dam specie fallente silīa. Et ꝙ
ipsi nihil bñ opati sūt: sꝫ male et culpabilr̄ ēt nisi ex gr̄e
vel officio bona opati sūt: g̊ nō fuit itētio Aug. ꝓbare con-
tra illū: īfideles aut aliq̄s alios non posse sine dei adiuto-
rio bñ agere: iō q̄ tm̄ nō pñt agē meritorie seu opa q̄bus
mereant̄ vitā eternā: q̄a h̄ sibi ɔcedebat Juli. sꝫ ēt ꝙ nō
pñt agere ṽtuose et bñ moralr̄: seu opa ṽtuose et ṽe bona
moralr̄: cui⁹ opp̄m affirmabat Julian⁹. hāc sniam catholi-
Cypꝛian⁹ ci sciqꝫ doctores eccl̄ie docuerūt: vñ scūs Cyprian⁹ mar-
tyr vt eū allegat Aug. in de ꝑdc. scōꝝ: dicit ī nullo nobis
esse glīandū qn̄ nihil nr̄m sit: ad qd̄ adhibuit Aplīn testē
dicētē: qd aūt habes qd̄ nō accepisti: ꝛ pꝫ ꝙ vlr̄ de q̄bus hi-
bet bonis actib⁹ loq̄t̄: alr̄ nō ostēderet in nullo nobis esse
Ambro. ca. 44. glīandū: vt supra ɔductū ē. ¶ Itē Ambro. li. 2. sup Luc.
ꝛ eūdē ēt allegat Aug. li. ꝑ de grā chr̄i ꝛ pctō originali. vi-
des inq̄t itaqꝫ: q̄ vbiqꝫ dn̄i ṽtus studijs coopat̄ hūanis:
vt nemo possit edificare sine domino: nemo custodire si-
ne dn̄o: nemo q̄cq̄ icipe sine dn̄o. Qūo aūt vbiqꝫ coopat̄
ṽtus dn̄i studijs humanis: si aliq̄b⁹ hoib⁹ nō coopat̄ acti-
bus ṽtuosis: aut qūo: nec q̄cq̄ pōt hō icipe sine dn̄o: si ēt
Diero. actū ṽtuosuꝫ pōt ꝑficē sine eo. ¶ Itē Dieronym⁹ l expō-
ne catholice fidei ad Damasuꝫ papā ait. Liberū sic ɔfite-
mur arbitriū: vt dicam⁹ nos sꝑ dei idigē auxilio. Itēꝫ in
epl̄a ad Thesozophōtē. vñ audes lingua ꝑferre temera-
ria vnūqueq̄ꝫ suo regi arbitrio si suo regit̄ arbitrio: vbi ē
auxiliū dei: ꝛ si chr̄o rectore non idiget: qūo scribit Jere-
mias. nō est in hoie via ei⁹: ꝛ a dn̄o gressus hois dirigūt̄.
Itē ibidē. ceteꝝ nos ab eo differim⁹ brutis aialib⁹ ꝙ libe-
ri arbitrij ɔditi sum⁹. Sꝫ ipm̄ liberꝝ arbi. vt dixim⁹: dei
nitit̄ auxilio: illiusqꝫ ꝑ singula ope idiget. Itē in dialogo
suo ꝫ Pelagiū sub noib⁹ Attici ꝛ Critoboli edito li. 2. ait
nō nr̄e solū est ꝑtātis qd̄ velim⁹: sꝫ ꝛ dei clemētie: si nr̄aꝫ
adiuuet volūtatē. Itē ibidē li. 3. h̄ lōga disputatiōe ɔclu-
suꝫ ē: vt grāꝫ suā dn̄s q̄ nobis liberū ɔcessit arbitriū ī sin-
gulis opib⁹ iuuet atq̄ sustētet. Multaq̄ alia ibidē scri-
bit: q̄ sic ꝛ ista falsa eēnt: si veruꝫ eēt ꝙ sine spāli auxilio
dei opatiuo possem⁹ agē ṽtuose: sine bñ moralr̄. ¶ Item
Jo. dam. Joā. Dam. li. 2. ca. vltio. de⁹ inq̄t est oīs boni ꝑn̄m ꝛ cā: ꝛ si-
ne ei⁹ opōne ꝛ auxilio impole est bonū velle vl̄ facē nos.
Sꝫ ɔstat ꝙ q̄cūq̄ facit actū aliquē moralr̄ bonū vult bo-
Prosꝑ nū qd̄ fac. igit̄ ꝛc̄. ¶ Istā fuisse sniam bt̄i Prosperi. ꝛ s̄m
ipꝫ ꝛ sniaꝫ catholicā: oppositā ṽo erroneā: pꝫ ex libro suo
pro ꝑdicatorib⁹ gr̄e facto ꝫ collationē vnā Cassiani de ꝑ-
tectiōe dei q̄ est. 13. in nuō collationū patꝝ a Cassiano cō-
pilataꝝ. In illo siq̄dē lib⁹ coll. 13. snias ex illa collatione
Cassiani q̄s vocat diffiōnes: ꝛ ꝑmā tm̄ approbat ꝛ tāq̄ ca-
tholicā cōmēdat. Reliq̄s ṽo repbēdit ꝛ respuit. ¶ Pria
cap. 3. aūt ꝛ quā approbat est q̄ hr̄ i collatiōe ꝑ⁹. in his ṽbis. Ex
q̄b⁹ māifeste colligit̄ nō solū actuū: verūetiā cogitationū
bonaꝝ ex deo eē ꝑn̄m qd̄ in nobis ꝛ initia sancte volūtatī
īspirat: ꝛ ṽtutē atqꝫ opportunitateꝫ eoꝝ q̄ recte cupimus
tribuit pagēdi. oē eni datū optimū ꝛ oē donū ꝑfectū de-
sursuꝫ est descēdēs a p̄re luminū: q ꝛ icipit q̄ bona sunt ꝛ
cap. 8. exeq̄t̄ ꝛ ɔsumat in nob. ¶ 2ª ṽo hr̄ ibidē talis. Qui. Cū de⁹
cū in nob ortū q̄ndā bone volūtatī īspexerit illuminat
eū ɔfestī atq̄ ɔfortat ꝛ icitat ad salutē icremētū tribuēs
ei: quā vl̄ ipse plantauit vl̄ nr̄o conatu viderit emersisse.
hāc Prosper repbēdit ꝑꝑ vltimā clāꝫ. d. ꝙ iā Cassian⁹ a
ꝑmissa diffōne discedit: ꝛ ꝙ totū gr̄e datuꝫ fuerat ex ꝑte
libo arbi. deputat̄. cū vꝫ dicit aliquā bonā volūtateꝫ nr̄o
cap. 9. emersisse conatu. ¶ 3ª habet̄ ibidē talis. ꝙ in his oib⁹ ꝛ
grā dei ꝛ libtas nr̄i declat̄ arbitrij: ꝛ q̄a īterdū suis etiaꝫ
motib⁹ hō ad ṽtutē appetit⁹ possit extēdi: sꝑ ṽo a dn̄o in-
diget adiuuari: hāc repbendit Prosꝑ ꝑꝑ illō. Et q̄a iter-
dū suis ēt motib⁹ ꝛc̄. dicēs q̄si medic⁹ nr̄: ob h̄ etiā donet
cap. 10. morbidis: vt verā desiderēt sanitatē. ¶ 4ª hr̄ ibi. talis.
vt aūt euidēti⁹ clareat etiā ꝑ nāe bonū ꝙ bñficio creato-
ris idultū est nōnūq̄ bonaꝝ volūtatū ꝑdire ꝑn̄a: que tm̄
nisi a dn̄o dirigant̄ ad ɔsūmationē ṽtutū ꝑuenire nō pñt
Apl̄s testis est dicēs: velle eni adiacet mihi: ꝑficere aūtē
bonū nō inuenio: hāc reprehendit Prosper dicēs: q̄si apl̄s
ex affectu nāli: ꝛ nō ex gr̄e dono bonā hēat volūtatē: qui
cap. 12. ꝑfitet̄ ex deo sibi eē: sufficiētiā etiā cogēdi. Pretermis-
to tres seq̄ntes: in q̄b⁹ etiā ꝓpo⁹ satis confirmat̄: venio
ad. 8. q̄ scribit̄ sic. vñ cauēdū nob est: ne ita ad deū oīa san-
ctoꝝ merita referam⁹: vt vl̄ nisi illō qd̄ malū atqꝫ ꝑuer-
sum est ascribam⁹ nāe: hāc Prosꝑ repbēdit dicēs. Quasi
nā añ grāꝫ nō fit in dānatione: nō sit in cecitate: nō sit in
vulnere: aut nō gratis iustificati sint ꝑ ꝑ⁹ sunt sine iusti-
tia: residuas omitto: q̄ nō ita directe ꝑtinēt ad ꝓpositū.
Sed ex dictis istis euidēter pꝫ catholice tenēdū esse s̄m
doctrinā sc̄i huius: ꝙ in statu isto vere īfirme ꝛ vulnera-
te hō nō possit absqꝫ adiutorio gr̄e dei vllā hr̄e bonā vo-
litionē. Sed tm̄mō ad malā ex se sufficiat: iuxta etiā do-
ctrinā Aug. que aliqualr̄ pꝫ ex allegatis in rōne ꝑ⁹ supra
facta ad ɔnē. Et qd̄ satis ɔfirmat ꝓpo⁹ est ꝙ pene in oi-
bus libris ꝑdicta collatio Cassiani: cū correctionibus bt̄i
Prosperi apposit⁹ inuenit̄ ꝙ a p̄rib⁹ ꝑorib⁹ puto ichoatū: ꝛ
ꝑ ecclīam in cōsuetudinē tractū: vt ex illa collatiōe ꝛ ve-
ra approbarent̄ ꝛ falsa respuerent̄: nec reciperent̄ falsa ꝑ
Grego. veris. ¶ Itēꝫ bt̄us Grego. 22. mora. sup illud Job. 31. Si
osculatus suꝫ manū meā oīe meo. ait sic. Sācti viri sciūt
se nō ṽtute ꝓpria: sed ꝑueniēte supna grā ad meliora vo-
ta vel opa cōmutatos: ꝛ q̄cq̄d sibi mali inesse cognoscūt
de mortali ꝓpagine sentiunt meritū: q̄cq̄d ṽo boni in se
inspiciūt imortalis gr̄e cognoscūt donū: eiqꝫ de accepto
munere debitores fiunt: qui ꝛ ꝑueniēdo dedit eis bonuꝫ
velle qd̄ voluerūt: ꝛ subseq̄ndo ɔcessit bonū posse quod
volūt. ecce hic expsse ꝙ q̄cq̄d mali sibi inesse ɔspiciūt sc̄i
cognoscunt venire de mortali ꝓpagine. Quicq̄d ṽo boni
cognoscūt eē donū imortalis gr̄e. Quero igit̄ de actu mo-
raliter bono vtꝝ sit s̄m hāc diuisionē bt̄i Grego. cōputād⁹
due in nuō maloꝝ viuentiū de mortali ꝓpagine an non
puto ꝙ nullus catholicus dicet ꝙ sic. igit̄ cōputādus est
in nuō eoꝝ que dr̄ bona imortalis gr̄e. Item ideꝫ super
Ezech. homel. 9. sup illō Ezech. 2. Audiui vocē loquētis:
ꝛ dixit ad me. Fili hoīs sta supra pedes tuos ꝛc̄. Ecce igr̄
diuina vox iacenti ꝓphete iussit: vt surgeret: sed surgere
oīno nō posset: nisi in hūc oīpotētis dei spūs intrasset: q̄a
ex oīpotētis dei grā ad bona opa conari q̄dē possumus: sꝫ
h̄ implere nō possum⁹ si ipe nō adiuuaret: q iubet. deide
id ꝓbās auctōib⁹ apl̄i: deus est qui opat̄ velle ꝛ perficere.
Et chr̄i. sine me nihil potestis facere. subdit īfra: sed scien-
dū est: q̄a mala nr̄a solūmō nr̄a sunt. bona aūt nr̄a ꝛ oīpo-
tētis dei sūt ꝛ nr̄a: q̄a ipse aspirādo nos ꝑuenit: vt velim⁹
qd̄ adiuuādo subseq̄t̄ ne inaniter velim⁹: sꝫ possimus
implere que volum⁹. hic etiā appet ꝓpositū: nisi q̄s act⁹
ṽtuosos velit iter mala opa nr̄a cōputare: qd̄ nullus non
stultus dixerit. ¶ Itē notādū est ꝙ etiā conatū ad bonū
opus tribuit gr̄e dei: quis autēꝫ hinc nō videat ꝙ multo
fortius liberi tribuit actū perfecte ṽtuosum seu moralr̄

Iſidor⁹ cap.30.

bonū.¶ Itē Iſidorus in lib.ↄ̄ſiaꝝ.Dei eſt inqͥt bonū qđ agim⁹ ꝑꝑ grāꝫ ꝑuenietē ⁊ ſubſequentē. Noſtrū vō eſt ꝑꝑ ſubſequētē liberi arbitrij volūtatē:nā ſi dei nō eſt cur il li grās agimus. Que ꝓbatio ſi attente ↄ̄ſidereť oſtēdit quoſcūqꝫ act⁹ rectos:ſiue meritorios vite eterne:ſiue nō per dei grāꝫ ⁊ adiutoriū nos hr̄e:nā de oīb⁹ talib⁹ nos deo grās agere:⁊ agere vtiqꝫ nos debē nullus negabit chr̄ia nus. Idē iſup lr̄a.ſciāt inqͥt liberi arbitrij defenſores ni hil poſſe in bonū ſuā ꝑualere v̄tutē:niſi diuine grē ſuſten tenť iuuamie.¶ Itē btūs Bernardus ſer.iȝ.ſup cātica. origo inquit fontiū ⁊ fluminū oīuꝫ mare eſt v̄tutū ⁊ ſciē tiarū dn̄s chr̄s.Quiſq̄s enī eſt dn̄s v̄tutū niſi ipſe eſt rex glie.Sꝫ ⁊ iuxta Anne cāticū idē ipſe de⁹ ſciaꝝ dn̄s de⁹ ē. Cōtinētia carnis cordis iduſtria voluntatis rectitudo ex illo fonte manāt.Et ifra.qđ caſta ↄ̄ſilia iuſta iudicia ſan cta deſideria:nōne riuuli fontis illius ſūt:Adhuc ſubdit: qcqđ ſapie:qcqđ virtutis hr̄e ↄ̄fidis dei v̄tuti ⁊ dei ſapie reputa chr̄o.Quo poſſet exp̄ſſius dicē v̄tutē oēm moralē actūqꝫ v̄tutis a chr̄o in nobis velut a fonte deriuari. Itē

cap. 46

Bernar dus.

cap. 40

idē in lib.de grā ⁊ lib.ar.ait.liberi arbitrij conatus ad bo nū ⁊ caſſi ſūt:ſi nō grā adiuueť:⁊ nulli ſi nō exciteť:ce terū in malū.d.ſcriptura proni ſūt ſenſus ⁊ cogitationes hoīs.Ex hac auc̄te pꝫ:ꝙ ſine adiutorio dei excitātis libe rū arbitriū conari nō pōt ad bonū:multo igiť min⁹ agere pōt actū v̄tuoſuꝫ.Itē ibidē Apl's.oē qđ boni pōt eē.i.co gitare ⁊ velle ⁊ ꝑficere ꝓ bona volūtate attribuit ꝺo nō ſuo arbitrio.ſi ḡ de⁹ tria hec:ꝩ eſt bonū cogitare velle ꝑ ficē opať in nobis:p̄mū ꝓfecto ſine nobis:2ᵐ nobiſcū:et tertiū per nos facit.c.ſequēti:ſic inqͥt iſta cuꝫ libero arbi trio operať:vt tn̄ in p̄ illū ꝑueniat in ceteris comiteť ad ꝩ vtiqꝫ ꝑueniēs:vt iā ſibi deīceps coopeť:ita tn̄ ꝙ a ſola grā ceptū eſt parit ab vtroqꝫ ꝑficiť:vt mixtū nō ſigilla tim:ſil' nō viciſſim ꝑ ſingulos ꝓfectus opeť:nō partim grā ptiꝫ libeꝝ arbi.ſed totū ſingula ope idiuiduo ꝑagūt. totū qđē ꝩ:⁊ totū illa:ſꝫ vt totū in illo ſit totū ex illa. Ex his ſatis clare pꝫ ꝓpoſitū:qm̄ oīs act⁹ moralr bon⁹:ſiue meritori⁹:ſiue nō coexigit:imo ordie nāe etiā ꝑexigit ne ceſſario bonū cogitare:qđ ſi non poſſit eſſe in hoīe niſi ex grā:nec̄io ſeqͥť ꝙ abſqꝫ illa non poſſit illo fieri act⁹ aliqͥs moralr bon⁹.Itē īter eplas Bernardi ↄ̄tineť vna q̄ ē.i93 plīuꝫ epoꝝ errores Petri abailardi Innocētio pape ſcri bētiū īter q̄s ſext⁹ eſt ī his v̄bis.Qꝛ libeꝝ arbi.ꝑ ſe ſufficē ad aliqđ bonū:⁊ in reſcripto Innocētij ad ipſos illud cū ceteris illi⁹ dogmatib⁹ ibi notatis ⁊ ꝑus ī cremēſi ↄ̄cilio ꝑ btūꝫ Bernardū ↄ̄futatis tāq̄ heretica ↄ̄dēnať:⁊ ē epla

ca.44.

cap.45.

Anſel. cap.19.

i94.¶ Itē Anſel.đ ↄ̄cordia grē ⁊ liberi ar.ait nemo cer te ſuat rectitudinē hāc acceptā niſi volēdo.Velle aūt il lā aliqͥs neqͥt niſi hn̄do:hr̄e vō illā nullaten⁹ valet:niſi ꝑ grāꝫ:ſicͭ ḡ illā nullus accepit:niſi grā ꝑueniēte:ita nullus eā ſuat:niſi eadē grā ſubſequēte.Ex his euidēter pꝫ pro poſitū:qͥa ſi nullus pōt hr̄e vel accipe rectitudinē volun tatis:niſi ꝑ grām:ſeqͥtur ꝙ nullus pōt ſine adiutorio grē ↄ̄formare volūtatē ſuā recte rōni:nā tūc ſꝑ volūtas ē re cta:qn̄ eſt recte rōni ↄ̄formis.¶ Item Ugo de ſacra.lib.

Ugo ca°35.

Magr̄

p̄mo.pte 7ᵃ.vt pꝫ ex auc̄te eiuſdem pro ſcđa ↄ̄ne īducen da.¶ Itē Magr̄ 2° ſniaꝝ.diſ.25.c.penul.ait ſic.lib.ḡ ar. cū ſemꝑ ⁊ in ſingulis ſit libeꝝ:nō eſt tn̄ pariter libeꝝ in bonis ⁊ in malis.ſubaudi hoīb⁹:⁊ ad bona ⁊ ad mala ſup ple opa liberi⁹.eſt enī de⁹ in bonis vbi libatū eſt:q̄ ī ma lis:vbi liberatū nō eſt:⁊ liberi⁹ eſt ad malū qđ ꝑ ſe pōt q̄ ad bonū qđ niſi grā liberet ⁊ adiuueť nō pōt:hic exp̄ſſe hr̄ ꝙ ꝑ ſe pōt ad malū:ad bonū aūt nō niſi iuueť ꝑ grāꝫ. Itē di.26.in fine p̄mi.c.ait.his teſtimonijs apte īſinuať: qͥa volūtas hoīs grā dei ꝑueniť atqꝫ ꝑparať:vt fiat bona nō vt fiat volūtas.qͥa ⁊ an̄ grā volūtas erat:ſed non erat

bona ⁊ recta volūtas.Ex qͥb⁹ pꝫ:ꝙ ſine adiutorio grē vo luntas nō v̄tuoſa eē pōt nec recta.ergo nec moralr bona. ¶ Itē Sc̄us Tho.exp̄ſſe hāc ſniaꝫ ponit ī p̄ᵃ ſcđe.q.109. arti.2°.Itē arti.3°.Itē arti.4°.Itē ar.6°:nō hic ſcribo eius dicta ꝓpter breuitatē.¶ Itē Linconiēſis in ſuo ſmone de aduētu:cui⁹ initiū eſt.Erūt ſigna in ſole ⁊ luna:ait ſic. In doctrina q̄ꝫ morali phoꝝ:⁊ in ↄ̄uerſatiōe multoꝝ gē tiliū:vt ſcipionū ⁊ africanoꝝ videbanť lucere ſplendide ſtelle v̄tutū:ſꝫ nūc vere manifeſtū ē ꝙ ſine chr̄i fide nlla eſt v̄a v̄tus in alicui⁹ doctria ſeu ↄ̄uerſatiōe:ꝩ ipꝫ aſſerit ⁊ dicit fuiſſe de ītētiōe btī Aug.in ſuo enchi.vbi tractās de 4ᵒʳ v̄tutib⁹ cardinalib⁹:⁊ q̄rens an Cato ⁊ Scipiones eius v̄tutes habuerint ait ſic.Cōcedim⁹ cū Aug.ꝙ ſine fi de Jeſu chr̄i nullus vnq̄ v̄tutes habuit aut hr̄e potuit:⁊ ꝓbat imediate ſic. Nō enī pōt eē amor ordinat⁹:vbi ↄ̄tē niť aut nō amať:qđ maxie amādūꝫ eſt:cū nō ameť:niſi qđ ſciť:aut crediť:vn̄ pꝫ ꝙ ꝗ neſcit:aut nō credit dn̄ꝫ Je ſum chr̄ꝫ:nō amat aut ↄ̄tēnit qđ maxie amādū ē.quaꝑꝑ in tali v̄t⁹ nō ē.Qđ ēt ꝓbat Aug.talib⁹ argu^tis ſic.d.abſit vt in aliq̄ ſit v̄a v̄tus:niſi ſit iuſt⁹ ⁊c̄.Ex his pꝫ ꝓpo^m:qm̄ ſi ſine auxilio dei ſpālī nō pōt hr̄i v̄a v̄tus moralis:vt cui dēter appet ipꝫ ſenſiſſe.igiť nec fieri act⁹ moralr bonus. Itē ſi ſine auxilio dei nō p̄t eē amor ordiat⁹:vt ipe vult: igiť nec act⁹ moralr bon⁹:qm̄ oīs act⁹ v̄tuoſus ē amor or dinat⁹ vl ipm nec̄io ꝑſupponēs.¶ Itē Beda ↄ̄ Julianū hēticū.R̄ndēdo ad qđdā illi⁹ arg^m.ait ſic.Qui dicit dn̄ꝫ nō ipoſſe aliqđ ꝑcepiſſe ꝗ iuſt⁹ ē veꝝ ꝓfecto dicͭ ſi ad ei⁹ reſpicit auxiliū:cui canonica vox ſupplicat.d. Deduc me in ſemitā mādatoꝝ.t.ſi vō virib⁹ animi ſui fidit refellit eiuſdē iuſti veridicā ſniam:qua dicit:ſine me nihil pote ſtis facē.Ex q̄ pꝫ ſm ipꝫ ꝙ dicēs aliquē ſuis viribus tn̄ poſſe iplē aliqđ dei mādatū chr̄o ↄ̄dicit:qđ etiā ſeqͥť ad dicētē ꝙ qͥs ſuis tn̄ virib⁹ poſſit facē actū moralr bonū: q̄lꝫ enī tali actu aliqđ mādatū ipleť vl ↄ̄ſiliū. Implēs vō ↄ̄ſiliū qđ eſt plus:pōt etiā iplē mādatū:hāc fuiſſe ſniam btī Aug.nullus ꝗ eius libros ⁊ eplas ⁊ ſmones ↄ̄ errores Pelagij ſcriptos vidit:ignorare ꝑmittiť:ſicͭ ſatis iā ēt ap paret ex auctib⁹ eius ſupius allegatis.Preter illas addu co aliq̄s mlťū aptas ⁊ exp̄ſſe ꝓbātes ꝑdictā ſniaꝫ:ſcribēs enī ad Julianā mr̄eꝫ Demetriadis v̄ginis:cui Pelagius ſcribēs cōmēdādo ipſaꝫ de moralib⁹ v̄tutib⁹:q̄s ſpūales appellat diuitias:dixerat iſta v̄ba. Habes ḡ ⁊ hoc ꝑ q̄ me rito ꝑponaris alijs:imo ꝩ magis:nam corꝑalis nobilitas atqꝫ opulētia tuoꝝ itelligunť eē nō tua.Spirituales vō di uitias:nuīl's ēt ꝑter te ↄ̄ferre poterit.In his ḡ iure laudā da.In his merito pre ceteris ꝑferēda es:q̄ niſi ex te:⁊ ī te eē nō pn̄t:hec oīa ſūt v̄ba Pelagij.Scribēs inquā Aug. ex his v̄bis mot⁹ ad illi⁹ v̄gis mr̄eꝫ:ait ſic.nō ſane ꝑuus ē error illoꝝ ꝗ putāt ex nob ipſis nos hr̄e:ſi qđ iuſtitie cōti nētie pietatis caſtitat' in nob eſt:eo ꝙ ita nos cōdiderit de⁹:vt vltra ꝑter qđ nob reuelat ſciaꝫ nos adiuuet:vt ea q̄ faciēda diſcēdo nouim⁹ ēt diligēdo faciam⁹:hic appet manifeſte eū de bonis moralib⁹ loq̄ q̄lia appellam⁹ v̄tu tes morales ⁊ act⁹ eaꝝ:⁊ dicͭ eos errare ꝗ dicūt taſiuꝫ ali qđ ex nob ſine dei adiutorio nos hr̄e: amplius īmediate poſt recitationē v̄boꝝ Pelagij ꝑmiſſoꝝ ait.Cernis nēpe q̄ta in his v̄bis ſit cauēda ꝑnicies:nā vtiqꝫ qđ dictū eſt: nō pn̄t eē iſta bona niſi in te.optie ⁊ v̄iſſime dictū eſt:iſte plane cib⁹ eſt.Qđ vō ait:niſi ex te:ꝩ oīno virus eſt:⁊ ſub dit.hec dei dona ſūt:⁊ nr̄a qđē ſūt:ſꝫ nō ex nobis:hētis.n. theſauꝝ iſtū ī terrenis corꝑib⁹:⁊ adhuc fragibilib⁹ tanq̄ in vaſis fictilib⁹:vt eminētia v̄tutis dei ſit:⁊ nō ex nob:⁊ ſūt v̄ba Apl'i loquētis tn̄ in p̄ma ꝑſona.2ᵃ ad corin.⁊ ifra volum⁹:vt virgo ſacra cū audit ſpūales diuitias ⁊c̄.que niſi ex te:⁊ in te eſſe nō poſſunt:ita glieť q̄ſi non accepit.

ſā.Tho.

Licon.

cap.37.

Beda cap.18.

Aug^nus

cap.4.

Et subdit rōnē.d.Quia ⁊ si ēt ex illa pp arbitriū ꝓprius sine q̄ nō opamur bonū:nō tñ sic iste dic:nō nisi ex illa ꝓ priū ꝗppe arbitriū nisi dei grā iuuet:nec ipa volūtas bona eē in hoīe pt:de⁹ ē.n.igt Apls q opat in nob̄ ⁊ velle et opari ꝓ bona volūtate. Quātū appet mihi nō posset expssius loq̄ de ꝑdicta snia:nec his v̄bis ꝯuenienter applicari pōt illa fuga distictiōis de actib⁹ bonis meritorie ⁊ moraliter tm̄:cū de v̄tutib⁹ moralib⁹ earūqȝ actib⁹ ipse loq̄t expsse ⁊ neget eos eē posse i nob̄ sine adiutorio dī.

Confir. ¶ Cōfirmat ꝑ illō qd̄ ibidē scribit:an inqt qñ Aplo dicēte audierit hō:qs.n.te discernit.rn̄ sursus ē bona voluntas mea fides mea iustitia mea ⁊ nō cōtinuo qd̄ sequit̄ auditur⁹. Quid eni habes qd̄ nō accepisti:sic ⁊ supra dicebat:si ex se absq̄ adiutorio dei hēt volūtatē bonā moralr ⁊ iustitiā:aut aliā v̄tutē vtiqȝ posset rñdē:hec habeo ⁊ nō accepi:ac ꝑ h̄ de illis merito in seipo gl̄iari ꝯ illō qd̄ itendit Apls. Itē in de spū ⁊ aīa:circa pn⁹.illis inqt acerrime ac vehemētissime resistēdū est:q putāt sine adiutorio dei ꝑ seipaȝ viȝ volū⁹ hūane vl' iustitiā posse ꝑficē:vl ad ipaȝ tēdēdo ꝑficē:certū ē āt h̄ ipos dīe:q asserunt ꝙ sine dei adiutorio spāli possum⁹ iuste ⁊ v̄tuose aliqd agere.naȝ ꝙ Aug.nō de adiutorio gñal ifluētie:sȝ spāl dei grē ipse itelligat appet:eo ꝙ stati recitato quō pelagiani fatebāt ad v̄tuosa opa nos a deo iuuari subdit suā catholicāqȝ sniaȝ dicēs:nos aūt dicim⁹ hūanā volūtatē sic diuinit⁹ adiuuari ad faciēdā iustitiā:vt ꝑter ꝙ creat⁹ est hō cū libo arbiꝑterqȝ doctrinā q̄ ei ꝑcipit quēad⁹ viuē debeat accipiat spm̄ scm̄:q̄ fiat i aīo ei⁹ dlecta⁹ dilectioqȝ sūmi illi⁹ atqȝ icōmutabil boni:qd̄ de⁹ ē.ēt nūc cū adhuc ꝑ fidē ambulat nōdū ꝑ spēȝ:vt hac sibi velut arra data gratuiti muneris iardescat ihērere creatori atqȝ iflāmet accedē ad ꝑticipationē illi⁹ veri luminis:vt ex illo ei bn̄ sit:a q̄ hȝ vt sit:nā neqȝ libeꝝ arb.qcq̄ nisi ad peccādaȝ valet si latet v̄itatis via. Et cū illō qd̄ agēdū:⁊ q̄ itēdēdū cepit nō latere:nisi ēt dlectet nō suscipit:nō bn̄ viuit:vt autē diligat charitas dei diffūdit i cordib⁹ nr̄is:nō ꝑ arbitriū liberū: qd̄ surgit i nob̄:sȝ ꝑ spm̄ scm̄ q dat⁹ ē nob̄. Ex his appet ꝙ vltra vires libi arb.⁊ spāle ēt adiutoriū doctrie dei:dicit nob̄ neciuȝ eē adiutoriū spūs sci q̄ deū diligam⁹.nā sola talis dilectio dei charitas dī:⁊ ex q̄ dilectiōe operent.nā q̄cūqȝ hō agat:siue ex dilectiōe dei agat:nō recte nec virtuose seu bn̄ moralr agit:qa nō pp deū agit:ac ꝑ h̄ nō pp id pp qd̄ agere dȝ:⁊ iō peccat f̄ȝ ꝙ supi⁹ ex eiusdē dictis est ꝓbatū:talis aūt dilectio dei ꝑ vim liberi arbi.vt dicit

cap.5. sȝ ex grā dei hī. Ex hac ēt rōne ipse sup eplaȝ ad Gal.vbi Apls ait. Uos aūt in libtatē vocati estis frēs ⁊c.dicit ꝙ iudei ad vetus testm̄ ꝑtinētes:q̄dā opa legis iplebāt:q̄ in sacris sūt. Illa v̄o q̄ ad bonos mores ꝑtinēt oīno nō poterāt:nō eni iplet ea nisi charitas. Item sup illō ps.56.mīa ei⁹ ꝑuenit me. Qñ inqt itelliges:qa ꝑuētus es:nisi itelligas qd̄ ait Apls. Quid hēs qd̄ nō accepisti:hec ē mīa ei⁹ ꝑueniēs:deide attēdēs oīa bōa q̄cūqȝ hīe possum⁹:siue i nā:siue i istituto:siue i ipa ꝯuersatiōe i fide l spe l charitate i bonis morib⁹ i iustitia i timore dei totū nō eē nisi ex illi⁹ rōnis:ita ꝯclusit de⁹ me⁹ mīa mea. Itē de correctiōe

cap.4. ⁊ grā. Intelligēda ē grā dei q̄ sola hoīes liberāt a malo: ⁊ sine q̄ nullū ꝓr sus:siue cogitādo:siue volēdo ⁊ amādo: siue agēdo faciūt bonū:nō solū vt mōstrāte ipa:qd faciēdū sit sciāt:verūetiā vt ꝑstāte ipa faciāt cū dilectione qd̄ sciāt. Demū ipse i s̄mōe de patiētia vnā qōnē mouet et soluit:vbi euidēter dtermiat ꝑdictā snia ȝ.d.sic. Sȝ merito q̄ri pt verū ⁊ ista patiētia donū dei sit an virib⁹ tribuēda sit volūtatis hūane:q̄ q sq̄s ab ecclia sepat⁹ nō ꝓ errore:q cū sepauit ꝓ v̄itate sacri:seu v̄bi q̄ apō eū remāsit ei more penaꝝ etnaꝝ penas patit̄ tꝑales. Cauendū est enim ne forte sit dei donū istā patiētiā dixerim⁹:hi qb⁹ iest ēt ad regnū dei credāt ꝑtinē. Si āt illā donū dei negauerimus cogamur fateri sine adiutorio ⁊ munere dei i volūtate hoīs eē posse aliqd boni:neqȝ eni h̄ nō ē bonū vt credat hō etno supplicio se eē puniēdū si negauerit chr̄m:⁊ ꝓ sua fide q̄lecūqȝ suppliciū ꝑferat ⁊ ꝯtēnat hūa⁹. Proposita aūt hac qōne ⁊ factis ꝑdictl ad vtrāqȝ ꝑtē argu⁹ nullo iterposito dtermiat eā sic.ꝓinde sic negādū nō ē h̄ eē donū dei:ita itelligēdū est alia eē dona filioꝝ illi⁹ hierusalē q̄ sursuȝ ē liba mr̄ nr̄a:hec sūt eni q̄dāmō hēditaria i qb⁹ sum⁹ hēdes:coheredes āt chr̄i:alia v̄o q̄ pñt accipere ēt ꝯcubinatū filij qb⁹ iudei carnales ⁊ scismatici vl' heretici cōpant:q̄uis eni scriptū sit. Eijce ancillā ⁊ filiū ei⁹:neqȝ eni heres erit fili⁹ ancille:cū filio meo Isaac.et Abrae dixit de⁹.in Isaac vocabit̄ tibi semē:qd̄ sic ē Apls interꝑtatus:vt diceret.i.nō q filij carnis hi sūt filij dei:sȝ q filij ꝓmissiōis deputāt in semie:vt itelligerem⁹ semē Abrae s̄m Isaac pp chr̄ȝ ad filios dei ꝑtinē:q sūt corpus chr̄i ⁊ mēbra.i.ecclia dī vna v̄a germana catholica tenēs piā fidē:nō eā q̄ ꝑ elatiōnē vl' tumorē:sȝ eā q̄ ꝑ discretionē opat̄:tñ ēt filijs ꝯcubiaꝝ qñ a filio suo Isaac dimisit Abraā nōnulla eis largit⁹ ē munera:ne relinq̄rent̄ oīno inanes:vt nō tenerent hēdes:sic eni legim⁹.dedit autem Abraā oēm subaȝ suā Isaac filio suo:⁊ filijs ꝯcubinaruȝ dedit Abraā munera.si q̄ filij sum⁹ libe hierlȝ:alia dona exhēditarioꝝ:alia itelligam⁹ hēdū. Ex his pȝ manifeste ꝓpo⁹:qm̄ patiētia hereticoꝝ vl' scismaticoꝝ q̄ sustinent mortē pp chr̄ȝ nō vtiqȝ ē act⁹ meritori⁹:⁊ tñ illā dicit eē donū dei:⁊ h̄ sentiēdū est de cuiuslȝ alteri⁹ v̄tutl actu:et vlr q̄libȝ actu bono moralr:q̄uis nō sit meritori⁹:qd̄ ipe ēt innuit arguēdo ad scd̄aȝ ꝑtē qōnis:cū eni cogamur fateri sine adiutorio ⁊ munē dei i volūtate hoīs eē posse aliqd boni:⁊ idē affirmat in determinādo qōnē:⁊ postea ꝓsequēdo ⁊ soluēdo arg⁹ ad ꝑmā ꝑtē qōnis ꝑ illā distōnē donoꝝ dei:ex q̄ etiā pȝ:ꝙ illa distō de bonis actib⁹ moraliter tm̄:⁊ de bonis meritorie supra facta nihil iuuat ꝑtē oppositā in ꝓposito. ¶ Iste auctes pro nūc sufficiāt:qm̄ eis ⁊ plib⁹ alijs supra adductl:⁊ ifra adducēdis puto cuilibet posse clare patere ꝓpositū.

inocēti⁹ ¶ In sup Innocēti⁹ papa rescribēs pātib⁹ q affuerūt millentano ꝯcilio ⁊ hereses Pelagij dānauerūt. In oīb⁹ iquit dīnis paginis volūtati libe:nō nisi adiutoriū dei legim⁹ eē nectendū:eūqȝ nihil posse celestib⁹ ꝑsidijs destitutā. Itē cōciliū epoꝝ africorū scribētiū ad papā Zoçimū postremū pelagianarū hēsuȝ dānatorē oīno inqt:vt recitat scūs Prosper in palle

cap.8. gato lib:ꝯ Cassianū.ꝓparat volūtas a dn̄o:⁊ vt boni aliqd agāt pāntis ispiratiōib⁹ suoꝝ ipe tāgit corda filiorum. Quotquot eni spū dei agūt hi filij dei sūt:vt nec nr̄ȝ desse sentiam⁹ arbitriū:⁊ i bōis q̄qȝ volūtatl hūane singlis motib⁹ magis illi⁹ valē nō dubitem⁹ auxiliū. Quis āt dixerit volitiōes moralr bonas seu v̄tuosas nō cōphendi illa locutiōe.in bonis q̄qȝ volūtatis hūane singulis motib⁹.

2⁹ꝫ ¶ z⁹ ꝯnez ꝓbo ꝑ sic. Si hō pōt absqȝ spāli auxilio dei sufficiēter cogscē qd nolēdū vl volēdū:agēdū vl nō agēdū i his q̄ ꝑtinēt ad vitā moralē vl ipe ꝓ dānatiōe pᵉ culpe nō icurrit ignorātiā agēdoꝝ:vel a tali pena ipe absqȝ dei grā se sufficit liberare:pȝ ꝯñā. Sȝ vtraꝝ ps ꝯñtis falsa est.⁊ ꝯ doctrinā scōꝝ:de pᵒ pȝ ꝑ Aug.3.de lib.ar.c.39.⁊ enchi.28.⁊ eodē lib.c.89.pȝ falsitas ꝑtis zᵉ:de vtraqȝ ēt sil' pȝ ꝑ retrac.cap.9.vbi ait.ꝙ ad miseriā iuste dānatōis ꝑtinet ignorātia ⁊ difficultas q̄s patit̄ hō oīs ab exordio natiuitatl sue:nec ab isto malo q sq̄s nisi grā dei liberat.

cap.26 ¶ Confirmat̄.qȝ ipse lib.6.ꝯ Julianuȝ.ꝓmisso ꝙ q̄libet a natiuitate ⁊ ignorātiam ⁊ cōcupiscentiā trahit:subdit. Ignorātia minuit̄:v̄itate magis magisqȝ lucēte. Concu

piscentia minuit̃ charitate magis magisq̧ feruēte nihil boni hoꝝ duoꝝ est a nobis:nō eni spūs hui⁹ mūdi accepimus:sȝ spūs q̄ ex deo est:vt sciam⁹ q̄ a deo donata sūt no cap.2. bis:τ sunt vba Apli p̄⁹ ad corin.si aūt minutio ignorātie nō est a nob:sed a deo:ꝯn̄s est ꝑ locū a maiori ꝙ ꝯsūptio nō fit a nob vl expulsio. Itē idē li.2°.de baptismo puulo rū ad Marcel. Nolūt inqt hoies facẽ qd iustū ē:siue qd lateat an iustū sit:siue qa ois nō delectat. Et subdit.igno rātia igit̃ τ ifirmitas vitia sūt q̄ ipediūt volūtatē ne mo neat̃ ad faciēdū opus bonū vl ab ope malo abstinendū: vt ei inotescat qd latebat τ suaue fiat qd n̄ d̄lectabat.gr̄a Ugo dei ē q̄ hoīnȝ adiuuat volūtatē. Itē Ugo li.p̄ d̄ sacra.p.7. cap. 25. aīa inquit rōnalis corpi hūano ifusa:nisi ꝑ gr̄am adiuuetur:neqȝ cogn̄e vital ꝑcipe:neqȝ ꝯcupiscētie carnis sue resistere pōt:τ loqt̃ de cogn̄e vitatis ad salutē ꝑtinentis: cap. 26. sicͭ ipse explicat par.6.nō dubiū aūt est cogn̄e eoꝝ q̄ agen da sūt vl vitāda nolēda vel volēda ꝑtinē ad nr̄aȝ salutē.

2ᵐ ¶ 2° sci orabāt deū pro tali notitia hn̄da.igit̃ nō poterāt ex se absqȝ dei auxilio hr̄e talē notitiā.ꝯn̄a pȝ:qr alias se quit̃ ꝙ supflua fuisset eoꝝ oio τ ficta:qd nō est dōni:pȝ ꝯn̄a ꝑ vim ꝯn̄aꝝ factaꝝ ꝑ ꝯciliū:τ Aug.ꝯ̄ Pelagiū τ Celestinū: vt supra recitatū ē:an̄s pȝ in plib⁹ locis scripture. sicͭ ibi. Notā fac mihi viā in q̄ ambulē:τ ibi.Gressus meos dirige s̄m eloqȝ tuū τ nō dn̄et̃ mei ois iniustitia.τ innumerabilia talia.

3ᵐ ¶ 3° hō nō pōt absqȝ auxilio dei vllā cogitationē bonā hr̄e.igit̃ nec pōt cogitẽ τc̄.pȝ ꝯn̄a.an̄s cap.3. probat̃ auctē Apli.2° ad corin.dicētis. Nō sum⁹ sufficiē tes cogitare aliqd a nobis q̄si ex nobis : sȝ sufficiētia nr̄a ex deo ē. Qua auctē velut validissimo argumēto ad idē cap. 25. ꝑpositū vtit̃ cōtra Pelagiū Aug.li.p̄.de gr̄a chr̄i τ pctō originali. Itē in de vera inocentia.dīni inqt est muneris: cū τ recta cogitatio τ pedes nr̄os a falsitate atqȝ iniusti cap. 50. tia cōtinemus. Itē in ecclesiasticis dogmatib⁹. Bone cogitationes sp̄ a deo sunt. Ad Paulinū etiā Nolanū epm scribēs Aug.τ loquēs de filio ꝑdigo q ad se reuersus dixit surgā:τ ibo ad p̄rēȝ meū:ait. Quā cogitationē bonam qn̄ hr̄et:nisi τ ipaȝ illi in occulto p̄r misericordissimus inspirasset:manifeste demōstrās ꝙ nō nisi ispirāte deo pos sumus vllā bonā cogitationē hr̄e.

4ᵐ ¶ 4° ꝓbat̃ ꝯ̄ ista expressa auctē Aug.in epl̄a ad Sixtū p̄sbyterū sic dicētis: nemo recte sapit recte itelligit recte cōsilio ac fortitudie ꝑualet:nemo sciēter ꝑus est vl pie sciēs:nemo timore casto deū timet:nisi acceperit sp̄m sapie τ intell̄m cōsilij:τ fortitudinis scie τ pietatis τ timoris dei:τ subdit non qa tot sunt spūs:sȝ oīa hec opat̃ vn⁹ atqȝ idē spūs diuidens ꝑpria vnicuiqȝ ꝑut vult:qa spūs vbi vult spirat:vbi manifeste pȝ ꝑpositū:qa cōstat ꝙ q nō recte sapit nec recte itelligit:nec recte ꝑualet ꝯsilio nō cognoscit qd agendȝ qdue vitādū i his q̄ ad vitā moralē spectāt. Demum ad idē est expr̄sa determinatio ꝯcilij ꝑmemorati.nā ibi scribit̃ sic. Utrūqȝ donū dei est τ scire qd facere debeam⁹:τ diligẽ vt faciamus:plures etiā auctes adducende:pro 3° ꝯ̄ne ꝓbant etiā istā scd̄aȝ:sicͭ pȝ ituēti.

3ᵘˢ ꝯ̄ ¶ 3ᵃᵐ ꝯ̄nem ꝓbo p̄mo sic:si habita sufficiēti notitia de volēdo aliquo vel nolēdo agēdo vel nō agendo pōt hō sine speciali auxilio cōformiter velle vel nolle:agere vel nō agere:seqt̃ ꝙ vl nō ad singulos actus gr̄a τ sp̄ale adiutoriū dat̃ vel si dat̃ supflue datur.ꝯn̄s est euidēs:sed ꝯn̄s est erroneum:vt pȝ ex suppōne q̄rta superius posita ad ꝓbandū ꝯ̄nē primā.

2ᵐ ¶ 2° si habita τc̄.igit̃ cognoscēs aliqd se debẽ velle vel agere nō hȝ opus rogare deū q̄ten⁹ sibi p̄stet : vt sic velit vel agat. Silr ꝑ alijs sciētib⁹ q̄ agere debeāt nō eēt orādū:vt ꝯuerterent̃ ad bonū si mali sūt:aut ꝑseuerēt si iusti sūt.pȝ ꝯn̄a:qa talia ꝑ q̄b⁹ orarent̃ ex seipis hr̄e possent. Sed ꝯn̄s est manifeste erroneū:τ ꝯ̄ piū ritū fideliū. Silr sufficeret ecclie p̄dicare ifidelib⁹ euāgeliū:τ cathecuminis baptismi virtutē:nec pro illis orare vt crederent:nec pro istis vt baptismū vellēt:τ ꝑ ꝯn̄s supflue tā ꝑ istis q̄ȝ pro illis orat ecclia:qd nō est dōm. Sīsib⁹ rōnib⁹ in vtute arguit Aug.ꝯ̄ Uitalē hereticū in epl̄a ad eūdē.

3ᵐ ¶ 3° si habita τc̄.seqt̃ ꝙ ad iplēdā legē seu ad faciēdū ea q̄ iperat lex sufficeret hoi lex ipa τ notitia ei⁹:nec vltra idigeret adiutorio gr̄e dei.sȝ h̄ est expr̄sse ꝯ̄ Aplm in multis locis: cap.8. τ hāc rōnē etiā in vtute ꝯ̄ Pelagiū ponit Aug.li.p̄ de gr̄a chr̄i τ pctō originali:τ silr in epl̄a ad Asselicū:vbi dic̄ ꝙ tales nō noie:sȝ errore iudaiçant.

4ᵐ ¶ 4°. seq̄ret̃ ꝙ ipȝ bonū velle:τ etiā bonū opus nō eēnt s̄ȝ se dona dei.ꝯ̄ Aplȝ cap.2. dicentē ad Phil. De⁹ est q opat̃ in nob velle et ꝑficẽ seu opari:vt in grecis codicib⁹ hr̄i dicit Aug.li.p̄ de gr̄a chr̄i cap.5. τ pctō originali.vbi ꝯ̄ Pelagiū notat ꝙ Apl̄s nō ait.De⁹ est q opat̃ in nobis posse tāq̄ȝ ipsi iā τ velle τ opari ꝑ seipsos habeāt:nec in his duob⁹ adiutorio ei⁹ idigeāt. Sȝ cap.25. velle inqt τ opari:τ id lr̄a.vt supra allegatū est:nō solȝ inqt de⁹ posse nr̄m donauit atqȝ adiuuat:sed etiā velle τ opari τ opat̃ in nobis.

5ᵐ ¶ 5° ꝓbat̃ ꝯ̄ ista ꝑ expr̄ssam detercap.5. minationē milenitani ꝯcilij in q̄ scribit̃ sic.si qs dixerit gr̄aȝ dei ꝑ iesuȝ chr̄ȝ dn̄ȝ nr̄m:ꝑꝑ h̄ nos tm̄ adiuuare ad nō peccādū:qa ꝑ ipsaȝ nobis reuelat̃ itelligētia mādatorū:vt sciam⁹ qd appetẽ qd vitare debeam⁹:nō aūt ꝑ illā nobis p̄stari:vt qd faciēdū coḡuerim⁹ ēt facẽ diligamus atqȝ valeam⁹ anathema sit.τ subdit:vtrūqȝ est donū dei. τ scire qd facẽ debeam⁹:τ diligẽ vt faciam⁹.igit̃ vltra notitiā de volēdis vl agēdis idiget hō adiutorio gr̄e dei ad agēdū vl volēdū que ipse volēda vl agēda eē cognoscit.

Confir. ¶ Cōfirmat̃ h̄ ipm ꝑ articulū Parisien̄.iz8.q oppositū dānat:τ testat̃ fuisse errorē Pelagij.vn̄ sic iacet articlus. Qd si rō recta τ volūtas recta error:qa ꝯ̄ glosaȝ Aug.sup illud. Cōcupiuit aīa mea desiderare τc̄. Et s̄m hoc ad rectitudinē volūtatis non est nec̄ia gr̄a:sed scia tm̄ : qd fuit error Pelagij. Oia sūt articuli vba:s̄m quē articulatȝ:vt pȝ ꝯn̄s qd in ei⁹ vltia pte ifert̃.s.ꝙ ad rectitudinē volūtatis nō est nec̄ia gr̄a:sȝ sufficit scia tm̄:fuit error Pelagij. Sȝ certū ē ꝙ si hita sufficiēti scia de agēdo aut volendo absqȝ alia gr̄a volūtas pōt ꝯformiter velle:cū cōformit̃ volēdo recte rōni volūtas sit recta:ꝯn̄s ē:vt ad ei⁹ rectitudinē nō sit gr̄a nec̄ia:sȝ sufficiat scia.

Confir. ¶ Cōfirmat̃ rursus τ h̄ multū me mouet:qm̄ nō obstāte ꝙ Pelagi⁹ poneret nos ad bn̄ volēdū τ agēdū iuuari a deo īquātū iuuat possibilitatē nāe:dādo doctrinā τ notitiā de volēdis τ agendis:vn̄ sicut recitat Aug.li.i.de gr̄a chr̄i τ pctō originali. cap.3. Hec erāt vba Pelagij. Adiuuat eni nos de⁹ ꝑ doctrinā τ reuelationē suā dū nr̄i cordis oculos apit:dū nob ne p̄ntibus occupemur futura demr̄at:dū diaboli pādit isidias: dū nos mltiformi τ ieffabili dono gr̄e celestis illuminat: qa tn̄ vltra h̄ nō ponebat:ꝙ ēt ipȝ bonū velle τ bonū op⁹ habeam⁹ ex gr̄a dei:sȝ ex nobis ꝑ libeꝝ ar.nr̄ȝ eū errasse cap.18. dicit Aug.vn̄ ibidē recitat ꝙ Pelagi⁹ auctē Apli suo dogmati vehemēter ꝯ̄riā q̄ ait. Qr deus opat̃ in nobis velle τ ꝑficẽ pro bona volūtate:sic exponebat:opat̃ i nob velle qd bonū est qd scm̄ est:dū nos terrenis cupiditatibus deditos future gl̄ie magnitudine τ premioꝝ pollicitatione succēdit:dū reuelatiōe sapie in desideriū dei stupentem suscitat volūtatē:dū nobis suadet oē qd bonū ē. Et tūc sequūt̃ vba Aug.qd manifesti⁹:nihil aliō eū dīe gr̄aȝ q̄ de⁹ in nobis opat̃ velle ꝙ bonū est q̄ȝ legem atqȝ doctrinā:τ subdit. Sȝ nos eā gr̄aȝ nolum⁹ isti aliqn̄ fateant̃ q̄ future gl̄ie magnitudo nō solū ꝑmittit̃:veꝝ etiā credit̃ τ sperat̃ nō solū reuelat̃ sapia:verūetiā τ amat̃ : nec solū suadet̃ oē qd bonū ē:verū τ ꝑsuadet̃ τ seqt̃:hāc ds Pelagi⁹ gr̄am cōfiteri.si vult nō solū vocari:verūetiā eē chr̄ian⁹.

cap.12. Item hec gratia agit nõ solũ vt faciẽda nouerimus: verũ
etiã vt cognita faciamus: nec solũ vt diligẽda credamus:
cap.14. verũ etiã vt credita diligamus. Itẽ sup illo vbo Saluato-
ris Jo.6. oĩs q audiuit a p̃re et didicit venit ad me. Quis
inqt nõ viderat ꝛ venire q̃cq̃ ꝛ nõ venire arbitrio volun
tatis: sed h arbitriũ põt eẽ solũ: si nõ venit nõ ꝙ põt nisi
adiutũ eẽ si venit: ꝛ sic adiutũ: vt nõ solũ qd faciendũ sit
sciat: sed qd scierit ẽt faciat. Ex istis pz: ꝙ in h fuit ille de
q̃ agit error Pelagij: q posuit hoiez hec ita per doctrinã
hũi aut reuelationẽ seu ĩspirationẽ sufficiẽti notitia ꝛ sci
entia de his que notãda vl agẽda sunt absq alio auxilio
grẽ ꝛ velle ꝛ agere q̃ volẽda ꝛ agenda esse cognouerit: ita
ꝙ ad tales actus nõ ĩdiget iuuari: q̃si fact9 sufficiẽter po-
tẽs p notitiã datã potẽtati nãli: qd adhuc mãifesti9 decla
cap.47 tur ex vbis Aug. eodẽ lib. ait eni. Quãtũ attinet ad illam
õ diua grã ꝛ adiutorio qõnẽ tria illa q̃ Pelagi9 aptissime
dicit attẽdite posse: velle: eẽ. i. potẽtatẽ: volũtatẽ: actionẽ.
Si ergo ꝯsenserit nobis nõ solã possibilitatẽ in hoĩe: etiã
si nec velit nec agat hñ: sed ipsaz quoqz volũtatẽ ꝛ actio
nẽ. i. vt hñ velim9 ꝛ hñ agamus q̃ nõ sunt in hoĩe: nisi qñ
hñ vult ꝛ hñ agit diuinit9 ꝛ adiuuari: vt sine illo adiuto-
rio nihil hñ velimus ꝛ agam9 eãq esse grãz dei p iesum
xp̃m nihil de adiutorio grẽ dei quãtũ arbitror inter nos
cõtrouersie relinquet. Ecce ꝙ tota ꝯtrouersia ĩter catho
licã doctrinã ꝛ errorẽ Pelagij q̃tũ ad articulũ istũ est: qa
catholici dicũt ꝙ vltra potẽtatẽ hñ volẽdi ꝛ bene agẽdi:
quã potẽtatẽ tã ipsi q̃ Pelagi9 fatet eẽ i nob a deo: q suf-
ficiẽtẽ notitiã tribuit adhuc ad ipz actũ hñ volendi ꝛ hñ
operãdi neciũ est nobis adiutoriũ grẽ dei. Pelagius vo
h negabat asserẽs ꝙ post habitã talẽ notitiaz nõ est nob
neciũ aliud adiutoriũ. Sed iã sufficiẽtes sumus ꝯformi
ter hñ velle ꝛ hñ opari: ex q̃ pz ꝙ snia catholicoꝝ est ista
quã signat ista tertia ꝯ: ꝛ opp9 ei9 fuit error Pelagij: ꝛ iõ
valde miror aliquẽ doctorẽ catholicũ dicere ꝙ hõ habi-
ta sufficiẽti notitia de aliquo volẽdo vel nolendo agẽdo
aut vitãdo põt absq auxilio diue grẽ conformiter velle
vel nolle agere vel nõ agere. Et adhuc magis mirandũ
est ꝙ aliq absolute ꝓnũtiãt hoiem ex puris nãlib9. i. so-
lis absq spãli auxilio dei posse hñ velle ꝛ hñ agere: cũ sic
dicẽtes: excludãt etiã necitatẽ auxilij dei: qd est p doctri
nã ꝛ sciaz: ac p h minus tribuãt grẽ dei q̃ tribuerit ipse
Pelagius: hec sufficiãt quo ad p̃mũ articulũ questionis.

2° arti. Nunc scdo p̃ncipalr ondẽdũ est ꝙ ps affirmatiua qõ
nis. vz ꝙ hõ põt ex suis virib9 nãlibus absq
spãli auxilio dei agere actũ vtuosũ: seu qd idẽ est: agere
actũ bonũ moralr: fuit vnus de erroribus dãnatis Pelagij
aut si in aliq̃ discordat i eo magis deuiat a vitate q̃ dictũ
illi9: ac p h ꝯcludit ꝙ ipsa a nullo catholico debeat susti
neri. Hec aũt iã satis patẽt ex nũc dictis: qm vt ostẽsum
est Pelagi9 posuit ꝙ hõ habita sufficiẽti notitia p doctri
nã vel reuelationẽ dei de his q̃ volẽda vl agẽda sũt: põt
absqz alio auxilio velle ꝛ agere q̃ volẽda ꝛ agẽda esse co-
gnoscit. Pz aũt ꝙ h non est aliud dictu q̃ si dicat ꝙ põt
velle ꝛ agere ꝯformiter recte rõni: qd idẽ est qd recte seu
hñ moralr velle ꝛ hñ moralr agere. Illud aũt dcm Pela
gij tanq̃ erroneũ eẽ dãnatũ satis pz ex adductis in ꝓba-
Cõfir. tione ꝯnis 3e p̃cedẽtis articuli. ¶ Rursus clarũ est ꝙ te-
nẽtes ptẽ illã affirmatiuã de qõne in nullo quãtũ ad istõ
discordãt nisi forte ꝙ ipsi absolute dicũt hoiez posse sine
adiutorio dei recte velle ꝛ agere: nõ ponẽtes ipz ĩdigere
iuuari ad notitiã hñdã de volẽdis ꝛ agendis. Pelagi9 vo
ponit hoiez tali auxilio ĩdigere: sz in h ipsi magis a veri-
tate catholica deuiãt: sic mãifeste pz ex ꝓbõnib9 ꝯnis 2e.
ꝛ plibus etiã adductis pro ꝯne 3a. igit multo min9 illa ꝯ
2m sustineri dz vel põt q̃ illa dãnata Pelagij. ¶ 2° idẽ oste-
do p expssa vba Pelagij q̃ recitat Aug. lib. p̃ de grã xp̃i cap.4.
ꝛ pctõ originali: quẽ librũ fuisse Aug. pz 2° retrac. c.50. di
stiguẽs eni Pelagius iter posse ꝛ velle ꝛ agere aiebat sic:
nos sic tria ista distiguim9: ꝛ certũ velut i ordinẽ digesta
ptimur. p̃ loco posse statuim9. 2° velle. 3° esse. posse in nã:
velle in arbitrio: esse in effectu locam9. p̃m illõ. i. posse ad
deũ ptinet q illõ creature sue ꝯtulit. Duo vo reliq̃ hoc est
velle ꝛ eẽ ad hoiez referẽda sũt: qa de arbitrij fonte dscẽ
dũt. g in volũtate ꝛ ope bono laus hoĩs ẽ: imo hoĩs ꝛ dei
q ipsi9 volũtatis ꝛ opis potẽtatẽ dedit qcũqz ipaz potẽta-
tẽ grẽ sue adiuuãt sp auxilio. Qd vo põt hõ velle bonũ
atqz pficẽ soli9 dei est. põt itaqz illõ vnũ eẽ: ꝛ si duo ista
nõ fuerũt: ista vo sine illo eẽ nõ pñt. Itaqz mihi liberũ ẽ
nec volũtatẽ bonã hẽ nec actionẽ. Nullo aũt mõ possũ
nõ hẽ potẽtatẽ boni. Inest. n. mihi ẽt si noluero: nec ociũ
sui aliqñ i nã recipit quẽ nobis sensui exẽpla aliq̃ faciãt
clariorẽ. ꝙ possum9 vidẽ oculis nrm non est: ꝙ vo hñ aut
male videm9 h nrz est: ꝛ vt gñalr vniuersa cõplectar: ꝙ
possum9 oẽ bonũ facẽ dĩe cogitare illi9 est q h posse dona
uit q h posse adiuuat. Qd vo hñ vl agim9 vel loqmur vl
cogitam9 nrm ẽ: qa hec oĩa vtere i malũ ẽt possum9. Hec
oĩa vba Pelagij: q̃ snia vt pz i h ꝯsistit ꝙ ex nob nõ ha-
bem9 posse hñ agere: sz ex deo q po9 dedit ꝛ adiuuat: hñ
vo velle ꝛ hñ agere iã potẽtes a deo facti vtriqz habem9
ex nob: nec ad illa alio adiutorio ĩdigem9: sic posse vidẽ
habem9 a deo. videre aũt a nobis. Certe ab hoc nõ discor
dant qui dicũt ꝙ per liberũ arb. vl vires nãles q̃s cõstat
nos a deo hẽ sufficimus absqz alio auxilio recte velle ꝛ
agere nisi forte in h ꝙ nõ dicũt vires nãs iuuari auxilio
grẽ qd dicit Pelagi9: ꝛ in h peius errãt ipsi q̃ ipse. Et ne
forte aliqs dicat ꝙ p̃dicta Pelagij snia nõ erat erronea:
cap.6. q̃uis in plib9 alijs errauerit. ecce qd Aug. ait ibidẽ. expli
cãs eni cur Pelagi9 i p̃dictis vbis iterposuit clausulã illã.
Quiqz ipsam potẽtatẽ grẽ sue adiuuat sp auxilio: ait sic.
Sz ne nihil de grã dixisse videret adiũxit. Quiqz ipsam
potẽtatẽ grẽ sue adiuuat sp auxilio: nõ ait ipaz volũtatez
vl ipsaz opationẽ: qd si dicẽt nõ abhorrere a doctria apli
ca videret: ex q̃ dat itelligi: ꝙ qa id nõ dicit: iõ a doctria
aplica abhorruit. ¶ Ad h forte dicet aliqs: sic dicit qdaz
Adã li. p.d.i.q. 10.ar.i. modern9. ait eni ꝙ error Pelagij fuit: qa posuit ꝙ ex pu-
ris nãlib9 possum9 mereri: h aũt nõ dic opi. tenẽs ptẽ illã
affirmatiuã. nã q̃uis ꝯcedat nos ex puris nãlibus posse
elicẽ bonos act9 moralr: nõ tñ i ptãte nra ẽ ꝙ de9 illos ac
ceptet ad vitã eternã: qz h semp ẽ de mera grã sua: pp qd
xp̃s dic in euãgelio: cũ oĩa hñ feceritis dicite inutiles ser
uim9: inuẽs p h ꝙ opa nra nõ ex se: sz ex sola gratiosa ac-
2 ceptatõe diua sũt meritoria vite eterne. ¶ 2° di ꝙ Pelagi9
voluit nos ex puris nãlib9 posse iplẽ p̃cepta diua. h aũt ẽ
error: qa nõ est in ptãte nra facẽ aliqd ex hõ p̃ceptis cũ in
3 ptãte nra nõ sit ꝙ illa sint precepta. ¶ 3° posset dici ꝙ lz
possim9 absqz adiutorio dei facẽ act9 bonos moralr: non
tñ act9 bonos meritorie: nã meritorij sũt alteri9 rõnis ab
illis: ꝛ meritorios nõ possum9 agẽ: nisi ꝯcurrẽte grã grãtũ
faciẽte. Pelagi9 vo itellexit ꝙ ex nob agẽ possum9 actus
3 Adaz vbi.s. meritorios. ¶ Nulla istaꝝ rñsionũ tollit ꝓpositũ. p̃o qdẽ nõ
qm dato ꝙ ille quẽ ascribit Pelagio fuerit error ipsi9: nõ
ex h tñ tollit ꝙ iste de q̃ agit: nõ fuerit ẽt error ei9: nõ. n.
in vno tñ ipe errauit: sic pz i diuersis li. hri Aug. ꝛ spãlr i
epla eiusdẽ ad Paulinũ Nolanũ epz supi9 allegata: ac ẽt
in epla Aurelij Cartaginensis epi: qnã accepit rescriptis
pape ꝛ ipatoꝝ õ dãnatõe Pelagij ꝛ Celestini ad cõproui
tiales epos dstinauit: i vtraqz. n. hñ. 12. errores dicti dã
nati notãt ꝯ Pelagiũ: debẽt g q vellet euadẽ qd ꝓbatũ ẽ
ondẽ illõ nõ fuisse de erroribus illis ꝙ nõ fac rñsio nec fa
Confir. cẽ aliqs p̃t cũ sit ꝓbatũ euidẽter op9. ¶ Cõfirmat: qm
vt in

vt in p̄allegatis ep̄lis p̄z ponunt̄ duo distincte tanq̄ disti
cti articuli ⁊ errores: q̄rū vnū est: q2 dixit. Grām dei ⁊ ad
iutoriū nō ad singulos act⁹ dari: s3 in libero arb° eē vel in
lege atq3 doctrina. Aliud est q̊ dicit grāz dei s3 merita no
stra dari. ex q̊ vt estimo volūt doctores ɔcludere eū sen
sisse q̄ possum⁹ ex puris nālib⁹ mereri. naz in p̄pria sorā
istud dcm̄ nō inuenio sibi iter alia sua dcā imputari: q̄uis
aūt in h̄ 2° dcō tenētes viā illā nō ɔsentiāt Pelagio. in p̊
cō oīno ɔsentiūt: ⁊ ille est q tact⁹ est: q2. n. ponebat nos nō
indigere auxilio dei ad bn̄ volēdū ⁊ bn̄ agēdū: q̄uis po
neret iuuari ad cognoscēdū qd velle ⁊ qd agē debeamus
qd p̄stat̄ p legē dei atq3 doctrinā: iō dī eū posuisse grām
dei ⁊ adiutoriū nō ad singulos act⁹ dari ⁊c̄. ⁊ certe hoc po
nūt isti dicētes q̄ possum⁹ sine auxilio dei bn̄ velle ⁊ bn̄
agere: nec in alio vident̄ discordare p̄terq̄ q̄ nō faciunt
mētionē de auxilio dei ad habēdū notitiā de his q̊ velle
debem⁹ ⁊ agere: q̄ si ēt ɔcedūt nos absq3 dei auxilio ista
nosse pei⁹ errāt q̄ Pelagius ipse: vt supra dicebat̄. Si di
cat̄ q̄ isti nō negāt grāz dei ad singulos act⁹ dari de facto:
q̄uis dicāt q̄ ēt absq3 illa posset hō aliquos actus bonos
agere: tūc redit̄ ad aliā dānatā s̄niam Pelagij q̊ dicebat
grām nobis dari vt facili⁹ facerem⁹ q̊ facere p liberū ha
bemur arbitriū: sine q̊ tn̄ l3 nō sic facil̄r facere illa posse
mus: nisi in h̄ vellēt discordare: vt dicerent q̄ eque facil̄r
ēt sine grā possem⁹: qd peius ē q̄ dcm̄ illi⁹: ⁊ vtrūq3 p de
terminationē Cōcilij ē manifeste reprobatū: vt p3 in eo qd
est sup̄i⁹ allatū. ⁋ 2° nō valet rn̄° qm̄ s3 eā oporteret dicē
q̄ qdcūq3 bonū potuisset absq3 grā gratū faciēte Adam
agere an̄ lapsum. nos nūc post lapsuz possum⁹ absq3 sp̄āli
auxilio dei. p3: q2 l3 ipse potuisset agē act⁹ bonos moral̄r:
nō fuisset tn̄ i ei⁹ p̄tāte vt illos de⁹ acceptaret ad vitā eter
nā: imo certe ēt si cū grā agam⁹ vel ipse egisset actus suos
adhuc nec in n̄ra ē nec in ei⁹ fuisset p̄tāte vt illos acceptas
set de⁹ ad vitā eternā. vn̄ talis acceptatio actuū n̄rorū: ⁊ in
grā gratū faciēte elicitorū ē mere gratuita ⁊ liberalis. sicut
in p̊ di. 17. q. p̊° p̄batū ē. Ex q̊ seq̄t̄ ēt q̄ qdcūq3 bonū pos
sum⁹ cū grā possum⁹ sine grā: ⁊ certe p̄ⁿ ɔn̄s nō est catho
licū: tūc. n. ignorātia agēdorū ⁊ ɔcupiscētia noxiorū nō eēt
in nobis pena p̄mi pctī nec hō fuisset vulnerat⁹ in nālib⁹:
sic̄ tradit doctrina scōrū. 2ᵐ vō ɔn̄s nō est catholicum: qm̄
tūc grā nō esset nobis adiutoriū īfirmitatis ⁊ īpotētie sic̄
tradit doctrina catholica. ⁋ 2° ēt rn̄° nō vitat p̄positum.
nā ille error Pelagij de īpletiōe p̄ceptorū nō fuit: q2 dice
ret q̄ in p̄tāte n̄ra ē: vt illa sint nobis p̄cepta. nūq̄. n. talis
sensus ex dictis ei⁹ recitatis p cōcilia vł p scōs alios hēri
pōt: ⁊ certe nec v̄isile est eū illō sensisse: s3 in h̄ fuit error:
q2 voluit q̄ p̄cepta data absq3 auxilio grē p p̄priā v̄tutē
valem⁹ iplere: ⁊ vtrūq3 h̄ ipm̄ ista opi. h3 cōcedē: cū3 dicit
q̄ possum⁹ absq3 auxilio act⁹ bonos agere: ⁊ si eorū funda
mēta pensent̄ h̄ dicere hn̄t indifferēter de quolibet actu
bono moral̄r. ac p h̄ ō his q̊ cadūt sb̄ p̄cepto. ⁋ P̄. Si nō
al̄r negat̄ nobis eē poss̄e iplere dīna mādata. igit̄ nō al̄r ō
nobis q̄ de Adam an̄ pctm̄ ei⁹ negaret̄: q2 nec in illi⁹ fuit
p̄tāte q̄ p̄ceptū sibi daret̄. ⁋ P̄. Esto q̄ talia opa q̄lia p̄
cepta sūt nobis vnq̄ fuissent p̄cepta adhuc s3 intētionez
ecclīe ⁊ scōrū non possemus facere illa absq3 auxilio dei.
⁋ 3° rn̄° ēt nō euadit: tū q2 error de quo mentio p̄ncipal̄r
fcā est fuit i h̄ q̄ Pelagi⁹ dix̄ q̄ ea q̊ coḡscim⁹ eē volēda
vel fiēda a nobis possum⁹ velle vel facere absq3 auxilio
dei. h̄ aūt ɔcedit rn̄sio cū3 dicit nos posse sine dei auxilio
agere act⁹ bonos moral̄r. vꝝ aūt illi sint meritorij vł nō
nihil ad p̄positū hui⁹ articuli: tū q2 supra sufficiēter p̄ba
tū est: q̄ nedū act⁹ meritorios: s3 nec q̄scūq3 alios moral̄r
bonos possumus agere sine adiutorio dei: tum q2 non vī
verū q̄ actus meritorij sint alteri⁹ rōnis ab actib⁹ sīlibus
in obiecto ⁊ circūstātijs: q nō sūt meritorij: de q̄b⁹ itelligi d3
rn̄sio. h̄ p̄bat̄ ex eo q̄ idem act⁹ nūero pōt successiue esse
meritori⁹ ⁊ nō meritori⁹ loquendo de meritorio ad sensū
supra positū. act⁹. n. credēdi quem h3 cathecumin⁹ an̄ ba
ptismū nō ē meritori⁹. si tn̄ ille ɔtinuet̄ vsq3 ad p̄ceptionē
sacrī aut vsq3 īfusionē grē gratū faciētis: ⁊ vltra vtrūq3 erit
meritori⁹: sīl̄r dolor q̊ peccator pp̄ deum dolet se peccasse
an̄ p̄ceptionē grē gratū faciētis nō est meritori⁹: si tn̄ ɔti
nuet̄ vltra infusionē talis grē erit meritori⁹: cō act⁹ aliq̄s
bon⁹ elicit⁹ mediāte grā ē meritori⁹. ⁊ si ɔtinuet̄ vsq3 post
p̄uationē grē erit nō meritori⁹: ⁊ casus satis ē possis. posse
enī ē q̄ aliq̄s i grā oret vł speculet̄ in lege dn̄i: ⁊ tātū i talē
actū p̄sistat q̄ sciēter omittat aliq̄d qd tenet̄ tūc facē: sic
q̄ omissio illa sit pctm̄ mortale. ex his vt puto euidenter
app̄et q̄ illa ɔ assu̇ᵐᵃ fuit vn⁹ errorū seu articlorū dānatorū
Pelagij. ex q̊ seq̄t̄ eā nō debē ab aliq̊ catholico sustineri.

Restat articulus 3° in q̊ arguēdū est ɔ dcā ⁊ p̄ oppo
sita p̄te. Et p̊ adducā rōnes doctorū tenentiū
partē oppositā: deinde addā quasdā alias rōnes: necnon
scōrū auctes q̄bus pars p̄dicta cōfirmari posse alicui for
sitan videret̄. ⁋ Arguit aūt doctor vn⁹ sic. peccator existēs
in peccato pōt ex puris nālib⁹ habere attritionē de pctō
oīb⁹ circūstātijs debitis circūstātionatā. ac per h̄ moral̄r
bonam. igit̄ ⁊c̄. Assumptū p̄bat̄: q2 alias oporteret dicere
q̄ peccator iustificat̄ absq3 aliq̊ dispōne p̄uia sufficien
te de ɔgruo ex p̄te ei⁹ ad iustificationē: ⁊ difficile eēt sal
uare q̄ deus nō esset acceptator p̄sonarū cū vnū iustificat
per infusionē grē aliū nō: vel oporteret dicere q̄ aliqua at
tritio nō moral̄r bona esset sufficiēs dispō de ɔgruo ad iu
stificationē. qd nō vī ɔueniēs neq3 verū. ⁋ 2° ali⁹ arguit
sic. hō ex puris nālib⁹ pōt hēre rectū dictamē de aliq̊ dili
gēdo. vbi grā. de diligēdo deū sup oīa: ⁊ tali voluntas pōt
se cōformare. igit̄ ex puris nālib⁹ pōt deū diligere super
oīa. ac per h̄ agere aliq̄d moral̄r bonū. ⁋ 3° idē sic. oīs po
tentia libera pōt hēre aliquē actū circa obiectū sibi osten
suz. igit̄ volūtas: sed nō necīo deordinatū. igit̄ pōt ex pu
ris nālibus hēre ordinatū: ⁊ p ɔn̄s moral̄r bonū. ⁋ 4° idē
alibi sic. oē qd pōt ex se sufficienter in actū demeritoriū:
pōt etiā ex se sufficiēter in actū meritoriū. p3: q2 cū actus
meritori⁹ ⁊ demeritorius sint ɔrij nō est maior repugnā
tia actus meritorij ad nām in solis nālibus ɔstitutā q̄ sit
actus demeritorij ad eādē. Sed volūtas pōt ex se in actū
demeritoriū. igit̄ ex se pōt in meritoriū. non tn̄ erit actus
meritorius ille ex puris nālibus: sed ex acceptiōe diuina.
erit aūt ordinatus ⁊ bonus. ⁊ hoc sufficit ad p̄positū. vn̄
pōt sic argui. volūtas pōt ex se in actū vitiosum. igit̄ ⁊ in
actū virtuosuz. ⁋ 5° alius arguit sic. idē actus s3 spēz pōt
elici a volūtate habituata ⁊ a volūtate nō habituata: ⁊ h̄
multo magis videt̄ verū de habitibus infusis q̄ de acq̄si
tis q minus cadūt sub experiētia n̄ra: sed volūtas mediā
te charitate pōt in actū bonū ex g̅n̅e: q2 in meritoriū. vbi
grā. dilectionē dei pp̄ se. igit̄ absq3 charitate in puris nāli
bus existēs pōt in actū bonū eiusdē spēi. ⁋ 6° idem arguit
sic. In volūtate ex frequētia actuū bonorū elicitorū mediā
te charitate pōt gn̄ari vn⁹ habit⁹ nāl̄r inclinatiuus i act⁹
sīles. ⁊ ita si subtraheret̄ charitas infusa adhuc voluntas
posset mediāte habitu acq̄sito elicere act⁹ sīles priorib⁹: ⁊
p ɔn̄s bonos moral̄r. he sūt rōnes scribētium p̄ opposita
p̄te. nūc adduco alias. ⁋ 7° sic. in puris nālib⁹ hō pōt sīā
te dei īfluētia gn̄āli p̄entes honorare. idigēti subuenire. p̄
patria fortiter ⁊ ɔstāter pugnare: ⁊ multa alia iuxta iudi
ciū recte rōnis: in q̄b⁹ nullus diceret eū peccare aut male
agere: sed bn̄ ⁊ laudabil̄r. igit̄ pōt absq3 dei sp̄āli auxilio
agere bn̄ moral̄r. Assūptū p3: qm̄ ēt de īfidelib⁹ plib⁹ le
gim⁹ q̄ frequēter talia egerūt: ⁊ ex his laudant̄ nec vitu

8m peranť. ℭ 8° ex puris nālib⁹ pōt quis agere actū remune
ratione seu p̄mio: ⁊ si nō eterno saltē tēporali dignū. igiť ⁊
actū moralr bonū. ꝯñia ē euidēs: qꝛ nullus act⁹ nisi sit re
ctus ⁊ moralr bon⁹ ē aliq̄ p̄mio dign⁹. Assūptū ꝓbať. mꝫ
ca°. p̄. ꝑ illud qd̄ hꝫ i Exo. de obstetricib⁹ egyptijs q̄ timētes deū
seruabāt pueros hebreoꝝ ꝯ p̄ceptū Pharaonis. ⁊ ibidem
dr̄. bn̄ ḡ fecit de⁹ obstetricib⁹. ⁊ seqꝛ: qꝛ timuerūt obstetri
ces deū edificauit illis domos. nō p̄miasset aūt dn̄s etiaꝫ
illo p̄mio nisi act⁹ ille sic fuisset p̄miādus: vł si fuisset vi
tiosus aut moralr malus: qd̄ oporteret dicere. Si dicatur
ꝙ nō fuit moralr bon⁹ cū fuerit act⁹ libere ⁊ de libertate
elicit⁹. Idē pꝫ ēt de antiqs romanis q suis strenuis actib⁹
cap. 15. meruerūt gl̄iaꝫ imperij. vn̄ de eis dicit Augu. li. 5. de ci. dei.
Quib⁹ ḡ nō erat datur⁹ de⁹ vitā eternā cū scis angel suis.
si neqꝫ hāc eis terrenā gl̄iā excellētissimi imperij ꝯcederet
nō redderet merces bonis actib⁹ eoꝝ. i. v̄tutib⁹ qbus ad
tātā gl̄iā ꝑuenire nitebanť. Et paulo post subdit. nō ē qd̄
de sūmi ⁊ veri dei iustitia cōquerant. ꝑceperūt mercedē
suā. vbi manifeste innuit ꝙ eoꝝ laudabilib⁹ actib⁹ iuste
merces illa tēporalis reddita sit a d̄o. Et qd̄ pl̄s est ēt dic̄
ꝙ suis v̄tutib⁹ ⁊ bonis actib⁹: ex quo asserit eos exercuisse
9m act⁹ v̄tuosos ⁊ bonos moralr. ℭ 9° si sine sp̄āli gr̄a ⁊c̄. seq
tur ꝙ qlibet ifidelis: imo ēt ⁊ fidelis exn̄s i pc̄tō mortali
quocūqꝫ suo actu deliberate scd̄o peccaret qd̄ nimis durū
vr̄. sic. n. seqť ꝙ dādo elemosynā ⁊ orādo deū ⁊ testifican
do veꝝ ⁊ defendēdo iniuste oppssuꝫ: ⁊ multa alia faciēdo
de gn̄e bonoꝝ q̄ hoīes pc̄tōres quotidie opanť peccarent:
qd̄ nō vr̄ bn̄ dcm̄ nec catholice. cū eos ad talia opa p̄lati ⁊
p̄dicatores eccl̄ie quotidie exhortenť. vn̄ ēt ex h̄ seqť ꝙ
nec ifidelib⁹ eēt p̄dicandū vt ꝯuerterenť ad fideꝫ: aut vt
exercerēt iustitiā: vel exhiberēt op⁹ aliqd̄ mīe vł pietatis.
⁊ silr nec chr̄ianis pc̄tōrib⁹ q nō sunt in charitate: qꝛ nulli
suadēdū est vt faciat aliqd qd̄ ipse faciēdo peccet: ⁊ oium
10m ꝯñia pꝫ: qꝛ qlꝫ talis caret gr̄a dei. ℭ 10° f̄m h̄ sequereť ꝙ
cap. 35. hō nō posset vti volūtate sua ⁊ li° ar° nisi male. ꝯ Aug. 2.
de li. ar. vbi iter media bona qb⁹ hō bn̄ ⁊ male vti pōt: cō
11m putat volūtatē. ℭ 11° hō in solis nālib⁹ ꝯstitut⁹ teneť bn̄
velle. igiť pōt ex solis nālib⁹ bn̄ velle. añs pꝫ: qꝛ alias non
peccaret nūq̄ bn̄ volēdo: qd̄ nō est dcm̄. ꝯñia ꝓbať: qꝛ i
nullo statu quis teneť ad aliqd: qd̄ ꝓ tūc nō est sibi poẜe.
12m ℭ 12° q̄ro d̄ isto sp̄āli mō iuuādi ad bonū actū: aut. n. de⁹
iuuat cāndo aliqd̄ donū habituale seu gr̄am gratū facien
tē seu gr̄aꝫ gratis datā: q̄ pōt icoexistere ēt nō actualr opan
ti: ⁊ nō actualr volēti: ⁊ tūc seqť ꝙ solū ꝑꝑ posse hō indi
geat isto adiutorio sp̄āli: cui⁹ oppositū pluries dcm̄ est su
pra. Aut iuuat imediate efficiēdo ipꝫ actū volēdi. ⁊ si sic.
aut ip̄m actū solus de⁹ cāt ⁊ volūtas tm̄mō recipit. ⁊ tunc
seqť ꝙ ille act⁹ nō est in p̄tāte hoīs nec ei iputādus ad pre
miū vel ad penā. nec meritori⁹ neqꝫ demeritori⁹: qd̄ nō ē
dcm̄: aut nō solus de⁹ cāt illū: sꝫ sil̄ ipse cū volūtate: ita ꝙ
deus sit tm̄ partiale efficiens: ⁊ cū isto mō ēt ꝯcauset oēm
effectū cuiuscūqꝫ cāe agētis siue nālis siue liberi: ⁊ oēm
actū siue sit bonus moralr siue malus. ⁊ h̄ dꝫ ifluētia dei
gnālis sequiť ꝙ vltra gnālē dei influentiā nō indiget spe
ciali dei adiutorio ad bn̄ volēdū: cui⁹ oppositū p̄ncipalr
intēdiť. ℭ Auctoritatib⁹ ēt pōt ps illa ꝯfirmari. ⁊ p̄ auctē
Apl'i p̄ᵉ ad Cor. dicētis. Qui statuit in corde suo firmus nō
Apl's hn̄s necessitatē potestatē hn̄s sue volūtatis: ⁊ h̄ iudicauit
ca. 7. in corde suo seruare virginitatē suā bn̄ facit. hic Apl's dic̄
ꝙ volūtas seruandi virginitatē est in p̄tāte hoīs: ⁊ sic vo
lens bn̄ facit. 2. eccl'iastici scribiť. si volueris mandata cō
Eccl. ca. seruare ꝯseruabūt te. ⁊ seqť apposuit tibi aquā ⁊ ignē ad
15. qd̄ volueris porrige manū. añ hoīeꝫ vita ⁊ mors. bonuꝫ ⁊
malū qd̄ placuerit ei dabiť illi. in multis ēt ptib⁹ scriptu
re ꝯueniť volūtas hoīs dicēdo. noli h̄ ⁊ noli illud: ⁊ vtrīqꝫ

f̄m hoc: qd̄ dicit Aug. in de gr̄a li. ar. circa p̄n^m. vbi ad fa
ciendū aliqd vel nō faciēdū in diuinis monitis opus volū
tatis exigiť satis li. ar. demonstrať. Et ꝑ ꝯñs talia sunt in
hoīs p̄tāte. ℭ Auctoritatib⁹ ēt Aug. idē ꝓbať. Primo qdeꝫ Aug°.
ipse in de sp̄ū ⁊ l̄ra. sup illo v̄bo Apl'i ad Ro. dū. n. gentes ca. 2°.
que legē nō hn̄t nālr q̄ sunt legis faciunt. dicit ꝙ ab ipsis
infidelib⁹ q̄dā scā itelligim⁹ vel audiuim⁹ q̄ f̄m iustitie
regulā nō solū vituperare nō possum⁹. veꝝ ēt merito recte
qꝫ laudare: ⁊ paulo post. sicut nō ipediūt inqt ad vitā eter
nā iustū quedā pc̄tā venialia sine qb⁹ hic vita nō ducitur.
sic ad salutē eternā nō ꝓsunt impio aliq̄ bona opa sine q
bus difficillime vita cuiuslibet pessimi hoīs iueniť: ex q
bus pꝫ ꝙ f̄m ip̄m ab ipsis seu infidelib⁹ fiūt quedā bona
opa recte laudabilia f̄ꝫ regulā iustitie: ⁊ ꝑ ꝯñs bona opa
moralr: lꝫ illa nō sint meritoria vite eterne. Et de talibus
bonis. s. meritorijs itelligit Aug. vbicūqꝫ dicit ꝙ sine gr̄a
nō possum⁹ bonū facere: qd̄ euidēter ꝓbari vr̄ ex eo qd̄ 4°
ca. 19. li. ꝯ Iulianū. post longā disputationeꝫ: qua ꝓbare visus ē
ifidelib⁹ nulla eē opa bona: exponēs se dicit sic. scito nos
illud bonū hoīuꝫ dicere illā volūtatē bonā illud opus bo
nū sine dei gr̄a q̄ dať ꝑ vnū mediatorē dei ⁊ hoīuꝫ nemi
ni posse ꝯferri. ꝑ qd̄ solū hō pōt ad eternū dei donum re
gnūqꝫ p̄duci: oīa ꝓinde cetera q̄ videnť iter hoīes hr̄e ali
qd laudis videanť tibi v̄tutes vere videanť opa bona qd
ad me ptinet: q̄si dicat de alijs bonis q̄ꝫ de meritorijs nō
2m est cura mei sermonis. ℭ 2° ideꝫ in de duabus aiab⁹ cir
ca finē. ait. ꝓpterea. n. corpea diligēdo peccamus: qꝛ sp̄ūa
lia diligere ⁊ iustitia iubemur ⁊ nō possum⁹: ⁊ tūc in n̄ro
gn̄e optimi ⁊ beatissimi sum⁹. hic aduerte ꝙ dicit nos nō
3m posse diligere sp̄ūalia q̄ dilectione optimi sumus. ℭ 3° ꝯ
ca. 26. Adimātū. nisi qs volūtatē mutauerit bonū opari nō pōt
ꝙ in n̄ra positū esse p̄tāte alio loco dn̄s docet. vbi ait. aut
4m facite arborē bonā ⁊c̄. ℭ 4° ꝯ fortunatū. hinc iqt est pre
miū. qꝛ ꝓpria volūtate recta facim⁹. ⁊ ifra. si ḡ iperatū est
nobis vt faciam⁹ arborē aut bonā aut malā nostrū est eli
5m gere qd velimus. ℭ 5° ꝯ felicē manicheū li. 2. paulo post
p̄n^m. hꝫ inqt Aug. vnusqsqꝫ i volūtate aut eligere q̄ bona
sunt ⁊ esse arbor bona. aut eligere q̄ mala sunt ⁊ esse arbor
6m mala. ℭ 6° ideꝫ ad Simplicianū. li. 2. Quis sit i p̄tāte cu
q. p̄°. iuscūqꝫ qd velit: nō est tn̄ in cuiuscūqꝫ p̄tāte qd possit vel
facere cuiq̄ꝫ vel a quocūqꝫ pati. In multis ēt locis libro
rū de lib° ar°. ⁊ retractationū dicit ꝙ nihil est tā i potesta
te n̄ra q̄ꝫ ip̄m velle. sed nō est dcm̄ ꝙ solū malū velle sit i
n̄ra p̄tāte. aliogn libertas arbitrij nō nisi ad malum data
nobis eē videreť: qd̄ nō ē dcm̄. igiť ⁊ bonū velle est i n̄ra
7m p̄tāte: ⁊ ꝑ ꝯñs ex nobis possum⁹ bn̄ velle. ℭ Demū magr̄
sn̄iaꝝ expsse determiat oppo^m oiuꝫ p̄dcōꝝ tenēs ptē op
positā qōnis. vn̄ li. 2. d. 26. ait sic. añ gr̄aꝫ ꝑuenientē ⁊ ope
rantē q̄ volūtas bona p̄parať in hoīe p̄cedūt q̄dam bona
ex dei gr̄a ⁊ li° ar°. ⁊ q̄dā ēt ex solo li. ar. qb⁹ tn̄ vitā nō me
reť neqꝫ gr̄am q̄ iustificať. ⁊ postea subdit. nō negam⁹ tn̄
multa añ hāc gr̄aꝫ: ⁊ p̄ter hāc gr̄aꝫ fieri bona ab hoīe per
li. ar. vt ait Aug. in r̄nsionib⁹ ꝯ Pelagianos. vbi dic̄ hoīes
ꝑ lib^m ar^m agros colere: domos edificare: ⁊ alia plura bo
Ad p̄m na face sine gr̄a opante. ℭ Ad p̄m r̄n° negādo simplr añs
sco. v^l. 3 vtpote doctrie scōꝝ expsse ꝯriū. ait. n. Aug. hypoꝰ. r̄nsiōe
3° Petrū nisi dn̄s respexisset nūq̄ pnia mor⁹ amare fleuis
set. ⁊ paulo post. ē igiť iqt li^m ar^m. ꝙ absqꝫ eē nō negaue
rit: sꝫ ꝯfessus fuerit ꝙ sine deo bonū opus. i. ꝙ ad ei⁹ scm̄
ꝓpo^m ptinet nec icipe nec ꝑficē possit. catholicus est. vbi
inuit ꝙ dicēs op^m nō ē catholic⁹. ꝯstat āt ꝙ talis attritio
sic ꝑfecte circūstātiōata ptiet ad scm̄ hoīs ꝓpo^m velut sal
tē ichoatio q̄dā. Itē Amb. li. 9. sup Lucā de fletu ēt Pet.
loquēs. bone iqt lachryme q̄ culpā lauāt: deniqꝫ q̄s Iesus
respicit plorāt. Negauit p̄ Petr⁹ ⁊ nō fleuit. negauit 2 ⁊
nō fleuit

nõ fleuit.q2 adhuc nõ respexerat dñs.negauit 3°.respexit
cap.45. iesus ⁊ ille amarissime fleuit.⁊ sic pbat Augu.li.p̃.de gr̃a
chr̄i ⁊ pctõ originali.vbi allegat h̄ v̄ba.nõ põt dici ꝙ cor
poralib⁹ oculis eũ dñs respexerit visibilr admonẽdo.Ex
iõ qð ibi scriptũ ẽ inqt Aug.respexit eũ dñs:int⁹actũ ẽ in
mẽte:actũ est i volũtate.Mi̇a dñs latenter subuenit:cor
tetigit.memoriã reuocauit.iteriore gr̃a sua visitauit Pe
trũ.iterioris hoĩs vsqȝ ad exteriores lachrymas mouit ⁊
pduxit affectũ.Ex qb⁹ appet s̄m istos duos scõs ꝙ Pet.
de suo pctõ nũq̃ȝ sufficiẽter atteri vel dolere potuissȝ nisi
eũ dñs spãli gr̃a adiuuissȝ:⁊ sic̃ de ipso:ita ⁊ de ceteris est
cap.31. ɔfitẽdũ.vñ ð fi.ad pe.ait Aug.Firmissime tene ⁊ nullate
nus dubites neminẽ h̄ posse boiuȝ pniaȝ agere:nisi queȝ
de⁹ illuminauerit ⁊ gratuita misatioẽ ɔuerterit. Apl's enĩ
dic̃. Ne forte det illi pniaȝ ad cognoscẽdã v̄itatẽ ⁊ resipiscãt
a diaboli laqueis. Itẽ in de gr̃a ⁊ li.ar.nisi donuȝ dei ipsa
cap.9. ɔuersio eẽt nõ ei diceref de⁹ v̄tutũ ɔuerte nos. Itẽ li.5.ɔ̄
Julianũ.q̃talibȝ inqt pbeat deus patiẽtiã.s.expectãdo ⁊
sustinẽdo pctõres nisi ipse dederit quis agit pniam:q.d.
nullus.⁊ h̄ stati pbat p iã allata apl'i v̄ba.pȝ igif ꝙ illud
aña ẽ falsũ.Ad pbatõeȝ ɔcedẽdũ ẽ qð p̄ iferf.s.ꝙ absqȝ
p⁹ dispõne ex pte pctõris ex pte inq̃ȝ ei⁹ tñ.ita vȝ.ꝙ illa
nõ sit a deo p̄ueniẽte iustificatĩ pctõr.vñ gratis iustificaf
p gr̃aȝ ipsi⁹:sic̃ dicit apl's.Et cũ iferf ꝙ eẽt difficile salua
re ꝙ de⁹ nõ eẽt acceptator psonarũ:dõm ꝙ si sit s̄mo de
acceptatõe psonaꝝ vt sonat l pctm:queadmodũ Jaco.2.
caȝ dicit.si psonas accepitis pctm opamini:⁊ vt accipif
cap.2. ad Ro.2.cũ ait.nõ ẽ psonarũ acceptatio apð deũ:neq̃ȝ
est difficile saluare ꝙ de⁹ sic gratis iustifica⁹ vnũ ⁊ ñ aliũ
nõ sit acceptator psonarũ:imo facillimũ ẽ illð videre.nã
ille tñ dr̄ acceptator psonaꝝ q in dãdo mũera vel p̄mia
attendit gen⁹ vel natiõnẽ statũ vel ɔditiõnẽ aut aliq̃ȝ p̄ro
gatiuã psonalẽ q̃ vna psona p̄ter dignitatẽ meritoꝝ aliã
excellit.vñ v̄bũ Jaco.dcm̃ ẽ ɔ̄ eos q diuites diuitiarũ in
tuitu p paupib⁹ p̄honorãt vt pȝ in p̄n.dci.c.p Augu.in ep̃la
ad Diero.ð v̄bis Ja.q totã legẽ suauerit:offẽdat aũt i vno
fcũs ẽ oĩuȝ re⁹.v̄bũ q̃qȝ Pau.dcm̃ ẽ ad docẽdũ ꝙ de⁹ i iu
dicãdo nõ attẽdit natiõeȝ vl' gen⁹:sȝ tã gẽtili q̃ȝ iudeo re
cap.10. tribuit s̄ȝ merita.silr ⁊ Pe.actuũ.10.dic̃ ñ eẽ acceptatio
nẽ psonaꝝ apud deũ.q2 nõ acceptat psonas intuitu gn̄is
seu natiõis:sȝ vt ait in oĩ gẽte q timet deũ ⁊ opaf iustitiã
accept⁹ ẽ illi.nũc aũt pȝ ꝙ de⁹ oĩ p̄cise ḡtis ⁊ ex sua libera
te mere huic dat gr̃aȝ:illi nõ dat.hũc vocat:illũ nõ vocat:
nõ attendit in ipsis aliquã talẽ prerogatiuã psonalẽ:⁊ iõ
neq̃ȝ p̄t dici acceptator psonarũ ad sensuȝ illũ.si v̄o acci
peŕ acceptatio psonaꝝ sim' p p̄dilectõe q̃ vnũ alteri oĩo
sili p̄diligit:eiqȝ gr̃as ⁊ dõa largif q̃ reliq̃ dnegat nõ d̄be
mus conari ipaȝ a deo excludere.sȝ simpl'r cũ apl'o ɔfite
ri ꝙ cui⁹ vult misceŕ ⁊ quẽ vult idurat.⁊ ad h̄ valẽt m̄lta
Ad 2m quod fuit ɔdcm̃ vbi supra. dcã de p̄destinatiõe dei eterna.li.1.d.40.¶ Ad 2m dõm
ꝙ p̄⁹ ps añtis accipiẽdo rectũ dictamẽ p dictamine q̃ di
ctaf qd:⁊ queadmodũ s̄ȝ.s.oẽs d̄bitas circũstãtias aliqd
est diligẽdũ vl' volẽdũ:ẽ simpl'r falsa.vt pȝ ex dcis in ɔ̄ne
2ª.Etiã falsa ẽ 2ª ps si itelligaf ꝙ volũtas ex se põt se cõ
formare tali recto dictamini.vt oȝ itelligi ad h̄ ꝙ valeat
Ad 3m ɔña.⁊ falsitas pȝ ex dcis in ɔ̄ne 3ª.¶ Ad 3m dõȝ ꝙ volũ
tas circa nullũ obm̃ sibi ostẽsuȝ p̄t ex se tñ actũ hr̃e mo
raliter bonũ.vñ si aliquẽ hẽat nõ adiuta diuinitus nec̃io
ille erit deordinat⁹ pp carẽtiã alicuius d̄bite circũstãtie.
Ad 4m ¶ Ad 4m sim' nego minorẽ:sic̃ ex toto cã negaret Aug.
vt pȝ ex plib⁹ auc̃tib⁹ adductis. Ad pbatiõnẽ ɔ̄nis p̄me
ex suppõne p̄ª.⁊ ex alia eiusdẽ in de gr̃a chr̄i ⁊ pctõ origi
cap.14. nali.allegata in pbãdo ɔ̄nẽ 3m.⁊ certe nõ vñ mihi ꝙ hñ
sonet in aurib⁹ alicui⁹ fidel.cũ ipsa oĩo excludat nec̃itatẽ
auxilij diuĩ ad oẽm actũ bonũ.nã ɔstat ꝙ quẽlibet actuȝ

malũ possum⁹ ex nobis:nec ad aliquẽ talẽ iuuat nos spã
liter de⁹.Si aũt qcũqȝ p̄t ex se in actũ malũ põt ex se in
actũ bonũ opp̄m.sequif ꝙ quẽlibȝ actũ bonũ possum⁹ ex
nob absqȝ spãli auxilio dei.pbõ nĩa ẽ.q2 q̃uis ɔ̄ria sint
susceptibĩ⁹ l eodẽ:neutrũq̃ȝ sit subo repugnãs.⁊ p ɔñs tã
bon⁹act⁹ q̃ȝ malus ei opposit⁹suscipi possit i volũtate:qð
tñ⁹ pbaf p illð assumptũ.nõ tñ seq̃f ꝙ si volũtas possit
in se efficere actũ malũ.ꝙ possit ẽt bonũ:sic̃ nec si hõ põt
ex se hr̃e errorẽ alicui⁹ v̄itatis:põt ẽt ex se hr̃e sciam illi⁹.
alioqn hõ nãliter ex se posset scire oẽm v̄itatẽ creditã de
trinitate.⁊ aliã q̃lȝ nobis reuelatã ⁊ scire d̄terminate q̃t
astra sunt in celo:⁊ sic de m̄ltis v̄itatib⁹:quas nos ex nob
nãliter scire nõ possum⁹.nã circa q̃lȝ illarũ possumus ex
Ad 5m ⁊ 6m nob errare.¶ Ad 5m ⁊ 6m dõȝ ꝙ esto ꝙ ɔcedeŕ illð assũ
ptũ.nõ pbaf tñ ppo̅m.q2 vltra hitũ quẽlȝ nec̃iũ ẽ nob ad
bonũ velle ꝙ de⁹ moueat spãliter nr̃aȝ volũtatẽ:sic̃ in so
Ad 7m lutiõe.12.argl' d̄clabif.¶ Ad 7m dicẽdũ ꝙ lȝ hõ in solis
suis nãlib⁹ ɔstitut⁹ possit sine spãli auxilio dei honorare
pentes subuenire idigẽti:⁊ alia multa agẽ de gñe bonoꝝ.
nullũ tñ boꝝ p̄t agẽ pp qð oȝ:⁊ queadm̄ oȝ s̄ȝ oẽs circũstã
tias reqsitas ad moralẽ bonit̃ȝ act⁹.saltẽ.n.d̄ficiet circũ
stãtia vltiati d̄biti finis q ẽ de⁹.vt supra pȝ.ac p h̄ nec p̄t
agere actũ aliquẽ moral'r bom̄:vt in ppo̅ hr̃ s̄mo de ipo.
⁊ iõ de gẽtilib⁹ ⁊ sim' ifidelib⁹ q dr̄r talia exercuisse.dõȝ
ꝙ lȝ talia egerint q̃ erãt bõa ex gñe vel ex offõ iuxͣ modũ
loquẽdi Aug.nõ tñ illa egerũt vltiate pp deũ.ac p h̄ nec
ppter id final'r ppter qð d̄buerũt.⁊ iõ nõ v̄tuose:sȝ male
atqȝ vitiose.q̃re nec ipoꝝ act⁹ fuerũt moral'r boni.⁊ hec
cap.10. tota solo virtual'r hr̃ ab Aug.li.4.ɔ̄ Juli.¶ Ad 8m nego
Ad 8m aña.Ad p̄mã pbõnẽ q̃ est de obstetricib⁹.dõm ꝙ illũ ti
morẽ dei p quo dr̄ deũ edificasse illis domos nõ hũerũt
ex se tm̃.sȝ ex deo mi̇sicorditer inspirãte.⁊ satis verisile
est:vt dic̃ qdã doctor:ꝙ ille obstetrices ex iformatiõe he
breoꝝ fuerũt ɔuerse ad veri dei cultũ.lȝ nõ forte ɔuersio
ne pfcã.vñ iã timorẽ dei veri hẽbãt:vt dic̃ scriptura.qua
litercũqȝ tñ illð se hũerit.dõȝ est ꝙ nec sic timuerũt deũ
nec ei⁹ timore pueros ɔseruauerũt nisi deo spãliter adiu
uãte.Ex idẽ dõȝ eẽt de romanis de qb⁹ arguif.si ɔcedere
tur ꝙ aliq̃s act⁹ v̄e v̄tuosos habuissent:⁊ ita etiã gñal'r de
ceteris:q gcq̃ȝ v̄tuose fuissent opati:sic̃ pȝ ex auc̃te Aug.i
p̄ ar.alla.ð s̄mõe ipsi⁹ de patiẽtia:⁊ sil'r ex ei⁹ li.4.ɔ̄ Jul.
cap.8. vbi sile ɔ̄ se argu. Juli.recitãs ait:sȝ acerbissimi gr̃e hui⁹
inimici exẽpla nob oppositis ipioꝝ q̃s dic̃ alienos a fide
abũdare v̄tutib⁹ i qb⁹ sine adiuto⁹ gr̃e solũ ad nãe bom̄.sȝ
supstitiõib⁹ mãcipatũ q soli⁹ l'ibtatis igenite virib⁹:⁊ mi
sericordes crebro:⁊ modesti:⁊ casti iueniunf:⁊ sobrij ⁊c̃.
cap.9. Et ɔ̄ h̄ argu.q̃si rñdẽ⁹ stati seq̃nti.c.Certo inqt tolerabili⁹
illas q̃s vicis ipys eẽ v̄tutes dino mũeri poti⁹ q̃ȝ eoꝝ tri
buẽs tm̃⁹ volũtati:lȝ ipsi h̄ nesciãt donec si ex illo p̄desti
natoꝝ nũero sint accipiãt spm̃ q ex dõ ẽ vt sciãt q̃ ex deo
cap.12. dõata sunt eis.veꝝ q2 vt pȝ p eũdẽ Aug.5.de ci.dei.⁊ pl'i
b⁹ seq̃ntib⁹.illi romani ð qb⁹ argf act⁹ illos q putanf esse
v̄tuosi p obtinẽda mũdi gl'ia vltimate final'r exercebãt.
dõm ẽ neq̃ȝ ipos exercuisse act⁹ v̄e v̄tuosos seu moral'r
bonos:nec ẽt vllo p̄mio eterno vl' tpali:sȝ poti⁹ pẽa ⁊ sup
plicio dignos.Cu ẽt Aug.dic̃ eis redditã eẽ mercedẽ bõis
artib⁹.i.v̄tutib⁹.dõȝ:vt in p̄ li.d.1.q.3.ar.2.lati⁹dixi.ꝙ nõ
iõ dr̄ merces illa eis reddita:q2 p p̄mio suoꝝ actuũ eis
deus illã ɔtulerit:sȝ q2 p illa obtinẽda ipsi suos act⁹ age
cap.8. bãt.Et iõ dicit Aug.ꝙ eoꝝ intẽtiõi merces quã q̃rebant
est reddita.sic̃ ẽt de hypocritis dic̃ saluator:receperunt mer
cedẽ suã.i.quã q̃rũt:quoꝝ tñ act⁹ vtiqȝ ɔstat eẽ vitiosos.
nec vlla muneratiõe nisi penali dignos.artes ẽt illoꝝ nõ
dr̄r bone nec v̄tutes nisi s̄m silitudinẽ ⁊ hoĩum estima
cap.12. tionẽ.vñ. Ista inqt Augu.laudis auiditas ⁊ cupido gl'ie

multa alia miranda fec laudabilia.s.atqz gliosa fm hoiuz estimatione.z.c.19. Quobre inqt quãtu vt potui satis expo sueri q ca de9 vn9 ver9 z iust9 romanos fm quãdã forma terrene ciuitatis bonos adiuuerit ad tãti impery gliaz ose quedã: pot tñ z alia ca ee latẽtior pp diuersa merita gñis hũani deo magis nota q nob: dũ illud ostet iter oes vera citer pios nemine sine vã pietate.i.vi dei vero cultu vera posse hre vtutẽ: nec eã vera ee qñ glie fuit huane. Et idẽ li.4.9 Julia.caplis.z.z duob9 sequẽtib9. Qd ẽt dic Aug. nõ ẽ q sumi z veri dei iustitia cõquerant: pceperũt mercedẽ suã. nõ est dcm.q. si illã nõ recepissent de9 iniuste cũ eis egiss3: nõ eis.s. ofere q illoz opez iusti9 exegisset. s3 iõ dcm ẽ vt excludat qrela. q l3 nõ fm vitate: tñ f3 hoiuz falsam estimationẽ: q eiusmodi act9 putabãt vtuosos ac p h pmio dignos 9 deũ fieri potuiss3 si mercedẽ illis nõ reddidisset. Illa eni eis reddita ois oio qrela ẽt fm opi. falsaz alias poiez 9 dei iustitiã est exclusa. ¶ Ad 9m negãda ẽ oñia: nec val3 pbõ. q2 l3 gl3 taliũ careat gra gratũ faciẽte seu charitate q ẽ hit9 ifusus: n tñ caret oi gra dei gratis data: z oi gratuita dei motõe ad actũ bom. qnimo multis talib9 de9 spãliter auxiliat ad bñ agẽdũ: nõ tñ negãdũ est multos hoies eiusmodi act9 ex offo seu ex gñe bonos agẽdo peccare. peccãt eni cũ nõ pp illõ: z sic agũt: pp qd z. quẽadmodũ agere debẽt siue sint infideles siue chriani. nec tñ peccãt pdicatores monẽtes eos ad illos act9 recte: z sine debito exercẽdos. si z ipsi actũ sue pdicatiõis: quẽ admodũ z quo sine dbẽt exerceãt. vñ sic dicit Aug. li.p 9 Crescẽtiũ. circa pnm. sic maligni suasor pcti: ẽt si no psuaserit merito penã deceptoris icurret: ita fidelis iustitie pdicator: ẽt si ab hoib9 respuat. absit vt apud deũ sui officy mercede fraudet. Si g pdicet quis alys vt eiusmodi act9 agãt pp deũ: siue illi nõ agãt siue agãt nõ pp deũ: aut cũ omissiõe alteri9 dbite circũstãtie nõ solũ ipse nõ peccat. s3 ẽt meret: dũ tñ offm pdicatiõis: sic dixi: quẽadmodũ d3 exerceat. ¶ Ad 10m dd3 q voluntate p nosipsos male vti possum9. bñ vo neq q nisi diuinit9 adiuti. Et iõ ipsemet Aug. p retrac. vbi z hãc sniaz recolit ait: q ex deo est ẽt bon9 vsus libere volũtatis: z q nisi volũtas diuinit9 adiuuet a mortalib9 recte viui nõ pt. ¶ Ad 11m negãda est oñia. ad pbõnẽ dõm q vtiqz verũ est q p nullo statu hõ tenet ad aliqd qd p tunc ẽ sibi ipole: z verũ ẽt ẽ q p isto statu nõ ẽ hoi ipole bñ agere. nã pot cũ adiutorio gre bñ agere: s3 bñ ẽ sibi ipole ex se tñ bene agere. Et vtiqz hõ p isto statu tenet ad aliqd ad qd p se solũ ipse nõ pot. h rñsio ofirmat p rñsionẽ Aug. datã ad argu. Celestini i de psec. iustitie. arguebat siqdẽ ille. hõ d3 ee sine pctõ. z ostat eũ non aliud debere q pot. g hõ pot esse sine pctõ. ad qd Aug. rñr inqt eadẽ similitudine q supi9 rñr. Cũ eni videm9 claudũ q curari pot recte vtiqz dicimus d3 ee hõ iste sine claudicatiõe: z si d3 pot. nec tñ cũ vult otinuo pot: sed cũ fuerit adhibita curatiõe sanat9 z medicina adiuuerit voluntatẽ. h sit in iteriore hoie qd ad pctm attinet tãq eius claudicationẽ p ei9 graz q venit nõ vocare iustos: s3 pctores: q2 nõ est op9 sanis medicus: s3 male habẽtib9. Ex his collr q vtiqz hõ p statu isto d3 z tenet esse sine pctõ. nec tñ pot p se tñ sine adiutorio diuine gre ee sine pctõ. sic i pposito dõm ẽ. Posset ẽt dici q l3 hõ in sol nãlib9 p statu isto ostitut9 teneat bñ agere. nõ tñ tenet ex solis nãlib9 bñ agere. z iõ nõ sequit vt possit ex solis nãlib9 bñ agere. ¶ Ad 12m dico q l3 de9 frequẽter iuuet hoiem ad bñ agẽduz p aliqd habituale donũ qd cãt in aia. nõ tñ tñ sic iuuat. s3 ẽt iuuat ipm actũ imediate cãndo: z ad ipm imediate mouẽdo potẽtiã. vñ hõ hñs gratiã etiã gratũ faciẽtẽ. z aliud qdcũqz habituale dei donũ adhuc ad bñ opandũ indiget alio spãli auxilio dei fm doctrinã beati Aug. in de nã z gra. sic dicẽtis. mala nra nõ adhuc solũ supnus medic9 sanat: vt illa iã nõ sint: s3 vt decetero recte ãbulare possimus: qd qdẽ etiã sani nõ nisi illo adiuuãte poterimus. Et isra. sicut inqt oculs corpis ẽt plenissime san9 nisi cãdore luce adiut9 nõ pot cernere: sic z hõ ẽt plenissime iustificat9 nisi eterna luce iustitie diuinit9 adiuuet recte nõ pot viuere. ostat aũt nullũ nõ habẽtẽ graz gratũ faciẽtẽ ee plenissime iustificatũ. sic igit ad argm dico q de9 iuuat nos imediate ipm actũ efficiẽdo. z q nõ ipse solus efficit actũ. s3 ẽt volũtas coefficit: s3 vt iã tetigi nõ solũ iuuat de9 ad bonũ velle ptialr coefficiẽdo: q ẽ modus cõis q cõcurrit ad cuiusl3 creati agẽtis quẽlibet effcm: vt i argumẽto dicebat. s3 ẽt quodã alio9 spãli. v3 faciẽdo ipsaz volũtatẽ ptialr cõcãre: ita q ipa volũtas ptialr cõcausat applicata z qsi instrũalr mota a deo ad sic ptialr cãndũ. In qua tñ motioe ipsa nõ necitat: sed instrm liberũ exñs in cui9 ptãte est seq motionẽ pmi agẽtis iuuat: ita vt agat q nõ sic adiuta neq q agere potuiss3. Ad pductionẽ vo act9 mali solũ p[lo] de9 ocurrit: q2 nõ facit volũtatẽ agere actũ malũ: sicut facit eã agere actũ bonũ. z h est illd adiutoriũ dei spãle sine quo dico nihil nos bñ velle vel facere. Ista clare docet btus Aug. in de gra z li.ar. vltra mediũ: dicẽs sic. Certũ ẽ nos velle cũ volum9: s3 ille facit vt velim9 bonũ de q dcm ẽ: q pparat volũtas a deo: de q dcm ẽ. q opatur i nobis z velle. Certũ ẽ nos facere cũ facim9. s3 ille facit vt faciamus pbẽdo vires efficacissimas volũtati q dicit faciã vt in iustificatiõib9 meis ãbuletis z iudicia mea obseruetis z facietis. Itẽ paulopost ipse vt velim9 opat icipiẽs: q volẽtib9 opat pficiẽs. pp qd ait Apls. cert9 su3: qm q opat in nobis op9 bonũ pficiet vsqz i diẽ iesu christi. vt g velim9 sine nob opat. cũ aũt volum9. z sic volum9 vt faciam9 nobiscũ opat: tñ sine illo vel opante vt velimus vel coopante cũ volum9. ad bona pietatis opa nihil valemus. h ipse. que vba si bñ osiderent: p3 eũ distiguere duplicẽ dei modũ opandi circa bom velle nrm. vn9 est sibi pprius in q volũtas nra nõ coopat: vtpote facere nos velle. iõ ait. vt g velim9 sine nob opat: sine nob inq opantibus vt velim9: q2 l3 volũtas velit z causet volitionẽ: nõ tñ facit se velle aut cãre volitionẽ: nec tñ q2 deus facit. iõ ipsa nõ cãt: s3 potius iõ cãt. Et ppea ad illd excludẽdũ Aug. in de correc. z gra. de filys dei de qb9 ait apls q spũ dei agũtur. inqt. aguntur eni vt agãt nõ vt ipsi nihil agãt. Ali9 modus ẽ sibi z volũtati cõis. s. cãre volitionẽ. iõ ait. Cũ volumus nobiscũ opat. z q2 vtrũqz nobis neciũ est nec alterz tñ suffic ad bñ velle: iõ addit. tñ sine illo nihil opante vt velim9 zc. Itẽ i de vã inocẽtia. Quotiẽs inqt bona agim9 de9 in nob atqz nobiscũ vt opemur opat. Itẽ i eodẽ. multa de9 fac in hoie bona. q nõ fac hõ q deus nõ facit vt faciat hõ. ¶ Ad auctẽ apli dõm q talis vtiqz h3 ptãtẽ volũtatis sue: nõ qdẽ sic q possit ex se sic velle sine adiutorio illi9 q dicit: sine me nihil potestis facere. S3 sic q illo iuuãte z velle z pficere possit: de q dcm est. q opat in nobis z velle z pficere p bona volũtate: z fm hũc sensuz intelligende sunt cetere siles auctes. Qd bñ docet idẽ apls ad phil. cũ ait. oia possuz i eo. i. p eũ q me ofortat. i. q mihi potẽtatẽ tribuit: vt expoit glo. ita ẽt docet Aug. i de psec. iustitie. z i de gra z li.ar. z in li. retrac. in locis qplurimus. ¶ Ad aliã de li9 eccliastico z oẽs siles: dõm q per eas demõstrat vtiqz in nob ee li.ar. z volũtarie seruare mãdata z bñ opari. nõ tñ ex nob tñmõ: s3 deo iuuante z pstãte nob sic velle z iplere qd volum9. vñ Aug. i de psectiõe iustitie. dixit. q nõ ẽ volũtariũ bom nisi cũ de9 opat in nob z velle z opari p bona volũtate. l3 illa de eccliastico itelligenda sit p statu hois añ pctm: vt patebit. dis. 29. ¶ Ad auctẽ pam Aug. dd3 q operũ q dñr hõa qdã dñr bona: q2 sunt

Marginalia: Ad 9m. — Ad 10m. — cap. 9. — Ad 11m. — cap. 6. — Ad 12m. — cap. 26. — cap. 7. — ad apls. — cap. 4. — ad eccl. — cap. 31. — ad aug.

sunt bona ex officio seu ex gn̄e tn̄. nō aūt ex circūstātys.
cap. 13. sic Aug. 4. li. ꝯ Julianū ait. pn̄t aliq̄ bona fieri nō bn̄ fa-
cientib⁹ a qb⁹ fiūt. bonū est eni vt subueniat periclitanti
hoi p̄sertī ꝫ inocēti. sed ille q h facit si amādo gl̄iaꝫ hoīuꝫ
cap. 18. magis q̄ȝ dei facit nō bn̄ bonuꝫ facit. ꝛ sil'r ifra dicit. ipsa
bōa opa q̄ faciūt ifideles nō ipsoꝝ cē: ſꝫ ipsius q bn̄ vtit
malis. ipsoꝝ aūt cē peccata qb⁹ ꝛ bōa male faciūt. cōstat
aūt ꝙ talia q̄ nō bn̄ fiūt ꝛ sunt pctā facietib⁹. ꝛ si sint bo-
na ex officio ꝛ ex gn̄e: nō tn̄ sunt bona moral'r ad sensuꝫ i
quo pn̄s qō v'saꝛ. Quedā vō dn̄r bona: q₂ sunt bōa ex offi
cio seu iuxta modū loquēdi modernoꝝ bona ex genere: ꝛ
etiā bona ex circūstantys: que vꝫ. fiūt ꝓpter qō ꝛ quēad-
modū fieri debēt ꝛ talia appello in ꝓposito bōa moral'r.
sil'r q̄dā dn̄r recta ꝛ laudabilia: q₂ sunt bona p̄ᵒ: q̄dā quia
sunt bona ēt 2ᵒ. Ecōtra ēt q̄dā dn̄r vituperabilia: q₂ non
sunt bōa ēt p̄ᵒ: q̄dā q₂ nō sunt bōa 2ᵒ: etiā si sint bōa p̄ᵒ.
Nūc ad ꝓpositū dico ꝙ sine bonis ꝛ recte factis ꝛ lauda-
bilib⁹ p̄mo⁹ acceptis itelligit Aug. difficillime cuiusꝫ ēt
pessimi hoīs vitā duci. difficillime eni inueniret hō q nū-
q̄ȝ venerat⁹ fuerit pentes. nec nūq̄ȝ misert⁹ ꝓpiquoꝝ suo
rū: nec nūq̄ȝ dixerit verū. ꝛ sic de alys: q̄ ex gn̄e bona sūt:
sed nō difficillime repirenꝛ multi q nunq̄ȝ aliqō taliū fe
cerint ꝑꝑ eū finē vltimate ꝑꝑ quē debuerant: vtpote ꝑꝑ
deū. imo inter ifideles vix aliqs repiret q aliqō taliū fe-
cerit eo fine quo debuit. quapꝑ Aug. stati post p̄mā partē
auctoritatis allegate arguēdo addit. Quāq̄ȝ si discutiaꝛ
quo fine fiāt vix inueniꝛ quā institie debitā laudē defen
sionē mereanꝛ. Et iō cū Aug. dicit ifideles agere aliq̄ bo-
cap. 15. na vel laudabilia. itelligit de bonis p̄ᵒ tn̄. qō etiā mani-
feste pꝫ ex eo qō li. 4. ꝯ Jul. de ifidelib⁹: qui visi sunt sin-
gulariter inter ceteros veras hr̄e vtutes: dic: ꝙ nāliter q̄
legis sunt faciūt scriptū hn̄tes in cordib⁹ op⁹ legis hacte-
nus vt alys nō facerēt qō ꝑpeti nollent. h tn̄ p̄cātes ꝙ ho
mines sine fide nō ad eū finē ista opera retulerūt ad quē
referre debuerūt. Min⁹ eni Fabrici⁹ q̄ȝ Catilina puniet:
nō q₂ iste bon⁹. sed q₂ ille magis malus: ꝛ minus ipius q̄ȝ
Catilina Fabricius: nō veras vtutes hn̄do: sed a veris v-
tutib⁹ nō plurimū deuiādo. si tn̄ aliqd tal'r fcm̄. s. debito
fine ꝛ alys debitis. s. circūstātys repiaꝛ ab ifidelib⁹. dōm
est eos id fecisse nō sine sp̄āli adiutorio dei. nec oppositū
dicit Aug. imo ꝓpositū magis. ibidē. vn̄ statim ipse sub-
dit. sic ipsa imago dei renouaꝛ in corde credētiū ꝑ testm̄
nouū: quā nō penit⁹ ipietas aboleuerat. nā remāserat id
qō aīa hoīs nisi rōnalis cē nō pōt: ita ēt ibi. s. in corde nō
credētiū. lex dei nō ex oi parte deiecta ꝑ iniustitiā ꝑfecto
scribiꝛ renouata ꝑ gr̄aꝫ. Ex qb⁹ pꝫ auctē illā Aug. nulla-
tenus cē ꝯ. Nec ēt qō viteri⁹ dī ꝓbat talē glosaꝫ de intē-
tiōe Aug. qō pꝫ. tū q₂ cū frequēter in p̄cedētib⁹ ꝓxime ca
pitulis Aug. dixerit talia ifideliū opa que vtuosa ꝛ lauda
bilia videnꝛ vere cē pctā ꝛ puniēda: nulli dubiū cē pōt:
qn intellexerit ipsa nō cē moral'r bona: sed esse viciosa ꝛ
mala moral'r. Si aūt vbi allegaꝛ vellet ꝯcedere illa esse
moral'r bona: q̄ȝuis nō meritoria pateter ꝯdiceret sibiipi
qō nullus sane mētis ꝯcederet. tū q₂ si subtiliter ꝯsiderē
tur vba allegata ꝓ pte opposita: magis cōformaꝛ ꝓposi-
tū q̄ȝ infirmaꝛ. dicit eni ipse se de illo loqui bono: per qō
hō pōt ad eternū dei donū regnūq̄ȝ ꝑduci: siue qō idē va
let bonū qō est a deo p̄miabile p̄mio vite eterne. constat
aūt tale cē oē bonū: qō est vere bonū moral'r: vt in ꝓposi-
to accipio. s. ꝙ est bonū ex gn̄e ꝛ oīb⁹ circumstātys reqsitis
ad h ꝙ act⁹ sit vere vtuosus. Quilibet eni talis act⁹ si fie
ret ab hoīe hn̄te gr̄aꝫ gratū faciētē: ꝛ i tali gr̄a postmodū
decedēte vtriqꝫ eterne vite p̄mio p̄miareꝛ. igiꝛ qlibꝫ ē ta
li p̄mio p̄miabilis. lꝫ cū fit a nō hn̄te p̄dictā gr̄am neq̄q̄ȝ
ad tale p̄miū accepteꝛ. Cū ḡ tale bonū dicat Aug. nō fieri
ab infideli nec fieri posse sine sp̄āli auxilio dei. q̄ȝuis alia
bona ex gn̄e tn̄ fieri possint manifeste nostrū ꝓpositū ex
illo eiusdē dicto cōfirmaꝛ. ¶ Ad 2ᵘᵐ auctoritatē eiusdē
Ad 2ᵘᵐ cap. 15. rn̄dēdū est iuxꝛ rn̄sionē: quā ipemet dat p̄ᵒ retrac. recolēs
eni vba p̄dicta ingt. pōt queri cur nā ꝛ nō gr̄a possumus:
dixeriꝫ. Sꝫ ꝯ manicheos de nā qūo versabaꝛ ꝛ vtriqꝫ il-
lud agit gr̄a vt sanata nā qō viciata nō pōt possit per euꝫ
q venit q̄rere ꝛ saluū facere qō perierat. Ex q̄ apparet eū
vtriqꝫ intelligere ꝙ ꝑ nām possum⁹: sed nō per solā nām.
Ad 3ᵘᵐ cap. 22. ¶ Ad 3ᵘᵐ dōm ēt fm̄ expōnē eiusdē li. p̄ retrac. In ptāte
ingt hoīs est mutare volūtatē: sed ea ptās nulla est nisi a
deo deꝛ de quo dcm̄ est. dedit eis ptātē filios dei fieri. cū
eni h sit in ptāte qōcūqꝫ volum⁹ facim⁹: nihil tā in ptāte
q̄ȝ ipsa volūtas: sed p̄paraꝛ voluntas a dn̄o. Eo mō ḡ dat
ptātē. h Aug. per idē rn̄dēdū est ad aliā ꝯ fortunatū. ꝛ ad
cap. p̄. aliā ꝯ felicē. ꝛ sil'r ad vltimā ex li. ad simplicianuꝫ. cuius
Ad 4ᵘᵐ 5ᵘᵐ ꝛ 6ᵘᵐ sensuꝫ ꝑ eadē vba ipsemet exponit li. 2. retrac. ¶ Ad illō
qō arguꝛ ex eo ꝙ Aug. dicit frequēter nihil esse tā in ptāte
q̄ȝ velle ꝛc̄. dōm nō solū cē in nr̄a ptāte male velle. sed ēt
bn̄ velle. sed differēter. nā absqꝫ sp̄āli dei adiutorio male
velle possum⁹: bn̄ aūt velle nisi illo sp̄āliter adiuuāte nō
possum⁹: sicut pꝫ ꝑ Aug. in de correc. ꝛ gr̄a. ꝛ in de verbis
apl'i. ꝛ i de p̄de. dina: vt superi⁹ in p̄ma rōne pro p̄ma ꝯne
est allegatū. nec tn̄ q₂ ꝑ solū liberū arbitriū nō nisi male
velle possum⁹. iō nobis datū est vt male velim⁹: ſꝫ poti⁹
q₂ deo iuuāte per liberū arbitriū bn̄ velle possumus: da-
tū nobis est vt illo p̄stante bn̄ velim⁹: eiusqꝫ iplorem⁹ au
xiliū sine quo nihil bn̄ velle possum⁹. ¶ Ad illud qō idu
Ad 7ᵘᵐ ciꝛ ꝓ intētiōe magr̄i: dōm ꝙ bonoꝝ operū hoīs q̄dā ꝑti-
nēt ad bonitatē vite moralis. Quedā ēt ad bonitatē vite
nālis qua ēt bn̄ viuūt multi hoīes viciosi ꝛ moral'r praui.
Cū ḡ magr̄ dicit. quedā bona fieri ab hoīe per solū li. ar. ꝛ
ali gr̄aꝫ ꝛ p̄ter gr̄am neq̄q̄ȝ itelligit de bonis ꝑtinētib⁹
ad bonitatē vite moralis. sed de ꝑtinētib⁹ ad bonitatē vi
te nālis. Et h vtriqꝫ māifestū est ex probatiōe quā addu-
cit. vꝫ ex auctē Aug. hypon. rn̄siōe 3ᵃ. qō vt clari⁹ pateat
recito vba Aug. sicut iacent ibidē. Est ingt fatemur li. ar.
oīb⁹ hoīb⁹ hn̄s qdē iudiciū rōnis: nō per qō sit idoneū q̄
ad deū pertinēt sine deo aut incboare aut certe ꝑagere. ſꝫ
tn̄ in opib⁹ vite p̄ntis tā bonis q̄ȝ malis. exponit se de
quibus bonis. d. bonis dico q̄ de bono nāc oriunꝛ. i. velle
laborare in agro: velle bibere: velle manducare ꝛc̄. ꝛ vl'r
cōplectēdo subdit. vel qcqd bonū ad presenteꝫ ꝑtinet vi-
tā. Que oīa nō sine gubernaculo diuino subsistunt. Imo ex
ipso ꝛ per ip̄m sunt vel cē ceperūt. deinde exēplificat de
malis. d. Malis dico vt ē velle idolū colere blasphema-
re. velle turpiꝛ viuꝛ ꝛc̄. Et subdit. velle qcqd nō licet vel
nō expedit opari. Ex his pꝫ p̄ ꝙ liberū arbᵐ nō est per se
idoneū incboare vel ꝑagere bona q̄ pertinēt ad deū. eius-
modi aūt cōstat cē oīa opa bona moral'r seu vere virtuo-
sa: ēt si nō sint deo accepta ad p̄miū vite eterne: alioqn ta
lia opa in cathecuminis vel chr̄ianis i pctō mortali exi
tib⁹: quoꝝ opera ꝯstat nō acceptari ad p̄miū vite eterne:
nō ꝑtinerēt ad deū nec ex dei gr̄a dicerenꝛ ꝓcedere. cui⁹
oppositū ꝓbatū ē per Augu. in li. ad simplicianū in decla
ratiōe ꝯnis prime. articuli p̄mi. ꝛ sic pꝫ ꝙ liberū arbitriū
nō pōt agere bona ꝑtinētia ad virtuose viuere seu ad bo
nitateꝫ vite moralis sine auxilio dei. ꝛ debet intelligi de
auxilio sp̄āli ꝛ nō gn̄alis influētie tn̄. q₂ nec sine illo gn̄a
li: etiā sufficit ad mala opera: vel ēt ad alia bona vite nā-
lis vt clarum est: ꝛ ipse etiā innuit per aliā clausulā. Que
oīa non sine gubernaculo diuino ꝛc̄. ꝛ tn̄ dans differētiaꝫ
in hoc dicit: sed tn̄ in operibus vite p̄ntis ꝛc̄. supple est
idoneū sine deo. vult ergo ꝙ li. ar. potest ista sine deo sp̄ā
liter adiuuāte: nō autē illa: quod etiā ꝯfirmat illa exclu-

sua dictio tñ. pz etiã ꝙ illa bona que per se dicit posse li. ar. sunt bona ꝑtinentia ad bonitatẽ vite nãlis: ⁊ inq̃tũ. s. ad talẽ vitã pertinẽt: ɔ̄stat ꝙ nõ ex eo ꝙ quis colit agruꝫ aut edificat domũ vel bibit ⁊ mãducat iuxta qḋ sua reqrit corpis sustẽtatio. ⁊ sic de alijs: q̃ enũcrat dicit̃ moralr bon⁹. q̃nimo iterdũ q̄ ṽtuosior ẽ moralr meli⁹ colit agruꝫ ⁊ alia ꝑdicta opa exercet ꝑfecte ſm ꝙ ad eoꝝ nãlẽ perfectionẽ exigit̃. ex quo euidẽter colligitur ꝙ intẽtio magri ibi non est ɔ̄ dcã. ⁋ Ad p̄m ꝑncipale q̄ōnis cũ assumit̃ ꝙ hõ põt nãliter iplere ꝑcepta legis scripte. dõꝫ ꝙ iplere talia ꝑcepta duplr quis dici põt. vno⁹: q: facit id qḋ lex iubꝫ fieri. vel abstinet ab eo: qḋ lex iubet nõ fieri. ⁊ in isto sensu accepto añte. ɔ̄ñа nõ valꝫ. nã põt quis facere qḋ lex iubet. ṽbi grã. honorare parẽtes. nec tñ aget bñ moralr. vtpote si nõ ex amore dei. seu si nõ ꝑꝑ deũ: sed timore pene aut cupiditate hũane glĩe vel cõmodi tꝑalis seu q̃cunq3 alia inordinata intẽtioe honoret parẽtes. Alio mõ dici põt quis legẽ iplere si facit qḋ iubet lex ꝑꝑ id ⁊ queadmodũ fiendũ est ⁊ fiendũ eẽ lex docet: ⁊ h̄ mõ tñ recte dĩ quis iplere ꝑceptũ legis. vnde Aug. sup eplãm ad Gal. dicit: ꝙ ꝑcepta legis nõ iplet nisi charitas: q: ⁊ hoiem si ꝑpterea nõ occidit aliquis ne ⁊ ipse occidat̃: nõ implet ꝑceptũ iustitie. sic aũt sumpto dico ꝙ hoiem iplere ꝑceptũ nãliter: duplr põt intelligi. Uno⁹ nãliter. i. per vires nature ꝑcise absq3 spãli auxilio alio dei. ⁊ sic est falsuꝫ. Alio⁹ nãliter. i. per vires nãe adiutas tñ spãli auxilio dei. ⁊ sic cõcedo: ⁊ nego ɔ̄ñam. si ɔ̄ñs intelligat̃ cũ exclusioe spãlis auxilij: sicut itelligi oꝫ. vt sit ɔ̄ dcã. ⁋ Ad ꝓbationẽ dõm ꝙ dcm̃ aplĩ intelligẽdũ ẽ in z° sensu ⁊ nõ in p°: sicut expsse pꝫ ibidẽ per glosam. ⁊ est assumpta ex li. Aug. in de spũ ⁊ lra. ait enĩ sic nec moueat ꝙ nãliter eos dicit que legis sunt facere nõ spũ dei. nõ fide nõ grã. h̄ enĩ agit spũs grẽ vt imaginẽ in qua nãliter facti sum⁹ instauret i nobis. vitiũ q̄ppe ɔ̄ nãꝫ est: qḋ vtiq3 sanat grã. ⁊ subdit. ꝓinde vitio sanato per grãꝫ nãliter fiũt que legis sunt nõ ꝙ per nãe nomen negata sit grã: sed poti⁹ per grãꝫ reparata nã. ⁋ ꝓ. Apls nõ ait. cũ enĩ gẽtes q̃ grãꝫ nõ hñt: sed q̃ legẽ nõ hñt: intelligẽs ꝑ hoc gẽtiles ad fidẽ chrĩ conuersos q̄ legẽ Moysi nõ acceperãt. nõ tñ ipsi grã dei carebãt ꝑ quã ꝑcepta legis iplebãt. Et hanc solõnẽ ⁊ ꝑcedẽtẽ simul dat Aug. Juliano heretico ꝓ se dictã auctẽ allegantí. li. 4. ɔ̄ eundẽ. d. Ideo dñr sine lege nãliter ea que legis sunt facere. q: ex gẽtib⁹ venerũt ad euãgeliũ nõ ex circũcisioe cui lex data est. Et ꝑpea nãliter: q: vt crederẽt ipa in eis ẽ per dei grãꝫ correcta nã. ⁋ Ad cõfirmationẽ dico ꝙ nec ṽba illa nec epl'a in qua ɔ̄tinent̃ fuerũt Hiero. sꝫ pelagij sicut clare pꝫ ex li. Aug. de grã chrĩ: ⁊ pctõ originali. In q̄bus ṽba pelagij ex epl'a quã se ad Demetriadẽ ṽginẽ scripsisse cõmemorat recitant̃ q̃ vicina sunt allegatis. Idẽ pꝫ ex epistola Augu. ad Julianã matrẽ ꝑdicte demetriadis virginis: in q̃ ẽt recitat ṽba pelagij in epl'a eadẽ cõtẽta. Est ãt illius epistole pelagij ꝑn̄. si summo ingenio pariq3 fret⁹ scia ⁊c. finis ṽo nullus labor durus. nullũ tps lõgum quo gloria eternitatis acq̄rit̃. Secũdo dico ꝙ si que morales ṽtutes aut earũ bone opatioes sint in gẽtilib⁹ infidelib⁹ vel fuerint illas vtiq3 nõ ex solis virib⁹ nãlib⁹: sed cũ speciali dei adiutorio habuerũt: sicut dcm̃ est i rñdẽdo ad. 6. arg̃. ⁋ Ad z̄m cõcedo ꝙ hõ vtiq3 põt agere talia opera virtuosa: nõ tñ nisi adiutus spãli auxilio dei: sicut silr dicit Aug. in de ꝑfec. iustitie. rñdens argumẽto celesti. ⁊ similiter in de nã ⁊ gratia. rñdẽs argumẽto pelagij. silr ẽt ɔ̄ Juli. li. 5. eidem sic arguẽti si fideliter inuitas hoies ad studiũ cõtinẽtie fateris. ergo ita ṽtutẽ pudicitie a volentibus posse seruari vt sit quicũq3 volueris corpore scũs ⁊ spũ. Cui Aug. rñdeo inq̄t me fateri: sꝫ nõ sic vos. nã vos

[margin: Ad p̄m ꝑncip̄le]
[margin: ad rõꝫ. z.]
[margin: cap. 15.]
[margin: cap. 37. ⁊. 38.]
[margin: z]
[margin: Ad z̄m]
[margin: cap. 22. ca. 44. ca. 46.]

ipsius cũ virib⁹ hoc tribuitis. ego adiute ꝑ dei grãm voluntati. Cõcedo ergo ɔ̄ñs illud p° illatũ sic silr positũ. sꝫ h̄ nõ est ɔ̄ me. q: ex ipso nõ sequit̃ ꝙ hõ possit talia opa facere suis virib⁹ sine spãli auxilio dei. Si ṽo cõsequẽs accipet̃ cũ additioe ꝑdicta. s. sine auxilio spãli dei. nego cõsequẽtiã. Et ad ꝓbationẽ cũ dicit̃. alioq̄n de⁹ precepisset ipossibilia hoi. dõm ꝙ si sit sensus ꝙ ꝑcepisset ea q̃ sunt hoi ipossibilia cũ adiutorio dei istud nõ sequitur: vt pꝫ: si ṽo sit sensus ꝙ ꝑcepisset ea q̃ sunt hoi ipossibilia sine adiutorio dei ɔ̄cedẽdũ est qḋ infert̃: sicut h̄ ꝑ Augu. ⁊ supra etiã per Bedã rñdentẽ Juliano docet̃ eẽ cõcedendũ. Ex quo etiã bñ põt vlterius inferri ꝙ de⁹ nõ ꝑcipit hoi vt talia opa faciat sine auxilio suo. qḋ etiã dico eẽ cõcedendũ. docente illud ipm Aug. in ser. de plurib⁹ martyribus: cuꝫ ait. Juste ⁊ caste viuere ⁊ charitatẽ cũ oib⁹ custodire cum dei adiutorio oib⁹ ꝑceptũ ẽ. Itẽ super ps. 118. Ita dñe ita inq̄t fac misericors dñe. Impa qḋ nõ possit impleri. imo impa qḋ nõ nisi per gratiã tuaꝫ possit ipleri. In ꝑmo sensu cõsequẽtis intelligẽdũ est dictũ Hiero. nõ in z°: qḋ cõfirmat̃: q: ipse paulo post ait. Liberũ sic cõfitemur arbitriũ vt dicam⁹ nos semꝑ dei idigere auxilio: per que verba vt dicit magister li° z° d. 28. ipse elidit errorẽ pelagij ꝑ hoc pꝫ q̄d dõm ad 3̄m. cõcedẽdũ enĩ est ꝙ hõ põt talia facere bona: sꝫ nõ sine auxilio dei. ⁋ Sꝫ ɔ̄ h̄ põt argui. q: cũ nõ sit in hois ptãte vt eũ de⁹ iuuet. naꝫ ipse libere ⁊ cõtingẽter iuuat quẽcũq3 iuuat. si hõ nõ põt bonũ facere nõ adiutus: sequit̃ ꝙ nõ est in hois ptãte agere bonũ. ex quo sequit̃ sicut ꝑus arguẽdo inferebatur ꝙ ipse nõ faciẽdo bonũ nõ peccat. ⁋ Rñ°: ꝑmo ꝙ simile argũm fieri potest q̄nãliter ɔ̄ oẽs. nã oẽs catholici cõfitent̃ ꝙ ad oẽm actuꝫ volũtariũ hois neẽiũ est adiutoriũ q̄nãlis influẽtie dei. ⁊ cõstat ꝙ nõ plus ẽ in ptãte creature vt eã deus iuuet illo mõ q̄nãli q̃ꝫ sit i eius ptãte vt eã iuuet illo mõ spãli quo iuuat ad bñ agẽdũ. Sicut q̄ ex indigẽtia adiutorij q̄nãlis influẽtie nõ põt inferri ꝙ act⁹ volũtari⁹ nõ sit i ptãte hominis. Sic nec ex idigẽtia adiutorij spãlis: q̃re illa ꝑma ɔ̄ñа ẽ negãda. ⁋ Sꝫ adhuc videt̃ remanere difficultas argumẽti. nã saltẽ ſꝫ dicta cõcedere opꝫ ꝙ nõ ẽ in ptãte hois agere bonũ sine illo spãli adiutorio: sic nec sine adiutorio q̄nãlis influẽtie. q̄ si alicui hoi de⁹ non auxiliaret̃ illo spãli mõ ad bñ agẽdũ ipse nõ posset bene agere. ⁊ per ɔ̄ñs talis nõ bñ agẽdo nec peccaret: sꝫ ẽt si deus nõ coageret ad aliquẽ actũ ei⁹ seu nõ auxiliaret̃ per influẽtiã q̄nãlẽ ipse nullũ actũ ageret: nec nõ agẽdo in tali casu peccaret. Sꝫ ꝑmũ ɔ̄ñs nõ ẽ dãdũ. q̃re ⁊c. ⁋ Rñ°: ꝙ nõ ois impotẽtia bñ agẽdi excusat hoiem a pctõ si non bñ agat: q: nõ illa q̃ est pena peccati: sicut nec ignorãtia que est pena peccati excusat hoiem a pctõ: si non agat qḋ dꝫ: aut agat qḋ nõ dꝫ. nũc aũt ſm ꝑntẽ statũ: ois hõ ipotens est ad bene agẽdũ ex se ꝑpter culpã originalẽ: nisi enim illa fuissꝫ cuilibꝫ eẽt collatũ auxiliũ q̃o bene ageret sine alio adiutorio spãli: sicut poterat ꝑmus hõ ante peccatũ. Qḋ autẽ nũc nõ põt nec tale auxiliũ hꝫ pena est peccati. Et ideo si alicui de⁹ nõ auxiliet̃ mõ illo spãli ad bene agendũ non ꝑpterea excusat̃ a pctõ dum nõ agit que agere debet. Secus aũt fuisset si ꝑmo hoi anteq̃ꝫ peccasset tale auxilium defuisset. vnde Aug. in de correc. ⁊ gratia. loquẽs de ꝑma gratia ⁊ dono dei seu auxilio collato angelo ⁊ homini cuꝫ primo facti sunt. Si hoc adiutorio vel angelo vel homini cũ primũ facti sunt ðbuisset: q: nõ talis nã facta erat vt sine diuino adiutorio posset manere si vellet nõ vtiq3 sua culpa cecidissent: adiutoriũ quippe ðfuisset. sine quo manere nõ possent. nũc autẽ quib⁹ deest tale adiutorium iam pena peccati est. vbi innuit ꝙ nũc defectus illius adiutorij: ⁊ per ɔ̄ñs impotẽtia bñ agẽdi nõ excusat a culpa

cũ sit

[margin: Ad 3̄m]
[margin: Cõtra]
[margin: Rñ°]
[margin: Cõtra]
[margin: Rñ°]
[margin: cap. 49]

cū sit pena peccati. ¶ Patebit tñ hec solutio plenꝰ ex q-busdā dicēdis in sequētibꝰ. Ex his pꝫ ꝙ rñdendo ad formā obiectiōis facte cōcedēda ē ꝯña pma: ꝛ negāda ē 2ª.

¶ Distinctiōis. XXVI. XXVII. ꝛ. XXVIII. Qō. II.

Secundo quero. vtrū hō in pñti statu possit ex suis viribꝰ nālibꝰ absq3 dei auxilio spāli qōlibet pctm̄ vitare. Et videt ꝙ sic. q2 si nō posset seqtur ꝙ aliqñ ipse nō peccando peccaret. H aūt iplicat ipossibilia. ꝯña pbaṫ per illud Aug. 3. de li. ar. Quis enī peccat in eo qō nullo mō caueri pōt. ¶ Secūdo si nō posset sequitur ꝙ nō oē pctm̄ hoīs erit voluntariū. ꝛ p ꝯñs nō esset pctm̄ qō est ꝯdictio. ꝯña scda pbaṫ p illō Aug. de vera religiōe. adeo peccatū voluntariū malū est vt nullo mō sit pctm̄ si nō sit voluntariū. Et hoc quidē ita manifestū est vt nulla hinc doctoꝝ paucitas nulla in de doctoꝝ turba dissentiat. pª vō ꝯña pꝫ ex eo ꝙ si aliqō pctm̄ hō nō possit vitare illud ipe de necessitate cōmittet ꝛ nō libere. ac p h nec volūtarie. ¶ Cōfirmaṫ h rō tota p ꝯñtiaꝫ Aug. de vā rel. ait enī. Qō aūt hoī a puerso angelo psuasum dī ꝛ ad h vtriq3 volūtate cōsensit. nā si necītate id fecisset nullo pctī crimine teneret.

(Margin: cap. 38. / 2ª / ca. 24. / Cōfir. / cap. 26.)

Ad oppositum est illud Aug. in de perfectiōe iustitie. Nature vitiate parum est ad nō peccandū voluntatis arbitrium nisi adiuta sanet gratia dei per Jesum christū dominum nostrum.

(Margin: Oppoⁿ cap. 4.)

Jsta qō est intelligēda de pctō actuali nō de originali. nā de originali pctō habebiṫ infra spālis inqsitio. Erunt aūt huiꝰ qōnis articuli duo. nā pmo videbiṫ de q̄sito pncipalr. Scdo ingreṫ. an hō vltra nālia bona hñs gratiā habitualeꝫ gratū facientē possit absq3 alio speciali auxilio dei quodlibet peccatum vitare.

(Margin: pª artiᵘ)

Circa pmū articulū: q2 qdā dixerunt ꝙ hō p libe. ar. absq3 alio dei spāli adiutorio pt vitare oē peccatū ad hūc sensuꝫ. vꝫ ꝙ i ptāte hꝫ se pseruare ab oī pctō ꝛ nullū penitꝰ cōmittere. Aliq vō dixerūt ꝙ nō est in ptāte hoīs qn aliqō peccatū cōmittat neq3 pōt sine spāli dei grā ꝛ adiutorio se ab oī pctō seruare imunē: seu oīa peccata collectiue vitare: qōlibꝫ tñ pctm̄ fm se hō pōt p li. suū ar. absq3 alio auxilio dei spāli pter influētiā generalē vitare. Jdcirco in articulo isto pono duas ꝯnes. Pria est. ꝙ nō est poe hoī in statu pñti absq3 spāli adiutorio dei vitare oē pctm̄ ꝯ pmā opi. Secūda ꝙ nō qōlibet pctm̄ suū pōt hō aliqs in pñti statu aut potuit ppria virtute sine spāli auxilio dei vitare: ꝛ i vtraq3 ꝯne loquor de hoīe nō deo. ac potēte ppria volūtate peccare. ¶ Primā ꝯnē pbo. p sic. nemo pōt absq3 spāli auxilio dei oēm noxiā temtationē vitare. aut oī q̄ tētaṫ resistere. igiṫ nō ē hoī poe sine spāli dei adiutorio: oē pctm̄ vitare. ꝯña plana est: q2 oīs nō resistēs tētatiōi noxie peccat. pma pꝫ añtis cuilibet p expientiā quā de seipso hꝫ est nō. mundus enī caro demonia diuersa mouēt plia: ꝛ qs est q hēat in sua ptāte vt nullū pdictoꝝ ꝯ eū moueat pliuꝫ: quis enī hꝫ in ptāte sua: quin visis aut aliqs sensatis tangatur: que cogitationes eius mētē introcāt: aut ēt quis vitare possit iordinatos fomitis motꝰ. pꝫ ꝙ nullus. Scda vō ps añtis pbaṫ. p ex eo ꝙ cū pelagius dogmatiçasset victoriā tētationuꝫ in nobis eē ex li. ar. nō ex diuino adiutorio. h tāq̄ erroneuꝫ ꝛ fidei catholice veritati ꝯriū anathematiçare cōpulsus est. vñ sic dicit Aug. in epla ad paulinū nolanū epm̄. ꝛ est allegatū in pce. q. in pbatiōe suppōnis 3ᵉ. Pro pma ꝯne. pmi arti. ibi pbāda. ꝯñs fit vt quicūq3 sequiṫ illiꝰ episcopalis iudicij auctē ꝛ ipsiꝰ pelagij cōfessionē: hec tenere debeat: q̄ semp tenuit catholica ecclīa: deinde enumerās illa q̄tuꝫ ad ppositū facit subdit inter cetera vt fateaṫ qñ

(Margin: pª ꝯ)

cōtra tētatiōes ꝯcupiscētiasq3 illicitas dimicamꝰ: q̄uis ꝛ illic habeamꝰ ꝛ ppriā volūtatē: nō tñ ex illa: sed ex dei adiutorio nostrā puenire victoriā. ¶ Sꝫ ad hoc forte dicet iuxṫ q̄rūdā glosaꝫ ꝙ aliud ē vincere tētationē aliō resistere tētatiōi: oīs enī qui nō cōsentit tētatiōi resistit ei. vincit aūt ille tñmō qui sic illā supat vt id adipiscaṫ ad qō perdēdū inclinabat tētatio. Js aūt est q ex sua victoria mereṫ bonū eternū. ad hꝰ enī amissionē tētatio inclinabat. ex quo seqṫ ꝙ nō oīs q resistit tētatiōi vincit illā: sꝫ tñmō ille q resistit meritorie. Q̄uis igiṫ nemo vtute ppria possit vincere tētatiōes sicut vba allegata testanṫ: quin tñ possit resistere nō ꝯcludiṫ. Hec glosa p certo nō est ad mētē patrū qui pelagij dānātes errorē pdictā veritatē catholicā sine ambagibꝰ cōfitendā esse decreuerūt. H manifeste pbo ex vbis Jnnocētij pape rescribētis patribꝰ q interfuerāt ꝯcilio cartaginēsi vbi errores pelagiani dānati sunt: inuehēs enī q̄tū ad hūc articulū in pelagiuꝫ ꝛ celestinū. ait. nesciētes ꝙ nisi magnis precibꝰ in nos dei grā implorata descēdat nequaq̄ terrene labis ꝛ mūdani corporis vincere conemur errores. Cū pares nos ad resistendū nō libe. ar. sed dei soliꝰ solū facere possit auxiliuꝫ. Et iterū infra. necesse ē inqt vt quo auxiliāte vincimꝰ eo iterū nō adiuuāte vincamur. Ex his aduertāt ptacti glosatores ꝙ catholici pres in vbis pdictis cū intellexerunt de tētatiōe hēe victoriā qui tētatiōi resistit nec vinciṫ illa. s. neq3 alia. nā si alia tētatiōe fortiori superatus qs nō cedat minori. sic cū quis abstinet a fornicatōe hūane laudis maiore cupidine nequaq̄ dī vincere tētationē fornicariā: sed duabꝰ tētatiōibꝰ pulsatꝰ vel vtraq3 vel maiore vinciṫ: ꝛ vna tētatio reliq̄ vincit. ¶ Jtē idē Jnnocētius rescribēs patribꝰ milenitani cōcilij ꝯ pela. ꝛ cele. ibidē ēt dānatos sic inqt. negātes q auxiliū dei inqunt hoieꝫ sibi posse sufficere: nec grā hō egere diuina. q̄ puatus necesse ē diaboli laqueis irretitꝰ occūbat. Et paulo post. qppe nec alias diaboli machinas nisi eadē possumꝰ iuuāte vitare. Aduertāt ꝛ h ꝙ sine grā vitare non pōt hō diaboli tētamēta: sꝫ necesse est eū illaqueatū occūbere: nō igiṫ pōt p seipm resistere. ¶ Cōfirmaṫ intentio ista. q2 certū est ꝙ predicti pres pfati dānātes errorē voluerūt ipm dānare fm eū sensum in q loqbaṫ pela. ꝛ in q eū cognoscebāt errare: sed talis sensus est si victoria tentatiōis p resistētia capiaṫ: sic pꝫ p Augu. li. p de grā chri ꝛ pctō originali. vbi de pelagio loqns. Jn liº inqt ad virginē sacrā cū dic. diuinā mereamur grām vt faciliꝰ neq̄ spūi sancti spūs auxilio resistamꝰ: significat pfecto quid sapiat: vt quid enī h vbū iterposuit. i. faciliꝰ. an vō nō erat iteger sensus vt neq̄ spūi sci spūs auxilio resistamꝰ. Sed q̄tū detrimētū h additamēto fecerit qs nō itelligit. volēs vtiq̄ credi tantas eē nāe vires q̄s extollendo pcipitat: vt ēt sine auxilio spūs sci ꝛ si minꝰ facile tñ aliq̄ mō neq̄ spūi resistaṫ. Et infra. eiusdē vbis pelagij recitatis. Jn qbꝰ inquit vbis certe manifestū ē: ita eū velle nos adiuuari grā spūs sci: non q2 sine illo ēt per solā nāe possibilitatē nō possumus resistere tētatori: sed vt faciliꝰ resistamus. Ex his verbis pꝫ ꝙ pelagiꝰ de resistētia loqbaṫ. Qr aūt ipse erraret in hoc qō dicebat hoieꝫ sine adiutorio spūs sci posse: lꝫ nō facilr tñ aliq̄ mō spūi neq̄ resistere. appet ex eo ꝙ Aug. post pelagij verba nūc recitata ꝛ q̄dā alia ex alio libro eius. s. pº p lib. ar. istis filia statiꝫ addit Aug. tolle faciliꝰ ꝛ nō solū plenꝰ: verū ēt sanus ē sensus. ex quo pꝫ ꝙ appō istius vbi faciliꝰ inuit sensuꝫ nō sanū: qō ēt añ notauit Aug. cū ait. Sed q̄tū detrimētū h additamento fecerit ꝛc. Et ppea ait. Emēdet hec oīa ne si in reꝝ magnaꝝ pfunditate humana errauit ifirmitas ēt diabolica huic accedat errori vel fallacia vel animositas siue negādo qō sensit siue de-

(Margin: Rñ / Cōfir. / cap. 27. / ca. 48. / cap. 29. / cap. 38.)

fendẽdo ꝙ perperã sensit.ḡ dãnatores errorꝫ illiꝰ noluerũt cõfitẽdũ esse nos nec facilr nec difficilr posse tẽtatiõi resistere sine adiutorio dei:cũ simplr ꝛ sine ambagibꝰ cõfitẽdũ esse decreuerint qñ ꝯ tẽtatiões cõcupiscẽtiasqꝫ illicitas dimicamꝰ:q̃uis ꝛ illic hẽamus ꝑpriã volũtatez: nõ tñ ex illa:sed ex dei adiutorio nr̃az ꝑuenire victoriã.

Cõfir. ❡ P̃. Hõ hñs gr̃az ꝛ resistẽs tẽtatiõi resistit meritorie ꝛ vincit tẽtationẽ ꝛ eidẽ tẽtatiõi.posset ẽt sine gr̃a ꝛ q̃libet alio sp̃ali adiutorio resistere:vt dicit m̃ꝰ.igiẽ gr̃a nõ iuuat tẽtatũ ad resistẽdũ vel vincẽdũ tẽtationẽ:sꝫ faciat suã resistẽtiã esse deo acceptã ad ꝑmiũ ꝯseq̃ndũ.Et ẽ sitẽ sicẽ si rex militẽ aliquẽ resistẽtẽ ꝛ fortiter pugnantẽ ꝯ inimicũ in veste seu roba regis ꝑmiare vellet aliq̃ ꝑmio:q̃ tñ nollet eũ ꝑmiare si sine roba regis ꝯ eũdẽ pugnasset:ꝛ silr restitisset.nã vestis illa neq̃q̃ iuuisset militẽ ad pugnãdũ: q̃uis sine ipsa pugna illiꝰ nõ eẽt apud regẽ meritoria.Sꝫ cõfessio catholica dicit tẽtatũ iuuari a deo:ꝛ silr tota doctrina scõꝝ vult ꝙ hõ ꝑꝑ suã infirmitatẽ ꝛ ipotẽtiã indigeat adiutorio diuino ꝯ tẽtatiões.q̃re ꝛc̃.Nec põt dici ꝙ indiget iuuari vt faciliꝰ possit resistere.nõ autẽ simplr vt possit.qꝛ tunc cadiẽ in ꝯn̄sionẽ iaciã pelagij cõdẽnatam.

P̃.ꝯfir. ❡ P̃. Resistẽtia q̃ hereticꝰ vel scismaticus q̃s aut cathecuminꝰ resistit tẽtatiõi alicui ꝑꝑ deũ vtiqꝫ nõ est meritoria vite eterne.Si ḡ talis sic resistit absqꝫ sp̃ali adiutorio dei cũ sic resistere sit aliqd bonũ:q̃uis nõ meritoriũ sequiẽ ꝙ in volũtate hoĩs sit bonũ aliqd sine adiutorio ꝛ munere dei:cuiꝰ oppositũ ꝓlixe mõstratũ ẽ in q̃õne ꝑcedẽte.ꝛ sp̃aliter ex determinatiõe Aug.in s̃mone de patiẽtia allegato ad ꝓbãdũ ꝑmã ꝯ̃nẽ articuli ꝑmi.Eadẽ ꝯs antis ꝓbaẽ 2ᵒ sic.si absqꝫ dei auxilio posset hõ resistere tẽtatiõibꝰ:nõ eẽt rogãdus deꝰ nec eiꝰ iplorãdũ auxiliũ quo possemꝰ resistere illis:pꝫ ꝯñia ista in rõne 3ᵒ facta ad ꝓbãdũ pᵃᵐ ꝯ̃nẽ ꝑmi articuli ꝑcedẽtis.q.Sꝫ ꝯñs pꝫ eẽ falsum ex eo ꝙ q̃tidie ꝓ h̃ orat ecclia sicẽ ꝛ caput ecclie chr̃s orare docuit:cũ ait in orõne dñica.ne nos inducas in tẽtationẽ.i.ne nos in tẽtatiõe deficere ꝑmittas:iux̃ expositionẽ Aug.i epl̃a eiꝰ ꝛ alioꝝ q̃tuor epoꝝ ad Innocẽtiũ papã ꝯ pela.destinata.Dices no sequi ex h̃ ꝙ nõ sit orãdũ ꝓ tali auxilio:qꝛ q̃uis sine illo possimꝰ resistere:nõ tñ ita bñ ꝛ facilr:vt ḡ meliꝰ ꝛ faciliꝰ resistere possimꝰ orãdũ est.Ista ꝯn̄sio nullatenus stare põt.ꝑmo qꝛ exp̃sse ꝯdicit cõcilio ꝛ Aug.dicẽtibꝰ:ꝙ sequiẽ nõ debere nos orare.2ᵒ.qꝛ aperte dant illã sñiaz dãnatã ꝛ reprobatã quã innuebat pela.dicẽdo.ꝛ faciliꝰ neq̃q̃ sp̃ũi ꝛc̃.❡ Hãc rõnẽ ꝛ ad idẽ ꝑpoᵗᵘ facit idẽ Aug.ꝯ pelagiũ lib.2.de baptismo puuloꝝ ad marcellinũ circa pn̄ᵐ.d.sic.sunt eni qdã ita p̃sumẽtes de libero hũane volũtatis arbitrio vt ad nõ peccandũ nec adiuuãdos nos diuinitꝰ opinenẽ semel ipsi nãe nr̃e cõcesso libero volũtatis arbᵒ.ꝛ moꝝ ꝯ eos.vñ sit inquit ꝯñs vt nec orare debeamꝰ ne intremꝰ i tẽtationẽ.h̃ ẽ ne tẽtatiõe vincamur vel cũ fallit ꝛ p̃occupat nesciẽtes vel cũ premit atqꝫ vrget ifirmos.ꝛ tũc dicit illud illatũ esse ꝑniciosum ꝛ ꝯtrariũ religiõi q̃ sumꝰ ibuti.ꝛ aduersariũ q̃ deũ colimꝰ pietati.

2ᵐ ❡ Scdõ ꝓbaẽ p̃ ꝑncipalis ꝯ̃ ex fundamẽto iã tacto de orõne:qꝛ quotidie orat ecclia ꝓ vitãdis seu nõ cõmittẽdis pctĩs:dicẽs tua nos hodie salua v̄tute vt in hac die ad nullũ declinemꝰ pctm̃.ꝛ silr pro eodẽ plures alias orones q̃tidie fundit ad deũ.Silr ap̃lus ad Cor.2.Oremꝰ inquit deũ:vt nihil mali faciamꝰ:ex quo verbo s̃m ꝙ dicit Aug.in ꝓxime allegata epl̃a ad Innocẽtiũ:satis appꝫ ꝙ ad nõ peccãdũ.i.ad nõ male faciẽdũ:q̃uis eẽ nõ dubiteẽ arbitriũ volũtatis:tñ eiꝰ ptãs nõ sufficiat nisi adiuueẽ infirmitas.ipsa igiẽ orõ clarissima testificatio ẽ.s.nr̃e infirmitatis ꝛ necessitatis diui adiutorij. ca.vlt.

3ᵐ ❡ Tertio sic.si hoĩ eẽt posse sine auxilio di virtute ꝑpria vitare oẽ pctm̃:possibile esset sibi virtute ꝑpria sine alio sp̃ali dei auxilio implere oĩa mãdata diuina.ꝯñia pꝫ.qꝛ qdcũqꝫ mandatũ hõ nõ ipleat peccat.Sꝫ ꝯñs est falsuz cũ fuerit vnꝰ error dãnatoꝝ pelagij.dicẽte Augu.de pelagianis ꝛ cele.in lib.de heresibꝰ.c.penul.hi gr̃e dei itãtũ inimici sunt vt sine hac posse hoiem credant facere oĩa mãdata diuina.Cũ si hoc verũ esset frustra dñs dixisse videreẽ sine me nihil potestis facẽ.Itẽ idẽ in epl̃a ad Hylariũ syracusanũ circa pn̄cipiũ.Id iquit qd dicũt sufficere homini:ꝛ sp̃us sci dono ad opa bona nõ adiuueẽ:qnĩmo anathematiçandũ est ꝛ oĩbus execratiõibꝰ detestãdũ.Hoc ipm ẽt dãnatũ fuit in cõcilio mileuitano vt allegatũ est in ꝓbatiõe quarte suppositiõis facte ad ꝑmã ꝯ̃nẽ ꝑmi articuli ꝑcedẽtis q̃õnis.

4ᵐ ❡ Quarto ꝓbaẽ ꝯ̃ exp̃ssa determinatiõe cõcilij mileuitani in quo sic habeẽ.quicũqꝫ dixerit gratiã dei qua iustificamur per Jesuz christũ dñm nr̃m ad solã remissionẽ pctõꝝ valere:que iã cõmissa sũt:nõ etiã ad adiutoriũ vt nõ cõmittanẽ anathema sit.Itẽ Aug.in de perfectiõe iustitie.quisquis negat nos orare debere ne intremꝰ in tẽtationẽ.negat aũt h̃ qui cõtẽdit ad nõ peccãdũ gratie dei adiutoriũ nõ eẽ homini necc̃iũ:sꝫ sola lege accepta humanã sufficẽ volũtatẽ:ab auribꝰ oĩuz remouẽdũ ꝛ ore oĩum anathematiçandũ eẽ nõ dubito.Eandẽ sñiaz ponit aliud capl̃m p̃allegati cõcilij:sicẽ pꝫ in ꝓbatiõe tertie ꝯ̃nis ꝑmi articuli ꝑcedẽtis q̃õnis.nec põt dici gratiã eẽ necessariã hoĩ nõ ad simplr vitandũ:sꝫ ad vitandũ facilr peccata q̃ si sine ipsa:q̃uis difficilr vel nõ tã faciliter hõ illa vitare posset.nã hec fuit peruersa ac dãnata expõ pelagij sicut ꝓbatũ est ꝑ verba Aug.in de gr̃a chr̃i ꝛ pctõ originali.paulo añ allegata.Qd ẽt refelliẽ per aliud capl̃z p̃allegati cõcilij recitatũ in probatiõe suppõnis q̃rte facte ad ꝓbãdũ ꝑmã ꝯ̃nem ꝑmi articuli ꝑcedẽ.q.Multis auc̃tibus sacre scripture posset ꝯclo p̃dicta ꝓbari.Sed paucas cõmemorare sufficit.ait eni ps.Nisi dñs custo.ciuitatẽ frustra vigilat q custo.eã.ꝛ ꝑꝑea ipse orabat.d.nõ det.i.non ꝑmittat dari in cõmutationẽ pedẽ tuũ neqꝫ dormitet q custo.te.Itẽ sapiẽs in liᵒ.sap.vnũ sciui:qm alr nõ possuz eẽ ꝯtinẽs nisi deꝰ det.ꝛ h̃ ipm erat sapie s.ie cuiꝰ eẽt h̃ donum adij dñm ꝛ dep̃catꝰ sum illũ ꝛc̃.Et sequiẽ i orõne sua.da mihi sediũ tuarũ assistricẽ sapiam.ꝛ ifra.scit eni illa oĩa ꝛ itelligit ꝛ deducet me in opibꝰ meis sobrie ꝛ custodiet me in sua poᵃ.Ecce fateẽ se nõ posse ꝯtinere nisi deꝰ det.ꝛ ꝑꝑea orat sibi dari dei sapiaz icreatã q̃ deducat eũ sobrie ꝛ sua potẽti v̄tute custodiat ab incõtinẽtia ꝛ itẽpanᵃ.vꝫ. alijsqꝫ pctĩs.Alie plures possent adduci:sed iste sufficiãt. ca.vlt. cap.17. cap.8.

2ᵐ ꝯ̃ ❡ 2ᵃᵐ ꝯ̃nẽ ꝓbo p̃ sic.aliqs peccat nõ diligẽꝰ deũ ꝑꝑ se vl timare ꝛ diligẽꝰ creaturã nõ ꝑꝑ deũ finalr.igiẽ suũ pctm̃ hõ nõ p̃t sine sp̃ali auxilio dei vitare.añs ẽ certũ.ꝯñia ꝓbaẽ.qꝛ tale pctm̃ nõ p̃t vitari nisi deꝰ diligaẽ ꝑꝑ se:sed sic diligere deu nemo i p̃nti statu p̃t sine sp̃ali auxilio eiꝰ:vt ꝓbatũ est in ꝑcedẽti.q.pᵃ rõnẽ ꝑme ꝯ̃nis.ꝑmi articuli.ergo ꝛc̃.

2ᵐ ❡ 2ᵒ.si qdlibꝫ suũ pctm̃ hõ sine sp̃ali auxilio dei p̃t vel possit vitare.igiẽ audiẽs p̃dicari sibi fidẽ chr̃i p̃t sine alio adiutorio credere q̃ sibi ꝑponuntur credẽda.pꝫ ꝯñia. qꝛ tal si nõ credat vtiqꝫ peccat.nã q nõ crediderit ꝯdẽnabiẽ.mar.vlti.ꝛ Jo.16.ait saluator.Cũ venerit ille arguet mũdũ de pctõ ꝛ de iustiᵃ ꝛ de iudicio.de pctõ qdẽ qꝛ non crediderũt i me.Aug.q̃q; ad vitalẽ in epl̃a ꝯ eũ.nꝫ eni dicturꝰ es inqt nihil mali eũ facere q nõ credit i chr̃m:aut q fidẽ õferiẽ chr̃i.sꝫ ꝯñs ẽ erroneũ testãte Aug se i eo aliqñ errasse.ꝛ ꝑꝑea ipꝫ retractasse i de p̃de.scõꝝ circa p̄nᵐ. vbi sic ait.nꝫ eni fidẽ putabã di gr̃a ꝑueᵘ vt ꝑ illã nob daret ꝙ vtilr posceᵐᵘ:nisi qꝛ credẽ nõ possemꝰ si nõ p̃cederet p̃coniũ vitali:vt ãt p̃dicato nob euãgᵒ ꝯsentiremꝰ nr̃z eẽ ꝑpriũ ꝛ nob ex nob eẽ arbitrabar.Que meũ errorẽ nõnulla

nulla opuscula mea satis idicant añ epatũ meũ scripta: ⁊
ðeide cõmemorat ħ se in li° suaꝝ retrac. reuocasse ꝑpē:
cap. 23.
ga fides iter dei dona ab Aplo nũerat: ⁊ ita ē: sic pꝫ p lib.
Seqꝫ i ħ errasse vbi nũc recitata sũt ei⁹ vba diĉ fuisse cõ
uictũ ex illo aplico testimõio. Quis. n. te discernit. Quid
habes qð ñ accepisti. qð testimoniũ vt nõ mlto post sub-
dit. nõ sinit quẽqꝫ fideliũ diẽ habeo fidẽ quã non accepi.
repmit enĩ ois his aplicis ṽbis tota hui⁹ rñsiõis elatio.
Sꝫ ne ħ qdẽ põt dici: Quis nõ habeã pfectã fidẽ. habeo
tñ ei⁹ meritũ: q̃ in chiꝫ pmit⁹ credidi: ga ⁊ hic rñdeĩ. qd
aũt habes qð nõ accepisti. Si autẽ ⁊ accepisti qd gliaris
q̃si nõ acceperis: ⁊ ifra ꝯcludẽdo. pinde ingt posse hẽe fidẽ
sicͭ ⁊ posse hẽe charitatẽ nãe ē hoĩe. hẽe at fidẽ queadmo-
dũ ⁊ hẽe charitatẽ gr̃e est fideliũ: ⁊ mlta alia ibidẽ repro
bãdo quẽdã illi⁹ tpis errorẽ dicẽtiũ ꝙ initiũ fidei erat in
nob ex nob. Itẽ iste fuit error Uitalis: sic idẽ Aug. i epla
ad eũdẽ recitat. eidẽ iquiẽs iux̃ pn͂ epl̃e. Quõ dicis ꝙ te
audio diẽ vt recte credam⁹ in deũ ⁊ euãgelio ꝯsentiam⁹
nõ eẽ donũ dei: sꝫ ħ nob eẽ a nob. i. ex ꝑpa volũtate quã
in nob in nr̃o corde nõ opat⁹ est ipse. ⁊ adhuc cũ audieris
qd est ĝ qð ait Apls. De⁹ opaĩ i nob ⁊ velle. rñdẽs ꝑ legẽ
suã ꝑ scripturas suas deũ opari vt velim⁹ q̃s vl̃ legimus
vl̃ audiuim⁹. Sꝫ ei ꝯsentire vl nõ ꝯsentire ita nr̃m est vt
si velim⁹ fiat. si aũt nolim⁹ nihil nobis opationẽ dei va-
lere faciam⁹. hic pꝫ ꝙ iste Uitalis opinabaĩ hoĩem posse
pdicato sibi chri euãgelio ex ꝑpria libtate absqꝫ alio dei
adiuto° credẽdo ꝯsentire: sic signat ꝯñs illatũ. ħ aũt tãq̃
ꝓ erroneũ reprobat Aug. ꝯtr̃ ẽt rõnib⁹: q̃ꝝ p° est: ga tũc se-
q̃reĩ ꝙ nõ eẽt ꝑ ifidelib⁹ orãdũ vt crederẽt: sꝫ tñmõ fo
ret eis euãgeliu pdicãdũ. vñ ait. Or si dicis profecto nr̃is
orõnib⁹ ꝯdicis. dic ĝ aptissime nos ꝑ his qbus euãgeliũ
pdicam⁹ nõ debẽ orare vt credãt: sꝫ eis tñmõ pdicaĩ. Et
deide oñdit ħ eẽ ꝯ piã ꝯsuetudinẽ eccl̃ie ⁊ doctrinã apli-
2 cã: ac bti Cypriani. 2° rõ ē: ga tũc nõ deberem⁹ deo gr̃as
agere: ex ħ ꝙ aliq tali pdicatiõi credẽdo ꝯsentiũt: ga sic
ficte ageremꝰ ⁊ nõ ṽe: qð nõ est credẽdũ: cũ ħ pius teneat
rit⁹ eccl̃ie: vñ ait ifra. Inaniter ⁊ pfunctorie poti⁹ q̃ṽ va-
citer magnas cũ exultatiõe agim⁹ deo gr̃as: qñ aliq ifide
liũ credũt si ħ in eis ipse nõ fac. ⁊ subdit. prorsus nõ deo
gr̃as agim⁹: sꝫ nos agẽ fingim⁹: si hñ illi gr̃as agim⁹: sꝫ nõ
3 ipm facẽ nõ putam⁹. 3° rõ ei⁹ ē: qñ vt diĉ ħ icidit i sniaꝫ
dãnatã Pelagy: q̃ dicebat gr̃aꝫ dei nõ ad singulos actus
dari: ⁊ pꝫ ꝯñ: ga sm ħ dictũ nõ dareĩ ad talẽ actũ credẽ
di. vñ subdit ipse. hec est illa pelagianoꝝ male diffamata
meritoqꝫ reprobata ⁊ ab ipso etiã Pelagio timẽte dãna-
ri in orietaliũ epoꝝ iudicio dãnata snia: q̃ dicũt gr̃aꝫ dei
nõ ad singulos act⁹ dari: sꝫ in li. ar. eẽ vl̃ i lege atqꝫ doctri
na. Et quãlibet rõnũ pdictarũ valde diffuse ꝑseqĩ ꝯclu-
dẽs tãdẽ ꝙ credẽ euãgelio nõ est op⁹ nãe vl̃ doctrie sꝫ di
uine gr̃e. In epl̃a q̃ꝫ ad Paulinũ nolanũ epꝫ. Quia iquit
volũtas vt ad ṽa credẽda moueaĩ nõ sibi sufficit nisi per
gr̃aꝫ de⁹ oppituleĩ: dicẽte ipso dño cũ ð nõ credẽtib⁹ loq-
reĩ: nemo ṽeit ad me nisi ei datũ fuerit a pr̃e. ꝑꝑ ħ ⁊ Apls
q̃uis istãter euãgeᵐ pdicaret: parũ tñ eẽ credebat nisi ꝑ
Luc. 5.
illis ẽt oraret vt crederẽt. Beda ẽt sup illud Luc. 5°. pce-
ptor ꝑ totã noctẽ laborãtes nihil cepimus: in ṽbo aũt tuo
laxabo rete. nisi in ṽbo ingt gr̃e supne laxata fuerit istra
disputationũ frustra vocis sue pdicator iaculũ mittit: ga
fides ꝑploꝝ nõ i sapia ṽbi cõpositi: sꝫ diue vocatiõis mu
Rñ0
nere ꝑuenit. ❡ Sꝫ ad rõnẽ forte diceĩ: sic quẽdã audiui
dicẽtẽ ꝙ ista itelligẽda sũt de credẽ meritorio: nõ eni au-
diẽs qs euãgeᵐ põt illi meritorie credere sine adiutorio
diuine gr̃e: simpl̃r tñ credẽ põt ⁊ his q̃ dicr̃ asentire absqꝫ
ꝯ rñonẽ
ꝑmã.
spãli adiutorio alio ex ꝑpria libtate: ⁊ de p mõ credendi
diceĩ itelligẽda eẽ dcã scõꝝ recitata nõ de scðo. Sꝫ si dili

ꝑ
genter ꝯsiderenĩ q̃ dcã sunt hec rñsio refelliĩ ex eisdẽ. p
ex p motiuo Aug. supra tacto: ga sm ħ fides non hñtiuꝫ
chari⁽ᵗᵉ⁾ nõ eẽt iter mũera spũs sci cõputãda: qð ē ꝯ sniaꝫ
c. 12. ⁊. 13
Apli p° ad Cori. ꝯuersio ẽt cathecumioꝝ qñ icipiũt credẽ
nõ eẽt op⁹ gr̃e ði ꝯ Aug. li° p ad Simpli. i rñsiõe ad. q. 2ᵉ
⁊ allata sũt ei⁹ ṽba i. q. pce⁽ᵗⁱ⁾ arti. p. i ꝑtractatiõe p° ꝯñis.
pꝫ ꝯñ: ga tales nõ credũt merito° l sẽsu q nũc de isto vo
2
cabulo cõit hr̃. Ex 2° ẽt fũdaᵗᵒ refelliĩ: qñ credẽs ex ꝑ-
pria ṽtute lꝫ nõ merito° sup aliũ nõ credẽtẽ nãe possꝫ ex
tollẽ ⁊ gliari i seipo ⁊ aplo iterrogãti. qs. n. te discernit. qd
aũt hẽs qð non accepisti. poterit rñdẽ: discernit me fides
mea q̃ credo euãge° chri. hãc hẽo ⁊ nõ accepi. nõ. n. du⁽ᵐ⁾ ē
ꝙ ceteri ꝑib⁹ sic credẽs extollẽt nõ credẽtẽ. sicqꝫ frustra-
reĩ tot⁹ i pte illa conat⁹ apl̃i q̃ vult oñdẽ ð nllo q̃uis ho-
no hoiẽꝫ posse in seipo gliari ⁊ seipm extollẽ sup aliũ vt
vbi. ŝ. de pde. scõꝝ. plixe declat Aug. ⁊ iõ ꝯcludẽdũ ē cũꝫ
3
Aug. ꝙ talẽ fidẽ hẽ ẽt donũ dei ē: sic ⁊ hẽe chari⁽ᵗᵉ⁾. Ex 3°
ẽt fũdaᵗᵒ refelliĩ qñ nõ eẽt orãdũ vt qs euãgeᵐ sibi pdi
cãti credẽt. Sꝫ tñmõ vt suũ credẽ de⁹ ad pmiũ vite etne
acceptaret: ⁊ sua fides illi merito° eẽt: aut vt chari⁽ᵗᵉ⁾ illi i-
spiraret q̃ suũ credẽ meritoᵐ illi foret. pꝫ ꝯñ: qr sꝫ rñsio
nẽ iste põt sine ispiratiõe aut alia ope diuina credẽ qð sibi
ꝑponiĩ: ac ꝑ ħ sup sine ꝑꝑ ħ dei auxiᵐ posceret: sic supi⁹
4
est pl̃ies declatũ. Oppᵐ at tenẽt rit⁹ eccl̃ie. 4° ẽt repro-
bat: qñ seqĩ ꝙ ꝑ nouiĩ credẽtib⁹ nõ baptiçatl vt cathe
cumis nõ eẽnt reddẽde deo gr̃e de fide ipsorũ. pꝫ ꝯñ: ga
5
nõ credũt merito°. Ex 5° q̃ꝫ tolliĩ: ga sꝫ ħ nõ ad singlos
act⁹ bonos dei gr̃a dareĩ: ga nõ ad illð credẽ: qð vtiqꝫ re-
ctũ ē ⁊ boᵐ: lꝫ nõ vite etne meritoᵐ. poẽ. n. ē ꝙ aliqs nõ
exñs in statu merẽdi ita itegre ⁊ recte credat sic alius qs
exñs i statu merẽdi. Or si qs velit ista alr euadẽ dðo. s. ꝙ
talr credẽdi vtiqꝫ de scõ ad actũ illũ daĩ gr̃a seu ꝙ deus
spãli aux° oppitulaĩ q̃ facili⁹ vl ꝑmpti⁹ credat. possꝫ tñ ẽt
sine tali auxi°: lꝫ ita nõ facil̃r ⁊ ꝑmpte credẽ. aduertatqꝫ
hãc rñsionẽ coicidẽ cũ rñsiõe illa dãnata Pelagy: q̃ dice
bat iõ gr̃aꝫ nob dari: vt ꝙ facẽ ꝑ liberꝫ iubemur arb. faci-
3ᵐ
cili⁹ possim⁹ iplẽ ꝑ gr̃aꝫ. nlli eni duᵐ est qn pdicãti chr̃m
credẽ iubeamur. ❡ 3° ad ꝯnẽꝫ sic. si qð lꝫ petiñ ⁊c. igiĩ q̃-
cũqꝫ ⁊ q̃tacũqꝫ noxia tẽtatõe qs tẽteĩ. ipe pt ꝑpa ṽtute
sine alio spãli aux° dei illi tẽtatiõi resistẽ. pꝫ ꝯñ: qr qlꝫ
nõ resistẽs talib⁹ tẽtatõib⁹ peccat. Sꝫ ꝯñs catholice dari
nõ pt: sic pꝫ ex dcis ad ꝑbãdũ p⁽ᵐᵃ⁾ ꝯnẽ: ⁊ ex mltis testimo
nys sacre scripture. Sic ē illð. ipulsus euersus sũ vt cade
rẽ ⁊ dñs suscepit me. fortiᵗᵒ mea ⁊ la⁹ mea dñs: ⁊ illð. i te
eripiar i tẽtatione. In te. glosa. i. ꝑ te. Apls q̃ꝫ magnis tẽ-
tatiõib⁹ mẽorat: qb⁹ tñ sci nõ pñt diuelli a chari⁽ᵗᵉ⁾ chri
cap. 8.
ad Ro. 8. ait. In his oĩb⁹ supamus ꝑꝑ eũ q dilexit nos: ⁊
ir̃a Aug. hꝫ ꝑ eũ q dilexit nos. sup q̃ ṽbo ipe ait i de gr̃a ⁊
li. ar. Nõ ĝ ꝑ nos sed ꝑ eũ q dilexit nos. qd pl̃a adddũcã.
cũ cuilꝫ chiãno obeat suffici ꝙ tota ði eccl̃ia a chr̃o capi-
te istructa orat ne iducaĩ i tẽtationẽ. i. ne i tẽta⁽ᵐᵉ⁾ deficiat.
Dẽsqꝫ sci de supatiõe tẽtatioᵐ ðo tãq̃ auctori gr̃as refe-
rũt: necnõ ꝙ opᵐ tãq̃ erroneũ dãnat ꝑfitẽs simpl̃r: qñ ꝯ
tẽtatões ꝯcupiasqꝫ illicitas dimicam⁹: q̃uis et illic hẽa-
mus ꝑpriã volun⁽ᵗᵉ⁾: nõ tñ ex illa: sꝫ ex dei adiuto° nr̃aꝫ ꝑ
uenire victoriã: vt. ŝ. all. ē. ꝑ quã qdẽ ꝯfessio° euidenĩ pre
itẽdẽtib⁹ appꝫ ꝙ nedũ magnas tẽtatio⁽ᵐᵉ⁾ sꝫ nec ꝑuas ꝯ q̃s
dimicam⁹ possum⁹ ṽtute ꝑpa supare: cui ꝯcordat Gre. 9.
mor. sup illð Job. 10. ⁊ l ꝑluerẽ reduces me. d. apte reduci
ad ꝑluerẽ di ga dimissus sibi cuiuslꝫ tẽtatõis aura rapiĩ.
Cõfir.
❡ Cõfir°. qr ẽ Job potuisset ꝑpa ṽtute absqꝫ auxi° di spã-
li patiẽt ferre illatos sibi corpis cruciat⁹ ⁊ talẽ ipatiẽtie
tẽtatioᵐ diaboli ꝑpo⁽ᵗᵉ⁾ hõe volũ⁽ᵗᵉ⁾ euicẽ: qð qcũqꝫ dixerit
cap. 28.
testificãte htõ Prosp. i li° suo ꝑ pdicat⁹ gr̃e. i pcipitia pe
lagiana ðcurrit. vñ postea. c. 25. reci⁽ᵗᵉ⁾. 10. dissõne Cassiãi ꝯ

cū.ait.Si de⁹ sciuit tm̄mō φ Job posset nō ēt donauit vt posset testia patiētie ei⁹ fuit non auxiliator:z in q̄ erit necessariū grē adiutoriū si humanis solis virib⁹ tāta illi est parata victoria. Ulrio idē ꝓbaē p̄ ɔciliū p̄allegatū in q̄ anathematizaē qui dixerit grāz nō valere ad adiutoriuz vt nō cōcomitanē pctā:aut eni ītelligēdū est illō eē dictū tm̄mō:qa nullus pōt vitare oīa pctā:ita vt nullū oīno cōmittat sine grē adiutorio vt aliq̄ voluīt exponere:vl' quia nullū pctm̄ hō pōt vitare sine adiutorio grē.ꝑmū nō pōt dici:qa tūc seqē φ grā dei nulli hoī valet ad vitādū pctā: cui⁹ opp^m clamat ɔciliū.pz ɔn̄a.qa nullus est potēs vitare qō nullū penitus cōmittat pctm̄:sicut etiā ex.7.c.dicti cōciliȷ euidēter ꝓbatur. Relinquiē ḡ z^m:z habeē ꝓpo^m.

z^a artic. p̄^a ɔ̄

Quantū ad z^m ar^m pono duas ɔ̄nes sīles. ¶ Prima est φ nullus iustus seu hn̄s habitualē gratiā gratū faciētē pōt sine auxilio dei alio sp̄āli vitare oē pctm̄. ꝓbaē sic.nemo etiā exn̄s in grā pōt sine dei auxilio alio sp̄āli oēm noxiā tētationē vitare:aut oī tētationi noxie resistere.igiē nullus talis pōt sine dei sp̄āli auxilio vitare oē pctm̄. ɔ̄ria pa añtis clara est:z eā fatenē ꝓphetice z aplice voces. z^a ēt pz:qa alias scis viris nō eēt op⁹ orare φ eos orare docuit chr̄s.s.ne nos inducas in tētationē φ q̄sq̄s dixerit.ait Aug.in de pfec.iusti.vt p̄allegatuz est ab aurib⁹ oīum remouēdū z ore olum anathematizāduz

Confir.

eē nō dubito. ¶ Ꝑ.Si h nō eēt necīuz:cur scūs Dauid ī tāta istātia exorabat.adiutor me⁹ esto ne derelinq̄s me neq3 despi.zc̄.z aliȷ scti ac ab eccl'ia tota iustoꝝ quotidie pro eodē ad deū supplices preces fundiē.ɔn̄tia pz p illud

cap.io.

Aug.ɔ̄ Pela.de nā et grā. Quid stulti⁹ q̄ orare vt facias qō in p̄ntē habeas.z p determinationē cartaginēsis ɔciliȷ aliasq3 ꝓbationes ad sīlem ɔn̄am factas in qōne p̄cedenti.in z^a rōne facta p ɔ̄ne p̄^a.

z^m

¶ Scd̄o sic.iusti z in grā exn̄tes īdigēt adhuc auxilio dei vt pseuerēt in bono nec

cap. 17.

deficiāt.igiē indigēt auxilio vt nō peccēt.pz ɔn̄a p illud Aug.l de correc.z grā.neq3 eni nihil malū facit qui bonū deserit:z a q̄ declinare nō dz īclinaē ī malū nō pseuerās ī bono.vbi innuit φ ip̄mmet nō pseuerare sit pctm̄. ¶ Ꝑ. Si exn̄s in grā nō vlterius peccaret vtiq3 pseueraret in bono.añs oñdit eē veꝝ quotidiana etiaz iustoꝝ orō:qua dicunt sanctificeē nomē tuū.qb⁹ v̄bis ſm expōnē bti Cypriani martyris:vt allegat Aug.ibidē de cor.z grā.vbi.s. z in de bono pse.circa p̄n^m.a deo petim⁹ z rogam⁹:vt qui in baptismo sanctificati sumus in eo φ eē cepim⁹ pseueremus.z subdit Cyprianus.hāc ɔtinuis orōnib⁹ precē faciamus:h dieb⁹ ac noctibus postulem⁹:vt sanctificatio z viuificatio que dei grā sumiē ipsi⁹ ꝓtectiōe serueē.nōne etiā Dauid scūs orabat z oēs adhuc sci in p̄nti vita degētes orant.ɔserua me dñe:qm̄ speraui in te.nōne z idē pro

ca.° vlti.°

ꝓplo deo deuoto orabat p̄ Paral.o.dñe de⁹ custodi ī eternū hāc volūtatē cordis coꝝ:z semper in veneratiōnē tui mens ista ꝑmaneat.nōne z Saluator pro suo populo ora

cap.i7.

bat ad p̄rēz Joā.17.pater sancte ɔserua eos quos dedisti mihi:z seqē.quos dedisti mihi custodiui:z nemo ex his periȷt nisi fili⁹ ꝑditiōis:ex qbus pz φ ceteri apl'i erant in grā.Qō ēt ɔfirmaē:qa eis p̄dixerat iā vos mūdi estis.pz etiā φ de custodia sp̄ūali q̄ custodiebanē a pctō:loquebatur.nō eni adhuc nisi sp̄ūalr iudas perierat:z subdit non

cap.i5.

rogo vt tollas eos de mūdo:s3 vt serues eos a malo:z certū est φ nō loquebaē de malo pene vl' aduersitatis hui⁹ mūdi:cū in eodē ſmone eis p̄dixisset:venit hora vt ois q īterficit vos arbitreē se obsequiū p̄stare deo.Et iterū.In mūdo habebitis p̄ssurā:s3 cōfidite:qa ego vici mundū. S3 vtiq3 de malo culpe loq̄baē. ¶ Ꝑ.Btūs Gre.9°mor. sup illō Job.io.visitatio tua custodiuit spm̄ meū.Humani ingt spm̄ visitatio sup̄na custodit cū v̄tutibus ditatuz vel flagello pcutere vel cōpungere amore nō desinit.nā si hōa p̄stat:s3 hūc ɔtinue restaurādo nō subleuat citius bonū ꝑdiē:qō nō a largiēte custodiē:z pz etiā φ ō iustis viris ipse loquiē.

cap.ii.

Itē in eccl'iasticis dogmatib⁹ scribiē.vt nō labanē a bono vel nāe vel meriti sollicitudis n̄re est:z celestis pariē adiutoriȷ.vt labamur p̄tāl n̄re z ignauie.

cap. 26.

Hec ɔ̄ ꝓbaē auct̄e Aug.de nā z grā.dicētis mala n̄ra nō ad hoc solū sup̄nus medicus sanat:vt illa iā nō sint:s3 vt de cetero recte ambulare possim⁹.Qz quidē etiaz sani nō nisi illo adiuuāte poterim⁹.nā medic⁹ hō zc̄.z isra hētur in r̄ndēdo ad obonē factā ɔ̄ ɔ̄nes z^a arti. ¶ z^a ɔ̄ est.φ nō

z^a ɔ̄

qōlibet pctm̄ hō exn̄s in grā pōt sine alio dei auxilio sp̄āli vitare.ꝓbaē:qa nō qualz tētationē pōt sine sp̄āli auxilio supare.igiē zc̄.ꝓbaē assūptū:qa si qualibz.igiē in nulla quātacūq3 tētatiōe positi viri iusti debēt auxiliū īplorare neq3 de alicui⁹ victoria deberēt se magis q̄ p̄us deo obligatos cogsceē:z tāq̄ de nouo munere illi grās agere. ɔn̄a pz ex dcis supra.falsitas v̄o ɔ̄ris quātū ad p̄mā ptē pz:eo φ vt p̄allegatū est ex rescripto Innocētȷ ad cartaginēse cōciliū.nece est vt q̄ auxiliāte vincim⁹:eo iteꝝ nō adiuuāte vincamur.Ac p h ēt post p̄teritas victorias iustoꝝ de pctis isup venictib⁹ tētatiōib⁹ hn̄t iteꝝ ei⁹ auxiliū iplorare.sic faciebat Dauid scūs.d.adiutor meus esto ne derelinq̄s me neq3 despicias me de⁹ salutaris meus. Sic fiēdū esse oñdit pia ɔsuetudo v̄lis eccl'ie:nec estimo h ab aliq̄ vere chr̄iano negādū.q̄tū ad scd̄az ptē qlibet vt puto ɔfitebiē eē falsuz:qs.n.iustoꝝ de magne tētationis piculo libatus nō reputet se in eo magnū dei bñficiū recepisse:z eo ampli⁹ ad agēdū grās obligatū z tāq̄ p nouo munere grās z sacrificiū cōfessionis seu laudis absoluat:vñ btūs Joā.in Apoc.dicit.φ seniores p q̄s vtiq3 sci

cap.4.

viri figuranē adorabāt viuētē in scl'a scl'oꝝ mittētes coronas suas añ thronū.Que v̄ba exponēs Greg.zz.moral. ait.coronas suas añ thronū mittē est certaminū suoꝝ victorias nō sibi s3 auctori tribuē vt ad illum referāt gl'iaz laudis a q̄ sentiūt vires accepisse certamis.pz etiā h añs auct̄e eiusdē.z8.mor.sup Job.38.qs cōclusit hostȷs mare zc̄.vbi de victoria tētationū:q̄s hō in cogitatiōib⁹ carnalib⁹ patiē loquēs diē sic.nemo sibi cogitationuz victoriā tribuat cū v̄itas dicat.qs ɔclusit hostȷs mare qñ erūpebat q̄si de vulua p̄cedēs:qa nisi ab ipso cogitationis p̄mordio cordis fluct⁹ grā dina retineret tētationē ꝓcellis mare.i.hūanū cor seuiēs terrā ꝓculdubio hūane mētl obruisset:vt salsis fluctib⁹ ꝑfusa arescēt.i.ꝑniciosis carnis voluptatibus delectata depiret:solus ḡ dn̄s hostȷs mare ɔcludit:qa prauis motib⁹ cordis claustꝝ īspiciēte forti^{us} obȷcit. Itē in fine dicti li.sup eisdē v̄bis Job.ait.sic btūs igiē Job.ne sibi tribuat qō ɔ̄ ꝓcellas fortiē stat vocē diuinaz audiat:qa ɔclusit hostȷs mare zc̄.ac si apte diceē.In cassū te exteri⁹ l bonis opib⁹ pēsas.Si nō me īteri⁹ q tētatiōis vndas cōpesco ɔsideras.vt.n.tu fluct⁹ ferre possis ī ope mee v̄tutz ē q fluct⁹ frāgo tētatiōis in corde.Ex his appet mani^{te}:φ nllo ēt iustus z in grā ɔstitut⁹ q̄lis vtiq3 erat Job cogitatiōis noxie tētatiōi p̄t ꝓpa v̄tute sine adiutorio diuino resistere. z° si qōlz pctm̄ hō exn̄s ī grā pōt sine sp̄āli auxi°dei vitaē.igiē vl' nō ad singlos act⁹ grā atq3

z^m

adiuto^m dei daē.vl' ad aliq̄s frustra z īportune daē.ps p^a ɔn̄tis fuit vn⁹ error dānatoꝝ Pela.vt.s.pz.ac ēt l p̄ce^{ti}.q. z^a v̄o ps blasphemia q̄dā ē.ɔn̄a v̄o p^a satis ē clara:qm̄ ad illō velle vl' nolle q̄ resistit tētatiōi nō dareē adiuto^m dei:aut si dareē supflue dareē:exq̄ sine hō adiuto^o poterat p̄ualere.Si dicaē φ nō daē supflue:qa facili⁹ p illō adiutoriū resistit tētatōi appropiquaē ad illā dānatā r̄sionē Pela.vt facili⁹ possint iplē p grāz zc̄.vt dcm̄ est.s. 4° si

4^m

sic igiē nō quēlz bonū actū q fit ab hoīe de⁹ faē vt hō su

ciat illū sine nō ad quēlȝ bonū actū hoīs de⁹ mouet volū tatē hoīs faciēs eā velle id qd̄ ipsa vult: pȝ ↄ̄ña de actu q̄ vult resistere praue tētatiōi q̄ vtiqȝ bon⁹ ē: imo ⁊ merito ri⁹ in hn̄te grāz. Si.n. hō p̄ hitū grē ⁊ li. ar. resistit seu nō vult ↄsentire: cū hit⁹ nō moueat pōȝ ſȝ adiuuet coagēdo: nō poterit dici q̄ de⁹ moueat volūtatē ad agēdū nisi alio mō spāli ↄcurrat grīs ⁊ mīīcordit: vt dicebaꝛ i pce^{ti}.q. in rñsiōe ad obonē iz^{m}. ↄ̄ñs aūt pȝ eē falsuȝ p̄ auctēs plu res ibidē iductas. Ex istis puto satl patē q̄ etiā veri iusti ⁊ in grā exñtes vt tētatiōib⁹ fortit resistāt ⁊ in pctm̄ non cadāt idigēt adhuc spāli auxilio dei: ⁊ sine illo nō possent p̄sistē qn caderēt i pctm̄: ⁊ iō qcūqȝ iusti ↄ tētationes for tes ↄsistūt humili vaciqȝ ↄfessiōe dicūt cū p̄pha. aīa nr̄a sustinet dn̄z: qm̄ adiutor ⁊ p̄tector nr̄ ē. Et iterū cū eodē. Dn̄e de⁹ vt⁹ salutis mei obūbrasti sup̄ caput meuȝ in die belli. Qui ⁊ alibi ait. Salus āt iustoꝝ a dn̄o ⁊ adiutor eo rū i tp̄e tribulatiōis. Multa alia adduci possent testimo nia scāꝝ scripturaꝝ: ſȝ ista sufficiāt. ¶ Cōtra oīa p̄dcā p̄t argui p̄ arg^{ta} Celesti. ⁊ Pelagij senētiū q̄ hō p̄ librtatē li. ar. hita notitia legis q̄ cogscit qd agēdū ⁊ qd vitādū pōt qōlȝ vitare pctm̄. Et q̄uis multa arg^{ta} facēt Celestin⁹: sic pȝ in li^{o} Aug. de p̄fectōe iu. vbi singulare repetit ⁊ soluit. oīa tñ in paucis radicib⁹ sustētanꝛ: ⁊ iō sufficit hic aliq̄ re citare q̄ꝝ solonib⁹ cetera silr soluanꝛ. arguit aūt p̄ sic. pec catūȝ aut est volūtatis aut nec̄itatis. Si nec̄itatis non est pctm̄. si volūtatis igitur vitari pōt. z^{o} hō dȝ eē sine pctō. igiꝛ pōt esse sine pctō. p̄baꝛ ↄ̄ña qa nō aliō dȝ hō q̄ pōt. 3° p̄ceptū ē hoī eē sine pctō. igiꝛ pōt eē sine pctō. nō enim p̄cipiꝛ qd̄ oīno fieri nō posset. 4° nec̄e est ↄfiteri hoīeȝ tā oīa q̄ p̄hibenꝛ posse vitare q̄ oīa q̄ iubenꝛ posse iplere. igiꝛ poīe ē hoīeȝ eē sine pctō. pȝ ↄ̄ña: qꝛ nō peccaꝛ nisi cū fiūt q̄ p̄hibenꝛ aut nō fiūt q̄ iubenꝛ. 5° si hō nō pōt esse sine pctō. querēdū est cui⁹ sit hec culpa. an. s. ei⁹ vl alteri⁹. nō alteri⁹: vt ↄstat: nec ēt ei⁹: qūo est eni culpa ei⁹ si nō ē qd̄ eē nō pōt. 6°. oē pctm̄ deus iputat hoī: qa nō est pctm̄ qcqd nō imputabiꝛ in pctm̄. igiꝛ hō pōt vitare oē pctm̄: alioqn sibi iputaret iniuste. 7° nā hoīs bona est. h̄ eni ne gare nullus nisi marchion aut manicheus audebit. igiꝛ poīe est ei carere malo: ⁊ p̄ ↄ̄ñs pctō. ¶ Auctīb⁹ ēt argꝛ. nā q̄dā auctēs exhortāꝛ hoīes ad p̄fectionē: sic illa Sal uatoris. Matth. 5°. Estote p̄fecti sic ⁊ pr̄ vr̄ celestl p̄fect⁹ ē: ⁊ mlte alie siles i scriptura. nō est aūt p̄fect⁹ q nō est sine pctō: neqȝ ad ipoīe fit exhortatio. ¶ Itē qcūqȝ ē sine ma cula vtiqȝ est sine pctō. cū oi pctō aīa maculaꝛ. multi aūt sūt sine macula. vñ de talib⁹ Dauid ait. Bti imaculati: et itēꝝ. ero imaculat⁹ cū eo: ⁊ obſuabo me ab inīqtate mea. Ap̄ls aūt ad Eph. 5°. elegit nos inqt an̄ mūdi ↄstitutionē vt essem⁹ sci ⁊ sine macula: ⁊ p̄les alie auctēs p̄nt adduci. hec sūpta sūt ex dcīs Celesti. recitatis i li^{o}. de p̄fectōe iu. Sȝ p̄ter ista adducit Pela. vt recitat Aug. in de nā ⁊ grā. ēt auctēs alioꝝ catholicoꝝ doctoꝝ. q̄ꝝ vna ē Hylarij. d. nō eni nisi spū p̄fecti ⁊ imortalitate mūdati q̄ solis mū dis corde dispositū est h̄ q̄ i deo ē imortale tenem⁹. alia est Hiero. sup̄ illō bti mūdo corde: qm̄ ipsi de quos inqt Hiero. nō arg^{a} ↄscia vlla pcti. ⁊ addit mūd⁹ mūdo corde cōspiciꝛ tēplū dei. nō pōt eē pollutū. Itē Hiero. li. ar. nos cōdidit de⁹ nec ad v̄tutē nec ad vitia nec̄itate trahimur. Aliogn. vbi nec̄itas nec corona est. alia est Aug. 3° de libo arbi. dicētl. Quis eni peccat i eo qd̄ nullo mō caueri pōt pctm̄ caueri q̄ pōt a q̄busdā p̄dictoꝝ sic pȝ. arguis ↄ ↄ̄neȝ p^{m}. p^{i} arti. ⁊ q̄busdā ↄ z^{m}. ⁊ oīa p̄dcā arg^{ta} sūt silr ↄ duas illas ↄ̄nes arti. z^{i}. Cōtra q̄s tñ spālr videꝛ posse argui: qd̄ seqꝛ hitualē grāz a deo iustīr ⁊ sup̄flue hoīb⁹ dari: qd̄ nō est dōm. p̄baꝛ ↄ̄ña. qm̄ grā hō nō daꝛ nisi ad h̄ vt p̄ eā hō sit potēs agere q̄ agēda sūt: ⁊ vitare q̄ sūt vitāda. Sȝ sm̄ deā ad neutrū hō est potēs p̄ ipsaȝ: qn imo alio dei adiu torio seu a deo alr̄ iuuari idiget. q̄re ⁊c̄. ¶ Ad p̄mā ↄcedē dū est iuxꝛ sniaȝ Aug. in de p̄fec. iusti. q̄ pctm̄ ē volūtatis: ⁊ etiā q̄ pctm̄ vitari pōt: ſȝ nō seqꝛ. igiꝛ vitari pōt absqȝ auxilio dei: cuȝ auxilio vō dei vtiqȝ pōt hō vitare pctm̄. vñ Aug. ibidē. rñdem⁹ inqt pctm̄ vitari posse si nā vitia ta sanēꝛ grā dei p̄ iesuȝ chrm̄ dn̄ȝ nr̄m. Intm̄ eni sana nō est iquātū id qd̄ faciēdū est aut cecitate nō videt: aut ifir mitatē nō iplet. Et in de baptmo puuloꝝ ad Mar. lib^{o} z^{o} circa p̄n^{m}. si a me iquit q̄raꝛ vtrū hō sine pctō possit eē in hac vita ↄfitebor posse p̄ dei grāz ⁊ lib. ei⁹ arb. ⁊ ifra. pōt inqt hō si velit eē sine pctō adiut⁹ a deo. posset ēt dici ad vnū sensuȝ q̄ pctm̄ est nec̄itatis. vȝ q̄ hō ex se sine diuino adiutorio nō p̄t vitare pctm̄: ſȝ nec̄e est eū nō adiutū pec care: ⁊ hac itētiōe loquēs p̄pha clamat ad dn̄m. de nec̄i tatib⁹ meis erue me ¶ Ad z^{m} eodē mō dōm q̄ hō vtiqȝ dȝ ⁊ pōt ēt eē sine pctō: ſȝ cū adiutorio dei: ⁊ nō aliter. Et hoc Aug. de p̄fec. iusti. pulchre declat. d. Cū videm⁹ clau dū q sanari pōt recte vtiqȝ dicim⁹ dȝ eē hō iste sine clau dicatiōe. Et si dȝ pōt: nec tñ cū vult ↄtinuo pōt: ſȝ cū fue rit adhibita curatiōe sanat⁹: ⁊ medicia adiuuerit volūta tē. h̄ fit in iteriore hoīe q̄ ad pctm̄ attinet tāq̄ ei⁹ claudi catione p̄ ei⁹ grāȝ q venit nō vocare iustos: ſȝ pctōres: qa nō est op⁹ sanis medicus: ſȝ male hn̄tib⁹. ¶ Ad 3^{m} codeȝ mō dōm: q̄ hō pōt eē sine pctō: ſȝ nō sine adiutorio dei. Cui ēt nō p̄cipiꝛ vt sine adiutorio sit sine pctō: sic nec vt sine adiutorio dei bn̄ viuat: vt dcm̄ est in p̄ce^{ti}. q. ¶ Pōt ergo hō eē sine pctō ſȝ cū adiutorio dei: ⁊ iō subdit Aug. ⁊ stultissime p̄cipiꝛ hoī vt rectis passib⁹ ambulet vt cuȝ se nō posse p̄spexerit ex se medicinā regrat que in iteriore hoīe ad sanādā pcti claudicationē ē grā dei p̄ iesuȝ chrm̄ dn̄ȝ nr̄m. ¶ Ad 4^{m} dōm est q̄ vtiqȝ nec̄e est cōfiteri oīa q̄ iubenꝛ iplere: ⁊ oīa q̄ p̄hibenꝛ vitare hoīeȝ posse: ſȝ cuȝ adiutorio diue grē: ⁊ nō alr: sic diffōnib⁹ ↄciliōꝝ ⁊ auctī bus sacris edocemur: vt i hac ⁊ i p̄ce^{ti}. q. pȝ. Et vt h̄ Aug. sacri canonis auctē ↄfirmet. Ad istud arg^{m} rñdēdo Cele stino: vbi supra p̄mittit oēȝ iussionē diuā in illa vna grā liter ↄtineri iussione q̄ dictū ē. Diliges dn̄ȝ deū tuū ⁊c̄. et oēm p̄hibitionē in illa vna cōprehēdi: q̄ dcm̄ est nō ↄcu pisces. Et his p̄ scripturā declatl subdit. Sȝ nec q̄sq̄ pōt eē ↄtinēs: qd̄ p̄tinet ad nō ↄcupiscē: nisi de⁹ det: et chari tas diffusa est i cordib⁹ nr̄is nō p̄ nos ipsos: ſȝ p̄ spm̄ scm̄ qui dat⁹ est nob. ¶ Ad 5^{m} dōm q̄ hoīem nō posse eē sine pctō nō est culpa: sed est pena quā hȝ ex culpa p̄mi parētl q p̄ li. ar. ⁊ auxiliū grē qd̄ accepat: q̄le ēt q̄libet ali⁹ acce pisset si ipse nō peccasset: poterat eē sine pctō: ⁊ qa hec pe na est pena illi⁹ culpe in q̄ nō solū ille: ſȝ ⁊ oēs ex ipso fu turi peccauerūt sm̄ Ap̄lȝ: iō peccat q̄libet qui nō est sine pctō h̄ ē qui nō vitat ſȝ cōmittit pctm̄: ⁊ iō Aug. vt supra. ad istud arg^{m} rñdēs. rñdem⁹ ait. Iō hoīs eē culpā q̄ non est sine pctō: qa sola hoīs volūtate factū est vt ad istā ne cessitatē veniret: quā sola hoīs volūtas superare nō pōt. ⁊ antea dic̄. p̄ arbitrij librtatē factū est vt eēt hō cuȝ pctō: sed iā penalis vitiositas subsecuta ex librtate fecit necessi tatē: vñ ad deū fides clamat. de necessitatibus meis educ me: ⁊ paulo post subdit. q̄ illa librtas non perisset si bona p̄māsisset volūtas: qa vō peccat volūtas secuta est peccā tē pctm̄ habēdi dura necessitas. ¶ Ad 6^{m} rñdēduȝ est: vt supra. ¶ Ad 7^{m} cōcedendū est q̄ nā humana pōt carere malo: ⁊ iō sm̄ q̄ vbi supra dicit Aug. ad deū clamam⁹. li bera nos a malo: qd̄ nō p̄ficiꝛ q̄diu corp⁹ qd̄ corrūpiꝛ aggrauat aīaȝ. ¶ Ad auctēs canonis dōȝ q̄ hō pōt eē p̄ fectus ⁊ sine pctō ⁊ sine macula: ſȝ p̄ grāȝ dei: qd̄ manife ste etiā inuit auctās allegata ap̄li. elegit nos vt eēm⁹ sci ⁊ imaculati. loqꝛ eni de electiōe p̄de. cui⁹ effect⁹ est scitas ⁊

Marginal notes (left): ↄ p̄dcā omnia. — p^{m} — z^{m} — 3^{m} — 4^{m} — 5^{m} — 6^{m} — 7^{m} — cap. 5. — cap. 5. — cap. 38.

Marginal notes (right): Ad p^{m} cap. z. — Ad z^{m} — cap. 6. — Ad 3^{m} — cap. 7. — Ad 4^{m} — cap. iz. — Ad 5^{m} — cap. 14. — cap. 18. — Ad 6^{m} — Ad 7^{m} — cap. 15.

cap. 62. puritas nostra. ¶ Ad auctez Hylarij rńdit Aug. in de nã ꝛ gr̃a. ꝛ bñ. ꝙ ipsa nõ est ꝯtra sniaz positã: cũ ipse nõ aliõ ꝙ̃ hoiez posse eẽ mũdo corde testet: qð concedit̃: sed gr̃a

cap. 66. dei ꝑ iesuz chr̃z: ꝛ eodẽ mõ itelligẽda ẽ auctas ꝓ̃ⁱ Hiero. sic in eodẽ docet Aug. ¶ Ad aliã ṽo eiusdẽ dõm ſ Aug. ibidẽ. ꝙ ipsa nõ est ꝯtra: qa loquit̃ de nã q̃lis ꝓ̃mitᵘ fuit ꝯdita: in qua nulla tũc fuit peccãdi nec̃itas: ſ vt subdit. Qð ex vitijs nãe nõ ex cõditione nãe sit quedã peccãdi nec̃itas audiat hõ atqꝫ vt eadẽ nec̃itas nõ sit discat deo dicere: de necessitatibᵘ meis educ me: qa ꝛ in huiõ ořone certamẽ est aduersus tẽtatorẽ de ipsa ꝯtra nos necessitate pugnãtẽ. ¶ Ad auctem Aug. rñdebit̃ cũ soluet̃ ꝓ̃muz argᵐ ꝓ̃me q̃õnis. Ad illud aũt qð arguit̃ ꝯ̃ ꝯ̃nes scđi arti. dõm nõ sequi ꝙ gr̃a inutiliter vel sup̃flue detur: sic infirmus oculus nec sup̃flue nec inutilr sanat̃: q̃uis etiã sanᵘ sine adiutorio lucis videre nõ possit: nec seq̃tur etiã ꝙ in habitualibᵘ gratijs sit ꝓcessus in infinitũ: sic forsitan q̃s vellet arguere: qr̃ tale adiutoriũ qð vltra habitũ gr̃e necessariũ dico: nõ est aliqð habituale donũ causatũ in aĩa: ſ q̃dã spãlis dei assistẽtia siue deᵘ ipse spãlr assistẽs ꝛ gratis iuuans ad bñ agẽdũ ꝛ volẽdũ ꝛ ad nõ peccãdum: siue nõ permittẽdo vltra ṽtutẽ ab ipo nobis prestitã tentari: siue faciendo nos fortiter ꝛ recte ꝯtra tentationẽ pugnare: siue alio mõ ignoto nobis iuuãdo. Et si dicat̃ qð supra habituz est per Augᵐ ꝙ hõ põt vitare pctm̃ si nã viciata sanet̃ per graz dei: ex quo videt̃ ꝙ nõ sit aliõ adiutoriuz nec̃iuz. dõm ꝙ ꝑ illud dictũ Aug. nõ excludit opportunitatẽ alteriᵘ adiutorij seu modi iuuãdi: q̃m illo alibi exp̃sse ponit. s. in de nã ꝛ gr̃a. vt statim patebit. Põt etiaz dici

cap. 26. ꝙ ꝑ graz q̃ sanat̃ nã viciata nõ solũ itelligit̃ habitus gr̃e sanãs tãq̃ aĩe medicina: ſ ipse etiã deᵘ gratis assistens ꝛ sanãs vt medicus in h̃ dissimilr se hñs ad medicũ corporalẽ: ꝙ sic dicit Aug. vbi nũc cõmemoraui. Medicus hõ cũ sanauerit hoiem iam decetero sustẽtandũ elemẽtis ꝛ alimẽtis corporalibus: vt eadẽ sanitas apto subsidio ꝯualescat: atqꝫ persistat deo dimittit qui prebet ista in carne viuẽtibᵘ: cuiᵘ erãt etiã illa que dũ curaret adhibebat. ipe aũt deus vt subdit cũ per mediatorẽ dei ꝛ hoium hoiem iesum chr̃m spũalr sanat egrũ vel viuificat mortuũ. i. viuificat spũz. ꝛ cũ ad ꝑfectã sanitatẽ h̃ est ad ꝑfectã vitã iustitiãqꝫ ꝑduxerit: nõ deserit si nõ deserat̃: vt pie semꝑ iusteqꝫ iuuet̃. sic enĩ oculus corꝑis etiã plenissime sanus nisi cãdore lucis adiuuet̃ nõ põt cernere: sic ꝛ hõ etiã ꝑfectissime iustificatus nisi eterna luce iustitie diuinitᵘ adiuuet̃ recte nõ põt viuere. Sanat ğ deᵘ nõ solũ vt deleat qð peccauimᵘ: ſ vt p̃stet ẽt ne peccemus: ꝛ ex ista auctẽ. pꝫ ꝙ etiã hñs gr̃am illã habitualẽ adhuc idiget diuino adiutorio vt nõ peccet ꝛ recte viuat. Nemo enĩ ꝑfecte iustificatᵘ est nõ hñs hõ habitũ gr̃e ꝛ talẽ adhuc dicit diuino

Ad p̃ᵐ p̃ncilᵉ auxilio adiutorioqꝫ idigere. ¶ Ad p̃ᵐ p̃nlᵉ. q. rñdeo negãdo ꝯñaz: nec valet ꝓbatio: qr̃ nõ sequit̃. pctm̃ põt caueri. igit̃ põt caueri absqꝫ spãli auxilio dei: sic etiã nõ seq̃t̃. hõ p̃t mereri ꝛ btificari. igit̃ põt mereri ꝛ btificari absqꝫ spãli auxilio dei. nã añs est verũ: ꝛ ꝯñs falsuz dupl̃r ꝛ erroneũ. Aug. ṽo l ṽbis itelligit pctm̃ posse caueri deo iuuãte vt caueat̃: vñ de nã ꝛ gr̃a. rñdens Pelagio in sui erro-

cap. 67. ris fauorẽ p̃dictã Aug. auctez allegãti. pctm̃ ingt põt caueri: ſ oppitulãte illo qui nõ p̃t falli: ꝛ iõ vt p̃misit in h̃ adiutoriũ postulamᵘ dicẽtes. ne nos inferas in tẽtationẽ: ꝛ paulo ĩfra. duobᵘ lquit modis etiã in corꝑe cauet̃ morbi malũ: ꝛ vt nõ accidat: ꝛ vt si acciderit cito sanet̃: vt nõ accidat: caueamus dicẽdo: ne nos inferas in tentationez: vt cito sanet̃ caueamus dicẽdo. dimitte nob̃ debita nr̃a.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ negãda est ẽt ꝯñã: nec valet ꝓbatio: qr̃ nõ dico ꝙ hõ nõ põt vitare pctm̃ sic pro fundamento assumit ꝓbatio illa: ſ dico ꝙ nõ p̃t absqꝫ auxilio dei: cũ illo aũt põt: ꝛ iõ nõ nec̃itate simpl̃r loquẽdo: ſ volũtarie peccat cũ peccat. ¶ Sꝫ vt interiᵘ gradiamur: pone ꝙ alicui hoi

obijcit̃ vltra nãlia bona ipsius: ꝛ gñalẽ influẽtiã dei nullũ adiutoriũ a deo cõferat̃ ad bñ agẽdũ siue ad nõ peccãdũ: nũq̃d iste poterit p̃ceptũ iplere ꝛ noxie tẽtatiõi isurgẽti resistere: aut nec̃io ꝯsentiet tẽtationi: ꝛ trãsgrediet̃ p̃ceptũ. si dicat̃ p̃ᵐ recedit̃ a snia supra posita. si 2ᵐ nõ igit̃ libere: sed de necessitate trãsgrediet̃ p̃ceptũ ꝛ tẽtationi cõsentiet. et per ꝯñs nõ peccabit: qa oẽ pctm̃ volũtariũ vt p̃us arguebat̃. ¶ Rñdeo dõm: iuxta dictũ Aug. superius in rñsio-

Solo ne ad 5ᵃᵐ obiectionẽ allegatũ ꝛ alia plura ibidẽ ꝛ alibi ꝯ̃ pelagianos in pl̃ibᵘ locis: ac etiã in p̃ retrac. Qr ille vtiqꝫ sic cõstitutᵘ de nec̃itate trãsgrediet̃ p̃ceptum ꝛ tẽtationi succũbet: nec tñ talis nec̃itas cũ sit pena illiᵘ culpe in qua peccauimᵘ oẽs: ꝛ cuᵘ rei sumus ꝑ q̃qꝫ iuste penas luimᵘ eũ a pctõ excusabit: sic ẽt dicebat̃ i solone tertij argᵐ p̃ncipalis. p̃cedẽtis q̃õnis. h̃ ꝯfirmat̃ ꝑ illõ Aug. de ꝑfectio-

cap. 16. ne iu. pctm̃ est cũ vel nõ est charitas q̃ eẽ dꝫ: vl̃ minor est q̃̃ dꝫ esse: siue h̃ vitari volũtate possit: siue nõ possit: qa si põt p̃ñs volũtas h̃ facit. si aũt nõ põt p̃terita volũtas h̃ fecit. s. p̃mi hois. Et tñ vitari põt nõ qñ volũtas superba laudat̃: ſ qñ humilis adiuuat̃. Et vlteriᵘ dõm: ꝙ ꝑꝑ hõ nec̃itatẽ nõ fit: qn illõ pctm̃ sit volũtariũ: qr̃ adhuc a sciente ꝛ nõ coacto cõmittit̃ q̃ sufficiũt ad rõnẽ voluntarij:

cap. 13. vt inuit Aug. p̃ retrac. vl̃ alr ſm eũdẽ ibidẽ dõꝫ ꝙ pctm̃

cap. 15. dĩ volũtariũ vl̃ in ope vel in origine. h̃ 2ᵒ mõ saltẽ pctã illiᵘ adhuc cẽnt volũtaria. p̃mᵘ enĩ hõ voluntarie peccat cuiᵘ alioꝝ in nob̃ penas illiᵘ ꝯñtiuz initiũ origo fuit: si dicat̃ ꝙ sic eẽ volũtariũ nõ sufficit ad rõnẽ pcti. ſ vltra h̃ requirit̃ ꝙ sic sit volũtariũ ꝙ vitari possit. hoc ꝓbat̃ ex diffõne pcti quã Aug. ponit in de duabᵘ aĩabᵘ dicẽs. pctm̃ est volũtas retinẽdi vl̃ ꝯsequẽdi qð iustitia vetat: ꝛ vñ liberũ est abstinere rñdẽdũ est ſm eũdẽ p̃ retrac. ꝙ ibi dif-

cap. 15. finitũ est pctm̃ ꝙ tñmõ pctm̃ est: non qð etiã pena pcti.

cap. 13. Et de tali etiã pctõ: qð. s. nõ est pena peccati ipse ibidẽ dicit itelligẽdũ eẽ dictũ suũ de vera religione in ꝯ̃riũ allegatũ. nũc aũt talia sũt etiã pena pcti. pcti. s. illiᵘ p̃mi hois in cuiᵘ pctõ oẽs peccauimᵘ. ¶ Ad cõfirmationẽ dõm ꝙ

Ad ꝯ̃nẽ illa ṽba ṽa sũt: sed nõ iuuãt ꝓpoᵐ: qr̃ in p̃ hoie añ pctm̃ suũ si fuisset nec̃itas talis: qa illa nõ fuisset pena pcti vt: qꝫ illũ excusasset a pctõ: in nobis ṽo nõ excusat: qa pena est ex pctõ proueniẽs: vt superius est sepe dictũ.

¶ Distinctionis. XXIX. Questio. I.

CIrca dis. 29. in q̃ Magr̃ ingrit. vtruz hõ añ pctm̃ eguerit gr̃a operãte ꝛ cooperãte. Quero vtrũ hõ añ pctm̃ ꝑ li. ar. ꝛ sue nãe vires p̃cise absqꝫ alio adiutorio dei fuerit sufficiẽs ad agẽduz aliquem actũ moralr bonũ seu vere rectũ vel ṽtuosum. Et arguo p̃ ꝙ sic auctẽ scripture. s. in

cap. 15. eccl̃iastico. dicẽtis. deᵘ ab initio ꝯstituit hoiez ꝛ reliquit illũ in manu ꝯsilij sui. adiecit mãdata ꝛ precepta sua ꝛc̃. Quid est ꝙ vt dicit Aug. hypoñ. rñsione 3ᵃ. religt illũ in manu ꝯsilij: vbi dimisit illũ i ptãte li. ar. sui. In manu enĩ politas itellr: ſ nõ dicet̃ religt in ptãte arbitrij ad faciendũ. s. dĩ mãdata: nisi ex se absqꝫ adiutoᵒ dĩ sufficiẽs fuisset ad illa iplẽda: ꝛ ꝑ ꝯñs ad ageᵐ opa recta moralr ꝛ ṽtuosa.

Oppoᵐ **Ad oppositũ** argr̃ auctẽ magr̃i h̃ dicẽtis. egebat itaqꝫ hõ gr̃a nõ vt liberaret volũtatẽ suã q̃ pcti serua nõ fuerat: ſ vt p̃paret ad volẽdũ efficaciter bonũ qð per se nõ poterat. Ex his pꝫ ꝓpositũ: qr̃ si ꝑ se nõ poterat efficaciter velle bonũ. igit̃ nõ ꝑ se sufficiebat ad agendum actũ aliquem moraliter bonum. Cũ omnis talis actus sit volitio boni vel ex ipsa procedens.

In ista qõne erũt articuli duo. In p̃ iuxta titulus
qõnis ingreẽ de ptãte p̃mi hoĩs añ
suũ lapsuz ad bonũ faciẽdũ. In 2° ingreẽ de ptãte eiusdẽ
ad bonũ post lapsuz: ⁊ silr de ptãte aliox̃ hoĩuz ex ipo na
turalr descẽdentiũ. Et hoc pp̃ter quedã dicta per quẽdã
venerabilem magr̃m cõtra aliqua per me posita supra in
p̃ma qõne super. 26. dis. huius scd̃i.

p̃m' art.

Quantũ ad p̃m ar̃m p̃mitto iuxta cõe dictũ q̃ adiu
toriũ dei duplr̃ capi põt. Uno mõ p adiu
torio gñalis isluẽtie: quo. s. deꝰ adiuuare gñalr̃ oẽ agẽs cau
satũ in oi sua actiõe. Alio mõ p adiutorio assistẽtie seu in
fluẽtie spãlis quo spãlr̃ aliqua agẽtia iuuat ⁊ nõ oia: ⁊ ad
aliquas actiões: ⁊ nõ ad oẽs: qđ etiã ꝯsueuit vocari adiu
toriũ grẽ extẽdendo nomẽ grẽ ad oẽm eiꝰ gratuitã ⁊ spã
lẽ oppitulationẽ: siue ipse imediate p seipm siue mediã
te aliq̃ dono suo oppitulet̃ ad agẽdũ. H̃ p̃misso pono ꝯnes
tres. ¶ Prima est q̃ p̃mus hõ. i. Adã ante suũ lapsuz nõ
fuit sufficiens p suas vires sine auxilio gñalis influentie
dei agere aliquẽ bonũ actuz. hec ꝯ cõiter a catholicis do
ctoribus ꝯcedit̃: ⁊ iõ pro eius p̱batione sufficiat p nunc
auctoritas apl̃i Act. 17. dicẽtis. In ipso. s. deo viuimꝰ. mo
uemur ⁊ sumus: p quẽ docemur q̃ nos non possumꝰ sine
ipso viuere. i. vite op̃atiões exercere nec moueri: nec etiã
eẽ: sz ad qõlibet box̃ nob est necẽia isluẽtia eiꝰ: q̃propter si
ipe nõ isflueret ad esse nr̃m nos nõ essemꝰ: ⁊ si isflueret ad
eẽ ⁊ nõ ad opari sic vtiq̃z essemus: q̃ nihil tñ operemur:
sic ꝯtigit de igne i respectu ad tres pueros i camino ignis
expites: vt legit̃ Dan. 3°. Cõfirmat̃ istud p auct̃ez Aug. 4.
sup Gen. exponẽtis p̃dicta apl̃i v̱ba sic. Cũ eni aliõ sumꝰ
q̃z ipse: nõ ob aliõ in illo sumꝰ: nisi q̃a id opat̃: ⁊ H̃ est opꝰ
eiꝰ q̃ ꝯtinet oia: ⁊ quo eiꝰ sapia ptẽdit a fine vsq̃z in finez
fortit̃ ⁊ disponit oia suauiter: p quã dispõnẽ in illo viui
mus mouemur ⁊ sumꝰ: vñ collr̃ q̃ si opꝰ suũ a rebꝰ sub
traxerit nec viuemꝰ nec mouebimur nec erimus. claret
igit̃ nec vno q̃dẽ die cessasse deũ ab ope regẽdi q̃ creauit
ne motꝰ suos nãles q̃bꝰ agunt̃ atq̃z vegetant̃ vt oĩno ve
sint ⁊ in eo q̃ sunt pro suo queq̃z gñe maneãt ilico amit
terẽt ⁊ eẽ aliq̃d oĩno desinerẽt si eis subtraheret̃ motus
ille sapie dei q̃ disponit oia suauit. H̃ ãt opus ⁊ hic motꝰ ẽ
quã vocamꝰ isluẽtiã gñalẽ: quo subtracto vtiq̃z: vt ait. ce
tere res p̱derẽt motus suos: nec põt dici H̃ deñ habuisse
viratẽ tñ post hoĩs lapsuz: cũ ẽt de ipsis angelis scis qui
nũq̃ peccauerũt nec vlliꝰ alteriꝰ pc̃i reatu obstricti sunt
idẽ dicat infra li° 9°. ¶ Ad H̃ ẽt faciũt p̱la dcã in p̃ li°. dis.
45. ¶ Scd̃a ꝯ est. q̃ Adã añ lapsuz nõ fuit p suas vires
nãles p̱cise ẽt cũ dei gñali isluẽtia sufficiẽs ad agẽdũ ali
quẽ actũ moralr̃ bonũ seu ṽe ṽtuosũ: q̃nimo vltra p̃dicta
fuit sibi necẽiuz aliõ dei auxiliũ spãle. ¶ Hanc p̱bo p̃ ex
auct̃e vna Aug. de cor. ⁊ grã. c. sic. Istã grãz nõ habuit hõ
p̃mꝰ q̃ nũq̃ malus eẽt: ⁊ sine q̃ ẽt cũ li. ar. bonꝰ eẽ nõ pos
set: sz ea tñ p li. ar. deserere posset: nec ipm q̃ deꝰ eẽ voluit
sine sua grã: quẽ reliq̃t in eiꝰ lib. ar. q̃ñ li. ar. ad malũ suf
ficit. ad bonũ aũt pax̃ est nisi adiuuet̃ ab oĩpotẽte bono:
qđ adiutoriũ si hõ ille p libex̃ nõ deseruisset arbitrium
semp eẽt bonꝰ: sz defuit ⁊ desertꝰ ẽ. Ex hac auct̃e p̱batur
ppõ̃ p̃ sic. Adã nõ poterat sine grã quã acceꝑat etiã cuz
lib. ar. eẽ bonꝰ. igit̃ nõ poterat p suas vires nãles sine spe
cialĩ dei adiutorio eẽ ṽtuosus. igit̃ nec agere actũ virtuo
suz vel moralr̃ bonũ. añs datur ab Aug. in auct̃e p̃dicta.
ꝯña p̱bat̃: q̃a illa grã quã acceꝑat vtiq̃z erat spãle adiu
toriũ distinctũ a suis nãlibꝰ viribꝰ: qđ pz. tũ q̃a siue ipsa
eẽ poterat suũ li. ar. ⁊ cetere vires nãles: sic innuit Aug. cũ
ait. sine q̃ ẽt cũ li. ar. ⁊c̃. tũ q̃a de facto illã p̱didit: sicut si
gnat Aug. cũ dicit: sed deseruit ⁊ desertus est: nec tñ p̱didit
vis aliquã nãlẽ: sz fuerit in nãlibꝰ vulneratꝰ. 2° sic. li. ar.
ad malũ sufficit. ad bonũ aũt pax̃ est: nisi adiuuet̃ ab oĩ
potẽte bono: vt dicit Aug. ⁊ ibi loq̃t̃ de li. ar. q̃le fuit in p̃
hoĩe añ pctĩ: vt clarũ est. tali igit̃ adiutorio idigebat lib.
ar. Ade ad faciẽdũ bonũ q̃li nõ idigebat ad faciẽdũ ma
lũ. igit̃ adiutorio aliq̃ spãli idigebat ad faciẽdũ bonuz: et
loquor semp de bono ṽtuoso. ꝯña pz: q̃m ad male facien
dũ nõ suffecisset sine isluẽtia gñali. ¶ Sz ꝯ H̃ qđ dcm̃ ẽ.

Cõtra

illõ adiutoriũ datũ p̃ hoĩ fuisse aliq̃d distinctũ a libõ eiꝰ
arbi. ⁊ a nãlibꝰ viribꝰ vi˜ eẽ itẽtio Magr̃i li° 2°. di. 24. sic
dicẽtis. hoc ꝯsiderãdũ est q̃ fuerit illõ adiutoriũ hoĩ da
tũ in creatione quo poterat manere si vellet. ⁊ rñdet. illõ
vtiq̃z fuerat libertas arbitrij ab omni labe ⁊ corruptela
imunis atq̃z volũtatis rectitudo ⁊ oĩum nãlium potẽtia
rũ aie sinceritas atq̃z viuacitas: ex q̃bꝰ ṽbis videt̃ hñi q̃
illud adiutoriũ nõ erat res aliq̃ li. ar. supaddita: sed erat
ipmmet tñ li. ar. nõdũ corruptũ vel vitiatũ: ⁊ alie nãles
vires illese ⁊ sane: ac p hoc si p li. ar. cũ tali adiutorio po
terat Adã bñ agere. seq̃t̃ q̃ p suas vires nãles p̱cise sine
alio adiutorio spãli poterat facẽ actũ moralr̃ boñ. ¶ Ad

Rñr

hoc dõm q̃ istud dictũ Magr̃i sic itelligẽdũ nõ cõuenit
dcõ Aug. iã allegato: qđ pz. tũ q̃a loquẽs õ li. ar. p̃mi hoĩs
añ pctĩ: qđ vtiq̃z ꝯstat tũc fuisse icorruptũ ⁊ nõ vitiatũ:
dicit illõ pax̃ eẽ ad bonũ nisi adiuuet̃ ab oĩpotẽte bono.
igit̃ vltra arbitriũ illesuz ⁊ nõ vitiatũ hẽbat adiutoriũ:
qđ q̃dẽ nõ erat ipm li. ar. aliogn ipm solũ lib. ar. qđ hẽbat
nõ erat pax̃ ad bonũ: sed sufficiẽs sine idigẽtia adiutorij.
cuiꝰ oppm̃ dicit Aug. tũ q̃a si illõ adiutoriũ nõ est nisi ipz
li. ar. icorruptũ: cũ tale p̱fecto eẽt li. ar. Ade añ pctĩ. seq
tur q̃ sic p seipz sufficiebat hoĩ ad malũ: ita p seipm suffi
ciebat ad bonũ. nã ipm vtiq̃z cũ illo adiutorio sufficiebat
ad bonũ. vñ Aug. dicit. q̃ adiutoriũ si nõ defuisset semp
eẽt bonꝰ: ⁊ paulo post subdit. tale q̃ppe erat adiutoriuz q̃
desereret cũ vellet ⁊ in q̃ p̱manẽt si vellet: sz istud ꝯdicit
Aug. dicẽti de li. ar. Ade. li. arbi. ad malũ sufficit. ad bonũ
aũt pax̃ est ⁊c̃. nec põt dici q̃ Aug. loq̃t̃ de li. ar. Ade post
pctĩ: qđ tũc vtiq̃z lesuz ⁊ corruptũ fuit. nã ipse vult p̱ba
re q̃ p̃ hoĩ fuit necẽiuz adiutoriũ illõ vt p̱seuerare posset
in bona volũtate in q̃ creatus erat: vñ paulo post subdit.
tũc q̃ dederat deus hoĩ bonã volũtatẽ in illa q̃ppe eũ fe
cerat q̃ fecerat rectũ õderat adiutoriũ sine q̃ in ea nõ pos
set p̱manẽ si vellet. ad illõ aũt p̱bãdũ assumit q̃ li. ar. ad
malũ sufficit. ad bonũ aũt pax̃ ẽ nisi adiuuet̃: qđ q̃dẽ ni
hil penitꝰ fuiret p̱posito nisi itelligẽt̃ de li. ar. icorrupto
⁊ nõ vitiato q̃le hẽbat Adã añ pctĩ. Ergo vl̃ dcõ magr̃i
nõ est assentiẽdũ i hac p̱te: qđ ⁊ q̃dã apte affirmãt: vl̃ itel
ligẽdũ est i ṽbis illis magr̃i recitatis nõ eẽ cõpletã rñsio
nẽ eiꝰ: sz adhuc pẽdẽ ex lr̃a imediate seq̃ntẽ q̃ talis est.
li. ar. est facultas rõnis ⁊ volũtatis q̃ bonũ eligit̃ grã assi
stẽte vl̃ malũ eadẽ desistẽte: ⁊ post pauca: qđ bonũ ẽ inge
nisi grã addita nõ eligit. malũ ṽo p se eligit: ⁊ tũc eiꝰ snia
ꝯsona est ṽbis Aug. p̃allegatis ⁊ alijs p̱rie allegãdis: ⁊ cõ
cedit̃ Adã habuisse adiutoriũ p̃ter suũ li. ar. nãle illesum
⁊ icorruptũ. H̃ ẽt ꝯuenit snie magr̃imet ibidẽ paulo prece
dẽti: vñ i fine p̃mi capl̃i eiusdẽ. d. ait. his testimonijs eui
dẽter mõstrat̃ q̃ hõ rectitudinẽ ⁊ bonã volũtatẽ in crea
tione accepit atq̃z auxiliũ q̃ stare poterat: aliogn nõ sua
culpa cecidisset: in q̃bꝰ satis appet eũ asserere in creatiõe
vltra rectitudinẽ illã nãlẽ fuisse datũ hoĩ adiutoriũ quo
poterat stare. ¶ Scd̃o ad ꝯclõnẽ p̃ncipalr̃ arguo sic. Si

2m p̃nle p̱ 2a ꝯne

Adã ante pctĩ potuisset per suas vires nãles p̱cise age
re actũ moralr̃ bonũ ipse potuisset facere se de non bono
bonũ. posito q̃ aliquãdo fuisset sine omni actu volũtatis
cũ suis tñ nãlibus aut de bono meliorẽ deo illuz nõ spe
cialiter adiuuante. pz ꝯña. quoniã quãdocũq̃z quis agit
actum moraliter bonum si non erat bonus nec malus fit

Margin (left column): cap. 17. — cap. 3. — cap. 14. — cap. 23. — 2a ꝯ. — cap. 47 — p̱bo — 2m

bonitas: ꝛ si erat bonꝰ fit melior: sꝫ ꝯñs est falsuꝫ: q̃a si Adã hoc potuisset: id etiã potuissent angeli boni: q̄d est ꝯ Aug. 12ᵒ de ci. dei. ubi ait sic. si boni angeli fuerũt prius sine bona volũtate: eãq̃ i se ipsi deo nõ operãte fecerũt. ergo meliores a seipsis q̃ ab illo facti sũt. absit. Se. g̃. aut si nõ potuerũt seipsos facere meliores q̃ eos ille fecerat q̃ nemo melius gꝙꝫ facit profecto ꝛ bonã voluntateꝫ q̃ meliores eẽnt nisi operãte adiutorio creatoris hẽre nõ possent. Ex quibus etiã verbis pbaꝭ ꝯñia ipsa facta: nec põt dici q̄ Aug. itelligat de adiutorio ĩfluẽtie gñalis tm̃: q̃m tũc silr eẽt dõm q̄ angeli nõ potuerũt deo nõ operãte in se facẽ malã volũtatem: aut per se fieri malũ: q̄d nullus vsus scõꝝ admittit. ❡ Pꝫ. Nõ silr posse dici docet ecclia ex͂ de sũ. tri. ꝛ fi. ca. c. firmiter dicẽs diabolus ꝛ alii demones a deo qdeꝫ nã creati sunt boni: ꝛ ipsi p se facti sũt mali. ❡ 3ᵒ si Adã potuit ꝛc. igiꝭ potuit p solas vires suas nãles sũare diuinũ mãdatuꝫ ꝛ diaboli tẽtationi resistere ꝛ in rectitudie iustitie in q̃ factus erat pmanere. pꝫ: q̃a tentãte diabolo potuit velle pp deũ nõ comedere: ꝛ sic ꝯ quãlibet tentationẽ potuit hẽre actũ bonũ moralr: ac p ꝯ manere in sua rectitudine ꝛ nõ cadere: sꝫ ꝯñs est expsse ꝯ Aug. d. de nã ꝛ grã. q̄ eiꝰ li. ar. p grãꝫ sibi p̄ datã adiuuabaꝭ vt sine ꝯ adiutorio in bono nõ maneret: ꝛ iteꝝ q̄ deꝰ dederat adiutoriũ sine quo etiã cũ lib. ar. nõ posset eẽ bonꝰ nec in bona volũtate manere; vt pꝫ ie iꝫ sparsim allegatũ est. Et isup ingt. Si ꝯ adiutoriũ vl angelo vl hoi cũ p̄ꝰ facti sũt defuisset: q̃m nõ talis nã facta erat vt sine diuino adiutorio posset manere si vellet nõ vtiqꝫ sua culpa cecidisset: adiutoriũ q̄ppe defuisset sine q̃ manẽ nõ posset. Nũc aũt qbꝰ deest tale adiutoriũ iã pena pcti est: qbꝰ aũt daꝭ ꝟm grãm daꝭ nõ ꝟm debitũ. Expssa ẽ auctas nec explicari idiget nec applicari. Itẽ in enchi. loquẽs de statu hois añ pctm̃. ait. et si pctm̃ in solo li. ar. ꝯstitutũ eẽt, nõ tñ iustitie retinẽde sufficiebat li. ar. nisi pticipatione imutabilis boni diuinuꝫ adiutoriũ prebereꝭ: sic enĩ mori in ptãte est hois cuꝫ velit: ꝛ nemo est: q̄n seipm̃ vt nihil aliud dicã vel nõ vescẽdo possit occidere. Ad tenẽdũ vo vitã volũtas non satis est si adiutoria siue alimẽtoꝝ siue quorũcũqꝫ tutaminũ desũt. sic hõ in paradiso ad se occidendũ relinquẽdo iustitiã idoneꝰ erat per voluntatẽ: vt aũt ab eo teneretꝭ vita iustitie parũ erat velle nisi cũ ille q̄ fecerat adiuuaret. Itẽ 14ᵒ d ci. dei. ait. cur nõ pmitteret deꝰ vt ab illo. s. malo angelo hõ q̄ rectus ꝯ est bone volũtatis creatꝰ fuerat tentaretꝭ: q̃nqdeꝫ sic erat istitutꝰ vt si de adiutorio dei fideret bonꝰ hõ malũ angelũ vinceret. Si aũt creatorẽ atqꝫ adiutorẽ deũ supbe sibi placẽdo desereret vinceretꝭ meritũ bonũ hñs in adiuta diuinitus volũtate recta. malũ vo in deserẽdo deũ volũtate peruersa: q̃a ꝛ ipm̃ cõfidere de adiutorio dei: nõ quidẽ posset sine adiutorio dei: nec tñ iõ ab his diuine grẽ beneficiis sibi placẽdo recedere nõ hẽbat in ptãte. Ex his habetur expsse: q̄ Adaꝫ vtiqꝫ fidens de adiutorio dei poterat vincere tentatorẽ: ꝛ p hoc inuit q̄ nõ aliter posset. fidere aũt nõ poterat sine adiutorio dei: ꝛ per ꝯñs nec sine eius adiutorio vincere. Rursus imediate subiungit. nã sic in hac carne viuẽ sine adiumẽtis alimẽtoꝝ in ptãte nõ est, nõ aũt in ea viuere in ptãte est: q̄d faciũt q̄ seipsos necãt: ita bñ viuere sine adiutorio dei: etiaꝫ in paradiso nõ erat in ptãte, erat aũt in ptãte male viuere. Ex his auctibꝰ clare puto patere illud ꝯñs esse falsuꝫ quo ad singulas eius ptes: ꝛ ꝯñẽ etiã ipsaꝫ eẽ verã: nec põt hic valere fuga de adiutorio gñalis influẽtie: cũ ꝯstet q̄ nec etiã male viuere hõ sine tali adiutorio potuisset. loqꝭ igiꝭ de adiutorio spãli. Ex hac ꝯñe ego isero ꝯñẽ pro me alias ꝑositã etiaꝫ supra dis. 26. vꝫ q̄ hõ in pñti statu dei etiã gñali iflũẽtia stãte nõ põt sine spãli dei auxilio agẽ actũ aliqueꝫ bonũ; loquẽdo de actu moralr bono: vt tũc fuit expositũ. pbaꝭ sic. Adã añ pctm̃ suũ nõ potuit ex suis viribꝰ nãlibꝰ sine alio dei auxilio pter influẽtiã eius gñalẽ agẽ aliquẽ actũ moralr bonũ. igiꝭ nec hõ pro pñti ꝛc. añs pbatũ est. ꝯñia pꝫ ex eo q̄ li. ar. hois nũc nõ est potẽtius ad bñ agẽdũ: nec etiã aliq̃ alia vis nãlis hũane q̃ fuit in Adã añ pctm̃: sꝫ minus: cũ pꝑter illiꝰ pctm̃ cuiuslibet ex eo nãliter descẽdentis liberũ arbitriũ sit vulneratũ ꝛ ifirmũ: vt declarauit nobis Saluator in parabola sauciati: ꝛ cõfiteꝭ cõiter tota doctrina scõꝝ. Hãc ꝯñẽ in se lꝫ etiã tũc multiplr probauerim ad maiorẽ vitatis declarationeꝫ volo adhuc ex q̄busdã aliis fundamẽtis catholicis cõfirmare. ꝛ p̄ qdem ex aliqbꝰ regulis circa mãm istã per Celestinũ p̄mũ papã positã ex declarationibꝰ sũmoꝝ põtificũ p̄decessoꝝ suorũ ꝛ africanoꝝ ꝯciliorũ: vt ipse testaꝭ: iformatis in oibꝰ fidelibꝰ ꝑpositis vt ex eis tãqꝫ ex p̄ncipiis in his q̃ ad hãc mãm spectãt ꝯñr dicẽdis salubriter reguleñꝭ. ipse sigdẽ ꝟm q̄ pꝫ ex libro ꝯciliorũ ecclie per beatũ Isidoꝝ recolectoꝝ in sua decretali epla quã pꝑter aliquos: qui post dãnationẽ Pelagii ꝛ Celestini; ac mortẽ btissimi Aug. p̄sumebãt in ptibꝰ galliaꝝ aliqualr fauere pelagianis erroribus; ꝛ Aug. tãqꝫ in iprobãdo illos excessisset nedum modũ detrahere: sic p̄dictus papa relõne sci Prosperi ꝛ Hylarii epi arelatẽs. acceperat: destinauit ad vniuersos episcopos galliarũ: pmissis pmo epoꝝ icrepatione; qui taliũ disputationibꝰ nõ obsistebãt: ac mirabili cõmendatione btissimi Aug. de vite ꝛ ꝯtinuata semp sinceritate catholice fidei ꝛ excellentia sapie ꝛ vite sanctitate: iter cetera q̃ sequntꝭ. ait sic. Ut g̃ plenꝰ qui in aliquo dubitãt istruantur: cõstitutiones scõꝝ patrũ cõpendioso manifestemus indiculo; q̄ si quis nõ nimiũ est cõtẽtiosus agnoscat oiuꝫ disputationũ cõnexionẽ ex hac subditaꝝ breuitate pẽdere, nullãqꝫ sibi ꝯdictionis supesse rõnẽ: si cum catholicis credat ꝛ dicat. In preuaricatione Ade oẽs hoies nãlẽ impossibilitatẽ ꝛ inocentiã perdidisse; ꝛ neminẽ de profundo illius ruine per li. ar. posse ꝯsurgere: nisi cũ grã dei miserantis erexerit. hec est p̄ᵃ regula quã ipe trahit: vt mox oñdit ex epla Innocentii p̄mi ad cartaginense cõcilium. Ex hac regula sic cõcludo ꝑpositũ. si in hoc statu hoies pñt ex suis nãlibꝰ viribus sine spãli adiutorio dei agere bonũ moralr; nõ oẽs hoies in p̄uaricatione Ade perdiderunt possibilitatẽ nãlẽ bñ agẽdi: cuius oppositũ tradit canon p̄dictus: quẽ de possibilitate nãli ad bñ agendũ intelligi debere quilibet nõ nimis cõtẽtiosus statim fatebiꭓ. ꝯñia pbaꭓ ex eo q̄ dato añte nõ põt assignari quã nãlem possibilitatẽ hoies in Ade preuaricatiõe perdiderint. nõ enĩ dici põt q̄ possibilitatẽ nãlem ad agendũ bñ meritorie: q̃m nec ipse Adã ꝟm cõem oium doctoꝝ concessionẽ potuit ex suis viribꝰ nãlibus sine adiutorio grẽ gꝙꝫ agere meritorie: ꝛ p ꝯñs nec nos eiꝰ pctõ talẽ nãlẽ possibilitatẽ perdidimus: q̃a nec talẽ si ille nõ peccasset habuissemus: sic etiã ipe nõ habuit. ❡ Sꝫ forsitan ex eadẽ auctẽ igeret quis mihi difficultatẽ ꝛ quereret. quã ego nãleꝫ possibilitatẽ dicam hoies in Ade preuaricatiõe perdidisse: qui in quãtũ ipm̃ nõ potuisse sine spãli auxilio dei: vel bene moralr agere. ❡ Rñdeo q̄ possibilitas nãlis Ade ad bene agẽdũ fuit añ pctm̃ talis: q̄ ipe per libeꝝ arbitriũ suasqꝫ vires nãles cũ adiutorio habitualis grẽ suis nãlibus addite sufficiebat sine alio speciali auxilio dei agere bene moralr: sicut patebit in sequẽti ꝯclõne: ꝛ supposito q̄ habuerit grãm gratum facientẽ potuit etiam agere meritorie. Nũc autẽ ꝑpter illius preuaricationẽ infirmatis naturalibus viribus hominis ꝛ vulnerato lib. arbi. nemo p suas vires etiã cũ habitualibꝰ donis silibus donis datis Ade sufficit sine dei auxilio spãli agere gꝙꝫ bñ morali

Marginalia: cap. 8. — 3ᵐ — cap. 47 — cap. 49. — cap. 116. — cap. 27. — Correꝰ — p̄ᵐ — Dubiũ — Rñõ

ter:sed est adhuc aliud auxiliuz spâle sibi neciuz.s.q de⁹
moueat volūtatē ei⁹ faciēdo eā bn̄ velle:ꝛ ꝯñter bn̄ opari
ꝛ pficere:qȯ bn̄ voluerit sicˀ a ls in dist.26.dixi.Ex q̄ vtiqz
pꝫ q quā ipse Adā habuit ꝛ si nō peccasset nos ēt habuis/
semus possibilitatē nālē pdidim⁹.⸿ Aliaz regulā subdit
sic.qȯ nemo nisi per chr̄m libero bn̄ vtatur arbitrio:ꝛ su/
mit eā ex epl̄a memorati pape Inno.ad Milenitanū cō/
ciliuz.ex hac sic nemo sine spāli adiutorio dei bn̄ vtiˀ li.
ar.igiˀ nemo sine spāli dei auxilio agit bn̄ moraľr.pꝫ ꝯña.
nā agē bn̄ moraľr:vt in pposito capio ꝛ a ls posui:est age/
re ꝯformiter recte rōni ꝟm oēs circūstantias reqsitas ad
h q actus sit vere ꝟtuosus.nullus aūt diceret qn sic agēs
bn̄ vtaˀ li.ar.añs pꝫ.nā cū ait Papa.nisi per chr̄m nō est
dubiuz qn velit signare spâle illud auxiliuz:ꝛ nō tm̄ gn̄a/
lem influētiā qua cōiter fidelib⁹ ꝛ infidelib⁹ bonis ꝛ pra
uis hoibus:ꝛ brutis ꝛ insensatis arborib⁹ auxilium pbet.
⸿ Tertia est talis:q ita de⁹ in corpib⁹ hoiuz atqz in ipo
li.ar.operet vt scā cogitatio pium ꝯsiliuz:oisqz mot⁹ bo/
ne volūtatis ex deo sit:qꝛ per illū aliqd boni possum⁹sine
quo nihil possumus:quā ꝯfirmat auctē alterius Pape.s.
zoximi qui vt subdit.Cū ad toti⁹orbis epos de diuine grē
oppitulatione loqueretˀ.Qȯ ḡ ait tps itervenit quo ei⁹nō
egeamus auxilio.In oib⁹ igiˀ actib⁹ causis cogitationib⁹
motib⁹ adiutor ꝛ ptector orādus est. Supbuz est eniz vt
qcq̄ sibi humana nā psumat.Et ad hāc muniendā snīam
plures subdit auctēs Apl̄i:iter q̄s iste sunt.Gr̄a dei suz id
qȯ suz.Et pl̄s oib⁹ laboraui nō ego:sed gr̄a dei mecū:per
q̄s ꝛ p id qȯ iterposuit.s.cū de diuine grē oppitulatione
loqueretˀ pꝫ scripturarū morē sciētib⁹:ꝛ eas nō ꝯtentiose
iterpretātib⁹:q hic de auxilio spāli ꝛ nō tm̄ de influētia
gn̄ali loquunt:sꝫ si sine spāli dei auxilio agūt aliq bn̄ mo
raľr seu ꝟtuose nō ois mot⁹ bone volūtatis est ex deo:nec
in oibus actib⁹ causis cogitationib⁹ motib⁹ ipse est oran/
dus adiutor.attestāte snīa Cartaginēsis ꝯcilij per me a ls
allegata dicētis:qs nō videat a dn̄o inaniter peti ꝛ falla/
citer orari:cū orādo poscunt que nāe nr̄e iā ita ꝯdite suf/
ficiētib⁹ virib⁹ obtinenˀ sibi ēt nedum qcq̄:sed multum
sibi psumit humana nā cū psumit se sine adiutorio posse
agere opus vere ꝟtuosuz.Nec valet dici q h loquanˀ isti
sancti pontifices de actib⁹ meritorijs tm̄mō.ppterea qꝛ
dicit vt scā cogitatio:gnimo q ēt de oibus bonis actibus
vľr intēdant:inde magis appꝫ:qꝛ postq̄ dicit scā cogita/
tio piū ꝯsiliuz vt vľr oēs cōprehēderet:addidit:omnisqz
mot⁹ bone volūtatis.Et iterū qꝛ inqt per illuz aliqd boni
possum⁹sine quo nihil possum⁹.s.boni.iux̄ doctrinā Aug.
in de ꝟbis Apl̄i.ser.12.dicētis.cū dico tibi sine adiutorio
nihil agis.nihil boni dico.nā ad male agēduz habes sine
adiutorio dei liberā volūtatē.vbi appꝫ q bonū vľr acci/
pit distincte ꝯ malū:ꝛ nō nisi ad malū dicit nos hēre sine
dei adiutorio liberā volūtatē.nemo aūt sane mētis dice/
ret act⁹ bonos moraľr ꝛ vere ꝟtuosos:ac per h recte lau/
dabiles maloꝝ noīe iportari.plura alia ponit in illa epl̄a
Papa pdict⁹ hāc snīam roborātia:qb⁹ oibus positis ꝯclu
dit epl̄am sic.Satis sufficere credim⁹ qcqd ꝟm pdictas
regulas apl̄ice sedis nos scripta docuerūt:vt prorsus non
opinemur catholicū qȯ apparuit pfixis sentētijs eē ꝯtrū.
deinde eādem ꝯnē ꝯfirmo auctē alterius pape.s.Innoc.
scdi.q vt pꝫ in lib⁹ epl̄arū btī Bernardi.epl̄a 194º.dāna/
uit errores Petri abaylardi.ꝛ ei tanq̄ heretico silentium
iposuit.iter illos siqdē errores:sicˀ pꝫ in epl̄a imediate pce
dēte eidē pape directa sext⁹ vocaˀ in his ꝟbis.Qr li.ar.p
se sufficit ad aliqȯ bonum.Ex quo ꝯñs est vt catholice sit
fatendū q li.ar.p se ad nullū sufficit bonū:ꝛ si ad nulluz.
igiˀ nō ad aliquē actū vere ꝟtuosuz vel moraľr bonū:cui
snīe ꝯcordat auctas Aug.in libro de pdestinatione diua.

sic dicētis.liberuz ꝟo qȯ a deo hēmus arbitrium pmo ad
neqtiam lapsu fluit:ꝛ cū ad ꝟtutis indolē dei auxilio de/
serēte nihil possit:ad genus oē peccati idonea fultū ꝟtute
subsistit.qūo pōt dici nō ꝯtradicēdo prorsus ei⁹ intētioni
q possimus sine auxilio dei actū aliquē vere ꝟtuosuz age
re:cū expresse dicat q liberū nr̄m arbitriuz ad ꝟtutis in/
dolem dei auxilio deserēte nihil pōt:vel qūo pōt gloriari
de auxilio gn̄alis influētie cū dicat ipm idonea fultū ꝟtu/
te ad omne gen⁹ peccati:ꝛ per ꝯñs ad oēs malas volitio/
nes.in quarū tm̄ nullā submota gn̄ali influētia dei posset.
⸿ Et ꝯfirmaˀ istud:qm̄ cū Cassianus collat.13ª dixisset. cap 12º
cauendū nobis est ne ita ad deum oia scōꝝ merita refe/
ramus:vt nihil nisi id qȯ malū atqz puersuz est humane
ascribamus nāe.S.Prosper qui ꝯ illā collationē edidit
libruz itiulatū pro Predicatoribus grē:approbās bn̄ di/
cta ꝛ male dicta ꝯdemnās:h dictū velut nō catholicū re/
spuit.d.q̄si nā ante gr̄am nō sit in damnatiōe:nō sit in ce
citate:nō sit in vulnere:ex quo pꝫ euidēter q ꝟm intētio/
nē scī Prosperi catholice ꝯfitendū est q absqz gr̄a hō nō
possit nisi male ꝛ pverse agere.⸿ Itē cū btūs Aug⁹a Pe
lagianis iformareˀ de aliqb⁹velut catholice doctrine re/
pugnātibus:ꝛ iter cetera obijcereˀ qȯ diceret:q deus fal
se plasmet in hoib⁹ arbitriuz q̄le est demonū:qȯ ppo mo
tu nihil aliud possit vel velit nisi malū:sicut pꝫ in libello
ei⁹ qui vocaˀ ꝯfutatio catholica capl̄oꝝ sup falso imputa cap 6º.
toꝝ.ipse rn̄dendo.ibidē.nequaq̄ dictā obiectionē nega/
uit:sed q̄tuz ad silitudinē positā tm̄mō diāz assignauit
di.Sed h iter malos hoies distat ꝛ demones q hoib⁹ ēt
valde malis supest si deus misereaˀ recōciliatio.demoni/
bus aūt nulla est futura ꝯuersio.Qr aūt ex se nō possit hō
nisi malū:nō solū nō negādo innuit sed ēt satis ꝯfitēdo ex/
pressit dicēs:tot⁹ mūdus:sicˀ ait apl̄s Io.in maligno posi/
tus est.ꝛ multoꝝ talis est malitia q̄lis ꝛ demonū.In h tm̄
subiunxit diām que iam posita est.In pcedēti ēt cap nō
negat:sed se ꝯcedere isinuat q hō nāli motu nō possit ni/
si peccare.Et his ꝯsonāt eius alie expressiores auctēs su/
pra recitate.s.de corre.ꝛ gr̄a.ꝛ de verbis Apl̄i.ser.12.ꝛ ea caº 47º
que pp̄e recitata est de lib.eiusdem de predesti.diua.Ex
his aūt colligiˀ catholice dōm q hō nō pōt per li.ar.sine
auxilio dei quicq̄ velle vel agere:nisi male ꝛ culpabiľr.ꝛ
itelligendū est de alio auxilio pter influētiam gn̄alez:qm̄
sine illa ꝯstat euz nō posse qcq̄ velle vel agere neduz bn̄
sed nec male:cū tm̄ in pdictis auctib⁹affirmeˀ hoiem sine
dei auxilio posse male velle ꝛ male agere. Ex quo funda/
mēto euidēter ꝯcludiˀ q hō non pōt agere qcq̄ bn̄ mo/
raľr seu ꝟtuose siue meritorie siue nō meritorie sine spā/
li auxilio dei:cū nullus act⁹ ꝟtuosus sit malus vel culpa/
bilis:vt clarū est.⸿ Tertia ꝯclō est q Adā an̄ pctm̄ p li. 3ª ꝯ
ar.ꝛ vires nāles suas ac adiutoriuz grē supadditū qȯ ha/
bebat siľ cū gn̄ali dei influentia potuerit absqz alio spāli
auxilio dei agere actū moraľr bonū. pbaˀ p auctē Augu. pº
hypon.rn̄sione 3ª.in pn̄ª.vbi recitās vnū errorē Pelagij
ait.Iterū posse dicūt hoiem p li.ar.p se sibi sufficiētē im/
plere qȯ velit.Et post ꝯ h inqt sic.Rn̄demus.neminem
posse p se sibi.i.p li.ar.sufficere iplere qȯ velit.recte dici/
mus nisi ptoplastū solū potuisse cū voluntas li.ar.fuisset
sana eidē an̄ culpā.ꝛ paulo post pbās istud auctē scriptu
re ait.nā vt clari⁹ li.ar.cū potītatis bono qȯ valeret iple/
re qȯ voluisset Adā factū itelligas:audi qd dicat scriptu/
ra scā eccl̄iastico lib⁹de⁹ inqt ab initio fecit hoiez ꝛ reliqt
illū in manu ꝯsilij sui:addidit mādata ꝛ pcepta ꝛc̄.qd est
aūt reliqt eū in manu ꝯsilij sui nisi dimisit illū i potītate
arbitrij sui.In manu.n.potītas itelľr.ipa est pª gr̄a q̄ pm⁹
hō stare potuissꝫ si ꝟꝫ nāe doni mādata voluisset.h Aug.
Ex his ꝟbis pꝫ ꝟm Aug.q Adam per lib.ar.taľr dotatuz

qualr habebat ante culpam.s.cu3 bono possibilitatis seu
gra illa pma sufficiebat sibi iplere qd vellet.ceterarus vo
pcem vnē sibi sufficere:per qd p3 eu loqui de sufficiētia ad
bonū.nā ad malū ēt alie sibi sufficiunt.hoc ēt p3 ex eo qd
dicit Adā per li.ar.cū bono possibilitatis potuisse stare si
voluisset seruare mādata.per qd ēt inuit q potuisset ser-
uare mādata.igit potuit agere bonū actū moralr.si vo si-
bi sufficiebat.ad h igit non indigebat alio auxilio spāli.
als ceteri possent dici sibi sufficere ēt ad bonum:qz cstat
q ipsi p li.ar.cū spāli adiutorio dei pnt agere bonū τ oia
dei mādata cōplere:τ tn de ceteris illud negat. ¶ Scdo.

2m

aut Adā p li.ar.cū adiutorio grē addito poterat stāte in-
fluētia gnali sine alio spāli adiutorio suare mādatū dei:
vl nō.si sic.igr potuit agē actū bonū moralr.si nō.igit nō
seruādo nō peccauit:qd nō est dōm.cntia pbat:qz nō fa
ciēs:qd nō potuit facē:si impō id faciēdi nō sibi puenerit
ex pctō:neqq peccat.nā pctm qd nō est pena pctī:verissi
me diffinitū est ab Aug.in de duab'aiab'.pctm est volū-
tas retinēdi vel csequēdi qd iustitia vetat:τ vn liber est
abstinere:vt idē dicit p retrac.pm aūt pctm Ade nō fuit pe

cap 15.

na pctī:nec illa ipotētia si fuisset puenisset sibi ex pctō ali
quo.qre τc.hanc rōnē satis inuit Aug' in de correc.τ gra.

cap 49. Tho. qui hardwar-din in fi. lib. 2.c.9.

vt p3 in aucte in 3a rōne p cne 2a allegata. ¶ Cōtra h tn
arguit vn' modernus doctor tenēs ptem oppositā: qm si
Adā cū accepta gra potuit suare mādatū sine alio adiuto
rio.igit potuit ēt sine alio spāli adiutorio tētationē supa-
re:τ pctm qdlz pcauere:τ cu3 iam post lapsu3 nō sit li.ar.
hois ifinite debili':qz sic totā fortitudinē suā penit' ami-
sisset:posset ēt nūc cū tāta gra qntā tūc habuerit tētationē
aliquā supare.s.debiliorē intantū inqntū ipm li.ar.est de-
bili' nūc qz tūc:vel ponat q qntu3 li.ar.est debilitatū in
tantū hēat gra3 ampliorē.cns aūt h est fl'm:vt dic.τ ego

Rnsio.

ēt dico:vt patuit i.q.pcedēte. ¶ Rndeo τ cocedo pma3 cna3.
Scda3 aūt nego.nec pbō valet:sic p3 in sili.nā certū ē q
oculus san' stāte ifluētia dei gnali cū adiutorio lucis pōt
aliquē colorē in certa distātia vidē sine adiutorio alio dei
spāli:τ tn talr pōt cē ifirm':q nō cū tāta luce nec cū quā-
tacūqz maiore vel minore poterit illū colorē aut aliu3 in
illa aut alia distātia vidē ne pus sanet:sic in pposito est:
qz li.ar.vtiqz per pctm pmi hois ifirmatū est τ vitiatum
vitijs que ab origie gliber cbit:qz nō solū fuit puatū gra
tuitis:sz ēt in nālibus vulneratū.τ qz debilitatio li.ar.nō
fuit pcise p subtractionē adiutorij:sz ēt per accessu3 infir-
mitatis τ vitij:qle nullū erat pus in eo:iō per nullā appō-
nē habitualis grē adiuuātis suppleri pōt po'ei' nisi cū h
pfecte ab ifirmitate sanet:qd nulli in hac vita de cōi lege

3m

ctingit. ¶ Tertio pōt cfirmari cz alia aucte Augu.in de
bo.pse,nō multo post pn' dicētis:q nō iferri in tētationē
τ nō discedere a deo nō est oino in virib' li.ar.qles nunc
sunt.fuerat aūt in hoie anqz caderet:si aūt nō discedere a
deo τ nō cadere in tētationē fuit oino in virib' li.ar.hois
anteqz caderet.igit nō indigebat ad nō discedendu3 alio
spāli adiutorio:aliogn nō oino sz aliqualr tm τ ptialr id
fuisset in virib' ei':per vires aūt eius nō tm ipm li.ar.sz
ēt vim τ adiutoriu3 sibi collatū debem' accipe:sic cteste-
tur auctes iducte supi'.Tertia h cz vtiqz mihi magis cō-
sona vi dictis scōz:sine assertiōe tn τ absqz piudicio me-
lioris deliberationis sit posita.Et h quātu3 ad arm pmū.

2m artis

Quantum ad 2m pono pncipalr vnā cnē tm:vz q
Adā post suū lapsu3 nō potuit per suas
vires nāles absqz spāli auxilio dei facere aliquē actū mo
ralr bonū.pbat sic.Adā ex suo pctō incurrit ignorātiam
agēdoz ptinētiu3 ad vitā moralē:ita q postea nō potuit
sine spāli auxilio dei de aliq agēdo vel vitādo sufficiēter
cognoscere ipm eē agēdū:τ pp qd:τ quēadmodū eēt agē-
du3:nec de aliq vitādo potuit sufficiēter cognoscere an τ
quēadmodū eēt vitādū. Incurrit ēt ifirmitatē τ ipotētiā
quātu3 ad volūtatē:ita q postea nihil volēdū potuit vel-
le pp qd:τ quēadmodū eēt volēdū:nec aliqd nolēdū po-
tuit nolle pp qd:τ quēadmodū erat nolēdū:τ per has cir-
cūlocutiones pp qd:τ quēadmodū itelligo oēs circūstan-
tias reqsitas ad h q actus aliqs sit moralr bonus seu ve
re vtuosus.igit Adā non potuit post lapsum sine auxilio
spāli agere aliquē actū moralr bonum.cntia est euidēs.τ
pmā ptē añtis pbo aucte Aug.3o de li.ar.dicētis q Adā τ

cap 40.

Eua cū p peccauissent τ in errorē τ in erumnā τ in mortē
pcipitati sūt.τ.c.pxime pcedēte.illa inqt est pctī pena iu-
stissima vt amittat qsqz qd bn vti noluit cū sine vlla pos-
set difficultate si vellet.i.vt q sciēs recte nō facit amittat
scire qd rectū sit:τ qd recte facē cū posset noluit:vn amit
tat posse cū velit.in Ench.ēt loquēs de pmis peccātibus

cap 28.

angelo.s.τ hoie.dicit q eis volētib' subintrauit ignorātia
rerū agēdaz τ ccupiscētia noxiarū:ex qbus p3 q Adā in
damnatiōe sui pctī icurrit ignorātiā agēdoz ptinētiū ad
moralē vitā. ¶ Itē Ugo de sacr.lib' p.par.6.τ Magr li-

cap 13.

bro 2o.d.23.dicūt q Adā peccādo amisit sciā3 aie que s3
ipsos erat qua ipe pus cognoscebat qd agere τ qd cauere
debebat. Insup btūs Prosper in lib' suo p pdicatoribus

cap 12.

c Cassianū reprehēdit illū:qz in collatiōe sua de ptectiōe
dei dixit.Cōcepit ergo Adam post puaricationē quā non
habuerat sciam mali.boni vo sciam quā accepat nō ami-
sit.dicēs vtrūqz eē fl'm.igit amisit Adā sciam boni:τ per
cns bene agēdi.igr postea nō poterat ex se sine mīa:τ spā
li auxilio dei cognoscere sufficiēter:qd agere:aut qd vi-
tare deberet.p3 cntia:qz a pena τ damnatiōe sui pctī diui
nitus illata non potuit seipm liberare. Scdam ptē añtis
pbo p sic.Adā nō potuit post suū lapsum sine spāli auxi-
lio dei recte deū diligere.igr nō potuit sine spāli dei adiu
torio aliqd bn velle.añs p3 per Aug.de fide ad Petrum.

cap 3.

dicentē.deus qppe cognoscēdi ac diligēdi se nō nisi ange
lis τ hoib' indidit facultatē:qbus pp arbitrij libertatem:
que maxime debuit itellectuali creature creatoris beni-
gnitate cferri:ita cognoscēdi ac diligēdi sic facultatē volū
tatēqz donauit:vt eam vnusqsqz τ hic posset τ pdere.Si
qs tn eam sponte pderet suo deinceps arbitrio resumere
nō valeret.cstat aūt q Adā sponte pdidit talē volūtatē.
cntia pma clara est.Scdam pbo sic.Adā sine spāli auxi-
lio dei nō potuit aliqd pp deu3 vltimate velle.igit nō po
tuit sine spāli auxilio dei aliqd velle pp id vltimate pp
qd debebat vltimate velle:ac per h nec bn moralr velle:
cū ad moralē bonitatē reqrat itētio debiti finis.cntia p-
bat ex eo qd vt pbatū est supra.di.26.q.p'.deus d3 eē vl
timat' finis ois nre volūtatis τ actiōis:qd nūc ēt cfirmo:
qz qcūqz vult aliqd vel vult deū:vel aliud a deo.si deū:τ
nō pp se sed pp aliud:vtit fruendis qui actus culpabilis
est:τ per cns nō moralr bonus.si vult aliud a deo:τ non
pp deū vltimate ille act' est vltimate pp aliud a deo:τ p
cns ille vult aliqd aliud a deo pp se:τ sic fruit alio a deo:
τ p cns eius act' est culpabil nec moralr bon'. Ex q seq-
tur q ois volitio que nō est de deo pp se vl de alio a deo
pp deū vltimate est culpabilis τ vitiosa. ¶ Scdo sic.an-

2m

gelus post suū lapsu3 nō potuit sine spāli auxilio dei hic
bonū velle.igit nec Adam post suu3.añs τ cntiam ponit
Aug' de fide ad Pe.dicēs.Si posse eēt vt hūana nā post-

cap 3.

qz a deo auersa bonitatē pdidit voluntatis.ex seipsa rur-
sus eā hic potuisset:multo possibili' hec nā hēret angelica:
que quāto min' grauat pōdere terreni corpis tāto magis
hac ēt pdita facultate:sed ondit deus vn bona voluntas
hoib' det quā sic amiserūt angeli cū hērent vt amissam
deinceps recupare nō possent. ¶ Tertio idē pbat aucte

3m

Aug.

Aug. bypoſt. reſponſiõe tertia. vbi loquẽs de Adam dicit ꝙ li. ar. male vtens incautus dum ſponte ſerpẽti prebẽs ſuadenti conſenſum dñi preterijt ꝑceptũ amiſſo poſſibilitatis bono ſolũ arbitriũ ad velle potius eſt vulneratũ. ⁊ paulo poſt per ſe homo lapſum facere potuit: qꝛ voluit ſꝫ non ſicut per ſe lapſus eſt per ſe. i. ꝑ ꝓpriã voluntatẽ conſurgere valuit: niſi manu dñi miſericordiſſima: qñ eiꝰ placuit pietati fuiſſet erectꝰ. ⁊ infra. Non enĩ ꝑꝑ aliḋ ꝯxit offenſam niſi ꝑ id qḋ potuit: ne delinqueret ſuadẽti reſiſtere. ꝑ velle igiẽ malũ ꝑdidit poſſe bonũ: qui ꝑ poſſe bonũ potuit vincere velle malũ. Hic notãdũ eſt qḋ ait amiſſo poſſibilitatis bono: per qḋ intelligit donũ vel dona addita vel addita li. arbi. Ade quo vł qbꝰ cũ li. ar. poterat hic bonũ velle. ¶ Itẽ qḋ ait ꝙ poſtea potitꝰ eſt ſolũ. i. nudũ arbitriũ ⁊ vulneratũ. ⁊ ꝙ per illud nõ potuit conſurgere. ſ. ad bonũ velle niſi fuiſſet erectus miſericordiſſima manu dei: per quã debere intelligi ſpãle auxiliũ dei ⁊ non generalẽ eius influentiã tñ: puto ꝙ quilibet nõ contentioſus de plano ꝯcedet. ¶ Ex hac ꝯne infero duas alias ꝑꝑ collationẽ habitã cũ quodã venerabili magiſtro. quarũ [Alb. de padua. pᵃ ꝯ] prima eſt ꝙ ex peccato primi ꝑentis quilibꝫ hõ nãli viſu naſcens ꝯtrahit ignorãtiã agendoꝝ. ita ꝙ nullus ſine ſpãli auxilio dei põt in his que ad moralẽ vitã ꝑtinent ſufficienter cognoſcere qd volendũ vel nolẽdũ. ſufficiẽter autẽ dico illum cognoſcere qui nõ ſolũ cognoſcit aliqd eẽ agẽdum vel volẽdũ: ſed ẽt nouit ꝑꝑ quid: ⁊ queãdmoduꝫ eſt agendũ vel volendũ ſm oẽs circũſtantias requiſitas ad hoc ꝙ actus ſit bonus moralr ⁊ vere virtuoſus: ⁊ de tali ſufficiẽtia notitie ſum in ſuperioribus locutus ſemꝑ circa iſtã mãm. ⁊ qꝛ predictus magiſter reſpõdẽdo ad rõnẽ quã feci ſupra ad ꝓbãdũ ſecũdã ꝯnẽ primi articuli pme q. 26. d. cõceſſit hoiem ex peccato Ade incurrere ignorantiã agendorũ ꝑtinẽtiũ ad fidẽ ⁊ fidei ſacramenta. nõ aũt ignorantiã agendoꝝ pertinẽtiũ ad vitã moralẽ vt moralis ẽ preciſe. iõ ꝯnẽ iſtã ſic poſitã ⁊ ſibi oppoſitã ꝓbo ſic. [pᵐ] Adam ex ſuo peccato incurrit ignorantiaꝫ agendoꝝ pertinentium ad vitam moralẽ. igitur ⁊ quilibet hõ nãliter naſcẽs ex eo. ꝯña eſt euidẽs. naꝫ penas quas ipſe incurrit nos incurrimus ⁊ non minores alias ipſe meliores ſe genuiſſet. ꝯ Aug. 3ᵒ de li. ar. añs ꝓbaẽ ſic pma ps añtis rõnis [cap. 41. 2ᵐ] facte ad ꝯnẽ ꝑcedentẽ. ¶ 2ᵃ ſic. ⁊ bñ põdero iſtã rõnẽ. cõſtat ꝙ ſm cõeꝫ curſuꝫ quilibet hõ cũ pmo venit ad ãnos diſcretionis hꝫ ignorantiam eoꝝ agendoꝝ que pertinent ad vitã moralẽ vt moralis ẽ: iudicãs frequẽter agẽdũ eẽ qḋ vitandũ eſt ⁊ ꝯ. ⁊ totalr agendũ eẽ aliquid vel vitandum. qualr nõ eſt. ⁊ hoc experientia manifeſtat. nũc quero an ſic ignorare ⁊ errare contingit homini ex nã ſua ſꝫ ſe. aut ex aliquo vitio vel malo nãe. nõ põt dici pmũ. tuꝫ qꝛ ſi h eẽt veꝝ ſequiẽ ꝙ ẽt ſi hõ pmꝰ nõ peccaſſet filij naſcẽtes cũ ad ãnos diſcretiõis veniſſẽt: ſilr circa agibilia moralia ignorãtiã ⁊ errores habuiſſent: qḋ catholice dici nõ põt. tũ qꝛ ſm h dictũ talis error nõ eſſet tunc vituperandus in homine: nec per talẽ ignorantiã faciendo aliqd ꝯ ea que fienda ſunt ſm legeꝫ dei: ipſe peccaret: ⁊ maxime ſi legem nũq̃ accepiſſet. qḋ ẽt nõ ẽ dicendũ. cũ ſm aplm q ſine lege peccauerit ſine lege peribunt. pꝫ aũt ꝯña iſta. [cap. 39.] ⁊ falſitas ẽt ꝯñtis ꝑ Aug. 3. de li. ar. nã ſi nõ eſt iſta inquit ipſe pena hois: ſed nã nulla iſta peccata ſunt. ⁊ ꝓbat. ſi enĩ nõ recediẽ ab eo mõ quo nãliter factꝰ eſt. ita vt meliꝰ eẽ [cap. 31.] non poſſit ea que dꝫ facit cũ h facit. Et añ dicit ꝙ nulliꝰ rei vituperaẽ niſi vitiũ. oẽ aũt vitiũ ẽ ꝯ nãm cuiꝰ eſt vitiũ. ex quo ſequiẽ ꝙ nullũ ex ñs ſm nãm hũanã. qualis ſi inſtituta eſt vituperari dꝫ in hoĩe. ⁊ ꝑ ꝯñs nec talis error eẽt vituperandus. ⁊ h appropinquat: imo forte intrat erroreꝫ Iuliani. qui ꝯcupiſcentiam ⁊ ignorãtiã quas quilibet in ſe hꝫ dicebat nõ eſſe mala aliq̃ neqꝫ aliq̃ vituperabilia. ſi dicaẽ: ꝙ ſic errare homini ꝯtingit ex vitio ſeu aliquo malo: vel huiꝰ vitium ineſt nãe ſm ſe ⁊ a prima ſua inſtitutione vel non. nõ põt dici ꝙ ſic: ne cadamus in errorẽ manichęoꝝ. Dõm ergo ꝙ non ẽ nãe ex inſtitutione eius prima. cũ igitur ipſuꝫ ſit qḋdã malũ ⁊ penale nature: opꝫ dicere ꝙ ex aliq̃ culpa ꝓueniat. ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ ex culpa actuali ꝑſonali ⁊ ꝓpria hois ſicut errantis: cũ nulla alia eius culpa preceſſit. igiẽ ex culpa alicuius alteriꝰ cuius ipſe merito reus ſit. nec appet ex cuius culpa niſi primi hominis. ⁊ ita pdicat doctrina catholica. pꝫ ergo propoſitũ. vꝫ ꝙ quilibet hõ nãliter genitꝰ ꝯbit ex pctõ pmi parentis ignorantiã agendorũ pertinentiũ ad vitã moralẽ. ¶ Ꝑ. Dictus venẽ. Magiſter ꝯcedit ꝙ hõ pro dãnatione pme culpe incurrit ignorãtiã agẽdoꝝ ꝑtinẽtiũ ad fidẽ ⁊ fidei ſacramẽta. aut ipſe inter ꝑtinẽtia ad fidẽ includit vel vult intelligi eẽ incluſa moralia opera: que agi iubet fides catholica: ⁊ tũc habeẽ ꝓpoᵐ. nã oẽ opus vtutis docet fides chriana. aut non icludit illa. Sꝫ vult ꝙ hõ incurrit ex peccato primi parentis ignorantiã eoꝝ ꝑciſe q̃ pertinent ad articulos fidei ⁊ eius ſacra. ⁊ ſi ſic cũ in gentili nõ ſit minꝰ vitiũ nãe ex quo ꝓuenit errare circa mores. vtpote. verbi grã putare licitã eẽ fornicationẽ vel aliqd tale. q̃ꝫ id ex quo ꝓuenit error circa fidei articulos: quos nũq̃ audiuit vł circa baptiſmũ: vt forte ſi putat nõ oportere baptiçari. ⁊ ſilr circa alia ſacra chrianoꝝ: qcqd ſit de ꝓportione peccatoꝝ. hincinde neceſſe ẽ dare vnũ ꝯtrahat nã humana hũc defectũ ignorãtie circa mores. non minꝰ q̃ꝫ aſſignare vnũ ꝯbat ignorantiã circa ecclſiaſtica ſacramẽta. nec apparet qd detur niſi culpa pmi parẽtis. Utrũ aũt ignorãtiã agendoꝝ ꝑtinentiũ ſic ad fidẽ. ⁊ eccliaſtica ſacramẽta ꝯbat hõ ex pmo peccato. vt dicit iſte venẽ. magiſter. ꝓ nũc nõ approbo neqꝫ reprobo. Indubitãter tñ videbiẽ mihi ꝙ dicta ſanctoꝝ dicẽtiũ ꝙ ignorantia ⁊ difficultas non ſunt nã inſtiſicati hois: ſꝫ pena dãnati. ⁊ ꝙ nã hũana duo vitia a pma ſui corruptione ꝯcepit: que ſunt ignorãtia boni ⁊ ꝯcupiſcẽtia mali ⁊ ſilia: in qbꝰ de originali ignorãtia boni ſit mẽtio: itelligi debeãt de ignorãtia agibiliũ ad moralẽ vitã pertinentiũ ſiue de alijs ẽt intelligi debeãt: ſiue nõ debeãt. pꝫ itaq̃ pma ps ꝯnis ꝑmiſſe. ¶ Scda vo. ſ. ꝙ nullus poſſit ſine ſpãli dei auxilio vincere hõ ignorantiã: ſeu ſufficienter cognoſcere qd agenduꝫ. [2ᵃ pars] ꝓbatur per auctoritates Augu. ⁊ Ugo. allegatas in rõne prima ſupradicte ꝯnis. nec poſſunt ille gloſari de grã vel auxilio generalis influentie: ne ꝯcedamus ꝙ a penis contractis pro pmo peccato hõ ex ſe cũ generali dei influẽtia liberetur: ſicq̃ concludaẽ ꝙ chrs pro nobis gratis mortuus eſt. Ex his apparet ꝙ rõ illa pma ꝓbans predictam ꝯnẽ efficax ẽ: ⁊ ſolutio data nõ valꝫ. ¶ Probauit tñ iſte [arᵐ ma. Alb. de padua.] Magiſter ꝙ hõ nõ icurrit ignorãtiã agendoꝝ: de quibꝰ dictũ ẽ ex pluribus. Et pmo ex auctoritate Augu. de queſtionibus euãgelij dicẽtis ſuꝑ illo. abierũt ſemiuiuo relicto. homo peccator ſemiuiuus relinquitur: quia ex parte qua deũ poteſt cognoſcere ⁊ itelligere viuus eſt. ex parte vo qua peccatis contabeſcit mortuus eſt. ¶ Ad hanc auctoritatẽ dico pmo ꝙ ipſa vt videẽ facit ꝓ me. nã eoipſo ꝙ ait cũ peccatis ꝯtabeſcere ⁊ mortuũ eſſe aſſerit non cũ ſufficere q̃uis inq̃tuꝫ eſt adhuc in potentia ⁊ aptus natꝰ ad cognoſcẽduꝫ deũ dicaẽ viuus eſſe. ¶ Secũdo dico ꝙ eſto ꝙ habereẽ ex hac auctoritate ꝙ hõ poſſit deũ cognoſcere. non ſequiẽ. ergo poteſt ſufficienter de aliquo cognoſcere qd ſit agendũ vel nõ agendũ. nõ eniꝫ ois notitia de deo eſt talis. ¶ 2ᵒ arguit ex alia auctoritate eiuſdem que [2ᵐ cap. 6.] ſcribiẽ pmo de li. ar. vt breuiter inquit eterne legis notionem que impreſſa nobis eſt. inq̃tum valeo verbis expli-

cem ea est qua iustū est vt oia sint ordinatissima. Qđ nō posset facere: iquit iste magister: lex ista nisi traderet notitiam agendo℞ moraliter. ¶ Qualr ex hac auctoritate veri. Magister ꝑbet intētū nō video. nā hec bñ stant sil .s. ꝙ lex eterna sit qua iustū est vt oia sint ordinatissima: seu que censet oia debere esse ordinatissima: qđ idē est dictu. ꝛ ꝙ homo de nullo agēdo moralis vite sine spāli dei auxilio notitiā habeat: qua sciat illud ordinatissime facere. vñ illā suā ꝯñaȝ sibi nego. ¶ Alia ē eiusdē in eodē li. putas ne ista mēte cui regnū in libidines eterna lege concessuȝ eē cogñscim⁹ potētiorē esse libidinē. Ħ dicit Aug. ꝙ nos cognoscim⁹ eterna lege ꝯcessum menti regnū in libidines. alia etiā est quedā glosa super id ad Ro. 2°. Gētes ea que legis sunt nāliter faciūt. d. ꝛ si gētilis nō habeat legem scriptā: hȝ tñ nālē: qua intelligit ꝛ sibi cōscius est: qd sit bonū ꝛ qd malū. lex eni nālis ē nemini iniuriā facere. nihil alienū ꝑripere a fraude ꝛ piurio abstiere. ¶ Ad has dico ꝑmo ꝙ nō sequit. cognoscimus mēti concessum esse regnū in libidines. igit hoc cognoscimus sine auxilio dei speciali. Sicut nō sequit. beat⁹ cognoscit deū esse trinuȝ ꝛ vnū. g̃ hoc cognoscit sine auxilio speciali. nec sequit. gētilis nāliter seu per legē nālē cognoscit qd sit bonum ꝛc̄. igit absq̃ auxilio speciali dei. sic ēt nō sequit. hō nāliter facit ea q̄ iubet lex dei. igit hō sine spāli auxilio dei facit que iubet lex. ꝛ añs est vex vt pȝ per aplm vbi allegat. ꝛ tñ ꝯñs nō est vex. ꝛ iō dico ꝑ oib⁹ auctoritatib⁹ sancto℞ asserētib⁹ nos nāliter cognoscere vel facere qđ earū intētio est nos per ꝑncipia seu vires nostre nature cognoscere vel facere. nō tñ intēdunt excludere dei auxiliū spāle. nec vnq̃ inueni aut ab aliquo audiui nullā auctoritatem autēticā: que Ħ explicite vel implicite diceret. vñ ex nulla auctoritate pdicto mō loquēte talis exclusiua dȝ inferri. ꝛ Ħ expsse docet glosa statim sequens. verba glose allegate per veñ. magistrū. nō te moueat inquit ꝙ nāliter dicit que legis sunt facere nō spiritu dei nō fide nō gratia. hoc eni agit spiritus grē vt imaginē dei i qua naturalr facti sumus instauret in nobis. vitiū qppe ꝯ nām est qđ vtiq̃ sanat grā. ꝛ subdit. pinde vitio sanato per grāȝ nāliter fiūt ea que legis sunt: nō ꝙ per nāe nomē negata sit grā. sed potius ꝑ grām reparata nā: q̄ grā in interiori homine inouato lex iustitie scribit. quā deleuerat culpa. Ħ eni illic scribit ꝑ renouationē qđ deletū erat per vetustateȝ: ꝛ paulo post sic exponit verba apli. nāliter faciūt ea q̄ legis sunt: id est nāli rōne illuminata per grām discernūt faciēda ꝛ vitanda qđ faceret lex. Eodeȝ modo penitus loquit Aug. in de vera inocētia. ¶ 2°. dico ꝙ illa verba glose allegate intelligenda sunt de gentili non fideli: sed ꝯuerso ad fidē chri: sicut ꝛ verba apli que exponit ꝭm Aug. li. 4. ꝯtra Julianū. Ubi ad argu^m qđ ex hac auctoritate apli cōtra eū faciebant Julianus rñdet. 3°. dico ꝙ esto ꝙ concederem gentilē infidelē vel aliū aliquē hominē nāliter ꝛ sine speciali dei auxilio cognoscere nemini eē iniuriādū nihil alienū ꝑripiēdū ꝛ siles veritates: que sunt ꝑncipia ꝛ regule moralis vite: cognosceret etiā quid sit bonuȝ ex genere. ꝛ qd ex genere malū: qbus nihil ampli⁹ posset extorqueri ex verbis glose illi⁹: ꝛ Ħ nihil haberet ꝯtra me. nam nulla talis notitia est sufficiens ad agendū actū bonum moraliter vt accipit .s. ꝯformē recte rōni ꝭȝ oēs circūstātias reqsitas ad Ħ ꝙ act⁹ sit vere virtuosus. vñ esto ꝙ quis. verbi grā cognoscat bonū esse subuenire indigenti. ꝛ nō iniuriari ꝑximo: nec rapere alienū: nisi cognoscat cū hoc ꝑpter qd ꝛ quēadmodū sit subueniēdū ꝛ ab iniuria ꝛ rapina abstinēdū: nō hȝ notitiā sufficientē ad bonitatem actus moraleȝ de qua loquimur. Qđ pȝ: qꝛ si quis subueniat indigenti: ꝛ nō ꝑpter finē debitū nō agit bene moralr. si quis etiam abstineat ab iniuria vel rapina nisi ꝑpter debitū finē abstineat nō abstinet virtuose seu moraliter bene. ¶ Eandē ꝯñē ꝑbaui ēt inter cetera per auctoritatē Aug. in epla ad sixtū dicentis. nemo recte sapit nemo recte intelligit. nemo ꝯsilio aut fortitudine preualet ꝛc̄. nisi acceperit spiritū sapientie ꝛ intellect⁹ spirituȝ cōsilij ꝛ fortitudinis. Cōstat aūt vt dicebā ꝙ q nō recte sapit nec recte intelligit nec preualet ꝯsilio non sufficiēter cognoscit quid agendū in his que ad moralē vitā ꝑtinēt. ¶ Ad hoc iste Magister dixit duo. ꝑmū ꝙ si ista auctoritas sumat vt capio ꝯcludit ꝙ nullus carens grā gratū faciēte pōt agere actū bonuȝ moraliter: qđ ē ꝯ dicta mea alia in ꝑbōne ꝑme ꝯ̃nis mee quā ibi posui. ꝙ aūt illud sequat. pȝ ꝙ nullus carēs gratia gratū faciente hȝ spūm sapiētie ꝛ consilij cū illa sint dona spiritus sci que nō habētur sine gratia gratū faciēte vt dicūt doctores ꝛ scriptura sacra. Sap. ꝑ. Spūs scūs discipline effugiet fictuȝ. ¶ 2°. respondet ad auctoritatē. d. ꝙ cū dr̄ nemo recte sapit ꝛc̄. Intelligenduȝ est de rectitudine que inest actui ex certa actiōe finis simplr vltimati q̄ nō pōt eē nisi spū scō grāȝ infundente ꝛ faciente vna cū tali charitate in actu ꝛ mediatū ordinē ad finē simplr vltimū. nō loquit aūt Aug. de rectitudine que pōt esse in actu ex attentione finis ꝑpinqui ꝛ imediati. sicut ē recte militare ad debellandum superbos ꝛ ad pacificandū subiectos: que pōt esse in hoīe dona spiritus sancti nō habēte: sicut pȝ de Nabuchodonꝰ. debellāte Cyrū. ¶ Quantū ad ꝑ^m dictū veñ. Magri dico ꝙ ex illa auctoritate sicut ego accipio ꝛ sicut accipit met Aug. nō sequit qđ īfert ipse. ꝛ cū ꝑbat ꝑ Ħ ꝙ nullus carēs grā gratū faciēte hȝ spiritū sapientie ꝛ cōsilij ꝛc̄. dico ꝙ istud est cōtra intētionē Aug. ibidē. vnde statiȝ subdit. nō qꝛ tot sunt spiritus: sed oīa hec opat vnus atq̃ idē spiritus diuidens singulis ꝑut vult. qꝛ spūs vbi vult spirat. sed qđ fatendū est aliter adiuuat nōdū inhabitans ꝛ aliter inhabitās. nam nondū inhabitans adiuuat vt sint fideles. inhabitās adiuuat iā fideles. Ex Ħ pȝ ꝙ spūs spirat dona sua de quib⁹ loquit aliqñ ēt i eis quos nō inhabitat. in qbuscūq̃ aūt est grā gratū faciēs illos inhabitat spūs sanct⁹. vñ ꝛ dicunt tēplū dei ꝭm illud ꝑme ad Cor. Nescitis ꝙ tēplū dei estis ꝛ spūs dei habitat i vobis. vbi ait glosa Aug. in nemine habitat de⁹ quē nō ante sanctificet ꝛ purget spūs sanct⁹. Sāctificatio aūt ꝛ purgatio non est sine gratia ꝛ gratū faciēte vt clarū ē. ergo ꝭm Aug. ibidē talia dona spūs sancti sunt ēt aliqñ in nō habēte grāȝ gratū faciētē. ¶ 3°. ꝭm Aug. ibidē. Fides est donū .s.s. vñ ait ꝙ sic nemo recte sapit ꝛc̄. ita sine spū fidei nō est q̄ sc̄q̃ recte creditur⁹. ꝛ añ vba ꝑallegata dicit sicut nō hēret hō sapientiā intellectū cōsiliū ꝛc̄. nisi accepisset spiritū sapie ꝛ intellect⁹ ꝛ ꝯsilij ꝛc̄. ita nō hēet fidē nisi accepisset spūȝ fidei de quo dicit apls. habētes aūt eūdē spiritū fidei ꝛc̄. vbi pȝ ꝙ fides est donū .s.s. ꝭm intētionē in qua ibi de donis loquit Aug. Et ita dicūt verba Apostoli que allegat similiter ꝑme ad Cor. inter dona spiritus sancti numerat fidē ꝛ ꝑphiaȝ. ꝛ tñ ꝯstat ꝙ vtraq̃ frequēter est in nō habente charitatē ꝛ gratiā gratū facientē: sicut per eundeȝ aplm ꝛ glosas expresse pȝ ibideȝ. ꝛ ideo salua reuerentia sua dictū illud nō videt cōsonū dictis Apostoli ꝛ sanctorum. Auctoritas scripture quā allegat nō est intelligēda quasi in ficto nunq̃ sint aliqua munera spiritus sancti: sȝ qꝛ fictū spiritus sanctus non inhabitat neq̃ approbat: iō eum dicitur effugere. Responsio quaȝ secundo dat veñ. Magister salua reuerentia nō videt valere: qm̄ ꝭȝ Aug. vt pȝ ex dictis supra in prima ꝑbatiōe prime ꝯ̃nis. ꝑme q. d. 26. ꝛ per rōnē factā ad hoc in ꝑbatiōe cōclusiōis huius articuli. nūq̃ actus ē moralr rectus nisi imediate vel

mediate

Marginalia: 3^m; cap. 9.; Rño.; cap. 15.; 2^a pb^o cōis.; rñ^o magistri alberti.; ꝯ al. rñ.; cap. 4.; cap. 12.; cap. 12.

mediate ordinet ultimote in deū. vñ militare ꝓpter pacem subiectoꝝ vel debellationē supboꝝ ultimate: ita ꝙ huius actus nec actu nec habitu referat in deū culpabile est. Si igit actus nō pōt ordinari i deū ultimate sine adiutorio speciali spūs sancti: vt concedere videt reuerendus magister: sequit ꝙ actū moraliter rectū nō possit qs exercere sine speciali adiutorio dei: qḋ ē ꝓpositū. ℂ Pro prefata ꝯne adduxi determinationē mileuitani ꝯcilij dicētis. vtrūqz donū dei ⁊ scire quid facere debeam⁹ ⁊ diligere vt faciamus. ℂ Ad hoc dixit R̄x̄ᵈᵒ Magr ꝙ illud dictum est directe ꝯ Pelagiuz qui ponebat ꝙ recta ⁊ bona notitia intellect⁹ bene erat a gratia dei quā vocabat doctrinaz legis. sed velle bonū nō erat a deo nisi quaten⁹ dedit volūtatē. ⁊ ideo conciliū dicit ꝙ vtrūqz est donū dei. ⁊ hoc etiā dicit se ⁊ alios contra quos arguo ponere. nā loquendo de bono actu intellectus ⁊ voluntatis meritorio vterqz est a deo cū dei auxilio spāli. loquēdo vo de bono morali ꝑcise vterqz ēt est a deo. sed nō opz ꝙ cuz auxilio spāli: sed solū cū dei influētia gñali. vñ dicēdo: vterqz donū dei est. ergo ex dei auxilio spāli: fallacia ꝯsequētis est.

ℂ Hec rñsio vt dī nō saluat intentionē ꝯcilij. nā quecunqz fuerit positio pelagij de quo in sequentib⁹ videbit. determinatio tñ ista concilij est cōtra quēcūqz ponētē nos sine speciali dei dono ⁊ auxilio scire qd facere debeamus. Et ꝙ de speciali dono ⁊ auxilio sit sensus cōcilij ⁊ non de influentia generali ꝓbat euidenter. nā certū est ꝙ influentia generalis q̄ cōiter est tam respectu malaꝝ actionū q̄ bonaꝝ: ⁊ tā nālīū q̄ rōnalīū nō dī ꝼ3 vsuz scripturaꝝ catholicarū gr̄a dei ꝑ Jesuz xp̄m. ac per hoc auxiliū gr̄e dei per Jesuz xp̄m nō dz itelligi auxiliū generalis iflūētie sed auxiliū spāle: ⁊ h̄ infra plenius patebit. nūc aūt in ꝓposito conciliū de talis gr̄e auxilio loquit. vñ sic iacet caplm illud. Si qs dixerit gr̄az dei per Jesuz xp̄m. d. n. ꝓpter hec nos tm̄ adiuuare ad nō peccādū: qz per ipsam nobis reuelat intelligentia mādatoꝝ vt sciamus qd appetere: qd vitare debeam⁹. nō aūt ꝓpter illā nobis ꝑstari vt qḋ faciendū cognouerim⁹ ēt facere diligamus atqz valeamus anathema sit. Cū ēt dicat Apls. scia inflat. charitas vo edificat: valde impiū ē vt credam⁹ ad eā que inflat nos gratiā xp̄i: ⁊ ad eā que edificat nō h̄re: cū sit vtrūqz donū dei: ⁊ scire quid facere debeam⁹: ⁊ diligere vt faciamus. vt edificante charitate scia nō possit inflare. sicut ēt de deo scriptū est: q docet hominē sciam. ita ēt scriptū est. charitas ex deo ē. igitur ⁊ scire qd facere debeam⁹ ⁊ diligere vt faciam⁹ ꝼm hanc determinationē ꝯcilij est in nobis ex spāli gr̄a ⁊ auxilio dei: ⁊ cuz scire in eo q nō diligit facere nō sit meritoriū. Et hoc ēt in eo in quo ē sit ꝼm cōcilium ⁊ aplm ex gratia dei seu auxilio spāli. sequit ꝙ talis scia ⁊ nō meritoria sit donū dei. ꝑ. si ista rñsio sit sufficiens: quia per nomē dñi vel gr̄e dei itelligitur generalis influētia: nūq̄ ex aliquo textu scripture poterit ꝓbari ꝙ ad aliquē actū siue itellect⁹ siue volūtatis siue meritoriū siue nō meritoriū idigeam⁹ spāli auxilio dei. nā nusq̄ in scriptura reperit ista locutio: spāle auxiliū: sed tm̄ donuz ⁊ gr̄a ⁊ auxiliū vel adiutoriū: sine additiōe spālitatis: aut aliquid equiualens. sed istud nō est dicendū. ℂ Itez sint duo. vnus nō baptiçatus: alter baptiçatus ꝑuenientes ad ānos discretiōis. ⁊ nāle igeniū ac cetera in eis sint paria. ꝼm istam responsionē nō baptiçatus cū adiutorio solius generalis influentie poterit cognoscere sufficiēter aliqd pertinēs ad vitā moralē: vt moralis est eē agendū aut vitandū. igitur ⁊ baptiçatus silr poterit recognoscere cū tali auxilio ꝑcise. ⁊ tñ sua cognitio erit meritoria: supposito ꝙ ipsa non sit aliquo mō culpabilis: ex quo sequit ꝙ ēt actus intellectus meritori⁹ habet sine spāli auxilio. Nec valz dicere ꝙ in baptiçato est spāle auxiliū. s. gr̄a gratū faciēs infusa in baptismo: qz si ita nō baptiçatus ⁊ talē gratiam non habens cognoscit sicut ⁊ ipse qui gr̄az hz: clarū ē ꝙ illa gr̄a in nullo iuuat eū ad cognoscēduz. Et iō q̄uis sua cognitio ex assistentia gratie sit deo accepta ad vitaz eternā: ⁊ sic meritoria. nō tñ iste in cognoscendo pōt dici iuuari ex illa. nec ipsa respectu illius dici poterit esse auxiliū quo iuuet ille ad cognoscēdū qd agere debeat ꝯtra intentionē ꝯcilij ⁊ ꝯcessionez istiusmet vesi. doc. q dic ꝙ ad actū intellect⁹ meritoriū idigemus auxilio spāli. Sic ergo patet ꝙ illa conclusio vera est ⁊ efficaces ꝓbatiōes eiusdez. ℂ Cōfirmo aūt eā: ⁊ nūc sic. si homo pro isto statu pōt absqz spāli dei auxilio cognoscere qd agēdū in his que pertinēt ad moralez vitā: sequitur ꝙ nō alio auxilio indigeat ad hec q̄ indigeret si nullus nunq̄ peccasset. pz ꝯña: qz etiā si nullus homo vnq̄ peccasset adhuc indigeret auxilio generalis iflūentie: sic̄ ⁊ met Adam anq̄ peccasset nō poterat sine tali auxilio actum aliquē agere. vt pz ex ꝑma ꝯne precedentis articuli. Sed istud ꝯñs est falsum: sicut dñs declarauit in parabola sauciati. vñ sic magister dicit in 2ᵒ sniaꝝ. d. 25. ⁊ cōiter oēs doctores catholici cōcordant: genus humanū fuit ⁊ spoliatū gratuitis donis ⁊ in nālibus bonis vel vulneratū. vñ nālia bona. i. ingenium memoria intellectus corrupta sunt: lz nō subtracta: vt dicit magister. ℂ ꝑ. Sequit ꝙ doctria veteris ac noui testamēti nō suīt hoī necessaria q̄tum ad cognoscēdum qd ⁊ qualr sit agendū in his que ad mores ꝑtinent: cū ipsis sit auxiliū dei qḋdā spāle. ⁊ sic magna ps scripture asserit ad curationē humani generis superflua. cui⁹ tñ oppositū eadē parabola ostendit in duobus denarijs: q̄s samaritanus tradidit stabulario vt curā gereret sauciati: sicut pz per Augu. hypoti. siue in respōsionib⁹ ꝯ Pela. responsione. 3ᵃ. ⁊ per expositores alios cōiter. ℂ Itez si hō pōt sine spāli dei auxilio ⁊c̄. multo magis poterit sine spāli dei adiutorio legēdo doctrinā moralē scripture intelligere sensuz illi⁹ ⁊ cōcipere ac velle illa agere que ipsa docet esse agenda. clara est ꝯña. Sed ꝯñs ē māifeste ꝯ Aug. de fide ad Pe. sic nostrā fidē istruētē. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites posse qdez hoiem quē nec ignorantia lraꝝ nec aliqua ꝓhibet ibecillitas vel aduersitas verba sancte legis ac euāgelij siue legere siue ex ore cuiusq̄ ꝑdicatoris audire. Sed diuinis mandatis obedire: neminez posse nisi quē deus gr̄a sua ꝑuenerit: vt qḋ audit corpore ⁊ corde ꝑcipiat: ⁊ accepta diuinit⁹ bona volūtate atq̄ virtute mādata dei facere velit ⁊ possit. neq̄ eni qui plantat est aliqd neqz qui rigat sed qui incremētū dat deus. ⁊ est hec ꝓbatio verbū Apli ꝑma ad Cor. ecce ꝙ h̄ dicit nemi nem posse corde ꝑcipere. i. intelligere aut illa velle facere nisi ꝑueniat gr̄a dei. aut igit loquit de gr̄a aliqua spāli: ⁊ habet ꝓpositū. aut de generali influētia tñ. ⁊ h̄ nō pōt dici: qz nec sine tali pōt quis etiam sanus ⁊ fortis corpore legere vel ex ore predicatoris audire. ⁊ iō ita esset sibi necessaria gr̄a dei ad legendum vel audiendū legē dei sicut ad intelligēdū: cui⁹ oppo^m ipse euidenter intendit. ℂ Itē sancti orabant deum pro habenda notitia agendorū moralis vite. igit illā ex se sine speciali dī auxilio habere nō poterant. añs pz ibi. notā fac mihi viā in qua ambulem: ⁊ ibi. doce me facere iustificatiōes tuas. ⁊ gressus meos dirige ꝼm eloquium tuum: mera talia habent in scriptura. ꝯña ꝓbat: qm̄ pro his ad que facere indigebant tm̄ generali influētia nūq̄ eos orasse inuenit. nec vnq̄ aliqs prudens homo pro talibus orat. quis enī orat deū vt ignis eū calefaciat: qñ est ꝓximus sufficienter igni. aut si distet ab igne aliqualr orat vt possit ad illū accedere. ⁊ sic de alijs que sunt in potestate sua ⁊ pro eis nō est necessariū auxi-

Arguit̄ pbus cōis. — Rñ̄sio al. — ꝯ rñ̄sio. — Confir. eiusdez con^{is}. — Cōfir. — Cōfir. — cap. 32. — cap. 3. — Cōfir.

lium spāle. ⁊ tñ in omnibus motib⁹ ⁊ actionibus siue vo
lūtarijs siue nālib⁹ mere necē ē cuilibet agēti creato īflu
entia gñalis dei ꝑ3 cōez oīuz doctrinā. nec huic repugnat
ꝙ ecclīa rogat deū vt nos ꝯſuare ⁊ fruct⁹ terre dare ac ēt
ꝯseruare dignet̄. qm̄ cū hoīa ſt āte ēt īfluētia gñāli noce-
ri modis plurimis possint: supplicat ꝑ adiutorio ⁊ īfluētia
spāli qua ⁊ nocitura vitent̄: ⁊ profutura misericorditer ⁊
Cōfir. gratiose pñtentur. ¶ Cōfirmat̄. q2 ois argumentatio ꝯci
lioꝝ ⁊ sanctorū ꝯtra Pela. pter auctoritates scripture ad
ꝓbandū ꝙ ad vitanda peccata vel mandata dei perfici-
enda vel ad credendum que chr̄s iussit esse credenda vel
alia aliqua opanda est necessariū nobis auxiliuz grē dei.
fundat̄ super hoc ꝙ sancti orabant pro talib⁹. Si aūt di-
catur ꝙ ex hoc nō ꝓbat̄ necessitas specialis adiutorij se-
quitur ꝙ nunꝙ̄ ꝓbauerūt sufficienter ꝯ eū ꝙ necessaria
esset nobis ad aliq̄ predictoꝝ specialis aliq̄ grā seu adiu
torium dei. quod tñ eos intendisse non est dubium apud
Cōfir. queq3 doctorem catholicum. ¶ ꝑ. ꝯstat ꝙ generalē īflu
entiam suā nisi rarissime deus subtrahit alicui creature:
⁊ h reputat̄ tunc ad miraculuz sicut contingit de igne nō
vrēte pueros in camino. sic ⁊ miraculū esset si sanis aper-
tisq3 oculis rem coloratā in luce pñtem nullo īpedimen-
to existēte nō viderē. pro talib⁹ aūt que hō nō nisi ex mi-
raculo nō pōt: nemo sollicit⁹ ē aut dubius vt pro illo fun-
dat orationē ad deū: imo derisor aut stultus reputaret̄ q
Ab.3 h faceret. ¶ Uerū contra pdicta ꝯnē dictus ven. doc. ar-
cō. arg⁹. guit multiplr. pmo sic. aut hō ex suis nālib⁹ sola dei gene
rali influētia cōcurrente pōt cognoscere deū esse summe
honorandū. aut nō. sed vltra hoc reqrit̄ qōdā dei auxili-
um spāle. si detur pmū habet̄ ppo⁹: q2 illud est quoddā
morale bonū. Si scdm sequit̄ ꝙ homo in suis naturalib⁹
constitutus ⁊ ꝯcurrente dei influētia generali de hoc bo-
no morali qō est deū eē summe honorādū habebit igno-
rantiam inuincibilem. Et vltra sequit̄ ꝙ omissio huius
actus. s. nō honorare deū summe nō imputabit̄ ei quo ad
penā vel etiā quo ad culpā: cū ꝑm oēs doctores nō īputē-
tur: que ex ignorantia simplr inuincibili cōmittunt̄. Sz
cap. ꝑ. vtrūq3 istoꝝ ꝯsequētiū videt̄ esse falsuz ⁊ ꝯtra aplm ad
Ro. pmo. vbi di ꝙ gentiles habuerūt notitiā: ꝙ deus est
summe honorādus. q2 qō notū ē dei manifestū ē ī illis. ⁊
ꝙ hui⁹ actus īputat̄ eis ad penā pz ibi. reuelat̄ ira dei su
per oēm impietatē ⁊ iniustitiā hominū eoꝝ qui veritatē
dei in iustitia detinēt. ⁊ quo ad culpā ita vt sint inexcusa
biles. ⁊ subdit statim causaz: q2 cū cognouissent deū nō si
Rñō. cut deū glorificauerūt. ¶ Rñdeo ⁊ dico: ꝙ hō nō pōt illō
cogſcere sine spāli auxilio. Et cū infert̄ ꝙ tūc hēbit igrā-
tiā inuincibilē ō illo bono morali si intelligat̄ ꝙ igrātia sit
inuincibilis sine spāli adiutorio dei ꝯcedo istā ptē ꝯsequē
tis. Et cū ifert̄ vlteri⁹ ꝙ tunc omissio illi⁹ actus nō īputa
bitur ei. nego ꝯñaz. Ad ꝓbationē ꝑ3 oēs doctores nō īpu
tantur homini que ex ignorātia simplr inuincibili cōmit
tunt̄. Dico ꝙ istud ē intelligendū de ignorantia que non
est peccatū nec pena peccati cuius ille sit aut fuerit reus.
naz ignorantia que ꝓuenit homini ex peccato cuius ipse
fuit reus euz nequaꝙ̄ excusat saltē a toto: sic pz de eo qui
ex ignorantia ꝯtracta ꝓpter ebrietatē culpabilē hominē
occidit. talis enī ꝑ3 cōmuniorē doctrinā ⁊ ꝑ3 Phm̄ ēt 3⁰
ethi. non excusat ipm ab homicidio: nec quo ad culpam
nec quo ad penam. nūc aūt ignorantia ista de hoc ꝙ deus
est summe honorādus vtiq3 est pena peccati pmi hoīs: i
quo peccato oēs peccauerūt: vt ait Apls. nā si ille nō pec-
casset: ⁊ alij ēt illo peccato nō peccassent nullus hāc igno-
rātiā habuisset. ⁊ ideo neminez excusat a tali omissione.
¶ Hec rñsio est expssa snīa beati Aug. in epla ad Sixtū
super illis verbis Apli allatis. ita vt sint iexcusabiles. di-
cētis sic. ⁊ ꝗ̄uis se ipsi excusare videant̄ nō admittit hāc
excusatione qui scit se fecisse hominē rectū eiq3 obedien-
tie dedisse pceptū nec nisi ei⁹ quo male vsus est libero vo
luntatis ar. ēt qō transiret in posteros manasse peccatuz.
neq3 enī dānant̄ qui nō peccauerūt: qñqdē id ex vno i
oēs pertransijt: in quo ari ꝓpria in singulis quibusl3 pec-
cata oēs cōiter peccauerūt: ac per hoc inexcusabilis ē ois
peccator vel reatu originis vel additamēto ēt ꝓprie vo-
lūtatis siue qui nouit siue qui ignorat siue qui iudicat si
ue qui non iudicat: q2 ⁊ ipsa ignorantia in eis qui intelli-
gere noluerunt sine dubitatiōe peccatū est. in eis aūt qui
non potuerunt pena peccati. ergo in vtrisq3 non est iusta
excusatio: sed iusta dānatio. ¶ Ad ꝓbōnē aliā falsitatis Ad ꝓb⁹
huius partis ꝯñtis dico ꝙ gentiles nō habuerūt notitiaz
talē sine spāli auxilio dei. dico tñ ꝙ istō spāle auxiliū ꝑt
duplr accipi. vno modo ꝙ fuerit tale ad qō nō coadiuue
rint vel coopate fuerint ipse creature: que sunt effect⁹ dei
seu notitie eaꝝ sicut ē auxiliū quo cognoscunt̄ futura: aut
alia que tñ per inspirationē seu diuinā reuelationē stri-
cte sumptaz cognouerūt alij scī viri: quo cognoscunt̄ my
steria incarnatiōis ⁊ redēptionis nr̄e a nobis. alio mō ꝙ
ad tale adiutoriū ꝯcurrerint etiā notitie creaturaꝝ. q̄ tñ
notitie sil ēt cū adiutorio influētie gñalis nō sufficiebāt
illis ad cognoscendū deū esse summe honorādū. s3 aliud
spāle adiutoriū ⁊ influentia necessaria vtiq3 erat: sic etiā
sil cū doctrina vocali exterius ꝓlata ⁊ cū generali dei in-
fluentia necessariū nobis est spāle dei adiutoriū vt corde
intelligamus ⁊ ꝯsentiamus ch̄il fidei que nobis ꝑdicat̄.
¶ Modo ad ꝓpositū dico ꝙ gētiles illi de quibus loq-
tur apls nō habuerūt spāle adiutoriū pmo: sed scdo: nec
huius oppo⁹ dicit aliqua glosa per hūc magistrū ꝯtra me
allegata: s3 ppo⁹ vtiq3 vna glosa ibi dicere videt̄ expres
se. vñ sup illo verbo. de⁹ enī manifestauit illis. dicit glo.
hoc dicit ne sola nā sufficere videretur. ḡ si nāliter vel nā
li rōne dicant̄ cognouisse. nō sequit̄. igit̄ ex solis nālib⁹ ⁊
sine speciali auxilio dei. Et ꝯfirmat̄ istud. q2 ꝑ3 Aug. i de Cōfir.
vidēdo deū ad Paulinā: īpossibile ē cuil3 homini cogno-
scere sine spāli adiutorio dei eē aliqd tale quale Phi de
quibus ē sermo cognouerūt deū esse. ⁊ per ꝯñs ēt est ipos
sibile vt ipe cognoscat̄ eē summe honorādus nisi ad hāc
notitiā specialr iuuet ipse. assumptū pz: q2 hec sunt verba
ei⁹. Quis enī sine adiutorio spirit⁹ sancti cogitare valeat
aliquid eē magisq3 esse ꝙ̄ oia que ꝑ corpus sentiunt̄: qō
nec loco videat̄ nec querēdū sit oculis nec audiat̄ affatu.
nec tactu teneat̄ nec sentiat̄ incessu. videat̄ tñ sed corde
mūdo. q. d. nullus. ⁊ tñ aliquid tale esse deuz cogitauerūt
illi Phi. per adiutoriū āt spūs sancti nō pōt intelligi influ
entia generalis tm̄ in ꝓposito: qm̄ sine illa nō possumus
etiā cogitare aliqd esse qō videat̄ visu aut alio sensu sen-
tiatur vt certū ē. ⁊ sic nō magis de deo ꝙ̄ de celo diceret
Aug. ꝙ nō pōt cogitari esse sine adiutorio spūs sancti: qō
est ridiculū sentire. ¶ Itē. 2. de ci. dei. ait sic. Phi vtcūq3 cap. 7.
conati sunt ingenijs acutissimis prediti rōcinando inue-
stigare quid in rerū nā latitaret: qd in morib⁹ appetēduz
esset atq3 fugiendū: qd in ipsis rōcinādi regulis certa cō
nexione traheret̄: aut quid nō esset ꝯñs vel etiā repugna-
ret. ⁊ qdā eoꝝ quedā magna quātū diuinitus adiuti sunt
inuenerūt. quātū aūt humanitus īpediti sunt errauerūt.
puto aūt ꝙ inter illa que inuenerūt cōputandū sit istud
de quo agitur. s. ꝙ deus sit summe honorādus. nec credo
ꝙ reuerendus iste magister oppo⁹ diceret. ergo h cogno
uerūt per adiutoriū dei. nec pōt intelligi per adiutorium
gñalis influentie tm̄ mō: qm̄ ēt ⁊ ad parua inuenienda ⁊
etiam in suis erroꝛib⁹ tale adiutoriuz habuerūt. ac per h
silr hā diceret̄ inꝙ̄tum diuinitus adiuti sunt errauerūt
ꝙ non

ꝙ nõ puto aliquẽ cõcessurũ:nec põt hoc exponi de cogni
tiõe meritoria vite eterne:cũ infideles ⁊ idolatre essent.
¶ Haymo etiam ibidẽ super illo.obscuratũ est insipiẽs
cor eoꝝ.ait.cor illoꝝ qḋ illuminatũ est per nãle ingeniũ
⁊ per dei gratiam postq̃ inceperũt idola adorare obscu-
ratum est per ignorantiã.⁊ subdit post pauca.Qḋ enĩ con
tulit illis diuina gratia gratis:abstulit vtiq̃ dũ essent in-
grati.ecce ꝙ dicit cor illoꝝ fuisse illuminatũ per nãle in-
geniũ ⁊ per dei grãm:⁊ iterũ ꝙ noticiam illã quã habue-
runt de deo cõtulit illis diuina grã gratis.puto aũt nõ eẽ
solitũ apud scripturã:immo nullibi inuenio ea que nos
habemus ex nobis cõcurrente tm̃mõ influentia genera-
li:dici nobis cõferri a diuina grã gratis.sicut nec vsq̃ di-
ctum est:aut aliquis sapiens diceret:ꝙ ignis calefacit ali
quid ex gratia dei.aut ꝙ homo aliqs blasphemat deũ vl̃
odit ꝓximũ ex grã dei:seu ꝙ grã dei ista cõferat talibus
agẽtib⁹:cũ tñ nullũ hoꝝ sine concursu influentie gñalis

2ᵐ arg^m al.

fiat.¶ Scḋo arguit iste Magister sic.si hõ ex suis nãli-
b⁹ sola dei iñfluẽtia gñali cõcurrẽte nõ põt cogñscere qd sit
agẽdũ ⁊c̃.ex se nõ habebit vñ sit ꝯsiliatiuus vel possit eẽ.
pȝ:cum consilium non sit de his que nõ possunt cognosci.

cap. 15.

Sed istud ꝯñs est cõtra sacrã scripturã dicentẽ ecclesiasti

Rñō.

ci.15.Reliquit hominẽ in manu ꝯsilij sui.¶ Rñō cũ in-
fertur ꝙ ex se nõ habebit vñ sit ꝯsiliatiuus.illud ꝯñs vi-
deẽ ad ꝓprietatẽ hominis esse simplr̃ cõcedendũ.qm̃ hõ
nõ ex se sed a deo hȝ aiam:⁊ aliã ꝑ que põt cõsiliari.sȝ tñ
eũdo magis ad mentẽ arguentis:quĩ vt puto vult dicere
ꝙ tunc nõ habebit in se vñ sit ꝯsiliatiuus.dico ꝙ illḋ po
test capi duplr̃.vno mõ sic simplr̃ vt profereẽ.⁊ tunc nego
ꝯñam instantia in simili ꝫm ꝯcessionẽ huius doctoris ⁊
oium alioꝝ catholicoꝝ hõ nõ põt etiam cũ sola dei gene
rali influentia facere actũ meritoriũ:nec etiam beatifica-
ri.⁊ tñ ex hoc nõ sequiẽ ꝙ homo in se nõ hȝ vnde possit
mereri.⁊ vñ possit beatificari.cũ ꝫ ꝯsequens ꝫm oẽs sit
falsum.nã hȝ intellectũ ⁊ voluntatẽ.qbus potest mereri
⁊ beatificari.alio mõ potest accipi ꝯñs cũ subintellecta
determinatiõe sic in se non habebit vñ sit:seu per qḋ vel
ꝑ que sit sine dei auxilio speciali recte ꝯsiliatiuus:⁊ tunc
iltud ꝯñs cõcedo.⁊ ad scripturã que allegaẽ ꝯtra dico ꝙ
illa nõ est ad ꝓpositũ cum nõ loquaẽ ꝫm pñtem statum:
sed ꝫm statũ in quo p̄mo creatus est:qḋ pȝ euidenter ex
eodẽ loco.vñ sic iacet text⁹.deus ab initio ꝯstituit homi-
nẽ.⁊ reliquit illũ in manu consilij sui.pȝ etiã per Aug.in
hypoñ.respõsione 3ª euidenter.¶ 3° arguiẽ sic.aut sama

3ᵐ arg^m al.

ritanus vidẽs illũ hominẽ semiuiuũ relictum potuit co-
gnoscere ex suis nãlibus cũ sola dei generalẽ influẽtia qd
circa illũ erat moraliter agendũ:⁊ habeẽ ꝓpositũ.aut nõ
potuit.⁊ tunc sequiẽ ꝙ nã huius hominis est peior in or
dine ad sue nãe ꝯsortẽ q̃ natura porci.q audiens torque-
ri alium porcũ statim insilit in tortorẽ.⁊ videẽ ꝫ multũ
fauere errori manicheoꝝ dicentiũ nãm simplr̃ malam.

Rñō.

¶ Rñō ꝙ si per samaritanũ intelligam⁹ chrĩm sic chrĩs
intelligit cũ illam parabolã posuit:vtiq̃ potuit cognosce
re ⁊ cognouit quid ⁊ quẽadmodũ erat agendũ erga illũ
sauciatũ.s.genus humanũ.Sed istud nihil ad ꝓpositum.
qꝛ in nostra questiõe non claudiẽ chrĩs.Si võ per samari
tanum intelligaẽ aliquis homo purus in presenti statu.⁊
per sauciatũ alius:tãtũ valȝ:ac si de aliquo alio hole.ver
bi grã.de petro q̃raẽ an vidẽs aliũ.vbi grã.paulũ saucia-
tum possit cognoscere quid agendũ moralr̃ circa illum si
ne speciali auxilio dei.dico ꝙ ⁊ si possit cognoscere quid
agendũ:vtpote qꝛ cõpati dȝ ei ⁊ auxiliari:nõ põt tñ scire
ꝓpter quid:⁊ quẽadmodum ꝫm omnes circũstantias re
quisitas ad bonitatẽ moralem actus debeat facere actus
istos.⁊ ideo nõ põt sufficienter cognoscere quid moralr̃
agendum circa illũ.⁊ qḋ tunc infertur de porcis pȝ nõ va
lere:nisi magister meus reuerendus velit dicere ꝙ porc⁹
cognoscit quid ⁊ quẽadmodũ ꝫm oẽs circũstantias req-
sitas ad bonitatẽ moralẽ actus agẽdũ est circa porcũ aliũ
qui torquetur:qḋ non puto eũ dicere velle.⁊ cum dicit ꝙ
hoc videtur multum fauere errori manicheoꝝ:qui dixe-
runt naturã simplr̃ malã.Rñdeo ꝙ manicheus voluit
nãm humanã in sua p̄ma cõditõe ex cõmixta subã mali
eẽ malã:qḋ ego nõ dico:sȝ dico eã fuisse creatã bonã ⁊ pu
rã:sed ex volũtario pctõ qḋ vtiq̃ cõmisit ⁊ vitare potuit
primus homo vitiatã:⁊ cũ vitio per ꝓpagationẽ in alios
descendentes transfusã.⁊ qui huius oppo^m pertinaciter
asseruerit hereticus pelagianus existit.vñ similẽ iuectio
nẽ in se factã Aug.excludit in responsionib⁹ cõtra pela-
gianos.responsione 3ª.loquẽs enĩ de Adam ait.per velle
malum perdidit posse bonũ:qui per posse bonum potuit
vincere velle malũ:quem iuste deus iam delicto captiuũ
volũtati deprauate dimisit.⁊ subdit.malũ itaq̃ velle nõ
ex nãe sue ꝯditione bona habuit tanq̃ ex ꝯgenito malo.
⁊ maniche⁹ credidit.sed ex accedenti desiderio prauo cõ
cepit:qḋ a radice vitiata ois ex illo orta humana ꝓpago
contraxit absq̃ solo chrõ.¶ Ad glosã Greg.dicentis ꝙ
mens nostra ex sui consideratione quid in alterum faciat
intelligit ⁊ recti operis germen parit.dico ꝙ nihil facit ꝓ
eo quia Greg.nõ dicit ꝙ ex consideratione sui quã hȝ ex
se cũ sua influentia generali seu sine auxilio speciali in-
telligit quid in alterũ faciat.Ego aũt dico ꝙ cum ex cõsi-
deratione sui mens nostra intelligit quid faciat in alterũ
⁊ recti operis germen parit.talẽ ꝯsiderationẽ hȝ ex spãli
grã dei:⁊ sine illa nõ sufficit.⁊ hoc ẽt mecũ dicit Aposto-
lus cũ ait:ꝙ nõ sumus sufficientes cogitare aliquid a no
bis quasi ex nobis:sed ois sufficientia nr̃a ex deo ẽ.¶ 2ª

2ª ꝯ

cõclusio quã infero ex p̄dicta cõclusione p̄ncipali huius
articuli est:ꝙ ex peccato p̄moꝝ parẽtũ quilibet hõ nãli
vsu cõceptus cõtrahit impotẽtiã bene volẽdi ⁊ bene agẽ
di moraliter:ad hunc.s.sensũ ꝙ ipse nõ põt sine spãli au
xilio dei aliquid bñ moraliter velle vel agere ẽt si suffici
enter cognoscat quid ⁊ qualr̃ aliqd ẽ agendũ vel volẽdũ.
hanc ꝓbo sic.Adam ex suo peccato incurrit impotentiã
bñ moraliter volendi ⁊ agẽdi.igitur quilibet homo nãli
vsu conceptus similẽ impotentiã incurrit.añs pȝ supra.
ꝯñs ꝓbaẽ per Aug.in hypoñ.seu ꝫm aliam intitulationẽ
in responsionib⁹ contra pelagianos.respon.3ª.vbi cũ di
xisset quid Adam dum preterijt dei mãdatũ amisso possi
bilitatis bono solũ arbitriũ ad velle potius ẽ vulneratũ:

p^m

imediate inferendo adiungit.Hoc igiẽ vulnere cuncti li
bero arbitrio claudicam⁹.nec implere nobis nãliter suffi
cit posse bonũ:qꝛ de nã vitiata peccato:id est de ꝓpla-
stis hominib⁹:quoꝝ sumus ⁊ ipsa nã in quib⁹ est vitiata
libertas homo voluntatis sane ꝑfectio videlȝ libertatis
arbitrio quo sibi sufficiat nõ põt exoriri.ergo impotẽtia
quã ille incurrit incurrimus ⁊ nos.¶ 2° ꝓbo eandẽ ꝯnẽ

2ᵐ

ꝯtra hoiem sic.Adam ante peccatũ potuit cũ sola dei ge-
nerali influentia velle ⁊ agere bene moralr̃:⁊ nullus hõ i
pñti statu etiã habita sufficienti noticia de agendo vel
volendo põt cũ gñali influentia velle aliquid aut agere
bene moralr̃.igiẽ quilibet hõ nãli vsu cõceptus incurrit
ex peccato primoꝝ parentũ impotentiã volendi ⁊ bene
agendi moralr̃.ꝯñs est clara.qꝛ ex quo Adam nõ habuit
añ peccatũ talẽ impotentiã:pȝ ꝙ nos nõ habem⁹ eam ex
natura nostra ꝫm se.igiẽ ex vitio nãe.vitiata aũt non est
nisi ꝓpter peccatũ.⁊ nõ põt dici ꝓpter qd aliud q̃ ꝓpter
peccatũ p̄moꝝ parentũ:vt satis clarũ est ex doctrina san-
ctoꝝ.p̄mã partẽ añtis siue sit vera siue sit falsa cõcedere
hȝ reuerẽdus magister:cõtra quã arguo:cũ ipse:qḋ plus ẽ

cõcedat ꝙ nos in pñti statu qñ nr̃a nã infirmata est ꝛ vi/
tiata possum⁹ cũ sola influentia generali agere ꝛ velle bñ
moraliter. ¶ Scḋa pȝ ꝓbata est supra.nã ipsa est 3ᵃ ꝯ p
bata in pmo articulo pme.q.d.26.cõfirmo tñ eã ẽt nũc p
Aug.q ad Simpli.li.pmo.ꝛ.q.pma ait.oẽs porro q acce/
perunt legem preuaricant eã nisi per grãz ꝯsequanẽ pos
se:qḋ iubet.per legẽ aũt habeẽ sufficiens notitia de agen/
dis moralibus. ¶ Itẽ idẽ in epistola ad Julianã ait sic.
non tñmodo nos adiuuat deus vt sciam⁹ quid agẽdum
sit:verũ ẽt vt amando agam⁹ qḋ discendo iam scimus.ne
mo itaqȝ põt esse nõ solũ sciens verũ ẽt cõtinens nisi de⁹
cap.8. det.ꝛ est verbũ sapientis sapientie.8.ꝛ ex hac auctoritate
cõfirmaẽ tam precedens ꝙ̃ ista cõclusio.loquiẽ enim ex
presse de actu virtutis moralis sicut pȝ per totã illaz epi/
stolam.nec potest exponi illud verbũ de datione genera/
lis influentie tñ:qꝛ etiam tunc eque bñ diceret non pos/
sum esse mechus nisi deus det.ꝛ sicut sapiens dicit conti/
nentiaz esse dei donum:ita dicere deberemus ꝙ mechia
al.3 zᵃᵐ cõnem. eẽt donuȝ dei:qḋ pie aures sustinere nõ possent. ¶ Cõtra
ꝯnẽ iste veri. Magister arguit pmo sic.habita in presenti
statu notitia ꝙ deus est super oĩa diligendus:aut homo
ex suis nãlibus cũ sola dei generali influentia põt elicere
circa deum actuȝ dilectionis bone moraliter:aut non.Si
sic hꝫ ꝓpositũ.si nõ sequiẽ ꝙ actus dilectionis bone mo/
raliter elicitus circa deũ est supra facultatẽ humane nãe:
cap.30. qḋ videẽ esse cõtra auctoritatem scripture Deutero.30.d.
mandatũ qḋ precepi tibi hodie nõ supra te est neqȝ ꝓcul
positũ.sed iuxta te est sermo in ore tuo ꝛ in corde tuo vt
facias.Ex qua auctoritate sumit dictus Magister ꝙ nõ
solũ nõ sit supra facultatẽ nostrã deũ diligere:sed ꝙ h ẽ
cõnaturale:qꝛ nõ minus est homini ꝯnãle deũ amare ꝙ̃
deum amandũ cognoscere:vel de deo amando verbũ cor
dis vel oris formare.Sed cõnãle est homini deũ aman/
dũ sup oĩa cognoscere ꝛ de deo sic cognito verbuȝ cordis
Rñio. ꝛ oris formare ꝛc̃. ¶ Hic dico primo ꝙ conclusio quam
concludit iste doctor.s.ꝙ in presenti statu possum⁹ ex so/
lis nãlibus cũ influentia dei generali deũ diligere super
oĩa.nõ videẽ cõsona dictis scõꝝ:sicut auctoritatib⁹ Aug.
ꝛ Bernardi ac Ansel.probaui in vesperiis meis:ad quas
ipse adhuc nihil dixit.ꝛ nunc ꝓbo etiam auctoritate scri/
cap.4. pture dicentis pme Jo.4.non quasi dilexerim⁹ deum.sȝ
cap.26. quia prior dilexit nos.super quo verbo Augu.li.pmo.de
gratia chři ꝛ peccato originali.optime iquit oĩno atqȝ ve
rissime dictũ est.nõ enim haberemus vnde euȝ diligere/
mus nisi hoc ab illo cuȝ prior nos diligeret sumeremus.
Ex his manifeste apparet ꝙ ad diligendũ deũ necessariũ
est nobis vt hoc ex dei grã ꝛ dilectione sumam⁹. ¶ Hoc
idem ꝓbo euidenter cõtra eũ saltẽ.qꝛ nõ negabit ille do
ctrinaz sancti Thome.ipse aũt in prima secũde.q.109.ar.
3.inquirit.vtrũ homo possit diligere deũ sup oĩa ex solis
nãlibus sine gratia.ꝛ determinat ꝙ hõ in statu nãe inte/
gre potuit.in statu nãe corrupte nõ põt.vnde premissa ꝓ
batione sua concludit in his verbis.Et ideo dicendũ est
ꝙ homo in statu nãe integre non indigebat dono gratie
superaddite nãlib⁹ bonis ad intelligendũ deũ nãliter su/
per oĩa.lȝ indigeret auxilio dei ad h euȝ mouentis.Sed
in statu nature corrupte indiget ẽt homo ad hoc auxilio
gratie nãm sanantis:nec põt illud dictũ glosari dicendo
ꝙ loquitur de dilectione meritoria.nam ipse determina/
te exprimit de dilectione nãli:qua dilectione dicit homi
nem in statu nãe integre potuisse sine dono gratie super/
addite nãlib⁹ bonis deũ diligere sup oĩa:qḋ vtiqȝ falsuȝ
esset de dilectiõe meritoria.ꝛ postea dicit ꝙ ad h.s.ad di
ligendũ deuȝ naturali dilectione super omnia indiget in
presenti statu auxilio gratie nãm sanantis.constat ꝙ illa

nõ est influentia generalis. ¶ Ad rõnem respõdeo ꝙ ha Rñio.
bita tali notitia nõ potest hõ in presenti statu sine specia
li adiutorio dei diligere deum super oĩa.ꝛ per ꝯñs nec ẽt
bene moraliter.ꝛ cũ inferẽ ꝙ dilectio talis esset supra fa
cultatẽ hũane nãe si hui⁹ dicti sit sensus ꝙ ad sic diligen
dũ nõ sufficeret facultas humane nãe ex se.cõcedo h cõ/
sequens.ꝛ ad auctoritatem scripture que adducitur.dico
pmo ꝙ sicut pȝ ex serie textus illud verbũ non solum ac
cipitur pro mãdato dilectiõis dei:sed cõiter pro oĩb⁹ mã
datis ei⁹.vñ ibi premittiẽ.Si audieris voceȝ dñi dei.t.ꝛ
custodieris ꝓcepta eius ꝛ cerimonias que in hac lege cõ/
scripta sunt ꝛc̃.ꝛ statim sequiẽ.mandatũ qḋ ego precipio
tibi hodie ꝛc̃.vt allegatũ est.Mirum aũt est ꝙ iste reue
rendus Magister obseruationẽ mandatoꝝ dei dicat nõ
solũ possibilem:sed tam facilem esse homini in statu nãe
corrupte nõ adiuto spãli grã dei:ꝙ̃ facile est sibi ore dice
re deum esse super oĩa diligendũ.cũ tñ ꝓpheta dicat.pro
pter vba labioꝝ tuoruȝ ego custodiui vias duras.ꝛ Aplś.
video aliam legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mẽ/
tis mee.ꝛ captiuantẽ me in lege peccati:ꝓpterea ꝙ excla/
met.Infelix ego hõ quis me liberabit de corpore mortis
huius.ꝛ respondens non dicat liberũ meũ arbitriuȝ cum
influẽtia generali.sed grã dei per Jesuȝ chřm do.n.ꝛ cer/
te si iste reuerẽdus Magister sentiat sibi tã facile obser/
uare dei mandata non sibi:sed deo gratias referat. Rñio
quo ad auctoritatẽ illaȝ sicut respõdet Aug.Celestino in
de perfectiõe iustitie:ꝛ etiã Pelagio in de nã ꝛ grã. Qui c.21.22.
ꝓdictã auctoritatẽ ꝓ se allegabant.ꝛ illã ẽt Jo.5.manda/ c. vltio.
ta eius grauia nõ sunt.ꝛ dico iuxta sententiã eius ꝙ hoc cap.5.
intelligendũ est de illo q ad deũ ex toto corde ꝛ per amo
rem cõuersus sic̃ ibidẽ in textu pmittiẽ.tali eni sic aman
ti eo sensu dei mãdata dicunẽ facilia:quo dici ꝯsueuit ꝙ
amanti nihil est difficile.Sed talẽ amorẽ dico non posse
esse in homine ex ꝓpriis virib⁹ ꝓcise:sed ex grã spũs san
cti.vñ in de nã ꝛ grã.oĩa qppe sũt facilia charitati:sȝ hoc c. vltio.
deñ est ꝛ ꝓcepta ei⁹ grauia nõ sunt vt cui grauia sunt cõ/
sideret nõ potuisse diuinit⁹ dici grauia nõ sunt:nisi qꝛ pt
esse cordis affect⁹ cui grauia nõ sunt.ꝛ petat qḋ destituiẽ
vt impleat qḋ iubeẽ:ꝛ qḋ di ad israel i deutero.si pie si san/
cte si spiritualr intelligaẽ hoc idẽ significat ꝛ subdit.Cõ/
uersus ergo quisqȝ sicut ibi precipiẽ ad dñm deũ suuȝ ex
toto cor.suo ꝛ ex tota aĩa sua mãdatũ dei nõ habebit gra
ue.Quomõ enim est graue cũ sit dilectionis mãdatũ.aut
enim nõ diligit.ꝛ ideo graue ẽ:aut diligit ꝛ graue esse nõ
pt.diligit ãt si qḋ illic admoneẽ israel ꝯuersus fuerit ad
dñm ex toto corde suo ꝛ ex tota aĩa sua.ꝛ in de ꝑfectione cap.22.
iustitie.debent inquit vtiqȝ cõmoueri charitati dei nõ eẽ
graue dei mandatũ que nõ nisi per spiritũ sanctũ diffun/
diẽ in cordibus nostris:nõ per arbitriũ humane volũta/
tis. ¶ Adduxit aũt vnã auctoritatẽ Basilii satis lõgaȝ ꝙ̃
diciẽ nobis esse ꝯnãle diligere deũ ẽt plus ꝙ̃ benefacto/
res.ad quã dico sicut dictuȝ est supra ad illã Apli.agẽtes
nãliter que sunt legis faciunt.iõ enĩ cõnãle est nobis dili
gere deũ:qꝛ ex pncipio nãe insito apti ꝛ inclinati sum⁹ ad
eius dilectionẽ.sed tñ ista aptitudo vel inclinatio adhuc
non sufficit.sed iuuari indiget ab ipso.qḋ ipsamet aucto/
ritas exprimit vbi ait.Sed seminalis quedã rõ nobis in
sita est intrinsecus hũs causas vt dõ adhereat:quã rõnẽ
accipiẽs doctrine diuinoꝝ ꝓceptoꝝ colere diligenter cus
todiqȝ fouere ad ꝑfectionẽ diuine grẽ ꝑducere cõsueuit.ec/
ce ꝙ illa seminalis rõ nobis insita coliẽ ꝛ foueẽ doctrina
diuinoꝝ ꝓceptoꝝ:vt ad ꝑfectionẽ diuine gratie.i.ad quã
ducit dei gratia perducatur.Illa aũt ꝑfectio ẽ vt deus su/ 2ᵐ
per oĩa diligaẽ. ¶ Scḋa rõ ꝓdicti Magri ẽ hec.aut ha/ argᵐ al.
bita sufficiẽti notitia ꝙ de⁹ ẽ summe amandus volũtas 3 2ᵐ ꝯᵐ
ex suis

ex suis nãlibus eliciet actum bonũ moralr. z habet ppositũ. aut malũ: z tunc ↄtra: qz pro omni tpe quo exercitiũ alicuius act9 est malũ moralr z culpabiliter: omissio illi9 actus est bona moralr z laudabiliter. Sed ƒm te inquit Mag. iste pro omni tpe quo hõ stat sub sola influẽtia generali exercitiũ diuine dilectionis est maluz moraliter z culpabilr. ergo pro illo tpe omissio est bona moralr z laudabilr. h aũt pz falsum: qz ƒm Aplm. culpabile fuit phis q omiserũt glorificare. z per ↄñs amare deũ.

Rño. ¶ Rño q si voluntas eliciet aliquem actũ dilectionis circa deũ nõ adiuta speciali auxilio dei eliciet actũ malũ moralr z culpabilem. qz. s. nõ diliget eum ppter deuz vel sup omnia: sed ppter seipsaz. z cũ arguit ↄtra pbando q tunc omissio diuine dilectiõis pro illo tpe erit bona. pz q argumẽtatio friuola est. nam silr arguaz in alia mã. pro omni tpe quo exercitiuz alicuius actus est culpabile omissio illius est laudabilis. sed qñ quis dat indigẽti elemosynã ppter vanã gloriã exercitiũ illius actus est culpabile. igit omissio est laudabilis. z sic laudabile est non dare elemosynã indigenti.

3m argm. ¶ Tertia rõ eius est. aut habita sufficienti noticia de bono z malo moraliter eligendo vel refutãdo voluntas pro presenti statu cum sola generali influentia est indifferẽs ad vtrũqz: z habetur ppositũ: aut nõ: z hoc est cõtra scripturã. añ hominẽ vita z mors bonuz z malũ ad qdcũqz voluerit conuertet manũ suaz. ¶ Item si non sit indifferens ad vtrũqz: sed determinata ad alterũ: aut determinata est ad malũ actũ: z hoc est ppinquũ errori manichei: aut est determinata ad bonũ actũ: z tunc ppinquũ errori Jouiniani. ex quo vlteri9 dicit verũ. iste Magister cuz circa nãm hominis pro pñti statu fuerint pdicti duo errores oppositi. nã manicheus posuit q nã humana nõ poterat bonũ facere. Jouinianus võ q non poterat bonũ facere malũ. isti ambo errores vitari non possunt nisi ponẽdo mediũ. s. q nã hũana ex suis nãlib9 põt facere bonũ maluz: z istũ modũ tenet ecclesia z sanct9 doctor in scdo. z in. q. disputatis.

eccli. cap. 15. ¶ Ad hanc rõnem dico pmo q si cõcedam: q est indifferens ad eliciendũ bonũ z refutandum malũ nõ ex hoc precise hz ppositũ: qz põt aliqñ eligere bonũ: z tñ nõ bene: z talis electio nõ erit bona moralr. sz si intelligat de indifferentia ad actũ moralr bonũ: quo. s. bonũ z bñ eligit: z ad malũ quo nõ bene eligit. dico q p pñti statu non est differens: sic intelligendo q possit sine spãli adiutorio dei hẽe actuz bonum zc. pmo pbat oppositum per scripturam: pz ex supradictis q nõ est ad ppositum: qñ illa auctoritas est de homine p statu pme sue cõditionis z ante lapsuz: nõ pro statu isto.

Rño. ¶ Ad scdam pbationem dico q sub intellectu dato est determinata ad malũ actũ. s. q si sine spãli auxilio dei eliciet actuz vtriqz eliciet malũ: z cũ dicit q h ẽ ppinquũ errori manichei. Hic ego dico q salua sua reuerẽtia istud i nullo pticipat errori manichei: imo lõgissime discrepat: nã manicheus voluit q p omni statu suo postqz ↄdita fuit nã humana semper fuit determinata ad malũ ita vt nõ posset vitare pctm. z h qdẽ itrat sibi nõ ex initio ↄcto ex aliq culpa voluntarie cõmissa: sz ex ipsa nã qdã z substãtia mali ex qua essentialr nãz humanã dicebat esse cõpositã: nec dicebat nos ignorãtiam z difficultatẽ boni ↄtrahere ex originali peccato: cũ illud negent: vt pz p Aug. pmo retrac.

cap. 9. Ego ẽ dico q nã hũana ↄdita fuit bona z absqz vitio: z talis q poterat peccare z poterat nõ peccare: z per peccatuz pmi hominis in quo iuxta doctrinã aplicam oẽs peccauimus nos cũ vitiis nasci ppter que nisi iuuemur grã dei nõ possumus agere virtuose. hoc dicere nõ est errare cum manicheo: sed est fideliter z catholice consentire ecclesiastico cõcilio superius allegato. z manicheoꝝ ac oium hereticorũ destructori Aug. Qd võ vlterius dicit illa sua via media incedenduz esse iter errores Manichei z Jouiniani. ego nõ approbo: nã illa via fuisse videt pelagij. sed alia est q incedere docet ecclia z Aug. videlz vt fateant hoiez posse peccare cõtra Jouinianũ: z hominis nãm nõ malaz neqz ex substãtia mali cõmixtã cõditã fuisse. ex qua necessario ad peccatũ trahant cõtra manicheum. sed tñ peccato primoꝝ parentũ cũ prius bona: z sine vitio esset voluntario cõmisso vitiatã taleqz in ceteros ppagari: nec posse virtuose agere nisi adiutaz ab illo cui quotidie dicimus: adiuua nos deus salutaris noster. z h contra pelagiũ. iste est modus quem tz ecclia: z absit vt oppo m ecclie vel scõ Thome ego ascribam. ipse võ reuerendus Magister videat qd dicat sanctum Thomã docuisse. hec sufficiant p nunc quo ad dicta huius magistri.

Ad rõnẽ pncipalẽ. q. ¶ Ad auctoritatẽ adductã arguendo ad pmã partẽ qõnis dõm q nõ debet intelligi primus homo relictus in manu sui ↄsilij vel ptãte arbitrij quasi in solis suis nãlib9 viribus fuerit relictus: z eis solis mãdata implere potuisset. sed intelligendũ est eum fuisse relictum cũ libero ar. tali qualẽ habebat. s. informato gratia superaddita: ita vt per liberũ arbitriũ sic dotatũ dei grã stante dei generali iñuẽtia sine spãli alio auxilio posset dei cõplere mandata. z h clare pz p auctoritatẽ Augu. de nã z gratia. allegatã in prima rõne p ↄne scda primi articuli.

cap. 97. in qua notanduz est qd ait. nec ipsum ergo deus esse voluit sine sua gratia quã reliquit in eius arbitrio. qñ liberum arbi. ad malum sufficit zc.

¶ Distin. XXX. XXXI. XXXII. z. XXXIII. Qõ. I.

Circa di. 30. z tres alias sequẽtes i quibus tractat Magister de originali peccato. quero pmo vtrũ peccatũ originale sit pena aut culpa. z arguo pmo q nõ sit culpa. qz omnis culpa est volũtaria. peccatũ originale nõ est volũtariũ: sed nãle. ergo zc. Maior pz: qz nihil ẽ vituperabile aut dignum pena nisi sit voluntariũ. nullus eni iproperat ceco nato. vt dicit Phs. 3. ethicoꝝ.

cap. 8. ois eni culpa vituperabilis est z penã meret. minor pz. nã peccatũ originale cõtrahit añ oẽm vsuz li. ar. z volũtatis actũ. vtpote cum primo aia iungit corpori.

2m ¶ Scdo pbo q peccatuz originale non sit pena. qz vel esset pena inflicta pro peccato seu culpa ppria nascentis. z h nõ. qz in illo nulla culpa precessit. aut pro culpa primi parentis vel alioruz sequentium pgenitoꝝ. qd ẽt dici non põt. qñ pro culpa vni9 hominis nõ infligit alteri pena: dicẽte dño in Eze.

cap. 18. Aia que peccauerit ipsa morietur: filius non portabit iniquitatẽ patris z pater non portabit iniquitatem filij. Justitia iusti super eum erit z impietas impij erit super eum.

Oppo m. Ad oppositum arguit ex vbo Magistri. disti. 32. dicentis q ante baptismuz cõcupiscẽtia est pena z culpa z illa vtiqz ƒm eum est peccatũ originale.

2m cap. 5. ¶ 2o idem pbat p Aug. ↄ Julianũ. li. 5. c. q sic cecitas cordis quã remouet illuminator deus z peccatuz est quo in deum non credit. z pena peccati qua cor supbũ digna animaduersione punit. z cã peccati cuz mali aliquid ceci cordis errore cõmittit: ita concupiscentia carnis aduersus quã bonus ↄcupiscit spiritus z peccatuz est: qz inest illi inobedientia ↄ dominatũ mentis: z pena peccati est. qz reddita est meritis inobediẽtis: z cã peccati est defectione consentientis vel contagione nascentis. Et hec oia intelligenda sunt ei cõuenire ante baptismuz. qmuis z aliq insint ei etiam postea.

cap. 26. ipsa aũt ƒm Aug. ẽ originale peccatũ. igr zc. Ista qd supponit homines trahere originale peccatũ. deinde querit an sit culpa vel pena. circa suppositũ nõ est dubitandũ: dicente Augu. de fi. ad pe.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites. oēm hoiem q per cōcubitū viri ꝛ mulieris concipit̃ cum originali peccato impietati subditū. morti subiectū. ꝛ ob hoc nā ire filium nasci: de qua dicit Apostolus. Eramus eniꝫ ꝛ nos nā filii ire. Itē Aplus ad Ro. Per vnū hominē peccatū intrauit in mūdū. ꝛ p peccatū mors: ita i oēs hoies mors pertrāsiit in quo omnes peccauerūt. que verba nō nisi de originali peccato vere possunt intelligi. de hoc ēt est determinatio cōcilii milenitani superius allegati. In quo scribitur sic. Quicunqꝫ paruulos recentes ab vteris matruꝫ baptiçandos negat aut dicit: in remissionem quidem peccatorum eos baptiçari: sed nihil ex Adam trahere originalis peccati quod lauacro regenerationis expietur. vnde fit ɔ̃ns vt in eis forma baptismatis in remissionē peccatorꝫ nō vera sed falsa intelligatur anathema sit. qm̃ nō intelligēdum aliter est quod ait Aplus. per vnum hominē peccatuꝫ intrauit in mundū. ꝛ per pctm̃ mors. ꝛ ita in omnib⁹ hominib⁹ mors pertrāsiit: in quo oēs peccauerūt: nisi quēadmodū ecclesia catholica vbiqꝫ diffusa semper intellexit. ppter eni hāc regulā fidei etiā paruuli qui nihil peccatorū a semetipsis adhuc cōmittere potuerūt. ideo i peccatoꝝ remissionē veraciter baptiçantur: vt in eis per regenerationem mundet̃ quod generatione traxerunt.

(marg.: cap. 5.; cap. 3.)

Hoc ergo pro constanti supposito descendendum est ad questionem propositaꝫ. ꝛ erunt articuli quatuor. In primo videbitur de quesito. Secundo inquiretur quid appellatur peccatum originale. Tertio vtrum in vno homine sit vnum tm̃ originale vel plura. Quarto vtrum in baptismo tollatur.

(marg.: p⁹ arti.; p⁹ ɔ̃)

Quantum ad p̃mum pono tres ɔ̃nes. Prima est: q̄ peccatū originale est culpa. Secunduꝫ q̄ est pena culpe. Tertium q̄ etiam est cā culpe. ¶ Prima cōclusio ponit̃ a magistro in d. 30. ꝛ plurib⁹ sanctoruꝫ auctoritatibus probatur. etiam preter eas alia Augu. adduci pōt. qui in hypoti. rñsione. 2. ait. peccatū Ade non solum ipsuꝫ. sed oē necauit genus humanū: cū eius damnationeꝫ simul ꝛ culpam suscipimus. ¶ Probo ēt ratione sic. homini pro peccato originali iuste pena tribuitur. igitur peccatum originale est culpa. ɔ̃ña pꝫ. qꝛ pena non nisi culpe debet̃. ꝛ iō dīc Aug. 3. de li. ar. ois pena si iusta ē: peccati pena est ꝛ supplicium nominatur. ꝛ ibi peccatuꝫ proprie pro culpa ponit. aña probat̃ per Apostoluꝫ in verbis supra allegatis. per vnū inquit hominē peccatū intrauit in mūdū. ꝛ per peccatū mors. ꝛ loquitur de peccato originali. vbi pꝫ q̄ mors est pena originalis peccati. ¶ Item Aug. in hypoti. respōsione. 5. dic inquit mihi. si peccatum paruulus nullū carnaliter attraxit natus. cur breuis dierum sorte mortis astringitur: quia vbi peccatum non est vtiqꝫ mors esse nō debet. dictū est eni per peccatū mors. ac per hoc ꝭm erroreꝫ nostrum iniquus est deus vt mori paruulum patiatur non habentem peccatū per qd̃ possit vita puari. ꝛ īfra. hec est fides nostra: fatemur incunctanter peccatū in paruulis. ꝛ per peccatū mortē pertransisse: quibus dum contigerit mori propter peccatum qd̃ in eis non actione sed vterina conceptione pertransiit moriuntur. nō eni morerent̃ nisi ceno peccati necarent̃. hoc manifeste pꝫ q̄ ppter peccatū: qd̃ non actione: sed cōceptione paruulus hꝫ qd̃ quidē vocam⁹ originale. penaꝫ recipit mortis. ¶ Itē idē pbat̃ per illō Job. Homo nat⁹ de muliere breui viuēs tpe replet̃ multis miseriis. ꝛ sequitur. ꝛ dignū ducis sup h̃ aperire oculos tuos ꝛ adducere eū tecū in iudiciū. ꝛ ꝭꝫ Aug. vbi supra reddit cām q̃re in iudiciū adducit̃ cū ait. quis inquit pōt facere mundū de immundo conceptū semine. vbi manifeste innuit q̄ ppter immunditiam originalis peccati paruulus deducit̃ ad iudiciuꝫ.

(marg.: cap. 39.; cap. 13.)

ꝛ ideo Aug. his verbis ad predictam intentionem expositis sic concludit ibidem. ob hanc igitur solaꝫ sordē peccati quaꝫ traxit non de coniugii bono: sꝫ de libidinis malo paruulus breuis vite plenus iracundie est. decidit etiā vt flos: fugitqꝫ vt vmbra: nec permanet: ac in iudiciuꝫ coraꝫ domino veniet iudicandus: cui nisi baptismi grā p chřm subuenerit: pibit de populo chřiano. Ex his pꝫ q̄ ꝛ priuis mala ꝛ damnationis iudicium incurrit paruulus ppter originale peccatuꝫ nisi p baptismū remittat̃. ¶ Itē li. 2. de gratia chři ꝛ peccato originali. ait. q̄ proleꝫ ream facit originis vitium: ēt si in parente reatus eiusdem vitii remissione ablutus est peccatoruꝫ. sed constat q̄ sola culpa facit hominem reum. igitur vitiū originis est culpa. hec conclusio ēt pbat̃ per Ansel. in de conceptu virgi. d. cum damnatur infans pro originali peccato non dānatur pro peccato Ade: sed pro suo. nam si ipse nō haberet suuꝫ peccatū nō dānaret̃. sed ɔstat q̄ nullus dānat̃ nisi pp culpā. igit̃ cū ifans dānat̃ pp suū ppriū pctm̃: qd̃ nō est nisi originale. vtiqꝫ dānatur pp ppriā culpā. Ex quo sequit̃ q̄ originale peccatū sit vere culpa. ¶ Similē sniam ponit Aug. in epistola ad Marcellinū: respōdēdo ad quoddaꝫ argumentū pelagii. d. nulla inquiunt ratione conceditur vt deus qui propria peccata remiserit: imputet aliena. ꝛ respondet Aug. remittit: sed spiritu regeneratis: non carne generatis. Imputat vō non iam aliena sed propria. aliena quippe erant qñ hi qui ea propagata portarent nondum erant. nunc vō carnali generatione iam eorum sunt quibus nondū spirituali regeneratiōe dimissa sunt. cum igitur nulli iputetur nisi culpa: h̃ propria peccata nascentiū vtiqꝫ sunt culpe illorum. Ex his patet q̄ modus dicendi cuiusdaꝫ moderni doctoris: quē tn̄ ipse nō asserit: sed tm̃ probabiliter ponit: sustineri nō pōt. ait eniꝫ q̄ peccatum ꝛ culpa possunt accipi dupl̃r. vno modo proprie pro cōmissione vel omissione. cui est aliqua pena sensus recompensanda. s. p actu vitupabili mere volūtario. vel omissione vitupabili volūtaria. alio⁹ cōiter p effectu pcti: sic p ignorātia vel difficultate que sunt pene: ꝛ vlr pro quacunqꝫ pena consequente peccatū siue positiua siue priuatiua. Primo modo. originale peccatum non est culpa nec pctm̃. quia non cōmittitur a sciēte nec a libera volūtate. 2ᵒ est culpa. vñ sic est culpa q̄ p illo non retribuit̃ aliq̃ pena p modū recōpēsatiōis: sꝫ priuatio iustitie: ꝛ sequēs dānatio in infantib⁹ nō baptiçatis ꝛ igñrātia ꝛ difficultas in ceteris hominib⁹ sūt in eis tanq̃ effectus p̃mi peccati Ade: non tanq̃ aliqua recōpensata pro peccatis originalibus. vnde errant inquit homines estimantes q̄ iste pene quas nos patimur sint in nobis ad redimēdū peccatū nostrum originale. non enim propterea sunt in nobis: sed sunt in nobis tanq̃ effectus naturales nature corrupte q̄ consequunt̃ naturaliter ex culpa primi parentis. ¶ Hoc confirmatur per Augu. tertio de lib. ar. vbi querit. quare nos nascimur cum ignorantia ꝛ difficultatibus ꝛ cruciatibus corporis propter peccatum Ade ꝛ Eue. ꝛ respondet q̄ ex illius damnati pena ꝛ mortales ꝛ ignari ꝛ carni subditi nascimur. ꝛ subdit in alio. c. q̄ vt meliores gigneret q̄ ipse esset non erat equitatis ꝛc. ex quibus ostendit q̄ talia sint in nobis non peccata: sed pene peccati Ade vt effectus naturaliter consequentes penam illius. ¶ Confirmatur etiam: quia ibidem dicit q̄ si anime humane sint sigillatim facte in vnoquoqꝫ hominum non erit nascentibus aia ignorantia ꝛ difficultas suppliciū peccati: sed proficiendi admonitio ꝛ pfectiōis exordium. ¶ Hic modus dicendi q̄uis verus sit quantuꝫ ad h̃ qd̃ ait. peccatum originale non esse culpam primo modo: vt exponit. vꝫ accipiendo culpam pro cōmissione vel omissione

(marg.: cap. 58.; cap. 26.; hic̃ s̃ 2. s. d. 30; Cōfir.; cap. 40; cap. 41.; cap. 42; 3 hic̃ in. 2. ꝛc.)

voluntaria:qꝛ taliter culpa non est nisi peccatum actua
le. In eo tn̄ quod dicit pctm̄ originale eē pcise effectū vl̄
penā cōsequētē pctm̄ pmi parētis ꝛ nō eē culpā cui retri
buat̄ pena recōpensatiue nō ꝯtinet veritatē:sic̄ sufficien
ter pbant inducta superius. ¶ P̄. Aug. super psalmū qn
quagesimū:sicut allegat Magr̄ in.30.dis.ait.ꝙ nemo na
scitur:nisi trahēs penā ꝛ meritū pene.certū aūt est ꝙ me
ritū pene vtiqꝫ culpa est:cui pena debet̄:ꝛ ex hoc ibidē
cōcludit ꝙ pctm̄ originale est culpa:huic sile dicit Aug.
lib.3.ꝯ Jul. vbi ait.ꝙ mala que in hac trāsitoria vita pa
tiunt̄ īfantes sub iusto ꝛ omnipotēte deo nō irrogarent̄
si nulla ex parētib⁹ mala merita traherent̄:ꝛ infra dicit
ꝙ genus humanū ex initio quo deseruit deū trahit dam
nate originis noxam his oībus dignissimam penis: nisi
vbi parcit rōne dispōnis occulte inscrutabilis sapientia
cōditoris. Ex quibus etiā pꝫ ppositū:nam quid est noxa
dignissima penis:nisi culpa cui multe pene debent̄: nec
ꝯtra hoc est intētio Aug. vbi allegat̄ per illū doctorē:qꝛ
etiā pctm̄ originale qd̄ ꝯtrahit puulus vtiqꝫ pena est pec
cati Ade:sicut pꝫ p Aug.li.5.ꝯ Jul.ꝛ aliqualr̄ tactū est in
auctē allegata ad oppositū qōnis:ꝛ ideo pene que conse
quunt̄ culpā originalē:ꝯiter etiā sunt pene peccati Ade.
quapp nō ex hoc ꝯcludit̄ pctm̄ originale pprie acceptū
nō eē culpā cui pena debet̄. ¶ Ad aliā dōm ēsic̄ ipemet
declat in p̊ retrac.ꝙ illa vba dicta sunt ꝯ manicheos qui
negāt pctm̄ originale:quo negato pdicta nō essent suppli
cium peccati:ꝛ tn̄ nec sic culpādus esset deus:sed laudan
dus:ꝛ hoc intendit ibi ꝯcludere. ¶ Ad rōnē autē ei⁹ quā
inuit dōm.ꝙ nō sequit̄ pctm̄ originale nō esse culpā quā
uis nō sit culpa talis qualē ipse describit.s.actualis com
missio vl̄ omissio:nā est ꝛ quedā culpa habitualis vl̄ q̄si
habituale vitiū.s.ad actualē culpā inclinās ꝛ talis est ori
ginale pctm̄:qd̄ duplici rōne pōt dici culpa:vna est:qꝛ in
clinatiuū ad culpā:ꝛ hāc tāgit Aug.in auctoritate allega
ta ad oppositū questionis:cū ait.ꝙ ꝯcupiscētia est pctm̄:
qꝛ inest illi inobediētia cōtra dn̄atū mentis:est eni pnci
pium desiderioꝝ spūalibus desiderijs aduersantiū : alia
rō est:qꝛ est macula ꝛ vitiū dehonestās nāꝫ:vn̄ sic̄ actua
lis culpa cōmissionis mētē dformat sic ꝙ pp eā iuste pe
na debet̄ aīe deformate:sic ꝛ vitiū hui⁹ dehonestat ꝛ in
quinat mētē:pp qd̄ penā iuste meret̄:sicqꝫ illud vere dr̄
culpa:ꝛ hāc rōnē breuiter inuit Aug.li.2.d grā chri ꝛ pec
cato originali.vbi dicit.ꝙ deus hoiem dānat pp vitium
quo nā dehonestat̄:nō pp nām que vitio non aufert̄. Si
dicas ꝙ eadē rōne alij habit⁹ vitiosi q ex prauis actibus
acqrunt̄ in hoībus essent culpe: pbabilr̄ responderi po
test:ꝙ etiā illi vtiqꝫ culpe sūt anteq̄ eoꝝ reatus p pniaꝫ
dimittat̄:sicut ꝛ originale vitiū etiā culpa est anteq̄ per
baptismū reat⁹ eiusdē tollat̄:vt patebit ex sequētib⁹:taꝫ
eni p pniaꝫ q̄ p bapm absoluit̄ aīa a reatu ꝛ decorat̄ grā:
p quā etiā ꝯ iclinationē vitiosaꝫ iuuāte deo fortl efficit̄:
vt vitiū in illa nō dominet̄:ꝛ iō nec illud post baptismū:
nec ista post pniaꝫ sunt culpe:hec tn̄ salua diligētiori deli
beratione sint dicta. ¶ Scda ꝯ.vꝫ ꝙ pctm̄ originale est
pena culpe.s.culpe actualis pmi parentis:pꝫ expresse per
illud Apl̄i ad Ro.5.per vnius.s. Ade inobedientiā pecca
tores ꝯstituti sunt multi.i.oēs sui:vt ait glosa.nō pōt aūt
itelligi hoc nisi de pctō originali:qꝛ nō oēs descēdētes
ab Adā sunt peccatores alio pctō q̄ originali:qꝛ nō par
uuli:illius igit̄ iobediētia meritū fuit originalis pctī in
suis:ꝛ illō est pena inobediētie illius:hoc etiā vult Aug.
2° lib.de bapo paruuloꝝ.ad Marcellū.vbi ait.ꝙ pctm̄
habitās in mēbris nr̄is:sic est pctm̄:vt sit pena pctī. Idē
etiā vult li.5.ꝯtra Jul. Idē etiā dicit Magr̄.dis.32. ¶ 3ª
cōclusio.vꝫ ꝙ pctm̄ originale est cā culpe.pbat̄ auctori
tate Aug.in hypoti.rn̄sione scda.ex peccatore Adam ge
nitore suo Caym pmus pctm̄ i vtero mr̄is attraxit ꝛ ter
tius hō natus est peccator ex vtero eius:mēs iterna pro
peccato iā captiuata erat a diabolo.inde ībutus est in ꝫe
lum:inde iuidiā habuit ꝛ timorem:inde nō morum imi
tatione homicidiū:sed voluntate precipitatus admisit.
hinc habet̄ ꝙ ex pmo peccato originalr̄ ex vtero tracto
ꝛ ꝫelus ꝛ iuidia:ꝛ tādē homicidiū perdiderunt:ꝛ hoc bn̄
idicat illa dictio idē:que vtiqꝫ cālitatis est nota. Itē ifra
rn̄sione 5ª ex pctō originali dicit pcessisse adulteriū atqꝫ
homicidiū Dauid:vn̄ cū deflēdo illa dicēt Dauid. Ecce
in iniqtatibus cōceptus sum:exponendo dicit Aug.in p
sona Dauid: vitiū ergo peccati seminatus ꝛ conceptus de
parentib⁹ sumpsi:p qd̄ adulteriū ꝛ homicidiū ppria pec
cata cōmisi. Ad idē est vna glosa valde expssa exponens
illō.ego carnalis hō venūdatus suꝫ sub pctō.glosa.i.pre
cio male volūtatis Ade subiectus pctō.i.ꝯcupiscētie:hāc
eni noīe peccati appellat:vn̄ oriunt̄ cuncta pctā.i.ex car
nali ꝯcupiscētia:qcqd eni peccatoꝝ est in dictis in factis
in cogitationib⁹ nō orit̄:nisi ex mala ꝯcupiscētia q̄ a pec
cato facta est:ꝛ si cōsentiēte traxerit atqꝫ illexerit ꝯcipit
paritqꝫ peccatū:a pctō ergo est:ꝛ pctm̄ nisi frenet̄ gnat:
hec glosa.hoc cōfirmat auctoritas Apl̄i ibidē.o.occasio
ne accepta peccatum.glosa.i.fomes peccati.s.vitium cō
cupiscentie:qd̄ ꝛ carnalitas appellatur:ꝛ hoc sm̄ Aug.est
originale pctm̄ per mandatum operatum est in me oēm
concupiscentiam.glosa.i.omne peccatum.

Quantū ad 2ᵐ artiᵐ.vꝫ ꝙ est illō qd̄ vocat̄ peccatū originale est diuersitas opionū:nam vene
rabilis Ansel.in de cōceptu virginali vult ꝙ peccatū ori
ginale nihil aliud est q̄ carētia originalis iustitie cū de
bito habēdi illā:ꝛ eum multi doctores antiqui ꝛ moder
ni sequunt̄. Btūs vo Aug.in libris diuersis vbicunqꝫ de
hac materia loquit̄ per peccatū originale intelligit ipsaꝫ
carnalē cōcupiscentiā seu fomitē vel vitiū cōcupiscibili
tatis:per qd̄ homo inclinat̄ ad actualiter cōcupiscendū:
vnde libro pmo de nup.ꝛ ꝯcu.ad Ualeriū dicit.ꝙ dimit
tit̄ ꝯcupiscentia in baptismo:nō vt nō sit:sed vt in pecca
tum nō imputet̄:ꝛ postea dicit ꝙ vitiū pme natiuitatis
erat originale peccatū:vbi patet expresse ppositū. ¶ Itē
lib.6.ꝯtra Jul.ait sic.ego tanq̄ valitudinē malā ex origi
ne vitiata igenitū homini esse dico vitiū quo caro cōcu
piscit aduer sus spm̄:ꝛ de eodeꝫ paulo post subdit:ex isto
ꝛ cū isto hoīs malo nasceret̄ homo ꝙ maluꝫ per seipsum
tam magnū est:ꝛ ad hominis dānationē atqꝫ a regno dei
separationē tn̄ habet obligationis:vt etiā si de parētib⁹
regeneratis trahat̄ nō nisi quēadmodum in illis sola re
generatione soluat̄ atqꝫ hoc vno remedio ppositus mor
tis a prole pellat̄. Ex quo etiā clarissime patet ppositū.
¶ Itē p̊ retrac.cōcupiscētie reatus in baptismate soluit̄:
sed ifirmitas manet. Cōstat autē ꝙ solo pctō qs reus est.
igit̄ ante baptismuꝫ cōcupiscētia est pctm̄. Et ideo dicit
glosa ad Ro.super illo. Beati quoꝝ remis.sunt.ꝙ concu
piscētia vel ꝯcupiscibilitas que dr̄ fomes peccati an̄ ba
ptismū culpa est ꝛ pena:post baptismū aūt pena est ꝛ nō
culpa:ꝛ ibidē etiā expresse dr̄ ꝙ cōcupiscētia est origina
le pctm̄:sic igit̄ nō est dubitādū quin fuerit itentio Aug.
cui etiā in hoc ꝯsonāt glose sup eplam ad Ro.in plibus
caplis:vitiū ex origine tractū esse id qd̄ vocatur origina
le peccatum. ¶ Hanc eius sententiā secutus est Magr̄:
vt patet in ista.dis.30.ꝛ sequētibus:in quibus tractat de
ista mā:ꝛ mlti etiā antiq ac moderni sequunt̄ doctores:
ꝛ ego lꝫ aliqn̄:vbi hec materia non directe discutiebatur
dixerim aliqua supponendo oppositam opionē que satis
etiā cōis est:sequor tamen eandem snīam. Tum propter

Margin notes (left): Confir. — cap.6. — cap.7. — cap.9. — cap.39. — 2ª ꝯ. — cap.5. — 3ª ꝯ.
Margin notes (right): 2ᵐ arti. — Ansel. — Aug. — cap.28. — cap.15. — cap.4.

auctoritaté Aug. Tuz qa magis cōsona videt̄ vbis Apli qui cū dixisset ad Ro. per vnum hoiem pctm̄ intrauit in mundū: que vba de originali pctō itelligēda esse pz: tam per expositiones scōz q̄z per determinationé cōcilij superius retractatā: r deide de eodē plura alia subiecisset. postea ait. Qui eni mortui sumus peccato. glo. in baptismo quō viuemus in illo: an ignoratis fratres: qa qcūq; baptiçati sumus in chrō Jesu in morte ipsius baptiçati sum⁹: r sequit̄. ita r vos estimate fratres mortuos qdé eē peccato: viuétes aūt deo in chrō Jesu dn̄o nr̄o: nō g regnet peccatū in nr̄o mortali corpe: vt obediatis cōcupiscētijs ei⁹ ex quoz serie vboz liquet cū: cū ꝯcludit: nō g regnet peccatū: de originali pctō loqui: sic r in pmissis vbis constat eū fuisse locutū: r cū addit vt obediatis ꝯcupiscētijs ei⁹: manifeste signat se illud vitiū qd hoiem ad ꝯcupiscēdus inclinat peccati noie denotare. ¶ Ex quo vt videt̄ satis apparet q̄ Apls ipsaz ꝯcupiscētiā itelligit esse originale pctm̄: nō qdé p ꝯcupiscētiā itelligo actū cōcupiscēdi: sed vitiū: qd etiā dr carnalitas r lāguor r fomes lexq; membroz q̄ puulū habilé cōcupiscētie facit: adultū aūt ꝯcupiscēté reddit: vt dicit Ambro. r ponit̄ in glosa ad Ro. vbi supra: r p Magr̄z etiā recitat̄ in lr̄a. dis. 30. Nec tñ nego: qn etiā hō careat originali iustitia: cui⁹ est debitor añ baptismū. Sed huiꝰ carētiā nō dico esse originale pctm̄: sz poti⁹ effectū originalis pcti: queadmodū puatio grē effectus est actualis peccati mortalis. i. q̄ ppter mortale peccatū priuat̄ hō grā: ita pp originale pctm̄ nō ifundit de⁹ aie originalē iustitiā. ¶ Sed nūc restat dubiū: q̄. s. res sit cōcupiscētia ista seu fomes. an. s. suba seu carnis: seu aie: an accidens aliqd. Et si accn̄s. an sit accn̄s exn̄s in carne. an existēs in aia: ac ēt qcqd ipa sit dubiū est a quo causet̄.

Dubiū

Solo p^m dcm̄

¶ Ad hui⁹ solōné iuxta doctrinā Aug. videt̄ p̄ eē dcm̄. q̄ ꝯcupiscētia ista seu fomes nō est suba corpis: neq; aie: sed q̄litas q̄daz: qd pz p̄mo p eūdé. lib. p̄ de nup. r cōcupiscētia ad Ual. vbi de ista ꝯcupia loqués ait. nō eni substāliter manet: sic aliqd corpus aut spūs: sed affectio est q̄dā male q̄litatis: sic languor. ¶ Jté lib. 6. ꝯ Jul. idē pluries dicit eā prorsus negās subam esse. probat̄ etiā rōne: qa si esset suba esset vel corp⁹ vel aia: aut ipse hō ex vtraq; cōpositus. nullū hoz dari pōt. Tū qa cum corpus p̄mi hois qn̄ formatū p̄mo fuit fuerit eiusdé rōnis r spēi: cuius est cuiuslibet alterius hois corpus: r silr aia eius: cū aia alterius: r ipse homo cū alijs hoibus: sequeret̄ q̄ ipse sicut r nos habuerit originale pctm̄: qd est erroneū: r similr idē sequeret̄ de hoie chrō: qd etiā erroneū est. Tum qa cum qdlibet p̄dictoz deū habeat auctoré: a deo eēt tale peccatum in nobis: qd nō est dcm̄. ¶ Scdo dcm̄ est: fm eūdē q̄ est q̄litas exn̄s i aia: vn̄ ibidem ꝯ Jul. dixerūt inquit qdā phi libidiné ptē animi eē vitiosaz: r vtiq; ps animi suba est: qa suba est ipse anim⁹. Sed ego ipm vitiū q̄ animus vl vlla ps ei⁹ isto mō vitiosa est libidiné dico. vt ei vitio sanato salua sit tota suba: qa r illi phi locutione trepida mihi vident̄ vitiosam ptē animi appellasse libidiné: in qua pte est vitiū qd vocat̄ libido: sicut appellat̄ domus p eis q sūt in domo. ¶ Jté lib. 5. ꝯ eūdē ait. q̄ p̄mū pctm̄ hō totus ipleuit: r statim subdit: vt ergo aia r caro vtrūq; parit puniat̄: nisi qd nascit̄ renascēdo emundet̄: profecto aut vtrūq; vitiatū ex hoie trahit̄: aut alterū in altero tāq; in vitiato vase corrūpit̄: vbi occulto iudicio legis diue icludit̄: hic asserit aiam vitiatam: r certū est q̄ loquit̄ de vitio originali a quo per baptismū emūdatur q̄uis sub dubio relinquat: an vitiet̄ ex corpe: an ipsa traducat̄ vitiata ex vitiata aia pris. Rōne etiā idipsuz pbatur: qa sola aia subm est culpe: cuz igit̄ pctm̄ originale sit culpa: vt pbatū ē: seqt̄ q̄ sit aia tāq; in subiecto: hoc etiaz tz Magr̄ in dis. 31. ¶ 3° dcm̄ est. q̄ tale vitiuz causat̄ in aia ex vitio carnis: seu q̄dā morbida q̄litate quā ex libidinosa ꝯcupiscētia coeuntiū parētū caro plis ꝯtrahit dū ꝯcipit̄: r h expsse ponit Magr̄. dis. 31. r pbat̄ etiā auctoritate Ambro. quā allegat: r ponit̄ etiā in glo. ad Ro. 7. ecce iquit p̄mi hois corp⁹ corruptū ē p pctm̄: ipsaq; corruptio p ꝯditioné offensionis manet in corpe robur tenés diuine snie date in Adam: cuius cōsortio aia maculat̄ pctō. Jtez allegat Aug. in de vbis Apli dicés. Uitiuz cōcupiscentie est qd aia ex carne ꝯtrahit. Rōne etiam probat̄: qa vel talis qualitas cōcreat̄ aie a deo vel acquirit̄ sibi ex actib⁹ ei⁹: vel causat̄ in ea ex carne: cui adiungit̄. p̄mū nō pōt dici: qa de⁹ nō creat aiam vitiosaz: nec scdm: qa nullus actus fest aie anq; in ipsa sit illd vitiū: seu originale pctm̄. Relinquit̄ g tertiū cū nō appeat qd aliud rōnabilr possit assignari p cā illi⁹ q̄litatis. ¶ Cōtra ista pōt argui. r p̄mo pbat̄ q̄ huiꝰ cōcupiscētia seu fomes nō sit aliq̄ q̄litas causata in aia: r p̄mo per auctēm Apli ad Ro. vbi hanc cōcupiscentiā dicit esse in mébris: video inqt aliam legé in mébris meis rc. r paulopost. Scio inquit: qa nō habitat in me h est in carne mea bonū qd dictū est pp vbū qd p̄misit: sz q̄ habitat in me pctm̄: cū igit̄ exponés quō i eo habitat dicat h est in carne mea: pz māifeste q̄ nō ponit illud esse in aia. ¶ Scdo plalitas rez nō est ponēda sine necessitate: nulla aūt necessitas est ponēdi ipsam: qa oēm effectū qué experimur i nos possum⁹ saluare sine illa: nā pnitaté r iclinationé ad desideria carnalia: videm⁹ etiā in brutis: in qb⁹ tñ nō dicimus esse fomité: aut q̄litatem aiaz iformāté ex q̄ iclinat̄. Jté rebellioné appetituū sine illa saluare possum⁹. nā appetitui nāle est sensitiuo ferri in delectabile sensualr: appetitui aūt rōnali nō: sed poti⁹ hēt delectari in bono honesto: r fm rōné: r iō absq; aliq̄ q̄litate supaddita appetit⁹ appetitui rebellaret: nihil aūt aliud experimur pp qd talis q̄litas sit ponēda. igitur rc. ¶ Cōfirmat̄ qa nullus phoz posuit q̄ hō nasceret̄ cum aliq̄ tali q̄litate vitiosa que aiaz iformaret: qn imo dixerunt vitia r vtutes opibus r assuefactione in hoib⁹ gñari: r tñ quecūq; nos experimur experiebant̄ r ipsi. ¶ 3° posita sola absentia iustitie originalis r grē absq; alia q̄litate vitiosa aiam iformāte hō in mala desideria pelleret̄: sic pz p Ansel. in de cō. v. vbi dat exéplū de fera idomita que ruptis vinculis seuit: r naui que dimisso gubernaculo in pericula queq; iactat̄. igit̄ nō ppter hoc appet necessitas ponēdi talé qualitaté. ¶ 4° arguit vn⁹ doctor: qa nulla forma imediate exn̄s in aia pōt nāliter augeri vel minui sine vitali actu aie: sed fomes auget̄ r minuit̄ ab alimētis corpalibus r medicinis qbusdā: ex qb⁹ fit p̄nior ad carnales ꝯcupiscētias ēt absq; vitali aie actu: sic docet experientia. igit̄ rc. ¶ 5° idē sic fm Phm 2° ethi. oīa que sunt in aia sunt passiones vel potētie vel habit⁹: sed fomes nō est potētia: qa tūc fuisset in statu inocétie: nec act⁹ seu passio: qa tūc cessante actu cessaret et fomes: nec habit⁹: qa nō ifusus: qa habitū vitiosuz de⁹ nō ifūdit: nec hitus acqsit⁹: qa ille p̄supponit act⁹ ex qb⁹ acqrit̄: fomes aūt est in hoie ante oēz actū suū. ¶ 6° sola mala dispositio carnis sine qualitate recepta in aia potest reddere hominé pronum ad malum r ineptum ad bonū: sicut dictum est de cibarijs ad libidinem prouocantibus per que vtiq; homo pnior fieret ad ꝯcupiscētias r ineptior ad continentiā. Jtem apparet in exemplo. si eni aia vniretur carni preuulnerate mox doleret fm exigentiā vulneris: cum tñ antea nullus dolor fecisset. Aliud exemplū est de aia vnita corpori taliter disposito: sicut disponitur in freneticis r furiosis: q̄uis nulla frenesis vl furia fuisset in aia statiz fureret: r prona esset ad freneticos actus.

Margin notes: cap. 5. — cap. 6. — Dubiū — Solo p^m dcm̄ — 2^m dcm̄ — cap. 28. — cap. xi. — 3^m dcm̄ — cap. 7. — ꝯ dicta — cap. 7. — 2^m — Confir. — 3^m — cap. 5. — 4^m — Adā i 2° lectura. — 5^m — 6^m

5 aliud. ¶ Scdo pōt argui ꝯtra illud. vȝ ꝙ talis qualitas causeť
p^m in aīa ex carne. ¶ Primo. ꝙ corpus non pōt agere in spūm:
nisi coagēte sensu:vel saltē nō formā spūalē aliā ab actu
2^m cognoscendi ꝛ appetēdi:talis aūt nō est fomes. ¶ Scdo
qa si causareť ex fomis existente in carne illa etiā aucta
augereť ꝛ minuta minuereť:ꝛ sic totalr posset in hoie tol
li fomes nāliter:vel etiā p artē medicine qḋ nō est dōm.
3^m ¶ Tertio aut talis qualitas carnis inficiēs aīam fuit in
pmo hoie añ pctm:ꝛ hoc nō est dōm:qa tunc sequereť ꝙ
īfecta fuerit ei⁹ aīa ante pctm:qḋ est falsuȝ:aut fuit in eo
tm̄ post pctm:ꝛ tūc querēdū est:que fuit illius causa:non
enī deus cū ipse nō īmediate causet vitiū in aīa:neqȝ ali-
quid viriu nectio:ꝛ nāliter causatiuuȝ:nec mala voluntas
hoīs peccātis:qḋ magis videreť:qa eadeȝ rōne quilibet
alius homo suo malo volūtatis actu posset ꝓpriā carneȝ
inficere causando aliquā silem qualitatē:qḋ nō videť di
4^m cendū. ¶ 4° aut talis qualitas causeť in carne prolis ex
sili qualitate existēte in carne mr̄is:aut ex qualitate exi-
stente in semine alteri⁹ vel vtriusqȝ parētis:non pōt dici
pmū:qa sequereť ꝙ ꝯcept⁹ per miraculū absqȝ ꝯiunctio
ne maris ꝛ femine ꝯtraheret originale:cui⁹ oppositū dicere
oēs sci videnť:nec scdm:qa esto ꝙ in semine aliqua talis
qualitas eēt:tot tm̄ trāsmutatiōib⁹ transmutať anteqȝ sit
corpus prolis formatū:vt nulla talis q̄litas videať posse
Ad p^m in ꝓlis corpe remanere. ¶ Ad pmū dōȝ sm Aug.li.p de
nup.ꝛ de ꝯcu.ꝙ carnē appellauit Aplsillā aīe nām: vbi
est morbidus qdā carnis affectus nō ipsam corpis cōfor
cap. 20. mationem:ꝛ lib.5.ꝯ Jul.dicit ꝙ aīe cupiditates ꝓpterea
carnis dicunť:qa sm carnē aīa ꝯcupiscit:cū sic ꝯcupiscit:
vt ei spūs.i.ea ps ei⁹ melior et supior debeat repugnare.
Ad 2^m ¶ Ad scdaȝ dōm.ꝙ minor est falsa:ꝛ qḋ dicit de ꝓnitate
brutoꝝ nō valet:qa pari mō posset dici ꝙ vitiosi habit⁹
nō acgranť in aīa qbus hō sit pronus ad act⁹ vitiosos qḋ
sm oēs est falsuȝ:ꝛ pȝ assumptū:qa videmus etiaȝ bruta
aliq̄ esse prona ad luxuriā:aliqua ad irā:q̄dā ad deceptio
nē ꝛ astutiā:ꝛ quedā ad edacitatē:ꝛ sic de alijs actibus si-
milib⁹ his:ad quos īclinanť hoīes habitualr vitiosi:ꝛ tm̄
in brutis tales habitus in aīa nō ponunť.dōm igiť ꝙ sicut
tales ꝓnitates alijs aīalibus īsunt a nā:hoīb⁹ aūt p vitia
nām depranātia:sic ꝛ talis carnalis ꝓnitas cōgenita hoī
nō sibi p nām ꝯuenit:sed p vitiū:ita vt etiā quātuȝ ad h
nō per nāȝ:sȝ p vitiū cōpareť hō iumētis:ꝛ silis eis fact⁹
ca° pen. intelligať. Qḋ ꝯfirmať expresse per Aug.li.2.de grā chri
ꝛ peccato originali.vbi ait.si hō in honore positus ꝛ nō i-
telligēs cōparať pecorib⁹ eisqȝ silis fit:non tm̄ vsqȝ adeo
fit:vt pecus fit.cōparať nāqȝ per vitiū nō per nām:non
pecoris vitio:sȝ nāe:tāte nāqȝ excellētie est in cōpatione
pecoris hō:vt vitiū hoīs nā sit pecoris. ¶ Ad ꝯfirmatio
nē pmā. Ad id qḋ addiť de rebellione appetituū:dōm ꝙ
absqȝ q̄litate supaddita nō eēt rebellio qualeȝ expimur
vȝ cuȝ pronitate ad delectabile sm sensum ꝛ difficultate
ad oppositū. ¶ Ad confirmationē dōm.ꝙ phi vtiqȝ hāc
pronitatē experiebanť ꝛ cōgenitaȝ nobis fassi sunt:sic in
cap. 36. 4° libro ꝯtra Jul.probat Aug.ex dictis Platonis:ꝛ etiā
Tullij de repu.vbi lib.3.dicit hoīem editum aīo ad libi-
dines pronū: sed vt subdit Aug.iste Tullius rē vidit.cau
sam nesciuit:latebat eni eū cur esset graue iugum sup fi-
lios Adam:qa sacris lr̄is nō eruditus ignorabat origina-
cap.47 le peccatū. Et infra.idem de oīb⁹ phis generalr. Quid in-
quit illi didicerāt:ꝛ qd locuti fuerāt de pmo hoīe Adam
ꝛ eius cōiuge de pma coꝝ ꝑuaricatione ꝛc.ꝛ sequiť.hoꝝ
lr̄arū atqȝ huius veritatis expertes:qd de hac re sapere po
tuerūt:vn̄ dico ꝙ qa nō cognouerūt aliquē hoīem aliqñ
fuisse sine tali carnali libidine ꝛ ꝓnitate nō cognouerūt
ex aliq̄ accidēte vitioso talē ꝓnitatē animis hoīuȝ īesse.

¶ Ad 3^m dōm:ꝙ quāuis hō carēs grā ꝛ originali iustitia Ad 3^m
absqȝ alia qualitate vitiosa laběreť ī mala desideria:ve-
risimile tm̄ est ꝙ nō oēs sic vlr determinate ad passiones
ꝯcupiscētie ex origine īclinarenť:nisi aliqḋ vitium spāle
cōgenitum esset cuilibet:incitās ad eiusmodi desideria.
¶ P.ꝙ vltra carētiā originalis iustitie tale vitiū sit cō-
genitū satis idicat illa parabola vulnerati q nō solū fuit
gratuitis spoliatus:sed etiā īpositisplagis in nālib⁹ vul-
neratus:qḋ nō videť bn̄ posse ītelligi:nisi p plagā vitiuȝ
nām īficiēs capiamus. ¶ Ad 4.^m dōm:qcqd sit de maio- Ad 4^m
re pōt negari minor:ꝛ qḋ diciť ex aliquibus medicinis ꝛ
alimētis hoīem fieri proniorē:dōm ꝙ hoc non est: qa ex
eis imediate intendať fomes:sȝ qa ex eis causanť vel ītē
dunť alie corporales qualitates:qbus etiā coadiuuāntib⁹
aīa trahiť ad similes passiones:sicut ꝛ p augmentū fellis
aut cholere facilius ꝛ vehemētius hō iracundus incitať
ad irā:ꝛ tm̄ habitus iracūdie nō augeť imediate per tales
corpales q̄litates:aut coꝝ extrinsecas causas absqȝ vita
li aīe actu:ꝛ ex hoc etiā pȝ defectus argumēti:qa sili mō
ꝓbareť ꝙ in aīa nō eēt habitus iracūdie aut luxurie vel
acidie : aut aliqs alius īclinatiu⁹ ad passiones:ad q̄s etiā
per corpalia alimenta experimur nos magis disponi:qḋ
tm̄ falsum est sm oēs. ¶ Ad 5^m dōm:ꝙ est habitus non a Ad 5^m
deo īfusus:nec ex opationibus aīe:cui īest acquisitus:sed
ex feda qualitate carnis gnātus:ꝛ taleȝ habitū phs non
cognouit:iō ei⁹ auctoritas in hac parte nō est pōderāda:
sic etiā de alijs supra tactum est:ꝛ pulchre de hoc loquiť
Aug.ꝯ Jul.lib.4. ¶ Ad 6^m dōm:ꝙ qcqd sit de alijs ma- Ad 6^m
lis pronitatibus hoīs:ꝛ qcqd etiā foret posse per dei potē
tiā de isto:de facto tm̄ talis pronitas non est ex sola mala
carnis dispōne:nec ex aliq̄ etiaȝ dispōne carnis possibili
nāliter ꝓuenire ex cibis:aut alijs alterantibus rebus:ex
qb⁹ cōiter in hoīb⁹ dispōnes ꝛ cōplones corpoꝝ variāť:
ꝛ hui⁹ euidēs ꝓbatio est:qm̄ cū q̄libetcunqȝ corpalibus
dispōnibus:ꝛ quātūcūqȝ diuersis vel ꝯtrarijs stat pronitas
ista:vn̄ cū tali qlȝ nālr ꝯcept⁹ nasciť:ꝛ in nullo dōec mor
tali viuit ī corpe:nisi p gratuitū ac singulare bn̄ficiū dei
cōsumiť.si tm̄ in aliq̄ ꝯsumať. ¶ Ad alia qbus arguiť.ꝙ Ad alia
talis q̄litas nō causeť in aīa ex carne. ¶ Ad p^m cuȝ dī.ꝙ Ad p^m
corpus nō pōt agere in spūm nō coagente sensu.dōm h eē
falsum:intelligendo simplr de qualibet actione:quāuis
difficile ꝛ forte impossibile sit in aliquo dare instantiaȝ:
nō iō tm̄ hoc negādū est eum:ꝛ sancti hoc dicant:ꝛ opposi
tuȝ nō possit sufficiēter probari. ¶ Ad scdm absqȝ asser- Ad 2^m
tione temeraria.dico ꝙ illa q̄litas carnis ex qua causať
fomes in aīa non augetur nec minuiť essentialr in hoīe:
qa sicut nō est generabilis ex aliquibus corporalibus q̄-
litatibus:nisi ex his que in semine ex feruore coitus:ꝛ ar
denti libidine causanť:sic non est ex alijs augmētabilis:
nec ex eaꝝ ꝯtrarijs minuibilis. ¶ Scdo dico.ꝙ qcqd sit de 2
illa tm̄ fomes q est in aīa nō minuiť actione quarūcunqȝ
corpaliū qualitatū:vn̄ de h loquēs Aug.li.5.ꝯ Jul.alie i- cap. 20.
quit sunt reꝝ corporaliū q̄litates que secū a ꝯtrarijs tem
peranť:ꝛ alie sunt aīe cupiditates que ꝓpterea carnis di
cunť:qa sm carnē aīa ꝯcupiscit ꝛc.vt supra allegatuȝ ꝛc.
ꝛ sequiť.deinde ista vitia nō medicos vllos corpoꝝ q̄rūt:
sȝ grā chri mediāte causanť pus vt reatu nō teneāt ꝛc.ex
quo clare pȝ de originalibus vitijs eū loq. ¶ Ad 3^m dōȝ. Ad 3^m
talē qualitatē nō fuisse in hoīe añ pctm:sed post cū q̄rit a Adā i 2^a
quo fuit cāta:rn̄det qdaȝ doctor ꝙ ex cibo vetito quē co- lectura.
mederūt:alterauit eni:ꝛ q̄si intoxicauit carnem coꝝ ad
corruptionē miserā quā nūc sentimus:hec respōsio stare
non pōt:nam expresse est ꝯ Aug.li.4.ꝯ Jul.qui Juliano cap. 37.
sic arguēti si in fructu ligni illi⁹ hec fuit libido.s.causalr
a deo facta monstrať:ac p hoc bona quoqȝ ipsa defendiť

ait Aug. Sed respondet̃ etiã nõ in fructu ligni fuit libido: ⁊ subdit: absit enĩ vt deus de ligno bono cuicũq; creati illoꝝ boĩuz quocũq; tp̃e beneficiũ tale ꝯferret: vt haberẽt in mẽbris aduersariã ꝯ quã pudicitiã dimicaret. R̃ñdeo igit̃ f̃m sniaz eiusdẽ hypoñ. rñsione. 4. q̃ ex flatu illius venenosi serpẽtis in quo diabolus illos tẽtauit caro illoꝝ deo se ꝓꝑ ipsoꝝ inobediẽtiã seu pctm̃ ab ipsoꝝ custodia auertẽte seu eos nõ ꝓseruãte: sic si non peccassent ꝓseruasset tali mala q̃litate īfecta est: nec mirũ: cũ et ex sibilo quorũdã serpentũ. vt ibi dicit Aug. aliq̃n hoĩes afflati subito itereant: aliq̃n ad interituz grauit̃ vrgeant̃. Et iõ hec snia ꝑ eũ fuit declarata: iferius subdit Aug. post pctm̃ vo: vt iam sup̃ius disputatũ est sibilo venenosi serpẽtis: cui⁹ calidis decepti sunt blãdimẽtis hãc īquietã ⁊ mortiferã pestẽ eoꝝ corpa cõceperũt: ⁊ ꝑ legitimũ vsuz postea q̃ de ꝑadiso ꝓiecti sũt in posteros transmiserunt.

Ad 4^m ¶ Ad 4^m dõz: q̃ ex q̃litate cõtrite in semine: iux̃ illõ Job. Quis pt facẽ mũdũ de imũdo ꝯceptũ semĩe: nec valz qõ dĩ de multiplici trãsmutatiõe seminis: qm̃ ꝑ nullã trãsmutationẽ nãlẽ illa q̃litas tollit̃: sic ex dcis. s. satis patẽ pt.

3^s artic. Quantũ ad 3^m arti^m. An vz in vno hoĩe sit vnũ tm̃ originale pctm̃: lz fuerit opio magnoꝝ doctoꝝ. s. Prepositini ⁊ Altissiodoreñ. q̃ nõ vnũ tm̃: sz plura originalia pctã sunt in vno hoĩe: teneo tñ cũz Magro in dis. 33. qui exp̃sse dicit q̃ vno tm̃ ⁊ nõ plib⁹ pctis puuli obligati sunt: ⁊ eũ cõiter alij doctores sequunt̃: ꝓ hac pte

cap. 48 ⁊. 51. etiã exp̃sse videt̃ eẽ Aug. i enchi. põt etiã ꝓbari rõne: nã vt pz ex dictis originale pctm̃ nõ est aliõ q̃ carnalis illa ꝯcupiscẽtia quã pueri aĩa ꝯtrit: cũ ꝯiungit̃ carni īfecte: sz nõ sũt plẽs tales ꝯcupiscẽtie in eodẽ. igit̃ nec plura originalia pctã. ⁊ si dicat̃ q̃ ꝯcupiscẽtia ẽ nomẽ gñale ꝯtinẽs sub se plures spẽs vitioꝝ ⁊ ꝯcupiscẽtiaꝝ: sic carnis cõcupiscentiã: ꝯcupiscẽtiã oculoꝝ ⁊ sup̃biã vite: dõm q̃ lz ita sit: nõ tñ q̃libet ꝯcupiscẽtia: sed ꝯcupiscentia carnis tm̃ q̃ ⁊ alio noĩe appropriate dĩ libido ẽ vitiuz illõ: qõ dĩ pctm̃ originale: qm̃ illa tm̃ est cõis oĩ ꝑ eã nascẽti: nõ enĩ aliud aliqõ vitiũ ꝯtrahit̃ ex ꝯceptõe a q̃libet hoĩe: ab hac aũt nullus ꝯcupiscentialr̃ ꝯcept⁹ venit imunis: hoc etiã fauet q̃ vbicũq; ꝯ pelagianos Aug. disputat de originali pctõ innuit mãifeste ꝯcupiscẽtiã istã carnalẽ eẽ quã dicit originale pctm̃. Attestat̃ q̃z huic q̃ in his mẽbris singulr̃ post trãsgressionẽ p̃moꝝ parẽtũ idecẽs mot⁹ appuit ꝑ q̃ spãlr̃

3 dicta carnalis libido suũ exiuit in actũ. ¶ Sz ꝯ h põt argui. p̃. qa dictũ est in 3ª ꝯne p̃^i arti. ꝑ vnã glosam ibi allegatã: q̃ ex ꝯcupiscentia que est originale pctm̃ oĩa alia hoĩs pctã ꝓueniũt: h verũ nõ eẽt sic determiate sumẽdo ꝯcupiscẽ-

2^m tiã: qa nõ oĩs act⁹ malus ex vitio tali gñat̃. ¶ Scdo per rõnes tenẽtiũ originalia eẽ plura vna ex auctẽ ꝓphe. d. pluralr̃. Ecce in iniq̃tatib⁹ ꝯcept⁹ sũ ⁊ i pec. cõ. me. alia ẽ ex q̃dã glosa sup̃ nuĩ q̃ dic̃ q̃ septẽ sũt fomites: vbi logt̃ de. 7. carnalib⁹ vitijs ad q̃ ꝓnus ẽ hõ ab adolescẽtia sua.

Ad p̃^m ¶ Ad p̃^m dõm. q̃ nõ est itelligẽdũ oẽ pctm̃ imediate ex vitio originali nasci: sz mediate vl̃ imediate: nã vt supra dictũ est: ꝓꝑ huiꝰ vitiũ qõ aĩa ꝯtrahit ꝑuat̃ ipa tã gr̃a q̃ originali iustitia: qb⁹ ꝑuata nõ valet resistere tẽtatiõib⁹ peccatoꝝ.

Ad 2^m cap. 48 ¶ Ad 2^m r̃ndet Magr̃ ex dicto Aug. in enchi. q̃ ibi psalmista vtit̃ plali nũõ pro singulari: sic ⁊ in Exod. scribit̃: fecerũt sibi deos aureos: cũ vnũ vitulũ fecerunt.

cap. 4. Huic soloni fauet ẽt glosa ad Ro. 4. que illõ. Bti quoꝝ

Ad 3^m remisse ⁊c. exponit singlr̃. i. originale pctm̃. ¶ Ad 3^m dõz q̃ non oĩs fomes est originale pctm̃: sic ẽt nec oĩs fomes trahit̃ ex origine: nõ enĩ puto quẽlibet hoĩez q̃libet vitiũ habere cum nascitur: nec oppositum dicit glo. illa.

4^s arti. Quantum ad arti. 4. vtrũ. s. originale pctm̃ tollat̃ in baptismo: pz iã aliqualr̃ ex q̃busdaz dictis in arti. 2° q̃ aliq̃ mõ tollr̃: ⁊ aliq̃ mõ manet post baptismũ: nã tollr̃ q̃ ad reatũ: nõ tollr̃ aũt quo ad eẽntiã: h est qõ vitiũ illõ siue q̃litas illa q̃ dĩ ꝯcupiscibilitas: ⁊ est añ baptismũ originale pctm̃ manet q̃dẽ f̃m eẽntiã suam etiã post baptismũ: nõ manet aũt quo ad reatũ. i. nõ ꝑ eã est hõ post bap̃m re⁹ dãnatiõis eterne: sic erat añ bap̃m.

cap. 38. Et iõ dicit Aug. li. 2. de gr̃a chr̃i ⁊ pctõ originali. Obesset illa carnalis ꝯcupiscẽtia ẽt tm̃mõ q̃ iesset: nisi pctõꝝ remissio sic ꝓdesset: vt q̃ in eis est: ⁊ nato ⁊ renato: nato q̃dẽ ⁊ iesse ⁊ obesse: renato aũt iesse q̃dẽ: sz nõ obesse possit. In tm̃ enĩ obest natis: vt nisi renascant̃ nihil possit prodesse: si nati sũt de renatis: manet q̃ppe in ꝓle: ita vt reaz faciat originis vitiũ etiã si in parẽte reat⁹ eiusdẽ vitij remissione ablutus est pctõꝝ. Itẽ lib. p̃ de nup. ⁊ ꝯcupiscentia: vt sup̃ius allegatũ est: dimittit̃ inq̃t in bap̃o ꝯcupiscẽtia: nõ vt nõ sit: sz vt in pctm̃ nõ iputet̃: est igit̃ ⁊ i baptiçato originalis ꝯcupiscẽtia seu fomes: sz ipa nõ est in eo pctm̃: ac per h ꝓp̃e loquẽdo de pctõ. s. ꝓ culpa: nec ipse baptiçat⁹ hz originale pctm̃: h enĩ est nõ hr̃e pctm̃ nõ reuz eẽ pcti: vt dic̃ Aug. ibidẽ.

Confir. cap. 7. ¶ Cõfirmat̃ h ẽt per eũdẽ li. 2. ꝯ Jul. vbi dicit q̃ in baptismate fit oĩuz remissio pctõꝝ: ⁊ cum baptiçati q̃si ciuile bellũ iterioꝝ remanet vitioꝝ: nõ enĩ talia sũt inq̃t vitia que iã. s. post bap̃m pctã dicẽda sint: si ad illicita opa spm̃ ꝯcupiscẽtia nõ trahat: añ bap̃m igit̃ originale vitiũ pctm̃ erat: post bap̃m aũt si est: non tñ est pctm̃ accipiẽdo ꝓp̃e pctm̃. s. ꝓ culpa: ⁊ h etiã ꝯcordat vni glose sup̃ius 2° articu. allegate: dic̃ etiã frequẽter Aug. ⁊ Magr̃ ẽt q̃ pctm̃ originale in bap̃o trãsit reatu ⁊ remanet actu: quõ ãt itelligẽdũ sit trãsire reatu: pz ex dictis: sz

cap. 31. quõ dicat̃ remanere actu: ip̃e Aug. exponit li. 6. ꝯ Jul. sic dicẽs actu manet nõ q̃dẽ abstrahẽdo ⁊ illiciẽdo mentez eiusq; ꝯsensu ꝯcipiẽdo ⁊ pariẽdo pctã: sz mala qb⁹ mẽs resistat desideria cõmouẽdo. Ipse q̃ppe mot⁹ act⁹ ẽ eius q̃uis mẽte nõ ꝯsentiẽte desit effect⁹. Inest enĩ hoĩ malũ: ⁊ p̃ter istũ actũ. i. p̃ter hũc motũ: vñ surgit hic mot⁹ quez motũ dicim⁹ desideriũ: nõ enĩ semꝑ est dñsideriũ ꝯ qõ pugnem⁹: sz si tũc nõ ẽ qñ nõ occurrit qõ ꝯcupiscit̃ siue aĩo cogitãti: siue sẽsibilib⁹ corp̃is fieri pt: vt isit q̃litas mala sz nl̃la sit tẽtatiõe cõmota: sic iest timiditas hoĩ timido: ⁊ qñ nõ timet. ¶ Nõn^m ẽt est: q̃ ẽt q̃ ad eẽntiã talis q̃litas nõ manet itegra: q̃nimo ei⁹ eẽntia aliq̃lr̃ diminuit̃ in bap̃o. vt ꝓbat Magr̃ in. 32. dis. auctẽ Aug. in de bap̃o paruuloꝝ. li. p̃. ⁊ iõ cũ dico q̃ nõ tollit̃ q̃ ad essentiã itelligo q̃ nõ totalr̃ tollit̃: sz remãet ps ei⁹: vnigenea tm̃ toti ⁊ pcĩ q̃ ꝑ baptismi gr̃az tollit̃. Solo hui⁹ articli p̃missa: quõ. s. tollat̃ pctm̃ originale ꝑ bap̃m trahit̃ ex vbo illo Apl̃i ad

cap. 8. Ro. nihil ẽ nũc dãnatiõis ẽ his q̃ sũt i chr̃o Jesu q̃ nõ s̃z carnẽ ambulãt: vbi glosa: ⁊ si lex i mẽbris eoꝝ repugnat legi mẽtis tñ nihil dãnatiõis ẽ: qa ꝑ gr̃az baptismatl̃ ⁊ lauacruz regnõnis solut⁹ ẽ: ⁊ ip̃e reat⁹ cũ q̃ eras nat⁹: ⁊ q̃cq̃d antea ꝯsensisti male ꝯcupiscẽtie: siue cogitatione: siue locutione: siue actiõe. His ẽt ꝯcordat Magr̃ ⁊ Ugo de sac.

cap. 37. lib. p̃. par. 7. ¶ Ad arg^m. q. cũ p̃ ꝓbat̃ pctm̃ originale non

Ad arg. p̃nci. q. cap. 13. esse culpã: qa oĩs culpa est volũtaria. dõm est f̃m Aug. p̃ retrac. q̃ h ẽ veꝝ de ea culpa: q̃ ita est culpa: q̃ nõ ẽ etiaz pena culpe ⁊ eãdẽ sniaz ponit. c. 15. Nũc ãt pctm̃ originale: vtriq; ẽt pena ẽ culpe: vt. s. dcm̃ ẽ. Aut f̃z eũdẽ in eisdẽ caplis põt r̃ideri. s. q̃ oĩs culpa est volũtaria vl̃ i se vl̃ in sua cã: pctm̃ aũt originale: ⁊ si f̃m se nõ est voluntarium: sua tamen causa. scilz actuale peccatum Ade fuit volun-

Ad 2^m tarium. ¶ Ad aliud quo probat̃. q̃ non est pena: quia vl̃ esset inflicta pro culpa propria vel pro culpa primi parentis. dico q̃ pro culpa primi parẽtis: ⁊ cũ dicit̃ q̃ non infligit̃ alicui homini pena pro culpa alterius. dõm est hoc eẽ

cap. 45. falsuz: sicut bene ꝓbat ex sacra scriptura Aug. li. 6. ꝯ Jul.

¶ Ad auctoritatē vō prophete dōm ꝙ sicut ibidē dicit Aug. ꝛ pulchre probat: illa ꝓmissio itelligēda est eē testa- mēti noui ꝛ spūalis hereditatis ad alteꝝ seculū ptinētis. vñ q ante baptismū qñ adhuc pertinet ad vet⁹ testm̄ ini quitatē portat pñis: sic ꝙ est reus dānatiōis eterne: p baptismū regeneratus in chō ꝛ annumerat⁹ filijs grē ꝛ noui testamēti ab illo reatu liber efficit. Jō Aug. ait. Carnalis gnō etiā ppli dei ptinēs ad testm̄ vetus qd in seruitu- te generat parētū pctīs obligat filios: spūalis aūt gnatio: sic hereditatē: ita penaꝝ atqꝫ premioꝝ cōminationes ꝓ- missionesqꝫ mutauit: ꝛ paulo post ad idē. Jn hoc igit te- stamēto nouo: p sanguinē mediatoris deleto pīno chiro- grapho icipit homo paternis debitis non esse obnoxius renascendo qui nascendo fuerat obligatus.

¶ Dist in. XXX. XXXI. XXXII. ꝛ. XXXIII. Qō. II.

Secundo circa eandē mām de peccato originali: qa cōit tenet ꝙ traducit in oēs hoies vtriusqꝫ sexus parentū cōmixtione nascētes: nec est dubium apud doctores de aliquo an ab hac lege sit exemptus: nisi de gliosa v͛gine mr̄e dei: iō quero. vtrū ipsa fuerit ꝯcepta cū pctō originali. ¶ Et arguo ꝙ nō. pmo ex auctē Aug. in de natura ꝛ grā. d. Cuꝫ de peccatis agit nullā de ea volo hīe questionē: ꝛ loquit de mr̄e dn̄i: h aūt non ob aliud dixit: nisi qa firmiter tenuit nullū oīno in ea fuisse peccatum.

[margin: 2ᵐ] ¶ Scdō ex auctoritate [margin: cap. 18.] Ansel. in de cōcep. vir. d. Nempe decens erat vt ea puritate qua maior sub deo negt itelligi v͛go illa niteret. Sed constat ꝙ si contraxisset originale maior puritas sub deo puritate illius nō solū itelligi: sed etiā esse posset. s. puritas tā ab originali q̄ȝ ab alijs.

[margin: 3ᵐ] ¶ 3° si fuisset ꝯcepta in originali nō posset licite de sua cōceptione festū in ecclīa celebrari: qd nō est dōm: cū multe ecclie iā antiquata ꝯsuetudine illud sūma veneratiōe cōcelebrēt. ꝯntia pȝ cū ꝓ nullo peccatore ꝓ tpe quo peccator ē sit festū celebrādū: fuisset aūt beata virgo peccatrix originali peccato.

[margin: cap. 5.] **Ad oppositum** ad Ro. 5. p vnū hoiem peccatū itrauit in q̄ oēs peccauerūt. Et Leo papa in ser. de natiuitate dn̄i ait de ipso: ꝙ sicut nullū a reatu liberū repit: ita saluādis oībus venit: reat⁹ aūt presupponit ꝓ pn̄ti vel pro p̄terito originale pctm̄ i illo.

Jn hac qōne tres erūt arti. pm⁹. an ipsa v͛go brā fuerit ꝯcepta cū originali pctō. Secūdus. an fuerit nata cū originali pctō. Terti⁹. an vnq̄ȝ in vita ista fuerit extict⁹ totalr̄ in ea fomes originalis pcti.

[margin: pm⁹ art.] **De primo** qa nō q̄rit. an fuerit poīe eā cōcipi sine tali pctō. Sȝ an de facto fuerit sine illo ꝯcepta: cū de hoc per humanā rōnes certitudo haberi nō possit. in hac pte id poti⁹ tenēdū mihi vr̄: qd magis ꝯsonū est sacre scripture ꝛ dictis sanctoꝝ: ꝛ iō absqꝫ p̄iudicio melioris snīe: ꝛ salua semꝑ reuerētia mr̄is dei. dōꝫ mihi vr̄ eā fuisse cū originali pctō ꝯceptā.

[margin: pᵐ] ¶ Ad h aūt p moueor: qa scriptura vbicūqꝫ de hoc loquit vlr̄ de oīb⁹ sine exceptione ꝓfert snīam: ꝛ ab oībus expositorib⁹ vlr̄ de oībus nāli mō nascētib⁹ itellr̄: ex quo seq videt ꝙ aliquē idē excipe sit sacre scripture ꝯdicere.

[margin: Cōfir.] ¶ Cōfirmat p Aug. in de pfec. iustitie circa finē dicētē sic. Quisqs ergo fuisse vel esse in hac vita aliquē hoiēs vel aliquos hoies putat excepto vno mediatore dei ꝛ hoiuȝ: qbus necīa nō fuerit remissio peccatoꝝ ꝯtrius est diuine scripture: vbi Aplš dicit. per vnū hoiē pctm̄ itrauit in mūdū: ꝛ p pctm̄ mors: ꝛ ita in oēs hoies pertrāsijt: in quo oēs peccauerūt: certū est aūt ꝙ hec verba Apl̄i s̄m oēs itelligēda sunt de pctō originali: remissio aūt pcti presupponit pctm̄. igit si cuilibet fuerit necīa remissio originalis pcti quilibet ipꝫ ꝯtrit.

[margin: 2ᵒ] ¶ 2° moueor ex dictis alioꝝ sanctoꝝ qui expsse eā dixerūt ex qb⁹ h de necessitate ifert. vñ sic recitat Aug. 2° li. de grā chī ꝛ pctō originali. btūs Ambro. sup Lucā [margin: cap. 39.] ait. solus eni p oīa ex natis de femina scūs. d. Jesus q terrene ꝯtagia corruptibile imaculati ptus nouitate nō senserit ꝛ celesti maiestate depulerit. Si aūt ipse solus. igit nullus alius: ꝛ p ꝯñs nec brā mr̄ eius. Jtē idē sup Jsa. vt etiā recitat ibidē Aug. loquēs de chō. de spū scō ingt natus abstinuit a pctō: oīs eni hō mendax ꝛ nemo sine pctō nisi vnus de⁹. seruatū est q̄ vt ex viro ꝛ muliere. i. p illaꝫ corpoꝝ cōmixtionē nemo videat exps esse delicti. Qui aūt expers delicti: expers etiā huius cōceptiōis. Ex pma pte auctīs: cū ait. nemo sine pctō nisi vn⁹ deus: manifeste ifert ꝓpo ͫ: ꝛ silr̄ ex scda. cū ꝯstet ꝙ brā virgo nō fuit expers ꝯceptiōis q̄ est p cōmixtionē mulieris ꝛ viri.

¶ P. Aug. li. p. de nup. ꝛ ꝯcu. dicit ꝙ iō chūs nō de ꝯcubitu nasci voluit: vt hinc etiā doceret oē qd ꝯcubitu nascit carnē eē pcti qnqdē sola q̄ nō ide nata est nō fuit caro peccati.

[margin: cap. 36.] ¶ Ampli⁹ lib. 5. ꝯ Jul. negātē paruulos ꝯhere originale pctm̄ ait. Si sine dubio caro chī nō est caro pcti: sȝ silis carni pcti: qd restat vt itelligamus: nisi ea excepta oēꝫ reliquā humanā carnē eē pcti: ꝛ paulopost subdit. Ceteruꝫ corpus chī ide dcm̄ esse in silitudine carnis pcti: qa oīs alia hoiuȝ caro pcti est: qsqs negat ꝛ carnē chī ita cōparat carni nascentiū ceteroꝝ hoium: vt asserat vtrāqꝫ esse puritatis eq̄lis: detestādus hereticus inuenit: nec videt posse dici ꝙ ipe itelligat solū de eo q asserit oium aliorū hoium carnē eē eq̄lis puritatis cū carne chī: sȝ vt pȝ ex pmissis. s. ꝙ illa sola est excepta hūana: oīs reliq̄ caro est pcti: manifeste colligit ꝙ itelligit de eo q asserit aliquāꝫ aliā humanā carnē eē eq̄lis puritatis cū carne chī: ꝛ loqtur determinate de puritate ab originali pctō.

[margin: Confir. cap. 23.] ¶ Et ꝯfirmat istud euidēter p eūdē. io. sup Gen. dicētē sic. Proinde corpus chī q̄uis ex carne femine assūptū est que de illa carnis pcti ꝓpagine ꝯcepta fuerat. Tñ qa nō sic in ea ꝯceptū est: qūo fuerat illa ꝯcepta: nec ipsa erat caro pcti: sed silitudo carnis peccati: vbi clare appet eū sensisse carneꝫ beate virginis fuisse carnē peccati: ac per hoc s̄m ipm̄ q oppositū asserit hereticus inuenit.

[margin: cap. 2.] Jteꝫ de fide ad Pe. qa sine libidine ingt nō est parentū ꝯcubitus ob h filioꝝ ex eoꝝ carne nascētiū nō pōt sine pctō eē ꝯceptus: sed ꝯstat ꝙ nec brā v͛go: nec aliqa hō ali⁹ p̄ter chm̄ ꝯcept⁹ est sine ꝯcubitu parētū. igit s̄m Aug. tā ipsa q̄ȝ qlibet ali⁹ a chō ꝯcept⁹ est cū originali pctō: ꝛ ifra. tradēs h p q̄dā regula [margin: cap. 32.] fidei. ait. firmiter tene ꝛ nullatenus dubites oēm hoiēꝫ q p cōcubitū viri ꝛ mulieris cōcipit cū originali pctō ipietati subditū morti subȝ: ꝛ ob h nā ire filiū nasci.

[margin: Rō] ¶ Hoc idē ꝓbat rōne: fundata tn̄ in auctībus: qa si brā v͛go non fuit cōcepta cū originali pctō: q̄ chūs nō fuit mortu⁹ pro ea. ꝯntia ista ꝓbat. p auctē Aug. lib. 6. ꝯtra Jul. vbi Julia- [margin: cap. 4.] no inquiens ait. tu dicis chm̄ ꝛ pro peccatorib⁹ mortuū. ego dico nō nisi pro peccatorib⁹ mortuū. Cōstat aūt nullū ex Adā descendētē fuisse peccatorē qui p nō fuerit peccator originali pctō. igit si brā v͛go non habuit originale pctm̄ nō fuit de nuō pctōꝝ: ac p h nec de nuō eoꝝ ꝓ qb⁹ mortuus est chūs.

[margin: 2ᵒ rō cap. 5] ¶ 2° ꝓbat auctē Apl̄i 2° ad Corin. sic dictum suum iam positū ꝓbat vbi supra Aug. ait enim Aplš: qm̄ si vnus pro oībus mortuus est. ergo oēs mortui sunt: ꝛ pro oībus mortuus est chūs. Ex hac aūt ꝯña Apl̄i sequit ex opposito ꝯsequētis arguēdo ꝙ si non oēs mortui sunt nō pro oībus mortuus est chūs: ꝛ silr̄ ꝙ si iste vel ille nō est mortuus: nō pro ipso mortuus est chūs: ꝛ certū est ꝙ Aplš loquit de morte nō qdē corpali: sed spūali: q̄ est pctm̄: sic bene monstrat Aug. Et ideo ait Aug. vide ꝙ ꝯsequēs esse voluit. s. Aplš vt intelligant omnes mortui

si p oīb⁹ mortu⁹ est. Et paulo post. quapp si nullū trahūt peccatū paruuli nō sunt mortui. Si nō sunt mortui non est mortuus pro eis: qui nō est mortuus nisi pro mortuis. Silis oino ɔña pōt fieri de ipa vgine beata. pȝ igit̄ ɔña. Sȝ ɔñs eē̄ falsuȝ: pbat̄ p p aliā ptē auctis Aplī. ait eniȝ affirmādo aūs: ꝛ pro oīb⁹ mortuus est chūs: igit̄ ꝛ pro btā vgine: qd̄ est opp⁹ ɔñtis. Et ex h̄ etiā īfert̄ pncipalis ɔclusio arguēdo fm Aplm: si pro vgine chūs mortu⁹ est. igit̄ ipsa eēt mortua: sȝ pro ea mortu⁹ est. igit̄ ipsa est mortua.

Nō ℂ Aduertēdū tñ q̄ iste locutiones de pñti fm vocē non sunt in oīb⁹ itelligēde tāq̄ de pñti: nā nec btā vgo: nec aliquis btūs: nec qlibet redēptus ꝛ regñatus in chō est peccato mortuus: imo certe nullus: si sit fmo de morte originalis pcti: q̄uis qlibet eoꝝ fuerit sic mortuus: ꝛ iō cū dī mortui sūt: itelligēdū est cōiter etiā p fuerūt. Scd̄o patet ɔñs eē̄ falsuȝ: qa si p ea nō est mortu⁹ chūs: igit̄ nec ipsa redēpta est p mortē chri. Quō igit̄ chō mediatore ē saluata ꝛ btificata: cū dicat Aplus ad Heb. q̄ chūs p pprium sanguinē itroiuit semel in sancta eterna redēptione iuenta: ꝛ iterū. iō noui testamēti mediator est: vt morte itercedēte in redēptione eaꝝ puaricationū que erāt sub priori testamēto repromissionē accipiāt: q vocati sūt eterne hereditatis: vbi manifeste denitat oēs qui repromissionem eterne hereditatis accipiūt itercedēte morte chri accipe.

cap. 9.

ℂ Ad hāc ɔ̄nē etiā est auctas Ansel. z⁹. cur de⁹ hō. vbi discipulus q̄rit qualr̄ de massa peccatrice hoīeȝ sine pctō deus assumpserit: nā lȝ ingt ipsa hoīs eiusdē ɔceptio mūda sit ꝛ absqȝ delectationis carnalis pctō: vgo tñ ipsa: vñ assumpt⁹ est in iniqtatib⁹ ɔcepta est ꝛ in pctis ɔcepit eaȝ mr̄ eius: ꝛ cū originali pctō nata est: qm̄ ꝛ ipsa in Adam peccauit in q̄ oēs peccauerūt. Hāc sniaȝ nō negat vel reprobat Ansel. sed poti⁹ approbat in fine capli. d. ex psona ppria. Uirgo aūt illa de qua hō ille assumpt⁹ est de quo loqmur fuit de illis qui ante natiuitatē ei⁹ p eū mūdati sunt a pctis: ꝛ in ei⁹ ipsa mūditia de illa assumpt⁹ est. Si aūt fuit mūdata: igit̄ pus fuerat maculata. Magr̄ insup sniaꝝ lib. 3. dis. 3. in pn⁹. Querit̄ ingt etiā de carne verbi an pus q̄ cōciperet obligata fuerit pctō: ꝛ an talis assūpta fuerit a vbo: ꝛ rñdet. Sane dici pōt ꝛ credi opȝ iuxta scōrū attestatiōis ɔuenientiā ipsaȝ pus pctō fuisse obnoxiā: sic reliq̄ vginis caro: sed spūs sci opatione mūdatā: ita vt ab omni cōtagione imunis vniret̄ vbo. Ecce q̄ fm Magistrū credi opȝ iuxta ɔueniētiā attestatiōis scōꝝ q̄ virginis caro fuit tota caro pcti. igit̄ ꝛ ipsa vgo cōcepta fuit cū originali pctō. ꝛ hāc ɔclōnē pro certo: sic dicit Magr̄. teneri necesse est: si volumus sanctoꝝ nos sentētijs ɔformare. ℂ Oppositū tñ aliqui doctores defendūt moti rationibus aliqbus: quarū pma est: pfectissimus mediator hȝ pfectissimū actū mediādi possibilē respectu alicuius psone pro qua mediat. q̄ chūs habuit sic respectu alicui⁹: ꝛ cōstat q̄ respectu nullius habuit excellētioreȝ q̄ respectu Marie. igit̄ respectu ei⁹ habuit sic pfectū actuȝ mediādi: nō eēt aūt hoc veꝝ si nō pseruasset eā a pctō originali: qd̄ patet.

cap. 6.

Sco. li. 3. dist. 3. q. 1.

1 ℂ Tū qa nō pfectissime placasset trinitatē nisi puenisset oēm nouā offensaȝ: pfectius eni placat̄ offensus si ois alia offensa preçauet̄ q̄ si iteꝝ offendat̄: ꝛ postea pro toto placet̄. Cōstat aūt q̄ deus offendit̄ in culpa originali quā ɔ̄hit aīa.

2 ℂ Tū qa pfectissimus mediator meret̄ amotionē ois pene ab eo quē reconciliat. Sed culpa originalis est magna pena: imo maior: vt dic̄ q̄ carentia visionis diue. igit̄ ꝛc.

3 ℂ Tū qa chūs imediati⁹ fuit reparator ab originali q̄ ab actuali: qa necessitas icarnationis chri cōiter assignat̄ ex pctō originali. Sed supponit̄ cōiter q̄ ipse ita fuit mediator pfect⁹ respectu Marie q̄ pseruauit eā ab omni actuali. igit̄ ꝛc.

4 ℂ Tū 4°. qa psona recōciliata nō sūme obligat̄ mediatori: nisi ab ipso sūmū bonū habeat qd̄ pōt per mediatoreȝ habere. Sed inocētia ista. s. preseruatio a culpa cōtracta vel ɔtrahēda pōt haberi per mediatorē. ergo nulla persona sūme tenebitur chō: vt mediatori: si nullā pseruauit a peccato originali.

2ᵐ ℂ Scd̄a ratio sit ab alijs talis: quicquid est honorio possibile ꝛ cōdecēs dignitati mr̄is chri: debet sibi attribui seu estimari esse cōcessum: si oppositū nō habetur ex scriptura. hoc pȝ: qa pauca scripta sūt in canone de ipsa matre dei: ꝛ ideo fm quādā regulā acceptam a btō Aug. videt̄ conueniēs sibi attribui quicqd ad eius pertinet dignitatē. vnde Aug. probat corpus illius nō fuisse incineratū: qa nō decuit. Sed ad eius honorē est q̄ fuerit imunis a culpa originali: ꝛ hoc vtiqȝ fuit posse: ꝛ certe decens ꝛ plus vt videt̄ q̄ q̄ eius corpus nō fuerit incineratum: nec dubium q̄ in hoc ipsa magis gauderet: ergo credēdū est hoc sibi fuisse donatum. Alie rōnes nō adducunt̄ que virtualr̄ coincidunt cū istis ꝛ illis que facte sunt ad primam partem qōnis.

Ad p^m q̄ ē Sco. vbi. s.

ℂ Ad primā dico pmo q̄ illud aūs nō hēt maiorē euidentiaȝ q̄ si diceretur perfectissimus mediator hēt respectu cuiuslibet psone pro qua mediat perfectissimū actū mediandi: vt clarū est: ꝛ sic fm illum modū arguendi pbaret̄: q̄ etiā oēs alios chūs preseruat ab originali pctō: qd̄ non est dōm. ℂ P̄. Juxta scd̄am pbationē deduceret̄ q̄ beata vgo fuit etiaȝ pseruata ab oī pena tēporali corpis ꝛ aīe: ꝛ ab ipsa etiā corporali morte qd̄ vtiqȝ est falsum: ꝛ q̄ ita deduceret̄ claꝝ est. ℂ Item fm tertiā pbaret̄ q̄ plures alios pseruauit a culpa originali: qd̄ tñ nō dī ab aliquo doctore: pȝ deductio: naȝ chūs vt ait. fuit reparator imediati⁹ respectu originalis q̄ respectu actualis peccati: ꝛ per cōsequens q̄ respectu actualis mortalis: ꝛ satis cōiter credit̄ q̄ plures alios preseruauit ab omni actuali mortali: vt Joā. baptistā ꝛ Hieremiā q fuerūt in vtero scificati. igit̄ ꝛc. ℂ Amplius fm quartā. pmo pbaret̄ q̄ beata virgo in pmo instanti sue ɔceptionis fuit beata: qm̄ ꝛ tale bonū potuit hēre per chūȝ mediatorē: ꝛ similr̄ q̄ fuit in corpore glorificata: que falsa sunt.

ℂ Scd̄o querēdū est quō accipiat summe teneri ꝛ obligari mediatori: aut eni sic: vt ille tñ dicat̄ eē̄ summe obligatus: quē non est possibile esse magis obligatū: ꝛ sic cōstat beatā virginē nō fuisse summe obligatā: chūsto etiā dato q̄ fuerit pseruata ab originali peccato: nā potuisset christus: tunc ei contulisse beatitudinē quā nūc haberet: ꝛ multo etiā maiorē: ꝛ simul gloriā perfectā corporis: pter que amplius obligata fuisset accipiendo: ppter obligationē fm proportionē ad beneficia recepta: vt accipit argumentū. Uel capit summe obligari mediatori: vt ille dicatur summe obligatus ei: quia nulli alteri est tñ obligatus vel esse pōt: aut qa per omne qd̄ habet est illi obligatus: ꝛ sic qlibet alius etiā preter virginē est summe obligatus: ꝛ tñ nō quilibet alius fuit pseruatus ab originali peccato. Ex quo patet q̄ illa rō non valet. Quinimo probat oppositum qd̄ intendit. Nam mediatio placitiua qualis fuit mediatio christi reconciliantis nos deo: sicut etiam ipse sumit arguēs vtiqȝ supponit offensam: ꝛ ideo si mediauit inter virginē ꝛ deū: sequit̄ q̄ virgo offendit per peccatū: ꝛ si non per actuale. igit̄ per originale. vnde ecōtra si ipsa nullū peccatum habuit nullo reconciliante mediatore indiguit. ℂ Ad rationē autē in se respondeo q̄ actum mediandi esse perfectissimum possibilē potest ex duplici sensu dici. vnus est q̄ eo nullus potuit esse cōuenientior ꝛ decentior: ꝛ sic cōcedo antecedēs: ꝛ sic dico q̄ non solum respectu alicuius persone: sed etiam respectu cuiuslibet pro qua chūs mediauit habuit actum pfectissimum mediandi: nec tunc valet vlterior deductio: nā ille

actus mediādi quē accipit: arguēs ēt si fuisset non fuisset decētior aut rōnabilior eo ꝙ fuit de facto: alr̄ sensus est: q̄ꝑ nullū aliū modū mediādi ꝑsona recōciliata potuit fieri deo gratior: aut a culpa imunior ꝛ a pena securior et tūc dico ꝙ sicē respcū alioꝝ nō habuit chr̄s mediator ꝑfectissim⁹ talē actū ꝑfectissimū mediandi sic nec respectu v̄ginis: ꝛ iō nego añs in isto sensu. ℂ Ad aliā ꝓbationez cū assumit ꝙ ꝑfectissim⁹ mediator meret amotionē oīs pene: p₃ eē solsuʒ in ꝓposito: nā btā v̄go in vita ista multas habuit penas. ℂ Ad 3ᵐ. cui⁹ v̄tus est in hac ꝯñia chr̄s ꝑseruauit virginē ab oī actuali pctō. igit ab originali q̄uis sic simplr̄ accepta ista ꝯñia negari posset: nam pueros baptiçatos in pueritia decedētes ꝑseruat deus ab actuali quolibet: nō tñ ab originali. Si tñ accipiat determiate de his q̄ vsu discretiōis ꝛ liberi arbitrij potiti sūt ꝯcedēda videt ſm Aug⁹ li. 5. ꝯ Jul. vbi Juliano dicēti nōdum esse ex v̄bis bti Petri dicētis de chr̄o q̄ pctm̄ non fecit qō iudicauit Apl̄s sufficere ad oñdēdū in chr̄o nullū fuisse pctm̄: q̄a per pctm̄ non fecit hic non potuit. R̄ndet Aug. oīno verissimū est: ꝑfecto eni pctm̄ etiā maior fecisset si paruus habuisset: nā ꝑꝑea nullus est hō p̄ter illū q̄ peccatū nō fecerit grādioris etatis accessu: q̄a nullus est hoīʒ p̄ter ipsum: qui pctm̄ nō habuerit infantilis etatis exortu. ℂ Ex his p₃: ꝙ Aug. de chr̄o infert ꝙ si habuisset originale etiā fecisset actuale ꝛ ecōtra vult seq̄: nō fecī actuale. igit nō habuit originale. Et iō vt vi ſm ꝓdicta: cuʒ vt supra ꝓbatū est: ꝛ etiā ex 2ᵃ pte allegate auctoritatis idē sequit. beata v̄go ſm attestationē scōꝝ habuit originale peccatū: ꝯñr ꝯcedendū esse videt ꝙ aliqō etiā aliqñ habuit actuale: s₃ nullū mortale: ꝛ sic eēt illō añs negādū. H̄ tñ absq̄ assertiōe ꝛ iniuria reuerētie sue sic dubitatiue dixerim. ℂ Ad scōam rōnē q̄cq̄d sit de maiore dico ad minorē qō oppositū habet ex scriptura in suo antecedēti et in dictis alioꝝ sanctoꝝ: vt supra probatum est.

Ad 2ᵐ

2ᵘˢ artic.

Quantū ad articl'm 2ᵐ an. s. fuerit nata cuʒ peccato originali. dōm est ꝙ nō: accipiēdo ipsuʒ: vt est culpa: ꝓbatio hui⁹ sufficiēs est: q̄a eccl'ia vl'is celebrat eius natiuitatē: qō nō faceret: si cuʒ peccato nata fuisset. ℂ H. Ber. in ep̄la ad lugdun. ait. fuit ꝓculdubio mr̄ dei ante sancta q̄ȝ nata: nec fallit oīno sancta ecclesia sanctū reputās ip̄m natiuitatis eius diē ꝛ oī anno cū exultatiōe vniuerse terre votiua celebritate suscipiēs. Quod ꝛ rōne ipse ꝓbauit imediate p̄us. Statuēs siq̄deʒ prius ꝙ btūs Joā. baptista fuit sanctificatus in vtero: mox argumētatur sic ꝙ itaq₃ vel paucis mortaliū cōstat fuisse collatuʒ fas certe nō est suspicari tāte v̄gini esse negatā: ꝑ quā oīs mortalitas emersit ad vitā: hoc ēt cōiter tenēt doctores.

ꝯ ꝯnem

ℂ Cōtra tñ istō videt eē auctoritas Aug. de p̄sētia dei ad Dardanū vltra mediū: vbi ait. Illa scificatio qua efficimur ꝛ singuli tēpla dei ꝛ i vnū oēs tēplū dei: non est nisi renatoꝝ: ꝙ nisi nati hoīes eē nō possent: cū igit ꝑ sanctificationē aie q̄libet fiat tēplū dei. sequit ꝙ nullus anteq̄ȝ natus sanctificet: ac ꝑ h̄ nec ab originali pctō mūdet: cū illud nō tollat absq₃ infusione gr̄e. ℂ 2ᵒ glosa sup̄ illud ad Ro. vt sit ipse p̄mogenitus in multis fratribus. dicit de chr̄o: ꝙ p̄mus sine peccato natus est. Sed ꝯstat ꝙ btā v̄go nata fuit añq̄ȝ chr̄s de ipsa nasceret. igit nō fuit nata sine peccato. ℂ 3ᵒ Ansel. 2ᵒ cur de⁹ hō. ait. de⁹ hō vt in p̄mo articulo allegatū est: vbi dicit ꝙ ipsa cū peccato originali nata est. ℂ Ad p̄ᵐ dō₃ ꝙ Aug. loquit de scificatione que fit ſm cōem dei legē: talis eni est ꝑ regñationē baptismalē: quā alleg nō pōt q̄ nōdū est nat⁹ de vtero: nō loquit aūt de scificatiōe q̄ in aliq̄bus fit ſm spālē ꝛ p̄uilegiatā ꝯcessionē: q̄lis fuit scificatio v̄ginis in vtero existētis: ꝛ ꝙ de p̄ma loquat p₃: quia ait. qua efficimur singuli tēpla dei: qō ēt ꝯfirmat ꝑ imediate p̄cedētia: ait. n. ꝙ q̄libet sniaʒ hēam⁹: vtꝝ existētes in vteris possint aliq̄ scificatiōis donari mō vel ꝑꝑ Joā. vl ꝑꝑ Hieremiā cui dictū est. añq̄ȝ exires de vētre scificaui te: cuʒ illa scificatio ꝛc. vbi p₃ māifeste eū nō loq̄ de scificatione de sp̄āli gr̄a in aliq̄b⁹ facta. ℂ Ad scōaʒ dōm ꝙ itelligēda ē glosa de natiuitate in vtero qñ aīa corpi iūgit s₃ illō Matth. p̄. qō in ea natū est de sp̄ū scō est. Eodē mō dōm est ad tertiuʒ.

2ᵐ

cap. 8.

3ᵐ

Ad p̄ᵐ

cap. 39.

3ᵘˢ artic.

Quātū ad 3ᵐ arti ᵐ an. s. vnq̄ȝ in vita ista fuerit in ea totalr̄ extinctus fomes originalis pcti: dō₃ s₃ doctores cōiter ꝙ in 2ᵃ scificatiōe sua. qñ. s. sp̄ūs scūs obūbrauit ei vt fieret mr̄ dei fomes in ea vel totalr̄ extinctus fuit vl saltē sic debilitatus aut ligatus ꝑ supabundātiaʒ gr̄e: vt ei postea nulli⁹ pcti occasio fuerit: ꝛ ita dicit Magister in 3ᵒ libro. dis. 3ᵃ. ꝛ puto satis probabilr̄ dici ꝙ nunc illa q̄litas morbida carnis ex qua causat fomes in aīa cū p̄mo carni ꝯiūgit totalr̄ fuerit cōsumpta: ꝛ ab ip̄a penit⁹ tota v̄ginis caro purgata. Et hoc ꝓbat per Magr̄ʒ ibidē qui ex auctē Dam. d. li. 3. post ꝯsensuʒ sancte v̄ginis sp̄ūs scūs p̄uenit in ipsaʒ ſm v̄bū dñi: qō dicit angelus purgās ipsaʒ ꝛc. ꝯcludit sic. ex his ꝑspicuū fit carnē verbi sil' ꝯceptā: eādēq̄ȝ imo totā v̄ginē sp̄ū scō p̄ueniēte ab oī labe pcti castificatā: ita ꝙ ſm Magr̄m nō tñ illa portio ex q̄ formatū est corpus chr̄i. Sed ꝛ tota v̄ginis caro ab oī labe pcti q̄lis est illa morbida q̄litas mūdata fuit: ꝛ silr̄ probabilr̄ puto dici ꝙ eius aīa totalr̄ a fomite fuerit purgata. ita ꝙ nihil penit⁹ illi⁹ q̄litatis seu vitij deiceps fuerit in illa: ita vt tā carne q̄ȝ mēte fuerit purgatior: s₃ in veraq₃ fuerit ab oī sorde mūdissima. ℂ Ad p̄mū arg ᵐ q̄ōnis dō₃ ꝙ Aug. loq̄t ibi de pctis actualib⁹ tñ: nec etiā ex illa auctē ꝓbat eaʒ totalr̄ caruisse pctō actuali nisi postq̄ȝ est facta mater dei: ꝛ h̄ etiā inuit Magr̄: vbi supra cū ait. Or aūt ex tūc. s. a ꝯceptione filij dei ab oī pctō imunis extiterit Aug. euidēter oñdit in libro de nā ꝛ gr̄a. ingens. excepta scā ꝛ v̄gine Maria: de qua ꝓpter honorē dñi nullaʒ prorsus: cū de peccatis agit hic volo q̄ōnē. Inde eniʒ scimus ꝙ ei plus gr̄e collatū fuerit ad vincēduʒ oī ex parte pctm̄ ꝙ cōcipe ac parere meruit quē ꝯstat nullū habuisse pctm̄: ex h̄ eni qō dicit ei fuisse collatū plus gr̄e ad vincēdū pctm̄: p₃ ꝙ loquit de actuali: q̄a ꝯ originale nullus ꝑ gr̄am sibi collataʒ h₃ pugnare: eo ꝙ exclusum sit ab oī hrite gr̄am: ꝛ ex eo qō dicit plus satis trahit ꝙ etiaʒ non habuerit postea pctm̄ veniale: cū etiā de aliq̄b⁹ alijs credat nūq̄ȝ peccasse mortalr̄: vtpote scificatos in vtero. Or aūt hoc itelligēdū sit de ipsa post sanctificationeʒ scōam innuūt satis v̄ba illa ꝙ ꝯcipe ac parere meruit ꝛc. eā tamē venialr̄ vnq̄ȝ peccasse nō affirmo: q̄a doctores cōius oppositū sentiūt. Et Ber. in ep̄la ad lugdun. inq̄t. Puto ꝙ ꝛ copiosior bñdictionis scificatio in eā descēderit q̄ ipsius nō solū sanctificaret ortū: s₃ etiā vitā ab oī deiceps pctō custodiret imunē: qō nemini alteri in natis q̄dē mulieꝝ credit eē donatū. Et ſm hoc dōm eēt ad ꝯñiaʒ Aug. li. 5. ꝯ Jul. allegatā in solone 3ᵉ rōnis alteri⁹ opiōnis. qō est itelligēda ſm legē cōem: nisi de spāli gr̄a ꝯñs nō ipediat: in v̄gine vō fuit ex spāli priuilegio ipeditū: aliogn vel ipsi⁹ vel Ber. auctēm oporteret in hac pte renuere. ℂ Ad 2ᵐ dō₃. ꝙ de⁹ ꝓ chr̄o ponit: vt sit sensus sub deo. i. sub chr̄o: nō eni ipsa nō debuit eē eq̄lis puritatis cū chr̄o: qō etiaʒ ꝓbat auctas vna Aug. li. 5. ꝯ Jul. supius allegata. Et ſm hoc auctas Ansel. est ꝓ ꝯne quā teneo: q̄a nisi habuisset originale: fuisset: vt videt puritatis eq̄lis cū chr̄o. ℂ Ad 3ᵐ dōm: sicē cōiter: ꝛ bñ di ꝙ licite illō festū celebrari pōt hñdo aspectū nō ad ei⁹ ꝯceptionē: s₃ ad ei⁹ ꝯcepte p̄mā scificationē: credēdū eni est ꝙ citissime postq̄ȝ aīa corpori fuit vnita ipsa fuit scificata ꝛ ab oī reatu pctī mūdata.

cap. 2.

Ad p̄ᵐ p̄ncipale

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

Tertio quero vtrū decedētes cū solo originali peccato puniant̄ aliq̄ pena sensus. ⁊ arguo φ non: q̄a tales nullā fuerunt experti delectationē actualis culpe: igit̄ nullā debent pati tristitiaꝫ pene: aña est certū. ꝯñtia probat̄: q̄a vt scribit̄ extra de bap. ⁊ ei⁹ effectu. caplo maiores. actualis peccati pena est cruciatus ppetu⁹ gehēne: nō ergo debet̄ illis q nō actualr̄ peccauerūt. ℞ Cōfirmat̄ per illud Apoc. 18. Quātū glorificauit se ꝑ delitijs tātū date illi tormētū ⁊ luctū: vbi ƒm ꝓportioneꝫ actualis delectationis inordinate ostēdit eē ꝓportionē tormenti ⁊ pene sensibilis infligēde. igit̄ vbi nulla actualis mala delectatio prefuit. nulla sensualis pena secutura est.

Cōfir. cap. 18.

Ad oppositū tales hēbunt corpa passibilia: q̄a si oēs resurgēt tā saluati q̄ꝫ damnati: nō tñ oēs imutabunt̄ ƒm Aplm: sed tm̄ electi: decedētes aūt in originali nō erūt de nuō electoꝝ: sꝫ dānatoꝝ. igit̄ eoꝝ corpa nō mutabunt̄ in meli⁹ vt fiāt ipassibilia. igit̄ patient̄ ab igne īferni: ⁊ ꝑ ꝯñs sensualē penā patient̄.

R̄ño **Respondeo** opio Magr̄i sniaꝝ est ad parteꝫ negatiuā: vñ in. 33. dis. hui⁹ scdi ait. pro originali qd̄ a parētibus trahit̄ paruuli dānabunt̄: ꝑ eo: nullā aliā ignis mālis vl̄ ꝯscie vermis penā sensuri nisi φ dei visione carebunt in perpetuū. Dic pꝫ manifeste φ asserit eos tm̄modo pena dāni puniri: nequaq̄ꝫ aūt pena sensus: ⁊ quātū ad hoc cū eo ꝯcordāt̄ oēs moderni doctores: quoꝝ scriptura circa mām istā plegi: lꝫ aliqui cōcedant eos preter penā predictā dāni pati penam tristitie: que causat̄ in eis ex eo φ ꝯsiderāt se perpetuo dei visiōe carituros. ꝓbat̄ autē primū illud dictū in quo ꝯueniunt rōne facta ad p̄mā ptē. q. ℞ Arguit̄ etiā ex auctē Aug. in enchi. d. Mitissima sane oium pena erit eorum: qui post peccatū originale qd̄ traxerunt nullū īsuper addiderūt. Hoc aūt non esset verū vt videt̄: si ipsi etiā penā sensibilem paterent̄. ℞ 3⁰ ad idē videt̄ eē quedā decretalis ex̄ de baptismo ⁊ eius effectu. c. Maiores. l qua sic scribit̄. pena originalis pctī est carentia visionis dei: actualis vō pena peccati gehēne perpetue cruciat⁹. Cū igit̄ h̄ vtriqꝫ generi peccati ꝓpriā penā assignet: videt̄ φ cruciatus gehēne q pena sensibilis dr̄ nō sit pena peccati originalis: hec sunt in q̄bus sustentat̄ p̄dicta snīa. Mihi autē saluo semꝑ meliori iudicio appet φ oppo^m senserit btūs Aug. qd̄ pꝫ p̄mo ex illa auctoritate ei⁹ ad h̄ cōiter allegata de fi. ad Pe. Firmissime ingt tene ⁊ nullatenus du. nō soluꝫ hoies iā rōne vtentes: verūetiā ꝑuulos qui siue in vteris matrū viuere icipiūt ⁊ ibi moriunt̄: siue iā de mr̄ib⁹ nati sūt sine sacro sacri baptismatis qd̄ dat̄ in noie p̄ris ⁊ fi. ⁊ s. s. de h̄ seculo trāseūt: ignis eterni supplicio puniendos: q̄a ⁊ si peccatū ꝓprie actiōis nullū habuerūt: originalis tñ pctī dānatione carnali cōceptione traxerūt: cōstat aūt φ suppliciū ignis eterni pena illa est īferni que dicit̄ pena sensus: ⁊ de q̄ p̄ns q̄stio querit. ℞ Respōdet̄ ad hanc auctez dupl̄r. p̄mo φ Aug. hic locutus est excessiue: vt se maxie elōgaret a snīa hereticoꝝ: q in paruulis negabant oēm culpā: ⁊ per ꝯñs oēm penā: ideo multū iquirent attēdendū est ꝯ̄ quos sancti loquunt̄ vt habeat̄ eoꝝ intētio.

cap. 101.

3ᵐ

cap. 27.

R̄ño

ꝯ̄ r̄sionē ℞ Sed hec r̄nsio nullatenus pōt stare. p̄mo q̄dē: q̄a cum falsitas falsitate excludi nō debeat: nec vbi fidei vā defendit̄: sit dicēdus error: vel falsa snīa asserēda: nō est putandū φ Aug. exími⁹ extirpator erroꝝ: ⁊ veridicus fidei defensator: ꝑꝑ quēcūqꝫ excludendū errorē dixisset firmiter eē credēdū pueros ignis supplicio puniēdos si h̄ falsum: aut nō recte fidei cōsonū estimasset. ℞ 2⁰ q̄a in illo

2ᵐ

libro Aug. ꝯ̄ nullū errorē spāl̄r loquit̄. Sed cōiter totius fidei catholice canōes tradit cuilꝫ p̄mittēs. firmit̄ te. ₓc. ⁊ de oib⁹ in vlti. c. dicti li. ait. hec. 40. capl̄a ad regulā vere fidei firmissime ptinētia fidel̄r certe fortiter tene: veraciter patiēterqꝫ defende. Et si quē ꝯ̄ria his dogmatiçare cognoueris tāq̄ꝫ pestē fuge: ⁊ tāq̄ꝫ hereticuꝫ abijce. Ita enī ista que posuim⁹ fidei catholice ꝯgruūt: vt si q̄s nō solū oib⁹: sꝫ etiā singulis voluerit ꝯ̄ire ꝑ eo φ singulis horū cōtumaciter repugnat: ⁊ his ꝯ̄ria docē nō dubitat: hereticus ⁊ fidei chr̄iane inimicus: atqꝫ ex h̄ oibus catholicis anathematiçādus appareat. hec Aug. nō debet aūt cadē in mētē alicui⁹ theologi: φ īter tales regulas fidei Aug. posuisset aliqd falsuꝫ ƒm signationē: quā p̄mo fac̄ cōiter apud oēs: sic in ꝓposito seq̄ret̄: si data respōsione eēt vā. ℞ Cōfirmat̄. q̄a cū hui⁹ regule opp^m nullibi iueniat̄ ab ecclia determinatū: nec ꝑ sacra scriptura p̄dicatū: qua potestate tu dicis cū hic fuisse nō ꝓprie ⁊ vere: sed excessiue locutū: dicet ali⁹: sil̄r in alijs regulis ibidē ꝑ cū ꝓpositis fuisse locutū excessiue: ⁊ nō vt sonāt illas tenēdas esse: sꝫ sic dōm nō est dubiū īuēti diligēter φ in mltos q̄s laberet̄ errores. ℞ Ideo scdo ⁊ cōius r̄ndet̄ aliter. s. φ Aug. ibi noie ignis ḡnaliter oēm penā significauit. vñ ꝑ ignis eterni suppliciū eternā penā ītelligit: penā aūt nō sensus sed dāni. ℞ Sed hec r̄nsio etiā nō videt̄ posse stare: tum q̄a nō est verisile φ fidei regulas sub metaphoris tradidisset: ⁊ maxie nō vnā solā: q̄libet aūt alia ibi tradita ꝓprie accipiēda eē videret̄: tū q̄a in eodē libro sil̄ ⁊ sil̄r exprimit penā taliū pueroꝝ ⁊ demonū ⁊ adultoꝝ dānatoꝝ in criminib⁹ moriētiū. vñ ait. Qualitas male vite ab īfidelitate icipit: que ab originalis pctī reatu īnitiuꝫ sumit: in quo q̄sq̄s ita viuere icipit: vt añ finiat vitā q̄ꝫ ab eius obligatiōe soluat̄. Si vni⁹ diei vel vnius hore spatio aīa illa vixit ꝑ corpe: necē est eā cū eodē corpe īterminabilia gehēne supplicia sustinere: vbi diabolus cuꝫ angelis suis in eternū arsurus est: ⁊ sequit̄: nisi cū eo etiam fornicarij idolis seruiētes ₓc. si ante hoc vite terminū a vijs suis malis ꝯuersi nō fuerint eternis ignibus cōburent̄: cū igitur nullus ꝑ supplicia gehēne: vbi diabolus ē arsurus: aut ꝑ ignes q̄b⁹ cōburent̄ alij dānati itelligāt cōiter penā quālibet: sed determinate penā ignis ifernalis sensibilē non videt̄ ƒm mentē Aug. icedi. Si ꝑ supplicia gehēne īferēda pueris talib⁹ pena dāni tm̄mō ītelligat̄. ℞ Cōfirmatur. q̄ꝫ pariter ali⁹ dicere posset φ ex illis v̄bis non posset hr̄i φ diabolus aut alij patiant̄ pena sensus: qd̄ nullus diceret: ⁊ pꝫ assumptū: q̄a sil̄r de oib⁹ loquit̄ Aug. ℞ 2⁰ principal̄r ōndit̄ Aug. fuisse p̄dicte snīe: ex eo φ hypoñ. r̄nsione 5⁰ ꝯ̄ Pelagiū dicētē φ infantes decedentes sine sacro baptismati nō īrāt regnū celoꝝ: hñt tñ vitā eternā absqꝫ omni pena: hac sola accepta φ non sunt in p̄ria: ex textu euāgelij ꝓbat φ si tales nō obtinēt regnū celoꝝ: vt fatebat̄ Pelagi⁹ ⁊ veꝝ ē. ꝯñs ē vt mittant̄ cruciādi in igneꝫ eternū. vñ ait sic. p̄mū enī locū fides catholicoꝝ regnum credit eē celoꝝ: vñ non baptiçat⁹ excipit̄ 2^m gehēne: vbi cū apostata vl̄ a fide chr̄i alien⁹ eterna supplicia experiet̄. Tertiū penit⁹ ignoram⁹: imo nec eē in scripturis sanctis iuenim⁹: finge pelagiane locū ex officina puersi dogmatis tui: vbi alieni a chr̄i grā vitā rege ⁊ glie possidēt ꝑuuli p̄ūt dextera iusti sedētis iudicis: ⁊ sinistra regnū est ⁊ gehēna vita: ⁊ mors iusti sunt ⁊ iniqui. In dextera igit̄ iusti sūt ꝯstituti. In sinistra oparij inigtatis: in regno requies baptiçatoꝝ: in gehēna pena īcredoloꝝ: vita ad letitiā glorie: mors ad fletū ⁊ stridorē dētiū: iusti ꝑ regno p̄ris sīl cū chr̄o: iniq ꝑ igne eterno parato diabolo ⁊ āgelis ei⁹: ⁊ imediate subdit. φ ista nō signāt diffiones mltoꝝ locoꝝ: sꝫ duoꝝ tm̄. s. regni celoꝝ: q̄ deferunt̄ dextera vita iusti gloria ₓc.

Confir.

alia r̄n⁹

ꝯ̄ r̄nonē

cap. 3.

Confir.

2ᵐ p̄nci.

ris ꝛc. ⁊ gehēne quo referuntur sinistra iniusticia ⁊ queli mala tormenta. vbi inqt mors que scđa dr nisi finiat̃: sȝ cruciatu durabilis erit. ⁊ tūc arguit. Qui ḡ baptiçat⁹ non est in his q̄ sūt in regno celoꝝ nō pōt reperiri: ⁊ si nō ibi: qꝛ vere nō ibi putas ne pelagiane iam sentis vbi: q̄si di/cat. apte videre dbes ꝙ reperit̃ in gehēna. Ex his pȝ ma/nifeste ꝓpositū. tum qꝛ p̄ dicit ꝙ alien⁹ a fide cħi suppli/cia experiet̃ eterna. expientia aūt supplicij sine cruciatu ⁊ pena sensus nō intelligit̃. tum qꝛ qlibȝ fm eū. vel in re/gno celoꝝ vel in gehēna: ꝑ quā mors scđa cruciatu semꝑ durabilis: ⁊ vbi flet⁹ ⁊ stridor dentiū: vbi ɔcludit eē īfan/tes nō baptiçatos.

3ᵐ ❡ 3° in s̄mōe de baptismo paruuloꝝ ɔtra pelagianos. ⁊ est. 13. i de v̄bis Apl̄i ex eodē fundamē/to p̄misso cōcludit. venturus est inqt dn̄s ⁊ iudicatur⁹ de viuis ⁊ mortuis: sicut euāgelium loquit̃. duas ptes factu/rus est dexterā ⁊ sinistrā. Sinistris dicturus. Ite in ignē eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. dextris di/cturus. venite bn̄dicti patris mei percipite regnuȝ qđ pa/ratū est vobis ab origine mundi. hanc regnū noīat. hanc cū diabolo dānationē nullus relictus est medi⁹ loc⁹ vbi ponere queas infantes. ⁊ subdit. Si ḡ dextera erit ⁊ sini/stra ⁊ nullū mediū locū in euāg° nouim⁹ q nō in dextera ꝓculdubio in sinistra. ḡ q nō in regnū ꝓculdubio in ignē eternū. Si dicat̃ ꝙ infantes hꝫ vtiq erūt in igne īferna/li: non tn̄ patient̃ ab illo. h in ɔ̄trib⁹ excludere videt̃ ex v̄bo cħi i. qđ ꝑ regnū: ⁊ qđ ꝑ ignē eternū itelligeret decla/rauit. vn̄ de ipso cħo subdit Augu. extrema sn̄ia vt doce/ret qđ sit regnū: ⁊ qđ sit ignis etern⁹: tūc inqt abibunt isti in adustionē eternā. iusti aūt in vitā eternā. Ex h pȝ ꝙ il/li qb⁹ dicet̃. ite in ignē eternū: patient̃ cōbustionēȝ ignis eternā. ❡ Et ɔfirmari posse videt̃ h ꝑ rōnē: qꝛ vna ea/démq sn̄ia oēs dānati iudicabunt̃ ad ignē eternū: īter q̄s ī/fantes hꝫ ɔcludent̃. nec enī aliā sn̄iaȝ legim⁹ dādā de eis spālem. Cōstat aūt ꝙ ceteri siue hoies siue angeli dānati nō solū ex illa sn̄ia itelligunt̃ iudicari ad ignē illū: qꝛ sint in ipso tn̄ mō localr ɔtinēdi: sed qꝛ sunt ab ipo veraciter cruciandi. igit̃ ita videt̃ sentiendū de sn̄ia p̄dicta quo ad dānatos infantes. pro h ēt facit ꝙ idē Aug. subdit ad Cō/sentiū in illa ep̄la. q̄stū ad oculos. Illi inqt q ad iudicium resurrecturi sunt nō cōmutabunt̃ in illā incorruptelā: q nec doloris corruptionē pati pōt. illa nāq fideliū est atq scōꝝ. Isti vo ꝑpetua corruptōe cruciabunt̃: qꝛ ignis eoꝝ nō extinguet̃: ⁊ vermis eoꝝ nō morietur. Cōstat aūt ꝙ ta/les infantes de nūero eoꝝ sunt q ad iudiciū sunt resurre/

Cōfir. cturi. ❡ R. Sic tn̄ de ipis q̄stū ad īclusionē localē tn̄mō illō cħi v̄bū intelligeret: sic ali⁹ de ceteris dānatis forsi/tan exponeret: nec ex scriptura vt videt̃ posset dcm̄ eius plus q̄ tuū reprobari. ❡ Ex his vt videt̃. pȝ Aug. sensisse ⁊ ex ītētiōe ɔ pelagianos ꝓbasse ꝙ hꝫ īfantes penā ignis ⁊ cruciatū patiant̃: ⁊ nō tn̄ penā dāni q̄ ē carētia diuine vi/siōis: imo talē opionē in p̄allegato s̄mone post v̄ba recita/ta videt̃ attribuere pelagio. vn̄ ait. videris enī tibi miso/ricors: qꝛ nō ei. s. īfanti non baptiçato aufers vitaȝ: dānas tn̄ quē sepas a regno celoꝝ: dānas: nō eū ꝑcutis: sȝ in exi/liū mittis. nā qui exulant viuūt si sani sunt. in doloribus corꝑis nō sunt. nō torquent̃. nō carceris tenebris affligū/tur. hec illis sola pena ē nō eē in patria. ❡ Et p̄terea nul/libi vnq̄ legi Aug. d. ꝙ ipsi nō patiant̃ penā ignis aut pe/nam sensus aut ꝙ tn̄ puniant̃ pena illa dāni. nec ēt vidi ab aliquo allegatū ꝙ alicubi diceret aliq̄ talē sn̄iam. vn̄ satis mihi videt̃ eū alteri⁹ fuisse sn̄ie. Cum eo in h ēt vi/

Grego. det̃ mihi ɔcordare btūs Grego. 9. mor. sup illo v̄bo Job. 9. multiplicauit vulnera mea etiam sine cā. d. nōnulli enī p̄us a p̄n̄ti luce subtrahunt̃ q̄ ad ꝓferēda bona mala ne merita actiue vite ꝑueniant. Quos qꝛ a culpa originis sa/lutis sacra nō liberant. ⁊ h ex ꝓprio nil egerūt: ⁊ illuc ad tormēta ꝑueniūt: tormētū aūt ꝓprie cruciat⁹ ⁊ pena sen/sibilis dr. Itē imediate. Quib⁹ vnū vuln⁹ est corruptibi/les nasci aliud carnalr emori. Sȝ qꝛ post mortem quoq eterna mors sequit̃ occulto ei⁹ iustoqȝ iudicio ēt sine cā vulnera multiplicant̃ ꝑpetua q̄ppe tormēta ꝑcipiūt qui nihil ex ꝓpria volūtate peccauerūt. vn̄ posset ēt satis for/tis rō formari ad ꝓpositū vt videt̃. qꝛ si nullā aliā penā q̄ dāni p̄tise infantes tales post morteȝ paterent̃: sequit̃ ꝙ eis multo meli⁹ post mortē: ⁊ ēt post finaleȝ eoꝝ dāna/tionē q̄ fuerint in vita ista mltas sensibiles penas ⁊ cru/ciatus patiunt̃: ⁊ cū h carent diuina visiōe. post eoꝝ autē dānationē nullā penā sentirēt: sȝ tn̄ diuā visiōe carerēt. Sed ɔ̄ns videt̃ falsuȝ. nā oium dānatoꝝ peior post iudi/ciū finale futura videt̃ esse cōditio. Et h ēt videt̃ ꝓbare in spāli q̄stū ad ꝓpositū text⁹ allegat⁹ iuxta expōnē Gre. cū dicit̃. Multiplicauit vulnera mea. nō enī multiplica/rent̃: sed potius minuerent̃ si nullā penā p̄ter illā caren/tiā diuine visiōis haberēt.

ad rōes factas ❡ Qui viā istaȝ tenere vellet posset rn̄dere ad ꝓbatiōes ptis opposite. vn̄ ad rōnem fa/ctam ad qōnē diceret̃ ɔ̄nem nō valere: qꝛ non solū culpe actuali debet̃ tristitia pene sensibilis: sȝ etiā culpe origi/nali: ⁊ h notat Augu. in auc̄te de fi. ad pe. sup̄ius allegata. cum ait. qꝛ si pctm̄ ꝓprie actionis ꝛc. h etiā notat beatus Greg. statim post v̄ba eius p̄allegata expōnēs eius ēt sine cā. d. q itaq̄ nullū ꝓpositū adiungēs ex solo originis rea/tu p̄mittit̃ quid iste in illo extremo examine q̄stū ad hu/mani sensus estimationē: nisi sine cā vel nālr. Sed tn̄ sub discretiōe diua iustū ē vt ꝓpago mortal' velut infru/ctuosa: arbor ēt in ramis s̄uet amaritudinē quā traxerit ex radice. Uulneratio autē vt pȝ pena sensibili capitur. ⁊ q̄tuis s̄m hūanā estimationē nō deberet̃ ei q nullū ꝓprie actiōis pctm̄ habuit. sȝ tn̄ dei occultā iustitiā debet̃ ei q originalē culpā ɔ̄xit. ❡ Auctoritas decretal' nō ꝓbat ɔ̄nāȝ qꝛ illa nō dicit ꝙ soli⁹ culpe actual' pena sit cruciat⁹ gehē/ne. ⁊ ꝑ idē pȝ ad auc̄tē Apoc. qꝛ cū illa sn̄ia stat: ꝙ ēt alijs q nō se glificauerūt l dlitijs dent̃ tormētū ⁊ luct⁹.

Ad 2ᵐ ❡ Ad 2ᵐ qđ est ex Aug. ⁊ ench. dōm ꝙ nō cōcludit ꝓpositū: qꝛ valde bn̄ stat sil' ꝙ ipsi patiant̃ penā sensibilē: ⁊ ꝙ eoꝝ pena sensibil' sit mitissima respectu penaꝝ illoꝝ q actua/liter peccauerūt. Et ꝓ certo si diligēter inspiciat̃. ibidem intētio Aug. videt̃ eē ad op̄m ei⁹ qđ itēdit̃ ꝑ arg̃m ⁊ ꝓ p̄n/cipali ꝓposito. vn̄ l p̄n° imediate p̄cedētis capl̄i. ait Aug. qcūqȝ ab illa ꝑditiōis massa q̄ scā ē ꝑ hoīeȝ: p̄m nō libera/tur ꝑ vnū mediatorē dei ⁊ hoīuȝ. resurgēt qdē ⁊ ipsi vnus/quisqȝ cū sua carne: sed vt cū diabolo ⁊ angelis ei⁹ puniā/tur: ⁊ paulo post. nec moueat inqt qūo in eis corp⁹ īcorru/ptibile si dolere poterit: aut qūo corruptibile si mori non poterit. nō est enī v̄a vita nisi vbi feliciter viuit̃: nec v̄a in corruptio nisi vbi salus nullo dolore corrūpit̃. vbi at īfe/lix mori nō finit̃: vt ita dicam mors ipsa nō morit̃: ⁊ vbi mors ꝑpetu⁹ nō īterimit: sȝ affligit ipsa corruptio nō fini/tur. Ex his pȝ eū velle ꝙ qlibȝ nō liberat⁹ a massa ꝑditio/nis: q̄les ɔstat eē īfantes: de qb⁹ ē s̄mo resurget cū carne sua: vt in illa dolores patiat̃: ⁊ ꝑ ɔ̄ns qlȝ talis hēbit sensi/bilē penā: iter hos rn̄ mitissimā dicit fore penā eoꝝ q so/lū originale hūerūt.

Ad 3ᵐ ❡ Ad 3ᵐ dōm ꝙ nec ex illa decreta/li ꝓbat̃ intētū. nā decretal nō dic̄ ꝙ sola carētia diue vi/siōis sit pena pcti originalꝭ: nec (vt ēt supra dixi) ait ꝙ so/lius actual' pcti cruciat⁹ gehēne ē pena: quoꝝ vtrūqȝ vel alteꝝ dōm eēt vt sufficeret ad illud ꝓbādū. Itē ꝙ tales exclusiue nō sint ītelligēde ex illa dcretali pȝ. Tū ex glo/sa ibidē: q̄ dicit. puuli q sine baptismo decedūt ī tenebris manēt. de cō. d. 4. nulla p̄ter. ⁊ pena illo mitissima ē oluȝ de con. d. 4. de q̄̄ntē: ⁊ tn̄ sempiterno igne puniunt̃ dis.

eadez firmissime: ⁊ est auctoritas Aug. superius allegata. ecce ꝙ pter tenebras ponit penā ignis. Tuz ēt qꝛ ad ppositū ꝙ vult decretalis ꝯcludere neutra illarū exclusiuarū opportuna ē. vult eni pbare ꝙ dormiēti vel amēti nō dimittit p baptismū originale pctm̄: sic dimittit puulis. ⁊ supponit ꝙ in talib⁹ sit ēt actuale pctm̄. probat aūt h: qꝛ pena originalis p.ti est carētia visiōis dei. actualis vo pena pcti gehēne ppetue cruciatus. vn̄ si pm̄ dimitteret alicui altero nō dimisso talis nō careret visiōe dei pp originale pctm̄ dimissum: ⁊ cruciaret in gehēna ppetuo pp reatum criminis actualis. sz hec tāq̄ icōpossibilia sese nō patiūtur: imo mutuo aduersant h decretalis. Pz ēt ꝙ tota ista argumēta⁹ stat ēt si pter carentiā diue visionis sit alia pena originalis pcti. nā adhuc cū dimitteret originale eximeret ille a pena talis carētie. ¶ Pꝫ. Constat ꝙ pcti actualis nō solū cruciat⁹ gehēne est pena: sed ēt carētia diue visionis. vn̄ christian⁹ qui nullū hꝫ originale si decedat cū reatu actualis mortalis semp carebit dei visiōe: sic igit ex hoc qd dicit decretalis: ꝙ pena actualis pcti est cruciat⁹ gehēne nō tollit: qn ēt ei⁹ pena sit carētia diue visionis: sic nec ex h qd ait ꝙ pena originalis pcti est carentia diue visionis: excludit ꝙ eius pena ēt sit cruciat⁹ gehenne. Auctez vo Magistri negaret q teneret hāc viā nec eā ꝓponderaret auctoritatib⁹ Aug. atqꝫ Greg. ¶ Quia tn̄ hui⁹ .q. non vidi ptē aliq̄ expsse determinatā ab ecclia. ⁊ tremendū mihi videt negare auctes scōꝝ. ecōtra ēt nō est tutū ꝯire cōi opi. ⁊ cōsensiōi magroꝝ nroꝝ: idcirco neutri parti alteram pferens diiudicationē earū lectori relinquo.

¶ Di. XXXIIII. XXXV. XXXVI. ⁊ XXXVII. Qō. I.

p^m

Circa di. 34. ⁊ tres alias sequētes in quibus Magr̄ ingt de qditate ⁊ cā pcti actualis. Quero vtrū actualis pcti de sit cā imediata efficiēs. Arguo ꝙ nō. pmo sic. Mali nulla est cā efficiēs. igitur neqꝫ pcti. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ oē pctm̄ est malū. añs pbatur. qꝛ cuiuscūqꝫ est aliq̄ cā efficiēs ipsum est aliq̄ entitas seu eēntia. nulla eni cā efficit nihil seu nō ens. Sz malū nō est aliq̄ entitas: qꝛ fm Aug. de fi. ad pe. malū nihil aliō est nisi puatio boni. Et. 83. q. dicit ꝙ totū hoc nomē mali de spēi priuatiōe repertū est. puatio autē nulla entitas est. igit ⁊c. ¶ 2° fm Aug. 12. de ci. dei. mala volūtas nō hꝫ cām efficiētē: sed deficientē. mala volūtas vtiqꝫ pctm̄ est. igit peccatū nō habet cām efficientez: ⁊ si non. igitur deus non est causa efficiens peccati.

cap. 21.
q. 6.
2^m ca. 7.

Oppo^m
q. 16.

Contra de⁹ est imediata cā efficiēs saltē prialis ois entitatis. igit ⁊ pcti actualis. añs pꝫ p illud Aug. 83. q. de⁹ oluz q̄ sunt cā e.t. ⁊ Joānis pmo. oia p ipm facta sunt. ꝯn̄a pbat ex diffinitiōe data p eūdē de pctō i li. de duabus aiab⁹: vbi ait. ꝙ pctm̄ est voluntas retinēdi vel cōsequēdi qd iustitia vetat: ⁊ vn̄ liberū ē abstinere. ⁊ cōstat ꝙ ibi diffinit pctm̄ actuale. volūtas aūt q̄libet est entitas aliqua. igit ⁊ pctm̄ est entitas: ex quo pꝫ ꝯn̄a.

In dissolutione huius. q. tres erūt articuli. nāqꝫ pmo videbit vtrū malū sit aliqua entitas: ⁊ an sit aliqua efficiēs causa mali. 2° videbitur vtrum peccatū sit entitas aliqua ⁊ quō peccatum sit malū. 3° videbitur id quod querit principaliter.

p^s arti^s

Quantum ad primū articulū pmitto ꝙ malū pōt dupl̄r capi. Uno⁹ p eo qdē qd denoiat malū. sicut dicim⁹ hoiez malū ⁊ angelū malū ⁊ aurū malū: ⁊ sic de alijs. Alio⁹ p eo. vn̄ pmo aliqd denoiat seu est malum pmo mō cū loqmur de malo. h nomē malum sumit adiectiue. cū āt loqmur 2° mō sumit substātiue ⁊ est synonymū huic noi malitia: qd euidētius retinet formā nominū abstractoꝝ ⁊ pncipaliū a qb⁹ cōcreta ⁊ q̄ vocant sumpta deriuant. Itē aliq̄ denoiant mala diuersimode fm ꝙ diuersaz analogiā hnt ad malū 2° acceptū: quēadmodū ēt fm diuersaz analogiā ad sanitatez aliq̄ diuersis significatiōib⁹ denoiant sana. vt declarat. 4. meta. ⁊ silr ēt de his q̄ infirma vel egra dnr. q̄dā eni sic denoiant: qꝛ subiecta sunt egritudinis ad bonū itellectū quo puatiōibus deputam⁹ subiecta q̄dā: qꝛ cause sunt egritudinis: q̄dā alr ⁊ q̄dā alr. Sic ēt est de malis: vt patebit in sequentib⁹. ex qbus ēt pdicta distinctio declarabit. h pmisso pono ꝯnes ad articulū istū: quaꝝ pma ē: ꝙ malitia seu malū: vn̄ pmo aliquid denoiat malū: qd vocari pōt p se malum seu iux Ansel. de casu diaboli. pōt dici malū simplr vel malū simplex: nō est aliq̄ entitas: sed pura puatio seu defect⁹ boni debiti. 2° ꝯ est: eodē mō sumendo maluz ꝙ q̄uis malū nō sit aliqua entitas qōlibet tn̄ est in aliqua entitate. 3° ꝯ est. de malo accepto pmo⁹ s. p eo ꝙ denoiatur malū qd iux Ansel. nō simplr dī malū: sz malū aliqd ⁊ est ꝙ aliqd malū est entitas: ⁊ nō tn̄ oē. Ex qbus eōiter patebit ꝙ alicui⁹ mali ē aliq̄ cā p se efficiēs ⁊ alicui⁹ nō.

T. c. 2.
cap. 20.

¶ Primā ꝯnē pbo p° auctoritatib⁹. ait nāqꝫ Ambro. in li. de isa. ⁊ aia. ⁊ eum ēt allegat Augu. li. p° ꝯ Jul. in fine. Quid ē malitia nisi boni indigētia. Item Augu. in ench. Quid est aliud qd malū dicit nisi puatio boni. ⁊ idē d fi. ad pe. vt in p° arg° ad. q. est allegatū. Itē de moribus manicheoꝝ circa pn^m ait. nulla nā malum: ⁊ nām accipit ibi vlr p entitate. vn̄ paulo post subdit. nā ⁊ ipsa nā nihil est aliud q̄ id qd itelligit in suo gn̄e aliqd esse. Itaqꝫ vt nos nouo noie ab eo qd est eē vocam⁹ eēntiā q̄ pleruqꝫ etiez subaz noiam⁹: ita veteres q hec noia nō hebāt p eēntia ⁊ suba nām vocabāt: ⁊ nō mlto post ait: ꝙ malū nō fꝫ eēntiā: sed fm puationē rectissime dī. Item de nā boni circa pn^m. Maluz nihil aliud ē q̄ corruptio vel modi vel spēi vel ordinis nālis. Et ꝯ eplaz fundamēti. Quis ingt dubitet totū illō qd dī malū nihil aliō eē q̄ corruptiōem: possent qdē alijs atqꝫ alijs vocabul' alia atqꝫ alia mala noiari: sz ꝙ oiuz reru malū sit in qb⁹ mali aliqd aiaduerti pt corruptio est. Et h p multa exēpla patefacto subdit. Qꝛ si nō iuenit in reb⁹ malū nisi corruptio nō ē nā. nulla nāqꝫ nā malū ē. ⁊ nām vlr p entitate accipit: sic supra: vt pꝫ diligēter inspiciēti. Itē. 8. sup gen̄. neqꝫ eni vlla nā mali ē: sz amissio boni h nomē accipit. ⁊ eadē vba scribit. 2. d ci. dei. i fine. ⁊ eādē prsus snīaz ponit ifra. c. 22. Itē Leo papa in epla ad thoribiū austorigēsez epm ꝯ errores pscilliani. fides ingt va q̄ ē catholica oium creaturarū siue spūaliū siue corporaliū bonoꝝ cōsitet eē subam ⁊ mali nullā esse nām. Itē Ansel. de casu diaboli. malū ingt nō ē aliō q̄ nō bonū aut absentia boni: vbi dꝫ aut expedit eē bo^m: qd aūt nō est aliō q̄ absentia ei⁹ qd ē aliqd vtiqꝫ nō ē aliqd ⁊ silr dicit de cō. vir. ¶ Alie auctes plures adduci possent: sz iste sufficiāt. 2° declaro ꝯnē rōne. ⁊ suppono vnū qd est euidēs. s. ꝙ oē qd denoiat malū vel denoiat malū ad se seu absolute quēadmodū dī aurū malū vel vinum malū: ⁊ sic de alijs. aut denoiat maluz in ordine ad aliud. vꝫ ꝙ alicui dī malū sic venenū dī eē hoi vel alteri aiali malum. In vtrisqꝫ pbat ppo^m ⁊ de pmis sic. q̄lꝫ res si careat aliquo bono sibi debito dī mala: qcqd aliud ipsa habeat vel nō hēat: ⁊ si nō careat aliq̄ tali bono qcqd aliud hēat vel nō hēat nō dī mala. ḡ q̄lꝫ res ħ ex carētia alicui⁹ boni debiti dī mala. ex quo sequit ppo^m: sic pꝫ ꝯn̄a ē eui dēs: ⁊ añtis pma ps pꝫ. nā q̄libet res eoipso ꝙ caret aliq̄ pfectiōe sibi debita iperfecta ē ⁊ viciosa: ac p h mala censet. vn̄ vt ait Augu. 3. de li. ar. tātū addit malitie viciorū q̄tū nārū itegritati minuit. Et ppea paulo post subdit. qd pfectiōi nāe deesse ꝯspexeris id vocas viciū. Et in pn° sequētis capli dic. ꝙ id recte vitupas ꝙ nō ita ē vt debuit,

p° ꝯ
Aug. ca. 12.
cap. 22.
cap. 22.
cap. 9.
Leo
cap. 4.
Ansel.
cap. 5.
cap. 5.
p^m
cap. 33.

2ª pars añtis ēt pꝫ.nā si res nō careat aliquo bono vel ꝑfectiōe sibi debita iā itegra ꝛ pfecta i suo genere existet. ac ꝑ h nec deficiēs nec vitiosa vel mala.vñ si aurū oēm pfectionē sue nāe debitā q̄tū ad spēꝫ ꝛ modū seu gradū ꝛ mēsurā vel ꝓportionē in spe:ꝛ q̄tū ad ordinē ꝛ habitudinē ad aliud hēat vtiqꝫ q̄cūqꝫ alio nō sue pfectiōi debito careat:aut qcq̄d aliud hēat:dūmō ꝑ illud non careat aliquo debito sibi pfectū ꝛ bonū aurū dicet.vñ siue calefiat siue ifrigidet:aut aliā aliquā q̄litatē suscipiat.dū tñ nullo bono puet semꝑ bonū manet ꝛ nō vitiosuꝫ.ꝛ iō dicit Ambro.vbi supra.ꝙ nō sunt mala nisi q̄ puant bonis

ca:iz: ꝛ Augu.in ench sicut ingt corporib⁹ aialiū nihil est aliud morbis ꝛ vulnerib⁹ affici q̄ꝫ sanitate puari ꝛc.ita subdit ipe ꝛ aiarū q̄cūqꝫ vitia nāliū sunt puatōes bonoꝝ:volēs per h hic ꝙ res intantū pcise sunt male vel vitiose inq̄tū

cap.5. aliquo suo bono puant.Qđ ēt ꝯfirmat per Ansel.de cō. vir.ait eni nulli eēntie est aliud malā eē q̄ꝫ deesse illi bonū qđ dꝫ hēe.deesse vo bonū qđ dꝫ adesse nō ē aliqd eē:q̄re malā eē.nō ē vlli eēntie aliqd esse:ꝛ ꝑ h vult hēe malum nō eē vllā eēntiā.de his ēt q̄ dnr mala in respcū ad alia. ꝓbat ꝯ.q2 quecūqꝫ sunt aliqb⁹ alijs mala:iō pcise sunt illis mala:q2 illis nocēt:ꝛ iō pcise nocent:q2 illo aliq̄ bono puant.i.q2 ꝑꝑ ipsa illa aliquo bono puant.igit q̄cūqꝫ sic dicunt vel sunt mala ex carētia alicui⁹boni p̄ sunt mala. ꝯña euidens est.ꝛ añs declarari posset in singulis discurrēdo.si eni venenū serpētis nō plus puaret hoiem aliquo suo bono q̄ꝫ priuet serpentē nō plus esset hoi maluꝫ q̄ꝫ sit serpenti.Silr si panis nō plus lederet accipitrē q̄ꝫ hoieꝫ nō plus eēt sibi malū q̄ꝫ hoi:ꝛ eꝫ.si ita necaret hoiem vt necat accipitrē:ita esset hoi malus sicut est accipitri:ꝛ ita

Cōfir. in oibus claret qđ dem̄ est.❡ Confirmo istud ꝑ Augu.in de morib⁹ manicheoꝝ.vbi ostēdit ꝙ q̄lꝫ talia nō inq̄tū tales nāe seu entitates sunt:sunt alicui mala.Sꝫ soluꝫ in quātū sunt alicui icōueniētia.i.discōueniētia.vñ in olb⁹ talib⁹ dicit:ꝛ ostēdit solā incōueniētiā eē malū.h est illa esse mala alij inq̄tū incōueniūt.Inq̄tū āt icōueniūt noceēt.vñ ait.quis posset efficere vt sibi incōueniētia nō nocerent:sꝫ vlterius vt ait magr̄ ꝓpe p̄n̄ li.qcq̄d nocet bono aliquo puat eā rem cui nocet.nā si nullū bonū adimit nihil prorsus nocet:ꝛ paulo post dicit ꝙ nocere bono priuare est ex qb⁹ oibus totū añs declaratuꝫ est.❡ Cōclusio

2ª ꝯ 2ª est eodē⁹ sumēdo malū:ꝙ q̄uis malū nō sit aliq̄ entitas.qōlibꝫ tñ ē i aliq̄ entitate ad eū sensuꝫ loquēdo quo dicim⁹ cecitatē eē i oculo ꝛ tenebrā i aere:ꝛ vlr puatiões

cap. 26. in suis subiectis.hāc ꝯnē ꝓbo p̄ auctib⁹ Aug.ait eni Aug. in ench.mala oio sine bonis ꝛ nisi in bonis esse non pñt. q̄uis bone sine malis possint.ꝛ certū ē:vt ex pcedētibus: pꝫ ꝙ loquit de malis vt sumit malū in ꝓposito ꝛ bonis q̄ sunt entitates vel nāe:sicē pꝫ ex exēplis q̄ immediate induxit.pōt eni ingt hō vel angelus nō eē iniust⁹:iniust⁹ āt nō pōt eē nisi hō vel angelus:ꝛ bonū ꝙ hō ꝛ bonū ꝙ an

cap.i3. gelus malū ꝙ iniust⁹.Itē.nā ingt si corruptiōe cōsumit nec ipsa corruptio remanebit nisi vbi eē possit subsistente nā ꝛ absqꝫ medio infert.ac ꝑ h nullū est qđ dī malū si nullū sit bonū. vbi Aug.duas iplicat ꝯñtias.vna ē si nullū sit bonū.nulla ē nā in q̄ sit corruptio.alia ē.si nulla sit nā in q̄ sit corruptio nullū est malū:ꝛ ex hac pꝫ ꝓpositūꝫ. Itē de morib⁹ manicheoꝝ nō longe a p̄n̄:Querā inquit 3° qd sit malū.rñdebis fortasse corruptio.qs ꝛ h negauerit gñale malū esse.ꝛ subdit.sed corruptio nō ē in seipsa. sed in aliq̄ suba quā corrūpit.h etiā pꝫ ex auctib⁹ adductis ad p̄mā ꝯnē qbus habet ꝙ malū non est nisi puatio boni.ois aūt puatio ꝓprie loquēdo de puatiōe est subie

Cōfir. ctiue in aliq̄ entitate ad bonū intellectum.❡ Cōfirmat istud ꝛ etiā ipsa p̄ncipalis ꝯclusio ꝑ rōnē.q2 vt ꝓbatū est res que absolute dicit mala.iō pcise dicit mala:q2 caret bono sibi debito.nō igit absoluta negō boni ē malū seu malitia.Sꝫ negatio boni in re cui illud bonum debetur. ❡ P̄.Si nō qōlibꝫ malū eēt in aliq̄ entitate absoluta negatio boni eēt malū:vt pus.sed h est falsuꝫ.qm̄ sm̄ h sequit ꝙ negō alteri⁹ mūdi ab isto q est seu aliū mūdū nō esse est qōdā malū.ꝛ silr cuiuscunqꝫ boni possibilis negō est qōdā malū:qđ nullus diceret.Itē sequit ꝙ ātēq̄ꝫ de⁹ creauit aliquā rē erant multa mala.imo ifinita.nā nullū bonū creatū erat:imo sequit ꝙ multa plura mala fuerāt ac etiā erant qm̄ p̄mo creauerat entia.ꝛ oia erāt valde bona q̄ꝫ essent bona sicut ꝛ poterāt plura eē bona q̄ nō erāt q̄ꝫ erāt illa que creauit.sed oia hec sunt absurda.igit ꝛc. ❡ P̄.Si nega⁹ boni quā dicim⁹malū eēt absoluta nega⁹ vel ex nulli⁹ boni negōne aliq̄ res diceret mala:vel si ex alicui⁹ boni negōne res aliq̄ diceret mala ex eadē vel simili q̄libet alia res diceret mala.pꝫ.q2 nō potior rō esset de vna re q̄ꝫ de alia.sed ꝯñs pꝫ falsum.nā ex carētia iusticie hō dicit malus:ꝛ ex carentia visus aut oculi aut fortitudinis corporalis equ⁹ dicit ꝛ est malus.ꝛ sic de multis alijs posset exēplū poni:ꝛ tñ aurū nec ex carentia iustitie

3ª ꝯ aut visus dicit aut est malū.❡ 3ª ꝯ est.de malo denoiatiue dcō.ꝛ est ꝙ qōdā malū est entitas:ꝛ qōdā nō.h q̄tum ad p̄mā partē satis est clara taꝫ de his malis que dnoiantur mala denoiatiōe actiua.vtpote q2 priuāt aliud bono seu q2 ꝑꝑ ipsa aliud puat bono sibi debito.nam cōstat ꝙ venenū qđ ē malū hois est aliq̄ entitas:ꝛ panis q ē malū accipitris est entitas aliq̄.ꝛ sic de alijs multis:q̄ꝫ etiaꝫ de his que denoiant mala denoiatiōe passiua:ꝛ per moduꝫ subiecti.vꝫ illa q̄ puant suo aliquo bono.nā constat ꝙ ꝛ malū aurū ꝛ malū vinū ꝛ malus hō ꝛ malus angelus sūt

cap.i5. entitates alique.vñ Augu.in ench.Quid est malus hō nisi mala nā.q2 hō ē nā.Quātū ēt ad partē scdam.vꝫ ꝙ nō oē qđ denoiat malū est aliq̄ entitas.pꝫ.nā abstinere prorsus a cibo ꝛ potu est malū aiali.ꝛ tñ nō ē aliq̄ entitas.silr claudicare est hoi malū:nec tñ est aliq̄ entitas:q̄uis ipse hō claudicās.ac ēt pes hois ꝛ spatiū ꝑ qđ claudicat entitas aliq̄ sit.Et iō dicit Augu.in de pfectione iustitie circa p̄n̄.ꝙ claudicatio actus est nō res.ꝛ ideꝫ dicit de rapina quā ēt dicim⁹ esse malā.ꝛ idē dōm est de q̄lꝫ alio cōplexe tñ significabili qđ nos dicim⁹ eē malū.nullū eni tale ꝓprie dī esse res seu entitas aliq̄:vt declaratū fuit p̄° li.Ex his pꝫ q̄liter sumpti mali ē cā aliq̄ efficiēs:ꝛ q̄liter non. nā malitie seu ꝑ se mali cū nulla entitas sit.nulla ē ꝓprie loquēdo cā efficiēs.oē eni efficiēs facit aliqd eē ꝛ aliquā

T.c.22. entitatē.nec ꝓprie dī eē scm̄:qđ nihil ē.vñ.7.meta. dicit Phs.ꝙ oia q̄ fiūt ab aliq̄ fiūt ꝛ ex aliq̄ ꝛ aliqd.cui⁹ dictū

T.c.7. q̄tū ad p̄ᵐᵃ ꝛ vltimā pticulā vtiqꝫ verū est.Iteꝫ.5.phys. vult ꝙ ois gñatio est ex nō esse in eē:ex quo sequit ꝙ oē qđ generat capit esse.ꝛ ꝑ ꝯñs sit aliq̄ entitas.Et vlr ideꝫ iudiciū ē de quolꝫ qđ ꝓprie loquēdo dī fieri.Cōfirmat per Aug.in de Gen.ad lraꝫ iperfecto dicētē.Nō eni deuꝫ fecisse tenebras dem̄ est.s.in illa scriptura Gen.in q̄ vniuersoꝝ creatio p̄ma refert.qm̄ ingt spēs ipsas deus fecit nō puatiōes que ad nihilū ptinēt.vñ ab artifice deo scā sunt oia.ꝛ paulo post ēt ait.Spēs naturasqꝫ ipsas de⁹ ꝛ facit ꝛ ordinat.puatiōes aūt spērū defectusqꝫ nārum nō facit:sed ordinat tñ.Itē hyponꝰ.rñsione p̄ma circa mediū. Mors ingt puatio vite est nomē tñ hñs non essentiā:ꝛ ideo de⁹ eius auctor esse dici nō pōt.qcq̄d eni deū fecisse dicim⁹ hꝫ eēntiā.i.spēs est.eēntia eni dī ab eo qđ est ꝛc.ꝑ h eadē pꝫ ꝙ nec mali denoiatiue accepti.qđ tñ nulla est sꝫ se entitas:est aliq̄ cā efficiēs:mali aūt dnoiatiue sūpti qđ vtiqꝫ aliq̄ entitas est:vere ē aliq̄ cā efficiēs sicut ꝛ cuiusꝫ creature.❡ Cōtra p̄dicta pōt argui.ꝛ p̄mo ꝯ ꝯnem

ꝯ p̄dcā.

ꝑmā qua dr̄ malū 2° mō sumptū seu malitiā ipaȝ nō esse aliquā entitatē. pbaē hui⁹ oppositū ꝑmo ex allegatis p ꝯne. ibi enī dr̄ ꝙ mala sunt in bonis: ⁊ silr sequiē ꝙ corru ptioq̄ malū dr̄ est in aliq̄ suba: sed ꝙ nulla entitas est. in nulla entitate esse pōt. vn̄ pure nihil nullus diceret eē in aliquo. ¶ 2° ꝫ Ansel. de co. vir. q̄uis malū qḋ iniustitia est semꝑ sit nihil: icōmoditas tn̄ q̄ malū est: vn̄ icōmoda dnr̄ mala aliqn̄ pōt eē: vt cecitas ⁊ surditas aliqn̄ videē esse aliqd vt dolor ⁊ tristitia. igiē aliqḋ malū est entitas. Nec pt dici ꝙ dolor ⁊ tristitia dicanē mala dnolatiue tn̄ vt vȝ dicanē iō ꝑcise. qꝛ ꝑuant euȝ in q̄ sunt aliquo bono sibi debito: qm̄ vbi oio nulla absentia alicu⁹ boni seq̄re tur ex ipsa: adhuc ipsamet ꝫ se essent q̄dā mala hn̄tis: ⁊ illi per ipsa malū eēt: qm̄ doleret ⁊ tristareē. ¶ Cōfirma tur. qꝛ pena inq̄ntū est pena est qḋdā malū. vn̄ malū diui ditur cōiter in malū culpe ⁊ pene. tristitia aūt ꝫm se ē pe na: ⁊ silr dolor. igiē vtrūqȝ ꝫm se est qḋdā maluȝ ¶ 3°: si tristitia nō esset ꝫm se malū: sȝ ꝑcise: qꝛ aliquo bono ꝑuat tristem. seq̄reē ꝙ si quis ꝑuareē illo bono. nec tn̄ hr̄et tri stitiaȝ: sicut hn̄ possibile est ꝑ dīnā saltē potētiā: tātū ma luȝ ille patereē: ⁊ tātū mali ei eēt q̄ȝ eēt: si cū h ꝙ illo pri uareē bono ēt actualr̄ magnā hr̄et tristitiā: qḋ videē ab surduȝ cōcedere. ¶ 4° ꝫm h. ois pena eēt pena damni ⁊ nulla eēt pena sensus ꝯ cōem distinctionē doctorū. ¶ 5°: si malū ꝑȝ se nō est nisi pura ꝑuatio boni debiti quelibet talis ꝑuatio est qḋdā malū. pȝ ꝯn̄a. sed ꝯn̄s est falsum p°: qꝛ in reb⁹ creatis a deo qn̄ ꝑmo create sunt nullū fuit ma lum. vn̄ ꝫm Aug. in encb. Singula erunt bona: sil̄ vō vni uersa valde bona. ⁊ tn̄ multe fuerunt tunc ꝑuatiōes in re bus creatis. vn̄ tenebre erāt super faciē abyssi. terra etiaȝ erat inanis ⁊ vacua seu icōposita ⁊ inordinata: q̄ vtiqȝ de noiatiōes ꝑuationū sunt. ¶ ℞. Si deus anteq̄ȝ Adā pec casset annihilasset v̄tutes ⁊ alias perfectiōes eius accita les cōseruata suba eius sicut bene potuisset de sua poten tia absoluta. vtiq; Adā caruisset aliquo bono sibi dībito. ⁊ tn̄ nullū fuisset in eo malū: qḋ pbaē. nā ꝫm Augu. in de Gen. ad lr̄am iperfecto in ꝑn̄°: oē qḋ malū dr̄: aut pctm̄ ē: aut pena pctī. in eo aūt non fuisset pctm̄. pȝ. ⁊ per ꝯn̄s nec pena pctī. ¶ 6°: si creareē aliqs angelus cū solis nālibus bonis nō hn̄tib⁹ incōpossibilitatē ad actuȝ peccati. ⁊ iste postmodū peccaret: ipse fieret malus per pctm̄: vt certuȝ est: ⁊ tn̄ non ꝑuareē aliquo bono sibi debito plus q̄ȝ ante. Silr̄ si vn⁹ exn̄s in pctō mortali de nouo iterū peccet fit vtiqȝ peior q̄ȝ erat ꝑus: ⁊ tn̄ nullo bono ꝑuaē plus q̄ȝ an̄: qꝛ ante priuatus erat omni eo cui pctm̄ est incōpossibile. igiē nō oē malū est ꝑuatio boni debiti. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē ēt argui pōt. p°: qm̄ totalis negō eēndi alicuius sube. q̄lis eēt negō angeli michaelis si totalr̄ ānihilareē: nō esset in aliq̄ entitate. ⁊ tn̄ ipsa eēt mala: imo qḋdā magnū malū. igiē nō oē malū ē in aliq̄ entitate. pȝ ꝯn̄a. nā idē iudiciuȝ est de totali negōne eēndi alicui⁹ creabilis anteq̄ȝ creeē: qḋ eēt de negōne totali alicui⁹ annihilati: sunt aūt de fcō multa creabilia q̄ simplr̄ nihil sunt. an̄s quo ad scḋaȝ ptē pbaē. qꝛ negō maioris boni ē mai⁹ malū. Suba aūt āge li est mai⁹ bonū q̄ȝ aliq̄ sua accitalis ꝑfectio. igiē ei⁹ ne gatio est mai⁹ malū. ¶ ℞. Priuari aliquo bono est malū ⁊ ꝑuari illo ⁊ quodā alio bono ē pei⁹: sicut passio ē hoi pri uari sapiētia ⁊ iustitia sil̄ q̄ȝ ꝑuari tm̄ sapiētia: ⁊ silr̄ pei⁹ est ꝑuari manib⁹ ⁊ pedib⁹ q̄ȝ pedib⁹ tm̄. igiē ꝑuari sil̄ oi b⁹ bonis est mlt̄o pei⁹. imo vt videē est pessimū seu sum mū malū. ¶ 2°: qꝛ simplr̄ nō eē ē magis fugiēdū q̄ȝ care re certo bono accitali sibi debito. igiē ē mai⁹ maluȝ. an̄s notū. ꝯn̄a pbaē. qꝛ sicut nihil est appetendū nisi bonum. sic nihil est fugiendū nisi malū. ¶ 3°: qꝛ cuiuslȝ boni posi tio est bona. igiē ⁊ cuiuslȝ boni remotio est mala. vel sic: quelibet entitas est bona. igiē cuiuslȝ entitatis negatio ē mala. nō cuiuslȝ aūt entitatis negō ē in aliq̄ entitate. pȝ de negōne sube. igiē ⁊c̄. ¶ Ad ꝑmū dōm illas locutiōes ⁊ vir oēs alias auctorū significātes ꝑuatiōe aliq̄s esse in reb⁹ q̄buscūqȝ nō esse accipiēdas in sua ꝓprietate: sed ad sensum quē auctores hēbāt q nō intendebāt significare aliquas entitates eē in q̄busdaȝ aliis entitatib⁹: sed poti⁹ eas nō inesse q̄ inesse debebāt. ⁊ iō cū maluȝ aliqḋ dr̄ esse in re aliq̄ nō aliud significaē nisi ꝙ aliqḋ bonū illa nō hȝ qḋ ipsa deberet hr̄e. h docet Aug. in de Gen. ad lr̄am iper fecto sup illo. ⁊ tenebre erāt sup faciē abys. d. Re vera q diligēter cōsiderat qd sint tenebre nihil aliud inuenit q̄ȝ lucis absentiā. ita igiē dcm̄ est. tenebre erāt sup abyssuȝ. ac si dcm̄ eēt nō erat lux sup abyssum. ⁊ sic h de v̄bo eēn di sic ⁊ de v̄bo hn̄di docet eē intelligēdū in li. de vita bea ta. vbi dicit ꝙ locū aliquē hr̄e tenebras nihil aliud est q̄ȝ lumē nō hr̄e: ⁊ hr̄e stultitiā vel egestatē. nō aliud ē q̄ȝ nō hr̄e sapiaȝ. Et q̄obrē inq̄ ipse vt qḋ volo explicem sicut pn̄i ita dr̄ hȝ egestatē. q̄ si dicaē hȝ nō hr̄e. Ex his pȝ ꝙ ex talib⁹ locutiōib⁹ nō pōt cōcludi ꝙ mala aut aliq̄ ꝑuatio nes sint vlle entitates. silē in snia ex toto ponit Ansel. de casu dia. ⁊ de cō. vir. c. 5. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ⁊ dolor ⁊ tristi tia: ⁊ quecūqȝ entitates alie q̄ dicanē incōmoditates vel icōmoda. ac ꝑ h mala nō sunt malitie seu mala 2° mō ac cipiendo malū: sed p°° tm̄. s. denoiatiue ex alicui⁹ boni pri uatiōe q̄ est ꝫm se malū. ⁊ h pȝ: qꝛ nihil dr̄ cōmodū vl̄ i cōmodū nisi ad aliud. vn̄ qḋ ē vni cōmodū alij ē icōmo dum. qcqd aūt alicui est icōmodū. iō est icōmodū: qꝛ no cet. ⁊ iō nocet: qꝛ aliquo bono ꝑuat: vt supra dducebaē ex snia Aug. de morib⁹ manicheoꝝ. Cū arguiē ꝯ h ꝑmo: qꝛ vbi nulla oino ⁊c̄. adhuc dolor ⁊ tristitia eēnt ꝫm se q̄daȝ mala hn̄tis: ⁊ ꝑ ipsa esset illi male. nego: q̄nimo dico ꝙ si nullo suo bono ꝑ illā ꝑuareē nō minus hn̄ ei eēt cuȝ illis q̄ȝ sine illis. qḋ pȝ. qꝛ neq̄ q̄ȝ sibi illa nocerent. iō vere est illi male: qꝛ nocent ꝑuādo. s. aliquo suo bono saltē dlecta tiōe illa nāliter aīam ꝯsequēte: aut aliquo gradu ei⁹ q̄ in se q̄escit ⁊ delectaē dū nihil sentit aduersi. ⁊ h est illa dle ctatio ex q̄ ꝓuenit vt nālr̄ quis ēt ineꝑpta deuitet ad uersa. ꝫȝ sniaȝ Aug. 8. sup Gen. ad lr̄aȝ. Et si dicaē ꝯ h. qꝛ multa patiunē dolorē ⁊ tristitiā q̄ nō delectanē sic in se ipsis: vtpote aīalia irrōnabilia. taliū enī aīe nō sunt cogni tiue sui. ac ꝑ h nec in seipsis seu de seipsis pn̄t delectari. Ad qḋ assumptū vȝ. ꝙ nō cognoscāt se falsuȝ est: ⁊ exp̄sse ꝯtra determiatiōnē Aug. ibidē sup Gen. vbi euidēter ondit oppositū. ⁊ silr̄. 2. d li. ar. sicut patere pōt volēti inueni loca ꝑdicta. Ad cōfirmatiōnē cū dr̄ ꝙ pena inq̄ȝtū pena est malū si accipiaē malū ꝯcte ad 2ᵐ modū tm̄ ꝓpō ē fal sa. Si vō accipiaē cōiter ad ꝑmū ⁊ 2ᵐ modū: esto ꝙ esset vera: ⁊ silr̄ minor sumpta sub ea nō cōcludiē ꝯ ꝓpositū: qꝛ nō sequiē. q̄libȝ pena est malū. igiē q̄lȝ est malū 2° mō accipiēdo malū. ¶ Ad 3ᵐ concedo ꝙ si quis ꝑuareē aliq̄ bono ⁊ nō hr̄et tristitiā nō min⁹ malū hr̄et nec min⁹ ma le sibi esset q̄ȝ si sil̄ cū illa ꝑuatiōe magnā tristitiā hr̄et. dūmō per illā tristitiam nullo alio bono vel gradu boni ꝑuareē. ⁊ h iō: qꝛ nihil ampli⁹ ipsa sibi noceret: ac per h nec deteriorē faceret. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ ista locutio pena dāni pōt esse intransitiua vt sit sensus pena q̄ est dānuȝ: ⁊ sic loquunē doctores cū distiguūt de pena dāni ⁊ sensus: per penā dāni intelligūt ipm dānū seu ꝑuationeȝ alicui⁹ boni. per penā aūt sensus aliqḋ sensibile nociuū. alio mō illa locutio pōt esse transitiua: vt dicatur pena dāni pena cāns ⁊ inferens dānū seu quā cō sequiē dānuȝ: pōt q ꝯn̄s illud accipi triplr̄. vno mō sumēdo penā dāni determia te ꝑmo mō tm̄. alio⁹ vt sumaē pena dāni determinate 2° mō tm̄. 3° mō vt sumaē cōiter ad ꝑmū ⁊ 2ᵐ modum. Si

sumatur

sumat̃ pᵐo mō:negāda est ɔ̄ña.ꝛ siłr si scđo mō sumat̃.
Si vō 3ᵒ capiat̃ supposito ꝙ omnis pena sit malū.conce-
dendū est ɔ̄ñs q̄tum ad istā parteȝ.oīs pena est pena dā-
ni:sed pro alia pte q̄.vȝ dicit̃.ꝙ nulla ē pena sensus negā
da est ɔ̄ña.nā pena sensus ēt est pena dāni.i.quā ɔ̄sequit̃
vel cōcomitat̃ dānū. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ cū dī malū eē pri- (Ad 5ᵐ)
uatione boni debiti:intelligēdum est qđ dȝ inesse:ꝛ sicut
dȝ.ꝛ sic accipiēdo ɔ̄ñs cōcedo ipm̄.Ad id quo pᵐo pbat̃
esse falsuȝ.supposito ꝙ terra pus tpe fuit inanis ꝛ icōpo-
sita ꝛ nō tm̄ pus nā vel cā.qꝛ tūc argu.nō hēret locū:dico
ꝙ tales puatiōes nō erāt puatiōes alicuiᵒ boni p tūc de-
biti inesse.ꝛ per ɔ̄ñs non erant aliqua mala.vn̄ sicut fm
Ugo de sacra.lib.pᵐo.p.6.ac etiaȝ Magr̃ȝ lib.2.d.20.si (cap.25.)
Adam ante peccatuȝ filios genuisset illi nati fuissent par-
uuli corpore nec dum valentes loqui vel ambulare: sine
etiā scia ꝛ cognitione veritatis.ꝛ per ɔ̄ñs cū carētia mul-
torum bonoꝝ:que postmodū per etatis accessuȝ fuissent
adepti.ꝛ tm̄ tales carentie bonoꝝ nō fuissent in eis vitia
aut mala vlla:ideo qꝛ illa bona nō erāt debita eis p tūc.
sicut dico ꝙ ille priuatiōes circa terrā nō erant mala ali-
qua:qꝛ bona apposita nō erant debita inesse pro tūc.Ad
aliam pbationē falsitatis illius cōsequentis: dico ꝙ illo
casu dato in Adā fuisset aliqđ malū:non tm̄ culpe nec pe-
ne pprie loquēdo de pena fm ꝙ pena dicit̃ a pendo pen-
dis.ꝛ inde dicit̃ punio.vnde qui penā infert punire dī:ꝛ
q̄uis de fcō ꝛ fm ordinationē diuinā oē maluȝ sit pecca-
tuȝ vel pena peccati actualis.s.vel origīalis:vt dic̃ Augu.
nō est tm̄ ipossibile esse aliqđ malū qđ nec peccatū sit nec
pena peccati.nec oppositū dicit Augu.ita esset in casu da-
to. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ tam angelus ille:q̄ ēt hō puaret̃ bo- (Ad 6ᵐ)
no aliquo.vtriq; enī sicut ꝛ cuilibȝ rōnali creature bonū
est esse nāliter habilē ad bonū virtutis ꝛ esse magis habi
lem est magis bonū.hoc aūt bonū in quocūq; peccāte mi
nuit̃ per peccatū.nā per peccatū fit magis habilis ad vi-
tium ꝛ minus habilis ad bonū:ꝛ h̄ habilitas fm aliquos
est illud bonū ordinis seu ille ordo nālis:cuius corruptio
nē dicit Aug.esse malū in li.de nā boni:cū sit.Maluȝ ni-
hil aliud est q̄ corruptio vel modi vel spēi vel ordinis
nālis.ad ppositū dico ꝙ tam angelus ille q̄ hō puaret̃
bono hōꝫ ordinis seu habilitatis nālis.non qꝛ postea non
eēnt habiles:sed qꝛ minus essent habiles q̄ prius. ¶ Ad (Tho.pᵃ 2.q.85.ar.5.)
hoc pōt dici ꝙ vterq; priuaret̃ bono nālis ordinis sumē
do talem ordinē:iuxta sniam Aug.22.ɔ̄ faustū.vult eniȝ
ꝙ ordo qui nāliter esse dȝ in hoīe est:vt corpus sit subdi
tuȝ anime.inferior pars supiori.vtpote sensualitas rōni.
ꝛ iteruȝ actio rōnis cōtēplatiōi:siue per fidē operantē si-
cut q̄diu peregrinamur a dño:siue per spēm sicut qn̄ eri-
mus equales angelis dei.hic autem ordo pōt attendi fm
actū ꝛ fm habilitatē:ꝛ vtroq; mō qđdā bonū est.Si enī
bonū est vt hō sit taliter ordinatus.bonū etiā est eē habi
lem taliter ordinari.h̄ aūt habilitas in quolibȝ peccante
minuit̃.nam quilibet hō ex peccato reddit̃ minus habi-
lis ad h̄ ꝙ rō dominet̃ in ipso sensualitati:ꝛ contēplatio
actioni.siłr angelus redditur minus habilis ad h̄ ꝙ eius
actio seu actiua vita cōtēplationi subdat̃.ꝛ sic in ipso bo
num minuit̃. ¶ Ad argumēta ɔ̄ scđam ɔ̄nem rñdeo.Ad (ad argᵐ ɔ̄ 2ᵃᵐ ɔ̄.)
pᵐū nego añs p parte scđa.Ad pᵐā pbationem dico ꝙ
nō quelibet maioris boni negatio est maiᵒ malū.imo ali-
qua negatio nō est malum:vt ex dictis pȝ.sed negatio ma
ioris debiti inesse cōstātia subiecti supposita.sicut nō q̄-
libet negatio maioris boni est maius vitiū vel maior de-
formitas vtpote q̄ nō supponit cōstātiā subiecti debētis
habere tale bonū:imo talis nec vitiū nec difformitas est:
q̄uis minoris boni negō in subiecto cui dȝ inesse ꝛ vitiū
ꝛ deformitas sit.Ad scđam pbationeȝ nego ɔ̄ñam:ꝛ si in
cō sequēte accipiat̃ pprie puari.pȝ ꝙ iplicat ipossibilia.
nam cū puatio pprie accepta supponat constantiā subie-
cti ipossibile est aliqđ priuari quin sit.ꝛ per ɔ̄ñs hēat seu
sit aliqđ bonū.Si vō accipiat̃ iproprie:ita ꝙ significatū
subiecti ipsius cōsequētis sit idipm ꝙ nullū bonū habe-
re seu eē.adhuc nō tenet ɔ̄ña ppter cām dictam.s.qꝛ esse
malū.ꝛ siłr esse peius vel pessimū supponit cōstātiā sub-
iecti.vnde sicut nō sequit̃:vt innuit Augu.in de nā boni:
q̄uis id qđ i eodē tpe minᵒ mouet̃ sit tardū:ꝛ qđ adhuc
minus sit tardius:nō tm̄ sequit̃ ꝙ id qđ nullatenᵒ moue-
tur sit tardissimū vel maxime tardū.Et siłr si illud lumi
nosum aliquo gradu sui luminis puetur ipm̄ fit obscurū.
Et si hoc alio tanto gradu fit obscurius.si tm̄ oī gradu lu-
minis priuet̃ nō fit obscurissimū:imo nec est obscurū:sȝ
tenebrosum:ꝛ h̄ iō:qꝛ tarditas nō nisi ei qđ mouet̃:ꝛ ob-
scuritas nō nisi ei qđ hȝ aliqđ lucis inest.ꝛ sic in pposito.
quia malū seu malitia nō nisi existēti inest. ¶ Ad scđaȝ (Ad 2ᵐ)
cōcedo añs:ꝛ nego ɔ̄ñam.Ad pbationē dico ꝙ falsuȝ as-
sumit̃.nā ꝛ aliquid nō malū est fugienduȝ:vtpote cuius
oppositum est appetendum.esse vō vtiq; appetēduȝ est.
¶ Ad tertiū etiā respōdendū est negando ɔ̄ñam. (Ad 3ᵐ)

Quantum ad 2ᵐ articu.dico ꝙ pctm̄ actuale pōt (2ᵘˢ artiᵘˢ)
dupłr accipi.vnoᵒ pprie p eo.s.ex quo
pᵐo denoiat̃ quis peccās.alio mō iproprie vel saltē mi-
nus pprie.s.p aliquo iplicato in eo ex quo pᵐo denoiat̃
quis peccās vtpote p entitate aliq̄:quā faciēdo quis pec
cat:vel pro negatiōe seu nō esse entitatis aliciᵒ:quā nō fa-
ciendo quis peccat.Primo mō accipiēdo peccatū dicam
pᵐo qđ est peccatū:ꝛ ex eius descriptiōe inferā aliq̄ cor-
relaria.Scđo inquiraȝ an peccatū sic acceptuȝ sit aliqua
entitas.Tertio videbit̃ quō peccatū sit malū.ꝛ an eadeȝ
rōne dicat̃ malū ꝛ peccatū vel alia ꝛ alia. ¶ Quantū ad (Primū)
pᵐū nihil asserēdo tm̄:sed tm̄ pbabiłr loquēdo videt̃ mi
hi posse dici ꝙ peccatum actuale nō est aliud q̄ volunta
rie cōmittere aliqđ vel omittere ɔ̄ rectā rōneȝ.Et ppter
breuitatē cum satis sit in vsu vt tam eum q peccat omit-
tendo seu nō faciendo qđ facere dȝ:q̄ eū qui peccat faciē
do qđ nō dȝ:dicamᵒ male facere:cū tm̄ qui omittit pprie
loquēdo nihil faciat inquātū huiᵒ dico sic.cōiter ꝛ large
vtendo vocabulo ꝙ peccatuȝ nihil aliud est q̄ volunta-
rie agere ɔ̄ rectam rōnē seu ɔ̄ illud qđ agendū eēt fm re
ctam rōnem.hoc declaro sic.omnis qui vere dicit̃ pecca-
re seu denominat̃ peccans.ex hoc pᵐo ꝛ pcise dicitur
peccare.qꝛ ipse voluntarie agit ɔ̄ rectam rationeȝ:ꝛ vtor
verbo agendi iuxta cōem:lȝ impropriaȝ acceptionē eius
premissam.igit̃ peccatū est voluntarie agere ɔ̄ rectaȝ ra-
tionem.ɔ̄ña clara est.nā noīe peccati nihil aliud signifi-
camus q̄ illud:vn̄ quis pᵐo denominat̃ peccās:vt dcm̄
est.añs pȝ.qꝛ hoc solo posito quis dicit̃ peccare:h̄ solo re
moto nequaq̄.Si enī quis agat fȝ ꝙ recta rō iudicat eē
ab illo agendū:agit sicut agere dȝ.ꝛ si sic nō peccat.nā op-
positū dicere scelus est fm Aug.3.de li.ar. ¶ Cōfirmat̃. (cap.37.)
qꝛ cū omnis qui peccat inquātū huiᵒ recte vitupet̃ se-
queret̃ ꝙ qui ageret vt deberet agere recte vituperaret̃.
ꝙ vt dicit Aug.ibidem.execrabilis est insania ꝛ miserri- (cap.35.)
mus error. Rursus si quis volūtarie agit contra illud qđ
ab illo agendū esse indicat recta ratio.agit ɔ̄ illud qđ dȝ
ac per hoc recte vituperat̃.non vituperaret̃ autē recte si
culpa careret ꝛ non peccaret vt clarum est.ꝛ etiam ponit
Aug.eodeȝ li.igit̃ ex hoc pᵐo ꝛ pcise quis peccat seu est (cap.p̄.)
peccans.sic loquendo de peccato.qꝛ ipse voluntarie agit
contra rectam rationē.huic descriptioni cōuertibilis est
ꝛ cōsona descriptio Aug.qui.4.2.cōtra Faustū diffiniens
peccatū ait.peccatum est factū vel dictū vel concupitum
aliquid ɔ̄ eternā legeȝ moxq; qđ per eternā legē intelli-

gat exponens subdit. Lex vo eterna est ratio diuina: vel volūtas dei ordinē naturalē conseruari iubens ꝑturbari vetans. tantū ꝗ valꝫ qꝺ ait ꝯ eternā legē ꝙtuꝫ si dicat̃ ꝯ diuinā rōnē ⁊c̃. cuꝫ igit̃ diuina rō vtiqꝫ rectissima semꝑ sit oē qꝺ est ꝯ eternā legem est ꝯ rectā rōneꝫ. Et ꝑꝯ qd est ꝯ aliquā rectā rōnē est ⁊ ꝯ quālibꝫ rectā rōnē de eodem. nā circa idē q̄libꝫ rō recta cuilꝫ rōni recte cōsonat ⁊ nulla alicui aduersat̃: sicut nec veritas veritati. sequit̃ ꝙ ꝑ quid est ꝯ rectā rōnē est ꝯ eternā legē. ac per h̄ ſꝫ Augu. recte dicat̃ peccatū esse fcm̄ vel dcm̄ vel cōcupitū aliqd cōtra rectā rōnem. i. vt post patebit facere vel dicere vel cōcupiscere: que oīa sub vocabulo agendi cōprehendunt̃ ꝯ rectā rōnem. Si querat̃ cur potius dico absolute ꝯ rectā rōnē ꝙꝫ ꝯcte cōtra rōnē diuinaꝫ. Rn̄deo ne putet̃ peccatum esse ꝑcise ꝯ rōnē diuinā ⁊ nō ꝯ quālibꝫ rectā rōnem de eodē: aut estimet̃ aliquid esse pctm̄: nō qꝛ est cōtra rationē diuinā inquātū est recta. sed qꝛ est cōtra eā inq̄ntuꝫ est diuina. nam si per ipossibile rō diuina siue deꝰ ipse nō esset aut ratio illa esset errans adhuc siquis ageret cōtra rectā rōnem angelicā vel humanā aut aliā aliquā si qua eēt peccaret. Et si nulla penitus esset ratio recta adhuc si quis ageret ꝯ illud qꝺ agendū esse dictaret rō aliqua recta si aliqua esset peccaret. Et ideo in ponēdo cōclusionē dixi peccatū esse agere cōtra rectā rōnem seu ꝯ illud qꝺ agendū esset ſm rectam rōnē. ¶ Ex dictis sequunt̃ tria

pᵐ corᵐ

correl. vnum est ꝙ ꝓprie vt supra loquēdo de pctō. pctm̄ nō est aliquid incōplexe significabile: sed complexe tm̄. ꝓbat̃. nam ꝙ aliquis agit ꝯ rectā rōnē: tm̄ per orationeꝫ vel aliquid loco orōnis ei equiualēs in significando pōt

Cōfir.

significari. ¶ Cōfirmat̃. nā in ꝓhibitionibꝰ seu ꝑceptis negatiuis illa que ꝓhibent̃ ꝓprie dicunt̃ peccata ⁊ affirmatiuis opposita eorum que iubent̃. sed vtrobiqꝫ sola cōplexe significabilia sunt hꝰ. ergo sola talia ꝓprie peccata appellant̃. ⁊ ita ē de ceteris si qua sint nō ꝓhibita. assumptū pꝫ discurrēdo. cū eni dr̄ non mechaberis: nec vir nec mulier: nec aliquid incōplexe significabile ꝓhibet̃. Sed ꝓhibetur ꝙ aliquis misceat̃ nō sue: ita de ceteris pꝫ cōsi

ꝯ corᵐ pᵐ

deranti. ¶ Sed ꝯ hoc videt̃ pmo esse auctoritas Aug. ꝯ Faustū pallegata. dicit eni pctm̄ esse dictū vel fcm̄ vel cōcupitū aliquid ꝯ eternā legeꝫ. cōstat aūt qꝺlibꝫ ꝑdictoꝝ esse incōplexe significabile. vn̄ etiā ipse ꝑ terminos sim-

zᵐ

plices illa significat. ¶ zᵒ ad ideꝫ est alia diffō ab eodem data de pctō in li. de duabꝰ aiabꝰ. ait eni peccatū est volūtas retinēdi vel cōsequēdi qꝺ iustitia vetat. ꝯstat autē ꝙ volūtas seu volitio est aliquid incomplexe significabile. ¶ Cōfirmat̃. qꝛ in pluribꝰ locis Aug. ⁊ alij sancti maluꝫ motū volūtatis seu volitionē malā dicūt eē peccatū. ⁊ cōstat ꝙ illa est incōplexe significabilis: ita hn̄ sicut scia color vel celū. ꝗ peccatuꝫ est aliqd incōplexe significabile.

Ad pᵐ

¶ Ad pmū dico qꝺ vt superius tetigi illi termini simplices. dcm̄ factū cōcupitū: ponunt̃ loco infinitiuoꝝ suorum verboꝝ verbalr̃ stantiū cū iplicatiōe suppositorū suorū. ac per hoc equiualēter significationē hn̄t cōplexoꝝ: ⁊ est sensus: peccatū est aliqꝺ dicere vel facere ⁊c̃. qꝺ ita sit pꝫ. nā si cōcupitū haberet iꝑprie incōplexā significationē vtiqꝫ supponeret ꝓ re concupita ⁊ denotaret ꝙ illa esset peccatū: qꝺ falsuꝫ est. Certū ē eni ꝙ si qs cōcupiscat vxorem ꝓximi vel possessionē ipsius nec vxor illius nec possessio est peccatū. idē pꝫ de illo termino factū: si quis eniꝫ adulteret̃ actualiter se adultere cōmiscēdo nihil incomplexe tm̄ significabile est factū ꝙ sit peccatuꝫ istius. nec eni ipse nec adultera est pctm̄. nec aliquid aliud appet factum ibi nisi forte ꝓles aliq̄ generetur: sed nec illa pctm̄ est. ergo illā alteri cōmisceri est qꝺ Augu. vocat factū: ⁊ illud est peccatū eius. Si dicat̃ ꝙ ibi ē aliquid fcm̄. s. actus adulterādi seu adulteriū ipm. Nō valꝫ. qꝛ nō est fingere que entitas aut quid incōplexe significabile distinctum ab adultero ⁊ adultera sit actus adulterandi seu adulterium. sed h̄ dicunt̃ de tali cōplexe significabili quale significat̃ cum dicit̃ de aliquo ꝙ ipse adulterat̃ seu cōmiscet̃ vxori alterius: ⁊ sunt talia vocabula sic iposita ꝑꝑ breuitatem locutiōis: nec ēt dici pōt ꝙ illud factū qꝺ dr̄ peccatum est cōcupiscētia ipsa seu volūtas cōmiscēdi se vxori alterius. nā ibi Aug. ponit illa tria vocabula. dcm̄ factum cōcupitū. vt cōprehendat tria genera peccatoruꝫ q̄ cōiter distinguunt̃. s. oris cordis ⁊ operis. vbi per ꝯcupitū significat peccatū qꝺ quis cogitando cōmittit: per factum vo significat peccatū qꝺ quis exterius cōmittit qꝺ cogitauerat exequēdo. nō igit̃ per factū intelligit ibi Aug. concupiscentiam illaꝫ.

Ad zᵐ

¶ Ad zᵐ pōt dici ꝙ illud nomē volūtas ponit̃ loco huiꝰ infiniti velle verbalr̃ stantis: ⁊ equalet illa diffinitio huic. pctm̄ est velle retinere vel cōsequi qꝺ iustitia vetat. ⁊ sic saluat̃ tota intētio Aug. ⁊ sustinet̃ ꝓpositū. Alio mō pōt dici ꝙ Augu. non accipit ibi stricte peccatū ⁊ ꝓprie sed iꝑprie. scꝫ pro actu malo quem aliquis agēdo peccat. talis eni actꝰ frequēter ab eo ⁊ ab alijs vocat̃ peccatū: ꝙuis nō ipse scꝫ agere ipm ꝯ rectā rōneꝫ ꝓprie peccatū dicat̃. Et per hoc pꝫ ēt ad cōfirmationem.

zᵐ corᵐ

¶ zᵐ correlariū est ꝙ multa ex se sunt peccata ⁊ nō precise. qꝛ ꝓhibita. gnimo posito ꝙ nō forēt ꝓhibita adhuc talr̃ agens peccaret. ⁊ loquor hic de ꝓhibitione stricte. s. ꝑeratiua qua supior inferiori iꝑerat nō facere h̄ vl̃ illō. pꝫ illud correlariū ex dictis: qꝛ in multis quis possꝫ agere ꝯ rectā rōnē: esto ꝙ de nō agēdo nullū ꝑceptū recepisset. igit̃ ⁊c̃. Assumptū pꝫ. qꝛ esto ꝙ nullū ꝑceptum datum fuisset aut foret hoī dandū adhuc auxiliāte deo posset cognoscere ⁊ iudicare deū nō esse odiendū: sed diligēdū super oīa. vtpote summe bonū ⁊ oiuꝫ bonoꝝ nostroꝝ auctorem: posset ēt cognoscere parētes ⁊ presertim virtuosos ⁊ filioꝝ rectos emulatores eē honorādos a filijs. virū virtuosum inquātū huiꝰ nō eē odiendū. nemini eē iniuriandum: ⁊ multas alias virtutes practicas: quas etiā mundi ꝓhi nō habētes vlla ꝑcepta ſm legē ꝓhibentē cognouerunt. ⁊ tn̄ cum oibus istis posset deum odire: vel no sicut dꝫ diligere: parētes inhonorare: virtuti ꝓximi inuidere: eiqꝫ iniuriam irrogare: non minus ꝙꝫ nunc possit habitis ꝑceptis ad opposita ꝑdictoꝝ. ꝯn̄a pꝫ. tum qꝛ h̄ est peccare qꝺ volūtarie agere ꝯ rectā rōnē. vt pꝫ ex dictis. tuꝫ qꝛ taliter agēs ꝑturbaret nālē ordineꝫ quē lex eterna suari iubet. sicqꝫ peccaret ſm Augu. ꝯ Faustū. assumptū pꝫ ex eo ꝙ nālis ordo est vt oēs mores actionesqꝫ hoīs sint rōni subiecte. vnde vt ait Aug. primo de li. ar.

cap. 7.

Hic moribus cum rō dn̄atur ordinatus hō dicēdus est. nō eni ordo rectus aut ordo appellandus oīo est vbi deterioribꝰ meliora subijciunt̃: ⁊ paulo post. Rō ergo quare irrōnales animi motꝰ regit est: qꝛ illud. s. dominat̃ in hoīe cui dominatio lege debet̃ ea quā eternā esse cōperimꝰ: ⁊ h̄ snīa ponitur ab eodē. zz. cōtra Faustuꝫ: vt superius tactū ē. ¶ Cōfirmat̃ h̄ rō ex intētionē Aug. in epl̄a ad Hylariū syracusanum. vbi distinguēs de lege nāli ⁊ lege scripta ait. Lege illa ꝑuaricata q̄ est in vsu rōnis oīe rōnalis in etate hominis iāꝫ rōne vtentis preuaricatores fiunt oēs pctōres terre: ꝑuaricata vo lege etiā illa que data est ꝑ Moysem multo amplius abūdat delictum. Ex quibꝰ verbis pꝫ ꝙ si quis ageret ꝯ solam legē nālē siue cōtra rectū iudiciuꝫ rōnis vtiqꝫ peccaret: lꝫ si cū h̄ superadditū ꝑceptū haberet amplius peccaret.

Cōfir. cap. 5.

¶ Et h̄ ꝯfirmat̃ per illud Apostoli ad Ro. Lex subintrauit vt abundaret delictuꝫ qꝺ ſm Augu. vbi ꝓximo: non de originali: sed de actuali delicto accipiendū est. nō eni circa idē opus abundaret per sub-

stratione

intrationem legis delictū homini operanti: vt ſm Augu. intendit Apl's niſi hō ante ſubintrationē legis idipſ3 agē do habuiſſet delictum. cōſtat aūt q nō habuiſſet ſi nihil eēt pctm̄: niſi qꝛ ꝓhibitū. ¶ Probaꝛ ēt h correlariū ſm

p^m fe. qꝛ ſi nulla eſſent peccata: niſi qꝛ ꝓhibita ſequereꝛ q ſi hoīes nulla pcepta accepiſſent quecūqꝫ agerent nō pecca rent. pꝫ. ſed ꝯñs eſt falſuꝫ. ꝛ expreſſe cōtra Aug. in epiſto la ad Aſſelicuꝫ. vbi deputantib9 ſe poſſe ſuis virib9 iple re legem illā ſeu mandatū quo dictū eſt nō concupiſces. ait. Et per hoc fuīt nō ſolū peccatores: qđ eſſent etiā ſi le gē nō accepiſſent. ſed etiā preuaricatores: qđ nō eēnt niſi legē accepiſſent. ¶ P. Cōſtat q gētiles phi qui legē nō

cap. p. acceperūt in multis peccauerūt: ſicut ēt teſtaꝛ Apoſtolus

.2^m ad Ro. ¶ 2° poſſibile eſſet homini nullo pcepto ad ſe fa cto neglectis eternis ꝛ ſpūalibus bonis ad tēporalia cor poraliaqꝫ bona cōuerti. igiꝛ ꝛ peccare. aīs pꝫ. qꝛ hoc pōt etiam habito pcepto in oppoſitū. ꝯña pꝫ. tum per Augu. pmo de li. ar. h eni ſm eum ibidem eſt peccare. tuꝫ qꝛ ſic ꝑturbareꝛ nālis ordo quē eterna lex ſeruari iubet ꝛ per turbari vetat: vt ſupra allegatū eſt: nam vt ibi. ſ. de li. ar.

ca. vltio dicit Aug. peruerſi animi eſt ꝛ inordinati eis ſequendis ſubijci qbus ad nutum ſuuꝫ ducēdis potius diuino ordi

.3^m ne ac vite prelatus eſt. ¶ 3°: nō legimus aliqđ pceptū da tum fuiſſe angelo ꝛ certū eſt ita fuiſſe poſſibile: ꝛ tamē ſi nullum pceptuꝫ habuiſſet ꝛ dei equalitatē appetiuiſſet ſi

4^m cut appetijt vtiqꝫ peccaſſet. ¶ 4°: ſi nihil eēt peccatū niſi qđ ꝓhibituꝫ: cum poſſibile ſit nihil eē ꝓhibitū: poſſibile eſſet odire deū ꝛ inuidere bono viro ꝛ mentiri nō eē pec catum. ꝛ ſi ſic vt videꝛ poſſibile eēt deū mentiri: cui9 op poſitū in pmo li. ꝓbatū eſt ſufficiēter. pꝫ ꝯña. qꝛ nō aliun de videꝛ h deo repugnare. niſi qꝛ mentiri eſt malefacere ꝛ pctm̄. poſſibile etiā eſſet deum odire ſeipſuꝫ ꝛ inuidere bono viro. qđ eſt abſurdū dicere. pꝫ ꝯña. qꝛ hoc non vide tur ſibi repugnare: niſi qꝛ praua ſunt ꝛ peccata. ¶ Aucto

Augu. ritatib9 etiam pꝫ correlariū h. ait enī Augu. pmo de li. ar.

cap. 3. Adulterium non iō malū eſt: qꝛ vetatur lege: ſed ideo ve tatur a lege: qꝛ malū eſt. Ideꝫ in gloſa ſuper illđ Leui. 19. nō mentiemini. determinās prius mendaciū etiā quo ne mo lediꝛ. ꝛ ſic pro ſalute illicitū eſſe ac diuina lege ꝓhibi tum querit ꝯñter. an inquit: ex quo dictum eſt in lege nō mentiemini non liceat in tali caſu vel cauſa mentiri. ꝛ re ſpondet. o. Sꝫ magis: qꝛ iniuſtuꝫ erat mēdaciū ideo ꝓhi bitum: nō qꝛ ꝓhibitū: ideo iniuſtuꝫ. huic cōcordat ex to

cap. 5. to ſnīa phi. o. 2. ethi. nō aūt ſuſcepit omnis opatio neqꝫ omnis aīe paſſio medietatē. Quedā enī cōfeſtim nō iſta cōuoluta ſunt cū malitia puta gaudiū de malo ꝛ inuere cūdia ꝛ inuidia. Et in opationib9. adulterium: furtum: ho micidiū. hec enim oia ꝛ que talia dicūtur ſm ſeipſa mala

5 cor^m eſſe. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā ꝯnē correlariā videꝛ eſſe Augu. lib. 2. de baptiſmo paruuloꝝ ad Marcellinū. o. nāqꝫ nec peccatū erit ſi quid erit ſi nō diuinitus iubeꝛ vt nō ſit. Itē ibidē infra. Quo inquit non vetaꝛ per dei iuſtitiā ſi peccatum eſt. Itē in li. de duabus aiabus: nemo vituperatione īngt vel dānatione dignus eſt aut nō ꝯ vetitum faciēs: aut qđ nō pōt non faciēs. omne aūt pctm̄ vel vituꝑandū eſt vel dānandū. Ex h aūt ſequiꝛ oē pctm̄ eē ꝓhibitum. vnde ꝛ ibidē diffiniēdo peccatū dicit q eſt volūtas retinēdi vel ꝯſeqndi qđ iuſtitia vetat. ¶ P. Ad idē valꝫ qđ ꝯ Fauſtū dicit diffiniēdo peccatū eē ꝯ legē eternam. lex aūt eterna eſt ratio diuina vel voluntas dei ordinē naturalē ꝯſerua ri iubēs: ꝑturbari vetans. Ex quo ēt ſequiꝛ oē peccatū ꝑ

Cōfir. legem eternā eſſe vetitū. ¶ Confirmaꝛ iſta per auctorita teꝫ pſal. o. ꝑuaricātes reputaui oēs pctōres terre. nō oēs aūt eēnt ꝑuaricātes niſi oē pctm̄ eēt pcepto vel lege ꝓhi

cap. 4. bitū. nā vt dicit Apl's ad Ro. vbi nō ē lex nec ꝑuaricatio

Itē Ambro. i li. de paradiſo. ꝛ allegaꝛ a Magiſtro li. 2. d. 35. c. p. Quid ē inquit peccatū niſi ꝑuaricatio legis diuine ꝛ celeſtiū inobediētia pceptoꝝ. ḡ in ꝑuaricante peccatū ē. ſed in mādante culpa nō ē. nō enī cōſiſteret pctm̄ ſi inter dictio nō fuiſſet. hec Ambro. ex his ꝯcludi videꝛ oia pec cata eſſe ꝓhibita a deo: nec ob aliud vlla eſſe peccata. niſi qꝛ ꝓhibita. ¶ Ad iſta rndeo q ꝓhibitio pōt dupl'r acci

Rño. pi. ꝛ ſil'r pceptū ꝛ lex. vno mō cōiter: vt videlꝫ dī tam de īdicatiua: q̄ ēt de īperatiua. Indicatiua eſt illa q̄ tm̄mō ſignificaꝛ aliqd nō eſſe agendū ſeu aliud aliquid: ex quo ſequiꝛ ipm agēdū nō eē: ſicut cū ſignificaꝛ aliqd eē iniu ſtum aut prauū ſeu vituperatiōe vel pena dignū. Qualia

cap. 5. ſunt illa vba Apo. ad Ro. Qui talia agūt digni ſunt mor te. ꝛ ad Ephe. oīs fornicator aut īmundus aut auarus &c. nō hꝫ hereditatē in regno chri ꝛ dei. ꝛ illa pſal. Virū ſan guinuꝫ ꝛ doloſum abominabiꝛ dñs. ꝛ multa alia vba ex quib9 colligiꝛ q̄dā illicita eſſe ꝛ debere nō fieri. ꝛ ſic ꝯñr dicunꝛ mō aliquo ꝓhiberi. ꝛ ſil'r cū enuntianꝛ aliqua eē agēda vel aliqd aliud: ex quo ſequiꝛ ea agenda eē: vtpote qꝛ dicunꝛ iuſta vel deo accepta aut digna retributiōe ſeu laude vel gloria. dicunꝛ talia precipi pceptōe indicatiua. voco aūt eā indicatiuā: qꝛ vocal'r per vbū indicatiui mo di exprimiꝛ. Sic aliqñ accipi noīa ꝓhibitionis atqꝫ pce

cap. 6. pti a doctorib9 pꝫ ꝑ Ugo. de ſacra. lib. p. pte. 6. vbi diſtin ctiōe pmiſſa de pceptis nature ꝛ diſcipline. In precepto inquit nāe tria ſunt. pceptio ꝓhibitio ꝛ cōceſſio. pceptuꝫ aūt nāe nos nihil aliud intelligimus q̄ ipaꝫ diſcretionē nālē que itrinſecus aſpirata eſt: vt per eā hō erudireꝛ de his que ſibi vel appetēda vel fugiēda fuerant. q̄ ſi enī qđ dam pceptū dare erat diſcretionē ꝛ intelligētiam agēdi cordi hoīs aſpirare. Quid ḡ cognitio faciendorū fuit niſi q̄dā ad cor hoīs facta pceptio: ꝛ quid rurſus cognitio vi tandoꝝ fuit niſi q̄daꝫ ꝓhibitio. Quid vo cognitio eoꝝ q̄ media fuerūt eſtimāda niſi q̄dā cōceſſio &c. ex his patet q oīs cognitio quā hꝫ hō de agēdis vel vitandis quodā mō pceptio vel ꝓhibitio dī. ꝛ ꝑ ꝯñs indicatiua ſeu enun tiatiua cognitio. Impatiuā dico illā qua imperaꝛ alicui aliqd agere vel nō agere: ꝛ h exprimiꝛ per vbū iperatiui modi vel aliud eius vice. ꝛ aliud ſil'r ſignificādū ſumptū. ſicut cū ait pſal. nolite loqui aduerſus deum iniquitateꝫ: aut cū dñs ait. nō mechaberis. nō furtū facies &c. ꝛ ſi ſtri cte ac ꝓprie iſta ſumanꝛ ea tm̄ impatiua dī qua inferio ri a ſuo ſuperiore iperatiue aliqd ꝓhibeꝛ. Scđo mō pōt accipi ꝓhibitio ſpāliter ꝛ ſtricte. ſ. ꝑ imperatiua tm̄ qua lis nūc eſt deſcripta. Modo ad ꝓpoſitū dico q oē pecca tum loquēdo de ꝓhibitione pmo mō eſt a deo ꝓhibituꝫ. ꝛ ſi aliquid nō eſſet ſtante diuina lege que de9 eſt ꝓhibi tum ipm nō eſt pctm̄. nam oē peccatū eterna lux cēſet fal tem indicatiue eſſe nō agēdū: ꝛ ſi de aliquo nō ſic cēſeret illud nō eſſet cōtra rectā rōnē. ꝛ per ꝯñs neqꝫ peccatum. dico ēt q aliqua peccata impoſſibile eſt non eſſe prohibi ta a deo ſic: loquēdo de ꝓhibitione. nam de aliquibus im poſſibile eſt quin ſit cōtra legē eternā: ſicut odire deū: al teri iniuriari &c. que ſm ſe mala ſunt: ſicut ipoſſibile eſt nō eſſe verū deū nō eſſe odiendū ꝛ nemini eſſe iniurian dum: ſic ipoſſibile eſt quin ſumma veritas lex eterna cē ſeat q deus nō eſt odiēdus: ꝛ q nemini eſt iniuriandum. ac per hoc ipoſſibile eſt q odire deuꝫ vel iniuriari proxi mo nō ſit eterna lege ꝓhibitū. ꝛ idem iudiciū eſt de cete ris que ſꝫ ſe iniuſta ſunt. Si vo loquimur de prohibitio ne ſecundo modo: ſic ſiue omne peccatū ſit ꝓhibitum vt quibuſdam videtur: ſiue nō omne ſed aliqua tm̄ vt dice rent alij: quia de hoc nihil ad preſens diffinio: dico q non omnia neceſſario ſunt a deo ꝓhibita: imo nullū: naꝫ poſ ſibile eſt ꝛ fuit deo nulli aliqđ tale iperiū facere: vt certū

est:tamē esto φ nulla essent aut fuissent sic ꝓhibita ad h
si quis odiret deū ꝛ alia de qbus dictum est ageret vtiqꝫ
peccaret. Isto secūdo mō vt supra dixi accipio ꝓhibitio-
nē in ꝓdicto correˀ:ꝛ sic accipiꝭ a doctorib⁹ cum talis que
stio disputaꝭ.auctoritates vo oēs tam Aug.ꝙ̄ Ambro.le-
gem ꝛ ꝑceptū ac ꝓhibitionē accipiūt ꝓmo mō.ideo non
sunt ꝯ me. Ad auctoritatē psalˀ.dico φ etiā ꝓuaricatio du
pliciter accipiꝭ.s.cōiter:quo quilibꝫ dꝛ ꝓuaricator q agit
ꝯtra legē:cōiter loquēdo ō lege.ꝛ spāliter prout.s.ille tm̄
diciꝭ ꝓuaricator qui agit ꝯtra legeꝫ spāliter ꝛ secūdo mō
sumptā.primo modo ꝛ nō secūdo intelligēdū est dictum
psalˀ.sicut expsse pꝫ per Aug.in ꝓallegata epistola ad Hy-

3ᵐ corˡᵐ

larium.¶ 3ᵐ correlarium est.φ multa pōt hō facere que
deus nō pōt illi ꝑcipere vt faciat.non accipio autē facere
ꝓprie.vt vꝫ.ideꝫ est qδ entitatem aliquā ꝓducere.Sed
improprie:quēadmodū aliquē ex eo φ pōt fornicari vel
pōt abstinere a fornicatione:aut aliud aliquid cōplexe si
gnificabile mediāte infinitiuo alicui⁹ verbi dicim⁹ pos-
se aliqd facere:ꝙ̄uis nullū talium ꝓprie dici possit fieri:
sic tn̄ est mos loquēdi vt oia talia isto vno gn̄ali vocabu-
lo cōprehēdamus.sic igiꝭ intelligēdo correˀ. Istud ꝓba-

pᵐ

tur primo sic.multa pōt homo facere que ipse nunꝙ̄ pōt
bn̄ facere.igiꝭ multa pōt homo facere que de⁹ nō pōt illi
ꝑcipere vt faciat.ꝯn̄a ꝓbaꝭ.qꝛ quecūqꝫ homo pōt facere
si deus pōt illa sibi ꝑcipere vt faciat:hō pōt illa facere ex
ꝑcepto diuino.quecunqꝫ aūt homo pōt facere ex ꝑcepto
diuino vtiqꝫ pōt illa bene facere.naꝫ quicquid homo fa-
ciat implēdo dei ꝑceptuꝫ bene facit sicut ꝛ quicqd faciat
transgrediēdo mandatum male facit.Si ergo quecunqꝫ
hō pōt facere deus pōt illi ꝑcipere vt faciat:quecūqꝫ hō
pōt facere ipse pōt bn̄ facere.h aūt repugnat añcedenti.
q̄re ꝯn̄a bona.añs vo ꝓbaꝭ.qꝛ vt pꝫ ex 2° correla.multa
sunt ꝭm se mala que hō pōt facere.talia aūt nūꝙ̄ pōt bn̄
facere.alˀs male faciēdo bn̄ faceret:ꝛ male facere eēt bn̄
facere:qδ implicat repugnantiā.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ quodlꝫ eoruꝫ

2

que sunt ꝭm se mala est qδdaꝫ male facere. 2°.qꝛ hō pōt
multa facere que nunꝙ̄ recta rōne iudicari pñt eē facien
da.ꝛ per ꝯn̄s que ipse nunꝙ̄ pōt bn̄ facere.nam nunꝙ̄ cō
uenit aliquid bn̄ facere:nisi illud faciendū sit ꝭm rectam
rōnē. Assumptū ꝓbaꝭ.qꝛ multa sunt que nō esse faciēda
est verum necessariū.ꝛ per ꝯn̄s ea esse faciēda est falsum
impossibile.ac per hoc nūꝙ̄ vera seu recta rōne iudicari
pñt esse facienda:ꝛ tn̄ illa pōt hō facere.verbi gratia.ne-
mini esse iniuriandū:nulli pro bono malū esse reddendū:
nulli esse inuidendum.ꝛ multa alia que circa agibilia ita
sunt ꝓma ꝓncipia:ꝛ per se nota esse vera:sicut φ si eidem
aliqua sint equalia sibiinuiceꝫ sunt equalia:ꝛ si equalib⁹
equalia addanꭲ que fiunt sunt equalia:aut ꝙ̄cūqꝫ alia p⁹

cap.18.

ꝓncipia in speculabilib⁹.ꝛ ideo Aug.2.de li.ar.de talibus
veritatibus ꝓmo notis circa agibilia:quas ipse vocat lu-
mina virtutum ꝛ regulas sapiētie:pro eo:vt ait:φ quāto
magis quis ad agēdū vitam eis innititur tanto magis vi
uit sapiēter:dicit φ ita sunt vere ꝛ incōmutabiles ꝙ̄ ve-
re atqꝫ incōmutabiles sunt regule numeroruꝫ:ꝙ̄uis alia
exēpla ponat ꝙ̄ supra posuerīꝫ.qδ tn̄ nō variat ꝓpositū.

2 cap.5.

2° ꝓbaꝭ idē añs auctoritate Phi.2.ethi.post verba supe
rius allaꝭa.h enī oia ꝛ q̄ talia dicunꭲ ꝭꝫ seipsa mala eē si
ne medio adiiciētis:sed nō supabundātie ipsorum neqꝫ
defect⁹.nō igiꝭ est vnꝙ̄ circa h dirigere.i.recte agere:sed
semꝑ peccare:neqꝫ est bn̄ ꝛ nō bn̄ circa talia i eo qδ vt oꝫ
ꝛ qn̄ ꝛ quō.puta adulterari:sed simplr̄ facere qδcūqꝫ ho-
rum pcm̄ est.tertius clarus est.Aug.ēt in glosa sup leuit.
superius allegata.dicit φ idolatria aut mechia aut furtū

2ᵐ

iustū esse non potest.igiꝭ nec bn̄ fieri.¶ 2° principalr̄ sic.
nō possibile est deū aliqd agere ꝯ rectā rōneꝫ.igiꝭ multa
pōt:que nō pōt de⁹ illi ꝑcipere vt faciat.añs ꝓbaꝭ.qꝛ nō
est possibile deū peccare.igiꝭ nec ē possibile cū aliqd age
re ꝯ rectam rōnē.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ si deus aliqd ageret ꝯ rectaꝫ
rōnē:vtiqꝫ peccaret:cū nō sit aliud peccare ꝙ̄ agere ꝯ re-
ctam rōnē:nec ex aliquo quis peccare dꝛ vt supra pꝫ.ꝯn̄a
ꝓma ꝓbaꝭ.qꝛ multa pōt homo facere q̄ si de⁹ preciperet
hoi vt faceret vtiqꝫ ageret deus ꝯ rectā rōneꝫ.verbi grā.
homo pōt alteri iniuriari:ꝓximo inuidere:deuꝫ odire ꝛ
hꝰ ꝭꝫ se peccata quecūqꝫ taliū deus ꝑciperet ageret ꝯ re-
ctam rōnē.nō enī minus rectū ē ꝛ recta rō iudicat nō eē
ꝑcipiēdū homini vt deū odiat aut ꝓximo iniuriā faciat
vel inuideat alteri ꝙ̄ iudicet nō esse odiēdū deū aut ꝓxi

Cōfir.

mo iniuriandū vel inuidēdū.¶ Cōfirmaꭲ idem ex ver-

q.4.

bis Aug.83.q.φ nō pōt prauus nō esse maloꝝ suasor qδ
si verū est:liquet per locum a minori φ non pōt prauus
nō esse maloꝝ imꝑator seu ꝑceptor:multo siquidē peius
videꭲ mala ꝑcipere ꝙ̄ tm̄modo suadere.igitur si deus ta-

3ᵐ

lia ꝑciperet ipse prauus eēt:qδ est impossibile.¶ 3° ideꝫ
sic.nullus pōt fieri deo ꝑcipiēte deterior.ergo multa pōt
homo facere que de⁹ ꝛc̄.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ multa pōt homo face-
re que nō pōt facere quin faciēdo illa fiat deterior:vtpo-
te q̄ ꝭm se iniusta sunt ꝛ peccata.añs ꝓbo sic ꝓbat Aug.

q.3.

83.q.φ homo non pōt fieri deo auctore deterior.arguit
aūt sic.nullo sapiēte hoie fit homo dterior.nō enī parua
ista culpa est:imo tanta est q̄ in sapiētē quāuis hoiem ne-
queat cadere.Est aūt deus oi hoie sapiēte ꝑstantior.mul-
to minus igiꝭ deo auctore fit dterior.multo eniꝫ ꝑstātior
dei voluntas ꝙ̄ hoīs sapientis est.Simili mō arguo.nul-
lo sapiēte hoie ꝑcipiente fit hō deterior.nam tanta culpa
est vt in sapiētē hominē cadere nequeat:sicut clarū ē ꝛc̄.

ꝯ 3ᵐ cor.

¶ Cōtra hoc pōt argui ꝓmo sic.oia que pōt homo ꝑcipe
homini vt faciat pōt ēt de⁹:sꝫ quecūqꝫ pōt hō facere pōt

2ᵐ

hō hoi ꝑcipere vt faciat.igiꝭ ꝛc̄.¶ 2°.oēm effectuꝫ possi-
bilē fieri a creatura pōt de⁹ facere ꝑ seipꝭ.h pꝫ ex dictis
in ꝓmo lib.distin.42.q.1.sed preceptum quo homini pre
ciperet vt odiret deum aut qδcunꝙ̄ aliud ex se malū est
possibile fieri a creatura.puta ab hoie vel diabolo.igiꝭ ꝛ
tale preceptū pōt deus facere per seipsum.ꝛ sic quicquid

3ᵐ

homo pōt facere de⁹ pōt ei ꝑcipere vt faciat.¶ 3° de nul
lo possibili ab homine fieri si ipꝫ ponatur a deo ꝑcipi im
plicaꭲ vl' infertur aliqua ꝯdictio.igiꝭ quodlibꝫ possibile

4ᵐ

ab homine fieri pōt deus illi precipere vt faciat.¶ 4°.si
aliqua non possꝫ hoc videretur de illis que supius dicta
sunt ꝭm se eē mala:sꝫ hoc non est verū.nam de facto legi
mus ipm̄ ꝑcepisse filiis israel mētiri egyptiis in petendo
mutuo vasa ꝛ supellectiles ipsoꝝ:in quo etiā videꭲ fur-
tum vel rapinā eis ꝑcepisse. Itē Sansoni videꭲ ꝑcepisse
homicidiū taꝫ suiipsius ꝙ̄ alioꝝ.alˀs nō videꭲ ipm̄ posse
excusari a flagitio necis ꝓprie.ac ꝑ hoc sustineri posse eū
nō esse damnatū:qδ tamē incunctanter tenēdum est.cuꝫ

cap.11.

Apostolus in catalogo sanctorū eum ponat ad Hebre.11.
Itē Osee ꝓmo legitur dominū precepisse ꝓphete mecha
ri.Scribitur enī dominū sibi dixisse.vade sume tibi vxo
rem fornicariā:ꝛ fac tibi filios fornicationū.ꝛ ꝭm Hier.
vocat fornicariam corporis meretricem.vnde de carnali
fornicatione loquiꭲ.non faceret aūt filios fornicationuꝫ

Ad pᵐ

nisi fornicareꭲ cum illa.¶ Ad ꝓmū hoꝝ rn̄deo negādo
maioreꝫ sic absolute intellectam vt poniꭲ.vnde sicut hō
pōt peccare ꝛ aliquid agere ꝯ rectā rōnē qδ deus nō pōt:
sic pōt alius alteri male ꝑcipe qδ deus nō pt.Si aūt ma-
ior intelligereꭲ de iusto posse eēt cōcedenda.nā qcqd hō
pōt homini iuste ꝑcipe pōt deus ꝛ multo plura.sꝫ tūc mi

Ad 2ᵐ

nor debite assumpta erit falsa.¶ Ad 2ᵐ cōcedēdo φ qδ-
libet ꝑceptum factibile ab homine pōt deus se solo face-
re.sꝫ ex hoc nō sequiꭲ qδ vlteri⁹ inferꭲ.s.φ quicquid hō

pōt

pôt facere deus pôt illi precipere vt faciat.nã aliqd pce-
ptũ hois.vbi grã.quo pcipit alteri vt occidat aliquẽ aliũ:
ita deus posset facere causando.s.illã entitatẽ:que est pre
ceptũ:qd tñ per illam nulli aliqd pciperet: & tũc nõ esset
Ad 3m
preceptũ:sic in p li.d.42.q.pª declaratũ est. ¶ Ad 3m ne-
go añs.nam vt supra pbatũ est aliq̃ sunt que si de9 pcipe
ret ipse peccaret:ex quo sequit̃ q̃ ipe nõ eẽt de9:& ex alia
pte si de9 preciperet de9 esset:& si esset/eẽt deus:& sic si illa
preciperet de9 esset de9:& deus nõ esset deus:que sunt con
Ad 4m
tradictoria. ¶ Ad 4m nego minorẽ.Ad pmã pbationem
de pcepto facto ad filios israel de mendacio.dõm q̃ de9
non precepit eis vt mentirent̃ neqz vt falsum aliqd intẽ
tione fallẽdi egyptios dicerẽt:sic bñ declarãt est in preal-
legata dis.pmi li.q.2.de furto & rapina pz q̃ non fuerunt
pcepta a deo:imo nec rapinã aut furtũ cõmiserũt.nã cũz
de9 sit oium rerũ dñs atqz oiũz hoiũz iudex:vtiqz potuit
egyptios pctõres iure dominij qd in reb9 q̃s possidebãt
habebat priuare:& illud in filios israel trãsferre. Sicqz
ex pcepto dñi filij israel res illas auferẽtes nec furtũ nec
Ad aliõ
rapinã cõmiserũt:sic nec alienũ abstulerunt. ¶ Ad illud
de Sansone dõm q̃ ipse occidendo se & alios ex pcepto
dñi nec peccauit nec cõmisit homicidium sm q̃ homici
diũ est peccatũ & in lege pbibitũ.vbi sciendũ q̃ nõ quili
bet occidẽs hoiem dicit̃ homicida vel cõmittere homi-
cidiũ.alias minister iustitie occidẽs malefactorẽ ageret
cõtra dei preceptũ & peccaret:qd falsũz est:vt pz p Augm
cap.3.
pmo de lib.ar.Sed vt idẽ ait in epla ad Ulcitũ. Qui si-
ne vlla legitime ptãtis auctte hoiez occidit homicida est.
Nũc aũt talis nõ fuit Sanson cũ legitime tã3 ei q̃ alys
pp̃ter pterita ipsoꝝ delicta de9 potuerit per se vel aliũm
quẽ ad hoc ministeriũ voluisset eligere mortẽ iferre.qua
propter Sanson ex dei pcepto tãq̃ dei minister respectu
necis pprie & aliene se & alios occidẽs homicida nõ fuit.
Ad aliõ
¶ Ad illud de Osee dõz qd (vt pz ex glosis) nõ est itelli
gendũ illã postq̃ sumpta fuit a ppha eẽ fornicariã.Sed
ante:& antea genuisse filios fornicationũ:illã pcepit deus
pphete vt faceret sibi vxorẽ:& filios fornicationuz pus ge-
nitos sibi adoptaret:& vt a se genitos diligẽt.vñ Hiero.
in glo.neqz dñs ingt rez turpem pcepit neqz ppha obe-
diendo peccat:sz poti9 fornicariã ad pudicitiã reuocauit:
& manẽs in sua bonitate de mala bonã fecit:& alia glosa
ait. Jubet assumere fornicariã & sumere filios eius:vt q̃s
illa de fornicatiõe genuerat iste de meretrice supple oliz
generet liberos:& iõ ibi Hiero.in originali videt̃ velle q̃
in textu nõ debeat esse illõ.fac tibi.Sz sic.sume tibi vxo
rez fornicariã & filios fornicationũ:cui ꝯcordat lrã.70.q̃
vt habet̃ in glosa talis est.tolle tibi vxorẽ fornicariã & fi-
lios fornicationis.hoc etiã satis inuit̃ in textu.cum dicit̃
Scdm
2a ꝯ
sume tibi vxorẽ.Si.n.fiebat sibi vxor cognoscẽdo legi-
time ipsaz nõ fornicabat̃. ¶ Scda ꝯ.vz q̃ nullum pctm
actuale loquẽdo pprie:vt supra de tali pctõ est aliq̃ enti-
tas.pbat̃ p ex dictis.Qm̃ nullũ tñ cõplexe vel equalen-
ter significabile est aliq̃ entitas.hec pbata fuit in p lib.d.
28.q.pª.Sz oẽ pctm̃ actuale est hõ:vt pz ex p correlario
pcedẽtis ꝯnis.igit̃ &c.pbat̃ etiã ista ꝯ sm se.& p auctib9:
Augu9
sic eni recitat Aug.in de nã & grã.satis ante mediũz.Pe-
lagius volens pbare nãm humanã nõ eẽ debilitatã neqz
imutatã pctõ dicebat sic.Añ oia querẽdũ puto qd sit pec
catũ.Substãtia an oino suba carẽs nomẽ:quo nõ res nõ
existentia non corpus aliqd sed perperã facti actus expri
mit̃.deinde adiungit.Credo ita est:& si ita est inquit quo
potuit humanã debilitare vel mutare naturã:qd substã-
tia caret.Ex hac argumẽtatione pz q̃ hic Pelagius sub-
stantiã accipit cõiter pro entitate seu essentia:nõ ꝯtracte
vt substãtia distinguit̃ cõtra formas accidẽtales.nam si
sic acciperet nullius apparentie foret argumentũ. Quis
enim non videat multis accidentibus posse debilitari et
imutari nãm humanã tam spiritualibus:sicut erroribus
& prauis affectionibus qbus reddit̃ debilior ad cognoscẽ
dũ verũ & eligendũ bonũ:q̃z etiã corporalibus qbus etiã
sm corpus debilior reddit̃.Si aũt vl'ter subaz pro enti-
tate accipiat argumẽtũ apparet aliqualr.nã satis appare
re pôt alicui id qd nulla entitas est nullaz nãm imutare
posse. Huic aũt argumẽtationi ibidẽ respõdet Aug.ꝯce-
dendo assumptũ.s.pctm̃ nõ eẽ substãtiã:ita est inquit vt
dicis nõ est pctm̃ aliq̃ suba:sed tñ hoc noie perperã facti
actus exprimit̃.& paulo post.pctm̃ didicimus inquit non
esse subam.deinde negat ꝯnaz qua infert̃ q̃ nõ potuit de
bilitare nãz:siue respõdet ad iterrogationẽ Pelagij que
virtualr talẽ portat ꝯnaz oñdendo q̃ etiaz ex eo q̃ nulla
prorsus entitas est pôt debilitari nã.d.nõne attẽditur:vt
alia omittã etiã nõ mãducare nõ esse subaz:a suba qppe
recedit̃:qm̃ cib9 suba est:sz abstinere a cibo non est suba.
Et tñ suba corpis si oio abstinet̃a cibo lãguescit. Cõstat
eni q̃ nõ mãducare nulla oino entitas est nec suba spãlr
sumpta nec accñs.Ex quo exẽplo satis pz ipsum voluisse
dicere pctm̃ nullã oino eẽ entitatẽ:& tñ ex eo potuisse de-
bilitari hũanã nãm.sic igit̃ pz ex hoc loco Aug.voluisse
q̃ pctm̃ nõ est entitas aliq̃. Itez idẽ in de psec.iusti.circa
pnm recitat vnũ argm Celestini.quo pbare nitebat̃ hoiez
vitare posse pctm̃.Sic aũt arguebat ille.querẽdũ est qd
est pctm̃:actus an res:si res est vt auctorẽ hẽat neĉe est:et
si auctorẽ hẽe di.iã alter pter deũ rei alicui9 auctor iduci
videbit̃.at si hoc dici impiũ est:ꝯfiteri neĉe est pctm̃ oẽ
actũ eẽ nõ rẽ.Si igit̃ actus est:imo qa vẽ actus est vitari
pôt.hic pz q̃ etiã rẽ iste accipit vl'r pro entitate:qm̃ alias
alicui9 entitatis de9 nõ eẽt auctor sic nec pcti:qd ipse re-
putat falsuz & vere:vt sequẽti patebit articulo.ꝯcludit q̃
iste p pctm̃ nõ eẽ entitatẽ:sz actũ:& deide ifert q̃ pôt vi-
tari. ¶ Ad hoc argm sic dicit Aug.ibidẽ.rñdem9 pctm̃ q-
dẽ actũ dici & esse nõ rẽ.nõ accipit aũt rez cõissime pro oĩ
signabili cõplexe vel incõplexe.nã hoc mõ pctm̃ & actus
seu qdlibet agere res dici pôt:sic ifra rez accipit:cũ iuxta
auctẽ Job:sm aliã lrãz.d.erat vir hitãs &c.& sequit̃.absti
nẽs se ab oĩ re mala.ait q̃ pctm̃ etsi actus sit res dici pôt.
Sed accipit rẽ pro essentia seu entitate.sic eniz quelibet
res alia a deo deũ hẽt auctorez:& sic accipiẽdo dicit pctm̃
esse actũ nõ rẽ ex quo pz ppositũ:& imediate rñdet ad cõ
clusionẽ Celestini.d.Sed etiã in corpe claudicatio eadẽ
rõne actus est.nõ res:qm̃ res pes ipse vel corp9 vel hõ est
qui pede vitiato claudicat:nec tñ vitare pôt claudicatio
nẽ nisi hẽat sanatũ pedẽ.Ex quo etiã exẽplo declarat̃ p-
positũ.nã nõ est fingere que res vel entitas sit claudica-
tio seu claudicare qd idẽ est supposito pro ꝯstãti ex dictl
supra q̃ motus nõ sit res sm se distincta a rebus pmanẽ-
tibus. Itẽ Homel.pma sup Joã.exponẽs illõ Joã.p.oĩa
per ipsuz facta sunt & sine ipo factũ est nihil.ait.pctm̃ q-
dẽ nõ per ipsuz factũ est:& manifestũ est:qa peccatũ nihil
est.& infra sup eisdem verbis.vniuersa inquit creatura p
ipsum facta est maior.minor per ipsum facta sunt:iferio
ra:supiora:spũales:corporales per ipsuz facte sunt.nulla
enĩ forma nulla cõpages nulla cõcordia partiũ nulla qua
liscũqz substãtia que pôt hẽe pondus numerũ mensuraz
nisi p illud vbũ & ab illo vbo creatore cui dictũ est.oĩa in
mẽsura & nuõ & põdere disposuisti.hec ipse.vbi ad ppositũ
pmo facit q̃ ait pctm̃ nihil est.igit̃ nõ est entitas aliq̃.
scdo q2 vt pz ex scda parte auctoritatis:cũ ait euãgelista.
oĩa per ipz facta sunt.p ly oĩa.oĩs entitas parua & magna
gñalr significat̃ vt rãtũ valeat illõ dictuz:ac si dicat̃ oĩs
entitas p ipm facta ẽ:in pria aũt pte dicit pctm̃ nõ p ipm

factū est.ex qb⁹ nec̃io ꝛ euidēter ɔcludit̃.igit̃ pctm̄ nō est entitas quō et videt̃ ɔclusisse Aug. ꝙ pctm̄ nihil est in p̊/

p̊ᵐ ma pte auc̃tis.rōnibus etiā ꝓbat̃ ɔclō ista:ꝛ p̊ qdez ga si pctm̄ est entitas aliq̄ opꝫ nos vel dicere alicui⁹ entitatis que nō est de⁹ deū nō esse factorē vel ɔfiteri deū esse peccati auctorē:sꝫ neutruꝫ videt̃ catbolice posse dici.o.Aug.

cap.z. q.zi. p̊ de lib.ar.Credimus ex vno deo eē oia que sunt:ꝛ tn̄ nō eē pctōꝝ auctorē.Itē.83.q.dicit de deo ꝙ mali auctor nō est qui ꝛ oium que sūt auctor est:vbi sic dicit Magr̄ lib.

cap.z6. z° dis.37.in fine:ꝛ ꝓbat p dictū eiusdē Aug.p̊ retrac.nole mali pctā itelligunt̃.ibidē etiā dicit Magr̄ ꝙ oēs catbolici tractatores assentiunt ꝙ de⁹ nō est auctor malorꝫ.i.pctōꝝ.ɔstat aūt ꝙ ois entitas est de nūero eoꝝ que sunt.

℄ p̊.Hoc de quibusdā in spāli pꝫ.nā nec adulteriuꝫ est aliq̄ entitas:ga nec est adulter nec adultera nec aliq̄ alia entitas fingi pōt q̄ sit adulteriū:vt supra dicebat̃.silr nec bomicidiū:que enī esset cum nec occidēs nec occisus nec instrm̄ occidēdi nec oino aliq̄ entitas appet ibi ɔcurrere que sit boc pctm̄ qd̄ bomicidiū noiamus.ita est de furto ꝛ ceteris peccatis qb⁹ exteriori opatione boles peccāt.Et sicut talia nō sunt entitates vlle:sꝫ tm̄mō cōplexe quedā significabilia:ita etiā de ceteris peccatis videt̃ eē sentiēdū.

ꝫ 3ᵐ ꝯ. ℄ Sed ꝫ ista pōt argui.ꝛ p̊ ex auc̃tibus preallegatis ꝓbādo ɔnē.In vtraqꝫ enī Aug.dicit ꝙ pctm̄ est act⁹.ois enī actus est entitas vt cōstat.igit̃ ꝛc̃.Et ex boc pꝫ ꝙ cuꝫ Aug.dicit pctm̄ nō esse rē nō capit rem vt q̄libet res entitas dr̄.Sꝫ spāliter pro entitate illa que bꝫ actū q̄lis ꝓp̄e est suba per se agere potens.talis nāqꝫ res non est pctm̄. Sed est act⁹ alicuius talis rei:ꝛ cuꝫ B bn̄ stat ꝙ pctm̄ sit q̄dā entitas fm se.Cōfirmat̃ istud p Aug.met in bypoñ. rn̄sione p̊m a.in fine.cū ait.opera diaboli q̄ vitia dr̄r act⁹ sunt non res q̄ tanq̄ p se agere dicunt̃ aliqd.vbi apparet q̄s entitates appellet res.s.eas:que p se agere dicunt̃ aliquid:ꝛ sic alibi se intelligi debere ostēdit vbi actū ꝫ rem distiguit.

zᵐ ℄ Scd̄o si pctm̄ nō est aliqua entitas pcti nullus est auctor.nā vt in p̊ arti.dcm̄ est.nō nisi entitatis aliqd est efficiēs cā:sꝫ B ɔn̄s est falsū:ꝛ expsse ꝫ eūdē p̊ lib.

cap.p̊. de lib.ar.vbi cū distinxisset de malo culpe ꝛ pene:ꝛ malorū bumani gn̄is dixisset deū nullo mō esse auctorē:discipulo querenti verū talis mali quisq̄ sit auctor.rn̄det:est certe.nō enī nllo auctore fieri posset.ꝛ paulo post subdit.

3ᵐ ꝙ qsqꝫ malus sui malefacti auctor existit. ℄ 3° cōstat ꝙ actus qlibet volūtatis siue bonus siue malus est entitas quedā.Sꝫ actus malus volūtatis est pctm̄:sic pꝫ p Aug.

cap. 39. z° de lib.ar.vbi querēs a quo sit mot⁹ volūtati cū se auertit a deo.dicit ꝙ talis motus sine dubitatione pctm̄ est:ꝛ ex B ɔcludit ipm nō eē a deo:talis mot⁹ vtiqꝫ ipse voluntatis act⁹ existit.

4ᵐ ℄ 4° si pctm̄ nō est entitas.igit̃ nec meritū est entitas.Silr enī vtrūqꝫ dꝫ videt̃:sꝫ ɔn̄s nō videt̃ dādū cū oēs ɔfiteant̃ dilectionē dei ordinatā eē meritū:ꝛ ita de alijs bonis actib⁹ volūtatis.

5ᵐ ℄ 5° Magr̄ z° sniaꝝ.dis.35.dicit ꝙ libere tradi dꝫ pctm̄ esse actū malū interiorē ꝛ exteriorē.s.malā cogitationē locutionē ꝛ operationē.quis aūt dubitet cogitationē esse verā entitatē:ꝛ similr locutionē. ℄ Cōfirmat̃.ga nullus nunq̄ negaret odium dei vel ꝓximi esse pctm̄:nec aliqs etiā dicēt odiū bꝫ nō esse entitatē.

Ad p̊ᵐ ℄ Ad p̊ᵐ dꝫ ꝙ gn̄aliter loquēdo de actu nō oia act⁹ est entitas.oē enī respectu cui⁹ dr̄ potētia

T.cō.z. aliq̄ seu aliqd eē in potētia act⁹ dr̄:sic satis pꝫ ex 9° meta. nūc aūt multa significabilia sunt buiꝰ.nā respectu claudicādi ꝛ furādi ꝛ rapiendi dicunt̃ potētie.dicimus enim aliquē posse claudicare furari ꝛ rapere:ꝛ ita de plib⁹ alijs cōplexe significātib⁹.Nullū āt taliū est entitas:vt supra dicebat̃:imo etiā dicim⁹ aliquē posse rē aliquā destruere ꝛ etiā annibilare.vbi gr̄a.deū posse annibilare oēm creaturā:ꝛ iuxta cōsuetudinē locutionis disputātiū.dicenduꝫ esset ꝙ talis potētia reduceret̃ ad actū:si de⁹ ola annibilaret.deū ergo annibilare oēm creaturā esset actus talis potētie:ꝛ tn̄ ɔstat ꝙ non eēt entitas vlla. ℄ Ad id qd̄ addit̃ de acceptiōe buius termini res cū actus dr̄ nō eē rē.dꝫ ꝙ ex tali dicto Aug.nequaq̄ apparet ꝙ vbi actū dicit nō esse rem accipiat rem pro entitate tn̄ que per se pōt agere:imo potius ex illa determinatione que tāq̄ per se ꝛc̃. Innuitur quedā alia:que.s.nō per se agere possunt dici ꝛ esse res.Itē lꝫ boc nō absolute neget actū esse rē: in locis tn̄ pallegatis negat absolute:ꝛ vt ostēsum est rē pro entitate cōiter accipit ibidē.

Ad zᵐ ℄ Ad zᵐ dꝫ ꝙ aliquē eē auctorē pcti pōt duplr̄ itelligi.Uno mō.i.factorē seu cām efficientē eius qd̄ est pctm̄.alio mō.i.factorē alicuius ꝙ ipse faciēdo peccat:ꝛ isti sensus vtiqꝫ diuersi sunt. Naꝫ id qd̄ quis faciendo peccat nō est pctm̄:sꝫ eum facere id seu qd̄ ipse facit illd̄ est pctm̄.In p̊ sensu ɔcedo ɔn̄s:ꝛ in scd̄o nego ɔn̄am.verba Aug.ꝓcedunt in scd̄o sensu qd̄ pꝫ:q2 ipe distinguēs ibi de malo agit.ipm duob⁹ modis accipi solere.vno inqt cū male quēqꝫ fecisse dicimus.alio cuꝫ malo aliqd esse perpessum.ꝛ paulo post.at si deū bonuꝫ esse nosci:vel credis:neqꝫ enim aliter fas est male non facis. Et ex B ɔcludit eū nō esse auctorē peccati:male aūt facere ꝛ peccare idē:itaqꝫ ex eo ꝙ de⁹ nō peccat aliqd faciēdo ge/gd ipe faciat ɔcludit ipm nō esse peccati auctorē:sꝫ ga qlibet male faciēs aliqd faciendo:faciēdo illud peccat:qlibet talis auctor dici pōt peccati ꝛ sui malefacti.si ly malefacti sit dictio.nam sic malefactuꝫ dicit̃ pctm̄.si aūt sit oro:adbuc etiā in p̊ sensu pōt dici auctor sui malefacti.i.ei⁹ qd̄ ab ipso malefit.Illud aūt qd̄ sic ab eo malefit nō est pctm̄:sꝫ ꝙ ipse illud male facit sibi vtiqꝫ pctm̄ est:vt dicebat̃ statim.

Ad 3ᵐ ℄ Ad 3ᵐ negāda est minor ꝓprie accipiēdo peccatū:vt pꝫ ex dictis. ℄ Ad ꝓbationē dōm ꝙ Aug. nō accipit ibi motū voluntatis pro illa entitate seu affectione qua quis cōuertitur ad creaturā que vsitate nunc vocat̃ actus volūtatis:sicut argumētū pretendit : ꝛ istud pꝫ.nam cōstat ꝙ bꝫ entitas est ab aliq̄ cā efficiente : ꝛ tn̄ Aug.vult ibi ꝙ motus ille nō sit ab aliq̄ cā.naꝫ cōclusio ꝙ talis motus nō est a deo querit.vnde igit̃ erit:ꝛ respondet ita.querēti tibi si rn̄deaꝫ nescire me fortasse eris tristior.Sed tn̄ vere respōderi.sciri enī non pōt ꝙ nibil est. vult dicere ꝙ ga nō est vex ipm eē ab aliquo idcirco sciri nō pōt a quo sit.nō igit̃ accipit sic motū:sed pro illo cōplexe significabili qd̄ significamus cū dicimus volūtatē auerti a deo ꝛ cōuerti ad creatorē de quo querere vn̄ sit nō est aliud q̄ q̄rere qd est voluntati cā ꝙ ipsa auertat̃ a deo ꝛ certe de⁹ nō est sibi talis cā:vt dicit Aug.alias esset sibi cā peccādi.Et vtiqꝫ nec aliqd aliō est sibi talis cā sꝫ ipsa sponte sic mouet̃ : vt in p̊ ꝛ z° caplīs se.li.Aug.in de tri.sic accipit ipse motū volūtatis cū dicit eū eē pctm̄.nā ꝙ volūtas sic mouet̃ vtiqꝫ pctm̄ est:ꝛ boc nulla prorsus entitas est.

Ad 4ᵐ ℄ Ad 4ᵐ qcqd sit de ɔn̄a.ɔn̄a pōt ɔcedi cuꝫ ꝓbat̃ ipm nō eē dādū:cū oēs ɔcedāt dilectionē dei ordinatā eē meritū.dōm ꝙ recte intelligētes nō intēdunt ꝙ illa entitas q̄ vocat̃ dilectio sit meritū:sed itelligūt ꝙ aliquē diligere deū est meritū:aliquē aūt diligē deuꝫ nō est dilectio:nec aliq̄ entitas de mūdo sic nec alia cōplexe significabilia.

Ad 5ᵐ ℄ Ad 5ᵐ dōm ꝙ B nomē act⁹ pōt bre duplicē signationē.vꝫ mere simplicē ꝛ incōplexā:ꝛ sic nō est itelligēdū dcm̄ Magr̄i:si fmo sit de pctō ꝓp̄e accipiēdo pctm̄:ꝛ pt bre signationē cōplexā equalent fꝫ quē modū aliq̄ cōplexe signabilia act⁹ appellant̃.vn̄ furari ꝛ adulterari dr̄r act⁹ qdā mali:ꝛ tn̄ nō sūt signabilia nisi cōplexe vl equalēter:ꝛ cū talia dr̄r mali act⁹ nō aliō dat̃ itelli nisi ꝙ q adulterat̃ aut furat̃ male agit:ꝛ sic intelligēdū ē di/

ctū Magr̄i allegatū:ꝛ sic̄ de hoc noīe act⁹ dictū est. Sic dōm est de istis alys cogitatio locutio operatio. Est enī sensus ꝙ male cogitare ꝛ male loqui ꝛ male operari est peccatū:in qbus locutionib⁹ illi ifinitiui stare debent. ℭ Ad cōfirmationē eodē mō dōm ꝙ cū dicit̄ odiū dei esse peccatū:verus sensus est ꝙ aliquē odire deū est pctm̄:ita ꝙ illud nomen odiuȝ sumit̄ ad significandū totū illud qδ significat illud cōplexum.aliquē odire deū:ꝛ hoc fit gratia breuioris locutionis:non est aūt sensus ꝙ illa entitas vel affectio volūtatis est pctm̄ nisi forte pctm̄ accipiatur iproprie.vȝ pro actu quē quis faciēdo peccat:vt superius dicebat̄. ℭ Tertia ꝯ.vȝ ꝙ qδlibet pctm̄ est malū.ꝑ mō distinctiōis posite in pcedēti arti.accipiēdo malū.ꝛ aliō est malū etiā 2°mō accipiēdo malū:qδlibet tn̄ alia rōne dicit̄ malū alia peccatū.pbat̄ quo ad pmā partē sic.qδlibet pctm̄ corrumpit vel diminuit aliqδ bonuȝ peccātis. igit̄ qδlibet pctm̄ est maluȝ pmo mō.ꝯn̄s pȝ ex dictis in pmo arti.an̄s declarat̄.nā qδlibet pctm̄ minuit bonū ordinis nāl'is ipsius peccātis:vt supra declaratū est:ꝛ h̄ vl'r verū est:qn̄ aūt cū h̄ corrūpit vel minuit bonū habitū pexistētē:ꝛ aliqn̄ grāȝ ꝛ alia dona ꝛ sic iustis bonis priuat peccātē:sicut etiā declarat Magr̄ lib.2.dis.35.circa finē. Cōfirmat̄ per Aug⁹ in ench.dicentē.ꝙ magis facienti q̄ȝ patienti obest oē pctm̄:qδ dictū nō esset veruȝ nisi omne pctm̄ obesset peccāti. Quātū ad scdam ptē pȝ ꝯ de peccato omissionis eius qui omittit hīc bonū velle qn̄ hīc dȝ. Quātū ad tertiā ptē pbat̄.nā qδlibet pctm̄ est malū inquātū est puatio boni vel iquātū priuat peccātem bono. est aūt peccatū iquātū est ꝯtra rectā rōneȝ.igit̄ alia rōne dr̄ malū ꝛ pctm̄. ℭ Ex ista ꝯne ꝛ eius pbationib⁹ sequit̄ ꝙ nullū peccatū hoīs remanet penitus impunitū in vita ista:sed pro quolibet portat penā qui peccat.pbat̄.qa qδlibet pctm̄ nocet peccāti corrūpendo vel minuēdo bonū eius vt dictū est.igit̄ ex quolibet pctō pctōr patit̄ dānuȝ ꝛ per ꝯn̄s penā. ℭ Cōfirmat̄ correlariuȝ per Aug⁹.3.de lib.ar.vbi ait. Quia enī nemo supat leges oīpotētis creatoris nō sinit̄ aīa nō reddere debitū:aut enī reddit bene vtēdo qδ accipit:aut reddit amittēdo quo vti voluit bn̄: itaqȝ si nō reddit faciēdo iustitiā reddet patiendo miseriā. Et paulo post.si nō reddet faciendo qδ dȝ reddet patiēdo qδ debet.nullo aūt iteruallo tēporis ista diuidunt̄: vt q̄si alio tpe nō faciat qδ debet ꝛ alio patiat̄ qδ debet ne minus pūcto tēporis vl'is pulchritudo turpetur vt sit in ea peccati dedecus sine decore vindicte:sed in futuruȝ iudiciū seruat̄ ad manifestationē atqȝ acerrimū sensum miserie qcqd nunc occultissime vindicatur.hoc Aug.

Margin: Tertiū 3° ꝯ. — cap̄. 29. — Correl. — cap̄.35.

Tertius articulus.vȝ vtrū actualis pcī de⁹ sit imediata cā efficiēs:vt pȝ ex dictis si pctm̄ capiatur pprie:ꝛ simil'r causa efficiēs nō hȝ dubiū.pȝ enim ꝙ nō.sȝ si nomē peccati capiat̄ iproprie.s.pro actu malo seu quē aliquis faciēdo peccat.vbi grā.pro mala volitione vel aliquo alio actu iteriori vel exteriori quē agit peccator:tūc dubiū est ꝛ de ipo sunt sollēnes opiones ꝯrie:quarū neutrā temere affirmādo:pro nunc ꝯneȝ affirmatiuaȝ tanq̄ȝ pbabiliorē:ꝛ vt mihi videt̄ scōꝝ dictis magis cōsonaȝ teneo:sic̄ etiā ꝛ cōius tenet̄ a modernis doctorib⁹. ℭ Est ḡ ꝯclo pbāda ꝙ act⁹ mali quē efficit peccator de⁹ est imediata causa:ptialis tn̄ coefficiēs actū eundē.hanc pbo ꝑ sic.oīs actus malus iam factus q̄ȝdiu est imediate ꝯseruat̄ a deo.igit̄ oīs act⁹ malus dū fit imediate ꝯfuat̄ a deo.an̄s pbat̄:qa si aliqs malus act⁹ nō imediate ꝯfuatur a deo.igit̄ ipse in suo existere nō imediate dependet a deo.ergo vel ipse a nulla re imediate dependet:ꝛ p ꝯn̄s nec etiā mediate depēdet ab aliqua:ac per hoc est simpliciter independens:aut imediate dependet a sola creatura vna vel pluribus simul.pmū nō potest dari:tum quia fortiori rōne dōm esset ꝙ ipsa voluntas ꝛ substātia anime esset simpl'r indepēdens cuȝ sit res f̄m se multo perfectior actu suo qui est acciñs eius:ꝛ sic cōsequēter de angelis ꝛ de ceteris substātys dōm esset qδ esse falsissimuȝ nemo theologicus:aut etiā ver⁹ ph̄s ignorat.tuȝ qa f̄m hoc sequeret̄ ꝙ hoc solo posito.s.ꝙ deus nullā reȝ cōseruaret:ꝛ operationē illā intimā:qua f̄m sanctos oīa continet ab oibus reb⁹ subtraheret adhuc act⁹ ille malus existeret:ꝛ qa ꝯstat ꝙ tūc nulla aīa esset:ipse vtiqȝ existeret per seipsuȝ ꝛ sine subiecto. Qδ nimis absurdū est dicere. tuȝ qa f̄m hoc nō eēt verū qδ de chro ait Apl's ad Col.cū ait.ꝛ oīa in ipso cōstant.glosa.qui oibus f̄m diuinitatē īfusis oīa sustinet ad Heb.ꝑ loquēs de deo patre.portans oīa vbo vtutis sue.vbi glosa.sicut ab eo creata sunt oīa ita per eū imutabilē cōseruant̄. Nec pōt dici scdm.vȝ ꝙ dependet imediate a sola creatura.vbi grā.ab ipsa volūtate de qua magis videret̄:qm̄ si h̄ esset veꝝ sequeretur ꝙ de⁹ nō posset illū actū annihilare volūtate ipsa manēte ꝛ volente illū actū ꝯseruare:ꝛ sic volūtate creature volentis oīpotētis ipediret̄ effectus:qδ si veꝝ est Aug.dicit erroneū esse in ench.pȝ ꝯn̄a:qm̄ nō aliter deus annihilat aut facit rē nō esse q̄ȝ nō faciendo eā esse f̄m Ansel.de casu diaboli.nec obuiat si dicat̄ ꝙ pter volūtatē est aliq̄ cā ptialis.vbi grā.notitia obti:qa illa causat nāl'r: et sic illa stante ꝛ volūtate volēte cōseruare actū deus non poterit illū annihilare:ꝛ sic idē incōueniēs sequitur.pȝ ergo ans. ꝯn̄a pbat̄.ꝑ qa si nulla cā creata sufficit sine deo aliqueȝ talē actū cōseruare postq̄ȝ hēt esse:vt pȝ ex dictis:consequēs est ꝙ nulla sufficiat sine deo illū de nouo pducere postq̄ȝ imediate nō habuit esse.nā maius vel saltē nō minus videt̄ esse posse 2m q̄ȝ posse pm. Scdo qa si h̄ deberet a deo negari nō ppter aliud deberet:vt videt̄ nisi qa efficere actū malū repugnaret bonitati diue. Sȝ si h̄ sibi repugnaret ēt sibi repugnaret ꝯseruare actū malū postq̄ȝ pductus est:cū hō nō solū peccet qn̄ ꝑ efficit actū malū:sȝ etiā qn̄ postea illū libere ꝯtinuat:ac p h̄ si deus nō efficit actū malū:nō etiā ꝯseruet ipȝ:qδ repugnat an̄ti. Tertio pȝ ꝯn̄a ex auctē sapiētis.v. Sapie.5.deo loquētis. Quō possȝ aliqd pmanē:nisi tu voluisses:aut qδ a te nolitū nō esset ꝯseruaret̄:ex cui⁹ vltima parte docet Sap.nihil cōseruari posse nisi sit a deo volitū.i.eo dicēte seu faciente ad esse deductū.iuxta quem sensum dicit̄ de ipso in psal. Uocauit famē sup terrā.f̄m glosam:ꝛ super illud Aggei. pmo. Uocaui siccitatē.i.ventū vrētē sup terrā. ℭ Scdo pbo ꝯneȝ ꝛ suppono ꝙ in nulla specie actus mali est tm̄ vnus act⁹ nuō pducibilis a volūtate:qnimo multi sūt pducibiles oio siles ꝛ eiusdē rōnis siue ples ex eis possint esse sil in volūtate siue nō.suppono etiā ꝙ nullus taliū ē de se magi vno tpe q̄ȝ alio pducibilis:nec ēt in aliq̄ dato tpe aliqs magis ē pducibilis q̄ȝ ali⁹.hec sunt pbata in ꝑ dis.35.ꝛ satis ēt cōiter ꝯcessa:sȝ forte ob aliqb⁹ dicet̄ opp⁹. His suppositis pbo ppositū sic.qn̄ volūtas efficit aliquē actū malū:nō qȝ polis silis illi fit.pȝ.igit̄ ille nō fit a sola volūtate.pȝ ꝯn̄a.qa cū nil's taliū actuū sit p tūc magis polis q̄ȝ ali⁹:ꝛ volūtas ipsa create idriter se ad quēlibet illoꝝ hēat nullūqȝ distīcte cogscat an̄q̄ȝ ipse act⁹ fit:ac p h̄ nec possit velle distīcte aliquē illoꝝ determiate pducē nisi alia cā nāl'r determinata ad pductōeȝ vni⁹ determinate tm̄ ꝯcurrat:qδ ꝯstat fl'm eē.aut aliq̄ liba q̄ distīcte illos cogscat ꝛ aliquē deter'r velit cōproducē:nll'ȝ vnq̄ȝ pducet:qa q̄ rōne vnū pducēt eadē ꝛ quēlȝ. Sȝ tal' cā libā distīcte illos cogscēs nō pt eē alia q̄ȝ ds vt certū ē.qre ꝛc. ℭ 3° si de⁹ nō eēt imediata cā efficiēs act⁹ mali deus nō eēt factor oiuȝ entitatū.ꝯn̄s āt falsuȝ ē vtpote ꝯ articulū

Margin: 3° artic. — pm — cap̄.ꝑ. — cap̄.ꝑ. — ca. 104. — cap̄.ꝑ. — 2m — 3m — cap̄.5. — 2m pn'te — 3m pn'te

fidei quo fatemur deū factorē oīum visibiliū ⁊ inuisibi liūm.nā quid est factorē oīum ⁊c̄.nisi oīuz essentiaꝝ seu entitatū ⁊ rerū:vñ Aug.sic intelligēs ꝓfessionē fidei nr̄e ɔtra manicheos in libro de moribus eorūdē.ait.ꝙ in ca tholica eccl'ia dr̄ oīum naturarū atqȝ substātiarū esse au ctorē deū:⁊ ꝙ nām et subam vl'r pro entitate accipiat.pȝ per verba que imediate premittit.ait eni sic.Ipsa natura nihil aliud est q̄ȝ id qd' intelligit̄ in suo gn̄e aliquid esse. itaqȝ vt nos iam nouo noīe ab eo ꝙ est esse vocam⁹ essen tiam quaȝ plerūqȝ ⁊ subam nominamus ita veteres qui hec noīa non habebāt pro essentia ⁊ suba nām vocabāt. idipm ergo malum est si preter pertinaciā velitis accede re:deficere ab essentia ⁊ ad id tēdere vt nihil sit. Quocir ca cū in eccl'ia catholica dicit̄ oīuz nārū atqȝ subaꝝ esse auctorē deū:simul itelligit̄ ab his qui hoc possunt intelli gere nō esse deum auctorē mali.Ex his apparet ꝙ cū di cit deum omniū naturarū esse auctorē atqȝ substātiarū: nomine nature significat̄ oē qd' in suo genere est aliqd.⁊ omne qd' hȝ esse seu omne qd' est.Et certū est ꝙ nos etiā qdlibet tale ⁊ nullū aliud vocamus entitatē ſm cēntiaȝ.

Cōfir.

⁋ Cōfirmat̄ istud ex alio.nam ex hoc ꝙ oīum naturaꝝ deus est auctor:⁊ tamē nō est auctor mali vult ibi cōclu dere malū nihil esse:sicut patet intuenti ꝙ nō ɔcluderet nisi noīe nature omnis entitas:⁊ omne qd' nō est nihil:sȝ aliqd in suo genere intelligeret̄.Ex his etiā pȝ ꝙ respon sio ⁊ glosa quā tenētes partē qōnis oppositā dant ad au ctoritates Aug.que asserunt omnē nām ⁊ subaȝ que de⁹ nō est esse factā a deo:⁊ ꝙ ipse est causa oīuz que sunt di centes euȝ per nām ⁊ subaȝ nō oēm essentiā vel entitatē vl'r significare:sȝ tm̄ illas que ꝑ se subsistunt:⁊ per se age re vel pati possunt:⁊ ꝓprio noīe substātie appellant̄ ſm quos subas ɔ accn̄tia distinguimus non est ad intellectū ipsius.Qd' etiā pȝ per auc̄tem ipsius sup illud.oīa ꝑ ipm facta sunt supius allegatā.Per auctoritatē etiā euāgelij tactā probat̄ ɔn̄s illatū supra esse falsum.ait eni.oīa per ipȝ facta sunt ⁊ sine ipso factū est nihil.i.vt exponit Aug. in de nā boni.nō est factū sine ipso aliqd.g̃ oīs entitas fa cta est facta ꝑ ipsuȝ.ɔn̄a ꝓbat̄:qa si deus nō est imediata cā efficiēs actus mali vel simpl'r nō est cā efficiens eius: ⁊ per ɔn̄s nō est factor oīs entitatis cū act⁹ malus vtiqȝ sit entitas aliq̄ vl' est cā mediata tm̄:vtpote mouēs ipsaȝ volūtatē ad efficiendū ipm actū malū. Sed hoc dici nō pōt qa tunc seq̄ret̄ ꝙ deo auctore sit homo deterior:⁊ ita deus faceret nos facere mala:sicut dictuȝ est in.26.dis.q. p̄ma.ꝙ ipse facit nos facere bona:qd' blasphemuȝ est ⁊ i pium sentire.vñ Aug.sup psal.104.nunquid naȝ itelligē dum vel credendū ꝙ deus cor hoīum ad facienda pecca

Rn̄o

ta cōuertat quis ħ dixerit.⁋ Forte dicet̄ ꝙ neutro mo do deus est factor mali actus:sȝ tm̄ modo causando ⁊ cō seruando voluntateȝ ⁊ alias imediatas causas simplices si plures cōcurrant que efficiunt malū actū.quicqd enīȝ

ꝯ rn̄sio.

est cā cause est causa causati.⁋ Sed istud stare non pōt: qa hec non sufficiunt ad hoc ꝙ vere et ꝓprie deus dicat̄ oīum factor:alioquin posset dici ꝙ fructus terre ⁊ alia q̄ in mūdo nāliter generant̄ deus nec imediate efficit nec eorum causas efficere facit:sed tm̄ modo illas fecit ⁊ con seruat que ex se tm̄ postea huiꝰ effectus efficiunt. Sed istud dictū recitat Aug.opinionis fuisse quorūdā.5.super

cap.21.

Gen̄.⁊ idem reprobat tanq̄ȝ diuine scripture ɔtrarium q̄ deum dicit ista facere.sicut in p̄mo.dis.45.recitatuȝ est. ⁋ P̄.Nō obstante ꝙ terra gignat ⁊ ɔseruet quasdā her bas:nemo tm̄ dicit terrā facere passiones in sensibus aut aliquas alias qualitates que causent̄ ab herbis illis: sil'r nec locus nālis dicit̄ facere actiōes que efficiunt̄ a loca to qd' ɔseruat:vnde aer nō dicit̄ causare frigiditatē cau satam in aliquo ab aq̄ quā ɔtinet:⁊ ita de multis alijs ar gui posset ɔtra hꝰ respōsionē.ꝓpter qd' etiaȝ pȝ ꝙ nunq̄ȝ id qd' est causa cause est etiā causa causati:nisi ipm sit cā vt alia causa sit causa.i.vt alia causa causaret:siue qd' idē est:nisi ipsuȝ faciat aliaȝ cām cāre seu ipsam moueat ad causandū:quēadmodū in mouentibus essentialr̄ ordina

T.c.41.
t.c.5.⁊.x

tis.iuxta doctrinā Phi' 8° phy.⁊ 2° meta.p̄mū mouet 2ᵐ ⁊ est illi cā vt moueat aliud.de qbus locis sumpsaȝ puto illā magr̄alē ꝓpōnē.

4ᵐ

⁋ 4° sic.oē bonū:qd' nō est deus est ab efficiente deo:⁊ loquor nō tm̄ de bono moris:sed etiā nāe.igit̄ oīs actus malus est ab efficiente deo.an̄s pȝ per

cap.39.

illud Aug.2.de lib.ar.tu pietatē.i.fidem incōcussam tene ⁊ nullum tibi bonū vel sentienti vel intelligenti:vel quo quo modo cogitāti occurrat:qd' nō sit ex deo:ita eni nul la natura occurrit que non sit ex deo.per hanc vltimā au ctoritatis partem pȝ eū loqui vl'iter etiaȝ de bono nature qui sensus etiā ex sequētibus cōfirmat̄.nā subdit detra cto penitus oīno bono:nō quidē nō nihil : sed nihil oīno remanebit.omne aūt bonūȝ est ex deo.nulla ergo natura est que nō sit ex deo.hec ipse.omne igit̄ nō nihil ſm ipm est bonū:⁊ omne bonū a deo.ɔn̄a pȝ:tum qa actus nō est nihil sed entitas quedam:⁊ per ɔn̄s quoddā bonū vt iaȝ tactū est:frequēter etiā dicit Aug.ꝙ omne qd' est inquan tum est:est bonū:tm̄ qa quilibet actus voluntatis quātū cūqȝ malus ꝑfectior entitas est ⁊ nobilior quolibet acci dēte corporali.igit̄ quilibet est qddā bonū.pȝ ɔn̄tia:qm̄ multa sunt accn̄tia corporalia:quoꝝ qdlibet est magnuȝ bonū:⁊ nullū est qd' nō sit bonū:sicut etiā ex vtilitatibus ɔuenientibus cognosci pōt.assumptū autē ꝓbat̄ ex eo ꝙ

Cōfir.
cap.10.

qlibet actus est actus vitalis ⁊ spūalis. ⁋ Cōfirmat̄ per Aug.9° de tri.qui spēm rei extrīsis in aīa ꝓbat esse melio rē specie corporali extra:cuius est similitudo per hoc qd' est in meliori nā:vnde ait melior est tm̄ imaginatio corpo ris in aīo q̄ȝ illa species corporis inquātū hec in meliore natura est.i.in substātia vitali sicuti est animus. ⁋ Con firmat̄ iteruȝ:qa sicut oīs aīa humana quātūcūqȝ est pra ua melior est ⁊ nobilior ſm nām omni corpore : vt idem Aug.vult.3.de lib.arb.ca.5.⁊ pluribus sequentibus.sic oē

Confir.
cap.34.

accidēs aīe est quocūqȝ corporis accidēte nobiliꝰ. ⁋ Cō firmat̄ tota ratio ista simul cū cōclusione p̄ncipali ex ar gumentatione Aug.in de vera reli.alia ipse probat oīa a deo esse facta.ait eni sic.ipsum aūt quātūcūqȝ esse bonuȝ est:qr sūmū bonū est sūmo esse.⁊ subdit:qm̄ summa spēs summū bonū est.minima species minimum bonum est. Omne aūt bonū aut deus aut ex deo.igit̄ ex deo est etiā minima species.sane qd' de specie dicitur:hoc etiā de for ma dici potest.cuȝ igitur actus malus sit quoddā bonuȝ: qd' ex allegatis etiā ꝓbatur.Tum qr est aliqd' ens:⁊ Aug. ait.ꝙ quātulūcūqȝ eē est bonū.tū qa est aliqua species.i. essentia:quoniā vt ibidem ait.quicquid est quātulūcūqȝ specie sic necesse est.tum qa est quedā forma:⁊ ꝙ de spe cie dicit̄ in ꝓposito etiā de forma dici potest:vt ait.sequi tur necessario si argumētatio eiꝰ valida sit ꝙ ipse malus

5ᵐ

actus vtiqȝ sit ex deo. ⁋ Quinto ad ideȝ pōt argui ex vna alia cōsequētia:quā facit Aug.ibidem.dicit enim ipse ibi ꝙ illud qd' in cōparatione perfectorū informe dicit̄ non est nihil.⁊ statim infert sic.ac per hoc id quoqȝ inquātuȝ est nō est nisi ex deo.simil'r in proposito potest argui actꝰ malus nō est nihil.igitur est ex deo.que cōsequētia cōfir

cap.5.

mat̄ etiā ex dicto eiusdē.12.de ci.dei.vbi ait sic.deus sū me est atqȝ ob hoc ab illo facta est oīs essentia que nō sū me est:qa neqȝ illi eq̄lis esse deberet que de nihilo facta eēt neqȝ vllo mō eē posset si ab illo facta nō eēt.igit̄ eēn tia q̄ est actꝰ malus cū nō sit sūma cēntia nullo mō eē pōt nisi a deo facta esset. Hec etiā videt̄ esse intentio Ansel.

cap. 20. de casu diaboli. vbi discipulo dicenti. ꝙ quidem deus reru
naturas oium faciat. fatendū est: ꝙ vero singulas actiones
puersarū volūtatū velut ipm prauū motū volūtatis quo
ipsa mala volūtas se mouet faciat quis ↄcedat: Rñdet.
quid mirū si dicim⁹ deū facere singulas actiones que fiūt
mala voluntate cū fateamur eū facere singulas substan-
3 ↄne 3. tias que fiunt iniusta voluntate. ¶ Contra istam ↄclu-
sionē pōt argui primo sic. si eūdē actū malū facit deus quē
facit homo: sicut homo peccat faciēdo illū: sic etiā peccat
deus: qd est impossibile. p3: qa nō ob aliud homo ille pec-
2^m cat: nisi quia facit actum malum. ¶ Scdo si deus facit
actum malum deus est auctor malorum: cuius oppositū3
dicit Aug. in auctoritate supra allegata. ex libro de mori-
bus manicheoꝝ. in prima ratione facta ad pbandū ↄclu-
sionē ꝛ in alijs locis innumeris. p3 ↄsequētia: qa non est
3^m aliud esse auctorem mali ꝙ̄ facere actū malum. ¶ Ter-
tio. tunc deo auctore fieret homo deterior cōtra eundem
q. 3. Aug. 83. q. pbatur ↄsequētia: qa qui causat actu3 quo ho-
mo est deterior eo auctore fit ille deterior: si vero conclusio
sit vera deus causat actu3 quo homo est deterior. igit̄ ꝛc.
4^m ¶ Quarto. deus est vltor mali actus. igitur nō est actor.
añs certum est per fidem. ↄña pbatur auctoritate Fulgē
tij. d. ꝙ deus eius rei est vltor: cuius est actor. Item Aug.
in libello qui dicit̄ ↄfutatio catholica quorūdā falso sibi
cap. 3. imputatoꝝ. dicit ꝙ ab auctore nature prorsus alienum
5^m est quicquid in vnoquoq3 damnandu3 est. ¶ Quinto. si
deus est partialis causa actus mali posset esse totalis cau
sa actus eiusdem: ita ꝙ solus ipse causaret actū illū. cōse
quens hoc falsum est: qa tunc posset causare actū odiēdi
deum ꝛ mēdaciū: ac per hoc mentiri: cuius oppositu3 pro
batum est in primo libro. ↄña p3: qa quēcūq3 effectū de⁹ po
test facere cōcurrēte cā scda: pōt absq3 illa. alias non sibi
ipse sufficeret ad oēm suum effectū: sed ad aliquē causan
dum indigeret adiutorio creature. hoc autē est falsum. d.
Aug. primo de lib. arbi. ꝙ nullus de deo optime existimat
qui nō eum credit nulla adiutu3 esse natura in causando
6^m quasi qui non sibi sufficeret. ¶ Sexto. si deus facit istu3
actum malū quē etiā facit iste homo: deus vult istū actū
esse. igitur vult istum hoiem facere istum actum malu3.
ꝛ vltra. igit̄ iste homo faciēdo istū actum malum facit il
lud: qd deus vult eū facere: ꝛ per ↄsequēs nō peccat: ꝛ sic
sequit̄ ex ↄclusione ꝙ quēcūq3 actu3 homo faciat nūꝙ̄
peccat. na3 sic pōt de quolibet argui. ¶ Ad idē arguit q-
7^m dam doctor sic. 7. si de⁹ causaret actū malū necessario cau
Pe. Au saret deformitatē eius: cuius oppositū dicunt sancti. pba
reoli. l. 2 tur ↄsequētia: qa quidā actus sunt a quibus īseparabilis
d. 37. q. 1 est deformitas. vbi gratia. odire deu3 ꝛ multi alij qui habēt
8^m ↄuolutam malitiam: nec possunt bene fieri. ¶ Octauo
idem sic. si deus coagit voluntati in suo actu aut hoc est:
quia sequitur determinationem voluntatis in illo actu:
sic ꝙ voluntas prius natura se determinat: ꝛ ex hoc deus
coagit illi: aut ecōuerso. deus prius determinat se ad agē
dum: ꝛ voluntas nostra sequit̄ determinationē eius: aut
veniunt ad actionē istam: ex quo primum nō pōt dari: qa
tunc deus voluntarie coageret ad peccatū: ꝛ etiā habere-
tur ppositū: qa in illo nō determinate coageret sibi de⁹:
ꝛ sic non esset causa omnis actus positiui: nec scd3: qa tūc
voluntas determinaret̄ a deo ad peccandū: ꝛ sic nō pec-
caret: qa de se nō haberet vnde esset causa peccati: qa nō
libera. determinaret̄ enī ab extrinseco. nec tertiū. Tum
qa talis concursus esset casualis. Tū qa deus voluntarie
9^m coageret ad peccatū. ¶ Nono ꝛ est ratio eiusdem. nō est
minoris potestatis voluntas respectu actus sui ꝙ̄ agētia
naturalia respectu actuū ppriorum: sed agentia naturalia
sic eliciunt actus suos per se ꝙ deus nō cooperat̄ actiue:

nisi per cōseruationem. igit̄ ꝛc. pbatur minor auctorita-
tibus ꝛ rōne. prima auctoritas est Aug. 7. de ci. dei. dicit sic: cap. 30.
deus administrat oia que creauit vt ipsa pprios exerce-
re ꝛ coagere motus sinat. alia est Ecclesiastici. 15. deus ab
initio cōstituit hoiem ꝛ reliquit eum in manibus consilij
sui. ¶ Alia est Cōmen. 12° meta. qui sarracenos deridet: Cō. 18.
eo ꝙ negāt res habere pprias operationes. ¶ Rōne etiā Rō
pbat̄ dicta minor: qa non apparet: quare deus non possit
cōicare creature actionē que nō est creatio: sed extractio
perfectibilis ad complementum: cum illa nō requirat in
agente virtutem infinitam. Scdo: qa aut in editione for- 2
me de mā si deus coagit agenti nāli ambo faciunt idem
totaliter: aut deus vna3 partem ꝛ agens nāle aliam. non
potest dici primum: qa impossibile est idē esse simul a dua
bus causis totalibus in eodē genere cause. nec scdm. Tu3
qa aliqn forma illa est simplex carens partibus. Tu3 qa
tunc sequit̄ ꝙ ad partem quā facit agens nāle deus non
coaget: qd est ppositum. auctoritates etiā vident̄ plures
cōtra predictā cōclusionē. ait enim Aug. 2° de lib. ar. mo- cap. 39.
tus ille auersionis quā fatemur eē peccatū: qm defectiu⁹
motus est. v3 quo pertineat ꝛ ad deum non pertinere ne
dubites. Et respondet discipulo querēti: vnde est motus
voluntatis quo auertit̄ a deo. per quā responsionē p3 ex-
presse Aug. velle ꝙ ille motus non sit ex deo. ¶ Itē ide3 cap. 10.
in preallegato supra libello qui dicit̄ confutatio catbolica.
ait. detestanda ꝛ abominanda opio est: que deu3 cuiusꝙ̄
male voluntatis aut male actionis credit auctorē. Item
in de nā boni ante medium libri. cū audimus inquit oia
ex ipso ꝛ per ipsum ꝛ in ipso: omnes itaq3 naturas intelli
gere debemus que nāliter sunt: neq3 enī ex ipso sunt pec-
cata que naturā nō seruāt sed vitiant: que peccata ex vo-
luntate esse peccantiū multis modis sancta scriptura te-
statur: ꝛ ꝙ nomine peccatoru3 intelligat malos actus. p3
ex eo ꝙ dicit illa esse ex volūtate peccātiū. soli enī actus
voluntatis eliciti ꝛ imperati sunt ex voluntate peccātiū.
plures etiā alie auctoritates idem sonant. ¶ Respōdeo Rño
ad primū nego consequentiā. Ad pbatione3 dico ꝙ non Ad pm
ideo precise quis peccat: qa facit actum malu3: vocando
actum malum illam entitatem: que nunc a modernis vo
catur actus malus: qd dico ad excludenda3 acceptionem
huius nominis actus: vt dicit̄ de quibusdam complexe
significantibus quomō actus negatur esse res proprie. i.
entitas vt in scdo articulo dictu3 est. Sed ideo peccat: q2
facit illum male. i. ↄtra rectā rōnem: ꝛ qa illū actu3 quē
homo cōtra rectā rōnem: ꝛ ideo male facit de⁹ fm rectā
rationē: ac per hoc bene facit: ideo homo illum faciendo
peccat: non deus. istud declaratur de ppinquo. nam eūdē
malum actum quem homo libere cōtinuat et conseruat
postꝙ̄ factus est continuat etiam ꝛ conseruat deus: ꝛ ta-
men homo sic cōtinuando peccat: non aūt deus. Similr
eundē hoiem deus pducit ꝛ format in vtero quē generat
etiā homo adulterando: ꝛ tamē deus non peccat sed ho-
mo. Similr sicut dicit Magr. 3. snīaꝝ. disti. 20°. traditio
christi facta est a deo iuda ꝛ a iudeis: ꝛ tñ deus nō pecca-
uit. illi vero peccauerunt ꝛ ita dari possent exempla de mul
tis operibus exterioribus ad que etiam diuersi homines
concurrunt: ꝛ tamē vnus peccat alio non peccāte: qa vn⁹
fm recta3 rationē ꝛ bene illud agit. alius vero ↄ rectā rōnē
et male. Dices ꝙ saltem in his que sunt fm se mala nec
possunt bene fieri concedendum erit ꝙ non fiunt a deo:
quia tunc non solum mala: sed etiā male faceret: ꝛ cōtra
rectam rationē: sicq3 peccaret. Dicendu3 ꝙ nulla entitas
est vel esse potest que non possit bene fieri: l3 non a quoli
bet: sed ea que fm se sunt mala et dicunt̄ non posse bene
fieri non sunt alique entitates existes vel possibiles exi-

stere.Sz sūt cōplexe q̄dā significabilia:vt in p̄cedētib⁹
dicebat:q̄ ēt p̄p̄c pctā nūcupant:ꝛ talia nūq̄ etiā fiūt ab
eo ſm illū modū loquēdi:quo dīt fieri ab hoīe.v.g.inui
dere dicit esse malū ſm ſe ꝛ dī fieri ab hoīe:ad hūc sen
sum.s.q2 dicimus ꝙ homo inuideat.de⁹ aūt ꝛ si actū illū
seu entitatē illā quā inuidiā noiamus:ꝛ qua hō dī inuidē
causet sil' cū hoīe.nō tñ ipse inuidet:sic nec notitia inuidē
tis partialr cū volūtate hoīs causans inuidiā vlli inuidet:sz
aīa ipsa tñ que illa entitate efficitur:ita de alijs vt furari
mecbari ꝛ h⁹ est dōm.nullū eni taliū pōt de⁹:lz eni oēm
entitatē quā agit vl' mouet mēdax.sil' etiā agat ꝛ moueat
de⁹.ipse tñ nec furat nec mētit.Quolibet eni taliuz vltra
simplicē factionē aut motionē talis vel talis rei aliq̄ cō
notat ex pte ei⁹ qd sic denoiat:que deo nō ɔueniūt:sic fu
rari vltra simplicē trāslationē rei de loco ad locū ɔnotat
rē illā nō eē trāsferētis.mētiri ēt vltra formationē falsē
vocis ɔnotat eū q mētiri dī velle p illā falsum signare ꝛ
aliū fallere:ꝛ q2 de⁹ esto ꝙ sil' ptialr rē illā trāsferat non
trāsfert rē nō suā:q2 oīa ei⁹ sunt:ꝛ lz illā vocē mō cū mē
tiēte formet:nō itēdit p illā falsuz signare aut fallē quē
q̄:iō nec ipse furari vel fur dī:neq3 mēdax aut mentiri.
Dices q̄uis de⁹ nō inuideat aut mētiat:ꝛ sic de alijs:cau
sat tñ ſm te inuidiā in aīa inuidētis:ꝛ sic causat vocē illā q̄
mēdaciū dī:sed talia cāre videt eē ɔtra rectā rōnē:sic in
uidere ꝛ mētiri.nā talia faciēs quodāmō vel saltē iuuat
aliū ad inuidendū ꝛ mentiēdū:qd recta rō dictat nō eē fa
ciēdū.igit de⁹ male agit ꝛ peccat vt p̄us iferebat.Rñdeo
ꝙ sic de⁹ nō agit ɔ̄ rectā rōnē faciēdo hoīez q possit ma
lū actū facere cū ad eū faciendū nō cogat vel inducat.sic
nō agit ɔtra rectā rōnē ei nō subtrahēdo id sine quo nō
pōt facere malū actuz:nec tñ exercitando vel faciēdo vt
hō faciat talē actū.id aūt sine quo nō pōt hō malū actuz
facē est coefficiētia dei:que nēcia ē cuilibet creature ad
suos pducēdos effectus:cū nulla se sola ad aliquā eēntiā
causādā sufficiat:vt ex auctib⁹ plib⁹ supra adducti appa
ret.¶ Cōfirmat rñsio hec:qm certū est deuz nō peccare
nec agere ɔ̄ rectā rōnē:ꝛ ex eo ꝙ actū malū ptialr ɔtinuat
ꝛ ɔseruat:nec sic dī ipse facē vel iuuare hoīem ad peccā
dū per ɔtinuationē act⁹ mali.¶ Ad 2ᵐ nego ɔñam acce

Ad 2ᵐ

pto ɔñte in sensu quo negat a sanctis.nā cū dī ab eis ꝙ
de⁹ nō est auctor maloꝝ.h nomē malū vel est nomē sub
stātiuū.ꝛ stat pro eo qd est p se malum seu malū simplr.
iuxta distinctionē datā de malo in p̄ arti.quēadmodū su
mit in auctē Aug.de morib⁹ manicheoꝝ:ꝛ in plib⁹ alijs
locis.vl' est nomē adiectiuū:substātiuū tñ vt aiunt grā
matici:ꝛ tūc stat pro his q̄ denoiant mala.nō tñ vlr pro
oīb⁹.nā certū ē ꝙ de⁹ est auctor oīuz maloꝝ:ꝛ silr malo
rū angeloꝝ:lz nō sit ei⁹ auctor vel cā ꝙ ipsi sint mali. Et
silr cā est oīs eētie q̄ denoiat mala:ꝛ p ɔñs ad hūc sen
suz pōt vere dici ꝙ de⁹ est auctor mali:sic bñ innuit Aug.
rñdēs Juliano heretico li⁹ 3⁹ ɔ̄ eū.si qd vo supaddis ꝛ di

cap.io.

cis rei male auctor eē nō pt quo id dicis.meli⁹ eni noui
ipse loqui q̄ tu qui per pphetā dicit cāre se mala.Ecce qd
reprobat eū:q2 dixit ꝙ rei male de⁹ nō est auctor:ꝛ rem
stricte pro entitate accipit:sic pz intuenti qōnē vt vertit
iter eos.igit oppo^m est dōm:ꝛ silr ex dcō reprobato appa
ret mala i auctē pphe denoiatiue sumi.g cū sic sumit no
mē mali a sanctis:ꝛ dī deus nō est auctor maloꝝ:nō stat
nomē mali pro oīb⁹ gñaliter que denolant mala:sz stat
ɔcte pro his malis q̄ sūt pctā:sic supra pz p Magrm.nūc
aūt act⁹ malus accipiēdo h nomē act⁹:vt hz significatio
nē icōplexā.i.entitas illa q̄ dī malus actus:q̄uis sic ma
lus nō est malū:nec ēt ē pctm:lz hō ipm faciēs peccet:et
ex h vlteri⁹ ad pbationē ɔñtie dōm est ꝙ nō est idē hec
itētionē scōꝝ eē auctorē mali ꝛ facere actū malū.vtꝝ tñ

ꝛ in quo sensu sit cōcedēdū vel negādū deū esse auctorē
maloꝝ actuū:sic accipiēdo actū dicet in rñsione ad scdaꝫ
auctē allegatā ɔtra.¶ Ad 3ᵐ nego ɔñaz.Ad pbationem

Ad 3ᵐ

dico ꝙ nō q̄cūq̄ causat actū ꝛc̄.eo auctore fit hō deterior
loquēdo de cāre gñalr ſm ꝙ etiā partialis cā cāre dī.nā
si plēs hoīes ɔcurrāt ad idē opus malū ex quo neuter dī
altero auctore peccare vel deterior fieri.Et si vn⁹ pncipa
liter:alter vo instrālr aut scdario:qui pn' nūq̄ dī reliquo
auctore peccare.Qñ g dī qs alio auctore fieri melior vel
deterior dici pōt ꝙ tūc qñ alius est sibi cā vt faciat illō:
qd faciēdo est melior vel peior:ꝛ q2 de⁹ cuilibet bñfaciē
ti est cā vt faciat illud qd bñ facit.nā nō solū partialr cō
causat actū bonū hoīs:sz etiā mouet volūtatez ei⁹ ꝛ facit
eā facere eundē actū.nulli aūt malefaciēti est cā vt male
faciat id qd malefacit:lz actū illū etiā cōcauset:vt supra
dis.26.q.p⁹ habitū est.Jdcirco qlibet deo auctore pōt ve
dici fieri melior.nullus aūt deo auctore deterior.Sz nū
quid ad hunc sensum pōt dici ve ꝙ aliq̄ mō alio auctore
qs fit deterior.dōm ꝙ sic qs pōt dici eē alteri cā vt male
faciat:sic pōt dici ꝙ eo auctore alter dterior fiat.nullus
aūt pt eē alteri cā imediata mouēs volūtatē ei⁹ ꝛ faciēs
eā facere actū malū:sic de⁹ fac eā facē bonū actū.Et ideo
nullus ita alio auctore fit dterior:quēadmodū deo aucto
re qs fit melior.pōt aūt qs lz impropzie dici alteri cā ime
diata aliquo mō.vbi.g.inducēs vel suadēs ad malefaciē
dū:sic diabolus hoi quez tentat ꝛ in isto sensu pōt qs dici
alio auctore fieri deterior.Scdo pōt dici ad argu^m iuxta
expōnē Aug.met negādo.s.eandē ɔñam.nā qd sit aliquo
auctore fieri deteriorē Aug.ibidē.exponit.d.illo auctore
cū dī illo volēte dī fieri.g deteriorē aliquo auctore ē ſm
Aug.fieri deteriorē illo volēte ꝙ iste deterior fiat:ꝛ quia
de⁹ nō vult aliquē esse deteriorē:q̄uis ɔcauset actū ma
luz quo quis est deterior:ideo nullus eo auctore fit dete
rior.¶ Ad 4ᵐ pōt duplr rñderi.Uno mō ꝙ si ly act⁹ in

Ad 4ᵐ.

añte hēat signationē cōplexā añs est veruz:ꝛ silr ɔñs in
eodē sensu.Si aūt hēat signationē simplicē añs ē falsuz.
nō eni de⁹ punit hoīem pro illa entitate quā facit ꝛ quaꝫ
vocam⁹ actū malū:sz q2 illā male facit:ꝛ q2 illā male fa
cere dī ꝛ malus act⁹:vt act⁹ hz signationē cōplexaz:ideo
in tali sensu ɔcedēdū est ꝙ de⁹ est vltor mali act⁹ ꝛ eius
nō est actor sic ɔcedit ꝙ est vltor pctī ꝛ nō actor:ꝛ quia
pctm ꝛ act⁹ sic sump⁹ etiā res aliq̄ dī:vt.s.dcm est:ideo
eius etiā rei dī vltor:cuius nō est actor.Et sic dōm est ad
auctē Fulgentij.¶ Ad auctē Aug.eodē mō.naz nihil est
in aliquo dānādū:nisi pctm:ꝛ pctī nō est actor deus.Alio
mō pōt dici ſz ꝙ dicit Altissiodoreñ.ꝙ sensus auctis est
ꝙ nō eiusdē rei ꝛ ſm idē de⁹ est actor ꝛ vltor.Sed ei⁹ est
actor iquātū entitas q̄dā:eius vo vltor iquātū est mala.
Est aūt mala iquātū male fit:ꝛ iō pro ea punit euz a quo
male fit.pma solo plus placet.¶ Ad 5ᵐ ɔcedo ꝙ de⁹ pōt

Ad 5ᵐ

solus actū illū cāre ꝛ actū odiendi.i.qui est odium dei:ꝛ
mēdaciū etiā pōt cāre.nō tñ pōt cāre actū odiendi deuz:
sz odiū dei neq̄ pōt cāre mēdaciū vel mentiri:neq̄ pōt
causare actū malū:q̄re quēcūq3 actum cāret solus:lz ille
nūc sit odiū dei vel mēdaciū:aut aliqs actus malus:si tñ
de⁹ solus illū cāret sic pōt illū cāre solus nō eēt act⁹:neq3
odiū dei vel mendaciū:ꝛ pz iste solo ex dictis in p⁹ qōne
disputata sup.4.2.dis.p' lib.ideo eius declarationi nō in
sisto.¶ Ad 6ᵐ cōcedo ꝙ dñs vult istū esse.nego autez ꝙ

Ad 6ᵐ

velit istum hoīem facere istum actuz:sicut ſm Magrm
dis.vltimo p̄mi.tota trinitas voluit passionē chri eē ꝛ oc
cisionē:nec tñ voluit ꝙ iudei occiderent chrm.ideo nego
ɔñtiam illaz.¶ Ad septimū dico ꝙ si per deformitatem

Ad 7ᵐ

intelligatur aliqua entitas quecunq3 et vbicunq3 illa sit

Aureoli vbi.s.

deus coagit illaz:nec oppositū scio dici a sanctis:nec iste

doctor ostēdit. doctores aūt aliq moderni vtiq3 dicūt q̄ l3 actus deformis sit a deo. deformitas aūt ipsa non est a deo. qđ dcm̄ pōt bñe bonū itellr̄m: nō qdē ɔcipiēdo q̄ deformitas sit aliq̄ entitas ab actu distincta q̄ non causet a deo: s3 itelligēdo q̄ l3 act' deformis sit a deo: nō tn̄ iquātū est deformis est a deo. nā nō est deformis nisi iquātu3 ɔ rectā rōnē fit: inq̄tū aūt fit ɔ rectā rōnē fit ab hoie: nō aūt a deo: q nihil agit ɔ id qđ ab eo agēdū esse iudicat rō recta. Et huic ɔcordat q̄ alij recte itelligentes significare intēdunt cū aiunt q̄ de' est cā actus mali. S3 nō vt malus est: qr̄ .s. ille non est a deo vt est malus neq3 ēt vt est a deo est malus. ¶ Ad 8m dico iuxta modū loquēdi arguētis q̄ deus sequit' determinationē voluntatis: non q̄ determinatio voluntatis sit aliq̄ entitas distincta a volūtate ⁊ actu ei': q̄ p' fiat a voluntate sic imaginari vr̄ argm. nec ēt itelligēdo q̄ p'us nā volūtas agat actū illū q̄3 deus: ꝓprie loquēdo de pori nā: qr̄ tūc sequeret' q̄ possit illū agere deo nō coagēte: sic patet ex diffōne poris s'm nām. Sed ad hunc sensu3 dico deū seq determinationē voluntatis: qr̄ iō de' agit illū actū: q cū voluntas agit: ⁊ nō iō q de' agit. iō volūtas agit: ⁊ iō magis ꝓpe di' de' coagere volūtati in talē actū causandi q̄3 volūtas dicat' coagere deo. Et cū arguit' ɔ h' inferēdo q̄ de' volūtarie coageret ad pctm̄: si pctm̄ accipiat' ꝓprie neganda est ɔn̄tia: q act' ille nō est pctm̄. si aūt iꝓprie .s. pro actu malo. ɔn̄a ē ɔcedendū. Qđ vo vltra addit' iā exclusu3 ē. ¶ Ad 9m dicendū q̄ minor est falsa sic sufficiēter probatū est in p' li. d. 45. Ad ꝓbationē q̄ est per auctē3 dō3 q̄ ille auctēs nullo mō sunt ad ꝓpom: q nō habet' ex eis q̄ de' nō coagat agētib' nālib': s3 solūmō q̄ agēda nālia agūt suas actiones: qđ ego vtiq3 ɔcedo. dico tn̄ q̄ cū eis agit ⁊ de'. ¶ Ad p'mā ꝓbationē p' rōnē dico q̄ illa etiā nō ꝓbat qđ d3 ꝓbare: q3 dato q̄ de' posset cōicare creature vt sola posset in talē actionē nō sequit' q̄ cōicauerit. vtr3 aūt posset vl' nō. alibi discuti poterit. ¶ Ad 2am ꝓbationē dico q̄ idē totaliter fit ab ambob': ⁊ cū di' q̄ ipole est idē eē sil' a duab' cāis totalib'. dōm q̄ cā dupl'r pōt accipi totalis. vno mō totalis totalitate relata ad cām .i. sufficiēs cāre effectum absq3 ɔcursu alteri' cāe p'cise cāndo sic cāt: ⁊ sic negāda est ista ɔn̄a: qr̄ nec de' nec creatura est sic totalis cā act' mali. nūq̄3 eni talis act' fieret si de' nō cāret eū: neq3 ēt si creatura non cāret: ⁊ de' nō aliter cāret q̄3 nūc de s'cō cāt ɔcurrēdo cū creatura. alio mō totalis totalitate relata ad effectū .i. totū effectū causans: ⁊ sic eiusdē pnt eē plēs totales cāe. eiusdē eni volitiōis s'm totū est cā notitia: ⁊ etiā volūtas. Multa alia exēpla pnt dici. ¶ P'. Nō min' est pole idē s3 totū a duob' ꝓduci q̄3 idē s'm totū iā ꝓductū a duob' ɔseruari. nūc aūt idē act' voluntatis siue malus ɔseruat' imediate a deo etiā s'm hūc doctorē nec est dubiū: q̄n etiā ab ipsa volūtate ɔseruet'. Et sic p3 q̄ rōnes p'missę nō sunt efficaces ɔtra ɔnē p'dictā.

Notat

¶ Aduertendū aūt q̄ oēs equal'r pnt fieri ad ꝓbandū q̄ talis act' nō imediate ɔseruet' a deo: qđ tn̄ vt p'dixi oīno est falsu3: ⁊ in h' etiā ɔcordat ille doctor cui' sunt rōnes vltie. nā ita pōt argui q̄ de' ɔtinuādo actū malū peccat: sic ⁊ hō sil' eundē cōtinuās. Itē q̄ tūc de' eēt auctor maloꝝ cū ɔseruādo actu3 agit ipm. ¶ P'. Nō minus apparere pōt absurdū q̄ de' ɔtinuet malos act' q̄3 ꝓducat. ¶ Item q̄ tūc de auctore fieret hō deterior: cū certū sit q̄ hō ex libera ɔtinuatiōe actus mali reddat' deterior. Itē ɔstat q̄ de' punit hoiem pro libera ɔtinuatione actus mali. igit' talis act' nō cōtinuabit' a deo. Itē q̄ tūc de' posset eē totalis ɔseruator et vltra vt ibi. Itē si cōtinuat vult eū esse. ⁊ vltra. igit' vult hunc hoiem istum actū ɔtinuare ⁊c̄. Ite3 tunc ɔtinuaret deformitatē: qđ eque pōt videri icōueniēs sic q̄ ageret.

Item querēdū esset an in tali cōtinuatione sequat' determinationē voluntatis ⁊c̄. vt de actione arguit'. Itē nō minus appet dōm q̄ agentia nālia ɔtinuēt actiones ꝓprias q̄3 q̄ eas agant.

Ad auc. Aug'i.

¶ Ad auctoritates vo r̄ndeo. ad p'mā p3 r̄nsio in r̄nsione ad 3m rōnē factā ɔtra s'cda3 ɔnē p'cedentis articuli: qr̄ vt ibi dictū est: per motū auersionis nō itelligit Aug. illam entitatē que volitio di': sed illud significabile cōplexe: qđ significat' cū dicimus volūtatē auerti a deo. ¶ Ad 2m dōm q̄ nomē auctoris quātū ad ꝓpositū dupl'r accipi pōt. Uno mō cōiter pro agente totali vel ꝑticulari: ⁊ sic accipit' cū di' q̄ de' est auctor oium nārū ⁊ oium que sunt. Alio mō sp'āliter pro agēte totali vel partiali p'ncipali in agendo: ⁊ h' etiā mō accipit': cu3 dicit' q̄ deus est auctor oium bonoꝝ moꝝ .i. bonoꝝ cogitationu3 ⁊ volitionū ⁊ operationū. taliū eni vel ipe est auctor ⁊ cā efficiēs totalis vel partialis p'ncipalis monēs aliā partialē cām: vtpote voluntatē n̄ra3 ad agendū actus tales seu faciens ipsam sic agere. ¶ Ad ꝓpositū cu3 deus negatur auctor male volūtatis vel opationis accipit' nomē auctoris 2o mō ⁊ nō p'mo mō: qr̄ l3 talē volitionē causet: non tn̄ sicut totalis eius cā: sed sic partialis: nec tn̄ in sic agendo p'ncipalis: ita vt moueat voluntatē n̄ram ad agendu3 ⁊ faciat eā facere talē volitionē: aut mō aliq̄ suadeat vel excitet. hoc eni opinari detestāda ⁊ abominādā opio est. ad hūc sensu3 ibidē locutū fuisse Aug. euidēter p3: ex obiectione cui r̄ndet. nā obyciebat' sibi eū dicere vel ex ei' dictis sequi q̄ adulteria ⁊ corruptele virginū sacrarū: iō cōtingant q illas de' ad h' p'destinauit vt caderēt. ad h' sic r̄ndet. detestanda ⁊ abomināda opinio est que deū cuiusq̄3 male voluntatis aut male actionis credit auctore3: cui' p'destinatio nūq̄3 extra iustitiā est. Ex his p3 q̄ vult negare deū quēq̄3 p'destinasse ad mala opera: negādo ip3 esse taliū auctorē. vbi si accipit' auctor 2o mō optime seqtur itentū: qr̄ ad quecūq3 ⁊ qualiacūq3 opera de' quēq̄3 p'destinauit ad ea agēda mouet illu3 ⁊ facit vt faciat illa. dicēte Aplo ad Eph. ipsius .s. dei sumus factura creati in chr̄o Jesu in opib' bonis que preparauit deus .i. p'destinauit. vt in illis ambulemus. creari eni dicimur p' chr̄m in bonis opib': q facit nos facere illa. nihilomin' ēt faciēs illa nobiscū. p3 etiā talis intētio Aug. ex eo qđ sequit'. ait eni post pauca. que etiā iuuant ꝓpositū. nō ergo casus vitiū nec malignitatē iniquoꝝ nec cupiditates peccantiu3. p'destinatio dei aut excitauit aut suasit aut ipulit. negat ergo eū auctorem s'm q̄ auctor dicit' qui mouet aut suadet ⁊c̄. ad agendū. ⁊ p3 ꝓpositū.

cap. 2.

Ad aliā

¶ Alia auctoritas nō est cōtra: cu3 loquat' de peccatis que vtiq3 nō sunt actus mali: vt nūc de actibus est sermo. dicunt' aūt peccata esse ex voluntate peccantiū: q peccantes voluntate faciunt illa que ipsos facere est peccatū: ⁊ ita etiā itelligende sunt auctoritates alie sonantes q̄ hoies faciunt peccata nō q̄ ille entitates q̄ ab eis fiunt sint peccata: q̄uis ⁊ aliq̄n facē peccatū pro peccare ponat'. ait sic. sensus facit peccatū .i. peccat: per qđ etiā saluat' propositū.

r̄nsio ad argm p'ncipalia.

¶ Ex dictis p3 q̄uo sit r̄ndendū ad p'ncipalia argu. nā accipiēdo pctm̄ ꝓprie cōcedenda est ɔcl'o p'mi ar. q̄uis inualido medio concludat'. accipiēdo aūt pctm̄ iꝓprie .s. pro actu malo negāda est ɔn̄a. aūs etiā nō est vl'r verū nisi loquēdo de p' se malo. actus aūt malus nō est malū isto mō accipiēdo malū.

Ad 2m

¶ Ad 2m argm dōm q̄ q̄uis ɔ̄ ēēt vera accipiēdo ꝓprie pctm̄: ꝓbatio tn̄ falsū assumit cū ait. q̄ mala volūtas est pctm̄. Si aūt pctm̄ accipiat' p' actu malo: tūc dō3 q̄ pcti ⁊ mali act' vtiq3 ē aliq̄ cā efficiēs: nec putādū est Aug. vl' quēq̄3 doctū viꝝ sēsisse oppm: ⁊ iō dō3 q̄ Aug. nō itelligit p' malā volūtatē malā volitionē: s3 ipa3 aia3 seu vi3 volitiuā malā: ⁊ logt' sp'āl'r de p'o mala volūtate: ⁊ itell'it q̄ talis

mala volūtas nō habuit cāȝ efficiētē qꝛ nulla res fuit q̄ aliqd faciēdo facēt illā malā ſȝ ipa deſiſtēdo a bona volitiōe in q̄ fcā erat fcā eſt mala: ⁊ eſt ſile: ſicut ſi dicet ꝙ aeri tenebroſi nō eſt aliq̄ cā efficiēs: qꝛ nihil fac aerē tenebroſuȝ aliqd in eo faciēdo: ſȝ ex eo ꝙ lumē deſinit fieri i ipo ipſe ſit tenebroſus. Et h̄ euidēter pȝ diligēter aſpiciēti totū capl̄m illō: ⁊ etiā ſequēs: iō dcm̄ Aug. nō valȝ ꝓ argu. illo. ¶ Ad argm̄ in oppoſitū negāda eſt ꝯña ſi ꝓprie capiatur pctm̄. ¶ Ad auctēȝ Aug. pōt dici: ſicut dcm̄ eſt in rñdendo ad zm̄ obdnē ꝯ pm̄ correm̄ pmi e ꝯnis. ſcdi arti. qōnis: ꝙ ibi nomē illud volūtas ponit in loco ifiniti hui9 velle v'balr ſtantis: vel ſi ſtet nolalr pure tūc pctm̄ accipitur ab eo improprie. ſ. pro actu malo: ⁊ ſic accipiēdo pctm̄ vtiqȝ deus eſt eius cā efficiens modo ſupra poſito.

[margin: ad argm̄ in oppm̄]

¶ Diſtin. XXXVIII. XXXIX. XL. ⁊ XLI. Qō. I.

Circa diſ. 38. ⁊ tres ſequētes: in qb9 magiſter iquirit de bonitate ⁊ malitia volūtatū ⁊ intellectionū: ac q̄uo ex eis ſit bonitas ⁊ malitia in exterioꝛib9 actionibus iudicāda. Quero vtrū ſm̄ bonitatem vel malitiā itentiōis operātis ſit bonitas vel malitia in ope ei9. arguit ꝙ ſic. ꝑ auctēȝ Ambro. quā allegat Magr̄ in diſ. 40. dicētis. affect9 tuus nomē operi tuo iponit. Aug. etiā dicit: vt ibidē allegat. bonū opus intentio facit: ⁊ ſimilr videt dicendū: ꝙ malū opus intētio facit. ergo ſm̄ bonitatē vel malitiam affectus ſiue intentionis eſt opus qō cōmittit bonū vel malum.

[margin: ꝓ]

Ad oppoſitū argr̄. ſi ſm̄ bonitatē vl' malitiā ⁊c. ſequit ꝙ ois actio hois ifidelis ſit mala ⁊ vitioſa. hoc aūt nō videt dcm̄ cū in multis olim claruiſſe plēs moꝛales v'tutes legamus: ⁊ ideȝ adhuc credendū ſit de multis. ꝯñtia ꝓbat: qꝛ ſm̄ Aug. ſtatim poſt v'ba ipſi9 iā recitata intētionē fides dirigit. vbi g̊ non eſt fides nō eſt itētio recta. igit in ifidelib9 nō eſt intētio recta: ac ꝑ h̄ nec bona: ſȝ mala tm̄. igit ſi ſm̄ malitiā intentiōis ē malitia exterioꝛi actōis. ois illoꝝ actio mala erit.

[margin: Oppm̄]

In iſta qōne erūt duo articuli. in pmo inquiret que intentio cenſenda ſit bona et q̄ mala. in ſcdo inquiretur de propoſito.

Quantum ad pm̄ pmitto ꝙ h̄ nomē itētio ad mltꝭ eſt equocū. in ꝓpoſito tm̄ accipio ipſuȝ ſm̄ ꝙ ſignat volitionē finis: ⁊ ita accipit a diſcutiētibus pñtē qōnē. finis aūt triplr pōt accipi. ſ. cōiter: ꝓpe: ⁊ magis ꝓprie. cōiter accipiēdo nomē finis qōlibet volitū ſeu obm̄ volitionis dicit finis. ſic accipit Aug. z° de tri. cū ait ꝙ volūtas vidēdi finē nō hȝ niſi viſionē: ſiue id referat ad aliud: ſiue nō referat: ⁊ voluntas vidēdi feneſtrā finē hȝ viſionē feneſtre: ⁊ pluries ibidē ſile dicit. Proprie aūt di finis nō qōcūqȝ volitū ſȝ volūtatū: ꝑꝑ qō aliud eſt volitū: ſic accipit finis qñ di ꝙ ē cui9 grā. hos duos modos diſtinguit Magr̄ in iſta diſ. 38. cuȝ ait. finis volūtatis eſt vel illud qō volumus ꝑ qō iplet ipa volūtas: vel potius aliud ꝑꝑ qō illud volumus. Magis ꝓprie v'o accipiēdo finē illud tm̄ di finis ꝑꝑ qō aliud eſt volitū: ⁊ ipm̄ ꝑꝑ ſe tm̄ ē volitū: ſic accipit finē Auic. p̊ ſufficiētie. cū ait. finis ver9 eſt q itēdit ꝑꝑ ſe ⁊ ꝑꝑ queȝ cetere res appetunt: cui etiā ꝯcoꝛdat Phs z° meta. d. finis eſt: qō nō eſt alius cā: ſȝ alia illi9. ⁊ Cōmē. ibi. dicit. ꝙ deſcriptio cāe finalis eſt vt nō ſit ꝑꝑ aliā cām̄: ſic ꝯformiter pōt accipi itētio cōit: ⁊ ſic ois volitio eſt itētio ꝓpe ⁊ ſic volitio illi9 ꝑꝑ qō aliō qd eſt volitū di intētio. magl ꝓprie v'o volitio ei9: qō eſt ꝑꝑ ſe volitū: ⁊ aliud ꝑꝑ ipm̄ itētio appellat: ⁊ h̄ 3° mō accipit in ꝓpoꝰ. ¶ z° pmitto ꝙ bonitas ⁊ malitia itētiōis: ſic ⁊ bonitas ⁊ malitia electiōis ⁊ opōnis ſequētis attendit penes ꝯformitatē ⁊ deformitatē ad rectā rōnē: vt ſic tūc di opatio bōa moralr ſeu recta ⁊ v'tuoſa qñ id talr ſit qualr fiendū eē iudicat recta rō. ꝑ talr ⁊ q̄lr cōprehēdendo oēs circūſtātias q̄ cōiter attēdunt i opōne v'tuoſa. qñ aūt nō ſic ꝯformit agit recte rōni. opatio di vitioſa ⁊ mala moralr. ſic tūc itētio opantis di bōa ⁊ recta qñ ipſa eſt ꝯformis recte rōni. i. qñ operās id itēdit ſeu vult vltiate: ⁊ ꝑꝑ ſe: qō rō recta iudicat ſic eē volēdū. Et tūc eſt praua ⁊ nō recta qñ nō ſic recte rōni ꝯformat itētio eius: ⁊ vlr ſm̄ quālibet circūſtātiā debitā ſm̄ iudiciuȝ recte rōnis.

[margins: cap. 6. — cap. 15. — T. t. c. 8 — z° pmittendū.]

¶ Cōtra illud tm̄ qō aſſūptū eſt valet ꝙ qñ opatio moralis nō eſt ꝯformis recte rōni ſȝ oēs circūſtātias reqſitas ad h̄ ꝙ ſit v'tuoſa ipſa eſt vitioſa ⁊ mala moralr. Eſt opī. cuiuſdā reuerēdi doctoris moderni q nup iter cetera ſua dcā in ei9 veſpꝑis poſuit ꝙ act9 moralis carēs aliq̄ debita circūſtātia: etiā ſi ſit circūſtātia finis: q iter oēs ſm̄ eū eſt pcipua: abſqȝ tm̄ pōne circūſtātie oppoſite ⁊ male de ſui nā vl' ex itētiōe faciētis nō ē moralr malus nec vitioſus nec pctm̄: ſȝ eſt vere bonus moralr ⁊ v'tuoſus: icōplete tm̄ ꝑꝑ defectū debite circūſtātie. vñ nec ſimplr nec modificatiōe determināte vl' diminuēte dȝ a doctore theologo dici bon9. talis aūt eſt ſm̄ eū ois act9 moralr q ſit ꝑꝑ talē finē: q nō eſt oppoſit9 vitio fini. Sed pōt cōcurrere cū eo etiā finis ſub fine vitio. Et itelligit vt puto de actu morali q nō eſt ex gñe malus. Malus aūt act9 moralis ſm̄ eū is tm̄ eſt q cū defectu alicuius bone ⁊ debite circunſtātie de ſe vl' ex itentiōe faciētis hȝ circūſtātiā malā ⁊ oppoſitā. ¶ Sed iſta opio nō ꝯtinet v'itatē. vñ tria volo ꝓbare ꝯ pōnē iſtā. Primū eſt. ꝙ nullus act9 moralis carēs aliq̄ circunſtātia debita eſt ſm̄ veritatē virtuoſus: ſeu qō pro eodē accipio moralr bonus. Scōm ꝙ qlibet talis eſt vitioſus ſeu malus moralr ⁊ pctm̄. Tertiū ꝙ ad h̄ ꝙ actus moralis ſit malus ſufficit carētia circūſtātie debiti finis: nec eſt ad hoc opportuna poſitio circūſtātie oppoſite ſeu finis oppoſiti vel mali ad ſenſuȝ in q̄ loquit. ¶ Primuȝ ego ꝓbo oſtēdēdo ꝙ oppoſitū iplicat ꝯdictionē. ⁊ arguo p̊ ſic. ſi aliqs act9 moralis caret circūſtātia aliq̄ cū qua deberet fieri ipſe nō eſt vt eē dȝ. igit eſt dign9 vituperatiōe d. Aug. 3. de li. ar. id recte vituperas qō nō ē vt eē debuit: imo vt dicit ſequēti. c. qcqd recte vituperat: iō recte vituperat: qꝛ nō eſt vt eē debuit. Si aūt aliqs act9 ē vere virtuoſus qcūqȝ ille ſit nō eſt dign9 vituperatione: ſȝ laude poti9 et honoꝛe: vt pȝ. 4. eth̄. c. de magnanimitate. igit ſi aliqs actus carēs aliq̄ debita circūſtantia eſt vere v'tuoſus aliqs act9 eſt dign9 vituperatiōe ⁊ nō eſt dign9 vituperatione: qō ꝯñs icludit ꝯdictoria. ¶ p̄. Circūſtātie debite ille cōiter dnr q̄ requirunt ad hoc ꝙ act9 ſit vere v'tuoſus. ⁊ ita ego accepi qñ dixi alias: ꝙ ꝑ actū moralr bonuȝ ego itelligebā actū moralē ꝯformē recte rōni ſm̄ oēs circūſtātias reqſitas ad h̄ ꝙ actus ſit v'e v'tuoſus: ⁊ qꝛ h̄ dictū ipe voluit iprobare ꝑ iſtā ſuā ꝯnē quā poſuit: q̄ſi illa diſcriptio nō ꝯueniat oi actui bono moralr. pȝ ꝙ etiā ipe ſilr accipit circūſtātias debitas: ⁊ ex h̄ ſtatim pȝ ꝙ ſua ꝓpoſitio iplicat ꝯdictionē: qꝛ ſi abſqȝ circūſtātia aliq̄ act9 eſt v'e v'tuoſus. illa igit nō reqrit ad h̄ ꝙ ille ſit v'tuoſus. Si āt illa ſit circūſtātia debita illa reqrit vt ille ſit v'tuoſus. igit ſi aliqs act9 carēs circūſtātia debita eſt v'tuoſus vere aliq̄ circūſtātia reqrit: ⁊ nō reqrit ad h̄ ꝙ ille ſit v'tuoſus. ¶ p̄. Si aliqs act9 eſt v'e v'tuoſus ipſe ē ꝯformis recte rōni. ⁊ ſi ſic. igit nō caret aliq̄ circūſtātia ſibi dbita. igit ſi aliqs carēs circūſtātia debita ē v'e v'tuoſus: ipſe caret ⁊ nō caret circūſtātia ſibi debita. ē ⁊ nō ē v'e v'tuoſus. ꝯña p° ꝓbat. dicit enī Phs z° ethi. ꝙ cōe ē oi v'tuti ſȝ rectā rōnē opari: ⁊ poſtea diffiniēs v'tutē dit. qō ē hit9 electiuus i mei9 exñs q̄ ad nos dtermiata recta rōne: ⁊ vt vtiqȝ ſap. dtermiabit. Itē li° 6° ingt. Qꝛ opȝ mediū eligē. mediū aūt eſt

[margins: ꝯ aſſumptum. — Magiſter fräciſcus de mairone ordi. pdic. — Cōtra tria cauſa dicta. — p̊ — cap. 34. — cap. 35. — cap. 9. — Confir. — cap. z. — cap. 6. — cap. p̄.]

autē est vt recta rō dicit. Ex his pȝ ſm ſniam phī φ ois actus virtuoſus cōformis eſt ſeu cōformiter fit ad rōnē rectā. cui ēt alioꝝ cōcordat ſnia. qui vt Aug. recitat ꝛ ap- probat. 4. li. ꝫ Iul. diffinientes virtutē dixerunt φ eſt animi habitus nāe mō atqȝ rōni conſentaneus. Sed φ iſta cōformitas ſit neceſſaria ſm oēs circūſtantias. pȝ ex eo qð 2° ethi. dicit phs. φ peccare ꝯtingit multiplr. diri- gere aūt. i. recte agere vno mō. ex hoc ſtatim infert. iō h quidē facile. ſ. peccare. h aūt difficile. ꝛ h pbat. d. facile quidem nō contingere ſignū. difficile aūt ꝯtingere. ex q̄ pbatiōe apparet φ qñcunqȝ nō contingit ſignū. ſ. illud mediū qð ſtatuit rō recta peccatur. h aūt ꝯuenit qñcūqȝ deficit actui aliq̄ debita circūſtantia ex his cū quib⁹ illū eſſe fiendū indicat rō recta. ꝛ tunc tm̄ cōtingit ſignuȝ: ꝛ per hoc virtuoſe agit qñ nulla deficit de talib⁹ circūſtā- tijs: ꝛ ideo difficile ꝛ vno mō tm̄: vt dicit recte agitur. Si aūt actus poſſet eſſe vere virtuoſus cuȝ defectu alicuius debite circūſtantie multis modis ꝯtingeret recte agere ꝛ faciliter. nā qñcunqȝ quis ageret aliquid qð eſt agēdū ipſe bene ꝛ recte ageret: eſto φ nō ageret vbi vel qñ: vel ſicut vel cuius grā eſt agendū: qð ꝛ iſte doctor cogit ꝯce- dere: cum cōcedat φ cū defectu circūſtantie debiti finis quā oiuȝ dicit eē pcipuā ꝯuenit recte agere. multo. n. ma gis ſequit cuiuſlȝ alterius defectu. imo iuxta dcm̄ ſuum quo dicit actū carēteȝ debita circūſtātia finis eē virtuo ſum vere: lȝ nō pfecte vel plene. dicēdū erit φ ſi qs agat id qð vere eſt agēdum: ꝛ tn̄ nulla circūſtātia debita ſit actui tali adhuc act⁹ ille erit ve virtuoſus. lȝ nō plene: ꝛ ille tm̄ dicēdus erit agere vitioſe: q agit qð nō ē agēdū. ac per hoc nō ex circūſtātijs actuū ſi pciſe ex actib⁹ ipſis ꝛ officijs erit ſumenda diſtinctio virtutū ꝛ vitioꝝ ſicut opinabat Iulia. pelagiſta. hoc aūt eſt cōtra doctrinā ſan ctoꝝ ꝛ phoꝝ cōiter. vnde Aug. li. 4. ꝫ Iul. predictuȝ. no- ueris inquit non officijs ſed finib⁹ a vitijs diſcernendas eſſe virtutes. officiū eſt aūt qð faciendū eſt. finis vo pro- pter qð faciendū eſt. Cum itaqȝ facit hō aliqd vbi pecca- re nō videt ſi nō pp̄ter h facit pp̄ter qð facere dȝ pecca re conuincit. Item paulo poſt. qcquid boni fit ab homie ꝛ nō pp̄ter h fit pp̄ter qð fieri debere vera ſapiētia pre- cipit: ꝛ ſi officio videat bonū ipſo nō recto fine peccatuȝ eſt. Ex quib⁹ pȝ ſm Aug. φ etiā ſola carentia circūſtātie debiti finis impedit actū eſſe virtuoſum: ꝛ reddit eū vi- tioſum: etiā ſic φ facit illum eſſe peccatū. Item Seneca epiſtola. 95. ad Lucillū. Preſtabunt inquit tibi fortaſſe precepta: vt qð opȝ facias ꝛ nō preſtabunt quēadmoduȝ opȝ. Et ſi hoc nō pſtāt ad virtutē nō perducūt. faciet qð opȝ monitus ꝯcedo: ſȝ illud paꝝ eſt: qm̄ quidē nō in fa- cto laus eſt: ſed in eo quēadmodū fiat. Et ēt ſit ꝫ phm pȝ clare ex eo qð iā allegatū eſt: ſed adhuc clarius tradit 3° ethi. vbi aſtruit φ circa mām fortitudinis ex cuiuſlibet circūſtātie ſm ſe defectu peccat. vn̄ ait. ſic aūt pctōꝝ h quidē qð nō opȝ. h aūt qð nō vt opȝ. h vo: qm̄ nō qñ vel aliqd taliū. Quo poſſet expſſius loq ppoſitū. ꝛ ſtati oſtē- dens quis agit recte. ait. φ quidē igit q̄ opȝ ꝛ cui⁹ grā ſu- ſtinet ꝛ timet: ꝛ vt opȝ: ꝛ qñ. ſilr aūt ꝛ audet fortis. ſubau di eſt. vbi ēt apte docet φ ad actū vtutis fortitudinis re- quirunt ſimul ꝛ copulatiue oēs circūſtātie debite. ꝛ idē iudiciū eſt de actib⁹ oium virtutū gnālr. Ex his idubitā- ter ꝯcludit φ nullus act⁹ carēs aliq̄ debita circumſtātia. ꝛ multo forti⁹ ſi illa ſit circūſtātia debiti finis cū ipſa ſit de potiorib⁹ dicēte pho. 3. ethi. φ pncipaliſſime circūſtā- tie ſt cui⁹ grā agit ꝛ qd ē qð gerit. Et ſȝ hūc doctorē met ac ſcm̄ Thomā ibidē quē ipſe in oib⁹ ſequi velle ſe mō- ſtrat. ad hoc finis circūſtātia oium gnālr pncipaliſſima eſt. nullus inqȝ talis act⁹ eſt vtuoſus. ꝛ h dico vn inocc lo

Margin: cap. xi. — cap. 5. — cap. i3. — cap. 9. — cap. 3.

quendo de virtute ſm φ ſancti ꝛ phī locuti ſunt: nec pro libito vocabulum virtutis ad qðlibet applicando ꝛ irra tionabiliter abutēdo. ¶ Forte dicetur φ predicta vera ſunt de actu virtuoſo ꝛ moraliter bono plene ꝛ complete ſed non de actu bono ꝛ virtuoſo incomplete tn̄ ꝛ nō ple ne. talis aūt eſt actus carens circumſtātia debiti finis de quo agit. ¶ Cōtra. aut talem actuȝ dicis eē icōplete vir tuoſuȝ vel moralr bonū: qꝛ ſi ſibi deficit aliqd pertinēs ad rōnē virtutis pp̄ter quem defectū ipſe non pertingit ad ſpēm virtutis: ꝛ tunc affirmando ipm eſſe virtuoſuȝ: imo ꝛ vere virtuoſum: ſicut iſte doctor affirmat ꝛ adden do iſtam dictionē diſtrahentē incōplete: in ſenſu premiſ ſo aperte icludis ꝫdictoria: ſicut ſi affirmares de aliquo φ eſt hō mortuus vel hō icōpletus. i. cui deficit aīa vel aliqd aliud ptinens ad ſpecificā hoīs rōnē: aut dicis eū bonū incōplete: qꝛ. ſ. lȝ ſit bonus nō tn̄ eſt optim⁹ in ſpe illa: ſicut ſi albedo remiſſa diceret incōpleta qꝛ nō inten ſiſſima neqȝ ſūma: ꝛ tunc dicendo φ talis actus caret cir cunſtantia debiti finis: ꝛ tn̄ eſt vere virtuoſus etiā dicis ꝫdictoria: qꝛ vt pbatum eſt ſine talib⁹ circunſtantijs nō ſaluat rō virtutis in actu: nec actu eius carente verifica tur diffinitio virtutis. ¶ P. ſm hoc quid pꝛohibet talem actū abſolute ꝛ ſine modificatione diminuente dicēdū eſſe bonū: ſicut abſolute: ꝛ ſimplr qð eſt remiſſe albuȝ di cimus eſſe albuȝ. tu aūt non cōcedis illuȝ ſimplr dici poſ ſe bonū: ſȝ cū determinatione tm̄modo. ¶ Ex h aūt ſeq tur 2m. vȝ φ qlibet talis actus eſt moralr malus ꝛ pecca tū. Malus inquā qꝛ caret bono ſibi debito. vȝ circūſtan tia debita ſibi vt ſit bonus ꝛ ꝯformitate ad rectā rōneȝ. malitia aūt nō eſt niſi carētia boni debiti ſm doctrinaȝ ſcōꝝ: vt ſupra. di. 34. oſtēſum eſt. Itē cū bonitas ꝛ mali tia puatiue opponant circa ſubm debitum quale nō eſt dubiū eſſe actum moralē neceſſario ſequit: nō eſt bonū. igit ē malū. cū talis oppōnis nō ſit mediū in ſubto apto nato. Et qꝛ in pp̄oſito non eſt aliud eſſe bonuȝ q̄ȝ eſſe vir tuoſum: nec aliud eſſe maluȝ q̄ȝ eſſe vitioſuȝ. pȝ ex his φ qlibet talis actus eſt vitioſus. Et etiā qlibet ſit peccatuȝ pbat ex eo φ qlibet talis actus eſt voluntarius ꝛ diffor mis recte rationi pp̄ter carentiā debite circūſtantie. pec catū aūt nō eſt aliud q̄ȝ volūtarie agere ꝫ rectā rōnē: vt in preallegata di. oſtēſum eſt. hoc idē pȝ ex auctoribus phi ꝛ Aug. iaȝ allegatis: in qbus quēlibet talē actū dicunt eē peccatū. Nec pōt gloſari ſicut iſte doctor innuebat in ge nerali. d. φ vbi tales actus dicunt ab Augu. peccata non pp̄rie loquit de peccato: ſed iproprie accipiendo. ſ. pecca tū nō pro culpa: ſȝ pro actu minus bono: qui lȝ non abſo lute ꝛ pp̄e: cōparatiue tn̄ reſpectu pfecte boni dr̄ pctm̄: lȝ iproprie: ſicut veſtis alba in cōparatiōe ad niuē dr̄ ni- gra. h inquā dici nō pōt ſm itētionē Aug. nā certū eſt φ p nullo actu vere bono ēt ſine ſit ſūme bonus ſiue min⁹ bon⁹ quodā alio bono reſpectu cuius poſſit iproprie di- ci malus hō eſt a deo puniēdus: qm̄ nulli tali pena iuſte debet. alias multis actib⁹ meritorijs ꝛ bn̄ remunerabili bus deberet pena: qð nō eſt dōm. Solis ḡ illis q dicunt peccata ꝛ culpabiles ſūt debet pena: ſȝ actib⁹ quos Aug. dicit eē peccata ex eo φ nō fiūt pp finē debitū iuſte ſm eū debet pena. nā dicit p eis hoīes eē in futuro a deo pu niēdos. igit ſm eū tales ſūt ve pctā pp̄e loquēdo de pec cato. aſſumptū declarat. nā ꝯtr rn̄dēs argu. Iuliani pbā tis Gētiles hūiſſe vas vtutes p eo φ iuxta vbū Apli nā- liter ea q̄ legis ſūt facerēt: iter cetera rn̄det φ eſto φ illō vbū Apli acciperet tanq̄ȝ de Gētilib⁹ credētib⁹: dcm̄ tn̄ ex eo nō ꝯuincit φ habuerint vas vtutes: qm̄ etiā faciē- do que legis ſunt peccabant: eo φ nō pp̄ter finē debitū faciebant: vnde ait. hoc tamē peccantes φ homines ſine

Margin: Rūſio — Contra — Scdm — cap. 15.

fide nō ad eū finē ista opa retulerūt ad quē referre debue rūt. ꝛ nullo interposito addit. min⁹.n. Fabrici⁹ ꝙ̄ Catilina punief: nec qꝛ iste bon⁹: ſꝫ qꝛ ille min⁹ malus ꝛ min⁹ impius ꝙ̄ Catilina. Fabrici⁹ nō vas vtutes hñdo: ſꝫ a veris vtutib⁹ nō plurimū deuiādo. Fabriciū hic ponit ꝑ his q opa legi faciebāt. Catilinā vo ꝑ his q agebāt ɔ̄tra legē. ꝛ ꝑꝫ clare ꝓpositū. pꝫ ēt ꝙ act⁹ facti sine circūſtātia debiti finis nō ſūt dicēdi: vt iste doctoꝝ dicit: vtuoſi aut boni ſꝫ min⁹: ſꝫ pctā ꝛ mali: ſꝫ min⁹ ſint mali. vñ ꝛ Fabriciū ꝛ Catilinā dic̄ malos ꝛ puniēdos: ꝛ Fabriciū negat bonū: ſꝫ eū dicit min⁹ malū. reliquū aūt magis malū. neutrūs tñ habuiſſe vas vtutes: ſꝫ alterū min⁹a veris vtutib⁹ deuiaſſe. ¶ Ex his ſeq̄t 3ᵐ qd̄ ꝓponebaf ꝓbādū ɔ̄ iſtā opi. ſ. ꝙ ad h ꝙ act⁹ ſit malus moralr ſufficit carētia circūſtā tie debiti finis: nec reperit̄ poſitio finis oppoſiti ad ſenſuꝫ: in q logr̄. ꝓbatū.n. ē ꝙ q̄cūq circūſtātia debita act⁹ careat ipſe ē malus. Aug. ēt in ꝓmiſſis ad maliciā act⁹ ſ ferēdā ꝑ aūte ꝛ cā aſſumit ſolā negōnē ſeu carētiā debiti finis: que ꝑbō nulla eēt niſi talis negō ſufficeret ad h ꝙ act⁹ ſit malus. ¶ Inſup tñ ꝓbo h euidēti rōne. nā ſi h dcē oppo^m ſeq̄t ꝙ q̄cūq agat aliqd bonū ex gñe vl offō. i. aliqd qd eſt agēdū: ꝛ h agat pp bonū nomē ſeu famā hñdā in ꝑplo: vel pp bonorē aūt diuitias vltimate fingēdo in cellius ſue itētōis: nec viteri⁹ illa referēdo ad aliū aliquē finē nec actu nec habitu vtuoſe agit ꝛ nō male neqꝫ culpabilr. ſꝫ h eēt certiſſime oppo^m cōi doctrie ſcōꝝ: vt claꝝ eſt: ꝛ nō ſolū doctric coꝝ: ſꝫ ēt ꝛ ꝑhoꝝ. vñ Ari. expſſe 3. ethi. determiat ꝙ ciues q pp honoꝝ adeptionē vel fugā opprobꝝ ſuſtinēt picula in ōfenſiōe ciuitatis: nō ſūt ve fortes: ꝙ̄uis magis ſilent ꝙ̄ hi q pp alios fines min⁹ bonos ſiir agūt: q̄ꝫ pſa gñā diſtinguit ibidē. Itē. 4. ethi. dic ꝙ liberalis nō honoꝝ. i. amat diuitias pp ipas diuitias: ſꝫ gra datiōis. ꝛ paulo añ dic ꝙ ipe dabit vbi bonū ſup q ait Euſtra. ꝙ q gra honoris vel glie vel venatione maioris lucri dat nō ē liberalis. Seneca ꝗqꝫ. 95. epla ad Lucilliū exprobrat tales aliqd qd agēdū ē agūt pp diuitias. v. Amico aliq̄s egro aſſidet ꝑraui⁹: at h hereditatis cā facit. Si vultur eſt cadauer expectat. ſꝫ ɔ̄ña ē euidēs. nā nullū taliū eſt oppoſitū ꝑ fini: q̄nimo qlꝫ eſt qddā bonū: qd pōt realr appeti ꝛ eē fines ſub vo fine ꝛ debito: vt certū ē. vñ ad agēdū ꝑ bona fama. lꝫ nō vltimate ſcriptura monet. v. eccliaſtici. 4. Curā habe de bono noie. imo ꝫ Aug. i epla ad Albinū. plat⁹ pp eos q b⁹ in exēplū eē oꝫ ēt corꝑalis vite bonā famā ꝓponē. ꝫ. honores ēt prit roꝛnalr appeti a maiorib⁹: q b⁹ opꝫ alios eē ſubtos: ꝛ ſꝫ Ari. Magnanim⁹ i magnis ꝛ ſtudioſis honorib⁹ moderate delectaf. ꝛ dic ꝙ honoꝝ eſt maximū bonoꝝ exterioꝝ: ꝙ ēt diuitie nō ſint male ſꝫ hoē. Idē poit. 4. ethi. ꝛ circa ipas dic eē vtutē liƀalitatis. ſm theologos ēt h nō hꝫ dubiū. q̄ꝛ nullus eas poſſet licite poſſidē. qd ē erroneū ꝯgēs in vnū errorē dānatoꝝ ɔ̄ Pelagiū. ¶ Forte dicerēt ꝙ tales agētes male agūt: qꝛ agūt pp malū finē. ſ. pp inanē gliam vl ambitionē vl auaritiā. q̄ oīa ſūt mala: ſꝫ illō nō valet. qꝛ lꝫ is q ex actu ſuo vltimate q̄rit famā peccet pctō qd̄ dꝫ inanis glia. nō tñ illō finalr itēdit. ſꝫ famā ipſoꝝ q nō eſt inanis glia. ſic loquēdo de inani glia: q̄ ol pctiſ: ꝛ magis ꝑpe diceref amoꝝ glie inanis ſeu vane pp ſeipa. ſꝫ ē obꝫ ei⁹. lꝫ iſto ſenſu poſſit dici inanis glia. q. ſ. inſtabilis ꝛ tráſitoria. Qui ēt q̄rit honorē nō hꝫ ꝑ fine ambitionē. ſꝫ potius taꝉ appetit⁹ ambitio ē. nec q q̄rit diuitias hꝫ ꝑ fine auaritiā. ſꝫ ei⁹ q̄ſt⁹ vl deſideriū ē auaritia. vñ i nullo caſu ꝑdictoꝝ pōt aſſignari circūſtātia alic⁹ mali finis: ad ſenſuꝫ i q iſte doctoꝝ loq̄t de malo fine. ſ. q oppoſit⁹ ē ꝑ fini. nec polis rōnabilr q̄ri pp illū: ita vt ſit finis ſb vero fine. ſꝫ tñ hō dici ꝙ ibi ē circūſtā^a mali finis. ad hūc. ſ. ſenſū: qꝛ illō ꝑ ſe finalr reqrit ꝙ oberet nō pp ſe: ſꝫ pp aliō q. ꝛ iō pciſe oꝫ malus: qꝛ nō in aliū ſic oꝫ ordiari ordiaf. vñ h ſolo poſito ꝙ ordinaref in deū: ꝛ pp illū q̄reref ille act⁹ nō eēt malus nec malū finē diceref hīc. Sꝫ h ɔ̄firmat ꝓpoſitū. qꝛ ſꝫ h ols act⁹ nō relat⁹ vltimate i debitū finē quecūq finē hēat erit cū circūſtātia mali finis. ac ꝑ h malus ꝛ nō vtuoſus. pꝫ itaqꝫ hō dcti eē ꝙ opō tūc tñ ē vtuoſa ſeu moralr bōa qñ ē ɔ̄formis recte rōni ſꝫ oēs debitas circūſtātias: ꝛ ols moraꝉ opō nō ſic ɔ̄formis ita qꝫ mala ē ꝛ vitioſa. Et ſic ſuo mō dōm ē de ipa itentiōe. ¶ His aūt ꝓmiſſis pono ɔ̄nes. Pꝛia eſt. ꝙ ea ſola itētio eſt recta ſeu moralr bona q itēdit̄ ſeu pp ſe diligit̄ qd̄ ē pp ſe diligēdū ſiue volēdū. vtoꝛ.n. nūc vocablo dilectio nis gñaliter ſm ꝙ ols volitio dꝫ dilectio. qꝫ aūt q vl diligit̄ qd̄ eſt nō diligēdū: vel qd̄ ē nō pp ſe diligēdū ē mala. pꝫ h. qꝛ qlꝫ talis ē deformis ꝛ deuiās a recta rōne. nā recta rō qd̄ ē nō diligēdū dic̄ eē nō diligēdū. ꝛ qd̄ eſt diligēdū nō tñ pp ſe: ſꝫ pp aliud dicit eē nō pp ſe: ſꝫ pp aliō diligēdū. alias ipſa nō eēt recta ſꝫ erraſ. Cū q oi itētione aliqd pp ſe diligat̄: vt pꝫ ex deſcriptiōe nois ꝓmiſſa: ois intētio q diligit̄ aliqd nō pp ſe diligēdū eſt diſcordās a recta rōne. ac ꝑ h mala ꝛ vitioſa. ¶ 2ᵃ ɔ̄ eſt. ꝙ ols intentio operātis q aliqd aliō a deo itēdit̄. ſ. pp ſe pp aliō. diligit̄ eſt mala ꝛ vitioſa. ꝓbat̄ ſic. oē diligibile aliud a deo eſt nō pp ſe diligēdū. igit̄ ols itentio opantis qua aliqd aliud a deo itelligit̄ eſt mala. ɔ̄ña pꝫ. q̄ꝛ h diligibile aliud a deo eſt nō pp ſe diligēdū: ſiue ipm ſit diligēdū ſiue ſit nō diligēdū: q̄ꝛ ſunt multa diligibilia. nō.n. oē diligibile eſt diligēdū oi itentiōe q aliqd aliud a deo intendit̄: diligit̄ pp ſe aliqd nō pp ſe diligēdū. igit̄ ois itētio talis ē mala. ꝛ pꝫ ɔ̄ña hec ex ɔ̄ne p^a. aña ꝓbat̄ ſic. nullū diligibile aliud a deo eſt ſūme diligēdū. igit̄ oē diligibile aliud a deo ē nō pp ſe diligēdū. aña pꝫ. qꝛ q̄cūqꝫ alio diligibili de⁹ eſt ampli⁹ diligendus ſm cōem doctrinaꝫ ſcōꝝ atqꝫ catholicā. Sed ɔ̄ñtiā ꝓbo. ſi.n. aliqd diligibile aliud a deo nō eſt nō pp ſe diligēdū. igit̄ aliqd nō ſūme diligēdū rōnabilr poterit diligi pp ſe: qd̄ ſi verū ſit. hoc eſt vnū de his diligib⁹ q ſūt ſꝫ ſe bona diligibilia. ꝛ iō pciſe. qꝛ ipſa ſunt talia. igit̄ ꝛ qōlibet taliū rōnabilr pōt hō diligi pp ſe. igit̄ ꝛ aliqd aliō pōt hō rōnabilr diligere pp illud vltimate. Ex quo ſeq̄t ꝙ hō poterit rōnabilr agere aliqd ꝛ velle pp famā vel honorē ſuū vel diuitias vltimate nec peccabit ſic agēdo ꝛ volēdo. h aūt cōſtat eē tñ ɔ̄ doctrinā theologicā: ꝙ ēt ꝑhicā. vt ſupra dictū eſt. ¶ Dices forte: ꝙ vtriqꝫ aliqd coꝝ q ſūt ſm ſe bona ꝛ diligēda. nec tñ pōt ſūme rōnabilr diligi pp ſe ꝛ aliqd aliud ēt pp ipm vltimate. ſꝫ nō qōlꝫ taliū pōt rōnabilr ſic diligi: ſꝫ illud tñ qd̄ ex eis ꝑſtāti⁹ ē ꝛ ceteris magis diligēdū. vbi gra. act⁹ virtuoſus ſeu opatio virtuoſa. ꝛ ſic ɔ̄cederent morales ꝑhi. ¶ Cōtra. ꝑ ſi aliq̄ taliū non prit rōnabilr diligi pp ſe: ſed ſolū illud qd̄ eſt meli⁹ ꝛ magis diligēdū. h iō pciſe eſt vt: qꝛ ipa ſūt min⁹ diligēda ꝙ̄ illud. nā ſi eſſent eq̄ diligēda nō magis eēnt diligēda pp illud ꝙ eꝫ. igit̄ cuiꝫ qōlibet diligendū nō tñ ſūme min⁹ ſit diligendū ꝙ̄ ſūme diligendū eſt. ſeq̄t ꝙ nullū nō ſūme diligēdū pōt rōnabilr diligi pp ſe. ¶ Cōfirmaf. qꝛ ſi aliqd diligēdū nō obſtāte ꝙ aliquo alio ſit minus diligēdū: pōt rōnabilr diligi ppter ſe. non appet q aliqd aliud diligendū: q̄uis minus diligendū ſit ꝙ̄ ipm rōnabilr poſſit diligi ppter ſe. verbi gra. ſi nō obſtāte ꝙ b. diligendū ſit minus diligēdū ꝙ̄ a. ipm rōnabilr pōt diligi ppter ſe: ꝛ c. diligendū nō obſtante ꝙ ſit minus diligendū ꝙ̄ b. adhuc pōt rōnabiliter diligi ppter ſe. ꝛ ita dicendū erit de. d. ꝛ vniūſr de quolibet diligendo: ꝛ ideo ſi quis concedat operationē virtuoſaꝫ aut aliud qdcūqꝫ nō

Marginalia: cap. ꝛ. — 3ᵐ — Rō. — cap. 10. — cap. 2ᵒ — cap. ꝑ. — Rñſio — p^a ɔ̄ — 2^a ɔ̄ — Rñſio — ɔ̄ rñſionem — Cōfir.

nō summe diligendū posse rōnabilr diligi pp se nūq̄ poterit rōnabilr negare q̄ fama bona & honor possint rōnabiliter diligi pp se:q̄uis tn̄ possint rōnabilr eque diligi cū opatiōe virtuosa:sicut lz opatio virtuosa nō possit rōnabilr ab eque diligi ipi summo diligēdo.ɔcedit tn̄ a sic dicēte q̄ ipsa pōt rōnabilr diligi pp se. ¶ Cōfirmat.qr cōstat q̄ nō oēs opatiōes virtuose sunt eque diligende.sicut nec eque pfecte:sz aliq̄ iter ipsas est ſm suā spēm pfectior.s.beatifica.vel igit alie pnt rōnabilr diligi pp se nō obstante q̄ sint min⁹ diligēde.& tūc pari rōne alia diligēda q̄ sunt minus bona & min⁹ diligēda opatiōib⁹ virtuosis:et h̄ nō obstāte poterūt rōnabilr diligi pp se vel ipse nō pnt rōnabilr pp se diligi:sz tm̄ pp beatificā.& h̄ qr sūt minus diligēde.& tūc eadē rōne nec beatifica pōt rōnabiliter pp se diligi cū ipsa sit minus diligēda eo q̄ est summe diligēdū.s.ipso deo.vn̄ appet q̄ vt aliqd diligēdū nō possit rōnabilr pp se diligi nulla cā videt posse reddi preter hāc.qr nō est summe diligēdū.igit nullū nō summe diligendū pōt rōnabilr diligi pp se. ¶ 2° ɔ h̄ tendit directe auctas Aug.li.19.de ci.dei.c.25 a gbusdā tūc vere atq3 honeste putent eē virtutes cū referant ad seipsas nec pp aliud expetunt.& tūc inflate ac supbe sunt.& iō nō virtutes:sz vitia iudicāda sunt.Quis aūt dubitet q̄ si habitus vel act⁹ q virtuosi putant sunt vere vitiosi si nō referuntur in aliud.vitiosum ēt sit tales act⁹ pp se diligere nō in aliud referēdo. ¶ 2° ad ɔnē arguo sic.oē diligēdū aliō a deo ē diligēdū finalr pp deū.igit ois intētio q̄ aliqd diligibile aliō a deo diligit pp se est vitiosa.aīs pbat.qr hō & q̄libz rōnalis creatura dz vt ipsa sit recte ordinata & pfecte disposita act⁹ suos oēs ad vnū finē vltimate ordinare quē ɔstat nō posse eē aliū q̄ illō qō ē optimū & summe diligēdū:id aūt nō nisi de⁹ ē. Hoc ēt pz per Aug.in de moribus ecclasticis.ex pcedētib⁹ ɔcludetē sic.nō arbitror cū de morib⁹ & vita sit qō ampli⁹ eē q̄rēdū gd hois sit summū bonū quo referēda sunt oīa.id enī eē patuit & rōne q̄tū valuim⁹ & ea q̄ nr̄e rōni antecellit auctē dīna nihil aliud q̄ ip3 deū. In p̄ ēt de doctrina chr̄iana caplis.27.&.37 & ēt.83.q.q.30.vult q̄ ceteris a deo vtendū ē in deū:qō satis declaratū ē in li.p̄.d.1.q.3.ɔña pz.qr cū intētiōe q̄ aliō a deo diligit pp se vl diligit aliqd qō ē nō diligēdū.& sic nō ē dubiū ipā3 eē vitiosa3:vel diligit aliqd qō diligēdū est pp aliud:& tn̄ nō diligit pp illud.ac p h̄ caret circūstātia finis debiti:ex q̄ ēt ipsa cōcludit eē vitiosa. ¶ 3° pbatur ista ɔ auctē Aug.9.de tri.c.nō q̄ nō sit amāda creatura:sed si ad creatorē refert ille amor nō iā cupiditas:sed charitas erit.tunc enī est cupiditas cū pp se amat creatura:tūc enī vtentē adiuuat:sz corrūpit fruētē.nō est dubiū aūt q̄ talis cupiditas fruētē corrūpēs ē vitiosa.Cr vo pp se hoc accipiat nō pp aliud appet per illud.Sz si ad creatorē deferat &c. ¶ 3° ɔ est q̄ nulla est cuiusq̄ opantis recta intētio nisi dei pp se dilectio.h̄ pz iā ex dictis.nā oīno intētio est dilectio alicui⁹ pp se.& si sit alicui⁹ q̄ nō sit de⁹ ipsa est vitiosa:vt pz ex cōclusione pcedēte.igit si nō est vitiosa:sed recta ipsa est dilectio dei propter se.

Nunc ad quesitū pono duas ɔnes. Prima est q̄ nō semp ſm bonitatē intētiōis ē bonitas electiōis aut bonitas opatiōis exterioris:gnimo aliqn̄ ē intētio bona & tā electio concomitās q̄ opatio exterior scq̄ns praue sunt.pbat sic.ɔtingit aliquē bona intētiōe eligere & opari aliq̄ q̄ ſm rectā rōnē dz respuere & vitare.igit nō semp bonitatē itētiōis cōcomitat bonitas electiōis vel opatiōis exterioris.ɔña ē clara.qm̄ in tali casu agit ille & eligit ɔ rectā rōnē.ac p h̄ tā electio ei⁹ q̄ actio male sunt. aīs pz de eo q pro salute pximi inocētis quē pp deū diligit exhibet falsu3 testimōiū ac iniq̄ criminātē vl iniuste ɔsequētē illū interficit nō interueniēte legitime auctis ptāte.& de eo q pp deū volēs indigenti pximo subuenire furtu3 cōmittit.& multa alia possent in exē^m adduci silia: q̄ nōnūq̄ ɔtingūt.cōstat āt q̄ semp exhibēs falsu3 testimoniū aut hoiem sine legitime ptātis auctē occidēs aut furtū cōmittēs aut aligd aliud ex his q̄ ſ3 se sunt mala & pctā q̄lia multa eē pbatū ē.q.pcedēte.agit vtriq3 & eligit q̄ ſ3 rectā rōnē dz vitare.Et tn̄ in casib⁹ pdcis recta rō ē intētio opantis. ¶ Cōfir^r ex itētiōe Greg.3.mor.sup illō Job.2.sederūtq3 cū eo in terra.7.dieb⁹.vbi expsse ponit q̄ amici Job:recta & bona itētiōe repbēdebāt Job.& tn̄ i illa repbēsiōe peccabāt.h̄ ē determīatio Aug.i li.ɔ mēdaciū.& allat a Magro h̄.d.40.Interest inqt plimū q̄ cā.q̄ fine q̄ intētiōe gd fiat.Sz ea q̄ ɔstat eē pctā nullo cāe bone obtētu.nullo q̄si bono fine.nulla velut bona itētiōe faciēda sunt.Ea qppe opa hoiu3 si cās habuerint bonas vl malas nūc sunt bona nūc sunt mala q̄ nō sūt p seipsa peccata.Et exēplificat de plurib⁹:vt pz in lr̄a.deinde subdit. Cū vo ipsa opa peccata sunt vt furta stupra blasphemie vel cetera talia gs dicat cāis bonis eē faciēda vt vel pctā nō sint vel qō ē absurdi⁹ iusta peccata sint.gs est q dicat vt hēam⁹ q̄ dem⁹ pauperib⁹:furta faciam⁹ diuitib⁹.& alia plura ponit exēpla.subditq3.cur enī nō fiāt illa mala pp hec bona.si pp hec bona nec illa sunt mala.& infra.gs ita dicat nisi q res hūanas oēsq3 cōat mores legesq3 subuertere.Ex gb⁹ verbis clare pz determīatio pdicte snie.Sz ad hoc forte diceret sic q̄sdā dixisse refert Magr̄ q̄ talia agētiū nō est recta intētio:qm̄ velle p falsu3 testimonium aut homicidiū inocētē ſuare nō est recta intētio.silr nec velle p furtū indigēti subuenire:& iō q talia agit nō agit intētiōe bona. ¶ Istud nō valz:qm̄ lz tale velle nō sit rectū nō tollr ex h̄ q̄ intētio talr opantiū vt pmisi nō sit recta.nā h̄ velle nō ē intētio talr opantis.vn̄ in sic operāte plures act⁹ volūtatis distiguēdi sunt.vn⁹ qdē quo diligit deū.ali⁹ quo vult subuenire pximo pp deū.ali⁹ quo vult furari vt subueniat.& ipa opatio exterior q̄ est furtū.iter oēs aūt hos solus pm⁹ ē intētio hui⁹ opantis:q̄ ipe solus sit volitio vltimati finis:& q pp se diligit:& is vtriq3 rect⁹ est & bon⁹.silr & scds:q tn̄ nō est itētio:sz electio:ēt est bonus.3° vo qui ēt nō ē intētio sed electio vtriq3 malus ē.& silr 4⁹.s.exterior act⁹.vn̄ pz q̄ taliter operās opat intentiōe recta.lz opet volitiōe mala q̄ nō est ipsius finis.ac p hoc nec intētio.sz eius q̄ ordinauit ad finē lz male:sz est electio mala. ¶ Cōtra tn̄ h̄ & ɔ ɔnē in se videt eē auctas Aug.2.de tri.c.recte aūt sunt volūtates oēs sibimet religate si bona est illa q̄ referunt cūcte.Si aūt praua ē praue sunt oēs.ɔ h̄ ēt & ɔ illō qō assumptū ē in pbōne.v3 q̄ aliq̄ sunt ſ3 se pctā:pōt argui p rōnes cuiusdā moderni doctoris.p̄ sic.si aliq̄ eēnt p se mala seu pctā:qōcūq3 tale & in q̄cūq3 eēt foret pctm̄.sz h̄ ē falsu3.pz.qr homicidiū & adulteriū & alia silia q̄ magis viderent hēre dici eē mala ſ3 se nō sūt mala i pueris ac furiosis cū careāt li.ar.volūtatis.silr sigs ex igrātia inculpabili cogscat vxorē alienā credēs eē vxorē ppriā nō peccat.Si gs ēt occidat inocētē positū i carcere loco nocētis iuste dānati & hēte custodiri nō peccat. ¶ Cōfirmat.qr si eēnt ſ3 se mala cū silēs act⁹ ſ3 eēntiā sic in ɔiugatis & nō ɔiugatis i inocētib⁹ & reis mortis ɔcubit⁹ ɔiugatoꝝ eēt pctm̄:& silr homicidiū eēt pctm̄:qō ē flm. ¶ 2° idē pbat d actib⁹ iteriorib⁹.& his spāliter de qb⁹ magl videret.s.de odio dei atq3 blasphemia.nā aligs sine culpa sua pcedēte pt sic a diabolo dcipi vt sibi videat oīo q̄ nisi blasphemet deū aut odiat necio plus peccabit.Iste tūc ſ3 iudiciū rectissime rōis tenet blasphemare deū vel odire ne ali⁹ incidat in mai⁹ pctm̄:qm̄ ſ3 cōe3 animi ɔcep^tōem d duob⁹ malis min⁹ ma-

Cōfir. 2° ɔ rn̄3 cap.25. 2° p ɔ. cap.15. 3° ca.8. 3° ɔ 2° arti° p° ɔ Cōfir. cap.19. Rn̄o. ɔ rn̄em ɔ ɔnem cap.6. tho.hea duar.in summa li.1.ca.26. 2°

lũ est eligẽdũ cui⁹ cã est:qꝛ in bonis est ecõtrario.s.ꝙ ma ius ẽ magis eligẽdũ. ¶ Cõfir᷑ h̃ auctẽ Greg.32.moꝛa.su per illõ Job.40.nerui testiculoꝝ eius perplexi sunt.d.te sticuloꝝ ei⁹ nerui pplexi sunt.qꝛ suggestionũ ei⁹ argumẽ ta iplicatis iuectiõib⁹ alligant̃ vt plerosqꝫ ita peccare fa ciat:q̃ten⁹:si pctm̃ foꝛtasse fugere appetãt:h̃ sine alio pcti laq̃ nõ euadãt:ꝛ culpã faciãt dũ vitant.ac neq̃q̃ sese ab vna valeãt soluere nisi i illã ꝯsentiãt se ligari.ꝛ ponit ibi plura exẽpla.q̃rũ vnũ ẽ de eo q iurauit celare secreta alte ri⁹:q post iuramẽtũ idicat sibi nõ velle cõmittere homi cidiũ:qd ille iurat⁹ nõ valeat ipedire nisi pdẽdo secretũ. hec sic pplex⁹ ẽ:ꝙ nisi pdiderit re⁹ videat̃ homicidij:si pdiderit piurij. Aliũ ẽ de aliq̃ q pmisit obediẽtiã alicui plato:q postea pcepit ei facẽ qd nõ licet.h̃ ẽt sic pplex⁹ ẽ: vt si faciat qd iubet̃ peccet:si nõ faciat iobediẽtiã sibi in currere videat̃. Et s3 hũc casuz ponat̃ ꝙ ille plat⁹ sibi p̃ cipiat ꝙ deũ blasphemet aut odiat.ꝛ iudicet iste ꝙ talis act⁹ ꝯ deũ sit min⁹ malũ.qꝛ ibi ẽ tm̃ vnũ pctm̃ ꝯ deũ tm̃: ꝛ mltũ excusatũ pp pceptũ plati:credatqꝫ ꝙ nõ obedire plato sit mai⁹ malũ q̃ ꝯ platũ suũ ꝛ ꝯ deũ cui⁹ vices ge rit:ꝛ ꝙ sit violare iuramẽtũ ꝛ apostatare a voto. In h̃ ca su videt̃ ꝙ ille debeat blasphemare.ꝛ p ꝯñs nõ peccabit. vñ Greg.post v̓ba allegata docẽs:qd i talib⁹ casib⁹ sit agẽ dũ ait. Est tñ ꝙ ad destruẽdas ei⁹ v̓sutias vtilr̃ fiat:vt cuz mens iter miora ꝛ maxia pctã ꝯstringit̃:si oio nullus sine pctõ euadẽdi adit⁹ pz:minoꝛa sp eligant̃.qꝛ ꝛ q muroꝝ ambitu ne fugiat vndiqꝫ claudit̃ ibi se in fugaz p̃cipitat vbi mur⁹ breuioꝛ iuenit̃. Ad h̃ ẽt ẽ in decreto.d.13.illõ.c. duo mala.sumptũ ex ꝯcilio toletano.8.ad qd ẽt fac̃ ꝙ in capite illi⁹.d.p̃mittit̃.s.ꝙ aduersus nãle ius nulla dispen satio admittit̃:nisi foꝛte duo mala ita vrgeãt vt alterũ eo rũ neccẽ sit eligi. ¶ Nec valz si dicat̃ ꝙ i tali casu ẽt pec cat:qꝛ facit min⁹ pctm̃:sic ẽt dñt auctes allẽte.qꝛ nullus faciẽdo qd dꝫ peccat.tal̃ ãt fac̃ qd dꝫ.nullus ẽt faciẽdo s3 rectissimũ iudiciũ scõꝝ canõis ꝛ ꝯcilij gñalis peccat.iste sic fac̃.h̃ ẽt videt̃ ꝯ bt̃m Greg.vbi p̃us dicẽtẽ.cũ i dubijs astringimur vtilr̃ i minimis subdimur:ẽt ne i magnis si ne venia peccem⁹. Aug.q̃qꝫ i li.de mẽdacio idẽ videt̃ sen tire.vñ post lõgã disputationẽ ingt.ita igit̃ ꝯcludẽdũ est vt q̃cũqꝫ aliena pctã exceptis his q̃ immũdũ faciũt in q̃s ꝯuertunt̃ nõ euitet q̃sqꝫ pctis suis neqꝫ p se neqꝫ p quo q̃:lz ea sufferat poti⁹ foꝛtiter ꝛ patiat̃.illa v̓o q̃ ita cõmit tunt̃ i hoiez:vt cũ faciãt imũdũ ẽt pctis n̄ris euitare d̓be m⁹.ac p h̃ nec pctã dicẽda sũt q̃ ppea fiũt vt illa imũditia deuitet̃. Quicqd eni ita fit vt nisi fieret iuste rep̃hẽderet̃ nõ ẽ pctm̃.nulluqꝫ pctm̃ eẽt q̃cqd pp talia vitãda factuz eẽt:pp h̃ igit̃ euitãda q̃sqs mẽtit⁹ fuerit nõ peccat. Itẽ i̇ fra dicit:ꝙ iterdũ mẽtiẽdo faciẽdũ ẽ qd oderis:vt qd am pli⁹ detestãdũ est deuitet̃. Et.c.sequẽti ait.ꝙ scitatis reli giõis q̃ cã h̓uant̃ cũ h̃ violare voluerũt ẽt pctis minoꝛib⁹ nõ tñ iniurijs alioꝝ si ꝯditio pponit̃ ꝛ facultas dat̃ redi mẽda sunt:ꝛ tũc iã desinũt eẽ pctã q̃ pp grauioꝛa vitãda suscipiunt̃. ¶ Item Be.vt allẽt̃ in decre.22.q.4.si aliqd ait.si aliqd nos icauti⁹ iurasse ꝯtigerit:qd obseruatũ peioꝛ rẽ v̓gat in exitũ:libere illud salubri cõsilio imitãdum eẽ nouerim⁹:ac magis instãte necitate penitẽdũ q̃ p vitan do piurio in aliõ crimẽ graui⁹ eẽ diuertẽdũ. h̃ q̃qꝫ pbat̃ rõne,nã q̃cũqꝫ eligit min⁹ malũ vt sic fugiat mai⁹ malũ: nõ vult facere min⁹ malũ:s3 fugere mai⁹ malũ.sic ꝛ An sel.de casu diabo.dic̃ ꝙ q vult aliqd pp btitudinẽ nõ ali ud vult q̃ btitudinẽ.q̃re tal̃ nullũ pctm̃ icurrit. ¶ Ad p̃ mũ hoꝝ dõm ꝙ sic declat alia auctas eiusdẽ allẽta ex li. ꝯtra mẽ.itelligẽdũ ẽ illõ dcm̃ Aug.de his volũtatib⁹ q̃rũ obra nõ sunt p se pctã.iõ nõ ẽ ꝯ. ¶ Ad p̃mã rõnẽ illi⁹ do ctoꝛis põt ꝯcedi ꝯñs.ꝛ ad illud q̃ pbat̃ eẽ falsuz.dõm ꝙ

Cõfir. Greg.

Rño mala

Augu. cap.18.

cap.37. cap.38.

Beda

cap.13. Ad p̃ᵐ ad rõnẽ Tho. d̓ brauar. vbi.s̃.

sicut nomẽ peccati nõ solũ signat actũ seu opationẽ q̃ fit ꝯtra rõnẽ:sed ẽt ꝯnotat illã actionẽ fieri volũtarie.vñ in p̃cedẽti.q.dixi ꝙ pctm̃ ẽ volũtarie agere ꝯ illõ qd ẽ agen dũ ꝛc̃.sic hec noia homicidiũ adulteriũ ꝛ alia spãlia noia pctõꝝ nõ solũ tales act⁹ signant:s3 ẽt cõnotãt illos volũ tarie ꝛ libero arbitrio exerceri. Et iõ sic si bestia aliqua hoiez interficiat:aut cũ muliere aliq̃ ꝯiugata coeat nõ d̓r cõmittere homicidiũ vel adulteriũ:eo ꝙ nõ li.ar.agat:sic nec pueri vel moꝛiões aut alij vsu li.ar.carẽtes nãliter si tales act⁹ agãt recte dñr adulterari aut cõmittere homi cidiũ s̓m ꝙ his noib⁹ vtimur ad signanda pctã:ꝛ dicim⁹ illa eẽ mala s̓m se.vñ esto ꝙ taliũ act⁹ nõ sint pctã nõ se quit̃ ꝙ aliqd adulteriũ vel homicidiũ nõ sit pctm̃.p idẽ pz ad illud qd d̓r de eo q cognoscit alienã credẽs esse pro priã ꝛ etiaz qd addit̃ de homicidio.nã talis ignorãtia in vtroqꝫ sicut excusat a pctõ sic facit actũ illũ nõ eẽ volun tariũ vt cõiter d̓r.ꝛ per ꝯñs ille act⁹ ẽt nõ pp̃ie d̓r adul teriũ neqꝫ ali⁹ homicidiũ. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dõꝫ ꝙ nõ obstãte silitudine actuũ illoꝝ.s.motuuz cõcubit⁹ tñ cum aliena ẽ adulteriũ:ꝛ cuz ppria neq̃q̃.silr̃ occisio nocẽtis iteruenientẽ auctẽ legitima nõ est hoicidiũ.inocẽtis ãt est homicidiũ.nõ d̓r aũt ꝙ ꝯcubit⁹ ꝛ occisio hois sint s̓m se mala vel pctã:s3 ꝙ adulteriũ ꝛ homicidiũ.vñ nõ sequit̃ ꝙ ꝯcubit⁹ cũ ppria sit pctm̃ nec rei occisio. ¶ Pro solo ne alteri⁹ rõnis q̃ plura dubia icludit pono aliq̃s ppõnes. ¶ Prima ẽ.ꝙ i nullo casu qs erronee iudicãs aliqd a se esse agẽdũ vel nõ agendũ dꝫ tali iudicio se cõfoꝛmare. p bo.q̃ si dꝫ.igit̃ idipz dꝫ facere ꝛ nõ dꝫ facere.vel dꝫ nõ facere ꝛ nõ dꝫ nõ facere:q̃ sunt ꝯdictoꝛia.ꝯñs pz.qꝛ si iu diciũ quo iudicat̃ aliqd esse ab aliq̃ agẽdũ est errãs.igit̃ ipse nõ dꝫ illõ facere.aliogn tale iudiciũ nõ eẽt erroneuz sed veꝝ. Et si tali iudicio dꝫ ille se ꝯfoꝛmare dꝫ illud age re.nõ eni aliud est se cõfoꝛmare tali iudicio q̃ agere illõ qd p ipm iudicat̃ esse agẽdũ. ¶ 2°.si dꝫ se ꝯfoꝛmare.igit̃ ꝯfoꝛmãdo se fac̃ qd dꝫ.ꝛ p ꝯñs nõ peccat.ꝛ sic cui dictat ꝯscia vel rõ sua erronea ꝙ debeat aliũ iterficere si iterfi ciat nõ peccat.ac p h̃ iudei ꝛ pagani iterficiẽtes chr̄m di scipulos aliosqꝫ martyres nõ peccabãt.cũ conscia illis h̃ dictaret.iux̃ illud saluatoꝛis Jo.16.venit hoꝛa in q̃ ois q iterficit vos arbitret̃ obsequiũ se p̃stare deo:ẽt s̓m h̃ oẽs infideles heretici:ꝛ q̃lz pctõres putãtes se debere crede re ꝛ agere q̃ credunt ꝛ agũt bene agerẽt nec dãnarent̃:qd nõ est dõm. Ad h̃ facit ẽt ꝙ inter articulos dãnatos per ecclĩaz ꝯ Petrũ abaylardi dicim⁹ est talis. Qꝛ non pecca uerũt q chr̄z ignorãtes crucifixerũt:ꝛ ꝙ nõ sit culpe ascri bendũ q̃cqd fit p ignorantiã:qd nõ est dubiũ sequi si dẽt ꝙ hõ sue ignorãtie vel deceptioni se debeat cõfoꝛmare. ¶ 2ᵃ ppõ est ẽt negatiua ꝙ nullus dꝫ agere ꝯ suã rõnem erroneã seu cõsciam talẽ. pbat̃ sic.nullus dꝫ peccare.igi tur ꝛc̃. pbat̃ ꝯñs.p̃mo qꝛ agens ꝯ iudiciũ suũ erroneum agit ꝯ illud qd ipse estimat a se esse agendũ:ac p h̃ q̃uis agat qd est bonũ.agit tñ male intẽdendo finẽ indebitũ ꝛ debitũ ex cõceptu d̓serẽdo nõ min⁹ q̃ si ageret ꝯ estima tionẽ suã verã. ¶ 2° pbat̃ p glo.Ambꝛo.sup illõ Apo.ad Ro.oẽ qd nõ ẽ ex fide pctm̃ est.dñtis.oẽ qd ad ꝯsciaz p tinet si alr̃ fiat dic̃.s.Apl̃s esse pctm̃.q̃uis eni fiat ꝛ qd bo nũ ẽ.si tñ nõ faciẽdũ credat̃ vel sic faciendũ vt sit pctm̃ est. ¶ 3ᵃ ppõ est affirmatiua.s.ꝙ q̃libet debꝫ nõ agere ꝯ cõsciam seu rõnẽ suã erroneã. pbatur.qꝛ quilibꝫ dꝫ quo cũqꝫ pctõ nõ peccare.igit̃ dꝫ nõ agere ꝯ cõsciam ꝛc̃.patet ꝯñs.qꝛ agere ꝯ cõsciam est pctm̃:vt pz in precedente con clusione. ¶ 4ᵃ ẽt affirmatiua est:ꝙ quilꝫ dꝫ nõ agere s̓m cõsciaz vel rõnẽ suã erroneã.pz ex eodẽ.quia quilibꝫ dꝫ nõ peccare.agendo aũt s̓m cõsciam erroneam homo pec cat:qꝛ agit id qd debꝫ nõ agere.al̓s cõsciẽtia illa nõ esset

Ad 2ᵐ

p̃ᵃ ppõ.

2ᵐ

cap.16.

2ᵃ ppõ.

2ᵐ cap.14.

3ᵃ ppõ.

4ᵃ ppõ

erronea

erronea sed vera ꝛ recta. nec sequit̄ ex his duab⁹ ꝓpōni
bus ꝙ hō teneat̄ ad īpossibile. q₂ nec ē īpoīe non agere ꝫ
talē cōsciam: nec īpossibile est ēt nō agere ſ₃ illā. nec ista
sunt adinuicē īcōpossibilia. Qḋ p₃: q₂ deposita tali cōscia
sicut possibile est iste agendo nō aget ꝯtra eā nec ſm eā₃.
Ad 2ᵐ ¶ His p̄missis rñdeo ad rōnē illā. ꝛ p̄ qdē dico ꝙ si det̄
talis casus ꝙ ille neq̄ꝙ tenet̄ blasphemare deū vel odi
re: sic p₃ ex ꝓpōne p̄ma. quimo tenet̄ nō blasphemare: si
Cōfir. cut p₃ ex 4ᵃ ꝓbōne ei⁹. ¶ Qḋ ꝯfirmat̄. q₂ an̄ errorē illū
tenebat̄ nō blasphemare. absurdū aūt ē dicere ꝙ pp̄ solā
accessionē erroris hui⁹ ipse a p̄ori obligatiōe absoluat̄ ꝛ
fiat ei licitū qḋ p̄us erat illicitū. Et maxime si tal' ignorā
tia sit pctm̄ vl' pena pcti: sicut forte o₃ dicē vt post tangā.
nā ignorātia q̄ est ex culpa nocet ſ₃ glo. vbi supra. ac p ħ
ipse magis peccaret q̄ si nō errādo blasphemasſ₃. ¶ Ad
ꝓbōnē cū dī ſ₃ cōem animi ꝯceptiōem. de duob⁹ malis
min⁹ malū ē eligēdū. Dico ꝙ si ista ꝓpō sumat̄ in sua ꝓ
prietate nō solū ipsa nō ē cōis animi ꝯceptio: sed est ꝓpō
simplr̄ falsa: loquēdo ſp̄ de malo culpe. qm̄ de duob⁹ neu
trū ē eligēdū. q₂ neutrū qḋ est malū. ꝛ p ꝯn̄s nec min⁹ ma
lū ē magis eligēdū. sed hn̄ verū est ꝙ de duob⁹ malis mi
nus malū est min⁹ fugiēdū. ꝛ maius malū magis fugien
dū. ꝛ in ħ sensu seu loco ꝓpōnis vtunt̄ illi qui recte itelli
gūt. īpropē. s. ꝙ min⁹ est fugiēdū. dicētes eē eligēdū in cō
paratōe peioris magis fugiēdi sicut ꝛ frequēter qḋ min⁹
malū est dī esse bonū ꝛ meli⁹ respcū maioris mali. qḋ nō
est dubiū falsū₃ dcm̄ eē. si sermo in sua ꝓprietate capiat̄.
cap. 17. sic rñdendū eē docet Aug. in libro de mēdacio. vbi p̄mis
so casu ꝙ aligs in tali esset necessitate cōstitut⁹ ꝙ oporte
ret eum vel sacrificare idolo vel stuprū perpetrare. Que
rit sic. debuit igit̄ ne (ait) q̄spiā stuprū ꝑpetrare poti⁹ q̄
thurificare. ꝛ rñdet. si queris qd debuerit neutrū debuit.
si eni dixero aliqd hoꝝ dbuisse. aliqd hoꝝ approbabo cū
improbē vtrūq₃. Sȝ si querit̄ qd hoꝝ potius debuit eui
tare q vtrūq₃ nō potuit: ſ₃ alteꝝ potuit. rñdebo suū pctm̄
potius q̄ alienū. ꝛ leui⁹ poti⁹ qḋ suū: q̄ graui⁹ qḋ alienū.
ꝓbatio q̄ addit̄ seu illa redditio cause q̄ dī: q₂ in bonis ē
eꝯ̄rio. s. ꝙ mai⁹ bonū ē magis eligendū. nulla est: q₂ nō se
quit̄. magis bonū ē magis eligēdū. igit̄ min⁹ malū ē ma
gis eligēdū. sed hn̄ sequit̄. igit̄ min⁹ bonū ē minus eligē
dū. ꝛ silr̄ sequit̄ mai⁹ malū est magis fugiēdū. igit̄ minus
Cōtra malū est min⁹ fugiēdū. ¶ Si dicat̄ ꝫ. iste d₃ nō blasphe
mare: vt tu ꝯcedis. igit̄ d₃ agere ꝫ suā cōsciā₃. ħ āt falsū₃
est ꝛ repugnās scđe ꝓpōni supra posite. ꝓbat̄ ꝯn̄a. q₂ seq
Rñō tur. iste nō blasphemat. igit̄ iste agit ꝫ ꝯsciā₃. ¶ Rñ: ne
gādo p̄mā ꝯn̄a₃: q₂ ex illo cōcesso nō seq̄t̄. igit̄ d₃ agere ꝫ
ꝯsciam: q₂ ipse nō d₃ talē cōsciam hr̄e. Si aūt deberet eā
hr̄e vtiq₃ deberet agē ꝫ ꝯsciā₃: nec val₃ ꝓbō. q₂ illa ꝯn̄a
nō est ꝯn̄a simplex: sed vt nūc tm̄. ꝛ ō talib⁹ nō est vlr̄ ve
rū. ꝙ qui d₃ an̄s d₃ ꝯn̄s. vbi gr̄a. si p̄latus p̄cipiat subdi
to vt furet̄ aut aliud pctm̄ cōmittat: adhuc ipse p̄lat⁹ d₃
nō furari. ꝛ sequit̄. iste p̄latus non furat̄. igit̄ agit ꝫ id qḋ
iṗe alteri p̄cipit. ꝛ tn̄ nō v̄e diceret̄ ꝙ iṗe dberet agere ꝫ
id qḋ alteri p̄cipit. q₂ nō d₃ tale p̄ceptū alteri fac̄. Quā
uis veꝝ sit ꝙ opp̄ᵐ ei⁹ qḋ iṗe p̄cipit d₃ ipse facere. ꝛ ita ēt
est dōm in ꝓposito ꝙ opp̄ᵐ ei⁹ qḋ isti hoī dictat sua cōscia
ipse d₃ facere. nō tn̄ veꝝ ē neq₃ sequit̄ ꝙ d₃ facē ꝫ suā cō
ad greg. sciam. ¶ Auctoritas Greg. sic p₃ hn̄ ꝯsiderāti est ad opp̄ᵐ
ei⁹ qḋ intēdit iste doctor ꝯcludere. qḋ p₃ ex eo ꝙ dicit ita
plerosq₃ peccare faciāt q̄tenus si fortasse pctm̄ fugere ap
petant. ħ sine alio pcti laqueo euadāt ꝛ culpā faciāt dum
vitant. Ex quo p₃ ꝙ ēt iste ꝑplexus si blasphemabit pec
cabit: nec cōsiliū qḋ ipse dat est ꝫ hoc. q₂ nō solū vtilr̄ cō
sulitur hoī ꝙ agat bonū ꝛ vitet malū. ſ₃ ēt ꝙ si nō possit
vitare ꝛ de duob⁹ peccatis i alterū oporteat eū labi vitet

qḋ est mai⁹ malū. ꝛ ħ quodāmō dī eligere min⁹ malo₃. ꝛ
hoc facit ipse: sic p₃. q₂ ait. Si olo nullus sine pctō euadē
di aditus p₃. minora semꝑ eligant̄. Ex quo ēt cōfirmatur
ꝓpositū: q₂ si illo casu posito ille nō peccaret iā sine pec
cato vitaret pctm̄: cuius opp̄ᵐ supponit̄. ꝛ silr̄ dōm est de
cōsilio allega: o. Ad aliud qḋ allegat̄ de dispēsatiōe iuris
nāīis: dōm illḋ dictū qḋ vtiq₃ est Gratiani. ꝓpter illā ex
ceptionē falsū₃ esse nec ipse in ħ est sequēdus: ſ₃ rephēdē
dus: sicut ibidē rephendit eū glosator su⁹. ꝛ hn̄: dicēs eū₃
male casum perplexitatis excepisse. Cū vlterius ꝓbat̄ ꝙ
blasphemās in tali casu nō peccat. q₂ facit qḋ d₃. dōm ꝙ
falsum est. imo facit id qḋ nō tm̄ nō d₃ facere: sed qḋ etiā
d₃ nō facere: vt ex dictis satis est clarū. cū addit̄ ad ide₃
nullus faciēdo ſm rectissimū sanctoꝝ iudicium canonis
ꝛ cōcilij peccat. dōm hoc veꝝ eē de iudicio quo absolute
iudicant illud eē fiendū. nō aūt est vlr̄ verū de iudicio cō
ditionalr̄ iudicante. nā certū₃ est ꝙ oēs sancti ꝛ gn̄aliter
prudētes viri iudicarēt ꝛ ꝯsulerent. ꝙ si qs nō possit vel
nō velit vitare vtrūq₃ duoꝝ inequaliū peccatoꝝ: ſ₃ mali
tia vel infirmitate in alterū sit casurus: cadat in illud qḋ
min⁹ pctm̄ est. ꝛ tn̄ cōstat ꝙ ille faciēdo illud minus pec
catū peccaret. Nūc aūt certum est ꝙ tali hoī sic perplexo
nullus sanct⁹. imo nec aligs nisi neq̄ ꝛ ipi⁹ aut stult⁹ con
suleret ꝙ deū blasphemaret vel odiret: sed cōsuleret ꝙ
talē erroneā estimationē deponeret ꝛ abijceret. Qz si ille
vel nō posset vel nō vellet: tūc iudicaret min⁹ malū eē il
li vt ageret pctm̄ min⁹ q̄ vt ageret mai⁹. Et ħ est qḋ ait
Greg. in alia auctē allegata ex eodē loco cū in dubijs con
stringimur vtilr̄ i minimis subdimur ne in magnis sine
venia peccem⁹. Quis eni dubitat vtili⁹ ad sensum supra
dcm̄. i. min⁹ malū vl' nociuū peccare vēialr̄ q̄ mortalr̄. ſ₃
ꝛ qs negabit eū peccare qui peccat venialr̄. ¶ Cōfirmat̄
hec solo euidēter p verba Greg. imediate p̄cedētia hec. ꝛ
imediate sequētia illa. q̄ superi⁹ p sn̄ia hui⁹ doctoris alle
gata sunt. Uolēs eni verā ostēdere suā sn̄ia₃ in eo ꝙ dixe
rat. si nullus euadēdi sine pctō adit⁹ p₃: minora semꝑ eli
gant̄. Addidit vt Pau. cū q̄sdā in eccl'ia icōtinētes aspice
ret ꝯcessit minima vt maiora dclinaret. dicēs pp̄ fornica
tionē aūt vnusq̄sq₃ suā vxorē hēat. ꝛ q₂ tūc solū ꝯiuges i
admixtiōe sine culpa sunt. cū nō p explēda libidine: ſ₃ p
suscipienda ꝓle miscent̄: vt ēt qḋ ꝯcesserat sine culpa: q̄
uis mīma nō eē mōstraret ilico adiūxit. ħ aūt dico ſ₃ in
dulgētiā nō ſm iperiū: nō est eni sine vitio qḋ ignoscit̄ ꝛ
nō p̄cipit̄. pctm̄ pfecto videt ꝙ posse indulgere preuidit.
Sed cū i dubijs cōstringimur ꝛc. hinc p₃ ꝓpositū. nā icō
tinēs si ad suā vxorē pp̄ explēdā libidinē accedat fac̄ ſ₃
istud cōsiliū Pauli. ꝛ tn̄ peccat. ¶ P̄. Esto ꝙ daret̄ isti
doctori ꝙ in tali casu ꝑplexiōis dbeat qs agere qḋ min⁹
malū ē. ꝛ ꝙ sic faciē⁹ nō peccet nō video q̄ pacto sequat̄
ꝙ ipse debeat deū blasphemare. nō eni ħ sequit̄ nisi deū
blasphemare sit min⁹ pctm̄ q̄ sit ꝫ ꝯsciā₃ deū nō blasphe
mare. qḋ nec ego vellē dicē nec ipse illud ꝓbauit. ꝛ tn̄ de
buisset: cū sui ꝓpositi sit ꝓbare ꝙ deū blasphemare vel
2ᵒ respō odire nō sit p se malū: ꝛ ꝙ aliqn̄ possit recte fieri. ¶ 2ᵒ di
co ad rōnē ꝙ casus posit⁹ assumit vnū qḋ videt̄ falsū₃. s.
ꝙ in talē errorē quo estimet̄ deū eē odiēdū vel blasphe
mādū quis hn̄s vsū₃ liberi arbi. ꝛ potēs peccare q̄lis eēt
talr̄ perplexus inciderit sine culpa: cū ipsemet error de q̄
agit̄ eēt vtiq₃ q̄dā culpa. si eni culpa quis error dicet̄ esse
culpa. certe nō appet: ꝛ sic videret̄ cōcedendū nullū erro
rem culpā esse: qḋ est cōtra doctrinā sanctoꝝ. nā Aug. ꝫ
cap. 5. Jul. li. 5. expsse vult ꝙ cecitas ꝛ obscuratio mentis pboꝝ:
de quib⁹ ad Ro. p̄mo. obscuratū est insipiēs cor eoꝝ nō
solū fuit pena peccati: sed ēt pctm̄. Idem etiam in de nā ꝛ
cap. 22. gratia. Hieronym⁹ etiā in dialogo Attici ꝛ Critoboli cō

Cōfir. tra pelagiū lib. p̄mo. h idē sentit. ¶ 3. Cōis doctrina est ꝙ actus infidelitatis est pctm̄. ꝛ ꝙ etiā ignorantia eoꝝ q̄ quis scire tenet est pctm̄. vnde nō ē dubiū qn error taliuz sit pctm̄. ꝛ loquor semꝑ de errore actu. Et quis dixerit ꝙ estimās deū blasphemādū eē nō erret circa ea q̄ scire tenet. Cōfir. ¶ 3. Si nullus error eēt pctm̄ nulla ignorātia esset pctm̄. ꝛ vltra. igit̄ ꝓ nulla ignorātia hō dānaret̄. Et tamē cap. 14. Apl's dicit p̄ma ad Cor. si qs ignorat ignorabit̄. glosa. i. reprobabit̄. Si dicas ꝙ in casu nō dicit̄ simplr sine sua culpa: sed sine sua culpa p̄cedēte. h nō iuuat ꝓpositū. nā nō plus excusat error qui est culpa q̄ꝫ qui tm̄ est pena culpe. Item ꝙ ille nō essent aliquo mō ex culpa originali precedēte: qua ēt dimissa remanēt pene sue q̄ꝫplures forte nō esset dicendū. Ad auc̄. Augu. ¶ Ad auc̄tē allegatā Aug. dōm ꝙ illa v̄ba non scribit Aug. tanq̄ꝫ ꝓpriā sniam ꝛ opinionē ꝓmens. Sed tanq̄ꝫ vnā opinionē alioꝝ quā ibi retulit ꝓsequens disputatiue tm̄. qḋ pꝫ. q2 tractatur᷒ hāc qōnē: vtrū videlicet aliqñ sit mētiēdū officioso mēdacio in p̄ncipio libri ea ꝓposita statim ait. quā qōnē tā sollicite pertractabimus vt q̄ramus cū querētib᷒. vtrū aūt aliquid inueniamus: nihil nobis temere affirmantib᷒ lectori bene attendēti satis indicabit ipsa tractatio ꝛ ad extremū tn̄ sniam nostrā velut certior indagatio cōprehendit. ꝛ q2 per totū ꝓcedit disputatiue nihil affirmādo vsqꝫ ad extremā partē libri in qua indagatā cōcludit veritatē. ideo ne qḋ in p̄oribus partib᷒ disputādo dictur᷒ erat tāq̄ꝫ illius assertio caperetur: qḋ facile min᷒ diligēter intēdētib᷒ poterat obuenire ꝓpter illius libri obscuritatē ꝛ īplicationē que magna ē ca. vltio sicut ibi ꝛ in p̄ retrac. ipsemet fatet̄: lectorē moꝝ p̄monuit subdens sane quisqs legis nihil rep̄hēdas nisi cū forte totum perlegeris. ꝛ ita forte min᷒ rep̄hendes. nūc aūt in extrema parte libri. c. s. ante penultimo ex disputatiōe premissa expresse cōcludit ꝙ nō est mentiēdū ꝓ vitāda ipudicitia corporali q̄ de his est. que cōmissa in holez cū faciūt imūdū. cui᷒ snie oppositū cōtinēt v̄ba per hūc doctorē allegata. vt pꝫ. Et ḡnaliter nunq̄ꝫ in aliquo casu eē aliquo genere mēdacij mentiēdū statim cōcludit. d. Elucet itaqꝫ discussis oīb᷒ nihil aliud illa testimonia scripturarum monere nisi nūq̄ꝫ animo eē mētiendū. ꝛ ꝯñr recapitulando cās p̄tactas in disputādo discurrendoqꝫ per oīa genera mēdacioꝝ determinat cōclusiue nullo vnq̄ꝫ mendacij genere eē mētiēdū. Ex quo pꝫ ꝙ in illis v̄bis allegatis nō ꝓdit suā intētionē vel sniam. vñ nec sunt tanq̄ꝫ illius auctoritas allegāda. ad bedā ¶ Ad dcm̄ Bede dōꝫ ꝙ in nullo est ꝯ: eo ꝙ nō obseruādo illud suꝑ quo datuꝫ fuit tale iuramentū nō cōmittit̄ periuriū: sicut dicit glosa decre. in di. p̄allegata: ꝛ sanct᷒ Tho. ēt in scḋa scḋe. q. 98. art. 2. i. mo ſm cū. ibidē ꝑiuriū fuit qñ incaute iuratū est. Ad ꝓbationē que vīr additur ꝙ qcūqꝫ eligit min᷒ malū vt sic fugiat maius malū nō vult facere minus: sed fugere maius: ꝛ ideo nō incurrit pctm̄. Dic dico p̄ ꝙ si hec deductio esset rata oporteret ꝯcedere neminē peccare qcqḋ ipse faceret ꝓpter mai᷒ malū vitandū: qḋ nullaten᷒ est dōm sicut ex allegatis ꝓ ꝯne v̄bis Aug. ꝛ alijs illis cōnexis q̄ nō cap. 37. allegaui hñ pꝫ. Et in codeꝫ li. s. ꝯ mendaciū. dicit ꝙ talis opi. vniuersam ꝓbitatē vite subuertit. opꝫ ēt cōcedere ꝙ aliqñ sint faciēda mala vt eueniāt bona. nā nō minus videt̄ eē bona intētio eius q intēdit ꝓuētū boni q̄ꝫ q fugā cap. 3. mali: ꝛ tn̄ istud est ꝯ sniaꝫ Apl̄i ad Ro. ꝛ Aug. ꝯ menda. c. 2. cū dī ꝙ talis nō vult facere min᷒ malū si ly vult. capiat̄ in sua ḡnali significatiōe ſm ꝙ vult mot᷒ v̄tutis volitiue q nō est nolitio di nolitio. pꝫ ꝙ dcm̄ istud implicat cōtradictionē. Si aūt accipiat̄ ꝓ tali motu nō quolꝫ: sed eo quo aliqḋ appetit̄ ꝓpter se vt finis: q ꝛ appropⁱare ſm vsum multoꝝ ēt auctoꝝ: ꝛ Ansel. vbi allegat̄ vocat̄ volūtas. Is v̄o quo appetit̄ quid ꝓpter aliud magis dici solet electio pōt dictū cōcedi. Sed nō iuuat argumentū. q2 esto ꝙ talis nō velit facere minus malū ad sensuꝫ. s. p̄dictum: q2 nō finalr: ꝛ ꝓpter se eligit: tñ facere minus malū: que electio praua est: ac per h ꝛ ipse incurrit pctm̄. nō solū eni ogit ꝯtra rectā rōnē: qui finalr malū intēdit. Sed ꝛ q bonum intēdens malū operat̄ vel eligit: seu qḋ dꝫ nō operari ꝛ nō eligere. nā ad bonitatē opatiōis nō sufficit operari ꝓpter qḋ est opandū: sed etiā requirit̄ ꝙ fiat vt est fiēdum. ¶ 2ᵃ ꝯ. ꝙ semꝑ malitiā intētiōis opantis cōcomitatur malitia electiōis ꝛ opatiōis. ita ꝙ nunq̄ꝫ alicui᷒ mala intētiōe aliqḋ agentis est electio vel opatio bona moralr seu virtuosa: sꝫ mala ꝛ vitiosa. Probatur. oīs electio vel opatio facta ꝑꝑ illud: ꝑꝑ qḋ dꝫ nō fieri est vitiosa. pꝫ. q2 talis est ꝯ rectā rōnē. Sꝫ oīs electio vel opatio agētis mala intētiōe est hꝫ: vt clarū est. q̄re ꝛc̄. Ista ē snia Aug. clare suꝑ psal. 31. vbi dicit ꝙ bonū op᷒ intētio facit. s. partialiter vna cū alijs requisitis: qḋ nō eēt verū si sine bona intētione opus eēt bonū. Itē lib. 4. ꝯ Jul. Ista est ēt snia cōis alioꝝ scōꝝ. Est quoq̄ꝫ snia Phoꝝ. vñ Phs. 6. ethic. ait ꝙ opus perficit̄ ſm prudentiā ꝛ moralem virtutē. ꝛ reddit cām. d. virt᷒ quidē tnl intētionē facit rectā. prudētia aūt que ad hāc. Itē in. 7. pol. duo inquit sunt in quib᷒ fit bene oīb᷒. hoꝝ aūt est vnū quidē in eo qḋ est intentionem ꝛ finē actionū poni recte. vnū aūt inuenire actiones ferētes ad finē. Ex quib᷒ pꝫ clare ſm eius sniam ad virtuosam opationē necesse esse vt recta sit intētio opantis. Ex his pꝫ ꝙ ad virtuose ꝛ laudabilr opandū non sufficit agere qḋ agi oꝫ. sed vltra h necesse est agere: quemadmodū oꝫ: videlꝫ qñ ꝛ q̄ꝫtū ꝛ cui᷒ ḡra opꝫ: ꝛ cū alijs circūstantijs: quas ponit Phs. 2. ethi. nec dubiū est quin circūstantia debiti finis sit potissima. ¶ Ex hac ꝯne ꝛ conclusionibus p̄cedētis articuli sequunt̄ aliq̄ corre᷒. vnū est. ꝙ nunq̄ꝫ fit aliquid ab hoie v̄tuose seu bene moraliter nisi fiat ex dei dilectiōe actuali vel habituali infusa vel acq̄sita. Probat̄. q2 nihil qḋ aliter fit fit recta intētiōe. igitur ꝛc̄. Assumptū ꝓbat̄. q2 vt ex p̄cedēti articulo pꝫ. nulla est intentio recta nisi dei ꝑꝑ se dilectio. ¶ Cōfirmat̄ h corre. per Aug. suꝑ psal. 67. d. ea qppe sola bōa opa dicēda sunt que fiūt per dilectionez dei. Et in de spū ꝛ lra. nō est inqt fructus bon᷒ qui de charitatis radice nō surgit. Quid aūt est charitas nisi dilectio dei ꝑꝑ se. vel dilectio ꝓximi ꝑꝑ deū. que vtiqꝫ ex dei charitate ꝓcedit. ¶ Aliud cor. ē. ꝙ nullus actus hoīs est moralr bonus nisi imediate tendat in deū vel in aliud ꝓpter deū vltimate: ꝛ h actu vl habitu. sicut ēt in. d. 26. dixi. qḋ ꝓbat̄. q2 nullus alius est recta intētio aut recta itētiōe fact᷒: vt satis pꝫ ex dictis. ¶ Qḋ ēt ꝯfirmat̄ ſm se ex auc̄te Aug. qui in li. p̄ de nup. ꝛ cōcu. scribit. ꝛ 4. li. cōtra Julia. recolit pudicū nō veraciter dici qui nō ꝓpter deū veram fidē cōnubij seruat vxori: qui quoqꝫ vt pꝫ ex auctoritatib᷒ eius allegatis. d. 26. in prosecutione p̄me rōnis ad ꝯnē p̄mā p̄mi articuli. ꝛ ꝯ Jul. lib. 4. ꝛ de ciui. dei. lib. 19. expresse dicit veras v̄tutes nullas esse si non in deū finalr referant̄: qnimo ad quicqḋ aliud siue nō ad aliud q̄ꝫ ad seipsas referant̄ vitia esse. Item in de morib᷒ ecclesie. Cū cōclusisset deū esse in quem oīa referenda sunt sicut in p̄ᵒ articulo allegatū est sequēti cap. diffiniēs virtutes ipsas morales ait. Temperantiā dicamus esse amorē deo sese integrū incorruptūqꝫ seruantez fortem amorē oīa ꝓpter deū facile perferentē. Justitiaꝫ amorē deo tm̄ seruitutē. ꝛ ob hoc bene imperantem ceteris que hoī subiecta sunt prudētiā amorē hñ discernentē ea quib᷒ adiuuet̄ in deū ab his qb᷒ ipediri pōt. Ex qbus clare patet. nullā esse virtutē: cuius act᷒ nō finalr fiat ꝑꝑ deū ſm sniam Aug. ac per hoc nec aliquē etiā actum nō

Margin notes (right column): 2ᵃ ꝯ. scḋi art. — caᵒ. 18. sꝫ — cap. 15. — cap. 8. — cap. 15. — Corᵐ p̄ᵐ — Cōfir. — Corᵐ 2ᵐ — Cōfir. — cap. 7.

ꝓpter

Cor^m 3^m

ꝓpter deū vltimate factuz esse virtuosum. ¶ 3^m corre. ꝛ
hoc spālitɛr pertinet ad. d. 4 i. est ꝙ nullus actus hominū
simplr infideliū est moralr bonus. Dico aūt simplr infi-
deliū ad excludēdū scismaticos hereticos catholicos ꝛ re-
liquos qui aliquo mō credūt ꝛ aliq̄ fide cogñscūt deū. pz.
q2 nullus fit ex dilectiōe dei aut pp deū vltimate cū ipsi
nō cognoscāt ipm eē pp se diligēdū ꝛ cetera pp ipm. igiť
nullus fit intētiōe recta. ac p h̄ nec virtuose vel bñ mora-
liter. hec rō q̄si tota pōiť ab Aug. sup psal. 67. d. Ea ꝗppe
sola bona opa dicēda sunt q̄ fiūt p dilectionē dei. hec aūt
nece ancedat fides vt ide ista: nō ab istis īcipiat illa. q̄m
nullus opať p dilectionē dei nisi ꝓus credat in deū. Itē ꝛ
sup psal. 31. nemo ingt cōputet bōa sua añ fidē vbi fides
nō erat bonū op^9 nō erat. bonū eni op^9 intentio facit. In-
tētionē fides dirigit. ¶ Cōfirmať. q2 si act^9 īfideliū eēnt
vere virtuosi vtiq3 in eis eēnt vere v̄tutes. aā ex virtuo-
sis actib^9 v̄tutū habit^9 gñanť. Sz ꝯñs est falsuz ꝯm intē-
tionē beati Aug. li. 4. ꝯ Jul. vbi p multa capla ꝓbat op-
positū in de ci. dei. ēt lib. 5. dicit ꝙ cōstare dz inter oēs ve-
raciter pios neminē sine v̄a pietate. i. v̄i dei vero cultu ve-
raz posse hēe v̄tutē. ꝛ lib. 19. vere v̄tutes nisi in eis qb^9 v̄a
inest pietas eē nō pñt. Insup in li. de ꝯtinētia circa finem
ait. nunq̄d eni ꝯtinētiā quā munus dei verissime dicim^9
dicturi sum^9 eē pctm̄: absit a nostris cordib^9 tā detestan-
da dementia. hēus aūt Aplȳs ait. oē qd nō est ex fide pctm̄
est. q̄ ergo fidē nō hz nec ꝯtinētia noianda est. Et sic h̄ de
cōtinētia spāliter: ita de quals3 virtute morali gñaliter ꝓ-
bari pōt. Rursus in li. de v̄a innocētia oio ingt infideliū
vita pctm̄ est ꝛ nihil est bonū sine sūmo bono. vbi eni de-
est agnitio eterne ꝛ icōmutabilis veritatis falsa virtus ē
etiā in optimis morib^9. i. q optimi videnť. demū qd forti-
us vrget: cū in li. de ordine ipse op^m aliqualr innuisset. po-
stea in ꝑmo retra. id reuocās ait. displicet mihi ꝙ ꝓhos
non v̄a pietate ꝑditos dixi v̄tutis luce fulsisse. Ei^9 snīam
imitatus est Beda. d. ꝯ Jul. Cōstat ꝙ q̄cūq3 ꝓhoꝝ cbī3
dei virtutē ꝛ dei sapiētiā nescierūt: hi nullā verā virtutē:
sicut nec verā sapiaz hēe vna rōne potuerūt. Inde expſſe
tenuit Linconie. ꝛ eē intētionē Augu. affirmauit sicut su-
pra. d. 26. arti. ꝑ. q. allegatū est. ¶ Sed ꝯ h̄ videť esse qd
Aug. scribit in epla ad Marcellinū īquiēs. rēpublicā ro-
mani ꝯstituerūt auxerūtq3 v̄tutib^9: ꝛ si nō habētes verā
pietatē erga verū deū q̄ illos ēt in eternā ciuitatez posset
salubri religiōe ꝑducere. custodiētes tm̄ q̄dā sui gñis ꝓ-
bitatē q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituēde augēde cōseruā-
deq3 sufficere. de^9 eni sic ondit in opulentissimo ꝛ ꝑclaro
iperio romanoꝝ q̄tū valerent ciuiles ꝛ sine v̄a religione
v̄tutes vt intelligereť hac addita fieri hoīes ciues alteri^9
ciuitatis: cui^9 rex veritas. cui^9 lex charitas. cuius modus
eternitas ē. h̄ apte Aug. asserit in illis romanis fuisse mo-
rales virtutes politicas seu ciuiles. ¶ Rñ^9 ꝙ h̄ Aug. nō

cap. 19. cap. 4. cap. 3. cap. 13. ꝯ dicta Rñsio

vtiť vocabulo v̄tutis stricte ꝛ ꝓprie vt id tm̄ appellet v̄-
tutē qd est v̄e virt^9. i. habitus q est ꝑn^m agēdi: qd ꝛ ꝓpter
qd ꝛ quēadmodū ē agēduz sic in ꝓposito sumiť virt^9. Et
hoc pz. q̄m in. 5. de ci. dei. a ca^o 12. vsq3 ad. 20. ictusiue de
hac mā multa disserēs a ꝓposito pluries dicit illos q lau-
dabiliores visi sunt romanos oia sua opa q̄ laudabilia ꝛ
gloria videbātur hoīb^9 ꝛ ex qb^9 adhuc laudanť fecisse fi-
naliter ꝓ gloria vana mūdi. Ex quo cōstat illoꝝ affectio-
nes ꝛ habit^9: qb^9 hec agebant neq̄q̄ veras fuisse v̄tutes.
Et h̄ ipse nō tacuit ibidē dicēs. dum illud cōstet īter oēs
veraciter pios neminē sine v̄a pietate. i. veri dei v̄e cultu
verā posse hēe v̄tutē. ꝛ addit qd facit ad ꝓpositū. nec eaz
verā esse q̄n glorie seruit hūane: ꝛ in seq̄nti ca^o approbās
snīaz eoꝝ ꝓhoꝝ qui dixerūt nō eē veras v̄tutes q̄ ad vo-
luptionē referunť iuxta epicureoꝝ opi. voluptatē q̄si re-

cap. 19. cap. 20.

ginā in sella regali pingērēť cui v̄tutes velut famule sub-
seruirēt addit. Sz nō estimo satis ōbici decoris eē pictu-
rā: si ēt talis fingať vbi v̄tutes hūane glīe fuūt volēs ꝓ
h̄ ꝙ sic ille nō sūt v̄e v̄tutes: q̄rū finis ē voluptas sic nec
ille q̄rū finis ē glīa mūdi. Qd ēt stati explicite monstrat.
Sz vtiť Aug. iproprie vocabulo v̄tutis extēdēdo ip3 ad
eos habit^9 qb^9 fiūt vtiq3 q̄ fiēda sunt ꝛ vitanť vitāda: l3
nō pp eū finē pp quē ꝛ illa fiēda. ꝛ hec vitāda sunt: qui l3
ꝯm v̄itatē nec v̄tutes sint nec laudabiles. hoīb^9 tm̄ q intu-
enť tm̄^9 id qd fit ꝛ nō pp qd fit: siue ēt ignorātes sint pp
qd fieri debeat siue nō ignorātes. sed inter īētiōes opan-
tiū discernere nō valētes virtutes ꝛ laudabiles habitus
estimanť. Et h̄ ēt satis exꝑmit. d. Ista q̄ laudis auiditas ꝛ
cupido glīe multa illa mirādo fecit laudabilia. s. atq3 glo-
riosa ꝯm hoīum estimationē. nō q̄ veras v̄tutes morales
eis attribuit: s3 putatiuas tm̄ ꝛ vere virtuti distātia mino-
re dissiles his habitib^9 qb^9 vitāda fiūt ꝛ fiēda vitanť: si-
cut ꝛ ꝯ Jul. vt supi^9 allegať dixit nō veras v̄tutes hñdo.
Sz a veris v̄tutib^9 nō plurimū deuiādo: post q̄ v̄ba mox
subycit ꝙ ipsi v̄tute ciuili nō v̄a: sed verisimili demoni-
bus vel hūane glorie seruierūt. Et ꝙ nō intēderet eis ve-
ras v̄tutes ēt ciuiles ascribere ēt in v̄bis obyciēdo allega-
tis satis innuit cū ait. custodiētes tm̄ q̄dā sui generis ꝓbi-
tatē: q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituēde augēde ꝯseruāde-
q3 sufficere tali siḡdē mō loq̄ndi quo nō simplr ꝓbitatē
que ꝛc. satis innuit illos nō habuisse verā ꝓbitatē ꝛ ꝑfectā
ꝯm suā rōnē: sed imperfectā q̄dā dispōnē. q̄ tm̄ ad ꝯstitu-
tionē augmētū ꝯseruationēq3 tēporalē ciuitatis valeret.
ꝛ iō ciuiles ēt dicit v̄tutes. nec tm̄ addidit veras: nec tm̄ re-
peri vbi ipse diceret ꝙ habuerint veras: qd tm̄ si dixisset
retractasse estimādus eēt ꝓpter illud qd de li. retra. est al-
legatū: ꝛ q2 totiens ꝛ maxime vbi a ꝓposito mām istam
discussit oppo^m apte dixit. ¶ Ad rōnē ꝑncipalē q̄onis pz
rñsio ex dcis. s. ꝙ ille auctes loquunť de opib^9 q̄ possunt
bene ꝛ male fieri: talia siquidē si fiant mala intētiōe ma-
la sunt. Si v̄o bona ceteris tm̄ debitis circūstātijs cōcur-
rentib^9 bona sunt. in alijs v̄o nō est sic: vt patuit.

cap. 12. ad rōnē ꝑncip^lem

¶ Distinctionis. XLII. XLIII. ꝛ. XLIIII. Questio. I.

Quantum ad. d. 42. ꝛ duas residu-
as sit. Quero vtrū hō vo-
luntate mala ꝛ comitāte exteriori ope sit
plus peccet q̄ volūtate ipsa mala tm̄. Et
videť ꝑ ꝙ nō. sic nulla opatio exterior est
de se pctm̄. aut bona moralr aut mala. igiť
non plus peccat hō p illā q̄ peccaret sola
mala volūtate absq3 illa. ꝯña est satis plana. añs ꝓbať. ꝙ
eni nulla sit pctm̄. ꝓbať. q2 de ipa nō verificať diffinitio
pcti. nā pctm̄ ab Aug. in de duab^9 aiab^9 diffiniť sic. pctm̄
est volūtas retinēdi vel ꝯsequēdi qd iustitia vetat. ꝛ vñ
liberū est abstinere. ꝛ hāc diffōnez ipse approbat ꝑ retra.
nulla aūt actio exterior ē volūtas. Et ēt nulla sit de se bo-
na aut mala: pz. q2 q̄lib3 pōt indifferēter bene ꝛ male fie-
ri. naz homicidiū de quo minus videreť bene fit a mini-
stro iustitie: qd etiā fiat aliq̄n male nō est dubiū.

ꝑ^m cap. 15.

Ad oppositū arguiť sic. plus peccat hō duob^9 pec-
catis sit peccās q̄ peccās vno illo-
rū tm̄: igiť ꝛc. añs est notū. ꝯña ꝓbať. q2 mala volūtas ꝛ
mala opatio exterior ꝯcomitās sūt duo pctā: cū sint duo
act^9 distincti: ꝛ vterq3 ꝯm se sit pctm̄ dicēte magr̄o. d. 35.
hui^9 scōi. sane dici pōt ꝛ libere tradi dz pctm̄ eē actū ma-
luz interiorē ꝛ exteriorē. s. malā cogitationē locutionē ꝛ
opationē. ꝑcipue tm̄ in volūtate pctm̄ ꝯsistit ex q̄ tāq̄ ex
arbore mala ꝓcedūt opa mala tanq̄ fructus mali.

Opp^m cap. 3.

Rñdeo supposito vero sensu locutionis qui dz hēri
cū dicimus aliquē actū seu opationē eē ma-

ꝑ^9 arti^9

lē. aūt malū vel peccatū iuxta ea q̄ dicta sūt supra. d. 34. ⁊ loquēdo in tota ista q̄ne de bonitate ⁊ malitia morali

p^a ꝯ

pono aliquas ꝯnes. ¶ Prima ē. ꝙ aliqua operatio exterior est peccatū. ꝓbat. omne mendaciū est peccatū. sꝫ aliqua opatio exterior est mēdaciū. igit̄ ⁊c̄. maior pꝫ per illud Aug. in ench. mihi videt̄ peccatū quidē esse oē mendaciū. Et idem dicit: ⁊ ꝓbat idem. c. 25. Itē ꝫ de mēdacio. quisquis eē aliqđ genus mēdacij qđ pctm̄ nō sit putauerit decipiet seipm turpiter. Et cōtra mendaciū. Mendaciorum inge genera multa sunt: que qdem oīa vir odisse debem⁹. nullū est eni mēdaciū qđ nō sit ꝯriū veritati. Ex quo bene sequit̄ ꝙ nullū mēdaciū ē qđ nō sit pctm̄. Minor pꝫ per eundē de mēdacio. d. nemo dubitat mētiri eū qui nolens falsum enūtiat causa fallēdi: quapropter enūtiationē falsam cum volūtate ad fallendū ꝓlatam manifestam est esse mēdaciū. cōstat aūt ꝙ enuntiatio falsa ꝓlata est opatio exterior. Hoc idem pꝫ ex diffōne peccati data ab Aug. 22. ꝯ Faust. peccatū est dictū vel factū vel cōcupitum aliquid cōtra eternā legem. per quā disiūctiuā locutionē apparet ꝙ non solū velle: sed ⁊ aliqđ dicere ⁊ aliquod operari extrinsecū est peccatū. ¶ Pꝫ. Quis negaret furta: adulteria: homicidia: ⁊ plura alia opera exteriora a diuina lege ꝓhibita esse peccata? ¶ 2^a cōclusio. ꝙ oīs operatio moralis exterior ex mala voluntate ꝓueniens est moraliter mala ⁊ peccatū. ꝓbat̄. qꝛ oīs talis est operatio volūtaria difformis recte rōni seu facta difformiter. ostēsuꝫ est aūt in di. 24. ꝙ nō est aliud peccatū q̄ voluntarie agere cōtra rectā rōnē. ¶ 3^a conclusio. ꝙ oīs operatio moralis exterior est bona vel mala moralr̄ ⁊ nulla penitus est neutra. ꝓbat̄. qꝛ oīs operatio moralis exterior vel est cōformis recte rōni: vel ē nō cōformis. Si conformis est moraliter bona. si nō cōformis est moraliter mala. ¶ 4^a cōclusio. ꝙ nulla opatio moralis exterior est bona ⁊ mala moraliter. ꝓbat̄. qꝛ ex opposito sequit̄ ꝙ aliq̄ opatio singularis demōstrabilis est cōformis recte rōni ſm oēs circūstantias debitas in eē ⁊ nō est sic cōformis: qđ iplicat ꝯdictiones. ¶ Ex hac infert̄ illa suppositio p^a quā posui in p̄ma. q. 26. d. arti. p̄mo ad ꝓbandū conclusionē p̄mā: videlꝫ ꝙ nullus act⁹ culpabilis est moralr̄ bon⁹: ⁊ pꝫ illatio: qm̄ oīs actus culpabilis est moraliter malus: pꝫ. qꝛ omnis act⁹ culpabilis est difformis recte rōni: alioquin nō esset culpabilis: sꝫ laudabilis: igit̄ si aliquis act⁹ culpabilis est moraliter bon⁹ aliquis act⁹ moraliter malus est moraliter bon⁹. ¶ Illā tn̄ suppōnē quidā doctor modernus negauit distinguēs de triplici culpa. s. originali: actuali mortali: actuali veniali. dicit ꝙ si ꝓpositio illa intelligat̄ de actu culpabili culpa originali falsa est: quia infideles hūerūt multos actus bonos moralr̄. si ēt intelligat̄ de actu culpabili culpa actuali veniali: ēt falsa ē: qđ ꝓbat sic. actus meritorius est bonus moraliter. Sꝫ actus peccati venialis est aliqñ meritorius. ergo ⁊c̄. maior pꝫ. qꝛ bonitas meritoria supponit bonitatē moralē. Minor ꝓbat̄. qꝛ resistere tentationi. reddere debitū vxori. mentiri ad seruandū vitam innocētis sunt actus meritorij: ⁊ tn̄ sunt peccata venialia. Si accipiat̄ actus culpabilis 2° mō. s. ꝑ culpa actuali mortali: hoc duplr̄ pōt accipi. s. positiue ꝯrie culpabile. i. demeritorie: ⁊ sic ꝓpositio est vera. alio mō p̄uatiue culpabile. i. nō meritoriū. ⁊ sic est ꝓpositio falsa. qꝛ vt dicit se posuisse: multi act⁹ qui nō sunt meritorij sunt moraliter boni. ¶ Ad ꝓbationē illius suppositionis tunc facte que erat: nullus actus moralr̄ bon⁹ est aliquo mō difformis recte rōni. sed oīs actus culpabilis est aliquo mō difformis rōni recte. ergo ⁊c̄. dicit ad maiorem ꝙ vera est de difformi ꝯrie ⁊ recte rōni nāli. ad minorem vo ꝙ ipsa vera est de actu culpabili culpa actuali mortali ⁊ de difformitate ꝯrie sumpta. non autē de culpabili duob⁹ modis alijs sumpto. ¶ In ista r̄nsione ꝯtinētur multa meo iudicio falsa. vnū est ꝙ aliqđ pctm̄ actuale est actus moralr̄ bonus. hoc eni manifeste includit ꝯdictionē. qđ ꝓbat̄. qꝛ si aliquis actus est moralr̄ bon⁹ ipse ē cōformis recte rōni ſm oēs circunstantias requisitas ad hoc ꝙ actus sit vere virtuosus. Sꝫ cōstat ꝙ nullū peccatū est sic cōforme ſm oēs circūstātias recte rōni. alias non esset peccatū: sed prorsus recte factuꝫ ⁊ oīno taliter qualr̄ fieri dꝫ. ¶ Pꝫ. Omne peccatū recte vituperat̄ accipiendo peccatū pro culpa sicut in ꝓposito. nullus aūt actus vere virtuosus recte vitupat̄. qꝛ vt dicit Augu. 3. de li. ar. quicquid rōne vituperat̄: ideo vituperat̄: qꝛ nō est: ita vt esse debuit. actus aūt virtuosus nō aliūde dicit̄ virtuosus: nisi qꝛ est vt eē dꝫ. nā agere virtuose nō est aliud q̄ agere qđ opꝫ: ⁊ ꝑꝑ qđ ⁊ quēadmodū dꝫ ⁊c̄. ꝓut dictat rō recta. si g̊ aliqđ peccatū est actus moralr̄ bonus: seu qđ idē est vere virtuosus aliquis act⁹ recte vituperat̄: ⁊ nō recte vituperatur. Rursus hoc directe ipugnant auctoritas ⁊ rō Augu. ꝯ men. vbi ꝓbat ꝙ nulluꝫ mendaciū est iustū per hoc ꝙ alias aliqđ peccatū esset iustum: qđ ipse dicit: ⁊ ꝓbat esse absurdissimū. vnde ait. ita nihil aūt iudicandus est dicere qui dicit aliqua iusta esse mēdacia nisi aliqua iusta eē peccata. ac per hoc aliqua iusta esse q̄ iniusta sunt. Quo qd absurdius dici pōt. vn̄ est eni peccatū: nisi qꝛ iustitie ꝯriū est? dicant̄ ergo alia magna. alia parua esse peccata: qꝛ verum est. nec auscultandū est stoicis qui oīa paria eē cōtēdunt. dicere aūt quedā iniusta q̄dam iusta eē pctā qd est aliud q̄ dicere q̄sdā eē iniustas q̄sdā iustas inīqtates: cū dicat Apl's Jo. Oīs q facit pctm̄ iniqu⁹ ē. hoc ipse. Cuꝫ ergo ea dicam⁹ iusta q̄ recte sunt facta seu virtuosa. ⁊ eiusdem significatiōis penitus sint oēs p̄dicte denolationes accepto iustitie vocabulo gn̄aliter: vt hoc ſm ꝙ pꝫ Aug. accipit pꝫ ꝙ tota ista deductio Aug. directe ipugnat dictum p̄dictuꝫ. ¶ Aliud falsuꝫ in illa r̄nsiōe ꝯtētū est: ꝙ aliqđ peccatū est meritoriū. Si eni hoc sit verū g̊ hō pro aliquo suo peccato est a deo remunerādus ⁊ p̄miū recepturus. ac ꝑ hoc ꝯn̄s est ꝙ aliq̄ nostra pctā de⁹ approbat ⁊ acceptat cōplacetq; in illis. Sꝫ qs hoc audeat dicere: cū hoc ēt de iusto hoīe nefas sit cogitare? Quis eni hoīeꝫ q approbaret pctm̄ alteri⁹ aut cōplaceret i illo ⁊ dona daret ꝑ illo nō mēte corruptū ⁊ vitiosuꝫ ⁊ prauū clamitaret? ¶ Cōfir̄ hoc: qm̄ qꝛ qbusdā visuꝫ ē aliqñ eē mētiēdū: ꝑpea qꝛ legit̄ ꝙ de⁹ bn̄ fecit obstetricib⁹: que tn̄ mētite fuerāt: vt hꝫ Exo. p̄. scl' ex ꝑsse dicūt eas nō bn̄ fecisse: qm̄ ꝑ mēdacio illo nō putat̄ deū mūerare vllū pctm̄. vn̄ Aug. ꝯ mē. Sꝫ qđ scriptū lḡt ē bn̄ deū fecisse cū hebreis obstetricib⁹: ⁊ cū Raab de cōtinua meretrice. nō iō fctm̄ ē qꝛ mētite sunt: sꝫ qꝛ in hoīes dei misericordes fuerūt nō ē itaq; in eis remunerata fallacia sꝫ beniuolē^a benignitas mētis nō inīqtas mētiētis. ¶ Pꝫ. Si aliqđ pctm̄ ē act⁹ meritori⁹ vl' aliqs act⁹ meritori⁹ nō ē spāle dī donū nꝫ ex gr̄a dī ꝓueniēs vl' aliqđ pctm̄ ē donū dei ⁊ ex gr̄a illi⁹ ꝓcedēs. p^m nō ē dādū ne ꝯcedat̄ hoīem posse meritoriū actū agere sine gr̄a dī: qđ ipsemet doctor bn̄ ⁊ catholice nitit̄ vitare. oporteret ēt illū ꝯcedere cum nullū pctm̄ sit op⁹ gr̄e dei ⁊ ad qđlꝫ pctm̄ li. ar. sit idonea v̄tute suffultū: vt dic̄ Augu. in de p̄de. diua sic̄ ⁊ in. q. d. 26. ac ēt. 29. allatū ē. 2^m aūt nimis absurdū est. sic̄ pꝫ ex v̄bis Aug. in li. de cōtinētia allegatis. in. q. p̄ce. Nunqd ait cōtinentiā quā munus dei verissime dicimus dicturi sumus esse peccatū. Absit a cordibus tam detestanda dementia. vult eni esse necessario cōsequēs cōtinentiā nō esse peccatum si ipsa est: sicut vere est donum dei. ⁊ ex hoc vlterius concludit ipsaꝫ nō esse in infidelib⁹: qꝛ in eis esset pctm̄. Fundat̄ aūt illa ꝯn̄a sup hoc ꝙ nullum munus dei est peccatum

[Margin notes, left column: cap. 20. / ca. vltio / cap. 5. / cap. 6. / 2^a ꝯ / 3^a ꝯ / 4^a ꝯ / Cor^m / M. guilelmus de bello monte or. mio. / respon^o Guilel'. ad arg^m]

[Margin notes, right column: ꝯ guilel. de bello monte. / cap. 35. / cap. 38. / aliđ falsum. / Cōfir. / cap. p̄. / cap. 40 / Cōfir.]

catum

Cōfir. catū:sicut pꝫ.¶ ꝓ.Si aliqđ peccatū est actus meritori⁹.
nō oē pctm̄ est vitādū.Quis enī debeat vitare qđ est sibi
meritoriū apud deū:ꝛ si nō oē pctm̄ ē vitandū:quō quoti
die vlis fideliū orat ecclīa deū dicēs.Tua nos hodie sal
ua virtute.vt in hac die ad nullū declinemus pctm̄.clarū
enim est ꝙ nō solū aliqua.sed ēt qđlibet vult vitare qui
Cōfir. sic orat:si ita corde orat sicͭ ore.¶ ꝓ.Nullus ex eo ꝙ nō
facit qđ dꝫ facere:aut ex eo ꝙ facit qđ dꝫ non facere me
retur apud deum aliqđ p̄mium.igiͭ nullū pctm̄ est me
ritoriū.añs est euidens:cum enī quilibet talis sit dignus
vituperio ꝛ pena:imo nec quisquā aliter mereͭ vitupera
ri aut puniri quō dici pōt ꝙ ex hoc vel illo quis mereaͭ
p̄miū.ɔña est euidens:qꝛ non nisi altero illorū modorum
Cōfir. a quoquā actualiter peccatur.¶ ꝓ.Omne peccatū ē de
meritoriū seu puniendū ꝛ pene dignū.igiͭ nullū est meri
torium.añs est cōiter a catholicis doctoribus concessum
tradentib⁹ ꝙ cuilibet mortali si nō remittitur debeͭ ſm
statutum diuinum pena eterna.veniali vͦo cuilibet pena
temporalis.ɔña pꝫ.qꝛ nullo vno actu quis simul mereͭ
ꝛ demereatur.Itē qđ ait ꝙ resistere tentatiōi est pctm̄ ve
niale nō videͭ tute dici posse.Quō enim tota chrī doctri
na inuadet vt tentationib⁹ resistamus ꝛ resistētes cōmen
dat.Consentientes vͦo redarguit ꝛ cōminatiōe penarum
deterret.Rursus quō reddere debitum vxori dicitur ab
isto doctore esse peccatum cū Aplus h̄ iubeat.ꝺ.p̄ma ad
cap.7. Cor.Uxori vir debitum reddat.similr̄ vxor viro.ꝛ pau
lo post oppositū ꝓhibet.ꝺ.nolite ergo fraudare inuicem
Cōfir. glosa.i.subtrahere debitū.¶ ꝓ.Si reddere debitū vxo
ri est pctm̄.mlto magis videbiͭ dicēdū ꝙ petere sit pec
catum.ꝛ sic concubitus coniugalis siue petendo siue red
dendo agaͭ erit pctm̄:ac per h̄ illicitus.Sed h̄ dicere est
nuptias dānare:qui fuit error Tacianoꝝ:sicͭ recitat Aug.
cap.25. de heresib⁹.Si dicatur ꝙ iste doctor non intelligit ꝙ oē
resistere tentationi:aut omne reddere debitum vxori sit
pctm̄.sꝫ male reddere ꝛ male resistere:nihil sibi valꝫ ad
ꝓpositū suum:qꝛ nec male resistere nec male reddere est
resistenti vel reddēti meritoriū:sed vtriqꝫ demeritorium.
Cum itaqꝫ ipse velit ꝓbare illam suā minorē.s.ꝙ actus
peccati venialis sit meritorius:per h̄ qꝛ reddere debitum
est meritoriū.opꝫ eum vlr̄ assumere vel ꝙ omne redde
re debitū est meritoriū.ꝛ sic etiā omne male reddere est
meritoriū:qđ nullaten⁹ est dicēdū:vel ꝙ oē reddere debi
tum est peccatū:cōtra qđ iam est argutū.Insuꝑ qđ dicit
mentiri ad seruandā vitam innocentis est actus merito
rius:nō est etiā bene dictū:qꝛ si illud esset verū:sequiͭ ꝙ
non sit negandū mentiēdū esse pro saluanda innocentis
vita.Quō nō negandū est fiendū esse id per qđ hō mere
tur apud deum.Sed sancti cōiter docent nō eē etiā sic:ꝛ
pro tali causa mentiendū:sicut pꝫ per Augu.in li.ꝫ men.
in quo s ꝓposito disputat ꝛ determinat in nullo vnq̄ ca
su esse mentiendū:sicut satis apparet in.c.5.vt p̄allegatū
est.ꝛ idem in ench.pluribus capitulis.ꝛ silr̄ in lib.de mē.
beatus quoqꝫ Grego.idem docet scribens.18.mora.circa
p̄ncipiū.Sicut summoꝑe enī cauendū est mēdaciū:q̄uis
nonnunq̄ sit aliqđ mendacij genus culpe leuioris si q̄s q̄
prestando mentiaͭ.Sꝫ qꝛ scriptū est.os qui mentiͭ occi
dit animā.ꝛ perdes oēs qui lo.mē.Hoc quoqꝫ mendacij
genus perfecti viri summoꝑe fugiunt vt nec vita cuiusli
bet per eorum fallaciam defendaͭ:ne sue anime noceant
dum prestare carni nituͭ aliene.¶ ꝓ.Cum omne men
dacium sit peccatū:vt ibidē dicit.ꝛ Augu.etiā in p̄allega
tis.nec hoc iste doctor neget si concedatur ꝙ pro seruan
da vita innocētis aut alio quocūqꝫ bono fiendo sit mētiē
dum vtiqꝫ contra doctrinā apostoli conceditur ꝙ fienda
sunt mala vt eueniant bona.Item qđ dicit de culpa mor
tali non videtur bene dictum:quia nulla culpa mortalis
est que non sit demeritoria positiue ꝛ nō solum vͦo meri
toria:quod pꝫ:qꝛ nulla est cui non debeatur pena eterna.
ꝛ tamē ex distinctione quā ponit iste doctor patet eū vel
le aliquā culpā mortalē nō esse demeritoriam positiue.ꝛ
ex eadē vult ꝙ aliqua culpa mortalis sit act⁹ vere virtuo
sus ꝛ rectus:qđ etiā nō est bene dictū.¶ Responsio de
mū data rationi probanti suppositionē illā nō est suffici
ens.naꝫ qđ dicit ad maiorē de difformitate cōtraria ꝛ de
rōne naturali nō iuuat ipm̄ i aliquo.quoniā quacūqꝫ dif
formitate actus sit difformis recte rōni.constat ipm̄ non
esse cōformē ei ſm oēs circūstātias dictatas ab ipso.Ois
autem actus moraliter bonus est cōformis recte rationi
ſm oēs circūstantias dictatas ab ipsa vt frequēter p̄mis
sum est.igiͭ nullus actus moraliter bonus est aliquo mō
difformis recte rationi:ꝛ hec est maior tūc assumpta.Qđ
additur de rōne naturali nihil iuuat etiam.nam quōcū
qꝫ capiatur rationalis:dūmodo sit ratio recta.quicquid ē
ei cōforme est cōforme cuilibet recte rōni de eodeꝫ:ꝛ ge
quid alicui rōni recte siue naturali siue nō naturali est cō
forme:est illi ꝛ cuilibet ratiōi recte circa idem obiectum
cōforme.nam oēs rōnes vere ꝛ recte de eodē similiter si
gnificāt.alias aliqua nō eēt vera ꝛ recta:sed falsa ꝛ erro
nea.Qđ ēt diciͭ ad minorē nō valꝫ.q̄m vlr̄ de omni cul
pa siue veniali siue alia ꝓpositio est vera.qꝛ si sit aliquis
actus culpabilis nullo mō difformis recte ratiōi ille erit
penitus cōformis recte rationi.ꝛ per cōsequens erit talis
qualis esse dꝫ.Ex quo sequitur ꝙ aliquis faciendo qđ de
bet peccat ꝛ peccando facit qđ dꝫ.qđ vt dicit Augu.3.de
lib.arb.scelus est dicere.Necesse est ergo dicere ꝙ omnis
actus culpabilis quacunqꝫ culpa vere dicaͭ culpabilis ē
aliquo mō discordans ꝛ difformis recte rationi ex quib⁹
efficaciter concluditur predicta suppositio.¶ Quinta cō
clusio est.ꝙ homo plus extensiue peccat.s.pluribus pec
catis peccat peccando mala voluntate ꝛ mala comitante
exteriori operatione q̄ȝ mala voluntate tm̄.Probatur:qꝛ
talis operatio exterior est peccatum:vt pꝫ ex secunda cō
clusione:ꝛ nō est illud peccatū qđ est voluntas mala quā
comitaͭ:sicut loq falsum intētione fallendi non est velle
loqui falsum intentione fallendi:nec tractare rem alienā
inuito domino est velle tractare rem alienam ꝛc.ꝛ ita de
alijs patet.ꝛ cōstat ꝙ tale ꝛ tale velle sunt peccata.igitur
velle quod est peccatum ꝛ agere quod ipsum comitatur
sunt plura peccata.ꝛ per consequens plurib⁹ peccatis pec
cat peccās mala voluntate ꝛ mala oꝑatione exteriori co
mitante.¶ Sexta cōclusio.quia homo nō plus intēsiue
id est non intensiori peccato peccat mala voluntate ꝛ ma
la operatiōe exterius comitante simul q̄ȝ altera illarum
tm̄modo:patet qꝛ illa duo peccata nō cōstituunt aliquod
vnum peccatum.igitur illius hominis nō est aliqđ pecca
tū intensius q̄ȝ mala voluntas ꝛ q̄ȝ oꝑatio sequens.¶ 7ª
ɔclusio est.ꝙ hō non magis demereͭ apud deū per malā
volūtatē ꝛ per malā operationē sequētē simul q̄ȝ per ma
lam volūtatē tm̄modo supposita equalitate voluntatis:
quod ego intelligo sic.s.ꝙ hō volēs aliquid agere.verbi
gratia occidere.ꝛ cū hoc etiā occidēs nō est dignus maio
ri pena:nec a deo maiori pene deputaͭ.q̄ȝ si tm̄mō vellet
occidere ꝛ nō occideret.supposito ꝙ eq̄ plenā:ꝛ tn̄ oībus
silem voluntatē occidēdi h̄eret.ꝛ ita dico de diuersis hoī
b⁹:quoꝝ vn⁹ vellet occidere aliquē ꝛ actu occideret.ali⁹
vͦo vellet occidere:nō tn̄ occideret:qꝛ nō posset:si volun
tas foret in vtroqꝫ eq̄ plena:ꝛ cetera sint paria in eis p̄ter
occidere ꝛ nō occidere:nō min⁹ demereͭ apđ deū nec ma
iori pena dign⁹ ē ſꝫ vitatē ille q nō occidit q̄ȝ is q occidit
nec eꝯ ille magis demereͭ.ꝛ silr̄ loquor in alijs actibus.

Marginalia: ꝫ rōnē guilel. — cap.37. — 5ª ꝯ — 6ª ꝯ — 7ª ꝯ

pᵐ ca.3. ℂ Ista cōclusio pȝ pmo expressa auctoritate Augu.pmo
de li.ar.dicētis sic.Si cui nō cōtingat facultas ↄcūbendi
cū cōiuge aliena:planū tñ aliq̄ mō sit euȝ cupe.ꝛ si ptās
deť eē facturū:nō minus reus est q̄ si in ipso facto depre
henderet.Quid est aūt nō est min⁹ reus nisi nō min⁹ de
2ᵐ mereť:seu nō est minoris pene dignus.scdo sic.Mēsura
penarū attendiť ſm mensurā volūtatū eoꝝ qui peccant.
igiť in quibuscūqȝ est equalis seu equaliter mala volun
tas equalē penam merenť.ꝛ per ↄñs in casu pposito non
maiori pena vnus q̄ alter est dignus. Assumptū pbať p
cap.4. Augu.ad deo gratias.vbi exponēs illud Matt.7.In qua
mēsura mēsi fueritis remetieť vobis.dixit q̄ appetitus
voluntatis humanoꝝ oium est mēsura factoꝝ.ꝛ subdit.
ex qualitatib⁹ quippe volūtatū nō ex tēporū spatijs siue
recte facta siue peccata meremur.alioquin maius pecca
tū habereť arborē deijcere q̄ hominē occidere.illō eniȝ
fit lōga mora multis ictib⁹.h vno ictu breuissimo tēpo
ris.Et ideo cōcludit ibi Aug.paulo post.q̄ dānatoꝝ erūt
pariter longa supplicia.Sed alia alijs minora:vt qb⁹ tē
pus equale est nō sit equalis asperitas.ppter mensurā ēt
peccatoꝝ nō in pductiōe tēpoꝝ:sȝ in volūtate peccātiuȝ.
In qb⁹ verbis etiā prestat nobis motiuū boni argumen
ti ad ppositū pncipale.Quia si pp opus exteri⁹alter plus
demereretť ceteris parib⁹.igitur ppter maius exterius si
vterqȝ exterius opereť.ceteris tñ parib⁹ is cuius maius
opus eēt maiorē penā mereť:ꝛ sic qui longiore mora suf
focaret vel aliter interficeret hoiem mereť maiorē penā
q̄ is qui breuiore.Supposito q̄ ambo equali voluntate
agerent ꝛ oia alia essent paria:ꝛ silia:pter hoc tñ q̄ alter
qui fortior viribus citius interficit:alter vō:qꝛ debilior
longiorē morā apponit.Hoc aūt nemo diceret.quare ꝛc.
Cōfir. ℂ ℞.Nō maius pmiū mereť homo ppter volūtatem ꝛ
opus q̄ alius ppter equalē voluntatē tm̄ sine opere:vbi
cetera sint paria.igiť nō per malaȝ voluntatē ꝛ opus ꝛc.
ↄña clara est.añs pbať.qꝛ alias homo inuitus posset per
alium hoiem fieri maioris ꝛ minoris meriti apud deū:ꝛ
fraudari pmio ꝛ grauari supplicio:qō nō videť danduȝ.
ꝛ ↄña est plana:qꝛ in actu exteriori pōt homo ēt inuit⁹
impediri:sicut in multis clarum est.pbať etiā añs illud
cap.8. p glosaȝ scde ad Cor.sup illud.Qui multū nō abundaue
rit ꝛ qui modicū nō minorauit.que dicit qui multuȝ dat
vt diues ꝛ qui parum vt paup si equa volūtas est:eq̄lem
mercedē habebūt.ꝛ certe ita dicendū videť de eo qui ni
hil dat:qꝛ nihil hȝ qō dare possit si volūtas equa īsit.Qō
cap.6. ↄfirmať per Ugo.de sac.li.2.pte.14.dicētē.Si ergo vbi
plus dať ꝛ vbi minus differens meritum nō est si equalis
volūtas habeať.ergo vbi aliqd datur ꝛ vbi nihil dať dif
ferens meritū esse nō pōt:si equalis vtriusqȝ volūtas ha
Cōfir. beať.ℂ ℞.Ibidē ipse cōclusionē istā determinat a ppo
sito.vñ ait.totum ergo meritū in volūtate est:q̄uis tātū
mereris qō nō est intelligēdū quasi dicať:q̄tū vis mere
ri tātū mereris:sȝ quāta est volūtas qua mereris tātū est
meritū pportionabiliter:vt videlȝ maioris volūtatis ma
ius meritū ꝛ minoris min⁹ ꝛ equalis eq̄le.Et tūc arguit
ↄ se sic.Sed dicis mihi.si totū meritū in volūtate est ni
hil amplius ex opere est:ꝛ q̄uo ipm opus cū volūtate est.
Quare ergo opus requiriť si pro opere merito hoīs nihil
addicitur vel auferť.Et rñdet Augu.quare ideo post vo
luntatē etiā opus requiriť vt ipso opere voluntas augea
tur tale est cor hominis vt pro opere suo amplius inarde
scat siue ad bonitatē amandā si rectum siue ad maliciaȝ
si prauū.ꝛ subdit.Et si forte contigerit tantā etiam volū
tatem in eo qui nō operať quanta est in illo qui opus ex
ercet vbi voluntas eadē est:meritū dissimile esse non po
test:ꝛ quecūqȝ dicit in illo caplo qō satis plixū est:vadūt

ad intentionē istam.ℂ Sed ↄ cōclusionē istam videtur ↄ 7ᵐ 3
esse p glosa decreti.de pe.d.1.Si cui.ibi enī glosator glo
sans palleagatū verbū Aug.de li.ar.nō minus reus est.ait
reuera magis reus est si opus adhibeať.Sȝ hoc quo ad
sufficientiā eterni leritus accipe.vel nō minus.i.nihilo
minus est reus:nō quin plus peccet si opus sequať.quod
probat ex hoc:qꝛ phibitum est malam volūtatē in opus
pcedere.ℂ 2ᵒ videť cōtra hoc determinatio ecclesie dā 2ᵐ
nātis errores Petri abaylardi.Inter enī illius articulos
dānatos dicitur esse vnus quo sic inquirebat. Nos vō di
cimus q̄ sola volūtas a deo eternaliter remunereť siue
ad bonū siue ad maluȝ:nec ppter opera peior vel melior
efficiť hō nisi forte dum operať in aliquo voluntas eius
augmētatur:ex cuius sententie dānatione videť esse tenen
dum q̄ non sola voluntas remunereť:ꝛ q̄ homo per ope
ra exteriora melior vel peior est.ℂ 3ᵒ argui pōt:qꝛ si ve 3ᵐ
ra cōclusio sit nō plus merebitur apud deū volens susti
nere martyriū pro chr̄o ꝛ actualiter sustinēs q̄ ali⁹ eq̄li
volūtate volēs sustinere:nō tamē actu sustinēs:qō nō vi
detur verum:qꝛ pro actu martyrij datur aureola ſm do
ctores.Itē velle baptiʒari vel aliud sacramentū suscipe 2
eque bonuȝ ꝛ vtile foret homini sicut velle ꝛ etiā cū hoc
baptiʒari.Item qui vellet pcutere vel occidere clericuȝ 3
tātū peccaret q̄tum alius qui nō solū vellet:sȝ ēt occide
ret:qō falsum est.Tuȝ qꝛ occidēs vere est homicida:ali⁹
vō nō.Tum quia iste incurrit excōicationē ꝛ irregulari
tatem:quas penas alius nō incurrit.ꝛ qualscūqȝ alias pe
nas alter p volūtate occidēdi nō incurrit vel mereť:q̄s
incurrit iste ac meretur.Hoc aūt non esset iustū nisi ipse
plus peccaret ꝛ maioris pene ipse dignus eēt.ℂ 4ᵒ seq 4ᵐ
tur q̄ si duo homines nolētes quenq̄ occidere sagitarēt
in vico aliquo ciuitatis equali adhibita vel equalr negle
cta cautela hincinde:de ledendo aliquē ꝛ vnus supueniē
tem occideret.alter nullū qꝛ nullus occurreret:tātū pec
caret qui neminē lesit:quātū qui supuenientē hominem
interfecit:quod nō videť danduȝ.ℂ 5ᵒ qꝛ cuilibet pecca 5ᵐ
to pena debetur.igitur duobꝫ peccatis maior pena debe
tur q̄ vni tñ ex ipsis.ex opposito enim cōsequētis clare
videť sequi oppositū añtis.igitur pro vtroqȝ.s.volūtate
ꝛ actu sequēte cum sint duo distincta peccata:vt dictū est
in cōclusione.s.maior pena debetur peccanti.ac per hoc
plus demeretur.ℂ Ad pmum horum pmo pōt dici sicut Ad pᵐ
plures doctores theologi dicunt:q̄ illa glosa directe con
tradicere videť textui:ideo non est stādū glose.vel si glo
sam velimus recipe dici pōt 2ᵒ q̄ magis reus ē extēsiue:
qꝛ pluribus peccatis peccat.Et hanc intētionē videť in
nuere probatio que addiť de prohibitione actus exterio
ris:vel ēt pōt itelligi itēsiue pp intēsiorē volūtatē.Intē
sior enī ē q̄ erit in op⁹ q̄ nō exiēs:vbi vtraqȝ possit exire:
in quo casu tñ forte loquiť glosa.vbi āt eq̄ itēsa sit volū
tas si act⁹ exterior nō sequať pp īpedimētū positiuū vel
negatiuū:aut q̄litercūqȝ sicut capiēdū ē i pposito:nō mi
nus erit reus ad sensuȝ pmissuȝ q̄ si nullo iteruenięte im
pedi⁹ act⁹ fuissȝ exterior subsecut⁹.ℂ Ad 2ᵐ dico q̄ nō Ad 2ᵐ
puto ois illa vba sic posita vt arguēdo recitata sūt fuisse
petri abaylardi.ꝛ cā est:qꝛ in nullo adhuc libro eplaꝝ bti
Bernardi talē texturaȝ vboꝝ repi:vbi recitanť articuli
collecti ex dictis illi⁹.Sȝ i pluribꝫ libris i oib⁹ quos vsqȝ
huc p me vel aliū legi habetur pcise sic.q̄ pp opa.nec me
lior nec peior efficiatur homo ꝛ est articulus.13.suorum.
Sic aūt acceptuȝ istū articulū quis nō videat esse meri
to cōdēnādū.Dant enī hec vba sic allata intelligi q̄ siue
hō fureť siue adultereť nō inde fit peior q̄ si ista non cō
mitteret.ꝛ si deū honoret ꝛ pximo subueniat pp deū aut
alia q̄libꝫ bona nobis a deo pcepta exerceat nō fit pp ea
melior

melior q̃ si illa nõ ageret: qui sensus vtiq; falsus et erroneus est. nam sm hoc sequitur q nec ex opere exteriori nec ex voluntate aut alio actu interiori homo sit melior vel peior q̃ sine illo foret q per nullum mereatur vel demereatur: et ita nullum sit hominis peccatum vel meritũ: et q talis fuerit sensus illius satis aperit alius articulus eius qui est .19. et vltimus: et ponit cum hoc tenore q neq; opus neq; voluntas neq; concupiscẽtia neq; delectatio que mouet eam peccatum sit: nec debeamus eam velle extingui: ex quibus patet q determinatio ecclesie illum cõdẽnantis in nullo contraria est superius dictis.

Ad 3m ¶ Ad 3m quãtum ad id qd dicit de martyrio dicendũ videt: q vbi casus esset talis q actus interior esset eque intensus et eque bene circũstantionatus: et generalr eque bonus intensiue et extensiue sine actu exteriori: sicut esset si cõmunicaret actus exterior non minus meretur quis ex tali volũtate precise q̃ si cũ ea actu penam martyrij pateretur. Difficile tamen esset talem casum reperire. naz vt tactũ est per Ugo. voluntas ex suo actu auget et maior feruor videtur requiri et concurrere in actuali experiẽtia pene illate actu q̃ imaginate vel concepte tñmodo. vbi tamẽ detur casus vt premissum est dicendũ videtur: vt dictuz est: ad quod facit quod de beato Martino cãtat ecclesia. O sanctissima anima quã si gladius persecutoris nõ abstulit palmã tamẽ martyrij non amisit.

2 Quantũ ad scdam partem de sacramẽtis neganda est consequẽtia: qa lz nõ plus mereat ex actu exteriori: ex re tamẽ operata. s. sacramẽto confirmatur sibi gratia: et per cõsequens est sibi melius: sicut et puero recipienti sacramẽtũ: quãuis ipse nullũ actuz agat meritoriuz bonum est sacramentũ recipere pp̃ter ipsius efficaciã sacramẽti in ipso. Similr etiã dicitur q actu sustinens martyrium etiã si non plus mereatur pp̃ter opus exterius: recipit tamẽ aureolaz: ac per hoc melius est sibi et vtilius velle et sustinere q̃ foret velle precise.

3 Quantuz ad tertiam partem concedendum est consequẽs: et ad pbationẽ falsitatis p̃mã dicendũ q vtiqz homicida est volũtatis homicidio: lz alter tñ sit homicida homicidio actus exterioris. iuxta distinctionẽ glose super illud ad Ro. p̃. repletos omni iniquitate: et sequit: homicidijs contentione rc. quãuis alter sit homicida homicidio actuali. non sequitur tamen q plus demereatur q̃ reliquus si cetera sint paria: nec oppositũz pbatur. Qd aũt additur de excõmunicatione et alijs penis non arguit intentũ: qa pleruq; tales pene infliguntur pro minoribus peccatis: et non pro maioribus: sicut patet: qa verberans clericuz incurrit excõmunicationez: et tñ interficiens mille homines laicos non pp̃terea est excõmunicatus: cũ tamẽ nulli dubiũ sit ipm multo plus et grauius peccare ac demereri apd deũ. vnde ex talibus penis: que ecclesiastico iudicio: vel etiaz seculari infliguntur peccantibus nõ potest argui maius demeritũz hominis apud deuz: nec tamẽ infliguntur iuste cuz ille vtiq; talium penarũ sit dignus: imo et malorũ que diuino iudicio reseruantur: sicut etiã et pene aliorum criminũ que hic nõ iudicialiter puniuntur.

Ad 4m ¶ Ad 4m cõcedenduz est consequẽs. dicenduz tamẽ q nec etiã actu interficiens peccat tãtũ q̃tuz si voluisset iterficere: nec minus etiam q̃ si nullus aduenisset quez interficeret: et per consequẽs nõ fuisset secuta occisio alicuius: ceteris tñ silr se habentibus. ¶ P̃. arg. nõ videt plene ad pp̃ositũ. nã vtiq; sagittans hz actuz non solũ interiorẽ: sz etiã exteriorem: nec alter hz pp̃rie actuz aliquẽ: cui similẽ non habeat reliquus. vnde si ambo mouerent sñq̃ sagitta perueniret ad aliquẽ quẽ vulneraret: non diceret dissimiliter egisse alter ab altero: q̃uis euentus fuerit dissimilis.

Ad 5m ¶ Ad 5m nego consequentiam loquẽdo vliter de peccato. nam cum sicut dicit Aug. p̃ de li. ar. q aliud est velle bene. aut male. aliud mereri aliquid per bonaz vel malam voluntatem: sic dico q aliud est bene vel male agere: seu recte agere vel inique: seu nõ recte: qd dicit peccare. aliud mereri vel demereri. Per suum actuz agit homo bene vel male tam actu exteriori q̃ actu interiori seu voluntate. Sed tñ nõ meretur aut demeretur nisi precise per actuz volũtatis: et p cõseqnẽs nõ plus demeretur per actum volũtatis et actũ exteriorẽ q̃ per ipm actum voluntatis tñ: ac per hoc nõ quibuslibet duobus peccatis plus demeret q̃ altero illoꝝ tñ. (cap. 14.)

ad argm p̃ncipa. ¶ Ad argum p̃ncipalis qñ cũ assumit q nulla operatio exterior est de se mala vel peccatũ: hoc duplicẽ sensum põt hẽre. vnus est quo intelligat nullã operationẽ exteriorẽ esse aliqd malũ vel peccatũ distinctum a peccato vel malo qd est actus interior voluntatis et in hoc sensu nego assumptũ. ¶ Ad pbationẽ primã ex auctẽ Aug. dicendũ q ibi Aug. nõ diffinit vlr peccatũ sed tñ pctũ voluntatis cui vtiqz p̃mo ac p̃ncipalr conuenit rõ peccati. et hoc sufficit ad pp̃ositũ suũ ibi. et pz istud: qr. 22. cõtra Faustũ diffiniens peccatũ. dicit. q est dictuz vel factũ: aut concupitum aliquid contra eternã legẽ: ex qua diffinitione. pz q non solus actus interior voluntatis: sed etiaz exterior operatio est peccatum.

Ad 2m pbõnẽ. ¶ Ad 2am pbationẽ dicenduz q non procedit ad datum sensum añtis: qm non sequitur. quelibz operatio exterior potest fieri bene. igitur quãdo male fit non est distinctum malum vel distinctũ peccatũ a peccato: qd est actus interior. Alius sensus añtis illius potest esse quo intelligatur nullaz operationẽ exteriorẽ esse per se peccatum: ita q hoc nomẽ peccatuz per se in p̃mo vel scdo modo predicetur de nomine significante talem operationẽ ad quẽ sensum vadit probatio scda. Et quicquid sit de veritate eius in hoc sensu: quia id potest patere ex duabus questionibus imediate p̃cedẽtibus: neganda est consequẽtia: si in consequẽte ly plus. sumat extensiue: sicut supra sumitur in conclusione 5a. nam esto q operatio aliqua exterior non sit per se peccatuz: adhuc ipa põt esse distinctum peccatum ab interiore: et per consequens peccans actu interiore et exteriore tali opere peccat pluribus peccatis. Si autẽ ly plus in cõsequente sumeretur intensiue: quicquid sit de probationibus suis: ipsuz nõ cẽt contra dicta: sed pro conclusione 6a. et per hoc patet etiam ad argumẽtum in oppositum. Notandum tamẽ q cuz dico actum interiorem vel exteriorem esse peccatum sm euz sensum loquor quẽ dedi supra di. 34. vbi inquisituz fuit quid est peccatuz. A quo sua gratia nos conseruet immunes: in quo nullum fuit omnino peccatuz: quiqz: vt peccatum tolleret venit in munduz dei filius Jesus Christus benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Explicit lectura scdi sentẽtiarum Fratris Gregorij de Arimino: sacri ordinis Heremitarũ Sancti Augustini: theologie p̃fessoris excellẽtissimi: Prioris generalis quondam prefati ordinis: qui legit Parisius anno dñi. 1344. Per venerabilẽ sacre theologie bacalariũ fratrẽ Paulũz de Genaçano q̃diligẽtissime castigata et sue pristine integritati restituta.

¶ Tabula omniũ questionũ toti⁹ libri scdi sniarũ eximy doctoris magistri Gregory de Arimino ord. heremitar.

¶ Distinctio. PRIMA.

¶ Distinctio. II.

¶ Distinctio. III. IIII. ⁊ V.

¶ Distinctio. VI.

¶ Distinctio. VII.

¶ Distinctio. IX. ⁊ X.

¶ Distinctio. XI.

¶ Distinctio. XII.

¶ Distinctio. XV.

¶ Distinctio. XVI. ⁊ XVII.

¶ Distinctio. XVIII.

¶ Distinctio. XXIIII. ⁊ XXV.

¶ Distin⁹. XXVI. XXVII. ⁊ XXVIII.

¶ Distinctio. XXIX.

¶ Dist. XXX. XXXI. XXXII. ⁊ XXXIII.

¶ Dis. XXXIIII. XXXV. XXXVI. ⁊ XXXVII.

¶ Dis. XXXVIII. XXXIX. XL. ⁊ XLI.

¶ Distinctio. XLII. XLIII. ⁊ XLIIII.

¶ Alia tabula per ordinẽ alphabeti cõferens ad inueniendum oĩa notabilia contenta in hoc scdo. A.

Actio ⁊ passio.

Actus moralis.

Adam.

Angelus.

Notitia

Nihil

Operatio.

Peccatum.

Pctm̄ originale.

Tabula

Venetijs sumptibus heredum quondam
dñi Octauiani Scoti Modoe-
tiensis ac sociorum
8. Octobris
.1518.

Registrum

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp

Ultimus Quinternus: Alij Quaterni

Habes in hoc libello candide Lector Additiones quasdam: que post hanc nostram impressionem: scripto Gregorii Ariminensis in sententias interposite fuere ab aliis impressoribus: et licet a multis doctissimis viris sint iudicate: tanquam nec necessarie: nec utiles: imo neque ipsius auctoris esse: ut sequens epistola tibi indicabit: immo uti subditie sunt habite: nos tamen hic eas imprimere statuimus: ut omnia haberes: que in aliis habentur codicibus: seorsum tamen: ne proprium auctoris ordinem: in quem ipse suum opus redegit: interrumperemus.

✠

¶ Amadeus Scotus studiosis. S.

NEminem esse puto: viri studiosi: ex his: q in hūc vsq; diē multis iam annis liberalib⁹ artibus
theologicisq; disciplinis operā dederint, neminē inquā esse existimo, q nesciat quātū maiores
nr̄i eos semp coluerint, eisq; dediti fuerint, qui huiusmodi sciētijs iscribere voluerit. Ut. n. eoꝝ
vtilitati: qua possent parte cōsulerent, nullis laborib⁹: nullisq; pepercerūt expensis: vt bonos
libros ipsis subministrarent, qbus studentes facile ꝓficere possent. indeq; factū est: vt oēs fere boni au
ctores e nostra semp officina impressi ꝓdierint. in eaq; re adeo diligētes fuere: tam in excogitandis li
terarū caracterib⁹: q̄ȝ in adhibenda cura: vt libri emendati in publicū ꝓdirent, vt ꝓncipatū in ea facul
tate sibi facile in oībus regionib⁹: in qbus huiusmodi discipline vigerent/vēdicauerint, relictis a tergo
emulis oībus longo interuallo. Nolo aūt vos eo esse animo vt Amadeū vestrū: q eisdē semp moribus,
eisdēq; institutis est educatus, degenerasse credatis: quinimo illud vobis cōpertuȝ esse voluerim, nos
semp eo animo futuros: vt nō solū maiores nostros seq: sed eos etiā superare (si fieri id poterit) cōten-
dere velimus. Cur aūt in hec verba proruperim: vobis nūc notū faciā. Inter alia volumina: que ex no
stra ꝓdiere officina, fuit opus Gregorij Ariminēsis viri doctissimi accutissimiq; in sniās, qđ qdē quā-
ta fuerit sepius diligentia impressum: vobis ex eius lectione iudicandū relinquo. Superuenerūt tamē
postea qdā: qui potius liuore, nostriq; nominis emulatione ducti, vel lucri magis cupidine iterū ipsuȝ
ipimere sunt ausi. Et vt emptores allicerēt, conati sunt opus id mancuȝ mutilatūq; ex nostra officina
exisse/ostēdere. Unde duce cuiusdā fraterculi nescientia/quedā additamēta interposita varijs in locis
apposuerūt: leuia qdem ꝛ inutilia, ꝛ que lecta potius auctori eiusq; nomini derogēt: q̄ȝ legētib⁹ aliquā
afferant vtilitatē, sicut etiā vos si ea recte cōsiderare volueritis, iudicare poteritis. Quedā. n. iuenietis
ex toto superflua: vtpote que eadeȝ bis sint repetita, prius qdem ꝛ elegantius sicut in priori ipressione,
iterū deinde in his additamētis, que lȝ plura sint, nos tn̄ nunc aliqua afferemus. In distin. 2ª integram
questionē additā inuenietis, cuius ꝓncipiū tale est. Circa distin. 2ᵃᵐ in qua ꝛc. ꝛ eandē elegantius diffu-
siusq; examinatā hētis in sequēti q̄ōne, que sic icipit. Quia magister in disti. 2ª ꝛc. Neq; credēdū est tā-
tū auctorē huiusmodi puerilia fecisse: sed illa: que addita est forsitā ab eius discipulis eo legente cōscri
pta, ꝛ ita sub eius nomine ferebaꝭ, vel ipsemet auctor illā mutauit, in eamq; demum formā redegit, qua
in nostris habeꝭ ipressionibus, sicut auctores sepe facere ꝯsueuere. Hoc idē etiā in multis alijs factum
esse videbitis. nā dist. 3. q. 2. arti. 2°. ꝯclusionē quartā iterū in additionibus repetitā inuenietis. Quis vo
vnq̄ȝ crediderit eam fuisse auctoris mentē, vt sub tali forma opus suū in lucem exiret: Multa preterea
inuenire poteritis: neq; aliqđ cōcludentia, neq; etiā ꝓposito facientia. Alia vo ꝛ si cōsonare aliquātu-
lum videanꝭ, adeo tamē leuia sunt. vt verisimilius sit ea potius tanquā nota reliquisse: q̄ȝ in illis expli-
candis laborē tempusq; ꝯtriuisse. Ob id igiꝭ multi viri ꝛ qdem doctissimi in ea sunt sententia, vt maior
hoꝝ additamentoꝝ pars glosemata quedam fuerint vel appostillē, prius qdē in margine libri ab ipsis
studentibus ascripte, que deinde spatio temporis (vt quādoq; fieri solet) textui sunt etiam interposite.
Unde volo vos nō ignorare, ꝙ anteq̄ȝ opus hoc imprimereꝭ, parisienses ipressores: vbi ꝓmo impres-
sum fuit, de hac re parisiēses doctores cōsuluisse, qui oēs cōmuni ꝯsensu iudicarunt ea esse pretermit-
tenda. Nos etiā multos viros doctissimos addire voluimus, coruq; sniam in hac re explorare, qui hu-
ius opinionis fuere, hec potius auctori detrahere: q̄ȝ aliqđ vtilitatis afferre. Tātoꝝ igiꝭ viroꝝ auctori-
tatem insequentes, eo ordine ꝛ mō impressimus sicuti in nostris codicib⁹ habetis. Utrū aūt hec res sic
se hēat: vt vobis narrauimus, necne, vt etiā vos iudicare possitis: decreuimus additamenta ea omnia
seorsum in fronte ipsius operis ipressa apponere, vna cū indice, quo facile ꝛ cito inuenire poteritis, quo
loco hec ipsi addiderint: ex numero folioꝝ, columnarū, ꝛ lineaꝝ. ꝛ ob id etiā vt nihil sit qđ amplius de-
siderare possitis in hoc nostro codice. Ualete.

¶ Additiones que lʒ necessarie nõ sint: fuerũt tñ in alia ipressione ⁊ inutiliter fere interposite. ⁊ pmo.

Folio.29.columna.1.post lineam.7.

Duodecimo cõsueuit argui de forti qui respectu act⁹ fortitudinis hʒ dilectionẽ: ⁊ tñ nõ delectatur in eo. pʒ.3° ethi.13. põt argui de ꝯtinente q hʒ respectũ boni pñtis dilectionẽ. Unde ⁊ ꝑeligit ipsuʒ ⁊ tñ nõ delectaꝛ aliq̃n esset tẽperatus. igiꝛ nõ oĩs dilectio ꝑñtis est delectatio. ¶ 14. de eo q hʒ volũtariũ mixtũ. ꝟ.g. ꝓiciẽte merces in mari vt euadat naufragiũ. Hẽt enim velle ⁊ dilectionem respectu ꝓiectionis actualis: ⁊ tñ nõ delectationẽ q̃nimo multũ tristaꝛ in hoc. ¶ 15. phs 3° ethi.ca° de electione: ait ꝙ electio non est delectabilis neq; tristis: ⁊ tñ ꝯstat ꝙ est dilectio respectu ꝑñtis. igitur ⁊c̃. Iste sunt rõnes quibus impugnanꝛ cõclusiones predicte.

Folio.29.columna.4.circa mediã lineã.40.

¶ Ad.12. dõm ꝙ si ar^m aliqd ꝓbet: nõ ꝓbat nisi aliquã delectationẽ nõ esse dilectionẽ: sed ꝙ aliqua dilectio non sit delectatio ꝙ ꝯcedo. Hoc ipm tñ etiam nõ videꝛ sufficienter ꝓbari: vnde posset dici: ꝙ fortis in aliquo delectaꝛ ⁊ in aliquo nõ: in vulneribus.n. ⁊ alijs malis illatis nõ delectatur: ⁊ sicut nõ delectaꝛ in illis: ita nec ipsa diligit: immo vellet illa nõ accidere sicut dicit Augu.13. de tri.ca° 7°. In actu ꝟo fortitudinis: ⁊ sustinẽtie illoꝝ maloꝝ ꝓp bonũ virtutis delectaꝛ sicut ⁊ diligit. vnde equo animo volẽs illa sustinet vt dicit Aug. ibidẽ. Et si nõ delectareꝛ in i° nõ esset virtuosus. vnde pmo ethi. ait phs. Neq;.n. iustum aliq̃s diceret nõ gaudentẽ iusta opatione. Ubi ait Eustra. hñs laudabiles habitus ⁊ sm virtutẽ opans delectaꝛ ꝓprijs operationibus vt amicus virtutis. potiones velut hijs que amat. Et si videbiꝛ ⁊ fortiter aliq̃s operans esuriat ⁊ doleat: sed ⁊ iste cõdelectabiꝛ dolorib⁹ boni dilectione dolorib⁹ virtutis. Et si accidat optime decertãte ⁊ vsq; ad mortẽ: gloriosam mortẽ vite in gloria ꝑhonorabit qñ pro optimis periclitaꝛ. Ex q̃bus pʒ ꝙ simul cũ dolorib⁹ quos nõ diligit: delectaꝛ in sustinẽtia eorũdẽ sicut ⁊ eã diligit. ¶ Hanc distinctionẽ notauit etiã phs.3. ethic.ca° de fortitudine. cũ ait. Uidebitur vtiq; esse qui sm fortitudinẽ finis delectabilis. Ab hijs eni que circa finẽ euanescere. ⁊ infra. Nõ vtiq; in oĩbus virtutibus delectabiꝛ operari existit ꝑterq̃ inq̃ntũ finẽ attingit. vbi addit. Eustra. Ego aio ꝙ neq; in vna. ꝓp finẽ.n. in oĩbus delectabile: q₂ que ad finez laboriosa oĩa. Sic ꝑ sm ꝑdicta pʒ ꝙ etiã fortis in suo actu hʒ delectationẽ. ¶ Ad.13. similr dõm: ꝙ nõ ꝓbat delectationẽ nõ esse dilectionem: sed si ꝓbet aliqd ꝓbat ecõuerso. Et hoc forte nõ efficaciter: vnde qui vellet tenere oppositum posset dicere ꝙ sicut pʒ 7° ethi. in isto ca°. Quñ nõ accidit ꝓpter hoc. Actiones ꝑcedentes habitum lʒ nõ sint ꝑfecte delectabiles: neq; delectationes ꝑcedentes sint perfecte delectationes pro eo ꝙ sunt cũ difficultate ex inclinatione ad oppositũ: sunt tamẽ delectatiões imperfecte. delectatio ꝟo perfecta. s. absq; difficultate sequiꝛ habitũ. Primi modi delectationes esse incõtinente sicut etiã eiusdem modi tñ dilectiones forte nõ irrationabiliter videreꝛ alicui posse concedi. ¶ Ad.14. dõm ꝙ nõ probat propositum: sed solũ ꝙ nõ omnis dilectio est delectatio. Et eodem modo ad.15. Est enim electio dilectio que est desiderium.

Fol.33.col.1. post lineam 13.

Circa.d.2^am in qua Magister ostendit deũ esse vnũ essentialiter ⁊ trinuʒ personaliter per auctoritates sacre scripture. Quia deũ esse vnũ ꝑsupponit deum esse. ⁊ sm ꝙ inuit Aug.83.q.q.18.ꝑ° qõ de re/est: vtꝝ ipsa sit. Idcirco quero vtrũ deũ esse sit per se notũ. ⁊ arguiꝛ ꝙ sic.ꝑ q₂ necesse esse: esse/est per se notũ. igiꝛ ⁊ deum esse. ꝯñia pʒ: q₂ noĩe dei nõ aliud itelligimus q̃ ens necesse eẽ. Antecedẽs ꝓbaꝛ: q₂ oppositũ ꝑdi infert oppositũ subiecti. Sequiꝛ eni. Nõ est. igiꝛ nõ est necesse esse. ¶ Scdo. veritatez esse est per se notũ. igiꝛ ⁊ deũ esse: q₂ deus veritas est. Jo.14. Assumptũ ꝓbaꝛ: q₂ negãs veritatez esse ponit eam esse. Nam si nulla veritas esset verũ esset nullam veritatem esse. Luʒ aũt nihil sit verũ nisi veritate: igiꝛ veritas esset.

Ad oppositum.

Nullũ per se notũ cadit ꝓ͛pe sub fide. Sʒ deũ esse cadit ꝓprie sub fide. igiꝛ ⁊c̃. Maior pʒ per Aplm ad heb.11. vbi diffiniẽs fidẽ: dicit ꝙ est argumẽtuʒ rerũ nõ apparẽtiũ: ⁊ ꝯstat ꝙ ibi ꝓprie loquiꝛ de fide. sm ꝙ dicit Aug. enchi.9. Minor appet ibidẽ per eũdẽ. s. aplm q mox diffinita fide subdit. Credere.n. opꝫ accedẽtem ad dñm: q₂ est. ¶ Scdo. Ad idẽ Auic.ꝑ meta.caꝑ ꝑ ait ꝙ deũ esse nec est manifestum per se: nec desperatũ per se manifestari.

In hac qõne

duo erunt articuli. in primo videbiꝛ: quid ꝓprie dicaꝛ esse per se notũ. ⁊ quo⁹ sensu dicẽdũ est aliquid per se notũ. In scdo videbiꝛ de quesito.

Scoti.ꝑ.di.2.qõ.2.

Quantum ad ꝑ^m dicitꝛ cõiter ꝙ ꝓpositio dicitꝛ per se nota: nõ tñ oĩs: sed ea que ex notitia suoꝝ terminoꝝ est nota. Unde dicũt aliqui ꝑ magis declarãtes: ꝙ ly per se non excludit terminos ꝓpõnis. nulla.n. ꝓpõ est nota exclusa notitia terminoꝝ: q₂ ꝑncipia ꝑma cognoscimus inq̃ntũ terminos cognoscimus: sed excludiꝛ quecũq; cã. ⁊ rõ que est extra per se ꝯceptũ terminoꝝ ꝓpõnis per se note. Diciꝛ igiꝛ ꝓpõ per se nota que ex terminis ꝓprijs qui sunt aliqd eius ⁊ nõ per aliquid aliud ꝙ sit extra terminos ꝓpõnis hʒ veritatẽ euidẽtẽ. ¶ Addunt tñ aliq ꝙ simul cũ notitia terminoꝝ req̃riꝛ formatio ꝓpositionis ex illis terminis. ¶ Quãuis cõiter sic dicaꝛ: ⁊ sic dicentes potuerũt hẽre bonũ intellectũ: ꝓprie tñ accepta que dicta sunt nõ videnꝛ ꝯtinere veritatẽ. ꝑ qdẽ q₂ ꝓprie loquẽdo: nulla ꝓpõ diciꝛ per se nota. ꝙ pʒ ꝑ q₂ hec maxime vel solũ dici videꝛ de ꝑncipijs demõstrationũ. Unde ⁊ sic dicẽtes: ipsas dignitates ⁊ ꝯceptiones animi cões vocãt ꝓpões per se notas. Sed ꝑn^a demõstrationũ nõ ꝓprie dñr per se nota. igiꝛ ⁊c̃. Assumpta pʒ: q₂ ꝯclusiones demõstrationũ nõ ꝓprie dñr scite: vt ꝓbatuʒ est qõ ꝑ° ꝓlo. igiꝛ nec ꝑn^a ꝓprie dicunꝛ intellecta vel nota. ¶ Preterea. Aut ꝓpõ aliq̃ diciꝛ per se nota: q₂ per se ab itellectu simpliciter apꝑhẽsa: ⁊ hoc nõ: q₂ etiã tũc aliq̃ ꝓpõ falsa dici posset per se nota. cũ etiã talis per se apꝑhendaꝛ: aut q₂ per se ipsam cognosciꝛ esse vera. ⁊ hoc etiã nõ põt dici: q₂ nulla cognoscitur esse vera: nisi q₂ cognoscitur significare esse sicut est a pte rei si est affirmatiua: vel significare nõ esse sicut non est. si est negatiua. ⁊ per ꝯñs quelibet est causaliter nota esse vera: per aliã notitiã cõplexã ꝑter notitias terminoꝝ: non igiꝛ per se. ¶ Preterea. Cõtingit aliqd esse scitũ: ⁊ haberi verã demrãtionem ante reflexionẽ aliq̃ itellus sup ipsam demrãtionẽ vel aliquã partẽ eius: vt pʒ ex.q.1. ꝓlo. arti.1. igiꝛ ꝯ^r aliqd esse per se notũ anteq̃ aliq̃ ꝓpõ illius demrãtionis sit nota. pʒ ꝯñia: q₂ nulla est nota nisi per reflexionẽ seu notitiã reflexã: ⁊ nihil etiã est scituʒ nisi sit aliqd per se notũ: cuius notitia sit cã scie eius. ¶ Cõfirmaꝛ: q₂ ante oẽm reflexionẽ itellect⁹ sup ꝓpõnẽ significantem: ꝙ si aliqua sunt eadẽ equalis inuicẽ sunt equalia per se notũ est: ꝙ si aliq̃ sunt eq̃lia ⁊c̃. ⁊ sic est de alijs per se notis. ¶ Scdo. Qꝫ dicitꝛ eã esse notã ex notitia terminoꝝ nõ videꝛ ꝑ° verũ. nã ex tali notitia terminoꝝ nõ cãtur notitia qua formalr cognoscaꝛ. ipsa ꝓpõ: sed potius notitia qua cognosciꝛ significatũ ipsi⁹ ꝓpõnis: ⁊ talis notitia vtiq; quedã est ꝓpõ: sicut pʒ vbi supra in ꝓlo. Et ꝑ pʒ per cõem eoꝝ declarationez: dñt.n. ꝙ cognito qd est. ꝟ.g. tot. ⁊ qd ps cognosciꝛ ꝙ oẽ totũ est maius sua parte. Sed certũ est ꝙ illud est significatũ illius ꝓpõnis. Oẽ totum est maius sua parte. nõ aũt est ipsa ꝓpõ. Et vbi ꝯ^r sic ex notitia terminorũ aliqd cognosci potius est dõm: ꝙ tales notitie sunt cãe ꝓpositionis: q̃ ꝙ sint cãe no^e ꝓpõnis. si sit locutio trãsitiua. ¶ Preterea. Hoc nõ cõpetit vlr ꝑncipijs demrãtionis. nã in hijs que sunt formalr notitie q̃lia sũt ꝑncipia demrãtionis mẽtalis ex posite ex ꝓpõnib⁹ mẽtalib⁹ nãliter ꝑcise significantib⁹ de q̃b⁹ supra dcm̃ est: nõ est opus eoꝝ terminos cognoscit. Sed posset moueri dubiũ: vtrũ ipsa enũtiatio mẽtalis sit eẽntialr cõposita ex partialibus notitijs q̃busdã simplicib⁹ quarũ vna sit subm ⁊ alia ꝑdũ. an ꝟo sit actus nõ ex talib⁹ partib⁹ ꝯstitutus. Et ꝓ nũc vꝫ mihi rõnabilius dici: ꝙ talis enũtiatio. s. mentalis cuiuscũq; generis mẽtaliũ sit nõ est talr cõposita. pro qua parte ar^o sic. si esset sic cõposita ꝓpõ mẽtalis: cũ eadẽ sit rõ in cũctis q̃tũ ad ꝑ vt videꝛ possibile esset esse duas ꝓpões mẽtales nãliter ⁊ nõ ad placitũ significãtes: oĩno similes ⁊ eiusdẽ rõnis specifice: q̃ꝝ vna esset possibilis: imo etiã de facto vera ⁊ reliq̃ prorsus ipossibilis. ꝯñs hoc est falsum. nã quelibet tales ꝓpões idẽ adeq̃te significãt: ⁊ per ꝯñs si vna est vera vel possibilis: ⁊ reliqua ⁊ ecõtra. ꝯñia declaraꝛ. nã ꝓpõ mẽtalis cui subordinaꝛ ꝑ vocalis. Oĩs albedo est entitas. possibilis est imo de facto vera. ea ꝟo cui subordinaꝛ ista vocalis: oĩs entitas est albedo. est penit⁹ ipossibilis. Sed si iste cõponerenꝛ sic ex terminis: oĩno similes ⁊ eiusdẽ spẽi termini essent vtriusq;. ⁊ cũ tales sint in eodẽ subiecto idiuisibili ꝑ: ⁊ per ꝯñs nulla situatione: aut alia habitudine inter se vel ad sua tota: possint variari in vna q̃ in alia: vtiq; ipse ꝓpões erũt eiusdẽ rõnis specifice. Nõ.n. est intelligibile ꝙ sint aliqua duo tota quoꝝ quelibet pars vnius sit similis alicui parti alterius ⁊ ecõuerso. ⁊ qualitercũq; vna se hʒ ad suũ totuʒ vel alias cõpartes sui totius talr se hẽat sibi similis in alio toto ad suũ totũ ⁊ suas cõpartes q̃n illa tota sint similia ⁊ eiusdẽ rõnis. ¶ Preterea. Nõ apparet modus possibilis talis cõpõnis. Nã si q̃s nihil affirmãs vel negãs hẽat notitias aliquas simplices ⁊ deinde formet ꝓpõnẽ nõ apparet que variatio fiat in illis ꝓp quã plus adinuicẽ cõponãt q̃ ꝑus. Nec ꝓdest ad ꝑ si de nouo cãtur aliq̃s ꝯcept⁹ alius siue cathe^cus siue syncathe^cus: q₂ nec

cū illo nec ꝓp illā aliq̄ ipsarū plus cōponeret cum alia: q̄ prius adinuicē cōponerent cū ꝑus ita essent in eodez subto adequate sicut postea ipse ꝛ ɔcept⁹ nouiter addit⁹. ¶ Preterea. Cur vna pars erit subm̄ vel ꝑtū potius q̄ alia. vel ecōuerso certe nō videt posse assignari cā cū sint in eodē subto ꝑ ꝛ equalr sint nate subyci ꝛ ꝑdicari. supposito ꝙ sint. Ex quo vlterius seq̄ videt ꝙ vel neutra erit subm̄ vel ꝑdicatū: ac per h̄ nulla erit ꝓpō mentalis sic cōposita. vel vtraq̄ erit ꝛ subm̄ ꝛ ꝑdicatū. Et si sic seqt ꝙ eadē ꝓpō nūero erit vera ꝛ ipossi: sicut vna subordinatarū eadē est vera: ꝛ altera iposis: vt pꝫ in exēplo suprapositio. Sed hoc nullatenus videt dādū. ¶ Forte dicet ad ista ꝙ q̄q̄ sint similes taliū ꝓpōnū ptes: ac ēt in eodē subto ꝑ: ꝓp ordinē tn̄ diuersuz ꝓductionis carū: diuerse ꝓpōnes resultāt ꝛ nō est eadē pars fm̄ spēm subm̄ in vna ꝛ in altera. Sed eius ꝙ in vna est subm̄ similis est in altera ꝑdicatū. Similr eiusdē ꝓpōnis pars ꝑus ꝓducta est subm̄: posterius v̓o ꝓducta est ꝑdicatū. ¶ Ista rn̄⁹ nō valet. tū qꝛ talis successio ꝓductionuz irrōnabilr ponit. cū. n. i itellectu possint simul esse ꝛ ꝓduci plures act⁹ diuersarū rōnū vt ꝓbabat in ꝑ⁹ di. valde mirū erit si simul totā vnā ꝓpōnē ꝓducere nō poterit. ¶ Preterea. Uel hoc idē oportebit dicere ɔtigere in angelis ꝙ nimis videt absurdū: cū Aug. dicat. 4. sup gen. cap. 34. de paruis ꝙ mēs angelica cūcta que voluerit simul notitia facillima cōprehēdit. ꝛ. c. 36. ꝙ oīa simul mēs angelica pōt que singulatim per ordinē ɔnexaz carū smo distinguit. vel eadē in illis remanebit difficultas. q̄liter. s. hui⁹ ꝓpōnis diuersent in eis: ꝛc̄. que arguta sunt. ¶ Preterea. Cōstat ꝙ de⁹ saltē posset cuiuslibet taliū ꝓpōnū partes simul in itellectu ꝓducē. ꝛ tūc stabit difficultas ꝑmissa. Tum qꝛ data tali successione ꝓductionū nō ipedit arg^m. nā exquo partes vtriusq̄ sunt penit⁹ similes ꝛ subm̄ idē ꝑ: varia successio ꝓductionuz nō faciet ꝙ diuersa tota resultēt. Siue. n. ꝑus fiat tectū q̄ paries vel ecōtra: dūmō idēptitas sit in partib⁹: nō alt eri⁹ rōnis domus resultabit ex hys q̄ ex illis: ita si ꝑus manus alalis gn̄aret q̄ cor: ꝛ silr q̄liscūq̄ alius eēt ordo gn̄ōnis mēbroꝝ: dūmō nō alia ꝛ alia mēbra: sed eadē adequate gn̄arent: nō aliud ꝛ aliud fm̄ spēm corpus resultaret: sed idē vt clarū est. sic in ꝓposito. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ affirmatio ꝛ negatio in itellectu nō dr̄ act⁹ cōpositi vel cōplexi in vero sensu: qꝛ sint cōpositi eētialr ex talibus notitys ꝑtialib⁹ distinctis quarū vna sit subm̄ ꝛ reliq̄ ꝑdicatū: vt multi putāt. Sed qꝛ equalēt in significādo plurib⁹ vocib⁹ vel scripturis ꝓpōnē vocalē vel scriptā suo mō cōponētib⁹. Uel qꝛ cōpōnem aut diuisionē significāt in entib⁹ ad modū loquēdi Cōmētatoris 6⁰ meta. cōmē. 8. dicētis ꝙ vera affirmatiua sign̄at cōpositionē in entib⁹. ꝛ vera negatiua diuisionē. ¶ Uidet itaq̄ mihi pro articulo isto dn̄m ꝙ ꝓprie loquēdo: sicut ɔclusiones demōstrationū nō dr̄ scite: sed sign̄ata adequata ipsaruꝫ: vt pꝫ ex ꝑ articulo ꝑme. q. ꝓlo. Sic nec ꝑmisse seu pn̄a demr̄ationis: aut alique alie ꝓpōnes que vocari solite sunt dignitates ꝛ ꝓpōnes ꝑme dr̄ itellecte seu per se note: sed sign̄ata adequata ipsarū: ꝛ dr̄ q̄libet taliū per se notū vt tāgebat eiusdē. q. articulo. 2. qꝛ sue notitie nō est per se cā alicui⁹ alterius enūtiabilis seu ɔ^{ce} significabilis notitia: gnimo nulla tali notitia ꝑhabita hēri nālr ɔ^z notitiā ei⁹. ꝛ ideo dicit per se notū: qꝛ per nullius alterius cōplexi notitiā tanq̄ per se cām notū est. ¶ Quia tn̄ loquēdū est vt plures nec vbi verus sensus hēat est de vocib⁹ ɔtendēdum: ideo in superiorib⁹ frequenter aliq̄s ꝓpōnes noīaui per se notas: ꝛ ita cū oportuerit intēdo noīare. Sed sicut ɔclusiones demōstrationū dr̄ scite ad verū sensuz: lꝫ in ꝓpria sit locutio: qꝛ earū significata sunt scita. Sic ꝛ alique ꝓpōnes pñt lꝫ iꝓprie tn̄ vere dici per se note: qꝛ earū significata sunt ꝑ se nota. iuxta sensum ꝑmissum. ꝛ in hoc sensu vtor locutione ꝑdicta. ¶ Sed ɔtra h̄ videt esse allegatū dcm̄ ꝓ̄bi. ꝑn̄ cognoscim⁹ īquātū terminos cognoscim⁹. vbi duo dicit ɔ̄tra ꝑmissis. vꝫ. ꝙ ꝑn̄ sunt cognita. nā dicit ꝑn̄ cognoscim⁹. Et ꝙ ipsa cōponit ex terminis: qꝛ dicit iquātū terminos: supple ipoꝝ ꝑncipioꝝ cog̃scim⁹.

Fol. 36. col. 2. post lineā 21.

¶ Cū apud oēm demr̄antez ꝑcognitū sit qd noīs tā passionis q̄ subti. ꝛ oīs demr̄atio sit ex notiorib⁹ demr̄anti q̄ sit ipsa ɔclusio. ¶ Ad i^{us} auctoris ꝑspectiue dn̄m ꝑ ꝙ nō facit mentionē de propōne per se nota: sed tn̄ de propōne ꝑma. nō autē oīs ꝑma est per se nota ꝛ sic nec oīs imediata vt dcm̄ est. Sed nihilominus etiā de propōne ꝑma si stricte sumat nō est ɔcedēdū ꝙ sit demr̄abilis cū nō sit ea altera ꝑor qua valeat demr̄ari. Dn̄m ꝗ. ꝙ vel ipsa nō accipit rōnē pro demr̄atione scd̄o mō sumpta in ꝑcedēti solone qñ dicit ꝙ tales cōprehendant per rōnē. vel nō accipit propōnē ꝑmā stricte ꝛ ꝑmo mō aut 2⁹. sed 3⁹ vel 4⁹ tm̄: vt dcm̄ est in solone ꝑme rōnis. ¶ Et si dicat ꝙ ipse accipit stricte propōnē ꝑmā ꝛ per se notā. vnde ponit exēpluz de hac. Oē totū est maius sua parte. que est ꝓprie per se nota. ꝛ ꝙ ēt intelligit ꝙ tales sunt note per demr̄ationē stricte sumptā que. s. facit scire ipsaz ɔclusionē que alr nō esset nota. Unde ait ꝙ nō cōprehendunt nisi per rōnē: ꝛ per ɔn̄s nō ex terminis nec ante rōnē illā. ¶ Dn̄m ꝙ si i^{us} exēplū ponit. nō. n. legit librū ei⁹ in hac parte. ponit forte solū grā exēpli. Si inde sic ꝑcise sequeret vt arguit: nō esset eius auctoritas acceptāda: cū falsum diceret ꝛ expresse ɔtra ꝓ̄bm Cōmētatorem: Auicē. ꝛ Boe^m vt pꝫ supra. ¶ Ad illud Boetij dn̄m ꝙ hec dictio: probat: est equoca. aliqn̄ enī idē significat: ꝙ ex aliquibus ɔcludere vel ꝓbatione veruꝫ mōstrare. Sicut consueuimus dicere proba per rationem. Aliquando idem significat: ꝙ approbare vel assentire. ꝛ sic accipit Boe. cum dicit ꝙ eam quilibet probat auditam. i. eam auditaꝫ quilibet approbat. ꝛ illam veram iudicat.

Fol. 36. col. 2. post ꝑn^m lineē. 43.

¶ Non apprehendenti ergo nō est nota. apprehendenti aūt est. Et ex hoc prouenit ꝙ aliqua est per se nota aliq̄bus ꝛ nō oībus aliq̄ plurib⁹ aliq̄ pauciorib⁹: nō qꝛ aliq̄ sit nota aliq̄bus itelligētib⁹ qd dicit per nomē. aliq̄bus v̓o etiā intelligentib⁹ qd dicit per nomē nō sit nota. Sed qꝛ qd dicit per nomē est notū aliq̄bus ꝛ aliq̄b⁹ nō: ideo ipsa est nota aliq̄bus. s. scientib⁹ qd dr̄ per nomē: ꝛ aliq̄bus ignota. s. nesciētibus qd iportat per terminos eius. Et ideo dicit Boe⁹. ꝙ quedā sunt cōes animi ɔceptiones oībus. quedā aūt tn̄ sapiētib⁹. Exēplū ꝑmi de q̄libet esse vel nō esse. Omne totū est maius sua parte. ꝛ similes quaruꝫ termini oībus sunt noti. Exēplū scd̄i. incorporalia nō sunt in loco. qd. n. iportat per terminos siue qd noīs terminoꝝ: nō est notū oībus sed sapiētibus. ¶ Et si arguit ɔtra istos. ꝙ h̄ demonstrat. deus est. Respondent ꝙ est duplex modus demōstrandi. vnus quo passio demōstrat de subto. ꝛ hoc mō nō demōstrat. h̄ deus est. Alius modus est quo declarat qd est ꝙ dr̄ per nomē. ꝛ hoc mō ipsa demōstrat. qꝛ enī nō oībus est notū qd noīs hui⁹ termini deus: lꝫ sit sapiētib⁹ notū: ideo declarant ipsum. ꝛ sic declarādo demōstrant deum esse. declarato enī ꝙ hoc nomē deus significat ipsum esse. aut ꝙ omniuꝫ est perfectissimū. aut ꝙ est causa incausabilis. aut mouens imobile. ꝛ sic de aliys diffinitionibus huius nominis deus statim scitur ꝙ deus est: cū necesse sit q̄libet predictorum existere.

Fol. 35. col. 3. circa finē lineē. 14.

¶ Euidētius aūt ad hoc pōt formari h̄ rō addēdo ad maiorē ꝛ minorē ꝙ ad sui notitiā sit necessaria notitia alicuius alterius ꝓpōnis nō per se note: ꝛc̄. eadē additione est minor vera. nam nō est per se nota. aliqua cā est incausabilis. nec h̄ aliqd mouēs est imobile: imo conat ꝓbare ꝓ̄hs eam. ꝛ apud plures est ad h̄ dubiū an sufficiēter sit ꝓbata. ¶ Qꝛ etiā dicit opi. ꝙ nō demōstrat deū esse. Sed demōstrat qd est ꝙ dr̄ per nomē: falsuꝫ est omīo: cū ante oēm demōstrationē necessario ꝑsupponat qd significent termini. ꝛ ipossibile sit quemq̄ ignorantē quid termini significāt aliquā demonstrationē facere nisi forte sicut pica que format verba ꝛ nihil cognoscit per illa.

Fol. 36. col. 3 post mediū li. 40.

¶ Aly dixerunt ꝙ h̄ est per se nota. deus est. non tn̄ ex terminis sed exquo iperceptibili syllogismo quo ipa ꝓbat ꝛ qui nālr venit in mentē cuiuslibet. ¶ Sed h̄ opinio manifeste dicit icōpossibilia cū dicit. hāc. deus est: esse per se notā: ꝛ tn̄ nō notā ex suis terminis: cū omnis ꝓpositio per se nota sit per solā suorū terminoꝝ notitiā notā: vt pꝫ ex ꝑmo articulo. ¶ 2⁹ dicit incōpossibilia cū ait ipsam esse per se notā ꝛ cū hoc posse demōstrari. h̄ enī repugnant mutuo vt supra pꝫ.

Tho. pte ꝑ⁹ qō ꝑ⁹ arti. ꝑ⁹

¶ Ideo aly dixerūt: eaꝫ non esse nobis per se notā. nec ex terminis nec ex demonstratione: sed tamē ipsam esse per se notā in se. Ad hoc enim ꝙ aliqua propositio sit per se nota fm̄ se sufficit ꝙ predicatum sit de ratione subiecti. vnde h̄ est per se nota in se. homo est aīal: ꝛ qꝛ esse est de rōne dei. iō h̄ est per se nota in se. deus est. Tunc aūt est per se nota nobis qñ eius terminos apphēdimus. vnde si termini propositionis per se note in se sint omnibus noti: ipa est ꝛ in se ꝛ omnibus per se nota. sicut de quolibet esse vel non esse. ꝛ omne totū est maius sua parte. Similr aūt nō omnibus sed aliquibus puta sapiētibus illa est per se nota sapientibus tn̄. Sicut h̄. incorporabilia nō sunt in loco. Alīa v̓o nō est per se nota. s. ignorantibus quid terminoꝝ. ꝛ qꝛ nobis ignotum est quid sit deus: ideo h̄. deus est. nō est nobis per se nota: sed indiget demonstrari per ea que sunt magis nota quo ad nos ꝛ minus nota fm̄ naturā. s. per effectus. Et sic h̄ demōstrabilis est. ¶ Sed h̄ opponit primo deficit in eo ꝙ dicit ꝙ ex hoc aliqua ꝓpositio est per se nota ꝙ ꝑdicatū includit in subiecto. qd falsum est vt pꝫ in ꝑmo articulo. ¶ 2⁹ in hoc ꝙ dicit. ꝙ ille. deus etiā est in se per se nota: sed nō quo ad nos. vnde ar^r 6⁰. Omnis propositio per se nota fm̄ se: est per se nota sciētibus quid nominis suoꝝ terminoꝝ. Sed h̄ nō est nota per se sciētibus quid nominis suoꝝ terminoꝝ. igit non est per se nota pro se. Maior pꝫ supra. Et per dicta illius op. etiam: dicunt enī ꝙ cognoscētibus

tibus terminos est per se nota. hoc autem non potest intelligi de notitia quid rei tm̄: quia h̄ non est necessaria ad hoc vt propositio per se nota sit nobis nota vt supra patet: ac etiam per istos qui dicunt. ꝙ sapientibus est per se notū incorruptibilia in loco nō esse. constat aūt ꝙ nō omnes quibus h̄ est nota sciūt quid rei substantiarū incorporalium. igitur est intelligenda de notitia que scit quid dicit per nomē: ⁊ sic patet maior. ¶ Minor etiā patet etiā ſm ipsos. dicunt enim hanc esse demōstrabilem a nobis. deus est. igitur ſm ipsos notum est nobis: quid nominis dei. cū apud omnem demonstrantem sit precognitū: quid dicitur per nomen subiecti: vt patet ex primo poste.

Fol.39.col.1. post lineā.17

¶ Istud qđ per auctoritates ꝓbatū est certius ꝓbari pōt per experientiam. Nam quilibet experit in seipso sicut ponit phūs in de memoria ⁊ reminiscētia ꝙ quodcūꝗ sensibile absens volumus intelligere: ponitur ante oculos nostros. i. intellectū aliqua similitudo seu idolum aliqđ ꝙ intuendo rem illam cognoscimus ꝙ accidat semper siue in vniuersali apprehendimus illud sensibile siue in particulari. Unde sicut dicit accidit eadem passio intellectui que quidem in describendo. s. figuras geometricas. Ibi enim nulla vtentes quātitate trigoni determinata tamen finitum ſm quātitatem describimus ⁊c. Sic etiam hominem intelligentes abstracte ⁊ vniuersaliter obycit tamē nobis aliquod particulariter idolum hominis.

Fol.39.col.2. post pn̄m lineē.42.

¶ Primā cōclusionem ꝓbo primo sic. Si esset possibile fieri sensualem notitiā exteriorē ⁊c. sequit ꝙ obiectū sensibile quādo actu est presens ⁊ actu sentitur nullo mō esset per se causa efficiens totalis vel partialis ipsius sensationis qua sentit aut alicuius ad sensationem illam necessario requisiti. cōsequens est falsum ſm omnem opi. quelibet enim opi. ponit obiectum esse aliquo modo causam effectiuā exterioris sensationis: aut saltē speciei necessario requisite ad sensationem ſm illos qui dicūt speciē distinctā esse ab actu ⁊ ponunt sensum actum respectu actus. Est etiam falsū ſm se vt in sequētibus patebit. ¶ Preterea. Qua ratione illa qualitas esset post absentiam sensibilis visio eadem ratione illa notitia euidens complexa seu iudicatiua qua cognoscebatur ipsum visibile: esse hic seu in hoc loco demonstrato: aut aliquid aliud contingenter verū ipso absente ad h̄ erit euidenter notitia. patet quia nō magis essentialiter ista simplex: est notitia ꝙ̄ h̄ iudicatiua. Sed ꝯsequens est falsū: quoniam ipsa cū sit naturaliter significatiua nullius alterius enunciabilis esset significatiua ꝙ̄ prius erat: ⁊ per consequens eiusdem esset notitia cuius erat prius: ⁊ euidenter per illā cognosceretur visibile esse in illo loco in quo prius erat. Sed hoc est impossibile: qꝛ istō est falsum. impossibile autem est ꝙ falsum sit alicui euidens notū. Nemo enim falsa nouit. vt dicit Augu. 15. de trini. cap. 10. ⁊ 3° libro de achademicis. Nosse falsum nemo pōt abeūtibus sensibilibus posset haberi certa notitia de visibilibus cōtingentibus ⁊ cū qua experientiā. Etiam illā Augu. nam qui clausis oculis vidit illos colores siue in cuius ꝯtra ⁊c. nescit verum illa luminaria sint vel nō. Huic parti cōclusionis idem ipse fauere videt. 9. confes. ca. 18. ⁊ etiā. 19. in quibus sepe dicit: ꝙ que nō sunt videri nō possunt: ⁊ ꝙ plus est nō solum de corporali visione: sed ⁊ de puri spirituali loquit: ⁊ loquitur de possibilitate naturali. vnde. c. 20. querit quomodo ꝓphe viderunt futura: ⁊ dicit sūmis lōge est modus iste ab acie mea inualuit ex me ⁊ nō potero ad illū. potero aut ex te cū dederis tu dulce lumē oculoꝝ meoꝝ: ita ꝙ de tali mō vidēdi futura ⁊ que nō sunt per spāle diuini donū nō ibi loquit. Sed vtiꝗ in alijs suis luminib⁹ plurics sicut forte in tertio libro videbit.

Fol.39.col.3. post liā.24.

¶ Quinto ponatur ꝙ multi somnient simul se gustare idē vinū existēs in vno vase: ⁊ h̄ est possibile ita de multis sicut de vno. ⁊ ꝙ in quolibet sit vere gustatio illius vini: qđ est possibile ſm op. Cum vinum quandocūꝗ gustatur minuatur ⁊ aliqua eius pars in ore gustantis irreuocabiliter maneat vt experitur quilibet in se. ⁊ Augu. ponit. 2° de lib. ar. cap. 14. sequit ꝙ tales somniantes istō vas realiter euacuabunt. Eodem modo si somniēt se comedere vnum panem eundem ⁊ totum sequit ꝙ quilibet comedet illum panem totum qđ est impossibile ſm naturam. Similiter si omnes somnient se manu tangere aliquam partē vnam significatam alicuius corporis ꝙ oēs tāgant simul eādē. ⁊ per ꝯñs oīum manus simul tangent partē istā qđ est īpossibile nāliter. Sic enī oēs essent simul in eodē loco ꝓmo.

Fol.39.col.3. circa fi.li.45

¶ Scđo qꝛ ſm hoc sequitur ꝙ naturaliter nō posset haberi aliqua certitudo de existentia vel aliqua cōditione ꝯuenienti alicuius rei sensibilis per viam sensus: nec per ꝯsequens per viam intellectus. qđ videt absurdum. Absurdū enim est ꝙ nō habeā naturaliter certitudinem: vtrum ignis qui comburit manum meam positā ꝙ ita sit: sit vere in rerum natura vel solum appareat: imo ꝙ plus est ꝙ nō sim certus ꝙ ipse me calefaciat ⁊ comburat. ⁊ vtrum vos sitis h̄: ⁊ ego nunc loquar ⁊ audiam vocem meam. ⁊ huius alia quibus positis perit omnis sciētia cuius principia sumuntur a sensu: cum scientia sit certa ⁊ euidēs notitia. Et ꝙ plus est sequitur ꝙ tota vita ⁊ cōuictus inter homines non plus procedat ex certa euidentia ꝙ̄ opera eorū qui dormientes ex quibusdā visis in somnis corporaliter loquuntur ⁊ aliam exterius operantur: que omnia penitus sunt absurda. cōsequentia statim pꝫ: qꝛ ex quo sensatio huius haberi pōt non presente ⁊ pari ratione non existente obiecto nō est possibile ꝙ per illam notitiam sim certus ꝙ ipsum existat ⁊ sit presens quando est: potius ꝙ̄ quando nō est: ⁊ per consequens ꝙ ipsum agat vel non: aut aliquid eiusmodi.

Fol.41.col.2. post med. linee.38.

¶ Ubi ait. cū cōtigerit ex aliqua causa: aut ex imaginatione aut ex cogitatione: aut ex aliqua figurarū celestiū vt appareat in formali. i. imaginatiua aliqua forma ⁊ itellectus fuerit absens aut cessans ab inspiciēdo. possibile est tunc describi in ipso sensu cōmuni qđ ostendimus: vt audiat ⁊ videat colores ⁊ sonos q nō habent esse extra nec aliquid de illis est extra. Et sepe ꝯtingit hoc cū negligens est virtus intelligibilis: qꝛ cū anima rōnalis occupat alijs ⁊ nō custodit estimationē ⁊ imaginationē: tūc cōfortant imaginatiua ⁊ formatiua in suis actionib⁹ proprijs. ita vt forme que imaginant videant ei quasi sensate. ⁊ infra in eodem cap. debet ꝙ cū imaginatiua nō fuerit impedita ab aīa rōnali aut qꝛ occupet anima sensibus exterioribus: ⁊ ad idem cōuertat imaginatiuam: aut qꝛ anima reuocat eam ab imaginationibus que assimilant rebus extrinsecis falsificando eas. vnde nō multum īꝫ ei effigiate eas ⁊ rep̄sentare. hoc qđ vtroꝗ īpedimēto remoto inquit sicut sit in hora dormiendi. Aut vno modo sicut in infirmitatibus que debilitant corpus ⁊ īpediunt aīam ne habeat intellectū ⁊ cognitionē: ⁊ sicut sit in terrore cū debilitat aīa ⁊ quasi dissoluit ꝓpter id qđ timet: ⁊ sequit ⁊ sic quasi discedit ab intellectu ⁊ ab eius dñio tunc imaginatio pōt niti ⁊ ꝯuerti ad formalē ⁊ iniungere ei operari. ⁊ eaꝝ adunatio ꝯfortat simul. ⁊ actio formalis sit manifestior. ⁊ forme que sūt in formali p̄sentant in sensu cōmuni ⁊ videnit quasi habeāt eē extrinsecus. In quibus quoꝗ verbis patent ea duo que prius.

Fol.41.col.3. circa fi.li.6.

¶ Rem illā que est notitia intuitiua vtiꝗ sine obiecto pōt ꝯseruare: sꝫ nō pōt ꝯseruare illā sine obiecto: sic ꝙ sit tunc notitia. vnde ꝙuis patrē deus facere possit sine filio ⁊ conseruare. non tamen potest conseruare patrem sine filio. ⁊ ꝙ pater sit pater non habens filiū sicut in ꝓposito. Similiter deus potest causare sine obiecto aliquā qualitatē eiusdē rōnis cū visione intuitiua: sed illa tūc nō erit actualis visio sed potētialiter tm̄: vnde posito obiecto suo a quo naturaliter ipsa potuisset causari ipsa erit visio eius.

Fol.41.col.3. circa finē linee.51.

¶ Et addit aliud argm̄ ad ostendendū ꝙ illa notitia que est sensus presentie non potest esse memoria absentis: qꝛ tunc etiam videre ⁊ audire possent esse non presentiā qđ est falsum. vnde ait Eustra. vtiꝗ videre non presens ⁊ audire.

Fol.42.col.1. circa finē linee.13.

¶ Nec sequitur nō cognoscit in se imediate. igit non cognoscit. nec etiā seqtur cognoscit: igit imediate in se cognoscit. Quinimo ꝙ sic imaginarie cognoscit vere cognoscit ⁊ nō tm̄ in se ita ꝙ imediate sit p̄sens aīe cognoscēti. aliogn talr cognoscēs rem aliꝗ̄ cognosceret. vtꝝ esset vel nō esset ⁊ vbi. ⁊ quid agit ⁊ alias singulares ⁊ ꝯtingentes cōditiones illius rei: ita bene ⁊ eadem rōne: qua cognoscit oīa h̄ de re quā imediate oculis corporalibus videt. qđ tamen falsū est. Et h̄ duo videlꝫ ꝙ res cognoscatur per speciē: ⁊ ꝙ nō imediate in se expresse dicit Aug. in lib. de quātitate aīe satis ꝓpe p̄ncipiū. vbi ratio querit. Meministi ne vrbis mediola. rñ. Aug. valde memini. ratio. nunc ergo cū oculis eam nō videas. animo vides. Aug. Ita est. Ratio. cū igit anima tua hic sit vbi est corpus: nec vltra spatiū eius porrigatur. vnde sit vt illa videatur. Aug. per memoriam hoc fieri puto. non ꝙ illis locis sit presens. s. anima. Ratio. imagines ergo illorum locorum memoria continentur. Augu. ita sentio. Nam ⁊ quid nunc ibi agatur ignoro: quod vtiꝗ non ignorarem: si animus meus vsꝗ ad ea porrigeret que p̄sentia sentiret. Ratio. verum videris mihi dicere.

Fol.43.col.2. circa pn̄m linee.47.

¶ Similiter si alicui dormienti aut etiā vigilanti occurrit aliqđ phantasma ꝙ sit simile alicui rei quā nunꝗ̄ vidit. v. g. phantasma cocodrilli. certū est ꝙ nō cognoscat iste istō phantasma esse simile cocodrillo aut eius esse imaginē. Iꝫ si postea videat cocodrillum ⁊ iterū occurrat sibi tale phantasma. ⁊ habeat habitualē notitiā cocodrilli: cognoscet illud esse imaginē ei⁹. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ talia sensibilia nō sensata nō possumus cognoscere in aliꝗ̄ ꝯceptu simplici ꝓprio. Sed in ꝯm̄ simplici cōi. nō tñ notitia distincta ⁊ determinate: sed cōi ⁊ īcōfuso.

Fol. 44. co. 1. circa med. lineę. 5.

¶ Confirmaẽ hoc per experiẽtiã simul ⁊ auctoritatez eiusdẽ 2° de tri. ca. 8. superius allegatã. experiẽ enĩ qlibet se nullã formã fingere posse cui vel nõ hz similẽ in memoria sm̃ se totam: si sit forma simplex. Unde colorem quem nunq̃ quis vidit cogitare nõ põt. vel partibus eius si sit ex pluribus cõposita. sicut cuz qs montẽ olcis indutũ ⁊c̃. cogitat vt ibi dcm̃ est. cõpositionem aũt specierũ hmõi intellige vel essentialẽ vel obiectiuã. iuxta diuersum modũ oppinãdi de cõpõne mentalis ppõnis de qua in prima. q. plogi dcm̃ est. Unde similitudinẽ elephantis nullus fingere posset: nisi in se partiũ eius. v.g. coloris: figure: ⁊ alioꝝ accidentiũ meminisset: ⁊ per ꝯñs notitiã rerũ quaꝝ sunt similitudines. ¶ Ad hoc est etiã idẽ Aug. in epistola ad Nebridiũ: que incipit. pheмio. supersedeã. vbi ait. Ceci a natiuitate cũ de luce coloribusq̃ interrogant qd rñdeant nõ inueniunt. nõ enim coloratas vllas patiunẽ imagines qui senserunt nullas. pz igitur q̧ nec fingere tales formas: nec per illas cognoscere absentes res possumus: nisi aliquas tales res prius ipsi senserimus mõ quo dictũ est. ¶ Aduertendũ tamẽ q̧ in hoc inter tales imagines fictas simplices ⁊ cõpositas est differẽtia. nã simplices nisi prius senserimus res extra vt dictũ est: nec fingere possumus: nec intelligere vel cogitare per illas: sed cõpositas qbus nullaz rem similem siue cuius sint imagines sensimus fingere possumus: dummodo simplices ex quibus cõponiẽ similitudines habeamus in nobis: sicut quis põt fingere montẽ aureũ qui nullũ talem montem vidit dummõ aurũ ⁊ montẽ aliquem viderit. ⁊ coꝝ similitudines in anima habeat. Sed tamen per tales sic fictas imagines nullam rem extra cognoscere põt. nisi prius nouerit aliquã talem rem esse extra aĩam realiter: qualis est h̃ similitudo ficta in aĩa inesse. ficto ⁊ imaginario: cuius ipsa est signũ: sicut põt ex dicť patere. Unde ⁊. 10. de tri. ca. 10. dicit Aug. q̧ per imaginale figmentũ cogitanẽ absentia que sensu corporis tacta sunt siue oĩno ipsa siue eiusdez generis aliqua. Et hoc gñale est omni signo q̧ per ip̃m res cui⁹ est signũ nõ cognosciẽ: nisi sciaẽ illud esse signũ eius sicut experientia pbat. ⁊ ab eodẽ Aug. haberi põt. 8. de tri. ca. 5. id aũt sciri non põt nisi de re illa vel simili in se prius habeaẽ notitia. vt certum est.

Fol. 44. co. 2. circa pn̄m lineę. 31.

¶ Quarta ꝯclusio est q̧ res sensibiles nõ sensatas nõ possumus cognoscere in aliq̃ ꝯceptu cõposito sibi ppzio: possum⁹ aũt illas nosse in ꝯceptu cõposito cõi sed nõ in spãli ⁊ distincte. Ad cui⁹ itellectũ est sciẽdũ: q̧ ille ꝯcept⁹ cõposit⁹ dr̃ pprius aliquarum rerũ qd̃ est signũ cuiuslibet illarũ: ⁊ pro q̃libet põt supponere ⁊ de q̃libet seu pnõie demẽsate illã nõ pro seipso: sed pro illis verificari. ⁊ nullius alterius rei ab illis est signũ ⁊c̃. talis aũt aliqñ est cõposit⁹ ex aliq̃ simplici ꝯceptu cõiori ⁊ aliq̃ ꝯuertibili sicut diffinitio que est per genus ⁊ dr̃iam ꝯuertibilẽ cũ diffinito. v.g. aĩal rõnale siue ꝯceptus mẽtalis cui h̃ vox cõpleta subordinaẽ est ꝯcept⁹ cõposit⁹ hominis pprius. Aliqñ võ est cõposit⁹ ex simplicib⁹ quoꝝ qlibet est cõior ⁊ in plus: totus tñ est pprius exẽpli gr̃a ꝯcept⁹ cui correspõdet hoc totũ in voce. Subã mãlis intellectiua. q pprius est hoi ⁊ cũ hoie cõuertibilis: ⁊ tñ quelibet pars est cõior ⁊ in ꝯuertibilis vr̃ cũ illo. ¶ Ad hoc aũt vt in huiusmodi ꝯceptu res cognoscanẽ necesse est pcognosci illũz esse signũ illarũ rerũ vt supra dictũ est. hoc aũt ꝯ̃ dũ cognosciẽ ip̃m verificari de oĩe res huius signãte ⁊ supponẽte pro illis. Qr̃ duob⁹ modis cognosci põt. vno mõ per notitiã illaꝝ rerũ vel seu sũ aliquaꝝ ex illis. v.g. iste ꝯcept⁹ pceptibile visu. põt cognosci esse signũ rerũ lucidaꝝ ex eo q̧ quis cognoscẽdo imediate hoc lucidũ. s. solẽ. ⁊ hoc. v.g. ignẽ ⁊ h̃ aliud. s. corpus coloratuz. color disgregatiu⁹ visus põt cognosci de albedine per experientiam pluriũ singulariũ albedinũ quas percipit q̧ visum disgregãt ⁊ ex hoc format vlẽm hunc ꝯceptũ in se. cognoscit q̃ libet illoꝝ esse perceptibile visu: ex quo etiã hz vlẽm notitiã q̧ oẽ tale est pceptibile visu. Unde ꝯcept⁹ ille cõposit⁹ quẽ format in seipso est postea illi signũ per qd̃ apphendit in cõi res pceptibiles visu. Alio mõ põt cognosci nõ qdẽ apprehẽdendo imediate in se aliquã taliũ rerũ: sed apphendendo imediate aliquã aliaz rem in se. ⁊ ex illa ar^{do} ⁊ concludendo illum conceptum de alio. v.g. hunc ꝯceptũ. pncipiũ mouendi ad superius q est ꝯcept⁹ leuitatis. ⁊ gr̃a exẽpli suppono. vel pncipiũ mouẽdi ad oẽm dr̃iaz positionis: q supponaẽ esse ꝯcept⁹ aĩe motiue. põt qs cognoscere verificari de illis reb⁹. s. leuitate ⁊ aĩa nullã aĩam vel leuitatem apphendendo in se imediate: sed apphendendo motuz ignis: ⁊ motũ aliquoꝝ aĩaliũ ⁊ arguẽdo in igne esse aliqd̃ pncipiũ mouẽdi sursum: ⁊ in aĩali pncipiũ mouẽdi ad oẽm dr̃iam positionis: ⁊ ex hac notitia nouit hunc ꝯceptũ esse signũ. Sic q̧ virtute huius notitie cũ alijs pexigitis intuens in se ꝯceptũ illũ nouit per ip̃m res q̃rũ est ꝯceptus. Et hunc modũ cognoscẽdi etiã ponit Aug. 8. de tri. ca. 5. Et similr̃ lib. 13. ca. h̃ simul cũ alijs tribus modis supra positis in prima ꝯclusione vt ibi allegaẽ. ¶ His premissis pbaẽ ꝯclusio. ⁊ p̃mo quo ad p̃mã p̃t: qr̃ si aliq̃ sensibilia nõ sensata possent itelligi a nobis in ꝯceptu aliq̃ composito sibi pprio possibile esset cognoscere talẽ ꝯceptuz verificari de oĩe illas iportãte. Sed ꝯñs est falsum ꝯñtis pz ex dictis. pp⁹ falsitatẽ ꝯñtis: qr̃ aut talis ꝯcept⁹ cognosceret verificari de illo noie: ex apphẽsione alicui⁹ taliũ in se: aut ex apphensione alicui⁹ alterius rei ⁊ discursu: ad illũ: mõ p̃misso. nõ p̃mo mõ: qr̃ tũc illa nõ essent nõ sensata. vt supponiẽ. Nec 2° mõ: qr̃ vel hoc esset discurrendo ex aliq̃ effectu ad cãm extrinsecã. vel econuerso: a cã extrinseca ad affectũ. hoc pz: qr̃ oĩs notitiã discursiua certa videẽ esse a cã ad effectũ vel ecõuerso. in pposito aũt nõ posset esse ex effectu ad cãm intrinsecã vel ecõuerso: qr̃ nõ p̃us vnum cognosciẽ q̃ aliud nec p̃us tẽpore quis apprehendit cõpositum q̃ eius mãm ⁊ formã sed vel neutrũ apphendit vel simul. q̃uis totã simul apprehendere possit p̃us: q̃ alterã partem distincte a reliqua. esset ergo in proposito iste discur.

Fol. 45. col. 4. circa finẽ p̃me lineę.

¶ Scdo istud dictũ: nullã difficultatẽ vitat que sequaẽ dcm̃ nostrum. nam tot habitus necessario opz ponere quot ego pono spẽs: alioquin dabiẽ q̧ vnus habitus sufficit ad recordãdũ plures actus determinate ⁊ distincte: ⁊ per ꝯñs nũquã obliuisceẽ habẽs illũ habitũ p̃us vniuz illoꝝ actuũ q̃ alioꝝ qd̃ est ꝯtra experientiã. Immo nõ apparet cur nõ possit eadẽ facilitate positiuũ vnus habitus memoratiuus respcũ oĩum actuũ p̃teritoꝝ. ⁊ ideo vt dixi coguntẽ sic dicentes tot habitus ponere quot ego spẽs. nec aliq̃ difficultas est in sustinendo spẽs plus q̃ hitus. Et vt dcm̃ est necesse est ponere q̧ talis notitia sit per aliqd̃ repsentatiuũ rei apphensum. Qr̃ si dicerẽt illũ habitũ esse similitudinẽ rei: ⁊ apphẽdi seu cognosci in se ⁊ in 1° rem illã nõ est tunc dissonãtia in re sed vocabulo tñ: ⁊ ideo q̧ dico de spẽ dicam de habitu: qr̃ de noĩe nõ est ꝯtendẽdũ. Naz etiã illa spẽs in medio per actus intellectus frequẽtatos circa ipsam firmaẽ: sicut ẽt illa que est in parte sensitiua frequẽtata cogitatione firmaẽ vt dicit Aug. 12. de tri. c. 2. talis autem species firmata nõ absurde potest vocari habitus.

Fol. 46. col. 2. in pn̄. p̃me lineę.

¶ Similiter sm̃ intentionẽ Augu. 10. de tri. ca. 8. mens imediate videt seipsam. Et similiter imediate videt imagines rerũ corporaliũ quas hz in seipsa. Et tamẽ vt dicit cap. 8. mens aliquãdo nõ se discernit a talib⁹ imaginibus: qr̃ sine talib⁹ non põt se cogitare. vnde vt dicit aliquãdo hoc se putat eẽ sine quo se nõ põt cogitare. ¶ Ad 2^{m} dubiũ de habitibus dicit ab vno doctore q̧ nõ cognoscunẽ intuitiue: qr̃ lz quis experiatur se iclinari ad actum nõ tamẽ experiẽ se inclinari per habitũ: qr̃ tm̃ posset inclinari potẽtia per deũ agentem sicut per habitũ inclinantẽ. Et ideo illa inclinatio quã quilibet experiẽ in se nõ põt cognosci euidẽter ex notitia intuitiua habitus inclinantis: sed potest tãtũ cognosci p̃mo modo quo põt cognosci per rationem ⁊ discursum. Ex quo patet q̧ nullus põt intuitiue videre fidẽ ⁊ charitatem que sunt habitus in nobis. q̃uis possit intuitiue videre actus qui eliciunẽ ex istis habitibus qui sunt credere ⁊ amare. ¶ Cõtra dcm̃ i^{o} videẽ p̃mo repugnare alijs dictis eius. Concedit enim hic q̧ habitus põt cognosci per discursum. igiẽ de habitu põt haberi notitia aliqua complexa vel incõplexa. ⁊ si cõplexa igitur ⁊ incomplexa: qr̃ omnis notitia complexa vel cõpiexi presupponit simplicẽ notitiã terminoꝝ: sm̃ eum in eadez qõne. Omnis aũt notitia rei incomplexa: sm̃ eundem est intuitiua vel abstractiua: qr̃ nullã ponit mediam nec ponere põt sm̃ distinctionem quã dat de ītuitiua ⁊ abstractiua. s. q̧ intuitiua est cuius virtute põt cognosci veritas contingens: abstractiua aũt cuius virtute nõ põt. Habitus ergo põt cognosci ab habente aliqua notitia simplici intuitiua vel abstractiua: si intuitiua habetur ppositũ. s. repugnare in dictis. si abstractiua: igiẽ ⁊ intuitiua: qr̃ sm̃ eundem etiã in eadem qõne ⁊ plurib⁹ alijs locis. oĩs notitia abstractiua rei p̃supponit intuitiuã notitiã de eadẽ re. Et per ꝯñs manifeste sed q̧ vel habitus nullo mõ cognosciẽ vel q̧ intuitiue cognosciẽ: vtrũq̧ repugnat huic doctori. ¶ 2° ꝯcedit ⁊ verũ est q̧ aliqs experiẽ se iclinari ad actũ. dicit tñ q̧ nõ per notitia habitus qr̃ deus posset ⁊c̃. ¶ Cõtra hoc p̃mo: qr̃ si hõ valet: tunc etiã nec per discursum posset quis cognoscere habitũ suũ aut se habere habitũ cuius oppositũ dicit. ¶ 2° qr̃ vel illa inclinatio est ipsemet habitus: ⁊ tunc experiendo inclinationẽ experiẽ habituz. ⁊ per ꝯñs intuitiue videt ip̃m. Aut est actus ꝓueniens ab habitu ⁊ istud videẽ dubiũ cum frequenter homo experiaẽ se inclinari ad aliqd. v.g. odiũ vel vindicte appetitũ: ⁊ tñ nec odit nec vindictã pro tunc appetit: nec fingi põt qualis alius act⁹ esset in exẽplo pposito. ¶ 3°. nõ appet vsquequaq̧ pie dictuz q̧ inclinatio quã aliqs in se experiẽ ad idolatri vel odium christi: ⁊ similis enormis peccata: sit imediate a deo

Ocham de h̃ du⁹ me lius cogita ⁊ vide de h̃ in q̃lz vbi loquitur de iclinatiõe hit⁹. hic attẽde verũ loq̃tur de notitia distincta rei: qr̃ tũc nihil concluderet ꝯtra eũ.

cum deus neminē inducat vel inclinet ad peccatum. ¶ Quicquid tn̄ sit de hijs duobus vltimis dictis que magis dubitādo q̄ asse rendo volo esse dicta. videt̄ mihi ↄcedendum q̄ habitus cognoscat̄ in se imediate ⁊ intuitiue ab habēte illum. nō tn̄ oīs: q2 nō habitus infusi. fidei spei ⁊ charitatis. qb⁹ ēt inclinari ad actum nullus nāliter experit̄. ⁊ tales o⁹ q̄ nō solū nō cognoscunt̄ intuitiue ab habente sed etiā nec abstractiue determinate ⁊ distincte: q̄uis possit estimare vel suspicari se huiusmodi habere habitus: aut ēt in ↄceptib⁹ gn̄alibus cognoscere. Alios aūt habit⁹ qbus inclinat̄ ad actus cognoscere pōt intuitiue magis tamen perfecte. ⁊ minus ſm conditionem habitus.

Fol.46.col. 2.circa finē linee.42.

¶ Sicut manifeste declarat Hiero. in ep̄la ad Demetriadē vbi ait. Quid i⁹ obsecro est q̄ ad oē pctm̄ aut erubescimus aut timemus. ⁊ culpā facti nūc rubore vultus nūc pallore monstramus: ac trepidante animo ēt in minimis delictis testē fugim⁹. ↄsciētia remordemur. Ediuerso cur in oī bono leti. ↄstātes. intrepidi sumus. idq̄ si occultū est: palā fieri volumus: nisi q̄ testimonio sibiipsi est nā que hoc ipso declarat bonū suū quo malum displicet. ⁊ subdit. Est eni in animis nr̄is nālis quedā vt ita dixerim sanctitas que velut in arte p̄sidēs exercet boni maliq̄ iudicium. ⁊ vt honestis rectisq̄ actibus fauet: ita sinistra queq̄ opera cōdemnat atq̄ ad ↄsciētie testimonium diuersas partes domestica q̄dā lege diiudicat: ⁊ postea subdit q̄ hec est illa lex nālis de qua loqtur Ap̄ls ad Ro.2. cū ait. Cū eni gētes que legē nō habēt naturaliter que legis sunt faciunt ⁊c̈.

Fol.49.col. 1.circa med. linee.29.

¶ Sunt aūt magis cōia notiora minus cōib⁹ eo q̄ ex plurib⁹ singularib⁹ possunt abstrahi ⁊ haberi eoꝝ notitia. v.g. ↄcept⁹ aialis haberi pōt ex notitia huius equi ⁊ hui⁹ bouis ⁊ hui⁹ hoīs: ⁊ alioꝝ singulariū aialiū diuersarū spērū. ita q̄ ad abstrahendum vl̄em ↄceptū sufficiūt queꝫ pauca indiuidua diuersarū spērum aialis. Sed ad habendū ↄceptū minus cōis. v.g. elephantis vel leonis: non sufficiunt quelibet indiuidua aialis: sed necesse est nosse aliqđ indiuiduum elephantis: ⁊ q2 multi nouerunt aliqua aialis: qui nunq̄ viderunt elephantē: ⁊ facilius occurrunt hominibus aliqua indiuidua vniuersalis magis cōmunis: q̄ indiuidua minus cōmunis ideo facilius cognosci pōt magis vniuersale q̄ minus vniuersale: ⁊ notitia incomplexa ⁊ notitia etiam complexa qua ipsum de alio cognoscitur.

Fol.50.col. 4.post lineā 47.

Circa 4.^am^ di. in qua Magister supponēs gnōnē esse in deo querit de veritate ↄpōnū enūtiantiū i cōsimo di gnōnē. Occurrit aliqđ querere circa suppositū ⁊ aliqđ circa questitū. Circa suppositū aūt supponēdo ex fide ⁊ auctoritate sacre scripture patrē deū vere gn̄are filiū deū. quero vtꝝ gn̄are p̄ris sit in ipso patre. Et arg. q̄ sic. q2 ↄprietas est in eo cui⁹ est ↄprietas. Sed gn̄are est proprietas patris: ḡ ⁊c̈. ¶ Scd̄o oīs habitudo qua pater refert̄ ad filiū est in patre. Sed gn̄are est habitudo patris ad filiū. per generare eni dicit̄ pater genitor filij. igit̄ gn̄are in patre.

In oppositum arg. q2 ↄprietas qua filius dei distinguitur a patre est in filio ⁊ non in patre. Sed gnō est hmōi. iuxta illud Damas. lib. ḡ. ca. 21. dicētem q̄ oīa sunt cōmunia trib⁹ personis p̄ter ingnōnē. gnōnē. ⁊ ↄcessionē. In his eni solū hypostaticis ↄprietatib⁹ vt ait abinuicē differunt hec sancte tres hypostases. vult igit̄ q̄ pr̄ distinguit̄ a filio per ingenerationem. ⁊ filius a patre per gnōnem.

Quantum ad. q. istā est q̄dā opio ⁊ distinguēs in deo duplicem gnōnē ſm q̄ gnō sign̄at ↄductionē veram. vnā. s. que est productio actiua p̄ris. ⁊ hec vocat̄ gn̄are seu gnō actio. aliā v̄o que est ↄductio passiua filij. ⁊ h̄ vocat̄ gnō passio seu gn̄ari. vel natiuitas. tūc ad ↄpositū dr̄ q̄ gnō actio seu ip̄m gn̄are quo pater ↄducit filiū est in p̄re: sicut ecōtra gnō passio siue ip̄m gn̄ari quo filius producit̄ est ſm oēs in filio. ¶ Q2 aūt gn̄are sit in p̄re ↄbat̄ a qbusdā p̄ter p̄mā rōnē supra factā ad q. que ab oibus cōiter sic ḡ. Si gn̄are non esset in p̄re sequeret̄ q̄ esset act⁹ elicitus a p̄re ⁊ capiens esse ab ipso. ↄn̄s est falsum. nā gn̄are ⁊ paternitas sunt idē realr̄ ⁊ sola rōne distinguunt̄ vt dicit Magister istra. d.27. Sed ↄstat q̄ paternitas non est res elicita: aliogn pr̄ nō eēt oīno iproductus qđ est erroneū. Itē esset ↄductus a seipso. qđ est impossibile oīno. Itē sequeret̄ q̄ gn̄are eliceret̄ ab ipsa eēntia cū in p̄re nō sit aliqđ p̄ter ip̄m generare nisi essentia ipsa: ac per hoc essentia esset suppositū absolutū. ⁊ ↄtria p3: q2 gn̄atiuū est formale persone p̄ris ↄstitutiuū sicut ⁊ paternitas. ¶ Scd̄o alibi sic. Si gn̄are esset in filio a p̄re sequeret̄ q̄ paternitas esset posterior ipso gn̄are ac per h̄ posterior filio genito. ⁊ sic ↄstitutiuū p̄ris filiū sequeret̄. ¶ Tertio sequeret̄ q̄ pater esset suppositū per aliqđ ↄuiū ad gn̄are ⁊ ita per aliqđ absolutū. ¶ Quarto q2 sequeret̄ q̄ in filio essent tres ↄprietates. s. gn̄are. gn̄ari. ⁊ spirare: in p̄re aūt essent due

Aureo.d.5. li.q.1.ar.3.

d.27.q.1.ar. 2.⁊.3.

tm̄. v3. paternitas ⁊ inascibilitas. cui⁹ oppositū sancti dic̄t. vl̄ q̄ magis absonū est spirare esset in spiritusancto ⁊ non esset cōis ↄprietas patri ⁊ filio cuius oppositū oēs clamant. ¶ Quinto. q2 aut gn̄are esset eēntia vt a patre. ⁊ hoc nō q2 eēntia nō capit esse a patre. Aut esset filius vt a patre. q̄ ēt non pōt esse: q2 filio vt a p̄re non est aliud q̄ gn̄ari ⁊ sic gn̄are esset gn̄ari. Aut esset totus filius vt a patre. ⁊ hoc nō etiā: q2 gn̄are nō dicit totū suppositū sed ↄprietatē tm̄ vt dicit Magister di.27. filius aūt est nomē suppositi cōpleti vt ibidē. d. Magister. Nil aūt aliud a filio gn̄ari pōt q̄ sit generare cum p̄ter p̄dicta nihil oīno sit in filio. ¶ Sexto. Aut gn̄ari distinguit̄ a filiatione aut nō. Si nō: igitur nec gn̄are a paternitate: q2 si vnū oppositoꝝ est idē vni alioꝝ oppositoꝝ ⁊ reliquū est idē reliquo. Si v̄o distinguit̄: sequitur q̄ si gn̄are nō est in patre nō oī relationi existēti in filio correspōdebit in patre opposita relatio: qđ est falsum. tum q2 relatiua dr̄ ad ↄuertentiam. tum q2 multiplicato vno relatiuoꝝ in vno extremo multiplicat̄ correlatiuū in altero. ¶ Septimo Augu. in lib. de fi. ad pe. c. 2. aliud est genuisse q̄ natū esse. Unde manifestum est q̄ alius est pater alius filius. igit̄ gn̄are aliud est a generari ⁊ per ↄsequēs generare nō est in filio: aliogn duo actus essent in eo. ¶ Octauo per nihil q̄ est tm̄ in filio pater generat filiū quasi effectiue. p3 q2 tunc filius ſm vnā nām gn̄aret se ſm aliā si pater generat filiū per generare quasi effectiue. cuius ↄbatio est: q2 generare circūscripto omni alio posito pater non generat filiū effectiue. omni aūt alio remoto ⁊ posito generare generat filiū quasi effectiue. ¶ Nono. generari refert filiū ⁊ nō nisi ad generantē: ⁊ per ↄn̄s generare nō est in filio sed in generante. ¶ Decimo. generās q̄ nō generat nisi gnōne existente in genito nō refert̄ ad genitū nisi q2 genitū refert̄ ad ip̄m. Si igit̄ gn̄are esset in filio ⁊ nō in patre pater nō referet̄ ad filium nisi q2 filius refert̄ ad ip̄m. hoc aūt est falsum: q2 pater refertur ad filiū in 2⁹ mō relatiuoꝝ. in talibus aūt vnū nō refertur ad aliud solū q2 aliud ecōuerso refert̄ ad ip̄m: sed relatio est in substātia vtriusq̄ extremi. vt p3. 5. meta. ¶ Respōdeo. pro itellectu ⁊ dissolutione q̄ōnis: ac etiā ↄpter dicta hmōi op̄. p̄mittam vnā distinctionē de isto termino generatio. Deinde iuxta illā ponā cōclusiones aliquas ⁊ ↄbabo. Est aūt distinctio h̄: q̄ istud nomen gnō pōt ēt accipi sicut est hoc nomē actio. Nā actio aliqñ significat p̄n^m^ agēdi seu potētiā actiuā agētis: sicut p3. 9. meta. ſm diuersas ↄh̄i trāslationes ⁊ v̄ba cōmētī ibidē comē. 2. Aliqñ v̄o signat actū vel opationē huius potētie actiue: sicut p3 3⁹ phys. vbi ↄh̄us dicit q̄ actio est opus ⁊ finis actiui. Aliqñ significat respectū agētis ad id qđ agit̄. Dicte Dam. lib. 3⁹ cap. 16. Ipsa habitudo quā h3 qui facit ad id qđ facit actio. Eodē mō pōt distingui de passione pro p̄ncipio. s. passiuo. ⁊ pro actu eius ſm quem modū ↄh̄s 3⁹ phys. dicit q̄ passio est opus ⁊ finis passiui. ⁊ pro habitudine eius quid patit̄ ad agēs. ¶ Ita in ↄposito posset distingui de gnōne. Nam vno modo posset accipi pro p̄ncipio generandi: ⁊ sic de gnōne nō est qđ p̄sens. Alio modo pro actu seu operatione si ↄuenienter admittat̄ hoc vocabulū in diuinis ipsius p̄ncipalibus gn̄atiui. ¶ Tertio pōt sumi generatio pro habitudine seu respectu genitoris ad genitū. ¶ Hijs p̄missis pono ↄclusiones. 3. p̄⁹ est: q̄ gnō 2⁹ mō dicta vere est in diuinis: ⁊ similiter 3⁹ modo dicta. ↄbat̄ p̄mo p̄mū. Nam in deo est potentia seu p̄n^m^ vere gn̄atiuū: vt ↄbabit̄. d.7. ⁊ h̄ potētia nunq̄ caret suo actu: vt p3 p Magr̄m. d.9. ⁊ auctoritates sanctoꝝ quas adducit. igit̄ in deo est vere gnō: que est actus p̄ncipij gn̄atiui. ¶ Scd̄o idē ↄbat̄ auctoritate Dam. lib. ḡ cap. 9. vbi loquēs de generatione diuina ait. Generatio q̄dē est sine p̄ncipio ⁊ eterna: nature opus existēs ⁊ ex sub̄a ei⁹ ↄducēs. i. opus ex sua substātia nāliter ↄducētis. ¶ Scd̄m ēt. s. q̄ gn̄atio 3⁹ modo dicta est in deo. p3: q2 deus est vere pater ⁊ genitor. Sed inquātū huius vere refert̄ ad genitū. igit̄ ⁊c̈. ¶ Scd̄a cōclusio est q̄ generatio 2⁹ modo sumpta. s. pro actu potētie seu p̄ncipij generatiui inquātū hmōi realiter distinguit̄ a patre. ↄbat̄ ḡ sic. Generatio sic sumpta est realr̄ a patre tanq̄ a p̄ncipio. igit̄ realiter distinguit̄ ab eo. ↄsequentia p3. aīs ↄbat̄: q2 generatio sic sumpta est act⁹ patris tanq̄ p̄ncipij ⁊ potētie ↄductiue. igit̄ est ei⁹ actus q2 ab eo. quēadmodū ⁊ oīs actus actiui inquātum hmōi est eius q2 ab eo: vt p3 ex 3⁹ phys. ¶ Cōfirmat̄. q2 nulla res est p̄ncipiū suiipsius. pater aūt est p̄ncipiū gnōnis sic sumpte. Item nullus actus est actus suiipsius: sed qlibet est actus alterius q̄ est potētia eius. generatio autē est actus patris. igit̄ generatio nō est pater. ¶ Scd̄o aut actus patris generantis inquātū generans est est act⁹ etiā filij geniti vel filius ipse genitus. aut nō est ipse filius neq̄ actus eiusdē. Nō pōt dici q̄ nec sit filius nec act⁹ ei⁹: q2 tūc pater nō gn̄aret filium: nec filius esset ei pr̄ tanq̄ a generante nō plus q̄ a spiritusancto. Sicut nec mouens mo-

Franciscus de esca.

deret motum nisi actus mouentis esset etiam actus moti: nec agens ageret in passum nõ idem actus esset agẽtis et patiẽtis. vt pz 3° phys. igit talis actus patris inquãtum est gñans est filius vel filij: et si est filij cum nõ sit eius vt ab eo. alius ipse sicut et pater gñaret: et qȝ plus est gñaret seipsm: cuȝ solus filius gñet: igit est eius vt in eo. et talr in eo q̃lr nõ est in pře nec in spũscõ. alius sicut ipse ita alius in quo esset et gñaret: qȝ est falsuȝ. igit talis act° est distinct° realr a pře. Idẽ et seqt: si dicat qȝ actus ille sit ipsemet filius: qȝ et magis ꝓprie dr q̃ qȝ sit in eo. ¶ Tertio. př inquãtũ gñans est ꝑncipiũ natiuitatis seu originis. igit natiuitas est gnõ ſm qȝ nunc de gnõne est ſmo. igit gnõ distinguit a pře. ꝑ° ꝯña pz: qȝ sola gnõ est act° ꝑncipij gñatiui inquãtũ hmõi. et 2° clara est: qm̃ natiuitas vtiqȝ a pře distinguit. ¶ Dices qȝ natiuitas est gnõ passio de qua nõ est dubium qȝ a patre distincta sit: nõ est aũt gnõ actio de qua qȝ vertit iter doctores: et quã ꝑcedens op. dicit esse in patre et ꝯstituere ipm in esse suppositali. ¶ Cõtra. aut per gnõnẽ actionẽ intelligis habitudineȝ qua generans refert ad genitũ. et sic nõ loqueris ad ꝓpositũ: qȝ de tali nõ ꝓcedit ꝯclusio ista. Aut actũ ꝑncipij gñatiui inquãtũ hmõi. et tunc seqtur qȝ pater est ꝑncipiũ ei°. Sed nõ apparet qȝ alr sit ꝑncipiũ eius q̃ est ꝑncipiũ natiuitatis. igit etiam natiuitas erit gnõ actio: et sic erit duplex gñatio actio in deo. qȝ non est dõm. ¶ Preterea. Nihilomin° hẽtur ꝓpositũ: qȝ et talis gnõ actio: erit distincta a pře: ita bene sicut natiuitas: cũ vtrusqȝ př sit eodem mõ ꝑn°. s. a quo egredit tam h̃ q̃ illa. ¶ Ex hac ꝯclusione seqtur qȝ gnõ sic sumpta seu act° gñandi: siue gñare: qȝ dr act° gñantis inquãtũ hmõi: nõ est in ipso pře nec ꝯstitutiuũ eius vt dicit ꝑcedens opinio: q̃uis possit dici esse in eo sicut est vna ꝑsona in alia. ¶ Ex his seqtur qȝ accipiẽdo gnõnẽ isto mõ. s. ꝓ actu et opõne gñantis iquãtũ hmõi: nõ est duplex gnõ in diuinis quarũ vna debeat dici gnõ actio. et alia gnõ passio. Immo nec ꝓprie vlla gnõ passio ibi ꝯcedi põt. Sicut nec patiens vere ibi ꝯceditur. Itẽ seqtur qȝ gnõ sic sumpta non est ꝯstitutiua pris. neqȝ in patre ad intellectũ opinionis ꝑmisse q̃uis ipsa possit dici esse in patre sicut et filius ipse in pře est: qm̃ et gnõ sic sumpta nõ aliud est q̃ filius ipse. ¶ Tertia cõclusio est: qȝ gnõ 3° modo sumpta. s. pro habitudine gñantis ad genitũ nõ distinguit a patre. ꝓbat: qȝ vt in. 26. d. ac et. 33. ostendet paternitas nõ distinguit a patre. igit nec gnõ sic sumpta. pz ꝯña: qȝ paternitas et gnõ sic sumpta penitus idẽ sunt. cũ patris ad filium non sit nisi vnica relatio. earũ. s. relationum que cõiter relationes originis appellat. Eodeȝ modo dõm: qȝ gñatio sumpta pro habitudine geniti ad gñantẽ: nõ est aliud q̃ ipsa filiatio ac per hoc nec aliõ q̃ filius ipse. ¶ Et ſm hunc modũ accipiendi gnõnẽ est duplex gñatio in diuinis. et intelligi debet illa doctoȝ distinctio de generatione actiõe et gnõne passione q̃uis nõ ꝓprie ibi passionis vocabulũ admittat. Sed nõ puto eos aliud voluisse significare q̃ si diceret gnõ paternitas. et gñatio filiatio. Et ſm hũc modũ ꝯcedi põt qȝ gnõ actio est in patre. in filio vo gñatio passio. saluo semꝑ bono intellectu quo tales relationes in diuinis personis esse dicũtur vt videlȝ nulla distinctio rei detur intelligi iter personã et relationẽ. ¶ Nunc rñ° ad rõnes op. pro quarũ solutione ꝑmitto: qȝ ista vocabula. gñare et gñari possunt sumi dupliciter vno mõ nolaliter. hoc est vt sant noĩa. et sic gñare significat actũ gnõnis inquãtũ hmõi. Alio mõ verbaliter. vt videlȝ sint infinitiui verboȝ a qbus descendunt resolubiles in copulã et participia suoȝ verboȝ. et sic cum taliter assumũtur subintelligenda sunt supposita ipsoȝ queadmoduȝ: hoc vocabulo suppositũ vtũtur grãmatici. et sic idem est gñare: qȝ aliquẽ esse generantẽ. et gñari: idem qȝ aliquẽ esse genitũ vel nascenteȝ. Cum ergo queritur verũ gñare sit in patre non põt accipi gñare 2° modo qm̃ sic questio esset in intelligibilis significatiue sumpta. Sicut et h̃ est in intelligibilis. verũ aliquem esse gñantem sit in patre. opȝ igit vt ꝑmo modo accipiat. ¶ Itẽ hoc nomẽ paternitas dupliciter põt accipi. vno modo ſm qȝ habet significationem simplicẽ seu incõpletã. et sic habitudo patris ad filium seu pater ipse paternitas dr. Alio mõ vt habeat significationẽ cõplexam. et sic: hoc cõplexe significabile: gñare vel genuisse filiũ: dr paternitas. ¶ Scõa ꝯclusio. ꝓbanda ꝯtra ꝑmissam opinionem est qȝ generatio actio siue actus et ꝓductio que est gñare nõ est in patre ſm intellectum de modo essendi. in superius dictum. hanc aũt sic ꝓbo primo. Generatio passio nõ est in patre. Generatio actio est gñatio passio. ergo generatio passio nõ est in patre. Maior ab oĩbus cõcedit. et minor pz ex ꝑcedenti conclusione. ¶ Scõo idẽ ar° ex rõne actus qui est gñatio sic. Nullus actus ꝓgrediens realiter a patre est in patre. H̃ pz: qȝ sic pater ꝓgrederetur a seipso et acciperet esse a seipso: qȝ est impossibile. Sed generatio actio est actus realiter progrediens a patre. ergo et c̃. ꝓbat minor: qm̃ de rõne actionis et cuiuslibet actiue ꝓductionis est esse ab hoc. s. ab agente: vt pz 3° phys. Unde Cõmẽ. ibidẽ cõmẽ. 18. Actio enim motoris que est mouere est eius nõ in eo. Si aũt est eius nõ qȝ in eo restat qȝ sit eius eo qȝ est ab eo siue inquãtum vel qȝ est ab eo. Et ꝑhõs soluens. q. ꝓpositam ibidem an actio sit in agente vel in passo respõdensqȝ ad vnã rõnem factã dicit nõ esse inconueniens actũ alterius. s. agentis in altero esse. s. patiente. est igit in quodã alio et nõ decisum: sed huius in hoc. et ista cõmẽti habet. Sed ex hoc in hoc. vbi Cõmẽ. cõmẽ. 20. ait. Et nõ dicimus qȝ actio agẽtis est in patiente ſm qȝ abscindit ab agẽte: qm̃ si hoc esset: nõ esset agẽtis: sed ſm qȝ est ꝯtinua ex hoc in hoc. s. ab agente in patiẽte. Ex qbus pz qȝ actui agentis inquãtũ huius cõpetit esse ab eo. et ideo q̃uis sit in alio: nõ est tamẽ decisus ab agente sic qȝ nullo mõ sit eius et pendeat ab eo alioquin nõ esset actus eius vt dicit Cõmẽ. ac per hoc nõ esset actio. ¶ Tertio. idem ꝓbatur ex rõne principij seu potẽtie productiue sic. Nulla potẽtia precise actiua vel ꝓductiua hȝ in se actũ: cuius est potẽtia: sed pater est ꝑncipiuȝ actiuũ seu ꝓductiuum ꝑcise respcũ actus gnõnis actiue. ergo pater nõ hȝ in se actũ ꝑdictũ. Minor pz statim. nã pater nullo mõ est ꝑncipiũ passiuũ. Sed maior ꝓbat. Omnis enim potẽtia dr respectu alicuius actus: vt pz ex. 9. meta. Itẽ potẽtia diuidit in actiuã vel passiuam. vt dr ibidẽ et vtraqȝ est ꝑncipium et potẽtia sui actus: sed diuersimode. nã potentia passiua est ꝑncipium in quo est actus ab alio. potẽtia vo actiua est ꝑncipium a quo est actus in aliud. Unde diffinit potẽtia actiua: per esse ꝑncipium trãsmutãdi aliud. i. trãsmutationis in aliud. passiua vo per esse ꝑncipiũ trãsmutãdi. i. trãsmutatiõis ab alio. Sic ergo de rõne actiue potẽtie est esse ꝑncipiũ a quo est actus eius. et hoc nõ minus: vt pz est de ratione potẽtie ꝓductiue. vbi igit potentia est actiua seu ꝓductiua ꝑcise: actus cuius est potẽtia: est tm̃ ab ea et nõ in ea. alioqn esset etiã potẽtia passiua. ¶ Notãdum aũt est qȝ potẽtia actiua large sumẽdo potẽtiã actiuã ex duplex. q̃dam est transmutatiua subti de potẽtia ad actũ: et huic ꝓprie correspondet potẽtia passiua. et de rõne huius est qȝ sit a quo est eius actus in alio. s. in potentia passiua. et ecõtra de rõne passiue potentie est qȝ sit in quo est act° ab alio. s. a ꝑncipio actiuo. Quedam vo est potẽtia ꝓductiua tm̃ et h̃ nõ requirit potẽtiã passiuam correspondentem. et de rõne huius est solum qȝ sit a quo est actus. nõ aũt qȝ actus sit in alio. Unde si eius actus sit subsistens nihilominus ipsa erit vere ꝓductiua. Sicut pz de potentia causatiua. Sicut aũt huic potẽtie nõ correspondet potẽtia passiua: sic nec eius actui qui est ꝓductio actiua ſm moduȝ loquendi alioȝ seu ꝓducere correspõdet actus qui est passio ꝓprie: nec ipse aliq̃ modo est passio vel pati ꝓprie: sed agere vel actio tm̃. Potẽtia aũt gñatiua que est in pře vt infra patebit di. 7. est ꝓductiua tm̃ et nullo mõ passiua: nec sibi correspõdet in filio aliq̃ passiue potẽtia in qua recipiat eius actus: et ideo actus eius qui dr gñare nullo modo est passio ꝓprie: sed ꝓductio tm̃: neqȝ est ibi aliqd ꝓductũ ſm rem distinctũ ab ipsa ꝓductione. Sed ipm ꝓductum est ipsa ꝓductio et ecõuerso. Unde filius et gñare et genitus et gñari ſm rem penitus idẽ sunt. ¶ Ex his pz ad qõnem quid dõm. s. qȝ generatio actio non est in patre sed in filio. ¶ Contra hoc autẽ põt argui ex dicto Ambro. ꝑmo de tri. ca. 6. vbi ꝓbans filiũ eternuȝ esse arguit ex hoc qȝ pater est eternus et semper pater: et per ꝯña semper est ei filius. qȝ anteȝ sit semper pater ꝓbat sic. Si eni ante deus: postea pater fuit: vtiqȝ generationis accessione mutatus est. Sed auertat deus hanc amentiam. Ex his manifeste pz hm̃ Ambro. intendere qȝ generatio est in patre: alioquin nõ sequeretur ipsum mutatuȝ esse si existens nõ pater factus fuisset postea pater. Sicut non est mutatus: qȝ prius non ens creator fuit: postea creator. quia creatio non est in eo sed ab eo. Item Damas. lib. ꝑ cap 9. idem ꝓbans ait. Si non ex principio dabimus filium coexistere patri ex ipso genitum: versionem patris hypostaseos iducemus: qm̃ non ens pater qui est pater: postea factus est pater. ¶ De ꝯtie Ambro. et Damas. nihil omnino valerẽt: nisi generatio sit in patre per cuius accessionem ad ipm ipse sit mutatus. ¶ Dicendũ illã ꝯsequentiã nõ tenere ex eo qȝ generatio sit in patre: sed ex eo qȝ filius ex patris substãtia genit° est. Si enim aliquã deus non fuisset pater: tunc filius non fuisset. et cum ipse filius per generationem sit suba patris: sequeret qȝ suba patris fuisset trãsmutata de nõ esse hypostasim siue personam filij in esse personaȝ filij. Sicqȝ accessione gnõnis fuisset mutata et ipsa generatio fuisset mutatio. Et h̃ est intentio Damas. vbi supra. Unde post verba allegata imediate: probans suã ꝯsequentiã et rõnẽ que incõtrariũ posset fieri: qȝ deus non ens creator postea fuit creator et tñ sine mutatione respondens: ostendit nõ esse vtro-

hic similem rationem. vnde dicit. Creatio enī ⁊ si postea facta est sed nō ex dei suba. Ex non ente vō ad eē voluntate ⁊ virtute eius deducta est. ⁊ non tangit verbo dei naturam. Nam generatio qdē est ex suba gn̄antis pduci q̄ generat fm substātiā. Creatio vō ⁊ factio est exterius ⁊ nō ex suba creātis ⁊ faciētis fieri q̄ creat: ⁊ sic dissimile oīno. hec ipse. Si enī pater filiuꝫ nō de ppria suba que ipse est: sed de nihilo aut de aliq̄ alia mā pduxisset: nō fuisset plus mutatus q̄ fuerit in pducendo celū ex nihilo: aut Euam de costa Ade. Sed q: filius est ea ipsa substātia que est pater: si suba ipsa nō existēs prius filius postea per gnōnē fuisset facta filius vtiq; ipsa fuisset mutata: ac per hoc ⁊ ipsa patris persona. ⁊ h̄ est intētio Damas. vt pꝫ ex dictis. ⁊ similī mō intelligendū est dictū Amb. allegatū. His dictis respōdendū est ad rōnes opp. ⁊ pro solutione earū est sciendū. q̄ isti termini. generare: ⁊ generari. dupliciter pñt accipi: vno modo nominaliter. i. fm q̄ sunt noīa aliquā rem pure actuꝫ gn̄antis significantia ⁊ pro illo supponētia: ⁊ sic eandē hꝫ significationē cū hoc nomie generatio. ⁊ sunt synonyma. Alio mō verbaliter siue fm q̄ sunt verba infinitiui modi resolubilia in copulam ⁊ participiū verbi: ⁊ suppositū dicte verbalis copule dantia itelligere. ⁊ sic generare idem significat q̄ hoc totū dcm̄ aliquem esse generantē. Cum ergo querit vtruꝫ generare sit in patre. pꝫ q̄ nō sumit gn̄are 2° mō. s. verbaliter. Sic enī nō eēt aliō querere q̄ vtrū patrē esse generantē sit in patre. in qua q̄ōne: aut totū illud dictū supponit mālr pro seipso vel hac ppōne. pater est generās: ⁊ sic nō hꝫ dubiū nec hoc querit. certum enī est q̄ illa oratio nec est in patre nec in filio: aut supponit totū illō dictū significatiue. ⁊ tunc pꝫ q̄ qō est in itelligibilis. igit opꝫ q̄ pmo mō intelligat qō. s. an generare. i. actus ille qui dicit generatio sit in patre vel in filio. Reducēda est etiā ad memoriā distinctio supra tacta fm Dam. s. q̄ gn̄atio pōt accipi ⁊ pro actu generantis inquātū huiusmodi ⁊ pro habitudine generationis ad genitū. ¶ Tunc ad pmā rōnē cū dicit: q̄ tunc generare esset act° elicitus. pcedo 2ñs accipiēdo generare pmo modo. Et ad pbationē falsitatis huius 2ñtis: que est ex eo q̄ Magister dicit q̄ generare ⁊ paternitas sunt idē realr. dōm q̄ Magister nō accipit generare pmo mō sed scdo. ⁊ similiter paternitateꝫ scdo mō. Unde sciendū q̄ patrē esse generantē seu patrē generare nihil aliō est q̄ patrē esse de quo vel a quo est filius. ⁊ hoc idē est: q̄ patrē esse patrē. vt hoc nomē pater notionē ⁊ pprietatē significat. Hoc aūt pprietas patris. s. q: est a quo est filius est pprietas que paternitas nominat. ⁊ hanc esse intentionem magistri pꝫ. Nam ibidē a pposito ostēdit q̄ easdē pprietates personarū assignauit Hyl. cū dixit. Propriū est patris q̄ semp pater est: ppriūq; est filij q̄ semp filius est. quas notauit Aug. cum dixit. ppriū est patris q̄ genuit filiū. ⁊ ppriū filij q̄ genit° est. ⁊ quas alij significant his noībus paternitas. filiatio. Unde ait Magister. Ad q̄ sine preiudicio alioꝝ dicemus q̄ easdem pprietates notauit vterq; iꝫ diuersis verbis. Q enīꝫ Hyl. ait. ita intelligi debet. pp^m patris est q̄ semper pater est. i. pprietas patris est qua semper pater est. semper vō est pater: quia semper genuit filiū. Ita ⁊ ppriū filij est q̄ filius est. i. pprietas filij est qua semper filius est. filius vō semper est: q: semp est genitus: ergo proprietas qua pater est: est q: semper genuit: ⁊ hec eadem dicitur paternitas vel generatio: ⁊ proprietas qua filius semper est filius: est q: semper est genitus a patre. ⁊ hec eadeꝫ dicitur filiatio vel genitura vel natiuitas ⁊c. Ex his pꝫ q̄ pprietas illa que dicitur paternitas est: q: filiuꝫ genuit. vel genuisse filium: ac per hoc cum dicitur q̄ eadem pprietas est generare ⁊ paternitas. non intelligi debet q̄ paternitas sit actus generationis: sed q̄ esse patrem: est filium genuisse: vt. s. pater est nomē notionis fm q̄ Magister in eadē. 27. d. distinguitur. Patrem vō filium genuisse: nō est ipsum esse actū illū qui dicitur generare: sed esse eum a quo est actus ille. Sicut solem calefacere nō est ipsum esse actū qui est calefactio: sed esse principium a quo est talis actus. Per hoc patet ad alia que pro pbatione eiusdem inducuntur. s. q̄ paternitas esset elicita. ⁊ q̄ pater non esset omnino improductus. procedunt enim ex falsa imaginatione. vꝫ. q̄ actus generationis sit illa proprietas que paternitas dicit. q̄ nō est verum. ¶ Q vō vltra addit q̄ generare eliceretur ab essen. neganda est 2sequētia. ⁊ ad pbationē cū dicitur: q̄ in patre nihil est nisi essentia preter ipsum generare. dōm q̄ h̄ est falsa cum generare nō sit in patre: sed a patre. Nec generare sic sumptū est 2stitutiuum patris: nec pater est pater per generare. i. per actum generationis: siue q: ipsuꝫ est generare vel in ipso est generare. Sed q: filiū genuit. vt aliqualiter patet ex dictis ⁊ infra magis patebit. ¶ Ad secundā rationem nego cōsequentiā. in quocūq; enim ponat generare siue in patre siue in filio paternitas. nullo modo est posterior ipso. Nisi forte quis accipiat prioritatē cōsequentie. inter hos terminos. pater ⁊ genuit. sequit enim. est pater ergo genuit. ⁊ nō sequitur. genuit ergo est pater. mortuo eniꝫ filio: antecedēs est verū: ⁊ consequens est falsum. ⁊ loquor in creaturis: in deo autē talis prioritas nō habet locum nec etiā facit ad ppositꝫ. ¶ Ad tertiū. etiā nego cōsequentiaꝫ. nō enim in diuinis est aliquid preuiū aut posterius. nec est aliquid prius alio. nisi illud vocetur prius a quo est aliud: ⁊ sic pater est prior filio. i. a patre est filius. Unde nō est imaginandū q̄ pater sit prius pater aut suppositum: ⁊ postea generet filium: sed simul est pater ⁊ suppositum: ⁊ producit filium ⁊ omnis cōtraria imaginatio fictio est ⁊ amētibus fideliū protsus abycienda. ¶ Ad quartū dicendū: q̄ generare sumptū pmo modo. s. pro actu generātis nō est proprietas patris aut filij plus q̄ pater sit pprietas patris ⁊ filius pprietas filij. Sed est ipse filius. Sumptū autē secūdo modo: generare est pprietas patris. i. ppriū est patri q̄ generet. ⁊ eodem modo generari est pprietas filij. Q vō additur: q̄ magis absonū sequeretur. i. q̄ spirare esset in spiritusancto. ⁊ nō esset cōmunis pprietas patris ⁊ filij. Dicēdum q̄ si in ista ppositione. Spirare est in spiritu sancto. spirare sit nomen ⁊ supponat pro actu spirantis inquātum huiusmodi. h̄ est vera. spirare est in spiritusancto seu vt pprius loquar est spiritussanctus. Nec est hoc absonū sed omnino consonū veritati: ⁊ sic sumptum nō est proprietas cōmunis patris ⁊ filij: sed est actus vtriusq;. Si vō spirare sit infinitiuum verbi iuxta modum dictuꝫ superius de generare. Sic dicendum: q̄ fm pprietatē locutionis nō est cōcedēda ista. Spirare est in spiritusancto. nec h̄ spirare est in patre ⁊ filio. Sicut nec est hec cōcedenda patrē ⁊ filiū spirare spiritūsanctū. est in patre ⁊ filio. Si tamen sumatur improprie ⁊ actus exercitus pro significato. vt exponat per hanc de patre ⁊ filio verificatur hoc pdicatū. spirant spiritūsanctū. Aut tota illa ppositio: ponat loco huius. cōmune est patri ⁊ filio ⁊ nulli alteri spirare spiritumsanctū. vera est. ⁊ sic intelligi debet spirare esse pprietatē cōmunē vtriusq;. ¶ Ad quintū dicendū: q̄ generare primo modo: est ipse filius vt a patre. ⁊ vt sic non notat solū pprietatem vel notionē: sed hypostasim. Sumptū aūt secūdo modo notat pprietatem patris. s. q: ab ipso est filius. ⁊ h̄ est intentio expressa Magistri. ¶ Si etiā cōcederet q̄ est filiatio. nō pbatur sequi aliquod incōueniens: cum dicit q̄ tunc generari ⁊ generare essent idem. hoc eniꝫ cōcedendū est si termini sumant pmo modo. vt patet per supradicta. ¶ Ad sextuꝫ nego cōsequentiam. ad pbationem dicēdum q̄ generari non distinguitur a filiatione ⁊c. infertur ergo nec generare a paternitate. dicendum q̄ si generare sumatur pro actu qui est generatio cōsequentia nō valet. nec eius pbatio. naꝫ sic generare ⁊ generari nō sunt opposita: sed vnus actus diuersis nominibus significatus. vt supra patet. Si vō sumatur pro habitudine generantis ad genitū iuxta distinctionē Dam. supra tactaꝫ potest cōsequēs concedi. Sic enim pater eadē habitudine dicitur genitor ⁊ pater. Sicut filius vna habitudine dicitur genitus ⁊ filius. Sed ex hoc nihil ad ppositꝫ. ¶ Notandum etiā: q̄ cum dicitur generare ⁊ generari sunt opposita. distinguenda est h̄ ppositio. nam illi termini vel supponunt significatiue vel materialiter. Si significatiue vel supponunt pro actu qui est generatio. ⁊ sic est falsa. vel pro habitudinibus generantis ⁊ geniti adinuicem: ⁊ tunc est vera quēadmodū veruꝫ est habitudines mutuas esse oppositas. Si vō supponāt materialiter si aliquā veritatē debeat habere: supponunt tunc pro his terminis. generat generat. qui dicunt oppositi eo q̄ de eodē respcū eiusdē verificari nō possunt. vel pro his. genitor genitus. qui dicuntur oppositi eo modo quo inter terminos conceditur oppositio. ¶ Ad septimū dicendum q̄ genuisse ⁊ natum esse. vel sunt nomina: ⁊ supponunt pro actu qui est generare ⁊ actu qui est generari. ⁊ sic ppositio est falsa ⁊ erronea: etiaꝫ supposita distinctione quaꝫ dāt inter generare ⁊ generari. sicut h̄ est erronea. aliud est pater aliud filius: vt patet per determinationē ecclesie in pmo. ca. dānamus. nec sic ipsam intelligit Augu. Aut sunt verba fm q̄ superius dictum est. ⁊ tunc est sensus. q̄ aliud est genuisse q̄ natum esse. i. aliud est esse eum qui genuit: q̄ esse eū qui natus est. ⁊ est verus. ⁊ hūc habet beatus Augu. ⁊ sic sequitur q̄ ipse concludit. vꝫ. q̄ alius est pater alius est filius. Quia enī esse eū qui genuit nō est esse eū qui est genit°. nec idē significamus cū dicimus. hic genuit ⁊ cū dicimus hic genitus est. nec de eodē respcū eiusdeꝫ h̄ pñt verificari. ideo optime sequit: q̄ pater qui est qui genuit est alius a filio q est q genit° est. ¶ Ad 8^m dōm q̄ minor est falsa. nō. n. actus gnōnis aliq̄ causalitateꝫ effectiuā aut pductiuā habet respcū filij: cū sit ipse filius. ⁊ ad

ꝓbationes dõm: q̄ posito gñare ⁊ remoto ol a°. pater nõ gñat filiũ q̄ͣ effectiue. nã remoto p̄n° ꝓductiuo filij nõ gñaret ipsuꝫ. verũtñ suppositio iplicat ꝯtradictoria. nã si ponit̄ gñare: cũ sit act° gñantis ⁊ p̄ncipij gñatiui: ponit̄ p̄n^m gñatiuũ. ⁊ si circũscribit̄ oẽ aliud a gñare nõ ponit̄ ipm̄ p̄n^m ꝓductiuũ. ¶ Ad. 9. dõm. q̄ per habitudinẽ iportatã per gñari filius refert̄ ad genitorẽ. dicit̄ eni genitus a genitore genitus. ⁊ cum infert̄ igit̄ generare est in patre. nego ꝯñiã si gñare supponat pro actu qui est generatio. sed si supponat pro habitudine apposita genitoris ad genitũ. ꝯcedo ⁊ nihil ad ꝓpositũ. ¶ Ad. 10. dõm q̄ maior illa est falsa. Si eni esset vera eadẽ rõne h̄ esset vera. Mouens q̄ non mouet nisi motu existente in moto: nõ refert̄ ad motum. nisi q̄ motũ refert̄ ad ipm̄. ⁊ h̄ etiã. Calefaciens q̄ nõ calefacit nisi calefactione existẽte in calefacto nõ refert̄ ad calefactũ nisi q̄ calefactũ refert̄ ad ipm̄. ac per hoc simil̄r ꝓbaret̄ q̄ motus esset in mouente. ⁊ calefactio in calefaciente. que scientibus ph̄iam sunt omnino absurda. ¶ Notandũ tamẽ q̄ oẽs he mouẽs mouet motu. Generãs generat gnõne: calefaciens calefacit calefactione. sunt iproprie: ⁊ in sua ꝓprietate false. in sensu tamen in quo ab auctoribus fiunt sunt vere. quez sensum distinguere nõ est necessariũ ad p̄sens. ¶ Ad rõnes factas in p̄ncipio q̄õnis dicendũ: q̄ ꝯcessa maiore in ei° vero sensu. minor est distinguenda. nã vnus eius sensus est: q̄ actus qui est generatio est proprietas patris. in hoc sensu ipsa est falsa vt supra p̄ꝫ. Alius sensus est. generare est ꝓprietas patris. i. ꝓpriũ est patris q̄ filiuꝫ generat. ⁊ hic est verus. ⁊ ex hoc nihil sequit̄ cõtra ꝓpositum. ¶ Ad scd̃am dõm q̄ generare. i. actus ipse qui est generatio. nõ est habitudo patris ad filiũ: sꝫ in patre sit habitudo ad filiuꝫ genitũ: que etiã vocari põt generatio. vt superius est tactum: ⁊ sufficiant in p̄nti de q̄õne. nã aliq̄ etiã in. 26. d. cuꝫ de ꝓprietatibus personarũ tractabit̄ tangent̄: que etiã magis patefacient quedam que in hac q̄õne sunt tacta.

Fol. 52. col. 2. post lineã 9.

¶ De ꝯclusiones pariter ꝓbant̄ a quodã doctore logicaliter sic. Quãdocũq; subm̄ est abstractũ vltimata abstractiõe ⁊ p̄dicatum nõ est natũ p̄dicari nisi formal̄r: ꝓpõ in qua hm̃oi p̄dicatũ p̄dicat̄ de tali subiecto: si est vera necessario est in p̄mo modo dicendi per se. Sed huius ꝓpõnis. essentia gñat. vel gñat̄. Subiectũ est abstracte vltimata abstractione: q̄ est abstractum a suppositis ⁊ a relationib°: ⁊ gñaliter ab oĩ q̄d est extra ei° q̄ditatiuã rõnẽ ⁊ h̄ est vltimata abstractio. ⁊ p̄dicatũ nõ est natum p̄dicari nisi formal̄r: cũ sit verbũ. ⁊ oẽ verbũ ⁊ participiũ ⁊ nomen adiectiuũ est natũ p̄dicari formal̄r tm̃. q̄ significãt formã per modũ informantis ⁊ adiacẽtis. ⁊ h̄ nõ est vera in p̄mo mõ dicendi per se: cũ gñare sit extra rõnẽ eẽntie: igit̄ ipsa nõ est vera. Minor est declarata ⁊ maior satis p̄ꝫ. Naꝫ ex quo est sic ab oĩ extraneo abstractũ: nõ stat nisi pro seipso p̄cis°. ⁊ ideo nõ est nisi ipm̄. ⁊ per ꝯñs nihil verificat̄ de eo q̄ est ab eo extraneum. ¶ Sed h̄ rõ nõ est bona: eo q̄ eius maior falsa sit. q̄ p̄ꝫ. naꝫ oẽs hee sunt vere. essentia est cõmunis tribus personis: essentia est cõmunicata ⁊ data filio: essentia distinguitur a creatura. essentia est vna simplex: infinita bona: essentia intelligit. vult. est p̄ncipiũ creaturaꝝ. essentia creat ꝫm istuꝫ doctorem. ⁊ multe alie similes. ⁊ tamẽ nulla ꝫm eũ est in p̄mo mõ dicẽdi per se.

Fol. 53. col. 1. circa finẽ linee. 10.

¶ Et ad ꝓbationẽ cũ dicit̄ q̄ ab inferiori a parte p̄dicati ⁊c̃. dicẽduꝫ q̄ illa regula tũc solũ hꝫ veritatẽ q̄ñ vniuersal̄r illud superius p̄dicant̄ vniuersal̄r de illo inferiori ⁊ de omni de quo illud inferius p̄dicat̄. Ita q̄ nõ solũ p̄dicet̄ de illo inferiori distributo pro oĩbus suis per se suppositis: sed ⁊ pro oĩbus de q̄b° ipm̄ dicit̄ sic q̄ ꝓpõ vniũsis in qua p̄dicat̄ superius de illo inferiori possit esse maior in syllogismo ꝑfecte regulato per dici de oĩ. iuxta modũ dictũ in respõsione ad p̄mũ arg^m. Et hoc p̄ꝫ. q̄ illa regula nõ ꝓbat̄ al̄r. Unde hec ꝯñña. sor. est homo albus. ergo sor. est albus. tenet per mediũ itrinsecũ. Nã ex p̄dicato añtis ⁊ p̄dicato ꝯñtis format̄ ꝓpõ vniũsis que sit maior sub qua ꝑ minore sumpto añte ꝯcludit̄ ipm̄ ꝯñs sic. Ois homo alb° est alb°. sor. est homo alb°. ḡ sor. est alb°. qui tñ syllogismus nõ valeret nisi maior denotaret q̄ cuicũq; inest subm̄ insit p̄dicatuꝫ: ita q̄ h̄ sit vera. oẽ q̄d est homo alb° est albũ. vt supra p̄ꝫ. Nũc in ꝓposito q̄uis h̄ sit vera. ois p̄r gñans est gñans. h̄ tñ est falsa. oẽ q̄ est p̄r gñans est gñans. quare ꝯñña illa nõ v̄ꝫ. ¶ Per illud ⁊ i° q̄d supra dictũ est. s. que ꝓpõnes in hac mã sunt ꝓprie vn̄les vel particulares. põt r̃nderi ad multa argumẽta que fiunt tã syllogistice q̄ enthimematice ꝯtra ea que vera sunt in mã ista. v̄. g. syllogistice sic. Essentia diuina est p̄r. filius non est p̄r. igit̄ filius nõ est essentia diuina. nã maior nõ est vniũsis: sed indefinita. q̄ si fiat vn̄is oportebit dĩc. oẽ q̄d est essentia diuina est p̄r. ⁊ p̄ꝫ q̄ est falsa. Enthimematice sic. Ois essentia diuina est p̄r. igit̄ tm̃ p̄r est essentia diuina. per illaꝫ regulã ab vniũsi ad ex^m de terminis transpositis ⁊c̃. p̄ꝫ q̄ nõ sequit̄ q̄ illa non est ꝓprie vn̄is vt dictũ est: sed h̄. oẽ q̄ est essentia diuina est p̄r. ⁊ tũc bene seq̄t̄. ḡ tm̃ p̄r est essentia diuina: sed añs est falsuꝫ ⁊ per h̄ põt studiosus q̄d ad sing° sit dõm in talib° nosse.

Fol. 53. col. 1. post li. 53.

¶ Generationis creaturarũ quẽadmoduꝫ deus dr̃. ouis: agnus: leo. ⁊c̃. q̄ aliq̄ sp̄alẽ similitudinẽ hꝫ cũ eiusmodi rebus ⁊ tñ nec ꝓprie nec vere est aliq̄d p̄dictoꝝ. ¶ Et siquidẽ hoc z^{us} intelligat̄ leuiter põt ꝯcedi q̄ essentia diuina est tã subm̄ q̄ formalis terminus gnõnis diuine. Nã similitudinẽ hꝫ cũ subto in hoc q̄ ipsa hꝫ esse nõ per gnõnem ipsaꝫ sicut ⁊ mã vel subm̄ q̄ gnõni p̄existit. Itẽ hꝫ similitudinẽ cũ formali termino: in hoc q̄ ipsa specificat ipsam ꝓductionẽ. vt sit gñatio ⁊ nõ alteratio aut alia sp̄es productionis q̄ est ꝓpriũ formali termino gnõnis nãlis ⁊ nõ subti. Itẽ in gnõne vni^{ca} terminus formalis est illud per q̄d genitũ est eiusdẽ rõnis cũ gñante. ⁊ simil̄r filius per essentiã suã est eiusdẽ nãe nõ solũ specie: sed numero cũ p̄re gñante. ⁊ multe alie similitudines possent reperiri essentie diuine in gnõne: tam ad subm̄ q̄ ad terminũ formalẽ gnõnis nãlis. Uerũtamen ꝓpter tales similitudines tm̃ dõm non esset simpl̄r ipsam esse subm̄ aut terminũ gnõnis. Sicut nec absolute ꝯcedit̄ deuꝫ esse agnũ nõ obstãte similitudine eius ad agnum. ¶ Primo igit̄ mõ tractãda est q̄d an. s. sicut ꝓprie est ibi gñans ⁊ genitũ ⁊ gñatio ꝓductio: sꝫ nõ gñatio que est mutatio vt p̄ꝫ supra. 4. di. sic proprie sit ibi subm̄ ⁊ formalis terminus gnõnis. ⁊ an eẽntia sit ꝓprie aliq̄d horuꝫ. ¶ Scd̃m h̄ pono. 2. ꝯclusiones. vna est q̄ dei essentia nõ est subm̄ nec mã gnõnis filij. ⁊ q̄ si eẽntia nõ supponat pro ꝑsona p̄ris sed pro rõi nã h̄ nullo mõ est ꝯcedẽda. filius est genitus vel gñat̄ ex suba vel essentia p̄ris. ¶ Hãc ꝯclusionẽ ꝓbo p̄mo sic. filius est essentia. igit̄ filius nõ est genitus aut generat̄ ex essentia. ⁊ simil̄r sequit̄. essentia non est mã neq; subm̄ gnõnis filij. Añs p̄ꝫ ex determinatione ecclesie. ꝯñña ꝓbat̄. nihil. n. est ex eo q̄ ipm̄ est. sicut nihil est ab eo q̄ ipsuꝫ est. Sicut igit̄ filius non est ex filio: nec mã filij. ita nec est ex essentia que ipse est. ¶ Cõfirmat̄ ⁊ añs ⁊ ꝯñña: ex itẽtione bti Aug. 7. de tri. ca. 6. vbi ait. Tres personas ex eadẽ essentia nõ dicimus. q̄si aliud ibi sit q̄ essentia est. aliud q̄ ꝑsona. sicut tres statuas ex eodẽ auro possumus dĩc. Aliud eni est illic esse auruꝫ aliud statuas: vbi p̄ꝫ Aug. nõ ꝯcedere ꝑsonas esse ex essentia: igit̄ nec filius p̄ꝫ etiã ꝓbõ ꝯñtis cũ dicit q̄si aliud sit q̄ est essentia ⁊c̃. volens q̄ nihil q̄d est ex aliq̄ sit ei° illud sed distinctum ab eo. sicut statua que est ex auro nõ est aurũ ex quo est: sed aliud. sicut totum aliud est a sua p̄te. vnde per aliã entitatẽ ⁊ formã aurũ est aurũ. ⁊ statua est statua. ¶ Scd̃o si filius esset genitus ex essentia tanq̄ subto vel mã: filius esset vere cõpositus. ꝯñs falsum: ꝯñña p̄ꝫ: q̄ oẽ q̄d est ex aliq̄ est ẽt ex quodã alio. ⁊ ꝑ ꝯñs plura actu vel potẽtia in se icludit. Nec est itelligibile nõ aliq̄d ꝯstitutũ ex plurib° esse ex aliq̄: sꝫ sit aliq̄d. Unde ⁊ oẽs dicẽtes filiuꝫ genitũ esse ex essentia quasi ex mã imaginat̄ in eo q̄dam aliud quasi actũ essentie. v̄. g. ꝓprietatẽ ꝑsonalẽ: ex q̄bus duob° ꝯstituit̄ ꝑsona filij: que q̄dẽ imaginatio ex toto filij simplicitati repugnat. ¶ Tertio ex nullo q̄ est purus actus põt aliq̄d per se ⁊ simpl̄r vnũ ꝯstitui tanq̄ ex mã vel subto. Sed essentia dei est purus actus. ḡ ⁊c̃. minor p̄ꝫ. ⁊ maior probat̄: q̄ oẽ subm̄ vel mã recipit in se actũ aliquẽ respectu cuius dicit̄ subm̄. hoc autem actui puro repugnat. Sicut expresse p̄ꝫ per cõmẽtatorẽ primo tractatu de suba orbis in p̄ncipio. vbi etiã vult q̄ oẽ subm̄ siue sube siue accidẽtis: ⁊ cuiuscũq; trãsmutationis sit mõ aliquo in potẽtia: filius aũt dei est simpl̄r per se vnus. ¶ Quarto si essentia esset mã vel subm̄ gnõnis diuine: ipsa gñatio nõ esset productio tm̃: sed esset ⁊ passio: ꝯñs p̄ꝫ falsum ex dictis in. 4. di. ꝯñña ꝓbat̄. nã sic esset act° huius ab hoc. s. passi vel recepti seu subti ab agẽte. ois aũt act° eiusmodi iquãtum hm̃oi est passio: vt p̄ꝫ 3° phys. ¶ Per easdẽ rõnes p̄ꝫ q̄ nihil aliud q̄ sit in filio poni põt esse mã ex qua sit filius. ¶ Sed forte dicet̄ q̄ mã vel subm̄ gnõnis in istis nãlib° plures hꝫ iperfectiones. v̄. g. q̄ ipsa recipiat in se formã real̄r differẽtem. ⁊ q̄ cũ illa cõponat: ⁊ ꝯstituit vnã rẽ nõ simplicẽ que est per se genita. iter q̄ sit in potẽtia ad actũ quẽ recipit ⁊ cũ quo cõponit: ⁊ plures alias ꝯditiões iperfectionẽ iportãtes. Uerũtamẽ hꝫ ꝯditiões ẽt aliq̄s ꝑfectas. v̄ꝫ. q̄ sit vnius rõnis in gñante ⁊ genito: sꝫ sit iperfectiõis q̄ nume ref in eis. Itẽ q̄ ꝯstituit per se vnũ cũ forma: sꝫ sit iperfectiõis q̄ cõponat real̄r cũ ea. Itẽ est ꝑfectiõis q̄ ipsa est illud de quo gñat̄ illũd q̄d per se gñat̄ ne ipm̄ sit de nullo. ⁊ sic de alijs. In diuinis ḡ vbi nulla iperfectio est: nõ est mã aut subm̄ cũ illis iperfectionib°: sed oĩ iperfectione remota essentia diuina est mã cũ ꝯditionib° que ꝑfectionẽ iportãt. Unde ipsa cũ formali ꝯstitutiuo filij ꝯstituit ꝑsonã filij que est ꝑ se vna. nõ aũt distiguit̄ ab illo formali respectu nec cũ ipo cõponit: Iteꝫ est illũd ex quo est

Quãuis sensus istius p̄ncipij sit imꝑfectus: ita tamẽ hꝫ l originali vbi nihil mutare p̄sumpsimus. Apostula hec est fratercula. ergo tu considera quãdo fiat hec.

filius genitus ⁊ ob hoc filius nō est de nihilo. nō aūt est ĩpoten-
tia ad actū illō quo filius vna cū essentia inesse personali consti
tuit. Rōnes aūt facte ꝓbant ꝙ essentia nō põt esse subm eo mō
quo mā est in gnōne nālī subm ⁊ cū ĩperfectionib' illis. Nō aūt
ꝙ nullo mō sit subm. ¶ Sed h' tn̄ penitus destruit seipsaȝ po-
nēdo ibi māȝ vel subm ex quo ⁊ remouēdo oēm ĩperfectionē.
Impossibile est eni aliqđ simplr simplex esse intrinsece ex ali-
quo. nā illud ex quo aliqđ est: nō est illō: sed est illius. Sicut cor-
pus ex quo est homo non est homo: sed est hoīs. ⁊ similr aīa ex
qua tanq̄ ex forma est homo nō est homo sed hoīs. Sicut notū
est de se ⁊ etiā per Aug. 15. de tri. ca. 7. Itē illud qđ est ex aliquo
necessario est ex aliquib' quoȝ vnū nō est aliud: sicut homo vt
ibidē dicit Aug. dȝ aīam que nō est corp' ⁊ corp' ꝙ nō est aīa.
h' aūt de simplr simplici verificari nō pñt. ¶ Cōfirmaṫ. nam de
nullo simplici dicit aliqa ꝙ sit itrinsece ex aliquo. Nō eni dici-
mus māᷓm esse ex aliquo. neqȝ formā ex aliquo: sed cōpositū tm̄.
Dicere igiṫ ꝙ filius sit ex essentia: ⁊ tn̄ nō sit ex aliquo alio rea-
liter ab essentia distincto actu vel potētia ꝙ cuȝ essentia cōpo-
nat ⁊ ɔstituat persona filij est incōpossibilia affirmare. Iteȝ ꝙ
filius sit essentia ⁊ essentia sit filius. ⁊ tn̄ filius sit ex essentia in-
cōpossibilia sunt. Itē ĩpropriissime dcm̄ est: filiū ɔstitui realr ex
essentia ⁊ formali ɔstitutiuo: ⁊ in sua ꝓprietate falsissimū. sic. n.
necessario ɔcedere opȝ aliquas entitates distinctas adinuiceȝ
ɔcurrere ad filij ɔstitutionē ꝙ ei' simplicitati oīno repugnat.
¶ Et si dicaṫ ꝙ illa distinguunṫ sola rōne: que simplicitatē non
tollit ⁊ sufficit ad hoc vt vere dicaṫ filius ex eis ɔstitui. Dōm ꝙ
talis dīa nullo mō sufficit ad hoc vt filius realr sit ex essentia
⁊ ex illo ɔstitutiuo cū dīa ponaṫ tm̄ in rōnib' ⁊ nō in entitatib'
vt supra dcm̄ est. opȝ aūt esse pluralitatē extra aīam in hys ex
qbus aliqđ dicit realr esse. ¶ Patet itaqȝ nullo mō ꝓprie posse
ɔcedi filium realr esse aut gñari ex essentia diuina. nō magis q̄
ipm esse realr cōpositū. Et si posset poni essentiā esse eius māᷓm
ex qua est vel subiectū gnōnis sine oī ĩperfectiōe: ita bene pos-
set dici ipm esse realr cōpositum sine oī ĩperfectione. ⁊ ɔcedi ꝙ
cōpositio est in deo: sed amotis oibus ĩperfectionib' ⁊ remanē-
te eo solo ꝙ in ipsa est ꝑfectiōis. vȝ. ꝙ cōpositū est per se vnū:
h' aūt absurda sunt oīno. Improprie aūt sm̄ similitudinē nō ne-
go talia posse dici sicut ⁊ deū dñs esse leonē ⁊ agnū vt supra di-
ctū est. Sed sic nō vertiṫ qō. ¶ Scđa ɔclusio est: ꝙ essentia nō
est formalis terminus gnōnis. Hec aūt ɔclusio ꝓbaṫ ab aliqb'
doctorib' radicaliter per hoc ꝙ de rōne formalis termini ali-
cuius ꝓductionis est: ꝙ per illā ꝓductionē capiat esse: nec solū
capiat esse in alio: sed in se. sic ꝙ per illā ꝓductionē sit: ⁊ nō solū
in alio sit. Essentia aūt diuina ⁊ si per gnōnē accipiat eē in filio.
nō tn̄ accipit ꝙ sit simplr ⁊ sm̄ se per gnōnē ipsam: cū illa sit in
patre ⁊ nō tn̄ per gnōnē. ¶ Hic modus ꝓbādi videṫ mihi fal-
sum assumere. s. ꝙ de rōne formalis termini sit accipere eē per
ꝓductionē: cuius est terminus. Hoc aūt pȝ sic. Si enim aliqđ
corp' aptū ad formā hoīs ɔiungereṫ alicui aīe diu ante causa-
te qua nunquā antea extitit informatū ⁊ nec informareṫ vere
per eā. ɔstat ꝙ homo vere ꝓduceretur ⁊ aīa esset formalis ter-
minus illius ꝓductionis ⁊ nō tn̄ nō caperet esse per ꝓductionē
illā. Similr si lignū informareṫ albedine ꝑexistēte vere ꝓduce-
reṫ albū seu cōpositū ex ligno ⁊ albedine: ⁊ terminus formalis
illius ꝓductionis esset albedo que tn̄ nō acciperet esse per illā.
vterqȝ casus possibilis est ⁊ cōcedereṫ a quolibet catholico. ꝙ
aūt in p̄mo casu homo ꝓduceretur: nō est dubiū: cū ipse tūc esset
⁊ tamē nunquā p̄us fuisset. Sicqȝ esset vere genitus ⁊ non resu-
scitatus. Per idē pȝ ꝙ cōpositū illud: in 2' casu esset etiaȝ vere
genitum. Qȝ etiā aīa esset formalis terminus ꝓductionis illius:
eo. s. modo quo recte intelligiṫ ꝓductionis esse terminū forma-
lem. vȝ. ꝙ i° oē terminus formalis ꝓductionis a quo p̄mo de-
nominaṫ ipsa ꝓductio. i° aūt est qđ est formale in eo ꝙ dicitur
per se ꝓduci inquātū est tale ꝓduciṫ. sicut. v. g. si per se ꝓductū
est homo terminus formalis ꝓductionis est i° quo formalr est
homo. Si ꝓduciṫ cōpositū de gñe accidētis. v. g. albū terminus
formalis est albedo: ⁊ sic de alijs. ⁊ hoc pȝ: qȝ a tali specificaṫ ⁊
denominaṫ ipsa ꝓductio. vt dicaṫ dealbatio vel denigratio et
sic de alijs. In casu aūt ꝓposito formale illius ꝓducti. s. hoīs
est aīa: ⁊ in casu scđo formale est albedo. Unde talis productio
vere esset albatio: ⁊ nō esset lignatio. ideo albedo eēt formalis
terminus nō lignū. ¶ Sed si dicaṫ ꝙ nō sic debet intelligi for-
malis terminus ꝓductionis: sed ille tm̄ q totalr accipit eē per
ꝓductionē: ⁊ qȝ ipm accipit esse ideo terminus totalis cui' ille
est pars accipit esse. Utrū aūt terminus sit forma vel mā nihil
ad ꝓpositū. Qđ ꝓbaṫ: qȝ si deus causaret vnā māᷓm sub forma
ꝑexistēte terminus formalis illius ꝓductionis esset mā: ⁊ non
forma. Similr si cāret māᷓm per se existētem ipsa eēt formalis

terminus illius ꝓductionis: ⁊ tn̄ nō eēt forma. in casib' igiṫ po-
sitis aut nullus eēt formalis terminus: aut idem eēt formalis ⁊
totalis. s. ipm cōpositū. ¶ Istud non valet: qm̄ lȝ sic posset quis
notificare terminū formalē: aut aliter vt placeret: tn̄ loquendo
vt ph̄i locuti sunt videṫ vt p̄us dcm̄ est. Qȝ sic pȝ qm̄ idē est for-
malis terminus ꝓductionis ⁊ trāsmutationis que est ꝓductio.
Sed terminus formalis trāsmutationis que est productio est
forma a qua denominaṫ trāsmutatio: ⁊ illa est que est forma p
se ꝓducti. g̃ ⁊c̄. Assumptū pȝ ex 5° phyſ. per ph̄m ⁊ Cōmētato-
rem cōmē. 3. vbi dicit: ꝙ forma substantialis est finis gnōnis: ⁊
q̄litas finis alterationis: ⁊ q̄titas augmēti: id aūt vocat finē qđ
nos vocam' terminū ad quē formalē. Et statim post volūt ꝙ a
talib' finib' nomineṫ mot': ⁊ idē per totū illū librū vbicūqȝ tra-
ctat de vnitate ⁊ ɔrietate motuum. Unde terminus finalis ad
quē subm trāsmutaṫ est termin' formalis illius trāsmutatio-
nis ⁊ ꝓductionis si illa transmutatio sit ꝓductio. ille aūt semꝑ
est forma: vt dcm̄ est. Sed in casu p̄mo est trāsmutatio ⁊ ꝓdu-
ctio: qm̄ est vera hoīs gñatio ⁊ māe in formā illā trāsmutatio:
⁊ formalis terminus trāsmutatiōis illius est illa forma: vt pȝ:
nā ⁊ ab ea transmutatio noiaṫ ⁊ diciṫ gñatio ⁊ aiatio: ⁊ in scđo
casu diciṫ alteratio: ⁊ dealbatio: ⁊ in illas mā transmutaṫ. Nec
est possibile alios formales terminos assignare. ¶ Cōfirmatur
qȝ ph̄s ibidē ⁊ vbiqȝ terminū ad quē distinguit ɔtra subiectuȝ.
Subiectū aūt est mā ⁊ res que moueṫ. igiṫ terminus ad quē est
forma illius subiecti: ⁊ per ɔñs forma ipsius producti terminus
aut ad quē vocaṫ terminus formalis. igiṫ ⁊c̄. ¶ Ad ea autē que
iducūt: ad p̄mū qdē ꝙ in casu posito sunt due ꝓductiones: vna
est causatio māe: alia v° ꝓductio cōpositi: cuius productionis
terminus formalis nō esset mā: sed forma ꝑexistens. Unde illa
nō diceretur materiatio: sed potius formatio aut dealbatio: si il-
la forma esset albedo: vel animatio si esset aīa ⁊ sic de alijs. Il-
lius aūt ꝓductionis qua mā cātur terminus est ipsa mā. nō tn̄
ꝓprie diciṫ terminus formalis. nā formalis terminus vt de eo
cōiter loqmur: nō diciṫ i° qđ ꝓpe diciṫ fieri. siue gñari siue cāri
dicaṫ. talis eni vocaṫ terminus totalis. ad cuius dñiam termi-
nus ille qm̄ dicaṫ fieri vocaṫ formalis. Unde cōsueuit distingui
duplex gnōnis terminus. s. qđ ⁊ quo. i. ꝙ gñaṫ. ⁊ iste vocatur to-
talis. ⁊ terminus quo gñatū est hmōi formalr qđ diciṫ gñatū. ⁊
i° vocaṫ formalis. Ex quo pȝ ꝙ terminus formalis ꝓprie semꝑ
est tm̄ vbi est totalis: lȝ nō ecōuerso sm̄ veritatē q̄uis ph̄s di-
xisset etiā esse ecōuerso: cū ipse nō cōcessisset aliqđ simplex per
se posse ꝓduci. Sic in ꝓposito dici põt ꝙ mā non est terminus
quo. ⁊ formalis illius cātionis: sed terminus qui ⁊ totalis. ⁊ per
hoc pȝ ad a°. Uerūtn̄ si largius loquēdo ɔcedaṫ ꝙ etiā sit termi-
nus formalis pro eo ꝙ ab ipsa talis ꝓductio denoiatur. vbi tn̄
formalis est ita quo ꝙ nō q: ⁊ distinguiṫ a totali. vlr verū est ꝙ
forma illius termini totalis est terminus formalis ꝓductionis
illius. Unde etiā si cāreṫ vnū cōpositū per se vnū: totū de nouo:
nec forma per se cāreṫ nec mā adhuc forma esse terminus for-
malis cātionis illius: qm̄ a forma illi' denoiareṫ ⁊ specificareṫ
illa cātio: sicut ⁊ ipm cōpositū ēt a forma ipa denoiationē ⁊ spe-
cificationē susciperet. ¶ Relinqṫ itaqȝ ex p̄dictis: ꝙ non est de
rōne termini formalis alicuius ꝓductionis ꝙ per eā accipiat
esse in se: sed sufficit ꝙ per ꝓductionē illā aliqđ accipiat eē illo
formalr. Sic in ꝓposito diceretur: ꝙ per gnōnē filius accipit eē
per eēntiā formalr. Unde ipse per eēntiā formalr est ⁊ de' est:
⁊ hoc hȝ per gnōnē ipsam. ꝓpropter eēntia est formalis termi-
nus gnōnis ipsi'. ¶ Hys tn̄ nō obstātib' ɔclusio ꝓposita vera
videṫ quā sic ꝓbo p̄mo. Cuiuscūqȝ ꝓductionis est terminus to-
talis qui per se ꝓduciṫ: ⁊ terminus formalis qui nō per se ꝓdu-
ciṫ terminus eius totalis realr cōponiṫ ex termino illo forma-
li ⁊ quodā alio respcū ab illo distincto. Sed ꝓductionis diuine
terminus totalis nō sic est cōpositus. igiṫ eius nō est totalis ter-
minus ⁊ formalis qui nō ꝓduciṫ. Cū igiṫ eius nō sit totalis ter-
minus. s. qui per se ꝓduciṫ puta filius ipse: restat ꝙ eius nullus
sit formalis terminus qui nō per se ꝓduciṫ. Ex quo vltra seqṫ
ꝙ essentia nō sit eius terminus formalis qui nō ꝓduciṫ per se.
Cōstat aūt ꝙ ipsa ēē nō ꝓducitur per se ex p̄cedēti qōne. igitur
nullo mō ipsa est formalis terminus gnōnis illius. Maior syl-
logismi pȝ. nō est eni pōe in aliq̄ simplici duos tales terminos
sue ꝓductionis assignare. Unde in ꝓductione māe si per se cā-
retur aut forme nō est terminus formalis qui nō per se ꝓduci-
tur ⁊ totalis qui ꝓduciṫ. Et ideo aut nō est ibi terminus forma-
lis ⁊ terminus totalis: aut si vterqȝ ponitur formalis est totalis
⁊ ecōuerso: ⁊ ita q oē formalis ꝓducitur sicut qui totalis: ⁊ ita
in oibus simplicib'. Minor v° nota est cuilȝ fideli. filius. n. dei
qui est totalis terminus gnōnis illius est simplr simplex: ⁊ non
minus q̄ ipsa eēntia diuina. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ cū dico ipm eē

Scđa ɔclo
Aureolus
Ocham

terminū totalē: nō ideo dico q2 ipse sit qōdā totū ex ptib9 ↄsti-
tutū. Hoc enī falsuȝ est penitus. Sed ideo q2 ipse est qui per se
gñaṫ. esse aūt tale ↄsuetū est vocari terminus totalis: lȝ ipm nō
sit aliqḋ totū ex partib9: ꝛ hoc ideo q2 in istis nālib9 actionibus
nō fit per se: nisi aliqd cōpositū ex mā ꝛ forma: ꝛ tale vocaṫ ter-
min9 totalis ex quo deriuatū est hoc nomē ad oē qḋ per se ꝓ-
duciṫ. ¶ Scḋo cuiuscūq3 ꝓductionis est terminus formalis q
nō ꝓducitur per se: ei9 est subm qḋ subycitur illi termino for-
mali ꝛ realiter ipso actuatur. Et gñōnis diuine nō est eiusmodi
subiectū. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio cuiuscūq3 ꝓductionis est terminus for-
malis nō per se ꝓductus terminus per se ꝓduct9 est ex illo for-
mali ꝛ nō est ille. Sed terminus per se hac gnōne ꝓductus. s. fi-
lius nō est ex aliquo formali. Unde nō est ex essentia nec ex ꝓ-
prietate nec ex aliquo alio intrinsece ꝛ ↄstitutiue: vt pȝ ex pce-
denti ↄclusione. ergo ꝛc̄. ¶ Inↄuctāter igitur ꝓpter pdicta tenen-
dum est q nullo oīo: terminus est gñationis diuine nec tota-
lis nec formalis nisi filius ipse nisi quis abuti velit vocalis ꝛ ad
placitum loqui. ꝛ quicūq3 nititur inuenire ibi terminuȝ forma-
lem conatur ad impossibile.

Fol. 53. col. 2. circa me. linee. 3.
¶ Minor etiā quātū ad id qḋ dicit q essentia est de ↄstitutione
filij. ꝓbaṫ: q2 fm sanctos filius est vere genitus ex substātia pa
tris iuxta illud Augu. de fide ad pe. ꝛ habeṫ in presen. d. Pater
deus de nullo genit9 deo semel de sua natura sine initio genuit
filium deum sibi equalem.

Fol. 53. col. 2 circa finē li-nee. 42.
¶ Nec etiam conceptus vnus est subiectuȝ alterius conceptus
nisi forte per pdicationem. ꝛ si esset nihil ad ꝓpositū cum nos
non queramus de conceptibus: sed de re extra aīam. s. essentia
diuina an sit extra animam subiectum rei que est generatio. di
stinctio aūt debet esse inter subiectū ꝛ id cuius est subm: igiṫ so
la distinctio rōnū oīo inutilis est ad ꝓpositū.

Fol. 53. col. 3. circa finem linee. 6.
¶ Ideo pȝ q derisoriū est dicere qḋ est ibi subiectū remotis im
perfectionib9 cōcomitantib9 subiectū cū eas remoueri stante
ꝓpria rōne subti sit penit9 ipossibile. vnde vl' nihil ↄdictoria ꝛ
incōpossibilia dīc. ponēdo ibi subiectū. ꝛ remouēdo oēm iper-
fectionē. ¶ Itē dicit incōpossibilia: dicēdo diuinitatē esse sub-
iectū filiationis vel gnōnis: ꝛ cum hoc esse ab illa penitus indi-
stinctam: cum omne subiectū sit a se distincti subiectū.

Fol. 53. col. 3. circa pn" li-nee. 25.
¶ Patet etiā ex dictis nō sic posse poni subm in deo sicut gnōnē
que nō est mutatio neq3 passio q̄lis est diuina: vt pȝ in pce. d. cū
talis gnō nullā oīno iperfectionē hēat annexaȝ. Bene aūt esset
ipossibile ibi ponere gnōnē que esset mutatio cū illa ab iperfe-
ctione absolui nō possit. Et tū si eoꝝ dictuȝ valeret eque posset
dici q illa est mutatio sine iperfectione: sicut q essentia dei est
subiectū sine iperfectione. Et ideo tale dictū est penitus abhor
rendū. ¶ Scḋo ꝓbaṫ ↄclusio ex ↄditione actus qui est sic. Cu-
iuscūq3 ꝓductionis est subm ipsa est vere passio. Sed gnō diui-
na nō est passio. ergo eius nō est subm: ex quo vltra seqṫ q eēntia
nō est subm gnōnis. Maior pȝ: qm̄ ois hmōi act9 est act9 huius
ab hoc. i. ei9 in qḋ agit vel subti ab ipso agēte in q̄ ↄsistit rō pas-
sionis: vt pȝ 3° phy. Minor nota est: qm̄ ois passio aliena est a
nā diuina: pȝ ēt ex dictis in pcedenti d.

Fol. 54. col. 2. post pn" li. 40.
¶ Et pōt poni exēplū de turture de qua dr q euulsis oculis ite-
rum generanṫ: nec ꝓpter hoc aīa eius est formalis termin9 ge-
nerationis oculoꝝ pro eo q pcessit in toto corpore.

Fol. 54. col. 3. post pn" linee. 20.
¶ Scḋm qḋ ꝓbaṫ pro ↄclusione pncipali ↄcludēda est q essen.
diuina nō accipit esse simpl'r. ꝛ vt sit realitas vel essen. per gene
rationē: lȝ accipiat per gnōnē q sit in filio: cuius ꝓbatio est q2
ipsa perfecte fm totū suū esse existit in pr̄e ꝛ nō per gnōnē. ens
aūt fieri aut gñari nō pōt vt dr̄ p° phys. ¶ Tum ēt q2 sequereṫ
q eadeȝ res haberet esse ex se ꝛ deinde ab a°. ꝛ q capiat esse ꝛ
nō capiat esse. ¶ Ex his duob9 pȝ manifeste ↄcludi essentia nō
esse formalē terminū generationis diuine.

Fol. 54. col. 3. circa fineȝ linee. 53.
¶ Item illud est formalis terminus fm quē transmutatio spe-
cificaṫ: vt pȝ ex 5° phys. in multis locis. Sed iste est forma non
cōpo": vt ibidē pȝ. Unde Cōmē. 5° phys. cōmen. 3. dicit q finis
gnōnis est forma subālis. alterationis vō q̄litas: ꝛ sic de alijs. cō
stat aūt q idē itelligit p finē qḋ nos per terminū formalē.

Fol. 54. col. 4. post pn" linee. 6.
¶ Tertio. Si diciṫ rōne formalis termini est q accipiat p̄ esse: ꝛ
q q2 ipm accipit esse: ideo cōp" accipit esse: seqṫ manifeste: q
forma magis per se fiat q̄ cōpositū: cū illa fiat per se ꝛ p̄. cōpo-
situ aūt aut nō per se aut saltē nō p̄: sed fm partē vel rōnē par-
tis fm op̄. ↄ's aūt illḋ ex toto repugnat fnīe phi. 7. ꝛ 12. meta.
vbi a ꝓposito ꝓbat solū cōpositū fieri per se. formā aūt per ac-
cidēs tm̄. Unde Cōmen. 12. meta. cōmē. 19. dicit q forma apud
Arist. nō hȝ gnōnē ꝛ corruptionē nisi accidētal'r. ꝛ 7. meta. vbi
Arist. idē ꝓbat. s. q forma nō fit nisi per accidēs. ait idē Cōmē.
cōmē. 26. ꝛ hoc intendebat cū dixit quēadmodū nō facit subm.
simil'r nō facit sperā cupri. s. formā nisi per accñs. ꝛ dixit q acci-
dens: qm̄ cū facit aliqd habēs formā. tūc faciet formā per acci-
dens. hec ipse. Et q nō gñeṫ per se. ipse ꝓbat per rōnē phi cōm°
22. lib. 12. Nā oē trāsmutabile trāsmutaṫ ab aliq̄ ex aliq̄ in ali-
qd. illḋ aūt a quo trāsmutaṫ est motor: ex quo mā. ad q vō est
forma. ꝛ ideo ↄcludit. si forma gñareṫ esset cōposita ex mā ꝛ for
ma: q2 trāsmutareṫ ab aliq̄ ꝛ ex aliq̄ ꝛ ad aliqd: ꝛ tūc forma ha-
beret formā. ¶ Et si dicaṫ q ideo forma nō fit per se: q2 fit in a°
scȝ mā: ꝛ nō est per se existēs. Istud nō vȝ. Tum ꝓpter rōnē fa-
ctā que ꝓbat formā nō fieri per se nō: q2 fit in alio: sed q2 nō fit
ex aliq̄ trāsmutato in aliqd: qḋ est necessariū i oī qḋ fit per se.
Tum q2 nō est verū fm Phm ꝛ Cōmē. q forma fiat in mā: sed
formatū fit ex mā. Unde. 7. meta. cōm°. 26. ait. Necesse est vt ar
tifex sit aliqḋ demfatū: q facit aliqḋ demfatū. s. q facit cuprū
esse rotūdū: aut sanguinē esse hoiem aut equū. d. d. ꝛ hoc nō est
aliud ꝛc̄. i. nō facit aliqḋ vnum in aliq̄ vno. v. g. formā in subto:
qm̄ māifestū est q si facit facit ex aliquo aliud. nō aliud in alio.
facit enim ex mā formatū: non in mā formā. h Cōmen. ꝛ statim
ꝓbat per rōnē supra factā phi: ꝛ dictū ↄcludit.

Fol. 55. col. 1. circa mediū linee. 4.
¶ Simil'r q̄uis hoc sit ebrius ꝓpter vinū. ꝛ calidus ꝓpter mo-
tum. nō sequiṫ q vinū sit magis ebriū: q2 ipm non est ebriū. nec
motus sit magis calidus: q2 motus nō est calidus. Quia igiṫ in
ꝓpositum aliqā formalis terminus nō accipit esse nō sequiṫ q
accipiat magis esse. ¶ Item illa minor videṫ falsa fm intētio-
nem phi. qui vt supra pȝ vult q ideo forma fit: ꝛ accipit esse: q2
cōpositū fit ꝛ accipit esse ꝛ nō ecōuerso: q2 magis deberet ↄclu
di ꝛ cōpositū accip̄. magis esse.

Fol. 55. col. 1. circa mediū linee. 22.
¶ Sicut nos dicimus de homine: cuius corpus per agens nāle
disponiṫ ꝛ per agens diuinū in eo aīa cāturꝫ ita gñal'r dicebant
de alijs formis. ↄtra quos ipe arguit ibi: q2 fm hoc sequereṫ q
gnō esset nō a mā. ꝛ in. 12. dicit q forma fieret ex nihilo. Itē se-
quereṫ q forma ꝛ subm forme essent duo in actu. Unde ait. Et
si illud qḋ gñat subm forme eēt aliud a gñante formā: tūc sub-
iectuȝ ꝛ sua forma essent duo in actu qḋ est ipossibile: ꝛ q2 sub-
iectū forme ꝛc̄. vt supra in ar° allegaṫ. Utrū aūt sufficiēter ↄclu
dat illud incōueniēs seq ꝛ per hoc possit argui hoiē nō eē per
se vnū in actu. videbiṫ in 2°. h tn̄ est itētio sua que dicta est.

Fol. 55. col. 1. circa mediū linee. 38.
¶ Rñ° igiṫ ad hunc articulū pmitto aliquas distīōnes. ꝛ pma est
q sicut fm Dam. lib. 3. c. 16. h nomē actio aliqā sigt actū ꝛ ope-
rationē agētis. aliqā vō habitudinē ei9 q agit ad id qḋ fit. Sic
hoc nomē gnō vel ꝓductio pōt siue fm q significat actū gene-
rationis vel ꝓductionis: qui ↄsueuit vocari gñatio actio vel ge
nerare: aut etiā actuȝ geniti inquātū hmōi. qui vocaṫ a multis
gñatio passio: seu gñari vel nasci. Alio mō fm q sigñat habitu-
dinem ꝓducentis ad ꝓductū aut ecōuerso. ¶ Scḋa distinctio
est q terminus ꝓductionis pōt dupliciter accipi. vno mō p ea re
ad quā vel per quā res que est gnō terminatur. Alio mō pro re
que ab ipsa gnōne denoiaṫ. ¶ Si sumamus in ꝓposito termi-
num p̄ mō: ꝛ ꝓductionē etiā p̄ mō. s. pro ipso actu qui est gnō: ꝛ
queramus terminū gnōnis. Dōm q aut querimus terminum
initialē siue pncipiū a quo est actus. Aut terminū finalē ad quē
fit act9. De vtroq3 enī dr̄ hoc nomē termin9 vt pȝ. 5. meta. c. de
termino. Si p̄ mō sic dōm: q pr̄ est terminus gnōnis diuine. nā
ipse est pncipiū a quo est ipsa gnō vt pȝ. d. 4. Si vō queraṫ de
pncipio formali: hoc videbiṫ infra. d. 7. Si aūt queramus gnō-
nis terminū. 2° mō sumptū. Sic dōm q nullus oīno terminus
est illius gnōnis. qḋ ꝓbo. Quia si eius esset aliqs terminus. aut
ille esset filius aut essen. aut fili9. Nullū hoꝝ pōt esse. ergo ꝛc̄. maior
pȝ. ꝛ minor ꝓbaṫ ex hoc: q2 tam filius q̄ essen. ꝛ filiatio est ipsa
gnō. Ut pȝ ex dictis in. 4. d. q. 3. Terminus aūt alicuius non est
illud: sicut finis rei non est illa res fm Cōmen. 6° phys. ↄ. 32.
¶ Cōfirmatur: q2 terminus est terminus terminati. nō aūt est
terminus termini. Utrū aūt gnōnis nālis sit aliqs terminus sic
sumptus vel nō. ꝛ q̄ō pōt patere ex p°. q. d. 4. vbi declaratum
est que ꝛ q̄ō gnō est via in formaȝ: ꝛ motus via in terminum.
¶ Si vō sumamus ꝓductionē 2° mō. s. pro habitudine. ꝛ ter-
minū pmo mō. Sic est distinguendū: qm̄ aut sumiṫ ꝓductio seu
gnō pro habitudine gñantis: ꝛ sic per se terminus eius est geni
tū seu filius. Aut per habitudine geniti terminus per se est pr̄.
Cuius p° est: qm̄ illud est per se terminus habitudinis genito-
ris: ad qḋ genitor per se referṫ. aliud aūt est filius genit9 ꝛ aliud
est per se terminus habitudinis filij ad qḋ per se diciṫ.

Fol. 55. col. 2 circa fi. li. 46
¶ Si vō h nō placent ꝛ oīno expectaṫ alius terminus formalis
pter totalē. pōt dici q psona genita ꝛ est deus. nam h est vera
deus est genitus: vt pȝ ex dictis in 4°. d. q. 3. Et est filius. nā sil'r
hec est vera filius est genitus. Scḋm q̄ q genitū est deus: diui-
nitas vel essentia erit terminus formalis gnōnis. fm vō q est
filius ꝓprietas esset formalis terminus. ¶ Sed accipiṫ ne sil'r
gnō vtrobiq3. cū filius diciṫ genit9 ꝛ cū diciṫ deus genit9. videṫ

dōm: q

dõm: q vt gñatio est pductio: sic magis pprie dicitur q deus gñatur q̃ filius: cuȝ gñatio illa vt sic videatur esse substãtie per se: ⁊ hoc mõ essentia esset terminus ⁊ nõ relatio. Sicut hoc mõ sumpta gnõne in creaturis magis pprie dicimus. hominẽ aut equũ esse genitũ vel gñari q̃ filiũ: ⁊ formalis terminus illius generationis est forma substãtialis ⁊ nõ relatio inquãtũ hoc. Ecõtra aũt est si accipiat gñatio pro habitudine ei⁹ qui generat ad eum qui gignit: tunc enim magis pprie ↄceditur q pater gñat filiũ: vel pprius loquẽdo est genitor filij. nã filius est per se terminus habitudinis pr̃is ad ipm. non enim pater per se dr̃ equi vel hominis pater sed filij: ⁊ sic filiatio esset per se formalis rõ terminãdi habitudinẽ pr̃is ad filiũ: ⁊ nõ forma substãtialis. In deo ergo vt gñatio sumit pro habitudine genitoris ad eum qui gignit magis pprie dr̃ q filius sit genit⁹: qꝛ eo filius quo genit⁹: ⁊ vt sic relatio vel habitudo opposita. s. filiatio erit terminus formalis illius. Nam vt pȝ per phm in pdicamẽtis ⁊ infra forte tanget ⁊ tactus est nunc aliqualiter per se terminus relationis nõ est absolutũ ẽm esse absolutũ: sed ẽm esse relatiuũ. ⁊ idez põt haberi ab Aug. 7. de tri. c. 1. ⁊ in fula pdicamẽtis. ¶ Prim⁹ tamẽ modus dicendi videt ↄueniẽtior cuȝ magis saluet simplicitatẽ persone: in qua nullo mõ est imãde sunt due alique quãtũcũq minime cuiuscũq sint generis entitates: ac per hoc iter terminum totalem ⁊ formalem vel partialem generationis distingui non possit.

Fol. 55. col. 4. circa finẽ linee. 37.

¶ Scdo qꝛ aut pater fuit coactus pducere filiũ a seipso patre: aut a filio: aut a spũscõ: aut ab aliqua creatura. Non a se: qꝛ nihil pprie seipm cogere põt. Nec a filio: qꝛ nullũ pductũ põt cogere pducens ad sui pductionẽ. Sic enim aliquã causalitatẽ vel actionẽ haberet semper pducens: ac per hoc ageret ad pductionẽ suiipsius: qđ est ipossibile. Nec a spũscõ cũ ipse a filio pducat. q aũt pducat a pducto nõ agit ad productionẽ illius pduci a quo pducit. Sicut nec effectus põt agere ad pductionem sue cause efficientis. Sic enĩ magis causa esset ab effectu q̃ ecõuerso. Itez effectus esset causa suiipsius. Nec põt dici q ab alia creatura. cuȝ pater genuerit eternaliter ⁊ nulla creatura fuerit eterna. Itez qꝛ oĩs creatura per verbũ facta est. Joã. p. ⁊ multa alia incõsequẽtia que statim patẽt possent induci. cũ ergo nõ appareat a quo possit dici fuisse pdicta violentia ⁊ coactio relinquitur q nõ violentus genuerit filium.

Fol. 56. col. 3 post pri^m linee. 10.

¶ Istud stare nõ põt. pmo qꝛ ẽm hec sequt q volitio pr̃is fuerit aliquo mõ prior ipso filio: ⁊ nõ fuit prior duratione ẽm veritatẽ ⁊ ẽm istos: sed opȝ eos dicere q fuerit eo prior origine. Esse autẽ prius origine alio: est esse cãm seu pductiuũ pncipiũ alterius ⁊ nõ ecõuerso: sicut dicit Dama. lib. 1. c. 10. vbi ait. Neq ẽm aliud qdem nisi ẽm cãm pater prior est filio. hoc est qm̃ filius est ex patre genitus ⁊ nõ pater ex filio. Et Aug. ↄtra Mari. ⁊ habetur infra. d. 20. dicit q cũ dicit filius a pr̃e genitus nõ ostẽditur inequalitas sube sed ordo nãe nõ quo alter esset prior altero sed quo alter est ex altero. Ex qbus pȝ q prioritas originis vel causalitas nõ est nisi inter ea quoȝ vnuȝ est ex altero. ⁊ illud est sic prius ex quo est aliud. Si igit volitio patris est origine prior filio: igitur ex ea est filius ⁊ ipsa est pncipiũ filij. hoc aũt expresse ↄtradicit eidẽ doctori in eadẽ qõne in qua determinat q volũtas nullo mõ est pncipiũ filij: sed spũssan. tm̃.

Fol. 56. col. 4. post lineã 56.

¶ Itaq cũ dr̃ viuẽs ⁊ itelligẽs qđ est vtiq sapiẽs idẽ dr̃. Nõ enĩ pcepit sapiam qua esset sapiẽs: sed ipse sapiens est ⁊ sapia. ⁊ h̃ vita eadẽq virtus siue potẽtia: eadẽq spẽs qua potẽs atq speciosus dr̃: ⁊ ifra in eodẽ cap̃ h̃ ingt. 4. in deo. s. s. vita sapia: potẽtia spẽs nõ ineq̃lia dicẽda sunt. Noĩa enĩ. 4. res aũt vna est. ⁊ si dicat q Aug. nõ dicit ipsa nullo mõ distingui aut nõ esse formalitates distinctas sed vnã. Sed tm̃ dicit esse vnã rem: q oþ. nõ negat. iõ nõ est ↄtra oþ. dcm̃ Aug. Dõm q verũ est Augu. nõ dicere ipsa esse vnã formalitatez ⁊ nõ distinctas. In his ṽbis ⁊ vocabulis: que nec tẽpore suo ad hec itellectũ ad quẽ sumũtur ab istis hẽbant: sed in snĩa hoc vtiq dicit, cũ ait q bonitas est sapia: ⁊ sic de alijs. nã si esset talis distinctio talis pfectio pdicatio esset falsa: ⁊ h̃ esset vera. bonitas nõ est sapia. Qđ ẽt ↄfirmatur ex dictis oþ. dicit enĩ vt supra pȝ: q itellect⁹ cõponẽs hanc bonitas nõ est sapia: nõ causat actu suo collatiuo hãc veritatẽ: sed inuenit in re extrema ex qb⁹ est h̃ cõpõ. vera ⁊ act⁹ verus. Et si dicat q alibi dicit hãc verã. bonitas est sapia. dõm q sibi iputet si ppositũ dcm̃ ipugnat. nã vt enĩ ex dictis supra põt cognosci in hac mã frequẽter sibi ↄdixit. ¶ Preterea q ẽt nullo mõ distinguant idẽ Aug. expsse determinat in illo suo libello q dr̃ ingstio vel qõnes de trinitate. Inter cetera enim sic iterrogat. An aliqd distet in deo esse viuere: intelligere posse? ⁊ rñdet. Nullatenus aliud est in deo esse aliud itelligere vel aliud viuẽ vel aliud posse: qꝛ deus eoipso quo est viuit. ⁊ eo quo intelligit põt: ⁊ eo quo põt est: qꝛ simplex deitatis nã vnuȝ hȝ esse viuere intelligere: ⁊ oĩno posse: sed nõ ita est in nobis dum aliud est in nr̃a nã viuere aliud itelligere aliud posse. In deo ṽo h̃ oĩa vnũ atq idẽ sunt. Ad hec posset ↄcedi q eiusdẽ rei essent plures tales diffinitiones nõ tñ ex partib⁹ habẽtib⁹ eũdẽ modũ significãdi: sicut ẽt de diffinitionibus que sunt tm̃ per extrinseca que pñt esse plures eiusdez rei sed vna ex oib⁹ rectis tm̃ alia ex obliqs. Sicut hoĩs sunt hee due. aĩal rõnale. et suba cõposita ex corpe ⁊ aĩa itellectiua. Impõle aũt est eiusdẽ rei eẽ plures diffinitiones oĩa eadẽ ⁊ eodẽ mõ significãtes. ¶ Itẽ Ans. mon. 16. Si igit. sũma nã nõ est iusta nisi per iustitiã: nec iusta põt esse nisi per se: qd magis cõspicuũ? qd magis nec̃iuȝ q̃ q eandẽ nã est ipsa iustitia? ⁊ subdit. Quapropter si querat qd sit ipsa sũma nã? qd verius rñdetur q̃ iustitia: ⁊ infra. Quicqd igit eoȝ de illa dr̃: nõ q̃lis vel quãta sed magis qd sit mõstrat. Sed palam est qꝛ qđlȝ bonũ sũma nã sit sũme illđ est. Illa igit est sũma essentia. sũma vita. sũma iustitia. sũma sapia ⁊c̃. Ex qbus pȝ: ipm pdicationes eoȝ in abstracto ↄcedere ⁊ eas dicit qdditatiuas: siue vnum de altero ingt pdicari: que vera nullatenus eẽnt: si significarẽt aliquas tales entitates distinctas. ¶ Itẽ btũs Gre. 16. mor. sup illo Job. Qui aũt nouerãt eũ ignorãt dies illius. ait sic. De⁹ nãq hoc est q hȝ. Eternitatẽ qppe hȝ: sed ipse est eternitas. Lucem hȝ: sed lux sua ipse est. Claritatem hȝ: sed ipse est claritas sua. Non est ergo in eo aliud esse ⁊ aliud hẽre. h̃ ipse. Constat aũt si esset talis distinctio: aliqd hẽret ipse qđ nõ esset. haberet enim formalitatẽ iustitie siue iustitiã ⁊ nõ esset iustitia. nulluȝ enĩ habens in se plura distincta est aliqđ illoȝ sicut nec aliqđ totũ est sua pars. Et ideo Ansel. dicit vbi supra: q sũma nã nõ pprie dicitur qꝛ hȝ iustitiã sed existit iustitia. ¶ Item Magister infra distin. 34. ca. ex pdictis dicit has perfectiones esse penitus idẽ. vnde ait. Cũq vnũ ⁊ idẽ penitus sit in deo: potẽtia: sapiẽtia: bonitas: in sacra tñ scriptura frequenter solẽt h̃ noĩa distincte ad psonã referri. ¶ Ad h̃ quoq est auctas Cõmẽ. 12. meta. cõmẽ. 39. vbi dicit q deus est sapiẽs ⁊ viuus: ⁊ scia ⁊ vita ppẽ dñr de eo. Et ifra eodẽ co^{to} dicit: q in talib⁹ pdicationib⁹ nullus modus est quo distinguat pdicatũ a subto ⁊ dispositio extra itellectũ. s. in eẽntia rei. Ex qb⁹ aliysq sanctoȝ atq phoȝ plurib⁹ auctoritatib⁹ pȝ: oĩno esse tenẽdũ nullaȝ multitudinẽ pfectionum huiõi in deo quoquo mõ ex nã rei distinctarũ. ¶ Ad rõnes igit opionis. Et pma qdẽ põt pmo reduci ↄtra factorẽ suũ. nã si ↄsequẽtia illa valeat pari rõne pbabit q distinguant realr qđ falsum est: ⁊ negatum ab eo. vnde arguã sic. Si infinita sapia esset realr ifinita bonitas ⁊ sapia in cõi eẽt realr bonitas in cõi. ↄñs est falsum q̃litercũq itelligat: siue q bonitas cõis ⁊ sapia: que sunt ↄcept⁹ sint idẽ: siue sensus ↄñtis sit: q oĩs sapia sit oĩs bonitas vel sit bonitas. ↄñs pbat vt sua: qꝛ ifinitas sic nõ destruit formalẽ rõnẽ ei⁹ cui addit: sic nec destruit ei⁹ realitatẽ. ¶ Scdo dõm ẽt ad rõnẽ: illã ↄñtiã nõ valẽ: ⁊ ẽm dicta ipoȝ ẽt hȝ instantiã. Nã vt sup pȝ ipsi dñt q sũma eẽn⁹. s. diuina est formalr vita ⁊ itellectualitas. Infinita igit eẽn⁹ est formalr infinita vita. ⁊ ifinita itellectualitas: nec tñ eẽn⁹ in cõi est formalr vita i cõi: aut itellectualitas in cõi: ⁊ sic de alijs posset poni exẽpluȝ: nã nõ est icõueniẽs: sed necẽium aliqd esse de rõne inferioris qđ nõ est de rõne superioris. Nec pbatio est ad ppo^m. nã nõ destruit rõ superioris per hoc q aliqd icludit pter eã i rõne iferioris. Destrueret aũt in iferiori hoc est nõ saluaret in eo: si aliqd clauderet in ipsa q nõ esset de rõne iferioris. ¶ Cuȝ aũt addit q si bonitas diuina: ⁊ sapia diuina diffinirent eaȝ eẽnt distincte rõnes ⁊ per ↄñs aliq̃ distinctio ex nã rei. Dõm q vel isti termini bonitas diuina ⁊ sapiẽtia diuina supponũt mãliter aut simplr. s. pro illis noibus vel ↄceptib⁹: aut supponunt personalr pro re. s. que est sapia ⁊c̃. Si pmo mõ ↄcedo ↄñtiã ⁊ ↄñs. nã de facto alia est diffinitio explicãs qd iportat per vnũ terminuȝ ⁊ alia explicãs qd iportat per alium. ⁊ si inferatur. ergo bonitas diuina ⁊ sapiẽtia distinguunt: ↄcedẽdo ẽt hoc ↄñs. Si sũbm eodẽ mõ supponat: scȝ mãliter vel simplr. Si ṽo supponat personalr: nego ↄñam. nã diuersa noĩa diuersas diffinitiones explicãtes qd significãt habẽtia pro eadẽ re supponere pñt. Sicut pȝ de ente ⁊ vno 4° meta. ⁊ in sequẽti. q. mag̃ patebit. Si ṽo illi termini supponãt psonaliter. tunc distinguo sensus ↄñtis: quoȝ vnus est: q eẽnt diffinitiones distincte sic q diffinitio bonitatis diuine nõ esset diffinitio sapiẽtie diuine: ⁊ diffinitio sapiẽtie nõ esset diffinitio bonitatis: ⁊ in hoc sensu nego ↄñtiã. Dico enĩ q oĩs diffinitio: ⁊ oĩs ↄcept⁹ qui est rei vel entitatis que est sapia diuina: est ẽt illius entitatĩ que est bonitas diuina. ⁊ ecõuerso: cũ nõ sint entitates distincte sed pcis̃ vna. Alius sensus est: q eẽnt plures diffinitiones ⁊ nõ vna tm̃. cũ hoc tñ staret: q q̃ȝ diffõ entitatis que est sapia diuina: eẽt diffõ entitatis que est bonitas diuina. ⁊ tũc

ex hoc nõ seq̄ aliq̄ distinctio ex nã rei bonitatis ⁊ sapiẽtie vel
ecõuerso vt pꝫ. ¶ Ad 2ᵐ rõnẽ dupl'r põt rñderi. ꝑ q̄dẽ suppo-
nẽdo cũ eis pncipiũ emanationis: quo aliud a pr̃e: ꝙ q̄uis hoc
sm veritatẽ ↄcedẽdũ nõ sit vt supra pꝫ: hoc tñ pro nũc suppo-
nẽdo cũ eis adhuc arᵐ nõ ↄcludit. Negari. n. põt añs: q̃ñ ipose
nõ est diuersaꝝ ꝓductionũ idẽ esse pncipiũ. Exẽpliũ in deo. eadẽ
volũtas diuina sm istos est pncipiũ ꝓductionis spũsscti. ⁊ ꝓdu
ctionis creaturarũ. Itẽ volũtas nr̃a pncipiũ est in quocũq; gñe
pncipioꝝ sit pncipiũ diuersoꝝ actuũ. Eadẽ ẽt forma nãlis. v. g.
lux pncipiũ est diuersaꝝ actionũ. s. calefactionis ⁊ illuminatio-
nis. ⁊ infinita exẽpla possent reperiri. Ad ꝓbationẽ qua dĩ non
posse sine tali distinctione pncipioꝝ saluari: ꝙ filius nãliter: ⁊
spũsscũs libere ꝓducaĩ ⁊c. Dõm ꝙ hoc nõ est verũ. Sicut pꝫ ꝙ
nõ obstãte oĩmoda idẽtitate pncipij creature ⁊ spũsscti. Spũs
scũs nectio ⁊ nõ ↄtingẽter ꝓducit. Creatura võ ↄtingẽter ⁊ non
nectio. Quomõ aũt spũsscũs vere debeat ↄcedi et nãliter ꝓduci
supra pꝫ. d. 6. ⁊ forte infra tãget: sed q̃tũ ad ꝓpositum nõ curo.
¶ Q̄ etiã addit: ꝙ nõ possit aliter saluari ꝙ ex vi sue ꝓductio-
nis hẽat filius ꝙ sit verbũ ⁊ natus. Spũs aũt scũs sit amor ⁊ da
tus. Etiã põt negari. Nã sicut nõ obstãte idẽtitate pncipij ꝓdu
ctio creature est creatio ⁊ ꝓductũ est creatura. Productio võ
spũssci nõ est creatio: sed spiratio: nec spũsscũs est creatura sed
amor ⁊ spiratus. ⁊ hoc ↄuenit eis nõ ex diuersitate pncipioꝝ: sꝫ
ex seipsis. Sic in ꝓposito nõ obstãte vnitate talis pncipij ꝓdu
ctio filij ex ꝓpria rõne ex dictio ⁊ gñatio: ⁊ p ↄñs filius est vbũ
⁊ natus. Productio võ spũssci est spiratio. ⁊ spũsscũs est amor.
¶ Ad aliud demũ ꝙ addit ꝙ pncipiũ vnius rõnis q̃d est pnci-
piũ plariũ in vna nã nõ determinaĩ ex se ad determinatuꝫ nu-
merũ ꝓductoꝝ. Ad hoc põt dici ꝙ si itelligaĩ in vna nã sm spe
ciẽ tñ esto ꝙ ↄcedaĩ nõ est ad ꝓpositũ: q: ꝑsonaꝝ diuinarũ est
nã vna numero. Si võ intelligaĩ in vna nã numero negãda est:
instantia aũt dari nõ põt nisi in ꝓposito: sicut nec in aliq̃ alia nã
vna numero sunt plura ꝓducta. Rõnabiliter tñ põt negari: q:
sicut illa ex se determinaĩ ad tria supposita tñ ꝙ in nulla alia
reperiĩ nã. sic ipm ꝓductũ pncipiuꝫ ex se determinaĩ ad duan
ꝓductiones ⁊ duo ꝓducta tñ. Et si dicaĩ ꝙ nã diuina non ex se
determinaĩ ad tria supposita sed per relationes. Uel dicaĩ ꝙ
ex se determinaĩ ad personã p̃ris ex duobꝰ pncipijs ꝓductiuis
ad alias per intellectũ ad ꝑsonã filij ⁊ per volũtatẽ ad ꝑsonam
spũssci. ¶ Cõtra pmũ q: dato ꝙ ita sit nihilominus oporteret
dĩce ꝙ ex se determinaĩ ad illas relationes: ⁊ simil'r diceĩ in ꝓ-
posito. ¶ Cõtra 2ᵐ ẽt q: supposito illo dicto adhuc restat que-
rere per q̃d determinaĩ ad duo tñ pncipia ꝓductiua: ⁊ opꝫ cõ-
cedẽ ꝙ ex se. vel ꝓcedit in infinitũ. Simil'r in ꝓposito dici põt.
¶ Scdõ põt rñderi iuxta ea que supra. d. 7. determinata sũt. s.
ꝙ pncipia talĩũ emanationũ sunt tñ ipse persone. emanatiõis
vbi solus pr̃. emanationis spũssci. pr̃ ⁊ filius. ⁊ sic nõ idem pcise
est pncipiũ vtriusq;. ⁊ per hoc põt saluari ꝙ filius sit verbum ⁊
natus. Spũs võ scũs sit amor ⁊ ꝓcedat quomõ datus ⁊ nõ q̃õ
natus. Scdm quem modũ saluat Aug. 15. de tri. c. 26. Et Ansel.
moñ. 55. c. Sed de hoc forte inferius aliq̃d amplꝰ diceĩ. ¶ Sed
illa assumpta ꝓbaĩ ab aliq̃s sic. si aliq̃d pncipiũ vnius rõnis ꝓ-
ducit plura eius virtꝰ nõ est adequata per aliq̃d illoꝝ ꝓducto-
rum. hoc pꝫ: q: virtus adequata per vnũ nõ põt in aliq̃d aliud.
Sed si virtus pncipij nõ est adequata per vnũ nõ erit adequa-
ta per aliũ eiusdẽ nãe: ⁊ sil'r nec per tertiũ. ⁊ sic in infinitũ. ¶ Cõ-
firmaĩ si aliq̃d pncipiuꝫ ꝓducit plura quodam ordine. Aut ea-
dem virtute aut alia. Si alia hẽtur ꝓpositũ. Si eadẽ: igĩ virtꝰ
illa nõ fuit adequata ⁊ total'r exhausta ꝑ aliũ: q: virtꝰ adequa-
ta ⁊ total'r exhausta per aliquã ꝓductionẽ agit toto conamine
suo ⁊ sm oẽm gradum sue actiuitatis ⁊ per ↄñs nõ põt in aliud
eque perfectũ ⁊ eiusdem nature. ¶ Respõdeo. Uirtus pncipij
põt intelligi adequari per ꝓductionẽ aliquã vel ꝓductuꝫ qua-
drupliciter. vno mõ: q: ꝓductuꝫ sibi adequaĩ in perfectione. s.
est eque perfectũ cũ ea. scdõ mõ q: ꝓductũ ꝓducaĩ sm totam
virtutẽ ⁊ conamẽ: ⁊ sm vltimum potẽtie illius virtutis. Tertio
intelligi põt adequari: q: ꝓductũ est perfectissimũ ꝓductuꝫ in
q̃d põt: ꝙ põt intelligi ⁊ positiue: q: nullũ aliud põt ꝓduci ab ea
eque perfectũ illi ꝓducto. Et negatiue: q: s. nullus aliud põt ab
illo pncipio ꝓduci perfectius eo. ¶ Quarto põt intelligi adeq̃-
ri quasi extensiue: q: s. põt in istã ꝓductionẽ ⁊ in nullã aliã. seu
in hoc ꝓductũ ⁊ in nullũ aliud. ¶ Cum ergo diciĩ. si principium
vnius rõnis ꝓducit plura eius virtus nõ est adequata per ali-
quod illoꝝ. dico ꝙ si intelligaĩ de adequatione pmo mõ dicta.
ꝓpositio est falsa. ⁊ similiter sua ꝓbatio in eodem sensu. vnus
enĩ calor põt in diuersa passa eodẽ mõ disposita ⁊ sic approxi-
mata diuersos calores ꝓducere quoꝝ quilibet erit eque perfe
ctus calori ꝓducti. Nec ad veritatẽ vel falsitatis illius ꝓpõnis
aliq̃d refert diuersitas passi. Si võ ꝓpositio intelligaĩ de ade-
quatione 2ᵒ modo dicta. etiã est falsa: vt pꝫ in exemplo dato.
nã ↄstat ꝙ calor nõ ꝓducit vnũ calorẽ per partẽ actiuitatis sue
vel potẽtie seu conatus. ⁊ per aliã partẽ alium. Sed tam vnum
q̃ aliũ: tota sua virtute actiua ꝓducit. ¶ Si aũt intelligaĩ ade-
quatio 3ᵒ mõ dicta. ⁊ intelligaĩ perfectissimũ positiue. Dõm ꝙ
vel intelligiĩ ꝓpositio de ꝓductis eque perfectis cũ assumit in
antecedẽte. si ꝓducit plura. ⁊ similiter ꝓbatio. que dicit. ꝙ vir
tus adequata per vnũ nõ põt in aliud. intelligaĩ similiter ꝙ nõ
põt in aliud eque perfectũ. ⁊ tunc ꝓpõ vera est. Sed nihil facit
ad ꝓpositũ: nam hoc mõ virtus ꝓductiua dei nõ adequaĩ. per
ꝓductionẽ filij: neq; per ꝓductionẽ spũssci cum neuter eoꝝ sit
ꝓductũ hoc mõ perfectissimũ. Adequaĩ aũt hoc modo per am
bo illa ꝓducta simul. nam ipossibile est ipsam ꝓducere aliquid
aliud eque perfectũ. Sed si itelligatur perfectissimũ negatiue:
pꝫ ꝙ ꝓpositio est falsa in exẽplo supra posito de calore. ¶ Si
aũt itelligaĩ adequatio 4ᵒ modo. vtiq; vera est ꝓpositio. Sed
cũ assumiĩ. Si virtus nõ est adequata per vnũ nõ est adequata
per aliud ⁊c. in infinitũ. pꝫ quid dõm: q̃ñ nõ est aliud dictu q̃ si
dicaĩ. Si virtus aliqua põt in plura ꝓducta eiusdẽ nature ⁊ nõ
tãtũ in vnũ põt in quodcũq;. i. nõ determinaĩ ex se ad aliquam
multitudinẽ ꝓductoꝝ. ad quã ꝓpositionẽ supra dcm̃ est. ¶ Ad
confirmationẽ dõm. ꝙ agit toto conamine siue tota actiuitate
sua. ⁊ cum inferĩ. igĩ nõ est adequata. pꝫ quid dõm per ea que
nunc dicta sunt. ꝙ etiã addiĩ ꝙ nõ est totaliter exhausta. Dicẽ-
dum: ꝙ si accipiatur h̃ dictio exhausta in ꝓpria significatione:
nullũ pncipiũ exhauriĩ per ꝓductũ: vnũ vel plura quotcunq;.
Si võ accipiĩ sm metaphorã ⁊ in vero sensu quãtũ ad ꝓposi
tum. idem tunc est dicere virtutem exhauriri per ꝓductionẽ
⁊ adequari per eam. ⁊ tunc sicut dictum est de adequatione di-
cendum est de exhaustione. ¶ Ad 3ᵐ rõnem principalem oꝫ.
cum diciĩ deus eternaliter intellexit essentiã suã inquãtũ vera.
⁊ nõ dilexit eam inquãtũ vera ⁊c. Dõm ꝙ h̃ dictio inquãtũ aut
teneĩ reduplicatiue. aut specularitiue. Si reduplicatiue vel sit
reductio gratia cõcomitantie tñ. vel etiã gratia cãe. Si pᵒ mõ
dico ꝙ antecedens illud q̃d est vna copulatiua est falsuꝫ: eo ꝙ
due partes sunt false. h̃ enim falsa est: deus nõ dilexit essentiaꝫ
inquãtũ vera: sicut h̃: essentia dei nõ fuit dilecta vel nõ diligiĩ a
deo inquãtũ vera: est falsa. ⁊ sua opposita vera. s. h̃. essentia dei
inquãtũ vera diligiĩ a deo cũ oẽs eius exponẽtes vere sint. ⁊ ꝓ-
pter eandẽ rõnem. h̃ etiã est falsa. essentia dei nõ fuit intellecta
a deo iquãtũ bona. Si võ fiat reductio gratia cãe. Aut hoc erit
accipiendo cãm ꝑhice. s. mãlem vel formalẽ efficientẽ finaleꝫ.
⁊ pꝫ tunc ꝙ antecedẽs est falsum cũ oẽs partes eius affirmati-
ue sint false. cũ essentia dei nullã cãm talẽ hẽat ꝑp quaꝫ dilige-
tur vel intelligaĩ a deo. Aut accipiĩ cã logice. s. pro illo cui ꝑ cõ-
petit patrẽ ⁊ alteri per ipm: sicut dicimus ꝙ isocheli per trian
guiũ cõpetit hẽre. 3. ⁊c. eo ꝙ iᵒ ꝑdicatũ pmo verificaĩ de trian-
gulo. de isochele võ: q: triãgulus verificatur de illo. Et sic forte
posset ↄcedi ꝓpõ vt statiꝫ patebit. Si aũt ly iquãtũ. teneaĩ spe-
culatiue ⁊ nõ reduplicatiue vt magĩ videĩ. tũc est distinguẽdũ:
q: vel intendunt specificare aliquã rõnẽ extra aĩam ad moduꝫ
loquẽdi aliquoꝝ seu entitatẽ aliquã iportatã per terminuꝫ cui
addiĩ dictio illa. iquãtũ: que q̃dẽ sit illõ ꝓpter q̃d vel sm ꝙ ꝑ-
dicatũ insit subẽo sicut cũ dicimus ignẽ inquãtũ calidus calefa
cit: ⁊ nõ iquãtũ siccus: q: caliditas quã iportat terminus redu-
plicatus est cã calefaciẽdi. ⁊ nõ siccitas. ⁊ tũc dico ꝙ antecedẽs
est falsum. nã in essentia dei nõ sunt aliquo mõ tales rões vel
entitates: per quarũ vnã sit vera ⁊ per illã vel sm illã itelligaĩ:
⁊ nõ diligaĩ. ⁊ alia ꝑ quã sit bona ⁊ diligaĩ nõ aũt intelligaĩ: sed
est vnica simplex diua ⁊ indiuisa total'r itellecta ⁊ dilecta. Aut
specificat rõnẽ diffinitiuã hoꝝ nominũ: verũ: ⁊ bonuꝫ ita ꝙ de-
noteĩ ꝑdicatũ esse de rõne illius cui addiĩ: ⁊ de illo ꝑdicari in ꝑ
modo dicẽdi per se: ⁊ de alio nõ sic. sicut si diceremus ꝙ homo
inquãtũ vnus est indiuisus. ⁊ nõ inquãtũ aial. eo ꝙ indiuisum:
pmo ⁊ per se verificaĩ de vno: q: poniĩ in eiꝰ rõne. ⁊ nõ de aiali
cũ in eius rõne nõ cadat. Et in hoc intellectu posset cõcedi añs.
nã intelligi: vel esse itelligibile cadit in rõne diñe q̃d nois veri.
nõ aũt boni. ⁊ eẽ diligibile in rõne boni nõ aũt veri. Et ideo hee
sunt per se in pmo mõ: eo mõ: quo in talibꝰ ꝑdicationibus põt
saluari talis perseitas. verũ est intelligibile. ⁊ bonũ est diligibi-
le. ⁊ nõ hee. verũ est diligibile. ⁊ bonũ est intelligibile. Et eodem
mõ posset dici ꝙ h̃ esset magis per se: verũ intelligiĩ a deo q̃ h̃
bonũ intelligiĩ a deo. ⁊ h̃. bonũ diligiĩ a deo. q̃ h̃. bonũ itelligiĩ
a deo. Q̄ si iᵒ nõ sit bene dictũ: absolute negandũ est añs: q: in
nullo alio sensu ↄtinet veritatẽ vt apparet. Si autem in h̃ sen-
su sit verũ ⁊ cõcedaĩ: tunc neganda est ↄñtia: sicut neganda est
h̃ ↄñtia. homo iquãtũ vnus est indiuisus. ⁊ nõ iquãtũ aial. ⁊ in-
quãtũ

quātū aīal est subā: ꝛ nō inquātū vnus. ꝗ in hoīe: sunt ex nā rei distincte rōnes. aīalis ꝛ vnius. cū vnū nullā entitatē penit⁹ addat supra entitatem que dr̄ vna. vt pꝫ ex. 4. ꝛ. 10. meta. ꝛ infra pbabit efficaciter. ¶ Ad 3ᵐ rōnē pncipalē oꝫ. cū dr̄. De⁹ eternaliter intellexit essentiā suā inquantū vera. ꝛ nō voluit illā inquātū vera ꝛc. Dōm ꝙ h̄ dictio inquātū pōt intelligi duo specificare. Nā vno mō pōt specificare aliq̄ entitatē vel aliquid in essentia ipsa per qḋ est vera. ꝛ similiter aliqḋ per qḋ est bona. ꝛ tūc est sensus antecedētis ꝙ deus itellexit essentiaꝫ sm̄ illud per qḋ est vera: ꝛ sm̄ illud idē nō voluit ipsam. ꝛ iste est falsus intellectus: qm̄ qcqd itellexit in essentia voluit ꝛ ecōuerso. ꝛ sic nego añs. Alio mō pōt specificare rōnē huius nois veri: ꝛ rōnē hui⁹ nois boni. ꝛ tūc est verū añs: ꝛ est sensus ꝙ essentia inquātū est vera intelligit ꝛ diligit. ꝛ inquātū est bona diligit. ꝛ nō intelligit. ꝛ hoc est verum: q2 in rōne veri: cōnotat intellectio: non aūt in rōne boni. ꝛ in rōne boni volitio ꝛ nō in rōne veri. ꝛ ideo alia est rō boni. ꝛ alia ratio veri. nō qdē ꝓpter diuersum significatū in re bona ꝛ vera: sed ꝓpter diuersuꝫ cōnotatum. Dōm ꝙ ꝯpositio siue añs illud pōt duplicē sensum hēre sm̄ ꝙ ly iquātum: pōt aliud ꝛ aliud specificare. Naꝫ vno mō pōt specificare aliquā entitatē seu formalitatē vel rōnē existentem in essentia per quaꝫ vel sm̄ quā sit vera. ꝛ aliq̄ sm̄ quā sit bona. ꝛ tunc est sensus ꝙ sm̄ illā rōnē intellexit deus essentiā suā ꝛ nō dilexit. ꝛ sm̄ aliā dilexit ꝛ nō itellexit. ꝛ in hoc sensu nego añs. nā sm̄ qcquid intellexit essentiā suā dilexit ꝛ ecōuerso. nec alique tales rōnes sunt ibi cogitāde vt supra pꝫ. Alio mō ly iquātū pōt specificare rōnes hoꝝ nominū. verū ꝛ bonū. ꝛ tūc est sensus: ꝙ intellexit essentiā inquātū vera. i. in rōne vel qdditatiuo cōceptu explicāte essentiā sm̄ ꝙ dr̄ vera ponit intelligere. ꝛ non in rōne explicāte illā sm̄ ꝙ est bona. ꝛ in rōne boni eodē mō ponit diligi ꝛ nō in rōne veri. ꝛ in hoc sensu pōt ꝯcedi añs. Uerū enim vt cōiter dr̄: est ꝙ pōt intelligi vel apphēdi ab intellectu. ꝛ bonū qḋ est appetibile siue pōt appeti a voluntate vel appetitu: sed sic intellecto antecedēte nego ꝯñtiā. nā diuersitas taliū rōnuꝫ ꝛ ꝯceptuū est absq3 oī diuersitate vel pluralitate existēte in ipsa essentia extra aīam. ꝓpter solā diuersitatē cōnotatoꝝ que sūt actus intelligendi ꝛ actus appetendi vel volendi. ¶ Et si dicat ꝙ actus intelligendi ꝛ volēdi nō sunt distincti in deo. ꝛ per ꝯñs verū est bonū nō cōnotāt distincta. ꝓpter qḋ nō hēbunt rōnes distinctas: aut si habēt: sequit vel ꝙ actus volēdi ꝛ intelligēdi aliquo mō ex nā rei distinguunt. vel significēt distincta ex natura rei. ꝛ vtroq3 mō hētur ꝓpositū. Dōm ꝙ lꝫ hi actus nō distinguant in deo: distinguunt tamē in creaturis. ꝛ ideo cū hi termini. verū. bonū. nō solū cōnotent volitionē ꝛ itellectionē dei: sed etiā creaturarū sicut nec etiā solā dei entitatē significāt: sed et entitates creaturarū. Aliquid cōnotat vnus hoꝝ terminorū ꝙ nō cōnotat alius. ꝛ hoc sufficit vt eoꝝ sint diuerse rōnes. ¶ Ad auctoritates Dam. dōm p̄mo ꝙ si intelligat vt sonat erit etiaꝫ ꝯtra eos: q2 ꝯcludet ꝙ sapientia nō est natura. Sed aliquid circa ipsam vel in ipsa. dīt autē ipsā sapientiā esse naturā per idētitatem. non ergo est circa eam vel in ea: sed ipsa. Dicēdū ergo ꝙ nō est intentio Dam. ꝙ talia nomina sapiēs: iustus ꝛ similia: significent alia quoquo modo preter animaꝫ distincta que sint circa dei naturā. hic enim intellectus falsus esset omnino. Sed intendit ꝙ ista sm̄ formā vocis vident significare nō ipsam naturā: sed aliquid in ipsa: sicut in creaturis sapiens significat aliquā qualitatē substātie anime inherentē. lꝫ aūt sic videatur ex forma vocis nō tamē sic est. Et h̄ responsio confirmat euidenter per Augu. similiter loquentē Dam. ꝛ se statim declarantem 15. de tri. ca. 5. vbi ait. Si dicat deus eternus: imortalis. incorruptibilis. imutabilis. viuus. sapiens. potēs. speciosus. iustus. bonus. beatus. spūs. hoꝝ omniū nouissimū qḋ posui. s. spūs. quasi tātūmodo videtur significare substantiā. cetera v̓o huius substantie qualitates. Sed nō est ita in illa ineffabili simplici natura. Quicquid enim sm̄ qualitates illic dici videt: sm̄ substantiā vel essentiā est intelligendū. Absit enim vt spūs sm̄ substantiā dicat deus ꝛ bonus sm̄ qualitatē: sed vtrūq3 sm̄ substantiā. Sic omnia cetera que cōmemorauimus. ꝛ in fine caᵗ dicit. ꝙ in deo idē est iustum esse ꝙ beatū esse ꝛ ꝙ spiritum esse. Quāuis ergo hoc nomen spiritus. non videatur significare aliquā qualitatem in alio: cum nec in deo nec in creatura qualitatē significet sed substantiā. hoc v̓o nomen iustus. videatur qualitateꝫ significare in alio cum sic significet in creaturis ꝛ sit concretuꝫ de genere accidentis: neutrum tamen sm̄ veritatem qualitatem in deo vel aliquid circa substantiā sed ipsam tm̄ substātiā dei significat. ꝛ non minus iustus: ꝙ̄ spiritus cū idem sit in deo iustum esse ꝙ spiritum esse. Q2 v̓o post moduꝫ inducitur extra Dam. dōm metaphysice dictuꝫ esse nec aliquod pelagus ꝓprie ibi esse intelligendū est. Sed vult dicere ꝙ deus est substantia infinite perfectionis: siue perfectio infinita: nec est ibi cogitanda infinita aliqua multitudo pfectionuꝫ: qnimo nec omnī perfectionū multitudo: sed vnica perfectio infinita. ¶ Ad auctoritatem Augu. dōm. ꝙ ad illud sufficit distinctio cōceptuū respōdentium hys nominibus. verū: magnū. que tamē est alia ꝙ̄ distinctio hoꝝ. sapiens sapientia: vt in sequenti. q. patebit. Nullam aūt distinctionem veritatis ꝛ magnitudinis in deo ponere oportet propter huius probationē: nec est ad mentē Augu. sed contra. ꝙ patet per verba eius ibidē. Ait enim sic. Non enī ibi maior est que verior nō est. vbi est ipsa veritas magnitudo: q2 in essentia veritatis hoc est veruꝫ esse qḋ est esse: ꝛ hoc est esse qḋ est magnum esse. hoc ergo magnū esse qḋ verū esse. Q2 igit ibi eque verum est: etiam eque magnum sit necesse est. h̄ ipse. ¶ Ad illud qḋ dīt de doctoribus probantibus vnuꝫ ex alio dicendū ꝙ sufficit differentia cōceptuū. Nec est verū ꝙ ita perfecte cognoscatur deus cū cognoscit de eo verificari vnus cōceptus attributalis: sicut cum plures vel omnes. Ex hoc etiam dicit vnum attributum propinquius essentie alio. q2 vnum est prius notum de essentia ꝙ̄ aliud. nō autem ꝙ realiter sit in deo aliqua prioritas qualem fingunt extra animam: sed solū in cōceptibus ꝛ terminis modo dicto. ¶ Ad rōnem que est ex dicto Augu. contra Maxi. dicendū p̄mo ꝙ manifeste deducitur ad inconueniens etiā contra eos: q2 si ratio debet esse efficax probabit ꝙ inter attributales perfectiones sit tanta vel maior distinctio quāta est inter diuinas personas. ꝙ ipsi non concederent: q2 sicut dīt ꝙ non sequit: si cū simplicitate stat pluralitas aliquoꝝ sola ratione distinctorum ꝙ cuꝫ simplicitate stet pluralitas realiter distinctorum cuiusmodi sunt diuine persone. Sic etiā dicet: nō sequi si cum simplicitate stat pluralitas aliquoꝝ tm̄ formaliter distinctoꝝ: ꝙ cū simplicitate stet pluralitas realiter distinctoꝝ. vel ergo oportebit cōcedere attributales perfectiones realiter esse distinctas. vel personas nō realiter distingui. Neutrū aūt dicerent igit ratio sua nō vꝫ. ¶ Ad argumentū ergo dicunt aliqui rōnem Aug. nō simpliciter ꝯcludere: sed ꝯtra hominē qui forte ponebat sapientiā ꝛ iustitiā inter se ꝛ a deo realiter distingui ꝛ cū hoc deū simpliceꝫ esse. ¶ Sed istud nō verum apparet: nec videt verisimile ꝙ ille posuerit illa realiter: in deo distingui: nec verba eius hoc sonāt. Propter qḋ ꝛ ꝓpter solutionē dubitationis p̄misse sciendum ꝙ h̄ sunt verba Aug. ad Maxi. Tu nempe dixisti vnū deū ex partib⁹ nō esse compositum. ꝛ hoc de patre vis intelligi. Ille in quis virt⁹ est ingenita simplex. huius autē virtutis quā simplicē esse dixisti: nunquid partes sunt bonitas ꝛ sapientia. clemētia ꝛ potentia. Si dixeris partes sunt simplex ergo virtus ex partib⁹ constat: que te diffiniente vnus est deus. ergo deū ex partib⁹ dicis esse cōpositū. Non dico in quis. Non sunt ergo partes. Si ergo in vna patris persona illa inuenis ꝛ partes nō inuenis: quanto magis pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus ꝛ ꝓpter indiuiduā deitatem vnus est deus. ꝛ ꝓpter vniuscuiusq3 ꝓprietatem tres sunt persone. ꝛ ꝓpter singuloꝝ perfectionem partes vnius dei non sunt. Et hys pꝫ ꝙ Aug. nō fecit predictā cōparationem attendens maiorē vel minorē distinctionē personarū adinuicē ꝙ̄ sapientie ꝛ bonitatis p̄ris: sed attendens maiorē ꝛ minorē similitudinem ad esse partē: ꝛ cōponere. certum enī est ꝙ in creaturis tales perfectiones magis habēt rationē partis ꝛ cōponibilium ꝙ̄ supposita subsistentia. Et tamen in deo nō componunt nec sunt partes. multo ergo minus psone ipse sunt partes aut cōponunt. ꝛ hoc ipsum aspexisse pꝫ in hoc ꝙ ait: ꝛ ꝓpter singuloꝝ perfectionē partes vnius dei nō sunt. nā de rōne partis est esse nō perfectū. Unde ꝓpter hoc ibidem imediate ante dicit verbū nō esse partē persone christi. Unde ait. Homo christ⁹ est vna persona gemine substātie: q2 ꝛ deus ꝛ homo est: nec tamē deus vel homo pars hui⁹ persone dici pōt. Alioquin filius dei anteꝙ̄ sumeret formā serui nō erat totus ꝛ creuit cū eius diuinitati homo accessit. Ex quo etiā pꝫ ꝙ nō ꝓpter distinctionem id locutus sit: cū deitas ꝛ humanitas multo plus distinguantur ꝙ̄ due res quecūq3 create ꝛ inuicē cōponentes: sed solū attēdit iperfectū esse partis inquātū huius. vnde ait. Alioquin nō erat totus ꝛ creuit. Et sic pꝫ ꝙ illa verba ad propositum trahi non possunt. ¶ Ad 4ᵐ rationē. propter modū loquendi quorūdaꝫ distinguo hunc terminuꝫ: ratio. Nam vno modo pōt supponere pro conceptu vel voce significante quid rei vel qd nominis. Alio modo: pro ipsa essentia seu intrinseca entitate quaꝫ ratio conceptus seu diffinitio explicat. Si accipiatur in proposito: ratio. secundo modo concedo maiorem: ꝛ cum dicitur in minore perfectiones attributales. v̓. g. iustitia. sapientia. distinguntur sm̄ proprias rationes. cū h̄ sit indefinita pōt pro aliqb⁹ cō-

cedi ⁊ pro aliqbus negari. si eni accipiant pro sapiētia dei ⁊ eiꝰ iustitia. est falsa ꝓpositio. Si vō supponāt pro aliqua sapiētia creata ⁊ aliqua iustitia creata: tunc est minor vera quātum ad p̄mā partē. que dicit ꝙ distinguunt: sed est falsa quātū ad 2ᵃᵐ: qm̄ ille nō sunt in deo. Si vō accipiat rō p̄mo mō. tūc est distinguendā hoc ꝙ dicit distinguunt. ⁊ hoc ꝙ dicit. reperiuntur fm ꝓprias rōnes. Nā aliqua possunt dici distingui fm ꝓprias rōnes dupl'r. vno mō ꝓprie. vz. q2 vnius ꝓpria ratio non est ratio alterius. ⁊ ecōuerso ratio ꝓpria alterius nō est ratio eiꝰ. ⁊ in h sensu negāda est minor. Si sapiētia ⁊ iustitia. supponāt significatiue pro sapiētia dei ⁊ eius iustitia. nā ōis ratio iustitie est rō sapiētie ⁊ ecōuerso. Si vō supponerēt mālit'r: tūc nō est ad ꝓpositū: q2 sic iustitia ⁊ sapiētia nō sunt in deo: nisi forte per p̄dicationē. Alio mō possunt dici aliqua distigui fm ꝓprias rōnes iꝓprie. vz. q2 eoꝝ sunt plures rōnes. Et tunc erit sensus maioris: ꝙ quorūcūq3 sunt plures rōnes illa sunt distincta. hoc autē falsum est. in sensu quo dicimus rōnē esse rei. nam vnius rei nihil ꝓhibet plures esse rōnes: vt post patebit in pluribus locis. Item reperiri in aliquo fm ꝓpriā rōnē pōt intelligi dupliciter. vno mō ꝙ reperit sic ꝙ de ipso vel ꝓnoie demfante ipsā pōt verificari propria ratio. alio mō ꝙ actualiter verificat. ꝙ esse nō pōt nisi actualiter sic ratio ella. p̄mo mō sapientia est in deo fm ꝓpriā rōnem preter operationē anime. 2ᵒ modo nō. ¶ Ad quintū dico p̄mo ꝙ ratio pōt deduci cōtra eos. Sic dicendo de quibuscūq3 ⁊c. illa sunt distincte res. Sed de intellectu ⁊ voluntate ⁊c. ergo intellectus ⁊ voluntas sunt distincte res. qđ est falsum ⁊ contra eos. ¶ Et si dicat ꝙ nō est necesse illa esse res distinctas s3 sufficit ꝙ sint distincte formalitates. ¶ Cōtra. p̄mo. sicut ipsi dicunt: tunc per illud principium ⁊ per cōsequens per nullū aliud poterit probari aliqua esse res distinctas sed solum formalitates. ⁊ sic nō sequitur. Plato currit sor. non currit. igit sunt distincte res: sed sequitur igitur sunt distincte formalitates. ¶ Scđo. q2 sicut tu dicis ꝙ sufficit distinctio formalitatū. sic dicet sibi ꝙ sufficit distinctio rationū: nec illud magis virtute p̄dicti p̄ncipij magis poterit iꝓbari ꝗ̄ istud. ¶ Dico ergo ad rationē quicquid sit de veritate maioris: q2 de hoc aliq̄liter tactū est dist. 5. q. 1. in solutione tertie rationis ad questionem, ⁊ forte plus alibi tangetur. ꝙ minor est falsa. Et ad probationem dico: ꝙ sicut h est vera: pater dicit memoria: sic vera est sic h. pater dicit voluntate. ⁊ sicut voluntate spirat sic memoria ⁊ intellectu. ⁊ sicut intellectus intelligit: sic voluntas intelligit. ⁊ intellectus vult. Verūtamen quāuis omnes predicte vere sint: possent tamen dici ꝙ nō omnes sunt per se: sed aliqua sic aliqua nō. ⁊ hoc si subiectū vnius aliquid determinate cōnotet ꝙ nō connotat vel nō eodem modo cōnotat subiectum alterius. Unde si hic terminus: memoria: cōnotet determinate aliqđ notionale: verbi gr̄a. verbū vel generatio. ⁊ hoc nō cōnotet hic terminus voluntas: sed spiritūsanctū: ita ꝙ diffinitio exprimens quid nominis huius. memoria. sit ista p̄ncipiū productiuū verbi. ⁊ diffinitio huius termini voluntas sit h principiū ꝓductiuū spiritus sancti. vel absolute nullum tale notionale cōnotet volūtas. tūc hec erit per se in primo modo. memoria est p̄ncipiū productiuum verbi. ⁊ h nō erit per se voluntas est p̄ncipiū productiuū verbi. Similiter h erit per se. voluntas est p̄ncipiū productiuū spiritussancti. si sic cōnotatiuū modo predicto. h vō nō. memoria est p̄ncipiū productiuū spiritussancti: tamen vtraq3 tm̄ in primo casu ꝗ̄ in secundo erit vera: q2 idē est p̄ncipiū vtriusq3. Exemplum. Supponatur ꝙ sol sit per eandem virtutē producens vermis ⁊ plante. vel sicut certū est. lucis ⁊ caloris. ⁊ imponant duo nomina que simpliciter idem significent cum hoc ꝙ dico. vis productiua lucis. ⁊ vis productiua caloris. videlicet. a. b. ita ꝙ iste due orationes posite sint diffinitiones exprimētes quid nominis ipsoꝝ. a. ⁊. b. tunc hoc posito. hec erūt vere. Sol producit lucē. Sol producit calorē. ⁊ hec similiter sol est ꝓductiuus lucis: sol est ꝓductiuus caloris: que etiā forte sunt per se in scđo modo. hec nūc. a. est productiuum lucis. erit per se in primo modo. ⁊ similiter h. b. est productiuū caloris. Item h. a. est productiuū caloris erit vera: sed nō per se aut non in primo modo. sicut nec h est in p̄mo modo. vis productiua lucis est ꝓductiua caloris. Sic potest dici in ꝓposito. Et ideo quāuis oēs superius dicte sint simpliciter vere: q2 tamen non omnes sunt per se eodem modo: ideo si ex intentione proferentium intelligeretur aliqua perseitas que esset 2ditio propositionis totius: ac per hoc denotaret ꝙ essent per se vere in tali mō. nō essent concedende. sicut nō est 2cedendū ipsas esse per se. ⁊ talē intellectū habent: qui aliquas predictoꝝ vere negant ⁊ aliquas concedunt. Ex hoc aūt p̄cise ꝙ vna est per se alia nō. vel nō eodem mō per se. nō pōt cōcludi eaꝝ subiecta pro diuersis supponere. sicut p3 in exēplo p̄misso. Sicut nō pōt 2cludi ꝙ vnū ⁊ ens supponant pro rebꝰ distinctis: ꝗ̄uis h sit in p̄mo modo. vnū est indiuisum in se ⁊ diuisum ab alio. supposito ꝙ h sit diffinitio eiꝰ. h aūt nō sic sit per se. ens est indiuisum in se ⁊ diuisum ab alio. Similiter nō pōt argui ꝙ deus ⁊ p2 distinguant realiter per h ꝙ h est in p̄mo modo. p2 genuit. nō aūt h. deus genuit. l3 vtraq3 sit vera. ⁊ alia exēpla multa tā in deo ꝗ̄ in creaturis poni possunt. ¶ Per ea aūt que dicta sunt nō intēdo dicere has esse cōcedendas vel nō esse: volūtas spirat intellectus dicit. pater intellectu: vel memoria ꝓducit filiū ⁊ volūtate sp̄mscm̄: q2 quid sit de hijs patere pōt ex dictis. d. 7. Sed dico ꝙ dato tales debere 2cedi adhuc nō 2cludit alia distinctio perfectionū attributalium ex natura rei. vt arguētes intēdunt. ¶ Cū aūt p̄mo arguit 2tra huius cōnotationē: q2 si volūtas aliqđ cōnotat ⁊ illud intellectus nō cōnotat: sequit ꝙ nō sunt idem ex natura rei. Dōm ꝙ in hac volūtas cōnotat ⁊c. voluntas supponit materialiter pro seipsa voce. ⁊ similiter intellecꝰ in hac intellectꝰ non cōnotat. ⁊ eodē mō supponentibꝰ hijs terminis in 2sequēte 2cedende est 2ñs. nā certū est ꝙ ille voces nō sunt idē sed distincte. Unde sic arguētes imaginant ꝙ ipsa res quā significat hic terminus voluntas vel hic terminus intellectus: cōnotare hoc vel illud qđ nō est verū: cū cōnotare ⁊ sign̄are ⁊ 2significare: ⁊ huius nō rebus: sed signis tm̄ 2ueniāt. Voces igit ille cōnotātes vtiq3 distincte sunt: significatiue tamē sumpte dicte deo pro eodē supponunt. Et ideo h est vera. voluntas dei nō est itellectꝰ eius. si termini materialiter supponāt. Si aūt personal'r ⁊ cōsignificatiue est falsa. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ꝗ̄uis sit idē dōm cū deus intelligit ⁊ diligit essentiā suā: sic etiā idē actus penitus dilectio dei ⁊ intellectio. nihilominus h verba. itelligit. diligit. que nec sunt del volitio vel intellectio sumpta gn̄aliter nō idē: sed aliud ⁊ aliud cōnotant. sicut etiā ipsi in eadē argumētatione fatent cū dicit ꝙ vnū dat itelligere aliquid ꝙ nō aliud. Et ideo h videt ignorare videt seipsam. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō ōia attributalia eadē cōnotant nec eodē mō: sed quedā cōnotant tam deū ꝗ̄ alias res. Quedā creaturas tm̄ actu existētes vel possibiles esse. vnā vel plures. Quedā quasdā ꝓpositiōes affirmatiuas vel negatiuas esse veras. Item quedā cōnotant res affirmatiue ⁊ quedā negatiue. De p̄mo gradu sunt: scientia: intellectus: volūtas: verū: ⁊ bonū: fm ꝙ cōuertunt cum ente. ⁊ plura alia sicut p3 in diffinitionibus exprimētibus quid nominis ipsoꝝ in q̄bus semper aliquid ponit in recto ⁊ aliquid in obliquo: vel nō omnin: eadē vel non eodem modo significant. Unde si queratur quid significet hoc nomē sciētia dicet: ꝙ id qđ h oratio. certa rei notitia. vel alia 2similis. in qua ponit notitia in recto: ⁊ rei in obliquo. Notitia aūt cōmuniter sumpta: significat tam rē increatā que est notitia dei: ꝗ̄ multas creatas que sunt notitie creaturarū. Ille vō genitiuus rei oēm rem actualē vel possibilē. ⁊ ideo hoc nomē sciētia quedā 2significat que nō p̄ncipaliter sign̄at. ⁊ alio mō sicut alius modus significandi est casus genitiui. ⁊ alius nominatiui. Idem p3 de intellectu: cuius diffinitio pōt esse aliqđ quo quis pōt intelligere. ⁊ voluntatis. aliqđ quo quis pōt velle vel nolle. verū aūt vt 2uertit cum ente diffinit q2 est: quid potens apprehendi ab intellectu. Bonū aūt qđ est diligibile a voluntate. in quibus omnibus rectus positus in diffinitione significat quodlibet ens: ⁊ obliquus non quodlibet: sed aliqua determinate: vt p3. In secundo gradu sunt iustitia vt sumit special'r nō cōmuniter pro bonitate que est perfectio secunda distincta contra malitiam. Unde iustitia sic sumpta cōnotat creaturam cui reddat pena vel p̄miū. Et mia. que etiā cōnotat creaturam cui peccāti parcat. Itē p̄scientia que determinate cōnotat entia futura. ⁊ potētia que creaturā possibilē cōnotat ⁊ si qua similia sunt: ꝙ ex diffinitionibꝰ nominū patere pōt. In scđo gradu est necessitas que vltra rē quā p̄ncipal'r significat: notat ꝓpositionē illā esse verā si format in qua nō esse cū mō ipossibilitatis dicat de illo ꝙ significat. vel esse affirmet cū mō necessitatis. vnde si querat quid est necessitas vt est illa cathegorematica ⁊ sumitur ꝑsonal'r. dicet: ꝙ est res quā ipossibile est nō esse. vel ꝙ necesse est esse. Et si ꝙ aliud est huic simile. Quedā etiā affirmatiue 2significāt vt itellectus: volūtas ⁊ alia que p̄us dicta sunt. Negatiue aūt. vt. vnū vel vnitas. imortalē. incorꝑm. simplex: infinitū. ⁊ similia. nā vnū 2sign̄at negatiue intrinsecā diuisionē actualē. Unde idē significat ꝙ h oro. aliqđ in se actu indiuisum. Simplex aūt indiuisionē intrinsecā actualē ⁊ possibilē. ⁊ sic de alijs vt in diffinitionibus q̄d noīs cuiuslibet p3. posset et dici ꝙ qđlibet taliū cōnotat q̄sdā ꝓpōnes esse veras sicut dcm̄ est de nec̄ario. Unde vnū notat ꝓpōnē esse verā in qua diuisum. vel entia in plurali: neget de illo ꝙ supponit pro eo ꝙ ipm̄ p̄ncipal'r significat. ⁊ tunc exprimet significatio eius sic. Unum est: qđ est ens

In hac ꝑtes declarādē attendē: q2 in diffōnibꝰ hoꝝ nominū: forte nō ds poni i recto aliqd determinatū in recto ne sequatur idē bis dici si cut dic̄ Comm. 5. met. cō. 14. d termio 2creto accitali. vn̄ diffō albi melius dicet ista est iformatū albedine: vel i quo est albedo: ꝗ̄ si dicet corpꝰ in quo ē albedo. Et sic diffō in fine melius assignaret ista ꝗ̄ redditur vnitas ꝙ sua ē: ꝗ̄ qualitas vel subā aut entitas que redditur ⁊c.

⁊ nõ est in se diuisum. siue sic vnuȝ est qð est ens: ⁊ nõ est entis. Similiter imortale est ens ꝙ mori nõ põt. ⁊ sic suo mõ de aliis. ⁊ hoc vel nihil vel modicũ differt ab eo ꝙ dcm̃ est ea: significare aliq̃ negatiue. Illa eñ dñr significare negatiue que ꝑdicata de aliqb' reddũt ꝓpõnẽ negatiuã vel equiualentẽ negatiue: aut includentẽ equiualẽter aliquã negatiuã: vt in ꝑdictis patẽ põt. ¶ Cum ergo querit̃ que sunt ista cõnotata pȝ ꝙ nõ pñt eadẽ in oibus assignari: sed alia in aliqbus alia in aliis: vt pȝ per dicta. Cũ aũt addit̃ ꝙ ꝑfectiones diuine nullo mõ depẽdent a creaturis nec volũtas diuina vt sit volũtas exigit creaturã. ꝯcedo ꝓprie loquẽdo: sed cũ infert̃ ꝙ in sua rõne eas nõ cõnotat. si itelligat̃: ꝙ illa res nõ cõnotat: ꝯcedo: q2 illa res nec in rõne sua nec extra cõnotat nec cõsignificat qcq̃: sed bene eius nomẽ: ⁊ rõ illius nois cõnotat creaturã. Sicut res illa que oibus dñat̃. s. de' ipse nec creaturã cõnotat neq3 a creatura depẽdet. ⁊ tñ hoc nomẽ dñs: cõnotat seruũ creaturã: intm̃ ꝙ lȝ dñs fuerit antequã esset creatura: nõ tñ fuit dñs anteq̃ esset creatura. vt dicit Aug. 5° de tri. c. vii. ⁊ verũ est. Simil̃r ꝑsciẽtie nomẽ futurã creaturã cõnotat intm̃ ꝙ si nulla creatura esset futura: q̃uis res que est ꝑsciẽtia esset: nõ tñ eẽt ꝑsciẽtia. vt dicit Hug. li. i. de sca. p2a. z. c. 16. ¶ Per dicta pȝ qd dõm ad aliud qð sequit̃: qm̃ vez nõ est: ꝙ vnitas ⁊ imortalitas: nõ sunt cõnotatiua. q2imo sunt vt patuit. Simil̃r veritas ⁊ bonitas: que si sumant̃ ꝑm ꝙ cũ ente ꝯuertũtur pȝ illa esse cõnotatiua ex dictis. Si aũt sumant̃. vt sunt nomina ꝑfectionũ specialiũ: adhuc cõnotatiua sunt. Naȝ nomine veritatis intelligim' aliqd quo res recte appꝑhendunt̃: siue vt appꝑhendi debẽt. nomine ṽo bonitatis aliqd quo bona eligunt̃ vel agunt̃. vel quo agunt̃ ⁊ eligunt̃: que agi debẽt ⁊ eligi. vel alio mõ cõsimili. exprimere quid nominis vtriusq3: ita ꝙ semꝑ ꝑter ꝑncipale significatũ: cõsignificat̃. Nec ꝓbatio vȝ que inducitur ꝯtra hoc. s. q2 nõ dicunt̃ relatiue: sed deus ad se bonus est ⁊ verax: q2 nõ sequit̃ hoc nõ est relatiuũ. ergo nõ est cõnotatiuũ: qm̃ nõ oẽ cõnotatiuũ est relatiuũ: lȝ ecõtra omne relatiuũ sit cõnotatiuũ: nec sequit̃ hoc nõ dicit̃ ad aliud. ergo nõ est cõnotatiuũ. Sicut hoc nomẽ humanuȝ. ⁊ h' italicus. grecus. gallicus. anglicus. ⁊ q2 infinita possent talia reperiri: que sunt cõnotatiua nec tamẽ relatiua signũ significat. res aũt que de' est nõ significat: sed significat̃. Verũtamẽ aliqð nomẽ cõnotans creaturã: nõ verificaretur de deo si nulla creatura esset aut eẽ posset. vt patet per id qð dictum est. ¶ Quedã aũt nomina attributalia cõnotant ⁊ deũ ⁊ creaturas sicut scientia scibile. ⁊ dilectio diligibile seu bonũ. Et quedã ꝯnotant aliquas affirmatiue: vt pȝ in hys de quibus dictũ est quedã ṽo negatiue. vt vnitas. ꝙ cõnotat diuisionem intrinsecã negatiue. nã vnũ dicimus qð est in se indiuisum. Similiter simplicitas: imortalitas: ⁊ si que similia sunt. De quibus omnibus põt patere inspiciendo diffinitionẽ explicantem quid per quodlibet illoȝ nominũ importat̃. Omnia tamẽ illa in deo penitus idem significant ex parte rei: ⁊ pro eadeȝ ex natura rei supponunt. Et per hoc pȝ ad aliud qð sequit̃. ¶ Ad sextum dicendum. ꝙ vel illa ratio nihil concludit. ꝙ verum est vt patebit. vel si concludit. eque cõcludit cõtra eam facientes. nam non plus probat distinctionem formalitatum intellectus ⁊ voluntatis diuine. q̃ distinctionem reruȝ si bene attendatur nisi quia sine ratione ad placitum velit loqui. ¶ Dico ergo ad rationem negando consequentiam. Nam licet dilectio dei sit intellectio dei ⁊ ecõuerso absq3 oi distinctione in re: ipsa tamẽ vnica ⁊ indiuisa perfectio que est intellectio ⁊ volitio. est intellectio aliquoȝ quoȝ nõ est volitio. Est enim intellectio omniuȝ intelligibilium tam bonorum q̃ malorum. est ṽo volitio seu dilectio tñ bonorum. sicut soluendo hanc eandem dicit Magister supra di. 6. cap. sed cõtra hoc. Et ideo quedam deus nouit que non diligit neq3 approbat. Et ex hoc nulla distinctio argui potest inter rem que est volitio ⁊ rẽ que est intellectio. nõ plus q̃ inter reȝ que est intellectio. ⁊ rẽ que est intellectio. Et causa est: q2 licet illa aliquoruȝ sit intellectio quoȝ nõ est essentia vel volitio. ṽ. g. malorum: nihilominus intellectio diuina maloruȝ: est essentia dei. ⁊ volitio diuina bonorum. ⁊ volitio bonoruȝ est intellectio malorum ⁊ essentia diuina. ¶ Hoc in simili patet tã in deo q̃ in creaturis. in deo quidem. nam constat ꝙ memoria prescientia ⁊ scientia in deo nullo mõ ex parte rei distinguuntur. ⁊ tamen eadem res que est scientia ⁊ prescientia ⁊ memoria: est aliquorum scientia quorum nõ est prescientia. ṽ. g. presentium. Et aliquorum prescientia quorum non est memoria. puta futuroruȝ. Et verũ est dicere ꝙ deus meminit Jude proditoris. ⁊ non prescit ipsum. Et prescit antechristuȝ ⁊ non meminit eius: nec tamẽ sequitur ꝙ memoria ⁊ prescientia distinguãtur in deo. ⁊ ratio est: quoniã memoria ꝑteritoȝ in deo est prescientia futuroȝ ⁊ prescientia futuroȝ est memoria preteritoȝ. In creaturis quoq3 simile patet. Nam certũ est: ꝙ notitia qua Sor. nouit lapidem est aliqua entitas vel essentia. siue sit precise qualitas quedã siue precise respectus siue aggregatuȝ ex vtraq3. Quecũq3 aũt essentia sit verũ est dicere ꝙ illa est notitia lapidis. ⁊ nõ est eẽntia lapidis. ⁊ tamẽ illa notitia est oino illa essentia. ⁊ econuerso. sine omni distinctione a parte rei: q2 lȝ illa essentia non sit essentia lapidis: est tamen notitia lapidis. ⁊ notitia lapidis est essentia illa. ¶ Et per hoc patet ad confirmationem. nam maior eius vtiq3 vera est accipiendo significare cõmuniter ad cõsignificare vel connotare: ⁊ supponere. als nõ esset vera vt patet in exemplis predictis. ⁊ ꝑm hoc cõcedendum est: ꝙ hoc verbũ diligit aliquid cõnotat ⁊ importat: ꝙ nõ cõnotat hoc verbũ est vel hoc verbũ intelligit. Cõnotat eñ bonum existens vel apparens. Unde nomine dilectionis in cõmuni: intelligimus consensionẽ in bonũ vel apparens bonuȝ sicut prescientia cõnotat futurum: ⁊ q2 omne qð deo apparet bonũ vtiq3 vere bonum est. sequit̃. deus diligit malum. ergo malum est bonum. Intellectio autem nõ cõnotat bonuȝ determinate. ideoq3 nõ sequitur deus intelligit hoc vel malũ. ergo maluȝ est bonum. Et ideo conceditur h'. deus intelligit malum. ⁊ h' negat̃ deus diligit malum. ¶ Et si dicatur ꝙ cõnotare ⁊ consignificare est proprium vocum vel conceptuum aut aliorum signorum res autem non significant vt ante dictum est. nunc autẽ loquimur de rebus nõ de vocib' aut ꝯceptibus. ¶ Dõm ꝙ q̃uis de reb' loq̃mur nõ de vocib' loq̃mur tñ de reb' nõ per res ipsas sed per voces eas significãtes. ⁊ ꝑm ꝙ ille alia vel alia vel alio ⁊ alio mõ significãt vel ꝯsignificãt: sic locutiones nre vere sunt aut false. aliter ⁊ aliter ad ꝓpõnes rñderi opȝ. ¶ Et si dicas ꝙ describẽdo oẽm cõnotationẽ: adhuc h' erit vera. deus intelligit malũ. ⁊ h' falsa. deus vult malũ. Dõm ꝙ si talia circũscribant̃. ⁊ ꝑdicta verba nec in cõsignificato nec in mõ significãdi mõ aliq̃ distinguant̃ tũc neutra illarũ ꝓpõnũ erit magis vera q̃ altera: ⁊ tũc sicut ex noua institutione. nõ eadẽ que nũc vel nõ eodem mõ significarẽt: sic nec eodẽ mõ dõm esset ad illas tũc ⁊ nũc. sicut si h' vocabula ꝑscire ⁊ ꝑsciẽtia instituerent̃ vt nihil ꝯsignificarent nisi ꝙ cõsignificat memoria ⁊ meminisse. ⁊ eodẽ mõ eque ꝯcedendũ esset deũ ꝑscire ꝑterita: sicut ꝯcedit̃: ꝙ meminit ꝑteritoȝ. Similiter si isti termini. homo. hoies. sicut nõ signant diuersa vel cõnotant: sic ex noua institutione nõ haberent diuersuȝ modũ significãdi sicut nunc ꝯcedit̃ h'. Sor. est homo: sic tunc ꝯcedẽda esset ista Sor. est hoies que tñ nũc nõ ꝯcedit̃. Sed diceres. dimissis istis vocabulis intelligere ⁊ diligere. ¶ Veruȝ est dicere ꝙ illi realitati que volitio dicit̃ repugnat habere maluȝ pro obiecto nõ aũt realitati que est intellectio. Item illa realitas que est intellectio est maloȝ. illa aũt que est dilectio nõ est maloȝ. ꝙ illa nõ est ista. ¶ Dõm ꝙ qcqd est obm realitatis que est intellectio est obm realitatis que est volitio cũ vna penit' realitas sit itellectio ⁊ volitio. ⁊ malũ est vtiq3 obm realitatis que est volitio. qm̃ intelligit̃ a realitate que est volitio. ⁊ vt dcm̃ est. res vel realitas que est volitio est intellectio maloȝ lȝ nõ sit dilectio maloȝ. ¶ Ad aliud cũ dr̃: ꝙ realitas que est itellectio est malorum ⁊c̃. Dõm ꝙ oõ est defectiua eo ꝙ nõ enuntiat qd sit maloȝ: an. s. sit de numero maloȝ vel eẽntia maloȝ. vel cã maloȝ vel dilectio maloȝ vel intellectio maloȝ. posset eñ q̃libet ꝑdictoȝ modoȝ ⁊ mult̃ modis aliis dici esse maloȝ. ⁊ quocũq3 mõ ꝑdictoȝ intelligeret̃ ꝑter vltimũ: ꝓpositio falsa esset. Cõcedo ꝙ ꝙ illa realitas est maloȝ in vltimo sensu. cuȝ ṽo addit̃: ꝙ realitas que est dilectio nõ est maloȝ. aut intelligit̃ eodẽ mõ. s. ꝙ nõ est intellectio maloȝ ⁊ tunc nego eam. aut intelligit̃ ꝙ nõ est dilectio maloȝ: vel alio mõ. ⁊ tunc pȝ ꝙ ꝯclũa nihil vȝ sicut nõ sequit̃. res que est ꝑsciẽtia: est ꝑscientia futuroȝ. res que est memoria nõ est memoria ꝑteritoȝ. ꝙ res que est memoria non est res que est ꝑsciẽtia ⁊ sic sequit̃. Res que est essentia diuina est cã creature. Res que est essentia diuina: nõ est effect' creature. ꝙ res que est essentia diuina. nõ est res que est essentia diuina. Et sic pȝ ꝙ ꝑdicta nõ cogunt ꝯcedere talẽ distinctionẽ ꝑfectionũ in deo ex nã rei. ¶ Ad pmã rõnẽ q̃nis rñsum est supra. Ad 2um dõm ꝙ Aug. nõ dicit illa esse equalia. Sed nõ esse inequalia. Unde verba sua sunt hec. h' quatuor. s. viuus. sapiẽs. potẽs. speciosus. vt premisit statim. nõ inequalia dicẽda sunt. Nomina enim quatuor res autem vna est. Sicut ergo idem non est sibi inequale. sic nec ista.

¶ Scdo Rñ° ꝯcedit ꝓpositum ex hoc ꝙ ꝯcedit gñare esse vere ꝓductionem. Omnis enim ꝓductio inquãtum huius est actus ꝑncipii ꝓductiui sicut actio actus actiui: vt pȝ 3° phys. igit̃ generatio illa est actus ꝑncipii ꝓductiui. ⁊ sic ꝯcedẽtes ꝓductionem ꝯcedunt pariter potẽtiã ꝓductiuã. ¶ Q2 etiã ꝯfirmat̃ ex intentione phi. 9. ⁊ Cõmenta. ibidẽ. ii. cõmẽ. metaphysice. vbi

Fol. 57. col. 3 circa mediũ linee. 19.

vult ⁊ verũ est: ꝙ sicut omnis potẽtia est respectu alicui⁹ act⁹. sic ecõuerso act⁹ ille ad quẽ est: est act⁹ potẽtie. Et sicut omnis potẽtia actiua est respectu actus qui est actio: sic omnis actio est alicui⁹ potẽtie actiue. Et eadẽ rõne: omnis potẽtia ꝓductiua est alicuius actus qui est ꝓductio. ⁊ omnis ꝓductio est act⁹ alicuius potẽtie ⁊ ꝑncipij ꝓductiui. Unde ponere ꝓductionez ⁊ negare eius ꝑncipiũ ꝓductiuum est incõpossibilia affirmare. ¶ Et maxime hoc est ꝯtra istos qui volunt ꝙ generatio in deo nõ solũ sit habitudo de genere relationis sed vere sibi cõpetat ratio actionis. ⁊ ideo minus possunt negare ꝑncipiũ ꝓductiuũ in patre ꝗ̃ alij qui dñt talia non ꝓductiones sed relationes tñ iportare. Quis hoc falsum sit: vt pȝ supra. d. 4. q. 1. ¶ Tertio fal sum dicit: in hoc ꝙ ait gñationẽ esse. ¶ Scdo sic. Omnis potẽtia que per se est ad terminũ ab ea vel ab eo in quo est per eaȝ ꝓductũ inquãtũ huius est potẽtia vere ꝓductiua. Sed potẽtia gñandi dei pñs est huius: ḡ ⁊c. maior pȝ. nã quelibet eius singularis est vera. nec habere põt instãtiam. Potẽtia nãq; que est possibilitas ꝓpõnis vel terminoꝝ ſm modũ loquẽdi istoꝝ q̃uis possit esse circa terminos stantes pro reb⁹ ꝓductis: hoc tamẽ accidit sibi. Unde nõ minus reperit vbi vterq; terminus rẽ im productã significat. v. g. in hac. pater põt esse deitas. Potentia etiã passiua ⁊ si sit ad rem ꝓductã nõ tñ ad rẽ ꝓductã per eam vel nõ inquãtũ ꝓducta est per eã. vt pȝ. ⁊ ideo maior certissima est. minor quoq; nulli dubia esse debet. Nã potẽtia gñandi dei pñs per se dĩ ad filiũ ꝓductũ siue ad genitũ ab ea. vel a pñe cui⁹ est vel qui est illa ptãs ⁊ hoc inquãtũ ab ipso filius est ꝓductus ⁊ genitus. Unde si per ipossibile nullus esset genitus nulla potẽtia gñandi oĩno esset in deo quomodocũq; etiã sumeret potentia gñandi. ¶ Tertio sic. Cuiuscũq; potẽtie act⁹ quẽȝ per se respicit inquãtũ eius actus est: est ꝓducere: est vere potẽtia ꝓductiua. Sed potẽtie gñandi in deo act⁹ quẽ per se respicit iquantum actus eius est: est ꝓducere. ḡ ⁊c. maior pȝ. Q̃uis eniȝ actus potentie passiue sit agere nõ tamẽ inquãtũ est potentie passiue est agere: sed potius pati. est aũt agere iquãtũ est actus actiue potẽtie. sic in ꝓposito. minor etiã pȝ. nam actus potẽtie gñandi est gñatio. dicit enĩ pater potens generare.

Fol. 57. col. 4. circa finẽ linee. 54. Sic sub sẽsu iperfecto in originali.

¶ Motus. vt idẽ significet h̃ dictio grauitas ꝙ h̃ oratio ꝑncipiũ motus deorsum. Et q: aqua existẽs in terra nõ mouet deorsuȝ nec illa forma est ei in illo loco pñ^m talis mot⁹ ideo ipsa nõ est aque in illo loco grauitas: que tamen est ei in alijs locis grauitas sicut etiã est ei ꝑncipiũ descẽdendi. Unde si aqua sit in aere ⁊ descẽdat ⁊ postea erit in terra. vere diceret: grauitas erit in aqua qd erit in terra. Sed ipsa non erit: tunc grauitas. Et esset multũ simile ad ꝓpositũ si vna talis forma numero esset simul in duab⁹ aquis quarũ vna esset in aere ⁊ descenderet altera võ esset in terra. tunc enĩ verũ esset dĩe ꝙ grauitas esset in vtraq; aqua. ⁊ tamen ipsa grauitas non esset in vtraq; aqua grauitas: sed in altera tñ. s. in ea que descenderet. sic in ꝓposito: potentia gñandi est in pñe seu est pater ⁊ est etiã in filio: sed ipsa non est in filio potentia generandi. Cum võ vlterius dicit: ꝙ nõ respectu patris: nec respectu filij ⁊c. dico: ꝙ potẽtia generãdi respectu filij. i. potentia generandi filium est in filio. Non tamen ipsa est in eo potẽtia respcũ filij nec respcũ alicui⁹ alterius nec est potẽtia gñandi: q: ipse per eã nec se nec aliũ põt gñare.

Fol. 58. col. 2 post lineã. 11.

¶ Unde Cõmen. ibi. Si omnis motor ⁊ agens haberet potentiã agendi ⁊ mouendi possibile esset vt in aliqua hora nihil esset: ⁊ tunc quibus posset esse ⁊ ideo esse: qm̃ si possibile est vt ꝑmus motor non sit aut non moueat: possibile erit vt nihil sit nõ. vult igitur ꝙ necessario semper actu moueat.

Fol. 58. col. 4. post ꝑn^m linee. 15.

¶ Itẽ ꝯtra ꝑmũ doctorẽ est: ꝙ dicit. s. pñ^m ꝙ distingui a primo. ¶ Scdo sic. Si essentia diuina esset pñ^m elicitiuȝ quo: gnõnis sequeret ſm dicta istoꝝ ꝙ pñ nõ esset penitus sine pñ°: ⁊ a nullo. ꝯñs nõ est cathegoricum. ꝯñtia pȝ: q: ſm istos generatio est ipsa paternitas que vt dñt ꝯstituit personã pñs: cuius aũt formaie ꝯstitutiuũ est ꝑncipiatũ. ⁊ ipm aliquo mõ est ꝑncipiatum ⁊ nõ penitus carens ꝑncipio. ſm dicta aũt eoꝝ generatio est ꝑncipiata ab essentia: quare ⁊c.

Fol. 59. col. 3. post pñ^m linee. 49.

¶ Sicut aũt diffinitio bonitatis in cõmuni nõ hȝ in se sapiaȝ. ita nec infinite infinitã. Est igit aliqua nõ identitas formalis sapiẽtie ⁊ bonitatis inquãtum earum essent distincte diffinitiones si essent difficiles. Diffinitio aũt nõ tñ indicat rõnem causatã ab intellectu sed quidditatem rei.

Fol. 59. co. 4 circa finẽ linee. 21.

¶ Ad qd etiã doctores implent tot quaternos ostendentes vnũ attributũ ex alio. si non est inter ea nisi tñ dña rõnis. Ita enim perfecte videret deus cognosci q̃tũ ad oẽm ꝯceptũ realẽ cum cognoscit sub vno attributo sicut si cognosceret sub rõne oĩuȝ attributoꝝ. ¶ Similiter doctores assignant quedaȝ attributa ꝓpinquiora essentie quedã emanãtia: ꝙ nõ esset si nulla distinctio esset inter ea nisi rationis.

Fol. 62. co. 2 post pñ^m linee. 32. Quãuis sensus sit impfect⁹ nõ aliť hȝ in originali. Hec apostilla est de mẽte cuiusdam fraterculi. cõsidera ergo iq̃tis ex sua nesciẽtia errauit.

¶ 16⁹ vbi ait ꝙ si queratur qd est ipsa sũma nã: quid verius rñ⁹ q̃ iustitia ⁊c. ecce ꝙ vult diuina ingt ꝑdicari de diuinitate aľs nõ ꝯuenienter riderent ad qõnẽ factã de diuinitate per qd. i. ꝯ ẽt vnũ attributũ de alio ꝑdicet ingt. pȝ. nã ſm Aug^m 6. de tri. c. 7. in deo eadẽ est bonitas que sapia ⁊ nõ est in eo aliud bonum esse aliud sapientẽ esse. ⁊ idẽ dicit de ceteris attributis ꝯcedit. ḡ ꝑdicationẽ vnius de alio in absoluto: quelibet autẽ talis est qdditatiua. ¶ Itẽ dicit: nõ esse in deo aliud magnũ eẽ: aliud sapientẽ vel bonũ esse. Ex hoc aũt sequit ꝙ nõ est alia rõ bonitatis ⁊ alia magnitudinis ⁊ sic de alijs. Et pȝ ꝯña: qm̃ que sola rõne dñt: dĩ ꝙ esse vnũ nõ est eẽ aliud. Sicut 3⁹ phys. Phs dicit ꝙ idẽ est act⁹ agẽtis ⁊ patiẽtis: sed esse nõ idẽ. i. rõ nõ est eadeȝ. idẽ dicit. 10. meta. ca. ꝓ dicit: ꝙ nõ est idẽ igni ⁊ elemẽto esse: sed re qdẽ ⁊ nã ignis est elemẽtũ. Et eodẽ modo dicit esse de ente ⁊ vno. ḡ per nõ esse idẽ igni: esse ignẽ ⁊ esse elementũ intelligit eorum nõ esse vnã rõnẽ. ⁊ per ꝯñs Aug. dicit idẽ esse deo magnuȝ esse ⁊ sapientẽ esse. intelligit ꝙ ſm vnã ⁊ eandẽ rõnẽ est magn⁹ ⁊ sapiens. ¶ Cõfirmat: q: si esset talis pluralitas rõnũ: tunc nõ oĩa attributa dicerent de eo ſm vnã rõneȝ. Sȝ hoc est ꝯ̃ Ansel. mon. 17. vbi ait. Quẽadmodũ itaq; vnũ est qcquid essentialr de sũma suba dĩ: ita ipsa vno mõ vna ꝯsideratione est qcquid est essentialr. nõ ḡ ſm aliã rõnẽ est iustitia ⁊ ſm aliam sapiẽtia: sed ſm eadẽ. ¶ Ad oppositũ: si nõ esset aliqua talis distinctio rõnũ. attributa oĩa dicerent de deo ſm vnã rõnẽ: ⁊ per ꝯñs plura simul iuncta nugatorie dicerent. hoc aũt falsum est. nullus enim diceret nugatoriã esse locutionẽ. qñ dicimus. hoc vľ illud tanta voluntate dei factũ est. vel cũ dicimus magna charitas dei. vel magna potentia. ⁊ huius fecit h̃ vel illud. Aplš etiã ait ad Eph. 2⁹. Deus qui diues est in mĩa ꝓpter nimiã charitatẽ suã ⁊c. nimiã. i. maximã. Iteȝ Hiere. 32. ait. ꝓpha. fortiss: ime magne potens. dñs exercituũ nomẽ tibi. Ecce Aplũs imediate iungit duo noĩa attributalia. s. magnitudinẽ ⁊ charitatẽ. ⁊ ꝓpha. tria. ⁊ tñ neutrũ eoꝝ diceret quis nugatorie fuisse locutuȝ. ¶ Scdo si nõ esset aliqua talis distinctio. qcũq; cognosceret vnũ attributum de deo cognosceret qđlibet: dũmõ sciret qd iportat per nomẽ. ꝯñs est falsum: nã nãliter multi phĩ cognouerũt deũ esse beatũ ⁊ intelligentẽ qui nõ cognouerunt eum esse omnipotenteȝ. vel misericordẽ. ⁊ sic de plurib⁹. ¶ Pro solutione. q. ꝑmitto ꝙ ꝓprie loquẽdo aliud est attributũ. aliud perfectio attributalis. ⁊ aliud ratio attributalis. Nã attributũ est vox vel ꝯcept⁹ perfectionẽ simplr iportans vere de deo ⁊ de oĩbus tribus personis ꝯiunctim ⁊ diuisim ꝑdicabilis. Addunt tamẽ aliqui dicẽtes qđ est cõmunis deo ⁊ creaturis. Sed hoc est ꝯtra eosmet qui dñt: ꝙ imensitas ⁊ eternitas: ⁊ oĩ potẽtia sunt attributa. cũ creatura nec imensa sit nec eterna. neq; oĩpẽs. ¶ Perfectio võ attributalis est perfectio quã significat ⁊ pro qua supponit attributuȝ quãdo de deo ꝑdicat. ¶ Sed ratio attributalis est ratio explicans qd per attributũ iportat. Que põt etiã dici ratio ꝑfectionis attributalis: nõ q: explicet qd sit vel que res ipa attributalis ꝑfectio: sed q: pro ipsa põt supponere ⁊ illaȝ significat sicut ipm attributũ. Dicit etiã ratio attributi nõ q: ipsum significet aut pro ipso supponat: sed vt dictũ est: q: qd per illud nomẽ importat manifestat. ⁊ ideo talis diffinitio attributi in gñali: lȝ sit rei: q: est eius signũ nõ tamẽ ꝓprie est diffinitio dicens qd rei: q: diffinitio dicens qd rei vt distinguit a rõne dicente qd nominis semꝑ explicat qd est res illa de qua dicit. Diffinitio aũt attributi de qua loqmur non sic. v. g. diffinitio iustitie in generali est h̃. aliqd quo reddit vnicuiq; ꝙ suũ est. per hanc aũt vt pȝ nõ manifestat qd sit illud de quo ipsa dicit. an. s. suba. vel qualitas vel qd aliud determinate. Verũ tamẽ quedã diffinitio dicẽs qd rei magis perfecte manifestat qd est res: quedã minus: quedaȝ per intrinseca tñ ⁊ quedaȝ per extrinseca sicut alibi videri hȝ. Quãuis aũt diffinitio noĩs attributi sit rei hoc ideo q: rem significat ⁊ per re supponit: nõ tamen oĩs ratio noĩs est hoc mõ rei: sed tunc tñ quãdo illud nomẽ pro re aliqua supposito ⁊ de ipso significatiue sumpto verificari põt esse existere. Sicut est in ꝓposito de quolibet attributo. vbi aũt hoc nõ ꝯ⁹ tunc illa diffinitio est sic nominis. ꝙ nullo mõ rei. quales sunt diffinitiones noĩum iportantiũ figmẽta ⁊ ipossibilia esse. Alie differẽtie plures possent assignare inter diffinitioneȝ nominis ⁊ rei. sed non est opus ad ꝑsens. ¶ Scdo ꝑmitto: ꝙ aliqd distigui ab aliquo rõne siue sit rõ dicẽs quid rei siue quid noĩs. põt intelligi triplr q̃tum ad ꝑsens sufficit. ꝑmo q: est rõ distincta ab alia rõne vel ab aliq̃ re. Sicut aliqua etiã dicunt distingui re siue ſm rem: q: sunt distincte res. vel saltẽ illud qđ dĩ re distingui est res. sicut põt dici ꝙ res aliq̃ distinguit ſm rẽ vel re ab aliq̃ rõne. hoc est: est res distincta a rõne. ¶ Scdo aliq̃ põt dici distingui rõne nõ

q: sunt

q2 sint distincte rōnes aut alteruz sit rō: sed q2 rō que est vnius nō est rō alterius. ⁊ ecōuerso rō alterius nō est rō illius. Sicut dicimus q̄ homo ⁊ asinus differunt rōne: nō rō hois non est rō asini. nec rō asini rō hois. Et que sic dicuntur distingui rōne nō opꝫ q̄ sint rōnes: sed pñt esse vere res extra aīam vt pꝫ in exēplo posito. Simili mō dicimus aliquas esse eadē rōne: nō q̄ sint vna rō: sed q2 eoꝝ est vna rō. Sicut distincte res eiusdē spēi dicunt̄ esse eadē rōne. q2 earū est vna rō specifica. Simili mō loquēdi vtimur: cū aliq̄s substātias dicimus differre ꝓprietatibꝰ vel accidētibꝰ: q2. s. accidēs vel ꝓprietas vnius nō est accidens alterius nec ecōuerso. ¶ Utroq3 mō p̄dicto: pꝫ q̄ distinctio principaliter est inter ipsas rōnes. ¶ Sed tertio mō posset dici aliquid ab aliquo distingui rōne neutro p̄dictoꝝ modoꝝ. Sed sic q̄ ipm̄ p̄cise vnū s̄m se: ꝓpter plures rōnes circa ipm̄ fabricatas distinguat̄ rōne a seipso. sic q̄ distinctio talis nō intelligat̄ esse solū iter illas rōnes: nec per iclusionē rōnū: sed in ipa re cuius sunt iste rōnes: vt p̄scindit̄ ab oībꝰ talibꝰ rōnibꝰ. quo videntur aliqui dicere q̄ vna res penitꝰ extra aīam indiuisa distinguit̄ rōne a seipsa: ⁊ hoc magis declarabit̄ in dubitādo contra tertiā ꝯclusionē que ꝓbabit̄. Hys p̄missis pro solone. q. pono tres ꝯclusiones. P̄ma est q̄ nulla est pluralitas ꝑfectionū attributaliū seu distinctio s̄m rōnē. p̄mo mō sumpta. Hic ꝓbat̄: q2 quecūq3 distinguunt̄ rōne hoc mō sunt rō ⁊ rō. vel saltē illō qō sic distinguit̄ est rō. vt dictū est. Sed ꝑfectio attributalis nō est rō: sed verissima ⁊ perfectissima res extra aīaz: ḡ ⁊c̄. Et loquor hic de rōne que est actus aīe. Nō aūt vt aliq̄ q̄nq3 sumunt pro q̄dditate vel essentia aliq̄ extra aīam. cuius est significatiua rō illa que est actus aīe. Si eni sic accipiat̄ rō ꝯstat q̄ ꝑfectio attributalis rō dici pōt. Sed nec sic est aliq̄ distinctio ꝑfectionū attributaliū: vt pꝫ ex p̄cedenti q̄one. Accipiēdo aūt rōnē primo mō quo in hac q̄one intēdo vti hoc termino rō. rōnes attributales distinguunt̄ rōne q2 vtiq3 sunt distincte rōnes abinuicez. Nā alia est rō iustitie: a rōne misericordie. ⁊ sic de alijs. ¶ Secunda ꝯclusio est q̄ sumēdo distingui rōne 2° mō: vnū attributū distinguit̄ rōne ab attributo alio. Perfectio aūt attributalis nō distinguit̄ rōne a perfectione attributali. v̄. g. iustitia a mīa. Quis ꝑfectionis attributalis sint multe rōnes attributales distincte. Prima pars ꝯclusionis pꝫ: q2 quorūlibet nominū diuersa significantiū vel cōnotantiū diuerse sunt rōnes explicantes q̄d illa significāt. pꝫ: sed attributa quelibet sunt huius. quedam eni significāt diuersa. v̄. g. iustitia ⁊ mīa. sapientia. ⁊ alia multa. Nam iustitia significat iustitiā increatā. ⁊ q̄mlibet creatā. Similiter mīa: mīam icreatā ⁊ oēs mias creatas. Eodē modo sapientia: increatā ⁊ creatas sapientias significat. Quis aūt iustitia increata nō sit alia res a sapiētia increata: ⁊ mīa increata. iustitia tn̄ creata: res alia ē a sapiētia creata: ⁊ simil̄r mīa creata alia est ab vtraq3. Ista et̄ tria attributa nō solū significant diuersa: sed ꝯsignificāt secūdario etiā diuersa. Sicut pꝫ in diffinitionibꝰ ipsoꝝ. Quedā aūt sunt que lꝫ nō significent diuersa sed q̄cq̄d significat̄ per vnū significet̄ per aliud: diuersa tn̄ secūdario iportāt siue ꝯsignificāt. sicut sunt. vnū bonū ⁊ verū. sumpta s̄m q̄ ꝯuertunt̄ cū ente. nā vnū negationē diuisionis intrinsece bonū aūt voluntatē vel appetitū. Nā vt pꝫ ex p̄cedenti. q. ⁊ adhuc aliq̄d dicet̄: q̄dlibet attributū vel aliq̄ diuersa p̄ncipaliter significat a q̄libet alio vel secūdario diuersum iportat. ex quo seq̄t̄ q̄ eoꝝ sunt diuerse rōnes. ꝯfirmat̄ q2 aliogn ipsa eēnt noīa synonyma q̄ nullus dicit. ¶ Patet etiā inductiue discurrēdo singulas rōnes attributoꝝ. Misericordia v̄o creata qua peccāti debita sibi pena remittat̄. pꝫ autē q̄ hee sunt distincte ⁊ eoꝝ sunt distincte significatiōes. ⁊ ita est de alijs vt patere pōt. ¶ 2ᵃ v̄o pars cōclusionis ꝓbat̄. s. q̄ perfectio attributalis. v̄. g. ꝑfectio dei quā signāt hoc nomē iustitia: nō distinguit̄ a ꝑfectione quā significat in deo hoc nomē mīa rōne hoc mō. Quia si distinguit̄ igit̄ rō entitatis que est iustitia nō est rō entitatis que est mīa. nec econuerso: ꝯñs est falsum. ꝯñtia pꝫ ex declaratione p̄missa de distingui rōne hoc 2° mō: sed ꝓbo falsitatē ꝯñtis: q2 si rō iustitie nō est rō mīe. mīa nō est iustitia: sed alia entitas ab ea. qō est iprobatū in p̄cedenti q̄ō. ꝯñs ista pꝫ: q2 sumatur illa entitas que est mīa. ea demōstrata verū est dicē. huius entitatis est rō h. demōstrata rōne mīe. Aut ḡ eiusdē est rō iustitie ⁊ hoc est ꝯtra positū in antecedēte. ⁊ ꝯcedit̄ ꝓpositū: aut rō est iustitie nō est huius entitatis. ⁊ cū sit alicuius entitatis: q2 vere aliquā significat: sequit̄ qō est alterius entitatis ab illa demōstrata. ⁊ per cōsequēs entitas que est iustitia dei est distincta ab entitate que est mīa dei. ¶ Tertia pars ꝯclusionis pꝫ ex dictis. Nā attributoꝝ sunt rōnes diuerse: oīa aūt attributa eādē ꝑfectionē iportant: vt pꝫ ex p̄cedenti q̄one. Quācūq3 aūt rem nomē significat eandē significat rō nominis illius. ḡ oēs rōnes attributoꝝ eādē iportāt ꝑfectionē ⁊ per ꝯñs eiusdē ꝑfectionis sunt plures attributales perfectiones. eo mō. s. quo rō attributalis dicit̄ eē rei. ¶ Ex hys pꝫ q̄ refert dīe ꝑfectiones attributales distinguunt̄ rōne: ⁊ perfectionū attributaliū: vel verius loquēdo ꝑfectiōis attributalis sunt plures vel distīcte rōnes: p̄mū eni falsum est: ⁊ sc̄d̄m verū vt patuit. ¶ Pꝫ etiā q̄ neutro p̄dictoꝝ modorum res aliq̄ pōt a seipsa differre rōne. Nō q̄dez p̄mo mō: cū ipsa nō sit rō. Nec secūdo mō q2 quelꝫ rō eius est eius. Un̄ q̄cūq3 sic differūt rōne: necessario sunt res distīcte: vel termini distincti: vt pꝫ ex dictis. ¶ Sed circa dicta dubiuz pōt esse: q2 sicut vniꝰ rei vnica est eēntia ⁊ q̄dditas: sic videt̄ q̄ sit vnica rō: ⁊ ꝑ ꝯñs eiusdem rei nō pñt esse plures rōnes: cuius oppositum dictum est. ¶ Ad hoc dōm: q̄ q̄uis illa ꝓpōne multi vtant̄ frequenter q̄si maxima quadā difficile tn̄ est iuenire qualr̄ habeat veritatez. Un̄ vel hoc nomē rō accipitur ḡnalissime ꝓ omni. s. cōceptu de re p̄dicabili: vel accipit̄ tm̄ pro omni ꝯceptu hñte partes: q cōi noīe vocari pōt diffinitio. Et hic est multiplex: q2 q̄dā explicat̄ q̄d noīs: ⁊ vocatur diffō dicēs q̄d noīs: ⁊ accipio nomen cōiter ad mētale ⁊ vocale ⁊ scriptis. Quidā q̄d rei: ⁊ hoꝝ quidā explicatur per itrinseca tm̄: ⁊ q̄dā per extrīseca: qui et̄ pōt subdiuidi: sed nō pertinet ad ꝓpositū. ¶ Si accipit̄ rō p̄mo mō: vel secūdo pꝫ statī q̄ ꝓpō est falsa: q̄m sicut eiusdē rei possunt eē plura noīa voltˡᵃ nō synonyma: sic possibile est: imo posito illo necesse est eiusdē eē plures cōceptus de illa vel de termio suppⁿᵗᵉ per illa p̄dicˡᵉˢ: hoc pꝫ de ente ⁊ vno: q̄ significāt eandē rē: s̄m tn̄ diuersos ꝯceptus ⁊ rōnes: sicut cā ⁊ p̄ncipiū: vt pꝫ. 4. meta. Itē 10. meta. ca. p̄mo. dicit Phūs ibidē de igne ⁊ elato. ⁊ in. 3. phys. dicit. q̄ agere ⁊ pati idē est. nō tn̄ tanq̄ rōnē esse vnā q̄ q̄d erat esse dicentē sicut tunice ⁊ indumenti. Sed sicut via a thebis ad athenas. ⁊ ab athenis ad thebas. Uia eni vt dicit ibi Cōmentator cōmē. 21. est eadē sed in respcū vnius regionis dicit̄ ascēsus ⁊ in respcū alterius descēsus. Sic igit̄ hec duo nomina. actio ⁊ passio. eandē rem numero significāt: ⁊ nō sicut nomina synonyma: sed s̄m diuersas rōnes ⁊ distinctiones. Simil̄r h duo nomina ascēsus ⁊ descēsus: ⁊ per ꝯñs plures cōceptus ⁊ rōnes: sunt vnius rei mō p̄dicto. ¶ Si etiā accipit̄ ratio dicēs quid rei per extrinseca tamē. adhuc eiusdē rei possunt esse plures rōnes: saltē incōpletiue. i. nō cōplete oīa extrīseca capiētes: sed vna vnū vel aliqua: alia aliō vel alia. Sicut de aīa dat̄ vna diffinitio per ꝓpriam mām̄. s. actꝰ corporis organici ⁊c̄. Et alia que notificat ipsam per ꝓprias operationes: sicut est illa: qua dicitur qō est quo viuimus sentimus mouemur ⁊ intelligimus p̄mū. Et ratio vtriusq3 p̄dictoꝝ est: q̄m res pōt ꝯsiderari s̄m diuersa extrinseca sibi: ⁊ alia ꝯsideratio est qua ꝯsiderat̄ s̄m vnū: ⁊ alia que ꝯsiderat̄ s̄m aliud. ⁊ sic sunt eiusdem diuerse. Si v̄o sumat̄ rō que est diffinitio per itrinseca tm̄: ⁊ sit cōpletiua. adhuc pñt eiusdē diuerse diffinitiones: que erūt diuerse nō rōne significatoꝝ vel ꝯsignificatoꝝ sed rōne modi significādi terminoꝝ positoꝝ in illis: sicut sunt diffinitiones substātiarū quarū aliqua est per genus ⁊ differētia in recto. ⁊ aliqua per genus ⁊ differētias sumptas in obliquo. Exemplū p̄mi. Substātia mālis rōnalis. est diffinitio hois. Exemplū sc̄dī. Subā cōposita ex mā ⁊ aīa rōnali. est diffinitio hois. Si ergo aliquā veritatez debet habere ꝓpō illa: opꝫ q̄ intelligat̄: q̄ eiusdē rei nō possunt esse plures diffinitiones cōpletiue habētes partes que habēt eundē modū significandi: puta q̄ oēs partes vtriusq3 diffinitionis sumant̄ in recto vel vtriusq3 alique in recto ⁊ alique in obliquo. Et hoc pōt dici etiaz de hys que dant̄ per extrinseca dūmodo quelibet sit cōpletiua. plures aūt incōpletiuas: nō est incōueniēs eiusdē rei esse diffinitiones. vt pꝫ per habita. ⁊ sic intelligēda est ꝓpositio illa qñ a phō vel aliquo auctore ꝓponit̄. ¶ Nunc ad ꝓpositū: rōnes attributales de q̄bus dictū est: sunt rōnes dicētes q̄d nominis. Et si alique sint aut esse possint dicētes q̄d rei perfectionis attributalis ille vtiq3 essent per extrinseca tm̄ cum ipsa sit simplicissima ⁊ per ꝯñs per intrinseca diffiniri nō possit: vt pꝫ 7° meta. Itē rōnes iste alia ⁊ alia extrinseca cōnotāt: ⁊ nō eadē sicut ⁊ nomina ipsa vt in q̄one p̄cedente declaratū est: ⁊ per cōsequens nihil ꝓhibet plures tales rōnes eidē perfectioni attributali cōpetere. ¶ Tertia ꝯclusio est q̄ perfectio attributalis nō distinguit̄ a perfectione attributali rōne s̄m 3ᵐ itellectū datum de se distingui rōne. nec est possibile aliquid sic distingui. hoc autem probo primo sic: q2 si sic igitur aliqua ratio vna demonstrata esset eius que non esset eius. consequens est impossibile: ergo ⁊ antecedens.

¶ Quāuis ergo eiusdē rei possint esse plures rōnes adinuicem distincte: ⁊ aggregatū ex illa re ⁊ vna illarū rōnū possit dici distingui ab aggregato ex eadē re ⁊ vna alia illarū rōnuz. ipsa tn̄ res cuius sunt ille rōnes p̄cise ab oībꝰ illis: nō pōt per illas a se ipsa

Fol. 62. co. 2 post p̄nᵐ linee. 40.

differre. Exemplū. Sit vna substātia numero: habēs in se plures qualitates. v.g. Substātia lactꝭ albedinē ⁊ dulcedinē. Quis dulcedo sit distincta ab albedine ⁊ ecōuerso. Et aggregatum ex lacte ⁊ albedine: possit dici distinctū per albedinē ab aggregato ex lacte ⁊ dulcedine: q: albedo est eius ⁊ nō aggregati ex lacte ⁊ dulcedine ⁊ ecōuerso per eandē rōnē aggregatuꝫ ex lacte ⁊ dulcedine: per dulcedinē distinguit ab alio aggregato. ipsa tñ substātia lactis ſm se: nō distinguit a seipsa per albedinē. nam per illā albedinē nō pōt distingui nisi ab illo cuius nō est illa albedo eadē: vel saltē nō est eius eodē modo. Sed ista albedo: est huius substantie lactis: ⁊ omni modo quo est huius substantie lactis. alīs ħ substantia lactis: non est ipsamet. Simili modo pꝫ ꝙ nec per dulcedinē distinguit a seipsa.

Fol. 62. col. 3. circa med. linee. 24.

¶ Preterea qđ distinguit ⁊ id a quo distinguitur sunt distincta. ⁊ hoc vniuersaliter in omnib⁹ verū est: q: omne distinctū a distincto est distinctū. Si ergo aliquid distinguit a seipso quomodocūq: distinguat: necesse est ipm esse distinctū. tūc fingent aliqua talia distincta ⁊ sint. a. ⁊. b. Et arguat ex oppositis vt docet phs 2° poꝝ sic. Quelibet distincta sunt multa. aliqua distincta videlꝫ. a. ⁊. b. nō sunt multa. ḡ aliq̄ distincta nō sunt distincta. ꝙ est ipossibile. Maioꝝ pꝫ: q: si aliq̄ distincta non essent multa: illa essent vnū. ⁊ per ꝯña indistincta. Minor ꝓbat. s. ꝙ. a. ⁊. b. nō sunt multa vt imediate ꝓbatū est.

Fol. 62. col. 4. circa me. linee. 54.

¶ Idē dicit in pluribus locis phie. ¶ Itē Cōmē. 2° physi. cōmē. 70. vbi phs vult ꝙ forma ⁊ fina aliqñ coincidūt in idē numero: dicit ꝙ aliqñ sunt vnū ſm subm ⁊ plures ſm diffinitiones. ¶ Itē 4° physi. dicit phs ꝙ idē ⁊ ſm ideꝫ est vnitio ⁊ diuisio: esse aūt nō idem est. vbi Cōmē. cōmē. 121. exponēs dicit ꝙ sunt vnū ſm essentiā ⁊ differūt ſm diffinitionē. ¶ Idē etiā Cōmen. ibidē cōmē. 104. dicit ꝙ sor. in theatro ⁊ in foro est idē ſm subiectū ⁊ diuersuꝫ ſm diffinitionē. ⁊ ꝯstat ꝙ per esse idē ſm subm intelligit esse eādē rē numero. ¶ Item Porphy. in ca. de differentia. dicit ꝙ sor. vir differt a se puero. ⁊ sor. faciens aliqd differt a se qescente: vel nihil faciente. ꝯstat aūt ꝙ nō differt realiter. igit rōne. ⁊ sic res vna differt a seipsa rōne.

Fol. 63. col. 1. circa fi. li. 53.

¶ Ad aliud dōm eodeꝫ mō. s. ꝙ nō intendit ꝙ sor. in foro differt a se in theatro: sed ꝙ ratio vel ꝯcept⁹ quo ꝯcipit vt est in theatro est alius ab eo quo ꝯcipit vt est in foro: q: aliud est theatrū: ⁊ aliud forū. ¶ Ad aliud de por. dōm. ꝙ ꝓprie loquendo nō est ꝯcedendū ꝙ sor. senex differt a sor. puero. cuꝫ qñ sor. senex est. tunc nō est sor. puer. nihil aūt differt ꝓprie loquendo ab eo qđ nō est. verum est tñ ꝙ sor. senex nō est sor. puer. Quis sor. senex sit sor. qui fuit puer. Similiter sor. quiescens nō est sor. motus: nō tamē differt a sor. moto. i. qui mouet: q: nō simul sunt sor. q mouet ⁊ sor. quiescens. Improprie ergo loquit por. sicut tunc loquit de differētia: nō ꝓprie dicta sed cōmuniter. ⁊ per drām sic cōmuniter sumpta intelligit: oē ꝑdicabile ꝙ pōt esse mediū negādi aliqđ partē ab illo cui ꝯuenit illud ꝑdicabile ⁊ sic est in ꝓpositis exēplis. Unde hoc ꝑdicabile. qescens. cū dicit de sor. est mediū negādi ab eo ħ totū. sor. qui mouet. sic arguēdo. nullū quiescens est sor. qui mouet. sor est quiescēs. ḡ sor. nō est sor. q mouet. Et hac iproprietate pōt dici ꝙ sor. qescēs differt a sor. qui mouet. quod tñ ſm ꝓprietatē locutionis falsum est.

Fol. 64. col. 1. post lineaꝫ 46.

¶ Contra dicta aūt sunt aliqua dubia. ꝑmū est q: dcm̄ est: ꝙ qđlibet attributū dcm̄ de deo ꝑdicat eius essentiā: ⁊ ostendit quid illud eēntialiter est. dcm̄ est etiā ꝙ nullū qđ relatiue de aliquo dicit ostēdit qd illud essentialiter est. Sed ꝯstat ꝙ aliqua attributa dr̄r de deo relatiue. sicut sciētia. potētia. vel omnipotentia. nā sciētia ad scibile: ⁊ potentia ad possibile dicit. ⁊ per ꝯñs nō ꝑdicant qd est deus. ⁊ tñ q: sunt attributa ꝑdicant quid est deus. ex qbus repugnantia sequi videnf. ¶ Scđm est: q: quis attributa sint ex institutione dicentiū cōnotatiua pōt tñ res importata per qđlibet attributū concipi sine aliquo extrinseco. ⁊ tamē si hoc ponat tales ꝯceptus erant distincti abinuicē ⁊ per ꝯñs nō solū attributa distinguunt q: ꝯnotant diuersa extrinsecus. ¶ Tertiū dubiū est an attributū ꝯcretū ⁊ abstractū. v.g. iustus. ⁊ iustitia: sint synonyma ⁊ dicant de deo ſm vnā rationeꝫ oino. ¶ Ad ꝑmū dōm ꝙ sicut dicit Aug. 7. de tri. c. ꝑ. Omne qđ relatiue dicit est aliqd excepto relatiuo. i. non solū est ad aliqd: ꝙ nō est esse aliqd: sed etiā est aliqd ſm se. Et in aliqb⁹ hēmus nomina distincta quoꝝ vnū ꝑdicat illud esse aliqd. aliud autem nō: sed ꝑdicat ipm esse alicuius vel ab aliquo: vel sub aliq̄ alia habitudine casus aliqui. Sicut cū homo dicit aial. aial ꝑdicat qd est homo. cū aūt dicit dñs: nō quid est sed cuius est puta sui ostēdit. ⁊ talia sunt oīa relatiua. in qbusdā aūt nō habemus sic distincta talia noīa iposita: sed vno vtimur vice duoꝝ. Sicut ħ noīe spēs vt idē signat ꝙ rei similitudo. aliqñ vtimur tanq̄ eēt absolutū ⁊ ad se diceret. vt de illa re ſm se ⁊ nō in ordie ad aliđ querentes dicimus ꝙ est spēs nec eius essentiā alio noīe explicamus: q: nec tale habemus. ⁊ aliqñ vtimur eo relatiue dicentes ꝙ est spēs hui⁹ vel illius. Similiter dicit Aug. 9. de tri. c. 5. de amore ꝙ relatiue dicit ad amanteꝫ. ⁊ tñ est amor ad se. Sic etiā de notitia. Eodē mō dico de hoc noīe sciētia. nā ꝯstat ꝙ illa res est aliqua perfectio ⁊ entitas ſm se. ⁊ est etiā alterius puta obiecti. hanc aūt rem: hoc nomē sciētia: lꝫ iportet illā relatiue ⁊ ꝑdicet illā esse alterius. s. scibilis: ⁊ hoc etiā magis habeat ex forma vocis: ⁊ ex vsu multoꝝ: nihilominus q: nō habemus aliud nomē nō dictū ad aliqd: gñale oībus ⁊ solis hmōi perfectionibus: quis habeamus specialia. vt grāmatica. geometria ⁊ sic de alijs speciebus sciētie. ideo doctores aliqñ etiā hoc nomine sciētia. vtunf tanq̄ nō dicto ad aliqd sed ad se. ꝙ qdeꝫ sic sumptū ꝑdicat qđ est essentialiter illa perfectio. Sic aūt est attributū. ⁊ nō ſm ꝙ dicit relatiue: q: nec sic aliquā perfectioneꝫ iportat vel ꝑdicat: ꝙ ostēdit pōt sicut ostēdit Ansel. monō. 15. ꝙ sūmū qđ de deo dicit relatiue nō significat perfectionē aliquā per se. nō ꝑdicat eius subam. vt enī ait. Si nulla caꝝ rerū vnq̄ esset quaꝝ relatione sūma ⁊ maior dicit: ipsa nec sūma nec maior intelligeret: nec tñ idcirco minus bona esset. Eodē mō si nihil coꝝ quoꝝ respectu deitas dicit ⁊ est ꝑscientia futurū esset: ipsa nō esset ꝑsciētia. ⁊ tñ nulla ex hoc deo ꝑfecto deesset. Sic etiā est de sciētia ſm ꝙ dicit relatiue quorūdā. n. aliqñ est scia quoꝝ postea nō est sciētia: sicut hoꝝ enūtiabiliū. chrs nō est natus. Chrs nō est mortuus. ⁊ pluriū alioꝝ: fuit aliqñ scientia dei: nā illa vtiq: deus sciuit. ⁊ tñ nūc nō est de illis sciētia: cū penit⁹ falsa sint. ⁊ nihilominus nō minus aliqua perfectio est in deo. Eodē mō dōm de potētia ⁊ ceteris attributis que relatiue de deo dici videnf. ¶ Ad 2m dubiū dōm ꝙ verū est ꝙ res importata per attributa est ꝯceptibilis ſm se sine aliquo extrinseco. Et vltra dico: ꝙ si sic ꝯciperet: vel ꝯciperet cōceptu aliquo communi sibi ⁊ creaturis. vel ꝓprio sibi. Si cōmuni vel ꝯceptu cōmuni sibi ⁊ oībus alijs. Sicut aliq dnt esse ꝯceptū entis. vel cōi sibi ⁊ qbusdā. puta oībus sapiētijs creatis tñ: ⁊ aliquo alio cōi sibi ⁊ oībus iustitijs creatis tñ. ⁊ sic de alijs pluribus. ⁊ vtiq: tales si essent essent distincti. Sed dico ꝙ isti nō essent illi ꝯcept⁹ attributales seu attributa que nunc habemus: qm̄ ista sunt cōnotatiua alioꝝ ex ꝑ̄ti ⁊ nō significatiua mere absolute quāuis nō sint relatiua. sicut isti essent. vtrū aūt cōceptus cōnotatiuus sit vnus simplex vel cōposit⁹. ⁊ an sic nāliter significatiuus vel ex institutione tñ alīs poterit inquiri. Si aūt conciperet cōceptu sibi ꝓprio mere absoluto ⁊ simplici satis posset ꝓbabiliter dici ꝙ talis nō poterit esse nisi vnus ſm spēm: sed de hoc alias etiā: siue tamen essent tales ꝓpriꝫ conceptus plures siue nō: aliq tamen essent vel esset si esset tñ vnus ab hijs attributis ⁊ conceptus quos nunc habemus.

Fol. 64. col. 2. post lineā 50.

¶ Item demfato eo pro quo supponit bonitas ⁊ qōne facta de ipsa qd est hoc. bene respondet veritas. ⁊ sic de alijs. ⁊ tamē veritas non ponit in recto in diffinitione bonitatis: nec vnitatis: nec si interroget quid est bonitas ꝯueniēter rñdet veritas nec ecōuerso. Hoc etiā mō terminū diuersoꝝ ꝑdicamentoꝝ aliqñ de se ꝑdicant in qd: sicut actio de passione. Omnis enī passio est actio. ⁊ quereñ qd est hoc. demōstrato eo pro quo supponit hoc nomē passio vt est ꝑdicam: bene rñdet actio. Si tñ queratur qd est passio nō recte rñdet actio. Et multa alia earum possent reperiri. ¶ Predicationes aūt in qd ꝑ° vel 2° mō dicte cōsueuerunt vocari ꝑdicationes qdditatiue ⁊ formales ⁊ in ꝑmo mō dicēdi per se ⁊ maxime que 2° mō ꝑdictoꝝ sunt in qd. Que vō sunt huius tertij modi ab aliqb⁹ vocate sunt identice siue vere per identitatē. ⁊ tales nō sunt in ꝑ° mō dicēdi per se. Et ħ dico verū esse: qñ tales nō ponunf loco reduplicatiuarū in qb⁹ ipsa vel eoꝝ ꝯcreta de se ꝑdicet ſm ꝙ reduplicatio denotat ꝑdicationē esse in ꝑmo mō dicēdi per se. vt sic talis ꝑdicatio abstractoꝝ equipolleat hmōi reduplicatiue. sicut aliqñ fit ex itentione loquentium: ⁊ frequēter ab auctorib⁹ hmōi ꝑdicationes ponunf loco illoꝝ. Sicut si ħ ꝓpositio: humanitas est aialitas. equaleat isti homo inquātum homo est aial. In quo intellectu tunc hee essent false. bonitas est veritas. Et passio est actio: sicut hee sunt false. Bonū inquātū bonū est verū. ⁊ passio inquātum passio est actio. nihil patiens inquātū patiens etiā agens. reduplicatione facta in intellectu ꝑdicto. ¶ Ex hijs ad rōneꝫ ꝯcedo ꝙ diuise rōnes attributoꝝ inter se ⁊ etiaꝫ a rōne diuinitatis: lꝫ nō eodē mō. nā in rōne vnius attributi: nō ponit aliud attributum: nec ratio eius. in rōne vō diuinitatis ponit qđlibet attributū. Ut ħ sit ratio diuinitatis: entitas que ē sapiētia. bonitas: itellect⁹: iustitia ⁊ sic de singulis. Et per ꝯña in rōne diuinitatis cadunt rōnes oīum attributoꝝ. ⁊ ideo ratio cuiuslibet attributi distinguit a rōne deitatis sicut ratio partialis a totali in qua

includit. sicut diceret q̄ rõ generis distinguit a rõne spẽi. Et cũ infert vlterius q̄ tũc nullũ attributũ ꝑdicaret in qd de alio vel de deitate. Dõm q̄ vel accipit ꝑdicatio in qd ꝓprie altero duorum modoꝝ predictoꝝ: vel 3° mõ. vel cõiter ad vtrũq₃. Si ꝑ mõ g̃c qd sit de ꝯñtia q̃tũ ad id qđ infert de ꝑdicatione vnius attributi de alio. ꝯcedo ꝯñs. dico. n. q̄ nullũ attributũ de alio ꝑdicat illo mõ in qd. Sed 3° mõ tñ. Nõ. n. vnũ ponit in diffinitione alterius mõ dicto: nec ad interrogationẽ factã per qd est: de alio rñdet. Non eni interrogãti qd est sapiẽtia dei: rñdebit iustitia q̃uis h̃ sit vera. sapiẽtia est iustitia. ⁊ si interrogaret qd est hoc demõstrata re pro qua supponit sapiẽtia dei. ꝯueniẽter responderet iustitia. Et si ꝯñs intelligat de ꝑdicatiõe in qd hoc. tertio modo nego ꝯñtiã. Et similiter nego cã quãtũ ad illã partẽ que infert de ꝑdicatione attributoꝝ de deitate in qd. nec quelibet differẽtia rõnis ipedit hmõi ꝑdicationẽ. Aliis gen⁹ nõ ꝑdicaret in qd de specie: cũ genus differat rõne a specie sua. Ans. vo non vult q̄ vnũ attributũ ꝑdicet de alio in qd: nisi tertio mõ. Sed de deitate qđlibet attributũ ꝑ° ⁊ 2° mõ ꝑdicat in qd. s. fm ipm. ⁊ sapiens ⁊ potẽs ⁊c. statim in sequẽti caplo mouet qõnem sic. Sed fortasse cũ dicit iusta vel magna vel aliqd similiũ: nõ ostẽditur quid sit: sed potius qualis vel quãta sit. per quãtitatẽ q̄ppe vel qualitatẽ qđlibet hoꝝ dici videt. Omne nãq₃ qđ iustum est per iustitiã iustum est. Videt igit participatione qualitatis iustitie. s. iusta dici sũme bona suba. Quod si ita est: per aliud iusta est nõ per se. At hoc cõtrarium est veritati perspecte: qz bona vel magna vel subsistens ⁊ q̄ est oĩno per se est non per aliud. Si igit nõ est iusta nisi per iustitiã: nec iusta põt esse nisi per se: quid magis cõspicuũ: quid magis necessariũ q̃ q̄ eadẽ natura est ipsa iustitia. ⁊ cũ dicit esse iusta per iustitiã: idẽ est q̄ per se. ⁊ cũ iusta per se dicit esse: nõ aliud intelligit q̃ per iustitiã. Ex hys pȝ q̄ nõ intendit aliud ꝯcludere nisi q̄ sũma natura nõ est iusta per aliquã qualitatẽ vel entitatẽ ab ea distinctã existentẽ in ipsa que qualitas vocet iustitia. Sicut homo iustus: est iustus per aliquã qualitatẽ ab eius essentia distinctã ⁊ informantem eũ que iustitia dicit: sed ipsa sũma natura est essentialiter ipsa iustitia. ⁊ ipsa iustitia qua iusta est: est ipsa ei⁹ simplex eẽntia. Et qz cũ homo dicit iustus qz ipse nõ est sua iustitia nec seipso iustus: ideo nõ ostendit: qd est essentialiter sed qualis est puta informatus iustitia vel habens iustitiã. ideo econtra cum sũma natura dicit iusta nõ ostendit qualis est ꝓprie loquendo sed quid est essentialiter: ⁊ per ꝯñs cuꝫ de homine querit quid est: nõ respõdet iustus aut iustitia. cũ aũt h̃ querit de sũma natura: vtrũq₃ ꝯueniẽter responderetur. Et hoc est q̄ imediate ad verba premissa ꝯcludit. d. Quapropter si querat qd sit ipsa sũma natura de qua agit. Quid verius responderetur q̃ iustitia: ⁊ statim dicit: q̄ de homine h̃ nõ dicitur. Et postea seqtur. Deinde qm̃ de illa suprema essentia idem est dicere: qz est iusta ⁊ qz est existens iustitia. ⁊ cũ dicit existens iustitia: nõ est aliud q̃ est iustitia: nihil differt in illa siue dicat est iusta: siue ẽ iustitia. Quapropter cũ querit de illa qd est: nõ minus cõgrue respõdet iusta q̃ iustitia. ⁊ idẽ intelligendũ esse dicit de aliis. Unde ꝯcludit vniuersaliter. Quicquid igit eoꝝ de illa dicat nõ q̃lis vel quãta sit sed magis quid sit monstrat. Et sic pȝ q̄ nõ propter aliud dicit in qd ꝑdicari: nisi qz ostẽdit quid ipsa est essentialiter: nõ id qualis est seu qd hȝ in se: sicut ostẽdit: cũ homo dr̃ iustus.

Fol. 64. col. 3. post pn^m lineę. 46.

¶ Secundo omne qđ est in genere vel est in genere per se sicut spẽs vel in diuiduũ spẽi. vel per reductionẽ sicut ꝑncipia intrinseca seu partes. igit omne qđ est in genere nõ est sũme simplex. Antecedens pȝ. ꝓbat ꝯñtia: qm̃ partes ⁊ ꝑncipia intrinseca rei lȝ nõ sint cõposita ex aliqbus sunt tamen aliq cõpossibilia vt pȝ. Species etiam quelibet est cõparata ꝑ°. Nam quelibet in aliquo vniuocat ⁊ ꝯuenit cũ alia specie. aliis genus nõ vniuoce diceret de vtraq₃. ita differt ab alia specie. vt pȝ. cũ ĩ nõ eodẽ possit ꝯuenire ⁊ differre: seqtur q̄ alio sui cõueniat ⁊ alio sui differat ⁊ per ꝯñs est aliquo mõ cõposita: sed sũme simplici: cuiusmodi est deus repugnat oĩs cõpositio ex aliqbus: ⁊ oĩs cõponibilitas qua ipm alteri vel aliud sibi cõponatur.

Fol. 65. col. 1 post pn^m lineę. 11.

¶ Quarto. Omne recipiens aliquã formã per trãsmutationem que per se motus recipit illã per nãm potẽtie passiue. Sed superficies recipit albedinẽ per dealbationẽ que est per se mot⁹. nec fm se est potẽtia cũ sit essentialiter actus. igit ꝯseqtur eam quedã potẽtia qua recipit albedinem. talis aũt potẽtia vocari põt dealbabilitas ⁊ est eiusdẽ generis cũ albedine. ¶ Quinto. Ex ꝓpria per se potẽtia ⁊ ꝓprio actu sit per se vnum. Sicut pȝ de materia ⁊ forma. ex potẽtia aũt alterius generis q̃ actus si fit per se vnũ. igit potẽtia alterius generis nõ est sibi ꝓpria. ⁊ p ꝯñs hȝ aliã sui generis. ¶ Cõtra ꝑmo. qz tũc ex mã non fierent omnes dispõnes substantiales ⁊ accidentales nec ad oẽs tales esset in pura potẽtia: sed iam aliquo mõ in actu. hoc aũt expresse est ꝯtra intẽtionẽ phĩ ⁊ Cõmẽ. ꝑ metaphysice siue 2° fm trãslationẽ cõmẽ. cõmẽto. 33. vbi ait. Quoniaꝫ. Manifestũ est q̄ in ꝑncipio ex quo est g̃natio. s. ꝑncipiuꝫ fm nãm nõ debet esse aliquid eoꝝ que g̃nant ex eo in actu. Manifestũ est q̄ illud ꝑncipiũ nõ debet esse in aliqua dispositione eorum que fiunt ex eo. Quoniã si ex eo fiunt omnes dispõnes substãtiales ⁊ accidẽtales ⁊ g̃natio nõ est ex eo q̄ est ens. Manifestũ est q̄ illud ꝑncipiũ nõ debet esse in aliqua dispõne neq₃ fm qualitatẽ accidentalem neq₃ substantialẽ. ⁊ sequit. ⁊ ideo necesse est sicut dixit. s. Aristo. vt in eo sit negatio coloꝝ ⁊ negatio omniũ formaruꝫ. Et infra in eodẽ. Materia fm q̄ in ea non debet esse aliqd in actu oĩno ex eis que recipit nullã hȝ formaꝫ oĩno neq₃ vniuersalem neq₃ particularẽ. Cõstat aũt q̄ talia potẽtialia q̃uis dicerẽtur potẽtialia respectu alterius actualitatis nihilominus tamẽ in se ⁊ essent quedã forme actualitates ⁊ dispositiones perficientes materiam. Cõfirmatur: qz fm opinio. talem entitatẽ significat genus. Genus autẽ fm Cõmẽ. ibidem nõ dicit purã potentiam sed formã mediã: q̄ qualiter sit intelligendũ post patebit. Sed talem actualitatem quã dicit genus negat expresse ibidẽ inesse mãe. igitur tales nõ sunt eternaliter in mã.

Fol. 65. col. 2 circa finẽ lineę. 25.

¶ Preterea. Materia fm se est in potẽtia ad oẽs formas ⁊ dispositiones substãtiales ⁊ accidentales vt supra pȝ per Cõmen. ⁊ idem ipse etiam dicit ꝑ phicoꝝ cõmẽ. 63. ⁊ ad oẽs est in potẽtia nõ quidẽ actiua sed passiua ⁊ receptiua: vt certum est. ⁊ per ꝯñs ad q̃libet trãsmutabilis. imo oĩs actio nãlis agẽtis nõ est aliud q̃ trãsmutare mãm donec habeat formã in actu quã ꝑus habuit tñ i potẽtia. Sicut pȝ per Cõmẽ. 8. meta. cõmẽ. 15. ⁊ lib. 12. cõmẽ. 18. Quero tũc an mã sit in potẽtia ad actualitatẽ accidentalẽ vel nõ. Si sic igit ad illã trãsmutat ⁊ illã suscipit: ⁊ per ꝯñs frustra ponit tale ꝓpriũ potẽtiale ꝓpter trãsmutationeꝫ. Si dicat q̄ nõ est in potẽtia imediate ad illã nec imediate illaꝫ suscipit in se. igit vel nõ est in potẽtia ad aliquã dispositionem accidentalẽ: cuius oppositũ est ꝓbatũ: vel est in potẽtia ad potentiale tñ. Sed hoc est falsum: tum qz trãsmutatio agẽtis naturalis qua trãsmutat mãm nõ terminatur ad purũ potẽtiale sed ad actũ: vt pȝ: tum qz tunc forma accidentalis per se generaretur sicut substantia cõposita. ꝯñs pȝ falsum. 7. meta. ⁊ consequentia pȝ. nam fieret aliquid ⁊ ex aliquo sui. ꝓpter qđ soluꝫ dicit Phũs cõpositũ substãtiale generari per se: formã aũt quãlibet qz non fit ex aliquo sui dicit fieri per accidens: ⁊ hoc dicit tam de accidentali q̃ substãtiali vt ibi pȝ per sua exẽpla.

Fol. 65. co. 3. post pn^m lineę. 2.

¶ Hoc quoq₃ euidẽter appet per Phm. 8. meta. vbi ait. de mãli aũt suba opꝫ nõ latere: qz ⁊ si ex eodẽ: vt mã oĩa ꝑ° aut eiusdeꝫ vt ꝑmis. vꝫ. q̃tuor elemẽtis: ⁊ eadẽ mã est vt ꝑncipiuꝫ hys que fiunt est tñ aliqua ꝓpria cuiuslibet. vt flegmatis dulcia aut crassa: cholere vo amara aut alia quedã vbi Cõmẽtator cõmẽ. 2. i. qm̃ si omnes resoluunt in vltimo in vnã mãm vel nãm: tñ vnaqueq₃ eorũ hȝ mãm ꝓpinquã ꝓpriã. v. g. flegma ⁊ cholera: mã eni vtriusq₃ ꝓpinqua differt a mã alterius. mã eniꝫ flegmatis est cibus vnctuosus ⁊ dulcis. mã vo cholere est cibus amarus ⁊ acut⁹: ⁊ postea dicit q̄ res amara est ex ꝑma mã que est terrestris cõbusta. Ex istis pȝ q̄ mãm ꝓpriã accipit vt dictuꝫ est: nec opꝫ talia potentialia fingere.

Fol. 65. co. 3. circa fi. li. 39.

¶ Sicut pȝ per exẽpla que imediate subiungit. ait eni sic. Aut in substãtia sicut exitus hoĩs ad effectũ postq̃ fuerat in potẽtia: aut in quãtitate sicut exitus augmẽtalis ad effectũ de potẽtia: aut in qualitate sicut exitus nigredinis ad effectũ de potentia: aut in ad aliqd vt exitus patris de potẽtia ad effectum. Aut in vbi sicut q̄ eleuat sursum in effectu post potẽtiã: aut in quãdo sicut exitus antiqui ad effectũ de potẽtia: aut in situ sicut exit⁹ stantis ad effectuꝫ de potẽtia. Similiter in habere similiter in agere ⁊ pati: h̃ ipse. Propter hoc aũt nõ opꝫ tale potẽtiale assignare in quolibet g̃ne: vt pȝ: nec tales duas res est possibile assignare in quolibet ꝑdicamẽto: qñ enim hoc poterit assignari in vbi situ: ⁊ quãdo. ¶ Cõfirmat. qz isti idẽ dñt q̄ in ꝑdicamẽto actionis nõ est talis cõpositio: ⁊ tñ cõstat q̄ aliqd põt esse actu agens postq̃ fuit tñ in potentia agens: ⁊ per ꝯñs ibi est exitus de potẽtia ad effectũ iuxta modũ loquẽdi Auicẽ. vnde ita loqt Auicẽ. sicut Phs qñ dicit q̄ qđlibet ꝑdicamentũ diuiditur fm actũ ⁊ potẽtiã. per qđ nõ intelligit q̄ in quolibet ꝑdicamẽto sit aliqua res que est potẽtia ⁊ aliqua actus ex qbus cõponit res illius ꝑdicamẽti sicut dicimus de substãtia cõposita: sed intelligitur q̄ qđlibet ꝑdicamẽtũ vel aliqd illius ꝑdicamẽti ꝑdicatur de aliquo in actu siue de inesse: ⁊ de aliquo in potentia siue per ꝯpõnẽ de possibili. Sicut de aliquo dicim⁹ q̄ agit: ⁊ de aliquo q̄ põt agere: ⁊ de aliquo qđ est pater: ⁊ de aliquo q̄ põt esse pr̃: ⁊ sic de aliis suo mõ: ⁊ qz in quolibet ꝑdicamẽto aliqd ꝑ verifi-

catur possibiliter de aliquo et postea de inesse et actualiter verificat de eodē: ideo dicit Auicē. q in quolibet predicamēto: est exitus ad effectū de potentia. Et h etiam modo dicit q actus et potentia sunt principia cuiuslibet predicamenti. 12. metaphysice et ibi Cōmenta. cōmen. 26.

Fol. 65. col. 4. circa me. linee. 51.

¶ Ad 4^m dōm q mã est potētia receptiua talis motus. vt dictū est. ¶ Ad 5^m dōm q maior est vera de potētia simpliciter que est substātia et actu simpliciter qui est forma substātialis: nō autē de actu sm qd qualis actus est forma accidētalis: et eius ppria potētia. ¶ Preterea ppter vnitatē per se: forme accidentalis non est necesse ponere aliquod potētiale ex quo componatur: cum magis ipsa sit vna si nullo modo intrinsece ex aliquib⁹ ponatur composita sed simplex.

Fol. 65. col. 4. circa finē linee. 62.

¶ A. et z^a. b. A. sm se est potētiale ad. b. ita q pcise intrinsece. a. vt intelligit in pmo instanti nāe in quo pcise est ipsum est perfectibile per. b. Sicut si esset res alia: sed q nō perficit realiter per. b. hoc est ppter idētitatē. a. et. b. ad aliqd totū cui realiter pmo sunt eadē. q qdem totū pmo producit et in ipso toto ambe iste realitates pducunt. Si tamē altera istaz sine alia pduceret vere esset potētialis ad eā. et vere esset iperfecta sine alia. Ista cōpositio realitatū potentialis et actualis minima est que sufficit ad rōnem generis et differentie. et ista nō stat cū hoc q quelibet realitas in aliquo sit infinita. Realitas enim si esset de se infinita qcūq pcise sumpta nō esset in potētia ad aliquā realitatem. Igitur cum in deo quecūq realitas essentialis sit formaliter infinita nulla est a qua formalr posset accipi ratio generis. H omnia sunt verba eorum.

Fol. 66. col. 1 circa fi. li. 58.

¶ Et hijs pz q talē distinctionē et idētitatē intelligunt esse realitatū generis et differētie qualē in alijs: vbi ponūt similē distinctionē. Sed talem distinctionē vbicūq ponat: ostensum est m^r supra. 1. q. huius. d. iplicare ɔtradictionē. ergo poni nō potest. ¶ Preterea cū dīt. q aūt. a. nō perficit realiter per. b. est propter identitatē. a. et. b. ad aliqd totū cui sunt pmo eadē. Aut intelligunt q vtrūq sm se pcise sumptū est idē illi suo toti. et tūc iplicant ɔtradictionē. nā ɔtradictio est q pars sit pmo suū totum. vel pmo eadē toti. Aut intelligunt q ambo simul sumpta et neutrū sm se sunt pmo eadē illi toti. et tunc similiter sequit q mã nō perficit realiter per formā qd est falsū. et ɔñtia pz: qr et mã et forma simul sunt pmo eadē toti siue sunt aliqd totum. s. cōpositū. ¶ Sic ergo vel ista op. iponēdo distinctionē realitatum generis et dīe ponit distinctionē potētialis et actualis eēntialem. Sic q essentia accidentis est vere composita sicut op. precedens. qūis per alium modū. q tamen isti vitare volunt et alijs eorum dictis repugnat vt patuit. vel tm intendit ponere distinctionem formalem vt in alijs et sic contradictoria m^r includit. Plura etiam inconuenientia sequuntur hanc opi. sed in 2° spāliꝰ videbitur.

Fol. 66. col. 2. circa finē linee. 3.

¶ Preterea. Nō pōt dici q genus gñalissimū pdicamēti substātie significet aliquā talē partē. tum qr in substātijs simplicibus nō est aliq talis pars etiā sm istos. tum qr etiā nō pōt dici q significet partē substātie cōposite. v. g. celi. vel ignis aut alterius elemēti: qr aut significaret mãm. et hoc nō pōt dici. cum nullū taliū sit magis substātia per suā mãm q per formā. et ideo qua rōne significabit mãm significabit formā: aut significat solā formaz. et hoc etiā est falsum: qr etiā materia est substātia et nō per formam essentialiter. ¶ Item esset ɔtra eos qui volunt q genus significet materiam differētia vo formā.

Fol. 66. col. 2. circa finē linee. 34.

¶ Tum qr lz genus significet id qd significat per dīaz nō tamē eodē mō vt dictū est: nec illud tm: sed est etiā cōmune alijs qb⁹ nō est dīa cōmunis. ppter qd etiā cū dicit: ens album nō est nugatio. Quia album nihil significet q non significetur per ens. et ideo non qualiscūq additio nominis aliquo modo idem significantis facit nugationem.

Fol. 66. col. 2. circa pn^m linee. 42.

¶ Alij ɔfirmant idipsum. qr nullū existēs in gñe est act⁹ purus. cum genus sumat ab aliquo q hz rōnē potētialitatis respectu eius a quo sumit dīa. & esse existēs in gñe hz qdditatē distantē ab esse: qr qd est suū esse est actualitas pura. In deo aūt non distat qdditas ab esse sed est ipsum suū esse.

Fol. 66. col. 3 post pn^m linee. 5.

¶ Alij vo dixerunt q deo repugnat esse in gñe ppter suā simplicitatē summā. nō qdē: qr qdlibet qd est in gñe sit cōpositū sm rē. sed qr qdlibet est cōpositū sm rōnē. s. ex gñe et dīa. et ex conceptu determinato et determināte. qui cōcept⁹ determinatis aliquā rōnē determinatā iportat: lz nō vltimate. vnde genus non dicit cōceptū oīno ɔfusum et nullā determinatā rōnē includentem sicut cōceptus entis. et cōceptus attributales: sed dicit ɔceptū iportātē determinatā aliquā rōnē lz nō vltimate: sicut aial sensibilitatē. vnde dicit formā mediā inter purū actū et purum potētiā. vt dicit Cōmē. 2° meta. cōmē. 33. ideo cū tali cōceptui addit alius determinās ipm qualis est cōcept⁹ dīe. facit cōpositionē cū illo. deo aūt repugnat oīs cōpositio etiā sm rationē. quare 7c. ¶ Sed h op. deficit: qr cū dicit q qdlibet qd est in genere est cōpositū ex gñe et dīa. falsum est. qd pz: qr vel hoc intelligit de eo q est in gñe. Sicut aliqd predicabile. v. g. spēs de qua pdicat genus. vel de eo q est in gñe sicut res iportata per pdicabile de quo dicit 1° genus. et de cuius pronoie demōstrante dicit 1° genus. Si pmo mō pz falsū esse qd dicit. nā vnū pdicabile non cōponit ex alio. nec spēs plus cōponit ex suo gñe q ecōuerso. Sicut h vox homo: non cōponit ex hac voce aial. nec ecōuerso. Si intelligat de re ipsa iportata per pdicabile: idem pz. nā nulla res cōponit ex gñe et dīa: nec ex qbuscūq cōceptibus vel terminis pdicabilibus. Sed si aliq cōponit cōponit ex reb⁹ que nō sunt talia pdicabilia. ¶ Et si dicat q qūis nō cōponatur ex cōceptibus cōponit tamē ex rōnib⁹ obiectiuis importatis per illos cōceptus. ¶ Cōtra. aut ille rōnes obiectiue sunt rōnes formaliter in aīa existētes que nō sunt alique entitates in re extra. et tunc nō plus ex eis q ex ɔceptib⁹ pōt res extra cōponi. vel sunt alique entitates extra aīaz quocūq noīe censeantur: et tunc sequit q omne qd est per se in gñe sit aliquo modo cōpositū ex nā rei. cuius oppositum ipsi volunt. ¶ Et si dicat q saltē hoc est verū q oē qd est in gñe: hz genus et dīam. et omne tale est aliquo mō cōpositū extra aīam. cū ipossibile sit q gen⁹ et dīa sumant ab eadē realitate pcise: aliogn vnū nō magis pdicaret in qd vel in qle q ecōtra. Itē vnū nō magis eēt genus et reliquū dīa q ecōuerso. ¶ Dōm q vel loqmur de dīa stricte. s. de dīa essentiali que iportat partē intrinsecaz rei. et tunc dico: q verū est q omne habēs talē dīaz: est cōpositū. Sed nō esse qd est per se in gñe hmōi dīam hz: sed sole substātie composite. vel loquimur largius de differētia videlz cōmuniter de ea vt dicit de essentiali et accidentali. et positiua et negatiua. Et tunc pōt cōcedi q omne qd est in genere hz differentiam. Sed tunc nō est verū omne qd sic habet differentiā esse cōpositū: qr et si differētia iportet aliquid determinate positiue vel negatiue: q nō determinate eodēq modo iportet per genus: illud tm nō est pars illius rei cuius dicit differētia. v. g. incorporeū vel imãle. ē differētia diuisiua generis substātie. et ɔstat q nō iportat partē aliq intrinsecā subē imãlis cuius dī dīa.

Fol. 66. col. 3 circa mediū linee. 40.

¶ Quarto: qr omne qd est in gñe: est cōpositū realiter ex aliqb⁹ ex qbus sumit genus et dīa. deus aūt est sūme simplex. ¶ Aliā rōnem faciunt supra tactā. ¶ Alij ad idem. 5. Quia nullū genus pōt esse indifferens ad finitū et infinitum. & nullū genus pōt esse indifferens ad deū et creaturā. Antecedēs pbat: qr qdlz genus sumit ab aliqua realitate que sm se est potētialis ad realitatez a qua sumit differētia. nullū aūt infinitū est potētiale ad aliqd. Assumpti vo p^o posita est supra. ¶ Sexto. ɔceptus spēi nō est tm cōceptus realitatis et modi intrinseci eiusdez realitatis. alr albedo habēs gradū posset esse genus et gradus eius differētia. et ideo ɔceptus rei cum modo intrinseco realitatis sue est cōceptus simplicior q cōceptus spēi. Illa aūt per que cōmune aliqd ɔtrahit ad deū et creaturā sunt finitū et infinitū que dīt gradus intrinsecos ipsius. igitur ista ɔtrahētia nō possunt esse differentie: nec cū ɔtracto ɔstituunt contractum.

Fol. 65. col. 4. post finez linee. 31.

¶ Item idē allegat in lib⁹ de cognitione vere vite responsione quinta vbi vt dicit: deducit prolixe q deus nullo mō sit in pdicamento aliquo: et in fine ɔcludit q decē pdicamētis cūcta humana ɔditio icludit: et ab hijs oib⁹ pprietas sūme eēntie euidēti rōne excludit. ¶ Per ista vr pbari q de⁹ nō sit aliq pnto.

Fol. 67. col. 3. circa finez linee. 29.

¶ Nec aliquis istā debet putare verā ex eo q instantia ferri nō possit: qr sic etiā posset pbari q nulla substātia imãlis et abstracta esset in pdicamēto sumēdo aliquā maiorem cui instari per aliquid aliud nō posset. v. g. nulla res simplex nulli inherēs aut cū aliquo nãliter apta facere per se vnū: est in pdicamēto 7c. vel aliq alia propositio sic posset assumi. et similiter de hoīe sic. Nulla res per se cōposita ex re mãli et spirituali substantia: est in pdicamento 7c. neutri quarū posset instari in aliquo alio: vt pz. et sic ad libitū qlibet qlibet rem ad placitū posset excludere a pdicamēto et als includere: qd est derisibile.

Fol. 67. col. 3. circa finez linee. 52.

¶ Similr libro septimo capitulo. 42. vt post patebit. ¶ Ad 4^m rōnem pz per dicta qd dōm: qm falsum assumit et nihilominus ɔtradicit factori suo. cū in essentia aīali. et qualitatū simplicium ipsi nō ponant tales res et tamē sm eos diffinitio indicat essentiam tm. ¶ Ad 5^m dōm q maior est falsa et pbatio ei⁹ vt supra patet. ¶ Ad 6^m dōm q ɔcept⁹ spēi nō est ɔcept⁹ cōposit⁹ vt putant: lz diffinitio spēi sit ɔcept⁹ cōpositꝰ. et ideo cōcedo q aliqs conceptus speciei est eque simplex formaliter sicut conceptus generis. et etiam de re eque simplici sicut simplex est res cuius conceptus est genus.

Fol. 68. col. 1 circa mediā lineę. 3.

¶ Ad 9m. Non curo laborare in dando intellectū Auicen. in hac parte, q circa simplicitatem & compositionem entium multas dixit fatuitates: sed dico q si habuit intellectum ad q allegatur falsum dixit.

Fol. 68. col. 4. post med. lineę. 60.

¶ Nec sequit qualibet forma subali sua mā est prior nā. igit mā est pōr nā qualibet sua forma subali: sicut etiā nō sequit sine qlibet forma subali pōt sua mā existere. igit mā pōt existere sine qlibet sua forma subali. Et si alicubi inueniat ab auctoribus tales ppōnes: mā est pōr nā q forma subm est pus nā accidente separabili nō sunt intelligēde sm vim sermonis: sed pma accipienda est loco huius forma subali mā est prior nā & scda loco huius accidente separabili subm est pus nā: que vere sunt & p talib' posuerunt pmas: & sic intelligunt quicūq recte intelligētes illas ponunt. Similiter si accipiat pus nā pmo mō sumēdo scz pringere & posse simpliciter. ppōnes pdicte etiā de virtute sermonis nō sunt vere: nā dei virtute sicut mā pōt existere nullā habēs formā subalē: & subm etiā absq oi accidēte separabili: sic ecōuerso forma pōt existere in nulla existēs mā: & accidēs existere nullū hēs subm: vt suis locis poterit declarari.

Fol. 69. col. 4. post finez lineę. 58.

¶ Quātū ad scdm argumētū vtrū spūsctūs producat libere vel nāliter. dico q sensus duplex in hoc questio posset hēri: siue sit de virtute sermonis: siue nō. vnus vt per hec aduerbia denotetur distinctio pncipiorū pducentiū: sicut aliqn dicimus aliquid pduci vel fieri nāliter: q eius pncipiū est nā. & aliqd artificialr q eius pncipiū est ars. & aliqd libere q eius pncipiū est voluntas. Et in hoc sensu nō hz locū questio in ppōnēdo. cum in deo volūtas sit nā & nā volūtas: nec aliquo modo distinguant ex nā rei vt supra. d. 8. pbatū est. Et ideo in hoc sensu nō magis debet pcedi spūscm pduci nāliter q libere nec ecōuerso. Et idē iudiciū est de filio. ¶ Alius sensus pōt haberi vt denotet distinctio modorū pducēdi & iste sensus vtiq alius est a pmo. nā cū identitate pncipij stat diuersitas modorū pncipiādi respectu diuersorū pncipiatorū: sicut deus necessario pducit ad itra & pringēter ad extra. Sic aūt accipiēdo articulū istuz pmitto pmo ppe dicit agere nāliter q cū pōt agere necessario agit & nō pōt non agere. & accipiēdo posse sicut phs accipit. 9. meta. qn. s. pcurrūt omnia que requirunt ad actionē & nullū est phibēs: tunc enim ppie dicit posse. Illud vo dicit agere libere q cum pōt agere pōt etiā nō agere. Tales qdem potētias. s. irrationales necesse est quādo vt possint actiuū & passiuū appropinquāt. i. sic appropinquant vt hoc possit agere id vo pati: hoc qdem facere id vo pati. illas vo. s. rōnales nō nece. Sic etiam accipit Aug. 3. de li. ar. c. 1. vbi querit an quo deserto incōmutabili bono ad cōmutabile bonū pvertit mot' volūtatis sit ei nālis sicut motus quo lap. nāliter & pprio nisu tēdit deorsum nālis est lapidi: & determinans q non declarat quomō similiter & quomō dissimiliter lapis hz suū motū & voluntas suū. d. In eo similis est illi motui quo deorsum versus lapi. fert q sicut iste ppie est lapidis: sic ille animi. Verūtamē in eo dissimilis q in potestate nō hz lapis cohibere motū quo fert inferius. Animus vo dum nō vult: nō ita mouet vt superiorib' desertis inferiora diligat: & ideo lapidi nālis est ille motus. animo vo iste voluntarius. Ecce q ideo dicit lapidē nāliter descēdere: q nō est in eius potestate vt nō descendat. animū vo nō nāliter sed volūtarie. i. libere vt voluntariū pra nāle distinguit: q in eius potestate est vt nō sic moueat. Itē infra. c. 5. vbi ostēdit q volūtas nō necessario: sed libere vult: dicit. Non enim est nobis liberū qd in potestate nō habemus: aut pōt non esse liberū qd habemus in potestate. Illud aūt dicimur habere in potestate q possum' facere & nō facere & nō id qd tm facere possumus. aliogn diceret q ignis hz in sua potestate calefacere. & lapis descēdere: qd falsum est alioquin ignis libere & nō nāliter calefaceret. & libere non nāliter lapis descenderet. que falsa sunt sm intentionem Aug. & phi. Unde phs 3° ethi. dicit q in nobis est. i. in potestate nostra vt simus boni & mali. & nō solū alterū est in potestate nostra. & pbat per hoc q in qbus est in nobis operari: & nō operari. supple est in nobis. & in quibus nō. & etiā. i. in qbus rebus est in nobis nō operari: est etiā in nobis operari per qd pz q sm intellectum eius q istud solum vocant vel dicunt esse in potestate nostra quod & eius oppositum possumus.

Fol. 72. col. 4. post pn lineę. 10.

¶ Ubi oēs vt pz pueniūt in hoc q in filio sit realiter spiratio actiua & pter illā sit etiā in eo filiatio. & per vtrāq distinguat realr filius a spūscō. qd si circūscriberet spiratio que est in filio & filiatio remaneret adhuc pstitutū ex filiatione & eētia realiter distingueret a spūscō. & cū hic nō agat de distinctione rōnū vel pceptuū aut aliorū entiū rōnis: sed de distinctione personarum diuinarū eterna & extra aīam pz: q distinctiua ista sunt extra aīam: & sm dicta istorū sunt adinuicem distincta extra aīam ex nā rei. Et ex talib' distinctionis vel ex altero eorū cum essentia intrinsece pstituit persona filij sm opi. istorum. vt pz ex dictis.

¶ Hec aūt falsa sunt: q pbo. pmo sic. Sumo eni spirationem ipsam pcise sm se: que sm istos est aliqd in filio siue quasi extrinsecum sm primos opinātes siue intrinsecuz sm alios. Aut ipsa sic sumpta est persona filij: aut nō est persona filij. Si ipsa non est persona filij cū sm opi. ipsa sit in filio: aut ipsa est in eo sicut intrinseca ei: & tunc sequit q persona filij siue filius ipse sit cōpositus ex ea & aliquo alio: aut est in eo sicut extrinseca & quasi sicut accidēs in subto. & tunc sequit q ipsa cōponat cum eo: ita q ex vno dicto sequit in persona filij cōpositio ex hijs & ex alio cōpositio huic quarū vtraq deo repugnat. Si vo ipsa sic pcise sumpta est persona filij. igit in filio nō est aliqd pter spirationē ipsam quo realiter distinguat a spūscō. ¶ Itē si ipsa pcise sumpta est persona filij. igit ipsa sola circūscripta nō remaneret filius nec aliqd de persona filij. ¶ Itē si sicut sm eos filiatio distinguat pra spirationē velut aliud pncipiū distinctiuuz filij a spūscō: ac et si sola spiratio tolleret nō tolleret filiatio vt dictū. sequit q filiatio nec sit persona filij nec aliqd pstituens psonā filij. Aliogn ipsa spiratio pcise sumpta nō esset persona filij: aut filius esset plures persone qd est erroneum. Hec aūt oia repugnant dictis eorū iam recitatis. ¶ Eodez mō pōt argui de filiatione querēdo an ipsa pcise sumpta sit filius: vel tm aliqd filij. Si dicat 2m cū ipsa nō sit extrinseca filio sm istos: sed pstitutiua ipsius in esse personali. sequit q filius pter filiationē includat intrinsece aliqd aliud quicqd sit illud & per pns nō sit oino simplex. Si vo detur pmū. igit ipsa spiratio est alia a filio sicut est alia a filiatione. & si sic: aut ipsa est per se subsistēs. & per pns ipsa est suppositū: & persona cū oē suppositū in diuinis sit persona. & vltra sequit q in diuinis sint quatuor persone qd est erroneū. Aut ipsa nō est per se subsistens: sed in filio tanq in subiecto: & tūc sequit q cōponat cū eo. ¶ Preterea si ipsa spiratio nō est filius: eadē rōne nō est pr: & pstat q ipsa nō est spūsctūs. Omne autē qd est in diuinis & est pater vel filius vel spūsctūs. aut oēs tres vel duo eorū. igit in diuinis nō est aliqd tale qualez dicunt ipsam spirationē. ¶ Scdo sumo filiationē & spirationē vt sunt in filio sm istos. Aut sic sumpte sunt aliquo mō distincte abinuicē & quedam plura ex nā rei. & si sic filius nō est oino simplex. Aut non sunt quoquo mō ex nā rei distincte inter se. & tunc seqtur q in filio nō sunt plura distinctiua eius a spūscō: sz tm vno simplici distinctiuo distingunt ab eo. ¶ Preterea q dicunt q persona filij pstituit ex hijs vel illis. Aut per hoc vel illud oino falsum est & derogat simplicitati persone diuine. Nullum enim oino simplex pstituit aliq vel aliqb' aut per aliquid vel per aliq. Sed qui quelibet persona diuina est simplex oino vt. d. cōciliū extra de sūma tri. & fi. ca. dānamus. § rē. maior pz. Naz essentia nō cōstituit in esse eētia aliquo: nec filiatio in eē filiationē: nec paternitatis in esse paternitatē. Similr in creaturis essentia aīe intellectiue nō cōstituit in esse suo per aliqd. & vniuersaliter nullū simplex pstituit formalr in esse per aliqd: sed vnūqdq est se ipso & nō aliquo alio.

Fol. 73. col. 1 post pn lineę. 36.

¶ Aduertendū tamē q distinctiuū pmo mō & distinctiuuz scdo mō sumptū nō eodē mō dīr distinctiua. Nam distinctiuū pmi modi dicit distinctiuū q est per qd aliqd est distinctuū ab alio. Sed distinctiuū scdi modi nō sic op3: ideo dicit distinctiuū: q ex ipso pōt cognosci & inferri illud esse distinctum ab alio. Et ideo pprie vel minus pprie aliqd dicit distingui ab alio per distinctiuū 2° mō q per distinctiuū acceptū pmo mō. Nihilominus auctores dñt frequēter aliq distingui per hmōi distinctiua scdi modi vt statim patebit. qb' & ego pro nūc ēt me pformo.

Fol. 75. col. 3 circa fi. li. 52.

¶ Scdo pra tertiā pclusionez sic. Impossibile est pradictoria successiue verificari nisi vel pter motuz localē vel pter lapsum tēporis actualē vel possibilē vel pter positionē vel destructionē alicuius rei. Sed ista duo pradictoria. iste homo nō hz spūscm. iste homo hz spūscm. eodē hoie vtrobiq demōstrato verificari pnt successiue. & nō pter motū localē vel lapsum tēporis: q neuter facit aliquid ad hoc q iste habeat vel nō hēat spūscm. Itē nec pter destructionē alicuius rei: q nullius rei destructio etiā videt aliqd facere ad hoc q aliquis nō habens spūscm habeat postea spūscm. magis eniz ad hoc faceret destructio peccati vel culpe: que tamē nullius rei est destructio: sed forsitan potius positio sicut destructio priuationis est positio habitus. ergo hoc esset pter positionez nouā rei. Sed ista res nō pōt esse spūsctūs cum ille sit eternus: nec etiā ille homo: cum ille prefuerit. igit est aliqd cātum in eo & nō apparet quid possit rōnabile dici esse.

Fol. 75. col. 4. post pn lineę. 57.

¶ Ad 2m nego maiorē. qmuis eni pradictoriā nō possint successiue verificari sine lapsu temporis actuali vel possibili sicut nec

successio põt esse sine hmõi lapsu: ꝛ q̃uis multa contradictoria successiue verificẽtur p̃cise ꝓpter lapsuz tẽporis vt patebit in qõne sequẽti. v.g. albedinẽ: possibile tamẽ est aliq̃ ꝯdictoria verificari successiue nõ ꝓpter lapsum tẽporis nec ꝓpter motum localẽ nec ꝓpter positionẽ vel destructionẽ alicui⁹ rei. Exemplũ. Põt eni deus facere aliq̃ formã accidẽtalẽ esse p̃sentẽ alicui subto ꝛ eque intimã illi ꝛ oibus partib⁹ eius sicut accidens informãs subm est p̃sens ꝛ intimũ sibi ꝛ tñ ꝙ illa forma nõ afficiat ipm nec subm sit tale per ipsam. v.g. albũ imo de facto ita est in sacramẽto altaris. nã cuz ibi sit suba chri vbi erat suba a panis ꝛ suba vini ita sũt p̃sentis accidẽtia sacramẽti sube chri sicut erãt sube panis ꝛ vini ꝛ sicut sunt accidẽtia christi p̃sentia sube eius: ꝛ tñ accidẽtia sacramẽti nõ afficiũt subam chri vt ipsa sit alba per albedinẽ sacramẽti aut hũida vel dulcis per humiditatẽ vel dulcedinẽ sacramẽti. Hoc aũt posito sic in esse verum erit dicere ꝙ illud subm siue illa suba nõ est alba ꝛ tñ neutro mutato localiter ꝛ nulla re de nouo cãta vel destructa de⁹ posset facere ꝙ subm informaret ꝛ afficeret per illã albedinez ꝛ per ꝯñs ipsuz esset albũ: ꝛ sic verificaret alterũ ꝯtradictoriũ. Et ꝙ ad hoc nõ sit necesse aliã aliquã rem cãri pꝫ: qꝛ ad hoc ꝙ ipm sit albũ nõ requirit aliqua res p̃ter ipm ꝛ albedinẽ ꝛ eam que faciat albedinẽ esse in ipso seu informare illud hoc aũt facere põt solus deus. Similiter pꝫ ꝙ nõ est necesse aliq̃ rez destrui. Item pꝫ ꝙ hoc nõ est ꝓpter lapsum tẽporis. nã q̃ntũcũq tps laberet nunq̃ subm illud fieret albuz nisi aliud ad hoc ageret: ꝛ quãdocũq hmõi actio poneret illud fieret albũ: ita ꝙ nullum tps determinate ad hoc videt reqri. ¶ Nec vꝫ dicere ꝙ tunc causaret noua res. s. vnio vel inherẽtia albedinis ad subiectũ: tum qꝛ illa vnio vel inherentia aut esset quedaz res abs[ta] aut relatio quedam. Sed nullaz rem ab[solu]tam necesse est propter illud causari: vt patet. Et nulla relatio est res distincta ab oibus rebus ab[solu]t⁹ vt infra ꝓbabit. Tum qꝛ iter mãm ꝛ formam nullum ligamentũ vel mediũ ꝯiungens est necessariuz: vt pꝫ 2⁹ de aia. Tum qꝛ si ponat talis vnio ꝛ illã ꝛ simul oẽm aliã formam informantẽ mãm poterit deus absq cuiuscũq motu locali cõseruare ꝛ similiter mãz ꝛ tñ mã per nullã informabit: nec hoc minus est possibile de vnione q̃ de albedine vel alia quaꝫ formaꝫ quo facto verificabit ꝯtradictoriũ illud mã nõ est subta alicui⁹ forme. cui⁹ oppositũ prius erat verũ: ꝛ post hoc poterit ad hoc deus facere ꝙ eedẽ forme informent mãm sine positione noue entitatis sicut prius sine aliq̃ entitate alia ab ipsis ꝛ quaꝫ ip̃aꝫ informabant: ꝛ tunc verificat aliud ꝯtradictoriũ. Ita posset in alijs dari instantia illi ꝓpõni. Et si in nullo alio inueniret instãtia ad hoc ipsa foret negãda ꝓpter ꝓpositũ de quo agit. Nã cõstat s̃m oẽs ꝙ nõ solũ dona spũsci dantur: sed et ipse spũscũs: sunt ergo duo data. s. spũscũs ꝛ grã: ꝛ simil̃r duo modi dandi. nã grã dat per creationẽ: spũscũs aũt nõ per creationẽ: sꝫ alio mõ incõprehẽsibi. siue ꝗ alterũ hoꝝ datoꝝ dari possit sine altero ꝛ ecõuerso vt puto esse verũ: siue neutrũ sine altero dari possit: ꝛ per ꝯñs nõ possint talia ꝯtradictoria verificari successiue sine positione vel destructione grẽ: adhuc tñ verũ est ꝙ nõ successiue verificant ꝓpter talẽ positionẽ grẽ vel destructionem. Qõ ꝓbo: qꝛ si post q̃ verũ fuit hoc ꝯtradictoriũ iste nõ hꝫ spm scm: verificat hoc ꝯtradictoriuz. iste hꝫ spmscm ꝓpter positionem seu causationẽ grẽ: igit si spũs daret ꝛ grã nõ daret nõ verificaret hoc ꝯtradictoriũ. iste hꝫ spmscm: qõ tñ falsuz ẽ: p̃cisa ergo cã verificationis huius ꝯtradictorij est datio spũsci q̃uis illa nõ sit sine datione grẽ. Sicut etiã q̃uis dum datur spũscũs moueatur celum localiter: ꝛ talis verificatio successiua ꝯtradictorioꝝ nõ fiat sine motu celi ꝛ lapsu tẽporis: nõ tamẽ sic ꝓpter motum celi nec ꝓpter tẽporis lapsum.

Fol.76. col. 3. circa finez linee.21.

¶ Preterea ꝙ charitas sit virtus pꝫ per Aug. in li. de morib⁹ ecclie. ꝛ allegatur a Mgro in di. p̃senti. Tractãs eni illud verbuz apl̃i: nec mors nec vita poterit nos separe a charitate dei. ait. Charitas hic dicta est virtus que animi nostri rectissima affectio est que ꝯiungit nos deo. qua eum diligimus. Sed cõstat ꝙ charitas increata sui spũscũs nõ est virtus animi ꝛ per ꝯñs p̃ter charitatẽ increatã est alia in mẽte que virtus est.

Fol.77. col. 1. post finem linee.58.

¶ Itez hoc rõne pꝫ: qꝛ si hoc nõ esset possibile hoc esset p̃cise qꝛ carẽtia talis habitus esset pctm. Sed ꝯstat ꝙ nullius carentia est pctm alicui nisi ei qui est debitor ad habenduz illud. Ab hoc aũt debito deus posset quẽlibet absoluere volẽdo nullũ teneri ad habenduz hmõi habitũ. Nã voluntarie hoiem obligauit ad habendũ. ꝗ pꝫ ꝙ possibile esset hoiem nõ habẽdo habituz charitatis esse sine reatu peccati taz originalis q̃ actualis. Sed cõstat possibile esse ꝙ quicũq talis esset non esset in statu reprobationis nec esset reus damnationis eterne: imo de facto nullus est in statu reprobationis nisi propter peccatuz actuale vel originale aut vtrumq.

¶ Scdo sic. Quilibet in respectu ad vitã eternã existẽtem sine peccato esse deo acceptuz est possibile. Aliquẽ hoiem nõ habẽtez habitũ charitatis esse sine peccato est possibile. ergo aliquẽ hoiem nõ habentẽ habitũ charitatis esse deo acceptũ est poẽ. Maior est nota. nã cũ deus quecũq acceptat gratis acceptet: põt quecũq acceptare nisi hẽat in se aliqd repugnãs quale nihil est nisi pctm vel aliqd beatitudini incõpossibile. Minor ꝓbat. Tum qꝛ s̃m multos sic fuit de facto de p̃mo hoie qui p̃mo fuit creatus: ꝛ q̃uis alij dicant oppositũ. tñ ꝙ sic fuerit possibile nullus negat. ꝛ eodẽ mõ nunc est possibile aliquẽ hoiem esse talẽ. Itẽ possibile esset ꝙ pueri in baptismo absoluerent a peccato ꝛ nullos habitus ifunderet: imo multi catholici doctores opinati sunt sic esse de facto: q̃uis opposita op̃. ꝓbabilior censeatur li. 7. extra de sum. tri. quin tñ sic esset possibile nullus negauit nec rõnabiliter negare põt. ¶ Tuz per rõnẽ: qꝛ si hoc nõ esset possibile hoc esset p̃cise qꝛ carẽtia charitatis esset pctm. Sed ꝯstat ꝙ nullius carẽtia est in aliquo peccatũ nisi in eo qui est debitor ad habendum illud. Sed ab hoc debito deus posset quẽlibet absoluere volẽdo nullũ teneri ad habẽdũ habitũ charitatis. sic ꝗ vtraq ꝓpõ est vera in sensu. 9. ꝛ ambe sunt cõpossibiles vt pꝫ. ꝗ ꝯclusio ẽt vera est in sensu. 9. ¶ Cõfirmat: qm nõ ideo de⁹ acceptat aliquẽ velut dignũ vite eterne: qꝛ ipse dign⁹ est vita eterna. Sed ideo quia ea dignus est: qꝛ deus ipm velut dignum acceptat. Et per ꝯñs in quocũq statu sit homo si deus põt velle illi sic perseuerãti finaliter dare vitã eternã in eodez statu põt illũ acceptare vt dignũ vite eterne ꝛ ille põt ei carus ꝛ accept⁹ esse. Põt aũt hec deus in quocũq statu homo sit: dũmõ nõ habeat repugnans aliquid quale solũ est pctm.

Fol.77. col. 2. post finez linee.27.

¶ Unde q̃uis inter hoies ad extraneos ꝛ nõ redamantes possit esse amor cuiusdã beniuolẽtie ꝛ simplicis cõplacentie. Amor tñ perfecte amicitie nisi ad virtuose amãtes eẽ nõ põt. Sic q̃uis in deo sit qdã amor gñalis respectu oĩs creature qui est quasi amor simplicis cõplacentie ꝛ beniuolẽtie. Amor tñ charitatis ꝛ cõplete amicitie dei nõ nisi ad redamãtes p̃fecte sicut opꝫ ꝛc. esse põt. Et ideo q̃uis cetere virtutes disponere possint ad hoc vt aia a deo quodã amore amicitie diligat: sola tñ virtus redamationis cõpletiue meret gratuitũ dei amorẽ ꝛ amicitiã. Nec ħ meret sola actualis redamatio sed etiã habitualis: cũ hoies nõ possint semper esse in ꝯtinuo actu amãdi. tum ẽt qꝛ iter homines sufficit habitualis redamatio. Ex quo ꝯcluditur ꝙ talis forma qua inherẽte formal̃r aie dei charitatiua dilectio trãsit sup eã est dilectio habitualis seu charitas. ¶ Ulterius ħ virt⁹ que est habitualis dilectio seu charitas nõ est aliq̃ virt⁹ potẽnãliter i voluntate ex actib⁹ amãdi gñari. qõ ꝓbat: qꝛ nulla virt⁹ cuius act⁹ debite circũstantie sunt nobis ignote põt in nobis ex actib⁹ gñari. Act⁹ eni debite circũstãtionati s̃m dictamẽ recte rõnis aggenerãt virtutẽ: alioqn virtus gñaret a casu. Sed circũstãtie debite in actu hui⁹ virtutis charitatis dei sunt nobis ignote. Nã cũ homo amat deũ nescit vtꝝ amet q̃tũ opꝫ ꝛ qualiter ꝛ qñ ꝛc. Unde de orõne ẽt dicit Apl̃s ad Ro. 8. ꝙ sicut oꝫ qd oremus ne scimus sed ipse spũs postulat ꝓ nobis. ꝛ scba ad Cori. 3. dicit ꝙ nõ sumus sufficiẽtes cogitare aliqd ex nobis q̃si ex nobis sed sufficiẽtia nr̃a ex deo est. ergo ex actib⁹ nostris naturaliter talis virtus gñari nõ põt. Sed nec certe põt cãri in nobis ab aliqua alia creatura: vt certũ est. ergo relinquit ꝙ a solo deo possit nobis supernaturaliter dari.

Fol.77. col. 3. post finem linee.2.

¶ Ad p̃mã dico p̃⁹ ꝙ maior sic vniuersal̃r sumpta est falsa. nam cũ actũ trãsire sup aliqõ obm nihil aliud sit q̃ illõ super qõ dĩ trãsire esse obm eius: vt. v.g. si actus sit cognitio nõ aliud itelligimus cũ dicim⁹ eã trãsire super aliqd. puta sup. a. q̃ si dicam⁹ ꝙ. a. est cognitũ per illã: ꝛ simil̃r dilectionẽ trãsire super aliqd: est illud esse dilectũ. Cum aliqd possit esse nouiter scitum a deo vtpote aliqõ significabile cõplexe tñ: sicut aliqñ sciuit christuz esse natũ ꝙ tñ anteq̃ nat⁹ esset nõ sciuit: cũ falsum sciri nõ possit indicarie de quo mõ sciendi nũc loquor: ꝛ talia significabilia cõplexe vnde formali ꝛ per inherentiã non possint participare formal̃r aliq̃ entitatẽ cũ nõ sint alique entitates nec actuales nec possibiles: pꝫ ꝙ illa maior est falsa. ¶ Ad p̃mã dico p̃mo ꝙ maior est falsa. Nã vel ipsa sumit ꝓprie ꝛ de virtute s̃monis: ꝛ sic cuz vnicus tñ actus sit eternus qui vtiq est dilectio ꝛ notitia ꝛ nullũ possit esse obm super qõ nõ trãseat notitia dei qꝛ nihil sibi incognitũ esse põt: pꝫ ꝙ ipsa est falsa ꝓpter falsam iplicationẽ: iplicat eni ꝙ talis actus transeat de nouo super aliqõ obm pp nouã participationẽ obi eterni. Uel ipsa nõ sumit sic ꝓprie: sed est sensus ꝙ act⁹ eternus nõ põt de nouo trãsire ꝛc. i. nõ põt eẽ notitia vel dilectio alicuius de nouo nisi ꝛc.

Fol.77. col. 3. post med. linee.38.

¶ Quarto deficit rõ in vlteriori deductione. naz ꝯcesso ꝙ oporteat aliquã

Fol.77. col. 4. post p̃n[cipium] linee.39.

Relinqz non poterat intelligi i originali

tent aliq̄d talē formā participari nō seqtur ꝙ oporteat illaz esse dilectionē nō s̄m arguētē: oēm virtutē diligit deus immutabilr̄ r necio: r eadē rōne oēm actū virtutis. aliqs aūt actus virtuosus nō est dilectio: sed odiū. v̄.g. odiū culpe r iniqtatis. Rursus esto ꝙ illa necessario eēt dilectio adhuc nō seqt̄ ꝙ habitualis: nam r actualē de⁹ posset sic acceptare. Itē esto ꝙ habitualis adhuc nō seqtur ꝙ nō illa nō posset esse dilectio nālr̄ possibilis haberi. nā dilectionē rectā nāliter haberi possibilez posset de⁹ acceptare sicut infra patebit. Oium aūt p̄dictoꝝ ratio est: q̄ nulla forma creata est ex nā sui necessario acceptabilis a deo s̄z mere gratia r libere vt post dicet̄. Sup oppositū aūt hui⁹ dicti fundat̄ rō istius doctoris. ¶ Ad 2ᵐ rōnē dico ꝙ si debeat arguere ad ꝓpositū opz inferri ꝙ nihil possit eē caruz nisi in eo sit aliqd tale formaliter: r nō solū de in eē. vz. ꝙ nihil est carū nisi habēs aliqd tale formalr̄. Ad sic aūt ꝯcludēdū opz ꝙ añs nō solū sit de inesse: sed de ipossibili. vz. ipoīe est aliqd eē odiū a deo qn diuina volūtas rc̄. ¶ Et tūc distinguēdus est sensus añtis. Nā vnus pōt esse nihil pōt esse odiū rc̄. i. nullus pōt esse in statu in quo si p̄seuerauerit nō hēbit vitā eternā nisi volūtas in eo repiat rc̄. Et sic nego añs. Nā aliqs pōt esse odiūs a deo solū ꝑpter carentiā alicui⁹ actus quē deberet habere. Itē q̄ habuit aliquez actū quē nō debuit habere esto ꝙ ex illo actu nullus habit⁹ malus aut aliqua forma sit relicta in aīa. Alius sensus pōt esse quo nō solū itelligit̄ rc̄. ¶ Scḋo nego ꝯñtiaz. r est rō: q̄ in q̄libet aīa rōnalis s̄m se inquātū est quedā entitas est qḋdā bonū r diligibile a deo: nulla aūt s̄m se est malū aliqd nec mala: sed solū ꝑpter carentiā alicuius boni qḋ deberet inesse. ideo nō seqtur: si ipsa aīa nō pōt s̄m se odiri ꝙ ipsa non possit s̄m se diligi a deo. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ regrit̄ vtiqz alia res: nō tñ charitas nec aliqua alia supernālis actualr̄ sor. informās sed ipsa beatitudo futura vel que esset futura si sor. finaliter perseueraret in statu in quo est quādo ipsa ꝓpositio est vera. Sicut etiā ad veritatez istius que illam exponit si sor. perseuerauerit in statu in quo est deus dabit ei beatitudinē finaliter: exigit̄ futuritio beatitudinis supposita ꝯditione perseuerationis.

Fol. 78. col. 1. circa finez linee. 22.

¶ Scḋo aliqua mutatione ꝓꝑᵉ sumpta facta in ipso tñ. nā posset deus ordinare ꝙ quicūqz doleret de peccatis suis cōmissis quātū posset ex puris nālibus stāte cōmuni influētia dei vel ēt spāli ꝯcurrēte si sit necessaria de quo alibi videbit̄: si deinceps nō peccaret q̄n decederet ꝯsequeret̄ vitā eternaz: qua ordinatione existēte aliqs ꝑpter solā mutationē ad actū doloris nāliter haberi possibilē fieret accept⁹ qui prius non erat acceptus. ¶ Tertio posset id ꝯtingere nulla mutatione in deo vel in ipso facta sed solū in quodā alio. nā posset deus ordinare ꝙ si aliqs sanctus pro aliquo nō existēte accepto ipsi deo oraret ille vitā eternā reciperet si vlterius non peccaret: r sic fieret acceptus. ¶ Quarto id posset esse per solā tēporis trāsitionē p̄supposita ordinatione diuina. v̄.g. si deus ordinaret ꝙ quilibet homo per certū tp̄s ab eius natiuitate relegat⁹ esset a regno vite eterne ꝑpter peccatū p̄mi parētis. v̄.g. per ānos qnqz: ita ꝙ si īfra tp̄s illud moreret̄ nō daret illi vitā eternā. ex tūc aūt nō eēt relegatus: sed quādocūqz postea anteq̄ actualiter peccaret moreret̄ daret illi vitā eternā. hoc posito aliquis qui infra quinqz annos primos etatis sue nō esset acceptus deo sola transitione illius tēporis fieret acceptus deo quāuis nulla alia penitus mutatio fieret in aliqua re mundi.

Fol. 78. col. 2. circa me. linee. 46.

¶ Tertio ad ꝯclusionē sic. Possibile est aīam esse in culpa mortali r nō esse reprobatā ad penā eternaz. ergo poīe est aīam esse in charitate r nō esse acceptā ad vitā eternā. ꝯñtia pz per locuz a minori: ex intētione apl̄i p̄missa. Nā pena eterna ex debito debetur peccato mortali ideo dicit̄ stipendiū eius. Uita v̄o eterna nō ex debito: sed gratis dat̄ charitati r operib⁹ meritoꝝ. Antecedēs aūt notū est. Nā posito ꝙ aliqs sit in culpa mortali. i. ꝑpter quā ei deberet̄ mors eterne dānationis ad hoc deus pōt illi remittere penā illā r velle etiā si in illa moriat̄ nō punire illā eterna pena obiectiones. Confirmat̄ nā certū est ꝙ de⁹ posset aliquā existētem in inferno tamē ipm̄ liberare r penam vlteriorem sibi remittere.

Fol. 78. col. 3. post p̄n^m linee. 7.

¶ Quarto pōt argui ꝯtra vnuz dictum in ꝓbatione cōclusionis vz ꝙ a beato beatitudinē deus posset auferre. Scḋm .n. Augu. 13. de tri. c. 7. r seqnti de rōne beatitudinis est certitudo perpetuitatis. tunc sic seqtur iste est beatus: ergo est certus ꝙ semꝑ erit beatus. ergo ei⁹ beatitudo ab eo auferri nō pōt. p̄ma ꝯñtia pz per Aug. scḋa ꝓbat̄: q̄ si beatitudo posset ab eo auferri iaz nō esset certus ꝙ nunq̄ esset auferenda sed dubius ꝙ aliq̄n auferenda esset ab eo. ¶ Confirmat̄: q̄ si pōt auferri ponat̄ in esse r sic ille a quo aufert̄ gratia exēpli Petrus tunc sic. Petrus nō est beatus. ergo Petrus nunq̄ fuit beatus. r vltra. igit̄ Petro nō fuit nec est beatitudo ablata: qḋ est ꝯtra casum. antecedens pz ex casu. r p̄ma ꝯñtia tenet: q̄ ex opposito ꝯñtis seqtur oppositū antecedētis seqtur eni Petrus aliq̄n fuit beatus. ergo ex tunc Petrus fuit semper futurus beatus alr̄ nō fuisset cert⁹ de perpetuitate sue beatitudinis: imo estimās se perpetuo futurū beatuz fuisse deceptus. r vltra igit̄ Petrus nunc est beatus. scḋa ꝯñtia nota est de se. ¶ Itē si Petrus est nunc beatus: igit̄ per aliqḋ tēpus post hoc instans erit beatus. h̄ pz: q̄ nō est dare vltimū instans in quo sit res r post ꝙ imediate nihil eius erit vt infra ꝓbabit̄ in ista. d. igit̄ in aliquo instanti illius tēporis h̄ erit vera si erit. Petrus fuit beatus: sed seqt̄ vt prius Petrus fuit beatus. ergo Petrus semper erit beatus. r huius ꝯñtie antecedēs est necessariū: q̄ est ꝓpositio vera de p̄terito. r affirmatiua. ergo ꝯñs etiaz est necessariū: r per ꝯñs eius oppositū ipoīe. ergo hec est ipossibilis. Petrus aliq̄n erit beatus ex quo seqt̄ ꝙ ei⁹ beatitudo ab ipso tolli non possit.

Fol. 78. col. 3 circa mediū linee. 36.

¶ Ad 4ᵐ dico vt p̄us ꝙ btītudinē a beato deus pōt auferre: nō ꝯcedo tñ istam. deus pōt auferre beatitudinē a beato. rō est: q̄ h̄ est ipossibilis: deus aufert beatitudinem a beato: vbi sci^m ꝙ nomē beatitudinis nō solū iportat hāc vel illā ꝑfectionez. v̄.g. visionē dei vel fruitionē: sed vltra hoc cōnotat ꝙ talis ꝑfectio que est beatitudo semꝑ erit r ꝙ illā habēs certus est semꝑ se illam habiturum. Ut h̄ sit diffinitio qd nois beatitudinis. fruitio vel visio dei nō curo pro nūc vtrū h̄ vel illa vel ambe simul que semꝑ erit r quā habēs certus est semꝑ se habiturū: vel aliqua alia ꝯsimilis per quā significet̄ certitudo sue ꝑpetuitatis. Constat aūt ꝙ h̄ est ipossibilis. deus destruit visionē que semꝑ erit. Similr̄ h̄ est iposs̄is. de⁹ aufert visionē suā ab eo q semꝑ illā habebit vel q cert⁹ est semꝑ se illā habiturū: r per ꝯñs h̄ est ipossibilis. de⁹ destruit beatitudinē: r h̄ similr̄ deus aufert beatitudinē a beato: sz per hoc ista est falsa. de⁹ pōt destruere beatitudinē: r similr̄ ista de⁹ pōt auferre beatitudinē a btō. h̄ tñ v̄a est btītudinē btī de⁹ pōt destruere. nā per istā nō denotat̄ nisi ꝙ illā rē pro qua supponit hoc nomē btītudo que est illius rei pro qua supponit h̄ nomē btūs: de⁹ pōt destruere: r hoc est veruz: r ꝙ h̄ est poss̄is. hoc pōt de⁹ destruere demfando illā rē ꝓ q̄ supponit hoc nomē btītudo. Et istud ēt est verū. ¶ Tūc ad p̄^m ar^m ꝯtra hoc: nego 2ᵐ ꝯñtiā. ad ꝓbationē dico ꝙ btūs cert⁹ est ꝙ ei⁹ btītudo nunq̄ auferet̄ ab eo nec sup hoc ē aliq̄ mō dubius. Aliter aūt certus sit nō est op⁹ ad p̄sens differere: sed nō est certus btūs ꝙ ei⁹ btītudo ab ipso nō possit auferri: imo certus est de opposito loquēdo semꝑ de potētia dei absoluta. ¶ Ad ꝯfirmationē: ꝯcedo vtrāqz ꝯñtiā: r similr̄ vltimū ꝯñs. r cū dr̄ ꝙ ipz est ꝯtra casum nego. Unde sciendū ꝙ cuz dicit̄. si btītudo a btō pōt auferri ponat̄ in esse. nō dz itelligi ꝙ sic possit poni in eē: ꝙ ista possit esse vera btītudo Petri est ablata a Petro: q̄ h̄ est iposs̄is. visio dei vel fruitio quā fuit Petrus semper habiturus est ablata a Petro: que tñ implicat̄ in illa: vt pz ex diffinitione qd nois btītudinis: nec ꝙ talis de inesse sit poss̄is dat̄ itelligi eē dr̄ ꝙ btītudo Petri pōt ab ipso auferri. Sed solū ꝙ hec est possibilis. h̄ res est ablata a Petro demfata illa re pro qua supponit hoc totū btītudo Petri. ¶ Exēplū. Dicim⁹ eni ꝙ aliqḋ ꝑpetuū de⁹ pōt annihilare. vocādo ꝑpetuū oē ꝙ semꝑ erit: q̄do cōcedimus celos r subās spūales esse ꝑpetuas. Si tamē istud debeat poni inesse nō dz poni sic ꝙ ista vnq̄ sit vera perpetuū est annihilatū: q̄ est ipossibilis. ¶ Nam ipsa equiualet isti perpetuū fuit r nō est: que est ipossibilis. Sicut h̄ est ipossibilis. aliqḋ semꝑ futurū fuit r nō est. Sed sic dz poni. Celū est annullatū. vl̄ angelus est annullatus. vel aliqd aliud ponēdo in subto supponens pro eo pro quo supponit h̄ nomē ꝑpetuū: r nō cōnotās rē illā semꝑ esse futurā: vel ꝓnomē demfatiuū sicut talia que non sunt ꝯcedunt̄ posse demfari ad itellectū. ¶ Sic ista beatitudo Petri est annullata equalet isti. beatitudo Petri fuit r nō est: que est ēt iposs̄is: sicut ista sibi equalens res talis. v̄.g. visio vel fruitio Petri semꝑ futura fuit r nō est. Sed argueret̄ sic cōtra beatitudo Petri nō est ablata a Petro: r beatitudo Petri fuit in Petro. ergo beatitudo Petri est in Petro: r vltra: igit̄ Petrus est beatus: qḋ est oppositū añtis ꝯcessi: dato casu. ¶ Rñdeo negando añs rōne 2ᵉ partis hui⁹ vz btītudo Petri fuit in Petro. dico eni ꝙ casu posito verum est dicere ꝙ nulla btītudo Petri fuit in Petro. r ꝙ nulla res que fuit in Petro fuit btītudo Petri. Sicut veruz est dicere ꝙ nulla talis perfectio semꝑ futura in Petro fuit in Petro: r ꝙ nulla res que fuit in Petro fuit talis ꝑfectio visio. s. vel fruitio: semꝑ futura in Petro. ¶ Ad aliā ꝓbationē cū dicit̄ ꝙ istud añs. Petrus fuit beatus: est necessarium. nego: r dico ꝙ ipm̄ est ꝯtingens: r pōt esse falsum. nā posito ꝙ Petrus annullet̄ sicut possibile est. istud esset falsuz. Petrus fuit btūs: sicut est falsuz hoc qḋ seqt̄ ipm̄. Petrus fuit cer-

tus semp se bitură beatitudinē: z h̄ est vera. Petrus nunq̄ fuit certus se semp eē habiturū btitudinē: z per ɔ̃ñs h̄ est vera Petrus nunq̄ fuit btūs. ¶ Exēplū in simili. h̄ est nūc de facto vera celū fuit ꝑpetuū: z tñ pōt nunq̄ fuisse vera: nā pōe est ꝙ celū sit anullatū: sed seqtur. Celū est anullatū. ḡ celū nunq̄ fuit ꝑpetuū: z per ɔ̃ñs: h̄ nunq̄ fuit vera. celū fuit ꝑpetuū. Ad ꝓbationē cū dr ꝙ ꝓpō de p̄terito affirmatiua vera est necessaria. dico ꝙ istud nō est verū de illis ꝓpōnib⁹ de p̄terito que depēdēt ex veritate alicui⁹ ɔtingētis de futuro. Sicut magis īfra declarabit cū agef de p̄sciētia. De talib⁹ aūt est ista. Petr⁹ fuit btūs. Nam ad eius veritatē reqrif ꝙ h̄ sit vera. Petrus semp videbit deū vel semp hēbit btitudinē: que vtiq̄ ɔtingēs est. ¶ Nota ḡ circa h̄ ꝙ q̄uis nūc de facto h̄ sit vera Petrus est btūs. ipsa tñ nō est necessaria z sua opposita est posse. vꝫ. ista. Petr⁹ nō est beatus. Quāuis aūt vtraq; sit poīe ambe tñ nō sunt compossibiles nec ambe possunt successiue verificari sic ꝙ postq̄ affirmatiua fuerit vera negatiua sit vera qualmo quādocūq̄ negatiua fuerit vera verū est dicere ꝙ affirmatiua nunq̄ fuit vera: z qꝛ esto ꝙ nunc de facto affirmatiua sit vera negatiua tñ est possibilis id possibile est affirmatiuā nec esse nec fuisse verā. Ecōuerso autē successiue verificari possunt. s. affirmatiua post negatiuā. nā si beatitudo Petri annullaretur qđ est poīe. hec esset vera si formaref. Petrus nō est btūs: z si iterū Petrus reciperet btitudinem h̄ esset vera Petrus est beatus: z tunc verū esset dicere ꝙ h̄ fuit vera Petrus nō est beatus. Sicut dictū est de istis singularib⁹ de p̄senti sic per oīa verū est de istis singularibus de p̄terito Petrus fuit beatus Petrus nō fuit beatus. Iste aūt ad illas sic se habent ſm ɔ̃ñā ꝙ affirmatiuā de preterito sequitur affirmatiua de presenti: z nō ecōuerso: z negatiuā de p̄senti sequitur negatiua de preterito z nō ecōuerso.

Fol. 79. col. 4. post lineā vltimā.

¶ Ut videt ꝓ plura. p̄mo qꝛ ex puris nālibus tñ īpoīe est attingere oēs circūstantias reqsitas ad dilectionē dei meritoriā cū multo plures reqrant q̄ ad actū bonū moralr quos tamē attingere valde difficile est vt dicif z⁹ ethi. ¶ Scđo qꝛ īpoīe est hominē ex puris nālibus attingere actū in quo implef virtualiter vniuersa lex z omne mandatū dei. igif impossibile est ex meris nālibus attingere ad dilectionē dei meritoriā. ɔ̃ñs pꝫ per illō Apli. ad gala. 5. Omnis lex in vno sermone implef. diliges proximum tuum zc̄. ¶ Tertio qꝛ si hoc esset possibile sequeref ꝙ frustra deus infunderet habitum charitatis cum charitas nō propter aliud detur homini a deo nisi vt ea mediante diligat deum meritorie.

Fol. 79. col. 1. circa finē lineę. 25.

¶ Alio mō nō ſm statutā ordinationē sed simplr ſm ꝙ deus de sua potētia absoluta posset actū acceptare z pro illo p̄miū vite eterne dare. Tunc dico: ꝙ dilectione meritoria. p̄mo modo nō est possibile ꝙ homo ex suis nālibus aut etiā ex quocūq̄ dono sibi collato deum diligat: qꝛ nulla talis est possibilis. Dilectione meritoria scđo mō nō pōt diligere deū ex nālibus suis sine habitu charitatis infuso. Et maxime qꝛ vna circūstantia necessaria actui meritorio ſm legē a deo positā est: ꝙ eliciaf mediante charitate. Ut pꝫ ex p̄cedēti articulo. q. Sꝫ tertio mō accipiēdo dico esse possibile ꝙ homo ex suis nālibus absq̄ omni dono supnāliter sibi dato stante tamē cōmuni influētia dei sine qua nulla creatura pōt aliqđ agere eliciat dilectionē dei meritoriā. nō tamē intelligēdo ꝙ illa sit ex nālibus meritoria: sed ꝙ ex naturalib⁹ hominis eliciaf z ex gratuita dei acceptatione sit meritoria. ¶ Ad p̄mū. ɔtra hoc de multitudine circūstantiarū requisitarū ad dilectionē dei meritoriā. dicē ꝙ q̄uis homo ex naturalibus tñ nō possit elicere dilectionē ita perfectā z tot circunstantys circunstantionatā quot requiruntf ad hoc vt ipsa sit meritoria stāte diuina ordinatione que nūc est: posset tamē elicere dilectionē aliquā minus perfectā z paucioib⁹ circunstantys ɔditionatā: z illā deus posset acceptare z sic illa posset esse meritoria. Posset eni homo ex nālib⁹ saltē in statu nāe integre diligere deum ꝓpter se. z nihil agendo ɔtra dictamē naturalis rōnis. z hanc dilectionē posset deus si vellet acceptare ad vitā eternā. ¶ Ad scđm eodē modo dicēm est. nā deus posset tollere mandata que facit z absoluere hoīem a debito obseruandi illa. ¶ Ad tertiū negāda est ɔ̃ñā. Sicut nō sequif. deus potuit reparare hoīem absq̄ incarnatione filij z passione. igif frustra filius fuit incarnat⁹ z passus (pro salute humana.) Nec sequif deus poterat sine sacramēto baptis. hominem saluare. igif frustra instituit baptismū pro salute hominis. ¶ Ad quartū dicēm ꝙ istud nō est defendere errorē Pelagij sed maxime extirpare: cum ego dicam ꝙ nullus actus q̄tūcūq̄ bonus siue ex puris nālibus siue etiā mediante aliquo supernāli dono elicitus sit dignus vel meritorius ex nā sua vite eterne: sed mere ex gratia dei nō quidē aiam informante: sed gratis z actū acceptante: que nō est aliud q̄ ipsa diuina voluntas gratis acceptans. z per ɔ̃ñs dico ꝙ nullus pōt ex nāli virtute nec etiam ex aliquo supernāli dono mereri de cōdigno vitā eternā. ita ꝙ quibuscūq̄ actib⁹ positis deus nō posset de potentia sua absoluta sine iniusticia nō velle p̄miare act⁹ illos p̄mio vite eterne. Pelagius vō volebat ꝙ homo ex nālibus p̄cise posset elicere actū bonum ex natura sua dignum z meritoriū vite eterne: cui premium eternum sine iniusticia denegare nō posset. Cui dicto magis appropinquat op̄. que dicit: ꝙ actus mediāte habitu charitatis elicitus ex natura sua sit meritorius: z ꝙ deus non possit de potētia sua absoluta ñ velle illū p̄miare vita eterna: qđ ista opinio que neutro modo dicit actū sic esse meritoriū. Sed precise ex gratuita acceptatione dei: ex quo sequitur ꝙ actū bonū sine habitu charitatis elicitū deus possit gratis acceptare ad premium illud: z per ɔ̃ñs ille possit esse meritorius. ¶ Secūdo rñ⁹ ad ea que inducunf cōtra scđm membrū z dico ꝙ deus ꝓduceret īmediate ipsam dilectionē: nec ex hoc seqtur ꝙ homo nō diligeret illa dilectione.

Fol. 80. col. 1 post medium lineę. 9.

¶ Ad ista rñ⁹. Ad p̄mā rōnem ɔcedo ɔ̃ñs tanq̄ verū casu posito. Ad p̄mā ꝓbationē falsitatis eius cum dicif. a. z. b. incipiunt esse eque alba. igif. a. nō incipit esse albius q̄ b. icipit esse albū: nego ɔ̃ñā. nā oppositū ɔsequētis bene stat cū añte: sicut z oēs sue exponētes stant cū oībus exponētibus antecedētis: sunt. n. exponētes antecedentis iste. a. z. b. nōn sunt eque alba: z. a. z. b. erunt eque alba: z nullum tēpus erit anteq̄. a. z. b. erūt eque alba. Exponētes aūt oppositi ɔsequentis: qđ est. a. incipit esse albius q̄. b. incipit esse albū: sunt hee. a. nō est albius q̄. b. incipit esse albū z. a. erit albius q̄. b. incipit esse album: z nullum tēpus erit anteq̄. a. erit albius q̄. b. incipit esse albū. nunc aūt oēs hee z ille simul sunt cōpossibiles. Tunc ad ꝓbationē ɔsequētie: cū dicif si. a. z. b. incipiunt esse eque alba: igif. a. incipit precise esse ita albū sicut. b. zc̄. Dico ꝙ ly p̄cise: vno modo pōt determinare hoc verbū incipit: vel ly esse: z sic negāda est ɔ̃ñā. nam sensus ɔ̃ñtis esset: ꝙ. a. incipit esse ita albū sicut. b. incipit esse album: z ꝙ. a. nō incipit esse albius q̄. b. īcipit esse albū. z illud est falsum: nec sequitur ex illo antecedēte. Alio mō pōt sumi ly p̄cise vt determinet ly albū: vt dicaf ꝙ. a. incipit esse ita albū precise. i. eque nō plus nec minus albū: q̄. b. incipit esse album: z iste sensus est verus. Nam. a. incipit esse equaliter albū sicut. b. incipit esse albū. Sed ex hoc nō sequif: igif. a. nō incipit esse albius zc̄. Nam vt dictū est. h̄ simul stant. a. z. b. incipiunt esse eque alba: z. a. incipit esse albius zc̄. Et similiter iste simul stant. a. icipit eē tam album q̄. b. incipit esse albū: z. a. incipit esse albius q̄. b. incipit esse albū. ¶ Ad z^am ꝓbationē cū dicif. a. icipit esse albius q̄ incipit. b. esse album: igif. b. incipit esse minus album q̄. a. incipit esse album: q̄uis hec ɔ̃ñā p̄ma facie satis videaf necessaria: nego tamē eam. nam antecedens est verum z ɔ̃ñs falsum: z ꝙ ɔ̃ñs sit falsum pꝫ: nam h̄ exponens eius. b. erit minus albū q̄. a. incipit esse album: est penitus falsa. in nullo enim instanti erit. b. ita modice album quin ip̄m erit albius q̄ ipsummet incipit esse album. z ratio est: qꝛ inter qđlibet instans sequens: z hoc instans presens est tēpus mediū in quo tēpore ɔtinue intēditur albedo in. b. per casum: z eadem ratione in nullo instanti erit. b. ita remisse album quin sit albius q̄. a. incipit esse albū: z per ɔ̃ñs in nullo instanti erit. b. minus albū q̄. a. incipit esse album. fallif aūt imaginatio in hoc: ꝙ putaf ꝙ sit dare primum gradum albedinis acquisitum in. a. z primum acquisitum in. b. z ꝙ cōparatio fiat inter p̄mū gradum albedinis quo p̄mo fit album. a. z p̄mū gradū albedinis quo p̄mo est albū ipsum. b. z si sic esset: ɔ̃ñā esset necessaria. Sicut hec est necessaria sor. est albior q̄. p. igif pla. est minus albus q̄ sor. eo ꝙ fiat cōparatio inter certos z determinatos gradus albedinis. s. huius albedinis sor. ad hanc albedinē pla. Sed in ꝓposito nō est sic propterea qꝛ nullus est primus gradus albedinis sine medio acquisitus in b. per quem comparetur. b. ad. a. in albedine: ꝙ ideo est qꝛ tota acquisitio albedinis in vtroq̄ est partibilis z cōtinua. Et hoc ꝙ nunc est dictum z similiter in precedenti solutione pꝫ in motu locali. ponaf enim ꝙ sor. z pla. nunc incipiāt moueri z eque velociter moueanf. hoc posito. h̄ est vera sor. z pla. incipiunt esse eque remoti a suis locis. Nā nunc nō sunt eque remoti: z erūt eque remoti. z nullum tēpus erit anteq̄ sint eque remoti. Item h̄ est vera sor. incipit esse remotior q̄. p. icipit esse remotus: qꝛ nullum tempus erit antequā sor. sit remotior a suo loco q̄ pla. incipit esse remotus a suo: qꝛ qđcūq̄ tempus detur sor. erit remotior in fine illius temporis q̄ incipit pla. esse remotus a suo loco: ꝙ pꝫ: qꝛ tp̄s erit anteq̄ pla. sit tñ remot⁹ a suo loco quātum est a suo loco remotus sor. in fine tēporis dati. nullū ḡ tp̄s erit antequā sor. esset remotior a suo loco q̄ pla. incipit esse remotus

motus a suo. & ideo hec est vera sor. incipit esse remotior a suo loco q̄ incipit. p. esse remotus. Et eadē rōne hec etiā est vera. pla. incipit esse remotior a suo loco q̄ sor. incipit esse remot᷒ a suo. Itē hec est falsa. p. incipit esse minus remotus a suo loco q̄ sor. incipit esse remotus a suo. ꝓpter cām supra dictam. s. q2 nō est dare pmā partē distantie & minimā per quā pla. fit remotus a suo loco. vnde quātacūq3 distātia erit pla. remotus erit remotior q̄ ipsemet incipit esse remot᷒: & per ꝯñs ēt q̄ sor. icipit esse remot᷒: ex quo seqtur ꝙ pla. nō incipit esse minus remotus a suo loco q̄ sor. incipit esse remotus a suo. ¶ Per hoc p3 ad 3ᵃᵐ ꝓbationē. nā ꝯcedēdū est: ꝙ. a. incipit esse albius q̄ ipsummet incipit esse albū: sicut in exēplo dato ꝯcedēdū est ꝙ sor. incipit esse remotior a suo loco q̄ ipsemet incipit esse remotus ab eodem. ¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē cū dicit si aliq̄ intēsio fit ꝯtinua aliq̄ forma remissa esset infinita: nego ꝯntā. & vlterius cōcedo in casu posito ꝙ. a. est in infinitū albius q̄. b. incipit esse albū. & dico ꝙ nō seqtur: igit. a. est in īfinitū albū. Sicut posito ꝙ sor. sit per quātitatē cubitalem remotus a loco in quo est pla. & nunc pla. incipiat moueri a suo loco: & sit ille locus. m. hec est vera sor. est in infinitū remotior ab. m. q̄ incipit pla. esse remotus ab. m. vt pōt per similē rōnē ꝓbari qua ꝓbat ꝙ. a. est in infinitū albius q̄. b. incipit esse albū: & tñ nō seqtur: igit sor. est in infinitū remotus ab. m. & cū ꝓbat per hoc ꝙ cōparatiuū ꝓsupponit positiuū dōs ꝙ verū est: sed nō semper cū eadē determinatione. Sicut p3 in ꝓposito: & l3 sequat. a. est albius q̄. b. incipit esse albū: igit. a. est albū: nō tñ seqtur. a. est in infinitū albius &c. igit. a. est in infinitū albū. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē eiusdē ꝯñtie cū dicit. a. est in infinitū albius q̄. b. incipit esse albū: igit. b. incipit esse in infinitū minus albū q̄. a. est albū. Negāda est hec ꝯñtia: sed bene seqtur: igitur in infinitū minus albū incipit esse. b. q̄. a. est albū. & hoc est verū: q2 plus q̄ in duplo minus albū incipit esse. b. q̄ est. a. album & plus q̄ in quadruplo minus albū &c. & sic in infinitū. Si aūt ly in infinitū sequat hoc totū incipit esse. falsa esset ꝓpositio: sicut & vna eius exponens. s. hec. b. erit minus albū in infinitū q̄ est. a. albū: q2 vis hec esset vera. in infinitū minus albū erit. b. q̄ est. a. album. Et cā quare nō seqtur. postponēdo ly in infinitū: tacta est supra: q2 per antecedens nō fit cōparatio albedinis ipsius. a. ad aliquē determinatū gradū albedinis ipsius. b. & tamē si in cōsequente postponat. b. in infinitū denotat ꝙ in. b. erit aliqs gradus p̄mus albedinis per quē erit in infinitū minus albū q̄ est. a. albū. qd̄ est falsum. Si aūt ꝓponat ly. in infinitū: hoc nō denotatur: sed denotat ꝙ plus q̄ in duplo minus icipit &c. & plus q̄ in triplo: & plus q̄ in quadruplo incipit &c. & sic in infinitū. & p3 ꝙ nō denotat oēs huius cōparationes fieri s̄m vnū gradū albedinis: sed s̄m aliū & aliū. vnde s̄m aliquē gradū albedinis erit. b. plus q̄ in duplo minus albū q̄. a. est albū: s̄m quē non erit plus q̄ in centuplo minus albū q̄ est. a. albū: & s̄m nullū vnū gradū erit in infinitū minus albū q̄. a. est albū. Tunc vltra dōm: ꝙ ex ista in infinitū minus albū incipit esse. b. q̄. a. est albū nō seqtur. igit. a. est in infinitū albū: ꝓpter cām sepe dictā: q2. s. non fit cōparatio inter aliquē certū gradū albedinis ipsius. b. ad albedinem que est in. a. Et p3 instantia in simili supra posito. hec enī est vera. In infinitū minus remotus ab. m. q̄ est sor. remotus ab m. incipit esse pla. q2 plus q̄ in duplo minus &c. & tñ hec est falsa sor. est in īfinitū remot᷒ ab. m. & ideo nō est ꝯñtia ad illā.

Fol. 80. col. 3 post si. li. 51.

¶ Alia distinctio est ꝙ formarū que partibiliter acqri possunt quedā possunt acqri partibiliter partibilitate intēsiua & extensiua sicut supra p3 de lumine. quedā partibilitate extensiua tm̄. Sicut forme ille que nō suscipiūt magis & minus supposito ꝙ alique tales sint. & tamē prius inducit aliqua pars in vna parte subiecti q̄ in alia inducat alia: quales sunt multe forme corporum homogeneorū. ¶ Alia distinctio est: ꝙ forma induci de nouo in subiecto ꝯ͛ dupl̄r. vno mō ꝙ illud subm̄ imediate ante inductionē forme nec erat tale s̄m speciem quale est post per formā illam: nec quādo forma inducit est cōiunctum alicui tali s̄m spēm. v. g. quādo forma ignis inducit in stupam a radio solari: vel in exhalationē existente in aere. Alio modo ꝙ subiectū imediate ante erat tale sed nō eque tale. Sicut quādo corp᷒ lucidum remisse fit magis lucidū. vel est coniunctū ei qd̄ est tale. Sicut cum pars tenebrosa cōiuncta parti lucide fit lucida. Et lignum proiectum in igne trāsmutatur in ignem.

Fol. 82. col. 3 circa finem linee. 33.

¶ Confirmat: q2 supposito antecedēte sic cōstat ꝙ deus videt quid ꝑcise plus est de forma. a. in hoc instanti q̄ erit in tēpore imediate sequente hoc instans & quicquid illud sit nihil ei᷒ erit post hoc instās & habet ꝓpositū. ¶ Sexto sic possibile est deū ꝯseruare aliquā formā per aliquā partē tēporis. v. g. vnā horā & per cōsequens terminans illā horā & nō cōseruare illā formā nec aliquid eius post instans terminans illā horā: igit possibile est aliquā formā hēre vltimū instans sui esse post ꝙ nihil eius erit. consequentia patet. alioquin aliquid esset per tempus: qd̄ tamen non conseruaret a deo: qd̄ est īpossibile. Antecedens ꝓbatur ex eo ꝙ pro quacūq3 mensura deus cōseruat rem cōseruat illā libere & contingenter & pro quacūq3 mensura diuisibili vel indiuisibili pōt cōseruare & pōt nō cōseruare & per ꝯseq̄ns pōt cōseruare totā illā formā in instanti vltimo hore & in toto tēpore sequēte ipsam & quālibet eius partē nō ꝯseruare. ¶ Cōfirmatur: q2 cū deus possit totaliter quālibet formam annihilare post instans in q̄ est ponat ꝙ deus ita cito post hoc instās annihilet totā formam que nunc est sicut cito post hoc instans pōt eam annihilare: aut igit aliqd forme erit post hoc instans aut nihil: nō pōt dici ꝙ aliqd forme huius erit post hoc instās: q2 illud esset per tēpus post hoc instās. Et tunc quero: an deus pōt annihilare totā hanc formā in aliquo instāti illius tēporis ꝑcedente vltimū instans eius. & si sic: sequit ꝙ nō ita cito post hoc instans annihilabit deus totā hāc formā sicut cito pōt: qd̄ est cōtra positum: aut nō pōt eam totam annihilare in instanti aliquo ꝑcedente vltimū instans illius tēporis: & si sic dicat: sequitur ꝙ per aliqd̄ tēpus aliqua creatura se habebit esse ꝙ nō poterit a deo annihilari: infra tēpus illud: nec depēdebit ab eo in esse & ita erit tunc necesse esse: & per cōseq̄ns erit semp necesse esse: cū natura que est necesse esse nunquā possit esse possibilis nō esse: que omnia penitus sunt absurda. Relinquit ergo ꝙ casu posito nihil hui᷒ forme erit post hoc istās & hētur ꝓpoᵐ.

Fol. 82. col. 3 post mediū linee. 45.

¶ Septimo si nō possibile aliq̄ sit formā habere taliter vltimū instans sui esse posito ꝙ sor. nunc sit albus: sequitur igit necessario sor. erit albus in aliquo instanti post hoc. cōsequētia patet: sed cōsequens est falsū. tum q2 tunc ꝓpositio singularis cathegorica de futuro ꝯtingēti esset determinate & necessario vera. tum q2 in nullo instanti post hoc necesse est sor. fore albū: imo in quolibet possibile est ipsum non fore album: & per cōseq̄ns in nullo erit necessario albus. ¶ Confirmatur: q2 aut sor. immediate post hoc instans in quo est alb᷒ pōt nō esse albus: aut nō imediate post hoc instans pōt nō esse albus. Si dicatur primū. ponatur ergo in esse: & tunc sequitur ꝙ hoc instans est vltimū in quo est albedo sor. & post ꝙ immediate nihil illius albedinis erit: alioquin sor. īmediate post hoc erit albus contra positū. Si vo nō imediate post hoc instans sor. potest nō esse alb᷒. igit necesse est ipsum post hoc immediate fore album: & per consequens hec est necessaria sor. erit albus post hoc instans: qd̄ ē falsum. ¶ Octauo ponatur ꝙ deus annihilet medietatem totius aeris existentis in domo & reliquā cōseruet: sic ꝙ medietas domus sit vacua & medietas plena: & qd̄dam corpus luminosum ponat in vacuo iuxta aerem contingens ipsum: constat ꝙ illud corpus causabit lumen in aere. deinde remoueat illud corpus motu continuo ab aere versus partem domus vacuam. totus casus est possibilis: tunc cōstat q2 in vltimo instanti quietis illius corporis luminosi erit lumen. Sed post illud instans nihil eius erit: q2 semper post illud instans corpus luminosum erit distans ab aere & inter ipsum & aerem erit vacuū: & per consequens cum corpus naturale non agat indistans nisi agendo in medium: vt p3 2ᵒ de anima: nunquā post illud instans poterit agere vel conseruare illud lumen: ex quo seqtur ꝙ illud instās est vltimum in quo est & post ꝙ nihil eius erit. ¶ Omnes premisse rationes possunt applicari cōtra vnā corᵐ cōclusum in eodē articulo. v3. ꝙ īpossibile est aliquā entitatē esse in rerum nā tm̄ per vnū instans sic ꝙ īmediate ꝑus nihil ei᷒ fuerit & immediate post nihil eius futurū sit. ꝯtra hoc nāq3 pōt fieri ratio ꝑma. Nā possibile est ꝙ de᷒ creet subito vnū corp᷒ in maxima distantia in qua pōt cāre suā imaginē in speculo & in tēpore immediate sequēte motu ꝯtinuo elōgare illd̄ corp᷒ a speculo. tūc ꝯstat ꝙ in instanti creationis illius corporis erit imago eius in speculo: & nihil prius ex ea fuit & post nihil ei᷒ erit. Idē ēt seqt: cū corp᷒ cāns imaginē s̄m oppōnē directā elōgat a speculo ꝯtinue. nā in quolibet instanti cātur noua imago: cuius nihil prius fuit & post imediate nihil erit. Qd̄ ꝓbat. tū q2 s̄m ꝙ corp᷒ cōtinue remouet a speculo sic in alia & alia parte subiecti ē imago. vnde ꝯtinue apparet magis in ꝓfundo speculi. ꝯstat aūt ꝙ eadem imago nō trāsit de vna pte subiecti in aliā: & ideo op3 ꝙ semper cāet alia & alia & nulla duret plus q̄ per instās. tum q2 aliqñ s̄m talē remotionē ꝯtinuā: ꝯtinue apparet imago minus pfecta. hoc aūt nō pōt esse per remissionē imaginis: cū sit forma simpl̄r īdiuisibilis intēsiue. igit hoc ē: q2 in q̄libet instanti cāntur noua imago & nulla durat plus q̄ per īstans. ¶ Itē ꝯtra idem est rō 2ᵃ posito ꝙ sol ꝯtinue mot᷒ cāet radiū in aquā ꝗscētē. nā talis radius erit tm̄ per īstans. ¶ Itē 3ᵃ rō. nā deus pōt creare in instanti minimū visibile a sor. in tāta distātia. & in tpe sequē-

te imediate elõgare ꝯtinue illud visibile a sor. tũc cũ visio cãet in istãti i illo istãti erit visio in visu sor. ⁊ nunq̃ post erit. ¶ Itẽ 4° rõ. ꝫ idẽ reducit: ponẽdo ꝙ de⁹ cãet subito aliq̃ formã divisibilẽ i sor. in istãti. a. ⁊ ime[te] post ꝯtinue remittat illã. ¶ Itẽ 5°. nã pose est ꝙ de⁹ aliq̃ formã vel vnũ angelũ creet in h instãti ⁊ post hoc ime[te] nõ ꝯ̃servet. Idẽ de actu volũtatis nr̃e supposito ꝙ ꝓduci possit in instãti. ¶ Itẽ 6° ꝯtra idez reducit ponẽdo ꝙ in instanti. a. deus creet albedinẽ in sor. ¶ Itẽ 7° ponẽdo ꝙ deus in aliquo instãti creet iuxta aerẽ corp⁹ luminosum: ⁊ in tẽpore imediate seq̃ẽte removeat ipm motu ꝯtinuo. nã in instãti creationis illius cãbit lumẽ: cui⁹ postea nihil erit.

Fol. 13. col. 2 post p[m] li-nee. 31.

¶ Ad 6[m] dõm: ꝙ illud añs põt dupl̃r sumi. vno mõ vt sit quedã ꝓpõ copulatiua de mõ. Alio mõ vt sit quedã cathegorica modalis de dicto copulato. Si p̃mo mõ sumat. cõcedendũ est añs ⁊ negãda ꝯñtia. ⁊ ꝓbatio ꝯñtie nõ ꝓcedit in hoc sensu accepto añte. Si sumat 2° mõ. negãdũ est añs. Nã sensus eius esset ꝙ h esset possis: aliq̃ formã deus ꝯ̃servabit per horaz ⁊ per instans terminãs illã horã. ⁊ nullã partẽ illius forme ꝯ̃servabit post instans terminãs illã horã. hoc aũt est falsum: q2 si nullã partẽ illius forme ꝯ̃servabit post illud istãs qδ sit. b. igit imediate post instãs. b. tota illa forma simul. ⁊ per ꝯñs in instãti corrũpet vel annihilabit. ⁊ sic instãs eẽt imediatũ instãti qδ est ipose. Tunc ad ꝓbationẽ añtis ꝯcedo ꝙ pro q̃libet mẽsura divisibili vel indivisibili s[m] illũ modũ loquẽdi põt rẽ ꝯ̃servare ⁊ põt nõ ꝯ̃servare: ⁊ ꝙ q̃cũq; cõservat libere cõservat. Dico tñ ꝙ dũ cõservat pro aliq̃ instãti nõ põt simul cũ hoc nullã partẽ illius rei cõservare post illud instãs: q2 q̃uis vtraq; harũ sit possis de⁹ ꝯ̃servat hãc rem in hoc instãti. Deus nõ ꝯ̃servabit aliq̃ partẽ huius rei post hoc instãs: eodẽ instãti demõstrato. Ambe tñ nõ sũt cõposse ꝓpter cãm tactã: oporteret aũt ad veritatẽ añtis in sensu concesso: ꝙ ambe iste essent cõposse. ¶ Ad cõfirmationez dõm: ꝙ suppositio est ipossibilis. s. ꝙ deus ita cito post hoc instans annihilet totã illã formã sicut cito post hoc instans põt eã annihilare. nã deus nõ ita cito post hoc instãs põt ipsam annihilare: q̃n citius post hoc instans possit eã totã annihilare. Exẽpluz in simili ponat ꝙ deus creet vnũ angelũ in instãti. b. cõstat ꝙ de⁹ post instãs. b. põt creare aliũ angelũ ⁊ in instanti. ⁊ tñ nõ est possibile: ꝙ ita cito post instans. b. deus creet aliuz angelũ sic cito põt. qδ ꝓbat: q2 cũ creabit ipm vel creabit ipm in instãti imediato. b. instanti. ⁊ hoc nõ: q2 nullũ ꝯ[t] eẽ illi imediatũ. vel in instanti mediato per tp̃s: ⁊ sit illud instans. c. Sed cõstat ꝙ in instanti medio illius tẽporis inter. b. ⁊. c. deus põt creare aliũ angelũ. ⁊ per ꝯñs post. b. põt citius creare aliũ angelũ q̃ in. c. ⁊ vltra sequr ꝙ cũ creabit ipm in. c. nõ ita cito creabit ipm post. b. sicut cito põt. Et ideo h est iposis. deus ita cito post. b. creabit vnum angelũ sicut cito põt: ⁊ per ꝯñs nõ põt poni inesse. ⁊ idẽ iudiciuz est de annihilatione ⁊ corruptione cuiuslibet ꝙ annihilat vel corrumpit totũ simul: sive in instanti. Est ergo h neganda. deus põt ita cito post. b. annihilare totã hanc formã sicut cito põt. h tñ vera est: sicut cito post. b. deus põt annihilare totã hanc formam: ita cito põt. ⁊ hoc q2 iste terminus: sicut: hz virtutẽ ꝯfundendi terminum sequentem.

Fol. 13. col. 2 post p[m] li-nee. 47.

¶ Et hoc dico si ponatur ꝙ nõ sit dare minimũ tp̃s perceptibile vel maximũ nõ ꝑceptibile a sor. sed quocũq; tẽpore a sor. ꝑceptibili minus tp̃s sit ab eo ꝑceptibile ⁊ in quolibet tẽpore a sor. perceptibili possit sor. velle. b. Si aũt poneret minimũ ꝑceptibile: tũc p̃mo posset i fine illius velle. b. ⁊ tũc posset poni ꝙ sor. sicut cito vellet. b. sicut cito põt: sed tũc arg[m] nõ valeret ad ꝓpositũ. Si aũt nõ ponat minimuz ꝑceptibile in quo possit velle b. sed maximũ in quo nõ põt. tũc ẽt nõ dabit p̃mũ instãs in quo põt velle. b. nec erit pose ꝙ sor. ita cito velit. b. sicut cito põt. Et ratio est: q2 hoc posito. q̃libet tp̃s perceptibile excedit maximum nõ perceptibile per tp̃s ⁊ ante q̃libet instãs tẽporis excedentis: vel per qδ est excessus est instãs in quo sor. põt velle b. nec põt dari p̃mũ instans in quo possit velle. ¶ Ad 7[m] dõm: ꝙ si nõ sit dare vltimũ instans ⁊c. posito ꝙ sor. nũc sit albus sequit. igit necessario sor. erit albus in aliquo instanti post hoc. Dõm ꝙ ly necessario. vel determinat ly. sequr. vt sic denotet hanc ꝯñtiã esse necessariã sor. est albus. igit sor. erit alb⁹ in aliquo instãti post hoc. vel determinat ꝯñs. vt denotetur: ꝙ ista propositio. sor. erit albus in aliquo instanti post hoc. que sequitur ad hanc sor. est albus: sit ꝓpositio necessaria. Si intelligat 2° mõ: nego ꝯñtiã. dico eñi ꝙ q̃uis sor. nunc sit albus: ⁊ ad hanc sequat h sor. erit albus in aliquo instanti post h. ⁊ simil̃r sequat ꝙ h est vera sor. erit albus in aliquo instanti post hoc. nõ tamẽ ad illud añs sequr h sor. necessario erit albus in aliq̃ instanti post hoc: nec sequr ꝙ h est necessaria sor. erit alb⁹ in aliquo instanti post hoc. nã oppositũ vtriusq; stat cũ antecedẽte ⁊ cũ hoc ꝙ nõ sit vltimũ instans ⁊c. nõ. eñi repugnãt iste sor. est albus: ⁊ nõ est vltimũ instans ⁊c. ⁊ sor. nõ necessario erit albus post hoc. vel h nõ est necessaria sor. erit albus ⁊c. Si vo denotet necessitas ꝯñtie: ꝯcedo illã. nã dico ꝙ h est ꝯñtia necessaria sor. est alb⁹. g̃ sor. erit albus in aliquo instanti post h. Tũc cũ ꝓbat oppositũ p̃mo q2 sequr ꝙ ꝓpõ singularis cathegorica de futuro ꝯ[t] esset determinate ⁊ necessario vera. Põt p̃mo dici ꝙ simile ar[m] põt fieri ꝯtra ponẽtes vltimuz instãs ⁊c. q2 hoc posito sequr sor. est alb⁹ nũc. igit sor. nõ erit alb⁹ in aliq̃ instãti post hoc: supposito ꝙ hoc instans p̃sens sit vltimuz instans in quo sor. est albus. Ad ar[m] aũt dõm: ꝙ ꝓpõnẽ de futuro esse determinate verã põt itelligi dupl̃r. vno mõ vt ista determinatio intelligat respectu veritatis ⁊ falsitatis. vt sit sensus: ꝙ ꝓpositio singularis cathegorica de futuro ꝯ[t] non sit neutra ⁊ indifferens ad esse veraz vel falsam: sed vel tñ est vera vel tñ falsa: ⁊ hoc mõ ꝯcedo talẽ ꝓpõnẽ esse determinate verã. alio mõ vt intelligat determinatio respectu alicui⁹ instãtis futuri tẽporis vt intelligat ꝙ pro aliquo instãti determinato ipsa est vera. Et sic dico ꝙ nõ ois talis ꝓpõ est sic determinate vera: nec hoc seqt ex positione. Simil̃r cũ dr̃ ꝙ hmõi ꝓpõ eẽt necessario vera. dico ꝙ falsum est. nõ eñi sequit. h ꝓpõ est determinate vera. demõstrando aliquã talẽ ꝓpõnẽ de futuro. igit est necessaria. Sicut nõ seqt. hec ꝓpõ sor. est albus est determinate vera. igitur est necessario vera. nã añs põt esse verũ: ⁊ est verũ si ita sit: ⁊ tñ ꝯñs est falsuz: q2 ipsa põt esse falsa. ¶ Ad aliud arg[m] per qδ ꝓbat hoc ꝯñs esse falsuz: q2 in nullo instanti post hoc necesse est sor. fore albũ. Dico ꝙ verũ est ꝙ in nullo instãti ⁊c. Simil̃r non necessario sequr. In aliquo instanti post hoc sor. erit alb⁹. Sed dico ꝙ necessario sequr sor. erit albus in aliq̃ instãti post hoc. Nec ad istaz sequr p̃or: q2 ly instãs in p̃ore supponit determinate. in scõa vo ꝯfuse tñ ꝓpter verbũ de futuro ꝙ p̃cedit. Similiter si ly necessario notet necessitatẽ ꝯñe. cõcedendũ est sor. est albus. igit sor. necessario erit alb⁹ in aliquo instãti post hoc. ⁊ nõ h. igit in aliquo instanti post hoc sor. necessario erit albus: q2 in nullo instanti post hoc necesse est sor. fore albũ. nã in quolibet põt nõ esse alb⁹: necesse tamẽ est hoc posito sor. fore albuz in aliquo instãti post hoc. ¶ Ad ꝯfirmationẽ. Dico ꝙ imediate post hoc instãs in quo sor. est alb⁹: põt sor. nõ eẽ alb⁹: q2 in quolibet instãti tẽporis imediati huic instanti põt sor. nõ esse alb⁹: ⁊ ita nullũ tẽpus erit anteq̃ sor. põt post hoc instans nõ esse albus: ⁊ per ꝯñs imediate post hoc instans põt nõ esse alb⁹. Dico tamẽ ꝙ ista nõ est vera sor. põt nõ esse alb⁹ imediate post hoc instans. Exempluz hec est vera. imediate post hoc instans erit aliud instans: q2 nullũ tẽpus erit mediũ anteq̃ post hoc instãs erit aliud instans: ⁊ tñ h est falsa. aliud instans erit immediate post hoc instans: q2 nullũ instans erit imediatuz huic instanti: quinimo inter q̃libet aliud instans ⁊ hoc instans: erit tempus mediũ. Simil̃r h est vera. imediate post hãc divisionez vel hoc signũ: in linea põt fieri alia divisio vel aliud signũ: q2 nulla est linea media anteq̃ possit fieri signũ vel divisio: q2 quecũq; linea daret media illa est divisibilis: ⁊ tamẽ h est falsa aliqδ signum vel aliqua divisio põt fieri in linea imediate post hãc divisionẽ vel signũ. nã inter q̃libet aliã divisionẽ ⁊ hanc est linea ⁊ põt esse divisio. Et cum vlterius dicit: si imediate post hoc instans põt sor. nõ esse albus ponat in esse. Dico ꝙ nõ põt poni in esse ꝙ imediate post hoc sit nõ albus: nec sequitur. imediate post hoc põt sor. nõ esse albus. igit põt poni in esse: ꝙ imediate post hoc sor. nõ sit albus: ⁊ hoc: q2 in añte non denotat: ꝙ sit possibilitas talis imediationis. Sed econtra: imediatio possibilitatis. Sed ex ista sor. põt nõ esse albus imediate post hoc instans bene sequitur. igit põt poni in esse ꝙ sor. imediate post hoc nõ sit alb⁹: q2 in ipsa denotat possibilitas imediationis. Sed antecedẽs est falsum vt dictũ est. Exemplũ quo ad omnia p̃dicta põt poni in motu locali. Sit eñi. a. corpus nunc existens in loco sibi equali qui sit. b. hec est vera. Immediate post hoc instans põt. a. corpus reliquisse totũ. b. locũ. ⁊ tñ h est falsa. a. corp⁹ põt reliquisse totũ. b. locũ imediate post hoc instans. Item esto ꝙ p̃ma sit vera vt ꝓbabit: nõ tamẽ sequit: ꝙ possit poni in esse: ꝙ imediate post hoc instans. a. corpus reliquerit totũ. b. locuz. Et in qualibet harũ sumo totũ syncathegorematice. Qδ aũt p̃ma sit vera ꝓbat: q2 nullũ tẽpus erit mediũ anteq̃. a. corp⁹ põt reliquisse totũ. b. locũ. igit imediate post hoc instans. ⁊c. Antecedẽs ꝓbat: q2 si aliqδ tẽpus erit mediũ anteq̃. a. corpus põt ⁊c. sit illud vna hora. Sed probo ꝙ non: q2. a. corpus põt moveri in duplo velocius q̃ moveretur si in vna hora moveret a toto. b. loco. Si autẽ moveretur in duplo velocius constat ꝙ in minori tempore q̃ est vna hora relinqueret totũ. b. locũ. ⁊ eodẽ mõ põt ꝓbari de quolibet quãtũcũq; parvo tempore: q2 in infinitum velocius

locius pōt moueri.a.corp⁹.a loco.b.ꝛ per ꝯñs in quolibet instā ti tēporis imediati huic instanti.pōt reliquisse totū.b.locū.ꝛ sic nullū tp̄s erit mediū anteq̄ .a.corp⁹ pōt reliquisse totū.b.locū. Q: aūt nō possit poni in esse ꝙ imediate post hoc instās corp⁹ a.reliquerit totū.b.locū:ac per hoc ēt ꝙ sit falsa ꝓpō 2ª ꝓbaꝛ: q: si hoc ponaꝛ in esse:tūc aut.a.corp⁹:successiue reliquebat.b. locū:ꝛ si sic sequiꝛ:ꝙ nō imediate reliquit totū.b.locuꝫ:quīmo tp̄s fuit mediū anteq̄ totū reliquerit. Aut.a.corp⁹ nō successiue:sed simul ꝛ per ꝯñs in instanti reliq̄t totū.b.locū:ꝛ si sic cum illud instans in quo poniꝛ reliquisse totū.b.locū.nō sit h̄ instās p̄sens:q: in hoc instanti est in loco.b.ꝛ in instanti.in quo reliq̄t totū.b.nō est in loco.b.erit aliud instans ab hoc instanti ꝛ imediatū ei:qd̄ est īpossibile.Ex hys p꞉ ꝙ posita veritate huius.a. corp⁹ nunc est in loco.b.h̄ est īpossibilis.a.corp⁹ erit extra totū locū.b.imediate post hoc instans:nec hoc pōt poni in esse.ꝛ ei⁹ opposita est pro nunc necessaria:non q̄dē necessitate absoluta: sed necessitate suppositionis ꝛ ꝯñtie vt dcm̄ est.eodē mō in ꝓposito. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ illo casu posito post illud instans erit totū lumē illud ꝯseruabile deo solo q̄ntus sibi placebit.Et si dicaꝛ.addēdo ad casum ꝙ deus nō agat ad ip̄m mō sp̄āli ꝙ videꝛ possibile cū ex hoc ꝙ facit vnū miraculū nō sit necesse ip̄m facere quodā aliud miraculū. ¶ Dōm ꝙ tunc casus nō est possibilis.ꝛ si ponaꝛ p̄mū:necesse est ꝙ hoc aliud ponaꝛ.s.ꝙ deus ip̄m postea ꝯseruet.Unde sicut dictuꝫ est ad.5.sicut nō est posse ꝙ deus ꝯseruet aliquā reꝫ per totū quoddā tēpus:ꝛ per instās terminās illud.ꝛ nihil eius cōseruet post illud instans:sic in ꝓposito per eandē rōnē. ¶ Tunc ad rōnes que fiunt ad ꝓbandū ꝙ posse est aliquā rem esse per vnicū instans.Et ad p̄mā q̄dem de imagine speculi.dōm est sicut dcm̄ est ad p̄mā rōnē ꝓbantē qd̄ est dare vltimū instans esse forme. ¶ Ad aliā cuꝫ dicitꝛ ꝙ in quolibet instanti tēporis quo s̄m oppositionē directaꝫ corpus causans imaginē ꝯtinue remouetꝛ a speculo cātur noua imago cuius nulla pars fuit ꝛ p̄us:ꝛ nulla post erit.Dōm.ꝙ hoc est falsum.Ad p̄mā ꝓbationē.cū dī ꝙ s̄m ꝙ corp⁹ ꝯtinue remouetꝛ a speculo:sic in alia ꝛ alia parte speculi est imago.dico ꝙ istud ēt est falsum:q̄uis ita appareat.Nā iꝫ imago tunc appeat magis in ꝓfundo speculi nō tn̄ ibi est.qd̄ p꞉:q: aliq̄n appet imago esse in ꝓfundo speculi per q̄ntitatem vnius cubiti:ꝛ tn̄ ꝓfunditas speculi nō est q̄nta est latitudo vnius digiti.qd̄ g̃ ita apparet nō est:q: semper noua s̄m totuꝫ in alio loco gn̄aꝛ:sed q: imago prior diminuiꝛ.Similr̄ cū corp⁹ ineqūli distātia mouetꝛ circa speculū vt a dextra parte in sinistraꝫ:nō semp in quolibet instanti est noua imago s̄m totū.i.cuius nihil p̄fuerit nec in instāti aliq̄ gn̄aꝛ:sed ꝯtinue ꝛ successiue per partes s̄m ꝙ successiue corp⁹ mouetꝛ de vno loco ad aliū. ¶ Ad aliā ꝓbationē que est ad ideꝫ dōm:ꝙ sicut imago specularis est diuisibilis extēsiue ꝛ augmētabilis ꝛ diminuibilis:sic etiā est diuisibilis intensiue ꝛ intendibilis ꝛ remissibilis.qd̄ ꝓbaꝛ ex eo ꝙ circa idē speculū eodē corpore existente in maiori ꝛ in minori distantia ceteris vniformiter se habentibus apparet imago nō solū maior vel minor extensiue:sed etiā magis vel minus perfecta.vt tangit argᵐ. Itē circa aliud ꝛ aliud speculū idē corp⁹ ceteris parib⁹:causat magis perfectam ꝛ minus perfectā imaginem.Unde vnuꝫ speculum perfectius representat q̄ aliud. ¶ Ad scd̄am rationeꝫ que est de radio dicendū vt supra.vꝫ.ꝙ radius continue ꝛ per partes corrumpitur.ꝛ similiter continue generatur.

Fol.94.col. 4.post med. linee.15.

¶ Sexto etiā ex cōcessis supra.ꝯcessum.n.est ꝙ est dare maximā distantiā in qua agens pōt agere in determinatuꝫ passum. Itē ꝙ nō est dare vltimuꝫ instans in quo res sit ꝛ post nihil ei⁹ sit.ex hys aūt seqtur ꝙ nō cuiuslibet forme sit dare minimum extēsiue separatū.sumaꝛ eni lux vel sp̄ēs obti.si vtraq꞉ determinat sibi minimā q̄ntitatē subti sumaꝛ illa q̄ntitas minima in oculo ꝛ sumaꝛ aliqd̄ visibile in sua maxima distantia in qua pōt cāre sp̄ēm in oculo p̄cise vsq꞉ ad illā minimā q̄ntitatē oculi susceptiuā sp̄ēi inclusiue.ꝛ eodeꝫ mō pōt argui de corpore luminoso:ꝛ ponaꝛ ꝙ illud visibile q̄escat in illa distātia per tp̄s: ꝛ deinde motu ꝯtinuo elōgeꝛ ab oculo.cōstat ꝙ in vltimo instāti q̄etis in parte data oculi erit sp̄ēs:aut igiꝛ post illud instans aliq̄d illius sp̄ēi remanebit vel nō.si nō:seqtur ꝙ illud fuit vltimū instans in quo fuit ꝛ post qd̄ nihil eius fuit ꝯtra ꝯcessum.si sic:aut tota extēsiue remanebit aut pars tn̄.nō tota:q: tunc illa nō fuisset maxima distātia in qua illud visibile pōt sp̄ēm causare.si pars.igitur nō fuit minima q̄ntitas subiecti in qua subsistere pōt sp̄ēs.ꝛ habetur ꝓpositū.

Fol.95.col. 2.circa finez linee.1.

¶ Et cū dī qd̄ est cōtra rōnē diuisionis ꝙ diuisio fiat innicibile. Dico ꝙ cōtra rōnē diuisionis est ꝙ fiat innicibile ante diuisionē ꝛ sic ēt cuꝫ aq̄ dꝫ diuidi:ꝙ illa in que dꝫ diuidi sint corrupta vel sint nō aque:est cōtra rōnē diuisionis qua aqua in aquas diuidi dꝫ:sed ꝙ diuisio aque fiat ꝛ ad huius diuisionē partes corrumpanꝛ ꝛ fiant nō aque.n̄ō est incōueniēs.Sicut p꞉ cū gutta aque ꝓiciꝛ in vegetē vini.Sic in casu posito:dico ꝙ ad diuisionem seq̄tur annullatio partiū aque:nec talis annullatio mag̃ debet iudicari īpossibilis s̄m nām q̄ casus positus.Et si queratur qd̄ erit adnullans vel corrumpens.dōm ꝙ illud qd̄ erit diuidens erit ꝯsequenter adnullans.

Fol.95.col.3. circa fi.li.35.

¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ in illo casu pars illius forme remanebit post vltimū q̄etis:sed remanebit ꝯiuncta alteri eiusdeꝫ rōnis.s.luci existēti in medio ꝯiuncto ip̄i oculo si de luce fiat arᵐ.eodē mō si loquamur de sp̄ē pars remanebit ꝯiuncta parti simili existēti in illo medio ꝯiuncto ip̄i oculo.Unde sicut corp⁹ luminosuꝫ distans ab oculo ꝛ causans lumē in ip̄so causat lumē per totuꝫ mediū vel etiā media si plura sint media inter ip̄sum ꝛ oculuꝫ: ꝛ in oībus illis medys ꝛ quibuslibet eoꝝ partibus est lumen cōtinuū ꝛ eiusdē rōnis inter se ꝛ cū lumine in oculo ab illo corpore causato ꝙ etiā est cōtinuum lumini causato in medio.Sicut corpus visibile causat sp̄ēm suā per totū mediū siue sit vnū mediū tn̄ siue plura vsq꞉ ad oculū ꝛ in oībus partib⁹ oculi ꝛ medy est eiusdeꝫ rōnis:sicut alias forte declarabitur.Et ex hoc p꞉ ꝙ nō datur minus separatum minimo.

Fol.96.col. 2.post lineā 43.

¶ Ad 10ᵐ dōm ꝙ pars distātie pōt duplr̄ accipi.vno⁹ pro parte determinate q̄ntitatis.Alio mō pro parte ꝓportionali.Iteꝫ lumē esse remississimū pōt intelligi duplr̄.Uno mō simplr̄.s.ꝙ cō nullū lumē sit aut fuerit vel eē possit remississimus.Alio mō ꝙ sit remississimū in respectu aliquoꝝ luminoꝝ determinatoꝝ. Sicut si essent decē cādele cāntes lumē in diuersis partib⁹ medy ꝛ vna esset mior ceteris:lumē cātuꝫ ab illa posset dici remississimū iter illa decē lumina:q̄uis nō esset simplr̄ remississimū in sp̄ē luminis.Scd̄m h̄ pōt duplr̄ r̄nderi ad argᵐ.Uno mō ꝙ si sumaꝛ pars determinate q̄ntitatis:vtiq꞉ ē dare remotissimaꝫ ꝛ lumē cātuꝫ in ip̄sa remississim⁹ est q̄libet parte luminis extēsiua existēte in parte distātie ꝓpinquiore corpori luminoso ꝙ cāt lumē in medio.ip̄m tn̄ nō est remississimū oīuꝫ partiū luminis cāti ab illo corpore nec in ip̄so est aliq̄ pars s̄m extēsionem qua nō sit aliq̄ remissior.nā p̄ma medietate scd̄a ē remissior.ꝛ itē p̄ma medietate illius scd̄e scd̄a medietas est remissior.ꝛ sic in infinitū.Si vo loq̄mur de parte ꝓportionali sic dico ꝙ nulla est remotissima:q̄ā q̄libet aliq̄ eius pa est remotior.ꝛ per ꝯñs nulla pars luminis existētis idistātia illa est simplr̄ remississima oīum partiū luminis:tunc ab illo corpore cāti ꝛ existentis. ¶ Scd̄o dico ꝙ q̄uis ꝯcedereꝛ iꝫ falsē aliq̄ esse remississimaꝫ inter oēs partes existētes ab illo corpore luminoso:adhuc non seqtur ꝙ sit remississima simplr̄ de inesse ꝛ de possibili in sp̄ē illa:q̄nimo si distātia illa fuit illuminata a corpore illo continue sibi approximato sicut fuit possibile:cuiuslibet partis illius distantie fuit aliq̄ pa remissiue illuminata q̄ ip̄a est.Et silr̄ si corpus cāns lumē elōgeꝛ ꝯtinue:cuiuslibet partis aliq̄ pa erit post instans in quo incipiet elōgari illud corp⁹ remissior q̄ ip̄sa nūc est.Et rō p̄mi est:q: tota illa latitudo intēsiua fuit acquisita cōtinue.ratio secūdi:q: tota perdeꝛ continue.

Fol.96.col. 2.post finem linee.50.

¶ Scd̄o idē ꝓbaꝛ.Nā vt p꞉ in 2° articulo supra ꝯclusione.6.aliqua latitudo itēsiua forme pōt sic acq̄ri ꝙ nihil ei⁹ h̄ebit p̄mū instās in quo sit ꝛ ante ꝙ imediate nihil ei⁹ fuerit.igiꝛ posse est aliquā formā sic intēdi ꝙ nō erit posse signare q̄ā sit p̄mo intēsa.p꞉ ꝯñtia:q: si detꝛ oppositū ꝯñtis seqtur ꝙ illud s̄m ꝙ tunc est p̄mo intensa haberet tunc primo esse ꝛ nihil ei⁹ fuerit p̄us imediate.qd̄ est oppositum positi.

Fol.96.col. 2.circa med. linee.63.

¶ Scd̄o idē p꞉ ex eo ꝙ ꝓbatū est in tertia ꝯclusione scd̄i articuli.s.ꝙ posse est aliq̄ formā corrūpēdā nō h̄ere p̄mū istās in quo nō sit q̄libet eius ꝛ tn̄ sit aliq̄d eius.hoc eni veruꝫ nō esset si in qualibet remissione necessario dareꝛ p̄muꝫ:in illo eni instanti p̄mo nō esset q̄libet eius ꝛ esset aliquid eius.

Fol.96.col.3 post p̄ᵐ linee.10.

¶ Nunc q̄nto restat mouere dubia que occurrunt ꝯtra p̄missa. Et p̄mo q̄dē ꝯtra id qd̄ dcm̄ est in p̄mo articulo.vꝫ.ꝙ possibile est aliquā formā intendi ꝯtinue ꝛ etiā possibile est aliq̄ formaꝫ remitti ꝯtine.Amplius in seq̄ētib⁹ dcm̄ est posse esse in aliquo subto aliq̄ formā de nouo acq̄ri ꝛ ꝯtinue intēdi.v̄.g.lumē in aliqua pte aeris p̄us tenebrosa.vel albedo aut alie h̄mōi formaꝝ in aliqua parte subti.Sic ꝙ in talibus motibus non erit dare s̄m quid vel ad quid forme illa pars subti sit p̄mo mutata:nec q̄d forme sit p̄mo acquisitū. ¶ Cōtra hoc aūt arguiꝛ ꝛ p̄° logice sic.Si hoc esset posse seqtur ꝙ posse esset aliq̄ simul incipere moueri ad similes q̄litates:ꝛ illas eq̄lr̄ per aliqd̄ tp̄s ꝯtinue intendi.ꝛ tn̄ vnū icīperet esse magis tale q̄ reliquū inciperet esse tale.v̄.g.sint aliqne due partes diuersorum coꝝᵐ que nunc non sint albe ꝛ nunc incipiant esse albe:s̄m ꝙ ly incipit exponiꝛ per negationē p̄ntis ꝛ p̄onem futuri:q: nec aſr talis que sic ꝯtinue

fluunt ⁊ partibiliter ſm q̄libet ſui p̄nt dici icipere: ⁊ in iſtis partibus intendant albedines equal̄r ⁊ cetera ſint paria. ſitq; vna pars .a. ⁊ altera .b. Hoc poſito ſi acq̄ſitio ⁊ intenſio vtriuſq; albedinis ſit ꝯtinua ſequit̄ ꝙ .a. nūc icipit eſſe albius q̄ .b. nūc icipit eſſe albū. ꝯn̄s eſt falſum. ꝯn̄tia ꝓbat̄. Sic .a. nunc non eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .a. nunc incipit vel incipiet eſſe albius q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Sed nunquā poſt hoc inſtans p̄ns .a. icipiet eſſe albius q̄ .b. nunc incipit eſſe albū. ergo .a. nūc incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. p̄ᵃ pars aātis pz per caſum. nā ponit̄ ꝙ .a. nunc nō eſt album ⁊ per ꝯn̄s nec albius q̄ .b. ſc̄da pars etiā pz. nā in aliq̄ inſtāti tēporis mēſurantis ꝯtinuā intēſionē albedinis .a. partis .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. nam terminus erit anteq̄ .b. ſit eque albū ſicut in illo inſtāti .a. erit albū. ⁊ per ꝯn̄s .a. erit tūc magis albū q̄ .b. incipit eſſe albū. pz etiā ex alio. naz .a. in illo inſtanti dato erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albuz. ⁊ per ꝯn̄s etiā q̄ .b. incipit eſſe album: cum .a. ⁊ .b. nunc ſimul icipiant eq̄liter albefieri ⁊c̄. ꝯn̄tia etiā de ſe nota eſt. Sed nunc ꝓbo ꝙ nūq̄ poſt hoc inſtans p̄ſens incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū: q2 ſi dicat̄ oppoſitū. ſit igit̄ ꝙ in .c. inſtanti poſt hoc incipiet .a. eſſe albius ⁊c̄. tunc arguit̄ ſic .a. ⁊ .b. erunt eque alba in .c. inſtanti ⁊ .b. erit albius in .c. q̄ ipſummet nunc incipit eſſe album. vt patet ex caſu: q2 ꝯtinue intendit̄ eius albedo. igit̄ .a. erit albius in .c. q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Et vltra ſequit̄ ꝙ .a. in aliquo inſtanti ante .c. erit albius q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Sicut etiā ipm̄ .b. in aliquo inſtāti ante .c. erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albū: cum inter inſtans p̄ſens ⁊ inſtans .c. ſit tēpus mediū. ⁊ per totū illud tēpus albedines intēdant̄ in vtroq̄ ꝯtinue ⁊ equal̄r. igit̄ in .c. inſtanti nō incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. Et eadē rōne pōt ꝓbari ꝙ in nullo inſtāti poſt hoc p̄ſens incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. relinquit̄ ergo ꝙ nūc incipit .a. ⁊c̄. ⁊ pz ꝯn̄tia. ¶ Sc̄do ꝓbat̄ ꝯn̄tia ſic. Capiat̄ totū tp̄s quo .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ totū tp̄s p̄cedens quo .a. nō erit albius ⁊c̄. ꝯſtat ꝙ h̄ tēpora copulantur vno inſtanti. Sed inſtans copulans ea nō eſt aliqđ inſtans ſequens hoc inſtans p̄ſens: q2 ante q̄libet inſtans ſequēs .a. erit albius q̄ .b. nunc incipit eſſe albū: ſicut ꝑrime ꝓbatū eſt: ⁊ per ꝯn̄s nullū inſtans ſequēs copulat tota illa tēpora ſumpta. Itez nullū inſtans p̄cedens hoc inſtans p̄ſens copulat illa tēpora: q2 poſt q̄libet inſtans p̄cedēs fuit tp̄s in quo .a. nō erit albius ⁊c̄. igit̄ inſtans p̄ſens copulat ipſa tēpora: ⁊ per ꝯn̄s in hoc inſtāti incipit .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ¶ Tertio h̄ ꝯn̄tia ſic ꝓbat̄ .a. nō eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ nullū tp̄s erit anteq̄ .a. erit albius q̄ .b. icipit eſſe albū. igit̄ .a. nunc incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe album. ꝯn̄tia pz: q2 in antecedente includunt̄ oēs exponentes ꝯn̄tis. ⁊ due p̄me partis antecedētis patent ex ante iam dictis. ⁊ tertia pars ꝓbat̄: q2 ſi aliqđ tp̄s erit anteq̄ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albuz. ſit illud. gr̄a exēpli vna hora. ⁊ ſit inſtans terminans hāc horā ex parte poſt .d. Sed ꝓbo oppoſitū: q2 in aliq̄ inſtanti ante .d. erit .a. albius q̄ .b. icipit eſſe albū. Sicut etiā .b. in aliquo inſtanti ante .d. erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albuz. vt in p̄ma ꝓbatione huius ꝯn̄tie dictū eſt in fine. ¶ Falſitas ꝯſequētis tripl̄r ꝓbat̄. p̄mo ſic .a. ⁊ .b. incipiūt eſſe eque alba. igit̄ .a. nō incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. aīns pz: q2 caſu ſuppoſito oēs ſue exponētes ſunt vere. ⁊ ꝯn̄tia videt̄ nota. nā ſi .a. ⁊ .b. incipiunt eſſe eque alba. igit̄ .a. incipit p̄ciſe eſſe ita albū ſicut .b. incipit eſſe albū. ⁊ vltra. igit̄ nō incipit eſſe .a. magis albuz q̄ .b. incipit eſſe albū. ¶ Sc̄do ſic. Si .a. icipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .b. incipit eſſe minus albū q̄ .a. incipit eſſe album. ꝯn̄tia pz. Sed ꝯn̄s eſt falſum: q2 qua rōne .a. incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū: eadē incipit .b. eſſe albius q̄ .a. incipit eſſe albū ſtante caſu. ⁊ per ꝯn̄s nō incipit .b. eſſe minus albū q̄ .a. incipit eſſe albū. ¶ Tertio ſic. Si .a. incipit eſſe albius q̄ .b. icipit eſſe albū. igit̄ .a. icipit eſſe albius q̄ ipſummet incipit eſſe albū. ⁊ pz ꝯn̄tia ex eo ꝙ in quolibet inſtanti .a. ⁊ .b. erūt equal̄r alba. ꝯn̄s aūt eſt falſum vt videt̄. ¶ Sc̄da ratio p̄incipaliter ꝯtra idē eſt: q2 ſi poſſibile eſt aliquā formā ſic ꝯtinue acq̄ri ⁊ intendi ſequit̄ ꝙ aliqua forma remiſſa ſit infinita. v̄.g̱. albedo ⁊ aliq̄d remiſſe albū ſit in infinitū vel infinite albuz. hoc aūt eſt ipoſſibile ⁊ ꝯn̄tia declarat̄. Sit .n. .a. remiſſe albū ⁊ .b. nunc nō ſit albū ſed incipiat fieri ꝯtinue albū. tunc ſic .a. eſt albū ⁊ .b. nunc incipit eē albū ⁊ ꝯtinue ſit magis albū. igit̄ .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ vltra. igit̄ .a. eſt in infinitū albū. ⁊ h̄ vltima ꝯſequentia pz. tum q2 cōparatiuū p̄ſupponit poſitiuū. Tuz q2 ſi .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .b. incipit eſſe album in infinitū minus q̄ .a. eſt albū. qđ nō eſſet poſſibile niſi .a. eſſet in infinitū albū. Primā aūt ꝯn̄tiā ꝓbo: q2 ſi caſu poſito .a. nō ſit in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe albū: cū .a. ſit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ꝙ pz: q2 tp̄s erit anteq̄ .b. ſit ita albuz ſicut eſt .a. ⁊ per ꝯn̄s nō incipit eſſe ita albū ſicut .a. eſt albū: opz dicere ꝙ tm̄ in aliqua ꝓportione finita .a. eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ſit igit̄ ꝙ p̄ciſe in duplo .a. ſit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. Tunc ꝯtra tp̄s erit anteq̄ .b. erit p̄ciſe minus album in duplo q̄ .a. eſt albū: cum in hoc inſtanti .b. nō ſit albū. igit̄ .b. nō incipit eſſe p̄ciſe in duplo minus albū q̄ nunc eſt .a. igit̄ .a. nō eſt in duplo p̄ciſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ ita pōt ꝓbari ꝙ in nulla ꝓportione finita p̄ciſe .a. eſt albius q̄ .b. incipit eſſe album. ¶ Sc̄do ꝓbat̄ eadē ꝯſequētia ſic .b. in infinitū incipit eſſe minus album q̄ .a. nūc eſt albū. igit̄ .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe album. ⁊ vltra. igitur .a. eſt infinite album. ⁊ antecedens probatur: quia plus q̄ in duplo minus albuz incipit eſſe .b. q̄ .a. nunc eſt album. vt ſtatim probatum eſt. ⁊ plus q̄ in quadruplo minus album incipit eſſe .b. q̄ .a. eſt nunc album. ⁊ ſic in infinitum: igitur in infinitum ⁊c̄.

¶ Item aliquis viator poſſet habere ſimul charitatem magnā ⁊ diligere deum ex charitate ſuper omnia: ⁊ cum hoc odire eū ſuper omnia: qđ videt̄ ipoſſibile: tum q2 iſte volūtarie ⁊ ſcienter odiret deuz ⁊ nō peccaret. ¶ Cōfirmat̄: q2 multo magis videretur poſſibile ꝙ due anime poſſet informare eandem materiam numero cum minus videantur incompoſſibiles: ⁊ tamen articulus Pariſien. 27. dicit. Q2 deus poſſet facere plures animas in vno. error.'

Fol. 89. col. 2. post p̄ᵐ linee. 14.

¶ Cōtra ſc̄dam etiā ꝯcluſionez arguitur ſpāliter. Et aliqui p̄mo q̄dē ſic. Deus pōt omne ꝙ fieri nō implicat ꝯtradictionez: ⁊ cōtraria in ſuis excellentijs fieri ſimul in eodē ſubiecto p̄mo non iplicat ꝯtradictionez. v̄.g̱. de albedine ⁊ nigredine ſi ſic fiant in eodē nō ſequit̄ ꝙ idē eſſet albū ⁊ nō albū: ſed ꝙ eſſet albū ⁊ nigrum. ¶ Sc̄do q2 duo corpora pn̄t diuina virtute eſſe in eodez loco q̄ ⁊ duo ꝯtraria in eodē ſubto. ꝯn̄tia pz: q2 vl̄ vtrūq; equaliter vel p̄mū mag̃ fuiſſet reputatū ipoſſibile a ph̄o. ¶ Tertio q2 vnū corpus pōt ſimul eſſe diuina virtute ſurſum ⁊ deorſum. ergo etiā ſimul moueri ſurſum ⁊ deorſuz: ſed tales motus ſunt ꝯtrarij. ergo ⁊c̄. ¶ Alij quoq; ad idē ſic. Non eſt magis ipoſſibile diuina virtute ꝯtraria in ſuis excellentijs ſimul ineſſe eidem ſubiecto p̄mo: q̄ ſit ipoſſibile ꝙ per nām idē ſimul moueatur ⁊ quieſcat localiter: ſed hoc eſt poſſibile nāliter. nam aīa intellectiua ſimul mota manu dextra mouet̄: ⁊ q̄ſcente ſiniſtra quieſcit. Etiā ſm theologiaz pz ꝙ corpꝰ chriſti in vna piſcide q̄ſcit ⁊ in altera mouetur ita per eandē virtutē qua corpꝰ chriſti eſt in vtroq; ⁊ per ꝯn̄s ſimul mouetur ⁊ quieſcit duo ꝯtraria in ſūmo poterunt eidē ſubto ineſſe. ¶ Quinto ſi hoc nō eſſet poſſibile: hoc videretur ꝓpter actiuitatē mutuā ꝯtrarioꝝ qua vnuz alterum expellit: ſed hoc nō obſtat q2 multa ſunt cōtraria que nō ſunt inuicē actiua: ſicut pz de albedine ⁊ nigredine que in libris ⁊ in multis alijs iuxtapoſite nō ſe corrumpunt. ¶ Sexto. Deus ſua virtute pōt facere ꝙ idē corpꝰ ſimul ſit in diuerſis locis: ⁊ ꝙ in vno loco hēat vnā formā informātez ⁊ in alio careat illa: ⁊ tunc nō apparet quare nō poſſet in loco vbi caret illa forma iprimere ſibi formā ꝯtrariā: imo nō apparet quin agēs nāle ſufficiēter approximatum poſſet inducere formā ꝯtrariā nō corrumpēdo aliā que eſſet in alio loco. ¶ Cōfirmari pōt q̄uis ipſi hoc nō adducant. nam deus vnum corpus tēperatum: poſſet ſimul ponere in aq̄ frigidiſſima ⁊ in igne calidiſſimo ⁊ illud quātuz vellet in vtroq; loco manutenere ⁊ illa agentia naturalia non impedire in ſuis actionibus: ⁊ tunc conſtat ꝙ illud corpus fiet ab aqua frigidiſſimum ⁊ ab igne calidiſſimum: ⁊ ſic cōtraria in ſūma erunt ſimul in eodem ſubiecto primo.

Fol. 89. col. 4. circa me. linee. 20.

¶ Cōſequenter rñdeo ad rōnes factas ꝯ 2ᵃᵐ ꝯcluſionē. Ad p̄ᵃᵐ q̄dē dico ꝙ iplicat ſeu infert ꝯtradictionē ꝯtraria eſſe in eodez ſubto p̄. ⁊ hoc eſt ſuperius declaratū. Unde ſi albedo ⁊ nigredo ſint in eodē ſubto p̄. nō ſolū ſeq̄tur ꝙ iꝰ ſubm̄ ſit albū ⁊ nigruz: ſed ēt vltra hoc ſeq̄tur ꝙ ſit albū ⁊ nō ſit albū. Sicut ſupra declaratū eſt ex natura ꝯtrarioꝝ ad quoꝝ vnius affirmationē in ſubto: neĉio ſeq̄tur negatio alterius de eodē ſubto. Et illa fuga nō vz: q2 ſimili mō poſſet dici ꝙ deꝰ poſſet facere ꝙ albedo eēt nigredo: nec in hac iplicari ꝯtradictionē: q2 nō ſeq̄tur ꝙ ip̄a ſit albedo ⁊ nō ſit albedo: ſed ꝙ ſit albedo ⁊ nigredo: qđ abſurduz eſt ēt audire. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯn̄tiā. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ q̄d putaſſet ph̄s ſcire nō poſſumus. ſcimus aūt ꝙ putauit iplicari ꝯtradictionē dicēdo ꝯtraria eidē ſimul ineſſe. vt ſupra pz manifeſte. Q2 autē putauerit ꝯtradictionē iplicari. dicēdo duo corpora eſſe in eodē loco p̄: nō ꝯſtat: q̄uis iꝰ nō ꝯtingere de facto: nec de poſſibili ſm nām ipſe vt puto fuerit opinatus. Dico tñ q̄ q̄d ipſe de hoc ſenſiſſet: ꝙ nō eſt vtrobiq; ſimilis repugnantia: nec ſimili mō debet alicui apparere: q̄ñ ex nā ꝯtrarioꝝ quoruz

Fol. 91. col. 2 circa finē linee. 57.

eſſentie

essentie sunt incõpossibiles: appareret talis repugnantia ɔtradictionis: ex nã aũt corpoꝝ hoc nõ apparet. ¶ Ad 3ᵐ ɔcedo añs ⁊ ad ɔñtiã dico ꝙ aliqd moueri sursum ⁊ moueri deorsum põt dupliciter intelligi: vno mõ ꝙ moueat ex sursum in deorsum. et moueat ex deorsum in sursum: ⁊ sic nego ɔñtiã: nã añs vtriqꝫ possibile est: ⁊ nullã repugnantiã includit. Sed ɔñs sic intellectũ mãifestã icludit ɔtradictionẽ: qḋ pꝫ: qꝛ oẽ qḋ mouet ex aliquo loco imediate prius ꝙ mouebat̃ sm se totũ erat in illo loco: ⁊ dum mouet: sm partẽ est in eo. Nullũ aũt qḋ mouet ad aliquẽ locũ fuit imediate p̃us in toto illo loco: ⁊ similiter dum mouet ad ipm caret parte illius loci quã imediate p̃us non habuit: qꝛ motus est act⁹ entis in potẽtia ⁊c̃. Si ergo aliqd mouet ex sursum in deorsum: p̃us imediate erat sursum: ⁊ nõ erat deorsuꝫ: ⁊ si idẽ simul mouet ex deorsum in sursum: p̃us imediate erat deorsum ⁊ nõ erat sursum: ⁊ sic idẽ imediate p̃us ꝙ moueretur erat deorsum ⁊ nõ erat deorsum: erat sursum: ⁊ nõ erat sursuꝫ: ⁊ sic duplr̃ iplicat̃ cõtradictio: ⁊ loquor de eo ꝙ mouet per se. Nã de eo ꝙ mouet per accidẽs hoc nõ est ipossibile etiaꝫ naliter: sicut pꝫ de aĩa intellectiua: que tota existens in vna manu põt moueri ex sursum in deorsuꝫ ⁊ simul in alia manu: põt moueri ex deorsum in sursuꝫ: sed ꝙ eadẽ manus que per se mouetur simul moueat̃ tali duplici mõ est ipossibile. Alio mõ põt intelligi aliquid moueri sursum ⁊ deorsum: nõ tñ ex sursum ⁊ ex deorsum: sed ex aliquo vno loco. v.g. ꝙ existẽs in tecto domus moueat̃ inde in sursum: ⁊ simul inde moueat̃ in deorsum: ⁊ forsitan hoc mõ moueri aliqd simul sursum ⁊ deorsum nõ est ipossibile apud deũ: sed sic moueri sursum ⁊ deorsum: nõ sunt ɔ̃ria ꝓprie loquẽdo: sed tñ moueri sursum ⁊ deorsum p̃mo mõ: qḋ etiã põt hẽri a phõ 5⁰ phys. vbi vult ꝙ tñ illi motus sunt vere ɔtrarij qui sũt ex ɔtrarijs terminis ⁊ ad ɔ̃rios terminos: sicut ex sursum in deorsuꝫ: ⁊ ecõuerso ⁊ ex ante in retro ⁊ ecõuerso: ⁊ ex dextro in sinistrũ ⁊ ecõuerso: ꝙuis ista loca sm se ꝓprie loquẽdo nõ sint formaliter ɔ̃ria cuꝫ frequẽter sint eiusdẽ rõnis ⁊ oĩno similia. Similr̃ nec isti termini esse sursum ⁊ esse deorsuꝫ sunt simplr̃ ɔ̃rij: ꝙuis magis videat̃ ꝙ de locis ipsis: ⁊ sic puto etiã phm̃ intellexisse qñ dixit hmõi loca esse ɔ̃ria. accepit. n. loca vice hoꝝ terminoꝝ de p̃dicamẽto vbi. nihilomin⁹ tñ nõ est ɔcedendũ simplr̃ hos terminos esse vere ⁊ ꝓprie ɔ̃rios cũ simr̃ de eodẽ possint verificari saltẽ per diuinã potẽtiam. hys tñ nõ obstantib⁹ isti termini sunt vere ɔ̃rij: moueri ex deorsum in sursum: ⁊ moueri ex sursum in deorsum. Ex quo sequit̃ ɔtra dictũ multoꝝ ꝙ non est equa oppositio vel ɔ̃rietas inter terminos ⁊ motus ad terminos illos: seu ꝓprius loquẽdo ꝙtũ ad mot⁹ sm locũ: inter terminos denotantes rem moueri ad loca aliqua: ⁊ inter loca illa aut inter terminos denotãtes cũ p̃dicant̃: rẽ esse in locis illis: gñimo stricte loquẽdo inter terminos denotãtes cũ p̃dicant̃ rem esse in locis illis nulla est ɔ̃rietas ⁊ tñ inter terminos denotãtes rem ex illis ⁊ ad illa moueri sic ɔ̃rietas vera: sm ꝙ termini aliq dñr ɔtrarij. De motibus aũt ad formã forsitan esset alr̃ sentiendũ. ¶ Ad 4ᵐ qñqd sit de maiore nego minorẽ. Et cũ dicit̃ ꝙ aĩa intellectiua mota manu dextra mouet: ɔcedo. cũ võ dicit̃ ꝙ qescente sinistra qescit: dico ꝙ stante veritate prime: h̃ 2ᵃ est falsa. Unde he due non sunt cõpossibiles: aĩa intellectiua mouet: ⁊ aĩa intellectiua qescit subio vtriusqꝫ supponẽte pro eadẽ aĩa numero: ⁊ hoc statim pꝫ: qꝛ seqtur: aĩa intellectiua quiescit localr̃. igit̃ aĩa intellectiua nõ mouet localiter: nunc aũt hee due sunt ɔtradictorie: h̃ aĩa mouet localr̃: h̃ aĩa nõ mouet localr̃: eadẽ vtrobiqꝫ demõstata. Et ideo dico: ꝙ si aĩa mouet vna parte corporis mota: eadeꝫ nõ simul qescit alia parte corporis qescente. ¶ Et si arguit̃ sic. Si manus mouetur ex hoc loco: aĩa mouet ex eodẽ loco saltem per accidẽs: ⁊ vltra: aĩa mouet ex hoc loco: igit̃ aĩa mouet. ergo de p̃mo ad vltimuꝫ seqtur. Si manus mouet ex hoc loco: aĩa mouet. Item ex alia parte seqtur. si pes qescit in hoc loco: aĩa qescit in eodẽ loco: ⁊ vltra per locũ ab inferiori ad superius a parte p̃dicati seqt̃. aĩa qescit in hoc loco. igit̃ aĩa quiescit: ⁊ per ɔñs seqtur. Pes quiescit in hoc loco. igit̃ aĩa qescit. Sed si antecedẽtia sunt possibilia ⁊ cõpossibilia: ɔñtia ad ista sũt possibilia ⁊ cõpossibilia. Nũc aũt h̃ duo antecedẽtia manus mouet ex hoc loco demõstrato loco in quo prius erat. ⁊ pes quiescit in hoc loco demõstrato loco in quo p̃us erat: sunt possibilia ⁊ cõpossibilia: pꝫ igit̃ ɔñtia. s. aĩa mouet localiter: aĩa quiescit localr̃ sunt possibilia ⁊ cõpossibilia. ¶ Respõdeo cõcedendo oẽs ɔñtias p̃mas que sunt de moueri: ⁊ itẽ concedo illã. Pes qescit in hoc loco. igit̃ aĩa qescit in hoc loco. Sed cuꝫ ex hoc ɔñte vlterius infert̃. igit̃ aĩa quiescit. nego ɔñtiã: nec ꝓbatio vꝫ. nã ille locus non vꝫ nisi affirmatiue. Unde nõ seqtur. sor. nõ est asinus. igit̃ sor. nõ est aĩal. nec seqtur sor. nõ est in hoc loco: demõstrato loco in quo est pla. igit̃ sor. nõ

est in loco: ⁊ eodẽ mõ nõ seqtur in ꝓposito ꝓpter eandeꝫ cãm: qm̃ ista: aĩa qescit in hoc loco: exponit̃ partialiter per istã. aĩa nõ mouet ex hoc loco: nũc aũt nõ seqtur ꝓpter cãm dictaꝫ: aĩa nõ mouet ex hoc loco. igit̃ aĩa nõ mouet. Sed ɔcedit̃ ab iferiori ad superius a parte p̃dicati negatiue. Itẽ ꝙ ɔñtia nõ valeat pꝫ: qꝛ exponẽtes antecedẽtis nõ inferunt exponẽtes ɔñtis. naꝫ exponẽtes huius: aĩa qescit in hoc loco: sunt hee: aĩa est in hoc loco: aĩa põt moueri ex hoc loco: aĩa nõ mouet ex h̃ loco. Exponentes võ ɔñtis. s. huius aĩa qescit. sunt hee: aĩa est in loco: aĩa põt moueri ex loco. aĩa nõ mouet ex loco. Patet aũt ꝙ h̃ vltima exponẽs nõ infert̃ ex aliq̃ exponẽtiũ añtis nec ex oĩb⁹ simr̃: gñimo opposita eius. s. aĩa mouet ex aliquo: stat cũ oĩb⁹ illis ẽt sm sic arguẽtes: qui volunt illã stare cũ añte cuius sunt exponẽtes. vnde volunt ꝙ iste due stẽt simul. aĩa quiescit in hoc loco: aĩa mouet localiter siue ex loco. ¶ Itẽ maior videri dubia. eo ꝙ moueri localr̃ ⁊ qescere localr̃ nõ ɔueniunt aĩe nisi per accidens. Sicut aũt moueri per accidẽs motib⁹ ɔ̃rijs põt eidẽ inẽẽ per nãm: ⁊ moueri per se motib⁹ vere ɔ̃rijs nõ põt per aliquaꝫ virtutẽ eidẽ p̃mo inẽẽ nec ex loco põt istud inferri. Nec etiaꝫ ꝙ ɔ̃rie forme possint eidẽ p̃mo simul inẽẽ. Sic esto ꝙ moueri localr̃ per accidẽs ⁊ qescere localr̃ per accidẽs: possent eidem simul inesse adhuc negari posset: ɔ̃rias formas posse simul eidẽ inesse virtute diuina. Nunc aũt moueri ⁊ qescere nõ cõpetunt aĩe nisi per accidens: ⁊ si vtrũqꝫ simul sibi competeret hoc esset tñ per accidens. Et simili mõ dõm est ad id qḋ adducit̃ de corpore christi. nã lꝫ ei possit simul cõpetere moueri ad motũ hostie in vna piscide: ⁊ qescere ad quietem alterius hostie in alia piscide: non tñ põt eidẽ simul cõpetere: moueri ⁊ qescere: sicut nec ꝙ moueat̃ ⁊ nõ moueat̃. nec seqtur corpus christi qescit in hac piscide: ꝫ corp⁹ christi qescit: sicut non seqtur corp⁹ christi nõ mouet in hac piscide: ꝫ corp⁹ christi nõ mouet. ¶ Ad 5ᵐ nego ꝙ incõpossibilitas ɔ̃rioꝝ in eodeꝫ subio sit p̃cise ꝓpter mutuã actiuitatẽ: gñimo aliq̃ ɔ̃ria nõ sunt mutuo actiua vt arguitur: ⁊ dato ꝙ aliq̃ sint nõ ꝓpter hoc est ipossibile apud deũ illa simul esse: qm̃ ipse suspẽdere posset actiones eoꝝ ne mutuo se corrũperent. Sicut actionẽ ignis suspẽdit in camino triũ puerorum vt scribitur Dañ. 3. sed incõpossibilitas ɔ̃rioꝝ est ex formali repugnãtia eoꝝ per quã nõ pñt eidẽ simul inesse. Sed ad p̃sentiã vnius in subio nec̃io seqtur absentia alterius. Sicut ad presentiã forme sub̃alis qua lapis est lapis in mã nec̃io seqtur absentia forme sub̃alis leonis qua leo est leo i eadẽ mã. ¶ Ad 6ᵐ dico p̃mo ꝙ assumptum est dubiũ ⁊ forsitan nõ ɔcedendũ: alioqñ similr̃ videretur debere cõcedi: ꝙ ideꝫ homo numero esset in diuersis locis ⁊ postea in vno illoꝝ cõbureret̃ ab igne ⁊ moreretur ac resolueretur in cinerẽ: in alio võ gauderet ⁊ epularetur ⁊ nihil mali hẽret. Et ꝙ eadeꝫ anima in vno loco videret deũ: eoqꝫ frueretur: in alio võ nec illuꝫ videret neqꝫ diligeret: ⁊ ⁊ sic simul tẽpore in vno loco esset beata: ⁊ in alio misera. que nõ viderẽtur forsitan cõcedenda. ¶ Scdõ dico ꝙ concesso ita esse. s. ꝙ vnuꝫ corpus in vno loco informaretur vna forma ⁊ in alio loco careret illa ipossibile esset stante in eo illa forma: oppositã seu ɔ̃riaꝫ induci in eo: in alio loco in quo caret illa: ⁊ non plus posset in eo cãri forma ɔ̃ria in loco vbi ponitur illa carere: ꝙ in loco vbi ponitur illã hẽre. Et rõ est: qꝛ tota repugnãtia ꝓpter quã forma ɔ̃ria cãri nõ põt: ẽ p̃sentia forme ɔ̃rie in subiecto: cũ forme ɔ̃rie sint incõpossibiles ⁊ repugnãtes circa ideꝫ subm̃: nõ aũt dñr esse incõpossibiles circa eũdẽ locũ: gñimo nihil ꝓhiberet duo corpora vnũ albissimũ alterũ nigerrimum diuina virtute esse in eodẽ loco p̃mo. Cum igitur in casu dato forma opposita sit in subio esto ꝙ subm̃ eẽt in aliquo loco in quo nõ esset: forma illa in eo ɔ̃ria tũc esse nõ poterit. Et econtra si in aliquo loco esset corp⁹ ⁊ forma vna ɔ̃ria esset in eodẽ loco: per se tñ existẽs ⁊ nõ informans illud nõ esset ipossibile oppositam induci in illo corpore ⁊ illud informare: vnde simultas localis vel dissimultas nõ variat ꝓpositũ. ¶ Ad ɔfirmationẽ dico ꝙ in illo casu posito illud corpus nõ fieret calidissimũ ⁊ frigidissimuꝫ: nec etiã calidũ ⁊ fridũ. Sed si calidissimũ fuerit fortius in agendo fiet calidũ: ⁊ si frigidissimũ fortius fuerit ꝙ calidissimuꝫ fiet frigidũ: ita ꝙ nõ vtrũqꝫ iprimet formã ꝓpriã: sed alterũ tñ relinquiꝫ tamen ɔ̃riũ ipediet actionẽ fortioris ne sit eque intensa ⁊ velox: sicut esset si corpus illud tñ esset in altero illoꝝ. Et idem iudiciuꝫ esset in hoc sicut si poneretur ꝙ aqua ⁊ ignis essent in eodẽ loco p̃mo ⁊ istud corp⁹ tẽperatuꝫ poneretur in vtroqꝫ. in quo casu dõm esset vt nunc dictum est.

¶ Scdõ arguit̃ sic. Si aliqd est magis tale per aliquã formaꝫ ꝙ fuit p̃us. ipm est mutatũ sm illã formã. h̃ pꝫ: qꝛ si deꝫ oppositũ: seqtur ꝙ eodẽ mõ penit⁹ se hꝫ sm ipsam quo p̃us: ⁊ per ɔñs ẽt p̃us fuit magis tale sm ipsaꝫ: ⁊ nunc nõ est magis tale sm ipsaꝫ

Fol. 92. col. 4. circa me. linee. 24.

ꝙ fuit prius.pz ꝗ ꝯñtia.Sed vltra.si aliqd est mutatū ſm formā.igit̃ ipm vel aliqua pars eius hz formaz vel partē forme ꝙ prius nō habuit:vel ipm aut aliqua pars eius aliquā formā vel partē forme nō hz ꝙ prius habuit.ħ ꝯñtia similiter pz:qꝛ si det̃ oppoᵐ ꝯñtis.vz.ꝙ ipm ⁊ quelibet pars eius hz formā ⁊ quālibet partem forme quā prius habuit:⁊ nec ipm aliqua pars ei⁹ hz formā aut partē forme quā prius nō habuit. ¶Scḋo ad idē sic.Impossibile est aliqḋ subm existēs tale per aliquā formā informantez ipm fieri magis tale nisi fiat aliq̃ variatio vl' in forma in se per quā est tale.vel in ipso subto ſm se.vel in vno eoꝝ in ordine ad aliud.ꝓpter quā variationem ipm fiat magis tale.ħ statiz pz:qm̃ si forma ⁊ subm sint ſm se oino vniformiter ⁊ nō adinuicez se habeant vniformiter necesse est subiectum esse vniformiter tale ⁊ non magis aut minus per illam:nec oppositū potest aliquis vere concipere.

Fol.94.col.3.post pnᵐ linee.49.

¶Cuz tertio:qꝛ si nō seqtur det̃ oppositū.s.ꝙ nullus gradus caloris est nūc pmo corrupt⁹ in soꝛ.tūc arguo sic.Ois gradus caloris qui fuit in soꝛ.ante gradū.a.est nūc pmo corrupt⁹ vel fuit prius corruptus.⁊ nullus est nūc pmo corruptus.igit̃ qlibet gradus caloris qui fuit ante.a.gradū in soꝛ.fuit prius corrupt⁹.⁊ vltra.igit̃ nullus gradus caloris fuit in soꝛ.imediate ante.a.gdū.⁊ vltra.igit̃ tps fuit post qḋlibet instans.in quo fuit aliqs gradus caloris in soꝛ.⁊ ante hoc instans pńs in quo est.a.gradus in soꝛ.⁊ sic intēsio nō est ꝯtinua:⁊ oēs ꝯñtie patēt statim.nā ex opposito ꝯñtis destruit̃ añs.Prima etiā pars pmi añtis pz ex dictis eoꝝ.volunt.n.ꝙ nullus gradus pcedens sit in soꝛ.simul cū gradu presente.igitur omnis gradus precedens est nunc pmo corruptus vel prius fuit corruptus.

Fol.94.col.3.post pnᵐ linee.60.

¶Eodē mō pōt ꝓbari ꝙ in aliquo instanti post imediato gñabit̃ aliqs gradus ⁊ sic erunt instātia imediata. Nā soꝛ.in aliquo instanti mutabit̃ ex.a.⁊ per ꝯñs in aliquo instanti.a.corrumpetur.igit̃ in eodē instanti aliqs gradus ꝑfectioꝛ gñabit̃:⁊ ꝓbari pōt ꝯñtia sicut ꝓrima pcedens mutatis tēporib⁹ verboꝝ. Nisi forte etiā ipse dicat nāliter esse possibile ꝙ ab aliquo gradu demōstrato subm erit trāsmutatū ⁊ nunq̃ ab illo trāsmutabit̃.ꝙ nō videt̃ verū vt supra dictū:⁊ nō est dubiuz qḋ est ꝯtra Phm 6⁹ phys. ¶Quarto suppono ex ꝓrima rōne ꝙ in intēsione cōtinua sint aliq duo gradus imediate acq̃siti.vt.b.⁊.a.ita ꝙ nullus gradus est acquisitus post.b.⁊ ante.a.⁊ aliqs est acq̃sit⁹ imediate post.a.Cū igit̃ ſm op̄ qlibet sit acq̃situs in instāti.quero aut.b.⁊.a.gradus sunt acq̃siti in eodē instāti aut in diuersis.si in diuersis cū inter quelibet duo instantia sit tps mediū.seqt̃ ꝙ durāte intensione cōtinua per aliqḋ tps mobile quieuit ⁊ in nullo instanti illius tēpoꝛis aliqd acq̃siuit.ꝙ iplicāt ꝯdictionē. Si in eodē instāti sunt acquisiti gradus.b.⁊ gradus.a.igit̃ eadē rōne in eodē instanti est acq̃situs gradus imediate sequēs.a.in quo est acquisitus gradus.a.⁊ eadē rōne etiaz gradus quartus ⁊ sic de singulis:⁊ per ꝯñs oēs gdus totius intensionis sunt acquisiti in eodem instanti:ac per hoc totus ille motus intensionis cōtinuus est factus in instanti:qḋ est impossibile.⁊ cuz hoc sequitur ꝓpositū.s.ꝙ omnes illi gradus sunt simul.

Fol.95.col.1.circa finē linee.35.

¶Q̃ vo dñi de pcessione infinitoꝝ mutatoꝝ esse nihil vz:ꝓ eo ꝙ fundatur super falsa imaginatione de entitatibus qbusdam instantaneis que sint mutata est:que imaginatio reprobata est supra.d.4. ¶Septimo qua rōne agēs nāle pōt ſm opi.in quolibet instanti data tēpoꝛis vnā formā gñare eadem:imo multo maioꝛē deus pōt in quolibet instanti vnā aīam rōnalē creare.⁊ vnā aquā ⁊ oēm creatā aquā aliqs cōtinuare.⁊ per ꝯñs.deus pōt facere multitudinē infinitā.⁊ simil'r magnitudinē actu infinitā.q̃ cōmunius negat̃.Plures alie rōnes possent adduci:sz iste sufficiant:propter quas teneo pro cōclusione istius articuli.ꝙ forma precedens remanet simul cum sequente ⁊ simul cū illa constituit formam totalem per se vnaz vtraq̃ diuisim perfectiorem ⁊ eiusdem rationis cum eis.

Fol.95.col.2.circa finez linee.29.

¶Nec vz dicere ꝙ illa lumina nō sunt infinita in actu sed in potentia tm̃:⁊ ideo lumen totale nō est intensiue infinitū:qm̃ due partes luminis pmo mō quo sunt in ipso faciunt lumen perfectius ꝙ altera tm̃ ſm opiōnē.igit̃ infinite partes luminis eq̃les existētes in eo eodē mō faciūt lumē infinitū intensiue.

Fol.96.col.2.post med.linee.28.

¶Ad eodē dōm ꝙ q̃titas seu q̃ꝗ pōt 2⁰ accipi.vno mō cōiter ad ꝯtinuā ⁊ discretā.sumēdo gñaliter discretā pro nō cōtinuo:sicut dcm̃ est.q.2.huius.d.in solutione pmi dubij ad tertiū articulū:⁊ sic ꝯcedo ꝯñs.nā forma huius est diuisa in partes nō cōtinuas:cum sicut in eodē subto pmo ⁊ per ꝯñs est quātitas discreta.Alio mō pōt accipi q̃ꝗ spāliter videlz vt dicit̃ precise de cōtinuo ⁊ discreto spāliter sumpto pro eo.s.cuius partes nō faciūt vnū hoc aliquid per se vnū:⁊ sic talis forma ſm partes de qb⁹ loqmur nō est quāta nec quātitas:qꝛ nō discreta:cuz ille cōstituāt vnā formā in actu:nec etiā est cōtinua:qm̃ hmōi partes nō sunt adinuicē cōtinue:eo ꝙ nō distinguūtur situ:sicut opz ad hoc vt aliqua sint cōtinua.vnde Phs 6⁹ phys.dicit.Cōtinuū.n.hz ħ qdem aliam illud vo aliā partē:⁊ diuidit̃ in sic diuisibilia ⁊ loco discreta.Quod exponens Com.ait 2⁹ cōmē.1.⁊ cōtinuum diuiditur in hmōi partes nō solū in mente:sed in loco.

Fol.96.col.3 circa mediū linee.60.

¶Nam posito ꝙ vnū agēs causet lumē aut aliā formā in instāti ⁊ in tēpoꝛe sequēte sic ꝙ tota cāta contineat q̃nq̃ partes eq̃les parti cāte in pmo instāti:quarū q̃tuoꝛ tm̃ sunt cāte in tēpoꝛe sequēte ⁊ vna in instāti:tunc ſm dicta imediate tēpoꝛis erūt cāte tm̃ due partes forme.Si autē huic medietati addat̃ pars acquisita in pmo instāti:erunt tres:⁊ si addat̃ q̃tuoꝛ acquisitis in toto tēpoꝛe:erunt oēs simul sumpte partes.5.constat aūt ꝙ tres nō sunt pcise medietas de.5.ex quo seqtur ꝙ imediate tēpoꝛis nō pcise acq̃siuit medietatē forme.Et eodē mō tollet̃ ois alia ꝓportio determinata:qm̃ si ꝓportionalib⁹ quātitatib⁹ eq̃lia addātur que resultāt nō sunt in illa ꝓportione. ¶Similiter alia regula que dic̃ ꝙ dupla virt⁹ in medietate tēpoꝛis facit eq̃le:falsa erit:qm̃ si eq̃libus inequalia addant̃ que fiunt erunt inequalia.ponat̃ ꝗ ꝙ id de forma ꝙ cātur a v̄tute dupla ī medietate tēpoꝛis sit equale ei qḋ cātur a subdupla ī toto tēpoꝛe.Si vtriq̃ addatur ꝙ vtraq̃ cāuit in pmo instāti:cuz dupla virtus debuerit cāre in pmo istāti duplū vel saltē plus ꝙ cāuerit subdupla in pmo instāti addent̃ ineq̃lia.⁊ sic que resultabunt erūt inequalia.⁊ eodez mō pōt ostendi de ceteris regulis. ¶Ad ista dōm ꝙ regule ille nō sunt intelligēde nisi pcise ſm ea que acq̃runtur partibiliter in tēpoꝛe vt prius dcm̃ est:qūo tñ etiā q̃tum ad illud habeant veritatē fortisan alis declarabitur.

Fol.97.col.3.circa finez linee.27.

¶Cōtra sic.ponatur aliqḋ corp⁹ quiescere in loco habēs vbi ꝙ sit.a.deide moueat̃.cōstat ſm dicta ꝙ illud corp⁹ perdet vbi.a.siue mutabit̃ ab eo indiuisibiliter:⁊ in aliquo instanti ⁊ sit illud instans.b.tūc sic.Aut illud corp⁹ in instāti.b.est ipm ⁊ quelibet pars eius in eodē loco in quo fuit in tēpoꝛe prius imediato aut nō.si sic:igit̃ hz idē vbi.a.⁊ per ꝯñs simul est mutatū ab.a.⁊ nō est mutatū ab.a.siue est in eodē loco pmo:igit̃ est mutatum ad aliqd spatij:aut ꝗ ad aliqd diuisibile:⁊ ħ ē ipoſe nāliter:aut ad īdiuisibile ⁊ sic seqtur qḋ est dare pᵐ magnitudinis ad qḋ mobile mutatū est.Et est dare pmū mutatū eē ante ꝙ mobile nec mouebatur nec est mutatū:que reprobata sunt 6⁹ phys.Similiter per hoc tollitur ois mot⁹ localis:qꝛ ſm hoc opz dicere ꝙ semꝑ mobile est total'r in termino a quo vel total'r in termino ad quē:⁊ pz:⁊ simil'r alia icōueniētia oia cōtra istos gradus indiuisibiles quos hij ponūt supra tacta deduci possunt si ponat̃ ꝙ vbi sit talis res indiuisibiliter acq̃sibilis ⁊ ꝑdibilis. ¶Si vo dicat̃ ꝙ acq̃rat̃ ⁊ ꝑdatur partibiliter ⁊ successiue tunc manifeste seqtur incōueniens ad qḋ deducit rō istoꝝ.Et ideo firmiter tenēdū est nullā talē rem esse nec ſm tales fieri motū localem:sed motū localē esse de loco ad locū vel de spatio seu magnitudine vel parte magnitudinis ad aliā partem spatij.sicut vbiq̃ in phia mōstratur:nec per vbi intelligēda est aliq̃ res distincta a loco ⁊ locato:vt infra ⁊ amplius.d.30.declarabitur.

Fol.99.col.1 post pnᵐ linee.6.

¶Unde esto ꝙ posset sustineri ꝙ nō sit necesse agēs actualiter esse.in instanti gnōnis forme substātialis que est finis trāsmutationis pcedētis que fiebat ab agente tūc existēte ⁊ fuit dispō necessitatis ad gnōnē:nullo tñ mō dici pōt ꝙ forma aliq̃ subito ⁊ nō pcedēte alia trāsmutatione fiat nisi tunc actual'r sit agens ꝙ eā actu facit. ¶Hec rō nō ē ita efficax de charitate:qꝛ act⁹ meritorius nō est causa actiua charitatis:nec ab ipso elicitiue est charitas infusa de qua loqmur:sed ab ipso tm̃ meritorie.i.per ipm habens meretur vt deus causet charitatem:nūc autē nō videt̃ ipoſe ꝙ cā meritoria pcedat effectū ⁊ nō sit simul cuz ipso qn̄ sit effectus.Sicut aliquis viuēs meretur per act⁹ suos meritorios vt post mortē hēat vitā eternā.

Fol.99.col.3 post finem linee.35.

¶Sed supposito ꝙ sicut actus habitus acq̃siti auget habitū elicitiue:sic actus elicitus a charitate augeat illā meritorie:⁊ de⁹ effectiue.numqd tale augmentū fiet in tēpoꝛe vel in instanti.Dicendū ꝙ totū illud depēdet ex hoc.Utrū per actuz meritorium quis mereatur in tēpoꝛe vel in instanti solū.Et ad hoc mihi vr̃ ꝓbabiliter posse dici:ꝙ in toto tēpoꝛe quo durat quis per illuz mereatur ⁊ tanto magis q̃to plus cōtinuat actuz.Et ratio est:qm̃ cōtinuatio ⁊ perseuerātia boni act⁹ meritoria est sicut peccati est demeritoria.Unde ipsuz aggrauat:vt pōt hēri per beatum Augustinū in lib.de vera ⁊ falsa penitētia ca.11.

Fol.100.col.2.circa me.linee.22.

¶Octaua pōt argui spāliter cōtra 2ᵃᵐ ꝯclusionē:inquātū dcm̃ est:ꝙ per actū meritoriū quis mereat̃ cōtinue toto tēpoꝛe quo durat act⁹ ille.Cōtra istud sicut argui poterit ex dictis cuiusdā doctoris.Pro quocūq̃ tēpoꝛe aliqs meret̃ per actū suū:pro illo tēpoꝛe hz actū illū in sua ptāte.Sed non pro quocūq̃ tēpoꝛe

quo ꝯtinuat act⁹ meritorius bꝫ ipm is qui illum ꝯtinuat in sua ptāte. ꝙ non pro quocūqꝫ tēpore ꝯtinuationis actus meret per illū. Maior videt nota ꝛ minor pbat. Supponit eni ꝙ sicut est dare minimū distincte sensibile vel maximū nō sensibile a sensu: vt pꝫ ex lib. de sensu ꝛ sensato. Sic est dare minimū tps pceptibile distincte ab intellectu nro vel maximū nō perceptibile distincte. Unde lꝫ intellectus noverit ꝙ oē tps est diuisibile in media: nō tn̄ cuiuslibet tēporis vnā medietatē: pōt distincte pcipere ab alia: nec scire determinate qn̄ finit pma ꝛ incipit scda. Hoc supposito pbat minor: qꝛ pro illo tēpore minimo perceptibili vel maximo nō pceptibili quo act⁹ cōtinuat: nō est act⁹ ille in ptāte volūtatis: sic ꝙ ipa ex se possit illū nō ꝯtinuare per illud tps totuꝫ: seu ab illo desistere infra tps illud. Cuius rō est: qꝛ infra illud tps nō pōt sibi iperare actū oppositū vel aliquem equiualentē quo tollat actus iam positus: ꝛ cū ipse nō possit aliqn̄ tollere actū: sequit ꝙ cōtinuatio actus per tps illud non sit in potestate eius. ¶ Confirmat: qꝛ volūtas eliciēs actuꝫ nō pōt velle ꝯtinuare illū per aliquā partē pcise illius tēporis minimi neqꝫ nō velle cōtinuare ipm per hanc vel illā partē demōstratam dicti tēporis: cū tales partes nō sint a nobis distincte perceptibiles. ¶ Et ideo dīt ꝙ ex cōtinuatione act⁹ ab instanti in quo elicit⁹ est vsqꝫ ad instans terminās tps minimū perceptibile: vel maximū non perceptibile: nihil meriti accrescit: nec ex hoc plus quis meret q̄ ex eo ꝙ in instanti actū libere pduxit: cuꝫ talis cōtinuatio nō sit sibi iputabilis. Similiter ex nulla cōtinuatione actus accrescit meritū: nisi habens ipm perseueret vel cōtinuet ex noua electione vera vel interpretatiua in hmōi actu meritorio libere cāto. Si aūt remaneant eedē circūstātie que fuerunt in pncipio illius tēporis minimi: tūc cū in fine dicti tēporis pmo possit hēre nouā electionē vel cōplacētiā in actu illo meritorio: tūc pꝰ nouiter ex ei⁹ ꝯtinuatione meret.

Fol. 100. col. 2. post mē lin. 42. ¶ Tum qꝛ difficile est intelligere ꝙ actus augeat habitū seu firmet vel faciat imobileꝫ nisi aliquid causet in subiecto habitus ꝙ reddat habitum in se perfectiorem ꝛ intensiorem.

Fol. 100. col. 3. post li. 40. ¶ Sed cōtra hoc sic pōt argui. ponat ꝙ habitus aliqs nūc pmo incipiat augeri per suū actū ꝛ tota latitudo que cāuit per actū illū pcise a latitudine pexistente ipsius habitus sit. a. ꝛ similiter actus augeat per actū: ꝛ sumat ea latitudo act⁹ pcise que causabit in tēpore sui augmēti per habitū ipm: ꝛ sit. b. tunc sic: totum. b. est causa totius. a. ꝛ totū. a. est cā totius. b. igit totū. b. est cā totius. b. Rñ⁹ ꝙ ly tot⁹ in subiecto vtriusqꝫ partis añtis. vel sumit syncathegorematice: ꝛ tunc q̄litercūqꝫ stet in pdicato. vtraqꝫ ppō est falsa. Sicut vtraqꝫ harū est falsa: quelibet pars b. est causa totius. a. Quelibet pars. b. ē cā cuiuslibet partis. a. Aut stat cathegorematice: ꝛ tūc etiā est falsa qualitercūqꝫ stet in pdicato sumendo cām per se ꝛ nō tm̄ rōne partis: qꝛ nec totum. a. cātur a toto. b. nec quelibet pars. a. cātur a toto. b. q̄uis quelibet pars. a. causet ab aliq̄ parte ipsius. b. Et ideo neganda est vtraqꝫ pars illius añtis. Hec tamē cōcedende sunt: totuꝫ a. cātur a parte vel partibus. b ꝛ totū. b. cātur a partib⁹. a. Sūpto ly totū: in vtraqꝫ syncathegorematice. Casu eni posito si intensio vtriusqꝫ duret equaliter: cum vtrūqꝫ sit in infinitū diuisibile intensiue neutrius erit aliqua pars que non sit causata a parte alterius: ꝛ que nō causet aliquā partē alterius cū in neutro vltima pars dari possit: ꝛ loquor de partib⁹ simpliciter. nunquaꝫ tamē aliqua pars erit pmo causa eius que est pmo cā sui.

Fol. 100. col. 3. cir. mediū linee. 14. ¶ Item si in aliquo instanti annihilaret ignis intendens calorē ꝛ eodē instanti cāret in eodē loco alius ignis equalis actiuitatis nihil plus caloris esset: tūc pmo in subiecto q̄ si ille ignis nō fuisset creatus. ꝙ pꝫ: qꝛ si hoc mō infra vnū tps succederēt sibi centū ignes equales: nō esset passum calidius in fine tēporis q̄ si vnus tm̄ toto tēpore illo intēdisset calorem illū. Et per ꝯñs in nullo instāti quo pmo esset aliquis pdictoꝝ ignū foret aliq̄ intensio caloris. Sic est in ꝓposito de actu quo habitus augetur. nā in pmo instanti quo actus ab eo elicitus est: nō auget habitus: sed incipit augeri ꝛ imediate in tēpore sequēte augetur. Et vniuersaliter verū est ꝙ nunq̄ aliqua forma que ꝯtinue intenditur ad pcisaꝫ pñtiā agētis ꝯtinuā auget naliter in instanti: lꝫ deus possit ꝛ in instāti: ꝛ in tēpore intēdere illā vt sibi placet. De alijs aūt que nō per se cōtinue intēdunt ad pcisam pñtiaꝫ sui agētis nō est ipoīe ꝙ aliq̄ earū intēsio fiat in instanti. Sicut existente aliqua parte diaphani illuminata: pduceret in instāti. aliud corpus cātiuū luminis in ꝓpinquitate debita eodē instanti. illa pars diaphani esset luminosior.

Fol. 101. col. 2. post li. 50. ¶ Ad 3ᵐ nego minorē ꝓpōnē. nā q̄uis necesse sit si voluntas hꝫ nunc aliquē actū ipsam cōtinuare illū post nunc per aliqđ tps. per nullū tm̄ tps necesse est eā illū cōtinuare post nūc. Tunc ad pbationē minoris cū supponit dandū esse minimū tps distincte pceptibile a nobis vel maximū nō pceptibile. Dico ꝙ aliud est dicere aliqđ tps esse minimuꝫ distincte pceptibile. i. qđ pōt distincte percipi ꝛ aliud dicere: aliqđ tps esse minimum in quo pōt esse pceptio. Primū ꝯcedat sibi. s. ꝙ sit dare minimū ꝙ pōt vel maximū ꝙ nō pōt. ¶ Scdm aūt nō ꝯcedo sibi: nec ipsemet sic arguēs hꝫ ꝯcedere. cū velit ꝙ cognitio pōt elici in instanti. ꝛ similr volitio: nec etiā illud 2ᵐ sequitur ex pmo. nā infra illud tēpus minimū pōt intellect⁹ hēre distinctā cognitionē nouam de aliquo obiecto. vt etiā ipse ꝯcedit: ꝛ per ꝯñs q̄uis illud sit minimū potēs distincte percipi. nō est tn̄ minimū in quo vel ifra qđ pōt aliq̄ alia res distincte pcipi. Sicut q̄uis instans nō possit distincte percipi: tn̄ in instanti pōt aliqđ distincte pcipi. Concesso ꝙ sibi ꝙ sit dare tale tps minimū potēs vel maximū nō potens distincte percipi. Dico adhuc ꝙ si ꝯtinuat actus volūtatis per tale tps libere ꝛ nō necessario ꝯtinuat: ꝛ infra illud posset volūtas deserere actū illū. ꝛ posset aliū elicere. ꝛ itellect⁹ posset nouum iudiciū hēre: tam de deserēdo actū illū: q̄ de eliciēdo aliū: ꝛ volūtas posset se illi ꝯformare ꝛ nō ꝯformare. Itē ꝙ assumit in eadē pbatione. s. ꝙ volūtas nō pōt deserere actū nisi eliciendo actū oppositū: nō videt verū. pōt enim desistere velle id qđ prius volebat: volendo qđdā aliud: q̄uis nō velit oppositū ei⁹ qđ pmo volebat. Itē nō appet cur non possit desistē ab actu: absqꝫ ꝙ eliciat aliū actū. ¶ Ad cōfirmationē. pōt cōcedi assumptū. s. ꝙ volūtas nō pōt velle cōtinuare actū per hāc vel illā ptē pcise minimi tpis distincte pceptibilis. Sꝫ ex hoc nō sequit: ꝙ non possit ipm ꝯtinuare p aliquā ei⁹ ptē pcise. Quia q̄uis nō possit distincte cognoscere ptē dicti tpis: pōt tn̄ in pte illi⁹ tpis: distincte aliqđ aliud cognoscere. Sicut iā dicebat de istāti: ꝛ hoc sufficit ad ꝓpositū. ¶ Sic igit dico ꝙ q̄diu qs ꝯtinuat actū meritoriū: semp ei⁹ meritū accrescit: siue ipso maius meret pmiū: ꝛ in quolꝫ istāti tpis quo ꝯtinuat act⁹ meritorius verū est dic ꝙ talis ꝯtinuās magis meruit q̄ prius: q̄uis in nullo istāti talis cōtinuatiōis aliqđ pmiū pcise mereat: qcqđ sit de pmo istāti in quo cātus est act⁹ meritorius: si sit in istāti aliquo pmo pduct⁹. Nec ex hoc sequit aliq̄ ifinitas pmij vel meriti: sicut nec seqt ifinitas habit⁹ q ꝯtinue auget: vt supra declaratuꝫ est. ¶ Ad hoc ēt facit vnū ꝙ alij ꝯcedūt. vꝫ. ꝙ act⁹ meritorius pōt itēdi in aliquo tpe ꝯtinue: nec variat ꝓpoᵐ q̄cūqꝫ cā intendat siue cognitione obiecti diligibilis maiore a deo imissa: siue alitūde vel alia q̄libꝫ cā: qꝛ quāto dilectio meritoria magis intenditur tanto plus eaꝫ habens meret: ꝛ per ꝯsequēs nō est aliqđ tpis minimū ifra ꝙ non accrescat meritum. ꝛ in quo tēpore actus nō sit in ptāte volūtatis ꝛ libere ꝯtinuet. Et ista sufficiant de pmo dubio.

Fo. 104. col. 4. post mē linee. 28. ¶ Et ꝙ rō nō valeat pꝫ qꝛ simili mō pbaret ꝙ vna charitas totalis posset ꝯstitui ex oīb⁹ charitatib⁹ possibilibus: ꝛ p ꝯñs esset poīe oēs charitates poīes simul poni in eē: quo facto de⁹ nullā aliā charitatē posset pducere: qđ nō est hn̄ dcm̄. Un̄ ēt sm op. eoꝝ qui ponūt maximā charitatē possibilē: data aliq̄ tali maxima charitate (sicut dīt eē charitatē aīe chri) adhuc aliā maximā illi equalē deus posset facere: imo non tot tales posset quin alias posset: ꝛ hoc in infinitum. Sic in ꝓposito dicet ꝙ in infinituꝫ magnitudo actualis finita est in potentia: nulla tamē infinita est in potentia. Auctoritates autē phi ꝛ Cōmen. in hac parte recipiende nō sunt: sicut nec in alijs vbi male dixerunt.

Fol. 106. col. 1. post mē linee. 19. ¶ Et ita ex intētiōe sanctoꝝ vt allegat magr in dis. 19. ꝛ maxime Hyl. Qui verbū saluatoris dicētis Jo. 14. Ego in pře ꝛ pater in me est: exponēs dicit inter cetera. Qđ in pře est: h̄ ꝛ in filio ē: qđ in igenito: h̄ ꝛ genito: alter ab altero: ꝛ vterqꝫ vnū. s. s. q ē nil hñs qđ nō sit ēt in eo a quo est: nō duo vn⁹ sꝫ ali⁹ in alio. Si aūt aliq̄ entitas eēt in filio q̄ nō eēt in pře iā nō esset nil hñs ꝙ nō sit etiā in eo a quo est. ¶ Hoc expꝛssius adhuc roborat: ex pbatiōe quā subdit. v. Oia eni filius accepit a pře. Nā si patrē eiusdē qui genuit: accepit. sup. filius: neuter ergo pfect⁹ est. Deest eni ei vnde discessit: nec plenitudo in eo erit qđ ex portione ꝯstiterit. Neuter ergo pfect⁹ est: si plenitudinem suā ꝛ qui genuit amittit: nec qui nat⁹ est ꝯsequitur. Constat aūt ꝙ si aliqua entitas esset in pře q̄ nō eēt in filio: fili⁹ nō accepissꝫ plenitudinē pris sꝫ ptē tm̄mō.

Fol. 106. col. 2. post linea 32. Quantum ad 2ᵐ articulū accipiēdo potētiā ꝛ potestateꝫ p pncipio ꝛ nō passiuo sed actiuo vel pductiuo alterius: dico ꝙ aliqua eē equalia vel inequalia in potētia pōt triplicitr itelligi. Uno mō vt equalitas vel ineq̄litas itelligat sm illā entitatē que est poᵃ. Alio mō vt ipsa itelligat in effectib⁹ potētie: vt. vꝫ. illa dicant inequalia in poᵃ: quoꝝ vnū pōt pducere maiorem effectū intēsiue vel extēsiue numero vel magnitudie q̄ aliud. Illa vō equalia quoꝝ nullū pōt pducere effectū aliquo mō maiorē q̄ aliud: sed equale tm̄: tertio posset ista eq̄litas attendi sm modū agēdi. v. g. velocius vel tardius: facili⁹ vel difficilius: vel aliquo alio mō. ¶ Itēꝫ poᵃ pōt accipi cōiter vt dicit

tam de principio pprie actiuo vel factiuo q̄ de p̄n° nō actiuo p pne: sȝ pductiuo tm̄: cuiusmodi est p̄n^m pductiuū filij dei ꝛ.c.c. Alio mō spāliter p p̄ncipio pprie actiuo seu factiuo tm̄.

Fol. 107. col. 2. ante med. linee. 47.

¶ Ex his sequit vnū correlariū. s. ꝙ nō oīs multitudo est ꝯstituta ex vnitatib' simplr. Nā multitudo ꝑtiū ꝯtinui nō ꝯstituit ex vnitatib' hmōi: cū nulla ps ꝯtinui sit vnitas aut vna simplr.

Fol. 109. col. 1. post p̄n^m linee. 62.

¶ Preterea. Si hmōi vnū: simplr verificaret de aliq̄ nō simplici seq̄ret ꝙ maioꝛ nūerus simplr diceret de minore ꝛ ecōuerso v. g. vere diceret: tria sunt sex: ꝛ sex sunt tria. ꝯña pbat. qꝛ sumptis soꝛ. pla. ꝛ cicerone. si de quoꝝ coꝛꝫ vere dī ꝙ est vnū simpliciter sine adiūcto poterim' eos numerare dicēdo: vnū: duo tria. ꝛ de eis iste numerus: tria: simplr p̄dicabit. ꝛ ipsis demonstratis h̄ erit vā. h̄ sunt tria. Sed ꝯstat ꝙ eisdē demonstratis h̄ est vera. h̄ sunt sex. sunt enī tres anime ꝛ tria coꝛ. ꝛ tūc expositorie arguēdo. h̄ sunt sex. h̄ sunt tria: sequitur tria sunt sex. hoc aūt ꝯñs est ipoē. nā lȝ h̄ sit vera. tres hoīes sunt sex entitates. h̄ tñ est iposīs tria sunt sex: sicut ista. tres hoīes sunt sex hoīes. ꝛ ista tres entitates sunt sex entitates.

Fol. 110. col. 4. post p̄n^m linee. 10.

¶ Preterea ꝯstat ꝙ albedo ꝛ dulcedo lactis eiusdē numero sūt due qualitates. Si ergo huius binarij partes sunt vnitates existentes in albedine ꝛ dulcedine subiectiue. vel iste vnitates sūt q̄dā respectus ꝛ h̄ nō pōt esse. tum qꝛ neutra eoꝝ dicit relatiue vna: nec ambe dicūt relatiue due. tum qꝛ qua rōne duo respect' seipsis sunt numerus eadē rōne pōt dici ꝙ iste due qualitates seipsis sunt numerus. Aut sunt quedā qualitates: ꝛ hoc non: qꝛ nulla qualitas est subiectiue in albedine. ꝛ nulla etiā in dulcedine. Et p̄terea eadē rōne albedo ꝛ dulcedo seipsis sunt numer'. nō enī rōnabiliter pōt h̄ negari ab eis potius q̄ ab alijs. Aut 3° sunt subē vel quātitates ꝯtinue: ꝛ h̄ nō: qꝛ nulla subā vel quātitas ꝯtinua est subiectiue in albedine. Aut sunt quedā indiuisibilia quātitatū: ꝛ hoc etiā est ipossibile: qꝛ tunc opoꝛteret ꝙ indiuisibile albedinis esset sine subīo. vel esset totū in qualibet parte albedinis cum nō sit maioꝛ ratio: ꝙ sit in vna parte q̄ in alia ꝛ vtrūqꝫ nāliter est ipoē. ¶ Et p̄terea quecūqꝫ entitates essent iste vnitates vnitas albedinis ꝛ ipsa albedo essent due entitates: ꝛ tunc vel seipsis. ꝛ eadē rōne quelibet alia duo seipsis sunt duo. vel per alias vnitates supadditas: ꝛ sicut p̄ter p̄mam vnitatem existentē in albedine ꝛ cōstituentē binariū cum vnitate existente in dulcedine est in albedine alia vnitas cōstituens binariū cū p̄ma sua vnitate. ꝛ iterū qꝛ ipsa albedo ꝛ ista. 2ª vnitas eius sunt due entitates. est in albedine. 3ª vnitas ꝛ sic ifinite sūt vnitates ꝛ entitates subiectiue in ipsa albedine. Melius ergo est dicere ꝙ albedo seipsa est vna ꝛ similiter dulcedo. ꝛ ambe seipsis sunt due. ꝛ per consequens binarius earum nō est accidens distinctum existens in illis subiectiue.

Fol. 113. col. 2. post p̄n^m linee. 8.

¶ Ad id qđ annectit. s. ꝙ pater nō distinguit a filio per essentiā: sed per paternitatē. dico ꝙ hōc pōt hēre duplicē sensum. vnus est ꝙ pater ꝛc̄. i. nō distinguit essentialr seu nō est essentia alia ab eēntia filij seu que est filius: ꝛ iste sensus verus est. alius est ꝙ pater nō per illā entitatem que est essentia eius ꝛ filij seu p̄prius loquendo que est ipse ꝛ filius distinguit a filio: vlio mō: ꝛ h̄ sensus est falsus: qm̄ per eaꝫ distinguit ab eo personaliter. i. est distincta persona. Cum enim ipse nulla alia entitas sit aut in se includat p̄ter essentiā ipsam: sed sit ipsa essentia sola sicut seipso est distincta persona a filio: sic per essentiā que ipse est: est alia persona a filio. Et sicut per paternitatē. i. seipso ē distincta p̄sona a filio: sic ēt per paternitatē est vna eēntia cū eodē.

Fol. 113. col. 2. post p̄n^m linee. 27.

¶ Scd̄o posset dici foꝛsitan nō male ꝙ añs etiā si ly: sui: teneat intransitiue est falsum: q̄tū ad illā partē: pater aliquo sui. i. qđ est ipse nō distinguit a filio: loquēdo de distinctione personalis ꝛ vlterius ad pbationē pōt dici ꝙ per essentiaꝫ que est ipse pater distinguit a filio: nō qdē eēntialiter sed personaliter tm̄. vnde sicut nō obstante ꝙ essentia diuina nō distinguitur aliquo modo ab aliqua persona ꝛ ꝙ oēs persone sunt vna eēntia adhuc ipse seipsa est pater distinctus a filio: ꝛ est filius distinctus a patre. Sic non obstante ꝙ pater sit eadē essentia cum filio: ꝛ essentia que est pater est oīno indistincta a filio: adhuc pater per ipsam essentiā est distincta persona a filio: ꝛ ideo hec videntur posse ꝯcedi per essentiaꝫ pater est distincta persona a filio: per essentiā pater distinguit personaliter a filio. Ista tñ ꝯcedenda nō esset pater distinguit per essentiā a filio: qm̄ videt hanc iferre. pater nō est idē per essentiā. i. essentialiter filio: veruꝫ aūt de v. s. vel nō: nō multū curo s̄m cōem vsum tñ sic videt intelligi: qñ dicimus aliqua distingui per essentiaꝫ. Quicqd sit de hac 2ª responsione quā nō affero: p̄ma sufficiens est.

Fol. 114. co. 2. post li. 49.

Circa di. 30. in qua Magr̄ tractat de noīb' relatiuis de deo dictis ex tēpore pro cōpletioꝛi inq̄sitione de mā relationū quero p̄mo vtrū aliqua relatio sit res extra aīam ab omni re absoluta distincta. Et arguo ꝙ non: sic. Nulla relatio est res extra aīaꝫ. igit̄ nulla relatio est res extra aīam ab omni re absoluta disticta. ꝯña pȝ: añs pbat a quodā doctore multipliciter. p̄mo qꝛ relatio vna attingit diuersa extrema ꝛ multū distantia cū sit habitudo vnius ad alteruꝫ: nulla aūt res vna existēs sic pōt distincta ꝛ distātia attingere. ¶ Secundo qꝛ formalis effectus relationis nō est aliud q̄ vnaꝫ rem ad aliā ferri. Hoc autē nō facit nā: sed intellect'. igit̄ relatio est tm̄ ab intellectu. ¶ Tertio Cōmen. dicit 3° phẏsi. cō. 20. ꝙ relatio est vna dispositio existēs inter duo que adinuicē referuntur. vnde est quasi qđdā interuallū. nulla aūt res est hmōi interuallum. ergo ꝛc̄. ¶ Quarto relatio aduenit alicui ꝛ acquiritur sine illius mutatione: vt dicit 5° phẏ. Nulla aūt res aduenit alicui sine mutatione illius. ¶ Quinto. Nulliū ꝙ nō esset si anima nō esset est res existens extra aīam: relatio aūt nō eēt si anima nō eēt. Dicit enī Phūs 6° meta. ꝙ est qđdā ens ꝙ cū alio copulat ꝛ cogitatio diuidit illud ꝛ exponit Cōmē. cōmē. 8. ꝙ intendit p̄dicata que cōiter habēt cōparationē. Estimat eniꝫ ꝙ illa non essent si aīa nō esset. ¶ Sexto Cōmē. dicit. 12. meta. cōmē. 19. ꝙ relatio inter oīa p̄dicamēta est esse debilioris: sed s̄m eundem 4° phẏsi. cōmē. 88. entiū quedā sunt cōpleta: in quoꝝ esse nihil facit aīa: quedā v̄o sunt quoꝝ actus cōplet per aīaꝫ: qꝛ esse eorum cōponit ex actione aīe in eo ꝙ est de eis extra aīam: ꝛ talia sunt entia latentia que nō essent nisi in potētia si aīa nō eēt: ꝛ ait ꝙ de talib' est tp̄s. ergo relatio que hȝ esse debilissimum erit de ipsis entib' quoꝝ esse est ab aīa. ¶ Scd̄o ad principale sic. Si aliq̄ relatio esset res ab omni re absoluta distincta. igit̄ quelibet relatio que esset res esset res a qualibet re absoluta distincta: nō enī maioꝛ ratio est de vna q̄ de alia. Sed ꝯñs est falsum: qm̄ sequeret ꝙ quando aliquid de nouo referret ad aliud acquireret in se nouam rem que cum illo componeret: ꝛ sic album simile: esset compositius q̄ foret dum erat album ꝛ non simile: ꝛ iterum quāto pluribus fieret simile tāto compositius fieret: qđ absurdum videtur.

Ad oppositum arguo sic. Quelibet relatio a q̄libet re absolute distinguit p̄dicamētaliter. igit̄ nulla relatio est eadē res cū re absoluta: ex quo vltra seq̄tur ꝙ aliqua relatio sit res ab oī re absoluta distincta. Antecedens pȝ: ꝛ p̄ma ꝯñtia pbat: qꝛ quecūqꝫ distinguunt p̄dicamentalr distinguunt genere: que aūt differunt genere differūt specie ꝛ numero: vt pȝ 5° meta. nulla aūt distincta numero sunt eadeꝫ res. Pȝ etiā ꝯñtia 2ª qꝛ aliqua relatio est res: aliogn p̄dicamētū relationis nō esset p̄dicamētū significans res: qđ est ꝯtra intentionem Phī 6° meta. vbi ens reale distinctū ab ente in aīa diuidit in decem p̄dicamēta. Et h̄ expressius pȝ in translatione cōmēti que hȝ sic. Ex reb' enī que sunt in rei veritate est illud qđ significat aut ad aut quale aut quātū aut copulatū cū alio: ꝛ per hāc vltimā clausulā intelligit Phūs vt dicit ibi Cōmē. cetera p̄dicamenta. vult igit̄ Phūs ꝙ qđlibet p̄dicamētū significet aliquam rem ex hijs rebus que sunt in rei veritate: tales v̄o sūt que nō sunt in aīa tm̄. igit̄ p̄dicamētū relationis sigñat aliquā rem: oīs autem q̄ significat est relatio: ꝛ pȝ ppositū.

Respondeo pro euidentia questi duo sunt ingrenda. p̄mū est vtrū aliqua relatio sit vera res actualiter extra aīaꝫ existēs: an oīs relatio sit tm̄ in aīa subiectiue vel obiectiue tm̄mō. ¶ Scd̄m est: supposito aliq̄ relationē esse veraꝫ rē extra aīaꝫ: vtꝝ aliq̄ talis sit res ab oī re absoluta disticta.

Quantum ad p̄muꝫ articulū est vna op. ꝙ nulla relatio est actualiter extra aīam. Imaginant enī sic opinātes ꝙ oīs relatio est quedā cōnexio seu habitudo media cōnectens mutuo extrema que referunt. hmōi aūt cōnexio non pōt esse a nā nec aliq̄ res pōt sic cōnectere extrema relatiua. Sicut pbant per rōnes positas ad pbationē antecedētis p̄me rōnis facte ad q. igit̄ opꝫ ꝙ sit tm̄ ab aīa apprehendente habens esse obiectiue tm̄ in ipsa. Qualiter aūt hoc sit declarant in speciali de quolibet mō relatiuoꝝ. De p̄mo qdē: qm̄ idētitas: equalitas ꝛ similitudo: nihil aliud sunt q̄ quedaꝫ vnitates. Unitas v̄o est indiuisio ꝛ indistinctio. Hec aūt indistinctio nō est mera negatio: qꝛ oē indistinctū est in aliquo idistinctū: fundat ergo super aliquo. Sed nō in nā cōmuni: aliogn nō esset relatio sed identitatio in nā cōmuni q̄ddītatiua ꝛ essentiali in qua nō includit aliqđ relatiuū. Et iterū imaginatio ꝛ sensus nō indicarēt similitudines coꝛpoꝝ aut dissimilitudines: cū nām cōem nō apprehendent: cuius tamē oppositū experimur. Nec pōt dici ꝙ fundet sup duas albedines nāliter disticta pūt sunt in re extra: alioquin sequeret ꝙ vna negatio esset in duob' subiectis etiā distātissimis. nā vna albedo pōt eē in aqlone: altera in meridie. Relinquit ergo ꝙ fundet in apphēsione earū amharū. vnde non

est aliud similitudo duarū albedinū q̄ earū apꝓhensio indistincta: nō qdem apꝓhensio actus: sed apꝓhensio obiectiua: sunt.n. ibi tria cōcepta. videlʒ particularis albedo: ⁊ indistincta apprehensio ⁊ obiectiua ab alia albedine: ⁊ tertiuʒ alia albedo. Unde nō est aliud similitudo inter duas albedines q̄ iudiciū indistinctum inter eas: sed per ꝯtrariū dissimilitudo est iudiciū discrepans ⁊ diuersum. Actui enim apprehensiuo correspōdet apprehensio obiectiua: ꝓpter qđ cū intellectus iudicat duas albedines indistinctas correspondet obiectiue inter illas iudiciuʒ indistinctum: cū vo iudicat eas dissimiles correspondet qđdā iudicium discrepans ⁊ diuersum: ⁊ hoc vocat dissimilitudo. Hec aūt apprehensio indistincta incipit ab vna albedine ⁊ terminatur ad aliā: ⁊ ecōuerso. ⁊ ideo est habitudo respiciēs pro fundamento illā a qua incipit: ⁊ pro termino reliquā ⁊ similiter econuerso. ¶ Plures alias rōnes adducunt q̄tū ad p̄mū modū relatiuoꝝ: sed qꝛ ille nō ꝓbāt directe relationes hmōi nō esse res extra aīam: sed solū q̄ nō sunt distincte res ab absolutis: q̄ ego etiā credo esse verum: nec ex isto sequit̄ p̄muʒ vt patebit in 2° articulo: ideo illas nō recito. ¶ Quātuʒ ad scđm modū relatiuoꝝ ꝓbant ꝯclusionē sic. Nulla res dependet a non re: nec fundatur super eam. Sed relationes secundi modi fundant̄ super egisse q̄ trāsijt in p̄teritū. nā paternitas manet gnōne trāseunte: igit̄ nō pōt dici q̄ inter sor. ⁊ pla. sit aliq̄ realitas media que dicat̄ paternitas. Et ideo dicūt q̄ tales relationes nō sunt aliud q̄ ꝓducere ⁊ ꝓduci vt ꝯcipiunt̄ per moduʒ habitus ⁊ quietis: que vt sic habent ꝓducens ⁊ ꝓductuʒ cōnectere. ¶ Idē ꝓbat̄ de 3° mō relatiuoꝝ sic. Impossibile est aliquā rem dependere a nō re. Sed relatio sciētie ad scibile ⁊ actus intellectus ad intelligibile ⁊ sic de alijs mensuratio depēdet a nō re: qm̄ nō opʒ q̄ scibile sit in actu sciētia remanēte: nec intelligibile dum intelligit̄: ergo īpossibile est q̄ talis relatio sit aliq̄ res existens extra aīam. ¶ Hoc etiā a p̄ori vt dicūt pōt ostendi: ex hoc q̄ mēsurata super similitudines diminute ⁊ mēsurantia sunt quedā exēplaria. Sicut igit̄ similitudo que est inter formas equales ⁊ pares mutua indistinctio nō hʒ esse nisi ab aīa. sic ista relatio mēsurati que nō est aliud q̄ indistinctio siue assimilatio aut imitatio forme diminute ad formā exēplarē: nō tn̄ ecōuerso ex parte exēplaris est talis assimilatio: ꝓpter qđ dicit Phūs 5° meta. q̄ in talib⁹ est tm̄ relatio ex parte alterius extremi: non hʒ esse nisi ab aīa. ¶ Hec opinio multa falsa implicat de qbus nō opʒ ad p̄sens disserere: ⁊ quedā alia magis ad ꝓpositū pertinentia ꝯtra que intēdo nunc arguere. Primū est quātū ad hoc q̄ dicit q̄ nulla idētitas aut distinctio: similitudo vel dissimilitudo: eq̄litas vel ineq̄litas: paternitas vel filiatio: ⁊ sic de alijs relationibus trium modoꝝ est res actualiter extra aīam: sed soluʒ ab aīa habēt esse. ꝯtra hoc autē p̄mo arguo sic. Si nulla distinctio est absq̄ operatiōe aīe: nulle res sunt distincte absq̄ operatiōe aīe. ꝯn̄s est falsum: qm̄ tunc nec deus ⁊ creature: nec creature ab inuicē: nec persone diuine abinuicē essent distincte nisi eēnt ab aīa apꝓhense. Hoc aūt falsum est ⁊ erroneuʒ. nā persone diuine fuerūt anteq̄ esset aliq̄ aīa ⁊ eternaliter distincte. Similiter deus ⁊ creatura aliqua ⁊ creature adinuicē si nunq̄ apprehenderent̄ forent actualiter distincte. Qꝺ pōt etiā ꝓbari. Naʒ esto q̄ nō apꝓhendant̄: ⁊ deus est: ⁊ creature sunt: nec deus est creatum nec ecōuerso: nec vna creatura est alia nec econuerso. igit̄ esto q̄ nō apꝓhenderent̄ sunt distincta. ¶ Confirmat̄: qꝛ si non essent distincta nō essent plura: ⁊ per ꝯn̄s non essent plures res extra aīam si oīa essent vnū numero. ¶ Consequētia pʒ: qꝛ vel qđlibet distinctū est distinctio: vel nō pōt esse distinctū sine distinctione. ¶ Scđo idē ꝓbat̄ de similitudine ⁊ dissimilitudine: ⁊ arguo sic: aut duo albedines absq̄ operatiōe aīe sunt similia aut nō. Si sic: igit̄ similitudo ē p̄ter operationē aīe: qꝛ īpossibile est esse aliqua similia: nulla similitudine existente: sicut īpossibile est aliqua esse alba nulla existēte albedine. Si nō sunt similia: igit̄ vnū nō est tale quale est aliud: ⁊ per ꝯn̄s non vtrūq̄ est albū ꝯtra positū: ⁊ pʒ ista ꝯn̄tia: qm̄ cū dicimus aliqua similia: nihil aliud exprimere intēdimus nisi q̄ vnum est tale quale est aliud: sicut cū dicimus aliqua esse equalia nō aliud intēdim⁹ significare q̄ q̄ vnū est tātū quātuʒ est aliud ⁊ ecōuerso. v.g. si vnū est bicubitū aliud est bicubitū ⁊ ecōuerso: vnde sicut īpossibile est q̄ sint duo bicubita ⁊ ista nō sint equalia: sic est impossibile q̄ aliqua sint alba ⁊ nō sint similia. ¶ Confirmat̄ per dicta op. ꝯtra quā arguo. ipsi enī volētes ꝓbare q̄ similitudo nō est res distincta a qualitate: arguunt: qꝛ si esset res distincta: tunc deus posset sine ꝯtradictione cōseruare duas albedines annullando reʒ similitudinis: qđ tamē est falsum vt dicūt: qꝛ si de⁹ hoc faceret adhuc itellect⁹ ꝯsiderans tales albedines iueniret eas similes sicut ante. ergo īpossibile est vt dicūt q̄ realitas aliq̄ addatur albedinib⁹ que appellet̄ similitudo. Et idē dicūt de eq̄litate respectu equaliū. ¶ Ex hoc aūt dicto eoꝝ habet̄ p̄mo: q̄ impossibile est ⁊ īplicās ꝯtradictionē q̄ sint duo alba que nō sint similia: aut duo bicubita nō equalia. Et vlterius q̄ īpossibile est q̄ aliqua sint similia sine similitudine aut equalia sine equalitate: sicut arguebat̄. ¶ Scđo q̄ similitudo nō est aliq̄ talis apprehensio obiectiua distincta a q̄litatib⁹: vt dicūt qm̄ ꝯstat nullam esse ꝯtradictionē q̄ sint aliqua alba ⁊ nō sit aliqua talis apprehensio obiectiua. ¶ Tertio qꝛ dicūt q̄ si deus ꝯseruaret albedines sine re similitudinis adhuc itellectus ꝯsiderās inueniret eas similes sicut ante. Si aūt inueniret eas similes. igit̄ p̄erāt similes nec fiunt similes per ip̄m itellectū: qđ est ꝯtra eos. ¶ Per eundē modū posset ꝓbari de alijs relationib⁹ p̄mi modi q̄ sunt res actualiter extra aīam existētes. ¶ Ad has rōnes posset dici sm̄ dicta eoꝝ q̄ cū dicit̄ q̄ absq̄ opere intellectus vel aīe aliqua sunt realiter distincta vel similia: aut itelligit̄ q̄ habēt realiter fundamēta distinctionis ⁊ similitudinis ꝓpter qđ sunt in potētia ꝓpinqua ad hmōi habitudines: ita vt intellectus cogatur ad reducendū eas in actū: ⁊ hic intellectus verus est: aut intelligit̄ q̄ habēt actualiter habitudines hmōi absq̄ opere itellectus ⁊ hoc est falsuʒ. Qđ pʒ in simili. Nam cōstat q̄ ita aliq̄s rex vel dn̄s seu p̄latus est realiter dn̄s vel rex seu p̄latus: ⁊ aliquid est idē sibi ipsi: sicut aliq̄s est pater vel filius: aut aliq̄ sunt distincta vel similia: ⁊ tamē nullus dicit q̄ dn̄ium vel p̄cipat⁹ regalis seu p̄latio sit aliqd in actu extra aīam. Alioquin electio alicuius persone in regē vel p̄latū que est mere volūtaria iprimeret illi ꝑsone relationeʒ realē: qđ nō videt̄ ꝯueniēs. Similiter ꝯstat q̄ idētitas eiusdē ad se nō est actu extra aīam: sed intellectus format eā diuidēdo idē in duo. ¶ Preterea cū circūscribitur oīs actus intellectus ⁊ deinde enūciat̄ q̄ adhuc aliq̄ eēnt distincta: iam relinquit̄ aliq̄s actus intellectus vtpote ille qui hoc enuntiat. ille aūt est qui reducit hmōi habitudineʒ in actū: ⁊ eodē mō pōt dici ad qđcūq̄ argumētuʒ quo diceretur q̄ ante operationē aīe vel ea circūscripta aliqua essent equalia: vel pater ⁊ filius: aut aliqua alia que relatiue dicunt̄. ¶ Hec nō sufficiunt ad ꝓpositas rōnes: qm̄ per eas ꝓbat̄ q̄ ante operationē aīe aliq̄ fuerunt actualr̄ distincta: ⁊ aliq̄ similia: ex quo necessario sequit̄ q̄ actualr̄ fuerūt distinctio ⁊ similitudo. nā oppositū ꝯn̄tis nō stat cū an̄te. Sicut nō stant simul q̄ nulla sit albedo: ⁊ aliqd sit albū. Qđ vo adducit̄ de dn̄io etiā falsum est. nā dn̄ium vera res est extra aīam. Nec sequit̄ q̄ electio persone in dn̄m īprimat sibi aliquā rem nouā: qꝛ dn̄ium nō est aliqua res noua superueniēs persone electe. Sed est ipsamet ꝑsona que tamē p̄us nō erat dn̄s: ⁊ p hmōi electionē facta est dn̄s sicut in simili magis declarabit̄ in sequēti articulo. Eodē mō dico q̄ sicut aliquid est absq̄ operatione aīe sibi idē realr̄. sic absq̄ operatiōe aīe realr̄ ⁊ actualr̄ est idētitas. Nec intellect⁹ illā facit diuidendo illud in duo: qnimo potius sic faceret distinctionē q̄ idētitatem. Sed de hoc infra plus tanget̄. ¶ Qđ vo 2° dicit̄ etiā nihil vʒ ad ꝓpositū: qm̄ esto q̄ qn̄ aliq̄s enūtiat ⁊ iudicat aliq̄ esse distincta tunc causaret̄ iudiciū obiectiuum correspōdens iudicio actuꝯ q̄ tamē fictio est opinari: nullo tn̄ mō appareret esse possibile q̄ tunc per actum illū fiat q̄ ab eterno aut anteq̄ ipse fuerit causatū extiterit tale iudiciū obiectiuū. nūc aūt ꝓbat̄ q̄ ab eterno ⁊ anteq̄ aīa quicq̄ apꝓhēderet aliq̄ fuere actualr̄ distincta: ⁊ similia: ac eq̄lia: q̄re illud dcm̄ nullius est refugij in ꝓposito. ¶ Aliter aūt sm̄ alios videret̄ posse rn̄deri. s. q̄ ante operationem aīe aliqua fuerunt distincta substātiue seu entitatiue: sed nō relatiue: ac per hoc nō fuit tunc distinctio que esset relatio. Uel sm̄ modū loquēdi alioꝝ: q̄ fuerunt distincta essentialiter: sed nō accidētalr̄. ꝯtra accidētalis aūt distinctio nō essentialis est relatio. ¶ Istud etiā nō vʒ: qm̄ quecūq̄ sunt distincta sunt a distincto vel distinctis distincta: nec est possibile intelligere determinate aliq̄d entitatiue vel essentialiter vel quoquo mō esse distinctū qn̄ determinate cognoscā id a quo est distinctuʒ. ⁊ ideo qđlibet taliter distinctū est relatiuū inquātū huiusmodi: ⁊ hmōi distinctio est relatio. Ponere ġ vltra hoc aliā distinctionē accidētalē seu relationē est superfluū. sufficit enī q̄ quelibet entitas sit seipsa ab alia distincta. Nec etiā iuuat ꝓpositū cū ⁊ illa essentialis distinctio p̄ueniēs: sit relatio vt ꝓbatū est. ¶ Tertio p̄ncipaliter ad ꝯclusionē arguo sic. De⁹ fuit eternaliter pater: igit̄ eternalr̄ fuit paternitas: ⁊ per ꝯn̄s non oīs paternitas est tm̄ ꝑ aīam: ꝯn̄tie patēt de se: ⁊ an̄s est notū per fidē. Aliogn̄. n. sequeret̄ q̄ filius nō esset eternus. Unde Ambro. ⁊ Hyl. ⁊ ceteri scī de hoc loquētes ex hoc ꝯtra hereticos ꝓbāt filij eternitatē: qꝛ deus pater semꝑ fuit p̄r: ⁊ per ꝯn̄s semꝑ fuit ei filius. ¶ Quarto. Circumscripta oī opōne aīe aliqd esset maius aliquo ⁊ aliqd minus: aliq̄ essent agētia ⁊ aliqua patiētia: aliq̄ cāe aliq̄ effect⁹

vel cãta: ꝛ sic de multis que relatiue dñr: igit ꝛ tunc essent relationes. ❡ Scdo deficit opi. in fundamẽto totali suo. fundat. n. imaginatio eius super hoc: ꝙ ois relatio sit qδdã interuallum seu habitudo media inter extrema relatiua illa ɔiungens ꝛ cõnectens adinuicẽ. Hoc aũt falsum est: qm̃ nullũ tale mediũ est ponẽdũ. Nõ eni est ponẽdũ aliqδ mediũ inter cãm ꝛ effectũ ꝙ sit cãlitas: nec aliqd mediũ inter aliq̃ distincta ꝙ sit distinctio: ꝛ similr nec aliq̃ relatiua media. Si eni deus destrueret omnez aiam ꝛ oẽm vniuslr creaturã ꝛ solã vnã postea cãret ꝛ ɔseruaret. v.g. vnũ lapidẽ: sicut bene sibi possibile est. adhuc deus eẽt cã illius ꝛ illa eius effect⁹: nec esset aliqd mediũ ꝙ esset cãlitas. aliogn nõ vnã tm̃ creaturã cãsset: ꝛ rursus adhuc illius cãlitaθ deus esset cã. ꝛ sic vel oporteret ponere infinita media que de⁹ nõ posset nõ cãre si vnũ lapidẽ cãret: qδ absurdũ videt. vl oporteret dicere ꝙ alicuius illoꝝ medioꝝ deus nõ esset cã: ꝙ nõ est minus absurdũ: vel ꝙ alicuius esset cã: ꝛ tñ inter illud ꝛ deũ nõ esset aliq̃ cãlitas media: ꝛ eadẽ rõne nec in alijs est ponendum hmõi mediũ. Itẽ deus esset distinctus ab illo lapide sine distinctione media. nã si talia media poneret. adhuc deus esset distinctus ab illa: ꝛ sic vltra vt statim deductũ est. Et infra ɔcludit si illδ mediũ dicat esse ens fictũ ab aia sicut si ens reale: qm̃ nihil erit oino nihil: ꝛ tñc nullũ erit mediũ: qδ est ꝓpositum: vel erit aliquo mõ ens: ꝛ tñc deus erit eius cã ꝛ distinct⁹ ab eo. ❡ Preterea in casu posito nõ esset aliqd tale fictũ ab aia cũ nec aliqua aia esset. ❡ Tertio deficit opinio in ponẽdo tale iudiciũ obiectiuũ: q2 nulla necessitas apparet nec vtilitas eius: nõ ꝓdest ad hoc vt quis intelligat cã illud nullã cãlitatẽ hẽat respectu intellectionis: nec ad hoc vt aliqd itelligat: cũ ad hoc sufficiat intellectio. Et si dicat ꝙ reqrit ad hoc vt res ipsa hẽat esse intellectũ. istud nihil est: qm̃ nõ est aliud rem hẽre esse intellectũ q̃ ipsam esse intellectã. ad qδ sufficit ipsa intellectio sine tali fictione esse obiectiuũ. De hoc non plus ad pñs: q2 forsitan alr prolixior erit sermo de ipso. ❡ Quarto esto ꝙ poneret tale iudiciuz obiectiuũ: nõ põt tñ dici ꝙ ipm̃ sit formalr relatio. Naz sequeret ꝙ circa quecũq; fieret ab aia tale iudiciuz illa essent taliter relatiua: vt si aia iudicaret aliq̃s q̃litates indistinctas ꝛ tali iudicio actu correspõderet iudiciũ indistinctũ obiectiue: ille forẽt similes: ꝛ si aliq̃s iudicaret dissimiles ꝛ correspõderet obiectiue iudiciũ discrepãs ꝛ diuersum ille essent dissimiles. Sed ɔña est falsuz: qm̃ possibile est aiam iudicare q̃litates distinctas eẽ indistinctas: ꝛ nihilominus tali iudicio falso correspõderet obiectiue iudiciũ idistinctũ ꝛ possibile est eã erronee iudicare indistinctas q̃litates esse distinctas: ꝛ tunc correspõderet iudiciũ discrepans ꝛ diuersum. nã tale esse obiectiuũ: ita ɔsequtur iudiciũ falsum aie sicut verũ sm̃ istos opinãtes: vt pꝫ in pluribus dictis eoꝝ: ex quo sequtur ꝙ q̃litates dissimiles vt albedo ꝛ nigredo erunt similes: ꝛ similes erũt dissimiles: qδ videt absurdum. ❡ Dicet ꝙ nõ qδlibet obiectiuũ iudiciũ indistinctũ aliquarum qualitatũ est similitudo: sed tm̃ illud qδ ɔsequtur verũ iudicium aie qδ est act⁹ aie. ❡ Cõtra. aut iudiciũ quo aia iudicat aliquas q̃litates esse indistinctas esse actualiter seu actu similes est verum: q2 ipsa iudicãdo facit inter illa vel in illis similitudinem. ꝛ tunc stat ar^m. Uel q2 illa in re sunt similia ꝛ intellectus iudicat sicut est: ꝛ tũc sequtur ꝙ similitudo non fiat ab aia sed existat in re ante iudiciũ aie. ꝛ habet ꝓncipale ꝓpositũ. ❡ Eodẽ mõ posset argui ꝙ aliqs ꝓductus genitus ab alio esset pater illius a q̃ est genitus. nã quis posset ɔcipere ꝓducere seu ꝓductionẽ mediã inter illos ꝛ ꝙ illa inciperet ab eo qui sm̃ veritatẽ est ꝓductus ꝛ terminaret ad reliquum: ꝛ sic de similibus posset argui. ❡ Scdo sequeret ꝙ in vna albedine fundarent plurime similitudines ad vnã aliã albedinẽ: qδ videt icõueniẽs. ɔña pꝫ. nã simul possent plurimi homies iudicare illas esse indistinctas ꝛ cuilibet eoꝝ iudicio correspõderet obiectiue iudiciũ idistinctũ earũ: qm̃ nõ est maior ratio ꝙ vni correspõdeat obiectiue tale iudiciũ q̃ alteri. ꝛ ideo vel cuilibet vel nulli. ❡ Forsan dicet ꝙ solũ ꝓmo iudicio correspõdet: nõ posteriorib⁹: q2 foret supfluũ. ❡ Cõtra. ꝓmo q2 posẽ est plures simul iudicare de illis. ❡ Secũdo q2 qua rõne aliq̃ iudicia que sunt act⁹ pñt esse de aliqbus sine correspõdentia iudicioꝝ obiectiuoꝝ: eadẽ rõne ꝛ qδlibet. ꝛ sic nec ꝓmo iudicio dandũ est tale iudiciũ correspõdẽs obiectiue. ❡ Tertio. q2 ɔstat ꝙ deus iudicat illas albedines esse similes etiã qñ nullus itellect⁹ humanus illas ɔsiderat: igit tũc sũt similes. alr eius iudiciũ esset falsum. aut igit correspondet suo iudicio obiectiue aliud iudiciũ: ꝛ tũc sequtur ꝙ nullo posteriori iudicio hũano correspõdebit aliud iudiciũ obiectiuũ: ꝛ per ɔñs similitudo illarũ nõ erit ab aia sed actualiter existat absq; aliq̃ operatione aie. Aut iudicio diuino nõ correspõdet aliqδ obiectiuũ iudiciũ: ꝛ tũc sequtur cũ deus iudicẽs illas eẽ similes vere iudicet: ꝙ similitudo tũc erit actualr in re extra. ❡ Tertio cõtra idẽ sequeret ꝙ vnius albedinis ad aliã posset esse similitudo absq; ꝙ ecõuerso alterius ad ipsam esset similitudo: qδ est falsum sm̃ oẽs: ɔña pꝫ: q2 sm̃ dicta istoꝝ illa apꝓhensio obiectiua seu iudiciũ. incipit ab vna albedine ꝛ terminat ad aliam: ꝛ illã a qua incipit respicit pro fundamẽto ꝛ reliq̃ pro termino ꝛ ecõuerso. Aliud iudiciũ incipit ab alia ꝛ terminat ad alterã. ꝛ sic sunt duo iudicia obiectiua iter duas albedines: que vident correspõdere duob⁹ actib⁹ iudicatiuis. posẽ aũt est ꝙ act⁹ iudicans albedinẽ. a. esse similẽ albedini. b. sit. nõ existẽte actu iudicante albedinẽ. b. esse similẽ albedini. a. si sint actus distincti. ꝛ possibile erit vnũ iudiciũ obiectiuũ esse alio nõ existente saltem per potentiã dei: hec tamẽ ratio forte nõ est magni ponderis. ❡ Ad rõnes opi. Ari. rñdeo ad ꝓmã. dico ꝙ per similitudinẽ nõ intelligo aliud q̃ ipm̃ simile: vel id quo ipm̃ est formaliter simile: nec etiã per indiuisionẽ vel indistinctionẽ debet aliud intelligi q̃ id qδ est indistinctũ vel indiuisum. vel id quo aliqd est indiuisum vel indistinctũ: ꝛ nullũ tale est negatio: lꝫ isti termini sint negatiui. Et si querat de qb⁹ verificant isti termini. qδ forte isti sic arguẽtes intendunt querere cũ querunt super que fundetur illa negatio quã vocãt indiuisionẽ. dico ꝙ de qualitatibus illis singularib⁹ que ꝛ si sint distincte numero sunt tñ indistincte specie. Utraq; .n. est alteri indistincta specifice: nec opꝫ fingere aliquid factũ ab aia sup quo fundet dicta negatio: qm̃ illδ sufficit ad hoc vt habẽtia hmõi q̃litates sint similia. ❡ Ad rõnẽ que fit pro scdo mõ relatiuoꝝ. ɔcedo maiorẽ: si in sua ꝓpria significatione sumat: ꝛ nego minorẽ. Dico eni ꝙ paternitas si sumat ꝓ aliqua entitate significabili incõplere: mõ in ꝓcedentib⁹ exposito: nõ est aliud q̃ pater: qñ fundat ꝓprie loquẽdo sup genuisse vel egisse aut aliquo alio: verũtñ q2 ad hoc ꝙ aliqs sit pꝫ vel paternitas necesse est ꝙ ipse genuerit: ex hoc forte dictũ est ab aliquibus doctoribus ꝙ paternitas fundat super genuisse. volentibus illud ꝓmã per hoc scꝫ significare: q̃uis iꝓpropie. Si aũt hoc nomẽ paternitas equaleat i significãdo. huic cõplexo. iste genuit: sicut aliq̃ vtunt hoc vocabulo auctores: vt pꝫ in superius dictis: tũc significatiue sumendo nomẽ: dico ꝙ nõ est: nec vnq̃ fuit aliqd nec sup aliquo ꝓsenti vel ꝓterito fundat. Sicut nec sor. genuit est vl fuit aliqd q̃uis ipse vere genuit. ❡ Ad rõnem que sit pro relationib⁹ tertij modi. Respõdeo etiã negãdo minorẽ. ꝛ dico ꝙ nõ ois relatio depẽdet a suo termĩo: lꝫ alique dependeant: vt relationes creaturarũ ad deũ: ꝛ alioꝝ cãtoꝝ ad suas cãs a qb⁹ ipsa cãta depẽdẽt in esse. ❡ Sed ɔtra hoc arguit ꝓbando ꝙ ois relatio depẽdet a termino. ꝓmo q2 nõ mag depẽdet res in intelligi q̃ in esse cũ itellect⁹ ꝓscindat rem a multis depẽdentijs que ipsam ɔsequunt in essendo. Unde ꝛ creaturam puta lapidez põt cõcipere absq; depẽdentia ad deuz: q̃uis in essendo lapis a tali dependentia absolui nõ possit. Sed intellectus nõ põt relationẽ ꝓscindere a termino: cum relatiua sint simul naturali intelligentia. ergo ꝛc.

❡ Unde cũ intellectus iudicat duas albedines esse indistinctas seu similes sunt ibi tria cõcepta. vꝫ. particularis albedo. ꝛ indistincta eius apꝓhensio siue iudiciũ qδ obiectiue correspondet actui apꝓhensiuo qui est in intellectu subiectiue. ꝛ tertiũ alia albedo. Similitudo aũt nihil aliud est q̃ illa indistincta apꝓhensio obiectiua seu indistinctuz iudiciũ. Cum autẽ iudicat aliquas dissimiles: tunc preter illas qualitates particulares correspondet obiectiue actui intellectus: quoddã iudiciũ discrepans ꝛ diuersum ꝛ illud est dissimilitudo.

Fol.115.col.1.post p^m linee.46.

❡ Tunc ad rõnẽ dico: ꝙ in secũdo ꝛ tertio sensu minor est falsa: vt pꝫ ex dictis. In ꝓmo aũt est falsa maior. Nã nullũ sm̃ se relatiuũ põt sic intelligi nõ intellecto termino: cũ in cuiuslibet diffinitione dicente quid nois ponat terminus: ꝛ tñ sm̃ ꝓhm̃ in codẽ: nõ ois relatiua sunt simul nã: ac per hoc vnũ põt esse dũz aliud non est: sicut exẽplificat de scibili ꝛ scia ꝛ sensibili ꝛ sensu. Qδ etiã melius pꝫ de reꝓsentatiuo ꝛ reꝓsentabili. cõstat eni ꝙ multoꝝ que nõ existẽt habemus actualr imagines ꝛ spẽs reꝓsentantes. Idẽ pꝫ de creatiuo ꝛ creabili: ɔstat eni ꝙ creatiuum est: ꝛ nullũ creabile est: q̃uis multa creata sunt.

Fol.115.col.4.post p^m linee.47.

❡ Scdo ista solutio optime reducit ɔtra eos. Uolẽtes eni ꝓbare ꝙ similitudo nõ sit res distincta a qualitate. Arguũt. q2 si eẽt tunc omnipotens posset absq; ɔtradictione duas albedines cõseruare annihilando rem similitudinis. Sed hoc est falsum: q2 dato ꝙ deus rem similitudinis deleret: adhuc itellectus ɔsiderans illas eque inuenit eas similes sicut ante. ꝓ ꝛc. Ad hãc rõnẽ vtrisq; dicet ab aduersario: qñ casu posito intellect⁹ eas nõ inuenit similes formalr ꝛ actualr sicut ꝓus erant: sed inuenit eas similes fundamentaliter tm̃ ꝛ in potentia. Nec dubium est ꝙ si solutio valet pro eis ɔtra alios, eque bene valet pro alijs cõtra

Fol.116.col.1.ante med. linee.24.

eum.

tum. ¶ Quãuis etiã q̃ sit intellectũ inuenire eas similes sicut qñ etiã ɔtra eos possit induci: qꝛ si inuenit eas similes in actu sicut opꝫ ipm̃ itelligere si velit arguere contra illos: igit̃ nõ facit eas actu similes. ¶ Preterea apud ipsos est ĩpossibile q̃ sint duo alba sine similitudine sine que nõ sint similia: igit̃ similitudo nõ est tale qd factũ ab aĩa. pꝫ ɔñtia: qm̃ sine tali põt vtrũq; esse duo alba: cũ possint esse nõ apprehensa ab aĩa.

Fol. 116. col. 1. circa finez linee. 32.

¶ Dico p̃ q̃ ɔclusio quã nitit̃ pbare est manifeste ɔtra ipꝫ. Nã in 3° lib. q. 1. ex intẽtione ponit q̃ vnio nãe humane ad verbum est verus respect᷒ realis extra aĩam existẽs. Nõ tñ per hoc cõtradicit sibi qm̃ ipse nõ ponit pro sua opione q̃ nulla relatio sit res extra aĩam: sed dicit q̃ sic dẽret pho᷒ ꝛ dicẽ posset grũcq; sol⁊ li nãli rõni ꝛ nulli auctti vellet inniti. Quãuis ꝛ ad hoc adducit rationes. Hoc tñ reputo falsum: ꝛ iõ respõdeo ad rões.

Fol. 116. col. 1. circa finez linee. 56.

¶ Preterea ambe iste rões eq̃liter ɔcedunt ɔtra ponentes q̃ nomẽ relatiuũ vel ɔcept᷒ sit relatio. Pma qdem: qꝛ qđlibet tale nomẽ põt intelligi nõ intellecto aliquo alio: q̃ nõ est intrinseca pars eius nec ecõuerso: ꝛ cõstat q̃ aliud nomen sibi correlatiuum nõ est ipm̃ nec ei᷒ pars nec ecõuerso. v. g. hec noĩa. pr̃ ꝛ filius. Si igit̃ nulla relatio põt intelligi nõ intellecta alia relatione opposita: igit̃ talia noĩa vel ɔcept᷒ nõ sũt relationes. ¶ Scđa quoq; reducit̃ ɔtra idẽ: qꝛ ɔstat q̃ vnũ taliũ nominũ põt esse sine alio. Si ergo vna relatio non põt esse sine alia correspondente: igit̃ nullum nomen est relatio.

Fol. 117. col. 3. post pn̄m linee. 29.

¶ Scđo Aug. de fide ad pe. c. 2. dicit q̃ aliud est genuisse q̃ natum esse: aliudq; pcedere q̃ genuisse vel natũ esse: ꝛ ɔstat q̃ isti infinitiui sumunt̃ verbalr̃ ꝛ iplicando supposita: ꝛ per ɔñs cõplexe: ac si diceret̃ aliud est aliquẽ genuisse q̃ natũ esse ꝛc. Sed oẽ qđ est aliud ab alio est aliq̃ entitas sm̃ se. nã purũ nihil vel nõ ens nõ est aliud ab ente nec a nõ ente. ¶ Ad pmum dico q̃ si subm̃ minoris supponat sigñatiue ipsa est falsa. Si vo supponat mãliter vel simplr̃ pro aliq̃ ꝓpõne quam nõ sigñat. v. g. pro ista sor. genuit pla. tũc est vera: ꝛ tũc ɔclusio eius sub eodez mõ sumpta est etiã vera. Sed sic nõ est cõtra dicta superius. ¶ Ad scđm dico q̃ sicut est aliud ita est aliqd. est aũt aliud complexe tñ significabile: ꝛ ita etiã est aliqd significabile cõplexe. nõ aũt est aliqd. i. aliq̃ entitas sm̃ se: ꝛ isto mõ etiam nõ est aliud. i. alia entitas: nec hoc intẽdit Aug. sicut nec cũ. 7. de tri. ca. 4. dicit q̃ aliud est deo esse aliud patrẽ esse vel dñm esse. Nã ɔstat q̃ non est alia entitas dñm esse ꝛ alia deũ esse. Et sicut nullus recte sapiens cũ dicit: q̃ aliud significat̃ cũ dr̃ sor. est cecus: ꝛ aliud cum dicit̃ sor. est videns intelligit q̃ alia ꝛ alia entitas per hanc ꝛ p illã significat̃ cũ hoc prorsus falsum sit. Est h̃ sensus vbi allegatr̃. Aliud est genuisse ꝛc. i. aliud sigñat̃ cum dr̃ aliquẽ genuisse. vl̃ aliqs genuit q̃ cũ dr̃ aliquẽ natũ esse vel aliqs nat᷒ est. ¶ Et q̃ nõ oẽ q̃ aliquo mõ dr̃ aliqd sit aliq̃ eẽntia vel entitas sm̃ se. Satis pꝫ per Ansel. de casu diab. cap. 11. Multa inqt dñr aliqd sm̃ formã loquendi que nõ sunt aliqd: qm̃ sic loqmur de illis sicut de reb᷒ existẽtibus ꝛc. Itẽ pho᷒ 5° phys. ait: q̃ oĩs mutatio est ex quodã in quoddam. vel sm̃ lrãm cõmẽti de aliquo in aliqd. Et Grego. 2° mor. Mutari ex aliquo in aliud ire est: ꝛ per ɔñs. oẽ q̃ mutat̃ mutat̃ ex aliquo in aliud. Et tñ ɔstat q̃ aliquid mutatur vel mutari potest ex esse in nõ esse: ꝛ ecõuerso: ꝛ per ɔñs nõ esse. isto modo loquendi est aliquid ꝛ aliud. Et ideo Cõmẽtator 5° phys. cõmẽ. 7. super verbis allegatis phi. d. q̃ hoc nomẽ aliquid. dicit̃ ibi simpliciter de esse ꝛ non esse ꝛ affirmatione ꝛ negatione. i. de eo q̃ significatur per affirmationez ꝛ per negationem. ¶ Et sicut hoc nomẽ aliquid dicitur de eo q̃ nulla entitas vel esse est: sic etiaz inuenitur aliquãdo dici hoc nomẽ res. Unde Cõmẽtator 3° celi cõ. 136. dicit q̃ res aut est in actu aut in potentia: ꝛ que in actu: aut ens: aut non ens. Item cõ. 141. Nature inqt rerum dant eis aut vt sint semper aut vt nõ sint semper: aut vt aliquãdo sint ꝛ aliquãdo non sint: cõstat autẽ que ea que semper nõ sunt nõ sunt alique entitates vel eẽntie: ꝛ tamẽ talia vocat res: ꝛ hoc iõ est qꝛ vt ptactum est per Ansel. qm̃ sic loquimur de illis sicut de reb᷒ existẽtibus: ꝛ sicut similiter dicit Aug. in hyponosticõ. Rñsiõe pma in fine cum ex cõsuetudine locutiõis humane: de eo q̃ nihil penitus est dicimus nihil est: dicentes: nihil: nomẽ totale nominamus: cum vo addimus: est. rẽ significamus: omne eniꝫ q̃ dicemus est: esse aliquid estimamus: ꝛ ideo ita de nihilo: quasi aliquid sit loquimur: dicẽdo nihil est: cum tamen ipsum non sit vere aliquid. i. entitas vel eẽntia. Sicut ergo nõ omne qđ dicitur aliquid est vere aliquid. i. aliq̃ entitas: ita non omne qđ dicit aliud est alia entitas. Qđ etiam cõfirmatur per Aug. qui dicit in li. de gen. ad lrãm. imperfectio q̃ aliud est lux aliud tenebre: ꝛ tamen in precedentibus ꝛ sequentibus ꝛ alijs locis plurimis contra Manicheos dicit: q̃ tenebre nulla entitas sunt.

Fol. 117. col. 2. post pn̄m linee. 46.

¶ Item satis cito post ait Aug. Qđ si homo nõ esset cõtra substa non esset: qui relatiue dñs dicetur: ꝛ si non esset equus q̃dã substãtia nõ esset qđ iumentum relatiue dicetur. Ita si nummus non esset aliqua substa: non arra posset relatiue dici: quapp si ꝛ pater nõ est aliquid ad seipsum: nõ est oĩno qui relatiue dicat̃ ad aliquid: vbi patet q̃ vult pbare patrem esse aliquid ad seipsum ꝛ non omne q̃ ipse est eẽ ad aliquid per talem ɔñtiam. Si pater nõ esset aliqua substa non relatiue dicetur ad aliquid: sed si pr̃ nõ esset aliqd ad seipm̃ nõ esset aliqua substa: igit̃ si pater nõ eẽt aliquid ad seipm̃: nõ relatiue dicet̃ ad aliquid: ꝛ pro eodem accipit substam ꝛ essentiam: sicut pꝫ in verbis eius p̃ supra allegatis quibus sine medio ista subnectũtur. ergo ex opposito si relatiue dicitur ad aliqd: dicit̃ ꝛ aliqd ad seipsum: ꝛ per ɔñs non omne q̃ ipse dicit̃: dicit̃ ad aliqd relatiue: ꝛ sic de quolibet ɔtingit arguere. ¶ Et nota vlterius q̃ ex minore hui᷒ hypo^ci syllõ. sequitur q̃ si aliqua entitas vel eẽntia nõ esset aliquid ad seipsaz aliq̃ eẽntia nõ esset essentia: seu aliqua entitas nõ esset entitas. Itẽ ex cõclusione infert̃: q̃ si aliqua entitas nõ esset aliquid ad seipsaz aliqua entitas relatiua: non relatiua diceretur ad aliquid ꝛ ambo h̃ includunt contradictionem.

Fol. 118. col. 2. post med. linee. 38.

¶ Aut est distinctus ab illa distinctiõe per ipsammet distinctionem: ꝛ hoc est ĩpossibile. Tũ qꝛ tũc ipsa esset terminus suipi᷒: nam omne ad q̃ quid refert̃ per aliquã relationẽ est terminus illius relationis: sed per istam distõnez sor. refert̃ ad ipsammet sm̃ responsionem datam: nã dicit̃ q̃ per ipsam distinguitur ab ipsa. ergo ꝛc. Et sic eadem rõne posset dici q̃ deus est relo creature ad deum. ꝛ pla. est distinctio sor. ab eo. ꝛ sic de alijs. Tũ qꝛ ex hoc sequit̃ q̃ ipsa distinctio sor. a pla. que vocetur. a. sit distincta a seipsa ꝛ ipsa non sit ipsa q̃ implicat cõtradictionẽ. declaratur ɔñtia: nam per dicta pꝫ q̃ ipm̃. a. distinguitur a sor. ꝛ non alia distinctione superaddita: ne ꝓcedatur in infinitũ in distõnibus super seinuicez fundatis: igit̃ seipsa: ꝛ per ɔñs ipsa etiã refertur p seipsaz: ꝛ si sic: igitur ad oẽz tñ suũ: ac p hoc ad seipsaz: ꝛ sic ipsa est distincta a seipsa. ¶ Preterea. Ipm̃. a. nõ soluz distinguit̃ a suo fundamẽto q̃ est sor. sed ẽt a suo termio q ẽ pla. ꝛ a correspondente relatione que est distictio pla. a sor. ꝛ a quolibet pdictoꝝ distinguit̃ nõ alia distinctione media: sed seipsa ne sit ꝓcessus in infinitũ vt dcm̃ est: ꝛ aduersarij etiã hoc ɔcedũt: igit̃ ipm̃. a. eque essentialr̃ ꝛ per se respicit qđlibet pdictoꝝ tanquã suũ terminũ ꝛ per ɔñs oẽ q̃ per ipm̃. a. formalr̃ refert̃ ad vnũ illoꝝ refert̃ ad qđlibꝫ ipoꝝ: cũ nõ sit potior rõ de vno q̃ de alio vt supra de idẽtitate dicebat̃: ꝛ põt exẽplo ostẽdi vtrũq;. Si. n. aliq̃ forma. v. g. calor sit rõ pducẽdi actu plures calores i diuersis subiectis oẽ q̃ per illã pducit aliq̃ illoꝝ: pducit q̃libet: ꝛ si illa nõ sit actu rõ pducẽdi. i. qua actu calor pducat̃: sꝫ potẽtialiter tñ. i. q̃ põt pduci ẽt oẽ q̃ p illã ẽ pductiuũ vni᷒ ca᷒ oĩs est pductiuũ cuiuslibet ipsoꝝ. vñ ẽt h̃ ẽ rõ sm̃ multos doctores pp quã inseparabilia sunt opera trinitatis ad extra: qꝛ in trib᷒ psonis est vna ꝛ eadẽ virt᷒ actiua: ꝛ iõ cuiuscũq; per illã vna psona est actiua ꝛ q̃libet. Sic suo mõ in ꝓposito: si. a. ẽ rõ referẽdi ad plures terminos per se oẽ q̃ refert̃ per relationẽ. a. ad vnũ per se terminũ eius refert̃ ad q̃lꝫ. Sed sor. per eã refert̃ ad pla. igit̃ ꝛ ad seipm̃ q est etiã terminus ipsius. a. ꝛ per ɔñs sor. distinguit̃ a seipso per ipm̃. a. q̃ implicat ɔtradictionẽ.

Fol. 118. col. 3. post med. linee. 46.

¶ Scđo ad idẽ. Sumo duo alba quoꝝ vnũ sit per totuz vniformiter ꝛ eque itẽse albũ: ꝛ sit illud. a. aliud aũt sit difforme remissius. vꝫ. albũ in vna pte q̃ in alia: ꝛ sit. b. cõstat q̃. a. est simile. b. ꝛ cuilibet pti ei᷒ cũ q̃libet sit alba. Quero igit̃ aut vnica similitudine. a. est simile cuilibet pti. b. aut vni pti vna similitudine ꝛ alteri per aliã similitudinẽ nõ põt dici 2^m p istos: qꝛ cũ sint ĩfinite ptes in. b. tũc i. a. ꝛ in q̃lꝫ ei᷒ pte eẽnt ĩfinitẽ similitudines respectu. b. ꝛ fortius ꝓcederet ar^m si. b. eẽt difforme p totũ sicẽ posse ꝛ sic est de facto de corpe illuminato ad aliq̃ agẽte. nã sm̃ maiorẽ ꝓpinqtatẽ ad agẽs ipm̃ est luminosius: vel de duob᷒ luminosis vno vniformi p totũ ꝛ altero difformi per totuz fiat ar^m. Et pma si sint infinite similitudines. sumat̃ vna eaꝝ q̃ sit. b. igit̃ p. b. est a simile alicui pti. b. q̃lꝫ aũt ps. b. est extẽsa ꝛ diuisibilis: ꝛ per ɔñs sm̃ casum est difformis ꝛ minus alba vel luminata in vna ei᷒ parte ꝛ in alia magis: igit̃ per. b. que est vnica similitudo. a. est simile alicui difformi cuilꝫ ei᷒ pti: ꝛ eadẽ rõne põt ꝛ dꝫ poni q̃ totũ. a. sit simile per vnicã similitudinẽ toti. b. ꝛ cuilꝫ eius pti nõ obstãte q̃. b. sit difformiter tale p totũ qđ est alia ps distinctiue. Sed si sic sit illa similitudo. c. Aut. c. est indiuisibilis extẽsiue aut diuisibilis ꝛ extẽsa per totũ. a. nõ pmũ: qꝛ tũc eius subm̃ oporteret esse indiuisibile ꝛ per ɔñs pũctũ: sed nõ est rõ q̃re poti᷒ vnũ pũctũ q̃ aliud nisi dicat̃ q̃ sit tota in quolibet sic de aĩa intellectiua dicimus: qđ vr̃ incõueniẽs nec ab aliquo ponitur de ipsa relatione aut alia forma preter intellectiuam. Si vo sit exten-

sa per totum.a.aut quelibet pars q̄ntitatiua ip̄s⁹.c.est eque intēsa ad quelibet alia aut vna plus ꝙ̄ alia.nō pōt dici 2ᵐ quia nō posset sibi assignari determinatū subiectū:cuꝫ totū.a.sit vniforme:⁊ per ꝯn̄s nō est rō q̄re in vna eius pte sit itensior ꝓ ꝙ̄ in alia:est igit̄ q̄libet post q̄ntitatiua ipsius.c.eque intēsa cū alia q̄libet eius.Et si sic seq̄tur vlterius ꝙ ip̄m.a.⁊ q̄libet ps eius sit eque siſe vni pti.b.⁊ alteri ⁊ nō plus vni ꝙ̄ alteri:q2 ſm opinionē sicut nihil est albi⁹ nisi per intēsionē albedinē sic nihil est siſi⁹ nisi p intēsionē siſitudinē.Sed ꝯn̄s est ipoſe cuꝫ vna ps albedis b.magis distet a gradu albedinis.a.⁊ alia minus. ¶ Preterea. Supponat̄ ꝙ medietas.b.sit eque itēse alba cū.a.⁊ alia medietas.b.sit minus:deinde intēdat̄ ps minus alba ꝯstat ꝙ fiet magis siſis ip̄si.a.⁊ cuiliꝫ parti ei⁹:⁊ per ꝯn̄s itēdet̄.c.⁊ nō poti⁹ ſm vnam eius ptē ꝙ̄ ſm aliā cuꝫ sit vniforme p totū:⁊ cū p.c.sit.a.siſe cuilibet pti.b.vt est ꝓbatū.sequit̄ ꝙ.a.fiet magis.siſe ip̄si parti.b.eque intēse albe ip̄si.a.ꝙ̄ erat p̄us:⁊ tn̄ neutrū est fcm̄ magis aut minus albū ꝙ̄ erat p̄us qd̄ est ipoſe. Rursus si ponat̄ ꝙ pars.b.eque alba remittat̄.seq̄t ꝙ remittat̄ siſitudo ip̄s⁹.a.q2 min⁹ erit.a.siſe illi ⁊ sic.c.simul remittet̄ ⁊ intendet̄ in seip̄a qd̄ est impossibile ſm viam illam loquendo.

[Fol.118. col. 4. post p̄n^m linee.4.]

¶ Vñ nō dico istū ꝓcessum infinitum vnionum aut distinctionū de quo in p̄cedēti rōne agebat̄ esse ipoſeꝫ ex h̄.ꝙ sit ipossibilis actualis ifinitas rerū:cū hoc nō sit simpl̄r verū:q̄uis p aduersarios vel plures eoꝝ istud ipoſe reputet̄:⁊ p hoc rō eēt efficax cōtra eos.Sꝫ ifinitas taliꝫ rerū q̄.s.sint eēntialr̄ ⁊ cāliter ordinate ad vnū demōstratū est penitus ipoſe:nā implicat ꝯdictionem vt paruit nunc de vnionib⁹:⁊ simili mō de distinctionibus pꝫ ꝯsideranti.Q̄uis ēt posset dici ꝙ lꝫ sit possibilis actualis ifinitas rerū:nō tn̄ ponit̄ de facto aliq̄ talis ifinitas rerū non facientiū p se vnū ⁊ distinctarū specifice:q̄ tn̄ duo ꝯcurrerent in vtraq̄ infinitate p̄dicta:nā nec ille infinite vniones inter se nec infinite distinctiones inter se ꝯstituūt aliqd p se vnū. Iteꝫ vnio materie ad formā substātialē erit alteri⁹ rōnis ab vnione materie ad illā vnioneꝫ qua vnitur forme subali sic ⁊ ip̄si termini.Et eodē mō tertia vnio erit alterius rōnis a p̄ᵃ ⁊ a 2ᵃ ⁊ sic de quali bet:⁊ eodē mō de distinctionib⁹.Q̄uis igit̄ forsitan quis diceret nō eē ipossibile ꝙ sit talis infinita multitudo rerū:glꝫ tn̄ diceret q̄ntū appet ex scriptis ei⁹ hoc esse falsum:⁊ sic rō deducit ad falsuꝫ ⁊ si nō ad ipoſe:ꝙ etiā sufficit in ꝓposito:nihilominus tn̄ in ꝓposito ēt ad ipossibile ducit sic pꝫ p id qd̄ tactū est p̄mo.

¶ Scd̄o sp̄āl̄r de vnione ptiū ꝯtinui ar⁹.q2 si vna ps ꝯtinui vniret̄ alteri vnione media seq̄tur ꝙ alicui⁹ rei pmanētis eēt dare vltimū instās sui eē post ꝙ nihil eius eēt:ꝙ est ipoſe vt in.17.d. ꝓbatū ē.ꝯn̄a declarat̄.Sumat̄ loco exēpli vna aqua ꝯtinua q̄ tota quiescat localr̄ per aliqd̄ t̄ps:deide ponat̄ ꝙ vna medietas eius p aliqd̄ agēs segreget̄ ab alia p motū localeꝫ ꝯtinuū:ꝯstat ꝙ vnio qua ip̄sa vnit̄ alteri parti erit p totū t̄ps q̄etis:ac etiaꝫ in vltimo instāti t̄pis mēsurātis quietē:sic ⁊ toto i⁹ t̄pe ac ēt in illo instanti finali ip̄sa pars erit vnita reliq̄ue.Sꝫ post illud instans nō erit illa vnio sicut nec illa pars erit vnita:naꝫ in quolꝫ instāti seq̄ūte illud ip̄sa erit distās.Nec etiam aliqua ps illius vnionis erit post illud instans:q2 si erit:igitur in aliq̄ vel q̄libet parte illius medietatis mote erit pars vnionis:⁊ per ꝯn̄s aliq̄ vnio cū quelibet ps vnionis sit vnio ſm sic opinātes:⁊ si in aliqua:erit igit̄ ⁊ in qualibet:q2 ps casum tota medietas sil̄ segregatur ⁊ nō vna ps eius añ aliā:pp ꝙ nō plus in vna ꝙ̄ in alia remanebit pars aliq̄ vnionis:⁊ sic sequit̄ ꝙ postq̄ erit mota ⁊ segregata ab alia adhuc erit vnita ei:⁊ sic sil̄ erit vnita ⁊ distans ab ea:ꝙ est impossibile.Vel in illa erit vnio ⁊ non erit vnita ꝙ nō minus est ipoſe.Et p eādē rōnē idē ꝯn̄s seq̄t de vnione medietatis quiescentis ad medietatem que mouetur:naꝫ vtriusq̄ erit idem instans omni instantium esse.

[Fol.119. col. 3. post med. linee.17.]

¶ Vltimo idem probo de relatiuis.3.modi īter que est visio ⁊ intellectio.Si eni omnis visio esset visio per aliquā entitatē īherentem sequeret̄ ꝙ aliqua entitas duraret per instās tn̄ ꝙ est impoſe vt pꝫ.17.di.ꝯn̄a ꝓbat̄:q2 possibile est vt ꝓbatū est.dis.3. ꝙ aliqua q̄litas sit visio tn̄ per instans.Ideꝫ seq̄tur de intellectione illa qua tūc simul intuitiue cognosceret̄ illud visibile.

[Fo.120. col. 2. post p̄n^m linee.40.]

¶ Item lib.12.cōmē.19.dicit ⁊ ꝙ dꝫ homo dubitare vtrū elementa substātie sunt elemēta relationis ⁊ alioꝝ aut nō.Sed est incōueniēs vt sint eadē.Tunc eni substātia ⁊ relatio erūt sub eodem gn̄e.H̄ attende ꝙ dicit elementa relationis ⁊ sub̄e nō esse eadē:ex quo seq̄tur nec relatio ⁊ substātia.Item deducit velut ad incōueniens ꝙ tunc substātia ⁊ relatio erunt sub eodē genere:qd̄ tn̄ sequeret̄ si aliqua relatio esset substātia.Deinde post verba p̄missa imediate adiūgit.Et dixit ꝓprie relationē:q2 est debilioris esse aliꝫ p̄dicamētis:ita ꝙ q̄dā reputauerunt ipsum esse ex secūdis itellectis.Sed absolutū nō est debilis entitatis:

quare ⁊c̄.Plures alie auctoritates tam Auicē.ꝙ̄ simplicꝫ possent adduci:sed nō est multum curandum de illis.

[Fol.121. col. 2. post p̄n^m linee.14.]

¶ Ad rem aūt magis:⁊ ad intētionē doctoꝝ antiquoꝝ dicentiuꝫ ꝙ relatio nō distinguit̄ a fundamento:⁊ ꝙ relatio ⁊ fundamentum sunt idem.Dico ꝙ hm̄ōi verba nō sunt accipiēda.s.ſm ꝓpriā sermonis significantiā:q̄m sic falsa sunt:nec eos taliter intellexisse aliquis beniuolus auditor vel lector putaret:q2 statiꝫ apparet ꝙ implicat ꝯtradictionē quā latuisse tantos doctores nullus sapiens cogitaret.Sed in ꝓprie loquebantur.vtentes actu exercito pro significato:⁊ vere tamen in sensu quem habebant.Vnde ad ar.

[Fol.121. col. 3. circa fineꝫ linee.44.]

¶ Et maxime ſm dicta doctoris cuius est hec argumentum hꝫ instantiam Nam sicut ip̄se cōcedit ⁊ verū est.aliq̄s nō habens spiritūsanctū ſm se:pōt illuꝫ habere nulla entitate causata vel distincta in eo vel spiritusancto:aut alio aliquo:⁊ cōstat ꝙ hoc non est ꝓpter trāsitū tēporis q̄uis nō possit habere:⁊ nō habere spiritūsanctū nisi in alio ⁊ alio tempore:nō plus ꝙ̄ ꝓpter transitū tēporis natura possit esse p̄us vnita ⁊ postea nō vnita vel ecōuerso:que tamē nō pōt simul esse vnita ⁊ non vnita:sed in alio tn̄ ⁊ alio tēpore.Similiter sor.habens spiritūsanctum nō plus ꝙ̄ pla.pōt habere spiritūsanctuꝫ plus ꝙ̄ plato:nulla re nouiter destructa vel ꝓducta:⁊ per ꝯsequēs cōtradictoria possunt successiue verificari sine productione vel destructe rei ex qua. ¶ Et si dicat̄ ꝙ iste doctor dicit illa ꝯtradictoria verificari ꝓpter lapsum tēporis.Dico ꝙ verum est ꝙ ip̄se sic dicit:sed cōstat istud nō est verū per dicta.Aut si verū sit:nō minus erit verum in ꝓposito:⁊ per ꝯsequēs minor rōnis eius erit falsa.⁊ nō ꝓbabit̄ sufficiēter cōsequēs:qd̄ est ꝓpositum. ¶ Preterea. Habet instantiā:q2 q̄uis vt dicit ipossibile sit ꝙ deus p̄mo nō sit creans ⁊ postea creans:nisi aliqua creatura post nō esse habeat esse:nec etiā sit possibile ꝙ p̄mo nō sit annihilās ⁊ post sit annihilans:nisi creatura post esset habeat nō esse:est tamē possibile ſm eundem:ꝙ primo sit creans ⁊ postea non sit creans:absq̄ ꝙ aliqua creatura desinat esse vel accipiat esse.Nam si deus in instanti.a.creet vnuꝫ añᵐ ⁊ postea nihil creat:deus in instanti.a.est creans:sic.a.instans p̄sens:⁊ post.a.nō est creans ⁊ tamē nulla res ꝓducat̄:ꝯstat:nec etiā aliqua destruit̄ cū creatio nō sit aliqua res alia a deo ⁊ creatura ſm eum ⁊ ſm veritatem etiam:q2 tunc talis res haberet esse tn̄ per instans qd̄ est ipossibile vt est supra ꝓbatū distin.17.nec apparet que alia res destruat̄ ad hoc ꝙ deus nō sit creans. ¶ Preterea.Esto ꝙ nulla alia dari posset instantia:adhuc ip̄sa maior neganda esset ꝓpter ea de quibus agitur in proposito:nam ꝓbatuꝫ est ꝙ vnio materie ad formam:nō est aliqua entitas a materia distincta:⁊ eadem ratio est de vnione eius ad formaꝫ accidentalē ⁊ substantialem.Similiter probatum est:ꝙ vnio partium continui nō est aliqua talis entitas alia:⁊ ex quolibet istoꝝ pōt formari instantia ad illam maiorem.

[Fo.122. col. 2. post fineꝫ linee.4.]

¶ Ad illam.12.meta.Dico ꝙ nō est putandum relationem habere aliqua intrinseca p̄ncipia quoꝝ vnū sit eius materia ⁊ aliud forma ex quibus essentialiter cōponat̄:hoc enim nō est verum nisi de substātia cōposita:⁊ de relatione que est substātia cōposita:nec talia p̄ncipia habent substātia ⁊ qualitas:vt in di.8.q. 3.ꝓbatū est:nec hoc intendit Ph̄s:sed p̄ncipia cōmunia omnibus p̄sentis de quib⁹ loq̄tur sunt potētia ⁊ actus vt ibi dicit Cōmentator loquēs in hoc ꝓposito cōmē.26.⁊ sumunt̄ potētia ⁊ actus ꝓut aliqd dicit̄ esse aliqd in actu:aut dicit̄ esse illud in potētia tn̄:⁊ de istis loq̄tur Cōmē.h̄ de ais cōmē.6.ꝙ ꝯueniūt oibus entibus ⁊ sunt dr̄ie valde opposite:ꝙ dicit q2 h̄ loq̄tur de esse in potētia ſm ꝙ cōnotat negationē ei⁹ qd̄ est esse in actu:sicut etiā sumit̄.9.meta.hoc aūt mō reperiunt̄ in quolibet p̄dicamēto:q̄m q̄dlibet p̄dicamētū p̄dicat̄ aliq̄n de aliquo in potētia.i.per ꝓpōnē de possibili.aliq̄n in actu.i.per ꝓpōnē de in eē. Vnde ꝙ ad p̄dicamētū relationis:pꝫ:q̄m aliqd est pr̄ in potentia:sine pōt eē pr̄:⁊ aliqd est actu pr̄.⁊ idē p̄us est pr̄ in potētia: ⁊ post est pr̄ actu.Sicut aliqd prius pōt esse homo ⁊ postea est homo:⁊ sic pōt reperiri in quolibet p̄dicamēto.dr̄r aūt diuersoꝝ p̄dicamētoꝝ eē diuersa talia p̄ncipia:q2 aliud est posse esse hoiem aliud posse eē pr̄em.nā aliq̄s q est actu homo:nō pōt eē homo sicut in ꝓposito sumit̄ posse:⁊ tn̄ pōt eē pr̄:⁊ sir̄ aliud est esse hoiem:aliud esse pr̄em.Cuꝫ aliq̄s sit homo q nō est pr̄:⁊ sic debēt itelligi p̄ncipia p̄dicamētoꝝ.Vnde Cōmē.cōmē.26.hoc ingt.s.act⁹ ⁊ potētia sunt p̄ncipia oium:q2 q̄dlibet aliq̄n est in potētia:aliq̄n in actu:oiuꝫ subaudi que hn̄t p̄ncipia:⁊ in q̄libet p̄dicamēto talia reperiunt̄:lꝫ nō q̄dlꝫ qd̄ est i p̄dicamēto talia p̄nᵃ hēat:sic nō q̄dlꝫ q̄nq̄ est in po⁹.Vñ nunq̄ de⁹ est in po⁹ sb̄a: q tn̄ est in p̄dicamēto sub̄e ſm Cōmē.⁊ ſm ꝙ ꝓbatū est.d.8.Ex his aūt pꝫ ꝙ nō ꝯcludit̄ aliq̄ mō de relatione ꝙ sit talis entitas

ab omni

ab oi absoluta entitate distincta. ¶ Lũ viteri⁹ dĩ q̃ Lõmẽ.hꝫ p̃ incõuenienti q̃ substãtia z relatio sint sub eodẽ gñe. dõm q̃ in-cõueniẽs est q̃ sint sub eodẽ gñe per se ita q̃ illud de eis p̃dice-tur in qd. nõ aũt est incõueniẽs q̃ idẽ genus p̃dicet̃ de substan-tia z relatione nõ in qd. Primũ aũt nõ seqtur vnitez relationẽ z substãm esse vnã rez. Sed bene dicẽtẽ: q̃ p̃ncipia subẽ z relatio-nis mõ p̃missõ sunt eadẽ: qm̃ si idẽ esset posse esse p̃rez: q̃ posse esse hoiem z ecõuerso. z idẽ esset eẽ hoiem q̃ esse patrẽ z econ-uerso: z sic qcqd de vno diceret̃ in qd: ẽt diceret̃ i qd de reliquo. ¶ Q: vltimo dĩ q̃ relatio est debilioris eẽ zc̃. Hoc dĩ Lõmẽ. nõ q̃a sit aliq̃ relatio fortissimi z potẽtissimi esse: cũ aliq̃ relatio sit de⁹: sed q̃z esse ad aliqd nõ est aliqd esse: sm̃ se: q̃mis esse qd̃ est ad aliqd sit sm̃ se aliqd: vt supra dicebat̃: z tñ esse hoiez vel albedinem: aut aliqd q̃ absolute dicat̃ est esse aliqd sm̃ se. Nec istud arguit diuersitatẽ entitatis absolute ab entitate relatiõis vel ecõuerso. nã vt dicit Augu. 7. de tri. ca. 4. aliud est deo esse aliud p̃rez esse: z tñ nec p̃ nec paternitas est alia entitas a deo vel diuinitate. ¶ Ad p̃mã rõnẽ factã in p̃ncipio. q. nego añs. Ad cui⁹ p̃bationẽ p̃mã dico: q̃ p̃prie loquẽdo relatio non attingit extrema nec distãtia: nec p̃pinqua: i p̃prie tñ q̃si põt dici attin-gere extrema: q̃z de vno dicit̃ cũ p̃tractione alterius: z hoc su-mendo relationẽ pro termino relatiuo. Si v̊o sumat̃ relatio p̃-re signatã per terminũ vel nomẽ relatiuũ: pro tãto põt dici at-tingere: q̃z ad hoc q̃ vna res sit relatio. v̊.g. similitudo exigitur q̃dã alia res. Nõ aũt est imaginãdũ q̃ relatio sit aliqd p̃tensuz inter extrema distãtia z attingens z ois imaginatio talis attin-gentie fictio est. ¶ Ad scd̃am etiã dico q̃ p̃prie loquẽdo. rela-tio nõ hꝫ talẽ effectũ formalẽ. Si tñ effectũ formalẽ relationis i p̃prie loquẽdo: accipiamus pro denominari per relationez: vt effectus formalis similitudinis dicat̃ denoiari per similitudi-nem vel esse simile. dico q̃ nã facit aliqd simile: z aliqd equale. Et sic de multis relatiuis: nec p̃pter hoc opꝫ vnã rem ad aliam ferri vel portari. Sicut imaginat̃ ar^m. ¶ Ad tertiũ dico: q̃ pro tãto Lõmẽ. dici q̃ relatio est vna dispõ existẽs inter duo: nõ q̃z sit vnũ ligamẽtũ vel itervallũ mediũ inter illa duo que referun-tur vt isti dñt: sed q̃z ad hoc q̃ aliqd referat̃ vel relatio: q̃ddam aliud exigit̃: sicut ad hoc q̃ q̃s sit p̃ reqrit̃ filius: z vt q̃s sit dñs reqrit̃ seruus: z sic duo ad relationez vnã quodãmõ exigunt̃: q̃ tñ forsan nõ est necessariũ in q̃libet relatiõe: nec id ponere opꝫ p̃pter itẽtionẽ Lõmẽ. ibidẽ. ¶ Ad 4.^m dõm q̃ false p̃hs alle-gat̃: nõ eni ait p̃hs acqrit̃ vel aduenit. Sed p̃tingit veruz esse: vel verificari: vt supra allegatũ est: cuius verba habẽt veritatẽ esto q̃ relatio nõ sit aliqd distinctũ ab absolutis: imo aliter ve-rificari eius verba nõ p̃nt vt supra mõstratũ est. ¶ Ad q̃ntam p̃bationẽ dõm q̃ p̃hs z Lõmẽ. idẽ sũt totaliter. Ad oppositũ pꝫ q̃ q̃z excludẽdo a sua p̃sideratione ens per accidẽs z ens in aia: dñt se velle perscrutari de vero ente qd̃ est extra aiam. Ex reb⁹ aũt inqt p̃hs sm̃ illã trãslationez que sunt in rei veritate est illud qd̃ significat aut qd: aut q̃le: aut q̃ntũ: aut q̃ copulat̃ cum alio: vbi dicit Lõmẽ. q̃ per istud: aut q̃ copulat̃ cũ alio: intelli-git cetera p̃dicamẽta. Ex his pꝫ q̃ itẽtio vtriusq̃ est q̃ q̃dlibet p̃dicamẽtũ significet aliq̃s veras res extra aiam existentes. Et q̃z aliq̃ estimauerunt oppositũ dĩ. 7. vltimis p̃dicamẽtis vt ibi dicit Lõmẽ. ideo ad hãc estimationẽ excludẽdã sp̃ãlẽ de illa. 7. fecit mẽtionẽ simul cũ aliqs: dicens q̃ etiã illa significant ex rebus que sunt in rei veritate extra aiam. ¶ Preterea. Hec p̃batio exp̃sse p̃tradicit argumẽ. vult eni ip̃e q̃ actio z passio sunt ve-re res extra aiam: z tñ actio z passio sunt duo de illis. 7. p̃dica-mentis: de q̃bus tñ oĩbus: dicit Lõmẽ. q̃ estimantur q̃ nisi aia esset nõ essent. Rñ⁹ igit̃ pro eo z pro me dico q̃ non a p̃hõ nec a Lõmẽ. talia estimant̃ non esse nisi aia esset: sed a q̃busdã aliqs false opinantib⁹ sicut z q̃dã etiã false putauerũt relationes esse de scd̃is intellectis vt Lõmẽ. dicit in. 12. quoꝝ oium estima-tionẽ in parte allegata p̃hs z Lõmẽ. excludunt. ¶ Ad sextã p̃-bationẽ pꝫ ex dictis statim supra vbi dictũ est p̃pter qd Lõmẽ. dicit relationẽ esse debilioris esse ceteris p̃dicamẽtis. ¶ Argu-mentũ scd̃m ad p̃mã partẽ. q. gr̃a sue p̃clusionis p̃cedo.

Fo.122.col. 3.post p̃n^m linee.32.

¶ Preterea. P̃hs in p̃dicamẽtis dicit q̃ quedã relatiua sunt si-mul nã vt dñs z seruus: q̃dã aũt nõ: sed vnũ est p̃us alio vt sensi-bile z sensus. Nũc quero q̃re sensibile dĩ p̃us nã q̃ sensus. Aut enim q̃z sensibile põt esse nõ existẽte sensu. Aut q̃z sensibile põt esse sensibile nullo sensu existẽte. Aut q̃z inter sensibile z sensuz nõ p̃uertit̃ p̃ñtia subsistẽdi sine sm̃ esse existẽtie. Primũ nõ põt dici: q̃z tunc dñs z seruus nõ eẽnt simul nã: naz p̃stat q̃ dñs põt esse nõ existẽte seruo. Unde ad mortez serui nõ necessario seq̃t mors dñi: z deus q̃ est oium: dñs põt esse nullo ei⁹ seruo existẽ-te. Si v̊o intelligat p̃hs 2° mõ tunc ar^m. Si sensibile põt realr̃ esse sensibile nullo sensu existẽte: igit̃ aliqd põt realr̃ referri ad nõ ens: pꝫ p̃ñtia: q̃z sensibile refert̃ ad sensum. Si v̊o intelligat̃ 3° mõ. adhuc seqtur p̃positũ: q̃z seqtur sensus est igit̃ sensibile est: z nõ ecõuerso seqtur: sensibile ẽ: igit̃ sensus est: igit̃ h̃ copu-latiua est possibilis: sensibile est z nullus sensus est: z vltra igit̃ aliqd põt esse sensibile nullo sensu existẽte: z per p̃ñs aliqd põt realr̃ referri ad nõ ens. ¶ Eodem mõ põt argui de memoria z memorato: nã seqtur memoratũ est: igit̃ memoria est: z nõ se-quit̃: memoria est: igit̃ memoratũ est: nã oppositũ p̃ñtis cõpos-sibile est añti: ita q̃ h̃ est possis: memoria est z nullũ memoratũ est: z sic de imagine z imaginato: z pluribus alijs que adinuicem relatiue dñt. ¶ Ex hac p̃clusione infero duo correl. p̃tra vnum doctorẽ. Primũ ẽ q̃ nõ quelibet p̃põ affirmatiua cui⁹ p̃dicatũ est terminus cõnotatiuus si est vera hꝫ de. v̊. s. vnã exponentez vera in qua de subiecto dicte p̃põnis verificat̃ aliqd vel ens: stri-cte sumẽdo aliqd z ens vt. s. solis existentia dñt entia. v̊.g. h̃. hõ est alb⁹: exponit̃ vt dñt sic: homo est aliqd: z illud est albuz: vel sic homo est ens: z illud est albũ: z ita dñt de qualibet. ¶ Lõtra hec p̃bo p̃clusionẽ p̃positã ex dictis: q̃z vt pꝫ ex dictis. aliquid nõ existẽs est imaginatũ: z memoratum. v̊.g. Hercules: z aliqd nõ existẽs est cã seu finis. v̊.g. sanitas: p̃pter quã egrẽdaz sor. sumit potionẽ: igit̃ hee sunt vere. Hercules est imaginatus sa-nitas est finis: z sunt affirmatiue z vtriusq̃ p̃dicatũ est cõnota-tiuum: z tñ vtraq̃ istarũ est falsa. Hercules est ens: sanitas est ens: supposito q̃ nulla sanitas sit. ¶ Scd̃o h̃ est vera. antechri-stus est p̃scitus: z tñ h̃ est falsa: antechristus est ens. ¶ Prete-rea. Si de virtute sermonis illa exponeret istã: igit̃ h̃ eẽt bona p̃ñtia. Antechristus est p̃scitus: igit̃ antechrist⁹ est ens. z vltra: igit̃ antechristus est: igit̃ de p̃mo ad vltimũ h̃ esset bona p̃ñtia. Antechristus est p̃scit⁹: igit̃ antechrist⁹ est: z tñ sm̃ eũmet. hec illatio peccat penes fallaciã sm̃ qd z simpliciter. ¶ Et h̃ dicat̃ sicut sm̃ sua dicta diceret forte q̃dã alius doctor: q̃ de. v̊. sm̃. h̃ est falsa. Antechristus est p̃scitus: sed h̃ est vera: antechrist⁹ p̃-scit̃. ¶ Lõtra nõ solũ sm̃ grãmaticos: qui dñt verbuz resolui in suũ participiũ z hoc verbũ est. Sed etiã sm̃ p̃hm 5° meta. cap̃ de ente vbi dicit. nihil refert: homo cõualescens est: aut homo p̃ualescit: vel homo vadẽs est aut secãs: vel hoiem vadere aut secare. Similr̃ aũt z in alijs. hec p̃hs. ¶ Scd̃z correlariũ p̃tra p̃mũ doctorẽ est: q̃ nõ semp in p̃põne affirmatiue vera termi-nus de virtute. s. verificat̃ de eo pro quo supponit. pꝫ i ista. An-techrĩs est futurus: nã antechrĩs supponit pro nõ ente: z tamen de nullo nõ ente vere p̃tingit dicere qd̃ est antechristus.

¶ Confirmant quoq̃ positionẽ hanc per cõmune dictum anti-quoꝝ doctoꝝ qui cõcesserunt multas predicationes esse veras in diuinis per idẽtitatẽ nõ formales: q̃ nõ videt̃ itelligibile nisi per hoc q̃ p̃dicatũ est vere idẽ subiecto z ex h̃ erat p̃positio affir-matiua vera per identitatem: z tamẽ p̃dicatũ nõ est formaliter idẽ subiecto: z ideo nõ est p̃dicatio formalis.

Fol.125.col. 1.circa finez linee.31.

¶ Preterea quicqd dicat̃ q̃ ad hoc q̃ oporteat tale agens quẽ-libet huiusmodi effectũ possibilẽ distincte cognoscere quin tñ cognoscat illud in quo agit z illum effectuz quẽ p̃ducit saltem quãdo p̃ductuz est ipossibile est cogitare si ipsum libere agat. Naz nullũ carens cognitione liberũ est in agẽdo: z sic quomo-docũq̃ ponat̃: oportebit q̃ illud tale agens liberũ z vniuersale cognoscat aliquid aliud a se: z per cõsequens deus. ¶ Unde si nulla alia ratio occurreret ista in proposito mihi videt̃ debere q̃libet cogere ad assensum p̃clusionis p̃posite.

Fol.128.col. 4.post p̃n^m linee.41.

¶ Viso ex p̃mo articulo q̃ deus cognoscit alia a se. Nunc scd̃o restat mouere aliqua dubia. Et p̃mũ sit vtrũ de⁹ cognoscat oia cognoscibilia. Et videt̃ q̃ nõ: q̃z mala cognoscibilia sunt aliogn virtuose vitari nõ possent nec iuste puniri: z tamen nõ videt̃ q̃ deus mala cognoscat iuxta illud Augu. super illud p̃s. de abscõ-ditis tuis adimpletus est venter eoꝝ. Sic deo dicentis abscon-dita peccata sunt que a lumine veritatis tue abscõdunt̃: z alle-gatur in. 36. dist. ¶ Confirmat̃: q̃z quecũq̃ nouit deus dicuntur esse in deo: sicut patet per Augu. super illud p̃s. Et pulchritudo agri mecum est z ponit̃ in l̃ra huius. 35. dist. Sed absit vt mala dicantur esse in deo. ¶ Scd̃o q̃z quelibet pars contradictionis contingentiũ est cognoscibilis cũ vtraq̃ sit possibilis. Et tamẽ deus nõ cognoscit vtrãq̃ vt videt̃: q̃z tunc vtraq̃ esset vera: cũ falsum cognosci nõ possit. ¶ Scd̃m dubiuz est vtrum quecũq̃ deus nouit nouit necessario vel aliqua cõtingenter. Et videt̃ q̃ non omnia necessario: q̃z tunc omnia eẽnt necessario: dicit enĩ Augu. 15. de tri. ca. 13. q̃ deus vniuersas creaturas suas z spiri-tales z corporales non q̃z sunt ideo nouit: sed ideo sunt q̃z no-uit. Non enim nesciuit que fuerat creaturus. Quia ergo sciuit: creauit: non q̃z creauit: sciuit. Si g̊ necessario sciuit: z q̃z sciuit creauit: igit̃ necessario creauit: z per p̃ñs illa nectio habuerunt esse: q̃ nõ est veꝝ. ¶ Preterea de⁹ cognoscit multas veritates

Fol.129.col. 4.post p̃n^m linee.31.

contingentes. ⁊ constat ꝙ illas non cognoscit necessario. q2 tūc iᵉ essent necessarie. Sequit enī hoc verū scit. ergo hoc verū est verꝫ. Et si aīs est necessariū ꝯña est necessariā. ¶ 3ᵐ dubiū vtrꝫ deus cognoscat alia a se intuitiue vel abstractiue. ¶ Quartum vtrū notitia qua nouit alia sit pratica vel speculatiua. ¶ Pro declaratione pͥmi dubij ac etiam aliqualiter subsequētiū est sciendū sicut in hac di. 35. dicit magr. ꝙ sapientia vel scientia dei cum sit vna ⁊ simplex tñ ꝓpter varios status rerū ⁊ diuersos effectus plura ac diuersa sortitur nomina. Sic etiam cognitio dei vnica ⁊ simplex varijs noībus appellatur ſm diuersitatem cognoscibilium. Ad cuius euidentiam sciendū: ꝙ cognoscibiliū quedā sunt significabilia incōplexe. qdā vero sunt significabilia tm̄mō cōplexe formalr vel equiualēter. pͥmo mō sunt cognoscibilia q̄cunqꝫ sunt ſm se vel fuerūt aut esse possunt alique entitates in rerū natura. ¶ Pro dissolutione pͥmi dubij pͥmitto aliqͣs distinctiones. pͥma est: ꝙ cognoscibiliū qdā sunt cognoscibilia simplicia que. s. simplr ⁊ incōplexe possunt significari. q̄lia sunt deus. angelus. hō. ⁊ vniuersalr omne ꝙ ſm se est vel fuit aut eē potest aliqua entitas in rerū nā. qdam vero sunt cognoscibilia complexe tm̄mō vel equalenter significabilia. ⁊ talia ſm se nec sunt nec esse pñt alique entitates. ¶ Pro declaratione pͥmi dubij pͥmitto aliquas distinctiones. quarū pͥma est. Q. qdaꝫ sunt cognoscibilia que ſm se sunt vel fuerūt aut esse possunt alique entitates in rerū natura. Quedā vero que nec sunt ſm se nec esse possunt alique entitates. Sicut verbi gͣa cognoscibile est ꝙ diuinitas non est annihilabilis. ꝙ diuinitas non est nec esse potest lapis. ꝙ non ens nō est ens. ꝙ ignis calefacit lignum. ⁊ similia que tm̄ complexe affirmatiue vel negatiue possunt significari. Constat autē ꝙ istud cognoscibile diuinitatē non esse annihilabilem vel ꝙ diuinitas no est annihilabilis. nō est ſm se aliqua entitas. nec esse potest. q̄uis diuinitas ipsa sit entitas summa ⁊ etiam cognitio qua istud cognoscibile cognoscit ⁊ enunciatio q̄ significatur sint ſm se alique entitates. ⁊ ita est de ceteris sicut patet consideranti: ⁊ satis probatū est supra di. 30. q. j. a. primo. Huic dicto fauet cōmunis antiquorū doctorum distinctio q de scientia dei loquētes. dicebant ꝙ scientia accipitur vel pro cognitione rerum. vel pro cognitione enunciabiliū. nomine rerū intelligētes omne qd̄ est vel fuit aut potest esse aliqua entitas. ⁊ per consequens enunciabilia accipientes econtrario pro hijs cognoscibilibꝰ que nec sunt nec fuerunt vel esse possunt alique essentie vel entitates. Hanc dist. in sententia ponit Altissiodorē. in primo lib. ca. de scientia dei. Egidius in primo dist. 39. q. 2ᵃ. ⁊ multi alij. ¶ Item enunciabiliū quedam sunt quorū enunciationes si formentur sunt vere. Sicut ꝙ deus non est lapis. ꝙ deus conseruat mundum. ⁊ multa alia. He enim vere sunt. deus non est lapis ⁊ deus conseruat mundū. Quedā vero sunt enunciabilia quorum enunciationes correspondentes si formētur nō sūt vere: possunt tñ vere esse. Sicut ꝙ antechrīs sedet in tēplo. hoc enī: antechrīs sedet in tēplo est falsa ⁊ potest esse vera. Quedā demū sunt enunciabilia quorū enūciationes nec sunt nec possunt esse vera. Sicut ꝙ deus nō est. ⁊ ꝙ diuinitas est lapis ⁊ plura alia. ¶ Prima possunt vocari enunciabilia vera. 2ᵃ enunciabilia falsa possibilia. 3ᵃ enunciabilia falsa impossibilia: ⁊ dicunt vera vel falsa denominatiue denominatione tm̄ extrinseca a veritate ⁊ falsitate enunciatiua quibꝰ possunt enunciari. Et forte sic Aristo. 5ᵒ metaphysice sumpsit verū ⁊ Cōmentator idē cōmento. 14. cum distinguunt ens: ſm ꝙ significat essentiā ⁊ tale significatur per dictiones simplices predicamētorū. ⁊ ſm ꝙ significat verum. ⁊ tale est qd̄ per verā affirmationē vel negationē significatur. ⁊ econtra illud dicitur falsū ⁊ non ens qd̄ per falsam affirmationem vel negationē enunciatur. Et hoc ēt modo accipitur verū ⁊ similiter falsum cū dicit. ꝙ propositio est oratio verū vel falsum significans. Et sic largissime sumēdo ens talia etiam enunciabilia possent entia nuncupari. q̄uis nec sint nec esse possint ſm se alique entitates vel essentie. vt dictū est. ¶ Alia distinctio est de nominibus significantibꝰ diuinā cognitionem. Lū enim ipsa sit vna ⁊ simpliciter respectu omniū cognitorū ab ea. tamē ſm diuersitatē cognitorū diuersa sortit nomina: diuersa cognita cōnotantia. Dicitur tm̄ simpliciter notitia: ⁊ visio: siue scientia visionis. ⁊ prescientia. ⁊ dispositio. ⁊ prouidentia. ⁊ predestinatio. ⁊ approbatio. Nam ſm ꝙ ipsa est cognitio cuiuslibet rei existentis vel possibilis. dicit simpliciter notitia siue scientia simplicis notitie ſm modum loquendi doctorum. vt vero est notitia eorū que sunt vel fuerunt aut erunt. dicitur visio: seu scientia visionis. ita ꝙ hoc nomen visio ſm hūc vsum locutionis dictū de deo significat eius notitiā cōnotando determinate res que sunt vel fuerunt aut erūt. ⁊ per cōsequēs cum sint multa possibilia esse que tñ nec sunt nec fuerunt neqꝫ erunt: illa sic deus dicit nosse: ꝙ tñ non dicit videre illa siue scire scientia visionis. vt vero considerat respectu futurorū tm̄. dicit prescientia vel preuidentia. vt aūt respectu faciendorū. dī dispositio. vt respectu gubernādorū dī ꝓuidentia. vt vero respectu saluādorū bonum dī pͥdestinatio. Ut quoqꝫ respectu bonorū ⁊ sibi placitorū dī approbatio. Una tamē vt dicebat simplicissima entitas est cognitio ⁊ visio ⁊ prescietia vel precognitio ⁊ dispositio ⁊ predestinatio ⁊ approbatio. ⁊ oīa hec nomina in deo idē penitus significant ſm diuersas tñ rōnes propter alia ⁊ alia que cōnotant. ¶ Hijs pͥmissis ad ꝓpositū dubium si querat de cognoscibilibꝰ pͥmo modo. s. simplicibꝰ vel rebꝰ. pono duas conclusiones. pͥma est ꝙ oē tale cognoscibile deꝰ cognoscit. simplr loquēdo de cognitiōe. ¶ Scd̄a ꝙ non oē tale cognoscit. loquendo de cognitiōe visionis vel pͥscientie: aut alijs modis pͥmissis. ¶ Alia diuꝰ est ꝙ cognitio pōt accipi duplr. s. ꝓ notitia simplici (seu ꝓ actu simplr apprehēsiuo.) qua qd simplr apprehenditur ⁊ ꝓ notitia cōplexa obiectiue seu notitia iudiatia qua indicatur aliqd esse vel nō esse. modo aliq̄ affirmatiue vel negatiue significabile. ¶ Et q̄uis in deo ista nō distinguant nihilominus ipsa vnica dei notitia sic est aliquorū apprehēsio ꝙ eorū nō est iudicium. Sicut nō obstante ꝙ essentia volitio ⁊ intellectio sint in deo penitus indistincte: aliquorū tñ deus est notitia quorū nō est volitio nec esset. vt supra di. a. dicebat. ¶ Hijs pͥmissis q̄tū ad istō dubiū pono. 3. ꝯclones. pͥma est ꝙ oē cognoscibile qd̄ est vel pōt esse aliq̄ entitas deus cognoscit cognitione pͥmo mō dicta. ¶ Scd̄a. ꝙ oē cognoscibile enunciabile seu cōplexe significabile deꝰ cognoscit. eodē mō accipiēdo cognoscere. ¶ 3ᵃ. ꝙ nō oē enūciabile deꝰ cognoscit. loquēdo de cognitione 2ᵒ modo dicta. ¶ Prima ꝯclo ꝓbat ex pͥcedēti articulo. Nā ibi ꝓbatū est ꝙ deus cognoscit aliqua exītia ⁊ aliqua nō exītia possibilia tamen esse. ⁊ pͥterita. ⁊ futura. Qua aūt rōne ipse vnū cognoscit cognoscit qd̄libet. Lū de eo non possit assignari rō quare vnum potius q̄ aliud ipse cognoscat. ¶ Preterea si aliqd̄ cognoscibile esset incognitū deo hoc maxime videret de aliquo cognoscibili ꝙ nec est nec fuit sed est tm̄ posse esse. Sed ꝙ nulluꝫ tale sit incognituꝫ deo probo quia si aliquod sit: sit illud. a. tunc arᵒ 2ᵒ. Seᵗ A. nunc actu est factum. igitur. a. fuit cognitum a deo ante q̄ esset factum. patet ex precedenti articulo vbi probatum est ꝙ nihil determinate fieri a deo est possibile nisi fuerit distincte precognituꝫ a deo. Sed istius consequentie antecedens est possibile. igitur ⁊ consequens scilicet hoc. a. fuit cognitum a deo anteq̄ esset factum ⁊ per consequens dum fuit tm̄ possibile fieri. igitur nunc est cognitum a deo. ⁊ patet consequentia: quia qua ratione vno tempore fui non esse: esset cognitum eadem ⁊ quolibet. ¶ Ad hoc sunt auctoritates multe ⁊ canonis ⁊ sanctorum. Ait enim Apostolus ad rom. 4. ꝙ deus vocat ea que non sunt tanq̄ ea que sunt. ⁊ ad hebre. 4ᵒ. ait ꝙ omnia nuda ⁊ aperta sunt oculis eius. Et August. 15. de trini. capitulo. 14. dicit: ꝙ deus omnia videt quorū nullum est ꝙ non semper videt. Multe alie posset adduci sed iste sufficiant. ¶ Secundo. Si quodlibet cognoscibile enunciabile est cognitum a deo: igitur cognoscit deus ꝙ petrus sedebit in instanti. a. sit. a. aliquod instās demonstratum futurum ⁊ cognoscit simul cum hoc ꝙ petrus nō sedebit in. a. patet consequentia quia vtrūqꝫ est contingens esse verū. ⁊ per consequens cognoscibile. ⁊ vltra. igitur hec due contradictorie sunt simul vere. petrus non sedebit in. a. petrus sedebit in. a. Et patet consequentia. quoniam sequitur hec sunt cognita. demonstratis quibuscūqꝫ enunciabilibus. igitur enunciationes eorum si sunt: sunt vere. ¶ Ex hijs sequuntur alique conclusiones circa istam materiam. vna est. ꝙ loquendo de rebus cognoscibilibꝰ vt supra. ⁊ de scientia simplicis notitie: nullam quam non cognoscit deus potest cognoscere. nec aliquam quam nescit scire. ⁊ ratio est: q2 quālibet cognoscit vt probatū est. Alia conclusio: ꝙ nullam quam scit potest non scire. probatur: ꝙ nullam rem entem vel possibilem esse preteritam vel futuram: deus potest non scire. patet. Sed omnis res quam deus scit est vel fuit aut futura est vel possibilis esse. igitur nullā rem quā deus scit pōt nō scire. ¶ Tertia ꝯclo. ꝙ nō plura q̄ scit deus pōt scire. pꝫ. q2 seq̄ret ꝙ aliqd qd̄ nō scit pōt scire. ¶ Quarta. ꝙ non pauciora q̄ scit deus pōt scire. pꝫ. q2 sequeretur ꝙ aliquid qd̄ ipse scit pōt non scire. ¶ Quinta. ꝙ nullaꝫ potest incipere scire vel nō scire. pꝫ ex dictis. ¶ Sexta. ꝙ loquendo de notitia visionis vel pͥscientie aut dispōnis: aliquam quā nescit potest scire. ⁊ etiā plura q̄ scit potest scire. ⁊ loquor de rebus vt prius. probatur. q2 aliqua potest esse futura que nō est futura. ⁊ cum hoc quelibet futura pōt manere futura. igitur aliquā quaꝫ non prescit vel disponit potest deus prescire ⁊ disponere. ⁊ plura: q̄ pͥscit vel disponit potest pͥscire ⁊ disponere. ¶ Septima ꝙ deus

Dubiū pͥmū.

Diuisio entis in eo qd est in aīa ⁊ extra aīam pōt forte sic accipi.

q̄ deus nõ põt p̄scire aliq̃ rem quã nõ p̄scit vel p̄sciuit: ⁊ similr̄ q̄ deus nõ põt plura scire q̃ scit aut sciuit. Et similr̄ de dispone re ꝓbat: q: h̄ est iposs̄ deus vel h̄ eo demõstrato p̄scit aliq̃d qd̄ nõ nõ p̄scit: aut p̄scit aliq̃d qd̄ nõ p̄sciuit: igit̄ de⁹ nõ põt ⁊c. Ans̄ p3: q: h̄ est iposs̄. aliq̃d est futurũ qd̄ nõ fuit futurũ: ⁊ se q̄tur: de⁹ p̄scit aliq̃d qd̄ nõ p̄sciuit: igit̄ aliq̃d est futurũ qd̄ nõ fuit futurũ. ꝯñia v̄o p̄ma p3: q: si h̄ scit verũ. deus põt p̄scire ⁊c. igit̄ h̄ est poss̄: deus vel hic demõstrato eo pro quo supponit deus in p̄ma p̄scit aliq̃d ⁊c. ¶ Eodẽ mõ ꝓbat̄ q̄ deus non põt plura p̄scire q̃ p̄sciuit. ꝓbat̄. q: h̄ est iposs̄: plura sunt futura q̃ fuere futura: ⁊ per ꝯñs illa est iposs̄ deus p̄scit plura q̃ p̄esciuit. ¶ Octaua. q̄ aliqua deus põt nõ p̄scire que p̄sciuit: ⁊ pauciora q̃ p̄sciuit p̄scire. Et silr̄ q̄ de⁹ põt aliq̃d qd̄ p̄scit ⁊ p̄sciuit nõ p̄scire: ⁊ põt pauciora p̄scire q̃ p̄sciuit: oĩa h̄ probant̄ q: iste sunt possibiles: aliq̃d nõ est futurũ qd̄ fuit futurũ ⁊ pauciora sunt futura q̃ fuerũt futura. ¶ Nona. q̄ loquendo de scibilibus vel cognoscibilib⁹ enũtiabilibus. Aliq̃d: qd̄ deus nõ scit: potest scire: ⁊ aliq̃d qd̄ scit põt nõ scire: ⁊ q̄ de⁹ põt aliq̃d scire qd̄ nõ sciuit ⁊ põt aliq̃d nescire qd̄ sciuit. ꝓbat̄: q: iste sũt possibiles: aliq̃d qd̄ nõ fuit verum est verũ: ⁊ aliquid est verũ qd̄ nõ fuit ve3. ¶ Decimo. q̄ de eiusmodi cognoscibilibus vel scibilibus loquendo: q̄ non plura nec pauciora q̃ deus scit põt scire: ⁊ similr̄ q̄ de⁹ nõ põt scire plura vel pauciora q̃ scit vel sciuit. ꝓbat̄. q: li3 aliqua possint esse vera que nõ sunt nec fuerũt vera: ⁊ aliqua possint nõ esse vera que sunt vera: q: tamẽ si aliq̃d est de nouo verũ suũ ꝯtradictoriũ desinit esse verũ: ⁊ si aliq̃d desinit eẽ verum suũ ꝯtradictoriũ incipit eẽ verũ: sequit̄ q̄ nullo tẽpore sint plura vera q̃ aliquo: ⁊ q̄ in quolibet sint tot vera quot in aliquo: ⁊ q̄ ꝯñs nũq̃ sunt plura vel pauciora vera q̃ fuerunt: ⁊ ꝑ hoc non plura vel pauciora p̄nt sciri q̃ potuerũt. ¶ Ad argumẽta que fiebãt ꝓ ou⁹ isto dõm ad p̄mum q̄ mala sunt cognita a deo cognitione simplicis notitie: hoc est dictu: loquẽdo de cognitione simplr̄. nõ aũt sunt cognita deo notitia approbationis: q̄ nõ est aliud dictu: q̃ q̄ nõ sunt approbata a deo: ⁊ sic intelligit Augu. sicut p3 ex hys que inducit Mag̃r in lr̃a. 36. di. Et per hoc p3 ad ꝯfirmationẽ q̃ vt dicit Mag̃r: mala nõ dr̄r eẽ in deo illo mõ quo bona. nã bona sunt in deo per cognitionẽ ⁊ approbationẽ: mala v̄o nõ sunt in deo per approbationẽ. i. nõ approbantur a deo nec sunt placita ei: sunt tñ in deo per notitiã. i. sunt ei nota: in quo sensu etia3 dicunt̄ esse in deo quecũq3 dicunt̄ esse in ipso per sciam: vel esse in scia dei: ⁊ que dicunt̄ esse in deo vel apud deũ: vel ei p̄sentia: vel vita in deo: q: s. ineffabilis oĩum cognitio est in eo: que est vtiq3 vita eius: ⁊ est ipse deus s̄m expositionem Mag̃ri in hac di. 35. ¶ Ad 2ᵐ q̄ vel partes ꝯdictionis cõtingentiũ dicunt̄ ipse ꝓpõnes seu enuntiationes ꝯdictorie. vel sua enũtiabilia. Si 2° mõ ꝯcedẽdũ est q̄ nõ vtraq3 est cognita a deo: ⁊ aliqd̄ cognoscibile nõ est cognitũ: vt p3 ex. 3. ꝯclusione. Si aũt p̄mo mõ: tunc dico q̄ enũtiatio iuxta cõe dictum põt cognosci vt quedã res est: ⁊ sic põt cognosci enuntiatio falsa sicut vera: ⁊ hoc mõ dõm q̄ vtraq3 pars ꝯtradictionis est nota deo: nec sequit̄ q̄ vtraq3 sit vera. alio mõ põt cognosci vt enũtiatio est: ⁊ tunc dicit̄ sicut cognosci quãdo cognoscit̄ eẽ vera. nõ põt aũt cognosci esse vera nisi cognoscat̄ sic esse vt enũtiat si est affirmatiua. vel sic nõ esse. si est negatiua: ⁊ per ꝯñs nõ cognoscit̄ nisi cognoscat̄ suũ enũtiabile: ⁊ ideo ꝯcedendũ est q̄ non quelibet pars ꝯtradictionis est cognita isto mõ. ¶ Ad 2ᵐ dubiũ respondẽdo pono tres ꝯclusiones. p̄ma est q̄ si ly quecũq3. distribuat pro cognoscibilibus p̄mo mõ dictis tñ. s. pro rebus. Quecũq3 deus nouit necessario nouit loquendo simplr̄ de notitia. h̄ ꝓbat̄ ex p̄dictis: q: nullã rem quã deus nouit põt de⁹ nõ nosse: nec aliquã q̃ nõ nouit: nosse: vt ꝓbatũ est: igit̄ quãcũq3 rem nouit: necessario nouit. Adhuc est auctoritas Aug. ¶ Scd̄a est. q̄ eodẽ mõ sumẽdo cognoscibilia: nõ quecũq3 deus nouit necessario nouit. loquẽdo de notitia visionis p̄scie: vel dispõnis. p3 q: talr̄ aliq̃ deus nouit que põt nõ nosse: vt p3 in dictis.

Sol. 139. col. 2. post meᵐ linee. 11.

¶ Posset etiam haberi exẽplũ de sciẽtia. Nam si illa scia vel iudicium quo Petrũ q̃ intueor scio sedere: cõseruaret̄ in mente mea per aliquam potentiam ipso sedente: ipsum tunc non eẽt scientia: ⁊ si adhuc eo manente Petrus sederet vt prius esset scientia sicut prius: ⁊ q: Petrus sederet ideo esset scientia: nec tamen Petrus sedens tunc nouit esset causa illius scientie: q̃uis nouiter causa esset vt ipsum esset scientia.

Fo. 140. col. 1. circa meᵐ linee. 64.

¶ Et forsitan sic sumpsit Aristo. verũ ⁊ falsum. 5. meta. ⁊ Cõmẽ. ibidem. cõmẽ. 14. vbi distinguunt ens s̄m q̄ significat essentiã ⁊ tale significatur per simplices dictiones p̄dicamentoꝝ: ⁊ s̄m q̄ significat verum ⁊ tale est: q̄ per veram affirmationẽ vel negationem significat̄: ⁊ ecõtra aliud dicitur falsum ⁊ non ens q̄ per falsam enũtiationem enũtiatur. Q: etiam postea distiguit impossibile ⁊ impossibile. Unde sic large sumendo ens: quedã dicũtur entia que tamẽ nulle sunt s̄m se eẽntie: vel entitates sicut enuntiabilia vera. ¶ Hoc etiam mõ sumitur verum ⁊ falsum: cũ dicit̄ q̄ ꝓpositio est oratio verum vel falsu3 significãs. Siue sic siue non: si volumus possumus talia enũtiabilia modis predictis nominare.

Quantum ad primũ premitto q̄ significẽt h̄ nomina predestinatio ⁊ reprobatio s3 q̄ venerũt in vsu3 theologorum. Et dico conformiter Augu. in lib. de predestinatione sanctoꝝ: q̄ predestinatio est gratie preparatio. i. preordinatio vel electio seu propositu3 vel eternum dande gratie: ⁊ ideo ipsa vt inde dicit Augu. est predestinationis effectus: h̄ autem gratia in p̄nti est triplex. s. vocatio iustificatio ⁊ glorificatio quorum vltimus est p̄ncipalis. Hec docet Apostolus ad Ro. 8. vbi ait. Scimus quoniã diligẽtibus deu3 omnia cooperantur in bonum his qui s̄m propositum vocati sunt sancti. Nam quos p̄sciuit ⁊ p̄destinauit cõformes fieri imaginis filij sui: propterea autẽ dicit quos presciuit: ⁊ predestinauit: q: vt dicit Augu. vbi supra p̄destinatio sine p̄sciẽtia esse nõ põt: q̃uis sine p̄destinatione prescientia esse possit. i. q: deus nõ põt p̄destinare que nõ presciuit: q: que nõ possit prescire que nõ p̄destinat. nam p̄scientia est etiã de s̄m malis: p̄destinatio v̄o de bonis tñ: quoꝝ autẽ bonoꝝ specialiter sit predestinatio manifestat statim subdens apostolus. Quos autẽ predestinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit hos ⁊ iustificauit: quos autẽ iustificauit illos ⁊ magnificauit. Que verba sic introducit ⁊ introducendo exponit Augu. de fide ad pe. capl̄o. 3. vt omnia que predixi declarent̄. Ait enĩ. Illi cum christo regnabunt quos deus gratuita bonitate sua predestinauit ad regnũ. Quia enim eos tales predestinatio preparauit vt in regno dei essent: preparauit vtiq3 s̄m ꝓpositũ vocandos vt obediant. preparauit iustificandos vt accepta gr̃a recte credant ⁊ bene viuant: preparauit ergo glorificandos vt christi coheredes effecti regnũ celoꝝ sine fine possideant. ¶ Patet ꝗ̃ quid nomine p̄destinationis ꝓprie dat̄ intelligi: q: s. eternum dei ꝓpositũ quo quibusdã gratiã dare p̄stituit. Sic etiã per reprobationẽ significat̄ eternũ dei ꝓpositũ quo p̄ordinauit tale3 nõ dare gratiã: p̄ordinauit autẽ iustum pro peccatis eternã penam. Qd̄ Ap̄lus etiã innuit ad Ro. 9. vbi de hac materia agẽs ⁊ p̄destinationẽ Jacob: Esau v̄o reprobationẽ demonstrans. Cũ inquit. nõ du3 nati fuissent aut aliquid egissent boni aut mali vt s̄m electionẽ ꝓpositũ dei maneret nõ ex operib⁹: sed ex vocante dictũ est ei: q: maior seruiet minori sicut scriptu3 est. Jacob dilexi Esau autẽ odio habui: vbi quãtũ ad ꝓpositum facit propositũ dei quãtũ ad Jacob mãifestat per hoc q̄ ait dilexi: quãtum v̄o ad Esau cum ait. odio habui. ¶ Quãtum ad p̄mũ p̄mittendu3 est quid nominis p̄destinationis ⁊ reprobationis s̄m q̄ venerũt in cõmunẽ vsum loquentiũ de materia ista vt intelligamus quis p̄destinatus vel reprobatus dicat̄.

Fo. 140. co. 4. post p̄nᵐ linee. 12.

¶ Qd̄ adiutoriũ vtiq3 est etiam p̄destinationis effectus. Na3 vt dicit Augu. ad simplit. lib. p̄mo in fine: voluntas ipsa nisi aliquid occurrerit q̄ delectet aut mutet animam moueri nullo modo põt. hec aũt vt occurrat nõ est in hominis potestate. Et ideo vt premittit paulo ante. Cum nos ea delectant quibus p̄ficiamus ad deum hoc inspiratur ⁊ prebetur gratia dei. ¶ Cõfirmat̄. q: impossibile est haberi bonã voluntatem non habita recta cogitatione: ⁊ rectam cogitationem ex nobis habere nõ possum⁹: iuxta illud Ap̄li 2° ad Coꝛ. 3. Non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed omnis sufficiẽtia a dño deo est. ¶ Preterea. Aut talis vsus potest esse bonus illa bonitate morali ꝓpter quã dicis aliquem esse predestinatum ex propria virtute lib. arbi. aut nõ. si sic: igitur per ꝓpriam virtute3 põt q̄s mereri vt sit predestinatus: ⁊ per ꝯsequẽs vt deus det illi gr̃am ⁊ vitam eternam: qd̄ est error Pelagij. Et rursus sequit̄ q̄ possibile esset infidelem habere vsum bonũ tali bonitate ⁊ sic mori: ⁊ per ꝯsequens aliquis infidelis saluaretur: qd̄ est hereticũ. ⁊ ꝯsequẽtia p3: q: si sine fide nõ potest esse taliter bonus vsus li. arbi. (cum fides sit donu3 dei: vt patet per Ap̄lm ad Eph̄. 2. Et Augu. enc̄h. 35.) iam non ex ꝓpria virtute lib. arb. esset sic bon⁹. ¶ Item ibide3 Aug. c. 36. probat per illud supra allegatũ Ap̄li. Deus operatur in nobis velle ⁊ perficere ⁊c. ⁊ illud eiusdem ad Ro. 9. Non est volẽtis neq3 currẽtis ⁊c. q̄ quelibet bona volũtas est donũ dei: nec duᵐ q̄ sentire oppᵐ pelagianicia est.

Fo. 141. col. 4. post lineã 23.

¶ Quarto sic aliq̃ male operati sunt q: nõ ꝯgrua vocatione vocati a deo fuerunt: ⁊ nõ ecõtra ideo non vocati fuerunt q: male opati sunt. Itẽ nõ q: nõ vocati sunt ideo fuerũt reprobati igit̄ aliq̃. ¶ Quarto idẽ ꝓbat Aug. enc̄h. ca. 103. per v̄bũ chr̄i. o. veh tibi corrozaiz. veh tibi betsaida: q: si in tyro ⁊ sydone facte eẽnt v̄tutes q̃ f̄cẽ sunt in vobis olim in cilicio ⁊ cinere p̄nia3 egissent.

Fo. 142. col. 4. post meᵐ linee. 29.

¶ Ergo nō ideo deus eternaliter ꝓposuit se nō facturū eorum eis virtutes: ac sic eos vocare ad fidē ꝛ statū salutis: q2 illi erāt male acturi ꝛ per ꝯñs nec ꝓpter eoꝝ futura mala que pr̄sciebat eos eternaliter reprobauit.

Fo.144.co. 2.post p̄n^m li nee.22.

¶ Ad p̄mū dico. ꝙ aliquē numerū electoꝝ esse aliqs ꝯuenientiorē seu decētiorē superne ciuitati: pōt itelligi dupl'r. vno mō q2 nullus alius numerus est ita decēs. Alio mō q2 nullus alius est ita decēs: nec etiā si esset aliqs alius numerus electoꝝ: aliqs esset ita decēs. In p̄mo sensu pōt ꝯcedi. Sed in scd'o negādū est. nā si aliū numerū faceret: ille etiā pfecte deceret: q2 nō nisi decens q̄cq̄ facere pōt: ꝛ posset simile ar^m fieri de numero partiū vniuersi: tam s'm sp̄ēs q̄ s'm indiuidua. nā nulli dubiū est q'n deus multas alias sp̄ēs posset creare: ꝛ sic maiorē numerū specificarū partiū vniuersi facere: qui si fieret nō min^9 deceret ꝛ ꝯueniret perfectioni vniuersitatis q̄ is qui nunc est: ꝛ tal'r soluere similia argumēta docet Mag'r infra di. 43. Tunc ad ar^m cū dicit. deus cognoscit numerū electoꝝ maxime ꝯuenientē superne ciuitati. dico ꝙ si intelligat ꝙ cognoscit aliquē qui sic ꝯuenit ꝙ nullus alius posset sic ꝯuenire falsum est.

Fo.145.col. 2.post lineā 24.

¶ Tertia ꝯclusio est: ꝙ q̄libet rem p̄teritā pōt deus facere non fuisse. hanc ꝓbo p̄mo sic. Quālibet rem p̄teritā nō fuisse nō implicat ꝯtradictionē. igit q̄libet p̄teritā rem pōt deus facere nō fuisse. ꝯñtia p3 supra. Añs ꝓbo: q2 Adā nō fuisse. ꝛ simil'r Euā ꝛ Abel: ꝛ sic de singulis nō iplicat ꝯtradictionē. Nō eni dicens ꝙ Adā nō fuit. dicit Adā fuisse ꝛ nō fuisse: aut aliq̄ alia ꝯtradictoria: sequunt deū fuū. nō plus: q̄ sequat. si dicat: ꝙ āntechr̄s aut aliqd aliud ꝙ s'm veritatē est futurū nō erit. ¶ Scd'o sic. Deus nō voluit Adā ꝓducere. igit deus nō ꝓduxit Adā: ꝛ vltra igit Adā nō fuit. ꝯñtie sunt necessarie. ꝛ p̄mū añs est pōle. igit ꝛ vltimū ꝯñs: ꝛ vltra sequitur possibile est Adā nō fuisse. igit de^9 pōt facere ꝙ Adā nō fuerit. Q2 aūt p̄mum Añs sit pōle ꝓbat ꝙ oē ꝙ deus potuit ab eterno velle pōt nunc ab eterno voluisse. ꝛ ꝙ potuit nō velle pōt nō voluisse: q̄uis igit ab eterno voluerit ꝓducere Adā: pōt tñ nō voluisse: ꝛ pōt voluisse nō ꝓducere sicut ꝛ ab eterno potuit. ¶ Confirmat per Magr̄m qui dicit in fine 43. d. ꝙ deus h3 potētiā volendi nūc ꝛ ab eterno qd' tñ nec mō vult nec ab eterno voluit: ꝛ ꝙ p̄t velle oēs hoīes iustificare qd' tñ nō voluit: ꝛ ꝯstat ꝙ si pōt velle pōt etiā semp voluisse: cū in eo noua volūtas esse nō possit. Itē nō obstāte ꝙ ab eterno voluit ꝓducere antechristū adhuc pōt nunq̄ voluisse ꝓducere: ꝛ nō minus est sibi ipōle nunq̄ voluisse ꝓducere Adā q̄ antechristum. ¶ Dicet forsitan ꝙ nō est simile: q2 ꝓductio Adā iam est posita in effectu ꝛ trāsiuit in p̄teritū. nō aūt illa antechristi: sed est mere futura: ꝛ ideo illa nō pōt nō fuisse: ita nec deus pōt nō illā voluisse: ꝛ sicut illa antechristi pōt nō fore: ita deus pōt illā nō velle ꝛ per ꝯñs etiā nō voluisse. ¶ Istud nō valet: q2 si ipōle esset deū nō voluisse ꝓducere Adā hoc nō esset: q2 ꝓduxit Adā sed q2 voluit ꝓducere: ꝛ necesse esset ip̄m voluisse: q2 dare per ipōle ꝙ necesse sit ip̄m ꝓduxisse: ꝛ tñ nō sit necesse ip̄m voluisse ꝓducere. Adā erit pōle ip̄m nō voluisse ꝓducere. Sed ꝯstat ꝙ nō est minus verū deū ab eterno voluisse ꝓducere antechristum q̄ voluisse ꝓducere Adā. Sicut igit illud est ꝯtingēs: ita ꝛ istud. Nec aliquo mō dōm ꝙ tēporalis ꝛ noua ꝓductio Ade vl latenus diminuerit libertatē aut potētiā volūtatis diuine: vt id qd' anteq̄ ipsa poneret in effectu de^9 voluerat libere ꝛ ꝯtingēter ꝛ poterat nō voluisse. illa posita voluerit nec̄ie ꝛ non possit nō voluisse. ¶ Ad ꝯclusionē q̄uis ip̄a cōiter nō teneat a modernis venerabiles tñ doctores antiq tenuerūt sic̄. Mag'r Gilbertus porretanus in cōmēto suo sup Boe. de tri. nā vbi Boetius agit de p̄dicamēto. Quādo sup illa parte qua ait. At deo nō ita. Semp. n. est: q̄ semp p̄sentis est in eo tēporis. ait sic. Eque ꝛ eni vniuersa ei^9. i. dei subta sunt p̄sentari: vt. s. sicut quecūq; nō fuerūt. pñt fuisse: ꝛ quecūq; nō sunt vel nō erūt pñt eē: ita etiā quecūq; fuerūt pñt nō fuisse ꝛ quecūq; sunt vel erūt pñt nō eē. ¶ Itē ille ven. doctor Altissiodoren. in sua sūma lib. p̄ in tractatu de potētia dei arti. 6. vbi querit verū de corrupta facē possit de^9 virginē. Allegat ad partē negatiuā auctē Hie. ad custo. Et respōdendo ponit duas solōnes. p̄ma est ꝙ pōt. Sed ideo dicit nō posse: q2 nō ostendit se posse: q2 nō legit hoc fecisse. ¶ Scd'a solutio est: ꝙ deus nō pōt facere de corrupta virginē quātū ad oēm dignitatē virginitatis: pōt q̄dē incorruptā facere q̄tū ad aīam. ꝛ clausam q̄tū ad corp^9: sed nō pōt facere q'n fuerit corrupta: qd' est dignitatis in virgine. ¶ Sed statim ꝯtra hāc solōnē obycit ꝯcludēdo ꝙ deus nō esset omnipotēs si hoc nō posset vt ibi p3. Et ideo reuertit ad p̄mā solōnē ꝛ in ea finaliter residet. sic dicens. Et ꝓpter hoc opz dicere sicut dicit Mag'r Gilbert^9 ꝙ deus pōt facere ꝙ ista nunq̄ fuerit corrupta: q2 q̄tū in se est nō se h3 al'r ad res q̄ se hēret ab eterno. volēs per hoc ar^9 ꝙ sic ab eterno potuit facere ne illa esset corrupta ita pōt nūc. ¶ Et postea ad auctē Hie. rñdēdo dicit ꝙ ipse loqtur cū suppōne p̄teriti cū dicit ꝙ de^9 nō pōt facere de corrupta virginē. nō enī pōt inqt facē cū suppōne p̄teriti. pōt tñ s'm se cū sit omnipotēs. ¶ Et certe si bene attendant ista apparet rōnis necessitas hec subtrahēdi a diuina potētia: cui pōle est oē v'bū. Nec que mag' istud iprobet q̄ posset iprobari ꝙ aliqd' futurū. deus pōt facē nō fore. si bene attēdat: ꝛ tñ hoc est verū ꝛ cōiter a catholicis doctorib^9 ꝯcessum. ¶ De hac mā aliqd adhuc tāget 2° vbi queret: an mūdus potuerit esse ab eterno. ¶ Ex hac aūt ꝯclusione sequit falsum esse ꝙ multi moderni dīc ꝛ q̄si pro maxima ꝛ p̄ncipio multoꝝ suoꝝ dictoꝝ vtunt. s. ꝙ oīs ꝓpō affirmatiua de p̄terito si est vera est necessaria. Nā hec est vera Adā fuit creatus: ꝛ tñ est ꝯtingēs ꝛ pōt nunq̄ fuisse vera: vt p3 ex dictis. ¶ 3° sic. Oē futurū pōt per dei potētiā obiectū nō fore. g' oē p̄teritū pōt per dei potētiā nō fuisse. Añs est notū s'm fidē: ꝛ ꝯñtia ꝓbat ex auctē Aug. 26. ꝯtra Faustū. d. ꝙ tā nō pñt futura nō fieri: q̄ nō fuisse facta p̄terita: ex quo p3 ꝙ sic ꝛ nō plus est ipōle p̄terita nō fuisse q̄ futura nō fore. ꝯstat aūt ꝙ futura nō sunt ipossibilia fore s'm potētiā absolutā dei. q̄liter tñ debeāt itelligi ꝙ nō possint nō fore dicet in rñdendo ad obiectiones ꝯtra istā ꝯclusionē fiendas. ¶ Quartum istud ꝓbat ex intentione Ans. de c^r deus homo li. 2. c. 17. vbi ait. Sicut cū de^9 facit aliqd postq̄ est factū iam nō pōt nō esse factū: sed semp verū est factum eē: nec tñ recte d'r ipōle deo eē vt faciat q̄dē p̄teritū est nō eē p̄teritū. nil eni ibi operat necessitas nō faciēdi: aut ipossibilitas faciendi: sed dei sola volūtas que veritatē semp: q̄n ipse veritas est imutabilē sicuti est vult eē. Ita si ꝓponit se aliqd imutabil'r facturū: q̄uis qd' ꝓponit anteq̄ fiat nō possit nō eē facturū: nō tñ vlla est in eo faciēdi necessitas aut nō faciendi ipossibilitas: q̄n sola in eo operat volūtas. hec Ansel. Ex his v'bis si diligēter inspiciant p3 ꝓpositū. Tum q2 dicit nō recte dici ipōle deo eē vt qd' est p̄teritū faciat nō esse p̄teritū. Tum q2 dicit: ita ipōle esse aliqd ꝙ de^9 ꝓposuit se facturū nō eē facturū anteq̄ fiat sicut i^d qd' fecit nō pōt nō eē factū. Aut igit h 2^m est ipōle ipōitate absoluta: ꝛ tūc simil'r erit p̄^m simpl'r ꝛ absolute ipōle: qd' ē falsū. ꝛ ꝯdicit et alteri dicto ei^9 p̄misso. Aut est ipōle solū ꝯditional'r: scz supposito ꝙ de^9 ip̄m fecerit: ꝛ tūc hētur ꝓpositū: q2 cū hoc stat ꝙ absolute sit pōle ip̄m nō eē factū. Et hūc itellectū ip̄e manifeste inuit in eo ꝙ ait: ita si ꝓponit ꝛc̄. sequitur. n. si de^9 ꝓponit se facturū. a. a. erit: ꝛ tñ ꝯñs est simpl'r ꝯtingēs: ꝛ simil'r itelligit de p̄terito vbi ait. Cū de^9 facit aliqd ꝛc̄. ibi. n. cū: stat ꝯditional'r sicut frequēter stat in dictis auctoꝝ vt supra. d. 38. fuit dcīi. q. 1. ꝛ tñ v3 ac si diceret. Si de^9 facit aliqd ꝛc̄. ꝛ tūc est similitudo vt dicit: ꝛ per hoc p3 ꝙ p̄teritū eē p̄teritū nō est necessariū nisi s'm q̄d ꝛ necessitate ꝯñtie. ¶ Hoc etiā cōfirmat ex eo ꝙ postea in eodē ca^o dicit ꝙ necessitas sequēs quā nos vocam^9 necessitatē ꝯñtie currit per oīa tēpora. hoc mō q̄cquid fuit necesse est fuisse: ꝛ q̄cquid est: necesse est esse: ꝛ quicquid futurū est necesse est futurū esse: vult igit ꝙ cū dicit: ꝙ p̄teritū necesse est fuisse intelligatur de necessitate ꝯñtie. talis aūt necessitas stat cum cōtingentia tam ꝯsequētis q̄ antecedentis vt certum est.

Fo.145.col. 2.post vltimam lineā.

¶ Tertio pōt argui ꝯtra tertiā. ꝛ p̄mo per auctoritatē Hiero. in epistola ad Eusto. vbi ait. Audēter dicā. Cū oīa possit deus: suscitare nō pōt virginē post ruinā. i. nō pōt facere corruptā non fuisse corruptā. ¶ Preterea. Aug. 26. ꝯtra Faustū ait. Quisq̄s dicit si oīpotēs est de^9 faciat vt que facta sūt: facta nō fuerint: nō videt se h dicē. Si oīpotēs est de^9 faciat vt ea que vera sūt: eoipso quo vera sunt falsa sint. ꝛ istra. Quia q̄ppe qua dicimus aliqd fuisse: ideo vera est: q2 id de quo dicimus iā nō est. Hāc sniam deus falsam facē nō pōt: q2 nō est ꝯtrius veritati. ¶ Preterea Ansel. de ꝯcor. ca. 4. ait. Nunq̄ fieri pōt vt res que p̄terita est fiat nō p̄terita: sicut res q̄dā que pñs est pōt fieri nō pñs. ¶ Et simil'r pro solo. c. 7. exp̄sse determinat ꝙ de^9 nō pōt corrumpi nec mētiri: nec facē verū eē falsum: vt ꝙ factū est nō eē factū. ¶ Preterea 6° ethi. Agathonis cōmēdat snia dicētis ꝙ hoc solo p̄uat de^9: igenita facē que vtiq; facta sunt. Ex q'b^9 auctoritatib^9 videt exp̄sse illa ꝯclusio 3ª falsa. ¶ Rōne etiā pōt argui ꝯtra eā: q2 si deus posset rem que fuit facē nō fuisse: aut hoc posset positiue. s. efficiendo eā: aut aliqd circa eā. Aut negatiue: nihil. s. efficiēdo vel agēdo. nō p̄mo mō: q2 esto ꝙ eā denuo faceret: aut aliqd aliud: nō tñ ex hoc ipsa p̄us nō fuisset. nec 2° mō: q2 cū nūc sit verū ipsam fuisse: si deus nihil agat vel imutet circa eam semper verū erit: vt nūc est: igit nullo mō apparet quo deus possit facere rem que nō est ꝛ fuit nunq̄ fuisse.

Fo.148.col. 1.post lineā 48.

¶ Et pōt idē argui ex intentione beati Joānis p̄me sue canonice ca. 3. vbi ait ꝙ oīs qui odit fratrē suū homicida est: ꝛ oīs q homicida est nō h3 vitā eternā in se manētē: igit multo euidētius:

omnis

omnis qui odit deū nō hȝ vitā ⁊c̄.ex quo vltra seqtur ꝙ omnis talis nō diligit deū:⁊ per ꝯn̄s nō meret̄:⁊ ꝯñia per eūdē ibidez qui dicit. Nos scim⁹ qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā qm̄ dili gim⁹ fratres:ex quo seqtur ꝙ ois qui diligit deū tali dilectione charitatis spūaliter viuit.℄ Idē ꝯfirmat̄ ex alio v̄bo ei⁹ in capitulo p̄cedēti.Ait.n.ois qui odit fratrē suū in tenebris est glo sa.i.inferni tenebris deputatus:⁊ per ꝯn̄s est in statu damnationis.nō minus aūt est qui odit deū.Sed nullus qui meret̄ est in statu damnationis:ex quo sequit̄ ꝙ nullus qui odit deū meret̄.℄ Aliter igit̄ rn̄⁹ ⁊ nego ꝯñiā:⁊ ad ꝓbationē cū dī ꝙ deus posset p̄cipere ⁊c̄.Dico ꝙ si per p̄cipe nō intelligat̄ plus q̄ orationē p̄ceptiuā seu iperatiuā s̄m formā vocis ꝓnūtiare deus pōt p̄cipere seu talē orationē ꝓnūtiare:ꝙ si fiat dico ꝙ talis nō debet illud p̄ceptū iplere:esto etiā ꝙ sciat illud esse a deo,factum vt casos artet̄ quātū plus pōt.⁊ est ratio:q2 q̄uis tale p̄ceptū possit fieri a deo:ipossibile tn̄ est ꝙ deus velit aliquez illud implere:ac per hoc nullus illud obseruare seu iplere tenet̄:tenet̄ aūt ad ꝓpositū ꝓpter p̄ceptū datū de dilectione dei:ꝙ cuȝ hoc ꝙ a deo est ꝓmulgatū vult etiā deus illud a nobis impleri.Et h̄ etiā forte exigit̄ vltra ꝓnūtiationē imperatiue orationis:vt ipse dicat̄ ꝓprie p̄cipere:⁊ propterea in caso illo si quis odiret deum nō mereret̄ sed demereret̄ potius.

Fo.149.col. 2.circa finez ꝓxime linee.

℄ Scd̄o.Si deus posset asserere falsum sequeret̄ ꝙ qōlibet dictū ei⁹ nō euidēter verū rōnabilr̄ posset esse de falsitate suspectū:⁊ per ꝯn̄s nulli tali incunctanter ⁊ indubitāter credere teneremus.aūs puto esse hereticū:qm̄ sic nulli articulo fidei aut dicto alteri nō demr̄ato in sacra scriptura cōtento teneremur credere indubitāter ecōtra saluatore dn̄te.Qui non crediderit cōdemnabit̄:⁊ qui nō credit iam iudicatus est:⁊ inumera similia.Quātū ad hoc etiā est articulus parisien̄.37.talis.Dicere ꝙ nihil est credēdū nisi per se notū vel ex per se notis deductū error.Cōsequētia v̄o ꝓbat̄ p̄mo auc̄te Aug.in li.de mēdacio.vbi ait.Nō credēdū est ei qui putat aliqñ esse mentiēdū.ne forte:⁊ tūc mentiat̄ cū p̄cipit vt credam⁹.Unde eni sciri pōt vtrum ⁊ tūc hēat aliq̄ cāȝ sicut ipse putat officiosi mēdacij.Et postea ꝯcludit ꝙ stultū est credē eis quos credim⁹ aliqñ mētiri.℄ Similī mō loqtur ad Hieronymuȝ in epl̄a.Si ad scripturas ingt scās admissa fuerint velut officiosa mēdacia qd in eis remanebit auctoritatis?Que tandē de scripturis illis sn̄ia ꝓferetur cuius pōdere:ꝯtentiose falsitatis obterat̄ iprobitas?q.d.nulla. Ex qb⁹ pȝ:ꝙ si qs aliqñ mentiat̄ cetera verba eius merito sunt suspecta:nisi euidēter appareāt esse vera. Nec interest in ꝓposito vtrū mētiat̄:vel simplr̄ falsum dicat:q2 similr̄ dubitanduȝ erit ne ⁊ in alijs dicat falsum.℄ Nec vȝ si dicat̄ ꝙ Aug.loquit̄ de eo qui aliqñ de facto mētit̄:deus aūt nunq̄ mentit̄ aut mentitus est vel falsum asseruit nō vȝ inquā:q2 si pōt falsum asserē ponat̄ ꝙ vnū vel multa asserat:⁊ ꝙ nobis postea cōstet illa esse falsa:⁊ tunc cetera p̄us ab eo dicta vel que dicent̄:erunt suspecta.℄ Scd̄o ꝓbatur rōne p̄dicta ꝯñia.Quia si alicui dicto dei nō nobis noto teneremur credere indubitāter.Aut ideo q2 dictū dei.Aut q2 ꝯstat nobis ꝙ deus vult nos illud credē.Aut q2 credimus ꝙ ipse velit nos illud credē.Non occurrit mihi alia cā ꝓpter quā dici possit nos teneri.Sed p̄mū nō pōt dici si de⁹ possit dicē falsum:q2 deus nō pōt dicē falsum ⁊ velle vt credamus illud esse verū:vt ꝓbatū est in p̄cedēti ꝯclusione.Si autez credere teneremur dictū dei:q2 ab eo dictū eadē rōne qōlibet eius dictū teneremur credē:⁊ per ꝯn̄s dictuȝ falsum si diceret ex quo vltra seqtur ꝙ teneremur credē illud qō ipse nō vellet nos credē:qō est falsum.Nec 2m:q2 si deus pōt dicē falsum:nō pōt ꝯstare nobis ꝙ ipse velit alicui dicto suo nos credē:qm̄ sic pōt dicē falsum dicēdo se velle nos credere suo dicto:sicut pōt aliqō aliud falsum:⁊ hoc in virtute simili tāgit Aug.in auctoritate allegata.Si v̄o dicat̄ 3m ꝙ ideo.vȝ.teneamur:q2 credim⁹ ip̄m velle nos suis dictis credē.Quero vtrū ad hanc initialem credulitatē teneamur vel nō.Si nō igit̄ licite possumus non sic credē:⁊ per ꝯn̄s dei dictis nō credē.Si v̄o tenemur ad istā credulitatē cū nos nō teneamur credē ꝙ ipse velit nos credē cuiliz suo dicto supposito ꝙ possit dicē falsum:ergo tenemur credere deū posse mētiri:reuertit̄ qō qb⁹ dictis ip̄m nos velle credere:teneamur credē sicut p̄us:⁊ nō poterit determinate.

Fo.149.col. 3.post mediā linee.42.

℄ Forsitan dicet̄ ꝙ ideo qs articulos fidei ⁊ alia dicta scriptura tenet̄ credē indubitāter q2 ecclesia illos credit ⁊ credi iubet. Sed hoc nihil est stante hypothesi:q2 si deus pōt dicē falsum ⁊ iubere credi ꝙ ip̄e credi nō vult:mirū valde erit si ecclesia que est ꝯgregatio creaturarū non poterit etiā falsum dicē ⁊ iubere credēdū ꝙ ip̄a credi nō volet:⁊ tūc ita arguet̄ de ecclesia sic est argm̄ de deo.Et iō dicē ꝙ deus possit falsuȝ dicē in sensu supra posito manifeste interimus oēm auctoritatē dei ⁊ ecclesie.

Fol.150.col. 4.post lineā 26.

℄ Scd̄o:q2 quo maius cogitari negt nō pōt cogitari eē nisi sine initio.Quicqd aūt pōt cogitari eē ⁊ nō est:per initiū pōt cogitari eē.Nō ḡ quo maius cogitari negt cogitari pōt eē ⁊ nō est.Si ḡ cogitari pōt eē ex necessitate est:hāc ꝓpōnē ponit ꝯtra isipiētē ca.3.℄ Tertio ibidē ca.4.sic.Si quo maius cogitari nō pōt eēt ip̄m nec actu nec itellectu posset nō eē.Alr̄ nāq̄ nō eēt quo maius cogitari nō posset.Sed qcqd cogitari pōt ⁊ nō est si eēt:posset vel actu vel intellectu nō esset.Quare si vel cogitari pōt nō pōt nō esse.Sed ꝓbatū est ꝙ pōt cogitari:igit̄ ⁊c̄.℄ Quarto vt subdit.c.5.Quicqd cogitari pōt ⁊ nō est si eēt nō eēt quo maius cogitari nō possit.Si ḡ eēt quo maius cogitari nō possit nō eēt quo maius cogitari nō possit qō nimis ē absurdū:falsuȝ est igit̄ nō esse aliqd quo maius cogitari nō pōt:⁊ sic pȝ.

Fol.152.col. 1.post p̄am̄ linee.49.

℄ Rn̄⁹ igit̄ alr̄ ⁊ dico ꝙ Cōmētator loqtur de finitate ⁊ infinitate durationis ⁊ est intētio sua ꝙ ois mot⁹ hēat motorē p modū agētis ⁊ per modū finis:⁊ ꝙ cōtinuatio ⁊ eternitas motus sit a motore per modū finis:que ad hoc necesse est eē oino imobilē ⁊ a mā separatuȝ:sicut ex eadē cōmēto ad oppositū allegato ⁊ ex.3.c.de sub̄a orbis manifeste colligit̄:nō ꝙ ponat in quolibet motu duos motores:vnū vt agētē alterū vt finē eēntialr̄ distinctos vt qdā putant̄:sed duos tn̄ s̄m dispōnē seu rōnē causalitatis a qua iquātū mouet vt finis:mot⁹ hȝ infinitatē durationis qā nō hȝ ab eo p̄ iquātū mouet vt agēs:⁊ ex hoc dicit vnū eē finite motionis:⁊ alterū motionis ifinite:⁊ h̄ ois h̄ obscure ⁊ succincte tacta clare ostēdent̄ in 2⁰ vbi ingret̄ vtrū s̄m itētionē Phi ⁊ Cōmētatoris sit motor executio⁹ approprīat⁹ alicui orbi.

Fol.152.col. 2.post lineȝ 34.

℄ Scd̄a ꝯclusio est ꝙ sequēdo nāl̄e rōnē ponēdū est deū esse infinite virtutis intēsiue.ꝓbat̄ p̄mo sic.Possibile est esse virtutē infinitā intēsiue:nec deo repugnat est infinitā virtutē intēsiue:⁊ esse talē virtutē est dignitatis ⁊ excellētie:igit̄ s̄m nāl̄e rōneȝ ponēdū est ꝙ de⁹ est virtus infinita intēsiue.ꝯñia pȝ.nā s̄m nālem rōnē attribuendū est deo oē nō sibi repugnās ⁊ ad dignitatem pertinens nec in se ipossibile.p̄ms pars aūtis pȝ per p̄mā ꝯclusionē:⁊ vltima est euidēs.Scd̄a v̄o ꝓbat̄.Nā deo nō repugnat esse virtutē actiuā:qmimo ipse de facto est sicut supra di.35.nāliter est ꝓbatū.Si igit̄ alicui virtuti nō repugnat esse infinitā:sicut necessario seqtur ex p̄ma parte aūtis:igit̄ nec virtuti diuine.℄ Scd̄o sic.Deus est infinite perfectionis seu bonitatis intēsiue ⁊ sua bonitas est sua virtus actiua:igit̄ deus est infinite virtutis itēsiue.ꝯñia pȝ.Nā q2 calor est virtus calefactiua:quāto calor est intēsior calor:tāto est intēsior virtus calefactiua:⁊ si esset intensiue ifinitus calor esset intēsiue infinita virtus calefactiua:⁊ ita in oibus alijs pȝ ꝯsiderāti.⁊ pȝ etiaȝ rōne:q2 alr̄ esset possibile ꝙ aliqs calor finitus intensiue esset eque intensa virt⁹ calefactiua sicut calor infinitus:supposito ꝙ eēt aliqs talis.Similr̄ sequit̄ in ꝓposito.Aūs q̄tū ad 2am partē pȝ supposito ꝙ deus sit virt⁹ actiua:vt supra ꝓbatuȝ est.p̄ma v̄o ꝓbat̄:q2 de⁹ simul actu ⁊ distincte cognoscit infinita singularia possibilia:igit̄ eius cognitio est ifinite perfectionis seu bonitas infinita intensiue.Aūs est ꝓbatuȝ supra di.25.ꝯñia ꝓbat̄:q2 in genere cognitionū q̄to cognitio est distincte pluriū tāto ceteris parib⁹ est perfectio intēsiue siue sint eiusdē spēi siue diuersarū:pȝ.nā nō solū visus visus si posset plura distincte simul intueri q̄ alius ceteris parib⁹ esset perfectior intēsiue.Sed etiā si visus plura posset cognoscere q̄ auditus:esset perfectior auditu.vnde ex hoc ꝙ visus plures dr̄ias rerū nobis ōndit q̄ alij sensus dicit Phs ꝙ eū ēt p̄ter vtilitatē p̄ alijs diligim⁹.ꝙ certe arguit eum alijs perfectiorē:igit̄ in genere cognitionū si aliq̄ est infinitoȝ distincte ⁊ cetera sunt paria vel potiora io ipsa sic est in cognitione dei vtiq̄ illa est infinite perfectior:⁊ per cōsequens infinite perfectionis intensiue.

Fol.152.col. 2.post vltimā lineā.

℄ Scd̄m v̄o ꝓbat̄ p̄mo sic.Si hoc esset nāliter ponendū posset hoc cognosci per motū.nā vt dicit Cōmētator.12.meta.cōmē.5.Impossibile est declarare aliqō abstractū esse nisi ex motu:⁊ oēs vie que reputant̄ esse ducētes ad p̄mū motoreȝ p̄ter viam motus q̄liter sunt sufficiētes?q.d.nullo mō:⁊ similiter nihil videt̄ ꝓbari posse nāliter de deo nisi per motū.Sed per motum nō pōt ꝓbari nisi infinitas extēsiua dei.nō aūt itensiua:vt pȝ in p̄mo articulo:ḡ ⁊c̄.℄ Scd̄o.Si hoc posset ꝓbari hoc esset per effectū:sed hoc nō pōt nāliter:ḡ nullo mō.Assumptū ꝓbat̄:q2 si si c.Aut per hoc ꝙ effect⁹ durat in infinituȝ.Aut q2 deus causat vnū effectū infinitū:aut q2 simul effect⁹ infinitos:aut q2 successiue causat infinitos effectus.Non ꝓpter p̄mū:q2 nō pōt ꝓbari ꝙ deus est cā efficiens alicuius.Si similr̄ dato ꝙ posset ꝓbari deū esse cām mouentē adhuc per motionē infinitā nō ꝓbat̄ infinitas intensiua mobilitatis:vt pȝ in p̄cedēti articulo.Nec ꝓpter 2m:q2 nullus effect⁹ est infinitus nec pōt aliqs talis produci.Nec ꝓpter 3m:q2 nec sunt nec forte esse possunt effectus

ipediri.ꝯñtia pȝ:añs ꝓbat. Nā de facto de⁹ vult fore antechri-
stum: ꝛ tñ posse est antechristū nō fore. Alioqȝ necīo ꝛ nō libere
deus illū ꝓduceret: qđ est erroneū ꝛ in ꝑcedēti.a.iprobatū.

Ad oppositum est auctoritas psalmiste dicētis. Oīa que-
cūqȝ voluit dñs fecit in celo ꝛ in terra ꝛc.
Magr̃ di.45.ait: ꝙ volūtas dei inexpleta esse nō pōt.

Respondeo ꝑ ꝑmittēde sunt alique distīones de sigñatione
hui⁹ termini volūtas dei. Et deide ad questiū.

Quantum ad ꝑmū sciēde ꝙ sicut dicit Hugo de sac.lib.1.p.
4.ca.2. ꝛ Magr̃ dist.45 ꝑmi lib. ꝛ alij doctores
cōiter. hoc nomē volūtas dei in sacra scriptura aliqñ sumit ꝓ-
prie: ꝛ tūc sigñat diuinū beneplacitū eternū qđ est ipsa dei eēn-
tia. Aliqñ sumit iproprie ꝛ figurate: ꝛ tunc nō sigñat ipm bene-
placitū dei: sed alia que nō sunt deus: sed signa beneplaciti ei⁹:
que tñ sub tropo ꝛ figura locutionis dr̃ volūtas dei: ꝛ sic acce-
pta volūtas vocat volūtas signi. ꝑ aūt mō volūtas beneplaciti.
Volūtas aūt signi diuidit in ꝑceptū: ꝓhibitionē: ꝯsiliū: ꝑmissio-
nem ꝛ opōnē. Ita ꝙ qlibet hoꝝ aliqñ in scriptura vocat volū-
tas dei: sicut de singulis Magr̃ declarat. Unde illa vsitata disti-
ctio qua volūtas dei distinguit in volūtatē beneplaciti ꝛ volun
tatē signi. nō est diuisio aliquarū volūtatū vel rerū aliquarum
existētiū in deo: sed est distīo sigñationis hui⁹ termini: voluntas
dei: ꝛ hui⁹ ꝟbi: vult. ſm qđ de deo ꝑdicat: nā sicut ꝑceptū dei ali-
qñ dr̃ volūtas dei: ꝛ volūtas ꝓ ꝑcepto ponit. sic h ꝟbuȝ vult. ꝓ
h ꝟbo ꝑcipit: ita vt aliqñ equaleāt iste due: de⁹ vult h: ꝛ de⁹ ꝑci-
pit h: ꝛ ita est de ꝟbis coīdentib⁹ aliqs terminis sigñantibus
ea que dr̃ signa volūtatis dei. ¶ Dicunt aūt ista signa benepla
citi seu volūtatis dei: qȝ innuūt ꝛ mōstrāt sic ēē deū velle. Sed vt
notat Hugo. ꝛ Magr̃ tāgit in parte iter h signa est dr̃a. Nam
qdā vt opō ꝛ ꝑmissio sunt semꝑ signa certa ꝛ ꝯsona volūtati di
uine: ita ꝙ qcūqȝ de⁹ operat vel ꝑmittit: illa ēt vult: lȝ ēt differē
ter vt post dicet. Sed ꝑcepto. ꝓhibitio atqȝ ꝯsiliū: nō sic sūt cer
ta signa: ꝛ h iō qȝ nō semꝑ ꝯsona sunt diuine volūtati: qm̃ nō oē
qđ de⁹ ꝑcipit vel ꝯsulit vt fiat vult fieri: neqȝ oē ꝙ ꝓhibet vult
nō fieri. Sicut dicūt Hug. ꝛ Magr̃. Et ꝓpea Hug. vbi supra ca.
10. dicit ꝙ nō sunt similia signa beneplaciti dei ꝑceptū ꝛ ꝓhibi-
tio: quēadmodū opō ꝛ ꝑmissio. Nā opō ꝛ ꝑmissio. ꝙ de⁹ ꝑcipit
fieri vult fieri: vt pȝ i ꝑcepto dato habrae de imolatiōe Isaac:
nec ēt oē qđ ꝓhibet vult nō fieri: vt pȝ de ꝓhibitione facta sa-
nato ne cui diceret: q tñ palā oīb⁹ ꝑdicauit: vt dī Mar. ꝑ. Idēȝ
quoqȝ est ꝛ de ꝯsilio. nā multi ꝯtra ꝯsilia faciūt: ꝙ nō ꝯtingeret
si deus illa que ꝑcipit aut ꝓhibet vel ꝯsulit: suo beneplacito fie
ri vellet. Et iō dicit Magr̃ in fine.45.d. sic.n. oē qđ beneplacito
vult fieri: ꝛ eē ꝙ vult nō fieri nequaqȝ fit. nō aūt ita est de signo:
qȝ ꝑcipit deus multis ea que nō faciūt: ꝛ ꝓhibet que nō cauēt:
ꝛ ꝯsulit que nō iplēt. Nō facit aūt mētionē de alijs signis duo-
bus. s. opōne ꝛ ꝑmissione: qm̃ vt dicebat: semꝑ illis velle diui-
nū coīdet. Et iō Hug. vbi supra. c.10.d. ꝙ opō ꝛ ꝑmissio certa
sunt ꝛ vera signa beneplaciti eterni. ꝑceptū aūt ꝛ ꝓhibitio nō
oīno certū faciūt q i sit in beneplacito eterno donec opōne vel
ꝑmissione ꝓbet. Tunc.n. certū est cū h fecerit deus: suū ꝑmise-
rit vt fiat ꝛ factum fuerit: qm̃ in beneplacito eterno ita fuit vt
esset vt factū est ſm quod volūtarie fecit siue ꝑmisit vt fieret.
¶ Quāqȝ aūt nō certū semꝑ sit deū velle fieri ꝙ precepit: tñ vt
subdit Hug. iustū ꝛ piū est ꝛ nō aliud credē illū cū fit. ēt si aliud
est in illo a quo fit. ¶ Itē lȝ oē ꝙ de⁹ facit vel ꝑmittat fieri de⁹
dicat velle. differēter tñ vt iam dicebat. Naȝ de⁹ dici pōt velle
aliqd fieri 2ᵒ. s. affirmatiue ꝛ ꝓprie: ꝛ ēt negatiue: vtpote qȝ cuȝ
posset velle illud nō fieri ꝛ ꝓhibere illud fieri: nō tñ impedit ne
fiat neqȝ vult vt nō fiat: ꝛ hoc 2ᵒ mō dī de⁹ velle illa que ꝑmit-
tit ꝛ nō facit: sicut est: ꝙ homo peccet: nō.n. facit de⁹ hoīeȝ pec
care: ēt si partialr ꝯcurrat ad eandē actūq est petm̃: ꝛ tñ ꝑmit-
tit hoīeȝ peccare: qȝ posset vtiqȝ facere vt nō peccaret: ꝛ tamē
nō facit: ac per hoc dici pōt lȝ iproprie: ꝙ velit hoiem peccare.
Que aūt deus facit seu operat illa ꝓprie dī velle fieri. Isto du-
plici mō deū velle. d. Aug. enc h.104. Nō fit inqt aliqd nisi oīpo
tēs fieri velit vel siuēdo vt fiat vel ipse faciēdo: ꝛ subdit ꝙ opti
mi bono qȝ facile est ꝙ vult esse: facere: tā facile est qđ nō vult
esse nō sinē: ꝛ postea. c.109. Nec vtiqȝ inqt nolēs sinit: sed volēȝ.
Ex hijs pȝ ꝙ iō illa que sinit de⁹ dī velle: qȝ volēs sinit: ꝛ iō sinē:
qȝ posset facē illa nō esse: seu ipedire ne fierēt ꝛ nō facit vt non
fiant. Ideo aūt dī ꝙ volēs sinit: qȝ sponte ꝛ libere nō vult illa nō
esse: ita ꝙ per hoc nō affirmat aliqd deū velle vel nolle: sȝ ꝑcise
negat: nolle illud esse: ꝛ velle illud nō esse. Sicut si volūtas crea
ta potēs circa aliqđ obm̃ elicē actū nolēdi nō aūt eliciēs. dice-
ret volēs. i. spōte ꝛ libere nō nolle illud. Uel vt dicit qdā doctor
iō volēs sinit: qȝ vult se nō velle illud nō eē: ꝛ se nō nolle illđ eē:
ita ꝙ per illud vult significet velle diuinū ꝑ modū act⁹ reflexi ꝙ
sibi cōplacet in nō volēdo neqȝ nolendo. ꝑmū tñ deū plus mihi
placet. ¶ Itē sic supra. d.39. sumebat distīo de scia dei nō qdem
ſm diuersitatē rei ꝑ se sigñate: sȝ sȝ diuersitatē ꝯnotatoꝝ vtpo-
te scibiliū: sic ēt de volūtate dei: pōt distigui ſm distīonē volibi-
liū vł nolibiliū: ꝛ sumo volūtatē cōiter ad volitionē ꝛ nolitionē:
qȝ nec aliud nomē vtriqȝ cōe hēm⁹ i vsu. Uolibiliū.n. ꝛ nolibiliū
qdā sūt icōplexa seu icōplexe sigñabilia: ꝛ hoꝝ qdā bona qdam
mala: respcū bonoꝝ est volitio ꝛ dilectio seu approbatio: respe
ctu maloꝝ est nolitio ꝛ odiū ꝛ detestatio: q idē sigñant: ꝛ pñt vo
cari volūtas simplicis cōplacētie vł simplicis displicētie. Que-
dā ꝟo volibilia ꝛ nolibilia sūt enūtiabilia seu cōplexe tñ sigñi-
ficabilia. Sic aliqd eē ꝛ aliqd nō eē: aliqd fieri: ꝛ aliqd nō fieri:
aut eē vel nō eē h vł i⁹. tale vł tale. Quēadmo^m dicim⁹: deū vel-
le creare aliqd vł ꝯseruare. dare vł nō dare grās. ꝛ silia ꝑ enūtia
tiones vł orōnes aut terminos equalētes sigñabilia. Sicut igit
vnica ꝛ simplex scia dei: ē noti^a simpliciū ꝛ iudiciū enūciabiliū.
vt supra dicebat. Sic eadē simplexqȝ volūtas dei ē cōplacētia
seu volitio vł dilectio bonoꝝ: ꝛ odiū ꝛ detestatio maloꝝ. ꝛ velle
aliquoꝝ volibiliū ꝛ enūciabiliuȝ. ꝛ nolle aliquoꝝ. ¶ Cū ꝟ qritur
vtꝝ volūtas dei sꝑ ipleat nō itelligit de volūtate bñplaciti vt ē
simplex seu simpliciū voli⁹ vł noli⁹. talis.n. ñ ꝓpe dici ꝑt ipleri
vł ñ ipleri: sic nec simplex itelligētia ꝟificari aut falsificari. Sȝ
itelligi ꝯgrue ꝑt de volūtate bñplaciti vt ē re^u enūciabiliū ac ēt
de volūtate signi q ēt circa talia ē. ꝑcipit.n. agi bo^m ꝛ ꝓhibet ope
ri malū. q cōplere sigñab^lia tm̄mō sūt: ꝛ tūc ē sensus. q. vtꝝ vo^{ltas}
dei sꝑ ipleat. i. vtꝝ oē qđ de⁹ vult fieri vel eē fiat aut sit. ꝛ oē qđ
vult nō esse nō sit. qđ pōt tā de volūtate bñplaciti queri ꝙ signi.
¶ His ꝑmissis pono ꝯr ad qōnē duas ꝯclones. ꝑma est ꝙ vo-
lūtas bñplaciti. i. q ē bñplacitū di nō ꝑt ipediri. iuxta sensuȝ posi
tū sꝑ iplet. ꝓbō. qȝ si ñ sꝑ iplet: sȝ vellet aliqd fieri qđ nō fieret:
aut nō fieri qđ fieret. Aut iᵒ qđ velle fieri eē simpr̃ ipose fieri. ꝛ
qđ vellet nō fieri esset simpr̃ ipose nō fieri. Aut iᵒ esset pose fie-
ri. ꝛ hoc pose nō fieri. ꝑmū nō ꝑt dici: qm̃ tūc volūtas dei stultis
sima esset. nā velle fieri ꝙ ē simplr ipose fieri stultissimū ē. h āt
nefas ē dīe de volūtate dei. Nec 2^m. qm̃ seqret ꝙ si eēt oīps. qȝ
nō posset faceret vt iᵒ eēt vł fieret qđ eēt pose fieri. qȝ si possȝ ꝛ
vellet vtiqȝ iᵒ fieret. Et iō. d. Aug. enc h.102. ꝙ oīps inaniter vel-
le nō ꝑt qđcūqȝ voluerit. ꝛ pauloañ ꝑmittit. ꝙ necesse est fieri si
voluerit. Hanc rōnē ipse tangit ibidē. c.104. vbi ait ꝙ optimi
bono ꝓculdubio qȝ facile est ꝙ vult eē facere: tā facile est ꝙ ñ
vult eē ñ sinere. h nisi credam⁹ ꝑiclitat ipm nr̃e fidei ꝯfessionis
initiū. q nos in deū patrē oīpotētē credere ꝯfitemur. Neqȝ ob
aᵒ veraciter vocat oīps nisi qm̃ qcqd vult pōt. nec volūtate cu-
iuspiā creature volūtatis oīpotētia ipedit effect⁹. ¶ Et seqnti.
c. Ubi ēt igr illa oīpotētia q in celo ꝛ in terra oīa qcūqȝ voluit fe
cit: si colligere filios hierl̃m voluit ꝛ nō fecit? Ubi pȝ ipsum ar-
guere deū nō esse oīpotētē si voluisset cōgregare ꝛ nō cōgregas-
set. ꝛ eodē mō argueret de quolibet alio ꝙ vellet ꝛ nō faceret.
¶ Scđa. Si volūtas dei nō semꝑ ipleret aliqñ aliqd resisteret
ei ꝛ vinceret eā. s. iᵒ qđ nō sineret esse qđ vellet. aut faceret esse
qđ nollet. Sȝ pñs est falsuȝ ꝛ ꝯtra Apłm ad ro.9.d. volūtati ei⁹
qs resistit? Et Aug. d. enc h.115. dei oīps voluntas semꝑ inuicta
est. ¶ Ad hoc est ēt auctas scripture. Sap.12. vbi ait. Sapiens
deo. Uirtutē ondis tu qui nō crederis esse in ꝟtute ꝯsumatus. ꝛ
subdit. Subest enī tibi cū volueris posse. Sed si cū vult pōt: igit
semꝑ implet. ¶ Scđa ꝯclusio est. ꝙ voluntas signi. s. preceptū.
ꝓhibitio ꝛ ꝯsiliū pōt ipediri ad intellectū positū in titulo. ꝓba-
tur. qȝ nō oē qđ deus ꝑcipit vel ꝯsulit fit. ꝛ aliqd qđ ꝓhibet fie-
ri seu ꝑcipit nō fieri fit. igit volūtas signi pōt impediri. añs est
notū: ꝛ ꝯseqntia pȝ ex intellectu ꝑmisso qōnis. ¶ Scđa ꝯclo ē
ꝙ nō semꝑ voluntas signi iplet. ꝓbat ꝑ experientiā. qm̃ sic dicit
Magr̃. ꝑcipit deus multis que nō faciunt. ꝛ ꝓhibet que non ca
uent. ꝛ ꝯsulit q nō implēt. ¶ Ad ꝑmū argumētū qōnis Rñdeo.
qȝ vel arguit de volūtate signi: ꝛ tūc ꝯcedo ꝯclonē. vel de volū-
tate bñplaciti: ꝛ tunc nego minorē q est de ista. Oē qđ deus ꝑci
pit fieri deus vult fieri. ꝛ pȝ instantia vt dicit Magr̃ de ꝑcepto
facto habrae a deo de imolādo Isaac. quē tñ de⁹ nō voluit im-
molari. qđ ꝓbatur. qȝ si cū ꝑcepit imolari voluit vt illū habraā
imolaret. igitur eadē rōne cū prohibuit illum imolari noluit vt
imolaret vel voluit vt non imolaret. ꝛ sic fuit in volūtate mu
tatus qđ est ipossibile. Tunc ad probationē ꝑmū qua dr̃ ꝙ de-
us non ꝑcipit aliqd nisi volens. hoc dupl̃r pōt intelligi. vnomō
nisi volēs ꝑcipe. ꝛ sic est veꝝ sed non ꝓbat ꝓpositū. Aliomō nisi
volēs illud fieri qđ ꝑcipit seu per preceptionē orationē vt fiat
significat. ꝛ sic est falsum. vt pȝ in exēplo de habraam ꝑmisso.

¶ Expliciunt additiones Gregorij Ariminē.
super primo sententiarum.

¶ Additiones Gregorij Arimini. sup secundo: que lz necessarie nō sint: fuerunt tamē in alia impressione 7 inutiliter fere interposite. Et p̄mo.

Fol. 3. col. 2. post p̄n^m lineę. 20.

Verbi gr̄a. Sic dicēdo ab eterno fuit iste mot^9: scilz celi. ppō oino de virtute s̄monis est falsa. B tñ s̄m p̄hm esset vera. ab eterno fuit aliqua pars motus celi: q2 p̄dicatū supponit ꝯfuse tm̄: 7 hoc intēdit p̄hs: q̄n dicit motū celi esse eternuz vel fuisse ab eterno: q2 semp fuit aliq̄ pars mot^9 celi: 7 ante q̄lbet partez eius fuit alia: 7 nulla fuit p̄ma an teq̄ nulla. Et q2 semper sine initio fuit aliqua pars eius: 7 ideo dicit ipsum nunquā incepisse 7 esse eternum.

Fol. 3. col. 2. post finem lineę. 35.

¶ Videlicet de mēte p̄hi esse nullū eternū eē genitū seu factū. ¶ Preterea B etiā pz sicut ꝑus ꝙ nunq̄ fuit de mēte p̄hi aut Cōmētatoris ponere aliq̄d agēs q̄d agat rez aliq̄ eternalr sine trāsmutatione vt fingunt isti cū hoc reputēt penitus impossibile: 7 per ꝯñs nec distinctio illa est s̄m intētionē aut doctrinam eoꝝ: nusq̄ eni reperiri pōt ꝙ talē distinctionē posuerit.

Fol. 4. col. 2. post p̄n^m lineę. 34.

Quantum ad scd̄m articulū pono tres ꝯclusiones. Prima est. Omne actu ens possibile nō esse est factum. ¶ Scd̄a. Omne actu ens p̄ter p̄ma est possibile nō esse. ¶ Tertia. Omne actu ens p̄ter p̄mū est factū. ¶ Quarta. ens p̄mū nō est factū. ¶ Quinta. Ex his īferā quedā correl. ¶ Quāuis aūt p̄mā ꝓpositionē nullus p̄hs neget: tamē q2 verificare tem cū nō inueniat ei ꝯtradicens. i. ex hoc ꝙ nullus ꝯtradicit: est locus ꝓbabilis: vt dicit Cōmē. p̄mo ce. cōmē. 88. ideo per rōnes eam ꝓbo: 7 p̄mo sic. Si aliq̄d actu ens posse nō esse: nō esset factū: sequeret ꝙ nullū ens ad suū actuale esse idigeret aliqua causa faciente ipsuz actu esse. ꝯñs est falsum: ergo 7 antecedens. ꝯñtia ꝓbat: q2 si aliq̄d ens indigeret causa efficiente vt esset actu: aut illud esset ens necessariū: aut possibile seu ꝯtingens. nō necessariū pz: q2 si possibile aliq̄d: pōt actu esse sine cā dante sibi efficienter esse: multo fortius hoc erit possibile de quolibet necessario. Nec ens cōtingens: q2 si aliq̄d tale pōt actu esse absq3 ꝙ sit ab alio factum: eque poterit 7 quodlibet.

Fol. 6. col. 4. post finez lineę vltime.

¶ 2° p̄hs 2° meta. ꝓbat nō esse ꝓcessum in infinitum in per se mouentib^9. Nam si essent infiniti fines mō p̄misso nullus esset vltimus 7 ꝓpter se intētus: sed oēs essent medij. Si aūt oēs sint medij sequit ꝙ nullus eoꝝ sit finis: 7 per ꝯñs si sunt infiniti nullus est finis ꝙ iplicat cōtradictoria. p̄ma ꝯñtia nota est: 7 scd̄a declarat: 7 vt facilius pateat ponamus exēpla in finib^9 agentis a proposito 7 sint fines eius subordinati. a. b. c. d. Sic ꝙ. a. non intēdat ꝓpter se: sed ꝓpter. b. 7 sic. b. ꝓpter. c. 7. c. ꝓpter. d. cōstat aūt ꝙ si. b. nō esset intētus. a. nō esset intētū: nec. b. esset intētum si. c. nō esset: nec. c. si nō. d. 7 ideo solū tria p̄ora sunt intenta 7 fines: q2 quartū est intētū ꝓpter se 7 est vltim^9 finis: 7 idē est. si ponant talia media centuz vel mille vel in numero alio quocūq3: nullū eni medioꝝ nec oia simul intēderent: nec ꝓpter aliquod ipsoꝝ aut oia simul agens ageret nisi intenderet aliq̄d ꝓpter se ꝓpter q̄d alia oia essent intēta. 7 ratio est: q2 fini medio s̄m ꝙ medius est repugnat eē finē sine p^9: 7 per ꝯñs si ponant fines medij p̄cise quotcūq3 sint finiti vel īfiniti nullus eēt finis. ¶ Et hāc rōnē innuit p̄hs vt puto 2° meta. vbi ꝓbās ꝓcessum in finib^9 nō posse esse infinitū dicit. Amplius q̄d est cui^9 cā finis est. tale vō ꝙ non alius cā: sed alia alius. q. dicat ꝙ finis p̄mo 7 essentialiter 7 per q̄d alij fines sunt fines est talis: q̄re eo remoto nō erūt alij. vnde etiā vt supra dcm̄ est Auic. finē per se dicit eū in quē ꝓpter se: 7 nō ꝓpter aliud tendit appetitus ꝯclusiōnez oēm aliū finē vocat finē per accidēs. Remoto aūt eo ꝙ est per se certū est ꝙ per accidēs est remanere nō posse. alioqn illud nō esset per accidēs: sed per se. Sic ergo ꝓbata est p̄ma ps ꝯclusionis hmōi. s. ꝙ aliq̄d est ab oibus entibus ꝓpter se: 7 non ꝓpter aliud nāliter intētū. ¶ Scd̄a pars eiusdez ꝯclusionis vz ꝙ illud tale nullū aliū finē nāliter appetit. ꝓbat: q2 cū ipsum sit finis nāliter intētus ab oibus alijs: 7 nihil possit esse nālis finis sui finis in quē nāliter tendit. ipsi^9 nullus poterit esse finis quez appetat nāliter. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ vltimus finis 7 vniuersale bonū ab oibus nāliter amatū est bonuz subsistēs 7 nō inherens. B ꝓbat. p̄mo q2 ꝓprius finis alicuius partis vniuersi naturaliter intētus est aliq̄d bonū subsistens: igit finis ꝓprius totius vniuersi nāliter amatus vel intētus est aliq̄d bonuz subsistens. ꝯñtia pz pro eo ꝙ nobilioris. nā nobilior est ꝓprius finis nāliter īētus. Sicut pz inductiue 7 etiā habet p̄mo possibili in p̄ncipio. Antecedens aūt pz: ꝓbatū eni est homo est finis oium rerū corporaliū ḡñatarū. Similiter finis lactis est aial genituz 7 sic de possibilib^9. ¶ Scd̄o q2 finis vltimatus 7 per se nāliter 7 amatus ab oibus nō pōt esse aliq̄d existens in potētia: 7 ꝓpter q̄d cetera agūt vt sit: q2 oē tale est aliq̄d possibile esse: cū nō a oia intendat aliq̄d ipose. Aut ergo posito illo in esse nō erit vlteri^9 finis 7 sic entia erunt incōnexa 7 per ꝯñs in mala dispōne: ex q̄ vltra seqtur ꝙ entia nāliter appetāt suā imperfectionē q̄d est falsum. Aut si erit finis: erit finis ꝓpter quem: q2 est: alia sunt 7 agunt. Existens aūt hmōi finis ꝓpter se intētus 7 p̄ma intētione nobilior est oib^9 quoꝝ est finis: 7 sic sequeret ꝙ aliq̄d factū 7 possibile esse: nobilius esset oibus alijs: q̄d est incōueniēs. Est ergo finis nāliter per se intētus: 7 p̄mo ab vniuerso aliq̄d existēs in actu. Omne aūt tale nobilius est his quoꝝ est finis: igit ipse est aliq̄d subsistēs cū nullū inherens nobilius sit oi subsistēte. ¶ Tertio si vltimatus finis vniuersi esset aliq̄d inherens nō esset vn^9 finis oium: 7 per ꝯñs vniuersuz nō eēt cōnexū. ¶ Sed ꝯtra hoc est dubiū ex dicto Cōmētatoris 2° celi cōmē. 64. vbi ait. ꝙ oia entia nō intēdunt nisi vt assimilent ꝑfecte nobili q̄d est deus. 7 in. 12. meta. cōmē. 36. dicit ꝙ p̄mū celū mouet a p̄mo motore s̄m desideriū vt assimilet ei s̄m suū posse. Ex q̄b^9 videt ꝙ finis alioꝝ entiū nō est deus ipse sed assimilatio ad ip̄m. talis aūt assimilatio nō est aliq̄d subsistēs: ergo finis vniuersi non est subsistēs. ¶ Dicēdū est ad hoc ꝙ nō est itētio Cōmētatoris ꝙ vltimus finis 7 ꝓpter se nāliter amatus ab entibus oibus est assimilari p̄mo: sed ip̄m p̄^m est finis vltimus 7 bonū ꝓpter se amatum: 7 q2 sic est 7 oia que habēt aliquē finē subseruiunt illi fini 7 si actiua sunt habēt actiones seruiētes 7 ꝯsequētes finē suū 7 actionē eius: sicut pz de seruis respcū dnī: 7 de artificijs ordinatis ad aliq̄d artificiuz aliud: ac per hoc se illi assimilant 7 ꝯformant: ideo dr̄ ꝙ talia intēdunt assimilari 7 ꝯformare se fini nō ꝙ assimilatio vel ꝯformatio seu seruitiū ꝓpter se 7 p̄ma intentione intendant: sed ꝓpter dñm ip̄m qui ab ipsis ꝓpter se diligit 7 amat. Et sic est de entibus respcū dei: vt ipsemet declarat 12. meta. cōmē. 43. ¶ Patet ergo ex p̄cedētibus ꝙ nāliter pōt cognosci esse vnū vltiem finē 7 bonū ꝙ oia alia entia ꝓpter se ipsum appetunt nāliter 7 ip̄m nihil aliud ꝓpter illud aliud vltimate nāliter appetit: 7 q2 hoc intelligimus per hoc nomē de^9. sequtur ꝙ nāliter cognosci pōt deū esse. ¶ Ad arg^m factū in p̄ncipio. q. dicēdū ꝙ quicquid sit de necessitate ꝯñtie 7 veritate ꝯsequētis ꝙ magis patebit in q̄one sequenti. Assumptū tamen in ꝓbatione ꝯñtie. s. ꝙ esse finem est esse cuius gratia aliquid est ꝓductū in esse: falsuz est: sicut pz ex p̄^o articulo hui^9 q̄onis.

¶ Distinctionis prime. Questio. ij.

Consequēter querit vtrū nāliter possit euidēter cognosci esse vnū vniuerse p̄ncipium a quo cetera entia sunt ꝓducta. 7 arguit ꝙ nō. Quia nullum repugnās apparētib^9 pōt euidēter cognosci esse verū. Sed eē aliq̄d ens a quo cetera sint facta repugnat apparētibus: ḡ 7c. Maior pz q2 ois euidēs cognitio a nobis nāliter habita ex aliq̄bus apparētibus nobis sumit exordiuz. Minor declarat q2 apparentib^9 repugnat oia p̄ter vnū esse corruptibilia cū plura appareant ad sensum esse perpetua. v. g. corpora celestia. Apparet etiā ꝙ oē factū est corruptibile: igit repugnat his que nobis apparēt oia esse facta. ¶ Scd̄o q2 si hoc ex nālibus posset euidēter cognosci maxime hoc cognouissent p̄hi q sollicitissime hoc ꝑscrutati sunt. Sed hoc est falsum: ꝙ pz q2 p̄hoꝝ p̄cipuus Aristo. hoc non cognouit: q̄nimo falsum putauit sicut pz p̄mo phys. de mā p̄^a quā dicit ingenitā: 7 idē dicit de celo: p̄ ce. 7 ꝯstat ꝙ idē sensit de itelligētijs. ¶ Tertio q2 oia eē facta ab vno est articulus fidei. articulus autem fidei naturaliter cognosci non potest euidenter.

Oppositum ꝓbat: q2 p̄hs 2° meta. ꝓbat in causis efficiētib^9 nō posse ꝓcedi in infinitū: sed neēe esse deuenire ad vnū p̄^m efficiēs. p̄^m aūt efficiēs est efficiēs oium alioꝝ vt dicit. alioqn nō esset p̄mū: igit nāliter pōt cognosci eē aliq̄d p̄mū a quo cetera sunt facta. Et hoc etiā vt ex rōne facta pz cognouit p̄hs. ¶ Itē in l̄ra habet ꝙ p̄hi cognouerūt esse vnū p̄ncipiū q̄d factū nō esset 7 ex quo cūcta essent.

Respondeo. Quia in argumentis tangitur: ac etiam in l̄ra quid de proposita questione senserunt p̄hi 7 de hoc etiam controuersia est inter modernos doctores idcirco duo discutient. p̄mū erit que fuerit opinio p̄hi. s. Aristo. cuius scia 7 doctrina nobis familiarior est inter ceteros p̄hoꝝ doctrinas: ac etiā opio sui Cōmētatoris Auerrois circa p̄sens questitum. 2^m est quid per rationez naturalis luminis possit cognosci de hoc q̄d queritur.

Quantum ad p̄mū sciendū ꝙ nō est dubiū de intentione p̄dictoꝝ p̄hoꝝ de rebus ḡñabilib^9 7 corruptibilibus: ꝯstat eni illas esse ꝓductas 7 factas: sed de rebus eternis

est dubitatio quid senserint: et quātū ad hoc est diuersitas inter doctores quibusdā dicentibus q̄ sm op. phi et Cōmentatoris omnia entia eterna p̄ter p̄mū ens sunt efficienter causata. tam corpora celestia q̄ etiam intelligentie. Quibusdā vero alijs dicētibus q̄ phs et Cōmētator opinati sunt vtiq̄ corpora celestia esse facta. nō aūt hoc opinati sunt de intelligentijs: sed eas posuerunt esse penitus improductas.

Fol. 10. col. 1. post lineaz 12.

Consequēter circa 2m q̄ in hac di. tāgit Magr: queritur vtrū rōne nāli sit euidēter p̄babile deū esse vltimū et vltimū finē oium entiū aliorū. et arguit q̄ nō: q2 nō est euidēter p̄babile oia alia a deo eē facta: igit nec est euidēter p̄babile oia alia esse ad finē aliquē ordinata. Antecedēs satis videt hēri ex p̄cedēti .q. 2sntia p̄bat. naz causalitas finis est esse cui9 gr̄a aliqd fit vel factū est: et per 2ns solū illud hz cām finalē q̄ fit vel est factū. de quo igit nō pōt cognosci euidenter q̄ sit factum nō potest cognosci q̄ sit ad finez aliquem ordinatum.

Ad oppositum pōt argui: ex eo q̄. 12. meta. nāliter videt esse p̄batū: vnū esse finē et p̄ncipē vniuersi. talem autē non nisi deum intelligimus esse.

Huius q̄ōnis duo erunt articuli. In primo inquiret que sit causalitas finis et quid ei9 cātum. ¶ In 2o id qd̄ questio principaliter querit.

Quantum ad p̄mū dicit q̄ causalitas finis est eē illud amore cuius aliqd agit. Sumit aūt agi nō solum pro fieri vt distinguit 2tra esse: sed etiā pro esse effectiue ab alio q̄ cōpetit creature sm totā ei9 durationē. Amor vero h̄ sm eos nō intelligit tm̄ actus appetitus cognitiui: sed gn̄aliter appetitus vt cōmunis est ad nālem et cognitiuū. Probat autē ista 2clusio p̄mo sic. Causalitas finis est esse cui9 gr̄a: vt vbiq̄ per phm pz. Sed esse cuius gr̄a nihil aliud est q̄ esse cuius amore aliqd agitur etc. p̄bat assumpta: q2 esse alicuius gr̄a nihil aliud est q̄ esse intentū p̄pter illud: sed nihil pōt intēdi nisi ab agente: q̄ p̄bat: q2 intendens aliqd p̄pter finē aut est ipse idē finis: et hoc nō: q2 finis intēdit nō intēdit. Aut est id qd̄ intēdit p̄pter finē: q̄ etiā nō pōt dici: q2 intēdere nō est ordinare in finē: sed potius ordinare aliqd ad 2sequēdū finē. Aut est agens intēdens illud propter finē: et per 2ns esse intentū p̄pter finē est agi p̄pter finez: ex quo vlterius sequit q̄ finis est cuius gr̄a aliqd agit. ¶ Scd̄o sic. Causalitas finis correspōdentis agēti per intellectū et voluntatem est esse cuius amore aliqd agit. g̃ cāl'itas finis vniuersaliter sumpti est esse cuius gr̄a aliqd agit. Antecedēs probat: q2 huiusmodi agens eū effectū agit quē amat seu facere vult. Aut ergo suū effectū amat p̄pter se tm̄ aut p̄pter aliud cui9 amore vult suū effectū facere. p̄mū nō pōt dici: q2 tūc suus effectus eēt ei9 vltimus et p̄ncipalis finis: et cū hui9 finis sit simplr nobilior omni alio diuerso a se sequeret q̄ effectus esset simpliciter nobilior sua cā p̄ncipali: qd̄ est falsum. Relinqt ergo q̄ tale agēs amat facere suū effectuz gr̄a et amore alterius. illd̄ vero est finis: igit finis agētis per intellectū et voluntatē est cuius amore aliquid agit. Cōsequēter p̄bat: q2 omne q̄ hz cām finalez hz cām efficientē. oīs aūt effectus cause efficiētis est effectus mediat9 vel imediatus cause efficiētis per intellectuz et voluntatē: ergo omne q̄ hz cām efficientē hz cām efficientē per intellectū et voluntatē: et per 2ns oīs causalitas finis correspōdet agēti voluntario. ¶ Tertio: q2 finis dat quādā amabilitatē hijs que sūt ad finē. i. est cuius gr̄a vel in ordine ad qd̄ ea que sunt ad finē p̄ter bonitatē p̄priā qua vnūqd̄q̄ est amabile sm se hz esse amabile hoc aūt nō cōpetit ei nisi respectu agētis amātis ip̄m p̄pter finem. ¶ Cōfirmat 2clusio h̄ ab alijs auctoritatib9 Cōmētatoris quarū p̄ma est .3. meta. cōmē. 3. vbi ait q̄ finis nō est in reb9 immobilib9: q2 finis est finis actionis et motus: qd̄ igit caret motu caret fine: nisi finis dicat equoce. h̄ Cōmētator. ¶ Alia est i de sub̄a orbis .c. 2. finis inqt significat agens significatione p̄pria. Ex qb9 videt sm intētionē Cōmētatoris q̄ finis nō sit finis nisi eius q̄ agit p̄pter ip̄m et per 2ns cāl'itas finis est esse cuius gr̄a aliqd agit. ¶ Causatū aūt cause finalis sm istaz op. est id tm̄ q̄ ab agēte hz esse p̄pter finē: et hoc satis pz ex dictis. vnde inqunt q̄ cū dicit aliqd agens siue p̄mariū siue secūdariū agere p̄pter finē: ly p̄pter: nō ip̄ortat cāl'itatē finis respectu agentis: sed respectu effectus eius quē agit p̄pter ip̄m finē. Naz oīs finis nobilior est eo cuius est finis. nullus aūt effect9 nobilior est sua cā p̄ncipali. ¶ Hec op. q̄tū ad neutrū p̄dictoz vt mihi videt est vera. vnde 2tra p̄mum arguo p̄mo sic. Cōtingit aliqd eē finem et eius amore nihil agi. igit cāl'itas finis nō est esse cuius amore aliqd agit. pz 2ntia. p̄bo añs. nā 2tingit aliqd esse volitū et eius amore nihil agi. v. g. existēs aliqs ad fenestrā pōt velle videre transeuntes: et nihil agere amore huiusmodi visionis. Similiter aliqs pōt velle audire dulciter canentē: et velle intelligere aliq̄ veritatē. esto q̄ nec amore auditionis vel intellectionis huius aliq̄ agat aut agere velit. Sed sm Augu. 2. de tri. c. 6. omne volitū siue sit volitū p̄pter se siue propter aliud est finis volitionis sue. Voluntas inqt videndi finē nō hz nisi visionē siue id referat ad aliud siue nō referat. Si eni nō refert ad aliud visionem sed tm̄ voluit vt videret nō est disputandū q̄ō ostēdat finē voluntatis esse visionē. Manifestū est .n. et multa subdit ad p̄positum. ¶ Scd̄o p̄bat añs: q2 2tingit aliqd esse finē anteq̄ aliqd agat p̄pter finē: immo et si nulla secutura sit actio p̄pter finē. Qd̄ pz in agētib9 a p̄posito de qb9 dicit phs 3o ethi. et dicit eius per experientiā est euidens: q̄ nullus taliū 2siliabit de fine: sed ponētes finē aliquē: q̄liter et per que erit intēdūt: et si per plura qdem videat fieri per q̄ facillime et optime intendunt. Si autē per vnū p̄curat qualiter per hoc erit et illud per qd̄ quousq̄ veniant ad p̄mā cām que inuētione vltima est: et q̄ vltimuz est in resolutione p̄mū est in gn̄atione: et subdit et si qd̄ ip̄ossibile inueniant: descendunt puta si pecunija indiget: hec aūt nō posse est tribui. Si aūt posse videat incipiunt operari. Ex hijs pz: q̄ finis est finis ante oēm opationē fiendā p̄pter eū: imo et ante omne 2siliū de operatione fienda. et aliq̄n qn̄ nulla operatio sequitur. ¶ Nec vz si dicat q̄tū ad auctoritatē Augu. q̄ ip̄a visio que est finis volitionis: est id qd̄ agit. Aut q̄tū ad auctoritates ambas q̄ ipsa volitio finis est id qd̄ agit gr̄a finis: nō qdē p̄mū. tum q2 sequitur q̄ ipsa visio esset finis sui ipsius et fieret p̄pter seip̄m tanq̄ p̄pter finē: ac per hoc sm dicta op. esset simplr nobilior seipsa: qd̄ est falsum. tum q2 2tingit aliquē velle videre qui tamē nō videt: et per 2ns tūc visio nō agit. Nec vz 2m: q2 ipsa volitio finis est amor finis: sicut igit amor ille nō fit seipso: ita nec volitio finis fit amore finis. dicit aūt op. q̄ finis est cuius amore aliqd agit: per q̄ pz sm ipsam q̄ illud qd̄ agit amore finis est aliud ab illo amore. ¶ Preterea ad idē p̄ncipalr ar9 sic. Sicut 2tingit aliquē agere p̄pter finē: sic etiā 2tingit aliquē p̄pter aliquē finē desistere ab actione seu nō agere. v. g. in abstinētib9 et ieiunantib9: ac etiā 2tinētib9 p̄pter deū. Similr in hijs qui amore dei nō agunt opera vitiosa et p̄hibita: igitur cāl'itas finis nō est cuius amore aliqd agit. pz 2ntia: q2 tales nihil agūt p̄pter finē et tamē vere finē intēdunt: cā finalis vtiq̄ est q̄ nō agūt. ¶ Preterea cū quis ambulat ad foz vt inueniat debitorē inuētio debitoris est vere cā finalis: et nō est cuius gr̄a aliqd agitur: g̃ illa nō est cāl'itas finis. p̄ma pars añtis pz: q2 si querat p̄pter quid ille vadit ad foz et respōdeat vt inueniat debitorē et qd̄ sit de cā: cuz p̄pter qd sit qd̄ de cā vt pz 2o physic. et similr rā9 est de cā: et pz q̄ nō de alia q̄ finali. 2a pars pz etiā: q2 nec ambulans agit nec spatiū per qd̄ ambulat nec aliq̄ res vt apparet. Nec vz dicere q̄ ambulatio vel mot9 ille agit: q2 mot9 ambulationis nō est aliqua res alia ab ambulāte et spatio vt in sequentib9 patebit. Quāuis igit inuētio debitoris sit cā vt ille ambulet et vt spatiuz ambulet nō est tm̄ cā vt aliq̄ res tunc agat. ¶ Preterea non est dubiū q̄ sm intētionē phi et Cōmentatoris: op. illa falsa est: q̄ pz: q2 multas res dixerunt habere cām finalez quas tamē opinati sunt esse penitus ip̄roductas. Sicut est mā p̄ma: cuius tm̄ finis est forma sm eos 2o physi. cōmē. 24. et. 81. Itē intelligētiarū dixerunt deū esse cām finalē: vt pz. 12. meta. et tm̄ opinati sunt tam mām q̄ intelligētias esse nō factas: vt pz ex p̄cedēti .q. ¶ Et si dicat q̄ sm ipsos deus est finis intelligētiarū nō q̄tū ad essentias suas: sed quātū ad operationes quas agūt p̄pter ip̄m: hoc pz esse falsum ex eo q̄ Cōmētator cōmē. 43. ait. Perfectio inqt vniuscuiusq̄ mouētiū vnūqd̄q̄ orbiū perficit per p̄mū motorē oium: et ideo oēs intēdunt hunc motū diurnuz qui est p̄mi motoris actio et p̄ncipiū aliarū actionū: apparet eni q̄ alij motus p̄prij sunt p̄pter istū. Itē cōmē. 51. Cōmune inqt est in oibus q̄ oia sunt p̄pter vnū et q̄ actiones eoz sunt erga illud vnuz: et est p̄ma cā. Ex qbus pz q̄ oia alia nō solū agunt p̄pter p̄mam cām finaliter: sed etiā sunt p̄pter illā: et q̄ ideo p̄pter illaz agunt: q2 p̄pter illā sunt. Et gn̄aliter verū est q̄ q2 res sunt p̄pter hunc vel illū finē ideo p̄pter illū opant. Et in rei veritate diuersitas finiū in reb9 est cā diuersitatis actionū ipsarū: vt idē Cōmēta. dicit 2o celi cōmē. 63. ¶ Cōfirmat sm intētionez ipsoz. Nā volunt q̄ terra sm totū hz aliquē finē p̄priū qui est cōplemētum et perfectio ei9: vt pz 2o celi per phm et Cōmētatorē cōmē. 66. Hic g̃ finis aut est cuius gr̄a terra mouet aut mouet: et hoc nō sm ipsos: q2 vt dicit Cōmētator in p̄dicto cōmēto ipsa assequit finē suū sine oi operatione et motu. Aut cui9 gr̄a ipsa facta est: q̄ etiā falsum est sm ipsos. nā idē Cōmētator dicit infra cōmē. 102. q̄ terra nō est genita sm totuz. Aut cui9 gr̄a ipsa est: et tunc sequit q̄ nō oīs finis est cui9 gr̄a aliqd agit: ac per hoc illa non est eius cāl'itas quā dixit: qd̄ est p̄positū. ¶ Huic fauet et dictū

phi in .7. meta. vlti. ca. vbi vult ꝙ cū agēs solum querit de re in
fieri ⁊ corrūpi. finalis aūt etiā inesse. ita vt nō solū ptingat que-
rere ꝓpter qd res fit vel corrūpit: sed etiā ⁊ ꝓpter qd res est.
Similiter in p̄mo reprehendit antiquos qui iperfecte tetigerunt
cām finalē. nā ⁊ si dixerūt qđ est bonū: nō tamē dixerūt illud bo
num esse cām vt cuius grā aliqd est vel factū est: innuēs ꝙ nō so
lum illud est cā finalis cui⁹ grā aliqd est factū vel fit: sed etiā il-
lud cuius grā aliqd est. ¶ Ex hys oīb⁹ pꝫ ꝙ illa quā assignāt nō
est cālitas finis seu ꝙ idē est dictu. h̄ diffinitio: cui⁹ grā vel amo-
re aliqd agit nō est ꝓpria diffinitio finis vel cāe finalis cum illa
ꝯuertibilis: ⁊ h̄ sufficiant ꝯtra p̄mū dictū op̄. ¶ Ex hys etiā sa-
tis pꝫ ꝙ ſm dcm̄ op̄. s. de cāto cāe finalis est falsum. Nā oē cui⁹
cā finalis est cā finalis ē cātū cāe finalis. Sed alicui⁹ ꝙ nō agit
grā vel amore sui finis finis est cā finalis. v. g. volitionis ipsius
finis: vt pꝫ in p̄ma rōne ꝯtra p̄m dcm̄ opi. ꝗ ⁊c. ¶ Preterea qn̄-
cūq; aliqd ē cā finalis ip̄m ē cā finalis alicui⁹ sui cāti: ⁊ nō semꝑ
qn̄ aliqd est cā finalis est cā finalis alicui⁹ ꝙ agit amore ei⁹: vt
pꝫ per scđam ⁊ tertiā rōnē. ꝗ ⁊c. ¶ Preterea ſm phm̄ 2° phy.
⁊ Cōmētatorē ibidē cōmē. 31. finis est cā aliarū cārū: ⁊ per ꝯñs
cāe efficiētis: ꝙ nō est itelligēdū qŕ finis inquātum finis sit cā
essendi vel ꝓpter quā efficiens est: sed est cā ꝓpter quā efficiēs
est efficiēs siue ꝓpter quā efficit: quē sensum satis explicat Cō
mētator. 5. meta. cōmē. p̄mo in fine vbi dicit ꝙ iter oīa p̄ncipia
rei p̄mū est cā finalis. oēs eni cāe ingꝫ nō sunt p̄ncipia nisi pro-
pter illud p̄mū. i. ꝓpter cām finalē. Expressius aūt Aui. p̄mo suf
fi. c. 12. d. finis est cā ꝓpter quā efficiēs hꝫ esse efficiēs: ꝗ ip̄e est
ei cā vt sit ille cā: ⁊ efficiēs nō ē cā finis vt finis sit cā: ⁊ h̄ decla-
rabit in ph̄ia p̄ma. hinc etiā est cōe dcm̄ ꝙ finis est cā cālitatis
aliarū cārū. i. ꝙ ꝑ eū cāe sint cāe: igit ꝙ efficiēs sit efficiēs est cātū
cāe finalis: igit nō solū id qđ efficit ab agēte grā finis est cātum
finis. h̄ itaq; sufficiant ꝯtra op̄. p̄dictā. ¶ Rn̄° igitur ad hūc ar-
ticulū tali ordine. nā p̄mo dicā que est cālitas finis. deide ponā
aliquas distinctiones de finib⁹ ⁊ inferā correl. quedā. 3° dicā ꝙ
est cātū finis. ⁊ 4.° circa dicta mouebo aliq̄ dubia. ¶ Quātū ad
p̄m dico ꝙ cālitas finis est eē id in ꝙ appetitu aliud tēdit ⁊ acci
piēdo appetitū cōiter ad nālem ⁊ alios. dꝫ aūt aliqd tendere in
aliud appetitu siue ip̄m sit appetitio formalis siue appetēs seu
qd ꝓpter qđ appetitū: ita ꝙ h̄ sit descriptio finis. in ꝙ appeti-
tu aꝰ tendit. ¶ Forte melius diceretur: ꝙ qđ est esse finē aliud
esse cām finalē. Nō eni oīs finis est cā finalis: eius cui⁹ est finis.
Nam volitū a deo est finis volitionis dei. p̄sertim si volitum il
lud nō sit d̄m: sicut ꝓbatur ex auctē Aug. 11. de tri. ⁊ tn̄ volitio-
nis dei cū sit deus nulla est cā finalis. Esse ꝗ cām finalez est esse
cuius amore aliud est amatū. accipiendo amorem gn̄aliter pro
amore seu appetitu nāli: aiali: ⁊ volūtario. Et huic ꝯuenit dictū
phi: qui cām finalē vbiq; describit vel vocat cui⁹ grā: ꝙ nō est
aliud dictu q̄ cui⁹ amore. ¶ Esse vo cātū cāe finalis est eē ama-
tum: qꝛ aliud est amatū. ¶ Et ſm istā viā auctas illa Augu. 2. de
tri. nō valeret ꝯtra aliā op̄. nec ꝓ illa. Hec ex aia: qꝛ ſm hoc: nō
cogeris ponere deū aliquo mō habere cām: cuius oppositū ꝓ
certo nō bene sonat. Hoc declaratur p̄mo ex intētione phi. 12.
meta. vbi volens ostendere q̄liter mouet motor celestis ait ꝙ
mouet vt appetibile ⁊ itelligibile: vel ſm ifam cōmēti: sicut de-
sideratū ⁊ itellectū: in qb⁹ verbis ſm Cōmētatorē ibidē cōmē.
36. phs innuit dictuꝫ motorē duplici mō mouere. s. vt agens ⁊ vt
finis. in eo. n. ꝙ ait vt intellectū innuit eū mouere vt agens. in eo
vo ꝙ dicit: vt desideratū vel appetibile innuit eū mouere vt fi-
nis. Sicut pꝫ diligēter inspicienti cōmentū illud: mouere igitur
vt finis est mouere aliud vt amatū: ⁊ ꝙ nō est aliud q̄ esse in ꝙ
aliud tēdit amore: ⁊ si ab eodē efficiatur amor in ꝙ etiā termi-
natur: nō dicit illud esse amatū iquātū efficit: sed solūmō iquā-
tum terminat amorē: sicut pꝫ vbi efficiēs ⁊ terminās distiguū-
tur. Nō enim forma balnei in aia que ſm Cōmētatorem efficit
amorē est amata illo amore: sed ea que est extra ad quā amor
terminat. Esse igit amatū vel intentū: aut in ꝙ tendit appetit⁹
est esse finez: seu cālitas finis: vt h̄ de fine est ſmo: ⁊ sicut tetigi
de appetitu sic etiā dico ꝙ amor gn̄aliter intelligi debet tam ꝓ
nāli appetitu q̄ alys vt descriptio sit cōis ⁊ ꝯuertibilis cuꝫ de-
scripto. Nam vt pꝫ 2° phys. nō solū aialia: sed etiam alia entia
nālia agunt ꝓpter finez: ⁊ ꝓprios fines habēt. ¶ Declarat hoc
idē ex intētione Aui. p̄mo lib. sue sufficiētie. c. 15. vbi ait ꝙ finis
verus est qui intendit ꝓpter se ⁊ ꝓpter quez cetere res appe-
tunt: nō describit aūt h̄ finē in cōmuni: sed sp̄aliter finē nō rela
tum in aliū sed vltimū in quē alij referunt: ⁊ illū vocat finez ve-
rum: qꝛ per se ⁊ p̄mo ei cōpetit esse finem. Sed si cōiter descri-
bi debeat ſm eius intentionē: pꝫ: ꝙ dicet: finis est qui intendit:
ꝙ nō aliud est dictu: q̄ in quē appetit⁹ tendit vel obiectiue ter-
minat. ¶ Huic ēt ꝯcordat snīa Aug. 2. de tri. c. 6. vbi qōlꝫ obm

volitionis vocat finem eius siue voluntas illud referat in aliud
siue nō referat. Et eodē mō id in qđ fert volūtas seu appetitus
vel inclinatio nālis: est finis eius. ¶ Uerum qꝛ nihil ꝓprie dici
pōt finis suipsius p̄mo ⁊ per se: vt de fine nunc loqmur: qui. s.
est cā finalis: sic nec aliqd ꝓprie pōt dici cā sui p̄mo: ideo intelli
gendū est ꝙ illud sit finis in qđ aliud tendit per appetitū. aliud
inquā qđ est vel appetitio que nō est id qđ appetit ⁊ seipsa ten
dit in illud est ipsa tendentis: vel appetens nō idem ei qđ appe
tit. Aut aliqd appetitū ꝓpter aliud appetitū ꝙ nō est ip̄m: ⁊ id-
circo addidi in descriptione finis aliud: ⁊ sic itelligo cū dico: ꝙ
finis est in ꝙ appetitu aliud tendit. ¶ Ratione quoq; pōt decla
rari h̄ ip̄m eo mō quo tales descriptiones declarari pōt. Naꝫ
cuicūq; ꝯuenit ratio p̄dicta qbuscūq; alys circūscriptis ipsum
vere dicit finis: ⁊ cuicūq; nō ꝯuenit quecūq; alia ꝯueniāt nō est
finis: igit ⁊c. assumptū declarat. tam in volūtarys finib⁹ q̄ nā-
libus. Si quis eni vadat ad forꝫ intendens a debitore recipere
debitū. nō aūt intendens in via iuenire thaurum. Sic receptio
debiti est finis sue itionis ꝙ nō inuētio thauri: posito etiam ꝙ
inueniat thaurum: nec aliq̄ ratio pōt assignari nisi qꝛ h̄ fuit in-
tenta illa vo nō: cū in ceteris ꝯcurrentib⁹ ꝯueniant. nā oīs ope-
ratio que p̄cessit receptionē debiti p̄cessit iuētionē thauri nec
ad vnā plus actū est q̄ ad aliaꝫ: ⁊ ideo iꝫ vtraq; sit finis itionis
(vocādo finem ꝙ est terminus ⁊ vltimū) ⁊ cōsequtur aliud non
vtraq; tamē est cā finalis: nec finis vt finis ē cā: ꝓpter assigna-
tam rōnē. Cōfirmat qꝛ posito ꝙ h̄ vadens nō recipiat debituꝫ
inueniat aūt thaurū. ꝯstat ꝙ dicet frustratus esse suo fine. nō
aūt si ecōtra reciperet debitū ⁊ nō inueniret thaurum: nec hu-
ius est alia ratio: nisi qꝛ intēdebat recipere debitū nō aūt inue-
nire thaurum. Hoc etiā ꝯfirmat dictū Aui. vbi supra ca. 13. qui
distinguit inter finem ⁊ id qđ ꝯsequtur finem. vnde dicit ꝙ de-
cor ꝯñs sanitatē nō est finis exercity: sꝫ sanitas: qꝛ exercitio nō
intendit decor: sed sanitas ⁊ ex sanitate seqtur decor. ¶ In fi-
nibus quoq; nālib⁹ idem pꝫ. Naꝫ finis terre est esse deorsum: ⁊
p̄cise qꝛ ad id nāliter inclinat. Unde posito ꝙ esset non ꝓducta
ab aliquo sicut opinatus est phs: ⁊ ꝙ nec moueret nec moue-
ret ⁊ qbuscūq; alys rōnib⁹ finis ab alys assignatis vel possibili-
bus assignari: hoc solo retento ꝙ nāliter appetit seu inclinatur
vt sit deorsum: hoc est finis eius. ecōtra hoc circūscripto posi-
tis alys qbuscūq; nō erit nālis finis ei⁹ nō certe plus q̄ esse sor
sum. ¶ Et qn̄ aliqd tendere in aliud appetitu multipliciter cō-
tingit ideo ⁊ multiplex etiā distinctio pōt de fine dari. ponaꝫ tn̄
nō oēs: sed aliquas magis vtiles ⁊ valentes ad sequentia. Sit ꝗ
p̄ma distictio ꝙ finiū qdā est nālis: ⁊ est ille in ꝙ nāliter tendit
appetitu: qdā vo volūtarius ⁊ est is quez qs libere sibi pro fine
ꝯstituit. Et inter hos est differētia ſm Cōmētatorem 2° phys.
cōmē. 21. qꝛ̄ vltimū itentū. i. finis in reb⁹ volūtarys mltotiēs
videt bonū ⁊ nō est in rei veritate. intentū vo in reb⁹ nālib⁹ est
bonū verū. ¶ Alia distinctio est: ꝙ finiū qdā est inherens vt sa-
nitas in corpore ⁊ bonitas in aia. qdā vo subsistens vt dn̄s ser-
uoꝝ. Et hanc ponit Cōmētator. 12. meta. cōmē. 36. perfectionū
inqt ꝓpter quas mouet perfectū quedā sunt q̄litates qb⁹ ꝑfi-
citur id qđ mouet vt illud qđ mouet ꝓpter sanitatē: ⁊ quedaꝫ
sunt sube extrinsece a re que mouet ad eas vt assimilet eis: vt
inueniunt oēs actiones seruoꝝ: qꝛ̄ sunt erga intentionem dn̄i
sui: igit dn̄r esse ꝓpter dn̄m: ⁊ simil̄r oīa entia cū p̄mo p̄ncipio.
Cui distinctioni satis ꝯsonat illa qua dicit: qđ est finis quo ⁊ fi-
nis cuius: finis quo dicit ille quo formal̄r res perficit: ⁊ ille est
qui est dictus iherēs. finis vo cuius dicit ille quo nō ꝑficit res
formal̄r sꝫ extrinsece perficiat per ip̄m. Sed cui⁹ est aliqd res
cui⁹ est finis: sicut seruus dicit esse aliqd dn̄i: ⁊ ille est dict⁹ sub-
sistens: ⁊ hāc ponit Cōmētator 2° phys. cōmē. 24. ¶ Alia est.
ꝙ qdā est finis nō actu existens ⁊ ꝓpter quez agens agit vt sit.
Sicut sanitas est finis ei⁹ qui mouet ꝓpter sanitatem acqren
dam: quedā vo actu existens ⁊ ꝓpter quez nō agit agens vt sit
sed qꝛ ipse est: sicut dn̄s est finis seruoꝝ. quā. d. ponit phus. 12.
meta. dicens. Est eni alicui ꝙ cui⁹ grā quoꝝ hoc qdem est: hoc
vo nō est. Et p̄mus vt dn̄s aliq pōt ꝓprie dici desideratus. secū-
dus aūt magis dici dꝫ amat⁹ vel dilect⁹. Sed in ꝓposito nō mul
tum de hoc curo. ¶ Alia di⁹ est ꝙ qdā est finis vltimus ⁊ pro-
pter se intentus: qdā vo medius seu relatus. i. ꝓpter aliū finez
vlteriorem intentus. exēplū p̄mi: sanitas. exemplū secūdi exte-
nuatio vel exercitiū: ⁊ h̄ ponit a pho 2° phys. ⁊ a Cōmētatore
ibidem cōmen. 29. ⁊ satis innuitur ab Aug. 2. de tri. c. 6. ¶ Aduer
tendū tn̄ ꝙ de fine dupl̄r loq possumus vno mō cōiter ſm diffi
nitionem supra datā ⁊ sic locū hꝫ p̄dicta distinctio. Alio modo
sp̄aliter ⁊ strictius. s. de eo cui nō rōne alterius: sed ꝓpter ip̄m
alteri cōpetit esse finem: ⁊ sic loqtur phs 2° meta. vbi ait. finis
est ꝙ nō est alius cā sed alia illius: ⁊ Cōmētator ibi. s. cōmē. 9.
cum ait

rum ait φ descriptio cāe finalis est vt nō sit ꝓpter aliā cām: ⁊ similiter Aui. in suffi. vbi supra est allegat⁹. ¶ Alia distinctio est φ finiū qdā est pma intentione intētus: qdaʒ vo scda ⁊ ex ꝯnti. Exemplū pʒ in eo qui ꝓpter deū pncipalr exercet act⁹ tēperātie ⁊ ex ꝯnti ꝓpter corporis sanitatē: ⁊ similē distinctionem in alijs exēplis ponit Cōmētator. 12. meta. cōmē. 35. ⁊. 2. ce. cōmentis. 17. ⁊. 21. Et notandū φ ois supradicta differētia finiū reperiri ꝯtingit tam in finib⁹ nālibus φ etiā volūtarijs sicut faciliter pōt occurrere inspiciēti. ¶ Pōt ⁊ alia distinctio cōis et fini nāli ⁊ volūtario assignari. vʒ. φ qdā est aliqd significabile cōplexe tm̄. Sicut terra nāliter appetit esse deorsuʒ. φ qdē nō est aliqd incōplexe significabile vtpote entitas aliq̄ actu existēs vel possibilis esse. φ pʒ qꝛ nō est terra: terra eni nō appetit nec mouet ad se: nec aliq̄ alia entitas vt locus vel aliqd aliud φ qs vellet existimare. nā nulla tali alia entitate posita nihilominus terra descēderet ad cētrū mūdi. Similr inuolūtarijs: vt pʒ in eo qui intēdit alijs pesse. vel aliqd simile. qdam vo est aliqd incōplexe significabile vtpote aliq̄ entitas actualis vel possibilis. exēpluʒ est sanitas que est finis artis ⁊ aliqn̄ et nāe. ¶ Hijs pmissis infero correl. duo. pmum est φ nō ois finis nobilior est simplr eo cuius est finis. Et illud pʒ tam de fine inherēte φ et subsistente nō ꝓpter se tm̄ sed ꝓpter aliud intēto siue nāli siue voluntario: ⁊ ꝓpter quē agens agit nō qꝛ ipm est: sed vt sit ⁊ qui nō pma sʒ scda intentione intēdit. Nō eniʒ sanitas nobilior est hoīe qui illam intēdit: nec semꝑ genitū: aut forma geniti ipso gnāte: nec opus opifice. Neq̄ ista gnālia motoribus celestib⁹: ꝓpter que tn̄ generāda ⁊ in esse ꝯseruanda mouent scda intētione sm̄ Cōmētatorem 2⁹ ce. cō. 17. ⁊. 12. meta. cō. 35. ¶ Ois autem finis naturalis subsistēs vltimatus ⁊ pma intētione intētus: ⁊ pp queʒ agens agit non vt sit: sed qꝛ est: simplr nobilior ⁊ pfectior est oī alio a se cuius est finis. Et sm̄ hūc intellm̄ intelligēdū est dictuʒ Alexādri approbatū a Cōmētatore. 12. meta. cō. 30. d. φ illō ad φ sm̄ desideriū mouet corp⁹ celeste nō est hō neq̄ aliqd entiuʒ que sunt hʼ: cū nobilius nō desiderio tēdat in vili⁹. Idē 2⁹ ce. cō. 21. De tali quoq̄ fine loqtur Cōmētator. 12. meta. cō. vltio. qū dicit: φ illud pp φ aliqd mouet magis est bonū φ illud bonū mouens. In volūtarijs aūt nō semꝑ est sic. Nā vbi volūtas non est recta talis finis vltimat⁹ ⁊c. pōt eē ignobilior ⁊ agente pp ipm ⁊ his que ab agēte in ipm finalr ordinant. Sʒ si voluntas recta sit nec errās idem iudiciū est de tali fine volūtario φ ⁊ de nāli. ¶ Scdm cor^m est. φ possibile est ⁊ interdum de facto ꝯtigit: φ aliqd non actu existēs est finis: ⁊ satis hʼ pʒ ex vna distōne pcemissa ⁊ ꝓbata: ꝓbat etiā qꝛ appetitus tam nālis φ volūtarius pōt tēdere in aliqd qō nō est: pʒ de sanitate ꝓpter quā operat frequēter nā in corpore infirmi: cāndo sudorē ⁊ fluxū sanguinis ⁊ hmōi: ꝓpter quā etiā homo iuxta iperiuʒ artis agit vt in eo sanitas que nō est gnet. Unde si a tali queraf ꝓpter qd agit respōdebit vt sanet. volēs cāʒ ⁊ nō nisi finalē assignare. ¶ Preterea gnātio est ꝓpter formā: sicut ꝓpter finē vt dicit Cōmen. 2⁹ phy. cōmē. 70. cōstat aūt φ dum est gnātio sine dū res gnat: forma que intendit nō est actu: qnimo illa adepta cessat gnāri. Unde Cōmē. 5⁹ meta. cōmē. 22. Cōplemētū inqt ⁊ finis dr et de illo ad qō cū gnāta puenīāt: cessant mot⁹ gnōnis eoꝝ: tunc igit forma est finis gnōnis: qn̄ ipsa forma nō est actu. ¶ Quātū aūt ad cāmuʒ finis de quo 3⁹ dōm ꝓponebat: dico: φ oē aliud a fine tendens in finē appetitu ꝓprio vel alterius: est cātū finis. sumo aūt aliud gnāliter vt aliquotiēs dcm̄ est in pmo lib. s. vt dī tā de significabili cōplexe tm̄: φ de significabili icōplexe actuali vel possibili. Appetitu aūt alteri⁹ dico tēdere in finē oē φ appetitu qui nō est ipm intēdit vel appetit ꝓpter finē. Probat: qꝛ cuilibet talis finis est cā finalis: igit qōlibet hmōi est cātuʒ cāe finalis. ꝯntis pʒ. Ans ꝓbat: qꝛ de quolibet tali ꝯtingit ꝯuenienter iterrogare: ꝓpter qd: ⁊ reddere cām finalē: sicut bene discurrenti satis occurrit. ¶ Ex hoc etiā sequunt aliq̄ correl. vnū est φ sicut supra ꝯtra aliā opi. dicebatur: nō solū id qō fit ab agēte ꝓpter finē est cātū finis: sed et ipm agēs agere: ⁊ aliqn̄ nō agē: ⁊ aliqd mouē. vel moueri ⁊ similia cōplexe significabilia. φ ꝓbat ex eo: φ qs pōt velle se agere ꝓpter aliquē finē: ⁊ similr ꝓpter aliquē pōt velle se nō agere: ⁊ velle mouē ⁊ velle se moueri. ¶ Cū et qꝛ super qlibet taliū pōt ꝯgrue erigi qō de cā finali. ¶ Aliō est φ sicut supra dcm̄ est φ aliqd pōt eē actu cā finalis dū nō est actu: sic ⁊ aliqd pōt eē actu cātū cāe finalis: qn̄ actu nō est: ⁊ hʼ dī vno mō φ ei⁹ cā finalis nō solū sit actu cā sed et actu sit. Alio φ nec etiā cā finalis sit actu φuis sit actu cā. pmū pʒ: qꝛ pōt homo ꝓpter deum: vel seruus aliqs ꝓpter dām suū velle aliqd facere φ nō est: ⁊ tūc illud erit cātū finis existētia: qꝛ tale ꝓpter illū appetit. 2^m pʒ. Nā pōt aliqs intēdere cāre plures effectus ordine quodā ⁊ vnū ꝓpter aliū: quo posito effectus intētus ꝓpter aliū cāndū est cātū alterius ⁊ alius ecōuerso eius cā finalis: ⁊ neuter tn̄ actu existit. ¶ Aliud est φ eiusdē pnt eē plures fines volūtarij nō inuicē subordinati ⁊ eque p⁹ intēti pʒ: qꝛ quis pōt velle aliqd ꝓpter duos fines eque pmo. v. g. ire ad forum ⁊ vt exigat debitū a suo debitore ⁊ vt soluat debitū suo creditori. ¶ Itē possunt esse plures fines eiusdē subordinati ⁊ nāles ⁊ volūtarij. de nālib⁹ pʒ in actionib⁹ nāe que per multa media quodā ordine perueniūt ad finē intentū. Similiter ꝯtingit in actionib⁹ volūtarijs. Itē pnt esse plures fines subordinati quorum vnus sit nālis alter volūtarius. Sicut pʒ in illo q vult acqrere habitū aliquē virtutis vt sm̄ illū operet: ⁊ ex talib⁹ operibus deus laudet vel alij etiā ad virtuosa opera ꝓuocent. operatio eni ꝓpria habitus suus nālis finis existit. Sed imitatio ꝓximi ⁊ laus dei: sūt volūtarij fines. ¶ Multa alia correl. possent ex dictis deduci: sed hʼ ad pīeus sufficiāt. Nunc 4⁹ mouenda sunt aliq̄ dubia ꝯtra dicta: ⁊ pmo ꝯtra id qō dcm̄ est de causalitate finis. Naʒ sm̄ illud videt sequi: φ dei sit aliq̄ cā finalis. pʒ qꝛ deus suo appetitu tendit in aliud. diligit enim creaturas ⁊ vult aliquas ꝓducere ⁊ benefacere. Sed ꝯns est impole. tuʒ qꝛ alias seqtur φ aliqd posset esse nobilius deo. cuʒ finis semꝑ sit nobilior eo φ est ad finē siue cui⁹ est finis. Tum qꝛ tunc de⁹ posset perfici per aliqd aliud. Nā finis est illud ad qō mouet illud qō inatū est pfici per illud. vt dicit Cōmē. 3⁹ meta. cōmē. 3. Tuʒ qꝛ deus nō esset simplr independens cū oē cātū depēdeat a sua cā. Tum vltimo: qꝛ oīno absonū est dicere deū aliq̄ mō eē cātū cum ipse sit pma cā simplr. ¶ Scdo ꝯtra corre^m quo dī: φ aliquid dum nō est actu est actu finis seu cā finalis. Nā oppositūʒ huius expsse hētur 2⁹ phyū. vbi dī φ cāe in actu ⁊ singulares ⁊ quoꝝ sunt cāe simul sunt ⁊ nō sunt: que aūt sm̄ potētiā nō semper. Non eni simul corrūpit domus ⁊ edificator. Si ergo cātuʒ finis est in actu ⁊ ipse finis est in actu ⁊ ecōuerso: ⁊ hoc etiā est ꝯtra 2^m corre^m positū de cāto ipsius finis. ¶ Cōfirmatur rōne: qꝛ φ nō est: nullius cā esse pōt. ¶ Tertio cū 2⁹ phy. dicat φ aliquādo finis ⁊ efficiēs sūt sibiīuicē cāe. ⁊ supra dcm̄ est φ finis est cā φ efficiens est cā: dubium est qliter efficiens est cā ipsius finis. ¶ Rn̄ᵒ. Ad pmū dico: φ dei esse aliquā cām finalē pōt intelligi duplr: vno mō tanq̄ eius φ est nāliter ꝓpter finem: ⁊ sic est ipossibile: ⁊ nego ꝯntiā: nec ꝓbat ad hūc sensuʒ. Alio modo tanq̄ eius φ agit ꝓpter aliquē finē: aut intendit finē seu cuius volūtas tendit in aliud: ⁊ sic dico φ si intelligat de fine vltimato ⁊ ꝓpter se intēto: φ eius nullus est finis nec nālis. pʒ: nec voluntarius cū eius volūtas nō nisi recta esse possit ⁊ per ꝯns ad se referens ⁊ ꝓpter se vltimate agens qcqd agit ⁊ volēs qcqd aliud a se vult: qm̄ ipse est finis nāliter ab oībus intentus vt patebit in 2⁹ articulo: ⁊ similiter est finis quē oīs volūtas vltimate: ⁊ ꝓpter se dʒ velle: ⁊ qcqd aliud ab illo vult: velle ꝓpter illū: ita φ sicut ipse est pncipiū a quo oīa ita sit etiā finis ad quē oīa referātur iuxta illō Apoc. 1. Ego sum Alpha ⁊ o. pncipiū ⁊ finis: nec vʒ ꝯntia ad hūc intellectū. Si vo intelligat de fine voluntario nō vltimato: sed ꝓpter aliū intēto: dico φ ꝯns nō est negandum: sicut nō est negandū deū aliquid aliud a se velle: ⁊ aliquid ꝓpter aliqd aliud agere: sicut ꝓpter nostrā saluteʒ fuit icarnatus ⁊ mortuus. vt testat simbolū: ⁊ Aplus testatur φ resurrexit ꝓpter iustificatiōes nostras: ⁊ ꝯstat φ iy ꝓpter vtrobiq̄ cām finalē demōstrat: ⁊ tn̄ salus nostra atq̄ iustificatio de qb⁹ loqtur pdicta: aliud sunt a deo: φuis ipse cāliter sit salus ⁊ iustificatio oīum iustoꝝ. ¶ Huc accedit: φ sicut dicit Phūs 2⁹ meta. Causa alicuius semꝑ facit qui intellectū hʒ. ⁊ Auicē. pmo suffi. c. 12. vniuersaliter ait de efficiente φ nihil facit nisi ꝓpter finē: igit nō est negādū quin deus agat aliqd ꝓpter finē aliū. vltimate tn̄ ꝓpter se ipm. iuxta illud ꝓuer. 16. vniuersa ꝓpter semetipm operatus est dn̄s. ¶ Tunc ad ꝓbationes falsitatis cōsequētis dōm pma: φ nō oīs ⁊ maxime volūtarius est nobilior eo cuius est finis vt supra pʒ. ¶ Ad 2^m φ Cōmē. loqtur ibi de fine nāli inherēte. Sicut pʒ ex verbis ei⁹. ait. n. Illud qō est per se ⁊ nāliter finis est illud ad φ mouet illud qō inatū est pfici p illud: talis aūt finis nullus est dei: nec aliqs alius ei inherēs vel φ ei sit pole inherere. ¶ Ad 3^m dico: φ oē cātum dependere a sua cā. pōt intelligi triplr. s. ꝓprie: ⁊ iꝓprie ⁊ improprijssime. pmo mō est vt sit sensus φ nullū cātuʒ pōt existere nisi existat sua causa ⁊ illud ꝯseruet in esse: ita φ si illa nō esset vel nō ꝯseruaret ipm nō esset. Alio modo φ nullum cātum esset causatum si eius causa nō esset. Et vtroq̄ mō ꝓpositio est falsa si intelligatur φ omne cātum aliquo taliū modoꝝ depēdet a qualibet sua cā pʒ ex supradictis: eqm̄ alicuius vere existētia ⁊ cāti: aliqd nō existēs est cā finalis. 3⁹ mō φ nullū causatū pōt esse causatū nisi sua causa sit eius causa. ⁊ hoc modo pōt ꝓpositio concedi. Sed hoc mō iproprijssime sumit dependere. naʒ pari mō diceretur

ꝙ oīs cā dependet a cāto: qm̄ nulla cā pōt esse cā nisi suū causatum sit cātū. Et hoc mō ꝯcedēdū eēt ꝙ causans dependet a cāto. ⁊ cātū a cāli ⁊ ꝯseruās a ꝯseruato: qm̄ impole est causantē esse cāntē nisi cātū sit causatū: nec est posse causatiuū eē cātuū nisi cāle sit causale: nec ꝯseruātē eē ꝯseruātē nisi ꝯseruatū sit ꝯseruatū. Et isto mō pōt dici ꝙ omne cātū finis dependet a cā finali: q2 nihil pōt esse cātū finis: q̄n finis sit eius cā finalis. ¶ Ad 3m. si sumat̄ dependere ꝓprie: nego ꝯñam ⁊ ꝓbationē eius. pꝫ instantia. in hijs quoqꝫ finis est aliqd ens tm̄ i potētia. nā talia existētia nō dependēt ab illo ꝙ nō existit. ¶ Ad vltimā ꝓbationē dico ꝙ q̄uis possit hēri bonus ac verus intellectus huius oronis deus est cātus: nā pōt per hoc intelligi ꝙ deus aliqd aliud a se vult: ⁊ ꝙ ꝑꝑ aliquē finē q nō est ipse opat̄ q̄uis nō ꝑꝑ illū vltimate. qui sensus ēt ꝓprie signif ex h ꝙ dr̄: ꝙ dei est aliqs finis nō vltimate itētus: q2 tn̄ ex cōsuetu vsu cū aliqd dr̄ cātū i telli ꝙ sit effcm̄ seu efficiēter ab aliq̄ ꝓductū. ⁊ silr cū dr̄ aliqd hr̄e cām finalē: intelligit̄ vsitatius de cā finali vltimata. vn̄ ⁊ talis finis magis ꝓprie dr̄ finis: ⁊ vtrūqꝫ deo repugnat idō p̄mo aspcū absurdū appet dīc deū eē cātū: aut deū hr̄e cāꝫ finalē: ⁊ ꝑpea dico ꝙ esto ꝙ bonus intellis posset inde trahi iuxta p̄dicta: nō tn̄ vsitāde sūt hmōi ꝓpositiones. sicut ⁊ scī multas q bonū itellectū sm se pñt hr̄e repulerūt ab vsu ad vitādū errorē simpliciox. ¶ Ad 2m. pōt p̄mo dici ꝙ phs nō loqt̄ vlr de oibus cāis sed de efficiētibus vel agētibus tm̄: ac per hoc arm ex eius dicto nō est ad ꝓpom. Q2 aūt ita sit pꝫ ex verbis eius. Ait. n. Differūt aūt intm̄ ꝙ operātes ⁊ singulares ⁊c. ⁊ i. 5. met. dicit. Agētes qdē ⁊ singulares. nō aūt dr̄ vlr. cāe in actu: sicut arguēdo allegat̄. de agētibus aūt ⁊ opantibus cāis ipse loqt̄ sicut insup exēpla q̄ addit demonstrāt. Ait enī Sicut hic medicās cū hoc q fit sanus: ⁊ hic edificator: cum hoc edificato: cuius dcm̄ si bn̄ itelligat̄ vtiqꝫ verū est. Vlr aūt sumptū ⁊ ad itellm arguētiū: est falsum ꝙ pꝫ ēt i alio gn̄e cāe. nā sicut cōpositum siue forma sit cātū mãe. hoc tn̄ mã nō sil corrūpitur cū hoc cōposito aut hac fōa cuius est cā: sicut dicit phs ꝙ nō sil corrūpit̄ domus ⁊ edificator. ¶ Posset ãt 2o satis ꝯueniēter itelligi dcm̄ illud de oibus cāis gnālr iuxta sensum quē tradit Aui. p̄mo lib. suffi. cap. 13. circa finē. Scias inqt ꝙ cā in potētia est ꝯtra cātū in potētia. q2 q̄diu cā fuerit in potētia cā: tādiu cātū erit in potētia cātū: ⁊ per ꝯñs qñ cātū fuerit actu cātū: cā erit actu cā. Et hoc ēt in ꝓposito verꝫ est: q2 qñ cātū finis ē actu cātū. i. actu cātur: finis ēt est actu cā: q̄uis ipse nō sit actu. ⁊ ecōuerso qñ finis ē actu cā: cātū eius actu cātur. ꝙ ꝯt ēt qñ neutrū actu existit. Nā qñ vnus effectus ꝑꝑ aliū finalr itēdit̄ ab agēte: q̄uis neuter actu sit actualr tn̄ vnus ꝑꝑ aliū itēdit̄. ⁊ p ꝯñs hic est actu cā: ille cātū. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ illa ꝓpō nō est vera vlr de cā finali qm̄ sicut in aliqd ꝙ nō est: pōt appetitu aliud tendere: sic ꝙ nō est: pōt eē actu cā finalis: cū illa sit cāitas eius vt pꝫ ex dcis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ nō eodē mō sunt inicē cāe: q2 vt supra dcm̄ ē finis nō ē cā efficiētis vt sit sed vt sit efficiēs. Sꝫ eē efficiēs ē cā nō est cā finis vt sit finis: sꝫ vt sit: ꝙ itellndū ē de fine q accipit eē p actionē agentis. de alijs vo nō est verꝫ ꝙ efficiens sit cā finis: sꝫ hn̄ eꝫ sm itellm datū Et h est ꝙ dicit Aui. p̄mo li. suffi. ca. 12. Dr̄ia inquit est inter esse aliquid ⁊ esse: sicut iam dixisti. ⁊ finis est cā ꝑꝑ quē efficiēs hꝫ eē efficiēs. q̄ ipse est cā ei vt sit ille cā: ⁊ efficiens nō est cā finis vt finis sit cā: ⁊ i p̄o capli dixerat. Efficiēs q̄dā mō respectus est cā finis. quō. n. nō erit sic cū efficiēs sit ꝙ facit finē esse. ¶ Nūc ad rōnes alterius op. opꝫ rñdere. Ad p̄mā Rñ. ꝙ minor est fsa vt multiplr pꝫ ex dcis. Ad ꝓbōnē cū dr̄: esse alicuius grā nihil aliud est h q̄ esse itētū ꝑꝑ illō ⁊c. dōm ꝙ h est fsm. nā nō solū ꝙ est itentū ꝑꝑ aliqd est grā illius ad itellm supra positū: sꝫ ēt ipsa itentio vel appetitus finis est grā eius: ⁊ silr intendens finē vel aliqd ꝑꝑ finē est huius grā finis ⁊ tn̄ esse intendens nō est esse itentū. ¶ Preterea illa distinctiua sumpta ad ꝓbationē nō est sufficiēs: qm̄ aliqd pōt itēdere finē ⁊ aliqd ꝑꝑ ipsū: ꝙ nec ē finis: nec agēs: nec id qō itēdit̄ ab agēte. Sicut cū qs ꝑꝑ finē desistat ab agēdo: seu nō agit vt supra dicebat̄: ⁊ plures alie istātie ꝯ h colligi pñt ex supra dcis. ¶ Ad 4m dōm ꝙ multiplr deficit. Prīa qdeꝫ aña est fsm: qm̄ finis agētis p itellm nō solū est cā ꝑꝑ quā agit̄ ꝙ agit̄ sed etiā ꝑꝑ quā agēs agit: ⁊ cā etiā finalis volitionis ipsius agentis. ¶ Scdo ꝓpō assumpta qua dr̄ ꝙ agens voluntariū nō pōt amare suū effectum ꝑꝑ se. est falsa: vt expientia docet in hijs q fruunt̄ vtendis nec habent rectā voluntatem. ¶ Tertio falsum est ꝙ finis vltimus est simplr nobilior hijs que sunt ad finem: si intelligat̄ propositio vlr. ⁊ itelligatur vltimus ille qui diligitur ꝑꝑ se. ⁊ hoc patet supra. ¶ Quarto esto ꝙ hec omnia assumpta pro probatione antecedentis essent vera: adhuc antecedens non probatur sufficienter: nō enim plus ꝓbat q̄ ꝙ finis est cuius amore aliquid agitur: cum hoc autem stat ꝙ sit etiā cuius amore aliquid agit̄. ⁊ cuius amore aliquid nō agit: ⁊ cuius amore aliquid mouetur. aut quiescit: ⁊ multa alia. Et per consequens illa non est causalitas eius iuxta intellectum questionis quasi diffinitio correspōdens sit ꝯuertibilis cum fine. vt intenditur in proposito. ¶ Consequentia etiam non probatur sed falsum assumit: videlicet ꝙ omne ꝙ habet causam finalem habet cām efficientem. loquendo generaliter de fine: sicut supra patet. Alij etiam defectus in predicta cōsequentia possent assignari quos propter breuitatē obmitto. ¶ Ad 3m dicenduꝫ ꝙ nō probat conclusionem intentam: nam q̄uis id quod est ad finem sit amabile propter finem nō hr̄ ex h ꝙ generalis ratio finis sit esse propter ꝙ aliquid est amabile vel amatū. cū nō solū amatū sit amatum ꝓpter fineꝫ: sed ⁊ amans sit amans etiā propter finem. ¶ Preterea posito ꝙ aliquid sit ab alio amatum propter se ⁊ alibi sit propter illud amatuꝫ. Adhuc erit finis amantis. Unde philosophus vult. 12. metaphisice ꝙ primū amatum mouet primum amans per modum finis. ⁊ per cōsequens illud esset finis ⁊ tamen non esset ꝑꝑ ꝙ aliquid est amatū. ¶ Preterea nō oē amatū propter finē est amatum ab agente: quinimo aliquid est amatum propter fineꝫ a non agente. sicut quis propter deum amat nō comedere. vel nō contrahere. ⁊ similia. ¶ Ad primā auctoritatem pōt primo dici: ꝙ non est multum ponderanda eo ꝙ ibi nec phs nec Commentator aliqd determinatiue loquant̄. Unde sermones illius libri vocat Cōmentator in principio illius cōmenti logicos ⁊ in vna rōne assignat fallaciam ꝯñtis. ¶ Scdo dicendum ꝙ illa rō non probat vniuersaliter finem non esse in rebus imobilibus: sed tm̄ de fine inherente ⁊ propter quem aliquid mouet̄ vt ipse perficiatur formaliter. Sed p̄ter hmōi finem est etiā finis subsistens ⁊ talem non est dubium esse in imobilib9 sm phm ⁊ Cōmentatorem. nā primā intelligentiā posuerunt esse finem oium aliarum. propter ꝙ illa ratio particularis est. Et idō: quasi illam soluens phs. 12. metaphisice vbi ondit p̄mā subam esse primuꝫ finem q2 aliquis posset dubitare an esset finis in imobilib9: ait. Q2 aūt est ꝙ cuius grā in imobilibus oino ostendit. est. n. alicui ꝙ cuius grā quorū h qō est: hoc vero non est. i. quorū hoc qdem est actu existēs. hoc vo nō actu: sed potētia tm̄. Uel vt exponit Cōmentator. hoc quidē est. i. existens per se. hoc vo nō est. i. nō est existens per se: sed in alio. ⁊ p̄mus est in imobilibus nō secūdus sm eos: ⁊ ideo dicit Cōmentator cōmen. 36. ꝙ Aristo. dixit hoc: nec aliquis estimet ꝙ itēdebat perfectionē que est actionis in perfectio supple esse finem p̄mū. Et forsitan hoc attendit Cōmentator in auctoritate allegata pro op. cum dixit. ꝙ finis accipiat̄ equiuoce: q2 finis alterius rōnis reperit̄ in imobilibus vt iam patuit. ¶ Ad aliā dicendū ꝙ Cōmentator nō ibi accipit agens ꝓprie vt. s. significat causam efficientē cuius causalitas cōdistinguit̄ cōtra alia tria genera causarū: sed similitudinarie ⁊ iproprie. vt declaratum est sufficiēter in p̄ma. q. huius. d. articulo p̄mo vbi eadē auctoritas licꝫ ad aliud ꝓpositū est inducta.

Quantum ad 2m articulū. q. pono cōclusiones tres nāliter ꝓbabiles vt apparet. P̄ma est ꝙ in vniuersitate entiū est aliqō ens ꝙ oia alia tanq̄ suū finē ⁊ bonū nāliter intēdunt. ¶ Scda ꝙ est aliqō ens ꝙ naturalr ꝓpter se appetunt ⁊ nō ꝓpter aliqd aliud. ipsum vo nullum alium finem nāliter intendit. ¶ Tertia ꝙ illud tale bonuꝫ vniuersaliter a ceteris per naturam intentū est bonuꝫ per se subsistens ⁊ nō perfecto alicui inherens. ¶ Primā cōclusionem ꝓbo sic. Quecūqꝫ nāliter sunt inuicem cōnexa ⁊ ordinata: vnum bonū ⁊ finem ipsorū naturaliter intēdunt. Sed omnia entia sunt naturaliter cōnexa ⁊ ordinata: igit̄ omnia entia vnū bonū: ⁊ vnum finem naturaliter intendunt. Ex quo vltra seqtur ꝙ in vniuersitate entiuꝫ est aliquod ens ⁊c. Maior probat̄ tripliciter. P̄mo qdem inductione. Nam inducendo in omnibus animalibus ⁊ plantis quoꝝ qōlibet ex diuersis membris ⁊ partibus cōstitutū est. Si nullū membrum debito careat ordine omnia vnū cōmunē finem. s. saluteꝫ ⁊ bene esse illius intendunt: ⁊ ad hoc per ꝓprias operationes ⁊ officia seruiunt: sicut patet diligēter cōsideranti. Si vo aliqō dicto fini nō seruiat ipsum nec cōnexionē nec ordinem cū alijs tenet. Sicut patet de membro arido aut alias inutili. Idem videmus in plantis ⁊ generaliter omnibus rebus naturalibus in sua specie perfectis ex pluribus partibus cōstitutis. vnde ⁊ in minima multitudine: que tm̄ ex duobus est. v. g. in cōposito ex anima ⁊ corpore: ⁊ generaliter ex materia ⁊ forma. materia ordinatur ad formam naturaliter ⁊ sm exigentiam forme est dispositionibus debitis disposita: vt patet ex 2o phys. ¶ Secundo probatur eadem maior exemplo. videmus eniꝫ in arte vna ꝙ diuersa opera eius habent ordinem precise: quia ad vnum finem ordinatur. Item ille artes adinuicem ordinate sunt que vnum finem intendunt vt patet de frenefactiua: equestri: et

militari cui seruiunt alie. quarũ vo non est vnus finis cõmunis earũ opera nullũ ordinẽ aut cõnexionẽ mutuã habẽt. ptz de nauali et medicinali. etiã si idẽ homo scdm vtrãq operetur. ¶ Tertio pbatur rõne. Nam ois ordo et cõnexio pluriũ adinuicẽ est per cõuenientiã in aliquo in vno. Aut igitur talia erunt ordinata: qz sunt ab vno efficiẽte: aut qz sunt ex vna mã: aut qz habẽt vnã formã: aut qz sunt ppter vnũ finẽ: nõ apparet in qua habitudine alia se possint hẽre ad aliqd vnũ cõmune. Nõ ppter pmũ qm ab eodẽ agẽte possunt ppter aliũ et aliũ finẽ plures effectus pcedere nullũ inter se ordinẽ habẽtes. Similr ex eadẽ mã effectus diuersi nullã cõnexionẽ habẽtes: ppter eãdẽ vo formã nõ qm entiũ suppositaliter distinctoz nõ est eadẽ forma. relinqtur ergo qp ppter vnũ finẽ. ¶ Confirmatur: qz posita vnitate finis quãtocũq sint agẽtia diuersa et mõe diuersẽ ponit ordo inter illa. ptz in exercitu bene disposito in quo oẽs vnũ cõem finẽ intẽdunt: quis nõ ois opere ab vno agẽte pcedant. Econtra posita vnitate agẽtis nõ posita vnitate finis inter illa nullus est ordo: sicut ptz de hoie instabili qui nunc vnũ nunc aliũ finẽ intendit: cuius opera nullũ ordinẽ aut cõnexionẽ mutuã habẽt. Quecũq igif plura per nãm inuicẽ ordinata sunt nãliter vnũ finẽ intendunt: et qz finis nãliter intentus est vere bonũ: vt ptz ex pcedenti articulo: seqtur qp quecũq nãliter ordinata sunt vnũ bonũ et finẽ ipsoz cõmunẽ nãliter appetunt. ¶ Minor rõnis declaraf. Videmus eni in omni multitudine per nãm cõstituta partes eius nãliter ordinẽ iter se ad aliqd vnũ habere si perfecta sit scdm ppriã spẽm et defectus nõ acciderit in operatione nãe. Sic enim quecũq in aliquo elemẽtoz aut mistoz vel cõpositoz nãlium adunãtur: ordinãtur forme illius aut ppríe operationis. viuentiũ etiã tam insensibiliũ q̃ sensibiliũ et rõnaliũ mẽbra si pfecta sint et nõ orbata: etiã nãliter ordinẽ habẽt scdm qp salus et pfecto totius exposcit. Simplicia quoq corpora iter se nãliter ordinata sunt scdm qp manifestãt eoz loca nãlia et eoz mot9 ad illa. Mista insuper iter se etiã nãliter sunt ordinata: ita qp inaiata propter aiata: et aiata insensibilia ppter senciẽtia et irrõnalia propter hoiem a nã sunt facta: sicut ex vtilitatibus vnius ad aliud pbaf. Unde sicut dicit phs pmo politi. ca. 5. Sicut aialia que nõ gñant a pncipio aial cõpletũ: sz faciũt oua: tãtũ in ipsis ouis alimẽtũ nãliter parturiũt: qp sufficit ppter ipm aial gñandũ ex ouo quousq possit per se querẽ cibũ. Et que pariũt vermes aliquos simul cũ eis pariũt alimẽtũ: et que perfectum aial gñant: habẽt in seipsis lac ad tps pro ipsis genitis: et oia h. s. lac et que pdicta sunt scimus ppter ipsa genita nãliter esse facta et ordinata: sic dicit ipse. Similr palã qm et genitis existimãdum. plãtas aialiũ gra esse: et alia aialia hoium gra. Domestica qdẽ et ppter visum et ppter cibũ. Syluestriũ aũt q̃uis nõ oia: alia tñ plurima cibi et alterius auxiliũ gra: vt et vestis et alia organa fiãt ex ipsis. Si igif nã nihil neq iperfectũ facit neq frustra necessariũ hoium gra ipsa oia fecisse nãm. Cõmẽtator quoq 2° phy. cõmẽ. 24. dicit qp homo est finis rerũ creatarũ ppter ipm. Videmus insuper qp nãlis ordo magis seruaf a nã in magis perfectis vt in aialib9 magis q̃ in vegetabilib9. vnde pauciora monstra accidunt in hoibus q̃ alijs aialibus: et pauciora in aialibus q̃ in vegetabilib9 et eoz fructib9. Cũ ergo tãtũ ordinẽ videam9 nãle in istis sensibilib9 et maioẽ iperfectioib9: et iterũ maiorẽ in corporib9 celestib9 et eoz motib9 intãtũ qp nũq̃ suo carẽt ordine: multo magis debet esse manifestũ qp vniuẽsis entiũ multitudo que qualibet particulari multitudine est lõge perfectior et dignior nãliter ordinata et cõnexa existit: et per cõñs vnũ bonũ et vniuersalẽ finẽ nãliter intẽdit. ¶ Hanc rõnẽ in virtute ponit phs. 12. meta. in fine vbi ait qp ponẽtes pncipia cuiuslibet alia incõnexa vniuersi subam faciunt. qp maxime et solũ verũ est de finalibus pncipijs vt ostensum est: et in hoc tãgit maiorẽ rõnis. et subdit. Entia vo nolunt male disponi nec bonũ pluralitas pncipatuũ: ac per hoc totus mũdus est vnus pncipatus cõnexus et ordinatus. qp sumebaf in minore rõnis: et tũc pcludit cõclusionem intentã dicens. vnus ẽ princeps. ¶ Scda pclusio habz duas partes. s. qp oia entia appetunt aliqd bonũ ppter se nõ ppter aliud. Et qp illud nullũ aliũ appetit per nãm. Primã partẽ pbo pmo ex pcedẽti pclusione. Nã si nullũ finẽ appeterẽt ppter se: sed quẽlibet appeterẽt ppter aliũ sequeref qp in tota vniuersitate entiũ nullũ esset qp esset finis oiũ alioz. hoc aũt repugnat priori pclusioni. et cõñtia ptz: qm qcqd ponaf esse finis: nõ erit finis illius ppter qd ipm appetif et est finis eius: neq etiã alicuius alioz finium sui finis. ¶ Scdo qz tũc esset pcessus in infinitum in finib9 nãlib9 respcũ eiusdẽ: ita qp idẽ nãliter appeteret fines infinitos vnũ ppter alterũ. Sed hoc est falsum. qp tripĺr ptz. pmo qz ois appetitus nãlis terminaf ad aliqd determinate vltra qp nõ tẽdit sicut et ois mot9 et ergo cõñs ipm. ¶ Scdo qz talis infinit9 pcessus est ipossibilis nãlr in finibus volũtarijs. q̃ et in nãlib9. cõñtia ptz: qm determinatior est appetit9 nãlis q̃ volũtarius. Añs notũ est per experiẽtiã. et ptz ẽt rõne: qm alias ois actio eẽt frustra cũ ipoẽ sit infinita talr adipisci. Similr oẽ tale desideriũ inane eẽt et ociosum: et hãc rõnem facit phs pmo ethi. et 2° meta. ¶ Tertio põt pbari per eũdẽ modũ quo phs pbat 2° meta. nõ eẽ pcessum in infinitũ in per se mouẽtib9. Naz si eẽnt infiniti fines mõ pmisso subordinati nullus eẽt vltim9 et ppter se intẽtus: sed oẽs eẽnt medij. Si aũt oẽs sint medij seqtur qp nullus eoz est finis et per cõñs si sunt infiniti fines. nullus est finis. qp iplicat cõdictionẽ. pma cõñtia nota est et scda declaraf. Et vt facilius pateat ponam9 exẽpla in finib9 agẽtis a pposito et sint ei9 fines subordinati. a. b. c. d. Sic qp. a. nõ itẽdaf pp se: sed pp. b. et. b. nõ pp se: sed pp. c. et. c. nõ pp se: sed pp. d. cõstat aũt qp si. b. nõ eẽt intẽtum. a. nõ eẽt intẽtũ: nec. b. esset intentuz si. c. nõ esset intentũ: nec. c. si nõ. d. et ideo tria pora sunt intenta pcise qz quartũ est intentũ pp se et est vltimus finis. et idẽ est si talia media ponanf centũ vel mille vel in quocũq alio numero: qm nullũ medioz: nec oia simul intenderenf: nec etiã pp aliqd ipm aut oia simul agẽs ageret nisi intẽderef aliqd pp se: et pp qd oia alia eẽnt itẽta. et rõ est qz fini medio scdm qp medius est repugnat esse finẽ sine vltimo: et p cõñs si ponanf fines medij pcise: quotcũq sint finiti vel infiniti nullus esset finis. Et hãc rõnẽ innuit vt puto phs 2° meta. vbi pbãs nõ esse possibilẽ pcessum infinitũ in finib9 ait. Amplius qd est cuius cã finis est. tale vo qp nõ alius cã: sed alia illius. q. d. qp finis pmo et eẽntialr et pp qd alij sunt fines est talis: q̃re eo remoto nõ erũt alij. ¶ Pars scda eiusdẽ pclusionis. vz. qp illud tale nullũ aliũ finẽ nãliter appetit: pbaf qz cũ ipm sit vltim9 finis nãliter intẽtus ab oibus alijs: et nihil possit esse nãlis finis sui vltimati finis in quẽ nãliter tẽdit. ipsi9 nullus poterit esse nãlis finis. ¶ Tertia pclusio. vz. qp vltim9 finis nãlis oium entiũ est pfecto subsistens et nõ inherens pbaf pmo: qz pprius finis nãlis alicuius ptis vniuersi est aliqd bonũ vel pfecto subsistens. pbatũ est. n. qp hõ est finis oium rerũ corporalis. et silr finis lactis est aial genitũ. et sic de plurib9 alijs: igitur finis pprius nãlis totius vniuersi est aliqd bonũ subsistẽs. ptz cõñtia: qm ... nobilior est pprius finis nãliter intent9: sicut ptz iductiue et hẽtur pmo poli. ¶ 2° qz vltimat9 nãliter ab oib9 intent9 nõ est aliqd existens tñ in potentia: et pp qd cetera agũt vt sic: qz aut illo posito in esse ipz nõ erit vltim9 finis et sic entia erũt incõnexa et male disposita. et vlterius cũ entia appeterẽt ei9 esse quo existẽte ipsa eẽnt iperfecta seqtur qp entia nãliter appeterẽt suã iperfectionem. qd est falsum. Aut ipm positũ in esse erit finis pp quẽ: qz est alia agũt. Ois finis pp hui9 pp se et pma intentione itent9 nobilior est oibus quoz est finis: et sic seqtur qp aliqd factum et poẽ esse: esset nobilius oibus alijs qd est icõueniens: igif talis finis est aliqd existẽs in actu et nobilius oib9 alijs: et per cõñs aliqd per se subsistens: cũ nullũ inherẽs oi subsistẽte sit nobilius. ¶ 3° si vltimatus finis vniuersi esset aliqd inherẽs: nõ esset vnus finis oium: et per cõñs vniuersum nõ esset cõnexũ. ¶ Sed cõtra hoc est dubiũ vnũ. nã Cõmẽtator 2° ce. cõmẽ. 64. ait qp oia entia nõ intendũt nisi vt assimilent pfecte nobili qd est de9: et in. 12. meta. cõmen. 36. dicit qp pmũ celũ mouef a pmo motore scdm desideriũ vt assimiletur ei scdm suũ posse. Ex qb9 vr qp finis alioz entiũ nõ est de9 ipse sed assimilatio alioz ad ipm. ¶ Dõz ad hoc qp scdm Cõmẽtatorẽ ipm pmũ qp de9 est: vtiq finis vltim9 oium est et bonũ pp se amatum nãliter: et qz sic est et oia que hñt aliquem finẽ bonũ subseruiunt illi: et si actiua sunt hñt actiones subseruiẽtes et cõñtes finẽ illũ et ei9 actionẽ: sicut ptz de seruis respcũ dñi et de artificijs ordinatis ad aliqd artificiũ aliud: ac per hoc se illi assimilãt et cõfirmãt: ideo dicit qp talia itendũt assimilari et cõformare se fini. nõ qp assimilatio vel cõformatio seu seruitiũ pp se et pma intentione intendaf: sed pp dñm ipm q ab ipsis pp se diligif et amaf. Et sic est scdm eũ de alijs entibus respcũ dei vt ipsemet declarat 12. meta. cõmẽ. 43. ¶ Ad rõnem pncipalẽ negãda est cõñtia. nec pbatio vz: sed falsum assumit vt ptz ex articulo pmo hui9. 4.

¶ Hoc idẽ pbo ex dictis illoz doctoz q tenẽt qp mũdus potuit eẽ ab eterno. nã illud seqtur ad illud. vnde si cõtrarius vellẽt loq ẽt hoc dicere debẽt: qp pbo sic. Mũdus potuit esse ab eterno. q̃ h potuit in aliq̃ instãti eẽ verũ. mũdus fuit ab eterno. igif et nũc h põt eẽ verũ. mũdus fuit ab eterno. per cõñs mũdus põt fuisse ab eterno. pma cõñtia ẽ clara. et 2a pbaf: qz nõ fuit heri mag poẽ hãc esse verũ. mũdus fuit ab eterno q̃ hodie: nec alia priori die mag q̃ heri. et silr in nullo instãti pterito magis q̃ in alio: sicut ptz.

Fol. 11. col. 2. post mediuz linee. 35.

¶ Factũ ab illo: vnde nõ vult nisi negare mãm aliq̃ eternã non adeo factã ex qua alia fecerit et sine illa et non nisi de illa facere potuerit que fecit: ac sic per aliquid coeternum fuerit adiutus. Sicut manichei opinati sunt: pp quã rez dicit Aug. eos negare

Fol. 12. col. 3. ante mediuz linee. 44.

deū esse oīpotētē.in lib.de fide τ symbolo caplo pmo vbi dicit: φ structores domoꝝ τ aliq opifices nisi adiuuentur parata mā ad effectū sue artis peruenire nō possunt. Nā oppositū ꝯseque͂tis optime stare pōt causa antecedente.

Fol.12. col. 3. post lineā 60.

¶Ad rōnē pmā.q.rñdeo pmo negando añs τ ad oēs ꝓbationes pꝫ qd dōm sit ex dictis in 4ª ꝯclusione: τ etiā in pmo libro vbi de hac mā agit. ¶Scdo.si qs nō vellet tenere pdictā quartā cōclusionē cū hys que sequunt ad ipsam posset aliq̄liter respondere ad rōnē.nescio tn̄ vtrū sufficiēter plene saltem apparēter forte tn̄ iprobabiliter.ꝯcedendo.s.antecedēs τ negādo ꝯñtias: tunc ad ꝓbationē posset ꝯcedi φ nunc h est necessaria.hoc nō fuit ab eterno: quocūq; alio a deo demōstrato.τ vlterius: φ in quolibet instanti pterito fuit necessaria: τ sua opposita ipossibilis.s.ista hoc fuit ab eterno.Et cū arguit vlterius.In nullo instanti h fuit possibilis: igitur h nō fuit possibilis: posset negari ꝯñtia.Et eodez mō si arguitur sic.In nullo instanti hoc potuit esse ab eterno: igitur hoc nō potuit esse ab eterno: τ ꝯsequēter numerande essent alie ꝯñtie qb' ex oppositis ꝯsequētiū inferrentur opposita añtium.v.g.quo ad pmaz h fuit possibilis.igit in aliquo instanti h fuit possibilis.Quo ad scdaz.hoc potuit eē ab eterno: igitur in aliquo instanti potuit esse ab eterno.

Fol.13.col.3. post lineam 14.

¶Quoddā aūt hꝫ esse in actu.s.illud φ terminat motuꝫ in actu: qddā aūt tm̄ in potētia.s.illud qd ꝯtinuat ptes motus.vnde sic sm hāc imaginationē se hꝫ mutatū eē ad motū sicut punctū ad lineā.pterq̄ q: sm aliquos nō est in motu ꝯtinuo pmū mutatū esse: sicut in linea dāt esse pmū pūctū.Mutatio quoq; est qdaz entitas indiuisibilis per quā aliq̄ forma acqrit tota simul.non habēs eē plus q̄ per instans.distincta a forma τ subto forme τ q̄libet re pmanēte.remanētib' re mota τ ea que acqritur per motū ceterisq; reb' pmanentib': desinit esse mot'.Idē pōt argui de mutatione indiuisibili.v.g.gñatione subali.illuminatione τ alijs instantaneis mutationib'. ¶Scdo.ꝑtib' mot' repugnat esse simul nō aūt partib' rerū pmanētiū.g mot' est res distincta a reb' pmanētib'. ¶Tertio.Si mot' nō sit res distincta ab oib' reb' pmanētib': aut ipse est mobile: aut res ad quā est mot' cui' pars acqrit ante partē: aut vtraq; simul: nō mobile: q: ipm est subm mot': mot' aūt nō est subm mot' 5° phy. nec res ad quā ē mot' q: ad motū nō est mot'.ibidē: nec vtraq; simlr: pter ea que dicta sunt. ¶Confirmatur: q: pter dictas res reqritur φ vna pars rei ꝯtinue acqratur post aliaz: alioqn nō esset motus.ꝯtinuitas aūt acqsitionis taliū partium est alia res ab illis. ¶Quarto.Ois via ad rē est res distincta a re illa. Sed mot' est via ad rē quā mobile acqrit per motum.Maior ponit ad lrām a Cōmētatore 5° phy.cō.4.Minor ꝓbat per eūdem.4.meta.cō.2.vbi dicit φ mot' dr̄ ens q: est via ad veruꝫ ens.τ pmo celi cō.pmo ait.φ Ari.intēdebat per mot' reꝫ vias ducētes ad gnōnes earū.Ois enī existētia aut sūt sube: aut accidētia: aut sunt vie ad eē istoꝝ τ sunt vlr trāsmutatio. ¶Quinto.Ois acqsitio per quaz vna res acqrit aliā est res distincta a re que acqrit τ a re que acqrit.pꝫ: q: nihil est mediū acquirēdi seipm: aut mediū sibiipsi per qd aliqd acqrat.Sed mot' ois est hui' sm Cōmētatorē 5° phy.cō.4.s.vbi dicit φ mot' nihil aliud est q̄ acqrere partē post aliā ex illo ad qd res mota mouet donec acqrat illō ad qd mouet pfecte τ tūc cessat.τ 3° phy.cō.4.ait.Mot' enī nihil aliud est q̄ gnō ptis post aliā illius pfectionis ad quaz tendit motus donec pficiat τ sit in actu. ¶Sexto. Ideo expsse pꝫ ex itentione Cōmētatoris.Naz in 3° phy.cō.4. vult φ in motu duo ꝯcurrūt.s.res cuius pars post partē acqritur: τ via ad rem illā que acqritur: τ h duo realr distinguūtur: vtraq; tn̄ pōt vocari mot'.Primo mō sm eū accipit phs motū in 3° phy.qn̄ dicit ipm eē in gñe ei' rei ad quā est.Sed scdo mō sumit ipm in pdicamētis qn̄ ponit eū in pdicamēto passionis: vnde dicit.Dicamus qm̄ motus sm φ nō differt a pfectiōe ad quā vadit nisi sm magis τ minus: necesse est vt sit de gñe illius pfectionis τc̄.τ subdit sm aūt qd est via ad pfectionē illā τ est alia ab ipsa pfectione: necesse est vt sit genus per se: via ad rem est aliud a re.Deīn.5.lib.cō.9.recitatis opinionib' diuersis in quo gñe sit motus: dicit.Motus igit hꝫ duplicē cōsiderationem: qm̄ sm suā mām est in gñe eius ad qd est motus: sm autē formā.i.sm qd est trāsmutatio cōiuncta cū tēpore est in pdicamento passionis.Ex hys pꝫ φ Cōmētator vult φ mot' formaliter sumptus est trāsmutatio in tēpore τ sic est in pdicamento passionis: τ in 3° dixerat φ sm φ est via est i pdicamēto passionis: ac per hoc idē itelligit cū vocat ipm viā: τ trāsmutationē: vt aūt est via est res distincta a re ad quā est: vt dicit.g sm ipm mot' formalr sumpt' est res distincta a re ad quā est: τ per idē fortius pꝫ φ est aliud a mobili: cū mobile nō sit hmōi via. ¶Et si dicat φ Cōmētator: vbi supra in 3.dicit φ modus dicendi φ motus nō differt a pfectione ad quā vadit est verior: alius aūt famosior: τ φ ibi phs induxit modū verū τ in pdicamētis modum famosum.Respōdet pmo: φ lꝫ dicat illū veriorē nō tn̄ dicit istū falsum: imo iplicat etiā istū esse verū: τ sic hētur ppositū. ¶Scdo dr̄ φ motū esse verius pfectionē ad quā est: aut viam pōt itelligi duplr: vno mō verius.i.formalius: sicut vas aureuꝫ verius dicit esse figura q̄ aurū.i.formalius: q: figura est formale in vase: τ hoc mō mot' est verius trāsmutatio ꝯiuncta cū tēpore τ via ad perfectionē: τ sic loqtur Cōmētator in 5°.Alio mō verius.i.pncipalius: τ sic vas verius est aurū q̄ figura.i.pncipalius pro eo φ: φ qd est artificialiꝫ pncipalius sumit a mā q̄ a forma.ecōtra in nālibus: vt dicit.9.meta.hoc alio mō mot' verius est forma siue res ad quā est: q: principalius in ipso dans sibi nomē τ diffinitionē est res illa vnde τ ab illa denominatur: quapropter mot' ad albedinē dr̄ dealbatio: τ ad nigredinē denigratio: τ sic loqtur Cōmentator in 3°.Ex quo pꝫ φ sibi in illis locis nō ꝯtradicit sicut aliq ei obyciunt. ¶Hec sunt per que fortius videt opinio posse roborari. ¶Et q: hec opi.mihi falsa vr̄ ideo via duplici ꝓcedā ꝯtra eā.Cōclusiones aūt erūt septē pma in gñali φ nullus motus est aliq̄ talis res distincta a permanētibus qualē fingit opi. ¶Scda φ nec mutatū esse: est aliqua talis res. ¶Tertia φ nec mutatio. ¶Quarta τ specialis de motu locali. ¶Quinta de motu alterationis. ¶Sexta de motu augmēti. ¶Septima de mutatione que est gnō vel corruptio.

Fol.13. col. 4. circa finē linee.32.

¶Impossibilitatez vo ꝯñtis ostendo multiplr pmo: q: omne φ fit τ exit de nō esse ad esse in tēpore: duꝫ accipit esse nō est.alioquin nō exiret de nō esse: sed de esse ad esse.pꝫ etiā ex 5° physi.τ per Cōmētatorē ibidē cō.23.vbi dicit φ homo dum est in generatione nō est hō.vnde φ gñat nō est.Idē pōt hēri ex.10.ethi. vbi ꝓbat delectationeꝫ nō fieri in tēpore.Oē aūt φ cor' aut ꝑdit esse in tēpore: dum cor' est: pꝫ ex dictis τ ex 5° phy.g si aliqd dum accipit esse perdit esse vel dum gñatur: cor': ꝯsegtur φ idē simul dum est nō est: φ implicat ꝯtradictoria.

Fol.14. col. 3. post mediū linee.22.

¶Tum q: qn̄ mutatuꝫ esse est imobili mobile est illo formalr p mutatū: q̄re si plura sint formalr sl' imobili mobile erit plurib' p simul mutatū.vno aūt mutato eē nō est mutatū nisi ad vnū locū: igit pluribus ad plura: τ p ꝯñs simul ad plura loca successiue mutatū: φ est ꝯdictio. ¶Tuꝫ q: tā diu mutat h eē ē imobili q̄diu mobile est in hoc loco p τ econuerso: τ sic mobile eēt per tps in eodē loco p: sed ponebat ꝯtinue moueri.Itē ex h hētur ppositū: sic.n.q̄ꝫ talis res erit vere res pmanēs: nec magis poterit negari esse pmanēs q̄ albedo τ dulcedo aut q̄ꝫ alia forma.

Fol.14. col. 3. post mediū linee.41.

¶Scdo vo ꝓbat per rōnē: si.n.aliq̄ talis res sit tm̄ p instās cor' g: aut igit ipsa cor' p in tpe aut in instāti: τ itelligo corrūpi in tēpore vel instāti: nō tanq̄ in subto aut termino: sed tanq̄ in mensura: sicut dicim' lumē cāri in instāti aut aliq̄ alia forma.Non pōt dici φ in tēpore: q: tūc oporteret φ aliq̄ ei' corrūperet prius aliqd eius τ sic mutatū eē eēt diuisibile in aliq̄ q̄rū vnū est ante aliud: ac per hoc eēt mot'.Si vo dicat φ in instāti.signet istās in quo ponit eē: τ sit.a.aut igit cor' in.a.φ dici non pōt: q: cū in illo sit: τ φ corrūpit in istanti nō prius corrūpat q̄ sit corruptum si in instanti.a.corrūpit: igit in.a.est corrupta: τ per ꝯñs nō est: τ sic in istāti.a.est τ nō est.Aut corrūpit in alio instāti: τ si sic cū iter q̄ꝫ duo istātia sit tps mediū vel ipsa erit in tpe medio cui' oppositū dat in rñsione: vel nō erit: τ tūc segtur φ ipa erit corrupta anteq̄ sit corrupta.φ iplicat ꝯdictionē. ¶Ad hāc autez rōnē q̄druplr rñdet.p qdē dr̄ φ assumit falsum cuꝫ dicit.Si est in istāti tm̄: igit corrūpit.Nō enī oē φ aliqn̄ est τ postea nō est corrūpit: neq; oē φ nō est τ postea est gñat: siue qn̄ est: est genitū.Nā sicut dicit phs p ce.vno mō aliqd dr̄ igenitū si sit aliqd nūc prius nō ens sine gnōne τ trāsmutatiōe.queadmodū qdā tāgi τ moueri dnt.Nō enī gñari dnt tactū τ motū: τ stati post.dicit φ aliqd dr̄ icorruptibile: φ sine corruptiōe qn̄q; qdē est ens qn̄q; aūt nō ens: puta tactus: q: sine corrumpi prius existētes postremo nō sunt.Ex hys pꝫ φ aliqn̄ aliqd post non esse hꝫ esse φ tn̄ nō est genitū: τ aliqd post esse hꝫ nō esse: φ nō est corruptuꝫ. de talib' aūt est mot' τ mutatū esse: vt pꝫ hic per phm: ac etiaꝫ 5° phy.vbi ꝓbat φ motionis nō est motio nec gnō. ¶Itē phs 6° meta.dicit φ quedā sine gnōne τ corruptione sunt τ nō sunt sic in ꝓposito dicet φ mutatuꝫ esse nō corrūpit: sed sine corruptione nō est postq̄ fuit. ¶Scdo dato φ ꝯcedat mutatuꝫ esse corrūpi: negat illa disiūctiua que dicit: aut cor' in tēpore aut in instāti.dr̄.n.neutrū ptē esse verā. ¶Tertio dr̄ φ cor' mutatū eē in tpe nō tn̄ p: τ si querat in quo cor' p: dr̄ φ in nullo p cor' tanq̄ in mēsura. ¶Quarto.Respōdetur distinguēdo hui' ꝓpōnis mutatū eē cor' seu desinerit eē φ idē dnt significare duplicem sensum: vnus est vt itelligatur per positionē p̄sentis τ negationē futuri: τ tūc sic exponit.Hoc nūc desinit eē.i.hoc nūc est τ immediate

mediate post nõ erit. Aliud est per negõnẽ p̃ntis ⁊ positionẽ p̃teriti: ⁊ nũc exponit̃: hoc nũc desinit eẽ. i. hoc nũc nõ est: ⁊ immediate prius fuit. Tũc ad ꝓpo^m dĩt ꝙ mutatũ eẽ desinit eẽ in instãti fm p^m sensuz: ⁊ in istãti in quo est: nã h̃ est vera h̃ mutatũ eẽ nũc est: ⁊ imediate post nõ erit: in toto eñ tpe sequente non erit: nec ex hoc sequit̃ ꝙ in isto istãti nõ sit: sz ꝙ in tpe imediate sequẽte. Et fm hoc ꝯcedit̃ ꝙ eodẽ istãti icipit ⁊ desinit exponẽdo incipit: ꝑ positionẽ p̃ntis ⁊ negõnẽ p̃teriti. i. nũc est ⁊ imediate prius nõ fuit. Oẽs eñ he vere sunt: hoc mutatum eẽ nũc est: hoc mutatũ eẽ imediate prius non fuit: hoc mutatũ eẽ imediate post nõ erit: ⁊ per ꝯsequẽs hec: hoc mutatũ esse nũc incipit ⁊ desinit: fm sensus datos. In scđo vo sensu dĩt mutatũ eẽ in nullo instanti desinere eẽ: q2 h̃ nũq̃ est vera: hoc mutatuz eẽ nũc non est ⁊ prius imediate fuit. Sic etiã dĩt ꝙ non incipit in aliquo instãti: exponẽdo incipe per negõnẽ presentis ⁊ positionem futuri: h̃ eñ nũq̃ est vera: hoc mutatũ esse in hoc instanti nõ est: ⁊ imediate post erit: nã non erit in aliquo istanti imediate post sequẽte: q2 nullũ tale est: nec erit in tẽpore imediato: qa mutatum esse nõ est in tẽpore. Posset tamẽ cõcedi ꝙ mutatuz esse in hoc sensu. scđo desinit esse in tpe: vt exponit̃ hoc mutatũ esse nõ est in hoc tpe. s. ꝙ imediate sequit̃ instãs in quo fuit: ⁊ imediate prius fuit: q2. s. in instãti p̃cedẽte. Similr in scđo sensu dato põt cõcedi ꝙ icipit esse in tẽpore. i. mutatũ eẽ non est in hoc tpe ⁊ imediate post erit: erit eñ in instãti terminante illud tẽpus: ⁊ sic cõceditur incipere vel negat̃: sic pariter ꝯcedit̃: vel negat̃ ipsum gñari: q2 idez dĩt significari per gñari ⁊ incipe: sic idem fm eos significat̃ per corrũpi ⁊ desinere. ℂ Harũ autem respõsionũ nulla sufficiẽs est. Prima qdem nõ: q2 fm veritatẽ oĩs res extra aĩam que prius fuit nõ ens ⁊ nunc est ens est genita: ⁊ oĩa res que prius fuit ens ⁊ nunc est non ens est corrupta: verũtñ talium quedã sunt cõposita substãtiarũ que cũ p̃us non essent: per trãsmutationẽ mere partis sue sunt ad eẽ deducta: ⁊ hec dicunt̃ per se ⁊ simplr generari: quedã aũt sũt forme simplices que nõ generãtur nisi per accidẽs: ⁊ q2 tales nõ per se generãtur. dicit Phs. 2. meta. vbi allegatus est dicit eas eẽ ⁊ non esse sine gñatione ⁊ corruptione: nõ q2 non sint genita vere: sed q2 non sunt per se genita ex aliquo sui trãsmutato. ⁊ ꝙ h̃ sit intẽtio eius pz: nã post verba allegata nullo interposito ait: vt puncta si quidẽ sunt. i. si puncta sint. Et totaliter spẽs ⁊ forme: nõ. n. albũ. i. forma albedinis sit: sed lignuz albũcãt ex aliquo ⁊ aliqd sit omne ꝙ sit: ⁊ sic exponit̃ ibidẽ ab oĩbus: sic etiã quãdoq3 illa que aliquãdo nõ sunt ⁊ aliquãdo sunt dicunt̃ ingenerabilia: q2 sunt difficilis generationis vt dicit̃ p̃mo celi vbi supra. Similiter aliqua: q2 subito generant̃ ⁊ sine tẽpore: dicunt̃ esse ingenerabilia: ⁊ sic dicunt̃ esse: ⁊ nõ esse sine generatione ⁊ corruptione: vere tamẽ sunt genita ⁊ corrupta: ⁊ h̃ est intẽtio Phi in primo celi vbi allegatur supra: vnde Cõmentator ibidem cõmen. 114. exponens verba allegata ait. Non generabile p̃ncipaliter cum aliquid fuerit prius priuatũ: deinde post fuit ens: cum exitus eius ex priuatione ad esse fuerit sine transmutatione ⁊ sine alteratione. s. ꝙ generatio eius sit sine tempore: ⁊ hoc intendebat cum dixit sine generatione ⁊ sine alteratione. Sicut dicunt quidã de tactu ⁊ motu ⁊c. ⁊ ꝙ talia tamẽ sint vere generabilia subdit dicens. Et manifestuz est ꝙ hoc nõ dicitur nõ generabile nisi per similitudinem: q2 omne ꝙ post nõ esse est: necessario est generatũ: ⁊ iuxta finem eiusdẽ cõmenti dicit. Illud enim de quo dicitur nõ generabile: aut vere dicitur: aut nõ vere. Si non vere dicetur de generato absq3 causis generationis. istud autẽ est: ꝙ generatur sine transmutatione in tẽpore vt ibidẽ pz: ⁊ de eo ꝙ est difficilis generationis: ⁊ causam ꝓpter quã h̃ dicãtur nõ generabilia nõ vere imediate assignat dicens. dicitur enim nõ vere: q2 collocat̃ sub diffinitione generati: ꝙ est ens postq̃ nõ fuit ens: ex quibus pz: q2 omne qđ est ens postq̃ non fuit est vere genituz: ⁊ omne qđ nõ est ens ⁊ fuit ens est vere corruptũ. fm intentionẽ Phi: ⁊ sic plane infra Phs diffinit genitũ ⁊ corruptum vere sumpta ⁊ Cõmentator ibidem cõmen. 124. Sic ergo ꝯcluditur ꝙ omnis entitas aut res vera extra animã que aliquãdo fuit ⁊ postea nõ est: est vere corrupta: nõ distiguo ad presens inter corruptũ ⁊ annihilatum: nec inter creatum ⁊ generatũ: q2 nõ est necessariũ ad ꝓpositũ. Confirmat̃. nam aduersarij concedunt ꝙ illa entitas que est mutatũ esse est genita in mobili: ex quo mirũ est ꝙ negant eam corrumpi. Cur aũt mot^9 dicatur nõ generari nec corrumpi infra patebit. Sic igitur prima responsio nõ valet. ℂ Secũda etiã respõsio insufficiẽs est: ꝓbatur. sumo vnũ mutatũ esse. v. g. a. ⁊ arguo sic. Aut aliquo ipsius. a. prius erit corruptũ aliquid eius. Aut nullo ipsum. a. erit prius corruptũ aliquid eius. Si dicat̃ primũ: igitur aliquid eius erit prius corruptum ⁊ aliquid posterius: ⁊ per cõsequens corrumpetur in tempore: nam ⁊ quodlibet tale cõmuniter dicim^9 in tẽpore corrumpi. Si scđm: igitur subito ⁊ indiuisibiliter corrumpetur: ⁊ per cõsequens in instanti. ℂ Confirmatio. ⁊ pono ꝙ aliquod corp^9: puta. b. moueatur cõtinue super aliquod spatium: tunc sic aut in aliquo loco sibi equali existente. b. aliquid ipsius. a. erit corruptuz ⁊ aliquid corrumpendum. Aut in nullo loco sibi equali existente. b. aliquid ipsius. a. erit corruptum et aliquid corrumpendum: patet q2 partes sunt cõtradictorie. Si detur primũ: sic. a. corrumpetur in tempore ad verum sensum qui habetur cum aliquid dicitur in tẽpore corrumpi. Si scđm: ⁊ constat ꝙ. a. corrumpetur infra tẽpus quo mouebit̃. b. vt suppono: sequitur ꝙ in aliquo loco sibi equali existente. b. aliquid corrumpet̃ sic ꝙ antequã. b. erit in illo loco nihil ipsius. a. erit corruptum: nec aliquid post corrumpendũ ⁊ per consequens ipsum totum simul corrumpet̃ existẽte. b. in loco illo: ⁊ per ꝯsequens in instanti: quoniam in aliquo instãti erit. b. in illo loco. Sicut patet ex 6° phys. vel posset sumi gratia ⁊ sol. aliqua determinata pars eius: que nulli parti terre sibi equali est opposita directe plus q̃ per instans. ℂ Preterea. Sicut ipsi concedunt motum fieri in tempore ⁊ mutationẽ indiuisibilez: ac mutatum esse fieri in instãti. Sic necessario oportet cõcedere motum corrumpi in tẽpore: mutationẽ vo ⁊ mutatũ esse in instanti. ℂ Tertia etiã responsio deficit: quoniaz omne ꝙ corrumpitur in aliquo tẽpore vel corrumpit̃ p̃mo illo tẽpore. vel corrumpitur p̃mo in aliquo eius: ⁊ h̃ pz q2 alioquin nõ corrumpet̃ in illo. Sicut ꝙ corrumpit̃ die dominica nõ põt dici corrumpi die lune: q2 dies dominica nõ est dies lune nec pars ei^9. ꝙ aũt corrumpit̃ in aliqua hora diei dominice põt dici corrumpi in die dominica: lz nõ primo: q2 corrumpitur in parte eius. ℂ Confirmatur. Sicut eñ nõ põt dici aliqd esse in aliquo loco nisi sit in eo ⁊ partib^9 eius: ⁊ tũc est in illo p̃mo: aut sit in aliq̃ eius parte p̃mo. Sicut quis dicit̃ esse in domo: q2 ei^9 locus ꝓprius in quo est p̃mo est pars domus: ⁊ tunc dicit̃ esse in domo nõ p̃mo. Sic in ꝓposito. Sic igit̃ nõ obstantibus solutionibus p̃missis ratio manet in robore suo. Cuius virtus in alia etiã forma posset poni: vt accipiatur cõpositum ex mobili tanq̃ subiecto ⁊ entitate illa que dicit̃ mutatũ esse: ⁊ querat̃ quãdo hoc cõpositũ corrũpitur: vt supra. Item alio modo: querendo de ipso subiecto. s. mobili ꝙ suscipit in se mutatũ esse ꝙ prius nõ habuit ⁊ perdit ipm: an perdat ipm in tẽpore vel instanti vt supra. ℂ Cõfirmatur quoq3 qđ supra dictũ est. s. mutatuz esse aut rem aliquã non habere esse nisi per instans: qm̃ pariter posset cõcedi qđ est dare vltimũ esse rei permanentis. vt vltimũ esse luminis in aere: ꝙ reprobat̃ expsse 8° phy. nec aliq̃ rõ magis cõcludet ꝯtra hoc q̃ ꝯtra illud. ℂ Quarta demũ solutio ẽt nõ valet nec tollit efficaciã rõnis facte. Non eñ per oĩa verba illa aliud dicitur q̃ ꝙ mutatũ esse est per vnicum istãs tñ: ⁊ ꝯtra hoc ꝓcedit ratio facta: que rõ nõ querit de mẽsura ipsius mutati esse in qua est: sine de mẽsura sui esse: nec sui nõ esse: sed de mẽsura sui fieri et corrumpi. ⁊ mensura transitus eius de esse in nõ esse. Siue trãsitus subiecti de esse ipsius mutati esse: in nõ esse eiusdez. seu de affirmatione in negationẽ iuxta cõmunem modum loquẽdi ad bonũ intellectũ: ⁊ ad hoc nihil respõdet̃. Unde reduco sic rõnẽ. Aut mutatũ esse transit de esse in nõ esse: in tẽpore vel in instanti. Si in tẽpore igit̃ est partibile ⁊ durat per tpe. Si in instanti: igit̃ simul transit ⁊ transiuit. Aut ergo in eodem instanti in quo transiuit de nõ esse in esse: ⁊ sic simul est ⁊ nõ est: aut in alio ⁊c. vt supra. Uel aliter põt formari sic. Aut subm trãsit de esse mutati esse in nõ esse eiusdẽ in tẽpore vel in instanti: nec in tẽpore. vt p̃us: nec in instãti: q2 nõ in eodẽ in qua transiuit de non esse eius in esse: alioquin sequit̃: ꝙ simul suscipit ⁊ perdit idẽ mutatum esse: ⁊ per cõsequens illud simul est ⁊ non est: nõ in alio vt supra deducitur. ℂ Preterea. Deficit solutio: q2 pariter posset concedi qđ est dare vltimũ instans esse rei permanentis: vt vltimũ esse luminis in aere: ⁊ sensationis in sensu: ꝙ reprobatur expresse 8° phys. nec aliqua ratio magis ꝯcludet ꝯtra h̃ q̃ ꝯtra illud. ℂ Itẽ posset cõcedi ꝙ aliqua huius forma erit tamẽ per vnũ instãs: ac per hoc eius gñatio ⁊ corruptio ꝯtinuarent̃ sine quieta media: cuius oppositũ ex intentione ꝓbare nitit̃ Phus 8° phy. ⁊ ibidẽ Cõmẽ. cõmẽ. 62. ⁊ sequẽti. ℂ Insuper si solutio eẽt sufficiẽs vniuersalissime posset dici ꝙ forma quelibet substantialis: ⁊ visio ⁊ similes: generaret̃ ⁊ corrũperet̃ in tẽpore: ⁊ ꝙ plus est in eodẽ tẽpore. Quoz vtrũq3 penit^9 phie repugnat. ꝯntia pz exponẽdo corrũpi per positionẽ p̃ntis ⁊ negationez futuri ⁊ gñari per positionẽ p̃ntis ⁊ negationẽ p̃teriti. Sicut dicit responsio. Omnes eniz hec vere sunt: h̃ forma sublis est in toto isto tẽpore: ⁊ post istud tps imediate nõ erit: sic illud tẽpus ꝙ mensurat adequate suum esse. Item hec est vera ante

illud tẽpus imediate nõ fuit. Nõ igit̃ dãda est mensura gñõnis ꝛ corruptionis hoc mõ. Sed mẽsura in qua trãsit subm̃ de vno opposito in aliud: vt ꝓxime antea dictuꝫ est. Patet itaqꝫ ꝙ rõ remanet i sua firmitate. ¶ Scd̃a rõ ad eãdẽ ꝯclusionẽ est ista. Suppono ex p̃dictis ꝙ mobile p̃dit vnũ mutatũ esse signatum in instanti: siue in instanti trãsit ab eius esse ia nõ esse. Tunc arguo. Aut in instanti illo quo mobile ꝯtinue motũ p̃dit aliqd̃ mutatũ esse. v.g. a. acq̃rit aliquã entitatẽ que sit mot' vel mutatuꝫ esse. aut nullã talẽ acq̃rit. Si sic: vel acq̃rit motuꝫ: ꝛ hoc nõ põt dici: qꝛ motus q̃libet fm̃ esse est diuisibilis in partes sibiinuiceꝫ succedẽtes ꝛ que nõ possunt simul esse: igit̃ nec in eodẽ instanti acquiri. Aut acquirit mutatũ esse: ꝛ si sic: sit illud. b. ꝛ quero iter a. ꝛ. b. fuit aliquis motus medius: ꝛ tunc sequit̃ ꝙ motus est in instanti: aut nullus mot' fuit medius: ꝛ tũc sequitur ꝙ mutata esse sint ꝯsequenter se habentia: cũ ergo omnia p̃dicta sint impossibilia: relinquit̃ ꝙ nulla entitas tunc acquirat̃ que sit motus aut mutatum esse. Sed tunc cum in quolibet instanti temporis mensurantis ꝯtinuũ motũ alicuius mobile sit motũ ꝛ mutatum sequit̃ ꝙ tunc mobile sit mutatũ absqꝫ tali re distincta: ꝛ per ꝯseq̃ns in quolibet alio frustra ponit̃.

Fol. 14. col. 4. post lineã 32.

¶ Signet̃ aliqd̃ mutatũ eẽ ꝙ est imobili ꝙ mouet̃ motu ꝯtinuo ꝛ sit illud. a. ꝛ signet̃ qd̃dã aliud seq̃ns ip̃m ꝛ sit. b. Aut igit̃. b. eõ sequẽter se hꝫ ad. a. Aut inter. b. ꝛ. a. mediant alia mutata esse. P̃mũ non põt esse: vt pꝫ ex 6° phys. Nec 2m: qꝛ aut illa que mediant dicerent̃ essent finita numero: ꝛ tũc necessario oporteret deuenire ad alia aliqua que esset imediata qd̃ est falsuꝫ: aut ponere motũ nõ includentem aliq̃ mutata esse. Aut illa mediantia essent numero infinita: ꝛ tunc sequit̃ ꝙ inter duo extrema sunt infinita media quoꝝ vnũ p̃us est alio: ꝛ totaliter se excludentia sic ꝙ vnũ nõ est pars alterius ꝛ ꝙ infinitũ sit inceptuꝫ accipi: ꝛ totũ sit deinde successiue acceptũ: ꝙ repugnat rõni infiniti: que est: ꝙ eius partẽ accipientib' semper sit aliqd̃ accipiẽdũ: ꝛ non q̃ sit totũ acceptũ. Unde accepta aliqua parte oꝫ ꝙ postea acceptum est necessario est finitũ. Ut pꝫ ex tertio phys. Alia etiã incõuenientia possent adduci sic infra patebit vbi inquiret̃: an per oẽm motũ noua res permanẽs mobili acquirat̃ ꝛ alia que īduci ꝯsueuerũt ꝯtra per trãsitionẽ infiniti: ꝛ ꝯ infinitũ in actu.

Ad h̃ ẽt facit dictũ Cõmẽ. de phy. cõ. 88 i fine vide ibi.

¶ Nec imediate aliqd̃ acq̃ret̃: ꝛ per ꝯñs nulla res tunc erit act' alicui' mobilis fm̃ ꝙ est mobile ꝛ in potẽtia: ac per hoc nulla erit motus. Sic igit̃ res que nec est motus tunc etiaꝫ erit: sed ipsa (vꝫ. iste senescens est in instanti: ꝛ tamẽ h̃ est falsa. iste est senescens in instanti. nã equalet hec. iste senescit in instanti: que falsa est. Item h̃ est falsa iste vadens de parisius Romã est in instanti: ꝛ h̃ est falsa: iste est vadens de parisius Romã in instanti. nã vꝫ istã. iste vadit de parisius Romã in instãti: que mãifeste falsa est.) tunc nõ erit mot': qꝛ nulla pars eius erit in potentia vt sit actus mobilis: mõ supra posito. Et ideo si aliqñ ab auctorib' vel aliqua recte intelligẽtibus: dicit̃ ꝙ motus desinit vbi nulla res permanẽs desinit. intelligẽdũ est mõ p̃dicto. Qꝫ satis docet Cõmẽ. 8° phys. cõmẽ. 62. vbi ait. Omnis motus desinens nõ desinit nisi quãdo potẽtia trãsfert̃ ab eo in quo fuit in actu. ꝛ hoc erit quãdo illd̃ sit in actu. Et. 9. meta. cõmẽ. 11. in fine dicit ꝙ significatũ potẽtie accepte in diffinitione mot': est nõ cessare: neqꝫ separari ab illo ad qd̃ põt: qm̃ si ista potẽtia exiuerit ad actũ destrueret̃ mot': vbi pꝫ fm̃ eũ ꝙ cum de rõne motus sit: vt ad aliqd̃ eius mobile sit in potẽtia: hoc remoto mot' destruit̃. Sed ꝯstat ꝙ hoc põt ꝯtingere absqꝫ desitiõe alicuius rei. gñ imo per positioneꝫ alicuius in actu: ꝙ erat tm̃ in potẽtia: vt pꝫ in alteratione ipsa. vel pro eo ꝙ aliqd̃ est actus mobilis ꝙ p̃us nõ erat actus eius q̃uis p̃us esset actu in rerũ nã.

Fol. 16. col. 4. post me linee p̃me.

Istd̃ qd̃ claudit linea parẽthesis ex ꝯt in origiali i margine ip̃tinens vt pꝫ.

¶ Ad dubia sp̃alia de motu locali cũ dicit̃ ꝙ oĩs mot' est actus mobilis: supra responsum est. Sicut enĩ forma est actus potentie ad formã ita vbi ꝛ locus actus potẽtie ad vbi: vel ad locum. ¶ Cuꝫ additur ꝙ oĩs mot' est in mobili: si accipiat̃ esse in. sicut forma dicit̃ esse in mã ꝛ accidens reale in subiẽto: nõ est vera illa vniuersalis ꝓpõ. nõ enĩ mot' localis: nec mot' augmẽti ꝛ decrementi est subiectiue in mobili: lꝫ sit vera de motu alterationis qui est ad formã inherentem: ꝛ ideo si reperiat̃ h̃ ꝓpõ in dictis auctoꝝ: motus est i mobili: nõ est vniuersalr̃ accipiẽda. ¶ Põt tamẽ illa vniuersalis esse vera si intelligatur esse in. per p̃dicationẽ: ꝛ accipiatur actus exercitus pro significato: ꝛ tũc est sensus: mot' est in mobili. i. motus p̃dicatur de mobili: in quo termini supponunt mãliter: ꝛ dꝫ sic exerceri. mobile mouet̃: ꝛ hec est vera de omni motu. Et eodẽ mõ dꝫ intelligi quãdo inuenitur in auctorib' ꝙ mot' est accidens mobilis. nã accipitur ibi accidens nõ pro re que alicui põt ad esse ꝛ ab esse: sed pro termino p̃dicabili ꝯdistincto ꝯtra alia q̃tuor p̃dicabilia. De aliquo tamẽ motu vere dicit̃ qd̃ est accidens reale, v.g. de aliq̃ alteratione,

Fol. 16. col. 4. post me linee. 12.

¶ Ad aliud cũ dicit̃ magnitudo est p̃us q̃ mobile localr̃ moueatur: motus aũt localis nõ est p̃us q̃ mobile localr̃ moueatur ꝗ motus localis nõ est magnitudo. Dĩm ꝙ maior est particularis ꝛ syllogismus est in scd̃a figura: ꝛ ideo nõ seq̃tur ꝯclusio. Si aũt maior fiat vniuersalis: tunc dico ꝙ si vtraqꝫ p̃missa ponat̃ esse simul vera: ꝯclusio est etiã vera: nõ tamẽ habet̃ aliqd̃ ꝯtra dicta. nã illo casu posito: subm̃ ꝯclusionis nõ supponit pro aliqͦ: nec tũc aliqs motus est. Certũ aũt est ꝙ quãdo mot' nõ est: ip̃e nõ est magnitudo. Si aũt ponat̃ aliqs mot' localis esse vel aliquid moueri sup magnitudine: tũc maior erit falsa. h̃. vꝫ. omnis magnitudo est p̃us q̃ mobile localiter moueat̃. Sed si arguat̃ ex illis de p̃terito ꝛ expositorie dicẽdo. h̃ magnitudo fuit anteq̃ hoc mobile moueretur. hic mot' nõ fuit anteq̃ mobile moueretur. seq̃tur subito in vtraqꝫ p̃missa supponẽte pro hys que sunt. ꝗ hic motus nõ est h̃ magnitudo. Dĩm ꝙ vtiqꝫ forma est bona: sed minor est falsa: ꝛ opposita vera. s. h̃. hic mot' fuit anteq̃ mobile moueretur: sicut hec est vera. hoc albũ fuit anteq̃ albedo esset in eo. demõstrato aliquo ꝙ nunc p̃mo est albuꝫ ꝛ tñ diu fuit in rerũ nã. Ad veritatẽ enĩ istius. hic motus fuit ꝛc. sufficit: ꝙ hec fuerit vera. hoc est. demõstrato eo pro quo supponit in illa. hoc subm̃ motus: qñ h̃ nõ erat vera mobile istud mouetur. nõ aũt est necessariũ ꝙ qñ mobile nõ mouebatur h̃ fuerit vera: hic mot' est: lꝫ aũt h̃ tunc fuerit vera: hoc est demonstrato eo pro quo nunc supponit mot'. ꝛ h̃ sit vera hic motus fuit. h̃ tamẽ nõ est vera. hic mot' fuit motus: vel ista. hoc fuit mot'. anteq̃ mobile moueretur. Sicut nec in p̃ore casu. hec est vera. hoc albũ fuit albũ: aut hec. hoc fuit albũ anteq̃ in eo esset albedo. ꝛ ratio vtriusqꝫ est: qꝛ p̃dicatũ appellat ꝓp̃iã formam nõ aũt subm̃ vt dicũt logici. ¶ Notandũ enĩ est ꝙ q̃uis h̃ noia. magnitudo: ꝛ motus eandẽ rem significẽt aliqd̃ tñ cõnotat hoc nomẽ motus ꝙ nõ cõnotat hoc nomẽ magnitudo. s. mobile cui ei' pars post partẽ sine q̃te actualiter coexistit: ꝛ ideo lꝫ eadẽ res sit motus ꝛ magnitudo: aliqñ tamen illa res est magnitudo ꝛ nõ est mot': qñ. s. mobile nõ coexistit sibi mõ p̃dicto. aliquãdo aũt ꝛ est mot' ꝛ est magnitudo: quãdo. s. mobile se hꝫ ad ipsam vt p̃dictuꝫ est. Et si nihil mouetur: sic verificabit̃ esse existere de hoc termino magnitudo significatiue sumpto: ꝙ non verificatur: de hoc termino: mot' etiã significatiue sumpto. Et ideo hec est possibilis: magnitudo est ꝛ nihil mouetur: ꝛ hec est ipossibilis: motus est ꝛ nihil mouetur. nõ obstãte ꝙ mot' nõ sit alia res a magnitudine. ¶ Ad id aũt ꝙ annectitur in eadẽ argumẽtatiõe dicẽdo. pars mot' localis post eius partẽ ꝯtinue gñatur. Dĩm ꝙ accipiẽdo gñari ꝓp̃ie. s. pro accipere esse in effectu. ꝓpositio de virtute ꝛ ꝓp̃ietate locutionis est falsa. significat. n. ꝙ pars eius rei que est motus vere accipiat esse ꝛ transeat de nõ esse ad esse post aliã eius partẽ qd̃ vtiqꝫ falsuꝫ est. Alius sensus est ex trãsumptione loquentiũ significat' per ipsam: ꝛ est ꝙ mobile prius coexistit vni parti magnitudinis q̃ alteri: ꝛ prius mouetur ad vnã q̃ ad aliã: ꝛ h̃ est verus: ꝛ hunc sensuꝫ habent per illã ꝓpositionẽ qui recte intelligũt. Sic aũt intellecta ꝓpositione nihil ꝯcluditur. Nõ enĩ seq̃tur. pars magnitudinis non sit post partẽ ei'. mobile p̃us coexistit vni parti magnitudinis q̃ alteri: igitur motus nõ est magnitudo. Sicut cuilibet pꝫ. Uel sensus illius ꝓpõnis est. ꝙ vna pars magnitudinis p̃us est act' mobilis: ꝛ p̃us sit act' mobilis q̃ alia. sit aũt act' mobilis i quãtum sit vbi eius: vel locus: lꝫ enĩ p̃us esset magnitudo nõ tamẽ p̃us erat locus: vel vbi mobilis. Et fm̃ hoc intelligẽde sunt auctoritates que dĩt ꝙ vbi ꝛ locus ꝯtinue ꝛ partibiliter gñatur. Et mõ etiã p̃misso intelligendũ est vnã partẽ mot' ante alterã gñari. Sic aũt intellecta ꝓpõne pꝫ ꝙ nihil ꝯcluditur ꝯtra ꝓpositũ nostrũ. ¶ Ad aliud cũ dicitur ꝙ mot' ꝯtrarij essent idẽ: nego ꝯñtiã. vt enĩ aliq mot' sint idẽ neccẽ est vtrũqꝫ eẽ: ꝛ sic vt illd̃ ꝯñs sequeretur oporteret ꝙ illa magnitudo simul esset motus in sursum ꝛ mot' in deorsum. hoc aũt nõ est: qꝛ si mobile prius mouebitur sursum postea v̓o deorsum duꝫ mouetur deorsum ipsa magnitudo nõ est motus sursum lꝫ fuerit mot' sursum: vñ nec est verũ dicere ꝙ ille mot' sursum est: ac per hoc nec ip̃m esse eundẽ motui deorsum qui postea est. ¶ Ad aliud qd̃ ꝯcedunt ꝙ mot' localis qui fuit heri hodie est: ꝛ qui est hodie fuit heri ꝛ erit cras: qꝛ idẽ est spatiũ ꝛ idẽ mobile: ꝛ negarent illum motũ esse ꝓp̃ie corruptũ qui fuerit heri. de motu aũtẽ alterationis dĩt oppositũ: qꝛ eadẽ forma numero non põt nãliter bis acquiri. ¶ Sed istud nõ videtur p̃õice dictuꝫ vt pꝫ ex. 5. phys. vbi h̃etur ꝙ vnitas tẽporis req̃ritur ad vnitatẽ mot' numeralem. ¶ Item sicut nõ sufficit ad hoc vt mot' sit ipsum spatiũ ꝛ mobile: etiã vt isti cõcedunt. alioquin mobili quiescente mot' esset: ꝛ esset motus ꝛ nihil moueretur: sic ad hoc vt motus qui fuit sit: nõ sufficit ꝙ idẽ mobile sup idẽ spatiuꝫ moueat̃: alioqn

simul

simul esset motus sursum et deorsum eiusdem mobilis. ¶ Dico igit q sicut vt magnitudo sit mot⁹ aliqd exigit qz non exigit vt ipsa sit magnitudo: sic aliqd reqritur ad hoc vt ipsa sit idē motus numero q nō reqrit ad hoc vt sit eadē magnitudo numero. hoc aūt inter cetera est vnitas tēporis: sicut pz. 5. phys. per phm et per Cōmē. ibidē cōmē. 35. et ppterea si aliqd mobile in vno tēpore moueat sup hac magnitudine demsata: deinde qe scat: et iterū idē sup eadē moueat ista magnitudo: nō erit idē motus numero: qz nō est in vno ptinuo tēpore. Et rō est: qz sic magnitudo ab⁹ nō est mot⁹ sed sz q ei coexistit partibilr et successiue hoc mobile vel illud: et per pñs reqritur mobile vt ipsa habeat rōnē motus: sic reqritur idē mobile vt sit idē motus: reqritur etiā idē tēpus: nā ipsa est motus inquātū aliqd eius nunc coexistit mobili vel ecōuerso: q ante istud nūc nō coexistebat: et aliqd eius post illud nūc coexistet q ante ipm nō coexistit nec in ipso coexistit. Et qz qñ mobile scdo mouet post qetē sequentē priorē motum nihil magnitudis coexistit mobili in illo nunc quo prius: et p pñs nec tot⁹ motus est in eodem toto tpe h: ideo nec ēt idē motus per se: et si sit eadē magnitudo et eadē res que fuit ille motus. Sicut si ad hoc vt hoc subm. v. g. pla. eēt hoc album numero requireret h albedo demsata: sicut ad h vt sit albū reqritur albedo: si illa albedo corrūperet et postea alia in eo gñaret: sic eēt idē hō q non eēt idē albū. Sic igit est in pposito cum ad vnitatē numeralē motus necio reqratur determinata pars tpis in quo mobile moueat. Et per hoc posset dici q ēt in alteratiōe: esto q eadē forma nūero bis acqreret: nō eēt tamē eadē alteratio: qz nō eēt in eodē tpe numero. ¶ Et aduertēdum q eādē difficultatē hñt ponētes motū esse rē distinctam a magnitudie et a mobili: de qbus sermo habit⁹ est: naz nō magis est ipossibile deo eādē entitatē successiuā (si qua talis esset) corruptā eādem nūero repare q permanētē: nec rō poterit assignari nisi pcedatur mō pmisso: quapp vel oportebit cōcedere eundē motū posse reperiri: q tñ negant aut saltē multi ex ipsis: aut soluere vt videt per viā nūc positā. Si aūt cōcesserint eūdē motuz sic corruptū diuina virtute posse redire: eque rōnabilr cōcedi pōt eūdē motū per nām posse esse q prius fuit: ponēdo q nulla entitas eius sit corrupta: vt aliq cōcedūt: sicut statum est recitatum. ¶ Ad aliud dōm q h motus diuidit diuisiōe mobilis. dz exponi sic. i. Diuersis ptib⁹ mobilis correspōdent diuerse ptes loci vel magnitudis: h vo motus diuidit diuisiōe spatij. Sic eni mobile prius coexistit vni parti spatij q alij: vel sic: mobile prius acquirit vnā partē spatij q aliā: et hic est verus sensus quez habuerūt auctores qui tales ppōnes posuerūt. ¶ Ad aliud cuz dr q motus celi eēt terra circa quā mouet. Dico q esto q pᵐᵘᵐ mobile nō cōtineretur ab aliquo supiori corpe sic opinati sūt phi: ac per hoc nō moueret in aliquo: sed circa aliqd terra ipsa qescēs circa quā celū mouet: est mot⁹ eius: nō qdē inqītū terra ē: sed inquātū est act⁹ extrisecus ipsi⁹ celi inquātū ipm mouetur: nec magis reputo hoc icōueniēs q q magnitudo p quaz aliqd mouet sit mot⁹ eius. Quia tñ ipm continet a superiori celo pōt pcedi q eius mot⁹ sit magnitudo cōtinētis suo mō quo de motib⁹ localibus alioz corpoz dcm̄ est: qūis non oino in oib⁹ sile sit de motu circulari et recto. Cū vo vltra infert q terra eēt tēpus: nego pñam. Et cū dr q mot⁹ celi est tēpus. Dico q h ppriē sumpta est falsa: est eni sensus q illa res que est mot⁹ celi est tēpus: q falsuz est: sumpta aūt iproprie loco. s. huius: celū motuz est tps. vera est: ipm eni pᵐᵘᵐ mobile: nō qdē inqītū celū: nec inqītuz motū absolute: sed inquātū vniformiter et regulariter motū per q aīa mēsurat motus oium alioz corporuz: siue cognoscit quātum quodlibet aliud corpus mouetur: et q plus et q min⁹: et q velociter quodqz tarde est tempus.

Fol. 21. col. 4. post pᵐ lin[ea]e. 27.

¶ Quarto seqtur q deus pōt angelum creare absqz creatione: et per pñs nō creando creare: q implicat ɔdictionem. pz pñtia. qz si creatio est res distincta ab angelo nec eius itrinseca p3: cū deus possit facere angelū sicut et qlibet aliā rem absqz aliq alia re que nō est pars eius: siue sit accñs eius: siue cū eius aut qcqd sit: sicut pz p articulū de oipotētia poterit deus angeluz facere absqz creatione eius. Cū igit faciet ipsum de nihilo qui imediate prius nō fuerit creabit ipm: qz vo nō est possibile deū creare sine creatiōe: nō creabit ipm. igit non creando creabit.

Fol. 22. col. 1. circa meᵐ lin[ea]e. 6.

¶ Et qz ea prius minus et postea magis ɔseruatur sicut subiectū cuius albedo itēdit prius est minus albū et postea magis albuz. Sed hoc nō est itelligibile: qm̄ cū cōseruari nō sit aliud q manu teneri vel cōtinuari in essendo: nō aliter pōt intelligi q. a. pmo minus et postea magis conseruet: nisi q primo minus et postea plus vel diutius manuteneat: ita q intētio cōseruationis et ptēsio durationis ad bonū intellm loquēdo correspōdēter diuidātur. Et illud nō est intelligibile: qz per qlibet ptē intēsiuam cōseruationis semp ɔseruabitur angelus qdiu erit: igit nō diuti⁹ per totā ɔseruationem q per eius partē. Assumpta pz. Tuz qz quelibet ps illius ɔseruationis semper erit in eo. Tuz qz si non semp per quācūqz partē ɔseruationis durabit: igit p finitam et determinatā aliquā mēsurā durationis: et cū tota cōseruatio cōtinet hcis finitas partes eqles qlibet cuiqz parti sumpte: sequit q per totā cōseruationē nō perpetuo durabit: sed hcis per totiēs tātaz duratione quot sunt ptes tāte. Certū aūt est sm veritatem q angelus durabit perpetuo. ¶ Preterea. Si ɔseruatio sic intēditur nō intēsa nec in se variata suba angeli poterit: etiā nō variata nec destructa suba angeli: saltē diuia virtute remitti: imo certe etiā totalr cōsumi: et sic regressa sua cōseruatione aut ēt totalr assūpta nō min⁹ ɔtinuabit in eē āgelus et durabit.

¶ Distinctionis secūde. Questio pma.

Fol. 22. col. 4. post finē lin[ea]e. 36.

Circa dist. 2ᵃᵐ. Quero pmo cū Magro. Utruz angeli fuerint creati simul cū tēpore an ante tps vl post. Et argr p q aū: qz angeli nō fuerūt creati post tēpus nec cū tēpore. igit ante tps. pña pz. pbatur añs quo ad pmā partē: qz nulla corporalis creatura fuit creata ante spūalem. s. angelicā: vt pz in lra. igit nec tps: cū tps non potuerit eē nisi in corporali creatura. Quo ad 2ᵃᵐ partē etiam probat. Quia nullus angelus fuit creatus successiue seu ptibilr aut ante aliū angelū: et tēpus fuit creatū ptibilr et successiue. igit tps non fuit simul creatū cum angelis. añs pz quo ad pmā ptez: qz cuiuslz angeli suba est indiuisibilis: et oēs angeli fuerūt simul creati sm sanctos. quo ad 2ᵃᵐ pbat: ex eo q entitas tēporis ē essentialr successiua hñs. s. ptes pteritas et futuras sibi succedētes: cū quarū nulla aliqua eē pōt: et per pñs nulle ptes possunt simul eē create. pñtia pz: qz ipossibile est aliq simul fieri: et tñ vnū illoz fieri successiue et aliud totū simul: alio cū i⁹ qd sit partibiliter fiat in tpe: et i⁹ qd sit impartibilr fiat in instāti seqretur q instās adequaret tēpori et nō excederet ab eo. ¶ 2º ad idem sic. Angeli fuerunt creati ante aīam sm cōīoē saltē opionem que ponit q die. vi. fuit homo creatus. et nō simul cuz angelis: vt h infra. d. 12. igit angeli fuerūt creati ante tps. pñtia ista pz: qz tēpus nō potuit eē anteq aīa fuerit. Sicut pz per phm 4º phy. ca. finali. vbi per hoc q tps est numerus et numerus nō pōt esse sine numerante: et nihil vt dicit aptū est numerare nisi aīa et de aīa itellect⁹ ɔcludit q ipossibile est tps esse si aīa nō sit. ¶ Deinde pbatur q angeli fuerunt creati post tps: sic angeli fuerunt creati postq nō fuerunt: igitur post tps. Antecedens pz: qz angeli nō semper fuerunt: aliquādo igitur nō fuerūt et postea creati sunt. pñtia pz: qz aliquādo nō fuisse idē est q aliquo tempore nō fuisse: fuit ergo aliqd tēpus in quo nō fuerunt. et cōstat q illud nō fuit postq creati sunt: igitur prius. ¶ Tertio probat q simul per Magistrum in littera.

Ad oppositum pbat q nec ante nec post: neqz simul: et q nec ante nec post pbatur satis per Magistrum in lra. Qz vo nō simul pbo: qz si sic igit vel fuissent simul creati: qz in eodē instanti: aut qz in eodē tēpore: nō. n. aliter pōt intelligi q simul sm duratione vt in pposito loqmur de ante et post et simul: qz nō simul eternitate cū nec angeli nec tps sint entia eterna quoz tñ esse mensurat eternitate: nō pōt aūt dici q in eodē instanti vel tēpore: qz tps non pōt fieri in tēpore nec in instanti. Aliogn tēporis esset tps: et mēsuraret tps instanti vel tempore. Item nō in instanti: qz tēpus non potest fieri indiuisibiliter et totum simul: nec in tempore: qz angeli nō possunt fieri partibiliter et successiue.

In ista qōne opz pmo videre de entitate ipsi⁹ tēporis: siue pro qua entitate supponit hoc nomen tēpus: et deinde quod queritur.

Pro primo articulo pmitto vnā distinctionez de acceptione tēporis. Naz vno mō ɔsonaliter loquēdo sanctis atqz phis aliquādo accipit tempus pro mora seu diuturnitate modica vel quiescendi: ac etiā existendi rerū mutabiliū et nō necessario existētiū: sm quē modū dicim⁹ q vna res diuturnius seu diutius mota est vel quieuit: aut etiā fuit et durauit q alia: et ecōuerso alia minus diu: et q aliq equaliter. Alio mō pōt accipi tēpus pro aliqua mensura seu pro aliquo quo pōt ppinque mensurari ipsa mora motus et quietis. s. per qd possumus certificari et cognoscere qdiu aliqd mouebatur vel quieuit aut durauit. ¶ Nunc pono aliquas ɔclusiones. Et qz multoz opi. est q tps est quedam res successiua et ptinue fluens ab omni et oibus rebus permanētib⁹ distincta: habens partes cuius nulle simul possunt existere. instans vo est quedā res indiuisibilis etiā nō permanēs: sed raptim transiens iuxta imaginationē quā habent de motu et mutato esse: que plixius declarata est et iprobata supra di. 1. q. 5. Ideo pma ɔclusio sit q

neutro mō acceptū tps vel instans est aliq̄ talis res nō permanens vt fingit opi. ¶ Scđa ꝙ vtroq; mō acceptum tps est res extra aiam existēs. ¶ Tertia ꝙ nulla res extra aiam existens est tps scđo mō absq; operatione aie p̄mo alia mō sic. ¶ Pria ꝯclusio quātū id qđ cōtinet de tēpore euidēter ꝑꝫ tribus rōnibus et hys que facte sunt in q̄ōne p̄allegata. Ad ꝓbandū p̄maꝫ ꝯclusionē. s. ꝙ mot⁹ nō est aliq̄ talis res successiua. Videlꝫ p̄ma scđa ⁊ q̄rta. ¶ Preter illas ēt ar⁹ sic. Si tps est talis res sequitur ꝙ possibile esset saltem per potentiā dei aliqđ de vno loco ad aliū distantē ꝯtinue ⁊ partibiliter moueri sine mora ⁊ tēpore: ꝯsequens est falsum. ꝓ⁹ ꝯñtie. nam quecunq; res sit tps ⁊ in quocūq; subto ponat: et quo est res distincta a mobile ⁊ a loco ⁊ spatio acq̄rendo poterit deus ponere vnū corpus in vno loco: nullā aliā rem causando vel ꝯseruādo distinctā a corpore ⁊ loco: ⁊ imediate in alio loco ⁊ sic deinceps sicut nūc actualiter fit quādo vnū corp⁹ de loco vno transit ad aliū sine quiete. hoc aūt posito corp⁹ tale vere ꝯtinue mouereť absq; mora ⁊ tēpore. Falsitas v̓o ꝯseq̄ntis ꝓbaꝛ: q2 illo casu posito adhuc p̄us illud corp⁹ perueniet ad locū ꝓpinquū q̄ ad remotū ⁊ p̄us erit verū dicere ipm esse in hoc loco ꝓpinquiori q̄ sit verū dicere ipsuꝫ esse in illo remotiori: igiť tunc erit tps. Simil̓r poterit duo corpora per equale spatiū transferre ⁊ vnuꝫ p̄us erit in fine spatij q̄ aliud: ⁊ per ꝯñs diutius reliquū mouebiť q̄ ipm: ac per hoc ⁊ tēpore maiori: ⁊ sic tale corpus mouebiť cū mora ⁊ tēpore: ⁊ sine mora ⁊ tēpore: ꝙ iplicat ꝯtradictionē. ¶ Cōfirmaꝛ. cōstat ꝙ de facto multa corpora mouenť ⁊ vnū alio velocius. Aut igiť tēpus est res distincta ab omni mouente ⁊ re mota: ⁊ s̄m quaꝫ aliquid mouetť aut nō. Si nō habeť ꝓpositū. Si sic: sine sint talis res vna vel plures siue in hoc vel in illo mobili: poterit de⁹ coagere seu cōmouere cuilibet mouenti secundario animo cui nunc coagit ad acquisitionē illius rei permanētis s̄m quā mobile suū moueť: nō coagendo ad acquisitionē vel ꝓductionem illius alterius rei quā ponis tps: nec per se ipsum illam causando. nā quicquid agit deus vel coagit libere ⁊ ꝯtingēter agit vel coagit: ⁊ pōt nō agere ⁊ nō coagere. Sed hoc posito constat: ꝙ adhuc vnū corpus citius mouebiť ⁊ aliud tardius: ⁊ vnum p̄us erit in termino q̄ aliud: ac per hoc adhuc erit tps: ⁊ sic erit tēpus ⁊ non erit tēpus. Nisi dicaꝛ ꝙ tunc aliqus res permanens erit tēpus. Sed tunc h̄etur ꝓpositū: q2 eadeꝫ rōne dōm est idipsum: mō cū nulla euidentia h̄eatur de existētia talis rei nō ꝑmanētis neq; auctoritas cui sit stādū: ⁊ superflue poni videaꝛ. Nam illo casu dato: quecūq; nunc vere dicunť de tēpore: tunc etiā vere dicenť. Forte diceret aliquis ad rōnē istā ꝙ datis p̄dictis casibus nec vnū corpus diutius moueret q̄ aliud: nec ideꝫ prius esset in ꝓpinquiori parte q̄ in remotiori: aut vnum prius esset in termino sui motus q̄ aliud: loquēdo de p̄ori ⁊ posteriori s̄m tps. ¶ Cōtra. p̄mo q2 ꝯstat ꝙ datis casib⁹ illis erit in magnitudine p̄us ⁊ posterius: ⁊ ꝙ mobile nō simul coexistet oībus partibus magnitudinis: nec in aliqua quiescet: igiť vere mouebitur ⁊ p̄us ad partē ꝓpinquiorē q̄ ad remotiorē: ⁊ sic s̄m modum loquēdi ph̄i 4⁰ phys. erit p̄us ⁊ posterius in motu. ⁊ poterit ille motus eque bene numerari ⁊ diuidi ab aīa sicut ⁊ q̄cūq; motus qui nunc est: igiť tunc erit tps: ⁊ p̄us ⁊ posterius s̄m tēpus. ¶ Preterea in illis casibus existēte corpore in aliq̄ parte magnitudinis intermedia: verū erit dicere hoc corpus est hic ⁊ nō fuit hic. eadē parte magnitudinis demōstrata: ⁊ simil̓r erit verū dicere. hoc corp⁹ fuit hic: ⁊ nunc est hic. demōstrata parte ꝓpinquiore: ⁊ hoc corp⁹ nō est hic ⁊ erit hic. demōstrata remotiore. Hys aūt p̄cise datis. poniť prius ⁊ posterius s̄m fuisse: ēēt ⁊ fore: siue s̄m pteritū: p̄ñs: ⁊ futurum. ⁊ per ꝯñs p̄us ⁊ posterius s̄m tps. ¶ Preterea qua potestate tu dicis ꝙ in illo casu non erit tps: eadē pōt quilibet dicere ꝙ nunc nō est tēpus nec aliqđ alio est p̄us s̄m tēpus: q2 nunc nō plus nobis ꝯstat ꝙ tēpus est q̄ tunc ꝯstaret: q2 quecūq; percipimus in corporib⁹ motis tūc etiā percipemus. Cum igiť nunc de facto dicamus ꝙ est tēpus ita ⁊ tunc dōm erit: ⁊ sicut tunc esset ⁊ tamē nulla talis res non permanens esset. Sic etiā nunc sentiendū est ꝙ nō sit aliqua talis res: ⁊ tamē vere tps est. Scđo p̄ncipaliter sic. Si tēp⁹ sit talis res seqtur ꝙ erit possibile totū tēpus ꝙ vocamus annū non esse maius q̄ est tēpus vnius hore: ꝯseq̄ns hoc falsum est. naꝫ cuꝫ hora sit pars anni ⁊ tēpus nō possit minorari per remissionem sicut forme remissibiles: sed p̄cise per truncationeꝫ vt ita loquar si talis res sit. vnde q̄cunq; sumit minus tēp⁹ q̄ est dies vel aliud q̄dcūq;: necessario sumit partē eius ⁊ nō totū ipm. Si tps totale vnius anni equareť tēpori vnius hore nec illud excederet. iam illud nō esset integrū ⁊ totale: ꝙ iplicat: ⁊ pars esset equalis suo toti: imo etiā esset ipm: q2 in eo non esset alia ps. ꝙ pꝫ: q2 si esset vel esset posterior vel prior: ⁊ q̄dcūq; detur vtraq;

simul maius tps esset q̄ altera tm̄: ⁊ sic esset pars ⁊ nō esset pars ⁊ illud esset totū ⁊ nō esset totū. ⁊ h̓ oīa sunt ipossibilia. Sed ꝓbo ꝯñtiā: q2 s̄m istā opi. mot⁹ celi est etiā quedā entitas taliter successiua que vel est ipm tps s̄m aliquos vel eā ꝯsequiť tēpus verū illā motū solū aut etiā alios: ita ꝙ quot sunt mot⁹ tot sint tēpora simultanea nō curo. Constat aūt ꝙ totā entitatē motus anni futuri cuius p̄ma dies de facto erit dies crastina cū omni entitate que ꝯsequetur illā posset deus ꝓducere in tāto spatio tēporis quātū est vnius hore: cū ipse in q̄ītūcūq; voluerit possit motū velocitare. hoc aūt posito totus ille ānus non esset maior q̄ erit hora vna huius diei. Similiter cū ipse posset quāto tardius vellet celū mouere: ⁊ per ꝯñs motū eius tardius ꝓducere (supposito ꝙ motus sit talis entitas distincta a permanētib⁹) posset motū qui de facto ꝓduceť in vna hora ꝓducere ī spatio tēporis vnius anni. Et sic hora equareť anno. ¶ Tertio. Si sic. seqtur ꝙ deus poterit celo nec s̄m se nec s̄m aliquā partē eius acquirente aliū locū sed retinente oīno eundē: ꝓducere in ipso istas entitates successiuas: quas dicit tps ⁊ motū si sint distincte vel istē si nō dicant eas distingui: ⁊ sic seqtur ꝙ celū oīno quiescens mouebiť: vel in aliquo erit mot⁹ ⁊ non mouebiť: quorum vtrūq; est ipossibile. pꝫ ꝯñtia p̄ma: q2 exquo celū ipm est aptuꝫ natū recipere in se talē entitatē ⁊ deus pōt illā ꝓducere: q̄liter cūq; celū se habeat ad res permanētes poterit deus in ipso illā ꝓducere. maxime cū nulla res permanens ꝯcurrat cuꝫ celo ad susceptionē talis entitatis. ¶ Scđa ꝯñtia etiam pꝫ: q2 illo casu dato: celū nō aliter se h̄ebit s̄m locū aut s̄m aliquā rem aliā: s̄m quā pōt aliqđ moueri. Sed penitus eodē mō: igiť quiescet per diffinitionē quiescentis: q2 v̓o in eo ꝓduceť ꝯtinue motus ⁊ tēpus: aut ipm mouebiť: ⁊ habeť p̄ma pars ꝯñtie: aut nō ⁊ habeť scđa. ¶ Q2 aūt instans nō sit talis res indiuisibilis nō ꝑmanēs neq; durans ꝓbo: nā cū ipm nō sit substātia vt ꝯcedūt: aut ipm est subiectiue in ipso mobili. v. g. celo: aut in aliq̄ alia re indiuisibili etiā nō durante qualē vocant mutatū esse. non pōt dici 2ᵐ q2 nullū tale mutatū esse est aut esse pōt vt ꝓbatū est supra di. 1. q. 5. Si dicať p̄mū: igiť celū acq̄rēdo nouiter ipm instans vere mutať ad ipm: ⁊ ipm perdendo vere mutať ab ipso. Omne aūt ꝙ mutať aut mutať in tēpore aut in instanti s̄m ph̄m 6⁰ phy. igiť subm dum mutať ab instanti aut mutať ab ipso in tēpore: ⁊ si sic seqtur ꝙ p̄us perdat vnā eius partē q̄ aliā: ⁊ per ꝯñs ipsum erit diuisibile ⁊ pars eius durabit per tps: aut in instanti: ⁊ si sic aut in seipso. ⁊ hoc nō simul esset ⁊ nō esset: aut in alio imediato. ꝙ etiā nō pōt dici cū nullū instans possit esse in instāti immediatū: aut in alio mediato: ⁊ tunc seqtur ꝙ duret per tēpus. ¶ Forte dicet. ꝙ celū nec mutať ad instans acquirendo ipsum nec etiā ꝑdendo ipm mutať ab eo: q2 nec tps nec instans sunt termini motus aut mutationis: sꝫ mēsure. ¶ Scđo dicet ꝙ celum nō mutatur ab instanti: in instanti aliquo: q2 tunc instātis esset instans ⁊ esset ꝓcessus in infinitū. ¶ Prima respōsio non vꝫ: q2 si instans sit res distincta a celo que p̄us nō fuit ⁊ nunc est in ipso: ꝯstat ꝙ celū ita bene trāsiuit a nō esse illius ad esse: sicut materia nunc p̄mo habens aliquā formā transiuit a nō esse ad esse illius. hoc aūt est esse mutatū: ⁊ illud ad qđ trāsiuit dicitur terminus ad quē mutationis. Unde sicut tu dicis celuꝫ habere instans ꝙ p̄us nō habuit ⁊ nō esse mutatū ad illud: ita dicaꝫ tibi ꝙ mā nō est mutata ad formā q̄ p̄mo hꝫ. ¶ Preterea ꝯstat ꝙ celū habens illā entitatē instantis se hꝫ aliter s̄m ipsaꝫ q̄ se haberet p̄us: igiť est mutatū s̄m illā iuxta cōmunē modū loquēdi est mutatū ad illā: ⁊ eodē mō nō habens eā postq̄ tamē habuit est mutatū ab illa. ¶ Responsio etiā scđa nō est rōnalis q2 pari facilitate posset dici ꝙ mā nō mutať a forma substantiali vel accidentali in instanti. ¶ Q2 v̓o adducit: ꝙ tūc esset ꝓcessus in infinitū in instantib⁹ iuuat ꝓpositū: nā ideo ꝓbaꝛ ꝙ nō sit ponēda aliqua talis res. Si aliq̄ pōt in instanti gn̄ari aut corrumpi: esto ꝙ nō sit aliq̄ alia talis res nō permanens que dicať instās. ¶ Preterea cuꝫ ipoīe sit aliqđ gn̄ari vel corrūpi quin gn̄eť vel corrumpať in tēpore vel in instanti vt supra ꝓbatū est in q̄ōne p̄allegata p̄cedētis distinctionis: ⁊ ex sequentib⁹ etiā declarabitur: si instans corrumpiť ⁊ nō corrumpiť in instanti: igiť in tēpore: ⁊ per ꝯñs partibiliter ꝙ ipsi negāt ⁊ statim etiā reprobatuꝫ est. ¶ Ad idē possunt applicari cetere rōnes supra facte ad ꝓbādū ꝙ mutatū esse nō est res aliq̄ indiuisibilis nō durās per tps. ¶ Preterea ipꝓbari pōt ista respōsio sicut ⁊ illa que dať ad p̄mā rōnē de mutato eē. in q̄ōne est p̄allegata. ¶ Scđo. Aut in quolibet ꝯtinue localiter succedunt sibi. Opꝫ igiť ꝯcedere ꝙ instans si est talis res vt dīt gn̄ať in instanti ⁊c. celū mutať ab eo in instanti: ⁊ ꝓcedit ratio facta: ⁊ ꝯtter pōt ꝯtra dictā positionē argui per oēs rōnes supra factas ad ꝓbandū ꝙ mutatuꝫ esse nō est talis res indiuisibilis nō permanēs qualē etiā putāt,

¶ Preterea. Aut in quolibet mobili cõtinue moto localiter est subiectiue talis res seu instans aut nõ in quolibet sed in aliquo tñ. 2m nõ põt dici rõnabiliter: qꝛ nõ est maior ratio ꝙ lapis aut aliud qñlibet corp⁹ possit moueri cõtinue sine tali re: ꝙ celuꝫ ꝛ qñlibet aliud. Cũ igit in aliis mobilib⁹ nõ sint tales res nec ali qua experiẽtia vel ratio conuincat hãc in vno plus ꝙ̃ in alio: in nullo est dõm talem rem esse. ¶ Cõfirmat: qꝛ sicut si oĩa corpora celestia quiescerent ꝛ alia corpora mouerẽtur hic iferius: adhuc esse tps fm Aug. 11. cõfe. ꝛ verũ est: sic adhuc esset instans: ꝛ corp⁹ sic cõtinue motũ ita vere diceret ad bonũ intellectum ibi: esse in instanti: in hoc loco demõstrato sibi equali. v. g. a. Sicut diceret in tẽpore moueri super tali spatio vel de hoc loco ad illum. Si igit tũc nõ esset aliq̃ talis res nõ pmanẽs: igit nec nunc rõnaliter in aliquo esse dicendo est. Si vo dicat ꝙ in quolibet mobili cõtinue moto est suũ instans. Sũmo tũc instans aliqḋ inferioris corporis moti: cõstat ꝙ illud corrũpit vel corrũpet: nec semper erit veruꝫ dicere ꝙ ipm corrũpit. Aut igit corruptioni eius correspõdet vnicũ instans celi: aut plura successiue: nõ plura: qꝛ istud nõ corrumpit partibiliter: igit vnicuꝫ: aut igit illud idem ꝙ correspõdet sue generationi: ꝛ tunc seqtur ꝙ eodeꝫ instanti gñatur ꝛ corrũpitur: ꝛ per cõñs est ꝛ non est. Aut aliud instans correspõdet gñationi ꝛ aliud corruptioni eiusdẽ: ꝛ cũ inter quelibet duo instantia sit tps mediũ: seqtur ꝙ illud instãs corporis inferioris durat per tps: ꝛ eodẽ mõ põt argui de instanti celi: querendo verũ sue corruptioni ꝛ eius etiã generationi correspondeat vnicum instans corporis inferius mori vel aliud ꝛ aliud: ꝛ eque cõcludit incõueniẽs. ¶ Hoc ipm pbat auctor phi 4° phy. cuius ibi expssa intẽtio est: ꝙ nõ sunt diuersa instantia fm rem in tẽpore: sed vnũ ꝛ idẽ lꝫ fm esse ꝛ rõnẽ diuersificetur. Unde determinans qõnẽ in pncipio ca. de tẽpore motũ de vnitate vel pluralitate instantiũ: ait. Ipsum aũt nunc est qdẽ sicut idẽ: est vo sicut nõ idẽ. Scdꝫ qdẽ eni ꝙ in alio ꝛ in alio alterũ est. hoc vo erit ipsi nunc. inquãtũ aũt qddã ens est ipm nũc idẽ est. Ecce expsse ꝙ ipm nunc seu instans inquãtuꝫ est qddã ens est idẽ: ꝛ nõ aliud post aliud: fm tñ ꝙ idẽ ipm est in alio ꝛ alio loco dicit alterũ fm esse: sicut magis declarabit in solutionibus obiectionũ. ¶ Cõfirmatur: qꝛ ipse in pncipio arguẽdo ad qõnẽ pfatã pbat ꝙ nõ sit aliud nunc post aliud: qꝛ tunc oporteret ꝙ nunc pcedens corrumperet: ꝙ ipse pbat esse ipõle: qꝛ vel corrumperet in eodẽ: vel in alio vel in tẽpore: ꝛ qñlibet hoꝝ ostendit esse ipossibile vt supra virtualiter tactũ est. hanc aũt rõnem nusq̃ postea soluit certe vtpote insolubilẽ ꝛ demõstratiue cõcludentẽ cõtra imaginationẽ pdictã de instanti: ĝnimo eius cõclusionẽ determinãdo qõnẽ approbat vt pꝫ in verbis pallegat. Hec eadẽ est intentio Cõmẽ. ibidẽ sicut patebit inferius. Cõstat aũt ꝙ si instans esset talis res nõ durans: nõ esset idem: sed semper aliud post aliud: igitur fm mentẽ phi: nõ est talis res. ¶ Preterea specialiter de tẽpore accepto pmo pbat ꝙ nõ sit talis res successiua: qꝛ sequeret i actu possibili ꝙ idẽ simul moueretur ꝛ penitus quiesceret. ꝙ est ipossibile. pbatio cõñtie. nã cõstat ꝙ possibile est per dei potentiã nulluꝫ mobile moueri vllo mõ fm oĩa quiescere. ponatur ĝ. hoc aũt posito: cõstat ꝙ qñlibet taliũ quiescet in tẽpore: ꝛ vnũ diutius poterit quiescere ꝙ̃ aliud. nã posset vnũ annihilari alio remanẽte ꝛ vlterius quiescẽte. Si ĝ ħ diuturnitas q̃etis seu tps sit talis res successiua erit in aliquo vel quolibet quiescentiũ: ꝛ sic illud in quo erit continue suscipiet aliã ꝛ aliã partẽ eius: ꝛ per cõñs mouebit. ¶ Cõfirmat: qꝛ iuxta imaginationẽ pdicte opi. talis res successiua vere erit act⁹ entis in potẽtia fm ꝙ in potẽtia: ꝛ per cõñs erit mot⁹ ꝛ subm eius vere mouebitur: ꝛ sic quiescet ꝛ mouebit simul. ¶ Preterea ponitur sicut bene possibile est ꝙ deus cõseruet pcise res pmanentes: quo posito annihilaret vnã aliis nõ annihilatis. ꝛ iteꝝ aliã: cõstat vt pus ꝙ quelibet durabit ꝛ aliq̃ diutius aliq̃ minus diuturne: ꝛ nullius rei diuturnitas erit res distincta ab ipsa: qꝛ nec res successiua: qꝛ per casuꝫ nulla erit: nec pmanẽs qꝛ nulla res durat formaliter per aliã rem permanentẽ ꝙ̃uis effectiue aliq̃ cõseruetur per aliã ꝛ quelibet per deũ: igit mõ nõ est ponẽda aliqua talis res que sit duratio aut diuturnitas alicuius ab illa distincta. ¶ Scda cõclusio pbat: ꝛ pmo qdeꝫ ꝙ tps sit res ꝛ entitas quedã. pꝫ: qꝛ fm Aug. in de geñ. ad litem imperfectio iuxta pncipiũ: ꝛ similiter in alio opere super Geñ. lib. 5. c. 7. tẽpus est creatura. ꝛ 11. cõfe. pluries erit esse tẽpoꝝ creatorẽ: que vtiq̃ vera nõ essent. Si tps nulla entitas esset. Nec est dubiũ ꝙ loqtur de tẽpore vtrolibet mõ sumpto sicut pꝫ attendenti pcedentem eius pcessum ibidẽ. ¶ Q vo sit entitas extra aiam existẽs pꝫ: ꝛ pmo qdeꝫ de tẽpore pmo sumpto: qm̃ si aia esset duratio vel mora motuũ seu rerũ tẽporaliũ: eadeꝫ esset oium duratio ꝛ oĩa durarent eq̃liter: ꝙ experiẽtie cõtradicit. Item si cogitatio aut alia entitas existẽs in aia esset duratio reruꝫ extra in potestate hominis esset si supponatur ꝙ sit vnius tñ: ꝙ nulla res creata duraret: qm̃ posset talẽ cogitationẽ nõ elicere. Itẽ nõ posset saluari cur duratio vnius rei esset maior ꝙ̃ alia: nisi forte diceret ꝙ maior duratio: est intẽsior cogitatio. Uel iudiciũ quo iudicat aia rem aliquã plus alia durare. Sed hoc friuoluꝫ est: qm̃ tunc sequeretur ꝙ aia posset facere canẽ plus durare ꝙ̃ celũ: posset enim ꝛ intẽsius cogitare de existẽtia canis. Et etiã hoc falso iudicare ꝙ plus duraret. ¶ Preterea si nulla aia cogitaret vel ẽt esset: nihil minus res alie extra aiaꝫ durarent ꝛ vna plus alia minus. corpora etiã mouerẽtur ꝛ vnum velocius ꝛ aliud tardius. Quedã etiã diutius quiescerẽt: quedã minus diu: ꝛ cõstat ꝙ nunc nõ est alia duratio taliũ ꝙ̃ tunc esset: igitur nec aia nec aliquid existens intra est duratio rerũ extra: ꝛ per cõñs nec tps sic sumptum. Cũ igitur tps sic sumptũ sit entitas ꝛ nõ sit entitas: ꝛ aiae: seqtur ꝙ etiã res extra aiam. ¶ Preterea. Nulla res durat duratione sine sua duratione a se distincta. ħ pꝫ: qꝛ tunc posset cõseruari a deo: sine sua duratione ꝛ per cõñs durare sine duratione: igitur nec aia nec aliqḋ existẽs i ea est duratio rei extra animã. ¶ Preterea fm Aug. 12. de ci. dei ca. 15. ꝛ in de geñ. ad litem iperfecto. si ante celũ ꝛ terrã fuisset mot⁹ cogitationũ in angelis: vere fuisset tps: ꝛ rõ eius: qꝛ ibi fuisset aliqḋ pus ꝛ aliqḋ posterius: ꝙ sine interuallo tẽporis neqt intelligi. Sed cõstat ꝙ illud tps nõ fuisset res distincta ab angelis ꝛ cogitationib⁹ suis: qꝛ nec successiua: ad intellectũ reprobatũ in pcedentib⁹ cũ nulla talis sit possibilis nec pmanens: qꝛ nec suba nec q̃litas: vt satis põt patere volẽti discurrere per spẽs generis pdictoꝝ. Sed cõstat ꝙ nõ minus esset tps si celum ꝛ alia corpora mouerẽtur ꝛ nulla aia esset: nec tps esset entitas distincta a pdictis corporibus ꝛ motib⁹ eorũdẽ. ¶ Q etiã tps scdo mõ sumptũ sit entitas extra aiam pbatur: qꝛ ipm sic sumptũ nõ est ipm celũ vel mot⁹ eius. hoc pꝫ: qm̃ per ipm motũ celi vel vt magis pprie verũ loquar per ipm celũ regulariter motũ vt declarabitur mensuramus moras ꝛ durationes ꝛ alioꝝ sicut gñalis oium fere experientia pbat. Ad hoc etiã est auctoritas scripture Geñ. primo. vbi legitur ꝙ deus fecit luminaria in firmamẽto celi vt essent in tẽpora ꝛ in dies ꝛ ãnos. Annis aũt ꝛ dieb⁹ ac aliis celestium motuũ distinctionib⁹ mẽsuramus moras ꝛ durationes aliorũ. Unde fm Aug. in de geñ. iperfecto satis vltra mediũ: dicit hoc ideo deũ esse: qꝛ euidẽtius morarũ interuallũ motu illoꝝ luminariũ distingui ab hoibus põt. ¶ Hoc idẽ etiã expsse vult phs ac etiã Cõmen. 4. phy. ¶ Ad hoc est vnus articuloꝝ parisien. dicẽs. Q euũ ꝛ tps nihil sit in re: sed tñ in apphensione error. ¶ Sed si tps est res extra aiam: ꝛ nõ aliq̃ nõ pmanẽs: que igit est? Ad qḋ dico ꝙ loquẽdo de tẽpore pmo modo accepto. s. pro mora vel duratione mot⁹ ꝛ q̃etis: ac permanẽtie rei mutabilis ꝛ nõ necessario existẽtis ipm nihil aliud est ꝙ̃ ipsamet res cõtinue mota vel q̃scẽs aut durans. Unde duratio mot⁹ est ipsamet res cõtinue mota siue que cõtinue mouetur: de qua. s. est verum dicere ꝙ imediate mouebatur: actu mouetur: ꝛ imediate etiã mouebitur: ꝛ hoc est motũ ei⁹ durare: siue idẽ signatur per vtrasq̃ locutiones. Similr q̃etẽ alicui⁹ hẽre morã ꝛ durare nihil aliud est: ꝙ̃ rem illã que imediate q̃uisse: quiescere ꝛ imediate q̃eturã esse. Rem etiã durare nihil aliud est: ꝙ̃ ipsam imediate fuisse. actu eẽ ꝛ imediate fore: ꝛ de quocũq̃ talis copulatiua de pterito: psenti: ꝛ futuro nõ est vera. illud nõ est duratio neq̃ durans. Unde si de aliq̃ re sit verum dicere hoc est ꝛ imediate erit: nõ vere aũt dicatur. hoc imediate fuit ipsa vtiq̃ nõ durat: ꝙ̃uis incipiat durare. exponẽdo per negationeꝫ psentis. Si vo de aliquo dicatur vere: ꝙ ipm imediate fuit: nõ vere aũt dicatur ꝙ ipm est. pꝫ ꝙ ipm nõ vere dr durare. Itẽ si de aliq̃ sit verum dicere hoc imediate fuit. ꝛ actu est: nõ sit aũt verũ dicere: ꝙ ipm imediate erit: nõ etiã dr durare. Suo etiã mõ est de motu. Nã si esset pole vere de aliq̃ dici: ꝙ ipm mouetur: ꝛ imediate mouebitur: nõ aũt ꝙ imediate mouebatur: sicut cõcedere haberent illi qui ponũt pmã partẽ mot⁹. nõ diceretur vere ꝙ motus illius rei duraret. ad sensum qui cõmuniter capitur. eodem mõ nec sic esset vera pars ista de pterito sine illa de psenti: aut vtraq̃ sine veritate illius de futuro: ꝛ similr intelligẽduꝫ est de q̃ete mõ pdicto suo mõ. Et fm hunc modũ penes. s. fuisse: esse: ꝛ fore cõcipienda est mora vel diuturnitas seu duratio pdictoꝝ in illa q̃ntitatiua distensio de qua freq̃nter auctores loquũtur. Nõ debet aũt putari ꝙ sit in re extra aliqua distẽsio q̃ntitatiua cuius nulle partes sint simul cõtinue fluens super rem ipsam motã aut quiescentẽ: ꝛ ipsa sit duratio ꝛ mora ei⁹: sicut aliq̃ ficte cõcipiunt. Quãuis eni talis res fingi possit nõ tñ aliq̃ talis est. sicut in superiorib⁹ sufficiẽter ostẽsum est. ¶ Q etiã ex nũc confirmatur euidẽter. Nã hoc pcise posito ꝙ res aliq̃ imediate fuit:

est: ⁊ imediate erit: ponit ipso durare: ⁊ hoc nō posito nō: poni-
tur. Ad hoc aūt pꝫ ꝙ nō est necessaria aliq̄ talis res q̄lem cogi-
tant: qm̄ per nullā talē. res est: aut fuit aut erit. Nec hui⁹ verba
sic p̄terita: signant aliquā rem inherentē ei pro quo supponit
de quo dr̄: sicut satis notū est: ⁊ p̄ periher. ⁊ 4° meta. atq̄. 6.
exp̄sse ponit p̄hs. ¶ Eodē mō: hoc p̄cise posito ꝙ aliqd ime-
diate generit: gesceret. ⁊ imediate gesceret. ad qd̄ sicut pꝫ nulla ta-
lis res necessaria est. ponit mora gescendi. Similr̄ est de eo ꝙ
imediate mouebat mouet: ⁊ imediate mouebit: naꝫ nec adhuc
aliqua res p̄ter ꝑmanentes necessaria est: vt supra ꝓbatū est.
dist. 1. q. 5. Juxta hāc acceptionē ꝯcedendū est ꝙ multa sunt tē-
pora: ⁊ ꝙ quelibet res corporalis vel sp̄ualis possibilis non esse
cuiusmodi est ois res que de⁹ nō est: que tn̄ imediate fuit: ⁊ est
⁊ imediate erit. est tp̄s. Et si ꝯformiter ad tp̄s sic sumptū velli-
mus sumere instans: illa res est instās: que est. imediate aūt nō
fuit ⁊ imediate nō erit. Si aliq̄ talis est: sicut est possibile vtiq̄
est. q̄uis nō sit possibile aliquā esse cuius nihil imediate fuerit:
⁊ nihil imediate futurū sit: vt in. d. 17. p̄. vtrūq̄ probatum est.
¶ Tēpus aūt scd̄o mō acceptū. s. pro mensura qua possum⁹ cer-
tificari de mora mot⁹ ⁊ getis ⁊ durationis reruꝫ tēporaliū q̄ta
sit. i. q̄tū vel q̄diu aliq̄ res mota sit vel quieuerit aut fuerit: ⁊
que diutius ⁊ que minus diu: ⁊ que eq̄liter. loquendo de eo cui
maxime vel soli ꝓprie ꝯuenit sic esse mēsurā: est ip̄m p̄mū mo-
bile ꝙ qdem inter cetera que mouent: regularissime ⁊ velocis-
sime mouet: ⁊ ip̄m moueri ⁊ talr̄ vt est dcīs: est oib⁹ hoib⁹ ma-
xime notū: quapropter per ip̄m maxime possunt hoies certifi-
cari de alijs reb⁹ q̄tus sit earū mot⁹ vel quies: ac etiā duratio.
Unde p̄hs. 10. meta. Et motū ingt mensurant simplici motu ⁊
velocissimo. paruissimū eni hoc hꝫ tp̄s. Quapropter in astrolo
gia tale vnū p̄ncipiū ⁊ met^m. motu eni regularē supponūt ⁊ ve
locissimū eū qui celi: ad quē alios iudicāt. Et idē ponit 4° phy.
iuxta finē: ⁊ est ratio sua ea que tacta est. Nec opꝫ in ipso celo
ponere aliquā reꝫ successiuā que sit tp̄s vt alij dnt: qnimo esto
ꝙ esset aliq̄ talis res in ipso: tn̄ ipsa nō esset tp̄s vt nūc de tēpore
loqmur. Ipsa qdē ⁊ si sit: nō est tā multis nota: ⁊ audeo dicere
ꝙ nulli: ⁊ ideo nō possunt ex ea hoies de motib⁹ ⁊ genib⁹ alioꝝ
certificari. ¶ Instans etiā nō alia res est q̄ ipsummet mobile
p̄mū: ita ꝙ eadē res dr̄ tp̄s. ⁊ instans: nō tn̄ s̄m eādem rōnem.
Nā inquātū numeratū ab aia s̄m p̄us ⁊ posterius sui mot⁹ seu
qd̄ idē est magnitudinis circa quā mouet est tp̄s. ¶ Per ip̄m
eni sic acceptū possumus de mora motuū ⁊ getum: ac duratio-
num in reb⁹ alijs iudicare. Cū eni ꝯsiderauerit quis ꝙ aliqd h̄
inferius icepit moueri sole aut alia determinata parte celi exi-
stente in oppositiōe directa ad demōstratā partē aliquā terre
istā ⁊ desinit moueri eadem parte celi existenti opposita alteri
parte terre: qdā v̄o aliud ꝙ simul incepit moueri desinit mo-
ueri: eadē celi parte existente opposita posteriori adhuc parti
terre. sciens ꝙ celū regulariter est motū a p̄ore parte ad poste-
riorem: statim cognoscit: ꝙ hoc est diutius motū illud v̄o min⁹
diu: ⁊ si eq̄le trāsiuerint spatiū: cognoscit ꝙ hoc tardius: illud
velocius mouebat. ⁊ eodē mō pōt cognoscere ꝙ diutius genit
quodq̄ minus diu: ⁊ que res plus durauerit ⁊ que minus. Se-
cundū hūc modū numerādi mobile p̄mū mensuram⁹ alios mo
tus per horas dies ⁊ annos. Nā si exquo aliqd incipit moueri
donec desinat p̄mū mobile per tātū spatiū sit motū dicimus ꝙ
per horā illud est motū. Si v̄o sit cōplete reuolutū. dicimus ꝙ
per diem. si totiens vel totiens reuolutū sit. dicimus ꝙ per se-
ptimanā: mensem vel annū: ⁊ sic de alijs. ¶ Ad hunc intellectū
accipiēda est diffinitio p̄hi de tēpore qua dicit qd̄ est numerus
mot⁹ s̄m p̄us ⁊ posterius: ⁊ postea exponit se intelligere de nu-
mero numerato: vt sit sensus tp̄s est motuꝫ regulariter nume-
ratū s̄m p̄us ⁊ posterius sui mot⁹. Dicit numerari s̄m p̄us ⁊ po-
sterius: quādo idem ip̄m applicat vel operat p̄ori: ⁊ posteriori
parti motus seu ꝙ idem est magnitudinis circa quā mouetur.
¶ Instans v̄o dicit ideꝫ ip̄m mobile inquātū est hic. vel ibi de-
terminate seu huic determinato loco vel parti magnitudinis
coexistit: cui imediate nō coexistit ⁊ imediate nō coexistet. Un
hoc nomen instans vel nunc. noialiter sumptū: signat ip̄m p̄m^m
mobile cōnotādo locū cui coexistit ⁊ cuꝫ hoc etiā cōnotauit ꝙ
ei imediate nō coexistit: ⁊ imediate nō coexistet. ¶ Tertia cō-
clusio ꝓbat satis euidenter ex dictis. Et quo ad p̄mā partem:
qm̄ p̄mū motū ꝙ ꝯtinue mouet: nō est numeratū s̄m p̄us ⁊ po-
sterius: nō per aiam: igit nec est tp̄s absq̄ operatione aie. aña
pꝫ: qm̄ ⁊ ip̄m in se est ꝯtinuū ⁊ ꝯtinue etiā mouet: ita ꝙ extra
aiam nulla discretio accidit. Si inquātum mouet. diuidit aūt ⁊
numerat s̄m p̄us ⁊ posterius ab ipsa aia mō iam p̄misso. ꝯña
nota est ex dictis: nā ip̄m nec etiā aliqd̄ aliud ꝯtinue motū pōt
esse tp̄s: nisi sit numeratuꝫ ⁊ diuisum s̄m p̄us ⁊ posterius. ¶ Ad

hoc est exp̄ssa auctoritas p̄hi 4° physi. Ubi hanc ꝯclusionem
determinat ⁊ per eādem rōnem: sicut in arguēdo ad q̄onem est
tactū. ¶ Ad idē est auctoritas Cōmē. dicentis eodē lib. cōmen.
109. Dicamus ꝙ extra mentē nō est nisi motuꝫ ⁊ mot⁹: ⁊ tp̄s nō
fit nisi quādo mens diuidit motū in p̄us ⁊ posterius: ⁊ h̄ est intē
tio numeri mot⁹. i. motū esse numeratū. Et infra cōmen. 131. tp̄s
inquit nihil aliud est q̄ p̄us ⁊ posterius in motu: sed s̄m ꝙ sunt
numerata: ⁊ ideo idiget in hoc ꝙ sit in actu: aia. s. s̄m ꝙ est p̄us
⁊ posterius numerata. h̄ sufficiāt pro nunc: q: etiā de hoc aliqd
dictū est in p̄mo di. 24. q. 2. articulo p̄mo. in responsione ad 6^m
argumētū. ¶ Scd̄a pars ꝯclusionis euidens est ex dictis in se-
cunda ꝯclusione. nā res extra aiaꝫ durant quo ad esse ⁊ quo ad
moueri ⁊ gescere: ⁊ plus ⁊ minus nō per operationē aie: igitur
etiā res extra aiam absq̄ opatione aie est tp̄s. p̄mo mō loquen
do de tēpore. ¶ Nunc ꝯtra p̄dicta sunt mouēda dubia. ⁊ p̄mo
ꝯtra ea que sunt dicta de tēpore. scd̄o ꝯtra ea que dicta sunt de
instanti. De tēpore dubia sunt. ¶ Primo aūt videt ꝙ tp̄s non
sit res aliqua permanens extra aiam. ¶ Scd̄o ꝙ nō sit aliqua
res extra aiaꝫ. ¶ Tertio ꝙ oino nō sit res. ¶ Quarto ꝙ nulla
res creata est sua duratio. ¶ Primū ostēdit: p̄mo: q: oē tp̄s est
diuisibile in partes p̄oreꝫ ⁊ posteriorē que nō sunt simul. Sicut
pꝫ ex. 4. ⁊. 6. phy. Et per Aug. 11. ꝯfes. nec nō per cōmune dictuꝫ
oium. Sed nulla res permanens est sic diuisibile: nā cuiuslibet
ꝑtes simul sunt. ¶ Nunc circa p̄dicta restat dubitare. Et p̄mo
qdem ꝓbat ꝙ nulla res permanens siue mota siue gescens sit
tp̄s. Naꝫ omne tp̄s est diuisibile in partes p̄ores ⁊ posteriores
que nō sunt simul. Cuiuslibet aūt rei ꝑmanentis partes sunt si-
mul: igit ⁊c. ¶ Scd̄o possibile est ꝙ duo mobilia eq̄lia mouēā-
tur sup eq̄lia spatia vnū velocius aliud tardius: ⁊ per ꝯñs vnuꝫ
in maiori tēpore alterū in minori: igit nec tp̄s maius tardioris:
nec tp̄s minus velocioris: est mobile vel spatiū cū illa sint eq̄lia
nec apparet que alia res ꝑmanēs sit hoc tp̄s vel illud. ¶ Pre-
terea cū cōmuniter dicim⁹ ꝙ aliq̄ mouent inequali tēpore q̄dā
in maiore quedaꝫ v̄o in minore nō intendimus significare ꝙ in
maiori mobili aut spatio vel alia in aliq̄ re permanēte maiore
vel minore vel equali talia moueant. ¶ Preterea idē celū nul-
la re permanente aucta vel diminuta nouiter facta vel corru-
pta aut posset moueri in maiore tēpore q̄ nunc mouet: ⁊ simi-
liter posset moueri in minori: igit tp̄s in quo nūc mouet nō est
aliqua res permanens: nec tp̄s etiaꝫ in quo moueret esset res
aliqua permanens. ¶ Tertio. Sicut pꝫ ex 6° phy. mot⁹ diuidit
⁊ diuisione spatij ⁊ diuisione mobilis ⁊ diuisione tēporis: ⁊ iste
diuisiones sunt alie ⁊ alie: qm̄ sup eodē spatio idē mobile nunc
maiori nunc minori tēpore pōt moueri: ⁊ sup inequalibus spatijs
inequalia mobilia equali tempore: igit tp̄s nec est mobile neq̄
spatiū sup qd̄ est mot⁹: nec est etiā aliqua res ꝑmanens alia ab
illis: igit nō est res permanens. ¶ Quarto. ꝙ celū nō sit tp̄s ꝓ-
batur per p̄hm 4° physi. qui opi. dicentē tp̄s esse sperā totius
velut stultā cōtemnit. ¶ Quinto: q: si sic sequtur ꝙ si essent plu-
res mundi ⁊ plures celi equalr̄ moti essent plura tēpora simul:
qnimo hoc etiaꝫ de facto seqtur ex dictis supra: si. s. quodlibet
corp⁹ actu motum est tp̄s: ꝯñs est falsum s̄m p̄hm vbi supra.
¶ Sexto vel celū esset hora vel annus vel dies aut aliqd̄ aliud
tp̄s: vel qd̄libet hoꝝ. ⁊ qd̄cunq̄ dat est falsum: qm̄ freq̄nter ꝙ
sicut celū totū est p̄sens: ita ⁊ tota dies vel totus annus: immo
vtrūq̄ cū nō sit maior rō cur celū sit dies q̄ annus vel econuer
so. Sequeret etiā ꝙ annus nō esset maius tp̄s q̄ dies. nā essent
idē: ⁊ per ꝯñs nō diutius viueret viuēs per annū q̄ viuens per
diē vnicuꝫ. Ulterius sequeret ꝙ quicūq̄ viueret per aliqd̄ tp̄s
puta per horā viueret etiā per diē ⁊ per annū ⁊ per seculū ⁊ vni
uersaliter per oē tp̄s: ⁊ pꝫ ꝯña: q: celū s̄m hāc viā esset qd̄libꝫ
tp̄s. Et oia h̄ que sequunt sunt absurda. Itē sequeret ꝙ tp̄s p̄-
teritū esset futurū. ⁊ ecōuerso. ⁊ vtrūq̄ esset p̄sens: que sunt ma
nifeste īpossibilia. pꝫ ꝯña: q: tp̄s p̄teritū fuit celū ꝙ nunc est:
⁊ similiter tp̄s futurū est ip̄m celuꝫ. ¶ Septimo ꝓbat ꝙ nulla
res extra aiam sit tp̄s: ⁊ hoc exp̄ssa determinatione bti Augu.
11. ꝯfes. qui hoc diffuse ꝓbat ⁊ tādem ꝯcludit ꝙ tēpus est affe-
ctio animi: ⁊ lōgū futurū est lōga expectatio futuri ⁊ longū pre-
teritū longa memoria preteriti. ¶ Octauo ꝓbat ꝙ tēpus nul-
la res oino sit sic. Nullū preteritū vel futuruꝫ est. omne tēp⁹ est
preteritū vel futurū: igit nullū tēpus est. Sed ois res est: igitur
nulla res est tēpus. Maior pꝫ: q: sicut dicit Aug. 11. ꝯfes. ⁊ de se
clarū est. preteritū iam nō est ⁊ futurū nondū est: ⁊ ex hoc ꝓbat
ipse ꝙ nec est longū preteritū nec longū futurū. Et infra. Si eni
ingt sunt futura ⁊ preterita volo scire vbi sint. ꝙ si nōdum va-
leo: scio tn̄ vbicūq̄ sunt: non ea ibi futura esse aut preterita sed
presentia: nā si ⁊ ibi futura sunt: nōdū ibi sunt. Si ⁊ ibi preterita
sunt iaꝫ nō ibi sunt. Ubicūq̄ ergo sunt quecūq̄ sunt nō sunt nisi

p̄sentia. ħ ipse. Sed cōstat ꝙ nullū preteritū vel futurū est presens: igit̄ nullū preteritū vel futurū est. Minor ꝓbat̄: q2 vt ibidē ꝓbat Aug. nullū p̄sens est diuisibile. cōstat aūt ꝙ oē tp̄s est diuisibile: ⁊ per ꝯñs nullū tp̄s est p̄sens: igit̄ oē tp̄s est p̄teritum vel futurū. ¶ Nono ꝓbat̄ ꝙ duratio nō sit ipsa res durās. v.g. duratio angeli ip̄e angelus: q2 essentia angeli est tota simul. duratio aūt eius nō. alias nō plus durasset in fine mūdi q̄ in p̄ncipio qđ est falsum. ¶ Decimo ad idez. Si angelus esset sua duratio angelus esset infinit⁹. p3 ꝯñia: q2 sua duratio est īfinita. ¶ Undecimo si sic: idē esset in angelo esse fuisse ⁊ fore. Sed deus non pōt destruere fuisse angeli: q2 nō pōt facere quin āgelus fuerit: igit̄ nō pōt destruere eius esse ⁊ fore: ⁊ per ꝯñs ꝙ angelus non sit: ⁊ per ꝯñs nō pōt angelū destruere: qđ est erroneū. ¶ Duodecimo tunc duratio vnius angeli nō esset maior duratione alterius: ⁊ tunc nō durasset vnus angelus in p̄ncipio mūdi creatus plus q̄ vnus qui heri primo fuisset creatus. ¶ Decimotertio arguit̄ ꝙ p̄mū mobile regulariter motū: nō est tp̄s sm̄ ꝙ tp̄s sumitur pro mensura: qm̄ si ip̄m nō moueretur: ⁊ alia corpora inferius mouerentur: adhuc mensuraremus motus eoꝝ: igitur primum mobile ⁊c. non est mensura. ¶ Decimoquarto ostenditur ꝙ instans non est primum mobile.

Fol.24. col. 4. ante me. linee.40.

¶ Scđo idē ꝓbat̄ rōne p̄hi vbi supra statim. Nā si aliqd mouet̄ vel velociter vł tarde mouet̄: igit̄ si aliqd mouet̄ in tempore: ⁊ per ꝯñs tp̄s est. p3 ꝯñia: q2 velox diffinit̄ esse ꝙ in pauco tempore multū pertransit. ¶ Forte poneret̄ calūnia circa primaz ꝯñiaz que est. si aliquid mouet̄ vel velociter vel tarde mouet̄. diceret̄ eni ꝙ si solū vnū mobile moueret̄: nō moueret̄ velociter neq3 tarde: q2 nihil dicit̄ velociter moueri nisi in comparatione ad aliud: ꝙ tardius vel minus velociter mouet̄. ¶ Dōm ꝙ siue assumptū sit verū siue nō ratio nō impedit̄. tū3 q2 si duo mouerentur: vel eque velociter vel vnū alio velocius mouererentur: ⁊ per ꝯñs vel in tēpore equali vel maiori vel minori: ac per hoc tp̄s nō esset. Sed ꝯstat ꝙ nō minus vnū3 illoꝝ moueret̄ in tēpore: si solum moueret̄ q̄ si aliud secum moueat̄: quāuis nō moueret̄ in tēpore eq̄li: aut maiori vel minori q̄ aliud. ¶ Preterea posito ꝙ vnū solū moueret̄: aut super scđam medietatez spatij moueret̄ eque velociter vel magis aut minus q̄ mouebatur super primā: ⁊ tunc eodem mō ꝓcedit argm̄: ita ꝙ q̄uis ip̄m non posset ad aliud mobile cōparari ipsummet tamē motum super vnā partē spatij: pōt cōparari ad seipsuz motū sup aliam: modo premisso: ⁊ stat ratio p̄hi.

Fol.26. col. 2. circa finez linee.28.

¶ Posset ēt dici ꝙ q̄uis nulla aīa eēt adhuc mobile ꝯtinue motū esset illo mō actu numeratū a deo ⁊ per ꝯñs esset tp̄s ⁊ mensura alioꝝ: nō qua actu mensurarent̄: q2 ꝓprie loquendo deus nullam mensurat rem per aliquā aliam: qm̄ nulla est sibi ignota. ꝓprie aūt nō dicit̄ quis aliquid mensurare nisi illud sibi fuerit ignotum quātum esset ⁊ hanc noticiā cōcretaz acquirat per aliud sibi notū. Sed esset mensura per quā.

Fol.26. col.3 post p̄n^m linee.60.

¶ Ad 9^m dōm ꝙ q̄uis p̄mū mobile sit tp̄s ista nomina tamē vt dictū est nō sunt synonyma nec idē significat̄ si dicit̄ ꝙ aliquid mouet̄ in tēpore ⁊ si dicat̄ ꝙ mouet̄ in celo. Sed per p̄mā significat̄ ꝙ mot⁹ illius mēsurat̄ tēpore. i. vt superius dictum est ꝙ per tp̄s scit̄ vel sciri pōt quādiu ip̄m mouet̄: ⁊ ideo dicit p̄hus 4° phyſi. ꝙ motui esse in tēpore est mēsurari in tēpore. Ita ēt aliq̄ moueri in eodē tēpore nō est illa moueri in eodez celo seu nō idē significat̄ per vtrūq3 dictū: sed per p̄muz dat̄ intelligi ꝙ ambo mouebat̄ dū determinata pars corporis regulariter moti. v.g. celi per determinatum spatiuz mouebat̄. Moueri vō in equali tēpore est vnū moueri. dū determinata pars per equale spatiū mouet̄: ⁊ si dum pluries mouet̄ per totū circuitū suū totiens per tātūdē moueri quotiens mouebat̄ dum aliud corpus mouebat̄: ⁊ moueri maiori tēpore est moueri dum ipsum celuz ad intellectū predictū mouebat̄ per maius spatiuz aut pluries per equale ⁊ ecōtra intelligit̄ per moueri tēpore minori.

Fol.27. col. 2. post p̄n^m linee.42.

¶ Per ista etiā p3 sensus illius distinctiōis ꝯsuete dari de instāti. vz. ꝙ aliud est ꝯtinuatiuū tēporis. aliud initiatiuum. aliud vō terminatiuū. Nam tunc mobile dicit̄ instans ꝯtinuatiuū cū est in aliquo determinato loco in quo īmediate nō fuit: sed ⁊ īmediate fuit in alio. ⁊ iteruz īmediate erit in alio in quo nō est: siue ꝙ prius īmediate mouebat̄ ⁊ post īmediate mouebit̄. Tūc aūt dicit̄ initiatiuū: cū3 existens alicubi nō īmediate p̄us mouebat̄: sed post īmediate mouebit̄. Ecōtra vō tunc dicit̄ terminatiuū: cum existens alicubi prius īmediate mouebat̄: sed nō īmediate post mouebit̄. Et taliter distinguere instans circa tēpora secundaria satis in ꝓmptu est. Sed circa p̄muz tp̄s aliud opinat⁹ est p̄hs qui posuit p̄mū mobile ab eterno ⁊ in eternuz moueri: ac per hoc in ipso tp̄e nec initiatiuū nec terminatiuuz instans dedit. Sed quodlibet dixit terminum esse p̄teriti tēporis ⁊ futuri p̄ncipiū. Et aliud h3 veritas que illi effi. ⁊ ipsum dicit incepisse moueri ⁊ etiam desiturum esse moueri.

Fol.28. col. 3. post p̄n^m linee.33.

¶ Tunc hys dispositis ħ linea que vtiq3 trāsit per costā quadrati. vz. per. a. Aut ꝯtigit eā in suo finali. Tunc de hac linea quero an ꝯcurrat cū linea. d. in aliquo pūcto ipsius. d. aut nō. Primuz nō pōt dici: tū3 q2 cū. d. sit recta ħ linea nō esset recta: eo ꝙ mediū exiret extrema. Utrūq3 eni ei⁹ extremū est ex̄ extremo.

Fol.29. col. 3. circa finez linee.53.

¶ Tum tertio: q2 sequeret̄ ꝙ due recte clauderent superficiem ꝯtra. 5. petitionē p̄mi. ꝯñia declarat̄. Naz per. 31. p̄mi. a. tertio puncto diametri ꝙ. vz. est 2^m extra lineā. o. ⁊ īmediatū puncto a quo tracta ponit̄ alia linea: traham equidistantē linee. o. vsq3 ad lineā datā. f.g. ꝯstat. ꝙ ħ terminabit̄ ad tertiū punctū linee. f.g. ꝙ. vz. est sm̄ extra lineā. d. ⁊ ꝓximum ei ad ꝙ terminata est linea p̄cedens. Aliogn si caderet sub vel supra non esset equidistans linee. d. cū ex parte diametri distet p̄cise per vnū punctū mediū. ꝯiungēt igit̄ ħ linee p̄me: ⁊ ꝯtinget illā in suis extremitatibus: sicut 3^m pūctū diametri īmediate iungit̄ 2° ⁊ similiter in linea. f.g. sed positū est ꝙ in medio circa lineā. vz. a. nō iunget̄ sibi quo intercipiet̄ punctū. alias non esset equidistans linee d. ex quo sequitur ꝙ ibi claudetur superficies īter illas duas ⁊ vtraq3 quarum vtraq3 est recta.

Fol.33. col.3. circa finez linee.50.

¶ Itez Aug. in de quātitate aīe cap̄. 10. Sola inquit lōgitudo nō nisi itelligi aīo pōt: in corpore inueniri nō pōt. Ecce q̄ expresse dicit ꝙ sola longitudo nō pōt in corpore inueniri. Uult itaq3 ꝙ in ipso corpore nulla sit entitas que sit lōgitudo tm̄: ⁊ ita ꝯñter est sentiendum ꝙ etiā nulla est que sit tm̄ latitudo: ⁊ multo fortius ꝙ nulla sit que nec sit longitudo nec latitudo nec profunditas: neq3 omnino vllas partes habens.

Fol.34. col. 2. post p̄n^m linee.64.

¶ Rñ° ad ħ: pro quoꝝ intellectu notandū est ꝙ q̄uis extra animam nulla sit oīs magnitudo sit corp⁹ ⁊ sm̄ tres situales differentias seu dimensiones extensa: nec aliqua oīno sit que sit extensa tm̄ in vnā aut tm̄ in duas: intellectus tamē pōt sic intelligere magnitudinē esse extensam sm̄ vnā dimensionē ꝙ nō itelligit pro tunc eam esse extensam sm̄ duas: ⁊ sic etiā pōt intelligere esse extensam sm̄ duas ꝙ nō intelliget eā ex extensam sm̄ tres. Non solū aūt pōt tales distinctas noticias cōpositas hēre de magnitudine: sed pōt etiā sibi formare ⁊ in se fingere aliquē cōceptū vel intentionē sic representātē magnitudinē vt est extensa in vnam partē ꝙ nō representabit vt extensa est in duas ⁊ similiter alique sic representantur.

Fol.37. col. 2. ante med. linee.11.

¶ Antecedens ꝓbo: suppono ex dictis in p̄. d. 3. ꝙ oē minimū visibile sm̄ certā distantiā a certo visu certis stantib⁹ dispōnibus in circunstantijs. pono igit̄ ꝙ aliqđ coloratū remissius ⁊ impotens mouere visum cāre visionē in distantia. a. b. ab aliquo dato visu intendat̄ motu ꝯtinuo donec sit p̄cise tante intensionis quātā requirit minimū perceptibile seu visibile ab illo visu in distātia illa. ꝯstat ꝙ in aliquo instanti p̄mo erit tāte intēsionis. Sit igit̄ illud. c. tūc sic in. c. p̄mo est visibile ꝓportionatuz huic visui sm̄ distantiā ⁊ quātitatē ⁊ intensionez ⁊c. requisita igit̄ in c. est visio illius. ꝯñia ꝓbat̄: qm̄ si aliquod visibile tale oīno de nouo in instanti gn̄aret̄ aut crearet̄ in loco illo eodē instāti eēt visio eius: sicut p3 per Aug. 14. de tri. c. 10. vbi ait ꝙ quedaz cognoscibilia cognitionē interpositione tēporis antecedunt: sicut sunt ea sensibilia que iam erāt in reb⁹ tēporalib⁹ anteq̄ cognoscerent̄ vel ea omnia que per hystoriā cognoscunt̄. Quedā vō simul esse incipiunt. Uelut si aliqd visibile ꝙ oīno nō erat ante oculos nostros oriat̄: cognitionē nostraz vtiq3 nō p̄cedit. Aut si aliqd sonet vbi adest auditor: simul ꝓfecto icipiūt esse simulq3 desinunt ⁊ sonus ⁊ eius auditus: igit̄ ⁊ in casu ꝓposito simul incipit esse illud visibile tante intensionis ⁊ visio ei⁹: igit̄ visio aliqua sit tota simul. ¶ Ad istud credo ꝙ diceret doctor iste sicut ad qđdaz aliud simile dicit. vz. ꝙ in casu dato illa qualitas que cātur in oculo in illo instāti. c. est p̄mo visio. ⁊ p̄mo sit visio: ⁊ tota etiā simul sit visio: nō tamē tota simul sit nec tūc p̄mo sit: sed prius fuit facta pars eius: q̄uis illa nō p̄us fuerit visio: ita ꝙ illud visibile anteq̄ esset debite intensionis ad hoc vt videretur simul dum intendebat̄ cābat qualitatē talē que tunc nō erat visio ⁊ in instanti. c. est p̄mo visio. ¶ Ista rñ° p̄mo pōt excludi si ponat̄ aliqđ tale visibile totū simul ꝓduci ꝙ certū est esse possibile saltē a deo. ¶ Scđo. q2 nō solū op3 dare minimū possibile videri in certa distantia: sed etiā ⁊ minimū potens cāre talem qualitatē in oculo. Sicut ex eisdē que vbi supra in p̄mo ꝓbari pōt. ponat̄ ergo ꝙ in instanti aliquo sit illud p̄mo potens cāre q̄litatē hm̄ōi in visu: igit̄ aliq̄ q̄litas talis simul tota fiet: ⁊ certe nō videt̄ minus posse ꝙ aliqua volitio simul tota fiat. ¶ Tertio illud ꝙ ꝯcedit rñ° videt̄ sufficere ad ꝓpositū p̄ncipale. Nā si in c. illa q̄litas est p̄mo visio: igit̄ in. c. p̄mo ip̄m videt̄: ⁊ p̄mo intelligit̄: ⁊ simil̄r p̄mo appetit̄ vel diligit̄: ⁊ sic ꝯuenit dare p̄mū in-

stans in quo volūtas vult illud qđ est ꝯtra eius ṗncipale ꝓpositum. ℂQuarto.esto ꝙ illa qualitas sic ṗus partibiliter fieret anteq̄ esset visio:nō vꝫ rōnabilr dici posse ꝙ anteq̄ esset visio: cāret in volūtate aliq̄ q̄litatē q̄ nō erat volitio:sed futurū erat vt esset volitio:z per ꝯn̄s volitio que est in.c.est simul tota tūc ṗmo ꝓducta. Assumptuꝫ ꝓbo:z suppono vnū ꝙ nullus vt credo negaret. Videlꝫ ꝙ nulla q̄litas nāliter cābilis est in voluntate idifferēs ad esse volitionē z nolitionē eiusdē obti:sed ea que est volitio vel est apta nāliter vt sit volitio hui⁹ aut illius obti: non est nāliter apta vt sit nolitio eiusdē:gnimo q̄litas alterius spēi est ab illa que est vel esse pōt nolitio:quecūq̄ illa sit. Suppono z^m aliud cōiter ꝯcessum z supra ꝓbatuꝫ in gñali ꝙ posita notitia in actu talis obti volūtas pōt nō velle illud:gnimo poterit etiā nolle. Ex his satis faciliter declaraẗ intentū:qm̄ si aliqua qualitas in tēpore illo cātur in voluntate vel cātur ea que pōt esse volitio vel ea tm̄ que pōt esse nolitio:vel vtraq̄ simul. Nō pōt dici ṗmū:qm̄ tūc seqtur ꝙ vel voluntas non poterit in instanti.c.nolle illud ꝯtra z^m suppositū. vel poterit elicere in illo instanti aliquā nolitionē totā simul.qđ est ꝓpositū. Eadē rōne ꝓbaẗ ꝙ z^m nō pōt dari:q2 vel nō posset tunc velle vel daretur ꝙ posset volitionē aliquā simul totam elicere. Nec 3^m dici pōt ꝙ tunc sequitur ꝙ in instanti.c.simul vellet illud z nollet. Sic igitur stat ratio facta. ℂPreterea pōt probari illud añs.s. ꝙ aliqua sensualis notitia pōt tota simul seruari.

Fol.37. col. 4.post pn^m lineã.64.

ℂTertiā ꝯclusionē ꝓbo sic. Ad nullā volitionē possibile est voluntatē esse transmutatā qn ad illā sit in aliquo instanti primo trāsmutata:igiẗ ipossibile est aliquā volitionē simul vel successiue esse ꝓductā quia in aliquo istāti ṗmo sit ꝓducta. ꝯn̄tia pꝫ: qm̄ simul ad volitionē trāsmutaẗ voluntas si trāsmutaẗ z volitio in ipsa ꝓduciẗ:z simul cessat ista trāsmutari z illa produci. Aliogn vel volūtas trāsmutareẗ ad ꝙ iaꝫ est trāsmutata z qđ actu hꝫ:vel volitio ꝓducereẗ de nouo qđ tota actu eēt. Vtrūq̄ quoꝝ est ipole. Antecedens ꝓbaẗ:qm̄ ipole est aliqd trāsmutari:qn trāsmuteẗ ṗmo in aliquo certo instanti:vel tēpore tanq̄ in mēsura ſm potētiā vel ſm actū adequata. Si in aliquo instāti tunc in illo est ṗmo trāsmutatū:que eni in instanti trāsmutātur simul trāsmutanẗ z trāsmutata sunt. Si vō in tēpore in instanti finali illius tēporis est ṗmo trāsmutatū. Aliogn vel nō in illo tēpore adequate trāsmutabaẗ qđ est ꝯtra datuꝫ:vel ꝙ iam est trāsmutatū z actu hꝫ.ad hoc trāsmutaẗ:qđ est ipole.z h tota deductio pꝫ ex 6° phẏsi. ℂEx isto etiaꝫ antecedente:z eo qđ demōstratū est 6° phẏsicoꝝ.s.ꝙ omne qđ est transmutatuꝫ ad aliqd qn ṗmo est trāsmutatū est in eo ad qđ est trāsmutatum: quocūq̄ vis trāsmutatiōis mō trāsmutatū sit vt vniuersaliter ibi demōstrat ph̄s:infero ꝙ ipossibile est volitionē aliq̄ simul totā de nouo ꝓductā esse in volūtate:z in nullo instanti ipsam ṗmo fuisse vel esse. Aut vt aliq opināẗur:nō esse dicere ṗmū instans sui esse:sed vltimū nō esse. H illatio ꝓbatur:qm̄ si aliq̄ volitio sit de nouo ꝓducta in volūtate ad ipsam in aliquo instanti voluntas est ṗmo trāsmutata:vt pꝫ ex dictis. Aut igiẗ illud instans est sui nō esse:z tunc ex scđo fundamēto assumpto seqtur ꝙ in illo instanti voluntas hꝫ eā:ac per hoc illa simul est z non est qđ est ipossibile. Aut est instans sui esse z hētur ꝓpositum.

ℂEx hoc vlterius infero ꝙ si volūtas in ṗsente nō hꝫ volitionem:ipossibile est ꝙ aliquā volitionē in se ꝓducat simul totaꝫ imediate post ꝓbatur:q2 si sit possibile:igiẗ possibile est ipsam esse de nouo trāsmutataꝫ imediate post hoc instans:z per ꝯn̄s in aliquo instanti imediato huic instanti qđ est ipole. ꝓbo ꝯsequentiā:q2 vel erit imediate trāsmutata in tēpore aliquo adeq̄te vel in instāti. Non in tēpore:q2 tūc in quolibet instanti illius erit de nouo trāsmutata:z per ꝯn̄s in instanti vltimo. Sed hoc est falsum:qm̄ in quolibet instanti ṗcedēte habuit dictam volitionē:z per ꝯn̄s nō in vltimo erit de nouo trāsmutata. ℂPreterea signeẗ locus vel situs cui ṗmo coexistit nūc sol vel aliud corp⁹ ꝯtinue motū z sit illud.a. Si deus hunc angelū vel hanc volitionē possibilē pōt imediate post totā simul ꝓducere de nouo.poneẗ in esse:z tunc quero vtrū quādo de⁹ ꝓducet hunc angelū sol coexistat ṗmo z adequate ipsi.a.vel nō. Si sic:igiẗ non post nunc:sed in nunc ꝓducit.ꝯtra positū. Alias nunc z post sol esset in eodē loco ṗmo:z per ꝯn̄s quiesceret:sed poniẗ cōtinue moueri. Si vō nō coexistet ṗmo ipsi.a. Igiẗ mot⁹ erit ab.a.ſm aliquā partē sui:vel igiẗ ſm partē diuisibilē:z tūc seqtur ꝙ non imediate post:deus ꝓducet angelū:qm̄ tp̄s erit anteq̄ ſm illaꝫ partē diuisibilē datā sol erit motus ab.a.vel ſm partē indiuisibilem:z tunc sit locus cui ṗmo coexistit.b.z tūc seqtur pono ꝙ deus imediate postq̄ ꝓduxerit hunc angeluꝫ ꝓducat z^m z per similē deductionē seqtur ꝙ sol erit tunc mot⁹ ab.a.loco.b.ſm partē indiuisibilē ṗcise:z erit in alio loco qui erit.c.z sic pōt po

ni de.4.z.5.z qđlibet. Sed his datis hētur manifeste ꝙ in ꝯtinuo sint indiuisibilia ꝯtiter se habētia:z ex eis ꝯstituaẗ magnitudo:qđ est ipossibile vt superius est ostēsum. ℂSed ꝯtra istā ꝯclusionē arguiẗ ṗmo sic. Deus pōt imediate post hoc instans aliquā creaturā z mundū simul totū destruere:igiẗ z pōt post h instans imediate volitionē in volūtate simul totā ꝓducere. Ex quo seqtur ꝙ possibile est volūtatē imediate post hoc instans esse de nouo trāsmutatā ad volitionē. ꝯn̄tia ṗma pꝫ:q2 non est deus potētior ad destruendū q̄ ad ꝓducendū. Antecedēs pꝫ:q2 aliter seqtur ꝙ vellet nollet de⁹ creatura duraret per tp̄s:z sic pro illo tempore creatura illa foret ita necesse esse sicut deus.

Monachus q.4.arti.8.

ℂScđo deus posset facere vnū angelū qui duraret seu eēt tm̄ per instans:z per ꝯn̄s ꝙ imediate post illud instans desineret esse:z ꝯstat ꝙ totus simul desineret cū sit res ipartibilis z simplex:igiẗ eadē rōne posset imediate post hoc instans cāre vnū z similr vnā volitionē totā simul. ℂTertio deus pōt velle non coagere soli ad illuminationē medij per aliqđ certū instans ṗcise.v̄.g.a.z imediate post illi coagere:quo posito seqtur:ꝙ in illo instanti sol nō illuminabit mediū z imediate post illuminabit z ꝓducet lumē z ꝯstat ꝙ totū simul:ita etiā est possibile de volitione. ℂQuarto si sit obstaculū iter solē z mediū:deus pōt in instanti illud destruere:quo posito sol imediate cābit aliqđ lumē simul totū in ipso medio. ℂQuito. Oia que nō repugnāt simul esse deus pōt simul ꝓducere. Sed partes volitionis non repugnat simul esse imediate post:igiẗ zc̄. ℂCōfirmaẗ ab aliis sic. Quātūcunq̄ seu in quacūq̄ mēsura pōt creature successiue agere rem simul factibilē pōt deus illaꝫ simul totā ꝓducere:q2 rem simul factibilē simul fieri nullā includit repugnantiā. Sed creatura pōt imediate post hoc instans successiue volitionem ꝓducere:igiẗ zc̄. ℂSexto deus pōt imediate post hoc instans totā rem aliquā z quālibet eius partē ꝯseruare. Sed diuina cōseruatio est eius vera ꝓductio:igiẗ de⁹ pōt imediate zc̄. ℂSeptimo. Oē cui nō repugnat imediate post hoc instās simul esse pōt deus imediate post hoc instans simul ꝓducere:q2 non erit ipossibile apud deū oē verbū. Sed nulli creature ꝑmāsiue hoc repugnat:igiẗ deus hoc poterit esto ꝙ non sit. ℂOctauo nihil subtrahendū est potētie dei:ex quo nō pōt inferri ꝯtradictoria fore simul vera. Sed ex hoc ꝙ aliqd nūc est z imediate post totum simul erit nō seqtur ꝯtradictoria fore simul vera.nō enim seqtur ꝙ idē simul sit z nō sit:sed solū ꝙ esse totale alicui⁹ succedat suo nō esse:ꝟ zc̄. ℂNono sic.capio duo calida que sint.a.z.b.z sit.a.calidius in duplo q̄.b.z volo ꝙ calor ipsius.a.sic remittaẗ ꝯtinue ꝙ fiat minus calidū in duplo q̄ mō est:ita ꝙ in fine sit ita ṗcise calidū:sicut mō est.b. Et vice versa.b.intendatur ꝯtinue quousq̄ in eodē tēpore equaliter sicut.a.remittitur: ita ꝙ in fine sit in duplo calidius q̄ nunc est:z ita ṗcise sicut mō est.a.hoc posito pꝫ ꝙ in medio temporis.a.z.b.erūt ṗcise eque calida. Tūc accipiēdo illud instās in quo est verū dicere mō.a.z.b.nō sunt ṗcise eque calida z imediate post erunt ṗcise eque calida:z quero vtrū ille calor vel illi calores per queꝫ vel quos erūt ṗcise eque calida simul acqraẗ. Si sic hētur ꝓpositū. Si nō sed successiue:igiẗ.a.z.b.erūt ṗcise eque calida vltra mediuꝫ dicti tēporis.hoc aūt est falsum:q2 sic calor in.a.nō ꝯtinue eq̄liter remitteretur sicut calor in.b.intēderetur qđ est ꝯtra casuꝫ. ℂDecimo. Ante oē instans futurū deus pōt ꝓducere vnū angelum vel aliā rem.v̄.g.volitionē totā simul:igiẗ de⁹ pōt imediate post hoc instās ꝓducere vnū angelū vel volitionē totā simul. ꝯn̄tia pꝫ:q2 ex opposito ꝯn̄tis seqẗ oppositū añtis. Seqtur enī deus nō pōt imediate post hoc zc̄.igitur nō pōt ante oē instans futurū post h zc̄. Añs pꝫ:q2 est vna vlis cui⁹ quelibet singularis est vera:vt pꝫ discurrēdo. ℂVltimo z est rō fundamētalis isti⁹ doctoris. De⁹ pr̄ ꝓducet filiū suū totū simul imediate post hoc instans:igitur eodē mō pōt ꝓducere creaturā totā simul imediate post h instans. ꝯn̄tia pꝫ:q2 eque potēs est de⁹ ꝓducēd creaturā:sicut deū z aliq̄ creature pōt simul ꝓducere:z ipsa ſm me ipsa volitio. Antecedēs pꝫ per Magim lib.ꝑ di.9. vbi dicit per auctes sanctoꝝ ꝙ dei filius semp nascitur de pr̄e sicut semper est natus. ℂAd ṗmū sine temeraria sensatione nego añs:z est ratio:qm̄ nec in aliq̄ instāti huic imediato hoc pōt:cū nullū tale sit pole:nec in tēpore imediato huic instāti pōt totuꝫ simul destruere.aliogn destrueret postq̄ destruxisset z nō repasset.ꝙ iplicat ꝯdictionē. Sicut posito ꝙ in ṗncipio diei hesterne deus ānihilasset totalr vnā rem.v̄.g.a.quā postea nō recreasset nec nūc recrearet.h nūc eēt ipossibilis.a.nūc de⁹ destruit:q2 seqtur igiẗ.a.imediate ṗus fuit:z sic imediate fuit z nō imediate fuit. Tunc ad ꝓbationē:nego illud seq:q2 eo ipso ꝙ deus vult illam nūc esse z nō partibiliter illā post nūc destruere:vult ēt eā fore post nūc:z si vellet sicut ab solute velle posset nūc eā destruere:

ytiq̄

vtiq; illa nūc nō est. Unde pꝫ ꝙ ipsa nō est nūc necesse esse neq; in aliquo tēpore futuro erit inuito deo. ¶ Ad 2m nego etiā añs supposito ꝙ angelus nō sit partibiliter destructibilis: aut ꝙ sic totus debeat destrui: ⁊ rō ꝑacta est. ¶ Ad 3m si nihil plus addatur in añte ꝯcedo ipm: ⁊ cū dē ꝙ illo posito ⁊ deo: dico ꝙ sol imediate post ꝓducet lumē: sed partibiliter ⁊ successiue in tēpore imediate sequēte instās. a. nec est ipole lumē sic ꝓduci: vt ꝓbatū est in ꝑmo di. 17. Cā aūt ꝓpter quā tunc sic ꝓduceretur esset: qꝛ deus sic vellet soli coagere. Sed si in añte addatur totū simul: vt dicatur pōt ⁊c. ⁊ imediate post illi coagere ꝓducendo totū simul: nego tūc añs. ¶ Sed tunc sic ꝯtra. Deus pōt per cōcessionē per hoc instans p̄cise nō coagere soli: ⁊ imediate post coagere: igitur eadē rōne pōt per hoc instans p̄cise coagere ⁊ imediate post nō coagere: sed hoc posito seqtur ꝙ lumē nō est ⁊ imediate post nec ipm nec aliqd eius erit: igitur imediate post totū simul erit destructum. ꝙ tn̄ p̄us dem̄ est esse ipole. ¶ R. n° negādo illā ꝑmā ꝯñtiā: ⁊ dico ꝙ nō est vtrobiq; eadē ratio. Nā in ꝑmo casu nō ponitur istans imediatū huic instanti: sed tps. in scđo aūt: eo ipo ꝙ ponitur ꝙ deus nō coagat soli ponitur ꝙ totū simul illud lumē corrūpatur: ⁊ per ꝯñs in instanti: ⁊ sic datur instans instanti imediatū qđ est ipole. quare nō est simile. esset aūt simile si in ꝑmo casu sic poneretur ꝙ totū simul imediate post ꝓduceret: sicut in scđo ponitur ꝙ totū simul imediate post destruat. Sed tūc nō darē ꝑmum. ¶ Ad 4m dico ꝙ illo posito sol nō nisi post illud instans annihilationis producet de nouo totū lumē simul. Sed in illo met instāti: ita ꝙ simul ꝑmo deus annihilabit obstaculū ⁊ sol ꝓducet lumē. ¶ Ad 5m dicēdum ꝙ est defect⁹ in forma: eo ꝙ in p̄dicato minoris plus ponat q̄ in subto maioris. Itē si de volitione nō existēte: sed possibili intelligat minor: vt opꝫ in ꝓposito ipsa est falsa: supposito ꝙ nō sit. ¶ Ad ꝯfirmationē. dico ꝙ loquēdo de ꝓductione vt in ꝓposito. vꝫ. cū aliqd ꝓducit de nouo seu post q̄ imediate non fuit maior est falsa: qm̄ in tēpore creatura pōt rem aliq̄ simul factibilē ꝓducere de nouo successiue: ⁊ tn̄ ipole ꝙ aliqua talis res ꝓducat de nouo tota simul in tēpore vt superius est ꝓbatum. ¶ Ad 6m ꝯcedo ꝯñs nō solū aūt. Sed etiā ꝯcedo ꝙ de facto deus rem existentē nunc imediate post totā simul ꝯseruabit: ⁊ imediate post totā simul ꝓducet: sed nō totā simul de nouo ꝓducet. Nec seqtur. deus pōt rē aliquā imediate post hoc instās simul totā ꝯseruare: ⁊ ꝓducere: cōiter sumēdo ꝓducere: igit pōt imediate post hoc instās de nouo ꝓducē. nā añs est verum ⁊ ꝯñs falsum. Et rō est: qm̄ in toto aliquo tēpore ⁊ quolibꝫ eius instanti deus pōt rem aliquā simul totā. i. nō vnā ei⁹ partē p̄us q̄ aliā ꝯseruare: ⁊ ideo in tēpore imediato huic instāti pōt ꝯseruare hāc rem totā simul. Sed nō est pole ꝙ aliquā vnā rē in aliquo tēpore toto ⁊ quolibet eius instanti ꝓducat de nouo: qꝛ si in vno instāti est ꝓducta nō pōt ꝓduci de nouo in alio nisi post illud desineret ⁊ nō esset per tps: ⁊ tūc in nō q̄libet instanti illius tēporis ꝓduceret. ¶ Ad 7m ꝯcedo vtrāq; ꝑmissam ⁊ etiā ꝯclusionē que debite seqtur. s. hanc: igit q̄libet creaturā ꝑmonstratā deus pōt imediate post hoc instans simul totā ꝓducere ⁊ h̄ est vera qm̄ q̄libet existentē pōt imediate post ⁊c. ⁊ q̄libet etiā nō existētē. nā q̄libet deus pōt in hoc instāti ꝓducere ⁊ in tēpore imediato totā simul ꝯseruare. Sed si addat illa ꝯditio in ꝯclusione: esto ꝙ nunc nō sit: vt sit sensus ꝙ simul cū hac ꝯditione illud sit cōpole. nego ipsā: nec sic seqtur ex ꝑmissis. Sed ad ꝯcludēdū hūc sensum opꝫ sumere sic ꝑmissas. Omne qđ est possibile nunc nō esse ⁊ imediate post totū simul esse: deus pōt simul totū imediate post hoc ꝓducere: ⁊ tūc minor debite sumpta sub erit est falsa: ⁊ similr maior ꝓpter falsam īplicationē a parte subei. ¶ Ad 8m negāda est minor. nam ex tali positione seqtur vt supra deductū est: ꝙ instans sit instanti imediatum ⁊ indiuisibile imediatū indiuisibili in magnitudine: ⁊ ꝙ ex indiuisibilib⁹ ꝯstituat magnitudo. ꝙ vtiq; īfert ꝯdictoria simul vera. Uel ex alia parte seqtur ꝙ aliqd ꝓducat de nouo in aliq̄ instanti ante ꝙ imediate p̄us fuit ꝙ ēt īplicat ꝯdictionem. ⁊ ꝙ h̄ sequant vel alterū ipsorꝫ supra monstratū est. ¶ Ad 9m admitto casū ⁊ ꝯcedo ꝙ in medio illius tēporis. a. ⁊ b. erunt p̄cise eque calida. Et cū vlterius sumit instans ante illud instans medium in quo sit verū dicere: mō. a. ⁊ b. nō sunt p̄cise eque calida ⁊ imediate post erūt p̄cise eque calida. dico ꝙ nullū tale est sumptibile: nō inter qđcūq; sumptibile: ⁊ illud instans mediū erit tps in quo. a. ⁊ b. nō erūt p̄cise eque calida: vnde talis sumptio supponit instans imediatū esse instāti qđ est falsum. ¶ Ad 10m ꝯcedo añs ⁊ nego ꝯñtiā: ⁊ vlterius dico ꝙ illud infert ex opposito ꝯñtis. s. deus nō pōt ante oē instans futurū ꝓducere vnū angelum totū simul: nō est oppositū añtis neq; sibi repugnans. Sed oppositū añtis est. Ante aliqđ instans futurū de⁹ nō pōt ⁊c. ⁊ illud nō seqtur ex opposito ꝑmi ꝯñtis. Et ꝙ illa ꝯñtia nō vꝫ pꝫ in simili. Nō eni seqtur. Ante oē instans futurū de⁹ pōt in aliq̄ instanti ꝓducere vnū angelū: igit deus pōt in aliquo instanti imediate post ꝓducere vnū angelū: nec etiā seqtur: igit deus pōt in aliquo instanti ante omne instans futurū ꝓducere vnū angelū. nā añs est verū cū sit vna vniuslis cuius quelibet singularis est vera: ⁊ tamē vtrūq; ꝯñs est falsum: eo ꝙ nullū instans post hoc sit ante oē futurū. ¶ Ad vltimū ꝯcedo añs: ⁊ similr ꝯñs si in ipo nihil plus addat: ⁊ nō solū de deo: sed ēt de creatura cōcedo ꝙ imediate post hoc ꝓducet aliq̄ rem totā simul. Sicut candela manens imota ⁊ cāns lumē in medio imediate post hoc cābit totū illud lumē simul: qm̄ in tēpore imediato. Sed non cābit de nouo. Et ideo si in ꝯñte adderet ꝙ de nouo ꝓduceret negarem ꝯñtiā: nec ꝓbatio vꝫ: qm̄ nec filiū suū deus pōt imediate post de nouo ꝓducere. ¶ Aduertendū tn̄: ꝙ cū dico tps imediatum instanti nō intelligo per exclusionē oīs medij tam intrinseci alteri extremorꝫ q̄ extrinseci: qm̄ in isto sensu: nullū tps est imediatum huic aut illi instāti: qꝛ cuiuslibet tēporis aliq̄ pars p̄us erit q̄ ipm. Sed intelligo per exclusionem medij extrinseci tm̄. i. ꝙ nō includit in aliquo extremorꝫ. Hoc mō dicim⁹ duo tēpora eē imediata: ⁊ duas etiā magnitudines: qm̄ inter ipsas nullum est mediū extrinsecū vtriq; extremorꝫ seu ꝙ nō sit inclusum in altero: ⁊ hoc mō tangētia se dicūt imediata. ¶ Quarta ꝯclusio ꝓbat sic. ꝯtingit aliq̄ volitionē simul totā de nouo fieri in voluntate post q̄ imediate p̄us nulla erat in ipsa volitio: igit ꝯtingit dare ꝑmū instans in quo volitio est in voluntate. ꝯñtia pꝫ. Añs ꝓbatū est in ꝑma ꝯclusione. ¶ Probat ēt h̄ ꝯclusio q̄si per singulas rōnes ꝑme ꝯclusionis sicut pꝫ intuēti. ¶ Quintā ꝯclusionem ꝓbo sic. Angelus malus anteq̄ peccauit habuit charitatē ⁊ grām: igit in aliquo instanti ꝑmo peccauit. Añs fuit possibile ꝑm oēs: igit ⁊ ꝯñs. Quinimo ꝑm doctorem opposito op. de facto antecedens est verū: sicut pꝫ per eū lib. 2. di. 3. ⁊ 5.

¶ Preterea. Nō video cur nō possit dari minima sp̄ēs imaginatiua potens cāre ibi intellectionē: ⁊ cū ꝓbat ꝙ nō: qꝛ tunc aliq̄ debilior posset debiliorē intellectionē: qꝛ sic videmus in actionibus nālibus ⁊c. dico ꝙ illa ꝯñtia nec existēs est nec apparēs cū ego iam posuerim minimā potentē. Probatio etiā in falso fundat. Non eni qđlibet eiusdē rōnis cū eo ꝙ pōt agere in hoc passum demfabil: pōt agere in idē passum. Nec si tanta virtus pōt mouere hoc mobile in tāta velocitate per tātū spatiū quelibet minor virtus poterit idem mobile mouere lꝫ tardius per idem spatium: qnimo aliqua que nullatenus poterit ipm mouere. Unde ⁊ hanc regulam reprobat Phs 7° phys. *Fol.39.col.1. post lineam 60.*

¶ Preterea ponat q̄ntū graue hēat inclusum intra se aliqđ leue ꝙ tamē nō valeat ꝯniti declinationi grauis. v.g. sit ignis modicus inclusus in grādi vase eneo: ꝯstat ꝙ sicut hoc graue dū descendit: ipellit aerē quē hꝫ sub se: sic etiā vehit ignē inclusū in se: ⁊ sicut dum mouet aer mouet illud graue: sic etiā dum mouet ille ignis etiā ipm graue mouet: ⁊ tam hunc q̄ illum graue mouet per se: lꝫ diuerso mō motionis: qꝛ illū vehendo hūc autē pellendo. Et sicut dū aer pellit graue descēdit sic etiā dū ignis vehit: ⁊ similr tam hic q̄ ille violente mouet a graui: ⁊ in oibus similr graue se hꝫ ad hūc ⁊ illū. Sed nullus diceret: ꝙ ideo vas illud mouet deorsum: qꝛ ignis vectus mouet deorsum: nec etiā ꝙ vas mouet per accidens ad motū illius ignis: sed ecōtra: qꝛ vas mouet: ideo ignis mouet: ⁊ similr qꝛ vas mouet ideo vehit ⁊ mouet ignē: igit similr nō est dōm ꝙ vas mouet per accidēs ad motū aeris pulsi: nec ꝙ qꝛ aer pellit ideo vas pellit aut mouet: sꝫ ecōtra: iō qꝛ mouet pellit aerē: ⁊ qꝛ ipm pellit ille pellit. *Fol.42.col.3.ante med. lineę.12.*

¶ Preterea angeli nō habēt corpora nāliter sibi vnita: ⁊ pñt ex se deo tn̄ ꝑmittēte ⁊ ꝑm influentiā gñalē coagēte assumere corpora: igit pñt se mouere localiter. Añs quo ad ꝑmā partem pꝫ per Dam. lib. 2. c. 3. vbi dicit. ꝙ angeli sunt incorporei ⁊ ab omni passione corporea exuti: quo ad secūdā ibidē subdit. transfigurant aūt ad quecūq; dñator voluerit ⁊ iusserit de⁹: ⁊ ita hoibus superapponat. ⁊ loqtur de bonis. de malis vo sequēti cap. ait. Permissione vo dei ⁊ formationē hñt ⁊ trāsmutant ⁊ trāsfigurant in q̄cūq; volūt figurā ꝑm phantasticā imaginationē. *Fol.43.col.3.circa finem lineę.54.*

¶ Scđo ex eo ꝙ nō pñt carere pena pꝫ ꝙ fundamentū ꝓbationis dicte ꝯclusionis est falsum: qm̄ si volūtas posset nullā habere actū posset nullā habere tristitiā aut dolorē ⁊ per ꝯñs nullā penā. pꝫ ꝯñtia: qm̄ tristitia est act⁹ voluntatis vel sine actu esse nō pōt nāliter. ¶ Tertio si angeli obdurati possunt nullū actū malū hēre: igitur angeli ꝯfirmati possunt etiā nullū bonū actū hēre: ⁊ per ꝯñs possunt se ꝑuare beatitudine sua: ac per hoc nō sunt ꝯfirmati neq; beati. ꝯñtia pꝫ: qm̄ simili sñia dei illi obdurati in malo ⁊ isti ꝯfirmati sunt in bono. Et ꝯfirmatur per similitudinem ꝯñtie quā ꝯtra origenistas facit btūs Grego. 34. mor. *Fo.47.col.1.post lineam 24.*

circa mediū. Si quādoq3 finienda sunt ingt supplicia reproborum: quādoq3 ergo finienda etiā sunt gaudia beatoꝝ. ꝛ ꝓbat ꝯñtiā. per semetipsam nāq3 veritas dicit. Ibunt hi in suppli. eter. iusti aūt in vitā eternā. Nec dubiū ꝙ ꝓpter eandē rōnem nō solum de inesse: sed ꝛ de possibili deberet tenere ꝯñtia. Nec minus: de mala volūtate hoꝝ ꝛ bona illoꝝ. q̄ de supplicio istoꝝ ꝛ gaudio illoꝝ: ꝛ iterum similr angeli angelis ꝛ homines hominib⁹ cōparantur. ❡ Preterea. Ratio istoꝝ si valet equaliter ꝓbat ꝙ angeli boni possint se suspendere ab omni actu voluntatis ꝛ per ꝯñs ꝑuare se oī bono actu: sicut ꝓbat de malis. ꝙ possint volūtatē ab oī actu suspēdere: vt statim p3 cuilibet intuenti.

Fol.49.col. 1.ante med. linee.47.

❡ Sed ad istud videt posse rñderi ex quodam dicto in.2.d.ꝑ. vel illud ex isto ipugnari. dcm̄.n.est ibi: ꝙ vna q̄litas nunq̄ pōt successiue esse notitia ꝛ nō notitia: ꝛ iterū notitia postq̄ fuerit non notitia. Unde si qualitas que est visio ꝯseruaretur a deo totalr destructo visibili exteriori: ipsa nō esset visio: ꝛ si iterū reponeretur visibile exterius sicut ꝑus ipsa iterum esset visio: ꝛ tñ nisi causaretur in ea: nec fieret visio per aliquā rem causatā in ea. Ut gd 𝔷: nō pōt in ꝓposito similr dici: ꝙ nō existēte obro huius intellectus nō est intellectio ei⁹. ipso aūt existēte: est intellectio ei⁹ absq3 eo ꝙ aliq̄ res alia cāetur in ipso. Q2 si hoc dici nō pōt: nec illud etiā. ❡ Rñdeo. Q2 loquēdo de simplicib⁹ notitijs que sm institutū cursum nāe habētur: nulla est notitia alicuius rei imediate que nō sit aliquo mō cā eius ꝛ a qua ipsa notitia non depēdeat in esse: sicut ex experiētia docemur ꝛ ibi satis etiā ꝓbatū est: ꝛ ideo si aliq̄ talis ꝯseruaret a solo deo etiam existēte obro aut reposito supposito ꝙ fuerit rectū vel destructū: ipsa nō plus esset visio eius: q̄ si ipm nō esset in rerū nā. Sed si in tali repositione obti deus relinq̄t eā ꝯseruationi obti partialiter sicut ꝑus vtiq3 erit visio eius: ꝛ ita dcm̄ est ibi. Ulterius si deus faceret vnā visionē alterius rōnis que. s. in nullo depēderet ex nā sua ab obro visibili: sicut forte possibile esset: illa semper eēt visio eius siue illud visibile esset in rerū nā siue nō sicut est visio qua deus alia intuet. In ꝓposito aūt ꝯstat ꝙ intellectus nullo modo dependet causaliter ab obiecto exteriori: quapropter si ipse est visio vel intellectio illius illo existēte vel hic aut ibi posito: ita etiā erit intellectio eius. illo non ibi aut etiam vllatenus existente: qđ est falsum. Sic stat ratio.

Fol.49.col. 2.post med. linee.62.

❡ Scđam partē ꝯclusionis ꝓbo ꝑmo si intellectio qua itellect⁹ intelligit rē3 extra se nō esset distincta a re illa sed ipsamet res intelligeretur se ipsa seu esset intellectio sui: multo magis ipsa mens: ꝛ qđlibet qđ est in intellectu esset intellectio sui: ꝯñs p3 falsum ex ꝑcedentibus ꝯclusionib⁹: ꝛ ꝯñtia videt satis clara: eo ꝙ nō est potior rō pro reb⁹ extra. Sed ecōtra: ꝓpter maiorē penitentiā ꝛ intimationē eoꝝ que sunt in intellectu ad intellectu3 ꝛ ꝓpter identitatē intelligibilis ad intellectuale seu intellectū. ❡ Scđo. Aut cū res aliq̄ extra intelligit ab intellectu que ꝑus intellecta nō fuit cāetur aliq̄ noua entitas in intellectu vel in re intellecta: aut nulla in hoc vel in illa. Si aliq̄ ꝛ cōstat ꝙ nō in re extra: igit in intellectu ꝛ vtiq3 si illa sola cū intellectu ꝛ re extra sufficit ad hoc ꝙ res extra actu intelligat illā voco intellectionem. Si ꝟo nulla cāetur: igit nec res agit in intellectū nec econuerso: ac per hoc q̄ācūq3 ꝛ vbicūq3 res sit. intellectus intelliget ea3: ꝛ sic semper actu illā intelliget cuius oppositū experimur. ❡ Item q̄cūq3 rem vnus homo intelliget intelliget q̄libet. na3 sm hoc nō aliā cōparationē hēbit vna res ad intellectu3 vnius q̄ alterius. ❡ Itē q̄libet intelliget q̄libet actualiter ꝓpter eandem cām. per accidēs eni esset oīs cōparatio intellectus ad aliquā plus q̄ aliā vel ecōuerso. ❡ Itē hoc oībus auctoribus contradicit ponētibus: vt p3 ex ꝑallegatis ꝙ oīs res que cognoscitur notitiā sui gignit. ❡ Tertio vt antea dcm̄ est: vna res nō poterit perfectius vno tēpore ab vno intellectu cognosci q̄ alio: supposito ꝙ ipsa in se variata nō sit de minus perfecto ad magis perfectū. ❡ Quarto gd dicet cū res que fuerunt ꝛ nō sunt. itelligunt. q̄uo eni tūc erunt itellectiones? Multa alia possent argui cōtra hoc. ❡ Sed q2 a nullis hodie vel a paucissimis ponitur ꝙ qualibet res sit sua intellectio: posuerunt tamē nō pauci ꝙ res separate a mā intelligantur nō per aliā intentionē: sed seipsis idcirco cōtra h pōt spāliter argui: q2 nullā talē re3 intelligimus intuitiue in vita ista vt p3 per experientiā ꝛ loquor sm cōem cursum nālem. Sed in q̄busdā reꝑsentatiuis simplicibus vel cōpositis existentibus apud intellectū: cōstat aūt ꝙ illa sunt nō substantie ipse abstracte: nec intellectio qua aliqđ taliū itelligitur est substantia illa cuius illud est representatiuu3: igit ꝛc. ❡ Et si dicat ꝙ in alia vita tñ cū ipse intuitiue vident. ❡ Pro

Scđa ps cōclusionis ꝓbatur.

ꝓbatione secūde partis eiusdē cōclusionis que est ꝙ res extra intelligit per intellectionē a se distincta3. premitto ꝙ quelibet res extra vel est mālis vel imālis: ꝛ abstracta.

Fol.50. col. 1.post med. linee.15.

❡ Primo sic. Qualibet beatus videt q̄libet creaturā existente3 vel possibilē distincte in verbo per cognitionem sua3 beatificā: ꝛ nō per cognitionem beatificā creata3: igitur p increata3. ꝯñs p3. Añs probatur q2 si aliquis btūs non videt quālibet ꝛc. sit ille petrus. constat ꝙ iste pōt videre in verbo aliquam creaturam quā nō videt ex quo non oēm videt. Aut igitur hoc pōt p eundē actū visionis quo nunc videt: aut per aliū. Si per eunde3: igitur eadē ratione ꝛ per eundem potest adhuc videre aliquam alia3 q̄ nō videt: ꝛ similiter quālibet: ꝛ per ꝯñs ille actus est infinite cognitio ꝛ ꝑfectionis ifinite: ꝙ repugnat actui creato.

Fol.51.col.1. circa fine3 linee.40.

❡ Ad scđam rationem principalem. ēt nego añs. Ad probationē dico ꝙ forma abstracta dupl𝔯 accipit. vno mō cōiter pro actu. alio mō spāliter pro actu informante: ꝛ sm hoc forma imālis ꝛ abstracta dupl𝔯 sumēdo. vno modo pro actu abstracto a mā ꝛ actu nō cōiuncto māe ꝛ per se subsistente: sm quē modū intelligentie siue ipse ꝛ substantie separate frequēter appellant forme abstracte: ꝛ Aug. etiā deū formā dicit. 13. de tri. cap. 16. Alio mō sumit pro actu informandi.

Fol.55. col. 3.post me^m linee.55.

❡ Preterea ista actio pro quāto ꝯtingit intellectū aut est ipsius intellectus possibilis. ꝛ hoc nō: q2 ipse est purū potētiale in gñe intelligibiliū 3⁰ de aīa. nulliū aūt tale h3 aliq̄ actualitate3: ꝛ per ꝯñs nec actiuitatem. Aut est ipsius intellectus agētis: ꝛ si sic nō videt ꝙ tunc sit spēs necessaria: q2 nō videt ratio quare intellectus agens cū phantasmate nō possit reducere intellectū possibilē ad actū respectu intellectionis sicut respectu spēi quā ponis in intellectu. ❡ Et cōfirmat per ꝑhm 3⁰ de aīa qui dicit ꝙ sicut se habent sensibilia ad sensum sic phantasmata ad intellectum: sed sm eundem ibidem actio sensibilis est passio ipsi⁹ sensus: sonatio eni est auditio ꝛ coloratio est visio: quare in intellectum ꝑma ipressio a phantasmate erit intellectio.

Fol.56.col.1. circa fine3 linee.34.

❡ Ad scđam si nō ponat itellectus agens aliq̄ potētia aīe distincta ab intellectu possibili: sicut forsitan nō est necessariū ponere: pōt dici ꝙ intellectus possibilis cōcurrit actiue ad eliciēdu3 actū: ꝛ qđ de possibilitate eius adducit nō obuiat: q2 ipse nō est sic in potētia gn sit aliqua actualitas in rerū nā ꝛ actualitas ēt actiua taliū effectuū spāliū. Si ꝟo ponat intellectus distinct⁹ a possibili pōt dici ꝙ ipse ēt cōcurrit: ꝛ cu3 dicis ꝙ tunc spēs in intellectu nō erit necessaria: q2 sufficiat intellectus agens cum phantasmate. Dico ꝙ nō sufficiūt ad oēm intellectionē q2 non ad intellectionē rerū intelligibiliū mere que fuerunt ꝛ nō sunt: nec ad intellectionē vniuersalē ꝛ abstractam de qua dcm̄ est in ꝑcedēti articulo: q2 phantasmata nō sic abstracte reꝑsentant. vtrū aūt sufficerēt ad intellectionē sensibiliū particularem vel nō sic cōmunē saltē pro statu ꝑsenti maius dubiū foret. Sed gd de hoc sit certū est ꝙ nō sufficit pro quolibet statu. Nam in aīa separata nō sunt phantasmata sensibilia. Per ista aūt p3 ꝙ nō est supflua spēs in intellectu esto ꝙ nō sit necessaria ad oēm intellectionē: sicut etiā nec spēs in memoria: nec ēt habit⁹ intellectualis necessaria sunt ad omnē notitiā: q2 nō ad intuitiuam singularis sensibilis intellectus aut sensus. ❡ Ad alia3 dōm ꝙ ex dicto ꝑhi nō hētur ꝙ a phantasmate nō cāetur in itellectu nisi sola intellectio: imo magis ex illa similitudine hētur oppositum: nā ex sensibili cātur in memoria spēs siue mediate siue imediate que nō est cogitatio: neq3 cognitio. nō nego aūt gn notitia aliq̄ possit a phantasmate cāri in intellectu. Itē vtru3 per phantasmata intelligat ꝑhs ꝑcise spēs existētes in parte sensitiua que ꝓprie dicit phantasia. An vniulr omnes species reꝑsentatiuas siue sint in intellectu siue in parte sensitiua non est clarum. magis tamē videt hoc 2^m haberi ex dictis suis: cū ponat spēs: vt aliqualiter patebit statim. Sed h determinare non est pro nunc opportunum.

Fol.56. col. 2.post linea3 36.

Secundo circa istam mām de cognitione angeloꝝ. quero vtrū angelus intelligat per spēm distinctam ab intellectione actuali. Et ar⁹ ꝙ nō. Quia homo nō intelligit per spēm distinctam ab intellectione: igit nec angelus. ꝯñtia p3: q2 nō plurib⁹ indiget angelus ad intelligendū cū ipse perfectior sit in nā actuali q̄ homo. Añs ꝓbat: q2 homo sentit per spēm distincta3 a sensatione: igit nec intelligit ꝛc. ꝯñtia p3: q2 potētior est intellect⁹ q̄ sensus. Assumptū ꝓbat de visione sensuali: ibi eni3 nullam spēm experimur: nec per rōnē aliq̄ possumus ꝯuincere spēm hui⁹ ab actu distinctam. Nam ꝑcise positis colore ꝛ luce ꝛ visu bene disposito in se ꝛ ad colorē ponit visio: nec aliqđ aliud requiritur.

Ad oppositum. Arguit per auctoritatem Dio. 4. de diui. no. qui dicit ꝙ angeli illuminant per formas scientiales reru3 ꝛ rationes. Et. 10. etiam propositione de causis scribitur ꝙ omnis intelligentia est plena formis. forme autem ꝛ species idem significant.

Respondeo in ista qõne videndũ pmo est de nobis ꝙ etiaz iplicat in argumẽto.q.deinde de angelis de q̃bus pncipaliter querit.verũ qꝛ de nobis varie sunt opi.qbusdã oino negantib' spẽm tam in sensib' q̃ in intellectu.qbusdã ponentib' qdẽ spẽs:sed dicẽtib' eas nõ essentialiter distingui ab intellectionib':qbusdam quoqꝫ ponentib' eas distinctas ab intellectionib'. Ideo tres erũt articuli pncipales in qõne. ¶ Primus erit.verũ sint alique spẽs in sensib' vel intellectu. ¶ Scdʒ erit dato ꝙ sint tales spẽs:vtrʒ notitia rei ⁊ spẽs eiusdẽ sint res essentialiter distincte. ¶ Tertius erit de pncipali questio.

Quantum ad pꝫm est opi.vna que negat vniusr spẽs tam in sensib' q̃ in intellectu.vnde ex diuersis qõnibus opinantis possunt ad ppositũ sumi ꝯclusiones.5.quarum pma est ad cognitionẽ intuitiuã intellectus habendã nõ opꝫ aliqd ponere pter intellectũ ⁊ rem cognitã ⁊ nullã spẽm penitus.pbat pmo:qꝛ frustra fit per plura ꝙ equaliter põt fieri per pauciora.Sed per intellectũ ⁊ rem cognitã sine omni specie põt haberi cognitio intuitiua:ẽ ⁊c̃.Assumptũ pbat:qꝛ posito actiuo sufficienti ⁊ passiuo ⁊ ipsis approximatis põt poni effectus sine omni alio. Intellectus aũt agens cũ obiecto sunt agentia sufficientia illius cognitiõis.possibilis aũt est passiuũ sufficiẽs.ẽ ⁊c̃. ¶ Secundo. Nihil est ponendũ necessario requiri naliter ad aliquez effectuʒ nisi ad illud ducat ratio certa pcedens ex per se notis: vel experientia certa.Sed neutrũ istorũ inducit ad ponendum spẽm:ẽ ⁊c̃.Assumptuʒ pbat:qꝛ experientia ad hoc nõ ducit:qꝛ illa requirit notitiã itnitiuã.Sicut si aliqs experit aliqd esse album videt aliã spẽm sibi inesse.Sed nullã videt spẽm ituitiue: igit ⁊c̃. Itẽ nec ratio pcedẽs ex per se notis:qꝛ nulla ratio põt pbare ꝙ requirit nisi hẽat efficiẽtiam:qꝛ ois effectus sufficienter dependet ex suis causis.Sed ꝙ aliqd creat' sit cã efficiens nõ põt demõstratiue pbari sed solũ per experientiã per hoc.s. ꝙ ad eius psentiã seqtur effectus ⁊ ad eius absentiaʒ nõ. Nunc aũt sine omni specie ad psentiã obiecti cũ itellectu vel bene sequit act' intelligẽdi sicut cũ specie:igit ⁊c̃. ¶ Itẽ si ponat spẽm necessario reqri ad cognitionẽ intuitiuã sicut cã efficiens:cum illa spẽs possit conseruari in absentia specie obti poterit in absentia obiecti cãre naliter cognitionẽ tuitiuam qõ est falsum ⁊ cõtra experientiã. ¶ Scda ꝯclusio est.ad habendã cognitionẽ itellectiuã abstractiuã necessario ponẽdũ est aliqd preuiũ pter obiectuʒ ⁊ intellectũ.pbat:qꝛ ois potentia que nunc põt in aliquem actũ in queʒ pus nõ potuit manente obiecto ⁊ potentia equaliter:nunc vt pus:hʒ nũc aliqd qõ pus nõ habuit.Sed intellectus habẽs notitiã intuitiuã põt in abstractiuã ⁊ nõ habẽs nõ põt manente obiecto in se equaliter post notitiã intuitiuam ⁊ ante:ergo habita cognitione intuitiua aliqd requirit in intellectu rõne cui' põt in cognitionẽ abstractiuã in quã pus nõ potuit:ergo ⁊c̃. ¶ Scdo sm phm 2° de aia.Quando aliqd est in potẽtia essentiali ⁊ accidẽtali aliqd hʒ quãdo est in potẽtia accidẽtali qõ nõ habuit quãdo fuit in potẽtia essentiali:qõ etiã est verũ in potẽtia sensitiua. Nã phantasia post cognitionẽ intuitiuã sensus particularis põt in illud sensatuʒ in absentia rei sensibilis in qõ nõ potuit ante cognitionẽ intuitiuã sensus particularis:⁊ per ꝯñs in virtute phantastica est aliqd derelictum mediãte illa intuitiua notitia.eodẽ mõ est de itellectu qui ante cognitionẽ intuitiuã est i potẽtia eẽntiali ad cognitionẽ abstractiuã. Sed ipa habita est in potẽtia accidẽtali:ita ꝙ põt in abstractiuã ⁊ pus nõ potuit:igit ⁊c̃. Hoc ẽt pꝫ õ aia separata que post cognitionẽ intuitiuã põt in aliquã abstractiuaʒ in quã pus nõ potuit ⁊ hoc pter aliqd derelictũ.ẽ eodẽ mõ est de intellectu nostro. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ istud derelictum nõ est spẽs sed habit'.Hꝫ pbat:qꝛ illõ qõ derelinqtur ex actib' seqtur act'. Spẽs aũt nõ seqtur sed pcedit.ẽ ⁊c̃. ¶ Scdo qñ aliqd est in potentia accidẽtali respectu cognitiõis nõ opꝫ aliqd ponere pter illud per qõ est in potẽtia accidẽtali ad eligendũ actũ:sed posito habitu in intellectu intellect' est in potẽtia accidẽtali.ẽ pter habitũ nõ opꝫ aliud ponere in intellectu.Assumptũ pꝫ per phm 2° de aia vbi dicit ꝙ aliter est itellectus in potẽtia ante adiscẽ q̃ post:qꝛ ante est in potẽtia essentiali:⁊ post qñ per actum est derelictus aliqs habitus est in potẽtia accidentali ad aliũ cõsimilem.ẽ intellectus per habitũ gñatũ ex actu est in potẽtia accidentali.Unde nunq̃ experit aliqs se esse in potẽtia accidentali respectu cognitionis nisi post intellectionẽ. Naʒ si ponant mille spẽs puie actui intellectus si nullũ actũ hẽat intellectus: nõ plus est nec plus experit se esse in potentia accidentali q̃ si nulla sit ibi spẽs.Et si nõ ponit aliq̃ spẽs in itellectu ⁊ tñ ponat actus intelligendi:statim intellectus experit se esse in potentia accidentali respectu alterius cognitionis.ꝙ nõ põt esse nisi per habitũ derelictum ex pmo actu. ¶ Tertio.Oia que põt saluari per spẽm põt saluari per habituʒ:⁊ habitus necessario reqrit: igit spẽs superfluit.Q2 habitus necessario reqrat:pꝫ:qꝛ si non: sed sufficeret spẽs.ẽ si post mille intellectiones corrumpat species:nõ aliter posset intellectus intelligere illud obiectũ cuius est illa spẽs q̃ ante oẽm intellectionẽ:qõ videt absurduʒ.Si dicat ꝙ per multas cognitiões augent spẽs.ꝯtra:tũc per talẽ augmẽtationẽ spẽi semp inclinat intellect' plus ad intelligendũ.⁊ per ꝯñs totaliter superflueret habit':qui ab oibus ponit.⁊ nõ species:igit spẽs supfluit. ¶ Quarto.Spẽs nõ ponit nisi vl pter assimilationẽ:vel pter cãtionẽ intellectionis:vel pter representationẽ obci.vel pter determinationeʒ potẽtie.vel pter vnitionẽ mouẽtis ⁊ moti.Sed pter nullũ istoꝝ opꝫ ponẽ:igit nõ est ponenda.pbat minor. Non enĩ pter assimilationẽ:qꝛ illa assimilatio vel est in essentia ⁊ natura intellectus per quaʒ ipse assimilatur obiecto cognito:aut est assimilatio effectus ad cãm. Non pmo mõ:qꝛ si intellectus intelligit subam:tunc magis assimilat per nãm suã ppriaʒ obto qõ est suba q̃ per spẽm que est accidens:magis enĩ assimilat suba sube q̃ accidẽs substantie. Nec 2° mõ:qꝛ illa assimilatio passi ad agẽs est per hoc ꝙ recipit aliquẽ effectũ cãtũ ab agẽte.Sed isto mõ sufficienter assimilat intellectus per intellectionẽ cãtam ab obiecto ⁊ receptã in intellectu:igit alia spẽs nõ est necessaria. ¶ Si dicas ꝙ reqrit spẽs puia ad assimilandũ ipm obiectuʒ qõ est agens ipsi intellectui passiuo ad hoc ꝙ recipiat itellectionẽ. ¶ Cõtra eodem mõ dicã ꝙ illa spẽs recepta reqrit aliã puiã ad assimilandum obiectũ intellectui ad hoc ꝙ recipiat illã spẽm quã tu ponis:⁊ illa iterũ reqrit aliã puiã:⁊ sic in infinitũ. Nec pter representationẽ est necessaria spẽs:qꝛ notitia intuitiua nõ reqrit aliqõ repsentãs aliud ab obto ⁊ actu:vt supra pꝫ.Ergo nec abstractiua que imediate seqtur.ꝯñtia pꝫ:qꝛ sicut obiectum sufficienter repsentat se in intuitiua:ita in ea que imediate seqtur illã. Item repsentatũ opꝫ esse pus cognitũ.Aliter repsentãs nõ duceret in cognitionẽ repsentati.Sed sm ponentes spẽs:spẽs est puia oi actui intelligendi obiectũ.ẽ nõ põt poni pter repsentationẽ obiecti. ¶ Item si ponitur pter repsentationem hoc nõ est nisi:qꝛ distans nõ põt agere in distans:sed hoc est falsuʒ. Nam si obiectũ distans non posset cãre intellectionẽ nisi prius causaret spẽm:qꝛ opꝫ esse presens.eodẽ mõ nõ posset cãre speciem in intellectu nisi ponẽdo aliqd puiũ spẽi per qõ ipm esset presens intellectui ad causandũ illã spẽm:⁊ similiter ante illaʒ opꝫ ponere aliam in infinitũ. ¶ Nec põt poni pter causationem intellectionis.hoc enĩ esset sm alios:qꝛ corporale ⁊ mãle nõ põt agere imediate in spirituale.Sed hoc est falsum:qꝛ tũc nõ posset etiã causare spẽm in intellectu. ¶ Nec pter determinationẽ potẽtie:qꝛ ois potẽtia passiua sufficienter determinatur per agens sufficiens:maxime quãdo ipsamet est actiua. Sed obiectũ est agens sufficiens vt est pbatũ.ẽ ⁊c̃. ¶ Nec propter vnitionẽ mouentis ⁊ moti:qꝛ tũc eadẽ rõne oporteret ponere aliã spẽm puiã illi ad hoc ꝙ obiectũ mouens agens vnitũ esset intellectui:vt causari posset in eo spẽs:⁊ sic in infinituʒ.pꝫ igit ꝙ in intellectu nõ est necessariũ ponere spẽs:sed habitũ tñ ⁊ hoc pter experientiã. ¶ Quarta ꝯclusio est.ꝙ in sensu interiori nõ opꝫ ponere aliquã spẽm obiecti:sed habitũ aliquẽ tñ: cãtuʒ vel derelictũ ex actu eiusdẽ potẽtie inclinatiuũ ad similẽ actum ⁊ eliciriuũ eiusdẽ:nõ aũt terminatiuũ. ¶ Q2 aũt non sit opportuna spẽs terminatiua talis actus pbat pmo:idẽ est obiectũ sensus exterioris ⁊ interioris.Sed nullũ ipressuʒ in sensu interiori est obiectuʒ sensus exterioris:igit ⁊c̃. ¶ Scdo si esset aliqua talis spẽs terminans:aut esset eiusdẽ rõnis cuʒ obiecto exteriori aut alterius.Si eiusdẽ:seqtur ꝙ in aia relinqtur ver' color.verus sonus.verus calor.hec aũt est absurdũ.ꝙ pbat.qꝛ oẽ actiuum eiusdẽ rõnis in passiuo eiusdẽ rõnis põt effectũ aliquem augmentabilẽ pus cãtuʒ ab agente eiusdẽ rõnis augere: ⁊ per ꝯñs aliud calidũ extrinsecũ põt eundẽ calorẽ cãtũ pus in aia augmentare:⁊ sic illa potẽtia posset fieri multũ calida:⁊ frigida ⁊ alba ⁊ nigra ex sola aspectione:qõ est absurdũ. Nec põt dici ꝙ sit alterius rõnis:qꝛ ois potentia potẽs discernere iter minus dissimilia põt discernere inter magis dissimilia.Sed hꝫ potentia põt discernere inter indiuidua extra eiusdeʒ spẽi:igit magis põt discernere inter illam spẽm terminantẽ ⁊ obiectuʒ extra cuius est spẽs ⁊ imago:qõ est falsum ⁊ cõtra experiẽtiã. Qõ aũt habitus aliqs sit in tali potẽtia pbat:qꝛ aliter ipsa est reducibilis ad actũ post pmũ actũ ⁊ ante:qꝛ ante nõ reducitur ad actũ nisi in psentia sensibilis realiter ⁊ post pmum actũ põt reduci ad actũ in absentia.ẽ aliqd est relictũ in ipsa post actum pmũ. ¶ Confirmat:qꝛ nõ est magis incõueniens ponere aliqd tale in potẽtia interiori quam in exteriori.Sed in organo exteriori ponit quedã q̃litas sic habitualr inclinãs:vt pꝫ in scripto-

ribus ⁊ cãtorib⁹ ⁊ oĩbus operantib⁹ manualiter que nõ tñ iclinant ad aliqd eiuſdẽ rõnis ſed ad idẽ indiuiduũ numero. p3 in aliquo vſitato ad tranſeundũ per certũ locum ⁊ hoſtiũ in certa parte domus: ſi mutat᷑ hoſtiũ adhuc frequẽter redit ad locum vbi fuit p̃mũ hoſtiũ quouſq3 per multos act⁹ gñet᷑ qualitas inclinans ad trãſeundũ per 2ᵐ hoſtium. ẽ eodem mõ põt poni ꝙ ſit aliqua qualitas in virtute phantaſtica inclinans potentiam ad actus ꝯſimiles: que habitus dici põt: nec p̃ter hoc opꝫ aliq̃ ſpẽm ponere ad quã terminet᷑ actus huius potẽtie: qꝛ imo mediante tali habitu derelicto põt elicere actũ ſuũ terminatũ ad idẽ ſenſibile numero qð p̃us vidit. nõ aũt ad aliquã ſimilitudinem vel imaginẽ vt aliq̃ falſo imaginant᷑. ℭ Quinta ꝯcluſio eſt ꝙ in ſenſu exteriori nõ eſt ponẽda ſpẽs aliq̃: ⁊ h̃ ꝓbat᷑ per eandem rõnẽ per quã ꝓbata eſt p̃ma ꝯcluſio. ℭ Hec op. nõ videt᷑ mihi vera. pro cuius falſitatis oſtenſione ⁊ rñſione ad p̃ſentẽ articulũ p̃mitto duplicẽ diſtinctionẽ vnã de habitu. nã põt dupliciter accipi q̃tum pro nunc ſufficit. vno mõ cõiter pro omni forma firmiter manẽte in aĩa ſeu de difficili mobili ꝯcurrente ad eliciendũ actualẽ operationẽ. ⁊ iſto mõ ſpẽs etiã quã pono poſtq̃ firmata eſt in potẽtia põt habitus nominari. Alio modo ſtricte ⁊ magis ꝓprie ſm vſum vocabuli ſumi põt habitus pro aliqua forma cãta in aĩa ex actib⁹ p̃cedẽtib⁹ inclinãte ad actus eiuſdem rõnis eis ex qbus cãta eſt: que forma nõ eſt ſimilitudo imaginalis ſeu rep̃ſentatiua obi̇ actus ad quẽ inclinat. ℭ Alia diſtinctio eſt de hoc noĩe: ſpẽs: ꝙ q̃uis ſit equocũ valde ⁊ multiplicẽ hẽat ſignificationẽ: dimiſſis multis ſignificationib⁹ eius ad ꝓpoſitũ ipertinentib⁹ ⁊ ſumendo ip̃m tñ mõ vt cadit in vſu diſputantiũ ⁊ tractantiũ de notitia ⁊ mõ quo aĩa cognoſcit. dico ꝙ quadrupliciter põt accipi. vno mõ cõmuniſſime pro omni forma ad notitiã habendã cõcurrente: ⁊ ſm hunc modũ etiam ipſa forma corporis ꝙ cognoſcitur dicit᷑ ſpẽs. 2⁰ cõmunius pro omni forma que eſt rem aliquo mõ ratio cognoſcendi aliã rez: ⁊ ſm hunc modũ ars ⁊ aliqñ habitus cognitiui poſſunt dici ſpecies. 3⁰ mõ cõmuniter pro forma qualibet que eſt ſimilitudo: ⁊ imago rei cognite ⁊ per quã res illa cognoſcit᷑: ⁊ ſm hũc modũ etiã ipſa actualis notitia dicit᷑ ſpẽs. 4⁰ mõ ſumit᷑ proprie. ſ. pro forma que eſt ſimilitudo ſeu imago rei cognite manens nãliter in aĩa etiã poſtq̃ deſijt actualis notitia ſeu poſtq̃ anima deſijt actualiter cognoſcere apta nata ducere aĩam in notitiã rei cuius ipſa eſt imago ⁊ ſimilitudo. ℭ Primo ⁊ duob⁹ vltimis modis vtit᷑ noĩe ſpẽi. Aug. 2⁰ de tri. ca. 9⁰. Et 2⁰ modo accipit Phs 7⁰ meta. in illo cap̃. Eoꝝ aũt que ſiunt: cũ ait medicinalis autẽ ⁊ edificatoria eſt ſpẽs ſanitatis ⁊ domus. ℭ In p̃ſenti ſpẽs 4⁰ mõ tñ ſumit᷑: ⁊ habitus 2⁰ mõ. Sic enĩ qð h3 difficultatẽ: ⁊ iter varias op. diſcutit᷑. Et ſic acceptis vocabulis pono cõcluſiones q̃tuor. ℭ Prima eſt ꝙ in potentia ſenſitiua exteriori non ſunt ſpẽs. ℭ Scða ꝙ ſpẽs ſunt in potẽtia ſenſitiua interiori. ℭ Tertia ꝙ ſunt etiã in intellectu. ℭ Quarta ꝙ preter ſpẽm nõ eſt in potẽtia ſenſitiua hitus elicitiu⁹ ſue notitie abſtractiue. ℭ Prima ꝯcluſio ꝓbat᷑ p̃mo auctẽ Aug. 2⁰ de tri. ca. 2. vbi dicit ꝙ detracta re viſibili nulla remanet forma que inerat ſenſui dũ ad eſſet illud qð videbat᷑: ſenſus aũt ipſe remanet qui erat ⁊ p̃ius q̃ aliqd ſentiretur: ⁊ tñ in fine dicti capituli dicit ꝙ detracta re viſibili remanet in memoria ſimilitudo ei⁹. hoc etiã volunt oẽs cõmuniter. Et rõne p3: qꝛ alias poſſet viſus per ſpẽm illã cognoſcere ſenſibile abſens ſaltẽ abſtractiue. ꝙ nõ eſt verũ. p3 ꝯñtia: qm̃ vt patebit in ſequentib⁹ ꝓpterea p̃ciſe remanẽt ſpẽs ſenſibilium in aĩa vt in abſentia ſenſibiliũ ſuppleant vicem eoꝝ: ita ꝙ per eas cognitas cognoſcant᷑ abſentia ſenſibilia. ℭ Prima nulla experientia vel ratio cogit ponere talẽ ſpẽm: igit᷑ non eſt ponenda. ℭ His p̃miſſis pono aliquas cõcluſiones. p̃ma eſt ꝙ opꝫ concedere ſpecies eſſe in potẽtia ſenſitiua interiori. ℭ Secũda ꝙ etiam in intellectu opꝫ ſpecies ponere. ℭ Tertia ꝙ nõ oportet ponere habitũ in potentia ſenſitiua ꝓpter eius cognitionem ſimplicẽ ⁊ incõplexam. ℭ Scðam cõcluſionẽ poſſem plurimis auctoritatibus Augu. ⁊ Phi ꝓbare. Sed qꝛ ille poſite ſunt in p̃mo lib. di. 3. vbi inquirit᷑ verũ res ſenſibiles nãliter intelligant᷑ a nobis ⁊ probat᷑ ꝙ de ſenſibilibus habemus aliquas ſenſuales notitias nõ ad ipſas ĩmediate: ſed ad eaꝝ ſpẽs terminatas: ideo illas obmitto hic. ⁊ ꝓbo cõcluſionem per rationes p̃mo ſic. Suppono vnũ ꝙ quilibet experiri põt ſi vult in ſeipſo videlicet ꝙ cũ aliquã rẽ quã alſ vidit recordat᷑ vel cogitat ipſe tunc aliquid actualiter intuet᷑: tunc ſic. Iſtud qð ipſe intuet᷑ vel eſt ipſamet res quã alſ vidit eadem numero vel aliqua ſimilitudo illius poſt eius viſionem alſ habitã in aĩa reſeruata. Sed nõ põt dari p̃mũ: ꝙ tamẽ dat op. p̃cedens ꝓbatio. p̃mo qð qꝛ tunc ipſe poſſet per huiuſmodi notitiã euidenter ſcire: vtrũ illa res eſſet vel nõ eſſet: ⁊ alias ſingulares ⁊ cõtingentes veritates de ipſa. cõſequens eſt falſum ſm experientiã. Recordor enim nunc vrbis Rome ⁊ tamẽ neſcio nec ſcire poſſum per iſtaꝫ notitiam vtrũ ipſa ſit vel nõ ſit: ⁊ quid agat᷑ vel nõ agat᷑ in ea ſcire poſſum euidenter vtrum ſit viuus aut mortuus vel etiã annihilatus. ꝯſequentiã ꝓbo. p̃mo auctoritate Augu. de quãtitate aĩe ca. 8. vbi eandẽ ꝯſequentiã facit ex toto. vnde ſicut ẽt vbi ſupra tactũ eſt Adeodato. Reſpondenti ſe meminiſſe vrbis Mediolanenſis quã alias viderat: ⁊ ſpatioꝝ medioꝝ: ⁊ hoc per memoriam poſſe ſieri q̃uis aĩa eius nõ porrigeret᷑ extra ſuũ corp⁹ vt eſſet p̃ſens locis illis infert Aug. imagines ergo illoꝝ locoꝝ memoria ꝯtinentur. Reſpondet Adeo. Ita ſentio. Naꝫ ⁊ qd nunc ibi agat᷑ ignoro: qð vtiq3 nõ ignorarem ſi animus meus vſq3 ad ea porrigeret᷑ p̃ſentiaq3 ſentiret. Reſpondet ⁊ Aug. verũ videris mihi dicere. Ecce ꝙ hic expreſſe ſit ſimilis ꝯñtia. ⁊ Aug. approbat eam. ⁊ ꝯcluſionẽ etiã p̃ncipalẽ: vt p3 in p̃ncipio auctoritatis: ⁊ eandẽ cõſequentiã ipſe facit inde vera rel. ca. 60. ℭ Secundo p3 rõne: qm̃ nulla alia ratio eſt ꝓpter quã videns rez aliquã ĩmediate ſenſu exteriori nouit illam eſſe ⁊ alias veritates cõtingentes illius niſi: qꝛ illã in ſeipſa ĩmediate cognoſcit: ⁊ ita eſſet in ꝓpoſito ſi ſenſus interior ĩmediate illã in ſeipſa cognoſceret. ℭ Nec vꝫ dicere: ꝙ cõ eſt: qꝛ exterior illã cognoſcit intuitiue: interior aũt abſtractiue tñ. Nam ſi illa notitia appelletur intuitiua que ĩmediate ad rem cognitã terminat᷑: tunc etiã interior ſenſus cognoſceret intuitiue ſm te. Si ṽo ea tñ vocetur intuitiua qua põt ſciri rem eſſe: ſi eſt: vel nõ eſſe: ſi nõ eſt: ⁊ ſimiles veritates cõtingentes: tunc dicere ꝙ hoc nõ põt ſciri per hmõi notitiã: qꝛ nõ eſt intuitiua: ⁊ per illaꝫ põt: qꝛ eſt intuitiua: nõ eſt aliud q̃ dicere ꝙ per iſtã põt: qꝛ põt per iſtã ⁊ per illã nõ põt qꝛ nõ põt per illã: ⁊ eſt ſoluere cõcluſionẽ per ſeipſam. Et ſimiliter poterit aliud dicere: ꝙ per interiorẽ potentiaꝫ põt illud cognoſci: ⁊ nõ per exteriorẽ. ℭ Scðo ꝙ illud qð quis ſic intuet᷑ nõ ſit ipſamet res extra ꝓbat᷑: qꝛ poſſibile eſt ꝙ tunc illa res nõ ſit ⁊ longo tẽpore ante deſierit eſſe. Sed nulla notitia a nobis naturaliter habita põt terminari ĩmediate ad id qð nõ eſt. ẽ ⁊c. Aſſumptũ ꝓbat᷑ p̃mo auctoritate ex p̃ſſa Aug. 2⁰ ꝯfe. c. 18. vbi ait. Neq3 enĩ põt videri ꝙ nõ eſt. Et qui narrant preterita: nõ vtiq3 vera narrarent ſi animo illa nõ cernerent: que ſi nulla eſſent cerni oĩno nõ poſſent. Et paulo poſt explicans quomõ p̃terita ſunt: qꝛ. ſ. in ſua imagine: ⁊ illa eſt quã cernunt narrantes p̃terita. ait. Quãquã p̃terita cũ vera narrant᷑ ex memoria ꝓferũtur nõ res ipſe que p̃terierunt: ſed verba cõcepta ex imaginib⁹ eaꝝ que in animo velut veſtigia per ſenſus pretereundo fixerunt: ⁊ dat exẽpliũ. Pueritia quippe mea que iam nõ eſt in tẽpore p̃terito. eſt qð iam nõ eſt: imaginẽ ṽo eius cũ eã recolo ⁊ narro in p̃ſenti tẽpore intueor: qꝛ eſt adhuc in memoria mea. Ecce ꝙ ſufficit ad ꝓpoſitũ ⁊ etiã pro ꝯcluſione p̃ncipali. nam ⁊ alia ſtatim ſubdit etiã ꝓpoſitũ ꝯfirmantia. ℭ Scðo qꝛ vt in p̃cedẽti q̃one pluribꝰ auctoritatib⁹ eiuſdẽ ꝓbatũ eſt. oĩs res quã ĩmediate cognoſcimus generat in nobis notitiã ſui. Qð etiã hũc doctorem cõtra quẽ arguo cõcedere opꝫ imo ĩplicite cõcedit in vna q̃õnũ in qbus hanc mãm tractat. Nam aſſignando cãm vt qd nõ obſtante ꝙ vna intellectio equaliter aſſimilet᷑ multis indiuiduis eiuſdẽ ſpẽi ducit tñ determinate in notitiã vnius: dicit ꝙ h̃ eſt: qꝛ ipſa ex nã ſua determinat ſibi ꝙ ducat intellectũ in notitiaꝫ illius obi̇ a quo partialiter cãtur: qꝛ ita determiat ſibi cãri ab illo obiecto ꝙ nõ põt cãri ab alio: ⁊ ideo ſic in eius cognitioneꝫ ducit ꝙ nõ ducit in cognitionẽ alterius. Et addit ꝙ ſi aliq̃ cãret᷑ a ſolo deo: per eã cognoſceret᷑ illud ſingulare a quo determinate cãret᷑ ſi cãret᷑ a creatura: igit᷑ ſm eũ nulla notitia nãliter ducit determinate in notitiã alicui⁹ niſi ab illo cãetur partialiter: ſed cõſtat ꝙ nulla cãtur partialiter ab eo ꝙ nõ eſt. cãlitate inquã efficiẽtie de qua etiã ſpecie loqtur: igit᷑ in nullius ꝙ nõ eſt ducit notitiã ſaltẽ ĩmediate: ⁊ per ꝯñs res illa que nõ eſt: nõ immediate cognoſcit᷑ per illã notitiã. ℭ Preterea ad ꝯcluſionem p̃ncipaliter ſic. Cõtingit alicui cogitãti de re aliq̃ quã nunq̃ vidit ſimile occurrere obiectiue ei qð occurrit alteri cogitãti de re eadẽ quã tamẽ alias vidit. v. g. ſi quis narret alicui qui nunq̃ vidit elephantẽ qualis figure ⁊ diſpoſitionis ſit membroꝝ ſimile occurret audiẽti ei ꝙ occurret narrãti: p̃ſertim ſi ille diſtincte narret ⁊ perfecte. ⁊ audiens vigeat virtutib⁹ interioribus: ſicut narrat Ariſto. de quodam antiquo qui ita informabat res tranſlatas ad ip̃m per auditũ quas nunq̃ vidit: ⁊ cũ ille forme experimentabant᷑ inueniebant᷑ ſm verã diſpoſitioneꝫ: vt dicit cõmenta. in de memo. ⁊ remi. Quero tunc aut iſte audiẽs videt per interiorẽ ſenſum ĩmediate in ſeipſo elephantẽ verum: aut imaginẽ eius. p̃mũ nõ põt dici. tum qꝛ nunq̃ vidit ip̃m aut ſenſit per ſenſum exteriorẽ: ⁊ ĩpoſſibile eſt ꝙ aliq̃s naturaliter rez aliquã extra apprehendat per potentiã interiorẽ ĩmediate quã

nec tunc

nec tunc nec antea apprehendit per sensum exteriorez. tum quia cõstat ꝙ tunc nõ cognoscit imediate quelibet elephantem: nec est ratio ꝓpter quã vnũ determinate cognoscat plus ꝙ̄ aliuz: igitur nullũ elephantẽ verũ imediate apprehendit: igitur sola imago elephantis occurrit cõspectui suo: ⁊ cũ similr occurrat narrãti etiã sibi imago tñ occurrit: nec est differẽtia nisi ꝙ illa narrantis fuit a re extra causata: h̄ vos virtute interiori audiẽtis ficta. iuxta modũ dictũ in ꝓmo di. 3. vbi ista materia satis prolixe perquirit: ⁊ per ꝯñs in virtute interiori sunt spẽs ⁊ imagines rerũ. ¶ Preterea si sit sicut dicit ista op. sequitur ꝙ somniãtibus ⁊ freneticis vigilantibus nõ imagines rerũ: sed ipse vere res extra occurrant: appareant: ⁊ ꝙ realiter gustent vinum: ⁊ tangant ignem verum sicut apparet op. que certe nullus compos mentis concederet. ¶ Hec conclusio preter auctoritates vbi supra in ꝓmo li. recitatas quibus euidẽtissime asseritur põt aliis etiã ꝯfirmari. Primo n. Augu. 12° super gene. c. 10. distinguit tria gña visionũ. s. corporale: spũale: ⁊ intellectuale: ⁊ de quolibz dãs exm̃ de spũali dic. Ipsum quippe celum ⁊ terrã ⁊ ea que in eis videre possumus etiã in tenebris cõstituti cogitamus. vbi nihil videntes oculis corporis: aio tñ corporales imagines intuemur. seu veras sicut ipsa corpora vidimus ⁊ memoria retinemus. seu fictas sicut cogitatio formare potuerit. In qb° verbis nota ꝙ ⁊ tales imagines asserit retineri in memoria. ⁊ dicit ꝙ illas intuemur animo: ita ꝙ ad ipsas terminat intuit° ⁊ notitia illa quod etiã op. negat. ⁊ per qđ excluditur glosa quam aliqñ dat prefata op. dicens per imagines intelligi debere ipsas cognitiones. nã cognitiones nõ intuemur sed obiecta cognitionum. ¶ Et ne dicas sicut aliqñ dic ꝯsueuit predictus opinans ꝙ per imagines res ipsemet extra sunt accipiẽde. nam dicũt ꝙ imago ⁊ phantasma ⁊ similia vocabula significãt ipsas res singulares extra: cõnotando actum phantasiandi: ita ꝙ nõ est aliud phantasma ꝙ̄ res ipsa fantasiata. attende quid sequitur statim. loquens enim de 3° genere visionis. tertiũ inquit illud quo dilectio intellecta conspicitur: eas res cõtinet que nõ hñt imagines sui similes ꝙ̄ nõ sunt ꝙ ipse. p ꝙ manifeste demõstrat ꝙ imagines que videtur 2° genere visionis nõ sunt id qđ ipse res quarũ dicunt imagines. ¶ Item c. 4° describit spũ: sm ꝙ ab eo denominatur visio spiritualis. dicẽs ꝙ est vis quedam mẽte inferior vbi corporalium res similitudines exprimunt. ¶ Itẽ cap. 16. Cũ aliquid oculis oritur: ꝯti° fit imago eius in spiritu: sed nõ dinoscit facta: nisi cum abiatis oculis ab eo qđ per oculos videbamus imaginẽ eius in animo inuenimus ⁊ si qđ spiritus irrõnalis e sit veluti pecoris huc usq oculi nuntiant. Si aũt anima rationalis est etiã intellectui nũtiatur qui ⁊ spiritui presidet. ecce ꝙ imago fit in spũ ⁊ etiã in intellectu si est homo qui videt oculis corporis. ¶ Nec potest dici ꝙ per ymaginem que fit cuz aliquid oculis cernitur intelligat aliquem habitum qualem fingit op. tum quia sm op. habit° ille ⁊ sm veritatem nullus habitus proprie sumptus est imago vel similitudo rei extra. tum quia sm opp. habitus nõ terminat actuz illius potẽtie sed est ratio eliciendi ipsum. imago aũt ð qua loqt Aug. terminat actũ potẽtie seu cognitionẽ. sicut pz in auctoritate primo allegata. Et iterũ eodẽ ca°. dicit ꝙ vidit rex Balthasar articulos manus scribentis in pariete ꝯtinuoq per corporis sensum imago rei corporaliter facte spiritui eius impressa est. atq ipso viso facto atq preterito illi in cogitatione permansit. videbatur in spiritu ⁊ non intelligebatur ⁊c. ecce ꝙ imago spiritui impressa videbat in spiritu: terminabat ergo visionem spiritualem. Itez paulo post dicit: ꝙ ipse Balthasar signũ corporaliter factũ corporaliter viderat. ⁊ transacta eius imaginem in spiritu cogitando cernebat: vbi patet id ipsum. ¶ Itẽ. 10. ꝯfe. c. 10. Nõ ea inquit. s. montes ⁊ flumina ⁊ alia corporalia que ꝑnoiat vidẽdo absorbui qñ vidi oculis. nec ipsa sũt apud me sz imago eoz. ¶ Itẽ c° sequẽti. Iste quippe res nõ intromittunt ad eã. s. memoriã. sz earũ solum imagines mira celeritate capiuntur ⁊ multa alia ad idem facientia dicit inde vsq ad capitulum. 18. inclusiue. ¶ Item contra epistolam fundamenti dicit ꝙ p potẽtiam qua veritas intelligitur. hoc est intellectum videtur aliam veram esse cartaginem. aliam quam cogitãs fingit. ¶ Item hoc ipsuz ipse infra ca°. 29. dicit ⁊ probat ex sensu auditus dicens. Nisi in auribus percepte vocis ymaginem ꝯti° spiritus in seipso formaret ac memoria retineret ignoraretur sciri similis verũ scđa esset cum iam prima vtiq nulla esset que percussa aure trãsierat: ac sic omnis locutionis vsus. omnis cantandi suauitas. omnis postremo in actibus nostris corporalis motus delapsus cecideret. neq vllum progressum nãcisceret si transactos corporis motus memoriter spiritus non teneret. Quos vtiqz non tenet nisi imaginaliter a se formatum h̄ Aug. Multe alie auctoritates ⁊ phi ⁊ Cõmenta. ac Auicen. possunt pro ista cõclusione adduci quas ad vitãdã nimiã prolixitatẽ obmitto. ¶ Quãtũ ad tertiã cõclusionẽ. dico tria. Primũ est ꝙ in intellectu sunt ponende species rerũ insensibiliũ ⁊ mere intelligibiliũ: sicut intellectionum ⁊ volitionũ ⁊ aliorum actuum intellectus vel volũtatis. hoc probat: quia ꝯr intellectum taliũ actuuz preteritorum recordari ⁊ ipsos in suis speciebus derelictis intelligere: ⁊ ille spẽs nõ sunt in aliquo sensu interiori vel exteriori. igitur in intellectu sunt hmõi species ponẽde. ꝯsequentia est clara. ⁊ prima pars ãñtis probata est lib. primo dist. 3. in illa q. Utrũ res intelligibiles nãliter intelligantur a nobis. 2° pars pz satis ex se: quia sicut nullus sensus est cognitiuus illi° rei mere intelligibilis: sic nullius spẽi taliũ rerũ est ꝯseruatus. ¶ Cõfirmat per illud Augu. 15. de tri. Quãuis inquit in memoria hominis ⁊ maxime illa quã pecora nõ hñt. i. qua res intelligibiles ita continẽtur vt nõ in eã per sensus corporis venerint ⁊c. vbi patet expresse ꝙ in parte intellectiua ponit memoriã ⁊ in intelligibiliuz rerũ intelligibiles species. suppono aũt pro nũc ꝙ memoria intellectiua nõ sit potẽtia distincta ab intellectu sm Aug. ⁊ vt cõmunius tenetur. Itẽ li. 14. c. 2. ⁊ 3. dicit ꝙ in patria recordabimur fidei quam nũc habemus per speciem eius que remanebit in nobis. ⁊ ita credendũ est ꝙ nunc recordẽtur aie separate beatorum. que omni sensu carent. ¶ Scđm est ꝙ in intellectu sunt ponẽde spẽs rez sensibiliũ ficte ab ipso que a modernis vocant cõceptus sicut ibidẽ vbi supra est de speciebus distinctum. Hec probo ꝓmo sic. Cõtingit intellectũ intelligere res sensibiles intellectione cõi ⁊ cõfusa: qua etiam nullum singulare determinate ⁊ distincte intelligitur: igitur intellectu est seu ꝯr eẽ aliq̄ speciem sensi°m. Ãñs pz per experientiã. Naz diffiniẽs hominẽ vel triãgulũ. vtiq res sensibiles intelligit ⁊ notificat. ⁊ ꝯstat ꝙ nõ determinate hunc hoiem vel hũc triãgulum. ꝯña probat. quia talis cognitio cõis ⁊ cõfusa ad aliquid imediate terminatur certuz est. ⁊ non ad aliquam rem extra animam: quia non ad rem vniuersalem cum nulla talis sit vt nunc suppono ⁊ probabitur lib. 3. nec ad aliquam singularem determinate vt experientia probat. igitur ad aliquam rem in anima. Illa igitur vel est similitudo rez. ⁊ representatiua ipsarum. ⁊ per consequens est species: vt nũc de specie est sermo intellectu. siue recepta a rebus quia de hoc pro nunc non curo. vtor enim hic noie species generalr ad oẽs maneries specierum de quibus distinctum est sufficienter lib. ꝓmo. d. 3. in rñsione ad 5m dubiũ illius. q. vel illa res ad quaz terminatur talis intellectio non est species ⁊ hoc dici non potest: quoniam tunc per illam intellectionem non intelligerẽtur res extra. Rursus illa species nõ est in aliqua vi sensitiua. sicut nulla vis sensitiua est apprehẽsiua vlr. qđ ꝓbatur: quia si aliqua esset hoc maxime videret de cogitatiua hoĩs que oĩbus sensitiuis viribus est ꝑfectior. Sz de illa nõ est verũ vt patet per cõmẽ. 3° de aĩa ꝯto. 6. ⁊ ibidẽ cõmẽ. 19. dicit ꝙ propriũ est intellectui iudicare infinita in ꝓpositione vli. Itẽ 2° de anima cõmẽ. 65. dicit ꝙ comprehensio intentionis indiuidui est sensuz ⁊ cõprehen° intentionis vniuersalis est intellectus. ¶ Secundo. Cõtingit intellectum intelligere qualitatem sensibilem. v. gra. albedinem abstrahendo ab omni situ ⁊ q̄ntitate. ⁊ similiter q̄ntitatem abstrahendo ab omni situ ⁊ qualitate: igitur ꝯr in intellectu esse conceptus aliquos seu species rerum sensibilium. Ãñs patet ex 3° de aĩa per experientiã virorũ speculatiuoz qui reruz q̄ddidates pñt distinguere ⁊ distincte diffinire: ⁊ proprias earũ passiões aduertere. ꝯña probat. Nam taliter intelligere qualitatem vel q̄ntitatem non põt intellectus intuitiue vt notum est. nec abstractiue in aliqua specie sensibili interioris vel exterioris sensus: quia q̄libet species sensus representat rem cõcernẽdo q̄ntitatẽ ⁊ qualitatem ⁊ situ eius. sicut dicit Aui. 6. nãli. p. 2°. c. 2. igitur cũ oportet dare aliqđ representatiuũ in quo taliter apprehẽdat hmõi res: restat ꝙ illud sit ꝯceptus aliqs vel spẽs apud intellectum. ¶ Tertiũ est ꝙ in intellectu sunt ponẽde spẽs rerum sensibiliũ ab ipsis causate ⁊ in intellectu recepte. hoc probatur: quia aliogn aia separata non posset naturaliter recordari actualiter reruz singulariũ sensitiuoz distincte ⁊ determinate. ⁊ vlterius cũ sm sniam Aug. in lib. de cura pro mor. agenda anime defunctorum nullã notitiã preter recordatiuam de hijs que sunt apud nos vl geruntur presentialiter in vita ista apud hoies naturalr ex se habeant nõ plus ꝙ̄ nos de eis sequeretur ꝙ aia separata nullã notitiam penitus de singulari aliquo sensibili distinctã haberet ꝙ sm scđos falsum est. ⁊ ꝓbatur per illud euangelicũ de diuite epulone qui quinq fratres se dicebat habere in mundo: vt scribitur Luce. 16. consequentia patet: quoniam talis recordatio non nisi per speciem fieri potest: ⁊ non per speciem fictam: vt in primo patet vbi supra. igitur per speciem ab ipsis rebus dum fuerunt sensate deriuatam. ¶ Hec conclusio confirmatur

per auctoritatem Aug.12.super gen.c°.6°.preallegatā pro secū da conclusione premissa. Cum aliquid oculis cernit ⁊c. Et per il lud etiā p̄hi 3° de anima. Et bene dicentes sunt aiam esse locum specierum. nisi ꝙ non tota sed intellectiua. ⁊ per Cōmē. ibidem cōmē.6. ¶ 4ª ꝯclō probatur faciliter. qr species existentes in virtute sensitiua sufficienter intense ⁊ firmate sufficiunt ad sal uandū oīa apparētia ⁊ exꝑta circa notitias hmōi simplices īte riores. igit frustra ponerent habit⁹ aliqui ꝑter illas. ¶ Prete rea in sensu exteriori non ponit aliquis habitus ꝫm etiam op. alias: sed sufficit ad eliciendum illam notitiam obiectū ipsū cū potētia. igitur nec in sensu interiori est ponendus aliquis talis habitus: sed sufficit ipsa spēs retenta pariter cū potentia cogni tiua ad eliciendū actū seu interiorem notitiā. pꝫ ꝯña qm̄ sicut in p̄°.d.3. diffuse ostēsū est. spēs ita se hꝫ ad notitiam interiorē sicut sensibile extra ad exteriorem. ⁊ ita īmediate notitia interior ter minatur ad speciē ⁊ est intuitiua respectu spēi lꝫ sit abstractiua respectu rei extra. sicut noti⁹ exterior seu sensus exterioris īme diate terminat ad sensibile extra ⁊ est intuitiua illius. Nō tn̄ ꝓ hoc nego habitum aliquē quo intuēs hmōi spēz noscit dictasr illā esse spēz ⁊ silitudinē rei alterius sicut vbi supra expositū est. Sꝫ iste habitus nō est elicitiu⁹ noᵉ illius ad spēm īmediate ter minate. ¶ Preterea habitus vt nūc de hītu loqmur inclinat ad act⁹ ꝯsiles hys ex qbus est genitus. notitia vō ītuitiua rei extra. ⁊ notitia abstractiua eiusdē nō sunt siles nec eiusdē rōnis ēt ꝫm illā op. alibi igitur ꝙ est derelictū ex notitia ītuitiua alicuius ⁊ nō inclinat ad notitiā ītuitiuā eiusdē: sed tm̄ ad abstractiuā. nō est habit⁹. Quicqd ergo sit illud ꝙ sic inclinat hꝫ ꝓpositū. ⁊ cer te nō apparet aliud q̄ spēs. ¶ Nūc ad rōnes op. Rñdēdū est. ⁊ ad eas qdē que sūt ꝓ ꝯclone p̄ma ⁊ēt ꝓ qnta siue sint efficaces siue nō. nō est opus rñdere. qr ꝯclones illas ꝯcedo si intendāt ne gare spēm ad sensum supra positū. nō aūt si vlr: qr vt dcm̄ est ⁊ ipsamet notitia spēs dē. nec sic negare speciem intendit op. illa. ¶ Silr 2ᵃᵐ ꝯclonē ꝯcedo sꝫ dico ꝙ illud ꝑuiū ē spēs: nec respe ctu talis notitie simplicis opꝫ ponere aliū hītuꝫ elicitiuū. Et tūc restat rñdere ad rōnes tertie ꝯclusionis. ¶ Ad p̄maꝫ dico p̄mo ꝙ nō oē ꝙ derelinquit ex actu vel actib⁹ est habit⁹: accipiēdo habitū vt in ꝓposito qnimo ⁊ spēs derelinquit ex actu seu post actū intuitionis. ¶ Scdō dico ꝙ spēs ⁊ si ꝑcedat quosdā actus scꝫ abstractionis nō tn̄ oēm actū: qr nō illū ītuitiuū quo media te est acqsita. ¶ Ad scdām nego minorē si sumat ad ꝓpositū. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ nō loquet p̄hs de habitu aliquo qui sit re spectu talis simplicis notitie: sꝫ respectu notitie sciētialis ⁊ cō plexe. scdō dico ꝙ respectu talis notitie simplicis intellect⁹ est in potētia accidētali per ipsam spēm nec aliud ad hoc est neces sariū. ¶ Et cū vlterius dicit ꝙ nullus experit se esse in potētia accidētali respectu cognitionū nisi post intellectionē. ꝯcedo: nā nec aliqs etiā hꝫ nāliter spēm ante oēm ītellectionē. Et cū vlte rius addit ꝙ si ponerent mille spēs ꝑuie ⁊c. Dico ꝙ istud est ī possibile nāliter: ita bene sicut est ipossibile de habitu ꝙ hēatur ante oēm intellectionē. Si tn̄ virtute diuina crēetur ante oēm actū spēs in ītellectu: ⁊ cū illa etiā notitia qua cognosceret illā spēm esse similitudinem alterius absq; aliquo alio habitu talis vtiq; experiret se esse in potētia accidentali ad huiusmodi no titiā: ⁊ cū vellet posset illā elicere. ⁊ addo ꝙ quocūq; habitu po sito siue post intellectionē siue ante ⁊ nō posita specie repñsenta tiua oppositi aut ea penitus abolita: ita vt reuocari non possit per intellectū: nunq̄ intellectus poterit exire in talē notitiā ab stractiuā: ⁊ per ꝯña nec experiet se esse neq; erit in potētia acci dentali ad illā: sicut pꝫ per Augu. 2° de tri. ca.3.⁊5. Et ꝙ continue est per experientiam ipsam ⁊ per ista pꝫ ad 3ᵐ argᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ requirit spēs ꝓpter representationē obiecti: ⁊ vt sup pleat vicē eius. vnde sicut dicit Augu.10. de tri. cap.5. qr nō pōt aia secū introrsus tanq̄ in regionē incorporee nāe ipsa corpora inferre imagines eoꝝ cōuoluit ⁊ rapit. Et lib.2. cap.9. vt possit inqꝫ esse visio cogitantis: ideo fit in memoria de visione sentiē tis simile aliqđ que se ita ꝯuertat in cogitādo acies animi sicut se in cernendo cōuertit ad corpus acies oculoꝝ. Iteꝫ.12. super Gen. cap.29. dicit ꝙ cū p̄us videmus aliqđ corpus ꝙ antea nō videmus: icipit imago eius esse in spiritu nostro ꝙ cū illud ab sens fuerit recordemur. Item p̄hs 3° de aīa. Intellectiue inqꝫ aīe phantasmata vt sensibilia sunt. ⁊ Cōmen. ibi cōmē.39. dicit ꝙ imagines sensibiliū sunt ītellectui loco sensibiliū. multa alia testimonia possent induci ⁊ inducta sunt vbi supra in p̄mo: qb⁹ apparet ipsas species non ob aliud nāliter fieri in nobis nisi vt res absentes in illis seu per illas nosse possim⁹. ⁊ ꝙ ita ad illas terminat nostra cognitio in absentia reruꝫ quas representant sicut ad ipsas res cū ꝑsentes existunt. Tunc ad ꝓbationes que sunt ꝯtra hoc. ¶ Ad p̄mā cōcedo antecedens: ⁊ nego ꝯñtiam. ⁊ ꝓbatio nullā hꝫ apparentiā. nō enī est ꝯñs ꝙ obiectū in absen tia: vel quādo oīno nō est se presentet potētie: si dum actu est ⁊ debite oppositū se ꝑsentat: seu potius sic est ꝑsens vt īmediate cognosci possit. ¶ Ad scdām ꝯcedo ꝙ ꝑsentatū ꝑus est cogni tum. s. per notitiā intuitiuā. ⁊ illā nō ꝑcedit spēs sed cōmunicat ⁊ remanet post illā: vt ex dictis satis apparet ⁊ ampli⁹ in p̄mo lib. ¶ Ad tertiā dōm: ꝙ siue illud sit veꝝ siue nō: nō tn̄ est causa in ꝓposito: sed cā est ea que tacta est. vꝫ. ꝙ qr res nō semꝑ pōt īmediate per seipsam obqci anime: siue qr oīno desꝫt: siue qr absens est subuenit natura seu potius deus īstitutor nature: vt per aliqđ simile rei nobis ꝑsens inesset per qđ rem absentē vel nō iam existentem nosse possemus. ¶ Ad rōnes pro ꝯclusione quarta respondendū est. ¶ Ad p̄mā qdē dōm ꝙ nō oē obiectū sensus interioris est: aut etiā esse pōt obiectū sensus exterioris. q̄uis aliqđ possit esse obiectū exterioris sensus ⁊ alicuius inte rioris. Qđ aūt est obiectū interioris ⁊ nō exterioris est ipsa spe cies. Similiter ⁊ sensatio sensus exterioris. Sicut pꝫ per Aug. 2. de libe. arbi. cap.7.⁊8. ⁊ per p̄hm 2° de aīa. ¶ Ad scdām di cendū ꝙ illa spēs nō est eiusdē sed alterius rōnis ab obiecto extra ⁊ cū assumit ꝙ potētia potēs discernere iter indiuidua minus dissimilia ⁊c. Dōm ꝙ similitudo duplr pōt accipi. vno mō pro ꝯueniētia essentiali ꝫm genus vel spēm. Sicut duo hoies ⁊ duo indiuidua eiusdē spēi dicunt esse similia. Alio mō pro ꝯueniētia quadā accidentali qua imago ei cuius est imago dicit similis: ⁊ per oppositū pōt accipi dissimilitudo. Si autē ꝓpositio assum pta intelligat de dissimilib⁹ dissimilitudine opposita similitudi ni. p̄mo mō ipsa nō est vera vlr: ⁊ pꝫ instantia. Nā ꝯstat ꝙ lup⁹ ⁊ ouis minus sunt dissimiles isto mō: q̄ lupus ⁊ statua lignea lu pi: ⁊ tamē agnus bene distinguet inter lupū verū ⁊ ouē. Immo ⁊ inter ouem matrē eius ⁊ aliā ouē que adhuc plus conueniunt essentialiter. nō aūt inter lupū verū ⁊ statuā lupi. Nā si vnā sta tuā bene ꝑfectā videret: ita eā fugeret sicut verū lupuꝫ. Alie instantie multe possent dari: ⁊ qr in isto sensu vt videt procedit argumētū ideo nō ꝯcludit. Si tamē intelligat 2° mō tūc minor est falsa. Nā spēs magis est similis rei cuius est ꝫm hūc modū similitudinis q̄ duo indiuidua extra eiusdē rōnis. ¶ Preterea maior illa esto ꝙ quis vellet eā admittere deberet ītelligi si ce tera forēt paria in se ⁊ in ordine ad vim ipsam cognitiuā. ꝙ nō ꝯtingit in ꝓposito. nā duo indiuidua extra pñt intuitiue appre hendi in distinctis locis: ⁊ simul ⁊ seorsuꝫ. nō sic aūt de specie ⁊ re extra. nunq̄ enī simul ⁊ res ⁊ spēs eius possunt ab eadē potē tia intuitiue apprehendi neq; in distinctis locis neq; in codeꝫ. ⁊ multe alie differētie hincinde possent assignari ꝓpter quas po tentia illa nō ita pōt imaginē distinguere a re cuius est imago sicut duas res extra. Supposito ꝙ talis potētia interior possit intuitiue res extra apprehendere sicut aliqui concedunt hoc esse possibile ꝯcurrente tamē exteriori sensu. Et que dicta sunt ītelligi debent de potētia sensitiua de qua factū est argumētū. Quoniaꝫ si de intellectiua argueret. Dōm esset ꝙ illa vtiq; pōt distinguere inter rem ⁊ spēm eius. Sed de sensitiua magis pōt verti in dubiū. ¶ Ad aliud quo ꝓ⁹ in potētia poni habitū respō dendū est sic ad argumēta pro tertia sua ꝯclusione. nā totū illđ saluat per spēm absq; habitu nō aūt per habitū sic sumptū.

Quarto quero vtrū spēs quas a reb⁹ angelus recipit sint cause intellectionū qbus res ipsas intelligit: vel ecōuerso ipse ītellectiones sint cāe specierū. Et ar° p̄mo ꝙ spēs sint cause ītellectionū: qr vel spēs sunt cause intellectionū. vel ecōuerso. H̄ pꝫ: qr alioqn an gelus posset acquirere species rerū eis nō intellectis: ⁊ eas nō intelligere non acquirendo species ⁊ vtrūq; falsuꝫ est. Sed in tellectiones nō sunt cause specierū cum ipse species nō ponan tur nisi ꝓpter generationē intellectionū. effectus aūt nō ponit vt cā eius generet: igit ⁊c. restat ḡ ꝙ species sint cause intelle ctionū. Sed qđ ecōtra intellectiones sint cause specierū ꝓbat. Retenta maiore p̄mi argumenti. Sed species nō sunt cause in tellectionū. ꝓbatio: qr vel essent cause nāliter agentes. vel libe re. nō libere: qr cām liberā nō necessario seqꝫ effectus: ⁊ per ꝯñs possent causari species in angelo nō causatis intellectioni bus: ex quo vlterius seqꝫ ꝙ angelus posset habere de rebus notitias abstractiuas nullis prehabitis intuitiuis: cuius oppo situm ꝓbatum est in p̄mo di.3. Nec etiā sunt cause naturaliter agentes ītellectiones: qr si sic sequeret ꝙ semper dum angelus haberet spēm rei simul etiā haberet actualē intellectionē eius ⁊ per ꝯñs: ꝙ tot res semꝑ actu intelligeret ⁊ tot distinctas in tellectiones haberet: quot habet species. ꝙ videt excedere vi res create nature. relinquitur ergo ꝙ species ipse nō sint cause intellectionū: sed ecōuerso: intellectiones cāe spērū.

Fol.62. col. 1. post lineā 29.

In ista q̄one duo erunt articuli: nā p̄mo videbit de questo.

¶ Scdō

¶ Scḋo vero angeli simul actualiter oīa intelligant quoꝝ hñt spẽs. ad qḋ tanꝗ̄ ad incōueniens deducit 2^{m} ar^{m}.

Quantum ad p^{m} dico ꝙ qḋ pōt intelligi tam de intellectiōne abstractiua qua angelus per spēm tanꝗ̄ per mediū cognitū intelligit rem cuius est spēs ꝗ̄ de intellectione intuitiua qua imediate in seipsa reꝫ apprehēdit. Si intelligat: ⁊ sm̄ hoc pono ɔclusiones. 4. p̄ma est ꝙ notitia intuitiua quaꝫ hꝫ angelus de re est causa. s. partialis spēi eiusdē rei. ¶ Secūda ꝙ ipsa notitia est causa spēi nāliter actiua: sic ꝙ in agendo speciem nō depēdet a volūtate nisi pro quāto dependet in essendo. Sed ꝙ stante notitia ipsa causet vel non causet spēm nō est in potestate voluntatis. ¶ Tertia ɔclusio ꝙ spēs in mēte āgeli est causa actiua intellectionis abstractiue qua angelus rem cuius illa est spēs itelligit. ¶ Quarta ꝙ in causando hm̄ōi itellectionem ipsa spēs aliquo mō dependet a voluntate. ¶ P̄mā conclusionem declaro ex his que cōprehendimus in nobis: qm̄ nec aliter possumus de angelis aliquid per rōnem autumare: eo ꝙ nullā de ipsis experientiā habeamus arguo itaꝗ̄ sic. Uisio sensualis est causa spēi in memoria: igit̄ visio intellectualis seu intellectio intuitiua est causa spēi in intellectu. Añs pꝫ per Augu. 2° de tri. ca. 9°. vbi ait ꝙ a specie corporis qḋ cernit̄: exorit̄ species que fit in sensu cernētis: ⁊ ab hac ea q̄ fit in memoria. Species aūt in sensu cernentis est sm̄ eū vt ex statim sequentibus pꝫ ipsa met visio: sicut etiā spēs in acie cogitātis est visio cogitantis seu cogitatio. Et ideo subdit: vt possit esse visio cogitātis ideo fit in memoria de visione sentiētis aliqḋ simile ⁊c̃. vt in superioribus q̄onib' est allegatū. ɔñtia pꝫ pro tanto: qꝛ sic se hꝫ visio intellectualis ad cōstituendā memoriā intellectualē sicut visio sensualis ad cōstituendā memoriā sensualē. memoria ṽo intellectualis nihil aliud est ꝗ̄ intellect' specie informat'. ¶ Nec obstat si ponat̄ ꝙ memoria sit potentia realiter distincta a visu: quoniā ⁊ si nō esset distincta sed eadē: sicut multi opinantur: quāuis concedant organa esse diuersa: nihilominus adhuc species a visione causaretur ⁊ non econuerso. ⁊ similiter erit in intellectu: qui simul est virtus apprehēsiua ⁊ memoratiua: ac per hoc speciei conseruatiua. Qḋ maxime de angelis certum esse debet in quibus nulla vis corporalis existit.

Fol. 62. col. 3 circa finē linee. 29.

¶ Premisso ꝙ angelū posse ex se nāliter intelligere cogitationē alterius pōt dupliciter intelligi. vno mō ꝙ sic ex se ꝙ relictus suis nālibus posita in intellectu alterius angeli cogitatione indebita approximatione: ⁊ deo nō subtrahēte cōmunē influentiam suā in sua potestate sit illā distincte ⁊ intuitiue intelligere: ita ꝙ nec ab angelo cogitante possit impediri quin illaꝫ intelliget. Alio mō ꝙ sic ex se pōt: qꝛ posita cogitatione in alio angelo ⁊c̃. vt dictū est: pōt alio angelo cogitante cōsentiente ⁊ suā cogitationē quasi ostendente illam cognoscere. In hoc secūdo sensu pro nunc nō vertitur questio: sed in questione sequenti discutietur ad sensum istum. Nunc autem sm̄ sensum p̄mū tractanda est: in quo sensu etiā vt pꝫ op̄. recitata logt̄. ¶ Hoc p̄misso.

Fol. 62. col. 4. circa finē linee. 11.

¶ Scḋam ɔclusionē ꝓbo sic. Cogitatio ⁊ affectio per se dependent in mouēdo intellectū ad notitiā sui seu qḋ est in causando intellectionē de se ab ip̄a volūtate eius cuius sunt. ꝗ̄ nec nullus angelus p̄ter illas ex se nāliter distincte ⁊ intuitiue videre. ɔsequentia nota est: qꝛ cū nec cogitatio nec affectio possit intuitiue ab aliquo intellectu creato nāliter cognoscibili nisi ip̄e partialiter causent ꝓprias notitias: vt etiā ambo p̄dicti doctores cōcedunt ipossibile est nāliter aliquē intellectū creatū eas intuitiue cognoscere si ille nō ɔcius causant suas notitias. Si aūt in cōcausando dependent a voluntate ipsius cogitātis: seq̄tur ꝙ nō cōcurrente voluntate cogitantis ad hm̄ōi motionē intellectus ⁊ causationē intellectionis nō erit possibile illas intelligi. Antecedens aūt ꝓbo. p̄mo sic. Nō minus substātie ipso volūtatis cogitatio vel affectio alicuius ad mouendū intellectū alterius ad intellectionē sui ꝗ̄ subsit ad mouendū intellectum in quo est. Ꝺ pꝫ tam qꝛ ipsa nō minus est cognoscibilis ab eo in quo est ꝗ̄ mīnus ei ꝓpterea ad causandū in ipso intellectionē. imo vt videt̄ magis. Nihil eni tam facile nobis est nosse: ꝗ̄ nos intelligere ⁊ velle ⁊ similia que mor vt volum' experimur in nobis. ¶ Hoc etiā videt̄ ꝓbari ex dictis vtriusꝗ̄ opinantis: quoniam vterꝗ̄ vult ꝙ cogitatio ipsa vniformiter cōparet̄ intellectui cuilibet angelico eius in quo est quantū ad posse in illo causare intellectionē sui. Sicut pꝫ in rōnibus eoꝝ recitatis. Sed in mouendo intellectū in quo est substantie vtiqꝫ imperio voluntatis. Alioquin ipsa naturaliter causaret intellectionē sui: ⁊ illa aliaꝫ: ⁊ sic actualiter forent simul infinite intellectiones super se reflexe. ¶ Secundo. Non minus affectio ⁊ cogitatio subsunt imperio voluntatis quantum ad hoc ꝙ dictū est ꝗ̄ ipse species existentes in memoria sensitiua vel intellectiua subsunt volūtatis imperio ad mouendum intellectum eius in quo sunt ad notitiam sui patet. Sed iste non possunt nisi sm̄ determinationem volūtatis mouere que eis pro libito vtitur.

Fol. 62. col. 4. post me^{m} linee. 36.

¶ Tertiā ɔclusionē ꝓbo sic. Intellectio qua quis determinate intelligit aliqḋ singulare ex nā sua. sic determinate est notitia illius ꝙ nō est notitia alicuius alterius quātūcūꝗ̄ similis illi: igitur si aliqs intellectus intelligit per illā aliquid aliud determinate intelligit illud cui' ipsa est notitia. ¶ Quarto pōt sic argui. Aliqua cogitatio nō pōt distincte ⁊ intuitiue cognosci ab ipsomet angelo cogitāte: igit̄ vnus angelus nō pōt nāliter intuitiue vidē cogitationes alterius. ɔñtia videt̄ satis patens. Antecedēs ꝓbat̄. Nā si angelus videt cogitationē aliquā suā: aut pōt videri cogitationē illius cogitationis ⁊ simul etiā cogitationeꝫ secūde cogitationis in infinitū ⁊ sic seq̄tur ꝙ simul sunt infinite cogitationes in ipso. Aut deuenit̄ ad aliquā quā videre nō pōt ⁊ habetur ꝓpositū: cuius inquā tanquā obiecti. Antecedens est certū per experientiā aliqꝫ nunquā aliqḋ indiuiduū distincte ⁊ determinate cognosceret̄: nō cognitis aliys oībus sibi similib'. pꝫ etiā per eūdem ɔtra cui' dictū est posita iste ɔclusio. Dicit eniꝫ in suo scḋo in p̄ma ɔclusione. Utruꝫ angelus intelligat alia a se per essentiā suā vel per spēs. in soluēdo qḋdā dubiū per eū motum sic: lꝫ intellectio vel spēs si poneret̄ aliter assimilet̄ multis indiuiduis tamē ex nā sua determinat sibi ꝙ ducat intellectuꝫ in cognitionē illius obiecti a quo partialiter cāturꝛ: qꝛ ita determinat sibi cāri ab illo obiecto ꝙ nō pōt cāri ab alio: ⁊ sic sōlū in eius cognitionē ducit ꝙ nō ducit in cognitionē alterius: Ꝺ ipse.

¶ Aut si qua alia est Ꝺ tñ concurrit: cum igit̄ ⁊c̃. ¶ Et illud videt̄ posse ex alio ɔfirmari. nā cogitatio non videt̄ ab hoīe cognosci nisi per quādam experientiā qua experit̄ se hoc vel illud intelligere vel velle ⁊ sic de aliys actibus quos experit̄ in se: qui oēs pro nunc sub vocabulo cogitationis cōprehēdant̄ nō posset aūt Ꝺ experiri nisi huius actus suas potētias informarēt: sicut nec aliter ipse per eos intelligeret vel vellet vt superius dicebat̄. vnde si ipsa cōseruaret̄ sic per se a deo ꝙ nō informaret intellectum sicut per ipsam tunc intellectus nō intelligeret sic nec eaꝫ intelligeret. quāuis esset eque sibi propinqua vel indistās sicut prius: nec ratio huius alia dari potest nisi qꝛ talis est conditio ipsius ⁊ intellectus.

Fol. 63. col. 1. post p̄ncipiū linee. 39.

¶ Ad p̄mū dico ꝙ sicut circa voluntatē ɔsueuimus distinguere de velle absoluto ⁊ velle ɔditionali ꝙ magis velleitas ꝗ̄ volitio dici solet: sic circa appetitū in cōmuni possum' distinguere de appetitu absoluto ⁊ cōditionali. Cum ꝗ̄ dicit̄ ꝙ act' appetēdi aliqḋ ⁊ actus renuēdi idem sunt ɔtrarij. dico ꝙ esto ꝙ istud ɔcederet̄: si vterqꝫ sit actus absolutus. nō tamē est verū si vnus absolutus alter ɔditionalis. supposito etiā ꝙ talis actus conditionalis sit actus elicitus ꝙ forte falsum est. vnde volitio actus ⁊ nolleitas eius nō ɔtrariant̄: nec sunt incōpossibiles nō solū in eodē hoīe: sed nec etiā in eadem potētia. Sicut pꝫ de ꝓyciente merces in mare qui absolute vult ꝓycere ⁊ cōditionaliter nollet: puta si posset aliter euadere. ⁊ isto mō intelligende sunt auctoritates dicētes appetitus ɔtrarios esse in eodē. P̄rimo aūt mō loquendo de appetitibus. s. vtroqꝫ absoluto forte posset dici ꝙ nec in eadē potentia nec in eodē hoīe sunt simul. vnde nūquā aliqs simul absolute vult aut appetit aliqḋ ⁊ absoluta non vult seu renuit illud idē. Cōtingit tamē alicui videri oppositum ꝓpter imperceptibilitatē. q. successionē ɔtrarioꝝ appetituum in eodē hoīe q sm̄ succedētia sibi iudicia ex diuersis causis ꝓuenientia nūc aliqḋ appetit ⁊ mox renuit illud idē.

Fol. 78. col. 1. post med. linee. 36.

¶ Scḋo si quis vellet tenere ꝙ nulla aīa sensitiua distincta ab intellectiua ꝓducit̄ ante intellectiuā nec etiā simul cū intellectiua in generatione hoīs pōt dici ꝙ si attendat̄ nobilitas ɔditionis in generando ꝑcise penes formā quā generans ꝓducit quo ad hoc homo est ignobilior aliys: eo ꝙ alia perfectionē formam ex se producunt. simpliciter tñ homo est nobilior illis: nec istud est incōueniens cū nō solū aīalia: sed ⁊ ipse ignis hoc mō sit ꝑfectior angelo: nā formā substātialē pōt ex se ꝓducere nō aūt angelus. ⁊ tamē simpliciter angelus est illis perfectior. Nec p̄ma ꝓbatio ad ꝓbandū hoc esse falsuꝫ. vꝫ. qꝛ sicut nō est dōm ꝙ natura deficiat homini in necessarys qꝛ nō dedit sibi virtutē ꝓducendi aīam intellectiuā per quā homo est homo: sic nec qꝛ non dedit sibi vt posset producere aīam aliquā sensitiuā. ⁊ vtriusqꝫ ratio est: qꝛ nec hoc nec illud fuit sibi necessariū: eo ꝙ auctor nature deus sic naturali cursu humanaꝫ naturā administrat etiā huiusmodi formā cōgruenter corpori tribuit: vt humana spēs in sibi necessarys non deficiat. Ad aliam ꝓbationeꝫ pōt concedi ꝙ potētia generatiua in homine est perfectior quo ad essentiam ꝗ̄ potentia generatiua in aliys: nō tamē quo ad effectum. Uel sm̄ modum loquēdi aliquoꝝ modernoꝝ ipsa potentia est

Fol. 78. col. 2. post p̄n^{m} linee. 23.

perfectior essentia sed nõ est perfectior potẽtia: nec hoc est incõueniens. Uno tñ mõ posset dici etiã perfectior potentia: qr.s. ad perfectionẽ effectũ perfecte ꝛ vltimate disponit. ¶ Ad aliaz de nobilitate cõplexionis: dico ꝙ inde nõ sequit ꝙ aliq̃ forma cõplexionalis ꝓprie loquẽdo.i. que ex cõplexione virtute nãlis agẽtis generat: sit in hoie nobilior alijs: sed sufficit ꝙ nobiliori forma corpus taliter complexionatum perficiat: ꝛ sic est. Naz corpus sic nobiliter complexionatum nobilissima forma.s. anima intellectiua perficitur.

¶ Distinctionis.26.27.ꝛ.28. Questio. j.

Fol.54.col.3.post lineas 15.

Circa dist.26.ꝛ duas sequẽtes in quibus Magister agit de gr̃a operante ꝛ cooperante per quã iuuatur liberũ hoĩs arbitriũ ad bene operandũ ꝛ ad malum vitãdũ. quero p̃mo vtrũ homo ſm p̃sentẽ statũ stante influentia dei generali possit per liberũ arbitriuz ꝛ nãlia eius absq̧ spãli gr̃a dei auxilio agere actũ aliquẽ moraliter bonũ. Et arguit ꝙ sic. P̃mo qr homo nãliter põt iplere p̃cepta legis scripte: igit ꝛ nãliter põt op᷒ moraliter bonuz facere. Aña pꝫ per Ap̃lm. ad Ro.2. Cum.n. gẽtes inqt que legẽ nõ hñt nãliter ea que sunt legis faciunt ipsi sibi sunt lex ꝛc̃. ꝯña ꝓbat quĩ talis lex nõ nisi bona opera p̃cipit. dicente Ap̃lo infra ca.7. lex q̃dẽ sancta ꝛ mandatũ sanctũ ꝛ bonũ ꝛ iustũ. ¶ Cõfirmatur per illõ Hiero. in ep̃la ad demetriadẽ virginẽ. Quã eni multos pħoꝝ ꝛ audiuimus ꝛ legimus ꝛ ipsos vidimus: castos: patientes: modestos: liberales: abstinentes: benignos: ꝛ amatores iustitie nõ minus q̃ sapiẽtie. Unde queso hoĩb᷒ alienis a deo ista que deo placẽt? vnde h̃ illis bona: nisi de nãe bono: h̃ ille. ¶ Secũdo. Sicut pꝫ ex sacra scriptura homini a deo p̃cipit ꝛ suadet vt agat opera virtuosa: igit ipse põt talia opera facere. pꝫ ꝯsequẽtia: qr alias frustra darent talia precepta ꝛ exhortationes. ¶ Confirmat per illud Hiero. in expositione fidei catholice. Execramus etiã coꝝ blasphemiã qui dicunt ĩpossibile aliquid homini a deo esse preceptũ: ꝛ mandata dei nõ a singulis: sed ab omnibus posse seruari. ¶ Tertio. Si homo nõ posset talia bona agere: nullus ea non faciendo peccaret: vt enim ait Augu. in li. de duab᷒ aĩabus. vltrꝰ mediũ. Dicere peccati reũ teneri quẽq̃: qr nõ fecit qõ facere nõ potuit sũme iniquitatis est ꝛ isanie. Sed hoc est erroneum: qr ſm illud nullus peccaret nõ implendo diuina precepta.

Ad oppositum est qõ ait Augu. in de p̃de. sanctoꝝ iuxta p̃cipiũ. Nemo inquit sibi sufficit ad incipiendum vel perficiendũ qõcũq̧ opus bonum: sed in omni opere bono ꝛ incipiẽdo ꝛ perficiendo sufficiẽtia nostra ex deo est. ¶ Hic erunt articuli duo. Naz primo dicet ad questiũ. ¶ Secundo contra dicta arguetur ꝛ ad argumẽta respondebit.

Quantum ad p̃mũ qr pluriuz modernoꝝ est opio ꝙ homo per sola sua nãlia cuz cõmuni influentia dei ꝛ in statu p̃senti ꝛ nature lapse actũ bonũ moraliter.i. ꝯformẽ recte rõni ſm oẽs circũstantias requisitas ad hoc vt actus sit virtuosus ꝛ moraliter bonus põt elicere. v.g. diligere deum super oia dolere ꝛ detestari peccatũ cõmissum: ꝛ ꝙ dei offensiuũ. ꝛ sic de alijs: quoꝝ p̃cipale motiuũ est: qr cuilibet recto dictamini rõnis practice põt volũtas se ꝯformare. Etiã ꝛ in idẽ redit qr circa obiectũ apprehẽsum volũtas põt exire in actũ: ꝛ nõ necessario defectiuũ. Ex q̃bus sicut pꝫ seq̃ ꝙ nõ solũ aliquẽ actũ moraliter bonũ hõ nãliter põt agere. Sed ſꝫ q̃libet spẽm boni moralis põt bonũ actũ elicere. ¶ Que opio q̃tum mihi apparet salua debita opinantiũ reuerẽtia cadit rectissime in errorẽ pelagij: quimmo efrenatius deuiat a doctrina catholica idcirco: primo ostẽdã ꝙ dcm̃ est. deinde ꝯtra op̃. in se ponã ꝯclones tres. P̃ma erit ꝙ in statu isto nullũ actũ moraliter bonũ homo põt agere ex se siue per sola naturalia cũ cõmuni tm̃ influentia dei. Sꝫ ad quodlibet hmõi peragendũ indiget spãli in auxilio dei. ¶ Secũda ꝙ homo ſm hũc statũ ex se absq̧ spãli auxilio dei nõ potest habere aliqõ rectũ dictamẽ practicũ. seu cognoscere quid sit volendum: aut nolendũ: agendũ: vel vitandũ: ꝛ loquor semper de hijs que pertinent ad vitã hominis bonã vel prauã moraliter. ¶ 3ª ꝙ supposito ꝙ homo habeat verã notitiã de agendo: adhuc sine speciali auxilio dei non potest cõformiter velle ꝛ ꝯformiter operari. ¶ Ad euidẽtiã p̃mi sciendum ꝙ pelagius distinguens inter posse: velle: ꝛ agere. Solũ posse dicebat nobis a deo esse. ꝛ ideo ſm eũ non est in nostra potestate: vt possimus bñ vel male: aut possimus bene vel male operari. In nostra aũt p̃tãte est bene ꝛ male velle ꝛ bene ac male agere: nec ad ista diuino indigemus auxilio. vnde ſm ꝙ recitat beatus Aug. lib. p̃mo de gr̃a chri ꝛ peccato originali ca.4. quẽ librũ fuisse Augu. pꝫ 2° retracta. cap̃.50. ipse Pelagius in lib. suo 3° pro libero arbitrio. ait sic. Nos sic tria ista distinguimus ꝛ certũ velut in ordinẽ digesta partimur. Primo loco posse statuimus. 2° velle. 3° esse. Posse in nã: velle in arbitrio: esse in effectu locamus. Primũ illud.i. posse ad deũ ꝓprie pertinet qui illud creature sue ꝯtulit. Duo võ reliq̃. hoc est velle ꝛ esse: ad hoiem referẽda sunt: qr de arbitrij fonte descendunt. Ergo in volũtate ꝛ opere bono laus hoĩs est: imo hoĩs ꝛ dei: q ipsi᷒ volũtas ꝛ operis possibilitatẽ dedit quiq̧ ipsaz possibilitatẽ gr̃e sue adiuuat semper auxilio. Qr võ põt homo velle bonuz atq̧ perficere solius dei est. põt itaq̧ illud vnũ esse etiã si duo ista nõ fuerint. ista võ sine illo esse non possunt. Itaq̧ mihi liberũ est: nec volũtatẽ bonã hẽre nec actionem. nullo aũt mõ possum nõ hẽre possibilitatẽ boni. Inest mihi etiã si noluero nec otiũ sui aliqñ i hoc nã recipit. Quẽ nobis sensum exẽpla aliqua faciant clariorẽ. Qõ possum᷒ videre oculis nr̃m nõ est. ꝙ võ bene aut male videmus: hoc nr̃m est. Et vt gñaliter vniuersa cõplectar. ꝙ possum᷒ oẽ bonũ facere. dicere. cogitare. illius est q hoc posse donauit: q hoc posse adiuuat. Qõ võ bene vel agimus vel loquimur vel cogitamus nr̃m est: qr h̃ oia vertere in malũ etiã possum᷒. H̃ oia sunt v̾ba Pelagij. Clarũ aũt est ꝙ ab ista sententia op̃. p̃missa nõ discordat cũ dicat nos per sola nãlia bene agere posse. Et qr posset responderi ꝙ nec in hoc errauit Pelagius: lꝫ errauerit in alijs: ecce q̃d statiz cap̃.6. Augu. explicans cur Pelagius in p̃missis verbis interposuerit. Quiq̧ ipsam possibilitatẽ ꝛ ait. Sed ne nihil de gratia dixisse videret adiũxit. Quiq̧ ipsam possibilitatẽ gr̃e sue adiuuat semper auxilio. Non ait ipsam volũtatẽ vel ipsaz operationẽ: qõ si diceret. nõ abhorrere a doctrina apostolica videretur. Ex q̃bus manifeste dat intelligi: ꝙ qr illud nõ dixit ipse ab apostolica doctrina abhorruit. ¶ Preterea idẽ Augu. in hypon. iuxta p̃cipiũ huius dogmatis ponens articulos. Huius inquit dogmatis iste sunt nefande blasphemie. Adã inquiunt ꝛc̃. ꝛ sequit. Ipsuz posse hoiem per liberũ arbitriũ tanq̃ per se sibi sufficientem implere qõ velit. H̃ illud coꝝ dictũ dicit esse blasphemiaz. ¶ Preterea in libro de heresibus. ca. penul. Pelagiana inquit heresis ꝛc̃. seq̃tur. Hij gratie dei intãtũ inimici sũt: vt sine hac posse hoiem credant facere oia diuina mãdata. Cum si hoc verum esset frustra dñs dixisse videret: sine me nihil potestis facere per que dñi verba nõ soluz non omnia eius mandata sine sua gratia: sed nec aliqua nos posse mõstratur. ¶ Item in epistola cuiusdam concilij carthaginensis ad papam Innocentiũ p̃mum celebrati sub Aurelio episcopo carthaginensi: sic habetur. Pelagium ꝛ celestium auctores nefarij prorsus ꝛ a nobis omnibus anathematizandi erroris aduertimus. ꝛ seq̃tur. Isti asserunt in eo dei gratiã deputandã ꝙ talem hominibus instituit creauitq̧ naturam: que per ꝓpriã voluntatẽ legẽdi posset implere siue naturaliter in corde ꝯscriptã siue in litteris dataz. In rescripto aũt p̃dicti Innocẽtij ad p̃fatum cõcilium: quãtuz ad hunc articulum sic papa ꝯcludit. Quisquis ergo huic assentiens videt esse sententie: qr dicat adiutorio nobis nõ opus esse diuino: inimicum se catholice fidei. ꝛ dei beneficio profitet ingratum. Itẽ in cõcilio milenitano tpe Archadij ꝛ honorij imperatorum. Et pape predicti Innocentij sub eodem Aurelio ep̃o celebrato. Sic habetur ca°.5. Itẽ siq̃s dixerit eandem gratiam per Jesuz chr̃m. d. n. propter hoc tm̃ nos adiuuare ad nõ peccandum qr per ipsam nobis reuelatur intelligentia mãdatorum: vt sciamus quid appetere. quid vitare debeamus. nõ autem per illam nobis prestari vt qõ faciendũ cognouerimus facere debeamus atq̧ valeamus. Anathema sit. Quis autez non videat hoc eos dicere qui asserunt ex puris naturalibus nos deũ posse diligere super oia. in quo ſm s̃niam saluatoris tota lex pẽdet: ꝛ cuilibet recto rõnis dictamini non posse voluntatem ꝯformare sine spãli auxilio dei. Immo eo amplius se nõ agere dei gratia monstrant quo nec ad cognoscendum quid agendum nobis sit vel vitãdum dicũt nos egere diuino auxilio: sed id per sola nostra naturalia posse. ¶ Itẽ idẽ Aurelius episcopus in epistola quã scripsit ad oẽs ep̃os per bizantenam ꝛ arzigitanaz ꝓuinciam ꝯstitutos de damnatione pelagij atq̧ celestij hereticorum. primo ponit dogma pelagij. d. Cum diceret.s. pelagius adaz immortale factũ ꝛc̃. sequitur. Et gr̃am dei atq̧ adiutorium non ad singulos actus dari. sed in lib. arbi. esse vel in lege atq̧ doctrina ꝛ infra. H̃ omnia pelagius anatemathizauit ꝛc̃. Deinde ponens dogma catholicum singulis articulis pelagij opponit articulos catholicorum: ꝛ ꝯtra eum qui nunc pelagij recitatus est. sic ait. Ut ꝯfiteat gratiam dei ꝛ adiutorium etiam ad singulos actus dari ꝛc̃. ¶ Qr si isti h̃ consentiant. Aut igitur sine tali adiutorio possemus illa eadem: licet forte: nõ ita faciliter vel difficilius. ꝛ tunc consentitur pelagio: qui vt dicit Augu. in de heresibus vbi supra increpatus a fratribus ꝙ nihil tribueret adiutorio gratie dei ad eius mandata facienda correptionem eorum hactenus

cessit: vt

cessit: vt non eam libero arbitrio preponeret sed in fideli calliditate supponeret. dicens ad hoc eam dari hominibus vt que facere per liberum iubentur arbitrium facilius possint implere per gratiam. dicendo vtique vt facilius possint voluit credi etiam si difficilius tamen posse homines sine gratia dei facere iussa diuina. Illam vero gratiam sine qua nihil bene possumus facere non esse dicuntur nisi in libe. arbi. quod nullis suis meritis precedentibus ab illo accepit nostra natura. et hoc vtique damnatum etiam est prealleguto concilio. ¶ Aut sine tali adiutorio nequaquam possumus: et tunc sequitur quod non ex puris naturalibus illa possimus.

Fol. 95. col. 1. circa finem linee. 62.

¶ Sexta suppositio est quod homo in statu presenti non est ex se sufficientior ad habendum bonum velle quam diabolus. hoc patet per Augu. de fi. ad pe. cap. 3. vbi ait sic. Si possibile esset vt humana natura postquam a deo auersa bonitatem perdidit voluntatis ex se ipsa rursus eam habere potuisset. multo possibilius hoc natura haberet angelica que quanto minus grauatur pondere terreni corporis tanto magis hoc esset posita facultate. quod dictum non esset verum si ad habendum bonum velle homo ex se sufficientior vel potentior esset quam diabolus.

Fol. 96. col. 1 circa finem linee. 54.

¶ Sexto. Si homo etc. sequitur quod homo in isto statu est ex se potentior ad habendum bonum velle quam diabolus. consequens est contra suppositionem sextam: consequentia probatur quoniam diabolus non potest ex se habere aliquod velle moraliter bonum. Sicut expresse dicit Aug. de fi. ad pe. ca. 3. Unde quod hic ponderandum est ibidem ex hoc medio vult probare quod homo non potest ex se habere aliquam bonam cogitationem vel bonam voluntatem quod nunc principaliter etiam inquiritur. Ait enim sic. Bone voluntatis initium et cogitationis non homini ex se ipso nasci sed diuinitus et preparari et tribui in eo deus euidenter ostendit quod neque diabolus neque aliquis angelorum eius ex quo ruine illius merito in hanc inferiorem decursi sunt caliginem bonam potuit aut poterit resumere voluntatem. Quod si possibile esset etc. vt in probando suppositionem recitatum est. ¶ Item in epistola ad vitalem dicit. Nec ipse diabolus arbitrium habet liberum ad bonum faciendum: sed in maximam maliuolentiam pena sui sceleris obduratum. ¶ Ex qua auctoritate patet eum negare a diabolo possibilitatem non solum voluntatis meritorie sicut forte aliquis vellet glosare: sed etiam voluntatis moraliter bone cum dicat eum obduratum in maliuolentia: que non est aliud quam mala volitio.

Fol. 98. col. 4. ante me. linee. 39.

¶ Tertio quamuis non sequatur quod homo possit ex puris naturalibus mereri vitam eternam ad illum sensum quem dat responsio: sequitur tamen quod homo potest ex puris naturalibus ea facere propter quibus in premium habebit vitam eternam quod vtique falsum est: et dico quod istud sequi si teneatur dictum opinionis cum suis fundamentis: nam ex illis eque concluditur de quolibet actu cadente sub precepto diuino: et sic illa hypoponere et ita ponunt communiter eam tenentes quod homo ex puris naturalibus potest implere omnia precepta moralia quantum ad substantiam operum: seu quod idem est: agere quecunque agi precepta sunt et vitare que sunt iussa vitari. Quod autem illud sequatur patet expresse per propositionem Aug. contra pela. in de natura et gra. circa principium. vbi sic arguit. Natura humani generis ex illius vnius preuaricatoris carne procreata si potest sibi sufficere ad implendam legem perficiendamque iustitiam de premio debet esse secura hoc est de vita eterna. etiam si in aliqua gente aut aliquo superiore tempore fides eam latuit sanguinis christi. Non enim iniustus deus qui iustos fraudet mercede iustitie. ecce clare posita consequentia. que confirmari potest per verbum christi. Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. et Prouer. 7°. scribitur serua mandata mea et viues. Quod vero consequens sit falsum: probat statim subdens. Quod si fieri potuit aut potest: hoc ego dico quod de lege dixit apostolus. christus gratis mortuus est. Si enim hoc ipse dixit de lege quam accepit gens vna iudeorum: quanto iustius dicitur de lege nature quam accepit vniuersum genus humanum: si per naturam iustitia: ergo christus gratis mortuus est.

Fol. 96. col. 2. post lineam. 10.

¶ Ex alio insuper sumpto eandem conclusionem confirmo. Sanctus si quidem prosper in libro suo pro predicatoribus gratie quem fecit contra vnam collationem Cassiani intitulatam de protectione dei. et est. 13. in numero totali collationum. et. 3ª in numero collationum 2ᵉ partis. in qua collatione Cassianus multa loquitur de gratia dei et potestate liberi arbitrii. Duodecim circa dictam materiam notat sententias Cassiani quas diffinitiones vocat. et primam tamen laudat et approbat tanquam catholicam: ceteras vero damnat et respuit tanquam repugnantes catholice veritati. Hinc ne legentes illam collationem laberentur errore pia patrum diligentia vt estimo factum est quod ille diffinitiones in predicta collatione notarentur: et cuilibet sigillatim correptio et reprobatio beati prosperi breuiter ex prenominato eius libro excepta ingereretur ne falsitas pro veritate reciperetur. Et taliter in omnibus pene libris dicta collatio correcta inuenitur. ¶ Ceteris autem pro nunc propter breuitatem obmissis quibus nihilominus presens confirmatur propositum: tres tantummodo memoro scilicet tertiam et scribitur ibi ca°. 9. in qua Cassianus ait sic. Nisi quod in his omnibus et gratia dei et libertas nostri declaratur arbitrii. Et quia interdum suis etiam motibus homo ad virtutum appetitus possit extendi: semper vero a domino indiget adiuuari. Hanc reprehendit sanctus prosper. propter illud. Et quia interdum suis etiam motibus etc. dicens. Quasi medicus noster non etiam hoc donet morbidis vt verum desiderent sanitatem. Item quartam que scribitur ibi cap°. 10. in his verbis. Ut autem euidentius clareat etiam per nature bonum quod beneficio creatoris indultum est: nos aliquando bonarum voluntatum prodire principia que tamen nisi a domino dirigantur ad consumationem virtutum prouenire non possunt: apostolus testis est dicens. Uelle. n. adiacetur mihi. perficere autem bonum non inuenio. Hanc itaque sic respuit sanctus prosper. d. Quasi apostolus ex naturali affectu et non ex gratie dono bonam habeat voluntatem: qui profitetur ex deo sibi esse sufficientiam etiam cogitandi. Uenio ad. 8. que cap. 12. illius collationis scribitur sic. Unde cauendum nobis est: ne ita ad deum omnia sanctorum merita referamus: vt nihil nisi id quod malum atque peruersum est humane ascribamus nature. contra hanc sic ait Prosper. Quasi natura ante gratiam non sit in damnatione. non sit in cecitate. non sit in vulnere. ¶ Ex his euidenter colligitur cassianum reprehendi et improbari in hoc quod dixit hominem posse ex suis motibus absque dei gratia aliquando extendi ad appetitum virtutis: ex quo sequitur dicendum esse si reprehensio iusta sit: quod homo non est ex se sufficiens etiam ad actum desiderandi virtutem. Reprehenditur quoque in eo quod voluit: non nunquam in nobis ex libero nostro arbitrio sine adiutorio gratie bonarum voluntatum prodire principia. quamuis illa non possint sine dei adiutorio ad perfectionem peruenire virtutum. Ex quo sequitur esse fatendum quod nullam bonam voluntatem etiam non ex toto perfectam: ex nobis sine dei adiutorio habere valemus. Reprehenditur etiam in eo quod ait: non esse ascribendum nature humane ante adiutorium gratie nisi id tantummodo quod est malum atque peruersum: ex quo sequitur esse dicendum: quod homo nondum adiutus a gratia dei nullum actum moraliter bonum seu virtuosum penitus habet: sed tantummodo vitiosum et malum. Cum natura nostra ante gratiam sit in damnatione: in cecitate. i. ignorantia: et in vulnere. i. vulnerata et infirma. ¶ Huic fauet sententiam beati Bernardi asserentis quod nullos etiam conatus ad bonum deo non excitante nos ad illos habere possumus ad malum vtique possumus: ex quo patet quod de adiutorio alio ab influentia generali loquitur. cum sine illa nullus ad bonum vel ad malum conari possit aut quicquam cogitare. Sunt autem verba beati Ber. ista. que scribit in lib. de. g. et libe. arbi. ca. 40. secundum cotationem libri quem vidi. Liberi arbitrii conatus ad bonum et cassi sunt si a gratia non adiuuentur et nulli si non excitentur. Ceterum in malum dicente scriptura proni sunt sensus et cogitationes hominis. ¶ Ex his autem sequitur quod sine speciali adiutorio dei homo non possit agere aliquem actum moraliter bonum seu vere virtuosum: nullus est qui non videat. Quomodo enim potest agere virtuose ex se qui ex se non potest ratione conari ad bonum aut desiderare virtutem: nec sufficis sibi nisi ad id quod malum est atque peruersum.

¶ Et quod in hoc ipse merito reprehenderit cassianum euidens testimonium est quod pene in omnibus libris illa collatio cassiani: adiunctis correctionibus sancti prosperi ad clausulas reprehensas quas prosper diffinitiones appellat scripta reperitur. Hoc vt estimo prouidente pia sollicitudine patrum ne quis per ea que male ibidem interserta sunt in errorem incaute laberetur. ¶ Item cum beato Augu. fuisset a pelagi obiectum eum dicere vel ex dictis eius sequi.

Fol. 96. col. 2. post principium linee. 20.

¶ Sed confirmo per aliam eiusdem contra Julianum lib. 6. ca. 26. dicentis. de ignorantia et concupiscentia originaliter contractis. Remittuntur ergo in renascentibus. minuuntur in proficientibus. Ignorantia minuitur veritate magis magisque lucente. concupiscentia minuitur charitate magis magisque feruente. Nihil boni horum duorum est a nobis. Non enim spiritum huius mundi accepimus: sed spiritum qui ex deo est vt sciamus que a deo donata sunt nobis. et sunt verba Apostoli. prime ad Cori. 2. Ecce quod non solum consumptio vel expulsio ignorantie est a nobis: sed nec minutio. quinimmo dei est donum. ¶ Item Hug. de sac. libro primo par. 7. cap. 37. Anima inquit rationalis corpori humano infusa nisi per gratiam adiuuetur neque cognitionem veritatis percipere neque concupiscentie carnis sue resistere potest et loquitur de veritate cuius ignorantiam originaliter homo contrahit.

Fol. 97. col. 2. ante med. linee. 44.

Fol.97.col.2.post me[m] lineę.49.

¶ Pro presenti statu stante dei influentia generali pōt absq̃ dei spāli auxilio cognoscere quid agendū vel vitādū. in his que ad moralē pertinent vitā efficax est ꝛ salua reuerentia Ueñ. Magistri mei insolute. Arguebā eni sic. Si homo pōt absq̃ speciali dei auxilio ꝛc. vel ipse pro damnatione pme culpe nō incurrit ignorantiā agendoꝝ. vel a tali pena ipse absq̃ dei gratia sufficit se liberare: cuius ꝯsequētia vtrāq̃ partē ꝓbaui esse falsam ex auctoritate Augustini pmo retra. ca.9. ¶ Ad hanc respondēdo Magister ven. distinxit de agendis pertinentib᷒ ad fidē ꝛ fidei sacramēta: ꝛ de pertinētib᷒ ad vitā moralem vt moralis est. de pmis dixit nō esse sermonē ad ꝓpositū. de secūdis aūt concessit ꝯñs quātum ad pmā partē dicens: ꝙ homo nō incurrit pro damnatione illa ignorantiā agendoꝝ pertinentiū ad vitā moralē vt est moralis. Hoc aūt nō esse ꝯcedendū nunc est ꝓbatū. verū est ꝙ ipse addidit vnā dictionē. s. oīmodā. vnde dicit ꝙ homo nō incurrit oīmodā ignorantia agendoꝝ. per qđ qđ velit intelligere videat ipse. sufficit eni mihi vt supra dixi: ꝙ de nullo agendo vel vitando habeat sufficientem notitiam. nam siue nullam siue aliqualē: nō tamē sufficientē hēat nō poterit hēre ſm illam actū bonū moraliter vt supra accepi ꝛ vere virtuosum.

Fol.99.col.3 post pn[m] lineę.3.

¶ Scḋa pars probata est supra auctoritate Augu. super epl̄a ad Gal. vbi Apl̄s ait. vos aūt in libertatē vocati estis fratres. ꝛ est in.5.c. Dicit eni ibi ꝙ iudei ad vetus testamētū pertinētes quedam opera legis īplebant que in sacramētis sunt. s. cerimonialia. Illa vo que ad bonos mores pertinēt oīno nō poterāt. Nō est aūt intelligendū quin potuissent cū spāli adiutorio dei si de᷒ sufficiens auxiliū voluisset ꝯferre. Nam ꝛ dauid iam pertinens ad nouū testamētū ex dono fidei christi futuri vtiq̃ īpleuit circa Saul mandatū de dilectione ꝓximi: ꝙ vtiq̃ morale est ſm ꝙ ibi sententialiter subdit Aug. ꝛ ita potuissent alij si deus auxiliatus fuisset. Nec pōt dici ꝙ ideo nō poterāt: q̄r indigebant influentia gn̄ali. nā ꝛ illa etiā indigebat ad faciēdā cerimonialia: ꝛ tamē dicit ꝙ ipsi illa faciebant. ergo opꝫ intelligere ꝙ pertinentia ad bonos mores nō poterāt sine spāli auxilio dei. Ulterius cū ipsi de moralib᷒ haberēt sufficientē notitiā ex lege: pꝫ ꝙ vltra sufficientē notitiā de agendis moralr erat eis necessariū aliud auxiliū dei spāle. ¶ Item idem ad simpli. libro pmo qđ p᷒ ait. Omnes porro qui acceperunt legem: p̄uaricant eam nisi per gratiā cōsequant posse ꝙ iubet. nec h̄ per gr̄am pōt accipi influentia generalis: quoniā nec sine illa est p̄uaricatio legis. saltem quo ad precepta negatiua: igitur vltra notitiā de agendis moralibus que vtiq̃ sufficienter habetur per legē necessariam est ad agendum ꝙ iubet lex aliud dei auxiliū spāle.

Fol.99.col.3 circa finē lineę.19.

¶ Hanc partē antecedentis que est tertia ꝯclusio mea vbi dicit ꝓbaui aliquibus rationibus quas soluere sumpsit reuerendus Magister ṗdictus tamē meo iudicio nō sunt sufficiēter solute. pma eni ratio fuit h̄. Si habita sufficienti notitia de aliquo volendo vel nolendo. agendo vel non agendo: pōt homo sine spāli dei auxilio ꝯformiter velle vel nolle. agere vel nō agere. seqtur ꝙ vel nō ad singulos actus gratia ꝛ speciale adiutoriū dei dat. vel si dat superflue dat. ꝯn̄tia est euidens ꝛ ꝯn̄s est falsū: vt pꝫ ex suppositione quarta quā feci tunc ad ꝓbandū ꝯclusionē primam. ¶ Ad hanc rationem dixit reueren. magi. ꝑd. vnum fuit ꝙ gratia que dicit ad singulos actus dari est gr̄a gratū faciēs. ꝛ hoc multipliciter ꝓbare conatus est. ¶ Secundo dicit. ꝙ in nobis sunt duo genera actuū. s. intelligere ꝛ velle. Et vterq̃ pōt accipi dupliciter. s. vt habent īmediatum ordinem ad ciuilitatē angelicam ſm illud. estis ciues sanctoꝝ: ꝛ vt habent īmediatū ordinem ad ciuilitatem humanam vel regimen morale humanum. Item cum dicitur gratia dei ad singulos actus dari. dicit ꝙ potest ibi fieri distributio pro singulis generū ꝛ pro generibus singulorum. ¶ Nunc ad rationem dicit ꝙ si illi actus intelligere ꝛ velle accipiantur vt habent ordinem ad ciuilitatē angelicam: sic necessarium est auxilium illud speciale ad singulos actus si fiat distributio pro generibus singulorum: q̄r non solū tale auxilium speciale est necessarium ad intelligere sed ad velle: qđ est contra Pelagium. Si vo accipiantur isti actus vt habent ordinem ad ciuilitatem humanam precise: sic tale auxiliū speciale nō est necessarium ad singulos actus si fiat distributio pro singulis generum: q̄r sub intelligere ꝛ velle est accipere aliquos bonos actus etiam ſm me vt dicit ad qđ tale auxiliū speciale. s. gratie gratum facientis non concurrit non est tamē accipere aliquem actum in nobis ſm istum ordinem ad quem nō sit necessarium dei auxilium: sed tale auxilium non est auxiliū speciale vt ego accipio: sed est auxilium per influentiam generalem: ꝛ hoc etiam est contra Pelagium qui ponebat rectū intelligere esse a deo: sed non velle. nisi quatenus dederat voluntatem. ¶ Breuiter h̄ responsio consistit in hoc: q̄r cū in illa confessione Pelagij que probat consequens esse falsum dupliciter gratiam dei atq̃ adiutorium ad singulos actus dari non fit distributio pro singulis generum: sed pro generibus singulorū: ꝛ intelligitur de actibus habentibus īmediatū ordinem ad ciuilitatem angelicam: ꝛ nomine gratie specialiter gratia gratum faciens est accipienda. ¶ Contra istam responsionem ostendo primo ꝙ ibi fiat distributio pro singulis generum: ꝛ hoc dupl'r pmo arguendo ex datis sic. Illa ꝯfessio Pelagij ſm hunc vene. magi. intelligitur de actibus habentibus immediatum ordinē ad ciuilitatem angelicam: aut per actus habentes ordinem ad ciuilitatem angelicam intelligit iste Magister actus qui fiunt ex amore dei: ꝛ per habentes ordinem ad ciuilitatem humanā intelligit actus factos ex amore seculi iuxta distinctionem glose ibi vbi scribitur verbum per ipsum allegatum. s. estis ciues sanctorum: que ſm duos amores dei: scilicet ꝛ seculi duas ciuitates distinguit: ꝛ tūc sequitur ꝙ isti actus qui dicuntur habere ordinem ad ciuilitatem humanam non sunt moraliter boni sed vitiosi ꝛ culpabiles: q̄r ſm glosam ibi amor seculi ciuitatē Babylonicam facit. hoc autem est contra ipsum qui dicit eos esse bonos ꝛ rectos. Aut per habentes ordinem ad ciuilitatem angelicam intelligit actus meritorios vite eterne quibus iam homo est quodāmodo ciuis celestis hierusalem. per alios vo intelligit actus non meritorios vite eterne: sed tm̄ moraliter bonos: quibus homo ciuis est ciuitatis mundane bene moraliter recte. Et tunc sequitur ꝙ aliqui singulares actus meritorij fiunt ab homine sine speciali adiutorio gratie: ꝛ cū solo adiutorio influentie generalis. ꝙ non videtur consonum cōmuni doctrine sanctorum ꝛ doctorum aliorum. patet consequentia: quia si nulli essent huiusmodi: iam gratia dei de qua fit sermo in cōfessione illa Pelagij daretur ad singulos actus. intellecta distributione pro singulis generū. cuius oppositū dicit. ¶ Secundo id ipsum probo absolute. ꝛ primo ex confessione Pelagij alibi per eum repetita vt recitat Augu. lib. pmo de gratia Christi ꝛ peccato originali caꝑ.2. loquens Albine: piniano atq̃ melanie quibus scribit librum illum. Ait enim sic. Scripsistis mihi cū Pelagio vos egisse vt quecūq̃ aduersus eum dicerentur scripto damnaret. eūq̃ dixisse audientibus vobis. Anathemo qui vel sentit vel dicit gratia dei qua Christus venit in hūc mundum peccatores saluos facere non solum per singulas horas aut per singula momenta: sed etiam per singulos actus nostros non esse necessariam: ꝛ qui hanc conantur auferre penas sortiantur eternas. puto autem ꝙ nullus diceret illum terminum ter repetitum aliam h̄: ꝛ aliam ibi: sed similem in omnib᷒ partibus auctoritatis facere distributionem. ꝛ constat ꝙ cum dicitur per singulas horas aut per singula momenta: distributio fit vtrobiq̃ pro singulis horis ꝛ momentis in quibus homo operatur: ita vt in nulla bene possit operari sine gratia: ꝛ per consequens similiter fit distributio pro singulis actibus cū dicitur ad singulos actus: ita vt intelligatur nulliū posse bene fieri sine gratia: ac per hoc est distributio pro singulis generū. ¶ Secundo idem probatur: ex probatione cogente Pelagium ad illam cōfessionem faciendam. Refert enim Augu. in epistola ad Paulinum nolanū episcopum. duo verba Apostoli inter alia fuisse obiecta Pelagio. s. illud. Non est volentis neq̃ currentis sed miserentis est dei. ꝛ illud. Non ego sed gratia dei mecum: ꝛ dicit Augu. non hoc dictum esse quia nulla est hominis voluntas atq̃ cursus: sed quia nihil potest nisi illo misereatur. Nec Apostolus dixit ꝛ ego sed dixit: non ego autem sed gratia dei mecum: non quia ipse nihil boni ageret: sed quia nihil ageret si illa non adiuuaret: igitur Pelagij confessio subsequens ſm intentionem episcopalis illius iudicij talis fuit vt intelligeretur nullū omnino actum bonum nos agere sine adiutorio gratie: quod per illa verba non significatur nisi fiat distributio pro singulis generum. ¶ Secūdo probo ꝙ illa confessio sit intelligenda vniuersaliter de omnibus actibus moraliter bonis siue sint meritorij siue non seu ad quācūq̃ ciuilitatem pertineant. Nā si detur oppositū sequitur ꝙ homo sine speciali adiutorio dei cum sola generali influentia illius poterit implere omnia mandata legis: saltem quantum ad substantiā operū. Qđ non est verum vt pro nunc suppono: ꝛ est expresse contra determinationem sancti Thome pma secunde. q.109. articulo quarto ꝙ mihi nunc sufficit contra hunc veñ. ma. ꝛ consequentia apparet: quia ſm hunc Magistrum ad quemlibet actum moraliter precise bonum sufficit homini adiutorium influentie generalis. Cum igitur in illa confessione fiat distributio pro singulis generum: ꝛ ipsa intelligatur generaliter de omnibus actibus moraliter bonis vt probatum est ꝛ ibi adiutoriū gratie capiatur pro adiutorio speciali. etiam ſm hec inueni Magistrum

qui dicit ibi nomine gratie gr̃am gratũ facientẽ significari. se-
quit ꝙ ad quẽlibet singularez actum bonum est nobis necessa-
riũ spẽale auxiliũ dei. ex quo seqt̃ intẽtũ. ¶ Sed tunc reducitur
illud ↄtra me cũ posuerim aliquos nõ hñtes gr̃am gratũ faciẽ-
tẽ facere aliquos actus bonos moralr̃. igit̃ nõ ad singulos actus
dat̃ gr̃a de qua est ↄfessio illa pelagij. Nã vt dicit dict⁹ ven̄. ma.
illa est gr̃a gratũ faciẽs. dico hic ꝙ ibi illud nomẽ gr̃a nõ stat tñ
ꝓ gr̃a gratũ faciẽte. ¶ Oppo^m hui⁹ ipse ꝓbauit 4ᵒ. ꝓ ex ep̃la. 5.
episcopoꝝ ad papã Innocẽtiũ ex q̃ habet̃ ꝙ gr̃a illa de qua qõ
ↄtra pelagiũ vertebatur nõ est illa qua creati sumus: sꝫ qua ab
iniquitate iustificamur. ⁊ qua ꝑdestinati vocamur: iustificamur: ⁊
glificamur. Sed talis est gr̃a gratũ faciẽs. ¶ Scd̃o ex v̑bo Aug.
in ep̃la ad vitalem. Nõ ergo dicamus gr̃az doctrinã. sꝫ agnosca
mus gr̃am q̃ facit ꝓdesse doctrinã sine qua videm⁹ ẽt obesse do
ctrinã. ecce ꝙ loqt̃ de gr̃a gratũ faciẽte. ¶ Tertio ex verbis que
met allegaui in illa quarta suppõne. loqtur. n. ibi vt ait iste ma.
de gr̃a que est cõis maioribus ⁊ paruulis. illa aũt est gr̃a gratum
faciens. ¶ Quarto. q2 ibidem dicitur scimus gr̃az nõ omnibus
dari. Aut igit̃ intelligit̃ de gr̃a gratũ faciente ⁊ habet propositũ.
Aut de mo^{li} ad bonũ actum ⁊ hoc est falsum q2 talis dat̃ oĩbus
hominibus etiã sm̃ me vt ait. ⁊ sm̃ auctoritatem decreti. de pe.
di. 4. ⁊ est criso. Nemo videẽs malos prosperitatẽ habere turbe
tur: q2 nõ potest malus in omnibus malus esse sed habet aliqua
bona. nec bonus in oĩbus bonũ esse: sed hꝫ aliq̃ mala. ¶ Ad ista
rñ⁹. Ad ꝓ^m dico ꝙ noĩe gr̃e qua iustificamur non solum gratia
gratũ faciens que est habitus quidam infusus quam quicunq̃
habet est iustus itelligit̃: sed ẽt alie gr̃e gratis date illã preueniẽ
tes vel ↄcomitantes in anima ⁊ gratuite quelibet diuine motio
nes ⁊ inspirationes ⁊ vocationes interiores vel exteriores con-
currentes vel disponentes ad iustificationez peccatoris. Et hec
pꝫ ẽt per verba ab ipso allegata: qua inqt ꝑdestinati vocamur
iustificamur ⁊c̃. certũ est ꝙ vocatio nõ est gratia gratũ faciens:
pꝫ etiam: q2 cõstat ꝙ fides christi seu credere in chr̃m: claudit̃
sub noĩe gr̃e spẽlis de quo sancti loquuntur ↄtra pela. ⁊ vitalez
maxime: ⁊ tñ fides pertinet ad gr̃am iustificationis cuꝫ sine ipa
impossibile sit placere deo aut iustũ esse. ¶ Patet etiã ex aucto-
ritate Aug. lib. ꝓ ad simpli. q. 2. quam allegaui in vesperis meis:
quã si bene cõsiderasset reuerendus ma. forte nõ sic dixisset. Ait
enim Aug. Incipit homo percipere gr̃am ex quo incipit crede-
re deo vel interna vel externa admonitione motus ad fidem: ⁊
subdit. Sed in quibusdam est tãta gr̃a fidei quãta nõ sufficit ad
obtinẽdum regnũ celoꝝ sicut in cathecuminis. sicut in ipso cen-
turio qñ d̄ꝫ sacroꝝum participatione incorporaret̃ ecclesie. ⁊ po
stea. sunt inquit inchoationes quedam fidei in conceptionibus
siles. Nõ tñ solũ ↄcipi sed etiã nasci opus est vt ad vitam perue
niatur eternam. Nihil tñ bonũ sine gratia misericordie dei: q2
⁊ opera si qua bona sunt ↄsequuntur vt dictũ est illam gratiam
nõ precedunt. Quã rẽ volens persuadere ap̃ls sicut alio loco di
cit. gratia enĩ dei salui facti sumus ⁊ nõ ex nobis ⁊c̃. Ecce ꝙ oẽs
tales incohationes ⁊ cõceptiones clauduntur sub nomine gra-
tie qua saluamur: ⁊ tamen alique tales sunt in non habentibus
gratiam gratum facientẽ. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ etiam gratuita mo
tio qua deus facit mentẽ assentire doctrine dicitur gratia que
facit prodesse doctrinam. vnde subdit ipse statim. Nõ enim ora
mus pro infidelibus vt fiat eoꝝ natura. i. vt homines sint: aut vt
doctrina eis predicetur quam malo suo audiant si non credãt.
Sed oramus vt voluntas corrigatur doctrine cõsentiatur natu
re sanet̃. Nõ oĩs aũt q doctrine cõsentit credendo habet gr̃am
gratum faciẽtem. ¶ Ad 3^m dico ꝓ: ꝙ in tota illa auctoritate nõ
dicit̃ ꝙ illa gr̃a sit cõis maioribus ⁊ minoribus. Sed dicit̃ scim⁹
gratiã nec maioribus nec minoribus sm̃ merita nr̃a dari. ¶ Se
cundo dico ꝙ maioribus ⁊ minoribus est aliqua gratia commu
nis que non est gratia gratum faciens. sic fides infusa. Non se-
quitur aũt gratia de qua loquitur est cõis maioribus ⁊ paruulis
gratia gratum faciens est cõis maioribus ⁊ paruulis. igitur gra
tia gratũ faciens est illa de qua ibi loquitur. ¶ Ad 4^m dicendũ
dico ꝓ: ꝙ illa maior disiunctiua nõ est sufficiens: nam vt iã dixi
multiplex est gr̃a spẽlis alia a gr̃a gratũ faciente. ⁊ a gratia mo-
uente ad actum. ¶ Scd̃o dico ꝙ illa gr̃a que datur ad singulos
actus bonos est gratiosa motio qua deus facit hominem bene
velle vel bñ facere sicut declaui in ꝓ⁹ ↄclõne mea. ⁊ dico ꝙ ista nõ
est cõis oĩbus hoĩbus. nec vnq̃ dixi opp^m. vñ nescio quo dicat
ꝙ sm̃ me hec est oĩbus cõis. Nec auctoritas decreti ꝓbat suuꝫ
ꝓpositum: quis enim in quolibet hoĩe sint aliq̃ bona gratis da
ta: vt bona nãe ⁊ bona fortune sm̃ que qs dicit̃ hr̃e ꝓsperitatez
de qb⁹ loqtur auctoritas illa. nõ seqt̃ ex hoc ꝙ quẽlꝫ hoĩem de⁹
faciat bñ moralr̃ velle vel agere. ¶ 2^a rõ mea ad ↄclõnẽ fuit h̃.
Si habita sufficiẽti no⁹ volũtas põt sine spẽli adiutorio confor-

miter velle: sequit̃ ꝙ ad implendã legez seu ad faciendũ que lex
imperat sufficeret hoĩ lex ipsa ⁊ noti^a eius nec vltra idigeret a⁹
adiutorio dei. ꝙ est ↄtra Ap̃lm in plibus locis. Et similr̃ ↄtra Aug.
in ep̃la ad Asselicũ q dicit ꝙ hoc dicentes: nõ nole: sed tñ errore
iudaizant. ¶ Ad hãc rñdet. ꝙ ad implẽdã legẽ quantũ ad substã
tiam mãdatorũ ⁊ q̃tum ad assecutionẽ vltimi finis non sufficit
noti^a legis sine gr̃a gratũ faciente. Sꝫ bene sufficit q̃tũ ad sub-
stãtiã mãdatoꝝ ⁊ attinctionẽ imediati finis humani regiminis
nãlis. sine spẽli aux⁹. non tñ sine influentia gñali. ¶ Sed h̃ rñ⁹
ↄcedit vt vꝫ ꝓpo^m: q2 cũ implere mãdata cũ assecutione vel at-
tinctione vltimi finis nõ sit aliud q̃ agere opera nobis iussa ꝑꝑ
deũ: q2 nec alr̃ põt intelligi ꝙ viator attingat vltimum finem: si
sic nõ põt sine gr̃a spẽli implere sequitur ꝙ non possit agere bñ
moralr̃ sine gr̃a spẽli. q2 vt ꝓbatũ est supra in 4ª ↄclõne ꝓmi ar
ticuli: nullus actus est moralr̃ bonus nisi sit factus vltimate ꝑꝑ
deũ. ¶ Et ꝙ dicit̃ de isto fine regiminis nãlis vꝫ esse ad placitũ
deĩ. q2 nullus est debitus finis humani regiminis nisi deus ipse.
⁊ q̃cunq̃ ad aliũ vel sm̃ aliũ finem se regit fruit̃ creatura ⁊ erro
nee viuit. ¶ 3⁹ probaui illã ↄclõnẽ. ꝑ determinationẽ cõcilij mi-
leuitani. Si quis dixerit gr̃am dei per iesuꝫ christũ ⁊c̃. vt supra.
Vtrũq̃ enim est donũ dei ⁊ scire qd facere debeamus. ⁊ dilige-
re vt faciamus. ¶ Rñdet: ꝙ vtrũq̃ est donũ dei: q2 ad vtrunq̃
agit sm̃ influẽtiã gñalẽ. ¶ Sed hec rñsio exclusa est in ꝑcedenti
ↄclõne. ¶ Cõfirmaui per articulũ parisiẽsem. q dicit fuisse erro
rẽ pelagij ꝙ ad rectitudinẽ volũtatis sufficit scia. ¶ Rñdet. d.
triplicẽ esse rectitudinẽ. vnã que excludit oẽm tortitudinẽ tam
sm̃ actũ q̃ sm̃ reatũ. ⁊ dr̃e ꝙ ad istã sufficit scia agibilis particu
laris est error pelagij. ¶ Aliã que est i recto ordine operis ime
diate finẽ vltimũ simplr̃ attingentis. quale est opus meritoriũ.
⁊ de hac ẽt est error dr̃e ꝙ notitia agibilis sufficit. ¶ Tertiaꝫ q̃
cõsistit in recto ordine opis finem humani regiminis naturalis
moralr̃ attingẽtis. ⁊ de tali rectitudine nõ est erroneũ dicere ꝙ
sufficit notitia cũ influentia generali. ¶ Sed ista rñsio excludit̃
per id qõ proxime dcm̃ est. videlicet nunq̃ opus esse rectuꝫ nisi
fiat vltimate actu. s. vel habitu ꝑꝑ vltimum finem qui deus est.
¶ Quarto probaui ↄclõnẽ: ⁊ dixi ꝙ istud me multuꝫ mouebat.
Nã non obstante ꝙ pelagius poneret nos ad bene volendum
⁊ agendum iuuari a deo inquãtũ iuuabat possibilitatem nature
dando doctrinam ⁊ notitiam de agendis: q2 tñ vltra hoc nõ po-
nebat ꝙ ẽt ipsum bonũ velle ⁊ bonuꝫ opus habemus ex gratia
dei: sed ex nobis per liberũ arbitriũ eũ errasse dic̃ Aug. Et istõ
per plures auctoritates Aug. declaraui que reuerẽdus Magi-
ster nõ curauit recitare. ¶ Ad hoc dixit ven̄. ma. ꝙ error pela-
gij in hoc ꝙ cũ sint in nobis duo gñia actuũ. s. intelligere ⁊ velle.
pelagius vnũ. s. intelligere posuit esse opus dei. Aliud aũt. s. vel-
le dixit esse opus solius volũtatis. Si aũt posuisset etiã ipse vel-
le esse opus dei mouẽtis sm̃ generalẽ influentiã nõ errasset nec
vlla cõtrouersia fuisset iter ipm̃ ⁊ catholicos. ¶ Sed ista rñsio
salua re. nõ valet. ꝓmo quidẽ q2 falsuꝫ est ꝙ dicit. s. ꝙ pelagius
posuit ipsuꝫ velle esse opus solius volũtatis: sic. s. ꝙ ad ipm̃ nõ
requirat̃ influentia dei gñalis. Et hoc pꝫ ꝓmo ex dicto celestij
qui in omnibus sic secutus est pelagium vt dicit Augu. in lib. de
heresibus caꝓ. penul. ꝙ sectatores eoꝝ etiam celestiani nuncu-
pent̃. Ipse si quidem vt recitat Augu. in de perfectione iustitie
caꝓ. 5. dicebat impium esse alicuius rei aliũ auctorem inducere
preter deũ: volebat igit̃ ꝙ ipsius actus volũtaris deus esset au-
ctor. ꝙ verum nõ esset si ad ipsum nec dei generalis influentia
esset necessaria. ¶ Secundo idem colligit̃ ex ꝓprio dicto pela-
gij. Nam vt recitat Augu. in ꝓmo lib. de gratia christi ⁊ pecca-
to originali caꝓ. 4. ⁊ ego allegaui in vesperijs meis pelagius in
lib. suo. 3. pro libero arbitrio. dixit ꝙ possibilitas boni in nobis
est a deo: sed ipsa operatio est a nobis. ⁊ declarãdo per exem-
plum dicebat. Qõ possumus videre oculis nostrũ nõ est. ꝙ vo
aut bene aut male videmus hoc nostruꝫ est. Et vt gñaliter vni-
uersa cõplectar ꝙ possumus omne bonũ facere. dicere cogita-
re illius est qui hoc posse donauit: qui hoc posse adiuuat. Qõ
vo bene vel agimus vel loqmur vel cogitamus nostrum est: q2
h̃ oĩa vertere in malũ etiã possumus. Ex qbus pꝫ ꝙ ita malum
velle ⁊ malũ opus pelagius dixit nostrũ esse ⁊ nõ dei: sicut bonũ
velle ⁊ bonũ opus: sed si intellexisset ꝙ vtrũq̃ esset sic nostrum
ꝙ ad neutrũ cõcurreret influentia generalis dei: ita errasset in
negando opus malũ ⁊ velle malũ esse a deo sicut in negando ꝙ
bonũ velle ⁊ bonũ opus sit ab illo: ⁊ sancti sic reprobassent illuꝫ
in illo sicut in isto. in illo autem nusquã reperitur reprobatus:
quinimo idipsum dicunt omnes sancti. igitur nõ negaunt gene-
ralem dei influentiam ab actu bono: sed quãdam specialẽ que
ita est respectu boni actus ꝙ non respectu mali. ¶ Secundo
deficit. Respondeo quod quicquid intenderet pelagius: ↄclũa

tñ ⁊ sancti voluerũt asserere quãdã influẽtiã spālē seu spāle adiutoriũ respectu actus voluntatis conformis notitie habite de agendis necessarium esse homini preter influentiã gñalē. ⁊ hoc pꝫ pmo. qꝛ certũ est ꝙ per grãm dei per iesum chrm. sancti nõ intelligunt influentiam generalem. vnde nunq̃ aliquis diceret ꝙ nos non possumus concupiscere vel mechari nisi adiuti per gratiã dei que est per iesum christũ dñm nr̃m. cum tñ neutrũ possimus nõ adiuti per influẽtiam gñalem. Cõciliũ aũt dicit: ꝙ ad vtrunq. s. ad scire quid est faciendũ. ⁊ ad diligere vt faciamꝰ: iuuat nos gratia dei per iesum christũ. Augu. quoqꝫ ostendens cõtrouersiã pelagij ⁊ catholicorũ vt recitaui in vesperis meis: ait lib. pmo. de gr̃a christi ⁊ peccato originali. ca. 47. Si consenserit nobis pelagius etiã ipsam voluntatē ⁊ actionẽ diuinitus adiuuari: vt sine illo adiutorio nihil bñ velimus ⁊ agamus. eãqꝫ esse gratiam dei per iesum christũ dñm nostrum in qua nos sua nõ nostra iustitia iustos facit vt ea sit vera nostra iustitia que nobis ab illo est nihil de adiutorio gratie dei quantum arbitror inter nos cõtrouersie relinquet. Ecce ꝙ controuersia nõ est de influentia generali: sed de gratia dei per iesum christũ. ¶ Itẽ in epistola ad hylarium siracusanũ reprobans a proposito errorem pelagij. valet inquit liberũ arbitrium ad bona opera si diuinitus adiuuetur. Desertum vero dei adiutorio qualibet scientia legis excellat nullo modo habebit iustitie soliditatẽ sed inflationem impie superbie ⁊ exitiosum tumorem. hic patet ꝙ illud adiutoriũ est necessariũ ad bona opera: sine quo potest nisi mala. Sed certum est ꝙ sine generali influẽtia non potest mala opera. igitur aliud est adiutorium ꝙ requiritur ad bona. ⁊ precise bona moraliter. qꝛ sine illo habebit inflationem impie superbie et exitiosum tumorem. que vtiqꝫ non sunt bona moraliter sed vitiosa. ¶ Preterea vt supra tetigi. Si ad bona moralia nõ meritoria sufficeret nobis generalis influentia: cuꝫ etiaꝫ ad talia hominẽ ante peccatum fuisse generalis influentia necessaria in quo esset infirmatum liberum arbitriuꝫ in nobis? constat enĩ sm̃ doctrinam sanctorũ ꝙ ipse sine gratia gratuꝫ faciente non potuisset agere meritorie: ⁊ per consequens cum sola influẽtia generali ⁊ aliqs cõmuniter gratuitis superadditis non potuisset ad maius bonuꝫ q̃ ad morale non meritorium. Quomodo ergo possumꝰ dicere ꝙ ad talia nobis sufficiat influẽtia gñalis?

Fol. 100. col. 2. circa finẽ linee. 14.

¶ Quarta rõ sua ē. Si hõ p pñte statu stãs sub sola influẽtia gñali hita sufficiẽti notitia qd moralr circa ipsum sit agẽdũ nũ posset velle ↄformiter vel agẽ seq̃ret ꝙ chr̃s vane dixisset. q̃cũqꝫ vultis vt faciant vobis hoĩes hoc facit illis. Matthei. 7. naꝫ in hoc precepto q̃ est legis naturalis omnia precepta legis moralis cõplectũtur. ¶ Hic dico pmo ꝙ si hec ratio sit efficax: similiter concluderetur ꝙ homo in statu nature corrupte potest cum sola dei influentia generali implere omnia mandata legis moralis: quantũ saltem ad substantiam operis: cuius oppositum: vt supra dixi ex intentione determinat sanctus Tho. prima secunde q. 109. articulo. 4. ꝙ mihi sufficit contra eum. consequentia patet. tum qꝛ quolibet tale deus precepit homini: ⁊ sm̃ suam argumentationem vane precepisse nisi homo in hoc statu cum sola dei generali influentia posset implere. ¶ Tum qꝛ sm̃ ipsum in illo precepto legis nature omnia moralia complectũtur: ⁊ illud potest homo vt dicit implere cũ sola influentia generali. ¶ Respondeo ergo ad rationem negando consequentiam. ¶ Deinde iste reuerendus magister volens arguere contra primam conclusionem quam in vesperis meis posui. Probat primo ꝙ ex dictis meis sequitur ꝙ omnis actus hominis infidelis est dãnabilis. ⁊ similiter in omnibus charitate ⁊ gratia carentibus. Et scđo ex hoc quedam inconuenientia deducit. ¶ Ego autem dico ꝙ nunq̃ dixi nec dico ꝙ in omnibus carẽtibus charitate et gr̃a. accipiẽdo charitatẽ ⁊ gratiaꝫ pro illo habitu diuinitus infuso quam cõmuniter vocamus gratiam gratum facientem ⁊ qui nec infidelibus nec inexistentibus in peccato mortali vnq̃ reperitur. sm̃ quem sensum iste ven. magister in suo viteriori processu videtur accipere omnis actus sit damnabilis. quinimmo expresse dixi oppositum ponens tam in cathecuminis q̃ in hominibus christianis in peccato mortali existentibus ⁊ per consequens charitate illa ⁊ gratia de qua loquitur carentibus multos esse actus moraliter bonos: lꝫ non meritorios vite eterne. ⁊ oppositum huius dico ex nullo dicto meo sequi. De actibꝰ autem hominum simpliciter infidelium: vtrũ omnes sint dãnabiles vel non: nihil dixi: nec pro nunc dico. Sed alias deo dãte ꝙ videbitur dicam. nam de hoc habui vnam questionem in disputatione de quolibet. ¶ Probat autem iste magister vel. ꝙ ex dictis meis sequatur omnem actum hominis non habentis grãm gratũ faciẽtē esse damnabilem. primo sic. Omnis actus est culpabilis cui deficit aliqua circumstantia requisita ad hoc ꝙ sit virtuosus. Omnis actus hoĩs nõ habentis gratiam gratum facientem est huius. ergo ⁊c. probatur minor: qꝛ deficit sibi ordo ad vltimum finem. ¶ Respondeo concedendo maiorẽ de actibus moralibus proprie. Minorem autem nego. ⁊ similiter ꝙ assumitur ad probationẽ eiusdẽ. ¶ Secundo sic omnis actus moralis non diligentis deuꝫ propter se actu vel habitu est culpabilis. Omnis actus non habentis charitatẽ est huius. ergo ⁊c. Maiorem habet ex dictis meis. minorẽ probat quia sm̃ me vt dicit: ad dilectionẽ requiritur voluntatẽ conuerti totaliter in deuꝫ ꝙ non potest esse in eo cuius volũtas est a deo auersa cuiusmodi est carens gratia. est etiaꝫ actus non diligẽtis deũ habitu cuꝫ non habeat charitatẽ. ¶ Respondeo negando minorẽ. Ad probationẽ dico ꝙ aliquando christianus non habẽs charitatẽ illaꝫ habitualẽ infusam seu gratiaꝫ gratuꝫ facientẽ actualiter adiutus a deo diligit deuꝫ propter se. ⁊ voluntas eius conuersa est actualiter in deuꝫ ⁊ non auersa. Aliquando etiã habitu non quidẽ charitatis infuse: sed charitatis acq̃site. Puta si quis fuit in gratia ⁊ habuit charitatẽ infusaꝫ frequẽti exercitio actuuꝫ diligendi deuꝫ propter se acquisiuit sibi habitum ad actus similes naturaliter inclinantẽ qui etiam post peccatum mortale remanet in ipso amissa charitate infusa. ⁊ ideo non est consequentia. non habet charitatem infusaꝫ: igitur non diligit deũ habitu propter se. ¶ Tertio arguit sic. In nõ habente charitatẽ virtutes vel habitus qui videntur virtutes sunt vitia: ergo ⁊ actus sunt culpabiles. ⁊ si actus virtutuꝫ sunt culpabiles: qui actus possunt esse non culpabiles? ¶ Respondeo distinguẽdo de talibus habitibus. Naꝫ aut sunt acquisiti ex actibus non vltimate relatis in deuꝫ seu aliis debitis circũstantiis carentibus ⁊ sic dico ⁊ dixi in meis vesperis ipsos esse vitia ⁊ nõ veras virtutes. ⁊ vlterius etiaꝫ concedo actus sm̃ ipsos elicitos esse culpabiles. Sed dico ꝙ non omnes actus cuiuslibet hominis non habentis charitatẽ sunt eliciti mediãtibus talibus habitibus. quinimmo aliqui sunt eliciti mediantibus habitibus acquisitis ex actibus omnibus circũstantijs requisitis ad hoc ꝙ actus sit vere virtuosus circũstantionatis. Sicut est in homine christiano qui diu vixit in exercitio virtuosoruꝫ actuuꝫ. nunc autem ex aliquo mortali pctõ caret gratia. Aut illi habitus sunt acquisiti ex actibus in deuꝫ relatis ⁊ omnibus requisitis circunstantijs circunstantionatis. ⁊ tunc dico ꝙ illi etiaꝫ dum eos habens nõ habet charitatẽ non sunt vitia nec oppositũ vnq̃ dixi. ¶ Preterea. adhuc ad argumentuꝫ dico. ꝙ esto ꝙ actus eliciti sm̃ tales habitus vitiosus sint culpabiles: non sequitur: ꝙ oĩs actus alius actus illius hominis sit culpabilis. Nam ex speciali adiutorio dei poterit habere aliquẽ actuꝫ bene circunstantionatuꝫ non elicituꝫ sm̃ aliquẽ habituꝫ vitiosum. ⁊ hoc frequenter contingit. sicut patet in his qui praue ⁊ seculariter habituati inspirante adiuuanteqꝫ deo in multis bene proponunt ⁊ operantur contra inclinationes suorum habituũ vitiosorum. ¶ Quarto sic. Omnis actus moralis non recte sapientis nec recte intelligentis est culpabilis. Omnis actus moralis hominis non habẽtis gratiam est huius. probatur per me: qꝛ nemo recte sapit aut recte intelligit nisi qui habet dona spiritus sancti. Sed non habens gratiaꝫ non habet dona spiritus sancti. ergo ⁊c. ¶ Ad istaꝫ rationẽ responsum est supra virtualiter vbi ostensum est ꝙ vltimatũ eius fundamentuꝫ. s. ꝙ non habens charitatẽ nõ habeat donuꝫ spiritus sancti est falsuꝫ in multis. ¶ Ad alia inconuenientia que ex primo assumpto deducebat non oportet me respondere. cuꝫ istud assumptuꝫ sibi negẽ: nec ipse illud probet sufficienter vt videtur. cuꝫ omni tamen reuerentia semper loquendo. ¶ Ad argumẽtũ. q. dico ꝙ vtiqꝫ adam post peccatuꝫ potuit bene agere. sed non sine speciali auxilio eius. ⁊ similiter ad probationem dico: ꝙ ipse adiutus auxilio dei speciali penituit de suo peccato. alioquin nequaq̃ bene penitere potuisset. dicente Augu. de fi. ad pe. c. 31. s. t. ⁊. n. o. Neminẽ hic posse hominum penitentiaꝫ agere nisi quem deus illuminauerit ⁊ gratuita miseratione cõuerterit. Apostolus eniꝫ dicit. ne forte det illis deus penitentiam ⁊c. Hec sufficiant pro nunc quo ad dicta huius magistri.

¶ Augu. in libro de moribus manicheorum circa principiũ. vbi ait ꝙ in catholica dicitur omniuꝫ naturarum atqꝫ substantiarũ esse auctorem deuꝫ. nominibus autẽ nature atqꝫ substantie omnẽ essentiam ⁊ entitatem vniuersaliter comprehendit. Qđ patet per litterã imediate precedentẽ qua exponit quid significent apud ipsũ nomina ista. Ait eniꝫ. Ipsa natura nihil aliud est q̃ id ꝙ intelligitur in suo genere esse aliquid: itaqꝫ vt nos iaꝫ nouo nomine ab eo ꝙ est esse vocamus essentiam quaꝫ plerũqꝫ etiã substãtiã nominamus: ita veteres qui hec noĩa nõ habebãt pro essentia ⁊ substãtia naturã vocabãt. Idipsuꝫ ĝ malũ est si prer

Fo. 110. co. 1. post lineã. 56

pertinaciã vellitis attẽdere deficere ab eẽntia ⁊ ad idẽ tẽdere vt nihil sit. Quo circa cũ in catholica dĩ oium nãrũ atqꝫ substãtiaꝝ eẽ auctorẽ deũ simul itelligit ab his q̃ hic pñt intelligere nõ esse deũ auctorẽ mali. hic clare pꝫ ꝙ nãm hic vocat oẽ ꝙ in suo genere est aliquid. ⁊ oẽ ꝙ hꝫ esse seu oẽm essentiã. ⁊ ꝑ ꝯñs oẽm entitatẽ absqꝫ vlla exceptione cũ quelꝫ sit ⁊ in suo gñe aliquid sit. ¶ Hãc ẽt intẽtionẽ ꝯfirmant verba que iã recitata sequuntur absqꝫ medio. Quõ inqt põt ille qui oium que sunt cã est vt sunt cã eẽ rursus vt nõ sint:⁊c. Cũ igit oĩs entitas sit cuiuslibet sꝫ sententiã Aug. deus est cã vt sit. ⁊ certũ est eum loq de cã efficiente. ¶ Ex dictis istis pꝫ: ꝙ rñsio ⁊ glosa quã tenẽtes ꝯclonẽ opposità dãt ad auctoritates Aug. qb⁹ dicit frequẽter oẽm nãm ⁊ substãtiã q̃ deus nõ ẽ esse factã a deo. ⁊ ꝙ oium q̃ sunt deus est cã. dicentes eũ per nãm ⁊ substantiã nõ oẽm essentiã ⁊ entitatem velle significare sꝫ tm̃ illas q̃ per se subsistunt ⁊ ꝑ se agere vel pati pñt ⁊ proprio noĩe substantie appellant vt substantiam ꝯtra accñs distinguimus: nõ est ad mẽtẽ Aug. ¶ Cõfirmat ẽt istud ꝑ illud ꝙ ipse scribit in de nã boni circa pñ.ᵐ loquẽs enim de spẽ mõ ⁊ ordine: que dicit eẽ cõia bona in reb⁹ a deo factis ait. Hec tria vbi magna sunt magne nãe sunt. Ubi parua sunt parue nãe sunt. vbi nulla sunt nulla nã est. ꝯstat aũt in q̃libet eẽntia hꝫ tria esse vt ibidẽ ẽt ex sequẽtibus patere põt. igit oẽm essentiã Aug. vocat nãꝫ. ¶ Idẽ añs ꝓbat per auctez eiusdẽ sup Ioã. homil. pᵃ. vbi ait ꝙ oĩs creatura parua ⁊ magna ⁊c. ⁊ itez. Nulla forma ⁊c. vt supra allegatũ est. ¶ Itẽ. 12. de ci. dei. c. 5. Deus inquit summe est. atqꝫ ob hoc ab illo facta est oĩs essentia que nõ summe est: qꝛ neqꝫ illi eq̃lis esse deberet q̃ de nihilo facta esset: neqꝫ vllo mõ esse posset si ab illo facta nõ esset. Quid expressius dici põt. quid. n. est entitas aliud q̃ essentia vl ecõuerso. ¶ Itẽ de fi. ad pe. cᵒ. sic. inquit. t. ⁊. n. d. Sctã trinitatẽ solũ deũ veꝝ rerum oium esse visibiliũ atqꝫ inuisibilium creatorẽ ⁊c. oĩs aũt entitas est res visibil vel inuisibilis. ¶ Cõfirmat hoc per euãgelistam dicẽtẽ. Oĩa per ipsum facta sunt ⁊ sine ipso factũ est nihil. i. vt exponit Aug. in de nã boni: nõ est factũ sine ipso aliquid. igit nõ est facta aliqua entitas sine ipso: igit quelibet facta est facta ab ipso. Multe aᵉ auctoritates possent ad idẽ adduci: sed istas puto sufficere. pꝫ igit añs. ꝯñs probatur: qꝛ si cuiuslibet entitatis q̃ sit deus ẽ auctor. igit entitas hic est actus malus ipe est actor. vel igitur imediate efficiẽs ipsam. vel meᵗᵉ tm̃: vt pote mouens ad agendum illũ illud qõ imeᵗᵉ efficit ipsam. hoc 2ᵐ dici nõ potest: qꝛ tunc deo auctore fieret homo deterior: ⁊ ita etiam deus faceret nos facere mala: quẽadmodũ dictum est in. 26. dist. ꝙ ipse facit non facere bonam blasphemum ⁊ hereticum est sentire. relinquitur ergo primum quod est intentum. ¶ Nec valet dicere ꝙ ipse pro tanto est causa mediata: qꝛ fuit causa cause immediate. s. ipsius voluntatis: esto ꝙ non moueat voluntatez ad effici.ᵐ ipsum actum malum. nõ valet inquaꝫ: qꝛ tunc nec vere nec proprie diceret cã eius sicut nec pꝫ sor. vere dicitur genitor aut causa platonis a sor. geniti. ¶ 2ᵒ sic. Oẽ bonũ qõ non est deus est ab efficiente deo ⁊ accipio bonũ non tm̃ pro bono moris: sed ẽt pro bono nature. igitur actus mali ⁊c. Añs pꝫ ꝑ illud Augu. 2. de liᵒ. ar. cᵒ. 29. La pietatẽ inconcussam tene vt nullum tibi bonum vel sentienti vel intelligenti vel quoquo modo cogitanti occurrat quod non sit ex deo. Ita eniꝫ nulla natura occurrit que nõ sit ex deo. per istã vltimam clausulam pꝫ eum loqui velle de bono ẽt nãe. qui sensus etiam ex sequentibus ꝯfirmatur. subdit enim. Detracto penitus omni bono non quideꝫ nõ nihil: sꝫ nihil oino remanebit. Omne aũt bonũ ex deo. nulla ergo nã est que nõ sit ex deo. Eãdẽ sniam in pluribus locis ponit. ¶ Cõsequentia ꝓbatur. tũ qꝛ talis actus entitas quedã est: ⁊ oĩs entitas qõdã bonũ: dicit plurics eodẽ Augustᵒ ꝙ oẽ qõ est inquãtũ est est bonũ. ⁊ in auctẽ nũc allegata: ait ꝙ detracto penitᵒ omni bono: nihil omnino remanebit. tum qꝛ quilibet actus voluntatis q̃tumcunqꝫ malus perfectior entitas est quolibet corporali accidente. igitur quilibet talis actus est quoddam bonum. consequentia tenet ex eo ꝙ multa accidentia corporalia sunt quorum quodlibet est magnum bonum ⁊ nullum est quod non sit aliquod bonum. sicut ex vtilitatibus prouenientibus cognosci põt. Añs patet qꝛ quilibet talis est actus vitalis ⁊ spiritualis. ⁊ per ꝯñs quolibet corporali nobilior. ¶ Cõfirmat per Aug. 9. de tri. c. 10. qui specieꝫ rei existentem in anima probat esse nobiliorem spe corporali extra cuius est similitudo: per hoc qꝛ est in meliore natura. vnde ait. Melior est tamen imaginatio corporis in animo q̃ illa species corporis. inquantum hec in meliore natura est. i. in substantia vitali sicut est animus. ¶ Confirmat iterũ. quia sicut omnis anima quãtũcũqꝫ etiam praua est omni corpore melior sm̃ nãm ⁊ nobilior vt vult Augu. 3ᵒ. de li. ar. c. 5. ⁊ pluribus alijs eiusdeꝫ libri. Sic omne accidẽs anime est quolibet corporis accñte nobilior. ¶ Confirmatur hec ratio ac etiã ꝯclusio per argumẽtationem qua probat Aug. in de vera reli. c. 34. Omnia esse a deo facta. Ipsum inquit quantulũcũqꝫ esse bonum est. qꝛ summum bonum est summe esse. ⁊ subdit: qm̃ summa species summum bonum est. minima species minimum bonum est. Omne autem bonum aut deus aut ex deo. ergo ex deo est etiaꝫ minima species. Sane quod de specie dicitur hoc etiã de forma dici põt. ¶ Itẽ caᵒ. 35. probat mũm esse factũ a deo inquiens ꝯcludendo. Nõnullum ergo bonũ est ⁊ capacitas forme ⁊ idõ bonorũ omnium auctor qui prestitit formã ipse fecit ẽt posse formari. i. id ꝙ potest formari. Cũ igitur actus malus sit qõdam bonum ꝙ ex dictis etiam probatur. tũ qꝛ est aliquod ens. ⁊ vt dicit Augu. quantulũcunqꝫ esse bonum est. tuꝫ qꝛ est aliqua species essentia: qm̃ vt ibidem. s. caꝑ. 34. idem ait: quicquid est quantulacũqꝫ specie sit necesse est. si argumentatio Augu. valida est vtiqꝫ concluditur ꝙ ipse actus sit ex deo. ¶ Tertio arᵒ ad conclusionem sic. Actus malus non est nihil. igitur est a deo factus. Añs certum est. ⁊ consequentia tenet ex quadam consequentia quã Augu. facit ibidem caꝑ. 34. postq̃ enim ꝯclusit oĩa esse a deo facta querit. Id igitur est vnde fecit deus omnia? ⁊ respondet. Quod nullã speciem habuit nullãqꝫ formam: quidem nihil est aliud q̃ nihil. Nã illud ꝙ in comparatione perfectoruꝫ informe dicitur si habet aliquid forme quãtulũcũqꝫ exiguuꝫ q̃uis inchoatũ nõdũ est nihil. ac ꝑ hoc id quoqꝫ inquãtum est nõ est nisi ex deo. hic postremo vt pꝫ talẽ ꝯsequentiã facit. Informe non est nihil. igit ipsum inquãtum est non est nisi ex deo. ex quo sequitur. igitur est ex deo. que ꝯñs si efficax est vtiqꝫ efficax est ⁊ ista. Actus malus nõ est nihil. igitur inq̃tum est. est ex deo. ⁊ vltra igit ẽ ex deo. ¶ Nec te moueat illa exclusiua locutio nisi ex deo. Nõ enim intẽdit Aug. excludere cãm aliam partialẽ a qua etiam sit illa l informe ⁊ imperfectum: multa quippe talia sunt a creaturis etiam concausantibus. Sed qꝛ esse non possunt nisi fiãt a deo idõ ait nisi ex deo. i. nisi facta a deo. ita vt illa nõ sit exclusio alterius cãe coagẽtis sed alteriᵒ modi essendi q̃ per ꝑfectionẽ a deo. ¶ Quarto sic. actus malus iam factus ꝯseruatur a deo. igit actus malus dũ fit fit a deo. ꝯñs ꝓbatur efficaciter ꝑ sacram scripturã. Ait enim sapiẽs. Saꝑ. 9. deo loquẽs. Quomodo posset aliquid permanere nisi tu voluisses. Aut quod a te vocatum nõ esset ꝯseruaret. Quid autez est: quod a deo conseruatur esse a deo vocatum: nisi esse a deo factum. Uult igitur sapiens impossibile esse aliquid conseruari nisi sit factum a deo: ex quo clare patet consequentia premissa. ¶ Secũdo patet cõsequentia: quia cum frequenter sacra scriptura dicat omnia eẽ a deo facta: si ex tali vniuersali locutione intelligẽdum esset malos actus exceptos esse: vt contrarie cõclusionis defensores forsitan dicerent: hoc non propter aliud videretur oportere nisi quia videretur bonitati dei repugnare aliquo modo efficere actum vitiosum seu malum. Sed hec extimatio statim excluditur si attendatur ꝙ actus malus q̃diu est conseruatur ⁊ continuatur in esse ab ipso deo. sicut omnes oportet concedere: vt pꝫ ex probationibus tertie conclusionis. q. disputate super. 45. di. primi libri. ⁊ quantum sufficit hic pro nunc etiam ex prima parte auctoritatis sapientie nũc allegate. Non eniꝫ plus videri potest repugnare dei bonitati actum malum partialiter efficere q̃ eum factum conseruare: cum homo non solum peccet cum primo efficit dictum actum: sed etiam duꝫ postq̃ factus est ipꝫ libere continuat. igitur quia dei bonitati nõ repugnat talẽ actũ conseruare consequens est ꝙ nec sibi repugnet efficere. ¶ Confirmatur adhuc quia cuꝫ conseruare sit facere reꝫ esse que priᵒ immediate fuit vt supra d. prima. dicebatur ⁊ etiam haberi potest ab Augu. 9. super geñ. caꝑ. 22. de paruis: ac ab Ansel. de casu diaboli. caꝑ. primo. nec magis indignum deo iudicari debet ꝙ ipse aliquid faciat quod immediate prius non fuit q̃ ꝙ illud idem faciat postquam fuit: nam potius est negandum eum facere actum malum cum primo fit q̃ negandũ sic deum facere illum postq̃ fuit. 2ᵐ autem catholice negari non potest. igitur neqꝫ ꝑmũ negari debet. ¶ Pro ista ꝯclusione faciũt multa alia que dicta sunt in ꝓbãdo scðam ꝯclonẽ. q. disputate sup. 45. d. primi. require ibi ⁊ applica ad propositum. Facit etiã auctoritas Anselmi de casu diaboli. c. 20 vbi dicit expresse ꝙ deus facit oẽs naturas substãtiales ⁊ accidẽtales vniuersales ⁊ indiuiduas. ⁊ adhuc specialius dicit ⁊ ipsum prauum motum volũtatis ⁊ singulas prauas actiones que fiunt a peruersa voluntate deus facit. ¶ Cõtra cõclusionem istam potest argui primo: qꝛ si eũdem actum malũ quem facit homo facit ẽt deus: sicut hõ faciẽdo illuꝫ peccat sic deus peccaret. qõ est impossĩe. pꝫ ꝯñs qꝛ nõ ob aliud hõ ille peccat nisi qꝛ agit illum actum malum. ¶ Confirmatur: qꝛ sm̃ hoc sequitur ꝙ deᵒ inuideat alteri: fallat ⁊ mẽ-

tiatur:furetur:⁊ alia similia dicatur cõmittere:que nõ possunt nisi male fieri:⁊ per cõsequens ipse peccaret.cõsequentia ista declaratur. Naʒ accipiendo furari pro actu exteriori ideo precise quis dicitur furari qꝛ talem actum agit. Similiter quis dicens alteri falsum ideo precise dicitur falsidicus qꝛ falseʒ causat orationem:⁊ si sciat illam esse falsam:vtiq; mentit. inuidus etiã vel inuidere quis nõ dicitur nisi qꝛ elicit actũ inuidie:igitur si quoslibet tales actus etiaʒ deus facit ipse etiam similiter denominabitur ⁊ dicet fur:fallax ⁊ mẽtitor ⁊ inuidus:⁊ similiter de ceteris peccatis que homo corde:ore:vel opere cõmittit.

Fol.112.col.4.post lineã 9.

¶ Ex his euidenter sequitur:ꝙ ea sola intentio recta est ⁊ moraliter bona qua intenditur seu propter se diligitur qđ est propter se diligendum seu volendum.vtor enim nunc vocabulo dilectionis in generali sua significatione quemadmodum omnis volitio dicitur dilectio. Quelibet autem qua vel diligitur quod est non diligendum:aut propter se diligitur qđ est non propter se diligendum est vitiosa ⁊ mala. Naʒ quelibet talis difformis est recte rationi. Nam ratio recta qđ est non diligendum iudicat esse non diligendum:⁊ qđ est diligendum tamen nõ propter se:sed propter aliud:iudicat etiam esse non propter se:sed propter aliud diligendum. Alias ipsa non esset recta sed errans.

¶ His premissis pono duas conclusiones.prima est:ꝙ omnis intentio operantis qua aliquod volibile seu diligibile aliud a deo intenditur:seu propter se.i.non propter aliud diligitur est mala ⁊ vitiosa. Probatur.vnde 2° ethi.ca.2.dicit Phs ꝙ commune est omni virtuti sm rectaʒ rationẽ operari.⁊ cap.6.diffiniens virtuteʒ dicit ꝙ est habitus electiuus imediate existens quo ad nos determinata ratione:⁊ vt vtiq; sapiens determinabit. Et lib.6.capi.pmo dicit ꝙ medium oportet eligere.medium autem est vt recta ratio dicit:⁊ paulo post sententialiter ponit ꝙ recta ratio est velut quoddam signum ad ꝙ respiciẽs rationem habens intendit ⁊ remittit opus suum. Ex quibus pꝫ ꝙ omnis electio vel operatio virtuosa inquantum huius conformis est recte rationi:⁊ per cõsequẽs omnis electio vel operatio moralis nõ cõformis rationi recte vtiq; est vitiosa ⁊ mala moraliter:cũ bonitas ⁊ malitia huiusmodi sint opposita priuatiue:⁊ operationi ac electioni morali nata in esse. Malitia enim sola priuatio est:vt declaratum est di.34. Et istud etiam cõfirmatur ex intentione Phi.qui 2° ethi.c.5.dicit ꝙ peccare facile est:dirigere auteʒ.i.recte agere est difficile.⁊ probat hoc dicens.facile quidem non cõtingere signum.difficile autem cõtingere.ex qua probatione patet:ꝙ quandocunq; agendo non cõtingit signum:qđ sm eum vt premissum est:est ratio recta.i. quandocũq; quis agit ⁊ non sm rectam rationem peccatur ⁊ male agitur. Et ex hoc cõcludit.ꝙ boni fiunt simpliciter.i.vno modo.multifarie auteʒ mali:qꝛ.i.omnibus modis quibus agitur non contingendo signum.

¶ Confirmatur autem ⁊ hoc auctoritate Augu.4.li.cõtra Jul. cap.13.dicentis. Cum itaq; facit homo aliquid vbi peccare non videtur. Si nõ propter hoc facere debet propter quod facere debet peccare conuincitur.⁊ iterum paulo post. Quicquid boni inquit fit ab homine ⁊ nõ propter hoc fit propter quod fieri debere vera sapiẽtia precipit ⁊ si officio videatur bonum:ipso nõ recto fine peccatum est. Ecce q̃ expresse determinat ꝙ gequid de genere boni:siue quodcunq; bonum ex officio.i.quodcũq; eorum que homo agere debet:homo faciat si careat actio eius circunstantia finis debiti:hoc est:vt verbis suis vtar:si nõ facit propter quod debet facere ipse conuincitur peccare:et eius actus est peccatum.

Fol.113.co.2 post pũm lineã.43.

¶ Expliciunt additiones super secũdo senten. Gregorij de Arimino. Venetijs impresse iussu ⁊ sumptibus Heredum nobilis viri.q. Dñi Octauiani Scoti ciuis Modoetiensis:⁊ socioꝝ. Anno a Christi salutifera Incarnatione.1522. Die.28. Martij.

Registrum

aa bb cc dd ee ff.

ff Quaternus:alij terni.